ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Β. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ 1936 - 1950

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ 1936-41 ● Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΟΠΟΙΙΑΝ ΤΗΣ «ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ» ● Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΟ ΚΑΤΟΧΗΝ ΚΑΙ ΕΑΜΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗΝ ΝΟΤΙΟΝ ΕΛΛΑΔΑ ● Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΞΕΝΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗΝ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΗΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΕΛΛΑΔΑ ● Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΣΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ ● ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ : ΕΑΜΙΚΗ ΕΠΙΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ● ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ : Η ΗΡΩΙΚΗ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ● ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ : Η ΕΠΟΠΟΙΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ● ΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ ΘΗΡΙΩΔΙΑΙ ΤΩΝ ΕΛΑΣΙΤΩΝ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ● Η ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἱστορίας

Ὡς Ἀρχηγὸς τοῦ ἡρωικοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, αἰσθάνομαι ἰδιαιτέραν ὑπερηφάνειαν, παραδίδων σήμερον εἰς τὴν δημοσιότητα τὴν παροῦσαν δίτομον Ἱστορίαν τοῦ Σώματος, τῆς χρονικῆς περιόδου 1936-1950.

Ἡ καλυπτομένη χρονικὴ περίοδος εἶναι ἐξαιρετικῆς σημασίας εἰς τὴν ἱστορικὴν πορείαν τοῦ Ἔθνους καὶ συνδέεται μὲ γεγονότα ὑψίστης Ἐθνικῆς σημασίας. Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς διεδραμάτισε σοβαρώτατον ρόλον εἰς ὅλας τὰς φάσεις τῆς περιόδου ταύτης, εἰς τινας δὲ κρισίμους διὰ τὸ Ἔθνος στιγμὰς ἐπωμίσθη εὐθύνας ὑπερβαινούσας τὰς δυνάμεις του καὶ κειμένας πέραν τῆς κυρίας ἀποστολῆς του καὶ ἀνεδείχθη ἄξιον τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Πατρίδος, ἀποσπάσαν τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Εἶναι εὐτύχημα ὅτι τὴν συγγραφὴν τοῦ τμήματος αὐτοῦ τῆς Ἱστορίας τοῦ Σώματος ἀνέλαβεν ἱστορικὸς Πανελληνίως γνωστὸς διὰ τὴν ἐθνικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν δρᾶσίν του, χαίρων δέ, ὡς ἱστορικὸς συγγραφεύς, διεθνοῦς κύρους διὰ τὴν βαθυστόχαστον σκέψιν του, τὴν ἐμμονήν του εἰς τὴν διακρίβωσιν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας καὶ τὴν ἀντικειμενικὴν ἔκθεσιν τῶν γεγονότων, ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν κ. Ἀπόστολος Δασκαλάκης.

Διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀποστόλου Δασκαλάκη συγγραφῆς τοῦ ἱστορικοῦ τούτου ἔργου, ἀποτελοῦντος ὀργανικὸν καὶ ἀναπόσπαστον τμῆμα τῆς προσφάτου Ἱστορίας τοῦ Ἔθνους, φωτίζονται πολλὰ γεγονότα καὶ ἀποκαλύπτονται περιστατικὰ τὰ ὁποῖα ἦσαν μέχρι σήμερον ἄγνωστα ἐν πολλοῖς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινόν.

Ἐπάναγκες εἶναι ὅπως, μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀνὰ χεῖρας βιβλίου, καὶ πέραν τῶν ὑφισταμένων μέχρι σήμερον ἔργων περὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, πραγματοποιηθῇ ταχέως ἡ συγγραφὴ καὶ ἑτέρων, πρὸς ὁλοκλήρωσιν τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς. Διότι εἶναι γεγονὸς ὅτι, μέσῳ τῆς Ἱστορίας τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ παρακολουθήσῃ τὴν πορείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἤτοι ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ καὶ ἐντεῦθεν καὶ νὰ διαπιστώσῃ τὰς δυσκολίας καὶ ἀντιξοότητας, τὰς ὁποίας τοῦτο ἀντιμετώπισεν ἐν τῇ περιοχῇ

τῶν ἐθνικῶν ἐξελίξεων καὶ πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς κοινωνικῆς προόδου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ἐκ τῶν φλογῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ συνεκροτήθη ἐκ στελεχῶν καὶ ἀνδρῶν, ἀγωνιστῶν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας, ἔζησε καὶ ζῆ μέχρι σήμερον ὅλα τὰ γεγονότα καὶ διαδραματίζει ἀνελλιπῶς πρωτεύοντα ρόλον ἐν τῇ ἐξελίξει αὐτῶν. Ὅθεν δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολὴ νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ Ἱστορία τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς ταυτίζεται μὲ τὴν Ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ.

Ἰδιαιτέρως, ἡ χρονικὴ περίοδος, τὴν ὁποίαν ἐξιστορεῖ ὁ καθηγητὴς κ. Δασκαλάκης εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν δρᾶσιν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, εἶναι μία ἐκ τῶν πλέον δραματικῶν τοῦ ὑπερτρισχιλιετοῦς Ἑλληνικοῦ βίου καὶ ἐκ τῶν πλέον ἀποφασιστικῶν διὰ τὰς τύχας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τὰ ἱστορούμενα ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας ἔργῳ δὲν διαφωτίζουν ἁπλῶς ὡς πρὸς τὰς ὑπηρεσίας καὶ τὰς τραγικὰς θυσίας τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς συμπαράστασιν τῶν ἀγώνων τοῦ Ἔθνους, εἴς τινας περιστάσεις καὶ δι' αὐτὴν τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος, ἀλλὰ καὶ ἐντάσσονται ἀναποσπάστως εἰς τὴν ὅλην Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων. Διὰ τοῦτο ἐκφράζομεν τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ παρὸν ἔργον θὰ ἀποτελέσῃ πολύτιμον ἀπόκτημα παντὸς Ἕλληνος.

Ἐν Ἀθήναις, 15η Ὀκτωβρίου 1973

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ

Χ. ΚΑΡΑΒΙΤΗΣ

ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ἱστορία εἶναι μία ἅλυσις ἀλληλοδιαδεχομένων γεγονότων καὶ φαινομένων, τὰ ὁποῖα ἐν τῷ συνόλῳ των ἀπαρτίζουν τὴν εἰκόνα τῆς πολιτικῆς, κοινωνικῆς, πνευματικῆς καὶ καθόλου ἐθνικῆς διαμορφώσεως καὶ ἐν γένει ἐξελίξεως ἑνὸς λαοῦ. Ἀλλὰ διὰ νὰ γραφῇ ἡ ἱστορία ἔχει ἀνάγκην ἐνδελεχοῦς καὶ πολυπλεύρου ἐρεύνης ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν κρίκων τῆς ἁλύσεως αὐτῆς πρὸς ἀνεύρεσιν, ἀξιολόγησιν καὶ κατόπιν κριτικοῦ ἐλέγχου ὀρθὴν χρῆσιν πάντων ἐκείνων τῶν στοιχείων, ἐκ τῶν ὁποίων δύναται νὰ πηγάσῃ ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια καὶ νὰ προβληθοῦν γεγονότα καὶ φαινόμενα μιᾶς χρονικῆς περιόδου ὡς σταθμὸς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Διὰ τοῦτο ἡ ἐπὶ τὰ καθέκαστα διερεύνησις, ἡ περισυλλογὴ καὶ ὁ κριτικὸς ἔλεγχος τῶν στοιχείων, ἡ ἱστορικὴ σύνθεσις πρὸς ἀπόδοσιν συμπαγοῦς καθολικῆς εἰκόνος ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος γεγονότων καὶ φαινομένων, εἴτε χρονικῶς εἴτε καθ' ὕλην, ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τῆς ἱστορίας καὶ πρώτιστον ἔργον τοῦ ἱστορικοῦ.

Ἡ μακραίων καὶ πολύπλαγκτος ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἔχει περισσότερον πάσης ἄλλης ἀνάγκην τῆς κατὰ μέρος αὐτῆς ἱστορικῆς διερευνήσεως πρὸ πάσης γενικῆς ἐπισκοπήσεως καὶ ἀποδόσεως εἰς καθολικὴν συγγραφήν. Διότι τὰ ἐπὶ μέρους γεγονότα, εἴτε λαμπρύνοντα καὶ δοξάζοντα τὸ παρελθὸν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἴτε ἀνήκοντα εἰς περιόδους δυστυχῶν μεταπτώσεων καὶ ὀδυνηρῶν ἐναλλαγῶν, πάντως ἀπαρτίζουν τοὺς κρίκους τῆς ἁλύσεως τῶν ἱστορικῶν πεπρωμένων τῆς φυλῆς μας. Ἡ ἔρευνά των καὶ ἡ δι' εἰδικῶν μονογραφιῶν προβολή των δὲν καθιστᾷ μόνον δυνατήν, πλήρη καὶ ἠλεγμένης ἀληθείας συνολικὴν ἐξιστόρησιν τοῦ πολυκυμάντου βίου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πραγματευομένου ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ ὡς τὸ ἑνιαῖον καὶ ἀδιαίρετον παρὰ τὰς δραματικὰς μεταπτώσεις καὶ ἐναλλαγὰς διὰ μέσου τριῶν καὶ πλέον χιλιετηρίδων, ἀλλά, συγχρόνως, διὰ τῆς φωτεινῆς ἀποδόσεως τῶν πράξεων καὶ τῶν γεγονότων, διὰ τῆς εὐστόχου ἀναλύσεως τῶν αἰτίων καὶ αἰτιατῶν καὶ τῆς ἐν γένει ἑρμηνείας τῶν παραγόντων τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως, προσφέρονται πολύτιμα διδάγματα πρὸς διαπαιδαγώγησιν τῆς νεότητος πάσης ἐποχῆς, κατευθύνσεις πρὸς ἐν γένει διάπλασιν τοῦ πολιτικοῦ, πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐτήρησαν πιστῶς τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ὡς βασικὸν ἐγχείρημα τῆς ἱστοριογραφίας, ἡ ὁποία τόσον διέλαμψε κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἑλληνικοὺς χρόνους καὶ ἄφησεν εἰς τὴν μεταγενεστέραν ἀνθρωπότητα ἀπαράμιλλα μνημεῖα τῆς ἑλληνικῆς σκέψεως. Ὁ Ἡρόδοτος ἠρεύνησεν, ἀνέλυσε καὶ ἡρμήνευσε θαυμασίως τὰ γεγονότα τῶν Περσικῶν πολέμων, τοὺς θριάμβους τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν ἐπιδρομέων βαρβάρων εἰς τὸν Μαραθῶνα, τὰς Θερμοπύλας, τὴν Σαλαμῖνα καὶ τὰς Πλαταιὰς διὰ τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος, τὸ δὲ ἔργον τοῦ Ἡροδότου διέπλασε τὸν συναισθηματικὸν κόσμον τῶν Ἑλλήνων καὶ κατέστη ἡ ζωοδόχος πνοὴ τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος διὰ τὰς περιλάμπρους πνευματικὰς δημιουργίας της κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ὁ Θουκυδίδης συνέγραψε μετ' ἀσυγκρίτου παραστατικότητος τὴν περίοδον τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἡ ὁποία παρὰ τὰ δεινὰ τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ ὑπῆρξεν ἐποχὴ πολιτικοῦ δυναμισμοῦ καὶ πνευματικῆς λάμψεως. Ὁ Ἀρριανὸς καὶ ὁ Διόδωρος ἐξιστόρησαν τὰ μεγαλουργήματα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν θριαμβευτικὴν ἐξάπλωσιν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἐν ᾧ ὁ Πολύβιος ἀπέδωσε μετ' ἀπαραμίλλου κριτικῆς δυνάμεως τὰς τελευταίας ἀναλαμπὰς τοῦ ἔθνους μέχρι τῆς ρωμαϊκῆς κατακτήσεως. Τέλος ὁ Πλούταρχος,

ἱστορῶν τὸν βίον τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἑλληνικῆς καὶ ρωμαϊκῆς ἀρχαιότητος, περισυλλέγει αὐθεντικὰ στοιχεῖα κατὰ χρόνον καὶ τόπον ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα συνδέονται πρὸς τὴν προσωπικότητα ἑνὸς ἑκάστου τούτων, συχρόνως δὲ ἀντλεῖ ἐξ αὐτῶν ὑποθήκας καὶ διδάγματα πρὸς πολιτικὴν καὶ ἠθικὴν διάπλασιν τῶν μεταγενεστέρων γενεῶν.

Κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους, οἱ λεγόμενοι «χρονογράφοι», οἱ ἱστορήσαντες μίαν, συνήθως σύγχρονόν των, ἐποχὴν ἢ ὡρισμένα γεγονότα μιᾶς ἐποχῆς, ὡς ὁ Προκόπιος, ὁ Ψελλός, ἡ Ἄννα Κομνηνή, ὁ Θεοφάνης, ὁ Ζωναρᾶς, καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἔδωσαν, πολλάκις μετὰ παραστατικότητος ἂν μὴ καὶ γλαφυρότητος, ἐν τῷ συνόλῳ τὴν περιπετειώδη καὶ πολύπλαγκτον ἱστορίαν τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, εἰδικώτερον τὸν πολιτικόν, ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν βίον τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐπὶ μίαν χιλιετηρίδα. Οἱ τελευταῖοι ἐκ τούτων, οἱ λεγόμενοι «χρονογράφοι τῆς Ἁλώσεως», Φραντζῆς, Δούκας, Κριτόβουλος καὶ Χαλκοκονδύλης, ἐπεσφράγισαν τὴν ἀδιάκοπον αὐτὴν χρονογραφικὴν ἐξιστόρησιν τῶν τυχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ κατὰ τὴν χιλιετηρίδα τοῦ Βυζαντινοῦ μεσαίωνος μὲ τὰς συνταρακτικὰς περιγραφάς των τῆς Ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ὑποδουλώσεως τοῦ Γένους εἰς τοὺς Μουσουλμάνους.

Ἡ νεωτέρα ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι πλουσία εἰς σημαντικὰ γεγονότα ἀναφερόμενα εἰς τὰς τύχας τοῦ ἔθνους μετὰ δραματικῶν ἐναλλαγῶν. Ἡ περίοδος τῆς Τουρκοκρατίας ἔτυχεν ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σάθα, ὁ ὁποῖος εἰς ἕνα τόμον περιέγραψε λεπτομερῶς τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἔθνους πρὸς ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς ξένης καταδυναστεύσεως καὶ εἰς ἄλλον τὸν πνευματικὸν ὀργασμὸν καὶ τὰ λαμπρὰ φιλολογικὰ ἐπιτεύγματα τοῦ ἔθνους, καθ' ὃν χρόνον τοῦτο εὑρίσκετο ὑπὸ ξένον ζυγόν. Ἔκτοτε αἱ ἐρευνητικαὶ καὶ συνθετικαὶ μελέται ἐπὶ τῶν καθόλου καὶ τῶν κατὰ μέρος τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας συνεχίζονται καὶ ἀποδίδουν πλουσίους καρπούς. Ἀλλ' ἰδιαιτέρως ἡ ἑλληνικὴ ἱστοριογραφία ἐρρίφθη πάνοπλος εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἀπελευθερωτικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ δικαίως, διότι ὁ Ἀγὼν τῆς ἐλευθερίας ὑπῆρξε τὸ ἐπιστέγασμα τῶν μακραιώνων ἀγώνων καὶ θυσιῶν τοῦ ἔθνους διὰ τὴν πολιτικήν του ἀναγέννησιν, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωογόνος πνοὴ τοῦ μετέπειτα ἐλευθέρου πολιτικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ πνευματικοῦ αὐτοῦ βίου. Οἱ ἴδιοι οἱ πρωταγωνισταὶ τοῦ Ἀγῶνος, ὡς ὁ Π. Πατρῶν Γερμανός, ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Μακρυγιάννης καὶ τόσοι ἄλλοι, ὑπῆρξαν οἱ «ἀπομνημονευματογράφοι», οἱ περιγράψαντες ὅσα εἶδον ἢ ἔπραξαν καὶ ὅσα ἐν γένει τὰ λαμπρὰ καὶ ἡρωικὰ καὶ ἔνδοξα ἀπεμνημόνευσαν βάσει προσωπικῶν ἐντυπώσεων ἢ περισυλλεγέντων στοιχείων. Ἀπὸ τῆς ἑπομένης τοῦ Ἀγῶνος ἐσημειώθη ἀληθὴς χείμαρρος εἰς φυλλάδια, μονογραφίας, περιγραφὰς γεγονότων, βιογραφίας, εἴτε περιωρισμένας τοπικῶς καὶ χρονικῶς, εἴτε γενικωτέρου περιεχομένου διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Οἱ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἑορτασμοὶ τῆς ἑκατονπεντηκονταετηρίδος ἔδωσαν ἀφορμὴν εἰς νέας ἐρεύνας καὶ μελέτας καὶ ἀπετέλεσαν τὸ κορύφωμα τῆς ἑλληνικῆς ἱστοριογραφίας διὰ τὸν Ἀγῶνα τοῦ 1821.

Ὁ νεοελληνικὸς βίος, τόσον εἰς τὰς πολιτικάς, ὅσον καὶ εἰς τὰς κοινωνικὰς καὶ διοικητικὰς καὶ πνευματικὰς ἐκδηλώσεις αὐτοῦ, προσφέρει ἄφθονον ὑλικὸν εἰς τὴν σύγχρονον ἱστοριογραφίαν. Οἱ ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐθνικῶν δικαίων, οἱ νι-

κηφόροι ἢ ἀτυχεῖς πόλεμοι πρὸς ἀπολύτρωσιν τῶν ὑπὸ ξένην καταδυνάστευσιν ἀδελφῶν, αἱ ἐσωτερικαὶ πολιτικαὶ ἀναταραχαί, αἱ περίοδοι οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνορθώσεως, οἱ σταθμοὶ τῆς πολιτιστικῆς προόδου, τὰ μεγαλουργήματα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀτυχήματα τοῦ ἔθνους, πάντα ταῦτα εἶναι ἀντικείμενον διερευνήσεως καὶ μελέτης, διὰ τὴν μερικὴν προβολήν των, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πλήρη καὶ καθολικὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Εἶναι δὲ προφανὲς καὶ ἀνεπίδεκτον ἀμφιβολίας, ὅτι εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, ὅλως ἰδιαιτέραν θέσιν ἔχει ἡ περίοδος 1940 - 1950, μία τῶν ἐνδοξοτέρων καὶ ἡρωικωτέρων, ἀλλὰ καὶ δυστυχεστέρων, πλήρης μεγαλείου ἀλλὰ καὶ δραματικῶν περιπετειῶν, περιόδων τῆς ὅλης μακραιώνου καὶ πολυπλάγκτου ἱστορίας τοῦ ἔθνους μας. Δύο μεγάλαι αὐτοκρατορίαι, διαθέτουσαι καὶ ἀνθρώπινον ὑλικὸν καὶ μηχανικὰ πολεμικὰ μέσα ἀπειροπλασίως μεγαλύτερα ἐκείνων τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος, ἐξώρμησαν αἰφνιδιαστικῶς καὶ ἀναιτιολογήτως πρὸς κατάκτησιν τοῦ ἐδάφους μας καὶ ὑπαγωγὴν τοῦ λαοῦ μας ὑπὸ τὴν καταδυνάστευσίν των. Ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἀψηφῶν τὴν τεραστίαν διαφορὰν δυνάμεων, τὰς ὁποίας θὰ ἠδύνατο νὰ παρατάξῃ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐπιδρομέων, ἠμύνθη πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους κατὰ τρόπον κινήσαντα τὴν κατάπληξιν καὶ τὸν θαυμασμὸν σύμπαντος τοῦ κόσμου. Τὰ μεγαλουργήματα τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ βουνὰ τῆς ὑπὸ τοὺς Ἀλβανοὺς καὶ Ἰταλοὺς Βορείου Ἠπείρου, ἡ θρυλικὴ κατὰ τῶν Γερμανῶν ἀντίστασις εἰς τὰ ὀχυρὰ τῆς Θράκης, ὑμνήθησαν ἀνὰ τὸν κόσμον ὡς σύμβολα γενναιοψυχίας καὶ θυσίας παντὸς ἀγῶνος ἐλευθερίας καὶ ἀνέδειξαν τοὺς Ἕλληνας ἥρωας ἀξίους τῶν προγόνων των, αἰωνίους προμάχους τῆς ἰδέας τῆς ἐλευθερίας σύμπαντος τοῦ κόσμου. Ὑπέκυψαν τελικῶς καὶ κατόπιν θρυλικοῦ ἀγῶνος, μόνον πρὸ τῆς ὑπερδιπλασίου ἀριθμητικῆς δυνάμεως τοῦ ἐχθροῦ καὶ τῶν φοβερῶν μηχανικῶν μέσων τὰ ὁποῖα διέθετεν οὗτος. Ἀλλὰ μετὰ τὰ συντελεσθέντα μεγαλουργήματα, ὁ κατακτηθεὶς ἑλληνικὸς λαὸς ἐκράτησεν ὄρθιον τὸ ἀνάστημά του καὶ τὸ μέτωπόν του ὑψηλά, οὐδὲ πρὸς στιγμὴν θεωρήσας ὡς τελειωτικὴν τὴν μοῖράν του καὶ ὁριστικὴν τὴν κατάστασιν τῆς δυστυχίας εἰς τὴν ὁποίαν περιέπεσεν ὑπὸ τὸ πέλμα τῶν ξένων ἐπιδρομέων. Τοὐναντίον, διατηρῶν εἰς τὴν ψυχήν του ἄθικτον τὸ ἐθνικὸν ἡρωικὸν πνεῦμα καὶ ἐμψυχούμενος ἀπὸ τὰ πρόσφατα μεγαλουργήματα, τὰ ὁποῖα ἐπετέλεσεν ἀμυνόμενος κατὰ τῶν ξένων ἐπιδρομέων, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἐρρίφθη εἰς τὴν ἐνεργὸν ἢ παθητικὴν ἀντίστασιν, μὲ τὸ πνεῦμά του προσηλωμένον εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ταχείας ἀπελευθερώσεως. Εἰς τὰ βουνά, εἰς τὰς πόλεις, εἰς τὰ χωρία, εἰς ὅλον τὸ ὑπὸ ξένην κατοχὴν ἑλληνικὸν ἔδαφος, οἱ καταδυναστευόμενοι Ἕλληνες, ὁ καθένας μὲ τὸν ἰδικόν του τρόπον, τὰς ἰδικάς του συνθήκας ζωῆς, τὰς ἰδίας του δυνατότητας, ἦτο καὶ ἀπὸ ἕνας μαχητὴς τῆς ἐλευθερίας.

Σύμπαν τὸ ἔθνος ὑπέφερε γαλήνιον τὰς συμφορὰς τῆς καταδυναστεύσεως τριῶν ἐπιδρομέων, Γερμανῶν, Ἰταλῶν καὶ Βουλγάρων (τῶν τελευταίων ἁρπάγων καὶ τῶν ἐδαφῶν μεγάλου τμήματος τῆς Βορείου Ἑλλάδος) καὶ ἤντλει τὴν δύναμιν τῆς ἐπιβιώσεως μόνον ἀπὸ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν προσπάθειαν τῆς ἀπελευθερώσεως. Ἀλλ' ὁ ἐλλοχεύων ἐσωτερικὸς ἐχθρὸς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ διεθνοῦς κομμουνισμοῦ, δὲν ἄφησε νὰ χαθῇ ἡ εὐκαιρία τῶν ἐθνικῶν συμφορῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Μὲ τὸ ἀπατηλὸν προσωπεῖον ἑνὸς δῆθεν ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, ἄλλοτε παρασύρων καὶ ἄλλοτε παραπλανῶν, ἄλλοτε μὲ τὴν βίαν

καὶ ἄλλοτε μὲ τὸν τρόμον, ἐπωφελούμενος πάντοτε τοῦ αἰσθήματος ἀντιστάσεως τῶν ἑλληνικῶν μαζῶν καὶ τῆς ἐπικρατούσης ἀναρχίας, ὠργανώθη ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα εἰς μίαν συμπαγῆ φοβερὰν δύναμιν, τὸ ΕΑΜ τῶν πόλεων, διευθῦνον καὶ κατευθῦνον τὰ στρατιωτικῶς ὠργανωμένα τάγματα τοῦ ΕΛΑΣ τῶν βουνῶν καὶ τῆς ὑπαίθρου. Διαθέτουσα ἄφθονα ὑλικὰ μέσα χάρις εἰς τὴν ἔξωθεν ἐνίσχυσιν, ἰδίως τῶν Βουλγάρων μετὰ τῶν ὁποίων εὑρίσκετο εἰς στενὰς σχέσεις, ἡ ἐρυθρὰ αὐτὴ ὀργάνωσις ταχέως ἐξηπλώθη εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ εἴς τινα τμήματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἐφαίνετο κυριαρχοῦσα. Ὡς ἀποστολήν της διεκήρυσσε τὴν ἐκδίωξιν τῶν ξένων κατακτητῶν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ πραγματικὸς σκοπός της ἦτο νὰ ὑποδουλώσῃ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν εἰς τὸν κομμουνισμόν. Ὅταν οἱ ξένοι κατακτηταί, μὲ τὴν λῆξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ἐγκατέλιπον τὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη, ἤρχισε νὰ κυριαρχῇ τὸ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, ἵνα δι᾽ αὐτοῦ μεταβληθῇ ἡ Ἑλλὰς εἰς κομμουνιστικὸν κράτος, ἐξάρτημα καὶ προτεκτορᾶτον τῶν κομμουνιστῶν τοῦ Βορρᾶ, ἰδιαιτέρως δὲ τῶν Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι θὰ προσήρτων ὁριστικῶς τὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη τῆς Θράκης καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ἂν μὴ καὶ τὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης. Διὰ νὰ ἐπιτύχουν εἰς τὸν σκοπόν των αὐτὸν δὲν ἐδίστασαν νὰ σπείρουν ὄλεθρον ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς πολλὰς περιστάσεις διέπραξαν ἐγκλήματα πολυαριθμότερα καὶ φρικωδέστερα ἐκείνων τὰ ὁποῖα διέπραττον οἱ Γερμανοὶ καὶ Ἰταλοὶ εἰσβολεῖς.

Ὅταν μὲ τὴν συμμαχικὴν νίκην τὰ στρατεύματα τῶν ἡττηθέντων ξένων εἰσβολέων ἐγκατέλειψαν τὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη, ἡ ξενοκίνητος αὐτὴ ὀργάνωσις ἔπραξε τὸ πᾶν διὰ νὰ διαδεχθῇ τοὺς ξένους εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλλάδος, μὴ διστάσασα νὰ προβῇ ἐναντίον τῶν ἐθνικοφρόνων Ἑλλήνων εἰς μαζικοὺς σφαγιασμοὺς καὶ εἰς θηριωδίας, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάμνησις καὶ σήμερον προκαλεῖ τὴν φρίκην. Ἂν τὸ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ δὲν ἐκυριάρχησε κατὰ τὴν μαύρην ἐκείνην περίοδον, καὶ ἂν ὑπάρχῃ σήμερον Ἐθνικὸν Ἑλληνικὸν Κράτος, τοῦτο ὀφείλεται ἀφ᾽ ἑνὸς εἰς τὰ μικρὰ ἑλληνικὰ σώματα, τὰ ὁποῖα ἐπρόλαβαν, ὁμοῦ μετ᾽ εὐαρίθμων συμμαχικῶν, νὰ φθάσουν ἐκ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς εἰς τὰ ἀπελευθερούμενα ἐδάφη, ἀφ᾽ ἑτέρου εἰς τοὺς κρατεροὺς ἀγῶνας τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, τοὺς ὁποίους πρόκειται νὰ ἐξιστορήσωμεν εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον.

Παρὰ τὴν ὑπογραφὴν συνθηκῶν, διὰ τῶν ὁποίων ὑπεχρεοῦτο νὰ παραδώσῃ τὰ ὅπλα καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ κατεχόμενα ἑλληνικὰ ἐδάφη, διακόπτον πᾶσαν ἐπαναστατικὴν ἐνέργειαν, τὸ ΕΑΜ δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἡσυχάσῃ, διότι τοῦτο δὲν συνέφερεν εἰς τοὺς ἐρυθροὺς αὐθέντας του τῆς Μόσχας καὶ τῆς Σόφιας, οἱ ὁποῖοι πρὸ παντὸς ἄλλου ἀπέβλεπον εἰς τὴν ὁριστικὴν κυριαρχίαν τοῦ ἐαμοσλαβισμοῦ μέχρι τῶν ἀκτῶν τοῦ Αἰγαίου. Αἱ συμμορίαι τοῦ ΕΛΑΣ ἐξώρμησαν καὶ πάλιν πρὸς τὴν ὕπαιθρον καὶ τὰς πόλεις τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τῶν βορείων συνόρων τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἐνισχυόμεναι, ἐφοδιαζόμεναι καὶ ὀργανούμεναι ἀπὸ τοὺς ἐρυθροὺς γείτονάς μας, συνεκροτήθησαν εἰς πραγματικὰ πολεμικὰ σώματα. Ὁ λεγόμενος «συμμοριτοπόλεμος» μετέβαλε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν εἰς ἐρείπια μέγα μέρος τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, τὸ ὁποῖον ἐπότισε μὲ ἑλληνικὸν αἷμα. Ἐχρειάσθησαν νέοι ἡρωικοὶ ἀγῶνες τῶν ἑλληνικῶν πολεμικῶν δυνάμεων, ἀγῶνες διαρκέσαντες ἐπὶ μίαν σχεδὸν πενταετίαν μετὰ γενναίας συμμετοχῆς τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, διὰ νὰ συντριβῇ τελειωτικῶς ὁ συμμοριτισμὸς καὶ ἡ Χώρα μας μετὰ τόσας νέας συμ-

φοράς, νὰ ἐπανεύρῃ πλέον τὸν δρόμον τῆς ὁμαλότητος καὶ τῆς εἰρηνικῆς προόδου.

Τὰ ἀνωτέρω καθιστοῦν προφανῆ καὶ ἀναμφισβήτητον τὴν ἄποψίν μας ὅτι ἡ δεκαετία αὐτὴ 1940 - 1950 εἶναι μία ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι κατέχουν ὅλως ἐξέχουσαν θέσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους καὶ ἀπετέλεσε σημαντικὸν σταθμὸν διὰ τὰς τύχας τοῦ ἔθνους μας. Διὰ τοῦτο καὶ κινεῖ περισσότερον πάσης ἄλλης τὸ ἐνδιαφέρον τῆς νεοελληνικῆς ἱστοριογραφίας ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους μέχρι σήμερον, διεκδικοῦσα, πάντως, ἴσην θέσιν πρὸς τὴν περίοδον τῶν Βαλκανικῶν πολέμων. Βεβαίως ἀνήκει εἰς τὴν ἐποχήν μας, οἱ γηραιότεροι τῶν Ἑλλήνων τὴν ἐζήσαμεν, εἰς πολλὰ μετέσχομεν καὶ πολλοὶ ἀπετέλεσαν κατά τινα τρόπον παράγοντας τῶν διαδραματισθέντων γεγονότων. Σήμερον ἡ ἱστοριογραφία ἐρευνᾷ τὰ στοιχεῖα καὶ μελετᾷ τὰς πηγάς, ὥστε συντόμως θὰ ἀνακύψουν ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ λάβουν τὴν θέσιν των ὡς βασικαὶ πηγαὶ διὰ τὴν ὅλην νεοελληνικὴν ἱστορίαν. Ἀλλὰ περισσότερον πάσης ἄλλης, διὰ τὴν πλήρη ποικίλων καὶ πολυπλεύρων γεγονότων καὶ φαινομένων, θεμελιώδους σημασίας διὰ τὰς τύχας τοῦ ἔθνους μας, χρονικὴν αὐτὴν περίοδον, ἀπαιτοῦνται αἱ κατὰ μέρος ἱστορικαὶ ἐργασίαι, αἱ ὁποῖαι μόναι δύνανται νὰ παράσχουν ἠλεγμένα καὶ αὐθεντικὰ στοιχεῖα, ὥστε νὰ θεμελιώσουν στερεῶς τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα.

Εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς νεωτέρας ἱστορίας ἐξέχουσαν θέσιν κατέχει ἡ δρᾶσις τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς. Εἶναι ἄξιον ἀπορίας τὸ γεγονὸς ὅτι μέχρι σήμερον ἔχει παραμεληθῆ, ἂν μὴ ἀγνοηθῆ καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν ἱστοριογραφίαν τῆς περιόδου 1940 - 1950, ἡ τόσον σημαντικὴ καὶ θεμελιώδης διὰ τὴν σύγχρονον ἱστορίαν τοῦ ἔθνους συμβολὴ τοῦ σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν ξένων ἐπιδρομέων ἐπὶ τῶν πεδίων τῶν μαχῶν, εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀντίστασιν τοῦ «ἐσωτερικοῦ μετώπου» κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ξένης κατοχῆς, εἰς τὴν ὑπεράσπισιν καὶ διάσωσιν τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ κατὰ τὴν δεινὴν ἐπιβουλὴν τῶν ἐαμοβουλγαρικῶν δυνάμεων, τέλος κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν καὶ μετὰ μεγάλων θυσιῶν συντριβὴν τοῦ κομμουνιστικοῦ συμμοριτισμοῦ. Συνεπῶς εἰς μίαν μακρὰν παράδοσιν ὑποχρεώσεων καὶ καθηκόντων, ἐκ τῆς ἐπιτελέσεως τῶν ὁποίων πολλάκις ἐξηρτήθη αὐτὴ ἡ ὕπαρξις τοῦ ἔθνους, παρεσκευασμένη ἄριστα ὀργανωτικῶς καὶ ψυχικῶς κατὰ τὰ ἔτη 1936 - 1940, ἐρρίφθη μετὰ θάρρους, αὐταπαρνήσεως, ἀλλὰ καὶ ἀποφασιστικότητος εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐθνικῆς ἀποστολῆς. Καὶ κατὰ τὰς δραματικὰς ἐκείνας διὰ τὰς τύχας τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡμέρας ἐπετέλεσε πλήρως τὴν ἀποστολήν της αὐτήν, ἀναδειχθεῖσα βασικὸς παράγων εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν τυχῶν τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ. Αἱ θυσίαι τὰς ὁποίας ὑπέστη τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς, τόσον κατὰ τὸν πόλεμον καὶ τὴν κατοχὴν ὅσον καὶ κατὰ τὸν ἀκολουθήσαντα ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ συμμοριτισμοῦ, ἦσαν βαρύταται. Ἀλλὰ καὶ αἱ πρὸς τὸ ἔθνος ὑπηρεσίαι ἦσαν ἀνάλογοι τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θυσιῶν. Εἴτε εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν ἐπὶ τῶν ἀλβανικῶν ὀρέων, ἢ εἰς τὴν διαφύλαξιν τῆς τάξεως καὶ τὴν διοικητικὴν ὀργάνωσιν τῶν προσκαίρως ἀπελευθερωθεισῶν περιοχῶν τῆς Βορείου Ἠπείρου, εἴτε εἰς τὴν ὑγιᾶ ἐθνικὴν ἐσωτερικὴν ἀντίστασιν κατὰ τῶν ξένων κατακτητῶν τῶν ἑλληνικῶν ἐδαφῶν, εἴτε εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐαμοσλαυικῆς ἐπιβουλῆς καὶ συντριβὴν τοῦ συμμοριτισμοῦ, τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἔγραψε σελίδας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔπρεπε νὰ παρέλθουν ἐν σιωπῇ εἰς τὴν

σύγχρονον ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ νὰ παραμείνουν ἄγνωστοι εἰς τὰς μεταγενεστέρας ἑλληνικὰς γενεάς.

Ἐν πλήρει συναισθήσει ὅτι ἀναλαμβάνοντες τὴν συγγραφὴν τῆς ἐθνικῆς δράσεως τοῦ Σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν περίοδον 1940 - 1950, παραμένομεν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν ἐπαγγελματικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἀπασχολήσεών μας, θὰ φέρωμεν εἰς πέρας τὸ ἔργον τοῦτο βάσει αὐστηρῶς τῶν κανόνων τῆς ἱστοριογραφίας, οἱ ὁποῖοι πρὸ παντὸς ἄλλου ἀπαιτοῦν τὴν διαπίστωσιν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς πραγματικότητος. Οὕτω προέβημεν εἰς τὴν περισυλλογὴν πάντων ἐκείνων τῶν ἐκ τῶν πηγῶν καὶ τῶν ἀρχείων ἀντλουμένων στοιχείων, τὰ ὁποῖα διὰ κριτικοῦ ἐλέγχου θὰ ἠδύναντο νὰ μᾶς παράσχουν τὴν ἱστορικὴν ἀκρίβειαν.

Βασικῶς ἡ παροῦσα συγγραφὴ στηρίζεται ἐπὶ τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα ἠντλήθησαν ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ὅπου ἔχουν συγκεντρωθῆ πάντες οἱ φάκελοι τῶν κατὰ περιοχὰς Διοικήσεων.

Ἡ συναγωγὴ τῶν στοιχείων τούτων ἐξ ἑκατοντάδων ὀγκωδῶν φακέλων, περιλαμβανόντων ἀτελείωτον ποικιλίαν ὑπηρεσιακοῦ ὑλικοῦ καὶ ἡ ἐπιλογὴ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσουν, κατὰ τὴν κρίσιν μας, ὡς αὐθεντικαὶ πηγαὶ τῆς ἐξιστορήσεως δὲν ἦτό τι τὸ εὐχερές. Ἀπῃτήθη πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν πολύμηνος ἐργασία χρησιμοποιηθέντος καὶ συνεργείου ἐξ εἰδικῶν ἐρευνητῶν. Ἐκ τῶν συναχθέντων στοιχείων ἰδιαιτέραν ἱστορικὴν σημασίαν ἔχουν αἱ ἀναφοραὶ καὶ ἐκθέσεις τῶν κατὰ τόπους ὀργάνων. Στηριζόμεναι εἰς μαρτυρικὰς καταθέσεις, εἰς προσωπικὰς ὑπευθύνους δραστηριότητας καὶ εἰς ἀφηγήσεις αὐτοπτῶν, πολλάκις πρωτοστατησάντων εἰς τὰ ἐκτυλιχθέντα γεγονότα, συντεταγμέναι ὑπὸ τὸ κράτος δραματικῶν καὶ συγκλονιστικῶν ἐντυπώσεων, προσφέρουν ζωντανὰς περιγραφάς, τῶν ὁποίων καὶ σήμερον ἡ ἀνάγνωσις κινεῖ ἐνδιαφέρον ἀδιάπτωτον καὶ προκαλεῖ ρίγη συγκινήσεως. Πολλαὶ ἐξ αὐτῶν ἔχουν γραφῆ ὑπὸ ἀρχηγῶν μαχομένων σωμάτων εἰς ἀνάπαυλαν ἢ καὶ κατ᾽ αὐτὴν τὴν ὥραν διεξαγωγῆς τῆς μάχης, ἐνῷ ἐδόνουν τὴν ἀτμόσφαιραν βόμβαι, χειροβομβίδες καὶ σφαῖραι, ὁ δὲ γράφων, διὰ τῆς ἑτέρας χειρὸς ἐκράτει τὸ ὁπλοπολυβόλον ἢ τὸ περίστροφον. Οὐδεὶς βεβαίως κατὰ τὰς συνταρακτικὰς ἐκείνας στιγμὰς ἀγῶνος ζωῆς ἢ θανάτου εἶχε τὸν καιρὸν ἢ τὴν πρόθεσιν νὰ διαστρέψῃ τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, αἱ δὲ ἀφηγήσεις αὐταὶ ὑπὸ τὸ κράτος μιᾶς θανασίμως ἀγωνιώδους ἐπικαιρότητος δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ νὰ ἀποδίδουν πιστὴν τὴν πραγματικότητα.

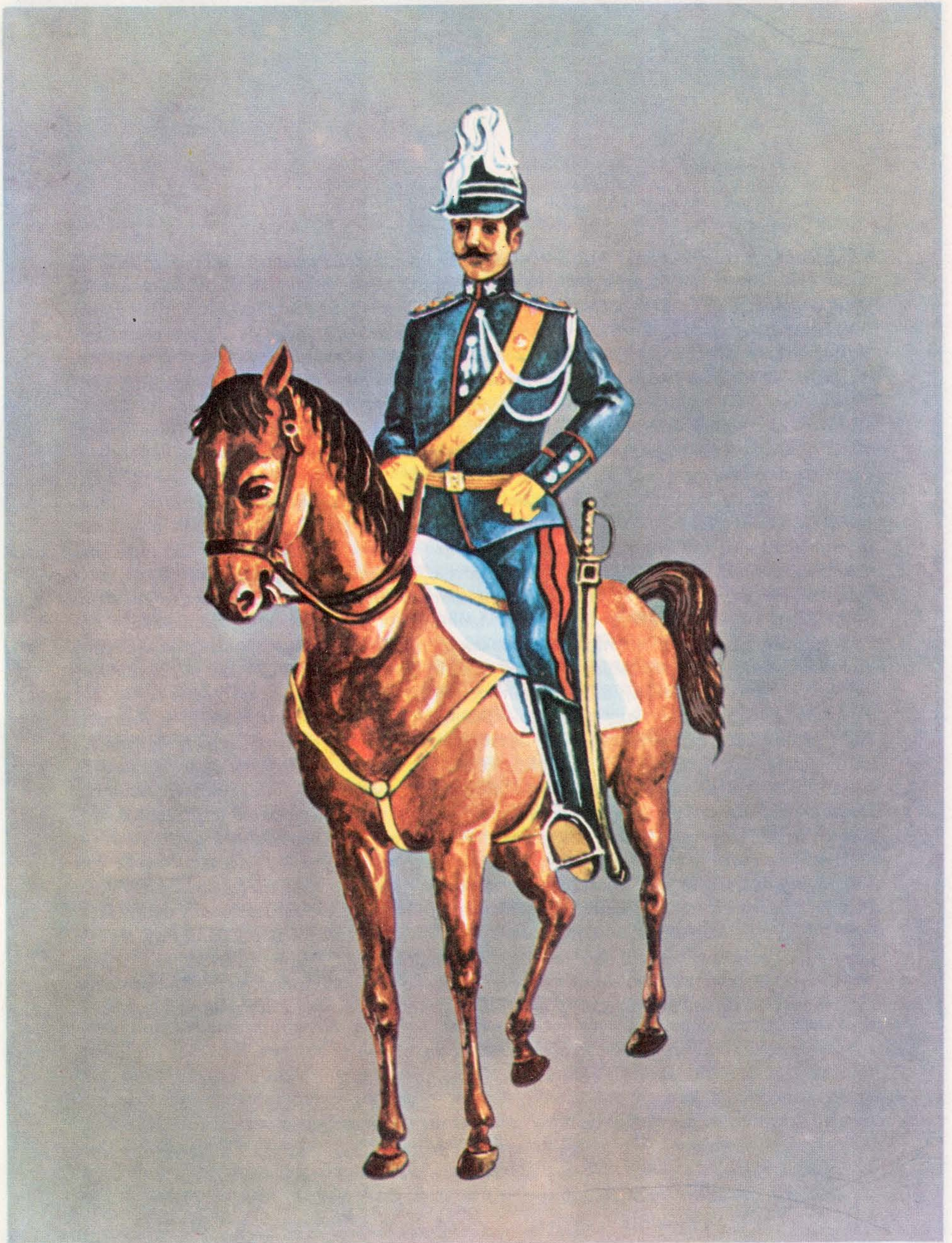
Ὡς πρὸς τὴν ἐν γένει ἱστορίαν τοῦ Σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς ἔχουν γραφῆ ἱκαναὶ μελέται, τινὲς τῶν ὁποίων ἐχρησιμοποίησαν ἀρχειακὰ στοιχεῖα ἢ ἤντλησαν ἐκ καθολικωτέρων ἔργων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἰδιαιτέρας μνείας ἄξιον εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Ν. Τρουπάκη, «Ἡ Ἀστυνομία παρ᾽ Ἕλλησι», Ἀθῆναι 1904, προσφέρον μὲ ἱστορικὴν ἀκρίβειαν καὶ ἐπιστημονικὴν μέθοδον καθολικὴν εἰκόνα τῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ μετέπειτα χρόνων ἐννόμου τάξεως ἐν Ἑλλάδι. Ἐμπεριστατωμένον, πλούσιον εἰς αὐθεντικὰ στοιχεῖα καὶ λεπτομερέστατον εἰς τὴν ἐν γένει ἐξιστόρησιν τῆς λειτουργίας καὶ δράσεως τοῦ Σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Κωνσταντίνου Ἀντωνίου, «Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς», τόμοι τέσσαρες, Ἀθῆναι 1967. Ἂν καὶ πλέον συνοπτικόν, περιλαμβάνει κατατεταγμένα μετὰ μεθόδου αὐθεντικὰ καὶ διαφωτι-

στικὰ στοιχεῖα τὸ ἔργον τοῦ Νικ. Κτενιάδη «Ἑλληνικὴ Χωροφυλακή», ἱστορικαὶ σελίδες, τόμοι δύο, Ἀθῆναι 1960. Δέον ὅμως νὰ σημειωθῇ ὅτι πέραν τούτων, διὰ τὴν ἀπασχολοῦσαν ἡμᾶς περίοδον ἔχει ἐκδοθῆ, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, πλῆθος μικρῶν πραγματειῶν, αἱ ὁποῖαι ἐδημοσιεύθησαν εἴτε εἰς αὐτοτελῆ φυλλάδια, εἴτε εἰς περιοδικά, ἰδίως δὲ εἰς τὴν περιοδικὴν ἔκδοσιν. Κατὰ τὸ μέγιστον μέρος αἱ μελέται αὐταὶ ἀναφέρονται εἰς συγκεκριμένα γεγονότα, ὡς μάχαι, ἐκτελέσεις ὑπὸ τῶν ὀργάνων κατοχῆς, τοπικοὶ ἀγῶνες, ἐθνικὴ ἀντίστασις, συμπλοκαὶ μετὰ τῶν συμμοριτῶν κλπ. Εἰς πλεῖστας τῶν περιπτώσεων, οἱ συντάκται των ὑπῆρξαν καὶ πρωταγωνισταὶ τῶν ἀφηγουμένων γεγονότων, παραθέτοντες συγχρόνως καὶ τὰ εἰς χεῖράς των ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα. Ὡς ἐκ τούτου, παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον καὶ ὡς διαφωτιστικὴ ἀφήγησις καὶ ὡς ἱστορικὴ πηγή.

Τοῦ ἔργου προετάξαμεν μακρὰν εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ Σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του μέχρι τοῦ 1936, δηλαδὴ μέχρι τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἄρχεται ἡ κυρίως ἀφήγησίς μας. Ἀληθῶς, θὰ ἦτο παράδοξον καὶ ἐστερημένον πάσης οὐσιαστικῆς ἐννοίας, νὰ ἀρχίσωμεν τὴν ἐξιστόρησιν τῆς περιόδου αὐτῆς χωρὶς νὰ εἰσαγάγωμεν τοὺς ἀναγνώστας μας εἰς τὸ θέμα δι' ἱστορικῆς ἐπισκοπήσεως τοῦ παρελθόντος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀνέβλυσε τὸ παρόν, δηλαδὴ τῆς ἐν γένει δράσεως καὶ τῶν ἀλληλοδιαδόχων φάσεων λειτουργίας τοῦ Σώματος Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας κατὰ τὸν μακρόν του βίον προσέφερεν εἰς τὸ ἔθνος, ἕως ὅτου, ὥριμον πλέον καὶ παρεσκευασμένον ἀρτίως, ἀποδοθῇ μετ' ἀγλαῶν καρπῶν εἰς τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὸ ἀντικείμενον τῆς παρούσης μελέτης. Βεβαίως εἰς μίαν ὁσονδήποτε μακρὰν εἰσαγωγήν, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς ἐξονυχιστικὰς ἐρεύνας καὶ λεπτομερεῖς ἀφηγήσεις. Θὰ περιορισθῶμεν, εἰς γενικὰς γραμμάς, νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς ὅσα θεωροῦμεν ἀπαραίτητα πρὸς διαφώτισιν περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του καὶ πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τῶν γεγονότων τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ κύριον μέρος τῆς ἀφηγήσεώς μας. Ἐθεωρήσαμεν δὲ σκόπιμον τὴν παρένθεσιν πολλῶν εἰκόνων, διότι ἀπῄτει τοῦτο ἡ φύσις τῆς ἀφηγήσεως καὶ τῶν ἱστορουμένων γεγονότων. Εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας ἔργον αἱ εἰκόνες δὲν ἀποτελοῦν διακόσμησιν, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἐπεξηγήσεών των εἶναι ἐνσωματωμέναι εἰς τοῦτο, τόσον ὡς ἀποδεικτικά, ὅσον καὶ ὡς διαφωτιστικὰ στοιχεῖα.

Ὡς παραδίδεται εἰς τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν, νομίζομεν ὅτι συμβάλλει εἰς τὴν ἔρευναν μιᾶς τῶν θυελλωδεστέρων, ἀλλὰ καὶ ἡρωικωτέρων περιόδων τῆς νεωτέρας ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν προσφέρει σελίδας ἀξίας πάντοτε ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ παραδειγματισμοῦ διὰ τὰς συγχρόνους καὶ τὰς μεταγενεστέρας ἑλληνικὰς γενεάς.

Α. Δ.

῞Εφιππος ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς περιόδου 1833-1862.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η ΕΝΝΟΜΟΣ ΤΑΞΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ἡ τήρησις τῶν νόμων, ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἡσυχίας, τῆς εἰρηνικῆς προόδου καὶ τῆς κατὰ τοὺς νόμους ἀνεμποδίστου διαβιώσεως τῶν πολιτῶν, ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τῆς Πολιτείας ὑπὸ ἐντεταλμένων ὀργάνων ταύτης, τέλος ἡ σύλληψις, ἡ τιμωρία καὶ ἡ ἐν γένει παρεμπόδισις κακοποιοῦ δράσεως τῶν ἀπειλούντων ἢ ὑπονομευόντων τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν ἐγκληματικῶν στοιχείων, ἀνήκουν εἰς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς πολιτικῆς ὀργανώσεως, διοικητικῆς τάξεως καὶ πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως ἑνὸς λαοῦ. Οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων συνέλαβον θαυμασίως τὸ νόημα τῆς ἐννόμου τάξεως ὡς στοιχείου ἀναποσπάστου διὰ τὰς ὑψηλὰς ἀρχάς των περὶ ἐθνικῆς καὶ προσωπικῆς ἐλευθερίας, αἱ ὁποῖαι διεῖπον τὸν πολιτικόν, κοινωνικὸν καὶ πνευματικόν των βίον. Τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις ἑνὸς ἑκάστου τῶν Ἑλλήνων ὡς ἀτόμου καὶ ὡς μέλους τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας, πηγάζοντα ἐκ τῶν θεσμῶν τῆς πολιτείας καὶ διασφαλιζόμενα διὰ τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐντεταλμένων ὀργάνων, προεβλήθησαν ὡς ἡ βασικὴ προϋπόθεσις, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωογόνος πνοὴ τῆς πνευματικῆς ἀκτινοβολίας καὶ τῆς ἐν γένει πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτιστικῆς λάμψεως τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ διὰ τῶν νόμων καθιέρωσις παντὸς δικαιώματος καὶ πάσης ὑποχρεώσεως τοῦ πολίτου, ὡς καὶ ἡ ἀστυνόμευσις τῆς καθιερωμένης ἐννόμου τάξεως, δι' ἐντεταλμένων πρὸς τοῦτο καὶ αὐστηρῶς καθοριζομένης δικαιοδοσίας ὀργάνων, ἀπετέλεσαν βασικοὺς κανόνας τῶν πολιτευμάτων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ Βυζάντιον, παρὰ τὰς ριζικὰς μεταβολὰς τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου, ἡ διὰ κανόνων δικαίου καθιέρωσις καὶ ὀργάνωσις ἐννόμου τάξεως συνέβαλεν ἀνυπολογίστως εἰς τὴν διάσωσιν τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων καὶ τὴν ἐν γένει λάμψιν τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Μετὰ τὴν ὀθωμανικὴν κατάκτησιν, τὸ ὑπὸ ξένην καταδυνάστευσιν ἔθνος, ἀπολέσαν τὴν πολιτικήν του ὕπαρξιν καὶ τοὺς μετ' αὐτῆς συνδεδεμένους κανόνας δικαίου, δὲν προσηρμόσθη πρὸς τοὺς ξένους διὰ τὴν ἱστορίαν του, τὴν διανοητικότητά του καὶ τὸν πολιτισμόν του θεσμοὺς τοῦ κατακτητοῦ, ἀλλ' ἐδημιούργησε βαθμηδὸν διὰ τῆς παραδόσεως, τοῦ ἐθίμου, τῆς ἐπιγνώσεως τῶν νέων ἀναγκῶν τοῦ βίου του καὶ τῆς ἐκ τῶν τοπικῶν συνθηκῶν ἐπιταγῆς, ἰδίους κανόνας ἐννόμου τάξεως, διέποντας τὴν κοινωνικήν, οἰκονομικήν, πνευματικήν, εἰς πολλὰ δὲ καὶ τὴν πολιτικὴν ζωήν του. Τοὺς κανόνας αὐτούς, ἄλλοτε ἐκ τῆς βίας τῶν περιστάσεων, ἄλλοτε ἐκ μοιρολατρικῆς ἀδιαφορίας καὶ ἄλλοτε πρὸς ἀποκόμισιν ὑλικῶν ὀφελῶν, ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία ἠνέχθη ἢ ἀνεγνώρισεν ὡς ἐντὸς τῶν κόλπων της ὀργανικὰς δυνάμεις, μολονότι τοὺς παρεβίαζεν ἀνὰ πᾶσαν εὐκαιρίαν.

Ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς Ἁλώσεως αὐτὸς ὁ Πορθητὴς ἀντελήφθη ὅτι, ἀφ' ὅτου περιῆλθον ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν του οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ τῆς καταλυθείσης ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας, ὤφειλε νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ὑπάρξεώς των ἐντὸς τοῦ συσταθέντος ἀνὰ τὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη μουσουλμανικοῦ κράτους διὰ δραστικῶν ἀποφάσεων. Ριζικὴ λύσις θὰ ἦτο εἴτε νὰ ἐξοντώσῃ ὅλους τοὺς «ἀπίστους» εἴτε νὰ προβῇ εἰς βίαιον ἐξισλαμισμόν των. Ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἐγέννα δεινὰ προβλήματα, ὁδηγοῦντα εἰς κίνδυνον θανάτου τὴν ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν. Οἱ Μουσουλμᾶνοι πρὸ παντὸς ἄλλου ἦσαν πολεμισταὶ τῆς πίστεως τοῦ Προφήτου, κατὰ τοὺς πρώτους δὲ ἰδίως αἰῶνας δὲν ἠσχολοῦντο οὔτε μὲ τὴν γεωργίαν, οὔτε μὲ τὸ ἐμπόριον καὶ τὸ ναυτικὸν καὶ ἔπρεπε νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτὰ οἱ ραγιᾶδες, διὰ νὰ συντηροῦν καὶ τοὺς πολεμιστάς. Ἐπὶ πλέον, ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία διὰ τοὺς συνεχεῖς πολέμους, τὴν πολυτελῆ ζωὴν τῶν ἀσκούντων τὴν διοίκησιν μεγιστάνων καὶ ἀξιωματούχων, τὴν συντήρησιν τῶν εὐνοουμένων καὶ τὴν πολυδάπανον διατήρησιν τοῦ Σουλτανικοῦ χαρεμίου, εἶχεν ἀνάγκην τεραστίων πόρων. Καὶ τοὺς πόρους αὐτοὺς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξεύρῃ παρὰ ἀπὸ μίαν ἀπομυζητικὴν φορολογίαν τῶν ραγιάδων. Διὰ τοῦτο ὁ Πορθητὴς ἐπέλεξε τὴν δευτέραν λύσιν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐργάζωνται ἡσύχως οἱ ραγιᾶδες, ὥστε, ἀφιερούμενοι εἰς τὰς ἐργασίας των νὰ μὴ ἀποτελοῦν κίνδυνον διὰ τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ οὕτω μὲ τὸν μόχθον

των νὰ προμηθεύουν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ὕπαρξίν της ποσά, ἔπρεπε νὰ τοὺς παραχωρηθῇ κάποια, ἔστω καὶ ὑποτυπώδης, ἐντὸς τῶν κόλπων των ἄσκησις ὡρισμένων διοικητικῶν καὶ ἔστιν ὅτε ἀστυνομικῶν ἐξουσιῶν. Αἱ δικαιοδοσίαι αὐταὶ σὺν τῷ χρόνῳ εἴς τινας περιοχάς, ἀναλόγως τῶν τοπικῶν περιστάσεων, ἔφθασαν μέχρις αὐτοδιοικήσεως.

Λίαν εὐστόχως ὁ Πορθητὴς ἐπέλεξε τὸν ἀρχηγὸν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὡς ἀρχηγὸν τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν Ὀρθοδόξων, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἀνέθεσε πλὴν τῶν πνευματικῶν καὶ διοικητικάς, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ πολιτικὰς ἐξουσίας. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὡς ἐθνάρχης, ἀσκῶν τὰς ἐξουσίας αὐτὰς θὰ ἦτο συγχρόνως καὶ ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἀποχὴν ἀπὸ στασιαστικὰ κινήματα, τὴν ἀπόλυτον ὑποταγὴν καὶ πίστιν τῶν ραγιάδων. Τὰ προνόμια τῆς «Μεγάλης Ἐκκλησίας», ἐκτὸς τῆς αὐτοδιοικήσεως ταύτης, συνίσταντο κυρίως εἰς πολιτικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν γάμων καὶ τῶν ἐν γένει ἀστικῶν ὑποθέσεων μεταξὺ Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἐν τούτοις, τὰ ἐπισκοπικὰ δικαστήρια ἐξεδίκαζον οὐ μόνον πολιτικὰς διαφορὰς ἀλλὰ καὶ πταίσματα τούτων, αἱ δὲ ἀποφάσεις των ὑπήγοντο εἰς ἔφεσιν ἐνώπιον τοῦ ἀνωτάτου Πατριαρχικοῦ δικαστηρίου. Ἐπίσης ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ κατὰ περιοχὰς Ἐπίσκοποι εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλουν καὶ νὰ εἰσπράττουν φόρους, ὄχι μόνον ἀπὸ κληρικούς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ λαϊκούς. Διὰ τὴν ἄσκησιν τῶν ἐξουσιῶν αὐτῶν, ἰδιαιτέρως διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων, ἀπῃτεῖτο ἀστυνομικὴ δύναμις. Πράγματι, τὰ ἐπισκοπικὰ δικαστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα συνήθως μετεῖχον οἱ δημογέροντες, διέθετον μικρὰν ἀστυνομικὴν δύναμιν πρὸς ἐπιβολὴν τῶν ἀποφάσεών των, τόσον διὰ τὰς ἀστικὰς διαφορὰς καὶ τὰς πταισματικὰς καταδίκας (κατὰ τὸ πλεῖστον πρόστιμα) ὅσον καὶ διὰ τὴν ἄρνησιν τῆς καταβολῆς τῶν ἐπιβαλλομένων φόρων πρὸς συντήρησιν τῶν κληρικῶν ἢ χάριν κοινωφελῶν ἔργων. Σοβαρωτέραν ἀστυνομικὴν δύναμιν διέθετεν ὁ Πατριάρχης, συνετηρεῖτο δὲ αὕτη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἦτο μεικτή, ἀποτελουμένη ἐξ Ὀρθοδόξων καὶ ἐκ Γενιτσάρων.

Παρερχομένου τοῦ χρόνου καὶ ἀναπτυσσομένης τῆς αὐτοδιοικήσεως, ἡ ὁποία προϋπέθετε κατὰ τόπους καὶ κατὰ περιπτώσεις παραχωρήσεις εἰδικῶν προνομίων, ἀνεπτύχθη ἀναγκαίως καὶ ἡ ἐκ τῶν κόλπων τῶν ραγιάδων ἀστυνόμευσις μὲ εἰδικὰς δικαιοδοσίας. Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, ὅπου ἥδρευεν ἰσχυρὰ τουρκικὴ ἐξουσία καὶ δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ πολιτικὴ αὐτοδιοίκησις, ἀνεπτύχθησαν οἱ ἐπαγγελματικοί, ἐμπορικοὶ καὶ ἄλλοι, βιομηχανικοὶ καὶ τεχνικοί, συνεταιρισμοὶ ἢ σωματεῖα, τὰ λεγόμενα «ἐσνάφια», τὰ ὁποῖα ἐκτὸς τῆς προαγωγῆς τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς συνεργασίας πρὸς ὁμόνοιαν καὶ εὐημερίαν τῶν μελῶν, εἶχον καὶ ὑποκρυπτόμενον, ἀλλὰ διαφαινόμενον σκοπὸν καλλιεργείας τῶν παραδόσεων καὶ ἰδανικῶν τοῦ ἔθνους, δι' ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἑορτῶν, ἱδρύσεως σχολείων, ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης κλπ. Μεταξὺ τῶν προνομίων τὰ ὁποῖα ἐπετύγχανον τὰ σωματεῖα αὐτά, ἦτο καὶ ἡ διατήρησις ἰδίας ἀστυνομικῆς δυνάμεως, ἡ ὁποία ἐπώπτευε διὰ τὴν καλὴν ποιότητα τῶν παραγομένων ἢ ἐμπορευομένων εἰδῶν, τὴν τήρησιν τῶν κανονισμῶν ὡς πρὸς τὰς συναλλαγάς, τὴν τήρησιν τῆς τάξεως κατὰ τὰς συνελεύσεις καὶ ἑορτάς, τὴν εἴσπραξιν τῶν ἐπιβαλλομένων διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν πρὸς τὸ ὀθωμανικὸν κράτος φόρων ἢ τῶν διὰ κοινωφελεῖς σκοποὺς εἰσφορῶν, πολλάκις δὲ καὶ διὰ τὴν καθ' ὅλα ἄμεμπτον διαγωγὴν τῶν μελῶν.

2. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ἀφ' ὅτου εἰς διαφόρους περιοχὰς ἀνεπτύχθη τὸ κοινοτικὸν σύστημα μετὰ παραχωρήσεως ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς ἀρχῆς εἰδικῶν προνομίων μερικῆς ἢ καθολικῆς αὐτοδιοικήσεως, ὡρισμέναι ἀστυνομικαὶ δικαιοδοσίαι περιῆλθον εἰς τὰς κοινότητας, ἀσκούμεναι ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἢ ὑπὸ τούτων διοριζομένων ἐκτελεστικῶν ὀργάνων. Εἰς τὴν Πελοπόννησον ἑκάστη κοινότης, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς σημασίας της, κατ' ἔτος ἢ κατὰ μεγαλύτερα χρονικὰ διαστήματα, ἐξέλεγεν ἕναν ἢ περισσοτέρους ἄρχοντας, καλουμένους δημογέροντας. Οἱ δημογέροντες, ἐκτὸς τῆς οἰκονομικῆς διοικήσεως τῆς κοινότητος καὶ τῆς διαχειρίσεως, κατένειμον καὶ εἰσέπραττον τοὺς φόρους, ἐδέχοντο τὰς δωρεάς, ἐρρύθμιζον τὰ τῆς ἐργασίας διὰ δημόσια ἢ κοινοτικὰ ἔργα καὶ ἀντιπροσώπευον τὴν κοινότητα ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Διετήρουν τὰ ἀρχεῖα καὶ τὰ κτηματολόγια καὶ ἐπεκύρωνον τὰ μεταξὺ χριστιανῶν συνομολογούμενα συμβόλαια. Συγχρόνως ἐξετέλουν τὰς ἐντολὰς τῶν προεστώτων τῆς ἐπαρχίας καὶ ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῆς Ὀθωμανικῆς ἐξουσίας. Οὕτως, εἶχον περιέλθει εἰς αὐτοὺς σοβαρὰ δικαστικὰ καὶ ἀστυνομικὰ καθήκοντα. Ἐπώπτευον διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, τὴν πρόληψιν ἐπιδημιῶν καὶ τὴν ἐν γένει διασφάλισιν τῆς ὑγείας, τὴν τοπικὴν ἐκπαίδευσιν, τὴν τήρησιν τῶν προνομίων ἀλλὰ καὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῶν μελῶν, τὴν ἀποσόβησιν βιαιοπραγιῶν, τὴν προστασίαν τῆς ἰδιοκτησίας κλπ. Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν σοβαρωτάτων αὐτῶν δικαιοδοσιῶν ἀπῃτεῖτο ἀστυνομικὴ δύναμις. Ἐλειτούργουν ἰδίως δύο σώματα ἀστυνομεύσεως: ἡ ἀγροφυλακή, ἡ ὁποία εἶχε καθήκοντα σημερινῆς ἀγροτικῆς ἀστυνομίας (ἀγροζημίαι κλπ.) καὶ ἡ πολιτοφυλακή, ἡ ὁποία ἐπώπτευε διὰ τὴν τάξιν μεταξὺ

τῶν μελῶν τῆς κοινότητος, τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων καὶ τὴν ἐν γένει ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῶν δημογερόντων.

Πρὸ τῆς ἀναπτύξεως τῶν κλεφτοαρματολικῶν σωμάτων εἰς πολλὰς κοινότητας ὑπῆρχε καὶ σῶμα ἐθνοφυλακῆς, τὸ ὁποῖον κατεδίωκε τὴν ληστείαν καὶ τοὺς ἐν γένει κακοποιούς, ἰδίως εἰς τὴν ὕπαιθρον. Τὰ ἀστυνομικὰ αὐτὰ σώματα, τὰ ὁποῖα ἔφερον ὅπλον, ὑπαγόμενα ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τῶν τοπικῶν ἀρχόντων, ὑπὸ τῶν ὁποίων καὶ ἐμισθοδοτοῦντο καὶ στενῶς συνδεδεμένα μετὰ τοῦ γένους των, εἶχον καθαρῶς ἐθνικὸν χαρακτῆρα. Ἠσκημένα ὡς ἦσαν εἰς τὸν χειρισμὸν ὅπλων, προσεχώρουν εὐκόλως εἰς σημειουμένας εἰς τὴν περιοχὴν ἀνταρσίας κατὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, μετὰ τὴν καταστολὴν τῶν ὁποίων πολλάκις, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν ἐξόντωσιν, κατέφευγον εἰς τὰ ὄρη, προσχωροῦντα εἰς τὰ κλεφτικὰ σώματα. Διὰ τοῦτο ὑπεβλέποντο ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι ἀνεζήτουν εὐκαιρίαν πρὸς συντριβήν των.

Εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν οἱ δημογέροντες ἐξέλεγον κατ' ἔτος ἢ κατὰ μακρότερα χρονικὰ διαστήματα τοὺς προεστοὺς ἢ κοτζαμπάσηδες. Συνήθως δι' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἦσαν δύο, ἐκ τούτων δὲ εἷς, ὁ κυρίως προεστὼς ἢ κοτζάμπασης, ἦτο Ἕλλην καὶ ὁ ἄλλος Ὀθωμανός, καλούμενος Ἀγᾶς. Ὁ τελευταῖος αὐτὸς ἐξελέγετο μεταξὺ ἐπιφανῶν καὶ ἰσχυρῶν Τούρκων, ἐκλεγόμενος δὲ καὶ μισθοδοτούμενος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ διατρέχων τὸν κίνδυνον νὰ μὴ ἐπανεκλεγῇ ἂν δυσηρέστῃ τοὺς ἐκλογεῖς του, κατέβαλε ζῆλον διὰ νὰ τοὺς ὑπερασπίζῃ ἀπὸ τὰς αὐθαιρεσίας τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας καὶ ἐν γένει νὰ ἐξυπηρετῇ τὰ συμφέροντά των.

Τὰ διοικητικὰ καὶ ἀστυνομικὰ καθήκοντα τῶν προεστώτων ἦσαν σημαντικά. Ἐξέλεγον τὸν ἀστυνόμον ἢ καποῦ-μπουλούκμπασην, ὁ ὁποῖος ἐπὶ κεφαλῆς δυνάμεως δέκα ἕως δεκαπέντε ἀνδρῶν ἐξετέλει καθήκοντα γενικῆς ἀστυνομεύσεως εἰς τὴν περιοχήν. Αἱ διαταγαί, τὰς ὁποίας ἔδιδεν ὁ βοεβόδας (διοικητὴς) τῆς ἐπαρχίας πρὸς τὸν μπουλούκμπασην δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἐκτελεσθοῦν ἂν δὲν ἐνεκρίνοντο προηγουμένως ὑπὸ τῶν προεστώτων. Διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐξελέγετο ἢ ἐπαύετο ὑπὸ τῶν προεστώτων, ὁ μπουλούκμπασης, ἂν καὶ Τοῦρκος καὶ ἐπικεφαλῆς τουρκικῆς δυνάμεως, καθίστατο ὄργανον τῶν Ἑλλήνων προεστώτων. Αἱ δικαιοδοσίαι του ὡς πρὸς τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, τὴν καταδίωξιν τῆς ληστείας, τὴν ἀσφάλειαν τῶν ὁδῶν, τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων καὶ τὴν ἐν γένει ἀστυνόμευσιν, ἐξηρτῶντο οὐσιαστικῶς ἐκ τῶν διαθέσεων τῶν προεστώτων, τῶν ὁποίων οὕτως ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐπιρροὴ ηὔξανον τεραστίως πρὸς ἀνυπολόγιστον ὄφελος τῶν ὁμοεθνῶν των Ἑλλήνων. Κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας οἱ προεστῶτες εἶχον λάβει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναστέλλουν προσωρινῶς τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τοῦ Τούρκου διοικητοῦ τῆς περιφερείας ἢ βοεβόδα, ἕως ὅτου τὰ παράπονά των διὰ τὴν κακοδιοίκησιν καὶ τὰς εἰς βάρος τῶν Χριστιανῶν βιαιοπραγίας τούτου ἀκουσθοῦν ἀπὸ τὸν Πασᾶν τοῦ Μορέως. Ἀντιθέτως πρὸς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, εἰς τὴν Πελοπόννησον οἱ προεστῶτες διώριζον ἢ ἀντικαθίστων τοὺς ἀρχηγοὺς ἢ καπεταναίους κλεφτικῶν σωμάτων τῆς περιοχῆς, τὰ ὁποῖα οὕτως εὑρίσκοντο ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξάρτησίν των. Ἐπίσης κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον οἱ προεστῶτες τῆς Πελοποννήσου συνήρχοντο ἐν εἴδει κοινοβουλίου εἰς τὴν ἕδραν τοῦ πασαλικίου καὶ συνεζήτουν ἀπὸ κοινοῦ τὰ θέματα τῶν ραγιάδων, ἀπηύθυνον καταγγελίας διὰ τὰς αὐθαιρεσίας τῶν Τούρκων διοικητῶν καὶ ὑπέβαλλον εὐχὰς πρὸς λῆψιν μέτρων διὰ τὴν προστασίαν τῶν ὁμοεθνῶν των. Τέλος εἶχον ἀποκτήσει τὸ δικαίωμα νὰ διατηροῦν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἕνα ἀντιπρόσωπόν των, καλούμενον «βεκίλην τοῦ Μορέως», ὁ ὁποῖος ὑπέβαλλε τὰ παράπονά των εἰς τὴν Πύλην καὶ ἐν γένει τοὺς ἐξεπροσώπει πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων των ἐνώπιον τῆς ἀνωτάτης ὀθωμανικῆς ἐξουσίας.

Διάφορος ἦτο ἡ κατάστασις εἰς τὴν Μάνην, ὅπου λόγῳ τοῦ ὀρεινοῦ τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ πολεμικοῦ μένους τῶν κατοίκων, δὲν ὑφίσταντο—καθ' ὁλοκληρίαν—Τοῦρκοι καὶ τουρκικαὶ ἐξουσίαι. Οἱ Μανιᾶται ἐθεωροῦντο, μᾶλλον θεωρητικῶς, ὑπήκοοι τοῦ Σουλτάνου, ὑποκείμενοι εἰς φόρον ὑποτελείας, τὸν ὁποῖον ἐν τῇ πραγματικότητι δὲν κατέβαλλον. Ἡ χώρα ἦτο διῃρημένη εἰς καπετανίας. Ἕκαστος καπετάνιος ἤσκει εἰς τὴν περιοχήν του ὅλας τὰς ἐξουσίας βάσει τῶν ἀγράφων νόμων καὶ τῶν ἐθίμων τοῦ τόπου. Περιεστοιχίζετο ἀπὸ μίαν μικρὰν πολεμικὴν δύναμιν, ἡ ὁποία συγχρόνως ἐξετέλει ἀστυνομικὰ καθήκοντα, ἐποπτεύουσα διὰ τὴν τάξιν, τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν ἀποφυγὴν βιαιοπραγιῶν τῶν ἰσχυροτέρων εἰς βάρος τῶν ἀσθενεστέρων. Ἀλλὰ τὰ μέλη ἑκάστης ὑπὸ εὐρεῖαν ἔννοιαν οἰκογενείας ἦσαν ἀλληλέγγυα, εἰς αὐτὰ δὲ ἀνῆκεν ἡ τιμωρία προσβληθείσης τιμῆς καὶ ἡ ἐκδίκησις διὰ φόνον μέλους αὐτῆς, εἰς τὰς περιπτώσεις δὲ αὐτὰς ὁ καπετάνιος εἶχε μόνον τὸ δικαίωμα τῆς πολλάκις ἀνεπιτυχοῦς ἀποπείρας συμφιλιώσεως ἢ συμβιβασμοῦ.

Οἱ καπεταναῖοι ὅλων τῶν περιοχῶν ἐξέλεγον ἕνα ἀρχηγόν, ἢ μπὰς καπετάνιον, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν εἶχε δικαίωμα ἐπεμβάσεως εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ἑκάστης καπετανίας, ἀλλ' ἁπλῶς συνεκάλει συνελεύσεις τῶν ἐπιφανῶν διὰ γενικὰ ζητήματα καὶ ὠργάνωνε συντονισμένην ἄμυναν εἰς περίπτωσιν ἐπιδρομῆς τῶν Τούρκων. Ἀπὸ τοῦ 1775 ἡ Ὑψηλὴ Πύλη διὰ τοῦ καπουδὰν πασᾶ, διώριζεν ἕνα ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐπιφανεστέρων οἰκογενειῶν μπέην ἢ μπὰς μπογλού, συνήθως καλούμενον Μανιάτμπεην. Θεωρητικῶς ἡ ἀρχὴ τοῦ μπέη ἦτο ἰσόβιος, ἀλλ' εἰς τὴν πραγματικότητα ἀντικαθίστατο κατὰ βραχέα διαστήματα, συνήθως συνελαμβάνετο δι' ἐπιβουλῆς καὶ ἐκλείετο εἰς τὰ κάτεργα τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ ἐφονεύετο, τοποθετουμένου εἰς τὸ μπεηλίκιον ἄλλου ἀρχηγοῦ ἀντιζήλου οἰκογενείας. Θεωρητικῶς ὁ μπέ-

ης ἤσκει ὡς ἐντεταλμένος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ἁπάσας τὰς ἐξουσίας, πολιτικάς, διοικητικὰς καὶ ἀστυνομικάς, δυνάμενος νὰ διατάξῃ τοὺς καπεταναίους πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐντολῶν του, νὰ εἰσπράξῃ φόρους, νὰ τιμωρήσῃ ἐγκλήματα, νὰ καταστείλῃ τὴν πειρατείαν, νὰ στείλῃ στρατιωτικὰς δυνάμεις πρὸς ἐπιβολὴν τῆς τάξεως. Ἀλλ' ἐν τῇ πράξει οὐδὲν ἠδύνατο ἄνευ τῆς συμπράξεως τῶν καπεταναίων, οἱ ὁποῖοι διετήρουν τὴν ἰσχύν των εἰς τὴν περιοχήν των καὶ πολλάκις ἐξεδήλουν ἐχθρικὰς διαθέσεις κατὰ τοῦ μπέη, ὑπονομεύοντες τὴν ἀρχήν του. Τὸ σύστημα τοῦ μπεηλικίου τῆς τελευταίας πεντηκονταετίας μᾶλλον διέσπασε τὰς δυνάμεις τῆς Μάνης, διότι μὲ τὰς συνήθεις μεθόδους δολοπλοκίας τῶν Τούρκων προεκάλεσε τὰς ἀντιζηλίας καὶ τὰ πάθη μεταξὺ τῶν ἰσχυρῶν οἰκογενειῶν μέχρις ἀναρχίας. Ἐχρειάσθη ἡ δι' ἐνεργειῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας συμφιλίωσις τῶν ἰσχυρῶν οἰκογενειῶν καὶ ὑπογραφὴ συμβολαίου ἐθνικῆς Ἑνώσεως ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τούτων διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ τάξις καὶ νὰ ριφθῇ ἡ χώρα εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἔθνους κατὰ τὸ 1821.

Εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα τὸ κοινοτικὸν σύστημα δὲν ἀνεπτύχθη τόσον ὅσον εἰς τὴν Πελοπόννησον. Εἰς τὰς πόλεις ἥδρευον τουρκικαὶ δυνάμεις αἱ ὁποῖαι εἶχον εἰς χεῖράς των καὶ τὴν ἀστυνομίαν, οἱ δὲ δημογέροντες καὶ προεστῶτες περιωρίζοντο εἰς τὴν διανομὴν τῶν φόρων εἰς κοινωφελῆ ἔργα καὶ εἰς ἐπεμβάσεις πρὸς προστασίαν τῶν ὁμογενῶν ἀπὸ τὰς αὐθαιρεσίας τῶν Τούρκων ἀγάδων τῆς περιοχῆς. Εἰς τὴν ὀρεινὴν ὕπαιθρον ἐκυριάρχουν τὰ ἀρματολικὰ καὶ κλεφτικὰ σώματα, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσωμεν ἐν συνεχείᾳ. Εὐρείας αὐτοδιοικήσεως εἶχον τύχει αἱ Ἀθῆναι, αἱ ὁποῖαι δὲν ὑπήγοντο εἰς τὸν πασᾶν τῆς Ρούμελης, ἀλλ' ἐξηρτῶντο ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸν ἀρχιευνοῦχον τοῦ Σουλτανικοῦ χαρεμίου (Κισλὰρ ἀγᾶν), ὁ ὁποῖος διώριζεν ὡς ἐκπροσώπους του τὸν βοεβόδαν (διοικητὴν τῆς πόλεως), τὸν δισδάρην, φρούραρχον τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τὸν καδῆν, δικαστὴν τῶν Ὀθωμανῶν κατοίκων. Ἄλλωστε οἱ Ὀθωμανοὶ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἦσαν ὀλίγοι καὶ ὡμίλουν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ὁ ἀρχιευνοῦχος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνῆκον αἱ πρόσοδοι τῶν Ἀθηνῶν, εἶχε πᾶν συμφέρον νὰ εὐημερῇ ἀνεμποδίστως ἡ πόλις, διὰ νὰ εἰσπράττῃ περισσότερα. Οἱ δημογέροντες ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν ἰθύνουσαν τάξιν καὶ ἀπετέλουν τὸ συμβούλιον τῆς δημογεροντίας, τὸ ὁποῖον διηύθυνε καὶ ἐρρύθμιζε τὰς ὑποθέσεις τῶν Ἑλλήνων (φόροι, καθαριότης τῆς πόλεως, ὑγιεινή, σχολεῖα, ἑορταὶ κλπ.) ἄνευ ἐπεμβάσεως τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας. Ἀστυνομικὰ καθήκοντα εἶχε τοῦτο λίαν περιωρισμένα, ἐμηδενίσθησαν ὅμως καὶ ταῦτα καθ' ὁλοκληρίαν ἀφ' ὅτου ὁ τύραννος τῆς πόλεως Ἀλῆ Χασεκῆς συνεκέντρωσεν εἰς χεῖράς του ὅλας τὰς ἐξουσίας.

Ἰδιαιτέρως προνομιοῦχον θέσιν εἶχον τὰ μεταξὺ Μεγάρων καὶ Κορίνθου χωρία τὰ καλούμενα Δερβενοχώρια, τὰ ὁποῖα εἶχον τὴν ἐντολὴν νὰ φυλάσσουν τὰς ὀρεινὰς διόδους ἀπὸ Στερεᾶς εἰς Πελοπόννησον. Οἱ κάτοικοί των, πάντες Ἕλληνες, αὐτοδιοικοῦντο, ἔφερον ὅπλα καὶ ἐσχημάτιζον μικρὰ στρατιωτικὰ σώματα, τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὸν Δερβὲν ἀγᾶν ἐφρούρουν νυχθημερὸν τὴν περιοχήν, ἀπεμάκρυνον ἢ ἐξώντωνον τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα καὶ ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἀπὸ Στερεᾶς εἰς Πελοπόννησον ταξιδευόντων.

Εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἡ δημογεροντικὴ διοίκησις εἶχε περιέλθει εἰς χεῖρας ὡρισμένων ἐπιφανῶν οἰκογενειῶν καὶ κατέστη κληρονομική. Οἱ πλεῖστοι ὅμως τῶν ἀρχόντων εἶχον καταστῆ ἀθύρματα τῶν Ὀθωμανῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον συγκεντρώσει εἰς χεῖράς των τὰς ἐξουσίας καὶ τοὺς ἐξώντωνον ὁσάκις δὲν ἐξετέλουν τὰς θελήσεις των. Ἡ αὐτοδιοίκησις ἀνεπτύχθη εἰς τὰ 24 χωρία τοῦ Βόλου, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι, πάντες Ἕλληνες, εἶχον συμπήξει ἰσχυρὰς κοινότητας μὲ αἱρετοὺς ἄρχοντας συγκεντρώσαντας εἰς χεῖράς των ἁπάσας τὰς ἐξουσίας. Οἱ Τοῦρκοι περιωρίζοντο νὰ ἀποστέλλουν ὑπάλληλον πρὸς εἴσπραξιν τῶν φόρων. Οἱ Ἕλληνες ἄρχοντες ἐκτὸς τῆς διοικήσεως, τῆς ἐποπτείας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως εἶχον εἰς χεῖράς των καὶ πάντα τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα, ἐπιτηροῦντες διὰ τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν, συλλαμβάνοντες καὶ τιμωροῦντες τοὺς κακοποιοὺς καὶ ταραξίας, διὰ τὴν φρούρησιν τῶν ὁδῶν ὑπὸ δυνάμεως διοριζομένης ὑπ' αὐτῶν, τὴν καθαριότητα, τὰ ἤθη καὶ τὴν τήρησιν τῶν ἀγορανομικῶν διατάξεων. Ἰδιαιτέραν ὅμως σημασίαν ἔλαβον τὰ Ἀμπελάκια, ὅπου ὁ βιομηχανικὸς συνεταιρισμὸς ἐγχρώμου νηματουργίας, εἰς τὸν ὁποῖον μετεῖχον πάντες οἱ κάτοικοι, ἐσημείωσε τεραστίαν οἰκονομικὴν ἄνθησιν. Οἱ ἄρχοντες δὲν διηύθυνον μόνον τὴν συλλογικὴν ἐπιχείρησιν, ἀλλὰ καὶ ἐπώπτευον διὰ τὴν καλὴν παραγωγὴν τοῦ εἴδους, τὴν ἐντιμότητα τῶν συναλλαγῶν καὶ τὴν διὰ διαιτησίας ἢ δικαστικῶν ἀποφάσεων λύσιν τῶν διαφορῶν. Ἡ ὑπὸ τὴν ἄμεσον διοίκησίν των φρουρὰ ἐπέβαλλε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεών της, ἠγρύπνει διὰ τὴν τάξιν καὶ συγχρόνως ἐφύλασσε τὰς ὀρεινὰς διόδους, ἕτοιμος πρὸς ἀπόκρουσιν πάσης ἀποπείρας εἰσβολῆς τουρκικῶν στρατευμάτων.

Εἰς τὴν Ἤπειρον τὸ κοινοτικὸν σύστημα, ἀναπτυχθὲν ἰδίως εἰς τὸ Ζαγόρι καὶ τὰ Βλαχοχώρια, κατεπνίγη ὑπὸ τῆς τυραννικῆς διοικήσεως τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ὁ ὁποῖος συνεκέντρωσεν εἰς χεῖράς του ὅλας τὰς ἐξουσίας. Ἐξαίρεσιν ἀπετέλεσαν τὰ ἐπὶ τῶν Κασσωπαίων ὀρέων χωρία τοῦ Σουλίου, τὰ ὁποῖα ἐπὶ μακρόν, χάρις εἰς τὴν γενναιότητα καὶ τὸ πολεμικὸν μένος τῶν κατοίκων των, διετήρησαν τὴν πλήρη ἀνεξαρτησίαν των. Οἱ Σουλιῶται ἀπετέλουν ἓν εἶδος συμπολιτείας διοικουμένης ἀπὸ τὰς γενεὰς ἢ φάρας τῶν ἕνδεκα χωρίων (Τετραχώρι καὶ Ἑπταχώρι). Οἱ ἀρχηγοὶ ἀπετέλουν συμβούλιον τὸ ὁποῖον ἐπώπτευε διὰ τὴν ἄμυναν, διηύθυνε τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἔλυε τὰς διαφορὰς διὰ διαιτησίας

μετεχόντων τῶν γερόντων, πολλάκις καὶ γεροντισσῶν. Οἱ ἄγραφοι νόμοι ἦσαν σκληρότατοι, ἰδίως εἰς ζητήματα ἐκπληρώσεως τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος μέχρι θυσίας τῆς ζωῆς, ἐντιμότητος εἰς τὰς συναλλαγὰς καὶ οἰκογενειακῆς τιμῆς. Οἱ διαφθείροντες νεάνιδα ἂν δὲν ἔσπευδον νὰ συνάψουν γάμον ἐφονεύοντο, αἱ δὲ μοιχοὶ ὕπανδροι γυναῖκες ἐρρίπτοντο ἐντὸς σάκκου εἰς τὸν κάτωθεν ρέοντα Ἀχέροντα. Ἄξιον σημειώσεως εἶναι ὅτι εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἀνάλγητα καὶ φοβερὰ ἦσαν τὰ δικαστήρια εἰς τὰ ὁποῖα μετεῖχον καὶ γυναῖκες. Τὴν ἐντὸς ἑκάστης φάρας ἀστυνόμευσιν εἰς τὴν λύσιν διαφορῶν, τήρησιν καλῶν ἠθῶν καὶ διαφύλαξιν ὁμονοίας μεταξὺ τῶν μελῶν ἤσκει ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς.

Εἰς τὴν Μακεδονίαν πραγματικῆς αὐτονομίας ἐτύγχανον τὰ ἐν τῇ Χαλκιδικῇ λεγόμενα Μαδεμοχώρια, τὰ ὁποῖα εἶχον φθάσει εἰς μεγάλην οἰκονομικὴν ἀκμὴν διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐκεῖ ὑπαρχόντων ὀρυχείων, ἰδίως ἀργύρου. 12 κῶμαι καὶ 360 χωρία ἀπετέλουν ὁμοσπονδίαν διοικουμένην ἀπὸ τετραμελὲς συμβούλιον «βεκίληδων», ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν προεστώτων τῶν κωμῶν, ὧν εἰς ἕκαστον χωρίον ἤσκει τὴν τοπικὴν διοίκησιν εἷς δημογέρων. Οἱ Τοῦρκοι ἠρκοῦντο νὰ εἰσπράττουν ἐτήσιον φόρον ἐκ 220 ὀκάδων καθαροῦ ἀργύρου καὶ οὐδόλως ἀνεμειγνύοντο εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῆς ὁμοσπονδίας. Ὁ Μαδὲμ ἀγᾶς ἑδρεύων εἰς τὴν πρωτεύουσαν Μαχαλᾶν, μετὰ μικρᾶς τουρκικῆς δυνάμεως, ἐξετέλει ἁπλῶς τὰς ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου τῶν βεκίληδων, τὸ ὁποῖον ἤσκει ὅλας τὰς διοικητικάς, οἰκονομικάς, δικαστικὰς καὶ ἀστυνομικὰς ἐξουσίας.

3. Η ΕΝΝΟΜΟΣ ΤΑΞΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΝΗΣΟΥΣ

Τὴν μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς παραχώρησιν πολιτικῶν, αὐτοδιοικητικῶν, δικαστικῶν καὶ ἀστυνομικῶν προνομίων, ἔλαβεν ἀσφαλῶς τὸ διοικητικὸν σύστημα τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου. Οἱ Τοῦρκοι, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχον κλίσιν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπεστρέφοντο τὰς ναυτικὰς ἐργασίας, ἦσαν ὀλιγάριθμοι εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, εἰς μερικὰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπουσίαζον ἐντελῶς. Διὰ τοῦτο ἄφησαν εἰς αὐτὰς πλήρη αὐτοδιοίκησιν, περιορισθέντες εἰς τὴν εἴσπραξιν φόρων καὶ εἰς ὅσα μέτρα ἀπῄτει ἡ ἀσφάλεια τοῦ κράτους. Αἱ περισσότεραι ἐκ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου ὑπήγοντο ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ καπουδὰν πασᾶ (ἀρχιναυάρχου τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου) ἑδρεύοντος ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἀσκοῦντος τὰς ἐξουσίας του δι' ἐντεταλμένων ὀργάνων. Αἱ πλεῖσται τῆς Δωδεκανήσου ὑπήγοντο εἰς τὸν μπέην τῆς Ρόδου καὶ ἄλλαι εἶχον ἐκχωρηθῆ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου εἰς εὐνοουμένους του ἢ εἰς γυναῖκας τοῦ χαρεμίου. Ἑκάστη τῶν νήσων εἶχε προεστῶτας ἐκλεγομένους ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων οἰκογενειῶν καὶ ἔχοντας εἰς χεῖράς των τὰς διοικητικὰς καὶ ἀστυνομικὰς ἐξουσίας. Ἤσκουν ἐπίσης δικαστικὴν ἐξουσίαν ἀπεριόριστον μὲν διὰ τὰς ἀστικὰς ὑποθέσεις, περιοριζομένην δὲ εἰς πταίσματα ὡς πρὸς τὰς ποινικάς. Διότι τὰς σοβαρωτέρας ἐγκληματικὰς πράξεις ἐξεδίκαζεν ὁ περιοδεύων καδῆς, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐπίσης δικαιοδοσίαν νὰ δικάζῃ κατ' ἔφεσιν ἐνδιαφερομένου διαδίκου τὰς ἀποφάσεις τῶν τοπικῶν δικαστηρίων. Οἱ ἀποστελλόμενοι ὑπὸ τοῦ καπουδὰν πασᾶ ἢ τοῦ ἀσκοῦντος κατὰ παραχώρησιν τοῦ Σουλτάνου ἐπικυριαρχίαν «ζαμπῖται», εἶχον τὴν ἐξουσίαν τῆς περισυλλογῆς τῶν φόρων καὶ τῆς λήψεως μέτρων ἀσφαλείας τοῦ κράτους, οὐδὲν ὅμως εἶχον δικαίωμα νὰ ἀναμειχθοῦν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς νήσου.

Ἡ Χίος, ἡ ὁποία εἶχε περιέλθει τελευταία ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν (1694), εἶχεν ἀποκτήσει τὰ περισσότερα προνόμια αὐτοδιοικήσεως, ἐτέλει δὲ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Βαλιδὲ Σουλτάνας λόγῳ τῆς παραγωγῆς τῆς μαστίχας, λίαν προσφιλοῦς εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ χαρεμίου. Ὁ ἀποστελλόμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου «μουσελίμης», ὁ ὁποῖος ἠγόραζε τὴν ἐπικαρπίαν, εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του δύναμιν ἐξ 20 στρατιωτῶν διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς τάξεως καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ καδῆ καὶ τῶν τοπικῶν δικαστηρίων. Οἱ δημογέροντες (τρεῖς ὀρθόδοξοι καὶ δύο καθολικοί), ἐκλεγόμενοι δι' ἓν ἔτος, ἤσκουν ἁπάσας τὰς ἐξουσίας, νομοθετικάς, διοικητικάς, ἀγορανομικάς, δικαστικὰς καὶ ἀστυνομικάς. Ἀπεσόβουν τὰς αὐθαιρέτους ἢ ὑπερβολικὰς ποινὰς προστίμων καὶ φυλακίσεως, ἐξησφάλιζον εἰς τὴν νῆσον ἀφθονίαν τροφῶν, ἐπέβλεπον διὰ τὴν τήρησιν τῶν ἐθίμων καὶ ἠθῶν, ἐπέβαλλον ποινὰς εἰς παραβάτας τούτων. Ἀπηγόρευον εἰς τὰς γυναῖκας νὰ κυκλοφοροῦν μὲ πολυτελῆ ἐνδύματα καὶ βαρύτιμα κοσμήματα καὶ συνετήρουν φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα. Μεταξὺ τῶν ἐπιβαλλομένων ποινῶν, ἰδίως δι' ἀπάτας καὶ παραβίασιν τῶν ἠθῶν, εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας, ἦτο ἡ διαπόμπευσις διὰ περιφορᾶς εἰς ἀντεστραμμένην θέσιν ἐπὶ ράχεως ὄνου ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ τὰ χωρία. Ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ λήψεως μέτρων σοβαροῦ, γενικοῦ «νομοθετικοῦ» θὰ ἐλέγομεν, χαρακτῆρος, συνεκαλεῖτο συνέλευσις ἐκ 40 ἕως 50 προκρίτων τῆς νήσου, ἡ ὁποία καθώριζε τὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως τροφίμων ὡς καὶ τῶν τιμῶν αὐτῶν, ἐφρόντιζε τὰ τῆς ἐναποθηκεύσεως πρὸς ἀποσόβησιν ἐλλείψεων, τῆς τιμωρίας τῆς αἰσχροκερδείας, ἐπέβαλλε δὲ τὰς αὐστηροτέρας τῶν ποινῶν κατὰ τῶν παραβαινόντων τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα κλπ.

Εἰς ἄλλας νήσους, ὡς ἡ Σῦρος, ἡ Τῆνος καὶ ἡ

Ἄνδρος, ἤσκουν ἁπάσας τὰς ἐξουσίας οἱ αἱρετοὶ προεστῶτες καὶ δημογέροντες. Τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα ἦσαν καταγεγραμμένα εἰς εἰδικὰ βιβλία, τὰ «καπίτουλα», βάσει τῶν ὁποίων ἐτιμωροῦντο πάντα τὰ παραπτώματα. Προεβλέποντο ποιναί: ἐπίπληξις, κράτησις, πρόστιμον δι' ἀπειλὰς καὶ ὕβρεις. Φυλάκισις, ἐπίθεσις πινακίδος ἐπὶ τῆς οἰκίας τοῦ τιμωρουμένου, ραβδισμός, δέσμευσις ποδῶν διὰ κλοπήν, δι' ἀπειλὴν ζωῆς, ἔργῳ ἀντίστασιν κατὰ τῆς ἀρχῆς, φθορὰν ξένης περιουσίας. Χρηματικὴ ἀποζημίωσις, ἐξορία, κατεδάφισις οἰκίας διὰ φόνον. Διαπόμπευσις, διὰ προσβολὴν χρηστῶν ἠθῶν.

Ἰδιάζουσαν αὐτοδιοίκησιν μετὰ πλήρους ἀσκήσεως δικαστικῶν καὶ ἀστυνομικῶν ἐξουσιῶν εἶχον αἱ τρεῖς ναυτικαὶ νῆσοι, Ὕδρα, Σπέτσαι καὶ Ψαρά. Ὑπήγοντο ὑπὸ τὸν καπουδὰν πασᾶν, ὅστις ἀπέστελλε «τσαούσηδες» πρὸς παραλαβὴν τῶν φόρων ἄνευ ἄλλης ἁρμοδιότητος. Ὑπεῖχον ἐπίσης τὴν ὑποχρέωσιν νὰ στέλλουν κατ' ἔτος ἀριθμὸν ναυτῶν πρὸς ὑπηρεσίαν εἰς τὸν ὀθωμανικὸν στόλον. Ἐκπληρουμένων τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν, οἱ κάτοικοι τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, ἔχαιρον πλήρους αὐτοδιοικήσεως, ἀσκουμένης ὑπὸ αἱρετῶν ἀρχόντων. Εἰς τὴν Ὕδραν καὶ τὰς Σπέτσας οἱ ἄρχοντες ἐξελέγοντο ὑπὸ τῆς ἰθυνούσης τάξεως, ἐν ᾧ εἰς τὰ Ψαρὰ τὸ σύστημα ἦτο δημοκρατικώτερον, μετεχόντων εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ τὰς συνελεύσεις ἀντιπροσώπων τῆς λαϊκῆς τάξεως. Οἱ δημογέροντες ἤσκουν ἐκτὸς τῆς διοικήσεως δικαστικὰ καὶ ἀστυνομικὰ καθήκοντα, βοηθούμενοι ὑπὸ ἐμμίσθων φρουρῶν. Εἰς τὴν Ὕδραν, κατὰ τὴν τελευταίαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἰκοσαετίαν, ὅτε διωρίσθη ἐντόπιος διοικητὴς ἢ «μπέης», ἱδρύθη καὶ σῶμα πολιτοφυλακῆς μετὰ «πολιτάρχου» ἀσκοῦντος τὰς ἀστυνομικὰς ἐξουσίας. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὰς Σπέτσας. Ἡ πολιτοφυλακὴ εἶχεν ὡς καθήκοντα τὴν ἀσφάλειαν τῆς πόλεως, τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῆς δημογεροντίας καὶ τὴν ἐν γένει ἐφαρμογὴν λιμενικῶν, ἀγορανομικῶν καὶ ἄλλων μέτρων διασφαλιζόντων τὴν κοινὴν ἡσυχίαν καὶ εὐημερίαν. Προκειμένου περὶ εἰδεχθῶν ἐγκλημάτων ὡς καὶ ἐνεργοῦ ἀντιστάσεως κατὰ τῆς πολιτοφυλακῆς βαρυτέρα τιμωρία ἦτο ἡ μαστίγωσις μέχρι θανάτου. Ἐλαφρότεραι ποιναὶ ἦσαν ἡ διαπόμπευσις, ὁ ραβδισμὸς καὶ τὸ πρόστιμον. Αἱ τρεῖς νῆσοι εἶχον καὶ ναυτικοὺς κώδικας, βάσει τῶν ὁποίων ἐκινοῦντο οἱ στόλοι των καὶ διεξήγετο τὸ ναυτικὸν ἐμπόριον ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν διοικητῶν καὶ τῶν δημογεροντιῶν. Τὰ συστήματα αὐτὰ τῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ τῆς αὐστηρᾶς ὑπὸ εἰδικῶν ἀστυνομικῶν σωμάτων ἐπιβολῆς τῶν τοπικῶν νόμων καὶ κανονισμῶν, συνετέλεσαν σημαντικῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ναυτικοῦ, τὴν πολεμικὴν ὀργάνωσιν τούτου καὶ τὴν γενικὴν εὐημερίαν, ταῦτα δὲ ἀπετέλεσαν πρωταρχικὸν παράγοντα διὰ τὴν κήρυξιν καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἐπιτυχίαν τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

4. ΑΡΜΑΤΟΛΟΙ ΚΑΙ ΚΛΕΦΤΕΣ—ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ

Εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐκτεθείσας περιπτώσεις ἡ ὑπὸ ἑλληνικῶν ὀργάνων τήρησις τῆς τάξεως εἶχε χαρακτῆρα καθαρῶς τοπικόν, ἡ δὲ ἄσκησις ἀστυνομικῶν καθηκόντων καὶ αἱ δικαιοδοσίαι, τὰς ὁποίας εἶχον παραχωρήσει οἱ Τοῦρκοι εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἐξηρτῶντο ἐκ τοῦ διοικητικοῦ συστήματος ἑκάστης περιοχῆς καὶ τῶν ἐν γένει κατὰ τόπον καὶ χρόνον περιστάσεων. Ἀλλ' ὡς καθαυτὸ πρώτη ἐθνικὴ δύναμις Χωροφυλακῆς, ἀσκήσασα ἀνυπολόγιστον ἐπίδρασιν εἰς τὰ ἐθνικὰ πεπρωμένα τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν τὰ σώματα Κλεφτῶν καὶ Ἀρματολῶν. Ἡ γένεσίς των χάνεται εἰς τὰ βάθη τῆς ἱστορίας τῶν χρόνων τῆς τουρκοκρατίας. Εἶναι ὅμως ἀναμφίβολον, ὅτι οἱ Κλέφτες ἀνέκυψαν εὐθὺς μετὰ τὴν κατάκτησιν ὡς μία ἱστορικὴ ἀνάγκη ὑποστάσεως τοῦ ἔθνους. Οἱ νέοι Ἕλληνες, ἰδίως τῆς ὀρεινῆς ὑπαίθρου, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀνθέξουν εἰς τὰς τυραννικὰς καταπιέσεις τοῦ ξένου δυνάστου, ἐγκατέλιπον τὰ χωρία των καὶ τὰς οἰκογενείας των καὶ κατέφευγον εἰς τὰς ἀπροσίτους κορυφὰς τῶν ὀρέων, ὅπου ὑφίσταντο μὲν τὰς βασάνους τῶν διώξεων, τῶν στερήσεων καὶ τῶν συνεχῶν ταλαιπωριῶν, διακινδυνεύοντες τὴν ζωήν των ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, ἀλλ' ἀπελάμβανον τὴν ζείδωρον αὔραν τῆς ἐλευθερίας. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔπαιρνον τὸν δρόμον τῶν βουνῶν ὄχι μόνον ἀπὸ μῖσος πρὸς τὴν τυραννίαν καὶ πάθος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ προσωπικῶν λόγων ἐκδικήσεως, διότι οἱ Τοῦρκοι εἶχον διαρπάσει τὴν περιουσίαν των, φονεύσει ἢ βιαιοπραγήσει κατὰ μελῶν τῆς οἰκογενείας των, προσβάλλει τὴν οἰκογενειακήν των τιμήν. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως τοὺς ὤθει πρὸς ἐπιδρομάς, ἐμπρησμούς, φόνους καὶ ἄλλας ἀνηλεεῖς βιαιότητας, αἱ ὁποῖαι πάντως δὲν ἔπαυον νὰ ἔχουν χαρακτῆρα τιμωρίας, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος τρόπος ἀποδόσεως δικαιοσύνης εἰς τοὺς καταδυναστευομένους.

Τὰ πρῶτα αὐτὰ κλεφτικὰ σώματα ἔλαβον τεραστίαν ἀνάπτυξιν, ἀφ' ὅτου ἤρχισαν οἱ πόλεμοι τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ἰδίως δὲ τῆς Βενετίας κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Εἰς τοὺς πολέμους αὐτούς, οἱ ραγιᾶδες μετεῖχον προθύμως παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ξένων, οἱ ὁποῖοι παρεῖχον εἰς αὐτοὺς ἀφειδεῖς ὅσον καὶ ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις ἀπελευθερώσε-

ως. Ὅταν ὅμως ἔληγεν ὁ πόλεμος καὶ οἱ ραγιᾶδες ἐγκατελίποντο εἰς τὴν μάχαιραν τῶν δημίων των, πολλοί, πολεμήσαντες παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ξένων, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν ἐκδικητικὴν μανίαν τῶν Τούρκων, ἀνεζήτουν ἄσυλον εἰς τὰ βουνά, ὅπου κατετάσσοντο εἰς τὰ κλεφτικὰ σώματα ἢ ἐσχημάτιζον ἄλλα ὑπὸ ἴδιον καπετάνιον.

Οἱ Κλέφτες ἔτρεφον ἄσπονδον μῖσος πρὸς τοὺς τυράννους τοῦ γένους των Τούρκους καὶ εὑρίσκοντο εἰς διαρκῆ πόλεμον ἐναντίον των. Ζῶντες ἡμέραν καὶ νύκτα μὲ τὸ καριοφίλι εἰς τὰ χέρια, περιπλανώμενοι ἄνευ στέγης εἰς τὰς χαράδρας καὶ τὰ σπήλαια, ὑποφέροντες τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν καὶ κινδυνεύοντες νὰ συλληφθοῦν, ὁπότε ὑφίσταντο φρικιαστικὰ μαρτύρια, ἦτο φυσικὸν νὰ ἀποκτήσουν τραχείας ἕξεις, αἱ ὁποῖαι τοὺς ὡδήγουν εἰς πράξεις ἀγριότητος, χαρακτηριζομένας πολλάκις ὡς ληστρικάς. Ἐν τούτοις, συγκεκριμένος σκοπός των, οὐδέποτε μειωθεὶς ἢ μεταλλαγεὶς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς τουρκοκρατίας, ἦτο ἡ λυσσώδης καὶ ἀδιάκοπος πάλη ἐναντίον τῶν τουρκικῶν σωμάτων καὶ ἡ ἐξόντωσις τῶν κατὰ τόπους ἰσχυρῶν Τούρκων. Ἔτρεφον ἄσπονδον μῖσος κατὰ τῆς τουρκικῆς τυραννίας, ἦσαν φανατικῶς προσηλωμένοι εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν των καὶ ἐπροστάτευον ἢ ἐξεδικοῦντο τοὺς καταδυναστευομένους ἀμάχους ὁμοεθνεῖς των πληθυσμούς. Ἕλληνας δὲν ἠνώχλουν παρὰ εἰς σπανίας περιπτώσεις ἐκδικήσεως ἢ παραδειγματισμοῦ, ὅταν ἐπρόκειτο περὶ τουρκοφίλων, ἰδίως προκρίτων, οἱ ὁποῖοι συνειργάζοντο μετὰ τῶν Τούρκων πρὸς ἐξόντωσίν των. Οἱ ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ τῆς περιοχῆς εἶχον κυρίως δύο ὑποχρεώσεις ἔναντι τῶν Κλεφτῶν. Πρῶτον νὰ διευκολύνουν τὸν ἐπισιτισμόν των. Δεύτερον νὰ μὴ προδίδουν τὰς κινήσεις των καὶ νὰ παρέχουν πληροφορίας ὡς πρὸς τὰς κινήσεις τῶν τουρκικῶν σωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐστέλλοντο πρὸς καταδίωξίν των. Ἐκτελουμένων τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν, οἱ Κλέφτες συμπεριεφέροντο πρὸς τοὺς Ἕλληνας τῆς περιφερείας των ὡς πρὸς φίλους καὶ ἀδελφούς, προστατεύοντες αὐτοὺς ἀπὸ τὰς βιαιοπραγίας τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι, φοβούμενοι ἀντεκδικήσεις, ἠναγκάζοντο νὰ ἀπέχουν ἀπὸ αὐτάς. Οὕτω βαθμηδὸν διεμορφώθη εἰς κῶδιξ ζωῆς καὶ συμπεριφορᾶς τῶν Κλεφτῶν, θεμελιώδης δὲ κανὼν τούτου ἦτο ἡ προστασία τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν καὶ ἡ ἀδυσώπητος τιμωρία τῶν τουρκικῶν βιαιοπραγιῶν. Πρὶν ἀκόμη ἱδρυθοῦν τὰ ἁρματολικὰ σώματα, οἱ Κλέφτες εἶχον ἀναλάβει ἔργον ἑλληνικῆς χωροφυλακῆς, τηροῦντες τὴν τάξιν, ἀποσοβοῦντες βιαιοπραγίας καὶ τιμωροῦντες τὰ ἐγκλήματα τῶν Τούρκων εἰς βάρος τῶν ὁμοεθνῶν των. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ λαϊκὴ μοῦσα ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοὺς ὕμνησεν ὡς ἐθνικοὺς ἥρωας.

Ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία, ἀφοῦ εἰς μάτην ἠγωνίσθη νὰ ἐξοντώσῃ τοὺς Κλέφτες, ἀντελήφθη ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσῃ κατ' ἄλλον τρόπον πρὸς ἐξουδετέρωσίν των. Ἄλλος τρόπος δὲν ὑπῆρχεν ἀπὸ τὴν ἐπίσημον ἀναγνώρισίν των ὡς πολεμικῶν σωμάτων μὲ ἀστυνομικὰς ἁρμοδιότητας, δρώντων ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ κατ' ἐντολὴν τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ἐκπροσώπων της. Τὸ προηγούμενον ὑφίστατο, διότι ἤδη ἀπὸ τῆς ἑπομένης τῆς Ἁλώσεως εἰς ὡρισμένας στενὰς διαβάσεις ἐν τῷ μέσῳ ὀρέων καὶ κόμβους ἐπικοινωνίας διαφόρων περιοχῶν, τὰς λεγομένας «δερβένια», εἶχον ἱδρυθῆ σώματα πολιτοφυλακῆς, τῶν ὁποίων οἱ ἄνδρες, κατὰ τὸ πλεῖστον Ἕλληνες, ἔζων ἐκεῖ ἐλεύθεροι μετὰ τῶν ὅπλων των, ἐντεταλμένοι τὴν φύλαξιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν διόδων αὐτῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων τῶν πλησίον περιοχῶν. Ἤδη ὅμως ἡ Πύλη προέβαινεν ἐξ ἀνάγκης εἰς σοβαρὰν ὑποχώρησιν ἀναγνωρίζουσα ἐπισήμως τὰ σώματα αὐτὰ τῶν ἀτιθάσων πολεμιστῶν τῶν ὀρέων, τῶν Κλεφτῶν, ὡς ὑπὸ τὴν ὑπηρεσίαν της πολεμικὰ - ἀστυνομικὰ σώματα, ἐντεταλμένα τὴν φύλαξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς περιοχῆς. Τὰ σώματα αὐτὰ ἀπεκλήθησαν ἁρματολικά, οἱ δὲ ἀνήκοντες εἰς αὐτά, σχεδὸν κατὰ κανόνα παλαιοὶ Κλέφτες, ἐκλήθησαν Ἀρματολοί, καὶ ἡ ὑπηρεσία των, ὡς καὶ ἡ περιοχή, εἰς τὴν ὁποίαν περιωρίζετο ἡ δικαιοδοσία των, Ἀρματολίκι. Ἡ λέξις «Ἀρματολός», σημαίνει ὁπλίτης καὶ προέρχεται ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ arme = ὅπλον, armato = ἔνοπλος, armatulo = μικρὸς μαχητής, παλληκάριον. Ὁ ἀρχηγὸς ἐκαλεῖτο καπετάνιος ἐκ τῆς ἰταλικῆς λέξεως capo = κεφαλή.

Δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸν πότε ἡ Πύλη διώρισε τὰ πρῶτα ἁρματολικὰ σώματα καὶ τοὺς ἀρχηγούς των. Γενικῶς πιστεύεται ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ ἁρματολισμοῦ καθιερώθη ἐπὶ Σουλεϊμὰν Α΄ τοῦ Μεγαλοπρεποῦς (1520 - 1566). Ἀναφέρεται κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἁρματολικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον ἐφρούρει πρὸς βορρᾶν μεγάλην ὁδικὴν ἀρτηρίαν, ἡ ὁποία, ἀκολουθοῦσα μέχρι τινὸς τὴν παλαιὰν ρωμαϊκὴν ὁδὸν Ἐγνατίαν ἀπὸ Δυρραχίου πρὸς Θεσσαλονίκην, διήρχετο διὰ τῶν παρὰ τὴν Κορυτσὰν στενῶν μεταξὺ τῶν ὀρέων Ἰβὰν καὶ Μοράβα, ὅπου ρέει ὁ ποταμὸς Δεβόλης. Νοτιώτερον ἄλλα ἁρματολικὰ σώματα ἐφρούρουν τὴν μεγάλην στρατιωτικὴν ὁδὸν ἀπὸ Λαρίσης μέχρι Μοναστηρίου, ἀκόμη δὲ νοτιώτερον οἱ ἁρματολοὶ τῶν Ἀγράφων ἐφρούρουν τὰς διαβάσεις Πίνδου - Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου, ἐν ᾧ οἱ κάτοικοι τῶν ἓξ χωρίων τῆς Μεγαρίδος, τῶν Δερβενοχωρίων, ἐφρούρουν τὰς διαβάσεις ἀπὸ τοῦ Κιθαιρῶνος καὶ τῶν Γερανίων πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου. Ἀργότερον ἀνεπτύχθησαν καὶ ἄλλα ἁρματολίκια εἰς διάφορα ἐπίκαιρα σημεῖα ὀρεινῶν διαβάσεων τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ τὰ σημαντικώτερα ἐξ αὐτῶν ἔμεναν πάντοτε τὰ περὶ τὰ ὄρη τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἰδίως τοῦ Ὀλύμπου.

Τὰ ἁρματολικὰ σώματα χωρὶς ἐσωτερικὴν συνοχὴν καὶ ἐξάρτησιν ἀπ' ἀλλήλων, ἦσαν κατανεμημένα ἀπὸ τοῦ Ἀξιοῦ μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου. Συνήθως ἕκαστον ἁρματολίκι περιελάμβανε μίαν ἐπαρχίαν. Ἐνίοτε ὅμως τὰ ἁρματολίκια περισσοτέ-

ρων ἐπαρχιῶν ἀπήρτιζον ἕνα μεγάλο ἁρματολίκι, καλούμενον Πρωτᾶτον. Ἀντιθέτως, μεγάλα ἁρματολίκια διῃροῦντο εἰς τμήματα καλούμενα Κόλια. Προκειμένου περὶ μεγάλου ἁρματολικίου, ὁ διορισμὸς τοῦ ἀρχηγοῦ ἐλάμβανε πανηγυρικὸν χαρακτῆρα, προσερχομένου τούτου εἰς τὴν ἕδραν τοῦ Πασᾶ, παρὰ τοῦ ὁποίου, ἀφοῦ προσέφερε τὴν ὑποταγήν του, ἐλάμβανε μετὰ πομπῆς τὸ δίπλωμα ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ καδῆ (μουρασελὲς) ὡς καὶ ἐπίσημον ἔνδυμα, σύμβολον τῆς ἐξουσίας, καὶ πολλὰ δῶρα.

Ὁ ἀγωνιστὴς πρώην ἁρματολὸς Κασομούλης, εἰς τὰ «στρατιωτικὰ ἐνθυμήματα», ἀναφέρει διὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς τουρκοκρατίας δέκα μεγάλας ἁρματολικὰς περιφερείας - Πρωτᾶτα καὶ τοὺς ἀρχηγούς των πρωταρματολούς.

1) Αἱ πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἀλιάκμονος ἐπαρχίαι Καστοριᾶς, Σιατίστης, Κοζάνης, Βοδενῶν καὶ Βεροίας ὑπὸ τοὺς Μπλατσιώτας ἁρματολοὺς Βράχαν καὶ Δοκόν. 2) Αἱ μεταξὺ Ἀλιάκμονος καὶ Πηνειοῦ ἐπαρχίαι τῶν Σερβίων, Κατερίνης καὶ Ἐλασσόνος, συνήθως γνωσταὶ ὡς Ὄλυμπος, ὑπὸ τοὺς ἁρματολοὺς Ζῆδρον καὶ Λάζον. 3) Χάσια, ἤτοι ἡ ἀπὸ Τρικάλων μέχρι τοῦ Δομενίκου περιφέρεια ὑπὸ τὸν Βλαχάβαν. 4) Τὸ Ἀσπροπόταμον, ἤτοι τμῆμα τῆς σημερινῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας καὶ τῶν Θεσσαλικῶν Ἀγράφων ὑπὸ τὸν Λάππαν. 5) Τὰ Ἄγραφα, ἤτοι ἡ ὀρεινὴ Αἰτωλία μεταξὺ μέσου Ἀχελώου καὶ Τυμφρηστοῦ καὶ νοτιοδυτικῶν ὀρέων τῆς Θεσσαλίας, ὑπὸ τοὺς Μπουκουβαλαίους. 6) Ὁ Βάλτος, ὑπὸ τὸν Γεροσταθᾶν. 7) Ἡ Βόνιτσα, ὑπὸ τὸν Χρῖστον Γρίβαν. 8) Τὸ Ξηρόμερον ὑπὸ τὸν Χρῖστον Βαρνακιώτην. 9) Τὸ Καρπενῆσι καὶ ὁ Βλοχός, ὑπὸ τοὺς Συκάδες καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν Βλαχόπουλον. 10) Τὸ Πατρατζίκι, ἀπὸ Ὑπάτης μέχρι Παρνασσοῦ, καὶ τῆς περιοχῆς τῆς Λαμίας.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀναφερομένων ὑπὸ τοῦ Κασομούλη, εἶναι ἐξηκριβωμένον ὅτι ὑφίσταντο τότε τὰ ἁρματολίκια τῆς Ἠπείρου καὶ τῶν κεντρικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, δηλαδὴ τοῦ Ζυγοῦ (ἐπαρχία Μεσολογγίου), τοῦ Βενέτικου (Ναυπακτία), τοῦ Ἀποκούρου (ΒΑ τμῆμα ἐπαρχίας Τριχωνίδος), τοῦ Λιδωρικίου, τῶν Σαλώνων, τῶν Θηβῶν καὶ τῆς Λεβαδείας. Κατὰ τὸν Κ. Παπαρρηγόπουλον, κατὰ τὰ τελευταῖα πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἔτη ὑπῆρχον ἐν ὅλῳ 17 ἁρματολικαὶ περιφέρειαι, 3 εἰς τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ἀξιοῦ Μακεδονίαν, 10 εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ 4 εἰς τὴν Ἤπειρον καὶ τὴν Δυτικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα. Εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐνίοτε ὁ πασᾶς ἠναγκάζετο νὰ ἀναγνωρίσῃ ὡς ἀρχιαρματολοὺς μερικοὺς ἰσχυροὺς ἀρχηγοὺς κλεφτικῶν σωμάτων, ὡς ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Ζαχαριᾶς κλπ. Δὲν ὑπῆρχον ὅμως σαφῶς διαγεγραμμένα καὶ ἀνεγνωρισμένα ἁρματολίκια. Τὸ ἔδαφος τῆς Πελοποννήσου δὲν διηυκόλυνε τὴν ὕπαρξιν καὶ δρᾶσιν πολυαρίθμων καὶ ἰσχυρῶν κλεφτικῶν σωμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνακύψουν ὡς ἀνυπέρβλητος ἀνάγκη τὰ ἁρματολίκια. Ἐπὶ πλέον τουρκικὰ καὶ ἀλβανικὰ στίφη ἐξετόπιζον συχνὰ τοὺς Κλέφτες ἀπὸ τὰ στενὰ καὶ ἀνελάμβανον αὐτὰ τὴν φύλαξιν τῶν διόδων. Πρέπει, τέλος, νὰ σημειωθῇ ὅτι ἀντιθέτως πρὸς τοὺς Κλέφτες τῆς Στερεᾶς, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκοντο εἰς σχεδὸν διαρκῆ διάστασιν πρὸς τοὺς προκρίτους καὶ συνεδέοντο μὲ τὰς λαϊκὰς τάξεις, εἰς τὴν Πελοπόννησον, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ἦσαν στενῶς συνδεδεμένοι μὲ τοὺς προεστῶτας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐλάμβανον ἐνίσχυσιν καὶ ἐντολὰς διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως εἰς τὰς περιοχάς των.

Τὰ ἁρματολικὰ σώματα ἐμισθοδοτοῦντο δι' εἰδικῆς φορολογίας ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς περιφερείας τῶν ἁρματολικίων, τῆς ὁποίας ἀνελάμβανον τὴν ἀσφάλειαν. Διὰ τοῦτο καὶ εὑρίσκοντο στενῶς συνδεδεμένα μετὰ τῶν ὁμοεθνῶν των καὶ ὑπελόγιζον ὀλιγώτερον τοὺς Τούρκους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐλάμβανον τὴν ἐξουσίαν. Οἱ Ἁρματολοὶ οὐδέποτε παρέμειναν πιστοὶ εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν, ἐκτὸς δὲ μεμονωμένων πράξεων, ἐναντίον προκρίτων καὶ ἄλλων προσώπων συνδεδεμένων πρὸς τοὺς Τούρκους ἢ προσωπικῶν ἐχθρῶν τῶν καπεταναίων, ἠρνήθησαν πάντοτε νὰ ἐκτελέσουν διαταγὰς εἰς βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Ἡ ζωή των διέρρεε μὲ τὸ ὅπλον εἰς χεῖρας εἰς τὰς ἀπροσίτους ὀρεινὰς περιφερείας, ὅπως περίπου καὶ κατὰ τὴν περίοδον κατὰ τὴν ὁποίαν ἦσαν ἁπλοῖ Κλέφτες. Συνήθως ἀπέφευγον νὰ εἰσέλθουν εἰς τὰς πόλεις, ὅπου ἥδρευον τουρκικαὶ δυνάμεις, διότι ἐφοβοῦντο τὴν δολιότητα τῶν Τούρκων, τὴν ὁποίαν πολλάκις ἐπλήρωσαν μὲ αἰφνιδιαστικὰς συλλήψεις καὶ μαρτυρικὸν θάνατον. Γενικῶς ἡ κάθοδός των εἰς τὰς πεδιάδας εἶχε χαρακτῆρα ἐκστρατείας καὶ ἐγίνετο ἐν τάξει μάχης μὲ ὅλας τὰς ἀπαραιτήτους προφυλάξεις.

Οἱ ἑλληνικοὶ πληθυσμοί, ἰδίως τῆς ὑπαίθρου, ἔβλεπον τὰ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Τούρκων ἔνοπλα αὐτὰ σώματα τῶν ὁμοεθνῶν των ὡς ἰδικάς των ἐθνικὰς δυνάμεις, ὡς προστάτας των, ὡς ἐγγύησιν ἀποσοβήσεως τῶν βιαιοπραγιῶν τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ ὡς εἶδος συμβόλου μιᾶς ἐθνικῆς των δυνάμεως, ἡ ὁποία ἦτο δυνατὸν νὰ ὁδηγήσῃ καὶ εἰς τὴν πολιτικήν των ἀποκατάστασιν. Οὐδέποτε οἱ Ἁρματολοὶ συνέδραμον τοὺς Τούρκους εἰς ἐπιχειρήσεις των ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων καὶ γενικῶς δὲν συνειργάζοντο παρὰ μόνον ὁσάκις καὶ οἱ Τοῦρκοι ἐστρέφοντο ἐναντίον Τούρκων. Οἱ Ἁρματολοὶ οὐδέποτε παρέλειψαν εὐκαιρίαν ἡ ὁποία ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς διὰ τὴν κήρυξιν ἐπαναστατικοῦ κινήματος, σχεδὸν δὲ κατὰ κανόνα, ὁσάκις ξένον κράτος μετέφερε τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Τούρκων εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτὴν ἢ γειτονικήν, μετεῖχον προθύμως αὐτοῦ. Τὰ διακείμενα ἐχθρικῶς πρὸς τὴν Τουρκίαν κράτη ἐγνώριζον καλῶς τοῦτο καὶ ὅταν ἐμελέτων πόλεμον κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἤρχοντο διὰ πρακτόρων εἰς μυστικὰς συνεννοήσεις μετὰ τῶν Ἁρματολῶν καὶ πολλάκις ἀπέστελλον εἰς αὐτοὺς κρυφίως πυρομαχικά. Τοῦτο συνέβαινε σχε-

δὸν κατὰ κανόνα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ρωσοτουρκικῶν πολέμων καὶ ἐκείνην τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ὁπότε διεξῆγον μυστικὴν ἀλληλογραφίαν, ἐλάμβανον πολεμικὰς προμηθείας καὶ παρεσκευάζοντο πρὸς ἐπαναστατικὰς ἐξορμήσεις, εἰς τὰς ὁποίας κατὰ τὸ πλεῖστον παρέσυρον καὶ τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς τῆς περιφερείας. Αἱ ξέναι Δυνάμεις ἔβλεπον τὰ ἁρματολικὰ σώματα ὡς μίαν ἐθνικὴν ἑλληνικὴν δύναμιν, διατηροῦσαν τὴν φλόγα τῆς ἐλευθερίας ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ προωρισμένην νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτῆς ἀναγέννησιν.

Ἡ Πύλη δὲν ἔτρεφε ποτὲ ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην πρὸς τοὺς ἐν τῇ φαινομενικῇ ὑπηρεσίᾳ Ἕλληνας αὐτοὺς πολεμιστάς. Ὁσάκις ὑπωπτεύετο τὴν διαγωγήν των, τοὺς καθῄρει διὰ νὰ τοὺς ἀντικαταστήσῃ δι' ἄλλων, τοὺς ὁποίους ἐθεώρει περισσότερον ἐμπίστους. Ἔτι περισσότερον, ὁσάκις μετεῖχον οὗτοι πολέμων εὐρωπαϊκῶν λαῶν κατὰ τῆς Τουρκίας ἢ ὁπωσδήποτε προέβαινον εἰς πράξεις ἀνταρσίας, ἐκήρυσσεν αὐτοὺς ἐπαναστάτας καὶ κατεδίωκεν ἀπηνῶς μὲ ἰσχυρὰς δυνάμεις ἕως τὰ κρησφύγετά των. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς οἱ Ἀρματολοὶ μετεφέροντο εἰς τὴν τάξιν τῶν Κλεφτῶν καὶ συνέχιζον τὸν πρότερον κλεφτικὸν βίον των ἐπὶ τῶν ἀπροσίτων ὀρέων. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡνοῦντο καὶ μὲ ἄλλα ἀποκηρυχθέντα ἁρματολικὰ σώματα, ὡς καὶ μὲ κλεφτικὰς ὁμάδας, τὰς ὁποίας, ὡς Ἀρματολοὶ ἐντεταλμένοι τὴν τάξιν, εἶχον περιορίσει εἰς ὀρεινὰς περιφερείας, χωρὶς νὰ τὰς ἐνοχλοῦν. Οἱ Τοῦρκοι, ὅταν διεπίστωνον ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐξοντώσουν τοὺς μεταφερθέντας εἰς τὴν τάξιν τῶν Κλεφτῶν Ἀρματολούς, συνήθως ὑπεχώρουν καὶ ἐπανέφερον αὐτοὺς εἰς τὰ ἁρματολίκια. Οὕτως ἦτο συνηθέστατον τὸ φαινόμενον Κλεφτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐγίνοντο Ἀρματολοὶ καὶ τἀνάπαλιν. Λόγῳ τῆς συχνοτάτης αὐτῆς ἐναλλαγῆς βαθμηδὸν αἱ λέξεις Κλέφτες καὶ Ἀρματολοὶ ἔλαβον εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τὸ ἴδιον νόημα, πολλάκις δὲ ἐταυτίζοντο καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ὀθωμανικῶν ἀρχῶν. Τὰ δημοτικὰ τραγούδια, ὅταν ἐξυμνοῦν τὰ ἡρωικὰ κατορθώματα καὶ τὰς γενναιοψύχους πράξεις τῶν πολεμιστῶν τῶν ὀρέων, δὲν κάμνουν διάκρισιν μεταξὺ Κλεφτῶν καὶ Ἀρματολῶν.

Τὰ κλεφτοαρματολικὰ σώματα προσέφερον μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔθνος καὶ συνέβαλον ἀνυπολογίστως εἰς τὴν ἐπιβίωσιν τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος κατὰ τοὺς στυγνοὺς αἰῶνας τῆς ξένης καταδυναστεύσεως. Ὑπῆρξαν ἀναμφισβητήτως αἱ πρῶται δυνάμεις ἀσφαλείας καὶ τάξεως—θὰ ἐλέγομεν αἱ πρῶται δυνάμεις ἑλληνικῆς χωροφυλακῆς—αἱ ὁποῖαι ἐπροστάτευσαν τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς ἀπὸ τὰς βιαιοπραγίας τῶν Τούρκων, συνετέλεσαν εἰς τὴν ἥσυχον ζωὴν καὶ εὐημερίαν των, εἴς τινας δὲ περιπτώσεις διέσωσαν ἀπὸ ὁμαδικὰς σφαγάς. Καὶ ἐπρόκειτο περὶ πληθυσμῶν τῆς μέχρι Μακεδονίας Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖοι ἀπετέλουν τοὺς πνεύμονας τῆς ὅλης ἐθνικῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, οἱ ὁποῖοι διετήρησαν φλογερὸν τὸ αἴσθημα τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας καὶ οἱ ὁποῖοι, ὅταν ἐκηρύχθη ἡ ἐπανάστασις, ἐπότισαν τὰ ἐδάφη των μὲ τὸ αἷμά των διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους. Ἀλλὰ συγχρόνως ἀποτελοῦν τὴν ἔνδοξον ἀπαρχὴν τῆς ἐννόμου τάξεως καὶ ἀσφαλείας εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα. Δικαίως δὲ ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ ἔχει ἐντάξει εἰς τὴν ἱστορίαν της τὰ κλεφτοαρματολικὰ σώματα ὡς πρῶτον σταθμὸν καὶ ὡς ἡρωικὸν ἔναυσμα διὰ τὴν μετέπειτα λαμπρὰν ἐθνικὴν δρᾶσίν της.

* * *

Αἰῶνας ὁλοκλήρους πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἴσως εὐθὺς ἀμέσως ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τῶν πρώτων ὁμάδων Κλεφτῶν, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἔβλεπεν ἐπὶ τῶν ὀρέων ληστὰς καὶ κακούργους, ἀλλὰ φύλακας τῆς ὑπάρξεώς του, τιμωροὺς τῶν βασανιστῶν του, ἐχθροὺς τῶν τυράννων του καὶ ἥρωας ἀψηφοῦντας τὰ βασανιστήρια καὶ τὸν θάνατον χάριν τῆς ἐλευθερίας. Οὕτω δὲ τοὺς ἔψαλλεν εἰς τὰ τραγούδια του. Σὺν τῷ χρόνῳ, ἰδίως κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς δουλείας, καθίσταται κοινὴ πεποίθησις εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ὅτι οἱ Κλέφτες καὶ Ἀρματολοὶ δὲν ἦσαν μόνον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι, ὡς ὄργανα ἀσφαλείας, τὸν ἐπροστάτευον καὶ διέσωζον τὴν ὕπαρξίν του ἀπὸ τὰς θηριωδίας τοῦ δυνάστου του, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ ἀποβλέπῃ διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας του. Πράγματι, διὰ νὰ ἀπελευθερωθῇ ὁ Ἑλληνισμὸς εἶχεν ἀνάγκην χρημάτων, ἐμπνευσμένων ἰδεολόγων, λογίων κλπ. ἀλλὰ πρὸ παντὸς καὶ κυρίως εἶχεν ἀνάγκην ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐγνώριζον τὴν πολεμικὴν τέχνην καὶ ἀντεῖχον εἰς τὰς μεγάλας θυσίας καὶ τὰ σκληρὰ βάσανα ἑνὸς τόσον καταστρεπτικοῦ πολέμου. Οἱ Ἀρματολοὶ καὶ Κλέφτες, ἀφ' οὗ ἐπὶ αἰῶνας ἐξεπλήρωσαν τὴν ἔνδοξον ἀποστολήν των ὡς φύλακες καὶ προστάται τοῦ ἔθνους των, ἐρρίφθησαν μὲ ἐνθουσιασμὸν εἰς τὴν ἐπαναστατικὴν κίνησιν καὶ ἐκήρυξαν τὴν ἀπελευθερωτικὴν ἐπανάστασιν. Αὐτοὶ ἐκέρδισαν τὰς πρώτας μάχας, ἔδωσαν θάρρος καὶ ἐδίδαξαν τὴν τέχνην τοῦ πολέμου εἰς τοὺς λοιποὺς μὴ ἐμπειροπολέμους Ἕλληνας. Ἐκ τῶν κόλπων των ἀνέκυψαν οἱ κυριώτεροι ἀρχηγοὶ καὶ ἥρωες τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821. Αὐτοί, οἱ ὁποῖοι ἐκράτησαν ἀνημμένον τὸν πυρσὸν τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας κατὰ τοὺς μακροὺς αἰῶνας τῆς δουλείας, ὑπῆρξαν ἐκ τῶν κυριωτέρων παραγόντων οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν φλόγα τοῦ πατριωτισμοῦ, τὴν γενναιοψυχίαν καὶ τὰς θυσίας των, ὡδήγησαν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν. Ὁμοίως ἐξ αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 συνεκροτήθη βραδύτερον τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς.

5. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ 1821

Εὐθὺς ὡς ἐκηρύχθη ὁ ἀπελευθερωτικὸς ἀγών, ἀνέκυψεν ὡς πρωταρχικὴ ἀνάγκη τὸ θέμα τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας. Τὸ ἔθνος, μετὰ καταδυνάστευσιν καὶ πολιτικὴν ἀνυπαρξίαν αἰώνων, ριφθὲν εἰς ἀγῶνα ἐλευθερίας ἢ θανάτου, ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ὁποίου ἐξηρτᾶτο καὶ αὐτὴ ἡ ὕπαρξίς του, εἶχε πρὸ παντὸς ἀνάγκην καθιερώσεως ἐννόμου τάξεως καὶ ἀσφαλείας καὶ ἐγκαθιδρύσεως ἐκτελεστικῶν τούτων ὀργάνων. Οὕτω καὶ μόνον θὰ παρείχετο εἰς Ἕλληνας καὶ ξένους ἡ εἰκὼν μιᾶς ἐλευθέρας εὐνομουμένης πολιτείας, ἀξίας τῶν μεγάλων φιλελευθέρων παραδόσεών της, συγχρόνως δὲ θὰ ἀποκαθίστατο ἐσωτερικῶς μία ἥσυχος κατάστασις, ἀπηλλαγμένη ἀναρχικῶν ἐκδηλώσεων καὶ βιαιοτήτων, ἐπιτρέπουσα εἰς ὅλους νὰ ἀφιερωθοῦν ψυχῇ τε καὶ σώματι, ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς συμπνοίας, εἰς τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα, συγχρόνως δὲ συντονίζουσα τὰς προσπαθείας ἐπιστρατεύσεως, ἐξευρέσεως οἰκονομικῶν πόρων διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος καὶ διασφαλίζουσα τὸν ἐπισιτισμὸν τόσον τῶν μαχομένων, ὅσον καὶ τῶν λαϊκῶν μαζῶν.

Ἤδη τὸν Μαΐον τοῦ 1821 ἡ τότε συσταθεῖσα «Πελοποννησιακὴ Γερουσία» ἀνέθεσεν εἰς τοὺς κατὰ ἐπαρχίας διορισθέντας ἐφόρους καὶ ἀστυνομικὰ καθήκοντα μετ' ἐκδικάσεως πταισματικῶν παραβάσεων. Διὰ τοῦ ψηφισθέντος κατὰ Νοέμβριον 1821 Ὀργανισμοῦ τῆς «Γερουσίας Δυτικῆς Ἑλλάδος» μεταξὺ τῶν δικαιοδοσιῶν ταύτης περιελήφθη καὶ ἡ ἐπαγρύπνησις διὰ τὴν «γενικὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐπαρχιῶν». Αἱ ἀστυνομικαὶ αὐταὶ δικαιοδοσίαι ἦτο δυνατὸν νὰ μεταβιβασθοῦν εἰς τοὺς κατὰ ἐπαρχίας ἐφόρους καὶ τοὺς προεστῶτας τῶν μικροτέρων περιφερειῶν. Ὡς ἐκτελεστικὰ ὄργανα ὡρίζοντο οἱ Καπεταναῖοι, οἱ ὁποῖοι ὑπεχρεοῦντο εἰς τὴν περιοχήν των νὰ διαθέτουν τὰς ἀναγκαίας στρατιωτικὰς δυνάμεις χάριν τῆς ἀσφαλείας καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῆς Γερουσίας.

Ἐπίσης κατὰ τὰ μέσα τοῦ Νοεμβρίου 1821 εἰς τὴν Ἄμφισσαν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος ἐψηφίσθη ὁ τοπικὸς Ὀργανισμὸς ἢ «Νομικὴ Διάταξις». Βάσει ταύτης, εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἑκάστης ἐπαρχίας διωρίσθησαν τρεῖς προεστῶτες, τῶν ὁποίων τὰ καθήκοντα ἦσαν κυρίως ἀστυνομικὰ (καθαριότης τῆς πόλεως, ἔκδοσις διαβατηρίων, παρακολούθησις κινήσεως ξένων, ἀγορανομία, κοινὴ ἡσυχία καὶ τάξις). Ἑκάστη πόλις ἢ κωμόπολις διῃρεῖτο εἰς τμήματα, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων διωρίζετο εἷς «ἐπιστάτης», δυνάμενος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του νὰ χρησιμοποιῇ πολίτας ἀπὸ 14 ἕως 60 ἐτῶν.

Λεπτομερέστερον γνωρίζομεν τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα τοῦ κατὰ Φεβρουάριον 1822 διορισθέντος ὑπὸ τοῦ «Ἀρείου Πάγου» (Ἀνωτάτης Διοικήσεως τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος) «Ἐφόρου ἀστυνομίας», ὁ ὁποῖος ἦτο εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ἐφόρων διὰ τὰς ἐπαρχίας Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν, εἶναι δὲ ἡ πρώτη καθαυτὸ ἀστυνομικὴ ἀρχή. Ὁ «Ἔφορος ἀστυνομίας» Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν εἶχε τὰς ἀκολούθους δικαιοδοσίας: 1) Νὰ ἐπιτελῇ τὰς ἀναγομένας εἰς τὴν ἐφορείαν του διαταγὰς τοῦ Ἀρείου Πάγου. 2) Νὰ διορίζῃ (διατάσσῃ) τοὺς ἱερεῖς πρὸς σύνταξιν καταλόγων τῶν κατοίκων. 3) Νὰ κρατῇ ληξιαρχικὸν βιβλίον γεννήσεων, γάμων καὶ θανάτων. 4) Νὰ καταγράφῃ τὰς οἰκίας πόλεων καὶ χωρίων. 5) Νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν εὐταξίαν εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία. 6) Νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως καὶ τὴν καθαριότητα ἔξω τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων. 7) Νὰ ἐκδίδῃ διαβατήρια καὶ νὰ ἐλέγχῃ ἐκεῖνα τῶν διερχομένων. 8) Νὰ ἐξετάζῃ τοὺς διερχομένους ἐκ τῆς ἐπαρχίας διὰ ποίαν αἰτίαν ἦλθον καὶ πόσον χρόνον θὰ παραμείνουν ἐκεῖ. 9) Νὰ «παρατηρῇ διὰ κατασκόπους καὶ γραμματοφόρους ἐχθρῶν». 10) Νὰ κρατῇ βιβλίον εἰσερχομένων εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ ἐξερχομένων. 11) Νὰ ἐποπτεύῃ διὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὸ ἀνόθευτον τῶν τροφίμων καὶ νὰ καθορίζῃ τὰς τιμάς των. Ἡ γενικὴ διεύθυνσις καὶ ἀνωτάτη ἐποπτεία τῆς ἀστυνομίας παρέμεινεν εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, ὁ ὁποῖος ἐδέχετο τὰς ἀναφορὰς καὶ ἐξέδιδε τὰς ἀναγκαιούσας διαταγὰς πρὸς τὰς κατὰ περιφερείας ἀστυνομικὰς ἀρχὰς διὰ τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν.

Τὴν 27 Δεκεμβρίου 1821 ἡ νέα Πελοποννησιακὴ Γερουσία περιέλαβεν εἰς τὸν Ὀργανισμόν της σχεδὸν ταυτοσήμους διατάξεις τῶν Ὀργανισμῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος περὶ ἀστυνομίας. Οἱ ἔφοροι τῶν ἐπαρχιῶν ἐξετέλουν ἀστυνομικὰ καθήκοντα κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς Γερουσίας, ἐπώπτευον ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν ἀστυνομικῶν καθηκόντων ὑπὸ τῶν ἐφόρων κοινοτήτων καὶ χωρίων καὶ διέθετον ἀστυνομικὴν δύναμιν «διὰ νὰ συστέλλωσι τοὺς ἀτακτοῦντας».

Τὴν 9 Ἰανουαρίου ἡ Α΄ Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῆς Ἐπιδαύρου ἐψήφισε τὸ πρῶτον πολίτευμα τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Εἰς τὸ ἐκ πέντε μελῶν συγκροτηθὲν «Ἐκτελεστικὸν» ἀνετέθη καὶ ἡ μέριμνα περὶ τῆς γενικῆς ἀσφαλείας τῆς χώρας. Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ διορισθέντων ὑπουργῶν, κληθέντων «Μινίστρων», εἷς ἀνέλαβε τὴν ἀστυνομίαν. Ὡς πρῶτος «Μινίστρος τῆς ἀστυνομίας» διωρίσθη ὁ Λάμπρος Νάκος ἐκ Λεβαδείας. Ἡ ἐλευθέρα Ἑλλὰς διῃρέθη εἰς ἐπαρχίας, εἰς δὲ τὴν πρωτεύουσαν ἑκάστης ἥδρευον, διοριζόμενοι ὑπὸ τῆς κεντρικῆς Διοικήσεως, εἷς ἔπαρχος, εἷς γενικὸς γραμματεύς, εἷς ἐπιστάτης προσόδων, εἷς ἐπιστάτης ἐξόδων καὶ εἷς ἀστυνόμος ἀσκῶν συγχρόνως εἰς τὰς νήσους καὶ παραλίους πόλεις καὶ καθήκοντα λιμενάρχου. Ὁ ἀστυνόμος ἐλάμβανε διαταγὰς παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ Ἀστυνομίας, ὑποβάλλων τακτικῶς ἐκθέσεις μέσῳ τοῦ

Ὁ ἀγωνιστὴς τοῦ 1821 στρατηγὸς Ἰωάννης Μακρυγιάννης. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1823 διωρίσθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων «Πολιτάρχης» καὶ ὠργάνωσεν Ἀστυνομικὸν Σῶμα ἐκ χιλίων ἀνδρῶν, ἀποκαταστήσας τὴν τάξιν.

'Επάρχου καὶ εἶχεν ὅλα τὰ καθήκοντα τὰ ὁποῖα εἶχε προηγουμένως ὁ εἰδικὸς ἔφορος. Εἰς τὰς κωμοπόλεις καὶ χωρία τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἤσκουν οἱ δημογέροντες ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἀστυνόμου τῆς ἐπαρχίας. Εἰς μεγάλας περιοχὰς διωρίζετο καὶ εἷς «γενικὸς 'Αστυνόμος» πολλάκις δὲ ἀναφέρεται καὶ εἷς «πρῶτος Γραμματεὺς τῆς Γενικῆς 'Αστυνομίας». Εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους ἥδρευε καὶ εἷς «γενικὸς 'Αρμοστὴς» ἐκτελῶν περίπου καθήκοντα σημερινοῦ 'Αρχηγοῦ καὶ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ Χωροφυλακῆς. Πρῶτος «γενικὸς 'Αρμοστὴς 'Αστυνομίας» διωρίσθη ὁ Κωνσταντῖνος Πεταλᾶς, ἀντικατασταθεὶς ὀλίγον ἔπειτα ὑπὸ τοῦ 'Αλ. 'Αξιώτη. Εἰς φρούρια καὶ εἰς περιοχὰς ὅπου διεξήγοντο πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις, ὁ φρούραρχος ἤσκει κατ' ἐντολὴν τῆς Δημογεροντίας καὶ καθήκοντα γενικοῦ ἀστυνόμου. Οὕτω τὸ 1824, ὁ φρούραρχος τῆς 'Ακροπόλεως 'Ιωάννης Μαμούρης ἔλαβε παρὰ τῆς δημογεροντίας 'Αθηνῶν τὴν ἐντολὴν νὰ ἐπαγρυπνῇ διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν τάξιν ὁλοκλήρου τῆς ἐπαρχίας. Κατ' 'Ιανουάριον τοῦ 1823 ὁ στρατηγὸς Μακρυγιάννης διωρίσθη ὑπὸ τῶν 'Αθηναίων «Πολιτάρχης». 'Υπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτὴν ὁ Μακρυγιάννης, ὀργανώσας ἀστυνομικὸν σῶμα ἐκ χιλίων εὐυπολήπτων πολιτῶν, ἀποκατέστησε τὴν τάξιν εἰς τὴν ἀπειλουμένην ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ πόλιν, ἐρρύθμισε τὰ τοῦ ἐπισιτισμοῦ καὶ δι' ὑποχρεωτικῆς συμμετοχῆς πάντων ὠργάνωσε τὴν ἄμυναν.

'Η ἐν Ἄστρει κατὰ Μάρτιον τοῦ 1823 συνελθοῦσα Β' 'Εθνικὴ Συνέλευσις, διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος τῆς 'Επιδαύρου, κατήργησε τοὺς τοπικοὺς 'Οργανισμοὺς καὶ τὰς Διοικήσεις Πελοποννήσου καὶ Στερεᾶς 'Ελλάδος. Ἅπασαι αἱ ἐξουσίαι συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀστυνομικῶν, περιῆλθον εἰς τὴν κεντρικὴν Κυβέρνησιν. 'Υπουργὸς τῆς 'Αστυνομίας διωρίσθη ὁ Κεφαλλὴν 'Ανδρέας Μεταξᾶς, διαπρέψας βραδύτερον ὡς πολιτικὸς καὶ διπλωμάτης. 'Ο Μεταξᾶς προέβη εἰς πλήρη ἐξυγίανσιν καὶ ἀναδιοργάνωσιν τοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος, διωρίσας γενικοὺς ἀστυνόμους, γραμματεῖς καὶ ἐπιστάτας ἀστυνομίας πρόσωπα τυγχάνοντα γενικῆς ὑπολήψεως. 'Αλλ' ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ρωσοφίλου κόμματος ἐγκατέλειψε τὴν κυβέρνησιν μετὰ διαμαρτυριῶν, διότι εἶχε ζητηθῆ ἡ ἀγγλικὴ προστασία ἐπὶ τῆς 'Ελλάδος. Τὸ 'Υπουργεῖον 'Αστυνομίας ἀνέλαβε τότε ὁ Γεώργιος Αἰνιάν, τὸν ὁποῖον ἐπὶ Κυβερνήσεως Κουντουριώτη ἀντικατέστησεν ὁ Γρηγόριος Δικαῖος (Παπαφλέσσας), γενόμενος ὑπουργὸς 'Εσωτερικῶν καὶ προσωρινῶς τῆς 'Αστυνομίας. 'Υπὸ τῆς ἐν Τροιζῆνι Γ' 'Εθνικῆς Συνελεύσεως, ὡρίσθη πρὸς διακυβέρνησιν τῆς χώρας μέχρις ἀφίξεως τοῦ Καποδίστρια μία τριμελὴς «ἀντικυβερνητικὴ ἐπιτροπή», ἡ ὁποία διώρισεν ὑπουργὸν τῆς 'Αστυνομίας τὸν προύχοντα τῆς 'Αχαΐας 'Αναστάσιον Λόντον.

Μία τῶν σημαντικῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας προσέφερε κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἡ 'Αστυνομία, ἦτο καὶ ἡ καταδίωξις τῆς κατασκοπείας, ἡ ὁποία ἐλυμαίνετο τὴν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιζομένην χώραν. Ξένοι ἰδίως, περιφερόμενοι ἀνὰ τὴν ἀγωνιζομένην 'Ελλάδα ὡς δῆθεν φιλέλληνες ἢ ὡς συλλέγοντες εἰδήσεις πρὸς διαφώτισιν τοῦ ξένου κοινοῦ, περισυνέλεγον πληροφορίας διὰ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς κινήσεις τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων πρὸς μεταβίβασιν εἰς τὸν ἐχθρόν. 'Ο ὑπουργὸς 'Αστυνομίας ὡς καὶ ὁ γενικὸς 'Αρμοστὴς τῆς 'Αστυνομίας διὰ σειρᾶς ἐγκυκλίων ἐφιστοῦν τὴν προσοχὴν τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων καὶ παρέχουν λεπτομερεῖς ὁδηγίας διὰ τὴν παρακολούθησιν καὶ σύλληψιν τῶν κατασκόπων. Τὰ κατὰ τόπους ἀστυνομικὰ ὄργανα ἀνέπτυξαν μεγάλην δραστηριότητα πρὸς καταστολὴν τῆς κατασκοπείας. Παρενεβάλλοντο ἐπιτηδείως προσκόμματα εἰς τὰς μετακινήσεις ἀλλοδαπῶν καὶ ἐντοπίων ἀπὸ τῆς μιᾶς περιφερείας εἰς τὴν ἄλλην. Οἱ μετακινούμενοι ὤφειλον νὰ ἔχουν διαβατήριον πρὸς θεώρησιν, ὑπεβάλλοντο εἰς ἐξονυχιστικὴν ἐξέτασιν καὶ παρηκολουθοῦντο, ἠσκεῖτο δὲ καὶ μυστικὴ λογοκρισία εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν των. 'Η ἀναχώρησίς των ἠλέγχετο, κάθε πλοῖον καταπλέον ὤφειλε νὰ ἔχῃ αἰτιολογικά, ἀποπλέον δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ παραλάβῃ ἐπιβάτας παρὰ μόνον ὅσους θὰ ἐπέτρεπεν ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχή. Οὐδεὶς εἶχε δικαίωμα νὰ φιλοξενήσῃ εἰς τὴν κατοικίαν του ξένον ἄνευ εἰδικῆς ἀδείας τῆς 'Αστυνομίας. Οἱ συλλαμβανόμενοι ὡς κατάσκοποι ἐτιμωροῦντο ἀμειλίκτως, συνήθως μὲ θανάτωσιν.

Τὸ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐπιτελούμενον θαυμάσιον ἔργον ὑπὸ τῆς 'Αστυνομίας ἐσκιάσθη πως κατὰ τὴν περίοδον τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ τῶν ἐτῶν 1824 - 1825. Ἦτο μοιραῖον καὶ ἀναπόφευκτον καὶ τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα νὰ παρασυρθοῦν εἰς τὴν δίνην τῶν πολιτικῶν παθῶν, ὑπηρετοῦντα κομματικὰς φατρίας, ἀφ' οὗ μάλιστα διωρίζοντο ἢ ἀντικαθίσταντο ὑπὸ κομματιζομένων καὶ φατριαζουσῶν κυβερνήσεων. 'Ιδίως εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅπου ἡ Κυβέρνησις Κουντουριώτη κατεδίωξεν ἀμειλίκτως τοὺς πολιτικοὺς ἀντιπάλους της, προβαίνουσα εἰς ἐκτοπίσεις καὶ φυλακίσεις ἐπιφανῶν Πελοποννησίων ἀγωνιστῶν, ἦτο ἀναπόφευκτος ἡ χρησιμοποίησις ἀστυνομικῶν ὀργάνων πρὸς βιαιοπραγίας καὶ κομματικὰς αὐθαιρεσίας. 'Εν τούτοις, πρέπει νὰ ἐξαρθῇ τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ κατὰ τὴν δραματικὴν αὐτὴν περίοδον πολλάκις τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα ἐπροστάτευσαν καταδιωκομένους ἥρωας τοῦ 'Αγῶνος καὶ ἀπεσόβησαν εἰς βάρος των βιαιοπραγίας, ἡ δὲ Κυβέρνησις Κουντουριώτη πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀντιπάλων της πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἐχρησιμοποίει κατὰ τὸ πλεῖστον τὰ ἐπιδραμόντα κατ' ἐντολήν της εἰς Πελοπόννησον ρουμελιώτικα στρατεύματα.

Τέλος πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐμισθοδοτοῦντο πενιχρότατα. 'Ανώτεροι καὶ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ τῆς 'Αστυνομίας κυριολεκτικῶς ἐπένοντο, διότι καὶ

αὐτὸς ὁ γλίσχρος μισθός των καθυστερεῖτο ἐπὶ μῆνας καὶ ἔτη λόγῳ πλήρους ἀνεχείας τῶν κρατικῶν ταμείων. Ἐν τούτοις ἀνώτερα καὶ κατώτερα ἀστυνομικὰ ὄργανα συνέχιζον τὸ τόσον συνδεδεμένον μὲ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος ἔργον των, καταβάλλοντα δραματικὰς προσπαθείας πρὸς πάταξιν τῆς ἐπικρατούσης ἀναρχίας καὶ ἐπιβολὴν ἐννόμου τάξεως. Ὅταν δὲ ὁ ἀγὼν τῆς ἐλευθερίας διέτρεχε τὸν ἔσχατον κίνδυνον, ἰδίως κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ Ἰμβραήμ, πολλοὶ ἀστυνομικοὶ ἡγέται μετὰ τῶν δυνάμεών των ἔσπευσαν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν.

6. Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΠΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφίξεώς του ὁ Κυβερνήτης Ἰωάννης Καποδίστριας, ἀναστείλας τὴν ἰσχὺν τοῦ Συντάγματος τῆς Τροιζῆνος, ἵδρυσε τὸ «Πανελλήνιον». Τοῦτο ἀντικατεστάθη βραδύτερον ὑπὸ τῆς Γερουσίας, σώματος γνωμοδοτικοῦ καὶ συμβουλευτικοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον περιέλαβε τοὺς ἐπιφανεστέρους ἀγωνιστάς. Ἐν τῇ πραγματικότητι συνεκέντρωσεν εἰς χεῖράς του ἁπάσας τὰς ἐξουσίας, κυβερνῶν δι' ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐκ «Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας», διοριζομένου ὑπ' αὐτοῦ καὶ συνερχομένου ὑπὸ τὴν προεδρίαν του. Ἡ κατάστασις τὴν ὁποίαν εὗρεν ὁ Καποδίστριας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἦτο ἀθλιεστάτη. Πανταχοῦ τέφρα καὶ ἐρείπια, ὁ λαὸς ἐμαστίζετο ἀπὸ τὴν πεῖναν, συμμορίαι ληστῶν ἐμάστιζον πόλεις καὶ χωρία, οἱ πειραταὶ ἐλυμαίνοντο τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας καὶ πολλὰ στρατιωτικὰ σώματα εἶχον μεταβληθῆ εἰς συμμορίας, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἐπιδοθῆ εἰς ἁρπαγὰς καὶ λεηλασίας. Ἐπεδόθη ἀμέσως εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐννόμου τάξεως ὡς πρωταρχικοῦ στοιχείου διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ τόπου καὶ τὴν συγκρότησιν πραγματικοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Εἰς τὴν ἀρχὴν διετήρησε τὸ σύστημα τῶν ἀστυνόμων, τοὺς ὁποίους ἔθεσεν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἄμεσον ἐξάρτησιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ διορισθέντων εἰς τὰς ἐπαρχίας «ἐκτάκτων Ἐπιτρόπων». Ὑπὸ τούτων ὅμως ἢ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς κεντρικῆς Διοικήσεως διωρίσθησαν ἀστυνόμοι πρόσωπα ἀφωσιωμένα εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κυβερνήτου καὶ στιβαρᾶς χειρός, κατὰ τὸ πλεῖστον ἕως τότε ἀρχηγοὶ τῶν διαλυθέντων ἀτάκτων στρατιωτικῶν σωμάτων. Βαθμηδόν, τὸ ἀστυνομικὸν σύστημα ἐτροποποιήθη ἢ ἐβελτιώθη κατὰ τὰς ἀναφαινομένας ἀνάγκας.

Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 14 τῆς 29 Δεκεμβρίου 1829 ψηφίσματος τοῦ Κυβερνήτου καθωρίσθησαν αἱ ἁρμοδιότητες τῆς Ἀστυνομίας ὡς ἀκολούθως: 1) Ἡ ἀπαγόρευσις εἰσόδου ξένων ἄνευ διαβατηρίου, ἡ κατόπιν ἐλέγχου χορήγησις εἰς ξένους ἐγγράφου διαμονῆς ἐφ' ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ καὶ ἡ ἐπιτήρησις τῆς διαγωγῆς αὐτῶν. 2) Ἡ ἀπαγόρευσις τῶν μυστικῶν συγκεντρώσεων. 3) Ὁ κανονισμὸς τῆς χρήσεως ὅπλων. 4) Ἡ ἀπαγόρευσις περιφορᾶς ἐπαιτῶν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῶν ναῶν, εἰς τὰς πλατείας, τὰς ὁδοὺς καὶ τοὺς περιπάτους. 5) Ἡ ἐπαγρύπνησις ἐπὶ τῶν καφενείων, λεσχῶν, καπηλείων καὶ ξενοδοχείων πρὸς πρόληψιν ἀξιοποίνων πράξεων καὶ παντὸς εἴδους καταχρήσεων. 6) Ἡ λῆψις μέτρων διὰ τὴν διαδρομὴν τετραπόδων εἰς συχναζομένους δρόμους. 7) Ἡ ἐπαγρύπνησις κατὰ τὰς πυρκαϊὰς πρὸς πρόληψιν καὶ παρακώλυσιν τῆς προόδου αὐτῶν. 8) Ἡ ἀστυνομία τῶν οἰκοδομῶν. 9) Ἡ ἐπαγρύπνησις καὶ λῆψις μέτρων διὰ τὴν εὐπρέπειαν τῶν δρόμων, τὸν τακτικὸν ροῦν τῶν ποταμῶν, τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν ὑδραγωγείων καὶ ὀχετῶν καὶ τὴν καθαριότητα τῶν πόλεων.

Διὰ τοῦ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1828 δημοσιευθέντος ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων, οἱ ἀστυνόμοι ὑπεχρεοῦντο νὰ ἀναφέρουν εἰς τὸ «ἐπανορθωτικὸν δικαστήριον» περὶ παντὸς διαπραττομένου ἐγκλήματος, νὰ συλλαμβάνουν ἐντὸς 24 ὡρῶν καὶ νὰ παραδίδουν εἰς τοῦτο τοὺς δράστας, νὰ ἐνεργοῦν πάσας τὰς ἐπειγούσας ἀνακριτικὰς πράξεις (ἐξέτασις κατηγορουμένων, παθόντων καὶ μαρτύρων, κατάσχεσις πειστηρίων, πραγματογνωμοσύναι, ἔκδοσις κατεπειγουσῶν διαταγῶν πρὸς σύλληψιν ἐνόχων κλπ.) καὶ νὰ ἐκτελοῦν τὰς διαταγὰς δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ τὰ ἐντάλματα τούτων.

Διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἐννόμου τάξεως καὶ τὴν ἑδραίωσιν τῆς ἀνὰ τὴν χώραν ἀσφαλείας, ἥτις ἀπετέλει τὸ πρώτιστον μέλημα τοῦ Κυβερνήτου, κατ' Ἀπρίλιον 1828 συνεκροτήθη μία «Πεντακοσιαρχία», κληθεῖσα «Ἐκτελεστικὴ Δύναμις Πελοποννήσου». Ἡ Πεντακοσιαρχία ὑποδιηρέθη εἰς τόσας πεντηκονταρχίας ὅσα τὰ τμήματα τῆς Πελοποννήσου, πλὴν τῆς Ἀργολίδος, περιοχῆς τῆς πρωτευούσης τοῦ κράτους, ἔνθα ἤδρευεν εἰδικὴ ἀστυνομικὴ δύναμις, ἡ «Πολιταρχία» ὑπὸ τὸν Ἰταλὸν φιλέλληνα συνταγματάρχην Πίζα. Ἡ Πεντακοσιαρχία ἀπετελέσθη ἀρχικῶς ἐκ 277 ἀνδρῶν, βραδύτερον αὐξηθεῖσα εἰς δύναμιν. Οἱ στρατολογηθέντες ἦσαν ὅλοι ἡρωικοὶ μαχηταὶ τοῦ Ἀγῶνος, Ἀθηναῖοι, Ρουμελιῶτες καὶ Πελοποννήσιοι, ἐπιλεγέντες «ἐκ τῶν ἀγωνισθέντων ἐνδόξως ὑπὲρ πατρίδος καὶ φερόντων περισσοτέρας πληγὰς καὶ ἐντιμοτέραν πενίαν». Ἐπρόκειτο πράγματι περὶ τοῦ πρώτου σώματος Χωροφυλακῆς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ νέου σώματος «Ἐκτελεστι-

'Ιωάννης Καποδίστριας. Πρῶτος Κυβερνήτης τῆς 'Ελλάδος.

κῆς Δυνάμεως Πελοποννήσου» διωρίσθη ὁ ἔνδοξος στρατηγὸς Μακρυγιάννης μὲ ἕδραν τὸ Ἄργος. Δύο ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγάς του πεντηκονταρχίαι ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Μήτρου Δεληγιώργη, τοῦ ἡρωικοῦ φρουράρχου τοῦ Μεσολογγίου, ὁ ὁποῖος καταταχθεὶς ἐπὶ Ὄθωνος εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ μοιράρχου ἐγένετο καὶ Ἀρχηγὸς τούτου.

Ὁ Μακρυγιάννης ἐπεδόθη μετὰ μεγάλου ζήλου εἰς τὴν πάταξιν τῆς ληστείας καὶ τὴν ἑδραίωσιν τῆς τάξεως. Ἀτίθασος ὅμως ὅπως ἦτο ἀπὸ χαρακτῆρος καὶ ρέπων πρὸς φιλελευθέρας ἰδέας, ἐκίνησε τὰς ὑποψίας τοῦ Καποδίστρια. Ἐπὶ πλέον εὑρίσκετο εἰς διαρκῆ διχογνωμίαν, καταλήξασαν εἰς πλήρη διάστασιν μετὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Κυβερνήτου Βιάρου καὶ Αὐγουστίνου, ὡς καὶ τοῦ Γεννατᾶ, ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης ἐκτελοῦντος καὶ χρέη ὑπουργοῦ Ἀστυνομίας. Τὴν 19 Μαΐου 1830 ὁ Μακρυγιάννης ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Νικήτα Σταματελοπούλου (Νικηταρᾶ), ὁ ὁποῖος παρέμεινε μέχρι τέλους πιστὸς εἰς τὸν Κυβερνήτην, ἔλαβε δραστικὰ μέτρα κατὰ παντὸς ὑπονομευτοῦ τῆς τάξεως καὶ διετήρησεν ἐν νομιμοφροσύνῃ τὴν Πελοπόννησον, πλὴν τῆς Μάνης.

Πράγματι ἀπὸ τοῦ 1830 ἤρχισε νὰ ὀγκοῦται ἡ κατὰ τοῦ Καποδίστρια ἀντίδρασις, ἡ δὲ ἀντιπολίτευσις συγκεντρωθεῖσα εἰς τὴν Ὕδραν, προεκάλει τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ἐπαναστατικὰ κινήματα, τὰ ὁποῖα ἔσειον ἐκ θεμελίων τὴν ὑπόστασιν τοῦ κράτους. Ἡ Ἀστυνομία κατὰ τὸ μέγιστον μέρος εἶχε παραμείνει πιστὴ εἰς τὴν νόμιμον ἐξουσίαν τοῦ Κυβερνήτου, ἀλλὰ τὰ λαμβανόμενα αὐστηρὰ μέτρα πρὸς καταστολὴν τῆς ἀποστασίας ἐπέτεινον τὸ κῦμα τῆς ἐνεργοῦ ἀντιδράσεως. Τὴν πρωΐαν τῆς 27ης Σεπτεμβρίου 1831 ὁ Κυβερνήτης Ἰωάννης Καποδίστριας ἐδολοφονήθη πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος εἰς τὸ Ναύπλιον ὑπὸ τῶν Κωνσταντίνου καὶ Γεωργίου Μαυρομιχάλη (ἀδελφοῦ καὶ υἱοῦ τοῦ Πετρόμπεη). Ἐκ τῶν δολοφόνων ὁ Κωνσταντῖνος κατεκρεουργήθη κατὰ τὴν ἰδίαν ὥραν ὑπὸ τοῦ πλήθους, ἐν ᾧ ὁ Γεώργιος ζητήσας ἄσυλον εἰς τὴν Γαλλικὴν πρεσβείαν, παρεδόθη εἰς τὰς ἀρχάς, κατεδικάσθη εἰς θάνατον καὶ ἐξετελέσθη. Ἡ μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου ὁρισθεῖσα ὑπὸ τῆς Γερουσίας τριμελὴς ὑπὸ τὸν Αὐγουστῖνον κυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ δὲν διετηρήθη ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἐξουσίαν, λόγῳ συνεχίσεως τῆς πολεμικῆς τῶν ἀντιπολιτευομένων καὶ ἰδίως τοῦ Κωλέττη, ἀπειλοῦντος νὰ εἰσβάλῃ εἰς Πελοπόννησον μετὰ ρουμελιωτικῶν στρατευμάτων. Ὁ Αὐγουστῖνος παρητήθη καὶ ἐγκατέλειψε τὴν Ἑλλάδα, ἐν ᾧ ἡ συσταθεῖσα πενταμελὴς ἐπιτροπὴ (Θ. Κολοκοτρώνης, Ι. Κωλέττης, Α. Μεταξᾶς, Α. Ζαΐμης καὶ Βουδούρης) εἰς μάτην ἠγωνίζετο νὰ ἐπιβάλῃ κάποιαν τάξιν μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Ὄθωνος. Πλήρης ἀναρχία καὶ χάος ἐπεκράτει ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, πάντες δὲ ἀνέμενον ὡς μόνην σανίδα σωτηρίας τὴν ἄφιξιν τοῦ νεοεκλεγέντος νεαροῦ Βασιλέως.

7. ΠΡΩΤΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΕΩΣ ΕΠΙ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Ἡ χαώδης κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν περιέπεσεν ἡ Ἑλλὰς μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου Ἰωάννου Καποδίστρια, ὑπεχρέωσε τὰς τρεῖς προστάτιδας Εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις νὰ σπεύσουν πρὸς ὁριστικὴν λύσιν τοῦ ἤδη ἐπὶ δεκαετίαν συνταράσσοντος τὴν εὐρωπαϊκὴν πολιτικὴν ἑλληνικοῦ προβλήματος, δι' ἐπανόδου εἰς τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν τῶν κόλπων Βόλου - Ἄρτας καὶ δι' ἐκλογῆς τοῦ νεαροῦ βασιλόπαιδος τῆς Βαυαρίας Ὄθωνος ὡς Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος. Πράγματι, τὸ πρῶτον μέλημα τῆς τριμελοῦς Βαυαρικῆς Ἀντιβασιλείας, ἡ ὁποία θὰ ἐκυβέρνα τὴν χώραν μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ Ὄθωνος, ἦτο ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἡσυχίας καὶ ἡ θεμελίωσις μιᾶς ἐννόμου τάξεως, ἡ ὁποία μόνη θὰ ἠγγυᾶτο τὴν ὕπαρξιν ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Διὰ τοῦ ἀπὸ 3/15 Ἀπριλίου 1833 Διατάγματος ἡ ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια διῃρέθη εἰς Νομοὺς καὶ Ἐπαρχίας καθορισθεισῶν τῶν δικαιοδοσιῶν τῶν νομαρχῶν καὶ ἐπάρχων.

Διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 27 Δεκεμβρίου 1833 συνεστήθησαν οἱ Δῆμοι μετὰ δημάρχων καὶ δημοτικῶν συμβουλίων, εἰς τὰς δικαιοδοσίας δὲ αὐτῶν περιελήφθησαν τὰ καθήκοντα τοπικῆς καὶ ἀγροτικῆς ἀστυνομεύσεως. Οἱ δήμαρχοι ἢ οἱ νόμιμοι ἀναπληρωταὶ τούτων πάρεδροι θὰ ἤσκουν εἰς τὴν περιφέρειάν των καὶ ἀστυνομικὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα καθωρίσθησαν διὰ σειρᾶς μεταγενεστέρων διαταγμάτων. Τὰ ἐκτελεστικὰ ὄργανα διωρίζοντο κατ' ἔγκρισιν τοῦ νομάρχου ὑπὸ τοῦ Δήμου καὶ ἐμισθοδοτοῦντο ὑπ' αὐτοῦ. Εἰς τὰς μεγαλυτέρας πόλεις διωρίζοντο διὰ Β. Διατάγματος ἀστυνομικοὶ διευθυνταί, εἰς τοὺς ὁποίους μετεβιβάζοντο αἱ ἀστυνομικαὶ ἐξουσίαι, τοῦ δημάρχου διατηροῦντος τὴν ἐποπτείαν. Ὑπῆρχον ἐπίσης ἀναλόγως τῆς σημασίας καὶ τῆς φύσεως ἑκάστης περιοχῆς (ἀστικαί, ἀγροτικαὶ κλπ.) καὶ ἀστυνόμοι, ὡς κατώτερα δὲ ἐκτελεστικὰ ὄργανα οἱ εἰρηνοφύλακες, οἱ κλητῆρες καὶ οἱ ἀγροφύλακες. Εἰς τοὺς Δήμους Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς τὸ σύστημα τῆς δημοτικῆς ἀστυνομίας διετηρήθη μόνον μέχρι τοῦ ἔτους 1849. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἡ τήρησις τῆς τάξεως καὶ τὰ ἐν γένει ἀστυ-

νομικὰ καθήκοντα εἰς τὰς δύο αὐτὰς πόλεις ἀφῃρέθησαν ἀπὸ τοὺς Δήμους καὶ μετεβιβάσθησαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν. Τοῦτο διώριζεν ἕνα διευθυντὴν Ἀστυνομίας μὲ βαθμὸν νομάρχου, ὑπαστυνόμον ἐπὶ τῆς καταδιώξεως πταισμάτων, ὑπαστυνόμον ἀγροτικῆς ἀστυνομίας, ὑπαστυνόμους διοικητὰς συνοικιακῶν τμημάτων καὶ ἀριθμὸν ἀστυνομικῶν κλητήρων ὡς καὶ τὸ βοηθητικὸν προσωπικὸν γραμματείας κλπ. Εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τοῦ Κράτους τὸ σύστημα τῆς δημοτικῆς ἀστυνομίας διετηρήθη μέχρι τοῦ 1894, ὅτε αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἀπηλλάγησαν παντὸς ἀστυνομικοῦ καὶ ἀνακριτικοῦ καθήκοντος. Εἰς Δήμους τῶν ὁποίων ἡ πρωτεύουσα εἶχε πληθυσμὸν ἄνω τῶν πέντε χιλιάδων κατοίκων, διωρίζοντο, διὰ Β. Διατάγματος, ὑπὸ τῶν Ὑπουργείων Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν ὡς διευθυνταὶ ἀστυνομίας ἀξιωματικοὶ μέχρι βαθμοῦ τοῦ ταγματάρχου, ἀνήκοντες εἰς τὸ Πεζικόν, τὸ Πυροβολικόν, τὸ Μηχανικόν, τὸ Ἱππικὸν ἢ τὴν Χωροφυλακήν. Εἰς τοὺς λοιποὺς Δήμους διωρίζοντο ὡς ἀστυνόμοι κατώτεροι ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐλλείψει τούτων μάχιμοι ἀνθυπασπισταί. Ὡς προϊστάμενος τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἀστυνομίας ὁλοκλήρου τοῦ Κράτους ὡρίσθη, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς, ὅτε ὅμως τὸ 1895 κατηργήθη τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, τὰς δικαιοδοσίας τούτου ἀνέλαβεν ἀπευθείας τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν. Τὰ καθήκοντα τῶν ἀστυνομικῶν κλητήρων ἀνετέθησαν εἰς μὲν τὰς πρωτευούσας τῶν Νομῶν καὶ εἰς τοὺς Δήμους μὲ πρωτεύουσαν πληθυσμοῦ ἄνω τῶν πέντε χιλιάδων κατοίκων εἰς στρατιωτικῶς ὀργανωθὲν σῶμα κληθὲν Ἀστυφυλακή, ἀποτελούμενον ἐξ ἐνωμοταρχῶν, ὑπενωμοταρχῶν καὶ ἀστυφυλάκων, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς Δήμους εἰς τοὺς ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς.

Μολονότι τὸ σύστημα τῆς δημοτικῆς ἀστυνομίας προσέφερεν ὑπηρεσίας, διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, κατὰ τὰ πρῶτα ἰδίως ἔτη ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας. Τοῦτο ὠφείλετο ἀφ' ἑνὸς εἰς τὸν πολιτικὸν καὶ κομματικὸν χαρακτῆρα τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καθίστα πολλάκις καὶ τὰ ὄργανα τῆς δημοτικῆς ἀστυνομίας μέσα κομματικῆς ἐπικρατήσεως καὶ ἐπιδιώξεως πολιτικῶν σκοπῶν μεθ' ὅλων τῶν παρεπομένων, ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἔλλειψιν εἰδικῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ ἐν γένει καλλιεργείας ἐπαγγελματικῆς συνειδήσεως τῶν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων ἀστυνομικῶν ὀργάνων, κατὰ τὸ πλεῖστον προσλαμβανομένων βάσει κριτηρίων μόνον ἀφοσιώσεως εἰς τὸ κόμμα καὶ προσφορᾶς κομματικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἐξ ἄλλου ἡ ὑπὸ τῶν Δήμων συντήρησις τῶν ἀστυνομικῶν ὑπηρεσιῶν ἀπεμύζει κυριολεκτικῶς τοὺς πόρους των καὶ παρημπόδιζε πᾶσαν κοινωφελῆ ὑπὸ τούτων δραστηριότητα. Ἀλλὰ καὶ ἡ «ἀστυφυλακὴ» τῶν μεγάλων πόλεων, δὲν ἀπέδιδε τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα. Οἱ διορίζοντες ἀνώτερα καὶ κατώτερα ἀστυνομικὰ ὄργανα ὑπουργοὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ἦσαν καὶ αὐτοὶ πολιτικὰ πρόσωπα, συνήθως, ἰδίως ἐπικειμένων ἐκλογῶν, ἐπέλεγον ἀνθρώπους κομματικῆς ἀφοσιώσεως καὶ παράγοντας τοῦ κόμματος, ἀνεξαρτήτως παιδεύσεως καὶ ἄλλων ἀξιῶν, εἰς πᾶσαν δὲ κυβερνητικὴν μεταβολὴν ἐπήρχετο πλήρης ἀναστάτωσις.

8. Η ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Οὕτως, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ Ὄθων καὶ ἡ Ἀντιβασιλεία ἀντελήφθησαν ὅτι διὰ νὰ ἐμπεδωθῇ τὸ κράτος τοῦ Νόμου, νὰ διασφαλισθῇ ἡ εἰρηνικὴ πρόοδος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ νὰ καταλεχθῇ ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν χορείαν τῶν πολιτισμένων κρατῶν, ἀξία τῶν παραδόσεών της, ἔπρεπε νὰ ἱδρυθῇ καὶ νὰ ὀργανωθῇ εἰδικὸν σῶμα τάξεως καὶ ἀσφαλείας. Πρὸ τῆς ἱδρύσεως καὶ λειτουργίας τοῦ εἰδικοῦ τούτου σώματος ἔπρεπε νὰ συνταχθῇ κανονισμὸς καὶ πρὸς τοῦτο ἐμελετήθησαν οἱ κανονισμοὶ σωμάτων ἀσφαλείας τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἰδιαιτέρως ἐμελετήθη ὁ ὀργανισμὸς τῆς Γαλλικῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο τότε ὡς τὸ καλύτερον ὠργανωμένον καὶ ἄριστα λειτουργοῦν εἰς τὴν Εὐρώπην σῶμα ἐννόμου τάξεως, περισσότερον δὲ ὅλων δυνάμενον νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὰς ἑλληνικὰς περιστάσεις. Οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὸ σῶμα τοῦτο ἐκαλοῦντο Gendarmes (Gens d' armes = ἄνδρες τῶν ὅπλων) καὶ τὸ σῶμα, ὡς καὶ σήμερον Gendarmerie. Εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀπεδόθη εἰς ἐλεύθερον νόημα «Χωροφύλακες» καὶ «Χωροφυλακή», λέξεις αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτησαν, ἰσχύουσαι καὶ σήμερον. Ὁ Ὀργανισμὸς τῆς Γαλλικῆς Χωροφυλακῆς μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου Σκαρλάτου Σούτσου, πρὸς ἐναρμονισμόν του ὅμως εἰς τὰς ἑλληνικὰς περιστάσεις καὶ τὰς ἀντιλήψεις τῶν Βαυαρῶν ἡγετῶν τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ὑπέστη τροποποιήσεις τινὰς καὶ προσθήκας.

Ὁ νέος Ὀργανισμὸς ἐδημοσιεύθη ὡς νομοθετικὸν Β. Διάταγμα ἑλληνιστὶ καὶ γερμανιστὶ τὴν 20 Μαΐου 1833 εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Λόγῳ τῆς μεγίστης σπουδαιότητος ὡς ἱδρυτικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς Νόμου, κρίνομεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν αὐτούσιον τὸ κείμενον τούτου. Σημειωτέον ὅτι, ὁσάκις ὁ συντάκτης-μεταφραστὴς τοῦ κειμένου ἀμφιβάλλει ἂν ἀπέδωσε πιστῶς τὸ νόημα τοῦ πρωτοτύπου, προσθέτει τὴν ἀντίστοιχον γαλλικὴν λέξιν.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ σχηματισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

᾿Ακούσαντες τὴν γνώμην τοῦ ῾Υπουργικοῦ μας Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς:

῎Αρθρον 1. Συσταίνεται Χωροφυλακὴ (Gendarmerie) σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι νὰ στερεώσῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν, ἐπιτηροῦσα μὲ ἄγρυπνον ὄμμα εἰς τὸ νὰ προλαμβάνηται πᾶσα διατάραξις τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ νὰ ἐμποδίζηται πᾶσα ἐγκληματικὴ ἐπιχείρησις, καὶ παρεμβαίνουσα μὲ δραστηριότητα καὶ ταχύτητα πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν τῶν κακούργων ὁσάκις ἤθελε πραχθῇ ἔγκλημά τι. Χρέος τῆς ἰδίας εἶναι καὶ νὰ διατηρῇ τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων καθ᾿ ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ Κράτους, κατὰ τὰ στρατόπεδα καὶ εἰς τὸν στρατόν.

῎Αρθρον 2. Τὸ σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι συμπληρωματικὸν μέρος τοῦ Στρατοῦ, ἑπομένως ὑπόκειται εἰς τοὺς γενικοὺς κανονισμοὺς τῶν στρατιωτικῶν νόμων, ἐκτὸς τῶν ἐξαιρέσεων καὶ τροπολογιῶν, ὅσαι ρητῶς ἤθελαν διορισθῆ διὰ τὸ ἰδιοφυὲς τῆς ὑπηρεσίας ταύτης.

῎Αρθρον 3. Τὸ σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς σύγκειται ἀπό: 1 ᾿Αρχηγὸν τοῦ σώματος, 10 Μοιράρχους, 24 ῾Υπομοιράρχους, 1 Καταλυματίαν, 103 ᾿Ενωμοτάρχας, 120 Χωροφύλακας ἐφίππους, 800 ὁμ. πεζούς.

῎Αρθρον 4. Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἑκάστου Νομοῦ τοῦ Βασιλείου θέλει τοποθετηθῆ εἰς αὐτὸν μία μοῖρα συγκειμένη ἀπὸ ἐφίππους καὶ πεζοὺς χωροφύλακας ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἑνὸς μοιράρχου. ῾Η δύναμις ἑκάστης μοίρας καὶ ἡ ἀναλογία τῶν εἰς αὐτὴν ἐφίππων πρὸς τοὺς πεζούς, θέλουν προσδιορισθῆ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας.

῎Αρθρον 5. ῾Ο ᾿Αρχηγὸς τοῦ σώματος ἔχει πλησίον του: ἕνα ὑπομοίραρχον ὡς ὑπασπιστήν, ἕνα καταλυματίαν, ἕνα ἐνωμοτάρχην. Πᾶς δὲ μοίραρχος ἕνα ἐνωμοτάρχην.

῎Αρθρον 6. Πᾶσα μοῖρα σύγκειται ἀπὸ ἐνωμοτίας ἐκ δέκα ἀνδρῶν καὶ ἑνὸς ἐνωμοτάρχου

Εἰς κάθε τρεῖς ἕως πέντε ἐνωμοτίας διορίζεται ἀρχηγὸς εἷς ὑπομοίραρχος.

῎Αρθρον 7. ῾Ο ᾿Αρχηγὸς τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς διαμένει εἰς τὴν καθέδραν τοῦ Βασιλείου· πᾶς δὲ μοίραρχος εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Νομοῦ.

῾Η μετατόπισις τῶν ἐνωμοτιῶν κατὰ μέρος καὶ τῶν εἰς αὐτὰς ἀνηκόντων ἀξιωματικῶν θέλει κανονισθῆ δι᾿ ἰδιαιτέρων ὁρισμῶν.

῎Αρθρον 8. ῾Ως ὑπαξιωματικοὶ καὶ ἁπλοῖ στρατιῶται δὲν εἶναι δεκτοὶ εἰμὴ μόνον ὅσοι:

α) Δὲν εἶναι κατωτέρας τῶν 25 ἢ ἀνωτέρας τῶν 40 ἐτῶν ἡλικίας,

β) ῾Υπηρετήσαντες τοὐλάχιστον 4 ἔτη εἰς τὰ ἑλληνικὰ στράτεύματα ἔλαβον ἔντιμον ἄφεσιν,

γ) ῎Εχουν τὸ ἀνάστημα, τὸ ὁποῖον τὸ 19 ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου (9 Μαρτίου) Τ.Τ.Ε. περὶ σχηματισμοῦ τοῦ Στρατοῦ διατάγματός μας προσδιορίζει διὰ τὸ πεζικὸν καὶ διὰ τὸ ἱππικόν, καὶ τέλος

δ) ᾿Ηξεύρουν νὰ ἀναγιγνώσκουν καὶ νὰ γράφουν ὀρθῶς.

Οἱ στρατιῶται καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῶν πρώην ἀτάκτων σωμάτων ὀφείλουν νὰ παρουσιάσουν περιπλέον ἀποδείξεις, ὅτι ὑπήκουσαν εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἀπὸ (2) 14 Μαρτίου Τ.Τ.Ε. περὶ διαλύσεως τῶν ἀτάκτων σωμάτων διατάγματός μας.

῎Αρθρον 9. Διὰ νὰ εὐκολυνθῆ δὲ ἡ εἰς τὴν Χωροφυλακὴν εἴσοδος εἰς τοὺς μέχρι τοῦδε πιστῶς καὶ τιμίως ὑπηρετήσαντας τὴν πατρίδα καὶ συμμεθέξαντας τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνος, θέλουν γενῆ χάριν αὐτῶν αἱ ἐφεξῆς ἐξαιρέσεις πρὸς τοὺς διορισμοὺς τοῦ 8 ἄρθρου.

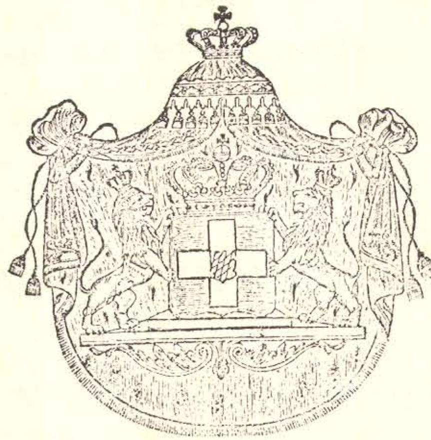
α) Οἱ τοιοῦτοι θέλουν εἶσθαι δεκτοὶ εἰς τὴν Χωροφυλακὴν καὶ ἂν ἐπέρασαν ἤδη τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των, ὄχι ὅμως καὶ τὸ τεσσαρακοστὸν πέμπτον.

β) ῎Αν οἱ τοιοῦτοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐμβοῦν εἰς τὸ σῶμα ὡς ἁπλοῖ στρατιῶται δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰ ὅσα ἐνδιαλαμβάνει ὁ ἀριθμὸς δ´ τοῦ ρηθέντος ἄρθρου. Διὰ νὰ διορισθῆ δέ τις τῶν τοιούτων ἐνωμοτάρχης ἢ διὰ νὰ προβιβασθῆ εἰς αὐτὸν τὸν βαθμόν, δὲν θέλει ἀπαιτεῖσθαι ἀφεύκτως νὰ γνωρίζῃ τὴν ὀρθογραφίαν.

῎Αρθρον 10. ῞Οστις θέλει νὰ καταταχθῆ εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ὡς ἁπλοῦς στρατιώτης, θέλει παρουσιάζεσθαι εἰς τὸν μοίραρχον τοῦ Νομοῦ, ὅπου κατοικεῖ, παραδίδων εἰς αὐτὸν τὰς ἀποδείξεις περὶ τοῦ ὅτι ἔχει τὰς ἀπαιτουμένας ἰδιότητας. ῞Οταν ὁ μοίραρχος εὕρῃ αὐτὰς ἀποχρώσας, ἢ ἀφ᾿ οὗ τὰς συμπληρώσῃ δι᾿ ἰδίων αὐτοῦ παρατηρήσεων, θέλουν παραπέμπεσθαι πρὸς τὸν ᾿Αρχηγὸν τοῦ σώματος.

῾Ο ᾿Αρχηγὸς ὀφείλει νὰ καταστρώσῃ κατάλογον ἐκ τῶν διευθυνομένων πρὸς αὐτὸν καὶ ἐφωδιασμένων μὲ τὰ ἀπαιτούμενα ἀποδεικτικὰ ἀναφορῶν. ῾Οσάκις δὲ χηρεύει θέσις ἁπλοῦ στρατιώτου, ὁ ᾿Αρχηγὸς θέλει προτείνει εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματείαν τέσσαρα ὀνόματα ἐκ τοῦ ρηθέντος καταλόγου τὰ ὁποῖα κατὰ τὰ παρουσιασθέντα ἔγγραφα νὰ ἔχουν τὰ πλειότερα δικαιώματα.

῾Η Γραμματεία ἀποφασίζει ἔπειτα καὶ δίδει δίπλωμα εἰς τὸν ἐγκριθέντα.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

REGIERUNGS-BLATT DES KOENIGREICHS GRIECHENLAND.

Ἀριθμ. 21. — 1833 — N. 21.

ΝΑΥΠΛΙΟΝ, 3 Ἰουνίου. — NAUPLIA 15 Juni.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Διατάγματα. 1) Περὶ σχηματισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς. — 2) Περὶ τῆς πολεμικῆς καὶ ἐμπορικῆς σημαίας τοῦ Βασιλείου — 3) Περὶ τῶν καθηκόντων τῶν βοηθῶν τῶν Ἐπιτρόπων τῆς Ἐπικρατείας. — 4) Περὶ τοῦ ὅτι ἡ Αἴγινα ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Δικαστηρίου Θηβῶν. — (5 Περὶ παρατάσεως του περὶ ἀμνηστείας διατάγματος ἀπὸ 7 (19) Μαΐου.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ σχηματισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Ακούσαντες τὴν γνώμην τοῦ Ὑπουργικοῦ μας Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν τὰ ἑξῆς.

Ἄρθρον 1.

Συσταίνεται χωροφυλακὴ (gendarmerie), σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι νὰ στερεώσῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν ἐπιτηροῦσα μὲ ἄγρυπνον ὄμμα εἰς τὸ νὰ προλαμβάνηται πᾶσα διατάραξις τῆς κοινῆς ἡσυχίας, καὶ νὰ ἐμποδίζηται πᾶσα ἐγκληματικὴ ἐπιχείρησις, καὶ παρεμβαίνουσα μὲ δραστηριότητα καὶ ταχύτητα πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν τῶν κακούργων ὁσάκις ἤθελε πραχθῆ ἔγκλημά τι· χρέος τῆς ἰδίας εἶναι καὶ νὰ διατηρῇ τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ Κράτους, κατὰ τὰ στρατόπεδα καὶ εἰς τὸν στρατόν.

Ἄρθρ. 2.

Τὸ σῶμα τῆς χωροφυλακῆς εἶναι συμπληρωματικὸν μέρος τοῦ στρατοῦ· ἑπομένως ὑπόκειται εἰς τοὺς γενικοὺς κανονισμοὺς τῶν στρατιωτικῶν νόμων, ἐκτὸς τῶν ἐξαιρέσεων καὶ τροπολογιῶν, ὅσαι ῥητῶς ἤθελαν διορισθῆ διὰ τὸ ἰδιοφυὲς τῆς ὑπηρεσίας ταύτης.

Ἀρθρ. 3.

Τὸ σῶμα τῆς χωροφυλακῆς σύγκειται ἀπὸ

1 Ἀρχηγὸν τοῦ σώματος,
10 Μοιράρχους,
24 Ὑπομοιράρχους,
1 Καταλυματίαν,
103 Ἐνωμοτάρχας,
120 Χωροφύλακας ἐφίππους,
800 ὁμ. πεζούς.

INHALTS-ANZEIGE.

Verordnungen. Die bildung eines Gendarmerie-Corps betr. — Die National-Flagge betr. — Die Amts-Verrichtungen der Substituten der Staatsprocuratoren betr. — Das Gerichtsbarkeits Verhæltniss der Insel Ægina betr. — Die Verlængerung des Generalpardons für die sich stellenden Deserteurs betr.

VERORDNUNG.

Die Bildung eines Gendarmerie-Corps betr.

OTTO

VON GOTTES GNADEN

KOENIG VON GRIECHENLAND.

Wir haben nach Vernehmung Unseres Ministerrathes beschlossen und verordnen, was folgt:

Art. 1.

Es soll eine Gendarmerie errichtet werden, deren Bestimmung ist, die œffentliche Sicherheit theils durch wachsame nach Mœglichkeit jeder Stœrung zuvorkommende und jeder verbrecherischen Unternehmung vorbeugende Aufsichttheils auch durch thætige dem verübten Verbrechen auf dem Fusse nachfolgende Einschreitung zur Entdeckung und Ergreifung der Uebelthater zu befestigen und zu erhalten, und in dem ganzen Umfange des Kœnigreichs, so wie in Feldlagern und bei dem Heere die œffentliche Ordnung, und die Herschaft der Gesetze zu handhaben.

Art. 2.

Das Gendarmerie-Corps ist ein ergænzender Bestandteil des Heeres. Dasselbe ist daher den allgemeinen Bestimmungen der Militærgesetze unterworfen, soweit nicht in Rücksicht auf die eigenthümliche Natur des übertragenen Dienstes einzelne Ausnahmen und Abænderungen ausdrücklich angeordnet sind.

Art. 3.

Das Gendarmerie-Corps wird aus

1 Corpscommandanten;
10 Divisionschefs;
24 Lieutenants;
1 Quartiermeister;
103 Brigadiers;
120 Gendarmen zu Pferd;
800 Gendarmen zu Fuss

bestehen.

Τὸ φύλλον τῆς 'Εφημερίδος Κυβερνήσεως εἰς τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη τὸ Διάταγμα περὶ ἱδρύσεως τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Ὁ πρῶτος σχηματισμὸς τῆς Χωροφυλακῆς θέλει γενῆ κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας ἐπὶ τούτῳ δοθείσας ὁδηγίας.

Ἄρθρον 11. Ὁ Ἀρχηγὸς καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς θέλουν ἐκλέγεσθαι ἐξ ἐκείνων τῶν ἀξιωματικῶν τῶν τακτικῶν καὶ τῶν πρώτων ἀτάκτων στρατευμάτων, οἱ ὁποῖοι διέπρεψαν διὰ πιστῆς καὶ εὐσυνειδήτου ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων των, δι' ἀνδρείας καὶ γενναιότητος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ δι' ἀμέμπτου πρὸς τοὺς συμπολίτας των διαγωγῆς, καὶ οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐν ταὐτῷ τὰς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Χωροφυλακῆς ἀπαιτουμένας γνώσεις καὶ ἱκανότητας. Δὲν πρέπει νὰ εἶναι κατωτέρας τῶν 25, οὔτε ἀνωτέρας τῶν 50 ἐτῶν ἡλικίας.

Ἄρθρον 12. Οἱ κατὰ τὸ σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς προβιβασμοὶ γίνονται κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον.

α) Αἱ χηρεύουσαι ἐνωμοταρχίαι ἢ εἰς ἁπλοῦς χωροφύλακας, οἱ ὁποῖοι ἐδούλευσαν ἀμέμπτως ὡς τοιοῦτοι τοὐλάχιστον δύο ἔτη, ἢ εἰς ὑπαξιωματικοὺς τῶν τακτικῶν στρατευμάτων, οἱ ὁποῖοι ὑπηρετήσαντες ὡς τοιοῦτοι τρία ἔτη εὐηρέστησαν τοὺς ἀνωτέρους των· ἐκ τριῶν χηρευουσῶν ἐνωμοταρχιῶν δίδονται μόλον τοῦτο πάντοτε αἱ δύο εἰς τοὺς παλαιοτέρους καὶ ἀξιωτέρους χωροφύλακας.

β) Αἱ χηρεύουσαι θέσεις ὑπομοιράρχων δίδονται κατὰ μὲν τὰ δύο τρίτα εἰς ἀξιωματικοὺς τῶν τακτικῶν στρατευμάτων, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι κατωτέρας τῶν 25, οὔτε ἀνωτέρας τῶν 40 ἐτῶν ἡλικίας, καὶ ἐδούλευσαν ἀμέμπτως τοὐλάχιστον τρία ἔτη ὡς ἀξιωματικοί· κατὰ δὲ τὸ μένον τρίτον εἰς ἐνωμοτάρχας τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι ἐδούλευσαν ὡς τοιοῦτοι τοὐλάχιστον τρία ἔτη καὶ διέπρεψαν διὰ τῆς ἱκανότητος, ζήλου καὶ καλῆς διαγωγῆς των.

γ) Εἰς τὰς χηρευούσας θέσεις μοιράρχων θέλουν προβιβάζεσθαι κατὰ τάξιν μόνον ὑπομοίραρχοι τῆς Χωροφυλακῆς. Χηρευουσῶν δὲ δύο θέσεων, ἡ μὲν ἀπονέμεται εἰς τὸν διαπρέψαντα περισσότερον κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἀναδειχθέντα ἑπομένως μεγαλυτέρας ἀξιότητος, ἡ δέ, εἰς τὸν παλαιότερον κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν.

δ) Εἰς τὴν Ἀρχηγίαν τοῦ σώματος δὲν προβιβάζονται εἰμὴ μοίραρχοι τῆς Χωροφυλακῆς ἢ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τῶν τακτικῶν στρατευμάτων. Ὅτε δὲ οἱ ὑποψήφιοι ἔχουν τὴν αὐτὴν ἱκανότητα, ἀξίαν καὶ διαπρέπειαν, προτιμᾶται ὁ παλαιότερος κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρον 13. Οἱ διορισμοὶ εἰς τὰς χηρευούσας ἐνωμοταρχίας γίνονται ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ σώματος διὰ τῆς ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματείας.

Ὅλοι δὲ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ σώματος τῆς Χωροφυλακῆς διορίζονται παρὰ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 14. Ἡ τάξις (rang) τῶν ὁμοιοβάθμων ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς ἀλλήλους προσδιορίζεται κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ διορισμοῦ των συμπιπτούσης δὲ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας, προσδιορίζεται ἰδιαιτέρως παρὰ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθρον 15. Οἱ ἐνωμοτάρχαι τάττονται πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν παλαιότητα τοῦ εἰς τὴν ἐνωμοταρχίαν διορισμοῦ των, συμπιπτούσης δὲ τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας, κατὰ τὴν παλαιότητα τῆς προλαβούσης ὑπηρεσίας των εἰς τὸν Στρατόν. Οἱ αὐτοὶ ὁρισμοὶ ἰσχύουν καὶ μεταξὺ ἁπλῶν χωροφυλάκων, ὅτε τύχῃ λόγος περὶ πρωτείων.

Ἄρθρον 16. Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ὡς πρὸς τοὺς τοῦ Στρατοῦ θεωροῦνται κατὰ τὴν τάξιν ὡς ἑνὸς βαθμοῦ ἀνώτεροι, τοιουτοτρόπως ὥστε οἱ δώδεκα νεώτεροι ὑπομοίραρχοι ἰσοτιμῶνται μὲ τοὺς ὑπολοχαγούς, οἱ δὲ δώδεκα παλαιότεροι μὲ τοὺς λοχαγούς, οἱ δὲ μοίραρχοι μὲ τοὺς ταγματάρχας.

Ἂν ὅμως ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς εὑρεθοῦν μὲ ἑνὸς βαθμοῦ ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς τοῦ Στρατοῦ, οἱ τελευταῖοι ἀρχηγετεύουσιν.

Ἡ τάξις τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ σώματος προσδιορίζεται κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Βασιλεὺς ἤθελε τῷ δώσει βαθμὸν τῆς ὑπηρεσίας, ἂν δὲ αὐτὸς εὑρεθῇ μὲ ὁμοιοβάθμους ἀξιωματικοὺς τοῦ Στρατοῦ, τότε ἀποφασίζει ἡ ἀρχαιότης τοῦ διορισμοῦ περὶ τῶν πρωτείων καὶ τῆς ἀρχηγίας.

Ἄρθρον 17. Οἱ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ ἁπλοῖ στρατιῶται τῆς Χωροφυλακῆς ἐμβαίνοντες εἰς τὸ σῶμα δίδουν κατὰ τοὺς θεσμοὺς τῆς θρησκείας, τὴν ὁποίαν πρεσβεύουν τὸν ἐφεξῆς ὅρκον εἰς χεῖρας τοῦ Προέδρου τοῦ κατὰ Νομὸν Δικαστηρίου.

«Ὁρκίζομαι καὶ ὑπόσχομαι νὰ ὑπηρετήσω τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα μὲ πίστιν καὶ ζῆλον, νὰ φέρω τὸ ἀνῆκον σέβας πρὸς τοὺς ἀνωτέρους μου εἰς ὅσα ἀφορῶσι τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ νὰ μὴ κάμω χρῆσιν τῆς δοθείσης μοι ἐξουσίας εἰ μὴ μόνον πρὸς διατήρησιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας, καὶ εἰς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων».

Τὸ περὶ τῆς ὁρκοδοσίας πρωτόκολλον παραδίδεται παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου εἰς τὸν ἁρμόδιον μοίραρχον καὶ ἂν ὁ ὁρκισθεὶς ἦτο μοίραρχος, εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ σώματος· παρ' αὐτῶν δὲ διευθύνεται ἔπειτα διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματείαν. Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ σώματος δίδει τὸν ῥηθέντα ὅρκον εἰς χεῖρας τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματέως.

Ἄρθρον 18. Ὁ ἱματισμός, ἡ ἀποσκευὴ καὶ ὁ ὁπλισμὸς τῶν ἐφίππων χωροφυλάκων εἶναι ὡς ἐφεξῆς: Ἱμάτιον ἀπὸ μελανόγλαυκον (bleu de roi) ῥοῦχον μὲ περιλαίμια καὶ ἐπιχειρίδια τοῦ αὐτοῦ ῥούχου, μὲ κερμεζόχροα ἐπίρραφα καὶ λευκομετάλλινα κομβία, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἐκτυπωμένον Βασιλικὸν στέμμα. Τὸ κόψιμον εἶναι κατὰ τοὺς διὰ τὸ πεζικὸν τῆς γραμμῆς δοθέντας κανονισμούς. Πανταλόνια ἀπὸ μελανόγλαυκον ῥοῦχον μὲ δύο ταινίας ἀπὸ κερμεζόχροον ῥοῦχον ἑνὸς δικτύλου πλάτους. Μανδύας ἐκ σιδηροχρόου ῥούχου. Ὑποδήματα μὲ πτερνιστήρια ὡς οἱ ἱππεῖς τῆς γραμμῆς.

Λευκομετάλλινοι ἐπὶ κερμεζοχρόου ῥούχου ἐρραμμέναι λεπιδωταὶ ἐπωμίδες μὲ λευκοὺς θυσάνους (franges). Ἐλαφρὰ περικεφαλαία, φέρουσα ἐπὶ λευκοῦ μετάλλου τὰ Βασιλικὰ παράσημα· λευκομετάλλινα περιπωγώνια. Σκιάδιον ἀπὸ μελανόγλαυκον ῥοῦχον μὲ κερμεζόχροα ἐπίρραφα· εἰς τὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ μέρος ἐπιρράπτεται Βασιλικὸν στέμμα κομμένον ἐκ κερμεζοχρόου ῥούχου. Μαύρη ὑαλιστὴ φυσεκοθήκη τοῦ ἱππικοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῆς Βασιλικὸν στέμμα ἐκ λευκοῦ μετάλλου, μὲ λευκὰ λωρία. Κυρτὴ σπάθη μὲ ἁπλῆν σιδηρᾶν λαβίδα ἐν σιδηρᾷ θήκῃ, λευκὸς ζωστήρ. Δύο πιστόλια.

Ἄρθρον 19. Ὁ ἱματισμός, ἡ ἀποσκευή, καὶ ὁ ἐφοπλισμὸς τῶν πεζῶν χωροφυλάκων εἶναι ὡς ἐφεξῆς: Ἱμάτιον, πανταλόνια καὶ μανδύας ὡς τῶν ἐφίππων χωροφυλάκων μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι τὰ πανταλόνια ἔχουσι ἀντὶ τῆς ταινίας κόκκινον ἐπίρραφον. Περικνημῖδες ἀπὸ μαῦρον ῥοῦχον, καὶ σανδάλια. Ἐπωμίδες ὅλως δι' ὅλου ἐκ λευκοῦ ῥούχου

μὲ λευκοὺς θυσάνους. Περικεφαλαία καὶ σκιάδιον ὡς οἱ ἔφιπποι χωροφύλακες. Τσάντα λευκὴ ὡς εἰς τὸ πεζικὸν τῆς γραμμῆς, μὲ λευκὰ λωρία. Μαύρη ὑαλιστὴ φυσεκοθήκη μὲ λευκὰ λωρία ὡς εἰς τοὺς λόχους τοῦ κέντρου τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς. Καραβίνα ἑλικοειδῶς ἔσωθεν τετορνευμένη. Σπάθη μὲ λευκὸν ἀορτῆρα.

Ἄρθρον 20. Ὁ ἱματισμός, ἡ ἀποσκευή, καὶ ὁ ὁπλισμὸς τῶν ἀξιωματικῶν δὲν διαφέρει οὐσιωδῶς τοῦ τῶν ἐφίππων χωροφυλάκων.

Τὰ περιουραῖα τῶν ἱματίων των ὅμως εἶναι μακρύτερα. Ἐκτὸς τούτου φέρουν ἐπανωφόρεμα ἀπὸ σιδηρόχρουν ροῦχον μὲ δύο σειρὰς κομβίων.

Ὅλα τὰ στολίσματα εἶναι ἀργυρᾶ. Ὁ ζωστὴρ καὶ τὰ λωρία τῆς φυσεκοθήκης εἶναι σκεπασμένα κατὰ τὸ ἔξω μέρος μὲ σειρήτια ἀργυρᾶ διαγραφόμενα ἀπὸ δύο κυανᾶς γραμμάς.

Τὸ σκέπασμα τῆς φυσεκοθήκης εἶναι ἀργυροῦν καὶ στολισμένον μὲ τὰ μεγάλα Βασιλικὰ παράσημα.

Αἱ ἐπωμίδες εἶναι λεπιδωταὶ ἀργυραῖ μὲ ἀργυροὺς θυσάνους. Ὁ σπαθιστὴρ (port-épée) ἀργυροῦς διϋφασμένος μὲ κυανοῦν νῆμα.

Οἱ βαθμοὶ τῶν ἀξιωματικῶν διακρίνονται διὰ τῶν ἀργυρῶν σειρητίων εἰς τὰ περιλαίμια κατὰ τὸν διὰ τὸ στράτευμα τῆς γραμμῆς γενικῶς κανονισμένον τρόπον.

Ἄρθρον 21. Ὁ χωροφύλαξ ἔχει νὰ προμηθεύηται ἰδίαις δαπάναις τὸν ἐντελῆ ἱματισμόν του, ὅστις πρέπει νὰ εἶναι καλῆς καὶ πολυαρκοῦς ποιότητος καὶ νὰ συμφωνῇ μὲ τὰ δοθησόμενα εἰς πᾶσαν μοῖραν δείγματα. Οἱ ἔφιπποι χωροφύλακες θέλουν προμηθευθῆ ἰδίαις δαπάναις καὶ τοὺς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν των ἀναγκαίους ἵππους καὶ ἀποσκευάς, φυλάττοντες ἀκριβῶς ὅσα περὶ τούτου ἐκανονίσθησαν διὰ τὸ ἱππικὸν τῆς γραμμῆς.

Ἄρθρον 22. Ὁ ἐφοπλισμὸς δίδεται ἀπὸ τὸ δημόσιον, ἀλλὰ τὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ διατηρῶνται τὰ ὅπλα εὔχρηστα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, δαπανῶνται παρὰ τῶν χωροφυλάκων.

Ἄρθρον 23. Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ σώματος λαμβάνει ὡς μισθὸν καὶ ἀποζημίωσιν διὰ τὰ ὁποῖα ἤθελε κάμει χάριν ἐπιθεωρήσεων ταξείδια κατὰ μῆνα

ταξείδια κατὰ μῆνα	Δρχ.	450
Διὰ τὴν διαφρόντισιν 4 ἵππων	»	60
Διὰ ἔξοδα γραφείου	»	12
Συνάμα	Δρχ.	522

Ἄρθρον 24. Ὁ Μοίραρχος λαμβάνει ὡς μισθὸν καὶ ἀποζημίωσιν δι' ἔξοδα δρόμου κατὰ μῆνα

δι' ἔξοδα δρόμου κατὰ μῆνα	Δρχ.	260
Διὰ τὴν διαφρόντισιν 2 ἵππων	»	30
Διὰ ἔξοδα γραφείου	»	10
Συνάμα	Δρχ.	300

Ἄρθρον 25. Ὁ Καταλυματίας κατὰ μῆνα 140 δρχ. διὰ μισθόν.

Ἄρθρον 26. Ὁ Ὑπομοίραρχος ὡς μισθὸν καὶ ἀποζημίωσιν

δι' ἔξοδα τοῦ δρόμου κατὰ μῆνα	Δρχ.	135
Διὰ τὴν διαφρόντισιν ἑνὸς ἵππου	»	15
Συνάμα	Δρχ.	150

Ὁ Ὑπασπιστὴς τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ σώματος περιπλέον κατὰ

μῆνα ἐπιμίσθιον	Δρχ.	10
Καὶ διὰ δεύτερον ἵππον	»	15
Συνάμα	Δρχ.	25

Ἄρθρον 27. Ὁ μηνιαῖος μισθὸς τῶν Ἐνωμοταρχῶν καὶ ἁπλῶν στρατιωτῶν προσδιορίζεται ὡς ἐφεξῆς :

Ἐνωμοτάρχης ἔφιππος	Δρχ.	75
Ἁπλοῦς στρατιώτης ἔφιππος	»	60
Ἐνωμοτάρχης πεζὸς	»	42
Ἁπλοῦς στρατιώτης πεζὸς	»	32

Οἱ ἔφιπποι ἐνωμοτάρχαι καὶ ἁπλοῖ στρατιῶται θέλουν προμηθεύεσθαι ἐκ τοῦ μισθοῦ των τοὺς ἵππους, τὴν ἱπποσκευὴν καὶ τὴν ἱπποφορβίαν (fourage).

Ἄρθρον 28. Οἱ ἐνωμοτάρχαι καὶ ἁπλοῖ στρατιῶται λαμβάνουν εἰς τὰς συνήθεις ἐπισταθμεύσεις (stations) οἴκημα δωρεάν, οἱ ἔφιπποι καὶ σταύλους διὰ τοὺς ἵππους των.

Ὁσάκις δὲ ἀπερχόμενοι δι' ὑπηρεσίαν διανυκτερεύουν μακρὰν τῶν σταθμῶν των, θέλουν λαμβάνει δωρεὰν παρὰ τῆς κοινότητος, ὅπου διαμένουν τὴν νύκτα, οἴκημα καὶ τὰ ἀναγκαῖα διὰ καύσιμον ξύλα. Ὀφείλουν ὅμως νὰ πληρώνουν εἰς μετρητὰ τὰ τῆς διασιτίσεώς των ἔξοδα ἐπὶ ποινῇ ἐξώσεως.

Ἄρθρον 29. Ἂν ἔφιππος χωροφύλαξ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τοὺς σταθμούς του δι' ὑπηρεσίαν, ἡ κοινότης, παρὰ τῇ ὁποίᾳ βιασθῇ νὰ διαμείνῃ τὴν μεσημβρίαν, ἢ νὰ διανυκτερεύσῃ θέλει τῷ χορηγεῖ τὴν ἀναγκαίαν ἱπποφορβίαν (fourage) κατὰ τὸ διὰ τὸ ἱππικὸν τῆς γραμμῆς κανονισμένον μέτρον λαμβάνουσα δι' ὅλην τὴν μερίδα ἀποζημίωσιν λεπτὰ 48.

Ἄρθρον 30. Δὲν συγχωρεῖται εἰς τὸν ἔφιππον χωροφύλακα νὰ πωλήσῃ τὸν ἵππον του ἄνευ ἀδείας τοῦ ἀξιωματικοῦ ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὴν ἀρχηγίαν διατελεῖ.

Ἄρθρον 31. Ἂν ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, ἢ ἔφιππος χωροφύλαξ (ἐνωμοτάρχης ἢ ἁπλοῦς στρατιώτης) ἀπολέσῃ τὸν ἵππον του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ἀποδείξῃ ὅτι τοῦτο δὲν προῆλθεν ἀπὸ σφάλμα του, λαμβάνει ἀπὸ τὸ δημόσιον ἀποζημίωσιν 240 δραχμάς.

Ἄρθρον 32. Οἱ διαπρέποντες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀξιωματικοί, ἐνωμοτάρχαι καὶ ἁπλοῖ στρατιῶται τῆς Χωροφυλακῆς ἔχουν δικαίωμα νὰ λαμβάνουν ὅλας ἐκείνας τὰς ἀμοιβάς, αἱ ὁποῖαι ἀπονέμονται εἰς τοὺς τοῦ λοιποῦ Στρατοῦ.

Περιπλέον θέλει χορηγεῖσθαι εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματείαν κατ' ἔτος προσδιωρισμένη τις ποσότης χρημάτων, τὰ ὁποῖα θέλει διανέμει εἰς τοὺς ἐνωμοτάρχας καὶ στρατιώτας, ὅσοι διέπρεψαν εἰς τὴν σύλληψιν ἐπικινδύνων κακούργων, ἐκθέσαντες ἑαυτοὺς κατὰ τοιαύτας περιστάσεις εἰς ἰδιαιτέρους κινδύνους.

Ἄρθρον 33. Πᾶς ἐνωμοτάρχης καὶ στρατιώτης τῆς Χωροφυλακῆς περάσας τὸ 60ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἢ ἀποκατασταθεὶς ἀνίκανος ἐκ τῆς εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ὑπηρεσίας του, δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἄφεσίν του, καὶ τὴν ἐπὶ σιτηρεσίῳ ἀνάπαυσιν (σύνταξιν πανσιόν). Τὸ ποσὸν τῆς συντάξεως ταύτης θέλει προσδιορισθῆ δι' ἰδιαιτέρων κανονισμῶν.

Ἄρθρον 34. Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἰσοτιμῶνται ὡς πρὸς τὰς συντάξεις μὲ τοὺς λοιποὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ Στρατοῦ.

Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας νὰ δημοσιεύσῃ καὶ ἐκτελέσῃ τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ναυπλίῳ 20 (1) Ἰουνίου 1833

Η ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑ

9. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Ἐχρειάσθη σειρὰ Διαταγμάτων διὰ τὴν ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογὴν τοῦ ἱδρυτικοῦ τῆς Χωροφυλακῆς νομοθετήματος, πολλὰ δὲ τούτων ἐπέφερον κατὰ καιροὺς μεταβολάς, ἄλλα ἐπουσιώδεις καὶ ἄλλα βασικάς. Ἡ παροῦσα εἰσαγωγή, ἀποβλέπουσα νὰ δοθῇ μία συνοπτικὴ εἰκὼν τῆς ἱστορίας τοῦ Σώματος πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τῆς ἐξιστορήσεως τοῦ θέματος τῆς ἀνὰ χεῖρας μελέτης, δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ εἰς παραθέσεις κειμένων καὶ λεπτομερεῖς περιγραφάς. Τοῦτο θὰ μᾶς ἀπεμάκρυνεν ἐκ τοῦ σκοποῦ τῆς συγγραφῆς μας καὶ θὰ ἀπέβαινεν ἐπὶ ζημίᾳ ταύτης. Θὰ περιορισθῶμεν εἰς βραχεῖαν σκιαγράφησιν μετὰ προβολῆς βασικῶν τινων διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς στοιχείων.

Τὴν 17 Μαΐου 1835 ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως οἱ «κανονισμοὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῆς Χωροφυλακῆς». Διὰ τούτων, ληφθέντων ἐπίσης κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν κανονισμῶν λειτουργίας τῆς Γαλλικῆς Χωροφυλακῆς, καθωρίσθησαν λεπτομερῶς τὰ καθήκοντα καὶ αἱ δικαιοδοσίαι τοῦ Ἀρχηγοῦ, τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ὁπλιτῶν τοῦ Σώματος, ὡς καὶ αἱ σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὰς λοιπὰς δικαστικάς, διοικητικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἀρχάς. Τὰ γενικὰ καθήκοντα τοῦ Σώματος διεγράφησαν ὡς ἀκολούθως: 1) Ἑδραίωσις τῆς γενικῆς ἀσφαλείας διὰ τῆς προλήψεως πάσης διαταράξεως τῆς κοινῆς ἡσυχίας ἢ ἄλλης ἀξιοποίνου πράξεως. 2) Ἀνακάλυψις καὶ σύλληψις τῶν δραστῶν ἀξιοποίνου πράξεως. 3) Τήρησις τῆς ἰσχύος τῶν νόμων κατὰ τὰ στρατόπεδα καὶ τὸν Στρατόν. Λόγῳ τῶν ποικίλων ἁρμοδιοτήτων καὶ τῆς πολυσυνθέτου φύσεως αὐτῆς ἡ Χωροφυλακὴ ὑπήγετο συγχρόνως εἰς τέσσαρα ὑπουργεῖα (Γραμματείας) ἤτοι: 1) Εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὡς πρὸς τὸν ὀργανισμόν, τὸ προσωπικόν, τὴν πειθαρχίαν, τὸ ὑλικόν, τὸν μισθὸν καὶ τὸν στρατωνισμόν. 2) Εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς πρὸς τὰ ζητήματα εὐταξίας καὶ ἡσυχίας. 3) Εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὡς πρὸς τὰ καθήκοντα δικαστικῆς ἀστυνομίας καὶ τὴν ἐκτέλεσιν δικαστικῶν ἀποφάσεων καὶ 4) εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὡς πρὸς τὴν ἐπαγρύπνησιν εἰς τοὺς ναύτας καὶ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν λιμενικῶν καὶ ναυπηγικῶν ἐργοστασίων.

Ὁ διοριζόμενος ὡς Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς ὤφειλε νὰ ἐπαγρυπνῇ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων πάντων τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων, νὰ τιμωρῇ καὶ νὰ διορθώνῃ τὰς καταχρήσεις, νὰ ἐνεργῇ ἀνελλιπῶς ἀνὰ τὸ κράτος ἐπιθεωρήσεις, ἐλέγχων τὰς ὑπηρεσίας, παρέχων ὁδηγίας, ἐπιπλήττων ἢ τιμωρῶν τοὺς παραμελοῦντας τὰ χρέη των καὶ ὑποβάλλων ἀναφορὰς περὶ τῆς διαγωγῆς καὶ ὑπηρεσιακῆς ἱκανότητος ἑκάστου. Καθορίζονται ἐπίσης τὰ καθήκοντα τῶν διοικητῶν μοιραρχιῶν, τῶν ὑπομοιράρχων, τῶν ἐνωμοταρχῶν, τῶν ἀσκούντων ἀνακριτικὰς ἁρμοδιότητας ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν διοικητῶν ἀποσπασμάτων ἀσφαλείας τῆς ὑπαίθρου, λαμβανομένης εἰδικῶς μερίμνης πρὸς προστασίαν τῶν χωρικῶν ἀπὸ τὰς τυχὸν βιαιοπραγίας τούτων. Λεπτομερέστερον γίνεται λόγος διὰ τὰ καθήκοντα τῶν ἐνωμοτιῶν πρὸς συγκρότησιν περιπόλου διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως καὶ καταδίωξιν τῶν κακοποιῶν. Ἐπίσης ὡς πρὸς τὴν περισυλλογὴν ἀσθενῶν καὶ φρενοβλαβῶν, τὴν παρεμπόδισιν τοῦ λαθρεμπορίου, τὴν διάλυσιν ἐνόπλων στάσεων καὶ ἐπαναστατικῶν ἐκδηλώσεων, τὴν σύλληψιν τῶν διαταρασσόντων τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, τὴν προστασίαν τῶν δασῶν καὶ τῶν δενδροστοιχιῶν, τὴν ἐξασφάλισιν ἐλευθέρας διόδου ζωοτροφιῶν, τὴν τήρησιν τῆς τάξεως εἰς ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις, τὴν σύλληψιν λιποτακτῶν καὶ ἐπαγρύπνησιν διὰ τὴν εὐταξίαν τῶν στρατιωτικῶν, τὴν ἐπαγρύπνησιν διὰ τὴν σύλληψιν ἐνοχλούντων ἐπαιτῶν, ἀγυρτῶν καὶ ἐπιδιδομένων εἰς ἀπηγορευμένα παιγνίδια δημοσίως, τὴν σύλληψιν περιφερομένου ἐκτὸς τῆς διαμονῆς του ἄνευ θεωρημένου διαβατηρίου κλπ.

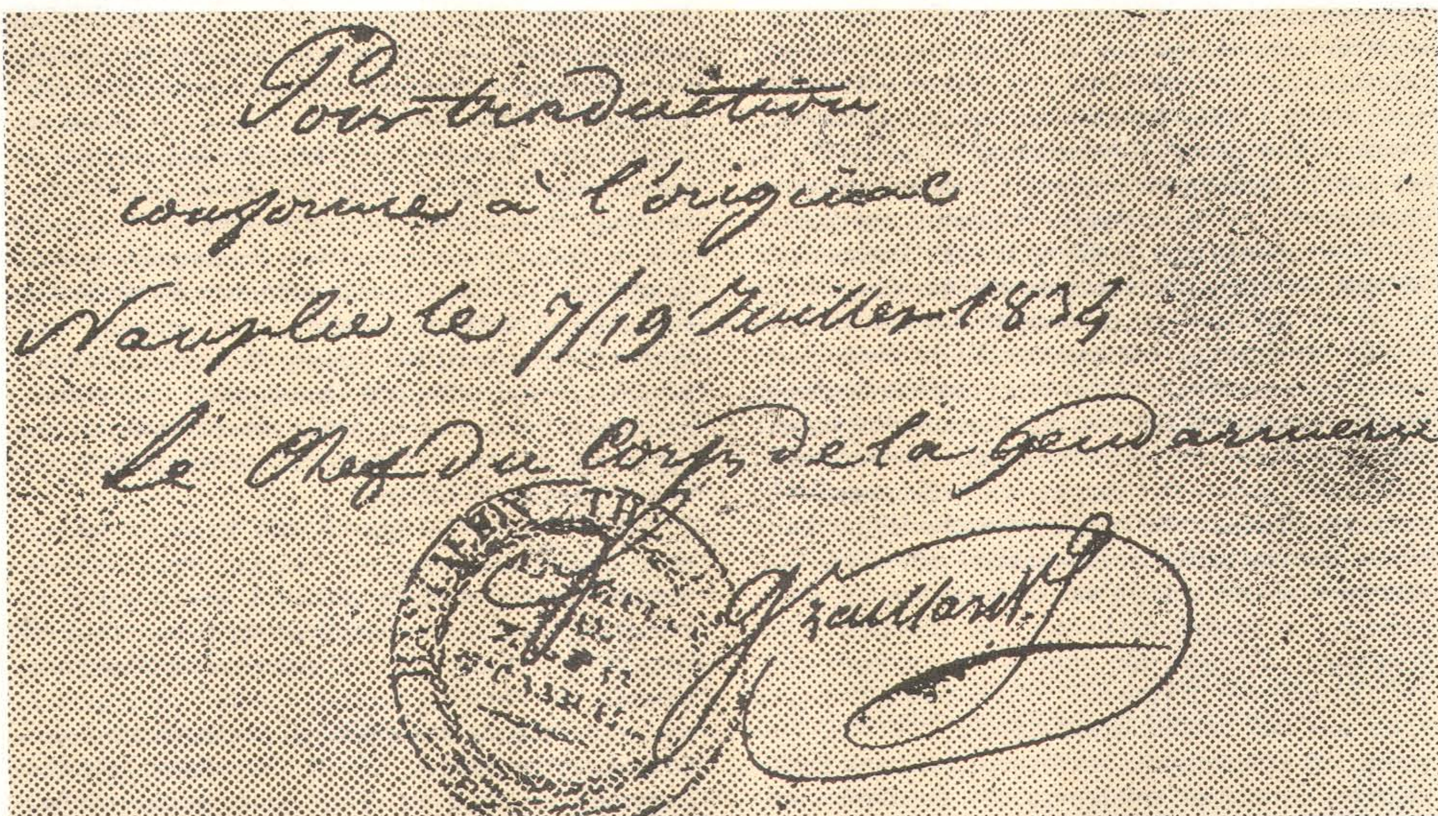
Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἦτο εὐχερὲς νὰ εὑρεθοῦν ἐγγράμματοι πρὸς κατάταξιν εἰς τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς. Ὁ κανονισμὸς προέβλεπε μὲν στοιχειώδεις γνώσεις γραφῆς καὶ ἀναγνώσεως διὰ τοὺς ὁπλίτας. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τοῦτο φαίνεται συνήντα δυσχερείας, διετάσσοντο οἱ διοικηταὶ ἐνωμοτιῶν καὶ ἄλλοι ὑπαξιωματικοὶ νὰ ἐπιβάλλουν ἄσκησιν τῶν χωροφυλάκων δι' ἀντιγραφῆς ἄρθρων τοῦ Κανονισμοῦ ἢ συντάξεως ἐκθέσεων εἰς εἰδικὰ τετράδια καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν των. Ἡ μελετωμένη ἵδρυσις Σχολῆς ἐνωμοταρχῶν καθυστέρει, λόγῳ δυσχερειῶν νὰ συγκεντρωθοῦν πρὸς ἐκπαίδευσιν οἱ ἀνὰ τὴν χώραν ὑπηρετοῦντες ἐνωμοτάρχαι. Τελικῶς διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 7 Ἰουλίου 1842 ἱδρύθη «Σχολὴ Ἐκπαιδεύσεως Ἐνωμοταρχῶν», τεθεῖσα ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἐκ Σμύρνης πεπαιδευμένου ὑπομοιράρχου Βασ. Δραγῶνος. Τὰ διδασκόμενα μαθήματα ἦσαν: γυμνάσια πεζικοῦ, ὁπλασκία, μεταχείρισις σπάθης, ἀριθμητική, ἀνάγνωσις καὶ γραφή, ὀνοματολογία, γεωμετρία, ἀνακριτικὰ χρέη, ἐσωτερικὸς κανονισμός, χειρισμὸς ὅπλου. Μετὰ ἑξάμηνον φοίτησιν οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων ἐξήρχοντο μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπομοιράρχου γ' τάξεως.

Ἐν τούτοις ἡ λειτουργία τοῦ Σχολείου τούτου εἶναι ἀμφίβολος, λόγῳ τῆς ἀνάγκης ὅπως διασκορπισθοῦν οἱ ἐνωμοτάρχαι ἀνὰ τὴν χώραν πρὸς τήρησιν τῆς διαρκῶς διασαλευομένης τάξεως. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ κατάστασις τῶν στελεχῶν ἀπὸ ἀπόψεως μορφώσεως δὲν ἦτο εὐχάριστος, ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως καθορισθοῦν ἐπακριβῶς τὰ μορφωτικὰ προσόντα δι' ἕκαστον βαθμόν. Τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1856 ἐδημοσιεύθη Β. Διάταγμα «Περὶ μορφώσεως τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς». Βάσει τούτου οἱ προαγόμενοι εἰς ἐνωμοτάρχας β' τάξεως ὤφειλον

νὰ ἔχουν ὑπηρετήσει ἐπὶ διετίαν ὡς χωροφύλακες, νὰ γνωρίζουν τὰς τέσσαρας πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς, νὰ γράφουν ὀρθῶς καὶ νὰ γνωρίζουν καλῶς τοὺς περὶ Χωροφυλακῆς νόμους καὶ κανονισμούς. Διὰ τὴν προαγωγὴν εἰς ἐνωμοτάρχην α΄ τάξεως ἀπητεῖτο ὑπηρεσία ἐνωμοτάρχου β΄ τάξεως ἐπὶ ἓν ἔτος. Πρὸς προαγωγὴν εἰς τὸν βαθμὸν ὑπομοιράρχου γ΄ τάξεως ἀπητεῖτο τριετὴς ὑπηρεσία ὡς ἐνωμοτάρχου α΄ τάξεως καὶ εἰδικὴ ἐξέτασις πρὸς διαπίστωσιν ὅτι γνωρίζει πλήρως τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὡς καὶ τοὺς νόμους καὶ κανονισμοὺς τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ὅτι ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ ἐνεργῇ ἀνακρίσεις καὶ νὰ συντάσσῃ ἐκθέσεις. Ἡ περαιτέρω προαγωγὴ εἰς τοὺς βαθμοὺς τῶν ἀξιωματικῶν ἐξηρτᾶτο ἐκ τῶν ὑπηρεσιακῶν φακέλων περὶ τῆς δράσεώς των καὶ τῶν ἐν γένει ἱκανοτήτων των. Πάντως «οἱ διακρινόμενοι διὰ λαμπρῶν πράξεων ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ ἢ διὰ κατορθωμάτων συντελεσάντων μεγάλως ὑπὲρ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως καὶ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος καὶ τοῦ θρόνου ἠδύναντο νὰ προαχθοῦν ἄνευ τῶν ἀνωτέρω διατυπώσεων». Ἀλλ' ὡς κατήγγελον συχνὰ αἱ ἐφημερίδες, αἱ ἐξαιρέσεις αὐταὶ διὰ παραβιάσεως ἢ αὐθαιρέτου ἑρμηνείας τῶν καθιερουμένων προϋποθέσεων, ἰδίως εἰς παραμονὰς ἐκλογῶν, ἔδιδον ἀφορμὴν εἰς καταχρήσεις κομματικοῦ χαρακτῆρος, ὥστε νὰ καθίστανται κανών.

Παρερχομένου τοῦ χρόνου καθίστατο περισσότερον αἰσθητὴ ἡ ἔλλειψις σχολῶν ἐκπαιδεύσεως, ἰδίως τῶν κατωτέρων στελεχῶν. Εἰς τὸν συνταχθέντα καὶ κυρωθέντα τὸ ἔτος 1859 νέον ὀργανισμὸν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐρρυθμίζοντο τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ὁπλιτῶν τοῦ Σώματος καὶ προεβλέπετο ἡ ἵδρυσις Σχολείου. Τοῦτο ἐπραγματοποιήθη διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 20 Σεπτεμβρίου 1861. Συνεστήθη Σχολὴ «ἐνωμοταρχῶν καὶ χωροφυλάκων», συνολικῶς προσερχομένων κατ' ἔτος 120 ἐξ ὅλων τῶν Μοιραρχιῶν τοῦ Κράτους, οἱ ὁποῖοι ὑπεχρεοῦντο νὰ ἐκτελοῦν συγχρόνως ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Μοιραρχίαν Ἀττικῆς. Δι' ἑτέρου Β. Διατάγματος, τῆς 16. 3. 1861, προεβλέφθη ἡ ὑποχρεωτικὴ φοίτησις τῶν νεοδιοριζομένων ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις συνιστώμενον «Κεντρικὸν Σχολεῖον Ἀξιωματικῶν». Εἰς τὴν τάξιν τῶν χωροφυλάκων θὰ ἐδιδάσκοντο ἡ γραφὴ καὶ ἀνάγνωσις, αἱ τέσσαρες πράξεις ἀριθμητικῆς, ἡ σύνταξις ἀναφορῶν καὶ ἐκθέσεων, οἱ κανονισμοὶ τοῦ σώματος καὶ τὰ τῆς γυμνάσεως πεζικοῦ καὶ ἱππικοῦ. Εἰς τὴν τάξιν ἐνωμοταρχῶν καὶ ὑπενωμοταρχῶν θὰ ἐδιδάσκοντο ἡ καθομιλουμένη, πλήρης ἡ ἀριθμητική, ἐν ἐκτάσει οἱ κανονισμοὶ καὶ οἱ ἔχοντες σχέσιν μὲ τὴν Χωροφυλακὴν νόμοι, ἡ διεξαγωγὴ ἀνακρίσεων καὶ ὑποβολὴ ἐκθέσεων, ἡ γύμνασις ὑπὸ ἀνωτέρων στελεχῶν τοῦ Στρατοῦ. Ἐννοεῖται ὅτι πάντα ταῦτα παρέμειναν ἐπὶ τοῦ χάρτου, λόγῳ τῆς ὀλίγον χρόνον ἔπειτα ἐκραγείσης ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἐξώσεως τοῦ Ὄθωνος.

Τὸ ἔτος 1847 ἡ δύναμις τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς περιελάμβανε 1100 πεζοὺς καὶ 140 ἐφίππους χωροφύλακας, κατανεμηθέντας ἀνὰ 10 εἰς 125 ἐνωμο-

Pour traduction
conforme à l'original
Nauplie le 7/19 Juillet 1834
Le Chef du Corps de la gendarmerie
Graillard

Αὐτόγραφον τοῦ πρώτου Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς Γάλλου συνταγματάρχου Φραγκίσκου Γκραγιὰρ (1834).

Κωνσταντῖνος Βλαχόπουλος, ταγματάρχης Χωροφυλακῆς. Πρῶτος Ἕλλην Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς (1841-1844).

τίας. Τὸ ἔτος 1854 συνεστήθησαν καὶ δύο τάγματα «ἐπικουρικῆς Χωροφυλακῆς ἐκ τῆς τότε διαλυθείσης Χωροφυλακῆς». Διὰ Β. Διατάγματος τῆς 18 Ἰουνίου 1854 ἡ ὀργανικὴ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ἀπετελέσθη ἀπὸ 1 συνταγματάρχην, 2 ἀντισυνταγματάρχας-ἐπιθεωρητάς, 5 ταγματάρχας διοικητὰς μοιρῶν, 6 μοιράρχους διοικητὰς μοιρῶν, 11 ἀντιμοιράρχους, 21 ὑπομοιράρχους, 20 ἀνθυπομοιράρχους, 1 καταλυματίαν α΄ τάξεως, 1 καταλυματίαν β΄ τάξεως, 5 δοκίμους τῆς στρατιωτικῆς οἰκονομίας, 19 ἐνωμοτάρχας γραμματεῖς καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ, 15 ἐνωμοτάρχας ἱππεῖς, 120 ἐνωμοτάρχας πεζούς, 120 ὑπενωμοτάρχας πεζούς, 72 χωροφύλακας ἱππεῖς α΄ τάξεως, 600 χωροφύλακας πεζοὺς α΄ τάξεως, 75 χωροφύλακας ἱππεῖς β΄ τάξεως καὶ 600 χωροφύλακας πεζοὺς β΄ τάξεως. Οὕτω καθιερώθησαν καὶ νέοι βαθμοὶ ἀντιμοιράρχου καὶ ἀνθυπομοιράρχου (ἀντὶ τῶν καταργηθέντων τοῦ ὑπομοιράρχου α΄ καὶ γ΄ τάξεως) καὶ τοῦ ὑπενωμοτάρχου. Ἐκ τῶν δύο ἐπιθεωρητῶν ὁ εἷς ἤδρευεν εἰς Ἀθήνας ἔχων καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς, καὶ ὁ ἄλλος εἰς Τρίπολιν.

Πρῶτος Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς διωρίσθη ὁ Γάλλος φιλέλλην καὶ ἀγωνιστὴς Φραγκῖσκος Γκραγιὰρ (1833-1835 καὶ 1848) καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ Βαυαρὸς ταγματάρχης Ρόσνερ. Πρῶτος Ἕλλην ἀναλαβὼν τὴν ἀρχηγίαν τῆς Χωροφυλακῆς ἦτο ὁ τότε ταγματάρχης (1841) Κωνστ. Βλαχόπουλος. Ἐν ἀρχῇ ἡ στρατολογία τῶν μοιράρχων καὶ ὑπομοιράρχων ἐγίνετο σχεδὸν ὁλοκληρωτικῶς ἐξ ἀρχηγῶν ἢ ἀξιωματικῶν τῶν ἀτάκτων σωμάτων, τῶν ὁποίων ἡ διάλυσις εἶχε προκαλέσει θύελλαν διαμαρτυριῶν ἐκ μέρους τῶν παλαιῶν πολεμιστῶν τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας, ἐγένετο δὲ ἀφορμὴ στασιαστικῶν κινημάτων καὶ ἄλλων σοβαρῶν ἀνωμαλιῶν. Οἱ πλεῖστοι τῶν μεταταχθέντων ἀρχικῶς ἢ κατὰ τὰ ἀμέσως ἀκολουθήσαντα ἔτη ὡς ὁ Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης, ὁ Ν. Πετμεζᾶς, ὁ Ἠλίας Πανᾶς, ὁ Κωνσταντῖνος Βλαχόπουλος, ὁ Δημ. Δεληγιώργης, ὁ Γεώργιος Κλεώπας, ὁ Μιχαὴλ Σισίνης, ὁ Γεώργιος Βοϊνέσκος, ὁ Ἠλίας Κατσάκος Μαυρομιχάλης κ.ἄ. ἦσαν ἥρωες τοῦ Ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας, ἔχοντες διακριθῆ εἰς πολλὰς μάχας καὶ τινὲς ἐξ αὐτῶν ἔφερον τραύματα. Ἐπίσης διεκρίνοντο διὰ τὸν φλογερὸν πατριωτισμόν των καὶ τὸ ἀκέραιον τοῦ χαρακτῆρός των. Ἡ τοποθέτησίς των ὡς ἡγετικῶν στελεχῶν προσέδωσε κῦρος καὶ ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ νεοϊδρυθὲν Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς. Ἀλλὰ καὶ οἱ κατώτεροι ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες ἐπελέ-

Μῆτρος Δεληγιώργης. Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς (1844-1846).

γησαν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν ἀγωνισαμένων ἡρωικῶς ὑπὲρ πατρίδος καὶ ἐλευθερίας. Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἦτο τόση ἡ δυστυχία καὶ ἡ μαστίζουσα τοὺς παλαιοὺς ἥρωας πενία, ὥστε, ἰδίως ἐκ τῶν διαλυθέντων ἀτάκτων, πολλοὶ δράσαντες κατὰ τὸν Ἀγῶνα ἡρωικῶς ὡς ἀρχηγοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ πολεμικῶν σωμάτων προσεφέροντο νὰ καταταγοῦν εἰς τὸ σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ὡς ἁπλοῖ χωροφύλακες.

Γενικῶς ἡ Χωροφυλακὴ ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της ἐπέδειξε ζῆλον εἰς τὸ καθῆκον καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ ὑφιστάμενον πολιτικὸν καθεστώς. Ἐν ᾧ ἡ δημοτικὴ ἀστυνομία, ἀκολουθοῦσα τὰς πολιτικὰς μεταλλαγάς, ἐρρίπτετο εἰς κομματικὴν κραιπάλην καὶ τὰ στρατιωτικὰ σώματα παρεσύροντο εἰς στασιαστικὰς ἐνεργείας, ἡ Χωροφυλακὴ παρέμεινε πάντοτε σῶμα ἐννόμου τάξεως καὶ κοινῆς ἀσφαλείας. Σημειούμεναι, εἰς σπανίας ἄλλωστε περιπτώσεις, ἀταξίαι ἐπατάσσοντο ἀμειλίκτως καὶ τὰ ἀποδεικνυόμενα ὡς ἀκατάλληλα στοιχεῖα ἀπεβάλλοντο. Ὡρισμέναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης προκαταλήψεις κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκ μέρους μερίδος τῆς κοινῆς γνώμης, ὠφείλοντο εἰς τὴν ἀποστολήν της νὰ πατάσσῃ τὰ ἀδικήματα, νὰ ἐφαρμόζῃ τὸν νόμον καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἔννομον τάξιν, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἔθνος, στερηθὲν τῆς πολιτικῆς του ὑποστάσεως ἐπὶ αἰῶνας καὶ ἀνακτῆσαν τὰς ἐλευθερίας του κατόπιν φοβεροῦ ἀγῶνος ζωῆς ἢ θανάτου, δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀποκτήσει πλήρη συνείδησιν τοῦ δικαίου, παρεσύρετο εἰς κομματικὰς φαυλότητας καὶ δὲν ἠκολούθει πιστῶς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐννόμου τάξεως.

10. Η ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΡΣΙΩΝ

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος ἡ Χωροφυλακὴ ἀντιμετώπισε δεινὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα συνεκλόνιζον τὴν χώραν καὶ ὑπέσκαπτον ἐκ θεμελίων τὴν ὑπόστασιν τοῦ κράτους. Τὸ σοβαρώτερον ὅλων εἶχεν ἀποβῆ ἡ ληστεία, ἡ ὁποία κυριολεκτικῶς ἐλυμαίνετο ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Δὲν θὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον, λόγῳ τῶν σοβαρωτάτων πολιτικῶν ἐπιπτώσεών του, ἀνήκει γενικώτερον εἰς τὴν πολιτικὴν Ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Θὰ περιορισθῶμεν εἰς παρατηρήσεις τινὰς ἀμέσου σχέσεως πρὸς τὴν ἐπιχειρουμένην εἰς τὴν εἰσαγωγὴν αὐτὴν ἐπισκόπησιν τῆς Ἱστορίας τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς. Βαθύτερος λόγος τῆς ληστείας ἦσαν αἱ ἐρριζωμέναι ἕξεις, τὰς ὁποίας εἶχον ἀποκτήσει οἱ ἄνδρες τῆς πρώτης μετεπαναστατικῆς γενεᾶς, παλαιοὶ Κλέφτες καὶ Ἀρματολοί, ἐπάνω εἰς τὰ ἀπρόσιτα βουνὰ ὅπου ἡ ἐφηβικὴ ζωή των εἶχε διαρρεύσει χωρὶς ὑπακοὴν εἰς νόμους, χωρὶς ὑποταγὴν εἰς κρατικὰς ἐξουσίας, μὲ τὴν ἀπόλαυσιν μιᾶς ἀχαλινώτου ἐλευθερίας, μὲ ἀδάμαστον ἀντοχὴν εἰς ἀφαντάστους ταλαιπωρίας καὶ μὲ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν διακινδύνευσιν τῆς ζωῆς. Ἡ μακροχρόνιος ἀπελευθερωτικὴ ἐπανάστασις, μακρὰν τοῦ νὰ περιορίσῃ ἢ νὰ ἐξαλείψῃ τὰς ἕξεις αὐτάς, τὰς κατέστησε πλέον ἐντόνους, διότι αἱ τρομεραὶ θυσίαι διὰ τὴν ἐλευθερίαν, ἡ βασανιστικὴ ζωὴ τοῦ συνεχοῦς, ἀνίσου ἀγῶνος ζωῆς ἢ θανάτου ἀνέπτυσσον τὸ ὑπερήφανον συναίσθημα ὅτι πέραν πάσης ἀρχῆς τάξεως καὶ πειθαρχίας, αὐτοὶ ἦσαν οἱ δημιουργοὶ τῆς νεοελληνικῆς ἀναγεννήσεως καὶ αὐτοὶ ἔπρεπε νὰ εἶναι οἱ στυλοβάται τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους. Καὶ ὅσοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἐτακτοποιήθησαν εἰς τὸν στρατὸν ἢ εἰς ἄλλας κρατικὰς ὑπηρεσίας, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐγκατέλειψαν τὰς παλαιὰς ἕξεις καὶ ἔζησαν ἥσυχον βίον, συχνάκις προβάλλοντες ἑαυτοὺς ὡς φύλακας τῆς ἐννόμου τάξεως. Ἀλλ' ὅσοι ἐγκατελείφθησαν εἰς τὴν τύχην των, ἰδίως μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἀτάκτων σωμάτων, περιέπεσαν εἰς τὴν ἐσχάτην πενίαν, ἀνίκανοι πλέον νὰ ἐξασφαλίσουν δι' ἑαυτοὺς καὶ τὴν οἰκογένειάν των ἓν τεμάχιον ἄρτου. Δυσηρεστημένοι, πλημμυρισμένοι ἀπὸ πικρίαν καὶ ἀγανάκτησιν διὰ τὴν ἄστοργον ἐγκατάλειψιν ἀπὸ τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον ἐν πολλοῖς ὑπῆρξε δημιούργημά των, ἐπανήρχοντο εἰς τὸν παλαιὸν κλεφτικὸν βίον των, χωρὶς πλέον τὸ παλαιὸν ἡρωικὸν καὶ ἐθνικὸν νόημα τοῦ κλεφτοαρματολισμοῦ, κυριαρχούμενοι μόνον ἀπὸ τὸ ἔνστικτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως καὶ τὴν ἄρνησιν πάσης πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς τάξεως. Οὕτως εὐθὺς μετὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, ἀνέκυψαν εἰς τὰ ἑλληνικὰ βουνὰ αἱ πρῶται ληστοσυμμορίαι, ἀπαρτισθεῖσαι ἀρχικῶς ἀπὸ παλαιοὺς Κλέφτας καὶ πολεμιστὰς τοῦ '21, βαθμηδὸν προστιθεμένων καὶ ἄλλων καταφευγόντων εἰς τὰ βουνὰ διὰ διαφόρους ἄλλους λόγους. Ἐκτὸς τῆς ἀδυναμίας ἐντίμου πορισμοῦ τῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου, αἱ τοπικαὶ πολιτικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ ἀντιθέσεις, καταλήγουσαι συχνάκις εἰς φόνους, ἀντεκδικήσεις, ἁρπαγὰς καὶ ἄλλας βιαιοπραγίας, ἡ φυγὴ πρὸς ἀποφυγὴν τιμωρίας δι' ἀξιοποίνους πράξεις ὤθουν πρὸς διαφυγὴν ἐκ τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως καὶ ηὔξανον τὰς τάξεις καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ληστοσυμμοριῶν.

Τὴν ληστείαν διετήρει καὶ ηὔξανεν ὁ κομματικὸς φατριασμός, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα διέφθειρε τὰ πολιτικὰ ἤθη καὶ ὡδήγει εἰς βαρείας συνεπείας ἐπὶ τοῦ καθόλου ἑλληνικοῦ βίου. Οἱ ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας κομματάρχαι ἐπροστάτευον καὶ ἐκολάκευον τοὺς ληστάς, χρησιμοποιοῦντες αὐτοὺς ὡς παράγοντας πρὸς ἐπηρεασμὸν τῶν πληθυσμῶν τῆς ὑπαίθρου ὑπὲρ τοῦ κόμματός των, ἰδίως εἰς περιόδους ἐκλογῶν. Πολλάκις οἱ ἀντιπολιτευόμενοι ἐνίσχυον τὰ ληστρικὰ στοιχεῖα εἰς κακοποιοὺς πράξεις, διὰ νὰ παραστήσουν ἔπειτα εἰς τὸν λαὸν ὅτι ἡ κυβέρνησις εἶναι ἀνίκανος νὰ ἐπιβάλῃ τὴν τάξιν καὶ ὅτι ἡ χώρα ὑπὸ τὴν κυβέρνησιν αὐτὴν ὁδηγεῖται εἰς ἀποσύνθεσιν καὶ ἀναρχίαν. Ὡς ἦτο ἑπόμενον, οἱ λησταὶ ἀπεθρασύνοντο ἐκ τῆς ἐνισχύσεως τοπικῶν πολιτικῶν παραγόντων καὶ συνέχιζον τὴν κακοποιὸν δρᾶσίν των, μὲ τὴν ἐλπίδα πάντοτε χορηγήσεως ἀμνηστίας, ὅταν θὰ κατελάμβανε τὴν ἐξουσίαν τὸ κόμμα τὸ ὁποῖον ὑπηρέτουν. Τέλος, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν πλήρους καταστολῆς τῆς ληστείας συνετέλει καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι, ὁσάκις κατεδιώκοντο ἀπηνῶς καὶ περιεσφίγγοντο ὑπὸ καταδιωκτικῶν ἀποσπασμάτων, ἐζήτουν ἄσυλον ἐκεῖθεν τῶν συνόρων, ἀναμένοντες κατάλληλον εὐκαιρίαν διὰ νὰ εἰσβάλουν καὶ πάλιν εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη. Παρὰ τὰς ἐντόνους διαμαρτυρίας καὶ τὰ συχνὰ διπλωματικὰ διαβήματα τῆς Ἑλλάδος, αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ προσεποιοῦντο ἄγνοιαν καὶ ἄφηνον ἐλευθέρας τὰς ἑλληνικὰς ληστρικὰς συμμορίας νὰ περιπλανῶνται εἰς τὰ ἐκεῖθεν τῶν συνόρων ὀρεινὰ ἐδάφη, ἐνίοτε μάλιστα περιέθαλπον αὐτὰς ἀπροκαλύπτως καὶ διηυκόλυνον δι' ἐφοδιασμοῦ πρὸς νέας ἐξορμήσεις. Ὑποκρυπτόμενος σκοπὸς τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας ἦτο νὰ δημιουργοῦνται ἀνωμαλίαι ὁδηγοῦσαι εἰς ἀναρχίαν τὴν Ἑλλάδα, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ καιρὸς καὶ δυνατότης νὰ σκέπτωνται οἱ Ἕλληνες τὴν «μεγάλην ἰδέαν» καὶ νὰ ὀργανοῦνται πρὸς πόλεμον διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν ἐν καταδυναστεύσει διατελούντων ἀδελφῶν των.

Ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακή, ἐν μέσῳ τόσων ἀντι-

Ἀπόσπασμα Χωροφυλακῆς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος. (Σχεδίασμα τοῦ Γάλλου περιηγητοῦ Ἐρ. Μπέλλ).

ξόων περιστάσεων, εἶχεν ἀναλάβει τὸ δυσβάστακτον αὐτὸ φορτίον τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας καὶ ἐξοντώσεως τῶν ληστοσυμμοριῶν. Ἡ βοήθεια τὴν ὁποίαν ἐλάμβανεν ἀπὸ τὸν τακτικὸν στρατόν, τὴν ἐθνοφυλακὴν τῶν συνόρων καὶ τὴν δημοτικὴν ἀστυνομίαν ὑπῆρξε μᾶλλον πενιχρὰ καὶ λόγῳ τῶν ἀνεπαρκῶν δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ διότι ἐξηρτᾶτο πάντοτε ἀπὸ τὰς ἑκάστοτε ἐθνικὰς καὶ πολιτικὰς περιστάσεις. Παρὰ ταῦτα τὸ ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς συντελεσθὲν ἔργον, διὰ τὴν ἐξόντωσιν τῶν ληστοσυμμοριῶν, ὑπῆρξεν ἀξιοσημείωτον καὶ δύναται ἀνενδοιάστως νὰ λεχθῇ ὅτι ὑπῆρξε σημαντικὸν ἔργον αὐτῆς κατὰ τὴν πρώτην πεντηκονταετίαν ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Τὰ ἀποσπάσματα τῆς Χωροφυλακῆς, διευθυνόμενα ἀπὸ τὰς κατὰ τόπους μοιραρχίας καὶ ὑπομοιραρχίας, κατεδίωκον τοὺς ληστὰς κατὰ πόδας ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον, φθάνοντα πολλάκις μέχρι τῶν ὀρεινῶν κρησφυγέτων των. Αἱ συμπλοκαὶ τῶν ἀποσπασμάτων Χωροφυλακῆς μετὰ ληστῶν ἀνὰ τὸ κράτος ἦσαν σχεδὸν καθημεριναί, ἐξελισσόμεναι πολλάκις εἰς πραγματικὰς μάχας, διότι αἱ ληστοσυμμορίαι, ὁσάκις ἀντιμετώπιζον ἰσχυρὰς δυνάμεις, ἡνοῦντο καὶ ἐσχημάτιζον πολεμικὰ σώματα.

Ἡ Χωροφυλακὴ προσέκρουεν εἰς ἀναρίθμητα ἐμπόδια. Οἱ χωρικοὶ τῆς περιοχῆς, εἴτε διότι ἐφοβοῦντο τὰ σκληρὰ ἀντίποινα, εἴτε διότι ἀπεκόμιζον ὠφελήματα, ὄχι μόνον δὲν κατέδιδον τὰς κινήσεις τῶν ληστῶν, ἀλλὰ καὶ ἐχρησίμευον ὡς κατάσκοποί των εἰς τὰς κινήσεις τῶν καταδιωκτικῶν δυνάμεων. Οἱ ἐπιτόπιοι κομματικοὶ παράγοντες ἔφερον πάσης φύσεως ἐμπόδια, ἰδίως ὅταν ἀνῆκον εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν καὶ συνειργάζοντο κρυφίως μετὰ ληστῶν. Ἡ ἐθνοφυλακὴ τῶν συνόρων ἦτο ἀνεπαρκὴς ἢ ὑπέκειτο καὶ αὐτὴ εἰς κομματικὰς ἐπιρροάς, ὅταν δὲ οἱ λησταὶ κατέφευγον εἰς τὰ τουρκικὰ ἐδάφη, ἦτο ἄδηλον πότε, πρὸς ποίαν κατεύθυνσιν καὶ μὲ πόσας δυνάμεις θὰ ἐξώρμων καὶ πάλιν πρὸς τὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη.

Παρὰ ταῦτα, ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακή, ἐνισχυθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1854 διὰ τῆς κληθείσης «ἐπικουρικῆς», συνέχιζε τὸ ἔργον της μὲ γενναιότητα καὶ αὐταπάρνησιν ἀξιοθαύμαστον. Ἐκ στατιστικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πληροφορούμεθα ὅτι εἰς συμπλοκὰς καὶ μάχας μετὰ ληστῶν ἐφονεύθησαν περὶ τοὺς ἑπτακοσίους ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, ἀριθμὸς ἀληθῶς τεράστιος, ἰδίως ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ ὀλιγάριθμον τῆς δυνάμεως τοῦ σώματος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, μὴ ὑπερβαῖνον τὸ τριπλάσιον τῶν ἀπωλειῶν αὐτῶν. Ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον, τὴν ἀντοχὴν εἰς τὰς τρομερὰς ταλαιπωρίας τῶν περιπλανήσεων ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον καὶ τὰ ὄρη, τὴν γενναιοψυχίαν καὶ τὰς θυσίας τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, τελικῶς αἱ ληστοσυμμορίαι ἐξωντώθησαν ἤ, ἐλαττωθεῖσαι καὶ κατακερματισθεῖσαι, ἔπαυον νὰ ἀποτελοῦν κίνδυνον ὑπάρξεως διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος. Ἡ ἔννομος τάξις ἀποκατεστάθη εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, μετ' αὐτῆς δὲ ἀνεστηλώθη καὶ ἡ τιμὴ καὶ ὑπόληψις τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος. Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, τὸ ὁποῖον ἐστιγματίζετο καὶ διεκωμῳδεῖτο ἀνὰ τὸ ἐξωτερικὸν ὡς σύμφυρμα κακοποιῶν στοιχείων καὶ ἐχρησίμευεν ὡς θέμα σατιρογραφημάτων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν τροχιὰν τῶν ἱστορικῶν πεπρωμένων του.

Ἄλλη δεινὴ δοκιμασία διὰ τὴν κοινωφελῆ καὶ ἐθνωφελῆ δραστηριότητα τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς ὑπῆρξεν ἡ ὑπεράσπισις τῆς καθεστηκυίας τάξεως διὰ τῆς καταστολῆς τῶν στάσεων καὶ ἐπαναστατικῶν κινημάτων. Τὸ θέμα τοῦτο, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀνήκει εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, δι' ὃ καὶ θὰ περιορισθῶμεν εἰς κρίσεις τινὰς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπιδειχθεῖσαν δραστηριότητα τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς. Πράγματι, κατὰ τὴν περίοδον τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος ἐσημειώθησαν πολλαὶ τοπικαὶ ἢ εὐρυτέρας σημασίας στάσεις, κατὰ τὸ πλεῖστον στρατιωτικὰ πραξικοπήματα, εἰς τινας περιπτώσεις λαβόντα καὶ χαρακτῆρα λαϊκῶν ἐπαναστατικῶν ἐκδηλώσεων. Κατὰ τὴν πρώτην δεκαετίαν ἐπρόκειτο μᾶλλον περὶ δυσαρεσκειῶν ἀγωνιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἠγανάκτουν καὶ κατεφέροντο κατὰ τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς, εἴτε διότι ἐθεώρουν ἑαυτοὺς ἠδικημένους καὶ παρηγκωνισμένους, εἴτε διότι ἐπίστευον, ἔστω καὶ πεπλανημένως, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος δὲν ἐφαίνετο ἄξιον τῶν ἀγώνων των καὶ τῶν θυσιῶν των. Ἀλλὰ βαθμηδὸν αἱ στρατιωτικαὶ στάσεις ἐπολλαπλασιάζοντο, δι' ὑποκινήσεως ἢ συμμετοχῆς ἀντικυβερνητικῶν πολιτικῶν, ὁπότε καὶ ἐπλαισιοῦντο ὑπὸ λαϊκοῦ στοιχείου μετὰ προβολῆς ἰδεολογικοῦ περιεχομένου.

Ἡ Χωροφυλακὴ παρέμεινεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐντελῶς ἀμέτοχος, χρησιμεύουσα ὡς ἡ κυριωτέρα δύναμις καταστολῆς τῶν ἐπαναστατικῶν ἐκδηλώσεων καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως. Βραδύτερον, ὅτε διὰ στρατιωτικῶν κινημάτων μετὰ συμμετοχῆς πολιτικῶν στοιχείων ἐπεκράτησεν ἡ ἐπανάστασις καὶ κατελύθη ὁριστικῶς ἡ βασιλεία τοῦ Ὄθωνος, ἐξεδηλώθησαν προσκαίρως, καταλλήλως ὑποδαυλιζόμεναι ὑπὸ πολιτικῶν, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς ἐθνοσυνελεύσεως, ἐπικρίσεις κατὰ τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς. Εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἱδρυθέντος σώματος τῶν ἐθνοφυλάκων, ἐγένετο δὲ καὶ λόγος περὶ ὁλοσχεροῦς καταργήσεώς της. Ἀλλ' ὅταν μετ' ὀλίγον ἠρέμησαν τὰ πνεύματα, κατενοήθη καὶ ἀνεγνωρίσθη ὅτι καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ τριακονταετὲς διάστημα ἡ Χωροφυλακὴ εἶχεν ἐκπληρώσει τὸ καθῆκόν της καὶ μόνον τὸ καθῆκόν της, εἰς τὴν προστασίαν καὶ τὴν προάσπισιν τῆς ἐννόμου τάξεως, ὡς ὤφειλε καὶ ἦτο διατεταγμένη νὰ πράξῃ.

Χάρις εἰς τὰς ἐνεργοὺς ἐπεμβάσεις τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς καταστολὴν τῶν στασιαστικῶν κινημάτων, πολλὰ τῶν ὁποίων εἶχον καθαρῶς κομματικὸν καὶ προσωπικὸν χαρακτῆρα, θὰ ἔρριπτον δὲ τὸν τόπον εἰς τὸν ἀλληλοσπαραγμὸν καὶ τὴν ἀναρχί-

ΣΤΡΑΤΟΣ ΞΗΡΑΣ

᾿Απολυτήριον χωροφύλακος ἐπὶ Ὄθωνος (1844).

αν, ἀπεσοβήθησαν πολλὰ δεινὰ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου ἐπέτρεψε τὴν εἰρηνικὴν πρόοδον τούτου. Ἄλλωστε τὰ δραματικὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἠκολούθησαν τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος, τὰ λεγόμενα τῆς «μεσοβασιλείας», ὅτε οἱ λησταὶ ἐκυκλοφόρουν ἀνεμποδίστως εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν, διεξήγοντο δὲ αἱματηραὶ μάχαι μεταξὺ τῶν ἀντιμαχομένων πολιτικῶν μερίδων, ἀπέδειξαν ὅτι ἡ Ἐθνοφυλακὴ δὲν ἦτο ἱκανὴ νὰ στερεώσῃ τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν Ἑλλήνων καὶ διάχυτος ἦτο ἡ ἀξίωσις ὅπως ἡ Χωροφυλακὴ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς. Ἐλήφθη δὲ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Χωροφυλακή, ἐκτὸς τοῦ σημαντικοῦ ἔργου της ἐξοντώσεως τῶν ληστοσυμμοριῶν, εἶχε συντελέσει σπουδαίως εἰς τὴν καταστολὴν τῶν κλοπῶν, τῶν ἀγροζημιῶν καὶ τῶν φόνων διὰ προσωπικὰς διαφορὰς καὶ ἀντεκδικήσεις, ἀδικήματα τὰ ὁποῖα ἐλυμαίνοντο τὴν Ἑλλάδα, εἶχον δὲ λάβει καὶ πάλιν κατὰ τὴν περίοδον τῆς «μεσοβασιλείας» ἀνησυχητικὴν ἔκτασιν. Πάντως, ἡ ὑποχρεωτικὴ ἐνσωμάτωσις τῶν ἐθνοφυλάκων εἰς τὰς κατὰ περιοχὰς μοιραρχίας καὶ ὑπομοιραρχίας ἐπέφερε μᾶλλον σύγχυσιν καὶ ἀναστάτωσιν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς.

Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν εἶχε καταργηθῆ καὶ ἡ θέσις Ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπανιδρυθεῖσα διὰ τοῦ νόμου τῆς 22.11.1863 κατόπιν μακρῶν συζητήσεων εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν. Πλήν, κατ' ἐπιμονὴν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἡ ἐθνοσυνέλευσις τὴν 3.4.1864 ἐψήφισε νόμον, βάσει τοῦ ὁποίου κατηργήθησαν οἱ βαθμοὶ ταγματάρχου καὶ μοιράρχου, ἡ δὲ ὅλη δύναμις τῶν ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς περιωρίσθη ἀπὸ 73 εἰς 57. Τὸ δὲ χειρότερον, ὁ Ἀρχηγὸς καὶ οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ἀξιωματικοὶ ἠδύναντο νὰ διορισθοῦν ἐξ οἱουδήποτε ὅπλου. Οὕτως ἡ διοίκησις τοῦ σώματος παρεδίδετο εἰς στοιχεῖα ξένα καὶ πολλάκις ἀντιπαθῶς διακείμενα πρὸς τοῦτο, ἐν ᾧ οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς δὲν θὰ ἔφθανον πέραν τοῦ βαθμοῦ ἀντιμοιράρχου (λοχαγοῦ). Καὶ ἐπειδὴ δὲν προεβλέπετο εἰς τὸν Ὀργανισμὸν τῆς Χωροφυλακῆς βαθμὸς ἀνθυπασπιστοῦ, ἀντὶ νὰ προβλεφθῇ, καθιεροῦτο ἡ πρόσληψις εἰς τὸν σημαντικὸν αὐτὸν βαθμὸν διοικητῶν εἰς μικρὰς πόλεις καὶ τὴν ὕπαιθρον ἀνθυπασπιστῶν ἐκ τοῦ Στρατεύματος.

11. ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Ἡ δῆθεν «ἀναδιοργάνωσις» αὐτὴ ὡδήγει τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς εἰς πλήρη ἀποσύνθεσιν, τῆς ὁποίας αἱ βαρεῖαι συνέπειαι εἶχον ἀρχίσει νὰ γίνωνται αἰσθηταὶ ἀνὰ τὰς πόλεις καὶ τὴν ὕπαιθρον, ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγκληματιῶν καὶ τῶν φυγοδίκων ηὔξανε κατὰ χιλιάδας. Ὀλίγον χρόνον ἔπειτα, ἀντιμετωπίζουσα σφοδρὰς διαμαρτυρίας τοῦ τύπου καὶ τὴν λαϊκὴν ἀγανάκτησιν διὰ τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε περιέλθει ἡ δημοσία τάξις, ἡ κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς ἀπομακρυθέντας μοιράρχους καὶ ταγματάρχας καὶ νὰ αὐξήσῃ τὴν δύναμιν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Πάντως αἱ τύχαι τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς ἐξηρτῶντο καθ' ὅλον τὸν παρελθόντα αἰῶνα καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος ἐκ τῶν πολιτικῶν μεταπτώσεων καὶ τῶν ἑκάστοτε κυβερνητικῶν μεταβολῶν.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ ἀντιπολίτευσις, ἐπικρατοῦσα εἰς τὰς ἐκλογὰς καὶ ἀναλαμβάνουσα τὴν ἐξουσίαν, ἔστρεφεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τὰ βέλη της κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, τὴν ὁποίαν ἐθεώρει ὄργανον τῆς ἀνατραπείσης κυβερνήσεως καὶ ἐλάμβανε μέτρα περιοριστικὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἐξουσιῶν της. Ὀλίγους ὅμως μῆνας (ἐνίοτε καὶ ἑβδομάδας) βραδύτερον, ἀντιμετωπίζουσα διαμαρτυρίας τοῦ τύπου καὶ λαϊκὴν δυσφορίαν διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀσφαλείας, τὴν αὔξησιν τῆς ἐγκληματικότητος καὶ τὴν ἀπαθλίωσιν τῆς δημοσίας τάξεως, προέβαινεν εἰς ἀνάκλησιν τῶν μέτρων τούτων, εἰς πολλὰς μάλιστα περιπτώσεις δὲν ἐδίσταζε νὰ λάβῃ καὶ εὐεργετικὰ μέτρα αὐξήσεως τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς, προαγωγῆς ἀξιωματικῶν, βελτιώσεως τῆς μισθοδοσίας. Ἄνευ ἀμφιβολίας, ἡ λῆψις τοιούτων ἀλληλοδιαδόχων καὶ ἐμφανῶς ἀντιφατικῶν μέτρων εἶχε καὶ κομματικὰ ἐλατήρια, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν μὴ δεδηλωμένης ἀφοσιώσεως εἰς τὴν νέαν κυβέρνησιν καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ ἀντικατάστασιν ἢ καὶ προσθήκην ἄλλων κομματικῶν φίλων τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης. Ἐν τούτοις, ἡ συχνοτάτη καὶ σχεδὸν κατὰ κανόνα μετὰ πᾶσαν κυβερνητικὴν μεταβολήν, λῆψις μέτρων εἰς βάρος τῆς Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα ἀνῃροῦντο μετ' ὀλίγον ὡς παράλογα καὶ ἐθνικῶς ἀσύμφορα, παρέχει λίαν πένθιμον εἰκόνα τῆς τότε ἐν Ἑλλάδι πολιτικῆς καταστάσεως.

Τὴν εἰκόνα αὐτὴν προσφέρουν χαρακτηριστικώτατα αἱ ἀλληλοδιάδοχοι μεταβολαὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς. Τὴν 12 Φεβρουαρίου 1844 διὰ νομοθετικοῦ διατάγματος κατηργήθη τὸ Ἀρχηγεῖον, ἀλλ' ἀνασυνεστήθη δι' ἑτέρου τὴν 13 Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Κατηργήθη ἐκ νέου τὴν 24 Ἰουνίου 1848 ἀλλ' ἀνασυνεστήθη τὴν 29 Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Κατηργήθη τὴν 23 Ἀπριλίου 1851, ἀλλ' ἐπανιδρύθη τὴν 10 Ἰουλίου 1852. Τὴν 19 Μαΐου 1854 συνεχωνεύθη μὲ τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, ἀλλ' ἐπανιδρύθη τὴν 17 Μαρτίου 1855. Κατηργήθη τὴν 28 Νοεμβρίου 1855 καὶ ἀνασυνεστήθη τὴν 18 Ἰουνίου 1859. Ἡ θέσις τοῦ Ἀρχηγοῦ κατηργήθη δι' ἀποφάσεως τῆς ἐθνοσυνελεύσεως τῆς 21 Ἰουνίου 1863, ἐπανασυσταθεῖσα δι' ἑτέρας ἀποφάσεως αὐτῆς τῆς 22 Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Αἱ δικαιοδοσίαι τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ πάλιν περιῆλθον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν διὰ Β.Δ. ἀπὸ 31-12-1868, ἡ δὲ θέσις τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐπανασυνεστήθη διὰ τοῦ ἀπὸ 17-8-1870 Β.Δ. Κατηργήθη διὰ νόμου τῆς 29 Ἀπριλίου 1880, ἀλλ' ἀνασυνεστήθη δι' ἑτέρου τῆς 28 Ἰουλίου 1892. Κατηργήθη διὰ νόμου τῆς 22 Ἰουνίου 1895, ἀλλ' ἐπανιδρύθη δι' ἑτέρου τῆς 15 Ἰουλίου 1899. Διὰ τῶν ἀνωτέρω καὶ ἄλλων Διαταγμάτων καὶ Νόμων ἐπήρχετο ἑκάστοτε μεταβολή, πολλάκις ριζική, τῆς λειτουργίας τοῦ Ἀρχηγείου, ἄλλοτε περιορίζουσα, ἄλλοτε ἐπεκτείνουσα τὴν δύναμίν του καὶ ἄλλοτε ἀντικαθιστῶσα, τοὺς εἰς αὐτὸ ὑπηρετοῦντας, δι' ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατεύματος ἢ ἐπαναφέρουσα τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς.

Σοβαραὶ μεταβολαὶ ἐγίνοντο ἐπίσης κατὰ συχνὰ διαστήματα εἰς τὴν ὅλην σύνθεσιν τῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς, τὸν ἀριθμὸν τῶν μοιραρχιῶν καὶ ὑπομοιραρχιῶν ἀνὰ τὴν ἐπικράτειαν, τὴν ἕδραν καὶ τὰς δικαιοδοσίας ἑκάστης ἐξ αὐτῶν, τὴν βαθμολογίαν καὶ τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἀξιωματικῶν, τὰς προσλήψεις ὁπλιτῶν κλπ. Ἀδυνατοῦντες νὰ παραθέσωμεν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν αὐτὴν τὰς ἐν λόγῳ πολυπληθεῖς μεταβολάς, περιοριζόμεθα εἰς ὀλίγα τινὰ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἑκάστοτε δύναμιν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς. Ὡς ἐγράφη ἤδη, διὰ τοῦ ἱδρυτικοῦ Διατάγματος τῆς 20 Ἰουνίου 1833 ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ὡρίσθη εἰς 1 ἀρχηγόν, 10 μοιράρχους, 24 ὑπομοιράρχους, 1 καταλυματίαν, 103 ἐνωμοτάρχας, 120 χωροφύλακας ἐφίππους καὶ 800 χωροφύλακας πεζούς, ἤτοι 36 ἀξιωματικοὺς καὶ 1023 ὁπλίτας. Οἱ ὑπομοίραρχοι α΄ τάξεως ἐξωμοιοῦντο πρὸς λοχαγοὺς καὶ β΄ τάξεως πρὸς ὑπολοχαγούς. Ἀπὸ 18 Σεπτεμβρίου 1839 προσετέθη καὶ γ΄ κλάσις ὑπομοιράρχου μὲ τὸν βαθμὸν ἀνθυπολοχαγοῦ. Ἀπὸ 9 Νοεμβρίου 1843 διωρίσθησαν 2 ὑποεπιθεωρηταὶ μὲ τὸν βαθμὸν ταγματάρχου. Ἀπὸ 30 Μαΐου 1847 ηὐξήθη ἡ δύναμις τῶν ὁπλιτῶν πεζῶν χωροφυλάκων εἰς 1100 καὶ ἐφίππων εἰς 150. Ἑκάστη τῶν 125 ἐνωμοτιῶν εἶχε 10 ἄνδρας. Ἀπὸ 29 Δεκεμβρίου 1854 ἐκ τῶν διαλυθέντων ταγμάτων Ὀροφυλακῆς συνεστήθησαν τμήματα (μοῖραι) ἐπικουρικῆς Χωροφυλακῆς πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δυνάμεως ὡρισμένων μοιραρχιῶν. Διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Ἰουνίου 1863 Β. Διατάγματος ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς καθωρίσθη εἰς 1 συνταγματάρχην, 2 ἀντισυνταγματάρχας ἐπιθεωρητάς,

5 ταγματάρχας διοικητὰς μοιρῶν, 6 μοιράρχους, 11 ἀντιμοιράρχους, 21 ὑπομοιράρχους, 20 ἀνθυπομοιράρχους, 1 καταλυματίαν α΄ καὶ β΄ τάξεως, 5 δοκίμους τῆς στρατιωτικῆς οἰκονομίας, 19 ἐνωμοτάρχας γραμματεῖς καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ, 15 ἐνωμοτάρχας ἱππεῖς, 120 ἐνωμοτάρχας πεζούς, 120 ὑπενωμοτάρχας πεζοὺς (εἰσαχθέντος τότε τοῦ θεσμοῦ τοῦ ὑπενωμοτάρχου), 72 χωροφυλάκων ἱππέων α΄ τάξεως καὶ 75 β΄ τάξεως, 600 χωροφυλάκων πεζῶν α΄ τάξεως καὶ 600 β΄ τάξεως. Τότε οἱ ὑπομοίραρχοι α΄ τάξεως ὠνομάσθησαν ἀντιμοίραρχοι, οἱ ὑπομοίραρχοι β΄ τάξεως ὑπομοίραρχοι, γ΄ τάξεως ἀνθυπομοίραρχοι.

Διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 18 Νοεμβρίου 1866 ὡρίσθησαν ἐν μὲν τῷ Ἀρχηγείῳ 1 συνταγματάρχης ἀρχηγός, 1 ἀντισυνταγματάρχης ὑπαρχηγός, 1 ἀντιμοίραρχος ὑπασπιστής, 1 λοχαγὸς οἰκονομίας, 1 ὑπολοχαγὸς οἰκονομίας, 2 ἐνωμοτάρχαι γραμματεῖς, εἰς δὲ τὰς 13 μοιραρχίας 4 ταγματάρχαι διοικηταὶ μοιραρχιῶν, 4 μοίραρχοι διοικηταὶ μοιραρχιῶν, 5 ἀντιμοίραρχοι διοικηταὶ μοιραρχιῶν, 4 ἀντιμοίραρχοι, 30 ὑπομοίραρχοι, 30 ἀνθυπομοίραρχοι διὰ τὰς μοιραρχίας καὶ ὑπομοιραρχίας, 13 ἀνθυπομοίραρχοι ἢ ἀνθυπολοχαγοὶ οἰκονομίας, 13 ἐνωμοτάρχαι γραμματεῖς, 10 ἐνωμοτάρχαι ἱππεῖς, 165 ἐνωμοτάρχαι πεζοί, 10 ὑπενωμοτάρχαι ἱππεῖς, 125 ὑπενωμοτάρχαι πεζοί, 100 χωροφύλακες ἱππεῖς, 1650 χωροφύλακες πεζοί. Μετὰ διαφόρους ἐπενεχθείσας κατὰ τὸν μεσολαβήσαντα χρόνον μεταβολάς, διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 27 Δεκεμβρίου 1880 ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ηὐξήθη εἰς πεζοὺς 200 ἐνωμοτάρχας, 400 ὑπενωμοτάρχας καὶ 4400 χωροφύλακας καὶ ἱππεῖς, 14 ἐνωμοτάρχας, 14 ὑπενωμοτάρχας καὶ 210 χωροφύλακας. Τὸ 1882 ἡ δύναμις τῶν ἐν γένει ὁπλιτῶν ἀνῆλθεν εἰς 5522 ἄνδρας, ἀλλὰ τὸ 1887 ἠλαττώθη εἰς 3616 ἄνδρας. Συγχρόνως ὅμως ὡρίσθη ὅτι ἐκ τῶν κληρωτῶν 2200 ἄνδρες θὰ ἠδύναντο νὰ μετατεθοῦν διὰ τὴν ὑπόλοιπον θητείαν των 16 μηνῶν καὶ 15 ἡμερῶν εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ἐφ' ὅσον δὲ δὲν συνεπληροῦτο ὁ ἀριθμὸς αὐτός, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προσληφθοῦν πρὸς διετῆ ἐθελουσίαν θητείαν συμπληρώσαντες 20 μηνῶν πραγματικὴν ὑπηρεσίαν ὡς κληρωτοί.

Διὰ νόμου τῆς 15 Ἰουλίου 1899 ἡ δύναμις τῶν ὁπλιτῶν ὡρίσθη εἰς 5406 ἄνδρας. Αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς διῃρέθησαν εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον, 26 μοιραρχίας (α΄, β΄ καὶ γ΄ κατηγορίας, ἀναλόγως τῆς σημασίας τῆς περιοχῆς), 43 ὑπομοιραρχίας, 222 ἐνωμοτίας πεζῶν καὶ 15 ἐφίππων. Τέλος διὰ τοῦ νόμου τῆς 20 Ἰουνίου 1904 ἡ ὀργανικὴ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ὡρίσθη εἰς 1 συνταγματάρχην ἀρχηγὸν λαμβανόμενον ἐκ τοῦ Πεζικοῦ, Ἱππικοῦ, Πυροβολικοῦ, Μηχανικοῦ καὶ Χωροφυλακῆς, 3 ἀντισυνταγματάρχας, 8 ταγματάρχας, 16 μοιράρχους, 11 ἀντιμοιράρχους, 16 ὑπολοχαγοὺς οἰκονομικοῦ, 46 ἀνθυπομοιράρχους, 32 ἐνωμοτάρχας α΄ τάξεως καὶ β΄ τάξεως ὡς γραφεῖς, 24 ὑπενωμοτάρχας γραφεῖς, 210 ἐνωμοτάρχας πεζούς, 420 ὑπενωμοτάρχας πεζούς, 16 ἐνωμοτάρχας (α΄ καὶ β΄ τάξεως) ἐφίππους, 224 χωροφύλακας ἐφίππους. Εἰς τὸ τμῆμα Χωροφυλακῆς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν 1 ἀντισυνταγματάρχης, 1 μοίραρχος ἢ ἀντιμοίραρχος καὶ 1 ὑπομοίραρχος. Διὰ τὰς περαιτέρω μεταβολὰς τῆς ὀργανικῆς συνθέσεως τῆς Χωροφυλακῆς θὰ ὁμιλήσωμεν ἐν συνεχείᾳ.

12. Η ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΑΙ ΣΧΟΛΑΙ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Μέγα πρόβλημα διὰ τὴν ἀρτίαν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς ἦτο ἡ κατάλληλος ἐκπαίδευσις, ἡ ὁποία κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἔλειψε σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν. Ὡς ἐγράψαμεν ἤδη, δὶς συνεστήθησαν Σχολαὶ Χωροφυλακῆς (1842 καὶ 1861) ἀλλὰ καὶ τὰς δύο φορὰς οἱ σχετικοὶ νόμοι ἠχρηστεύθησαν, μὴ καταστάσης δυνατῆς τῆς λειτουργίας των. Σοβαρώτερον ἐμπόδιον λειτουργίας Σχολῆς ἦτο ἡ ἀδυναμία συγκεντρώσεως χωροφυλάκων καὶ ὑπαξιωματικῶν εἰς μίαν ἐν Ἀθήναις Σχολήν, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐχρειάζετο ἡ παρουσία των ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας πρὸς καταδίωξιν τῶν κακοποιῶν στοιχείων καὶ διασφάλισιν τῆς τάξεως. Τὸ σύστημα τῆς ἐντὸς τῶν στρατώνων καὶ καταλυμάτων προχείρου διδασκαλίας γραφῆς καὶ ἀναγνώσεως, συντάξεως ἐκθέσεων, σχετικῆς νομοθεσίας, καθηκόντων κλπ. ὑπὸ καλύτερον κατηρτισμένων ἐνωμοταρχῶν, ἦτο χρήσιμον, ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποδώσῃ μεγάλα πράγματα. Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἔλειψαν μὲν οἱ ἐκ τῶν ἀγωνιστῶν προσληφθέντες ὡς ἀξιωματικοί, ἀλλ' ἡ κατάστασις ἐλάχιστα ἐβελτιώθη ἀπὸ ἀπόψεως μορφώσεως. Ἐχειροτέρευσε δὲ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς κατ' ἐκλογὴν καὶ ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ προαγωγῆς ἐνωμοταρχῶν καὶ ἀξιωματικῶν εἰς ἀνωτέρους βαθμοὺς λόγῳ τῆς ἡρωϊκῆς δράσεώς των κατὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ληστοσυμμοριῶν καὶ ἐξόντωσιν τῶν ληστοφυγοδίκων. Αἱ προαγωγαὶ αὐται ἦσαν βεβαίως καὶ δίκαιαι καὶ σκόπιμοι πρὸς παραδειγματισμόν. Ἐν τούτοις οἱ περιπλανώμενοι ἀνὰ τὰ βουνὰ καὶ διακινδυνεύοντες ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὴν ζωήν των διοικηταὶ ἀποσπασμάτων καὶ τμημάτων, ἀρκετοὶ τῶν ὁποίων ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν, συνέβαλον μὲν ἀνυπολογίστως εἰς τὴν

ἐμπέδωσιν τῆς τάξεως, δὲν εἶχον ὅμως πάντοτε τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια δι' ἡγετικὰς θέσεις καὶ τοῦτο ηὔξανε τὴν σύγχυσιν καὶ τὰς ἀνωμαλίας.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἰδίως ἂν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ ἐπεμβάσεις τῶν ἑκάστοτε ἰσχυόντων κομματικῶν παραγόντων, τὸ ἐπί τινα χρόνον ἐφαρμοσθὲν σύστημα τῆς κατόπιν ἐξετάσεων προσλήψεως ἢ προαγωγῆς ὑπαξιωματικῶν, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ θεραπεύσῃ πλήρως τὴν ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν. Λίαν ἐπιτυχὴς ὅμως ἦτο ἡ διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 16.8.1895 ληφθεῖσα ἀπόφασις πρὸς κατάταξιν εἰς βαθμοὺς ὑπαξιωματικῶν τῶν κεκτημένων ὡρισμένα ἐκπαιδευτικὰ προσόντα. Βάσει τοῦ Διατάγματος τούτου, αἱ χηρεύουσαι θέσεις ὑπενωμοταρχῶν ἐπληροῦντο κατὰ μὲν τὸ ἓν ἥμισυ διὰ προβιβασμοῦ χωροφυλάκων κατόπιν ἐξετάσεων, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ διὰ κατατάξεως ἄνευ ἐξετάσεων δευτεροετῶν καὶ τριτοετῶν φοιτητῶν τῆς Νομικῆς ἐκπληρωσάντων τὴν στρατιωτικήν των ὑποχρέωσιν. Αἱ χηρεύουσαι θέσεις ἐνωμοταρχῶν β' τάξεως ἐπληροῦντο κατὰ τὰ 2/3 διὰ προβιβασμοῦ ὑπενωμοταρχῶν κατόπιν ἐξετάσεων καὶ κατὰ τὸ ἕτερον τρίτον διὰ κατατάξεως ἄνευ ἐξετάσεων τεταρτοετῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς καὶ ἀποφοίτων ταύτης. Τέλος, αἱ χηρεύουσαι θέσεις ἐνωμοταρχῶν α' τάξεως ἐπληροῦντο κατὰ τὸ ἥμισυ διὰ προβιβασμοῦ ἐνωμοταρχῶν β' τάξεως κατόπιν ἐξετάσεων καὶ κατὰ τὸ ἕτερον ἥμισυ διὰ κατατάξεως ἄνευ ἐξετάσεων πτυχιούχων τῆς Νομικῆς. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου τούτου, τῆς βάσει προσόντων κατατάξεως εἰς τοὺς βαθμοὺς ὑπαξιωματικῶν, ἀπετέλεσε σταθμὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, διότι ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀποκτήσῃ στελέχη μορφωμένα καὶ ἱκανά, χρησιμεύσαντα βασικῶς εἰς τὴν περαιτέρω προσπάθειαν πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου καὶ ἐν γένει πρόοδον τοῦ Σώματος. Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ σύστημα τῆς εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἐνωμοτάρχου α' τάξεως κατατάξεως κατόχων τοῦ πτυχίου Νομικῆς, ἐφαρμοζόμενον ἤδη ἀπὸ τοῦ 1880, προσήλκυσε ἀπὸ τῆς πρώτης ἐφαρμογῆς του νέους ἀνωτέρας μορφώσεως, εὐρείας διοικητικῆς καταρτίσεως, δραστηριότητος καὶ ὑψηλῆς ἠθικῆς στάθμης ὡς ὁ Παῦλος Ραζέλος, ὁ Νικ. Τρουπάκης, ὁ Ἰω. Δαμηλάτης, ὁ Θεόδ. Τζωρτζάκης καὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι βραδύτερον ὡς Ἀρχηγοί, ἐπιθεωρηταί, διοικηταὶ Σχολῶν καὶ εἰς ἄλλας ἡγετικὰς θέσεις ἐλάμπρυνον τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἔθεσαν τὰς βάσεις τῆς μετέπειτα λαμπρᾶς ἐθνικῆς ἐξελίξεώς του.

Ἐπὶ τέλους, τὸ ἔτος 1906 ἐδημοσιεύθη ὁ νόμος «περὶ Ἀστυνομίας τοῦ Κράτους», βάσει τοῦ ὁποίου τὸ Β. Διάταγμα τῆς 11 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐρρύθμιζε τὰ τῆς συστάσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Σχολείου ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς. Κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τούτου «προορισμὸς τοῦ Σχολείου εἶναι ἡ περὶ τὰ εἰδικά, τὰ ἀστυνομικὰ καὶ τὰ στρατιωτικὰ καθήκοντα ἐκπαίδευσις τῶν ἐνωμοταρχῶν, ὑπενωμοταρχῶν καὶ χωροφυλάκων διὰ θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς διδασκαλίας, σκοπούσης τὴν ἐν ταῖς λεπτομερείαις ἀνάπτυξιν, κατανόησιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν καθηκόντων τούτων». Τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς ἐκπαιδεύσεως ὡρίσθη τρίμηνον, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἐκπαιδευομένων δὲν θὰ ἠδύνατο ἑκάστοτε νὰ ὑπερβαίνῃ τοὺς 15 ἐνωμοτάρχας α' τάξεως, 15 ἐνωμοτάρχας β' τάξεως, 30 ὑπενωμοτάρχας καὶ 50 χωροφύλακας. Τὸ σχολεῖον διῃρεῖτο εἰς τέσσαρα τμήματα ἓν δι' ἕκαστον βαθμόν. Εἰς τὰ δύο πρῶτα τμήματα (ἐνωμοταρχῶν α' καὶ β') θὰ ἐδιδάσκοντο: κανονισμοὺς Χωροφυλακῆς, Ποινικὴν Δικονομίαν, Ποινικὸν Νόμον, Στρατιωτικὴν Ποινικὴν Νομοθεσίαν, Ἀστυνομικὴν Νομοθεσίαν καὶ ἐν γένει καθήκοντα καὶ συμπεριφοράν, σύνταξιν ἀναφορῶν καὶ ἐκθέσεων, στρατιωτικοὺς κανονισμούς, στρατιωτικὰς ἀσκήσεις, ἀριθμητικήν, γεωμετρίαν, βολὴν πρακτικῶς. Εἰς τὸ γ' τμῆμα ὑπενωμοταρχῶν θὰ ἐδιδάσκοντο πάντα τὰ ἀνωτέρω πλὴν τῆς γεωμετρίας καὶ γεωγραφίας. Εἰς τὸ δ' τμῆμα (χωροφυλάκων) θὰ ἐδιδάσκετο ἀνάγνωσις καὶ γραφή, ἀριθμητική, στρατιωτικοὶ κανονισμοί, ὀνοματολογία κλπ. τοῦ ἐν χρήσει ὅπλου, στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις, κανονισμοὶ Χωροφυλακῆς, ἀστυνομικὰ καθήκοντα, σύνταξις ἀναφορῶν, ἐκθέσεων περὶ ἀξιοποίνων πράξεων κλπ., ἀσκήσεις βολῆς. Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς ἠδύνατο νὰ διατάξῃ προσθήκην καὶ ἄλλων μαθημάτων, κρινομένων ἀπαραιτήτων πρὸς τελειοτέραν μόρφωσιν. Ἡ μηνιαία βαθμολογία ἑκάστου καθηγητοῦ ἀνεγράφετο εἰς τὸν ἔλεγχον ἑκάστου σπουδαστοῦ, βάσει δὲ τοῦ συνόλου τῶν βαθμολογιῶν συνετάσσετο κατὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς Σχολῆς ὁ ἀτομικὸς ἔλεγχος ἑκάστου, λαμβανόμενος ὑπ' ὄψιν διὰ τὰς περαιτέρω κρίσεις προαγωγῶν. Ὅταν προήγοντο εἰς τὸν ἀμέσως ἀνώτερον βαθμόν, ἠδύναντο νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν Σχολὴν πρὸς ἐκπαίδευσιν μόνον εἰς τὰ μαθήματα τὰ ὁποῖα δὲν ἐδιδάχθησαν εἰς τὸ τμῆμά των. Μαθητὴς λαβὼν βαθμοὺς μικροτέρους τοῦ «καλῶς» εἰς τρία μαθήματα, ἐκρίνετο ὡς μὴ εὐδοκιμήσας καὶ δὲν κατετάσσετο εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς προαγωγήν. Ἐξαιρετικῶς κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς (1908), ἡ ἐκπαίδευσις διήρκεσεν ἐπὶ ὀκτάμηνον, ἀντὶ τριμήνου. Οἱ ἐνωμοτάρχαι α' καὶ β' παρηκολούθουν εἰς τὴν ἰδίαν αἴθουσαν τὰ μαθήματα καὶ εἰς ἄλλην οἱ ὑπενωμοτάρχαι καὶ χωροφύλακες.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης αὐτῆς συστηματικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ὑπῆρξαν ἄριστα. Οἱ ἐξελθόντες ἐνωμοτάρχαι ἀπετέλεσαν βραδύτερον λαμπρὰ ἡγετικὰ στοιχεῖα. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἁπλοῖ χωροφύλακες ἀπόφοιτοι τῆς Σχολῆς ἀπετέλουν τιμητικὴν διάκρισιν, ἰδίως, ἀφ' ὅτου τὸ ἔτος 1906 οἱ ἄνδρες τῆς διαλυθείσης «ἀστυφυλακῆς» μετετάχθησαν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἂν καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον στερούμενοι πάσης καταρτίσεως καὶ τελείως ἀκατάλληλοι. Ὡς πρὸς τοὺς μὴ φοιτήσαντας εἰς τὴν Σχολὴν καλοὺς ἐνωμοτάρχας, ἐδόθη διέξοδος διὰ καθιερώσεως, τὸ ἔτος

Νικ. Τρουπάκης, ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων ἀξιωματικῶν τοῦ Σώματος. Διετέλεσεν Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς τὸ ἔτος 1920.

1910, τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, τὸν ὁποῖον ἐλάμβανον οἱ ὑπηρετήσαντες ὡς ἐνωμοτάρχαι ἐπὶ ὀκταετίαν ἢ προαγόμενοι ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ. Οὕτω κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν προήχθησαν 25 ἐνωμοτάρχαι εἰς πεζοὺς ἀνθυπασπιστὰς καὶ 5 εἰς ἐφίππους.

Τὸν Μάιον τοῦ 1910 ἐξεδόθη νόμος, δυνάμει τοῦ ὁποίου ὁ βαθμὸς τοῦ ἀνθυπομοιράρχου θὰ ἀπενέμετο εἰς τοὺς ἐνωμοτάρχας τοὺς φοιτήσαντας ἐπὶ δύο σχολικὰ ἔτη εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Ὑπαξιωματικῶν. Οἱ εἰσαγόμενοι ἐνωμοτάρχαι ἔπρεπε νὰ εἶναι ἄγαμοι, ἡλικίας κάτωθι τῶν 32 ἐτῶν, διετοῦς τοὐλάχιστον ὑπηρεσίας εἰς τὸν βαθμὸν καὶ νὰ ἔχουν ὡρισμένας γνώσεις διαπιστουμένας δι' ἐξετάσεως. Εἰσήγοντο καὶ ἀνθυπασπισταὶ ἀνεξαρτήτως ἡλικίας καὶ χρόνου ὑπηρεσίας. Ἡ καθιέρωσις τῆς φοιτήσεως εἰς τὴν Σχολὴν ὑπαξιωματικῶν τῶν μελλόντων ἀνθυπομοιράρχων ἀπετέλει σημαντικὸν σταθμὸν ἐξυψώσεως τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, δι' ἐξομοιώσεως ποιοτικῶς πρὸς τοὺς μαχίμους ἀξιωματικούς, δεδομένου ὅτι ἡ Σχολὴ Ὑπαξιωματικῶν ἐθεωρεῖτο ἰσότιμος πρὸς τὴν Σχολὴν Εὐελπίδων, εἰς τὰ κτίρια τῆς ὁποίας ἐστεγάζετο, τὰ δὲ διδασκόμενα μαθήματα τῆς διετοῦς φοιτήσεως ἦσαν πάντα ἀνωτέρου, εἰδικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἢ γενικοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου. Οἱ προσερχόμενοι πρὸς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις ὑπαξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς συνηγωνίζοντο ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ὑπαξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ.

Ταυτοχρόνως ἐλειτούργει εὐδοκίμως ἡ Σχολὴ Ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς, λαβοῦσα μάλιστα μεγαλυτέραν ἔκτασιν μετὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους, ὅτε ἱδρύθησαν δύο παραρτήματα ταύτης εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὰ Χανιά. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην μάλιστα ἐλειτούργησε τότε ἐπὶ τινα χρόνον καὶ «προπαρασκευαστικὸν σχολεῖον» εἰς τὸ ὁποῖον προσῆλθον νέοι ἐκ τῶν συρρευσάντων ἐκ Μ. Ἀσίας προσφύγων, οἱ ὁποῖοι ἀνεζήτουν βιοποριστικὸν ἄσυλον εἰς τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς, ἀλλ' ἐστεροῦντο καὶ στοιχειωδῶν γνώσεων ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, πρὸς ἀρτιωτέραν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἀρτιωτέραν ὀργάνωσιν τοῦ Σώματος, ἐξεδόθη ὁ νόμος τοῦ 1911 «περὶ μετακλήσεως ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν πρὸς ὀργάνωσιν τῆς Χωροφυλακῆς». Βάσει τοῦ νόμου τούτου μετεκλήθη Ἰταλικὴ Ὀργανωτικὴ Ἀποστολή, ἡ ὁποία ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1912 μέχρι τοῦ 1918 (μὲ μικρὰν διακοπὴν ἀντικαταστάσεως τῶν μελῶν της κατὰ τὸ 1916) ἐπεδόθη δραστηρίως εἰς τὸ ἔργον τῆς πλήρους ἀναδιοργανώσεως τῆς Χωροφυλακῆς. Τὸ ἐφαρμοσθὲν ὑπ' αὐτῆς σύστημα τοῦ Σώματος Ἰταλῶν Καραμπινιέρων ἤγειρε πολλὰς ἀντιρρήσεις μεταξὺ ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι ὑπεστήριζον ὅτι διάφοροι εἶναι αἱ συνθῆκαι τοῦ ἑλληνικοῦ βίου καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς ἀσφαλείας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐν τούτοις, ἐπιτευχθείσης τελικῶς εἰλικρινοῦς συνεργασίας μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων Ἑλλήνων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν Ἰταλῶν ὀργανωτῶν, συνετελέσθη κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἀξιοσημείωτον ἔργον. Διὰ σειρᾶς νόμων καὶ διαταγμάτων ἐρρυθμίσθησαν πάντα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν διοίκησιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Σώματος, ὡς καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν.

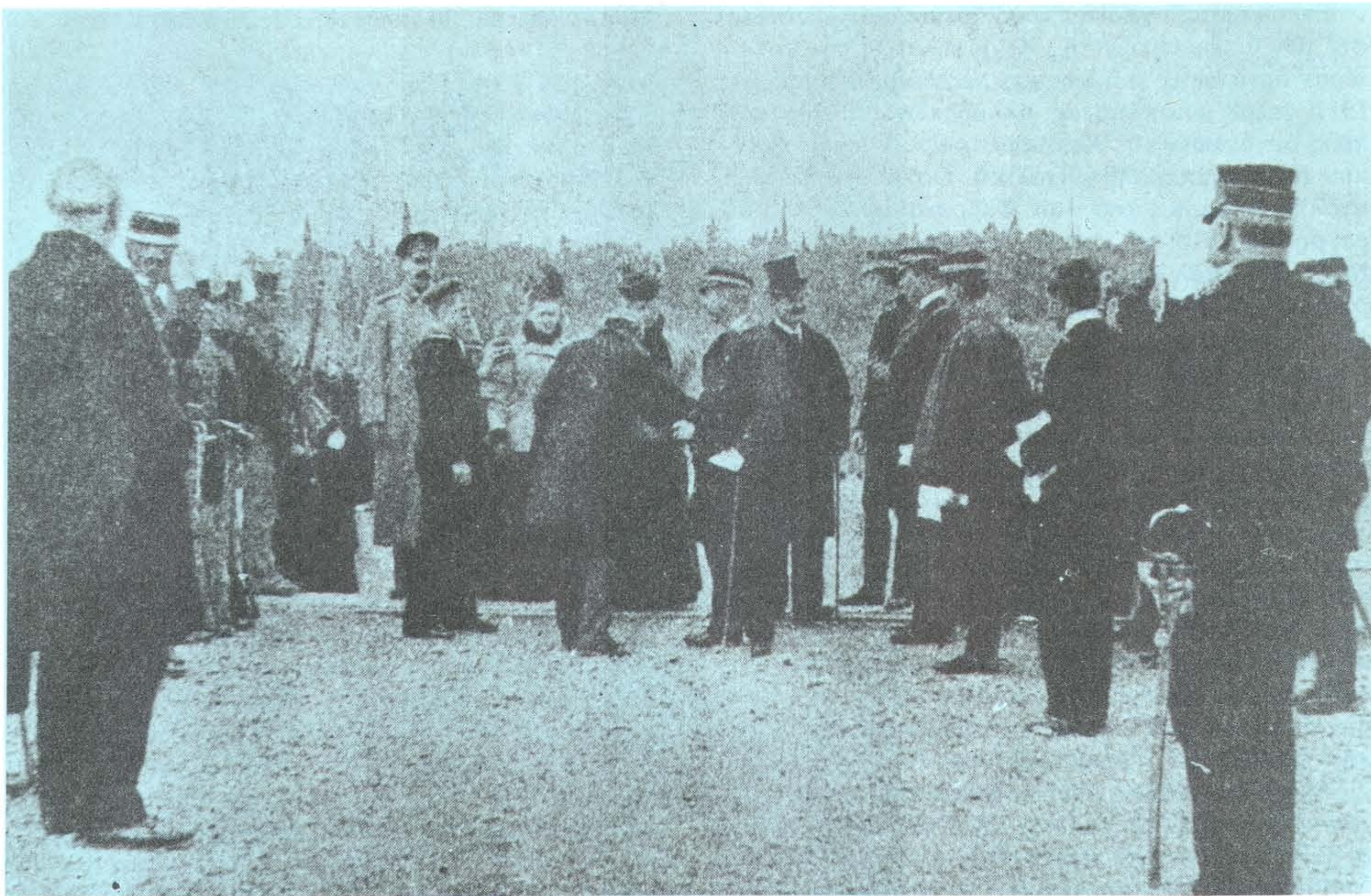
Τὴν 12ην Μαΐου 1913 ἐδημοσιεύθη νόμος, βάσει τοῦ ὁποίου οἱ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἐστρατολογοῦντο ἐπὶ τριετῆ θητείᾳ εἴτε ἐκ νέων ἡλικίας 19-25 ἐτῶν, κεκτημένων τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα, εἴτε διὰ μεταθέσεως εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ὁπλιτῶν ἐκ τῶν ἄλλων σωμάτων τοῦ Στρατοῦ, εἴτε ἐκ προϋπηρετησάντων εἰς τὸν Στρατὸν καὶ μέχρις ἡλικίας 32 ἐτῶν. Ὤφειλον πάντες νὰ εἶναι ἄγαμοι (πλὴν τῶν ἐνωμοταρχῶν), νὰ γνωρίζουν γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν καὶ νὰ εἶναι τίμιοι, φιλόπονοι καὶ ἄνευ κακῶν ἕξεων. Διὰ Ν.Δ. τῆς 10 Ἰουλίου 1913 ηὐξήθη σημαντικῶς ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς, δι' ἐντάξεως εἰς αὐτὴν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Κρητικῆς Χωροφυλακῆς (ὠργανωμένης ἤδη ὑπὸ ἰταλικῆς ἀποστολῆς) καὶ ὀλίγον ἔπειτα τῆς Σαμιακῆς Χωροφυλακῆς.

Ἐν τῷ μεταξὺ κατεδείχθη ἡ ἀνάγκη ἱδρύσεως εἰδικοῦ σχολείου διὰ τὴν ἀρτίαν εἰδικὴν κατάρτισιν τῶν μελλόντων ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Καταργηθέντος τοῦ προμνημονευθέντος νόμου περὶ φοιτήσεως ἐνωμοταρχῶν εἰς τὴν Σχολὴν Ὑπαξιωματικῶν, διὰ τοῦ Ν.Δ. τῆς 2 Μαρτίου 1917 ἱδρύθη Σχολεῖον Ὑπαξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς «πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν ἐχόντων τὰ προσόντα ἐνωμοταρχῶν ἵνα καταστοῦν ἱκανοὶ διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου». Τοῦ λοιποῦ, οὐδεὶς ἐνωμοτάρχης θὰ προήγετο εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου, ἐὰν δὲν ηὐδοκίμει εἰς τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις τοῦ Σχολείου Ὑπαξιωματικῶν Χωροφυλακῆς. Προσόντα πρὸς εἰσαγωγὴν ὡρίζοντο διετὴς ὑπηρεσία ἐνωμοτάρχου παρ' ἀστυνομικῇ Διευθύνσει, ἀλλὰ διὰ τὰ πρῶτα δύο ἔτη τῆς ἐφαρμογῆς τοῦτο δὲν ἦτο ἀπαραίτητον, ἢ ἐνιαύσιος καὶ πτυχίον Νομικῆς, ἡλικία μικροτέρα τῶν 30 ἐτῶν (διὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἐφαρμογῆς 35 ἐτῶν) καὶ διαγωγὴ ἄμεμπτος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσακτέων ὡρίζετο εἰς 10, ἀλλὰ διὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη τῆς ἐφαρμογῆς εἰς 20. Ἡ φοίτησις θὰ ἦτο διετής. Ἀνθυπομοίραρχοι προαχθέντες ἄνευ εὐδοκίμου φοιτήσεως, ὤφειλον νὰ φοιτήσουν εἰς τὴν Σχολὴν ἐπὶ ἑξάμηνον.

Διὰ τοῦ νόμου τῆς 3 Μαΐου 1918, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Χωροφυλακὴ ἀνεκηρύχθη διὰ πρώτην φορὰν «μέρος τοῦ ἐνεργοῦ Στρατοῦ οὗτινος εἶναι τὸ πρῶτον ὅπλον», ἐρρυθμίσθησαν καὶ τὰ τῆς λειτουργίας τοῦ Σχολείου Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον τοῦ λοιποῦ θὰ περιελάμβανε τρία τμήματα, α) τῶν μαθητῶν χωροφυλάκων, β) τῶν μαθητῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ γ) τῶν μαθητῶν ἀξιωματικῶν. Οἱ κεκτημένοι ἀπολυτήριον γυμνασίου ἐξήρχοντο ἀπὸ τὸ β΄ τμῆμα μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐνωμοτάρχου καὶ οἱ κάτοχοι πτυχίου τῆς Νομικῆς ἀπὸ τὸ γ΄ τμῆμα μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου. Οἱ ὑπηρετήσαντες εἰς τὸν Στρατὸν ὡς λοχίαι ἢ ἐπιλοχίαι καὶ μὴ ὑπερβαίνοντες τὸ 26ον ἔτος κατετάσσοντο κατόπιν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων εἰς τὸ σχολεῖον μαθητῶν ὑπαξιωματικῶν. Τὸ σοβαρώτερον ὅλων ἦτο ὅτι τοῦ λοιποῦ οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς θὰ προήρχοντο μόνον ἐκ τῆς Σχολῆς, οἱ δὲ ἕως τότε κατώτεροι ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ὑπεχρεοῦντο νὰ φοιτήσουν ἐπὶ τινας μῆνας εἰς τὴν Σχολὴν πρὸς ἀρτιωτέραν κατάρτισιν. Οὕτω καθιερώθη ὁριστικῶς ἡ ἀρτία ἐκπαίδευσις καὶ ἡ πλήρης στρατιωτική, ἐπιστημονικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ μόρφωσις τῶν κατωτέρων καὶ ἀνωτέρων στελεχῶν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Τὴν 14 Ἰουλίου 1918 ἐδημοσιεύθη ὁ Κανονισμὸς τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ὁ ὁποῖος βασικῶς εἶναι ὁ ἰσχύων μέχρι σήμερον. Διὰ τούτου καθωρίσθησαν οἱ σκοποὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως: α) τῶν κατατασσομένων τὸ πρῶτον εἰς τὸ Σῶμα χωροφυλάκων, β) χωροφυλάκων ὑποψηφίων διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπενωμοτάρχου, γ) ἰδιωτῶν ὑποψηφίων ὑπαξιωματικῶν, δ) ὑποψηφίων ἀνθυπασπιστῶν καὶ ἰδιωτῶν διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου. Τὸ σχολεῖον διῃρέθη εἰς τρία τμήματα: α) μαθητῶν χωροφυλάκων ὀκταμήνου φοιτήσεως δυναμένης νὰ ἐλαττωθῇ εἰς τετράμηνον, β) μαθητῶν ὑπαξιωματικῶν ἐνιαυσίου φοιτήσεως καὶ γ) μαθητῶν ἀξιωματικῶν διετοῦς φοιτήσεως. Σημειωτέον ὅτι σχολεῖον ὑπαξιωματικῶν εἶχε λειτουργήσει τὸ ἔτος 1914 καὶ εἰς Θεσσαλονίκην. Ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1918 τὰ δύο πρῶτα τμήματα τοῦ Σχολείου Χωροφυλακῆς μετεφέρθησαν ἀπὸ τὸ κτίριον τῆς ὁδοῦ Τροίας εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μεσογείων καὶ παρὰ τὸ Γουδὶ κτίριον τῆς ἄλλοτε Ἱερατικῆς Σχολῆς, τὸ ὁποῖον, ὑποστὰν πολλὰς μεταβολὰς καὶ προσθήκας, κατέστη μονίμως Σχολὴ Χωροφυλακῆς. Ἀλλὰ λόγῳ στενότητος τοῦ τότε χώρου, τὸ γ΄ τμῆμα δοκίμων ἀξιωματικῶν παρέμεινεν ἐπὶ ἀρκετὸν ἀκόμη χρόνον εἰς τὸ παλαιὸν κτίριον τῆς ὁδοῦ Τροίας.

Κατόπιν διαφόρων τροποποιήσεων, ἰδίως πρὸς

Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Α΄, μετὰ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, εἰσέρχεται εἰς τὸ Στάδιον Ἀθηνῶν πρὸς παρακολούθησιν τῶν πρώτων Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων τὸ 1896. Πρὸ τῶν ἐπισήμων ὁ Ἀστυνομικὸς Διευθυντὴς Ἀθηνῶν συνταγματάρχης Δ. Μπαϊρακτάρης.

εἰσαγωγὴν πτυχιούχων τελειοφοίτων καὶ φοιτητῶν Νομικῆς καὶ κατόχων ἀπολυτηρίου γυμνασίου, ἤρχισεν ἡ λειτουργία τοῦ γ΄ τμήματος δοκίμων ἀξιωματικῶν τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1919, ἀπὸ τῆς ἑπομένης δὲ διετίας ἤρχισαν νὰ ἐξέρχωνται οἱ ἀπόφοιτοι τῆς Σχολῆς ἀνθυπομοίραρχοι. Τὰ μεσολαβοῦντα ἐθνικὰ ἢ πολιτικὰ γεγονότα ἀναταραχῶν, ἐγίνοντο πολλάκις ἀφορμὴ συντομεύσεως τοῦ χρόνου τῆς φοιτήσεως, εἴς τινας δὲ περιπτώσεις καὶ προσωρινῆς διακοπῆς τῆς λειτουργίας αὐτῆς. Ἐπίσης, ἐπανειλημμένως κατὰ τὸ διάστημα τῶν πολιτικῶν ἀναταραχῶν πρόσωπα μὴ φοιτήσαντα εἰς Σχολὰς ἐπέτυχον νὰ ἀνέλθουν εἰς βαθμοὺς ἀξιωματικῶν. Ἐν τούτοις, δύναται νὰ λεχθῇ ἀνενδοιάστως, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ὀργανωτικῆς ἰταλικῆς ἀποστολῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδημοσιεύθη σειρὰ νόμων καὶ διαταγμάτων πλήρους διοικητικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς ἀνασυντάξεως καὶ τῆς συστηματικῆς λειτουργίας τῶν Σχολῶν, τὸ μορφωτικὸν καὶ ὑπηρεσιακὸν ἐπίπεδον τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς ἐβελτιοῦτο προοδευτικῶς. Τὴν ἐκ τούτου εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ᾐσθάνετο πρὸ παντὸς ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία, ἡ ὁποία ἀπέκτησε συνείδησιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἀνώτερα καὶ κατώτερα στελέχη τῆς Χωροφυλακῆς κατέστησαν στελέχη τῆς πολιτείας, ὄργανα εἰρηνικῆς προόδου καὶ ἀκμῆς, ἐκτελοῦντα ἀποστολὴν ἀναπόσπαστον διὰ τὴν πολιτικήν, κοινωνικήν, πολιτιστικὴν καὶ ἐν γένει ἐθνικὴν ζωὴν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

13. ΕΘΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ 1897 ΚΑΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

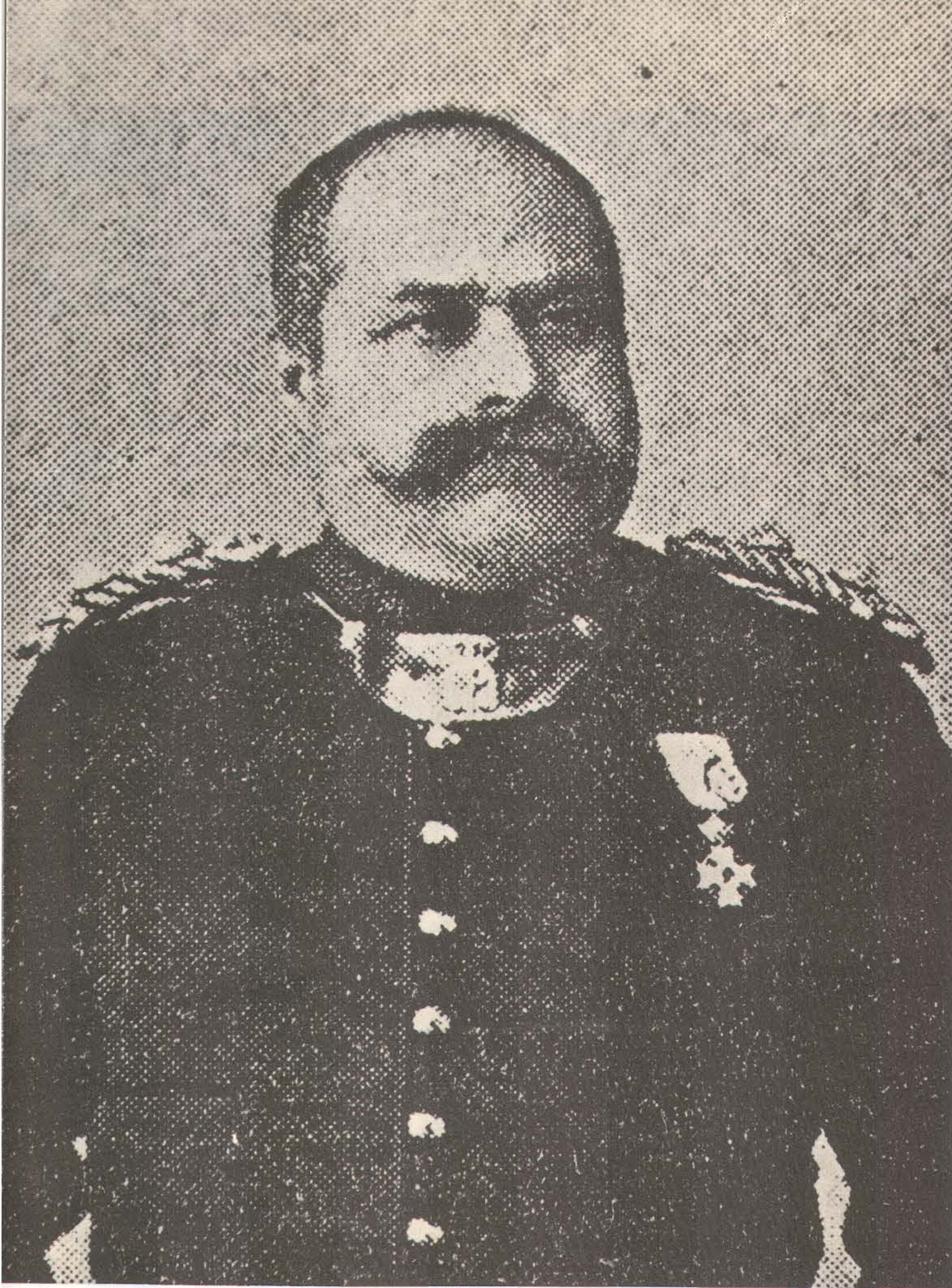
Ἀπομένει εἰς τὴν βραχεῖαν αὐτὴν ἐπισκόπησιν τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, νὰ ὁμιλήσωμεν δι᾽ ὀλίγων διὰ τὰς ἐθνικὰς αὐτῆς δραστηριότητας καὶ συγκεκριμένως διὰ τὴν συμμετοχήν της εἰς τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας τοῦ ἔθνους. Ἤδη κατὰ τὰς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν προσπαθείας τοῦ

Συνταγματάρχης Παῦλος Ραζέλος, ἐκ τῶν πλέον μορφωμένων καὶ ἡρωικῶς δρασάντων ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Διετέλεσε βουλευτὴς καὶ ἐγένετο Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς τὸ ἔτος 1916.

ἑλληνικοῦ λαοῦ, πρὸς ἀπολύτρωσιν τῶν ὑπὸ ξένην καταδυνάστευσιν ἀδελφῶν του καὶ ἱκανοποίησιν τῶν προαιωνίων του δικαίων, ἡ Χωροφυλακὴ ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος. Συγκεκριμένως κατὰ τὴν κρητικὴν ἐπανάστασιν 1866-1869 καὶ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ ρωσοτουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1877-1878, ὅτε ἐγένετο εἰσβολὴ εἰς Θεσσαλίαν, ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ συνέβαλε σπουδαίως εἰς τὴν συγκέντρωσιν ἐθελοντῶν καὶ τὴν συγκρότησιν ἀνταρτικῶν σωμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα μετεῖχον πολλάκις ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ Σώματος. Εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Πηλίου ἐπρωτοστάτησεν ὁ μοίραρχος Ζήσιμος Μπασδέκης, ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ κινήματος τοῦ 1878 καὶ μέλος τῆς σχηματισθείσης τότε ἐκεῖ προσωρινῆς ἐπαναστατικῆς κυβερνήσεως. Εὐθὺς ὡς ἐξερράγη ἡ νέα κρητικὴ ἐπανάστασις ἓν μικρὸν τμῆμα Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Νικ. Τρουπάκην, μετέσχε τοῦ ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Τιμ. Βάσσον ἐκστρατευτικοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον, ἐκτὸς τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, εἶχεν ἀναλάβει τὴν διοίκησιν καὶ τὴν ἀπονομὴν δικαιοσύνης εἰς τὰς ἐλεγχομένας περιοχάς. Ἐξ ἄλλου, στελέχη τῆς Χωροφυλακῆς εἶχον προσχωρήσει εἰς τὴν «Ἐθνικὴν Ἑταιρείαν» καὶ ἐξεπροσωποῦντο δι' ἀξιωματικοῦ εἰς τὸ ἀνώτατον συμβούλιον τῆς μυστικῆς αὐτῆς ὀργανώσεως, ἡ ὁποία συνεκλόνιζε τὸ ἔθνος καὶ κατηύθυνε τὰς δυνάμεις αὐτοῦ πρὸς ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα, ἔστω καὶ ἀτυχήσαντα εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν.

Εὐθὺς ὡς ἐκηρύχθη ὁ ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος τοῦ 1897, ἡ Χωροφυλακὴ ἐνετάχθη εἰς τὰς ἀγωνιστι-

Ὁ συνταγματάρχης Δημ. Μπαϊρακτάρης, Διευθυντὴς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν τὸ 1896, φόβος καὶ τρόμος τῶν «κουτσαβάκηδων» καὶ ἄλλων κακοποιῶν, οἱ ὁποῖοι ἐλυμαίνοντο τότε τὰς Ἀθήνας. Διὰ τὰς ἐπινοήσεις του καὶ τὰς ἐφαρμοσθείσας μεθόδους κατέστη παροιμιώδης.

κὰς δυνάμεις τοῦ ἔθνους. Παρὰ τὰ σύνορα συνεκεντρώθησαν ὅλαι αἱ διαθέσιμοι δυνάμεις, ἄλλαι πρὸς στρατονομικὴν ὑπηρεσίαν, διευκόλυνσιν τῶν μεταφορῶν καὶ διατήρησιν τῆς τάξεως καὶ ἄλλαι πρὸς σχηματισμὸν πολεμικῶν σωμάτων. Κατὰ τὴν ὑποχώρησιν, μία προχείρως συγκροτηθεῖσα διλοχία Χωροφυλακῆς, ἀνέλαβε τὴν προστασίαν τῆς Λαμίας, δι' ἀμύνης κατὰ τῶν προελαυνόντων τουρκικῶν στρατευμάτων, ἐν ᾧ ἡ μοιραρχία Λαρίσης ἔλαβε παρὰ τοῦ Διαδόχου - ἀρχιστρατήγου τὴν ἐντολὴν νὰ συγκρατῇ ἀπὸ ἄτακτον φυγὴν τὰ διαλυόμενα ἑλληνικὰ τάγματα καὶ νὰ ἐπιτυγχάνῃ ὁμαλὴν ὑποχώρησιν. Δύο σώματα ἀτάκτων ἀπαρτισθέντα ἐξ ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς ἔδρασαν τὸ ἓν ὑπὸ τὸν μοίραρχον Βελέντζαν εἰς Θεσσαλίαν καὶ τὸ ἄλλο ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Σπῦρον Σπυρομήλιον εἰς Ἤπειρον.

Ἀλλ' ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ ἔδρασε γενναίως εἰς τὸ μέτωπον τῆς Ἠπείρου. Συνεκροτήθησαν δύο τάγματα, ἓν ἀμιγῶς Χωροφυλακῆς καὶ δεύτερον Ἀστυφυλακῆς ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Τὰ δύο τάγματα ἀποτελέσαντα ταξιαρχίαν ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ διευθυντοῦ Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν συνταγματάρχου Δημ. Μπαϊρακτάρη. Ὁ ὑπομοίραρχος καὶ βουλευτὴς Π. Ραζέλος ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ α' λόχου καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁλοκλήρου τοῦ τάγματος Χωροφυλακῆς, ἀποτελουμένου ἐκ 10 ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς καὶ 660 ὁπλιτῶν. Τὸ τάγμα Ἀστυφυλακῆς ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Στάικον ἀπετελεῖτο ἐξ 9 ἀξιωματικῶν καὶ 685 ὁπλιτῶν. Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸ τάγμα Χωροφυ-

λακῆς, μέγα μέρος τῶν ὁπλιτῶν ἀπετελεῖτο ἐκ προσελθόντων ἐθελοντικῶς ἐνωμοταρχῶν καὶ ὑπενωμοταρχῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπολέμησαν ὡς ἁπλοῖ στρατιῶται.

Περὶ τὰ μέσα Ἀπριλίου 1897 ἡ ταξιαρχία τῶν δύο ταγμάτων Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυφυλακῆς διέβη τὰ σύνορα καὶ ἐξώρμησε πρὸς τὰ τουρκικὰ ἐδάφη τῆς Ἠπείρου. Εὗρεν ὅμως ἐκεῖ κατάστασιν κρίσιμον, διότι ὁ ὀλιγάριθμος Ἑλληνικὸς Στρατός, ἀφοῦ προήλασε νικηφόρως καταλαβὼν τὴν Φιλιππιάδα καὶ φθάσας ἕως τὰ «Πέντε Πηγάδια», ἀντιμετώπισε τὴν ἐπερχομένην ἰσχυρὰν στρατιὰν τοῦ Ὀσμὰν πασᾶ καὶ συνεπτύσσετο πρὸς Ἄρταν. Τὸ τάγμα Χωροφυλακῆς, τεθὲν εἰς τὴν πρώτην γραμμήν, εἰς μάτην προσεπάθησε νὰ ἀνακόψῃ τὴν ὑποχώρησιν τῆς 1ης ταξιαρχίας. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Στρατιᾶς Ἠπείρου Μάνος ἀντικατέστησε τὸν διοικητὴν τῆς ταξιαρχίας διὰ τοῦ Μπαϊρακτάρη, ὁπότε ἐνεσωματώθησαν εἰς αὐτὴν καὶ τὰ δύο τάγματα Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυφυλακῆς. Τὴν 30ὴν Ἀπριλίου ὁ Μπαϊρακτάρης ἔλαβε διαταγὴν ὅπως διέλθῃ μὲ τὰς δυνάμεις του τὴν γέφυραν τοῦ Ἀράχθου καὶ ἀκολουθῶν τὴν πρὸς τὸ Χανόπουλον ὁδὸν καταλάβῃ τοὺς λόφους Ἰμαρὲτ διὰ νὰ προστατεύσῃ τὴν πρὸς Χαλκιάδας ὑποχώρησιν τῆς 3ης ταξιαρχίας. Ὁ Μπαϊρακτάρης ἐξεπλήρωσε λαμπρῶς τὴν ἀποστολὴν αὐτήν. Ἐκεῖ ὅμως ἀντελήφθη ὅτι ὁ Ὀσμὰν πασᾶς εἶχε καταλάβει τὰ ἔναντι ὑψώματα τοῦ Γριμπόβου, παρασκευαζόμενος πρὸς ἐκεῖθεν ἐξόρμησιν ἡ ὁποία ἠπείλει μὲ τελείαν ἀποσύνθεσιν ἢ καὶ αἰχμαλωσίαν τὰς ἑλληνικὰς δυνάμεις. Τότε, μὴ ἔχων πλέον καιρὸν νὰ λάβῃ σχετικὰς διαταγὰς παρὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Στρατιᾶς, ἔλαβεν αὐτοβούλως τὴν γενναίαν ὅσον καὶ τολμηρὰν ἀπόφασιν νὰ ἐπιτεθῇ αἰφνιδιαστικῶς κατὰ τῶν τουρκικῶν δυνάμεων διὰ νὰ τὰς ἐκτοπίσῃ ἀπὸ τὰ ὑψώματα Γριμπόβου. Ἡ ἐπίθεσις ἤρχισε κεραυνοβόλως τὴν 3ην Μαΐου, διεξήχθη δὲ κυρίως ἀπὸ τοὺς ἀποτελοῦντας πρωτοπορείαν τέσσαρας λόχους τοῦ τάγματος Χωροφυλακῆς. Αἱ ἐκθέσεις ὁμιλοῦν μετὰ θαυμασμοῦ διὰ τὴν γενναιότητα καὶ αὐτοθυσίαν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς οἱ ὁποῖοι, ἀπτόητοι, ἐμάχοντο λυσσωδῶς, διεκδικοῦντες τὸ ἔδαφος βῆμα πρὸς βῆμα, πολλάκις μὲ τὴν ξιφολόγχην, ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Πολλοὶ χωροφύλακες ἐξαντλήσαντες τὰ πυρομαχικά των ἥρπαζον ὅσα εὕρισκον ἀπὸ τοὺς φονευομένους ἢ τραυματιζομένους, ἐν ᾧ ἄλλοι, ἄνευ πλέον σφαιρῶν, προήλαυνον μὲ τὴν ξιφολόγχην. Ἐφονεύθησαν τρεῖς ὁπλῖται καὶ ἐτραυματίσθησαν τριάκοντα τρεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων τρεῖς ἀξιωματικοί. Ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ἐκθέσεις ἐξαίρεται ἡ γενναιότης τοῦ ὑπομοιράρχου, διοικητοῦ λόχου καὶ βραδύτερον Ἀρχηγοῦ Χωροφυλακῆς, τότε δὲ καὶ βουλευτοῦ, Παύλου Ραζέλου, τοῦ τραυματισθέντος ἀνθυπομοιράρχου Καστρινοῦ (ὁ ὁποῖος μὲ ἐφ' ὅπλου λόγχην κατέλαβε πρῶτος τὸ ἐχθρικὸν ὀχύρωμα), τοῦ ἐπίσης τραυματισθέντος ἀνθυπομοιράρχου Ζαραβέλα καὶ τοῦ ὑπενωμοτάρχου (βραδύτερον ὑποστρατήγου) Μαυροειδῆ Γιαννουκάκου, ὁ ὁποῖος πρῶτος μὲ μικρὰν ὁμάδα ἐξώρμησεν ἐξοντώσας τοὺς Τούρκους τῶν φυλακίων. Συνολικῶς ἐφονεύθησαν δύο ὑπενωμοτάρχαι καὶ εἷς χωροφύλαξ καὶ ἐτραυματίσθησαν δύο ἀνθυπομοίραρχοι, πέντε ὑπενωμοτάρχαι καὶ εἴκοσι πέντε χωροφύλακες.

Ἡ μάχη τοῦ Γριμπόβου διήρκεσεν ἐπὶ διήμερον καὶ τὴν 5ην Μαΐου τὸ τάγμα τῆς Χωροφυλακῆς ἦτο κύριον τῶν ὑψωμάτων τοῦ Γριμπόβου, τῶν Τούρκων ἐξαναγκασθέντων εἰς ἐγκατάλειψιν τῶν θέσεών των καὶ σύμπτυξιν. Αὐτὴ ἦτο καὶ ἡ τελευταία μάχη τοῦ ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1897, διότι τὴν ἑπομένην ἐγένετο ἀνακωχὴ καὶ διεκόπησαν αἱ ἐπιχειρήσεις.

Ἦτο ἡ μόνη ἐκ τοῦ συστάδην διεξαχθεῖσα μάχη, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἔδειξαν γενναιότητα καὶ αὐτοθυσίαν, ἀποβάντες τελικῶς νικηταί. Εἰς τὸν ἀτυχῆ ἐκεῖνον πόλεμον, ὁ ὁποῖος κατέληξεν εἰς πλήρη ἧτταν καὶ ἐθνικὰς καταστροφάς, ἡ μάχη τοῦ Γριμπόβου ἔρριψε τὰς τελευταίας λάμψεις τῆς ἑλληνικῆς γενναιοψυχίας καὶ ἔν τινι μέτρῳ ἀποκατέστησε τὴν τιμὴν τῶν ἑλληνικῶν ὅπλων. Ἀναμφιβόλως ἀποτελεῖ τιμητικὴν σελίδα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία ὑπῆρξεν ὁ κύριος συντελεστὴς ταύτης.

Ἐκ τῆς ἥττης τοῦ 1897 ἀνέκυψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μία κατάστασις ἀσυδοσίας καὶ ἀναρχίας, ἡ ὁποία εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἔκλειψιν κάθε ἐννοίας ἐννόμου τάξεως καὶ τὴν αὔξησιν τῆς ἐγκληματικότητος εἰς βαθμὸν λίαν ἐπικίνδυνον. Ἡ ὑπάρχουσα δύναμις Χωροφυλακῆς ἦτο τελείως ἀνεπαρκὴς διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τάξιν ἀνὰ τὴν χώραν καὶ νὰ συλλάβῃ τοὺς συνεχῶς αὐξανομένους εἰς ἀριθμὸν ἐγκληματίας καὶ ληστοφυγοδίκους. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐν ᾧ ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ὁμοῦ μὲ τὰς ἐκ τοῦ Στρατοῦ ἐνισχύσεις της δὲν ὑπερέβαινε τὰς 12000 ἄνδρας, ὁ ἀριθμὸς τῶν καταδιωκομένων ἐγκληματικῶν στοιχείων εἶχε φθάσει τὰς 18000. Πρὸ τῆς τοιαύτης κρισίμου καταστάσεως, αἱ μεταπολεμικαὶ κυβερνήσεις Θεοτόκη καὶ Δεληγιάννη ἐπεχείρησαν σοβαρῶς διὰ σειρᾶς νομοθετημάτων τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, διὰ νὰ καταστῇ τοῦτο ἱκανὸν πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ κράτους τοῦ νόμου. Οἱ ἐκ τοῦ Στρατοῦ ἀποσπασθέντες πρὸς διοίκησιν τμημάτων ἀστυφυλακῆς καὶ ἀποσπασμάτων τάξεως, βαρυνόμενοι κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ δωροδοκίας, ἐκβιασμοὺς καὶ ἄλλας ἀθεμίτους πράξεις, ἀπεβλήθησαν. Ἐπίσης ἀπεμακρύνθησαν καὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς στερούμενοι ἱκανότητος ἢ κατηγορούμενοι διὰ παρανομίας. Τὸ ἔργον τῆς τάξεως εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν ἀνέλαβον αἱ αὐξηθεῖσαι καὶ ἀναδιοργανωθεῖσαι Μοιραρχίαι καὶ Ὑπομοιραρχίαι, ἐνῷ τὸ ἀνασυσταθὲν Ἀρχηγεῖον μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του ἔλαβεν ἐξουσίας γενικῆς διοικήσεως καὶ ἐπιθεωρήσεως τοῦ Σώματος. Μόνον οἱ ἐκ τῶν Σχολῶν ἀξιωματικοὶ προωθοῦντο εἰς ἡγετικὰς θέσεις. Ὁ ἀ-

ριθμὸς τῶν ὁπλιτῶν ηὐξήθη διὰ προσλήψεως ἐπὶ θητείᾳ ἐκ τοῦ Στρατοῦ καὶ ἐθελοντῶν.

Παρὰ ταῦτα, ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ἐφαίνετο ἀνεπαρκὴς διὰ νὰ ἀναλάβῃ μόνη τὴν πλήρη εὐθύνης ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως εἰς ἅπασαν τὴν χώραν. Διὰ τοῦτο ἐφηρμόσθη τὸ μέτρον τῆς διὰ στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων, κυρίως ἐξ εὐζώνων, ἐνισχύσεως ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον, ἰδίως εἰς ὀρεινὰς περιοχάς. Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς ἀναλήψεως καθηκόντων Χωροφυλακῆς ὑπὸ εὐζωνικῶν ἀποσπασμάτων, συνετέλεσε μὲν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τάξεως εἴς τινας ἀναρχουμένας περιοχάς, διὰ τῆς ἀπηνοῦς καταδιώξεως τῶν κακοποιῶν στοιχείων, ἐν τούτοις τελικῶς ἀπεδείχθη ἄστοχον καὶ ἐπιβλαβές. Διότι, λόγῳ ἐλλείψεως πάσης ἐπαγγελματικῆς συνειδήσεως, μορφώσεως καὶ κοινωνικῆς ἀγωγῆς, τὰ εὐζωνικὰ ἀποσπάσματα, ἀσύδοτα ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας, διατρεφόμενα εἰς βάρος τῶν χωρικῶν καὶ ὑποκείμενα εἰς ἐπιρροὰς τῶν τοπικῶν κομματαρχῶν, προέβαινον εἰς αὐθαιρεσίας καὶ ὑπερβολὰς ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς ἀποστολῆς των, τελικῶς δὲ κατήντων ὁ τρόμος καὶ φόβος τῶν φιλησύχων πληθυσμῶν τῆς ὑπαίθρου. Διὰ τοῦτο καὶ τελικῶς κατηργήθησαν.

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος τὸ λεγόμενον «Μακεδονικόν», ἤδη ἀπασχολοῦν τὴν δημοσίαν γνώμην ἀπὸ τῆς τελευταίας περιόδου τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, κατέστη τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὸν ζήτημα τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Βούλγαροι, ὀργανοῦντες συμμορίας ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν, ἐξεβίαζον τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς νὰ ἀναγνωρίσουν ὡς θρησκευτικήν των ἀρχὴν τὴν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν καὶ ἐξώντωνον τοὺς πιστοὺς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Αἱ διαπραττόμεναι μετ' ἀφαντάστου θηριωδίας δολοφονίαι καὶ ἄλλαι βιαιοπραγίαι τῶν Βουλγάρων κομιτατζήδων κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς Μακεδονίας εἶχον ἐξεγείρει σύμπαντα τὸν Ἑλληνισμόν. Ἐξ ἄλλου, ἡ δρᾶσις τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν ἦτο δυνατὸν νὰ ὁδηγήσῃ εἰς ἀφελληνισμὸν τῆς Μακεδονίας, ὁπότε θὰ ἐθάπτοντο διὰ παντὸς τὰ προαιώνια ἱστορικὰ δίκαια τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ μεγάλου τούτου ἐθνικοῦ κινδύνου, συνεστήθη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1904 τὸ Κομιτᾶτον τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος, μὲ σκοπὸν τὴν ἄμυναν τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν Μακεδονίαν, Θράκην καὶ Ἤπειρον. Κύριον ἔργον τοῦ κομιτάτου ἦτο ἡ ὀργάνωσις καὶ ἀποστολὴ ἐθελοντικῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπροστάτευον τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς καὶ θὰ ἀντιμετώπιζον τὰς βουλγαρικὰς συμμορίας πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν βιαιοπραγιῶν των. Μέλος τοῦ 12μελοῦς συμβουλίου τοῦ κομιτάτου ἐγένετο ὁ ἀντιμοίραρχος Νικ. Τρουπάκης, ἔχων ἰδίως ἀναλάβει τὸ ἔργον τῆς ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς διευκολύνσεως συγκροτήσεως σωμάτων καὶ ἀποστολῆς Μακεδονομάχων. Ὁ ὑπομοίραρχος Σπ. Σπυρομήλιος ἐστάλη εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὡς δῆθεν κλητὴρ τοῦ ὑπὸ τὸν Κορομηλᾶν Γενικοῦ Προξενείου τῆς Ἑλλάδος. Ἐκεῖ προσέφερεν ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα, ἔχων ἀναλάβει τὰς μυστικὰς ἐπαφὰς καὶ κατευθύνσεις τῶν Μακεδονικῶν Σωμάτων, ὡς καὶ τὰ τῆς μισθοδοσίας καὶ ἐφοδιασμοῦ τούτων. Συγχρόνως μετέφερε τοὺς ἐμπιστευτικοὺς φακέλους ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Ἀθήνας καὶ τἀνάπαλιν. Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ ταξίδια του αὐτὰ κατήρτισε σῶμα ἐξ 24 χωροφυλάκων μὲ τὸ ὁποῖον εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἔδρασε κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν Βερμίου - Καϊμακτσαλὰν ὡς καπετὰν Ἀθάλης Μπούας. Ἀλλ' ἀρχὰς τοῦ 1905, ἐμπλακεὶς εἰς διμέτωπον ἀγῶνα κατὰ Τούρκων καὶ κομιτατζήδων ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων Μπακατσίνι καὶ Μοριχόβου εἰς τὰς πλαγιὰς τοῦ Βερμίου, κατόπιν ὁλοημέρου σκληρᾶς μάχης διέφυγεν ἐν καιρῷ νυκτὸς τὸν κλοιόν. Ἐτραυματίσθη ὅμως σοβαρῶς εἰς τὴν κνήμην καὶ οἱ συμπολεμισταί του τὸν μετέφερον ἐπὶ τῶν ὤμων των εἰς Νάουσαν, ὅπου μυστικῶς ἐνοσηλεύθη ἐπὶ μῆνας καὶ κατόπιν ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας.

Μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα προσέφερον τὰ κατὰ μῆκος τῶν συνόρων ἐπιμελῶς ἐπιλεγέντα καὶ τοποθετηθέντα τμήματα καὶ ἀποσπάσματα Χωροφυλακῆς. Ταῦτα εἶχον φαινομενικὸν μὲν σκοπὸν νὰ τηροῦν τὴν τάξιν εἰς τὰς παραμεθορίους περιοχάς. Εἰς τὴν πραγματικότητα εἶχον τὴν ἀποστολὴν νὰ λαμβάνουν τὰς πληροφορίας περὶ τῆς δράσεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων καὶ νὰ τὰς μεταβιβάζουν εἰς Ἀθήνας, νὰ διαβιβάζουν δι' ἠσκημένων πεζοδρόμων διασχιζόντων ὀρεινὰς περιοχὰς ἐντολὰς πρὸς τὰ ἀνταρτικὰ σώματα καὶ νὰ μεριμνοῦν διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν καὶ τὴν ἀπὸ καταλλήλων σημείων ἐξόρμησιν τῶν νεοσυγκροτουμένων ἀνταρτικῶν ὁμάδων. Σημειωτέον, τὰ σώματα τῶν Μακεδονομάχων περιελάμβανον πολλοὺς ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς. Οὗτοι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνῆκον εἰς τὰ παρὰ τὴν μεθόριον διὰ τοὺς ἀνωτέρω σκοποὺς ὑπηρετοῦντα τμήματα, φλεγόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ μετάσχωσιν ἐνεργῶς εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα, ἐγκατέλειπον τὰς τάξεις των καὶ προσεχώρουν εἰς τὰ διερχόμενα τὰ σύνορα ἀνταρτικὰ σώματα.

14. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ

Ἡ στρατιωτικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1909, εἰς τὴν διοικοῦσαν ἐπιτροπὴν τῆς ὁποίας ἀνῆκον καὶ οἱ ἀντιμοίραρχος Σπ. Σπυρομήλιος καὶ ἀνθυπομοίραρχος Ἰω. Μαρούδας, προβαίνουσα εἰς ἀναδιοργάνωσιν τῶν

ἐθνικῶν δυνάμεων, περιέλαβεν εἰς τὸ πρόγραμμά της καὶ τὴν Χωροφυλακήν. Ἡ δύναμις τῆς τάξεως ἔπρεπε νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὰ ἔργα της, ἀπηλλαγμένη πάσης πολιτικῆς ἐπιρροῆς, ἀποκτῶσα διοικητικὴν αὐτοτέλειαν καὶ ἐποπτευομένη ὑπὸ εἰδικοῦ Συμβουλίου. Συγχρόνως θὰ ἔπρεπε νὰ ὀργανωθῇ κατὰ τρόπον ὥστε εἰς περίπτωσιν ἐθνικῆς ἀνάγκης νὰ δύναται νὰ ἀποτελέσῃ στρατιωτικὴν δύναμιν. Ὑπὸ τῶν μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἐπαναστάσεως κυβερνήσεων Μαυρομιχάλη καὶ Δραγούμη ἐν συνεχείᾳ δὲ τοῦ Ἐλ. Βενιζέλου συνετελέσθη πλήρης στρατιωτικὴ ἀναδιοργάνωσις. Ἡ Χωροφυλακή, ὡς περιλαμβανομένη εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ ἐνεργοῦ Στρατοῦ, ὤφειλεν εἰς περίπτωσιν πολέμου νὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν ἓν σύνταγμα ἐκ 16 λόχων. Ἡ δύναμις αὐτῆς ηὐξήθη σημαντικῶς εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας. Οἱ κατατασσόμενοι διὰ πενταετῆ θητείαν εἰς τὸ Σῶμα ἔπρεπε νὰ ἔχουν λευκὸν ποινικὸν μητρῶον, διαγωγὴν ἐξαίρετον, ἱκανότητα πρὸς στράτευσιν, ἡλικίαν κάτω τῶν 40 ἐτῶν καὶ νὰ γνωρίζουν γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν. Ἀναδιωργανώθησαν αἱ σχολαὶ ἐκ τῶν ὁποίων καὶ μόνον θὰ προήρχοντο οἱ ἀξιωματικοί. Συνιστᾶτο παρὰ τῇ Ἀστυνομικῇ Διευθύνσει Ἀθηνῶν ἐγκληματολογικὸν μουσεῖον. Ἐτέθησαν, διαδοχικῶς, ἐπικεφαλῆς τοῦ Σώματος ὡς Ἀρχηγοὶ ἐπιφανεῖς καὶ ἱκανώτατοι ἀνώτατοι ἀξιωματικοί, ὡς ὁ Βακάλογλου, ὁ Δαγκλῆς καὶ ὁ Βλαχόπουλος. Τέλος διὰ νόμου τοῦ 1911 προσελήφθη ἰταλικὴ ὀργανωτικὴ ἀποστολή, ἡ ὁποία, ὡς ἐλέχθη ἤδη ἀνωτέρω, διὰ σειρᾶς νομοθετημάτων, προέβη εἰς πλήρη ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Σώματος. Οὕτω κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν Βαλκανικῶν πολέμων τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς εὑρέθη ἀρτίως ὠργανωμένον καὶ παρεσκευασμένον νὰ ἀποτελέσῃ παράγοντα τοῦ ἐπικειμένου μεγάλου ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος.

Τὴν 5ην Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1912 ἡ Ἑλλὰς ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας καὶ τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα, ὑπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον Διάδοχον Κωνσταντῖνον, ἐξώρμησαν πέραν τῶν ἑλληνικῶν συνόρων. Διάφορα μέτρα, ληφθέντα κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ πολέμου, εἶχον παρασκευάσει καὶ προσδιορίσει τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις. Οὕτως, ἡ Χωροφυλακή, ἐνισχυθεῖσα δι' ἐντάξεως χιλίων κληρωτῶν στρατιωτῶν, πέραν τοῦ γενικοῦ ἔργου της ὡς Σώματος Δημοσίας Ἀσφαλείας, ἀνελάμβανε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ταχεῖαν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου ἐπιστρατεύσεως, τὴν φρούρησιν τῶν συγκοινωνιακῶν κόμβων, ἰδίως τῶν φερόντων πρὸς σημεῖα ἐπιχειρήσεων, τὴν καταδίωξιν καὶ ἐξουδετέρωσιν ἐχθρικῆς κατασκοπείας ὡς καὶ πάσης ἀντεθνικῆς προπαγάνδας, τὴν ἐκτέλεσιν στρατονομικῶν καθηκόντων, τὴν ἐξασφάλισιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἐπὶ καταλαμβανομένων ἐδαφῶν καὶ τὴν ἐν γένει κατὰ τὰς περιστάσεις ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ ἔθνους. Μετὰ τὴν ἐπιστράτευσιν, ἡ ἐφεδρεία τῆς Ἐθνοφρουρᾶς, συγκειμένη ἐκ παλαιοτέρων κλάσεων, θὰ διετίθετο πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰ μετόπισθεν. Αἱ ἑλληνικαὶ πολεμικαὶ δυνάμεις διῃρέθησαν εἰς δύο τμήματα, τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἠπείρου. Εἰς τὸ τμῆμα τῆς Θεσσαλίας ἀπεσπάσθη ὡς διοικητὴς τῶν στρατονομικῶν ὑπηρεσιῶν ὁ ἀντισυνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Παῦλος Ραζέλος καὶ εἰς ἐκεῖνο τῆς Ἠπείρου ὁ ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Νικ. Τρουπάκης. Τὰ τμήματα Χωροφυλακῆς ἐν πανηγυρικῇ πομπῇ διέσχισαν τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τὰς λαϊκὰς ἐπευφημίας, κατευθυνόμενα πρὸς τὸ μέτωπον.

Ὅταν ἤρχισαν αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ ἡ ὑπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον Διάδοχον Στρατιά, μετὰ νικηφόρους μάχας, προήλασε πρὸς τὰ ἐνδότερα τῆς Μακεδονίας, ὁ ἀντισυνταγματάρχης Ραζέλος ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς δυνάμεως ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς, πρὸς σύστασιν ἀστυνομικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὰ ἀπελευθερούμενα ἐδάφη καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐξασφάλισιν τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας. Τὸ μεγίστης σημασίας ἔργον τοῦτο ἦτο ἐξαιρετικῶς δύσκολον καὶ πολύπλοκον, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς τοῦ ποικιλομόρφου τῶν πληθυσμῶν, μέρος τῶν ὁποίων (Τοῦρκοι, Βούλγαροι κλπ.) διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον, ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῆς δράσεως τῶν Βουλγάρων κομιτατζήδων οἱ ὁποῖοι, ἐνισχυθέντες καὶ ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους στρατιωτικούς, ἐκινοῦντο πανταχοῦ δραστηρίως πρὸς ὕψωσιν τῆς βουλγαρικῆς σημαίας καὶ ἐγκαθίδρυσιν βουλγαρικῶν ἀρχῶν, εὐθὺς ὡς κατελύοντο αἱ τουρκικαὶ ἀρχαί. Ἡ Χωροφυλακὴ ἐπετέλεσε θαυμασίως τὸ ἔργον τοῦτο παρὰ τὸ ὀλιγάριθμον τῶν δυνάμεών της. Κατὰ τὰς ἐπισήμους ἐκθέσεις τὸ σύνολον τῆς ἐμπολέμου δυνάμεως τοῦ Σώματος καὶ διὰ τὰ δύο μέτωπα (Μακεδονίας καὶ Ἠπείρου) ἀνήρχετο εἰς 180 ἀξιωματικούς, 69 ἀνθυπασπιστάς, 4400 χωροφύλακας, 2300 ἐθνοφρουροὺς καὶ 800 ἀποσπασθέντας κληρωτοὺς στρατιώτας. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτῆς ἐσημειώθη σημαντικὴ διαρροή, διότι πολλοὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες, καταλαμβανόμενοι ὑπὸ ἐθνικοῦ πολεμικοῦ οἴστρου, ἐγκατέλειπον τὰς τάξεις των καὶ ἐσχημάτιζον ἄτακτα σώματα ἢ προσεχώρουν εἰς ὑφιστάμενα, διὰ νὰ μάχωνται κατὰ τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ πυρός. Οὕτω, δεκάδες τινὲς χωροφυλάκων, ὑπὸ ἕνα ἀνθυπομοίραρχον ἢ ἀνθυπασπιστὴν ἢ ἐνωμοτάρχην, ἀνελάμβανον νὰ ἐγκαθιδρύσουν τὴν ἑλληνικὴν κυριαρχίαν καὶ νὰ ἐξασφαλίσουν αὐτὴν ἀπὸ τὰς δολίας ἐπιθέσεις τῶν κομιτατζήδων εἰς πόλεις χιλιάδων κατοίκων. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις δύο ἢ τρεῖς χωροφύλακες ὑπὸ ἕνα ὑπενωμοτάρχην κατελάμβανον κώμας καὶ χωρία καὶ ὠχυροῦντο εἰς προχείρως ἱδρυόμενον ἀστυνομικὸν σταθμόν, ὅπου ὕψωνον τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν, ἀγρυπνοῦντες ἐπὶ πολλὰς νύκτας καὶ ἡμέρας μὲ τὸ ὅπλον ἀνὰ χεῖρας, πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐπι-

Ὑπομοίραρχος Κωνσταντῖνος Μανωλικίδης, ὅστις τὴν ἑσπέραν τῆς 26.10.1912 εἰσῆλθε πρῶτος εἰς Θεσσαλονίκην ἐπὶ κεφαλῆς στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος.

θέσεων Τούρκων καὶ Βουλγάρων, ἕως ὅτου καταφθάσουν ἑλληνικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις.

Ἤδη τὴν ἑσπέραν τῆς 26 Ὀκτωβρίου 1912, πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατηγείου καὶ τοῦ Τούρκου ἀρχιστρατήγου Χασὰν Ταξὶν πασᾶ συνθήκης παραδόσεως τῆς Θεσσαλονίκης, ἓν μικρὸν ἀπόσπασμα Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Κωνστ. Μανωλικίδην, δύο ἐφίππων ὑπενωμοταρχῶν καὶ τριῶν ἱππέων χωροφυλάκων, ἐκτελοῦν ὑπηρεσίαν στρατολογίας τῆς 7ης Μεραρχίας, ἀπετόλμησεν εἴσοδον εἰς τὴν εἰσέτι τουρκοκρατουμένην πόλιν καὶ ὑπὸ τὰ κατάπληκτα ὄμματα τῶν νυκτερινῶν διαβατῶν ἐστάθμευσε διὰ τῆς Ἐγνατίας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Ὄλυμπος-Παλάς». Τὸ μικρὸν αὐτὸ ἀπόσπασμα Χωροφυλακῆς ἦτο ἡ πρώτη εἰσελθοῦσα εἰς τὴν περιπόθητον πόλιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἑλληνικὴ δύναμις, ἀκριβῶς δὲ τὴν 26ην Ὀκτωβρίου, ἡμέραν ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Δημητρίου, προαιωνίου προστάτου τῆς Θεσσαλονίκης.

Τὴν 27ην Ὀκτωβρίου 1912 τμῆμα ἐφίππου καὶ πεζῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Ραζέλον εἰσῆλθε, μετὰ τμήματος εὐζώνων, ὡς πρώτη ἑλληνικὴ ἀπελευθερωτικὴ δύναμις εἰς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης, διασχίσασα τὴν Ἐγνατίαν ὁδὸν ὑπὸ τὰς ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὰς τοῦ πλήθους. Κατελήφθησαν ἀμέσως τὸ Διοικητήριον καὶ τὰ ἄλλα κρατικὰ κτίρια, διεσκορπίσθησαν ἀνὰ τὴν πόλιν μεικταὶ περιπολίαι Στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς καὶ παρεσκευάσθη ἡ κατὰ τὴν ἑπομένην θριαμβευτικὴ εἴσοδος τοῦ Διαδόχου Ἀρχιστρατήγου. Ἀλλ' ἡ τήρησις τῆς τάξεως καὶ ἡ διασφάλισις τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας εἰς τὴν Θεσσαλονίκην

εἶχεν ἰδιάζουσαν σημασίαν, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκεῖ αὐθαίρετον ἐγκαθίδρυσιν τμήματος βουλγαρικοῦ στρατοῦ. Διὰ τοῦτο ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἡ ἵδρυσις χωριστῆς Διευθύνσεως Ἀστυνομίας εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Πρὸς τοῦτο ἐστάλη δύναμις 150 Κρητῶν χωροφυλάκων, μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἐπιλεγέντων, (ἡ Κρήτη εἶχεν ἤδη ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου κηρυχθῆ τμῆμα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους) ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Μομφερράτου, ἕως τότε ἀρχηγοῦ τῆς Κρητικῆς Χωροφυλακῆς, ὅστις διωρίσθη διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας Θεσσαλονίκης. Ὁ Μομφερρᾶτος ἦτο ταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ ἀλλ' ἐνετάχθη εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ὡς ἀντισυνταγματάρχης, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ διοικηταὶ τῶν τμημάτων τῆς Κρητικῆς Χωροφυλακῆς ἐνετάχθησαν ὡς μοίραρχοι, ὑπομοίραρχοι καὶ ἀνθυπομοίραρχοι. Ἡ Κρητικὴ Χωροφυλακὴ ἐπετέλεσεν ἄριστα τὰ καθήκοντά της, ἐπιβάλλουσα μετ' εὐπρεπείας καὶ ἀνθρωπισμοῦ τὴν τάξιν κατὰ τὰς κρισίμους ἐκείνας στιγμὰς καὶ ἀντιμετωπίσασα μετ' αὐστηρότητος ἀλλὰ καὶ ψυχραιμίας τὰς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων προκαλουμένας ταραχὰς καὶ ἀνωμαλίας.

Νοέμβριος 1912. Ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῆς Θεσσαλονίκης. Πρῶτος δεξιά, ὁ ὑπομοίραρχος Κωνστ. Μανωλικίδης, μετ' ἄλλων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατεύματος.

Ὅταν ἐξεδηλώθη ἡ βουλγαρικὴ ἐπιβουλὴ συνέβαλε σημαντικῶς εἰς τὴν ἀπομόνωσιν καὶ συντριβὴν τῶν ἐγκατεστημένων εἰς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης βουλγαρικῶν δυνάμεων.

Ἡ λοιπὴ ἀπελευθερωθεῖσα χώρα ἀπετέλεσε τὴν «Ἀνωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας» μὲ Ἀνώτερον Διοικητὴν τὸν ἀντισυνταγματάρχην Ραζέλον καὶ ἕδραν τὴν Βέροιαν. Ἡ λίαν σύντομος ἀνασκόπησις τῆς πρὸ τοῦ 1940 ἱστορίας τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν εἰσαγωγὴν αὐτὴν δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐπεκταθῶμεν λεπτομερέστερον εἰς τὰ γεγονότα τῆς περιόδου τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, τὰ σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν δρᾶσιν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς. Ἀλλ' αἱ ἐπίσημοι ἐκθέσεις τοῦ Ἀρχιστρατήγου καὶ τῶν Διοικητῶν Στρατιωτικῶν Σωμάτων, ὁμιλοῦν λίαν εὐγλώττως διὰ τὸ συντελεσθὲν ἐκεῖ μέγα ἐθνικὸν ἔργον ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς. Κατανεμηθεῖσαι εἰς Ὑποδιευθύνσεις καὶ Σταθμοὺς εἰς ὁλόκληρον τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν περιοχὴν τῆς Μακεδονίας, αἱ πενιχραὶ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ἐπάλαισαν ἀπεγνωσμένως πρὸς τὰς βουλγαρικὰς στρατιωτικὰς καὶ κομιτατζηδικὰς δυνάμεις, ἐν ἀρχῇ δὲ καὶ πρὸς τὰς ὑπολειπομένας καὶ διεσκορπισμένας ἐκεῖ (ἰδίως εἰς τὴν δυτικὴν Μακεδονίαν) τουρ-

Περίπολος τῆς Κρητικῆς Χωροφυλακῆς εἰς Θεσσαλονίκην μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πόλεως τὸ 1912.

κικὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις, πρὸς διατήρησιν τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας. Ἐπανειλημμένως συνεπλάκησαν πρὸς βουλγαρικὰς δυνάμεις ἢ συμμορίας καὶ πολλάκις διεξήγαγον ἀληθεῖς μάχας, κατὰ τὰς ὁποίας ἱκανοὶ ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν. Συγχρόνως ἀντιμετώπιζον καθημερινῶς ἐνέδρας, δολοπλοκίας καὶ πλεκτάνας, αἱ ὁποῖαι ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἐξόντωσίν των ἢ τὴν ἐκδίωξίν των ἐκ τῶν ἐδαφῶν αὐτῶν. Ἂν ἅπαντα τὰ ἀπελευθερωθέντα κατὰ τὸν ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον ἐδάφη τῆς Μακεδονίας διετηρήθησαν μέχρι τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου καὶ τῆς εἰρήνης ὑπὸ ἑλληνικὴν κυριαρχίαν, ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν προσάρτησίν των κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης, τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὴν γενναίαν δρᾶσιν καὶ τὰς θυσίας τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς.

Καὶ εἰς τὴν Ἤπειρον ἡ συμβολὴ τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα ὑπῆρξε θεμελιώδης. Εἰς τὴν ὑπὸ τὸν ἀντιστράτηγον Σαπουντζάκην δρῶσαν Στρατιὰν εἶχεν ἀποσπασθῆ ὡς ἀνώτερος στρατονόμος ὁ ταγματάρχης Νικ. Τρουπάκης, ἐν ᾧ εἰς ἑκάστην τῶν Μεραρχιῶν εἶχον συγκροτηθῆ στρατονομικὰ ἀποσπάσματα ὑπὸ ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς. Ἅμα τῇ εἰσβολῇ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ εἰς Ἤπειρον συνεκροτήθησαν ἀνταρτικὰ σώματα, ἐκ τῶν ὁποίων δύο ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ μὲ ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ Σώματος. Τὸ ἕν, ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Καρύδην, ἔδρασεν εἰς τὴν περιφέρειαν Πραμάντων καὶ ἐν συνεχείᾳ μεταφερθὲν εἰς Κέρκυραν μετέσχεν εἰς τὴν κατάληψιν τῆς περιφερείας Χειμάρρας καὶ τὸ ἄλλο ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Βασιλείου εἰς τὴν περιοχὴν Ξηροβουνίου. Σπουδαῖον ρόλον διεδραμάτισε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἐπιχειρήσεων ἡ Ὑποδιεύθυνσις Χωροφυλακῆς Λευκάδος, ἡ ὁποία ἐχρησίμευεν ὡς σύνδεσμος διαβιβάσεως πληροφοριῶν, τῶν ἀνὰ τὴν Ἤπειρον δρώντων ἀνταρτικῶν σωμάτων, εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τἀνάπαλιν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἀποστολὴν ἀνταρτικῶν σωμάτων καὶ τὸν ἐφοδιασμόν των. Τὰ διατιθέμενα τμήματα τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἀπελευθερουμένων ἐδαφῶν τῆς Ἠπείρου, κατὰ τὸ πλεῖστον δυνάμεως ὀλίγων ἀνδρῶν, δὲν ἀντιμετώπιζον τὰ προβλήματα ἐκείνων τῆς Μακεδονίας, ὅπου ἔδρων πολυάριθμοι βουλγαρικαὶ συμμορίαι βοηθούμεναι ὑπὸ βουλγαρικῶν πληθυσμῶν. Εἶχον ὅμως νὰ παλαίσουν πρὸς ὠργανωμένας καὶ καλῶς ἐφωδιασμένας ἀλβανοτουρκικὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι εἴτε ἠμύνοντο σθεναρῶς, εἴτε ἐξώρμων αἰφνιδιαστικῶς ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν.

Ἀπὸ τῆς 10ης Ἰανουαρίου 1913 τὴν ἀρχηγίαν τῶν στρατευμάτων πολιορκίας τῶν Ἰωαννίνων ἀνέλαβεν αὐτοπροσώπως ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος. Ἐκ τῶν πρώτων ἐνεργειῶν αὐτοῦ ἐπείγουσα ἦτο, σχεδὸν δι' ἀπογυμνώσεως τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου τῆς Ἑλλάδος ἐξ ὀργάνων ἀσφαλείας, ἡ μεταφορὰ εἰς Ἤπειρον ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐχθρικῶν ἀλβανικῶν στοιχείων καὶ ἐπέκτασιν τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν τῆς Ἠπείρου. Ὅταν δὲ τὴν 21ην Φεβρουαρίου 1913 παρεδόθησαν τὰ Ἰωάννινα, πρώτη ἡ Χωροφυλακὴ μετὰ τριῶν ἰλῶν ἱππικοῦ εἰσῆλθε θριαμβευτικῶς εἰς τὴν πόλιν. Πρῶτος διευθυντὴς Ἀστυνομίας Ἰωαννίνων διωρίσθη ὁ ταγματάρχης τῆς Χωροφυλακῆς Θεμ. Φλῶρος, ὅστις ἐστάλη ἐκ Μεσσηνίας, φθάσας ἐπὶ κεφαλῆς 5 ἀξιωματικῶν, 3 ἀνθυπασπιστῶν, 15 ὑπαξιωματικῶν καὶ 150 χωροφυλάκων. Γενικῶς διετέθη διὰ τὴν Ἤπειρον δύναμις Χωροφυλακῆς περίπου 25 ἀξιωματικῶν, 20 ἀνθυπασπιστῶν, 150 ὑπαξιωματικῶν καὶ 1200 χωροφυλάκων, ἐκτὸς τῶν μαχομένων εἰς τὰ ἀνταρτικὰ σώματα. Σημαντικὸν μέρος τῆς δυνάμεως αὐτῆς ἐξευρέθη διὰ σχεδὸν τελείας ἀφαιμάξεως τῆς Κρητικῆς Χωροφυλακῆς. Ἐνισχύσεις ἐπίσης ἐστάλησαν εἰς τὰ ἀπελευθερωθέντα ἐδάφη καὶ ἐκ Σάμου μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν της καὶ τὴν ἔνταξιν τῆς ἐπιτοπίου δυνάμεως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Χωροφυλακήν.

Ἀξία ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι ἡ ἡρωικὴ δρᾶσις τοῦ ταγματάρχου τῆς Χωροφυλακῆς Σπ. Σπυρομήλιου. Τέκνον τῆς Χειμάρρας, ἐφλέγετο ὑπὸ τοῦ πόθου ἀπελευθερώσεως τῆς γενετείρας του. Ὁ Σπυρομήλιος, ἐν ἀρχῇ ἔλαβεν ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγείου, κατ' ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως, εἰδικὴν ἐμπιστευτικὴν ἀποστολήν, νὰ περιφέρεται ἐλευθέρως ἀνὰ τὴν Ἤπειρον πρὸς συνεννοήσεις μετὰ τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων, συντονισμὸν τῆς δράσεώς των καὶ περισυλλογὴν πληροφοριῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Κέρκυραν, ὅπου συνεκέντρωσε καὶ ὠργάνωσεν ἐθελοντικὰ σώματα. Τὴν 5ην Νοεμβρίου 1912 ἐπὶ κεφαλῆς τῶν σωμάτων αὐτῶν, εἰς τὰ ὁποῖα μετεῖχον εἷς ἀνθυπομοίραρχος, εἷς ἐνωμοτάρχης καί τινες χωροφύλακες, ἀπεβιβάσθη εἰς τὸν ὅρμον τῆς Σπηλιᾶς, ἐξώρμησεν αἰφνιδιαστικῶς καὶ κατέλαβεν αὐθημερὸν τὴν Χειμάρραν, αἰχμαλωτίσας κατόπιν συμπλοκῆς τὴν τουρκικὴν φρουράν. Ἐπεκτείνας τὴν ἑλληνικὴν κυριαρχίαν εἰς ὁλόκληρον τὴν περιφέρειαν Χειμάρρας, ἀνεκηρύχθη ἀρχηγὸς τοῦ σώματος κατοχῆς. Κατὰ τὰ μέσα Μαρτίου 1913, συντελεσθείσης τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἀπὸ Ἰωαννίνων μέχρι Χειμάρρας ἐδαφῶν, ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς εἰσῆλθε καὶ εἰς τὴν Χειμάρραν.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν μεγάλων Δυνάμεων ὑπογραφὴν τοῦ Πρωτοκόλλου τοῦ Λονδίνου τῆς 29ης Ἰουλίου 1913, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνεγνωρίζετο ἀλβανικὴ ἐθνότης καὶ ἱδρύετο ἀνεξάρτητον ἀλβανικὸν κράτος, ἡ Ἑλλὰς ὑπεχρεώθη νὰ ἀποσύρῃ τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις της ἀπὸ τὰ ἐκεῖθεν τῶν καθορισθέντων νοτίων συνόρων τοῦ ἱδρυομένου ἀλβανικοῦ κράτους ἐδάφη. Καθυστερήσασα ἐπί τινα χρόνον τὴν ἐκκένωσιν, λόγῳ δυσφορίας τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ἀρνήσεως τοῦ Σπυρομήλιου, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τελικῶς διὰ νὰ μὴ ἐξοργίσῃ τὰς Εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις ἐπὶ ζημίᾳ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις τῆς εἰρήνης, κατ' Ἰανουάριον 1914, διέταξε τὴν πλήρη

Στιγμὴ ἀναμονῆς ἀπεσταλμένου τοῦ 'Εσσὰτ πασᾶ πρὸς παράδοσιν τῆς πόλεως τῶν 'Ιωαννίνων εἰς τὸν στρατηγὸν Σοῦτσον, 21.2.1913. 'Εξ ἀριστερῶν: ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Ν. Τρουπάκης (μετὰ τριῶν διαγγελέων), διοικητὴς τηλεγράφων Λαουτάρης, ὑπίλαρχοι Β. Μελᾶς, Κλεῖτος, λοχίας Μπαλτατζῆς, στρατηγὸς 'Αλ. Σοῦτσος, ὑπίλαρχος Παπάγος, νομάρχης Φορέστης.

ἐκκένωσιν τῆς Χειμάρρας. Ὁ Σπυρομήλιος ἠρνήθη νὰ ὑπακούσῃ καὶ ἀφοῦ ἀπηύθυνε δραματικὴν ἔκκλησιν πρὸς τὸ Πανελλήνιον, τὴν 9ην Φεβρουαρίου 1914 ἐκήρυξε τὴν αὐτονομίαν τῆς Χειμάρρας. Ἡ κυβέρνησις διέταξε τὴν σύλληψιν τοῦ Σπυρομήλιου. 'Αλλ' ὁ σταλεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ 26ου Συντάγματος Πεζικοῦ ἀντισυνταγματάρχης Δούλης πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς, 'Ηπειρώτης καὶ αὐτός, προσεχώρησεν εἰς τὸ κίνημα καὶ ἐγένετο ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν τῆς αὐτονόμου 'Ηπείρου.

Αἱ διακηρύξεις καὶ δραματικαὶ ἐκκλήσεις τοῦ Σπυρομήλιου εἶχον συγκλονίσει τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων, πανταχόθεν δὲ ἔσπευδον ἐθελονταὶ πρὸς τὴν Ἤπειρον. Ἰδιαιτέρως κατελήφθη ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἐξ ὅλων δὲ τῶν περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ

Ὁ δολοφόνος τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Α', Σχοινᾶς Γ., μετὰ τὴν σύλληψίν του ὑπὸ χωροφυλάκων ἐν Θεσσαλονίκῃ τὸν Μάρτιον τοῦ 1913, ὁδηγεῖται εἰς τὴν 'Αστυνομίαν.

Σπῦρος Σπυρομήλιος
ταγματάρχης Χωροφυλακῆς

'Εγεννήθη ἐν 'Αθήναις τὸ 1864. Κατετάγη εἰς τὴν Χωροφυλακήν. Τὸ 1903-1905, ὡς μοίραρχος, προσεκολλήθη εἰς Προξενεῖον Θεσσαλονίκης καὶ ἔδρασεν εἰς τὸν Μακεδονικὸν 'Αγῶνα ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Μπούας», τραυματισθεὶς εἰς Μορίχοβον. Τὴν 6-12-1912 ἐξήγειρε τοὺς Χειμαρριώτας εἰς ἐπανάστασιν. Τὴν 9-2-1914 ἐκήρυξε τὴν αὐτονομίαν τῆς Βορείου 'Ηπείρου. 'Απέθανε τὸ 1930.

χωροφύλακες ἐγκατέλειπον τὰς τάξεις των καὶ παρὰ τὰ αὐστηρὰ ἀπαγορευτικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως ἐπετύγχανον νὰ φθάσουν εἰς τὴν Ἤπειρον. Τελικῶς κατώρθωσαν νὰ διαφύγουν 34 ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ καὶ 230 ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, καταταχθέντες εἰς τὸν στρατὸν τῆς αὐτονόμου 'Ηπείρου, ἐκτὸς τῶν ἤδη ἀπ' ἀρχῆς ἐκεῖ εὑρισκομένων. Οἱ ἐπὶ κεφαλῆς εἰδικῶν σωμάτων ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Βορείου 'Ηπείρου, πολεμήσαντες μὲ γενναιότητα καὶ αὐτοθυσίαν ἐναντίον πολλαπλασίων ἐχθρῶν καὶ κερδίσαντες πολλὰς μάχας εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ἀλβανοτουρκικῶν στρατευμάτων. Οἱ ἀνθυπασπισταὶ καὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, διὰ νὰ μὴ διακρίνωνται, ἔφερον στολὴν καὶ ὀνομασίαν ἀξιωματικῶν τῆς Ξηρᾶς προαγόμενοι κατὰ ἕνα βαθμόν.

Ἡ ἔκθεσις τῶν πολεμικῶν γεγονότων τῆς αὐτονόμου 'Ηπείρου ἐπεφύλαξε ξεχωριστὴν θέσιν εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς. 'Επολέμησαν μὲ φανατισμὸν καὶ γενναιότητα καὶ ὑπῆρξαν οἱ κύριοι συντελεσταὶ τῆς νικηφόρου ἀπωθήσεως τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων εἰς τὰς μάχας Χειμάρρας - Δελβίνου καὶ Σενίτσης. 'Ιδιαιτέρως ἐξαίρεται ἡ γενναιότης τοῦ ἀνθυπομοιράρχου - ὑπολοχαγοῦ Φλωράκη καὶ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ - ἀνθυπολοχαγοῦ Ράγγου, οἱ ὁποῖοι ἐτραυματίσθησαν βαρέως. 'Επίσης ὁ ἀνθυπασπιστὴς - ἀνθυπολοχαγὸς Κολλᾶτος, ὁ ὁποῖος εἶχε διαφύγει ἀπὸ τὴν Τρίπολιν μὲ ὅλους τοὺς ὑπαξιωματικοὺς τῆς Διευθύνσεως, κατήγαγε λαμπρὰν νίκην ἀπωθήσας τοὺς 'Αλβανοὺς πέραν τοῦ Λιμπόβου. 'Εφονεύθησαν τρεῖς χωροφύλακες καὶ ἐτραυματίσθησαν πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται.

Συγχρόνως ἡ ἀγωνιζομένη εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν Χωροφυλακὴ εἶχεν ἀναλάβει εἰς τὴν Βόρειον Ἤπειρον καὶ τὸ καθαυτὸ ἀστυνομικὸν ἔργον τηρήσεως τάξεως καὶ ἀσφαλείας, εἰς τὸ ὁποῖον ἐβοηθεῖτο καὶ ὑπὸ προσληφθέντων ἐθελοντῶν ἐπιτοπίως. Τὸ ἔργον τοῦτο ἤσκησε καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κορυτσᾶς ὅπου ἐπὶ κεφαλῆς τῆς αὐτονόμου κινήσεως ἦτο ὁ στρατηγὸς Τσόντος - Βάρδας. 'Εκεῖ εἶχον συγκεντρωθῆ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἐκ τῶν ὑπηρετούντων εἰς Μακεδονίαν. Ἡ ἀστυνόμευσις ἀνῆκεν εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπίσης εἶχον συγκροτηθῆ πολεμικὰ τμήματα πρωταγωνιστήσαντα εἰς τὴν ἀνακατάληψιν τῆς Κορυτσᾶς.

Ὁ Βορειοηπειρωτικὸς ἀγὼν ἔληξε μὲ τὴν κήρυξιν τοῦ Α' Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ὅτε ἡ Ἑλλὰς ἐκλήθη ὑπὸ τῶν συμμάχων νὰ ἀνακαταλάβῃ προσωρινῶς τὴν Βόρειον Ἤπειρον, ἀπομακρυνθεῖσα βιαίως ἐκεῖθεν ὀλίγον ἔπειτα ὑπὸ τῶν 'Ιταλῶν. Οἱ ἔχοντες ἤδη ἀποταχθῆ «ἐπὶ λιποταξίᾳ» ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἐπανῆλθον εἰς τὰς τάξεις των καὶ ἀνέκτησαν τοὺς βαθμοὺς των, δικαιωθέντες διὰ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσίν των.

Μέχρι τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἑλληνοβουλγαρικοῦ πο-

λέμου τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Μακεδονίαν ἦτο ἐξαιρετικῶς δύσκολον καὶ πολύπλοκον. Οἱ Βούλγαροι ἐθεωροῦντο βάσει τῶν συνθηκῶν φίλοι καὶ σύμμαχοι. Μολονότι βουλγαρικὰ στρατεύματα καὶ κομιτατζηδικαὶ συμμορίαι εἰσέβαλλον συνεχῶς καὶ ἕδρων εἰς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατεχομένας περιοχάς, λεηλατοῦντες καὶ κατασφάζοντες τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμούς, πολλάκις δὲ καταλύοντες τὰς ἑλληνικὰς ἀρχάς, ἡ ὑπεύθυνος διὰ τὴν τάξιν καὶ τὴν στερέωσιν τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας Χωροφυλακὴ ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἐπιδεικνύῃ μετριοπάθειαν καὶ νὰ ἀνέχεται ἐγκληματικὰς πράξεις, λαμβάνουσα πάντοτε ἤπια μέτρα διὰ νὰ μὴ διαταράξῃ τὰς σχέσεις τῶν «συμμάχων».

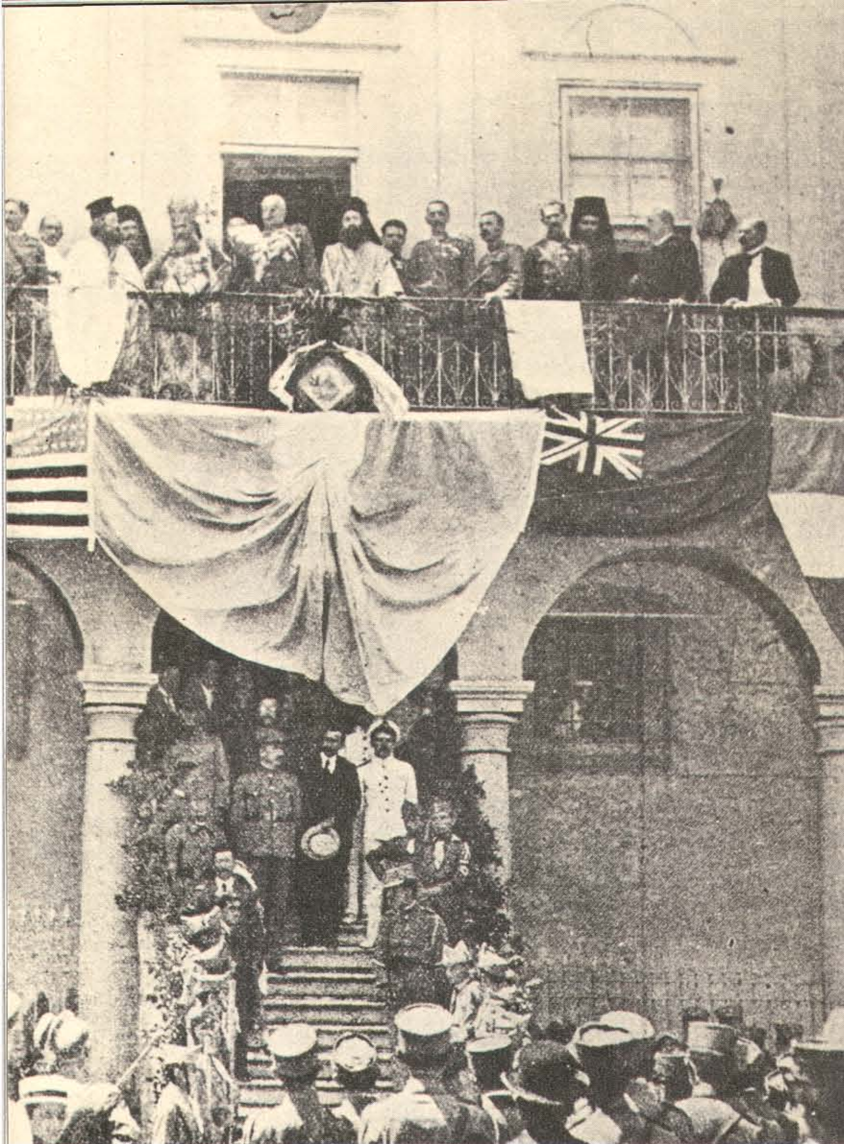
Ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἤρχισαν αἱ ἑλληνοβουλγαρικαὶ ἐχθροπραξίαι, ἐλύθησαν αἱ χεῖρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία ἀνέπτυξε κεραυνοβόλον δραστηριότητα πρὸς ἄμεσον ἐξόντωσιν τῶν συμμοριῶν, κατάπαυσιν τῶν βουλγαρικῶν βιαιοπραγιῶν εἰς βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ ἐξάλειψιν παντὸς ἴχνους βουλγαρικῆς ἐπιβουλῆς κατὰ τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας. Ὅταν δὲ τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα, κατόπιν σειρᾶς νικηφόρων μαχῶν, προήλασαν εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων κατεχόμενα ἐδάφη τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ἡ Χωροφυλακὴ ἀνέλαβε καὶ ἐκεῖ τὸ ἔργον ἐπιβολῆς τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας, ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως καὶ διασφαλίσεως τῶν μετόπισθεν τοῦ μαχομένου Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

15. Α' ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ — Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ Μ. ΑΣΙΑΝ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΝ

Τὰ ἐσωτερικὰ δραματικὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ἐξετυλίχθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Α' Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἀνήκουν εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ. Θὰ ἐξετεινόμεθα πέραν τοῦ δέοντος, ἂν παρεσυρόμεθα εἰς ἐκθέσεις καὶ σχόλια περὶ τούτων, ἔστω καὶ ἂν ἐρρίπτομεν τὸ βάρος τῆς ἐξιστορήσεως εἰς τὰς ἐπιπτώσεις τῶν θυελλωδῶν καταστάσεων καὶ δραματικῶν ἐναλλαγῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς. Ἦτο φυσικὸν καὶ μοιραῖον εἰς τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἔξαψιν τῶν πολιτικῶν παθῶν, ὑποδαυλιζομένην καὶ ὑπὸ τῶν ξένων προπαγανδῶν, ἔξαψιν ἡ ὁποία ὡδήγησεν εἰς ἐθνικὸν διχασμὸν μέχρις ἐμφυλίου σπαραγμοῦ, νὰ μὴ μείνῃ ξένη ἡ Χωροφυλακή. Αἱ λέξεις προδοσία, ἀντεθνικὴ δρᾶσις, ἀργυρώνητα ὄργανα τῶν ξένων, καταστροφεῖς τῆς πατρίδος κλπ., χρησιμοποιούμεναι κατὰ κόρον καὶ ὑπὸ τῶν δύο πλευρῶν, εἶχον χάσει τὴν σημασίαν των καὶ ἐδικαιολόγουν ἁπλῶς τὰς χειρίστας τῶν πράξεων τῶν ἀντιπάλων. Καὶ ἡ Χωροφυλακή, εὑρισκομένη κατ' ἀνάγκην εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης τῶν ἀντιμαχομένων πολιτικῶν παρατάξεων, εἰς τὴν δίνην τῶν παθῶν παρασυρομένη ἐνίοτε μερικῶς εἰς παρερμηνείαν τῆς ἀποστολῆς της καὶ πολλάκις καθισταμένη μοιραίως θῦμα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ καθήκοντος, ὑφίστατο καὶ αὐτὴ τὰς συνεπείας τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ.

Ἐξ Ἀθηνῶν ἐστάλη εἰς τὴν Θεσσαλονίκην εἰδικὸν ἐκ 1 000 ἀνδρῶν τάγμα Χωροφυλακῆς, μὲ τὴν ἀποστολὴν νὰ καθιερώσῃ εἰς τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν χώραν τάξιν, συγχρόνως δὲ νὰ ἀντιμετωπίσῃ κίνησιν κομιτατζήδων καὶ ξένας ἐπιβουλάς. Τὸ παραμένον εἰς Θεσσαλονίκην τμῆμα προσεχώρησεν εἰς τὴν ἐπανάστασιν, εἴτε διότι ἀπηρτίζετο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ Κρητῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, εἴτε διότι, ὡς ἰσχυρίζοντο τινές, διεδόθη ἐπιτηδείως ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ γαλλικοῦ στρατοῦ ὅτι πρόκειται ἄλλως νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς Σέρβους τὴν Θεσσαλονίκην. Μετὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐπαναστάσεως ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ εἰς ἄλλας περιφερείας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ἐκεῖ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ἀρνούμενοι νὰ προσχωρήσουν εἰς τὸ κίνημα καὶ ἐννοοῦντες νὰ παραμείνουν πιστοὶ εἰς τὴν νομιμόφρονα Κυβέρνησιν τῶν Ἀθηνῶν, ἐφυλακίζοντο, ἐκακοποιοῦντο, ὑφίσταντο παντοειδεῖς διώξεις. Ὅταν ἐπετύγχανον νὰ διέλθουν πρὸς τὸ καθεστὼς τῆς ἑτέρας παρατάξεως, ἀναποφεύκτως μετεῖχον τοῦ φανατισμοῦ καὶ τοῦ πάθους τῆς ἄλλης πλευρᾶς.

Ὅταν τὸ κίνημα τῆς Θεσσαλονίκης ἐπεβλήθη εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ κατέστη τὸ νόμιμον καθεστὼς ὁλοκλήρου τῆς χώρας, ἀπετάχθησαν ὁμαδικῶς ἐκ τοῦ σώματος τῆς Χωροφυλακῆς εἷς συνταγματάρχης, 12 ἀντισυνταγματάρχαι, 27 ταγματάρχαι, 46 μοίραρχοι καὶ περὶ τὰς πέντε ἑκατοντάδας κατώτεροι ἀξιωματικοί, ἀνθυπασπισταὶ καὶ ὑπαξιωματικοί. Σχεδὸν πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτοί, ἦσαν μορφωμένοι, πτυχιοῦχοι τῆς Νομικῆς ἢ ἀπόφοιτοι τῶν Σχολῶν, πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν, μεγάλης ἐθνικῆς δράσεως καὶ ὑπηρετήσαντες εἰς ἡγετικὰς θέσεις, εἶχον ἐπιδείξει σπάνια προσόντα ἱκανότητος, ἀφοσιώσεως εἰς τὸ καθῆκον καὶ ψυχικῆς ἀνωτερότητος. Τὸ δὲ χειρότερον ἦτο ὅτι πρὸς κάλυψιν τῶν δημιουργουμένων κενῶν προήγοντο εἰς ἀνωτέρους βαθμοὺς ὑπαξιωματικοὶ κατὰ παράβασιν τοῦ καθιερωθέντος κανόνος εἰδικῆς καταρτίσεως εἰς τὰς Σχολάς, ἐστερημένοι καὶ γενικῆς καὶ εἰδικῆς μορφώσεως, ἐνίοτε δὲ μὲ μόνον κριτήριον τὴν κομματικήν των τοποθέτησιν καὶ τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὴν πολιτικήν των παράταξιν. Οὕτως εἶχε νοθευθῆ σημαντικῶς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, αἱ δὲ πράξεις βίας αἱ ὁποῖαι ἐσημειώθησαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας κατὰ τὰ ἔτη 1917 - 1920 ἔθεσαν ὑπὸ δοκιμασίαν τὸ συναίσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Μετὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1920 καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, κατὰ μέγιστον μέρος ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἐνέργειαν οἱ ἀποταχθέντες ἀξιωματικοὶ καὶ

1919. Ὁ ἀρχιστράτηγος Λ. Παρασκευόπουλος, ὁμιλῶν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἰωνίας κατὰ τὴν γενομένην αὐτῷ ὑποδοχὴν ἐπὶ τῇ ἀφίξει του εἰς τὴν Σμύρνην. Ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς τηροῦν τὴν τάξιν εἰς τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν πόλιν.

ὑπαξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς. Ἐλάχισται ὅμως ἐγένοντο ἐκκαθαρίσεις προελθόντων ἐκ τοῦ ἐπαναστατικοῦ καθεστῶτος Θεσσαλονίκης ἢ προαχθέντων ὑπὸ τούτου, τοῦτο δὲ ἀφ' ἑνὸς πρὸς ἀποφυγὴν νέων ἀνωμαλιῶν ἀπὸ ἔξαψιν τῶν παθῶν, ἀφ' ἑτέρου διότι εἶχον δημιουργηθῆ πολλὰ κενὰ συνεπείᾳ ἐπεκτάσεως τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας εἰς Μικρὰν Ἀσίαν καὶ Θράκην. Ἐκεῖ, ἀνεξαρτήτως προελεύσεως καὶ καταρτίσεως, τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς ἐπέδειξεν ἐξαίρετον ἐθνικὴν δραστηριότητα καὶ ἔγραψε λαμπρὰς σελίδας τῆς ἱστορίας του.

Ὅτε ἀρχὰς Μαΐου 1919 ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν Σμύρνην μία ἑλληνικὴ μεραρχία, ἡ Ἑλλάς, ὡς ἐντολοδόχος τῶν συμμάχων Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, εἶχε λάβει μόνον ἐξουσιοδότησιν νὰ ἐπιβάλῃ τὴν τάξιν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Σμύρνης καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς ὁλόκληρον τὸν νομὸν Ἀϊδινίου. Ὡς ἐκ τούτου, καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς προοπτικῆς τῶν μεταγενεστέρων ἐξελίξεων, ἡ Ἑλλὰς εἶχεν ὡς πρώτιστον καθῆκον νὰ πατάξῃ τὴν τότε λίαν ἐπικίνδυνον ἀναρχικὴν κατάστασιν καὶ νὰ ἐπιβάλῃ τάξιν καὶ ἀσφάλειαν εἰς πάντας ἐν γένει τοὺς κατοίκους, Χριστιανοὺς καὶ Τούρκους, ἀλλὰ δι' ἀποφυγῆς αὐθαιρεσιῶν καὶ βιαιοπραγιῶν, διὰ μεθόδων πολιτισμένων καὶ ἀξίων τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Εὐρώπης πρὸς τὸ ἑλληνικὸν κράτος. Εἰς τὸ μέγα καὶ ἱστορικὸν τοῦτο ἔργον, ἐκ τῆς ἐκβάσεως ἄλλωστε τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο νὰ ἐξαρτᾶται ἡ μετέπειτα ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς ἐθνικὴ πορεία τοῦ ζητήματος τῶν πολιτικῶν τυχῶν τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ Χωροφυλακὴ ἦτο πανθομολογουμένως ἐνδεδειγμένη νὰ ἀποτελέσῃ πρωταρχικὸν παράγοντα.

Μετὰ τὰς σημειωθείσας ἐντὸς τῆς πόλεως τῆς Σμύρνης δολοφονικὰς ἐνέδρας κακοποιῶν τουρκικῶν στοι-

Ἐκεῖ εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀνατολῆς οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐμάχοντο νυχθημερὸν διὰ νὰ ἐκκαθαρίσωσι τὸ ἔδαφος ἀπὸ τὰς ἀγρίας ὀρδὰς τῶν Τσετῶν, προστατεύοντες τὸ χριστιανικὸν στοιχεῖον καὶ ἐξασφαλίζοντες τὰ νῶτα τοῦ μαχομένου στρατοῦ μας. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς γενναίους αὐτοὺς χωροφύλακας τῆς εἰκόνος δὲν ἐπέστρεψαν ὀπίσω. (Μαγνησία 1920).

χείων, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ κατοχῆς ἐκήρυξε τὸν στρατιωτικὸν νόμον. Τὴν 4ην Μαΐου 1919, τὸ ἐπιμελῶς παρασκευασθὲν εἰς τὸ Σχολεῖον Χωροφυλακῆς τάγμα δυνάμεως 500 ἀνδρῶν, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Χωροφυλακῆς Χατζηϊωάννου, ἀπεβιβάσθη εἰς Σμύρνην. Συγχρόνως ἐστάλη καὶ ἑτέρα συσταθεῖσα ἐπὶ τοῦτο δύναμις Χωροφυλακῆς. Οἱ ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ ἐπανηγύρισαν τὴν ἐκεῖ ἄφιξιν τῶν δυνάμεων Χωροφυλακῆς καὶ ᾐσθάνθησαν ἀνακούφισιν, πλήρεις ἐμπιστοσύνης διὰ τὴν ἀσφάλειάν των μετὰ τὰ σημειωθέντα ἀναρχικὰ καὶ δολοφονικὰ γεγονότα. Συνεστήθη τότε ἡ «Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἰωνίας» καὶ ἐν τάχει συνεκροτήθησαν ἀστυνομικὰ τμήματα, σταθμοί, ὑπηρεσίαι ἀσφαλείας, φρουραὶ καὶ μεταβατικὰ ἀποσπάσματα.

Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐφαίνετο ὅτι ἐπετεύχθη ἐμπέδωσις τῆς τάξεως καὶ ὅτι τὰ πάντα βαίνουν καλῶς, ὠργανοῦντο ὑπὸ Τούρκων ἀξιωματικῶν, εἰδικῶς σταλέντων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ληστρικαὶ συμμορίαι αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν νὰ δροῦν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Ἰουνίου. Αἱ συμμορίαι αὐταὶ ἀπηρτίζοντο ἐξ αἱμοδιψῶν Τσετῶν ἀφαντάστου θηριωδίας, οἱ ὁποῖοι εἰσέβαλλον εἰς τὰ ὑπὸ ἑλληνικὴν κατοχὴν χωρία καὶ κατέσφαζον τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς μὴ φειδόμενοι καὶ τῶν γυναικοπαίδων. Τοὺς συλλαμβανομένους δι' ἐνέδρας Ἕλληνας στρατιωτικοὺς κατεσπάρασσον ἐν τῇ κυριολεξίᾳ. Ἰδιαίτερον θηριῶδες μῖσος ἔτρεφον πρὸς τοὺς Ἕλληνας χωροφύλακας, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πίπτοντες εἰς χεῖράς των ὑπεβάλλοντο εἰς φρικτὰ μαρτύρια καὶ τὰ ἀκρωτηριασμένα σώματά των ἐγκατελείποντο εἰς δημοσίας ὁδοὺς πρὸς τρομοκράτησιν τῶν ἄλλων.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἀπτόητος ἐπετέλεσε τὸ καθῆκον της καταδιώκουσα ἀπηνῶς τὰς συμμορίας τῶν Τσετῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπληθύνοντο, λόγῳ διεισδύσεως νέων ὁμάδων ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Τουρκίας καὶ προσχωρήσεως ἐπιτοπίων Τούρκων. Μολονότι δυνάμεις τοῦ Στρατοῦ διετέθησαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία ὑπήχθη ὑπὸ τὴν Ἀνωτάτην Στρατιωτικὴν Διοίκησιν, ἡ Χωροφυλακὴ ἐπάλαιε σθεναρῶς καὶ πολλάκις ἀπεγνωσμένως, διατρέχουσα κινδύνους ζωῆς ἢ θανάτου ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν, διεσκορπισμένη εἰς ἀνώμαλα καὶ ὀρεινὰ ἐδάφη, ἄνευ εὐκολίας ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν τμημάτων καὶ σταθμῶν, δρῶσα ἐν τῷ μέσῳ ἐχθρικῶν πληθυσμῶν, οἱ ὁποῖοι κατεσκόπευον τὰς κινήσεις της καὶ περιέθαλπον τὰς συμμορίας.

Ὅλον τὸ διάστημα τοῦ Μικρασιατικοῦ ἀγῶνος ὑπῆρξε διὰ τὴν ἐκεῖ ὑπηρετοῦσαν Ἑλληνικὴν Χωροφυλακὴν ἀληθὴς Γολγοθᾶς. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἰδίως καὶ πρὸ πάντων μετὰ τὴν τεραστίαν διεύρυνσιν τῶν ὑπὸ ἑλληνικὴν κατοχὴν ἐδαφῶν, κατόπιν προελάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ μέχρι Σαγγαρίου, ἡ Χωροφυλακὴ ἐπάλαιεν ἀδιακόπως μὴ διαθέτουσα χρόνον οὔτε διὰ τὸν ὕπνον τῆς νυκτός. Καθημερινῶς κατέφθανον εἰς τὸ Γενικὸν Ἀρχηγεῖον Σμύρνης εἰδήσεις συμπλοκῶν τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς συμμορίας Τσετῶν ἢ καὶ συντεταγμένας στρατιωτικῶς τουρκικὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι εἰσέδυον κρυφίως μὲ τὴν βοήθειαν τῶν Τούρκων τῆς περιοχῆς ἐφωδιασμέναι μὲ ὅλα τὰ πολεμικὰ μέσα καὶ ἐνήδρευον εἰς τὰς διόδους ἐπικοινωνίας ἢ ἐφώρμων αἰφνιδιαστικῶς κατὰ πόλεων καὶ χωρίων, ὅπου ὑπῆρχον δυνάμεις ἀσφαλείας. Αἱ συμπλοκαὶ αὐταὶ κατέληγον πολλάκις εἰς ἀληθεῖς μάχας, κατὰ τὰς ὁποίας αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ὅταν ἀκόμη ἔμενον κύριαι τοῦ ἐδάφους καὶ ἐξολόθρευον ἢ ἔφθειρον τοὺς ἀντιπάλους, ὑφίσταντο κατ' αὐτὰς σοβαρὰς ἀπωλείας.

Δραματικὴ ἦτο ἡ θέσις τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ὅτε ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἀποχωρῇ τελευταία, διὰ νὰ καλύπτῃ τὰ νῶτα καὶ νὰ παρέχῃ ἀσφάλειαν εἰς τὰς ὑποχωρούσας δυνάμεις, ὑφίστατο δὲ τότε λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν ἐνεδρευουσῶν συμμοριῶν Τσετῶν ἀνὰ τὰ πλάγια τῆς πορείας ὑποχωρήσεως, καὶ τῶν μαινομένων ἐντοπίων Τούρκων. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ τακτικὸς Τουρκικὸς Στρατὸς ἐνῷ περιωρίζετο εἰς ἀφοπλισμὸν καὶ περιορισμὸν εἰς στρατόπεδα τῶν αἰχμαλωτιζομένων ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, πρὸς τοὺς αἰχμαλωτιζομένους ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς συμπεριεφέρθη μὲ ἀπάνθρωπον ἀγριότητα. Ἐλάχιστοι ἐκ τούτων ἐπέζησαν καὶ ἐπέστρεψαν.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁμιλήσωμεν λεπτομερῶς διὰ τὰς συμπλοκὰς καὶ μάχας τῆς Χωροφυλακῆς, εἴτε μόνης εἰς τοὺς σταθμοὺς ἀσφαλείας εἴτε μετὰ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, οὔτε διὰ τὰς ἀπωλείας τὰς ὁποίας ὑπέστη εἰς ἑκάστην ἐξ αὐτῶν. Ἀλλ' αἱ σχετικαὶ ἐκθέσεις καὶ στατιστικαὶ ἀναβιβάζουν τὰς ἀπωλείας τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὸν Μικρασιατικὸν ἀγῶνα εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, εἴτε συλληφθέντας δι' ἐνέδρας καὶ κατακρεουργηθέντας, εἴτε φονευθέντας εἰς μάχας, εἴτε αἰχμαλωτισθέντας κατὰ τὴν ὑποχώρησιν, συνολικῶς ἄνω τῶν χιλίων. Ἀριθμὸς ἀληθῶς σημαντικός, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ διατεθεῖσα εἰς Μικρὰν Ἀσίαν δύναμις Χωροφυλακῆς δὲν ὑπερέβαινε τὰς τέσσαρας χιλιάδας ἀνδρῶν. Οὕτως ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ ἐπλήρωσεν ἀφθόνως τὸν φόρον τοῦ αἵματος εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐθνικὴν περιπέτειαν.

Ἀξία ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, ἡ ὁποία βάσει τῆς συνθήκης τῶν Σεβρῶν παρεχωρήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Συνεστήθησαν ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1920, ὅτε κατεπνίγη τὸ κίνημα τοῦ Τζαφὲρ Ταγιάρ, ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς, εἰς δὲ τὴν Ἀδριανούπολιν ἐγκατεστάθη ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Θράκης. Εἰς τινας μάλιστα περιοχάς, ὡς ἡ Καλλίπολις, κατεχομένας ὑπὸ γαλλικῶν στρατευμάτων, ἐπετράπη ἡ ἐγκαθίδρυσις μόνον Χωροφυλακῆς, μὴ ἐπιτραπείσης προελάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους Ἰου-

25 Μαρτίου 1920. Παρέλασις λόχου Χωροφυλακῆς εἰς Ἀδριανούπολιν Ἀνατολικῆς Θράκης.

Ἀξιωματικοὶ Χωροφυλακῆς εἰς Τυρολόην — Ἀνατολικῆς Θράκης τὸ ἔτος 1921.

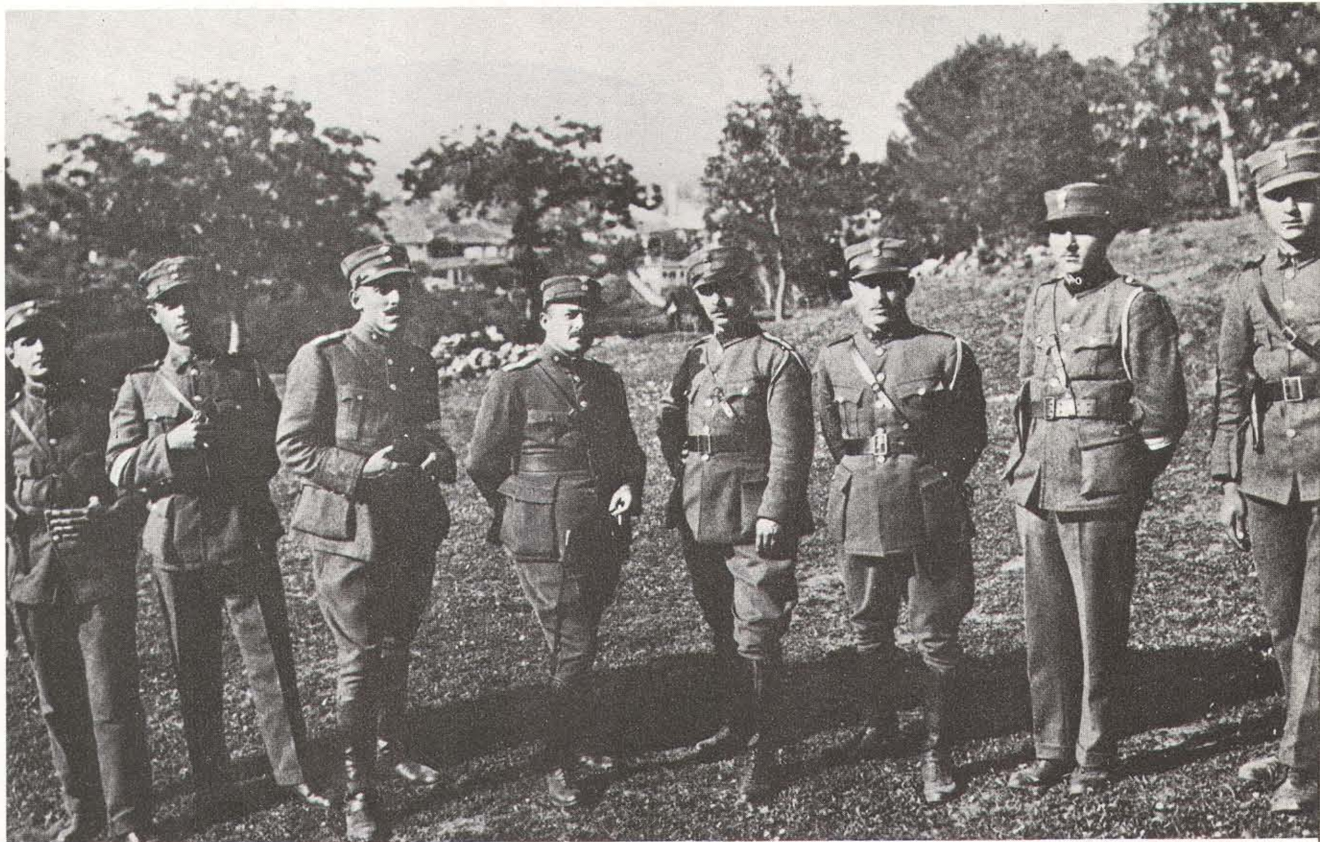
λίου 1920 ἡ Χωροφυλακή, καλῶς ἐπανδρωθεῖσα, ἐφοδιασθεῖσα διὰ στελεχῶν ἐξελθόντων προσφάτως ἐκ τῶν Σχολῶν καὶ κατατμηθεῖσα εἰς τέσσαρας Διοικήσεις, 23 Ὑποδιοικήσεις καὶ πολλοὺς Σταθμούς, ἐπέβαλεν ἀπόλυτον τάξιν εἰς ὁλόκληρον τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν περιοχήν. Βουλγαρικαί τινες συμμορίαι, ἐκπεμπόμεναι ἐκ Βουλγαρίας πρὸς δημιουργίαν ἀνωμαλιῶν καὶ ὑπονόμευσιν τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας, ταχέως ἐξωντώθησαν ἢ ὑπεχρεώθησαν νὰ διαφύγουν ἐκεῖθεν τῶν συνόρων. Ὄχι μόνον οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀλλογενεῖς πληθυσμοί, Μουσουλμᾶνοι καὶ Ἑβραῖοι, ἐξέφραζον τὴν εὐγνωμοσύνην των διὰ τὴν ἐν πνεύματι δικαιοσύνης καὶ μὲ ἀπόλυτον ἀμεροληψίαν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τῆς Χωροφυλακῆς, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν, ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε, εἶχεν ἐπιβληθῆ ἀπόλυτος τάξις καὶ πλήρης ἀσφάλεια.

Ἡ κατάστασις ὑπέστη κεραυνοβόλον ἀλλαγὴν ἀπὸ τοῦ τέλους Αὐγούστου 1922, ὅτε ἀνηγγέλθη ἡ κατάρρευσις τοῦ ἑλληνικοῦ Μικρασιατικοῦ μετώπου καὶ ἤρχισαν νὰ συρρέουν ἐκεῖ μέσῳ Προύσσης, Πανόρ-

μου καὶ Ραιδεστοῦ, τὰ ἀτάκτως ὑποχωροῦντα τμήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Οἱ στρατιῶται ἐγκαταλείποντες τὰς τάξεις των καὶ εἰς οὐδένα πλέον ὑπακούοντες, διαρπάζοντες πολλάκις καταστήματα ἢ προβαίνοντες εἰς βιαιοπραγίας, ἐδημιούργουν ἀναρχικὴν κατάστασιν. Οἱ Τοῦρκοι, προβλέποντες τὴν λῆξιν τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας καὶ ἀποθρασυνθέντες, ἠπείλουν τὸν ἑλληνικὸν πληθυσμὸν καὶ ἐφέροντο ἐχθρικῶς πρὸς τὰ ὄργανα τῆς τάξεως, ἀρνούμενοι ἀκόμη καὶ τὸν ἐπὶ πληρωμῇ ἐπισιτισμόν των. Τὸ δὲ χειρότερον, ἤρχισαν νὰ δροῦν βουλγαρικαὶ καὶ τουρκικαὶ συμμορίαι, αἱ ὁποῖαι κατέκλυσαν τὴν ὕπαιθρον, διαπράττουσαι ληστρικὰς πράξεις εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀπειλοῦσαι νὰ καταλάβουν πολλὰ ἐδάφη δι' ἐξοντώσεως τῶν ἑλληνικῶν ὀργάνων ἀσφαλείας.

Τὴν δραματικὴν αὐτὴν κατάστασιν ἀντιμετώπισε μὲ ψυχραιμίαν, σθένος καὶ ἀποφασιστικότητα ἡ Χωροφυλακή. Ἐν πρώτοις ἐπέβαλε κάποιαν τάξιν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας στρατιώτας, τοὺς πλέον ταραξίας ἐκ τῶν ὁποίων συνέλαβεν, ἀφώπλισε καὶ κατηύθυνε πρὸς Μακεδονίαν. Ἔπειτα ἐστράφη κατὰ βουλγαρικῶν καὶ τουρκικῶν συμμοριῶν, ἃς ἀντιμετώπισε ἐνόπλως καὶ ἐξώντωσε πολλοὺς συμμορίτας. Ὑποχρεωμένη νὰ προστατεύῃ τὴν ὕπαιθρον καὶ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὰς συγκοινωνίας καὶ τὰς μεταφοράς, ἐνέπιπτεν εἰς ἐνέδρας καὶ παγίδας, ὁπότε διεξήγοντο σφοδραὶ συμπλοκαί, κατὰ τὰς ὁποίας ἐφονεύθησαν πολλοὶ χωροφύλακες. Τὴν 24ην Ὀκτωβρίου 1922 τμῆμα Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Σταμ. Σαμπατάκον, ἐκ δύο ἐνωμοταρχῶν καὶ 37 χωροφυλάκων βαδίζον ἐκ 40 Ἐκκλησιῶν πρὸς Νίκην παρὰ τὸ Καδίκιοϊ ὑπέστη σφοδρὰν ἐπίθεσιν ἐνεδρευούσης πολυαρίθμου συμμορίας. Μόνον τρεῖς χωροφύλακες διεσώθησαν, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ μετὰ τοῦ ἀνθυπομοιράρχου ἐφονεύθησαν. Ἀλλὰ θὰ ἐθρηνοῦντο πολλὰ θύματα καὶ εἰς τὰς πόλεις τῆς Θράκης, ἂν ἡ Χωροφυλακή, ἐπισημαίνουσα τοὺς φανατικοὺς Τούρκους καὶ κατοπτεύουσα τὰς κινήσεις των, διὰ κεραυνοβόλου δράσεως δὲν ἀνεκάλυπτε μεγάλας ποσότητας χειροβομβίδων καὶ ἐκρηκτικῶν ὑλῶν, μὲ τὰς ὁποίας ἐπρόκειτο νὰ ἀνατινάξουν δημόσια κτίρια καὶ ἄλλας ἐγκαταστάσεις Ἑλλήνων.

Ἡ κατάστασις ἐπεδεινώθη, ἀφ' ὅτου ἐγνώσθη ὅτι διὰ τῆς συμφωνίας τῶν Παρισίων ἡ Ἑλλὰς ὑπεχρεώθη νὰ ἐκκενώσῃ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην. Ἡ ἀποχώρησις τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων καὶ ἀρχῶν ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1922 καὶ νὰ ἔχῃ περατωθῇ πλήρως ἡ ἐκκένωσις μέχρι τῆς 8ης Νοεμβρίου. Ἀλλ' ἐνῷ αἱ ἑλληνικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις περισυνέλεγον ἐν τάχει τὸ πολεμικὸν ὑλικὸν πρὸς ἔγκαιρον μεταφοράν του καὶ προωθοῦντο κατὰ τμήματα πρὸς τὴν Δυτικὴν Θράκην, οἱ Τοῦρκοι, ἀποθρασυνθέντες καὶ ὁπλισθέντες, ἐκακοποίουν τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐλεηλάτουν καταστήματα καὶ κατοικίας των, συγχρόνως δὲ ἐπετίθεντο δολοφονικῶς κατὰ τῶν ἐναπομενουσῶν δυνάμεων. Ἰταλικὴ καὶ γαλλικὴ ἀποστολή, ἐντεταλμέναι διὰ τὴν ἐπαγρύπνησιν πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως μέχρι πλήρους ἀποχωρήσεως τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐγκαθιδρύσεως τουρκικῶν ἀρχῶν, ὄχι μόνον ἠδιαφόρουν διὰ τὴν τύχην τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν ἀλλὰ καὶ

Δύναμις τῆς μοιραρχίας Χωροφυλακῆς Προύσσης τὸ 1921. Εἰκονίζονται οἱ ὑπομοίραρχος Δικαῖος Ἀργύριος, ἀνθυπομοίραρχοι Παπαργύρης Ἀργύριος, Πανίτσας, Τζωρτζόπουλος καὶ λοιποὶ ὁπλῖται.

παρενέβαλλον ἐμπόδια εἰς τὰς ἀποχωρούσας ἑλληνικὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς ἀρχάς.

Αἱ εἰκοσιοκτὼ αὐταὶ ἡμέραι τῆς ἐκκενώσεως τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης ὑπῆρξαν ἀληθῶς ἡμέραι μαρτυρίου διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Χωροφυλακήν. Βαλλομένη πανταχόθεν καὶ ὑφισταμένη συνεχῶς ἐξ ἐνέδρας δολοφονικὰς ἐπιθέσεις, ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ προστατεύῃ καὶ διευκολύνῃ τὸν πανικόβλητον, ἐγκαταλείποντα τὰς προγονικὰς ἑστίας, ἑλληνικὸν πληθυσμόν, συγχρόνως δὲ νὰ συγκρατῇ κἄποιαν τάξιν, νὰ περιφρουρῇ τὰς τελευταίας ἑλληνικὰς ἀρχὰς καὶ νὰ ἐξασφαλίζῃ ἄνευ κινδύνου τὴν ἀποχώρησίν των. Τὴν πρωΐαν τῆς 9ης Νοεμβρίου 1922 αἱ συγκεντρωθεῖσαι εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ τὴν Καλλίπολιν δυνάμεις τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς ἐν Ἀνατολικῇ Θράκῃ, ὅπου δὲν ὑπῆρχον πλέον οὔτε ἑλληνικὰ στρατεύματα, οὔτε ἑλληνικαὶ ἀρχαί, οὔτε ἑλληνικοὶ πληθυσμοί, παρατεταγμέναι πρὸ τῶν Διοικητηρίων τῶν δύο πόλεων μὲ προτεταμένα τὰ ὅπλα ἀπέδωσαν τὰς τελευταίας τιμὰς πρὸς τὰς ὑποστελλομένας ἑλληνικὰς σημαίας, τὰς ὁποίας καὶ παρέλαβον ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην. Κατόπιν, ἡγουμένων τῶν ἀξιωματικῶν των καὶ θέσαντες ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν τοὺς ὀλίγους ἐναπομείναντας ὑπαλλήλους καὶ ἄλλους καθυστερήσαντας Ἕλληνας, οἱ Ἕλληνες χωροφύλακες εἰς τάξιν μάχης καὶ μὲ τὸ δάκτυλον εἰς τὴν σκανδάλην τοῦ ὅπλου των, ἐβάδισαν πρὸς τὰ νέα ἑλληνικὰ σύνορα. Αὐτὴ ἦτο ἡ ὑστάτη πρᾶξις τοῦ ἐθνικοῦ δράματος τῶν Ἑλλήνων τοῦ 1920 - 1922, τοῦ ὁποίου τὴν τελευταίαν καὶ πλέον δραματικὴν σελίδα ἔγραψεν ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακή.

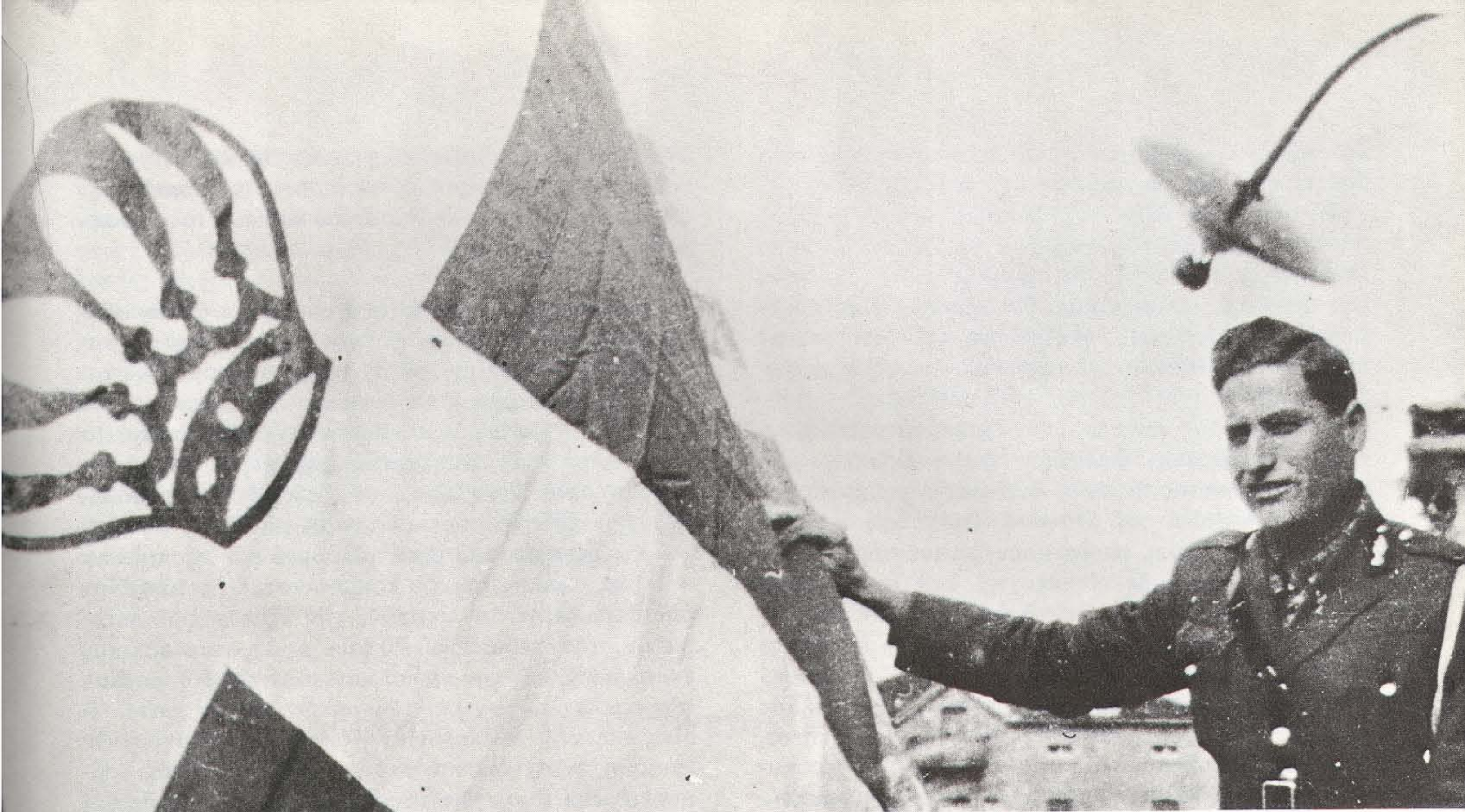
Ὁ τάφος
τοῦ ὑπερασπιστοῦ τῆς τιμῆς τοῦ Ἔθνους.
Μία ἐθνικὴ παρακαταθήκη
εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μικρασίαν.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

*'Αξιωματικὸς Χωροφυλακῆς
ὑψώνει τὴν Ἑλληνικὴν Σημαίαν
εἰς τὸ Τμῆμα 'Ασφαλείας Κορυτσᾶς
τὴν 1.1.1941.*

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΧΩΡΟ

...ΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ 1936 - 41

1. ΠΡΟΗΓΗΘΕΙΣΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΤΑΘΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ

Πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τῶν ἐθνικῶν γεγονότων τῆς περιόδου 1940 - 1950, εἰς τὰ ὁποῖα θεμελιώδη ἔχει σημασίαν ἡ δρᾶσις τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἀποτελοῦν τὸ κύριον θέμα τῆς ἀνὰ χεῖρας μελέτης, ἰδιαιτέρως δὲ τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς τὰ πολεμικὰ γεγονότα τῶν ἐτῶν 1940 - 1941, κρίνομεν ἀπαραίτητον ὅπως ἀφιερώσωμεν ἐν εἴδει εἰσηγήσεως ἓν κεφάλαιον περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν πενταετίαν.

Μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1935 ἀποκατάστασιν τοῦ βασιλικοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β΄, τὰ πολιτικὰ κόμματα ἐρρίφθησαν εἰς ὀργιώδη κομματικὴν δραστηριότητα διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς ἐξουσίας. Αἱ ἐκλογαὶ δὲν ἀπέδωσαν αὐτοδύναμον πλειοψηφίαν, αἱ δὲ κατακερματισμέναι εἰς μεγάλα καὶ μικρὰ κόμματα παρατάξεις, ἄνευ σαφῶς διαγεγραμμένου ἰδεολογικοῦ περιεχομένου, κατὰ τὸ πλεῖστον μὲ ἀντικειμενικοὺς καὶ δυσκόλως ἀποκρυπτομένους σκοποὺς τὴν συγκρότησιν κυβερνήσεως ἢ τὴν συμμετοχὴν εἰς κυβερνητικοὺς συνασπισμούς, προέβαινον εἰς πάσης φύσεως παρασκηνιακὰς διαπραγματεύσεις. Τὸ δὲ χειρότερον πάντων ἦτο ὅτι τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα, ἂν καὶ εἰς τὰς ἐκλογὰς ἐξασφαλίσαν μόνον δεκαπέντε βουλευτάς, μὲ τὰς συνήθεις μεθόδους τῆς κομμουνιστικῆς τακτικῆς, ἔφθασε νὰ διαδραματίζῃ σπουδαῖον ρόλον, ρῖπτον τὸ βάρος του κατὰ τὰς περιστάσεις ὅπου θὰ ἀπεκόμιζε περισσότερα ὀφέλη καὶ ἀποβαῖνον οὕτω ρυθμιστὴς τῆς καταστάσεως. Ὅπως εἰς τὴν ἐποχήν μας τὰ ἀστικὰ πολιτικὰ κόμματα πολλῶν χωρῶν, τόσον ἐπὶ ἐσωτερικοῦ ὅσον καὶ ἐπὶ διεθνοῦς ἐπιπέδου, θυσιάζουν τὰ συμφέροντα τῶν ἐθνῶν καὶ τὰς ὑγιεῖς πολιτικὰς παραδόσεις τοῦ λαοῦ των πρὸς προσεταιρισμὸν τῶν κομμουνιστικῶν ψήφων κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἢ τῶν κομμουνιστῶν βουλευτῶν διὰ τὴν κυβερνητικὴν πλειοψηφίαν, οὕτω καὶ τότε εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡρισμένα κόμματα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κομμουνιστικῆς ἐνισχύσεως δὲν ἐδίσταζον νὰ ἔρχωνται εἰς συνεννοήσεις καὶ συμφωνίας ἀντιθέτους καὶ πρὸς τὴν ἀστικὴν ἰδεολογίαν των καὶ πρὸς τὰ γενικώτερα ἐθνικὰ συμφέροντα τῆς χώρας.

Ἀλλὰ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα ἐπετύγχανεν ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον πρὸ παντὸς ἄλλου ἀπέβλεπε, δηλαδὴ εἰς τὴν ἀνοχὴν τῆς παρανόμου δράσεώς του καὶ τὴν ἀσυδοσίαν, ἡ ὁποία ἐπέτρεπεν εἰς αὐτὸ νὰ κινῆται ἐλευθέρως, χωρὶς φόβον τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως, νὰ ἀσκῇ τὴν φθοροποιὸν προπαγάνδαν του, νὰ δημιουργῇ ταραχὰς καὶ

νὰ σπείρῃ τὴν ἀναρχίαν πρὸς προπαρασκευὴν συνθηκῶν διὰ μίαν δυναμικὴν ἐπικράτησίν του.

Τὸ σύμφωνον Σοφούλη - Σκλάβαινα, (19-2-1936), βάσει τοῦ ὁποίου οἱ κομμουνισταί, εἰς ἀντάλλαγμα ὑποστηρίξεώς των εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ποθητῆς πλειοψηφίας, θὰ ἀπέκτων ἐλευθερίαν κομματικῆς δράσεως, ἐπεδείνωνε τὴν κατάστασιν καὶ ἤνοιγε διάπλατα τοὺς δρόμους διὰ τὴν ἀνατρεπτικὴν δραστηριότητα τῶν κομμουνιστῶν.

Ὁ ἐπισυμβὰς θάνατος τοῦ ἐπιφανεστάτου πολιτικοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου καὶ ὁ περίπου συμπέσας ἀπρόοπτος θάνατος δύο κατ' ἐξοχὴν συντηρητικῶν ἡγετῶν, τοῦ Παναγῆ Τσαλδάρη καὶ τοῦ Γεωργίου Κονδύλη, κατέστησεν ἐμφανεστέρους τοὺς κινδύνους, τοῦτο δὲ εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τὰ νέφη ἐπεσωρεύοντο εἰς τὸν διεθνῆ ὁρίζοντα, αἱ νέαι εἰς παγκόσμιον ἀκτῖνα πολεμικαὶ συρράξεις, ἐν ἀδυναμίᾳ λύσεως τῶν μεγάλων διαφορῶν αἱ ὁποῖαι διῄρουν τὸν κόσμον, ἐφαίνοντο ἀναπόφευκτοι, ἡ δὲ Ἑλλὰς πρὸ παντὸς ἄλλου εἶχεν ἀνάγκην ἐθνικῆς ἑνότητος, ἰσχυρᾶς διακυβερνήσεως καὶ καταλλήλου προπαρασκευῆς διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἐπερχομένας θυέλλας. Ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κωνσταντίνου Δεμερτζῆ ἀναλαβὼν τὴν πρωθυπουργίαν Ἰωάννης Μεταξᾶς (13 Ἀπριλίου 1936), ἀντιμετώπισε δεινὴν κατάστασιν χειροτερεύουσαν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, λόγῳ τῆς αὐξανομένης δραστηριότητος τῶν κομμουνιστῶν εἰς τὰς ἐργατικὰς μάζας, καθ' ὅσον εἶχον κατορθώσει νὰ κερδίσουν τὰς διοικήσεις πολλῶν συνδικάτων.

Αἱ συνεχεῖς ἀπεργίαι ὡδήγουν τὸ κράτος εἰς πλήρη ἀποσύνθεσιν. Ἡ ἐντεταλμένη τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις καὶ ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον, Χωροφυλακὴ ἀντιμετώπιζε δεινὸν καὶ δυσεπίλυτον πρόβλημα.

Ἐφ' ὅσον ἐπεδείκνυε, πρὸς ἀποφυγὴν συγκρούσεων καὶ αἱματοχυσίας, ἀνοχὴν εἰς τὰς ἀπεργίας, τὰ συλλαλητήρια καὶ τὰς ταραχάς, τὰς ὑποκινουμένας ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, οὗτοι ἀπεθρασύνοντο, ἐπηύξανον τὴν δραστηριότητά των, παρέλυον τὸν κρατικὸν μηχανισμόν, ἐτρομοκράτουν τοὺς φιλησύχους πολίτας καὶ παρέσυρον τὰς κινητοποιουμένας μάζας ἀπὸ τῆς παρανομίας πρὸς κοινωνικὴν ἐπανάστασιν. Ἐὰν πάλιν ἐλάμβανε τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρὸς καταστολὴν πάσης παρανομίας, ἀπαγόρευσιν τῶν ἀναρχικῶν διαδηλώσεων καὶ ἐπιβολὴν τῆς ἐννόμου τάξεως, μοιραίως θὰ ἀντιμετώπιζε δυναμικῶς τὰς κινητοποιουμένας μάζας καὶ θὰ παρεσύρετο εἰς συγκρούσεις αἱ ὁποῖαι ἀναποφεύκτως θὰ ὡδήγουν εἰς αἱματηρὰ ἐπεισόδια. Οὐδεὶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἀμφιβάλῃ ἐκ τῶν προτέρων ὅτι εἰς περίπτωσιν αἱματοχυσίας, αἱ εὐθῦναι, καταλλήλως ἐξογκούμεναι ὑπὸ τῆς κομμουνιστικῆς προπαγάνδας καὶ τῆς πολιτικῆς δημαγωγίας, θὰ ἔπιπτον ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς Χωροφυλακῆς καὶ οὐδεὶς θὰ ἐσκέπτετο ὅτι τὰ ὄργανα τῆς τάξεως εἶχον ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ ἐντεταλμένον καθῆκον τῆς ἀντὶ πάσης θυσίας καταστολῆς τῆς ἀναρχίας, ἥτις ὡδήγει εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ ἔθνους, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἱερὸν καὶ ἀναφαίρετον δικαίωμα τῆς ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος προσωπικῆς ἀμύνης.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Μεταξᾶ ἀνάληψιν τῆς πρωθυπουργίας οἱ κομμουνισταὶ ἐνέτεινον τὴν τρομοκρατικὴν καὶ ἀναρχικὴν δρᾶσίν των, ἐνισχυόμενοι σχεδὸν ἀπροκαλύπτως ὑπὸ ἀντιπολιτευομένων κομμάτων. Τὰ ὑπ' αὐτῶν ἐλεγχόμενα ἐργατικὰ σωματεῖα ὠργάνωνον κατὰ περιφερείας μερικὰς ἢ γενικὰς ἀπεργίας μετὰ διαδηλώσεων εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ πολυταράχων ἐκδηλώσεων, αἱ ὁποῖαι μοιραίως κατέληγον εἰς συγκρούσεις μετὰ τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως.

Οὕτως, ἄλλως τε, οἱ κομμουνισταὶ ἐπετύγχανον τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, τὴν ἔξαψιν τῶν πνευμάτων, τὴν περαιτέρω ὤθησιν πρὸς στασιαστικὰς ἐκδηλώσεις καὶ τὴν προπαρασκευὴν καὶ δοκιμασίαν τῶν στελεχῶν των καὶ τῶν μελῶν των ἐν γένει. Ἰδίως εἰς τὴν Μακεδονίαν τὸ κῦμα τῶν ἀπεργιῶν ἐνετάθη, ἐνισχυόμενον παντοιοτρόπως ἀπὸ τὰς κομμουνιστικὰς ὀργανώσεις γειτόνων χωρῶν, αἱ ὁποῖαι ἀκριβῶς εἰς τὰ νευραλγικὰ αὐτὰ σημεῖα τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας ἐπεθύμουν τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Εἰς τὴν Καβάλαν, τὸ Ροδολίβο, τὴν Δράμαν, τὴν Ξάνθην, τὸ Σουφλὶ καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, αἱ ἀπεργίαι εἶχον τελείως ἐκφύγει τῶν συνήθων ἐργατικῶν αἰτημάτων καὶ ἐστρέφοντο ἀπροκαλύπτως κατὰ τῆς ἐννόμου τάξεως. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὑπόλοιπον χώραν ἡ κατάστασις δὲν ἦτο καλυτέρα. Εἰς τὸν Βόλον ἀπήργησαν οἱ μεταλλουργοί, εἰς τὴν Ἐλευσῖνα, τὸ Μοσχᾶτον, τὴν Κοκκινιὰν καὶ ἀλλαχοῦ οἱ ἐργάται. Συλλαλητήρια ὠργάνωσαν οἱ σταφιδοπαραγωγοὶ καὶ οἱ αὐτοκινητισταὶ ἐκήρυξαν γενικὴν ἀπεργίαν. Πρὸ τῆς καταστάσεως ταύτης ἡ κυβέρνησις εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιστρατεύσῃ, χάριν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, τοὺς ὑπαλλήλους συγκοινωνιακῶν μέσων. Ἐπίσης, βάσει τοῦ ἰσχύοντος νόμου περὶ ἐπιτροπῶν ἀσφαλείας, προέβη εἰς ἐκτόπισιν ὡρισμένων κομμουνιστῶν ἡγετῶν τῆς Θεσσαλονίκης κινούντων τὸν μηχανισμὸν τῶν ἀναρχικῶν ἐκδηλώσεων. Ἀλλὰ τὰ μέτρα αὐτὰ δὲν ἀνέκοψαν τὰ ἀπεργιακὰ κύματα, τὰς πολυταράχους διαδηλώσεις μετὰ καταστροφῆς καταστημάτων καὶ ἰδιωτικῶν περιουσιῶν καὶ τὰ ἀναρχικῆς μορφῆς συλλαλητήρια τῶν ὁδῶν, τὰ ὁποῖα ἐνίοτε κατέληγον εἰς αἱματηρὰς συγκρούσεις. Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἡ Χωροφυλακή, διότι μέχρι τότε ἡ Ἀστυνομία Πόλεων δὲν εἶχεν ἐπωμισθῆ τοιαύτας εὐθύνας, ἐπάλαιεν ἀπεγνωσμένως πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως, ἀντιμετωπίζουσα παρανομίας πρωτοφανοῦς βιαιότητος καὶ καθισταμένη ὁ στόχος δριμυτάτων ἐπιθέσεων ὄχι μόνον τῶν κομμουνιστικῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδιαλλάκτων ἀστικῶν ἀντιπολιτευτικῶν καὶ δημαγωγικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἐχαρακτήριζον τὰς νομίμους

ἐνεργείας τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως «αὐθαιρέτους, ἀντισυνταγματικὰς ἢ παρανόμους». Ἡ ἐπικρατοῦσα κατάστασις ἦτο ἀπελπιστικὴ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους ἐπλήττοντο δεινῶς, μὴ εὑρίσκοντες εὐκαιρίαν νὰ ἀναπαυθοῦν ἢ ἄλλως πως νὰ ἡσυχάσουν. Συνεχῶς εὑρίσκοντο εἰς κίνησιν καὶ δρᾶσιν πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως καὶ προστασίαν προσώπων καὶ πραγμάτων. Ἐὰν παρετείνετο ἡ κατάστασις αὐτή, ἐντεινομένη καθ' ἡμέραν λόγῳ τῆς ἐνεργοῦ δι' ἀπεργιῶν καὶ συλλαλητηρίων παρανόμου δραστηριότητος τῶν ἀνατρεπτικῶν στοιχείων, εἶναι ζήτημα ἂν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολήν της ὡς ὀργάνου ἐπιβολῆς τῆς τάξεως, ὑπῆρχε δὲ ἄμεσος κίνδυνος νὰ περιέλθῃ ἡ κρατικὴ μηχανὴ εἰς πλήρη ἀποσύνθεσιν, ὡς συνέβη μὲ τὴν γενικὴν ἀπεργίαν τῆς 8 καὶ 9 Μαΐου 1936 ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὅπου, ὡς ἀνέφερεν ὁ Διοικητὴς τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ ἀντιστράτηγος Ζέππος, οἱ κομμουνισταὶ ἐξ αἰτίας τῆς κυβερνητικῆς διαταγῆς περιορισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰ καταστήματά της ἐπέτυχον οὐσιαστικῶς τὴν κατάλυσιν ὅλων τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως. Καὶ ἀκριβῶς ἦτο ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὤφειλε νὰ διάγῃ ἐν ὁμαλότητι, συμπνοίᾳ, καὶ ἐθνικῇ ἑνότητι, διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς διεθνεῖς θυέλλας, τὰς ὁποίας προεμήνυον τὰ συσσωρευόμενα εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν ὁρίζοντα νέφη...

2. ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ 4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΠΑΓΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ

Ἡ ὑπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ ἀναστολὴ τῆς ἰσχύος ὡρισμένων συνταγματικῶν διατάξεων, ἡ διάλυσις τῆς Βουλῆς καὶ ἡ καθιέρωσις ἄνευ κοινοβουλευτισμοῦ καὶ πολιτικῶν κομμάτων διακυβερνήσεως συνετελέσθη τὴν νύκτα τῆς 4ης Αὐγούστου 1936, ἀκριβῶς ὅταν οἱ κομμουνισταὶ καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἐμφανῶς ἢ ἀφανῶς συνεργαζόμενοι πολιτικοὶ παρεσκεύαζον πυρετωδῶς διὰ τὴν ἐπομένην, εἰς αὐτὴν τὴν ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν, γενικὴν μετ' ὀχλοκρατικῶν διαδηλώσεων πολιτικὴν ἀπεργίαν, ἡ ὁποία θὰ ὡδήγει κατ' ἀνάγκην εἰς αἱματηρὰς συγκρούσεις μετὰ τῶν ἐντεταλμένων τὴν τάξιν ὀργάνων, πιθανὸν δὲ θὰ συνεπήγετο πλήρη ἀποσύνθεσιν τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ μηχανισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Ἡ ἀνὰ χεῖρας ἱστορικὴ μελέτη ἀφιερώθη ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν διερεύνησιν καὶ προβολὴν τῆς ἐθνικῆς δραστηριότητος τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, εἰς μίαν περίοδον κρίσιμον καὶ ἀποφασιστικὴν διὰ τὰς τύχας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀποτελοῦσαν δὲ ἕνα τῶν πλέον σημαντικῶν σταθμῶν τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Ὡς ἐκ τούτου, δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ εἰς τὰς πολιτικὰς περιπετείας τῆς προεισαγωγικῆς ταύτης περιόδου, αἱ ὁποῖαι, ἐν τούτοις, ἀπετέλεσαν θεμελιώδη παράγοντα τῶν ἐν συνεχείᾳ ἐθνικῶν περιπετειῶν καὶ ἐξελίξεων τῆς πολεμικῆς καὶ μεταπολεμικῆς περιόδου. Δὲν δύναται ὅμως νὰ ἀποσιωπηθῇ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ ἐχρησίμευεν ὡς ὁ ἄξων τοῦ ὅλου συντελεσθέντος ἀληθῶς μεγαλειώδους ἔργου ὑλικῆς καὶ ψυχικῆς παρασκευῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, χάρις εἰς τὸ ὁποῖον οὗτος ἠδυνήθη νὰ καταγάγῃ ἐθνικοὺς θριάμβους πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἐδαφῶν του ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομεῖς καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ἀντιμετωπίσῃ εὐθαρσῶς τοὺς ἐσωτερικοὺς ἐχθρούς, τοὺς ἐπιβουλευθέντας τὰς ἐθνικὰς καὶ πολιτικὰς ἐλευθερίας του.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ ἐκ τῆς 4ης Αὐγούστου 1936 ἀπορρεύσαντος πολιτικοῦ καθεστῶτος, ἱδρύθη τὸ Ὑφυπουργεῖον Δημοσίας Ἀσφαλείας, εἰς τὴν ἄμεσον ἐξάρτησιν τοῦ ὁποίου ὑπήχθησαν τὰ Σώματα Ἀσφαλείας. Εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τούτων προσετέθησαν καὶ αἱ διὰ τῆς ἀναστολῆς ὡρισμένων συνταγματικῶν διατάξεων ἐπιτρεπόμεναι ἐνέργειαι, ὡς τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης ἐν καιρῷ ἡμέρας ἢ νυκτός, τῆς κατασχέσεως ὅπλων καὶ ἄλλων παρανόμως κατεχομένων ἐφοδίων, τῆς ἀπαγορεύσεως ὡρισμένων δημοσιεύσεων καὶ τῆς κατασχέσεως ἐντύπων, τῆς συλλήψεως καὶ τοῦ ἐκτοπισμοῦ κρινομένου ὡς ἐπικινδύνου προσώπου, τῆς ἀπαγορεύσεως ἢ διαλύσεως συναθροίσεων καὶ πάσης ἐν γένει πράξεως ἢ ἐνεργείας σκοπούσης εἰς τὴν ἄμυναν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς χώρας. Κυρίως αἱ δικαιοδοσίαι αὗται ἐκίνησαν τὴν μῆνιν τῶν πολιτικῶν καὶ ἠτιολόγησαν τὰς μετέπειτα σφοδρὰς κατηγορίας κατὰ τοῦ καθεστῶτος τῆς 4ης Αὐγούστου, χαρακτηρισθεῖσαι ὡς ἀνελεύθεροι καὶ ἀντίθετοι πρὸς τὰ πολιτικὰ δόγματα τοῦ συγχρόνου κόσμου. Ἀλλὰ πρὸ πάσης κρίσεως, πρέπει νὰ σταθμισθοῦν ἐπακριβῶς αἱ δειναὶ περιστάσεις, ὡς ἀναγκαία συνέπεια τῶν ὁποίων ἀνέκυψε τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου, ἡ ἀποσόβησις τῆς ἐρυθρᾶς προλεταριακῆς καὶ καθ' ὑποκίνησιν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος δικτατορίας καὶ ἡ διὰ τῆς ἐπιβληθείσης τάξεως καὶ ἐπιτευχθείσης ἐθνικῆς ἑνότητος δημιουργία μιᾶς Ἑλλάδος ἱκανῆς νὰ δοξάσῃ τὴν ἱστορίαν της καὶ νὰ καταγάγῃ θριάμβους εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἀνέλαβε κατὰ μέγιστον μέρος τὸ πολύμοχθον βάρος τῆς ἐπιτελέσεως τοῦ ἔργου τούτου, ἐξεπλήρωσε δὲ τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν μὲ σύνεσιν καὶ μετριοπάθειαν, ἀποφεύγουσα, κατὰ τὰς ἐν-

τολὰς τὰς ὁποίας ἐλάμβανεν ἐκ τῶν ἡγετικῶν της στελεχῶν, ἀσκόπους, ἐξ ὑπερμέτρου ζήλου, ὑπερβολάς. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς ἐξετέλεσε μετ' ἀκαμάτου θελήσεως καὶ ἀποφασιστικότητος πᾶν ὅ,τι ἐπέβαλλε τὸ καθῆκον, πρὸς ἐκμηδένισιν τῶν ἐπιβουλευομένων τὴν τάξιν καὶ τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν στοιχείων, πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν ὑπονομευτῶν τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος καὶ πρὸς διασφάλισιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας, πρὸς πάταξιν πάσης καὶ ὁποθενδήποτε προερχομένης ἐπιβουλῆς. Συγχρόνως, ἐν ὄψει τῶν ἐπερχομένων πολεμικῶν θυελλῶν καὶ τῶν ἐπικρεμαμένων ἐθνικῶν κινδύνων, διὰ μεθοδικῆς καὶ καθ' ὅλους τοὺς συγχρόνους ἐπιστημονικοὺς κανόνας ἀστυνομεύσεως διεξαχθείσης ἐργασίας ἐξήρθρωσε τὰ ξένα δίκτυα κατασκοπείας, ἐξουδετέρωσε τὰς ξένας προπαγάνδας καὶ προητοίμασε τὴν ἐθνικὴν ἄμυναν ἐπὶ ὑγιοῦς καὶ στερεοῦ ἐπιπέδου. Αἱ πληροφορίαι τὰς ὁποίας δι' εἰδικῶν καὶ καταλλήλως ἠσκημένων πρακτόρων εἶχε περισυλλέξει ἡ Χωροφυλακή, περὶ ἐνεργειῶν προερχομένων ἀπό τινας ὁμόρους χώρας, ἰδίως τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Ἀλβανίαν καὶ ἀναφερομένων εἰς τὴν παρασκευαζομένην κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιβουλήν, ὑπῆρξαν διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἐπιτελεῖον πολύτιμοι κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἰταλικῆς εἰσβολῆς. Ἐξ ἄλλου, ἡ Διεύθυνσις Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν, μετονομασθεῖσα εἰς Διεύθυνσιν Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους—(ΑΝ 1375/1938)—ἀναδιοργανωθεῖσα, ἐνισχυθεῖσα καὶ τεθεῖσα ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἀνωτάτου ἀξιωματικοῦ Χωροφυλακῆς, ἐπετέλεσε σπουδαῖον ἔργον τόσον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν ὑπονομευτικῶν ἐνεργειῶν. Κύριον ἔργον τῆς ἐν λόγῳ ὑπηρεσίας ἦτο ἡ προστασία τοῦ Κράτους, ἀπὸ τὰς συνωμοτικάς, ὑπονομευτικὰς καὶ ἀνατρεπτικὰς ἐνεργείας τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίως τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι παρ' ὅλα τὰ πλήγματα τὰ ὁποῖα εἶχον ὑποστῆ διὰ τῆς πλήρους, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ἐξαρθρώσεως καὶ ἀποδιοργανώσεως τῶν κομματικῶν των ὀργάνων καὶ τῆς συλλήψεως καὶ φυλακίσεως ἁπάντων σχεδὸν τῶν κομματικῶν στελεχῶν των, μηδὲ καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ των Ν. Ζαχαριάδη ἐξαιρουμένου, ἐξηκολούθουν νὰ εἶναι ἐπικίνδυνοι καὶ νὰ ἐπηρεάζουν μίαν μερίδα ἐργατῶν, ἀγροτῶν καὶ ἀστῶν εἰσέτι.

3. ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ ΙΚΑΝΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ

Συγχρόνως κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν συνετελέσθη μία λαμπρὰ ἐργασία πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἀνύψωσιν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου ὁλοκλήρου τῆς δυνάμεως αὐτῆς καὶ ἰδιαιτέρως τῶν στελεχῶν, πρὸς δημιουργίαν ἑνὸς πλήρως συγχρονισμένου σώματος ἀξίου τῶν πολιτιστικῶν παραδόσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἱκανοῦ νὰ ἐπιτελέσῃ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τὴν ὁποίαν εἶχε τάξει εἰς αὐτὸ ὁ πρωθυπουργὸς Ἰωάννης Μεταξᾶς διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς χώρας καὶ τὴν διασφάλισιν τῆς ἐννόμου τάξεως, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἀνεμποδίστου εὐημερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς προόδου. Εἶχε δὲ λίαν εὐφυῶς γίνει ἀντιληπτὴ καὶ ἡ σημασία τῆς συμβολῆς τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν πολεμικὴν ἄμυναν τῆς χώρας, ἐξ οὗ ἀπῃτήθη καὶ ἡ κατάλληλος προπαρασκευὴ ταύτης.

Τὸ Γ' Τμῆμα Ἀξιωματικῶν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς τὸ ὁποῖον ἤρχισε τὴν λειτουργίαν του κανονικῶς τὸ ἔτος 1919 καὶ κατήρτιζε τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξήρχοντο ἀξιωματικοὶ ἀνωτέρας κοινωνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς καταρτίσεως, οἱ ὁποῖοι βραδύτερον ἀπετέλεσαν ἀξιόλογα ἡγετικὰ στελέχη ὄχι μόνον διὰ τὴν Χωροφυλακὴν διὰ τὴν ὁποίαν ἄλλωστε προωρίζοντο, ἀλλὰ καὶ τοῦ νεοσυστάτου Σώματος τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, εἰς τὸ ὁποῖον πολλοὶ ἐξ αὐτῶν μετετάγησαν καὶ ὄχι μόνον συνέβαλον μὲ τὴν μόρφωσίν των καὶ τὴν πεῖράν των εἰς τὴν στερέωσιν τοῦ νέου τούτου ἀστυνομικοῦ θεσμοῦ, ἀλλὰ καὶ τινες ἐξ αὐτῶν διῴκησαν τοῦτο ἐξελιχθέντες μέχρι τῆς θέσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ, διέκοψε τὴν λειτουργίαν του τὸ ἔτος 1928, λόγῳ τῆς ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν προωθήσεως εἰς τὴν βαθμίδα τοῦ ἀξιωματικοῦ ὑπαξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν καὶ δημιουργίας ὄντως συμφορήσεως καὶ ἐπαναλειτούργησε τὸ ἔτος 1935.

Ἡ μικρὰ αὕτη διακοπὴ καὶ τὸ μεγάλον ὅριον ἡλικίας κατὰ βαθμοὺς εἶχον ἀποβῆ ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ Σώματος, διὰ τοῦτο ἐστερεῖτο ὁμοιογενείας προελεύσεως ἀξιωματικῶν καὶ νέων τὴν ἡλικίαν, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ἐπίπονον ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς.

Πρὸς τοῦτο ἡ Κυβέρνησις, τῇ εἰσηγήσει τῆς ἡγεσίας τοῦ Σώματος, ἀπεφάσισε τὴν ἀδιάκοπον λειτουργίαν τοῦ Γ' Τμήματος μορφώσεως ἀξιωματικῶν καὶ διὰ τοῦ Α.Ν. 752/1937 ἐμείωσε κατὰ τέσσαρα ἔτη τὸ ὅριον ἡλικίας τῶν ἀξιωματικῶν, ἐξομοιώσασα τοῦτο μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ. Παραλλήλως ἀνεμόρφωσε τοῦτο βάσει τῶν νέων ἀπαιτήσεων τῆς ἐπιστήμης τῆς ἐγκληματολογίας καὶ τῆς ἀστυνομίας. Ἡ διετὴς φοίτησις ἀνυψώθη εἰς ἐπίπεδον πράγματι Ἀνωτάτης Σχολῆς, διὰ τῆς καθιερώσεως μαθημάτων γενικῆς καὶ εἰδικῆς μορφώσεως ὑψηλῆς ἐπιστημονικῆς στάθμης καὶ τῆς προσλήψεως πρὸς διδασκαλίαν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλων Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἱδρυμάτων. Οὕτως ἡ Χωροφυλακὴ διὰ τῆς ἐξόδου τῶν μεγάλης ἡλικίας καὶ ἀνωμάλως ἐξελιχθέντων

῾Ο πρωθυπουργὸς ᾿Ιωάννης Μεταξᾶς ἀπονέμει τὰ ξίφη εἰς τοὺς ἐξελθόντας τῆς Σχολῆς ᾿Αξιωματικῶν Χωροφυλακῆς ἀνθυπομοιράρχους τῆς τάξεως 1935 - 1937.

ἀξιωματικῶν καὶ τῆς τακτικῆς, ἐκ τῆς Σχολῆς, ἐξόδου νέων πλέον ἀξιωματικῶν, ἀρτίως κατηρτισμένων, ἱκανῶν, δραστηρίων, ἀγαπώντων τὸ ἐπάγγελμά των, μετὰ συναισθήσεως τῆς ἀποστολῆς των ἐν τῇ Πολιτείᾳ καὶ τῇ Κοινωνίᾳ, κατέστη ὑποδειγματικὸν Σῶμα, παρεσκευασμένον νὰ καταστῇ ὄχι ἁπλοῦν ὄργανον τῆς τάξεως ἀλλὰ καὶ παράγων τῆς ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐξελίξεως τῆς χώρας. Αὐτὴ δὲ ἡ ἰδιαιτέρα φροντίς, ἡ ὁποία κατεβλήθη κατὰ τὴν περίοδον 1936 - 1940 πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς καὶ στελέχωσιν τούτου διὰ νέων ἀξιωματικῶν πλήρως μορφωμένων, ἀκμαιοτάτου πατριωτικοῦ φρονήματος καὶ μετὰ συναισθήσεως τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, συνετέλεσε σημαντικῶς εἰς τὴν ἀνάληψιν καὶ ἐπιτυχῆ, μετὰ γενναιοψυχίας καὶ αὐτοθυσίας, ἐπιτέλεσιν ἑνὸς ἔργου μεγίστης ἐθνικῆς σημασίας κατὰ τὰ ἐν συνεχείᾳ ἐκτυλιχθέντα δραματικὰ γεγονότα τῆς δεκαετίας 1940 - 1950.

῾Ο πρωθυπουργὸς ᾿Ιωάννης Μεταξᾶς, μὲ τὴν συνήθη ὀξύνοιαν σταθμίσεως τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς χώρας, ἀπέδωσεν ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὴν κατάλληλον ὀργάνωσιν καὶ ἀρτίαν ἐκπαίδευσιν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, ἐπιδείξας ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον εἰς τὴν πλήρη ἐξυγίανσιν καὶ ἀνωτέραν κατάρτισιν τούτου. ᾿Ακριβῶς λόγῳ τοῦ ρόλου τὸν ὁποῖον θὰ διεδραμάτιζεν ἡ Χωροφυλακή, εἰς τὴν ὅλην ἐθνικὴν προσπάθειαν, προσωπικῶς παρηκολούθει τὸ ὅλον ἔργον ἀναδιοργανώσεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ Σώματος καὶ παρὰ τὰς τόσας ἀσχολίας του ὁ ἴδιος αὐτοπροσώπως ἐπέδιδε τὰ ξίφη εἰς τοὺς ἀποφοιτοῦντας τῆς Σχολῆς νέους ἀνθυπομοιράρχους. Χαρακτηριστικά, περὶ τούτου, εἶναι ὅσα εἶπε προσφωνῶν τοὺς ἐξερχομένους τῆς Σχολῆς τὸ ἔτος 1939 νέους ἀνθυπομοιράρχους κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ὁρκωμωσίας των:

«..........Νὰ μὴ λησμονῆτε ὅτι οἱ προηγούμενοί σας, ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια καὶ ὄχι παλαιότερον μόνον καιρόν, πηγαίνοντας νὰ ἐκτελέσουν τὴν ὑπηρεσίαν

των μὲ ὅλα τὰ ὄνειρα ποὺ εἶχαν εἰς τὴν ψυχήν τους, εὑρίσκοντο ὑπὸ τὸν γρόνθον τοῦ μικροκομματαρχίσκου ἀκόμα τῆς ἐπαρχίας, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν εἰς τὸν ἀξιωματικὸν τῆς Χωροφυλακῆς, ὅτι δὲν εἶσαι σὺ ποὺ φροντίζεις ἐδῶ γιὰ νόμους καὶ γιὰ εὐταξία καὶ γιὰ εὐκοσμία, ἐγὼ θὰ σοῦ δίδω ἐντολὰς καὶ ὁδηγίας! Ἅμα δὲ ἐτόλμα ὁ ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς ν' ἀντιστῇ, ἤρχετο ἀπὸ τὸν προϊστάμενον ὑπουργὸν ἡ καταδίωξις. Αὐτὰ ἔπαυσαν. Καὶ ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ φέρετε τὰ ἐμβλήματα τῆς Β. Χωροφυλακῆς ἔχετε ἐπάνω σας ὅλον τὸ κῦρος καὶ ὅλον τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὸ Κράτος. Ἀλλὰ ἐὰν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἄποψιν ἡ θέσις ἔγινε τόσον μεγάλη καὶ τόσο σοβαρά, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὰ καθήκοντά σας εἶναι σοβαρώτερα καὶ ἐπιπονώτερα καὶ ἀπαιτοῦν τὴν μεγαλυτέραν προσοχὴν καὶ τὴν μεγαλυτέραν ψυχικὴν ἀντοχήν. Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῆτε, ὅτι θὰ εὑρεθῆτε πολλὲς φορὲς μόνοι σας, οἱ μόνοι ἐκπρόσωποι τοῦ Κράτους καὶ ἀπὸ τὰς πράξεις σας καὶ ἀπὸ τὴν σοβαρότητά σας καὶ ἀπὸ τὴν ἀξιοπρέπειάν σας ὁ λαὸς θὰ κρίνῃ τὴν ἀξίαν τοῦ Κράτους. Εἶναι φοβερὰ ἡ εὐθύνη σας. Ἑπομένως ἡ προσοχή, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ δείξετε σὲ κάθε ἐνέργεια, πρέπει νὰ εἶναι μεγάλη. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἀφοσίωσις εἰς τὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον σᾶς ἔδωκε τὸ κῦρος καὶ τὴν ἐπιβολὴν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀφοσίωσις εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ φαίνεσθε ὄχι μόνον δίκαιοι καὶ αὐστηροί, ἀλλὰ καὶ ἐπιεικεῖς πολλὲς φορὲς ἀπέναντι τῶν παραπτωμάτων τὰ ὁποῖα δὲν προέρχονται ἀπὸ κακοβουλίαν, ἀλλὰ ἀπὸ ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν...».

Ἀκόμη ηὔξησε τὴν δύναμιν τοῦ Σώματος καὶ ἐπέτρεψε τὴν κατάταξιν εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ὑποψηφίων χωροφυλάκων μὴ προϋπηρετησάντων εἰς τὸν Στρατόν, πρὸς εὐχερεστέραν ἐξεύρεσιν τοῦ ἀναγκαιοῦντος προσωπικοῦ.

Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω προσπαθείας ἡ Κυβέρνησις τὸ στοργικόν της ἐνδιαφέρον ἔστρεψε καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ προσωπικὸν τῆς Χωροφυλακῆς.

Κατ' ἀρχὴν ἵδρυσε Σχολεῖον Μετεκπαιδεύσεως Ἀνθυπομοιράρχων, Α.Ν. 808/1937, πρὸς μετεκπαίδευσιν προαχθέντων εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον κατόπιν ἐξετάσεων τὸ ἔτος 1935 ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἀνθυπασπιστῶν, ἀξιοποιήσασα οὕτω καὶ μίαν σημαντικὴν τάξιν ἀξιωματικῶν. Οἱ ἀνθυπομοίραρχοι οὗτοι, φοιτήσαντες ἐν ἔτει 1938 ἐπὶ ἓν σχολικὸν ἔτος εἰς τὴν Σχολήν, ἔτυχον καὶ οὗτοι ὑψηλῆς γενικῆς καὶ εἰδικῆς μορφώσεως, ὅσον ἐπέτρεπεν ὁ διατιθέμενος χρόνος. Παραλλήλως, πρὸς ἀποσυμφόρησιν τῶν ἐνωμοταρχῶν ἐνήργησεν ἐθελουσίαν ἔξοδον χορηγήσασα ἱκανὰς παροχὰς πρὸς τοὺς ἐθελοντάς. Συνεχίζουσα ἡ Κυβέρνησις τὰ εὐεργετικὰ ὑπὲρ τῶν ὑπαξιωματικῶν μέτρα, ηὔξησε τὰς θέσεις τῶν ἀνθυπασπιστῶν κατὰ πεντήκοντα.

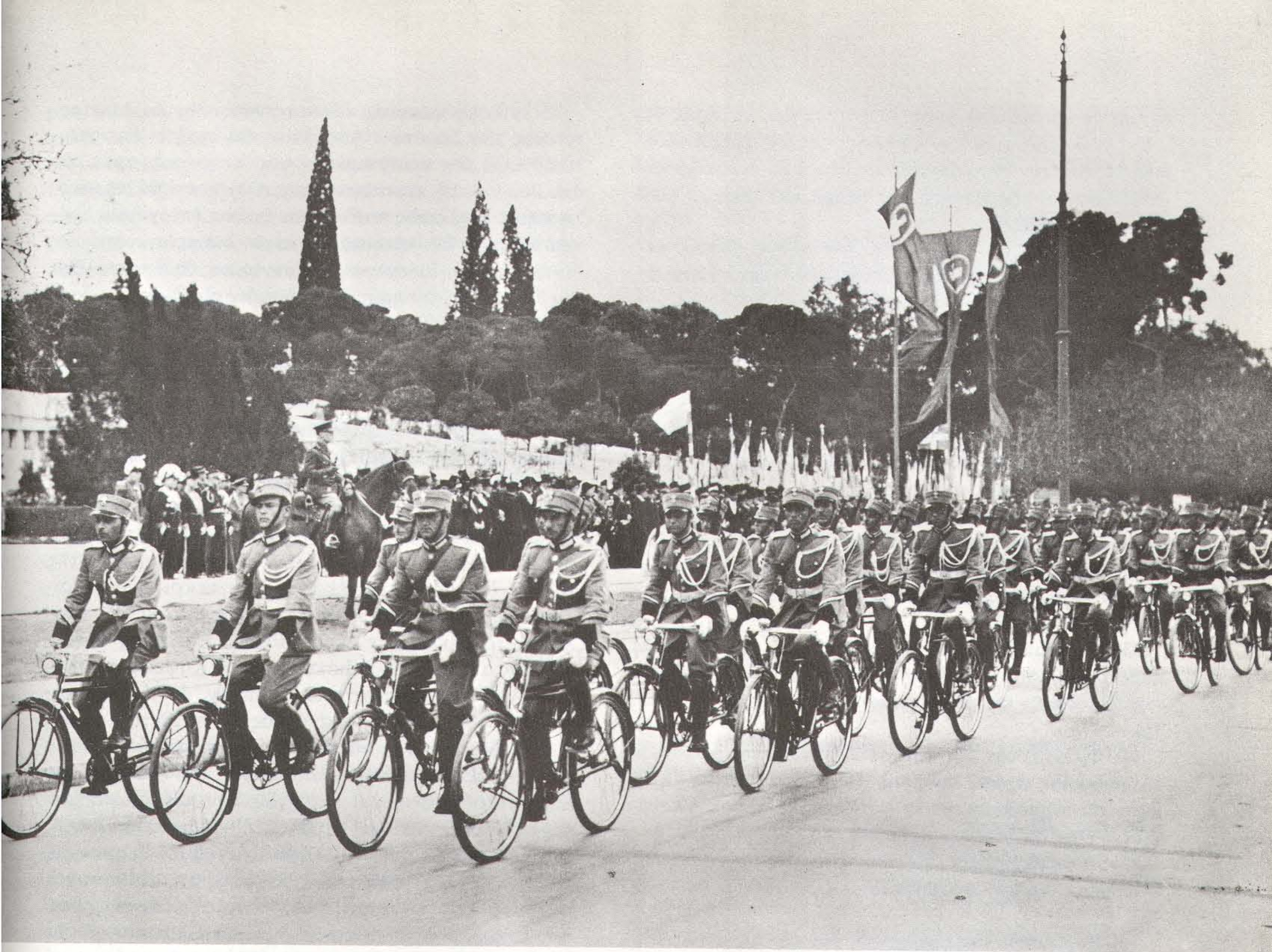
Ἀκολούθως, ἐβελτίωσε τὰς συντάξεις τῶν ἐξερχομένων καὶ ηὔξησε τὰς ἀποδοχάς. Τέλος ἐφήρμοσε εὐρὺ πρόγραμμα ἐφοδιασμοῦ πρὸς ἀνεφοδιασμὸν τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἀνδρῶν διὰ διαφόρων ὑλικῶν καὶ ἐφοδίων καὶ ἰδιαιτέρως δι' ὅπλων βραχυκάννων καὶ μηχανοκινήτων μέσων, ἰδίᾳ μοτοσυκλεττῶν.

Συνεπείᾳ τῶν ὡς ἄνω λίαν εὐεργετικῶν μέτρων καὶ τῆς ἐμφυσηθείσης εἰς ὅλους τοὺς ἄνδρας ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰ πεπρωμένα τῆς φυλῆς, τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἦτο πλέον ἕτοιμον νὰ ἀποδυθῇ εἰς οἱουσδήποτε ἀγῶνας καὶ θυσίας διὰ τὸ Μεγαλεῖον τῆς Πατρίδος. Καὶ τὰ μετέπειτα γεγονότα, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐβεβαίωσαν τοῦτο καὶ ἐδικαίωσαν τοὺς συντελεστὰς τοῦ ἐθνικοῦ πράγματι μεγάλου τούτου ἔργου.

4. Η ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ

Ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶχε διὰ τὰς μετέπειτα πολεμικὰς περιπετείας τῆς Ἑλλάδος ἡ κατὰ τὴν τετραετίαν 1936-1940 κατάλληλος προπαρασκευὴ τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ ἡ εἰς αὐτὴν ἀνάθεσις ἐκτελέσεως ἢ ἐπαγρυπνήσεως ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν λαμβανομένων μέτρων εἰς περίπτωσιν ἐπιστρατεύσεως καὶ κηρύξεως πολέμου. Τὰ μέτρα ταῦτα ἀπέβλεπον ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν ταχεῖαν καὶ ἀπρόσκοπτον συγκέντρωσιν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ πολεμικοῦ ὑλικοῦ πρὸς τὰ μέτωπα, ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν προληπτικὴν ἐξουδετέρωσιν πάσης ἐχθρικῆς προπαγάνδας, τὴν ἔγκαιρον ἐκμηδένισιν πάσης κατασκοπευτικῆς κινήσεως, τὴν τόνωσιν τοῦ πατριωτικοῦ ἠθικοῦ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ καὶ τὴν εὐθύνην ὀργανώσεως ὑπηρεσιῶν προστασίας τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ ἐξ ἐχθρικῶν ἀεροπορικῶν ἐπιθέσεων. Πρὸς τοῦτο βάσει τῶν Α.Ν. 1984/1939 καὶ 2372/1940 ἡ Χωροφυλακή, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἐπωμίσθη καὶ τὸ βάρος ὀργανώσεως τῆς διοικήσεως εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν Παθητικῆς Ἀεραμύνης καθ' ἅπασαν τὴν χώραν, ἐπὶ σκοπῷ προστασίας τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ καὶ ἀντιμετωπίσεως τῶν ἐκ τῶν ἀεροπορικῶν ἐπιδρομῶν ἀπωλειῶν ἐκ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ καὶ ἄλλων ὑλικῶν καταστροφῶν.

Κατὰ Μάϊον τοῦ 1939 ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Ἀσφαλείας μὲ ἀπόλυτον μυστικότητα ὀγκώδης τόμος, φέρων τὸν τίτλον «Κανονιστικαὶ ὁδηγίαι ἐπιστρατεύσεως» καὶ καθορίζων ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰς δικαιοδοσίας καὶ τὰ καθήκοντα τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ χώρα ἐ-

Ποδηλατισταὶ τῆς Χωροφυλακῆς παρελαύνουν πρὸ τῶν ἐπισήμων κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς Ἐθνικῆς ἑορτῆς τῆς 25ης Μαρτίου.

τίθετο εἰς πολεμικὸν συναγερμὸν διὰ γενικῆς ἐπιστρατεύσεως. Ὁ τόμος οὗτος, σταλεὶς ὡς αὐστηρῶς ἀπόρρητον τοῦ Κράτους καὶ ὑπὸ προσωπικὴν εὐθύνην διαφυλάξεως τοῦ ἀπορρήτου εἰς τοὺς διοικητὰς ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας, καθώριζε προεισαγωγικῶς τὸ ἀπολύτως ἐμπιστευτικὸν περιεχόμενον ὡς ἀκολούθως:

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
Πρὸς
Ἁπάσας τὰς ἀστυνομικὰς ἀρχὰς καὶ πυροσβεστικὰς ὑπηρεσίας. Ἀπόρρητος προσωπική.

«Κανονιστικαὶ ὁδηγίαι ἐπιστρατεύσεως τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας καὶ Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας»

«Ὡς γνωστόν, ἐν περιπτώσει ἐπιστρατεύσεως τὰ σώματα Β. Χωροφυλακῆς, Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας ἐπιφορτίζονται ἕκαστον, ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἁρμοδιότητός του, μὲ διαφόρους ἀποστολὰς καὶ καθήκοντα, ἅτινα δύνανται ἀναλυτικώτερον νὰ καθορισθῶσιν εἰς τὰς ἑξῆς μερικωτέρας περιπτώσεις:

1) Μεριμνῶσι καὶ ἀναλαμβάνουσι ἅπαντα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιστρατεύσεως. (Ὅρα ὁδηγίας ὑπ' ἀρ. 1).

2) Ἐπιλαμβάνονται τῆς συστηματικῆς διώξεως τῶν λιποτακτῶν καὶ ἀνυποτάκτων. (Ὅρα ὁδηγίας ὑπ' ἀρ. 2).

3) Ἐφαρμόζουσι μετὰ πάσης αὐστηρότητος τὰς διατάξεις τῶν οἰκείων νόμων καὶ λοιπῶν διατάξεων περὶ ἀσφαλείας τοῦ Κράτους (κατασκοπείας-ἀσφαλείας ὀχυρῶν θέσεων καὶ ἀμυντικῶν περιοχῶν). (Ὅρα ὁδηγίας ὑπ' ἀρ. 3).

4) Ἐπιμελοῦνται τῆς ἐκτελέσεως τῶν Σχεδίων Πολιτικῆς καὶ Οἰκονομικῆς ἐπιστρατεύσεως τῶν ἄλλων Ὑπουργείων καὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Νομαρχιακῶν Συμβουλίων, αἵτινες ἤθελον ἀνατεθῆ αὐτοῖς. (Ὅρα ὁδηγίας ὑπ' ἀρ. 4).

5) Ἀναλαμβάνουσι τὴν πλήρη ἐξασφάλισιν τῶν μέσων ἐπικοινωνίας ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ, ἤτοι Τηλεγράφων, Τηλεφώνου, Ἀσυρμάτου κλπ. (Ὅρα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 5).

6) Ἐπιμελοῦνται τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων περὶ ἀναστολῶν προσελεύσεως ἐφέδρων ἐν περιπτώσει ἐπιστρατεύσεως. (Ὅρα ὁδηγίας ὑπ. ἀριθ. 6).

7) Φροντίζουσι διὰ τὴν κατάπνιξιν καὶ ἐξαφάνισιν πάσης ἀντιδραστικῆς ἰδέας φιλειρηνικῆς καὶ κατὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ὑπάρξεως προπαγάνδας, ὑφ' οἱονδήποτε πρό-

σχημα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 7).

8) 'Αναλαμβάνουσι τὴν καθοδήγησιν τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ, διὰ τὴν αὐτοπροστασίαν αὐτοῦ ἐξ ἀεροπορικῶν ἐπιθέσεων καὶ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως κατ' αὐτάς. ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 8).

9) 'Ασκοῦσι λογοκρισίαν ἐπὶ τῶν πάσης φύσεως ἐντύπων, ἐπιστολῶν, τηλεφωνημάτων, τηλεγραφημάτων ἐν τῷ 'Εσωτερικῷ. ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 9).

10) 'Εξασφαλίζουσι τὰ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ νευραλγικὰ συγκοινωνιακὰ σημεῖα, ἤτοι ἀποβάθρας, Σιδηροδρομικοὺς Σταθμούς, γεφύρας καὶ ἐπιμελοῦνται τῆς τάξεως ἐν αὐτοῖς, ὡς καὶ τῶν κεντρικῶν ὑδραγωγείων καὶ ἐργοστασίων ἠλεκτροπαραγωγῆς καὶ λοιπῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων, ἐκτὸς ἐκείνων ἃς ἤθελεν ἀναλάβει ὁ Στρατός. ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 10).

11) 'Επιμελοῦνται τῆς διώξεως τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ τῆς πολιτικῆς ἀντιδράσεως. ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 11).

12) 'Επιμελοῦνται τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων κατὰ τῶν ἀσκούντων προπαγάνδας. ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 12).

13) 'Επιφορτίζονται μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς αὐστηρᾶς παρακολουθήσεως τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ ἐγκατεστημένων ἀλλοδαπῶν καὶ μειονοτήτων. ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 13).

14) Φροντίζουσι διὰ τὴν συλλογὴν πάσης χρησίμου πληροφορίας σχέσιν ἐχούσης μὲ τὰ στρατιωτικὰ ζητήματα καὶ ἐνημερώνουσιν ἐπ' αὐτῶν τὰ πολεμικὰ 'Υπουργεῖα. ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 14).

15) 'Απομακρύνουσι τὰς πάσης φύσεως φθοροποιοὺς ἐπιδράσεις ἐπὶ τοῦ στρατεύματος. ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 15).

16) Παρέχουσι τὴν συνδρομήν των εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν στρατιωτικῶν εἰσφορῶν. ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 16).

17) Ρυθμίζουσι τὴν τροχαίαν κίνησιν τῶν Στρατονομικῶν ἀποσπασμάτων καὶ 'Αστυνομικῶν Δικαστηρίων.

18) 'Επιπροσθέτως ἡ Χωροφυλακὴ ἀναλαμβάνει τὴν στρατονομικὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν συγκρότησιν τῶν Στρατονομικῶν ἀποσπασμάτων καὶ 'Αστυνομικῶν Δικαστηρίων. ("Ορα ὁδηγίας ὑπ' ἀριθ. 18).

"Εκαστον ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀντικειμένων ἀναπτύσσεται ἐν λεπτομερείᾳ καὶ παρέχονται αἱ προσήκουσαι ὁδηγίαι περὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν μεθόδων τῆς ἐκτελέσεως, διὰ τῶν παρεχομένων κανονιστικῶν ὁδηγιῶν βάσει τῆς παρατιθεμένης ἐν ἰσχύι Νομοθεσίας, εἰς τὸν ἀποστελλόμενον ταὐτάριθμον καὶ ταὐτόχρονον τῇ παρούσῃ φάκελον. Αἱ ὁδηγίαι αὗται καταχωροῦνται καὶ εὑρετηριάζονται ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ τοῦ φακέλου τούτου, ὁ δὲ ἀριθμὸς τὸν ὁποῖον λαμβάνει ἑκάστη εἶναι σταθερὸς καὶ δὲν μεταβάλλεται.

Αἱ ὁδηγίαι αὗται νὰ μελετηθῶσι μετὰ προσοχῆς καὶ νὰ ἐφαρμοσθῶσι μετὰ πάσης ἀκριβείας. Ἡ ἐμπεριστατωμένη μελέτη αὐτῶν καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν λεπτομερειῶν εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἐγγύησις τῆς ἐπιτυχίας τῆς καλῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς προπαρασκευῆς ἑκάστης ὑπηρεσίας, συνεπῶς καὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς ἐν ἐπιστρατεύσει, βάσει τοῦ καταρτισθησομένου σχεδίου ἐπιστρατεύσεως.

'Ο ἐν λόγῳ φάκελος κανονιστικῶν ὁδηγιῶν ἐπιστρατεύσεως τῶν Σωμάτων 'Ασφαλείας θὰ τηρῆται ἐμπιστευτικῶς παρὰ τῶν προϊσταμένων τῶν 'Υπηρεσιῶν πρὸς οὓς ἀπευθύνεται, τῇ προσωπικῇ των εὐθύνῃ καὶ θὰ παρακολουθῆται ἀνελλιπῶς παρ' αὐτῶν, ὁσάκις ἐπέρχονται τροποποιήσεις ἢ ἀντικαταστάσεις αὐτῶν διὰ μεταγενεστέρων διαταγῶν μου, δεδομένου ὅτι συντόμως θὰ ἀποσταλῶσι καὶ ἕτεραι ὁδηγίαι πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω, ὁσάκις δὲ ζητῆται θὰ ἐπιστρέφηται ἀμέσως.

'Εν 'Αθήναις τῇ 20 Μαΐου 1939»

'Εν συνεχείᾳ, ἠκολούθησαν κατ' ἀντίστοιχον ἀριθμὸν εἰδικοῦ ἐμπιστευτικοῦ φακέλου αἱ λεπτομερεῖς ὁδηγίαι δι' ἕκαστον θέμα καὶ δι' ἑκάστην τῶν περιπτώσεων. Εἰς τὰς ὁδηγίας αὐτὰς περιελαμβάνετο κατατοπιστικὴ εἰσήγησις καὶ πλήρης ἀπαρίθμησις τῶν μέτρων καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως ὄχι μόνον ἐπὶ ἑκάστης συγκεκριμένης περιπτώσεως, ἀλλὰ καὶ περὶ παντὸς ἐνδεχομένου ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε περιστάσεων. Εἴς τινας τῶν ὁδηγιῶν αὐτῶν δὲν ἐπρόκειτο περὶ λήψεως προληπτικῶν ἢ παρασκευαστικῶν μέτρων, ἀλλὰ περὶ καταλλήλου ἐθνικῆς προπαγάνδας. 'Ανετίθετο δηλαδὴ εἰς τὰ ὄργανα τῆς τάξεως ἡ λεπτὴ καὶ ἀπαιτοῦσα μεγάλην ἐπιτηδειότητα ἀποστολή, νὰ διαφωτίζουν διὰ παντὸς μέσου καὶ ἐντέχνως τὴν κοινὴν γνώμην περὶ τῶν ἐπικειμένων μεγάλων ἐθνικῶν κινδύνων ἐξ ἐχθρικῆς ἐπιβουλῆς, περὶ τῶν ἀναγκαίων θυσιῶν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος, περὶ τῆς σημασίας τυχὸν πολέμου διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ πατρίου ἐδάφους, περὶ τῶν ἰσχυρῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ πολεμικῶν μέσων χάρις εἰς τὰ ὁποῖα ἡ 'Ελλὰς εἶχεν ἐξησφαλισμένην τὴν νίκην, περὶ ἀνάγκης συναδελφώσεως καὶ συμπνοίας τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος κλπ. Δὲν παρελίπετο δὲ καὶ ἡ παροχὴ ὁδηγιῶν περὶ τοῦ τρόπου ἀντιμετωπίσεως τῶν ξένων προπαγανδῶν καὶ τῶν ὑπὸ ὀργάνων τούτων ἢ ὑπὸ ἐχθρικῶν πρὸς τὸ καθεστὼς προσώπων διασπειρομένων φημῶν πρὸς ἐξασθένισιν τοῦ ἠθικοῦ τῶν 'Ελλήνων, εἰς πολλὰς μάλιστα τῶν περιπτώσεων αὐτῶν παρετίθετο καὶ σχετικὴ ἐπιχειρηματολογία. Οὕτως ἐξουδετεροῦτο κάθε ὕπουλος διαβρωτικὴ ἐνέργεια καὶ διετηρεῖτο ἀκμαῖον τὸ ἐθνικὸν φρόνημα τοῦ πληθυσμοῦ.

'Εκτὸς τῶν «κανονιστικῶν ὁδηγιῶν» ἐξεδόθησαν ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τοῦ 'Υφυπουργείου Δημοσίας 'Ασφαλείας (ἐπὶ θεμάτων στρατιωτικῆς φύσεως ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ 'Υπουργείου Στρατιωτικῶν καὶ τοῦ 'Επιτελείου) καὶ πολλαὶ ἐγκύκλιοι, ἄλλαι στηριζόμεναι εἰς τὴν κειμένην νομοθεσίαν καὶ ἄλλαι ἀπαιτήσασαι τὴν ἔκδοσιν εἰδικῶν νόμων, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μέτρων προνοίας καὶ πολεμικῆς παρασκευῆς. Οὕτως, ὀλίγον χρόνον πρὸ τῆς κηρύξεως τοῦ ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου, ἀπεστάλησαν πρὸς τὰς ἀστυνομικὰς ἀρχὰς τοῦ κράτους ἐμπιστευτικαὶ ἐγκύκλιοι καὶ ὁδηγίαι «περὶ ὀργανώσεως καὶ χρησι-

μοποιήσεως τῶν μεταφορικῶν μέσων 'Αθηνῶν-Πειραιῶς καὶ περιχώρων», «περὶ κατανομῆς τῆς χώρας εἰς 'Ανωτέρας Διοικήσεις, Διοικήσεις καὶ Ὑποδιοικήσεις Παθητικῆς 'Αεραμύνης», «περὶ μέτρων 'Ασφαλείας τοῦ Κοινωνικοῦ καθεστῶτος καὶ προστασίας τῶν πολιτῶν», «περὶ ὀργανώσεως δικτύου πληροφοριῶν θαλάσσης καὶ ἀέρος ἐν εἰρήνῃ», «περὶ μέτρων ἀσφαλείας ὀχυρῶν θέσεων», κλπ.

'Ιδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν πολεμικὴν παρασκευὴν εἶχον τὰ βάσει εἰδικῶν νόμων ἀνατεθέντα εἰς τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς καθήκοντα ἐπιτηρήσεως τῶν παραμεθορίων ἐδαφῶν, καθορισμοῦ τῶν ἀπηγορευμένων ζωνῶν, ἀμυντικῶν περιοχῶν, ἀπομακρύνσεως ἐκ τούτων ἀλλοδαπῶν, ἀπαγορεύσεως ἐντὸς τούτων κυκλοφορίας προσώπων ὑπόπτων κατασκοπείας, ἀπαγορεύσεως τῆς θήρας (ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ὁποίας ἐνηργεῖτο κατασκοπεία) ἐντὸς τῶν ζωνῶν τούτων, περιορισμοῦ ἐντὸς τούτων πάσης κινήσεως καὶ ἡμεδαπῶν μὴ ἐφωδιασμένων δι' εἰδικοῦ δελτίου κλπ. Οὕτω, χάρις εἰς τὰς ἄνω κανονιστικὰς διαταγὰς κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἰταλικῆς εἰσβολῆς τῆς 28ης 'Οκτωβρίου 1940, εἶχον ἤδη συμπληρωθῆ καὶ ἐκτελεσθῆ πάντα τὰ ἀπαιτούμενα προληπτικὰ καὶ παρασκευαστικὰ μέτρα, τόσον διὰ τὴν τόνωσιν τοῦ ἠθικοῦ καὶ τὴν κραταίωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς πολεμικῆς ἀμύνης πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

5. ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΟΣ

Τὸ μέγιστον βάρος τοῦ τόσον σημαντικοῦ ὅσον καὶ πολυπλόκου καὶ λίαν δυσχεροῦς ἔργου τούτου, τῆς καταλλήλου ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς παρασκευῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐν ὄψει τοῦ ἐπικειμένου ἐθνικοῦ ἀγῶνος, ἀνέλαβεν ἡ Χωροφυλακή, ἡ ὁποία εἶχε τὴν δικαιοδοσίαν τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας, ἐκτὸς τῶν 'Αθηνῶν καὶ τριῶν ἄλλων πόλεων τῆς δικαιοδοσίας 'Αστυνομίας Πόλεων, εἰς ἁπάσας τὰς ἄλλας πόλεις καὶ κώμας, ὡς καὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν ὕπαιθρον τῆς Ἑλλάδος. 'Επὶ πλέον εἰς τὴν πρωτεύουσαν εἶχε τὴν εὐθύνην ἐπὶ ὡρισμένων ζωτικῆς σημασίας διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τάξιν καὶ τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν τομέων, ὡς ἡ εἰδικὴ ἀσφάλεια, ἡ προστασία ὑψηλῶν προσώπων καὶ ἡ ἀντικατασκοπεία, διαθέτουσα πρὸς τοῦτο πλὴν τῶν εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν ὡς ἐνισχυτικὰς δυνάμεις τὸ τάγμα Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη μετὰ τοῦ μηχανοκινήτου τμήματος αὐτοῦ καὶ τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἐπετέλεσε τὸ ἀληθῶς ἠράκλειον ἔργον τοῦτο μὲ δραστηριότητα, φρόνησιν καὶ αὐταπάρνησιν. 'Απ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος αἱ ἀπόρρητοι ἐγκύκλιοι τοῦ ὑφυπουργείου Δημοσίας 'Ασφαλείας ὡς καὶ αἱ εἰδικαί, συνήθως διὰ κρυπτογραφικῶν τηλεγραφημάτων, ἐκτελεστικαὶ ὁδηγίαι, ἐμελετῶντο μὲ ἀπόλυτον μυστικότητα καὶ ἐξετελοῦντο μὲ γοργὸν ρυθμόν. 'Εν ᾧ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς διῆγεν ἡσύχως, χωρὶς κἂν νὰ ὑποπτεύεται πόσον δραματικὴ προσπάθεια κατεβάλλετο ὑπὸ τοῦ κράτους εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐν ὄψει τῆς πολεμικῆς ἀπειλῆς, ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ ἀπὸ τοῦ 'Αρχηγείου μέχρι τοῦ τελευταίου Σταθμοῦ τῆς ἀπομεμακρυσμένης ὑπαίθρου εἰργάζετο πυρετωδῶς, ὅσον καὶ μεθοδικῶς, διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν παντὸς ἐμποδίου καὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς διασφάλισιν τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἔργου τούτου τῆς Χωροφυλακῆς ἔγιναν αἰσθητὰ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν βραδύτερον, μετὰ τὰς θριαμβευτικὰς ἐπιτυχίας τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν σύσσωμον ἐνθουσιώδη συμμετοχὴν ὅλων τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα. 'Αλλὰ σήμερον μόλις, μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν καὶ διερεύνησιν τῶν ἐμπιστευτικῶν φακέλων, δύναται νὰ ἐκτιμηθῆ κατ' ἀξίαν τὸ κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην συντελεσθὲν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς ἔργον θεμελιώδους σημασίας διὰ τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Χάρις εἰς τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐμπιστευτικῶν ἐγκυκλίων καὶ μυστικῶν ἐντολῶν καὶ καθοδηγήσεων τῆς κυβερνήσεως, τὴν ἀκάματον δραστηριότητα καὶ τὰς φωτεινὰς πρωτοβουλίας τῶν ἁπανταχοῦ τῆς χώρας ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, αἱ ξέναι προπαγάνδαι αἱ ὁποῖαι, ἰδίως ἀπὸ τῆς κηρύξεως τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ἐλυμαίνοντο τὸν τόπον σπείρουσαι ζιζάνια διαιρέσεως καὶ ἀπειλοῦσαι νὰ δημιουργήσουν κατάστασιν διχασμοῦ καὶ ἐθνικῆς διαιρέσεως παρομοίαν ἐκείνης τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ἐξουδετερώθησαν. Οἱ ξένοι καὶ ἰθαγενεῖς πράκτορες τῆς κατασκοπείας, τῆς διασπορᾶς ἀνησυχητικῶν εἰδήσεων καὶ τῆς ὑπονομεύσεως τοῦ λαϊκοῦ ἠθικοῦ, τὰ ὄργανα τῆς λεγομένης «πέμπτης» φάλαγγος, ἐξεμηδενίσθησαν. Αἱ περιοχαὶ τῶν ἐνδεχομένων πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ αἱ λεγόμεναι ζῶναι ἀσφαλείας, εἰς τὰς ὁποίας ἰδίως οἱ πράκτορες τῆς κατασκοπείας καὶ τῆς παρεμβολῆς ἐμποδίων, ἄλλοτε ὡς δῆθεν περιηγηταὶ ἢ παραγγελιοδόχοι καὶ ἔμποροι, ἄλ-

λοτε ὡς ἰδιοκτῆται ἀκινήτων, κυνηγοὶ ἢ ἄλλως πως ὠργίαζον, ἐξεκαθαρίσθησαν.

Ἡ ἐπίβουλος καὶ κακόπιστος πολιτικὴ τοῦ Ἄξονος ἔναντι τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐπέτρεπε φανερὰς πολεμικὰς παρασκευάς, κινητοποιήσεως ἐπιστρατευομένων μονάδων κλπ., διότι, ὡς εἶχε δηλωθῇ, θὰ ἐχαρακτηρίζοντο ὡς πρόκλησις καὶ θὰ ἐδικαιολόγουν τελεσιγραφικὰς ἀπειλάς, πολεμικὰς ἐνεργείας, ἴσως καὶ καταλήψεις ἑλληνικῶν ἐδαφῶν. Ἂν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἀνέμενον μοιρολατρικῶς νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ αἰφνιδιαστικὴ ἐπίθεσις εἰς τὰ σύνορα καὶ ἡ εἰσβολὴ τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη, διὰ νὰ ληφθοῦν μέτρα ἐπιστρατεύσεως καὶ νὰ γίνουν κινητοποιήσεις, θὰ ἦτο πλέον πολὺ ἀργά. Ἡ κεραυνοβόλος εἰσβολὴ τῶν ἐχθρικῶν στρατιῶν θὰ εἶχε φθάσει εἰς μέγα βάθος ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους καὶ δὲν θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ νικηφόρος ἀντιμετώπισίς των. Ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὁδηγιῶν τοῦ ὑπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας, ἡ Χωροφυλακὴ ἐπέτυχε, ὅσον ἐξηρτᾶτο ἐξ αὐτῆς, νὰ παρασκευάσῃ τὴν ἐπιστράτευσιν εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν μὲ πᾶσαν λεπτομέρειαν διὰ τὴν ἄμεσον προσέλευσιν τῶν ἐφέδρων, εὐθὺς ὡς ἐδίδετο τὸ σύνθημα τῆς ἐπιστρατεύσεως, τὴν ἀποφυγὴν πάσης ἀντιπειθαρχικῆς ἢ ἀντιπατριωτικῆς ἐκδηλώσεως, τὴν ἐπίταξιν καὶ ἀποκλειστικὴν διάθεσιν ὅλων τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων διὰ τὰς μετακινήσεις στρατοῦ καὶ τὰς μεταφορὰς πολεμικοῦ ὑλικοῦ. Ἡ συμβολὴ τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν πρὸ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 μυστικὴν προεπιστράτευσιν ὑπῆρξεν ἐκ τῶν κυριωτέρων παραγόντων τῆς νίκης. Ἡ προώθησις καὶ ἐπίδοσις τῶν πάσης φύσεως στρατιωτικῶν ἐντολῶν, φύλλων πορείας, προσκλήσεων καὶ ὁδηγιῶν ἀπετέλλουν τὴν κυρίαν ἀπασχόλησιν τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ὀργάνων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εὐθὺς ὡς ἀνηγγέλθη τὸ ἰταλικὸν τελεσίγραφον καὶ τὸ πολυθρύλητον «Ὄχι» τοῦ Ἕλληνος Πρωθυπουργοῦ, χωρὶς χρονοτριβὴν στιγμῆς, χάρις εἰς τὰ ἐκτελεστικὰ μέτρα τῆς Χωροφυλακῆς, συνετελέσθη ἡ ἐπιστράτευσις εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν, διετέθησαν ὅλα τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα καὶ αἱ συγκροτηθεῖσαι στρατιωτικαὶ δυνάμεις ἐξώρμησαν μὲ κεραυνοβόλον ταχύτητα πρὸς τὰ μέτωπα τῆς Ἀλβανίας. Ἡ καταπλήξασα τότε τὸν κόσμον κεραυνοβόλος ταχύτης τῆς ἐπιστρατεύσεως καὶ τῆς μετακινήσεως τῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων πρὸς τὴν γραμμὴν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν κυριωτέρων παραγόντων τῆς νίκης.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀποσιωπηθῇ καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν ἐθνικὴν ἑνότητα καὶ εἰς τὴν τόνωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, στοιχεῖα ἀπαραίτητα διὰ τὴν νικηφόρον διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Ὡς ἐγράφη προηγουμένως, τὸ ἐκ τῆς 4ης Αὐγούστου προκῦψαν καθεστὼς εὗρε τὴν Ἑλλάδα διῃρημένην εἰς ἀντιμαχομένας πολιτικὰς φατρίας. Τὸ ἐθνικὸν συναίσθημα ὑπέκυπτεν εἰς τὰ πολιτικὰ πάθη. Ὁ κομματικὸς φανατισμός, ὑποδαυλιζόμενος ὑπὸ τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν καὶ ἐπιτηδείως ἐξωθούμενος ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι μόνοι ἐξεμεταλλεύοντο τὴν κατάστασιν αὐτήν, ἀπέκλειε μίαν ἱερὰν ἐθνικὴν ἕνωσιν πρὸς διεξαγωγὴν ἑνὸς ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνος. Ἐπὶ πλέον, ἐν τῇ ὑπὸ μανδύαν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν ἀσυδοσίᾳ τοῦ παντὸς καὶ εἰς πάντα, οὐδὲν ἠδύνατο νὰ τεθῇ φράγμα εἰς κατασκοπευτικὰς κινήσεις, εἰς ἡττοπαθῆ κηρύγματα καὶ τὰς προπαγάνδας φιλίας πρὸς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἐκ τῶν ἀντιμαχομένων εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων. Ἀλλ' ἡ ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς κυρίως αὐστηρὰ ἐκτέλεσις τῶν ἐκδοθεισῶν διαταγῶν περὶ τηρήσεως ἀψόγου οὐδετερότητος καὶ ἀποφυγῆς πάσης ἐνεργείας, δυναμένης νὰ χρησιμοποιηθῇ ὑπό τινος τῶν ἐμπολέμων ὡς πρόσχημα ἐπεμβάσεως καὶ ἡ κατάπνιξις πάσης ἀντιδράσεως καὶ ἡ ἐμπέδωσις τάξεως καὶ ἀσφαλείας εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν, ἀπετέλεσαν τὸν βασικὸν συντελεστὴν ἐκμηδενίσεως τῆς κομματικῆς διαιρέσεως καὶ πραγματοποιήσεως τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος. Τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη, καταλλήλως καλλιεργούμενα, ἐπανεῦρον τὴν πρωταρχικὴν θέσιν των εἰς τὰς καρδίας ὅλων τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ συντελούμενος καθ' ἡμέραν διαφωτισμὸς περὶ τῶν ἔξωθεν ἀπειλῶν καὶ τοῦ πραγματικοῦ συμφέροντος τῆς χώρας, τοῦ ἁρμόζοντος πρὸς τὰ ἰδεώδη καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀνεπτέρωσε καὶ ἐπαγίωσε ἐπὶ ὑψηλῆς στάθμης τὸ ἐθνικὸν φρόνημα. Οὕτω κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς κηρύξεως τοῦ ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου, χάρις εἰς τὴν συντελεσθεῖσαν προεργασίαν ἐπὶ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν πνευμάτων, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς κατείχετο ὑπὸ αὐτοπεποιθήσεως διὰ τὴν δικαίωσιν τοῦ ἀγῶνος του, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐβάδιζε μὲ τὴν ἀπόφασιν πάσης θυσίας διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους. Τὸ ἱστορικὸν «Ὄχι» τοῦ Ἕλληνος Πρωθυπουργοῦ κατὰ τὴν νύκτα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, ὅταν ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας ἐπέδωσεν εἰς αὐτὸν τὸ τελεσίγραφον τριώρου προθεσμίας πρὸς παράδοσιν τῆς Ἑλλάδος, δὲν θὰ ἀπέδιδε τοὺς καρπούς του καὶ ἴσως θὰ παρέμενεν ὡς μία γενναία πρᾶξις ἀξία τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων τοῦ Ἕλληνος, ἂν τὴν πρωΐαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν ἀντήχουν αἱ σειρῆνες τοῦ πολεμικοῦ συναγερμοῦ καὶ ἐξαπελύετο τὸ βασιλικὸν διάγγελμα τοῦ ὑπὲρ τῶν πάντων ἀγῶνος, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἦτο ψυχικῶς καὶ ὑλικῶς παρεσκευασμένος διὰ τὴν ἀντὶ πάσης θυσίας νικηφόρον ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐπιδρομέως. Εἰς τὸ θαυμασίως ἐπιτελεσθὲν ἔργον τοῦτο, κατεργασίας ψυχῶν καὶ πνευμάτων, ἀλλὰ καὶ πολεμικῆς παρασκευῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἡ Χωροφυλακή, ὡς ἐκ τῆς διαρθρώσεώς της καὶ τῆς ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης μεθ' ὧν περιέβαλλεν αὐτὴν ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἀπετέλεσε θεμελιώδη καὶ ἀναμφισβήτητον παράγοντα.

Τὸ Μηχανοκίνητον Τμῆμα Χωροφυλακῆς παρελαῦνον κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς Ἐθνικῆς ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου.

6. ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ
ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΟΝ ΤΜΗΜΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

Πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν περίοδον τῶν πολεμικῶν γεγονότων 1940-1941, κρίνομεν ἀπαραίτητον νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ διὰ τὴν καθ' αὐτὸ πολεμικὴν παρασκευὴν τῆς Χωροφυλακῆς, ἥτις κατέστησεν αὐτὴν ἱκανὴν νὰ μετάσχῃ ἐνεργῶς εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα. Πράγματι, κατὰ τὰ δύο προηγηθέντα τοῦ πολέμου ἔτη τὸ Σῶμα τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του, ἔλαβεν ὀργανικῶς στοιχεῖα μαχητικῆς δυνάμεως. Ταῦτα δὲ ἦσαν τὸ μηχανοκίνητον τμῆμα, ἡ εἰδικῶς ἐξωπλισμένη αὐτὴ μονὰς τοῦ Τάγματος Μακρυγιάννη καὶ ἡ ἐπὶ νέας βάσεως ρύθμισις τῆς ἐφεδρείας τοῦ Σώματος, προσηρμοσμένης πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν πραγμάτων. Ἡ ἐν λόγῳ ρύθμισις ὑπῆρξε τόσον ἐπιτυχής, ὥστε μετὰ ἓν ἔτος, ὅτε διετάχθη ἡ ἐφαρμογὴ τῶν σχεδίων, ἐφηρμόσθησαν πάντα μετὰ τελειότητος καὶ ἀπέδωσαν ἄριστα ἀποτελέσματα.

Τὴν ἄνοιξιν τοῦ ἔτους 1938, δι' ἀποφάσεως τοῦ ὑφυπουργοῦ Δημοσίας Ἀσφαλείας, συνεστήθη εἰς τὸ τότε τάγμα Χωροφυλακῆς, (νῦν Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη), συμφώνως πρὸς τὰς νεωτέρας περὶ πολεμικῆς τέχνης ἀντιλήψεις, τμῆμα (λόχος) μηχανοκίνητον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὡς προορισμὸν τὴν ταχεῖαν μεταφορὰν τῶν δυνάμεων Χωροφυλακῆς πρὸς ἄμεσον δρᾶσιν, ἐν καιρῷ μὲν εἰρήνης διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς διασαλευομένης τάξεως καὶ τὴν ἐμπέδωσιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, εἰς περίπτωσιν δὲ πολέμου διὰ τὴν ἐνεργὸν καὶ ἄμεσον χρησιμοποίησίν του, ὁπουδήποτε αἱ πολεμικαὶ ἀνάγκαι ἤθελον ἐπιβάλει τοῦτο. Τὸ μηχανοκίνητον τμῆμα ἀπηρτίσθη ἐξ ἐπιλεγέντων νέων καὶ ἀθλητικῆς διαπλάσεως ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, καλῶς ἐκπαιδευθέντων εἰς τὰ ὅπλα καὶ ἀσκηθέντων εἰς τὸν μηχανισμὸν καὶ τὴν ὁδήγησιν αὐτοκινήτων, ἰδιαιτέ-

ρως δὲ εἰς τὴν χρῆσιν μοτοσυκλεττῶν. Πράγματι, διὰ νὰ εἶναι εὐέλικτον καὶ διὰ νὰ φθάνῃ ταχύτατα ὁπουδήποτε ἀπῄτουν τοῦτο αἱ περιστάσεις, κινούμενον καὶ ἐπὶ ἀνωμάλου ἐδάφους, ἐφωδιάσθη διὰ 150 τρικύκλων μοτοσυκλεττῶν Γερμανίας τύπου B MW. Ἐστεγάσθη εἰς τοὺς στρατῶνας Μακρυγιάννη, ἐνταχθὲν εἰς τὸ ἐκεῖ τάγμα Χωροφυλακῆς, περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ὁμιλήσωμεν κατωτέρω. Τὸ ἑπόμενον ἔτος τὸ τμῆμα τοῦτο ἐνισχύθη καὶ δι' ἑτέρων 150 τρικύκλων μοτοσυκλεττῶν.

Κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ πολέμου τὸ Μηχανοκίνητον Τμῆμα Χωροφυλακῆς διέθετε 350 ἄνδρας, ἐφωδιασμένους μὲ 300 δίκυκλα καὶ τρίκυκλα καὶ μὲ ὁπλοπολυβόλα Στάγιερ (αὐτόματα) μικρῶν διαστάσεων διὰ νὰ φέρωνται εὐκόλως ἐπὶ τῶν ὤμων, ἀλλὰ τελείας τεχνικῆς καὶ ταχείας πολλαπλασίου βολῆς. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἡ Χωροφυλακὴ ἐκαινοτόμησε, διότι οὐδὲν ἕτερον Σῶμα εἶχε μέχρι τότε προμηθευθῆ ὅπλον τοῦ εἴδους τούτου. Οὕτω διέθετε τεραστίαν δύναμιν πυρός, ἀνωτέραν πάσης ἑτέρας ὁμοίας δυνάμεως. Ἦτο τότε ἡ μόνη εἰς τὴν Ἑλλάδα μηχανοκίνητος μονὰς τοῦ εἴδους αὐτοῦ, ἱκανὴ πρὸς ἐν μέρει ἢ ἐν τῷ συνόλῳ ἀστραπιαίαν μετακίνησιν, εὐθὺς ὡς ἐλάμβανε πρὸς τοῦτο διαταγήν, πάντοτε δὲ εἰς τάξιν μάχης. Ἡ σημασία τοῦ μηχανοκινήτου τούτου σχηματισμοῦ κατεδείχθη εὐθὺς ὡς ἐκηρύχθη ὁ ἑλληνοϊταλικὸς πόλεμος, ὅτε, ὡς θὰ ἴδωμεν λεπτομερέστερον ἐν συνεχείᾳ, ἐξώρμησε πρὸς τὸ μέτωπον, ὅπου ἀνέλαβε τὰς στρατονομικὰς ὑπηρεσίας, ἐχρησιμοποιεῖτο δὲ συγχρόνως διὰ τὰς ἐπαφὰς μεταξὺ τῶν πολεμικῶν σωμάτων καὶ τὴν ταχεῖαν μεταβίβασιν ἐπειγουσῶν διαταγῶν. Μετὰ τὴν προέλασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ἄνδρες τῆς μηχανοκινήτου μονάδος εἰσήρχοντο πρῶτοι εἰς τὰς ἐγκαταλειπομένας ὑπὸ τῶν ὑποχωρούντων Ἰταλῶν πόλεις τῆς Βορείου Ἠπείρου, ἐχρησίμευον δὲ ὡς σύνδεσμοι τῶν συνιστωμένων εἰς αὐτὰς Διοικήσεων καὶ Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς μετὰ τῶν Στρατιωτικῶν Σωμάτων, μεταβιβάζοντες συγχρόνως εἰς αὐτὰ διαφόρους συλλεγομένας πληροφορίας.

Τὸν Ἰανουάριον 1941 τὸ μηχανοκίνητον τοῦτο τμῆμα παρέλαβε διὰ λογαριασμὸν τοῦ Στρατοῦ 900 περίπου δίκυκλα (μοτοσυκλέττας) τύπου Nordon, τὰ ὁποῖα ἀπεστάλησαν ἀπὸ μέρους τῶν Ἄγγλων, ἐπειδὴ ὁ Στρατὸς δὲν διέθετεν ὁδηγούς.

Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς νέας, πολεμικῆς πλέον, ἀποστολῆς της, ἡ μηχανοκίνητος μονὰς ἐφωδιάσθη ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1941 μὲ νέα 400 δίκυκλα, ἡ δὲ δύναμίς της ἔφθασε τοὺς χιλίους πεντακοσίους ἄνδρας. Ἓν μέρος ἐξ αὐτῶν ἐτοποθετήθη εἰς Ἀθήνας, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἐκπαίδευσιν 400 ἀνδρῶν τῆς τότε συσταθείσης Μηχανοκινήτου Μεραρχίας. Καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς τὸ Μηχανοκίνητον Τμῆμα Χωροφυλακῆς προσέφερε πολυτίμους ἐθνικὰς ὑπηρεσίας, διότι ἐντὸς εἰκοσαημέρου οἱ ἄνδρες τῆς Μηχανοκινήτου Μεραρχίας ἐξεπαιδεύθησαν ἀρτίως ὑπὸ τούτου καὶ ἐπιβαίνοντες τῶν μοτοσυκλεττῶν των ἐστάλησαν ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς τὸ μέτωπον.

Σπουδαίαν διὰ τὰ μετέπειτα διαδραματισθέντα γεγονότα σημασίαν εἶχε καὶ ἡ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως Μεταξᾶ ἤδη πρὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ μηχανοκινήτου τμήματος ἵδρυσις εἰδικοῦ τάγματος Χωροφυλακῆς. Ὡς κύριος σκοπὸς τῆς ἱδρύσεως προεβλήθη ἡ ἀντιμετώπισις οἱουδήποτε καὶ ὁποθενδήποτε προερχομένου κινδύνου διασαλεύσεως τῆς τάξεως, ἡ πάταξις πάσης ἀνωμαλίας καὶ ἡ ἐν γένει ἐμπέδωσις τῆς τάξεως καθ' ἅπασαν τὴν χώραν. Ἄμεσος προορισμὸς τοῦ τάγματος ἦτο ἡ ἔγκαιρος κατάπνιξις οἱασδήποτε ἀνταρσίας καὶ ἐπαναστατικοῦ κινήματος, κυρίως ἐκ μέρους τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἶχον ἀρχίσει νὰ κινοῦνται συνωμοτικῶς εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν. Ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὴν ἀνατολικὴν Μακεδονίαν, εἶχον ἀνακαλυφθῆ ἀλληλοδιαδόχως συνωμοσίαι καὶ ὀργανώσεις ἐπαναστατικῶν ἐξεγέρσεων πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ καθεστῶτος. Ἀλλ' ἀπώτερος σκοπὸς τῆς ἱδρύσεως ἦτο ἡ εἰς περίπτωσιν πολέμου χρησιμοποίησις αὐτοῦ ἀφ' ἑνὸς πρὸς πάταξιν οἱασδήποτε ἀντιπολεμικῆς καὶ ὑπονομευτικῆς τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος ἀποπείρας, ἀφ' ἑτέρου πρὸς ἀντιμετώπισιν τυχὸν αἰφνιδιαστικῶν ἐπιδρομῶν εἴτε ἀπὸ ἀέρος εἴτε ἄλλως πως, τέλος ἡ προστασία τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ εἰς περίπτωσιν ἀνωμαλιῶν ἐξ ἐχθρικῶν βομβαρδισμῶν κλπ.

Τὸ τάγμα τοῦτο ἀπετέλεσεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας σοβαρὰν καὶ ἀξιόμαχον μονάδα, διότι ἐγυμνάσθη στρατιωτικῶς ὑπὸ τύπον συγχρόνων μονάδων καταδρομῶν καὶ ἐφωδιάσθη μὲ ὁπλοπολυβόλα. Ἐν ἀρχῇ ἀπετελέσθη ἐκ δυνάμεως ἑκατὸν εἴκοσι ἀνδρῶν ὑπὸ διοικητὴν ταγματάρχην καὶ διῃρημένην εἰς τέσσαρας λόχους μὲ διοικητὰς μοιράρχους. Ἀλλὰ βαθμηδὸν ἡ δύναμίς του ηὐξάνετο δι' ἐντατικῶς ἐπὶ τοῦτο ἐκγυμναζομένων χωροφυλάκων, ἕως ὅτου κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον ἀπετέλεσε τὸ «Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν». Ἐπειδὴ δὲ ἐστρατωνίζετο εἰς τὸν χῶρον τῶν παλαιῶν στρατώνων Μακρυγιάννη (περιληφθέντος καὶ τοῦ συνεχομένου παλαιοῦ νοσοκομείου τῆς Βασιλίσσης Ἀμαλίας), κατέστη κοινῶς γνωστὸν καὶ παρέμεινεν εἰς τὴν ἱστορίαν ὡς «Σύνταγμα Μακρυγιάννη». Εἰς τοῦτο, ὡς εἴπομεν, ἐνετάχθη καὶ τὸ προαναφερθὲν Μηχανοκίνητον Τμῆμα Χωροφυλακῆς.

Κατὰ τὴν προπολεμικὴν περίοδον τὸ τάγμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκτὸς τοῦ προαναφερθέντος γενικωτέρου προορισμοῦ του, ἀνέλαβε καθήκοντα φρουρήσεως καὶ ξένων πρεσβειῶν καὶ τῶν ταμείων τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ τὸ «Σύνταγμα Μακρυγιάννη» κατέστη ὀνομαστὸν καὶ παρέμεινεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος διὰ τὴν ἡρωικὴν ἀντίστασίν του κατὰ τῶν κομμουνιστικῶν ἐπιθέσεων τοῦ Δεκεμβρίου 1944, αἱ ὁποῖαι θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν λεπτομερῶς εἰς τὸν οἰκεῖον χῶρον.

7. ΕΦΕΔΡΕΙΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Σπουδαία ἐπίσης προπαρασκευὴ τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς ἐνεργὸν συμβολὴν εἰς τὸν ἀκολουθήσαντα ἐθνικὸν ἀγῶνα ὑπῆρξεν ἡ ἀναμόρφωσις τοῦ συστήματος τῆς ἐφεδρείας τοῦ Σώματος. Μέχρι τοῦ ἔτους 1939 εἰς τὴν ἐφεδρείαν τοῦ Σώματος ἐτοποθετοῦντο οἱ μετὰ 12 ἔτη πραγματικὴν ὑπηρεσίαν ἀπολυόμενοι ὁπλῖται. Οἱ πρὸ τῆς συμπληρώσεως 12ετοῦς πραγματικῆς ὑπηρεσίας ἀπολυόμενοι ὁπλῖται εἰς περίπτωσιν ἐπιστρατεύσεως προσήρχοντο εἰς τὸν στρατόν, ὡς ἁπλοῖ στρατιῶται. Ἀλλὰ ἡ ἰσχύουσα ἐκείνη κατάστασις οὐδόλως ἐξυπηρέτει τὸ Σῶμα, διότι ἡ ἐφεδρικὴ αὐτὴ δύναμις οὔτε ἀρκετὴ ἦτο, οὔτε καὶ ποιοτικῶς ἱκανὴ διὰ τὸν οἷον προωρίζετο σκοπόν. Συνήθως ἡ Χωροφυλακὴ εἰς περίπτωσιν ἐπιστρατεύσεως συνεπλήρωνε τὰ κενά της διὰ προσλήψεως ἐφέδρων τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ παλαιοτέρων κλάσεων, οἱ ὁποῖοι ὅμως, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡλικιωμένοι καὶ ἄπειροι εἰς θέματα ὑπηρεσίας ὀργάνου τάξεως, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀκατάλληλοι διὰ τοιοῦτον ἔργον, ἐλάχιστα ἢ οὐδόλως ἠδύναντο νὰ ἐκτελέσουν τὰ καθήκοντά των. Προκειμένου περὶ τοῦ θεωρουμένου ὡς ἐπικειμένου πολέμου νέας φύσεως (ἀλεξιπτωτισταί, κομμουνιστικαὶ ἐπιβουλαὶ κλπ.) καὶ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνάγκης ὑπάρξεως ἱκανῶν καὶ καταλλήλως ἠσκημένων δυνάμεων πρὸς προστασίαν τῶν μετόπισθεν, ἡ πρόσληψις ἐφέδρων ἐκ παλαιῶν κλάσεων διὰ τὴν Χωροφυλακὴν ἐφαίνετο ἀνωφελής, εἰς πολλὰ δὲ καὶ ἐπικίνδυνος. Πράγματι, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐνεργηθῇ ἔλεγχος περὶ τοῦ ποιοῦ καὶ τοῦ φρονηματισμοῦ ἑνὸς ἑκάστου τῶν προσλαμβανομένων, ὑφίστατο δὲ οὕτω κίνδυνος νὰ παρεισφρύσουν καὶ στοιχεῖα ὄχι ἁπλῶς ἀκατάλληλα, ἀλλ' ἀμφισβητησίμου ἠθικοῦ ποιοῦ, ἀκόμη δὲ καὶ κομμουνιστικῶν ἢ ἄλλων ἀνατρεπτικῶν τῆς κειμένης τάξεως ἰδεῶν.

Πρὸς ἄρσιν τῆς ἐπικινδύνου αὐτῆς ἀνωμαλίας ἐψηφίσθη εἰδικὸς νόμος (ἀρ. 1963 τῆς 7/13.9.1939), βάσει τοῦ ὁποίου τὸ Ὑφυπουργεῖον Δημοσίας Ἀσφαλείας συνεκρότησεν ἐφεδρείαν Χωροφυλακῆς, (ἐπίσης Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας). Ἡ μεταφορὰ παλαιῶν ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν ἐφεδρείαν τοῦ Σώματος δὲν ἐγένετο συνολικῶς, οὔτε κατὰ κλάσεις ἢ περιοχάς, ἀλλὰ κατόπιν προσωπικῆς προσκλήσεως ἑνὸς ἑκάστου ἐξ αὐτῶν. Ἐν πρώτοις ἠρευνήθησαν οἱ εἰς τὰ ἀρχεῖα Χωροφυλακῆς φάκελοί των καὶ ἀπεκλείσθησαν οἱ ἀποταχθέντες δι' ἀσυμβιβάστους πρὸς τὴν ἠθικὴν πράξεις ἢ δι' ἔλλειψιν ἐπαρκοῦς ἐθνικοῦ φρονηματισμοῦ. Ἐν συνεχείᾳ αἱ ἀνὰ τὴν χώραν Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς διετάχθησαν ἐν πάσῃ μυστικότητι νὰ προβοῦν εἰς ἐπισταμένην ἔρευναν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ποιότητος τῶν ἐξελθόντων τοῦ Σώματος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁπλιτῶν. Βάσει τῆς ἐρεύνης ταύτης, ὤφειλον νὰ συντάξουν ὑπὸ προσωπικὴν εὐθύνην τῶν διοικητῶν ὀνομαστικὰς καταστάσεις τῶν εἰς τὴν περιφέρειαν ἑκάστης Ὑπηρεσίας διαμενόντων τέως ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, περιλαμβάνοντες εἰς τὰς καταστάσεις αὐτὰς μόνον ἐκείνους τῶν ὁποίων, τόσον κατὰ τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν ὅσον καὶ κατὰ τὸν μετέπειτα ἰδιωτικόν των βίον ἡ διαγωγὴ ὑπῆρξεν ἄμεμπτος. Ἐπίσης, φροντίδι τοῦ Ἀρχηγείου, συνετάχθη κατάστασις ἀνεπιλήπτων καὶ ἄνευ ἠθικῆς αἰτίας παραιτηθέντων ἢ ἀπομακρυνθέντων ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Μετὰ τὴν σύνταξιν τῶν καταστάσεων τούτων κατηρτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγείου οἱ κατάλογοι ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς ὑπαχθέντων εἰς τὴν ἐφεδρείαν. Πάντες οὗτοι ἐφωδιάσθησαν δι' ἀτομικῶν φύλλων πορείας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνεγράφησαν λεπτομερῶς ὁδηγίαι περὶ τοῦ τρόπου παρουσιάσεώς των, ἐν περιπτώσει ἐπιστρατεύσεως εἰς Ἀθήνας, Θεσσαλονίκην καὶ Λάρισαν, τὰ τρία ὁρισθέντα κέντρα συγκεντρώσεως τῶν ἐφέδρων τῆς Χωροφυλακῆς. Ἐκεῖθεν θὰ καθωρίζετο δι' ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ὁ τόπος καὶ τὸ εἶδος τῆς ὑπηρεσίας.

Τὸ νέον αὐτὸ καθιερωθὲν σύστημα ἐπιστρατεύσεως ὡς ἐφέδρων τῶν ὑπηρετησάντων καὶ κριθέντων καταλλήλων πρὸς νέαν ὑπηρεσίαν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπέδωσε θαυμασίως μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου. Ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς ἐπιστρατεύσεως προσῆλθον εἰς τὰ καθορισθέντα κέντρα συγκεντρώσεως 500 ἀξιωματικοὶ καὶ 15 χιλιάδες παλαιοὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς. Αἱ ὑπηρεσίαι τὰς ὁποίας προσέφερον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος ἦσαν ἀξιόλογοι. Ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἦσαν σχετικῶς προκεχωρημένης ἡλικίας, ἐχρησιμοποιήθησαν εἴτε διὰ τὰ γραφεῖα τῶν Διοικήσεων, εἴτε διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως εἰς τὴν ὕπαιθρον, τὴν περίθαλψιν τῶν οἰκογενειῶν ἐπιστράτων, τὰς μεταφορὰς καὶ τὴν παθητικὴν ἀεράμυναν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ὑπηρεσίας αὐτὰς παρέσχον σημαντικὴν βοήθειαν εἰς τὴν καλὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος, χωρὶς νὰ ἀποσιωπηθῇ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι διὰ τῆς χρησιμοποιήσεώς των αὐτῆς κατέστη δυνατὸν ὅπως ἄλλοι νέοι καὶ καταλλήλως ἠσκημένοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται διατεθοῦν εἰς ὑπηρεσίας τοῦ μετώπου, διὰ τὴν στρατονομίαν τῶν μονάδων, τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας εἰς τὰς ἀποσπωμένας ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν περιοχὰς καὶ εἰς τὰς μαχητικὰς δυνάμεις ἀσφαλείας τῶν πόλεων.

8. Ο ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΟΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ

Ἀπὸ τῆς χαραυγῆς τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, ὅταν ἀντήχησαν αἱ σειρῆνες τοῦ πολεμικοῦ συναγερμοῦ καὶ διὰ τῶν διαγγελμάτων τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ τὸ Ἔθνος ἐτέθη εἰς κατάστασιν πολέμου, τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς εὑρέθη ἐπὶ ποδός, ὡς καὶ σύμπαν τὸ Ἔθνος, πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους ἀπὸ τὸν εἰσβολέα.

Εὐθὺς ὡς ἐξηγγέλθη τὸ ἄγγελμα θέσεως τῆς χώρας εἰς κατάστασιν πολέμου, οἱ ἀνὰ τὴν ἐπικράτειαν ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ὡς εἷς ἄνθρωπος, συμφώνως πρὸς τὰς εἰς χεῖράς των ἐμπιστευτικὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας, ἔσπευσαν χωρὶς χρονοτριβὴν στιγμῆς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκοντος, κοινοποιήσαντες εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν τὸ διάταγμα τῆς ἐπιστρατεύσεως καὶ ἀναλαβόντες ἐπίσης τὸ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος ἔργον τῆς ἐπιστρατεύσεως καὶ γενικῆς κινητοποιήσεως. Πρὸς τοῦτο ἐδέχοντο ἰδίως εἰς τὰς ἀπομεμακρυσμένας περιοχὰς τοὺς ἐπιστρατευομένους, παρεῖχον εἰς αὐτοὺς καταστάσεις ἐπιβιβάσεως μεθ' ὅλων τῶν σχετικῶν ὁδηγιῶν καὶ ἐξεύρισκον μέσα ἀμέσου καὶ ταχείας μεταβάσεώς των εἰς τὰ κέντρα ἐπιστρατεύσεως καὶ συγκροτήσεως στρατιωτικῶν Μονάδων.

Ἡ ταχύτης μὲ τὴν ὁποίαν οἱ ἐπίστρατοι ἔφθασαν εἰς τὰ κέντρα ταῦτα εἶναι ἐκπληκτικὴ καὶ τοῦτο, κατὰ ἕνα μεγάλο ποσοστόν, ὀφείλεται εἰς τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ καθῆκον τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς. Εἰδικῶς διὰ τοὺς ἐφέδρους τῆς Χωροφυλακῆς, χάρις εἰς τὰς δραστηρίους προσωπικὰς ἐνεργείας, πολλάκις δὲ καὶ προσωπικὰς ἐπαφὰς τῶν ἀνὰ σύμπασαν τὴν χώραν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὑπὸ ἐπιστράτευσιν ἔφεδροι τοῦ Σώματος, ἐτέλουν ἐν πλήρει ἑτοιμότητι. Οὕτω, κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν τῆς 28ης Ὀκτωβρίου, προσῆλθον εἰς τὸ ὁρισθὲν ὡς κέντρον ἐπιστρατεύσεως Χωροφυλακῆς στρατόπεδον Μακρυγιάννη 3.760 ἔφεδροι χωροφύλακες καὶ 330 ὑπαξιωματικοί. Ἐξ ἐπιλογῆς τῶν ἐφέδρων συνεκροτήθη ἄνευ χρονοτριβῆς καὶ δεύτερον Τάγμα Χωροφυλακῆς δυνάμεως 22 λόχων, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκγύμνασις εἰς τὰ νέα πολεμικὰ ὅπλα, ἰδίως τὰ ὁπλοπολυβόλα, ἤρχισεν ἀμέσως ἐντατικὴ καὶ ἐπερατώθη ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Ἐπίσης καὶ εἰς τὰ δύο ἄλλα κέντρα ἐπιστρατεύσεως ἐφέδρων Χωροφυλακῆς, Θεσσαλονίκης καὶ Λαρίσης, ἡ προσέλευσις ἀπὸ τῶν πρώτων ὡρῶν ὑπῆρξεν ἀθρόα. Οἱ προσκαλούμενοι ἔφεδροι κατέφθανον εἰς τὰς πλησιεστέρας τῆς κατοικίας των Διοικήσεις καὶ ἐκεῖθεν αὐθωρεί, πολλάκις μὲ εἰδικὰ συγκοινωνιακὰ μέσα τιθέμενα εἰς τὴν διάθεσίν των, κατηυθύνοντο πρὸς τὸ ἐγγύτερον κέντρον ἐπιστρατεύσεως. Ἐντὸς διημέρου εἶχε σχεδὸν συμπληρωθῆ ἡ εἰς τὰ κέντρα ἐπιστρατεύσεως προσέλευσις καὶ κατάταξις τῶν ἐφέδρων ὁπλιτῶν, τῶν ὁποίων ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς ἔφθασε περὶ τὰς δεκαπέντε χιλιάδας.

Σημειωτέον, ὅτι διὰ τοῦ αὐτοῦ, περὶ ἐπιστρατεύσεως ἐφέδρων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν νόμου τοῦ 1939, προεβλέπετο ἡ ἁρμοδιότης τοῦ ὑφυπουργοῦ Δημοσίας Ἀσφαλείας νὰ ἱδρύῃ εἰδικὰ τάγματα Χωροφυλακῆς, νὰ συγκροτῇ καὶ νὰ κινητοποιῇ στρατονομικὰ ἀποσπάσματα, νὰ καταρτίζῃ ὑπηρεσίας ἐπιβλέψεως μεταφορῶν τροφίμων καὶ πολεμικῶν ἐφοδίων, ἐπιτάξεως κτηνῶν, παθητικῆς ἀεραμύνης κλπ. Οὕτω, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν καταταγέντων ἐφέδρων τῆς Χωροφυλακῆς, συνεκροτήθησαν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης χρονοτριβῆς αἱ ἀπολύτου ἀνάγκης διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου ὑπηρεσίαι αὐταί. Ἤδη, βάσει τοῦ Β.Δ. τῆς 6-10-1938, εἶχε συσταθῆ καὶ ἐλειτούργει, ἐξ ἑνὸς ταγματάρχου, δύο ἀνθυπομοιράρχων, 21 ἀνθυπασπιστῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν καὶ 99 χωροφυλάκων, ὑπηρεσία Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Πολεμικοῦ Ναυστάθμου, ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς Διευθύνσεως τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους. Ἡ ὑπηρεσία αὐτὴ εἶχε τὴν ἀποστολὴν νὰ ἐπιτηρῇ διὰ τὴν ἀποσόβησιν διενεργείας κατασκοπείας, τὴν φύλαξιν ὁλοκλήρου τῆς ἀπηγορευμένης ζώνης καὶ τὴν ἐν γένει ἐπαγρύπνησιν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Ναυστάθμου, ὅπου ὁ πολεμικὸς στόλος τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ πολέμου, ἀκριβέστερον εὐθὺς ὡς ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος, συντελεσθὲν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς ἔργον, ὑπῆρξε πράγματι ἡράκλειον. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν περιεχομένων εἰς τὰς ἐμπιστευτικὰς ἐγκυκλίους διαταγῶν ἀπῄτει κεραυνοβόλον δρᾶσιν, αὐταπάρνησιν εἰς μόχθους καὶ θυσίας, ὀξυδέρκειαν εἰς σύλληψιν τῶν κατὰ τόπους περιστάσεων πρὸς λῆψιν ἀναλόγων μέτρων, ἀκόμη δὲ καὶ φωτεινὰς πρωτοβουλίας. Ἐν πρώτοις, πρὸς ἐξάρθρωσιν τοῦ δικτύου κατασκοπείας τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐκμηδένισιν παντὸς κινδύνου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, ὤφειλον νὰ συλλάβουν ἀμέσως τοὺς ὑπηκόους τοῦ ἐχθροῦ καὶ νὰ ἐγκλείσουν αὐτοὺς εἰς στρατόπεδα ἢ φυλασσομένους χώρους. Τοῦτο ἄλλωστε ἀπετέλει μέτρον προστασίας καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων, δεδομένου ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐκσπᾷ ἡ ἀγανάκτησις λαϊκῶν μαζῶν κατὰ τῶν ὑπηκόων μιᾶς τόσον ἀναισχύντως ἐπιβουλευθείσης τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος χώρας καὶ ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ παρασυρθῇ ἐκ τῆς ὀργῆς του ὁ λαὸς εἰς ἐκδικητικὰς πράξεις.

Συγχρόνως, ἔπρεπε νὰ συλληφθοῦν ἢ νὰ τεθοῦν ὑπὸ αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν οἱ δρῶντες εἰς τὰ παρασκήνια καὶ παρακολουθούμενοι ἕως τότε κομμουνισταί, ὡς καὶ πάντα ἐν γένει τὰ ὕποπτα καὶ ἐπικίνδυνα δι' ἀνατρεπτικὴν ἢ ὑπονομευτικὴν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος δρᾶσιν ἄτομα. Τὸ ἔργον τοῦτο τῆς συλλήψεως ἢ ἐξουδετερώσεως τῶν Ἰταλῶν ὑπηκό-

ων, τῶν κομμουνιστῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπικινδύνων δι' ἀνατρεπτικὰς ἢ ὑπονομευτικὰς ἐνεργείας ἀτόμων, ἡ Χωροφυλακὴ ἐπετέλεσε καθ' ἅπασαν τὴν χώραν μετ' ἐκπληκτικῆς ταχύτητος, κατὰ τὸ μέγιστον δὲ μέρος αὐτὴν τὴν 28ην 'Οκτωβρίου. Οὕτως, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ πολέμου ἑδραιώθη ἡ ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια, ἐξέλιπε πᾶς κίνδυνος εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς μὲ ἀκμαῖον ἠθικὸν διεδήλωνεν αὐθορμήτως τὸν ἐνθουσιασμόν του καὶ μέσα εἰς μίαν γενικὴν παραζάλην ἀπεριγράπτων πατριωτικῶν ἐκδηλώσεων ἔσπευδε πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους.

Εὐθὺς ὡς ἐξεπέμφθη διὰ τοῦ ραδιοφώνου τὸ διάγγελμα τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου καὶ τῆς γενικῆς ἐπιστρατεύσεως, τὰ ὄργανα τῆς τάξεως, ὡς ὑπεύθυνα καὶ διὰ τὴν προστασίαν τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ καὶ τῶν χρησίμων διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου κοινωφελῶν ἐπιχειρήσεων καὶ λοιπῶν μέσων καὶ ἐγκαταστάσεων, ἔσπευσαν νὰ ἐκτελέσουν μετ' αὐστηρᾶς ἐπιτηρήσεως τὴν ἀκόλουθον ἐπείγουσαν διαταγὴν τοῦ Ὑφυπουργείου 'Ασφαλείας. «Λόγῳ γεγονότων λάβετε κάτωθι μέτρα: Καταργήσατε ἐντελῶς ἐξωτερικὰ φῶτα ὁδῶν, πλατειῶν, λιμένων, οἰκιῶν καὶ καταστημάτων. Ὑποχρεώσατε ἐνοίκους πάσης φύσεως οἰκοδομῶν συγκαλύψουν ἀμέσως διὰ παραπετασμάτων σκοτεινοῦ χρώματος ἢ κοινῶν κλινοσκεπασμάτων ἢ ἀδιαφανοῦς χάρτου βαθέος κυανοῦ ἢ μέλανος χρώματος ὑαλοφράκτους θύρας, παράθυρα, φωταγωγούς, φεγγίτας καὶ πᾶν ἄνοιγμα ἀκινήτου των. Εἰς περίπτωσιν συναγερμοῦ προβαίνετε εἰς πλήρη συσκότισιν. 'Αστυνομικαὶ ἀρχαὶ προμηθευθῶσι κηρία, λυχνίας πετρελαίου ἢ ἐλαίου καὶ λοιπὰ πρόχειρα φωτιστικὰ μέσα πρὸς χρησιμοποίησιν εἰς περίπτωσιν διακοπῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας. Ὑποχρεώσατε ὁδηγοὺς συγκοινωνιακῶν μέσων ξηρᾶς λάβωσιν ἀμέσως μέτρα συγκαλύψεως φωτισμοῦ αὐτῶν». Ἡ διαταγὴ αὐτή, χάρις εἰς τὰς ἀμέσους ἐνεργείας καὶ τὴν αὐστηρὰν ἐπαγρύπνησιν τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων ἐξετελέσθη καθ' ἅπασαν τὴν χώραν. Λόγῳ τοῦ ἐπικρατήσαντος πυκνοῦ σκότους τὰ ἰταλικὰ ἀεροπλάνα, τὰ ὁποῖα πρὸς περισσοτέραν των ἀσφάλειαν ἐξ ἐπιθέσεων τῶν συμμαχικῶν ἀεροπλάνων καὶ ἐκ τοῦ ἀντιαεροπορικοῦ πυρὸς ἕδρων συνήθως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, εὑρίσκοντο ἐν πλήρῃ ἀδυναμίᾳ ἐξευρέσεως στόχων. Τοῦτο ὄχι μόνον ἀπεσόβησε πολλὰ θύματα ἐκ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ, ἀλλὰ καὶ διετήρησεν ἀθίκτους τὰς πολεμικὰς βάσεις.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἀνέλαβεν ἐπίσης ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τὸ βασικὸν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ 'Αγῶνος ἔργον τῆς ἐπιστρατεύσεως καὶ γενικῆς κινητοποιήσεως. Ὡς ἐξετέθη λεπτομερέστερον ἀνωτέρω, μὲ τὴν βοήθειαν καὶ τῶν ἀνακληθέντων εἰς ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν ἐφέδρων στελεχῶν της, ἐδέχετο, ἰδίως εἰς τὰς ἀπομεμακρυσμένας περιοχάς, τοὺς ἐπιστρατευομένους, παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς φύλλα πορείας μεθ' ὅλων τῶν σχετικῶν ὁδηγιῶν καὶ ἐξεύρισκε μέσα ἀμέσου μεταβάσεώς των εἰς τὰ κέντρα ἐπιστρατεύσεως καὶ συγκροτήσεως στρατιωτικῶν μονάδων. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς κατέβαλλον ὑπερανθρώπους προσπαθείας διὰ τὰς ἐπιτάξεις, συγκεντρώσεις καὶ μεταφορὰς κτηνῶν, ὀχημάτων καὶ ζωοτροφιῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κινηθοῦν πρὸς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις στρατιωτικαὶ μονάδες. Συγχρόνως ἀνέλαβε καὶ ἔφερεν εἰς πέρας μετ' ἀξιοθαυμάστου ἀκριβείας τὸ ἔργον τῆς διανομῆς ἐφεδρικῶν ἐπιδομάτων καὶ ἐν γένει περιθάλψεως τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐπιστρατευομένων. Τοῦτο βεβαίως εἶχε θεμελιώδη σημασίαν διὰ τὴν διατήρησιν ἀκμαίου τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν λαϊκῶν τάξεων καὶ τὴν τόνωσιν τοῦ ἀπαραιτήτου πολεμικοῦ ὀργασμοῦ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. Τέλος, ἡ Χωροφυλακή, ἐνέτεινε τὰ ἐπιβαλλόμενα ἐκ τῶν περιστάσεων μέτρα τῆς καθαρᾶς ἀστυνομεύσεως, ὡς ἡ φρούρησις τῶν ἔργων κοινῆς ὠφελείας καὶ βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων πολεμικῆς παραγωγῆς, τῶν γεφυρῶν καὶ συγκοινωνιακῶν κόμβων πρὸς ἀποσόβησιν σαμποτάζ, καὶ τῆς ἐπαρκείας τροφίμων μετ' αὐστηρᾶς τιμωρίας ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θὰ ἀπέβλεπον εἰς κερδοσκοπίαν δι' ἀποκρύψεως ἢ ὑπερτιμήσεως τροφίμων. Οὕτως, οὐδεὶς πανικὸς ἢ ἄλλη τις συνήθης εἰς τὰς περιστάσεις ἀνωμαλία ζωῆς ἐσημειώθη καθ' ἅπασαν τὴν χώραν χάρις εἰς τὰ ληφθέντα μέτρα.

9. ΤΟΠΙΚΗ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΑΜΥΝΑ

Διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀπὸ τυχὸν πτώσεως ἀλεξιπτωτιστῶν ἢ ἄλλην τινὰ ἐνέργειαν τοῦ ἐχθροῦ, τὴν ἀποφυγὴν συγχύσεως, περίθαλψιν θυμάτων καὶ ἄμεσον ἐπανόρθωσιν ζημιῶν ἐκ βομβαρδισμῶν, ὡς καὶ τὴν διασφάλισιν τῶν νώτων τοῦ μαχομένου Στρατοῦ, ἐκρίθη ἐπιβεβλημένον ὅπως συστηθῇ εἰδικὸν σῶμα «Πολιτοφυλακῆς», στελεχούμενον καὶ ἐν γένει κατευθυνόμενον ὑπὸ ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς. Τὸ σῶμα τοῦτο ἱδρύθη τὴν 25ην Νοεμβρίου 1940 διὰ κοινῆς πράξεως τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας 'Ασφαλείας καὶ τοῦ 'Αρχιστρατήγου. Λόγῳ τῆς ἰδιαιτέρας σημασίας της, διὰ τὴν ἐθνικὴν δραστηριότητα τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν περί-

Ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς συνοδεύουν, ἐκ τοῦ Ἀλβανικοῦ μετώπου εἰς Ἀθήνας, τοὺς πρώτους Ἰταλοὺς αἰχμαλώτους τὸ ἔτος 1940.

οδον, παραθέτομεν αὐτούσιον τὸ κείμενον ταύτης.

«Περὶ ὀργανώσεως Σώματος Πολιτοφυλάκων διὰ τὴν συμμετοχήν του κατὰ ἐνεργείας ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ γενικῶς διὰ τὴν ἀσφάλειαν ἐσωτερικοῦ κατὰ ὑπόπτων στοιχείων».

I. Ἐκτὸς τῆς συμμετοχῆς τμημάτων τοῦ Στρατοῦ ἐναντίον ἐχθρικῶν ἐνεργειῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ὑπόπτων στοιχείων κλπ. διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὁποίων ἐκοινοποιήθησαν εἰς τὰ Σώματα Στρατοῦ διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. Α.Π. 99922/21.5.40 Διαταγῆς Υ.Σ. σχετικαὶ ὁδηγίαι (ἀντίγραφον τούτου ἔδει νὰ παραδίδεται ὑπὸ τῶν Σ. Στρατοῦ εἰς τὰς ἀντιστοίχους Ἀνωτάτας Στρατιωτικὰς Διοικήσεις), θὰ ὀργανωθῇ καὶ «Σῶμα Πολιτοφυλάκων».

Τὸ Σῶμα τοῦτο θὰ ἀπαρτισθῇ ἐξ Ἑλλήνων ἀκραιφνῶν αἰσθημάτων, οἵτινες θὰ ἐξευρεθῶσιν ὡς κάτωθι:

1. Ὁπλῖται.

Ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται ἐκ τῶν κλάσεων 1920 καὶ παλαιοτέρων, ἐφ' ὅσον αὐται δὲν ἐκλήθησαν εἰς τὰ ὅπλα. Οἱ καταγραφόμενοι εἰς τοὺς καταλόγους τῶν πολιτοφυλάκων δὲν ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρεώσεως προσελεύσεως ὑπὸ τὰ ὅπλα εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ κλάσις ἢ τὸ ὅπλον, ἢ ἡ κατηγορία εἰς ἣν ἀνήκουσι κληθῇ ὑπὸ τὰ ὅπλα, μὴ ἀποκλειομένης καὶ τῆς ὀνομαστικῆς τούτων προσκλήσεως.

2. Ἀξιωματικοί.

Θὰ διατεθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας ἀπόστρατοι ἀξιωματικοὶ Χωροφυλακῆς καὶ ἐν ἐνεργείᾳ τοιοῦτοι.

Πρὸς συμπλήρωσιν δύνανται νὰ προσκληθῶσι δι' ἀτομικῶν προσκλήσεων ὑπὸ τῶν οἰκείων Στρατιωτικῶν Διοικήσεων, ἐξουσιοδοτημένων ὑπὸ τοῦ Υ.Σ., ἀξιωματικοὶ κριθέντες διὰ βοηθητικὰς ὑπηρεσίας. Ἐπίσης νὰ γίνωσι δεκτοὶ ἐθελονταὶ ἐκ τῶν καταληφθέντων ὑπὸ τοῦ ὁρίου ἡλικίας ἐφέδρων ἐξ ἐφέδρων ἀξιωματικῶν.

Τὸ Σῶμα τοῦτο θὰ ἐνισχύωσιν ὑποχρεωτικῶς: Τὰ μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. ἡλικίας ἄνω τῶν 18 ἐτῶν. Ἡ κατὰ τόπους δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς. Ἡ Ἀγροφυλακή.

II. Ζῶναι δικαιοδοσίας κατ' ἁρμοδιότητας.

Αἱ ζῶναι δικαιοδοσίας τῶν Στρατιωτικῶν ἀρχῶν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Σώματος τούτου θὰ εἶναι αἱ κάτωθι:

Ε΄ Σῶμα Στρατοῦ: Ἡ ζώνη ἐνεργείας του.

Α΄, Β΄, Γ΄ καὶ Δ΄ Ἀνώταται Στρατιωτικαὶ Διοικήσεις: Αἱ ἀντίστοιχοι ἐν εἰρήνῃ ζῶναι τῶν Α΄, Β΄, Γ΄ καὶ Δ΄ Σωμάτων Στρατοῦ πλὴν τῆς Αἰτωλοακαρνανίας. Στρατιωτικὴ

Διοίκησις Ἰωαννίνων: Ἡ ἀντίστοιχος ἐν εἰρήνῃ ζώνη τῆς VIII Μεραρχίας. Ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ἡ Αἰτωλοακαρνανία.

Αἱ Α', Β', Γ' καὶ Δ' Ἀνώτεραι Στρατιωτικαὶ Διοικήσεις καὶ ἡ Στρατιωτικὴ Διοίκησις Ἰωαννίνων (καὶ ἑκάστη ἐν τῇ ζώνῃ της) καὶ Ε' Σῶμα Στρατοῦ, θὰ ὀργανώσωσι Σῶμα Πολιτοφυλάκων καὶ εἰς τὰς νῦν ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ Ἐκστρατείας κατεχομένας ζώνας, οὕτως ὥστε τὸ σύστημα νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ λειτουργήσῃ ἀμέσως καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἥν, τοῦ Στρατοῦ Ἐκστρατείας προωθουμένου, αἱ νῦν κατεχόμεναι ζῶναι θὰ ἐξεκενοῦντο ὑπὸ τούτου.

Αἱ ἁρμοδιότητες τῶν Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν τοιούτων τῆς Χωροφυλακῆς, καθορίζονται ὡς κάτωθι:

Αἱ Στρατιωτικαὶ Ἀρχαὶ θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολύτου διαθέσεως τῶν οὕτως ὠργανουμένων Τμημάτων Πολιτοφυλάκων, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων θὰ δώσωσι σαφῆ ἀποστολήν.

Θὰ ἐπιβλέψωσι τὴν ὀργάνωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν τούτων.

Αἱ Ἀστυνομικαὶ Ἀρχαὶ θὰ εἶναι ἐκτελεστικὰ ὄργανα συμμορφούμενα, διὰ τὴν προβλεπομένην περίπτωσιν, πρὸς τὰς διαταγὰς τῶν Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν μὲ βάσιν τὴν χωρογραφικὴν κατανομὴν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ συνεπῶς τὴν ἀντιστοιχοῦσαν ἑκάστῳ βαθμοφόρῳ Χωροφυλακῆς περιοχήν του.

Εἰδικῶς θὰ ἐπιφορτισθῶσι:

Μὲ τὴν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν τῶν Πολιτοφυλάκων.

Μὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐπὶ κεφαλῆς ἑκάστου τμήματος βαθμοφόρων, οἵτινες δύνανται νὰ προέρχωνται ἐκ τῆς Χωροφυλακῆς ἢ νὰ ἐκλεγῶσι μεταξὺ τῶν καλουμένων ἐφέδρων καὶ κεκτημένων βαθμόν τινα κατὰ τὴν ἐν τῷ στρατῷ προϋπηρεσίαν των. Μὲ τὴν περιοδικὴν πρόσκλησιν τῶν Πολιτοφυλάκων ὡς ἐκτίθεται ἐν τῇ παραγράφῳ III τῆς παρούσης. Μὲ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν καλουμένων ὑπὸ τὰ ὅπλα Πολιτοφυλάκων, καθὼς καὶ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ συντήρησιν τοῦ ὁπλισμοῦ των.

Ἐν περιπτώσει δράσεως, ἅπασα ἡ διαθέσιμος δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς θὰ συμμετάσχῃ μετὰ τῶν Πολιτοφυλάκων συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς ἁρμοδίας στρατιωτικῆς Ἀρχῆς.

III. Πρόσκλησις τῶν Πολιτοφυλάκων. Ἐκπαίδευσις.

Διὰ νὰ παρασχεθῇ εἰς τοὺς ἐφέδρους τοῦ Σώματος τῶν Πολιτοφυλάκων ὁ χρόνος νὰ ἀσχολοῦνται καὶ μὲ ἰδιωτικάς των ἐργασίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ ὑπάρχῃ πάντοτε δι' ἑκάστην πρὸς φρούρησιν περιοχὴν εἷς πυρὴν ἕτοιμος νὰ δράσῃ ἀμέσως, οἱ ἔφεδροι οὗτοι δὲν θὰ κληθῶσι νὰ ὑπηρετήσωσι συγχρόνως. Δι' ἑκάστην περιοχὴν καὶ μερίμνῃ τῆς Χωροφυλακῆς, οὗτοι θὰ διαιρεθῶσιν εἰς τμήματα ἐναλλασσόμενα, οὕτως ὥστε ἕκαστος Πολιτοφύλαξ νὰ μὴ εἶναι ἐν ὑπηρεσίᾳ πλέον τοῦ δεκαημέρου κατὰ μῆνα.

Πρόσκλησις ἁπάντων τῶν Πολιτοφυλάκων ἑκάστης περιοχῆς θὰ λαμβάνῃ χώραν:

Εἴτε κατόπιν διαταγῆς ἡμῶν, εἴτε ἐν περιπτώσει ἀμέσως ἐπαπειλοῦντος κινδύνου διὰ τὴν περιοχήν, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν Ἀρχῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἢ τῶν Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν.

Ἐκπαίδευσις: Ἅμα τῇ συγκροτήσει ἑκάστου τμήματος Πολιτοφυλάκων, ἅπαντες οἱ ἀπαρτίζοντες τοῦτο θὰ παραμείνωσιν ὑπὸ τὰ ὅπλα ἐπὶ 4-5 ἡμέρας διὰ τὴν ὀργάνωσίν των, ἐκτέλεσιν βολῶν τινων, ἐξάσκησιν καὶ κατανόησιν τῆς ἀποστολῆς των.

Αἱ Στρατιωτικαὶ Ἀρχαὶ τῆς παραγράφου II ἔχουν τὸ δικαίωμα ἐπὶ πλέον νὰ καλῶσιν ἅπαντας τοὺς Πολιτοφύλακας ἑκάστης περιοχῆς ἐπὶ μίαν ἡμέραν κατὰ μῆνα, ἵνα ἐξασκήσωσι τούτους εἰς τὴν ἀποστολήν των καὶ εἰς τὴν ταχεῖαν συγκέντρωσίν των εἰς προκαθορισθέντα δι' ἑκάστην περιοχὴν χῶρον.

Τὸν ἀριθμὸν τῶν καταναλωτέων φυσιγγίων δι' ἐκτέλεσιν βολῶν παρ' ἑκάστου Πολιτοφύλακος καθορίζω ὡς κάτωθι: Τυφεκίου 10. Ὁπλοπολυβόλου μόνον διὰ τοὺς... 30. Πολυβόλον... τῆς ἀντιστοίχου 50. Ὅλμων... εἰδικότητος... 5.

IV. Ὑποχρεώσεις τῶν Πολιτοφυλάκων.

Ἡ προσέλευσις τῶν Πολιτοφυλάκων ἐν περιπτώσει προσκλήσεώς των εἶναι ὑποχρεωτική. Ἐναντίον τῶν μὴ προσερχομένων θὰ ἐπιβάλλωνται αἱ κυρώσεις αἱ προβλεπόμεναι διὰ παρομοίαν περίπτωσιν εἰς τοὺς Στρατιωτικούς.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν καθ' ἣν εὑρίσκονται ὑπὸ τὰ ὅπλα ὑπάγονται ὑπὸ τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμούς.

V. Ὁπλισμός. Ἱματισμός. Διατροφή.

1. Ὁπλισμός.

Δι' ἕκαστον τμῆμα Πολιτοφυλάκων θὰ διατεθῇ ὁ ἀναγκαῖος ὁπλισμός, ὅστις θὰ περιλάβῃ: τυφέκια, ἀνάλογα ὁπλοπολυβόλα καὶ ἐνδεχομένως πολυβόλα καὶ ὅλμους.

Ὁ ὁπλισμὸς οὗτος θὰ διατεθῇ: Ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς ἐκ τοῦ πλεονάζοντος παρ' αὐτῇ τοιούτου.

Ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω Στρατιωτικῶν Διοικήσεων ἐκ τοῦ παρ' αὐταῖς τοιούτου καὶ μὴ ἀναγκαιοῦντος διὰ τὸν Στρατὸν Ἐκστρατείας (τυφέκια Βουλγαρίας, Ἀγγλίας ὁπλοπολυβόλα 1915).

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ διαθέσιμος ὡς ἄνω ὁπλισμὸς δὲν ἐπαρκεῖ, αἱ ἐν τῇ παραγράφῳ II Στρατιωτικαὶ Ἀρχαὶ νὰ ἀναφέρωσιν ἡμῖν τὸν ἀναγκαιοῦντα αὐτοῖς ἀριθμὸν διὰ τὴν χορήγησιν.

Πολυβόλα δὲν θὰ χορηγηθῶσιν εἰ μὴ κατόπιν διαταγῆς πρὸς τοῦτο. Αἱ Στρατιωτικαὶ Ἀρχαὶ νὰ ἀναφέρωσι τὸν ἀναγκαιοῦντα αὐτοῖς ἀριθμόν.

Ἐπίσης δυνατὸν νὰ χορηγηθῇ ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας καὶ ἀριθμὸς ὅλμων ἐκ λαφύρων.

Ὁ ὁπλισμὸς τῶν Πολιτοφυλάκων καὶ δι' ὅσους δὲν εὑρίσκονται ἐν ὑπηρεσίᾳ, ὡς ἐν τῇ παραγράφῳ III ἐκτίθεται, θὰ φυλάσσηται καὶ συντηρῆται ὑπὸ τῆς πλησιεστέρας ἀρχῆς Χωροφυλακῆς.

2. Ἱματισμός.

Εἰς τοὺς Πολιτοφύλακας ἐν ὑπηρεσίᾳ ἢ οὐ δὲν θὰ χορηγηθῇ ἱματισμός, οὗτοι θὰ φέρωσι τὴν πολιτικήν των περιβολήν. Πρὸς διάκρισιν οἱ ὑπηρετοῦντες θὰ φέρωσι κυανοῦν περιβραχιόνιον εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα. Ἐπίσης καὶ δίκοχα, ἐφοδιαζομένων προοδευτικῶς διὰ τοιούτων τῶν ἀνδρῶν τῆς Πολιτοφυλακῆς μερίμνῃ τῶν Στρατιωτικῶν Διοικήσεων.

3. Διατροφή.

Οἱ Πολιτοφύλακες καθ' ὃν χρόνον ὑπηρετοῦν θὰ δικαιοῦνται συσσιτίου ὁπλίτου, χορηγουμένου εἰς χρῆμα ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους 'Αστυνομικῶν 'Αρχῶν.

Τὸ ἀντίτιμον μερίδος τροφῆς ἔχει καθορισθῆ εἰς δρχ. 20 ἡμερησίως. Ὡς χρόνος ὑπηρεσίας καθ' ὃν δικαιοῦνται συσσιτίου θεωροῦνται αἱ ἡμέραι καθ' ἃς καλοῦνται πρὸς ὀργάνωσιν, ἐκπαίδευσιν καὶ ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας δι' ἣν ἐτάχθησαν ὁσάκις ἤθελον διαταχθῆ.

4. Κατάλυμα.

Δι' ἕκαστον Τμῆμα Πολιτοφυλάκων νὰ ὁρισθῆ τόπος διαμονῆς. Ἅπαντες οἱ ὑπηρετοῦντες Πολιτοφύλακες θὰ καταλύουν εἰς οἰκήματα χορηγηθησόμενα ὑπὸ τῶν Κοινοτήτων. Κλινοστρωμνὴ κλπ. εἴδη ὕπνου δὲν θὰ χορηγηθῶσιν ὑπὸ τῆς Ὑπηρεσίας ἀλλὰ θὰ ἐξευρεθῶσιν εἴτε μερίμνῃ τῶν Κοινοτήτων, εἴτε θὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν οἱ Πολιτοφύλακες.

VI. Χρησιμοποίησις τῆς Ε.Ο.Ν.

Τὰ μέλη ταύτης τὰ ἄνω τῶν 18 ἐτῶν, ὅσα δύνανται νὰ φέρωσιν ὅπλα, θὰ ὀργανωθῶσιν ὡς καὶ ἡ Πολιτοφυλακὴ εἰς ἴδια Τμήματα.

Ταῦτα δὲν θὰ κληθῶσιν ὑπὸ τὰ ὅπλα, ἁπλῶς θὰ ὀργανωθῶσι καὶ θὰ προβλεφθῆ ἡ χρησιμοποίησίς των. Γενικαὶ προσκλήσεις κατὰ περιοχὰς νὰ λάβωσι χώραν τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν Στρατιωτικῶν 'Αρχῶν τῆς παρ. ΙΙ ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν διοικήσεων τῆς Ε.Ο.Ν. διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τούτων εἰς τὰ τῆς ἀποστολῆς των.

Τὰ οὕτω χρησιμοποιούμενα μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. θὰ φέρωσι κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην τὴν στολήν των ὡς καὶ τὰ αὐτὰ περιβραχιόνια μὲ τὰ τῶν Πολιτοφυλάκων.

Διὰ τὰ μέλη ἄνω τῶν 18 ἐτῶν τὰ μὴ δυνάμενα νὰ φέρωσιν ὅπλα νὰ προβλεφθῆ ἡ χρησιμοποίησίς των εἰς διαφόρους ἄλλας σχετικὰς ὑπηρεσίας (παρατηρηταί, σύνδεσμοι, νοσοκόμοι κλπ.).

VII. Ἡ ὀργάνωσις τῶν Πολιτοφυλάκων, λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος νὰ ἀναληφθῆ ἀμέσως καὶ νὰ συντελεσθῆ τὸ ταχύτερον· οὐδεμία βραδύτης ἐπιτρέπεται.

Μέχρι 10 Δεκεμβρίου τὸ βραδύτερον αἱ Στρατιωτικαὶ 'Αρχαὶ νὰ ἀναφέρωσι τὴν συγκρότησιν τοῦ Σώματος Πολιτοφυλάκων.

Νὰ διατεθῆ τὸ ταχύτερον ὁ ἐν παραγράφῳ V ὁπλισμὸς καὶ νὰ αἰτηθῆ ὁ ἀναγκαιῶν συμπληρωματικὸς τοιοῦτος.

Νὰ καταρτισθῆ σχέδιον ἐνεργείας ὑπὸ τῶν ἐν τῇ παραγράφῳ ΙΙ Στρατιωτικῶν 'Αρχῶν, προβλέπον τὴν χρησιμοποίησιν πάντων τῶν συμπληρωματικῶν τούτων μέσων (Πολιτοφύλακες, Ε.Ο.Ν., Χωροφυλακή), αἵτινες καὶ νὰ ἐκδώσωσι τὰς ἀναγκαίας διαταγάς των πρὸς τὰς ὑφισταμένας Διοικήσεις.

Τὰ σχέδια ἐνεργείας τῶν ἀνωτέρω Στρατιωτικῶν 'Αρχῶν νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον μέχρι 15 Δεκεμβρίου ἐν. ἔτους».

Οὕτως, ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακή, παρὰ τὰ πολλαπλᾶ καὶ σημαντικὰ ἄλλα καθήκοντα τὰ ὁποῖα εἶχεν ἐμπιστευθῆ εἰς αὐτὴν ἡ Πολιτεία, κατὰ τὰς δραματικὰς ἐκείνας στιγμὰς τῆς διεξαγωγῆς ἑνὸς ὑπὲρ τῶν πάντων ἐθνικοῦ ἀγῶνος, ἀνέλαβε καὶ τὸ βάρος τοῦ Σώματος τῆς Πολιτοφυλακῆς, τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν ἀποστολὴν νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ νῶτα τοῦ μαχομένου Στρατοῦ.

10 ΤΑ ΕΠΙΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ἐν συνόψει, τὰ κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον 1940-1941 ἐκτελεσθέντα ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς ἀνὰ τὴν ἐν πολεμικῷ συναγερμῷ χώραν, πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος καὶ ἡ θεμελιώδης συμβολὴ ταύτης δύνανται νὰ προσδιορισθοῦν εἰς τὰ ἀκόλουθα :

1. Σύλληψις ὑπηκόων ἐχθρικῶν κρατῶν, περιορισμὸς αὐτῶν εἰς εἰδικοὺς χώρους καὶ ἐπιμελητεία αὐτῶν.

2. Ἄμεσος, καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος, ἐκτέλεσις τῶν ἤδη εἰς ἐμπιστευτικοὺς φακέλους κατατεθειμένων ὁδηγιῶν καὶ τῶν ἀλληλοδιαδόχων διαταγῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιστρατεύσεως.

3. Ἄμεσος προώθησις τῶν ἐπιστρατευομένων πρὸς τὰ κέντρα ἐπιστρατεύσεως καὶ παροχὴ πάσης ἀπαιτουμένης βοηθείας πρὸς ἀπρόσκοπτον ὑποδοχὴν καὶ κατάταξιν τούτων.

4. Ἐπιτάξεις μεταφορικῶν μέσων, ὡς καὶ κτηνῶν, ὑγρῶν καυσίμων, περισυλλογὴ ὑγειονομικοῦ καὶ φαρμακευτικοῦ ὑλικοῦ καὶ εἰδῶν ἱματισμοῦ, συγκέντρωσις τροφίμων καὶ νομῆς, μεταφορὰ πάντων τούτων εἰς προκαθωρισμένους ἢ καθοριζομένους διὰ τηλεγραφικῶν ἐντολῶν χώρους.

5. Περισυλλογή, ἐπίβλεψις συσκευασίας καὶ ἀσφαλὴς προώθησις διαφόρων ἀπαραιτήτων διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Στρατοῦ βιοτεχνικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων, ὡς ἄλευρα, ἔλαια, σάπων, δέρματα, ἐνδύματα, ποτά, σιγαρέττα κλπ.

6. Ὀργάνωσις καὶ πρὸς παραδειγματισμὸν ἐπιδεικτικὴ συμμετοχὴ εἰς ἐράνους, διὰ τὴν ἀγορὰν ἢ τὴν προσφορὰν ἀφ' ἑνὸς μὲν μαλλίνων καὶ ἄλλων ἀναγκαίων διὰ τοὺς μαχητὰς τοῦ μετώπου εἰδῶν, ἀφ' ἑτέρου τροφίμων καὶ διαφόρων ἄλλων εἰδῶν πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν μαχομένων.

7. Καταγραφὴ τῶν εἰς ἀποθήκας τελωνείων, τραπεζῶν καὶ ἰδιωτῶν τροφίμων καὶ ἄλλων εἰδῶν πρώ-

της ἀνάγκης καὶ ἐπίβλεψις ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν αὐτῶν εἰς καθωρισμένας τιμάς, καταπολεμουμένης μετ' αὐστηρῶν ποινῶν πάσης ἀποκρύψεως, αἰσχροκερδείας καὶ νοθείας, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιτυγχανομένου τοῦ σκοποῦ τούτου ἄνευ συλλήψεων, καταγγελιῶν καὶ καταδικῶν, διὰ μόνων τῶν συμβουλευτικῶν παρορμήσεων καὶ τῆς ἐξάρσεως τοῦ πατριωτικοῦ αἰσθήματος τῶν πολιτῶν.

8. Καλλιέργεια καὶ συντήρησις ἐν συνεχεῖ ἐξάρσει τοῦ πατριωτικοῦ φρονήματος καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ διὰ τὸν διεξαγόμενον ἐθνικὸν ἀγῶνα, ἔντεχνος καὶ συστηματικὴ ἐξάλειψις πάσης ἡττοπαθοῦς τάσεως, ἰδιαιτέρως εἰς δυσμενεῖς στιγμὰς καταστροφῶν καὶ ἀπειλῶν συνεπείᾳ ἀεροπορικῶν ἐπιδρομῶν ἢ ἀναγγελίας φονευομένων καὶ τραυματιζομένων εἰς τὰς μάχας.

9. Διεξαγωγὴ καὶ γενικὴ ἐπίβλεψις τῆς παθητικῆς ἀεραμύνης, προσωπικὴ δραστηριότης καὶ ἐν διαρκεῖ ἐπαφῇ ἐπαγρύπνησις ἐπὶ τῶν συνεργείων βοηθείας καὶ τῶν καταφυγίων, ἐπίβλεψις πιστῆς τηρήσεως τῶν ἀστυνομικῶν μέτρων εἰς περίπτωσιν συναγερμοῦ λόγῳ ἀεροπορικῆς ἐπιδρομῆς τοῦ ἐχθροῦ, ἄμεσος παροχὴ πρώτων βοηθειῶν εἰς τραυματίας καὶ διὰ τὴν κατάσβεσιν πυρκαϊῶν, ἀποφυγὴ συγχύσεως καὶ διατήρησις ψυχραιμίας τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἄλλα τοιαύτης φύσεως ἐπιβαλλόμενα μέτρα, τὰ ὁποῖα εἰς πολλὰς περιοχὰς ἀπήτουν τὴν ἐν ἐπιφυλακῇ διατήρησιν τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς καθ' ὁλόκληρον τὸ εἰκοσιτετράωρον.

10. Ὀργάνωσις τῆς Πολιτοφυλακῆς καὶ τῶν ὁμάδων ἐξουδετερώσεως τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, διατήρησις τῶν ὁμάδων τούτων ἑτοίμων πρὸς δρᾶσιν ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, χρησιμοποίησις ἐπίσης τούτων διὰ τὴν στέγασιν καὶ περίθαλψιν τῶν βομβοπλήκτων.

11. Ἐξουδετέρωσις τῶν κατασκοπευτικῶν καὶ προπαγανδιστικῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐχθροῦ, ἄσκησις λογοκρισίας καὶ ἐλέγχου πρὸς ἔγκαιρον συντριβὴν πάσης προσπαθείας πρὸς κάλυψιν τοῦ ἠθικοῦ τοῦ μαχομένου ἔθνους, ἰδιαιτέρως δὲ τοῦ Στρατοῦ, ὀργάνωσις στρατοπέδων αἰχμαλώτων καὶ πολιτικῶν ὁμήρων.

12. Μεταφορὰ εἰς τὸ μέτωπον ἐπιτασσομένων ὑποζυγίων, ἐφοδίων καὶ πάσης φύσεως ὑλικῶν.

13. Μεταφορὰ ἐκ τοῦ μετώπου εἰς τὰ μετόπισθεν 23.000 περίπου Ἰταλῶν αἰχμαλώτων καὶ φρούρησις αὐτῶν εἰς τὰ εἰδικὰ στρατόπεδα.

11. ΤΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ ΕΥΘΥΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΗΡΥΞΙΝ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς διεσώθησαν πλεῖσται ἐκθέσεις, σταλεῖσαι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπὸ Γενικῶν Διοικήσεων καὶ Διοικήσεων Χωροφυλακῆς, ἐκ τῶν ὁποίων καταδεικνύεται ὅτι ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πολεμικῆς περιόδου τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἐτέλει ἐν μαχητικῷ ἀναβρασμῷ καὶ ἐξετέλει τὸ βαρὺ καὶ πολύμοχθον, πρωταρχικῆς δὲ σημασίας διὰ τὴν ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος, ἔργον, τὸ ὁποῖον εἶχεν εἰς αὐτὸ ἐμπιστευθῆ τὸ Ἔθνος, μὲ ἀπαράμιλλον δραστηριότητα, ψυχικὴν ἔξαρσιν καὶ πειθαρχικὴν τάξιν. Περιοριζόμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἀκολουθοῦσαν ἔκθεσιν μιᾶς βασικῆς σημασίας διὰ τὸν διεξαγόμενον ἀγῶνα ἀκραίας περιοχῆς, τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ξάνθης, ἡ ὁποία ὁμιλεῖ εὐγλώττως διὰ τὸ σύνολον τῆς χώρας:

«Ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, ἅπασα ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς διετέθη διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιστρατεύσεως καὶ τὰς ἐπιτάξεις τῶν ἀναγκαιούντων μεταφορικῶν μέσων. Οὕτως ἡ ἐπιστράτευσις συνετελέσθη ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου καὶ ἡ Μεραρχία ἐντὸς ἑβδομάδος ἦτο ἑτοίμη πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὸ θέατρον τοῦ πολέμου.

Κατεγράφησαν αὐθημερὸν καὶ ἐτέθησαν ὑπὸ ἔλεγχον τὰ ὑπάρχοντα ἀποθέματα γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων, ὡς καὶ τὰ ἀποθέματα πάσης φύσεως τροφίμων καὶ καυσίμων.

Ἐτέθησαν ἐν λειτουργίᾳ καὶ δράσει αἱ ὁμάδες φρουρήσεως τῶν νευραλγικῶν σημείων καὶ ἐγένοντο συλλήψεις ἐπικινδύνων κομμουνιστῶν ἢ ἀπηλάθησαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἄτομα ὕποπτα διὰ τὴν ἐνέργειαν ἀντεθνικῆς προπαγάνδας.

Ἤρξατο ἀμέσως ἡ λειτουργία τοῦ Γραφείου Λογοκρισίας ἐπὶ τῶν μέσων τηλεπικοινωνίας καὶ τῆς ἀλληλογραφίας.

Ἐλήφθησαν μέτρα καὶ ἀπεστάλησαν ἀνέτως καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αἱ οἰκογένειαι τῶν στρατιωτικῶν, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν.

Ἐνισχύθη ἡ δύναμις τῆς Διοικήσεως διὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας κληθέντων ἐφέδρων Χωροφυλακῆς καὶ διετέθη εἰς τὴν Μεραρχίαν στρατονομικὸν ἀπόσπασμα ὑπὸ ἕνα μοίραρχον, ἕνα ἀνθυπομοίραρχον καὶ 25 ὁπλίτας.

Κατόπιν διαταγῆς τῆς Δ' Ἀνωτέρας Στρατιωτικῆς Ἀναπληρωματικῆς Διοικήσεως Καβάλας, ὠργανώθησαν 4 λόχοι Πολιτοφυλακῆς καὶ ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἐφέδρων ἀξιωματικῶν, ἀνακληθέντων εἰς τὴν ἐνέργειαν. Οὗτοι ἐτέλουν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ διοικητοῦ Χωροφυλακῆς. Κατηρτίσθη σχέδιον ἐνεργείας καὶ ἐγένετο διασπορὰ τούτου κατὰ διμοιρίας, ὥστε νὰ καλύπτουν ἅπασαν τὴν περιοχὴν καὶ νὰ δύνανται νὰ μεταφερθῶσιν εὐχερῶς καὶ ταχέως, ὅπου ὑφίστατο ἀνάγκη.

Ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν ὅλα τὰ διὰ τῶν ὁδηγιῶν τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας ὁριζόμενα μέτρα καὶ τὸ σύστημα συναγερμοῦ, δοκιμασθὲν ἐκ τῆς συχνῆς ἐμ-

φανίσεως γερμανικῶν καὶ βουλγαρικῶν ἀεροπλάνων, ἐλειτούργει κανονικῶς.

Καίτοι δὲν ἐγένοντο πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν περιοχὴν Θράκης πρὸ τῆς γερμανικῆς εἰσβολῆς, ἡ ὀργάνωσις τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, ἐνισχυομένων διὰ τῶν Ὑπηρεσιῶν Παθητικῆς Ἀεραμύνης καὶ τῶν λόχων Πολιτοφυλακῆς ἦτο πλήρης.

Διὰ τῆς τοιαύτης ὀργανώσεως καὶ διὰ τῆς ἐπιδειχθείσης δραστηριότητος ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, ὄχι μόνον ἐπετεύχθη ταχεῖα ἐπιστράτευσις καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν μονάδων εἰς τὸ μέτωπον, ἀλλὰ καὶ ἐξησφαλίσθη πλήρως ἡ ἀσφάλεια τῆς περιοχῆς, διὰ τῆς ἀμέσου ἐξουδετερώσεως πάσης ἀντιδράσεως ἢ ἀντεθνικῆς προπαγάνδας.

Ἡ Δ΄ Ἀνωτέρα Ἀναπληρωματικὴ Διοίκησις—ἀντιστράτηγος Βερνάρδος—ἐξέφρασε τὴν ἱκανοποίησίν της καὶ τὴν πλήρη εὐαρέσκειάν της πρὸς τὰς Διοικήσεις Χωροφυλακῆς Θράκης, διὰ τὰς ραγδαίας καὶ ἐπιτυχεῖς ἐνεργείας των».

12. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΡΩΤΑΣ ΠΟΛΕΜΙΚΑΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ

Ἀπὸ τῶν πρώτων στιγμῶν τῆς ἰταλικῆς εἰσβολῆς, οἱ χωροφύλακες τῶν παραμεθορίων Σταθμῶν εὑρέθησαν εἰς τάξιν μάχης, ὡς πολεμικὰ πλέον σώματα καὶ παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν παρὰ τὴν συνοριακὴν γραμμὴν ὀλιγαρίθμων ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων. Ἡ ἐν Ἰωαννίνοις Ἀνωτάτη Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἠπείρου εἶχεν ἤδη εἰδοποιήσει τὰς παραμεθορίους Ὑποδιοικήσεις καὶ δι᾽ αὐτῶν τοὺς ἀκραίους Σταθμοὺς νὰ ἀγνοήσουν τὰς προκλήσεις καὶ νὰ ἀποφύγουν οἱονδήποτε συνοριακὸν ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον θὰ ἔδιδεν εἰς τοὺς Ἰταλοὺς τὰ ἐπιδιωκόμενα προσχήματα. Εἰς περίπτωσιν ὅμως αἰφνιδιαστικῆς εἰσβολῆς ἰταλικῶν δυνάμεων, ἐπ᾽ οὐδενὶ λόγῳ νὰ παραδοθοῦν εἰς αὐτάς, ἀλλὰ νὰ ἀντιτάξουν ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἔνοπλον ἄμυναν. Ἐὰν αἱ ἑλληνικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις, λόγῳ τοῦ ὑπερτέρου ἀριθμοῦ τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων, ἀπεφάσιζον σύμπτυξιν, νὰ τεθοῦν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ διοικητοῦ τοῦ πλησιεστέρου ἑλληνικοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος καὶ νὰ συμπτυχθοῦν ἀπὸ κοινοῦ μετ᾽ αὐτοῦ εἰς ἄλλας ἀσφαλεῖς θέσεις, ἐπιβραδύνοντες κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐχθρικὴν εἰσβολήν, ἕως ὅτου καταφθάσουν αἱ ἑλληνικαὶ ἐνισχύσεις.

Ταῦτα ἀκριβῶς καὶ ἐγένοντο, ἀλλ᾽ ἐγένοντο μὲ τάξιν, ψυχραιμίαν καὶ γενναιοψυχίαν, αἱ ὁποῖαι ἐξαίρονται εἰς τὰς πρώτας ἐκθέσεις τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἰδιαιτέρως ἡ πρώτη ὑποστᾶσα τὴν ἰταλικὴν εἰσβολὴν δύναμις προκεχωρημένων Σταθμῶν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Πυρσογιάννης ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Χριστ. Ζερβὸν ἀπήντησε γενναίως εἰς τὰ πυρὰ τῶν Ἰταλῶν καὶ καθυστέρησεν ἐπ᾽ ὀλίγον διάστημα τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν των, ἕως ὅτου ἐδόθη καιρὸς εἰς τοὺς χωροφύλακας μετὰ τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ ἀξιωματικῶν των νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὰ συμπτυσσόμενα μικρὰ στρατιωτικὰ τμήματα τῶν συνόρων καὶ νὰ ὑπερασπίσουν βῆμα πρὸς βῆμα τὸ προσκαίρως ἐγκαταλειπόμενον ἑλληνικὸν ἔδαφος. Τὸ αὐτὸ ἔπραξεν ἡ ὑπὸ τὸν μοίραρχον Γεωργ. Στρατιδάκην δύναμις Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Πωγωνίου, εὐθὺς ὡς ὑπέστη τὴν προσβολήν. Ὁ διοικητὴς τῶν παραμεθορίων ἑλληνικῶν δυνάμεων ἀντισυνταγματάρχης Δαβάκης ἐνέταξεν ὡς μαχητικὴν δύναμιν τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας Χωροφυλακῆς, μετασχόντας μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἡρωισμοῦ τῆς θρυλικῆς ἀμύνης σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεκόπη ἡ ἰταλικὴ προέλασις, ἕως ὅτου κατέφθασαν αἱ ἑλληνικαὶ στρατιωτικαὶ ἐνισχύσεις. Πολλοὶ μάλιστα χωροφύλακες ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ διὰ τὰς ἐπὶ τῶν ὤμων των μεταφορὰς ἐφοδίων διὰ τὰς μαχομένας κρατερῶς ἐπὶ τῶν ὀροσειρῶν τῆς Πίνδου ἑλληνικὰς μονάδας.

Ἰδιαιτέρως ἐπίσης ἐξαίρεται ὁ ἡρωισμὸς καὶ ἡ εὐψυχία τῆς ὑπὸ τὸν μοίραρχον Μ. Τόμπρον δυνάμεως Χωροφυλακῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κονίτσης. Ὅταν τὸ στρατιωτικὸν τμῆμα συμπτυσσόμενον ἐγκατέλειψε τὴν πόλιν, ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς παρέμεινεν εἰς τὴν Κόνιτσαν ἐπὶ ἓν εἰσέτι εἰκοσιτετράωρον, συγκεντρώσασα πρὸς ἐνίσχυσίν της ἀγροφύλακας, ἐπιστρατευθέντας ἐθελοντικῶς ἐντοπίους καί τινας εὑρεθέντας ἐκεῖ ἐφέδρους ἀξιωματικούς. Οἱ Ἰταλοί, ἀκούοντες συνεχῶς ἀπὸ Κονίτσης ἐναντίον των πυροβολισμούς, ἐφαντάσθησαν ὅτι πρόκειται περὶ ἰσχυρῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ δὲν ἀπετόλμησαν ἄμεσον ἐπίθεσιν, ἕως ὅτου λάβουν ἐνισχύσεις. Οὕτως ἐδόθη καιρὸς εἰς τὸ τμῆμα Χωροφυλακῆς νὰ καταστρέψῃ τὰς στρατιωτικὰς ἐγκαταστάσεις καὶ τὸ παραμεῖναν πολεμικὸν ὑλικόν, ἐν ᾧ συγχρόνως ἔδωσε τὸν ἀπαραίτητον καιρὸν εἰς τὸ τάγμα Κονίτσης νὰ συμπτυχθῇ κανονικῶς εἰς Βρυσοχώρι. Μόλις τὸ ἀπόγευμα τῆς 30 Ὀκτωβρίου ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς, μετὰ τῶν ὑπ᾽ αὐτῆς ἐπιστρατευθέντων, ἐγκατέλειψε τὴν Κόνιτσαν καί, μαχομένη ἀδιακόπως ἐν κανονικῇ ὑποχωρήσει, ἔφθασεν εἰς Βρυσοχώρι. Ἐκεῖ, ἐν ἀρχῇ, ὡς ὀργανικὸν τμῆμα τοῦ Στρατοῦ ἐρρίφθη εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἀλλ᾽ ἐν συνεχείᾳ οἱ χωροφύλακες ἀνέλαβον τὸν ἀνεφοδιασμόν, τὴν συλλογὴν πληροφοριῶν καὶ τὴν ὁδήγησιν τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων διὰ μέσου ἀτραπῶν τῶν ὀρέων, ἕως ὅτου τὴν 17 Νοεμβρίου ἐπανῆλθον μετὰ τοῦ Στρατοῦ εἰς τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν Κόνιτσαν.

Πρέπει, τέλος, νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ ὑπηρετοῦντες ἀπὸ μακροῦ εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐγνώριζον καλῶς τὰς διὰ μέσου ὀρέων καὶ χαραδρῶν διόδους καὶ ὑπῆρξαν, ὁμοῦ μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν προσλαμβανομένων ἐντοπίων, οἱ καλύτεροι ὁδηγοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ἰδίως κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐξορμήσεως τῶν καταφθασασῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων πρὸς συντριπτικὴν ἀπώθησιν τῶν Ἰταλῶν τῆς μεθορίου.

Παραθέτομεν ἓν παράδειγμα λίαν χαρακτηριστικὸν τῆς θεμελιώδους συμβολῆς τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ πολέμου διὰ τῆς αἰφνιδιαστικῆς ἐπιθέσεως τῶν Ἰταλῶν. Ὁ ὑποστράτηγος Δημ. Π. Μαχᾶς, διατελέσας κατὰ τὸν πόλεμον ἐπιτελάρχης τοῦ Β' Σώματος Στρατοῦ, ὅπερ διεξήγαγε τὴν μάχην τῆς Πίνδου—28/10/40 ἕως 14/11/40—εἰς ἔκθεσίν του σχετικὴν μὲ τὴν συμβολὴν τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν νικηφόρον ἔκβασιν τῆς ἐν λόγῳ μάχης, ἀναγνωρίζει τὴν προσφορὰν ταύτην τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ποιεῖται ὅλως ἰδιαιτέραν μνείαν τῆς ὑψίστης στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας τοῦ σταθμάρχου Χωροφυλακῆς Δοτσικοῦ Γρεβενῶν, ἐνωμοτάρχου Κοκολιοῦ ἢ Μπαρμπούλη Ἐμμανουὴλ τοῦ Φραγκούλη, καταγομένου ἐκ Νάξου.

Ὁ ἐξαίρετος οὗτος Ἕλλην ὑπῆρξεν εἷς ἀφανὴς ἥρως, διότι χάρις εἰς τὸν ἄκρατον ἐνθουσιασμόν του, τὴν ἀδάμαστον ἐπιμονήν, τὴν ἀφοβίαν καὶ τὸ εὔστροφον πνεῦμά του κατώρθωσε νὰ ὀργανώσῃ ὁλόκληρον σύστημα διαβιβάσεων τῶν διαταγῶν καὶ πληροφοριῶν τοῦ Σώματος, ἀπὸ τὸ Δοτσικὸν ὅπου τὰς ἐλάμβανε τηλεφωνικῶς ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἐπιτελάρχην τοῦ Σώματος μέχρι τῶν κορυφογραμμῶν τῆς Σκούρτζας, ὅπου ἐμάχετο ἡ Ταξιαρχία Ἱππικοῦ. Οἱ ταχυδρόμοι, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὁ πολυμήχανος ἥρως ἀνεκάλυψε καὶ ἐδημιούργησε, ἐρρίπτοντο ἄφοβοι ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν του εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός, ἐσκαρφάλωναν εἰς τὰ ὄρη, διήρχοντο ἀβύσσους καὶ ἔφθαναν εἰς τὴν γραμμὴν τῆς μάχης, ἐπεραίωναν τὴν ἀποστολήν των καὶ ἐπέστρεφον ἕτοιμοι διὰ νέας διαδρομάς, ἐξορμήσεις καὶ ἀναρριχήσεις.

Οὕτω τὸ Σῶμα, διὰ τοῦ ἀψόγως λειτουργοῦντος συστήματος Κοκολιοῦ, διέτασσε τηλεφωνικῶς καὶ τὴν ἐπομένην ἀπέστελλε τὰς ἐγγράφους διαταγὰς καὶ τοῦτο διήρκεσε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιχειρήσεως μὲ περίλαμπρα ἀποτελέσματα. Ἐὰν δὲν ἀνευρίσκετο ὁ Κοκολιός, ὑποστηρίζει ὁ στρατηγὸς Μαχᾶς, δὲν θὰ ἐκερδίζετο ἡ μάχη τῆς Πίνδου, διότι λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος καὶ τῆς ἀδυναμίας ἀναπτύξεως δικτύου διαβιβάσεων δὲν ὑπῆρχεν ἕτερον μέσον μεταδόσεως τῶν διαταγῶν τοῦ Σώματος πρὸς τὰς μαχομένας δυνάμεις, πρὸς συντονισμὸν καὶ ἀλληλοσυμπλήρωσιν τῶν πολεμικῶν ἐνεργειῶν.

13. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ

Ἡ καθαυτὸ πολεμικὴ συμβολὴ τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, δι' ἐνεργοῦ συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς τὰ μέτωπα τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ὑπῆρξεν ἐπίσης σημαντική. Κυρίως συνίστατο εἰς τὴν σύστασιν στρατονομικῶν ἀποσπασμάτων, κατανεμηθέντων εἰς τὰς πολεμικὰς μονάδας, ὅπου προσέφερον μεγάλας ὑπηρεσίας κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ Ἀγῶνος.

Ἤδη ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου, τὴν 29 Ὀκτωβρίου 1940, ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας ἡ ἀκόλουθος διαταγὴ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν Εἰδικῆς Ἀσφαλείας:

«Περὶ συγκροτήσεως Στρατονομικῶν Ἀποσπασμάτων»

«Διατάξατε ἑτοιμασθῶσι καὶ ἀναχωρήσωσιν ἐντὸς τῆς αὔριον ἀπροφασίστως οἱ κάτωθι ὁπλῖται τῆς δυνάμεώς σας, ἵνα παρουσιασθῶσιν εἰς τὰ Στρατηγεῖα τῶν κατωτέρω Μεγάλων Στρατιωτικῶν Μονάδων πρὸς συγκρότησιν τῶν στρατονομικῶν αὐτῶν ἀποσπασμάτων ὡς ἑξῆς:

1. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 25 χωροφύλακας διὰ τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον (ἐνταῦθα) ὑπὸ διαταγὰς γενικοῦ στρατονόμου συνταγματάρχου Δικαίου Ἀργυρίου.
2. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 25 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον Α' Σώματος Στρατοῦ (ἐνταῦθα) ὑπὸ διαταγὰς τοῦ ἀνωτέρου στρατονόμου ἀντισυνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Οἰκονομοπούλου Σωτηρίου.
3. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 25 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον Γ' Σώματος Στρατοῦ (Θεσσαλονίκην) ὑπὸ διαταγὰς τοῦ ἀνωτέρου στρατονόμου ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Τσαλαμιδᾶ Γεωργίου.
4. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 25 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον Δ' Σώματος Στρατοῦ (Καβάλλαν) ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀνωτέρου στρατονόμου ἀντισυνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Παπανικολάου Γρηγορίου.
5. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 25 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον Ε' Σώματος Στρατοῦ (Ἀλεξανδρούπολιν) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Σταυρίδη Γεωργίου.
6. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον Ι Μεραρχίας (Λάρισαν), ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Ἀρβανιτογιάννη Χαριλάου.
7. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον ΙΙ Μεραρχίας (Ἀθήνας) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Κασόλα Δημ.
8. Ἕνα ὑπενωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον ΙΙΙ Μεραρχίας (Πάτρας) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Μυτιλήνη Ἰωάν.
9. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρα-

τηγεῖον IV Μεραρχίας (Ναύπλιον) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Ρούση Θεοφάνους.

10. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον V Μεραρχίας (Χανιὰ) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Καλαϊτζάκη Νικολάου.

11. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον VI Μεραρχίας (Σέρρας) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Κάη Νικολάου.

12. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον VII Μεραρχίας (Δράμας) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Λαλιώτη Παναγιώτου.

13. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον X Μεραρχίας (Βέροιαν) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Τσαπάκη Μηνᾶ.

14. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον XI Μεραρχίας (Θεσσαλονίκην) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Κανταράκη Ἀναστ.

15. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον XII Μεραρχίας (Κομοτηνὴν) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Τράντα Τριάντ.

16. Ἕνα ἐνωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας διὰ Στρατηγεῖον XIV Μεραρχίας (Ξάνθην) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου μοιράρχου Ὀρφανοῦ Ἐμμανουήλ.

17. Ἕνα ἐνωμοτάρχην ἢ ὑπενωμοτάρχην καὶ 20 χωροφύλακας, εἰ δυνατὸν ἐφίππους, διὰ Στρατηγεῖον Μεραρχίας Ἱππικοῦ (Θεσσαλονίκην) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου ὑπομοιράρχου Μάλλιαρη Παναγιώτου.

18. Ἕνα ὑπενωμοτάρχην καὶ 15 χωροφύλακας διὰ Ταξιαρχίαν Λαμίας (εἰς Λαμίαν) ὑπὸ διαταγὰς στρατονόμου ὑπομοιράρχου Ἀνδρικογιαννοπούλου Νικολάου.

Οἱ ἀνωτέρω ὁπλῖται νὰ ἐπιλεγῶσι μεταξὺ τῶν μονίμων καὶ ἐφέδρων τῆς δυνάμεώς των κατ' ἀναλογίαν 7 μονίμων πρὸς 3 ἐφέδρους καὶ ἐκ τῶν πλέον καταλλήλων καὶ ἱκανωτέρων, κατὰ προτίμησιν δὲ μὴ βαρυνομένων μὲ οἰκογενειακὰς ὑποχρεώσεις.

Εἰς ἕκαστον στρατονομικὸν ἀπόσπασμα νὰ παραδοθῶσιν ὑπὸ τοῦ τάγματος Χωροφυλακῆς ἓν τρίκυκλον μονοθέσιον μετὰ τοῦ ὁδηγοῦ αὐτοῦ, μετὰ δύο ὁπλοπολυβόλων καὶ 3.000 φυσιγγίων δι' ἕκαστον ὁπλοπολυβόλον πρὸς ἀποκλειστικὴν χρῆσιν τῆς Στρατονομίας.

Ὁ χειρισμὸς τῶν ὁπλοπολυβόλων νὰ ἀνατεθῇ εἰς ἄνδρας εἰδικευμένους, συμπεριλαμβανομένους μεταξὺ τῶν ἀποστελλομένων εἰς τὸ στρατονομικὸν ἀπόσπασμα.

Ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν στρατονομικῶν τούτων ἀποσπασμάτων εἰς εἴδη ὁπλισμοῦ καὶ καύσιμον ὕλην τρικύκλων ἐνεργηθήσεται ὑπὸ τῆς οἰκείας Μονάδος Στρατοῦ. Οἱ ὁπλῖται νὰ παραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν καὶ δύο κλινοσκεπάσματα, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ νὰ παραδώσωσιν εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν προϊσταμένων των ὑπηρεσιῶν, εἰς ὧν τὴν δύναμιν ὁριστικῶς ἀνήκουσιν.

Εἰς τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀποσπάσματος θὰ παραδώσῃ ἀμέσως ἡ Ἀποθήκη Ὑλικοῦ Χωροφυλακῆς ἓν βιβλίον «Κανονιστικαὶ ὁδηγίαι Ἐπιστρατεύσεως», ὅπερ ἐν καιρῷ νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν οἰκεῖον διοικητὴν τοῦ Στρατονομικοῦ Ἀποσπάσματος.

Ἡ Σχολὴ Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν θὰ θέσῃ ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας δέκα (10) ὑπαξιωματικοὺς (ἐνωμοτάρχας ἢ ὑπενωμοτάρχας) ἐκ τῶν ὑπηρετούντων παρ' αὐτῇ καὶ ἀνηκόντων εἰς τὸ μόνιμον προσωπικὸν αὐτῆς.

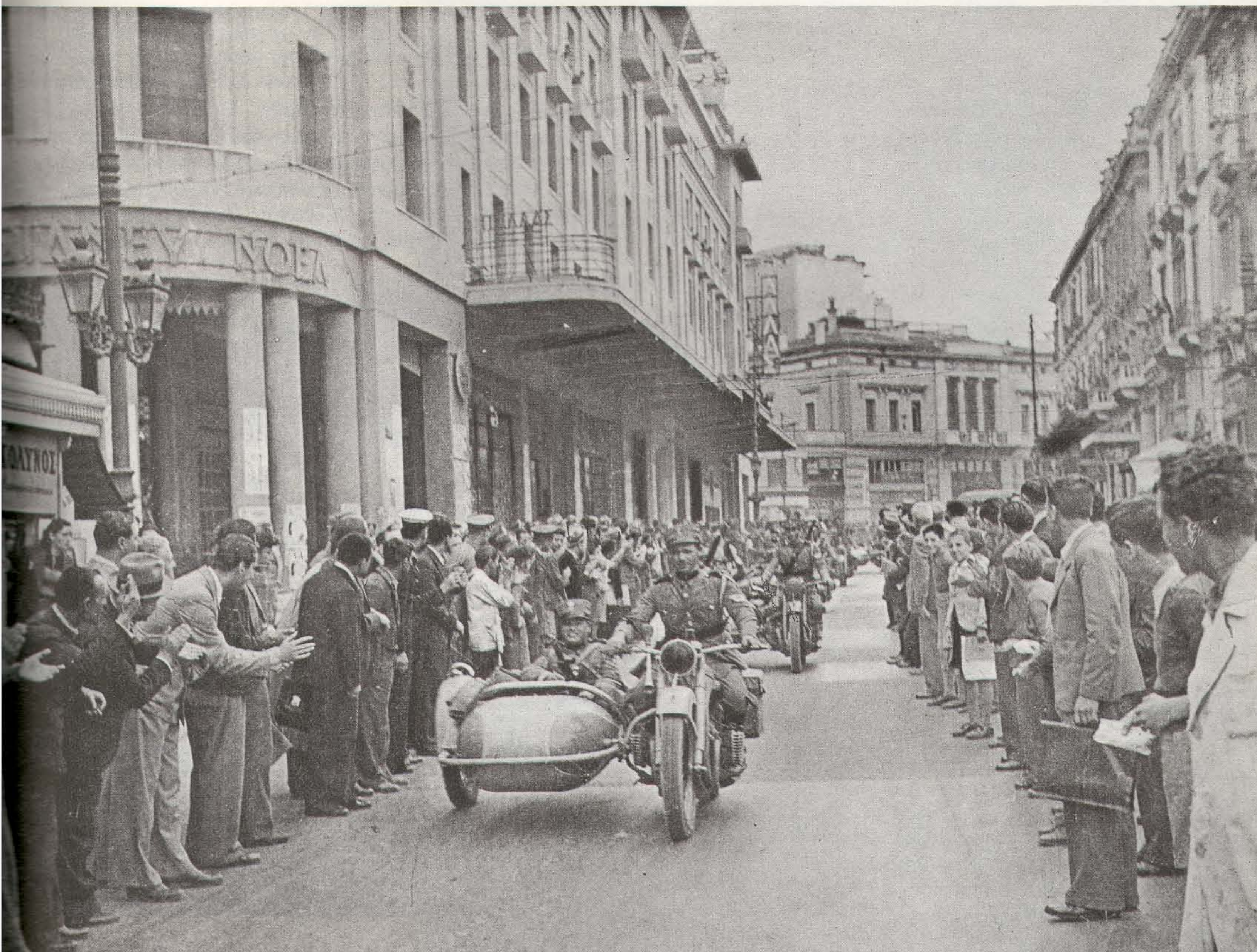
Ἐπίσης, ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν θὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας 50 χωροφύλακας παλαιοὺς καὶ ἐπὶ μακρότερον χρόνον ὑπηρετοῦντας ἐν Ἀττικῇ, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ὁποίων τὸ ἐνταῦθα τάγμα τῆς Β. Χωροφυλακῆς θὰ ἀποστείλῃ ἰσαρίθμους καὶ πλέον ἐφέδρους χωροφύλακας.

Ἡ Ἀστυνομικὴ Διεύθυνσις Ἀθηνῶν, τῇ αἰτήσει τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, νὰ χορηγήσῃ ἀνάλογον ἀριθμὸν μονοθεσίων τρικύκλων, διὰ τὰ στρατονομικὰ ἀποσπάσματα, ἐφ' ὅσον τὰ παρὰ τοῦ Τάγματος διατιθέμενα δὲν ἐξαρκοῦσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Στρατονομικὰ ἀποσπάσματα συνεκροτήθησαν ὡσαύτως καὶ δι' ἁπάσας τὰς λοιπὰς μεραρχίας καὶ ταξιαρχίας, ὡς ἐπίσης εἰς τὰ τμήματα Στρατιᾶς, Δυτικῆς, Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, εἰς τὸ Β' Σῶμα Στρατοῦ, καὶ εἰς τὸ Συγκρότημα Ὁμάδος Μεραρχιῶν Κ'».

14. ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΟΥ

Ὡς ἐλέχθη προηγουμένως, οὐ μόνον διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν, ἀλλὰ καὶ ἐν ὄψει ἐχθρικῆς ἐπιδρομῆς καὶ πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, εἶχε συσταθῆ Μηχανοκίνητον Τμῆμα Χωροφυλακῆς, ἐνσωματωθὲν εἰς τάγμα (καὶ ἐν συνεχείᾳ Σύνταγμα) Μακρυγιάννη ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας.

Τὴν ἐπομένην τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου τὸ Μηχανοκίνητον Τμῆμα ἔλαβε τὴν διαταγὴν νὰ ἐκκινήσῃ πρὸς τὸ μέτωπον. Ἀφ' οὗ παρήλασεν ἐν πολεμικῇ παρατάξει καὶ ἐξαρτύσει διὰ τῶν ὁδῶν τῆς πρωτευούσης, ὅπου ἐπευφημήθη ἐνθουσιωδῶς καὶ ἀπεχαιρετίσθη μετὰ συγκινητικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Ἀθηναϊκοῦ λαοῦ, ἐξώρμησε πρὸς τὰς γραμμὰς τοῦ πυρὸς καὶ κατόπιν ἀδιακόπου ὁλοταχοῦς πορείας ἔφθασε μετ' ἐκπληκτικῆς ταχύτητος (ἐντὸς εἰκοσιτετραώρου) εἰς τὰς παραμεθορίους πόλεις τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Μακεδονίας. Ἐκεῖθεν κατενεμήθη εἰς τὰς πολεμικὰς μονάδας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνταχθὲν εἰς τὰ στρατονομικὰ ἀποσπάσματα Χωροφυλακῆς. Οἱ μοτοσυκλεττισταὶ χωροφύλακες προσέφερον ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν

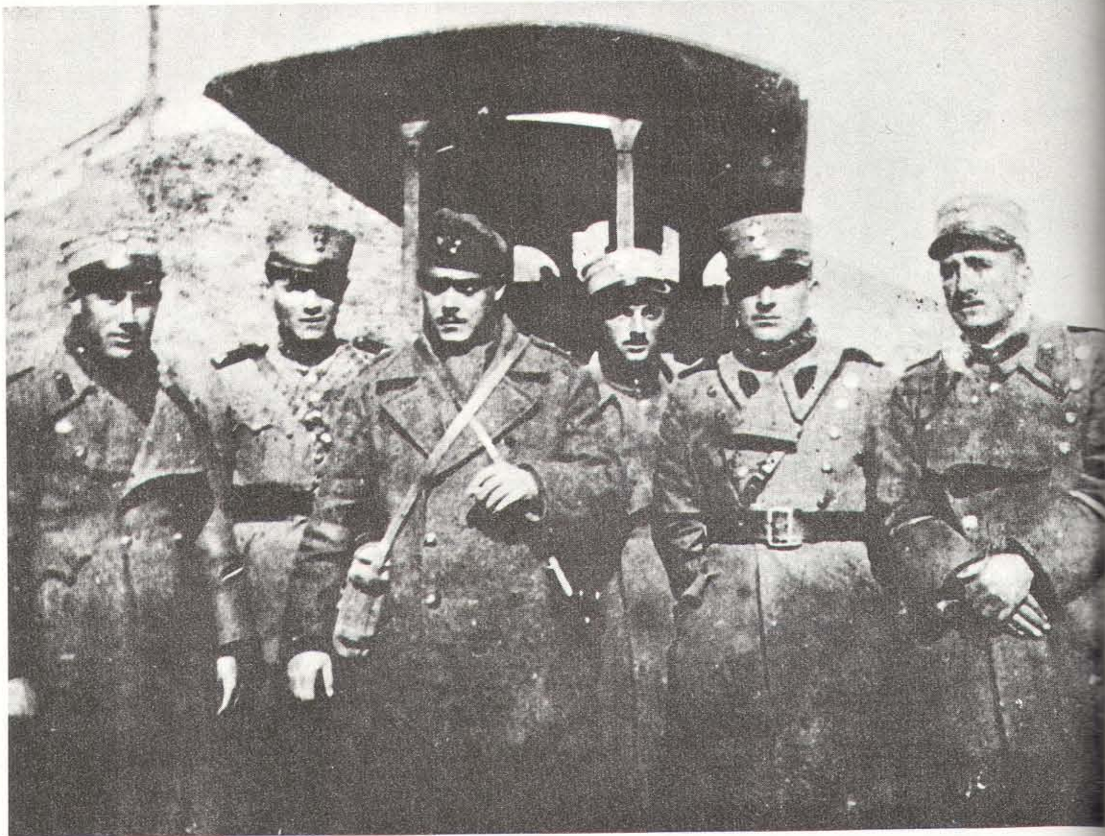
Τὸ Μηχανοκίνητον Τάγμα Χωροφυλακῆς, κατερχόμενον τὴν ὁδὸν Σταδίου, ἀναχωρεῖ διὰ τὸ μέτωπον, μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου 1940, χειροκροτούμενον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

ἐπιχειρήσεων, χρησιμεύοντες ὡς σύνδεσμοι τῶν πολεμικῶν μονάδων. Τρεῖς ἢ τέσσαρες μοτοσυκλέτται μετὰ δύο δι' ἑκάστην ὁδηγῶν χωροφυλάκων εἶχον τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν ἑκάστης στρατονομικῆς μονάδος, εἰς τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον, τὰ Σώματα Στρατοῦ, τὰς Μεραρχίας ἢ καὶ μικρότερα, δρῶντα ἀνεξαρτήτως, τμήματα στρατοῦ. Ὡς τὰ πλέον εὐέλικτα μηχανοκίνητα, ἐπετύγχανον ταχύτατα τὰς ἐπαφὰς μεταξὺ τῶν μονάδων ἀκόμη καὶ εἰς πολὺ ἀπομεμακρυσμένας ἀποστάσεις, πολλάκις κινούμενα διὰ μέσου δυσβάτων καὶ πετρωδῶν ἀτραπῶν, ἐν τῷ μέσῳ μυρίων κινδύνων, διὰ νὰ μεταφέρουν ἐντολάς, ὁδηγίας καὶ πληροφορίας ἀπαραιτήτους διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων.

Ὅταν ὁ νικηφόρος Ἑλληνικὸς Στρατὸς προήλασεν εἰς τὰ ἐνδότερα καὶ κατέλαβε τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Βορείου Ἠπείρου, ὡς ἡ Κορυτσὰ καὶ τὸ Ἀργυρόκαστρον, εἰς τὰς συσταθείσας ἐκεῖ ἀνωτέρας Διοικήσεις Χωροφυλακῆς ἀπεσπάσθησαν ἐκ τοῦ μηχανοκινήτου τμήματος μοτοσυκλεττισταὶ χωροφύλακες, οἱ ὁποῖοι ἐχρησίμευον ὡς σύνδεσμοι μεταξὺ τῶν ἐπιτελείων τῶν πολεμικῶν μονάδων, συγχρόνως δὲ ἐξετέλλουν ἀναγνωρίσεις πρὸς προκεχωρημένας θέσεις καὶ ἐπώπτευον διὰ τὴν τάξιν καὶ πρὸς πρόληψιν πράξεων κατασκοπείας ἢ σαμποτὰζ ἀπὸ ἐντοπίους Ἀλβανούς, πράκτορας τοῦ ἐχθροῦ. Αἱ ὑπηρεσίαι τὰς ὁποίας προσέφερον εἰς τὸν Ἀγῶνα, ἐξετιμήθησαν καὶ ὑπὸ τῶν συμμάχων. Ἐγράφη ἤδη ἀνωτέρω, ὅτι ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις προσέφερεν ἑξακόσια νέου τύπου «Νόρτον» δίκυκλα, τὰ ὁποῖα κατὰ μέγα μέρος διετέθησαν διὰ τοὺς μηχανοκινήτους χωροφύλακας τοῦ μετώπου, τῶν ὁποίων τότε ὁ ἀριθμὸς ηὐξήθη σημαντικῶς.

15. ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ

Διὰ τὰ στρατονομικὰ ἀποσπάσματα τῶν πολεμικῶν μονάδων διετέθησαν συνολικῶς, ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς, 59 ἀξιωματικοί, 24 πεζοὶ ὑπαξιωματικοί, 302 πεζοὶ χωροφύλακες, 36 ἔφιπποι ὑπαξιωματικοὶ καὶ 222 ἔφιπποι χωροφύλακες. Αἱ ὑπηρεσίαι τὰς ὁποίας προσέφερον τὰ στρατονομικὰ ἀποσπάσματα Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ὑπῆρξαν σημαντικαί. Πάντες οἱ ἱστορήσαντες τὰ γεγονότα τοῦ ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου, καὶ ἰδιαιτέρως οἱ ἐκ τούτων στρατιωτικοὶ μετασχόντες τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ μάρτυρες αὐτόπται, ἐξαίρουν τὴν συμβολὴν τῶν στρατονομικῶν ἀποσπασμάτων Χωροφυλακῆς. Αἱ ἐκθέσεις τῶν σωματαρχῶν καὶ λοιπῶν διοικητῶν Μονάδων ἀναφέρονται μετ' ἐπαίνων, εἰς τὴν ἀνὰ τὸ μέτωπον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων δρᾶσιν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Στρατονομίας, οἱ ὁποῖοι μετεῖχον τῶν ταλαιπωριῶν καὶ κινδύνων τοῦ Στρατοῦ, διὰ νὰ ἐκτελέσουν τὰ καθήκοντά των μὲ γενναιοψυχίαν, καρτερίαν καὶ θέτοντες ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς κίνδυνον τὴν ζωήν των.

Στρατονομικὸν 'Απόσπασμα Χωροφυλακῆς τῆς IX Μεραρχίας, τὸν 'Ιανουάριον τοῦ 1941, ἔξωθι τοῦ Στρατηγείου τῆς Μεραρχίας παρὰ τὸ Μαλὶκ - Κορυτσᾶς.

'Αξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐφρόντιζον νυχθημερόν, διὰ τὰς ἐπικοινωνίας τῶν μονάδων, διὰ τὰς μεταφορὰς τροφίμων καὶ πυρομαχικῶν, διὰ τὴν σύλληψιν ἢ ἀπομάκρυνσιν ἀντιπειθαρχικῶν στοιχείων, ἀκόμη καὶ διὰ τὴν διάνοιξιν ὁδῶν πρὸς δίοδον ὑποζυγίων ἢ μηχανοκινήτων διὰ μέσου δασωδῶν ἐκτάσεων καὶ χιονοσκεπῶν χαραδρῶν. Πολλάκις ἠκολούθουν προκεχωρημένα τμήματα τοῦ Στρατοῦ μέχρι τῶν χιονοσκεπῶν κορυφογραμμῶν καὶ διήρχοντο παγερὰς νύκτας δριμυτάτου χειμερινοῦ ψύχους εἰς τὸ ὕπαιθρον τῶν ὀρέων τῆς 'Αλβανίας ὑπὸ βροχὴν καὶ πτῶσιν χιόνος. Ὅταν εὑρίσκοντο πλησίον τμημάτων Στρατοῦ ἢ ἀνιχνευτικῶν περιπόλων, βαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, δὲν ἐδίσταζον νὰ λάβουν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν σύρραξιν μὲ τὸ συχνάκις ἀναχρονιστικὸν ὅπλον των. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν καὶ ἀρκετοί, ὑποχρεωμένοι νὰ βαδίζουν διὰ μέσου τῶν χιόνων ἢ νὰ κοιμῶνται εἰς τὸ ὕπαιθρον ὑπὸ δριμύτατον ψῦχος, ὑπέστησαν κρυοπαγήματα εἰς τοὺς πόδας.

'Αξία ἰδιαιτέρου ἐπαίνου ὑπῆρξεν, ἐπίσης, ἡ συμπεριφορὰ τῶν στρατονομικῶν ἀποσπασμάτων, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ἐντεταλμένων μονίμως διὰ τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν περιοχῶν διεξαγωγῆς πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν καταληφθέντων ἐδαφῶν τῆς Βορείου 'Ηπείρου καὶ τὴν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ὑποχώρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Μὲ πλήρη συναίσθησιν τῶν δραματικῶν ἐκείνων διὰ τὸ ἔθνος στιγμῶν καὶ χωρὶς νὰ ἀπωλέσουν τὴν ψυχραιμίαν των, τὰ στρατονομικὰ καὶ ἄλλα ὄργανα Χωροφυλακῆς καθησύχαζον τοὺς πληθυσμοὺς διευκολύνοντα τὴν διαφυγὴν τῶν μᾶλλον ἐκτεθειμένων,

Ἄνδρες Στρατονομικοῦ Ἀποσπάσματος Χωροφυλακῆς εἰς τὸ Ἀλβανικὸν μέτωπον κατὰ τὴν διάρκειαν ἀερομαχίας τὴν 4.3.1941.

Στρατονομικὸν Ἀπόσπασμα Χωροφυλακῆς εἰς Πόγραδετς Βορείου Ἠπείρου τὸν Ἰανουάριον τοῦ ἔτους 1941.

γενικῶς δὲ ἐχρησίμευον ὡς ὀπισθοφυλακὴ τῶν συμπτυσσομένων ἑλληνικῶν μονάδων. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ἐπιτελείου, παρέμειναν ἐν καθυστερήσει, εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἀποχωροῦντος Στρατοῦ, διὰ νὰ ὑπονομεύσουν ἢ νὰ καταστρέψουν τεχνικὰ ἔργα, νὰ ἀνατινάξουν γεφύρας, νὰ ἀχρηστεύσουν τηλεφωνικὰ ἢ ἄλλα ἐπικοινωνιακὰ δίκτυα, νὰ καταστρέψουν μὴ δυνάμενον νὰ μεταφερθῇ ὑλικὸν κλπ. Οὕτως, ἐπετυγχάνετο νὰ καθυστερήσῃ ἡ προέλασις τῶν ἄνευ πλέον ἀντιστάσεως (λόγῳ τῆς ἀπὸ Θράκης καὶ Μακεδονίας ἐπιδρομῆς τῶν γερμανικῶν στρατιῶν) προωθουμένων πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἑλλάδος ἰταλικῶν στρατευμάτων. Αἱ ἑλληνικαὶ δυνάμεις χάρις εἰς τὰ μέτρα αὐτά, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων συνέβαλε σημαντικῶς ἡ Χωροφυλακή, ἠδυνήθησαν νὰ συμπτυχθοῦν μὲ κάποιαν τάξιν, χωρὶς πανικόβλητον φυγὴν καὶ νέας ἀπωλείας.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ἰδιαιτέρως, ὅτι οἱ ἐκτελοῦντες εἰς τὸ μέτωπον στρατονομικὰς ὑπηρεσίας χωρο-

φύλακες, λόγῳ τῆς καταβαλλομένης ἀπεγνωσμένης προσπαθείας πρὸς τροφοδοσίαν καὶ ἐφοδιασμόν, προσπαθείας λίαν δυσχερῶς πραγματοποιουμένης ἐξ αἰτίας τῶν ἀνεπαρκῶν ἐφοδίων καὶ τῆς ἀδυναμίας μεταφορῶν εἰς ὀρεινὰς καὶ χιονοσκεπεῖς ἐκτάσεις, πολλάκις ἐλησμονοῦντο ἢ παρημελοῦντο ἐντελῶς. Ἐξ ἐκθέσεων διοικητῶν στρατονομικῶν ἀποσπασμάτων πληροφορούμεθα ὅτι, εἴς τινας περιστάσεις, χωροφύλακες, συνοδεύοντες προκεχωρημένα τμήματα, παρέμενον λόγῳ ἐλλείψεως ἐπαρκῶν τροφίμων νήστεις ἢ ἐμοίραζον μετὰ τῶν στρατιωτῶν πενιχρά τινα ψιχία ξηροῦ ἄρτου ἢ ἀραβοσίτου. Ὑπέφερον ἐπίσης σοβαρῶς ἐκ τοῦ ψύχους, ἰδίως ὅσοι λόγῳ τῆς ἐπειγούσης ἀναχωρήσεώς των ἦσαν ἀνεπαρκῶς ἐφωδιασμένοι μὲ ἐσωτερικὰ μάλλινα, βαρεῖς μανδύας, πουλόβερ, γάντια κλπ. Ἰδίως κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας εἰς τὸ ὕπαιθρον ἐπὶ χιονοσκεπῶν κορυφῶν τὸ ψῦχος ἦτο ἀνυπόφορον, ἡ κατάκλισις πρὸς ὕπνον ἢ ἀνάπαυσιν ἀδύνατος, ὑπῆρξαν δὲ περιπτώσεις μεταφορᾶς τινων ἐξ αὐτῶν ἐπὶ φορείων ἐν ἀναισθησίᾳ λόγῳ πλήρους ψύξεως. Ἡ κατάστασις ἐβελτιώθη πως μετὰ τὴν προέλασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ πρὸς τὰ ἐνδότερα τῆς Βορείου Ἠπείρου, ὅτε πολλοὶ χωροφύλακες ἐχρησιμοποίησαν τὰ ἀποθέματα αἰχμαλωτισθεισῶν ἰταλικῶν δυνάμεων, ὡς κλινοσκεπάσματα καὶ ἄλλα μάλλινα εἴδη ἱματισμοῦ, ἀκόμη καὶ μανδύας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀφήρουν τὰ ἰταλικὰ διακριτικά.

Ποίας ὑπηρεσίας προσέφερεν ἡ ἀναλαβοῦσα τὸ στρατονομικὸν ἔργον Χωροφυλακή, εὐθὺς ὡς ἀνέλαβε τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὴν γραμμὴν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ἀντικατοπτρίζει ἡ ἀκόλουθος ὑπ' ἀρ. 120 τῆς 11.12.1940 πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις γενικὸν στρατονόμον ἔκθεσις τοῦ στρατονόμου τοῦ Β' Σώματος Στρατοῦ ἀντισυνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Π. Ποδότα :

«Κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον Δεκεμβρίου 1940 ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ὑφ' ἡμᾶς στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος αἱ ἑξῆς ὑπηρεσίαι : α) Μετήχθησαν εἰς ἔμπεδα Ἰωαννίνων διὰ πέντε ἀποστολῶν 452 αἰχμάλωτοι Ἰταλοὶ στρατιῶται, ἐν οἷς καὶ 14 ἀξιωματικοί. β) Μετήχθησαν εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως 9 πολῖται ἐπικίνδυνοι εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν. γ) Μετήχθησαν εἰς φυλακὰς Ἰωαννίνων 4 ἀλλοεθνεῖς πολῖται, καταδικασθέντες ὑπὸ τοῦ ἐκτάκτου στρατοδικείου Β' Σ. Στρατοῦ. δ) Μετήχθη εἰς τὴν μονάδα του εἷς στρατιώτης, ἀπαλλαγεὶς τῆς κατηγορίας ἐπὶ λιποταξίᾳ, ὅστις ἐκρατεῖτο ὑφ' ὑμῶν. ε) Μερίμνῃ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀποσπάσματός μου περισυνελέγησαν καὶ ἐνεταφιάσθησαν νεκροὶ Ἰταλοὶ στρατιῶται, ὡς καί τινες Ἕλληνες τοιοῦτοι καὶ κτήνη, ὑποδείξει τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Στρατοῦ. Ἐπίσης, ὑποδείξει τῆς ἰδίας ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, διετέθη ὑπηρεσία πρὸς καθαρμὸν μολυνθέντων ὑδραγωγείων. στ) Διετέθη ὑπηρεσία περισυλλογῆς λαφύρων, ἐγκαταλειφθέντων πέριξ τῆς ἐπισταθμίας μας ὑπὸ τῶν ὑποχωρησάντων Ἰταλῶν. ζ) Διετέθη ὑπηρεσία φρουρήσεως τῶν εἰρημένων λαφύρων εἰς διαφόρους ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἐπισταθμίας θέσεις. η) Διετέθη ὑπηρεσία φρουρήσεως ἐνταῦθα τῶν προειρημένων Ἰταλῶν αἰχμαλώτων, ὡς καὶ τῶν μεταταχθέντων εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως καὶ φυλακὰς πολιτῶν. θ) Διετέθη ὑπηρεσία τάξεως καὶ φρουρήσεως κρατουμένων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ἐνταῦθα συνεδριάσαντος τρὶς ἐκτάκτου στρατοδικείου. ι) Ὁ μοίραρχος Σύρμος Δημήτριος μετ' ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατηγείου εἴς τινα κωμόπολιν πρὸς ἀνεύρεσιν τόπου καταλλήλου διὰ τὴν ἐπισταθμίαν τοῦ Σ. Στρατοῦ. ια) Δύναμις τριῶν χωροφυλάκων μετὰ στρατιωτικῶν καὶ ἀξιωματικοῦ τοῦ στρατεύματος ἐγκατεστάθησαν εἰς ἵδρυθὲν μόνιμον φυλάκιον ἐπὶ γεφύρας τινός. ιβ) Ἐνεργεῖται ἐκ μέρους τῶν ἀξιωματικῶν τῆς δυνάμεώς μου ἐνδελεχὴς ἔρευνα καὶ παρακολούθησις τῶν ὑπόπτων εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν ἀτόμων. ιγ) Καθημερινῶς ἐνισχύονται δι' ἀξιωματικῶν τῆς δυνάμεώς μου ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατεύματος πρὸς ἐξεύρεσιν καὶ ἐπίταξιν στέγης εἰς διάφορα ἀφικνούμενα τμήματα τοῦ Στρατοῦ. ιδ) Ἀπὸ τῆς 25.11.40 ἕως 29.11.40 τὸ ἀπόσπασμα εὑρίσκεται ἐν πορείᾳ ἀκολουθοῦν τὸ μετακινούμενον Στρατηγεῖον Β' Σ.Σ. Διαρκούσης τῆς πορείας ταύτης συνωδεύθησαν ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας μου δύο καταδικασθέντες εἰς θάνατον στρατιῶται καὶ τρεῖς ὑπόδικοι τοιοῦτοι.

Κατὰ τὴν συνοδείαν ἐτραυματίσθη ἐκ βόμβας ἀεροπλάνου ὁ ἀνθυπασπιστὴς Μιχαὴλ Μιχαήλ, ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ συναδέλφου του Πετσάλα Κωνστ. ὡς καὶ οἱ χωροφύλακες Διονυσᾶτος Εὐάγγελος, Λεμονῆς Ἀπόστολος, ὁ δὲ συνοδηγὸς τοῦ αὐτοκινήτου Πλιάζας Γεώργιος ἐφονεύθη».

Ἀκόμη περισσότερον εὔγλωττος εἶναι ἡ κατωτέρω ἔκθεσις ἐπιθεωρήσεως τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ τῆς 9.12.1940 ὑπὸ τοῦ ὑπαρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς ὑποστρατήγου Φ. Ζήρου :

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ

τοῦ Στρατονομικοῦ Ἀποσπάσματος
τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ.
(Διοικητὴς ταγματάρχης Τσαλαμιδᾶς Γ.)

Ἐκ τῆς ἐπιθεωρήσεως τὴν ὁποίαν ἐνήργησα ὁ ὑποφαινόμενος εἰς τὸ στρατονομικὸν ἀπόσπασμα τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ παρετήρησα τὰ ἑξῆς :

Ι. Δύναμις : Ἡ δύναμις τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς (1) ταγματάρχου, ἑνὸς (1) ὑπομοιράρχου, ἑνὸς (1) ἐνωμοτάρχου, ἑνὸς (1) ὑπενωμοτάρχου, ἐφέδρου, καὶ 52 χωροφυλάκων ἐκ τῶν ὁποίων οἱ εἴκοσι δύο (22) εἶναι ἔφεδροι. Ἡ δύναμις αὕτη δὲν εἶναι ἐπαρκὴς καὶ παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἐνισχυθῇ εἰσέτι δι' ἑνὸς (1) ἀνθυπασπιστοῦ, δύο ὑπαξιωματικῶν καὶ δέκα χωροφυλάκων, καταλλήλων διὰ στρατονομικὴν ὑπηρεσίαν εἰ δυνατὸν δὲ μονίμων.

ΙΙ. Συγκρότησις : Ἡ δύναμις τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος ἔχει συγκροτηθῆ εἰς τρία (3) τμήματα. 1)

Τμῆμα πεζὸν ὅπερ ἀποτελεῖται ἀπὸ εἴκοσι ἓξ (26) ἄνδρας, 2) Τμῆμα ἐφίππων ὅπερ ἀποτελεῖται ἀπὸ δέκα τρεῖς (13) ἄνδρας καὶ 3) Τὸ Μηχανοκίνητον τμῆμα ὅπερ ἀποτελεῖται ἀπὸ δέκα τρεῖς (13) ἐπίσης ἄνδρας.

III. Ὁπλισμός: Ὁ ὁπλισμὸς τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος ἀποτελεῖται ἀπὸ δέκα τέσσαρα (14) ὁπλοπολυβόλα, ὀκτὼ (8) Μάνλιχερ ἑλληνικὰ καὶ εἴκοσι ἐννέα (29) Γκρά. Τὰ ὅπλα Γκρὰ δὲν κρίνονται κατάλληλα διὰ τοὺς ἄνδρας τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος καὶ παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἀντικατασταθῶσιν ἀμέσως δι' ἀραβίδων ἢ ἄλλων ὅπλων ἐκ τῶν χρησιμοποιουμένων ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τοῦ στρατεύματος.

Ὁπλῖται στεροῦνται πιστολίων.

IV. Ἱματισμός: Ὁ ἱματισμὸς τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος κατεστράφη τελείως, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ἦτο πεπαλαιωμένος καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι κατὰ τὸ παρελθὸν δὲν ἐχορηγήθη χειμερινὸς ἱματισμός. Εὑρέθη ὅθεν εἰς τὴν ἀνάγκην ὁ διοικητὴς τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος νὰ ἐφοδιάσῃ τοὺς ὁπλίτας διὰ βραχειῶν περισκελίδων ἐκ τῶν ἐγκαταλειφθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἰταλικοῦ στρατοῦ, τῶν ὁποίων ὁ χρωματισμὸς πλησιάζει πρὸς τὸν χρωματισμὸν τοῦ ἱματισμοῦ τοῦ χρησιμοποιουμένου ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Χωροφυλακῆς. Παρίσταται ἀνάγκη ν' ἀποσταλῶσιν ἀμέσως δι' ὅλους τοὺς ἄνδρας τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος καινουργεῖς στολαὶ πλήρεις καὶ χλαῖναι, διότι οἱ ἔφεδροι ἀφίχθησαν ἐξ Ἀθηνῶν ἄνευ χλαινῶν. Ἐπίσης, παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἐφοδιασθῶσιν ἅπαντες οἱ ὁπλῖται διὰ μαλλίνων εἰδῶν (γαντιῶν, φανελλῶν, κασκόλ, καλτσῶν καὶ γενικῶς διὰ παντὸς εἴδους δυναμένου νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν περιφρούρησιν τῆς ὑγείας των). Ὡσαύτως, νὰ ἐφοδιασθῶσιν οἱ ὁπλῖται καὶ δι' ἀρβυλῶν. Φρονῶ ὅτι καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐφοδιασθῇ τὸ στρατονομικὸν ἀπόσπασμα καὶ μὲ ἀνάλογον ἀριθμὸν περιβραχιονίων τῆς ὑπηρεσίας.

V. Κλινοστρωμνή: Τὰ δύο (2) κλινοσκεπάσματα δι' ὧν ἔχει ἐφοδιασθῆ ἕκαστος ὁπλίτης τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος δὲν εἶναι ἐπαρκῆ καὶ παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἐφοδιασθῶσιν οἱ ἄνδρες διὰ περισσοτέρων κλινοσκεπασμάτων ὡς ἐπίσης καὶ δι' ἀδιαβρόχων, καθόσον ταῦτα τυγχάνουσιν ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των.

VI. Διατροφή: Εἰς τοὺς ἄνδρας τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος παρέχεται τροφὴ ὑπὸ τοῦ Λόχου Στρατηγείου τοῦ Σώματος, ἐπαρκὴς καὶ καλή, τῇ προσωπικῇ ἐπεμβάσει τοῦ διοικητοῦ τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος, ὅστις παρίσταται κατὰ τὴν διανομήν.

VII. Οἰκονομικὴ κατάστασις: Παρίσταται ἀνάγκη ἀποστολῆς ἐντεῦθεν τῶν φύλλων διακοπῆς μισθοῦ τῶν ἀνδρῶν, καθόσον ταῦτα, καίτοι ἐζητήθησαν ἐγκαίρως, δὲν ἀπεστάλησαν καὶ οὕτω καθυστερεῖται ἡ καταβολὴ εἰς αὐτοὺς τῆς μισθοδοσίας.

VIII. Καθήκοντα στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος: Τὸ στρατονομικὸν ἀπόσπασμα ἀσχολεῖται εἰς τὰ ἑξῆς: Ἀναγνώρισιν τοῦ χώρου ἔνθα πρόκειται νὰ ἐγκατασταθῇ τὸ Στρατηγεῖον τοῦ Σώματος κατὰ τὰς ἑκάστοτε μετασταθμεύσεις του, λῆψιν μέτρων ἀσφαλείας εἰς τὸν χῶρον εἰς ὃν ἔχει ἐγκατασταθῆ τὸ Στρατηγεῖον τοῦ Σώματος, λῆψιν μέτρων τάξεως καὶ τροχαίας κινήσεως, κυρίως δὲ μέτρων παθητικῆς ἀεραμύνης πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένου βομβαρδισμοῦ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἀπαγόρευσις κινήσεως στρατιωτικῶν, πολιτῶν, κτηνῶν καὶ τροχοφόρων, καμουφλάρισμα τῶν κινουμένων καὶ μὴ αὐτοκινήτων, κατὰ τὴν νύκτα συσκότισις τῶν φώτων καὶ λῆψις ἑτέρων μέτρων ἀναλόγως τῶν τοπικῶν συνθηκῶν. Πάντα τ' ἀνωτέρω ἐφαρμόζονται διὰ τῆς τοποθετήσεως σκοπῶν ὑπηρεσίας, περιπόλων καὶ παρατηρητῶν.

Ἐπίσης τὸ στρατονομικὸν ἀπόσπασμα μεριμνᾷ διὰ τὴν φρούρησιν καὶ συνοδείαν τῶν λιποτακτῶν στρατιωτικῶν, τὴν προώθησιν τῶν βραδυπορούντων εἰς τὰς μονάδας των, τὴν πειθαρχίαν, τάξιν, παρεμπόδισιν τούτων ἀπὸ λεηλασίας, διαρπαγὰς καὶ ἄλλας παρανόμους πράξεις, τὴν φρούρησιν καὶ συνοδείαν τῶν αἰχμαλώτων καὶ γενικῶς ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτέλεσιν παντὸς καθήκοντος, τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει τὴν ἀστυνομίαν, εἰς τόπους ἔνθα δὲν ὑπάρχει τοπικὴ τοιαύτη.

Ἐπίσης, εἰς τὰ στρατοδικεῖα παρέχεται ὑπὸ τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος πᾶσα συνδρομή, ἔτι πλέον παρέχεται καὶ διευκόλυνσις εἰς ἁπάσας τὰς ἁρμοδιότητας τοῦ Στρατοῦ, πέραν τῶν καθηκόντων καὶ τῆς ἁρμοδιότητός του. Ἰδιαιτέρως τὸ στρατονομικὸν ἀπόσπασμα ἠσχολήθη μὲ τὸ κεφάλαιον τῆς κατασκοπείας ἐξ ὧν μερῶν διῆλθε, διότι ὁ διοικητὴς ἐγνώριζε τὴν ψυχοσύνθεσιν τῶν κατοίκων.

Ἡ ἀνωτέρω ἐργασία ἐξετελέσθη τῇ στενωτάτῃ συνεργασίᾳ τοῦ 2ου Γραφείου τοῦ Σώματος. Ἐσχάτως, 5.12.1940, διὰ διαταγῆς τοῦ στρατηγοῦ διοικητοῦ τοῦ Σώματος ἀνετέθη εἰς τὸν ταγματάρχην διοικητὴν τοῦ στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος καὶ ἡ προεδρία ἐν Κορυτσᾷ ἐπιτροπῆς περισυλλογῆς παντὸς ὑλικοῦ ἐγκαταλειφθέντος ἢ ἀνήκοντος εἰς Ἰταλοὺς στρατιωτικοὺς ἢ ἰδιώτας (πολεμικὸν ὑλικόν, ἔπιπλα, σκεύη κτλ.)».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Δεκεμβρίου 1940
Ὁ Ὑπαρχηγὸς Β. Χωροφυλακῆς
Φ. Ζῆρος
Ὑποστράτηγος

16. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ ΘΡΑΚΗΣ

Σημαντικὸν ὑπῆρξεν ἐπίσης τὸ ἔργον τῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς Θράκης καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, μετὰ τὴν κατὰ Ἀπρίλιον 1941 γερμανικὴν ἐπίθεσιν. Λόγῳ τῆς ἰδιορρύθμου, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου (ἀμύνης ἀπὸ τῶν ὀχυρῶν), ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου, δὲν ἐχρησιμοποιήθη διὰ πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἀνέλαβεν ὅμως ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἄλλας σοβαρὰς διὰ τὴν διεξαγωγὴν αὐτῶν ὑπηρεσίας, ὡς ἡ σύλληψις κατασκόπων καὶ προπαγανδιστῶν ἡττοπαθείας, ἡ ἐπιβολὴ ἀπολύτου τάξεως δι' ἐξουδετερώσεως τῶν ταραχοποιῶν στοιχείων, ἡ συγκράτησις τῆς ψυχραιμίας τοῦ πληθυσμοῦ, ἰδίως ὅταν ἤρχισαν οἱ ἀδιάκοποι καὶ καταστρεπτικοὶ γερμανικοὶ βομβαρδισμοί, ἡ ἐπίταξις παντὸς μέσου διὰ τὰς μεταφορὰς ἐφοδίων εἰς τὰ ὀχυρὰ κλπ. Ὅταν δὲ ἐξουδετερώθησαν τὰ ὀχυρὰ καὶ ἤρχισεν ἡ γερμανικὴ εἰσβολὴ πρὸς τὰ ἐνδότερα, αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ἀφιερώθησαν εἰς τὴν ὁμαλὴν ἀναχώρησιν μεγάλου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ εἰς τὴν προστασίαν τῶν ἐγκαταλειπομένων περιουσιῶν.

Τὴν 6 Ἀπριλίου 1941, ὅταν οἱ Γερμανοὶ ἐκήρυξαν αἰφνιδιαστικῶς τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Ἑλλάδος, προσβαλόντες τὰ ὀχυρὰ τῆς Θράκης καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ὁ ὑφυπουργὸς Δημοσίας Ἀσφαλείας Κ. Μανιαδάκης ἔθεσεν ἐν πολεμικῷ συναγερμῷ τὰς δυνάμεις Χωροφυλακῆς τῆς Βορείου Ἑλλάδος, διὰ τοῦ ἀκολούθου «ἀπολύτου προτεραιότητος» τηλεγραφήματος τῆς 6 Ἀπριλίου 1941.

«Ἀνωτέρας Διοικήσεις Χωροφυλακῆς Θράκης, Κεντρικῆς καὶ Δυτικῆς Μακεδονίας, Ἀστυνομικὴν Διεύθυνσιν Θεσσαλονίκης καὶ Διευθύνσεις Χωροφυλακῆς Ροδόπης, Ἕβρου, Ξάνθης, Καβάλλας, Δράμας, Κιλκίς, Σερρῶν, Θεσσαλονίκης, Βεροίας, Ἐδέσσης καὶ Χαλκιδικῆς.

»Ὁ νέος ἀγὼν τὸν ὁποῖον ἀναγκάζεται τὸ ἔθνος μας ν' ἀποδεχθῇ εἶναι σκληρός, τραχύς, ἄνισος καὶ διὰ τοῦτο ἱερός, μέγας καὶ μοναδικὸς εἰς τὰ χρονικὰ τῶν ἐθνῶν STOP. Ἐὰν τυχὸν αἱ φάσεις τοῦ ἀγῶνος καὶ αἱ ἀνάγκαι τῶν στρατηγικῶν καὶ τακτικῶν ἀπαιτήσεων ἐπιβάλλουν νὰ ἀφεθοῦν προσωρινῶς ὡρισμένα ἐδάφη, οἱ πληθυσμοὶ ὀφείλουν, ἐπιστρατευόμενοι ψυχικῶς, νὰ παραμείνουν εἰς τὰς ἑστίας των καρτερικοὶ καὶ σοβαροὶ ἔναντι τῆς προσωρινῆς περιπετείας, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀπόλυτον τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς τελικῆς νίκης STOP. Τὰ Σώματα Ἀσφαλείας νὰ συγχρονίσουν τὰς κινήσεις των πρὸς τὰς τοιαύτας τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων, παρέχοντα μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς καὶ τοῦ ἀνθρωπίνως ἀνωτάτου χρονικοῦ ὁρίου πᾶσαν προστασίαν ἀπὸ τυχὸν ἀτάκτους καὶ κακοποιοὺς STOP. Στοιχεῖα ἀρχείου σας δυνάμενα νὰ βλάψουν Ἕλληνας περιοχῆς νὰ καταστραφοῦν. Αὗται εἶναι αἱ ἀποφάσεις τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κυβερνήσεως, πᾶσα δὲ προγενεστέρα διαταγὴ ὁθενδήποτε προερχομένη εἶναι ἄκυρος».

Ἤδη, ὁ ἀρχιστράτηγος Παπάγος τὴν 10 Μαρτίου 1941, ἐπὶ τῇ προόψει τῆς γερμανικῆς ἐπιθέσεως, ἀπηύθυνεν ἀπὸ τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου πρὸς τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Θράκης τὰς κατωτέρω ἐντολὰς περὶ τῶν ληπτέων μέτρων καὶ τῆς ἐν γένει συμπεριφορᾶς τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως, εὐθὺς ὡς θὰ ἤρχιζον αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις (Ἀριθ. Πρωτ. Α.Π. 889).

«Πολιτικαὶ καὶ Ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ θὰ παραμείνωσιν εἰς τὰς θέσεις των, δίδουσαι διὰ τῆς στάσεώς των τὸ παράδειγμα εἰς τοὺς κατοίκους, οἵτινες δέον νὰ κατανοήσωσιν ὅτι καὶ τὸ συμφέρον τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον τῶν ἰδίων κατοίκων, εἶναι νὰ παραμείνουν εἰς τὰς ἑστίας των. Αἱ τυχὸν στρατιωτικαὶ ἡμέτεραι κινήσεις, οὐδόλως πρέπει νὰ ἐπηρεάσουν τὴν σαφῆ ταύτην ὑποχρέωσιν καὶ στάσιν τῶν πολιτικῶν καὶ ἀστυνομικῶν ἀρχῶν. Τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα νὰ μὴ χρησιμοποιηθῶσι διὰ στρατιωτικὰς ἐνεργείας, ἀλλὰ νὰ περιορισθοῦν εἰς τὰ συνήθη ἀστυνομικὰ καθήκοντα συνήθους τάξεως καὶ προασπίσεως τῶν κατοίκων, ἀπὸ ἀτάκτους ἢ κακοποιούς, σύμφωνα πρὸς τὰς διαταγὰς τοῦ Ὑπουργείου Ἀσφαλείας».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ ἀρχιστράτηγος Παπάγος, τὴν 12 Μαρτίου 1941, ἀπηύθυνεν ἐκ τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου πρὸς τὸ τμῆμα Στρατιᾶς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, ἀπόρρητον ἐπείγουσαν διαταγὴν (Ἀριθ. Πρωτ. Α.Π. 1093), διὰ τῆς ὁποίας προσδιώριζε τὰ καθήκοντα τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν κατοίκων τῶν χωρίων, τῶν κειμένων παρὰ τὰς τοποθεσίας διεξαγωγῆς τῆς ἀμύνης, εὐθὺς ὡς θὰ ἐξεδηλοῦτο ἡ γερμανικὴ ἐπίθεσις. Καθωρίζοντο ἐπίσης τὰ ληπτέα ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς μέτρα πρὸς προστασίαν τῶν περιουσιῶν τῶν κατοίκων εἰς περίπτωσιν συμπτύξεως τῶν τμημάτων προκαλύψεως:

«Κατόπιν τῶν ληφθέντων καὶ ληφθησομένων μέτρων ἀπομακρύνσεως τῶν κατοίκων τῶν χωρίων, τῶν κειμένων πρὸ καὶ ὄπισω τῆς τοποθεσίας ἀμύνης ὑμῶν, ἐντέλλομαι τὰ κάτωθι: αἱ ἀρχαὶ Χωροφυλακῆς τῶν ἐκκενουμένων χωρίων, θὰ παραμείνωσιν ἐπὶ τόπου, μὲ ἀποστολὴν τὴν περιφρούρησιν τῆς ἐγκαταλειφθείσης περιουσίας τῶν κατοίκων, κατὰ στοιχείων ἀτάκτων, ὁρμωμένων ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ ἢ καὶ ἡμετέρου ἐδάφους καὶ ἐπιχειρούντων νὰ λεηλατήσωσιν ἢ καὶ νὰ προκαλέσωσιν ἐμπρησμούς. Ἅμα τῇ ἐκδηλώσει ἐχθρικῆς ἐνεργείας καὶ συμπτύξεως τῶν τμημάτων προκαλύψεως, αἱ ἀρχαὶ Χωροφυλακῆς τῶν κα-

τῳκημένων τόπων τῶν κειμένων πρὸ τῆς τοποθεσίας ἀμύνης, θὰ ἀποσυρθῶσιν ὀπίσω τῆς τοποθεσίας, τιθέμεναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν προϊσταμένων τῶν κλιμακίων. Αἱ ἀρχαὶ Χωροφυλακῆς τῶν λοιπῶν ἐκκενωθέντων χωρίων (κειμένων ὀπίσω τῆς τοποθεσίας ἀμύνης) θὰ παραμείνωσιν εἰς τὰς θέσεις των μὲ τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω ἀποστολήν. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τὰ τμήματά σας ἐγκαταλείψωσι τὴν ὠχυρωμένην τοποθεσίαν, αἱ ἀρχαὶ Χωροφυλακῆς τῶν χωρίων τούτων θ' ἀκολουθήσωσι ταῦτα τῇ διαταγῇ ὑμῶν».

Ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω διαταγῶν τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου, ἡ Χωροφυλακὴ Θράκης καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας ἀπεκλείετο ἐνεργοῦ συμμετοχῆς εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, διότι, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἡ φύσις τοῦ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν διεξαχθέντος κατὰ τῆς Ἑλλάδος πολέμου (προσβολὴ τῶν ὀχυρῶν διὰ βαρέος πυροβολικοῦ, διὰ μηχανοκινήτων καὶ ἀπὸ ἀέρος καὶ εἰσβολὴ μηχανοκινήτων) ἀπέκλειεν οὐσιαστικὴν συμβολήν. Ἀνετέθησαν ὅμως ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατηγείου εἰς τὴν Χωροφυλακὴν σοβαρώτατα καθήκοντα, ὡς ἡ διασφάλισις τῶν νώτων τοῦ μαχομένου Στρατοῦ, ἀπὸ ὑπονομεύσεις καὶ κατασκοπείας, ἡ ἐπίβλεψις τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν κατοίκων ἐκ τῆς ζώνης τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἡ προστασία τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ καὶ τῶν ἐγκαταλειπομένων περιουσιῶν. Εἰς περίπτωσιν δὲ συμπτύξεως πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, προεβλέφθη ἡ ἐνσωμάτωσις τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰ ὑποχωροῦντα στρατιωτικὰ σώματα, ὁπότε κατ' ἀνάγκην ἐλάμβανε πολεμικὸν χαρακτῆρα. Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων ἐκθέσεων τῶν διοικητῶν στρατιωτικῶν μονάδων καὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου προκύπτει ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ Θράκης καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας ἐξεπλήρωσε πλήρως τὴν ἀποστολήν της, συμφώνως πρὸς τὰς ἐντολὰς τὰς ὁποίας ἐλάμβανε παρὰ τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου, ἐντολὰς ἄλλωστε ἐναλασσομένας ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ραγδαίως ἐξελισσομένων μετὰ τὴν γερμανικὴν εἰσβολὴν δραματικῶν γεγονότων.

Μετὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ Μακεδονικοῦ μετώπου ἡ δύναμις τῶν Διοικήσεων Χωροφυλακῆς Ροδόπης καὶ Ἕβρου, ἀνερχομένη μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν εἰς 200 ἄνδρας, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας, διέφυγεν εἰς Τουρκίαν καὶ ἐκεῖθεν, ἐνεργείαις τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ ἑλληνικῆς Πρεσβείας, προωθήθη εἰς Μέσην Ἀνατολήν, ὅπου συνέχισε τὴν δρᾶσίν της, ὡς εἰς τὸ οἰκεῖον κεφάλαιον θὰ ἱστορήσωμεν.

17. ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟΝ

Ἀλλὰ πρὸς πλήρη διαφώτισιν, περὶ τῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ καὶ Ἑλληνογερμανικοῦ πολέμου, κρίνομεν ἀπαραίτητον ὅπως ἐκθέσωμεν δι' ὀλίγων τὰ τῆς συμβολῆς αὐτῆς εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καταληφθέντα ἐδάφη τῆς Βορείου Ἠπείρου, ἔνθα ἐγκαθίδρυσε τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν καὶ ἀνέλαβε καθήκοντα οὐ μόνον τηρήσεως τῆς τάξεως, ἀλλὰ καὶ παραστάτου τῶν μαχομένων ἑλληνικῶν δυνάμεων. Εὐθὺς ὡς ὁ Ἑλληνικὸς Στρατός, ἀποδιώξας ὁλοκληρωτικῶς τὰς εἰσβαλούσας εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη ἐχθρικὰς δυνάμεις, ἤρχισε νὰ καταδιώκῃ αὐτὰς πέραν τῶν ἑλληνοαλβανικῶν συνόρων, τὸ Ὑφυπουργεῖον Δημοσίας Ἀσφαλείας συνεκρότησε τμῆμα Χωροφυλακῆς ἀπαρτισθὲν ἐκ δυνάμεως ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ, πρὸς ἐγκαθίδρυσιν καὶ διαφύλαξιν τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας εἰς τὰ ἀπελευθερούμενα ἐδάφη, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑποβοήθησιν τοῦ ἔργου τοῦ προελαύνοντος Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Τὴν 20 Νοεμβρίου 1940 ὁ ὑφυπουργὸς Δημοσίας Ἀσφαλείας Κ. Μανιαδάκης ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἀναλαβόντα τὴν διοίκησιν τοῦ τμήματος τούτου ἀντισυνταγματάρχην Χωροφυλακῆς Δημ. Δρακόπουλον τὴν κατωτέρω (ἀριθ. Πρωτ. 23/83/18) ἀπόρρητον διαταγήν.

«Περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀποστελλομένου εἰς τὰ νέα ἐδάφη τμήματος Χωροφυλακῆς»

Σχετικῶς μὲ τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ τμήματος Χωροφυλακῆς, ὅπερ διετάχθη ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὰ καταλαμβανόμενα νέα ἐδάφη, παρέχομεν ὑμῖν τὰς ἀκολούθους ὁδηγίας:

1. Ἀποστολή: Κυρία ἀποστολὴ τῆς Χωροφυλακῆς ἔσται ἡ τήρησις τῆς τάξεως καὶ ἡ ἄσκησις τῆς ἀστυνομίας, ἐντὸς τῆς ὑπὸ τῶν στρατευμάτων μας καταληφθησομένης ζώνης τῆς περιφερείας τοῦ Ἀργυροκάστρου, καθὼς καὶ ἡ ὑποβοήθησις τοῦ ἔργου τοῦ Στρατοῦ, μεθ' οὗ δέον νὰ εὑρίσκεται εἰς διαρκῆ καὶ ἄμεσον ἐπαφὴν καὶ συνεννόησιν ἐπὶ παντὸς ἐν γένει ζητήματος, σχέσιν ἔχοντος μὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς εἰδικῆς ταύτης ἀποστολῆς της.

Τὰ καθήκοντα ταῦτα εἶναι ἄσχετα πρὸς τὰ καθήκοντα τῶν στρατονομικῶν ἀποσπασμάτων, ἅτινα σαφῶς καὶ λεπτομερῶς ἀναγράφονται εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 18 «κανονιστικὴν ὁδηγίαν ἐπιστρατεύσεως».

Εἰς τὸ Φρούριον τοῦ Ἀργυροκάστρου. Ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς μετὰ τοῦ μητροπολίτου Παντελεήμονος (24.2.1941).

2. Χρόνος ἀναχωρήσεως διοικήσεως Τμήματος εἰς Ἰωάννινα καὶ ἀναχώρησις διὰ περιοχὴν Ἀργυροκάστρου: εὐθὺς ὡς καταληφθῇ ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ.

3. Εἰδικὴ δικαιοδοσία: Ἀνώτερος διοικητὴς ὁ ἀντισυνταγματάρχης Δρακόπουλος, περιφερείας Ἀργυροκάστρου-Πρεμετῆς, μὲ δικαίωμα νὰ ἱδρύῃ ὑπηρεσίας καὶ νὰ καταργῇ τοιαύτας. Εἰς τὴν διάθεσίν του ἐτέθη τὸ ἐκ πεντήκοντα τρικύκλων μηχανοκίνητον τμῆμα ἀσφαλείας (Χωροφυλακῆς-Ἀστυνομίας Πόλεων). Αἱ Στρατιωτικαὶ Ἀρχαὶ ἐντέλλονται νὰ παράσχουν πᾶσαν διευκόλυνσιν καὶ ἐνίσχυσιν εἰς τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς Χωροφυλακῆς χάριν τοῦ κοινοῦ σκοποῦ».

Τὴν 1 Ἰανουαρίου 1941, τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον (Μονὰς 222/ ἀριθ. Πρωτ. Α.Π. 14507) ἐξέδωσε τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν περὶ συγκροτήσεως τῆς πρώτης ὑπηρεσίας Χωροφυλακῆς εἰς τὰ ἀπελευθερούμενα ἐδάφη τῆς Βορείου Ἠπείρου, (Τ.Α.Η.) μὲ ἕδραν τὸ Ἀργυρόκαστρον, καθορίσαν καὶ τὰς δικαιοδοσίας αὐτῆς: Ἐπρόκειτο περισσότερον περὶ στρατονομικοῦ ἢ περὶ ἀστυνομικοῦ χαρακτῆρος ὑπηρεσίας, ἀλλὰ λόγῳ τῆς γενικωτέρας σημασίας ταύτης διὰ τὴν συμβολὴν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα τῆς Ἠπείρου, παραθέτομεν ἐνταῦθα καὶ οὐχὶ εἰς τὸ περὶ στρατονομίας κεφάλαιον τὸ κείμενον τῆς συστάσεως ταύτης.

ΔΙΑΤΑΓΗ

«1. Συγκροτῶ Τμῆμα Ἀσφαλείας Ἠπείρου (Τ.Α.Η.) ὑπαγόμενον ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς Μονάδος 222.

2. Ὀργάνωσις: Διοικητὴς μοίραρχος Κολλᾶτος Κ., ἀξιωματικοὶ ἀνθυπομοίραρχοι δύο, ἀνθυπασπισταὶ Χωροφυλακῆς δύο, ὁπλῖται ἐνωμοτάρχης εἷς καὶ χωροφύλακες 20, ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας. Ὁδηγοὶ τρικύκλων 15, τρίκυκλα 15, διατεθησόμενα ὑπὸ τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀργυροκάστρου.

1. Ἕδρα Ἰωάννινα μέχρι νεωτέρας διαταγῆς. Ἐγκατάστασις μερίμνῃ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἰωαννίνων.

IV. Οἰκονομικὴ ὑπαγωγὴ ὑπὸ τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Ἠπείρου.

V. Ζώνη ἐνεργείας: Αὕτη ἐκτείνεται ἐπὶ τῶν κάτωθι ὁδῶν καὶ τῶν κατὰ μῆκος αὐτῶν κατῳκημένων τόπων καὶ ὁδικῶν διακλαδώσεων. Γέφυρα Μόρνη (ναὶ) Ἄν. Ναυπάκτου - Ναύπακτος - Μεσολόγγιον - Ἀγρίνιον - Ἄρτα - Πρέβεζα - Ἰωάννινα. Ἰωάννινα - Μέτσοβον - Καλαμπάκα (ναί). Ἰωάννινα - Ἡγουμενίτσα. Ἰωάννινα - Καλαβία - Γεωργουτσάδες - Ἅγιοι Σαράντα. Γεωργουτσάδες - Ἀργυρόκαστρον (ναὶ) Ἐλαία Μέρτζανη - Κόνιτσα - Πρεμετὴ - Λεσκοβίκι - Σελενίτσα. Τὸ πρὸς βορρᾶν ὅριον τῆς ἀνωτέρω ζώνης δύναται νὰ ἐπεκταθῇ δι' εἰδικῆς διαταγῆς τῆς Μονάδος 222.

VI. Ἀποστολαί: Εἰς τὸ Τ.Α.Η. ἀνατίθεται ἡ παρακολούθησις καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ζώνῃ κινουμένων αὐτοκινήτων καὶ μεμονωμένων ἀτόμων. Πρὸς τοῦτο τὸ Τ.Α.Η., δέον νὰ συνεννοῆται μετὰ τῶν οἰκείων ἀρχῶν, Στρατιωτικῶν, Χωροφυλακῆς καὶ πολιτικῶν καὶ νὰ συνεργάζεται μετὰ τῆς Α' Ὁδικῆς Ρυθμιστικῆς Ἐπιτροπῆς, τῶν ἀρχῶν ἀσφαλείας καὶ τῶν στρατονομικῶν ἀποσπασμάτων τῶν μεγάλων Μονάδων.

VII. Εἰδικώτερον ἀνατίθεται εἰς τὸ Τ.Α.Η. νὰ παρακολουθῇ καὶ συγκεντρώνῃ τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα πρὸς περιστολὴν καὶ καταγγελίαν τῶν ὑπὸ τῶν ὁδηγῶν αὐτοκινήτων, καρραγωγέων, ὁδηγῶν καὶ λοιπῶν ὁπλιτῶν διαπραττομένων ἀδικημάτων, ἤτοι:

α) Πώλησις βενζίνης εἰς ἰδιώτας.

β) Πώλησις εἰς ἰδιώτας ἢ κλοπαὶ ἐφοδίων Στρατοῦ.

γ) Παραβίασις ταχυδρομικῶν σάκκων καὶ λοιπῶν δεμάτων κατὰ τὰς μεταφοράς.

δ) Ἀπόρριψις καθ' ὁδὸν σάκκων ἀλεύρων ἄρτου καὶ λοιπῶν ἐφοδίων, πρὸς παραλαβὴν τούτων ὑπὸ ἰδιωτῶν, μεθ' ὧν οἱ ὁδηγοὶ αὐτοκινήτων ἔρχονται εἰς συνεννοήσεις.

ε) Λαθραῖαι μεταφοραὶ ἐπιβατῶν καὶ ἐμπορευμάτων.

στ) Μακραὶ καὶ ἄνευ λόγου σταθμεύσεις αὐτοκινήτων εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ κατῳκημένους τόπους.

ζ) Πᾶσα ἐν γένει ἀθέμιτος συναλλαγὴ ὁδηγῶν αὐτοκινήτων μετὰ ἰδιωτῶν ἢ ὁπλιτῶν.

η) Πᾶσα μὴ συμμόρφωσις τῶν ὁδηγῶν αὐτοκινήτων εἰς τοὺς περιορισμοὺς τῆς ταχύτητος, τὰς ὁδηγίας κανονικῆς καὶ εὐρύθμου κυκλοφορίας καὶ τὰς ὑποδείξεις τῶν ὀργάνων τῆς Ο.Ρ.Ε.

VIII. Τὸ Τ.Α.Η. παρακολουθεῖ καὶ ἐλέγχει ἐπίσης: α) τὴν κυκλοφορίαν ὑπόπτων ἀτόμων, φυγάδων καὶ λιποτακτῶν, κατασκόπων, καὶ τὰς ὑπόπτους κινήσεις καὶ φρονήματα τῶν ἀλλογενῶν ἀτόμων τῆς κατεχομένης ζώνης, β) τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων περὶ παθητικῆς ἀεραμύνης.

IX. Κατὰ τῶν ἐνόχων καὶ ὑπόπτων θὰ ἐνεργοῦνται τὰ δέοντα, οἱ δὲ συλλαμβανόμενοι θὰ παραπέμπωνται εἰς τὰς πλησιεστέρας ἁρμοδίας ἀρχὰς διὰ τὰ περαιτέρω.

X. Τὸ Τ.Α.Η. εἰδοποιεῖ τὴν Α' Ο.Ρ.Ε. περὶ τῶν ἀκινητούντων λόγῳ βλάβης κατὰ μῆκος τῶν ὁδῶν αὐτοκινήτων, ἀναφέρουν τὸν ἀριθμὸν κυκλοφορίας τῶν αὐτοκινήτων καὶ τὴν ἀκριβῆ χιλιομετρικήν των θέσιν. Εἰδοποιεῖ ἐπίσης τὴν ὑπηρεσίαν λαφύρων περὶ τῆς θέσεως κεκρυμένων ἐφοδίων ἢ λαφύρων.

XI. Αἱ μονάδες 1 καὶ 501 νὰ ὀργανώσωσιν ἀνάλογον ὑπηρεσίαν, διὰ τῶν στρατονομικῶν των ἀποσπασμάτων, εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν ὑπὸ τῆς παρούσης καθοριζομένων ὁδῶν τῆς ζώνης των.

XII. Ἡ Μονὰς 734 νὰ ὀργανώσῃ παρομοίαν ὑπηρεσίαν ἀσφαλείας ἐντὸς τῆς ζώνης της, αἰτοῦσα παρὰ τῆς Μονάδος 222 τὸ ἀπαιτούμενον προσωπικὸν καὶ μέσα, ἐὰν δὲν δύναται νὰ ἐξεύρῃ ταῦτα ἐν τῇ περιοχῇ της».

Τελικῶς διὰ σειρᾶς διαταγῶν τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας, κατόπιν συνεννοήσεων μετὰ τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου, ἱδρύθησαν εἰς τὰ ἀπελευθερωθέντα ἐδάφη δύο Ἀνώτεραι Διοικήσεις Χωροφυλακῆς, ἡ τῆς Κορυτσᾶς (διοικητὴς συνταγματάρχης Γ. Ντάκος, ἀντικατασταθεὶς μετὰ ἕνα μῆνα λόγῳ μεταθέσεώς του ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου Εὐθ. Τσαταλοῦ) καὶ ἡ τοῦ Ἀργυροκάστρου (διοικητὴς ἀντισυνταγματάρχης Δ. Δρακόπουλος). Ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Κορυτσᾶς, μὲ ἕδραν τὴν Κορυτσάν, περιελάμβανε τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Κορυτσᾶς (μὲ διοικητὴν τὸν ταγματάρχην Εὐθ. Τσαταλὸν) μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν Ἀστυνομικῶν Τμημάτων, Τμήματος Ἀσφαλείας, Μεταγωγῶν, Ἀγορανομίας καὶ Κέντρου Ἀλλοδαπῶν, καὶ τὰς Ὑποδιοικήσεις Κορυτσᾶς, Βιγλίτσης, Ἐρσέκας, Λεσκοβικίου, Πογραδετσίου μετὰ τῶν Σταθμῶν των. Ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἀργυροκάστρου, μὲ ἕδραν τὸ Ἀργυρόκαστρον, περιελάμβανε τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Ἀργυροκάστρου (μὲ διοικητὴν τὸν ταγματάρχην Γ. Παππᾶν) μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὴν Ἀστυνομικοῦ Τμήματος καὶ Κέντρου Ἀλλοδαπῶν καὶ τὰς Ὑποδιοικήσεις Ἀργυροκάστρου, Δελβίνου, Κονισπόλεως, Ἁγίων Σαράντα, Πρεμετῆς, Λιμποχόβου, Χειμάρρας, Χαονίας καὶ Ἀντιγονείας μετὰ τῶν Σταθμῶν των.

Εἶχεν ἐπίσης συσταθῇ Διοίκησις Χωροφυλακῆς Βερατίου, ἀλλὰ ταύτης ἐπρόλαβε νὰ λειτουργήσῃ μόνον ἡ Ὑποδιοίκησις Τσεραβόδα. Οἱ διοικηταί,

Ὁ Ἀνώτερος Διοικητὴς Χωροφυλακῆς Ἀργυροκάστρου κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον, συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Δημήτριος Δρακόπουλος, μὲ στολὴν ἐκστρατείας.

Δύναμις Χωροφυλακῆς Πρεμετῆς - Ἀργυροκάστρου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου 1940-41.

ὑποδιοικηταί, ἀστυνόμοι καὶ σταθμάρχαι, ἐπελέγησαν μετὰ προσοχῆς μεταξὺ τῶν ἱκανωτέρων καὶ δραστηριωτέρων ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς.

Ἡ διατεθεῖσα συνολικῶς δύναμις ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς διὰ τὰς δύο Ἀνωτέρας Διοικήσεις τῶν καταληφθεισῶν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ περιοχῶν, ἀνήρχετο περὶ τοὺς 1.500 ὁπλίτας, πάντας ἐν πλήρει πολεμικῇ ἐξαρτύσει καὶ ἑκάστης μικρᾶς μονάδος ἐφωδιασμένης μὲ πολυβόλα, ὁπλοπολυβόλα καὶ χειροβομβίδας. Ἐπίσης, ἑκάστη μονὰς διέθετε φορτηγὰ καὶ τρίκυκλα. Τὸ πρῶτον καταφθάσαν εἰς Ἰωάννινα τμῆμα Χωροφυλακῆς διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς Βορείου Ἠπείρου, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Γ. Παππᾶν, ἐχρησιμοποιήθη ἐν ἀρχῇ ὡς μαχομένη μονὰς ἐνισχύσεως τῆς μηχανοκινήτου φάλαγγος, ἀλλά, λόγῳ τῆς ραγδαίας πλέον προελάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ἐκρίθη ἐπειγούσης ἀνάγκης ἡ χρησιμοποίησίς του διὰ τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεώς του.

Βίγλιστα Β. Ἠπείρου (4.2.1941). Ὁ ἀντισυνταγματάρχης Εὐθ. Τσαταλός, διοικητὴς ἀποσπάσματος εἰς τὴν ὁδὸν πρὸς Κορυτσάν. Διακρίνεται, ἐπίσης, ὁ μοίραρχος Παπακώστας, ὅστις ἐφονεύθη τὸ 1944 εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη.

18. ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Τὰ τμήματα Χωροφυλακῆς μετὰ τῶν μηχανοκινήτων των, ἀκολουθοῦντα κατὰ πόδας τὰς μαχομένας μονάδας τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ πολλάκις φθάνοντα μετὰ τῶν μηχανοκινήτων των εἰς τὰς προφυλακάς, παρηκολούθουν ἀγρύπνως τὴν ὑποχώρησιν τῶν Ἰταλῶν καὶ ἔσπευδον νὰ εἰσέλθουν εἰς τὰς ἐγκαταλειπομένας περιοχάς, τόσον διὰ νὰ ἐγκαθιδρύσουν τὴν ἑλληνικὴν κυριαρχίαν, ὅσον καὶ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς τάξεως. Ἔφερον πάντοτε μεθ' ἑαυτῶν ἱκανὸν ἀριθμὸν ἑλληνικῶν σημαιῶν καὶ πρώτη των φροντὶς ἦτο εὐθὺς ὡς εἰσήρχοντο εἰς πόλιν ἢ χωρίον νὰ ὑψώσουν τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν εἰς τὸ Διοικητήριον ἢ οἱονδήποτε ἄλλο δημόσιον κτίριον ἢ σχολεῖον, ὅπου καὶ θὰ ἐστεγάζοντο. Οἱ ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ ἔσπευδον μετ' ἐνθουσιασμοῦ πρὸς προϋπάντησίν των.

Συγκινητικὴ ὑπῆρξεν ἡ ὑποδοχὴ τῶν τμημάτων Χωροφυλακῆς εἰς τὰς μεγάλας καὶ πολυαρίθμου ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ πόλεις τῆς Βορείου Ἠπείρου ὡς ἡ Κορυτσά, τὸ Ἀργυρόκαστρον καὶ ἡ Χειμάρρα. Ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, μετὰ τῶν ἱερέων καὶ τῶν προκρίτων, μὲ ζητωκραυγάς, ἀλαλαγμοὺς χαρᾶς καὶ δάκρυα συγκινήσεως, ὑπεδέχοντο τοὺς ἐν πολεμικῇ τάξει παρελαύνοντας χωροφύλακας, ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικόν των ἢ ἀνθυπασπιστήν, πολλάκις ἐνωμοτάρχην ἢ ὑπενωμοτάρχην, μὲ ἀναπεπταμένην τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν καὶ ᾄδοντας ἐθνικὰ ᾄσματα.

Πολλοὶ ἔρραινον αὐτοὺς μὲ ἄνθη. Εἰς τὴν Κορυτσὰν τὸ ἐκ 400 ἀνδρῶν, ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Ντάκον Γεώρ. καὶ ταγματάρχην Τσαταλὸν Εὐθ. τμῆμα Χωροφυλακῆς, ἐξώρμησεν ἀπὸ τὴν Φλώριναν τὴν χαραυγὴν τῆς 22 Νοεμβρίου, σπεῦδον ὁλοταχῶς ὄπισθεν τῶν ὑποχωρούντων Ἰταλῶν καὶ συμπλεκόμενον μὲ τὰς ὀπισθοφυλακάς των, διὰ νὰ ἔχῃ τὴν τιμὴν νὰ εἰσέλθῃ ὡς πρῶτον τμῆμα ἑλληνικῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἀκραιφνῶς ἑλληνικὴν αὐτὴν πόλιν. Ἔφθασεν εἰς τὰς παρυφὰς τῆς πόλεως τὴν 6 ἑσπερινὴν τῆς 22 Νοεμβρίου, ἀλλ' ἤδη ἐνύκτωνε καὶ δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ εἰσέλθῃ ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς εἰς πυκνοκατῳκημένους καὶ μέχρι πρό τινων ὡρῶν κατεχομένους ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ χώρους. Διὰ τοῦτο, διῆλθε τὴν νύκτα ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ τὴν 6ην πρωινὴν τῆς 23 Νοεμβρίου εἰσῆλθεν εἰς τὴν Κορυτσάν. Ὁ πληθυσμὸς ἐν συναγερμῷ ἀπὸ τῆς νυκτός, εἶχε πλημμυρίσει τὰς ὁδοὺς τοποθετῶν ἑλληνικὰς σημαίας εἰς πλατείας καὶ ἐξώστας, ἐν ᾧ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἤχουν χαρμοσύνως. Τὸ παρελάσαν τμῆμα Χωροφυλακῆς κυριολεκτικῶς ἀπεθεώθη ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιῶντος πλήθους.

Ἄλλο μηχανοκίνητον τμῆμα Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Παππᾶν, ἔσπευδε πρὸς ἐγκαθίδρυσιν τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας εἰς Ἀργυρόκαστρον. Ἐπειδὴ οἱ Ἰταλοὶ εἶχον ἀνατινάξει τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ διὰ βομβαρδισμοῦ ἀπὸ ἀέρος, οἱ 720 ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπειγόμενοι νὰ φθάσουν τὸ ταχύτερον εἰς Ἀργυρόκαστρον, διέβησαν τὸν ποταμὸν μὲ τὰ ὕδατα ἄνω τῶν γονάτων των καὶ κρατοῦντες ὅπλα, πολυβόλα καὶ τρίκυκλα ἐπὶ τῶν ὤμων των. Μὲ τὰ μηχανοκίνητά των ἔφθασαν ταχέως εἰς Δερβιτσάνι, ὅπου ὑπὸ τὰς ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὰς τοῦ πλήθους διῆλθον τὴν νύκτα καὶ τὴν πρωΐαν ἐξώρμησαν πρὸς τὸ Ἀργυρόκαστρον. Ὁ πληθυσμός, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν μητροπολίτην Παντελεήμονα καὶ παρατεταγμένους τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων, τοὺς ὑπεδέχθη εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως μὲ ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὰς καὶ κωδωνοκρουσίας τῶν ἐκκλησιῶν. Ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ἐγκατεστάθη ἀμέσως εἰς τὸ Διοικητήριον, ὅπου, ὑπὸ τὸν φρενιτιώδη ἐνθουσιασμὸν τοῦ πλήθους καὶ ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ ἔψαλλον ἐθνικὰ ᾄσματα, ὕψωσε τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν. Εἰς τὴν Χειμάρραν εἰσῆλθε, σπεῦδον ὁλοταχῶς,

Δεκέμβριος 1940. Ἄφιξις τοῦ Διαδόχου Παύλου εἰς Κορυτσάν.

Διοικητήριον Κονισπόλεως Βορείου Ἠπείρου. Μετὰ τὸν ἁγιασμὸν καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τὴν 8.2.1941.

πρῶτον τὸ τμῆμα τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Ἰουλ. Μουστάκην, τὴν 23 Δεκεμβρίου, ἐν ᾧ μόλις ἀπὸ τὰς παρυφὰς τῆς ἄλλης πλευρᾶς τῆς πόλεως ἀπεχώρουν τροχάδην οἱ τελευταῖοι Ἰταλοί, διὰ νὰ μὴ συλληφθοῦν αἰχμάλωτοι. Ἀληθῶς εἶναι ἀξιοσημείωτον τὸ γεγονὸς ὅτι, ὅπως κατὰ τὸ 1913 ἡ Χειμάρρα ἀπηλευθερώθη ὑπὸ ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν Σπυρομήλιον, οὕτω καὶ κατὰ τὸ 1940 τμῆμα Χωροφυλακῆς εἰσῆλθε πρῶτον εἰς τὴν ἀκραιφνῶς ἑλληνικὴν αὐτὴν πόλιν.

Οὕτω, βαθμηδὸν διὰ τῶν ἐγκαθιδρυομένων, ἀπὸ τῆς ἕδρας τῶν δύο Ἀνωτέρων Διοικήσεων Χωροφυλακῆς Κορυτσᾶς καὶ Ἀργυροκάστρου, Διοικήσεων Χωροφυλακῆς, Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς, Ἀστυνομικῶν Τμημάτων καὶ Σταθμῶν Χωροφυλακῆς, ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος, κατὰ τὸ πλεῖστον εὐθὺς ὡς ἀπεχώρουν οἱ Ἰταλοί, ἐγκαθιδρύθη ἡ ἑλληνικὴ κυριαρχία ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐτέθησαν ἐν ἰσχύι οἱ νόμοι τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ἀνὰ τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν Βόρειον Ἤπειρον.

19. ΤΟ ΕΠΙΤΕΛΕΣΘΕΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΡΓΟΝ ΕΙΣ ΒΟΡΕΙΟΝ ΗΠΕΙΡΟΝ

Τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς τὰ καταληφθέντα ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἐδάφη, ἦτο πολυσχιδὲς καὶ βαρύτατον. Ἐν πρώτοις, ὤφειλε νὰ ἐπιβάλῃ τὴν τάξιν ἐν πνεύματι δικαιοσύνης, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἑλληνικῶν νόμων καὶ μετ' ἀπολύτου ἰσότητος, ἄνευ διακρίσεως ἐθνικότητος καὶ θρησκείας. Οὕτω καὶ μόνον οἱ πληθυσμοὶ θὰ ἀπέκτων ἐμπιστοσύνην διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν καὶ θὰ ἐδέχοντο προθύμως τὴν ἑλληνικὴν κυριαρχίαν, ἡ ὁποία θὰ διησφάλιζεν εἰς αὐτοὺς τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν, θὰ τοὺς ἐπροστάτευεν ἀπὸ πᾶσαν βιαιοπραγίαν, ὥστε ἀνεμπόδιστοι νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὰ εἰρηνικά των ἔργα, μολονότι ἔζων εἰς περιοχὰς πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐπειδὴ δὲν εἶχον προλάβει νὰ ἐγκαθιδρυθοῦν ὄργανα Ἑλληνικῆς δικαιοσύνης, εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἡ Χωροφυλακὴ ἐξεδίκαζε τὰ μικροαδικήματα ἢ ἔλυε τὰς μικροαστικὰς διαφοράς, λαμβάνουσα πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὰ ἰσχύοντα

πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας καὶ τὰ τοπικὰ ἔθιμα.

Σοβαρὸν ἐπίσης ὑπῆρξε τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τὸν ἐπισιτισμὸν τοῦ πληθυσμοῦ. Λόγῳ τοῦ βαρυτάτου χειμῶνος, τῆς δυσχερείας τῶν μεταφορῶν, τῶν ἀνωμαλιῶν συνεπείᾳ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῆς διαρπαγῆς παντὸς ἐπισιτιστικοῦ μέσου ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, ἐπεκράτει μεγάλη ἔλλειψις τροφίμων, εἰς τινας δὲ περιπτώσεις οἱ πληθυσμοὶ ἀντιμετώπιζον τὸ φάσμα τῆς πείνης. Μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν μονάδων οἱ διοικηταὶ τῶν Διοικήσεων καὶ Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς ἐπετύγχανον νὰ συγκεντρώσουν τρόφιμα καὶ ἐν γένει εἴδη πρώτης ἀνάγκης, τὰ ὁποῖα διένειμον εἰς τὸν πληθυσμόν. Διένειμον δὲ ταῦτα μὲ ἀμεροληψίαν καὶ δικαιοσύνην, ἀνεξαρτήτως ἂν ἐπρόκειτο περὶ Ἑλλήνων ἢ Ἀλβανῶν, Χριστιανῶν ἢ Μουσουλμάνων. Ἡ ἴση αὐτὴ μεταχείρισις, καὶ μάλιστα ἐπὶ θεμάτων ἐπισιτισμοῦ καὶ ἐπιβιώσεως, ἀπέσπασε τὴν εὐγνωμοσύνην ὅλων ἐν γένει τῶν κατοίκων τῶν περιοχῶν αὐτῶν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν.

Μία ἔκθεσις τοῦ διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Ἀργυροκάστρου ὡς ἀκολούθως περιγράφει τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐκεῖ κατάστασιν, εὐθὺς ὡς ἐγκαθιδρύθη ἡ Ἑλληνικὴ κυριαρχία :

«Ἡ Χωροφυλακὴ Ἀργυροκάστρου ἐπεφορτίσθη μὲ πλεῖστα ζητήματα, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας κατὰ τὰς ὁποίας οὐδεμία ἄλλη ἀρχὴ ὑφίστατο. Τὰ καταστήματα ἦσαν κλειστά, ὁ διερχόμενος ἐκεῖθεν Στρατὸς δὲν ἐξυπη-

Δύναμις Χωροφυλακῆς πρὸ τῆς Κορυτσᾶς τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1940, ἑτοίμη νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν πόλιν πρὸς ἀνάληψιν τῆς ἀστυνομεύσεως.

Κορυτσά: Ἡ ὁδὸς Βίκτωρος Ἐμμανουήλ. Τὴν ἀστυνόμευσιν τῆς ἑλληνικωτάτης πόλεως τῆς Βορείου Ἠπείρου ἀνέλαβεν ἡ Χωροφυλακή, εἰσελθοῦσα πρώτη, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τὸν Στρατόν, καὶ ἀποχωρήσασα τελευταία μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν.

ρετεῖτο, καταφύγια δὲν ὑπῆρχον, διότι οἱ Ἰταλοί, ὄντες βέβαιοι ὅτι οὐδέποτε Ἕλληνες ἀεροπόροι θὰ ἐβομβάρδιζον τὴν πόλιν, δὲν κατεσκεύασαν τοιαῦτα. Λόγῳ δὲ ἐλλείψεως εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης ἀνέκυψεν ἐπισιτιστικὸν πρόβλημα καὶ μετέπειτα προσφυγικὸν τοιοῦτον, ἕνεκα τῆς ἐκκενώσεως τῶν κειμένων ἐπὶ τῆς ζώνης τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν βομβαρδισμῶν χωρίων. Ἐξ ἄλλου οὐδεμία ἰατρικὴ περίθαλψις ὑπῆρχε, πεῖνα ἐμάστιζε τὸν πληθυσμόν, ὁ ὁποῖος ἐστερεῖτο καὶ ὕδατος ἀκόμη. Δὲν ὑπῆρχον ἐπίσης οὔτε φωτισμός, οὔτε παθητικὴ ἀεράμυνα, οὔτε συνεργεῖα πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς πόλεως κατὰ τοὺς βομβαρδισμούς. Ὅλα δὲ οἱ κάτοικοι τὰ ἀνέμενον ἀπὸ τὴν Χωροφυλακήν, ἡ ὁποία μόνη ἐξεπροσώπει ἐκεῖ τὸ Κράτος. Τὸ ἔργον μας ἦτο δυσχερέστατον, διότι οὐδαμόθεν ἦτο δυνατὸν νὰ τύχωμεν ἐνισχύσεως, λόγῳ τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας διετέλει ἡ περιφέρεια. Παρὰ ταῦτα, τὰ προβλήματα ἀντιμετωπίσαμεν καὶ ἐλύσαμεν μόνοι μας καὶ εἰς βραχὺ χρονικὸν διάστημα».

Βαρύτατον ἦτο ἐπίσης τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ μαχομένου Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Ἐν πρώτοις, ἔπρεπε νὰ ἐξουδετερωθοῦν οἱ πολυπληθεῖς Ἀλβανοὶ κατάσκοποι, οἱ ὁποῖοι εἶχον διασκορπισθῆ ἀπὸ τοὺς ἐγκαταλείψαντας τὰ ἀπελευθερωθέντα ἐδάφη Ἰταλοὺς πρὸς περισυλλογὴν πληροφοριῶν περὶ τῶν κινήσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ὅταν συνέλεγον πληροφορίας, ἐξηφανίζοντο καὶ πεζοποροῦντες ἐν καιρῷ νυκτός, διὰ μέσου ὀρεινῶν ἀτραπῶν, τὰς μετέφερον ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς τοῦ μετώπου. Ἄλλοι ἀπὸ ὑψηλῶν σημείων διεβίβαζον πληροφορίας μὲ φωτεινὰ σήματα.

Ἡ Χωροφυλακή, δι' εἰδικῶν πρὸς τοῦτο συσταθέντων ἀποσπασμάτων, κατεδίωξεν ἀμειλίκτως τοὺς κατασκόπους καὶ κατὰ μέγιστον μέρος τοὺς ἐξουδετέρωσεν, εἴτε διὰ φυλακίσεως εἴτε δι' ἐκτοπισμοῦ πρὸς τὰ ἐνδότερα. Πρὸς τοῦτο ἐχρησιμοποίησε καὶ τὸ σύστημα τῆς ἀντικατασκοπείας μέσῳ ἰθαγενῶν Ἑλλήνων ἢ προσελκυσθέντων Ἀλβανῶν. Μέσῳ τούτων, συνέλεγε καὶ πληροφορίας, τὰς ὁποίας μετέδιδεν εἰς τὰ ἐπιτελεῖα τῶν πλησιεστέρων πολεμικῶν μονάδων. Ὅπου ὑπῆρχον ἀλβανικὰ χωρία, ἐντὸς τῆς ζώνης τῶν ἐπιχειρήσεων, δὲν ἦτο δὲ δυνατὸν νὰ ἐξακριβώσῃ ποῖοι ἦσαν οἱ πράκτορες καὶ κατάσκοποι τοῦ ἐχθροῦ, εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μεταφέρῃ ὅλον τὸν πληθυσμὸν τοῦτον εἰς τὰ μετόπισθεν. Ἐξ ἡμερησίας διαταγῆς (24.1.41) τῆς Ἀνωτέρας Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀργυροκάστρου πληροφορούμεθα, ὅτι ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ν. Καίσαρης εἰσῆλθε δὶς εἰς τὸ ἐχθρικὸν ἔδαφος ἐπὶ κεφαλῆς ὁμάδος πληροφοριῶν μέσῳ τῶν ἐχθρικῶν γραμμῶν «προσκομίσας πληροφορίας, ἔγγραφα καὶ σχέδια ἀνυπολογίστου σοβαρότητος σχετικῶς μὲ τὴν διάταξιν, δυναμικὴν ἰσχύν, τὰς κινήσεις καὶ

προθέσεις τοῦ ἐχθροῦ». Τὸ ἔργον ἀντικατασκοπείας τῆς Χωροφυλακῆς ὑπῆρξε σημαντικόν, εἰς πολλὰς δὲ περιστάσεις ἡ ἀποκάλυψις καὶ σύλληψις τῶν μεταδιδόντων εἰς τοὺς Ἰταλοὺς διὰ διαφόρων μέσων πληροφορίας περὶ τῶν κινήσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, προεφύλαξε τὰς ἑλληνικὰς μονάδας. Χάρις εἰς τὴν ἄγρυπνον παρακολούθησιν, συχνάκις μέχρι τῆς γραμμῆς τοῦ μετώπου, ὑπὸ ἠσκημένων διὰ τὸ ἔργον τοῦτο ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, συνετρίβησαν ὅλαι αἱ ὁμάδες ἐχθρικῆς κατασκοπείας.

Τῶν ἐκ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἀνωμαλιῶν εἶχον ἐπωφεληθῆ πολλὰ ἐγκληματικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐλυμαίνοντο τὰς περιφερείας αὐτὰς προβαίνοντα εἰς φόνους, ληστείας καὶ διαρπαγάς, ὄχι μόνον ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀλβανῶν. Ἡ Χωροφυλακὴ κατεδίωξεν ἀμειλίκτως τὰ κακοποιὰ αὐτὰ στοιχεῖα καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἐπέβαλε τάξιν καὶ ἀσφάλειαν. Κατόπιν πολλῶν συμπλοκῶν, αἱ ὁποῖαι πολλάκις ἐξελίσσοντο εἰς σκληρὰς μάχας, τὰ ἀποσπάσματα Χωροφυλακῆς ἐξόντωσαν τὰ σώματα ἀτάκτων τοῦ Ἀλβανοῦ συνταγματάρχου Μπούμπαρη καὶ δι' ὁμολογιῶν τῶν αἰχμαλωτιζομένων συνέλαβον πάντας τοὺς δρῶντας πράκτορας τοῦ ἐχθροῦ.

Εἰς τὰς παρὰ τὰς γραμμὰς τῶν ἐπιχειρήσεων περιοχὰς ἡ Χωροφυλακὴ ἐτέλει ὑπὸ συνεχῆ πολεμικὸν συναγερμόν, ὄχι μόνον διὰ νὰ θεραπεύῃ τὰς ἀνάγκας τοῦ Στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἀντιμετωπίζῃ βομβαρδισμοὺς καὶ ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ὅταν οἱ Ἰταλοὶ προέβαινον εἰς ἀντεπιθέσεις, μετεβάλλετο εἰς πολεμικὸν σῶμα μαχόμενον μετὰ τῶν ἀκραίων μονάδων τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Ἐπίσης, πολλάκις διήνοιγεν ὁδοὺς πρὸς διέλευσιν μεταγωγικῶν μὲ πολεμικὰ καὶ ἐπισιτιστικὰ εἴδη.

Οὕτως, ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακή, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου ἐπετέλεσε, μὲ

Τὸ οἴκημα εἰς τὸ ὁποῖον ἐστεγάσθη τὸ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα Ἀργυροκάστρου, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς μαρτυρικῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ἐθνικῶν Δυνάμεων τὸ ἔτος 1940.

Μέτωπον Πόγραδετς (3-3-1941). Ὁ Διάδοχος Παῦλος, μετὰ τῶν στρατηγοῦ Πιτσίκα, ἀντισυνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Εὐθυμίου Τσαταλοῦ, στρατηγοῦ Τσολάκογλου, στρατηγοῦ Μουτούση κ.ἄ., παρακολουθῶν τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀγῶνος.

κινδύνους, μόχθους, στερήσεις καὶ ἀπωλείας εἰς τὰ ἀπελευθερωθέντα ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἐδάφη τῆς Βορείου Ἠπείρου, σημαντικὸν ἔργον μεγάλης ἐθνικῆς σημασίας. Ἐν ᾧ τὰ πολυβόλα ἤχουν πανταχόθεν καὶ οἱ βόμβοι τῶν ἀεροπλάνων νύκτα καὶ ἡμέραν ἐτάρασσον τὸν ὁρίζοντα, αἱ δὲ ἀπὸ ἀέρος ριπτόμεναι βόμβαι ἐσκόρπιζον πανταχοῦ τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν θάνατον, τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, μὲ τὰ γλίσχρα μέσα τὰ ὁποῖα εἶχον τεθῆ εἰς τὴν διάθεσίν των, περισυνέλεγον τραυματίας, περιέθαλπον γυναικόπαιδα καὶ ὠργάνωνον συνεργεῖα κατασβέσεως πυρκαϊῶν καὶ ἐπισκευῆς κατοικιῶν. Ἐχρησιμοποίουν οἱαδήποτε ἐπιτασσόμενα ὑποζύγια καὶ πᾶν ἄλλο μεταφορικὸν μέσον, πρὸς προμήθειαν τροφίμων ἀπὸ μακρινὰς ἀποστάσεις, συχνάκις καὶ ἀπὸ τὴν γιουγκοσλαβικὴν μεθόριον, διὰ τὸν ἐπισιτισμὸν τοῦ πληθυσμοῦ, ἐκτεθειμένοι, κατὰ τὰς μεταφοράς, εἰς ἐξ ἐνέδρας προσβολὰς ἀτάκτων φιλοϊταλικῶν καὶ ληστρικῶν ἀλβανικῶν σωμάτων. Μετέφερεν εἰς τὴν γραμμὴν τῶν ἐπιχειρήσεων, μὲ αὐτοκίνητα καὶ διὰ παντὸς ἄλλου μέσου πρὸς ἐφοδιασμὸν τῶν μαχομένων μονάδων ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ μάλλινα εἴδη, φαρμακευτικὸν ὑλικόν, σιγαρέττα κλπ. κατὰ δὲ τὴν ἐπιστροφὴν παρελάμβανε τραυματίας πρὸς μεταφορὰν εἰς νοσοκομεῖα. Ἐπροστάτευε τὸν μαχόμενον Ἑλληνικὸν Στρατὸν ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν νώτων του καὶ τὰς κατασκοπείας. Τέλος, χάρις εἰς τὴν μικρὰν σχετικῶς αὐτὴν δύναμιν τῆς Χωροφυλακῆς, εἶχεν ἐμπεδωθῆ ἀπόλυτος τάξις καὶ ἀσφάλεια, οἱ πληθυσμοὶ ἀπέκτων ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν κράτος, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κυριαρχία, εἰς τὰ ἀπελευθερωθέντα ἐδάφη τῆς Βορείου Ἠπείρου, προσέδιδεν εἰς ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην εἰκόνα μιᾶς Ἑλλάδος εὐνομίας, δικαίου καὶ πολιτισμοῦ. Ἀφθονοῦν αἱ ἐκθέσεις διοικητῶν τῶν πολεμικῶν μονάδων καὶ στρατιωτικῶν διοικήσεων, εἰς τὰς ὁποίας ἐξαίρεται τὸ συντελεσθὲν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς ἔργον ἀνὰ τὴν Βόρειον Ἤπειρον, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ προτείνονται ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ πρὸς προαγωγὴν ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ ἢ γίνεται εὔφημος μνεία πολλῶν ἐξαιρέτων πράξεών των.

20. ΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΧΩΡΗΣΙΝ ΕΠΙΤΕΛΕΣΘΕΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

Ὅταν μετὰ τὴν γερμανικὴν εἰσβολὴν κατέστη μοιραία ἡ σύμπτυξις τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ ἡ ἀποχώρησις τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων ἐκ τῆς Βορείου Ἠπείρου, ἡ Χωροφυλακὴ ἐξεπλήρωσε τὰ θλιβερὰ καθήκοντα τῆς ἐκκενώσεως τῶν ἐδαφῶν μετὰ ψυχραιμίας ἀλλὰ καὶ σθένους. Ἀπὸ τῆς 16 Ἀπριλίου 1941, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Στρατηγείου, διέλυσε τὰς ἤδη λειτουργούσας ὑπηρεσίας της καὶ συνεκρότησε τὸ «1ον Τάγμα Χωροφυλακῆς Β. Ἠπείρου» μετὰ δύο λόχων ἐκ τριῶν διμοιριῶν ἑκάστου, ὥρισε δὲ ὅπως τὸ τάγμα μετασταθμεύσῃ ἐξ Ἀργυροκάστρου εἰς Κεράσοβον. Τὰς ἑσπερινὰς ὥρας τῆς 17 Ἀπριλίου ὁ ἀνώτερος διοικητὴς μετὰ τῶν τελευταίων παραμεινασῶν δυνάμεων Χωροφυλακῆς ἐγκατέλειψαν τὸ Ἀργυρόκαστρον, ἀφ' οὗ ὑπεστάλη μετὰ τιμῶν ἡ Ἑλληνικὴ Σημαία καὶ συναπεκομίσθη ὅλον τὸ δυνάμενον νὰ μεταφερθῇ δημόσιον ὑλικόν. Τὸ ἐκ τῶν δυνάμεων τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κορυτσᾶς συγκροτηθὲν 2ον Τάγμα, ἐγκατέλειψε μετὰ τῆς αὐτῆς τάξεως τὴν Κορυτσὰν τὴν 17 Ἀπριλίου, ἀφοῦ, κατόπιν διαταγῆς τοῦ διοικητοῦ Στρατιᾶς Πιτσίκα, ἀνέλαβε τὴν περισυλλογὴν τῶν διαρρεόντων ὁπλιτῶν. Τὰ δύο τάγματα ἡνώθησαν καθ' ὁδὸν παρὰ τὸ Καλπάκι καὶ ὥδευσαν πρὸς τὰ Ἰωάννινα. Πρὸς διαφύλαξιν τῶν ὁδῶν καὶ ἀποσόβησιν ἐπιθέσεων ἐκ μέρους ἀτάκτων, εἶχον συγκροτηθῆ φυλάκια καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πορείας. Ὁ ἀναλαβὼν τὴν Διοίκησιν τῆς Στρατιᾶς, στρατηγὸς Πιτσίκας, ἀπένειμεν εὔφημον μνείαν εἰς τὰ τάγματα Χωροφυλακῆς, διότι «ἔσωσαν τὴν τιμὴν

τῶν ἑλληνικῶν ὅπλων, διὰ τῆς προσπαθείας των ὅπως ἡ Διοίκησις τῆς Στρατιᾶς παραμείνῃ κυρία τῆς καταστάσεως».

Τὴν 20 Ἀπριλίου ἐπῆλθεν ἡ συνθηκολόγησις τοῦ σωματάρχου Τσολάκογλου μετὰ τῶν γερμανικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι, προελάσασαι ἀνεμποδίστως ἀπὸ τῆς ἄνω Μακεδονίας καὶ Γιουγκοσλαβίας πρὸς Ἤπειρον, εἶχον παρεντεθῆ μεταξὺ ἑλληνικῶν καὶ ἰταλικῶν δυνάμεων. Ὑπὸ τοῦ Τσολάκογλου διετάχθησαν τὰ δύο τάγματα Χωροφυλακῆς νὰ προωθηθοῦν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ νὰ κατανεμηθοῦν εἰς ἐξεταστικὰ φυλάκια ἀπὸ Ἰωαννίνων μέχρις Ἀμφίσσης, Ναυπάκτου καὶ Λεβαδείας, πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως ἐπὶ τοῦ ὁδικοῦ δικτύου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκινοῦντο αἱ ἀποχωροῦσαι ἐκ τοῦ μετώπου στρατιωτικαὶ δυνάμεις. Καὶ τὸ θλιβερὸν αὐτὸ ἔργον ἐπετέλεσεν ἡ Χωροφυλακή, ὡς τελευταῖον καθῆκον τῆς ἡρωικῆς συμμετοχῆς της εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα 1940-1941, μετὰ μεγάλων δὲ προσπαθειῶν ἐπέτυχε νὰ ἐπιβάλῃ κάποιαν τάξιν εἰς τὰ ἐν ἀταξίᾳ καὶ συγχύσει, ἐνίοτε δὲ ἐν πλήρει ἀποσυνθέσει συμπτυσσόμενα ἑλληνικὰ στρατεύματα. Τὸ 1ον Τάγμα (Ἀργυροκάστρου) παρέδωσε τὸ συναποκομιζόμενον ὑλικὸν εἰς τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Ἠπείρου (Ἰωάννινα) καὶ τὸ 2ον (Κορυτσᾶς) εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Ἀγρινίου. Οὕτως ἔκλειον αἱ ἱστορικαὶ σελίδες τῆς ἐποποιΐας.

Κατὰ τὴν ἀποχώρησιν ἐκ τῶν ἐδαφῶν τῆς Β. Ἠπείρου ἡ Χωροφυλακὴ ἐξετέλεσε σοβαρὰ καὶ ἄξια ἰδιαιτέρας μνείας καθήκοντα. Παρέμενεν ὡς ἡ ὀπισθοφυλακὴ τοῦ συμπτυσσομένου Στρατοῦ, παρεμποδίζουσα ἐπιθέσεις, σαμποτὰζ ἢ ἄλλας ἐπιβουλὰς ἐκ μέρους ἐχθρικῶν ἀλβανικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἀναθαρρήσαντα ἤρχισαν νὰ δροῦν συγκροτοῦντα ἐπιθετικὰς ἢ ληστρικὰς ὁμάδας. Ὑπέστειλε πανταχοῦ, μετὰ σεμνῶν τελετῶν καὶ ἐν μέσῳ δακρύων καὶ λυγμῶν ἐκ συγκινήσεως τοῦ ἐπιτοπίου Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, τὰς Ἑλληνικὰς Σημαίας ἀπὸ τὰ δημόσια κτίρια, τὰς ὁποίας καὶ παρελάμβανε μεθ' ἑαυτῆς ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην. Παρέλαβεν ἢ κατέστρεψε τὸ ἐγκαταλειπόμενον πολεμικὸν ἢ ἄλλο ὑλικὸν τοῦ ὑποχωροῦντος Στρατοῦ καὶ ἀνετίναξεν ἀποθήκας ὡς καὶ γεφύρας, πρὸς ἐπιβράδυνσιν τῆς ἄνευ πλέον ἀντιστάσεως προελάσεως τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν, συνεκεντροῦντο ἀπὸ τοὺς Σταθμοὺς καὶ τὰ Τμήματα εἰς τὰς ἕδρας Ὑποδιοικήσεων καὶ Διοικήσεων Χωροφυλακῆς, ἐκεῖθεν δὲ ἐν στρατιωτικῇ παρατάξει, πεζοποροῦντες ἢ χρησιμοποιοῦντες οἱαδήποτε μεταφορικὰ μέσα, ἀπεχώρουν πρὸς τὰ ἐνδότερα, ἀκολουθούμενοι καὶ ἀπὸ ἐκτεθειμένους διὰ πατριωτικὰς ἐνεργείας ἐντοπίους Ἕλληνας. Ἡ ἀποχώρησις τῆς Χωροφυλακῆς ἐκ τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἐδαφῶν τῆς Βορείου Ἠπείρου, ἐγένετο ἐν πλήρῃ τάξει, ἐν πολεμικῇ πορείᾳ καὶ ἄνευ τινὸς ἀνωμαλίας.

Μέτωπον Πόγραδετς (3-3-1941). Ὁ Διάδοχος Παῦλος κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς τὸ μέτωπον τῆς Ἀλβανίας, μὲ τοὺς στρατηγοὺς Τσολάκογλου καὶ Πιτσίκαν, παρακολουθῶν μίαν φάσιν τοῦ διεξαγομένου ἀγῶνος.

21. ΠΑΡΕΜΕΙΝΕΝ ΕΚΕΙ ΟΠΟΥ ΕΤΑΧΘΗ

Ἐν ᾧ ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς συνεπτύσσετο πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, ἡ Χωροφυλακὴ κατὰ μέγα μέρος παρέμεινεν εἰς τὰς ὑπηρεσίας, εἰς τὰς ὁποίας εἶχε ταχθῆ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως προηγουμένως πρός, ἔστω καὶ μετὰ σπαραγμοῦ ψυχῆς, ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων ἐκείνων τὰ ὁποῖα θὰ ἐπέτρεπεν ἡ ξένη κατοχή. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, κρίνομεν ἀπαραίτητον ὅπως παραθέσωμεν τὴν ἀκόλουθον ἐκδοθεῖσαν κατὰ τὰς δραματικὰς ἐκείνας στιγμὰς διαταγὴν τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας.

«Ἀριθ. 29.422.3 Τηλ/κῶς 15.4.41 Χωροφυλακὴν Ἰωάννινα, Γρεβενά, Θεσπρωτίαν, Τρίκαλα, Λάρισαν, Ἄρταν, Καρδίτσαν, Βόλον, Λαμίαν, Μεσολόγγιον, Ἀγρίνιον, Ἄμφισσαν, Λεβάδειαν, Χαλκίδα, Πρέβεζαν.

Κατὰ τὴν σημερινὴν ἐξαιρετικὴν διὰ τὸ Ἔθνος μας

πολεμικὴν δοκιμασίαν, ὁ ρόλος τῆς Χωροφυλακῆς, διαγράφεται σαφής. Πρέπει νὰ παραμείνῃ πλησίον τῶν κατοίκων τοὺς ὁποίους ἐτάχθη νὰ προστατεύσῃ καὶ ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν συμβῇ νὰ παράσχῃ εἰς τὴν κοινωνίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀστυνομεύει, πᾶσαν ἠθικὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν, τῆς ὁποίας κατ' ἐξοχὴν ἔχει εἰς τὰς στιγμὰς αὐτὰς ἀνάγκην. Συνεπῶς, οὐδεὶς ἀξιωματικὸς ἢ χωροφύλαξ ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς θέσεώς του. Θὰ ἐξακολουθήσητε ὑπηρετοῦντες τὴν πατρίδα μας καὶ θὰ εἶναι ἡ ὑπηρεσία σας αὐτὴ ἡ μεγαλυτέρα πασῶν. Δὲν θὰ παρακολουθήσητε τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς τυχὸν συμπτυσσομένας. Θὰ μείνετε ἐκεῖ ὅπου ἐτάχθητε, βοηθοὶ καὶ παρήγοροι τῶν δοκιμαζομένων ἀδελφῶν μας καὶ νὰ εἶσθε βέβαιοι ὅτι ἡ τελικὴ Νίκη εἶναι μαζύ μας.

Ὑφυπουργὸς Ἀσφαλείας
ΜΑΝΙΑΔΑΚΗΣ»

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις μετὰ τοῦ Βασιλέως εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν πρωτεύουσαν ἀπὸ τῆς 23 Ἀπριλίου καὶ ἐγκατασταθῆ εἰς Κρήτην, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ συνεχισθῇ ἡ ὕπαρξις τοῦ ἐλευθέρου καὶ ἀγωνιζομένου ὑπὲρ ἐλευθερίας Ἑλληνικοῦ κράτους. Ὁ ἀναλαβὼν τότε, ὑπὸ πρωθυπουργὸν τὸν Τσουδερόν, καθήκοντα ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν καὶ Δημοσίας Ἀσφαλείας Κ. Μανιαδάκης, τὴν 25 Ἀπριλίου, ἐγκαταλείπων καὶ αὐτὸς τελευταῖος τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος, καθ' ὃν χρόνον οἱ Γερμανοὶ ἐπλησίαζον εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπηύθυνε πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς τὴν κατωτέρω δραματικὴν ἐγκύκλιον.

«Ἀκολουθῶν τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα ἐκεῖ ὅπου ὡρίσθη προσωρινὴ ἡ πρωτεύουσα τοῦ Κράτους, διὰ νὰ συμβολισθῇ ἡ συνέχεια τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Μεγάλης μας Συμμάχου μέχρι τῆς ὁριστικῆς Νίκης, καὶ ἀποχωριζόμενος ὑμῶν, τῶν ἐπὶ πενταετίαν συνεργατῶν μου, αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπικοινωνήσω μαζί σας καὶ νὰ σᾶς εἴπω δύο τινά:

Πρῶτον, θέλω νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν ἀπόλυτον ἱκανοποίησίν μου δι' ὅσα μέχρι σήμερον ἐπετελέσατε καὶ ἰδιαιτέρως δι' ὅσα ἐπιπρόσθετα καθήκοντα ἐξεπληρώσατε κατὰ τὴν ἑξάμηνον σκληρὰν πολεμικὴν περίοδον, ἀναδειχθέντες ἀντάξιοι τῶν προσδοκιῶν τῆς Πολιτείας καὶ τοῦ Ἔθνους. Καὶ δεύτερον, νὰ σᾶς ἀφήσω μερικὰς συμβουλάς, τὰς ὁποίας σᾶς συνιστῶ νὰ φυλάξετε ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην, κατὰ τὴν δύσκολον ἱστορικὴν ὥραν ποὺ διέρχεται τὸ Ἔθνος. Νὰ παραμείνετε ὅλοι ἀνεξαιρέτως εἰς τὰς θέσεις σας, ἐκτελοῦντες τὸ καθῆκόν σας ἀπέναντι τοῦ χειμαζομένου λαοῦ, ὁ ὁποῖος σήμερον, περισσότερον παρὰ ποτέ, ἔχει ἀνάγκην τῆς στοργῆς σας, τῆς ἀγάπης σας καὶ τοῦ ἀγρύπνου ἐνδιαφέροντός σας.

Νὰ διατηρήσετε τὴν ἀξιοπρέπειάν σας καὶ τὴν ψυχραιμίαν σας καὶ νὰ μὴ πτοηθῆτε ἢ ἐκτραπῆτε ἀπὸ οἱασδήποτε φύσεως καὶ ἐκτάσεως παροχάς, αἵτινες θὰ σᾶς παρέσυρον εἰς πράξεις τεινούσας νὰ διασπάσουν τὴν ψυχικήν σας ἑνότητα.

Παραμείνατε ψυχικῶς ἡνωμένοι διότι αὐτὸ ἀπαιτεῖ καὶ τοῦ Ἔθνους τὸ συμφέρον καὶ τὸ ἰδικόν σας.

Μὴ λησμονῆτε ποτὲ ὅτι μίαν ἡμέραν τὸ Κράτος θὰ ἐλευθερωθῇ καὶ μὴ χάσετε τὴν πίστιν σας ἐπὶ τὰ μεγάλα πεπρωμένα τοῦ Ἔθνους μας. Ὁ καθεὶς ἀπὸ σᾶς, ἀλλὰ καὶ κάθε Ἕλλην, θὰ γράψῃ κατὰ τὴν περίοδον τῆς δοκιμασίας τὴν ἀτομικήν του ἱστορίαν καὶ δρᾶσιν, τὴν ὁποίαν θὰ κρίνῃ τὸ ἐλεύθερον Κράτος καὶ ἡ ἐλευθέρα Ἑλληνικὴ ψυχή.

Παρέμεινα πλησίον σας καὶ μετὰ τὴν μεταφορὰν τῆς πρωτευούσης εἰς Κρήτην, ὅσον δύναμαι περισσότερον, διὰ νὰ σᾶς ἐνισχύσω εἰς τὸ ἔργον τῆς τηρήσεως τῆς τάξεως. Σήμερον ἡ τήρησις τῆς τάξεως ἀποτελεῖ ἱερὸν καθῆκον ὅλων σας. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἀπὸ σᾶς ἡ Ἑλληνικὴ Κοινωνία, αὐτὸ ἀπαιτεῖ τὸ γόητρον τοῦ Ἔθνους, ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ τιμή. Κτυπήσατε ἀλύπητα τυχὸν πρόωρον ἐκδήλωσιν ταπεινῶν συναισθημάτων εὐαρίθμων ταραξιῶν. Ἐξασφαλίζοντες τὴν τάξιν θὰ ἔχετε τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἔθνους.

Ζήτω τὸ Ἔθνος! Ζήτω ὁ Βασιλεύς!
Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
καὶ τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας
Κ. ΜΑΝΙΑΔΑΚΗΣ»

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐγκυκλίων καὶ ἰδίως τῆς δευτέρας, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἡ τελευταία τοῦ τόσον ἐθνικῶς δράσαντος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας, καταφαίνεται σαφῶς ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ παρέμεινεν εἰς τὰς θέσεις της, μετὰ τὴν ξένην κατοχὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, κατόπιν ρητῆς καὶ κατηγορηματικῆς διαταγῆς τῆς ἐγκαταλειπούσης τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐκπλήρωσιν ἀνατεθειμένης εἰς αὐτὴν ἐθνικῆς ἀποστολῆς.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

*Τὸ ἡρῷον
τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς Κρήτης.
Εἰς τὸ βάθος
τὰ οἰκήματα τῆς Σχολῆς.*

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ Ε

ΙΟΠΟΙΙΑΝ ΤΗΣ «ΜΑΧΗΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ»

1. Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ

Ἤδη εἰσερχόμεθα εἰς τὴν τελευταίαν φάσιν τῆς πολεμικῆς ἀντιστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ κατὰ τῶν ξένων-ἐπιδρομέων, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ τὸν ἔνδοξον ἐπίλογον, ἄξιον τῆς ὅλης ἐποποιίας. Ἡ λεγομένη «Μάχη τῆς Κρήτης» ἀνήκει εἰς τὰ μεγάλα καὶ περίλαμπρα γεγονότα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἀξία τῶν ἡρωικῶν παραδόσεων καὶ τῶν ἐνδοξοτέρων ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγώνων τούτου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Προβάλλεται ἤδη μεθ' ὑπερηφανείας εἰς τὰς σελίδας τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ κατέλαβεν ἐξέχουσαν θέσιν ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Ἀλλά, διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, ἔχει ὅλως ἰδιάζουσαν σημασίαν, διότι ἡ Χωροφυλακὴ διεδραμάτισε σημαντικώτατον καὶ πρωταρχικὸν ρόλον εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος, αὐτὴ ὑπέστη τὰς δεινοτέρας θυσίας καὶ εἰς αὐτὴν ἀνήκει, κατὰ κύριον λόγον, ἡ τιμὴ τοῦ ἐπιτελεσθέντος μεγαλουργήματος. Ὡς ἐκ τούτου, κατέχει ἐξέχουσαν θέσιν εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας ἱστόρημα, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον ἐντὸς τῆς ὁποίας περιλαμβάνεται.

Πολλὰ ἤδη ἐγράφησαν περὶ τῆς «Μάχης τῆς Κρήτης» καὶ ἀξιόλογοι μελέται εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, ἄλλαι στηριζόμεναι εἰς προσωπικὰς ἀναμνήσεις καὶ ἄλλαι εἰς περισυλλεγέντα στοιχεῖα. Δυστυχῶς, κατὰ τὰς ἀκολουθησάσας περιόδους τῆς κατοχῆς καὶ τὰς κομμουνιστικὰς ἀνταρσίας, κατεστράφησαν τὰ τοπικὰ ἀρχεῖα Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ μᾶς διαφωτίσουν εἰς τὰ καθέκαστα ἐν λεπτομερείᾳ. Ἡ ἔλλειψις ὅμως αὐτὴ ἀναπληροῦται, ἔν τινι μέτρῳ, ἐκ τῶν βραδύτερον συνταχθεισῶν, κατ' αἴτησιν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἐκθέσεων τῶν πρωταγωνιστῶν, οἱ ὁποῖοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὰς ἐκθέσεις αὐτὰς δὲν περιορίζονται εἰς τὰ ἴδια πεπραγμένα, ἀλλ' ἐπεκτείνονται εἰς γενικωτέραν ἐξιστόρησιν, βάσει περισυλλεγέντων ἐπὶ τόπου στοιχείων. Ἐκ τῶν ἐκθέσεων τούτων, κατὰ τὸ πλεῖστον φυλασσομένων εἰς εἰδικοὺς φακέλους τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἀντλοῦμεν καὶ ἡμεῖς ὅσα κρίνομεν ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα, πρὸς ἐξιστόρησιν τῶν ἐν Κρήτῃ, ἐν σχέσει πρὸς τὴν Χωροφυλακήν, διαδραματισθέντων.

Ὁ πρωθυπουργὸς Τσουδερὸς μετὰ τοῦ Βασιλέως, τῶν μελῶν τῆς νέας Κυβερνήσεως καί τινων ἀνωτάτων κρατικῶν λειτουργῶν, ἐγκατέλειψαν τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τῆς 23ης Ἀπριλίου καὶ ἐγκαθίδρυσαν τὴν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα εἰς τὴν Κρήτην. Μόνον ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ναύ-

αρχος Σακκελαρίου, καὶ ὁ Ὑπουργὸς Δημοσίας Ἀσφαλείας Κ. Μανιαδάκης, παραμείναντες μέχρι τελευταίας στιγμῆς, πρὸς ἐκπροσώπησιν τῆς ἑλληνικῆς κυριαρχίας καὶ τήρησιν τῆς τάξεως, μόλις ἐπῆλθε τὸ σκότος τῆς νυκτὸς τῆς 26ης Ἀπριλίου καὶ ἐν ᾧ ὁ προελαύνων ἐχθρὸς εὑρίσκετο εἰς τὰ περίχωρα τῶν Ἀθηνῶν, διέφυγον δι' αὐτοκινήτων πρὸς τὴν Πελοπόννησον. Ἐπιβιβασθέντες, παρὰ τὸ Τολὸν τοῦ Ναυπλίου, ἀγγλικοῦ ὑδροπλάνου, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχηγῶν τῶν ἀγγλικῶν δυνάμεων ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, ἔφθασαν εἰς Σούδαν τῆς Κρήτης τὴν πρωΐαν τῆς 27ης Ἀπριλίου, ἀκριβῶς τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ γερμανικὰ μηχανοκίνητα εἰσωρμοῦσαν εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἡ ναζιστικὴ σημαία ὑψοῦτο εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

Μετὰ τὴν αὐτοκτονίαν τοῦ πρωθυπουργοῦ Κοριζῆ, εἶχεν ὑποδειχθῆ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Μανιαδάκη ὡς πρωθυπουργὸς ὁ Ἐμμανουὴλ Τσουδερός, μολονότι ὑπ' αὐτοῦ τούτου, ὡς ὑφυπουργοῦ Δημοσίας Ἀσφαλείας, εἶχεν ἀποκαλυφθῆ ὡς ἐπιβουλευόμενος διὰ μυστικῶν συνεννοήσεων τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ ἀπομακρυνθεὶς ἐκ τῆς θέσεως τοῦ διοικητοῦ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, εἶχε διά τι διάστημα ἐκτοπισθῆ. Ἡ ἀνάθεσις τῆς πρωθυπουργίας εἰς τὸν Τσουδερόν, ἐνεῖχε βεβαίως τὴν σημασίαν τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος κατὰ τὰς δραματικὰς ἐκείνας ἡμέρας τῆς ἐθνικῆς κρίσεως, ἀλλά, συγχρόνως, ἀπετέλει καὶ πρᾶξιν πολιτικῆς σκοπιμότητος, δεδομένου ὅτι ἐπρόκειτο περὶ κρητικῆς προσωπικότητος, ἱκανῶς συμπαθοῦς εἰς τὰς μάζας τοῦ κρητικοῦ λαοῦ, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπρόκειτο νὰ ἐγκαθιδρυθῆ εἰς τὴν Κρήτην.

Δυστυχῶς, δὲν δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ὁ νέος πρωθυπουργός, ἐγκαθιδρυθεὶς εἰς τὴν Κρήτην, παρέμεινεν αὐστηρῶς ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ διαγραφομένου ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐθνικῆς ἑνότητος, κατὰ μείζονα δὲ λόγον δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῆ τοῦτο, ὡς πρὸς τὴν συνέχισιν τῆς πολιτικῆς ἀτμοσφαίρας ἡ ὁποία εἶχεν ὁδηγήσει εἰς ἡρωικὴν ἀντίστασιν καὶ ἐνδόξους νίκας, καθ' ὃν μάλιστα χρόνον καὶ ἡ ἡρωικὴ ἀντίστασις συνεχίζετο καὶ πάντες νέας ἐνδόξους νίκας ὡραματίζοντο. Τουναντίον, ὑπέθαλψεν ὀχλοκρατικὰς ἐκδηλώσεις ἐν Ρεθύμνῳ, ἰδιαιτέραν του πατρίδα, κατὰ τὴν ἐκεῖ ἄφιξίν του ἅμα τῇ καθόδῳ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Κρήτην (24-4-1941). Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐν Κρήτῃ ἐγκαθιδρύσεως, ἐνεκαινίασε τὸ σύστημα τὸ ὁποῖον συνέχισεν ἐφαρμόζων καθ' ὅλον τὸ μετέπειτα διάστημα τῆς ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ πρωθυπουργίας του, δηλαδὴ τῆς, ὑπὸ τύπον ἀποστολῆς πρὸς ὑπηρεσίαν εἰς ἄλλας χώρας, ἀπομακρύνσεως προσώπων συνδεδεμένων πρὸς τὴν ἕως τότε πολιτικὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν καὶ ἀντικαταστάσεώς των δι' ἄλλων, εἰς τὴν ψυχὴν τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν ὁποίων ἐδέσποζε τὸ πολιτικὸν πάθος τὸ καταπνῖγον πᾶν αἴσθημα ἐθνικῆς ἑνότητος.

Ὁ Κ. Μανιαδάκης ὑπεχρεώθη εἰς παραίτησιν, δῆθεν πρὸς ἐκτέλεσιν εἰδικῆς ἀποστολῆς εἰς Αἴγυπτον, ὁπόθεν ἄλλως τε, ὅταν ἡ Κυβέρνησις Τσουδεροῦ ἐγκατεστάθη ἐκεῖ, ἐξεπέμφθη «ἐπὶ εἰδικῇ ἀποστολῇ» εἰς Ἀργεντινήν, ὅπου ἐγκατελείφθη εἰς τὴν τύχην του. Ἀντικατεστάθησαν, ἐπίσης, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν στρατιωτικῶν μονάδων καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπηρετούντων εἰς ἡγετικὰς θέσεις Χωροφυλακῆς. Δι' ἐκδοθέντος τὴν 9ην Μαΐου Ἀν. Νόμου, ἐπετρέπετο νὰ ἀνακληθοῦν εἰς τὴν ἐνέργειαν ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπόστρατοι ἐφεδρείας καὶ ἀπότακτοι, ἀποκατασταθέντες αὐτοδικαίως εἰς τὴν σειρὰν ἀρχαιότητος κατὰ τὴν χρονολογίαν τῆς ἐξόδου των καὶ λογιζομένου τοῦ διαρρεύσαντος χρόνου ὡς χρόνου ὑπηρεσίας δι' ἁπάσας τὰς περιπτώσεις, πλὴν τῆς λήψεως ἀποδοχῶν. Βάσει τοῦ Νόμου τούτου, διὰ σειρᾶς Β. Διαταγμάτων, ἀνεκλήθησαν εἰς τὴν ἐνέργειαν σχεδὸν πάντες οἱ εἰς τὴν νῆσον εὑρισκόμενοι ἀπόστρατοι, ἐν ἐφεδρείᾳ καὶ ἀπότακτοι ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ τοῦ Στρατοῦ, ἀλλ' ἰδίως τῆς Χωροφυλακῆς. Οὕτως, ἀνεκλήθησαν, εὐθὺς ἢ ὀλίγον ἔπειτα εἰς τὴν ἐνέργειαν, προαχθέντες συγχρόνως εἰς τὸν ἀνώτερον βαθμὸν ἐκ τῆς Χωροφυλακῆς εἷς ἀντισυνταγματάρχης, δύο ταγματάρχαι, δέκα μοίραρχοι, εἰκοσιεπτὰ ὑπομοίραρχοι, τρεῖς ἀνθυπομοίραρχοι καὶ δεκατρεῖς ἀνθυπασπισταί.

Ἡ ἀνάκλησις τῶν ἐν λόγῳ ἀξιωματικῶν πρὸς ἀνάληψιν ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας ἐν τῇ νήσῳ, ἐνεῖχε βεβαίως πολιτικήν, ἀλλὰ καὶ ἐθνικὴν σκοπιμότητα, δεδομένου ὅτι ἐπεβάλλετο νὰ μετάσχουν εἰς τὴν προσπάθειαν τηρήσεως τῆς τάξεως, ἐνισχύσεως τοῦ πνεύματος ἐθνικῆς ἑνότητος καὶ ἐξάρσεως τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος δι' ἐνδεχομένην ἀντίστασιν εἰς εἰσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ καὶ πάντες ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι προεβάλλοντο τοπικῶς ὑπὸ ἀντιφρονούντων ὡς θύματα τῶν πολιτικῶν φρονημάτων των. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονῆται, ὅτι οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἀνακληθέντων ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς ἄλλως τε καὶ τοῦ Στρατεύματος, ἐπέδειξαν ἀρίστην πατριωτικὴν διαγωγήν, συντελέσαντες εἰς τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως, ἐπολέμησαν μὲ αὐταπάρνησιν καὶ ἡρωισμόν, κατὰ τὴν μετ' ὀλίγον ἀκολουθήσασαν ἀντίστασιν ἐναντίον τῶν ἀπὸ ἀέρος εἰσβολέων καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν.

Ἐν τούτοις, ἀφ' ἑνὸς τὸ γεγονὸς ὅτι αἱ ἀνακλήσεις αὐταὶ ἔλαβον εὐθὺς ἀμέσως χαρακτῆρα ἀποκαταστάσεως πολιτικῶν θυμάτων, ἀφ' ἑτέρου ὁ συνδυασμός των μὲ ἀπομακρύνσεις καὶ ἀντικαταστάσεις ἄλλων στελεχῶν τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς οὐχὶ λόγῳ ἀνικανότητός τινος, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς λόγῳ τῶν φρονημάτων καὶ τῆς στενῆς ἕως τότε συνεργασίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως Μεταξᾶ, ἐδημιούργησαν σύγχυσιν, πᾶν ἄλλο ἢ συντελεστικὴν τῆς παρασκευαζομένης ψυχικῆς καὶ πολεμικῆς παρασκευῆς, τοῦτο δὲ εἰς στιγμὰς κατὰ τὰς ὁποίας προεβλέπετο μετὰ βεβαιότητος ἐπικειμένη ἡ ἐχθρικὴ εἰσβολή.

Τὸν Κ. Μανιαδάκην ἀντικατέστησεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίας Ἀσφαλείας ὁ Κρής, προσωπικὸς

φίλος τοῦ Τσουδεροῦ, Στ. Δημητρακάκης, ὑπουργὸς Δικαιοσύνης. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διωρίσθη ὁ ὑποστράτηγος Ἐμμ. Τζανακάκης καὶ γενικὸς διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ὁ ὑποστράτηγος Σ. Καφᾶτος. Ὁ ἀκολουθήσας τὴν Κυβέρνησιν εἰς Κρήτην, ὑποστράτηγος Χωροφυλακῆς Ἀντ. Ἀγγελέτος καί τινες ἄλλοι ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ἐστάλησαν ἀναγκαστικῶς εἰς Αἴγυπτον. Ἱδρυθέντος εἰς τὰ Χανιὰ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, διωρίσθη Ἀρχηγός, ἂν καὶ ὑπερεβδομηκοντούτης, ὁ ἀνακληθεὶς εἰς τὴν ἐνέργειαν ὑποστράτηγος Ἰωάννης Βουράκης. Ὁ ἕως τότε ἀνώτερος διοικητὴς Χωροφυλακῆς, ἀντισυνταγματάρχης Χρ. Ἀγγελακόπουλος, ἐστάλη ἐπίσης εἰς Μ. Ἀνατολήν, ἀντικατασταθεὶς εἰς τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν ὑπὸ τοῦ ἀνακληθέντος ἐξ ἐφεδρείας ἀντισυνταγματάρχου Ν. Τζατζίμου. Καθήκοντα γενικοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ Δημοσίας Ἀσφαλείας ἀνετέθησαν εἰς τὸν ἀντισυνταγματάρχην Χωροφυλακῆς Ἐμμ. Ὀρφανουδάκην καὶ διοικητοῦ Διοικήσεως Χανίων εἰς τὸν ἀντισυνταγματάρχην Ἀλ. Μάντακαν, ἀμφοτέρους ἀνακληθέντας ἐξ ἐφεδρείας εἰς ἐνέργειαν. Ἐπίσης ἡ διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἡρακλείου, ἀνετέθη εἰς τὸν ἀνακληθέντα ταγματάρχην Ἐμμ. Πιτυκάκην. Οὕτω, πᾶσαι σχεδὸν αἱ καίριαι καὶ γενικαί, ἀλλὰ καὶ πλεῖσται τοπικῆς ἁρμοδιότητος θέσεις ἀσφαλείας τῆς Κρήτης, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς μεγάλης ἀπὸ ἀέρος ἐπιθέσεως τῶν Γερμανῶν, ἀνετέθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Τσουδεροῦ εἰς ἀνακληθέντας εἰς ἐνέργειαν ἀποστράτους ἢ ἀποτάκτους Κρῆτας ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς. Οἱ ἕως τότε κατέχοντες τὰς θέσεις αὐτὰς ἀξιωματικοὶ παρέμειναν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑπουργείου ἢ εἰς ἑτέρας ὑπηρεσίας, εἴτε ἐστάλησαν εἰς Μ. Ἀνατολὴν «ἐπὶ εἰδικῇ ὑπηρεσίᾳ».

2. ΕΛΛΕΙΨΙΣ ΠΑΣΗΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΑΜΥΝΗΣ

Ἀπὸ τῆς ἑπομένης τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Κρήτην, ἦτο καταφανὲς ὅτι οἱ Γερμανοὶ θὰ ἔπραττον τὸ πᾶν διὰ νὰ κατακτήσουν τὴν μεγαλόνησον, ἄλλος δὲ τρόπος δὲν ὑπῆρχε πλὴν τῆς ἐπιδρομῆς ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ τῆς καταλήψεως ἀεροδρομίου, πρὸς μεταφορὰν ἀπὸ ἀέρος στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ πολεμεφοδίων. Αἱ ναυτικαὶ δυνάμεις τῶν συμμάχων ἦσαν ἀπόλυτοι κύριοι τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, ὁ ἰταλικὸς στόλος, ὑποστὰς συντριπτικὰς καταστροφάς, δὲν ὑπελογίζετο σοβαρῶς, αἱ δὲ δι' ὑποβρυχίων ἐπιθέσεις καὶ αἱ διαφεύγουσαι τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου αἰφνιδιαστικαὶ διὰ πλοιαρίων καὶ ἄλλων θαλασσίων μέσων, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιταχθέντων εἰς ἑλληνικοὺς λιμένας, ἀποβιβάσεις εἰς κρητικὰ παράλια πολεμικῶν δυνάμεων, οὐδεμίαν θὰ εἶχον, τουλάχιστον μόναι, δυνατότητα ἐπιτυχίας.

Ἀνεξαρτήτως τῶν φιλοδοξιῶν τοῦ Γερμανικοῦ Ἐπιτελείου, ὅπως καταστῇ κύριον ὁλοκλήρου τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς πολιτικοστρατιωτικῆς σκοπιμότητος ὅπως ἐκλείψῃ ὁλοσχερῶς πᾶσα ἐθνικὴ ἑστία ἐλευθέρας Ἑλλάδος, συμμάχου τῶν Ἄγγλων, ἡ Κρήτη, λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς της θέσεως καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐδάφους της, εἶχε μεγίστην στρατηγικήν, ἐπιθετικὴν ἀλλὰ καὶ ἀμυντικὴν σημασίαν διὰ τοὺς Γερμανούς. Ἦτο τὸ μόνον ἀναμφισβητήτου ἰσχύος ναυτικὸν καὶ ἀεροπορικὸν ἔρεισμα διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν συγκοινωνιῶν διὰ μέσου τοῦ Αἰγαίου, ἀπὸ τῶν κατεχομένων ἤδη ἠπειρωτικῶν καὶ νησιωτικῶν ἑλληνικῶν παραλίων πρὸς τὸ βόρειον ἀφρικανικὸν μέτωπον. Συγχρόνως, ἀπετέλει τὴν σοβαρωτέραν ἀπειλὴν διὰ τὰς ἀπὸ θαλάσσης καὶ ἀέρος ἐπικοινωνίας τῶν ἀγγλικῶν πολεμικῶν δυνάμεων, μεταξὺ Ἀλεξανδρείας καὶ Μάλτας, χωρὶς νὰ ἀποκλείεται ἡ ἐπέκτασις τῶν πολεμικῶν γερμανικῶν ἐπιχειρήσεων πρὸς Αἴγυπτον, ὁπότε, διὰ τὴν διεξαγωγήν των, ἡ Κρήτη θὰ εἶχε θεμελιώδη σημασίαν.

Οὕτω, καὶ χωρὶς νὰ εἶναί τις ἐπιτελικὸς νοῦς, κατὰ κοινὴν καὶ μόνον λογικήν, ὤφειλε νὰ ἀναμένῃ ὡς λίαν προσεχῆ τὴν ἀπὸ ἀέρος γερμανικὴν ἐπίθεσιν, τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον ἦτο ἤδη γνωστὴ καὶ διετυμπανίζετο μεθ' ὑπερηφανείας ἡ συγκρότησις ἑνὸς τρομεροῦ, ἐκ δέκα καὶ πλέον χιλιάδων νέων καὶ καλῶς ἠσκημένων πολεμιστῶν, σώματος ἀλεξιπτωτιστῶν, ἱκανοῦ νὰ καταλάβῃ ἀπὸ ἀέρος ἀκόμη καὶ φρούρια. Ἦτο δέ, διὰ τῶν πληροφοριῶν τῶν πρακτόρων τῆς ἀγγλικῆς κατασκοπείας, γνωστόν, ὅτι τὸ σῶμα τοῦτο τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν ἐκινεῖτο βαθμηδὸν πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Δυστυχῶς, ἡ Κρήτη δὲν ἦτο παρεσκευασμένη πρὸς ἄμυναν, ἐπὶ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου, ἀποκρούσεως καὶ συντριβῆς μεγάλων γερμανικῶν δυνάμεων ριπτομένων ἀπὸ ἀέρος, ἀκόμη δὲ ὀλιγώτερον, ἀντιμετωπίσεως συμπαγῶν πολεμικῶν δυνάμεων μεταφερομένων μετὰ βαρέος ὁπλισμοῦ δι' ἀεροπλάνων μετ' ἐνδεχομένην κατάληψιν ἀεροδρομίου. Ὅσα οἱ Γερμανοὶ διετυμπάνιζον μετὰ τὴν κατάληψιν περὶ «φρουρίου τῆς Κρήτης» καὶ σχεδὸν ἐπεκράτησε σήμερον νὰ γράφωνται εἰς ἱστορικὰ ἔργα περὶ τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου, ἀποτελοῦν μῦθον, πλασθέντα ὑπὸ τούτων ἀφ' ἑνὸς πρὸς ὑπερμεγέθυνσιν τῆς σημασίας

τοῦ πολεμικοῦ των κατορθώματος, ἀφ' ἑτέρου πρὸς δικαιολογίαν τῶν βαρυτάτων ἀπωλειῶν τὰς ὁποίας ὑπέστησαν. Εἰς τὴν πραγματικότητα, ἡ Κρήτη ἦτο σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἀνοχύρωτος καὶ ἀπαράσκευος πολεμικῶς πρὸς οἱανδήποτε σοβαρὰν ἄμυναν. Τόσον αἱ κατατεθειμέναι, εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐπιτελείου καὶ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἐκθέσεις τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μονάδων αἱ ὁποῖαι διεξήγαγον τὸν ἀγῶνα, ὅσον καὶ τὰ μετὰ περισυλλογῆς ἐγκύρων στοιχείων δημοσιευθέντα κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους ἔργα, δὲν ἀφήνουν εἰς ἡμᾶς ἀμφιβολίαν περὶ τούτου.

Πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν πολεμικὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς, μετὰ τὴν ἀπὸ ἀέρος ἐπιδρομὴν τῶν Γερμανῶν, καὶ πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν ταύτης, πρέπει νὰ δώσωμεν μίαν συνοπτικὴν εἰκόνα τῆς ἀμυντικῆς καταστάσεως τῆς νήσου κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐπιδρομῆς.

Μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν ἄμυναν θὰ εἶχεν ἡ ἐν τῇ νήσῳ ὕπαρξις ἰσχυρῶν συμμαχικῶν ἀεροπορικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι, καλῶς πλαισιούμεναι καὶ ὑπὸ ἀντιαεροπορικοῦ πυροβολικοῦ, θὰ παρημπόδιζον, ἰδίως κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας, νὰ καλυφθῇ ὁ οὐρανὸς ἀπὸ ἐχθρικὰ ἀεροπλάνα, ἐπιφέροντα φοβερὰς καταστροφάς, συντρίβοντα τὸ ἠθικὸν καὶ τελικῶς ρίπτοντα ἀνεμποδίστως σμήνη ἀλεξιπτωτιστῶν. Ἀλλ' εἰς τὴν Κρήτην ὑπῆρχον ἐλάχιστα ἀγγλικὰ ἀεροπλάνα (καταδιωκτικά τινα Χαρικαίην καὶ μία μοῖρα βομβαρδιστικῶν Μπλεντχάϊμ), τὰ ὁποῖα ἐξουδετερώθησαν τελείως κατὰ τὰς πρὸ τῆς ἐπιδρομῆς ἀεροπορικὰς ἐπιθέσεις. Οὐδεμία ἐνίσχυσις ἀεροπορικὴ ἐστάλη, μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἀπὸ ἀέρος ἐπιχειρήσεων τῶν Γερμανῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων οὔτε ἓν συμμαχικὸν ἀεροπλάνον ἐνεφανίσθη.

Ἀεροδρόμιον ἱκανὸν νὰ περιλάβῃ μεγάλον ἀριθμὸν ἀεροπλάνων, ὑπῆρχεν ἓν καὶ μόνον, τοῦ Μάλεμε, ἀλλὰ καὶ αὐτό, μολονότι ἡ κατασκευή του εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ ἑπταμήνου, δὲν εἶχε περατωθῆ. Ἐστερεῖτο ἀκόμη καταφυγίων καὶ ἄλλων προστατευομένων ἀπὸ πυρὰ ἀέρος στρατιωτικῶν ἐγκαταστάσεων, ἡ δὲ ἀντιαεροπορική του ἄμυνα ἦτο φαιδρά, σχεδὸν ἀνύπαρκτος, περιοριζομένη εἰς δύο καὶ μόνον ἀντιαεροπορικὰ πυροβόλα! Εἰς τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο, θὰ ἦτο ἀπείρως προτιμώτερον νὰ μὴ εἶχε κατασκευασθῆ τὸ ἀεροδρόμιον αὐτό, διότι οὕτω δὲν θὰ παρείχετο εἰς τοὺς Γερμανοὺς ἡ εὐκαιρία, μετὰ τὴν δι' ἀλεξιπτωτιστῶν κατάληψίν του, νὰ προσγειώσουν πολυάριθμα καὶ μεγάλα μεταφορικὰ ἀεροπλάνα μετὰ δυνάμεων πεζικοῦ καὶ πολεμικοῦ ὑλικοῦ. Οὐδὲ κἂν ἐλήφθησαν μέτρα τοποθετήσεως ὀγκολίθων καὶ ἄλλων ἐμποδίων προσγειώσεως ἢ ὑπονομεύσεως διὰ ναρκῶν. Τὰ δύο ἄλλα μικρὰ ἀεροδρόμια Ἡρακλείου καὶ Ρεθύμνου ἦσαν καὶ ταῦτα σχεδὸν ἄνευ σοβαρᾶς ἀμύνης.

Κάποιαν ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶχον ἀποδώσει οἱ Ἄγγλοι, εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ μεγάλου πολεμικοῦ λιμένος-ναυστάθμου τῆς Σούδας, ὁ ὁποῖος ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς πολεμικὴ βάσις τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου. Πρὸς προστασίαν τούτου εἶχον τοποθετηθῆ δίκτυα συρματοπλεγμάτων, ἐπάκτια πυροβόλα καὶ ἀντιαεροπορικὰ εἰς τὰς πέριξ ἀκτάς. Ἀλλὰ πέραν τῆς ζώνης προστασίας τοῦ λιμένος τῆς Σούδας, εἰς τὰς γειτονικὰς ἀκτὰς καὶ τὸ γειτνιάζον ἐσωτερικόν, οὐδεμία εἶχε προβλεφθῆ ἄμυνα καὶ ἔλειπον ἐντελῶς πολεμικαὶ ἐγκαταστάσεις, εἰς τρόπον ὥστε ἂν ἡ ζώνη ἀμύνης τοῦ λιμένος προσεβάλλετο, ἀπὸ τῶν ἑκατέρωθεν ἀκτῶν ἢ ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἰδίως διὰ κατερχομένων ἀλεξιπτωτιστῶν, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνθέξῃ.

Πρὸ τῆς εἰσβολῆς τῶν γερμανικῶν δυνάμεων εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἐδάφη καὶ τῆς κατακτήσεως τῆς Ἑλλάδος, οὐδεμία εἶχε γίνει ὑπὸ τῶν Ἄγγλων σοβαρὰ προσπάθεια πολεμικῆς παρασκευῆς πρὸς ἄμυναν τῆς Κρήτης, διότι ἐφ' ὅσον ὑπῆρχεν ἐλευθέρα Ἑλλὰς δὲν προέβαλλεν ἀμέσως κίνδυνος. Ὡς γράφει εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του (τ. ΙΙ, σ. 473) ὁ Τσῶρτσιλ, ὅταν τὸ Ἑλληνικὸν Ἐπιτελεῖον εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μεταφέρῃ ἐκεῖθεν τὴν 5ην Μεραρχίαν Κρήτης, πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ μετώπου, τὸ ἔπραξε μόνον κατόπιν κατηγορηματικῆς διαβεβαιώσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι Βρεττανῶν ἀντιπροσώπων, ὅτι ἡ παραμονὴ τῆς Μεραρχίας αὐτῆς εἰς τὴν Κρήτην ἦτο ἄσκοπος καὶ ὅτι ἡ Βρεττανία ἀνελάμβανε τὴν εὐθύνην διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Κρήτης. Ἐν τούτοις, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1941 μόνον μικρά τινα τμήματα ἀγγλικοῦ στρατοῦ μετεφέρθησαν εἰς Κρήτην, μία ταξιαρχία καὶ 2000 περίπου Βρεττανοὶ πεζοναῦται, καὶ ταῦτα πρὸς προστασίαν καὶ καλὴν λειτουργίαν τῶν ἀγγλικῶν ἐγκαταστάσεων, ἰδίως δὲ διὰ τὴν ἐπάνδρωσιν τῶν ἀντιαεροπορικῶν καὶ ἐπακτίων πυροβολείων. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀκόμη ἤρχισεν ἡ γερμανικὴ ἐπίθεσις κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ὁπότε ἦτο δυνατὸν νὰ προβλεφθῆ ἡ προσεχὴς ἐπίθεσις κατὰ τῆς Κρήτης, συμφώνως πρὸς μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου ἀνακοίνωσιν τοῦ ἀρχιστρατήγου Παπάγου, οἱ Βρεττανοὶ οὐδέποτε ἐζήτησαν παρὰ τῆς Ἑλλάδος διάθεσιν ὑποχωρούντων ἐκ τοῦ μετώπου ἑλληνικῶν στρατευμάτων, ἐπιμένοντες ὅτι ἡ ἄμυνα τῆς νήσου ἦτο ἀποκλειστικῶς ἰδική των ὑπόθεσις. Παρὰ ταῦτα εἶχεν ἀποφασισθῆ ἡ συγκρότησις μιᾶς ἐφεδρικῆς Κρητικῆς Μεραρχίας, ἡ ὁποία τελικῶς δὲν συνεστήθη.

3. ΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΙ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΩΡΑΣ

Πολὺ πρὸ τῆς καταρρεύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ μετώπου, ὁ Ἄγγλος ἀρχιστράτηγος τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων Οὐέϊβελ εἶχε καταρτίσει σχέδιον ἀμύνης τῆς νήσου, διὰ μιᾶς μεραρχίας καὶ ἐπὶ πλέον διαθετούσης ὀκτὼ μοῖρας βαρέος καὶ ὀκτὼ ἐλαφροῦ ἀντιαεροπορικοῦ πυροβολικοῦ, ὡς καὶ μοῖραν ἐπακτίου ἀμύνης. Ἀντὶ τούτων, περὶ τὰ μέσα Δεκεμβρίου 1940, ἐστάλη ἡ 51η Δύναμις Καταδρομῶν καὶ τὸν Μάρτιον τὸ 1ον Τάγμα Οὐαλλῶν. Ὑπῆρχεν ἤδη ἀπὸ τῆς κηρύξεως τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου ἐγκατεστημένον ἐπιτελεῖον συμμάχων ἀξιωματικῶν. Βαθμηδὸν δὲ προσετέθησαν ἓν τάγμα τοῦ Συντάγματος Ὑόρκης, μία ἐλαφρὰ ἀντιαεροπορικὴ μοῖρα, μία βαρεῖα, εἷς λόχος μηχανικοῦ καὶ νοσοκομεῖον ἐκστρατείας. Ἐν ὄψει μετακινήσεως τῆς 5ης Μεραρχίας Κρήτης πρὸς τὰ ἠπειρωτικὰ μέτωπα, ἀντὶ τῶν ὑπεσχημένων μεγάλων ἐνισχύσεων, ἐστάλη ἓν εἰσέτι ἀγγλικὸν τάγμα καὶ περὶ τοὺς 400 ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας δυνάμεως καταδρομῶν. Μολονότι ὡς ἐλάχιστον ὅριον ἀμύνης ἐθεωρήθη ἡ ὕπαρξις 32 βαρέων καὶ 24 ἐλαφρῶν ἀντιαεροπορικῶν πυροβόλων καὶ 72 προβολέων, κατὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρχον μόνον εἰς τὴν νῆσον 16 βαρέα καὶ 30 ἐλαφρὰ πυροβόλα καὶ 24 προβολεῖς. Μόνιμος ἀεροπορικὴ μονὰς δὲν ὑπῆρχεν, εἰ μὴ μία μικρὰ μοῖρα τακτικῆς ἀεροπορίας διὰ τὴν προστασίαν τῆς Σούδας. Μόνον μετὰ τὴν 18ην Ἀπριλίου, ὅτε κατέρρεε τὸ ἑλληνικὸν μέτωπον, ἐστάθμευσαν ἐξ Ἑλλάδος εἰς Κρήτην μία μοῖρα βομβαρδισμοῦ καὶ τρεῖς μοῖραι διώξεως, συνολικῆς δυνάμεως 20 ἀεροπλάνων. Ἐξ Αἰγύπτου ἐστάλη μοῖρα βομβαρδισμοῦ, ἡ ὁποία ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐξ Ἑλλάδος, περιελάμβανεν 23 ἀεροπλάνα. Ἄλλως τε κυρία ἀποστολὴ τῆς μικρᾶς αὐτῆς ἀεροπορικῆς δυνάμεως ἦτο ἡ προστασία τῶν ἐξ ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος νηοπομπῶν ἐκκενώσεως.

Ὅταν ἤρχισεν ἡ ἐκκένωσις τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων ἐξ Ἑλλάδος, ἡ Κρήτη ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς ἐνδιάμεσος σταθμός, ἀλλ' αἱ πλεῖσται ἐξ αὐτῶν ἐν συνεχείᾳ προωθοῦντο πρὸς Αἴγυπτον. Τελικῶς, παρέμειναν εἰς Κρήτην περὶ τὰς 25.000, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνδρῶν τούτων ἦσαν ἄοπλοι, ἀσθενεῖς καὶ καταπεπονημένοι. Ὁ ἀτομικός, ὡς καὶ ὁ βαρὺς ὁπλισμός, τὰ ὀχήματα κλπ. εἶχον ἐγκαταλειφθῆ.

Τὴν 29ην Ἀπριλίου ἔφθασεν ἐξ ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος ὁ στρατηγὸς Φρέυμπεργκ, διοικητὴς τῆς Νεοζηλανδικῆς Μεραρχίας. Τὴν ἑπομένην ἔφθασε καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος Μέσης Ἀνατολῆς στρατηγὸς Οὐέϊβελ, ὅστις, ἐντολῇ τοῦ Τσῶρτσιλ, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Φρέυμπεργκ νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν τῶν δυνάμεων ἀμύνης τῆς Κρήτης. Ὁ Φρέυμπεργκ, διαπιστώσας μίαν ἀσθενῆ καὶ ἀτελῶς παρεσκευασμένην ἄμυναν, ἐν ἀρχῇ ἠρνήθη. Τελικῶς ὑπέκυψεν εἰς τὴν διαταγὴν πλέον τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου, ἀφοῦ πάντως ἔλαβε τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι ἡ ἄμυνα θὰ ἐνισχυθῇ κατὰ τὰς ὑποδείξεις του. Ἀφοῦ ἐμελέτησεν ἐπισταμένως τὴν κατάστασιν, ἀνέφερεν εἰς τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον ὅτι αἱ δυνάμεις του ἦσαν τελείως ἀνεπαρκεῖς νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν ἀναμενομένην ἐπίθεσιν καὶ ὅτι ἄνευ ἐνισχύσεως εἰς ἄνδρας, ἀποστολῆς νέας ἀεροπορικῆς δυνάμεως, ναυτικῆς προστασίας, αὐξήσεως τῶν μοιρῶν πυροβολικοῦ καὶ ἐφοδιασμοῦ εἰς ὑλικὸν καὶ πυρομαχικά, δὲν ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνθέξῃ.

Παρὰ ταῦτα, γενναῖος καὶ πειθαρχικὸς στρατιώτης ὡς ἦτο, μολονότι οὔτε τὸ ἐλάχιστον τῶν ὅσων ἐζήτει ἐστάλη, κατέβαλεν ἀπεγνωσμένας προσπαθείας νὰ ὀργανώσῃ στρατηγικῶς τὰς δυνάμεις του, νὰ ἀνυψώσῃ τὸ ἠθικόν των καὶ νὰ τὰς ὁδηγήσῃ εἰς νίκην. Κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς θεωρουμένης πλέον ὡς βεβαίας τὴν 10ην Μαΐου ἐπιθέσεως, ἔλαβεν ὡς ἐνίσχυσιν μόνον μίαν ἐλαφρὰν πυροβολαρχίαν, 4 πυροβόλα καὶ μίαν ταξιαρχίαν, δύο βαρείας μοίρας πυροβολικοῦ ἐξ ὀκτὼ πυροβόλων ἑκάστη, δύο μοίρας πυροβολικοῦ ἐπακτίου ἀμύνης ἐκ δύο πυροβόλων ἑκάστη καί τινας λόχους διαβιβάσεων ἐπιτηρήσεως ἀποβαθρῶν καὶ μεταφορῶν. Ἄλλως τε, εἶχον ἤδη ἀρχίσει αἱ σχεδὸν ἀδιάκοποι ἐπιδρομαὶ τῶν γερμανικῶν ἀεροπλάνων καὶ αἱ ἀπὸ Αἰγύπτου νηοπομπαὶ καθίσταντο λίαν ἐπικίνδυνοι. Δυστυχῶς τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, φανταζόμενον ὅτι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὑπὸ συμμαχικῶν ἀεροπλάνων τὰ ἀεροδρόμια Κρήτης, δὲν ἐνέκρινε τὴν πρότασιν τοῦ Φρέυμπεργκ ἀχρηστεύσεώς των διὰ ναρκοθετήσεως.

Κατόπιν συνεχῶν ἐκκλήσεων τοῦ Φρέυμπεργκ καὶ παρὰ τὸν μέγαν κίνδυνον τῶν νηοπομπῶν, τὴν 15ην καὶ 16ην Μαΐου κατωρθώθη νὰ φθάσουν αἰσίως εἰς Κρήτην ἓν τάγμα ἀγγλικοῦ στρατοῦ, μία ἐλαφρὰ μοῖρα πυροβόλων, 49 πυροβόλα ἐκ λαφύρων, δέκα ἐλαφρὰ καὶ ἓξ μέσα ἅρματα μάχης. Καὶ ἄλλα πολεμικὰ ἐφόδια σταλέντα δὲν ἔφθασαν, διότι ἐβυθίσθησαν τὰ μεταφορικὰ πλοῖα. Μεγάλην ἐνίσχυσιν ἀπετέλεσεν ἡ ἀνασυγκροτηθεῖσα 10η Νεοζηλανδικὴ Ταξιαρχία, ἡ ὁποία ἔπαιξε σπουδαῖον ρόλον κατὰ τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις.

4. ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΑΜΥΝΗΣ

Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος, ἀπὸ τῆς 29ης Ἀπριλίου ἐγκατέλειψε τὴν παρὰ τὴν Κνωσὸν ἔπαυλιν Ἔβανς καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Χανιά, διὰ νὰ εὑρίσκεται εἰς στενωτέραν ἐπαφὴν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου. Ἐκεῖ συνειργάζετο καθημερινῶς μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τοῦ ἀρχηγοῦ ἀμύνης στρατηγοῦ Φρέυμπεργκ καὶ τῶν ἀνωτάτων συμμάχων στρατιωτικῶν διὰ τὰ μέτρα ἀμύνης καὶ τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων. Κατόπιν πολλῶν προσπαθειῶν συνεκροτήθησαν ὡς ἑλληνικαὶ ὀργανικαὶ δυνάμεις τὰ ὀκτὼ τάγματα νεοσυλλέκτων, ἡ Σχολὴ Χωροφυλακῆς, ἡ Σχολὴ Εὐελπίδων καὶ τὰ ἔμπεδα τάγματα Χανίων, Ρεθύμνου καὶ Ἡρακλείου.

Πράγματι καὶ ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς ἡ κατάστασις δὲν ἦτο καλυτέρα. Πρὸ τῆς καταρρεύσεως τῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων καὶ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Κρήτην, δὲν ὑπῆρχον εἰς τὴν νῆσον ἑλληνικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις, διότι, ὡς ἐξετέθη ἀνωτέρω, ἡ Μεραρχία Κρήτης εἶχε μεθ' ὅλου τοῦ ὁπλισμοῦ της μεταφερθῆ εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ πολέμου κατόπιν διαβεβαιώσεως τοῦ Βρεττανικοῦ Στρατηγείου ὅτι ἀναλαμβάνει τοῦτο τὴν ἄμυναν τῆς νήσου. Ὑπῆρχον μόνον αἱ ἐντεταλμέναι διὰ τὴν τάξιν ἀνὰ τὴν νῆσον δυνάμεις Χωροφυλακῆς καὶ τὸ Τάγμα Σχολῆς Χωροφυλακῆς, περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ὁμιλήσωμεν κατωτέρω. Καθ' ὃν χρόνον τὰ γερμανικὰ στρατεύματα προήλαυνον πρὸς ὁλοκλήρωσιν τῆς κατακτήσεως τῆς Ἑλλάδος, ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται τοῦ καταρρεύσαντος Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ἰδίως οἱ καταγόμενοι ἐκ Κρήτης, συνέρρεον εἰς τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐκεῖθεν ἐχρησιμοποίουν παντὸς εἴδους πλωτὸν μέσον διὰ νὰ διαπλεύσουν τὸ Αἰγαῖον καὶ νὰ φθάσουν εἰς τὴν Κρήτην. Σχεδὸν πάντες ἦσαν ἄοπλοι, καταβεβλημένοι ἐκ τῶν στερήσεων καὶ τῶν ταλαιπωριῶν, ψυχικῶς συντετριμμένοι ἐκ τῶν ἐθνικῶν καὶ προσωπικῶν συμφορῶν, ἔχοντες ἀνάγκην ἀναπαύσεως καὶ ἀνασυγκροτήσεως πρὶν ἀποτελέσουν μάχιμον δύναμιν. Μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου μετεφέρθησαν ἐπίσης εἰς Κρήτην ὀκτὼ τάγματα νεοσυλλέκτων, διαφυγόντων ἐκ Πελοποννήσου, ὅπου εἶχον προσέλθει πρὸς ἐκγύμνασιν, ἐντελῶς ἀγυμνάστων, ἀόπλων καὶ πολλῶν ἐξ αὐτῶν ἀγνοούντων καὶ αὐτὸν τὸν χειρισμὸν τῶν ὅπλων. Τὰ τάγματα αὐτὰ κατενεμήθησαν εἰς διάφορα σημεῖα τῆς νήσου, καταυλισθέντα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς σκηνὰς ἐντὸς ἐλαιώνων. Μία ἔκθεσις τοῦ ἀναλαβόντος τότε τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ὑποστρατήγου Καφάτου, λέγει : «Οἱ ἄνδρες αὐτοί, ἄνευ σκηνῶν καὶ ἄνευ κλινοστρωμνῆς, ἀνεπαρκῶς τρεφόμενοι καὶ στερούμενοι ἐκπαιδεύσεως, παρουσίαζον εἰκόνα κάθε ἄλλο παρὰ ἐνθαρρυντικήν».

Ἡ ἐκγύμνασίς των ἦτο βραδεῖα, προσέκρουε δὲ εἰς τὴν ἔλλειψιν ὅπλων καὶ πρὸ πάντων φυσιγγίων. Ἀρκεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι εἰς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν παρεδόθη ἓν καὶ μόνον φυσίγγιον καὶ ἡ ἐκγύμνασίς των συνίστατο εἰς τὴν ρίψιν μιᾶς καὶ μόνης βολῆς ! Οἱ νεοπροσερχόμενοι ἐφωδιάζοντο (ἐφ' ὅσον καὶ τοῦτο ἦτο δυνατὸν) δι' ἑνὸς ὅπλου ἄνευ ξιφολόγχης καὶ ἄνευ φυσιγγίων. Βαθμηδὸν ἐφωδιάζοντο, διὰ παραλαβῆς κιβωτίων τινων ἐκ τῶν ἀγγλικῶν ἀποθηκῶν, διὰ φυσιγγίων μιᾶς ἢ τὸ πολὺ τεσσάρων δεσμίδων. Πάντως, οἱ συγκεντρωθέντες καὶ ἀναλαβόντες ὑπηρεσίαν ἀξιωματικοὶ εἶχον ἐπιτύχει νὰ ἐμφυσήσουν εἰς αὐτοὺς πνεῦμα πειθαρχίας καὶ καθήκοντος δι' ἕνα νέον ἐπικείμενον ἐθνικὸν ἀγῶνα. Κατέφθασαν, ἐπίσης, εἰς Κρήτην οἱ μετὰ μεγάλων περιπετειῶν διαφυγόντες ἐξ Ἑλλάδος μαθηταὶ τῶν δύο τάξεων τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν σχετικῶς ὀλιγάριθμοι, ἀλλὰ ἦσαν στρατιωτικῶς γυμνασμένοι, μὲ ἀκμαῖον φρόνημα καὶ μὲ πλήρη συναίσθησιν τῆς ἀποστολῆς των.

Ἐξ ἐκθέσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐπιτελείου πληροφορούμεθα ὅτι τὴν 20ὴν Μαΐου 1941, ἡμέραν ἐνάρξεως τῆς ἀπὸ ἀέρος γερμανικῆς ἐπιθέσεως, τὸ σύνολον τῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων εἰς Κρήτην ἀνήρχετο εἰς 474 ἀξιωματικοὺς καὶ 10.977 ὁπλίτας ὠργανωμένους καὶ κατανεμημένους εἰς τὰς κάτωθι μονάδας :

ΕΜΠΕΔΟΝ ΤΑΓΜΑ ΧΑΝΙΩΝ. Ἕδρα Χανιά. Διοικητὴς ὁ ταγματάρχης Βιδάκις Ε. Δύναμις 10 ἀξιωματικοί, 300 ὁπλῖται. Ὁπλισμὸς 90 τυφέκια Γκρὰ μὲ 10 φυσίγγια καθ' ὅπλον.

ΕΜΠΕΔΟΝ ΤΑΓΜΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ. Ἕδρα Ρέθυμνον. Διοικητὴς ἀρχικῶς ὁ ταγματάρχης Νικολακάκης Γ. καὶ ἀπὸ τῶν μέσων Μαΐου ὁ ταγματάρχης Κύρκας Κ. Δύναμις : 30 ἀξιωματικοὶ καὶ 800 ὁπλῖται. Ὁπλισμὸς 178 ὅπλα Γκρὰ μὲ 100 φυσίγγια καθ' ὅπλον, 161 Μάνλιχερ μὲ 45 φυσίγγια καθ' ὅπλον, 11 ὁπλοπολυβόλα τῶν 15 χιλ. καὶ 4 πολυβόλα Σαίντ-Ἐτιέν.

ΕΜΠΕΔΟΝ ΤΑΓΜΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ. Ἕδρα Ἡράκλειον. Διοικητὴς ταγματάρχης Κασιμάτης. Δύναμις 800 ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν. Ὁπλισμός : 380 τυφέκια Μάουζερ καὶ ἀνὰ 100 φυσίγγια, 20 ὁπλοπολυβόλα τῶν 15 χιλ. καὶ 4 πολυβόλα Σαίντ-Ἐτιέν.

ΣΧΟΛΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ : Ἕδρα Ρέθυμνον. Διοικητὴς ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Χανιώτης Ἰάκωβος. Ὁπλισμός : 400 τυφέκια ἀμερικανικοῦ τύπου, 300 φυσίγγια κατὰ τυφέκιον καὶ 500 Μάνλιχερ μὲ ἐπαρκῆ φυσίγγια καί τινα αὐτόματα.

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑ ΠΕΖΙΚΟΥ : Ἐπρόκειτο περὶ νεοσυλλέκτων ἐκπαιδευομένων εἰς τὰ Κέντρα Ἐκπαιδεύσεως Ναυπλίου καὶ Τριπόλεως, καταταγέντων τὴν

1ην Ἀπριλίου. Μετὰ τὴν ἄφιξίν των εἰς Κρήτην ἀπήρτισαν 8 τάγματα, μετονομασθέντα εἰς συντάγματα, συγκροτηθέντα ὡς ἀκολούθως:

1ον Σύνταγμα: Περιοχὴ Καστέλλι Κισσάμου. Διοικητὴς ὁ συνταγματάρχης Παπαδημητρόπουλος Ἱπποκράτης. Δύναμις ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν ὑπὲρ τοὺς 1.000. Ἀτομικὸς ὁπλισμὸς ἐλάχιστος, 5 ὁπλοπολυβόλα Σαὶντ-Ἐτιέν.

2ον Σύνταγμα: Περιοχὴ Μουρνιὲς Χανίων. Διοικητὴς ἀντισυνταγματάρχης Φιωτάκης Χρ. Δύναμις: 30 ἀξιωματικοὶ καὶ 900 ὁπλῖται. Μόνον τὸ ἥμισυ τῆς δυνάμεως διέθετεν ὅπλα μὲ 20 φυσίγγια καθ' ὅπλον.

3ον Σύνταγμα: Περιοχὴ Ἡρακλείου. Διοικητὴς ἀντισυνταγματάρχης Μπετινάκης Α. Δύναμις 600 ὁπλῖται, 2 πολυβόλα τῶν 15 χιλ. καὶ 5 πολυβόλα Σαὶντ-Ἐτιέν.

4ον Σύνταγμα: Περιοχὴ Ἀεροδρομίου Ρεθύμνου. Διοικητὴς ἀντισυνταγματάρχης Τρύφων Μιχαήλ. Δύναμις: 1.300 ὁπλῖται. Ὁπλισμός: 850 τυφέκια Στάγερ, μὲ 15 φυσίγγια ἕκαστον καὶ 4 πολυβόλα.

5ον Σύνταγμα: Εἰς Πηγὴν Ρεθύμνου. Διοικητὴς ἀντισυνταγματάρχης Σέρβος Ἰωάννης, ταγματάρχης Καλλονᾶς, ἐκτελῶν καὶ καθήκοντα φρουράρχου. Δύναμις: Ἀξιωματικοὶ 20, ὁπλῖται 1.200. Ὁπλισμός: 1.000 ὅπλα Στάγερ καὶ 5-25 φυσίγγια κατὰ τυφέκιον.

6ον Σύνταγμα: Περιοχὴ Γαλατᾶ. Διοικητὴς ἀντισυνταγματάρχης Γρηγορίου Μ. Δύναμις: 39 ἀξιωματικοὶ καὶ 1.350 ὁπλῖται κατὰ τὸ ἥμισυ ὡπλισμένοι μετὰ 10 φυσιγγίων. Μικρὸς ἀριθμὸς πολυβόλων.

7ον Σύνταγμα: Περιοχὴ Ἡρακλείου. Διοικητὴς ἀντισυνταγματάρχης Χαιρέτης Εὐάγγ. Δύναμις: Ἀξιωματικοὶ 27, ὁπλῖται 870. Ὁπλισμός: Στάγερ, ἀνὰ 15 φυσίγγια κατὰ τυφέκιον.

8ον Σύνταγμα: Περιοχὴ Ἀλικιανοῦ: Διοικητὴς ἀντισυνταγματάρχης Κάρκουλας Παναγιώτης.

ΣΧΟΛΗ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ: Ἕδρα Κολυμβάρι. Διοικητὴς ἀντισυνταγματάρχης Κίτσος Λουκᾶς. Δύναμις: 17 ἀξιωματικοί, 291 Εὐέλπιδες τῆς Α΄ τάξεως καὶ 16 τῆς Β΄. Ἄνδρες 20 κατωτέρου προσωπικοῦ. Ὠργανώθησαν εἰς δύο λόχους. Ἐφωδιάσθησαν μὲ ὅπλα Μάουζερ, ἕκαστος μὲ 50 ἕως 100 φυσίγγια καὶ 3.000 ἐφεδρικά. Ἓν ὁπλοπολυβόλον Σαὶντ-Ἐτιέν, 5 ὁπλοπολυβόλα μετὰ 5 χιλιάδων φυσιγγίων καὶ 200 χειροβομβίδες.

Μολονότι τὸ ἀνὰ χεῖρας ἔργον περιορίζεται εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν τὰς ἀνωτέρω πληροφορίας περὶ τοῦ συνόλου τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων ἀμύνης, διότι οὕτως ἀκριβῶς καθίσταται περισσότερον ἐναργὴς ἡ συμβολὴ καὶ ἐκτιμᾶται κατ' ἀξίαν τὸ ἐπιτελεσθὲν ἔργον ὑπὸ τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, κατὰ τὸν ἱστορικὸν αὐτὸν ἀγῶνα πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Κρήτης, μετὰ τὴν ἀπὸ ἀέρος ἐπιδρομὴν τῶν Γερμανῶν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατιθεμένων πληροφοριῶν καταφαίνεται ὅτι αἱ ἑλληνικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις δὲν ἦσαν μόνον ἀνεπαρκέσταται, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἄνευ πολεμικῆς ἀσκήσεως καὶ κάκιστα ἐφωδιασμέναι. Σημαντικὸν μέρος τῶν στρατιωτικῶν αὐτῶν δυνάμεων ἐστερεῖτο ἀκόμη καὶ ὅπλου, οἱ λοιποὶ εἶχον ἐφοδιασθῆ προχείρως μὲ παντὸς τύπου καὶ μὲ ἐλάχιστα φυσίγγια, μόλις ἐπαρκοῦντα δι' ἀγῶνα ὀλίγων ὡρῶν. Λόγῳ τῆς ἐπικρατησάσης σπουδῆς καὶ συγχύσεως, εἴς τινας περιστάσεις ἐδόθησαν φυσίγγια διαφορετικοῦ τύπου ἐκείνου τοῦ ὅπλου, τὰ ὁποῖα οὕτως ἠχρηστεύθησαν.

5. ΤΟ ΤΑΓΜΑ ΣΧΟΛΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ὡς πρὸς τὸ Τάγμα Σχολῆς Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ διαδραματίσῃ τόσον σημαντικὸν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Κρήτης, μεταφέρομεν ἐνταῦθα ὅσα τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ διαφωτιστικὰ περιλαμβάνει διὰ τὴν συγκρότησίν του ἡ ἔκθεσις τοῦ διοικητοῦ τούτου ταγματάρχου Ἰακ. Χανιώτη.

«Ἡ δύναμις τοῦ Τάγματος, ἐν ἀρχῇ ἀπετελεῖτο ἐκ 540 ἀνδρῶν, συγκροτουμένων εἰς τέσσαρας λόχους, μετὰ τῶν στελεχῶν των, ὡς καὶ μικροῦ Ἐπιτελείου δυνάμεως 50 ἀνδρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 41 ἦσαν μόνιμοι. Ἅπαντες οἱ χωροφύλακες τοῦ Τάγματος ἦσαν νεοσύλλεκτοι καὶ εἰσήχθησαν εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Κεντρικὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς πρὸς ἐκπαίδευσιν.

Ἡ ἀνωτέρω δύναμις ηὐξήθη βραδύτερον, δυνάμει διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς συγκροτήσεως ἑνὸς λόχου ἐν Ρεθύμνῳ, ὅστις ἀπετελέσθη ἐκ (Κρητῶν) ἰδιωτῶν νεοσυλλέκτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς ἀποστολῆς, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 21/813/Β τῆς 9.4.1941 διαταγῆς τοῦ Ὑφυπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας, ἓξ λόχων δοκίμων χωροφυλάκων καὶ ἑνὸς λόχου μονίμων, οἵτινες ἀπεβιβάσθησαν εἰς Σούδαν τὴν 10ην Ἀπριλίου 1941.

Ἅπαντες οἱ λόχοι ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγάς μου, μὲ σκοπὸν πάντοτε τὴν περαιτέρω ἐκπαίδευσίν των. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀνδρῶν, μόνον τετρακόσιοι ἦσαν ἔνοπλοι, οἱ δὲ ὑπόλοιποι ἔπρεπε, συμφώνως πρὸς τὴν διαταγὴν τοῦ Ὑφυπουργείου, νὰ ὁπλισθοῦν ἐν Κρήτῃ μερίμνῃ τῶν Βρεττανικῶν ἀρχῶν. Διὰ τῆς ἰδίας διαταγῆς ἐνεκρίθη ἡ μεταστάθμευσις ἐνίων λόχων εἰς διάφορα σημεῖα τῆς νήσου.

Οὕτως, ἀνὰ εἷς λόχος ἐγκατεστάθη εἰς Σητείαν, Νεάπολιν, Ἅγιον Νικόλαον, Βάμον καὶ Ἀτσιπόπουλον, ὁ λόχος τῶν μονίμων χωροφυλάκων παρέμεινεν εἰς Χανιά, οἱ δὲ ὑπόλοιποι εἰς Ρέθυμνον.

Ἅπαντες οἱ δόκιμοι χωροφύλακες ἦσαν ὡπλισμένοι

μὲ τυφέκια Μάνλιχερ, βραχύκαννα, ἕκαστος δὲ ἐξ αὐτῶν ἔφερε 150 φυσίγγια. Ὑπῆρχον ἐπίσης τέσσαρα ὁπλοπολυβόλα τύπου Στάγερ κατὰ λόχον.

Οὕτω, τελικῶς, τὸ Τάγμα μαθητῶν χωροφυλάκων συνεκροτήθη καὶ ἐγκατεστάθη ὡς κατωτέρω:

1ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Ρέθυμνον). Δύναμις μαθητῶν 125. Διοικητὴς ἀνθυπομοίραρχος Παναγιωτακόπουλος Νικόλαος (μετέπειτα ἀντιστράτηγος Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς).

2ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Νεάπολιν Λασιθίου). Δύναμις μαθητῶν 125. Διοικητὴς μοίραρχος Μαρινᾶτος Γεράσιμος. Διμοιρίτης ὑπομοίραρχος Ἀλεξάνδρου Ἀρτέμιος.

3ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Σητείαν). Δύναμις μαθητῶν 125. Διοικητὴς ὑπομοίραρχος Κυριάκης Παῦλος, Διμοιρῖται, ἀνθυπομοίραρχοι Παπαδόπουλος Ἠλίας καὶ Ἀντύπας Διονύσιος.

4ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Ἅγιον Νικόλαον Λασιθίου). Δύναμις μαθητῶν 125. Διοικητὴς ὑπομοίραρχος Κούτρας Παναγιώτης. Διμοιρίτης ἀνθυπομοίραρχος Κίππης Δημήτριος.

5ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Ρέθυμνον). Δύναμις μαθητῶν 135. Διοικητὴς ἀνθυπομοίραρχος Τραϊφόρος Βασίλειος. Διμοιρίτης ἀνθυπομοίραρχος Στάγιας Γεώργιος.

6ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Βάμον Ἀποκορώνου). Δύναμις μαθητῶν 150. Διοικητὴς ὑπομοίραρχος Ἀγγελόπουλος Ἀνδρέας. Διμοιρίτης ἀνθυπομοίραρχος Φασομυτάκης Ἰωσήφ.

7ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Ἀτσιπόπουλον Ρεθύμνου). Δύναμις μαθητῶν 150. Διοικητὴς ὑπομοίραρχος Μαλτέζος Παναγιώτης. Διμοιρίτης ἀνθυπομοίραρχος Χονδρογιάννης Ἰωάννης.

8ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Πέραμα Ρεθύμνου). Δύναμις μαθητῶν 150. Διοικητὴς ὑπομοίραρχος Οἰκονομόπουλος Κωνστ. Διμοιρίτης ἀνθυπομοίραρχος Σπανὸς Ἀριστείδης.

9ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Ρέθυμνον). Δύναμις μαθητῶν 150. Διοικητὴς μοίραρχος Τσοτάκος Δημήτριος. Διμοιρίτης ἀνθυπομοίραρχος Πρόκος Νικήτας.

10ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Ρέθυμνον). Δύναμις μαθητῶν 150. Διοικητὴς ὑπομοίραρχος Λαφογιάννης Δημήτριος. Διμοιρίτης ἀνθυπομοίραρχος Χλεμπογιάννης Νικόλαος.

11ος Λόχος (ἐγκατεστημένος εἰς Ρέθυμνον). Δύναμις μαθητῶν 150. Διοικητὴς ὑπομοίραρχος Παπαδόπουλος Δημήτριος. Διμοιρίτης ἀνθυπομοίραρχος Βασιλόπουλος Γεώργιος.

Ἡ Σχολὴ ἐγκατεστάθη εἰς τὸ ἐν Ρεθύμνῳ οἴκημα τοῦ Ἐμπέδου, τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ χῶρος δὲν ἐπήρκει διὰ τὸν στρατωνισμὸν ὁλοκλήρου τῆς δυνάμεως τοῦ Τάγματος, ἐξευρέθησαν δύο ἀκόμη οἰκήματα, κείμενα εἰς ἄλλην πλευρὰν τῆς πόλεως, ἔνθα ἐστρατωνίσθησαν δύο λόχοι.

Οἱ μαθηταὶ χωροφύλακες, παραλλήλως πρὸς τὴν συνήθη ἐκπαίδευσίν των, ἡ ὁποία, ὡς εἶναι εὐνόητον, περιωρίσθη εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς χρήσεως τῶν ὅπλων, εἰς βολάς, εἰς ἀσκήσεις μάχης καὶ πυκνῆς τάξεως, ἠσχολοῦντο, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἀξιωματικῶν των, καὶ μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς τοποθεσίας τῶν καταυλισμῶν, μὲ τὴν ἀνόρυξιν ὀρυγμάτων κλπ. Καθημερινῶς, ἐπίσης, ὁ διοικητὴς καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Τάγματος, προσεπάθουν νὰ προδιαθέσουν ψυχολογικῶς τοὺς δοκίμους χωροφύλακας πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἀναμενομένης ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν γερμανικῆς ἐπιθέσεως, ὥστε νὰ μὴ αἰφνιδιασθοῦν, ὅταν αὕτη θὰ ἐξεδηλοῦτο. Καὶ ἡ εὐψυχία, ἡ ἀποφασιστικότης καὶ τὸ ἀπαράμιλλον θάρρος, μετὰ τῶν ὁποίων τὰ ἀπειροπόλεμα, ἀλλὰ γενναῖα ἐκεῖνα παιδιὰ ἠγωνίσθησαν ἐναντίον ἄριστα ἐξωπλισμένου ἐχθροῦ, ἀπέδειξαν ὅτι ὄχι μόνον δὲν αἰφνιδιάσθησαν, ἀλλὰ ἐπολέμησαν σὰν ἀληθινοὶ καὶ ἄξιοι τῶν ἑλληνικῶν παραδόσεων στρατιῶται».

Ἀντισυνταγματάρχης Ἰάκωβος Χανιώτης. Διοικητὴς τοῦ Τάγματος Σχολῆς Χωροφυλακῆς Κρήτης.

Καὶ ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐκθέσεως καὶ ἐξ ἄλλων στοιχείων γνωρίζομεν, ὅτι τὸ Τάγμα αὐτὸ Χωροφυλακῆς εἶχεν ἀπαρτισθῆ ἐκ νεοσυλλεγέντων καὶ ἀγυμνάστων νεαρῶν καὶ ἀστρατεύτων ἀκόμη, δοκίμων χωροφυλάκων, οἱ ὁποῖοι εἶχον σταλῆ κατὰ Μάρτιον 1941 εἰς Κρήτην δι' ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν μακρὰν τῶν βομβαρδισμῶν καὶ ὑπὸ τύπον παραρτήματος τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν. Ἐκτὸς ὅμως τῆς φανερᾶς αὐτῆς αἰτιολογίας, κατόπιν ἐμπιστευ-

τικῆς ἐντολῆς τοῦ ὑφυπουργοῦ Ἀσφαλείας, ὤφειλον, πλὴν τῆς συνήθους ἐπαγγελματικῆς, νὰ λάβουν καὶ στρατιωτικὴν ἐκπαίδευσιν, ἵνα εἶναι ἱκανοί, εἰς περίπτωσιν ἀνάγκης, νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ ὡς πολεμικὴ δύναμις. Πάντως, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, λόγῳ τῶν ἀκολουθησάντων γεγονότων τῆς γενικῆς ἀναταραχῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως καταλλήλου ὁπλισμοῦ, ἡ ἐκπαίδευσίς των ὑπῆρξε μηδαμινή. Ἐπὶ πλέον, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοί των, πάντες τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, ἦσαν μὲν νέοι, γενναῖοι καὶ ἐνθουσιώδεις, ἀποφασισμένοι διὰ πᾶσαν θυσίαν χάριν τῆς πατρίδος, ἀλλ' εἶχον ἐκπαιδευθῆ ἐπαγγελματικῶς, ὡς ὄργανα τῆς τάξεως, καὶ ἐστεροῦντο ἐπαρκοῦς στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Παρὰ ταῦτα, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ Τάγματος Σχολείου Χωροφυλακῆς τοῦ Ρεθύμνου, ὑπελογίσθησαν ὡς ἀπαρτίζοντες πολεμικὸν σῶμα πρὸς ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὰς ἐπικειμένας πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Κρήτης, ἡ δὲ ἀποτελεσματικότης τῆς συμμετοχῆς των ὑπερέβη πᾶσαν προσδοκίαν. Ἐπίσης, αἱ πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως διεσπαρμέναι ἀνὰ τὴν νῆσον δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰς περιοχὰς εἰς τὰς ὁποίας ἔπιπτον ἀλεξιπτωτισταί, ἰδίως τῆς ὑπαίθρου, ἐνεσωματοῦντο εἰς τὰ κανονικὰ ἢ τὰ προχείρως ἐκ πολιτῶν σχηματιζόμενα σώματα.

6. Η ΑΜΥΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ ΚΑΙ Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Μαΐου τὸ ἐν Κρήτῃ Βρεττανικὸν Στρατηγεῖον, μέσῳ τῶν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἐγκατεσπαρμένων μυστικῶν ὑπηρεσιῶν, ἦτο πληροφορημένον περὶ τῆς ἐπικειμένης ἀπὸ ἀέρος ἐπιθέσεως. Ὅσον αἱ ἡμέραι παρήρχοντο, αἱ πληροφορίαι καθίσταντο βεβαιότεραι καὶ περισσότερον συγκεκριμέναι. Ἦτο, σὺν τοῖς ἄλλοις, διὰ τῶν πρακτόρων γνωστὸν ὅτι οἱ Γερμανοὶ κατεσκεύαζον ἐν σπουδῇ ἀεροδρόμια εἰς διάφορα σημεῖα τῆς Πελοποννήσου, ἰδίως ἐν Λακωνίᾳ, τὰ ὁποῖα, ἐπιπροσθέτως τῶν ὑπαρχόντων ἐν Ἀττικῇ καὶ ἀλλαχοῦ, θὰ ἐχρησιμοποίουν δι' ὁμαδικὰς ἐξορμήσεις ἀεροπλάνων πρὸς Κρήτην. Εἰς ἔκθεσίν του ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀμύνης στρατηγὸς Φρέυμπεργκ γράφει ὅτι, ἦτο ἤδη γνωστὸν ὅτι ἡ ἐπίθεσις θὰ ἤρχιζε τὴν 20ὴν Μαΐου. Ἀλλὰ δὲν ἐφαντάζοντο τὴν ἔκτασιν καὶ σφοδρότητα τῶν ἀπὸ

Μερικὴ ἄποψις τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς Κρήτης (Ρέθυμνον). Ἀριστερὰ διακρίνεται τὸ ἡρῷον πεσόντων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

῎Αποψις πόλεως Ρεθύμνου. Ἐναντίον τῆς πόλεως ἐρρίφθησαν χιλιάδες Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν κατὰ τὴν μάχην τῆς Κρήτης 20-29 Μαΐου 1941. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν ἀντιμετώπισε τὸ Τάγμα τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον ἐπέφερε μεγάλας ἀπωλείας εἰς τοὺς ἐπιδρομεῖς, τόσον εἰς τὰ προάστια τῆς πόλεως, ὅσον καὶ εἰς τὴν περιοχὴν Περιβολίων. Ἡ πόλις κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν μόνον μετὰ τὴν διάσπασιν τοῦ τομέως Χανίων καὶ τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἀπομόνωσιν τῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς.

ἀέρος ἐπιχειρήσεων. Ἐγίνοντο ἤδη ἐσπευσμένως παρασκευαὶ ἀμύνης τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλ' ἀναμενόμεναι νέαι πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἐνισχύσεις δὲν εἶχον σταλῆ.

Ἀπὸ τῆς 14ης Μαΐου, ἡ γερμανικὴ ἀεροπορία ἤρχισε νὰ σφυροκοπῇ ἐντονώτερον διάφορα ὠχυρωμένα ἢ στρατηγικὰ διὰ τὴν ἀπὸ ἀέρος κατάληψιν σημεῖα, πρὸς ἐξασθένισιν τῆς ἀμύνης των. Ἐν συνεχείᾳ ἐπεξέτεινε τοὺς σφοδροὺς βομβαρδισμοὺς εἰς κατῳκημένας περιοχὰς καὶ πόλεις, ἄνευ στρατηγικῆς σημασίας, μὲ σκοπὸν τὴν τρομοκράτησιν καὶ συντριβὴν τοῦ ἠθικοῦ τοῦ πληθυσμοῦ. Κατὰ τοὺς βομβαρδισμοὺς αὐτούς, ἐκτεινομένους καὶ εἰς τοὺς λιμένας καὶ τὰς πέριξ τῆς νήσου θαλασσίας περιοχάς, ὅπου ἔπλεον συμμαχικὰ πλοῖα, ἐβυθίσθη τὸ ἀντιτορπιλλικὸν «Λέων», ὡς καὶ πολλὰ ἑλληνικὰ μεταφορικὰ πλοῖα. Ἐπροξενήθησαν σημαντικαὶ ζημίαι εἰς τὰς ἐγκαταστάσεις τῶν λιμένων καὶ τὰς κατοικίας τῶν πόλεων, καὶ ἐσημειώθησαν ἀρκετὰ θύματα. Ἀλλ' οἱ πληθυσμοὶ ἀντὶ νὰ τρομοκρατηθοῦν, ἐφανατίζοντο καὶ προητοιμάζοντο μετ' ἐνθουσιασμοῦ πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν ἄμυναν.

Οἱ Γερμανοί, μέσῳ πρακτόρων κατασκοπείας, ἦσαν καλῶς πληροφορημένοι, ὄχι μόνον περὶ τῶν ἐγκαταστάσεων ἀμύνης, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν οἰκημάτων εἰς τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐγκατεστημέναι αἱ ἑλληνικαὶ καὶ αἱ συμμαχικαὶ ἀρχαί. Τὸ στρατηγεῖον τοῦ Φρέυμπεργκ ἐβομβαρδίσθη μετὰ σφοδρότητος καὶ μάλιστα εἰς ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν εὑρίσκοντο εἰς τοῦτο πρὸς σύσκεψιν ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος καὶ ὁ πρωθυπουργὸς Τσουδερός.

Ἡ νῆσος εἶχε διαιρεθῆ εἰς τρεῖς τομεῖς ἢ διαμερίσματα ἀμύνης, τῆς βορείου πλευρᾶς, ἀπὸ τῆς ὁποίας προφανῶς θὰ ἐγίνετο ἡ προσβολὴ ἀπὸ ἀέρος καὶ ἐνδεχομένως ἀπὸ θαλάσσης, δυτικῶς τῶν Χανίων, ἀνατολικῶς τοῦ Ἡρακλείου καὶ εἰς τὸ κέντρον Γεωργιουπόλεως-Ρεθύμνου. Οἱ Γερμανοὶ εἶχον προσδιορίσει ὁμάδας ἐπιθέσεως: μίαν πρὸς τὸ ἀνατολικῶς τῶν Χανίων ἀεροδρόμιον Μάλεμε, μίαν κεντρικὴν Χανίων-Ρεθύμνου ὑποδιαιρουμένην εἰς δύο, ἓν κλιμάκιον δι' ἑκάστην τῶν περιοχῶν τούτων, καὶ μίαν Ἡρακλείου. Ἐνταῦθα θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἡ τοῦ Β' κλιμακίου τῆς κεντρικῆς ὁμάδος, ἀποκληθείσης ὑπὸ τῶν Γερμανῶν «Ἄρης», τῆς περιοχῆς Ρεθύμνου, διότι ἐκεῖ κυρίως ἐξετυλίχθη ἡ πολεμικὴ δρᾶσις τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς καὶ θὰ ἀναφερθῶμεν εἰς

τοὺς λοιποὺς τομεῖς μόνον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐν γένει συμμετοχὴν δυνάμεων Χωροφυλακῆς.

Συμφώνως πρὸς τὰ συγκεντρωθέντα ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐπιτελείου στοιχεῖα, ὡς παρατίθενται εἰς τὸν περὶ τῆς μάχης τῆς Κρήτης τόμον τῆς Ἱστορίας τοῦ Στρατοῦ, τὰ ἑλληνοβρεττανικὰ στρατεύματα διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ τομέως Ρεθύμνου, τεθέντα ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ταξιάρχου Βάζεϋ, διοικητοῦ τῆς 19ης Αὐστραλιανῆς Ταξιαρχίας, κατενεμήθησαν εἰς τρία συγκροτήματα, δυτικῶς τῆς Γεωργιουπόλεως, εἰς τὸ κέντρον Ρεθύμνου καὶ ἀνατολικῶς Ἀεροδρομίου Πηγῆς. Τὸ κεντρικὸν συγκρότημα τομέως Ρεθύμνου, δηλαδὴ τῆς πόλεως καὶ τῆς γύρωθεν περιοχῆς, ἀπετελεῖτο μόνον ἐξ ἑλληνικῶν τμημάτων, τεθέντων ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ συνταγματάρχου Σταμ. Ποθουλάκη. Ὀργανικῶς ἀπηρτίζετο ἀπὸ τὸ Ἔμπεδον Τάγμα Ρεθύμνου καὶ τὸ Τάγμα Σχολῆς ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς. Τὸ Ἔμπεδον Τάγμα ἦτο διατεταγμένον μὲ τέσσαρας λόχους εἰς περιοχὴν χωρίου Περιβόλια, ἕνα λόχον εἰς Ἀτσιπόπουλον καὶ λόχον προσκολλήσεως ἐντὸς τῆς πόλεως. Μικρὰ ὁμὰς ἀντιαεροπορικῶν πολυβόλων Σαὶντ-Ἐτιὲν εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἐπὶ τοῦ φρουρίου τῆς πόλεως.

Τὸ Τάγμα Χωροφυλακῆς διετάχθη νὰ τοποθετήσῃ τὸν κύριον ὄγκον τῶν δυνάμεών του εἰς τὰς ἀνατολικὰς παρυφὰς τῆς πόλεως, ἕνα λόχον εἰς Ἀτσιπόπουλον καὶ ἕνα εἰς Πάνορμον. Δὲν εἶχον ἐκδοθῆ σαφεῖς διαταγαὶ δράσεως ἑνὸς ἑκάστου τμήματος, πάντως ἀποστολή των ἦτο ἡ τελεία καταστροφὴ καὶ ἐκμηδένισις ἢ αἰχμαλωσία τοῦ ἐχθροῦ, εἰς περίπτωσιν ἀποπείρας ἀποβιβάσεως ἀπὸ ἀέρος ἢ θαλάσσης. Δεδομένου ὅτι τὸ Ἔμπεδον Τάγμα ἀπετελεῖτο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ἀγυμνάστων καὶ κακῶς ὡπλισμένων ἀνδρῶν, ἄλλως τε καὶ διελύθη μὲ τὴν πρώτην ἐπίθεσιν τῶν Γερμανῶν, τὸ Τάγμα Σχολῆς Χωροφυλακῆς εἶχε μόνον τὸ βάρος καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἀμύνης τῆς πόλεως Ρεθύμνου, μὴ λαβὸν μέχρι πέρατος τοῦ ἀγῶνος ἄλλας ἐνισχύσεις πλὴν τῶν αὐθορμήτως συρρεόντων πολιτῶν. Ὁ τομεὺς Ρεθύμνου ἦτο ὁ ἀσθενέστερος ὅλων εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν καὶ εἰς ἐξοπλισμόν. Πρέπει ὅμως νὰ παράσχωμεν γενικὴν εἰκόνα τῆς ἐπιθέσεως.

7. Η ΑΠΟ ΑΕΡΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΙΣ

Τὴν 8ην πρωινὴν ὥραν τῆς 20ῆς Μαΐου, ὁ οὐρανὸς τῆς Κρήτης ἐκαλύφθη ἀπὸ γερμανικὰ ἀεροπλάνα, τὰ ὁποῖα κατὰ ἐναλλασσόμενα κύματα ἐβομβάρδιζον ἀδιακόπως ἐπισημανθέντας στρατιωτικοὺς στόχους τοῦ ἀεροδρομίου Μάλεμε καὶ τῶν περιοχῶν Σούδας, Χανίων καὶ Ἀκρωτηρίου. Οἱ βομβαρδισμοὶ ἦσαν τοιαύτης ἐντάσεως ὥστε ἐδονεῖτο ἀδιαλείπτως ὁ ὁρίζων. Σκοπός των ἦτο ἡ πρὸ τῆς πτώσεως τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν πρόκλησις συγχύσεως καὶ πανικοῦ, ἡ καταστροφὴ τῶν μέσων ἀμύνης καὶ προκαταρκτικὴ ἐξουδετέρωσις πάσης ἀντιστάσεως, ὅταν θὰ ἐρρίπτοντο οἱ ἀλεξιπτωτισταί. Ἐν τούτοις προεκάλεσε τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα, διότι, παρὰ τοὺς τρομακτικοὺς βόμβους καὶ τὰς προξενουμένας φοβερὰς καταστροφάς, τὰ στρατιωτικὰ τμήματα ἔσπευδον πανταχοῦ νὰ ταχθοῦν εἰς θέσιν μάχης, οἱ λόχοι τοῦ Σχολείου Χωροφυλακῆς ἐτίθεντο ἐν ἐπιφυλακῇ εἰς ἐπίκαιρα σημεῖα καὶ οἱ Κρῆτες πολῖται, ἄνδρες, γέροντες καὶ νεανίαι, ἐξερχόμενοι τῶν οἰκιῶν των, ἐλάμβανον εἰς χεῖρας ὅπλα καὶ ἐσχημάτιζον ὁμάδας πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὸν ἀγῶνα σωτηρίας τῆς νήσου των.

Μετὰ χρονικὸν διάστημα ποικίλλον κατὰ περιοχὰς ἀπὸ μιᾶς μέχρι τριῶν ὡρῶν, καταδιωκτικὰ ἀεροπλάνα, κατερχόμενα κατὰ συμπαγῆ σμήνη εἰς χαμηλὸν ὕψος, ἐπολυβόλουν ἀδιακρίτως καὶ κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ μένῃ σπιθαμὴ γῆς, ἡ ὁποία νὰ μὴ δέχεται εἰς ἐξολοθρευτικὴν ἔντασιν καὶ ἐν εἴδει πιπτούσης χαλάζης τὰ καταιγιστικὰ πυρά. Συγχρόνως, τὰ ἀεροπλάνα καθέτου ἐφορμήσεως συνεχίζουν νὰ ἐκτοξεύουν πρὸς ἐπισημανθέντας στόχους, ἀλλὰ καὶ πρὸς πᾶν σημεῖον τῶν περιοχῶν αὐτῶν, μεγάλας βόμβας, αἱ ὁποῖαι ἐσκόρπιζον τὸν θάνατον καὶ μετέβαλλον τὸ πᾶν εἰς συντρίμματα. Οἱ φοβεροὶ βόμβοι τῶν ἐφορμούντων καθέτως «Στούκας», οἱ συνεχεῖς πολυβολισμοὶ τῶν εἰς χαμηλὸν ὕψος καταδιωκτικῶν καὶ οἱ κρότοι τῶν ἐκρηγνυομένων βομβῶν, σκορπίζοντες παντοῦ τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν καταστροφήν, παρέλυον κυριολεκτικῶς τὰ νεῦρα καὶ ἔδιδον εἰκόνα πραγματικῆς κολάσεως.

Ἐν ᾧ τὰ «Στούκας» ἐξηφανίζοντο, διακόπτοντα τὸ τρομερὸν ἔργον τοῦ ὀλέθρου, ὄπισθεν ἢ ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολυβολούντων καταδιωκτικῶν, κινούμενα τεράστια μεταφορικὰ ἀεροπλάνα, κατήρχοντο εἰς χαμηλὸν ὕψος μέχρι 200 ἢ καὶ 100 μέτρων, διανοίγοντα δὲ ἐκεῖ τὰς καταπακτάς των, ἄφηνον νὰ πίπτῃ πρὸς τὴν γῆν τὸ ὡπλισμένον μέχρις ὀδόντων ἀνθρώπινον φορτίον των ἐξ ἀλεξιπτωτιστῶν. Ἐντὸς ὀλίγης ὥρας ὁ οὐρανὸς ἐκαλύφθη ἀπὸ ἀλεξίπτωτα παντὸς χρώματος, ἀπὸ τῶν ὁποίων αἰωροῦντο οἱ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν τῆς ἀεροπορίας φὸν Ριχτόφεν ἄνδρες τοῦ πλέον ἐπιλέκτου, ἠσκημένου καὶ γενναίου Σώματος τῆς χιτλερικῆς Γερμανίας· πολλοὶ ἐπίσης κατήρχοντο δι' ἀνεμοπλάνων, προσδεδεμένων εἰς ἀεροπλάνα τὰ ὁποῖα κατερχόμενα εἰς χαμηλὸν ὕψος τὰ ἐγκατέλειπον νὰ πέσουν εἰς κατάλληλον ἔδαφος. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀμύνης στρατηγὸς Φρέυμπεργκ ὡς ἀκολούθως περιέγραφεν εἰς ἔκθεσίν του

τὰς πρώτας ἐκείνας φοβερὰς ὥρας τῆς ἀπὸ ἀέρος ἐπιθέσεως τῶν Γερμανῶν κατὰ τῆς Κρήτης.

«Ἀπὸ τῆς 16ης ἐπεριμέναμε μὲ ἀρκετὴν ἀνυπομονησίαν νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐπίθεσις. Θὰ εὑρισκόμεθα ἐπὶ τέλους ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ καί, ἐὰν μᾶς ἐδίδετο ἡ εὐκαιρία, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκτυπούσαμε τὴν Λούφτβάφφε καὶ θὰ τὴν ἐκάναμεν ἄχρηστη δι' ἀρκετὸν καιρόν.

Εἴχομεν εἰδοποιηθῆ ὅτι ἡ ἐπίθεσις θὰ ἤρχιζεν εἰς τὰς 20. Εἰς τὰς 19 εἴχομεν μερικὰς ἀμφιβολίας, ἡ εἴδησις ὅμως ἐπεβεβαιώθη τὸ μεσονύκτιον τῆς 19ης. Εἴμεθα ἕτοιμοι. Εἰς τὸ Στρατηγεῖον ἐκοιμώμεθα ντυμένοι ἀρκετὲς νύκτες. Ὅλα τὰ πολύπλοκα μηχανήματα τῆς νέας μάχης ἦσαν δίπλα εἰς τὸ κρεβάτι μου καὶ ἤμουν πλησίον τοῦ παρατηρητηρίου μου.

Ἐσηκώθηκα πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου εἰς τὰς 6. Σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα, ἡ μάχη τῆς Κρήτης ἤρχισε μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῆς Λουφτβάφφε εἰς τὰς 8 περίπου, ἡ ὁποία μὲ πλήρη δύναμιν ἐβομβάρδιζε καὶ ἐπολυβόλει τὰς περιοχὰς Μάλεμε καὶ Χανίων, τὴν πρώτην, ἰδίως, μὲ μεγάλην ἐπιμονήν. Ἀπὸ τὸ Στρατηγεῖον, ἐπάνω ἀπὸ τὰ Χανιά, ἔβλεπα τὸ πεδίον τῆς μάχης χωρὶς τὴν βοήθειαν διοπτρῶν. Ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ βομβαρδισμοῦ καὶ πολυβολισμοῦ κατ' ἀρχὰς ἦτο ἡ καταστροφὴ τῶν ἀντιαεροπορικῶν πυροβόλων καὶ ἡ παρεμπόδισις χρησιμοποιήσεως τῶν δρόμων μεταξὺ Σούδας, Χανίων καὶ Μάλεμε. Ὁ βομβαρδισμὸς συνεχίσθη μὲ μεγάλην ἐπιμονὴν καὶ ἐπὶ τρία τέταρτα τῆς ὥρας, ἄνευ αἰσθητοῦ κατευνασμοῦ, τὰ ἀεροπλάνα καὶ οἱ ἀλεξιπτωτισταὶ ἤρχισαν νὰ προσγειοῦνται. Ὁ μεγάλος βομβαρδισμὸς ἐπροκαλοῦσε φόβον, εἶχεν ἀναγγελθῆ διὰ τελευταίαν φορὰν διὰ τῶν σειρήνων τῶν Χανίων. Ὁ οὐρανὸς ἦτο συνεχῶς σκεπασμένος ἀπὸ ἀεροπλάνα.

Ἐστεκόμην εἰς τὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ τοῦ Ἀκρωτηρίου μὲ ἄλλα μέλη τοῦ Ἐπιτελείου μου. Εἴμεθα συνεπαρμένοι ἀπὸ τὸ μέγεθος τῆς ἐπιθέσεως, βλέποντες τὸν βομβαρδισμόν. Ξαφνικὰ ἀκούσαμε ἰσχυρότερον βόμβον, εἰς στιγμὴν ἡσυχίας καὶ παρατηρῶντας μὲ τὰς διόπτρας, εἶδα ἄλλας ἑκατοντάδας ἀεροπλάνων ἐρχομένων εἰς διαδοχικὰς γραμμὰς πρὸς τὴν διεύθυνσίν μας. Ἦσαν τὰ μεγάλα μεταγωγικὰ ἀεροπλάνα μὲ τὸ ἀναμενόμενον φορτίον. Κατ' ἀρχὰς τὰ εἴδαμε νὰ γυρίζουν ἐπάνω ἀπὸ τὸ Μάλεμε καὶ κατόπιν, ὅταν εὑρίσκοντο μόνον μερικὰ πόδια ἐπάνω ἀπὸ τὴν γῆν, ὡς διὰ μαγείας ἐφάνησαν ὡς ἄσπρες κηλῖδες ἀναμεμειγμέναι μὲ ἄλλα χρώματα, οἱ ἀλεξιπτωτισταὶ οἱ ὁποῖοι ἔπιπτον σιγὰ πρὸς τὴν γῆν. Σχεδὸν συγχρόνως 50 (ἀνεμοπλάνα) προσεγειώθησαν δυτικὰ τοῦ Μάλεμε, εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ.

Οἱ ἀλεξιπτωτισταὶ προσεγειώθησαν ἐπὶ τοῦ ἀεροδρομίου καὶ πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ, καθὼς καὶ πλησίον τοῦ Στρατηγείου, γύρω ἀπὸ τὰς ἀγροτικὰς φυλακὰς Ἁγιᾶς καὶ μεταξὺ τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ 7ου Γενικοῦ Νοσοκομείου ποὺ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀκτὴν δυτικῶς τῶν Χανίων, καθὼς καὶ πλησίον τοῦ πύργου Ἀνήμπαλη.

Τρία ἀνεμοπλάνα προσεγειώθησαν νοτίως τῆς πόλεως τῶν Χανίων καὶ ἄλλα τρία τέλος προσεγειώθησαν εἰς τὴν Χερσόνησον τοῦ Ἀκρωτηρίου ἐπάνω ἀπὸ τὸ Στρατηγεῖον. Καὶ ἄλλαι προσγειώσεις ἔγιναν εἰς διαφόρους θέσεις πλησίον τῶν Χανίων».

Ἐκ τῶν ἐκθέσεων τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν μονάδων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, πληροφορούμεθα ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἡ μεγάλη προσπάθεια τῆς γερμανικῆς ἀεροπορίας ἐστράφη πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀεροδρομίου τοῦ Μάλεμε. Καταφανὴς σκοπὸς ἦτο νὰ καταληφθῆ τὸ ἀεροδρόμιον ὑπὸ ἀλεξιπτωτιστῶν, ἵνα προσγειωθοῦν ἐκεῖ μαζικῶς μεγάλα μεταγωγικὰ ἀεροπλάνα μὲ ἄνδρας, ἐλαφρὰ καὶ βαρέα ὅπλα, ὥστε νὰ γίνῃ ἐκεῖθεν ἐξόρμησις, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πλέον, δυνάμεων πρὸς κατάκτησιν τῆς νήσου. Ὁ σκοπὸς αὐτὸς ἤρχισε νὰ ἐπιτυγχάνεται ἀπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆς ἐπιθέσεως, ἂν καὶ μὲ βαρυτάτας ἀπωλείας. Τὴν 27ην Μαΐου, ἡ λίαν ἄλλως τε ἀσθενὴς καὶ ἐστερημένη πυκνοῦ δικτύου φωλεῶν ἀντιαεροπορικῶν πυροβόλων καὶ πολυβόλων ἀντίστασις κατεπνίγη. Οἱ διασωθέντες ἀπὸ τὰ μικρὰ συμμαχικὰ καὶ ἑλληνικὰ σώματα, τὰ ἐντεταλμένα τὴν ἐντὸς καὶ πέριξ φρούρησιν τοῦ ἀεροδρομίου, ἀφοῦ ἐξήντλησαν σχεδὸν τὰ πυρομαχικά των καὶ πολλάκις ἐπάλαισαν στῆθος πρὸς στῆθος κατὰ τῶν εἰς ἀδιάλειπτα σμήνη κατερχομένων ἀλεξιπτωτιστῶν, ἐκ τῶν ὁποίων εἶχον ἐξολοθρεύσει ἄνω τῶν χιλίων, ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποσυρθοῦν μέσα εἰς μίαν κόλασιν πυρὸς καὶ ὀλέθρου. Οἱ Γερμανοί, ἠδύναντο πλέον νὰ προσγειοῦνται μὲ γιγαντιαῖα μεταγωγικὰ ἀεροπλάνα καὶ νὰ σχηματίζουν, ὁμοῦ μετὰ τῶν ριφθέντων ἀλεξιπτωτιστῶν, ἀστραπιαίως μικρὰς πολεμικὰς μονάδας μάχης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐφωδιασμένας μὲ ἐλαφρὰ καὶ βαρέα ὅπλα, βραδύτερον δὲ καὶ μὲ μικρὰ τεθωρακισμένα.

Αἱ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ρίψεις ἀλεξιπτωτιστῶν ἀνὰ τὰ ἐπίκαιρα σημεῖα τῆς Κρήτης ὑπολογίζονται ὡς ἀκολούθως:

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΧΑΝΙΩΝ: Δυτικῶς καὶ ἀνατολικῶς τοῦ ἀεροδρομίου Μάλεμε, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ πεδίου προσγειώσεως, ἐρρίφθησαν 1.000 ἄνδρες καὶ εἰς τοὺς πέριξ χώρους Πολεμάρχι-Καμισιανὰ ἕτεροι 2.000 ἄνδρες. Περὶ τὰς ἀγροτικὰς φυλακὰς Ἁγιᾶς, τὸν γειτονικὸν Γαλατᾶν καὶ ἐπὶ τῆς πεδινῆς ἐκτάσεως, ἀπὸ τοῦ χωρίου Ἁγιᾶς μέχρι τοῦ χειμάρρου Κερίτη, ἐρρίφθη ὁλόκληρος ἡ δύναμις τοῦ πλέον ἐπιλέκτου 3ου Συντάγματος ἀλεξιπτωτιστῶν ἐκ 2.500 ἀνδρῶν μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου του. Ἐπὶ τῆς Χερσονήσου τοῦ Ἀκρωτηρίου προσεγειώθη μὲ ἀνεμοπλάνα συνολικῶς δύναμις 300 ἀνδρῶν, ἡ ὁποία ἄλλωστε ἐξουδετερώθη ταχέως, αἰχμαλωτισθέντος καὶ τοῦ διοικητοῦ της. Περὶ τὴν κωμόπολιν Καστελλίου κατῆλθον 100 καὶ περὶ τὴν Πλατανιὰν ἕτεροι 600. Μεμονωμένως μικραὶ ὁμάδες ἐρρίφθησαν εἰς τὰ γύρω χωριά. Συνολικῶς εἰς τὸ διαμέρισμα Χανίων ἐρρίφθησαν 8.000 ἕως 8.500 ἀλεξιπτωτισταί.

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ: Ἀπὸ τῆς πρώ-

της ἡμέρας ἐρρίφθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἡρακλείου ἐκ τῶν διατεθεισῶν γερμανικῶν δυνάμεων 2.600 ἀνδρῶν 2.000 μόνον, ἤτοι 600 ὀλιγώτεροι. Τινὲς τὸν ἀριθμὸν ἀναβιβάζουν εἰς 2.350. Ἡ δύναμις αὕτη εἶχεν ὡς ἀποστολὴν τὴν κατάληψιν τοῦ ἀεροδρομίου καὶ τοῦ λιμένος καὶ τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν προσβάσεων ἀπὸ ἀνατολὰς πρὸς δυσμάς.

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ: Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἐρρίφθησαν δύο τάγματα τοῦ 2ου Συντάγματος ἀλεξιπτωτιστῶν ἐνισχυμένα διὰ μερικῶν ἰσχυρῶν βοηθητικῶν ἀποσπασμάτων, συνολικῆς δυνάμεως 1.500 ἀνδρῶν περίπου.

8. Η ΔΙΑΦΥΓΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Ἐν τῷ μεταξὺ συνεχίζοντο οἱ ἀπὸ ἀέρος σφοδροὶ βομβαρδισμοὶ πρὸς τὰς πόλεις καὶ τὰ ἐπίκαιρα στρατηγικὰ σημεῖα. Ἰδιαιτέρως μετὰ μεγαλυτέρας σφοδρότητος ἐστρέφοντο κατὰ τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων, αἱ ὁποῖαι, κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν πρακτόρων των, ἐχρησίμευον ὡς κέντρα τῶν Συμμαχικῶν καὶ Ἑλληνικῶν Διοικήσεων. Πρὸ παντὸς ἄλλου τὸ Γερμανικὸν Ἐπιτελεῖον ἀπέβλεπεν εἰς τὸν φόνον ἢ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἵνα οὕτως ἐξαρθρώσῃ ἀπὸ τῶν πρώτων ὡρῶν τὴν ἀντίστασιν. Εἶναι πιθανὸν ὅτι διὰ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ἀπέβλεπεν εἰς ἐπανάληψιν τῆς τακτικῆς ἡ ὁποία εἶχεν ἐφαρμοσθῆ εἰς Βέλγιον, Δανίαν καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ πίπτων εἰς χεῖρας των Βασιλεὺς θὰ ἐξηναγκάζετο, ὡς ἐφαντάζοντο, νὰ ἀναθέσῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς πρόσωπα ὄργανα τῆς γερμανικῆς κατοχῆς. Οὕτω, θὰ παρείχετο εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἡ εἰκὼν ὑπάρξεως νομίμως συγκεκροτημένου Ἑλληνικοῦ κράτους, οὕτως ὥστε νὰ μὴ σημειωθῆ ἢ νὰ καταπνιγῆ ἐγκαίρως πᾶσα ἀντίστασις.

Ἡ ἀποσόβησις τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ἦτο γεγονὸς τύχης. Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια εἶχε σταλῆ εἰς Αἴγυπτον, ἐν ᾧ ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος, ἐγκαταλείψας τὴν παρὰ τὴν Κνωσὸν ἔπαυλιν Ἔβανς, διὰ νὰ εὑρίσκεται πλησίον τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου κατὰ τὴν ἐπικειμένην ἐπίθεσιν, ἐγκατεστάθη εἰς τὴν ἔπαυλιν Μάνου, παρὰ τὸ χωρίον Περιβόλια, μόλις 5 χιλιόμετρα ἀπέχον ἀπὸ τὰ Χανιά. Τοῦτο προφανῶς ἐγνώριζε τὸ Γερμανικὸν Ἐπιτελεῖον, διότι ἀπὸ τῶν πρώτων ὡρῶν τῆς ἐπιθέσεως ἔρριψε περὶ τὴν ἔπαυλιν Μάνου ἀλεξιπτωτιστὰς μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ αἰχμαλωτίσουν τὸν Βασιλέα. Κατὰ μοναδικὴν σύμπτωσιν, τὴν ἑσπέραν τῆς 19ης Μαΐου, προτεραίαν τῆς εἰσβολῆς, ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος μετέβη πρὸς σύσκεψιν εἰς τὴν ἔπαυλιν Βολάνη, ὅπου ἐφιλοξενεῖτο ὁ πρωθυπουργὸς Τσουδερός, καὶ τινες ἀνώτατοι λειτουργοί, ἀκολουθήσαντες αὐτὸν ἐξ Ἑλλάδος, ὡς καὶ τινες σύνδεσμοι τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου. Γνωστοῦ ἤδη ὄντος ὅτι τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης θὰ ἤρχιζεν ἡ γερμανικὴ ἐπίθεσις, ὁ Βασιλεὺς παρεκλήθη νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ διὰ νὰ εὑρίσκεται ἐν στενῇ ἐπαφῇ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Συμμαχικοῦ Ἐπιτελείου. Λόγῳ μετοικήσεως τοῦ Βασιλέως μετεφέρθησαν ἐκεῖ ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ τὰ μέλη τῆς ἀκολουθίας του καὶ ἡ προσωπικὴ φρουρά του. Οὕτως, ὅταν τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης οἱ Γερμανοὶ ἀλεξιπτωτισταὶ περιέσφιγξαν τὴν ἔπαυλιν Μάνου καὶ εἰσώρμησαν εἰς αὐτὴν πρὸς αἰχμαλωσίαν τοῦ Βασιλέως, οὐδένα εὗρον ἐκεῖ!

Ἀπὸ τῆς ἐπαύλεως Βολάνη ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος παρηκολούθησε μετὰ συγκινήσεως, ἀλλὰ καὶ ψυχραιμίας, τὴν κατάληψιν τοῦ οὐρανοῦ τῆς Κρήτης ἀπὸ τὰ ἀλληλοδιαδόχως ἐπερχόμενα κύματα τῶν γερμανικῶν ἀεροπλάνων, τοὺς φοβεροὺς βομβαρδισμοὺς καὶ τὰς πτώσεις τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν. Ὅταν ἔλαβεν ὁριστικῶς τὴν ἀπόφασιν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ μεταφερθῆ εἰς Αἴγυπτον, ἐκρίθη ἐθνικῶς σκόπιμον νὰ ἐγκαταλείψῃ ἀμέσως ὁ Βασιλεὺς τὴν νῆσον πρὸς ἀποφυγὴν φόνου ἢ αἰχμαλωσίας του. Μετὰ μεγάλης δυσκολίας καὶ κατόπιν ἐπιμονῆς τοῦ Συμμαχικοῦ Ἐπιτελείου καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ἐπείσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἔπαυλιν καὶ νὰ πορευθῆ πρὸς μακρινὸν σημεῖον τῆς νήσου, ὅπου θὰ ἀνέμενον ἀγγλικὰ πολεμικὰ πρὸς μεταφοράν του εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

Περὶ τὴν 10ην πρωινὴν τῆς 20ῆς Μαΐου συνοδευόμενος ἀπὸ τὴν προσωπικήν του φρουρὰν ἐκ 40 χωροφυλάκων, ὑπὸ τοὺς ἀνθυπασπιστὰς τῆς Χωροφυλακῆς Κορδάκην καὶ Καραμπίνην, ἐξεκίνησε πρὸς τὰ Λευκὰ Ὄρη μὲ κατεύθυνσιν πρὸς Κεραμιά. Ὁ Τσουδερός, μετὰ τῶν λοιπῶν προσώπων τῆς συνοδείας του, ἠκολούθησαν ἄλλην ὁδὸν καὶ μετὰ τρίωρον ἡνώθησαν εἰς τὸ χωρίον Παναγιά. Μετὰ ὀλιγόωρον ἐκεῖ ἀνάπαυσιν, συνέχισαν τὴν πορείαν πρὸς Θέρισον, ὅπου διενυκτέρευσαν. Κατόπιν, ἀκολουθοῦντες δύσβατα μονοπάτια, πολλάκις ἀναρριχώμενοι ἐπὶ βράχων μὲ κίνδυνον νὰ κατακρημνισθοῦν, ἔφθασαν κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας τῆς 21ης Μαΐου εἰς τὸ τυροκομεῖον Βίγλη ἐπὶ τῶν Λευκῶν Ὀρέων. Τὰ γερμανικὰ ἀεροπλάνα, καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν δραματικὴν πορείαν, διέσχιζον τὸν ὕπερθεν ὁρίζοντα μὲ ἐκκωφαντικὸν θόρυβον, χωρὶς νὰ φαντάζωνται ὅτι κάτωθέν των εἶχον τὸν Βασιλέα καὶ τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος, τοὺς ὁποίους ἠδύναντο εὐκόλως νὰ ἐξολοθρεύσουν!

Τὴν χαραυγὴν τῆς 22ας Μαΐου συνέχισαν τὴν κοπιώδη καὶ πλήρη κινδύνων πορείαν των πρὸς

Ἁγίαν Ρουμέλην Σφακίων, διὰ μέσου τοῦ φαραγγίου τῆς Σαμαριᾶς. Εἰς τὸ χωρίον Σαμαριά, ὅπου ἀνεπαύθησαν ἐπ' ὀλίγον, συνετάχθη τὸ διάγγελμα τὸ ὁποῖον ἀπηύθυνεν ὁ Βασιλεὺς πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἐγκαταλείπων τὸ τελευταῖον τμῆμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Ἀλλὰ τὸ διάγγελμα αὐτὸ μετεδόθη βραδύτερον ἀπὸ τὸν ραδιοφωνικὸν σταθμὸν Καΐρου, διότι ὁ σταλεὶς διὰ νὰ φροντίσῃ πρὸς δημοσίευσίν του ἐνωμοτάρχης εἰς Χανιά, οὐδένα πλέον ἀνεῦρεν ἐκεῖ ὑπεύθυνον. Ὁ Βασιλεύς, μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ τῆς ἀκολουθίας των, ἔφθασαν τὴν νύκτα τῆς 22ας Μαΐου εἰς Ἁγίαν Ρουμέλην Σφακίων καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν νύκτα ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὰ δύο προσεγγίσαντα εἰς τὸν ὅρμον ἀγγλικὰ ἀντιτορπιλλικά, τὰ ὁποῖα κατηυθύνθησαν πρὸς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἡ διάσωσίς των καὶ ἡ ἀποσόβησις τῆς αἰχμαλωσίας των ἐγένοντο ὡς ἐκ θαύματος καὶ ἀληθῶς ἀπετέλεσαν ἔργον Θείας Προνοίας.

9. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΡΙΠΤΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΧΗΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας ἔργον, τοῦ ὁποίου ἓν μόνον τμῆμα ἀποτελεῖ ἡ περίοδος αὐτή, δὲν γράφομεν τὴν ἱστορίαν τῆς Μάχης τῆς Κρήτης, ἀλλὰ τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Μάχην τῆς Κρήτης. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς τὸ καθαυτὸ πολεμικὸν ἔπος τῆς Κρήτης, τὴν γενναίαν ἀντίστασιν τῶν συμμαχικῶν (Ἀγγλικῶν, Νεοζηλανδικῶν καὶ Αὐστραλιανῶν) στρατευμάτων, τὴν ἡρωικὴν πάλην τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων καὶ τὴν παραμείνασαν θρυλικὴν ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους ἀπὸ τὸν πληθυσμὸν τῆς νήσου. Ἂν ἐξετάθημεν εἰς γενικά τινα περὶ τῶν προπαρασκευῶν ἀμύνης, τῶν παραταχθεισῶν δυνάμεων καὶ τῶν πρώτων πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, τὸ ἐπράξαμε πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τοῦ καθαυτὸ θέματος τοῦ κεφαλαίου τούτου, τῆς συμβολῆς τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Κρήτης.

Κρίνομεν τοσοῦτο μᾶλλον ἀπαραίτητον τοῦτο, πρὸς εὐρυτέραν διαφώτισιν τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινοῦ, καθόσον τὰ ξένα ἀλλὰ καὶ τὰ ἑλληνικὰ ἱστορήματα ἐλάχιστα ἢ οὐδόλως ὁμιλοῦν περὶ τῆς κατὰ τὴν Μάχην τῆς Κρήτης συμμετοχῆς τῆς Χωροφυλακῆς. Καὶ αὐταὶ αἱ ἐπίσημοι συμμαχικαὶ καὶ ἑλληνικαὶ στρατιωτικαὶ ἐκθέσεις περὶ τῆς Μάχης τῆς Κρήτης, μόλις ἀφιερώνουν γραμμάς τινας, καὶ ταύτας ἐν παρεκβάσει, περὶ τῆς πολεμικῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ στηριζομένη εἰς τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ἐπίσημος ἔκδοσις τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ (εἰδικὸς τόμος ἐκδόσεως Διευθύνσεως Ἱστορίας Στρατοῦ) εἶναι λίαν φειδωλὴ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἰδίως τοὺς ἡρωισμοὺς τοῦ Σχολείου Χωροφυλακῆς, περιοριζομένη εἰς ἐλαχίστας πληροφορίας καί τινας, εὐστόχους πάντως, κρίσεις.

Προσφεύγομεν εἰς τὰ κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς συγκεντρωθέντα αὐθεντικὰ στοιχεῖα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιεχόμενα εἰς ἐκθέσεις διοικητῶν μονάδων καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς πρωταγωνιστῶν εἰς τὴν διεξαχθεῖσαν πάλην. Πρὸς πληρεστέραν διαφώτισιν τινὰς ἐκ τῶν ἐκθέσεων αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι προσφέρουν γενικὴν καὶ λεπτομερῆ κατατοπιστικὴν εἰκόνα τοῦ ἀγῶνος τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκρίνομεν σκόπιμον ὅπως παραθέσωμεν αὐτουσίας ἐν τέλει τοῦ παρόντος κεφαλαίου.

Εὐθὺς ὡς ἤρχισαν οἱ σφοδροὶ βομβαρδισμοὶ καὶ ἠκολούθησαν αἱ πρῶται πτώσεις ἀλεξιπτωτιστῶν, οἱ χωροφύλακες τῶν Σταθμῶν τῆς ὑπαίθρου μετὰ τῶν διοικητῶν των (κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνθυπασπιστῶν ἢ ὑπαξιωματικῶν) συνεκρότησαν μετὰ πολιτῶν, ὁπλισθέντων μὲ οἱαδήποτε ἀνευρεθέντα ὅπλα, ὁμάδας πρὸς ἐξόντωσιν τῶν ἀπὸ ἀέρος ἐπιδρομέων. Τοῦτο ἐγένετο αὐτοβούλως, διότι αἱ περισσότεραι τηλεγραφικαὶ καὶ τηλεφωνικαὶ συγκοινωνίαι εἶχον καταστραφῆ ἐκ τῶν βομβαρδισμῶν καὶ δὲν ὑπῆρχε δυνατότης ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν Ὑποδιοικήσεων πρὸς λῆψιν διαταγῶν. Οὕτως, ἐν ᾧ ἀκόμη ἐπλησίαζον ἢ μόλις κατήρχοντο οἱ ἀλεξιπτωτισταί, βέβαιοι ὅτι εἰς τὰ σημεῖα αὐτὰ δὲν θὰ προσέκρουον εἰς πολεμικὰς δυνάμεις καὶ οὕτω θὰ ἠδύναντο ἀφόβως νὰ συγκροτήσουν συμπαγῆ σώματα πρὸς προσβολὴν στρατηγικῶν θέσεων, ὑφίσταντο αἰφνιδιαστικὴν ἐπίθεσιν ἀπὸ προχειροποιήτους μικτὰς ὁμάδας χωροφυλάκων καὶ πολιτῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἀξιωματικὸν ἢ ὑπαξιωματικὸν τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς. Αἱ ὁμάδες αὐταὶ ἐπροξένησαν σοβαρὰς ἀπωλείας εἰς τὸν ἐχθρόν, ἐξοντώσασαι πολλοὺς πίπτοντας ἢ μόλις κατερχομένους ἀλεξιπτωτιστάς. Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν κατελήφθη ἡ Κρήτη, ἡ ἐκδικητικὴ μανία τῶν Γερμανῶν ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ὁμάδων αὐτῶν χωροφυλάκων καὶ πολιτῶν, τοὺς συλληφθέντας ἐκ τῶν ὁποίων ἐχαρακτήρισαν ὡς παρανόμως δράσαντας πολεμικῶς καὶ ἐξετέλεσαν.

Εἰς τὰς περιοχὰς Ἡρακλείου, Χανίων καὶ Μάλεμε διεξήχθησαν αἱ μεγάλαι ἑλληνοσυμμαχικαὶ ἐπιχειρήσεις τῆς Μάχης τῆς Κρήτης, αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν. Πρὸς τοὺς τομεῖς αὐτούς, ἀπὸ τῶν πρώτων ὡρῶν τῆς ἐπιθέσεως, οἱ Γερμανοὶ ἔστρεψαν τὴν προσπάθειάν των πρὸς κατάληψιν ἀερο-

δρομίων καὶ στρατηγικῶν θέσεων, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀπομόνωσιν τῶν δύο μεγάλων πόλεων, ἀπομόνωσιν ἡ ὁποία θὰ ὡδήγει εἰς ἀποσύνθεσιν τοῦ ἀγῶνος, ἐν ᾧ ἡ κατάληψίς των θὰ ἐπέφερε τὸ τέλος. Εἰς τὰς δύο αὐτὰς πόλεις εὑρίσκετο μέγα μέρος τῶν τακτικῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς, ἥδρευε δὲ εἰς Χανιὰ ὁ μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως σύστασιν Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς διορισθείς, ἀνακληθεὶς ἐξ ἀποστρατείας, ὑποστράτηγος Ἰ. Βουράκης καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τῆς Διοικήσεως.

Συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον, τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου, αἱ δυνάμεις Χωροφυλακῆς εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς δὲν ἦσαν τεταγμέναι πρὸς συμμετοχὴν εἰς ἐπιχειρήσεις, ἀλλ' ὤφειλον νὰ ἐκτελέσουν καθήκοντα ὀργάνων τῆς τάξεως εἰς τὰ μετόπισθεν, ὡς ἐγένετο καὶ ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου. Ἰδιαιτέρως, ὤφειλον νὰ ἐξασφαλίσουν, ἐκτὸς τῆς τάξεως, τὸν ἐπισιτισμὸν τοῦ πληθυσμοῦ, τὴν κατάπνιξιν πάσης κατασκοπευτικῆς ἢ ἡττοπαθοῦς κινήσεως, τὴν διατήρησιν ἀκμαίου τοῦ ἠθικοῦ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴν παροχὴν βοηθείας καὶ περιθάλψεως εἰς περίπτωσιν καταστροφῶν ἐκ βομβαρδισμῶν.

Μόνον εἰς ἣν περίπτωσιν οἱ Γερμανοὶ κατελάμβανον προάστια καὶ εἰσώρμων πρὸς τὰ ἐνδότερα τῶν πόλεων, ὁπότε θὰ συνήπτοντο ὁδομαχίαι, αἱ δυνάμεις Χωροφυλακῆς θὰ ἔπρεπε νὰ συνταχθοῦν μετὰ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, τιθέμεναι ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν ἐπὶ τόπου ἀρχηγῶν στρατιωτικῶν σωμάτων πρὸς μετ' αὐτῶν συμμετοχὴν εἰς ἐκ παρατάξεως ἀγῶνα. Ἄλλωστε, οἱ χωροφύλακες τῶν πόλεων πᾶν ἄλλο ἢ ὡπλίσθησαν καταλλήλως πρὸς συμμετοχὴν εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις. Οἱ χωροφύλακες ἐστεροῦντο κατὰ τὸ πλεῖστον περιστρόφων, ἕκαστος δὲ ἐξ αὐτῶν ἔφερεν ἓν παλαιοῦ τύπου τυφέκιον μὲ ἐλάχιστα φυσίγγια.

Ὅταν ἤρχισεν ἡ γερμανικὴ ἐπίθεσις, ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς Βουράκης ἀπήτησε παρὰ τοῦ Βρεττανικοῦ Στρατηγείου νὰ τοῦ σταλοῦν, πρὸς ἐφοδιασμὸν τῶν χωροφυλάκων, τοὐλάχιστον 1.000 καινουργῆ τυφέκια βρεττανικοῦ τύπου καὶ 200.000 φυσίγγια. Κατόπιν ἐπιμονῆς του τὸ Στρατηγεῖον ἀπέστειλε δέκα μεγάλα κιβώτια ὅπλων καὶ πολλὰ φυσιγγίων. Ἀλλ' ὅταν διενεμήθησαν ἐν τάχει ταῦτα εἰς τὰ τμήματα Χωροφυλακῆς, ἀπεκαλύφθη ὅτι εἶχε γίνει λάθος καὶ εἶχον σταλῆ φυσίγγια διαφόρου διαμετρήματος, μὴ δυνάμενα νὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς τὰ ὅπλα αὐτά. Οὕτω τὰ ὅπλα ἔμειναν ἀχρησιμοποίητα κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ἀγῶνος, ἐχρησιμοποιήθησαν δὲ ἀπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας, ὅτε πολλὰ κιβώτια περιέχοντα φυσίγγια, ριφθέντα ἀπὸ ἀεροπλάνων, ἔπεσαν ἐκ λάθους εἰς γραμμὰς μαχομένων χωροφυλάκων, διεπιστώθη δὲ μετὰ χαρμοσύνου ἐκπλήξεως ὑπὸ τούτων ὅτι τὰ γερμανικὰ αὐτὰ φυσίγγια προσηρμόζοντο εἰς τὰ βρεττανικὰ ὅπλα.

10. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἡρακλείου εὑρέθη καὶ εἰς αὐτοτελὴς λόχος Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν μοίραρχον Μαρινᾶτον, ὁ ὁποῖος ἂν καὶ προσέκρουσεν εἰς τὰς αὐτὰς δυσχερείας, ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν καταδίωξιν ἀλεξιπτωτιστῶν. Ἐπίσης τὸ ἐκ 49 ἀνδρῶν, παλαιῶν καὶ ἠσκημένων χωροφυλάκων, Τμῆμα Ἀσφαλείας, ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Σπ. Χλιουνάκην, μετέσχεν αὐτοβούλως εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις καταδιώξεως τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν. Εἰς τὰς ἐκθέσεις ἀναφέρονται ὡς ἡρωικῶς δράσαντες πρὸς ἐξουδετέρωσιν ἀλεξιπτωτιστῶν, πολλοὺς τῶν ὁποίων ἐφόνευσαν ἢ συνέλαβον αἰχμαλώτους, μεταξὺ ἄλλων ὁ ταγματάρχης Πυτικάκης, ὁ ὑπομοίραρχος Χλιουνάκης, οἱ ἀνθυπασπισταὶ Φραγκάκης, Ἐμμ. Βουτυράκης (ὅστις κατέρριψε μεταγωγικὸν ἀεροπλάνον, ἱπτάμενον εἰς χαμηλὸν ὕψος ὑπὲρ τὴν πόλιν τοῦ Ἡρακλείου, δι' ὁπλοπολυβόλου χειρισθέντος ὑπὸ τοῦ ἰδίου), Μαλινδρέτος καὶ ἐνωμοτάρχης Λαμπρόπουλος. Ἀλλ' ὡς διεξήγετο ὁ ἀγὼν ἐκ τοῦ συστάδην κατὰ τῶν πιπτόντων ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀνακυπτόντων ἀνάμεσα εἰς τοὺς βράχους, τοὺς θάμνους καὶ τὰ φαράγγια πανόπλων Γερμανῶν, δὲν ὑπῆρχε πλέον διάκρισις μεταξὺ ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματικῶν καὶ χωροφυλάκων, πρωταρχικὴν δὲ σημασίαν εἶχεν ἡ γενναιοψυχία καὶ ἡ προσωπικὴ ἀνδρεία. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἁπλοῖ χωροφύλακες ἐπετέλεσαν ἀξιοθαύμαστα ἀνδραγαθήματα, ἐξοντώσαντες ἢ αἰχμαλωτίσαντες ἐχθρικὰς ὁμάδας ἢ ἀποκρούσαντες ἐπιθέσεις πρὸς κατάληψιν οἰκημάτων καὶ στρατηγικῶν θέσεων.

Μολονότι ἀπαξιοῦν οἱ συντάκται τῶν ἐπισήμων πολεμικῶν ἐκθέσεων νὰ μνημονεύσουν τοιαῦτα μεμονωμένα ἡρωικὰ ἐπεισόδια, ἀπὸ δημοσιευθείσας βραδύτερον περιγραφὰς Κρητῶν αὐτοπτῶν μαρτύρων, πληροφορούμεθα πολλά, ἀπεικονίζοντα ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τὸν ἐπικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀγῶνος τῆς Κρήτης. Οὕτως, ὅταν ἓν τμῆμα ἀλεξιπτωτιστῶν ἐπέτυχε νὰ καταλάβῃ τὸ κτίριον τοῦ ἠλεκτρικοῦ ἐργοστασίου τοῦ Ἡρακλείου καὶ νὰ ὑψώσῃ ἐπὶ τῆς στέγης του τὴν πρώτην σημαίαν τοῦ ἀγκυλωτοῦ σταυροῦ, πέντε ἡρωικοὶ χωροφύλακες, ἀψηφοῦντες τοὺς καταιγισμοὺς τοῦ πυρός, ἐφώρμησαν ἐντὸς τοῦ ἐρ-

'Ανθυπομοίραρχος Γεώργιος Νικ. Καρακατσάνης. Σπεύδων πρὸς προστασίαν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β' εἰς τὴν περιοχὴν Χανίων (βίλα Μάνου), ἐφονεύθη ὑπὸ Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν (20-5-1941). Ἦτο ὁ πρῶτος ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς, ὁ ὁποῖος ἔπιπτεν εἰς τὴν Μάχην τῆς Κρήτης.

γοστασίου. Κατόπιν συμπλοκῆς στῆθος πρὸς στῆθος κατώρθωσαν νὰ ἐξοντώσουν τοὺς Γερμανοὺς καὶ νὰ καταβιβάσουν τὴν γερμανικὴν σημαίαν. Τὸ μοναδικὸν αὐτὸ κατόρθωμα τῶν πέντε χωροφυλάκων, γενόμενον δεκτὸν μὲ ἰαχὰς ἐνθουσιασμοῦ ἀπὸ τὸ πλῆθος, ἔσωσε τὴν πόλιν ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν φωτὸς κατὰ τὰς τραγικὰς ἐκείνας ὥρας, συγχρόνως δὲ ἀνεπτέρωσε τὸ ἠθικὸν μαχομένων καὶ ἀμάχων.

Ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ἐμμ. Βουτυράκης, μετὰ τοῦ ὑπενωμοτάρχου Κουρομιχελάκη, συνεκρότησαν ὁμάδα ὁπλισθέντων πολιτῶν καὶ μετ' αὐτῆς κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς εἰσβολῆς ἐξώρμησαν πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀλεξιπτωτιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἐβάδιζον πρὸς διείσδυσιν ἐντὸς τῆς πόλεως Ἡρακλείου. Ἡ ὁμὰς αὐτὴ τοῦ Βουτυράκη προσέκρουσεν εἰς τοὺς ἀλεξιπτωτιστὰς παρὰ τὴν θέσιν Γυαλὶ Κιόσκι. Ἐκεῖ, διὰ κρατερᾶς ἀμύνης, καθήλωσε τὸν ἐχθρὸν μακρὰν τῆς πόλεως μέχρι τῆς 9ης ἑσπερινῆς, ὅτε κατέφθασαν συμμαχικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἀπώθησαν τοὺς εἰσβολεῖς. Ἡ ὁμὰς αὐτὴ συνέχισε νὰ καταδιώκῃ ἀλεξιπτωτιστάς, εἰς διάφορα σημεῖα ἐκτὸς τῆς πόλεως, μέχρι τῆς 29ης Μαΐου, ὅτε ὁ ἀνθυπασπιστὴς Βουτυράκης γενναίως μαχόμενος ἐτραυματίσθη. Ἐπίσης, εἰς μάχας πρὸς ἀπόκρουσιν ἢ ἐξόντωσιν ἀλεξιπτωτιστῶν τῆς περιοχῆς Ἡρακλείου, ἔλαβον μέρος ἐπὶ κεφαλῆς χωροφυλάκων καὶ πολιτῶν ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Μαλεβιζίου, μοίραρχος Καλαποθάκης, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Φραγκάκης, ὁ ἐνωμοτάρχης Πυροβολάκης (φονευθεὶς ἐν ᾧ ἐμάχετο εἰς τὴν συνοικίαν Μασταπᾶ τοῦ Ἡρακλείου), ὁ ἐνωμοτάρχης Ἀντ. Γαλανάκης, ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἐμμ. Πατεράκης καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Εἰς τὴν δημοσιευομένην ἐν συνεχείᾳ ἔκθεσιν τοῦ διοικητοῦ Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἡρακλείου ἀντισυνταγματάρχου Ἐμμ. Πυτικάκη ἐξαίρεται ἡ δρᾶσις ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς περιοχῆς Ἡρακλείου, οἱ ὁποῖοι μὲ ἡρωισμὸν καὶ αὐταπάρνησιν ἐπολέμησαν αὐτοβούλως εἰς τὰ προάστια καὶ τὰ κράσπεδα τῆς πόλεως τὸν ἐχθρὸν μέχρι τῆς τελευταίας ὥρας τῆς ἀμύνης, συγκροτήσαντες ὁμάδας μετὰ πολιτῶν, ἀγωνισθέντες ὄπισθεν ὁδοφραγμάτων τῆς πόλεως, φονεύσαντες ἢ αἰχμαλωτίσαντες πολλούς, συγχρόνως δὲ περισυλλέγοντες καὶ περιθάλποντες τραυματίας καὶ ἐξασφαλίζοντες τὸν ἐπισιτισμὸν τῶν κατοίκων. Εἰς τὴν περιοχὴν Νομοῦ Λασιθίου ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς ἠγρύπνει μὲ τὸ τυφέκιον εἰς χεῖρας, ἀλλὰ δὲν ἔπεσαν ἀλεξιπτωτισταί. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ ἀγῶνος, ὅταν πλέον εἶχεν ἀποφασισθῆ ἡ κατάπαυσις τῶν ἐπιχειρήσεων, κατέφθασεν εἰς τὸν λιμένα Σητείας μία ἰσχυρὰ ἐκ Δωδεκανήσου ἰταλικὴ δύναμις, ἡ ὁποία ἀπεβιβάσθη ἀφόβως, συνέλαβεν ἄνευ ἀντιστάσεως τὴν ἐκεῖ δύναμιν Χωροφυλακῆς, ὡς δῆθεν αἰχμαλωτισθεῖσαν ἐν μάχῃ καὶ τὴν ἀπέστειλεν εἰς Ἰταλίαν ὡς ἀπόδειξιν συμμετοχῆς εἰς τὴν Μάχην τῆς Κρήτης.

Ὅταν οἱ ἀλεξιπτωτισταὶ ἔπιπτον ἀθρόως, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἐπαύλεως Μάνου, διὰ νὰ αἰχμαλωτίσουν τὸν Βασιλέα Γεώργιον, ὁ ἀνθυπομοίραρχος Καρακατσάνης Γ., μὴ γνωρίζων ὅτι ἤδη ὁ Βασιλεὺς μετὰ τῆς ἀκολουθίας του εἶχε μετακινηθῆ εἰς τὴν ἔπαυλιν Βολάνη καὶ ἐκεῖθεν ἐτρέπετο πρὸς τὰ Λευκὰ Ὄρη, ἐξώρμησε πρὸς σωτηρίαν του ἐπὶ κεφαλῆς 30 χωροφυλάκων. Ἀλλ' ἐν ᾧ διέσχιζε προπορευόμενος τροχάδην τὴν ἀπὸ Χανίων εἰς Περιβόλια ἀπόστασιν 5 χιλιομέτρων, ἐνέπεσεν εἰς ἐνέδραν ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ ἐφονεύθη. Ἦτο ὁ πρῶτος πεσὼν ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν Μάχην τῆς Κρήτης. Οἱ χωροφύλακες, χωρισθέντες εἰς μικρὰς ὁμάδας καὶ καλυφθέντες εἰς τοὺς θάμνους, ἔτρεψαν εἰς φυγὴν διὰ πυκνῶν πυροβολισμῶν τοὺς ἐνεδρεύοντας Γερμανούς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὁδὸς δὲν ἦτο πλέον ἀσφαλὴς πρὸς Περιβόλια ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Χανιά. Συμφώνως πρὸς ἔκθεσιν τῆς Διοικήσεως, τὸ πτῶμα τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Καρακατσάνη παρέμεινεν ἄταφον εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην ἐπὶ τριήμερον, ἕως ὅτου ἓν τμῆμα χωροφυλάκων, ἐν ᾧ ἡ μάχη ἐμαίνετο καὶ οἱ πολυβολισμοὶ ἀπὸ τῶν ἀεροπλάνων συνεχίζοντο ἀπὸ χαμηλοῦ ὕψους, ἐπέτυχε νὰ τὸ παραλάβῃ καὶ νὰ τὸ μεταφέρῃ πρὸς ταφὴν εἰς τὰ Χανιά.

11. Ο ΑΓΩΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΟΧΑΣ ΧΑΝΙΩΝ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ

Ὡς εἰς τὸ Ἡράκλειον, καὶ εἰς τὰ Χανιὰ εἶχεν ἀποφασισθῆ ὑπὸ τοῦ Στρατηγείου ἡ μὴ χρησιμοποίησις τῆς Χωροφυλακῆς εἰς ἐπιχειρήσεις καὶ διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ πρασινόφαιον χρῶμα τῆς στολῆς τῶν χωροφυλάκων ὡμοίαζε μὲ ἐκεῖνο τῆς στολῆς τῶν Γερμανῶν καὶ ὑπῆρχε φόβος νὰ φονευθοῦν ἐκ συγχύσεως.

Οἱ ἐντὸς τῶν Χανίων ὑπηρετοῦντες ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς πλὴν τῶν ἐκτελούντων ὑπηρεσίαν τάξεως, ὑπὸ τοὺς ὑπομοίραρχον Δασκαλάκην Ἰ. καὶ ἀνθυπομοίραρχον Ἀναστ. Καρυώτην (διατελέσαντα Ἀρχηγὸν Χωροφυλακῆς) κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς μάχης, τῇ συμπράξει Ἀγγλικοῦ τμήματος ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν ριφθέντων ἀλεξιπτωτιστῶν εἰς τὴν περιοχὴν Ἀκρωτηρίου-Σούδας.

Ἀκολούθως, οὗτοι συνεκεντρώθησαν εἰς ἐφεδρείαν, εἰς τὸ ἐντὸς τοῦ κτιρίου τῆς Γενικῆς Διοικήσεως ἐγκατεστημένον Β΄ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα, πρὸς χρησιμοποίησιν εἰς περίπτωσιν ὁδομαχιῶν ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἐν τούτοις, ὅταν ἐπετάθη ὁ δεινὸς ἀγὼν καὶ ὅλαι αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις ἐτράπησαν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ τῶν ἐφορμούντων ἀπὸ τοῦ καταληφθέντος ἀεροδρομίου τοῦ Μάλεμε, πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ ἐν ἐφεδρείᾳ τμήματος τῶν Χανίων, αὐτοβούλως ἐξῆλθον μὲ τὰ ὅπλα των ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ἡνώθησαν μὲ ὁμάδας πολιτῶν πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐπιδρομέων. Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, παρέμειναν ἄγνωστα καὶ ἀνιστόρητα πολλὰ ἀνδραγαθήματα ἐπιτελεσθέντα ὑπὸ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην πάλην καταδιώξεως τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Χανίων. Ἀρκετοὶ ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν. Ἐκ τῶν διασωθέντων, οἱ πνέοντες μένεα ἐκδικήσεως Γερμανοί, οἱ ὁποῖοι διὰ διαφόρων μέσων ἐφρόντισαν νὰ μάθουν τὰ ὀνόματα τῶν μετασχόντων εἰς τὰς καταδιώξεις τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, πολλοὺς ἐκ τῶν αἰχμαλωτισθέντων ἐξετέλεσαν ἅμα τῇ συλλήψει των. Ἄλλους παρέπεμψαν εἰς μονομελῆ δῆθεν στρατοδικεῖα καὶ μετὰ συνοπτικὴν διαδικασίαν τοὺς ἐπέβαλον τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς Βουράκης, παρὰ τὴν προκεχωρημένην ἡλικίαν του, παρέμενεν ἐπὶ ποδὸς νύκτα καὶ ἡμέραν, ἀπευθύνων ἐντολὰς καὶ ὁδηγίας καὶ κατευθύνων τὴν δρᾶσιν τῶν τμημάτων Χωροφυλακῆς. Συχνὰ περιήρχετο μὲ τὸ αὐτοκίνητόν του τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἐνίσχυε τὸ ἠθικὸν τῶν μαχομένων καὶ ἀπηύθυνεν ἐνημερωτικὰς ἀναφορὰς πρὸς τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον. Εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐξόδων αὐτῶν εὑρέθη εἰς τὴν μεταξὺ Χανίων καὶ Σούδας τοποθεσίαν Βρόντου, ὅπου ἐμαίνετο ἡ μάχη λόγῳ νέας πτώσεως ἀλεξιπτωτιστῶν. Ὁ Βουράκης, κατελθὼν τοῦ αὐτοκινήτου μετὰ τῶν συνοδῶν του ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν καί τινων συνοδῶν χωροφυλάκων, μετέσχεν εἰς τὴν μάχην ἡ ὁποία κατέληξεν εἰς τὴν ἐξόντωσιν ἢ φυγὴν τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν. Εἰς σχετικὴν ἔκθεσιν ἐξαίρεται ἡ γενναιότης τοῦ ὁδηγοῦ τοῦ αὐτοκινήτου του χωροφύλακος Ἰ. Κουτσουδάκη, ὁ ὁποῖος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του καί τινων πολιτῶν Κρητῶν ἐξώρμησαν ἀκάθεκτοι ἐναντίον ὁμάδος ἀλεξιπτωτιστῶν, τοὺς ὁποίους ἐφόνευσαν ἢ ἐξηνάγκασαν εἰς ὑποχώρησιν, ἐπέστρεψε δὲ εἰς τὸ αὐτοκίνητον τοῦ Ἀρχηγοῦ συναποκομίζων πολλὰ λάφυρα. Τὸ ἡρωικὸν τοῦτο ἐπεισόδιον κατέστη γνωστὸν εἰς τοὺς Γερμανούς, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὴν ἐπικράτησίν των συνέλαβον τὸν Ἀρχηγὸν Βουράκην καὶ τὸν ὁδηγὸν τοῦ αὐτοκινήτου του χωροφύλακα Κουτσουδάκην, τοὺς ὁποίους ἀπέστειλαν εἰς Γερμανίαν. Ἀμφότεροι δὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατά τινας δὲ πληροφορίας ἐξετελέσθησαν πρὸς ἐκδίκησιν.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σελίνου,' ὁ διοικητὴς ἀνθυπομοίραρχος Γ. Μουρκογιάννης, μὲ ἕδραν τὴν Κάνδανον, ἀπὸ τῶν πρώτων ὡρῶν τῆς γερμανικῆς ἐπιθέσεως, εἶχε συγκροτήσει μεικτὰς ὁμάδας χωροφυλάκων καὶ πολιτῶν, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων εἶχε θέσει ἐνωμοτάρχας ἢ ὑπενωμοτάρχας ἢ ἀκόμη καὶ παλαιοὺς χωροφύλακας. Αἱ ὁμάδες αὐταὶ εἶχον τὸν σκοπὸν νὰ ἐπαγρυπνοῦν νύκτα καὶ ἡμέραν ἐν εἴδει περιπόλων, διεσκορπισμένων εἰς ὅλην τὴν περιοχήν, πρὸς ἐξόντωσιν πιπτόντων ἢ περιπλανωμένων ἀλεξιπτωτιστῶν. Ὅταν ὅμως, εἰς τὸ κατόπιν ἀπεγνωσμένου ἀγῶνος καὶ βαρυτάτων ἀπωλειῶν καταληφθὲν ἀεροδρόμιον τοῦ Μάλεμε, προσεγειώθησαν μεγάλα μεταφορικὰ ἀεροπλάνα, τὰ ὁποῖα ἀπεβίβασαν κατὰ ἑκατοντάδας στρατιώτας, ἐφωδιασμένους μὲ ἐλαφρὰ καὶ βαρέα ὅπλα, ἐσχηματίσθησαν μικρὰ πολεμικὰ σώματα μετὰ πυροβολικοῦ καὶ τεθωρακισμένων, τὰ ὁποῖα ἐξώρμησαν πρὸς κατάληψιν ὀχυρῶν σημείων, πρὶν στραφοῦν πρὸς κατάκτησιν τῶν Χανίων.

Μερικαὶ ἀπὸ τὰς προωθουμένας ἀναγνωριστικὰς ὁμάδας ἐστράφησαν πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Σελίνου μὲ στόχον τὴν κατάληψιν τοῦ ἄξονος Βουκολιὲς-Παλαιοχώρα. Τότε ὁ ἀνθυπομοίραρχος Μουρκογιάννης ἐξ ἰδίας αὐτοβουλίας—διότι εἶχε χάσει τὴν ἐπαφὴν μετὰ τῶν Χανίων—συνεκέντρωσεν εἰς Κάνδανον ὅλας τὰς δυνάμεις τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς τῆς περιοχῆς, ὡς καὶ τὰς ἐνόπλους μεικτὰς ὁμάδας καὶ ἐκήρυξε γενικὸν συναγερμὸν τῶν κατοίκων. Ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν πάντες οἱ Κρῆτες τῆς περιοχῆς Σελίνου, ἄνδρες, γέροντες, νεανίσκοι, ἀκόμη καὶ ἱερεῖς, ἔσπευσαν εἰς τὴν Κάνδανον, ὡπλισμένοι μὲ

οιαδήποτε ὅπλα ἀνεῦρον, ἀκόμη καὶ μὲ παλαιοὺς γκράδες καὶ κυνηγετικὰ δίκαννα. Μερικοί, ἐν ἀδυναμίᾳ ἀνευρέσεως οἱουδήποτε ὅπλου, ἔφερον παλαιὰς σπάθας φυλασσομένας εἰς οἰκίας ὡς ἐνθύμια παλαιῶν κρητικῶν ἀγώνων, ἢ ἀκόμη ἀξίνας, τσεκούρια καὶ ἄλλα γεωργικὰ ἐργαλεῖα. Ἐσχηματίσθησαν τότε μεικταὶ ὁμάδες ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς καὶ πολιτῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἔσπευσαν νὰ μετάσχουν παλαιοὶ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον γηραιοὶ ἀπόστρατοι ἢ ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Στρατοῦ. Αἱ οὕτω σχηματισθεῖσαι ὁμάδες ὠχυρώθησαν εἰς κατάλληλα σημεῖα ἀμύνης μεταξὺ Κανδάνου, Φλωρίων καὶ Βουκολιῶν.

Μία δύναμις ἀλεξιπτωτιστῶν φθάσασα τὴν 23ην Μαΐου μέχρι Βουκολιῶν καὶ κινηθεῖσα πρὸς Φλώρια-Κάνδανον προσέκρουσεν εἰς μεικτὴν ὁμάδα χωροφυλάκων καὶ πολιτῶν, ἡ ὁποία, ὠχυρωμένη καταλλήλως, τοὺς ὑπεδέχθη μὲ καταιγιστικὸν πῦρ. Οἱ Γερμανοὶ ἠμύνθησαν κρατερῶς, ἀλλὰ τελικῶς, ὅσοι δὲν ἐφονεύθησαν ὑπεχώρησαν ἀτάκτως. Μεταξὺ τῶν φονευθέντων ἦτο καὶ εἷς ἀξιωματικός, εἰς τὸν σάκκον τοῦ ὁποίου ἀνευρέθη ἐπιτελικὸς χάρτης τῆς νοτίου περιοχῆς τῆς Κρήτης μὲ σημεῖα κινήσεως πρὸς Βουκολιές, Φλώρια, Κάνδανον. Ὁ χάρτης αὐτὸς ἐχρησίμευσε πολὺ πρὸς καθοδήγησιν τῶν ὁμάδων ὡς πρὸς τὰ σημεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἐντοπισθῇ ἡ ἄμυνα. Οὕτω, μία ἄλλη ὁμὰς χωροφυλάκων καὶ πολιτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἷς ἱερεὺς καὶ ἀρκεταὶ γυναῖκες, κατέλαβεν ὀχυρὰς θέσεις παρὰ τὸ χωρίον Φλώρια, ὅπου παραμονεύουσα ἐδέχθη μὲ καταιγιστικὸν πῦρ προελαύνοντας τεσσαράκοντα Γερμανοὺς ἀλεξιπτωτιστάς. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου σχεδὸν πάντες οἱ Γερμανοὶ εἶχον ἐξοντωθῆ. Κυρίως τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ προέβαλον οἱ Γερμανοὶ ὡς «δολοφονίαν ἐκ τῶν ὄπισθεν Γερμανῶν στρατιωτῶν ὑπὸ πολιτῶν καὶ γυναικῶν» διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν ἄνανδρον πρᾶξίν των σφαγῆς τῶν γυναικοπαίδων τῆς Κανδάνου, ὡς ἐὰν θὰ ἔπρεπε οἱ Κρῆτες νὰ ὑποδεχθοῦν τοὺς ἐπιδρομεῖς εἰς τὰ ἐδάφη των ὄχι μὲ τὰ ὅπλα των, ἀλλὰ μὲ παιανίζουσαν μουσικὴν καὶ ἄνθη! Ἐξ ἄλλου, ἡ ἐξόντωσις τοῦ γερμανικοῦ αὐτοῦ ἀποσπάσματος ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν εἰς πολλοὺς νὰ ἐφοδιασθοῦν μὲ ὅπλα καὶ πυρομαχικά.

Τὴν ἑπομένην 24ην Μαΐου ὁ ἀνθυπομοίραρχος Μουρκογιάννης, ἐξελθὼν ἀπὸ τὴν Κάνδανον, μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν χωροφυλάκων καὶ τὰς πλείστας τῶν ὁμάδων ἐνόπλων πολιτῶν, παρετάχθη εἰς τὴν φύσει ὀχυρὰν θέσιν Φαράγγια. Διήρεσεν εἰς τρία τμήματα τὰς δυνάμεις του, τὰς ὁποίας ἐτοποθέτησεν ἐπὶ τριῶν λόφων. Ὁ ἴδιος μὲ τοὺς χωροφύλακας ἐκράτησε τὸν κεντρικὸν λόφον, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἔπιπτε τὸ βάρος τῶν ἐχθρῶν, ἐν ᾧ εἰς τοὺς δύο ἄλλους ἔνθεν καὶ ἔνθεν λόφους ὠχυρώθησαν αἱ ὁμάδες τῶν πολιτῶν ὑπὸ προσελθόντας ἐφέδρους ἀξιωματικούς. Τὴν 8ην πρωινὴν ἰσχυρὰ γερμανικὴ δύναμις προσέβαλε μὲ ὁρμὴν τὰς θέσεις αὐτὰς τῶν Ἑλλήνων.

Ἠκολούθησε πολύωρος λυσσώδης ἀγών. Χωροφύλακες καὶ πολῖται, παρὰ τὴν ἐπιθετικὴν ὁρμὴν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὰ πολεμικά των μέσα ἐκράτουν τὰς θέσεις των, προκαλοῦντες σοβαρὰς εἰς τὸν ἐχθρὸν ἀπωλείας. Τότε ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐχθρικῆς δυνάμεως Γερμανὸς ἀντισυνταγματάρχης, πρὸ τοῦ κινδύνου ἐξολοθρεύσεως, ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ δι' ἀσυρμάτου τὴν ἐπείγουσαν ἐπέμβασιν τῆς ἀεροπορίας. Τὰ γερμανικὰ ἀεροπλάνα, καθοδηγούμενα διὰ φωτοβολίδων, ἤρχισαν σφοδρὸν βομβαρδισμὸν καὶ πολυβολισμὸν τῶν ἑλληνικῶν θέσεων. Παρὰ ταῦτα, χωροφύλακες, στρατιῶται καὶ πολῖται, παρέμενον εἰς τὰς θέσεις των ἀπτόητοι.

Τοὺς βομβαρδισμοὺς ἠκολούθησε μία λυσσώδης ἐπίθεσις τῶν Γερμανῶν κατὰ τοῦ κεντρικοῦ λόφου. Οἱ ὑπερασπίζοντες αὐτὸν χωροφύλακες καὶ πολῖται, μαχόμενοι ἀπεγνωσμένως, ἐκράτησαν καὶ πάλιν τὰς θέσεις των. Ἀλλ' ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὰ πολεμικά των ἐφόδια ἐξηντλοῦντο καὶ ἦτο προφανὲς ὅτι ὁ ἀγὼν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραταθῇ ἐπὶ πολὺ ἀκόμη. Τὴν 2.30 ἀπογευματινὴν ὥραν οἱ ὑπερασπισταὶ τῶν δύο ἑκατέρωθεν λόφων εἰδοποίησαν ὅτι ἐξαντλήσαντες ὅλα τὰ πυρομαχικά των, ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ὑποχωρήσουν. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δυνάμεων τοῦ κεντρικοῦ τομέως ἀνθυπομοίραρχος, παραμένων ἀκάλυπτος ἀπὸ τῶν δύο πλευρῶν, μὴ διαθέτων ἄλλως τε καὶ αὐτὸς πλέον πολλὰ φυσίγγια, διέταξε σύμπτυξιν. Ὥρισε τόπον συγκεντρώσεως τὴν ὀρεινὴν καὶ δασώδη περιοχὴν Κουστογέρακα, ὅπου αἱ Ἑλληνικαὶ δυνάμεις ἐτράπησαν κατὰ μικρὰς ὁμάδας, συνεχῶς πολυβολιζόμεναι ἀπὸ τὰ ἀεροπλάνα, διασωθεῖσαι καὶ διασπαρεῖσαι ἐκεῖθεν ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὴν ὕπαιθρον.

Οἱ Γερμανοὶ εἶχον καταστῆ θηριώδεις διὰ τὴν ἡρωικὴν ἀντίστασιν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν κατοίκων τῆς περιφερείας αὐτῆς, ἀντίστασιν τὴν ὁποίαν δὲν ἀνέμενον. Ἐδίψων δι' ἐκδίκησιν, ἰδίως λόγῳ τῆς ἐξολοθρεύσεως τοῦ ἀποσπάσματος ἀλεξιπτωτιστῶν παρὰ τὰ Φλώρια καὶ τῶν μεγάλων ἀπωλειῶν, τὰς ὁποίας ὑπέστησαν εἰς Φαράγγια. Ὅταν εἰσῆλθον εἰς Κάνδανον, δὲν εὗρον ἐκεῖ παρὰ ὑπερηλίκους γέροντας, γυναῖκας καὶ παιδιά. Ἐν τούτοις δὲν ἐδίστασαν νὰ τυφεκίσουν ὁμαδικῶς τὸν ἄμαχον πληθυσμόν, φθάσαντες μέχρι τῆς πρωτοφανοῦς ἀγριότητος νὰ διαπεράσουν μὲ τὰς ξιφολόγχας των γυναῖκας καὶ μικρὰ παιδιά. Κατόπιν παρέδωσαν εἰς τὰς φλόγας ὅλας τὰς κατοικίας. Ὡς νὰ μὴ ἔφθανον τὰ ἀνωτέρω, τὴν 3ην Ἰουνίου ἐπέστρεψαν μὲ εἰδικὴν μονάδα Μηχανικοῦ καὶ προέβησαν εἰς ὁλοσχερῶς καταστροφὴν τῆς Κανδάνου, μὴ ἀφήσαντες λίθον ἐπὶ λίθου εἰς τὴν μαρτυρικὴν αὐτὴν κωμόπολιν. Διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν κατάπτυστον μοναδικῆς βαρβαρότητος πρᾶξίν των αὐτήν, εἰς τὴν εἴσοδον τῆς κωμοπόλεως ἐτοποθέτησαν τρεῖς μεγάλας ἐπιγραφάς, αἱ ὁποῖαι ἀνέγραφον γερμανιστὶ καὶ ἑλληνιστί:

Ἐδῶ ὑπῆρχεν ἡ ΚΑΝΔΑΝΟΣ
Κατεστράφη πρὸς ἐξιλασμὸν τῆς δολοφονίας
25 Γερμανῶν Στρατιωτῶν

Διὰ τὴν κτηνώδη δολοφονίαν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ἀλπινιστῶν καὶ τοῦ Μηχανικοῦ ἀπὸ ἄνδρας, γυναῖκας, παιδιὰ καὶ παπάδες μαζὺ καὶ διότι ἐτόλμησαν νὰ ἀντισταθοῦν κατὰ τοῦ Μεγάλου Ράϊχ κατεστράφη τὴν 3-6-1941 ἡ Κάνδανος ἐκ θεμελίων διὰ νὰ μὴ ἐπανοικοδομηθῇ πλέον ποτέ.

Ἐπρόκειτο βεβαίως περὶ ἀναισχύντου ψεύδους, μὲ τὸ ὁποῖον ἐφαντάσθησαν ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ δικαιολογήσουν τὴν κατάπτυστον πρᾶξιν τῆς ἀνάνδρου δολοφονίας γυναικοπαίδων. Οἱ χωροφύλακες καὶ οἱ πολῖται τῆς Κρήτης δὲν ἐδολοφόνησαν ἐκ τῶν ὄπισθεν Γερμανοὺς στρατιώτας, ἀλλ' ἀντέστησαν ἐν τάξει μάχης πρὸς τοὺς ἐπιδρομεῖς, πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους καὶ τῆς ἐλευθερίας των, καθ' ὃ εἶχον ἱερὸν δικαίωμα, βάσει τοῦ διεθνοῦς δικαίου καὶ τῶν φυσικῶν νόμων!

Καθ' ὃν χρόνον διεξήγετο ὁ ἡρωικὸς ὅσον καὶ δραματικὸς αὐτὸς ἀγὼν τῆς ἐπαρχίας Σελίνου, εἰς ἄλλας γειτονικὰς περιοχὰς χωροφύλακες μετὰ πολιτῶν διεξῆγον ἀπεγνωσμένην πάλην πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν εἰσβολέων. Εἰς τὸ νοτίως τοῦ ἀεροδρομίου Μάλεμε χωρίον Παλαιὰ Ρούματα ὁ σταθμάρχης Χωροφυλακῆς ἐνωμοτάρχης Παπαδάκης μετὰ τῶν τριῶν χωροφυλάκων του, συγκεντρώσας περὶ τοὺς 200 ἐνόπλους κατοίκους, ἐξώρμησε πρὸς τὴν ὀρεινὴν περιοχὴν Κισσάμου. Εἰς Βουκολιὲς ἡνώθη μετὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἐκεῖ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Ν. Μαλανδράκην, τὸν ἐνωμοτάρχην Μ. Περράκην, ὀλίγους χωροφύλακας καὶ πολλοὺς ὁπλισθέντας πολίτας. Ἡ ἑνωθεῖσα αὐτὴ δύναμις παρὰ τὸ χωρίον Μούλετε εὑρέθη ἀντιμέτωπος μιᾶς ὁμάδος ἐκ 30 ἀλεξιπτωτιστῶν ὑπὸ ἕνα ἀνθυπολοχαγόν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐξώντωσεν ἐξ ὁλοκλήρου, ἐφοδιασθεῖσα καὶ μὲ τὰ ὅπλα τῶν ἐξοντωθέντων ἐχθρῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἐστράφη πρὸς τὸ ἀεροδρόμιον Μάλεμε, πλησίον τοῦ ὁποίου συνεπλάκη μὲ ἰσχυρὸν ἀπόσπασμα ἀλεξιπτωτιστῶν. Ὁ ἀγὼν διεξήχθη μὲ πεῖσμα ἑκατέρωθεν. Οἱ Ἕλληνες, ἂν καὶ ἀνεπαρκῶς ἐφωδιασμένοι, ἐκράτησαν τὰς θέσεις των μέχρι τῆς ἑπομένης, ὅτε ἔσπευσαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Γερμανῶν μηχανοκίνητα. Κατὰ τὰς συμπλοκὰς αὐτὰς ἐφονεύθη ὁ ἐνωμοτάρχης Περράκης.

Πολλῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς αἱ δυνάμεις, εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Χανίων, ἀφοῦ συνεκέντρωσαν καὶ ἐνόπλους πολίτας τῆς περιοχῆς των, ἔσπευσαν πρὸς ἐνίσχυσιν μαχομένων εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς Ἑλληνικῶν καὶ Συμμαχικῶν δυνάμεων ἢ ἔδρασαν μεμονωμένως, παραλλήλως πρὸς τὴν δρᾶσιν τῶν στρατιωτικῶν μονάδων. Οὕτως, ἡ δύναμις τοῦ Σταθμοῦ Πανεθήμου Κισσάμου, ὁμοῦ μετὰ πολιτῶν, διεξήγαγε σθεναρὸν ἀγῶνα εἰς τὴν περιοχὴν Σπηλιᾶς. Οἱ χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ Δραπανιᾶ, Λαρδᾶ, Κούνενι καὶ Τοπολίων, ἐτέθησαν ἐπὶ κεφαλῆς ὅλων τῶν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν δυναμένων νὰ φέρουν ὅπλα καὶ συνῆψαν ὁμοῦ μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Συμμαχικῶν δυνάμεων μάχας, κατὰ τὰς ὁποίας ἐφονεύθησαν 50 Γερμανοὶ ἀλεξιπτωτισταὶ καὶ 25 ἠχμαλωτίσθησαν. Ἐπίσης, οἱ ἄνδρες τοῦ Σταθμοῦ Δραπανιᾶ ὑπὸ τὸν ἐνωμοτάρχην Ἐμμ. Μπασιαδάκην, τεθέντες ἐπὶ κεφαλῆς πολλῶν ὁπλισθέντων χωρικῶν, τὴν 23ην Μαΐου, ἐπετέθησαν παρὰ τὴν θέσιν Στροφὲς κατὰ διερχομένου γερμανικοῦ τμήματος, τὸ ὁποῖον, ἀφ' οὗ ἐφονεύθησαν δύο ἐκ τῶν ἀνδρῶν του, ἐτράπη εἰς φυγὴν ἐγκαταλεῖψαν πολλὰ ἐφόδια. Τὴν ἑπομένην 24ην Μαΐου, ἡ ἰδία δύναμις τοῦ Σταθμοῦ Δραπανιᾶ, μετὰ τῶν ὁπλισθέντων χωρικῶν, προσέβαλεν εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ὁδεύουσαν ἰσχυρὰν γερμανικὴν φάλαγγα, τὴν ὁποίαν διέλυσε μὲ πολλὰς ἀπωλείας, ἐφονεύθη δὲ τότε καὶ ὁ χωροφύλαξ Δ. Πατεράκης.

Εἰς τὴν πόλιν τῶν Χανίων οἱ ἀδιάκοποι βομβαρδισμοὶ εἶχον ἐπιφέρει φοβερὰς καταστροφὰς καὶ παραλύσει πᾶσαν κίνησιν. Τὸ σύνολον σχεδὸν τοῦ πληθυσμοῦ εἶχεν ἐγκαταλείψει ἐν ἐξάλλῳ καταστάσει τὴν πόλιν καὶ τραπῇ πρὸς συνοικισμοὺς τῆς ὑπαίθρου ἢ ὀρεινὰ χωρία. Οἱ ἄνδρες τῶν ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς Χανίων ἠγωνίζοντο νὰ διατηρήσουν κάποιαν τάξιν ἐντὸς τῆς πόλεως, εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς ὁποίας ἐμαίνοντο αἱ πυρκαϊαὶ καὶ ἀντήχουν συνταρακτικαὶ αἱ οἰμωγαὶ τῶν τραυματιζομένων, τῶν καταπλακουμένων ὑπὸ τὰ ἐρείπια κρημνιζομένων οἰκιῶν καὶ τῶν στερουμένων τοῦ παντός, ἀκόμη καὶ ἄρτου καὶ ὕδατος. Ἐκτὸς δὲ τῆς περιθάλψεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς ἀσφαλείας, εἶχον καὶ τὴν φροντίδα φρουρήσεως αἰχμαλώτων Γερμανῶν κρατουμένων ἐν τοῖς κρατητηρίοις τοῦ Β' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, τῆς φρουρήσεως τῶν Φυλακῶν καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως τοῦ στρατοπέδου 15.000 Ἰταλῶν αἰχμαλώτων, οἱ ὁποῖοι, ὅσον προσήγγιζον οἱ Γερμανοὶ ἀπεθρασύνοντο καὶ ἀπετέλουν σοβαρὸν κίνδυνον. Τὴν 27ην Μαΐου τὰ τελευταῖα στρατιωτικὰ τμήματα τῆς περιοχῆς ἀπεσύρθησαν καὶ οἱ Γερμανοὶ εἰσέδυον εἰς τὴν πόλιν τῶν Χανίων ἄνευ ἀντιστάσεως. Ἡ ἐν Χανίοις ἐφεδρικὴ δύναμις Χωροφυλακῆς καὶ μετὰ τὴν μετακίνησιν τῆς Ἀνωτέρας Στρατιωτικῆς Διοικήσεως τὴν 25ην Μαΐου ἀπὸ Χανίων εἰς Νεροκούρου, παρέμεινε τελευταία εἰς τὴν πόλιν. Ἀπεχώρησεν ἐν πολεμικῇ τάξει, ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Ἐμμ. Ὀρφανουδάκην, πλὴν μικρᾶς δυνάμεως ὑπὸ τὸν ὑπενωμοτάρχην Ἀλεξίου Ν., δια-

ταχθείσης νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν πόλιν διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, ἐν ᾧ οἱ Γερμανοὶ κατελάμβανον τὰ ἐναπομένοντα οἰκήματα, ὑπαχθεῖσα τακτικῶς ὑπὸ τὴν ἐν Νεροκούρῳ 1ην Στρατιωτικὴν Διοίκησιν. Ἕκαστος τῶν χωροφυλάκων εἶχε μόνον πέντε ἕως δέκα φυσίγγια δι' ὅπλον παλαιοῦ τύπου. Ἐπειδὴ τὴν ἑπομένην 28ην Μαΐου πᾶσα ὠργανωμένη ἀντίστασις ἐτερματίσθη, ἡ ἄνω δύναμις Χωροφυλακῆς ὥδευσε μέσῳ Λευκῶν Ὀρέων πρὸς Σφακιὰ δι' ἀναχώρησιν εἰς Μ. Ἀνατολήν, πλὴν δὲν ἐπρόλαβε νὰ φθάσῃ ἐγκαίρως, ἐπιστρέψασα καὶ πάλιν συγκεκροτημένη εἰς Χανιὰ μετά τινας ἡμέρας.

12. ΤΟ ΤΑΓΜΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ

Καὶ ἤδη εἰσερχόμεθα εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς περιοχῆς Ρεθύμνου, ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὸν ἀγῶνα ὡς πολεμικὸν πλέον σῶμα, ἡ δὲ πολεμικὴ δρᾶσίς της ἀποτελεῖ ἐποποιίαν, ἡ ὁποία θὰ τιμᾷ πάντοτε τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν. Ὡμιλήσαμεν ἀνωτέρω διὰ τὸ Τάγμα παραρτήματος Σχολῆς Χωροφυλακῆς συσταθὲν εἰς Κρήτην ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1941, κατὰ τὸ πλεῖστον δι' ἀποστολῆς ἐκ τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἀστρατεύτων καὶ ἀγυμνάστων νέων πρὸς ἐκγύμνασιν καὶ ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν διὰ τὸ ἔργον τοῦ χωροφύλακος, παρεθέσαμεν δὲ καὶ τὴν σύνθεσιν τούτου. Ἐκ τῶν ἕνδεκα, βαθμηδὸν δι' ἀποστολῆς νέων δοκίμων χωροφυλάκων ἐξ ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ συρροῆς πολλῶν ἐκ Κρήτης, σχηματισθέντων λόχων, μόνον οἱ ἓξ (1ος, 5ος, 7ος, 9ος, 10ος καὶ 11ος) εἶχον τὴν ἕδραν εἰς Ρέθυμνον, οἱ δὲ λοιποὶ πέντε εἶχον κατανεμηθῆ εἰς ἄλλας περιοχάς. Διοικητὴς τοῦ Τάγματος παραρτήματος Σχολῆς Ρεθύμνου εἶχεν ὁρισθῆ ὁ ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Ἰάκωβος Χανιώτης. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Χανιώτη ἦτο λίαν ἐπιτυχής, διότι ἐπρόκειτο περὶ ἀξιωματικοῦ γενναίου, ἱκανοῦ, μὲ ἀρτίαν μόρφωσιν, γλωσσομαθοῦς καὶ ἀκμαίου πατριωτικοῦ φρονήματος. Ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ διοικηταὶ λόχων καὶ διμοιρῖται, ἂν καὶ νεαροὶ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ Χωροφυλακῆς, κατὰ τὸ πλεῖστον πρό τινος ἐξελθόντες τῶν Σχολῶν, ὅλως ἄγευστοι δὲ πολεμικῆς στρατιωτικῆς καταρτίσεως, ἐπέδειξαν ἀξιοθαύμαστα προσόντα στρατιωτικῆς ἱκανότητος, γενναιοψυχίας καὶ ἀποφάσεως θυσίας εἰς γραμμὴν πυρὸς χάριν τῆς Πατρίδος.

Ἡ συνολικὴ δύναμις τῶν εἰς τὴν περιοχὴν Ρεθύμνου ἓξ λόχων, μετὰ τῶν διοικητῶν καὶ τῶν ὑπασπιστῶν των, ἀπετελεῖτο ἐκ δεκατριῶν ἀξιωματικῶν καὶ 852 ὁπλιτῶν. Δι' ἕκαστον λόχον ὑπῆρχον μόνον δύο ἀξιωματικοί, ὁ μοίραρχος ἢ ὑπομοίραρχος διοικητὴς καὶ ὁ ἀνθυπομοίραρχος διμοιρίτης. Εἰς τὸν πρῶτον μάλιστα λόχον, ὁ ἐν ἀρχῇ διορισθεὶς διοικητὴς μοίραρχος Ν. Μιχαλόπουλος ὀλίγον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος ἀνέλαβεν ἄλλην ὑπηρεσίαν καὶ οὕτως ὁ διμοιρίτης ἀνθυπομοίραρχος Ν. Παναγιωτακόπουλος ἀνέλαβε καὶ διοικητὴς ὡς μόνος ἀξιωματικὸς τοῦ λόχου. Ἐνωμοτάρχαι ὑπῆρχον εἰς τὸ Τάγμα ἐλάχιστοι, καί τινες τῶν λόχων ἐστεροῦντο παντελῶς ὑπαξιωματικῶν.

Ὡς ἐλέχθη ἐν ἀρχῇ, οἱ ἄνδρες ἦσαν νεοσύλλεκτοι καὶ ἐντελῶς ἀπειροπόλεμοι· ἀρκετοὶ ἐξ αὐτῶν τότε διὰ πρώτην φορὰν ἐλάμβανον εἰς τὰς χεῖρας τυφέκιον, εἰς τὸν χειρισμὸν τοῦ ὁποίου δὲν εἶχον προλάβει νὰ ἀσκηθοῦν πλήρως καί τινες ἐξ αὐτῶν εἶχον ρίψει μόνον τρεῖς ἢ τέσσαρας δοκιμαστικὰς βολάς, λόγῳ φειδοῦς φυσιγγίων. Ἐστεροῦντο τελείως ἐπιμελητείας καὶ ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, τὰ δὲ μέσα ἀναγνωρίσεως, χρήσεως συνθημάτων, τηλεπικοινωνίας κλπ. ἦσαν εἰς αὐτοὺς ἄγνωστα. Ἐπιμένομεν εἰς τὰς παρατηρήσεις αὐτάς, διότι μόνον ὅταν ἔχῃ τις ὑπ' ὄψιν τὴν μικρὰν δύναμιν μετ' ἀτελεστάτης συνθέσεως, τὴν ἔλλειψιν πάσης πολεμικῆς προπαρασκευῆς καὶ τὴν πλήρη ἀνυπαρξίαν στοιχειωδῶν πολεμικῶν μέσων τοῦ Τάγματος τούτου Σχολῆς Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου, δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ δεόντως τὰ ὅσα ἐκπληκτικὰ καὶ ἀξιοθαύμαστα ἐπετέλεσεν, εἰς ἕνα ἐκ τῶν πλέον δεινῶν καὶ ἰδιοτύπων πολεμικῶν ἀγώνων ἐξ ὅσων ἀναφέρει ἡ ἱστορία.

Ὡς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τῆς Κρήτης, εἰς τὰς ὁποίας ἐπρόκειτο νὰ ριφθοῦν ἀλεξιπτωτισταί, καὶ εἰς τὴν περιοχὴν Ρεθύμνου προηγήθησαν τρομεροὶ καὶ ἀδιάκοποι βομβαρδισμοί, ἀρχίσαντες ὀκτὼ ὥρας βραδύτερον ἀπὸ ἐκείνους τῶν τομέων Μάλεμε-Χανίων-Ἡρακλείου, διότι τὰ γερμανικὰ ἀεροπλάνα δὲν ἐπήρκουν πρὸς συγχρονισμόν.

Ἡ πόλις ἐβομβαρδίζετο καὶ ἐμυδραλλιοβολεῖτο ἀδιακρίτως, πρὸς ἀποσύνθεσιν τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ κατάπτωσιν τοῦ ἠθικοῦ τοῦ πληθυσμοῦ. Ἦτο προφανὲς ὅτι θὰ ἀκολουθήσῃ πολεμικὴ δρᾶσις. Τὸ Τάγμα Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἦτο πολεμικὸν σῶμα, ἐτέθη ἐν συναγερμῷ, ἕτοιμον πρὸς δρᾶσιν ἐκεῖ ὅπου θὰ παρίστατο ἀνάγκη πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐχθροῦ.

13. Η ΠΡΩΤΗ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΝΙΚΑ ΤΟΥΣ ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΙΣΤΑΣ

Περὶ τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν ἤρχισαν νὰ πίπτουν οἱ ἀλεξιπτωτισταὶ εἰς τὰς ἀνατολικὰς καὶ εἰς ἀπόστασιν περίπου 8 χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς πόλεως περιοχάς, Μισίρια - Περιβόλια - Πηγὴ - Ἀεροδρόμιον. Ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος Χανιώτης, καλέσας τοὺς διοικητὰς τῶν λόχων, διέταξεν ἀντεπίθεσιν πρός, ἀντὶ πάσης θυσίας, παρεμπόδισιν εἰσόδου ἀλεξιπτωτιστῶν εἰς τὴν πόλιν. Πράγματι, αἱ προσγειούμεναι ὁμάδες τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχηγοὶ εἶχον εἰς χεῖρας σχεδιαγράμματα μὲ τοπογραφικὰς ἐνδείξεις, συνηνοῦντο μὲ κατεύθυνσιν πρὸς διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως, καὶ μὲ προφανῆ σκοπὸν τὴν κεραυνοβόλον, χωρὶς νὰ προλάβῃ νὰ ὀργανωθῇ ἀντίστασις, εἴσοδον εἰς αὐτήν. Πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, διὰ μεταγωγικῶν καὶ ἀνεμοπλάνων ἐρρίφθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀεροδρομίου, ἄνδρες, φάρμακα, πυρομαχικά, βαρέα ὅπλα πεζικοῦ καὶ μοτοσυκλέτται. Οὕτως ἐσχηματίσθησαν βαθμηδὸν ἰσχυραὶ φάλαγγες, στρέφουσαι τὰ πυκνὰ πυρά των πρὸς πᾶσαν πλευρὰν διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τυχὸν ἐνεδρευόντων ἀντιπάλων. Κατεύθυνσίς των ἦτο κυρίως τὸ χωρίον Περιβόλια, ὁπόθεν θὰ ἐπεχείρουν τὴν ἀπὸ διαφόρων σημείων ἔφοδον.

Τρεῖς λόχοι τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς, διετάχθησαν τότε νὰ κινηθοῦν πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐπερχομένου ἐχθροῦ καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ παρεμποδίσουν τὴν εἴσοδον ἀλεξιπτωτιστῶν εἰς τὴν πόλιν. Οἱ τρεῖς λόχοι, τῶν ὁποίων οἱ ἄνδρες ἐξώρμησαν μὲ κραυγὰς ἐνθουσιασμοῦ καὶ μὲ τὴν συνήθη τότε πολεμικὴν ἰαχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ «ἀέρα», ἐξώρμησαν ἀκάθεκτοι ἀκολουθούμενοι καὶ ἀπὸ πολίτας ὁπλισθέντας προχείρως. Ὁ εἷς λόχος ἐστράφη πρὸς τὸ ἐργοστάσιον ἐλαιουργίας «ΒΙΟ» (εἴσοδον εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς παραλίας). Ὁ δεύτερος ἔλαβε τὴν κεντρικὴν πρὸς Περιβόλια κατεύθυνσιν καὶ ὁ τρίτος ἐκινήθη δεξιώτερον πρὸς τὴν θέσιν τοῦ παρεκκλησίου Ἅγιος Γεώργιος. Τὰ σημεῖα αὐτὰ ἀμύνης εἶχον ἐπιλεγῆ καλῶς διότι, ὡς κατεδείχθη μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν μαχῶν, ἐκεῖθεν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἀποτελεσματικῶς ὁ ἐπερχόμενος κατὰ τῆς πόλεως ἐχθρός. Τέταρτος λόχος ἀνεπτύχθη εἰς τὰ ὕπερθεν τῆς πόλεως ὑψώματα, ἐν ᾧ πέμπτος παρέμεινεν ἐν ἐφεδρικῇ ἀναμονῇ εἰς τὸ προάστιον τοῦ Ρεθύμνου Ἀτσιπόπουλον. Προχείρως, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ἀγυμνάστων εἰσέτι, σχηματισθεὶς λόχος, ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν ἐντὸς τῆς πόλεως πρὸς βοήθειαν τῶν ἀνδρῶν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς διὰ τὴν μεταφορὰν καὶ περίθαλψιν τραυματιῶν, ταφὴν νεκρῶν καὶ ἐπαγρύπνησιν ἐπὶ τῶν ἐγκαταλειφθεισῶν περιουσιῶν τῶν κατοίκων.

Πράγματι, πρὸς διάσωσιν ἀπὸ τοὺς καταστρεπτικοὺς βομβαρδισμοὺς καὶ ἐπειδὴ ὑπῆρχε κίνδυνος αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις νὰ ἐπεκταθοῦν ἐντὸς τῆς πόλεως, πάντες οἱ ἄμαχοι κάτοικοι διετάχθησαν νὰ τὴν ἐγκαταλείψουν καὶ κατέφυγον εἰς σπήλαια τῶν γύρωθεν ὑψωμάτων ἢ εἰς γειτονικὰ χωρία. Ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ ἐπετράπη νὰ παραμείνουν ἐντὸς τῆς πόλεως μόνον οἱ ὁπλισθέντες ἄνδρες καὶ πολλαί, νεαραὶ ἰδίως γυναῖκες, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλαι ἔλαβον ὅπλα καὶ ἐνετάχθησαν εἰς μαχομένας ὁμάδας πολιτῶν καὶ χωροφυλάκων καὶ ἄλλαι ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν παρασκευὴν καὶ μεταφορὰν τροφῆς εἰς τοὺς μαχητὰς ἢ πρὸς περίθαλψιν τραυματιῶν.

Τὰ ἀνατολικῶς τῶν Περιβολίων ριφθέντα τμήματα ἀλεξιπτωτιστῶν ἐπετέθησαν πρῶτον ἐναντίον ἑνὸς στρατοπεδεύοντος ἐκεῖ Ἐμπέδου Τάγματος ἐκ νεοσυλλέκτων, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀόπλων, τὸ ὁποῖον καὶ διέλυσαν αἰχμαλωτίζοντες ἢ φονεύοντες ὅσους δὲν ἐπρόλαβον νὰ διαφύγουν. Κατόπιν κατέλαβον τὰ Περιβόλια καὶ τὰ Καστελλάκια, ὁπόθεν ἐξώρμησαν κατὰ μικρὰς φάλαγγας πρὸς τὸ Ρέθυμνον. Κατ' ἀρχὰς ἡ πορεία των, λόγῳ τῶν πρώτων εὐκόλων ἐπιτυχιῶν των, ἦτο μᾶλλον θριαμβευτική. Δεδομένου ὅτι τὰ στρατιωτικὰ τμήματα εἶχον στραφῆ πρὸς τὸ ἀεροδρόμιον ἢ ἐμάχοντο εἰς ἄλλα σημεῖα, δὲν ἐφαντάζοντο ὅτι θὰ προσκρούσουν εἰς σοβαρὰν ἀντίστασιν, ἕως ὅτου εἰσέλθουν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ρεθύμνου. Οὕτως, αἰφνιδιάσθησαν ὅταν, πλησιάσαντες εἰς τὰς παρὰ τὰς παρυφὰς τῆς πόλεως θέσεις, προσέκρουσαν εἰς τούς, μὲ ἐκπληκτικὴν ψυχραιμίαν καὶ ταχύτητα, τρέχοντας ἀπὸ τῆς πόλεως χωροφύλακας τῶν τριῶν λόχων, οἱ ὁποῖοι ἐξαπέλυσαν πυρὰ ὁμαδόν. Συγχρόνως, ἤρχισαν νὰ βάλλουν κατ' αὐτῶν τὰ ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ φρουρίου ἐστημένα μοναδικὰ πολυβόλα. Οἱ πλεῖστοι, καταληφθέντες ὑπὸ πανικοῦ, ὑπεχώρησαν, ἀναζητοῦντες σωτηρίαν ὄπισθεν βράχων ἢ θάμνων. Ἄλλοι ἔσπευσαν πρὸς τὸ ἀνυπεράσπιστον ἐργοστάσιον ἐλαιουργίας «ΒΙΟ» καί, ὀχυρωθέντες ἐντὸς τοῦ περιβόλου τούτου, ἐτέθησαν ἐν τάξει ἀμύνης, ἐκπέμποντες ἀπεγνωσμένως διὰ τῶν φορητῶν σταθμῶν των σήματα πρὸς ἀποστολὴν ἐπικουριῶν. Τρεῖς ἀλεξιπτωτισταὶ ἐρρίφθησαν κατ' εὐθεῖαν ἐντὸς τοῦ ἐργοστασίου. Κατὰ τὸ σύστημα τὸ ὁποῖον ἐφήρμοσαν καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα διεξαγωγῆς τῆς Μάχης τῆς Κρήτης καὶ τὸ ὁποῖον φαίνεται εἶχε προγραμματισθῆ ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Στρατηγείου, ἂν καὶ ἀντικείμενον πρὸς πάντα νόμον διεθνοῦς δικαίου καὶ ἠθικῆς πρὸς διεξαγωγὴν πολέμου, συνεκέντρωσαν πάντας τοὺς ἐν τῷ ἐργοστασίῳ εὑρεθέντας ἢ ἔξωθεν συνταχθέντας ἀμάχους, τοὺς ὁποίους ἐχρησιμοποίουν ὡς προμαχῶνας.

Ὑπομοίραρχος Νικόλαος Ἰω. Χλεμπογιάννης. Ἐφονεύθη τὴν 20-5-1941, παρὰ τὸ ἐργοστάσιον «ΒΙΟ», ἡρωικῶς μαχόμενος ἐναντίον τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, προελαύνων μὲ τὸ περίστροφον ἀνὰ χεῖρας ἐπικεφαλῆς ὁμάδος χωροφυλάκων.

Οἱ χωροφύλακες, μολονότι ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ βάλλουν μετὰ μεγάλης προσοχῆς, διὰ νὰ μὴ φονεύσουν τοὺς ἐγκλεισθέντας ἀμάχους (πολλοὶ τούτων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μάχης καὶ ἐπωφελούμενοι τῶν συνεχῶν μετακινήσεων τῶν ἐντὸς τοῦ ἐργοστασίου ἀμυνομένων ἀλεξιπτωτιστῶν ἠδυνήθησαν νὰ διαφύγουν), ἐπετέθησαν ἀκάθεκτοι πρὸς κατάληψιν τοῦ ἐργοστασίου. Ἡ μάχη διήρκεσε τρεῖς ολοκλήρους ὥρας. Ὅλαι αἱ ἐπίσημοι στρατιωτικαὶ ἐκθέσεις συμφωνοῦν ὅτι οἱ χωροφύλακες, ἂν καὶ ὅλως διόλου ἀπαράσκευοι διὰ πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, ἐπολέμησαν μὲ μοναδικὸν πεῖσμα καὶ ἀπαράμιλλον γενναιοψυχίαν, ἀψηφοῦντες τὸν κίνδυνον, περισφίγγοντες ὁλονὲν τὸ ἐργοστάσιον, βάλλοντες ἀδιακόπως καὶ ἀναρριχώμενοι εἰς ὑψηλὰ σημεῖα πρὸς ἐπιτυχίαν στόχων. Τελικῶς, ἡ κρατερὰ ἀντίστασις τῶν ἐγκλείστων ἐκάμφθη καὶ τρεῖς χωροφύλακες μεθ' ἑνὸς ἀνθυπασπιστοῦ ἐπήδησαν ἐντὸς τοῦ ἐργοστασίου. Ὅσοι Γερμανοὶ δὲν εἶχον φονευθῆ, ἀνεζήτησαν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς καὶ τρεῖς ᾐχμαλωτίσθησαν. Ἐγκατέλειψαν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης 2 ὅλμους, ἓν ἀντιαρματικόν, 2 μυδραλλιοβόλα καὶ πολλὰ πυρομαχικά, ἐξαιρετικῶς πολύτιμα διὰ τοὺς στερουμένους παντὸς πολεμικοῦ ἐφοδίου ὑπερασπιστάς.

Ἡ πρώτη αὐτὴ ἐπιτυχία νεαρῶν χωροφυλάκων, ὡπλισμένων μὲ τυφέκια, ἐναντίον ἀλεξιπτωτιστῶν ἠσκημένων εἰς μάχας καὶ ὡπλισμένων μὲ ὁπλοπολυβόλα καὶ μυδραλλιοβόλα, ἐκίνησε τὸν γενικὸν ἐνθουσιασμόν, ἀνεπτέρωσε τὸ φρόνημα καὶ ἑδραίωσε πεποίθησιν διὰ τὴν νίκην. Ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, οἱ λόχοι Χωροφυλακῆς βοηθούμενοι ἀπὸ τοὺς πολίτας ἐξώρμησαν κατὰ τῶν ἐπερχομένων Γερμανῶν, οἱ ὁποῖοι συνεχῶς ἐνισχύοντο ἀπὸ νέους πίπτοντας ἀλεξιπτωτιστάς. Ἀπτόητοι καὶ ἐνθουσιώδεις οἱ χωροφύλακες, προηγουμένων τῶν ἀξιωματικῶν, ἐφορμοῦν πρὸς ἐξόντωσιν ἢ ἀπώθησιν τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνακύπτουν κατὰ μικρὰς ὁμάδας πανταχόθεν, εἰς μάτην ἀγωνιζόμενοι νὰ καταβάλουν τὴν ἀντίστασιν καὶ νὰ προχωρήσουν πρὸς Ρέθυμνον. Τελικῶς, μετὰ πεισματώδη ἀγῶνα καὶ κατόπιν πολλῶν ἀπωλειῶν, ἐπερχομένου καὶ τοῦ σκότους τὸ ὁποῖον παρημπόδιζε τὰς κινήσεις των ἐπὶ ἀνωμάλου καὶ βρίθοντος ἀπὸ ὑπερασπιστὰς ἐδάφους, οἱ ἀλεξιπτωτισταὶ ἀναγκάζονται νὰ ὑποχωρήσουν πρὸς Περιβόλια. Ἄλλοι ὀχυροῦνται εἰς τὸ ἐπὶ λόφου ἐρημοκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὁπόθεν διεξάγουν ἀπεγνωσμένον ἀγῶνα.

Ἐπῆλθεν ἡ νὺξ καὶ ἡ μάχη διεκόπη. Τὸ Στρατηγεῖον, ἐκ φόβου μήπως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς πέσουν ἀλεξιπτωτισταὶ ὄπισθέν των καὶ οὕτως εὑρεθοῦν τὴν πρωΐαν ἐντὸς δύο πυρῶν, διέταξε τὰ προκεχωρημένα τμήματα τῆς Χωροφυλακῆς νὰ συμπτυχθοῦν εἰς κατάλληλα σημεῖα μερικὰς ἑκατοντάδας μέτρα ὄπισθεν. Ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος Χανιώτης, ὁ ὁποῖος παρηκολούθει ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς ἐπιχειρήσεις, ἀπευθύνων διαταγὰς καὶ ἐμψυχώνων τὰ τμήματα, ὑπεστήριξεν ὅτι ἂν οἱ λόχοι Χωροφυλακῆς ἀφήνοντο ἐλεύθεροι νὰ συνεχίσουν ἐν τῇ μέθῃ τῆς νίκης καὶ μὲ τὴν ἰδίαν μαχητικὴν ὁρμὴν τὴν προέλασίν των κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς καὶ μάλιστα εἰς ἐδάφη τὰ ὁποῖα ἐγνώριζον καλῶς, οἱ Γερμανοὶ θὰ ἐξηναγκάζοντο νὰ ἐγκαταλείψουν ἐσπευσμένως τὰ Περιβόλια καὶ τὸν Ἅγιον Γεώργιον ἢ θὰ ἐξοντώνοντο ὁλοσχερῶς καὶ θὰ ἔπιπτεν ὅλον τὸ σημαντικὸν ὑλικόν των εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, οἱ λόχοι Χωροφυλακῆς θὰ παρέμενον κύριοι ὅλης τῆς περιοχῆς καὶ δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἄμεσος κίνδυνος διὰ τὸ Ρέθυμνον. Τὰς αὐτὰς ἀντιρρήσεις διετύπωσαν καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς. Παρὰ ταῦτα, ἐπεκράτησεν ἡ ἄποψις τοῦ Στρατηγείου καὶ οἱ λόχοι Χωροφυλακῆς ἠπράκτησαν κατὰ τὴν νύκτα, συμπτυχθέντες εἰς τὰ ὑποδειχθέντα σημεῖα.

Οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς ἀναδιωργανώθησαν, δεχθέντες καὶ ἄλλας ἐνισχύσεις. Πρὸς ἐκδίκησιν διὰ τὴν ἧτταν των καὶ τὰς ἀπωλείας των, συνεκέντρωσαν βιαίως τὰ συλληφθέντα εἰς Περιβόλια καὶ πλησίον περιοχὰς γυναικόπαιδα, τὰ ὁποῖα ὑπέβαλον εἰς κακοποιήσεις καὶ βασανιστικὰς ἀγγαρείας, ἐξετέλεσαν δὲ καὶ περὶ τὰ 40 ἄτομα. Ἀλλ' αἱ ἀπώλειαι των ἦσαν σημαντικαὶ εἰς ὅλην τὴν περιοχὴν Ρεθύμνου μετὰ τοῦ ἀεροδρομίου, ὅπου ἕδρων Αὐστραλιαναὶ δυνάμεις. Ἐκ τῆς ὅλης καὶ πλέον ἐπι-

λέκτου δυνάμεως τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν εἶχον τεθῆ ἐκτὸς μάχης 1277, ἐκ τῶν ὁποίων 762 ἦσαν νεκροὶ καὶ 315 τραυματίαι. Εἶχον συλληφθῆ ἄνω τῶν 200 αἰχμάλωτοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ αὐτὸς ὁ διοικητὴς συνταγματάρχης Στούαρτ.

Ἀλλ' ἡ μεγάλη τιμή, ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀνῆκεν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀμάχους καὶ στοιχειωδῶς ὡπλισμένους νεαροὺς χωροφύλακας, οἱ ὁποῖοι παλαίοντες κατὰ τοῦ ἐκλεκτοτέρου καὶ μετὰ τελείου ὁπλισμοῦ σώματος τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ, τὸ ἔτρεψαν εἰς φυγήν, φονεύσαντες περὶ τοὺς ἑκατὸν καὶ αἰχμαλωτίσαντες ἄνω τῆς δεκάδος, ἐν ᾧ πλούσια ἦσαν τὰ περιελθόντα εἰς χεῖράς των μυδραλλιοβόλα, ὁπλοπολυβόλα, φυσίγγια καὶ ἄλλο πολεμικὸν ὑλικόν. Τοῦτο δὲν κατέπληξε μόνον τοὺς Γερμανούς, ἀλλὰ καὶ τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνέμενε τόσον λαμπρὰν νίκην ἐκ μέρους νεαρῶν καὶ ἀγυμνάστων χωροφυλάκων.

Εἶχεν ὅμως, κατὰ τὸν ἡρωικὸν αὐτὸν ἀγῶνα τῆς πρώτης ἡμέρας, τὰς ὀδυνηρὰς ἀπωλείας του καὶ τὸ Τάγμα Χωροφυλακῆς. Ἐφονεύθη ὁ ἀνθυπομοίραρχος τοῦ 10ου Λόχου Νικ. Χλεμπογιάννης, ἡρωικῶς μαχόμενος παρὰ τὸ ἐργοστάσιον «ΒΙΟ», προελαύνων μὲ τὸ πιστόλιον εἰς χεῖρας ἐπὶ κεφαλῆς ὁμάδος χωροφυλάκων. Ἐφονεύθησαν ἐπίσης πλησίον του ὁ ὑπενωμοτάρχης Κωνστ. Λαμπρόπουλος καὶ ὁ χωροφύλαξ Ἠλ. Γιαννάκης. Κατὰ τὰς μάχας τῆς πρώτης ἡμέρας, ἐπίσης, ἐτραυματίσθησαν οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Βασ. Τραϊφόρος διοικητὴς τοῦ 5ου Λόχου καὶ Νικ. Πρόκος διμοιρίτης τοῦ 9ου Λόχου. Ἐπίσης ἐφονεύθησαν εἷς ἀκόμη ὑπενωμοτάρχης καὶ 20 χωροφύλακες καὶ ἐτραυματίσθησαν περὶ τοὺς 30 ἄλλοι.

14. Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΗΜΕΡΑ
ΤΟ ΤΑΓΜΑ ΑΝΤΕΠΙΤΙΘΕΤΑΙ ΣΦΟΔΡΩΣ

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, οἱ Γερμανοί, οἱ ὁποῖοι ἔφερον βαρέως τὴν ἐκ τῆς ἀπροσδοκήτου ἀντιστάσεως χωροφυλάκων καὶ πολιτῶν ἀποτυχίαν των εἰς τὴν πιστευομένην εὔκολον ἐπιχείρησιν καταλήψεως τοῦ Ρεθύμνου, ἔτι δὲ βαρύτερον ᾐσθάνθησαν τὰς ἀπωλείας τὰς ὁποίας ὑπέστησαν, προητοιμάζοντο δραστηρίως διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς ἑπομένης. Ἡ γερμανικὴ ἀεροπορία εἶχεν ἐντολὴν νὰ δράσῃ μὲ ὅλας της τὰς δυνάμεις ἀδιακόπως καὶ ἀνηλεῶς διὰ νὰ ἐπικουρήσῃ τὴν πολεμικὴν ἐπιχείρησιν τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν πρὸς κατάληψιν τοῦ Ρεθύμνου.

Ἀπὸ τῆς 5ης πρωινῆς τῆς 21ης Μαΐου τὰ ἀεροπλάνα, ἐπερχόμενα συνεχῶς κατὰ πυκνὰ κύματα, καλύπτουν τὸν ὁρίζοντα ρίπτοντα ἐντὸς τῆς πόλεως ὡς καὶ εἰς τοὺς γύρωθεν λόφους, ὅπου ὑποπτεύοντο στρατοπαιδεύσεις ἀμύνης, βόμβας μεγάλου διαμετρήματος, αἱ ὁποῖαι συνέτριβον ἐκ θεμελίων τὰ κτίρια καὶ προεκάλουν μεγάλας πυρκαϊάς. Τὰ «Στούκας», μὲ καθέτους ἐφορμήσεις, ἐβομβάρδιζον καὶ κατόπιν ἀπὸ χαμηλοῦ ὕψους ἐπολυβόλουν ὁπουδήποτε ἄνευ διακρίσεως, ἀκόμη καὶ τὰ πλήρη τραυματιῶν νοσοκομεῖα. Σχεδὸν πάντα τὰ δημόσια κτίρια, συμπεριλαμβανομένου καὶ ἐκείνου τῆς Διοικήσεως τοῦ Τάγματος, εἶχον καταρρεύσει. Εἰς τὸ καταρρεῦσαν κτίριον τοῦ Τάγματος κατεπλακώθησαν 26 μαθηταὶ χωροφύλακες, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον 9 διεσώθησαν. Οἱ βομβαρδισμοὶ συνεχίζοντο ἀπὸ τῆς χαραυγῆς μέχρι τῆς νυκτὸς χωρὶς ἀνάπαυλαν στιγμῆς, προφανῶς διὰ νὰ συντριβῇ τελείως ὄχι μόνον κάθε μέσον ἀντιστάσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ ἠθικὸν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν μαχητῶν.

Ἡ πόλις τοῦ Ρεθύμνου ἔχει μεταβληθῆ εἰς κόλασιν πυρός. Αἱ φλόγες ὑψοῦνται πρὸς τὸν ὁρίζοντα περιβαλλόμεναι ἀπὸ μαῦρα νέφη καπνοῦ, ἐνῷ ἀπὸ τὰ καπνίζοντα ἐρείπια οἱ διασωζόμενοι προβάλλουν εἰς κατάστασιν παραφροσύνης, ἀναζητοῦντες ὁπουδήποτε σωτηρίαν. Οἱ ἀδιάκοποι φοβεροὶ βόμβοι τῶν χαμηλῶς ἱπταμένων ἀεροπλάνων, τῶν ἐκρηγνυομένων βλημάτων καὶ τῶν πολυβολισμῶν, παραλύουν κυριολεκτικῶς τὰ νεῦρα καὶ ἀπονεκρώνουν πᾶσαν κίνησιν.

Παρὰ ταῦτα, οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς πόλεως χωροφύλακες τοῦ Τάγματος καὶ οἱ συμπολεμοῦντες μετ' αὐτῶν πολῖται, δὲν κάμπτονται.

Ἀντὶ νὰ ἀναμένουν εἰς τὰς θέσεις των τὴν ἐπίθεσιν τῶν ὠχυρωμένων εἰς Περιβόλια, Ἅγιον Γεώργιον καὶ Καστελλάκια Γερμανῶν, ἐπιτίθενται αὐτοί. Τὴν χαραυγήν, ὀλίγον μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν βομβαρδισμῶν, δίδεται τὸ σύνθημα εἰς τοὺς λόχους Χωροφυλακῆς πρὸς γενικὴν ἐξόρμησιν. Οἱ Γερμανοὶ ἀμύνονται κρατερῶς καὶ λαμβάνοντες ἐνισχύσεις ἀνασυντάσσουν τὰς δυνάμεις των πρὸς ἀντεπίθεσιν. Οἱ διοικηταὶ καὶ διμοιρῖται τῶν λόχων προπορεύονται μὲ τὸ περίστροφον εἰς χεῖρας, ἐνθαρρύνοντες τοὺς χωροφύλακας καὶ ὁπλοφόρους πολίτας, οἱ ὁποῖοι προχωροῦν ἐκβάλλοντες συνεχῶς τὴν πολεμικὴν κραυγὴν «ἀέρα». Εἰς τὰ περὶ τὸν Ἅγιον Γεώργιον ὑψώματα, ὅπου χωροφύλακες καὶ ἀλεξιπτωτισταὶ μάχονται στῆθος πρὸς στῆθος, καὶ εἰς τὰ Περιβόλια ὅπου ὁ ἀγὼν διεξάγεται ἐντὸς τοῦ χωρίου, ἐπικρατεῖ τοιαύτη σύγχυσις, ὥστε τὰ γερμανικὰ ἀεροπλάνα, ἀδυνατοῦντα νὰ ἐπισημάνουν θέσεις Γερ-

Ἅγιος Γεώργιος Περιβολίων Ρεθύμνου. Πέριξ τοῦ ὑψώματος τούτου συνήφθησαν αἱ αἱματηρότεραι συγκρούσεις, μεταξὺ Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν Μάχην τῆς Κρήτης, 20 - 29 Μαΐου 1941. Αἱ ἀπώλειαι τὰς ὁποίας προεκάλεσαν οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τοὺς Γερμανοὺς ἀλεξιπτωτιστάς, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς μάχης, ἦσαν τρομακτικαί.

μανῶν καὶ Ἑλλήνων καὶ φοβούμενα μήπως βομβαρδίσουν ἰδικά των τμήματα, καταδικάζονται εἰς ἀπραξίαν.

Ὁ 1ος λόχος ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Ν. Παναγιωτακόπουλον, κατόπιν σφοδρᾶς ἐπιθέσεως καὶ πολυώρου σκληρᾶς πάλης, ἐπιτυγχάνει νὰ ἀνακαταλάβη τὰς ὀχυρὰς θέσεις τῶν ὑψωμάτων «Καστελλάκια», ἐκ τῶν ὁποίων, κατόπιν κρατεροῦ ἀγῶνος, οἱ Γερμανοὶ ἀναγκάζονται νὰ ἀποχωρήσουν μὲ μεγάλας ἀπωλείας καὶ ἐγκαταλείποντες πολλὰ ἐφόδια. Ἡ ἐπιτυχία αὐτή, γενομένη εὐθὺς γνωστὴ ἀπὸ νέους καὶ νεάνιδας, οἱ ὁποῖοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πολεμικοῦ πανδαιμονίου, ἕρποντες ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ νὰ μὴ γίνωνται ἀντιληπτοί, ἐχρησίμευον ὡς σύνδεσμοι τῶν λόχων, μεταφέροντες πληροφορίας, τρόφιμα καὶ νερό, ἐνεθάρρυνε τοὺς μαχητὰς πρὸς ἀγῶνα τελικῆς νίκης.

Εὐφυεῖς χωροφύλακες ἀντελήφθησαν ὅτι οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὰς πτήσεις τῶν ἀεροπλάνων ἐξέπεμπον φωτεινὰ σήματα, ἀφ' ἑνὸς πρὸς ἐπισήμανσιν τῶν θέσεών των, ἀφ' ἑτέρου πρὸς ρίψιν ἐφοδίων. Οἱ χωροφύλακες κατώρθωσαν νὰ ἐπαναλάβουν ταῦτα κατὰ τὰς ὕπερθέν των πτήσεις τῶν ἀεροπλάνων, τὰ ὁποῖα παραπλανηθέντα ὄχι μόνον δὲν προέβησαν εἰς βομβαρδισμοὺς καὶ μυδραλλιοβολισμούς, ἀλλ' ἔρριψαν καὶ ἐφόδια ἐξαιρετικῶς πολύτιμα διὰ τοὺς στερουμένους τοῦ παντὸς Ἕλληνας. Ἰδιαιτέρως πολύτιμα ἦσαν τὰ ριφθέντα κιβώτια φυσιγγίων, τῶν ὁποίων ὑπῆρχε πλήρης ἔλλειψις καὶ μὲ τὰ ὁποῖα ἐφωδιάσθησαν χωροφύλακες καὶ πολῖται. Τὸ τέχνασμα ἐπανελήφθη καὶ κατὰ τὰς ἑπομένας ἡμέρας, ἕως ὅτου ἔπαυσε νὰ ἐπιτυγχάνη, προφανῶς τῶν ἀεροπλάνων ἐνημερωθέντων καλύτερον περὶ τῶν θέσεων τῶν ἀντιπάλων.

Ἐπῆλθεν ἡ νὺξ καὶ τῆς δευτέρας ἡμέρας καὶ οἱ ἡρωικοὶ χωροφύλακες, μαχόμενοι μὲ τὰ τυφέκιά των ἐναντίον τῶν φοβερωτέρων πολεμιστῶν τῆς Γερμανίας, τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, θεριζόμενοι ἀπὸ τὰς βόμβας, τοὺς μυδραλλιοβολισμοὺς καὶ τὰς χειροβομβίδας, στερούμενοι ἐπαρκοῦς τροφῆς καὶ ὕδατος, ὄχι μόνον ἐκράτησαν, ἀλλὰ καὶ ἐβελτίωσαν τὰς θέσεις των. Εἶχον φονευθῆ δεκατέσσαρες χωροφύλακες καὶ ἀρκετοὶ ἐτραυματίσθησαν. Ἀλλ' αἱ ἀπώλειαι τῶν Γερμανῶν ἦσαν πολὺ μεγαλύτεραι.

Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς καὶ τῶν μετ' αὐτῶν συμπολεμούντων πολιτῶν ἦτο ἄριστον καὶ πάντες ἦσαν ψυχικῶς παρεσκευα-

σμένοι πρὸς συνέχισιν ἑνὸς ὁσονδήποτε σκληροῦ ἀγῶνος μέχρι τῆς ἐξοντώσεως τῶν ἐπιδρομέων. Ἐν τούτοις, ἡ ἔλλειψις πυρομαχικῶν καθίστα ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν προβληματικὴν τὴν συνέχισιν τοῦ ἀγῶνος, διότι τὰ περιπίπτοντα εἰς χεῖρας τῶν ἀγωνιστῶν λάφυρα, ἐξηντλοῦντο ταχέως, λόγῳ ἀδιακόπου χρήσεως τῶν ὅπλων, ἦτο δὲ προφανὲς ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διεξαχθῇ ὁ ἀγὼν μὲ μόνην τὴν ἐλπίδα νέων λαφύρων. Ἀλλὰ δεινότερον καὶ ἀμεσώτερον πρόβλημα ἦτο ἡ σχεδὸν πλήρης ἔλλειψις τροφῆς καὶ ὕδατος. Κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ διοικητοῦ τοῦ Τάγματος «οἱ ἄνδρες ἐμάχοντο νήστεις καὶ διψασμένοι». Ἡ μικρὰ ἀποθήκη τροφίμων τοῦ Τάγματος εἰς Ρέθυμνον εἶχε καταστραφῆ ἐντελῶς ἐκ τῶν βομβαρδισμῶν. Καὶ ἂν ἐξευρίσκετο ἄλευρον, ἦτο ἀδύνατον νὰ κατασκευασθῇ ἄρτος, διότι ἀρτοποιεῖα καὶ οἰκίαι εἶχον καταστραφῆ. Πᾶσα ἐπαφὴ μετὰ τῶν μαχομένων εἰς τὰ πλησιέστερα σημεῖα Συμμαχικῶν καὶ Ἑλληνικῶν δυνάμεων εἶχε διακοπῆ, διότι εἶχον παρεντεθῆ ἀλεξιπτωτισταί. Συσκευαὶ ἀσυρμάτου δὲν ὑπῆρχον πρὸς ραδιοτηλεφωνικὴν ἐπικοινωνίαν.

Ὁ διοικητὴς Χανιώτης, εἰς μίαν ἀπεγνωσμένην προσπάθειαν νὰ ἐπιτύχῃ ἐπαφὴν μετὰ δύο αὐστραλιανῶν ταγμάτων, μαχομένων πρὸς τὴν περιοχὴν Πλατανιῶν, ἀπέστειλε δύο ἀγγελιαφόρους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἐφονεύθη καὶ ὁ ἕτερος ᾐχμαλωτίσθη. Καὶ οἱ δυστυχεῖς ὑπερασπισταὶ τοῦ πατρίου ἐδάφους καὶ τῆς ἑλληνικῆς τιμῆς χωροφύλακες, ἠρκοῦντο νὰ δαμάζουν τὴν πεῖναν καὶ δίψαν των μὲ ὀλίγα ψιχία ἄρτου καὶ ὀλίγας σταγόνας ὕδατος, ποὺ κατώρθωνον νὰ προσκομίσουν μὲ χίλια βάσανα εἰς τὰς γραμμάς των νέοι καὶ νέαι, περιπλανώμενοι πρὸς ἐξεύρεσίν των ἀνὰ τὰ χωρία καὶ τοὺς συνοικισμοὺς τῆς ὑπαίθρου.

15. Ο ΑΓΩΝ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ ΚΡΑΤΕΡΑ ΑΜΥΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς ἐπομένης, 22 Μαΐου, τρίτης ἡμέρας τοῦ ἀγῶνος, οἱ βομβαρδισμοὶ καὶ αἱ μυδραλλιοβολήσεις ἐπανελήφθησαν μὲ τὴν ἰδίαν ἔντασιν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ρεθύμνου καὶ τὰ περίχωρά της, ὅπου δὲν ἔμενε πλέον τίποτε εἰς τὴν θέσιν του. Ὁ νομάρχης Ρεθύμνου Γ. Τσαγρῆς καὶ ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς ἀντισυνταγματάρχης Στ. Μανιουδάκης, συσκεπτόμενοι ἐντὸς τοῦ Ὑποκαταστήματος Ἐθνικῆς Τραπέζης, βομβαρδισθέντος, ἐφονεύθησαν. Τὴν διοίκησιν τῆς πόλεως μετὰ τῆς παραμεινάσης ἐξ 100, κατὰ τὸ πλεῖστον δοκίμων, χωροφυλάκων δυνάμεως, ἀνέλαβεν ὁ μοίραρχος Χαλκιαδάκης. Μία βόμβα, πλήξασα ὄρυγμα εἰς τὰς παρυφὰς τῆς πόλεως, ἐφόνευσε δύο ὑπαξιωματικοὺς καὶ 14 χωροφύλακας καὶ ἐτραυμάτισεν ἐλαφρῶς τὸν διοικητὴν τοῦ Τάγματος ταγματάρχην Χανιώτην.

Ἐν ᾧ οἱ χωροφύλακες ἀποδεκατισμένοι, καταπεπονημένοι μὲ ἐλάχιστα ἐφόδια καὶ νήστεις, ἀνέμενον μὲ ἀκμαῖον ἠθικὸν τὴν ἀνατολὴν τῆς ἡμέρας πρὸς νέον ἀγῶνα, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς οἱ Γερμανοὶ ἀλεξιπτωτισταὶ λαμβάνουν νέας ἐνισχύσεις καὶ ἀνεφοδιάζονται μὲ πάσης φύσεως ὑλικόν. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν βομβαρδισμῶν ἐξορμοῦν πρὸς γενικὴν ἐπίθεσιν. Ἀλλ' οἱ λόχοι Χωροφυλακῆς ἀμύνονται κρατερῶς καὶ κατορθώνουν νὰ διατηροῦν τὰς θέσεις των. Περὶ τὴν μεσημβρίαν οἱ Γερμανοὶ ἐπιχειροῦν λυσσώδη ἔφοδον, μὲ προφανῆ σκοπὸν νὰ ἐκτοπίσουν τοὺς χωροφύλακας ἀπὸ τὰς ὀχυρὰς θέσεις των, ὥστε νὰ ἔχουν ἀνοικτοὺς τοὺς δρόμους πρὸς Ρέθυμνον. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἔφοδος αὐτή, στοιχίσασα πολλὰς ἀπωλείας, παραμένει ἄνευ ἀποτελέσματος. Στρέφονται μὲ ἰδιαίτερον πεῖσμα πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ ἐργοστασίου «ΒΙΟ», ὅπου θὰ ἠδύναντο νὰ ὀχυρωθοῦν ἀσφαλέστερον πρὸς ἀνασύνταξιν, διὰ νὰ ἐξορμήσουν πρὸς τὴν πόλιν. Ἀλλ' ἀναγκάζονται τελικῶς νὰ συμπτυχθοῦν μὲ πολλὰς ἀπωλείας.

Ἀντισυνταγματάρχης Στυλιανὸς Μανιουδάκης, διοικητὴς Χωροφυλακῆς Ρεθύμνης. Ἐφονεύθη εἰς Ρέθυμνον τὴν 22-5-1941 ἐκ τῶν βομβαρδισμῶν τῶν γερμανικῶν ἀεροπλάνων, καθ' ἣν στιγμὴν συνεσκέπτετο εἰς τὸ Ὑποκατάστημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης μετὰ τοῦ νομάρχου Γ. Τσαγρῆ, φονευθέντος ἐπίσης.

Περιοχὴ τοῦ ἐργοστασίου «ΒΙΟ» Ρεθύμνου. Πέριξ τοῦ ἐργοστασίου τούτου συνήφθησαν ὁμηρικαὶ συγκρούσεις μεταξὺ Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος Σχολῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν Μάχην τῆς Κρήτης 20-29 Μαΐου 1941, τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν ἐπιδιωκόντων τὴν δημιουργίαν προγεφυρώματος πρὸς κατάληψιν τῆς πόλεως.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν τοῦ ἀγῶνος, 23ην Μαΐου, ὁ ἀγὼν συνεχίζεται μὲ τὴν ἰδίαν ἔντασιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν χωρὶς ἀποτέλεσμα διὰ τοὺς Γερμανούς. Οἱ χωροφύλακες, μαχόμενοι ἀπεγνωσμένως, διατηροῦν ὅλας τὰς θέσεις των. Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἔκθεσιν τοῦ Στρατοῦ, τὴν νύκτα τῆς 23ης πρὸς 24ην Μαΐου τὸ Τάγμα Χωροφυλακῆς εἶναι ἀπολύτως κύριον τῆς περιοχῆς Ρεθύμνου, περισφίγγει ἀκόμη τοὺς Γερμανοὺς εἰς Ἅγιον Γεώργιον καὶ Περιβόλια καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχῃ τὰ ὀχυρὰ ὑψώματα Καστελλάκια.

Κατὰ τὰς τρεῖς ἀκολούθους ἡμέρας 24ην, 25ην καὶ 26ην Μαΐου, πέμπτην, ἕκτην καὶ ἑβδόμην ἡμέραν τοῦ ἀγῶνος, αἱ συνοδευόμεναι ὑπὸ ἀγρίων βομβαρδισμῶν καὶ πολυβολισμῶν τῆς ἀεροπορίας ἐπιθέσεις τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν συνεχίζονται. Οἱ λόχοι Χωροφυλακῆς ὄχι μόνον διατηροῦν τὰς θέσεις των, ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦν ἀντεπιθέσεις. Ὁ ἐχθρὸς ὑποχωρεῖ καὶ πάλιν ἐγκαταλείπων πολυαρίθμους νεκροὺς καὶ ἀφθονίαν ὑλικοῦ, μὲ τὸ ὁποῖον ἐξακολουθοῦν, ἐλλείψει ἄλλου, νὰ ἐφοδιάζωνται οἱ Ἕλληνες μαχηταί. Ὁ ἐχθρὸς πιέζεται πανταχόθεν καὶ ἀμύνεται κρατερῶς, διότι ἔχει σχηματισθῆ πέριξ αὐτοῦ κλοιός. Ἰδίως εἰς τὰ Καστελλάκια, βαλλόμενος ἀκάλυπτος, ἀναγκάζεται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν κάτωθι πεδινὴν περιοχὴν καὶ νὰ ὀχυρωθῇ εἴς τινα πλησίον ὑψώματα, ὅπου ὅμως ἦτο περικυκλωμένος πανταχόθεν.

Ἂν οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἐφωδιασμένοι μὲ μυδραλλιοβόλα καὶ χειροβομβίδας, οἱ Γερμανοὶ θὰ ἐξηναγκάζοντο νὰ παραδοθοῦν, ἄλλως θὰ ἐξολοθρεύοντο. Ἀλλὰ μαχόμενοι μὲ τὰ τυφέκια, πολυβολούμενοι καὶ βομβαρδιζόμενοι συνεχῶς ἀπὸ τῶν ἀεροπλάνων, κατέστη ἀδύνατον νὰ ἐκτοπίσουν τοὺς Γερμανούς, οἱ ὁποῖοι ἠμύνοντο ἀπεγνωσμένως μὲ αὐτόματα, μυδραλλιοβόλα καὶ χειροβομβίδας, ἐφωδιάζοντο δὲ ἀδιαλείπτως ἀπὸ ἀέρος. Πάντως, ἡ θέσις τῶν Γερμανῶν τόσον εἰς Καστελλάκια, ὅσον καὶ εἰς Περιβόλια καὶ Ἅγιον Γεώργιον εἶχε καταστῆ πολὺ δύσκολος, ἂν δὲ συνεχίζετο ὁ ἀγὼν ἐπί τινας ἡμέρας ἀκόμη, θὰ παρεδίδοντο.

Ἐν τῷ μεταξὺ λυσσῶντες ἐξ ὀργῆς, ἰδίως διότι διέκρινον ὡς νικητὰς ἀντιπάλους των ὄχι μαχίμους στρατιώτας, ἀλλὰ χωροφύλακας καὶ πολίτας, ἐξεδικοῦντο εἰς τὸν ἄμαχον πληθυσμὸν καὶ ἐξετέλουν ὁμαδικῶς τὰ πίπτοντα εἰς χεῖράς των γυναικόπαιδα. Εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἶχον συγκεντρώσει 70, ἀπὸ τὸ πλησίον χωρίον Μεσώρια, παρατεταγμένους πρὸς ἐκτέλεσιν. Οἱ χωροφύλακες, ἀντιληφθέντες ἀπὸ τὰς κραυγάς των τὸ ἐγκυμονούμενον ἔγκλημα, ἐπετέθησαν βάλλοντες καταιγιστικῶς καὶ οἱ ὑπὸ ἐκτέλεσιν, καθ' ὃν χρόνον οἱ Γερμανοὶ ἠμύνοντο πρηνεῖς, διέφυγον.

Ἡ συνέχισις τῆς νικηφόρου ἀντιστάσεως τῶν λόχων Χωροφυλακῆς ἐν μέσῳ παντοειδῶν στερήσεων, ἄνευ ἐφεδρικῶν δυνάμεων καὶ μὲ μόνα ἐφόδια τὰ

περιπίπτοντα εἰς χεῖράς των λάφυρα, εἶχε κινήσει τὴν κατάπληξιν ὄχι μόνον τῶν Κρητῶν ἀλλὰ καὶ τῶν συμμαχικῶν καὶ ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων. Τὴν ἑσπέραν τῆς 20ῆς Μαΐου ὁ διοικητὴς τοῦ μαχομένου παραρτήματος Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ταγματάρχης Ἰακ. Χανιώτης, ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς λόχους τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διαταγήν:

«Εἰς τοὺς κάτωθι ἀξιωματικοὺς τοῦ παραρτήματος τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, περιφρονήσαντας τὸν θάνατον καὶ προτάξαντας ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τὰ στήθη των, κατὰ τὰς σφοδρὰς ἐπιθέσεις τῶν Γερμανῶν εἰς τὰ ἀνατολικὰ προάστια τῆς πόλεως Ρεθύμνου, ἐπιδείξαντας δὲ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἑξαημέρων σκληροτάτων μαχῶν, ἀνδρείαν, αὐτοθυσίαν, ἀπαράμιλλον ἡρωισμόν, γενναιότητα καὶ αὐταπάρνησιν, προκαλέσαντας διὰ τοῦ θάρρους καὶ τῆς ἀνδρείας των τὸν θαυμασμὸν πάντων καὶ αὐτῆς εἰσέτι τῆς Κυβερνήσεως, κατασυντρίψαντας τὸν ὑπεράριθμον ἐχθρὸν καὶ προξενήσαντας εἰς αὐτὸν σοβαρωτάτας ἀπωλείας,

Ἐκφράζω τὴν ἄπειρον εὐαρέσκειάν μου, ἐπιφυλασσόμενος νὰ προτείνω τὴν ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ προαγωγήν των, ἤτοι: μοίραρχον Μιχαλόπουλον Νικόλαον, μοίραρχον Τσοτάκον Δημ., ὑπομοίραρχον Οἰκονομόπουλον Ἰωάννην, ὑπομοίραρχον Μαλτέζον Παναγιώτην, ἀνθυπομοιράρχους Παναγιωτακόπουλον Νικόλαον, Τραϊφόρον Βασίλειον, Πρόκον Νικήταν, Βασιλόπουλον Γεώργιον, Στάγιαν Γεώργιον καὶ Σπανὸν Ἀριστείδην.

Ὁ Διοικητὴς Παραρτήματος
Ταγματάρχης Χανιώτης Ἰάκωβος»

16. ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΗΣ ΕΠΟΠΟΙΙΑΣ

Τὴν 27ην Μαΐου, ὀγδόην ἡμέραν τῆς πάλης, οἱ ἐνισχυθέντες Γερμανοὶ ἐνήργησαν νέαν ἐπίθεσιν. Ἡ μανία των στρέφεται κατὰ τοῦ 1ου Λόχου, ὠχυρωμένου εἰς τὰ ὑψώματα Καστελλάκια, ὁπόθεν ἐβάλλοντο ἀκάλυπτοι καὶ ὑφίσταντο μεγάλας ἀπωλείας. Ὅλαι αἱ εἰς Περιβόλια δυνάμεις των, εἶχον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς μετακινηθῆ πρὸς τὸ περιχαρακωμένον ἔναντι τῶν Καστελλακίων στρατόπεδόν των, ἀπὸ ὅπου ἐξώρμησαν πρὸς κατάληψίν των. Ἡ μάχη αὐτὴ ἦτο ἀπὸ τὰς σφοδροτέρας τοῦ δεκαημέρου. Οἱ παρατεταγμένοι εἰς τὰ Καστελλάκια χωροφύλακες, ἐνισχυόμενοι ἀπὸ ἓν σύμφυρμα προχείρως ὡπλισμένων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὡς καὶ ἀπὸ ἐναπομένοντας καὶ συρρεύσαντας ἐκεῖ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς μάχης ἄνδρας τοῦ Ἐμπέδου, ἐπολέμησαν μὲ λύσσαν καί, παρὰ τὸ πολύωρον καταιγιστικὸν πῦρ τῶν γερμανικῶν πολυβόλων, ἐκράτησαν τὰς θέσεις των.

Ἡ ἐπίσημος ἔκδοσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐπιτελείου περὶ τῆς Μάχης τῆς Κρήτης, ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ ἐπίθεσις αὐτὴ τῶν Γερμανῶν εἰς Καστελλάκια ἀπέτυχε, χάρις εἰς τὴν σθεναρὰν ἄμυναν τῶν χωροφυλάκων. Τελικῶς, οἱ Γερμανοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν διὰ νὰ καταφύγουν καὶ πάλιν εἰς τὰ ὁρμητήριά των, ἐγκαταλείποντες ἐπὶ τόπου πολλοὺς νεκρούς. Εἷς ἀξιωματικὸς καὶ πολλοὶ χωροφύλακες ἐφονεύθησαν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὰ ὑψώματα Καστελλακίων.

Γενικῶς κατὰ τὴν 27ην Μαΐου οἱ ἄνδρες τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς, ἀμυνόμενοι σθεναρῶς, εἶχον κρατήσει τὰς θέσεις των, εἴς τινα δὲ σημεῖα τὰς εἶχον βελτιώσει. Παρὰ τὴν φοβερὰν καταπόνησίν των συνεχοῦς ὀκταημέρου πάλης καὶ τὰς ἀνεκδιηγήτους ταλαιπωρίας των (ἐκοιμῶντο ὀλίγας ὥρας τὴν νύκτα ἐπὶ τῶν θάμνων μὲ τὰς στολάς των καὶ τὸ τυφέκιόν των, ἔτρωγον ξηρὰ τεμάχια ἄρτου μὲ ἐλάχιστον ὕδωρ), διετήρουν ἀκμαῖον τὸ ἠθικόν των.

Εἶχον μάλιστα τὴν διάθεσιν μιᾶς γενικῆς σφοδρᾶς ἐπιθέσεως πρὸς ἐκτοπισμὸν τῶν Γερμανῶν ἀπὸ ὅλας τὰς κατεχομένας ὑπ' αὐτῶν θέσεις.

Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μυλοποτάμου καὶ τῶν Ἀνωγείων, οἱ ἄνδρες τῆς Ὑποδιοικήσεως ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Στ. Παναγιωτάκον καὶ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Νικ. Δραμιτινὸν ἔσπευσαν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐκεῖ διεξάγοντος μάχην Ἑλληνικοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος καὶ ἐπολέμησαν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἐπὶ τριήμερον μὲ ἄφθαστον ἡρωισμόν. Αἱ στρατιωτικαὶ ἐκθέσεις ἐκθειάζουν τὸν ἡρωισμόν των καὶ τὴν συμβολήν των πρὸς ἀπώθησιν τοῦ ἐπιτιθεμένου ἐχθροῦ. Κατὰ τὰς μάχας αὐτὰς ἐθριάμβευσεν ὁ εὐθὺς μετὰ τὴν κατάκτησιν φονευθεὶς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἀνθυπομοίραρχος Στ. Παναγιωτάκος. Ἐφονεύθη ἐπίσης ὁ ἐνωμοτάρχης Ἰωάν. Καστανάκης.

Αἱ στερήσεις ἐπετείνοντο, τὰ πολεμεφόδια εἶχον τελείως ἐξαντληθῆ καὶ τὰ λάφυρα, μὲ τὰ ὁποῖα σχεδὸν ἀποκλειστικῶς διεξῆγον τὸν ἀγῶνα οἱ χωροφύλακες, εὑρίσκοντο καὶ αὐτὰ εἰς τὸ τέλος των. Ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος Χανιώτης, ἐν τῇ ἀπογνώσει του, ἀπέστειλεν εἰς Χανιὰ ἀγγελιαφόρον κομιστὴν ἀναφορᾶς πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Δημοσίας Ἀσφαλείας Δημητρακάκην, διὰ τῆς ὁποίας ἐζήτει νὰ σταλοῦν ἐπειγόντως πολεμεφόδια πρὸς ἐφοδιασμὸν τῶν ἀνδρῶν του, ἄλλως καθίστατο προβληματικὴ ἡ συνέχισις τοῦ ἀγῶνος. Ὁ ἀγγελιαφόρος κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς Χανιὰ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς απο-

στολῆς του καί, ὁδοιπορῶν διὰ μέσου ὀρέων καὶ χαραδρῶν, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ρέθυμνον τὴν νύκτα τῆς 27ης Μαΐου. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ φέρῃ πολεμεφόδια, τὰ ὁποῖα ἄλλωστε δὲν ὑπῆρχον καὶ εἰς τὰ Χανιά, ἐκόμισεν ἡμερησίαν διαταγὴν διὰ τῆς ὁποίας ἐξεφράζοντο ἡ πλήρης εὐαρέσκεια καὶ τὰ θερμὰ συγχαρητήρια τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν λαμπρὰν καὶ ἡρωικὴν δρᾶσιν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς. Ὁ ταγματάρχης Χανιώτης, ἐννοῶν ὁπωσδήποτε νὰ συνεχισθῇ ὁ ἀγὼν μέχρι τελικῆς νίκης, τὴν πρωίαν τῆς 28ης Μαΐου ἀνεκοίνωσε πρὸς τοὺς ἄνδρας τοῦ Τάγματός του πρὸς ἐμψύχωσίν των, τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τῆς ἀκολούθου ἡμερησίας διαταγῆς :

«Ὡς διοικητὴς τοῦ ἡρωικοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς, ὅπερ ἐπὶ τόσας ἡμέρας κατώρθωσε διὰ τῆς ἐξαιρέτου ἀνδρείας του, νὰ ἀνακόψῃ τὴν προέλασιν τῶν Γερμανῶν πρὸς κατάληψιν τῆς πόλεως Ρεθύμνου καὶ νὰ ματαιώσῃ τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν αὐτῶν μὲ σοβαρὰς θυσίας, ἀγωνισθὲν μὲ πλημμελῆ μέσα καὶ στερήσεις, ἡ δρᾶσις δὲ τοῦ ὁποίου περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς ἐν Χανίοις Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, κοινοποιῶ ὑμῖν κατωτέρω ἐκφρασθεῖσαν εὐαρέσκειαν, ἥτις μοὶ ἀπεστάλη ἐγγράφως καὶ δι' ἐκτάκτου ἀγγελιαφόρου ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις, λαβοῦσα γνῶσιν τῶν ἡρωικῶν κατορθωμάτων τοῦ Τάγματος, ἐκφράζει διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ἀσφαλείας Δημητρακάκη τὰ θερμὰ συγχαρητήρια καὶ τὴν πλήρη εὐαρέσκειάν της, μὲ τὴν εὐχὴν τῆς συνεχίσεως τοῦ ἀγῶνος, μέχρι συντριβῆς τοῦ ἐχθροῦ, παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν μεγάλων Συμμάχων μας.

Ἐκφράζω πρὸς ὑμᾶς καὶ τὰ ἰδικά μου συγχαρητήρια διὰ τὸν ἐπιδειχθέντα ἄφθαστον ἡρωισμὸν καὶ σᾶς προτρέπω ὅπως μὲ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμὸν συνεχίσετε τὸν ἀγῶνα πρὸς προστασίαν τῆς κινδυνευούσης Πατρίδος μας. Εἶμαι ὑπερήφανος, διότι ἡγοῦμαι τοιούτων ἡρώων, οἵτινες ἐτίμησαν τὰ ὅπλα τῆς Πατρίδος καὶ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς».

Ἡ 28η Μαΐου, ἐνάτη ἡμέρα τοῦ ἀγῶνος, διέρρευσεν ἄνευ σφοδρῶν μαχῶν, τῶν Γερμανῶν ἀρκουμένων νὰ ἀμύνωνται χωρὶς νὰ διακινδυνεύουν νέας ἐπιθέσεις. Εἶναι πιθανὸν ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἶχον εἰδοποιηθῆ ὅτι τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ὑπεχώρουν καθ' ὅλην τὴν γραμμήν, καὶ ὅτι αἱ γερμανικαὶ δυνάμεις, ἤδη εἰσδύουσαι εἰς Ἡράκλειον καὶ Χανιά, προήλαυνον κυκλωτικῶς καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν Ρεθύμνου, ἡ ὁποία εἶχεν ἤδη ἀπομονωθῆ ἀπὸ πᾶσαν ἐπικοινωνίαν. Ὡς ἐκ τούτου παρέμενον ἐν ἀναμονῇ, βέβαιοι διὰ τὴν ἐπικράτησίν των χωρὶς νὰ ὑποβληθοῦν εἰς νέας θυσίας. Ἀλλὰ τὸ Τάγμα Χωροφυλακῆς διετέλει ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ τῆς δραματικῆς τροπῆς τῆς καταστάσεως καὶ ἐκλαμβάνον τὴν ἀμυντικὴν τακτικὴν τῶν ἔναντί του παρατεταγμένων ἐχθρικῶν δυνάμεων ὡς κάμψιν τῆς μαχητικότητός των, παρεσκευάζετο δραστηρίως μὲ τὰ πενιχρά του μέσα πρὸς σφοδρὰν γενικὴν ἐπίθεσιν κατὰ τὴν ἑπομένην.

17. ΔΙΑΤΑΧΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ

Τὴν πρωΐαν τῆς 29ης Μαΐου, δεκάτης ἡμέρας τοῦ ἀγῶνος, ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος Χανιώτης, ὡς γράφει εἰς τὴν ἔκθεσίν του, ἠγνόει ὅτι ὁ ἀγὼν εἰς τὰ διαμερίσματα Χανίων καὶ Ἡρακλείου εἶχε λάβει τέλος, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις κατὰ τὴν νύκτα εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν νῆσον καὶ ὅτι τὰ γερμανικὰ μηχανοκίνητα ἐκινοῦντο ἤδη πρὸς Ρέθυμνον ἄνευ ἀντιστάσεως. Οἱ χωροφύλακες εἶχον ἀρχίσει νὰ βάλλουν κατὰ τῶν ἐχθρικῶν χαρακωμάτων, ἕτοιμοι πρὸς ἐξόρμησιν, ὅταν κατέφθασεν ἀγγελιαφόρος σταλεὶς ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Ποθουλάκη. Ὁ ἀγγελιαφόρος, παρουσιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ διοικητοῦ τοῦ Τάγματος, ἀνεκοίνωσεν εἰς αὐτὸν ὅτι τὰ Χανιὰ κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ὅτι γερμανικαὶ φάλαγγες ἐβάδιζον πρὸς κατάληψιν τοῦ Ρεθύμνου καὶ ὅτι κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως ἔπρεπε νὰ σταματήσῃ ὁ περαιτέρω ἄσκοπος πλέον ἀγὼν πρὸς ἀποφυγὴν καὶ περαιτέρω ἀσκόπου αἱματοχυσίας. Ὁ ἀγγελιαφόρος ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ Τάγματος ὅτι οὗτος ἦτο ἐξουσιοδοτημένος νὰ παραδώσῃ τὴν πόλιν εἰς τοὺς Γερμανούς. Ἀξιωματικοὶ καὶ ἄνδρες τοῦ Τάγματος ἔμειναν ἄναυδοι ἐκ καταπλήξεως ἀπὸ τὴν κεραυνοβόλον αὐτὴν εἴδησιν, μὴ ἔχοντες μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὐδεμίαν ἰδέαν τῆς τραγικῆς αὐτῆς ἐξελίξεως τοῦ ἀγῶνος.

Ὡς ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸν εἰδικὸν τόμον περὶ τῆς «Μάχης τῆς Κρήτης», ὅταν ὁ ἐγκατεστημένος εἰς Χρωμοναστήρι φρούραρχος Ρεθύμνου ἐπληροφορήθη τηλεφωνικῶς ὅτι οἱ Γερμανοὶ μοτοσυκλεττισταὶ διήρχοντο κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην (1 μ.μ. τῆς 29ης Μαΐου) τὴν κωμόπολιν τῆς Ἐπισκοπῆς σπεύδοντες πρὸς Ρέθυμνον, εἰδοποίησε τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν τοῦ Διαμερίσματος. Οὗτος διέταξεν ἄμεσον συνθηκολόγησιν. Οὕτω θὰ ἀπεφεύγοντο αἱ ἄσκοποι πλέον καταστροφαὶ καὶ ἀπώλειαι, ἰδίᾳ εἰς τὸν ἄμαχον πληθυσμὸν ἐκ τῶν συνεχιζομένων ἀεροπορικῶν βομβαρδισμῶν. Οἱ

ἐκ Κρήτης καταγόμενοι ἄνδρες τοῦ Τάγματος Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ ἐκεῖνοι τοῦ Ἐμπέδου, σχεδὸν πάντες Κρῆτες, ἔπρεπε νὰ διαλυθοῦν μεταβαίνοντες εἰς τὰ χωρία των. Οἱ λοιποί, ἐξ ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ὤφειλον νὰ παραδοθοῦν. Ἡ πόλις τοῦ Ρεθύμνου θὰ παρεδίδετο εἰς τὸν ἐχθρόν, ὁ δὲ διοικητὴς τοῦ Τάγματος διετάσσετο νὰ προέλθῃ εἰς σχετικὰς συνεννοήσεις μετὰ τῶν Γερμανῶν. Ἀλλ' ὡς ἀναγράφει ρητῶς ἡ ἔκθεσις τοῦ Ἐπιτελείου, «οὗτος ἠρνήθη νὰ ἐκτελέσῃ τὴν περὶ παραδόσεως διαταγήν».

Πράγματι, εὐθὺς ὡς ἔλαβε τὴν περὶ παύσεως τοῦ πυρὸς καὶ παραδόσεως διαταγήν, ὁ ταγματάρχης Χανιώτης, συγκεντρώσας τοὺς ἀπομένοντας ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας του, μετὰ δακρύων καὶ ἐν τῷ μέσῳ γενικῆς κατηφείας, ἀνήγγειλεν εἰς αὐτοὺς ὅτι, κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ἀγὼν ἐπερατώθη καὶ ἔπρεπε νὰ καταθέσουν τὰ ὅπλα. Ἡ παῦσις τοῦ πυρὸς ἐγένετο εὐθὺς ὡς ἀνηγγέλθη ὅτι ἤδη γερμανικὰ τμήματα ἔφθανον εἰς τὰ πρόθυρα τῆς πόλεως. Πάραυτα ὁ ἐκ Κρητῶν ἀποτελούμενος λόχος διελύθη, οἱ δὲ ἄνδρες του, ὡς καὶ οἱ συμπολεμήσαντες μετὰ τοῦ Τάγματος πολῖται, ἔλαβον ἐντολὴν νὰ ἀναχωρήσουν ἐγκαίρως διὰ τὰ χωρία των. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν διαταγὴν τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως ὅπως ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν Γερμανῶν πρὸς συνεννοήσεις, ὁ ταγματάρχης Χανιώτης, ἂν καὶ γερμανομαθής, ἠρνήθη ὑπερηφάνως πᾶσαν προσωπικήν του ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ κατακτητοῦ πρὸς παράδοσιν τῆς πόλεως. Ἠρνήθη ἐπίσης νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς ἄνδρας του διὰ νὰ μὴ ὑποστῇ τὴν ἐκδικητικὴν μανίαν τῶν Γερμανῶν, ὡς τὸν παρώτρυνον συμπολεμισταί του Κρῆτες, ἀναλαμβάνοντες νὰ τὸν κρύψουν εἰς ὀρεινὴν περιοχήν. Ἐπροτίμησε νὰ παραμείνῃ ἐκεῖ διὰ νὰ συλληφθῇ αἰχμάλωτος, συμμεριζόμενος τὴν τύχην τῶν ἡρωικῶν συντρόφων του τῆς συντελεσθείσης ἐποποιίας.

18. ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ

Τὴν πρωίαν τῆς 30ῆς Μαΐου 1941 τὰ γερμανικὰ τάγματα Βίτμαν μετὰ τῶν μηχανοκινήτων, κινούμενα ἀπὸ Χανίων, εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ρεθύμνου. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς, πλὴν τῶν διαφυγόντων εἰς τὰ χωρία των Κρητῶν τοῦ 5ου Λόχου, ἐνεκλείσθησαν εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς πόλεως, μεταβληθὲν εἰς προσωρινὸν στρατόπεδον συγκεντρώσεως αἰχμαλώτων. Παρέμειναν ἐκεῖ ἐπὶ δεκαήμερον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ὑπέστησαν φρικώδη βασανιστήρια. Κατάκοποι καὶ τελείως ἐξηντλημένοι ἐκ τοῦ δεκαημέρου ἐπικοῦ ἀγῶνος των, μὲ καταξεσχισμένας τὰς στολάς των, χωρὶς ὕπνον, τροφὴν καὶ νερό, ὡδηγοῦντο ὑπὸ φλέγοντα ἥλιον ἀνὰ τὰ πλησίον πεδία τῶν μαχῶν διὰ νὰ περισυλλέγουν καὶ νὰ θάπτουν τοὺς νεκρούς. Εἰς περίπτωσιν διακοπῆς, συνεπείᾳ ἐξαντλήσεως ἢ λιποθυμίας ἐκ τῆς ἀναδιδομένης φοβερᾶς ὀσμῆς τῶν πτωμάτων, ἐκτυπῶντο ἀνηλεῶς διὰ λακτισμάτων καὶ τῶν ὑποκοπάνων, ἀρκετοὶ δὲ ἀπέθνησκον συνεπείᾳ τῶν κακώσεων καὶ τῶν ταλαιπωριῶν. Κατόπιν ὡδηγήθησαν πεζῇ εἰς στρατόπεδον ἔξωθι τῶν Χανίων, ὅπου, ἕως ὅτου μεταφερθοῦν εἰς Ἀθήνας καὶ ἀφεθοῦν οἱ ἐπιζήσαντες ἐλεύθεροι, παρέμειναν ἐπὶ τετράμηνον.

Ἡ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Χανίων ζωή των ἦτο μαρτυρική. Ὁ ἐκεῖ παραμείνας αἰχμάλωτος ἀνθυπομοίραρχος Χονδρογιάννης γράφει: «Ἐπισιτιζόμεθα ὡς κτήνη, μὲ ἐλαχίστην ποσότητα ὕδατος καὶ τροφῆς, ρακένδυτοι δέ, ρυπαροί, φθειριῶντες καὶ προπηλακιζόμενοι, ὑφιστάμεθα καθ' ἡμέραν τὰς τρομακτικὰς μεθόδους τῶν ζητούντων ἀντεκδίκησιν διὰ τὰς βαρείας των ἀπωλείας Γερμανῶν».

Πράγματι, οἱ Γερμανοὶ κατείχοντο ὑπὸ μανίας ἐκδικήσεως διὰ τὴν γενναίαν ἀντίστασιν τῶν δυνάμεων τῆς Κρήτης, ἀντίστασιν τὴν ὁποίαν δὲν ἀνέμενον καὶ ἡ ὁποία εἶχε στοιχίσει εἰς αὐτοὺς τρομερὰς ἀπωλείας. Εἰσερχόμενοι εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία ἐφόνευον καὶ ἐκακοποίουν ὄχι μόνον συλλαμβανομένους στρατιωτικοὺς καὶ μαχίμους, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄμαχον πληθυσμόν, ἀκόμη καὶ γυναικόπαιδα, μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι πάντες γενικῶς εἶχον μετάσχει εἰς τὸν πόλεμον καὶ φονεύσει «ἐκ τῶν νώτων» ριπτομένους ἀλεξιπτωτιστάς. Τὸ δὲ χειρότερον, ἐπειδὴ τὰ καταλαμβάνοντα τὴν περιοχὴν Ρεθύμνου μηχανοκίνητα τάγματα συνέχισαν τὴν προέλασιν πρὸς Ἡράκλειον, ἡ κατοχὴ τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἀνετέθη εἰς τοὺς ἀπελευθερωθέντας ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἀλεξιπτωτιστάς, οἱ ὁποῖοι, μαινόμενοι διὰ τὸ πάθημά των καὶ διψῶντες ἐκδίκησιν διὰ τὴν ταπείνωσιν τῆς αἰχμαλωσίας των, περιεφρόνησαν τοὺς στοιχειώδεις νόμους ἀνθρωπισμοῦ καὶ διέπραξαν τὰ χείριστα τῶν ἐγκλημάτων. Περιφερόμενοι κραυγαλέως ἀνὰ τὴν πόλιν τοῦ Ρεθύμνου ἀπεγύμνωσαν ὅλα τὰ καταστήματα καὶ τὰς οἰκίας.

Κατὰ τὰς πρώτας ὥρας τῆς εἰσόδου των αἱ ἐκτυλιχθεῖσαι σκηναὶ φρίκης εἶναι ἀπερίγραπτοι. Κατέφερον κτυπήματα μέχρι θανάτου ἢ ἐπυροβόλουν ἀδιακρίτως ἡλικίας καὶ φύλου, ἐναντίον παντὸς ἀτόμου, τὸ ὁποῖον ἀνεύρισκον εἰς δρόμους ἢ κατοικίας. Ἐπειδὴ δὲ εἶχον διατηρήσει τρομερὰν ἀνά-

μνησιν ἐνόπλων βρακοφόρων Κρητῶν, οἱ ὁποῖοι μετέσχον εἰς τὰς μάχας καὶ ἀνελάμβανον σύλληψιν καὶ φύλαξιν τῶν αἰχμαλωτιζομένων, ἐφαντάζοντο ὅτι οἱ βρακοφόροι ἀπετέλουν ἐπίλεκτον πολεμικὸν τάγμα. Διὰ τοῦτο κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἐφόνευον πάντα βρακοφόρον Κρῆτα. Ἐν συνεχείᾳ, συνελάμβανον πάντα ἐνήλικον καὶ σχηματίσαντες εἰδικὸν στρατόπεδον ὁμήρων κατεβασάνιζον τοὺς ἐγκλείστους καὶ ἠπείλουν τυφεκισμόν των, ἂν δὲν κατέδιδον πολίτας, οἱ ὁποῖοι εἶχον λάβει τὰ ὅπλα καὶ ἐπολέμησαν ἐναντίον των, πρὸς θανάτωσίν των. Μὴ δυνάμενοι νὰ κατανοήσουν τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Κρῆτες ἦσαν εἰθισμένοι εἰς τὰ ὅπλα καὶ εἰς τὴν διὰ τῶν ὅπλων ἀνέκαθεν ὑπεράσπισιν τῆς ἐλευθερίας των, ἐχαρακτήρισαν πάντας τοὺς πολεμήσαντας πολίτας ὡς λῃστὰς καὶ ἑπομένως ἐξαιρουμένους τόσον τῶν διεθνῶν κανόνων αἰχμαλωσίας στρατιωτικῶν ἐν πολέμῳ, ὅσον καὶ τῆς ἐπιβαλλομένης συμπεριφορᾶς ἔναντι τοῦ πληθυσμοῦ κατεχομένης χώρας.

Ἀλλ' ἰδιαιτέρως ἡ μανία των ἐξεδηλώθη ἐναντίον τῶν αἰχμαλωτισθέντων χωροφυλάκων. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς παραδόσεως μετὰ καταπλήξεως ἐπληροφορήθησαν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ τακτικοῦ πολεμικοῦ σώματος, ἀλλὰ περὶ τμημάτων Χωροφυλακῆς ἐντεταλμένων τὴν τήρησιν τῆς τάξεως. Τότε ἐχαρακτήρισαν τοὺς ἄνδρας τοῦ Τάγματος, ὡς καὶ πάντας τοὺς λοιποὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας μετασχόντας εἰς τὰς μάχας τῆς Κρήτης, ὡς παρὰ τοὺς κανόνας τοῦ διεθνοῦς δικαίου μετασχόντας πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἑπομένως μὴ δικαιουμένους μεταχειρίσεως ὡς αἰχμαλώτων. Κατὰ τὰς πρώτας ὥρας τῆς ἐκδικητικῆς μανίας των ἐφόνευσαν τινὰς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἀνεκοίνωσαν ὅτι θὰ συστήσουν ἔκτακτα στρατοδικεῖα πρὸς διαπίστωσιν τῆς παρανόμου πολεμικῆς των δράσεως καὶ συνεπείᾳ ταύτης θανατικήν των ἐκτέλεσιν.

Τόσον ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος Ἰάκ. Χανιώτης, ὅσον καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ὑπηρετοῦντες κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἐν Κρήτῃ, εἰς τὰς ἐκθέσεις των γράφουν ὅτι τὸ θέμα τοῦτο παρεπέμφθη εἰς τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον τῆς Χάγης, τὸ ὁποῖον ἀπεφάνθη ὅτι τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς ὡς ἔνοπλον στρατιωτικὸν Σῶμα Ἀσφαλείας ἠδύνατο νὰ συμμετέχῃ εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, ὡς συνέβη καὶ μὲ τοὺς Ἰταλοὺς καραμπινιέρους. Κατὰ τὰς ἐν λόγῳ ἐκθέσεις, ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τοῦ Διεθνοῦς Δικαστηρίου τῆς Χάγης διέκοψε τὰς δίκας καὶ ἀπεσόβησε τὸν ὁμαδικὸν τυφεκισμὸν τῶν αἰχμαλωτισθέντων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Παρὰ τὰς προσπαθείας μας, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἀνεύρωμεν τοιαύτην ἀπόφασιν τοῦ Διεθνοῦς Δικαστηρίου τῆς Χάγης καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, οὐδεμία τοιαύτη προσφυγὴ Ἑλλήνων αἰχμαλώτων τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς ἐγένετο ἐνώπιον τοῦ διεθνοῦς τούτου δικαστηρίου.

Ἄλλως τε, οὔτε διάθεσιν, οὔτε καιρὸν εἶχον κατὰ τὰς ὥρας ἐκείνας διὰ τοιούτου εἴδους προσφυγὰς οἱ Γερμανοί, οἱ ὁποῖοι ἐτήρουν μόνον τοὺς ναζιστικοὺς νόμους, ἐπιδεικνύοντες μοναδικὴν σκληρότητα κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ οὐδένα τηροῦντες διεθνῆ κανόνα πρὸ τῆς πολεμικῆς σκοπιμότητος. Ἐξ ἄλλου, καὶ οἱ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν θανατικῆς ἐκτελέσεως ἔγκλειστοι εἰς τὰ στρατόπεδα, οὐδεμίαν εἶχον δυνατότητα διὰ τοιαύτης φύσεως προσφυγάς. Θεωροῦμεν πιθανὸν ὅτι μᾶλλον ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Στρατηγείου ἐδόθη αὐτοβούλως τοιαύτη ἑρμηνεία, ἴσως καὶ κατ' ἀναφορὰν εἰς γενικὰς διατάξεις τοῦ διεθνοῦς δικαίου, ὅταν ἐκρίθη σκόπιμος ἡ μὴ ὁμαδικὴ ἐξολόθρευσις τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς. Πράγματι, ὅταν μετά τινας ἡμέρας ἐκόπασεν ἡ ὀργὴ καὶ ἐκορέσθη ἡ δίψα τῆς ἐκδικήσεως, οὐδεμίαν παρουσίαζε σκοπιμότητα ἡ ἐξολόθρευσις τῶν ἡρωικῶν ἐκείνων πολεμιστῶν, περὶ τῶν ὁποίων ὡμίλουν μετὰ θαυμασμοῦ ἀνὰ τὸν κόσμον καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Γερμανίαν.

19. ΔΟΞΑΙ ΚΑΙ ΘΥΣΙΑΙ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ

Ἄνευ ὑπερβολῆς, κατὰ τὸν δεκαήμερον ἀγῶνα πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως Ρεθύμνου, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἔγραψαν μερικὰς ἀπὸ τὰς ὡραιοτέρας καὶ ἐνδοξοτέρας σελίδας τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Στερούμενοι πάσης ἀπὸ ἀέρος ὑποστηρίξεως, μὲ ἀνεπαρκέστατον ὁπλισμόν, μαχόμενοι ἄυπνοι, νήστεις καὶ διψασμένοι, μέσα εἰς κόλασιν πυρός, βαλλόμενοι ἀπὸ ἀεροπλάνων, διὰ μυδραλλιοβόλων καὶ χειροβομβίδων, ἀπομεμονωμένοι καὶ χωρὶς καμμίαν ἐπαφὴν μὲ φίλια τμήματα, αὐτοὶ οἱ ἀγύμναστοι καὶ ἀπειροπόλεμοι νέοι, ἀνέκοψαν τὴν ὁρμὴν καὶ πολλοὺς ἐξωλόθρευσαν ἢ ᾐχμαλώτισαν ἀπὸ τοὺς γενναιοτέρους, τοὺς πλέον ἠσκημένους καὶ μὲ πλήρη ἐφοδιασμὸν πολεμιστὰς τῆς Γερμανίας.

Οὐδέποτε ὑπεχώρησαν καὶ διετήρησαν ἐλευθέραν τὴν περιοχὴν τοῦ Ρεθύμνου, τὸ ὁποῖον ὑπερήσπιζον, μέχρι τῆς ὥρας κατὰ τὴν ὁποίαν ὁλόκληρος ἡ ἄλλη Κρήτη εὑρίσκετο εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν καὶ εἶχε παύσει πλέον πᾶσα συμμαχικὴ ἀντίστασις. Ὁ φλογερὸς ἐνθουσιασμὸς των πρός, ἀντὶ οἱασδήποτε θυσίας, ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους, τὸ ὑψηλὸν

πατριωτικόν των φρόνημα, ἡ γενναιοψυχία των καὶ ἡ ἀντοχή των, κατέπληξαν τὸν κόσμον.

Αἱ ἀκολουθήσασαι εἰς τὰς συμμαχικὰς ἐφημερίδας περιγραφαὶ τοῦ ἡρωισμοῦ των ἐκίνησαν τὸν θαυμασμὸν καὶ ἀφιερώθησαν ὕμνοι διὰ τὴν ἡρωικὴν αὐτὴν πάλην, ἡ ὁποία ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἀξία τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγώνων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ ἐφάμιλλος τῶν Θερμοπυλῶν. Ἀκόμη καὶ εἰς ἐφημερίδας, ἐχθρικῶν μας τότε καὶ συμμάχων τῶν Γερμανῶν χωρῶν, εἰς τὴν μακρινὴν Ἰαπωνίαν, ἐγράφησαν ὕμνοι καὶ ἐχαιρετίσθησαν ὡς ἄξιοι καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἰδεωδῶν οἱ ἡρωικοὶ ἀγῶνες τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Κρήτης.

Ἀλλ' εἶχε καὶ οὐσιαστικήν, πρακτικὴν διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου, σημασίαν ἡ δεκαήμερος αὐτὴ ἄνευ προηγουμένου ἀντίστασις τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς. Καθηλώθησαν ἐκεῖ ἰσχυραὶ δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ, διηυκολύνθη ὁ ὅλος ἀγὼν τῶν Ἑλλήνων καὶ Συμμάχων των εἰς τὴν νῆσον, καθυστέρησεν ἡ προέλασις τῶν σωμάτων ἀλεξιπτωτιστῶν πρὸς Ἡράκλειον καὶ ἀπεσοβήθη ἡ κεραυνοβόλος κατάληψις ὁλοκλήρου τῆς νήσου, ὡς εἶχε σχεδιάσει τὸ Γερμανικὸν Στρατηγεῖον. Εἰς Ρέθυμνον οἱ Γερμανοὶ ὑπέστησαν τὰς μεγαλυτέρας καταστροφάς. Τὰ δύο ριφθέντα εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν τάγματα ἀλεξιπτωτιστῶν ὑπέστησαν ἀληθῆ πανωλεθρίαν. 400 ἄνδρες των ἐφονεύθησαν, 500 ᾐχμαλωτίσθησαν καὶ περὶ τοὺς 500 ἐτραυματίσθησαν. Ὅταν ὁ ἀγὼν κατέπαυσε, τὰ δύο τρίτα περίπου τῆς γερμανικῆς δυνάμεως εἶχον ἐξοντωθῆ ἢ τεθῆ ἐκτὸς μάχης, εἶναι δὲ σχεδὸν βέβαιον ὅτι ἂν συνεχίζοντο αἱ μάχαι οἱ ὑπόλοιποι θὰ παρεδίδοντο. Πρέπει δὲ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς πάλης, οἱ χωροφύλακες, ἔχοντες ἐξαντλήσει τὰ ἰδικά των πολεμικὰ ἐφόδια, ἐμάχοντο σχεδὸν ἀποκλειστικῶς μὲ τὰ λαφυραγωγούμενα ἐφόδια τοῦ ἐχθροῦ, χωρὶς νὰ λαμβάνουν καμμίαν ἐκ τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου βοήθειαν, παρὰ τὰς δραματικὰς ἐκκλήσεις των. Ἂν εἶχον ἀρκετὰ πολεμικὰ ἐφόδια, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον ὅτι θὰ εἶχον ἐξολοθρεύσει ἢ αἰχμαλωτίσει ἢ ἀπωθήσει τοὺς ἀπομένοντας ἐχθροὺς καὶ θὰ εἶχεν ἐκκαθαρισθῆ ὁλόκληρος ἡ περιοχή!

Συμφώνως πρὸς ἐπίσημον στατιστικὴν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, κατὰ τὰς μάχας τοῦ Ρεθύμνου ἐφονεύθησαν οἱ κάτωθι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς:

Ἀντισυνταγματάρχης: Στ. Μανιουδάκης. Ἀνθυπομοίραρχοι: Στ. Παναγιωτάκος, Νικ. Χλεμπογιάννης. Ἐνωμοτάρχαι: Νικ. Γιαπιτζάκης, Ἰω. Καστανάκης. Ὑπενωμοτάρχαι: Ὀδ. Ζαφειρέλης, Κωνστ. Λαμπρόπουλος, Νικ. Παπαδᾶτος. Δόκιμοι Χωροφύλακες: Δημ. Ἀντωνόπουλος, Μιχ. Βάμβουκας, Γρηγ. Βούζας, Πέτρος Γάκης, Εὐ. Γεωργίου, Γεώργιος Γούλας, Μιχ. Δημητρίου, Σπ. Δημόπουλος, Ἰω. Ζέρβας, Μιχ. Καστανάκης, Ἀντ. Κατσαντώνης, Κωνστ. Κατσαρίδης, Γεώργ. Κατσιμάρδος, Ἀθ. Κατσαούνης, Κωνστ. Κομνηνός, Γεώρ. Κούρτης, Παν. Κοταρίδης, Γεώργ. Κωστόπουλος, Γεώρ. Μαθιουδάκης, Παν. Μανιακούρας, Γεώρ. Μανιουδάκης, Ἀναστ. Μητσάκος, Στυλ. Νάνος, Γεώργ. Νικολάου, Ἀπ. Νταούλας, Σωτ. Πάλλης, Ἀθ. Παπαχρυσάνθου, Δημ. Παπᾶς, Ἰω. Πετρούλας, Νικ. Πουλόπουλος, Δημ. Ρογδάκης, Ἐμμ. Σκανδαλάκης, Δημ. Σοφογιάννης, Παν. Στρατάκος, Κωνστ. Στρατίκης, Νικ. Τσαγκαράκης, Ἀργ. Τσιούλας, Θεοδ. Φουσιάνης. Μόνιμοι Χωροφύλακες: Ἰω. Βολοτάκης, Χρ. Γερμανός, Ἠλ. Γιαννακᾶς, Γεώργ. Γιάννης, Ἰω. Καλογεράκης, Ἐμμ. Κατσικανταράκης, Μιχ. Μονιάκης, Δημ. Μπαντῆς, Βασ. Πολυμέρου. Ἔφεδροι Χωροφύλακες: Ἀλ. Δαμιανάκης, Παν. Κούρτης, Ἀναξ. Μπουμπουλάκης.

Ἐκ τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Χανίων ἐφονεύθησαν οἱ κάτωθι:

Μοίραρχος: Ἰω. Ἀρχοντάκης. Ἀνθυπομοίραρχοι: Γεώργιος Καρακατσάνης. Ἐνωμοτάρχαι: Νικόλαος Ἀναστασόπουλος, Γεώργιος Βεργανελάκης, Χαράλαμπος Παπαντωνάκης, Νικόλαος Κατσούλης. Ὑπενωμοτάρχης: Δημ. Χρήστου. Χωροφύλακες: Κωνσταντῖνος Μυσιρλάκης, Γεώργ. Ἀναστασίου, Παν. Μπαρλᾶς, Παν. Κοτταρίδης, Γεώργ. Θάνου, Κων. Ἀθανασιάδης, Ἀντ. Δασκαλάκης, Γεώργ. Κοϊνάκης, Στ. Φραγκοστεφανάκης, Στυλ. Μαρκουλάκης, Ἰάκ. Σπυριδάκης, Θεοφ. Σαρτζετάκης, Γεώργ. Κουτρούλης, Νικ. Προβατινάκης, Νικ. Μαρῆς, Στ. Βεστάκης, Κων. Ἀθανασιάδης, Δημ. Πατεράκης.

Καὶ εἰς τὴν περιοχὴν Διοικήσεως Ἡρακλείου ἐφονεύθησαν οἱ κάτωθι:

Ἐνωμοτάρχης: Ἐμμ. Πυροβολάκης. Χωροφύλακες: Μιχ. Καστανάκης, Ἐμμ. Πεδιώτης, Νικ. Στρατιδάκης.

Κατὰ ταῦτα, συνολικῶς εἰς τὴν μάχην τῆς Κρήτης ἐκ τῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἀρχηγείου φέρονται ἀπολεσθέντες ἓξ ἀξιωματικοί, δώδεκα ὑπαξιωματικοὶ καὶ πεντήκοντα ὀκτὼ χωροφύλακες. Ἀλλ' εἰς τὴν πραγματικότητα, ὁ ἀριθμὸς τῶν πεσόντων κατὰ τὰς μάχας τῆς Κρήτης ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι μεγαλύτερος, διότι λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ἀγῶνος δὲν ἐτηρεῖτο καθ' ἡμέραν κατάλογος φονευομένων, τὰ δὲ περιλαμβάνοντα τοὺς καταλόγους τῶν δυνάμεων Χωροφυλακῆς ἀρχεῖα τῆς Κρήτης κατεστράφησαν. Μεταγενεστέρως πολλοί, περὶ τῶν ὁποίων ἐζήτησαν πληροφορίας αἱ οἰκογένειαί των, ἐνεγράφησαν ὡς ἐξαφανισθέντες. Ἐπίσης ἐκ τῶν τραυματισθέντων ἑκατὸν περίπου ὁπλιτῶν, τινὲς ἀπέθανον μετά τινα χρόνον ἐκ τῶν τραυμάτων των καὶ τῆς ἐλλείψεως κανονικῆς θεραπείας. Τέλος ἐκ τῶν ἐγκλεισθέντων εἰς τὰ στρατόπεδα αἰχμαλωσίας, περὶ τοὺς εἴκοσι δὲν περιελαμβάνοντο μεταξὺ τῶν ἀπελευθερωθέντων μετὰ τὴν μεταφοράν των εἰς Ἀθήνας, ἄνευ ἀμ-

φιβολίας ἀποθανόντες ἐκ τῶν στερήσεων, τῶν κακουχιῶν καὶ τῆς βαναύσου μεταχειρίσεώς των. Ὡς πρὸς τοὺς ἐξ ἐκδικήσεως ἢ λόγῳ διαφόρων κατηγοριῶν, φονευθέντας ὑπὸ τῶν Γερμανῶν μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κρήτης, θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον.

Ἐν κατακλεῖδι τοῦ κεφαλαίου τούτου καὶ πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τῶν διαδραματισθέντων, ἐκρίνομεν σκόπιμον ὅπως παραθέσωμεν κατωτέρω τὰ κυριώτερα καὶ πλέον ἐνδιαφέροντα ἀποσπάσματα ἐξ ἐκθέσεων ἡγητόρων ἢ λαβόντων ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα, διαφωτίζοντα δὲ πληρέστερον ὡς ἀψευδεῖς μαρτυρίαι περὶ τῆς συμμετοχῆς τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Μάχην τῆς Κρήτης καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ Τάγματος τῆς Σχολῆς εἰς Ρέθυμνον.

20. Η ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ὁ Διοικητὴς τοῦ Τάγματος ταγματάρχης Χανιώτης εἰς ἔκθεσίν του, συνταχθεῖσαν μεταγενεστέρως, γράφει καὶ τὰ ἀκόλουθα:

«Τὸ Τάγμα μου εἶχε πλείστας ἐλλείψεις. Ἐστερεῖτο, πλὴν τῶν ἄλλων, Ἐπιμελητείας καὶ Ὑγειονομικῆς Ὑπηρεσίας. Οἱ δὲ ἄνδρες ἦσαν νεοσύλλεκτοι καὶ ἀπειροπόλεμοι. Εἶχον ὅμως πίστιν καὶ ἐνθουσιασμόν. Καὶ τὰ νεανικά των στήθη ἐφλόγιζεν ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν κινδυνεύουσαν Πατρίδα, διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν τιμὴν τῆς ὁποίας ἦσαν ἕτοιμοι νὰ θυσιασθοῦν. Ὅπως εἰς τὰ Ἀλβανικὰ βουνά, ἔτσι καὶ εἰς τὸ Ρέθυμνον, τὸ πνεῦμα ἐνίκησε τὸν χάλυβα. Τὰ ἀμούστακα παιδιὰ τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ποὺ ἔπαιρναν εἰς τὰς σκληρὰς ἐκείνας μάχας τὸ βάπτισμα τοῦ πυρός, ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα μὲ ὁρμὴν ἀνδρείων πολεμιστῶν καὶ μὲ πρωτοφανῆ περιφρόνησιν πρὸς τὸν θάνατον. Καὶ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ ἀγῶνος δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὸν ἐχθρὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ρεθύμνου, παρὰ τὴν ὑπεροχήν του εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν καὶ εἰς πολεμικὰ μέσα...

Ἅμα τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς πτώσεως τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, διέταξα νὰ σημάνῃ συναγερμὸς καὶ ἔδωσα ἐντολὴν εἰς τοὺς διοικητὰς τῶν λόχων νὰ τεθοῦν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀνδρῶν των καὶ νὰ βαδίσουν ἐν τάχει κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, προτοῦ προλάβῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν, καὶ μὲ τὰ μέσα ποὺ διέθετον, νὰ προσπαθήσουν ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ τὸν ἐξουδετερώσουν καὶ νὰ ματαιώσουν τὰ σχέδιά του.

Οὕτως, ἐκινήθησαν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν Περιβολίων τρεῖς λόχοι, ὁ εἷς εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἐργοστασίου «ΒΙΟ» πρὸς τὴν παραλίαν, ὁ δεύτερος εἰς τὸ κέντρον πρὸς Περιβόλια καὶ ὁ τρίτος πρὸς τὰ δεξιὰ μὲ κατεύθυνσιν τὴν τοποθεσίαν Ἅγιος Γεώργιος. Ἐκράτησα δὲ δύο λόχους ὡς ἐφεδρείαν, τὸν ἕνα εἰς Ρέθυμνον, ὃν καὶ ἀνέπτυξα εἰς τὰ ὕπερθεν τῆς πόλεως ὑψώματα, καὶ τὸν εὑρισκόμενον εἰς Ἀτσιπόπουλον, τὸν ὁποῖον διέταξα νὰ τελῇ ἐν ἐπιφυλακῇ καὶ νὰ εἶναι ἕτοιμος πρὸς ἐκκίνησιν μὲ τὴν πρώτην διαταγήν.

Αἱ διαταγαί μου ἐξετελέσθησαν ἐπακριβῶς. Οἱ λόχοι μὲ τὴν ἰαχὴν «ἀέρα» ἐκινήθησαν πρὸς τὸν προορισμόν των, προτοῦ δὲ παρέλθῃ μία ὥρα, ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ἐχθρόν. Ἐν τῷ μεταξύ, καὶ ἐπειδὴ ἦτο πλέον φανερὸν ὅτι ἡ πόλις τοῦ Ρεθύμνου θὰ ἐγίνετο θέατρον πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, διετάχθη ἡ ἐκκένωσις αὐτῆς ἀπὸ τὸν ἄμαχον πληθυσμόν, καὶ ἀνετέθη εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς ἡ ἐπαγρύπνησις διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν περιουσιῶν τῶν κατοίκων ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς διαρπαγῆς.

Εὐτυχῶς, κατὰ τοὺς βομβαρδισμοὺς ποὺ ἐγένοντο τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς μάχης, οὐδὲν ἀνθρώπινον θῦμα ἐσημειώθη. Οἱ κάτοικοι ἐγκατέλειψαν τὴν πόλιν καὶ κατέφυγον εἰς τὰ ὕπερθεν αὐτῆς σπήλαια ἢ εἰς γειτονικὰ χωρία. Βλήματα τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ φρουρίου τῆς πόλεως, ἔνθα αἱ φυλακαί, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ φονευθοῦν δύο χωροφύλακες τῆς φρουρᾶς, νὰ τραυματισθῇ ἕτερος καὶ νὰ ἀποδράσουν οἱ κατάδικοι...

Ὅταν ἔφθασα εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, οἱ ὑπ' ἐμὲ λόχοι εἶχον ἐμπλακῆ εἰς σκληρὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ποὺ μὲ τὰ πυροβόλα των καὶ τοὺς ὅλμους των ἔβαλλον μὲ λύσσαν. Παρὰ τὴν ὑπεροχήν των ὅμως εἰς πολεμικὸν ὑλικόν, δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀναχαιτίσουν τὴν ὁρμητικότητα τῶν τμημάτων μας, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν ἰαχὴν «ἀέρα» ἔτρεψαν εἰς ἄτακτον φυγὴν τὸν ἐχθρόν.

Ἤρχισε νὰ νυκτώνῃ. Ἡ ἱστορικὴ πρώτη ἡμέρα τῆς μάχης ἔληξε μὲ περιφανῆ νίκην τῶν τμημάτων μας. Αἰχμάλωτοι καὶ ἄφθονον πολεμικὸν ὑλικὸν περιῆλθεν εἰς χεῖράς μας. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ εἰς ἄνδρας ὑπῆρξαν μεγάλαι. Εἴχομεν ὅμως καὶ ἡμεῖς ἀπωλείας. Οὕτω, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, ἔπεσεν ἡρωικῶς μαχόμενος ὁ ἀνθυπομοίραρχος Χλεμπογιάννης Νικόλαος καὶ ἐτραυματίσθησαν γενναίως μαχόμενοι οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Πρόκος Νικήτας καὶ Τραϊφόρος Βασίλειος. Ὁμοίως ἔπεσαν ἡρωικῶς μαχόμενοι δύο ὑπενωμοτάρχαι καὶ περὶ τοὺς 20 χωροφύλακες ἐτραυματίσθησαν δὲ περὶ τοὺς 30. Πάντως ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ ἐχθροῦ, ἡ κατάληψις δηλ. τῆς πόλεως Ρεθύμνου, δὲν ἐπετεύχθη. Ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς ἀρχικῆς προσγειώσεώς των, οἱ Γερμανοὶ ἀλεξιπτωτισταὶ δὲν ἐκέρδισαν οὔτε σπιθαμὴν ἐδάφους.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς περισυνελέξαμεν τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς τραυματίας μας, τῶν τελευταίων μεταφερθέντων εἰς τὸ Δημοτικὸν Νοσοκομεῖον καὶ εἰς ἰδιωτικὰς κλινικάς. Ἐπίσης, ἐσταθεροποιήσαμεν τὰς θέσεις μας καὶ ἐγκατεστήσαμεν φυλάκια εἰς ὅλην τὴν γραμμὴν τοῦ μετώπου...

Τὴν ἑπομένην 21ην Μαΐου καὶ ἀπὸ τῆς 5ης πρωινῆς σμήνη ἐχθρικῶν βομβαρδιστικῶν, συνοδευόμενα καὶ ἀπὸ «Στούκας» ἤρχισαν ἀπηνῆ βομβαρδισμὸν τῆς πόλεως καὶ τῶν θέσεων τῶν τμημάτων μας, χωρὶς νὰ φεισθοῦν οὐδὲ τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου. Τὰ «Στούκας» κατήρχοντο εἰς χαμηλὸν ὕψος καὶ ἐν μέσῳ δαιμονιώδους θορύβου, ἐβομβάρδιζον καὶ ἐπολυβόλουν ἀδιακρίτως. Ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν ἡ πόλις εἶχε μεταβληθῆ εἰς κόλασιν. Αἱ πυρκαϊαὶ ἐμαίνοντο, ὑποβοηθούμεναι καὶ ἀπὸ τὸν πνέοντα ἄνεμον, ἐνῷ πλεῖσται οἰκίαι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ οἴκημα τοῦ Σταθμοῦ Διοικήσεως τοῦ ὑπ' ἐμὲ Τάγματος, μετεβάλλοντο εἰς ἐρείπια.

Παρὰ τὸν σφοδρὸν καὶ ἀδιάκοπον βομβαρδισμὸν ἐχθρικῶν ἀεροπλάνων καὶ παρὰ τὸν καταιγισμὸν τῶν πυρῶν τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, τὰ ἡμέτερα τμήματα μὲ πρωτοφανῆ περιφρόνησιν πρὸς τὸν θάνατον καὶ μὲ τὴν ἰαχὴν «ἀέρα» ἐπανέλαβον τὰς ἐπιθέσεις των ἐναντίον τῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν Ἅγιος Γεώργιος καὶ εἰς τὰ πέριξ καὶ ἐντὸς τοῦ χωρίου Περιβόλια εὑρισκομένων Γερμανῶν.

Κατὰ τὴν 5.30' πρωινὴν ὥραν τῆς 21ης Μαΐου, ὁ 1ος Λόχος χωροφυλάκων, ὑπὸ τὸν τότε ἀνθυπομοίραρχον Παναγιωτακόπουλον Νικόλαον ἐνήργησε σφοδρὰν ἐπίθεσιν καὶ κατέλαβε μὲ πολλὰς ἀπωλείας τὸ ὕψωμα «Καστελλάκια», μεγίστης σπουδαιότητος, καθ' ὅτι ἀπετέλει φυσικὸν ὀχυρόν. Ὁ κατέχων τὸ ὕψωμα τοῦτο ἠδύνατο εὐχερῶς νὰ ἐπιβληθῆ τοῦ ἀντιπάλου του, λόγῳ τῆς πλεονεκτικῆς θέσεώς του. Τοῦτο ἐδέσποζε τῆς γραμμῆς ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν θέσεων τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς εἶχε κατορθώσει νὰ προχωρήσῃ μέχρι τοῦ ἐν λόγῳ ὑψώματος διὰ νὰ τὸ καταλάβῃ, καθ' ὅτι δὲν εἶχον προωθηθῆ μέχρις αὐτοῦ ἡμέτεραι δυνάμεις, καὶ νὰ τοποθετήσῃ ἐπ' αὐτοῦ πολλὰς φωλεὰς αὐτομάτων ὅπλων μεγάλου βεληνεκοῦς καὶ μεγάλην δύναμιν ἀνδρῶν...

Ἡ ἐχθρικὴ ἀεροπορία ἤρχισεν ἀπὸ τὴν αὐγὴν τῆς 22ας Μαΐου σφοδρὸν βομβαρδισμὸν ἐναντίον τῆς πόλεως καὶ τῶν ἡμετέρων θέσεων. Τίποτε ὅμως πλὴν τῶν ὑλικῶν θυσιῶν δὲν κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ ὁ ἐχθρός. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς παρέμειναν εἰς τὰς θέσεις των καὶ ἀπτόητοι συνέχισαν τὸν ἡρωικὸν ἀγῶνά των. Περὶ ὥραν 11ην πρωινήν, οἱ Γερμανοὶ ἐπεχείρησαν ἔφοδον μὲ προφανῆ σκοπὸν νὰ μᾶς ἐκτοπίσουν ἀπὸ τὰς θέσεις μας. Σκληραὶ μάχαι συνήφθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἐργοστασίου «ΒΙΟ». Ἀλλ' ὅλαι αἱ σφοδραὶ καὶ ἀλλεπάλληλοι ἐπιθέσεις ἀπεκρούσθησαν. Τελικῶς, ὁ ἐχθρὸς ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς ἀρχικὰς θέσεις ἐξορμήσεώς του μὲ σοβαρὰς ἀπωλείας.

Ἐν τούτοις, σοβαρὰ καὶ δυσεπίλυτα προβλήματα ἤρχισαν νὰ ἀνακύπτουν διὰ τοὺς ἄνδρας τοῦ Τάγματος. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης, τὸ Τάγμα ἐστερεῖτο τροφίμων καὶ οἱ ἄνδρες ἐμάχοντο νήστεις καὶ διψασμένοι. Οὐδεὶς ἐφοδιασμὸς εἰς τρόφιμα ἔγινεν, οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγῳ τῶν ἀδιακόπων καὶ τρομακτικῶν βομβαρδισμῶν, τῆς καταστροφῆς τῶν ἀποθηκῶν τροφίμων τοῦ Τάγματος καὶ τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως εἰδῶν ἐπισιτισμοῦ. Ὅμως, καίτοι νήστεις καὶ κατάκοποι, οἱ γενναῖοι μαχηταί μας, παρέμειναν εἰς τὰς θέσεις των χωρὶς δισταγμὸν καὶ δίχως τὴν παραμικρὰν μεμψιμοιρίαν.

Μολονότι ἡ ἔλλειψις βαρέων ὅπλων, πολεμεφοδίων, ὡς καὶ μέσων ἐπικοινωνίας καὶ συντονισμοῦ ἐνεργειῶν καθίστα ἄκρως μειονεκτικὴν τὴν θέσιν μας, ἔναντι τῶν ἐξωπλισμένων μὲ τελειότατα ὅπλα καὶ ὑποστηριζομένων ἀπὸ ἰσχυρὰν καὶ ἀδιακόπως δρῶσαν ἀεροπορίαν Γερμανῶν, ὁ ἀγὼν συνεχίζετο μὲ ἀμείωτον ἀποφασιστικότητα ὑπὸ τῶν τμημάτων μας ἐν μέσῳ πανδαιμονίου ἐκρήξεων καὶ καταιγιστικῶν πυρῶν τοῦ ἀντιπάλου...

Μέχρι τῆς πρωΐας τῆς 29ης Μαΐου, ἠγνόουν παντελῶς τὰ συμβαίνοντα, ὁπότε κατέφθασεν ἀγγελιαφόρος ἀποσταλεὶς ἀπὸ τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν Χ. Ποθουλάκην, μακρὰν τοῦ Ρεθύμνου εὑρισκόμενον, ὅστις μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι τὰ Χανιὰ κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ὅτι γερμανικαὶ φάλαγγες ἐβάδιζον πρὸς κατάληψιν τοῦ Ρεθύμνου, ὅτι κατόπιν τούτου ὁ περαιτέρω ἀγὼν ἐκρίνετο ἄσκοπος, ὅτι διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως ἔδει νὰ σταματήσῃ ἡ αἱματοχυσία καὶ τέλος μὲ ἐξουσιοδότει νὰ παραδώσω τὴν πόλιν εἰς τοὺς Γερμανούς.

Διέταξα τὴν παῦσιν τοῦ πυρός, εὐθὺς ὡς τὰ πρῶτα γερμανικὰ τμήματα ἐφάνησαν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς πόλεως. Ἅπαντες οἱ ξένοι πρὸς τὸ Τάγμα μου συμπολεμισταί μου ἀνεχώρησαν διὰ τὰ χωρία των, πλὴν ἐλαχίστων ἀξιωματικῶν τοῦ Πεζικοῦ οἵτινες παρέμειναν. Μὲ παρώτρυναν νὰ ἀναχωρήσω καὶ ἐγὼ καὶ προσέθετον ὅτι ἀνελάμβανον νὰ μὲ ἀποκρύψουν. Ἠρνήθην μετ' ἀγανακτήσεως νὰ τὸ πράξω, μὴ ἐπιθυμῶν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ἐγκαταλείψω τοὺς γενναίους ἄνδρας μου, τοὺς ὁποίους ἤμην ἀποφασισμένος νὰ προστατεύσω καὶ τὴν τύχην τῶν ὁποίων θὰ συμμεριζόμην. Ἠρνήθην ἐπίσης νὰ παραδώσω τὴν πόλιν εἰς τὸν ἐχθρόν...»

Μετὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ πυρὸς καὶ τὴν εἴσοδον τῶν Γερμανῶν εἰς τὴν πόλιν, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται συνελήφθημεν αἰχμάλωτοι καὶ ἐνεκλείσθημεν εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς πόλεως, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν ὡς προσωρινὸν στρατόπεδον συγκεντρώσεως. Κατάπληξιν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Γερμανοὺς τὸ γεγονὸς ὅτι εὑρέθησαν ἐνώπιον τμημάτων Χωροφυλακῆς καὶ ὄχι τακτικοῦ Στρατοῦ. Κατ' αὐτούς, ἡ Χωροφυλακή, ὡς Ἀστυνομία, δὲν ἔπρεπε νὰ λάβῃ μέρος εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, δι' ὃ καὶ μᾶς παρέπεμψαν ὅλους εἰς Στρατοδικεῖον. Τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον τῆς Χάγης ἀπεφάνθη ἐπὶ τοῦ θέματος ὅτι ἡ Χωροφυλακή, καθ' ὃ ἔνοπλον στρατιωτικὸν Σῶμα Ἀσφαλείας, ἠδύνατο νὰ συμμετέχῃ εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, ὡς συνέβη καὶ μὲ τοὺς Ἰταλοὺς καραμπινιέρους, οὕτω δὲ ἀπεφύγαμεν τὸν βέβαιον τυφεκισμόν...

Ἐν κατακλεῖδι εἶμαι ὑποχρεωμένος, ὡς διοικητὴς τοῦ Τάγματος, νὰ ἀναφέρω ὅτι παρὰ τὴν ἔλλειψιν πολεμικῶν μέσων καὶ ἐφοδίων, παρὰ τὴν τελείαν ἔλλειψιν ἀεροπορικῆς ὑποστηρίξεως τῶν μαχομένων τμημάτων μας, τὰ ὁποῖα ἀδιακόπως καὶ ἀνεμποδίστως ἐβάλλοντο ἀπὸ τὴν γερμανικὴν ἀεροπορίαν καὶ παρὰ τὸ ἀπειροπόλεμον τῶν ἀνδρῶν μου, οἱ ὑπ' ἐμὲ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες ἐξετέλεσαν τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθῆκον των μὲ αὐταπάρνησιν, αὐτοθυσίαν, ἡρωισμὸν καὶ γενναιότητα, ἀναδειχθέντες ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἄξιοι συνεχισταὶ τῶν ἐθνικῶν μας παραδόσεων. Διὰ τῆς ἀπαραμίλλου ἀνδρείας των κατώρθωσαν νὰ ἐπιφέρουν σοβαρωτά-

τας ἀπωλείας εἰς τὸν ἐχθρὸν εἰς ἄνδρας καὶ πολεμικὸν ὑλικόν, δημιουργήσαντες φθορὰν ἀνεπανόρθωτον εἰς τὰς ἐπιλέκτους μεραρχίας ἀλεξιπτωτιστῶν τῶν Γερμανῶν καὶ ματαιώσαντες τὰ σχέδιά των διὰ τὴν ταχεῖαν κατάληψιν τῆς Κρήτης. Οἱ γενναῖοι ἄνδρες τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς ἐδόξασαν τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα, ἔγραψαν μίαν λαμπρὰν σελίδα εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Πατρίδος καὶ ἐπροκάλεσαν τὸν παγκόσμιον θαυμασμὸν μὲ τὰ ἡρωικὰ κατορθώματά των.

Οἱ διακριθέντες ἀξιωματικοὶ ἦσαν: Μοίραρχοι: Μιχαλόπουλος Νικόλαος, Τσοτάκος Δημήτριος (ἐσφαγιάσθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν), Λαφογιάννης Δημήτριος (ἐσφαγιάσθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν). Ὑπομοίραρχοι: Μαλτέζος Παναγιώτης, Οἰκονομόπουλος Κωνσταντῖνος. Ἀνθυπομοίραρχοι: Παναγιωτακόπουλος Νικόλαος, Στάγιας Γεώργιος (ἐτραυματίσθη), Τραϊφόρος Βασίλειος (ἐτραυματίσθη), Πρόκος Νικήτας (ἐτραυματίσθη), Χλεμπογιάννης Νικόλαος (ἐφονεύθη), Χονδρογιάννης Ἰωάννης, Σπανὸς Ἀριστείδης, Βασιλόπουλος Γεώργιος...»

21. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗ

Ἡ ἔκθεσις τοῦ τότε μοιράρχου Γεωργ. Χαλκιαδάκη, ἀναλαβόντος τὴν διοίκησιν Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου μετὰ τὸν φόνον τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Μανιουδάκη καὶ μετέχοντος ἐνεργῶς εἰς τὴν ἐποπτείαν τῆς ὅλης διεξαγωγῆς τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς περιοχῆς, προσφέρει ἐπίσης εἰκόνα τῆς Μάχης τῆς Κρήτης εἰς τὴν περιφέρειαν Ρεθύμνου καὶ τῆς εἰς αὐτὴν συμμετοχῆς τῆς Χωροφυλακῆς. Ὡς ἐκ τούτου ἐκρίνομεν σκόπιμον νὰ παραθέσωμεν κατωτέρω τὰ κυριώτερα τμήματα ταύτης.

«Μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου εἶχον μεταφερθῆ εἰς Κρήτην ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν Δυνάμεων ὀκτὼ τάγματα νεοσυλλέκτων, πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν κληθέντων πρὸς ἐκγύμνασιν καὶ ταῦτα οὐσιαστικῶς ἄοπλα.

Ἐπίσης τὸ Σχολεῖον Χωροφυλακῆς, δυνάμεως 800 ἀνδρῶν καλῶς μὲν σχετικῶς πλαισιωμένων παρ' ἀξιωματικῶν, πλὴν μὲ μαθητὰς ἀγυμνάστους νεοσυλλέκτους, μὴ ἔχοντας ἐκτελέσει ἀκόμη τὴν ἀτομικὴν βολὴν οὔτε ἀπὸ ἠλαττωμένης ἀποστάσεως καὶ μὲ ὁπλισμὸν δυσκόλου ἀνεφοδιασμοῦ, δοθέντος ὅτι εἶχε πάντα τύπον τυφεκίων καὶ ταῦτα μόλις μὲ 30 φυσίγγια ἕκαστον.

Ἕδρα τοῦ τελευταίου ὡρίσθη τὸ Ρέθυμνον, ἐκ τῶν ὀκτὼ ὅμως λόχων του εἷς διετέθη εἰς τὸν Νομὸν Λασιθίου, εἷς εἰς τὴν κωμόπολιν Περάματος Μυλοποτάμου, εἷς εἰς τὸ χωρίον Ἀτσιπόπουλον Ρεθύμνου, εἷς εἰς τὴν θέσιν Κουμπὲ Ρεθύμνου, εἷς εἰς Βάμον Χανίων καὶ οἱ ὑπόλοιποι δυνάμεως 350-400 ἀνδρῶν ἐντὸς τῆς πόλεως Ρεθύμνου.

Ἡ δύναμις τῶν παλαιῶν χωροφυλάκων τῶν Διοικήσεων Χωροφυλακῆς ἦτο ἐλαχίστη καὶ λίαν ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων των, καὶ ὡπλισμένη πτωχότατα, διὰ παντὸς συστήματος τυφεκίων μηδὲ τῶν Γκρὰ ἐξαιρουμένων καὶ μὲ ἐλάχιστα φυσίγγια.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Ρεθύμνου ὑπῆρχον τότε αἱ ἀκόλουθοι στρατιωτικαὶ δυνάμεις.

1) Ἓν τάγμα Αὐστραλῶν δυνάμεως 800 ἀνδρῶν καλῶς ὡπλισμένων, καταυλισμένων παρὰ τὸ Ἀεροδρόμιον Πηγῆς, ὑπὸ τοὺς ἀντισυνταγματάρχην Κάμπελ καὶ ταγματάρχην Φόρντ.

2) Δύο τάγματα νεοσυλλέκτων μας 2.000 ἀνδρῶν μὲ 45 ἀξιωματικοὺς καὶ 16 ὑπαξιωματικούς, καταυλισμένα εἰς τοὺς ἐλαιῶνας Πηγῆς, ὑπὸ τοὺς ἀντισυνταγματάρχας Σέρβον καὶ Τούφαν καὶ ταγματάρχας Καλλονᾶν, Κύρκαν καὶ Κουκοδέαν.

3) Τὸ Σχολεῖον Χωροφυλακῆς δυνάμεως 800 ἀνδρῶν, οὗτινος δύο λόχοι εὑρίσκοντο εἰς τὸν Νομὸν Λασιθίου καὶ Βάμον Ἀποκορώνου, οἱ δὲ λοιποὶ ἐστάθμευον εἷς εἰς Πέραμα, 23 χιλιόμετρα ἀνατολικῶς τοῦ Ρεθύμνου, ἕτερος εἰς Ἀτσιπόπουλον 6 χλμ. δυτικῶς τούτου, τρίτος παρὰ τὴν θέσιν Κουμπέ, καὶ τρεῖς λόχοι ἐντὸς τῆς πόλεως παρὰ τοὺς Στρατῶνας, μὲ διοικητὴν τὸν ταγματάρχην Χανιώτην Ἰάκωβον, 15 ἀξιωματικοὺς καὶ 16 ὑπαξιωματικούς.

4) Τὸ Ἔμπεδον Ρεθύμνης συγκεκροτημένον εἰς 5 λόχους δυνάμεως συνολικῆς 400 ἀνδρῶν μὲ 35 ἀξιωματικοὺς καὶ ἐλάχιστα τυφέκια κατὰ τὸ πλεῖστον Γκρὰ μὲ 20 φυσίγγια ἕκαστον.

5) Ἡ δύναμις τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Μανιουδάκην Στυλ. ἐν συνόλῳ 150 περίπου ἄνδρες, ὧν οἱ ἡμίσεις περίπου ἐντὸς τῆς πόλεως, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τὰς ὑπηρεσίας τῆς ὑπαίθρου.

Ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς 20ῆς Μαΐου ἀλλεπάλληλα σμήνη γερμανικῶν ἀεροπλάνων καλύπτουν τὸν οὐρανὸν τῆς πόλεως Ρεθύμνου καὶ τῶν περιχώρων, βομβαρδίζοντα καὶ πολυβολοῦντα, καὶ περὶ τὴν μεσημβρίαν εἶχε διακοπῆ πᾶς τηλεγραφικὸς καὶ τηλεφωνικὸς σύνδεσμος πρὸς Χανιὰ καὶ Ἡράκλειον καταστραφέντος τοῦ δικτύου ὑπὸ τῶν βομβαρδισμῶν. Οἰκίαι τινὲς κατέπεσαν εἰς τὴν πόλιν καὶ τοὺς συνοικισμοὺς Περιβόλια, Μισίρια, Πλατανιᾶ, Σταυρωμένου.

Ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τῶν Χανίων καὶ μετὰ τοῦ Ἄγγλου ταξιάρχου Βέϊζ, ὑπὸ τὸν ὁποῖον τὸ Β' Στρατιωτικὸν Διαμέρισμα ὑπήγετο τακτικῶς, ἦτο ἀδύνατος, διότι πλὴν τῶν λοιπῶν μέσων διαβιβάσεως δὲν ὑπῆρχον οὔτε μοτοσυκλέτται ἢ αὐτοκίνητα, ἐξαιρέσει τῶν διατιθεμένων ὑπὸ τῶν Ἄγγλων τὰ ὁποῖα ἐπεφύλασσαν δι' ἀποκλειστικὴν αὐτῶν χρῆσιν.

Δὲν ἦτο ἑπομένως γνωστὸν ὅτι ἡ γερμανικὴ ἀπὸ ἀέρος

ἐπίθεσις εἰς τὴν περιοχὴν Χανίων ἐξεδηλώθη μὲ μεγάλην ἔντασιν ἀπὸ τῶν πρώτων πρωινῶν ὡρῶν τῆς 20ῆς-5-1941.

Περὶ τὴν 2.35΄ τῆς ἰδίας ἡμέρας (20.5.1941) πολυάριθμα γερμανικὰ ἀεροπλάνα περιΐπτανται τοῦ χώρου πέριξ τῆς πόλεως Ρεθύμνου καὶ τῶν περιχώρων, πολυβολοῦντα καὶ βομβαρδίζοντα. Μετὰ 20΄ τῆς ὥρας ἤρχισαν νὰ ρίπτουν τοὺς ἀλεξιπτωτιστὰς εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς πόλεως καὶ τοὺς συνοικισμοὺς Περιβόλια, Μισίρια, Πλατανιᾶ, Σταυρωμένου κατὰ πολλὰς ἑκατοντάδας.

Ἡ πληροφορία μεταδοθεῖσα ἀμέσως προὐκάλεσε σύγχυσιν, ἡ ὁποία ἐπετείνετο ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ ἐν τῇ πόλει τμήματα δὲν εἶχον προπαρασκευασθῆ ἠθικῶς οὔτε ἀσκηθῆ ὑλικῶς διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοιούτου εἴδους ἐπιθέσεως.

Διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν οἵτινες ἔπεσαν παρὰ τὸν Πλατανιὰν-Ἀεροδρόμιον-Σταυρωμένου, εἶχον νὰ ἀσχοληθῶσιν ἡ δύναμις τῶν 300 Αὐστραλῶν τοῦ Φὸρντ καὶ οἱ νεοσύλλεκτοι τῶν δύο ἑλληνικῶν ταγμάτων, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ ἑνὸς λόχου τοῦ Ἐμπέδου Ρεθύμνου τοποθετημένου παρὰ τὴν θέσιν Ρισβάνη-Μετόχι, καίτοι οἱ πλεῖστοι τούτων ἦσαν ἄοπλοι.

Ἡ δύναμις αὕτη τακτικῶς ὑπήγετο ὑπὸ τὸν Ἄγγλον ἀντισυνταγματάρχην Κάμπελ.

Διὰ τὴν ἄμυναν τῆς πόλεως παρίστατο ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιηθῶσι τὸ Σχολεῖον Χωροφυλακῆς καὶ οἱ ἄνδρες τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς, καίτοι οἱ τελευταῖοι οὗτοι θὰ ἀπεσπῶντο τῶν κυρίως καθηκόντων των, οἱ τοιοῦτοι τοῦ Ἐμπέδου Ρεθύμνου καὶ Φρουραρχείου, ἂν καὶ μόλις διέθετον 160 ὅπλα μὲ 40 φυσίγγια ἕκαστον καὶ 4 πολυβόλα Σὲντ-Ἐτιέν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν τυχὸν πολιτῶν ἐλεύθεροι σκοπευταί.

Πλεῖστοι πολῖται ἅμα τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς πτώσεως τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν κατέκλυσαν τὸ Φρουραρχεῖον διὰ νὰ ἐξοπλισθῶσιν, ἐχορηγήθησαν δὲ εἰς τούτους μερικὰ ὅπλα διαφόρων τύπων, εὑρισκόμενα εἰς διαφόρους ἀποθήκας.

Πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ προσφέρουν ὑπηρεσίαν ἔσπευδον πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς πόλεως διὰ νὰ παρεμποδίζωσι τὴν εἴσοδον τῶν Γερμανῶν.

Ἡ μόνη ὑπολογίσιμος πάντως δύναμις ἦτο ἡ τοιαύτη τοῦ Σχολείου καὶ Διοικήσεως Χωροφυλακῆς, καίτοι ἡ πρώτη ἀπετελεῖτο ἀπὸ μαθητὰς Χωροφύλακας σχεδὸν ἀγυμνάστους, οἵτινες εἶχον ἐκτελέσει βολὴν μόνον 5 φυσιγγίων. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐπίσης διὰ πρώτην φορὰν θὰ ἐλάμβανον μέρος εἰς μάχην.

Καὶ οὗτοι ἔλαβον τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν μὲ σημεῖον συναντήσεως τὴν γέφυραν Σινατσάκη.

Ὅσοι τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν ἔπεσαν εἰς τοὺς χώρους Σταυρωμένου - Ἀεροδρόμιον - Μισίρια εἶχον ἐμπλακῆ ἤδη μὲ τὰ τμήματά μας - τάγμα Αὐστραλῶν - τάγματα νεοσυλλέκτων μας κλπ., ὅσοι δὲ ἔπιπτον εἰς τοὺς χώρους τοῦ συνοικισμοῦ Περιβολίων, συνεχομένου σχεδὸν μὲ τὴν πόλιν, συνεκεντρώνοντο ἀνενόχλητοι καὶ ἐκινοῦντο πρὸς τὴν πόλιν μὲ πυκνὸν σχηματισμὸν καὶ λίαν ἐλαφρὰν κάλυψιν, διὰ τῆς παραλίας καὶ τῆς κεντρικῆς ὁδοῦ.

Τρεῖς ἀλεξιπτωτισταὶ πεσόντες ἐντὸς τοῦ ἐργοστασίου «ΒΙΟ» ἐξοντώθησαν ὑπὸ τεσσάρων μονίμων χωροφυλάκων τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τοὺς ὑπομοιράρχους Βιτσικουνάκην Ζαχαρίαν καὶ Χριστουλάκην Γεώργιον, οἵτινες ἡγούμενοι 20 ὁπλιτῶν ἀνέλαβον τὴν ἀνακοπὴν τῆς προελάσεως τῶν Γερμανῶν ἐκ τῆς παραλίας.

Δύο πολυβόλα Σὲντ-Ἐτιὲν ὑπὸ τοὺς ὑπολοχαγὸν Χνάρην, ἀνθυπολοχαγὸν Παπαγιαννάκην καὶ λοχίας Μανουράν, Ψυχαράκην καὶ Δαφνομήλην, οἵτινες ἐθελουσίως παρέλαβον ταῦτα ἐκ τῆς ἀποθήκης, τοποθετηθέντα παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν ἔξωθι τοῦ ἐργοστασίου «ΒΙΟ», ἐκτύπησαν εὐστόχως τοὺς Γερμανοὺς παρὰ τὴν γέφυραν Κόρακα καὶ ἐσταμάτησαν τὴν προώθησίν των πρὸς τὴν πόλιν, ἀναγκάσαντα τούτους νὰ ἀναζητήσουν θέσεις μάχης.

Ἡ δρᾶσις αὕτη τῶν ἀνωτέρω πολυβόλων μας παρέσχε τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον διὰ νὰ τεθῶσιν ἔναντι τούτων, τὰ πειθαρχημένα τμήματα τοῦ Σχολείου Χωροφυλακῆς καὶ Διοικήσεως Χωροφυλακῆς, οἱ ἔνοπλοι ἐμπειροπόλεμοι στρατιῶται τοῦ Ἐμπέδου καὶ οἱ πρῶτοι ἐθελονταὶ ἐλεύθεροι σκοπευταί, ἐξ ὧν ἰδιαιτέρως διεκρίθησαν οἱ ἰδιῶται Εὐάγγελος Μηναδάκης καὶ Μιχαὴλ Τζέλεσης ἀμφότεροι τραυματισθέντες.

Οἱ Γερμανοὶ ἀλεξιπτωτισταὶ συναντοῦν τώρα τὰ εὔστοχα πυρὰ τῶν μαχητῶν μας μετὰ μικρὰν δὲ παραμονὴν πρὸ τῆς οἰκίας Τσουρλάκη, ἀποχωροῦν πρὸς Περιβόλια ἀφίσαντες μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων νεκρῶν καὶ δύο ἀξιωματικοὺς καὶ ἄφθονον ὑλικόν.

Ὁ 1ος Λόχος τοῦ Σχολείου Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Χλεμπογιάννην προωθεῖται ἐκ τῆς γεφύρας Σινατσάκη πρὸς τὴν θέσιν τῶν δύο πολυβόλων μας καὶ ἐκεῖθεν νοτιώτερον, βαίνων ὅμως πρὸς τὸν ἀντικειμενικόν του σκοπὸν βάλλεται διαρκῶς, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ φονευθῇ ὁ διοικητὴς αὐτοῦ.

Ὁ 2ος Λόχος τοῦ αὐτοῦ Σχολείου κατευθυνόμενος νοτιώτερον ἐμπλέκεται καὶ οὗτος μὲ ἀποτέλεσμα νὰ τραυματισθῇ ὁ διοικητὴς αὐτοῦ ἀνθυπομοίραρχος Τραϊφόρος καὶ νὰ φονευθοῦν τρεῖς ὑπαξιωματικοὶ καὶ ἑπτὰ πολῖται ἐλεύθεροι σκοπευταί, νὰ τραυματισθοῦν δὲ ἱκανοὶ πολῖται καὶ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς...

Καίτοι οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ Σχολείου Χωροφυλακῆς πρώτην φορὰν λαμβάνουν μέρος εἰς πολεμικὴν ἐνέργειαν, ὑπὸ τοιαύτην μάλιστα ὑπεροχὴν πυρὸς τοῦ ἀντιπάλου, ὑποστηριζομένου ἀπὸ ἀεροπορίαν ἀνενοχλήτως δρῶσαν, ἐν τούτοις οὐδεὶς δισταγμὸς ἀλλ᾽ ἔκδηλος περιφρόνησις πρὸς τὸν θάνατον ἐμφανίζεται ὑπὸ πάντων.

Ὅλοι, γενικῶς, ἐλεύθεροι σκοπευταί, ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, στρατιῶται, ἁμιλλῶνται εἰς ἐκδηλώσεις πράξεων γενναιότητος καὶ αὐτοθυσίας.

Τὸ πυκνὸν πῦρ τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ὑποστηριζομένων μὲ ὅλμους, χειροβομβίδας καὶ ἀπὸ τὴν πολὺ χαμηλὰ ἱπταμένην ἀεροπορίαν, ἐθέριζε τοὺς μαχητάς μας, ὧν οἱ τραυματίαι ἐζήτουν ἰατρὸν καὶ ἐπιδεσμικὸν ὑλικὸν χωρὶς νὰ εὑρίσκωσι τοιαῦτα λόγῳ παντελοῦς ἐλλείψεως.

Νέα ἐπίθεσις τῶν τμημάτων μας ἐκτοπίζει καὶ αὖθις τοὺς Γερμανοὺς καὶ ἐξαναγκάζει τούτους νὰ τραποῦν πρὸς τὰ ὑψώματα Περιβολίων, ἔνθα τοὺς εὑρίσκει ἡ ἐπέλευσις τοῦ σκότους.

Μέχρι τῆς 9ης νυκτερινῆς εἶχον περιέλθει εἰς χεῖρας τῶν ἡμετέρων 18 αἰχμάλωτοι, 1 πυροβόλον, 2 ὅλμοι,

8 πολυβόλα, ἄπειρα ταχυβόλα τυφέκια καὶ πιστόλια καὶ ἄφθονα πυρομαχικά, μοτοσυκλέτται καὶ ποδήλατα. Μὲ τὸ ὑλικὸν αὐτὸ ἐξοπλίζονται ἄοπλοι ἢ κακῶς ὡπλισμένοι πολῖται.

Ἡ ἐπελθοῦσα νὺξ ἀνέκοψε τὴν προχώρησιν. Μετὰ τὴν ἐκεῖθεν τῶν Περιβολίων δρᾶσιν τῶν τμημάτων μας, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ σύνδεσμος, διότι μεσολαβεῖ ἐχθρικὴ γραμμὴ διήκουσα ἀπὸ θαλάσσης μέχρι τῶν ὑψωμάτων τῶν Περιβολίων.

Ἡ σκέψις ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἦτο δυνατὸν τὴν ἑπομένην πρωΐαν νὰ ρίψῃ ἀλεξιπτωτιστὰς εἰς τὸν ὄπισθεν τῶν τμημάτων μας χῶρον, ἠνάγκασε τὸν διευθύνοντα τὴν μάχην νὰ διατάξῃ τὴν σύμπτυξιν αὐτῶν 300 περίπου μέτρα ὄπισθεν.

Ὁ ταγματάρχης Σαββάκης Γεώργιος παραλαμβάνει λόχον τοῦ Σχολείου (Βασιλοπούλου) μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ ἐγκατασταθῇ ὡς ἐφεδρεία προφυλακῶν εἰς τὸ ὕψωμα, Εὐλιγιᾶς, ἔνθα θὰ ἠδύνατο νὰ παραμείνῃ κεκαλυμμένος εἰς τὸ ἐκεῖ ἄλσος ὡς ἐφεδρεία.

Ὁ ταγματάρχης Χανιώτης μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεώς του ἐγκατεστάθη εἰς τὴν γέφυραν Σινατσάκη.

Ὁ ταγματάρχης Νικολακάκης Γεώργιος (φρούραρχος Ρεθύμνου) κατορθώνει νὰ συγκροτήσῃ μικρὸν τμῆμα ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Δοκιμάκην, τὸν ὁποῖον ἀποστέλλει τὴν νύκτα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς γραμμῆς τῆς μάχης.

Παρομοίαν ἐνίσχυσιν ἐκ τῶν εἰς τὴν διάθεσίν μου ἐνόπλων πολιτῶν καὶ ἄλλων τοιούτων τοὺς ὁποίους ἠδυνήθην νὰ στρατολογήσω ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, ἀπέστειλα καὶ ἐγὼ μετὰ μέρους τῆς δυνάμεως τῆς Ὑποδιοικήσεώς μου ἐξ Ἐπισκοπῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός.

21η Μαΐου 1941, Τετάρτη
Δευτέρα ἡμέρα τῆς μάχης

Ἀπὸ τῆς πρωΐας διατάσσεται ἐπίθεσις κατὰ τῶν Γερμανῶν. Οὗτοι ὑποχωροῦν καὶ ἀμύνονται παρὰ τὴν ἐκκλησίαν Ἅγιος Γεώργιος (Περιβολίων), τὰ πέριξ ὑψώματα καὶ ἐντὸς τοῦ χωρίου Περιβόλια.

Περὶ ὥραν 8ην πρωϊνὴν καταφθάνει ἡ ἐχθρικὴ ἀεροπορία καὶ ἡ προέλασις σταματᾶ εἰς τὸ ἀναπεπταμένον ἔδαφος, οἱ δὲ ἄνδρες μας σφυροκοποῦνται ἀκάλυπτοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντιδράσωσιν ἀποτελεσματικῶς, ἀλλὰ καὶ μὴ ἐγκαταλείποντες τὰς θέσεις των. Ἐντὸς τῶν Περιβολίων διεξάγονται ὁδομαχίαι.

Αἱ παρὰ τὴν γέφυραν Κόρακα (οἰκία Τσουρλάκη) ἔνθα ὁ Σταθμὸς Διοικήσεως τῶν τμημάτων μας, θέσεις τῶν ἡμετέρων ἐπισημαίνονται καὶ περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀκολουθεῖ σκληρὸς βομβαρδισμὸς μὲ ἀποτέλεσμα τὴν καταπλάκωσιν ἐντὸς ὀρύγματος 26 μαθητῶν χωροφυλάκων ἐξ ὧν διεσώθησαν μόνον 9. Καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ διευθύνων τὴν μάχην ταγματάρχης Τζιφάκης κατεπλακώθη μετ' ὀλίγον εἰς ἄλλο χαράκωμα, ἀνασυρθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐφέδρου ὑπολοχαγοῦ Λύτινα Ἀντωνίου.

Ἡ δευτέρα ἡμέρα τῆς μάχης ὑπῆρξεν εὐτυχεστέρα τῆς πρώτης. Οἱ Γερμανοὶ δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἀντισταθοῦν πουθενά, συνεχῶς πιεζόμενοι. Ἤδη κατέχουν τὸ ἥμισυ τοῦ χωρίου Περιβόλια—Ἅγιος Γεώργιος—Νεκροταφεῖον. Νέον ὑλικὸν περιῆλθεν εἰς χεῖράς μας, δι' οὗ ἐξωπλίσθησαν καὶ ἄλλοι πολῖται. Ἀπώλειαι ἑκατέρωθεν μεγάλαι. Ἡμετέρων 34 νεκροί.

Ὁ λόχος μοιράρχου Τσοτάκου καίτοι καταπονημένος ἀνέλαβε τὴν φύλαξιν τοῦ λόφου Καστελλάκια, κειμένου ἔναντι τῶν θέσεων τῶν Γερμανῶν, ἀποτελῶν συγχρόνως καὶ τὴν ἐφεδρείαν.

Τὴν αὐτὴν νύκτα τίθεται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ διευθύνοντος τὴν μάχην καὶ ὁ παρὰ τὴν θέσιν «Κουμπὲ» σταθμεύων λόχος τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Παπαδοπούλου, μετασταθμεύσας παρὰ τὸ Ὀρφανοτροφεῖον.

Τὸ ἠθικὸν τῶν τμημάτων μας παραμένει ηὐξημένον, λόγῳ τῶν πολυαρίθμων νεκρῶν τοῦ ἐχθροῦ καὶ τῆς καταρρίψεως διὰ τῶν πυρῶν τῶν τυφεκίων ἓξ ἐχθρικῶν ἀεροπλάνων κατὰ τὰς δύο ἡμέρας τῆς μάχης.

Οἱ μαχηταί μας στεροῦνται τροφῆς, ὕδατος, πυρομαχικῶν καὶ συντηροῦν τὸν ἀγῶνα μόνον ἐκ λαφύρων.

Ἐπιχειρηθεῖσα ἐπαφὴ μετὰ τοῦ τάγματος τῶν Αὐστραλῶν καὶ τῶν τοιούτων τῆς Πηγῆς ἀποτυγχάνει, φονευθέντος ἑνὸς καὶ συλληφθέντος αἰχμαλώτου ἑτέρου τῶν ἡμετέρων.

Κατὰ τὴν νύκτα πολῖται διαφυγόντες ἐκ τοῦ κατεχομένου ὑπὸ τῶν Γερμανῶν χώρου ἀναφέρουν ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἐξετέλεσαν ὁμαδικῶς 42 πολίτας κατοίκους Περιβολίων. Ἀνέφερον ἐπίσης ὅτι εἷς λόχος τοῦ Ἐμπέδου Ρεθύμνου, εὑρισκόμενος παρὰ τὴν θέσιν Ἀλμπάνη Μετόχι, διελύθη ἐλλείψει πυρομαχικῶν.

Λόγῳ τοῦ σκληροῦ βομβαρδισμοῦ καὶ τῶν σημειωθέντων θυμάτων ὁ πληθυσμὸς ἤρχισε νὰ ἐγκαταλείπῃ τὴν πόλιν, καταφεύγων εἰς τὰ σπήλαια καὶ χαράδρας τὰς εὑρισκομένας νοτίως τῆς πόλεως, ἔνθα παρέμενε χωρὶς τροφὴν-νερὸ καὶ σκεπάσματα.

Καὶ κατὰ τὴν νύκτα αὐτὴν ἐνίσχυσα τοὺς μαχομένους διὰ νέων πολιτῶν ἐξ Ἐπισκοπῆς, εἰς τοὺς ὁποίους προσετέθησαν καὶ ἄλλοι ἐξ ἑτέρων χωρίων.

Ἀπὸ τῆς 8ης πρωϊνῆς τῆς 22ας Μαΐου ἐπαναλαμβάνεται ἄγριος βομβαρδισμὸς τῶν θέσεών μας ἀπὸ ἀεροπλάνων, ἐπεκταθεὶς καὶ εἰς τὴν πόλιν ἔνθα ἐμφανίζονται πυρκαϊαί. Ὁ καύσων τυγχάνει ἀφόρητος τὴν ἡμέραν αὐτήν. Οἱ νεκροί, ἡμέτεροι καὶ Γερμανοί, ἀρχίζουν νὰ ἀποσυντίθενται. Οἱ νεκροὶ τῆς ἡμέρας ἀνέρχονται εἰς 33.

Μεταξὺ τῶν οἰκημάτων ἅτινα κατέρρευσαν εἰς τὴν πόλιν ἦτο καὶ ἐκεῖνο τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, μὲ θύματα τοὺς Γεώργιον Τσαγρῆν νομάρχην καὶ ἀντισυνταγματάρχην Στυλ. Μανιουδάκην διοικητὴν Χωροφυλακῆς.

Αἱ ἀφιχθεῖσαι ἐνισχύσεις ἀνεκούφισαν τοὺς ἡμετέρους καὶ ἐνέπλησαν αὐτοὺς ἐπιθετικοῦ μένους, ἐνῷ ἀντιθέτως τὸ Ἐπιτελεῖον τοῦ Στρατιωτικοῦ Διαμερίσματος αἰφνιδιασθὲν ἐξ ἀδεσπότου φήμης, ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἰσέρχονται εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐκ τοῦ φόνου τοῦ νομάρχου καὶ τοῦ διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου, ἐγκαταλείπει τὴν πόλιν μετὰ τοῦ φρουράρχου Νικολακάκη καὶ τρέπεται πρὸς δυσμάς, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ μετ' ὀλίγον, ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι ἡ πληροφορία ἦτο ψευδής.

Μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Νομαρχίας Πουλάκου καταβάλλομεν προσπαθείας καὶ ἐπιτυγχάνομεν τὴν ἀποστολὴν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἄρτου, πολῖται δὲ καταφθάνουν μὲ φορτία βραστῶν γεωμήλων.

Μερίμνη μας ἐτέθησαν εἰς λειτουργίαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην 2-3 ἀρτοποιεῖα τῆς πόλεως πλήν, συνεπείᾳ πτώσεως βόμβας ἐφ' ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, ἐφονεύθησαν τρία ἄτομα, δι' ὃ καὶ ἀναγκαζόμεθα νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν παρασκευὴν τοῦ ἄρτου εἰς τὰ ἀρτοποιεῖα τῶν δυτικῶν τῆς πόλεως χωρίων, διὰ τῆς ἀποστολῆς ἀλεύρου ἐκ Ρεθύμνου. Ἑτέρα βόμβα πεσοῦσα εἰς ἀρτοποιεῖον τοῦ χωρίου Ἐπισκοπὴ καθ' ἣν στιγμὴν ἠσχολεῖτο διὰ τὴν παρασκευὴν ἄρτου πρὸς ἀνεφοδιασμόν μας, ἐφόνευσε ἕνα ἀρτεργάτην. Τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἐπιτυγχάνεται παρ' ἐμοῦ ὁ ἀνεφοδιασμὸς δι' ἄρτου καὶ τῶν εἰς τὰς παρὰ τὴν πόλιν χαράδρας καὶ σπήλαια καταφυγόντων πολιτῶν.

Ἡ ἔλλειψις ἐπιδεσμικοῦ ὑλικοῦ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ τῶν ἡμετέρων. Ὡς τοιοῦτον χρησιμοποιοῦνται τεμάχια σινδονῶν, ἅτινα λαμβάνονται ἐξ ἐγκαταλελειμμένων οἰκιῶν τῶν Περιβολίων.

Σχεδὸν παντελὴς ἔλλειψις φυσιγγίων Μάνλιχερ καὶ λοιπῶν ὅπλων, δι' ὧν ἦσαν ὡπλισμένοι οἱ ἐλεύθεροι σκοπευταί. Ὁ ἀγὼν θὰ ἐγκατελείπετο, ἐὰν οἱ μαχηταί μας δὲν ἐξωπλίζοντο ἀπὸ γερμανικὰ λάφυρα ἅτινα εὐτυχῶς ἦσαν ἀφθονώτατα.

Τὸ Δημοτικὸν Νοσοκομεῖον καὶ αἱ ἐντὸς τῆς πόλεως ἰδιωτικαὶ κλινικαὶ ἔχουν διατεθῆ διὰ τὴν νοσηλείαν τῶν τραυματιῶν ἡμετέρων καὶ ἐχθρῶν. Ἐπειδὴ ὅμως διεπιστώθη ὅτι καὶ τὰ ἱδρύματα ταῦτα ἐβομβαρδίζοντο, καίτοι φέροντα ἐμφανῶς τὰ σχετικὰ σήματα, μεταφέρονται τὴν ἡμέραν αὐτὴν εἰς τὰ πέριξ χωρία Πρινές, Ἀρμένοι, Σπῆλι, Πηγή. Οἱ ἰατροὶ τῆς πόλεως, πάσης ἡλικίας, προσφέρουσιν αὐθορμήτως τὰς ἐπιστημονικάς των ὑπηρεσίας, αἱ δὲ νεάνιδες συμπληρώνουν ἐν μέρει τὴν ἔλλειψιν ἐπιδεσμικοῦ ὑλικοῦ διὰ σινδονῶν ἀπὸ τὰς προίκας των. Αἱ γυναῖκες τῶν χωρίων, ἔνθα μετεφέρθησαν οἱ τραυματίαι, προθυμότατα προσφέρονται ὡς νοσοκόμοι ἐχθρῶν τε καὶ φίλων, πρᾶγμα ὅπερ κινεῖ τὸν θαυμασμὸν τῶν πρώτων.

23-5-1941, Παρασκευὴ
Τετάρτη ἡμέρα τῆς μάχης

Ἡ γραμμὴ τὴν ὁποίαν κατέχομεν εἶναι ἀπὸ βορρᾶ ἡ παραλία, τὸ δυτικὸν τμῆμα τοῦ χωρίου Περιβόλια, ὕψωμα ἀνατολικῶς ἐργοστασίου Τσουρλάκη, Καστελλάκια, εἰς ἐλαχίστην ἀπόστασιν ἀπὸ τοὺς Γερμανούς.

Ἀπὸ λίαν πρωῒ δι' ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν καταλαμβάνονται οἰκίαι τινὲς τοῦ χωρίου Περιβόλια καὶ συλλαμβάνονται δύο αἰχμάλωτοι βαρέως τραυματισμένοι.

Περὶ τὴν ὥραν 10ην ἐνεργεῖται σκληρότατος βομβαρδισμός, ὁ σφοδρότερος μέχρι σήμερον, τόσον ἐπὶ τῶν θέσεών μας, ὅσον καὶ εἰς τὴν πόλιν. Πολλαὶ οἰκίαι ἀνεφλέγησαν, καθὼς καὶ τὸ ἐργοστάσιον τῆς «ΒΙΟ». Ὁ βομβαρδισμὸς οὗτος διήρκεσεν ὀκτὼ συνεχεῖς ὥρας, ἐρρίφθησαν δὲ ἄνω τῶν 3.000 βομβῶν. Τὰ πάντα εἶχον μεταβληθῆ εἰς ἀληθῆ κόλασιν. Τρία ἀκόμη ἀεροπλάνα καταρρίπτονται ἀπὸ τὰ πυρὰ τῶν μαχητῶν μας.

Ἡ ἀντίστασις τῶν παρὰ τὴν Ἐκκλησίαν Ἅγιος Γεώργιος καὶ τὸν συνεχόμενον περίβολον, ἔνθα τὸ Νεκροταφεῖον Περιβολίων, συνεχίζεται πεισμόνως.

Ἡ θέσις αὕτη, εὑρισκομένη ἐπὶ ὑψώματος καὶ λόγῳ τῆς διαμορφώσεως τοῦ ἐδάφους, τυγχάνει φύσει ὀχυρά, ὀργανωθεῖσα ἔτι περισσότερον διὰ τῆς τοποθετήσεως ὅλμων καὶ πολυβόλων καὶ τῆς ἀνορύξεως χαρακωμάτων.

Δυστυχῶς, ἡ ἔλλειψις ὅπλων καμπύλης τροχιᾶς ἐκ μέρους ἡμῶν, καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν ἀποτελεσματικὴν προσβολὴν τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ θέσει ὠχυρωμένων Γερμανῶν, διότι τὸ μὲν κυριευθὲν τὴν πρώτην ἡμέραν πυροβόλον δὲν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ, ἐλλείψει εἰδικευμένου προσωπικοῦ, οἱ δὲ δύο γερμανικοὶ ὅλμοι τοὺς ὁποίους κατέχομεν στεροῦνται βλημάτων.

Μεταβὰς εἰς Γεωργιούπολιν διὰ τὴν παραλαβὴν φυσιγγίων ὁ ὑπολοχαγὸς Χαλκιαδάκης Ἐμμανουὴλ ἐκόμισε τοιαῦτα ἀκατάλληλα διὰ τὰ τυφέκιά μας.

Νέα αἴτησίς μου διὰ τῆς προσωπικῆς μεταβάσεως ἐμοῦ τοῦ ἰδίου εἰς Γεωργιούπολιν, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, διὰ τὴν ἀποστολὴν πυρομαχικῶν δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἱκανοποιηθῇ. Ἀπεστάλησαν μόνον 4 τρομπλὸν καί τινες ὁπλοβομβίδες χωρὶς τυφέκια Λεμπέλ, τὰ ὁποῖα δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῶσιν.

Ἠσκήθη, πάντως, πᾶσα δυνατὴ πίεσις κατὰ τῶν κατεχόντων τὸ ὕψωμα Ἁγίου Γεωργίου, ὥστε, μόλις ἡ ὑποστηρίζουσα τούτους ἀεροπορία ἀπεσύρθη τοῦ πεδίου τῆς μάχης, οὗτοι ὕψωσαν ἐπὶ τοῦ μανδροτοίχου λευκὰς σημαίας καὶ διὰ φωνῶν ἐκάλουν γαλλομαθῆ ἢ γερμανομαθῆ πρὸς συνεννόησιν.

Δυστυχῶς τὸ ἀπειθάρχητον καὶ μὴ ὑπευθύνως διευθυνόμενον πῦρ τῶν ἐλευθέρων σκοπευτῶν μας καὶ ἡ ἔλλειψις μέσων διαβιβάσεων, ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ πυροβοληθοῦν οἱ Γερμανοὶ τῆς ὡς ἄνω τοποθεσίας, νὰ φονευθοῦν τρεῖς ἐξ αὐτῶν καὶ ἰσάριθμοι ἐκ τῶν ἡμετέρων, ματαιωθείσης οὕτω τῆς βεβαίας παραδόσεως τῶν Γερμανῶν.

Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Μιαούλης, υἱὸς τοῦ ἀποστράτου συνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Μιαούλη Νικολάου, βληθεὶς ὑπὸ ἀεροπλάνου ἐφονεύθη μαχόμενος γενναίως.

Ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν τμημάτων μας διεξάγεται σήμερον πληρέστερον δι' ἄρτου, κονσερβῶν καὶ τυροῦ, ἡ ἔλλειψις ὅμως πυρομαχικῶν τυγχάνει ἐξαιρετικῶς αἰσθητή.

Ὁ φόνος τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Μανιουδάκη καὶ ὁ σκληρὸς βομβαρδισμὸς τῆς πόλεως, παρέλυσαν τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν ἀσφαλείας καὶ ἐξήρθρωσαν τὴν ἀεράμυναν αὐτῆς. Τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα ἅτινα ἠσχολοῦντο διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν οἰκιῶν καὶ καταστημάτων, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀσκήσωσιν ἐπιτυχῶς τὸ ἔργον των, λόγῳ τῶν ἀδιαλείπτων ἐπιδρομῶν τῶν ἀεροπλάνων. Τὰ συνεργεῖα ἐπανορθώσεων, τραυματιοφορέων καὶ πυροσβεστῶν τῆς Παθητικῆς Ἀεραμύνης, λειτουργήσαντα καλῶς τὰς δύο πρώτας ἡμέρας τῆς μάχης, εἶχον ἤδη διαλυθῆ. Αἱ πυρκαϊαὶ ἐλάμβανον τεραστίαν ἔκτασιν, ἡ δὲ λεηλασία ἐνηργεῖτο ἀνενοχλήτως.

Πρὸ τῆς ἀνωτέρω καταστάσεως ἀναγκάζομαι κατόπιν διαταγῆς νὰ στρέψω τὴν προσοχήν μου καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην......

Ὅταν ἀνέλαβον καὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ φονευθέντος διοικητοῦ μου, παρέμεινεν εἰς τὴν πόλιν μόνον ὁ ὑπομοίραρχος Βιτσικουνάκης Ζαχαρίας, μεθ' ὅλων τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ χωροφυλάκων τῆς ἕδρας, οἵτινες μετὰ τῶν ἀνδρῶν Υ.Χ. Ἀργυρουπόλεως εἶχον κατανεμηθῆ διὰ

τὴν ἐξασφάλισιν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς γραμμῆς τῆς μάχης....

Οἱ νεκροὶ τῆς ἡμέρας ταύτης ἀνέρχονται εἰς 41.

24-5-1941, Σάββατον
Πέμπτη ἡμέρα τῆς μάχης

Οὐδεμία ἀξιόλογος δρᾶσις ἑκατέρωθεν.

Ἡ μετρία δρᾶσις τῆς ἐχθρικῆς ἀεροπορίας ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς ἄνδρας νὰ ὑδρευθῶσιν ἐπαρκῶς ἀπὸ τὰ φρέατα τῶν Περιβολίων.

Ἡ σκληρὰ δοκιμασία τῶν προηγουμένων ἡμερῶν, ἡ ἔλλειψις φυσιγγίων, ἡ ἔλλειψις ὑγειονομικῆς περιθάλψεως τῶν τραυματιῶν, τὸ θέαμα τῶν ἀτάφων νεκρῶν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἡ ἔλλειψις βαθμοφόρων ἀξιωματικῶν ἐπιδρᾶ ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ τῶν ἀνδρῶν....

Ἡ γραμμὴ τῆς μάχης, στερεῖται ἐπαρκῶν ἀξιωματικῶν. Τὰ μόνα ἐν αὐτῇ παραμένοντα συγκεκροτημένα τμήματα εἶναι τὸ Σχολεῖον Χωροφυλακῆς, μέρος τῶν ὁπλιτῶν τῆς Διοικήσεως, διότι οἱ λοιποὶ ἀσχολοῦνται διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πόλεως καὶ τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῶν μαχομένων, καὶ ἱκανοὶ πολῖται.

Ὁ ἐχθρὸς δι' ἀλλεπαλλήλων κυμάτων βομβαρδιστικῶν βομβαρδίζει ἀνενοχλήτως τὰς θέσεις τῶν μαχομένων καὶ τὰ μετόπισθεν. Ἓν εἰσέτι ἀεροπλάνον καταρρίπτεται διὰ βολῶν τυφεκίων. Δὲν ἐκδηλοῦται μὲν ἐπιθετικὴ ἐνέργεια τῶν Γερμανῶν, ἀναπτύσσεται ὅμως παρ' αὐτῶν ἔντονον καὶ δραστικὸν πῦρ δι' ὄλμων, πολυβόλων καὶ τυφεκίων.

Νεκροὶ τῆς ἡμέρας ἐκ τῶν ἡμετέρων 11.

26-5-1941, Δευτέρα
Ἑβδόμη ἡμέρα τῆς μάχης

Ἀπὸ τῆς πρωΐας γίνεται ἀντιληπτὸν ὅτι ὁ ἐχθρός, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, ἐβελτίωσε τὰς θέσεις του διὰ τῆς καταλήψεως προκεχωρημένων σημείων Δ καὶ ΝΔ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τὰ ὁποῖα ὠργάνωσεν ἀμέσως διὰ χαρακωμάτων. Δι' ἐντατικῆς ἐργασίας καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐπιτυγχάνεται ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἡ ἐκφόρτωσις καὶ μεταφορὰ εἰς τὰς θέσεις των ἀφθόνου πολεμικοῦ ὑλικοῦ, εὑρισκομένου ἐπὶ τοῦ καταρριφθέντος τὴν προηγουμένην ἀεροπλάνου. Ἡ κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται τὰ ἡμέτερα τμήματα, ἀπὸ ἀπόψεως ἠθικοῦ καὶ πυρομαχικῶν, τυγχάνει τραγική. Ὁ ἐκνευρισμὸς ἐκ τῆς κοπώσεως, τῆς ἀνεπαρκοῦς τροφοδοσίας καὶ τῆς ἀϋπνίας, ἔχουν κάμψει τοὺς μαχητάς μας εἰς σημεῖον, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιστοῦν εἰς οἱανδήποτε πίεσιν. Ὁ ἀφόρητος καύσων καὶ ἡ διαρκὴς καθήλωσις τούτων ἐπὶ τοῦ ἀκαλύπτου ἐδάφους παρὰ τῶν εἰς ὕψος 30 μόλις μέτρων ὑπεριπταμένων ἐχθρικῶν ἀεροπλάνων, συνετέλεσαν ἐπίσης εἰς τὴν ἐξάντλησιν τῆς ἀντοχῆς των.

Ὡς ἔσχατον μέτρον ἀναπτερώσεως τοῦ ἠθικοῦ τῶν ἀνδρῶν μας, ἀποφασίζεται ἡ ἐπίθεσις πρὸς ἐπαναφορὰν τῶν Γερμανῶν εἰς τὰς θέσεις των. Ἐλλείπουν ὅμως φυσίγγια. Διατάσσεται ἡ συγκέντρωσις τοιούτων, μὲ σκοπὸν νὰ ἐφοδιασθοῦν δι' 25-30 φυσιγγίων οἱ 150-200 ἄνδρες τοῦ Σχολείου Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὴν ἐπίθεσιν ταύτην. Οἱ λοιποὶ μὲ 5 μόνον φυσίγγια θὰ συνεκεντροῦντο παρὰ τὴν Τρυπητήν, διὰ νὰ βοηθήσωσι τοὺς ἐπιτεθησομένους εἰς περίπτωσιν ὑποχωρήσεώς των.

Σκοπὸς τῆς ἐπιθέσεως ἦτο ἐπὶ πλέον νὰ ἐξαπατηθῇ ὁ ἐχθρός, τοῦ ὁποίου τὸ ἠθικὸν δὲν ἦτο ἀκμαῖον, καὶ ἐπιχειρηθῇ ὑποκίνησίς του πρὸς παράδοσιν, δι' ἀποσταλησομένης ἐπιστολῆς τὴν ὁποίαν θὰ ἔγραφεν ὁ ταγματάρχης Χανιώτης, ὡς γνώστης τῆς γερμανικῆς γλώσσης.

Εἰς τὴν ἐπιχείρησιν εἰδοποιήθησαν ὅπως λάβωσι μέρος ἐξ ἀνατολῶν οἱ Αὐστραλοὶ καὶ τὰ Τάγματα τῶν νεοσυλλέκτων, συνεκεντρώθησαν δὲ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐπιτεθησομένων ἐκ δυσμῶν τὰ διατιθέμενα τρία πολυβόλα Σὲντ-Ἐτιέν, δύο κυριευθέντες γερμανικοὶ ὄλμοι μετὰ 40 βλημάτων καὶ 4 κυριευθέντα ἐπίσης πολυβόλα, μὲ ἱκανὰ πυρομαχικά.

Τμήματα τῆς ἐπιθέσεως ὡρίσθησαν ὁ Λόχος μαθητῶν χωροφυλάκων τοῦ ὑπομοιράρχου Λαφογιάννη εἰς ὃν ἐνετάχθησαν οἱ ὑπολοχαγοὶ Σηφακάκης, 3-4 ἄλλοι ἀξιωματικοὶ τοῦ Πεζικοῦ, δεξιὰ τούτων δὲ θὰ ἀπησχόλουν τὸν ἐχθρὸν οἱ Λόχοι μαθητῶν χωροφυλάκων τοῦ ὑπομοιράρχου Μαλτέζου καὶ ἀνθυπομοιράρχων Χονδρογιάννη, Βασιλοπούλου, Στάγια.

Τὰ τμήματα τῆς ἐπιθέσεως θὰ διηύθυνεν ὁ ταγματάρχης Πεζικοῦ Λογιάκης Ἰωσήφ. Ὁ ἀνθυπομοίραρχος Πανταλὸς ὡρίσθη διὰ τὴν ἐπίδεσιν τῶν τραυματιῶν, χρησιμοποιῶν ὡς ἐπιδέσμους ἐξευρεθείσας σινδόνας. Φορεῖα καὶ τραυματιοφορεῖς δὲν διετίθεντο.

Τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν δίδεται τὸ σύνθημα καὶ ἡ ἐξόρμησις πραγματοποιεῖται. Ἄνευ μεγάλης ἀντιστάσεως ὁ ἐχθρὸς ἐγκαταλείπει τὰ προκεχωρημένα σημεῖα ἀντιστάσεώς του καὶ περιορίζεται καὶ πάλιν εἰς τὸν περίβολον τῆς Ἐκκλησίας Ἅγιος Γεώργιος. Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Καφαντάρης, μετὰ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Λαφογιάννη καὶ διμοιρίας χωροφυλάκων, ἐνισχύσαντες τοὺς πρὸς στιγμὴν κλονισθέντας ἄνδρας τῶν λοιπῶν τμημάτων, ἀνατρέπουν τὴν ἐχθρικὴν ἀντίστασιν.

Ὁ ὑπολοχαγὸς Σηφακάκης ἀγκιστρωθεὶς μὲ δύναμιν 30 χωροφυλάκων δυτικῶς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 150 μέτρων ἀπὸ τούτου, βάλλεται πλευρικῶς ὑπὸ τῶν ἐντὸς τῶν οἰκιῶν τῶν Περιβολίων ὠχυρωμένων Γερμανῶν, ἀπολέσας 5 χωροφύλακας νεκρούς.

Ὁ ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγὸς Καφαντάρης μετὰ τριῶν μόνον χωροφυλάκων, ἐπιχειρήσας νὰ ἀνακουφίσῃ τοὺς ἀνωτέρω δι' ἐπιθέσεως κατὰ τῶν εἰς τὰς ἐν λόγῳ οἰκίας Γερμανῶν, φονεύεται μετὰ τῶν δύο χωροφυλάκων τοῦ τρίτου τραυματισθέντος, κατορθώσαντος ὅμως νὰ διαφύγῃ.

Ἐνεργεῖται νέα ἐπίθεσις κατὰ τῶν Γερμανῶν, ὑπὸ ὀκτὼ χωροφυλάκων καὶ τριῶν πολιτῶν, μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν ἐκδίωξιν τούτων ἐκ τῶν οἰκιῶν καὶ ἀπελευθέρωσιν τοῦ Καφαντάρη, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὅτι εἶχε τραυματισθῆ ἁπλῶς, μὲ ἀποτέλεσμα τὸν φόνον ἑνὸς ἀκόμη χωροφύλακος καὶ τὸν τραυματισμὸν δύο καὶ ἑνὸς πολίτου.

Ἡ ἐμφάνισις δύο νέων σμηνῶν ἀεροπλάνων, πολυβολούντων ἀπὸ χαμηλοῦ ὕψους, καὶ ἡ ἐξάντλησις τῶν φυ-

σιγγίων, ἀναγκάζουν τοὺς ἡμετέρους νὰ παραιτηθοῦν τῆς ἁλώσεως τῶν οἰκιῶν καὶ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰς θέσεις ἐξορμήσεώς των. Ὁ ἐχθρὸς δὲν ἐνεργεῖ ἀντεπίθεσιν, βάλλει ὅμως ἀδιακόπως διὰ πυρῶν πολυβόλων καὶ ὄλμων.

Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην ἐκυριεύθησαν δύο νέα πολυβόλα καὶ μία μοτοσυκλέττα.

Ἡ γραμμὴ τῆς μάχης καλύπτεται ἤδη ἀπὸ θαλάσσης διὰ τοῦ Λόχου τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Παναγιωτακοπούλου, παρὰ τὸ κέντρον ὁ λόχος τοῦ ὑπομοιράρχου Μαλτέζου καὶ νοτιώτερον μέχρι Καστελλακίων τμήματα τῶν Λόχων χωροφυλάκων τῶν ἀνθυπομοιράρχων Βασιλοπούλου, Χονδρογιάννη, Στάγια.

Ὁ Λόχος μοιράρχου Τσοτάκου, ὁρίζεται ὡς ἐφεδρεία. Ἄξιον μνημονεύσεως εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι, ὅταν ἐγένετο ἡ ἐπιλογὴ τῶν χωροφυλάκων οἵτινες θὰ ἐλάμβανον μέρος εἰς τὴν ἐπίθεσιν, πάντες ἐζήτουν νὰ μετάσχουν, ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἔχουν 25 φυσίγγια, ὅταν δὲ γενομένης ἐρεύνης διεπιστώθη ὅτι εἶχον 5-6 τοιαῦτα, οὗτοι ἐξελιπάρουν νὰ μὴ στερηθῶσι τῆς τιμῆς νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν ἐπίθεσιν. Καὶ ὅμως οἱ πλεῖστοι τούτων ἦσαν ἀγύμναστοι καὶ κατήγοντο ἀπὸ ὅλας τὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος.

Νεκροὶ τῆς ἡμέρας 9...

Τὴν 21ην Μαΐου ἐρρίφθησαν περὶ τοὺς 100-150 ἀλεξιπτωτισταὶ εἰς τὸν ἀνατολικῶς τοῦ Σταυρωμένου χῶρον (Λατζιμᾶ), προφανῶς διὰ νὰ παρεμποδίσουν τοὺς ἐκεῖθεν ἐρχομένους πρὸς ἐνίσχυσιν πολίτας, τὸν εἰς Πέραμα Λόχον μαθητῶν χωροφυλάκων καὶ τὴν δύναμιν τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς τῆς περιφερείας Μυλοποτάμου. Ἐναντίον τῶν τελευταίων ἐκινήθησαν ὁ εἰς Πέραμα Λόχος Χωροφυλακῆς, οἱ ἄνδρες τῶν Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς Μυλοποτάμου καὶ Ἀνωγείων ὑπὸ τοὺς ὑπομοιράρχους Παναγιωτάκον καὶ ἀνθυπασπιστὴν Δραμιτινὸν Νικόλ. καὶ πλεῖστοι πολῖται. Οἱ τελευταῖοι φέρουν παντὸς εἴδους πολεμικὰ καὶ κυνηγετικὰ ὅπλα, μᾶλλον ἄχρηστα καὶ μὲ περιωρισμένον ἀριθμὸν φυσιγγίων, πολλοὶ δὲ μόνον τσεκούρια καὶ μαχαίρας. Μεταξὺ τούτων καὶ τῶν εἰς τὴν περιφέρειαν Σταυρωμένου-Πηγῆς μαχομένων πολιτῶν, διακρίνεται ὁ Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρκαδίου Διονύσιος Ψαρουδάκης.

Ἐν τέλει καὶ ἡ ἀντίστασις αὐτὴ κάμπτεται κατόπιν συνδεδυασμένης ἐφόδου αἰχμαλωτισθέντος ὁλοκλήρου τοῦ Ἐπιτελείου τῶν Γερμανῶν, τὸ ὁποῖον εἶχε συγκεντρωθῆ παρὰ τὸν συνοικισμὸν τοῦτον.

Οἱ παρὰ τὴν θέσιν Λατζιμᾶ ριφθέντες ἀλεξιπτωτισταὶ ἐναντίον τῶν ὁποίων, ὡς ἐλέχθη, ἐμάχετο ὁ Λόχος μαθητῶν χωροφυλάκων Περάματος, μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῶν Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς Κάτω Μυλοποτάμου καὶ Ἀνωγείων καὶ πολλοὶ πολῖται ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Μυλοποτάμου, εἶχον καθηλωθῆ παρὰ τὴν θέσιν ταύτην, μέχρι τῆς καταρρεύσεως τοῦ μετώπου, φονευθέντων καὶ τραυματισθέντων πλείστων ἐξ αὐτῶν. Ἐκ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀνωτέρω λόχου ἐφονεύθησαν ὀκτὼ ὁπλῖται, ἐκ δὲ τῶν τοιούτων, τῶν ὡς εἴρηται Ὑποδιοικήσεων, ὁ σταθμάρχης Λιβαδίων ἐνωμοτάρχης Καστανάκης καὶ εἷς χωροφύλαξ.

Ὁ ὑποδιοικητὴς Χωροφυλακῆς Μυλοποτάμου ἀνθυπομοίραρχος Παναγιωτάκος, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς τὴν ἕδραν του εἰς ἣν εἶχεν ὑποχωρήσει τὴν 29ην Μαΐου 1941, τελευταίαν ἡμέραν τῆς Μάχης, ἐτυφεκίσθη μεθ' ἑνὸς χωροφύλακος καὶ εἴκοσι πολιτῶν....

Περὶ ὥραν 10ην τῆς 29ης Μαΐου, περιέρχεται εἰς γνῶσίν μου ὅτι ἀτελείωτος φάλαγξ Γερμανῶν, κινουμένη ἐπὶ μοτοσυκλεττῶν, ποδηλάτων, φορτηγῶν αὐτοκινήτων, τὰνκς καὶ πυροβολικοῦ, κινεῖται ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω ὁδοῦ, μεθ' ἑκάστην δὲ ἄφιξιν, πρὸ ἑκάστου χωρίου, κατακλύζουσι τὸν τόπον μὲ ὁμοβροντίας πυροβολισμῶν.

Ἦτο φανερὸν ὅτι οἱ μαχόμενοι ἐναντίον τῶν εἰς Ἅγιον Γεώργιον Περιβολίων ὠχυρωμένων Γερμανῶν θὰ ἐκυκλοῦντο ἐκ δυσμῶν.

Εὑρεθεὶς ἐντὸς τοῦ Ρεθύμνου τὴν ὥραν ἐκείνην, ἔσπευσα εἰς τὸν τόπον ὁ ὁποῖος ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὴν παραμονὴν τῶν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πόλεως ἀσχολουμένων ἀνδρῶν, συνήγειρα τούτους καὶ ἀφοῦ τοὺς ὡμίλησα καταλλήλως, τοὺς διηύθυνα πρὸς τὴν θέσιν «Κουμπέ», ἵνα καταλάβωσι τὰς ὑπὲρ τὴν δημοσίαν ὁδὸν θέσεις καὶ ἀναχαιτίσωσι τοὺς ἐκ Χανίων ἐρχομένους Γερμανούς.

Σκοπός μου, ἐν προκειμένῳ, ἦτο νὰ δώσω εἰς τὰ παρὰ τὴν γραμμὴν τῆς μάχης ἐντεταγμένα τμήματά μας τὸν χρόνον νὰ ἀποσυρθῶσιν ἐκ τῶν θέσεών των ἢ νὰ λάβωσι μέτρα ἀμύνης. Περὶ τῶν προθέσεών μου τούτων κατέστησα ἐνήμερον τὴν Διοίκησιν τοῦ Β' Στρατιωτικοῦ Διαμερίσματος δι' ἀναφορᾶς σταλείσης διὰ χωροφύλακος.

Καθ' ἣν στιγμὴν κατελαμβάνοντο αἱ θέσεις αὗται παρὰ τῶν ἀνδρῶν μου, ὁ ἴδιος χωροφύλαξ ἐκόμισε διαταγὴν τοῦ διοικητοῦ, διὰ τῆς ὁποίας διετάσσετο ὅπως παύσῃ πᾶσα περαιτέρω ἀντίστασις, συμπτυχθῶμεν δὲ πρὸς παράδοσιν.

Ἐθεώρησα ὅτι δὲν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐκτελέσωμεν τοιαύτην διαταγήν, δι' ὃ καὶ ἔσπευσα νὰ συγκεντρώσω ὁλόκληρον τὴν ὑπὸ τὰς διαταγάς μου δύναμιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεκοίνωσα ὅτι ὁ ἀγὼν πλέον εἶχε λήξει καὶ ὅτι ἐκ τῶν δύο δρόμων, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκοντο ἐνώπιόν μας, ὁ τῆς αἰχμαλωσίας ἢ τῆς διαφυγῆς, ἦτο προτιμότερος κατ' ἐμὲ ὁ δεύτερος. Συνέστησα ὅθεν ὅπως, ὅσοι μὲν ἄνδρες κατήγοντο ἐκ Κρήτης ἀναχωρήσωσι διὰ τὰ χωρία των, ἀναμένοντες εὐκαιρίαν νὰ προσφέρωσι καὶ αὖθις τὰς ὑπηρεσίας των πρὸς τὴν Πατρίδα, οἱ δὲ λοιποὶ μὲ ἀκολουθήσωσι πρὸς νότον πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἀναζητήσωμεν μέσον ἀναχωρήσεως διὰ Μέσην Ἀνατολήν.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς, ὅτε αἱ πρῶται φάλαγγες τῶν Γερμανῶν προσήγγιζον εἰς Ρέθυμνον, αὐτοκίνητον δὲ τῆς Διοικήσεως τοῦ Β' Διαμερίσματος διήρχετο πρὸ ἡμῶν πρὸς συνάντησίν μας, μὲ λευκὴν σημαίαν, κομίζον τὴν ἀπόφασιν τῆς παραδόσεως τῆς πόλεως, ἀνεχώρησα πρὸς τὴν περιφέρειαν Ρουστίκων, ἀκολουθούμενος ὑπὸ πεντηκοντάδος ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς καὶ ἐλευθέρων σκοπευτῶν καὶ μερικῶν Ἄγγλων, ὁπόθεν ἐπληροφορήθημεν ὅτι ἡ διαπεραίωσίς μας εἰς Αἴγυπτον ἦτο ἀδύνατος, ἐλλείψει μεταφορικῶν μέσων, πρᾶγμα ὅπερ ἠνάγκασε χιλιάδας Ἄγγλων καὶ Ἑλλήνων στρατιωτικῶν, οἵτινες δὲν ἠθέλησαν νὰ αἰχμαλωτισθῶσιν, ἐπίσης, νὰ παραμείνωσιν εἰς τὴν Νῆσον.

Οὕτω κλείει, ἐν περιωρισμένῃ ἐκθέσει, ἡ ἐξιστόρησις

τῆς μάχης τοῦ Ρεθύμνου διὰ τὴν ἀπόκρουσιν τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, οἱ ὁποῖοι παρ' ὅλα τὰ μέσα τὰ ὁποῖα διέθετον, παρὰ τὴν ἀνυπαρξίαν φιλίας ἀεροπορίας καὶ πυροβολικοῦ, παρὰ τὴν ἀπειρίαν τῆς στρατιωτικῆς μας δυνάμεως, παρὰ τὴν ἀπειθαρχίαν διοικήσεως τῶν πολιτῶν ἐλευθέρων σκοπευτῶν, παρὰ τὴν ἔλλειψιν φυσιγγίων καὶ ὑγειονομικοῦ ὑλικοῦ, παρὰ τὰς στερήσεις τῶν μαχομένων ἡμετέρων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἄρτου καὶ ὕδατος ἐν πλήρει Μαΐῳ, δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐκπληρώσουν τοὺς ἀντικειμενικούς των σκοπούς, πληρώσαντες τὸ ἐπιχείρημά των διὰ 1.762 νεκρῶν, ὡς μαρτυρεῖ σχετικὴ κατάστασις εὑρεθεῖσα εἰς τὸ Φρουραρχεῖον Ρεθύμνου μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ διὰ 17 ἀεροπλάνων τὰ ὁποῖα κατερρίφθησαν μόνον διὰ τῶν τυφεκίων μας...»

22. Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΜΑΛΤΕΖΟΥ

Ὁ διοικητὴς τοῦ 7ου Λόχου τοῦ Τάγματος τῆς Χωροφυλακῆς τότε ὑπομοίραρχος Παν. Μαλτέζος, ἐκ τῶν λίαν ἐνεργῶς καὶ ἡρωικῶς δρασάντων, ἀφηγεῖται, ὡς κατωτέρω, τὰ διαδραματισθέντα εἰς ἔκθεσίν του, ἐκ τῆς ὁποίας ἀφῃρέθησαν τὰ μὴ ἔχοντα ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν ἀφήγησιν τῶν μαχῶν.

20 Μαΐου 1941.

Τὴν 7ην πρωινὴν ὥραν τῆς 20ῆς Μαΐου 1941 ἔτους, ἐμφανίζονται παρὰ τὸ χωρίον 'Ατσιπόπουλον, ἄνωθεν τοῦ γηπέδου ἀσκήσεων τοῦ 7ου Λόχου, ἐννέα ἐχθρικὰ ἀεροπλάνα ἱπτάμενα εἰς ὕψος μόλις 70 μέτρων, τὰ ὁποῖα ἀφοῦ διέγραψαν ἐν τάχει ἕνα κύκλον, ἐξεκένωσαν τὸ ἐκ 18 βομβῶν φορτίον των πλησίον τῶν ἀνδρῶν, ἀσκουμένων τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὴν σουηδικὴν γυμναστικήν. Οἱ ἄνδρες, ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, σπεύδουν καὶ καταλαμβάνουν τὰς ἐκ τῶν προτέρων καθορισθείσας θέσεις, οὐδεμία δὲ τῶν ριφθεισῶν βομβῶν ἐξερράγη, πρᾶγμα ὅπερ τόσον ἀπὸ τοὺς ὁπλίτας ὅσον καὶ ἐκ τῶν χωρικῶν ἀπεδόθη εἰς θεῖον θαῦμα.

Οἱ Γερμανοὶ πιλότοι, ἀντιληφθέντες τοῦτο, ἐπανέρχονται διὰ τῶν πολυβόλων τῶν ἀεροπλάνων των, γαζώνουν ὁλόκληρον τὴν περιοχὴν ἐπὶ 20 λεπτὰ τῆς ὥρας, ἀλλὰ καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν ἄνευ ἀποτελέσματος, διότι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἔπαθέ τι.

'Ακολούθως, εὐάριθμα ἐχθρικὰ σμήνη ἤρξαντο σφοδρότατον ἀπὸ ἀέρος βομβαρδισμὸν καὶ ἐξαπολύουν πῦρ καὶ σίδηρον κατὰ τῆς πόλεως Ρεθύμνου καὶ τῶν παρυφῶν αὐτοῦ, διαρκείας μέχρι τῆς 3ης ἀπογευματινῆς τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Ἡ πόλις τοῦ Ρεθύμνου καλύπτεται διὰ μαύρου καπνοῦ ὕψους 100 καὶ πλέον μέτρων, αἱ δὲ πυρκαϊαὶ ἐκ τῶν ἐμπρηστικῶν βομβῶν ὑψοῦνται ἀπειλητικώταται.

Περὶ ὥραν 3ην ἀπογευματινὴν ἐπηκολούθησεν ἡ ἐμφάνισις πολυαρίθμων μεταγωγικῶν ἀεροπλάνων, τύπου Jungers 52, καὶ ἡ ρῖψις ταυτοχρόνως τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν ὑπολογιζομένων ἄνω τῶν 2.500, ἀρτιώτατα ἐξωπλισμένων, ἐπὶ περιοχῆς 20 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων ἀνατολικῶς τῆς πόλεως Ρεθύμνου (Μισίρια, Περιβόλια, Πηγή, 'Αεροδρόμιον Ρεθύμνου). Ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος ταγματάρχης Χανιώτης Ἰάκωβος, εἰδοποιήθη ἀπὸ τηλεφώνου ἐκ τοῦ χωρίου 'Ατσιποπούλου, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ συνήθους βομβαρδισμοῦ καὶ ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἤρξατο νὰ ἐνεργῇ τὴν ἐκ τοῦ ἀέρος ἀναμενομένην ἀπόβασιν. 'Εκάλεσε τοὺς ἐν τῇ ἕδρᾳ του διοικητὰς τῶν λόχων καὶ διέταξε γενικὴν ἐπίθεσιν, ἥτις ἤρξατο ἀμέσως παρὰ τὰ καταιγιστικὰ πυρὰ τῶν ἱπταμένων ἀδιακόπως καταδιωκτικῶν ἀεροπλάνων τῆς Luftwaffe.

Ταυτοχρόνως, ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ λόχου μου, ὅπως ἡ μὲν διμοιρία ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Χονδρογιάννην Ἰωάννην σπεύσῃ πρὸς συνάντησίν των, ἡ δὲ ὑπόλοιπος δύναμις καταλάβῃ ὁλόκληρον τὴν βορείαν περιοχὴν τῆς πόλεως Ρεθύμνου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῶσι τὰ νῶτα.

1. 10ος Λόχος ἐν ἐφεδρείᾳ.
2. 1ος Λόχος παραλιακὸν τομέα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν περιοχῆς Περιβολίων.
3. 5ος Λόχος παραπλεύρως τοῦ 1ου καὶ εἰς τὸ δεξιὸν αὐτοῦ.
4. 9ος Λόχος παραπλεύρως τοῦ 5ου καὶ εἰς τὸ δεξιὸν αὐτοῦ.
5. 7ος Λόχος παραπλεύρως τοῦ 9ου καὶ εἰς τὸ δεξιὸν αὐτοῦ.

Τὰ ἀνωτέρω τμήματα, ἀναπτυχθέντα εἰς διατάξεις μάχης, ἐξώρμησαν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν Περιβολίων Ρεθύμνου καί, πρὶν ἢ φθάσωσι πλησίον τοῦ ἐργοστασίου «ΒΙΟ», ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰ προελαύνοντα συντεταγμένα τμήματα τοῦ ἐχθροῦ. 'Απὸ 3.45' μ.μ. μύδροι, ὀβίδες, ὅλμοι, χειροβομβίδες, ἐμπρηστικαὶ βόμβαι, ἐξερεύγονται ἀπὸ τὰ στόμια ὅλων τῶν ποικιλωνύμων μηχανῶν τοῦ θανάτου καὶ εἶχον μεταβάλει ὁλόκληρον τὴν καταληφθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀναπτυχθέντων τμημάτων τῆς Χωροφυλακῆς περιοχὴν εἰς ἀληθινὴν κόλασιν. Τὸ ἀπόγευμα προχωρεῖ, ἡ ὁρμὴ τῶν ἐπιτιθεμένων αὐξάνει, ἡ ὁρατότης φθάνει εἰς τὸ μηδὲν ἀλλὰ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα μηδέν.

Οἱ ἡρωικοὶ ἄνδρες τοῦ Τάγματος, τηροῦν τὰς θέσεις των καὶ ἵστανται ὡς βράχοι ἀκλόνητοι πρὸ τῶν ὁποίων θραύονται ὡς παιδικὰ ἀθύρματα τὰ ἀλλεπάλληλα κύματα τῶν ἐφορμώντων Γερμανῶν.

Τὴν 6.30', κατόπιν διαταγῆς τοῦ διοικητοῦ τοῦ Τάγματος, σπεύδω μὲ ὁλόκληρον τὴν ὑπόλοιπον δύναμιν καὶ καταλαμβάνω τὸ ἄκρον δεξιὸν τῶν μαχομένων συναδέλφων μου.

Τὸ ἡμέτερον τμῆμα ἐνεργεῖ πλευρικὴν ἐπίθεσιν, ὁ ἐχθρὸς αἰφνιδιάζεται καί, τὰ κατὰ μέτωπον μαχόμενα τμή-

ματα, κατώρθωσαν νὰ ὑπερισχύσουν καὶ μὲ ἐφ' ὅπλου λόγχην καὶ μὲ τὴν ἱστορικὴν πλέον ἰαχὴν τοῦ Ἕλληνος πολεμιστοῦ «ΑΕΡΑ» νὰ τεθοῦν εἰς καταδίωξιν τοῦ ἐπαισχύντως καὶ πανικοβλήτου ὑποχωροῦντος ἐχθροῦ, ἐγκαταλείψαντος ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης πολυαρίθμους νεκροὺς καὶ ἄφθανον πολεμικὸν ὑλικόν, ἐν οἷς ἓν πυροβόλον, ὅλμους, αὐτόματα, πολυβόλα, ὁπλοπολυβόλα θέσεως, χειροβομβίδες κλπ. Ἡ προέλασις τῶν ἡμετέρων τμημάτων διεκόπη τὴν ἑσπέραν κατόπιν διαταγῆς τοῦ διοικητοῦ ἀμύνης πόλεως Ρεθύμνου ἀντισυνταγματάρχου Πεζικοῦ Τζιφάκη Χρήστου πρὸς πρόληψιν τῆς ἐκ τῶν νώτων ρίψεως ἀλεξιπτωτιστῶν κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς ἑπομένης.

Οὕτως, ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἔληξε μὲ περιφανῆ νίκην τῶν τμημάτων τῆς Χωροφυλακῆς. Κατ' αὐτὴν ἐφονεύθη ὁ ἀνθυπομοίραρχος Χλεμπογιάννης μετὰ 25 ὁπλιτῶν καὶ ἐτραυματίσθησαν οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Τραϊφόρος, Πρόκος καὶ 40 ὁπλῖται διαφόρων λόχων τεθέντες ἐκτὸς μάχης.

21 Μαΐου 1941.

Ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου τῆς 20ῆς Μαΐου μέχρι τὸ λυκαυγὲς τῆς 21ης ἰδίου μηνός, τὰ τμήματά μας συμπληρώσαντα τὴν ἐξόπλισίν των μὲ τὰ λαφυραγωγηθέντα ὅπλα τοῦ ἐχθροῦ καί, μὲ ἠθικὸν ἄριστον, καταλαμβάνουν θέσεις ἔναντι τούτου. Οἱ ἄνδρες, καθ' ὅλην τὴν νύκτα, προέβησαν εἰς τὴν ὀργάνωσιν ἀτομικῶν ὀρυγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπεδείχθησαν ἐξόχως προστατευτικὰ ἀπὸ τὰ πυρὰ τῶν ὅλμων καὶ ἀπὸ τὰς βόμβας τῶν ἐχθρικῶν ἀεροπλάνων. Περὶ ὥραν 6ην πρωινὴν νέαι σημαντικαὶ ἐνισχύσεις, εἰς ἔμψυχον ὑλικὸν ἀπὸ ἀέρος, λαμβάνουν χώραν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Τὴν 7.30΄ πρωινὴν ἐνεργεῖ σφοδροτάτην ἐπίθεσιν ὑποστηριζόμενος ὑπὸ πολυαρίθμου ἀεροπορίας. Τὴν 9ην πρωινὴν βαλλόμεθα ἐντονώτερον, ἰδίᾳ δι' ἀεροπλάνων καθέτου ἐφορμήσεως καὶ ὅπλων καμπύλης τροχιᾶς. Τὴν 11ην πρωινὴν ὁ ἀγὼν αὐξάνει εἰς ἔντασιν καὶ βαλλόμεθα ἐκ θέσεων ἐγγὺς τῶν ἡμετέρων, μὲ ἐντατικὰ ἀκατάπαυστα φονικὰ πυρά, πάντοτε ὅμως οἱ ἄνδρες κρατοῦν τὰς θέσεις των. Μέχρι τῆς 6ης ἀπογευματινῆς ὁ ἐχθρὸς εἶχεν ἐνεργήσει 7 ἐν συνόλῳ ἐξορμήσεις, ἀλλὰ τὰ κύματα τούτου θραύονται πρὸ τῶν ἡρωικῶν ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς καὶ δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τοῦτον νὰ κερδίσῃ οὐδὲ σπιθαμὴν ἐδάφους. Περὶ τὴν 7.15΄ μ.μ. ἡ πάλη φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον καὶ ὁ ἀγὼν ἀποβαίνει κρίσιμος. Πολυάριθμοι δέσμαι βομβῶν, ριφθεῖσαι ἀπὸ ἀεροπλάνου καθέτου ἐφορμήσεως, ἐπέτυχον νὰ καλύψουν ὄρυγμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐμάχοντο 15 ὁπλῖται τοῦ 11 Λόχου, οἱ ὁποῖοι εὗρον οἰκτρὸν θάνατον. Ὁλόκληρος ὁ τομεὺς τῶν ἡμετέρων τμημάτων ἐκαλύπτετο ἀπὸ τὰς ἐκρήξεις τῶν βομβῶν, ὅλμων, χειροβομβίδων, βλημάτων πυροβολικοῦ, πύρινον δὲ τεῖχος εἶχε περιβάλει τοὺς ἀμυνομένους. Εἰς τὴν κρισιμωτάτην ταύτην στιγμὴν ἐπεμβαίνει ὁ ἐφεδρικὸς λόχος τοῦ ὑπομοιράρχου Λαφογιάννη καὶ μὲ τὴν ἰαχὴν «ἀέρα, ἐπάνω τους καὶ τοὺς φάγαμε», ἀναγκάζεται ὁ ἐχθρὸς νὰ χαλαρώσῃ τὴν ἐπίθεσίν του, διότι ἡ ἐχθρικὴ ἀεροπορία, λόγῳ τοῦ ἐπερχομένου σκότους, εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀποσύρεται. Νέαν ἡμέραν δόξης ἐδοκίμασαν οἱ ἄνδρες τοῦ μαχομένου μετὰ ἀποφασιστικότητος Τάγματος. Ὁ ἐχθρὸς ἐπλήρωσε πολὺ ἀκριβὰ εἰς αἷμα τὸ τόλμημά του, αἱ δὲ ἡμέτεραι ἀπώλειαι ἀνῆλθον εἰς 15 χωροφύλακας νεκροὺς καὶ 27 τραυματίας.

22 Μαΐου 1941.

Νέας ἀπὸ ἀέρος ἐνισχύσεις εἰς ἔμψυχον καὶ ἄψυχον ὑλικὸν ἐνεργεῖ ὁ ἐχθρός. Διοικηταὶ τῶν Λόχων 7ου, 1ου καὶ 11ου ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Βασιλόπουλον Γεώργιον καὶ οὐχὶ ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Παπαδόπουλον (διότι εἰς τοῦτον εἶχεν ἀνατεθῆ ἄλλη ὑπηρεσία) ἐνεργοῦν πλευρικὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, κατέχοντος τὴν θέσιν «Καστελλάκια», σημαντικοῦ ὑψώματος δεσπόζοντος ὁλοκλήρου τῆς περιοχῆς, ὄντος φυσικῶς καὶ τεχνικῶς ὠχυρωμένου, καὶ κατόπιν πολυώρου μάχης διαρκείας ἀπὸ τῆς 7ης πρωινῆς μέχρι τῆς 4ης ἀπογευματινῆς, καταλαμβάνουν τὴν θέσιν, ἐκπορθοῦν τοὺς Γερμανοὺς μὲ πολλοὺς εἰς βάρος των νεκρούς, τραυματίας καὶ αἰχμαλώτους καὶ κυριεύουν ἄφθονον πολεμικὸν ὑλικόν.

Ἀπὸ τῆς 3ης μ.μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ 1ος Λόχος, ὁ 10ος μετὰ δυνάμεως τοῦ 5ου Λόχου (ὑπὸ διοικητὴν τὸν ἀνθυπομοίραρχον Στάγιαν), λόγῳ τραυματισμοῦ τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Τραϊφόρου κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς μάχης, ἐνεργοῦν σφοδροτάτην κατὰ μέτωπον ἐπίθεσιν καὶ ἀναγκάζουν τοὺς Γερμανοὺς νὰ συμπτυχθοῦν εἰς τὸ ὀχυρὸν τῆς Ἐκκλησίας Ἅγιος Γεώργιος, ἔνθα ἡ διοίκησις καὶ τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ ἐχθροῦ. Αἱ ἡμέτεραι ἀπώλειαι ἀνῆλθον εἰς 36 νεκροὺς ὁπλίτας καὶ εἰς 68 τραυματίας, αἱ δὲ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας λίαν σημαντικαί.

23 Μαΐου 1941.

Ὁ ἐχθρὸς κατησχυμένος, ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀποτυχιῶν του, ἐνεργεῖ σφοδροτάτην ἐπίθεσιν ἀπὸ λυκαυγὲς μέχρις 9ης νυκτερινῆς, ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν μόνον διὰ πολυαρίθμων βομβαρδιστικῶν, καταδιωκτικῶν καὶ καθέτου ἐφορμήσεως ἀεροπορίας ἐναντίον τῶν θέσεών μας τῆς πόλεως Ρεθύμνου, τῶν Νοσοκομείων καὶ τῶν χαραδρῶν ὁλοκλήρου τῆς περιοχῆς Ρεθύμνου. Τὸ πεζικὸν τούτου, παρέμεινεν ἐν ἀδρανείᾳ, διότι ἐκδηλωθεῖσα εἰς μίαν στιγμὴν μικρὰ ἐπίθεσίς του ἀπεκρούσθη ἀπὸ τὰς προφυλακάς μας.

Τὰ ἡμέτερα τμήματα λόγῳ τοῦ σφοδροτάτου καὶ πρωτοφανοῦς εἰς ἀγριότητα βομβαρδισμοῦ, παρέμενον καὶ αὐτὰ ἐν τελείᾳ ἀδρανείᾳ καθηλωμένα ἐπὶ ἀτομικῶν ὀρυγμάτων, ὀργανωθέντων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ μαχηταὶ εἶχον τόσην ἐμπιστοσύνην εἰς τὰ ἀτομικὰ ὀρύγματα, ὥστε μετὰ τὴν κατάληψιν ἑνὸς σημείου, ἠσχολοῦντο ἀμέσως εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν θέσεών των παραμελοῦντες τὸ συσσίτιόν των ἀκόμη. Οἱ ἄνδρες καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ταύτην ἔζησαν μέσα εἰς μίαν ἀληθινὴν κόλασιν πυρός, ἔνιοι δὲ ὁπλῖται ὑπέστησαν μερικὴν παραφροσύνην ἀπὸ τὰς ἐκρήξεις τῶν βομβῶν.

Ὁ χωροφύλαξ Νικολάου Γεώργιος τοῦ Σπυρίδωνος τοῦ 7ου Λόχου φονεύεται ἀπὸ σφαῖραν πολυβόλου ἀεροπλάνου, βληθεὶς εἰς τὴν καρδιακὴν χώραν.

Ἐπίσης, πολυάριθμοι πολῖται τῆς πόλεως Ρεθύμνου,

ἐν οἷς ὁ νομάρχης καὶ ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου ἀντισυνταγματάρχης Μανιουδάκης Στυλιανός, καθ' ἣν ὥραν οἱ δύο τελευταῖοι συνεσκέπτοντο εἰς τὸ καταφύγιον τοῦ Μεγάρου τοῦ Παραρτήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, διὰ ζητήματα ἀφορῶντα τὸν ἐπισιτισμὸν τῶν κατοίκων, καταφυγόντων εἰς σπήλαια πλησίον τῆς πόλεως πρὸς προστασίαν ἐκ τῶν συχνῶν ἀεροπορικῶν βομβαρδισμῶν.

Μέχρι τῶν πρώτων γραμμῶν (προφυλακῶν) ἔφθασαν ἐπίμονοι καὶ διφορούμεναι πληροφορίαι ὅτι δέσμη βομβῶν ριφθεῖσαι εἰς μικρὸν οἰκίσκον, εἰς ὃν εἶχεν ἐγκατασταθῆ ὁ διοικητὴς τῆς μάχης ταγματάρχης Χανιώτης Ἰάκωβος διευθύνων τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, κατέστρεψε τοῦτον ἐκ θεμελίων καὶ ὁ Χανιώτης εὗρεν οἰκτρὸν θάνατον. (Πράγματι διεσώθη ὡς ἐκ θαύματος σπεύσας εἰς παρακείμενον καταφύγιον). Ἐπίσης, ὅτι τὴν αὐτὴν τύχην εἶχον καὶ πλεῖστοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ μαχομένου Τάγματος. Ἀλλ' ὅταν ἀπεσύρθη ἡ ἐχθρικὴ ἀεροπορία καὶ παρὰ τοῦ ἐπικεφαλῆς τῶν τμημάτων ἐδόθη εἰς τὸν διοικητήν μας ἀρνητικόν, πλὴν τοῦ χωροφύλακος Νικολάου, δελτίον, ἐπηκολούθησε πανδαιμόνιον. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἀλληλοησπάζοντο καὶ ηὐχαρίστουν τὸν παντοδύναμον Θεὸν τῆς Ἑλλάδος ποὺ μᾶς ἔσωσε διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, διὰ νὰ συνεχίσωμεν τὰς παραδόσεις τῶν προγόνων μας καὶ καταυγάσωμεν μὲ τοὺς πυρσοὺς τῆς Ἐλευθερίας μας τὰς μελλούσας γενεάς.

Τὰς νυκτερινὰς ὥρας ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος ἐπιθεωρεῖ τοὺς εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν εὑρισκομένους ἄνδρας, παρ' ὧν ἔγινε ἀντικείμενον θερμοτάτης ὑποδοχῆς. Ἀναπτερώνει τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν διὰ πατριωτικωτάτης ὁμιλίας καί, ἀκολούθως, ἀφοῦ ἔδωσε τὰς δεούσας διαταγὰς καὶ ὁδηγίας πρὸς τοὺς ἡγήτορας τῶν τμημάτων ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἕδραν του.

24 Μαΐου 1941.

Ἐνηργήθη ἀντικατάστασις τῶν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν εὑρισκομένων τμημάτων, χωρὶς νὰ ἐνεργηθῇ οὐδεμία ἐπίθεσις ἑκατέρωθεν, πλὴν τῶν συνεχῶν βομβαρδισμῶν καὶ πολυβολισμῶν τῆς ἐχθρικῆς ἀεροπορίας, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν συνεχεῖς καὶ ἀδιάκοποι καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τῶν ἐπιχειρήσεων.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ μανία τῶν ἡττημένων Οὔννων ἐκσπᾶ εἰς ἐπίπεδα ἀπάνθρωπα καὶ ἐγκληματικά. Συνεκέντρωσαν τὸν ἄμαχον πληθυσμὸν τῶν χωρίων Περιβόλια-Μισίρια εἰς τὸ προαύλιον τῆς Ἐκκλησίας Ἅγιος Γεώργιος, καίτοι ἡ διαγωγὴ τῶν κατοίκων ἔναντι αὐτῶν ὑπῆρξεν ἄμεμπτος, ὁπότε 70 περίπου ἄτομα, ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ ἀδιακρίτως ἡλικίας, ὁδηγοῦνται περὶ ὥραν 4 ἀπογευματινὴν εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ χωρίου Μισίρια πρὸς ἐκτέλεσιν. Μεταξὺ τῶν ὑπὸ ἐκτέλεσιν συγκατελέγετο καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Χωροφυλακῆς Μελισσουργοῦ Γεωργίου, ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ πατρός του ἡλικίας 60 ἐτῶν, τῆς μητρός του ἡλικίας 58 ἐτῶν καὶ τῆς ἀδελφῆς του ἡλικίας 30 ἐτῶν. Τὸ ἐκτελεστικὸν ἀπόσπασμα καταλαμβάνει θέσεις. Τὰ ἡμέτερα τμήματα εὑρισκόμενα εἰς ἀπόστασιν 1.000 περίπου μέτρων καὶ ἀντιληφθέντα τοὺς σκοποὺς τοῦ ἐχθροῦ βάλλουν κατὰ τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος, τὸ ὁποῖον αἰφνιδιασθὲν ἀφίνει ἡμιτελὲς τὸ ἔργον του.

Τριάκοντα ἑπτὰ (37) περίπου ἄτομα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ πατὴρ καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἀνωτέρω ἀνθυπασπιστοῦ διέφυγον τὸν θάνατον καί, κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας, ἐπωφεληθέντες τοῦ σκότους κατώρθωσαν νὰ δραπετεύσουν καὶ νὰ φθάσουν εἰς τὰς γραμμάς μας ἀλλόφρονες.

Τὸ θέαμα τοῦτο ἐξηρέθισεν τοὺς ἄνδρας τοῦ Τάγματος καὶ ὁρκίζονται ἐκδίκησιν.

25 Μαΐου 1941.

Τὰ ἡμέτερα τμήματα ἀπὸ τὸ λυκαυγὲς ἐνεργοῦν ἐπίθεσιν καὶ περισφίγγουν ἔτι περισσότερον τοὺς ἐν τῷ ὀχυρῷ Ἁγίου Γεωργίου ἀμυνομένους Γερμανούς, οἵτινες οὐδεμίαν ἐνίσχυσιν εἰς ἔμψυχον καὶ ἄψυχον ὑλικὸν κατώρθωσαν νὰ λάβουν, διότι οἱ μὲν ἀλεξιπτωτισταὶ φονεύονται κατὰ τὴν κάθοδόν των, τὸ δὲ ριπτόμενον πολεμικὸν καὶ ὑγειονομικὸν ὑλικὸν περιέρχεται εἰς χεῖράς μας. Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν μας, πρὸ τῆς θέας ταύτης, καίτοι νήστεων, ἀΰπνων καὶ χωρὶς ἀνάπαυσιν, ἀναπτεροῦται εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὥστε εἶναι ἕτοιμοι νὰ ἐνεργήσουν τὴν τελευταίαν ἐπίθεσιν πρὸς κατάληψιν τοῦ ἐναπομείναντος εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ μοναδικοῦ ὀχυροῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνέμενον τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως.

26 Μαΐου 1941.

Ἡ Διοίκησις φειδομένη τὴν ζωὴν πολυαρίθμων πολιτῶν καὶ γυναικοπαίδων, τὰ ὁποῖα εἶχον συγκεντρώσει οἱ Γερμανοὶ εἰς τὸν περίβολον τοῦ Νεκροταφείου ἐκ τῶν χωρίων Περιβόλια-Μισίρια κατὰ τὴν ὑποχώρησίν των, διατάσσει τὴν στενὴν πολιορκίαν, ἵνα, τελικῶς ἐξαναγκασθοῦν λόγῳ τῆς δίψης καὶ τῆς πείνης πρὸς παράδοσιν.

Ἡ ἐχθρικὴ ἀεροπορία καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην δὲν ἔμεινεν ἀδρανής. Ἡ προσπάθειά της ἔτεινεν εἰς ἐνίσχυσιν τῶν πολιορκουμένων Γερμανῶν δι' ἀτομικῶν ἐφοδίων (τρόφιμα, φαρμακευτικὸν ὑλικόν, σιγαρέττα κλπ.). Τὰ πλεῖστα τῶν κιβωτίων ἐρρίφθησαν εἰς τὸ μεταίχμιον τῶν ἀντιμαχομένων τμημάτων, χωρὶς νὰ δύναται ὁ ἐχθρὸς νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ὀχυροῦ πρὸς παραλαβήν των. Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ἐξαπολύει μικρὸν τμῆμα, ὑποστηριζόμενον διὰ 4 βαρέων πολυβόλων, καὶ ἐπιχειρεῖ διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ριφθέντων ἐφοδίων. Συνετρίβη ὅμως ὁλοσχερῶς τὸ τμῆμα τοῦτο ἀπὸ τὰ πυρὰ τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Παναγιωτακοπούλου Νικολάου, ὁ ὁποῖος κατώρθωσε τελικῶς νὰ κυριεύσῃ, πλὴν τῶν ἄλλων, καὶ τὸν ὁπλισμὸν τῶν φονευθέντων Γερμανῶν.

27 Μαΐου 1941.

Ἡ πολιορκία ἐξακολουθεῖ νὰ καθίσταται ἔτι στενωτέρα. Ὁ διοικητὴς τῆς μάχης ταγματάρχης Χανιώτης ἀποστέλλει πρὸς τοὺς πολιορκουμένους πρότασιν πρὸς παράδοσίν των, πλὴν ὅμως μένει ἀνεκτέλεστος, καθόσον οὗτοι εἶχον διὰ τοῦ ἀσυρμάτου πληροφορηθῆ ὅτι ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ Χανίων κατελήφθη καὶ ἀνέμενον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἀπελευθέρωσίν των ἀπὸ τὰ προελαύνοντα τακτικὰ γερμανικὰ στρατεύματα.

28 Μαΐου 1941.

Ἡ πληροφορία ὅτι ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ Χανίων εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων, ἐξηκριβώθη καὶ ἀπὸ τοὺς ἰθύνοντας τῆς περιοχῆς Ρεθύμνου 1) συνταγματάρχην Πεζικοῦ Ποθουλάκην Σταμάτιον, στρατιωτικὸν διοικητήν, 2) ταγματάρχην Νικολακάκην Γεώργιον, φρούραρχον Ρεθύμνου, 3) ταγματάρχην Πεζικοῦ Τζιφάκην Χρῆστον, διοικητὴν ἀμύνης πόλεως Ρεθύμνου. Οἱ ἀνωτέρω ἀνέθεσαν εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ Τάγματος, ταγματάρχην Χανιώτην Ἰάκωβον, νὰ διαπραγματευθῆ τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως ἅμα τῇ ἀφίξει τῶν τακτικῶν γερμανικῶν τμημάτων. Ὁ ταγματάρχης Χανιώτης, καίτοι οἱ ἀνωτέρω ἀπεσύρθησαν, ἀρνεῖται νὰ πράξῃ τοῦτο, καὶ διατάσσει τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἀγῶνος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Οἱ Γερμανοὶ περισφίγγονται, τὰ πυρομαχικά των ἐξαντλοῦνται καὶ ἀναγκάζονται νὰ εἰσέλθουν πλέον ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας Ἅγιος Γεώργιος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀμυνομένων εἶχε περιορισθῆ εἰς ὀλιγωτέρους τῶν 100 ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, ἀλλά, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν τελείαν αὐτῶν συντριβήν, ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήσωμεν πυροβολικόν, διότι ὁλόκληρος ὁ Ναὸς εἶχε μεταβληθῆ εἰς ἀπόρθητον τεῖχος. Εἶχον καλῶς ὀργανώσει ἐντὸς αὐτοῦ τὰς θέσεις των, δι' ἀπειραρίθμων τυφεκίθρων, ἔσωθεν τῶν ὁποίων εἶχον τοποθετήσει βαρέα πολυβόλα. Τὰ τμήματά μας στερούμενα πυροβολικοῦ παρέμειναν ἐν ἀδρανείᾳ εἰς ἐγγὺς τοῦ Ναοῦ θέσεις των. Ὁ ἄμαχος πληθυσμός, ἐπωφελούμενος τῆς εἰσόδου τῶν Γερμανῶν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, κατορθώνει νὰ διαφύγῃ. Ἡ πληροφορία αὕτη διαβιβάζεται ἀμέσως εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Ρεθύμνου ὅπου ἓν τάγμα Αὐστραλῶν, ἀφοῦ κατώρθωσε νὰ ἐξουδετερώσῃ ὁλόκληρον τὸ ἐκστρατευτικὸν τμῆμα τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, σπεύδει δι' ἑνὸς πυροβόλου νὰ ἐπιφέρῃ τὸ τελειωτικὸν κτύπημα κατὰ τοῦ ἀντιπάλου. Δὲν ἐπρόφθασεν ὅμως νὰ ρίψῃ εἰ μὴ μόνον 3-4 βολὰς ἀνεπιτυχῶς καὶ τὸ πυροβόλον ἀχρηστεύεται ἀπὸ ἀεροπορίαν καθέτου ἐφορμήσεως τοῦ ἐχθροῦ. Τὴν αὐτὴν δὲ τύχην ὑπέστησαν καὶ δύο ἐλαφρὰ ἅρματα μάχης τῶν Συμμάχων, τὰ ὁποῖα ἔσπευσαν πρὸς ἐνίσχυσίν μας, οἱ ἄνδρες τῶν ὁποίων κατώρθωσαν νὰ ριφθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ διασωθοῦν ἀπὸ τὰ πυρὰ τῶν πολυβόλων τῆς Luftwaffe.

Τὰ τμήματά μας, δι' ὁμαδικῶν πυρῶν, ἐστράφησαν κατὰ τῶν ἀεροπλάνων καὶ κατέρριψαν φλεγόμενα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους 4 ἀεροπλάνα Στούκας.

29 Μαΐου 1941.

Ὁ ἐχθρὸς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν περιωρίσθη εἰς παρενοχλητικὰ πυρά, τὰ δὲ τμήματά μας ἐστράφησαν ἐξ ὁλοκλήρου κατὰ τῆς ἐχθρικῆς ἀεροπορίας ἡ ὁποία, ἱπταμένη εἰς χαμηλὸν ὕψος καὶ διασκορπίζουσα ἐπὶ τῶν θέσεών μας τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον, ὑπέστη παρὰ τὰ πενιχρὰ μέσα βαρείας ἀπωλείας. Εἴκοσι δύο (22) ἀεροπλάνα μὲ τὰ πυρὰ τῶν κυριευθέντων γερμανικῶν πολυβόλων κατέπεσαν φλεγόμενα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Οἱ Γερμανοὶ πιλότοι, λόγῳ τοῦ χαμηλοῦ ὕψους, δὲν ἐπρόφθασαν νὰ χρησιμοποιήσουν τὰ ἀλεξίπτωτά των καὶ οὕτως ἀπηνθρακώθησαν.

30 Μαΐου 1941.

Αἱ προελαύνουσαι γερμανικαὶ μηχανοκίνητοι φάλαγγες ἐκ Χανίων, εἰσέρχονται εἰς τὴν πόλιν ἐκ τῶν νώτων τῶν μαχομένων τμημάτων μας, καὶ διὰ ταχυτάτου ἑλιγμοῦ θέτουν ἐντὸς κλοιοῦ τὰ τμήματα τῆς Χωροφυλακῆς τὰ ὁποῖα ἐξηκολούθουν τὸν ἀγῶνα. Τὰ τμήματά μας, εὑρεθέντα πρὸ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ, χρησιμοποιοῦντος πυροβολικόν, τάνκς, ἀεροπορίαν καὶ ἀλπινιστάς, ἀναγκάζονται πρὸς παράδοσιν, ἀφοῦ ἐξήντλησαν καὶ τὸ τελευταῖον φυσίγγιόν των καὶ ἔλαβον διαταγὴν τοῦ διοικητοῦ τῆς μάχης διὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ πυρός.

Ἡ παράδοσις μέχρι τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν εἶχε συντελεσθῆ, ἀφοῦ προηγουμένως οἱ ἄνδρες, κατόπιν διαταγῆς τῶν ἀξιωματικῶν, ἀπέκρυψαν εἰς τὰ σπήλαια καὶ τοὺς θάμνους τὰ περισσότερα ὅπλα των καὶ ἔθραυσαν τὰ κυριευθέντα λάφυρα τοῦ ἐχθροῦ.

Ἐκ τῆς 10ημέρου νικηφόρου ἀντιστάσεως τοῦ Παραρτήματος τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου, ἐματαιώθησαν τὰ σχέδια τοῦ Γερμανικοῦ Ἐπιτελείου περὶ καταλήψεως τῆς νήσου ἐντὸς 48ώρου, περὶ αἰχμαλωσίας ἁπασῶν τῶν ἐν τῇ νήσῳ εὑρισκομένων συμμαχικῶν δυνάμεων, τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἐματαιώθησαν δὲ διότι δὲν κατώρθωσαν διὰ τῆς προβληθείσης ἀντιστάσεως τῆς Χωροφυλακῆς νὰ καταλάβουν τὴν πόλιν, ὡς καὶ τὸ ἀεροδρόμιον, διὰ νὰ ἀποβιβάσουν σημαντικὰς δυνάμεις, αἵτινες θὰ ἐκινοῦντο πρὸς Ἡράκλειον καὶ Χανιὰ διὰ τὴν ἀπὸ νώτων ἐπίθεσιν ἐναντίον τῶν ἐκεῖ ἀμυνομένων συμμαχικῶν τμημάτων, ἅτινα θὰ ἠναγκάζοντο οὕτω νὰ ἐγκαταλείψουν τὸν ἀγῶνα ἀπὸ τοῦ πρώτου 24ώρου, νὰ παραδοθοῦν εἰς τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ μὴ δυνηθοῦν πολλὰ ἐξ αὐτῶν νὰ συμπτυχθοῦν εἰς λιμένας ἐπιβιβάσεως.

Ὡσαύτως, διὰ τῆς ἀντιστάσεως τῆς Χωροφυλακῆς, προῆλθεν ἐπιβράδυνσις τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐδόθη ὁ χρόνος εἰς τοὺς Συμμάχους νὰ κρατήσουν σταθερῶς εἰς χεῖράς των τὴν Συρίαν, τὸ Ἰράκ, Σουὲζ καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὠργανώθη καὶ ἐξαπελύθη ἡ ραγδαία καὶ νικηφόρος ἐπίθεσίς των, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν τελείαν συντριβὴν τῶν βαρβάρων κατακτητῶν μας.

Οἱ ἄνδρες τοῦ τμήματός μου, ἄνευ διακρίσεως ἡμιλλῶντο εἰς ἡρωισμόν, γενναιότητα, ἀνδρείαν, αὐτοθυσίαν καὶ αὐταπάρνησιν, προκαλέσαντες τὸν θαυμασμὸν πάντων καὶ αὐτῶν τῶν Ἄγγλων Συμμάχων μας. Ὁ ταξίαρχος Ἀργυρουπόλεως Ρεθύμνου ἐτηλεγράφησε πρὸς τὸν Ἀρχιστράτηγον τῶν Βρεττανικῶν καὶ Ἑλληνικῶν Στρατευμάτων ἐν Κρήτῃ στρατηγὸν Freyberg, ὅτι εἶναι ὑπερήφανος μαχόμενος παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Ἑλλήνων πολεμιστῶν καὶ ὅτι ἡ τιμὴ αὕτη κατὰ μέγιστον μέρος ἀνήκει εἰς τοὺς ἡρωικοὺς ἄνδρας τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου.

Καθ' ὁμολογίαν τοῦ Γερμανικοῦ Φρουραρχείου Ρεθύμνου, ὁ ἐχθρὸς ὑπέστη τὰς κάτωθι ἀπωλείας.

α. Εἰς φονευθέντας ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας 1.994.
β. Εἰς τραυματίας ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας 1.450.
γ. Εἰς ἀεροπλάνα 27, ἐξ ὧν τὸ ἓν ὑδροπλάνον μεταγωγικόν, καταρριφθὲν ἀπὸ τὴν φρουρὰν φυλακῶν Ρεθύμνου.

Ὁλόκληρος ἡ ἐπιζήσασα δύναμις τοῦ Τάγματος ᾐχμαλωτίσθη πλὴν τοῦ 5ου Λόχου, οἱ ἄνδρες τοῦ ὁποίου εἶχον

στρατολογηθῇ ἐκ Κρήτης καὶ κατέφυγον εἰς τὰς ἑστίας των.

Τὰ δεινὰ τῆς αἰχμαλωσίας ἥτις διήρκεσεν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας δὲν περιγράφονται.

Ὁ ἐχθρός, ἐπειδὴ εἶχε πληρώσει πολὺ ἀκριβὰ εἰς αἷμα τὴν κατάληψιν τῆς Μεγαλονήσου, συμπεριεφέρθη πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους τῆς Χωροφυλακῆς μετ' ἀφαντάστου βαρβαρότητος, τὴν περιγραφὴν τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχουν λέξεις νὰ τὴν ἐξιστορήσουν. Ἐπὶ 7ήμερον οὐδεμία τροφὴ παρεσχέθη εἰς τοὺς ἄνδρας, τοὺς ὁποίους καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἀπησχόλουν διὰ τὴν ἐκταφὴν καὶ μεταφορὰν τῶν φονευθέντων ἀλεξιπτωτιστῶν εἰς τὸ Γερμανικὸν Νεκροταφεῖον. Ἂς σημειωθῇ ὅτι ἐκ τῶν διατελεσάντων αἰχμαλώτων ἐν Κρήτῃ ἐλάχιστοι εἶναι ὑγιεῖς».

23. Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΧΑΝΙΩΝ

Ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς Χανίων, εἰς ἔκθεσίν του περιγράφει ὡς ἀκολούθως τὰ εἰς τὴν περιφέρειαν Χανίων διαδραματισθέντα πολεμικὰ γεγονότα ὡς πρὸς τὴν συμμετοχὴν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς ταῦτα.

«Κυριώτερα γεγονότα ἅτινα ἔλαβον χώραν ἀπὸ τῆς 20-5-1941 καὶ μετέπειτα καὶ εἰς ἃ μετεῖχον τμήματα ἢ καὶ μεμονωμένοι ἄνδρες τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς, κατὰ χρονολογικὴν σειράν, εἰσὶν τὰ ἑπόμενα:

1. Ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Περιβολίων, τὴν 20.5.1941 δύναμις Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Καρακατσάνην Γεώργιον, κινηθεῖσα, συνεπείᾳ διαταγῆς τοῦ τότε ἀνωτέρου διοικητοῦ, ἐκ Χανίων, δι' ἐνίσχυσιν τῆς εἰς Περιβόλια-Χανίων Βασιλικῆς Ἀσφαλείας, ἐνεπλάκη καθ' ὁδὸν εἰς μάχην μετ' ἀλεξιπτωτιστῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἔπεσεν ἡρωικῶς μαχόμενος ὁ ἀνωτέρω ἀνθυπομοίραρχος.

2. Τὴν αὐτὴν χρονολογίαν, (20.5.1941), ἐν τῇ περιοχῇ Μουρνιῶν, ἡ δύναμις τοῦ ὁμωνύμου Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς, συνεπολέμησεν μετὰ στρατιωτῶν Ἄγγλων, ἐναντίον πεσόντων ἐκεῖσε Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, οἵτινες, ὅταν τελικῶς κατίσχυσαν, συνέλαβον τὴν 20.5.1941 καὶ ἐξετέλεσαν εἰς Μουρνιὲς τὸν χωροφύλακα τοῦ Σταθμοῦ τούτου Τσιμπουκάκην Ἀντώνιον τοῦ Γεωργίου, ἐκ Μούδρου-Ρεθύμνης.

3. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, (20.5.1941), αἱ δυνάμεις τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς Ἀλικιανοῦ, Λάκκων, Νέων Ρουμάτων, συγκεντρωθεῖσαι, κατόπιν διαταγῆς τοῦ τότε διοικητοῦ τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κυδωνίας, ὑπομοιράρχου Κότσιρα Βασιλείου, εἰς Ἀλικιανόν, ἔλαβον μέρος, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τούτου καὶ τοῦ τότε ἀνθυπομοιράρχου Νίκα Γρηγορίου, εἰς σειρὰν ὁλόκληρον σκληρῶν μαχῶν, ἐναντίον ριφθέντων Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ἔξωθι καὶ βορείως τοῦ Ἀλικιανοῦ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἐφονεύθη ὁ ἔφεδρος χωροφύλαξ Προββατινάκης Νικόλαος, ἐκ Κουφοῦ-Κυδωνίας, τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Ἀλικιανοῦ.

Τὴν ἐπομένην, 21.5.1941, εἰς νέας μάχας εἰς τὴν περιοχὴν καὶ πάλιν Ἀλικιανοῦ, ἐφονεύθη ὁ χωροφύλαξ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Λάκκων Φραγκοστεφανάκης Στυλιανὸς τοῦ Ἰωάννου, ἐκ Φουρνὲ-Κυδωνίας.

Γεγονὸς ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως ἀποτελεῖ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἐφέδρου χωροφύλακος τοῦ Σ. Χωροφυλακῆς Λάκκων Ὀρφανουδάκη Ἀντωνίου, ἐκ Καστέλλου Ἀποκορώνου, ὅστις, τεθεὶς ἐπικεφαλῆς δύο ἐνόπλων πολιτῶν, μετέβη διὰ νυκτὸς εἰς τὸ χωρίον Κουφὸς-Κυδωνίας καὶ ἐφόνευσεν ἐντὸς τῆς ἐκεῖ οἰκίας τοῦ Εὐαγγέλου Κόρκακα τοὺς δύο ἐκ τῶν τριῶν ἀνωτέρους Γερμανοὺς ἀξιωματικούς, οἵτινες διηύθυνον τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν τῆς περιοχῆς ταύτης, τοῦ τρίτου κατορθώσαντος, διὰ τῆς φυγῆς, νὰ σωθῇ. Ἡ ἐπιτυχία αὕτη ἐπέφερε σοβαρὰν πρὸς στιγμὴν σύγχυσιν εἰς τοὺς μαχομένους Γερμανοὺς ἀλεξιπτωτιστάς. Οἱ ἄνδρες ἐξ ἄλλου τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Πλατανιᾶ, Γαλατᾶ καὶ Μάλεμε, τεθέντες ἐπὶ κεφαλῆς ἐνόπλων πολιτῶν, ἔδωκαν τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς γερμανικῆς εἰσβολῆς, σκληρὰς μάχας, εἰς Ἁγιάν, Γαλατᾶ, Πλατανιᾶ καὶ Μάλεμε, καθ' ἃς προυκλήθησαν εἰς τὸν εἰσβολέα σοβαρώταται ἀπώλειαι, ἐν αἷς περιλαμβάνεται καὶ ἡ κατάρριψις ἑνὸς ἀεροπλάνου. Ἐκ τῆς μετασχούσης εἰς τὰς ἐν λόγῳ μάχας δυνάμεως Χωροφυλακῆς, ὁ χωροφύλαξ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Πλατανιᾶ Ἀποστολάκης Νικόλαος τοῦ Ἰωάννου, ἐκ Καρωτῆς-Ρεθύμνης, ἐτραυματίσθη σοβαρῶς.

Κατὰ τὰς ἰδίας πρώτας ἡμέρας τῆς εἰσβολῆς, ἡ δύναμις τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Βουκολιῶν, ὑπὸ τὸν τότε ἐνωμοτάρχην σταθμάρχην Περράκην Μᾶρκον, ἐστελέχωσεν ἐνόπλους πολίτας καὶ μετέσχεν εἰς μάχας ἐναντίον τῶν ἐκεῖ πεσόντων ἀλεξιπτωτιστῶν, εἰς οὓς καὶ προυκάλεσε πολλὰς ἀπωλείας. Ὁμοίως, καὶ ἡ δύναμις τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Κολυμβαρίου, συνεπολέμησε μετὰ τῆς ἐν τῇ περιοχῇ του κατηυλισμένης δυνάμεως τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων, ἐναντίον τῶν ἐν τῇ περιοχῇ ἐκείνῃ ριφθέντων ἀλεξιπτωτιστῶν.

Καθ' ὅσον ἀφορᾶ τὴν περιοχὴν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Δυτικῆς Κισσάμου, εἰς τὴν πεδινὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας ἐρρίφθησαν ταυτοχρόνως κατὰ κύματα πλεῖστοι ὅσοι ἀλεξιπτωτισταί, οἱ ἄνδρες τῆς Ὑποδιοικήσεως ταύτης συμπράττοντες μετ' ἐνόπλων πολιτῶν, ἔδωκαν σκληρὰς μάχας τὴν 20ὴν Μαΐου 1941 εἰς Κάμπον-Καστελλίου, τὴν 21ην ἰδίου εἰς Πλακάλωνα-Κισσάμου, τὴν 22αν εἰς Κολένι-Καμάρα-Κισσάμου, τὴν 23ην εἰς Κάμπον-Δραπανιᾶ καὶ τὴν 24ην Μαΐου εἰς Κα-

στέλλι - Κισσάμου. Κατὰ τὰς μάχας ταύτας, παρὰ τὴν πάσης φύσεως ὑπεροχὴν τῶν Γερμανῶν, ἰδίᾳ εἰς ὑλικὰ μέσα, οἱ τελευταῖοι οὗτοι ὑπέστησαν σημαντικωτάτας ἀπωλείας, ἀνελθούσας εἰς 63 νεκροὺς καὶ 13 αἰχμαλώτους, ὡς καὶ ἀγνώστου ἀριθμοῦ τραυματίας. Ἀπὸ πλευρᾶς Χωροφυλακῆς εἷς μόνον χωροφύλαξ, ὁ Πατεράκης Δημήτριος τοῦ Στυλιανοῦ, ἐκ Νοπηγείων - Κισσάμου, ἐφονεύθη.

Οἱ Γερμανοὶ ἀφ' οὗ διὰ τοῦ ὄγκου των καὶ παρὰ τὰς τεραστίας ἀπωλείας των, ἐπέτυχον νὰ γίνωσι κύριοι τῆς πεδινῆς περιοχῆς τῆς Διοικήσεως, ἐστράφησαν εὐθύς, ἐν συνεχείᾳ, πρὸς τὴν ὀρεινὴν περιφέρειαν, ἵνα ὁλοκληρώσωσι τὴν κατοχήν των. Ἡ τοιαύτη προσπάθεια τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ, δὲν συνετελέσθη ἀνεμποδίστως, ἰδίᾳ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν περιοχὴν Σελίνου.

Οὕτω, τὴν 23ην Μαΐου 1941, ὁπλῖται Χωροφυλακῆς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σελίνου, εὑρισκόμενοι κατ' ἐντολὴν τοῦ διοικητοῦ των εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἐπαρχίας Σελίνου παρὰ τὰ Φλώρια, πρὸς ἀνίχνευσιν, συνεργαζόμενοι δὲ πρὸς τοῦτο μετ' ἐνόπλων πολιτῶν, ἐνεπλάκησαν εἰς μάχην μετὰ γερμανικοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος, τὸ ὁποῖον ἐπέτυχον νὰ καθηλώσωσιν ἐκεῖ. Ὅταν ἀργότερον τὸ ἀποδεκατισθὲν τοῦτο ἀπόσπασμα ἐνισχύθη, ἐπέτυχον ἔπειτα ἀπὸ μάχας αἵτινες διήρκεσαν ἐπὶ 2ήμερον, ἤτοι μέχρι καὶ τῆς 25ης, νὰ κάμψωσι τὴν ἀντίστασιν τῶν ἡμετέρων καὶ νὰ προελάσωσι πρὸς Κάνδανον. Ἀπὸ πλευρᾶς Χωροφυλακῆς ἐφονεύθη τὴν 23.5.1941, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκεῖσε συγκρούσεως, ὁ ὑπενωμοτάρχης Βεστάκης Στέφανος τοῦ Γεωργίου, ἐκ Σηρικαρίου - Κισσάμου. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ, ὁπότε ὁ ἀνθυπομοίραρχος διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σελίνου, Μουρκογιάννης Γεώργιος, ὀργανώσας τοὺς ἐνόπλους πολίτας τῆς περιοχῆς καὶ στελεχώσας τούτους δι' ἀνδρῶν τῆς ἕδρας του, ὡς καὶ τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς Παλαιοχώρας, Σούγιας καὶ Βουτᾶ, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς καὶ κατέλαβε θέσεις εἰς τὸ πλησίον Φαράγγι τῆς Κανδάνου. Τὴν 24ην Μαΐου 1941, ἡ ὑπὸ τὸν ὡς εἴρηται ἀξιωματικὸν δύναμις, ἐνεπλάκη εἰς σκληρὰν μάχην, μετὰ μεικτοῦ γερμανικοῦ ἀποσπάσματος διοικουμένου παρ' ἀντισυνταγματάρχου. Καίτοι τὸ γερμανικὸν τοῦτο ἀπόσπασμα εἶχε συνεχῆ ὑποστήριξιν τῆς ἀεροπορίας, ἐν τούτοις καθηλώθη ἐπ' ἀρκετὸν καὶ αἱ ἀπώλειαι τὰς ὁποίας ὑπέστη ὑπῆρξαν πολὺ μεγάλαι. Ἀπὸ πλευρᾶς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μάχης ταύτης, ἐφονεύθη μόνον ὁ ἔφεδρος χωροφύλαξ Ποντικάκης.

Οἱ Γερμανοὶ μένεα πνέοντες διὰ τὰς τρομακτικὰς ἀπωλείας, ἃς ὑπέστησαν κατὰ τὴν μάχην ταύτην, διέταξαν καὶ ἀφ' οὗ ἐξεκενώθη ἡ κωμόπολις τῆς Κανδάνου, ἔθεσαν πῦρ καὶ ἐπυρπόλησαν ὅλας τὰς οἰκοδομάς, μεθ' ὃ ἔστησαν ἐκεῖ πινακίδα ἀναγράφουσαν γερμανιστὶ καὶ ἑλληνιστί. «Ἐδῶ ὑπῆρχεν ἡ Κάνδανος. Κατεστράφη πρὸς ἐξιλασμὸν τῆς δολοφονίας 25 Γερμανῶν στρατιωτικῶν». Σημειωτέον, ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐν τῇ περιοχῇ Σελίνου λαβουσῶν χώραν μεταξὺ ἡμετέρων καὶ Γερμανῶν δύο μαχῶν, καθήκοντα στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Σελίνου ἐξετέλει ὁ ἐκ τῆς ἀποστρατείας ἀνακληθεὶς εἰς τὴν ἐνέργειαν ταγματάρχης τοῦ Στρατοῦ κ. Σειραδάκης Χαράλαμπος. Ὁμοίως, παρὰ τῇ Ὑποδιοικήσει ταύτῃ εἶχον προσκολληθῆ οἱ ἀνακληθέντες ἐκ τῆς ἐφεδρείας μοίραρχοι Μπιτσάκης Γεώργιος καὶ Ἀρχοντάκης Ἰωάννης.

Εὐθὺς μετὰ τὴν μάχην τῆς Κανδάνου, ὁ προρρηθεὶς τότε διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σελίνου, μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν δυνάμεως καὶ τῶν παρὰ τῇ Ὑποδιοικήσει προσκεκολλημένων μοιράρχων κατέφυγον, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ Λευκὰ Ὄρη, πρὸς ἀποφυγὴν συλλήψεως καὶ δολοφονίας των ὑπὸ τῶν ἐξάλλων Γερμανῶν.

Ἐνταῦθα, δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι καθ' ὃ διάστημα διήρκουν αἱ μάχαι μετὰ τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ἡ πόλις τῶν Χανίων καθημερινῶς ἐβομβαρδίζετο σφοδρῶς ἐπὶ 8ήμερον. Συνεπείᾳ τῶν βομβαρδισμῶν αὐτῶν ἐφονεύθησαν πλεῖστοι ὅσοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ κάτωθι ἄνδρες τῆς Διοικήσεως ὑπηρετοῦντες ἐν τῇ ἕδρᾳ.

α. Τὴν 21.5.1941 ὁ ἐνωμοτάρχης Ἀναστασόπουλος Νικόλαος τοῦ Ἰωάννου, ἐκ Προδρόμου - Τρικάλων καὶ ὁ ὑπενωμοτάρχης Γρηγοράκης Εὐτύχιος τοῦ Γεωργίου, ἐκ Σκάφης - Σελίνου.

β. Τὴν 22.5.1941 ὁ ὑπενωμοτάρχης Χρήστου Δημήτριος τοῦ Παναγιώτου, ἐκ Παλαιοπαναγίας - Θηβῶν.

γ. Τὴν 24.5.1941 οἱ χωροφύλακες Καπελάκης Γεώργιος τοῦ Λεωνίδα, ἐκ Λαμίας καὶ Μπαρλᾶς Παναγιώτης τοῦ Ἀναστασίου, ἐκ Λεονταρίου - Ἀρκαδίας.

δ. Τὴν 27.5.1941 ὁ χωροφύλαξ Μυσιρλάκης Κωνσταντῖνος τοῦ Ἰωάννου, ἐκ Βόρι - Τεμένους - Ἡρακλείου.

ε. Τὴν 29.5.1941 ὁ χωροφύλαξ Κοτταρίδης Παναγιώτης τοῦ Ἀναστασίου, ἐκ Βελανιδιᾶς - Καλαμῶν.

Οἱ Γερμανοὶ εὐθὺς μετὰ τὴν κατίσχυσίν των, μένεα πνέοντες καὶ ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἵτινες συνεπολέμησαν ἐναντίον των, προέβησαν εἰς ἃς περιοχὰς ἔλαβον χώραν μάχαι εἰς μεγάλης ἐκτάσεως συλλήψεις. Πολλοὺς ἐκ τῶν συλληφθέντων, εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἀργότερον, κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα, ἐξετέλεσαν ὁμαδικῶς. Μεταξὺ τῶν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν κατακτητῶν ἐκτελεσθέντων, διὰ μόνην τὴν πολεμικήν των δρᾶσιν, ἀνδρῶν τοῦ Σώματος τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς περιλαμβάνονται:

1. Ἐν τῇ περιοχῇ Χανίων καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν μάχην τῶν Μουρνιῶν, οἱ Γερμανοὶ συνέλαβον καὶ ἐξετέλεσαν, ὡς προεξετέθη τὴν 22αν Μαΐου 1941 εἰς Μουρνιές, τὸν χωροφύλακα τοῦ Σταθμοῦ τούτου Τσιμπουκάκην Ἀντώνιον, ἐκ Μούδρου - Ρεθύμνου.

2. Ἐν τῇ περιοχῇ Ἀλικιανοῦ - Κυδωνίας καὶ μεταξὺ τῶν ὁμαδικῶς ἐκτελεσθέντων τὴν 2.6.1941 εἰς τὸν περίβολον τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἐσταυρωμένου Ἀλικιανοῦ, ἦσαν οἱ (α) ἐνωμοτάρχης Βεργανελάκης Γεώργιος τοῦ Νικολάου, ἐξ Ἀκρωτηρίου - Κυδωνίας, (β) ἔφεδρος χωροφύλαξ Μαρκουλάκης Στυλιανὸς τοῦ Ἰωάννου, ἐξ Ἀλικιανοῦ καὶ (γ) ἔφεδρος χωροφύλαξ Σφυριδάκης Ἰάκωβος τοῦ Στυλιανοῦ, ἐξ Ἀλικιανοῦ, ἅπαντες τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Ἀλικιανοῦ. Τὴν ἰδίαν ἐξ ἄλλου ἡμέραν ἐξετελέσθησαν, εἰς μὲν τὸν Κυρτωμάδον - Κυδωνίας, ὁ ἔφεδρος χωροφύλαξ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Ἀλικιανοῦ Σαρτζετάκης Θεοφάνης τοῦ Μιχαήλ, ἐξ Ἐπάνω - Σελίνου, εἰς τὸ χωρίον δὲ Πατελλάριον - Κυδωνίας, ὁ ἔφεδρος χωροφύλαξ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Μάλεμε

Κουτρούλης Γεώργιος τοῦ Μιχαήλ, ἐκ Δρακόνας-Κυδωνίας.

3. Ἀργότερον, καὶ συγκεκριμένως τὴν 1.8.1941, ἐξετελέσθησαν, δι' ἀντίποινα, εἰς θέσιν Κερίτη-Ἀλικιανοῦ, ὁμαδικῶς μετὰ πολιτῶν, οἱ (α) μόνιμος ὑπενωμοτάρχης Κατσούλης Νικόλαος τοῦ Γεωργίου, ἐκ Σητείας, (β) μόνιμος χωροφύλαξ Κοϊνάκης Γεώργιος τοῦ Ἰωάννου, ἐκ Καλοῦ Χωρίου-Μιραμπέλλου καί, (γ) μόνιμος χωροφύλαξ Δασκαλάκης Ἀντώνιος τοῦ Νικολάου, ἐκ Καρῶν-Κυδωνίας, ἅπαντες τῆς δυνάμεως τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Νέων Ρουμάτων. Κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ χώρῳ ἐξετελέσθησαν καὶ οἱ (α) μόνιμος χωροφύλαξ Μαρῆς ἢ Μαράκης Νικόλαος τοῦ Μιλτιάδου καὶ (β) ἔφεδρος χωροφύλαξ Κατωτομιχελάκης Στυλιανὸς τοῦ Γεωργίου, ἐκ Φουρνὲ-Κυδωνίας, τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Ἀλικιανοῦ ἀμφότεροι.

4. Ἐν τῇ περιοχῇ Σελίνου, μεταξὺ τῶν ὁμαδικῶς, μετὰ πολιτῶν, ἐκτελεσθέντων εἰς Παλαιοχώραν-Σελίνου, τὴν 3.9.1941, περιελαμβάνοντο καὶ (α) μοίραρχος Ἀρχοντάκης Ἰωάννης τοῦ Στυλιανοῦ, ἐκ Χασὶ-Βουτᾶ-Σελίνου καὶ (β) ὁ ἐνωμοτάρχης σταθμάρχης Σούγια Παπαντωνάκης Χαρίλαος τοῦ Δημητρίου, ἐκ Νεαπόλεως-Λασιθίου. Ὁμοίως, ἐξετελέσθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς Χανιά, ὁ χωροφύλαξ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Κανδάνου Ἀθανασιάδης Κωνσταντῖνος τοῦ Στυλιανοῦ, ἐκ Γερακαρίου-Ρεθύμνου.

Ἅπαντες οἱ ἄνδρες τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διοικήσεως ἀφωπλίσθησαν καὶ ἐνετάλησαν νὰ συνεχίσωσιν ἄοπλοι τὰ ἀστυνομικά των καθήκοντα. Παρὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν πεῖναν, τοὺς ἐξευτελισμούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς διαρκεῖς κινδύνους, ἀπὸ μέρους τῶν στρατευμάτων κατοχῆς, οἱ ἄνδρες παρέμειναν πιστοὶ φρουροὶ καὶ συμπαραστάται τοῦ καταπιεζομένου Λαοῦ, ὅστις σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ του ἀνεγνώρισε τὴν θυσίαν τῆς ὑπὸ τοιούτους ὅρους παραμονῆς εἰς τὰς θέσεις των, τῶν Ἀστυνομικῶν Ὀργάνων, ἅτινα μόνα ἐνεθύμιζον ἔκτοτε τὴν ὕπαρξιν Ἑλληνικοῦ Κράτους....».

24. ΕΚΘΕΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Παραθέτομεν ἐπίσης ἀποσπάσματα τῆς ἐκθέσεως τοῦ διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Ἡρακλείου, σχετικὰ πρὸς τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς τῆς περιοχῆς αὐτῆς κατὰ τὴν μάχην τῆς Κρήτης.

«Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1941, οὗτοι ἡτοιμάσθησαν καὶ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς νήσου Κρήτης δι' ἀλεξιπτωτιστῶν. Μετὰ σφοδρὸν βομβαρδισμὸν τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς Κρήτης, οἱ Γερμανοὶ ἤρχισαν τὴν 20ὴν Μαΐου 1941 ρίπτοντες τοὺς ἀλεξιπτωτιστάς των, ἀπὸ ἑκατοντάδας μεταγωγικῶν ἀεροπλάνων. Εἰς τὴν περιφέρειαν Ἡρακλείου οἱ ἀλεξιπτωτισταὶ ἐρρίφθησαν: 1) εἰς τὰς δυτικῶς τῆς πόλεως Ἡρακλείου τοποθεσίας Τσαλικάκη Μετόχι, Γιόφυρο καὶ Ἀγάκου Μετόχι, 2) εἰς τὸ ἀνατολικῶς κείμενον ταύτης ἀεροδρόμιον Ἡρακλείου, 3) εἰς τὰ νοτίως τοῦ ἀεροδρομίου ὑψώματα τοῦ Προφήτη Ἠλία καὶ 4) εἰς τὴν πεδινὴν περιοχὴν τὴν κειμένην παρὰ τὸ 17ον χιλιόμετρον τῆς ὁδοῦ Ἡρακλείου-Λασιθίου.

Ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ριφθέντων ἀλεξιπτωτιστῶν ἐν Ἡρακλείῳ ἐγένετο διὰ τῶν τότε ὑπαρχόντων ἀνδρῶν τῶν Ἐμπέδων, ἀτελῶς ἐξωπλισμένων, διὰ πολιτῶν αὐθορμήτως προσελθόντων καὶ ἀτελῶς ὁπλισθέντων καὶ διὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι ἐγκαταλείψαντες τ' ἀστυνομικά των καθήκοντα προσέτρεξαν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ ἠγωνίσθησαν μὲ καρτερίαν καὶ αὐταπάρνησιν.

Οἱ ἄνδρες τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς πόλεως μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς ἀξιωματικούς των ἠγωνίσθησαν τόσον ἐντὸς τῆς πόλεως, ὅπου πρὸς στιγμὴν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας εἰσέδυσαν οἱ ἀλεξιπτωτισταί, ὅσον καὶ εἰς τὸ ὕπαιθρον.

Πρῶτος πίπτει ὁ χωροφύλαξ Καστανάκης Μιχαὴλ τοῦ Γεωργίου, ἀγωνιζόμενος ἐκ τοῦ βομβαρδισθέντος καὶ καταστραφέντος καταστήματος τοῦ Α΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος. Μετ' ὀλίγον ἀναγγέλλεται καὶ ὁ φόνος τοῦ χωροφύλακος Πεδιώτη Ἐμμανουήλ, τοῦ Γ΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Ἡρακλείου, ἐπισυμβὰς εἰς τὸν συνοικισμὸν Χρυσοπηγὴ Ἡρακλείου. Ἔξωθεν τοῦ Νεκροταφείου Ἡρακλείου πίπτει ἡρωικῶς μαχόμενος ὁ διοικητὴς τοῦ τότε Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Μασταμπᾶ ἐνωμοτάρχης Πυροβολάκης Ἐμμανουήλ. Εἰς τὰ ὑψώματα τοῦ Προφήτη Ἠλία ἀγωνίζεται μετὰ πολιτῶν, στρατιωτῶν καὶ χωροφυλάκων ὁ χωροφύλαξ Στρατιδάκης Νικόλαος, ὅστις καὶ φονεύεται. Ἐπίσης, ἐφονεύθησαν καὶ 3 ἕτεροι χωροφύλακες, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῶσιν. Εἰς τὰ πεδία πτώσεως ἀλεξιπτωτιστῶν, ἔνθα καὶ συνήφθησαν μάχαι, λαμβάνουν μέρος α) εἰς τὸ πεδίον Τσαλικάκη Μετόχι-Γιόφυρο-Ἀγάκου Μετόχι, ἄνδρες ἐκ τῶν Ἀστυνομικῶν Τμημάτων Ἡρακλείου καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς Τυλίσου, Κρουσῶνος, Ροδιᾶς, Ἁγίου Μύρωνος, Μαράθου καὶ Δαφνέ, β) εἰς τὰ ὑψώματα τοῦ Προφήτη Ἠλία, ἄνδρες τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς Φορτέτσας, Ἀρχανῶν, Ἁγίων Παρασκιῶν καὶ Ἐπισκοπῆς, καὶ γ) εἰς τὴν πεδινὴν περιοχὴν τὴν κειμένην παρὰ τὸ χωρίον Γοῦβες Πεδιάδος, ἄνδρες ἐκ τῶν Σταθμῶν Χερσονήσου καὶ Μοχοῦ. Ἐνταῦθα σημειοῦμεν ὅτι καὶ πολλοὶ ὁπλῖται Χωροφυλακῆς, ἐγκαταλείψαντες τὰς θέσεις των, κατῆλθον καὶ οὗτοι πρὸς Ἡράκλειον μετὰ πολιτῶν καὶ ἔλαβον μέρος εἰς τὸν 10ήμερον ἀγῶνα.

Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς νήσου Κρήτης οἱ Γερμανοὶ κατέβαλον προσπαθείας διὰ ν' ἀνακαλύψουν τοὺς λαβόντας μέρος εἰς τὰς μάχας πολίτας καὶ ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, μὲ τὸν ἀπώτερον σκοπὸν νὰ ἐκδικηθοῦν τούτους, διότι κατὰ τὴν γερμανικὴν ἡγεσίαν οἱ πολῖται δὲν ἔπρεπε νὰ λάβουν μέρος εἰς τὰς μάχας, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ ὁπλῖται Χωροφυλακῆς, καθ' ὅσον οἱ τελευταῖοι ἐθεωροῦντο ὡς μὴ ἀνήκοντες εἰς Στρατιωτικὰς Μονάδας. Αἱ προσπάθειαί των ἀπέδωσαν ἐλάχιστα ἀποτελέσματα, χάρις εἰς τὴν τηρηθεῖσαν ἐχεμύθειαν τοῦ πληθυσμοῦ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τινὲς πολῖται ἀνακαλυφθέντες ἐτυφεκίσθησαν. Ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας Χωροφυλακῆς συλλαμβάνονται τὴν 20ὴν Αὐγούστου 1941, διὰ τὴν ἡρωικὴν δρᾶσίν των, ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Μαλεβυζίου ὑπομοίραρχος Καλαποθάκης Ἰωάννης τοῦ Νικολάου ἐκ Ζίρου Σητείας, ὁ σταθμάρχης Κρουσῶνος ἐνωμοτάρχης Μαράκης Χρῆστος τοῦ Γεωργίου, ἐκ Δριμίσκου Ἁγίου Βασιλείου Ρεθύμνης, καὶ ὁ χωροφύλαξ Μαραγκάκης Μύρων. Ἐκ τούτων, ὁ πρῶτος μεταφέρεται εἰς Ἀθήνας διὰ νὰ ἀφεθῇ κατόπιν ἐλεύθερος. Ὁ δεύτερος ὅμως τυφεκίζεται εἰς Χανιὰ τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1941 καὶ ὁ τρίτος, ἐν ᾧ μετεφέρετο εἰς Χανιά, ἐπέτυχε νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Γερμανῶν συνοδῶν καὶ νὰ σωθῇ.

Αὐτὴ ἐν ὀλίγοις ὑπῆρξεν ἡ δρᾶσις τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Μάχης τῆς Κρήτης. Ἀπόδειξις τῆς δράσεως ταύτης αἱ γενόμεναι συλλήψεις τοῦ διοικητοῦ τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Μαλεβυζίου, τοῦ σταθμάρχου Κρουσῶνος καὶ τοῦ χωροφύλακος Μαραγκάκη καὶ ὁ τυφεκισμὸς τοῦ δευτέρου ἐκ τούτων».

25. Η ΟΛΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΧΗΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Σύντομον, ἀλλὰ καθολικήν, εἰκόνα περὶ τῆς συμμετοχῆς ἐν γένει τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰς μάχας τῆς Κρήτης, μᾶς προσφέρει ἡ κατωτέρω ἔκθεσις τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως τῆς Χωροφυλακῆς Κρήτης.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΧΑΝΙΩΝ

«Ἡ περίοδος 1941 ὑπῆρξεν ἡ τραγικωτέρα διὰ τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς τοῦ Νομοῦ. Ἐν μέσῳ μιᾶς ἀφαντάστου διὰ τὸ Ἔθνος καταστροφῆς, οἱ ἄνδρες οὗτοι, ἀντιμετωπίζοντες μὲ ψυχικὴν συντριβὴν καὶ ὑπὸ λίαν δυσχερεῖς συνθήκας τὰ μὲ ταχύτατον ρυθμὸν ἐπερχόμενα γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἐπέπρωτο νὰ ἀνατρέψουν ἄρδην τὴν εὔρυθμον λειτουργίαν τῆς κρατικῆς μηχανῆς, ἐπετέλεσαν ἄθλους. Ἡ κάθοδος εἰς τὴν νῆσον ἐξ Ἀθηνῶν τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τοῦ Βασιλέως καὶ ἡ ρευστότης τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως, ἐξ αἰτίας τῶν κατὰ τῆς Νήσου διαταχθεισῶν ἐπιχειρήσεων ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ πρὸς κατάληψίν της, ἐδημιούργησεν προσθέτους φροντίδας καὶ ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τοῦ Ἔθνους, τὰ θεμέλια τοῦ ὁποίου ἐσείοντο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς Χώρας. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν πτῶσιν τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Χανίων, ἐπέδειξαν ἐξαιρετικὸν θάρρος, σπεύσαντες ἐκ τῶν πρώτων μὲ τὰ ὅπλα ἀνὰ χεῖρας πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐχθροῦ, εἰς ὃν προυξένησαν βαρυτάτας ἀπωλείας εἰς ἔμψυχον καὶ ἄψυχον ὑλικόν. Εἶναι δύσκολον σήμερον καὶ μετὰ παρέλευσιν τόσου χρόνου, ἂν μὴ ἀδύνατον, νὰ ἐξαρθῇ ὁ ἡρωισμὸς καὶ ἡ αὐτοθυσία ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος, ὅπως εἶναι δύσκολον νὰ καθορισθοῦν αἱ συνθῆκαι ὑφ' ἃς εὑρέθησαν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὑπερτάτου πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκοντος, ἐκεῖνοι οἵτινες ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Α' Ἀστυνομικὸν Τμῆμα Χανίων.

Μεταξὺ τῶν θυμάτων τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὰς μάχας ἐναντίον τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν συγκαταλέγονται: 1) ἀνθυπομοίραρχος Καρακατσάνης Γεώργιος, φονευθεὶς τὴν 23.5.1941, 2) ἐνωμοτάρχης Ἀναστασόπουλος Νικόλαος τοῦ Ἰωάννου, φονευθεὶς τὴν 25.5.41, 3) ἔφεδρος ὑπενωμοτάρχης Χρήστου Δημήτριος τοῦ Παναγιώτου, φονευθεὶς τὴν 25.5.41, 4) μόνιμος χωροφύλαξ Καπελλάκης Γεώργιος τοῦ Λεωνίδα, φονευθεὶς τὴν 24.5.41, 5) χωροφύλαξ Μπάρλας Παναγιώτης τοῦ Ἀναστασίου, φονευθεὶς τὴν 24.5.41, 6) χωροφύλαξ Κοτταρίδης Παναγιώτης τοῦ Ἀναστασίου, φονευθεὶς τὴν 20.5.41, 7) χωροφύλαξ Θάνου Γεώργιος τοῦ Βασιλείου, φονευθεὶς τὴν 20.5.41, 8) χωροφύλαξ Ἀθανασιάδης Κωνσταντῖνος τοῦ Στυλιανοῦ, ἐτυφεκίσθη παρὰ τῶν Γερμανῶν τὴν 2.9.41.

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς ἐτυφεκίσθησαν οἱ ἀνθυπομοίραρχοι τοῦ ἰδίου τμήματος Κωνσταντακόπουλος Σταῦρος καὶ Μάζης Σπυρ.

Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Χανίων.

Κατὰ τὰς μάχας ἐναντίον τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν ἐτραυματίσθη ὁ μόνιμος χωροφύλαξ Μυσιρλάκης Κωνσταντῖνος τοῦ Ἰωάννου, ὅστις ἀπεβίωσε τὴν 27.5.41 εἰς τὸ χωρίον Μαλάξα Κυδωνίας καὶ οὐδεὶς ἕτερος.

Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Κυδωνίας.

Λόγῳ τοῦ ἐξυπηρετικοῦ τοῦ ἐδάφους παρετηρήθη μεγίστη πτῶσις ἀλεξιπτωτιστῶν, ἥτις τὸ πρῶτον ἔλαβε χώραν ἐν τῇ περιοχῇ τῆς κωμοπόλεως Ἀλικιανοῦ, ἔνθα ἡ ἕδρα τῆς Ὑποδιοικήσεως καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν χωρίων Μάλεμε, Γαλατᾶ καὶ Ἁγιᾶς. Ἡ δύναμις τῆς Ὑποδιοικήσεως ταύτης, τεθεῖσα ἐπικεφαλῆς ὁπλιτῶν δυναμένων νὰ φέρωσιν ὅπλα ἐναντίον τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, διενήρ-

γησεν ἐπιθετικὰς ἐνεργείας, διεξήγαγεν ἐναντίον τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν πολλὰς ἐπιθέσεις καὶ σφοδρὰς μάχας, ἐκ τῶν ὁποίων ἄξιαι ἐξάρσεως εἶναι αἱ διεξαχθεῖσαι τοιαῦται εἰς γέφυραν Κερίτου, εἰς θέσιν Ντάμπια περιφερείας φυλακῶν Ἁγιᾶς, εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν χωρίων Γαλατᾶ καὶ Κουφός, καθ' ἃς ἐφονεύθησαν περὶ τοὺς 20 Γερμανοὶ ἀλεξιπτωτισταὶ ἐξ ὧν 3 ἀξιωματικοὶ μὲ ἡμετέρας ἀπωλείας μόνον δύο χωροφυλάκων.

Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Σελίνου.

Μάχαι κατὰ τῶν Γερμανῶν ἔλαβον χώραν κατὰ Μάϊον 1941 ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ Φλωρίων μέχρι καὶ τῆς Κανδάνου, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐξῆλθον πρὸς συνάντησιν τῶν Γερμανῶν εἰς Φλώρια, εἰς ὃ σημεῖον ἔλαβε χώραν φονικωτάτη συμπλοκή, καθ' ἣν ἐφονεύθησαν πλέον τῶν 25 Γερμανῶν στρατιωτῶν, παρεμποδισθείσης τῆς προελάσεώς των ἐπὶ 2ήμερον.

Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς κωμοπόλεως ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἐνηργήθη παρ' αὐτῶν συστηματικὴ καταστροφὴ τῆς κωμοπόλεως δι' ἐμπρησμοῦ καὶ ἀνατινάξεων, χρησιμοποιηθεισῶν πρὸς τοῦτο ἐκρηκτικῶν ὑλῶν καὶ χειροβομβίδων.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν οἱ Γερμανοὶ ἔστησαν δύο πλάκας εἰς τὰς εἰσόδους τῆς πόλεως, μίαν μαρμαρίνην καὶ ἑτέραν ξυλίνην, ἀναγράψαντες ἐπ' αὐτῶν γερμανιστὶ καὶ ἑλληνιστὶ τὰς λέξεις: «Ἐδῶ ὑπῆρχεν ἡ Κάνδανος. Κατεστράφη πρὸς ἐξιλασμὸν τῆς δολοφονίας 25 Γερμανῶν στρατιωτικῶν», εἰς δὲ τὴν ἑτέραν τὰς λέξεις: «Ὡς ἀντίποινα τῶν ὑπὸ ὡπλισμένων ὁπλιτῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐκ τῶν ὄπισθεν δολοφονηθέντων Γερμανῶν στρατιωτῶν κατεστράφη ἡ Κάνδανος». Κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας, καθ' ἃς ἔλαβον χώραν καὶ οἱ κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων, ἔπεσε μαχόμενος εἰς Φλώρια ὁ χωροφύλαξ Βεστάκης Στέφανος, συνελήφθησαν δὲ καὶ ἐτυφεκίσθησαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν κατὰ τὴν 2.9.41 ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως ταύτης μοίραρχος Ἀρχοντάκης Ἰωάννης τοῦ Στυλιανοῦ, ἐνωμοτάρχης Παπαντωνάκης Χαρίλαος τοῦ Δημητρίου, σταθμάρχης Σούγιας, χωροφύλαξ Ἀθανασιάδης Κωνσταντῖνος.

Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Δ. Κισσάμου.

Μετὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ μετώπου καὶ τὴν ἔναρξιν ἐπιχειρήσεων ἐκ μέρους τοῦ ἐχθροῦ πρὸς κατάληψιν τῆς Νήσου, οἱ ἄνδρες τῆς Ὑποδιοικήσεως, ἐνισχυόμενοι καὶ ὑπὸ ἐνόπλων πολιτῶν, συνεπλάκησαν εἰς τὸν Κάμπον Καστελλίου μετὰ Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, παρὰ δὲ τὴν ὑπεροχὴν τούτων εἰς ἔμψυχον καὶ ἄψυχον ὑλικόν, 58 ἐφονεύθησαν καὶ 12 συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι. Κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας, καθ' ἃς σφοδροὶ βομβαρδισμοὶ ἀπὸ τὴν γερμανικὴν ἀεροπορίαν ἔλαβον χώραν τῶν γειτονικῶν συνοικισμῶν Κουκουναρᾶς, Καλλεργιανῶν, Βαρδιανῶν, Χαρχαλιανῶν, Πλατάνου καὶ τῶν χωρίων Λαρδᾶ, Ἁγίου Γεωργίου καὶ Τραχήλου, ἐφονεύθη ὁ χωροφύλαξ τῆς Ὑποδιοικήσεως Πατεράκης Δημήτριος τοῦ Στυλιανοῦ ἐκ Νοπηγείων, κατερρίφθησαν δὲ 5 ἐχθρικὰ ἀεροπλάνα εἰς Κούτρι.

Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου (Ἀστυνομικὸν Τμῆμα).

Ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς 21ης Μαΐου 1941 ἤρχισεν ἡ ἀποβίβασις ἀεραγημάτων ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ προαστίου Περιβόλια μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν κατάληψιν τῆς πόλεώς μας. Αἱ ἐλάχισται ἐθνικαὶ δυνάμεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκατελέγοντο 13 ἀξιωματικοὶ καὶ 852 ἄνδρες τοῦ τότε λειτουργοῦντος ἐνταῦθα Παραρτήματος Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, ἐνισχυθεῖσαι παρ' ἰδιωτῶν τῆς περιφερείας μας, προσέτρεξαν εἰς τὸν τόπον τῆς ρίψεως τῶν ἐχθρικῶν στρατευμάτων καὶ ἐνεπλάκησαν εἰς σφοδρὸν μετ' αὐτῶν ἀγῶνα, ὅστις καὶ διήρκεσε μέχρι καὶ τῆς 29ης ἰδίου μηνός, καθ' ἣν καὶ ἐτερματίσθη, τοῦ ἐχθροῦ ἐπιτυχόντος διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῶν μέσων τὰ ὁποῖα διέθετε νὰ ἐξουδετερώσῃ κάθε ἀντίστασιν καὶ νὰ γίνῃ κύριος τῆς πόλεως καὶ τῆς περιοχῆς της. Κατὰ τὴν ἀνωτέρω μάχην ἐφονεύθησαν ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς 36 ἄνδρες.

Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου.

Κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν Γερμανῶν πρὸς κατάληψιν τῆς Κρήτης, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ὑποδιοικήσεως ἐγένετο κάθοδος ἀλεξιπτωτιστῶν καί, συγκεκριμένως, εἰς τὴν παραλιακὴν ἔκτασιν καὶ πέριξ αὐτῆς, ἤτοι κατὰ μῆκος τῆς γεφύρας Πλατανὲ μέχρι τῆς τοιαύτης Σταυρωμένου, δηλαδὴ εἰς ἀκτῖνα ἓξ (6) χιλιομέτρων. Πολυάριθμοι πολῖται, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν τότε σταθμάρχην Πηγῆς ἐνωμοτάρχην Γιαπιτζάκην Νικόλαον καὶ χωροφύλακας, συνεπολέμησαν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας μετὰ δυνάμεως ἑλληνικοῦ καὶ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, ὅστις εὑρίσκετο εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ἀνωτέρω Σταθμοῦ καί, κατὰ τὰς διεξαχθείσας μάχας, προυξένησαν βαρείας ἀπωλείας εἰς τοὺς κατακτητάς. Ἀποτέλεσμα δὲ τῶν μαχῶν τούτων ὑπῆρξεν ἡ κατάρριψις δύο ἐχθρικῶν ἀεροπλάνων, εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην. Συλλήψεις κατασκόπων δὲν ἐγένοντο ὡς μὴ ὑπαρχόντων τοιούτων.

Παρὰ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς συνελήφθη ὁ σταθμάρχης Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Πηγῆς ἐνωμοτάρχης Γιαπιτζάκης Νικόλαος καὶ ἐξετελέσθη μετὰ 10ήμερον ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ὡς πολεμήσας κατ' αὐτῶν, συνελήφθησαν δὲ ὅμηροι οἱ ἄνδρες τοῦ ἀνωτέρω Σταθμοῦ, οἵτινες μετεφέρθησαν εἰς Ρέθυμνον καὶ μετὰ ταῦτα ἀφέθησαν ἐλεύθεροι.

Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Μυλοποτάμου.

Τὸ 3ον 10ήμερον Μαΐου 1941, ὅτε ἐγένοντο αἱ ἐπιχειρήσεις καταλήψεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ καθ' ὃν χρόνον ἐσημειώθησαν αἱ πρῶται ρίψεις αὐτῶν βορειοδυτικῶς τῆς ἕδρας τῆς Ὑποδιοικήσεως, εἰς τὰς ἐξοχικὰς θέσεις «Λατζιμᾶ», «Σκάλα» καὶ «Στόμιον», οἱ ἄνδρες τῆς Ὑποδιοικήσεως ἐνισχυθέντες καὶ ὑπὸ πολιτῶν ὁπλισθέντων προχείρως μερίμνῃ τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ ὑπὸ τμήματος τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς (Λόχου Δοκίμων Χωροφυλάκων), ἔσπευσαν πρῶτοι εἰς τὰ σημεῖα πτώσεως τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἐξόντωσιν καὶ καθήλωσιν αὐτῶν, ματαιώσαντες τὸν ἀντικειμενικόν των σκοπόν, ὅπως γίνουν κύ-

ριοι τῆς κεντρικῆς ὁδικῆς ἀρτηρίας Ρεθύμνου - Ἡρακλείου καὶ ἐπενεγκόντες εἰς τούτους σημαντικὰς ἀπωλείας.

Κατὰ τὰς διεξαχθείσας τότε ἀνίσους μάχας ἔπεσαν μαχόμενοι 8 ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν Γερμανῶν ἐφονεύθη ὑπὸ τούτων, ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὁ τότε διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Μυλοποτάμου Παναγιωτάκος Σταμάτιος τοῦ Παναγιώτου, ἀνθυπομοίραρχος, διὰ τὴν συμμετοχήν του εἰς τὰς μάχας.

Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Σητείας.

Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 28.5.1941, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁλόκληρος ἡ ὑπόλοιπος Κρήτη εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἰταλικὰ στρατεύματα δυνάμεως 3.000 ἀνδρῶν, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἰταλοῦ συνταγματάρχου Κέλλη, προερχόμενα ἐκ Δωδεκανήσου, ἤρχισαν ἀποβιβαζόμενα εἰς τὴν ΝΑ παραλίαν τοῦ κόλπου τοῦ λιμένος Σητείας. Μετὰ τῶν στρατευμάτων τούτων δὲν συνήφθησαν μάχαι, διότι ἐν τῇ περιφερείᾳ δὲν ὑπῆρχεν ὠργανωμένον τμῆμα στρατοῦ ἑλληνικὸν ἢ τῶν συμμάχων.

Ἔξωθι τῆς κωμοπόλεως Σητείας ἐστρατοπέδευσε λόχος χωροφυλάκων δοκίμων, ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Κυριάκην Παῦλον καὶ τοὺς ἀνθυπομοιράρχους Παπαδόπουλον Ἠλίαν καὶ Ἀντύπαν Διονύσιον, ὅστις ὅμως δὲν συνεπλάκη μετὰ τῶν ἀποβιβασθέντων στρατευμάτων, διότι καὶ ἂν ἀκόμη συνεπλέκετο τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο εἰς βάρος τοῦ τμήματος τούτου, τὸ ὁποῖον ἦτο σχεδὸν ἄοπλον.

Οἱ Ἰταλοὶ ἀποβιβασθέντες συνέλαβον αἰχμαλώτους τούς: 1) ἔφεδρον ταγματάρχην Πεζικοῦ Βαρούχαν Γεώργιον στρατιωτικὸν διοικητὴν Σητείας, 2) τὸν ὑπασπιστήν του ἀνθυπολοχαγὸν Καλιβάκην Ἐμμανουήλ, 3) τὸν ἀνθυπομοίραρχον Παπαδόπουλον Ἠλίαν, 4) τὸν ἀνθυπομοίραρχον Ἀντύπαν Διονύσιον καὶ πεντήκοντα (50) δοκίμους χωροφύλακας, τοὺς ὁποίους μέσῳ Δωδεκανήσου μετέφερον εἰς Ἰταλίαν αἰχμαλώτους.

Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἡρακλείου.

Εὐθὺς ὡς ἐξεδηλώθη τὴν 20.5.41 ἡ κατὰ τῆς Κρήτης ἐπίθεσις, μὲ τοὺς διὰ πρωτοφανοῦς σφοδρότητος διεξαχθέντας βομβαρδισμούς, ἀδιακρίτως εἰς κατῳκημένους ἢ μὴ χώρους, οἱ ἄνδρες τῆς δυνάμεως ἡμῶν εὑρέθησαν καὶ πάλιν πρῶτοι εἰς τὸ προσκλητήριον τοῦτο τοῦ συναγερμοῦ τοῦ ἔθνους. Ἐκ τούτων, ἄλλοι ἐλάμβανον μέρος εἰς τὰς διεξαγομένας συγκρούσεις μετὰ τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν εἰς τὴν πόλιν, εἰς τοὺς συνοικισμοὺς καὶ εἰς τὰ διάφορα χωρία καὶ κωμοπόλεις τῶν ἐπαρχιῶν, ἐπιδεικνύοντες ἀπαράμιλλον αὐτοθυσίαν καὶ ἡρωισμόν, ἄλλοι ἐφρόντιζον διὰ τὴν φύλαξιν τῶν οἰκιῶν καὶ καταστημάτων ἀπὸ τὰς διαρπαγὰς καὶ λεηλασίας καὶ ἄλλοι, τέλος, ἐκινοῦντο διαρκῶς παρέχοντες τὴν βοήθειάν των εἰς τὰ ἐκ τῶν βομβαρδισμῶν θύματα.

Ἡ Μάχη τῆς Κρήτης διήρκεσεν ἐπὶ 10 ἡμέρας. Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, ἡμέραν καὶ νύκταν, μὲ θαυμαστὴν καρτερίαν καὶ αὐταπάρνησιν, ἀντιμετώπιζαν, μὲ τὴν μικρὰν δύναμιν τὴν ὁποίαν διέθετεν ὁ στρατὸς καὶ μὲ τὴν ἀθρόαν καὶ αὐτόχρημα συγκινητικὴν προσέλευσιν πάντων τῶν δυναμένων νὰ φέρωσιν ὅπλα πολιτῶν, τὸν ἐπιτιθέμενον ἐχθρόν, διαθέτοντα συντριπτικῶς ἀνώτερα πολεμικὰ μέσα καὶ ἀεροπορίαν, ἡ ὁποία ἐσκίαζε τὸν οὐρανόν.

Οἱ ἀπὸ ἀέρος βομβαρδισμοὶ εἰς τοὺς κατῳκημένους χώρους καί, κυρίως, εἰς τὴν πόλιν καὶ τοὺς συνοικισμοὺς αὐτῆς, ἦσαν συνεχεῖς καὶ ἀδιάλειπτοι, αἱ δὲ ἐκρήξεις τῶν παντὸς διαμετρήματος ριπτομένων βομβῶν ἀπὸ τὰ κατὰ κύματα ἐφορμῶντα ἀεροπλάνα, μὲ τὰς κατακρημνίσεις κτιρίων καὶ τὰς προκαλουμένας πυρκαϊάς, παρουσίαζον τραγικὸν θέαμα. Ὁ ἄμαχος πληθυσμός, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ φέρῃ ὅπλα, γυναῖκες, γέροι καὶ παιδιά, ἐν ἀλλοφροσύνῃ ἔσπευδε νὰ κρυβῇ εἰς τὰ πρόχειρα καταφύγια καὶ εἰς τὰ σπήλαια τῶν ἐπαρχιῶν. Παρὰ τὴν τραγικότητα ὅμως αὐτὴν τῆς καταστάσεως, ἡ Χωροφυλακὴ μὲ τοὺς κακῶς, ὡς προεξετέθη, ἐξωπλισμένους ὀλίγους στρατιώτας καὶ τοὺς ἐθελοντὰς πολίτας παρέμειναν ἀκλόνητοι εἰς τὰς θέσεις των, ἀναμένοντες μὲ καρτερίαν καὶ ἀποφασιστικότητα τὴν ἀδυσώπητον μοῖράν των. Αἱ προξενηθεῖσαι ζημίαι συνεπείᾳ τῶν βομβαρδισμῶν, εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν ὕπαιθρον, εἶναι ἀνυπολόγιστοι. Ἰδιαιτέρως εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς συνοικισμοὺς αὐτῆς, αἱ καταστροφαὶ ἦσαν τεράστιαι, διότι ὑπολογίζεται ὅτι ἄνω τῶν 2 χιλιάδων οἰκιῶν κατεκρημνίσθησαν ἢ κατέστησαν ἀκατοίκητοι. Μεταξὺ τῶν καταστραφέντων, συνεπείᾳ τῶν βομβαρδισμῶν, κτιρίων συμπεριλαμβάνεται καὶ τό, ἐπὶ τῆς Πλατείας Ἐλευθερίου Βενιζέλου, οἴκημα τοῦ Δημοσίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐστεγάζοντο τὸ Α' Ἀστυνομικὸν Τμῆμα καὶ τὸ Τμῆμα Ἀσφαλείας Ἡρακλείου. Πολλαὶ ἐπίσης ζημίαι εἰς κτίρια, συνεπείᾳ τῶν βομβαρδισμῶν, ἐπροξενήθησαν εἰς τὰς κωμοπόλεις Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου περιφερείας Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Πεδιάδος καὶ Μοιρῶν (Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Καινουρίου) ἀπὸ τὰς ριφθείσας βόμβας ἐντὸς τῶν κωμοπόλεων ὑπὸ τῶν γερμανικῶν ἀεροπλάνων.

Θύματα ἡ Χωροφυλακή, συνεπείᾳ τῶν πολεμικῶν γεγονότων τούτων, ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς περιοχῇ ἔσχεν ἀρκετά, δυστυχῶς ὅμως λόγῳ τῆς καταστροφῆς τῶν ἀρχείων, δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξακρίβωσις ὅλων τῶν θυμάτων τούτων τοῦ καθήκοντος.

Ἐξ ὅσων ἠδυνήθημεν νὰ ἐξακριβώσωμεν, τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς πτώσεως τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν ἐφονεύθη, ἐντὸς τοῦ βομβαρδισθέντος καταστήματος τοῦ Α' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, ὁ χωροφύλαξ Καστανάκης Νικόλαος, ὁ χωροφύλαξ Πεδιώτης Ἐμμανουήλ, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Γ' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, ὁ σταθμάρχης συνοικισμοῦ Μασταμπὰ ἐνωμοτάρχης Πυροβολάκης Ἐμμανουήλ, ὁ χωροφύλαξ Στρατιδάκης Νικόλαος καὶ τρεῖς ἕτεροι χωροφύλακες ἀγνώστου ἐπωνύμου εἰς τὰς διεξαχθείσας ἐν Σκαλανίᾳ (περιοχῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἡρακλείου) μάχας κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν μὲ τοὺς Γερμανοὺς ἀλεξιπτωτιστάς».

26. ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΝ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Εἰς τὸν περὶ τῆς Μάχης τῆς Κρήτης τόμον, τῆς ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ ἐκδιδομένης Ἱστορίας τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, περιλαμβάνονται σποραδικῶς καὶ τὰ ἀκόλουθα ἀνεπαρκῆ καὶ ἐλλιπῆ, βεβαίως, ἀλλὰ πάντως διαφωτιστικὰ διὰ τὴν συμμετοχὴν τῆς Χωροφυλακῆς.

Τὸ συγκρότημα Ρεθύμνου, ἀποτελούμενον ἐξ Ἑλληνικῶν μόνον τμημάτων διῴκει ὁ διοικητὴς τοῦ 11ου Στρατιωτικοῦ Διαμερίσματος συνταγματάρχης Ποθουλάκης Σταμάτιος. Ἀπηρτίζετο ἀπὸ τὸ Ἔμπεδον Τάγμα Ρεθύμνου καὶ τὸ Τάγμα Σχολῆς ὁπλιτῶν Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς...

Συγκεκριμέναι διαταγαί, ἐντολαὶ καὶ ὁδηγίαι, σαφεῖς περὶ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς ἀποστολῆς ἑνὸς ἑκάστου τμήματος δὲν εἶχον ἐκδοθῆ. Τὰ εἰς περιοχὴν Περιβόλια τμήματα, ἔδει νὰ τελῶσιν ἐν ἐπαφῇ μετὰ τοῦ ἀριστεροῦ τῶν βρεττανικῶν δυνάμεων. Τὸ Τάγμα Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς εἶχε τὸν κύριον ὄγκον αὐτοῦ παρὰ τὴν ἀνατολικὴν παρυφὴν τῆς πόλεως, ἕνα λόχον εἰς Ἀτσιπόπουλον καὶ ἕνα εἰς Πάνορμον.

Εἰς τὸ Συγκρότημα Ρεθύμνου, τὰ ριφθέντα ἀνατολικῶς Περιβολίων τμήματα τοῦ 111/2 Τάγματος ἀλεξιπτωτιστῶν, ἐπετέθησαν ἀμέσως κατὰ τοῦ ἀόπλου σχεδὸν Ἐμπέδου Τάγματος, διέλυσαν τοῦτο, ᾐχμαλώτησαν τὸν ταγματάρχην καὶ ὁλόκληρον τὸν 2ον Λόχον, κατέλαβον δὲ τὰ Περιβόλια καὶ τὰ Καστελλάκια, εἶτα δὲ ἡ δύναμις αὕτη συνέχισε τὴν ἐπίθεσίν της πρὸς Ρέθυμνον.

Οἱ λόχοι Χωροφυλακῆς, ἐξορμήσαντες ἐκ τῶν προχείρως ὠργανωμένων θέσεών των, καθήλωσαν τοὺς ἐπιτιθεμένους πρὸ τῆς ἀνατολικῆς παρυφῆς τῆς πόλεως. Διὰ σειρᾶς αἱματηρῶν ἀντεπιθέσεων ἠνάγκασαν τούτους νὰ συμπτυχθῶσι πρὸς Περιβόλια, ἔνθα καὶ ὠργανώθησαν μὲ κέντρον ἀμύνης των τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τὸ νεκροταφεῖον Περιβολίων. Αἱ ἑκατέρωθεν ἀπώλειαι, κατὰ τὰς ἡρωικὰς αὐτὰς ἀντεπιθέσεις, ὑπῆρξαν σημαντικαί. Ἐκ τῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς ἐφονεύθησαν ὁ ἀνθυπομοίραρχος Χλεμπογιάννης καὶ τριάκοντα πέντε ὁπλῖται, δύο ἀξιωματικοὶ καὶ ἑξήκοντα ὁπλῖται ἐτραυματίσθησαν. Ἀλλὰ καὶ οἱ πολῖται τοῦ Ρεθύμνου καὶ τῶν χωρίων τῆς περιοχῆς ἐξώρμησαν διὰ τὴν προάσπισιν τῆς πόλεως, μηδὲ τῶν γερόντων ἐξαιρουμένων, παρέχοντες γενναίαν βοήθειαν εἰς τὰ μαχόμενα τμήματα.

Οὕτως, ἡ 20ὴ Μαΐου, πρώτη ἡμέρα τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ἔληξε μὲ νίκην τῶν ἀμυνομένων τῆς πόλεως Ἑλληνικῶν τμημάτων της κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἐξωπλισμένου μὲ σύγχρονον ὁπλισμὸν καὶ διαθέτοντος πυροβολικὸν καὶ ἀφθονίαν πυρομαχικῶν. Εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων περιῆλθον δύο ὅλμοι μικροί, ἓν α/τ ὅπλον, δύο ἐλαφρὰ πυροβόλα, πολλαὶ αὐτόματοι ἀραβίδες καὶ πυρομαχικά. Πλεῖστοι Γερμανοὶ ἐφονεύθησαν καὶ τινες συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς τὰ Ἑλληνικὰ τμήματα Ρεθύμνου ἀναδιωργανώθησαν ἐπὶ τῶν θέσεών των ἐν ἀναμονῇ τῆς ἑπομένης...

Εἰς τὸ συγκρότημα ἀεροδρομίου Πηγῆς, ὁ 2ος Γερμανικὸς Λόχος ἀλεξιπτωτιστῶν, ἐμπεσὼν εἰς τὰς θέσεις τοῦ 2/11 Αὐστραλιανοῦ Τάγματος καὶ τοῦ 4ου Ἑλληνικοῦ Συντάγματος παρὰ τὸν λόφον Β, ὑπέστη τεραστίαν φθορὰν καὶ διελύθη. Τὸ 2/11 Αὐστραλιανὸν Τάγμα μέχρι τῆς ἑσπέρας εἶχε συλλάβει ἄνω τῶν ὀγδοήκοντα ἀλεξιπτωτιστῶν.

Ὁ ἀγὼν τοῦ Συγκροτήματος Ρεθύμνου συνεχίσθη ζωηρῶς κατὰ τὴν 21ην Μαΐου, ἐνῷ ἡ πόλις ἐβομβαρδίζετο ὑπὸ τῆς ἀεροπορίας. Τὰ Ἑλληνικὰ τμήματα ἐτήρουν τὰς θέσεις των εἰς τὴν ἀνατολικὴν παρυφὴν τῆς πόλεως, ἀμυνόμενα ἀποτελεσματικῶς, κατὰ τῶν ἀπὸ τῆς κατευθύνσεως Περιβολίων ἐνεργούντων Γερμανῶν, παρὰ τὰς σημαντικάς, ἰδίως ἐκ τῆς ἐχθρικῆς ἀεροπορίας, ἀπωλείας των (ἐκ μιᾶς καὶ μόνον βόμβας ἐφονεύθησαν δέκα ἓξ ὁπλῖται τοῦ 11ου Λόχου Χωροφυλακῆς).

Τελικῶς, τὰ Ἑλληνικὰ τμήματα καὶ οἱ ὡπλισμένοι κάτοικοι τῆς πόλεως, ἐξηνάγκασαν τὰ τμήματα τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν νὰ συμπτυχθοῦν εἰς τὰς εἰς Ἅγιον Γεώργιον καὶ Καστελλάκια θέσεις των.

Τὴν ὥραν 17,15΄, διὰ σκληρᾶς ἐπιθέσεως τοῦ 11ου Λόχου Χωροφυλακῆς, καταλαμβάνονται τὰ Καστελλάκια καὶ οἱ Γερμανοὶ σπεύδουσι νὰ ἐγκλεισθῶσιν εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον Περιβολίων. Κυριευθεῖσα ποσότης γερμανικῶν φυσιγγίων, ὑπῆρξε πολύτιμον λάφυρον, διότι τὰ φυσίγγια αὐτὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὑπὸ τεσσάρων λόχων τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς, ὡπλισμένων δι᾽ ἀμερικανικῶν ὅπλων εἰς τὰ ὁποῖα προσηρμόζοντο τὰ φυσίγγια ταῦτα.

Ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς 22ας Μαΐου '41, συμφώνως πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῆς Γερμανικῆς Διοικήσεως, ἡ Γερμανικὴ Ἀεροπορία μάχης καὶ βομβαρδισμοῦ ἤρξατο νέων βομβαρδισμῶν, ἵνα ἀνακουφίσῃ τὰς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους δυνάμεις ἀλεξιπτωτιστῶν. Εἰς τὸ Ρέθυμνον ἐκ τῶν βομβαρδισμῶν τούτων κατεκρημνίσθησαν πλεῖστα κτίρια, ἐν οἷς καὶ τὸ μέγαρον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐφονεύθησαν οἱ συνεργαζόμενοι τὴν ὥραν ἐκείνην νομάρχης Ρεθύμνου Τσαγρῆς, ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς ἀντισυνταγματάρχης Μανιουδάκης Στυλιανὸς καὶ τινες πολῖται.

Πᾶσα κίνησις ἦτο ἀδύνατος λόγῳ τῶν βομβαρδισμῶν, δι᾽ ὃ καὶ τὰ τμήματα παρέμεινον καθηλωμένα εἰς τὰς θέσεις των.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν, χαλαρωθείσης κάπως τῆς δράσεως τῆς ἐχθρικῆς ἀεροπορίας, αἱ εἰς τὴν ἀνατολικὴν παρυφὴν τῆς πόλεως δυνάμεις Χωροφυλακῆς, Ἐμπέδου Τάγματος καὶ ἐνόπλων πολιτῶν, προωθοῦνται καὶ περισφίγγουσι τοὺς ἐν Ἁγίῳ Γεωργίῳ Περιβολίων ὠργανωμένους Γερμανοὺς ἀλεξιπτωτιστάς. Κατὰ τὴν ἐνέργειαν ταύτην φονεύεται ὁ ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ Ἐμπέδου Μιαού-

Τὸ ἡρῷον τὸ ὁποῖον ἀνηγέρθη εἰς τὸν περίβολον τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς Κρήτης (Ρέθυμνον), εἰς μνήμην τῶν φονευθέντων ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν Μάχην τῆς Κρήτης. Εἰς τὴν βάσιν τοῦ μνημείου διακρίνεται ἀνάγλυφος παράστασις ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῆς Χωροφυλακῆς ἐναντίον τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν.

λης Νικόλαος καὶ εἷς χωροφύλαξ, ἐνῷ δύο χωροφύλακες ἐτραυματίσθησαν σοβαρῶς...

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς 23ης Μαΐου, τὸ Ἑλληνικὸν Συγκρότημα Ρεθύμνου περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ διατηρῇ τὰς κατεχομένας θέσεις του, καὶ διὰ μικρῶν προωθήσεων νὰ βελτιώνῃ αὐτάς. Ἡ ἰσχὺς πυρῶν τοῦ Συγκροτήματος ηὐξήθη διὰ τῆς ἐπιστροφῆς, τὴν ἑσπέραν ταύτην ἐκ Χανίων, ἀποσταλέντος ἀξιωματικοῦ, ὅστις προσεκόμισεν ἐπ' αὐτοκινήτου 210 ἰταλικὰ ὅπλα, φυσίγγια καὶ χειροβομβίδας...

Τὴν νύκτα τῆς ἡμέρας ταύτης, τὸ Συγκρότημα Ρεθύμνου ἀπολύτως κύριον τῆς πόλεως καὶ περισφίγγον τοὺς Γερμανοὺς εἰς Ἅγιον Γεώργιον Περιβολίων, κατέχει τὴν δυτικὴν παρυφὴν τῶν Περιβολίων δι' ὁλοκλήρου τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τμημάτων ἐνόπλων πολιτῶν. Ὁ 11ος Λόχος Χωροφυλακῆς παραμένει εἰς Καστελλάκια, ὁ 1ος Λόχος Ἐμπέδου εἰς Χρωμοναστήρι καὶ ὁ 5ος Λόχος Ἐμπέδου εἰς Ἀτσιπόπουλον...

Τὴν 08.00 τῆς 24.5.41, κατόπιν προπαρασκευῆς, διὰ πυρῶν βαρέων ὅπλων καὶ μὲ ἰσχυρὰν ὑποστήριξιν τῆς ἀεροπορίας μάχης καὶ βομβαρδισμοῦ, αἱ εἰς Ἅγιον Γεώργιον γερμανικαὶ δυνάμεις ἐνήργησαν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς ἀμυντικῆς γραμμῆς τοῦ Συγκροτήματος Ρεθύμνου πρὸς βελτίωσιν τῶν θέσεων αὐτῶν. Ἡ γερμανικὴ αὕτη προσπάθεια, διαρκέσασα μέχρι τῆς 14.00 ὥρας, συνετρίβη ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν τμημάτων καὶ ὁ ἐχθρὸς ἠναγκάσθη νὰ ἀποσυρθῇ εἰς τὰς θέσεις του, ἐγκαταλείψας πολυαρίθμους νεκροὺς καὶ ἀφθονίαν ὑλικοῦ. Ἐκ τῶν δυνάμεων τοῦ Συγκροτήματος ἐτραυματίσθησαν τριάκοντα ἑπτὰ χωροφύλακες καὶ ἐφονεύθη εἷς δόκιμος ἀξιωματικός...

Τὸ Συγκρότημα Ρεθύμνου, τόσον κατὰ τὴν 25ην ὅσον καὶ κατὰ τὴν 26ην Μαΐου, ἐξηκολούθει νὰ τηρῇ τὰς δυτικῶς καὶ νοτίως Περιβολίων θέσεις του, παρενοχλοῦν τὸν ἐχθρὸν διὰ περιπόλων.

Ἡ δρᾶσις καὶ ἡ ἐπιτήρησις τῆς ἐχθρικῆς ἀεροπορίας ἦσαν συνεχεῖς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας. Ἡ ἀεροπορία ἀφ' ἑνὸς καὶ οἱ Ἕλληνες ὅμηροι, οἱ κρατούμενοι ἐν Περιβολίοις ἀφ' ἑτέρου, καθίστων δυσχερῆ μίαν ἰσχυρὰν ἐπιθετικὴν ἐνέργειαν ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων. Ἀπὸ τῆς 25ης ἡ Διοίκησις τοῦ Β' Στρατιωτικοῦ Διαμερίσματος ἐγκατεστάθη εἰς Χρωμοναστήρι, τὴν δὲ 26/5 μετεκινήθη ἐκεῖ καὶ τὸ Φρουραρχεῖον Ρεθύμνου, παρέμεινε δὲ ἐν τῇ πόλει ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς μοίραρχος Χαλκιαδάκης Γεώργιος μετὰ ὑπερεκατὸν χωροφυλάκων...

Τὴν 27ην Μαΐου, οἱ εἰς Περιβόλια περιχαρακωμένοι Γερμανοί, ὑποστηριζόμενοι καὶ ὑπὸ τῆς ἀπὸ μικροῦ ὕψους δρώσης ἀεροπορίας των, ἐξώρμησαν κατὰ τῶν εἰς Καστελλάκια δυνάμεων τοῦ 11ου Λόχου Χωροφυλακῆς, ἵνα καταλάβωσιν αὐτά. Ἡ ἐπίθεσις αὕτη ἀπέτυχε, συναντήσασα σθεναρὰν ἄμυναν, καὶ οἱ Γερμανοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγουν καὶ πάλιν εἰς τὸ ὁρμητήριόν των.

Κατὰ τὴν ἐνέργειαν ταύτην, ἐφονεύθη εἷς ἀξιωματικὸς καὶ ἐτραυματίσθησαν πολλοὶ χωροφύλακες. Ματαιωθείσης, ὡς ἐξετέθη, καὶ τῆς δευτέρας ἀποπείρας ἐπιθέσεως τοῦ 2/11 Αὐστραλιανοῦ Τάγματος κατὰ τὴν 26ην Μαΐου πρὸς κατάληψιν τῶν Περιβολίων, ὁ Κάμπελ ἀπεφάσισεν ἵνα αὕτη πραγματοποιηθῇ τὴν ἑπομένην 27ην Μαΐου ὑπὸ τοῦ ἰδίου Τάγματος. Πρὸς τοῦτο διέθεσε κατὰ τὴν νύκτα τῆς 26ης πρὸς 27ην Μαΐου εἰς τὸ 2/11 Αὐστραλιανὸν Τάγμα καὶ τὸ ἕτερον ἅρμα μάχης ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ 2/1 Αὐστραλιανοῦ Τάγματος, ἐνῷ τὸ ἀνατραπὲν τὴν προηγουμένην, εἶχεν ἐπισκευασθῇ...

Τὴν 10.00 τῆς 29ης Μαΐου, ὁ εἰς Χρωμοναστήρι ἐγκατασταθεὶς φρούραρχος Ρεθύμνου ἐπληροφορεῖτο ἐξ Ἐπισκοπῆς τηλεφωνικῶς, ὅτι Γερμανοὶ μοτοσυκλεττισταὶ διήρχοντο τὴν ὥραν ἐκείνην ἐκ τῆς κωμοπόλεως, κατευθυνόμενοι εἰς Ρέθυμνον.

Τὴν πληροφορίαν ταύτην ὁ φρούραρχος μετέδωκεν εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ Διαμερίσματος.

Κατόπιν τῆς πληροφορίας ταύτης, ἐπεκράτησεν ἡ ἄποψις τῆς ἀνάγκης συνθηκολογήσεως, πρὸς ἀποφυγὴν ἀσκόπων πλέον καταστροφῶν καὶ ἀπωλειῶν, ἰδίᾳ εἰς ἄμαχον πληθυσμόν, ἐκ τῶν συνεχῶς ἐντεινομένων ἀεροπορικῶν βομβαρδισμῶν.

Ἀπεφασίσθη ἵνα ἡ Σχολὴ Χωροφυλακῆς, τῆς ὁποίας οἱ ὁπλῖται κατήγοντο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐξ ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος, παραδοθῇ, δεδομένου ὅτι ἡ διάλυσις καὶ διασπορὰ αὐτῶν θὰ καθίστα προβληματικὴν τὴν συντήρησίν των.

Ὡς πρὸς τὸ Τάγμα τοῦ Ἐμπέδου, ἀπαρτιζόμενον κυρίως ἐξ ἐντοπίων, ἀπεφασίσθη ἵνα τὰ τμήματά του συγκεντρωθοῦν εἰς Βρύσινα καὶ διαλυθοῦν, τῶν ἀνδρῶν μεταβαινόντων εἰς τὰ χωρία των.

Ἡ πόλις τοῦ Ρεθύμνου θὰ παρεδίδετο εἰς τὸν ἐχθρόν. Διὰ τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως καὶ τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς, διετάχθη ὁ ταγματάρχης Χανιώτης, διοικητὴς τοῦ Τάγματος νὰ προέλθῃ εἰς σχετικὰς συνεννοήσεις μετὰ τῶν Γερμανῶν, οὗτος ὅμως ἠρνήθη νὰ ἐκτελέσῃ τὴν περὶ παραδόσεως διαταγήν...

Τὴν νύκτα τῆς 29ης πρὸς 30ὴν Μαΐου, τὸ ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Βίτμαν μηχανοκίνητον ἀπόσπασμα, εἰσήρχετο εἰς τὴν πόλιν καὶ κατελάμβανε ταύτην ἄνευ ἀντιστάσεώς τινος.

Ἀνατολικῶς τῆς πόλεως, τὰ τμήματα Χωροφυλακῆς, αἱ ὁμάδες τῶν ἐνόπλων καὶ ὁμάδες τινὲς ἐξ ὁπλιτῶν τοῦ Ἐμπέδου, ἀνέμενον τοὺς Γερμανοὺς μὲ τὰ ἐλάχιστα απομένοντα πυρομαχικά των, διὰ μίαν τελευταίαν ἀντίστασιν.

Μόλις ἐξῆλθεν ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ ἐκ τῆς πόλεως εὑρέθη πρὸ ἰσχυροῦ πυρὸς πολυβόλων καὶ ὅλμων.

Μετὰ μικρὰν ὅμως ἀντίστασιν, τὰ τμήματα ταῦτα ἠναγκάσθησαν νὰ παραδοθοῦν...»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

῾Η «ΠΗΓΑΔΑ» τοῦ Μελιγαλᾶ.
Τόπος μαρτυρίου ἀθώων ῾Ελλήνων
ὡς διεσκευάσθη μεταγενεστέρως.
Προπολεμικῶς τὸ ἔργον τοῦτο προωρίζετο
διὰ τὴν ὕδρευσιν τῆς κωμοπόλεως Μελιγαλᾶ.
᾿Εντὸς αὐτῆς, ἐχούσης βάθος 18μ.
καὶ διάμετρον 6μ.
ἐρρίφθησαν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν ἀθῶοι ῞Ελληνες
τῶν ὁποίων τὸ μόνον ἁμάρτημα
ἦτο ἡ πίστις των πρὸς τὴν ῾Ελλάδα καὶ τὸν Χριστόν.
Μεταξὺ τῶν ριφθέντων εἰς τὴν «Πηγάδα»
ἦσαν καὶ 150 ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς.

Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΟ ΚΑΤΟΧΗΝ

ΚΑΙ ΕΑΜΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗΝ ΝΟΤΙΟΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟ ΤΟΝ ΚΑΤΑΚΤΗΤΗΝ

Τὴν πρωΐαν τῆς 27ης Ἀπριλίου 1941 τὰ γερμανικὰ στρατεύματα εἰσήρχοντο ἀκωλύτως εἰς τὰς Ἀθήνας, κατελάμβανον τὰ δημόσια κτίρια, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὕψωνον τὴν γερμανικὴν σημαίαν καὶ ἐξαπέλυον ἀνὰ τὴν πόλιν μηχανοκινήτους περιπόλους ἀσφαλείας. Ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Βράχου τῆς Ἀκροπόλεως ὑπεστέλλετο ἡ ἑλληνικὴ σημαία καὶ ὑψοῦτο ἡ γερμανική, ἀπὸ τοῦ ἀμέσως καταληφθέντος ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ Ἀθηνῶν ἀνηγγέλετο πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ὅτι, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα ἔθετον ὑπὸ κατοχήν των ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ Γερμανὸς διοικητὴς θὰ ἤσκει κυριαρχικὰς ἐξουσίας.

Ὁ παραδώσας τὴν πόλιν Δήμαρχος Ἀθηναίων ἀνήγγελεν ἀπὸ ραδιοφώνου ὅτι, ὡς ἐντολοδόχος τῆς Γερμανικῆς Διοικήσεως, περιεβλήθη ὡρισμένας διοικητικὰς ἐξουσίας, βάσει δὲ τῆς ἰδιότητος αὐτῆς ἔδιδε τὰς πρώτας ἐντολὰς πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν ἀθηναϊκὸν λαόν. Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ ἐντολὴ πρὸς τὰ ὄργανα ἀσφαλείας νὰ παραμείνουν εἰς τὰς θέσεις των καὶ νὰ συνεχίσουν κανονικῶς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των. «Ἡ Χωροφυλακὴ καὶ ἡ Ἀστυνομία Πόλεων νὰ διατηρήσουν τὰ ὅπλα των πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως».

Ἡ ἐκτέλεσις τῶν καθηκόντων τούτων ἦτο ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἐντολὰς τῆς ἐγκαταλειπούσης τὴν πρωτεύουσαν Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὁποίας ὁ τελευταῖος παραμείνας ἐκπρόσωπος, ὁ ὑπουργὸς Κ. Μανιαδάκης, διὰ δραματικῆς ἀποχαιρετιστηρίου πρὸς τὰ ὄργανα τῆς τάξεως ἐγκυκλίου, τῆς ὁποίας τὸ κείμενον παρεθέσαμεν εἰς προηγούμενον μέρος τοῦ παρόντος, ἐξώρκισεν αὐτὰ νὰ παραμείνουν εἰς τὰς θέσεις των καὶ νὰ συνεχίσουν τὴν ἀποστολήν των ὡς ὕψιστον ἐθνικὸν καθῆκον. Ἐγκαταλείπων δὲ τὰς Ἀθήνας, ὁ Κ. Μανιαδάκης, ἐκάλεσε πρὸς ἀποχαιρετισμὸν μετὰ δακρύων συγκινήσεως τοὺς ἀνωτάτους ἐκπροσώπους τῶν Σωμάτων τῆς δημοσίας τάξεως, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπανέλαβε τὴν ρητὴν ἐπιθυμίαν τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως συνεχίσουν τὰ καθήκοντά των ὑπὸ τὸν κατακτητήν, ἔστω, καὶ ἂν θὰ ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων τὸν Σταυρὸν εἰς τὸν Γολγοθᾶν τοῦ ἔθνους. Διὰ νὰ μὴ δοθῇ δὲ πρόσχημα εἰς τὸν κατακτητὴν λεηλασιῶν καὶ βιαιοπραγιῶν, ἔδωσεν ἐντολήν, εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς πρωτευούσης, ὅπως ἐξέλθουν πρὸς συνάντησιν τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν προσεγγιζόντων Γερμανικῶν στρατευμάτων, διὰ νὰ παραδώσουν εἰρηνικῶς εἰς αὐτὸν τὰς ἐξουσίας ἐπὶ τῆς ἀνοχυρώτου πόλεως.

Συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς τὰς ὁποίας εἶχε λά-

βει παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ὁ μόνος παραμείνας ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους στρατιωτικὸς διοικητὴς Ἀθηνῶν καὶ Ἀττικῆς στρατηγὸς Καβράκος, ἐν ᾧ εἰσήρχοντο ἤδη οἱ Γερμανοὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἤχουν πενθίμως, ἀπὸ δὲ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ ἐξεπέμπετο συνεχῶς ὁ ἐθνικὸς ὕμνος, εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἐκπομπὴν διέτασσεν ὅπως τὰ ὄργανα Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων παραμείνουν εἰς τὰς θέσεις των πρὸς συνέχισιν τῶν καθηκόντων των. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνώτερος διοικητὴς Κρήτης ὑποστράτηγος Σκουλᾶς, καθ᾽ ὃν χρόνον ἡ Κυβέρνησις ἐγκατέλειπε τὴν νῆσον καὶ κατέπαυε πᾶσα ἀντίστασις, καλέσας τοὺς εἰς Χανιὰ ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς διεμήνυσε τὴν ἐντολήν της, ὅπως «πάντες οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς παραμείνουν εἰς τὰς θέσεις των πρὸς προστασίαν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας».

Οὕτω, δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ παραμονὴ τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως, πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των ὑπὸ τὸν ξένον κατακτητήν, ἀπετέλεσεν ἐπιταγὴν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, προβληθεῖσαν ὡς ὕψιστον καθῆκον ἔναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἄλλως τε, τοῦτο ἐγένετο καὶ εἰς ἁπάσας τὰς ἄλλας, ὑπὸ γερμανικὴν κατοχὴν χώρας τῆς Εὐρώπης, καὶ οὐδεὶς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν των ἐσκέφθη νὰ κατηγορήσῃ τὰ ὄργανα τῆς τάξεως, διότι παρέμειναν εἰς τὰς θέσεις των ὑπηρετοῦντα ὑπὸ τὸν κατακτητήν, ἐφ᾽ ὅσον βεβαίως δὲν παρεξετράπησαν εἰς πράξεις προδοσίας τῆς ἐθνικῆς των ὑποθέσεως καὶ πρὸς ὄφελος τοῦ κατακτητοῦ.

Πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἡ Χωροφυλακὴ ὑπεδαύλισεν ἐπιτηδείως καὶ ἠνέχθη σιωπηρῶς τὴν παραβίασιν καὶ διαρπαγὴν τῶν μεγάλων καὶ πλουσιωτάτων εἰς τρόφιμα καὶ ἄλλα χρήσιμα εἴδη ἀποθηκῶν τῆς Ἐλευθέρας Ζώνης. Ὁλόκληρον τὴν νύκτα τῆς 8ης Ἀπριλίου καὶ μέχρι μεσημβρίας τῆς ἑπομένης, ὁ λαὸς ἀνεμποδίστως διήρπαζε καὶ διένειμε πάντα τὰ εἴδη τῶν ἀποθηκῶν τῆς Ἐλευθέρας Ζώνης, τὰ ὁποῖα ἄλλως τε ἂν παρέμενον ἐκεῖ θὰ περιήρχοντο εἰς χεῖρας τῶν Γερμανῶν. Τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς παραμένοντα ἐν προσποιητῇ ἀδιαφορίᾳ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, ὄχι μόνον δὲν ἐπενέβαινον εἰς τὰς παραβιάσεις τῶν θυρῶν καὶ τὰς διαρπαγάς, ἀλλὰ καὶ μὲ πρόσχημα τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως συνεβίβαζον διαμαχομένους κατὰ τὴν διανομήν, πρὸς ἀποφυγὴν αἱματηρῶν ἐπεισοδίων.

Οὕτω, προέκυψαν δύο ἀγαθά, πρῶτον ὅτι ἐστερήθησαν τὰ εἰς ἀποθήκας ἐναποθηκευμένα οἱ ἐπερχόμενοι κατακτηταὶ καὶ δεύτερον ὅτι αἱ λαϊκαὶ τάξεις ἐπρομηθεύθησαν τρόφιμα καὶ ἄλλα χρήσιμα εἴδη, τὰ ὁποῖα ἤρχισαν νὰ σπανίζουν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς κατακτήσεως. Τουτ᾽ αὐτὸ ἐγένετο καὶ εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς, ὅπου ἡ Χωροφυλακή, σπεύσασα κατ᾽ αἴτησιν τῆς Ἀστυνομίας τῶν Πόλεων πρὸς ἐνίσχυσίν της, δι᾽ ὅλων τῶν εἰς τὴν περιοχὴν δυνάμεών της, συνειργησεν εἰς τὴν διαρπαγὴν τῶν εἰς κρατικὰς καὶ ἰδιωτικὰς ἀποθήκας τροφίμων, χωρὶς νὰ συμβοῦν καταστροφαὶ κτιρίων καὶ αἱματηροὶ διαπληκτισμοί.

Ὀλίγον μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου, τμῆμα Χωροφυλακῆς τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας ἔλαβε τὴν λεπτὴν ἐντολὴν νὰ συνοδεύσῃ καὶ διαφυλάξῃ τὸν δι᾽ αὐτοκινήτων καὶ ὠτομοτρὶς ἐν πάσῃ μυστικότητι μεταφερόμενον εἰς κιβώτια χρυσὸν τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης μέχρι Τριπόλεως. Ἐκεῖ ἐκρύβη ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπαγρύπνησιν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸ ὑποκατάστημα τῆς Τραπέζης, ἕως ὅτου ὑπὸ τὴν φρούρησιν καὶ πάλιν ὀργάνων Χωροφυλακῆς μετεφέρθη εἰς Αἴγυπτον. Ἡ ἐπιχείρησις αὕτη, ἐπέτυχε πλήρως καὶ οὕτω διεσώθη ὁ ἑλληνικὸς χρυσός, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ μεταπολεμικὴ Ἑλλὰς θὰ εὑρίσκετο ὑπὸ χρεωκοπίαν.

Ὡς ἐθνικὴ ὑπηρεσία δύναται, ἐπίσης, νὰ χαρακτηρισθῇ, ἡ κατὰ τὴν προτεραίαν τῆς κατοχῆς καταστροφὴ δι᾽ ἐμπρησμοῦ πάντων τῶν ἐμπιστευτικῶν ἀρχείων τῶν ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς τῆς περιφερείας Θεσσαλονίκης. Ταῦτα περιελάμβανον χρησίμους καὶ διαφωτιστικὰς περὶ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου πληροφορίας ἐγκυκλίων, ἐντολῶν τῆς Κυβερνήσεως, λήψεως διαφόρων μέτρων ἀσφαλείας, καταλόγους ἐπικινδύνων (ἰδίως κομμουνιστῶν) προσώπων κλπ. τὰς ὁποίας οἱ Γερμανοὶ ἐπεθύμουν, σφοδρῶς ἐξοργισθέντες ὅταν ἐπληροφορήθησαν τὴν καταστροφήν των. Τὸ αὐτὸ ἐγένετο καὶ εἰς ἄλλας περιοχάς, ἰδίως πολεμικῆς ζώνης, εἰς τὰ Ἰωάννινα κλπ. Ἐγένετο, ἐπίσης, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἀστυνομίας τῶν Πόλεων καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ὅπου κατεστράφησαν ἢ ἀπεκρύβησαν πάντα τὰ ἐμπιστευτικὰ ἀρχεῖα.

Μία, ἐπίσης, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς κατοχῆς, ὑπηρεσία τὴν ὁποίαν προσέφερεν ἡ Χωροφυλακὴ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τὸν πολιτισμόν του, ὑπηρεσία ἡ ὁποία δὲν ἔχει ἀρκούντως τονισθῆ μέχρι σήμερον, ἦτο ὅτι, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν κατὰ τόπους ἀρχαιολογικῶν ὑπηρεσιῶν, ἔθαψε βαθειὰ εἰς τὴν γῆν, μετὰ καλύψεως παχυτάτων στρωμάτων ἐκ τσιμέντου, τὰ πολύτιμα ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα τὰ φυλασσόμενα εἰς μουσεῖα πόλεων καὶ ἀρχαιολογικῶν τόπων. Γερμανοὶ ἀρχαιολόγοι, ἀφιχθέντες εἰς τὴν Ἑλλάδα εὐθὺς μετὰ τὴν κατοχήν, ἀνεζήτουν αὐτὰ ἐναγωνίως, ἀγανακτοῦντες διότι δὲν τὰ ἀνεύρισκον καὶ εἰς μάτην προκαλοῦντες διαβήματα τῶν Γερμανικῶν ἀρχῶν διὰ τὴν ἀνεύρεσίν των, δῆθεν πρὸς λῆψιν μέτρων πρὸς προστασίαν των, πράγματι δὲ πρὸς λεηλασίαν των. Καὶ πράγματι, ὅπου δὲν ἐπήρκεσε ὁ χρόνος πρὸς ἀπόκρυψίν των, ἀπωλέσθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς πολύτιμα ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα, ἁρπαγέντα ὑπὸ Γερμανῶν ἢ Ἰταλῶν.

Εὐθὺς ὡς ἀνετέθη, ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν ἀρχῶν κατοχῆς, ἡ διακυβέρνησις τῆς κατεχομένης Ἑλλά-

δος εἰς τὸν ἀντιστράτηγον Τσολάκογλου, μὲ ὑπουργὸν 'Ασφαλείας τὸν ἀντιστράτηγον Μάρκου, ὁ ἕως τότε 'Αρχηγὸς Χωροφυλακῆς ἀντιστράτηγος Φώτιος Ζῆρος ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου 'Αρ. Κολλάτου. Τοῦτον μετὰ ἕνα μῆνα διεδέχθη ὁ συνταγματάρχης Πεζικοῦ Π. Σπηλιωτόπουλος. 'Εν συνεχείᾳ, ἐχρημάτισαν 'Αρχηγοὶ Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν κατοχικὴν περίοδον οἱ συνταγματάρχαι Χωροφυλακῆς Γ. Ντάκος, 'Ιω. Μανουσάκης (ἐπανελθόντες διαδοχικῶς) καὶ οἱ ὑποστράτηγοι Χωροφυλακῆς Κ. Γκῖνος καὶ Γ. Ντάκος. Τὰς ἄλλας ἡγετικὰς θέσεις ἀνέλαβον ἀξιωματικοὶ (τινὲς ἀνακληθέντες ἐξ ἀποστρατείας), κριθέντες ὡς ἔμπιστα πρόσωπα τῶν κατοχικῶν κυβερνήσεων.

Εἰς τὰς 'Αθήνας, κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας πρὸ τῆς κατοχῆς, εἶχον συγκεντρωθῆ ἰσχυραὶ δυνάμεις Χωροφυλακῆς, ἰδίως ἐκ τῆς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς γερμανικῆς ἐπιθέσεως ἐκκενώσεως τῶν ἐδαφῶν Θράκης καὶ Μακεδονίας. Αἱ δυνάμεις αὐταί, εἰς τὰς ὁποίας προσετέθησαν καὶ αἱ στρατονομικαὶ δυνάμεις τῆς Στρατιᾶς 'Ηπείρου, ὡς καὶ αἱ ἀποχωρήσασαι ἐκ τῶν ἐδαφῶν τῆς Βορείου 'Ηπείρου, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς κατοχῆς ἐκλείσθησαν ὑπὸ τύπον ἐπιφυλακῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπετέλεσαν τὸ προσωρινὸν Σύνταγμα μονίμων Χωροφυλακῆς. 'Ακολούθως, ἐξ αὐτῶν ἄλλαι ἐνεσωματώθησαν εἰς τὴν Εἰδικὴν 'Ασφάλειαν καὶ ἄλλαι ἐστάλησαν εἰς τὰς ἐπαρχίας. 'Αλλ' ἐκ τῶν ὁπλιτῶν, ἱκανὸς ἀριθμὸς ὁπλιτῶν διέρρευσεν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, ἀπηυδησμένοι ἐκ τῶν ταπεινώσεων καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ κατανοήσουν ὑπηρεσίαν ὑπὸ ξένον κατακτητήν. Βραδύτερον ἀρκετοὶ ἐγκατέλειψαν τὰς θέσεις των, διὰ νὰ μετάσχουν εἰς σώματα ἐθνικῆς ἀντιστάσεως· ἰδίως πολλοὶ ὑπηρετοῦντες εἰς ἀπομεμονωμένους Σταθμοὺς καὶ ἐκτεθειμένοι ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς ἐξόντωσιν, εἴτε ἀπὸ τοὺς κατακτητὰς εἴτε ἀπὸ συμμορίας, ἐπροτίμησαν εἴτε μετάβασιν εἰς τὰς οἰκίας των, εἴτε προσχώρησιν εἰς ἐθνικὰς ὁμάδας.

Μετά τινας ἡμέρας καὶ κατόπιν συνεννοήσεων τῆς Κυβερνήσεως Τσολάκογλου, αἱ Γερμανικαὶ ἀρχαὶ κατοχῆς ἀνεγνώρισαν περιωρισμένης κλίμακος ἐξουσίας εἰς τὰ ὄργανα τῆς τάξεως, πάντοτε δὲ ὡς ἐντολοδόχα ἐξουσιῶν των καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπαγρύπνησίν των. Εἰς τοὺς χωροφύλακας ἐδόθησαν τυφέκια παλαιὰ καὶ μέχρι δέκα φυσιγγίων. 'Αλλά, καθὼς καὶ ὅπλα καὶ φυσίγγια ἦσαν διαφόρων ἀπηρχαιωμένων τύπων, πολλάκις ἐδίδοντο φυσίγγια ἄλλου τύπου ἐκείνου τῶν χορηγουμένων ὅπλων, τὰ ὁποῖα οὕτω καθίσταντο ἄχρηστα. 'Η ἔλλειψις ἐμπιστοσύνης πρὸς τὰ ὄργανα τῆς τάξεως ἔφθανε μέχρι τοιούτου σημείου, ὥστε οἱαδήποτε χρῆσις φυσιγγίου ἔπρεπε νὰ αἰτιολογηθῇ δεόντως.

2. ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Ἤδη, προχωροῦντες εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς, ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι ἐξαιρετικῶς δύσκολον καὶ κατ' ἀνάγκην θὰ παρουσιάσῃ πολλὰς ἐλλείψεις, λόγῳ ἐλλείψεως ἐπαρκῶν στοιχείων. Πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ πατριωτικὴ δρᾶσις ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς ἦτο ἀπολύτως μυστική, ἐξελισσομένη εἰς τὰ παρασκήνια μὲ ἀτομικὰς πρωτοβουλίας καὶ συνεννοήσεις, αἱ ὁποῖαι βεβαίως δὲν διεξήγοντο δι' ὑπηρεσιακῶν ἐγγράφων, οὔτε κατεγράφοντο εἰς τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς ἐλεγχόμενα ἀρχεῖα. 'Ιδίως πράξεις κατασκοπείας ἢ σαμποτάζ, περισυλλογὴ καὶ διαβίβασις εἰς πράκτορας πληροφοριῶν, συμμετοχὴ εἰς πατριωτικὰς ὀργανώσεις, ἐνίσχυσις ἢ εἰδοποίησις πρὸς προφύλαξιν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, φυγαδεύσεις πρὸς Μέσην 'Ανατολὴν κλπ. διαφεύγουν σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἐκ τῶν ἀρχείων. Ἄλλως τε, πολλὰ ἐκ τούτων καὶ ἰδιαιτέρως ἐκεῖνα τοῦ 'Αρχηγείου Χωροφυλακῆς καὶ ἄλλων κεντρικῶν ὑπηρεσιῶν, τῶν ὁποίων τὰ κτίρια κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τὸν Δεκέμβριον 1944, ἐπυρπολήθησαν. Δὲν πρέπει τέλος νὰ λησμονῆται, ὅτι οἱ δρῶντες μυστικῶς πρὸς ἐξυπηρέτησιν συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν ἀνεφέροντο πάντοτε ὑπὸ ψευδῆ ὀνόματα.

Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ περισυλλεγοῦν πληροφορίαι ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν δρασάντων ἢ ὁπωσδήποτε μετασχόντων εἰς τοιαύτας πατριωτικὰς πράξεις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, εἴτε δι' ὑπευθύνων καταθέσεων εἴτε δι' ὑποβολῆς ἐκθέσεων ὑπὸ τούτων. Δυστυχῶς, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, τὸ ἔργον τοῦτο παρημελήθη ἐντελῶς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Ἤδη, μετὰ παρέλευσιν τριακονταετίας, οἱ πλεῖστοι τῶν πρωταγωνιστῶν δὲν εὑρίσκονται πλέον ἐν ζωῇ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπιζῶντες, ἀπὸ μακροῦ μακρὰν τῆς ὑπηρεσίας, δυσκόλως ἀνευρίσκονται. Ὡς ἐκ τούτων, πολλὰ καὶ ἴσως γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος ἐπεισόδια, τῆς πατριωτικῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, θὰ παραμείνουν ἄγνωστα ἢ ἀτελῶς γνωστὰ καὶ ἱκανὰ τούτων δὲν θὰ εὕρουν τὴν θέσιν ἡ ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνήκῃ εἰς αὐτὰ εἰς τὴν παροῦσαν ἱστορικὴν ἀφήγησιν. 'Αλλὰ καὶ ἐκ τῶν περισυλλεγέντων στοιχείων, ἐλπίζομεν ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ προσφέρωμεν μίαν γενικῶν γραμμῶν διαφωτιστικὴν εἰκόνα.

Ἓν ἄλλο θέμα, βασικὸν διὰ τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν κατοχικὴν περίοδον, πρέπει νὰ θίξωμεν προκαταρκτικῶς. Ὑφίστατο, ἰδίως κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἔτη, εἰς μερίδα Ἑλλήνων ἡ ἀντίληψις ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ δὲν ἐξετέλεσε τὰ πατριωτικά της καθήκοντα κατὰ τὴν κατοχικὴν περίοδον, χρησιμεύσασα ὡς ὄργανον τοῦ κατακτητοῦ πρὸς καταδυνάστευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὑπῆρχον καὶ ἀρκετοὶ πιστεύοντες (ὄχι τῆς κομμουνιστικῆς παρατάξεως, ἀλλὰ καὶ καλοὶ πατριῶται Ἕλληνες) ἐν συνειδήσει ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, κατεπρόδωσε τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη καὶ ἔδρασε μόνον πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν πατριωτικῶν ἐκδηλώσεων καὶ στερέωσιν τῆς ξένης καταδυναστεύσεως. Ἄνευ ἀμφιβολίας, ἡ ἰδέα αὐτὴ ἐκαλλιεργήθη λίαν ἐπιτηδείως ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς κατοχῆς καὶ τὰ πρῶτα τῆς ἀπελευθερώσεως, ὅτε ἡ Χωροφυλακὴ κατεπολέμησεν ἀμειλίκτως τὰς ἐνόπλους ἐαμοελασιτικὰς ὁμάδας καὶ βασικῶς συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀποσόβησιν τῆς ἐπιβολῆς τοῦ κομμουνισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀποτελεῖ δὲ συνήθη μέθοδον τοῦ κομμουνισμοῦ νὰ συκοφαντῇ καὶ νὰ διαβάλῃ ἐνώπιον διεθνοῦς ἢ ἐσωτερικῆς ἐθνικῆς γνώμης κράτη, κυβερνήσεις καὶ πρόσωπα ἀντίθετα ἢ καταπολεμοῦντα τὴν ἰδεολογίαν των καὶ τὰς προσπαθείας των ἐπικρατήσεως, πρὸς ἐξουδετέρωσίν των. Οὕτω, καὶ ἐναντίον τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἰδίως ἐναντίον προσώπων τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα μετέσχον λίαν ἐνεργῶς εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις ἐναντίον ἐαμοελασιτικῶν ὁμάδων ἢ ὁπωσδήποτε ἐπρωτοστάτησαν εἰς ἐνεργείας ἐναντίον των, ἐξετοξεύθησαν κατηγορίαι δι' ἀντεθνικὴν δρᾶσιν καὶ πάσης φύσεως συκοφαντίαι πρὸς δυσφημισμόν των καὶ ἐξουθένωσίν των εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Δυστυχῶς δέ, οἱ τοιούτου εἴδους συκοφαντικοὶ αἰτιασμοὶ ἐνισχύθησαν ἐκ τοῦ δημοσίου λόγου, τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησεν ὁ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀφιχθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα πρωθυπουργὸς Γ. Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος ἐκ προχειρολόγου ἐπιπολαιότητος καὶ δημαγωγίας, ὡς καὶ τῆς διαθέσεως προσελκύσεως τῶν ἀριστερῶν στοιχείων, δὲν ἐδίστασε νὰ ἐκτοξεύσῃ κατηγορίας ἐπὶ ἀντεθνικῇ δράσει, ὄχι μόνον κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ Δικαστικοῦ Σώματος, καὶ τοῦ Σώματος τῶν Πανεπιστημιακῶν Διδασκάλων.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι καὶ εἰς τὰς τάξεις τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, ὅπως εἰς ὅλα τὰ ἄλλα κρατικὰ λειτουργήματα ἢ καὶ εἰς τὰς μάζας τοῦ κοινοῦ, ὑπῆρξαν καὶ μὴ ὑπηρετήσαντες πιστῶς τὴν πατρίδα των κατὰ τὰς δραματικὰς ἐκείνας περιστάσεις ἢ ἀκόμη καὶ καταστάντες ἐνσυνειδήτως ἢ ἀσυνειδήτως ὄργανα τῶν κατακτητῶν. Ἀλλ' αὐτὰ εἶναι μεμονωμένα συμπτώματα παραστρατημένων ἢ παραπλανηθέντων ἀτόμων, οὐχὶ δὲ ὁμαδικαὶ ἐκδηλώσεις δυνάμεναι νὰ χαρακτηρίσουν μίαν κατάστασιν, ἕνα ὀργανισμόν, ἓν Σῶμα. Τοιαῦτα δὲ συμπτώματα παρετηρήθησαν, εἰς ἀσυγκρίτως μεγαλυτέραν κλίμακα, εἰς ὅλας τὰς κατακτηθείσας κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον χώρας. Ἐν ᾧ δὲ εἰς αὐτὰς τὸ ποσοστὸν τῶν κατηγορηθέντων ἐπὶ συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κατακτητοῦ καὶ προδοσίᾳ τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος, ποικίλλει ἀναλόγως τῆς χώρας καὶ τῆς περιοχῆς ἀπὸ πέντε ἕως εἴκοσι τοῖς ἑκατόν, εἰς τὴν κατεχομένην Ἑλλάδα τὸ ποσοστὸν τοῦτο οὐδ' ἤγγισεν τὸ ἓν τοῖς ἑκατόν. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας αὐτὰς περιπτώσεις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν ἐπρόκειτο περὶ πράξεων ἐθνικῆς προδοσίας, ἀλλὰ περὶ κομματικῶν παθῶν καὶ πεπλανημένων πολιτικῶν ἰδεολογιῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ καὶ ἐκ συναισθημάτων ἀντιδράσεως εἰς τὰς διαπραττομένας ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῦ ἐαμοκομμουνισμοῦ θηριωδίας, πρὸς πλήρη ἐξολόθρευσιν τοῦ ἐθνικόφρονος πληθυσμοῦ, θηριωδίας αἱ ὁποῖαι πολλάκις ὑπερέβαινον κατὰ πολὺ τὰς διαπραττομένας ὑπὸ τῶν κατακτητῶν. Καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει, τί εἶναι τὸ κάτω τοῦ ἑνὸς ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ποσοστὸν αὐτό, πρὸ τοῦ μεγάλου ὄγκου τῶν πατριωτικῶν ἐκδηλώσεων, τῆς ἡρωικῆς ἐμμονῆς εἰς τὰ ἰδεώδη τοῦ Ἔθνους καὶ τῶν μαρτυρικῶν δοκιμασιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐταύτισαν τὰς τύχας των καὶ ἐμοιράσθησαν τὰς θυσίας διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος!

Αἱ κομμουνιστικαὶ δυνάμεις ὠργανώθησαν ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς κατοχῆς, ὅτε συνεστήθη τὸ ΕΑΜ καὶ ἠκολούθησεν ἡ ἵδρυσις τοῦ ἐλασιτικοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' ἡ κυρίως δρᾶσις τοῦ ΕΑΜ, εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰς πόλεις καὶ τῶν ἐλασιτικῶν ἐνόπλων ὁμάδων ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ τὴν ὕπαιθρον, ἐκδηλοῦται ἐντόνως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους 1943. Κυρίως, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἄρχεται καὶ ἡ ἀνὰ σύμπασαν τὴν χώραν δρᾶσις τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς προστασίαν τῆς τάξεως, ὑπεράσπισιν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰς κομμουνιστικὰς θηριωδίας καὶ ἔνοπλον ἀντιμετώπισιν τῶν ἐαμοελασιτικῶν ὁμάδων, αἱ ὁποῖαι ἀπέβλεπον εἰς ἐξόντωσιν τῶν πατριωτῶν Ἑλλήνων καὶ κυριαρχίαν ἀνὰ τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος, ὥστε νὰ ἐπιβάλουν ἀκόπως τὸ κομμουνιστικὸν καθεστὼς εἰς τὴν Ἑλλάδα, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν. Εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν ἀνήκουν καὶ οἱ σκληροὶ καὶ αἱματηροὶ ἀγῶνες τῆς Χωροφυλακῆς ἀνὰ σύμπασαν τὴν χώραν, ἐναντίον τοῦ ἐνόπλου ἐαμοελασιτισμοῦ πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἀποσόβησιν τῆς κυριαρχίας τοῦ κομμουνισμοῦ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀπελευθερώσεως. Ἦτο δέ, κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς τοσοῦτον δύσκολον καὶ πολύπλοκον, καθόσον ἡ Ἑλλὰς εὑρίσκετο ὑπὸ ξένην κατοχὴν τριῶν ξένων εἰσβολέων, πᾶσα δὲ πατριωτικὴ ἐνέργεια τῆς Χωροφυλακῆς, ἔστω καὶ ἀποβλέπουσα μόνον εἰς τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως, ἐτέλει ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τούτων. Θὰ ὁμιλήσωμεν λεπτομερέστερον διὰ τὴν περίοδον 1943-1944, προσφέρουσαν εἰς ἡμᾶς περισσότερον καὶ πλήρως διαπιστωμένον ὑλικόν, ἐξετά-

ζοντες τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος (Ἀττική, Μακεδονία, Θράκη, Ἤπειρος, Θεσσαλία, Στερεὰ Ἑλλάς, Πελοπόννησος, Νῆσοι).

Συνολικῶς καὶ εἰς γενικὰς γραμμὰς ἐξεταζομένη ἡ πατριωτικὴ δρᾶσις τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν πρώτην κατοχικὴν (ἓν καὶ ἥμισυ περίπου ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς Ἑλλάδος ἔτος) περίοδον, δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς τὰ κατωτέρω, βάσει πολλῶν ἠλεγμένων στοιχείων.

Ἔλαβεν ἀναγκαῖα μέτρα καὶ παρέσχε πάσης φύσεως διευκολύνσεις εἰς συγκροτημένα ἢ διαλελυμένα εἰς ὁμάδας στρατιωτικὰ σώματα, διὰ νὰ διαπλεύσουν ἐγκαίρως τὸ Αἰγαῖον καὶ νὰ μεταβοῦν εἰς Κρήτην, ὅπου εἶχεν ἐγκαθιδρυθῇ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ ἐπιστεύετο ὅτι θὰ διατηρηθῇ ἡ Ἑλληνικὴ κυριαρχία πρὸς συνέχισιν τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας. Μεταξὺ τῶν διαφυγόντων ἀπὸ λιμένων τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος ὁμοῦ μετὰ στρατιωτικῶν ὁμάδων ἦσαν καί τινες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, παρὰ τὴν ρητὴν ἐπιταγὴν τῆς Κυβερνήσεως νὰ παραμείνουν πάντες εἰς τὰς θέσεις των.

Ἀπέκρυψε πολλοὺς μὴ δυνηθέντας νὰ διαφύγουν ἐγκαίρως Ἄγγλους καὶ ἄλλους συμμάχους στρατιωτικούς, τοὺς ὁποίους, ἀποκρύπτουσα εἰς ἀσφαλῆ καταφύγια, διηυκόλυνε βαθμηδὸν πρὸς διὰ παντὸς μέσου ἀπόδρασιν πρὸς Μέσην Ἀνατολήν. Δὲν ὑπάρχει περίπτωσις καταδόσεως, εἰς γερμανικὰς καὶ ἰταλικὰς ἀρχὰς κατοχῆς, κρυπτομένου ἢ ἐπιχειροῦντος νὰ διαφύγῃ, εἴτε Ἕλληνος εἴτε συμμάχου στρατιωτικοῦ. Ἐσημειώθησαν τοιαῦτά τινα λυπηρὰ κρούσματα, ὠφείλοντο ὅμως εἰς κατασκόπους καὶ πράκτορας τῶν εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς κατοχῆς, ὅλως ξένων πρὸς τὰ Σώματα Ἀσφαλείας.

Ἐφωδίασε δι' ἑλληνικῶν ταυτοτήτων, εἴς τινας δὲ περιπτώσεις ἐνέδυσε καὶ μὲ στολὰς Χωροφυλακῆς Ἄγγλους καὶ Νεοζηλανδούς, τοὺς ὁποίους οὕτω προώθησεν ἀσφαλέστερον εἰς λιμένας πρὸς ἀναχώρησιν διὰ Τουρκίαν ἢ Μέσην Ἀνατολήν. Ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς διεπραγματεύθησαν κρυφίως τὴν χρησιμοποίησιν πλοιαρίων διὰ τὴν φυγάδευσιν τούτων.

Ἐφωδίασε μὲ ψευδεῖς ταυτότητας πολλοὺς Ἑβραίους καὶ τοὺς ἐξεῦρεν ἀσφαλῆ κρησφύγετα, διὰ νὰ σώσῃ καὶ αὐτοὺς καὶ τὰς οἰκογενείας των ἀπὸ τὴν ἁρπαγὴν καὶ τὴν ἀποστολὴν εἰς στρατόπεδα τῆς Γερμανίας, ὅπου εὕρισκον οἰκτρὰν τύχην, εἴτε θνήσκοντες κατὰ μάζας ἐκ τῶν στερήσεων καὶ τῶν ἀναγκαστικῶν ἔργων, εἴτε ριπτόμενοι εἰς θαλάμους ἀσφυξιογόνων. Πολλοὺς ἐπίσης ἐξ αὐτῶν ἐφυγάδευσεν, ἰδίως ἐκ παραλίων τῆς Εὐβοίας, ὅπου τοὺς κατηύθυνε καθ' ὁμάδας, προστατεύουσα αὐτοὺς καθ' ὁδὸν καὶ ὅπου ἀπέστελλε συμφωνούμενα μικρὰ πλοῖα πρὸς μεταφοράν των εἰς λιμένας τῆς Τουρκίας.

Ὡς ἐγράφη ἀνωτέρω, αἱ ἀρχαὶ κατοχῆς ἐπέτρεψαν εἰς τοὺς χωροφύλακας νὰ φέρουν ὅπλα παλαιοῦ τύπου μετά τινων φυσιγγίων, πολλάκις μὴ χρησιμοποιήσιμα διὰ τὰ παραδιδόμενα ἄλλου συστήματος τυφέκια. Ἀλλὰ τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, ἰδίως εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τὴν ὕπαιθρον, ἀπέκρυψαν πολλὰ ὅπλα καὶ φυσίγγια, κατὰ δὲ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς κατοχῆς διήρπασαν καὶ ἀπὸ τὰς ἀποθήκας ὅπλα, τὰ ὁποῖα εἴτε παρέδωσαν εἰς πρόσωπα τῆς ἐμπιστοσύνης των, εἴτε διεφύλαξαν τὰ ἴδια εἰς ἀνύποπτα μέρη. Τὰ ὅπλα αὐτὰ ἐχρησίμευσαν βραδύτερον, εἴτε εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους πρὸς καταδίωξιν ἐλασιτῶν εἴτε εἰς ἐθνικὰς ὁμάδας ἀντιστάσεως, εἰς τὰς ὁποίας παρεδίδοντο.

Πολλάκις εἰδοποίησεν Ἕλληνας πατριώτας ἐπὶ τῆς ἐπικειμένης συλλήψεώς των, πρὸς ἔγκαιρον διαφυγὴν καί, κατὰ σύστημα, καθυστέρει ἐκτέλεσιν ἐντολῶν ἰταλικῶν καὶ γερμανικῶν ἀρχῶν πρὸς σύλληψιν καὶ παράδοσιν ὡρισμένων προσώπων. Εἰς τὰ κεντρικὰ καὶ τοπικὰ ἀρχεῖα ὑπάρχει πλῆθος ἐντόνων διαμαρτυριῶν, ἰδίως ἰταλικῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι διαμαρτύρονται καὶ ἀπειλοῦν ἀντίποινα, διότι αἱ ἀρχαὶ Χωροφυλακῆς δὲν ἐξετέλεσαν ἐγκαίρως διαταγάς των συλλήψεως ὡρισμένων προσώπων, τὰ ὁποῖα, οὕτως, ἔλαβον τὸν καιρὸν νὰ διαφύγουν.

Διηυκόλυνον τοὺς ξένους καὶ Ἕλληνας πράκτορας συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς περισυλλογὴν πληροφοριῶν, πρὸς ἐπαφὰς μετὰ προσώπων προσφερόντων διαφόρους ὑπηρεσίας εἰς τὸν συμμαχικὸν ἀγῶνα, συνεννοήσεις μετὰ πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν καλουμένων πρὸς μετάβασιν εἰς Μ. Ἀνατολὴν κλπ. Μετὰ τῶν πρακτόρων τούτων συνειργάζοντο καὶ πρὸς διενέργειαν σαμποτάζ. Τινὲς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν ἐχρησίμευσαν καὶ οἱ ἴδιοι ὡς πράκτορες συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν, ἰδίως πρὸς περισυλλογὴν καὶ παροχὴν πληροφοριῶν περὶ στρατιωτικῶν συγκεντρώσεων, κατασκευῆς ὀχυρῶν κλπ. Ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν συνεχείᾳ, πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, τῶν ὁποίων ἀπεκαλύφθη ἡ δρᾶσις κατασκοπείας, μυστικῶν συνεννοήσεων μετὰ πρακτόρων συμμαχικῶν πληροφοριῶν κλπ. συνελήφθησαν καὶ εἴτε ἐξετελέσθησαν, εἴτε ἐφυλακίσθησαν καὶ ἐβασανίσθησαν. Εἰς τὰς πλέον πολυκρότους πράξεις δολιοφθορᾶς, ἐπισυμβάσας εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, ἦσαν κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον ἀναμεμειγμένα ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς.

Εὐθὺς μετὰ τὴν κατοχὴν ἡ Χωροφυλακὴ εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὴν Θράκην, τὴν Ἤπειρον καὶ ἐν μέρει τὴν Θεσσαλίαν, ἀντιμετώπισε σφοδρὰν ἀντεθνικὴν προπαγάνδαν, Βουλγάρων, Κουτσοβλάχων, Ἀλβανῶν κλπ. τῶν ὁποίων οἱ πράκτορες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνισχυόμενοι παντοιοτρόπως ἀπὸ τὰς ἀρχὰς κατοχῆς, εἰργάζοντο δραστηρίως διὰ νὰ προετοιμάσουν τὴν ἀπόσπασιν τῶν ἐδαφῶν αὐτῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Θὰ ἀσχοληθῶμεν ἐκτενέστερον ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος κατωτέρω, ὅταν θὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰς περιοχὰς αὐτάς. Δύναται ὅμως νὰ λεχθῇ ἀπὸ τοῦδε,

ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακή, ἂν καὶ ἐντελῶς ἐγκαταλελειμμένη εἰς τὰς ἰδίας της δυνάμεις, στερουμένη τοῦ παντὸς καὶ βαλλομένη πανταχόθεν, ἀντιμετώπισε τοὺς πράκτορας αὐτοὺς τῶν ξένων προπαγανδῶν μὲ πραγματικὴν ἐθνικὴν ψυχήν, τοὺς κατεπολέμησε μὲ σθένος, ἐξουδετέρωσε τὰ σχέδιά των καί, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, προσέφερε σημαντικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔθνος.

Χάρις εἰς προσωπικὰς ἐπεμβάσεις της καὶ ὑπὸ ἰδίαν της εὐθύνην ἡ Χωροφυλακὴ ἀπηλευθέρωσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν κατακτητῶν πολλοὺς Ἕλληνας. Τοῦτο ἔπραττεν ἀδιακρίτως φρονήματος αὐτῶν, κατὰ δὲ τὴν πρώτην περίοδον, ὅτε ὁ ἐλασιτισμὸς δὲν εἶχεν ἐξάψει τὰ πάθη οὔτε εἶχον ἀκόμη λάβει χώραν αἱ σημειωθεῖσαι βραδύτερον θηριωδίαι, ἀπηλευθέρωσε πολλοὺς κομμουνιστάς. Πρὸς μεγάλην δυσφορίαν τῶν Ἰταλῶν, οἱ ὁποῖοι, τὸ πρῶτον πρᾶγμα ποὺ ἐζήτησαν μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσίν των ἦτο τοῦτο, εἴτε κατέστρεψαν εἴτε ἀπέκρυψαν τοὺς καταλόγους κομμουνιστῶν, τοὺς ὁποίους εἶχον πρὸ τῆς κατοχῆς κατατάξει εἰς ὀνομαστικὰ δελτία αἱ ἀρχαὶ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν.

Κατέβαλε μεγάλας προσπαθείας διὰ νὰ ἀποσοβήσῃ λεηλασίας, λαφυραγωγήσεις, ὑποχρεωτικὰς εἰς εἶδος εἰσφορὰς (παρακράτημα ἐπὶ τῆς παραγωγῆς) κλπ. ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἐπέτυχε τοῦτο, ἰδίως πείθουσα τὰς ἀρχὰς τῆς ξένης κατοχῆς ὅτι θὰ διεσαλεύετο ἡ τάξις.

Τέλος, ἡ Χωροφυλακὴ διεφύλαξε καταστήματα καὶ ἐργοστάσια εἰς πόλεις καὶ πολίχνας ἀπὸ λεηλασίας, ἰδιαιτέρως δὲ ἠγωνίσθη νὰ ματαιώσῃ τὴν διαρπαγὴν γεωργικῶν προϊόντων, ζώων καὶ ποιμνίων ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον ὑπὸ τῶν κατοχικῶν στρατευμάτων. Βεβαίως, δὲν ἐπετύγχανε τοῦτο πάντοτε, εἰς πολλὰς ὅμως περιστάσεις ἔσωσε τὸν πληθυσμόν, εἴτε εἰδοποιοῦσα ἐγκαίρως πρὸς ἀπόκρυψιν, εἴτε πείθουσα τὰς ξένας ἀρχὰς νὰ ἀποσοβήσουν ἢ νὰ περιορίσουν τοιαύτας, εἰς βάρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὑπαίθρου, βιαιοπραγίας.

3. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΟ ΚΑΤΟΧΗΝ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΝ

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς τὴν εὐθύνην τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας εἶχεν ἡ Ἀστυνομία Πόλεων, ἡ δρᾶσις τῆς ὁποίας δὲν ἀνήκει εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας ἔργον, ἡ Χωροφυλακή, προκειμένου περὶ τῆς Ἀττικῆς, δὲν εἶχεν ἁρμοδιότητας εἰμὴ εἰς τὰ Προάστια καὶ τὰς πέραν τούτων περιοχάς. Συνέχισεν, ἐπίσης, νὰ λειτουργῇ εἰς τὰς Ἀθήνας ἡ Εἰδικὴ Ἀσφάλεια Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία ἐγκαινιάζει ἔντονον καὶ μαχητικὴν δρᾶσιν, κυρίως ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς κατοχῆς, ὅτε μὲ τὴν προσωπίδα πατριωτικῶν ἀπελευθερωτικῶν ὀργανώσεων καὶ διὰ παντὸς μέσου τρόμου καὶ βίας δροῦν αἱ νεοϊδρυθεῖσαι ἐν τῇ πραγματικότητι κομμουνιστικαὶ ὀργανώσεις (ΕΑΜ, ΕΛΑΣ, ΟΠΛΑ κλπ.).

Εὐθὺς μετὰ τὴν κατοχήν, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται Χωροφυλακῆς τῶν περιοχῶν Ἀττικῆς ἤσκουν, κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας, ἡσύχως τὰ καθήκοντά των ὡς ὄργανα τάξεως μὴ ἐνοχλούμενοι ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, οἱ ὁποῖοι παρασκευάζοντες τὴν ἐκστρατείαν τῆς Ρωσίας εἶχον πρὸ παντὸς ἀνάγκην ἡσυχίας εἰς τὰ κατεχόμενα ἐδάφη. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς, προστασίας τῶν πληθυσμῶν ἀπὸ κατασχέσεις, ἐπιτάξεις καὶ ἄλλας καταπιεστικὰς πράξεις, δι' ἐπεμβάσεων πλησίον τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν ἢ διὰ προσφορᾶς πλαστῶν στοιχείων περὶ τῶν ὑφισταμένων εἰς ἑκάστην περιοχὴν ἀγαθῶν, ἦτο εὐχερέστερον καὶ ἀπέδιδε περισσοτέρους καρπούς.

Ἀλλ' ἡ κατάστασις περιεπλάκη καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπεδεινώθη μέχρις ἀδιεξόδου, ὅταν, κατὰ τὰ τέλη Ἰουνίου 1941, εἰσῆλθον εἰς τὰς Ἀθήνας τμήματα Ἰταλικοῦ Στρατοῦ, συνοδευόμενα καὶ ὑπὸ τμημάτων Ἰταλικῆς Χωροφυλακῆς (καραμπινιέρων). Τὰ Ἰταλικὰ στρατεύματα, ἐν ᾧ εἶχον οἰκτρῶς ἀποτύχει εἰς τὰς κατὰ τῶν Ἑλλήνων πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἀπωθηθῆ πρὸς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀλβανίας, ἐπωφελούμενα τῆς ὑπὸ τῶν γερμανικῶν μηχανοκινήτων δυνάμεων καταλήψεως τῆς Ἑλλάδος, προέβαλλον καὶ αὐτὰ ὡς κατακτηταὶ καὶ προήλασαν ἀνεμποδίστως πρὸς κατοχὴν τῶν ἑλληνικῶν ἐδαφῶν. Βάσει συμφωνίας μετὰ τῶν Μουσσολίνι καὶ Χίτλερ, ὁλόκληρος ἡ Ἑλλὰς θὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ Ἰταλικῶν στρατευμάτων, ἐν ᾧ οἱ Γερμανοὶ θὰ περιωρίζοντο εἰς στρατιωτικὰς δυνάμεις καὶ μυστικὰς ὑπηρεσίας διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου.

Οἱ Ἰταλοί, κατεχόμενοι ὑπὸ τοῦ συμπλέγματος τῆς ἥττης των, ἀντιμετώπιζον συγχρόνως ἀπροκάλυπτον ἀπέχθειαν καὶ δεδηλωμένην περιφρόνησιν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ μὲ τὰς ἐλαχίστας δυνάμεις των τοὺς κατετρόπωσαν, εὑρίσκοντο τώρα εἰς θέσιν καταδυναστευομένων των. Συμπεριεφέροντο ὡς θριαμβευταὶ κατακτηταί, κατείχοντο ὑπὸ φόβου ἐξεγέρσεων ἐναντίον των καὶ ἀνεζήτουν εὐκαιρίας πρὸς ταπείνωσιν τῶν ὑπὸ τὴν κατοχήν των Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, διαπράττοντες πάσης φύσεως αὐθαιρεσίας μετὰ προφανοῦς ἐλλείψεως παντὸς σεβασμοῦ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Ἰδιαιτέρως ἐμίσουν, ἰδίως κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς κατοχῆς, τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον εἶχε

μετάσχει εἰς τὰς ἐναντίον των πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Ἠπείρου καί, μολονότι εἶχον ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως μιᾶς δυνάμεως ἐθνικῆς πρὸς διασφάλισιν τῆς τάξεως, οὐδεμίαν εἶχον πρὸς τοῦτο ἐμπιστοσύνην καὶ κατείχοντο ὑπὸ τοῦ φόβου μήπως πληγοῦν ὑπὸ τούτων ἐκ τῶν νώτων.

Ἀσκοῦντες τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν, οἱ Ἰταλοί, ἐνήργουν πάντοτε μετὰ καχυποψίας καὶ προέβαινον εἰς συχνὰς πράξεις καταπιέσεως, ἀπαιτοῦντες τιμωρίαν ἢ ἀπομάκρυνσιν ἐκ ζωτικῆς σημασίας ὑπηρεσιῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, τοὺς ὁποίους κατηγόρουν ὡς μὴ ἐκτελοῦντας τὰς διαταγάς των, ὡς ἀρνουμένους νὰ καταδώσουν κομμουνιστὰς Ἕλληνας ἢ ἐνόχους πράξεων ἀνατρεπτικῶν τῆς κατοχῆς καὶ ὀλιγωροῦντας εἰς συλλήψεις καταδιωκομένων ὑπ' αὐτῶν προσώπων. Πλῆθος τοιούτων παραπόνων καὶ διαμαρτυριῶν τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν ἀπηυθύνθη πρὸς τὰς κατοχικὰς Κυβερνήσεις.

Πράγματι, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἐφυλακίσθησαν ἢ ἀπεμακρύνθησαν τοῦ Σώματος ἢ μετετέθησαν δυσμενῶς ἐκ τῆς Ἀττικῆς εἰς μακρινὰς περιοχάς, διὰ τοιούτους λόγους καὶ κατόπιν ἀπαιτήσεως τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν. Πλήν, τοῦτο δὲν ἠμπόδισε τὰ ὄργανα Χωροφυλακῆς νὰ συνεχίζουν ὄχι μόνον τὴν προστασίαν τοῦ πληθυσμοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν μυστικὴν πατριωτικήν των δρᾶσιν, περὶ τῆς ὁποίας ὡμιλήσαμεν προηγουμένως, ὡς ἡ φυγάδευσις ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀττικῆς παραμεινάντων συμμάχων στρατιωτικῶν, ἡ διευκόλυνσις διαφευγόντων πρὸς Μ. Ἀνατολὴν Ἑλλήνων, ἡ περισυλλογὴ πληροφοριῶν πρὸς διαβίβασιν εἰς πράκτορας συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν κλπ.

Πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, ὕποπτοι ἢ ἀνακαλυφθέντες διὰ πράξεις διευκολύνσεως διαφυγῆς Ἄγγλων ἢ κατασκοπείας ἢ σαμποτάζ, συνελήφθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν ἢ ἐστάλησαν ὅμηροι εἰς Ἰταλίαν, τινὲς δὲ διέφυγον εἰς Μέσην Ἀνατολήν. Ἀναφέρομεν τὴν περίπτωσιν τοῦ τότε ἐνωμοτάρχου-ἐπιλοχίου τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν Εὐ. Μπουραντᾶ, ὁ ὁποῖος, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν, μὲ τὴν κατηγορίαν «ἐνόπλου ἐξεγέρσεως κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ Ἰταλικοῦ Κράτους», καὶ παραπεμφθεὶς εἰς ἰταλικὸν στρατοδικεῖον, κατεδικάσθη εἰς ἰσόβιον κάθειρξιν. Ἐν συνεχείᾳ ἐστάλη εἰς ἰταλικὰς φυλακάς, ὁπόθεν κατώρθωσε νὰ ἀποδράσῃ. Ἀφοῦ περιεπλανήθη ἐπὶ μακρὸν εἰς τὰ Ἀπέννινα ὄρη μετὰ δραπετῶν Ἄγγλων αἰχμαλώτων, ἔφθασεν εἰς τὰς γραμμὰς τῆς συμμαχικῆς στρατιᾶς, μερίμνῃ τῆς ὁποίας ἐστάλη εἰς Μέσην Ἀνατολήν, ὅπου ὑπηρέτησεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Φρουραρχεῖον Ἰσμαηλίας καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ 11 Μηχανοκίνητον Τάγμα Χωροφυλακῆς.

Τὸν Νοέμβριον 1941, ὑπὸ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὸν Β. Ναύσταθμον ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐγένετο σαμποτὰζ εἰς τὰς ἐκεῖ γερμανικὰς ἐγκαταστάσεις. Τότε, οἱ Γερμανοί, τὴν μὲν ἐκεῖ ὑπηρεσίαν Χωροφυλακῆς κατήργησαν, τὸν δὲ διοικητὴν αὐτῆς ἀνθυπομοίραρχον Μήτσαν ἀπέστειλαν ὡς ὅμηρον εἰς Ἰταλίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν πλοῦν, βυθισθέντος τοῦ πλοίου, οὗτος ἐπνίγη.

Μία ἐκ τῶν πρώτων ἐνεργειῶν, τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν κατοχῆς, ἦτο ἡ ἀπαίτησις ἀπὸ πάντας τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς ὅπως ὑπογράψουν δήλωσιν ὅτι θὰ συνεργασθοῦν εἰλικρινῶς μετ' αὐτῶν. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐν ἀρχῇ ἠρνήθησαν, χαρακτηρίζοντες τοιαύτην πρᾶξιν ὡς ἀντικειμένην πρὸς τὴν ἐθνικήν των ἀξιοπρέπειαν. Ἀλλ' οἱ Ἰταλοὶ ἦσαν ἀνένδοτοι, θέτοντες ὡς ὅρον παραμονῆς τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰς θέσεις των τὴν ὑπογραφὴν τοιαύτης δηλώσεως, τῆς ὁποίας ἄλλως τε ἀποκαλυπτομένη παράβασις ἐδημιούργει ποινικὰς εὐθύνας καὶ ἐδικαιολόγει σκληρότερα μέτρα ἐναντίον των. Ἡ κατοχικὴ Κυβέρνησις ἐπέμενεν εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῶν δηλώσεων, προβάλλουσα ἀκόμη καὶ ἐθνικὴν σκοπιμότητα, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι, ἄλλως, θὰ διελύετο τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ οἱ ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ θὰ ἐγκατελείποντο εἰς τὴν αὐθαίρετον διάκρισιν τῶν ἀρχῶν κατοχῆς. Ἐξ ἄλλου, εἰς ἰδιαιτέρας συσκέψεις ἀνωτέρων στελεχῶν, ἐπεκράτησεν ἡ ἄποψις ὅτι τὸ ἐθνικὸν συμφέρον ἐπιβάλλει τὴν διατήρησιν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ὅτι τοιαῦται «ὑπεύθυνοι δηλώσεις», χαρακτηριζόμεναι ὡς γενόμεναι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βίας καὶ τῆς σκοπιμότητος, κατ' οὐδὲν ὑποχρεοῦν τόσον τοὺς κρατικοὺς λειτουργοὺς ὅσον καὶ τὰ ὄργανα τῆς τάξεως εἰς τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καθηκόντων. Ὑπῆρξαν ὅμως ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἀρνηθέντες ὁριστικῶς τὴν ὑπογραφὴν δηλώσεων. Οὗτοι, βάσει τῆς ὑπ' ἀρ. 5480/7/41 ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ Δημοσίας Ἀσφαλείας ληφθείσης «κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀρ. 23/42 ἐγγράφου τοῦ 8ου Μεταβατικοῦ Τάγματος Καραμπινιέρων» καὶ μὲ αἰτιολογίαν ὅτι «δὲν παρέσχον ἐγγύησιν διὰ τὴν φιλόνομον μετὰ Διοικήσεων Στρατευμάτων Κατοχῆς συνεργασίαν, ἀρνηθέντες ἅμα νὰ ὑπογράψωσι δηλώσεις εἰλικρινοῦς συνεργασίας», ἀπελύθησαν τῆς ὑπηρεσίας.

Ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς περιοχῶν τινων ἐγγὺς τοῦ Ὀλύμπου, τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, εἶχε συμπτυχθῆ κατὰ μῆκος τῆς ὀροσειρᾶς, ὅπου τὸ ἀρχικὸν σχέδιον, τῆς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατοῦ ἐγκαταλείψεως τῶν ἐδαφῶν Μακεδονίας καὶ Θράκης, προέβλεπε γραμμὴν ἀμύνης. Ὅταν τὸ σχέδιον τοῦτο ἐγκατελείφθη, ἡ Χωροφυλακὴ διετάχθη νὰ συμπτυχθῇ πρὸς τὰς Ἀθήνας. Ἐνετάχθη εἰς τὸ ἱδρυθὲν Σύνταγμα Συγκεντρώσεως Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, ὅπερ εἶχε στεγασθῆ εἰς τοὺς στρατῶνας Μακρυγιάννη καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπετέλεσε πυρῆνας νέας συγκροτήσεως τοῦ Τάγματος Εἰδικῆς Ἀσφαλείας.

4. ΙΔΡΥΣΙΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΑΜ — Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟΣ

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ἔτους 1942 καί, ἔτι περισσότερον, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους 1943, ἀρχίζει ἡ δρᾶσις μυστικῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸν Πειραιᾶ καὶ ὁλόκληρον τὴν Ἀττικήν, ἐπεκτεινομένη βαθμηδὸν εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν. Ἀνέκυψαν, βεβαίως, κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν καὶ ἐθνικαὶ ὀργανώσεις ἐπαναστατικοῦ χαρακτῆρος. Ἀλλ' αὗται εἶχον χαρακτῆρα καθαρῶς «ἀντιστάσεως» κατὰ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς, ἐκδίδουσαι λαθραῖα ἔντυπα πρὸς τόνωσιν τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος, προβαίνουσαι εἰς πράξεις δολιοφθορᾶς, ἐνεργοῦσαι κατασκοπείαν διὰ διαβιβάσεως εἰς Μ. Ἀνατολὴν στρατιωτικῶν καὶ ἄλλων πληροφοριῶν καί, ἐν γένει, συντρέχουσαι τὸν συμμαχικὸν ἀγῶνα καὶ συμβάλλουσαι εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Χώρας. Οὐδαμῶς ἠνώχλουν τὰ ὄργανα τῆς τάξεως (μετὰ πολλῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλως τε διετέλουν ἐν μυστικῇ ἐπαφῇ), ἐνήργουν ἐν ἀπολύτῳ σιωπῇ καὶ παρήρχοντο ἀπαρατήρητοι ἀπὸ τὰς λαϊκὰς μάζας.

Ἀντιθέτως, τὸ ΕΑΜ καὶ αἱ ἄλλαι παραφυάδες του, ἐλάχιστα ἠνώχλουν τὰς γερμανικὰς καὶ ἰταλικὰς ἀρχὰς κατοχῆς, ὁσάκις δὲ ἔπραττον τοῦτο διὰ δολιοφθορῶν, φόνων κλπ., τὸ ἔπραττον θορυβωδῶς πρὸς δημιουργίαν πατάγου, ὡς εὐκαιρίαν ἐξάρσεως τῆς «ἐθνικῆς» του δράσεως καὶ πρὸς παραπλάνησιν τῶν λαϊκῶν μαζῶν ὅτι πρόκειται περὶ πρωτοστατουσῶν εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα ἐθνικῶν ὀργανώσεων. Κυρίως, ἐστρέφοντο ἐναντίον τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως καὶ τῶν ἐθνικοφρόνων στοιχείων, ἐναντίον τῶν ὁποίων διεξῆγον ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα, διότι ἐκ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐκβάσεως τούτου ἐξηρτᾶτο καὶ ἡ ὁριστική των μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐπικράτησις. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἑπόμενον ἦτο ἡ Χωροφυλακὴ νὰ εὑρεθῇ ἀπὸ τῶν πρώτων στιγμῶν ἀντιμέτωπος τούτων, καὶ ἐναντίον αὐτῆς νὰ στραφῇ τὸ ἀγωνιστικὸν μένος των εἰς ἅπασαν τὴν χώραν.

Πρὸς ἐπικράτησίν του εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὰ περίχωρα, τὸ ΕΑΜ ὠργάνωσεν ὁμάδας νεαρῶν προσηλυτισθέντων, κατὰ τὸ πλεῖστον φοιτητῶν ἢ μαθητῶν, τοὺς ὁποίους ἀφοῦ ἐφανάτισεν εἰς τὴν ταυτισθεῖσαν μετὰ τῆς ἰδέας τῆς ἀπελευθερώσεως κομμουνιστικὴν ἰδεολογίαν, τοὺς ὥπλισε καὶ τοὺς κατέστησε δολοφόνους ὄχι Γερμανῶν καὶ Ἰταλῶν κατακτητῶν, ἀλλ' ἐθνικοφρόνων πολιτῶν καὶ ὀργάνων τῆς τάξεως, ἀποκαλουμένων ὅλων συλλήβδην «ἐθνοπροδοτῶν». Οἱ φανατισθέντες αὐτοὶ νέοι ἐκαραδόκουν εἰς σκοτεινοὺς δρόμους, ὄπισθεν περιπτέρων ἢ ὀχημάτων συγκοινωνίας, ὁπουδήποτε δὲν θὰ ἐγίνοντο ἀντιληπτοί, ἰδίως εἰς ἀπομεμακρυσμένας συνοικίας καὶ περίχωρα, πυροβολοῦντες ἐναντίον χωροφυλάκων, χάριν συγχύσεως καὶ πανικοῦ. Ἰδιαιτέρως ἐπετίθεντο, συγκροτοῦντες ἰσχυρὰς ὁμάδας, ἐναντίον ἀπομεμακρυσμένων Σταθμῶν Χωροφυλακῆς πρὸς ἐξόντωσιν τῶν χωροφυλάκων καὶ διαρπαγὴν τοῦ ὁπλισμοῦ των.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἠμύνετο συλλαμβάνουσα ἢ εἰς ὥρας ἐνόπλου πάλης φονεύουσα τοὺς ἐπιτιθεμένους, τοὺς ὁποίους, οὐχὶ ἀδίκως ἐχαρακτήριζεν ὡς κακοποιὰ καὶ δολοφονικὰ στοιχεῖα, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχοντα πρὸς στοιχεῖα ἐθνικῆς ἀντιστάσεως καί, ἑπομένως, μὴ τυγχάνοντα προστασίας. Οὕτως, ἤρχισεν ἡ σφοδρὰ καὶ αἱματηρὰ διαμάχη μεταξὺ ὀργάνων τῆς τάξεως καὶ ἐαμικῶν ὁμάδων, καθισταμένη καθ' ἡμέραν περισσότερον ἔντονος καὶ διαρκέσασα μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως.

Τὰ ἀρχεῖα Ἀρχηγείου καὶ Διοικήσεων Χωροφυλακῆς βρίθουν τοιούτων ἐκθέσεων, αἱ ὁποῖαι, συντεταγμέναι μὲ τὸ καθ' ἡμέραν πνεῦμα τῆς ἐπικαιρότητος καὶ μὲ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἔξαψιν τῆς ἀναταραχῆς, ἀφηγοῦνται τὰ αἱματηρὰ αὐτὰ ἐπεισόδια τῶν φόνων καὶ τραυματισμῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς, εἴτε ἐν τῇ ἐκτελέσει ὑπηρεσίας εἴτε ἐν ᾧ ἀμερίμνως διέσχιζον τὰς ὁδούς, τὰς διεξαχθείσας συμπλοκάς, αἱ ὁποῖαι ἐνίοτε ἐξελίσσοντο εἰς μάχας, τὰς ἐπιθέσεις ἐναντίον κτιρίων καὶ Σταθμῶν Χωροφυλακῆς. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν καθέκαστα διαδραματισθέντων καὶ θὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς ἐπεισόδιά τινα, τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζουν τὴν ἐπικρατοῦσαν τότε δραματικὴν κατάστασιν καὶ τὰς τραγικὰς ἡμέρας τὰς ὁποίας ἔζησεν ἡ Χωροφυλακὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἄλλως τε, θὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς πολλὰ καὶ δραματικὰ ἐπεισόδια τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν πάλης τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τῆς τρομακτικῆς καὶ ἐξοντωτικῆς διὰ τὸν ἐθνικόφρονα κόσμον προσπαθείας τοῦ ΕΑΜ πρὸς ἐπικράτησιν εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, ὅταν ἐν συνεχείᾳ θὰ ἀφιερώσωμεν σειρὰν κεφαλαίων διὰ τὰ εἰς τὰς ἐπαρχίας διατρέξαντα.

Ὁ ὑπομοίραρχος τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ν. Παναγιωτακόπουλος εἶχεν ἐπιτύχει διὰ πρακτόρων νὰ εὑρίσκεται ἐν ἐπαφῇ μετὰ τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ δρωσῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων, τῶν ὁποίων ἐπληροφορεῖτο τὰς ἀποφάσεις καὶ ἐπιταγὰς ἐπιθέσεων, δολοφονιῶν κλπ. πρὶν αὗται τεθοῦν εἰς ἐνέργειαν. Οἱ ἡγέται τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων ἐπληροφορήθησαν μὲ ἱκανὴν καθυστέρησιν τὴν ἐντὸς τῶν κόλπων των διείσδυσιν πρακτόρων τοῦ ὑπομοιράρχου καὶ προσεπάθησαν νὰ τὸν ἐξοντώσουν διὰ σειρᾶς ἀποπειρῶν. Ἐν τούτοις, χάρις εἰς τὴν εὔστοχον αὐτὴν ἐνέργειαν, πολλαὶ ἀποφασισθεῖσαι ἐπιθέσεις καὶ δολοφονίαι ἐξουδετερώθησαν.

Τὴν 24ην Ὀκτωβρίου 1943, ὁμὰς 60 ἐνόπλων κομμουνιστῶν ἐπετέθη αἰφνιδιαστικῶς κατὰ τοῦ Στα-

θμοῦ Μαραθῶνος. Ὁ ἐνωμοτάρχης καὶ δύο χωροφύλακες εὑρεθέντες ἐντὸς τοῦ Σταθμοῦ ἠμύνθησαν ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Ἀλλ' ἀπομονωθέντες καὶ βαλλόμενοι πανταχόθεν ἄνευ ἐλπίδος βοηθείας, ὑπέκυψαν. Οἱ συμμορῖται κατέστρεψαν τὸν Σταθμόν, ἀφοῦ ἀφήρεσαν τὸν ὁπλισμὸν καὶ πάντα τὰ εὑρεθέντα ἐντὸς αὐτοῦ εἴδη.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1943, δύναμις ἐξ 25 ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς περιπολοῦσα εἰς τὴν πλατεῖαν Μεταξουργείου ὑπέστη ἐπίθεσιν ἀπὸ ὅλων τῶν πλευρῶν ὑπὸ 50 κομμουνιστῶν. Ἠμύνθη κρατερῶς, ἐνισχυθεῖσα καὶ ὑπὸ σπευσάντων ἀνδρῶν τοῦ 6ου Ἀστυνομικοῦ Τμήματος. Ἐφονεύθησαν δύο ἀναρχικοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας, συνελήφθησαν δὲ 30 ἐνῷ ἐτραυματίσθησαν δύο χωροφύλακες. Κατὰ τὰς ἰδίας ἡμέρας, περίπολος ἑπτὰ χωροφυλάκων ὑπέστη ἐπίθεσιν ἀπὸ παραθύρων καὶ ἐξωστῶν τῆς πλατείας Κυψέλης. Ἐτραυματίσθη εἷς χωροφύλαξ.

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1943, οἱ ἐλασῖται καί, ἰδίως οἱ προσηλυτισθέντες εἰς τὸ ΕΑΜ νέοι, εἶχον ἐφοδιασθῆ πάντες μὲ αὐτόματα ὅπλα καὶ περίστροφα καὶ εἶχον ἐντολὴν νὰ πυροβολοῦν ὁπουδήποτε διέκρινον ἀξιωματικοὺς ἢ ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς. Ἡ ἄμυνα τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐπισημανθῆ ἔστω καὶ ἂν ἔφερον πολιτικὴν ἐνδυμασίαν, ἦτο δύσκολος, διότι ἐκτυπῶντο ἀπροόπτως ἀπὸ τὰς ταράτσας, τοὺς ἐξώστας καὶ εἰς τὰ σταυροδρόμια τῶν ἀπομεμακρυσμένων συνοικιῶν, οἱ δὲ πυροβολοῦντες ἐξηφανίζοντο ἐγκαίρως. Οὕτως, ὁ ταγματάρχης τῆς Χωροφυλακῆς Γ. Ματζαβῖνος ὑπέστη δολοφονικὴν ἐπίθεσιν τὴν 10 Δεκεμβρίου 1943 εἰς τὰς ὁδοὺς Βάρνης - Ἀδριανουπόλεως καὶ τὴν ἐπομένην ὁ ἀνθυπομοίραρχος Γ. Κατσαρᾶς εἰς τὴν συνοικίαν Ἁγ. Δημητρίου Ἀμπελοκήπων. Ὁ ἐνωμοτάρχης Ἰ. Ρήγας ἐδέχθη σμῆνος πυροβολισμῶν εἰς τὴν ἐν Ψυχικῷ οἰκίαν του. Εἰς τὴν στάσιν Ἀγγελοπούλου, Πατησίων, μία καραδοκοῦσα ἐλασῖτις, τὴν 16ην Δεκεμβρίου 1943, ἐτραυμάτισε δύο χωροφύλακας καὶ ἐξηφανίσθη. Εἰς τὴν πλατεῖαν Κολωνοῦ περίπολος χωροφυλάκων ἐβλήθη διὰ πυρῶν ὁμαδὸν ἐκ τῶν νώτων, καὶ ἐπλήγησαν δύο χωροφύλακες. Τὸ αὐτὸ ἐγένετο καὶ εἰς τὴν λεωφόρον Ἀλεξάνδρας, ὅπου ἐτραυματίσθη εἷς χωροφύλαξ. Ἐπίσης, μὲ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἐσημειώθη ἐπίθεσις εἰς τὰς ὁδοὺς Ἐπικούρου - Πειραιῶς, ὡς καὶ εἰς τὸ Ἄλσος Παγκρατίου, ὅπου ὁ τραυματισθεὶς χωροφύλαξ ἐπρόλαβε νὰ φονεύσῃ τὸν ἕνα ἐκ τῶν τεσσάρων πυροβολούντων. Ὁ χωροφύλαξ Ὀρφεὺς Καράτζαλης περικυκλωθεὶς ὑπὸ κομμουνιστῶν εἰς τὴν συνοικίαν Βύρωνος ἐξετελέσθη ἐπὶ τόπου.

Τὸν Μάρτιον 1944, ὁ ὑπενωμοτάρχης Καράμπελας καὶ δύο χωροφύλακες τοῦ Α. Τ. Ν. Ἰωνίας, μεταβάντες εἰς περιοχὴν Ραφήνας, ἔνθα ὑπῆρχον γερμανικὰ ὀχυρά, ἐπεσήμανον ταῦτα διὰ πυρῶν, ἃς ἧναψαν. Ἐκ τούτων καθωδηγήθησαν συμμαχικὰ ἀεροπλάνα, ἅτινα ἐβομβάρδισαν τὰ ὀχυρά, καθὼς καὶ δύο διερχόμενα διὰ θαλάσσης γερμανικὰ πλοῖα, πλήρη στρατοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπιφέρουν σημαντικὰς ζημίας εἰς τὰ ὀχυρὰ καὶ νὰ καταβυθίσουν ἀμφότερα τὰ πλοῖα. Ὁ αὐτὸς ὑπενωμοτάρχης, παρέλαβεν Ἄγγλον ἀεροπόρον ἐκ τῆς τοποθεσίας Νταοῦ - Πεντέλης, ἔνθα μετ' ἀερομαχίαν εἶχε καταπέσει τὸ ἀεροπλάνον του, καὶ τὸν προώθησεν εἰς Μ. Ἀνατολήν.

Ὁ χωροφύλαξ Εὐ. Γερμανίδης, τοῦ τμήματος Ἰωνίας, ἐφόνευσε δύο Γερμανοὺς ἀποπειραθέντας ἐν καιρῷ νυκτὸς νὰ παρασύρουν βιαίως δύο νεάνιδας δι' ἀνηθίκους σκοπούς.

Τὴν 16ην Ἀπριλίου 1944, χωροφύλαξ συνοδεύων τὴν σύζυγόν του ὑπέστη ἐπίθεσιν 20 ἐνόπλων μὲ ἀποτέλεσμα νὰ φονευθῇ ἡ σύζυγός του καὶ νὰ τραυματισθῇ εἷς σπεύσας πρὸς βοήθειάν του ἄλλος χωροφύλαξ. Τὴν 12ην Μαΐου 1944, ὁ χωροφύλαξ Δ. Τσεσμελῆς παρασυρθεὶς εἰς ἐνέδραν, ὑπὸ δῆθεν ἀναζητήψαντος καὶ ἐπιθυμοῦντος συνεννόησιν κομμουνιστοῦ, μετέβη μετὰ 6 ἄλλων συναδέλφων του εἰς τὴν κατοικίαν του, ὅπου παρεμόνευεν ὁμὰς κομμουνιστῶν. Μετὰ πολύωρον συμπλοκὴν ἐτραυματίσθη ὁ χωροφύλαξ καὶ ἐφονεύθη εἷς συμμορίτης. Κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχήν, 4 ἔνοπλοι ἐνεδρεύοντες εἰς τὴν πλατεῖαν Πλυτᾶ (Παγκράτι) ἀφώπλισαν ἕνα ὑπενωμοτάρχην καὶ τὸν ἐγκατέλειψαν ἡμιθανῆ ἐκ τῶν τραυμάτων. Ἄλλοι ἔνοπλοι ἐτραυμάτισαν ἕνα χωροφύλακα πρὸ τοῦ νοσοκομείου Συγγροῦ.

Τὴν 26ην Μαΐου 1944, 8 ἐλασῖται εἰσελθόντες εἰς καφενεῖον τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ἐπυροβόλουν ἀδιακρίτως κατὰ τῶν θαμώνων, διότι ἐγνώριζον ὅτι εἰς αὐτὸ συνεκεντροῦντο ἐθνικόφρονες. Ἐτραυμάτισαν ἕνα χωροφύλακα καὶ δύο πολίτας. Τὴν 29ην Μαΐου, ὁμὰς κομμουνιστῶν συνέλαβεν εἰς Κουπόνια τὸν ἀντισυνταγματάρχην Πεζικοῦ Ἀβράζην, τὸν μοίραρχον Ἀχ. Ξιούδην καὶ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Χωροφυλακῆς Παν. Κίτσον, τοὺς ὁποίους ὡδήγησεν εἰς τὴν δεξαμενὴν Καισαριανῆς, ὅπου καὶ τοὺς ἐξετέλεσε. Τὴν 5ην Ἰουνίου, συναχθέντες 350 ὡπλισμένοι μὲ αὐτόματα τοῦ ΕΑΜ καὶ τῆς ΟΠΛΑ ἐπέδραμον εἰς τὰς συνοικίας Σεπολίων - Κολωνοῦ - Ἀκαδημίας Πλάτωνος, ὅπου ἀπὸ καφενεῖα, μπὰρ καὶ κινηματογράφους περισυνέλεξαν δεκάδας ἐθνικοφρόνων πολιτῶν, τοὺς ὁποίους ὡδήγουν πρὸς ἐκτέλεσιν. Ὁμάδες χωροφυλάκων ἔσπευσαν ἐπὶ τόπου καί, κατόπιν πολυώρου συμπλοκῆς, ἐπέτυχον νὰ ἀπελευθερώσουν τοὺς πολίτας, φονευθέντος ἑνὸς κομμουνιστοῦ καὶ τραυματισθέντος ἑνὸς ὑπενωμοτάρχου. Ὀλίγον ἔπειτα, ὁ χωροφύλαξ Ἐλ. Γιαννάκης, ἐπιβαίνων ταξὶ μετὰ δύο ἄλλων ἀτόμων εἰς Καισαριανήν, ἐφονεύθη ὑπὸ ἐνεδρευόντων. Ἄλλος χωροφύλαξ ἐτραυματίσθη ἐξ ἐνέδρας εἰς τὸν συνοικισμὸν Ὑμηττοῦ.

Τὴν 16 Φεβρουαρίου 1944, τρεῖς χωροφύλακες τοῦ φυλακίου Μαλακάσης, ἀπαχθέντες ὑπὸ 70 ἀνταρτῶν, ὡδηγήθησαν εἰς Κατσιμίδι, ὅπου ἐξετελέσθησαν.

Οἱ ἐλασῖται κατεδίωκον ἀμειλίκτως καὶ ἐπεχείρουν μετὰ λύσσης ἐξόντωσιν τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ κατα-

διώξεως κομμουνισμοῦ ὀργάνων, εἴτε Χωροφυλακῆς Προαστίων, εἴτε Εἰδικῆς Ἀσφαλείας. Περίπολοι χωροφυλάκων ἢ ἀποσπάσματα ἐπιχειροῦντα ἀνακάλυψιν καὶ κατάσχεσιν ὅπλων εἰς ἀποθήκας ἢ εἰς οἰκίας, σύλληψιν ἐλασιτῶν, ἔρευναν κατ' οἶκον κλπ. ὑφίσταντο ἀγρίας ἐπιθέσεις, αἱ ὁποῖαι πολλάκις κατέληγον εἰς ἀληθεῖς μάχας ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ ἀνὰ τὰ προάστια. Εἰς μίαν τοιαύτην συμπλοκὴν εἰς Κουπόνια, τὴν 26 Δεκεμβρίου 1943, ἐτραυματίσθησαν τρεῖς χωροφύλακες καὶ ἐφονεύθησαν δύο συμμορῖται. Ἄλλος χωροφύλαξ ἐτραυματίσθη εἰς τὰ Ἐξάρχεια, καθ' ὃν χρόνον, μετ' ἄλλων χωροφυλάκων, ἐνήργει ἐρεύνας πρὸς ἀνακάλυψιν ἀποθηκῶν ὅπλων. Καὶ ἄλλος εἰς τὸ Μεταξουργεῖον ἐν ᾧ συνελάμβανε νεαρὸν ἐλασίτην διανέμοντα προκηρύξεις.

Τὴν 2 Ἰανουαρίου 1944, καθ' ὃν χρόνον ὁμὰς χωροφυλάκων ἐνήργει εἰς ἀθηναϊκὴν κατοικίαν ἔρευναν πρὸς σύλληψιν ἐπικινδύνου κομμουνιστοῦ, ὑπέστη ἐπίθεσιν καὶ ἐφονεύθη εἷς χωροφύλαξ. Καὶ εἰς τὴν συνοικίαν Ζωγράφου, καθ' ὃν χρόνον περίπολος προσεπάθει νὰ συλλάβῃ κομμουνιστήν, ἐνεδρεύουσαι ὁμάδες κομμουνιστῶν ἤνοιξαν πῦρ. Ἐφονεύθησαν δύο κομμουνισταί, ἐν ᾧ ἐτραυματίσθη εἷς χωροφύλαξ. Εἰς τὸ Μεταξουργεῖον ὁμὰς χωροφυλάκων ἐπιχειροῦσα νὰ διαλύσῃ κομμουνιστικὴν διαδήλωσιν ἐπυροβολήθη καὶ ἐφονεύθη εἷς χωροφύλαξ. Εἰς τὴν γέφυραν Κολοκυνθοῦς, ὅπου ὠχυρωμένοι ἐλασῖται ἐνήργουν ἐρεύνας καὶ συνελάμβανον πολίτας, ἐγένοντο φονικαὶ συμπλοκαὶ μετὰ τῶν χωροφυλάκων, οἱ ὁποῖοι ἠγωνίζοντο νὰ τοὺς ἐκδιώξουν ἐκεῖθεν. Συμπλοκαί, ἐπίσης, σχεδὸν καθημεριναί, διεξήγοντο εἰς τὴν Κοκκινιάν, ὅπου οἱ κομμουνισταὶ ἐπετίθεντο κατὰ περιπόλων, φονεύσαντες ἢ τραυματίσαντες πολλοὺς χωροφύλακας.

Ἡ Χωροφυλακὴ κατὰ Μάρτιον 1943, ἐπιχειρήσασα νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὴν Πλάκαν, ἀπὸ τὰ συγκεντρούμενα ἐκεῖ κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας ἀναρχικὰ στοιχεῖα, ὑπέστη ἐπανειλημμένως ἐπιθέσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐφονεύθησαν δύο χωροφύλακες καὶ ἐτραυματίσθησαν τρεῖς. Ἐπίσης σφοδραὶ συμπλοκαὶ περιπόλων χωροφυλάκων διεξήχθησαν εἰς Κοπανᾶ Νέας Ἑλβετίας ἐναντίον ἀνταρτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκεῖ ἐχρησιμοποίουν ὁπλοπολυβόλα καὶ χειροβομβίδας. Ἡ φρουρὰ Χωροφυλακῆς τοῦ φυλακίου τοῦ Αἰγινητείου νοσοκομείου συνεπλάκη μὲ ὁμάδα ἀναρχικῶν νέων, ἡ ὁποία ἀνέγραφεν ἐαμικὰ συνθήματα εἰς τοὺς τοίχους μὲ ἀπωλείας ἑκατέρωθεν. Ὁ ἐνωμοτάρχης Γ. Κωνσταντόπουλος, ἐν ᾧ, μετὰ τῶν χωροφυλάκων τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Καισαριανῆς, ἠρεύνα πρὸς ἀνεύρεσιν κομμουνιστικῶν ἐντύπων, ἐφονεύθη πληγεὶς διὰ μαχαίρας ὑπὸ κομμουνιστοῦ. Εἰς τὸν Κολωνόν, 40 ἐαμῖται ἀπήγαγον αἰφνιδιαστικῶς 4 χωροφύλακας, ἀλλὰ σπεύσασαι ἰσχυραὶ δυνάμεις Χωροφυλακῆς τοὺς ἀπηλευθέρωσαν, ὁ εἷς ὅμως ἀπέθανεν ἐκ τραύματος.

Κατ' Ἰούλιον 1944, δύναμις Χωροφυλακῆς ἀπέκλεισε τὴν περιοχὴν λαχανοκήπων παρὰ τὴν Ἀκαδημίαν Πλάτωνος ὅπου, ὡς εἶχε πληροφορίας, εὑρίσκοντο αἱ ἀποθῆκαι πυρομαχικῶν τοῦ ΕΑΜ. Κατ' ἀκολουθήσασαν πολύωρον συμπλοκὴν ἐφονεύθη εἷς ὑπενωμοτάρχης, ἀλλὰ συλληφθεὶς συμμορίτης ἀπεκάλυψε τὴν ἀποθήκην πυρομαχικῶν. Εἰς αὐτὴν ἀνεκαλύφθησαν 6 βαρέλια πλήρη δυναμίτιδος, βαρέλια μὲ κυτία καψυλίων καὶ δυναμίτιδος, ἄλλα μὲ ὡρολογιακὴν ἐκρηκτικὴν ὕλην καὶ ἄλλα μὲ χειροβομβίδας. Μεγάλη ποσότης πολεμικοῦ ὑλικοῦ κατεσχέθη ἐπίσης εἰς ἀποθήκην τῶν ἐλασιτῶν εἰς Τζιτζιφιές.

Τὴν 30 Ἰουνίου 1944, δύναμις Χωροφυλακῆς ἀπέκλεισε τὸ Περιστέρι, ὅπου, ὡς εἶχε πληροφορίας, εἶχον τὸ στρατηγεῖον των οἱ ἐκτελεσταὶ ἐθνικοφρόνων πολιτῶν τῆς ΟΠΛΑ. Ἐπετέθη ἐναντίον των δύναμις 200 κομμουνιστῶν. Κατόπιν σφοδρᾶς μάχης οἱ κομμουνισταὶ ἀπεσύρθησαν ἐγκαταλείψαντες 10 νεκρούς, ἐν ᾧ ἐκ τῶν χωροφυλάκων ἀπωλέσθη εἷς. Ἀνευρέθησαν καὶ ἐκεῖ ἄφθονα ὅπλα, πολυβόλα καὶ ἐκρηκτικαὶ ὕλαι.

Μερικοί, ἀπὸ τοὺς συλλαμβανομένους ἐλασίτας μὲ τὸ ὅπλον εἰς χεῖρας, εἶχον μόλις ἡλικίαν 13 ἕως 15 ἐτῶν καί, ἐν τούτοις, κατηγοροῦντο ἀποδεδειγμένως ὅτι εἶχον φονεύσει ἐξ ἐνέδρας ἐθνικόφρονας πολίτας καὶ χωροφύλακας. Εἷς ἐξ αὐτῶν εἶχε φονεύσει εἰς τὴν Ν. Σμύρνην καὶ τὸν ἀπαχθέντα ὑπενωμοτάρχην Κωνστ. Κορίλην. Εἶχον ἐπισημανθῆ καὶ αἱ οἰκίαι τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὥστε διὰ νυκτερινῶν ἐπιδρομῶν νὰ τοὺς ἀπαγάγουν καὶ νὰ τοὺς ἐκτελοῦν εἰς τὰ κρησφύγετά των. Οὕτως, ἐξετελέσθησαν, ἀπαχθέντες ἐκ τῶν κατοικιῶν των, ὁ ἐνωμοτάρχης Στ. Κοτσιφάκης καὶ δύο χωροφύλακες, ἐτραυματίσθη δέ, δυνηθεὶς νὰ διαφύγῃ τὴν ἀπαγωγήν, καὶ ὁ ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Κωνστ. Καρύτσας.

5. ΕΞΟΝΤΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ ΤΟΥ ΕΑΜ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Πρὶν ἐκθέσωμεν ἐν σχετικῇ λεπτομερείᾳ τὰ τοῦ δεινοῦ ἀγῶνος τὸν ὁποῖον διεξήγαγεν ἡ Χωροφυλακὴ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπιβουλῆς τοῦ ΕΑΜ, κρίνομεν σκόπιμον ὅπως παραθέσωμεν ἔκθεσιν τοῦ τότε διευθυντοῦ Εἰδικῆς Ἀσφαλείας ὑποστρατήγου Χωροφυλακῆς Ἀλ. Λάμπου περὶ ἑνὸς πραγματικοῦ ἄθλου τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας, τὴν κατόπιν περιπετειώδους πάλης σύλληψιν

τοῦ πλέον ἐπικινδύνου ἐν Ἑλλάδι κομμουνιστοῦ Πολ. Ἰσαριώτη, ὅστις ἀπετέλει τὴν ψυχὴν τῆς ὅλης ἀντεθνικῆς δράσεως τοῦ ΕΑΜ.

«Ἡ ἐκδηλωθεῖσα δρᾶσις τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος εἰς παντὸς εἴδους τρομοκρατικὰς ἐνεργείας καὶ εἰς ἀνάνδρους δολοφονικὰς ἐπιθέσεις ἐναντίον τῶν ἀντιτασσομένων εἰς τοῦτο ὀργάνων τῆς Δημοσίας τάξεως καὶ Ἀσφαλείας, ἦτο γνωστή, ὡς ἐπίσης ἦσαν γνωστὰ καὶ τὰ εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς θύματα τοιούτων δολοφονικῶν πράξεων ἐν τῇ Πρωτευούσῃ καὶ ἐν τῇ ὑπαίθρῳ.

Μία ἐκ τῶν πολλῶν ἐκδηλωθεισῶν ἐγκληματικῶν πράξεων, κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους, εἶναι καὶ ἡ κατὰ τὴν πραγματοποιηθεῖσαν σύλληψιν τοῦ ἐπικινδύνου κομμουνιστοῦ Πολυβίου Ἰσαριώτη ἔνοπλος ἐπίθεσις κατὰ τῶν ἐνεργησάντων ταύτην ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, λαβοῦσα χώραν ὑπὸ τὰς ἀκολούθους συνθήκας ὑπὸ ὁμάδος κομμουνιστῶν.

Ὁ Πολύβιος Ἰσαριώτης, μεταξὺ τῶν διανοουμένων κομμουνιστῶν τῆς Ἑλλάδος, κατεῖχεν ἐν τῇ Κ. Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. ἐξέχουσαν θέσιν, θεωρούμενος ὡς ὁ πλέος ἱκανὸς διὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν σοβαρῶν ὑποθέσεων τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, οὐ μόνον τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Βαλκανικῆς. Ἡ ἱκανότης του συνίστατο εἰς τὴν ἐπιστημονικήν του κατάρτισιν, καθ' ὃ δικηγόρος, εἰς τὴν ἐπὶ τετραετίαν σπουδήν του εἰς Ἀνωτέραν Σχολὴν ἐν Ρωσίᾳ, δαπάναις τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος καὶ πρὸ παντὸς εἰς τὴν ἐξαιρετικήν του ἰδιοφυΐαν.

Πάντοτε κατὰ τὸ ἀπώτερον παρελθόν, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδος, ἐλάμβανε μέρος εἰς διάφορα διεθνῆ κομμουνιστικὰ συνέδρια, κατὰ δὲ τὸν μῆνα Ἰούνιον 1941 ἔλαβε μέρος εἰς τὸ ἐν Φιλιππουπόλει συγκληθὲν Παμβαλκανικὸν Συνέδριον, κατὰ τὸ ὁποῖον εἰσήγαγε πρὸς ἔγκρισιν σχέδιον ἰδικῆς του ἐπινοήσεως διὰ τοῦ ὁποίου ἐπροτείνετο ἡ σύστασις καὶ ὀργάνωσις Ἐθνικοῦ Ἀπελευθερωτικοῦ Μετώπου (Ε.Α.Μ.) δι' ἕκαστον Βαλκανικὸν Κράτος.

Διὰ τῆς Ὀργανώσεως ταύτης ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Κομμουνισμοῦ, ὑπολογίζων ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀπαθλίωσιν, ὡς ἐκ τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν εὐμενῆ ἀπήχησιν ἣν θὰ εἶχεν εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις τῶν Κρατῶν τούτων μία τοιαύτη Ὀργάνωσις Ἐθνικοῦ περιεχομένου καὶ στρεφομένη ἐναντίον τῶν κατακτητῶν.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προταθέντος σχεδίου τοῦ Ἰσαριώτη, ὅπερ ἐγένετο ἀποδεκτὸν παμψηφεί, ὠργανώθη τὸ Ε.Α.Μ. εἰς ἕκαστον Βαλκανικὸν Κράτος ἐν πνεύματι ἀμοιβαίας συνεργασίας πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Κομμουνισμοῦ ἐν τῇ Βαλκανικῇ.

Τὸ ὑπὲρ τοῦ Κομμουνισμοῦ ἔργον τοῦ Ἰσαριώτη καὶ ἡ δρᾶσις αὐτοῦ δὲν περιωρίσθη μέχρι τοῦ σημείου τούτου, ἀλλὰ τῇ ἐντολῇ τοῦ Κόμματος περιώδευσεν ἁπάσας τὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὰ κατὰ τόπους στελέχη τοῦ Κόμματος συνέπηξεν ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν νομῶν Παραρτήματα τῆς Ὀργανώσεως Ε.Α.Μ. ἀναμίξας εἰς ταύτην καὶ πρόσωπα καλῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ οὐδεμίαν ἰδεολογικὴν συγγένειαν ἔχοντα μετὰ τοῦ Κομμουνισμοῦ.

Τὸ τοιοῦτον ἐκρίθη σκόπιμον διὰ τὴν παραπλάνησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ ἐξουδετέρωσιν πάσης τυχὸν ἀντιδράσεως ἐκ μέρους τῆς παρατάξεως ἐκείνης ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιληφθῇ τοὺς σκοτίους σκοπούς, ἐν προκειμένῳ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος.

Περατωθείσης τῆς περιοδείας του ἐγκατεστάθη μονίμως, ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου 1943, ἐν Πελοποννήσῳ μὲ ἕδραν τὰς Πάτρας, ὡς Πολιτικὸς Ὑπεύθυνος καὶ Καθοδηγητὴς ὁλοκλήρου τῆς Πελοποννήσου. Ἐκρίθη σκόπιμος ὑπὸ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος ἡ μόνιμος ἐγκατάστασις τούτου ἐν Πελοποννήσῳ, καθ' ὅσον τὸ τοιοῦτον ὑπηγόρευον λόγοι Στρατιωτικο-Πολιτικοὶ πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ κομμουνιστικοῦ συστήματος ἐν τῇ περιοχῇ ἐκείνῃ, ἥτις ἔμελε νὰ χρησιμεύσῃ ἀπὸ τοῦδε ὡς βάσις ἐξορμήσεως κατὰ τῶν ὑπολοίπων Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐπικράτησίν του ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ.

Τὴν ἀποστολὴν ταύτην, μὲ ἐλπίδας ἀπολύτου ἐπιτυχίας, μόνον ὁ Ἰσαριώτης ἦτο εἰς θέσιν νὰ φέρῃ εἰς πέρας καὶ τὰ γεγονότα τῆς Πελοποννήσου ἀποδεικνύουν ὅτι χάρις εἰς τὴν δραστηριότητά του ἐπετεύχθη ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς κατὰ τρόπον ἐκπληκτικόν, ἐπιτευχθείσης ἐπὶ πλέον καὶ τῆς ἐξουδετερώσεως πάσης ἀντιδραστικῆς ἑστίας τῶν ἐθνικοφρόνων.

Εἰς διάφορα Κέντρα τῆς Πελοποννήσου ἐλάμβανον χώραν κατὰ καιροὺς συνέδρια κατὰ τὰ ὁποῖα μετεῖχον ἀντιπρόσωποι ἁπάντων τῶν Νομῶν, ἐξητάζοντο ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἰσαριώτη ἅπαντα τ' ἀπασχολοῦντα τὸν Κομμουνισμὸν ζητήματα καὶ ἐλαμβάνοντο ἀποφάσεις ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν στρατιωτικῶν ὑπευθύνων τοῦ Στρατοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Πελοποννήσου.

Ἡ τελευταία συνεδρίασις ἔλαβε χώραν τὴν 25ην Νοεμβρίου 1943 εἰς τὸ χωρίον Στρέτζοβα Καλαβρύτων, τὰ δὲ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως ταύτης μετὰ σχετικῶν ἐκθέσεων ὑψίστης σπουδαιότητος ἀνευρέθησαν ἐπὶ τοῦ συλληφθέντος Ἰσαριώτη, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συλλήψεώς του, πρὶν ἢ οὗτος καταθέσῃ ταῦτα εἰς τὴν ἐνταῦθα Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Κ.Κ.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου 1943 ὁ Ἰσαριώτης μετὰ τοῦ στρατιωτικοῦ ὑπευθύνου τῆς Πελοποννήσου καὶ Δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τέως δημοδιδασκάλου Εὐθυμιάδου ἢ Ζαφειροπούλου ἢ Ὠρίωνος Ἀποστόλου τοῦ Μιχαήλ, καὶ τῆς διασήμου κομμουνιστρίας δικηγόρου Ἠλέκτρας Λουκοπούλου, διευθυνούσης τὴν Ὀργάνωσιν ἐπὶ τοῦ γυναικείου τομέως ὁλοκλήρου τῆς Πελοποννήσου, ἀφίχθησαν ἐνταῦθα προκειμένου νὰ ἐκθέσωσι καὶ προφορικῶς ἐν τῇ Κ.Ε. τοῦ Κόμματος τὰς ἀπόψεις των ἢ νὰ λάβωσιν ὁδηγίας πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

Τὴν πληροφορίαν τῆς ἐνταῦθα ἀφίξεως τῶν ἀνωτέρω προσώπων εἶχεν ὁ μοίραρχος Καίσαρης Νικόλαος, ὅστις ἐγνώριζεν ἐν λεπτομερείᾳ ὅλας τὰς κινήσεις τούτων. Τὴν 9ην Δεκεμβρίου 1943 ἐπετεύχθη ἡ σύλληψις τοῦ στρατιωτικοῦ ὑπευθύνου Εὐθυμιάδου ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω μοιράρχου Καίσαρη Νικολάου, τοῦ συναδέλφου του Βερ-

ναδέσκη Δημητρίου καὶ τινων ὁπλιτῶν καὶ ὑπελείπετο ἡ σύλληψις τῶν ἑτέρων δύο.

Τὴν μεθεπομένην τῆς συλλήψεως τοῦ Εὐθυμιάδου ἐπετεύχθη καὶ ἡ σύλληψις τῶν ὑπολοίπων ὡς ἀκολούθως:

Περὶ ὥραν 2αν ἀπογευματινὴν τῆς 11ης Δεκεμβρίου 1943, ὁ Ἰσαριώτης μετὰ τῆς Λουκοπούλου ἐθεάθησαν εἰς τὸ παρὰ τῇ Ὁμονοίᾳ κέντρον «Ἀστόρια» καὶ ἐτέθησαν ἀμέσως ὑπὸ παρακολούθησιν παρ' ὀργάνων τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας ὑπὸ τὴν προσωπικὴν ἐπίβλεψιν τοῦ μοιράρχου Καίσαρη Νικολάου, προκειμένου ἐκ τῆς παρακολουθήσεως νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ σύλληψις καὶ ἄλλων σημαινόντων στελεχῶν τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο ὁ Ἰσαριώτης νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐλήφθησαν ἅπαντα τὰ κατάλληλα μέτρα ὑπὸ τοῦ μοιράρχου Καίσαρη Νικολάου, θέσαντος ὑπὸ τὰς διαταγάς του ἀρκετὴν δύναμιν ἀπὸ ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, τὴν ὁποίαν καὶ ἐτοποθέτησεν εἰς ἐπικαίρους θέσεις ἐν τῇ ἐνταῦθα ὁδῷ Ἀλκαμένους, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ διήρχοντο, κατὰ τὰς ὑπαρχούσας πληροφορίας, τὰς ἑσπερινὰς ὥρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Περὶ ὥραν 18ην ἐνεφανίσθη ὁ Ἰσαριώτης μετὰ τῆς Λουκοπούλου κατερχόμενος τὴν ὁδὸν Πιπίνου καὶ ἀκολουθούμενος ἀπὸ μακρόθεν ὑπὸ ὁμάδος κομμουνιστῶν, διὰ τὴν προσωπικήν του ἀσφάλειαν λόγῳ τῆς σοβαρότητος τοῦ προσώπου του. Εὐθὺς δέ, ὡς ἠκολούθησε τὴν ἑτέραν ὁδὸν Ἀλκαμένους, δι' αἰφνιδιαστικῆς ἐνεργείας ἐκ μέρους τοῦ μοιράρχου Καίσαρη Νικολάου καὶ ἀνθυπομοιράρχου Στυλιανοπούλου Γεωργίου ἐπετεύχθη ἡ σύλληψίς των. Ἡ προστατεύουσα τὰ πρόσωπα ταῦτα ὁμὰς κομμουνιστῶν ἀντιληφθεῖσα τὴν σύλληψιν καὶ καθ' ἣν στιγμὴν οἱ συλληφθέντες ὡδηγοῦντο ἐκ τῆς ὁδοῦ Πιπίνου πρὸς τὸ Κατάστημα τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους, ἐπετέθη κατὰ τῶν ὀργάνων αἰφνιδιαστικῶς ρίψασα ἀρχικῶς μίαν χειροβομβίδα καὶ ἐν συνεχείᾳ πυροβολισμούς τινας.

Αἱ ὑπὸ τοὺς μοίραρχον Κανελλόπουλον Πέτρον καὶ ἀνθυπασπιστὴν Μάσσιαν Ἰωάννην ὁμάδες, ἀμέσως ἐπετέθησαν κατὰ τῆς ἐνόπλου κομμουνιστικῆς ὁμάδος καὶ διὰ κυκλωτικῆς κινήσεως κατώρθωσαν οὐ μόνον νὰ προστατεύσωσι τὰ συλλαβόντα τοὺς καταδιωκομένους ὄργανα, ἀλλὰ καὶ νὰ διασκορπίσωσι τοὺς ἐπιτεθέντας, ἐξουδετερώσαντες καὶ ματαιώσαντες οὕτω τοὺς σκοποὺς τῶν κομμουνιστῶν.

Ἡ συμπλοκὴ διήρκεσεν ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας, καθ' ἣν ἀντηλλάγησαν ἑκατέρωθεν πυροβολισμοί, χωρὶς νὰ συλληφθῶσιν οἱ ἐπιτεθέντες κομμουνισταὶ καὶ τοῦτο διότι ἐπωφελούμενοι τοῦ βαθέος σκότους ἐξηφανίσθησαν μέσῳ τῶν ἐκεῖ παρόδων.

Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ταύτην ἐμωλωπίσθησαν εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος ἐλαφρῶς, ἀπὸ θραύσματα προφανῶς τῆς ἐκραγείσης χειροβομβίδος, οἱ ὑπενωμοτάρχαι Σγάντζος Νικόλαος καὶ Τουπάκης Ἰωάννης καὶ οἱ χωροφύλακες Τσαπραλῆς Νικήτας, Τρίπλης Δημήτριος καὶ Γιαννακάκης Γεώργιος.

Ἐκ τῆς συλλήψεως τῶν ἀνωτέρω προσώπων ἐστερήθη τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα τῶν πολυτίμων καὶ ἀνεκτιμήτων ὑπηρεσιῶν τῶν πλέον ἐπιλέκτων μελῶν του, ἰδίᾳ τῶν Πολυβίου Ἰσαριώτη καὶ Εὐθυμιάδου, εἰς τὴν ἱκανότητα καὶ δραστηριότητα τῶν ὁποίων ἐστήριζε κατὰ μέγα μέρος τὴν ἐπικράτησίν του ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ ἐξουδετέρωσις μιᾶς τοιαύτης προσωπικότητος, ὡς ἡ τοῦ Πολυβίου Ἰσαριώτη, ἥτις ἀπετέλεσεν αὐθεντίαν διὰ τὸν Διεθνῆ Κομμουνισμόν, ἐπανέφερε τὸν μαρασμὸν καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν οὐ μόνον εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Βαλκανικῆς, δεδομένου ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἦτο εἰς θέσιν ν' ἀναπληρώσῃ τοῦτον κατὰ τὴν παροῦσαν κρίσιμον περίοδον ἣν διατρέχει ὁ Κομμουνισμὸς ἐν Ἑλλάδι».

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ 1944 εἶχον σχηματισθῆ εἰς τὰ περίχωρα τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀνὰ τὴν Ἀττικὴν ὁμάδες ἐλασιτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐλυμαίνοντο τὰς κωμοπόλεις καὶ τὴν ὕπαιθρον, φονεύουσαι τοὺς ἐθνικόφρονας καὶ ἐξαναγκάζουσαι ὑπὸ ἀπειλὴν θανάτου τοὺς πληθυσμοὺς νὰ δηλώσουν προσχώρησιν εἰς τὸ ΕΑΜ. Ἡ ὑπηρεσία εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς ἦτο ἀληθὴς Γολγοθᾶς διὰ τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς. Αἱ συμπλοκαὶ ἦσαν καθημεριναὶ καὶ τὰ θύματα πολυάριθμα. Τὴν 7ην Ἀπριλίου 1944, ὁμὰς 50 συμμοριτῶν ὑπὸ τὸν καπετὰν Ἀράπην κατέλαβεν ἐν καιρῷ νυκτὸς τὸν Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Μαραθῶνος. Τὰ τῆς διὰ δόλου συλλήψεως τῶν 12 ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς ἀποτροπιαστικῆς κατακρεουργήσεως τοῦ ἡμίσεος αὐτῶν περιγράφει μετὰ δραματικότητος ἡ κατωτέρω ἀνακριτικὴ ἔκθεσις τῆς 24ης Ἰουνίου 1944.

«Τὴν νύκτα τῆς 6 πρὸς 7 Ἀπριλίου 1944 καὶ κατὰ τὰς ὥρας 0.30΄, ὁμὰς ἐκ 45-50 ἀνταρτῶν τοῦ ἀποκαλουμένου ΕΛΑΣ ἐπέδραμε κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Μαραθῶνος, ἀπαρτιζομένης ἐκ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Σκαρμούτσου Κωνσταντίνου, τοῦ ἐνωμοτάρχου Τασοπούλου Ἀθανασίου καὶ τῶν χωροφυλάκων Ζούμπερη Παύλου, Μπρίνια Ἰωάννου, Βαλαῆ Βασιλείου, Βουτσαδάκη Κωνσταντίνου, Μέντζου Κωνσταντίνου, Καμπιώτου Εὐαγγέλου, Ἀντζελέτου Ἀλεξάνδρου, Κουβέλη Χριστοφόρου, Πατούχα Χρήστου, Μπάμπαλη Βασιλείου καὶ Ἀναστασοπούλου Ἰωάννου. Οἱ ἀντάρται ἔδρασαν βάσει τοῦ ἑξῆς ἐκ τῶν προτέρων μελετημένου σχεδίου: 15 ἐξ αὐτῶν διῆλθον ἐκ τοῦ χωρίου Γραμματικὸν περὶ ὥραν 12ην νυκτερινήν, ἔνθα ἀφύπνισαν τὸν Ἰωάννην Σπύρου Σιδέρην, ὁδηγὸν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5Χ φορτηγοῦ αὐτοκινήτου, καὶ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῶν ὅπλων των τὸν ὑπεχρέωσαν καὶ τοὺς μετέφερε διὰ τοῦ αὐτοκινήτου εἰς Μαραθῶνα. Πρὸ τῆς κωμοπόλεως τὸ αὐτοκίνητον ἐστάθμευσεν, καὶ ἀφοῦ παρέμειναν 3 ἀντάρται πρὸς φρούρησιν αὐτοῦ, οἱ ὑπόλοιποι κατηυθύνθησαν πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν. Εἰς τὴν κωμόπολιν εἶχον ἀφιχθῆ ἐν τῷ μεταξὺ ἕτεροι 35 ἀντάρται. Οὗτοι περὶ ὥραν 0.30΄ πρωινὴν ἠχμαλώτισαν ἐκτὸς τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σταθμοῦ τοὺς χωροφύλακας τοῦ Σταθμοῦ Ζούμπερην Παῦλον καὶ Μπρίνιαν Ἰωάννην διατεθειμένους εἰς ὑπηρεσίαν περιπολίας τὰς ὥρας 9-1. Ἀκολούθως, περιεκύκλωσαν τὸν Ἀστυνομικὸν Σταθμὸν καὶ ὑπεχρέωσαν τοὺς αἰχμαλωτισθέντας χωροφύλακας νὰ φωνά-

ξουν τοὺς συναδέλφους των νὰ ἀνοίξωσι, πρᾶγμα ὅπερ καὶ ἐγένετο. Οἱ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν στρατωνοφύλακες χωροφύλακες Μέντζος Κωνσταντῖνος καὶ Καμπιώτης Εὐάγγελος, ἀναγνωρίσαντες τὰς φωνὰς τῶν συναδέλφων των καί, προφανῶς, νομίσαντες ὅτι οὗτοι ἐπέστρεφον ἐκ τῆς νυκτερινῆς των ὑπηρεσίας ἵνα κατακλιθῶσιν, ἤνοιξαν τὴν θύραν τοῦ Σταθμοῦ χωρὶς νὰ λάβωσι προφυλακτικὰ μέτρα.

Εὐθὺς ὡς αὕτη ἤνοιξε εἰσέβαλον οἱ ἀντάρται, οἵτινες κατέλαβον ἐξ ἀπίνης τοὺς δύο στρατωνοφύλακας καὶ τὴν λοιπὴν κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν κοιμωμένην δύναμιν, ἣν ἀφώπλισαν καὶ ἔθεσαν ὑπὸ περιορισμὸν χωρὶς νὰ καταστῇ δυνατὸν αὕτη νὰ ἀντισταθῇ. Μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς ὁπλιτικῆς δυνάμεως συγκειμένης ἐκ τῶν προειρημένων, ἑνὸς ἐνωμοτάρχου καὶ ἕνδεκα χωροφυλάκων, ὁμὰς ἐκ 5-6 ἀνταρτῶν παραλαβοῦσα τὸν ἐνωμοτάρχην Τασόπουλον 'Αθανάσιον ὡς ὁδηγόν, κατηυθύνθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ σταθμάρχου Σκαρμούτσου Κωνσταντίνου εἰς οὗτινος τὴν αἰχμαλωσίαν προέβη. Οὗτος δὲν προέβαλεν ἀντίστασιν τινά, διότι ὑπέστη αἰφνιδιασμὸν καὶ εὑρέθη πρὸ ὑπερτέρας δυνάμεως.

Μετὰ ταῦτα, οἱ ἀντάρται συγκεντρώσαντες ἅπασαν τὴν δύναμιν συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, ἐπεβίβασαν ταύτην τοῦ αὐτοκινήτου.

'Επ' αὐτοῦ ἐφόρτωσαν καὶ ἅπαν τὸ ὑλικὸν τοῦ Σταθμοῦ καὶ τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ εἴδη τῶν ἀνδρῶν πλὴν τῶν κλινοδιπόδων, κλινοσανίδων καὶ στρωμάτων τοῦ Σταθμοῦ. 'Επὶ τοῦ αὐτοκινήτου ἐπέβησαν 10-12 ἀντάρται ὡς συνοδοί, μεθ' ὃ τὸ αὐτοκίνητον ἀνεχώρησεν μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὸ χωρίον Γραμματικόν. Οἱ ἄλλοι ἀντάρται παρέμειναν ἐντὸς τῆς κωμοπόλεως καὶ ἔθεσαν πῦρ εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Σταθμοῦ, ὅπερ ἐπεξετάθη ἐν μέρει καὶ εἰς τὸ οἴκημα, κατεσβέσθη δὲ ὑπὸ τῶν κατοίκων ἅμα τῇ ἀναχωρήσει τῶν ἀνταρτῶν. Τὸ αὐτοκίνητον, ἅμα τῇ ἀφίξει του εἰς τὸ ἄκρον τοῦ χωρίου Γραμματικόν, ἐστάθμευσε, κατῆλθον δὲ αὐτοῦ ἅπαντες οἱ ἐπιβαίνοντες ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς καὶ οἱ ἀντάρται καὶ ἐγένετο ἐκφόρτωσις τοῦ συναποκομισθέντος ὑλικοῦ τοῦ Σταθμοῦ.

Τὸ ὑλικὸν κλπ. εἴδη τῶν ἀνδρῶν ἐφορτώθησαν ἐπὶ ζώων προσαχθέντων μετὰ τῶν κατόχων των ὁδηγῶν ἐκ τοῦ χωρίου Γραμματικόν.

Ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς τῇ συνοδείᾳ ἀνταρτῶν ὡδηγήθη εἰς ἀγροτικὴν καλύβην ἀπέχουσαν μίαν περίπου ὥραν ἐκ τοῦ χωρίου Γραμματικὸν καὶ βορείως αὐτοῦ κειμένην.

'Εντὸς τῆς καλύβης ἡ δύναμις παρέμεινεν ἐγκάθειρκτος μέχρι τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου τῆς 7.4.44. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, ὁ στρατιωτικὸς καθοδηγητὴς τῶν ἀνταρτῶν, ὁ ὁποῖος ἀπεκαλεῖτο «καπετὰν 'Αράπης», ὡς καὶ ὁ πολιτικὸς τοιοῦτος, ἄτομα ἐντελῶς ἄγνωστα εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς αἰχμαλωτισθείσης δυνάμεως, ἐζήτησαν πληροφορίας ἀπὸ τούτους περὶ τοῦ χρόνου ὑπηρεσίας των ἐν τῇ Χωροφυλακῇ, περὶ τῶν ὑπηρεσιῶν ἃς ἐξετέλεσαν ἐν τῇ Χωροφυλακῇ καὶ περὶ τῶν οἰκογενειακῶν των ὑποχρεώσεων, τοὺς ἐπετίμησαν δὲ διότι παρὰ τὴν ραδιοφωνικὴν πρόσκλησιν τοῦ Καΐρου περὶ αὐτοδιαλύσεως τῶν Σωμάτων 'Ασφαλείας μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1943, οὗτοι ἐξηκολούθουν νὰ ὑπηρετῶσιν ἐν τῇ Χωροφυλακῇ. 'Εν τέλει τοὺς προέτρεψαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς τάξεις των οἰκειοθελῶς καὶ νὰ δράσωσιν εἰς τὸ βουνὸ μετ' αὐτῶν, ὡς ἀντάρται, εἰς τὴν πρόσκλησίν των ὅμως ταύτην ἅπαντες οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐσιώπησαν.

Περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου οἱ ἀντάρται ἀφῄρεσαν τὰ χρήματα καὶ τὰ τιμαλφῆ τῶν αἰχμαλώτων ἀνδρῶν, μεθ' ὃ ἐξῆλθον τῆς καλύβης καὶ ὄπισθεν ταύτης συνεκρότησαν συμβούλιον περὶ τῆς τύχης αὐτῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς συσκέψεώς των εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς καλύβης ὁ «καπετὰν 'Αράπης» καὶ παρέλαβεν ἀδιακρίτως τοὺς χωροφύλακας Ζούμπερην Παῦλον καὶ Μπρίνιαν 'Ιωάννην, οὓς ὡδήγησεν εἰς θαμνώδη περιοχήν, βορείως τῆς καλύβης κειμένην καὶ ἀπέχουσαν αὐτῆς περὶ τὰ 50 μέτρα. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος ὁ ἴδιος ἐπέστρεψε καὶ παρέλαβε τοὺς χωροφύλακας Βαλαῆν Βασίλειον, Βουτσαδάκην Κωνσταντῖνον καὶ Μέντζον Κωνσταντῖνον, ἄνευ διακρίσεως ἀλλὰ δακτυλοδεικτῶν τούτους καὶ ἀποτείνας τὴν φράσιν «ἔλα ἐδῶ, ἐσύ, ἐσύ».

'Εξερχόμενος τῆς καλύβης μετὰ τῶν τριῶν τούτων χωροφυλάκων συνήντησεν εἰς τὴν εἴσοδον ταύτης τυχαίως καὶ συμπαρέλαβε τὸν χωροφύλακα Καμπιώτην Εὐάγγελον, ὅστις, ἐξελθὼν πρὸς σωματικήν του ἀνάγκην, ἐπέστρεφεν ἐντὸς τῆς καλύβης. Τοὺς τέσσαρας τούτους χωροφύλακας ὡδήγησεν εἰς τὸ ἴδιον μέρος εἰς ὃ καὶ τοὺς προηγουμένους δύο. Καὶ οἱ ἓξ χωροφύλακες ἐξετελέσθησαν ἀγρίως ὑπὸ τοῦ «καπετὰν 'Αράπη» καὶ τῶν συντρόφων του, δεχθέντες ἄμεσα πλήγματα διὰ μαχαίρας εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν καρωτίδα.

Οἱ ἐντὸς τῆς καλύβης παραμείναντες ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς οὐδὲν ὑποπτεύθησαν περὶ τῆς λαμβανούσης χώραν σφαγῆς τῶν ἀπουσιαζόντων συναδέλφων των, διότι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας τούτων οἱ φρουροῦντες ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς καλύβης κομμουνισταὶ ἔψαλλον τὸν ὕμνον τῆς Γ' Διεθνοῦς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καλύπτουν τὰς οἰμωγὰς τῶν σφαζομένων χωροφυλάκων. Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὁ «καπετὰν 'Αράπης» ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καλύβην καὶ παρέλαβε τὸν ἀνθυπασπιστήν, τὸν ἐνωμοτάρχην καὶ τοὺς ὑπολοίπους 5 χωροφύλακας, οὓς καὶ τῇ συνοδείᾳ τῶν λοιπῶν ἀνταρτῶν ὡδήγησεν εἰς φάλαγγα κατ' ἄνδρα εἰς τὸ μέρος τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἓξ προειρημένων χωροφυλάκων.

'Εκεῖ οὗτοι εὑρέθησαν πρὸ μακαβρίου θεάματος. 'Ενώπιόν των κατέκειντο τὰ πτώματα τῶν ἓξ χωροφυλάκων, φέροντα μόνον τὰ ἐσώρουχα καὶ βαθέα νωπὰ τραύματα διὰ μαχαίρας εἰς τὴν καρωτίδα καὶ τὴν καρδιακὴν χώραν. Αἱ στολαὶ τῶν κρεουργηθέντων χωροφυλάκων εἶχον ἀπορριφθῆ εἰς παρακειμένους σχοίνους. Οἱ ἀντάρται ἀφοῦ ἐπέδειξαν εἰς τοὺς μελλοθανάτους ἄνδρας τὰ πτώματα καὶ τοὺς ὑπέμνησαν ὅτι «ἔτσι τιμωροῦνται οἱ προδότες» ἐπεχείρησαν νὰ προβῶσι καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τούτων.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπενέβη ὁ ἀνθυπασπιστὴς Σκαρμοῦτσος Κωνσταντῖνος, ὁ ὁποῖος μετὰ παραδειγματικῆς ψυχραιμίας καὶ αὐτοθυσίας ἐπετίμησε τοὺς ἀντάρτας διὰ τὴν διαγωγήν των καὶ τοὺς συνέστησε νὰ ἀρκεσθῶσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μόνον αὐτοῦ καὶ νὰ ἀφήσωσι τοὺς

Τὸ ἀνεγερθὲν εἰς τὸ χωρίον Γραμματικὸν-᾽Αττικῆς μνημεῖον, εἰς ἀνάμνησιν τῶν σφαγιασθέντων ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ἀνδρῶν τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Μαραθῶνος τὴν 7-4-1944 καὶ τοῦ ὁποίου τὰ ἐγκαίνια ἐγένοντο τὸ ἔτος 1971.

ὁπλίτας. Ὁπωσδήποτε, πλὴν τῆς ἐπεμβάσεως ταύτης τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, φαίνεται ὅτι ἐπηκολούθησαν σκηναὶ φρίκης καὶ τρόμου καὶ ὅτι οἱ μελλοθάνατοι ὁπλῖται ἐξελιπάρησαν τὰ ὑπάνθρωπα ταῦτα ὄντα νὰ φεισθῶσι τῆς ζωῆς των. Πράγματι δὲ οἱ ἀντάρται μετανοήσαντες δὲν προέβησαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τούτων, ἀλλὰ τοὺς ἐπανωδήγησαν εἰς τὴν καλύβην. Ἐπιστρέφοντες παρέλαβον καὶ τὰς στολὰς τῶν ἐκτελεσθέντων χωροφυλάκων, τὰς ὁποίας διένειμον πρὸ τῆς καλύβης μεταξύ των.

Περὶ ὥραν 8ην ἀπογευματινήν, τῆς 7.4.44, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν καλύβην ὁ «καπετὰν Ἀράπης», ἐκ τοῦ χωρίου Γραμματικόν, ὅπου ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε μεταβῆ. Οὗτος διετέλει ἐν μέθῃ καὶ περιῆλθεν εἰς ἔριδα μετὰ τοῦ πολιτικοῦ καθοδηγητοῦ. Ἀποτέλεσμα τῆς ἔριδος ἦτο νὰ ἐκσπάσῃ κατὰ τῶν ἐπιζώντων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ φονεύσῃ τούτους δι' αὐτομάτου ὅπλου. Ἀπετράπη ὅμως ὑπὸ τῶν παρευρισκομένων ἀνταρτῶν καὶ τῇ διαταγῇ τοῦ πολιτικοῦ καθοδηγητοῦ ἀφωπλίσθη τελείως. Περὶ ὥραν 2αν πρωινὴν τῆς 8.4.44 οἱ ἐπιζῶντες ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἀφέθησαν ἐλεύθεροι, ἀφοῦ ὑπεδείχθη εἰς τούτους τὸ ἀκολουθητέον δρομολόγιον καὶ ἐδόθησαν συστάσεις νὰ μὴ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς τάξεις τῆς Χωροφυλακῆς. Οὗτοι ἐπανῆλθον εἰς Μαραθῶνα τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 8ης Ἀπριλίου καὶ ἐκεῖθεν ἐνταῦθα».

Σημειωτέον, ὅτι τὸ ΕΑΜ ἐπέβαλε καὶ παρακράτημα ἐπὶ σιτηρῶν καὶ ἄλλων εἰδῶν γεωργικῆς παραγωγῆς τῶν κατοίκων Ἀττικῆς. Οὕτω κατὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν σιτηρῶν τῆς περιοχῆς Λιοσίων - Πετρουπόλεως - Ἁγ. Ἀναργύρων, ἐπεβλήθη παρακράτημα 6%. Οἱ ἀντιδράσαντες κάτοικοι καὶ εἷς χωροφύλαξ ἀπήχθησαν καὶ ἔκτοτε ἠγνοήθη ἡ τύχη των. Ἡ Χωροφυλακὴ πάντως ἔσπευδε κατὰ τὸ δυνατὸν νὰ προστατεύσῃ τοὺς κατοίκους κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν συγκομιδῶν καὶ συνελάμβανε πολλοὺς πράκτορας τοῦ ΕΑΜ, οἱ ὁποῖοι ἐτροφοδότουν τὰ ἐλασιτικὰ σώματα.

Οἱ κομμουνισταὶ ἐνεδρεύοντες κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, ἐφόνευον τοὺς χωροφύλακας, οἱ ὁποῖοι ἐφρούρουν κατοικίας ὑπουργῶν καὶ ἄλλων ἐπισήμων προσώπων, ἐν ᾧ δὲν ἐξετέλουν ἐκεῖ ἢ διατεταγμένην ὑπηρεσίαν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑπέστησαν ἐπιθέσεις πολλοὶ χωροφύλακες, ἐκ τῶν ὁποίων ἐφονεύθησαν τρεῖς καὶ ἐτραυματίσθησαν περισσότεροι. Ὁ μοίραρχος Ἀχ. Τσούτης καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Π. Κίτσος, ἀπαχθέντες εἰς συνοικίαν Κουπονίων ἀπὸ κομμουνιστὰς ὡδηγήθησαν εἰς Καισαριανὴν καὶ ἐκεῖ ἐξετελέσθησαν.

Τὴν 6ην Ἰουνίου 1944, ἔνοπλοι ἐλασῖται καὶ μέλη τῆς ΟΠΛΑ εἰς κινηματογράφον τῶν συνοικιῶν Σεπολίων - Κολωνοῦ συνέλαβον 60 ἐθνικιστὰς πολίτας καὶ τρεῖς χωροφύλακας τοὺς ὁποίους ὡδήγουν πρὸς ἐκτέλεσιν, ἀλλὰ σπεύσασα δύναμις τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας κατόπιν συμπλοκῆς τοὺς ἀπηλευθέρωσε.

Τὴν νύκτα τῆς 14ης Ἰουνίου 1944, ὄργανα τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας εἰς τὴν συνοικίαν Κολωνοῦ ἐπετέθησαν κατὰ ἐλασιτικῆς ὁμάδος καὶ κατόπιν αἱματηρᾶς συμπλοκῆς κατώρθωσαν νὰ τῆς ἀποσπάσουν τὸ δι' ἁμαξίων μεταφερόμενον πολεμικὸν ὑλικόν.

Ταγματάρχης Κορνηλάκης Ἐμμανουὴλ τοῦ Ἰωάννου. Ἐγεννήθη τὸ 1895 εἰς Ξυδᾶ Ἡρακλείου - Κρήτης. Τὸ ἔτος 1944 ὑπηρέτει ὡς διοικητὴς τῆς τότε Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Χαλανδρίου. Τὴν 23ην Αὐγούστου ἀναρχικοὶ εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς θέσιν «Ἁγία Ἄννα». Μεταβαίνων μετὰ δυνάμεως Χωροφυλακῆς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως ἐπυροβολήθη παρ' ἀγνώστου καὶ ἐτραυματίσθη θανασίμως εἰς τὴν κοιλιακὴν χώραν, μεταφερθεὶς δὲ εἰς τὸ Β' Στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον, ὑπέκυψε μετὰ δίωρον εἰς τὰ τραύματά του.

Εἰς τὰς συνοικίας Περιστερίου, Ὑμηττοῦ καὶ Καισαριανῆς, κατὰ τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον 1944, ἐλάμβανον χώραν καθημερινῶς συμπλοκαὶ μεταξὺ δυνάμεων Εἰδικῆς Ἀσφαλείας καὶ ἐλασιτῶν, μὲ πολλὰ θύματα. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων, ἐνωμοτάρχου Κοτσιφάκη καὶ τινων ἄλλων ὁπλιτῶν, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Κ. Κορωνιᾶς συλληφθεὶς εἰς τὴν ὁδὸν Ραφήνας - Μαραθῶνος ἐξετελέσθη.

Τὸν Αὔγουστον 1944, ὁ διοικητὴς Ὑποδιοικήσεως Χαλανδρίου ταγματάρχης Ἐμμ. Κορνηλάκης ἐπιχειρήσας νὰ διαλύσῃ συγκέντρωσιν κομμουνιστῶν ἐτραυματίσθη θανασίμως.

6. ΦΡΙΚΑΛΕΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΔΟΣΙΑΙ ΤΟΥ ΕΑΜ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗΝ

Αἱ κατὰ τῶν ἐθνικιστῶν πολιτῶν, ὡς καὶ τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, δολοφονικαὶ ἀπόπειραι καὶ ἐκτελέσεις, πολλάκις ἐγκαταλείπουσαι τὴν φενάκην τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς μαχητικῆς ἰδεολογίας, ἐξετρέποντο ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς εἰς ληστρικὰς πράξεις. Πολῖται φονευόμενοι ἢ αἰχμαλωτιζόμενοι κυριολεκτικῶς ἀπεγυμνοῦντο, ἀλλὰ καὶ πτωχοὶ χωροφύλακες ὑφίσταντο τὴν ἰδίαν τύχην, τῶν ἐκτελεστῶν μὴ ἀρκουμένων εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ὁπλισμοῦ των. Σῴζονται πολλαὶ ἀναφοραὶ καὶ ἐκθέσεις ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς Προαστίων, τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας καὶ τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, αἱ ὁποῖαι κινοῦν τὸν ἀποτροπιασμὸν διὰ τὴν ληστρικὴν θηριωδίαν μετὰ τῆς ὁποίας ἀπεγυμνοῦντο συλλαμβανόμενοι ἢ ἐσκυλεύοντο θύματα.

Τὸ πλέον πάντων ἀποκαρδιωτικὸν ἦτο ὅτι εἰς πολλὰς περιστάσεις τὰ ἐνεργοῦντα τοιαύτας δολοφονικὰς ἐνέδρας, ληστρικοῦ χαρακτῆρος, ὄργανα, ἦσαν νέοι δεκαπέντε ἕως εἴκοσιν ἐτῶν, τῶν ὁποίων ὁ ψυχικὸς κόσμος εἶχεν ὑποστῆ πλήρη πώρωσιν διὰ τῆς κομμουνιστικῆς κατηχήσεως καὶ τῆς ἀναρχικῆς προπαγάνδας. Τοῦτο, σὺν τοῖς ἄλλοις, μαρτυρεῖ καὶ τὴν ἔντονον προσπάθειαν τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πρὸς ἐξαχρείωσιν τῆς ἑλληνικῆς νεότητος.

Αἱ κομμουνιστικαὶ ὀργανώσεις ἐξεδήλωνον τὸ ἴδιον ἐξοντωτικὸν μῖσος καὶ ἐναντίον τῶν μυστικῶς συνεργαζομένων μετὰ τῆς ἐλευθέρας Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τῆς Μ. Ἀνατολῆς, διότι ἐθεώρουν καὶ τούτους ἐμπόδιον εἰς τοὺς ἀγῶνάς των πρὸς κομμουνιστικοποίησιν τῆς Ἑλλάδος. Μέσῳ πρακτόρων, ἐχόντων παρεισφρύσει εἰς τὰς ἑλληνικὰς καὶ συμμαχικὰς ὑπηρεσίας, ἐπληροφοροῦντο ποῖοι, εἴτε στρατιωτικοί, εἴτε ὄργανα τῆς τάξεως, εἴτε ἄλλοι Ἕλληνες, διετέλουν ἐν ἐπαφῇ μετ' αὐτῶν, ὁσάκις δὲ δὲν ἦτο εὔκολον νὰ τοὺς ἐξοντώσουν οἱ ἴδιοι, δὲν ἐδίσταζον νὰ τοὺς καταδώσουν εἰς πράκτορας τῶν Γερμανῶν, μετὰ τῶν ὁποίων εὑρίσκοντο ἐν μυστικῇ ἐπαφῇ. Οὕτω πολλοὶ στρατιωτικοί, ἢ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἄλλοι ἀνήκοντες εἰς μυστικὰς συμμαχικὰς ὑπηρεσίας δολιοφθορᾶς καὶ κατασκοπείας, συνελήφθησαν μυστηριωδῶς καὶ ὑπεβλήθησαν εἰς βασανιστικὰς ἀνακρίσεις ἢ ἐξετελέσθησαν, χωρὶς νὰ μάθῃ ποτὲ κανεὶς πῶς περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τῶν Γερμανῶν ἡ μυστικὴ δρᾶσίς των.

Τοῦτο, βεβαίως, συνέβη καὶ εἰς ἄλλας χώρας, ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν, ὅπου οἱ κομμουνισταὶ κατεδίωκον ἀμειλίκτως τὰς ἐθνικιστικὰς ὀργανώσεις ἀντιστάσεως καὶ κατέδιδον ἀσυστόλως τὰ μέλη των εἰς τοὺς Γερμανοὺς κατακτητάς. Τοιαῦτα κρούσματα ἔχομεν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα πολλά, ἀποδεδειγμένα δι' ἐπισήμων στοιχείων, ἐν ᾧ ἐκ παραλλήλου ἔχομεν ἀποδείξεις ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ συνειργάζετο μυστικῶς μετὰ πρακτόρων μυστικῶν συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ εἰς πολλὰς περιστάσεις ἠγωνίσθη νὰ σώσῃ πολλοὺς καταδοθέντας ὑπὸ κομμουνιστῶν.

Περιοριζόμεθα εἰς τινα χαρακτηριστικὰ περιστατικά. Ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1944 συνελήφθη ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας, Ντερτιλῆς, τοῦ ὁποίου ἡ μυστικὴ συνεννόησις μετὰ τῆς κυβερνήσεως τῆς Μ. Ἀνατολῆς περιῆλθεν μυστηριωδῶς εἰς γνῶσιν τῆς ἐν Ἀθήναις γερμανικῆς ἀντικατασκοπείας. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι πολλοὶ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας ἐτέλουν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ντερτιλῆ εἰς τὰς μυστικὰς συνεννοήσεις του, ἐτρομοκρατήθησαν εὐθὺς ὡς ἔμαθον ὅτι καταζητοῦνται καὶ ἐκρύβησαν. Καταδιωκόμενοι πανταχόθεν κατέφυγον ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς τὸν Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Ν. Ψυχικοῦ οἱ ἀντισυνταγματάρχης Ὀριάνος, λοχαγὸς Φλῶρος καὶ δύο ἄλλοι συνταγματάρχαι. Ὁ τότε σταθμάρχης, ἐνωμοτάρχης Γ. Ρήγας, ὅταν ἐπληροφορήθη τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τοὺς ἀπέκρυψεν εἰς συγγενικήν του οἰκίαν καὶ τοὺς ἐφωδίασε μὲ πλαστὰς ταυτότητας.

Τὸν Ἰούνιον 1944, ὄργανα Χωροφυλακῆς μετέχοντα εἰς ἐθνικὰς ὀργανώσεις καὶ εἰδοποιηθέντα καταλλήλως, μετέβησαν εἰς Πόρτο-Ράφτη καὶ παρέλαβον πολεμικὸν ὑλικόν, σταλὲν ἐκ Μ. Ἀνατολῆς πρὸς διανομὴν εἰς πράκτορας καὶ δολιοφθορεῖς. Ἀλλὰ περὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς εἶχε, πάντοτε μυστηριωδῶς, λάβει γνῶσιν καὶ τὸ ΕΑΜ, τὸ ὁποῖον ἀπέστειλε δύναμιν ἐλασιτῶν πρὸς διαρπαγὴν τοῦ ὑλικοῦ κατὰ τὴν μεταφοράν του. Σφοδρὰ συμπλοκὴ τότε ἔλαβε χώραν, μεταξὺ χωροφυλάκων καὶ ἐλασιτῶν παρὰ τὴν θέσιν Πρασᾶ Μαρκοπούλου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐτραυματίσθησαν δύο χωροφύλακες.

Ὁ ἀνθυποσμηναγὸς Σκάλκος, ἀνήκων εἰς τὰς συμμαχικὰς ὑπηρεσίας Μέσης Ἀνατολῆς, ἐπανειλημμένως ἦλθεν εἴτε δι' ὑποβρυχίου, εἴτε διὰ πλοιαρίων ἐκ Σμύρνης εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀφ' ἑνὸς πρὸς χρηματοδότησιν πρακτόρων καὶ ἀξιωματικῶν δραπετευόντων εἰς Μ. Ἀνατολήν, ἀφ' ἑτέρου πρὸς παράδοσιν ὑλικοῦ δολιοφθορῶν. Τὸ ΕΑΜ, μέσῳ τῶν ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ πρακτόρων του, διετέλει ἐν γνώσει τῶν ἀποστολῶν τοῦ Σκάλκου καὶ ἔπνεε μένεα ἐναντίον του, διότι διένειμε χρήματα καὶ ὑλικὸν εἰς ἐθνικιστικὰς ὀργανώσεις καὶ διότι ἐνίσχυε πρὸς ἀπόδρασιν μόνον ἐθνικόφρονας ἀξιωματικούς. Διὰ τοῦτο καὶ τὸν κατέδιδεν εἰς τὰς γερμανικὰς ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι ἀδυνατοῦσαι νὰ τὸν συλλάβουν λόγῳ ἐπιτη-

δείου συνεχοῦς μετακινήσεώς του, εἶχον ἀναθέσει τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὴν Χωροφυλακήν, τῆς ὁποίας ὅμως ἀξιωματικός, συγγενὴς τοῦ Σκάλκου, τὸν εἰδοποίει ἐγκαίρως πρὸς διαφυγήν. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1944 ἦλθε καὶ πάλιν εἰς Ἀθήνας καὶ αἱ γερμανικαὶ ὑπηρεσίαι ματαίως προσεπάθουν νὰ τὸν συλλάβουν. Προσβληθεὶς ὅμως ὑπὸ ὀξείας σκωλικοειδίτιδος μετεφέρθη ἐν ἀναισθησίᾳ ὑπὸ ἄλλου συμμαχικοῦ πράκτορος εἰς τὴν κλινικὴν Γερουλάνου ὅπου καὶ τοῦ ἐγένετο ἐγχείρησις. Μετὰ τριήμερον ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς τὸν εἰδοποίησαν ὅτι κατηγγέλθη εἰς τοὺς Γερμανοὺς τὸ κρησφύγετόν του, τὸ ὁποῖον ὤφειλε νὰ ἐγκαταλείψῃ ἀμέσως ἔστω καὶ ἐπὶ φορείου. Ἀλλ' αἱ διατυπώσεις ἐγκαταλείψεως τῆς κλινικῆς καὶ μεταφορᾶς καθυστέρησαν ἐπὶ τρίωρον καὶ ἐν τῷ μεταξὺ κατέφθασαν οἱ Γερμανοί, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐκράτησαν εἰς χεῖράς των διὰ νὰ τὸν καταβιβάσουν εἰς αὐτοκίνητον καὶ νὰ τὸν μεταφέρουν εἰς τὸ στρατόπεδον Χαϊδαρίου, ὁπόθεν μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸν μετέφερον ἐπὶ φορείου εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως.

Ὁ μοίραρχος Νικ. Παναγιωτακόπουλος, ὅστις εἶχε μετὰ τόσου ἡρωισμοῦ πολεμήσει εἰς Ρέθυμνον, ὡς διοικητὴς λόχου τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς, μεταφερθεὶς μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν του πρὸς ὑπηρεσίαν εἰς Ἀθήνας, ἐμυήθη εἰς ἐθνικιστικὰς ὀργανώσεις, εἰς τὰς ὁποίας μετέδιδε πληροφορίας τὰς ὁποίας συνέλεγεν, δι' ὑπὸ διάφορα προσχήματα αὐτοπροσώπου μεταβάσεως εἰς ἐχθρικὰς στρατιωτικὰς θέσεις (ἀεροδρόμια Τατοΐου, Χασανίου, Ναυστάθμου κλπ.), μεταβιβαζομένας δι' ἀσυρμάτου εἰς ἀγγλικὴν στρατιωτικὴν βάσιν. Ἀνακαλυφθέντος τοῦ ἀσυρμάτου, συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν οἱ χειριζόμενοι τοῦτον, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἷς πλοίαρχος τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ καὶ ὁ πολιτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς ὀργανώσεως Ζέρβα, Μπέης Ἀντωνόπουλος, ὅστις ἐνεκλείσθη εἰς φυλακὰς Σωτηρίας. Ὁ Παναγιωτακόπουλος, μετά τινων ἄλλων, ἐπέδραμε τὴν 15 Μαΐου 1943 ἀγνώριστος εἰς τὰς φυλακὰς Σωτηρίας καὶ διὰ κεραυνοβόλου δράσεως κατὰ τῶν Ἰταλῶν φρουρῶν ἐπέτυχε τὴν βιαίαν ἀπελευθέρωσίν του καὶ σωτηρίαν του ἀπὸ βέβαιον θάνατον. Τὴν 9 Σεπτεμβρίου 1943 καὶ ἐν ᾧ οἱ ἀποχωροῦντες Ἰταλοὶ ἡτοιμάζοντο πρὸς παράδοσιν τῶν καταδίκων εἰς τοὺς Γερμανούς, μετὰ τῶν ἀνθυπομοιράρχων Γ. Βαρειᾶ καὶ ἀνθυπασπιστῶν Κ. Δάλα καὶ Ἀνδρ. Ξυνογαλᾶ, ἐπέδραμον εἰς τὰς φυλακὰς Καλλιθέας καὶ ἀπηλευθέρωσαν τοὺς κρατουμένους Ἕλληνας πατριώτας. Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο ἀπόπειρα ἀπελευθερώσεως καὶ τῶν κρατουμένων εἰς τὰς φυλακὰς Ἀβέρωφ, ἀλλ' ἐκεῖ οἱ Γερμανοὶ εἶχον προλάβει καὶ ἀντιμετώπισαν διὰ πυκνῶν πυρῶν τὴν οὕτω ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν. Διὰ τὰς ἀνωτέρω ἀποκαλυφθείσας πράξεις, ὁ ἀντισυνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Ξυπολυτᾶς καὶ ὁ μοίραρχος Παναγιωτακόπουλος συνελήφθησαν, ἀπολυθέντες βραδύτερον κατόπιν ἐνεργειῶν.

Ὁ ἀναλαβὼν ἅμα τῇ κατοχῇ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Κηφισιᾶς ὑπομοίραρχος Γ. Τάγαρης εἰς ἔκθεσίν του πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς περιγράφει ὡς ἀκολούθως τὰ κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς ἐπιτελεσθέντα εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ προαστίου τούτου τῶν Ἀθηνῶν.

«Τὴν 12ην Μαΐου 1941 ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Κηφισίας.

Εἰς τὴν περιφέρειαν ταύτην ἐκρύπτετο σημαντικὸς ἀριθμὸς Ἄγγλων στρατιωτικῶν. Εἰς 25 περίπου ἐκ τούτων παρέσχον ἐπὶ 3μηνον πᾶσαν ἐνίσχυσιν καὶ τροφοδοσίαν. Πολλοὺς ἐπίσης ἐφωδίασα διὰ πλαστῶν δελτίων ταυτοτήτων.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐφωδίασα διὰ πλαστοῦ δελτίου ταυτότητος τὸν περίφημον Πολωνὸν κατάσκοπον Ἰβάνωφ, ὄργανον τῶν συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν πληροφοριῶν. Τὴν ταυτότητα ταύτην ἀνεῦρεν ἡ Γκεστάπο κατὰ τὴν πρώτην ἀποκάλυψιν τοῦ Ἰβάνωφ (Δεκέμβριος 1941). Συνεπείᾳ τούτου ἐτέθην ἐπὶ σειρὰν ἡμερῶν, κατὰ τὰ Χριστούγεννα τοῦ 1941, ὑπὸ ἐξονυχιστικὴν ἀνάκρισιν, κατὰ τὴν ὁποίαν κατώρθωσα νὰ πείσω τοὺς Γερμανοὺς ὅτι ἡ ταυτότης δὲν εἶχεν ἐκδοθῆ παρὰ τῆς ὑπηρεσίας μου καὶ ὅτι ἡ ἐπ' αὐτῆς ὑπογραφή μου ἦτο πλαστή. Φαίνεται ὅμως ὅτι οἱ Γερμανοὶ δὲν ἐπείσθησαν ἀπολύτως, διότι μίαν ἑσπέραν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπέστειλαν πράκτορά των, δυστυχῶς Ἕλληνα κάτοικον Κηφισίας, ὅστις μοὶ ἐπρότεινε νὰ διαφύγω εἰς Μέσην Ἀνατολὴν διότι ἐκινδύνευον διὰ τὸ ζήτημα τῆς ταυτότητος. Εὐτυχῶς ἀπήντησα ψυχραίμως ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν Ἰβάνωφ δὲν εἶχον ἀνάμιξιν καὶ οὕτως ἀπεσοβήθη περαιτέρω ἐνόχλησίς μου.

Κατὰ τὸ τέλος Αὐγούστου 1944 οἱ Γερμανοὶ συνέλαβον 27 κατοίκους Νέας Ἐρυθραίας-Κηφισίας κατηγορουμένους διὰ πράξεις ἐχθρικὰς ἐναντίον τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ.

Οἱ συλληφθέντες ὡδηγήθησαν εἰς τὸ Γερμανικὸν Φρουραρχεῖον Κηφισίας, εἰς τὸ ὁποῖον εἰδοποιηθεὶς ὑπὸ συγγενῶν τῶν συλληφθέντων μετέβην ἵνα ἐπέμβω. Οἱ Γερμανοὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦσαν ἐξαιρετικὰ σκληροὶ καὶ ὁ τυφεκισμὸς ἦτο ἡ συνήθης τιμωρία.

Παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Γερμανὸν φρούραρχον παρεκάλεσα νὰ κρίνῃ δικαίως τοὺς συλληφθέντας, διότι κατὰ τὴν γνώμην μου εἰς οὐδὲν ἔπταιον.

Οἱ Γερμανοὶ μετὰ πολυώρους ἐξετάσεις καὶ πιέσεις, ἐζήτησαν τὴν ἐγγύησιν τοῦ ὑποφαινομένου διὰ τὴν νομιμοφροσύνην τῶν κρατουμένων. Παρέσχον τὴν ἐγγύησιν ἀδιστάκτως, καίτοι οὐδένα ἐγνώριζον οὔτε κατ' ὄψιν. Οὕτως ἐπέτυχον τὴν ἀπελευθέρωσίν των.

Κατὰ τὴν ἰδίαν περίπου ἐποχὴν συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν δύο νέοι κάτοικοι Κηφισίας, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἔφερε περίστροφον πλῆρες καὶ ὠνομάζετο Ἀναγνωστάκης, υἱὸς ἐργατικοῦ κατοίκου Κηφισίας.

Ἡ τύχη ἀμφοτέρων ἦτο προδιαγεγραμμένη. Παρὰ ταῦτα ὅμως ἐπεχείρησα τὴν διάσωσίν των, ἰσχυρισθεὶς κατὰ τὴν παρουσίασίν μου εἰς τὴν Γκεστάπο τῆς ὁδοῦ Μέρλιν-Ἀθηνῶν ὅτι οὗτοι ἦσαν ἀπαραίτητοι διὰ τὴν παροχὴν στοιχείων χρησίμων πρὸς ἀποκάλυψιν τοῦ συνωμοτικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ΕΑΜ κλπ. Οἱ Γερμανοί, πράγματι, τοὺς

παρέδωσαν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ διασώσω ἀμφοτέρους, διότι ἡ κράτησίς των παρετάθη σκοπίμως μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως.

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1944, εἷς ὁπλοφορῶν ἐπικίνδυνος πράκτωρ τῶν Γερμανῶν, ὀνόματι Παπαζήσης, μεθ' ἑτέρου κοινοῦ κακοποιοῦ κατοίκου Κηφισίας ὀνόματι Φασουλάκη, προέβαινον εἰς ληστείας ἢ ἐκβιασμοὺς κρυπτομένων ἐν Κηφισιᾳ Ἰσραηλιτῶν. Οἱ ληστευόμενοι Ἰσραηλῖται ἐκ φόβου ἀπέφευγον νὰ καταγγείλουν τὰς πράξεις των. Θῦμα ληστείας ὑπῆρξε καὶ ὁ βραδύτερον διπλωματικὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Ἀθήναις δικηγόρος Μωῦς Ἀσσέρ, κρυπτόμενος ἐν Κηφισιᾳ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Μάτζαρης.

Πληροφορηθεὶς τὴν ληστείαν καὶ τεθεὶς ἐπὶ τῷ ἔργῳ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν δραστῶν, διεπίστωσα ὅτι δράσται ἦσαν οἱ Παπαζήσης καὶ Φασουλάκης. Ἄνευ δισταγμοῦ προέβην εἰς τὴν σύλληψιν τῶν ληστῶν καὶ τὴν παραπομπήν των εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δικαιοσύνην, παρὰ τῆς ὁποίας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν κατεδικάσθησαν εἰς ἰσόβια δεσμά.

Ἡ σύλληψις τοῦ Παπαζήση ἦτο ἓν ἐπικίνδυνον τόλμημα, διότι οὗτος ἦτο ἐξαιρετικὰ ἀποδοτικὸν ὄργανον τῆς Γκεστάπο, εἰς ἣν εἶχε παραδώσει 50 καὶ πλέον ἐθνικόφρονας, κατὰ τὸ πλεῖστον κατοίκους Κηφισίας.

Τὴν 12ην Ὀκτωβρίου 1944 καὶ περὶ ὥραν 15ην ἡ Κηφισία ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν.

Πρὸ τῆς ἀποχωρήσεώς των διέταξαν τὴν ἀνατίναξιν τοῦ τηλεφωνικοῦ κέντρου Κηφισίας. Πρὸς τοῦτο ἐτοποθέτησαν κιβώτια δυναμίτιδος εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ κτιρίου καὶ δέσμας ὁμοίας ἐκρηκτικῆς ὕλης εἰς τὰ κεντρικὰ τηλεφωνικὰ καλώδια. Ἐὰν ἐπραγματοποιεῖτο ἡ ἀνατίναξις, οὐ μόνον τὸ τηλεφωνικὸν κέντρον, ἀλλὰ καὶ ἅπασα ἡ γύρω κατῳκημένη περιοχὴ θὰ ὑφίστατο τρομακτικὰς ζημίας, λόγῳ τῆς μεγάλης ποσότητος δυναμίτιδος ἣν οἱ Γερμανοὶ ἀφειδῶς διέθετον.

Πληροφορηθεὶς τὴν πρόθεσιν τῶν Γερμανῶν, ἐκ μέρους ὑπαλλήλου τοῦ τηλεφωνικοῦ κέντρου, μετέβην ἀμέσως ἐπὶ τόπου καὶ συνηντήθην μὲ τὸν ἐπικεφαλῆς τῆς Φρουρᾶς Γερμανὸν ὑπαξιωματικόν. Τοῦτον προσεπάθησα νὰ μεταπείσω, πλὴν ἐπὶ ματαίῳ, ἐπιτυχών, τελικῶς, τὴν ἐπὶ ἡμίωρον ἀναστολὴν τῆς ἀνατινάξεως, προκειμένου νὰ ἔλθω εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν Γερμανὸν φρούραρχον. Πράγματι συνηντήθην μὲ τὸν φρούραρχον, τὸν ὁποῖον κατώρθωσα νὰ πείσω ὅπως μὴ προβῇ εἰς τὴν ἀνατίναξιν τοῦ τηλεφωνικοῦ κέντρου. Οὗτος δεχθεὶς ἠξίωσε τὴν διὰ πελέκεως καταστροφὴν τῶν καλωδίων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον τελικῶς ἔγινε κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε τὴν ἑπομένην ἀποκατεστάθη σχεδὸν πλήρως ἡ τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία».

Περιωρίσθημεν εἰς ὀλίγα τινὰ χαρακτηριστικὰ ἐπεισόδια, διότι ὡς εἴπομεν ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου τούτου, οἱ συγκεντρωθέντες εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς φάκελοι σχετικῶν ἀναφορῶν, ἐκθέσεων κλπ. βρίθουν παρομοίων «γεγονότων τῆς ἡμέρας» τῆς περιόδου αὐτῆς καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα ὅσα θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν ἐκ τούτων, θὰ ἔπρεπε νὰ διαθέσωμεν χῶρον μείζονα καὶ τοῦ ὅλου χώρου τὸν ὁποῖον θὰ καταλάβῃ, ἢ τόσα ἄλλα θέματα τῆς Ἱστορίας τῆς Χωροφυλακῆς πραγματευομένη ἀνὰ χεῖρας μελέτη. Ἀλλ' ἐκ τῶν παρατεθέντων στοιχείων, νομίζομεν ὅτι δὲν ἀπομένει ἀμφιβολία περὶ τοῦ λίαν πολυπλόκου, ἐπικινδύνου καὶ βασανιστικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐξετέλει ἡ Χωροφυλακὴ κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀττικῆς, ὑποχρεωμένη νὰ ὑφίσταται τὰς ταπεινώσεις καὶ ἀπειλὰς τῶν ξένων κατακτητῶν, νὰ προστατεύῃ τοὺς φιλησύχους Ἕλληνας πολίτας, πολλάκις νὰ ἐξυπηρετῇ τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν διὰ μυστικῶν συνεννοήσεων καὶ ἐνεργειῶν, καὶ συγχρόνως νὰ διεξάγῃ νυχθημερὸν θανάσιμον ἀγῶνα κατὰ τοῦ ΕΑΜ καὶ τῶν μαχητικῶν ὀργανώσεών του, αἱ ὁποῖαι πρὸς ἐξόντωσιν τῶν ἐθνικιστῶν καὶ προπαρασκευὴν τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ κομμουνισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα διεξῆγον ἐναντίον της ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα. Εἰς δὲ τὰ ἐν συνεχείᾳ κεφάλαια θὰ παρακολουθήσωμεν ἐντονώτερον ἀκόμη ἐκδηλουμένην τὴν ἀπὸ τῶν πλευρῶν αὐτῶν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ τὴν ὕπαιθρον ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλ' ἐν κατακλεῖδι τῶν ὅσων ἐγράψαμε περὶ τῶν ἀγώνων τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τοῦ ΕΑΜ εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐν γένει τῆς Ἀττικῆς, δὲν κρίνομεν ἄσκοπον ὅπως παραθέσωμεν τρία κείμενα, ὁμιλοῦντα εὐγλώττως περὶ τῆς βασικῆς συμβολῆς τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ ἔθνους κατὰ τῆς κομμουνιστικῆς ἐπιβουλῆς. Παραθέτομεν ταῦτα ἄνευ περαιτέρω σχολίων:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Ἀστυνομικὴ Διεύθυνσις Πόλεως Ἀθηνῶν
Τμῆμα Ἐμπιστευτικὸν
Ἀριθμ. Πρωτ.: 5235 Φ. 26/95

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1943
Ἐμπιστευτικὴ Ἀπόρρητος

Πρὸς
Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν
Γενικὴν Διεύθυνσιν Ἀστυνομίας Πόλεων
Ἐνταῦθα

«Περὶ ἀναλήψεως ἐξ ὁλοκλήρου τῆς διώξεως τοῦ Κομμουνισμοῦ ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω τὰ ἀκόλουθα:

Ἡ Ἀστυνομία ἐν τῇ Πρωτευούσῃ τυγχάνει ἐπὶ τοσοῦτον ἀπησχολημένη μὲ τὰ καθημερινῶς ἐμφανιζόμενα ζητήματα τάξεως καὶ ἀσφαλείας, ὥστε νὰ μὴ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀσχοληθῇ καὶ μὲ ζητήματα τῆς διώξεως τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἡ ἐν τῇ Ὑποδιευθύνσει Γενικῆς Ἀσφαλείας ὑφισταμένη μικρὰ ὁμὰς μόλις ἐπαρκεῖ διὰ τὴν συγκέντρωσιν πληροφοριῶν περὶ τῶν ἑκάστοτε κινήσεων πρὸς κάθοδον εἰς ἀπεργίας ἢ δημιουργίαν ἐκτρόπων παρὰ διαφόρων στοιχείων.

Ἡ αὐτὴ ὁμὰς στερουμένη τοῦ ἀπαιτουμένου δικτύου πληροφοριῶν εὑρίσκεται ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἐν τῇ Πρωτευούσῃ κομμουνιστικὴν κίνησιν. Ἡ δύναμις τῆς Διευθύνσεως Ἀθηνῶν εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον μειωμένη, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἐν τῇ Πρωτευούσῃ, πολλῷ δὲ μάλλον νὰ ἀσχοληθῇ σοβαρῶς καὶ μὲ τὴν κομμουνιστικὴν κίνησιν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ὑποβάλλομεν τὴν παράκλησιν ὅπως ἡ δίωξις τοῦ κομμουνισμοῦ ἀνατεθῇ ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν Διεύθυνσιν Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους, ἥτις συνεστήθη διὰ Νόμου ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν δίωξιν τοῦ κομμουνισμοῦ, διὰ λόγους ἑνιαίας κατευθύνσεως καὶ συνενεργείας καὶ διαθέσῃ τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα μέσα, ἤτοι δίκτυον πληροφοριῶν κ.λ.π.

Δὲν παραλείπομεν ν' ἀναφέρομεν ὅτι πᾶσαν πληροφορίαν, ἐν σχέσει μὲ τὴν κομμουνιστικὴν κίνησιν, θέλομεν μεταβιβάζει εἰς τὴν πρὸς τοῦτο ἁρμοδίαν Διεύθυνσιν Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους διὰ τὰς περαιτέρω ἐνεργείας.

Θεωροῦμεν ἐπάναγκες ὅπως τὸ ζήτημα τῆς διώξεως κομμουνισμοῦ διὰ λόγους ἑνιαίας κατευθύνσεως καὶ συντονισμοῦ χειρίζεται ἐξ ὁλοκλήρου ἡ ἀνωτέρω Διεύθυνσις Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους».

Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας
ΑΓΓ. Μ. ΕΒΕΡΤ
Ἀστυνομικὸς Διευθυντὴς Α΄

Δ/νσις Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Κράτους
Ἀριθμ. Πρωτ.: 59/15/1

Ἀπόρρητος
Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Νοεμβρίου 1943

Πρὸς
Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν
Γεν. Δ/νσιν-Δ/νσιν Ἀσφαλείας
Τμῆμα Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Γραφ. Β΄

Ἐνταῦθα

«Περὶ ἀναλήψεως ἐξ ὁλοκλήρου τῆς ὑπηρεσίας διώξεως Κομμουνισμοῦ ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους»

«Λαμβάνω τὴν τιμήν, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 16/5325/5 τῆς 27/10-43 διαταγῆς ὑμῶν, περὶ τοῦ ἐν περιλήψει ἀντικειμένου ν' ἀναφέρω ὅτι ἡ ἐν τῇ Ὑποδιευθύνσει Γενικῆς Ἀσφαλείας ὑφισταμένη κομμουνιστικὴ ὁμὰς δύναται, πλὴν τῆς συλλογῆς πληροφοριῶν, νὰ ἐνεργῇ καὶ συλλήψεις τῶν ἑκάστοτε κατὰ τὰς πληροφορίας της ἀναρχικῶς δρώντων προσώπων, συνεργαζομένη μεθ' ἡμῶν πάντοτε ὁσάκις νομίζει ὅτι ἐπιβάλλεται τὸ τοιοῦτον. Ἡ ὁμὰς αὕτη μάλιστα ἐν προκειμένῳ δύναται νὰ προσφέρῃ πλείστας ὅσας σοβαρὰς ὑπηρεσίας, καθ' ὅσον ἀνήκουσα εἰς τὸ Τμῆμα Γενικῆς Ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον κέκτηται, ὡς ἐκ τῆς ὀργανώσεώς του, παραρτήματα Ἀσφαλείας ἐν ἑκάστῳ Ἀστυνομικῷ Τμήματι τάξεως, ὀργανουμένη καταλλήλως δύναται νὰ πληροφορῆται αὐτη αὐθωρεὶ τὰ ἑκάστοτε κομμουνιστικῆς φύσεως συμβάντα, ἤτοι συγκεντρώσεις κομμουνιστικάς, ἐγγραφὰς ὑπὲρ τοῦ ΕΑΜ εἰς τοὺς τοίχους, ἄνοιγμα ἀποθηκῶν κλπ. καὶ τῇ βοηθείᾳ τῶν ἁρμοδίων παραρτημάτων ἀσφαλείας νὰ προβαίνῃ εἰς συλλήψεις καὶ ἐπιβολὴν τῆς δημοσίας Τάξεως καὶ Ἀσφαλείας. Ἡ ὁμὰς αὕτη μάλιστα κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ δὴ κατὰ τὴν περίοδον τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ συνεχεῖς παρακολουθήσεις διαφόρων ἀτόμων ἐνήργει καὶ εἰς συλλήψεις προέβαινεν ἐπιφανῶν προσώπων καὶ κατασταλτικῶς εἰργάζετο ἐπὶ διαφόρων ὑποθέσεων, πράγματι κομμουνιστῶν, εἴτε θεωρουμένων ἐκ προθέσεως ὡς τοιούτων, φθάνουσα πολλάκις εἰς ἀνταγωνισμὸν μετὰ τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας, χωρὶς μάλιστα τότε νὰ προσπαθῇ νὰ ἀποφύγῃ τὴν συμβολήν της εἰς τὴν δίωξιν τοῦ κομμουνισμοῦ, ὡς πράττει σήμερον. Ἡ δικαιολογία τοῦ κ. Διευθυντοῦ Ἀστυνομίας Πόλεων ὅτι ἡ ἑδρεύουσα κομμουνιστικὴ ὁμὰς παρὰ τῇ Διευθύνσει Γενικῆς Ἀσφαλείας στερεῖται πληροφοριοδοτῶν, δὲν τυγχάνει σοβαρά, καθ' ὅσον ἐὰν ἡ Ἀστυνομία Πόλεων ἀποφασίσῃ νὰ λάβῃ σοβαρὰν καὶ ἀποφασιστικὴν θέσιν εἰς τὴν δίωξιν τοῦ κομμουνισμοῦ κατὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην περίοδον, ἣν διέρχεται ὁλόκληρον τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ πληροφοριοδότας δύναται ν' ἀποκτήσῃ αὕτη καὶ λόγῳ τῆς ὀργανώσεώς της εἰς ἀστυνομικὰ τμήματα κατὰ συνοικίας περισσότερον ἡμῶν κατατοπισμένη δύναται νὰ εἶναι καὶ βεβαίως ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις ἡ συμβολὴ τῶν δύο Σωμάτων Ἀσφαλείας κατὰ τοῦ κομμουνιστικοῦ κινδύνου θὰ εἶναι πάντοτε ἀποτελεσματικὴ καὶ ἀπόλυτος.

Βεβαίως διὰ νόμου ἔχει ἀνατεθῇ εἰς ἡμᾶς ἡ δίωξις τοῦ κομμουνισμοῦ, ὡς καὶ πάσης ἀνατρεπτικῆς ἐν τῷ Κράτει ἐνεργείας, πλὴν ὅμως δὲν πρέπει νὰ διαφεύγῃ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἁρμοδίων τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων ὅτι, προορισμὸς τῶν ὀργάνων ἀσφαλείας εἶναι ἡ πρόληψις πάσης προσβολῆς κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐν προκειμένῳ πολιτισμὸς δὲν εἶναι ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων νὰ δρῶσιν τόσον ἐμφανῶς, δραστηρίως, καὶ προκλητικῶς τὰ ἀναρχικὰ στοιχεῖα, εἴτε ἀναγράφοντα διάφορα συνθήματα ὑπὲρ τοῦ κομμουνισμοῦ, εἴτε ἀποθήκας πρὸς λεηλασίαν ἀνοίγοντα, εἴτε θορυβοῦντα παντοιοτρόπως κατὰ τῆς τάξεως καὶ τρομοκρατικῶς κατὰ τῶν φιλησύχων πολιτῶν, πάντοτε ἐνεργοῦντα ταῦτα χωρὶς μάλιστα τὸ ἁρμόδιον Ἀστυνομικὸν Τμῆμα νὰ ἐπιλαμβάνεται παντελῶς καὶ πολλάκις ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν ὀργάνων ἀσχημονοῦντα τὰ ἀναρχικὰ στοιχεῖα, γεγονότα ἅτινα προκαλοῦσι τὰ δυσμενῆ σχόλια κατὰ τῶν Ἀστυνομικῶν Σωμάτων, τῶν ἀπορούντων, διὰ τὴν ἀσυδοσίαν τῶν κομμουνιστῶν, διαφόρων πολιτῶν τῶν πόλεων Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, πρὸς ζημίαν καὶ αὐτῆς τῆς ἐννοίας τοῦ Κράτους καὶ τοῦ σκοποῦ περὶ ὑπάρξεως Ἀστυνομίας ἐν τῷ Κράτει.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους, κρίνομεν ἀπαραίτητον ἡ Ἀστυνομία Πόλεων, εἴτε νὰ ἀποφασίσῃ νὰ πράξῃ τὸ καθῆκον της πρὸς τὴν Πατρίδα, συμβάλλουσα πάσῃ θυσίᾳ πρὸς ἐξουδετέρωσιν τοῦ ἐκ τῶν κομμουνιστικῶν ἐνεργειῶν κινδύνου, ὀργανώνουσα εἰς τὰ παραρτήματα Ἀσφαλείας τῶν διαφόρων Ἀστυνομικῶν Τμημάτων ἱκανὰς πρὸς τοῦτο ὁμάδας ἐθνικιστῶν ἀστυνομικῶν καὶ ἐξουδετερώνουσα ἅπαξ διὰ παντὸς τὰ διάφορα κομμουνιστικὰ συμβάντα, ἅτινα, λαμβάνοντα χώραν εἰς τὰς περιφερείας τῶν

διαφόρων Ἀστυνομικῶν Τμημάτων της, μειοῦσι τὴν δυναμικότητα αὐτῆς καὶ παρουσιάζουσι τὸ Σῶμα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων ὡς συνεργαζόμενον μετὰ τῆς ἀναρχικῆς ὀργανώσεως ΕΑΜ, ἢ νὰ δηλώση ἀδυναμίαν δι' οἱονδήποτε λόγον καὶ νὰ παραδώση τὴν θέσιν της εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ἡ ὁποία ὁπωσδήποτε εἶναι ἀποφασισμένη νὰ πράξῃ τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθῆκον της χωρὶς ὑστεροβουλίαν καὶ ὑποκειμενικὴν τινὰ σκέψιν καὶ ἀπόφασιν».

Ὁ Διευθυντὴς
ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΟΥ
Ὑποστράτηγος

«Ἔκθεσις συνεδριάσεως τῶν τομεαρχῶν τοῦ ΕΑΜ λαβούσης χώραν τὴν Κυριακὴν 9 Ἰουλίου 1944 (ἐν συνοικισμῷ Πολυγώνου)

Ἐν ἀρχῇ τῆς συζητήσεως ὁ διευθύνων τὴν συζήτησιν καὶ καλούμενος «ἀρχηγὸς συναγωνιστής», εἶπε τὰ κάτωθι:

Συναγωνισταί, κατὰ τὴν συνάντησιν αὐτὴν θὰ συζητηθῶσι καὶ ληφθῶσι ἀποφάσεις:

1) Ἐπὶ τῆς παρατηρουμένης ἡττοπαθείας κατόπιν τῆς μὴ συμμετοχῆς μας εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Παπανδρέου.

2) Ἐπὶ τῆς κρισίμου καταστάσεως καὶ τῆς βιαίας καταλήψεως τῆς ἀρχῆς.

3) Μέτρα δι' ὧν θὰ ἀντιδράσωμεν κατὰ τῆς πρώτης, καὶ κινδύνους οὓς θὰ ἀντιμετωπίσωμεν κατὰ τὴν δευτέραν.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συζητήσεως σᾶς γνωρίζω ἐπισήμως τὰ κάτωθι: Ὁ δόλιος Παπανδρέου, καίτοι ἔκανε τὰς γνωστὰς δηλώσεις, ἀπέστειλε ἐν τούτοις σκελῶδες καὶ μεγαλοπρεπὲς τηλεγράφημα πρὸς τὴν Μόσχαν, δι' οὗ δηλώνει ὅτι εἶναι γνωστὸς διὰ τὰς ἀριστεράς του ἀντιλήψεις καὶ ἐκφράζει πλήρη ὑποταγήν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς παρατηρουμένης ἡττοπαθείας, συνεζητήθη ἐσχάτως ὑπὸ τῆς Π.Ε.Ε.Α. κατὰ πόσον συμφέρει ἡ συγχώνευσις τοῦ ΕΑΜ εἰς τὸ κόμμα (Κ.Κ.Ε.) καὶ ἡ συνέχισις τοῦ ἀγῶνος ἀνοικτά. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου δὲν ἐλήφθη ἀπόφασις καὶ ζητεῖται ἡ γνώμη μας.

Τὸν λόγον ἔχει ὁ συναγωνιστὴς Μεταξᾶς.

Μεταξᾶς: Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ παρατηρουμένη ἡττοπάθεια εἰς τὸν τομέα εἶναι ἐν πολλοῖς δικαιολογημένη.

Αἱ δηλώσεις τοῦ Παπανδρέου ἐπηρέασαν βαθειὰ τοὺς συναγωνιστάς μας. Ἡ στάσις τοῦ ΕΑΜ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν συζητήσεων τοῦ Λιβάνου καὶ ἐντεῦθεν ἐκρίθη ἀνεπαρκής.

Διὰ τὴν πρότασιν συγχωνεύσεως τοῦ ΕΑΜ εἰς ἓν κόμμα, δηλῶ ὅτι τοῦτο θὰ εἶναι ἀπάτη, τὴν ὁποίαν οἱ συναγωνισταὶ δὲν θὰ μᾶς συγχωρήσουν καὶ δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ συγκρατήσωμεν οὔτε τὸ ἓν τρίτον ἐξ αὐτῶν.

Διὰ τὴν βιαίαν κατάληψιν τῆς ἀρχῆς θὰ ἀντιμετωπίσωμεν κυρίως τὴν Χωροφυλακήν, δευτερευόντως δὲ τὰ Τάγματα. Ἡ Ἀστυνομία Πόλεων δέον νὰ ὑπολογίζεται κατὰ τὸ ἥμισυ ἡμετέρα. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐθνικιστικὰς ὀργανώσεις αὗται εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄοπλοι καὶ ἄνευ ἐπαφῆς μεταξύ των. Ἀσχολοῦνται σήμερον μὲ συνομιλίας καὶ συσκέψεις, πλὴν τῆς «Χ», ἥτις δέον νὰ ὑπολογισθῇ παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας, καὶ τοῦ ΕΔΕΣ τὸ ὁποῖον ἂν κατορθώσῃ νὰ κινητοποιηθῇ καὶ ἐξοπλισθῇ θὰ μᾶς παρέξῃ πολλὰ ἐμπόδια διὰ τοῦ ὄγκου του. Προτείνω τὴν εἴσοδον σώματος χιλίων πεντακοσίων (1500) εἰς τὴν πόλιν διὰ τὴν κατάληψιν τῶν κυριωτέρων τμημάτων, ὡς ἐν τῷ γενικῷ σχεδίῳ. Μόνοι μας, κατόπιν τῶν τελευταίων μεγάλων ἀπωλειῶν, δὲν θὰ ἐπαρκέσωμεν».

7. ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΘΥΣΙΑΙ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΤΕΡΕΑΝ ΕΛΛΑΔΑ

Καὶ ἡ Στερεὰ Ἑλλὰς ἔζησεν ἐν μεγάλῃ ἀναταραχῇ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπομεμονωμένα εἰς μικρὰς πόλεις, ὀρεινὰς πολίχνας καὶ Σταθμοὺς τῆς ὑπαίθρου, συνεθλίβοντο κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀργάνων τῆς κατοχῆς καὶ τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων καὶ τῆς ἀπειλῆς ἐξοντώσεως ἀπὸ τὰς ἐαμοελασιτικὰς συμμορίας.

Εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Χωροφυλακῆς Ἀμφίσσης, οἱ Σταθμοὶ ἐγκατελείφθησαν, εὐθὺς ὡς ἤρχισαν νὰ δροῦν ἐν τῇ περιοχῇ ἐλασιτικὰ σώματα. Οἱ χωροφύλακες καὶ ὀλιγάριθμοι ἦσαν καὶ κακῶς ὡπλισμένοι, διότι οἱ Ἰταλοὶ φοβούμενοι προσχώρησίν των εἰς τότε σχηματιζομένας ἐθνικὰς ὁμάδας ἀντιστάσεως, ἀλλαχοῦ ἀφήρουν τὰ ὅπλα των καὶ ἀλλαχοῦ ἐπέτρεπον νὰ διατηροῦν ἓν παλαιὸν τυφέκιον μὲ ὀλίγα φυσίγγια. Τινὲς ἐξ αὐτῶν, ἀντὶ νὰ συμπτυχθοῦν εἰς τὰς ἕδρας τῶν Ὑποδιοικήσεων, προσεχώρησαν εἰς ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, ἰδίως εἰς τὸ τότε συσταθὲν καὶ δρῶν ἀνὰ τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς σῶμα Ψαρροῦ. Σημειωτέον ὅτι πρὸ τῆς ἐγκληματικῆς δράσεως τοῦ ΕΑΜ - ΕΛΑΣ εἰς βάρος ἐθνικοφρόνων πολιτῶν καὶ ὀργάνων τάξεως, ἡ Χωροφυλακὴ ἐπροστάτευσε πάντας ἐν γένει τοὺς πολίτας ἀπὸ τὰς καταπιέσεις τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν, ἄνευ διακρίσεως φρονημάτων, ὑπερασπίζουσα ἢ ἀποκρύπτουσα καὶ τὴν προγενεστέραν κομμουνιστικὴν δρᾶσιν ἀτόμων. Ἐκ τῶν πρώτων ἀπαιτήσεων τῶν Ἰταλῶν ἦτο νὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς κατάλογος τῶν κομμουνιστῶν τῆς περιοχῆς. Ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἀμφίσσης ἔσπευσε νὰ καταστρέψῃ τούτους καὶ ἀπήντησεν ὅτι κατεστράφησαν τὰ σχετικὰ ἀρχεῖα της κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου.

Εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς τῆς Διοικήσεως Ἀμφίσ-

σης εἶχον καταφύγει πολλοὶ Ἄγγλοι στρατιωτικοί, μὴ προλαβόντες νὰ ἀναχωρήσουν μετὰ τὴν προέλασιν τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ. Οἱ λειτουργοῦντες ἀκόμη, ἀκραίων περιοχῶν, Σταθμοὶ Χωροφυλακῆς τοὺς περιέθαλπον εἰς οἰκίας ἐμπίστων των ἢ ἀκόμη καὶ ἐντὸς τῶν Σταθμῶν. Οἱ κομμουνισταὶ ἀντὶ νὰ βοηθήσουν εἰς τὴν ἀπόκρυψιν τῶν Ἄγγλων, κατήγγελον μυστικῶς εἰς τοὺς Ἰταλοὺς τοὺς ἀποκρύπτοντας αὐτούς. Οὕτω, κατόπιν καταγγελίας κομμουνιστοῦ, συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη ὁ σταθμάρχης Μαυρολιθαρίου ἐνωμοτάρχης Ἀθ. Δρίβας, διότι περιέθαλπε 10 Ἄγγλους. Ὅταν ἤρχισεν ἡ ἐγκατάλειψις τῶν Σταθμῶν, οἱ χωροφύλακες κατηύθυνον τοὺς περιθαλπομένους Ἄγγλους πρὸς τὰς ἐθνικὰς ὁμάδας, ἀλλ' ἀρκετοὶ ἀνηρπάγησαν ὑπὸ ἐλασιτῶν.

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1942 εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Φωκίδος ἤρχισαν τὴν δρᾶσίν των τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ ὑπὸ τὸν Ἄρην Βελουχιώτην, σχεδὸν δὲ συγχρόνως συνεστήθη τὸ 5/42 Σύνταγμα τοῦ συνταγματάρχου Ψαρροῦ. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, ἰδίως τῶν Διοικήσεων Ἀμφίσσης καὶ Εὐρυτανίας, ἐτέλουν ἐν συνεχεῖ ἐπαφῇ μετὰ τοῦ σώματος Ψαρροῦ, ἐπληροφόρουν τοῦτο περὶ τῶν κινήσεων τόσον τῶν Ἰταλῶν ὅσον καὶ τῶν ἐλασιτῶν, ἐπρομήθευον τρόφιμα καὶ κατηύθυνον πρὸς ἔνταξιν πολλοὺς ἐθνικόφρονας πολίτας. Ὑπολογίζονται περὶ τοὺς ἑξήντα οἱ ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες οἱ ἐγκαταλείψαντες, ἰδίως ἐκ τῶν Σταθμῶν ὑπαίθρου, τὰς θέσεις των καὶ προσχωρήσαντες εἰς τὸ Σύνταγμα Ψαρροῦ. Τὸ ἥμισυ περίπου τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ τῶν ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἀπωλέσθησαν, εἴτε φονευθέντες κατὰ τὰς ἐπιθέσεις καὶ τὰς διεξαχθείσας μάχας μετὰ τῶν ἐλασιτῶν εἴτε ἐκτελεσθέντες, ὅταν μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος Ψαρροῦ περιέπεσαν εἰς χεῖράς των. (Εἷς ἀνθυπασπιστὴς καὶ 16 χωροφύλακες ἔχοντες προαχθῆ εἰς ὑπενωμοτάρχας). Ἀρκετοὶ ἐκ τῶν διασωθέντων ἐνετάχθησαν εἰς τήν, ἐκ τοῦ Συντάγματος Ψαρροῦ, συγκροτηθεῖσαν διλοχίαν ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Δεδούσην, εἰς τὴν ὁποίαν προσεχώρησαν καὶ ἄλλοι χωροφύλακες, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐκ τῆς Χωροφυλακῆς δύναμις ταύτης ἔφθασε τοὺς τρεῖς ἐνωμοτάρχας (Χρ. Ρετσινᾶς, Γεώρ. Τσόγκας, καὶ Δημήτριος Πρέντζας), δύο ὑπενωμοτάρχας καὶ εἴκοσι δύο χωροφύλακας. Μετὰ τὴν διάλυσιν καὶ ταύτης, ὑπὸ τῶν ἐλασιτικῶν ταγμάτων, οἱ διασωθέντες χωροφύλακες ἄλλοι περιεπλανῶντο εἰς τὰ ὄρη ἀναζητοῦντες σχηματιζομένας ἐθνικὰς ὁμάδας καὶ ἄλλοι κατῆλθον εἰς τὴν Ἰτέαν καὶ διὰ διαφόρων μέσων ἐστράφησαν πρὸς τὴν Ἤπειρον, διὰ νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ Ζέρβα. Κατὰ τὴν διάλυσιν τῆς διλοχίας Δεδούση ἐφονεύθησαν πέντε χωροφύλακες καὶ συνελήφθησαν δώδεκα, ἐκτελεσθέντες.

Σημειωτέον ὅτι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν διλοχίαν Δεδούση ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὴν ὑπογραφὴν πρωτοκόλλου, σταλέντος εἰς τὴν ἐν Καΐρῳ Κυβέρνησιν τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπεκηρύσσοντο αἱ ὀργανώσεις τοῦ ΕΑΜ καὶ τῆς ΕΚΚΑ ὡς ἀποβλέπουσαι εἰς πολιτικὰς ἐπιδιώξεις καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐθνικῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἐτίθεντο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατηγείου τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Οἱ Ἰταλοὶ ὑποπτευόμενοι ἢ ἀνακαλύπτοντες (κατὰ τὸ πλεῖστον συνεπείᾳ καταδόσεως ὑπὸ κομμουνιστῶν) τὴν ἀπόκρυψιν Ἄγγλων στρατιωτικῶν, ὑπὸ ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ τὴν ὑπ' αὐτῆς ἐνίσχυσιν τῶν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, ἀνεζήτουν πᾶσαν εὐκαιρίαν διὰ νὰ καταφέρουν πλήγματα πρὸς ἐκδίκησιν καὶ παραδειγματισμόν. Ὁ ἐνωμοτάρχης τῆς Διοικήσεως Εὐρυτανίας Χαρ. Κατσίμπας, ἀφ' οὗ ὑπεβλήθη εἰς βασανιστήρια πρὸς κατάδοσιν συνενόχων, ἐκλείσθη μετ' ἐθνικοφρόνων πολιτῶν εἰς οἰκίαν ἡ ὁποία ἐπυρπολήθη. Ἐξετελέσθησαν, ἐπίσης, μὲ τὴν κατηγορίαν τῆς κατασκοπείας καὶ συμμετοχῆς εἰς συνεννοήσεις μετ' ἀνταρτικῶν ὁμάδων τέσσαρες χωροφύλακες.

Ἀλλὰ πραγματικὸς ἀπηνὴς πόλεμος εἶχε κηρυχθῆ κατὰ τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς ὑπὸ τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, αἱ ὁποῖαι εἶχον καταστῆ μανιώδεις διὰ τὴν ὑπὸ ταύτης ἐνίσχυσιν τοῦ σώματος Ψαρροῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐθνικῶν ὁμάδων τῆς περιοχῆς. Εἰς τὰς καταλαμβανομένας περιοχάς, ὅσοι ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς δὲν ἐπρολάμβανον νὰ καταφύγουν εἰς τὰς πόλεις, ἢ ἐξετελοῦντο ἢ ἐσύροντο εἰς τὰ ὄρη, ὅπου ὑπεβάλλοντο εἰς καταναγκαστικὰς ἐργασίας καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπέθνησκον ἐκ τῶν ταλαιπωριῶν. Εἰς τὸ Καρπενήσιον ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ἠλ. Παλιούρας ἐξετελέσθη δημοσίᾳ πρὸς παραδειγματισμόν, διότι εἶχεν ἐνισχύσει ἐθνικὰς ὁμάδας.

Εἰς τὰς πόλεις, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐπετίθεντο οἱ ἐλασῖται πρὸς κατάληψίν των, τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ἠμύνοντο σθεναρῶς, γνωρίζοντα ἄλλως τε ἐκ τῶν προτέρων ποία θὰ ἦτο ἡ τύχη των, ἐὰν περιέπιπτον εἰς χεῖρας τῶν ἐλασιτῶν. Τρεῖς ἐπιθέσεις ἐναντίον τῆς Ἰτέας ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς. Τὴν 1ην Ἰουλίου 1944, χίλιοι ἐλασῖται, ὑπὸ τοὺς πλέον αἱμοχαρεῖς ἀρχηγούς, Μπελῆν, Δημητρίου καὶ Διαμαντῆν, ἐπετέθησαν κατὰ τῆς φρουρᾶς Ἀμφίσσης. Ἡ μικρὰ δύναμις Χωροφυλακῆς ἀντεστάθη θαρραλέως, διεσώθη δὲ διότι ἔσπευσε πρὸς ἐνίσχυσίν της γερμανικὴ δύναμις μετὰ πυροβολικοῦ. Ἐκ τῆς διεξαχθείσης, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς μάχης, ἐφονεύθησαν τέσσαρες χωροφύλακες, συνελήφθησαν δὲ ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν αἰχμάλωτοι ὁ ἐνωμοτάρχης Ἀλεβιζάκης, ὁ ὑπενωμοτάρχης Παπανακλῆς καὶ ἑπτὰ ἄλλοι ὁπλῖται, οἵτινες καὶ ἐξετελέσθησαν. Οἱ ἐλασῖται ἐλυμαίνοντο τὴν περιοχὴν ληστεύοντες τοὺς κατοίκους καὶ διαρπάζοντες τὰ ὑπάρχοντά των, μεταβληθέντες εἰς πραγματικὰς ληστρικὰς συμμορίας. Ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἀμφίσσης συνεκρότησε δύο ἀποσπάσματα ὑπὸ τοὺς ἐνωμοτάρχας Καφασίμον καὶ Τάσσον, τὰ ὁποῖα, κατόπιν ἀπηνοῦς καταδιώ-

ξεως, ἀπεμάκρυναν ἢ ἐξώντωσαν τοὺς πλέον ἐπικινδύνους κακοποιούς, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τὸν ἀρχισυμμορίτην Διαμαντῆν.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Διοικήσεως Λαμίας ἡ Χωροφυλακὴ ἐξετέλεσε τὰ αὐτὰ καθήκοντα, ἅτινα ἐπεβάλλοντο μετὰ τὴν κατοχήν, ὡς ὁ ἐπισιτισμός, ἡ προστασία τῶν πολιτῶν καί, κατὰ τὰς περιστάσεις, αἱ συνεννοήσεις μετὰ πρακτόρων τῶν συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἀρχὰς τοῦ 1942 συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν καὶ ἐστάλη ὡς ὅμηρος εἰς Ἰταλίαν ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Λαμίας ταγματάρχης Βρετέας. Συνελήφθησαν, ἐπίσης, ὑπὸ τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν οἱ ἀνθυπασπισταὶ Στρογγυλάκος καὶ Οἰκονομόπουλος καὶ ὁ ὑπενωμοτάρχης Κοτσίδης, διότι ἠρνήθησαν νὰ ὑπογράψουν δήλωσιν συνεργασίας μετὰ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς. Βραδύτερον ἀπεφυλακίσθησαν, ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν ἐκ τοῦ Σώματος. Καὶ ἄλλοι συλληφθέντες ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες ἀφέθησαν βραδύτερον ἐλεύθεροι.

Καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτήν, αἱ πρῶται συσταθεῖσαι ὁμάδες τοῦ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς ἀπὸ τοὺς καταλαμβανομένους ἐκ τῶν ὁποίων ἀφήρουν τὸν ὁπλισμὸν καὶ τὰ εἴδη στεγάσεως καὶ ἐπισιτισμοῦ, τοὺς δὲ χωροφύλακας εἰς τὴν ἀρχὴν ἄφηνον ἐλευθέρους, ἀλλ' ἐν συνεχείᾳ ἐξετέλουν ἢ ἀπήγαγον ὡς αἰχμαλώτους. Οὕτως, ἀρχὰς τοῦ 1943, πάντες οἱ ὁπλῖται Σταθμῶν Χωροφυλακῆς συνεπτύχθησαν εἰς τὴν Λαμίαν. Ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς Στυλίδος, ἀντὶ νὰ συμπτυχθῇ ἐνετάχθη εἰς τὴν μόνην, εἰς τὴν περιοχὴν αὐτήν, δρῶσαν ἐθνικὴν ὁμάδα Μπαλωμένου, ἡ ὁποία ἐνισχύετο κρυφίως ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τρόφιμα καὶ πληροφορίας. Ἡ ὁμὰς αὐτὴ ἔδρα μὲ γενναιότητα καὶ πολλὰς ἐπιτυχίας, εἶχε δὲ καὶ φονεύσει πολλοὺς Ἰταλοὺς δι' ἐνέδρας παρὰ τὴν γέφυραν τῆς Στυλίδος. Ἀλλὰ κατὰ Μάρτιον 1943, ἰσχυραὶ δυνάμεις ἐλασιτῶν περιέπλεξαν αὐτὴν παρὰ τὴν Παλαιοκερασιὰν Στυλίδος καὶ τὴν διέλυσαν. Σχεδὸν πάντες, ὅσοι δὲν ἐφονεύθησαν κατὰ τὴν μάχην, συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Μπαλωμένος καὶ ἐξετελέσθησαν. Μὴ ὑπαρχούσης ἑτέρας ἐθνικῆς ὁμάδος ἐν δράσει, εἰς τὴν περιοχὴν αὐτήν, ἡ περιορισθεῖσα εἰς τὰς πόλεις Λαμίας, Ὑπάτης, Μύλων, Ἀμφικλείας, Δομοκοῦ καὶ Ἀταλάντης Χωροφυλακὴ περιωρίσθη κατὰ τὸ μετέπειτα διάστημα τῆς κατοχῆς εἰς ἀστυνομικὰ καθήκοντα καὶ εἰς ἄμυναν ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν. Οἱ κομμουνισταὶ ἐφόνευον τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, εἴτε δι' ἐνέδρας ἐντὸς τῶν πόλεων εἴτε παραμονεύοντες κατὰ τὴν ἔξοδόν των ἐκ τούτων πρὸς ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας. Οὕτως ἐφονεύθησαν ὁ ἀνθυπασπιστὴς Παρασκευάκης, οἱ ἐνωμοτάρχαι Κακαβᾶς, Πιτσίκας καὶ Ἀργύρης, ὁ ὑπενωμοτάρχης Καρελᾶς καὶ πέντε χωροφύλακες.

Ὅταν οἱ Γερμανοὶ παρεσκευάζοντο πρὸς ἀναχώρησιν, οἱ ἐλασῖται παρεμόνευον εἰς τὰς παρυφὰς τῶν πόλεων διὰ νὰ εἰσέλθουν ἐντὸς τούτων. Αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς, ὀλιγάριθμοι καὶ ἀνίσχυροι νὰ διατηρήσουν ἔννομον τάξιν, ἀπεχώρησαν ἐγκαίρως κατὰ τὸ πλεῖστον κατευθυνθεῖσαι εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου μετέσχον εἰς τὴν ἄμυναν κατὰ τῶν ἐλασιτῶν. Ὅσοι δὲν προέλαβον νὰ διαφύγουν ἀφωπλίσθησαν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἐσύρθησαν αἰχμάλωτοι, ἀπελευθερωθέντες μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Διοικήσεως Βοιωτίας αἱ ἀρχαὶ Χωροφυλακῆς ἀφωπλίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, καταστᾶσαι οὕτως ἀνίκανοι πρὸς ἐκτέλεσιν καθηκόντων τηρήσεως τῆς τάξεως καὶ μάλιστα εἰς ὀρεινὰς περιοχάς, τὰς ὁποίας ἐλυμαίνοντο ληστρικὰ στοιχεῖα ἐν συνεχείᾳ ἐνσωματωθέντα εἰς ἐλασιτικὰς ὁμάδας. Ἀρχὰς Μαρτίου 1943, τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ εἰσέβαλον εἰς Λεβάδειαν καὶ ἀπηλευθέρωσαν 200 κομμουνιστὰς κρατουμένους εἰς τὰς φυλακάς. Παραδόξως οἱ Ἰταλοὶ ἐθεώρησαν ὑπεύθυνον τὴν Χωροφυλακήν, τὴν ὁποίαν, ἐν τούτοις, διὰ τῆς στερήσεως τῶν ὅπλων εἶχον καταστήσει ἀνίκανον πρὸς ἄμυναν. Οὕτως, ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς Λεβαδείας ἐφυλακίσθη καὶ κατόπιν μετεφέρθη εἰς Ἀθήνας. Ἀνασυσταθεῖσα ἐπ' ὀλίγον βραδύτερον μετεφέρθη καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν ἐγκαθιδρυθέντων Γερμανῶν εἰς Ἀθήνας καὶ ἔκτοτε, μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως, ἡ περιοχὴ Λεβαδείας ἐστερεῖτο Χωροφυλακῆς.

Ὅταν αἱ ληστοσυμμορίαι ἄνευ ἀντιστάσεως ἐπεκράτησαν εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχάς, αἱ ὁποῖαι εἶχον περιέλθει εἰς πλήρη ἀναρχίαν, ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Βοιωτίας ταγματάρχης Δημ. Ρόζος ἐπέτυχεν ἀπὸ τὰς ἰταλικὰς ἀρχὰς τὴν ἄδειαν ὅπως καταργηθοῦν οἱ Σταθμοὶ ὑπαίθρου καί, ἀντὶ τούτων, συσταθοῦν ἀποσπάσματα Χωροφυλακῆς ὡπλισμένα, πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας. Οὕτως, ἐξωντώθησαν ληστρικαὶ συμμορίαι καὶ ἀποκατεστάθη κάποια σχετικὴ τάξις. Ἀποσπάσασα οὕτω κάποιαν ἐμπιστοσύνην ἐκ μέρους τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν ἡ Χωροφυλακὴ ἐπωφελήθη ταύτης, ἄλλοτε πρὸς περίθαλψιν καὶ φυγάδευσιν περιπλανωμένων Ἄγγλων στρατιωτικῶν καὶ ἄλλοτε πρὸς προστασίαν τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ καταπιέσεις τῶν ἀρχῶν κατοχῆς.

Πληροφορουμένη ἐπιτηδείως ὅτι αἱ στρατιωτικαὶ ἰταλικαὶ ἀρχαὶ ἐπρόκειτο νὰ ἐπιδράμουν εἰς ὡρισμένας περιοχάς, πρὸς κατάσχεσιν τῆς παραγωγῆς τοῦ βάμβακος ἢ ἐπίταξιν κτηνῶν, εἰδοποίει ἐγκαίρως τοὺς κατοίκους πρὸς ἀπόκρυψίν των.

Ἡ κατάστασις ἐχειροτέρευσεν ἀφ' ὅτου συνεστήθη τὸ ΕΑΜ, τὸ ὁποῖον, ὡς πανταχοῦ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, ἐστράφη κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, τὴν ὁποίαν ἐθεώρει ἐμπόδιον ἐπικρατήσεώς του. Εἰς τὴν ἀρχὴν περιωρίζετο νὰ διαβάλῃ τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰς ἰταλικὰς ἀρχὰς καὶ νὰ καταδίδῃ πατριωτικὰς πράξεις των, τὰς ὁποίας ἐπληροφορεῖτο διὰ πρακτόρων, οὕτως ὥστε νὰ προκαλῇ συλλήψεις ἢ νὰ ἀχρηστεύῃ δι' ἀφοπλισμοῦ ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας της. Ὅταν ὅμως ἐσχημάτισε διὰ τῆς συγκεντρώσεως κομμουνιστικῶν καὶ ληστρικῶν στοιχείων

Ὑπομοίραρχος Δημήτριος Ζουμᾶς τοῦ Ἰωάννου. Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1901 εἰς Ἄμφισσαν. Τὴν 14-4-1943 ὑπηρετῶν ὡς διοικητὴς τῆς τότε Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Χλεμποτσαρίου - Βοιωτίας ἀπήχθη ὑπὸ ὁμάδος ἐνόπλων κομμουνιστῶν καὶ μετεφέρθη εἰς Μαζαρέϊκα - Τανάγρας ἔνθα ἐξετελέσθη διὰ πελέκεως καὶ μαχαιρῶν, μὲ τὸ αἰτιολογικὸν ὅτι ἐτύγχανεν ὄργανον τάξεως.

Μοίραρχος Χαρίλαος Πανταζῆς τοῦ Σταματίου. Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1899 εἰς Χαλκίδα. Τὴν 18-2-1944 ὑπηρετῶν εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Εὐβοίας ἦτο ἐπικεφαλῆς συνοδείας μεταγωγῆς κομμουνιστῶν εἰς Ἀθήνας. Παρὰ τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν Βαθέος - Βοιωτίας, ἐλασῖται ἐπετέθησαν ἐναντίον τῆς ἁμαξοστοιχίας καὶ ἀφοῦ ᾐχμαλώτισαν τὴν δύναμιν τῆς Χωροφυλακῆς ἀπηλευθέρωσαν τοὺς μεταγομένους κομμουνιστὰς τὸν δὲ μοίραρχον ὡδήγησαν παρὰ τὸ νεκροταφεῖον τοῦ χωρίου Σκούρτα, ἔνθα καὶ τὸν ἐξετέλεσαν.

τὰς ἐλασιτικὰς ὁμάδας, ἐρρίφθη εἰς ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς Χωροφυλακῆς. Τὸ μῖσος τῶν ἐλασιτῶν, κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, κατέστη σφοδρότερον ἀφ' ὅτου ἤρχισαν νὰ δροῦν εἰς περιοχὰς τῆς Βοιωτίας ἐθνικαὶ ὁμάδες τοῦ ΕΔΕΣ, τὰς ὁποίας ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ἐτροφοδότουν καὶ ἐνίσχυον διὰ μεταδόσεως πληροφοριῶν καὶ ἀποστολῆς μαχητῶν. Τὸν Σεπτέμβριον 1942, συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν 20 κάτοικοι τοῦ Ὀρχομενοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν εἰς ἀντίποινα. Ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς ἀπειλήσας ἀποχώρησιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἐπέτυχε τὴν ἀπόλυσίν των.

Κατὰ τὰς ἐπιθέσεις ἐλασιτικῶν ὁμάδων ἐναντίον δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τὰς διεξαχθείσας συμπλοκάς, ἐφονεύθησαν ἢ συλληφθέντες ἐξετελέσθησαν ὁ ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Πετράκης, ὁ ὑπομοίραρχος Δημ. Ζουμᾶς, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Παν. Στράτος καὶ περὶ τοὺς ἑπτὰ ὁπλῖται. Εἰς τὴν Αὐλίδα συνελήφθησαν, ὑπὸ ἐλασιτικῶν ὁμάδων ἐντὸς ἁμαξοστοιχίας, μεταφερούσης ἐκ Χαλκίδος εἰς Ἀθήνας 100 κομμουνιστάς, ὁ μοίραρχος Χαρ. Πανταζῆς καὶ δέκα χωροφύλακες. Οἱ κομμουνισταὶ ἀπηλευθερώθησαν καὶ οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐξετελέσθησαν. Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1944, ἅπασα ἡ δύναμις τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς ἀπήχθη ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν εἰς τὰ βουνὰ καὶ ἀρκετοὶ ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπέστρεψαν. Πρὸ τοῦ κινδύνου νὰ ὑποστοῦν τὴν ἰδίαν τύχην αἱ ἀνεπαρκέσταται πρὸς ἄμυναν δυνάμεις τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Βοιωτίας συνεπτύχθησαν εἰς Ἀθήνας.

Εἰς τὰς Διοικήσεις Χωροφυλακῆς Εὐρυτανίας καὶ Ἀκαρνανίας ἡ δρᾶσις τῆς Χωροφυλακῆς ὑπῆρξε περισσότερον ἔντονος, ἰδίως διότι εἰς τὰς ὀρεινὰς αὐτὰς περιοχὰς ἔδρων πολλαὶ ἐθνικαὶ ἀνταρτικαὶ ὁμάδες, ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς. Ἐσχηματίσθησαν μάλιστα καὶ ὁμάδες ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Ἤδη, ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1942, ὁ ἀνθυπομοίραρχος Βασιλόπουλος ἐξῆλθεν εἰς τὰ βουνὰ τῆς Εὐρυτανίας ἀνακοπείσης τῆς δράσεώς του ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη. Εἰς τὴν περιοχὴν Ἀκαρνανίας ἔδρων δύο συγκροτήματα ὁμάδων ἐθνικῆς ἀντιστάσεως, μία ὑπὸ τὸν ἰατρὸν Στ. Χούταν (Βάλτος) καὶ ἑτέρα ὑπὸ τὸν ἰατρὸν Γ. Παπαϊωάννου (Τριχωνίς). Εἰς τὴν πρώτην ἐνετάχθησαν ὁ ἐνωμοτάρχης Θ. Κωλέττης καὶ περὶ τοὺς δέκα χωροφύλα-

κες. Τῆς δευτέρας ὁμάδος ὁ πρῶτος πυρὴν ἀπετελέσθη ἐξ 25 χωροφυλάκων, βαθμηδὸν δέ, διὰ νέων προσχωρήσεων, ἰδίως ἐκ τῶν Σταθμῶν ὑπαίθρου, ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἐτριπλασιάσθη.

Τὸν Μάρτιον 1943, λόγῳ ἐξαπλώσεως τῶν ἐλασιτικῶν ὁμάδων, αἱ δυνάμεις τῶν Ὑποδιοικήσεων Θέρμης καὶ Κατούνης συνεπτύχθησαν εἰς Ἀγρίνιον. Ἐκεῖναι τῆς Ὑποδιοικήσεως Βάλτου διετάχθησαν νὰ συμπτυχθοῦν πρὸς Ἄρταν καὶ Πρέβεζαν, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐνετάχθησαν εἰς τὰς ἐθνικὰς ὁμάδας τοῦ ΕΔΕΣ.

Τὸν Φεβρουάριον 1943, ὅτε ἤρχισε νὰ δρᾷ εἰς Ἀκαρνανίαν ὁ ΕΔΕΣ, 25 ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Διοικήσεως ἐνετάχθησαν εἰς τὸν ΕΔΕΣ, πέντε δὲ ἐκ τούτων ἐφονεύθησαν εἰς συμπλοκὰς μὲ ἐλασίτας. Ὅταν οἱ Ἰταλοὶ ἐγκατέλειψαν τὸ Ἀγρίνιον, ἡ Χωροφυλακὴ συνεκέντρωσε 2.000 ὅπλα καὶ φαρμακευτικὸν ὑλικὸν καὶ τὰ παρέδωσεν εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον τοῦ ΕΔΕΣ. Ἡ Χωροφυλακὴ Ἀγρινίου, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἀνέλαβε νὰ ἐφοδιάζῃ διὰ πλαστῶν ταυτοτήτων τοὺς διερχομένους ἐκεῖθεν καὶ κατευθυνομένους πρὸς Ἀθήνας ἢ Ἤπειρον ἀξιωματικοὺς καὶ στελέχη τοῦ ΕΔΕΣ, ὡς καὶ συμμάχους ἀξιωματικούς. Τοὺς μεταβαίνοντας νὰ καταταχθοῦν εἰς τὰς ὁμάδας τοῦ ΕΔΕΣ κατετόπιζεν ἐπὶ τοῦ ἀκολουθητέου δρομολογίου διὰ νὰ μὴ ἐμπέσουν εἰς ἐνέδραν ἐλασιτῶν. Τὸν Σεπτέμβριον 1943, ἐπέτυχε νὰ φυγαδεύσῃ, διὰ πλαστῆς ταυτότητος, δρῶντα εἰς τὴν περιοχὴν Ἀκαρνανίας Ἄγγλον ταγματάρχην ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Κίτσος». Τὸν Αὔγουστον 1944, ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀκαρνανίας ταγματάρχης Γ. Τζωρτζάκης, ὁ ὁποῖος εὑρίσκετο ἐν συνεχῇ ἐπαφῇ μετὰ τῶν ὁμάδων τοῦ ΕΔΕΣ, ἀνέλαβε κατ' ἐντολὴν τοῦ Ζέρβα τὴν διοίκησιν τοῦ ΕΔΕΣ Ἀκαρνανίας.

Τὸν Ἀπρίλιον 1944, συνελήφθη μεταβαίνων εἰς Ἀγρίνιον, ὑπὸ ἐλασιτῶν ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ν. Κωνσταντίνου καὶ ἐξετελέσθη.

Τὴν νύκτα τῆς 12/13 Ἰουλίου 1944, περὶ τοὺς 600 ἐλασῖται, ὑπὸ τοὺς καπεταναίους Ζαχαρίαν καὶ Ἀρέθαν, ἐπετέθησαν μὲ ὅλμους κατὰ τῆς Ἀμφιλοχίας. Οἱ ἐθνικισταὶ πολῖται τῆς πόλεως λαβόντες τὰ ὅπλα ἔσπευσαν παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐνισχυθείσης καὶ διὰ μιᾶς μικρᾶς γερμανικῆς δυνάμεως εὑρεθείσης εἰς τὴν κωμόπολιν. Οἱ ἀντάρται, χρησιμοποιοῦντες ὅλμους, βαρέα καὶ ἐλαφρὰ πολυβόλα, αὐτόματα ὅπλα καὶ χειροβομβίδας, εἰσώρμησαν εἰς τὴν πόλιν. Ἐπὶ ὀκτάωρον διεξήχθη λυσσώδης ἀγὼν ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Οἱ κομμουνισταὶ προήλαυνον βαθμηδόν, φονεύοντες ἀδιακρίτως φύλου καὶ ἡλικίας ὅσους ἀνεύρισκον εἰς οἰκίας ἐθνικιστῶν, τὰς ὁποίας ἐπυρπόλουν.

Περὶ τὴν ἐνάτην πρωινήν, οἱ Γερμανοὶ εἶχον περιορισθῇ εἰς τὸ Φρουραρχεῖον ἀμυνόμενοι κρατερῶς. Ἡ ἀπομένουσα μικρὰ δύναμις Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Δημ. Γκότσην καὶ τοὺς χωροφύλακας Φ. Βαζούραν, Ἀθ. Βαζούραν, Νικ. Τριανταφυλλάκην, Εὐτ. Μακρυμανωλάκην, Γεώργ. Ἀντωνόπουλον καὶ Ἰω. Μερισιώτην, ὀχυρωθεῖσα ἐντὸς τοῦ ἀστυνομικοῦ κτιρίου ἀπέκρουε γενναίως τὰς λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν. Παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ συζύγου της χωροφύλακος ἵστατο πλησίον του, μαχομένη γενναίως, ἡ Μαρία Μακρυμανωλάκη, ἐξακοντίζουσα χειροβομβίδας. Ὁ ἀγὼν συνεχίσθη μέχρι τῆς τρίτης ἀπογευματινῆς καὶ οἱ ὀλίγοι χωροφύλακες ἀντεῖχον εἰς τὰς λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι, τελικῶς, ἕρποντες ἠδυνήθησαν νὰ προσεγγίσουν καὶ νὰ πυρπολήσουν τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα. Τότε, οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐξορμήσαντες κατέλαβον νέας θέσεις εἰς πέριξ μανδροτοίχους, ὁπόθεν συνέχισαν ἀπεγνωσμένως νὰ μάχωνται, ἀρνούμενοι νὰ παραδοθοῦν.

Ὁ ἀγὼν συνεχίσθη μέχρι τῆς 6ης ἀπογευματινῆς ὥρας, ὁπότε οἱ ἀγωνισταί, ἐξαντλήσαντες τὰ πυρομαχικά των, ἔπιπτον ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ὑπὸ βροχὴν χειροβομβίδων καὶ πολυβόλων, χωρὶς οὔτε τὴν τελευταίαν στιγμὴν νὰ δεχθοῦν παράδοσιν. Ἡ Μαρία Μακρυμανωλάκη, λαβοῦσα τὸ ὅπλον τοῦ φονευθέντος συζύγου της ἐξηκολούθησε τὸν ἀγῶνα, ὅταν δὲ ἐξήντλησε τὰ φυσίγγιά της ἦτο διάτρητος σφαιρῶν. Συλληφθεῖσα εἰς ἐπιθανάτιον κατάστασιν ἀπεγυμνώθη αἰσχρῶς ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι προσδέσαντες τὴν ἡρωΐδα ἐπὶ δένδρου ἀφήρεσαν διὰ τομῆς τῆς κοιλίας της τὸ κυοφορούμενον ἔμβρυον καί, κατόπιν, ἀπεκόπησαν ἡ γλῶσσα καὶ αἱ χεῖρές της, ὡς καὶ τῶν φονευθέντων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Τὸ πρωτοφανοῦς θηριωδίας ἀνοσιούργημα αὐτὸ ἐνθυμοῦνται μετὰ βδελυγμίας οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμφιλοχίας.

Ἡ ἡρωικὴ αὐτὴ ἀντίστασις, τῶν ὀλίγων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἔσωσε τὸν πληθυσμὸν ἀπὸ γενικὴν σφαγήν. Διότι ἡμίσειαν μόλις ὥραν, μετὰ τὴν κατάπνιξιν τῆς ἀντιστάσεως καὶ τοῦ φόνου τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ καὶ τῶν χωροφυλάκων, κατέφθασε γερμανικὴ δύναμις. Οἱ ἐλασῖται ἀπεσύρθησαν ἀπάγοντες πρὸς τὰ ὄρη δεκάδας ἐθνικιστῶν πολιτῶν, συζύγους καὶ τέκνα των ποὺ ἔπεσαν εἰς χεῖράς των. Οἱ κομμουνισταὶ ὑπέστησαν σοβαρὰς ἀπωλείας, ἀλλ' ἀκόμη σοβαρωτέρας ὑπέστησαν ὅταν ἡ δύναμις τοῦ μοιράρχου διοικητοῦ τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Γ. Τζωρτζάκη κατέφθασε καὶ ὑπὸ τὰς τρομερὰς ἐντυπώσεις τῶν διαπραχθεισῶν θηριωδιῶν ἐξεκαθάρισε τὴν περιοχὴν ἀπὸ τὰ κομμουνιστικὰ στοιχεῖα μετ' ἀνηλεοῦς σκληρότητος.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1943 εἶχεν ἀρχίσει νὰ δρᾷ εἰς τὴν περιοχὴν τὸ 5/42 Σύνταγμα Εὐζώνων τοῦ συνταγματάρχου Δημ. Ψαρροῦ. Ὡς ἐγράφη ἤδη πολλοὶ χωροφύλακες, ἰδίως τῆς Διοικήσεως Ἀμφίσσης, κατετάχθησαν εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦτο καὶ ἔλαβον μέρος εἰς τὰς διεξαχθείσας ὑπὸ τούτου μάχας τόσον κατὰ τῶν Γερμανῶν καὶ Ἰταλῶν ὅσον καὶ κατὰ τῶν ἐλασιτῶν. Τὸν Ἀπρίλιον 1944, τὸ Σύνταγμα Ψαρροῦ, ὑποστὰν διὰ δόλου ἐπίθεσιν ἐλασιτικῶν δυνάμεων διελύθη, συλληφθέντος καὶ κατακρεουργηθέν-

τος καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ του. Ἀρκετοὶ χωροφύλακες ἐφονεύθησαν, οἱ δὲ διασωθέντες δύο ἐνωμοτάρχαι, τρεῖς ὑπενωμοτάρχαι καὶ τέσσαρες χωροφύλακες, μὴ δυνηθέντες νὰ διέλθουν πρὸς τὰς ὁμάδας Ζέρβα, ἀφοῦ περιεπλανήθησαν ἀνὰ τὰ ὄρη ἐπὶ ἕνα μῆνα, κατέφυγον εἰς Ἀθήνας. Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον ἐπιτηδείως ἀπέκρυπτε τοὺς ἐκ διαλυομένων ἀνταρτικῶν ὁμάδων προσφεύγοντας εἰς Ἀθήνας, διότι αἱ γερμανικαὶ ἀρχαὶ κατοχῆς τοὺς ἐφυλάκιζον, ἐνέταξε καὶ τούτους εἰς τὴν δύναμιν Ἀσφαλείας, ὅπου ἐνετάσσοντο καὶ οἱ ἄνδρες τῶν διαλυομένων Διοικήσεων καὶ Σταθμῶν Χωροφυλακῆς Ἀττικοβοιωτίας.

Τὸν Ὀκτώβριον 1942, οἱ Σταθμοὶ Χωροφυλακῆς τῆς ἐπαρχίας Ναυπακτίας συνεπτύχθησαν εἰς τὰς ἕδρας τῶν Ὑποδιοικήσεων Ναυπάκτου καὶ Πλατάνου ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν συγκροτηθέντων τμημάτων ΕΛΑΣ. Τὴν 7ην Φεβρουαρίου 1943, ὁμὰς ἐλασιτῶν ἐπέδραμε κατὰ τῆς κωμοπόλεως Πλατάνου, ἔκαυσε τὰ ἀρχεῖα τῶν Ἀρχῶν αὐτῆς καὶ παρέλαβε τὸ ὑλικὸν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς. Διαλυθείσης οὕτω τῆς Ὑποδιοικήσεως Πλατάνου, δέκα ἄνδρες της, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Γ. Καλιακμάκην, κατέφυγον εἰς τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας Ζέρβα. Οἱ ὑπόλοιποι 17 προσῆλθον εἰς τὰς Ἀρχὰς Χωροφυλακῆς Μεσολογγίου ἢ ἐλιποτάκτησαν.

Τὸν Ἀπρίλιον 1943, συνεπτύχθησαν οἱ Σταθμοὶ Χωροφυλακῆς ἐπαρχιῶν Μεσολογγίου καὶ Ξηρομέρου εἰς Μεσολόγγιον καὶ Αἰτωλικὸν ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ ΕΛΑΣ. Μετ᾽ ὀλίγους μῆνας καὶ ἡ δύναμις Αἰτωλικοῦ συνεπτύχθη εἰς Μεσολόγγι καί, συνεπῶς, ἐξαιρέσει τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Ναυπάκτου, οὐδεμία ἄλλη εἰς Αἰτωλίαν ὑπηρεσία Χωροφυλακῆς ἀπέμεινε. Τὴν 11ην Σεπτεμβρίου 1944, στρατεύματα τοῦ ΕΛΑΣ εἰσῆλθον εἰς Μεσολόγγιον διαλύσαντα τὰς ἐκεῖ ὑπηρεσίας, ἐν συνεχείᾳ δὲ καὶ ἐκείνας τῆς Ναυπάκτου.

Τὴν 9ην Ἀπριλίου 1944, συνελήφθη καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ ἐλασιτῶν εἰς Ἀγγελόκαστρον ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ν. Κωνσταντίνου, εἰς δὲ τὸ Μεσολόγγιον ἐδολοφονήθη ὁ ἀνθυπασπιστὴς Χωροφυλακῆς Ἀθ. Τσολακίδης. Ὁ ὑπενωμοτάρχης Β. Ἀποστολόπουλος καὶ ὁ χωροφύλαξ Λ. Ρουβᾶς ἐφονεύθησαν εἰς Αἰτωλικόν.

Συνελήφθη καὶ ἀπεστάλη εἰς Ἰταλίαν, ὡς ὅμηρος, ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Μεσολογγίου μοίραρχος Γ. Ἀλεξανδρῆς. Ἐπίσης, συνελήφθησαν ἐν Μεσολογγίῳ ὁ ὑπομοίραρχος Γ. Νικολόπουλος, ὁ ὑπενωμοτάρχης Σπ. Μέγας καὶ οἱ χωροφύλακες Ἀν. Νικολακόπουλος καὶ Σπ. Λαμπρόπουλος καταδικασθέντες εἰς θάνατον ὑπὸ ἰταλικοῦ στρατοδικείου, διότι εὑρέθησαν ὅπλα κεκρυμμένα εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Κατάστημα. Ἀλλ᾽ ἐπῆλθεν ἡ συνθηκολόγησις τῶν Ἰταλῶν, οἱ δὲ Γερμανοὶ δὲν ἐξετέλεσαν τὴν ἀπόφασιν.

8. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ

Α΄. ΑΡΓΟΛΙΔΟΚΟΡΙΝΘΙΑ

Ἡ Πελοπόννησος ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς πλέον τεταραγμένας περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς, ἴσως δὲ περισσότερον πάσης ἄλλης περιοχῆς ἐδεινοπάθησεν ἐκεῖ ἡ Χωροφυλακή, κυρίως κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐαμοκρατίας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐλασιτικῶν ὁμάδων. Περιοριζόμεθα, βεβαίως, εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν Χωροφυλακὴν καὶ θὰ ἐξετάσωμεν ταῦτα κατὰ περιφερείας Διοικήσεων τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Πελοποννήσου.

Μετὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ Κράτους, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Διοικήσεως Κορινθίας ἡ Χωροφυλακὴ παρέμεινεν εἰς τὰς θέσεις της, ὡς ἄλλως τε καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τῆς Πελοποννήσου. Ἐν ἀρχῇ παρέσχε πᾶσαν δυνατὴν διευκόλυνσιν εἰς τοὺς διαφεύγοντας πρὸς Πελοπόννησον Ἄγγλους καὶ ἄλλους συμμάχους στρατιωτικούς, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὺς τραυματίας ἐνοσήλευσεν εἰς νοσοκομεῖον Λουτρακίου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπεμάκρυνε πρὸς κέντρα φυγαδεύσεως ὡς δῆθεν Ἕλληνας τραυματίας. Ἀρκετοὶ στρατιῶται Βρεττανοὶ παρέμειναν εἰς Κορινθίαν, ἐφοδιασθέντες ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς μὲ ἑλληνικὰς ταυτότητας, βαδύτερον δὲ προωθήθησαν πρὸς ὁμάδας ἀντιστάσεως.

Ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς συνελήφθη ὁ ἀστυνομικὸς σταθμάρχης Περαχώρας ἐνωμοτάρχης Ἰω. Βίνιος καὶ ἐκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς Τριπόλεως μὲ τὴν κατηγορίαν φυγαδεύσεως Ἄγγλων. Ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς συνελήφθησαν, κατὰ διαστήματα καὶ ὑπὸ διαφόρους κατηγορίας κατασκοπείας ἢ συμμετοχῆς εἰς ὀργανώσεις ἀντιστάσεως καὶ ἐξετελέσθησαν ἐκ τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς Κορινθίας ὁ ἀνθυπασπιστὴς Μιχ. Γαντές, οἱ ὑπενωμοτάρχαι Δ. Πετρόπουλος καὶ Κ. Λαμπρόπουλος καὶ δύο χωροφύλακες. Ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς Κορινθίας μετεῖχε τῆς μυστικῆς ὀργανώσεως «Ἑρμῆς». Ὁ τότε ἐνωμοτάρχης Χρῖστος Καραβίτης, ὑπηρετῶν εἰς τὴν Κόρινθον κατὰ τὰ ἔτη 1942 - 1943, μέλος τῆς Ὀργανώσεως «Μήδας» τοῦ Τσιγάντε, ἀπετέλει τὸ κύριον στέλεχος αὐτῆς πρὸς περισυλλογὴν καὶ ἀποστολὴν εἰς τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον Πληροφοριῶν περὶ τῶν κινήσεων τῶν

'Ανθυπομοίραρχος Μιχαὴλ Γαντὲς ἐκ Τριπόλεως. 'Εξετελέσθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν τὴν 1-5-1944 εἰς Καισαριανὴν δι' ἐθνικὴν δρᾶσιν.

Γερμανικῶν στρατευμάτων διὰ τοῦ 'Ισθμοῦ τῆς Κορίνθου.

῾Η δρᾶσις τοῦ ΕΑΜ εἰς τὴν Κορινθίαν, ὡς καὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν λοιπὴν Πελοπόννησον, ἤρχισεν ἀπὸ τῶν πρώτων μηνῶν τοῦ 1942, εὐθὺς δὲ ἀμέσως ἤρχισε καὶ ὁ ἐξοντωτικὸς ἀγὼν κατὰ τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς. 'Αρχὰς Μαΐου 1942, ἔξωθι τοῦ χωρίου Μπίσια Λουτρακίου, ἐγκαινιάσθη ὁ ἔνοπλος ἀγὼν διὰ συμπλοκῆς ἀποσπάσματος Χωροφυλακῆς μὲ νεοσυσταθεῖσαν ἐλασιτικὴν ὁμάδα, ἐφονεύθη δὲ ὁ ὑπενωμοτάρχης Χρ. Σπαντιδέας. 'Αρχὰς τοῦ ἔτους 1943, ὅταν ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ ἐαμικαὶ ὁμάδες καὶ αἱ ἐπιθέσεις των ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον, συνεπτύχθησαν εἰς Κόρινθον αἱ δυνάμεις τῶν πλείστων 'Υποδιοικήσεων καὶ Σταθμῶν. Τὸν Αὔγουστον 1943, ἐφονεύθη δι' ἐνέδρας ὁ ἐνωμοτάρχης Δημ. Τσεμεντές.

Τὴν 23 'Ιανουαρίου 1944, 150 ἀντάρται τοῦ ΕΑΜ περιεκύκλωσαν τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα Νεμέας καὶ ἀφοῦ ἀφώπλισαν τοὺς σκοπούς, ᾐχμαλώτισαν ὁλόκληρον τὴν δύναμιν τῆς 'Υποδιοικήσεως ἐξ ἑνὸς ἀνθυπομοιράρχου, 5 ὑπενωμοταρχῶν καὶ 12 χωροφυλάκων. Τὴν 9ην 'Απριλίου 1944 ἀνετινάχθη ὑπὸ ἀνταρτῶν ἡ γέφυρα μεταξὺ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Δερβενίου καὶ Αἰγείρας. ῾Η ἁμαξοστοιχία ἐξετροχιάσθη, ἀρκετοὶ ἐπιβάται ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν, μεταξὺ δὲ τῶν συλληφθέντων ἦσαν εἷς ἀνθυπομοίραρχος, 40 ἀστυνομικοὶ καὶ τρεῖς χωροφύλακες. 'Εκ τῶν ἀπαχθέντων ἐδραπέτευσαν ὁ ἀνθυπομοίραρχος καὶ τρεῖς ἀστυνομικοί, οἱ λοιποὶ ἐξετελέσθησαν.

'Αρχὰς Μαΐου 1944, συνελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐξετελέσθη κατόπιν βασανιστηρίων ὁ ὑπασπιστὴς τῆς Διοικήσεως Κορινθίας ἀνθυπομοίραρχος Μιχ. Γαντές, διότι ἐτύγχανε μέλος τῆς μυστικῆς ἐθνικιστικῆς 'Οργανώσεως «῾Ερμῆς».

Οἱ κομμουνισταὶ ἀντάρται τῆς περιοχῆς ἐφήρμοζον καὶ ἄλλο μέσον ἐξασθενίσεως τῆς Χωροφυλακῆς. 'Επληροφοροῦντο τὰ ὀνόματα τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὴν περιοχὴν Πελοποννησίων ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀνεύρισκον τὰς οἰκογενείας των καί, ἐπὶ ἀπειλῇ θανατώσεως, ἐξεβίαζον τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς νὰ ἐξαναγκάσουν τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὴν Χωροφυλακὴν υἱοὺς καὶ ἀδελφοὺς ὅπως ἐγκαταλείψουν τὴν ὑπηρεσίαν των. Τὸ μέσον αὐτὸ ἐλάχιστα ἐπέτυχε, διότι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐφρόντισαν νὰ μεταφέρουν τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας των εἰς ἀσφαλεῖς πόλεις.

Τὸν 'Οκτώβριον τοῦ 1944, ὑπὸ τῆς νέας Κυβερνήσεως τῆς Μέσης 'Ανατολῆς (Παπανδρέου) διετάχθη νὰ ἐπιτραπῇ ἐλευθέρως ἡ εἴσοδος τῶν στρατευμάτων τοῦ ΕΛΑΣ εἰς Κορινθίαν, ἡ ἀπόλυσις τῶν ἐσχάτως στρατολογηθέντων χωροφυλάκων καὶ ἡ ἀφόπλισις τῶν ὑπολοίπων. ῾Η δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς Κορινθίας μετετοπίσθη τότε εἰς 'Αθήνας.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Διοικήσεως 'Αργολίδος, ἡ Χωροφυλακὴ κατέστη ὁ κύριος βοηθὸς καὶ συμπαραστάτης τοῦ δυστυχοῦντος πληθυσμοῦ διὰ τῆς διευκολύνσεως μεταφορᾶς τροφίμων παρὰ τὰς ἀπαγορευτικὰς διαταγὰς τοῦ κατακτητοῦ. Συγχρόνως, ἐπεδόθη εἰς μυστικὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν, ἰδίως διὰ τῆς φυγαδεύσεως καὶ περιθάλψεως περιπλανωμένων Ἄγγλων καὶ ἄλλων συμμάχων στρατιωτῶν. Οὕτω, τὸ θέρος 1941, ὁ Σταθμὸς Χωροφυλακῆς Μιδέας ἐφωδίασε διὰ πλαστῶν δελτίων ταυτότητος 7 Ἄγγλους στρατιωτικούς, φυγαδευθέντας εἰς Μ. 'Ανατολήν. Τὴν ἰδίαν ἐποχήν, ὁ σταθμάρχης Ν. 'Επιδαύρου Γ. 'Αντωνόπουλος, περιέθαλψε μετὰ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου 48 Νεοζηλανδοὺς στρατιώτας, βραδύτερον φυγαδεύσας καὶ τούτους. Κατόπιν καταγγελίας ὁ ἐνωμοτάρχης 'Αντωνόπουλος καὶ δύο χωροφύλακες συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν 'Ιταλῶν καὶ ἐφυλακίσθησαν.

Κατὰ τὰ τέλη 1941, ὁ ὑπενωμοτάρχης 'Απόστολος Κουβελάκης, ἕως τότε σταθμάρχης Λιμνῶν 'Αργολίδος, ἐγκαινίασε τὴν ἐθνικὴν ἀντίστασιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, σχηματίσας ἐθνικὴν ἀνταρτικὴν ὁμάδα ἐκ τεσσάρων Ἄγγλων στρατιωτικῶν καὶ τεσσάρων χωροφυλάκων. ῾Η ὁμὰς Κουβελάκη, ἐνισχυομένη συνεχῶς διὰ προσχωρούντων εἰς αὐτὴν ῞Ελλήνων πολιτῶν καὶ στρατιωτικῶν (τινὲς ἐκ τούτων ἀξιωματικοί), ἐξειλίχθη εἰς ἀξιόμαχον δύναμιν ἐνισχυομένη καὶ ἐφοδιαζομένη προθύμως ὑπὸ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς. Κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς κατοχῆς προσέφερε σημαντικὰς ἐθνικὰς ὑπηρεσίας, καταστᾶσα ὁ τρόμος τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν κατοχῆς, αἱ ὁποῖαι ματαίως προσεπάθησαν

νὰ τὴν ἐξοντώσουν. Οἱ ἀνὰ τὴν Ἀργολιδοκορινθίαν περιπλανώμενοι Ἄγγλοι καὶ ἄλλοι σύμμαχοι στρατιωτικοί, κινδυνεύοντες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ συλληφθοῦν, εὕρισκον εἰς αὐτὴν καταφύγιον καὶ περίθαλψιν, ἕως ὅτου φυγαδευθοῦν ἢ προωθηθοῦν εἰς ἄλλας ἀσφαλεστέρας ὀρεινὰς περιοχάς. Ὁ Κουβελάκης περιήρχετο μετὰ τῶν ἀνδρῶν του ἀνὰ τὰ χωρία τῆς Ἀργολιδοκορινθίας, προστατεύων τοὺς πληθυσμοὺς καὶ ἀναπτερώνων τὸ ἐθνικόν των φρόνημα, σχηματίζων δὲ κατὰ περιοχὰς ὀργανώσεις νέων. Ὅταν ἀπέκτησαν ἀξιόμαχον δύναμιν, ἐνισχυομένην διὰ συνεργασίας καὶ μετ' ἄλλων μικρῶν ἐθνικῶν ὁμάδων, τὰς ὁποίας ἐσχημάτισαν ἀξιωματικοί, ἐπετίθετο κατὰ ἰταλικῶν ἀποσπασμάτων καὶ συνεργαζομένων μετὰ Ἰταλῶν τοὺς ὁποίους ἐξετέλει. Ἐπανειλημμένως οἱ Ἰταλοὶ προσεπάθησαν νὰ ἐξοντώσουν τὴν ὁμάδα Κουβελάκη, διὰ κυκλωτικῶν ἐπιθετικῶν κινήσεων, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν μετὰ μεγάλης φθορᾶς. Τὸν Ἀπρίλιον 1943, ὁ Κουβελάκης, ἐνεδρεύων εἰς τὴν περιφέρειαν Ἄργους ἐξώντωσε τελείως εἰκοσαμελὲς ἰταλικὸν ἀπόσπασμα.

Ὅ,τι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιτύχουν οἱ Ἰταλοί, τὸ ἐπέτυχον τελικῶς οἱ ἐαμῖται - ἐλασῖται, οἱ ὁποῖοι, εὐθὺς ὡς ἐσχημάτισαν εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ἀργολιδοκορινθίας ἀνταρτικὰς ὁμάδας, ἀντὶ νὰ στραφοῦν κατὰ τῶν κατακτητῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐστράφησαν ἐναντίον τῶν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, καί, ἰδίως, ἐκείνης τοῦ Κουβελάκη, τὴν ὁποίαν ἤθελον νὰ ἐξοντώσουν ἀντὶ πάσης θυσίας ὡς ἐμπόδιον κυριαρχίας των. Ὁ Κουβελάκης, ἂν καὶ διεξάγων ἄνισον διμέτωπον ἀγῶνα, ἰδίως μετὰ τὴν διάλυσιν ἄλλων ἐθνικῶν ὁμάδων, ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ, ἐξήρθρωσε μάλιστα διὰ συστηματικῶν ἀντεπιθέσεων τὰς πρώτας κομμουνιστικὰς ὁμάδας. Ἀλλὰ οἱ κομμουνισταὶ βαθμηδὸν συνεκέντρωσαν καὶ ἐξ ἄλλων περιοχῶν τῆς Πελοποννήσου μεγάλας δυνάμεις, κατεδίωκον δὲ ἀμειλίκτως καὶ τοὺς ἐνισχύοντας τὸν Κουβελάκην Σταθμοὺς Χωροφυλακῆς, τῶν ὁποίων οἱ ἄνδρες ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποσυρθοῦν εἰς τὰς πόλεις. Οἱ συλληφθέντες ἐνωμοτάρχης Κ. Τριανταφύλλης καὶ χωροφύλαξ Καρατάσος ἐξετελέσθησαν. Τὸν Ὀκτώβριον 1943, κατόπιν σφοδρῶν ἐπιθέσεων ἰσχυρῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων, ἡ ὁμὰς Κουβελάκη διελύθη, οἱ δὲ διασωθέντες ἄνδρες αὐτῆς κατέφυγον εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

Μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων, οἱ ἐλασῖται ἐκυριάρχησαν ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον καὶ αἱ ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς κατὰ τὸ πλεῖστον συνεπτύχθησαν εἰς Ἄργος καὶ Ναύπλιον. Τὸν χειμῶνα 1943-1944, οἱ κομμουνισταὶ περιέσφιγγον τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου, ἐπιδιώκοντες τὴν κατάληψίν της. Αἱ πόλεις Ἄργους - Ναυπλίου δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπικοινωνήσουν ἀσφαλῶς, διότι οἱ ἐλασῖται ἐνήδρευον εἰς τὰ ἐνδιάμεσα ἐδάφη. Ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἀλ. Παναγιωτουνάκος καὶ δύο χωροφύλακες, ἐπιχειρήσαντες χάριν ὑπηρεσίας ἐπικοινωνίαν, ἐφονεύθησαν δι' ἐνέδρας καθ' ὁδόν. Ἐπίσης, διὰ νυκτερινῆς ἐπιθέσεως, εἰς τὸ προάστιον τοῦ Ναυπλίου Πρόνοιαν, ἐφονεύθησαν δύο χωροφύλακες. Μία ἀκολουθήσασα ἀντεπίθεσις τῶν χωροφυλάκων τοῦ Σταθμοῦ Προνοίας, ἐνισχυθέντων ὑπὸ τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας Ναυπλίου, παρὰ τὴν θέσιν Πολύγωνον, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ φονευθοῦν ἐννέα συμμορῖται καὶ νὰ τραυματισθοῦν ἑπτά.

Τέλη Σεπτεμβρίου 1944, ἡ φρουρὰ Κρανιδίου ὑπέστη σφοδρὰν ἐπίθεσιν ἐκ μέρους ἐνόπλων συμμοριτῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφονεύθη ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἐμμ. Ἀποστολάκης καί τινες ἰδιῶται ἐκ τῶν σπευσάντων πρὸς βοήθειάν της. Ἡ φρουρὰ διεσώθη χάρις εἰς ἔγκαιρον ἐνίσχυσιν δυνάμεων ἐκ Ναυπλίου, αἱ ὁποῖαι ἔτρεψαν εἰς φυγὴν τοὺς συμμορίτας.

Ἐν συνεργασίᾳ τοῦ διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Ἀργολίδος μοιράρχου Παν. Βαζυντάρη μετὰ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας Ναυπλίου, κατηρτίσθη σχέδιον ἀμύνης τῆς πόλεως Ναυπλίου δι' ὀχυρώσεως δεσποζόντων σημείων τοῦ Παλαμηδίου, τῆς Ἀκροναυπλίας καὶ ὑψωμάτων τῆς Προνοίας. Οὕτως, ἡ πόλις τοῦ Ναυπλίου μετὰ τῆς περιοχῆς της ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἀπεσοβήθη ἡ κατάληψίς της, ἡ ὁποία θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἐθνικόφρονος πληθυσμοῦ καὶ τὴν λεηλασίαν καὶ ἐρήμωσιν τῆς πόλεως. Αἱ δυνάμεις Χωροφυλακῆς μετὰ τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας ἐξηκολούθουν νὰ ὑπερασπίζουν ἀποτελεσματικῶς τὴν πόλιν καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν. Ἀλλὰ τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1944, κατ' ἐντολὴν ἐκπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως Καΐρου, πᾶσαι αἱ ὑπηρεσίαι παρεδόθησαν εἰς τὸν στρατὸν τοῦ ΕΛΑΣ. Αἱ ἐκεῖ δυνάμεις Χωροφυλακῆς, ὁμοῦ μετ' ἄλλων ἀξιωματικῶν καὶ προκρίτων τῆς πόλεως ἐκλείσθησαν εἰς τὴν Ἀκροναυπλίαν μέχρις ἀρχῶν Δεκεμβρίου, ὅτε μερίμνῃ τῶν βρεττανικῶν ἀρχῶν μετεφέρθησαν εἰς Ἀθήνας.

9. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ
Β΄. ΑΡΚΑΔΙΑ

Αἱ δυνάμεις τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀρκαδίας, ἐν ἀρχῇ εἶχον ἀφιερωθῆ εἰς καθαυτὸ ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἀσφαλείας καὶ ἐπισιτισμοῦ, ὡς καὶ εἰς τὴν φυγάδευσιν ἢ περίθαλψιν Ἄγγλων στρατιωτικῶν. Βαθμηδὸν ἐπεξετάθησαν εἰς μυστικὴν συνεργασίαν μετὰ τῶν σχηματισθεισῶν καὶ δρωσῶν

'Ανθυπομοίραρχος 'Αθανάσιος Παπαχατζόπουλος τοῦ 'Ιωάννου. 'Εγεννήθη τὸ ἔτος 1911 εἰς Τρίπολιν - 'Αρκαδίας. Τὸ ἔτος 1944 ὑπηρέτει εἰς τὸ Α' 'Αστυνομικὸν Τμῆμα Τριπόλεως. Τὴν 20-4-1944 καὶ ὥραν 10ην νυκτερινὴν συνελήφθη εἰς τὸν συνοικισμὸν Ρουμελιώτικα ὑπὸ ἐνόπλων κομμουνιστῶν καὶ ἐξετελέσθη ὑπὸ τούτων, μὲ τὸ αἰτιολογικὸν ὅτι ἐτύγχανεν ὄργανον τάξεως.

εἰς τὰ βουνὰ τῆς περιοχῆς ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων. Πολλοὶ χωροφύλακες ἐνετάχθησαν τὸ ἔτος 1943 εἰς τὰς ὁμάδας Ταϋγέτου ὑπὸ τοὺς μοίραρχον Π. Νιαρχάκον καὶ ὑπομοίραρχον 'Ιω. Τσαρούχην. 'Αρκετοὶ ἐπίσης ἐνετάχθησαν εἰς τὴν εἰς πλησίον περιοχὰς δρῶσαν ὁμάδα Καραχάλιου. 'Απὸ τῶν μέσων τοῦ 1943, αἱ δυνάμεις Χωροφυλακῆς τῶν 'Υποδιοικήσεων Τροπαίων, Λαγκαδίων, Δημητσάνης, Ἄστρους καὶ τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς συνεπτύχθησαν εἰς Τρίπολιν, ὁπόθεν κατὰ διαστήματα μετὰ τῶν Ταγμάτων 'Ασφαλείας καὶ ἐν συνεργασίᾳ μὲ ἐθνικὰς ὁμάδας, ἐξώρμων πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐλασιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐλυμαίνοντο τὴν ὕπαιθρον. 'Η δρᾶσις τῆς ὁμάδος Καραχάλιου, ἀπαρτιζομένης ἐν μέρει ἀπὸ ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπεξετάθη βαθμηδὸν εἰς τοὺς Νομοὺς 'Ηλείας - 'Αρκαδίας - 'Αχαΐας - Λακωνίας. 'Επάλαιε τόσον κατὰ τῶν Γερμανῶν, ὅσον καὶ κατὰ τῶν ἐλασιτῶν. Τὸν 'Οκτώβριον 1943, συνεκρούσθη εἰς Γαρζενῖκον 'Αρκαδίας μὲ ἰσχυρὰς γερμανικὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας ἐξηνάγκασεν εἰς ὑποχώρησιν. 'Ελασιτικαὶ ὁμάδες ἔσπευσαν εἰς τοὺς τόπους τῶν συγκρούσεων, ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῶν ὑποχωρούντων Γερμανῶν ἐπετέθησαν κατὰ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Καραχάλιου. Οἱ ἐλασῖται διεσκορπίσθησαν παρὰ τὴν Πετρίναν καὶ παρὰ τὰς Καρυὰς Μεγαλοπόλεως μὲ μεγάλας ἀπωλείας, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ σώματος Καραχάλιου ἐφονεύθησαν δύο χωροφύλακες.

Τὸν 'Απρίλιον 1944, συνεκροτήθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τὰ Τάγματα 'Ασφαλείας ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Δ. Παπαδόγκωναν, τὰ ὁποῖα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Χωροφυλακῆς ἀνέλαβον ἐπιχειρήσεις κατὰ τῶν ἐαμμοκομμουνιστικῶν συμμοριῶν εἰς Πάρνωνα καὶ Ταΰγετον. Οἱ κομμουνισταὶ πόλεων καὶ ὑπαίθρου, πνέοντες μένεα κατὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, διὰ τὴν συνεργασίαν των μετὰ τῶν Ταγμάτων 'Ασφαλείας, διεξῆγον ἐναντίον των ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα, ἄλλοτε προβαίνοντες εἰς δολοφονίας δι' ἐνέδρας καὶ ἄλλοτε ὑποβάλλοντες εἰς μαρτυρικὸν δημόσιον θάνατον τοὺς συλλαμβανομένους. 'Ο ἀνθυπομοίραρχος 'Αθαν. Παπαχατζόπουλος ἐφονεύθη εἰς Τρίπολιν δι' ἐνέδρας τῆς ΟΠΛΑ. 'Ο ἀνθυπομοίραρχος τῆς 'Υποδιοικήσεως Τροπαίων 'Ιωάννης Μυλωνᾶς, περιπεσὼν εἰς χεῖρας τοῦ ἐπιδραμόντος ἐκεῖ Ἄρη Βελουχιώτη, ἐξετελέσθη κατὰ διαταγήν του δημοσίᾳ διὰ ραβδισμοῦ. 'Εφονεύθησαν ἐπίσης ὑπὸ ἐαμιτῶν ὁ ἐνωμοτάρχης Ν. 'Εξηντάρης καὶ τέσσαρες χωροφύλακες.

Τὸν Σεπτέμβριον 1944, μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, ἡ Τρίπολις κατελήφθη ὑπὸ ἐλασιτῶν καὶ ἡ Χωροφυλακὴ ἀφοπλισθεῖσα διελύθη. Οἱ διαφυγόντες κατέφυγον εἰς 'Αθήνας, ὅπου μετέσχον εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τὰ Δεκεμβριανά. Εἰς 'Αθήνας, ἐπίσης, μέσῳ Σπετσῶν ἐστάλησαν οἱ ἄνδρες τοῦ Συντάγματος μετὰ τοῦ διοικητοῦ των Παπαδόγκωνα, ἀλλὰ κατὰ διαταγὴν τῶν ἐκπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως ὁ βαρὺς ὁπλισμὸς ἀφέθη ἐκεῖ καὶ περιέπεσεν εἰς χεῖρας τῶν ἐλασιτῶν, ὅπου εἶχε βαρείας συνεπείας διὰ τὴν ἐν συνεχείᾳ ἐξέλιξιν τῆς καταστάσεως εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Διὰ τὴν ἡρωικὴν δρᾶσιν τῆς ἀνταρτικῆς ὁμάδος τοῦ ὑπενωμοτάρχου 'Απ. Κουβελάκη, περὶ τοῦ ὁποίου ὡμιλήσαμεν ἤδη ἐκτενῶς ἀνωτέρω, παραθέτομεν κατωτέρω ἀπόσπασμα ἐκθέσεως τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Π. Τριανταφυλλίδου, συνταχθείσης κατὰ Μάϊον τοῦ 1945 δι' ἐνόρκων προανακρίσεων πρὸς πρότασιν διαδοχικῶν προαγωγῶν διὰ σειρὰν ἀνδραγαθημάτων καὶ πατριωτικῶν πράξεων εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου.

«'Ο ἐνωμοτάρχης Κουβελάκης 'Απόστολος τοῦ Σταύρου, πολὺ πρὸ τῆς κατοχῆς τῆς χώρας ἡμῶν ὑπὸ τῶν 'Ιταλογερμανῶν, ὑπηρέτει εἰς Λίμνες Ἄργους ὡς διοικητὴς τοῦ ὁμωνύμου Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς ὑπενωμοτάρχης τότε ὤν.

Αἱ ἀρξάμεναι ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ ταπεινώσεις, ἐξευτελισμοὶ καὶ παντὸς εἴδους πιέσεις τοῦ 'Ελληνικοῦ Στοιχείου, διεγείρουσιν τὰ ἐνστερνισμένα πατριωτικὰ καὶ ἐθνικὰ φρονήματα τοῦ ὑπαξιωματικοῦ τούτου, ὅστις, ἀφοῦ τὸ πρῶτον δημοσίᾳ καὶ ἐπ' ἐκκλησίαις ἐμψυχώνει καὶ παροτρύνει εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Καθήκοντος τοὺς κατοίκους τῆς ἕδρας του, πρῶτος ἐκ τῶν 'Ελλήνων στρατιωτικῶν τῆς Πελοποννήσου, τὴν 17ην Αὐγούστου 1941, μεθ' ἑνὸς χωροφύλακος τοῦ Σταθμοῦ του καὶ τριῶν προστατευομένων τὸ πρῶτον Ἄγγλων στρατιωτικῶν (ἐκ τῶν ὑπο-

λειφθέντων εἰς τὴν περιοχὴν 'Αργολιδοκορινθίας) ἐξέρχεται εἰς τὰ ὄρη, διὰ νὰ ἀρχίσῃ τὴν 'Εθνικήν του δρᾶσιν, πρὸς τιμὴν τοῦ 'Ελληνικοῦ "Εθνους, Στρατοῦ καὶ Σώματος εἰς ὃ ἀνήκει ὁ μικρὸς βαθμοφόρος τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς.

Πρῶτον. 'Εντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος διοργανώνει οὐ μόνον τὴν μικρὰν ἐθνικὴν ἀνταρτικήν του ὁμάδα, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὴν ὀρεινὴν περιοχὴν 'Αργολιδοκορινθίας, ἐνῷ ἐνστερνίζεται εἰς τοὺς κατοίκους τὰ ὑψηλὰ διδάγματα τῶν προγόνων μας «'Ελευθερία ἢ Θάνατος» καὶ ὁδεύει εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ χρέους καὶ τιμῆς πρὸς κατακτηθεῖσαν Πατρίδα· μὲ ἄμεσον κίνδυνον τῆς ζωῆς του μεριμνᾷ καὶ διασώζει διὰ φυγαδεύσεως εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τοὺς καταφεύγοντας πρὸς αὐτὸν "Αγγλους ἀξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας, μετὰ ταῦτα δὲ ἐπιδίδεται εἰς τὴν ἀντίστασιν κατὰ τοῦ κατακτητοῦ καὶ δίωξιν ἢ ἐξόντωσιν ἐκείνων οἵτινες ἀντιτίθενται εἰς τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς ἐθνικῆς του ἀποστολῆς.

Καὶ πρῶτον τὴν 23ην Φεβρουαρίου τοῦ 1942, ἐπέτυχε νὰ συλλάβῃ, ἀφοπλίσῃ καὶ ἐκτελέσῃ κατόπιν ἀνακρίσεως καὶ ἀντλήσεως χρησίμων αὐτῷ ἐθνικῶν πληροφοριῶν, 'Ιταλὸν καραμπινιέρον εἰς περιοχὴν Στεφανίου 'Αγγελοκάστρου Κορινθίας, ἕνα ἐκ τῶν πολλῶν τοὺς ὁποίους ἡ ἰταλικὴ διοίκησις εἶχεν ἐξαπολύσει πρὸς ἁπάσας τὰς διευθύνσεις διὰ τὴν ἀνακάλυψίν του, κατορθώσας οὕτω νὰ διασώσῃ καὶ τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτὸν (τὸν Κουβελάκην) "Αγγλους στρατιώτας.

Δεύτερον. Τὴν 6ην Μαρτίου 1942 ἔτους, εἰς περιοχὴν Σκοτεινῆς "Αργους, κατόπιν ἐπιτυχοῦς ἐνέδρας καὶ πολυώρου συμπλοκῆς μετὰ ἰταλικοῦ ἀποσπάσματος καραμπινιέρων (λαβούσης διαστάσεις μάχης) κατορθώνει τὸν φόνον τοῦ διαβοήτου 'Ιταλοῦ καραμπινιέρου 'Αντώνιο Νταμέλιο, γνωστοῦ ὡς σαδιστοῦ διὰ τὰς βαναύσους πράξεις του πρὸς τοὺς "Ελληνας Πατριώτας ὑπὸ τὸ ὄνομα Βαρδούκας, τὸν τραυματισμὸν ἑτέρου καθὼς καὶ τοῦ "Ελληνος προδότου Παναγιώτη Μπολωνέζου ἢ Γράτσιου, ἅμα δὲ κυριεύει ἑπτὰ πολεμικὰ ὅπλα καὶ πολλὰ πολεμεφόδια. Διὰ τῆς πράξεώς του ταύτης καθ' ἥν, ἀποδεδειγμένως ἐξέθεσεν εἰς προφανῆ κίνδυνον τὴν ζωήν του, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπωλείας τῶν ἀνδρῶν του, ὁ Κουβελάκης κατορθώνει ν' ἀπαλλάξῃ τὴν περιφέρειαν ταύτην τῆς παρουσίας τοῦ ἀνωτέρω σαδιστοῦ καραμπινιέρου Νταμέλιο καὶ τοῦ "Ελληνος προδότου Γράτσιου, οἵτινες κυριολεκτικῶς ἐμάστιζον καὶ τὴν κατετυράννουν ποικιλοτρόπως.

Τρίτον. Τὴν 27ην 'Απριλίου 1942 μόνος καὶ μετ' ὀλίγων, τριῶν ἢ τεσσάρων, ἐθνικιστικῶν ὀπαδῶν του τῆς Κοινότητος 'Αγίου Νικολάου, ὁ Κουβελάκης, εἰς κρησφύγετον τοῦ ὄρους Φαρμακᾶ, κατορθώνει ἄνευ αἱματοχυσίας τῆς ὁμάδος του νὰ ἀφοπλίσῃ 11 (ἕνδεκα) ἐαμοκομμουνιστάς, κακοποιοὺς καὶ ἀποφοίτους τῶν φυλακῶν, ἐπιχειρήσαντας νὰ τὸν ἐξοντώσουν, ὡς ἀντιτιθέμενον εἰς τοὺς ἐπὶ τούτου προσφερθέντας δελεαστικοὺς καὶ ἀναρχικοὺς σκοποὺς τοῦ ΕΑΜ εἰς ὃ ἀνῆκον.

Τέταρτον. Τὴν 29ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1942, εἰς θέσιν Σκοτεινὴν Κονδύλα ἐπὶ τῶν συνόρων 'Αργολιδοκορινθίας - 'Αρκαδίας, εὑρισκόμενος ὁ Κουβελάκης μετὰ τοῦ μοναδικοῦ χωροφύλακος τῆς δυνάμεως τοῦ ἐγκαταλειφθέντος Σταθμοῦ του, συμπλέκεται μετὰ τῶν ὁπλοφορούντων 'Ελλήνων προδοτῶν, περιφερομένων ὑπὸ τὴν ἰδιότητα 'Ιταλῶν καραμπινιέρων, Χρήστου Κάπου καὶ Παναγ. Λασκαρίδου, μεταβαινόντων διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ κρησφυγέτου του, μὲ ἀποτέλεσμα τὸν τραυματισμὸν τοῦ πρώτου καὶ ἀφοπλισμὸν ἀμφοτέρων.

Πέμπτον. Τὸ δεύτερον δεκαήμερον 'Ιουλίου 1943, ἐξακολουθῶν τὴν ἐθνικήν του δρᾶσιν, κατορθώνει νὰ παραδειγματίσῃ, περιθάλψῃ καὶ προστατεύσῃ τοὺς ἐξερχομένους εἰς τὰ ὄρη ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατεύματος τῆς 'Αργολιδοκορινθίας - 'Αρκαδίας, δημιουργήσῃ δὲ τὸν πρῶτον 'Εθνικὸν πυρῆνα Φαρμακᾶ, δυνάμεως 150 ἀνδρῶν εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας. 'Ο μικρὸς βαθμοφόρος Κουβελάκης γίνεται ἡ ψυχὴ τοῦ συγκροτήματος τούτου, τὸ ὁποῖον ἐπισκέπτονται "Αγγλοι ἀξιωματικοί, ἐπὶ τούτου ἐλθόντες ἐκ Καΐρου, καὶ πολλὰ ὑπόσχονται διὰ τὴν ἀρτιωτέραν καὶ μαχητικωτέραν κατάρτισίν του διὰ ρίψεων, θὰ ἀπετέλει δ' ἀσφαλῶς τὴν δύναμιν ἐφ' ἧς θὰ ἐστηρίζετο ἡ ἀπελευθέρωσις ὁλοκλήρου τῆς Πελοποννήσου, ἂν μὴ μετέπειτα (τὴν 23 Αὐγούστου τοῦ 1943) προδοτικῶς δὲν ὑπεγράφετο ἡ συμφωνία Ταϋγέτου ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Πεζικοῦ Γιαννακοπούλου μετὰ τοῦ ΕΛΑΣ, καθ' ἣν οὐσιαστικῶς ὁ 'Εθνικὸς Στρατὸς παρεδίδετο εἰς τὸν ΕΛΑΣ.

'Ο Κουβελάκης μὲ πᾶσαν ἀνθρωπίνην προσπάθειαν καὶ μὲ ἄσβεστον τὸ πῦρ τῆς ἐθνικῆς δράσεώς του, περιτρέχει ἐν μέσῳ παντοίων κινδύνων τῆς ζωῆς του πᾶν σημεῖον τῆς περιοχῆς 'Αργολιδοκορινθίας καὶ ἀνθίσταται πρὸς τὰς πιέσεις καὶ διώξεις τῶν ὁσημέραι ὀγκουμένων ἐαμοκομμουνιστῶν ἄνευ ἀποτελέσματος ὅμως, καθ' ὅσον αἱ γενόμεναι κατὰ τῆς ὁμάδος του δύο ἐπιθέσεις εἰς Κρύαν Βρύσην καὶ Νερὰ 'Αρτεμισίου, τὴν 25 καὶ 26 Σεπτεμβρίου 1943, ἀποφέρουσι τὴν ἀναγκαστικὴν πλέον ἐκεῖθεν ἀποχώρησίν του. Κατόπιν πολλῶν περιπετειῶν του, κατορθώνει νὰ ἀφιχθῇ ἐνταῦθα περισώζων ὀλιγίστους τῶν πιστῶν του, ἔνθα καὶ πάλιν ἐνσωματοῦται εἰς τὸ 'Εθνικὸν Κομιτᾶτον ΡΑΝ, διὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐθνικήν του δρᾶσιν καὶ τελικῶς ἵνα διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀναχωρήσῃ εἰς Αἴγυπτον».

Διὰ τὴν ἐν γένει δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς εἰς τὸν νομὸν 'Αρκαδίας παραθέτομεν ἔκθεσιν τοῦ ἐν συνεχείᾳ Διοικητοῦ Χωροφυλακῆς εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτὴν τότε ταγματάρχου καὶ μετέπειτα 'Αρχηγοῦ Χωροφυλακῆς Καρυώτη.

«'Η ἡρωικὴ πτῶσις τῆς Πατρίδος μας μετὰ τὴν ἐπέμβασιν εἰς τὸν τιτάνειον ἀγῶνα τῆς φυλῆς τῶν σιδηροφράκτων μεραρχιῶν καὶ τῶν Στούκας τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, εὑρίσκει τὴν δύναμιν τῆς Διοικήσεως ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων, ἀγωνιζομένην νὰ συγκρατήσῃ καὶ περισώσῃ πᾶν ὅ,τι ἦτο δυνατὸν νὰ περισωθῇ ἀπὸ τὴν καταστροφικὴν αὐτὴν λαίλαπα.

'Η προκληθεῖσα πρὸς στιγμὴν σύγχυσις ἐκ τῆς καταρρεύσεως τοῦ μετώπου, τῆς διαρροῆς τῶν ὑπολειμμάτων τοῦ Βρεττανικοῦ 'Εκστρατευτικοῦ Σώματος καὶ τῆς πρὸς

τὰς ἑστίας των πορείας τῶν Ἑλλήνων πολεμιστῶν, δυνατὸν νὰ ἐπηρέασεν ὀλίγον τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν, οὐδόλως ὅμως ἐκλόνισε τὸ ὑψηλὸν αὐτῶν φρόνημα πρὸς τὰ πεπρωμένα τῆς φυλῆς.

Πειθαρχοῦντες πρὸς τὴν διαταγὴν τῆς ἀποχωρησάσης τῆς Χώρας νομίμου Κυβερνήσεως, παραμένουν εἰς τὰς θέσεις των, ἀντιπροσωπεύοντες τὴν μόνην ἐναπομείνασαν ἔνοπλον τοῦ Ἔθνους, μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, δύναμιν.

Ἀμέσως μετὰ τὰς πρώτας ἐντυπώσεις ἀποδύονται εἰς νέους ἀγῶνας.

Συντρέχουν μὲ πᾶν μέσον τὴν προσπάθειαν τῶν ὑποχωρούντων Βρεττανῶν, ὅπως τὸ συντομώτερον φθάσουν εἰς λιμένας τῆς Νοτίου Πελοποννήσου.

Ἐξευρίσκουν εἰς αὐτοὺς μέσα κινήσεως. Χορηγοῦν διὰ τὰ αὐτοκίνητά των καυσίμους ὕλας καὶ μεριμνοῦν διὰ τὴν παροχὴν πάσης συνδρομῆς καὶ εὐκολίας.

Ἐκ τοῦ λιμένος Λεωνιδίου, κατόπιν ἐνεργειῶν τῆς ἐκεῖ Ὑποδιοικήσεως, ἀναχωρεῖ διὰ Κρήτην λόχος Βρεττανῶν ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Πάτρικ.

Διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ὁ τότε ὑπενωμοτάρχης καὶ μετέπειτα ἀνθυπασπιστὴς Γιαννῖκος Ἰωάννης, ὅστις μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας ἐσώθη ὡς ἐκ θαύματος.

Ὡσαύτως, μεριμνοῦν διὰ τὴν παροχὴν περιθάλψεως εἰς τοὺς δεομένους τοιαύτης καὶ προωθοῦν, πρὸς τοὺς λιμένας, τοὺς ἀποκεκομμένους καὶ βραδυποροῦντας. Ἐκ παραλλήλου, παρέχουν τὴν συνδρομήν των καὶ πρὸς τοὺς πορευομένους εἰς τὰς ἑστίας των Ἕλληνας μαχητὰς καὶ ἀναλαμβάνουν τὴν περίθαλψιν τῶν ἀφιχθέντων ἐν Τριπόλει ἀνδρῶν τῆς Μεραρχίας Κρήτης, οἵτινες, ὡς ἀποκλεισθέντες ἐν Πελοποννήσῳ, εἶχον ἀνάγκην ἀμέσου συνδρομῆς καὶ περιθάλψεως.

Τὰ Ἀστυνομικὰ Καταστήματα μεταβάλλονται εἰς Ἐθνικὰς κιβωτούς, εἰς τὰς ὁποίας προσφεύγει πᾶς ἔχων ἀνάγκην ἐνισχύσεως ἢ βοηθείας.

Οὐδεμία ὑπηρεσία τῆς Διοικήσεως διελύθη ἢ ἀνέστειλε τὴν δραστηριότητά της κατὰ τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίοδον καὶ οὐδεὶς ἀνὴρ ἐλιποψύχησεν ἢ ἀπεμακρύνθη τῆς θέσεώς του.

Πάντες παρέμειναν πιστοὶ εἰς τὸν ὅρκον των καὶ ἐνέτεινον τὰς δυνάμεις των ὅπως ἁπαλύνουν τὸν πόνον τῶν πασχόντων καὶ μετριάσουν τὴν δημιουργηθεῖσαν ἀποπνικτικὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς καταστροφῆς.

Ὅλοι, μὲ γνώμονα τὸ Ἐθνικὸν συμφέρον, εἰργάσθησαν ὑπερανθρώπως καὶ ἕκαστος ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών του ἀπέδωκεν ὅ,τι ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποδώσῃ ἓν ἄτομον εἰς τοιαύτας στιγμάς.

Κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων ἐνταῦθα, γενομένην τὴν 27-4-1941, οἱ ἄνδρες δὲν ἀπεμακρύνθησαν τῶν θέσεών των, ἐφ' ὅσον διεθνεῖς συνθῆκαι ἐπροστάτευον αὐτούς.

Ὁ φόβος καὶ ἡ ἀβεβαιότης παρέλυσαν πᾶσαν δημιουργὸν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν. Ὁ πληθυσμὸς κατείχετο ὑπὸ κατηφίας καὶ ἐτήρει παθητικὴν ἀντίστασιν, φρονῶν ὅτι οὕτως ἐξυπηρετεῖ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα. Γενικῶς ἡ κατάστασις παρουσιάζετο πολὺ ζοφερὰ καὶ χαώδης.

Παρὰ ταῦτα ἀπὸ ἀπόψεως ἀσφαλείας οὐδὲν ἀπολύτως ἐδημιουργήθη καὶ οὐδεμία ἐπίθεσις ἐξεδηλώθη κατὰ τῶν κατακτητῶν.

Οἱ Γερμανοὶ ἐφαρμόζοντες τὴν σύμβασιν διὰ τὸ ἀπαραβίαστον τῆς Ἀστυνομίας, οὐδὲν κατὰ τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διοικήσεως μέτρον ἔλαβον. Ἀπεναντίας ἠξίωσαν ὅπως αἱ Ἀστυνομικαὶ Ἀρχαὶ συνεχίσουν τὸ ἔργον των ὡς καὶ πρότερον.

Κατόπιν τῆς δηλώσεως ταύτης τὰ ὄργανα ἀναθαρρήσαντα ἤρξαντο ἀναπτύσσοντα δραστηριότητα, ἀποβλέπουσαν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πολιτῶν καὶ τὴν συντήρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Ἔμειναν ἀκλόνητοι εἰς τὰς θέσεις των καὶ πιστοὶ τηρηταὶ καὶ θεματοφύλακες τῶν Ὁσίων καὶ Ἱερῶν Ἰδανικῶν τῆς Πατρίδος.

Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐγένοντο οἱ παρήγοροι ἄγγελοι τῶν ἀπελπισμένων σκλάβων καὶ ἀπέβησαν οἱ συμπαραστάται τοῦ δεινοπαθοῦντος πληθυσμοῦ, εἰς ὃν παρεῖχον πᾶσαν δυνατὴν ἐκδούλευσιν, συνδρομὴν καὶ βοήθειαν.

Πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν προσέτρεχον ὅλοι ὅσοι εἶχον οἱανδήποτε ἀνάγκην καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἀνέμενον τὰ πάντα, διότι ἦτο ἡ μόνη Κρατικὴ Ὑπηρεσία ἥτις ἤρχισεν ἀμέσως νὰ κινῆται ἀποδοτικῶς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἄλλας Ὑπηρεσίας, πολλῶν τῶν ὁποίων οἱ ὑπάλληλοι ἐγκατέλειψαν τὰς θέσεις των.

Αἱ προσφερθεῖσαι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπηρεσίαι ὑπὸ τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν ὑπῆρξαν σημαντικαί.

Παραλλήλως ὅμως πρὸς τὰς ἀνωτέρω ὑπηρεσίας ἤρχισε καὶ ἡ κατὰ τῶν κατακτητῶν ἀντίστασις διὰ τῆς ἀποκρύψεως ἐναπομεινάντων ἐνταῦθα Βρεττανῶν, Αὐστραλῶν καὶ Νεοζηλανδῶν καὶ τοῦ ἐφοδιασμοῦ ἐνίων ἐκ τούτων δι' ἀστυνομικῶν ταυτοτήτων.

Αἱ Ὑπηρεσίαι τῆς Διοικήσεως, λόγῳ τῆς ἐγκαινιασθείσης μετὰ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς ἐπαφῆς, ἀπετέλεσαν τὸν συνδετικὸν κρίκον τῶν κατακτητῶν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως καὶ τῶν πολιτῶν καὶ ἠδυνήθησαν, ὡς ἐκ τούτου, νὰ ἐξυπηρετήσουν ἀρτιώτερον τὰ συμφέροντα τῶν τε πολιτῶν καὶ τοῦ Κράτους.

Καταδιωκόμενοι ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰδοποιοῦντο ἐγκαίρως καὶ ἐκρύπτοντο. Διώξεις ἐπρολαμβάνοντο καὶ πολλαὶ ἄλλαι ὑποθέσεις διηυθετοῦντο ἄνευ συνεπειῶν.

Βραδύτερον, ὅτε ἤρξατο ἡ λειτουργία καὶ τῶν ἄλλων Ὑπηρεσιῶν, ἀνεκουφίσθησαν ὀλίγον τὰ ὄργανα, ἀλλὰ τότε λόγῳ τῆς ἐξελίξεως τῶν πραγμάτων ἐπεφορτίσθησαν μὲ ἕτερα περισσότερον ἐπικίνδυνα καθήκοντα.

Ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς εὐθύνης ἀσφαλείας ὑπὸ τῶν ἰταλικῶν στρατευμάτων, περὶ τὰ μέσα τοῦ θέρους 1941, τὸ ἔργον τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν ἐγένετο περισσότερον κοπιῶδες καὶ ἐπικίνδυνον.

Οἱ Ἰταλοὶ ἤρχισαν νὰ βασανίζουν καὶ νὰ καταπιέζουν τὸν πληθυσμὸν περισσότερον σκληρῶς τῶν Γερμανῶν, ἴσως διότι οὗτοι ἀπέβλεπον νὰ μετατρέψουν τὴν Ἑλλάδα εἰς Ἰταλικὴν Ἐπαρχίαν ὡς καὶ τὴν Δωδεκάνησον, ἐνῷ οἱ Γερμανοί, λάτρεις τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἐφαίνοντο περισσότερον γενναιόφρονες καὶ μακρόθυμοι.

Ἡ Ἰταλικὴ Τυραννία, ὅσον παρήρχετο ὁ καιρός, ἐπὶ

τοσοῦτον ηὔξανε καὶ ἐπεξετείνετο ἐφ' ὅλων τῶν τομέων τῆς Διοικήσεως.

Οἱ Ἰταλοὶ καραμπινιέροι ἔθεσαν ὑπὸ ἔλεγχον τὰς Ἀστυνομικὰς Ὑπηρεσίας καὶ ἠξίουν νὰ λαμβάνουν γνῶσιν πάντων τῶν συμβαινόντων. Εἰς τὴν προσπάθειάν των ταύτην ἐνισχύοντο καὶ ὑπὸ τῶν χρησιμοποιουμένων διερμηνέων, πολλοὶ τῶν ὁποίων προήρχοντο ἐξ Ἰταλῶν διαμενόντων ἐν Ἑλλάδι πρὸ τοῦ Πολέμου.

Δὲν εἶναι ὀλίγαι αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς συνελήφθησαν, ἐκακοποιήθησαν ἢ ἐδεινοπάθησαν, διότι οἱ Ἰταλοὶ εἶχον τὴν πληροφορίαν ὅτι δὲν συνειργάζοντο εἰλικρινῶς μετὰ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς.

Ὡσαύτως, οὐκ ὀλίγοι ἦσαν οἱ ἐξευτελισμοὶ τῶν βαθμοφόρων τῆς Χωροφυλακῆς, εἴτε διότι ἐκ λόγων ὑπηρεσιακῶν ἔθιξαν τὰ συμφέροντα φίλων τῶν Ἰταλῶν ἢ παλακίδων αὐτῶν, εἴτε δι' ἄλλας ἀσημάντους αἰτίας.

Ὁ χωροφύλαξ Τσάκωνας Σπυρ. συνελήφθη καὶ ἐνεκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς ἐπὶ ἔτος μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι ἐφυγάδευσε Βρεττανοὺς στρατιώτας.

Ἡ θέσις τῶν ὀργάνων διαρκῶς ἐπεδεινοῦτο καὶ συνέπασχον καὶ ταῦτα μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ.

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ ἔτους 1941, ἡ Ἰταλικὴ Καραμπινιερία ἐγκατέστησε κλιμάκιά της εἰς τὰς ἕδρας τῶν Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς διὰ τὴν ἄσκησιν αὐστηροτέρου ἐλέγχου ἐπὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ λοιποῦ πληθυσμοῦ.

Ὁ λιμός, τοῦ χειμῶνος 1941 - 1942, ἔπληξε κατὰ τρόπον λίαν σκληρὸν καὶ τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς. Παρὰ ταῦτα, οὗτοι παρέμειναν ἀκλόνητοι εἰς τὰς θέσεις των προσφέροντες τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὸν ἀπὸ πανταχοῦ βαλλόμενον Ἑλληνικὸν λαόν.

Ὅταν οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Ἰταλοί, διὰ τῶν ἐπιβληθέντων περιορισμῶν, ἐδυσχέραινον τὴν μεταφορὰν εἰδῶν διατροφῆς εἰς τὰ κέντρα καὶ αἱ καθιερωθεῖσαι ἄδειαι ταξιδίου ἐγένοντο ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως, αἱ Ἀστυνομικαὶ Ἀρχαὶ ἔπραξαν τὸ πᾶν διὰ τὴν διευκόλυνσιν τοῦ λιμώττοντος πληθυσμοῦ. Ἡ δίωξις τῶν μαυραγοριτῶν ἐνετάθη καὶ τὰ μέτρα τοῦ Κράτους πρὸς συγκέντρωσιν ἀγαθῶν, διὰ τοὺς πληττομένους ἀστικοὺς πληθυσμούς, ἐνισχύθησαν. Μεγάλας, ἐπίσης, ὑπηρεσίας προσέφερον τὰ ὄργανα διὰ τὴν τοποθέτησιν, εἰς πλουσίας ἀγροτικὰς οἰκογενείας, τῶν ἐξ Ἀθηνῶν μεταφερθέντων ἐνταῦθα πεινασμένων καὶ ἀσθενῶν παιδίων.

Ἡ πρὸς τὸν πάσχοντα λαὸν ἀρωγὴ καὶ ἐνίσχυσις διαρκῶς ηὔξανε.

Ἀργότερον, ὅταν ἤρχισαν αἱ διώξεις τῶν πολιτῶν διὰ πράξεις αἵτινες ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς ἐχαρακτηρίζοντο ὡς ἐγκλήματα, καὶ πάλιν οἱ ἄνδρες ἡμῶν παρεῖχον καὶ εἰς αὐτοὺς τὴν συνδρομήν των καὶ δὲν εἶναι ὀλίγοι ἐκεῖνοι οἵτινες ἐσώθησαν ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τούτων τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἂν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀπώλεσε τὴν μάχην πρὸ τῆς ὑλικῆς ὑπεροχῆς τῶν δύο αὐτοκρατοριῶν, δὲν ἔκυψεν ὅμως τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν τυραννίαν.

Τὰ ὡς ἄνω καταπιεστικὰ μέτρα τῶν κατακτητῶν ἀντὶ νὰ πτοήσουν τὸν πληθυσμόν, τουναντίον ἐγαλβάνισαν τὴν πρὸς ἀντίστασιν θέλησιν αὐτοῦ.

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ἔτους 1942, ἤρχισε, μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατεύματος καὶ ἄλλων πατριωτῶν, σοβαρὰ προσπάθεια συγκροτήσεως Ἐθνικῶν Ὀργανώσεων ἀντιστάσεως καὶ ἐν τῇ περιοχῇ Διοικήσεως Ἀρκαδίας. Τῆς ὀργανώσεως ταύτης ἡγεῖτο ὁ ἐξ Ἠλείας καταγόμενος ταγματάρχης Καραχάλιος Χρ. τὸν ὁποῖον ἐνίσχυσαν αἱ Ὑπηρεσίαι μας Γορτυνίας.

Ἄλλοι ὁπλῖται ἡμῶν ἔχουν συνδεθῆ μὲ τοὺς ἡγήτορας τῶν ἐν Καλάμαις λειτουργουσῶν Ὀργανώσεων καὶ παρέχουν αὐταῖς τὴν συνδρομήν των. Παντοῦ ἤδη ἐπικρατεῖ τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας καὶ τῆς ἐκδικήσεως καὶ ὅλοι προσπαθοῦν νὰ συνδεθοῦν μὲ τὰς Ὀργανώσεις ἀντιστάσεως.

Ἡ κίνησις αὕτη ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ κατακτητοῦ, ὅστις λαμβάνει αὐστηρὰ μέτρα περιστολῆς.

Τὰ μέτρα κυρίως στρέφονται κατὰ τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς αἵτινες διαθέτουν ὅπλα.

Περιορίζουν τὰ φυσίγγια τῶν ὅπλων εἰς τὸ ἐλάχιστον καὶ οἱ καραμπινιέροι ἀσκοῦν αὐστηροτάτην ἐπιτήρησιν. Παρὰ ταῦτα, ὁ σύνδεσμος ὄχι μόνον δὲν διασπᾶται, ἀλλὰ τουναντίον συσφίγγεται. Τὰ μεμυημένα ὄργανα ἐκπληροῦν τὰς ἀποστολάς των καὶ διαρκῶς αἱ τάξεις των πληθύνονται.

Τὸ δημιουργηθὲν ΕΑΜ δὲν ἐπιτυγχάνει τὴν προσέλκυσιν πρὸς τὸ μέρος του ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, διότι τὰ πρόσωπα ἅτινα ἀπαρτίζουν αὐτὸ καὶ αἱ πράξεις των, ὅσον καὶ ἐὰν εἰς τὴν ἀρχὴν εἶχον περιβληθῆ τὸν Ἐθνικὸν μανδύαν, τὰ καθιστοῦν διστακτικὰ καὶ ἡ διστακτικότης των αὕτη ἀποδεικνύεται ἄκρως σωστική.

Κατὰ τὸν Μάρτιον 1943, ὅστις ὑπενθυμίζει τὰ μεγαλουργήματα τῶν ἡρωικῶν ἡμῶν προγόνων τοῦ 1821, παρατηρεῖται εἰς τὴν ὕπαιθρον χώραν ἐμφανῶς καὶ εἰς τὰς πόλεις κρυφίως δραστηρία πατριωτικὴ κίνησις ἀπὸ μέρους ὀργανώσεων καὶ μεμονωμένων προσώπων.

Τὸ πνεῦμα τῶν προγόνων μας τοῦ 1821 ἀναγεννᾶται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν διψούντων δι' ἐλευθερίαν καὶ αἱ πρῶται Ἐθνικαὶ ὁμάδες δημιουργοῦνται εἰς τὰ ὀρεινὰ συγκροτήματα τῆς Γορτυνίας καὶ Μεγαλοπόλεως.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀνταρτῶν συγκαταλέγεται καὶ ὁ χωροφύλαξ Τσέκερης Κων. τοῦ Β' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Τριπόλεως μετὰ δύο ἑτέρων, ἀγνώστων ἐπωνύμων, συναδέλφων του.

Οὗτοι ἐντάσσονται εἰς τὰς ὁμάδας Ταϋγέτου ὑπὸ τοὺς μοίραρχον Π. Νιαρχάκον καὶ ὑπομοίραρχον Τσαρούχην Ἰωάννην.

Ὁμοίως εἰς τὴν ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Πεζικοῦ Καραχάλιον Χρ. ὁμάδα, ἐντάσσονται τρεῖς χωροφύλακες τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Τροπαίων.

Παραλήρημα ἐνθουσιασμοῦ καταλαμβάνει τοὺς πάντας καὶ πολλοὶ ἦσαν ἐκεῖνοι οἵτινες ἐπεθύμουν τὴν προσχώρησιν εἰς τὰς Ἐθνικὰς ὁμάδας, ἐὰν δὲν ὑπεδεικνύετο αὐτοῖς ὅτι, ὑπὸ τὰς περιστάσεις ἐκείνας, ἡ δυσανάλογος αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνταρτῶν ἀντενδείκνυτο καὶ ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ ἀπὸ τῆς θέσεώς της περισσοτέρας ὑπηρεσίας ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ, ἐὰν συνέχιζε τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἀνταρτικοῦ κινήματος.

Ἡ Ἰταλικὴ Διοίκησις ἀνησυχήσασα, ἐπεδίωξε τὴν

χρησιμοποίησιν τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τὴν δίωξιν τῶν ἀνταρτῶν, πλὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ κάμψῃ τὴν ἀντίστασιν τῶν ἀνδρῶν.

Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1943 διατάσσεται ἡ σύμπτυξις τῆς δυνάμεως τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κυνουρίας, ἐπειδὴ αὕτη ἦτο τελείως ἀποκεκομμένη καὶ ἡ ἐπιτήρησίς της πολὺ δύσκολος.

Μετ' ὀλίγον, ἡ Ἰταλικὴ Διοίκησις, διὰ νὰ προλάβῃ νέας προσχωρήσεις ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς εἰς τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, διατάσσει τὴν σύμπτυξιν τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς εἰς τὰς ἕδρας τῶν Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς, ἔνθα ἡ ἐπίβλεψίς των ὑπὸ τῆς Ἰταλικῆς Ἀστυνομίας ἦτο περισσότερον εὐχερής.

Παρὰ ταῦτα τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς συνεχίζουν τὸ ἐπίπονον καὶ πλῆρες κινδύνων ἔργον των. Ἐπὶ ὁλόκληρα ἔτη ἀγωνίζονται ἀγῶνα σκληρὸν καὶ ἀποτελοῦν τὸ προπέτασμα ἐκεῖνο ὄπισθεν τοῦ ὁποίου προετοιμάζονται τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα μίαν ἡμέραν θὰ ἀποβοῦν ἄκρως σωστικὰ καὶ θὰ συντρίψουν τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας.

Ἡ ἔξοδος τῶν ἀξιωματικῶν εἰς τὰ ὄρη καὶ ἡ δημιουργία τῶν πρώτων Ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων αἰφνιδίασε τοὺς ἡγήτορας τοῦ ΕΑΜ, οἵτινες σπεύδουν νὰ δημιουργήσουν καὶ ἐκεῖνοι τὸν ΕΛΑΣ.

Τὸν Μάϊον τοῦ 1943, δίδουν ἐντολὴν εἰς τὰς κομματικὰς ὀργανώσεις τῆς Ἀρκαδίας νὰ ἀνέβουν «τὰ μέλη των στὸ βουνὸ» καὶ ἐφαρμόζουν πρόγραμμα κατατρομοκρατήσεως τῶν ἀντιφρονούντων.

Ἐντὸς ὀλίγου δημιουργοῦνται αἱ πρῶται ὁμάδες τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἀποφασίζεται ἡ ἐξόντωσις τῶν Ἐθνικῶν ὁμάδων.

Παραπλανοῦν τὰς ὁμάδας αὐτὰς καὶ τὴν ριφθεῖσαν Ἀγγλικὴν Ἀποστολὴν καὶ ἀνενόχλητοι προετοιμάζουν τὴν ἐπίθεσιν.

Αἱ ἀρχαὶ κατοχῆς λόγῳ τῆς ἐπιδεινωθείσης καταστάσεως ἀσφαλείας εἰς τὴν ὕπαιθρον χώραν διατάσσουν, τὴν 1-7-1943, τὴν σύμπτυξιν ἐν Τριπόλει τῶν ἀνδρῶν τῶν Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς Τροπαίων, Λαγκαδίων, Δημητσάνης, Ἄστρους καὶ τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Τριπόλεως.

Μὲ τὴν συνθηκολόγησιν τῆς Ἰταλίας, 25.7.1943, ἔχουν συμπτυχθῆ ἅπασαι αἱ μέχρι τότε λειτουργοῦσαι Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς, πλὴν τῶν Ὑποδιοικήσεων τῶν κωμοπόλεων τῶν ἑδρῶν των.

Οὕτως, ἐγκαταλείπεται ἅπασα ἡ ὕπαιθρος, ἥτις ἤδη καταπιέζεται δεινῶς ὑπὸ τῶν κατακτητῶν καὶ τῶν κομμουνιστῶν.

Μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν τῆς Ἰταλίας καὶ τὴν σύμπτυξιν τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, ὁ κομματικὸς κομμουνιστικὸς μηχανισμὸς ἐπέβαλε τὰς θελήσεις του ἐφ' ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὑπαίθρου.

Περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου, εἶχον συντελεσθῆ ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ ἅπασαι αἱ προετοιμασίαι διὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων.

Τὸν ἑπόμενον μῆνα, ὁ ΕΛΑΣ ἐπετέθη δολοφονικῶς κατὰ τῶν ἐν λόγῳ ὁμάδων καὶ κατώρθωσε νὰ διαλύσῃ ταύτας. Μετὰ τὰς ἐν λόγῳ ἐπιτυχίας σύμπασα ἡ Πελοπόννησος, πλὴν τῶν μεγάλων ἀστικῶν κέντρων, ἠλέγχετο παρὰ τοῦ ΕΑΜ, ὅπερ πλέον κατέγινε βάσει προγράμματος εἰς τὴν ἐξόντωσιν ἢ ἐξουδετέρωσιν παντὸς ἀντιφρονοῦντος.

Ὡς ἦτο ἑπόμενον, ἐστράφη μὲ ἀκατανίκητον λύσσαν πρὸς τὴν Χωροφυλακὴν καὶ διὰ παντὸς θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου τρόπου προσεπάθησε νὰ κλονίσῃ τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν της, χωρὶς νὰ ἐπιτύχῃ σοβαρὰ ἀποτελέσματα.

Ὅσον τὸ ΕΑΜ ηὔξανε τὴν κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς πίεσιν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐχαλυβδοῦτο ἡ θέλησις τῶν ἀνδρῶν πρὸς ἀντίστασιν.

Ὁ τότε μοίραρχος διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Μεγαλοπόλεως Καραβίτης Λυκοῦργος, ἀνέπτυξε τοιαύτην δραστηριότητα καὶ ὠργάνωσε τόσον ἀποτελεσματικῶς τὸν πληθυσμὸν τῆς περιοχῆς του, ὥστε ἐπροκάλεσε ἀνυπολογίστους ζημίας εἰς τὸ ΕΑΜ. Τοσοῦτον ἦτο τὸ μῖσος τῶν κομμουνιστῶν, κατὰ τοῦ ἐν λόγῳ ἀξιωματικοῦ, ὥστε τὸ πᾶν ἔπραξαν ἵνα ἐπιτύχουν τὴν ἐξόντωσίν του.

Ἡ ἡρωικὴ ὅμως ἀντίστασις τῶν ὀργάνων μας, ἀγωνιζομένων μόνων κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ, οὐδόλως μετέβαλε τὴν κατάστασιν.

Τὸ ΕΑΜ κατώρθωσε νὰ ἐπιβληθῇ κατὰ τρόπον ὁλοκληρωτικόν.

Τὸν Δεκέμβριον 1943 συνεπτύχθη καὶ ἡ δύναμις τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σταδίου καὶ Χωροφυλακὴ πλέον ὑπῆρχε μόνον ἐν Τριπόλει καὶ Μεγαλοπόλει.

Τὸ ἔτος 1944, ἡ τρομοκρατία ἐντείνεται. Τὴν 20-4-1944 ἐκτελεῖται ἐντὸς τῆς Τριπόλεως ὁ ἀνθυπομοίραρχος Παπαχατζόπουλος Ἀθανάσιος. Ἑτέρα δολοφονικὴ ἀπόπειρα κατὰ περιπόλου εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὸν τραυματισμὸν χωροφύλακος.

Τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως τῶν κομμουνιστῶν γεμίζουν «ἀντιδραστικούς». Κανεὶς δὲν ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ ἔζῃ τὴν ἑπομένην.

Ἡ χαώδης αὐτὴ κατάστασις ἠνάγκασε τοὺς ἀρνουμένους νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τὸν Κομμουνισμὸν ὅπως ὀργανώσουν τὴν ἀντίστασίν των.

Μὲ τὴν πρωτοβουλίαν γενναίων Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν ὠργανώθησαν καὶ ἐν Πελοποννήσῳ Τάγματα Ἀσφαλείας.

Τὸν Ἀπρίλιον 1944, συνεκροτήθη ἐνταῦθα Β' Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον συνταγματάρχην Διον. Παπαδόγκωνα.

Εἰς τὰς μονάδας ταύτας ἡ Χωροφυλακὴ παρέσχεν ἀμέριστον τὴν συνδρομήν της.

Εἰς τὸ Β' Γραφεῖον τοῦ Β' Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς ἀπεσπάσθησαν κατώτερα ὄργανα, τὰ ὁποῖα ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας προσέφερον εἰς τὸν ἱερὸν αὐτὸν ἀγῶνα. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἄλλη δύναμις συνεργάζεται καὶ ἐνεργεῖ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας, διότι κοινὴ ἦτο ἡ τύχη των.

Ἡ τυραννία τοῦ ΕΑΜ ἐβοήθησε τὴν συγκρότησιν τῶν Ταγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀνυπολογίστους ἐθνικὰς ὑπηρεσίας προσέφερον.

Ὁ ἐθνικόφρων πληθυσμὸς καθημερινῶς ἐπύκνωνε τὰς τάξεις τῶν Ταγμάτων καὶ ἡ δρᾶσις αὐτῶν διαρκῶς ἐπεξετείνετο εἰς νέα χωρία.

Ἡ κομμουνιστικὴ ἡγεσία διαπιστώσασα τὴν διαρκῶς αὐξανομένην αὐτὴν ἀντίστασιν τῶν Πελοποννησίων ἐφρίαξε κυριολεκτικῶς καὶ ἔδωκε τὸ σύνθημα «Φωτιὰ καὶ Τσεκούρι».

Νέα ἔντασις τῆς τρομοκρατίας καὶ δημιουργία νέων στρατοπέδων.

Τὸν Μάϊον 1944, οἱ κομμουνισταὶ Πελοποννήσου ζητοῦν τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου τοῦ ΕΛΑΣ, τὸ ὁποῖον ἀποστέλλει εἰς τὴν Πελοπόννησον τὸν Ἄρην Βελουχιώτην μὲ 50τάδα αἱμοδιψῶν συντρόφων του.

Τὰ πράγματα ἐν συνεχείᾳ, ἐπηρεασθέντα ἀπὸ τὴν ἔκβασιν τῶν πολεμικῶν γεγονότων, ἐξελίσσονται μὲ γοργὸν ρυθμόν.

Τὸν Σεπτέμβριον 1944, οἱ Γερμανοὶ ὑποχωροῦν καὶ τότε ἐπακολουθοῦν αἱ γνωσταὶ σφαγαὶ τῶν διαφόρων φρουρῶν τῶν Ταγμάτων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς Πελοποννήσου. Ἡ δύναμις τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Μεγαλοπόλεως συμπτύσσεται καὶ αὕτη εἰς Τρίπολιν.

Εὐτυχῶς ἡ Τρίπολις δὲν εἶχε τὴν τύχην τῶν ἄλλων πόλεων. Φύσει ὀχυρὰ καὶ ἐξωπλισμένη μὲ βαρὺν ὁπλισμὸν δὲν εἶναι εὔκολος λεία τῶν ἐλασιτῶν, δι' ὃ ἀναγκάζονται νὰ δεχθοῦν συνθηκολόγησιν, τῇ μεσολαβήσει τοῦ ὑπουργοῦ Παναγιώτου Κανελλοπούλου.

Τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1944, τὰ Τάγματα Ἀσφαλείας ἐν πλήρει ὁπλισμῷ ἐκκενώνουν τὴν πόλιν. Μετ' αὐτῶν ἀναχωρεῖ καὶ μέρος τῆς Χωροφυλακῆς Ἀρκαδίας.

Οἱ λοιποὶ ἄνδρες πτοημένοι ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴν προπαγάνδαν ἐγκαταλείπουν τὰς θέσεις των καὶ κρύπτονται.

Τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν τοῦ Ἐθνικοῦ ἀγῶνος δὲν ὑστέρησαν.

Πολλοὶ ἄνδρες τῆς Διοικήσεως εἴτε συμμετεῖχον ἐνεργῶς εἰς τοιαύτας ὀργανώσεις, εἴτε παρεῖχον πληροφορίας εἰς ὠργανωμένους πράκτορας.

Ἐπειδὴ ὅμως αἱ ὑπηρεσίαι αὗται παρείχοντο ἐν πάσῃ μυστικότητι δὲν εἶναι ἐν πολλοῖς γνωσταί. Πάντως εἶναι ἐξηκριβωμένον ἐκ τῶν διαφόρων ἀπονεμηθεισῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν ὅτι πολλὰ τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς εἰργάσθησαν καὶ εἰς τὰς ὀργανώσεις αὐτάς.

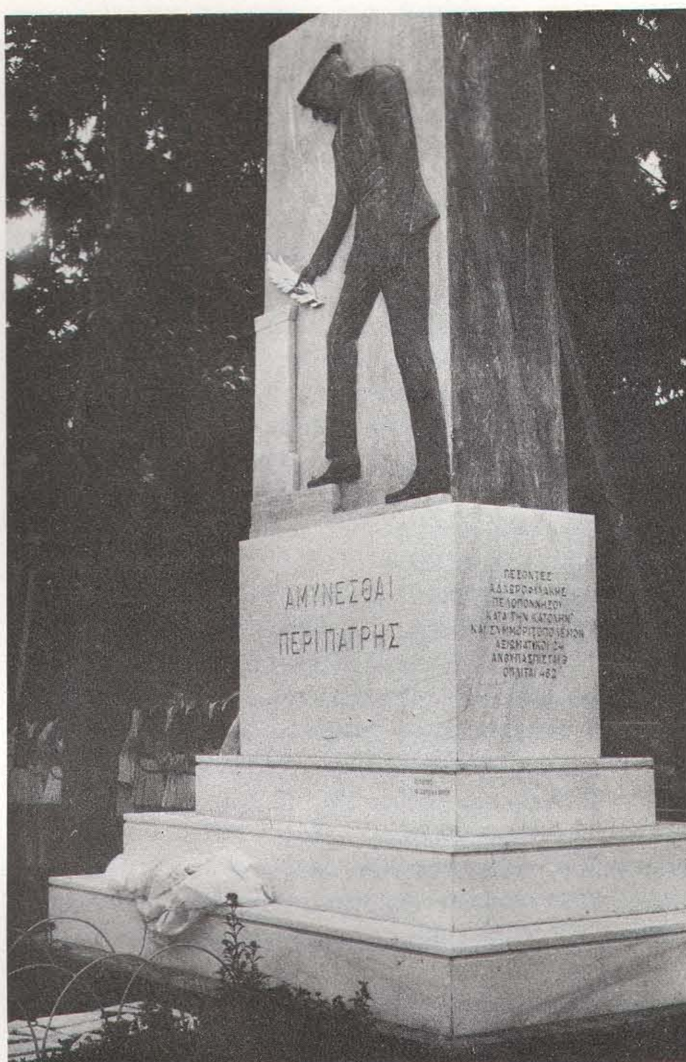
Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ περίοδον ἡ Διοίκησις ἔσχε τοὺς κάτωθι νεκρούς, ἐκτελεσθέντας ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν.

α) Ἐ.ἀ. συνταγματάρχης Τουρκοβασίλης Γεώργιος, β) Ἀνθυπομοίραρχος Παπαχατζόπουλος Ἀθανάσιος, γ) Ἐνωμοτάρχης Καρβέλας Δημήτριος, δ) Ἐνωμοτάρχης Λαυρανᾶς Γεώργιος, ε) Χωροφύλαξ Μπουρμιώτης Κωνστ., στ) Χωροφύλαξ Μιχαλόπουλος Γεώργιος.

Ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Διοικήσεως τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα ἀπεχώρησαν τὴν 24-9-1944.

Χωροφυλακὴ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπῆρχε μόνον ἐν Τριπόλει, συνεργαζομένη στενῶς μετὰ τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας (Β' Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς Πελοποννήσου).

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν ἐκ Τριπόλεως—30-9-1944— καὶ τῶν δυνάμεων τούτων, ὡς ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ ἐξετέθη, ἡ πόλις περιῆλθεν εἰς τοὺς κομμουνιστάς, οἵτινες τὴν εὐθύνην ἀσφαλείας ἀνέθεσαν εἰς τὴν Λαϊκὴν Πολιτοφυλακήν.

Τὸ ἀνεγερθὲν ἐν ἔτει 1970 εἰς Τρίπολιν Ἡρῷον πεσόντων ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Πελοποννήσου, κατὰ τὴν περίοδον 1940-1950.

Ἐπακολουθεῖ ἀφάνταστος τρομοκρατία καὶ κατάστασις χαώδης.

Τὰ πάντα διαλύονται, ἡ ἀγωνία καὶ ὁ φόβος κορυφοῦνται.

Ἡ μέθη τῆς ἀναιμάκτου νίκης δὲν ἐξωθεῖ τοὺς κομμουνιστὰς εἰς πράξεις βίας κατὰ τῶν ἐναπομεινάντων ἐν Τριπόλει ὀργάνων.

Μόνον φυλακίζονται οἱ χωροφύλακες Κουρμπέτης Παναγιώτης, Γιαννακόπουλος Χρ., Τσάκωνας Σπυρ. καί τινες ἕτεροι, ὡς δῆθεν δοσίλογοι, ἐπειδὴ ὑπηρετοῦν εἰς τὸ Β' Γραφεῖον τῶν Ταγμάτων, οἱ ὁποῖοι ὅμως ὀλίγον ἀργότερον ἀφίενται ἐλεύθεροι.

Τὸν Νοέμβριον 1944, ἐνεργείαις τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, οἱ Βρεττανοὶ ἀναλαμβάνουν τὴν μεταφορὰν τῶν ἀνδρῶν τῆς Διοικήσεως εἰς Ἀθήνας. Λόγῳ τοῦ τηρουμένου στενοῦ δεσμοῦ τῶν ἀνδρῶν μεταξύ των συγκεντροῦνται ἅπαντες τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ δι' ἀγγλικῶν αὐτοκινήτων μεταφέρονται εἰς Ἀθήνας, ἐνταχθέντες εἰς τὰς λειτουργούσας ἐκεῖ Ὑπηρεσίας.

Οὕτως ἐξεκενώθη τελείως ὁ Νομὸς Ἀρκαδίας ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς Χωροφυλακῆς μέχρι τῆς συντριβῆς τῶν κομμουνιστῶν».

10. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ

Γ΄ ΑΧΑ·Ι·Α - ΗΛΕΙΑ

Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Τριφυλίας ἔδρασαν, ἐπίσης, αἱ ἐθνικαὶ ἀνταρτικαὶ ὁμάδες τοῦ Καραχάλιου, μὲ τὰς ὁποίας ἠσχολήθημεν καὶ προηγουμένως. Εἰς ταύτας προσῆλθον καὶ ἐνετάχθησαν ὁ ἀνθυπομοίραρχος Γ. Βασιλόπουλος καὶ περὶ τοὺς εἴκοσι χωροφύλακες. Ὅσον ἔδρων αἱ ὁμάδες Καραχάλιου, ἐνισχυόμεναι μὲ ὅπλα καὶ τρόφιμα ἀπὸ τοὺς κατοίκους καὶ τοὺς Σταθμοὺς Χωροφυλακῆς, παρημπόδιζον τὰς βιαιοπραγίας τῶν κομμουνιστῶν, καὶ αὐτοὶ δὲ ἀκόμη οἱ Ἰταλοὶ δὲν ἀπετόλμων νὰ ἐξέλθουν εἰς τὴν ὕπαιθρον πρὸς ἐπιτάξεις κτηνῶν καὶ περισυλλογὴν τροφίμων. Μόνον μετὰ τὸν Αὔγουστον 1943, ὅτε δι' ἐπιθέσεως μεγάλων δυνάμεων ἐλασιτῶν διελύθησαν αἱ ὁμάδες Καραχάλιου, οἱ κομμουνισταὶ ἐκυριάρχησαν, καταδιώκοντες ἀπηνῶς τοὺς ἐθνικόφρονας πολίτας καὶ τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς. Τὸν Ἰούλιον 1943 ὁ ἀνθυπασπιστὴς Χωροφυλακῆς Μιχ. Γιαννουκάκος ἐφονεύθη ὑπὸ κομμουνιστῶν, βληθεὶς ἐξ ἐνέδρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλιατρῶν - Κυπαρισσίας, ἐφονεύθη δὲ συγχρόνως ἡ τριετὴς θυγάτηρ του καὶ ἐτραυματίσθη ὁ υἱός του.

Ἡ περιφέρεια τῆς Ἀχαΐας ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πλέον δοκιμασθεισῶν τῆς Πελοποννήσου, λόγῳ τῶν συλλήψεων καὶ καταπιέσεων τῶν ἀρχῶν κατοχῆς. Ἡ Χωροφυλακὴ μετέσχεν εἰς διαφόρους πατριωτικὰς ἐκδηλώσεις καί, ὡς ἐκ τούτου, ἐκίνησεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν μῆνιν τῶν Γερμανῶν καὶ Ἰταλῶν. Ἠρνήθη νὰ παραδώσῃ τοὺς φακέλους τῶν κομμουνιστῶν καὶ διὰ τοῦτο οἱ Γερμανοὶ ἐφυλάκισαν τοὺς ἀρχειοθέτας χωροφύλακας. Τὸν Ἰούλιον 1941 χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ Σαγαιίκων Πατρῶν ἐβοήθησαν 7 Ἄγγλους στρατιωτικοὺς νὰ φυγαδευθοῦν εἰς Μ. Ἀνατολήν. Διὰ τὴν αἰτίαν αὐτὴν συνελήφθησαν δύο χωροφύλακες, οἱ ὁποῖοι ἂν καὶ ἐβασανίσθησαν, οὐδὲν ἀπεκάλυψαν. Τὸν Σεπτέμβριον 1941, κατέφυγον εἰς Ἄραξον Πατρῶν δύο Κύπριοι ἀεροπόροι, τοὺς ὁποίους οἱ χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ Βλασίας - Καλαβρύτων ἀπέκρυψαν καὶ οὕτω διεσώθησαν μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως. Ἀρχὰς 1943, εἰς τὸ Αἴγιον συνελήφθη ὁ ἀνθυπασπιστὴς τῆς Χωροφυλακῆς Σωτ. Μιχαλέας, ὡς παρακολουθῶν κρυφίως τὰς ραδιοφωνικὰς ἐκπομπὰς Καΐρου - Λονδίνου καὶ μεταδίδων ἀνὰ τὴν πόλιν τὸ περιεχόμενόν των. Μετεφέρθη εἰς στρατόπεδον τῆς Ἰταλίας. Τὸν Φεβρουάριον 1944, ἐξετελέσθη εἰς τὰς Πάτρας ὁ χωροφύλαξ Ἀνδρ. Σκαρπέτης ὡς ὕποπτος πράξεων σαμποτάζ.

Ὡς ἐγένετο καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τῆς Πελοποννήσου, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1943 ὅτε ἀνεπτύχθησαν αἱ ἐαμοελασιτικαὶ δυνάμεις, καταδιώκουσαι ἀμειλίκτως τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, Σταθμοὶ καὶ Ἀστυνομικὰ Τμήματα ἐγκατελείποντο καί, τελικῶς, εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἀχαΐαν παρέμειναν ἀστυνομικαὶ ὑπηρεσίαι μόνον εἰς τὰς Πάτρας καὶ τὸ Αἴγιον. Ὅπου δὲν ἐπρόλαβον νὰ συμπτυχθοῦν ἐγκαίρως, ἐφονεύθησαν ἢ ὡδηγήθησαν εἰς κομμουνιστικὰ στρατόπεδα πρὸς ἐκτέλεσιν. Οὕτως, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ἰω. Ἀντωνόπουλος, διοικητὴς τοῦ Σταθμοῦ Καλαμαριᾶς, συλληφθεὶς ὡδηγήθη εἰς Σιγούνι Καλαβρύτων, ὅπου ἐξετελέσθη δημοσίᾳ. Εἷς ἐνωμοτάρχης καὶ ἕξ χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ Λεοντίου συλληφθέντες κατώρθωσαν νὰ διαφύγουν. Ὁ ἐνωμοτάρχης Παρδαβέλας καὶ δύο χωροφύλακες ὅταν, κατόπιν πολυώρου συμπλοκῆς, κατελήφθη ὁ Σταθμὸς Προαστίων, συνελήφθησαν καὶ ἐξετελέσθησαν, ἐν ᾧ ἄλλοι δύο χωροφύλακες ἐφονεύθησαν κατὰ τὴν συμπλοκήν. Τέλος Σεπτεμβρίου 1944, ὁ στρατὸς τοῦ ΕΛΑΣ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Αἴγιον, ἀλλ' αἱ ἐκεῖ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ ἠδυνήθησαν νὰ συμπτυχθοῦν πρὸς Πάτρας.

Τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1944, ἀγγλικαὶ δυνάμεις ἔφθασαν εἰς Πάτρας. Τὰ γερμανικὰ στρατεύματα ἐτάχθησαν εἰς τάξιν μάχης διὰ νὰ προστατεύσουν τὴν ἀποχώρησίν των. Τὰ Τάγματα Ἀσφαλείας, ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Ν. Κουρκουλάκον, ἠρνήθησαν νὰ ἐκτελέσουν ἐντολὴν καλύψεως τῶν νώτων τῶν Γερμανῶν δι' ἐνδιαμέσου τοποθετήσεώς των καὶ ἐτάχθησαν πρὸς τὴν πλευρὰν τῶν συμμάχων. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ἡ Χωροφυλακή. Ὁ μοίραρχος Ἐμμ. Βενιεράκης, μετὰ δυνάμεως ἐξ 25 χωροφυλάκων, ἡνώθη μετὰ τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων καὶ μετέσχεν εἰς τὴν παρὰ τὰς Πάτρας μάχην, διὰ τῆς ὁποίας ἀπωθήθησαν οἱ Γερμανοί. Τοῦτο δὲν ἠμπόδισε τοὺς κυριαρχήσαντας εἰς τὴν πόλιν ἐαμοελασίτας νὰ ἀπαιτήσουν τὸν ἀφοπλισμὸν τῶν ἀνδρῶν τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας καὶ Χωροφυλακῆς, ἐν συνεχείᾳ δὲ τὴν εἰς αὐτοὺς παράδοσίν των πρὸς ἐκτέλεσίν των. Διεσώθησαν μόνον δι' ἐνεργοῦ ἐπεμβάσεως τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων πρὸς προστασίαν τοῦ στρατοπέδου συγκεντρώσεώς των καὶ ἐγκατάλειψιν τῆς πόλεως ὑπὸ τὴν φρούρησίν των.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Ἠλείας, εὐθὺς ὡς ἐγκαθιδρύθησαν αἱ δυνάμεις κατοχῆς, συνελήφθησαν καὶ ἐκρατήθησαν ὡς ὅμηροι πολλοὶ διακεκριμένοι πολῖται, ὡς καὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς. Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ ὁ ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Νικ. Σταυρακόπουλος, ὅστις ἀπεστάλη εἰς στρατόπεδα αἰχμαλώτων τῆς Γερμανίας.

Ἐξετελέσθησαν καὶ δύο χωροφύλακες ἐπὶ παρακοῇ εἰς ὄργανα τῆς κατοχῆς. Εἰς τὰς ὁμάδας Καρα-

χάλιου, περὶ τῶν ὁποίων ὡμιλήσαμεν προηγουμένως, ἐνετάχθησαν ἐκ τῆς Διοικήσεως Ἠλείας καὶ μετέσχον εἰς ἁπάσας τὰς ἐπιχειρήσεις των, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Θ. Κουζῆς, ὁ ἐνωμοτάρχης Ἰω. Γκότσης καὶ ἓξ χωροφύλακες. Ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ ἐφονεύθησαν ὁ ἐνωμοτάρχης Ζ. Κατσούλης καὶ τρεῖς χωροφύλακες. Ὁ μοίραρχος Ἀγ. Παπαδόπουλος ὑπεβλήθη εἰς βασανιστήρια, ἀλλὰ τελικῶς διέφυγε.

11. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ
Δ΄. Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ

Τὴν 3ην Σεπτεμβρίου 1944, ἀπεχώρησαν ἐκ Πύργου καὶ ὁλοκλήρου τῆς Ἠλείας τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα. Ὀλίγας ἡμέρας βραδύτερον ἐπέδραμον ἰσχυρόταται καὶ πλήρως ὡπλισμέναι ἐλασιτικαὶ δυνάμεις πρὸς κατάληψιν τῆς πόλεως. Ἡ Χωροφυλακή, παρὰ τὸν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς καταφανῶς ἄνισον ἀγῶνα, ἀντέταξε μακρὰν καὶ σθεναρὰν ἄμυναν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ὑπέστη δραματικὰς θυσίας. Διὰ τῆς ἡρωικῆς αὐτῆς ἀντιστάσεως καὶ τῶν μεγάλων θυσιῶν της ἡ Χωροφυλακὴ ἔγραψεν εἰς τὸν Πύργον, κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, μερικὰς ἀπὸ τὰς πλέον λαμπρὰς σελίδας τῆς ἱστορίας της. Ἀντὶ νὰ προβῶμεν εἰς ἰδίαν περιγραφήν, προτιμῶμεν νὰ παραθέσωμεν τὴν τελείως διαφωτιστικὴν καὶ παραστατικὴν ἔκθεσιν τοῦ μετασχόντος τοῦ ἀγῶνος μοιράρχου Ἀγ. Παπαδοπούλου.

«Ἐν Πύργῳ κατὰ τὴν ὑποχώρησιν τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων ὑπῆρχε τὸ ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Πεζικοῦ Κοκώνην Ἀνεξάρτητον Τάγμα Ἀσφαλείας, δυνάμεως περίπου 400 ἀνδρῶν καὶ δύναμις Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Χωροφυλακῆς Καμάρην Δημήτριον ὀγδοήκοντα (80) ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν.

Κατὰ τὴν ἀποχώρησίν των, τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα ἠθέλησαν νὰ παραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν τοῦ Τάγματος καὶ τῆς Χωροφυλακῆς.

Τὸ Τάγμα ἠδυνήθη νὰ ἐξαπατήσῃ τοὺς Γερμανοὺς μετὰ μικρὰν δὲ ἀψιμαχίαν πρὸς τὰς ὀπισθοφυλακὰς αὐτῶν, ἠδυνήθη ν' ἀπαγκιστρωθῇ καὶ οὕτως ἅπασα ἡ δύναμις τούτου μετὰ τῆς Χωροφυλακῆς παρέμειναν ἐν Πύργῳ.

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος, ταγματάρχης κ. Κοκώνης, διὰ προκηρύξεώς του ἀνεκήρυξε τὴν πόλιν ἐλευθέραν, ἀνέλαβε τὴν ἄσκησιν ἁπασῶν τῶν ἐξουσιῶν πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως ἐν ὀνόματι τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ, μέχρις ἐγκαταστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἢ τῆς ἀποστολῆς ἀντιπροσώπων της.

Διὰ τῆς αὐτῆς προκηρύξεως ἐγνωστοποίει ὅτι, αἱ ὑπ' αὐτὸν ἔνοπλοι δυνάμεις ἔπαυσαν ὑπακούουσαι εἰς τὴν Κυβέρνησιν Ἀθηνῶν καὶ τοὺς Γερμανοὺς καὶ ὑπακούουν μόνον εἰς τὴν Βασιλικὴν Κυβέρνησιν τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν προέβη εἰς τὴν ἀπόλυσιν ὅλων τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς πολιτικῶν κρατουμένων.

Ἡ πόλις ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ ἑώρταζε τὴν ἀπελευθέρωσιν.

Τὴν 4ην Σεπτεμβρίου, ἐπιτροπὴ ἐκλεγεῖσα ὑπὸ τοῦ δημάρχου τῆς πόλεως καὶ ὡς ἐκπρόσωπος τῶν κατοίκων αὐτῆς, ἀνεχώρησε πρὸς συνάντησιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ δρώσης ἀνταρτικῆς Μονάδος, μὲ τὴν ἐντολὴν ν' ἀνακοινώσῃ εἰς τὸν τελευταῖον τ' ἀνωτέρω καὶ τὴν παράκλησιν νὰ μὴ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, πρὸς ἀποφυγὴν συγκρούσεως μέχρι ρυθμίσεως τῆς καταστάσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Τάγματος καὶ πρωτοβουλίᾳ τῆς Διευθύνσεως Χωροφυλακῆς, ἀπεστάλησαν δύο ἀπεσταλμένοι πρὸς συνάντησιν τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἠλείας καὶ Ὀλυμπίας συμμαχικῶν ἀποστολῶν, ἵνα διαβιβάσωσι τὴν παράκλησιν περὶ μετασταθμεύσεών των ἐν Πύργῳ, πρὸς ρύθμισιν τῆς καταστάσεως καὶ πρόληψιν συγκρούσεως τῶν ἐν τῇ πόλει τακτικῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ τῶν ἔξωθι ταύτης ἀνταρτικῶν τοιούτων.

Ἐκ τῶν ἀπεσταλμένων ὁ εἷς συνελήφθη καὶ ἐκρατήθη, ὁ δὲ ἕτερος ἠμποδίσθη ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν νὰ μεταβῇ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς του καὶ ἐπανῆλθεν ἄπρακτος.

Ἡ ἐκ μέρους τῆς πόλεως ἀποστολὴ ἐπανῆλθε τὴν 5ην Σεπτεμβρίου καὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι συνηντήθη μετὰ τοῦ ταγματάρχου Μαντούκου, διοικητοῦ τοῦ Στρατοῦ τοῦ ΕΛΑΣ τῆς περιοχῆς καὶ τῆς Νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΕΑΜ, πρὸς οὓς ἀνεκοίνωσε τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς της, ἔλαβε δὲ τὴν ἀπάντησιν ὅτι τὸ Τάγμα καὶ ἡ Χωροφυλακὴ ὤφειλον νὰ παραδώσωσιν ἄνευ ὅρων τὰ ὅπλα των, ὅτι οἱ ἀντάρται θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ ὅτι ὅσοι κριθῶσιν παρ' αὐτῶν ἔνοχοι, θὰ παραπεμφθῶσιν εἰς Λαϊκὰ Δικαστήρια.

Ὡς ἦτο φυσικόν, τὸ Τάγμα ἀπέρριψε τὰς προτάσεις των, καὶ ἀπηγόρευσε τὴν εἴσοδόν των εἰς τὴν πόλιν.

Ἡ 6η καὶ 7η Σεπτεμβρίου διέρρευσαν ἄνευ ἐπεισοδίων. Τὴν 4ην πρωινὴν ὥραν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1944, ὅλως αἰφνιδίως, δυνάμεις τῶν ἀνταρτῶν ἐπετέθησαν ἐναντίον τῆς πόλεως, ἰσχυρὰ δὲ τμήματα τούτων κατώρθωσαν λάθρα νὰ εἰσέλθωσιν ἐντὸς τῆς πόλεως καί, καταλαβόντα θέσεις πέριξ τῶν Ἀστυνομικῶν Καταστημάτων, ἤρχισαν σφοδρὰν κατ' αὐτῶν ἐπίθεσιν.

Ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς εἶχε κατανεμηθῆ εἰς τὸ Τμῆμα Ἀσφαλείας, τὸ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα καὶ τὸ Ἐπιτελεῖον τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς.

1) Εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον τῆς Διοικήσεως ἀνῆκον καὶ παρευρέθησαν κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς μάχης ὁ ἀντισυνταγματάρχης Καμάρης Δημήτριος, διοικητὴς τῆς Διοικήσεως, ὁ μοίραρχος Παπαδόπουλος, ὑποδιοικητὴς τῆς Διοικήσεως, ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ζάχος Δημήτριος, ὑπασπιστὴς τῆς Διοικήσεως, ὁ ἐνωμοτάρχης Καββαδίας Δημή-

τριος, οἱ ὑπενωμοτάρχαι Σταγάκης Βασίλειος, Δαλαμάγκας Ἠλίας καὶ Τσαχούλιας Ἰωάννης καὶ οἱ χωροφύλακες Στραβοπόδης Παν., Θεοδώρου Γεώργιος καὶ Μαργιόλης Κωνσταντῖνος.

2) Εἰς τὸ Τμῆμα Ἀσφαλείας ἀνῆκον, ὁ ἀνθυπομοίραρχος Βυριδῆς Μαυροειδῆς, διοικητὴς τοῦ Τμήματος, οἱ ἀνθυπασπισταὶ Δουμουλάκης Κων., Λυμπερόπουλος Νικόλαος καὶ Μιχαλακόπουλος Γεώργιος καὶ 30 ὁπλῖται.

Ἡ δύναμις τούτου εἶχε διατεθῆ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς μάχης ὡς ἀκολούθως:

α) 1. ἀνθυπασπιστὴς Δημουλάκης Κων., 2. ἐνωμοτάρχης Παπαδέας Φίλιππος, 3. ἐνωμοτάρχης Παναγιωτόπουλος Ἰωάννης, 4. ἐνωμοτάρχης Τούντας Ἰωάννης, 5. ὑπενωμοτάρχης Εὐθυμίου Ἀντώνιος, 6. ὑπενωμοτάρχης Καμπάνης Γεώργιος, 7. ὑπενωμοτάρχης Λαζαρῆς Χαράλαμπος, 8. ὑπενωμοτάρχης Μιχαλαράκος Ἀντώνιος, 9. χωροφύλαξ Μπούντζακας Ἰωάννης, 10. χωροφύλαξ Μπαμπίλης Βασίλειος καὶ 11. χωροφύλαξ Ψάρης Σταῦρος εἶχον διατεθῆ εἰς νυκτερινὰς ἐνέδρας καὶ περιπολίας.

β) 1. Ὁ ἀνθυπομοίραρχος Βυριδῆς Μαυροειδῆς, 2. ἀνθυπασπιστὴς Λυμπερόπουλος Νικόλαος, 3. ἀνθυπασπιστὴς Μιχαλακόπουλος Γεώργιος, 4. ἐνωμοτάρχης Βῶσσος Σπυρίδων, 5. ὑπενωμοτάρχης Κοτραλὸς Χρῆστος, 6. ὑπενωμοτάρχης Καραμπάγιας Ἰωάννης, 7. ὑπενωμοτάρχης Καραγκούνης Ἀλέξανδρος, 8. ὑπενωμοτάρχης Καραμπάτσος Κων., 9. ὑπενωμοτάρχης Σταθόπουλος Κων., 10. ὑπενωμοτάρχης Σακελλαρόπουλος Δημήτριος, 11. ὑπενωμοτάρχης Ξένος Πέτρος καὶ οἱ χωροφύλακες: 12. Κλικάκος Ἀναστάσιος, 13. Ἀλεξανδρόπουλος Δημήτριος, 14. Αὐγουστῆς Γεώργιος, 15. Ἀγγελόπουλος Κων., 16. Βασιλακόπουλος Χαράλαμπος, 17. Διβάρης Φωκίων, 18. Μπασκώτας Κων., 19. Ματαράγκας Ἀνδρέας, 20. Μπόϊκος Στυλιανός, 21. Παπαγεωργίου Παναγ. καὶ 22. Κάτσινας Ἀθανάσιος, ἐν ἐπιφυλακῇ τῷ Τμήματι.

Ὁ χωροφύλαξ Γκοτσόπουλος Θεόδωρος ἦτο ἀπεσπασμένος εἰς τὸ Τάγμα ὡς ὁδηγὸς δικύκλου.

γ) Εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα ἀνῆκον ὁ μοίραρχος Ζῆρκος Γεώργιος διοικητὴς τοῦ Τμήματος, οἱ ἀνθυπομοίραρχοι 1. Ἀμπλᾶς Μιχαήλ, 2. Μάστορας Γεώργιος, 3. Φράγκου Δημήτριος, 4. ἀνθυπασπιστὴς Γακιόπουλος Χρῆστος καὶ (30) τριάκοντα ὁπλῖται ἤτοι:

Οἱ ἐνωμοτάρχαι Ἀρβανίτης Γρηγόριος καὶ Γκότσης Ἠλίας. Οἱ ὑπενωμοτάρχαι Ἀρμένης Σπυρίδων, Ἀθανασόπουλος Κων., Γραμματικὸς Ζαφείριος, Παπαντωνίου Δημήτριος, Καραμπέτσος Νικόλαος, Λεονδάκης Κων.. Πηλαρίκας Νικόλαος, Σμπόρας Σωτήριος καὶ οἱ χωροφύλακες Ἀρμένης Ἰωάννης, Δόϊκας Γεώργιος, Δημητρόπουλος Μαρῖνος, Θεοφιλᾶτος Βασίλειος, Καρτσακούλης Σταῦρος, Κολόκας Ἄγγελος, Λίγκας Ἀθανάσιος, Μητρόπουλος Δημήτριος, Μητρόπουλος Εὐάγγελος, Μαζαράκης Δημήτριος, Μακρυνιώτης Θωμᾶς, Ντόνιος Βασίλειος, Μπλάνης Νικόλαος, Τριανταφύλλου Κων., Παπακωνσταντίνου Ἰωάν., Ταμπαλῆς Γεώργιος, Σμουρνιώτης Ἀνδρέας, Σκόρδας Ἀριστομένης, Χαρῖτος Εὐάγγελος καὶ Νικολακόπουλος Προκ.

Ἐκ τῆς δυνάμεως τούτου οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Ἀμηλᾶς Μιχαὴλ καὶ Φράγκος Δημήτριος μετὰ τοῦ ἡμίσεος τῆς ὁπλιτικῆς δυνάμεως εἶχον διατεθῆ εἰς περιπολίας καὶ ἐνέδρας εἰς τὰς δυτικὰς καὶ νοτίας παρυφὰς τῆς πόλεως.

Ὁ χωροφύλαξ Μπλάνης Νικόλαος ἦτο παρατηρητὴς ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἡ δὲ ὑπόλοιπος δύναμις ἐν ἐπιφυλακῇ εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Κατάστημα.

Ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς διέθετε μόνον ἀτομικὰ τυφέκια (ἰταλικὰς ἀραβίδας καὶ ἑλληνικὰ μάνλιχερ) καὶ δέκα πέντε (15) χειροβομβίδας εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος.

Οἱ ἐπιτεθέντες διέθετον ἀτομικὰ τυφέκια, αὐτόματα ὅπλα, ὁπλοπολυβόλα, πολυβόλα, μυδράλλια, χειροβομβίδας ἐκρηκτικὰς καὶ ἐμπρηστικάς, δυναμίτιδα, νάρκας καὶ ἄλλας ἐκρηκτικὰς ὕλας.

Ἡ ἐπίθεσις ἐξεδηλώθη τὸ πρῶτον κατὰ τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο περισσότερον προωθημένον πρὸς τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τῆς πόλεως. Ὁμοίως καὶ κατὰ τῶν εἰς τὰς νοτίας καὶ δυτικὰς παρυφὰς τῆς πόλεως εὑρισκομένων περιπόλων καὶ ἐνεδρῶν τῶν δύο Τμημάτων. Αἱ περίπολοι μετὰ τῶν ἐνεδρῶν, ἔχουσαι μόνον ἐντολὴν σημάνσεως συναγερμοῦ, μετὰ τὰ πρῶτα πυρά, συνεπτύχθησαν αἱ μὲν τῶν δυτικῶν παρυφῶν πρὸς τὴν διλοχίαν τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, αἱ δὲ τῶν νοτίων παρυφῶν πρὸς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς καὶ τὰ Τμήματα.

Κατὰ τὴν πρώτην συμπλοκὴν τῶν περιπόλων ἐφονεύθη ὁ ὑπενωμοτάρχης Καμπάσης Γεώργιος, τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας, καὶ ἐτραυματίσθη ὁ ὑπενωμοτάρχης Λαζαρῆς Χαράλαμπος τοῦ ἰδίου Τμήματος.

Τὸ Τμῆμα Ἀσφαλείας ἠμύνθη τοῦ Καταστήματός του, ἐνισχυθὲν δέ, διὰ τοῦ συμπτυχθέντος ἀνθυπομοιράρχου Φράγκου Δημητρίου καὶ τινων ὁπλιτῶν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, κατέλαβε τὸ παραπλεύρως οἴκημα τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Φράγκου Δημητρίου καὶ ὁπλιτικῆς δυνάμεως καὶ ἐνίσχυσεν οὕτω σοβαρῶς τὴν ἄμυνάν του, λαμβανομένου ὑπ᾽ ὄψιν ὅτι ὄπισθεν αὐτοῦ, βορειοδυτικῶς, εὑρίσκετο τὸ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα, ὅπερ ἐξησφάλιζε τὰ νῶτά του.

Οἱ ἀντάρται εἶχον λάβει θέσεις ἐντὸς τῶν οἰκημάτων τῶν ἐγγύτατα εὑρισκομένων νοτιοανατολικῶς, νοτίως καὶ νοτιοδυτικῶς αὐτοῦ, ἐχρησιμοποίουν δὲ κατ᾽ αὐτοῦ πυρὰ ἀτομικῶν τυφεκίων, αὐτομάτων ὅπλων, ὁπλοπολυβόλων, πολυβόλων, χειροβομβίδας ἐκρηκτικὰς καὶ ἐμπρηστικάς, νάρκας καὶ δυναμίτιδα.

Οἱ ἀντάρται διὰ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ πυρὸς ἠδυνήθησαν νὰ πυρπολήσωσι τὸ οἴκημα τοῦ Τμήματος, χωρὶς ὅμως νὰ κάμψωσι τὴν ἀντίστασιν τῆς δυνάμεώς του, ἥτις καταλαβοῦσα θέσεις ἐν τῷ προαυλίῳ τοῦ Καταστήματος καὶ εἰς τὸ ὄπισθεν οἴκημα τοῦ κινηματογράφου, συνεκράτησε τοὺς ἐπιτιθεμένους καὶ ἀπηγόρευσε τὴν κατάληψιν τοῦ οἰκήματος μέχρι τῆς 12ης μεσημβρινῆς περίπου ὥρας.

Συγχρόνως, μὲ τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας, ἐξεδηλώθη ἐπίθεσις καὶ κατὰ τοῦ Ἀστυνομικοῦ

Τμήματος, ὅπερ εὑρίσκετο βορειοδυτικῶς τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας καὶ τὸ ὁποῖον ἐβλήθη ἀπὸ τῆς νοτίας μόνον πλευρᾶς.

Τὸ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα συνεκράτησε τὴν ἐπίθεσιν καὶ ἐκάλυψε τὰ νῶτα τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας μέχρι τῆς 12ης μεσημβρινῆς.

Τὴν 12ην μεσημβρινὴν ὥραν περίπου κατέφθασεν ἐνίσχυσις τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, ἡ δὲ δύναμις τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος καὶ Τμήματος Ἀσφαλείας μετὰ τῆς ἀφιχθείσης ἐνισχύσεως ἀνέλαβεν ἐπίθεσιν, μέχρι δὲ τῶν ἑσπερινῶν ὡρῶν κατώρθωσαν ν' ἀπωθήσωσι τοὺς ἀντάρτας ἀπὸ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς πόλεως.

Ἐναντίον τοῦ Καταστήματος τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς οἱ ἀντάρται ἤρχισαν βάλλοντες ἀπὸ τῆς 5.30΄ πρωινῆς ὥρας. Οὗτοι, ἀφοῦ εἶχον ἀνατρέψει τὰς προφυλακὰς τοῦ Τάγματος δι' ἰσχυρῶν δυνάμεων, προσέβαλον τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς, ἥτις ἔφρασσε τὴν κεντρικὴν ὁδὸν τῆς πόλεως, διὰ τῆς ὁποίας οἱ ἀντάρται ἐπεδίωξαν νὰ δημιουργήσωσι ρῆγμα καὶ νὰ διχοτομήσωσι τὰς ἐν τῇ πόλει ἐνόπλους δυνάμεις.

Εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς, ἐκτὸς τῶν ἀνδρῶν Ἐπιτελείου, εἶχον συμπτυχθῆ διαρκούσης τῆς μάχης ἐκ τῶν περιπόλων τῶν Τμημάτων ὁ ἀνθυπασπιστὴς Δημουλάκης Κωνσταντῖνος, ὁ ἐνωμοτάρχης Παπαδέας Ἠλίας, ὁ ὑπενωμοτάρχης Καραγκούνης Ἀλέξανδρος, ὁ ὑπενωμοτάρχης Εὐθυμίου Ἀντώνιος καὶ ὁ χωροφύλαξ Μπούντζακας Ἰωάννης.

Ὁ ἀνθυπασπιστὴς Δημουλάκης Κωνσταντῖνος μετὰ τῶν ὑπενωμοτάρχου Εὐθυμίου Ἀντωνίου καὶ χωροφύλακος Μπούντζακα Ἰωάννου διετάχθησαν καὶ κατέλαβον τὸ ἔναντι τῆς Διοικήσεως ξενοδοχεῖον «Μάζεστικ».

Οἱ ἀντάρται ἐχρησιμοποίησαν κατὰ τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ ξενοδοχείου «Μάζεστικ» ἀτομικὰ τυφέκια, αὐτόματα ὁπλοπολυβόλα, πολυβόλα μυδράλλια κλπ.

Παρὰ τὴν ἰσχυρὰν πίεσιν ἡ Διοίκησις διετήρησε μετὰ τῶν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ἀνδρῶν τὰς θέσεις της μέχρι τῆς 3.30΄ ἀπογευματινῆς ὥρας, ὅτε κατέφθασε δύναμις τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας μὲ βαρὺν ὁπλισμόν, ἥτις ἀπήλλαξε ταύτην τῆς ἰσχυρᾶς ἐκ νώτων πιέσεως, ἐξηκολούθησεν ὅμως ἡ κατ' αὐτῆς ἐπίθεσις ἐξ ἀνατολῶν μέχρι τῶν ἑσπερινῶν ὡρῶν.

Ὅταν ἐπῆλθε τὸ σκότος τὰ πυρὰ ἐσιώπησαν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν.

Ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος ταγματάρχης Κοκώνης εἶχε φονευθῆ ἀπὸ τῆς 5ης πρωινῆς ὥρας, δηλαδὴ ἅμα τῇ ἐκδηλώσει τῆς ἐπιθέσεως.

Ἀπὸ τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν ἦτο φανερὸν ὅτι ἡ μάχη εἶχεν ἀπολεσθῆ, παρὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Τάγματος ἐπίθεσιν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς, τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας καὶ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος. Τὸ Τάγμα εἶχε στερηθῆ τῆς διοικήσεώς του καὶ αἱ δυνάμεις του κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος εἶχον ἐγκαταλείψει τὸν ἀγῶνα.

Ἐπὶ τῆς Χωροφυλακῆς εἶχε συγκεντρωθῆ ὅλη ἡ πίεσις τῶν ἀνταρτῶν καὶ ἦτο σχεδὸν ἡ μόνη ἥτις ἐμάχετο, ἂν καὶ μὲ ἐλλιπέστατον ὁπλισμόν.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἔγραψεν σελίδας ὑπερλάμπρου καὶ ἀσυλλήπτου ἡρωισμοῦ, ἀλλ' ἦτο φανερὸν ὅτι ἡ μάχη ἔμελλε ν' ἀπολεσθῇ.

Ὁπωσδήποτε ὅταν τὸ σκότος ἐπῆλθε, μέγα μέρος τῆς πόλεως εἶχεν ἐκκαθαρισθῆ, τὰ πυρὰ ἐσιώπησαν, ἀλλ' ἡ διοίκησις τοῦ Τάγματος δὲν ἐγκατέστησε δυνάμεις εἰς τὴν ἐκκαθαρισθεῖσαν περιοχήν.

Αἱ δυνάμεις τοῦ Τάγματος ἀπεσύρθησαν εἰς τοὺς στρατῶνάς των, εἰς τοὺς στρατῶνας δὲ τούτων ἀπεσύρθησαν καὶ αἱ δυνάμεις τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας καὶ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, αἱ συνεργασθεῖσαι κατὰ τὴν ἐπίθεσιν λόγῳ καταστροφῆς τῶν οἰκημάτων Χωροφυλακῆς καὶ ἐλλείψει ὁδηγιῶν τοῦ διοικητοῦ τῆς Διοικήσεως.

Ἡ δύναμις τοῦ Ἐπιτελείου τῆς Διοικήσεως ἀπεσύρθη εἰς τὸ ὄπισθεν τῆς Διοικήσεως οἴκημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης πρὸς εὐχερεστέραν ἄμυναν. Ἐν τῷ Καταστήματι τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως ἐπρότεινε πρὸς τὸν ταγματάρχην Σακελλαρίου καὶ τὸν ὑποφαινόμενον τὴν διαπραγμάτευσιν συνθηκολογήσεως τῆς Χωροφυλακῆς μετὰ τῶν ἀνταρτῶν.

Ἦτο φανερὸν ὅτι ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως ἀντισυνταγματάρχης Καμάρης ἦτο δυνατὸν νὰ ἐλπίζῃ ἐπὶ ἐπιεικοῦς κρίσεως τῶν ἀνταρτῶν δι' ἑαυτόν, λόγῳ προγενεστέρων σχέσεών του μὲ σοβαρὰ στελέχη τῆς πολιτικῆς ὀργανώσεως τῶν ἀνταρτῶν, ἀλλὰ τὸ σύνολον τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ὁπλιτῶν θὰ κατεσφάζετο.

Ἡ πρότασίς του ἀπερρίφθη ἀσυζητητὶ καὶ ἀπεφασίσθη ἡ συνέχισις τῆς ἀντιστάσεως. Ἡ νὺξ διέρρευσεν ἤρεμος. Τὸ οἴκημα τῆς Διοικήσεως λόγῳ τῆς ἰσχύος τοῦ πυρὸς τῶν ἀνταρτῶν δὲν προσεφέρετο πρὸς ἄμυναν, παρεῖχεν ὅμως ἄριστον πεδίον βολῆς, δι' ὃ καὶ τὴν 5ην πρωινὴν ὥραν τῆς ἑπομένης κατελήφθη καὶ πάλιν ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἐπιτελείου τῆς Διοικήσεως.

Ἡ δύναμις ἐπὶ τοῦ ξενοδοχείου «Μάζεστικ» εἶχε παραμείνει εἰς τὴν θέσιν της. Ἐπίσης εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ ὁμάδος τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας τὸ Δημαρχεῖον καὶ ὑπὸ ἑτέρας ὁμάδος τοῦ Τάγματος τὸ κτίριον ἔνθα ἐστεγάζετο ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος.

Ἀπὸ τῆς 5ης πρωινῆς ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς ἀπετέλει τὸ προκεχωρημένον φυλάκιον τῆς ἀμύνης. Οἱ ἀντάρται συνεκέντρωσαν ὅλην τὴν πίεσιν αὐτῶν ἐπὶ τῆς Διοικήσεως καὶ τοῦ ξενοδοχείου «Μάζεστικ», εἶχον δὲ θέσει πῦρ ἐπὶ τοῦ τετραγώνου εἰς ὃ ἡ Διοίκησις καὶ τοῦτο ἐπλησίαζε πρὸς τὸ Κατάστημα τῆς Διοικήσεως. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἐτραυματίσθη σοβαρῶς ὁ ταγματάρχης Σακελλαρίου. Τὸ πῦρ τῶν ἀντιπάλων ἦτο ἐξαιρετικῶς δραστικὸν καὶ ἡ Διοίκησις δὲν προσεφέρετο πρὸς ἄμυναν. Ἡ δύναμις τοῦ Ἐπιτελείου τῆς Διοικήσεως ἠναγκάσθη νὰ ἀποσυρθῇ καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τὸ δὲ οἴκημα τῆς Διοικήσεως ἤρχισε παραδιδόμενον εἰς τὰς φλόγας.

Εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἡ δύναμις τοῦ Ἐπιτελείου συνεκράτησε τὴν συγκεντρωθεῖσαν ἐπ' αὐτῆς πίεσιν μέχρι τῆς 1ης μ.μ. ὥρας.

Τὴν 1ην μεσημβρινὴν ὥραν τὸ Δημαρχεῖον παρεδίδετο εἰς τὰς φλόγας καὶ ἡ ἐν αὐτῷ φρουρὰ ἀπεσύρετο. Ἡ ἐν

Ταγματάρχης Χρῆστος Σακελλαρίου τοῦ 'Αποστόλου. 'Εγεννήθη εἰς τὸ Νεοχώριον Τρικάλων τὸ ἔτος 1899. Τὸ ἔτος 1944 ἦτο διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Πύργου 'Ηλείας, ἔνθα πλήρης θάρρους καὶ αὐτοθυσίας διηύθυνε τὴν ἄμυναν τῆς πόλεως, κατὰ τὴν προσβολὴν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν τὴν 8-9-1944, τραυματισθεὶς βαρέως καὶ ἐκτελεσθεὶς μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν κομμουνιστῶν.

τῷ Δικηγορικῷ Συλλόγῳ φρουρὰ ἡτοιμάζετο πρὸς ἀποχώρησιν καὶ ἡ δύναμις τῆς Διοικήσεως ἐκυκλοῦτο πανταχόθεν.

Τὴν τελευταίαν ταύτην στιγμὴν ἐνισχυθεῖσα διὰ πυρῶν ἐκ τοῦ κτιρίου, ἔνθα ἐστεγάζετο ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος, ἐπεχείρησεν ἡρωικὴν ἔξοδον, διέσχισε τὴν διὰ πυρῶν πολυβόλου βαλλομένην πλατεῖαν μεταξὺ 'Εθνικῆς Τραπέζης καὶ Δικηγορικοῦ Συλλόγου καὶ συνεπτύχθη πρὸς τοὺς στρατῶνας τῆς Διλοχίας τοῦ Τάγματος, ὅπου καὶ ἡ δύναμις τοῦ Τμήματος 'Ασφαλείας καὶ 'Αστυνομικοῦ Τμήματος.

'Η ἐπὶ τοῦ ξενοδοχείου «Μάζεστικ» δύναμις ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Δημουλάκην Κωνσταντῖνον κυκλωθεῖσα μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν πυρομαχικῶν ᾐχμαλωτίσθη καὶ κατεσφάγη. 'Ο ἀνθυπασπιστὴς Δημουλάκης εἶχε τραυματισθῆ τὴν προηγουμένην ἡμέραν ἔξωθι τοῦ ξενοδοχείου «Μάζεστικ», ὅπου εἶχε κατέλθει ν' ἀφαιρέσῃ αὐτόματον ὅπλον φονευθέντος ἀντάρτου. 'Ο ταγματάρχης Σακελλαρίου Χρῆστος μεταφερθεὶς εἰς τὴν 'Εθνικὴν Τράπεζαν ἐκ τῆς Διοικήσεως ἐγκατελείφθη λόγῳ τῆς σοβαρότητος τοῦ τραύματός του, μὴ ἐπιδεχόμενος μετακίνησιν καὶ συλληφθεὶς ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ ἀντάρτου Μάλαμου.

Κατὰ τὴν σύμπτυξιν ἐκ τῆς 'Εθνικῆς Τραπέζης πρὸς τοὺς στρατῶνας τῆς Διλοχίας τοῦ Τάγματος, ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως ἀντισυνταγματάρχης Καμάρης ὅστις —ἀπὸ τὴν ἑσπέραν τῆς προηγουμένης ἔρριψε τὴν ἰδέαν τῆς συνθηκολογήσεως—, ὅταν ἐπλησιάζαμεν εἰς τοὺς στρατῶνας τῆς Διλοχίας, χωρὶς οὐδὲν νὰ μοὶ ἀνακοινώσῃ, παρέμεινεν ὀλίγα βήματα ὄπισθεν, στρέψας δὲ πρὸς τὰ ὀπίσω τὸν ἀντελήφθην εἰσερχόμενον μετὰ τοῦ ἀκολούθου του ὑπενωμοτάρχου Σταγάκη Βασιλείου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ νομαρχοῦντος διοικητοῦ τῆς Νομαρχίας Μεντζέλου.

Εἰς τοὺς στρατῶνας τῆς Διλοχίας ἀνεῦρον συγκεντρωμένους τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς μετὰ τῆς δυνάμεώς των, τὸν διοικοῦντα τὸ Τάγμα ταγματάρχην Δεδελετάκην καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Τάγματος 'Ασφαλείας. Παρὰ τοῦ διοικοῦντος τὸ Τάγμα μοὶ ἀνεκοινώθη ὅτι εἶχεν ἀποφασισθῆ ἡ σύμπτυξις διὰ Κατάκωλον καὶ ὅτι ἡ ἔναρξις τῆς συμπτύξεως θὰ ἐγένετο τὴν 5ην ἀπογευματινήν.

Εἰς τὸν διοικητὴν τῆς Διοικήσεως ἀπέστειλε τὸν ὑπενωμοτάρχην 'Αρμένην Σπυρίδωνα, ἵνα τοῦ ἀναφέρῃ ὅτι ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ τὸν ἀνέμενον εἰς τὴν Διλοχίαν διὰ νὰ δώσῃ διαταγὰς ἐπικειμένης τῆς συμπτύξεως.

'Ο ὑπενωμοτάρχης οὗτος δὲν ἐπέστρεψε καὶ βραδύτερον ἀπέστειλε τὸν χωροφύλακα 'Αρμένην 'Ιωάννην διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν, ἀλλὰ καὶ οὗτος δὲν ἐπέστρεψε.

Ἦτο φανερὸν πλέον ὅτι ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως ἀντισυνταγματάρχης Καμάρης Δημήτριος, ὅστις ἡρωικῶς ἐπολέμησε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν 36 ὡρῶν τῆς μάχης, εἶχε καμφθῆ καὶ εἶχε λάβει τὴν ἀπόφασιν τῆς παραδόσεως, δι' ὃ σκοπίμως καθυστέρησε κατὰ τὴν σύμπτυξιν ἵνα κρυβῇ, ἔχων ἀντιληφθῆ τὴν σταθερὰν ἡμῶν ἀπόφασιν νὰ μὴ παραδοθῶμεν.

Εἰς τὸ μεταξὺ διάστημα ἅπασα ἡ δύναμις τοῦ Τάγματος εἶχεν ἀποχωρήσει. Αἱ προφυλακαὶ τῶν ἀνταρτῶν ἤρχισαν προσβάλλουσαι τοὺς στρατῶνας τῆς Διλοχίας, ἐντὸς τῶν ὁποίων εἶχον παραμείνει ὁ ὑποφαινόμενος, ὁ συνάδελφός μου Ζᾶρκος Γεώργιος, ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ζάχος Δημήτριος, ὁ ὑπολοχαγὸς Μπραΐμης Δημήτριος καὶ μία ὁμὰς στρατιωτῶν ὡς ὀπισθοφυλακή. 'Η δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς εἶχε διαταχθῆ προηγουμένως νὰ προηγηθῇ μετὰ τὴν ἐμπροσθοφυλακήν.

'Ηναγκάσθημεν νὰ συμπτυχθῶμεν, ἐσπευσμένως, ἔξωθεν τῆς πόλεως δὲ συνηντήσαμεν ὅλην τὴν ὑποχωροῦσαν δύναμιν καὶ τὴν Χωροφυλακήν. 'Απὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς μετὰ τοῦ διοικοῦντος δὲ τὸ Τάγμα ταγματάρχου Δεδελετάκη ἀπεφασίσαμε τὴν σύμπτυξιν πρὸς Πάτρας, ὅπου καὶ ἐφθάσαμε τὴν 11ην Σεπτεμβρίου 1944 μετὰ συνεχῆ 48ωρον πορείαν. Καθ' ὁδὸν ἐπορεύθημεν μὲ διατάξεις μάχης, καθ' ὅλον τὸ διάστημα, συναντήσαντες ἐλαφρὰς ἀντιστάσεις μέχρι τῶν παρυφῶν τῶν Πατρῶν, ἃς εὐκόλως ἀνετρέψαμεν.

Κατὰ τὰς ἐν Πύργῳ μάχας ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς ἔσχε τὰς ἀκολούθους ἀπωλείας.

'Επιτελεῖον Διοικήσεως.

1. Ταγματάρχης Σακελλαρίου Χρῆστος, ἐτραυματίσθη ἐν τῷ Καταστήματι τῆς Διοικήσεως τὴν 9ην Σεπτεμβρίου 1944, μεταφερθεὶς δὲ εἰς τὸ Κατάστημα τῆς 'Εθνικῆς

Τραπέζης ἐγκατελείφθη κατὰ τὴν ὑποχώρησιν καὶ συλληφθεὶς αἰχμάλωτος ἐξετελέσθη.

2. Ἐνωμοτάρχης Καββαδίας Δημήτριος, ἐφονεύθη τὴν 6ην πρωινὴν ὥραν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου μαχόμενος ἐντὸς τῆς Διοικήσεως.

3. Ἐνωμοτάρχης Τσαχούλιας Ἰωάννης, ἐτραυματίσθη μαχόμενος ἐντὸς τῆς Διοικήσεως τὴν 10ην περίπου πρωινὴν ὥραν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου, μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ἀκολουθήσῃ κατὰ τὴν σύμπτυξιν ἐκρύβη εἰς οἰκίαν συγγενῶν του ἐν Πύργῳ.

Τμῆμα Ἀσφαλείας.

1. Ἀνθυπασπιστὴς Δημουλάκης Κωνσταντῖνος, ἐπιχειρῶν ν' ἀφαιρέσῃ ἔξωθι τοῦ ξενοδοχείου «Μάζεστικ» αὐτόματον ὅπλον φονευθέντος ἀντάρτου ἐτραυματίσθη τὴν 11ην πρωινὴν ὥραν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου, συλληφθεὶς δὲ αἰχμάλωτος ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ ἀντάρτου Μάλαμου.

2. Ὑπενωμοτάρχης Εὐθυμίου Ἀντώνιος καὶ χωροφύλαξ Μπούντζακας Ἰωάννης, κυκλωθέντες μετὰ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Δημουλάκη Κωνσταντίνου εἰς ξενοδοχεῖον «Μάζεστικ» μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν πυρομαχικῶν των συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι καὶ ἐξετελέσθησαν τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1944.

3. Χωροφύλαξ Μπόϊκος Στυλιανός, ἐτραυματίσθη σοβαρῶς εἰς τὸ Τμῆμα Ἀσφαλείας, συνελήφθη αἰχμάλωτος μετὰ τὴν σύμπτυξιν τῆς δυνάμεως ἐκ Πύργου.

4. Ὑπενωμοτάρχης Καραμπάτσος Κωνσταντῖνος, ἐτραυματίσθη ἐντὸς τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας εἰς τὸν θώρακα, ἀλλ' ἠκολούθησε τὴν συμπτυχθεῖσαν δύναμιν εἰς Πάτρας.

5. Ἀνθυπασπιστὴς Λυμπερόπουλος Νικόλαος, ἐτραυματίσθη ἐλαφρῶς κατὰ τὴν μάχην τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας τὴν 8ην Σεπτεμβρίου, ἀλλ' ἠκολούθησε τὴν συμπτυχθεῖσαν δύναμιν εἰς Πάτρας.

6. Ὑπενωμοτάρχης Καμπάσης Γεώργιος, ἐφονεύθη τὴν 8ην Σεπτεμβρίου ἡρωικῶς μαχόμενος εἰς τὰς δυτικὰς παρυφὰς τῆς πόλεως.

7. Ὑπενωμοτάρχης Λαζαρῆς Χαράλαμπος, ἐτραυματίσθη τὴν 8ην Σεπτεμβρίου ἡρωικῶς μαχόμενος εἰς τὰς δυτικὰς παρυφὰς τῆς πόλεως, ἀλλ' ἠκολούθησε τὴν συμπτυχθεῖσαν δύναμιν εἰς Πάτρας.

8. Ὑπενωμοτάρχης Κοτρολὸς Χρῆστος, ἐτραυματίσθη τὴν 8ην Σεπτεμβρίου ἡρωικῶς μαχόμενος ἐν τῷ Τμήματι Ἀσφαλείας, ἀλλ' ἠκολούθησε τὴν συμπτυχθεῖσαν δύναμιν εἰς Πάτρας.

9. Ὑπενωμοτάρχης Σακελλαρόπουλος Δημήτριος, ἐτραυματίσθη τὴν 8ην Σεπτεμβρίου ἡρωικῶς μαχόμενος ἐν τῷ Τμήματι Ἀσφαλείας.

Ἀστυνομικὸν Τμῆμα.

1. Ὑπενωμοτάρχης Πουλαρίκας Νικόλαος, ἐφονεύθη ἡρωικῶς μαχόμενος τὴν 8ην Σεπτεμβρίου ἐν τῷ Τμήματι Ἀσφαλείας, εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ὁποίου εἶχε διατεθῆ.

2. Χωροφύλαξ Βλάμης Νικόλαος, ἐφονεύθη τὴν 8ην Σεπτεμβρίου ἡρωικῶς μαχόμενος ἐν τῷ κωδωνοστασίῳ Ἁγίου Νικολάου.

3. Χωροφύλαξ Λίγκας Ἀθανάσιος, ἐτραυματίσθη τὴν 8ην Σεπτεμβρίου ἡρωικῶς μαχόμενος ἐν τῷ Τμήματι Ἀσφαλείας, εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ὁποίου ἦτο ἀπεσπασμένος ὡς ὁδηγὸς τοῦ τρικύκλου τοῦ διοικητοῦ τοῦ Τμήματος· ἐτραυματίσθη τὴν 8ην Σεπτεμβρίου καὶ συνελήφθη αἰχμάλωτος.

Ἐκ τῆς ὅλης δυνάμεως παρέμειναν οἰκειοθελῶς εἰς Πύργον παραδοθέντες εἰς τοὺς ἀντάρτας οἱ κάτωθι:

Ἀντισυνταγματάρχης Καμάρης Δημήτριος, ἀνθυπασπιστὴς Μιχαλακόπουλος Γεώργιος, ἐνωμοτάρχαι Γκότσης Ἠλίας καὶ Παναγιωτόπουλος Ἰωάννης, ὑπενωμοτάρχαι Ἀρμένης Σπυρίδων, Ἀθανασόπουλος Κωνσταντῖνος, Λιουδάκης Κωνσταντῖνος, Μιχαλαράκος Ἀντώνιος, Σταγάκης Βασίλειος καὶ 10 χωροφύλακες.

Κατὰ τὴν σύμπτυξιν μὲ ἠκολούθησαν μαχόμενοι μὲ ἀπτόητον θάρρος καὶ ἡρωισμὸν μέχρι Πατρῶν οἱ κάτωθι:

Μοίραρχος: Ζᾶρκος Γεώργιος. Ἀνθυπομοίραρχοι: Βυριδῆς Μαυροειδῆς, Ἀμπλᾶς Μιχαήλ, Ζάχος Δημήτριος, Μάστορας Γεώργιος καὶ Φράγκου Δημήτριος. Ἀνθυπασπισταί: Γακιόπουλος Χρῆστος καὶ Λυμπερόπουλος Νικόλαος. Ἐνωμοτάρχαι: Ἀρβανίτης Γρηγόριος, Βῶσσος Σπυρίδων, Παπαδέας Ἠλίας καὶ Τούντας Ἰωάννης. Ὑπενωμοτάρχαι: Γραμματικὸς Ζαφείριος, Δαλαμάγκας Ἠλίας, Κοτρολὸς Χρῆστος, Καραγκούνης Ἀλέξανδρος, Καραμπάτσος Κωνσταντῖνος, Καραμπάγιας Ἰωάννης, Καραμπέτσος Νικόλαος, Λαζαρῆς Χαράλαμπος, Ξένος Πέτρος, Παπαντωνίου Δημήτριος, Σταθόπουλος Κωνσταντῖνος, Σακελλαρόπουλος Δημήτριος, Σμπόρας Σωτήριος καὶ 25 χωροφύλακες.

Οἱ ἀντάρται ἔσχον τρομακτικὰς ἀπωλείας. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ συνόλου τῶν φονευθέντων ὑπερβαίνουν τοὺς διακοσίους (200) τῶν δὲ τραυματιῶν τοὺς τετρακοσίους (400).

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἀπωλειῶν των τούτων ὀφείλεται εἰς τὴν Χωροφυλακήν.

Ἡ μάχη τοῦ Πύργου ἀπωλέσθη.

Διὰ τὴν ἱστορίαν ὅμως τῆς Χωροφυλακῆς ἡ μάχη αὐτὴ θὰ ἀποτελῇ μίαν σελίδα ὑπερλάμπρου δόξης, ἀσυλλήπτου ἡρωισμοῦ καὶ αὐτοθυσίας, γεγονὸς τὸ ὁποῖον προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν διὰ τὸν ὁποῖον ὁλόκληρον τὸ Σῶμα θὰ σεμνύνεται.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἀπεχώρησεν ἐκ Πύργου, ἀφῆκεν ὅμως ὄπισθέν της τὴν δόξαν τῶν ὅπλων της, τὸ παράδειγμα τῆς ὑψηλῆς συναισθήσεως τοῦ καθήκοντος, τοῦ ἡρωισμοῦ καὶ τῆς αὐτοθυσίας. Συμπτυσσομένην τὴν ἠκολούθη ὁ θαυμασμὸς τῆς ὑγειοῦς κοινωνίας καὶ τῶν ἀντιπάλων της.

Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐπαναστατῶν Πελοποννήσου μητροπολίτης Ἠλίας Ἀντώνιος, εἰς ἐκφωνηθέντα ἐν Ἀμαλιάδι λόγον του, κατηράσθη τὴν Χωροφυλακὴν διὰ τὴν σθεναρὰν ἀντίστασίν της.

Εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς ἀνήκει νὰ ἐκτιμήσῃ ποίας ἠθικῆς ἀμοιβῆς δέον νὰ τύχωσιν οἱ λαβόντες

εἰς τὰς μάχας μέρος καὶ ἀκολουθήσαντές μοι μέχρι Πατρῶν.

Παρέλειψα ν' ἀναφέρω τὰς ἐπιτεθείσας δυνάμεις τῶν ἀνταρτῶν, αἵτινες ἦσαν αἱ ἀκόλουθοι: 1) Τρίτον ἀνταρτικὸν Τάγμα Ἠλείας ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Μαντοῦκον, ὅστις καὶ διηύθυνε τὰς ὅλας ἐπιχειρήσεις, 2) Ἀνεξάρτητον Τάγμα Ὀλυμπίας, 3) Τρίτον Ἀνεξάρτητον Τάγμα Μεγαλοπόλεως, 4) Τμήματα τῶν Ταγμάτων Ἀχαΐας καὶ Αἰγιαλείας. Τὸ σύνολον τῶν ἐπιτεθέντων κατὰ τὰς ἐξακριβωθείσας ἐκ τῶν ὑστέρων πληροφορίας ἀνήρχετο εἰς 1.500 ἄνδρας περίπου, ὑπολογιζομένων καὶ τῶν ἐφεδρικῶν καὶ βοηθητικῶν δυνάμεων».

12. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ
Ε΄. Η ΜΕΣΣΗΝΙΑ ΚΑΙ Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΚΑΛΑΜΩΝ - ΜΕΛΙΓΑΛΑ

Εἰς τὴν Μεσσηνίαν, ἡ Χωροφυλακή, συγχρόνως μὲ τὰ ἀστυνομικά της καθήκοντα, ἐφρόντιζε νὰ ἐλαττώνῃ τὰ δεινὰ τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰς καταπιέσεις τῶν ὀργάνων κατοχῆς, ἰδίως εἰς τὰς παραγωγικὰς περιφερείας, ὅπου Γερμανοὶ καὶ Ἰταλοὶ ἐπέδραμον συνεχῶς πρὸς ἐπίταξιν κτηνῶν καὶ διαρπαγὴν τροφίμων. Ἐβοήθησε πολὺ τοὺς ἐκ Κρήτης καταγομένους προσφυγόντας ἐκεῖ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Μεραρχίας Κρήτης, φροντίζουσα διὰ τὴν τροφοδοσίαν των καὶ ἐξεύρεσιν ἐργασίας. Ἐπίσης, ἐπέτυχε τὴν ἀπόλυσιν πολλῶν μεταφερθέντων ἐκεῖ αἰχμαλώτων τοῦ Στρατοῦ καθὼς καὶ πολιτῶν, τοὺς ὁποίους περιέθαλπε μέχρις ἀποστολῆς εἰς τὰς ἑστίας των. Περιέθαλψε πολλοὺς Ἄγγλους καὶ ἄλλους συμμάχους στρατιωτικούς, ἐφωδίασεν αὐτοὺς μὲ πλαστὰς ταυτότητας καὶ διηυκόλυνε τὴν φυγάδευσίν των. Ἐπανειλημμένως ἐπενέβη καὶ ἐπέτυχε τὴν ἀπελευθέρωσιν συλληφθέντων ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς πολιτῶν, εἴς τινας δὲ περιπτώσεις ἀπεσόβησε θανατικὰς ἐκτελέσεις.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Θουρίας ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς, κατηγορούμενοι διὰ συνεννοήσεις μετ' ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, πέντε ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς. Ὁ ἐνωμοτάρχης Ν. Νικολόπουλος ἐφυλακίσθη ἐπὶ κατοχῇ ὅπλων. Τὸν Ἀπρίλιον 1941, ὁ ἐνωμοτάρχης Εὐάγγελος Παπαδόπουλος, ὑπηρετῶν εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Μεσσήνης, ἐπεδόθη μετ' ἄλλων ἀνδρῶν τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν περισυλλογὴν τραυματιῶν καὶ ἀσθενῶν Ἄγγλων στρατιωτικῶν, παρέχων εἰς αὐτοὺς τροφὴν καὶ ἰατρικὴν περίθαλψιν. Τὸν Ἰούλιον 1941 ἐφυλακίσθη, διότι ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν χειρῶν Ἰταλοῦ ἐπιλοχίου ἑλληνόπαιδα κακοποιούμενον. Ἀποφυλακισθείς, ἐπεδόθη εἰς τὴν ὀργάνωσιν ἐθνικῶν πολιτικῶν ὁμάδων εἰς ἀντιπερισπασμὸν τῶν κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων. Τὸν Φεβρουάριον 1943, ὁ ἐνωμοτάρχης Παπαδόπουλος ἐγκαταλείψας τὴν ὑπηρεσίαν του ἀνῆλθεν εἰς τὸν Ταΰγετον, ὅπου ἐδέχετο τοὺς δι' οἱονδήποτε λόγον ἀπομακρυνομένους τοῦ Σώματος ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοὺς διωκομένους πολίτας. Οὕτω, συνεκρότησεν ἀνταρτικὴν ὁμάδα ἐκ 40 ἀνδρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων 18 ἦσαν χωροφύλακες. Βαθμηδὸν διὰ τῆς συγχωνεύσεως καὶ ἄλλων ἐθνικῶν ὁμάδων ἡ δύναμις ἔφθασε τὰς τέσσαρας ἑκατοντάδας.

Οἱ ἐαμῖται - ἐλασῖται ἀνησύχησαν. Τὸν Δεκέμβριον 1943, συνεκέντρωσαν ὅλας τὰς δυνάμεις των τῆς περιοχῆς, ἄνω τῶν 1.000 ἀνδρῶν μετ' αὐτομάτων ὅπλων, ὁπλοπολυβόλων καὶ χειροβομβίδων καὶ περιεκύκλωσαν τὸ Διρράχιον, ἕδραν τῶν ὀργανώσεων, αἱ ὁποῖαι πρὸ τῆς βεβαίας ἐξολοθρεύσεως, διεσπάρησαν ἐν διαλύσει.

Ἀρχὰς τοῦ 1943, συνεκροτήθη ἐξ ἀνδρῶν τῆς Διοικήσεως Μεσσηνίας, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ὑπασπιστοῦ της ὑπομοιράρχου Ἰω. Τσαρούχη, ἐθνικὸν ἀνταρτικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον τὴν ἄνοιξιν τοῦ ἰδίου ἔτους ἐνετάγη εἰς τὰς ἐν Διρραχίῳ - Μεγαλοπόλεως δρώσας ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας τοῦ Ε.Σ. (Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ), ἔνθα καὶ παρέμεινε μέχρι μέσων Αὐγούστου 1943, ὅτε, μετὰ τὴν μάχην τῶν ἐλασιτῶν εἰς τὴν περιοχὴν Ἀλαγονίας διελύθη.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 1943, συνεκροτήθη τὸ Τάγμα Ἀσφαλείας Καλαμῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τοῦ ΕΛΑΣ. Εἰς τοῦτο μετέσχον καὶ πολλοὶ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς. Τμήματα τοῦ Τάγματος κατενεμήθησαν εἰς Μελιγαλᾶν καί τινας ἄλλας πόλεις τῆς Μεσσηνίας, ὅπου παρέμεινε καὶ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς, ἀφ' οὗ ἀπεσύρθη ἐκ τῶν Σταθμῶν καὶ τῶν ἀπομεμονωμένων Ἀστυνομικῶν Τμημάτων, ἀφ' ὅτου ἤρχισαν νὰ δροῦν εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς ἰσχυραὶ ἐλασιτικαὶ δυνάμεις. Ἡ Χωροφυλακή, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ δυνάμεων τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, ὑπερήσπισε γενναίως τὰς πόλεις αὐτὰς ἀποκρούσασα τὰς ἐπιθέσεις καὶ ἐπιδρομὰς τῶν ἐλασιτῶν.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1943, σημειοῦνται πολλὰ θύματα εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς τῆς περιοχῆς Μεσσηνίας, συνεπείᾳ ἐπιθέσεων τῶν κομμουνιστῶν. Τὸν Ἰούλιον 1943, ἐδολοφονήθη ἐντὸς τῶν Καλαμῶν ὑπὸ ἐνεδρευόντων κομμουνιστῶν ὁ μοίραρχος Ἰω. Γιαλουράκος. Τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1943, συνελήφθη ὑπὸ ἐλασιτῶν εἰς Ἀσπροχώματα ὁ μοίραρχος Σωτ. Κατῆς καὶ ἐξετελέσθη. Τὴν ἐπομένην, ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας ταγματάρχης Ἰω. Ζερβόπουλος, ὅστις διὰ μυστικῶν ἐνεργειῶν εἶχε προσφέρει μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸ κίνημα ἀντιστάσεως Πελοποννήσου, εὐθὺς ὡς ἐπέστρεψεν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἐν Καλά-

μαις οἰκίαν του εὑρέθη περικυκλωμένος ὑπὸ ἐλασιτῶν. Ἠμύνθη κρατερῶς, ἀλλ' ἐφονεύθη καὶ ἡ οἰκία του ἐπυρπολήθη. Τὸν Ἰανουάριον 1944, οἱ κομμουνισταὶ εἰσήλασαν εἰς τὴν Μεσσήνην, καὶ δι' αἰφνιδιασμοῦ κατέλαβον τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα. Οἱ μὴ προλαβόντες νὰ διαφύγουν ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ πολλοὶ ἐθνικόφρονες πολῖται, ἀπήχθησαν καὶ τῶν περισσοτέρων ἀπωλέσθησαν τὰ ἴχνη. Τὸν Ὀκτώβριον 1943, εἷς ἐνωμοτάρχης καὶ τρεῖς χωροφύλακες, ταξιδεύοντες ἐκ Καλαμῶν εἰς Ἀθήνας, συνελήφθησαν ὑπὸ ἀνταρτῶν καὶ οὐδὲν ἔκτοτε ἐγνώσθη περὶ τῆς τύχης των.

Τὸν Μάϊον 1944, ὁ ὑπηρετῶν εἰς τὸ καπνεργοστάσιον Καλαμῶν χωροφύλαξ Ν. Κωνσταντόπουλος ἐφονεύθη δι' ἐνέδρας. Οἱ Γερμανοὶ εἰς ἀντίποινα συνέλαβον 50 ἐργάτας τοῦ καπνεργοστασίου ἀποστείλαντες αὐτοὺς πρὸς ἐκτέλεσιν. Ὁ διοικητὴς Μεσσηνίας ταγματάρχης Ἰω. Φραγκουδάκης παρεμβὰς ἔπεισε τοὺς Γερμανούς, ὅτι ἡ τιμωρία διὰ δολοφονίαν χωροφύλακος ἦτο αὐστηρῶς ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης καί, οὕτω, τοὺς ἔσωσε καθ' ἣν ὥραν ὡδηγοῦντο εἰς τὸ ἐκτελεστικὸν ἀπόσπασμα. Ὀλίγους μῆνας βραδύτερον οἱ ἴδιοι ἐλασῖται καπνεργάται τῶν Καλαμῶν, στερούμενοι καὶ ἴχνους ἀνθρωπιστικοῦ αἰσθήματος εὐγνωμοσύνης, κατεκρεούργησαν δημοσίᾳ μετὰ πρωτοφανοῦς θηριωδίας τὸν Φραγκουδάκην. Γενικῶς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ξένης κατοχῆς, εἰς τὴν περιφέρειαν Μεσσηνίας ἐφονεύθησαν ἢ ἐξετελέσθησαν ὑπὸ ἐαμοελασιτῶν πέντε ἀξιωματικοὶ καὶ ἕνδεκα ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς.

Ὁ ἐπίλογος τῆς ἐαμοκρατίας εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἀπετέλεσεν ἓν σπαρακτικὸν δρᾶμα, ἀληθῆ ἐποποιῒαν τιμῶσαν τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ τὸν ἐπιδειχθέντα πατριωτισμόν, τὴν προσήλωσιν εἰς τὸ καθῆκον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡρωικὴν θυσίαν τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, συγχρόνως δὲ προσάπτουσαν ἀνεξίτηλον στίγμα ἀπανθρωπίας καὶ βαρβαρότητος εἰς τοὺς συμμορίτας τοῦ ἐαμισμοῦ, ψευδῶς ἕως τότε διακηρύσσοντας ὅτι ἀγωνίζονται δῆθεν δι' ὑψηλὰ ἰδανικά.

Τὴν 8ην Ὀκτωβρίου 1944, τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκ Καλαμῶν πλήρη ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν μία ἐπιτροπὴ ἐξ ἀνταρτῶν τοῦ ΕΑΜ, ἀξιώσασα τὴν παράδοσιν τῶν ὅπλων παρὰ πάντων ἐν γένει τῶν ὀργάνων Ἀσφαλείας. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐδήλωσαν ὅτι αἱ ἀνταρτικαὶ ὁμάδες τοῦ ΕΛΑΣ θὰ εἰσήρχοντο εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ ἐπιβάλουν βιαίως τὰς θελήσεις των, θὰ ἔφερον δὲ ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην διὰ τὰ συμβησόμενα ἡ Διοίκησις τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Τάγματος καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως. Αἴτημα τῶν διοικητῶν Χωροφυλακῆς καὶ Τάγματος, ὅπως αἱ δυνάμεις των ἀπέλθουν ἀνενόχλητοι μετὰ τῶν ὅπλων των, παρεχομένης συγχρόνως τῆς ἐγγυήσεως ὅτι οὐδεὶς πολίτης θὰ ἐνοχληθῇ διὰ τὴν δρᾶσίν του, ἀπερρίφθη. Οἱ συμμορῖται ἐπέμειναν διὰ τὴν ἄνευ ὅρων παράδοσιν τῶν ὅπλων, ὡς πρὸς τὰς ἀντεκδικήσεις δὲ ἠρκέσθησαν νὰ δηλώσουν ὅτι πάντες οἱ κρινόμενοι ἔνοχοι θὰ παραπεμφθοῦν εἰς Λαϊκὰ Δικαστήρια, τὰ ὁποῖα μόνα θὰ ἀποφασίσουν περὶ τῆς τύχης των. Ἠκολούθησε σύσκεψις τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπεφασίσθη ὁμοφώνως ἡ ἀπόρριψις τῶν ἀξιώσεων τῶν ἀνταρτῶν καὶ ἡ μέχρις ἐσχάτων ἄμυνα.

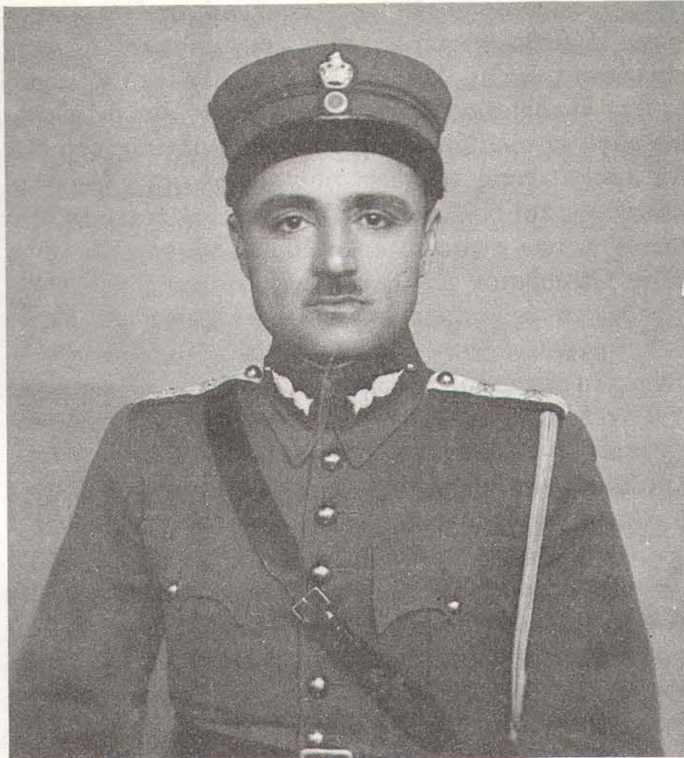
Τὴν 4ην πρωινὴν τῆς 9ης Ὀκτωβρίου, ἰσχυρόταται ἐλασιτικαὶ δυνάμεις, ἐφωδιασμέναι μὲ αὐτόματα, ὄλμους, πολυβόλα καὶ χειροβομβίδας, εἰσώρμησαν πρὸς τὴν πόλιν τῶν Καλαμῶν ἀπὸ ὅλων τῶν χερσαίων σημείων. Ὁ ἀγὼν ἦτο καταφανῶς ἄνισος, διότι αἱ δυνάμεις τῶν ὑπερασπιστῶν (Χωροφυλακή, Τάγμα Ἀσφαλείας καὶ προσδραμόντες πρὸς βοήθειαν ἐθνικόφρονες πολῖται) μόλις ἔφθανον τὸ τέταρτον τῶν δυνάμεων τῶν ἐλασιτῶν καί, ἐπὶ πλέον, ἐστεροῦντο ἐπαρκῶν ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν διὰ παρατεταμένον ἀγῶνα. Πολιορκούμενοι δὲ ὡς ἦσαν πανταχόθεν, οὐδαμόθεν ἀνέμενον βοήθειαν. Ἐν τούτοις ἀπεφάσισαν νὰ ἀντισταθοῦν μέχρι τελευταίας πνοῆς.

Ἡ ὁρμητικὴ μανία τῶν ἐλασιτῶν ἐστράφη ἐν ἀρχῇ κατὰ τοῦ Α΄ καὶ Β΄ Ἀστυνομικῶν Τμημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπομεμονωμένα εἰς τὰ ἄκρα τῆς πόλεως ἐφαίνοντο πλέον εὐάλωτος λεία. Οἱ ἐντὸς αὐτῶν ὠχυρωμένοι χωροφύλακες ἀπέκρουσαν σθεναρῶς τὰς πρώτας λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν. Μετὰ τετράωρον ἄμυναν, ὑπέκυψε τὸ Β΄ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα, ἀποτελοῦν τὸ μᾶλλον προκεχωρημένον φυλάκιον τῆς πόλεως. Ἐφονεύθησαν ὁ διοικητὴς τοῦ Τμήματος ἀνθυπομοίραρχος Ἀθ. Κατσίφης καὶ πολλοὶ ὁπλῖται, ἐλάχιστοι δυνηθέντες νὰ φθάσουν διὰ διαφυγῆς πρὸς ἄλλα σημεῖα ἀμύνης. Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας οἱ ἀντάρται ἠδυνήθησαν νὰ πλησιάσουν, ἐκ τῶν ὄπισθεν μανδροτοίχων, εἰς τὸ τετράγωνον τοῦ Α΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, τὸ ὁποῖον ἐπυρπόλησαν διὰ χειροβομβίδων καὶ βενζίνης. Ὁλόκληρον τὸ τετράγωνον ἀπετεφρώθη, ἐκάησαν δὲ ζῶντες, ἤδη βαρέως τραυματισμένοι, ὁ ἀνθυπομοίραρχος Νικ. Ζωιτὸς καὶ πολλοὶ ὁπλῖται καὶ ἄνδρες τοῦ Σώματος Ἀσφαλείας μαχόμενοι εἰς συνεχόμενον κτίριον.

Πᾶσαι αἱ ὑπόλοιποι δυνάμεις Χωροφυλακῆς καὶ Τάγματος Ἀσφαλείας συνεπτύχθησαν εἰς τὸ κτίριον τῆς Διοικήσεως, ὅπου ἡ μάχη συνεχίσθη μέχρι τῆς νυκτός. Ἐκεῖ προσῆλθον καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως. Κατόπιν δραματικῆς συσκέψεως τοῦ νομάρχου, τοῦ εἰσαγγελέως, τοῦ διοικητοῦ Χωροφυλακῆς ταγματάρχου Ἰω. Φραγκουδάκη, τοῦ ὑποδιοικητοῦ ταγματάρχου Νικ. Κάη καὶ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας ἐπιλάρχου Χριστοφίλου, κατενοήθη ὅτι τὸ οἴκημα αὐτό, βαλλόμενον πανταχόθεν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνθέξῃ ἐπὶ μακρόν. Ὅθεν ἀπεφασίσθη ὅπως ὅλαι αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις, ὁμοῦ μετὰ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, ἐγκαταλείψουν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς τὰς Καλάμας διὰ νὰ μεταβοῦν

Ταγματάρχης Ἰωάννης Φραγκουδάκης τοῦ Κωνσταντίνου. Ἐγεννήθη εἰς Ἀθήνας τὸ ἔτος 1894. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1944 ἐτύγχανε διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας. Τὴν 9-9-1944 καὶ ὥραν 9ην πρωινὴν ἐπετέθησαν ἐναντίον τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς Καλαμάτας τρία συντάγματα ἐλασιτῶν ἀρτίως ἐξωπλισμένα. Μετὰ γενναίαν ἀντίστασιν ἀπεχώρησεν ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ἐκ Καλαμάτας τὴν 10-9-1944 εἰς Μελιγαλᾶ. Ὁ ταγματάρχης Φραγκουδάκης, μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Μελιγαλᾶ ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν, συλληφθεὶς αἰχμάλωτος μεθ' ἑτέρων ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς, τοῦ νομάρχου καὶ τοῦ εἰσαγγελέως Πλημμελειοδικῶν, ὡδηγήθη εἰς Καλαμάταν, ἔνθα, μετὰ ἀνήκουστα βασανιστήρια, ἐξετελέσθη διὰ πελέκεως καὶ μαχαιρῶν τὴν 17-9-1944, τὸ δὲ πτῶμά του ἀνηρτήθη ἐπὶ στύλου εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς πόλεως.

Ταγματάρχης Νικόλαος Κάης τοῦ Διονυσίου. Ἐγεννήθη εἰς Φιλιατρὰ Μεσσηνίας τὸ 1899. Τὸ ἔτος 1944 ἀνῆκε καὶ ὑπηρέτει εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας. Κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἐλασιτῶν, τὴν 9-9-1944, κατὰ τῆς πόλεως τῆς Καλαμάτας ἐπολέμησε μὲ ἐξαιρετικὸν ἡρωισμόν. Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν συμμοριτῶν, ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς κατέφυγεν εἰς Μελιγαλᾶν, ὅπου τὸ Τάγμα Ἀσφαλείας διεξήγαγε καὶ ἐκεῖ τριήμερον ἀγῶνα μέχρι τῆς 16-9-1944, ὁπότε ὑπερισχύσαντες οἱ κομμουνισταὶ κατόπιν αἱματηροτάτου ἀγῶνος, ᾐχμαλώτισαν τοὺς ἐναπομείναντας ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς ὡς καὶ τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, τοὺς ὁποίους κατέσφαξαν κατὰ τρόπον ἄγριον, τὸν δὲ ταγματάρχην Κάην μετέφερον εἰς Καλαμάταν, ὅπου καννιβαλικῶς, καὶ προκληθὲν πρὸς τοῦτο, τὸν ἐλυντσάρισε τὸ πλῆθος.

εἰς Μελιγαλᾶν. Ἠλπίζετο ὅτι ἐκεῖ, μὲ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ τῶν ἐκεῖ τμημάτων τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιταχθῇ μακρὰ ἄμυνα, ἕως ὅτου φθάσῃ βοήθεια ἢ τοὐλάχιστον ἐκδηλωθῇ συμπαράστασις ἐκ μέρους τῆς ἐγκαθιδρυομένης εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθέρας Κυβερνήσεως τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τὴν ὁποίαν, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ τῶν Καλαμῶν εἶχον ἀναγνωρίσει ὡς τὴν μόνην νόμιμον Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἐπωφελούμεναι τοῦ βαθυτάτου σκότους, αἱ δυνηθεῖσαι νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς τὸ κτίριον τῆς Διοικήσεως δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, ὁμοῦ μετά τινων ἐκπροσώπων τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς καὶ ἐθνικοφρόνων πολιτῶν, ἐπιτυχόντων νὰ φθάσουν ἐκεῖ, ἐξώρμησαν κεραυνοβόλως καί, ἀφοῦ διέσπασαν τὴν πολιορκητικὴν ζώνην τῶν αἰφνιδιασθέντων συμμοριτῶν, κατώρθωσαν νὰ φθάσουν εἰς Μελιγαλᾶν. Μετὰ διήμερον οἱ ἀντάρται, συγκεντρώσαντες καὶ ἄλλας δυνάμεις, ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Μελιγαλᾶ. Ὁ ἀγὼν ὑπῆρξε δεινός, διαρκέσας ἐπὶ τριήμερον. Χωροφύλακες, στρατιῶται τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας καὶ σπεύσαντες πρὸς ἐνίσχυσιν ἐθνικόφρονες πολῖται ἠμύνοντο κρατερῶς. Ἀλλ' ἐν ᾧ οἱ συμμορῖται διαρκῶς ἐπολλαπλασιάζοντο διὰ συρροῆς νέων καὶ διέθετον ἀνεξάντλητα πυρομαχικά, τῶν πολιορκουμένων ἠλαττοῦτο συνεχῶς ὁ ἀριθμὸς ἐκ τῶν φόνων καὶ τραυματισμῶν, τὰ δὲ πολεμικὰ ἐφόδια ἐξηντλοῦντο. Τὴν τρίτην ἡμέραν, μειωμένοι κατὰ τὸ τρίτον, ἐξηντλημένοι ἀπὸ τὸν τριήμερον ἀγῶνα νυχθημερὸν καὶ μὲ ἐξηντλημένα τὰ πυρομαχικά, οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Μελιγαλᾶ ὑπέκυψαν.

Οἱ ἐλασῖται, εἰσελθόντες εἰς Μελιγαλᾶν, προέβησαν εἰς γενικὴν σφαγὴν τοῦ ἐθνικόφρονος πληθυσμοῦ καὶ ὁλοκληρωτικὴν λεηλασίαν τῆς πόλεως. Περὶ τὰ 1.800 ἄτομα πάσης ἡλικίας καὶ φύλου ἐσφάγησαν κατὰ τρόπον φρικιαστικόν. Ἀλλ' αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ καί τινες ἐθνικόφρονες πολῖται ἀκολουθήσαντες αὐτὰς ἐκ Καλαμῶν δὲν

κατεκρεουργήθησαν ἐκεῖ, ὄχι διότι ἐπρόκειτο νὰ φεισθοῦν τούτων οἱ συμμορῖται, ἀλλὰ διότι ἤθελον νὰ παράσχουν τὴν κατακρεούργησίν των ὡς ἀπολαυστικὸν θέαμα εἰς τὸν κομμουνιστικὸν ὄχλον τῶν Καλαμῶν. Ἀφήνομεν τὴν περαιτέρω ἀληθῶς ἀνατριχιαστικὴν περιγραφὴν εἰς ἐπίσημον ἔκθεσιν περὶ τῶν ἀκολουθησάντων εἰς Καλάμας συνταρακτικῶν γεγονότων.

«Τὴν 13ην Σεπτεμβρίου μετεφέρθησαν 18 ἐν ὅλῳ μελλοθάνατα πρόσωπα δι' αὐτοκινήτου ἐκ Μελιγαλᾶ εἰς Καλάμας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν οἱ: 1) Νομάρχης Μεσσηνίας Περρωτῆς, 2) Εἰσαγγελεὺς Πλημμελειοδικῶν Γαλόπουλος, 3) Διοικητὴς Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας ταγματάρχης Ἰω. Φραγκουδάκης, 4) Ὑποδιοικητὴς ταγματάρχης Νικ. Κάης, 5) Ἐπίλαρχος Ἰω. Χριστόφιλος. Ἀφοῦ τοὺς ἀπεβίβασαν εἰς ὡρισμένον μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον τοὺς ἀνέμενεν ὁμὰς ἀναρχικῶν μετὰ πολλοῦ ὄχλου, ἐδόθη τὸ σύνθημα τῆς ἐνάρξεως τῶν μαρτυρίων των. Ὁ ὄχλος, ἐπικεφαλῆς τοῦ ὁποίου εὑρίσκοντο καννίβαλοι ἐγκληματίαι, ἤρχισε νὰ τοὺς κτυπᾷ καὶ νὰ ρίπτῃ ἐναντίον των παντὸς εἴδους ἀντικείμενα, γυμνοὺς δὲ καὶ ἀνυποδήτους ὡς ἦσαν, τοὺς ὡδήγησαν εἰς τὴν Κεντρικὴν Πλατεῖαν, ἥτις εἶχεν ὁρισθῆ ὡς τόπος τοῦ μαρτυρίου των. Αἱ κακοποιήσεις τὰς ὁποίας ὑπέστησαν καθ' ὁδὸν εἶναι φρικιαστικαὶ καὶ ὑπερβαίνουν τὸ μαρτύριον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ ταγματάρχης Φραγκουδάκης ἔφθασεν εἰς τὴν πλατεῖαν συρόμενος, μὲ κατάγματα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, παραμορφωμένος τελείως ἐκ τῶν κακώσεων, οἱ ὀφθαλμοί του εἶχον ἐξορυχθῆ καὶ ἐκρέμοντο ἔξω τῶν κογχῶν, εἰς τοιαύτην δὲ φρικώδη κατάστασιν ἐκρεμάσθη διὰ σύρματος ἐκ τοῦ λαιμοῦ εἰς ἕνα ἠλεκτρικὸν στῦλον ἔναντι τοῦ κινηματογράφου «Τριανόν», πέριξ δὲ τούτου ἐκρεμάσθησαν καὶ οἱ λοιποί. Ὁ ταγματάρχης Φραγκουδάκης κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαρτυρίου του ἠκούσθη φωνάζων πολλάκις: «Βρὲ παιδιὰ δὲν ὑπάρχει μεταξύ σας κανεὶς Χριστιανὸς νὰ μὲ σκοτώσῃ». Τὰ πτώματα τούτων ἔμειναν κρεμασμένα ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ κατόπιν ἀπερρίφθησαν κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας εἰς ἄγνωστον μέρος.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐφονεύθησαν καὶ οἱ κάτωθι ἀξιωματικοί: 1) Μοίραρχος Ἀγραφιώτης, 2) Ἀνθυπομοίραρχος Λύτρας, 3) Ἀνθυπομοίραρχος Μουλόπουλος, 4) Ἀνθυπομοίραρχος Ἀθανασόπουλος, 5) Ἀνθυπασπιστὴς Ἀθανασόπουλος, 6) Ἀνθυπομοίραρχος Παπαγεωργίου, 7) Ἀνθυπομοίραρχος Βλάχος, 8) Ἀνθυπασπιστὴς Σαββίδης καὶ 129 ὁπλῖται. Ὅσοι ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς διέφυγον τὸν θάνατον, συλληφθέντες ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν, ἐνεκλείσθησαν εἰς τὰς φυλακάς, ἐξηυτελίσθησαν διαφοροτρόπως, ἐγυμνώθησαν ἀπὸ ὅ,τι ρουχισμὸν καὶ ὑπόδησιν εἶχον καὶ ἀφοῦ ἐκρατήθησαν ἐπὶ 20 περίπου ἡμέρας, ἀφέθησαν ἐλεύθεροι, σχεδὸν γυμνοί, μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰ χωρία των».

13. ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΚΑΛΑΜΩΝ - ΜΕΛΙΓΑΛΑ

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς συνταρακτικῆς αὐτῆς εἰκόνος τῶν διαπραχθεισῶν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν θηριωδιῶν εἰς Μελιγαλᾶ-Καλάμας καὶ πληρεστέραν ἐν λεπτομερείᾳ ἐνημέρωσιν ἐπὶ τοῦ ἐπικοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν συγκλονιστικῶν θυσιῶν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὰς δραματικὰς ἐκείνας ἡμέρας, θεωροῦμεν σκόπιμον ὅπως παραθέσωμεν ἔκθεσιν τοῦ μετασχόντος εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων διασωθέντων ἀξιωματικῶν, τοῦ μετέπειτα ὑπομοιράρχου Σ. Νηφφάκου. Ἡ ἀφήγησις τοῦ αὐτόπτου μάρτυρος εἶναι παραστατικὴ καὶ πλήρως διαφωτιστικὴ καὶ τὰ παρατιθέμενα ἀποσπάσματα ἀληθῶς συγκλονίζουν τὴν ψυχήν.

«Ἦτο ἡ ὥρα πέντε παρὰ πέντε καὶ δὲν εἶχε ξημερώσει ἀκόμη ἡ 9η Σεπτεμβρίου τοῦ 1944, ἡμέρα Σάββατο ὅταν ἠκούσθησαν οἱ πρῶτοι ἀραιοὶ πυροβολισμοὶ ἀνὰ τὴν πόλιν τῶν Καλαμῶν.

Τὴν ὥραν αὐτὴν εὑρισκόμην ξαπλωμένος ἐπάνω σ' ἕνα γραφεῖο τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας, ἥτις ἐστεγάζετο ἔναντι τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ Καλαμῶν, καθ' ὃ Ἀξιωματικὸς Ὑπηρεσίας τοῦ Καταστήματος τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

Ἅμα τῷ ἀκούσματι τῶν πρώτων πυροβολισμῶν ἠγέρθην ἀμέσως καὶ διέταξα ἅπαντας τοὺς ἄνδρας τῆς Διοικήσεως νὰ καταλάβουν τὰς θέσεις των, εἰς ἃς εἶχον ὁρισθῆ ἀπὸ τῆς προ-προηγουμένης ἡμέρας, διὰ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν κάθε ἐνδεχομένην προσβολὴν τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν, πρᾶγμα ὅπερ καὶ ἐγένετο ἐντὸς ἐλαχίστων λεπτῶν τῆς ὥρας.

Ὅσο περνοῦσε ἡ ὥρα τόσο πυκνότερον ἠκούοντο οἱ κρότοι τῶν ὅπλων καὶ πολυβόλων καὶ μετὰ πάροδον ὀλίγων λεπτῶν ἐγενικεύθη εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν ἡ μάχη.

Ἀπὸ τῆς συνοικίας Φυτιᾶς, ἥτις εὑρίσκετο εἰς τὸ ἄκρον ἀνατολικὸν μέρος τῶν Καλαμῶν, μέχρι τῆς τοιαύτης Ράχης εὑρισκομένης εἰς τὸ ἄκρον δυτικὸν μέρος τῆς πόλεως καὶ ἀπὸ θαλάσσης Παραλίας Καλαμῶν μέχρις τοῦ Φρουρίου τῶν Καλαμῶν, δὲν ἔβλεπε κανεὶς τίποτε ἄλλο, ἐκτὸς τῶν φωτεινῶν λάμψεων τῶν ἐκπυρσοκροτήσεων καὶ τοὺς συνεχεῖς κρότους ποικίλων ὅπλων.

Οἱ κομμουνιστοσυμμορῖται εἰσέβαλον κατ' ἀρχὰς διὰ τμημάτων ἀπὸ δύο σημεῖα τῶν Καλαμῶν. Ἡ δύναμις τούτων ἀπετελεῖτο ἀπὸ δύο συντάγματα, ὡς οὗτοι ὠνόμαζον, τοῦ 8ου Συντάγματος τῶν Μηχανικῶν, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἑ.ἀ. ἀντισυνταγματάρχου Ρουμπέα, καὶ τοῦ 9ου Συντάγματος Ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ.

Τὰ δύο ἀνωτέρω τμήματα ἀπετέλουν μίαν Ταξιαρχίαν, διοικουμένην ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ συνταγματάρχου Κωστοπούλου.

Τὰ δύο αὐτὰ ἄτακτα τμήματα τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν ἐπετέθησαν ἀπὸ τὰ δύο σημεῖα τῆς πόλεως, Φυτιὰ καὶ Ράχην, δεδομένου δὲ ὅτι εἰς τὰς δύο αὐτὰς συνοικίας τῶν Καλαμῶν εὑρίσκοντο οἱ περισσότεροι καὶ φανατικώτεροι πολῖται, ἐνισχύθησαν καὶ ὡδηγήθησαν ἐναντίον τῶν φυλακίων, ἅτινα κατεῖχον οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς μετὰ τῶν τοιούτων τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν στιφῶν τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν.

Ἀπὸ τριημέρου ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας, ταγματάρχης Φραγκουδάκης Ἰωάννης, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν νομάρχου Μεσσηνίας Περρωτῆ, διοικητοῦ τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας ἐπιλάρχου Χριστοφίλου Ἰω., τοῦ δημάρχου Καλαμῶν Καρατζᾶ, καὶ ἄλλων, εἶχον κατανείμει τὴν δύναμιν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας εἰς ὁμάδας καὶ εἶχον συστήσει φυλάκιον ἐντὸς τῆς πόλεως, πρὸς ἐξουδετέρωσιν πάσης ἐπιθέσεως τῶν ἀνταρτῶν, ἐκτὸς τῶν Ἀστυνομικῶν Τμημάτων, τοῦ Α΄ ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Μουλόπουλον, εὑρισκομένου παρὰ τὴν Πλατεῖαν 25ης Μαρτίου, τοῦ Β΄ ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Μπιτσιβῆ παρὰ τὴν συνοικίαν Ράχη, τοῦ Γ΄ ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Λιάκον, εἰς τὴν ὁδὸν Φαρρῶν, πλησίον τῆς παραλίας, τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας παρὰ τὸν Ἅγιον Νικόλαον καὶ τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς παρὰ τὸν Σιδηροδρομικὸν Σταθμόν, αἵτινες ὑπηρεσίαι εἶχον ἐνισχυθῆ δι' ὁπλιτικῆς δυνάμεως πρὸς ἀντιμετώπισιν παντὸς κινδύνου.

Οἱ κομμουνιστοσυμμορῖται προσέβαλον κατ' ἀρχὰς τὰ φυλάκια τὰ ἐγκατεστημένα παρὰ τὴν ὁδὸν Φαρρῶν καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ καταλάβωσι ταῦτα ἐξ ἐφόδου, διότι πλεῖστοι εὗρον τὸν θάνατον ἐξ αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν καὶ νὰ ἐπινοήσουν τεχνάσματα διὰ τὴν κυρίευσιν τούτων, ἀποστέλλοντες μικροὺς ἀλητόπαιδας, οἵτινες προσποιούμενοι τοὺς φίλους τῶν χωροφυλάκων καὶ ὅτι δῆθεν καταδιώκονται ὑπὸ τῶν συμμοριτῶν, ἐπλησίαζον τὰ φυλάκια, ἔνθα εἶχον ἐγκατασταθῆ οἱ ἄνδρες Ἀσφαλείας (τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀνώγειοι οἰκίαι παρὰ τὰς διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν Φαρρῶν καὶ διαφόρων παρόδων), καὶ ἐτοποθέτουν εἰς τὰς βάσεις τούτων νάρκας καὶ ἄλλας ἐκρηκτικὰς ὕλας διὰ τῆς αναφλέξεως τῶν ὁποίων τὰ φυλάκια μετεβάλλοντο εἰς ἐρείπια.

Διάφοροι, ἀντιληφθέντες τὸ τέχνασμα τῶν συμμοριτῶν, ἐγκατέλειψαν τὰ φυλάκια καὶ κατέλαβον ἄλλας ἐκεῖ ἐπικαίρους θέσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἠμύνθησαν καὶ ἐσώθησαν.

Τὸ τέχνασμα τοῦτο τῶν συμμοριτῶν ἐπέτυχε καὶ τὰ φυλάκια, ἔχοντα δύναμιν πυρὸς ἑνὸς ὁπλοπολυβόλου καὶ δέκα ἀτομικῶν ὅπλων, ἐκυριεύθησαν τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ἐντὸς μιᾶς περίπου ὥρας. Ταυτοχρόνως, τὸ ἕτερον τμῆμα τῶν κομμουνιστῶν εἰσέβαλεν εἰς τὴν συνοικίαν Ράχη, καὶ ἐπετέθη ἐναντίον τοῦ Β΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει τὸ φρούριον τῆς συνοικίας ἐκείνης.

Περίπου τριακόσιοι καὶ πλέον συμμορῖται ἐπέπεσαν ἐναντίον τοῦ Τμήματος τούτου, ἡ δύναμις τοῦ ὁποίου ἀπετελεῖτο ἐξ εἴκοσι πέντε ἀνδρῶν. Ἡ δύναμις τοῦ Τμήματος ἠμύνθη ἐπὶ τρίωρον, φονεύσασα περὶ τοὺς δέκα πέντε συμμορίτας. Ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐφονεύθη εἷς ἐνωμοτάρχης καὶ εἷς χωροφύλαξ, ἐτραυματίσθησαν δὲ ἕτεροι δύο ὁπλῖται, οἵτινες μετεφέρθησαν εἰς κλινικήν.

Τέλος, οἱ συμμορῖται βλέποντες ὅτι ὁλονὲν καὶ ἐφθείροντο, ἔρριψαν ἐναντίον τοῦ Τμήματος ὅλμους καὶ προχείρως κατασκευασθείσας βόμβας ἐκ δεσμῶν δυναμίτιδος, πλησιάσαντες μέχρι τῶν θυρῶν τοῦ Τμήματος ἕτοιμοι νὰ θέσωσιν πῦρ εἰς αὐτό.

Πρὸ τοῦ κινδύνου τούτου ὁ διοικητὴς τοῦ Τμήματος ἀνθυπομοίραρχος Μπιτσιβῆς διέταξε τοὺς ἄνδρας καὶ διὰ τῆς ὀπισθίας κλίμακος τοῦ Τμήματος ἐγκατέλειψαν τοῦτο καὶ συνεπτύχθησαν εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς.

Τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Τμήματος τούτου οἱ συμμορῖται τὴν ἐπλήρωσαν πολὺ ἀκριβά, ἀπολέσαντες περὶ τοὺς δέκα πέντε καὶ πλέον ἄνδρας.

Ἄλλα τμήματα μικρὰ τῶν κομμουνιστῶν ἐπετέθησαν ἐναντίον τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο εἰς πολὺ πλεονεκτικὴν θέσιν τῶν δύο ἄλλων Τμημάτων, διότι εὑρίσκετο παρὰ μίαν στενὴν ὁδόν, μὴ δυνηθέντες ἐκ τῶν προτέρων οἱ κομμουνισταὶ νὰ τοποθετήσουν πλησίον αὐτῶν ὄργανα τῆς ἐμπιστοσύνης των καὶ νὰ ἐνεργήσουν ἐναντίον αὐτῶν, ὡς ἔπραξαν εἰς λοιπὰς Ὑπηρεσίας, αἵτινες ἐπροστατεύοντο ὑπὸ ὁμάδων ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς καὶ ἐθνικοφρόνων πολιτῶν.

Διὰ τοῦτο ἠναγκάσθησαν νὰ βάλλουν ἐναντίον τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας ἐκ τῶν διαφόρων στενωπῶν καὶ παρακειμένων τούτων ὁδῶν.

Οἱ συμμορῖται ἐπέπεσαν μὲν ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν τοῦ Τμήματος τούτου, οἱ ὁποῖοι λόγῳ τῆς εἰδικῆς ὑπηρεσίας εἶχον δράσει ἐναντίον τῶν ἀναρχικῶν, ἀλλὰ καὶ περισσότερον ἤθελον νὰ καταστρέψουν τὰ ἀρχεῖα τοῦ Τμήματος, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ πλεῖστοι τούτων εἶχον καταχωρηθῆ ὡς ἐγκληματίαι καὶ ἀναρχικοί.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὸ Τμῆμα Ἀσφαλείας ὑπέστη μεγάλην πίεσιν ριφθέντων ἐναντίον του πολλῶν χιλιάδων βλημάτων. Ἅπαντα τὰ πέριξ αὐτῶν ὑπόστεγα, οἰκίσκοι καὶ τὸ μαγειρεῖον τοῦ Τμήματος κατεστράφησαν. Μόνον τὸ κύριον οἴκημα τοῦ Τμήματος παρέμεινεν ἀπόρθητον, χάριν τοῦ ἡρωισμοῦ τῶν ἐν αὐτῷ ὀλιγαρίθμων ἀνδρῶν, οἵτινες, ἀψηφοῦντες τὸν θάνατον, ἔβαλον ἐκ τῶν παραθύρων δι' αὐτομάτων ὅπλων καὶ χειροβομβίδων μέχρις ἐξαντλήσεως τῶν πυρομαχικῶν των.

Τέλος, ἰδόντες ὅτι θὰ συνελαμβάνοντο αἰχμάλωτοι καὶ θὰ ἐσφάζοντο, ὥρμησαν ἅπαντες εἰς τὴν ἔξοδον, ἀφοῦ προηγουμένως ἔρριψαν ἐναντίον τῶν συμμοριτῶν μέγαν ἀριθμὸν χειροβομβίδων, τρομοκρατοῦντες τούτους καί, διὰ μιᾶς στενῆς διόδου, μετέβησαν εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς, ἔνθα συνεπτύχθησαν μετ' ἄλλων ἀνδρῶν.

Οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας ἐφονεύθη ἢ ἐτραυματίσθη. Οἱ κομμουνιστοσυμμορῖται εἶχον ἄνω τῶν δέκα ἀπωλειῶν.

Τὸ Γ΄ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα, ὑποστὰν ἐπίθεσιν ἠγωνίσθη καὶ τοῦτο νὰ συμπτυχθῆ εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυ-

Νοτιοανατολικὴ ἄποψις τῆς ἡρωικῆς καὶ μαρτυρικῆς κωμοπόλεως Μελιγαλᾶ, διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ὁποίας ἔπεσαν εἷς ἀξιωματικός, 3 ἀνθυπασπισταί, 5 ὑπαξιωματικοὶ καὶ 26 χωροφύλακες τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1944.

λακῆς. Οἱ συμμορῖται, ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας τῆς ἐπιθέσεως, ἔρριψαν ὄγκον δυνάμεως ἐναντίον τοῦ Φρουρίου τῶν Καλαμῶν, τὸ ὁποῖον ἐπροστάτευε δύναμις ταγματασφαλιτῶν ἐκ τριάκοντα πέντε ἀνδρῶν. Μετὰ λυσσώδη ἐπὶ τρίωρον μάχην ἐκυρίευσαν τοῦτο καὶ ἅπαντας τοὺς ἄνδρας τῆς φρουρᾶς ἐφόνευσαν.

Ἀπὸ τῆς προηγουμένης νυκτὸς οἱ ἀναρχικοὶ εἶχον τοποθετήσει ἔναντι τοῦ Α΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος καὶ ἐπὶ τοῦ ξενοδοχείου ὕπνου τοῦ Κοντοθανάση, παρὰ τὴν ὁδὸν Μεσσήνης, δύναμιν ἀνδρῶν μὲ αὐτόματα ὅπλα, οἵτινες ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς μάχης ἔβαλον καταιγιστικῶς ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν τοῦ Α΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος.

Ἡ δύναμις τοῦ Α΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος ἀπετελεῖτο ἐκ τριάκοντα πέντε ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς καὶ εἴκοσι ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, οἵτινες ἠμύνθησαν ἡρωικῶς ἀπὸ τὰς πρωινὰς ὥρας μέχρι τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, μὴ δυνηθέντων τῶν κομμουνιστῶν νὰ πλησιάσουν τούτους.

Τὸ Α΄ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα ἔδωσε καὶ τὰ πρῶτα θύματα τῆς μάχης ἐντὸς αὐτοῦ ἐφονεύθησαν ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ζωιτὸς Γεώργιος καὶ ὁ ἐνωμοτάρχης Στεφανάκος Δημήτριος, εἷς δὲ χωροφύλαξ τραυματισθεὶς σοβαρῶς ἐκάη ζῶν ἐντὸς αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς φρουρᾶς, ἥτις ἐγένετο ὑπὸ δραματικὰς συνθήκας.

Οἱ κομμουνιστοσυμμορῖται, καταλαβόντες ὅλας τὰς συνοικίας τῆς πόλεως τῶν Καλαμῶν, ἐπεχείρουν διαρκῶς ἐφόδους πρὸς κατάληψιν μιᾶς ἀπομενούσης, ἐκτεινομένης πρὸς ἀνατολὰς ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιον τῆς Ἠλεκτρικῆς Ἑταιρίας ἕως τὴν ὁδὸν Ἀριστομένους. Παρέμενον ἀκόμη μέρος τῆς Πλατείας 25ης Μαρτίου, ἔνθα καὶ τὸ Α΄ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα καὶ τὸ τμῆμα κατὰ μῆκος τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ Νέδωνος μέχρι τοῦ Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ ἔνθα ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς. Εἰς τὴν λωρίδα αὐτήν, εἰς τῆς ὁποίας τὸ ἓν ἄκρον πρὸς Βορρᾶν εὑρίσκετο τὸ ὀχυρὸν τοῦ Α΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, πρὸς δυσμὰς δὲ ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας, εἶχον ἐναπομείνει μερικαὶ ἑστίαι ἀντιστάσεως ἡμῶν τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἵτινες εἶχον προτιμήσει τὸν θάνατον παρὰ τὴν σύλληψιν.

Καὶ εἰς μὲν τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς εὑρίσκοντο ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης ὁ διοικητὴς αὐτῆς ταγματάρχης Φραγκουδάκης Ἰωάννης, ὁ ὑποδιοικητὴς ταγματάρχης Κάης, καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Νηφφάκος Σωκράτης, προϊστάμενος τῆς ὁμάδος ἀντιστάσεως τῆς Διοικήσε-

Βορειοδυτική ἄποψις κωμοπόλεως Μελιγαλᾶ. 'Αλσύλλιον Προφήτου 'Ηλιοῦ: Κατελήφθη ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν ἀφοῦ ἐξηντλήθησαν τὰ πυρομαχικὰ τῶν ὑπερασπιστῶν, οἱ ὁποῖοι «ἔπεσαν» μέχρις ἑνὸς εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Μετὰ τὴν κατάληψιν καὶ τῆς τελευταίας αὐτῆς ἑστίας ἀμύνης καὶ ἀντιστάσεως κατελήφθη ὁ Μελιγαλᾶς ἀπὸ τὰς ὀρδὰς τῶν ἐλασιτῶν.

ως, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὴν ταράτσαν τῆς Διοικήσεως ἔβαλον ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἐναντίον τῶν ἐξ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν εἰσορμούντων κομμουνιστῶν μέχρι τῆς 3ης ἀπογευματινῆς ὥρας, καθ' ἣν ἤλαξε τὸ σχέδιον τῆς μάχης.

'Απὸ τῆς πρωΐας τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ διοικητὴς τῆς Χωροφυλακῆς συνεννοεῖτο ἀπὸ τηλεφώνου μὲ τὰ 'Αστυνομικὰ Τμήματα καὶ φρουρὰς τῆς πόλεως καὶ ἔδιδεν οδηγίας ὡς ὁ μόνος ἀρχηγὸς τῆς ἀμυνομένης φρουρᾶς τῆς πόλεως Καλαμῶν.

Μετὰ τὴν σύμπτυξιν τῶν Β' καὶ Γ' Τμημάτων 'Ασφαλείας καὶ φυλακίων ὁδοῦ Φαρρῶν καὶ ὁδοῦ Μεσσήνης, ἡ Διοίκησις ἐπικοινωνοῦσε διὰ τηλεφώνου μὲ τὰς φρουρὰς Α' 'Αστυνομικοῦ Τμήματος, Δημαρχείου, φυλακίου Β.Ε.Χ. καὶ φυλακίου Μεγάρων Νικολούδη, τὰς φρουρὰς τῶν ὁποίων παρακολουθοῦσε καὶ ἔδιδε σχετικὰς ἐντολάς.

Ὅλως αἰφνιδίως, τὴν 3ην μ.μ. ὥραν, τὸ τηλέφωνον τοῦ Α' 'Αστυνομικοῦ Τμήματος ἐσίγησε καὶ οὐδεμία ἐπικοινωνία μετ' αὐτοῦ ἦτο δυνατή, ἐνῷ ἡ μάχη ἐμαίνετο καὶ κομμουνιστοσυμμορῖται ἔβαλλον ἐναντίον τοῦ ἐλευθέρου τμήματος τῆς πόλεως, ὅπερ κατείχετο ὑπὸ τῶν ἡμετέρων.

Πρὸς ὁλοκληρωτικὴν κυρίευσιν τῆς πόλεως, ἐπλησίασαν ὄπισθεν τοῦ 'Αστυνομικοῦ Τμήματος, ἔνθα εὑρίσκετο κέντρον διασκεδάσεως (Κονσέρτο) θέσαντες πῦρ εἰς αὐτό, τὰς δὲ ἐν αὐτῷ γυναῖκας κατεκρήμνισαν καὶ ὡδήγησαν, μετ' ἄλλων πολλῶν γυναικῶν τῶν οἴκων ἀνοχῆς, αἵτινες ἔδειξαν τὴν πιὸ ἐθνικιστικὴν στάσιν, ἐγκλείσαντες αὐτὰς εἰς τὸ στρατόπεδον συγκεντρώσεως τοῦ Συντάγματος Καλαμῶν.

Ἡ θέσις τῶν ἀνδρῶν τοῦ Α' 'Αστυνομικοῦ Τμήματος ἦτο δεινή. Ὄπισθέν των τὰ οἰκήματα ἐπυρπολήθησαν, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ οἱ συμμορῖται εἶχον συγκεντρωθῆ καὶ ἔβαλλον μὲ καταιγιστικὰ πυρά, τοὺς ἀπέμεινε μόνον ὁ ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ Καταστήματος τῆς πλατείας χῶρος, τὸν ὁποῖον ὑπεστήριζον μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀπαραμίλλου ἀνδρείας.

Τὴν στιγμὴν αὐτήν, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἐφαίνοντο ἐλπίδες διασώσεως τούτων, ὁ ἐν τῇ διοικήσει Χωροφυλακῆς ταγματάρχης Φραγκουδάκης 'Ιωάννης ἐκάλεσεν εἰς συναγερμὸν ἅπαντας τοὺς εὑρισκομένους ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, ὅπως τὸν ἀκολουθήσουν εἰς ἔφοδον ἐναντίον τῶν πολιορκητῶν τῶν πολιορκησάντων τὸ Α' 'Αστυνομικὸν

Μερική ἄποψις κωμοπόλεως Μελιγαλᾶ. Κάτω δεξιά: Τὸ «Μπεζεστένι» ποὺ σημαίνει εἰς τὴν τουρκικὴν «ὑπαίθριο παζάρι». Ἐντὸς αὐτοῦ, χωρητικότητος 500 ἀτόμων περίπου συνεκέντρωσαν οἱ ἐλασῖται ὑπερδισχιλίους ἐθνικόφρονας, τοὺς ὁποίους ἀφοῦ ἐβασάνισαν ἀγρίως τοὺς μετήγαγον καὶ ἐξετέλεσαν εἰς τὴν «Πηγάδα» τοῦ Μελιγαλᾶ.

Τμῆμα κατσαπλιάδων καὶ ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐκ βεβαίου θανάτου ἢ αἰχμαλωσίας ἀνδρῶν τοῦ Τμήματος.

Ἀμέσως ἐσχηματίσθησαν δύο ὁμάδες, ἐκ δέκα πέντε περίπου ἀνδρῶν ἑκάστη, ἡ μία ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Ναθαναὴλ Γεώργιον, ἡ δὲ ἄλλη ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Νηφφάκον Σωκράτην καὶ ἐξεκίνησαν ὁ μὲν πρῶτος διὰ τῆς παραλλήλου τοῦ ποταμοῦ Νέδωνος ὁδοῦ, ὁ δὲ δεύτερος μεθ' ἑνὸς ὁπλοπολυβόλου διὰ τῆς ὁδοῦ Ἀριστομένους, δι' ἁλμάτων βάλλοντες καὶ βαλλόμενοι, ὀχυρούμενοι ἀπὸ γωνίας εἰς γωνίαν τῶν τετραγώνων τῶν οἰκημάτων, ἔφθασαν μέχρις τῆς πλατείας τῆς πόλεως, ἔνθα τὸ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα καὶ συνῆψαν μάχην ἐκ τοῦ συστάδην, κατορθώσαντες νὰ τρέψουν εἰς φυγὴν τοὺς κομμουνιστοσυμμορίτας, ἀπωθήσαντες τούτους μέχρι τῶν κρεοπωλείων τῆς πόλεως καὶ ἀπελευθερώσαντες τοὺς ἄνδρας τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος. Εἰς τὴν ἔφοδον ταύτην, τὴν ὁποίαν ἐκ τοῦ πλησίον κατηύθυνεν ὁ ταγματάρχης Φραγκουδάκης Ἰωάννης, ἐφονεύθη ὁ χωροφύλαξ Νικολόπουλος τῆς ὁμάδος τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Νηφφάκου Σωκράτους, ὅστις λόγῳ τῆς τόλμης του ἐπροκαλοῦσε τοὺς συμμορίτας καὶ ἐπυροβόλει ἐναντίον των τελείως ἀκάλυπτος· ἐτραυματίσθη ὁ ὑπενωμοτάρχης Σαγώνας, ὅστις καὶ μετεκομίσθη εἰς τὴν κλινικὴν Ἀτζακλῆ ἐντὸς τῆς κεντρικῆς πλατείας κατὰ τὴν ἐκ τοῦ συστάδην μάχην ἐτραυματίσθη εἰς τὸν δεξιὸν μηρὸν ὁ ἀνθυπασπιστὴς Νηφφάκος Σωκράτης, ὅστις ἐπιδεθεὶς προχείρως ὑπὸ τοῦ χωροφύλακος Κρεμμυδᾶ ἐξηκολούθησε τὴν μάχην μέχρι τέλους.

Δραματικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐπάνοδος τῶν ἀνδρῶν τῶν δύο ὁμάδων μετὰ τῶν ἀπελευθερωθέντων ἀνδρῶν τοῦ Τμήματος εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς.

Οὗτοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀκολουθήσουν τὰς αὐτὰς ὁδοὺς διὰ τῶν ὁποίων ἐξώρμησαν πρὸς κατάληψιν τοῦ Τμήματος, διότι οἱ συμμορῖται συγκεντρωθέντες εἰς χώρους πέριξ τῆς ἐλευθέρας λωρίδος ἐπετίθεντο ἐναντίον των, ἠναγκάσθησαν ν' ἀνοίξουν δίοδον διὰ μέσου τῶν κλειστῶν καταστημάτων τῶν τετραγώνων, τὰ ὁποῖα ἤνοιγον, φθάσαντες μαχόμενοι μέχρις τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς.

Ἡ μάχη εἶχε τελειώσει μὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ μόνον ὁ χῶρος τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς ἦτο ἐλεύθερος, ἅπασα δὲ ἡ πόλις εἶχε περιέλθει εἰς χεῖρας τῶν κομμουνιστῶν.

Τὸ οἴκημα τοῦ Α' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος παρεδόθη

Μοίραρχος Δημήτριος 'Αγραφιώτης τοῦ 'Αριστοτέλους. 'Εγεννήθη εἰς τὴν 'Ιστιαίαν - Εὐβοίας τὸ ἔτος 1907. Τὸ ἔτος 1944 ὑπηρέτει ὡς διοικητὴς τοῦ Τμήματος 'Ασφαλείας Καλαμάτας. Μετὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τῆς πόλεως, ἀπεχώρησε μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς εἰς Μελιγαλᾶ. Κατόπιν αἱματηρῶν μαχῶν ἐναντίον τῶν ἐλασιτῶν ἐτραυματίσθη θανασίμως καὶ μεταφερθεὶς εἰς νοσοκομεῖον τῆς Καλαμάτας, ὑπέκυψεν εἰς τὰ τραύματά του τὴν 18-9-1944.

'Ανθυπομοίραρχος Νικόλαος Μουλόπουλος τοῦ Κωνσταντίνου. 'Εγεννήθη τὸ ἔτος 1914 εἰς Πέλαγος - Μαντινείας - 'Αρκαδίας. Τὸ ἔτος 1944 ὑπηρέτει εἰς τὸ Β΄ 'Αστυνομικὸν Τμῆμα Καλαμάτας. Μετὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἐλασιτῶν ἐναντίον τῆς πόλεως, τὴν 9-9-1944, ἀπεχώρησε μετὰ τῆς ὑπολοίπου δυνάμεως Χωροφυλακῆς εἰς Μελιγαλᾶν, ἔνθα μετὰ αἱματηρὸν ἀγῶνα συνελήφθη, τὴν 13-9-1944, καὶ μεταφερθεὶς εἰς Καλαμάταν ἐξετελέσθη κατὰ τὸν ἀγριώτερον τρόπον.

εἰς τὰς φλόγας καὶ οἱ συμμορῖται ἐξητωκραύγαζον τὴν νίκην των, διατρέχοντες τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, λεηλατοῦντες τὰ πάντα.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἡ θέσις τῶν ἀνδρῶν τῆς 'Ασφαλείας τῆς πόλεως ἦτο δεινή. 'Από στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀνεμένετο ἔφοδος τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς, ἔνθα εἶχε συγκεντρωθῆ ἅπασα ἡ ἐναπομείνασα δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως συνεκρότησε συμβούλιον ἀξιωματικῶν, ἵνα ἀποφασίσωσι περὶ τῆς περαιτέρω ἐνεργείας.

Κατὰ τὸ συμβούλιον ἀπεφασίσθη ἡ μετάβασις τῶν ἀνδρῶν εἰς Μελιγαλᾶ διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, πεζῇ, ἵνα ἐνισχυθῇ ἡ φρουρὰ τῆς ἀνωτέρω πόλεως καὶ ἐξακολουθήσωμεν τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν ἀνταρτῶν, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Περὶ τὴν 7ην νυκτερινὴν ὥραν, ἅπασα ἡ δύναμις ἀνεχώρησεν ὁδοιπορικῶς διὰ Μελιγαλᾶ καὶ πολεμοῦσα συνεχῶς καθ' ὁδὸν μετὰ τῶν ὁμάδων τῶν συμμοριτῶν, οἵτινες εἶχον στήσει ἐνέδρας, πολλοὺς ἐκ τῶν ὁποίων ἐφόνευσεν, ἔφθασε τὸ μεσονύκτιον εἰς Μελιγαλᾶν, ἔνθα ἐνετάχθη εἰς τὴν μικτὴν φρουράν.

'Η ἐνίσχυσις τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως Μελιγαλᾶ διὰ τῆς δυνάμεως τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας, ἀνεπτέρωσε τὸ ἐθνικὸν φρόνημα τῆς φρουρᾶς καὶ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως, ὥστε ἡ μάχη αὕτη νὰ παραταθῇ ἐπὶ διήμερον ἐναντίον τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν, οἵτινες, μὴ δυνάμενοι νὰ καταλάβωσι τὴν πόλιν, μετέφερον δύο πολυβόλα καὶ διὰ γενικῆς ἐφόδου κατέλαβον ταύτην, φονεύσαντες ἄνω τῶν δύο χιλιάδων ἀτόμων, τὰ πτώματα τῶν ὁποίων ἔρριψαν ἐντὸς τῆς ἱστορικῆς «Πηγάδας τοῦ Μελιγαλᾶ».

Κατὰ τὴν μάχην Καλαμῶν καὶ Μελιγαλᾶ συνελήφθησαν καὶ ἐθανατώθησαν διὰ βασανιστηρίων ἅπαντες οἱ ἄνδρες, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, τῆς Χωροφυλακῆς, πλὴν τριῶν ὁπλιτῶν, οἵτινες κατώρθωσαν νὰ δραπετεύσωσι.

'Εφονεύθησαν: 1. Ταγματάρχαι 2, 2. Μοίραρχοι 1, 3. 'Ανθυπομοίραρχοι 6, 4. 'Ανθυπασπισταὶ 4, 5. 'Οπλῖται περὶ τοὺς 120.

'Εκ τῶν συμμοριτῶν μόνον ἐντὸς τῆς πόλεως Καλαμῶν ἐφονεύθησαν 64 καὶ πολλοὶ ἐτραυματίσθησαν.

Κατὰ τὴν μάχην τοῦ Μελιγαλᾶ συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι οἱ: 1. Ταγματάρχης Φραγκουδάκης 'Ιωάννης, διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας, 2. Ταγματάρχης Κάης, 3. Νομάρχης Μεσσηνίας Περρωτῆς, 4. Ταγματάρχης ἐ.ἀ. Χριστόφιλος καὶ τινες ἄλλοι, οἵτινες μεταφερθέντες εἰς Καλάμας ἐθανατώθησαν ἐν τῇ κεντρικῇ πλατείᾳ, ἀφοῦ ὑπέστησαν πολλὰ βασανιστήρια καὶ

Ἀνθυπομοίραρχος Θεόδωρος Παπαγεωργίου τοῦ Δημητρίου. Ἐγεννήθη εἰς Ψάρι-Τριφυλίας-Μεσσηνίας τὸ ἔτος 1907. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1944 ὑπηρέτει εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας. Ἔπεσεν ἡρωικῶς εἰς Μελιγαλᾶ, τὴν 14 Σεπτεμβρίου 1944, μαχόμενος ἐναντίον τῶν ἐλασιτῶν.

Μερικὴ ἄποψις τῆς «Πηγάδας» Μελιγαλᾶ. Διακρίνονται οἱ συμβολικοὶ τάφοι τῶν μαρτύρων καὶ εἰς τὸ βάθος ἡ «Πηγάδα», ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐρρίφθησαν μετὰ τὸν ἄγριον καὶ ἀπάνθρωπον βασανισμόν των, τὸν Σεπτέμβριον 1944, ὑπερεπτακόσιοι ἐθνικόφρονες.

ἐξευτελισμοὺς ἐκ μέρους τῶν βουλγαροσλαυοαναρχοκομμουνιστῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω οἱ ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Φραγκουδάκης, νομάρχης Περρωτῆς καὶ ταγματάρχης Χριστόφιλος ἐκρεμάσθησαν ἔκ τινος πολυφώτου τῆς πλατείας Γεωργίου, Καλαμῶν, καὶ ἀφοῦ παρέμειναν τὰ πτώματά των ἐπὶ διήμερον κρεμασμένα, κατόπιν ἐσύρθησαν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως πρὸς ἐξευτελισμὸν καὶ ἀπογοήτευσιν τοῦ ἐθνικόφρονος στοιχείου.

Δὲν δύναται νὰ ἀποσιωπηθῇ τὸ γεγονὸς τῆς αὐτοθυσίας καὶ ἡρωισμοῦ τοῦ ταγματάρχου Φραγκουδάκη, ὅστις συρόμενος γυμνὸς καὶ δερόμενος συνεχῶς ὑπὸ τοῦ ἀχαλινώτου πλήθους, εἰς μίαν στιγμὴν τῶν δεινοπαθημάτων του ἐπροτίμησε τὸν θάνατον ἀπὸ τὴν πλήρη ἐξευτελισμῶν ζωὴν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ὄχλου ἐφώναξεν: «Δὲν εἶναι κανεὶς Χριστιανὸς ἀπὸ σᾶς νὰ μὲ σκοτώση;».

Αἱ λέξεις αὐται ἐξώργισαν περισσότερον τοὺς βασανιστάς του καὶ εἷς ἐκ τούτων ἐνέπηξε μάχαιραν εἰς τὸ στῆθός του καὶ οὕτως ἀπεβίωσεν ὁ ἥρως τῶν Καλαμῶν Φραγκουδάκης.

Ἐκ τῶν Ἀστυνομικῶν ὀργάνων, τινὰ δὲν ἠκολούθησαν τὴν δύναμιν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Μεσσηνίας εἰς Μελιγαλᾶν, ὡς τραυματίαι καὶ ἀπόντες ἐκ τῆς Διοικήσεως κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως καὶ παρέμειναν εἰς Καλάμας. Συνελήφθησαν τὴν ἐπομένην 10ην Ὀκτωβρίου, ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ἐνεκλείσθησαν εἰς τὸ στρατόπεδον

Μερικὴ ἄποψις τοῦ χώρου τοῦ Μαρτυρίου. Διακρίνονται οἱ συμβολικοὶ τάφοι τῶν ἐθνικοφρόνων Μαρτύρων. Εἰς τὸ βάθος ὁ ὑπερμεγέθης καὶ ἐπιβλητικὸς Σταυρός, σύμβολον πίστεως καὶ ὑπερτάτης θυσίας.

συγκεντρώσεως Συντάγματος Καλαμῶν. Ἐκεῖ τοὺς ἀφηρέθησαν ἅπαντα τὰ ἐνδύματα καὶ τιμαλφῆ ἀντικείμενα καὶ ἐκακοποιήθησαν ποικιλοτρόπως. Πλεῖστοι τούτων κατεδικάσθησαν ἀπὸ λαϊκὰ δικαστήρια εἰς θάνατον, πλὴν ὅμως δὲν ἐπρόφθασαν νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ποινὴ αὕτη».

Διαφωτιστικὴ εἶναι ἐπίσης περὶ τῶν γεγονότων τῶν Καλαμῶν ἡ κατωτέρω, χρονολογίας 19 Νοεμβρίου 1944, ἔκθεσις τοῦ παραμείναντος εἰς Καλάμας καὶ παραδοθέντος, ἀπολυθέντος δὲ ἐν συνεχείᾳ, ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Νικ. Τζάννε.

«Τὴν 5ην ὥραν τῆς 9ης Σεπτεμβρίου 1944, ὅλως ἀπροόπτως ἀπὸ τὴν δυτικὴν καὶ ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς πόλεως τῶν Καλαμῶν ἠκούσθησαν πυροβολισμοὶ καὶ πολυβολισμοὶ κατὰ πολλὰς ἑκατοντάδας ῥιπτόμενοι, ὁλονὲν δὲ πολλαπλασιαζόμενοι. Συμφώνως πρὸς διαταγὴν τοῦ διοικητοῦ τῆς Διοικήσεως Μεσσηνίας, δοθεῖσαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου, ἅμα τῷ ἀκούσματι τῶν πυροβολισμῶν ἔσπευσα ἐκ τῆς οἰκίας μου εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Κατάστημα τοῦ ἐκεῖσε Τμήματος Ἀσφαλείας ἐν στολῇ. Φθάσας εἰς τὸ Τμῆμα μοὶ ἀνεφέρθη τὴν 5.10′ ὥραν ὑπὸ τῶν μοιράρχου Ἀγραφιώτη (διοικητοῦ Τμήματος) καὶ ἀνθυπομοιράρχου Ναθαναήλ, ὅτι ἀνταρτικὰ τμήματα μὲ διάταξιν ἡμικυκλίου ἤρχισαν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς πόλεως καὶ ὅτι ἐλήφθησαν ἐν τῷ Τμήματι τὰ ἐπιβαλλόμενα μέτρα ἀσφαλείας τῶν ἀνδρῶν ἐντὸς τοῦ Ἀστυνομικοῦ Καταστήματος. Τὴν 5.15′ ὥραν ἀπὸ τηλεφώνου ὁ διοικητὴς τοῦ Β′ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος (κειμένου εἰς τὴν δυτικὴν παρυφὴν τῆς πόλεως) μοὶ ἀνέφερεν ὅτι τὸ Τμῆμα ἐδέχθη, τὴν 5ην πρωινήν, ἐπίθεσιν ἐνόπλων διὰ πολυβολισμῶν καὶ χειροβομβίδων καὶ ὅτι ἐτραυματίσθησαν θανασίμως δύο ὑπαξιωματικοὶ τῆς δυνάμεώς του, τονίσας ὅτι ἡ πίεσις τῶν ἐπιτιθεμένων ηὔξησεν εἰς ἔντασιν καὶ ὅτι ἐνδείκνυται ἡ σύμπτυξις τῆς δυνάμεώς του εἰς τὸ Κατάστημα τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς. Ἀμέσως ἀπὸ τηλεφώνου ἐπεκοινώνησα μὲ τὸν Διοικητὴν τῆς Διοικήσεως, εὑρισκόμενον τὴν 5.25′ ἐν τῇ οἰκίᾳ του καὶ παρακολουθοῦντα ἐκεῖθεν τὰς φάσεις τοῦ ἀρξαμένου μὲ ἀγριότητα ἀγῶνος κατὰ τῶν Ἀστυνομικῶν Καταστημάτων κυρίως καὶ ἀνέφερον ὅτι δέον νὰ διατάξῃ τὴν ἄμεσον σύμπτυξιν τῆς δυνάμεως τῶν Β′ καὶ Γ′ Τμημάτων. Πράγματι συνεφώνησε πρὸς τὴν ἄποψιν ταύτην, ἄποψιν ἀναποφεύκτου καὶ ἀμέσου ἀνάγκης καὶ διέταξε τηλεφωνικῶς τ᾽ ἀνωτέρω Τμήματα νὰ συμπτυχθῶσι πρὸς τὴν Διοίκησιν διὰ τῆς ἀσφαλεστέρας καὶ ταχυτέρας ὁδοῦ. Τὴν 5.35′ ὥραν ὁ διοικητὴς τοῦ Α′ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος ἀνέφερεν ὅτι ἀπὸ τὴν δυτικὴν καὶ βορειοδυτικὴν πλευρὰν ἐδέχετο τὸ Τμῆμα του ἀπὸ τῆς 5ης πρωινῆς ἐπίθεσιν, ὑποστηριζομένην ὑπὸ δύο πολυβόλων καὶ πολλῶν αὐτομάτων καὶ ὅτι ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ζωιτός, εἷς ἐνωμοτάρχης καὶ εἷς χωροφύλαξ εἶχον ἤδη φονευθῇ ἐντὸς τοῦ Ἀστυνομικοῦ Καταστήματος. Ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως παρὰ τὸ κρίσιμον τῆς θέσεως τοῦ Τμήματος ἀπὸ ἀπόψεως ὁπλισμοῦ καὶ ἀριθμοῦ ἀνδρῶν, διέταξε τὴν συνέχισιν τῆς ἀμύνης μέχρι νεωτέρας διαταγῆς του. Τὴν 5.30′ πρωινὴν ἐντὸς τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας ἐδέχθημεν ἐπίθεσιν ἐκ τῶν παρακειμένων κατοικιῶν διὰ δεκάδος χειροβομβίδων καὶ πυροβολισμῶν αὐτομάτων ὅπλων. Τὴν 9ην πρωινὴν ἡ θέσις μας ἐν τῷ Τμήματι κατέστη λίαν ἐπικίνδυνος, δι᾽ ὃ ἔλαβον εἰς τὸ τηλέφωνον τῆς Διοικήσεως τὸν διοικητὴν αὐτῆς, εὑρισκόμενον ἐν τῷ Γραφείῳ του, καὶ ἀνέφερον τὴν διαγραφομένην τραγικὴν εἰκόνα. Εὐθὺς ἀμέσως διετάχθην νὰ ἡγηθῶ τῶν ἀνδρῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Τμήματος καὶ νὰ

ἐγκαταλείψωμεν ἅπαντες τὸ Ἀστυνομικὸν Κατάστημα, κατευθυνόμενοι εἰς τὴν Διοίκησιν. Πράγματι, τὴν 9.30' παρουσιάσθημεν ὅλοι σῶοι εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς, ὅπου εἶχον συγκεντρωθῆ καὶ οἱ ἄνδρες τῶν Β' καὶ Γ' Τμημάτων πλὴν τεσσάρων χωροφυλάκων.

Ἐν τῇ Διοικήσει μέχρι τῆς 15ης ὥρας ἔλαβον χώραν δύο συσκέψεις ἀξιωματικῶν καὶ ἐξητάσθησαν γνῶμαι περὶ τοῦ πρακτέου. Τὴν 15.30' ὥραν ἡ θέσις τῶν ἀμυνομένων ἐν τῷ Α' Τμήματι ἦτο ἀπελπιστική, καθόσον διὰ ναρκῶν εἶχε τὸ πλεῖστον τοῦ οἰκήματος ἀνατιναχθῆ ἡ δὲ πυρκαϊὰ ἐκ τῶν γύρωθεν οἰκημάτων τοῦ τετραγώνου ἐμαίνετο, ἀπειλοῦσα ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ κατακαύσῃ ὅ,τι εἶχεν ἀπομείνει ὄρθιον ἀπὸ τὰς νάρκας. Ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως ἔλαβε τὴν ἡρωικὴν ἀπόφασιν νὰ ἡγηθῇ δυνάμεως 30 ἀνδρῶν καὶ νὰ μεταβῇ αὐτοπροσώπως πλησίον τῶν ἀνδρῶν τῶν διατρεχόντων ἄμεσον κίνδυνον ἐν τῷ Α' Τμήματι, ἵνα διευκολύνῃ τὴν ἔξοδον τῆς κινδυνευούσης δυνάμεως ἐκ τῶν φλογῶν καὶ τῶν πολυβολισμῶν διὰ πυρῶν ἀντιπερισπασμοῦ. Πράγματι, τὴν 17ην περίπου ὥραν μὲ θυσίαν δύο χωροφυλάκων εἶχεν ἐπιτύχει νὰ διασώσῃ τὴν δύναμιν τοῦ Α' Τμήματος, ἐγκαταλείψας κάτωθι τῆς κλίμακος μόνον ἕνα ὁπλίτην βαρύτατα τραυματισμένον καὶ τρία ἢ τέσσαρα πτώματα. Ἐκ πληροφοριῶν καὶ ἐκ τῶν πυρκαϊῶν ἐφαίνετο σαφῶς ὅτι τὴν 19ην ὥραν τὸ πλεῖστον τῆς πόλεως εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τῶν δύο συνταγμάτων (9ου καὶ 8ου), τῆς ταξιαρχίας, καὶ τῶν ἑκατοντάδων τῶν ἐλευθέρων σκοπευτῶν τῆς ὀργανώσεως.

Κατόπιν πολυώρου συσκέψεως ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ διοικητοῦ τῆς Διοικήσεως ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀξιωματικῶν, ὅπως ἐπιζητήσωμεν σύνδεσιν μετ' ἀξιωματικοῦ τοῦ ΕΛΑΣ πρὸς τερματισμὸν τῆς ἀδελφοκτονίας. Ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως συμφωνήσας μετέβη πλησίον τοῦ τότε νομάρχου Περρωτῆ πρὸς συνεννόησιν καὶ ἀνακοίνωσιν τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Ἀτυχῶς, ὅτε ἐπέστρεψεν, εἶχε διάφορον γνώμην, ὑποστηρίξας ὅτι ἡ Χωροφυλακή, ἀποτελοῦσα νόμιμον ὄργανον τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ δεχθεῖσα ἀπρόκλητον καὶ ἀναίτιον ἔνοπλον ἐπίθεσιν ἐντὸς τῶν Ἀστυνομικῶν Καταστημάτων, εἶχεν ὑποχρέωσιν στοιχειώδους ἀμύνης νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ Ἀστυνομικὰ Καταστήματα μέχρις ἐσχάτων.

Ἐτόνισεν ἐμφαντικῶς ὅτι ὑπακούει μόνον εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ διατάσσει σύμφωνα μὲ τοὺς διέποντας Νόμους καὶ Κανονισμούς. (Ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου εἶχε διατάξει νὰ περιβληθῶμεν διακριτικὰ μετὰ στέμματος, ἀναγνωρίζων τὸν Βασιλέα ὡς Ἀνώτατον Ἄρχοντα). Τὴν 1ην ὥραν ἀνεκοίνωσεν ὅτι τὰ λείψανα τῆς δυνάμεως τοῦ Τάγματος διετάχθησαν νὰ συμπτυχθῶσι πρὸς Μελιγαλᾶ διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς (μόνης πιθανῆς ὁδοῦ διαφυγῆς) καὶ ὅτι ἔχει τὴν γνώμην νὰ τοὺς ἀκολουθήσωμεν οὐχὶ ἐξ ἀλληλεγγύης, ἀλλὰ πρὸς πρόληψιν σφαγῆς ἁπάντων τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν. Τὴν ἄποψιν ταύτην τοῦ διοικητοῦ Χωροφυλακῆς δὲν ἀπεδέχθην ὡς ἀποβλέπουσαν εἰς ἐνέργειαν ἀντίθετον πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεώς μας. Οὕτω, τὴν 12ην νυκτερινὴν ἠκολούθησαν, τὸν διοικητὴν τῆς Διοικήσεως πρὸς Μελιγαλᾶν ὀκτὼ ἀξιωματικοί, τρεῖς ἀνθυπασπισταὶ καὶ 54 ὁπλῖται, παραμείναντες μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ Καταστήματι τῆς Διοικήσεως Μεσσηνίας ἕνας ἀξιωματικός, δέκα ἀνθυπασπισταὶ καί τινες ὁπλῖται Χωροφυλακῆς. Τὴν 6ην πρωινὴν ὥραν μετ' ἀξιωματικοῦ τοῦ ΕΛΑΣ καταφθάσαντος μετὰ δυνάμεως τὴν 3.30' μ.μ. εἰς τὴν Διοίκησιν, μετέβην καὶ παρουσιάσθην εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ 8ου Συντάγματος Ρουμπέαν (ἀντισυνταγματάρχην μόνιμον) καὶ τὸν ταξίαρχον Κωστόπουλον (συνταγματάρχην μόνιμον), παρακαλέσας ὅπως ἀποτρέψῃ τὴν προφυλάκισίν μας. Ἀτυχῶς, παρὰ τὴν γνώμην τῶν ἀνωτέρω ἀξιωματικῶν ὡδηγήθημεν ἅπαντες τὴν 5ην πρωινὴν τῆς 10ης Σεπτεμβρίου εἰς τοὺς στρατῶνας καὶ ἐνεκλείσθημεν τὴν ἑπομένην, 11 Σεπτεμβρίου. Ἀπεγυμνώθημεν ἅπαντες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῶν στολῶν μας, ὑποδημάτων, ἐξαρτύσεων κλπ. ἐκ μέρους τῶν ἀνταρτῶν. Τὴν 13ην Σεπτεμβρίου ὑπεβλήθην εἰς πρόχειρον ἐξέτασιν, ἀναλαβὼν τὴν εὐθύνην ἁπάντων προσωπικῶς καὶ ὑποστηρίξας ὅτι οἱ ὑπὸ κατηγορίαν ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐκινήθησαν ἐντὸς τοῦ ἠθικοῦ καὶ νομικοῦ πλαισίου. Τὴν 14ην Σεπτεμβρίου παρεπέμφθην εἰς τὸ ἀνταρτοδικεῖον, συνελθὸν εἰς πρώτην δικάσιμον, μετὰ τῶν δημάρχου Καρατζᾶ, συνταγματάρχου Κουτήφαρη, ἀντισυνταγματάρχου Γεωργανᾶ, λοχαγοῦ Καμτζῆ, ὑπολοχαγοῦ Κυριοπούλου καὶ ἄλλων 26 ἀτόμων.

Τὸ ἀνταρτοδικεῖον δὲν μοὶ ἀνέγνωσε κατηγορητήριον πρὸς ἀπολογίαν. Εἰς παράκλησίν μου πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου νὰ μοὶ γνωσθῇ ἡ ἀποδιδομένη κατηγορία καὶ τὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα ἐνοχῆς, ὁ πρόεδρος ἐσιώπησεν, εἷς δὲ τῶν στρατιωτικῶν μοὶ εἶπεν «διότι δὲν ἦλθες εἰς τὸ ἀντάρτικο». Ἀπελογήθην διὰ μακρῶν ὑποστηρίξας ὅτι ἡ ἐν γένει πολιτεία μας ὑπῆρξε σύμφωνος μὲ τοὺς διέποντας ἡμᾶς Νόμους, ἐξεπήγαζεν ἀπὸ πατριωτικὸν αἴσθημα καὶ εὑρίσκετο ἐν ἁρμονίᾳ μὲ τὰς διαταγὰς τῆς διεξαγαγούσης τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα Κυβερνήσεως Καΐρου.

Τὸ μεσονύκτιον τῆς 15ης πρὸς 16ην ἐξεδόθη ἀπόφασις ἀπαλλακτικὴ διὰ τὸν ὑποφαινόμενον καὶ τὸν ὑπολοχαγὸν Κυριόπουλον ὡς καὶ διὰ 4 ἄλλους, ἅπαντες δὲ οἱ λοιποὶ κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον. Ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς 17ης Σεπτεμβρίου ἤρξατο ἡ ἀποφυλάκισις ἁπάντων τῶν συγκρατουμένων μου ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν μας, πλὴν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Μπουλμέτη κατηγορουμένου εἰδικῶς δι' ἐσχάτην προδοσίαν, κρατουμένου δὲ μέχρι σήμερον.

Ἐκ πληροφοριῶν ἀνταποκρινομένων πλήρως πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀναφέρω ὅτι ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως ταγματάρχης Φραγκουδάκης, ὁ ταγματάρχης Κάης, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Σαββίδης καὶ δύο χωροφύλακες, συλληφθέντες ἐν Μελιγαλᾷ, μετεφέρθησαν εἰς Καλάμας καὶ ἐν τῇ πλατείᾳ ἐλυντσαρίσθησαν κατὰ τὸν πλέον ἄγριον τρόπον μετ' ἄλλων 18 προσώπων ἄνευ δίκης.

Ἅπαντες οἱ λοιποί, ἐν Μελιγαλᾷ συλληφθέντες ἀξιωματικοί, ἀνθυπασπισταὶ καὶ ὁπλῖται Χωροφυλακῆς, ἄνευ δίκης ἐθανατώθησαν εἰς Μελιγαλᾶν, διὰ μαχαιρῶν, πλὴν τριῶν ὁπλιτῶν (ἑνὸς ἐνωμοτάρχου τοῦ Βαμβίνη Νικήτα,

ἑνὸς ὑπενωμοτάρχου Σπυροπούλου καὶ ἑνὸς χωροφύλακος διαφυγόντος).

Τά τε δημόσια εἴδη ὡς καὶ ἅπαντα τὰ ἀτομικὰ τοιαῦτα ὅλων γενικῶς, ἀξιωματικῶν τε καὶ ὁπλιτῶν, διηρπάγησαν ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν. Αἱ στολαί μας καὶ λοιπὰ ἀφηρέθησαν κατόπιν ἀσκήσεως ψυχολογικῆς βίας. Οὕτω, παραμένομεν ἄνευ στολῶν, στερούμενοι οἱ ἐπιζήσαντες ὑποδήσεως, λινοστολῆς κλπ. Ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ ὑπουργοῦ Κανελλοπούλου εἰς Καλάμας παρουσιάσθην ἐνώπιόν του, ἀνέφερον κανονικῶς πάντα τ' ἀνωτέρω, ἐνεχείρησα ὀνομαστικὴν κατάστασιν παρόντων ὁπλιτῶν καὶ ἀξιωματικῶν, ταχθεὶς ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγάς του ὡς ἐκπροσώπου τῆς Κυβερνήσεώς μας. Ὁ κ. ὑπουργὸς μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως ἦτο νὰ μὴ θιχθοῦν ἐν τῷ συνόλῳ των τὰ Ἀστυνομικὰ Σώματα, παρὰ νὰ κριθῶσιν οἱ τυχὸν πταίσαντες, ὡς πρὸς ἄσκησιν καθηκόντων ἀστυνομικῶν, μοὶ εἶπεν δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις θ' ἀποφασίσῃ ἐν καιρῷ, καὶ ἀναμένω διαταγάς της».

14. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ ΣΤ΄. ΛΑΚΩΝΙΑ

Εἰς τὰς δύο Διοικήσεις Χωροφυλακῆς Λακωνίας (Σπάρτης καὶ Γυθείου) τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς εἶχεν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς κατοχῆς ἀποβῆ ἐξαιρετικῶς δύσκολον καὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καθίστατο δυσχερέστατον, λόγῳ τῆς ὀρεινῆς συστάσεως καὶ εἴς τινας περιοχὰς τοῦ ἀπροσίτου τοῦ ἐδάφους. Τὰ ὀρεινὰ συγκροτήματα τοῦ Πάρνωνος καὶ τοῦ Ταϋγέτου, εἰσδύοντα βαθύτατα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέχρι τῆς θαλάσσης, δὲν ἐπέτρεπον ἀσφαλῆ διαμονὴν καὶ ἐπιβολὴν τῶν πενιχρῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς πέραν τῶν πόλεων, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου διηυκόλυνον τὴν ἀνάπτυξιν καὶ δρᾶσιν τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων σχεδὸν ἀνενοχλήτως ἀπὸ τὰς δυνάμεις κατοχῆς. Οὕτω, λίαν ἐνωρὶς ἐσχηματίσθησαν εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς ὁμάδες ἀντιστάσεως, εἰς τὴν ἀρχὴν ἐθνικαὶ καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦ ΕΑΜ, τοῦ ὁποίου ἡ τρομοκρατικὴ δρᾶσις πρὸς ἀπόσπασιν τῶν πληθυσμῶν κατέληξεν εἰς δεινὸν μεταξύ των ἀγῶνα ἐπικρατήσεως.

Οἱ πολυάριθμοι Ἄγγλοι καὶ ἄλλοι σύμμαχοι στρατιωτικοί, οἱ μὴ δυνηθέντες νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῆς συμμαχικῆς στρατιᾶς καὶ παραμείναντες ἢ εἰσελθόντες εἰς Πελοπόννησον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιεπλανῶντο εἰς τὰ ὄρη τῆς Λακωνίας, ἀναζητοῦντες ἐκεῖθεν μέσον διαφυγῆς ἀπὸ θαλάσσης. Τὰ ὄργανα Χωροφυλακῆς τῶν Διοικήσεων Σπάρτης καὶ Γυθείου, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ἐκεῖ ἐφέδρων ἀξιωματικῶν καὶ ἄλλων ἐθνικοφρόνων πολιτῶν, συνησπισμένων εἰς ὀργανώσεις, διηυκόλυνον τὴν διὰ πλοιαρίων φυγάδευσιν συμμάχων στρατιωτικῶν ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς ἢ τῆς Μάνης. Ἤδη, ὀλίγον πρὶν καταφθάσουν εἰς Λακωνίαν γερμανικαὶ καὶ ἐν συνεχείᾳ ἰταλικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις, ἡ Χωροφυλακὴ Γυθείου ἐπιτάξασα πᾶν πλόιμον μέσον, ἠδυνήθη νὰ φυγαδεύσῃ πρὸς Κρήτην τὰς ἐκεῖ καταφθανούσας ἑλληνικὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τοὺς Εὐέλπιδας. Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Γερμανῶν διηυκόλυνε ἤ, πάντως, προσεποιεῖτο ἄγνοιαν διὰ τὴν μέσῳ τοπικῶν ὀργανώσεων ἀπὸ τῶν παραλίων τῆς Μάνης φυγάδευσιν πρὸς Μέσην Ἀνατολὴν συμμάχων στρατιωτικῶν ἀλλὰ καὶ πολλῶν Ἑλλήνων. Ὅταν ἐλήφθησαν μέτρα ἐπιτηρήσεως ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς κατοχῆς καὶ αἱ φυγαδεύσεις κατέστησαν δύσκολοι, πολλοὶ παραμείναντες σύμμαχοι στρατιωτικοὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀρκετοὶ Κύπριοι, περιθαλπόμενοι μυστικῶς ὑπὸ ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, κατέφυγον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μάνης ἢ εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς τοῦ Ταϋγέτου, ὅπου συνηνώθησαν μετὰ τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων ἀντιστάσεως καὶ ἔδρασαν μετ' αὐτῶν. Τέλος, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, εἰς ἀπομεμονωμένα παράλια τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Μάνης, πολλάκις μετεφέρθησαν δι' ἀγγλικῶν ὑποβρυχίων ἐκ Μέσης Ἀνατολῆς Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ καὶ ἄλλοι πράκτορες, οἱ ὁποῖοι μὲ μυστικὴν συνεργασίαν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς κατηυθύνοντο πρὸς τὰς Ἀθήνας ἢ ἄλλα κέντρα διὰ τὴν περισυλλογὴν πληροφοριῶν ἢ διεξαγωγὴν συνεννοήσεων καὶ ὀργάνωσιν τῆς ἀντιστάσεως.

Αἱ ἰταλικαὶ ἀρχαὶ κατοχῆς λαμβάνουσαι, ἐνίοτε κατόπιν ἑορτῆς, γνῶσιν τοιούτων πράξεων, ἀφήνουν νὰ ἐκσπάσῃ ἡ ὀργή των εἰς τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰ ὁποῖα ἐπιρρίπτουν τὴν εὐθύνην συμμετοχῆς ἢ ἀδρανείας. Πολλοὶ διοικηταὶ καὶ ἀξιωματικοὶ ἀντικατεστάθησαν κατ' ἀπαίτησιν τῶν Ἰταλῶν καὶ ὁ διοικητὴς Διοικήσεως Σπάρτης Π. Παβέλας ἀπεστρατεύθη ὑποχρεωτικῶς. Ἄλλοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῶν Διοικήσεων Σπάρτης καὶ Γυθείου ἐβασανίσθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν δι' ὑπόθαλψιν Ἄγγλων καὶ συνεννοήσεις μετ' ἐθνικῶν ὀργανώσεων. Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ ὁ ὑπομοίραρχος Γ. Δρακόπουλος, ὅστις συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὑπεβλήθη εἰς ἀπάνθρωπα βασανιστήρια πρὸς κατάδοσιν Ἄγγλων καὶ λόγῳ μυστικῶν ἐπαφῶν μὲ ἀνταρτικὰς ὁμάδας.

Ἡ κατάστασις ἐχειροτέρευσεν ἀφ' ὅτου ἀπεμακρύνθησαν οἱ Ἰταλοὶ καὶ ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν οἱ Γερμανοί, οἱ ὁποῖοι ἐφήρμοζον τὴν ἀπάνθρωπον μέθοδον τῶν ἀντιποίνων, ἀνεξαρτήτως ἐνόχων ἢ

ἀθώων. Συνέπεσε δὲ ἡ τελευταία αὐτὴ περίοδος τῆς κατοχῆς μὲ τὴν μεγάλην ἀνάπτυξιν τῶν ἐαμοελασιτικῶν ὁμάδων ἀνὰ τὴν Λακωνίαν. Οἱ ἐλασῖται ἀντάρται ἐφρόντιζον συστηματικῶς νὰ φονεύουν δι' ἐνέδρας Γερμανούς, ὄχι διὰ νὰ πλήξουν τοὺς κατακτητάς, ἀλλὰ διὰ νὰ προκαλέσουν ἀντίποινα εἰς βάρος τῶν ἐθνικοφρόνων ἑλληνικῶν πληθυσμῶν. Διὰ τοῦτο ἐξέλεγον ἐπιμελῶς τὰς περιστάσεις καὶ τὰς τοποθεσίας φόνου Γερμανῶν στρατιωτικῶν, ὥστε νὰ ἐκτίθενται οἱ ἐθνικόφρονες πληθυσμοὶ τῆς περιοχῆς ἢ οἱ κρατούμενοι ὡς ὅμηροι. Ἐνίοτε μάλιστα παρελάμβανον τοὺς νεκροὺς τῶν φονευομένων Γερμανῶν καὶ τοὺς ἐτοποθέτουν πρὸ τῶν οἰκιῶν ἐθνικοφρόνων πολιτῶν, γνωστῶν ὡς ἐχθρῶν τοῦ ἐαμισμοῦ. Ἡ Χωροφυλακὴ ἠγωνίζετο, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ματαίως, νὰ πείσῃ τὰς γερμανικὰς ἀρχὰς ὅτι οἱ συλλαμβανόμενοι καὶ ἐκτελούμενοι πρὸς ἀντίποινα Ἕλληνες πολῖται, αἱ πυρπολήσεις τῶν κατοικιῶν των κλπ., χωρὶς νὰ πταίσουν εἰς τίποτε, ἦσαν ἄδικοι καὶ ἀπάνθρωποι καὶ ὅτι ἁπλῶς ἱκανοποίουν τὰ σχέδια καὶ τοὺς σκοποὺς τῶν κομμουνιστῶν. Ἐν τούτοις, εἴς τινας περιστάσεις αἱ προσπάθειαι τῆς Χωροφυλακῆς Σπάρτης καὶ Γυθείου ἐτελεσφόρησαν, ἀποσοβηθείσης τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως συλληφθέντων πρὸς ἀντίποινα πολιτῶν.

Ἡ Χωροφυλακὴ διετέλει ἐν στενῇ ἐπαφῇ μετὰ τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων ἀντιστάσεως, εἰς τὰς ὁποίας προσεχώρησαν καί τινες χωροφύλακες. Ἰδίως ἡ ὁμὰς ἀντιστάσεως Βρεττάκου εὑρίσκετο εἰς συνεχῆ μυστικὴν συνεννόησιν μετὰ τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα τῆς μετέδιδον πληροφορίας καὶ διηυκόλυνον τὰς κινήσεις της.

Ἀρχὰς τοῦ 1943, συνεκρότησεν εἰς τὸν Ταΰγετον ἐθνικὴν ὁμάδα ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ἰω. Τσαρούχης. Εἰς τὰς νοτίους κλιτῦς τοῦ Ταϋγέτου δρᾷ ὁ ὑπομοίραρχος Παν. Νιαρχάκος, ἀξιωματικὸς γενναῖος, ἀποφασιστικὸς καὶ φλογεροῦ πατριωτικοῦ φρονήματος, ὅστις βραδύτερον, κατὰ τὰ Δεκεμβριανά, εὗρεν ἡρωικὸν θάνατον μαχόμενος εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τῶν ἐλασιτῶν. Καὶ εἰς τὰς δύο αὐτὰς ἐθνικὰς ὁμάδας ἐνετάχθησαν πλεῖστοι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς. Ὁ Νιαρχάκος εἶχε παρασύρει καὶ τοὺς πλείστους ἄνδρας Χωροφυλακῆς Κορίνθου, ὅπου ὑπηρέτει προηγουμένως. Οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Νικ. Μπεχράκης καὶ Κουρκουλάκος ἐχρησίμευον μυστικῶς πρὸς ἐφοδιασμὸν καὶ ἐνημέρωσιν τῶν ὁμάδων αὐτῶν.

Ἕτεραι ἐθνικαὶ ὁμάδες, δρῶσαι εἰς τὸν Ταΰγετον, ἦσαν ἡ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Γιαννακοπούλου καὶ ἡ τοῦ τότε ὑπομοιράρχου Γ. Μουρκογιάννη, μεταβάντος ἐπὶ τούτῳ ἐκ Κρήτης εἰς Λακωνίαν. Ὁ Μουρκογιάννης, ἔχων ἤδη διὰ τὴν ἀπελευθερωτικὴν δρᾶσίν του ἐν Κρήτῃ δὶς καταδικασθῆ εἰς θάνατον ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἔχων δὲ πικρὰν πεῖραν τῶν ἐπιβούλων μεθόδων τῶν ἐαμοελασιτικῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων, δὲν ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα διαπραγματεύσεων καὶ συνθηκολογήσεως μετ' αὐτῶν, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων διελύθησαν ἢ ἐξωλοθρεύθησαν ἄλλαι ἐθνικαὶ ὁμάδες, ἀλλὰ συνεκρότησεν ἰδίαν ὀργάνωσιν ἐθνικῆς ἀντιστάσεως εἰς τὰς περιοχὰς Γυθείου καὶ Οἰτύλου, μὲ ὑπαρχηγοὺς τοὺς Μιχαλογιαννάκον καὶ Δ. Δαβάκην. Ἐκ τῶν 150 ἀνδρῶν του πολλοὶ ἦσαν χωροφύλακες, εἴτε ἐγκαταλείψαντες τὴν ὑπηρεσίαν των, εἴτε προσχωρήσαντες ἐξ ἄλλων διαλυθεισῶν ὁμάδων. Ἡ ὁμὰς αὐτὴ ἔδρασεν ἐν ἀρχῇ ἡρωικῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς, ἀλλὰ τελικῶς στερηθεῖσα πυρομαχικῶν καὶ ἀπομονωθεῖσα κατόπιν ἀπηνοῦς καταδιώξεως ἀπὸ ἐλασιτικὰς δυνάμεις, ἠναγκάσθη νὰ αὐτοδιαλυθῇ.

Ὅταν συνεστήθη εἰς τὴν Λακωνίαν τὸ Σύνταγμα Ἀσφαλείας (ἐν ἀρχῇ ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Κ. Κωστόπουλον, ἐν συνεχείᾳ δὲ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Π. Ἐξαρχάκον, τὸν ταγματάρχην Π. Δεμέστιχαν καὶ τὸν ταγματάρχην Π. Ζαρουκλιώτην), εἰς τὸ ὁποῖον μετεῖχον παλαιοὶ ἢ καταταχθέντες ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, συνειργάζοντο στενῶς μετὰ τούτων διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐλασιτικῶν συμμοριῶν, αἱ ὁποῖαι βαθμηδὸν εἶχον κυριαρχήσει ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον. Ἡ εἰς τὴν Λακωνίαν πάλη μεταξὺ ἐθνικῶν ὁμάδων, Χωροφυλακῆς καὶ Ταγμάτων Ἀσφαλείας ἀφ' ἑνὸς καὶ κομμουνιστῶν ἀφ' ἑτέρου ὑπῆρξεν ἡ ὀξυτέρα ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Οἱ κομμουνισταί, συνεπεῖς εἰς τὴν τακτικήν των, κατεδίωκον ἀμειλίκτως ὄχι τοὺς Γερμανοὺς ἀλλὰ τοὺς μετέχοντας εἰς ἐθνικὰς ὁμάδας ἢ εἰς τὰ Τάγματα Ἀσφαλείας, ὡς καὶ τοὺς συγγενεῖς των, χαρακτηριζομένους ὡς προδότας. Κατέδιδον μάλιστα ἐπιτηδείως πᾶσαν περιερχομένην διὰ πρακτόρων εἰς γνῶσίν των πρᾶξιν ἢ κίνησιν ἐθνικῶν ὁμάδων καὶ ἐθνικοφρόνων πολιτῶν εἰς τοὺς Γερμανούς. Εἴς τινας περιστάσεις κατέδωσαν καὶ Ἄγγλους ἢ Κυπρίους, δρῶντας εἰς Λακωνίαν ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἐθνικῶν ὁμάδων, οὗτοι δὲ συνελήφθησαν μυστηριωδῶς, προφανῶς κατόπιν προδοσίας τῶν καταφυγίων των.

Τὴν 9ην Σεπτεμβρίου 1943, ὁμάδες ἀνταρτῶν εἰσελθοῦσαι εἰς τὴν πόλιν τῆς Σπάρτης ἀφώπλισαν τὴν ἰταλικὴν φρουρὰν καὶ ἐφόνευσαν ἕνα Ἰταλὸν στρατιώτην. Μετὰ ταῦτα μετέβησαν εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς καὶ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῶν ὅπλων ἀφώπλισαν τοὺς ἄνδρας αὐτῆς καὶ διήρπασαν ἅπαντα τὰ δημόσια εἴδη.

Τὸν Σεπτέμβριον 1943, συνελήφθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν ὑπὸ τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν οἱ μοίραρχοι Ν. Νικολαΐδης, διοικητὴς Διοικήσεως Σπάρτης καὶ Π. Ἀλιφεράκης, διοικητὴς Ὑποδιοικήσεως, θεωρηθέντες ὡς ὕποπτοι δράσεως ὑπὲρ τῶν Συμμάχων.

Μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐλασιτικῶν ὁμάδων καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀμείλικτον καταδίωξιν τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, σχεδὸν πάντες οἱ ἄνδρες Τμημάτων καὶ Σταθμῶν συνεπτύχθησαν εἰς Σπάρτην καὶ Γύθειον. Οὕτως, ἀπεσοβήθη ἡ ἐξόντωσις τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι πάντως πολλάκις μετεῖχον τῶν αἰφνιδιαστικῶν ἐξορμήσεων πρὸς κατεχομένας ὑπὸ ἐλασιτῶν περιοχὰς καὶ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας. Κατὰ τὴν

διάρκειαν τούτων ὡς καὶ ἐξ ἐνέδρας ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἐλασιτῶν ἐννέα ὁπλῖται τῶν Διοικήσεων Χωροφυλακῆς Σπάρτης καὶ Γυθείου. Μία κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1944 ἐπίθεσις ἰσχυρῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων κατὰ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Μυστρᾶ ἀντιμετωπίσθη σθεναρῶς, διὰ συμμετοχῆς εἰς πολύωρον ἀγῶνα τῶν σπευσάντων πρὸς ἐνίσχυσιν δυνάμεων Χωροφυλακῆς Σπάρτης. Ἐφονεύθη τότε ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἀλ. Μανουσάκης καὶ εἷς χωροφύλαξ.

Ὁ κατὰ τὸ ἔτος 1943 ἀναλαβὼν τὴν διοίκησιν τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας Λακωνίας ἀντισυνταγματάρχης Κ. Κωστόπουλος (ὁ μετέπειτα δράσας ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη) ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Χωροφυλακῆς, κατεδίωξεν ἀμειλίκτως τὰ ἐλασιτικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα παρευρέθησαν εἰς ὀρεινὰς περιοχάς.

Ὅταν ἀπεχώρησαν οἱ Γερμανοί, οἱ ἐλασῖται κατέλαβον τὴν πόλιν τοῦ Γυθείου. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς διέφυγον πρὸς Ἐπίδαυρον Λιμηρᾶς, ὅπου ἐξηκολούθουν νὰ δροῦν ἐθνικαὶ ὁμάδες καὶ ὑπολείμματα τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας. Οἱ λοιποί, ὁμοῦ μετὰ ἐκτεθειμένων εἰς ἀντικομμουνιστικὴν δρᾶσιν πολιτῶν καὶ ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, ἐκλείσθησαν εἰς τὴν πρὸ τῆς πόλεως νησίδα. Ἀλλ' ἡ ἐπὶ τῆς πόλεως κυριαρχία τῶν κομμουνιστῶν δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολύ, διότι κατέφθασαν συμμαχικαὶ δυνάμεις ἀποκαταστήσασαι τὴν νόμιμον τάξιν. Οἱ ἐγκλεισθέντες εἰς τὰς φυλακὰς Σπάρτης πολῖται τοῦ Γυθείου ἀπηλευθερώθησαν ὑπὸ Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς.

Τραγικὴ ἦτο ἡ θέσις τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἐν Σπάρτῃ Συντάγματος Ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῆς 20ῆς Σεπτεμβρίου 1944, μετονομασθὲν εἰς Ι Τάγμα Χωροφυλακῆς καὶ καθ' ὃν χρόνον παρεσκευάζετο πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πόλεως ἀπὸ τὰ ἐπερχόμενα, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, κομμουνιστικὰ στίφη τῶν ὀρεινῶν συγκροτημάτων, ἔλαβε διαταγὴν παρὰ τοῦ κλιμακίου τῆς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως νὰ μὴ ἔλθῃ εἰς σύγκρουσιν μὲ τὰς ἐλασιτικὰς δυνάμεις. Τότε τὸ Τάγμα συνεπτύχθη εἰς Μυστρᾶν, ὅπου μετ' αὐτοῦ κατέφυγον αἱ οἰκογένειαι τῶν ἀνδρῶν καὶ πολλοὶ ἐθνικόφρονες πολῖται τῆς Σπάρτης. Τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1944 ἰσχυραὶ δυνάμεις ἐλασιτῶν προσέβαλον τὴν ἐξ 700 ἀνδρῶν δύναμιν τοῦ Μυστρᾶ. Ἡ μάχη συνεχίσθη ἐπὶ 27 ὥρας καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ Τάγματος ἠμύνθησαν κρατερῶς. Ἀλλ' οἱ ἀντάρται ἔστησαν πέριξ πυροβόλα καὶ πολυβόλα, μεταφερθέντα ἐκ Τριπόλεως καὶ βαλόντα καταιγιστικῶς κατὰ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ. Τότε τὸ Τάγμα ἠναγκάσθη νὰ διαπραγματευθῇ παράδοσιν πρὸς ἀφοπλισμὸν καὶ ἀνενόχλητον παραμονήν. Ἀλλ' ὡς συνήθως οἱ ἀντάρται, εὐθὺς μετὰ τὸν ἀφοπλισμὸν ἐξετέλεσαν 70 στρατιωτικοὺς καὶ ὁπλίτας, τοὺς δὲ ὑπολοίπους ἔκλεισαν εἰς τὰς φυλακὰς Σπάρτης, ὅπου ἑκάστην νύκτα ἐξετέλουν ὡρισμένον ἀριθμὸν ἐξ αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ καταφθάσασα ὁμὰς Ἄγγλων ἀπηγόρευσε τὰς περαιτέρω ἐκτελέσεις, οἱ ἀντάρται ἐν καιρῷ νυκτὸς ἀπήγαγον περὶ τοὺς 100 ἐκ τῶν μᾶλλον σημαινόντων ἐγκλείστων τοὺς ὁποίους μετέφερον εἰς Τρίπολιν καὶ ἐκεῖθεν πεζοποροῦντας καὶ δεσμίους ἐν τῷ μέσῳ ἀφαντάστων ταλαιπωριῶν ὡδήγησαν εἰς Βυτίναν. Λόγῳ νέας ἐπεμβάσεως τῶν Ἄγγλων δὲν ἐξετελέσθησαν, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ δοκιμασιῶν καὶ μαρτυρίων μετεφέρθησαν καὶ πάλιν εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Σπάρτης, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεσθοῦν ὁμοῦ μετ' ἄλλων 300 ὁμήρων μεταφερθέντων ἐκ Γυθείου. Ἡ ἐκτέλεσις ἀνεστάλη καὶ πάλιν λόγῳ ὑπογραφῆς τῆς συνθήκης Βαρκίζης, ἕως ὅτου Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς, συνοδευόμενον καὶ ὑπὸ μικρᾶς δυνάμεως Ἄγγλων, κατέφθασεν εἰς Σπάρτην ἀρχὰς Μαρτίου 1945 καὶ ἀπέδωσε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς δεινῶς δοκιμασθέντας αὐτοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ἐθνικόφρονας πολίτας τῆς Λακωνίας.

Τὸ Τάγμα Χωροφυλακῆς Σπάρτης λόγῳ τῆς μαχητικότητος, τοῦ ὑψηλοῦ ἠθικοῦ καὶ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἐμπειροπολέμων, ἰδίως δι' ἀνταρτικοὺς πολέμους, ἀνδρῶν του, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἐπιτυχῶς, εἴτε εἰς τὴν Σπάρτην εἴτε εἰς τὸν Μυστρᾶν, τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνθέξῃ μέχρι τῆς ἀφίξεως ἀγγλικῶν στρατευμάτων, ὅτε ἐνισχυόμενον καὶ ἀνεφοδιαζόμενον ἢ θὰ ἀπεδίωκε τοὺς ἐλασίτας ἢ θὰ ἀπεχώρει ἐν τάξει, ὥστε νὰ ἀποσοβηθῇ ἡ ἐπελθοῦσα συμφορά. Δυστυχῶς, δύο μέλη τῆς «Κυβερνήσεως Ἐθνικῆς Ἑνότητος» τοῦ Καΐρου (ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς κομμουνιστής), καταφθάσαντα εἰς Πελοπόννησον πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ πρωθυπουργοῦ Παπανδρέου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπηγόρευσαν εἰς τὰ Τάγματα Ἀσφαλείας καὶ τὴν Χωροφυλακὴν νὰ ἀντιμετωπίσουν ἐνόπλως τὰ ἐλασιτικὰ σώματα καὶ διέταξαν νὰ ἀποσυρθοῦν εἰς ὡρισμένα ἀπομεμακρυσμένα τοῦ κέντρου σημεῖα, ἐν ἀναμονῇ διαταγῶν. Μόνον κατόπιν τῆς διαταγῆς ταύτης τὸ Τάγμα καὶ ἡ λοιπὴ δύναμις Χωροφυλακῆς ἐγκατέλειψαν τὴν Σπάρτην καὶ συνεπτύχθησαν εἰς Μυστρᾶν μετὰ πολλῶν ἐθνικοφρόνων οἰκογενειῶν, μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἐκεῖ παρ' οὐδενὸς θὰ ἠνωχλοῦντο μέχρι τῆς ἀφίξεως εἰς Σπάρτην τοῦ κυβερνητικοῦ κλιμακίου καὶ ἀγγλικῶν δυνάμεων, ὅτε θὰ ἐλαμβάνοντο ἀποφάσεις εἴτε ἀσφαλοῦς ἐπανόδου, εἴτε μετακινήσεώς των εἰς Ἀθήνας.

Ἀλλὰ τὸ χειρότερον πάντων ἦτο ὅτι τὰ βαρέα ὅπλα, (πολυβόλα, ὁπλοπολυβόλα, χειροβομβίδες) τοῦ διαταχθέντος ὑπὸ τοῦ κυβερνητικοῦ κλιμακίου Συντάγματος Τριπόλεως (Παπαδόγκωνα) ὅπως συμπτυχθῇ εἰς Ἀθήνας, παρεδόθησαν εἰς τὸν ΕΛΑΣ. Τοῦτο ἠγνόουν αἱ ἐκ Σπάρτης μετακινηθεῖσαι εἰς Μυστρᾶν δυνάμεις Χωροφυλακῆς, αἱ ὁποῖαι αἰφνιδίως εὑρέθησαν βαλλόμεναι ὑπὸ πυροβόλων καὶ ὁπλοπολυβόλων, μεταφερθέντων ἐν τάχει ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ἐκ Τριπόλεως. Τότε καὶ μόνον ἐξηναγκάσθησαν νὰ παραδοθοῦν, κατόπιν συνθηκολογήσεως, παραβιασθείσης. Τοῦτο δὲ καὶ μόνον ὑπῆρ-

ξεν ἡ ἀφορμὴ τοῦ συντελεσθέντος δράματος.

Παραθέτομεν κατωτέρω ἔκθεσιν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Χωροφυλακῆς Ἠλ. Βελαχουτάκου (12 Μαρτίου 1945) περιγράφουσαν τὰ διαδραματισθέντα εἰς Μυστρᾶν, τῆς σφαγῆς πολλῶν ἀθώων καὶ τῶν μαρτυρικῶν ταλαιπωριῶν τῶν λοιπῶν παραδοθέντων.

«Τὴν 24-2-1944, συνεπείᾳ διαταγῆς τοῦ τότε Συντάγματος Ἀσφαλείας Λακωνίας πρὸς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Σπάρτης, ἀπεσπάσθην δι' ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἀνωτέρω Σύνταγμα καὶ μοὶ ἀνετέθη ἡ διεύθυνσις τοῦ ΙΙ Γραφείου τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἀποστολή μου ἀφεώρα ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τὴν συλλογὴν πληροφοριῶν, δίωξιν τῶν κομμουνιστῶν καὶ τὴν διαφώτισιν τοῦ κοινοῦ ἐκ τοῦ κινδύνου τῆς κομμουνιστικῆς τυραννίας. Τ' ἀνωτέρω καθήκοντά μου ἐξετέλουν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν ἑκάστοτε διοικητῶν: α) ἀντισυνταγματάρχου Πεζικοῦ Κωστοπούλου Κ. ἕως τοῦ Μαΐου 1944, β) ἀντισυνταγματάρχου Πεζικοῦ Ἐξαρχάκου Νικ., γ) ταγματάρχου Πεζικοῦ Δεμέστιχα Παν. ἕως τοῦ Ἰουλίου 1944 καί, δ) ταγματάρχου Πεζικοῦ Ζαρουκλιώτου Παν. ἕως τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Τὴν 20 Σεπτεμβρίου 1944 τὸ ἀνωτέρω μετονομασθὲν εἰς Ι Τάγμα Χωροφυλακῆς, δι' ἀποφάσεως τοῦ διοικητοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Τάγματος, πρὸς ἀποφυγὴν συγκρούσεως καὶ αἱματοχυσίας μετὰ τῶν ἀνταρτοκομμουνιστῶν ἐν τῇ πόλει τῆς Σπάρτης, πειθαρχοῦν πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως Ἐθνικῆς Ἑνότητος, συνεπτύχθη εἰς τὸν περὶ τὴν ὥραν ἀπέχοντα Μυστρᾶν, ἀκολουθησάντων τοῦτο πολλῶν Ἐθνικοφρόνων πολιτῶν καὶ οἰκογενειῶν ἀξιωματικῶν, ὁπλιτῶν καὶ πολιτῶν, ἔνθα ἐν ἀναμονῇ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως, ὡς καὶ συμμαχικοῦ στρατοῦ, παρέμεινεν μέχρι τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1944. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συμπτύξεως (20-9-44) ἠκολούθησαν τὴν ἄνω στρατιωτικὴν μονάδα οἱ ἀπεσπασμένοι ἐπίσης ἐν αὐτῇ: 1) ἀνθυπασπισταὶ Γερμανάκος Παν. καί, 2) Ζαφειρόπουλος Σπυρ. καὶ οἱ ἐν τῇ Διοικήσει Χωροφυλακῆς ὑπηρετοῦντες: 1) ἀνθυπασπιστὴς Κουλέτσης Γ., 2) ἐνωμοτάρχης Παπανικολάου Παν., 3) μόνιμοι χωροφύλακες Παπαδόπουλος Γ., 4) Καλογερογιάννης Ἰω. 5) Δριβάκος Πραξ. καὶ 6) ἀ.θ. χωροφύλαξ Ἀναστασάκος Δημ. μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των. Ἡ ὑπόλοιπος δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς, συγκειμένη ἐκ δύο ἀξιωματικῶν, 5 ἀνθυπασπιστῶν, 7 ὑπαξιωματικῶν καὶ 18 περίπου χωροφυλάκων, παρέμεινεν ἐν Σπάρτῃ μετὰ τοῦ ὁπλισμοῦ της, προκαλέσασα τὰ δυσμενῆ σχόλια τοῦ ἐθνικόφρονος πληθυσμοῦ καὶ στρατοῦ, πρὸς βλάβην τοῦ γοήτρου τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς. Ἡ παραμονὴ τῶν ἀνωτέρω ἀνδρῶν ἐν Σπάρτῃ ἐνίσχυσε διὰ τοῦ τρόπου τούτου τοὺς κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν εἰσελθόντας ἐν τῇ πόλει ἀνταρτοκομμουνιστὰς διὰ 25 περίπου ὅπλων, διαπομπευθέντων δημοσίως καὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων. Τὴν 10-10-π.ἔ. δύναμις ἀνταρτῶν ἐκ 3 συνταγμάτων, 8, 9 καὶ 11, τῆς ΙΙ Ταξιαρχίας τοῦ ΕΛΑΣ δι' 7 πυροβόλων τοῦ Β' Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς Πελοποννήσου, ἐπετέθη κατὰ τῆς ἐξ 700 ἀνδρῶν δυνάμεως τοῦ Μυστρᾶ καὶ μετὰ 27ωρον σκληροτάτην καὶ ἄνισον μάχην, τοῦ πυροβολικοῦ βάλλοντος ἐντὸς τοῦ χωρίου καταιγιστικῶς κατὰ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ, ἠναγκάσθημεν μετὰ βολὴν 800 καὶ πλέον ὀβίδων νὰ προέλθωμεν εἰς διαπραγματεύσεις συνθηκολογήσεως. Τὴν πρωΐαν τοῦ ἰδίου μηνός, καὶ μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν ὅπλων τοῦ Τάγματος, ἐπηκολούθησε σφαγὴ 70 περίπου μεμονωμένων ἀτόμων στρατιωτικῶν καὶ πολιτῶν ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ χωροφύλακος Καλογερογιάννη Ἰω., τῆς ὑπολοίπου δυνάμεως ἐγκλεισθείσης ἐντὸς περιτοιχισμένου χώρου, «Πανηγυρίστρας», ἀπ' ὅπου μετὰ 3ήμερον μετεφέρθη εἰς τὰς φυλακὰς Σπάρτης. Ὅταν περιωρίσθημεν ἐν τῷ κλειστῷ τούτῳ χώρῳ, ἐδόθη διαταγὴ καὶ συνετάγη κατάλογος ἐκτελέσεως αὐτοστιγμεὶ 35 ἀτόμων κρατουμένων, 25 πολιτῶν καὶ 10 ἀξιωματικῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ὑποφαινόμενος. Τὴν αὐτὴν δὲ νύκτα θὰ ἐπηκολούθει ἡ ἐκτέλεσις καὶ πολλῶν ἄλλων κρατουμένων. Κατὰ σωτήριον ὅμως τύχην μετὰ ὥραν περίπου ἀφίκοντο ἐν Μυστρᾷ, διὰ τριῶν ὀχημάτων, 10 περίπου Ἄγγλοι καὶ ἐπεμβάντες διεσώθημεν ἐκ βεβαίου θανάτου. Παρεμείναμεν ἐγκάθειρκτοι μέχρι τῆς 8-1-1945 ἄνευ οὐδεμιᾶς διατροφῆς ὑπὸ τοῦ κράτους τῶν ἀνταρτῶν, τροφοδοτούμενοι ἀνεπαρκῶς τόσον ἡμεῖς ὅσον καὶ αἱ οἰκογένειαί μας δι' ἐράνου τῶν ἐθνικοφρόνων κατοίκων τῆς Σπάρτης.

Αἱ οἰκίαι μας ἐλεηλατήθησαν ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν, κατεσχέθησαν δὲ ἅπαντα τὰ ἐν αὐταῖς ἔπιπλα, σκεύη, τρόφιμα καὶ ἱματισμὸς ὑπὸ τῆς ΕΤΑ καὶ διενεμήθησαν εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν κομμουνιστῶν, χωρὶς μέχρι σήμερον ν' ἀνευρεθοῦν. Τὴν νύκτα τῆς 8-1-45, δι' ὀνομαστικοῦ καταλόγου ἀφύπνισαν 100 ἐξ ἡμῶν καὶ ἀφοῦ μᾶς ἐδέσμευσαν ὁμαδικῶς διὰ σύρματος τηλεγράφου μᾶς μετέφεραν πεζῇ εἰς Σελλασίαν, ἀπ' ὅπου τὴν ἑπομένην, κτυπούμενοι καὶ προπηλακιζόμενοι, εἰς Ἀλεποχώριον καὶ τὴν μεθεπομένην περὶ τὴν 17ην ὥραν ὑπὸ χιόνα καὶ βροχὴν 70 χλμ. ἐκ Σπάρτης εἰς Ἀχούρια Τεγέας-Ἀρκαδίας. Τὴν 22 ὥραν τῆς νυκτός, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, μᾶς ἐδέσμευσαν καὶ πάλιν διὰ καλωδίων ἀνὰ 2 καὶ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν ὅτι θὰ ἐτυφεκίζετο ἀμέσως πᾶς ὅστις ἤθελεν ἰσχυρισθῆ ἀσθένειαν ἢ κόπωσιν, μᾶς ὡδήγησαν διὰ γοργοῦ βήματος μέσῳ Τριπόλεως, ἄνευ στιγμῆς ἀναπαύσεως, πρὸς τὴν ὀρεινὴν Γορτυνίαν. Περὶ τὴν 6ην πρωινὴν τῆς 11 Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἄυπνοι, κρυολογημένοι καὶ πεινῶντες, ἐσταθμεύσαμεν ἐπὶ 1.30' ὥραν ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ χωρίου Δαβιὰ μεθ' ὃ ἐσυνεχίσαμεν τὴν ἀνάβασιν ἐπὶ χιόνος 1,5 μ. μὲ κατεύθυνσιν τὸ χωρίον Ἀλωνίσταινα. Παραμείναντες ἐκεῖσε περὶ τὴν ὥραν, ἐσυνεχίσαμε τὴν πορείαν ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας καὶ περὶ ὥραν 5ην ἀπογευματινὴν εἰσήλθομεν εἰς Βυτίναν, ἤτοι εἰς ὑψόμετρον 1.200 μ.

Ἡ διαταγὴ τοῦ Ἀρχηγείου τῶν ἀνταρτῶν, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἐπληροφορήθημεν, ἦτο νὰ μεταφερθῶμεν εἰς ὀρεινὸν σημεῖον Βάχλια-Κερπινή, ὅπου καὶ νὰ ἐκτελεσθῶμεν. Τὴν ἑπομένην ὅμως, 14 Ἰανουαρίου ἐ.ἔ., ἐρρίφθησαν προκηρύξεις ἀνακωχῆς, ἡ ὁποία καὶ ἀνεκοινώθη δι' ἀσυρμάτου εἰς τὴν ἐκεῖ ἑδρεύουσαν Μεραρχίαν τοῦ ΕΛΑΣ Πελοποννήσου. Τὴν 18 ἰδίου, συνεπείᾳ διαταγῆς, μεταφέρθημεν πεζῇ μέσῳ Λεβιδίου εἰς φυλακὰς Τριπόλεως, ἀπεχούσης 46 χιλιόμετρα. Ἐν Λεβιδίῳ ἔλαβε χώραν ἀπόδρασις ἑνὸς ὁμήρου τοῦ στρατοπέδου καὶ οἱ

συνοδοὶ ἀντάρται ἐκμανέντες καὶ συνεδριάσαντες ἐν ὑπαίθρῳ ἔλαβον ἀπόφασιν ἀνακοινωθεῖσαν καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ προβοῦν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν 15 ὁμήρων, πλὴν μὴ ἐγκριθεῖσα ἡ ἀπόφασις αὕτη παρὰ τῆς Μεραρχίας δὲν ἐξετελέσθη, ἀλλ' ὅμως ἐπέπρωτο νὰ βασανισθῶμεν οἱ ὑπόλοιποι καὶ τῇ ὑποδείξει τοῦ κομμουνιστοῦ Μαμουλίδη Στ. δύο ἀντάρται, ὀνομαζόμενοι Ψῖχος καὶ Ἐμμανουήλ, τοῦ πρώτου ἐξ Ἄργους καὶ τοῦ ἑτέρου ἐκ Κρήτης, μοὶ ἐπετέθησαν καὶ διὰ τῶν ὑποκοπάνων τῶν ὅπλων των μὲ ἐτραυμάτισαν μᾶλλον σοβαρῶς εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ὠμοπλάτην, ἰαθεὶς ἐν Τριπόλει ὑπὸ τοῦ Ε.Σ. Ἐκεῖ οἱ ἀνωτέρω ἀντάρται μοὶ ἀφήρεσαν καὶ τὸ ἐπανωφόριόν μου καὶ οὕτω συνεπληρώθη ἡ τελεία ἀπογύμνωσίς μου.

Εἰς τὰς φυλακὰς Τριπόλεως παρεμείναμεν ἐπὶ 20ήμερον σιτιζόμενοι διὰ ξηρῶν βραστῶν κουκκιῶν ἄνευ ἐλαίου καὶ 50 δραμίων ἄρτου ἡμερησίως. Τὴν 10-2-45 μετεφέρθημεν εἰς τὰς φυλακὰς Σπάρτης καὶ περὶ ὥραν 8 ἑσπερινὴν συγκροτήσαντες οἱ κομμουνιστικοὶ παράγοντες συγκέντρωσιν 100 κακοποιῶν κομμουνιστῶν, μᾶς ἐπετέθησαν μετὰ τῆς φρουρᾶς διὰ χειροβομβίδων, ὅπλων, περιστρόφων καὶ λίθων ἐντὸς τῆς φυλακῆς τραυματίσαντες πέντε ἐκ τῶν κρατουμένων ὁμήρων, τῶν τριῶν σοβαρῶς, ἐπὶ τῷ ἰσχυρισμῷ ὅτι μᾶς ὑπεδέχθη μὲ ἐνθουσιασμὸν ὁ λαὸς τῆς Σπάρτης καὶ ἐθεωρήθη προκλητικὴ ἡ στάσις τούτων καὶ ἡμῶν ἔναντι τῶν ὀπαδῶν τοῦ ΕΑΜ. Τὴν ἐπομένην 11 Φεβρουαρίου, τὰ ἐν τῇ Σπάρτῃ τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ ἔχοντα ἐντολήν, ἐν ὄψει ναυαγίου τῶν διαπραγματεύσεων «Βαρκίζης» ν' ἀπέλθουν εἰς τὰ ὄρη, εἶχον προετοιμάσει τὴν ἀνατίναξιν, διὰ τριῶν ναρκῶν, τῶν φυλακῶν μετὰ τῶν 330 κρατουμένων ὁμήρων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀξιωματικῶν, ἐπιστημόνων καὶ ἐπαγγελματιῶν καὶ τὴν σφαγὴν τῶν οἰκογενειῶν μας ἐν τῇ πόλει ὑπὸ ἄλλων περιπόλων ἀνταρτῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν πέριξ χωρίων, εἰς ἃ εἶχον προωθήσει τμήματα. Τὴν νύκτα ὅμως τῆς 11-12 Φεβρουαρίου, ἐλήφθη ἐμπιστευτική, ὡς ἐμάθομεν ἐκ τῶν ὑστέρων, διαταγὴ δι' ἧς ἀνεστέλλετο ἡ ἀνωτέρω ἐνέργεια, ἐν ὄψει ὑπογραφῆς τῆς συμφωνίας καὶ οὕτω, πραγματοποιηθείσης τὴν ἑπομένην, ἀπεσοβήθη ἡ βεβαία ἐκτέλεσίς μας ὡς καὶ 100τάδων ἄλλων ἐθνικοφρόνων πολιτῶν καὶ γυναικοπαίδων. Τὴν 5ην τρ. μηνός, ἀφιχθέντων ἀγγλικῶν τμημάτων καὶ Ἐθνοφυλακῆς, ἠνοίχθησαν μετὰ πεντάμηνον φυλάκισιν καὶ βασανιστήρια αἱ πύλαι τῆς φυλακῆς ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου τῆς Ἐθνοφυλακῆς Κουρούκλη καὶ τοῦ Ἄγγλου διοικητοῦ, συνοδευομένων ὑπὸ 20.000 ἐθνικόφρονος λαοῦ τῆς Σπάρτης καὶ περιχώρων καὶ μετὰ τῆς φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου μετέβημεν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Μητροπόλεως, ὅπου ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου καὶ τοῦ κλήρου ἐψάλη ἱστορικὴ δοξολογία καὶ ὑπὸ τὸ ἐθνικὸν παραλήρημα ἐνθουσιῶντος λαοῦ ἀπεδόθημεν εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τὰς οἰκογενείας μας».

15. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΒΟΙΑΝ

Ἡ νῆσος Εὔβοια, σχεδὸν συνεχομένη μετὰ τῆς Στερεᾶς, κατὰ μῆκος τῶν βοιωτικῶν ἀκτῶν τῆς ὁποίας ἐκτείνεται, ὑπέστη περίπου τὰς αὐτὰς τύχας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς. Ἀπετέλεσεν ἓν ἐκ τῶν κυριωτέρων κέντρων διαφυγῆς Συμμάχων καὶ Ἑλλήνων στρατιωτικῶν καὶ πολιτῶν πρὸς Μέσην Ἀνατολήν, ὡς τὸ πλέον προσφορώτερον ἀπὸ Ἀθηνῶν καὶ Ἀττικοβοιωτίας πρὸς ἀπὸ τοῦ Εὐβοϊκοῦ κόλπου διάσχισιν τῆς νήσου καὶ ἀπὸ τὸν ἀνατολικῶν αὐτῆς ἀκτῶν διάπλουν τοῦ Αἰγαίου. Πολλαὶ χιλιάδες Συμμάχων καὶ Ἑλλήνων ἠκολούθησαν τὴν συντομωτέραν καὶ εὐχερεστέραν αὐτὴν ὁδὸν διαφυγῆς, συνήθως πεζοποροῦντες ἀπὸ τῶν δυτικῶν πρὸς τὰς ἀνατολικὰς ἀκτὰς καὶ ἐκεῖθεν διὰ πλοιαρίων, εἴτε ἀπ' εὐθείας, εἴτε μέσῳ Σκιάθου ἢ Σκοπέλου, διαπλέοντες ἐν μέσῳ μυρίων κινδύνων τὸ Αἰγαῖον διὰ νὰ φθάσουν εἰς Μικρασιατικὰ παράλια καὶ ἐκεῖθεν κατευθυνθοῦν πρὸς Συρίαν - Παλαιστίνην - Αἴγυπτον.

Τὸν τρόπον αὐτὸν κρυφίας εἰσόδου εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπιστροφῆς, ἐχρησιμοποίουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ οἱ Ἄγγλοι ἢ Ἕλληνες πράκτορες τῶν μυστικῶν συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν, οἱ ὁποῖοι, ἀποβιβαζόμενοι εἰς ἐρήμους ἀνατολικὰς ἀκτὰς τῆς νήσου, εἰσέδυον εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας φθάνοντες μέχρις Ἀθηνῶν, ἤρχοντο εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν μυστικῶν ὀργανώσεων, περισυνέλεγον κατασκοπευτικὰς πληροφορίας καὶ παρέδιδον ὑλικὸν δολιοφθορᾶς.

Ἡ Χωροφυλακὴ τῆς Εὐβοίας, ἰδίως κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ὅτε δὲν εἶχεν ἀναπτυχθῆ τὸ ΕΑΜ, παρέσχεν ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας, διευκολύνουσα παντοιοτρόπως τὰς διαφυγὰς αὐτάς, κατευθύνουσα τοὺς διαφεύγοντας εἰς τὰ ἀσφαλέστερα ὀρεινὰ μονοπάτια, παρέχουσα ἐπισιτιστικὰ ἐφόδια, καὶ ὑποβοηθοῦσα, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ἐν Ἀθήναις ὀργανώσεων, πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν θαλασσίων μέσων διαφυγῆς. Ὁ γράφων τὴν ἀνὰ χεῖρας μελέτην ἔχει προσωπικὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ἔργου τῆς Χωροφυλακῆς Εὐβοίας. Περὶ τὰ μέσα τοῦ ἔτους 1943, πεζοπορῶν ἀδιακόπως ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας διὰ νὰ διασχίσῃ διὰ μέσου ὀρεινῶν ἐρήμων (διὰ νὰ μὴ πέσῃ εἰς χεῖρας Γερμανῶν ἢ ἐαμιτῶν) ἐκτάσεων, ἐξηντλημένος ἐκ τῆς κοπώσεως καὶ τῆς στερήσεως τροφῆς καὶ ὕδατος, ἔτυχεν, ὡς καὶ οἱ σύντροφοι τῆς περιπλανήσεώς του, περιθάλψεως ἐκ μέρους ἑνὸς χωροφύλακος, ὁ ὁποῖος, προφανῶς εἰδοποιημένος καταλλήλως, τοὺς ὡδήγησεν εἰς ἐκκλησίδιον νεκροταφείου ἔξωθεν ἀπομεμονωμένου χωρίου, ὅπου τοὺς παρέσχεν ὅ,τι ἐχρειάζοντο διὰ νὰ ἀνακτήσουν

τὰς δυνάμεις των. Οὕτως ἠδυνήθησαν νὰ συνεχίσουν τὴν πορείαν των πρὸς τὴν ἐρημικὴν ἀκτὴν τῶν Τζακαίων, ὅπου θὰ ἀνέμενε τὸ πλοιάριον τῆς διαφυγῆς. Δυστυχῶς δὲν ἐκράτησα τὸ ὄνομα τοῦ καλοῦ ἐκείνου χωροφύλακος, οὐδ' ἠδυνήθην, παρὰ τὰς προσπαθείας μου, νὰ τὸν ἀνεύρω ἔκτοτε διὰ νὰ τοῦ παράσχω δείγματα τῆς εὐγνωμοσύνης μου. Δὲν δύναται ὅμως νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία ὅτι ἡ προσωπική μου μαρτυρία δὲν ἀποτελεῖ μεμονωμένην περίπτωσιν, ἀλλὰ μίαν τῶν ἀναριθμήτων περιπτώσεων πατριωτικῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Εὔβοιαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς.

Εἶναι περίεργον ὅτι εἰς τὰ ἐρευνηθέντα σχετικὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἐλάχιστα ἢ οὐδόλως ὑπάρχουν συγκεντρωμένα στοιχεῖα συγκεκριμένων περιπτώσεων τοιαύτης δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς ἐν Εὐβοίᾳ, ὅπως ἄλλως τε καὶ διὰ τὰς πλείστας ἄλλας περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος. Τοῦτο ἴσως ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν ἀπόλυτον μυστικότητα, μετὰ τῆς ὁποίας ἐγίνοντο τοιαῦται πράξεις χωρὶς νὰ καταγράφωνται, καὶ διὰ προσωπικῶν πρωτοβουλιῶν, ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἥρωές των ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον κατώτερα ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον καὶ μεταγενεστέρως τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὑποβάλουν ἐκθέσεις. Ἐξ ἄλλου, ἐκ τούτων πολλοὶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ Γερμανῶν ἢ κομμουνιστῶν, ἐν ᾧ ἄλλοι τελικῶς μετέσχον καὶ οἱ ἴδιοι τῶν ὁμάδων διαφυγῆς πρὸς Μέσην Ἀνατολήν.

Τὸν Δεκέμβριον 1942, ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Καρύστου ὑπομοίραρχος Ἀπ. Τσόκος συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, διότι εἶχε φυγαδεύσει περὶ τὰ 100 ἄτομα ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου Καφηρεύς. Οὗτος, ὁδηγούμενος εἰς ὁμηρίαν, ἐφονεύθη καθ' ὁδὸν εἰς σαμποτὰζ συμμοριτῶν.

Οἱ Ἰταλοὶ ἐν ἀρχῇ, οἱ Γερμανοὶ ἐν συνεχείᾳ, ἦσαν πράγματι ἀνηλεεῖς διὰ τοὺς δράστας πάσης περιερχομένης εἰς γνῶσιν των περιπτώσεως. Πολλάκις ἐξετέλουν ἐπὶ τόπου ὄργανα Χωροφυλακῆς ἢ πράκτορας φυγαδεύσεως ἢ διευκολύνσεως εἰσόδου ἀποστελλομένων ἐκ Μέσης Ἀνατολῆς, συνηθέστερον τοὺς ἐφυλάκιζον καὶ παρέπεμπον εἰς τὰ στρατοδικεῖα των. Ἀναφέρεται ἡ περίπτωσις τοῦ τότε σταθμάρχου Προκοπίου Εὐβοίας, ἐνωμοτάρχου Σωτ. Νικολαΐδου, ὁ ὁποῖος, κατηγορηθεὶς διὰ περίθαλψιν εἰς τὸ ἀγρόκτημα Ἀχμὲτ Ἀγᾶ Ἄγγλων στρατιωτικῶν καὶ ἐκεῖθεν φυγάδευσίν των πρὸς Μέσην Ἀνατολήν, ἐκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς Χαλκίδος καὶ κατεδικάσθη ὑπὸ ἰταλικοῦ στρατοδικείου εἰς θάνατον, ἀποφευχθείσης τῆς ἐκτελέσεως κατόπιν ἐπεμβάσεως τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Ὁ Νικολαΐδης ἦτο ἀρχηγὸς κλιμακίου χωροφυλάκων, τὸ ὁποῖον περιέθαλπε τοὺς Ἄγγλους στρατιωτικοὺς καὶ τοὺς προώθει πρὸς ἕτερον κλιμάκιον εἰς Σκίαθον καὶ Σκόπελον δι' ἐκεῖθεν φυγάδευσιν.

Ὅταν ἀνεπτύχθησαν αἱ ἀνταρτικαὶ ἐαμικαὶ ὁμάδες ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὴν ὕπαιθρον τῆς Εὐβοίας, ἤρχισαν αἱ ἐπιθέσεις κατὰ τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς, ὅπου οἱ ὑπηρετοῦντες ἐφονεύοντο εἴτε ἀπήγοντο. Οὕτω κατ' Αὔγουστον 1943, ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς Λίμνης ἀπήχθη, διαρπαγέντος καὶ τοῦ ὁπλισμοῦ. Ἐπίσης κατ' Ἰανουάριον 1944, τὸ φυλάκιον Χωροφυλακῆς Μαντουδίου, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ ὑπομοιράρχου Κ. Καραμουζᾶ καὶ δώδεκα χωροφυλάκων, κατόπιν πολυώρου συμπλοκῆς ᾐχμαλωτίσθη καὶ ἐξετελέσθη.

Ἀρκετοὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, κυκλοφοροῦντες ἀπὸ πόλεως εἰς Σταθμοὺς ἢ μεταβαίνοντες εἰς Ἀθήνας, συνελαμβάνοντο καθ' ὁδὸν ὑπὸ ἐαμιτῶν καὶ οὐδὲν ἐν συνεχείᾳ ἐγίνετο γνωστὸν περὶ τῆς τύχης των. Ἐγράφη ἤδη ἀνωτέρω, ὅτι τὴν 19ην Φεβρουαρίου 1944, εἰς τὴν ἁμαξοστοιχίαν Χαλκίδος - Ἀθηνῶν, παρὰ τὴν Αὐλίδα, συνελήφθησαν ὑπὸ κομμουνιστῶν ἀνταρτῶν 20 ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς συνοδεύοντες κρατουμένους, οἱ ὁποῖοι ἀπηλευθερώθησαν. Ἐκ τῶν συλληφθέντων, 9 χωροφύλακες καὶ ὁ μοίραρχος Πανταζῆς ὡδηγήθησαν εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ χωρίου Σκούρτα, ὅπου ἐξετελέσθησαν διὰ μαχαίρας. Ὁ χωροφύλαξ Νικ. Νικολιᾶς, μεταβαίνων κατὰ Μάρτιον 1944 μετὰ πολιτοφυλάκων εἰς Κύμην, ὑπέστη ἐπίθεσιν ἀνταρτῶν καὶ ἐφονεύθη. Τὴν αὐτὴν τύχην εἶχον καὶ οἱ χωροφύλακες Μ. Καλατζὸς καὶ Κ. Γκοβέλας.

Καταργηθέντων τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς ἱδρύθησαν, εἰς ἐπίκαιρα ἀνὰ τὴν νῆσον σημεῖα, φυλάκια φρουρούμενα ὑπὸ μεικτῶν ἀποσπασμάτων ἐκ χωροφυλάκων, πολιτοφυλάκων καὶ ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, ἐπικοινωνούντων δὲ μὲ τὰ κέντρα ἐφεδρικῶν δυνάμεων πρὸς ἄμεσον λῆψιν ἐνισχύσεων. Οἱ κομμουνισταὶ ἀντάρται ἐπετίθεντο μετὰ λύσσης κατὰ τῶν φυλακίων αὐτῶν πρὸς ἐξολόθρευσιν ἢ αἰχμαλωσίαν τῶν ἀνδρῶν των. Τὴν νύκτα τῆς 8ης Ἀπριλίου 1944, ἰσχυραὶ ἀνταρτικαὶ δυνάμεις ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ φυλακίου Ἁγίας Ἄννης Χαλκίδος. Ὁ ἀγὼν διήρκεσε πολλὰς ὥρας καί, ὅταν οἱ ὑπερασπισταὶ ἐξήντλησαν τὰ πυρομαχικά των, οἱ ἀντάρται εἰσορμήσαντες κατέσφαξαν τοὺς μὴ προλαβόντας νὰ διαφύγουν 10 πολιτοφύλακας καὶ δύο χωροφύλακας, ἐν ᾧ τρίτος, ὁ Ἰ. Μαλάμος, τοῦ ὁποίου τὸν πατέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν εἶχον ἐκτελέσει οἱ ἀντάρται, διὰ νὰ μὴ ὑποστῇ βασάνους, ηὐτοκτόνησε. Ἀλλ' οἱ κομμουνισταὶ τὸν κατεκρεούργησαν διὰ μαχαίρας καὶ νεκρόν.

Τὴν νύκτα τῆς 25 Ἀπριλίου 1944, οἱ ἀντάρται ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ φυλακίου Ἀμαρύνθου Χαλκίδος. Παρὰ τὴν μεγάλην ἀριθμητικὴν ὑπεροχήν των δὲν κατώρθωσαν νὰ τὸ καταλάβουν, ἐτραυματίσθησαν ὅμως ὁ ἐνωμοτάρχης Δ. Φούρλας καὶ δύο χωροφύλακες.

Τὸν Μάρτιον 1944, ὁ νομάρχης Χαλκίδος τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς δυνάμεων Χωροφυλακῆς, Πολιτοφυλακῆς καὶ Τάγματος Ἀσφαλείας ἔσπευσε πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν προσβληθέντων φυλακίων Ἱστιαίας. Κατόπιν σφοδροῦ ἀγῶνος, οἱ ἀντάρται ὑπεχώρησαν,

ἀλλ' ἐφονεύθησαν ὁ νομάρχης καὶ δύο χωροφύλακες.

Πολλάκις ἡ Χωροφυλακή, βοηθουμένη καὶ ὑπὸ ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας, διεξήγαγε σφοδρὰς μάχας κατὰ πολυαριθμοτέρων ἀνταρτῶν, τοὺς ὁποίους ἐξώντωσεν ἢ ἔτρεψεν εἰς φυγήν. Ἰδιαιτέρως, κατὰ τὰς μάχας τοῦ Ἰουνίου εἰς τὰ ὑψώματα Σέτας καὶ τὸν Αὔγουστον 1944 εἰς Χάλια, διέλυσε κατόπιν πολυώρου ἀγῶνος ἰσχυρὰς ἀνταρτικὰς δυνάμεις. Τὴν 8ην Ἰουνίου, ὁμὰς ἀνταρτῶν ἀπεβιβάσθη εἰς Σκῦρον, ὅπου κατέλυσε τὰς ἀρχὰς καὶ ᾐχμαλώτισε τὴν δύναμιν Χωροφυλακῆς ἀπαρτιζομένην ἐκ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Δαβάκου καὶ δέκα ὁπλιτῶν. Ὁ Δαβάκος ἐδήλωσεν ὅτι ἡτοιμάζετο μὲ τοὺς ἄνδρας του νὰ φύγῃ πρὸς Μ. Ἀνατολὴν καὶ οἱ ἀντάρται προσεποιήθησαν ὅτι θὰ τοὺς συνοδεύσουν εἰς Εὔβοιαν πρὸς διευκόλυνσιν τῆς φυγαδεύσεώς των. Ἀλλὰ καθ' ὁδὸν τοὺς ἐξετέλεσαν πάντας.

Ἐπίσης, τὸν Αὔγουστον 1944, μία ἐπιδρομὴ εἰς Κάρυστον εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ συλληφθῇ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Γ. Σκυλᾶς μετὰ 4 χωροφυλάκων, τῶν λοιπῶν διαφυγόντων, καὶ νὰ ὁδηγηθοῦν πρὸς ἐκτέλεσιν εἰς τὰ ὄρη τῆς Εὐβοίας.

Καθ' ὃν χρόνον οἱ Γερμανοὶ ἐγκατέλιπον τὴν Εὔβοιαν, ἡ νῆσος εἶχεν ἀπὸ μηνῶν περιέλθει εἰς πλήρη ἀναρχίαν, κατὰ τὸ μέγιστον δὲ μέρος εὑρίσκετο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐλασιτικῶν ὁμάδων, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἐγκαθιδρύσει ἰδίας ἀρχάς, ἐξηφάνισαν καὶ τὸ τελευταῖον ἴχνος ὀργάνων Χωροφυλακῆς καὶ παρέπεμπον εἰς λαϊκὰ δικαστήρια πρὸς ἐκτέλεσιν. Εἶχον καταλάβει τὰ ἀνατολικὰ παράλια καὶ παρημπόδιζον—πλὴν τῶν Ἑβραίων οἱ ὁποῖοι ἐξηναγκάζοντο νὰ καταβάλουν χρήματα, καὶ τῶν κομμουνιστῶν ἢ κομμουνιζόντων—πᾶσαν φυγὴν πρὸς Μέσην Ἀνατολήν, συνελάμβανον δὲ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ἄλλους ἐθνικόφρονας, ἐπιχειροῦντας νὰ διαφύγουν διὰ τῶν Εὐβοϊκῶν ἀκτῶν, καὶ τοὺς ὡδήγουν εἰς τὰ ὄρη. Αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς εἶχον συμπτυχθῆ εἰς Χαλκίδα καὶ ἐκεῖθεν κατὰ τὸ πλεῖστον μετέβησαν εἰς Ἀθήνας.

16. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΙΟΝΙΟΥΣ ΝΗΣΟΥΣ

Εἰς τὴν Ἑπτάνησον, εὐθὺς μὲ τὴν κατοχὴν ὑπὸ ἰταλικῶν στρατευμάτων, τὸ ἔργον τῆς τάξεως ἀνέλαβον οἱ Ἰταλοὶ καραμπινιέροι, ἐν ᾧ ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ ἐλαττουμένη συνεχῶς, λόγῳ ἀπαγορεύσεως ἀποστολῆς νέων ἀνδρῶν, περιωρίσθη εἰς βοηθητικά τινα ἔργα. Τὸν Ἰούλιον 1942, οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἀφωπλίσθησαν καὶ ἐστάλησαν εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα, ἐκρατήθησαν δὲ εἰς ἑκάστην νῆσον εἷς ἢ δύο ἀνθυπασπισταὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ μετὰ δύο ἢ τριῶν χωροφυλάκων πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δημοσίου κατηγόρου εἰς τὰ ἑλληνικὰ Πταισματοδικεῖα. Αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ἐκηρύχθησαν προσάρτημα τοῦ Ἰταλικοῦ Κράτους. Μόνον τὸν Σεπτέμβριον 1943, ὅτε, μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Μουσσολίνι, ἐξεδιώχθησαν αἱ Ἰταλικαὶ ἀρχαὶ ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων, ἐπανιδρύθησαν αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς. Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἀνεπτύχθη καὶ μυστικὴ ἐθνικὴ δρᾶσις ἀπὸ τὰ ὄργανα Χωροφυλακῆς Ἑπτανήσου.

Εἰς τὴν Κέρκυραν, ὁπόθεν ἡ Ἀστυνομία Πόλεων ἀπεμακρύνθη ἀπὸ Δεκεμβρίου 1941, τελικῶς (Ἰούνιος 1942) ἀπεμακρύνθη καὶ ἡ Χωροφυλακή. Οἱ δύο παραμείναντες ὡς δημόσιοι κατήγοροι, ἀνθυπασπιστὴς Π. Τσιτσίρης καὶ ἐνωμοτάρχης Στ. Βολουδάκης, συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν δι' ἀντιϊταλικὴν δρᾶσιν καὶ παρέμειναν εἰς τὰς φυλακὰς μέχρι τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῶν Γερμανῶν. Ἀρχὰς τοῦ 1944, ἱδρύθησαν εἰς τὴν Κέρκυραν ὁμάδες τοῦ ΕΔΕΣ ἐξαρτώμεναι ἀπὸ τὸ Ἀρχηγεῖον Ζέρβα. Ἡ Χωροφυλακὴ τὰς ἐνίσχυσε καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετ' αὐτῶν ἐπέτυχε τὴν ἐκμηδένισιν τῶν τότε ἀναπτυσσομένων κομμουνιστικῶν ὁμάδων.

Τὴν 24ην Σεπτεμβρίου 1944 προσεγειώθη ἀνωμάλως εἰς Λιβάδι - Ρόπα Κερκύρας ἀμερικανικὸν βομβαρδιστικόν, τοῦ ὁποίου οἱ ἕνδεκα ἄνδρες, ἀφ' οὗ ἐπυρπόλησαν τὸ σκάφος, ἐπρόλαβον νὰ διαφύγουν εἰς ὀρεινὰς περιοχάς, παρὰ τὴν ἀπηνῆ καταδίωξιν τῶν Γερμανῶν. Ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς Κερκύρας ἐκινητοποίησε τὴν δύναμίν της δῆθεν πρὸς σύλληψίν των. Ὅταν ὅμως ἀνεῦρε τούτους κρυπτομένους εἰς δασώδη ὑψώματα, ἀφοῦ τοὺς ἐνέδυσε μὲ στολὰς χωροφυλάκων, τοὺς μετέφερε κρυφίως εἰς τὴν πόλιν διὰ μέσου τῶν γερμανικῶν φυλακίων καὶ τοὺς ἀπέκρυψεν εἰς διαφόρους οἰκίας, τελικῶς δὲ τοὺς ἐφυγάδευσε πρὸς τὴν Ἤπειρον, ὁπόθεν διέφυγον πρὸς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ ἀεροπορικὴν βάσιν των.

Εἰς τὴν Ζάκυνθον, λόγῳ τῆς σχεδὸν πλήρους ἀνυπαρξίας δυνάμεως Χωροφυλακῆς, μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῶν Γερμανῶν συνεστήθη ὑπὸ τοῦ δημάρχου Ζακυνθίων σῶμα Πολιτοφυλακῆς ὑπὸ ἑ.ἀ. ἀξιωματικὸν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετά τινων παραμεινάντων ὁπλιτῶν.

Εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, ἡ ἐπανιδρυθεῖσα μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τῶν Ἰταλῶν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν Χωροφυλακὴ εἶχεν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς νὰ παλαίσῃ

κατὰ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἀναπτυχθεισῶν ἐαμικῶν - ἐλασιτικῶν ὁμάδων. Παρὰ ταῦτα, ἠρνήθη νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς Γερμανοὺς τοὺς παλαιοὺς καταλόγους τῶν ἐκεῖ κομμουνιστῶν, ἰσχυρισθεῖσα ὅτι κατεστράφησαν. Τελικῶς περιωρίσθη εἰς τὰς πόλεις 'Αργοστολίου καὶ Ληξουρίου, ἀφήσασα τὸ ἔργον τάξεως τῆς ὑπαίθρου καὶ καταδιώξεως τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων εἰς τοὺς Γερμανούς. Ἐπέτυχεν ἐπίσης νὰ ἀπελευθερωθοῦν οἱ πολυάριθμοι κρατούμενοι ἢ κατάδικοι εἰς τὰς φυλακὰς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἰταλικῆς κατοχῆς.

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἰταλικῆς κατοχῆς εἶχον μεταβῆ εἰς Κεφαλληνίαν ἐκ Μέσης 'Ανατολῆς δύο Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ πρὸς κατάρτισιν κατασκοπευτικοῦ δικτύου. Ἡ Χωροφυλακὴ ὄχι μόνον τοὺς περιέθαλψεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐχορήγησε πλαστὰς ταυτότητας χωροφυλάκων, ὥστε νὰ κινοῦνται ἐλευθέρως, συγχρόνως δὲ παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς πληροφορίας ἀναφερομένας εἰς τὸν ἐχθρόν.

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν ἐκ Κεφαλληνίας ἐπετράπη, κατόπιν ὑπογραφῆς πρωτοκόλλου τιμῆς, εἰς δύναμιν τοῦ ΕΛΑΣ ἀποβιβασθεῖσαν εἰς Σάμην, νὰ εἰσέλθῃ εἰς 'Αργοστόλιον, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ θίξῃ τὰς ἀρχὰς καὶ νὰ μὴ προβῇ εἰς συλλήψεις. 'Αλλ' οἱ ἐλασῖται παραβιάσαντες τὰς συμφωνίας ἀφώπλισαν τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοὺς ἐνέκλεισαν εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως. 'Εδολοφονήθη καὶ εἷς χωροφύλαξ.

Εἰς τὰς λοιπὰς 'Ιονίους νήσους, εἰς τὰς ὁποίας ἐπίσης ἐπανῆλθεν ὀλιγάριθμος Χωροφυλακὴ μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τῶν 'Ιταλῶν, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναπτυχθῇ δρᾶσις, πέραν τῆς τηρήσεως τῆς τάξεως, λόγῳ τοῦ περιωρισμένου ἐδάφους.

17. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΝΗΣΟΥΣ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Ὡς πρὸς τὴν ἐπὶ κατοχῆς ἐθνικὴν δραστηριότητα εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, θὰ περιορισθῶμεν εἴς τινας ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἐξ αὐτῶν. Διότι εἰς μικρὰς νήσους, ὡς ἐκεῖναι τοῦ Σαρωνικοῦ, τῶν Κυκλάδων κλπ., λόγῳ τοῦ περιωρισμένου ἐδάφους των, τοῦ μικροῦ πληθυσμοῦ των καὶ τῆς πολὺ μικρᾶς δυνάμεως Χωροφυλακῆς, ἀνερχομένης πολλάκις εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ὁπλίτας, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναπτυχθῇ τοιαύτη δραστηριότης ὑπὸ τὴν ξένην κατοχήν, ὡρισμένα δὲ συμβάντα τῶν νήσων τούτων ἀναγράφομεν εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος κεφαλαίου.

Εἰς τὴν Χίον αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Χωροφυλακῆς συνέχισαν τὴν λειτουργίαν των καὶ μετὰ τήν, κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαΐου 1943, ἀποβίβασιν τῶν Γερμανῶν. Εἰς τὴν νῆσον εἶχον ἐκ τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἢ ἄλλων ἐνδιαμέσων νήσων καταφύγει πολλοὶ Ἄγγλοι ἢ ἄλλοι Σύμμαχοι στρατιωτικοί, ἀναμένοντες τὴν εὐκαιρίαν νὰ διαφύγουν πρὸς Μ. 'Ανατολήν. 'Αξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἀπόκρυψίν των καὶ τὴν ἐξεύρεσιν πλοιαρίων διὰ τὴν φυγάδευσίν των πρὸς τὰς μικρασιατικὰς ἀκτὰς ἰδίως μέσῳ τοῦ Σταθμοῦ Βαρειᾶς, τελοῦντος ἐν ἐπαφῇ μετὰ κλιμακίου Συμμάχων.

Τὴν ἐπομένην τῆς καταλήψεως τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ὁ ὑπενωμοτάρχης Χρ. Ἁλατερὸς συνήντησε παρὰ τὴν θέσιν «στρατῶνες» τῆς πόλεως πέντε Νεοζηλανδοὺς στρατιώτας περιπλανωμένους πρὸς ἐξεύρεσιν καταφυγίου. Τούτους ἀπέκρυψεν εἰς ἀσφαλὲς μέρος ἕως ὅτου ἐφυγάδευσεν εἰς Τουρκίαν. Διὰ τὴν πρᾶξίν του αὐτὴν ἐτιμήθη διὰ μεταλλίου αὐτοθυσίας. Σημειωτέον ὅτι ὁ αὐτὸς ὑπενωμοτάρχης τὴν ἡμέραν τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανῶν, πληροφορηθεὶς ὅτι εἰς ὅρμον τινὰ τῆς νήσου κατέφυγε πλοιάριον πλῆρες κλοπιμαίων μὲ κάτοχον Γερμανόν, ἔσπευσεν ἐπὶ τόπου μετὰ μικρᾶς δυνάμεως καὶ κατόπιν συμπλοκῆς ἐξώντωσε τὸν Γερμανόν, ὅστις ἦτο ὁ ἀντισυνταγματάρχης τῶν S.S., προσωπικὸς φίλος τοῦ Χίτλερ Στέφαν Σάντνερ.

Ὑπὸ τῶν Γερμανῶν συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη ὁ ἐνωμοτάρχης Εὐστρ. Στεργιανὸς μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι περιέθαλπεν Ἄγγλους. Ἐπίσης, μὲ τὴν κατηγορίαν διευκολύνσεως διαφυγῆς διὰ λέμβων Ἄγγλων καὶ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, συνελήφθη καὶ ἐστάλη εἰς στρατόπεδον συγκεντρώσεως τῆς Γερμανίας ὁ χωροφύλαξ Ν. Δερέμπεης.

Τέλος Μαΐου 1944, τμῆμα κομμάντος ἐξ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἀπεβιβάσθη ἐκ τριῶν ἀγγλικῶν τορπιλλακάτων εἰς ἐρημικὸν ὅρμον τῆς νήσου πρὸς ἐπιδρομήν. Οἱ Γερμανοὶ ἀπέστειλαν τὸν χωροφύλακα Κ. Μανουρᾶν νὰ περισυλλέξῃ πληροφορίας περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπιδρομέων καὶ τῆς κατευθύνσεώς των. 'Αλλ' ὁ χωροφύλαξ, ἀφοῦ παρέσχεν εἰς τοὺς κομμάντος πληροφορίας πρὸς ἀσφαλῆ ἐκτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς των, τοὺς ἠκολούθησεν εἰς Μ. 'Ανατολήν.

Σχηματισθεῖσαι κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον ἔνοπλοι κομμουνιστικαὶ ὁμάδες, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀναπτύξουν σοβαρὰν δρᾶσιν, ἀπομακρυνθεῖσαι ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἐφονεύθη εἷς χωροφύλαξ.

Εἰς τὴν Λέσβον, ἡ Χωροφυλακὴ ἀντιμετώπισε τὰ ἴδια περίπου προβλήματα τῆς διασφαλίσεως τοῦ ἐπι-

σιτισμοῦ τῶν κατοίκων καὶ τῆς φυγαδεύσεως Ἄγγλων καὶ Ἑλλήνων διὰ πλοιαρίων πρὸς τὰς τουρκικὰς ἀκτάς. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς κατοχῆς διέφυγον μέσῳ Λέσβου πρὸς Τουρκίαν πολλοὶ Ἄγγλοι καὶ Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ καὶ ἰδιῶται, μὲ τὴν βοήθειαν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς. Τινὲς ἐκ τῶν ἀποστολῶν τούτων, περιλαμβάνουσαι Ἕλληνας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ δύο χωροφύλακας, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς κατοχῆς, συνελήφθησαν ὑπὸ γερμανοφίλων Τούρκων καὶ ἐστάλησαν ἐκ νέου εἰς τὴν νῆσον. Ἡ Χωροφυλακὴ ἰσχυριζομένη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐκ λάθους προσεγγίσεως εἰς τουρκικὰς ἀκτάς, ἠδυνήθη νὰ τοὺς ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Γερμανῶν.

Τὸν Ἰούλιον 1941, οἱ Γερμανοὶ ἵδρυσαν εἰς τὴν Λέσβον στρατόπεδον συγκεντρώσεως κομμουνιστῶν. Κατόπιν πολλῶν προσπαθειῶν τῆς Χωροφυλακῆς τοῦτο διελύθη. Ἐπίσης, κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ μοιράρχου Γαλούση, ἤρθη ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἁλιείας, τὴν ὁποίαν εἶχον ἐπιβάλει οἱ Γερμανοὶ πρὸς παρεμπόδισιν τῶν διαφυγῶν Ἑλλήνων πρὸς Τουρκίαν. Τέλος, ἡ Χωροφυλακὴ ἀπεσόβησε τὴν λῆψιν σκληρῶν μέτρων εἰς βάρος τοῦ πληθυσμοῦ, ἐν εἴδει ἀντιποίνων διὰ πράξεις σαμποτάζ. Πολλάκις εἰδοποίουν τοὺς Ἕλληνας τῶν γεωργικῶν περιοχῶν πρὸς ἀπόκρυψιν τῆς παραγωγῆς των, ἐπικειμένης ἐπιδρομῆς πρὸς ἐπιτάξεις καί, ὁσάκις ἐζητεῖτο παρὰ τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν πρὸς συνεργασίαν διὰ τὴν σύλληψιν πολιτῶν, εἰδοποίει τούτους πρὸς ἔγκαιρον διαφυγήν. Τινὰς τῶν καταζητουμένων διηυκόλυνε πρὸς διαφυγὴν εἰς Μ. Ἀνατολήν. Δύο ὑπαξιωματικοὺς καὶ τρεῖς χωροφύλακας φυλακισμένους μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι ἐφυγάδευον Ἄγγλους καὶ Ἕλληνας, ἐπέτυχε νὰ ἀπελευθερώσῃ. Ἐν τούτοις, ὁ χωροφύλαξ Ζωγράφος ἐξετελέσθη μὲ τὴν κατηγορίαν αὐτήν.

Τὸ ἔτος 1943, οἱ Γερμανοὶ συνέλαβον Κύπριον πράκτορα κατασκοπείας τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ, ὅστις, ὑποβληθεὶς εἰς βασανιστήρια, ἀπεκάλυψεν ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐπιτοπίου ὀργανώσεως κατασκοπείας καὶ διευκολύνσεως διαφυγῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καί τινα ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς. Οἱ μὴ προλαβόντες νὰ διαφύγουν συνελήφθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν. Διέφυγον τὸν θάνατον χάρις εἰς ἔντεχνον προσπάθειαν τῆς Χωροφυλακῆς ἡ ὁποία παρέστησε τὰ γεγονότα ὡς παιδαριώδη καὶ ἄνευ σημασίας.

Τέλος Ἰουνίου 1944, οἱ Γερμανοί, πληροφορηθέντες ὅτι οἱ μοίραρχοι Ν. Γαλούσης καὶ Κ. Γεωργόπουλος ἀνῆκον εἰς ἐθνικὴν ὀργάνωσιν, τοὺς συνέλαβον. Ὁ Γαλούσης ἐνεκλείσθη εἰς τὰ κρατητήρια καὶ μετὰ τριήμερον μετεφέρθη μετ' ἄλλων εἰς φυλακὰς τῆς Θεσσαλονίκης. Ὁ Γεωργόπουλος διέφυγεν εἰς Ἁγιάσον, ὅπου ὅμως, συλληφθεὶς ὑπὸ κομμουνιστικῆς ὀργανώσεως, ἐξετελέσθη, ὡς καὶ εἷς χωροφύλαξ.

Τὴν 25ην Μαρτίου 1944, ἐτελέσθη εἰς Ἁγιάσον Λέσβου δοξολογία, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅμως ἐπεκράτησαν τὰ ἀριστερὰ στοιχεῖα ρίπτοντα κομμουνιστικὰ συνθήματα. Τοῦτο ἐξώργισε τοὺς Γερμανούς, οἱ ὁποῖοι θεωρήσαντες ὑπεύθυνον διὰ τὴν μὴ βιαίαν διάλυσιν τοῦ πλήθους τὸν διοικητὴν τῆς Ἁγιάσου μοίραρχον Βαποράκην, ἔρριψαν τοῦτον μετ' ἄλλων πολιτῶν εἰς στρατόπεδον συγκεντρώσεως καὶ ἐκεῖθεν εἰς ἄλλο στρατόπεδον τῆς Θεσσαλονίκης.

Κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν πάντες οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς συνεπτύχθησαν εἰς Μυτιλήνην καὶ τὸ ΕΑΜ ἐκυριάρχησεν ἀνὰ τὴν νῆσον. Πάντως ἐντὸς τῆς πόλεως ἡ Χωροφυλακὴ ὠργανώθη ἰσχυρῶς καὶ αἱ ἐλασιτικαὶ δυνάμεις δὲν ἀπεπειράθησαν τὴν βιαίαν κατάληψιν.

Ἡ νῆσος Σάμος, εὑρισκομένη ἐγγύτατα τῶν μικρασιατικῶν ἀκτῶν, ἦτο φυσικὸν νὰ ἀποτελέσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ κέντρον ἐπαφῆς τῆς ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος καὶ τῆς κατεχομένης ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ἤρχισε, μὲ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ συνταγματάρχου Μπάφα, ἄμεσος ἐπαφὴ μὲ τὴν ἔναντι εἰς τὰς τουρκικὰς ἀκτὰς Φώκαιαν (Κουσάντασι), ἔνθα εἶχεν ἐγκατασταθῆ ὑπὸ πρόσχημα ἐκτελέσεως ἄλλης ὑπηρεσίας ἑλληνοσυμμαχικὸν κλιμάκιον, τὸ ὁποῖον ἀφ' ἑνὸς ἐλάμβανε πληροφορίας ἢ ἀπηύθυνεν ὁδηγίας, ἀφ' ἑτέρου ἐδέχετο τοὺς μέσῳ Σάμου φυγαδευομένους Ἕλληνας ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, ἀποστέλλον τούτους εἰς τὰς ἐν Συρίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ ὀργανουμένας ἑλληνικὰς δυνάμεις. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐν Σάμῳ εἶχεν ἀνατεθῆ ἐξ ὁλοκλήρου εἰς ὄργανα Χωροφυλακῆς, ἐκ τῶν ὁποίων τινὰ κατώτερα ἐτιμήθησαν διὰ μεταλλίων ἢ προήχθησαν λόγῳ ἐξαιρέτων πράξεων βάσει ἐκθέσεων συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἀλλὰ βαθμηδόν, λόγῳ τῶν καταπιέσεων τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν, εἴς τινας δὲ περιπτώσεις λόγῳ τῆς ἀποκαλύψεως τῆς δράσεώς των καὶ τῆς ἐπικειμένης συλλήψεώς των, οἱ ἐν Σάμῳ ὑπηρετοῦντες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἐγκατέλειπον τὴν ὑπηρεσίαν των φυγαδευόμενοι πρὸς Φώκαιαν ἢ ἄλλην ἔναντι τουρκικὴν ἀκτήν, ἵνα ἐκεῖθεν φθάσουν εἰς Μ. Ἀνατολήν. Ἡ φυγάδευσις αὐτὴ γενομένη εἴτε ὁμαδικῶς, εἴτε μεμονωμένως δι' οἱουδήποτε πλωτοῦ μέσου, ἀκόμη καὶ διὰ κωπηλατουμένων μικρῶν λέμβων, ἐνεῖχε πολλοὺς κινδύνους, τόσον λόγῳ τῆς καταδιώξεως καὶ τοῦ βομβαρδισμοῦ ὑπὸ ἰταλικῶν φυλακίδων ὅσον καὶ λόγῳ τῆς ἀνατροπῆς των καὶ καταβυθίσεως συνεπείᾳ τρικυμίας. Ἀλλὰ πολλάκις, ἰδίως εἰς τὴν ἀρχήν, καὶ τουρκικαὶ φυλακίδες κατεδίωκον τὰς κατευθυνομένας πρὸς τὰ τουρκικὰ παράλια λέμβους αὐτάς, τὰς ὁποίας εἴτε ἀπεμάκρυνον, ἔστω καὶ εἰς ὥραν τρικυμίας, εἴτε κατεβύθιζον. Ἀναφέρονται περιπτώσεις πλοιαρίων τὰ ὁποῖα ἀπέπλευσαν ἐξ ἐρήμων ἀνατολικῶν ἀκτῶν τῆς Σάμου πλήρη πολιτῶν καὶ ὁπλιτῶν φυγαδευομένων πρὸς Μ. Ἀνατολήν, καὶ τὰ ὁποῖα δὲν ἔφθασαν εἰς τὸν προορισμόν των, οὐδὲν δὲ ἔκτοτε ἠκούσθη περὶ αὐτῶν καὶ τῆς τύχης τῶν ἐπιβαινόντων. Τοῦτο ἄλλως τε ἐσημειώθη καὶ εἰς ἄλλας ἑλληνικὰς νήσους ἐκ τῶν ὁποίων διέ-

φευγον πρὸς Μ. 'Ανατολήν, ἰδιαιτέρως δὲ ἀναφέρεται ὅτι ἐκ Λήμνου ἀπέπλευσε διὰ τουρκικὰ παράλια λέμβος μὲ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Βουδικλάρην καὶ ἕξ χωροφύλακας, τοῦ Σταθμοῦ 'Αγίου Εὐστρατίου, ἀλλ' οὐδέποτε ἔφθασεν εἰς τὰ τουρκικὰ παράλια.

Λόγῳ τῆς συνεχοῦς φυγῆς τῶν ἐν Σάμῳ ὑπηρετούντων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, παρετηροῦντο σοβαρὰ κενά, φθάνοντα ἐνίοτε μέχρι πλήρους ἐλλείψεως ὀργάνων τάξεως. 'Η ἔλλειψις αὐτὴ ἀνεπληροῦτο δι' ἀνακλήσεως τῶν ἐν τῇ νήσῳ εὑρισκομένων ἐφέδρων χωροφυλάκων. 'Αλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ ἐξηντλήθησαν, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ καὶ αὐτοὶ ἐδραπέτευον, παρέστη ἀνάγκη κατατάξεως ἰδιωτῶν ὡς ἄνευ θητείας χωροφυλάκων. Πάντως καὶ ἡ προχειροποιήτως σχηματισθεῖσα αὐτὴ δύναμις Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Σάμον, συνέχισε τὸ πατριωτικὸν ἔργον, προσφέρουσα πολλὰς ὑπηρεσίας τόσον εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῶν φυγαδεύσεων πρὸς τὰ τουρκικὰ παράλια καὶ τὴν Μέσην 'Ανατολήν, ὅσον καὶ διὰ τὸν ἐπισιτισμὸν τῶν κατοίκων. Εὑρίσκετο ἐπίσης ἐν στενῇ ἐπαφῇ μετὰ τῶν πρακτόρων τοῦ Στρατηγείου τῆς Μέσης 'Ανατολῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ ὁποίου ἐγίνοντο ἀνατινάξεις πλοίων κατασκευαζομένων εἰς τὰ ναυπηγεῖα Σάμου, ὡς πρὸς τὰς ὁποίας ἀναφέρεται ὡς πρωτοστατήσας ὁ σταθμάρχης Κοκκαρίου Σάμου Ν. Καρογλάνης. Διὰ τὰς προσφερθείσας εἰς τὸν συμμαχικὸν ἀγῶνα ὑπηρεσίας καὶ δι' ἀποδεδειγμένας ἐξαιρέτους πράξεις, προήχθησαν δύο ὑπαξιωματικοὶ καὶ δύο χωροφύλακες, τινὲς δὲ ἐτιμήθησαν καὶ διὰ μεταλλίου ἐξαιρέτων πράξεων.

Μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν τῆς 'Ιταλίας καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἰταλικῶν στρατευμάτων ἐκ Σάμου, τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς διεκήρυξαν ὅτι ὑπηρετοῦν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Κυβέρνησιν τῆς ἐλευθέρας 'Ελλάδος, κατὰ διαταγὴν τῆς ὁποίας συνεστήθη κυβερνητικὴ ἐπιτροπὴ μὲ γραμματέα τὸν τότε ταγματάρχην Χωροφυλακῆς Ν. Σηφάκην, ὅστις καὶ ἀνέλαβε τὴν διακυβέρνησιν τῆς νήσου. 'Ολίγον ἔπειτα ἡ Σάμος κατελήφθη ἀπὸ ἀέρος ὑπὸ τοῦ 'Ιεροῦ Λόχου καὶ τμημάτων Ἄγγλων κομμάντος. Κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα τῆς ἑλληνικῆς κατοχῆς ἡ Χωροφυλακὴ ἐφρόντισε διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν κρατουμένων, τὴν ὀργάνωσιν παθητικῆς ἀεραμύνης, ἐπώπτευσε δὲ καὶ διὰ τὴν κατάταξιν πολλῶν 'Ελλήνων πολιτῶν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Στρατοῦ τῆς Μ. 'Ανατολῆς. Γενικῶς παρὰ τὰς ἀντιξόους συνθήκας ἐπέτυχε νὰ τηρήσῃ παραδειγματικὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐν Σάμῳ.

Μετ' ὀλίγον οἱ Γερμανοὶ ἀπήτησαν τὴν παράδοσιν τῆς νήσου, ἀρνηθέντων δὲ τῶν 'Ελλήνων καὶ τῶν συμμάχων των, προέβησαν, τὴν 17ην Μαρτίου 1943, εἰς τρομακτικὸν βομβαρδισμόν, ἰδίως τῶν πόλεων λιμένος Βαθέος καὶ Πυθαγορείου. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς μὲ τόλμην καὶ αὐτοθυσίαν προσέφερον τὰς ὑπηρεσίας των καὶ πολλοὶ ἐφονεύθησαν κατὰ τοὺς βομβαρδισμούς. Ὅταν ἡ νῆσος ἐξεκενώθη καὶ οἱ Γερμανοὶ ἐγένοντο κύριοι αὐτῆς, πολλοὶ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἠκολούθησαν τὸν 'Ιερὸν Λόχον καὶ τοὺς συμμάχους στρατιώτας διαφυγόντες εἰς Μ. 'Ασίαν. 'Η παραμείνασα μικρὰ δύναμις, ἐτέθη καὶ πάλιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ καταδυναστευομένου λαοῦ. 'Αλλ' οἱ Γερμανοί, πληροφορηθέντες τὴν ἔνοπλον δρᾶσίν της κατὰ τὴν ἄμυναν, ἔσπευσαν νὰ ἀφοπλίσουν τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς καὶ νὰ τοὺς περιορίσουν ἐντὸς τῶν καταστημάτων αὐτῆς. Τινὲς τῶν χωροφυλάκων, ἐκτεθειμένοι εἰς ἐνεργείας φιλοσυμμαχικάς, ἐκλείσθησαν εἰς τὰς φυλακάς. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, οἱ ἐλασῖται ἐκυριάρχησαν εἰς ὁλόκληρον τὴν νῆσον, ἡ δὲ ὀλιγάριθμος καὶ ἀφοπλισθεῖσα δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς δὲν ἠδυνήθη νὰ διαδραματίσῃ οἱονδήποτε ρόλον.

'Ιδοὺ μερικὰ ἀξιομνημόνευτα συμβάντα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰς μικρὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου. Τὸν Μάϊον 1941, ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς Πάρου, παρὰ τὰς περὶ ἀντιθέτου διαταγὰς τῶν ἀρχῶν κατοχῆς, ἐφυγαδεύθησαν ἐκ τῆς ἀκατοικήτου νησῖδος 'Αντιπάρου 1500 ἐπανακάμπτοντες ἐκ τοῦ μετώπου Κρήτης στρατιωτικοί. 'Επίσης εἰς 'Αντίπαρον εἶχεν ἐγκατασταθῆ συμμαχικὸν κλιμάκιον ἀφ' ἑνὸς φυγαδεύσεως πρὸς Μέσην 'Ανατολὴν 'Ελλήνων καὶ παραμεινάντων εἰς τὴν 'Ελλάδα ξένων στρατιωτικῶν, ἀφ' ἑτέρου ὑποδοχῆς καὶ προωθήσεως πρὸς τὴν ἠπειρωτικὴν 'Ελλάδα πρακτόρων τῶν Συμμάχων. Μετὰ τοῦ κλιμακίου τούτου συνειργάζετο ὁλόκληρος ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς Πάρου καὶ τὸ ἐν 'Αντιπάρῳ φυλάκιον ταύτης. Ὅταν κατ' Αὔγουστον 1942 τὸ κλιμάκιον τοῦτο ἐξουδετερώθη φονευθέντος καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τούτου Ἄτκινσον, συνελήφθησαν ὁ διοικητὴς τῆς 'Υποδιοικήσεως Πάρου μοίραρχος Γ. Ζαμπέτας, εἷς ἐνωμοτάρχης καὶ 4 χωροφύλακες, οἱ ὁποῖοι κατεδικάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἰταλικοῦ στρατοδικείου εἰς πολυετῆ φυλάκισιν καὶ μέχρι συνθηκολογήσεως τῆς 'Ιταλίας παρέμειναν εἰς τὰς φυλακὰς 'Αβέρωφ.

Τὸ 1942, οἱ ἀνθυπασπιστὴς Π. Βουδικλάρης καὶ οἱ χωροφύλακες Ν. Δεληγιάννης καὶ Π. Κλάδης, κατεδικάσθησαν ὑπὸ γερμανικοῦ στρατοδικείου εἰς θάνατον καὶ ἐξετελέσθησαν, διότι ὑπηρετοῦντες εἰς Ἅγιον Εὐστράτιον Λήμνου καὶ ἀναχωρήσαντες εἰς Μ. 'Ανατολήν, συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν παρὰ τῶν ὁποίων ὑπεχρεώθησαν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν 'Ελλάδα.

Μέσα Σεπτεμβρίου 1943 εἰς Κέαν, 'Ιταλὸς στρατιώτης λογομαχήσας μετὰ κατοίκου τῆς νήσου, ἐξεσφενδόνισε κατ' αὐτοῦ χειροβομβίδα καὶ τὸν ἐτραυμάτισεν εἰς τὸν πόδα, ἔπειτα ἐτράπη εἰς φυγήν, καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ πλήθους. 'Ο ὑπομοίραρχος Βέρροιος ἐπυροβόλησε καὶ ἐφόνευσε τὸν 'Ιταλὸν στρατιώτην, μεθ' ὃ ἐξηφανίσθη.

Τὸ ἔτος 1943, ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς Σερίφου περισυνελέγησαν πέντε Ἄγγλοι ἀεροπόροι, τῶν ὁποίων τὸ ἀεροσκάφος κατέπεσεν ἐν Σίφνῳ, βληθὲν καθ' ὃν χρόνον ἐβομβάρδιζον ὀχυρὰ τῆς νήσου Μήλου. Οἱ Ἄγγλοι ἀεροπόροι προωθήθησαν διὰ τορπιλλακάτου εἰς Κύπρον.

Ὄργανα τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Τήνου ἐξουδετέρωσαν, ἀπαγαγόντα εἰς Μ. Ἀνατολήν, κατάσκοπον καὶ συνεργάτην τῶν Γερμανῶν, γνωστὸν ὡς Χαραλάμπους. Οὗτος εἶχε μεταβῆ εἰς Τῆνον ἐξ Ἀθηνῶν ἐφωδιασμένος μὲ πομπὸν ἀσυρμάτου, ἐπὶ σκοπῷ ἀποκαλύψεως καὶ καταδόσεως τῶν ἐν Τήνῳ δρώντων ἐθνικιστικῶν καὶ συμμαχικῶν στοιχείων.

Τὴν 23ην Ἀπριλίου 1944, ἀπεβιβάσθη εἰς Θήραν ἑλληνοαγγλικὴ δύναμις κομμάντος, ἥτις, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ διοικητοῦ τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Θήρας μοιράρχου Ἠλ. Ρούση καὶ χρησιμοποιήσασα ὡς συνδέσμους ἕνα ὑπενωμοτάρχην καὶ ἕνα χωροφύλακα τῆς ἐν λόγῳ Ὑποδιοικήσεως, ἐπετέθη ἐν Ἡμεροβιγλίῳ Θήρας κατὰ τῆς ἐξ 8 ἀνδρῶν γερμανικῆς φρουρᾶς, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν αἰχμαλωσίαν ταύτης καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ ὑπ' αὐτῆς φρουρουμένου ἀσυρμάτου. Ἐν συνεχείᾳ ἐπετέθη κατὰ τῆς ἔν τινι χωρίῳ Θήρας γερμανοϊταλικῆς φρουρᾶς καὶ ἐφόνευσε 4 Γερμανοὺς καὶ 4 Ἰταλούς.

Τὴν νύκτα τῆς 4ης Ἰουνίου 1944, εἰς τὴν νῆσον Σίφνον ἀπεβιβάσθη ἀποστολὴ ἐκ τοῦ Νοτιοαφρικανοῦ λοχαγοῦ Τσίριντανς καὶ τοῦ Ἕλληνος ἀσυρματιστοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Φελουξάκη, κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Σίφνου, παρὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἀπεκρύβη ἐν ἀρχῇ ἐντὸς ἐξωκκλησίου καὶ κατόπιν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ σταθμάρχου. Μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς τοῦ Σταθμοῦ κατήρτισεν ἄρτιον δίκτυον πληροφοριῶν ὡς καὶ παρατηρητήρια, διὰ τῶν ὁποίων ἐπετεύχθησαν πολλαὶ προσβολαὶ διερχομένων ἐχθρικῶν νηοπομπῶν ἐκ μέρους τῆς ἀγγλικῆς ἀεροπορίας.

Τὸν Σεπτέμβριον 1944 ὑπὸ τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν κατοχῆς συνελήφθησαν εἰς τὴν Αἴγιναν οἱ ὑπομοίραρχος Ἀπ. Κυργιόπουλος, ἀνθυπομοίραρχοι Ἰω. Τόλης καὶ Ἠλ. Ἀνδρεόπουλος καὶ δύο χωροφύλακες, διότι εἶχον ἔλθει εἰς ἐπαφὴν μετ' Ἄγγλων κομμάντος, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀποβιβασθῆ εἰς πλησίον χωρίον. Οἱ συλληφθέντες μετεφέρθησαν εἰς Πειραιᾶ διὰ νὰ ἐγκλεισθοῦν εἰς φυλακὰς πρὸς παραπομπὴν εἰς στρατοδικεῖον, ἀλλ' ἀπηλευθερώθησαν ὅταν μετ' ὀλίγον οἱ Γερμανοὶ ἐγκατέλιπον τὴν Ἑλλάδα.

18. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗΝ
Α΄. ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΑΓΩΝ ΚΑΤΑ ΕΑΜ

Ἀφιεροῦμεν εἰδικὰ κεφάλαια εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς ἐν Κρήτῃ κατὰ τὴν κατοχήν, διότι ἡ μεγαλόνησος αὐτή, καταληφθεῖσα ἀπὸ ἀέρος κατόπιν δεινοῦ καὶ πολυαιμάκτου ἀγῶνος, ἀπετέλεσε τὸν στόχον μιᾶς ἀναλγήτου ἐκδικητικῆς μανίας τοῦ κατακτητοῦ, συγχρόνως δὲ τὸ θέατρον ἑνὸς ἐπικοῦ πολυμεροῦς ἀγῶνος ἀντιστάσεως μετ' ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τοῦ πληθυσμοῦ, τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς, τῶν παραμεινάντων διεσκορπισμένων ἀνὰ τὴν νῆσον Ἑλλήνων, ἰδίως Κρητῶν, ἀξιωματικῶν καὶ τῶν μὴ διαφυγόντων Συμμάχων στρατιωτικῶν.

Τὸν ἀγῶνα τοῦτον διηυκόλυνεν ἡ ὀρεινὴ σύστασις τοῦ ἐδάφους, ἡ δυνατότης συγκροτήσεως καὶ δράσεως πολεμικῶν ὁμάδων εἰς ἀπρόσιτα καὶ εὐχεροῦς ὑπερασπίσεως ὀρεινὰ καταφύγια, μετὰ μετακινήσεων ἀνὰ τὰς ἀγνώστους καὶ δυσπροσίτους διὰ τὸν ἐχθρὸν περιοχάς. Ὑπεβοήθησαν ἡ μακρὰ ὅσον καὶ ἡρωικὴ παράδοσις τοῦ κρητικοῦ πληθυσμοῦ εἰς ἀνὰ τὰ ὄρη ἀγῶνας ἀντιστάσεως καὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ ξένου κατακτητοῦ, ἡ ἀπὸ χαρακτῆρος καὶ κτηθείσης συνηθείας πολεμικὴ διάθεσις πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους, ἡ ὁποία εἶχεν ἀναπτύξει τὸ φιλελεύθερον καὶ ἡρωικὸν πνεῦμα. Ὑπέκαυσεν ὅμως καὶ ἡ ἐπιδειχθεῖσα ἐκ μέρους τῶν Γερμανῶν ἐξ ἐκδικητικοῦ πάθους ἀγριότης, φθάσασα μέχρις ἀπανθρώπου θηριωδίας κατὰ τοῦ πληθυσμοῦ, λόγῳ τῆς ἡρωικῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν Μάχην τῆς Κρήτης, ἥτις ἐστοίχισεν εἰς τὸν ἐπιδρομέα βαρυτάτας ἀπωλείας.

Πράγματι, εὐθὺς ὡς ἐγένοντο κυρίαρχοι τῆς νήσου, οἱ Γερμανοὶ προέβησαν εἰς ὁμαδικὰς ἐκτελέσεις ἀκόμη καὶ γυναικοπαίδων, πυρπολήσεις, καταστροφὰς καὶ λεηλασίας, αἵτινες ἀπὸ τινων πλευρῶν ὑπερέβησαν καὶ ἐκείνας, ἱκανῶς προσφάτους καὶ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἡλικιωμένων, αἱ ὁποῖαι εἶχον διαπραχθῆ εἰς τὴν νῆσον ἀπὸ τοὺς Τούρκους κατακτητάς. Ὡς δὲ ἐγράφη ἐν ἐπιλόγῳ τοῦ προηγηθέντος περὶ τῆς Μάχης τῆς Κρήτης δευτέρου Μέρους, ἡ ἐκδικητικὴ μανία των ἐστράφη ἰδιαιτέρως κατὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, τὴν ὁποίαν ἐθεώρησαν ὡς μὴ πολεμικὸν σῶμα, δικαιούμενον νὰ τύχῃ συμπεριφορᾶς ἁρμοζούσης εἰς αἰχμαλώτους πολέμου, ἀλλ' ὡς εἶδος «ἐλευθέρων σκοπευτῶν» κατὰ τῶν ὁποίων ἐπετρέπετο οἱονδήποτε σκλη-

ρὸν μέτρον, ἀκόμη καὶ θανατικὴ ἐκτέλεσις. Οὕτω, πλὴν τῶν ἀθρόων ἐκτελέσεων, ὑπέβαλλον εἰς ἀπανθρώπους βασάνους τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, ἐγκλείσαντες αὐτοὺς εἰς ἐλεεινὰ στρατόπεδα ἄνευ κλινοσκεπασμάτων, ρουχισμοῦ καὶ ἐπαρκοῦς διατροφῆς καὶ ἐπιβαλόντες καταναγκαστικὰς ἐργασίας.

Οἱ ὑπηρετοῦντες καὶ πρὸ τῆς Μάχης τῆς Κρήτης ἐκεῖ ὡς δύναμις τάξεως, βαθμηδὸν διετάχθησαν νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰς θέσεις των, ἀλλ' ἀφωπλισμένοι καὶ περιοριζόμενοι εἰς καθαρῶς ἀστυνομικὰ καθήκοντα, τὰ ὁποῖα ὤφειλον νὰ ἐκτελοῦν ἄνευ ἐπαρκοῦς διατροφῆς καὶ μὲ τὰς ρακενδύτους παλαιάς, κατὰ τὸ πλεῖστον θερινάς, στολάς των. Οὕτως ἐγιγαντώθη εἰς τὴν ψυχήν των τὸ μῖσος κατὰ τοῦ κατακτητοῦ, ἡ ἀλληλεγγύη μετὰ τοῦ καταδυναστευομένου πληθυσμοῦ καὶ ἡ προθυμία συμμετοχῆς εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀντίστασιν. Ταῦτα δὲ πάντα χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψουν καὶ τὰ καθαυτὸ ἀστυνομικά των καθήκοντα, ὅσα ἐπεβάλλοντο διὰ τὴν προστασίαν καὶ ἐξυπηρέτησιν τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἐξ ἐπισήμου ὑπηρεσιακῆς ἐκθέσεως ἀντλοῦντες, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ὅλης ἐρεύνης τῶν στοιχείων περὶ τῆς ἐν Κρήτῃ καταστάσεως κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς, δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὴν ἐκεῖ κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰ ἀκόλουθα:

1. Εὐθὺς μετὰ τὴν κατάκτησιν, εἰς τὴν περιστολὴν τῶν διαρπαγῶν καὶ λεηλασιῶν, τὴν περισυλλογὴν καὶ ταφὴν τῶν φονευθέντων καὶ εἰς τὴν βοήθειαν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐπισιτιστικοῦ προβλήματος.
2. Ὑπέθαλψε καὶ ἐβοήθησε τοὺς ἐναπομείναντας Ἄγγλους νὰ δραπετεύσουν εἰς Μ. Ἀνατολὴν ὡς καὶ τοὺς φυγαδευομένους Ἕλληνας, κυρίως ἀξιωματικοὺς ἢ ἀνακαλυπτομένους δι' ἐθνικήν, κατασκοπευτικήν, δολιοφθορὰς καὶ ἀντιστασιακὴν δρᾶσιν, ἐκ τῶν ὁποίων ὅσοι δὲν προελάμβανον νὰ διαφύγουν συνελαμβάνοντο καὶ ἐξετελοῦντο μετὰ βασάνων. Μεταξὺ τούτων ἦσαν καὶ πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς.
3. Ἐξέδιδε πλαστὰς ταυτότητας, χρησίμους εἰς Ἄγγλους καὶ Ἕλληνας πολίτας καὶ στρατιωτικούς, εἴτε πρὸς κατασκοπευτικὴν δρᾶσιν, εἴτε πρὸς διαφυγήν.
4. Παρεῖχε πληροφορίας εἰς τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας ἐθνικῆς ἀντιστάσεως ὡς καὶ εἰς τὴν ἀγγλικὴν κατασκοπείαν.
5. Παρεπλάνει τὸν ἐχθρὸν διὰ τῆς παροχῆς ψευδῶν εἰδήσεων καὶ πληροφοριῶν.
6. Ἐξησφάλιζε τὴν κίνησιν τῶν συνδέσμων τῶν διαφόρων Ὀργανώσεων.
7. Εἰδοποίει ἐγκαίρως τοὺς καταδιωκομένους Ἕλληνας πρὸς διαφυγήν, ὁσάκις δὲ ἐλάμβανε διαταγὴν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν νὰ συλλάβῃ Ἕλληνας πολίτας, ἐπιτηδείως ἐγνωστοποίει τοῦτο εἰς αὐτούς.
8. Μετέσχεν ἐνεργῶς εἰς τὴν ἀντιστασιακὴν δρᾶσιν τῆς Κρήτης, διὰ παροχῆς πληροφοριῶν καὶ ἀγωνιστικῶν μέσων εἰς τὰς ἐθνικὰς ὁμάδας. Βαθμηδὸν πολλοὶ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐγκατέλειψαν τὰς θέσεις των καὶ ἀνῆλθον εἰς τὰ ὄρη πρὸς ἡγεσίαν ἢ συμμετοχὴν εἰς ἐθνικὰς ὁμάδας ἀντιστάσεως, ἐκεῖ δὲ ἀνέπτυξαν ἡρωικὴν δρᾶσιν. Πολλοὶ ἐκ τούτων ἐφονεύθησαν εἰς μάχας κατὰ τῶν Γερμανῶν καὶ ἄλλοι διέφυγον εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

Ἡ ἐθνικὴ αὐτὴ δρᾶσις ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀνακαλυπτομένη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἐτιμωρεῖτο μετ' ἀφαντάστου θηριωδίας. Περιερχομένων εἰς χεῖράς των στοιχείων ἐνοχῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἁπλῇ ὑποψίᾳ, τοὺς συνελάμβανον καὶ τοὺς ὑπέβαλλον εἰς φρικιαστικὰ μαρτύρια πρὸς ἀπόσπασιν ὁμολογιῶν ἢ καταδόσεων, τελικῶς δὲ τοὺς ἐξετέλουν μετὰ θεαματικοῦ κυνισμοῦ, τόσον λόγῳ τοῦ ὑφισταμένου ἀπὸ τῆς Μάχης τῆς Κρήτης ἐκδικητικοῦ πάθους, ὅσον καὶ πρὸς τρομοκράτησιν τῶν λοιπῶν.

Ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Κρήτης διῃρεῖτο εἰς τέσσαρας Διοικήσεις: Ἡρακλείου, Χανίων, Ρεθύμνου καὶ Λασιθίου. Θὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἐπὶ κατοχῆς δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ περιοχὰς τῶν Διοικήσεων τούτων.

19. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗΝ
Β'. ΠΕΡΙΟΧΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς νήσου, οἱ Γερμανοὶ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Διοικήσεως Ἡρακλείου, ὡς ἄλλως τε καὶ εἰς τὰς λοιπάς, κατέβαλλον προσπαθείας πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὰς μάχας πολιτῶν καὶ ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Αἱ προσπάθειαί των ἐλάχιστα ἀπέδωσαν χάρις εἰς τὴν τηρηθεῖσαν ἐχεμύθειαν τοῦ πληθυσμοῦ. Πάντως ἀνεκαλύφθησαν ἀρκετοὶ καὶ ἐξετελέσθησαν. Ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς συνελήφθησαν τὴν 20ὴν Αὐγούστου 1941 διὰ τὴν ἡρωικήν των δρᾶσιν κατὰ τὴν Μάχην τῆς Κρήτης ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Μαλεβυζίου ὑπομοίραρχος Ἰω. Καλαποδάκης ὁ ἐνωμοτάρχης Χρ. Μοράκης καὶ ὁ χωροφύλαξ Μ. Μαραγκάκης. Ὁ πρῶτος

Ὁ Γερμανὸς στρατηγὸς Κράϊππε καὶ οἱ συνοδοί του προχωροῦν μέσα ἀπὸ τὰς χιονισμένας διαβάσεις τοῦ Ψηλορείτου πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν κορυφήν του. Ὁ στρατηγὸς διακρίνεται εἰς τὴν εἰκόνα προπορευόμενος.

ἐφυλακίσθη, ἀφεθεὶς βραδύτερον ἐλεύθερος εἰς Ἀθήνας, ὁ δεύτερος ἐξετελέσθη καὶ ὁ τρίτος ἐδραπέτευσε.

Τὸν Ἰούλιον 1941, εἰς τὴν περιοχὴν Μεσσαρᾶς ἱδρύθη ἡ ἀνταρτικὴ ὁμὰς Πετρακογιώργη. Εἰς αὐτὴν προσεχώρησαν οἱ ἐνωμοτάρχαι Β. Κυριακάκης καὶ Π. Βαμιαδάκης, ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἐμμ. Περράκης καὶ δύο χωροφύλακες, χρησιμοποιούμενοι ὡς σύνδεσμοι, ὁδηγοὶ καὶ πληροφοριοδόται. Ἐκ τούτων ὁ χωροφύλαξ Γ. Κρυοβρυσανάκης, συλληφθεὶς ἐξετελέσθη. Ἐπίσης ὁ ὑπενωμοτάρχης Περράκης, συλληφθεὶς κατὰ τὴν διάρκειαν συμπλοκῆς μὲ γερμανικὸν ἀπόσπασμα, ματαίως ὑπεβλήθη εἰς βασανιστήρια πρὸς παροχὴν πληροφοριῶν.

Εἰς τὴν ὁμάδα FORCE 133, συσταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου, προσεχώρησαν οἱ ἀνθυπασπισταὶ Ἀλκ. Ἱερωνυμίδης καὶ Νικ. Δραμητινός, ὁ ἐνωμοτάρχης Γ. Στρατάκης καὶ οἱ χωροφύλακες Ἐμμ. Παπαδάκης, Ἐμμ. Μακρυδάκης, Ἐμμ. Πατεράκης, Εὐστρ. Σαβιολάκης καὶ Ἀντ. Ζωιδάκης· ὁ τελευταῖος ἐφονεύθη εἰς συμπλοκὴν μετὰ γερμανικοῦ ἀποσπάσματος. Ἰδιαιτέρως ἐξαίρεται ἡ δρᾶσις τοῦ τότε ἀνθυπασπιστοῦ Δραμητινοῦ, ὅστις ὡς σταθμάρχης Μαλεβυζίου μὲ τὴν βοήθειαν τῶν χωροφυλάκων του ἐν ἀρχῇ συνέλεγεν Ἄγγλους καὶ ἀπέστελλεν εἰς Μ. Ἀνατολήν, ἐν συνεχείᾳ δὲ ὠργάνωσε δίκτυον κατασκοπείας, τὸ ὁποῖον πολλὰ προσέφερεν εἰς τὴν συμμαχικὴν ὑπόθεσιν. Τὸν Σεπτέμβριον 1943, ἀνακαλυφθείσης τῆς δράσεώς του ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἐπρόκειτο νὰ συλληφθῇ, ἀλλ' ἐπρόλαβε καὶ κατέφυγε μετά τινων χωροφυλάκων εἰς τὰ ὄρη, ὅπου συνεκρότησεν ἰδίαν ὁμάδα ἀντιστάσεως. Καταδιωκόμενος ἀμειλίκτως ὑπὸ γερμανικῶν ἀποσπασμάτων κατέφυγεν εἰς Σφακιά, ὅπου ἔδωσε μάχην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφόνευσε πλέον τῶν 15 Γερμανῶν καὶ Ἰταλῶν. Περικυκλωθεὶς ὑπὸ ἰσχυρῶν γερμανικῶν δυνάμεων ἠδυνήθη νὰ διασπάσῃ τὸν κλοιὸν ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ νὰ διαφύγῃ εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

Εἰς ὀργάνωσιν ἐξαρτωμένην ἐκ τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου ἀνῆκεν ἐπίσης καὶ ὁ μοίραρχος Σπ. Καπετανάκης μετά τινων ὁπλιτῶν. Ἀποκαλυφθείσης τῆς δράσεώς των συνελήφθη ὁ ἀρχηγὸς Ραπτόπουλος. Ὁ μοίραρχος Καπετανάκης ἐγκαταλείψας τὴν ὑπηρεσίαν του ἐκρύπτετο, ἀλλὰ συλληφθεὶς ἐφυλακίσθη καὶ τὸν Ἰούνιον 1942 ἐξετελέσθη, ὡς καὶ ὁ χωροφύλαξ Εὐ. Μαραγκουδάκης.

Οἱ Γερμανοὶ διὰ πᾶν σαμποτὰζ συνελάμβανον πρὸς ἀντίποινα καὶ ἐξετέλουν μεταξὺ ἄλλων καὶ ὄργανα Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα ἐθεώρουν ὑπεύθυνα, διότι δὲν ἐλάμβανον τὰ προσήκοντα μέτρα. Οὕτως, ὅταν τὸ ἔτος 1942 ἐνηργήθη ὑπὸ Ἄγγλων καὶ Ἑλλήνων

Ὁ Γερμανὸς στρατηγὸς Κράϊππε εἰς τὴν περιοχὴν Ἀνωγείων, μετὰ τὴν ἀπαγωγήν του. Μεταξὺ τῆς συνοδείας του διακρίνονται καὶ οἱ χωροφύλακες Γ. Τυράκης, Ε. Πατεράκης καὶ Εὐστρ. Σαβιολάκης.

σαμποτὰζ εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Καστελλίου, μεταξὺ τῶν συλληφθέντων ἦτο καὶ ὁ ὑπενωμοτάρχης Π. Βερναδάκης, ὅστις καὶ ἐξετελέσθη. Ὅταν κατὰ Σεπτέμβριον 1943, εἰς τὴν περιοχὴν Βιάννου ἐγένετο μάχη μεταξὺ ἀνταρτῶν καὶ Γερμανῶν καὶ ἐφονεύθησαν πολλοὶ Γερμανοί, μεταξὺ τῶν συλληφθέντων πρὸς ἀντίποινα ἦτο καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Χωροφυλακῆς Γ. Φραγκάκης, ὅστις ἐξετελέσθη καὶ τὸ πτῶμά του ἐρρίφθη ἐντὸς φρέατος.

Κατὰ Σεπτέμβριον 1943, μετὰ τὴν ἰταλικὴν συνθηκολόγησιν, τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, ἐρχόμενα εἰς ἐπαφὴν μετὰ Ἰταλῶν στρατιωτῶν, ἔπειθον αὐτοὺς ὅτι, ἀντὶ νὰ συλληφθοῦν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, θὰ ἦτο προτιμώτερον νὰ προσχωρήσουν εἰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, παρὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐτύγχανον ἰδιαιτέρων περιποιήσεων. Οὕτω, μὲ τὴν μεσολάβησιν χωροφυλάκων πολλοὶ Ἰταλοὶ στρατιῶται προσεχώρησαν μετὰ τοῦ ὁπλισμοῦ των εἰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας.

Τὸ πολύκροτον κατόρθωμα τῆς, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 26-27 Ἀπριλίου 1944, παρὰ τὴν ἁμαξιτὴν ὁδὸν Ἀρχανῶν - Ἡρακλείου ἀπαγωγῆς τοῦ Γερμανοῦ στρατηγοῦ Κράϊππε ὑπὸ Ἄγγλων ἀξιωματικῶν καὶ Ἑλλήνων ἀνταρτῶν, εἶναι πολὺ γνωστόν, βάσει δημοσιευθεισῶν ἐπισήμων ἐκθέσεων καὶ περιγραφῶν πρωταγωνιστῶν, ὥστε νὰ μὴ χρειάζεται νὰ ἐπιμείνωμεν ἐπ' αὐτοῦ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον παραμένει σχεδὸν ἄγνωστον καί, ἐν τούτοις, ἐπιβεβαιοῦται ἐξ αὐτῶν τῶν ἐκθέσεων τῶν Ἄγγλων ἀρχηγῶν τοῦ ἐγχειρήματος ταγματάρχου Λῆ Φέρμορ καὶ λοχαγοῦ Μός, εἶναι ὅτι τοῦτο ἐπέτυχε κυρίως χάρις εἰς τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν τῆς Χωροφυλακῆς. Οἱ χωροφύλακες Εὐστρ. Σαβιολάκης, Ἐμμ. Πατεράκης καὶ Ἀντ. Ζωιδάκης, ὑπηρετοῦντες εἰς τὸν Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Ἀρχανῶν, μεμυημένοι εἰς τὸ τεκταινόμενον καὶ ἐν στενῇ ἐπαφῇ μετὰ τῆς συνεργαζομένης μετὰ τῶν Ἄγγλων ἀνταρτικῆς ὁμάδος, κατώπτευον ἐπὶ ἑβδομάδας τὰς κινήσεις τοῦ Γερμανοῦ στρατηγοῦ καὶ διὰ σημάτων εἰδοποίησαν τοὺς ἀπαγωγεῖς, ἐχρησίμευσαν δὲ κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ ὡς ὁδηγοί των.

Οἱ Γερμανοὶ κατελήφθησαν ὑπὸ λύσσης καὶ ὀργῆς ὅταν δὲν τοὺς ἀνεῦρον εἰς τὸν Σταθμὸν πρὸς μετὰ βασάνων ἐκτέλεσιν, διότι οὗτοι ἀνῆλθον εἰς τὰ ὄρη ἐνταχθέντες εἰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, ὁ δὲ Ζωιδάκης ἐφονεύθη.

Ἐξ ἐκθέσεώς του ὑποβληθείσης βραδύτερον, συνάγεται ὅτι ὁ ὑπομοίραρχος Γ. Ἱερωνυμάκης, ὑπηρετῶν εἰς τὴν Διοίκησιν Ἡρακλείου, ἐφυγάδευσε περὶ τοὺς 200 Ἄγγλους καὶ Ἕλληνας στρατιωτικούς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ναυτικοὺς μὴ δυνηθέντας νὰ ἐπιβιβασθοῦν ἐγκαίρως τοῦ ἀποπλεύσαντος στόλου. Συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ἀφέθη ἐλεύθερος λόγῳ

ἀνεπαρκῶν στοιχείων ἐνοχῆς, μετατεθεὶς εἰς Χανιά. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ συνέχισε τὴν ἐθνικὴν δρᾶσίν του, φυγαδεύων Ἄγγλους καὶ Ἕλληνας, χορηγῶν πλαστὰς ταυτότητας καὶ διευκολύνων τοὺς κατασκόπους πρὸς περισυλλογὴν πληροφοριῶν. Ἀποκαλυφθεὶς κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀπελευθερώσεως διέφυγε πρὸς τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, οἱ δὲ Γερμανοὶ ἐξ ἐκδικήσεως ἐφυλάκισαν τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπηγχόνισαν τὸν ἀδελφόν του.

Τὸ φθινόπωρον 1943 ἐξετελέσθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὁ σταθμάρχης Ἁγίας Βαρβάρας ἐνωμοτάρχης Ἀντ. Φραγκάκης. Συνελήφθησαν καὶ ἐστάλησαν ὡς ὅμηροι εἰς Γερμανίαν ὁ μοίραρχος Ξ. Μάντακας, ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ἐμμ. Βουτυρᾶς καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ἐμμ. Βογιατζάκης.

Ἀρχομένου τοῦ 1943, οἱ κομμουνισταὶ τῆς περιοχῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἡρακλείου ἐπεχείρησαν νὰ ἱδρύσουν ἀνταρτικὰς-ἐλασιτικὰς ὁμάδας. Ἡ Χωροφυλακὴ ἀντέδρασε σθεναρῶς καὶ ἡ προσπάθειά των ἀπέτυχε, εἰδοποιηθεισῶν πρὸς τοῦτο καὶ τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων. Συγχρόνως ὁ ὑποδιοικητὴς τῆς Διοικήσεως Ἡρακλείου ταγματάρχης Μαραζάκης ἐχρησίμευεν ὡς διαιτητὴς τῶν ἀντιμαχομένων ἐθνικῶν ὁμάδων καὶ ἐπέτυχε τὴν συμφιλίωσίν των πρὸς κοινὴν δρᾶσιν.

Δὲν πρέπει νὰ ἀποσιωπηθῇ καὶ ἡ δρᾶσις τῶν Κρητῶν ἀποστράτων τῆς Χωροφυλακῆς, τινὲς τῶν ὁποίων, ὡς ὁ ἀντισυνταγματάρχης Ἀλ. Πρωιμάκης καὶ ὁ ταγματάρχης Μ. Κωστάκης, ἔδρασαν ἡρωικῶς ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον καὶ τὰ ὄρη, ἄλλοτε ἐνισχύοντες τοὺς περιπλανωμένους Ἄγγλους πρὸς φυγάδευσιν ἢ περισυλλογὴν πληροφοριῶν, ἄλλοτε βοηθοῦντες τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας καὶ ἄλλοτε ἀνερχόμενοι μετ᾿ αὐτῶν εἰς τὰ ὄρη πρὸς ἔνοπλον ἀντίστασιν.

20. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ ΕΠΙ ΚΑΤΟΧΗΣ Γ΄ ΠΕΡΙΟΧΗ ΧΑΝΙΩΝ

Καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Χανίων, ἔνθα καὶ ἡ ἕδρα τῆς Ἀνωτέρας Γενικῆς Διοικήσεως, οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἀφωπλίσθησαν, λαβόντες τὴν ἐντολὴν ὅπως συνεχίσουν ἀόπλως τὰ καθήκοντά των. Καὶ ἐκεῖ ἡ Χωροφυλακὴ περιέθαλπε κρυφίως παραμείναντας Ἄγγλους καὶ ἄλλους συμμάχους στρατιωτικούς, τοὺς ὁποίους, ἐφοδιάζουσα μὲ πλαστὰς ταυτότητας, κατηύθυνε πρὸς τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας τῶν ὀρέων, αἱ ὁποῖαι, τελοῦσαι ἐν συνεχεῖ ἐπαφῇ μετὰ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου, εἴτε περιελάμβανον εἰς τὰς τάξεις των, εἴτε διηυκόλυνον πρὸς ἀναχώρησιν ἐκ τῆς νήσου. Ἡ Χωροφυλακὴ διηυκόλυνεν ἐπίσης τὴν ἀπομάκρυνσιν καταζητουμένων καὶ τὴν φυγάδευσιν ἐπιθυμούντων νὰ μεταβοῦν εἰς Μ. Ἀνατολήν.

Ὅταν εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτὴν ἱδρύθη ὡς ἀπελευθερωτικὴ ὁμὰς ἡ «Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Κρήτης» (Ε.Ο.Κ.), ἡ Χωροφυλακὴ συνειργάσθη μετ᾿ αὐτῆς, παρέχουσα πληροφορίας διὰ τὰς κινήσεις τοῦ ἐχθροῦ. Μετ᾿ αὐτῆς συνειργάζετο ὁ μοίραρχος Κωνστ. Φεραρόλης, ὅστις συλληφθεὶς κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἀλλ᾿ ἐπέτυχε νὰ δραπετεύσῃ, ὅτε ὠργάνωσεν ἰδίαν ἀνταρτικὴν ὁμάδα εἰς τὴν ὀρεινὴν Κυδωνίαν. Ἀπέδρασεν ἐπίσης, ὁ συλληφθείς, διὰ συνεργασίαν μετ᾿ Ἄγγλων δολιοφθορέων, χωροφύλαξ Στ. Κυριακάκης. Ἐγκατέλειψαν ἐπίσης τὰς τάξεις των προσχωρήσαντες εἰς τὴν Ε.Ο.Κ., ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ν. Γιαννίτσης, ὁ ἐνωμοτάρχης Γ. Βλοντάκης καί τινες χωροφύλακες, ἐν ᾧ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, ἂν καὶ ἀνῆκον μυστικῶς εἰς αὐτήν, παρέμειναν εἰς τὰς τάξεις των, διὰ νὰ παρέχουν πληροφορίας καὶ ἄλλας διευκολύνσεις.

Ὁ ἐν ἀρχῇ διοικητὴς Χωροφυλακῆς Χανίων καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀνώτερος διοικητὴς Χωροφυλακῆς Κρήτης ἀντισυνταγματάρχης Μπόγρης, εἰς ἔκθεσίν του διεκτραγωδεῖ διὰ μακρῶν τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρέθη ἡ Χωροφυλακὴ μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Γερμανῶν. Τὰ μεγαλύτερα βεβαίως δεινὰ ὑπέστησαν οἱ ἄνδρες τοῦ παραρτήματος τῆς Σχολῆς, οἱ ἥρωες τῆς κατὰ τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν ἀντιστάσεως ἐν Ρεθύμνῳ, οἱ ὁποῖοι, ρακένδυτοι καὶ πειναλέοι, κοιμώμενοι εἰς τὸ ὕπαιθρον χωρὶς στρωμνάς, ὑπεβάλλοντο εἰς τὰς πλέον καταθλιπτικὰς καὶ ἐξευτελιστικὰς ἐργασίας, θάπτοντες νεκροὺς καὶ μεταφέροντες ἐπὶ τῶν ὤμων των σάκκους ἐμπορευμάτων, ἀποσκευάς, ἔπιπλα κλπ. Ἀλλὰ καὶ οἱ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν τῶν Χανίων ἐν ὑπηρεσίᾳ χωροφύλακες ἐπεφορτίσθησαν ἐπὶ ποινῇ θανάτου, οὐ μόνον διὰ τὰς μεταφορὰς τῶν εἰδῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἐκφορτώσεις τῶν εἰς τὸν λιμένα τῆς Σούδας καταπλεόντων γερμανικῶν ἀτμοπλοίων. Ἐπίσης, ἐπεφορτίσθησαν μὲ τὸν καθαρισμὸν τῶν γερμανικῶν γραφείων καὶ καταυλισμῶν, διὰ τὴν ἄφην καὶ σβέσιν τῶν θερμαστρῶν, διὰ τὴν μεταφορὰν ἐγγράφων, τὴν περισυλλογὴν ὀρνίθων χάριν τῶν ἀσθενῶν Γερμανῶν, ὡς καὶ τροφίμων καὶ ζώων, τὴν ἐξεύρεσιν ἐργατῶν πρὸς ὑποχρεωτικὴν ἐργασίαν καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην ἐπίμοχθον καὶ ταπεινωτικὴν ἐργασίαν.

Τὸ χειρότερον ὅλων ἦτο ὅτι ὁσάκις, ἰδίως κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς κατοχῆς, ὡδηγοῦντο εἰς

τοὺς τόπους τῶν ἐκτελέσεων κάτοικοι πόλεων καὶ χωρίων, ἐγγὺς τῶν ὁποίων εἶχον λάβει χώραν πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις, περιελάμβανον μεταξὺ τούτων καὶ ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς.

Οὕτως, ἐξετελέσθησαν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν περὶ τοὺς 30 ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς.

Κατὰ τὴν ἔκθεσιν Μπόγρη, εἰς τὰς διαμαρτυρίας τῶν ἐκτελουμένων καὶ εἰς τὰς ἐπικλήσεις τῆς Γενικῆς Διοικήσεως πρὸς ἀποφυγὴν περαιτέρω ἐκτελέσεων καὶ ἀπελευθερώσεως τῶν κρατουμένων, ἐδίδετο στερεοτύπως ἡ ἀπάντησις ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὅτι ἡ Χωροφυλακή, «κατὰ τὰς διεθνεῖς συνθήκας, θεωρουμένη ὡς Σῶμα 'Αστυνομικόν, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, δι' αὐτὸ καὶ δὲν συλλαμβάνονται, οὐδὲ κρατοῦνται ὡς αἰχμάλωτοι πολέμου οἱ εἰς τὴν Χωροφυλακὴν καὶ τὰ 'Αστυνομικὰ ἐν γένει Σώματα ἀνήκοντες ἄνδρες. Τοὐναντίον, καταλαμβανόμενοι ὡς μετέχοντες εἰς τοιαύτας ἐπιχειρήσεις συλλαμβάνονται καὶ ἐκτελοῦνται, θεωρούμενοι ὡς καὶ οἱ ἰδιῶται ἐλεύθεροι σκοπευταί».

Διὰ τῆς προβολῆς παρομοίων ἐπιχειρημάτων, περὶ τῶν ὁποίων ὡμιλήσαμεν καὶ εἰς τὸ περὶ τῆς Μάχης τῆς Κρήτης Μέρος Β' τοῦ παρόντος, καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁλόκληρος ἡ ἐν Κρήτῃ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς εἶχε μετάσχει εἰς τὴν Μάχην τῆς Κρήτης, πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους, ἐχαρακτηρίζοντο ὡς μελλοθάνατοι καὶ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθοῦν ἀπὸ τῆς μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην πάντες οἱ ἐν Κρήτῃ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς. 'Εν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει, θὰ ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄκρα ἐπιείκεια ἐκ μέρους τοῦ κατακτητοῦ ἡ μὴ ἐκτέλεσις πάντων, ἀλλ' ὑποβολὴ τούτων εἰς ὁσονδήποτε βασανιστικὰς καὶ ἐπαχθεῖς ἐργασίας καταδίκων!

'Η ἐν Χανίοις Γενικὴ Διοίκησις Χωροφυλακῆς, ματαίως ἐπέστησε κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἐπιμόνως τὴν προσοχὴν τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι, εὐθὺς μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν Κρήτῃ, ἡ εἰς τὴν νῆσον καταφυγοῦσα Κυβέρνησις εἶχε κηρύξει γενικὴν ἐπιστράτευσιν πάντων τῶν δυναμένων νὰ φέρουν ὅπλα, ἑπομένως καὶ ἡ Χωροφυλακή, ἀπαρτιζομένη ἐξ 'Ελλήνων πολιτῶν, περιελήφθη εἰς τὴν διάταξιν αὐτὴν καὶ κατέστη πολεμικὸν Σῶμα, δικαιούμενον νὰ τύχῃ μεταχειρίσεως κατὰ τὰς περὶ αἰχμαλώτων διεθνεῖς συνθήκας. Οἱ Γερμανοί, ἐξηγριωμένοι διὰ τὰς τρομερὰς ἀπωλείας τὰς ὁποίας ὑπέστησαν κατὰ τὴν Μάχην τῆς Κρήτης, συνέχισαν τὰς ὁμαδικὰς ἐκτελέσεις πολιτῶν, χαρακτηριζομένων ὡς «ἐλευθέρων σκοπευτῶν», εἰς τοὺς ὁποίους περιελάμβανον κατὰ βούλησιν καὶ ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς. 'Εξηγριοῦντο δ' ἔτι περισσότερον, ὅταν οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἠρνοῦντο νὰ κατονομάσουν συναδέλφους των, ὡς ἐνεργῶς μετασχόντας εἰς μάχας κατὰ Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ἵνα αὐτοὶ ἐκτελεσθοῦν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν λοιπῶν.

Μόλις μετὰ τρίμηνον ἀπὸ τῆς κατοχῆς κατηυνάσθη πως ἡ ἐκδικητικὴ μανία τῶν Γερμανῶν καὶ ἔπαυσαν αἱ ἐκτελέσεις ἐπὶ συμμετοχῇ εἰς τὴν Μάχην τῆς Κρήτης, χαρακτηρισθέντος ὡς ἀμνηστευθέντος τοῦ ἀδικήματος. 'Αλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐπλήρωσαν μὲ τὴν ζωήν των τὴν κατὰ πᾶν θεῖον καὶ ἀνθρώπινον δίκαιον ὑπεράσπισιν τοῦ ἱεροῦ ἐδάφους τῆς πατρίδος, δεκάδες χιλιάδων 'Ελλήνων, μεταξὺ τῶν ὁποίων δεκάδες ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀκόμη δὲ καὶ χιλιάδες ἀθώων γυναικοπαίδων.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων συνελήφθη καὶ ἐξετελέσθη ὁ μοίραρχος 'Ιω. 'Αρχοντάκης μὲ τὴν παράδοξον κατηγορίαν ὅτι ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν ὀργανώσεως τῆς Πολιτοφυλακῆς, ἐκδοθεῖσαν πολὺ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πολέμου. 'Ο κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Μάχης τῆς Κρήτης ἀνακληθεὶς εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ ἀναλαβὼν τὴν ἀρχηγίαν τῆς Χωροφυλακῆς ὑποστράτηγος 'Ιω. Βουράκης ἀνεχώρησεν εἰς 'Αθήνας, ἀλλὰ συλληφθεὶς ἐπανωδηγήθη εἰς Κρήτην, ὁπόθεν ἐστάλη εἰς Γερμανίαν ὅπου ἐξετελέσθη, θανατωθέντων καὶ ἐν Κρήτῃ πολλῶν συγγενῶν του. Οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Στ. Κωνσταντόπουλος καὶ Σπ. Μάζης, ὡς καὶ τρεῖς χωροφύλακες ἐξετελέσθησαν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ὡς «ἔνοχοι βιαιοτήτων κατὰ Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν».

Κατὰ τὴν εἰς τὴν περιοχὴν 'Αλικιανοῦ τὴν 2αν 'Ιουνίου ἐκτέλεσιν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν 42 πολιτῶν, περιελήφθησαν ὁ ὑπενωμοτάρχης Γ. Βεργανελάκης καὶ δύο χωροφύλακες. 'Επίσης, κατὰ τήν, εἰς τὴν αὐτὴν περιοχήν, τὴν 1ην Αὐγούστου 1941, ἐκτέλεσιν 118 ἀνδρῶν, περιελήφθησαν ὁ ὑπενωμοτάρχης Ν. Κατσούλης καὶ τρεῖς χωροφύλακες. 'Ο ἀνθυπομοίραρχος Γρ. Νίκας, πληροφορηθεὶς ὅτι περιελαμβάνετο εἰς κατάλογον ἐκτελέσεων, ἐδραπέτευσεν εἰς ἠπειρωτικὴν 'Ελλάδα.

Τὰ καταστήματα Χωροφυλακῆς τῆς περιοχῆς Χανίων ἐλῃστεύθησαν συστηματικῶς καὶ ἀπεγυμνώθησαν παντὸς εἴδους ἐκ μέρους τῶν Γερμανῶν. 'Ανηρπάγησαν ἀκόμη καὶ κλῖναι, κλινοσκεπάσματα, ἐπιτραπέζια εἴδη, μαγειρικὰ σκεύη καὶ πάντα τὰ εἴδη ἰδιωτικῆς φύσεως. 'Αξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται διαταχθέντες ἐπὶ ποινῇ θανάτου νὰ παραμένουν ἐν ὑπηρεσίᾳ, ὑπεβάλλοντο εἰς ἔρευναν καὶ ἀφῃρεῖτο πᾶν ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὰ θυλάκιά των.

Εἰς τὰς διαμαρτυρίας τοῦ ἀνωτέρου διοικητοῦ Χωροφυλακῆς, ὅτι ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς μὲ ἐφθαρμένας—πολλάκις θερινὰς εἰς ἐποχὴν χειμῶνος—στολάς, μὲ παντοειδεῖς στερήσεις καὶ μὲ καταναγκαστικὰς ταπεινωτικὰς ἐργασίας δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκπληρώσουν τὰ ἀστυνομικά των καθήκοντα, οἱ Γερμανοὶ οὐδ' ἠξίουν ἀπαντήσεως. 'Απέρριπτον ἐπίσης κατὰ σύστημα αἰτήσεις βελτιώσεως τῆς μισθοδοσίας των καὶ τῶν διευκολύνσεων τροφοδοσίας αὐτῶν καὶ τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν των. Τέλος, ὁ Γερμανὸς ἐπόπτης ἐργασίας, ἠρνεῖτο νὰ δεχθῇ παρακλήσεις τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς, ὅπως

'Ανθυπομοίραρχος Σπυρίδων Μάζης ἐκ Λιακάδων Κερκύρας. 'Εξετελέσθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς 'Αγιὰν Κρήτης τὴν 5-7-1943 δι' ἐθνικὴν δρᾶσιν.

βελτιώση τὰς συνθήκας ἐργασίας καὶ διατροφῆς τῶν κρατουμένων μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χωροφύλακες.

'Ολίγας ἡμέρας μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κρήτης ἐκλήθησαν πρὸς γενικὴν συγκέντρωσιν πάντες οἱ ἐν Χανίοις ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπητήθη δὲ παρὰ τούτων, ἐπὶ ἀπειλῇ μεταγωγῆς των εἰς Γερμανίαν ὡς ὁμήρων, ἡ κατάδοσις τοῦ μέρους ἔνθα κατὰ πληροφορίας τῆς γερμανικῆς 'Αστυνομίας ἐκρύπτετο, εἰς θέσιν μεταξὺ Χανίων καὶ Περιβολίων, τὸ μυστικὸν 'Αρχεῖον τοῦ 'Υπουργείου 'Εξωτερικῶν. Μολονότι πολλοὶ ἐγνώριζον τοῦτο, οὐδεὶς τὸ κατέδωσε. 'Επίσης, ὅταν τὴν 20ὴν 'Ιουλίου 1941 ὁ Γερμανὸς στρατηγὸς διοικητὴς τοῦ φρουρίου ἀπήτησε παρὰ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Κρήτης νὰ τοῦ παραδοθῇ κατάλογος τῶν ἀγγλοφίλων κατοίκων Χανίων, ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ ἀπάντησις ὅτι λόγῳ τοῦ σκληροῦ καὶ αἱματηροῦ πολέμου πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ ἐδάφους τῆς Κρήτης, πάντες οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ἐξεδήλωσαν συμπάθειαν πρὸς τοὺς συμπολεμήσαντας Ἄγγλους καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ διάκρισις ἀγγλοφίλων καὶ μή. 'Επίσης, ἡ Χωροφυλακὴ ἠρνήθη νὰ παραδώσῃ αἰτηθέντα κατάλογον 60 'Ελλήνων προκρίτων, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς ὅμηροι.

'Απὸ τῶν μέσων τοῦ 1943 ἤρχισαν νὰ δροῦν εἰς τὴν περιφέρειαν Διοικήσεως Χανίων ἐαμικαὶ ἀντάρτικαὶ ὁμάδες, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1944 κατέστησαν ἐπικίνδυνοι καὶ διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, διότι ἐπετίθεντο κατὰ ἐθνικοφρόνων πολιτῶν καὶ ἐλεηλάτουν τὰς κατοικίας των. 'Επὶ πλέον εἰς ταύτας εἶχον προσχωρήσει καὶ πολλοὶ κακοποιοὶ οἱ ὁποῖοι, μὲ τὸ πρόσχημα ἀντιστάσεως κατὰ τοῦ κατακτητοῦ, ἐφόνευον Κρῆτας, διήρπαζον γυναικόπαιδα ὡς ὁμήρους παραδόσεως ἐπὶ πληρωμῇ λύτρων καὶ προέβαινον εἰς πάσης φύσεως ἐγκληματικὰς πράξεις. 'Η Χωροφυλακὴ ἤρχισε νὰ ἀντιδρᾷ καὶ νὰ καταδιώκῃ τὰ κακοποιὰ αὐτὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα τότε, πάντοτε μὲ τὸ προσωπεῖον ἀπελευθερωτικῆς δράσεως, ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον ἐναντίον της. Τότε ἡ 'Ανωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς καὶ ἡ Εἰσαγγελία 'Εφετῶν ἐν συσκέψει διεπίστωσαν ὅτι μόνον δι' ἰσχυρῶν ὁμάδων Χωροφυλακῆς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἡ κατάστασις. Πρὸς τοῦτο ἀπεφάσισαν τὴν ἵδρυσιν Τάγματος Χωροφυλακῆς διὰ τῆς κατατάξεως ἄνευ θητείας χωροφυλάκων. 'Η διοίκησις τοῦ Τάγματος ἀνετέθη εἰς τὸν ταγματάρχην Χωροφυλακῆς Δ. Παπαγιαννάκην, ὁ ὁποῖος ἀπεδέχθη μόνον ὅταν ἔλαβε τὴν συγκατάθεσιν τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Στρατοῦ Μ. 'Ανατολῆς Ἄγγλων ἀξιωματικῶν.

'Η δρᾶσις τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς Χανίων ὑπῆρξεν ἐξαίρετος. Συνελαμβάνοντο μόνον οἱ ἀδικοπραγοῦντες καὶ ἐν γένει οἱ διαπράττοντες κοινὰ ἀδικήματα τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ Ποινικοῦ Νόμου. Συγχρόνως, πολλοὶ πράκτορες κατασκοπείας κατὰ τῶν Γερμανῶν ἐκυκλοφόρουν μὲ στολὰς χωροφύλακος τοῦ Τάγματος, ἐν γνώσει τοῦ διοικητοῦ, διότι οὕτως ἠδύναντο νὰ ἐκτελοῦν ἀνενοχλήτως τὰς μυστικὰς ὑπηρεσίας των. 'Επίσης, εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Τάγματος εἶχε περιληφθῇ ἡ ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Χαλκιαδάκη κατευθυνομένη ὀργάνωσις πληροφοριῶν καὶ δολιοφθορῶν.

Κατόπιν πληροφοριῶν παρασχεθεισῶν εἰς τὸ Στρατηγεῖον Μ. 'Ανατολῆς ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ μῆνα 'Οκτώβριον 1943, ἐπετεύχθη ἡ βύθισις τοῦ ἰταλικοῦ ἀτμοπλοίου «Σίφρα», χωρητικότητος 19.000 τόννων βορείως τοῦ λιμένος τῆς Σούδας, καὶ τοῦ γερμανικοῦ «Κοκοβίνι», μεταφέροντος ἐκ Σούδας φορτίον 7.000 τόννων πολεμικοῦ ὑλικοῦ εἰς τὸ μέτωπον 'Αφρικῆς.

Τὸ ΕΑΜ, μολονότι εἰς τὴν ἀρχὴν ἐφάνη ἀποδεχόμενον τὴν ἵδρυσιν τοῦ Τάγματος, ὅταν διέκρινεν ὅτι τοῦτο κατ' ἀνάγκην ἀντετίθετο καὶ ἀντέδρα εἰς τὴν ἀνατρεπτικὴν δρᾶσίν του, ἐκηρύχθη ἐχθρικὸν καὶ ἀφ' οὗ εἰς μάτην ἀπήτησε τὴν διάλυσίν του ἔστρεψε τὴν δρᾶσίν του κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς ἐν γένει.

'Αξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἐδολοφονοῦντο ὁπουδήποτε ἀνευρίσκοντο. Κατόπιν ἐνέδρας εἰς Παλαιὰ Ρούματα Κισσάμου ἐφονεύθησαν τρεῖς χωροφύλακες. 'Εντὸς τῆς πόλεως ἐδολοφονήθησαν ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς ταγματάρχης Παλιουδόβαρδας, ὁ ἐνωμοτάρχης Τζιράκης καὶ δύο χω-

ροφύλακες. Ὅσον παρήρχετο ὁ καιρός, ἡ δρᾶσις τοῦ ΕΑΜ ἐπετείνετο, συνοδευομένη καὶ ἀπὸ μίαν δυσφημιστικὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, μὲ τὰς συνήθεις κατηγορίας συνεργασίας μὲ τὸν ἐχθρόν, ἐχθρᾶς τοῦ λαοῦ κλπ.

Οἱ ἐαμῖται τῆς πόλεως ἐστρέφοντο ἰδιαιτέρως κατὰ τῶν χωροφυλάκων, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀναλάβει τὴν παρακολούθησιν τῆς κινήσεως τῶν κομμουνιστῶν, ἀρχὰς δὲ Μαρτίου ἐδολοφόνησαν εἰς τὰ Χανιὰ δύο ἐξ αὐτῶν. Τὴν 25ην Μαρτίου 1944, οἱ κομμουνισταὶ ἐπετέθησαν κατ' ἀποσπάσματος Χωροφυλακῆς παρὰ τὴν θέσιν «Τσακίστρα» Κάμπων. Οἱ χωροφύλακες ἀφοῦ ἐξήντλησαν τὰ πυρομαχικά των παρεδόθησαν, τοὺς ἀφηρέθη δὲ μόνον ὁ ὁπλισμός. Τὸν Ἀπρίλιον 1944, δύναμις Χωροφυλακῆς ἐνέπεσεν εἰς ἐνέδραν ἐλασιτῶν καὶ ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ μετὰ τριῶν τραυματιῶν· τὸν Μάϊον 1944, δύναμις ἐλασιτῶν ἐπετέθη κατὰ τοῦ εἰς Κρύα Βρύση φυλακίου τοῦ Τάγματος καὶ ἐπέτυχε τὴν σύλληψιν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Ἰω. Ἀποστολάκη καὶ τριῶν χωροφυλάκων. Ὁ ἀνθυπομοίραρχος ἐξετελέσθη, ἀλλ' οἱ χωροφύλακες ἠδυνήθησαν νὰ δραπετεύσουν.

Ἐν' ᾧ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Τάγματος Παπαγιαννάκης διεξῆγεν ἀνακριτικὴν ἔρευναν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως, ἐκ τυχαίου περιστατικοῦ ἐφονεύθη ὁ ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγὸς Πιμπλῆς ἀνήκων εἰς τὸ ΕΑΜ. Οἱ κομμουνισταὶ ἀπέδωσαν τὴν εὐθύνην εἰς τὸν Παπαγιαννάκην, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἔστρεψαν τὰ πυρά των, ἀποπειραθέντες ἐπανειλημμένως τὴν δολοφονίαν του. Σημειωτέον ὅτι τὸ Τάγμα τῆς Χωροφυλακῆς διελύθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των, ὁ δὲ Παπαγιαννάκης συνελήφθη ὑπὸ τούτων καὶ ἐκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς Ἁγιᾶς, ὅπου ἐκρατεῖτο μέχρι τῆς συνθηκολογήσεως. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἠμπόδισε τοὺς κομμουνιστάς, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, νὰ προβοῦν εἰς δολοφονίαν του. Καὶ ἄλλοι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς ὁ ἀνθυπασπιστὴς Σπῆτος, συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἐξετελέσθησαν.

Τὴν 19ην Ἰουλίου 1944, ἔλαβε χώραν νέα συμπλοκὴ παρὰ τὰ Παλαιὰ Ρούματα. Οἱ χωροφύλακες, ἀφ' οὗ ἐξήντλησαν τὰ πυρομαχικά των, τραυματισθέντων τεσσάρων ἐξ αὐτῶν, ἠναγκάσθησαν νὰ παραδοθοῦν καὶ ἐσύρθησαν εἰς τὰ ὄρη. Πρὸ τῆς δημιουργηθείσης ἀναρχικῆς καταστάσεως, ἥτις κατέπνιγε καὶ τὸ τελευταῖον ἴχνος ἀσφαλείας, ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ κηρύξῃ τὰς ἐαμικὰς ὁμάδας ὡς κακοποιὰ στοιχεῖα καὶ νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀπηνῆ καταδίωξίν των. Ἡ περιφέρεια Χανίων ἤρχισε νὰ ἐκκαθαρίζεται διὰ συστηματικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς. Οἱ κομμουνισταὶ διὰ λόγους ἀντεκδικήσεως ἐνέτειναν τὰς δολοφονικὰς ἐνέδρας, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπετύγχανον λόγῳ τῆς λήψεως προφυλακτικῶν μέτρων, ἀλλ' ἐνίοτε εἶχον αἱματηρὰ ἀποτελέσματα. Οὕτω, τὴν 6ην Αὐγούστου 1944, ὁμὰς 200 ἐλασιτῶν ἐπετέθη κατὰ τοῦ φυλακίου Κρύας Βρύσης καὶ πρὶν προλάβουν νὰ φθάσουν ἐνισχύσεις ᾐχμαλώτισε τὸν ἀνθυπομοίραρχον Ι. Ἀπαλλάκην καὶ 5 χωροφύλακας.

Ἐκ τούτων, δύο ἐδραπέτευσαν τῶν δὲ λοιπῶν ἀπωλέσθησαν τὰ ἴχνη. Ἐπίσης, δύο χωροφύλακες ἐδολοφονήθησαν ἐντὸς τῆς πόλεως.

Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Κρήτης ἐπραγματοποιήθη ἱκανῶς βραδύτερον ἐκείνης τῆς ὑπολοίπου Ἑλλάδος. Κατὰ μῆνα Μάρτιον 1945, οἱ Γερμανοὶ ἐξηκολούθουν νὰ κατέχουν τὰ πλησίον ὀχυρῶν τμήματα τῆς Κρήτης, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τὴν περιοχὴν Χανίων. Μόλις τὴν 21ην Μαΐου 1945 οἱ Γερμανοὶ ἀνεχώρησαν ὁλοκληρωτικῶς κατόπιν συνθηκολογήσεως. Πάντως, ἡ καθυστέρησις αὐτὴ ἀπεσόβησε τὴν πρόσκαιρον κυριαρχίαν τῶν καραδοκουσῶν ἐαμοελασιτικῶν δυνάμεων, τὰς αἰχμαλωσίας καὶ ἐκτελέσεις ἐθνικοφρόνων πολιτῶν καὶ ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τὰς ἄλλας ἐρημώσεις καὶ ἀναρχικὰς καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐσημειώθησαν εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς ἐαμοκρατίας. Τοῦτο δὲ διότι ἡ Χωροφυλακή, καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1945, παρέμεινε κυρία τῆς καταστάσεως, ἐπικουρουμένη εἰς τὸ ἔργον της καὶ ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν καὶ συμμαχικῶν δυνάμεων αἱ ὁποῖαι κατέφθασαν ἐκεῖ μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν καὶ ἀναχώρησιν τῶν Γερμανῶν.

21. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ ΕΠΙ ΚΑΤΟΧΗΣ
Δ'. ΠΕΡΙΟΧΗ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Ἡ περιφέρεια τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ρεθύμνης ἦτο ἡ πλέον ἀντιπαθὴς εἰς τοὺς Γερμανοὺς κατακτητάς, διότι ἐκεῖ ἀπώλεσαν τοὺς περισσοτέρους ἀλεξιπτωτιστὰς καὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ καταλάβουν τὴν πόλιν, παρὰ τοὺς σφοδροὺς ἀπὸ ἀέρος βομβαρδισμούς, χάρις εἰς τὴν γενναίαν ἀντίστασιν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος Σχολῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι ἐνεκλείσθησαν εἰς στρατόπεδον αἰχμαλώτων. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Διοικήσεως, οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτοὶ εἶχον μετάσχει τῶν ἐπιχειρήσεων εὑρέθησαν εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν καὶ ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τὴν τύχην των.

Οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἐκόρεσαν τὴν δίψαν τῆς ἐκδικήσεως, διὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, τὴν ὁποίαν, ὡς ἐξετέθη διὰ μακρῶν ἐν τοῖς

προηγουμένοις, ἐχαρακτήρισαν ὡς παραβίασιν τῶν διεθνῶν κανόνων, ἐκτελέσαντες πολλοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τοῦ Τάγματος, ἀλλὰ καὶ τῆς Διοικήσεως. Μεταξὺ ἄλλων ἐξετέλεσαν μετὰ θεαματικότητος τὸν διοικητὴν Ὑποδιοικήσεως Μυλοποτάμου ἀνθυπομοίραρχον Σταμ. Παναγιωτάκον καὶ ἕνα χωροφύλακα, τοὺς ὁποίους αὐθαιρέτως καὶ ἄνευ οἱασδήποτε δικαστικῆς ἐρεύνης ἐθεώρησαν ὑπευθύνους τῶν «θηριωδιῶν» κατὰ τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν. Ὁ σταθμάρχης Πηγῆς, ἐνωμοτάρχης Νικ. Γιαπετζάκης, ἐπειδὴ εἶχε πολεμήσει γενναίως κατὰ τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ ἐξολοθρεύσει πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ἀφοῦ ἐδάρη δημοσίᾳ, παρουσίᾳ τοῦ ὑποχρεωτικῶς παραστάντος πληθυσμοῦ, ὑπεχρεώθη νὰ ἀνοίξῃ τὸν τάφον του καὶ κατόπιν ἐξετελέσθη διὰ πολυβολισμοῦ.

Μετά τινας ἡμέρας οἱ Γερμανοὶ ἀντελήφθησαν ὅτι ἡ ὕπαρξις τῆς Χωροφυλακῆς ἦτο ἀπαραίτητος διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως. Τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναλάβουν οἱ ἴδιοι. Πρὸς τοῦτο, ἐκάλεσαν τὸν διοικητὴν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς ταγματάρχην Χαλκιαδάκην, ὅπως διὰ τῶν ὑπαρχουσῶν δυνάμεων συγκροτήσῃ τὰς ὑπηρεσίας τάξεως τῆς περιφερείας του, ἵνα ἀναλάβουν τὰ καθήκοντά των, ἐγένετο δὲ δεκτὸν αἴτημα τούτου ὅπως τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ἀσκήσουν τὰ καθήκοντα ταῦτα βάσει τῶν ἑλληνικῶν νόμων. Εἰς τὴν ἀρχὴν οἱ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς παρέμειναν ἄοπλοι, ἀλλ' ἐν συνεχείᾳ λόγῳ τοῦ πλήθους τῶν κακοποιῶν ἐδόθησαν εἰς αὐτοὺς ὅπλα μετὰ πέντε φυσιγγίων, διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ὁποίων θὰ ἔπρεπε νὰ αἰτιολογήσουν τὴν χρῆσιν τῶν προηγουμένως δοθέντων.

Φροντίδι τῆς Χωροφυλακῆς μετεφέρθησαν πάντες οἱ Ἕλληνες νεκροὶ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς εἰδικὸν νεκροταφεῖον, ὅπου ἀνηγέρθη καὶ μαυσωλεῖον. Συστηθέντα ἀποσπάσματα διεσπάρησαν εἰς τὴν ὕπαιθρον μέχρι τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν πρὸς δίωξιν τῶν κακοποιῶν στοιχείων.

Ἀλλὰ τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ ἐχρησίμευον ὡς σύνδεσμοι τῶν ἐν τῇ πόλει ἐθνικῶν ὀργανώσεων μὲ τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, μετέδιδον δὲ εἰς αὐτὰς πληροφορίας περὶ τῶν κινήσεων τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων. Ἐπίσης, διεβίβαζον πρὸς αὐτὰς ὅσα περισυνέλεγον οἱ ἐν τῇ πόλει κατάσκοποι πρὸς μετάδοσιν εἰς τὸ ἐν Μ. Ἀνατολῇ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον διὰ τῶν ἀσυρμάτων των, τοὺς ὁποίους εἶχον ἐγκαταστήσει ἐπὶ τῶν ὀρέων.

Πράγματι, ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν γερμανικὴν κατοχήν, αἱ γύρωθεν ὀρειναὶ περιοχαὶ πλημμυρίζουν ἀπὸ ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, ἀνερχομένων εἰς τὰ ὄρη ἀξιωματικῶν καὶ χωρικῶν πολεμιστῶν τῆς Μάχης τῆς Κρήτης. Μία ἐξ αὐτῶν, δρῶσα περὶ τὴν τοποθεσίαν Βουρβουρᾶ ὑπὸ τὸν Α. Παπαδάκην καὶ τὸν Ἄγγλον λοχαγὸν Χιοὺζ μετὰ συμμετοχῆς καὶ τοῦ ὑπομοιράρχου Φασομυτάκη, εὑρίσκεται εἰς μυστικὴν ἐπαφὴν μετὰ τῆς Χωροφυλακῆς Ρεθύμνης, τὴν ἐνισχύει μὲ τὴν ἀποστολὴν περιπλανωμένων Ἄγγλων στρατιωτικῶν καὶ τὴν πληροφοριοδότησιν περὶ τῶν κινήσεων τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων. Ἐπίσης, ὅταν οἱ Γερμανοὶ παρασκευάζουν αἰφνιδιαστικὴν ἐπίθεσιν μετὰ κυκλωτικῶν κινήσεων, ἡ Χωροφυλακὴ εἰδοποιεῖ τὴν ἀνταρτικὴν ὁμάδα πρὸς μετακίνησιν. Περὶ τὰ μέσα τοῦ 1942, οἱ Γερμανοὶ συνεκρότησαν ἰσχυρὰς δυνάμεις ἵνα, μὲ τὴν βοήθειαν κατασκοπευτικῶν ἀεροπλάνων καὶ θωρακισμένων, σχηματίσουν κλοιὸν πρὸς ἐξολόθρευσιν τῆς ὁμάδος Παπαδάκη καὶ τῶν μετ' αὐτῆς συνεργαζομένων. Ἡ Χωροφυλακή, ἡ ὁποία εἶχε διαταχθῆ νὰ μετάσχῃ τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν σπεύδει νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ. Οἱ ἀνωτέρω μετατοπίζονται ἐγκαίρως πρὸς ἄλλας περιοχάς, ἐν ᾧ ὁ Παπαδάκης μετὰ τῶν ὑπομοιράρχων Γ. Σαριδάκη καὶ Ἰωσ. Φασομυτάκη, τοῦ ἐνωμοτάρχου Χρ. Μαλανδράκη καὶ τοῦ ὑπενωμοτάρχου Γ. Κουρμούλη φυγαδεύονται πρὸς Μ. Ἀνατολήν.

Ὁ ἐνωμοτάρχης Βασ. Τσουρουνάκης εἶχεν ἀναλάβει τὴν κατασκευὴν πλαστῶν ταυτοτήτων, μὲ τὰς ὁποίας ἐφωδίαζε τοὺς Ἄγγλους. Συλληφθείς, κατόπιν προδοσίας, καὶ ἔχων εἰς τὰ θυλάκιά του πλαστὰς ταυτότητας, ἐπρόκειτο νὰ τυφεκισθῇ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν. Ἀλλ' ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς ἐπέτυχε τὴν ἐντολὴν νὰ διεξαγάγῃ αὐτὴ τὰς ἀνακρίσεις, κατώρθωσε δὲ νὰ τὸν σώσῃ διὰ ψευδοῦς ἀνακριτικοῦ πορίσματος, ὅτι δῆθεν ὁ ἐνωμοτάρχης εἶχε κατάσχει τὰς πλαστὰς ταυτότητας καὶ ἐπρόκειτο νὰ τὰς παραδώσῃ εἰς τοὺς προϊσταμένους του.

Μεγάλας ὑπηρεσίας προσέφερεν ἡ Χωροφυλακὴ Ρεθύμνης καὶ διὰ τὴν φυγάδευσιν Ἄγγλων καὶ Ἑλλήνων πρὸς Μ. Ἀνατολήν. Χάρις εἰς τὰς ὑπηρεσιακὰς ἐπαφάς της μετὰ τῶν Γερμανῶν, ἐγνώριζε τὰς κινήσεις των καὶ διηυκόλυνε τὴν ἐπιτήρησιν τῶν παραλίων, ὥστε νὰ καθίσταται εὐχερεστέρα ἡ προσέγγισις ὑποβρυχίων καὶ ἄλλων πλωτῶν μέσων, διὰ τῶν ὁποίων διεξήγετο ἡ φυγὴ Ἄγγλων καὶ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, πολλάκις δὲ καὶ πρακτόρων κατασκοπείας, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο καὶ μετά τινα χρόνον ἐπέστρεφον εἰς Μ. Ἀνατολὴν διὰ τῶν μέσων αὐτῶν. Οὕτως, εἶχε συντελέσει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τελειοτάτου κατασκοπευτικοῦ δικτύου, διὰ τὸ ὁποῖον τὸ Στρατηγεῖον Μ. Ἀνατολῆς πολλάκις εἶχεν ἐκφράσει τὴν ἱκανοποίησίν του.

Ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ρεθύμνης συνειργάζετο στενῶς καὶ συνέδραμε τὴν εἰς τὸν Νομὸν δημιουργηθεῖσαν κατὰ τὰ τέλη 1941 ἐθνικὴν ὀργάνωσιν Ρεθύμνης (Ε.Ο.Ρ.), ἀποτελεσθεῖσαν ἀπὸ ἐθνικόφρονα στοιχεῖα καὶ διατηρηθεῖσαν μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως.

Εἰς τὰ δυτικὰ τοῦ Νομοῦ Ρεθύμνης ἐγκατεστάθη κλιμάκιον τῆς ἀγγλικῆς κατασκοπείας, μετὰ τοῦ ὁποίου συνειργάζοντο στενῶς ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ρεθύμνης καὶ ἐκεῖνος τῆς Ὑποδιοικήσεως Ἀργυρουπόλεως.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1943, αἱ ἀνταρτικαὶ ὁμάδες

εἶχον λάβει τεραστίαν ἀνάπτυξιν εἰς τὴν Κρήτην. Οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ κρατηθοῦν εἰς τὰς θέσεις των καὶ κινδυνεύοντες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ συλληφθοῦν ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ἀντὶ νὰ διαφεύγουν πρὸς Μ. Ἀνατολήν, ἐνετάσσοντο εἰς τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας. Οἱ Γερμανοὶ ἐγκατέστησαν φυλάκια ἐκ Γερμανῶν καὶ Χωροφυλάκων εἰς τὰ παράλια πρὸς παρεμπόδισιν τῶν φυγαδεύσεων. Ἀλλ' εὐφυεῖς καὶ καταλλήλως ἠσκημένοι χωροφύλακες ἐπετύγχανον διὰ διαφόρων τρόπων νὰ ἐξαπατοῦν τοὺς Γερμανούς, ἀπομακρύνοντες αὐτοὺς ἐκ τῶν σημείων ὅπου θὰ προσήγγιζον τὰ πλωτὰ μέσα, ὥστε νὰ συνεχίζωνται αἱ φυγαδεύσεις.

Τὸ ἔτος 1943, τὸ δίκτυον κατασκοπείας ἔχει φθάσει εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας. Ὁ ὑπομοίραρχος διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Μυλοποτάμου Π. Κυριάκης διευθύνει προσωπικῶς εἰς τὴν περιοχήν του τὴν κατασκοπευτικὴν δρᾶσιν. Ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ν. Ρέτζος ἀνέπτυξεν ἐπίσης δραστηριότητα εἰς τὴν περιοχὴν Ἀνωγείων, διατελῶν ἐν συνεχεῖ ἐπαφῇ μετὰ τῶν παραγόντων τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως. Τὸ 1944, ὅτε οἱ Γερμανοὶ ἀφώπλισαν τὴν Χωροφυλακὴν καὶ συνεκέντρωσαν τὰ ὅπλα εἰς Ρέθυμνον, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἀνταρτῶν προέβη εἰς τὴν διαρπαγὴν τῶν ὅπλων καὶ κατόπιν, τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς ἀνταρτικῆς ὁμάδος συνέτριψε δι' ἐνέδρας γερμανικὴν φάλαγγα. Πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὴν συμμαχικὴν ὑπόθεσιν παρέσχεν ὁ τότε ἐνωμοτάρχης Π. Βαμιαδάκης, ὁ ὁποῖος παρηκολούθει τὰς ἐκεῖ ἰσχυρὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἀποθήκας δι' ὧν ἀνεφωδιάζετο ὁ Ρόμμελ, διαβιβάζων σχετικὰς πληροφορίας.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ 1943 ἔφθασαν εἰς Κρήτην ὁ Ἄγγλος λοχαγὸς Στὸκ Μπρίτς, ὁ ὁποῖος ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ διοικητοῦ ταγματάρχου Χαλκιαδάκη πρὸς ὀργάνωσιν εὐρυτάτου δικτύου κατασκοπείας. Ὁ Χαλκιαδάκης, μὲ τὸ πρόσχημα ἐπιθεωρήσεων ἐπεχείρησε περιοδείαν εἰς ὁλόκληρον τὴν Κρήτην τοποθετήσας εἰς Σούδαν, Μάλεμε Μετεωρολογικὸν Σταθμὸν καὶ εἰς ἄλλα ἐπίκαιρα σημεῖα ὑπαξιωματικοὺς καὶ χωροφύλακας πράκτορας πρὸς περισυλλογὴν πληροφοριῶν. Βραδύτερον ὁ Χαλκιαδάκης διὰ Β. Διατάγματος ἀνεγνωρίσθη ἀρχηγὸς ὁμάδων κατασκοπείας καὶ δολιοφθορᾶς καὶ ὡς ἡγετικὸν στέλεχος τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Κρήτης (Ε.Ο.Κ.) ἐτιμήθη δὲ καὶ ὑπὸ τῆς Ἰντέλιτζενς Σέρβις.

Ἐφ' ὅσον αὐτός, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τοπικῶν ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, μετεῖχε τόσον ἐνεργῶς καὶ ἔδρα τόσον ἀποτελεσματικῶς ἐντὸς τῶν ὀργανώσεων ἀντιστάσεως καὶ κατασκοπείας, τὰ κατώτερα ὄργανα, μέχρι καὶ τοῦ χωροφύλακος, ἐφιλοτιμοῦντο συναγωνιζόμενα εἰς ἐθνικὴν δραστηριότητα. Τὸν Φεβρουάριον 1944, ὁ χωροφύλαξ Ἰω. Παλλιεράκης κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ τέσσαρας Γερμανοὺς στρατιώτας, τοὺς ὁποίους ὡδήγησεν εἰς τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας τῶν βουνῶν. Οἱ Γερμανοὶ αὐτοὶ αὐτόμολοι ἐπέφερον μεγάλην σύγχυσιν εἰς τὰς τάξεις τῶν συναδέλφων των γράφοντες εἰς αὐτοὺς νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς χιτλερικὰς τάξεις καὶ νὰ προσέλθουν εἰς τὰ στρατόπεδα ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων.

Δι' ἐνεργειῶν τοῦ δικτύου κατασκοπείας τῆς Χωροφυλακῆς ἐπετεύχθη ἡ καταβύθισις ὑπὸ συμμαχικοῦ ὑποβρυχίου τοῦ γερμανικοῦ ἀτμοπλοίου «Κάβο-Πίνο», ἀποπλέοντος διὰ τὸ ρωσικὸν μέτωπον μετὰ στρατιωτῶν καὶ πολεμικῶν ἐφοδίων. (Πιθανῶς πρόκειται περὶ τοῦ γερμανικοῦ ἀτμοπλοίου «Κοκοβίνι» ὡς ἀποκαλεῖ τοῦτο ἄλλη, προγενεστέρως μνημονευθεῖσα ἔκθεσις).

Κατὰ Σεπτέμβριον 1943, ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Μονὴν Ἀρκαδίου συνέλευσις ἐκπροσώπων τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως ὅλων τῶν Νομῶν. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς σύνδεσμοι, παρέστησαν δὲ πολλοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, μεταξὺ τούτων καὶ αὐτὸς ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ρεθύμνης Χαλκιαδάκης. Κατὰ τὴν συνέλευσιν αὐτὴν ἐλήφθησαν σημαντικαὶ ἀποφάσεις τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις ἐξηρτήθη κυρίως ἀπὸ τὴν προθυμίαν καὶ αὐτοθυσίαν τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς.

Οἱ Γερμανοὶ ἔλαβον σκληρότερα μέτρα διὰ τὴν καταστολὴν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ ἐπαναστατικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων τῆς Κρήτης.

Πολλοὺς ἐξετέλεσαν, ἐνέκλεισαν εἰς τὰς φυλακάς, ὑπέβαλον εἰς βασάνους. Μετ' ἀληθοῦς θηριωδίας ἐστράφησαν κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς τὰ ὁποῖα ὑποπτεύοντο διὰ συμμετοχὴν εἰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας ἢ κατασκοπευτικὰς ὀργανώσεις καὶ τοιαύτας δολιοφθορῶν. Οἱ ὑπομοίραρχοι Κωνσταντακόπουλος καὶ Μάζης, συλληφθέντες ἐπὶ κατασκοπείᾳ, ἐπέδειξαν ἀξιοθαύμαστον στάσιν, τόσον ἐνώπιον τῶν στρατοδικείων, ὅσον καὶ ἐνώπιον τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος.

Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς Ρεθύμνης μεγάλως συνετέλεσαν καὶ διὰ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ φρονήματος καὶ τοῦ ἠθικοῦ τοῦ λαοῦ.

Συμφώνως πρὸς ἐπίσημον ἔκθεσιν τοῦ διοικητοῦ τῆς Διοικήσεως Χαλκιαδάκη, ἡ Χωροφυλακὴ ἐκυκλοφόρει παράνομα ἔντυπα, εἰς αὐτὰ δὲ κυρίως ὠφείλετο τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ πληθυσμὸς τοῦ Νομοῦ Ρεθύμνης παρέμεινε κατ' ἐξοχὴν ἐθνικόφρων, μὴ ὑποστὰς τὰ δεινὰ τοῦ ἐαμικοῦ συμμοριτισμοῦ. Ὁ μυστικὸς ἐπαναστατικὸς τύπος ἐξεδίδετο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ὑπὸ ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, δι' αὐτῶν δὲ ἐκυκλοφόρει ἀνὰ τὸν Νομὸν ἢ μετεβιβάζετο δι' ἐμπίστων ὁπλιτῶν πρὸς τοὺς λοιποὺς Νομοὺς τῆς Νήσου. Ὁ χωροφύλαξ Χ. Μαθιουδάκης ἐφονεύθη καθ' ὃν χρόνον ἐξετέλει τοιαῦτα ἐθνικὰ καθήκοντα. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς κατοχῆς, ὅτε τὸ ΕΑΜ ἐνεφανίζετο ὡς καθαρῶς πατριωτικὴ ὀργάνωσις, ἐξεδίδετο ἀπὸ κοινοῦ λαθραίως ἡ ἐφημερὶς «Νίκη». Ὅταν ὅμως τὸ ΕΑΜ ἀπεκάλυψε τοὺς πραγματικοὺς σκοπούς του, ἡ Χωροφυλακὴ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ πατριωτικῶν ὀργανώσεων ἐξέδωσε τὴν ἐθνικὴν ἐπαναστατικὴν ἐφημερίδα «Πατρίς». Ἐπίσης, ἡ Χωρο-

φυλακὴ ἐβοήθησε τὸν ἀπεσταλμένον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως σμήναρχον Κελαϊδῆν νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἐφημερίδα «Ἑλληνικὴ Φωνή». Μάλιστα ἀπέσπασε μονίμως διὰ τὴν μυστικὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν τὸν ἀνθυπασπιστὴν Ἐμμ. Στρατηδάκην, ὁ ὁποῖος καὶ ἐτραυματίσθη δίς, καθ' ὃν χρόνον προσέφερε σημαντικὰς ὑπηρεσίας. Τέλος, διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς κομμουνιστικῆς ὀργανώσεως Ε.Π.Ο.Ν. σημαντικὴ ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ τῆς Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου, διότι ἐνίσχυσε τὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἐθνικῆς Ἑνώσεως Νέων Ρεθύμνου καὶ ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν σχεδὸν τὴν ὁλότητα τῆς μαθητικῆς καὶ λοιπῆς Νεολαίας.

Χωροφύλαξ τις ἄνευ θητείας, καλούμενος Ἐμμ. Ἀλεξάκης κατηχηθεὶς ὑπὸ θείου του γνωστοῦ κακοποιοῦ καὶ συνεργάτου τῶν Γερμανῶν, κατέστη τὸ ὄργανον τῶν μυστικῶν γερμανικῶν ὑπηρεσιῶν, αἱ ὁποῖαι τὸν ἐχρησιμοποίουν διὰ νὰ πληροφοροῦνται τὰ τῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν ἐθνικῶν ὀργανώσεων, πολλοὶ δὲ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐθνικόφρονες πολῖται εἶχον συλληφθῆ κατόπιν καταδόσεώς των ὑπὸ τούτου. Εἶχε καταστῆ σοβαρὸς κίνδυνος, διότι ἐτύγχανε τῆς προστασίας τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐπέτρεπον τὴν ἀπομάκρυνσίν του. Ἐχρειάσθη νὰ ἐξοντωθῇ μέσῳ μελῶν ἀνταρτικῆς ὁμάδος, διὰ νὰ ἐκλείψῃ αὐτὸ τὸ μοναδικὸν δεῖγμα ἀντεθνικῆς διαγωγῆς ἀπὸ τὰς τάξεις τῆς Χωροφυλακῆς τῆς Κρήτης.

Ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἱδρύσεώς του τὸ Ε.Α.Μ., ὡς ἄλλως τε ἔπραττε καὶ εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα, αὐτοπροεβάλλετο ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις, ἡ ἐνδεδειγμένη νὰ διεξαγάγῃ τὸν ἀγῶνα τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τοῦ ξένου κατακτητοῦ. Οὕτω, πολλοὶ ἐξηπατήθησαν καὶ προσεχώρησαν ἢ συνειργάσθησαν μετ' αὐτοῦ, ἐμπνεόμενοι μόνον ἐκ πατριωτικοῦ αἰσθήματος. Ὅταν ὅμως ἤρχισαν νὰ ἀποκαλύπτωνται οἱ πραγματικοὶ σκοποί του τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πόθου τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἑλλήνων πρὸς κυριαρχίαν τοῦ κομμουνισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ ἐθνικόφρονες Ἕλληνες, ὅσοι συνειργάζοντο, ἀπεμακρύνθησαν τούτου καὶ γενικῶς ἐτάχθησαν ἀντιμέτωποι, ἀντιδρῶντες εἰς τὰ σχέδιά του. Ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς Ρεθύμνου, ταγματάρχης Χαλκιαδάκης, ὅστις ἕως τότε συνειργάζετο μετ' αὐτοῦ, φανταζόμενος ὅτι ἐπρόκειτο περὶ καθαρῶς πατριωτικῆς ἀπελευθερωτικῆς ὀργανώσεως, ὑποπτευθεὶς τὰ ὑποκρυπτόμενα σχέδια, συνεκάλεσε μετ' ἐθνικιστικῶν παραγόντων, ἀρχὰς Ἀπριλίου 1943, εἰς Ρέθυμνον μυστικὴν συγκέντρωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐζητήθη ἀπὸ τοὺς ἐαμίτας ἡγέτας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ γνωστοὶ κομμουνισταί, νὰ δηλώσουν ἀπεριφράστως ὅτι μόνος σκοπὸς τῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς συνεργασίας ἦτο ὁ ἀγὼν κατὰ τῶν κατακτητῶν. Οἱ κομμουνισταὶ ἠρνήθησαν νὰ ὑπογράψουν τὴν δήλωσιν αὐτὴν καὶ μὲ τοὺς ὅρους τοὺς ὁποίους ἔθετον πρὸς συνεργασίαν ἐπρόδιδον τὰ πραγματικὰ σχέδιά των. Κατόπιν τούτου ἀπεσύρθησαν οἱ ἐθνικισταὶ καὶ ἔπαυσαν πᾶσαν συνεργασίαν οἱ ἀξιωματικοὶ Χωροφυλακῆς. Οὕτω, κατὰ τὰ μέσα 1943, ἱδρύθη εἰς Ρέθυμνον ἰδιαιτέρα Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτὸς πολλῶν ἀποστράτων καὶ ἐφέδρων ἀξιωματικῶν, ἐθνικοφρόνων ἐπιστημόνων καὶ ἄλλων ἐγκρίτων ἀξιωματικῶν, μετέσχον ὁ Χαλκιαδάκης καὶ πάντες οἱ ἐκεῖ ὑπηρετοῦντες ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ πολλοὶ ὑπαξιωματικοί, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἀνέλαβεν ὡρισμένον τομέα ἁρμοδιότητος. Χάρις εἰς τὴν Χωροφυλακὴν αἱ δραστηριότητες τῆς Ὀργανώσεως, διαιρεθείσης εἰς ὁμάδας καὶ ὑποομάδας, ἐπεξετάθησαν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πόλεις καὶ χωρία. Ἀλλὰ πρὸς πληρεστέραν ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ της ἐπεξετάθη καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Νομοὺς τῆς Κρήτης. Εἰς τὸν Νομὸν Χανίων τὴν πρωτοβουλίαν ἔσχον ὁ ὑποστράτηγος τῆς Χωροφυλακῆς Σ. Σταυριανὸς καὶ ὁ ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Στ. Φρεσκάκης, ὡρίσθη δὲ ὑπαρχηγὸς τῆς Ὀργανώσεως ὁ συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Νικ. Σκουλᾶς.

Ἡ, ὡς ἀπεκλήθη, «Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Κρήτης» (Ε.Ο.Κ.), συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας τὰς ὁποίας ἐλάμβανεν ἐκ τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου καὶ τῆς ἐν Καΐρῳ Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, κατέβαλλε προσπαθείας πρὸς ἐξεύρεσιν τρόπου συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Ε.Α.Μ. καὶ συνεργασίαν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ συνεννόησις ἀπεδείχθη ἀδύνατος, ἐξ αἰτίας τῶν λόγων τοὺς ὁποίους προέβαλλε τὸ ΕΑΜ, ἀποβλέπον πάντοτε εἰς μελλοντικὴν κυριαρχίαν τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἡ εἰς Ἀρκάδι γενομένη τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1943 Παγκρήτιος συνέλευσις, περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος, διεπίστωσε τοῦτο κατὰ τρόπον τελειωτικόν. Ἔκτοτε ἡ διαμάχη μεταξὺ Ἐθνικῶν Ὀργανώσεων καὶ Ε.Α.Μ. εἶναι ἀπροκάλυπτος, αἱ δὲ ἐαμοελασιτικαὶ δυνάμεις, ὡς συνέβη καὶ εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα, στρέφονται ὀλιγώτερον κατὰ τῶν κατακτητῶν καὶ περισσότερον κατὰ τῶν Ἐθνικῶν Ὀργανώσεων καὶ τῆς ὑποστηριζούσης ταύτας Χωροφυλακῆς. Ἤρχισαν δὲ τότε καὶ αἱ ἐπιθέσεις καὶ δολοφονίαι ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς ἀπὸ ἐαμίτας τῶν πόλεων καὶ ἐλασιτικὰς ὁμάδας τῆς ὑπαίθρου.

Ἡ κατάστασις περιεπλάκη ἀφ' ὅτου οἱ Γερμανοί, περὶ τὰ μέσα τοῦ Ὀκτωβρίου 1944, ἤρχισαν νὰ ἀποχωροῦν ἀπὸ τῆς περιοχῆς τῶν Χανίων συμπτυσσόμενοι πρὸς Σούδαν. Ἐν ἀρχῇ, πρὸς ἀποσόβησιν ἀδελφοκτόνων συγκρούσεων, συνεφωνήθη ὅπως μία μεικτὴ ἐπιτροπὴ ἐξ ἀντιπροσώπων τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως (Ε.Ο.Κ.) καὶ τοῦ Ε.Α.Μ. θὰ ἀσκῇ τὰς ἐξουσίας μέχρι τῆς ἀφίξεως ἀντιπροσώπων τῆς ἀναγνωρισθείσης ὡς νομίμου Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὴν τάξιν θὰ ἐξησφάλιζεν ἡ Χωροφυλακή, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ δύο ἰσαρίθμων ὁμάδων ἀνταρτῶν καὶ ἐκ τῶν δύο παρατάξεων. Ἀλλὰ μετὰ δύο ἡμέρας, ὡς συνέβαινε συνήθως, τὸ Ε.Α.Μ. παρεβίασε τὰς συμφωνίας καὶ ἐντέχνως εἰσῆγεν εἰς τὴν πόλιν ἐλασίτας ἀντάρτας, ἐγκαθίδρυσε δὲ καὶ

ἴδιον Φρουραρχεῖον. Ὅταν κατόπιν ἀξιώσεώς του ἀφωπλίσθη ἡ Χωροφυλακή, διωργάνωσε συλλαλητήριον διὰ τοῦ ὁποίου ἠξίωσε νὰ διαλυθῇ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ νὰ κλεισθοῦν εἰς τὰς φυλακὰς πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, οἱ χαρακτηριζόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ὡς συνεργασθέντες μετὰ τῶν Γερμανῶν, εἰς τὴν πραγματικότητα ἐχθρῶν τοῦ Ε.Α.Μ., διὰ νὰ δικασθοῦν ἀπὸ λαϊκὰ δικαστήρια. Ἤρχισε μάλιστα νὰ συλλαμβάνῃ καὶ νὰ φυλακίζῃ ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς γνωστοὺς δι' ἀντιεαμικὴν δρᾶσιν.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἀντέδρασεν ἐντόνως, συνεκέντρωσε τὰς δυνάμεις της ἐντὸς τῆς πόλεως, ὁπλίσασα αὐτὰς ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ προσεκάλεσε πρὸς ἐνίσχυσιν ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας. Ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Χαλκιαδάκης ἀνέλαβε τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως, διατάξας νὰ συλλαμβάνωνται τὰ ἐγκληματικὰ στοιχεῖα καὶ νὰ παρεμποδίζεται ἐνόπλως κάθε παράνομος ἐνέργεια τῶν ἐλασιτικῶν ὁμάδων. Τότε οἱ κομμουνισταί, ἀφ' οὗ ὡς συνήθως διὰ προκηρύξεων κατήγγειλαν τὴν Χωροφυλακὴν ὡς ἐχθρὰν τοῦ λαοῦ, ἐκινητοποίησαν ὅλας τὰς δυνάμεις των τῆς περιοχῆς πρὸς κατάληψιν τῆς πόλεως. Αἱ ἐπιθέσεις ἤρχισαν τὴν 17ην Ἰανουαρίου καὶ αἱ αἱματηραὶ συγκρούσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐφονεύθησαν δύο χωροφύλακες, διήρκεσαν ἐπὶ τριήμερον. Συγχρόνως διὰ κεραυνοβόλου δράσεως τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως συνελήφθησαν πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει γνωστοὶ κομμουνισταί. Ἡ Χωροφυλακὴ μετὰ τῶν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων ἐκυριάρχισεν εἰς τὴν πόλιν ὁριστικῶς ἀπὸ τῆς 20ῆς Ἰανουαρίου 1945. Συγκροτηθέντα μεικτὰ ἀποσπάσματα ἐκ χωροφυλάκων καὶ ἐθνικοφρόνων ἀνταρτῶν κατεδίωξαν τοὺς διαφεύγοντας πρὸς τὴν ὕπαιθρον ἐλασίτας καί, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ἐξεκαθάρισαν ὁλόκληρον τὴν περιοχήν. Οὕτω, χάρις εἰς τὴν σθεναρὰν αὐτὴν στάσιν τῆς Χωροφυλακῆς ἐπεκράτησαν ὁριστικῶς εἰς τὴν περιοχὴν Ρεθύμνου αἱ ἐθνικαὶ δυνάμεις.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Λασιθίου δὲν ἐσημειώθη ἀξιόλογος δρᾶσις. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἰταλικὰ στρατεύματα ὁρμώμενα ἐκ Δωδεκανήσου ἀπεβιβάσθησαν εἰς Σητείαν καὶ κατέλαβον ἄνευ ἀντιστάσεως τὴν περιοχὴν προελάσαντα πρὸς τὸ ἐσωτερικόν. Πλὴν τῶν συλληφθέντων κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας καὶ σταλέντων εἰς Ἰταλίαν ὡς αἰχμαλώτων, οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἀφέθησαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὁποίας προσέκρουον εἰς μύρια προσκόμματα λόγῳ τῶν ὑπερφιάλων ἀξιώσεων τῶν κατακτητῶν. Πάντως, τὸ ἀπομεμονωμένον καὶ ἡ σχετικῶς ὁμαλὴ σύστασις τοῦ ἐδάφους δὲν διηυκόλυνον εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἀγῶνα ἀντιστάσεως.

Ἐαμοκομμουνιστικαὶ ὁμάδες δὲν ἀνεπτύχθησαν, αἱ δὲ δράσασαι μεμονωμένως ἐθνικαὶ ὁμάδες ἀντιστάσεως, εἶχον μᾶλλον χαρακτῆρα περισυλλογῆς πληροφοριῶν, μετὰ συμμετοχῆς ὀργάνων Χωροφυλακῆς. Ἐξαίρεται ἰδιαιτέρως ἡ δρᾶσις τοῦ τότε σταθμάρχου Χανδρᾶ, ἐνωμοτάρχου Ἐμμ. Περράκη, ὁ ὁποῖος μετὰ τῶν χωροφυλάκων τοῦ Σταθμοῦ του εἶχεν ὀργανώσει δίκτυον κατασκοπείας καὶ περισυλλογῆς πληροφοριῶν. Μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι συνειργάζετο μετὰ συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν συνελήφθη τὸ 1944 ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ξεν. Μάντακας καὶ ἐστάλη εἰς Γερμανίαν. Ἐπίσης, ἐφυλακίσθη διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὁ ἐνωμοτάρχης Χωροφυλακῆς Ἐμμανουὴλ Βουτυρᾶς.

Οἱ ἀναλαβόντες τὰς ἐξουσίας μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν τῶν Ἰταλῶν Γερμανοί, συμπτυχθέντες πρὸς Σούδαν, κατ' Ὀκτώβριον 1944, ἄφησαν τὴν Χωροφυλακὴν ἡ ὁποία, ἀνεγνώρισεν ὡς νόμιμον Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὴν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καί, μέχρις ἀφίξεως ἀντιπροσώπων ταύτης, ἐσχημάτισε διοικοῦσαν ἐπιτροπὴν ἐξ ἐθνικοφρόνων πολιτῶν, χωρὶς νὰ σημειωθῇ ἀνωμαλία τις.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

*Μερικὴ ἄποψις τοῦ χωρίου Τριάδα - Σερρῶν
καὶ εἰς τὸ βάθος τὰ ὄρη Κρούσια.
Τὴν 12-11-1943 ἔλαβε χώραν μεγάλη μάχη
μεταξὺ ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων
ὑπὸ τοὺς τότε ὑπομοιράρχους Κ. Μήτσου
καὶ Αἴαντα Τζαμαλούκα
ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐαμοσλάβων ἀφ' ἑτέρου.
Κατὰ τὴν μάχην ἐφονεύθησαν 300 ἐαμοσλάβοι
καὶ 250 τῶν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων.*

Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΞΕΝΟΚΡΑΤΟΥΜΕ

ΝΗΝ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΗΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. ΟΙ ΕΚ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ ΕΘΝΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Διεχωρίσαμεν εἰς ἰδιαίτερον μέρος τὰ τῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, διότι ἐκεῖ δὲν ἐπρόκειτο μόνον περὶ πολεμικῆς κατοχῆς τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Ἰταλῶν, ἀλλὰ περὶ σοβαρωτάτου κινδύνου ἀκρωτηριασμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος, ἂν τελικῶς ἐνίκα ὁ Ἄξων, θὰ ἀπέληγεν εἰς ἐθνικὰς συμφορὰς ἀνυπολογίστου σημασίας, δυναμένας νὰ βαρύνουν καταθλιπτικῶς τὰς περαιτέρω τύχας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Οἱ Βούλγαροι ἔλαβον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Θράκην πλὴν ἐδαφικῶν τινων λωρίδων, αἱ ὁποῖαι, διὰ στρατηγικοὺς καὶ ἄλλους ἐξωτερικῆς πολιτικῆς λόγους, παρέμειναν ὑπὸ γερμανικὴν μόνον κατοχὴν καὶ θὰ παρεχωροῦντο εἰς τοὺς Βουλγάρους μετὰ τὴν τελειωτικὴν νίκην τοῦ Ἄξονος.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Δυτικὴ Μακεδονία μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης θὰ ἐκινδύνευον σοβαρῶς, διότι δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ Βούλγαροι, οἱ ὁποῖοι ἤσκουν ἤδη τρομακτικὴν δρᾶσιν ἐντὸς τῆς Θεσσαλονίκης καὶ εἰς τὰς ἄλλας Μακεδονικὰς περιοχάς, θὰ ἐδημιούργουν ἐντέχνως Μακεδονικὸν «αὐτονομιστικὸν» ζήτημα, συμφώνως πρὸς τὰς παλαιὰς γνωστὰς μεθόδους των, μὲ δυναμικὴν ὑφαρπαγὴν ὁλοκλήρου τῆς Μακεδονίας. Εἰς τὴν Ἤπειρον Ἀλβανοὶ καὶ ρουμανίζοντες Κουτσόβλαχοι ἔδρων ἀνεμποδίστως ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ὑποκινούμενοι καὶ ἐνισχυόμενοι ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, πρὸς ὁριστικὴν ἐπίσης ἀπόσπασιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Θεσσαλίαν, τὴν ὁποίαν διὰ τοὺς λόγους τούτους περιελάβομεν εἰς τὸ περὶ Βορείου Ἑλλάδος μέρος, διότι προέβαλλον καὶ δι' αὐτὴν οἱ αὐτοὶ ἐθνικοὶ κίνδυνοι, οἱ ρουμανίζοντες μὲ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ξένων κατακτητῶν ὠργίαζον εἰς τρομοκρατικὴν καὶ προπαγανδιστικὴν δρᾶσιν πρὸς ἵδρυσιν τοῦ Ἰταλικοῦ Προτεκτοράτου τῆς «Ἡγεμονίας τῆς Πίνδου».

Οὕτως, ἡ Χωροφυλακὴ εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς τῆς Ἑλλάδος ἀντιμετώπιζεν ὁμοῦ μὲ τὴν Γερμανοϊταλικὴν κατοχήν, δημιουργοῦσαν κοινὰ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα προβλήματα, καὶ τὴν ἑαμοκρατίαν, κατὰ τῆς ὁποίας ἐπάλαιεν ἁπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἀποσόβησιν τῆς ὁριστικῆς κυριαρχίας τοῦ κομμουνισμοῦ, καὶ ἰδιάζοντα ἐθνικὰ προβλήματα ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῶν ὁποίων ἐξηρτῶντο αἱ περαιτέρω τύχαι τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐν ἄλλοις λόγοις, συγχρόνως πρὸς τοὺς Γερμανούς, τοὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς κομμουνιστάς, ὤφειλε νὰ παλαίσῃ πρὸς τοὺς Βουλγάρους, τοὺς Ἀλβανοὺς καὶ τοὺς ρουμανίζοντας πρὸς ἀποσόβησιν δημιουργίας τετελεσμένων γε-

γονότων, τὰ ὁποῖα θὰ ὡδήγουν εἰς νέας ἐθνικὰς συμφοράς. Διὰ τοῦτο ἡ δρᾶσις τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰ ἐδάφη τῆς Βορείου Ἑλλάδος, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, ἔχει ὅλως ἰδιαιτέραν ἐθνικὴν καὶ ἱστορικὴν σημασίαν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐξετάζεται κεχωρισμένως εἰς τὸ παρὸν Μέρος τοῦ ἀνὰ χεῖρας βιβλίου. Προσεθέσαμεν δὲ ἐν τέλει καὶ ἐν εἴδει λαμπροῦ ἐπιστεγάσματος τὰ τῆς συμμετοχῆς καὶ δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν, ὅπου ἡ ἐλευθέρα Ἑλλὰς συνέχισεν ἡρωικῶς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τοῦ Ἔθνους.

Πράγματι, εἰς τὴν Μακεδονίαν ἡ κατάστασις ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν κατέστη πολύπλοκος καὶ ἐθνικῶς κρίσιμος. Δὲν ἐπρόκειτο μόνον περὶ ξένων εἰσβολέων, ὡς οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Ἰταλοί, οἱ ὁποῖοι ἐδικαιολόγουν τὴν κατοχὴν μὲ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου, μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὁποίου καὶ τὴν ὑπογραφὴν τῆς εἰρήνης θὰ ἀποκαθίστατο ἡ Ἑλληνικὴ κυριαρχία. Ἐπρόκειτο καὶ περὶ τρίτου καὶ φοβερωτέρου τῶν ἄλλων εἰσβολέως, τῶν Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι διεξεδίκουν τὰ ἐδάφη τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, χρησιμοποιοῦντες δὲ τὰς ἀπὸ μακροῦ συνήθεις μεθόδους των, δὲν θὰ ἐδίσταζον νὰ προβοῦν εἰς ἐξόντωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ καὶ εἰς πάσης φύσεως τρομοκρατικὰ μέτρα βιαίων ἐκβουλγαρισμῶν πρὸς δημιουργίαν τετελεσμένων γεγονότων.

Καὶ ναὶ μὲν δὲν παρεδόθη εἰς τοὺς Βουλγάρους ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰμὴ ἡ Θράκη καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Μακεδονία, ὁπόθεν ἀπεδιώχθησαν αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαὶ καὶ ἐγκαθιδρύθησαν βουλγαρικαί, προβαίνουσαι ἀνεμποδίστως καὶ ἀνεξελέγκτως εἰς ἐξόντωσιν τῶν Ἑλλήνων καὶ βιαίους ἐκβουλγαρισμούς. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Μακεδονίαν οἱ Βούλγαροι, εἴτε διὰ κομιτατζηδικῶν τρομοκρατικῶν συμμοριῶν, εἴτε δι' ὑποκινήσεως ταραχῶν ἐκ μέρους βουλγαροφώνων καὶ πλουσιοπαρόχως ἀμοιβομένων ἐντοπίων ὀργάνων των, μὲ τὴν εὐμενῆ δὲ ἀνοχὴν τῶν γερμανικῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν, ἐδημιούργουν εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς ἀνυπόφορον κατάστασιν, φονεύοντες, ἐκδιώκοντες, λεηλατοῦντες καὶ ἐκβιάζοντες προσχωρήσεις, πρὸς παρασκευὴν μελλοντικῆς προσαρτήσεως καὶ τῶν ἐδαφῶν τούτων.

Οὕτως, εἰς τὰς πέραν τῶν ζωνῶν βουλγαρικῆς κατοχῆς περιοχὰς τῆς Μακεδονίας, τὰ ἐκεῖ ὑπηρετοῦντα ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ διεξάγουν σκληροὺς ἀγῶνας πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐνεργειῶν τῶν Βουλγάρων καὶ βουλγαροφίλων, οἱ ὁποῖοι, ἀκριβῶς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Χωροφυλακὴν ἔβλεπον τὸ ἐμπόδιον τῆς πραγματοποιήσεως τῶν σκοπῶν των καὶ διὰ τοῦτο, μὲ τὴν συνεργασίαν ἢ τὴν ἔνοχον ἀνοχὴν τῶν Γερμανῶν, διεξῆγον καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα ἐναντίον της. Ὅταν ἤρχισε νὰ ἀναπτύσσεται τὸ ΕΑΜ εἰς τὴν Μακεδονίαν, οἱ Βούλγαροι πράκτορες, ἂν καὶ τὸ κράτος τοῦ ὁποίου ἦσαν ἐντολοδόχοι ἦτο ναζιστικὸν καὶ σωβινιστικόν, συνειργάζοντο προθύμως μετὰ τῶν κομμουνιστικοῦ χαρακτῆρος ὀργανώσεων καὶ ἐνίσχυον αὐτὰς εἰς βάρος τῶν ἐθνικῶν ἑλληνικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα ὑπερήσπιζον τὰς ὀργανώσεις αὐτάς.

Ὅταν ἤρχισαν νὰ καταρρέουν αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις τοῦ Ἄξονος, καθισταμένου πλέον προφανοῦς ὅτι ταχύτατα οἱ Γερμανοὶ θὰ ἐγκατέλειπον τὰ Ἑλληνικὰ ἐδάφη, οἱ Βούλγαροι ἐστράφησαν πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ρωσίαν. Μὲ τὸν μανδύαν τοῦ φιλοσοβιετισμοῦ καὶ τοῦ κομμουνισμοῦ συνειργάζοντο ἀπροκαλύπτως μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐαμιτῶν καὶ ἐλασιτῶν, ἐξυπηρετοῦντες οὕτω καλύτερον τὰ παλαιὰ σωβινιστικὰ σχέδιά των διαρπαγῆς τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης. Βούλγαροι συμμορῖται ἢ ἐπιτόπιοι πράκτορες καὶ ἐαμῖται-ἐλασῖται, ἐν ἀγαστῇ ἀδελφότητι, συνέπραττον πρὸς συντριβὴν τῶν ἐθνικῶν ἑλληνικῶν ὁμάδων ἀντιστάσεως, πρὸς ἐξόντωσιν τῶν ἐθνικοφρόνων πολιτῶν, βιαίαν προσχώρησιν τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν εἰς τὸν ἐαμοσλαβισμὸν καὶ πρὸ πάντων πρὸς ἐξαφάνισιν τῆς ἐκπροσωπούσης μόνης πλέον τὴν ἑλληνικὴν κυριαρχίαν εἰς τὰ ἐδάφη αὐτὰ Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς.

Οὕτως, ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ εἰς τὴν Μακεδονίαν, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς, ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ διεξάγῃ διμέτωπον καὶ τριμέτωπον ἀγῶνα, ὄχι μόνον πρός, ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ δυνατοῦ, προστασίαν τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, ἀπὸ τὰς αὐθαιρεσίας τῶν ὀργάνων τῆς κατοχῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὰς τρομοκρατικὰς μεθόδους τῶν Βουλγάρων, ἀκόμη δὲ καὶ διὰ νὰ ὑπερασπίζῃ τὰ ἐθνικὰ δίκαια, διατηροῦσα ἄσβεστον τὴν φλόγα τῆς ἑλληνικότητος εἰς τὴν ἐπιβουλευομένην καὶ ὑπὸ διαρπαγὴν Βόρειον Ἑλλάδα.

2. ΕΘΝΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ

Πρὸ τῆς προελάσεως τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων καὶ κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ὑφυπουργείου Ἀσφαλείας ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης συνεπτύχθη εἰς Θεσσαλονίκην. Τὴν παραμονὴν τῆς εἰσόδου τῶν Γερμανῶν εἰς τὴν πόλιν τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἐκεῖ συγκεντρωθείσης δυνάμεως ἐπεβιβάσθη δύο πλοίων καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὰς Ἀθήνας. Παρέμεινε μόνον εἰς τὴν πόλιν ὁ τα-

γματάρχης διοικητὴς τοῦ Τμήματος 'Ασφαλείας μετὰ 30 ἀξιωματικῶν καὶ 130 ὁπλιτῶν. Πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Γερμανῶν, ὑπὸ ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς ἠνοίχθησαν οἱ ἀγωγοὶ καυσίμων πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ἀνετινάχθησαν αἱ δεξαμεναί. 'Επίσης ἐπυρπολήθησαν τὰ ἀρχεῖα τῆς 'Ασφαλείας, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκτὸς τῶν ἐμπιστευτικῶν διαταγῶν ὑπῆρχον καὶ οἱ κατάλογοι τῶν κομμουνιστῶν.

Εὐθὺς ὡς οἱ Γερμανοὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, ἐκλήθη ὁ διευθυντὴς 'Αστυνομίας, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεκοινώθη ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ δὲν θὰ χαρακτηρισθῇ ὡς αἰχμάλωτος πολέμου, ὤφειλεν ὅμως, ἐνισχυομένη ἐπαρκῶς, νὰ τηρήσῃ ὑπευθύνως τὴν τάξιν, ἐκτελοῦσα τὰς διαταγὰς τὰς ὁποίας θὰ ἐλάμβανε παρὰ τῆς Γερμανικῆς Διοικήσεως. 'Εν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ὁ Γερμανὸς διοικητὴς ἐδήλωσεν ὅτι τὰ καθήκοντα ἀστυνομεύσεως θὰ ἀνέθετεν εἰς τὴν Βουλγαρικὴν 'Αστυνομίαν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο, τὸ ὁποῖον, πραγματοποιούμενον, θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ὡς ἐπακόλουθον ἀνυπολογίστους ἐθνικὰς συμφοράς, ἦτο προφανὲς ὅτι θὰ ὡδήγει εἰς κρίσιν συνειδήσεως τοὺς ἐκεῖ ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς.

Κατόπιν συσκέψεως, ἀπεφάσισαν νὰ ἀναλάβουν τὰ καθήκοντά των ὑπὸ τὴν Γερμανικὴν Διοίκησιν, συμφώνως ἄλλως τε καὶ πρὸς τὰς διαταγὰς τὰς ὁποίας εἶχον λάβει παρὰ τοῦ 'Υφυπουργείου 'Ασφαλείας. Τὸν ἀποχωρήσαντα συνταγματάρχην Χωροφυλακῆς 'Αργ. Παπαργύρην διεδέχθη εἰς τὴν Διεύθυνσιν 'Αστυνομίας ὁ συνταγματάρχης Μαντούβαλος.

'Η Γενικὴ Διοίκησις Μακεδονίας ἀπηύθυνε πρὸς τὸ 'Υπουργεῖον Δημοσίας 'Ασφαλείας τὴν κατωτέρω ὑπ' ἀρ. 2964 τῆς 2 'Ιουνίου 1941 ἀληθῶς δραματικὴν ἔκκλησιν πρὸς ἄμεσον ἀποστολὴν δυνάμεων Χωροφυλακῆς, διὰ τὴν ἐπάνδρωσιν τῶν 'Αστυνομικῶν Τμημάτων καὶ τῶν Σταθμῶν τῆς ὑπαίθρου, χαρακτηρίζουσα τὴν ἀνάγκην ταύτην ὡς ὑψίστης ἐθνικῆς σημασίας :

«Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐπανέλθω ἐπὶ ἐγγράφου καὶ προφορικῶν παραστάσεων, γενομένων διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς, ἄνευ τῆς ὁποίας εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ἀσφάλεια καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν ὕπαιθρον χώραν, ὅπου διάφορα στοιχεῖα κομμουνιστικὰ ἢ ἄλλα, πρεσβεύοντα τὴν αὐτονομίαν τῆς Χώρας ἐξηγέρθησαν καὶ προεκάλεσαν συγκρούσεις καὶ καταπιέσεις ἀρχῶν ἀστυνομικῶν ἢ τοπικῶν τοιούτων, μὴ δυναμένων νὰ ἐπιβληθῶσι δι' ἔλλειψιν δυνάμεως.

Διεπιστώσαμεν ὅτι καὶ προπαγάνδα βουλγαρικὴ ὑποκινεῖ τὰς ἐξεγέρσεις ταύτας, εὑρίσκει δὲ πρόσφορον ἔδαφος εἰς τὴν ὑπάρχουσαν δυστυχίαν τῆς Χώρας καὶ ἐπιτυγχάνει τὴν ἐξέγερσιν.

Κατεστάλησαν βεβαίως αἱ γενόμεναι ἀπόπειραι, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν ἀπολύτως τὴν καταστολήν, διότι δὲν ὑπάρχει δύναμις Χωροφυλακῆς ἢ ἡ ὑπάρχουσα ἐν πολλοῖς εἶναι ἄοπλος καὶ ἀνεπαρκὴς εἰς ἀριθμόν.

Διὰ τελευταίαν φορὰν ποιούμεθα ἔκκλησιν πρὸς 'Υμᾶς διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τὴν ἀποστολὴν ὅπλων διὰ τὴν ἐξόπλισιν ἐκείνων οἵτινες στεροῦνται ὁπλισμοῦ, ἄλλως κινδυνεύομεν νὰ περιέλθωμεν εἰς ἀναρχίαν».

Πράγματι, ἡ εἰσελάσασα εἰς τὴν κεντρικὴν Μακεδονίαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης, μὲ τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ὀργάνων τῆς γερμανικῆς κατοχῆς, βουλγαρικὴ προπαγάνδα, εἶχεν ἀρχίσει νὰ δρᾷ ἀπροκαλύπτως καὶ ἀνεμποδίστως, ἀκριβῶς λόγῳ ἐλλείψεως ὀργάνων Χωροφυλακῆς πρὸς ἀντιμετώπισίν της καὶ δημιουργίαν ἀντιδράσεως εἰς τὰς λαϊκὰς μάζας. 'Αλλὰ ἡ κομμουνιστικὴ προπαγάνδα ἀπὸ τῆς ἑπομένης τῆς κατοχῆς ἔσπειρε τὴν ἀναρχίαν καὶ ἐξηφάνιζε πᾶν αἴσθημα ἀσφαλείας, καλλιεργοῦσα συγχρόνως τὴν μελλοντικὴν κυριαρχίαν τοῦ κομμουνισμοῦ διὰ δυναμικῶν μέσων. 'Ιδοὺ ἓν λίαν εὔγλωττον διὰ τὴν τραγικότητα τῆς καταστάσεως ἀπόσπασμα τῆς ὑπ' ἀρ. 8127 τῆς 5ης 'Ιουνίου 1941 ἐκθέσεως τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Μακεδονίας πρὸς τὸ 'Υπουργεῖον 'Εσωτερικῶν :

«Κατηγγέλθη ἡμῖν ὑπὸ κοινοταρχῶν καὶ διαφόρων ἰδιωτῶν τῆς ὑπαίθρου ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας Βούλγαροι πράκτορες, περιερχόμενοι τὰ χωρία τῆς ὑπαίθρου καὶ ἰδίως Κοινότητας καὶ Συνοικισμοὺς κατοικουμένους ὑπὸ γηγενῶν, προσπαθοῦσι νὰ πείσωσι τοὺς ἐκ τῶν κατοίκων ἀπὸ ἐτῶν ἐγκατεστημένους, νὰ δεχθῶσι δελτία βουλγαρικῆς ταυτότητος, μὲ τὸν ἀπώτερον ἴσως σκοπὸν νὰ παρουσιάσωσιν ἐν δεδομένῃ στιγμῇ βουλγαρικὴν μειονότητα ἐν Μακεδονίᾳ.

'Επὶ τοῦ παρόντος ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ἐλάχιστα, εὐτυχῶς, κρούσματα προσεταιρισμοῦ εἰς τὰς Κοινότητας Γραδεμπορίου, Νεοχωρίου, καὶ 'Ωραιοκάστρου. 'Η αὐτὴ ἀσφαλῶς προπαγάνδα, ἴσως καὶ εἰς μεγαλυτέραν ἔτι κλίμακα θὰ διεξάγηται καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Νομοὺς τῆς περιφερείας τῆς Γ.Δ., ἰδίως δὲ εἰς τοὺς Νομοὺς Φλωρίνης, Πέλλης καὶ Κιλκίς, λόγῳ τῶν ὑφισταμένων ἀνέκαθεν εἰς τὰς περιφερείας ταύτας ἑστιῶν βουλγαροφώνων.

'Αφ' ἑτέρου εἰς ἄλλας κοινότητας τῆς περιφερείας μας, προσφυγικὰς κυρίως, δρῶν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ὁ κομμουνιστικὸς παράγων, ὅστις, λόγῳ τῆς κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς γερμανικῆς στρατιωτικῆς κατοχῆς σημειωθείσης εἰς πολλὰς κοινότητας διαρπαγῆς ἀποθηκῶν σιτηρῶν τῆς Κ.Ε.Π.Ε.Σ. ἢ λεηλασίας ἀτομικῶν περιουσιῶν, προσπαθεῖ διὰ τῆς καταλλήλου προπαγάνδας νὰ διατηρῇ ἐν διεγέρσει τὰς πρὸς διαρπαγὴν τάσεις ἐπιρρεποῦς πρὸς τὸν κομμουνισμὸν μερίδος τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου.

Πρὸς ἀποτελεσματικὴν ἀντιμετώπισιν ἀμφοτέρων τῶν ὡς ἄνω διαλυτικῶν τῆς ἐννοίας τοῦ Κράτους προπαγανδῶν, ἐπιβεβλημένην θεωροῦμεν τὴν λῆψιν τῶν κατωτέρω μέτρων :

1) Ἄμεσον συμπλήρωσιν τῶν κενῶν εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ ἄνδρας τῶν Τμημάτων Χωροφυλακῆς καὶ 'Αστυνομικῶν Σταθμῶν τῆς ὑπαίθρου.

2) 'Ενίσχυσιν τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς ἐν γένει, τόσον εἰς τὰς πόλεις ὅσον καὶ εἰς τὴν ὕπαιθρον, δο-

θέντος ὅτι μετὰ τὴν ἀποστράτευσιν, ὡρίσθη ὁ κύκλος δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἀνετέθησαν εἰς αὐτὴν πλεῖστα ὅσα καθήκοντα καὶ ὑπὸ τῶν Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν Κατοχῆς.

Κατόπιν ἀποστολῆς ἐνισχύσεων εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας ἐπηνδρώθησαν βαθμηδὸν ἐπαρκῶς αἱ ἐπανασυσταθεῖσαι Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῶν Σταθμῶν τῆς περιοχῆς καὶ οὕτως ἀποκατεστάθη ἡ τάξις, ἀνύπαρκτος κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας κατοχῆς, ἀντιμετωπίσθη δὲ εὐθαρσῶς τόσον ἡ βουλγαρική, ὅσον καὶ ἡ κομμουνιστικὴ προπαγάνδα.

Παρὰ τὴν πρὸς τὰς Γερμανικὰς ἀρχὰς δοθεῖσαν διαβεβαίωσιν περὶ εἰλικρινοῦς συνεργασίας μετ' αὐτῶν καὶ αὐστηροῦ περιορισμοῦ της εἰς καθήκοντα ἀστυνομεύσεως, ἡ Χωροφυλακὴ Θεσσαλονίκης ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν συνειργάζετο μυστικῶς μετὰ κλιμακίων συμμαχικῶν δυνάμεων, εἰς τὰ ὁποῖα παρεῖχε πολυτίμους πληροφορίας. Συγχρόνως, ὑπεβοήθει αὐτὰ πρὸς ἀπόκρυψιν αἰχμαλώτων Ἄγγλων στρατιωτικῶν, τοὺς ὁποίους προώθει πρὸς Σταυρὸν Χαλκιδικῆς καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

Οἱ Ἄγγλοι στρατιωτικοί, οἱ ὁποῖοι ἀπεκόπησαν ἀπὸ τὴν ἀποχωρήσασαν Στρατιάν των περιεπλανῶντο εἰς Θεσσαλονίκην, προσπαθοῦντες νὰ ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν Ἑλλήνων πατριωτῶν, διὰ νὰ φυγαδευθοῦν εἰς Μ. Ἀνατολήν. Διά τινας ἐξ αὐτῶν ἐπετεύχθη τοῦτο διὰ συμμετοχῆς τῆς Χωροφυλακῆς. Ἀλλὰ πολλοὶ συνελήφθησαν καὶ ἐνεκλείσθησαν εἰς γερμανικὸν στρατόπεδον παρὰ τὸν συνοικισμὸν Παύλου Μελᾶ. Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ὑπηρετοῦντος εἰς τὸ Τμῆμα Εἰδικῆς Ἀσφαλείας ἀνθυπομοιράρχου Εὐστ. Βαμβέτσου συνεστήθη ὀργάνωσις φυγαδεύσεως τῶν Ἄγγλων. Ἡ ὀργάνωσις αὐτὴ ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ ὑπέδειξε τὸν τρόπον ἀποδράσεως διὰ τῆς ὑπονόμου. Οὕτω, πολλοὶ ἀπέδρασαν καὶ διὰ τῆς Χαλκιδικῆς ἐφυγαδεύθησαν εἰς Μ. Ἀνατολήν. Ἐπίσης συνέλεγε πληροφορίας, τὰς ὁποίας διεβίβαζεν εἰς πράκτορας τῶν συμμάχων. Ἀλλὰ τελικῶς ἀπεκαλύφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, οἱ ὁποῖοι συνέλαβον τὸν ἀνθυπομοίραρχον Εὐστ. Βαμβέτσον, τὸν ἐνωμοτάρχην Κυριακόπουλον καὶ τὸν χωροφύλακα Σαράνιον, τοὺς ὁποίους καὶ ἐξετέλεσαν. Παρὰ τὰ βασανιστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπεβλήθησαν, οὐδὲν ὡμολόγησαν ἢ κατέδωσαν.

Ἀλλ' ἡ πλέον ἀξιοσημείωτος ἐθνικὴ δρᾶσις τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἦτο ἡ ἀντιμετώπισις τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας. Ἅμα τῇ εἰσόδῳ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων ἀπεστάλησαν ἐκ Βουλγαρίας εἰς τὴν Γερμανικὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν ἐξειδικευμένοι Βούλγαροι, δῆθεν ἀξιωματικοὶ-σύνδεσμοι μεταξὺ Γερμανικοῦ καὶ Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ, πράγματι δὲ πράκτορες μιᾶς ἐντόνου βουλγαρικῆς προπαγάνδας, μὲ σκοπὸν τὴν ἐπέκτασιν τῆς βουλγαρικῆς κατοχῆς καὶ εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ Δυτικὴν Μακεδονίαν. Ἐπειδὴ τὸ βουλγαρικὸν αἴτημα ἀμέσου ἐπεκτάσεως τῆς βουλγαρικῆς κυριαρχίας προσέκρουεν εἰς τὰ γερμανικὰ συμφέροντα καὶ τὰς ἤδη ἀνειλημμένας ὑποχρεώσεις σεβασμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως εἰς τὰς περιοχὰς αὐτάς, ἡ βουλγαρικὴ προπαγάνδα εἰργάζετο δραστηρίως πρὸς ἀλλοίωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων, ὥστε νὰ προβάλῃ τὰς ἀξιώσεις τῆς Βουλγαρίας ὡς αἴτημα τῶν κατοίκων. Βούλγαροι πράκτορες καὶ συγκεντρωθέντες εἰς τὴν πόλιν βουλγαρόφρονες, ἵδρυσαν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην Λέσχην, οἱ δὲ ἐγγραφόμενοι εἰς αὐτὴν ἀπελάμβανον ἰδιαιτέρων προνομίων, ἐπετύγχανον ἄφθονα ἐπισιτιστικὰ ἐφόδια καὶ ἔχαιρον πολλῶν ἄλλων ὠφελημάτων.

Οὕτω, χωρὶς ἄλλωστε νὰ ἀποκαλύπτουν τοὺς πραγματικοὺς σκοπούς των, οἱ Βούλγαροι εἶχον κατωρθώσει νὰ παρασύρουν πρὸς ἐγγραφὴν περὶ τὰς 16.000 ἄτομα. Ἡ Χωροφυλακὴ ἐπεδόθη μὲ ζῆλον καὶ αὐταπάρνησιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποσοβήσεως ἄλλων ἐγγραφῶν καὶ τῆς ἀποχωρήσεως πολλῶν παραπλανηθέντων πρὸς ἐγγραφήν, κάμνουσα ἔκκλησιν πρὸς τὰ ἑλληνικά των αἰσθήματα καὶ ἀποκαλύπτουσα τοὺς ἀληθεῖς σκοποὺς τῶν Βουλγάρων. Οὕτως, ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἠδυνήθη νὰ ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς Λέσχης περὶ τὰς 4.000 μέλη.

Ἡ Βουλγαρικὴ Λέσχη ἐπεδίωξε νὰ κλείσῃ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, χαρακτηρίζουσα αὐτὸ ὡς ἑστίαν κομμουνισμοῦ καὶ προσεπάθησε νὰ καταλάβῃ τὸ κτίριον τοῦ Πανεπιστημίου διὰ νὰ ἐγκαθιδρυθῇ εἰς τοῦτο. Ἡ Χωροφυλακὴ ἀντέδρασεν ἐντόνως καὶ ἐπλαισίωσε τοῦτο μὲ ὄργανά της, νυχθημερὸν φρουροῦντα καὶ κατευθύνοντα τὴν ἀντίδρασιν τῶν φοιτητῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Χωροφυλακὴ ἤλεγχε τοὺς ἐκ Βουλγαρίας ἀφικνουμένους καὶ ἀντέδρα εἰς χορήγησιν ἀδειῶν ἐγκαταστάσεώς των, ἡ βουλγαρικὴ προπαγάνδα ἐπέτυχε παρὰ τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν τὴν ἄρσιν τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς.

Τὸ Τμῆμα Ἀλλοδαπῶν Θεσσαλονίκης ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Χαρ. Δασκαλόπουλον, συμφώνως πρὸς ἔκθεσιν ὑποβληθεῖσαν εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, προέβη τότε εἰς τὰς ἀκολούθους ἐνεργείας:

1) Διεμαρτυρήθη πρὸς τοὺς Γερμανοὺς διὰ τὴν παρουσίαν Βουλγάρων ἀξιωματικῶν εἰς Θεσσαλονίκην.

2) Ἐδημιούργησε δίκτυον πληροφοριῶν διὰ νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν πάσης ἀνθελληνικῆς κινήσεως τῶν Βουλγάρων.

3) Ἐκράτει τὴν ἀρνητικὴν πλάκα ἀπὸ εἰδικὸν φωτογράφον, ὁ ὁποῖος ἔξωθι τῆς Βουλγαρικῆς Λέσχης ἐλάμβανε τὰς φωτογραφίας τῶν μελῶν, ὥστε νὰ καταρτίσῃ πλῆρες ἀρχεῖον βουλγαροφρόνων.

4) Προέβαινεν εἰς καταλλήλους ἐνεργείας διὰ νὰ πείσῃ τοὺς ἐγγραφέντας εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Λέσχην νὰ παραδώσουν τὴν ταυτότητά των εἰς τὸ Κέντρον Ἀλλοδαπῶν καὶ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν ἐθνικὴν κοινότητα.

5) Κατήγγελε τὴν μεταφορὰν ὅπλων ἐκ Βουλγαρίας εἰς Θεσσαλονίκην εἰς τοὺς Γερμανούς, οἱ ὁποῖοι ἐνήργουν κατάσχεσιν.

6) Ἀντίγραφον τοῦ ἀρχείου βουλγαροφρόνων ἀπέστειλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ἕτερον δὲ ἀπέκρυψεν εἰς τὴν μονὴν Βλατάδων.

Βάσει τοῦ ἀρχείου τούτου τῶν βουλγαροφρόνων μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐδιώχθησαν οἱ βουλγαρόφρονες. Εἰς μίαν τῶν δικῶν τῶν βουλγαροφρόνων ὁ εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν Θεσσαλονίκης Ἀλεξανδρόπουλος ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιον τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Ὑπηρεσίας Ἀλλοδαπῶν «οἱ ἄνδρες τῆς ὁποίας καθ' ὅλην τὴν διάρ-

κειαν τῆς κατοχῆς ἔπραξαν τὸ καθῆκον των ὡς Ἕλληνες μὲ προφανῆ κίνδυνον τῆς ζωῆς των».

Οἱ Βούλγαροι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐγίνοντο θρασύτεροι καὶ προκλητικώτεροι, στρεφόμενοι κυρίως κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα ἐθεώρουν ἐμπόδιον εἰς τοὺς σκοποὺς των ὑφαρπαγῆς ὁλοκλήρου τῆς Μακεδονίας καὶ ἐπεδίωκον διὰ παντὸς μέσου νὰ ταπεινώσουν καὶ νὰ θέσουν ἐκποδών. Ὁ περιβόητος Κάλτσεφ, περιφερόμενος ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν ὡς σύνδεσμος μεταξὺ Γερμανικοῦ καὶ Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ, ἤσκει ἀγρίαν προπαγάνδαν, συγχρόνως δὲ ἤγειρεν ἀξιώσεις ὅπως τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς τὸν χαιρετοῦν στρατιωτικῶς εἰς στάσιν προσοχῆς καὶ νὰ δέχωνται διαταγάς του. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς τὸν ἀπηξίουν προσοχῆς καὶ τοῦ ἔστρεφον τὰ νῶτα, ὁσάκις παρουσιάζετο ἔμπροσθέν των, τοῦτο δὲ τὸν ἐξώργιζε μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ προσφεύγῃ εἰς τοὺς Γερμανοὺς φρουράρχους, διαμαρτυρόμενος καὶ ἀπαιτῶν τὴν λῆψιν μέτρων. Ἰδοὺ μία λίαν εὔγλωττος καὶ ἀληθῶς πλήρης ἐθνικῆς ψυχῆς ἀναφορὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς Διοικήσεως Ἐδέσσης ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Γ. Σωτοπούλου (ἀρ. 22/299/28α, ἐμπιστ. 260 τῆς 10 Φεβρουαρίου 1943) πρὸς τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας μετὰ κοινοποιήσεως εἰς τὰ Ὑπουργεῖα Ἐσωτερικῶν καὶ Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς.

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω ὅτι, ὁ παρὰ τῷ ἐνταῦθα Γερμανικῷ Φρουραρχείῳ σύνδεσμος, Βούλγαρος ἀξιωματικὸς Κάλτσεφ παρεπονέθη εἰς τὸν ἐνταῦθα Γερμανὸν Φρούραρχον, ὅτι οἱ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς δὲν ἀπονέμωσιν εἰς αὐτὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμόν, ὡς ἔχουσιν ὑποχρέωσιν ἐκ τῶν στρατιωτικῶν κανονισμῶν καὶ ἐκδοθεισῶν διαταγῶν τῶν Γερμανικῶν Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν.

Κατὰ χθεσινὴν ἐπίσκεψίν μου παρὰ τῷ Κυρίῳ Φρουράρχῳ διὰ διάφορα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα, ὁ Κος Φρούραρχος μοὶ ἐξέθηκε τὰ παράπονα τοῦ Βουλγάρου ἀξιωματικοῦ καὶ μοὶ συνέστησε νὰ διατάξω τοὺς ὁπλίτας τῆς δυνάμεώς του νὰ χαιρετῶσι τὸν Βούλγαρον ἀξιωματικόν, ἀφοῦ οἱ στρατιωτικοὶ κανονισμοὶ ὅλων τῶν Στρατῶν ἐπιβάλλουσι τὸν χαιρετισμὸν καὶ ἵνα μὴ οὕτω δημιουργοῦνται παράπονα ἐκ μέρους τοῦ Βουλγάρου ἀξιωματικοῦ.

Εἰς τὸν Κον Φρούραρχον ἀπήντησα ὅτι «δὲν δύναμαι νὰ διατάξω τοὺς ὁπλίτας τῆς δυνάμεώς μου νὰ χαιρετῶσι τὸν Βούλγαρον ἀξιωματικόν, διότι ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος, ὅστις ἐπικαλεῖται τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμούς, ἔδει πρῶτος αὐτός, ὡς φιλοξενούμενος ἐν Ἑλλάδι, νὰ δείξῃ τὰς ἀρετὰς τῆς στρατιωτικῆς του ἀγωγῆς καὶ νὰ χαιρετᾷ ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἀξιωματικοὺς ἀνωτέρους του καὶ νὰ διατάξῃ τοὺς στρατιώτας του ἐπίσης νὰ χαιρετῶσιν ἡμᾶς, καὶ τότε δεδικαιολογημένως θὰ ἠδύνατο νὰ παραπονῆται· τοιοῦτον ὅμως δὲν ἔπραξεν, ἀλλ' ἔρχεται δι' Ὑμῶν νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ὑποχρέωσιν εἰς τοὺς ὁπλίτας τῆς δυνάμεώς μου νὰ τὸν χαιρετῶσιν, ἵνα οὕτως ἔχῃ ἓν ἀκόμη ὅπλον εἰς τὰς προπαγανδιστικάς του ἐνεργείας, διὰ νὰ ἐμφανίζηται εἰς τοὺς ὀλίγους ἐκείνους ἀπάτριδας Ἕλληνας, τοὺς ὁποίους ἐνέπλεξεν εἰς τὰ προπαγανδιστικά του δίκτυα, ὅτι ἔχει κῦρος καὶ ἐπιβολὴν ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, διότι ναὶ μὲν ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος φέρεται ὡς σύνδεσμος παρὰ τῷ Φρουραρχείῳ, οὐσιαστικῶς ὅμως δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο παρὰ προπαγάνδαν πρὸς προσηλυτισμὸν εἰς τὴν βουλγαρικὴν ἰδεολογίαν ἁπλοϊκῶν καὶ λιποψύχων Ἑλλήνων μὲ διάφορα μέσα καὶ ὑποσχέσεις».

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ὁ Κος Φρούραρχος μοὶ ἀπήντησεν ὅτι «πάντως πρέπει οἱ χωροφύλακες νὰ χαιρετῶσιν αὐτὸν ἀφοῦ εἶναι ἀξιωματικός». Τοῦ ἀπήντησα ὅτι «μονομερῶς τοῦτο δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ, ἐκτὸς ἂν ὁ Βούλγαρος ἀξιωματικὸς ἀξιοῖ τὸν χαιρετισμὸν ὡς νικητής, ὁπότε τοῦτο εἶναι ἄλλο πρᾶγμα, πάντως οὕτως ἢ ἄλλως εἶναι ἀδύνατον νὰ διατάξω τοὺς ἄνδρας μου νὰ χαιρετῶσι τὸν Βούλγαρον ἀξιωματικόν, διότι ὑπάρχει μεγάλη διάστασις μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν Βουλγάρων, οἵτινες, ἐκτὸς τῶν τόσων ἀπὸ αἰώνων ἐπιδρομῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐπωφεληθέντες τῆς τελευταίας πολεμικῆς περιπετείας μας, τόσα δεινὰ καὶ βαρβαρότητας διέπραξαν εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἀποδείξαντες οὕτως ὅτι εἶναι λίαν κακοὶ γείτονες».

Τότε ὁ Κος Φρούραρχος μοὶ εἶπεν ὅτι καλὰ αὐτά, ἀλλὰ εἶναι διαταγὴ καὶ ὄχι τοῦ Φρουραρχείου, ἀλλὰ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Θεσσαλονίκης. Τῷ ἀπήντησα ὅτι «ἡμεῖς σεβόμεθα ἀπολύτως καὶ ἐκτελοῦμεν τὰς διαταγὰς τῶν Γερμανικῶν Ἀρχῶν, ἐφ' ὅσον αὗται δὲν μειῶσι τὴν Ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ ὑπερηφάνειάν μας, παρακαλῶ δὲ τὸν Κον Φρούραρχον νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον θίγει τὴν Ἐθνικήν μας ἀξιοπρέπειαν καὶ ὑπερηφάνειαν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ συμμορφωθῶμεν».

Ὁ Κος Φρούραρχος μοὶ ἀπήντησεν ὅτι «σᾶς καὶ τοὺς Βουλγάρους κανεὶς δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ συμφιλιώσῃ», τῷ ἀπήντησα «ὅτι δὲν εἴμεθα ἡμεῖς οἵτινες δημιουργοῦμεν ζητήματα, ἀλλ' οἱ Βούλγαροι, οἵτινες ἐκμεταλλεύονται πᾶσαν περίστασιν εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος».

Τελικῶς ὁ Κος Φρούραρχος μοὶ ἄφησε νὰ ἐννοήσω ὅτι συμφωνεῖ πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα τῷ ἐξέθηκα καὶ δὲν ἐπέμεινεν ἐπὶ τῆς συστάσεώς του πρὸς ἀπονομὴν χαιρετισμοῦ εἰς τὸν Βούλγαρον ἀξιωματικὸν παρὰ τῶν ὁπλιτῶν τῆς δυνάμεώς μου».

Ἡ ἀναφορὰ αὐτὴ τοῦ ταγματάρχου Σωτοπούλου, γενομένη γνωστὴ εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας Χωροφυλακῆς Θεσσαλονίκης, ἐνέπλησσεν αὐτοὺς ἐθνικῆς ὑπερηφανείας, ἀλλὰ καὶ θάρρους πρὸς συνέχισιν τῆς ἀντιδράσεώς των κατὰ τῶν προπαγανδιστικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Κάλτσεφ καὶ τῆς ὑπερασπίσεως τῶν ἐθνικῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος.

Εὐθὺς μετὰ τὴν γερμανικὴν κατοχὴν ἐκινήθησαν καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην οἱ πράκτορες τῆς ρουμανικῆς προπαγάνδας, ὀπαδοὶ τοῦ Διαμάντη, τῶν ὁποίων ἡ δρᾶσις θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἐκτενέστερον

κατωτέρω. Συνέπηξαν Λέσχην καὶ ἐξέδιδον ταυτότητας μὲ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Ἰταλοῦ προξένου. Εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτὴν ἐπροπαγάνδιζον καὶ τὰ σχέδια τῶν Ἰταλῶν διὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Καστοριᾶς εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Ἡ Χωροφυλακὴ παρηκολούθει συνεχῶς τὰ ρουμανίζοντα ἄτομα, εἶχε πράκτοράς της ἐντὸς τῆς Λέσχης των καὶ πολλὰς ἐνεργείας των ἀπέτρεψεν ἐγκαίρως.

3. Ο ΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ ΑΓΩΝ ΚΑΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΧΘΡΟΥ

Ἡ φρούρησις τοῦ στρατοπέδου συγκεντρώσεως πολιτικῶν κρατουμένων Παύλου Μελᾶ ἀνετέθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ἡ ὁποία ἀπεδέχθη τὸ δυσάρεστον τοῦτο ἔργον, διότι προσέφερεν ἐκεῖ σημαντικὰς ὑπηρεσίας. Οἱ πλεῖστοι τῶν κρατουμένων θὰ ἀπέθνησκον ἀπὸ τὰς στερήσεις καὶ τὰς ταλαιπωρίας. Τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ἐχρησίμευον μυστικῶς ὡς μεσάζοντες, διὰ συνεννοήσεις μετὰ συγγενῶν καὶ φίλων των καὶ μετέφερον εἰς αὐτοὺς τρόφιμα. Μία ἐπιτροπὴ συσταθεῖσα ὑπὸ τὸν μοίραρχον Δ. Κωφίτσαν, ἐν συνεργασίᾳ μετ' εὐυπολήπτων Θεσσαλονικέων, συνέλεγεν εἴδη κλινοστρωμνῆς καὶ ἐνδυμασίας, ὡς καὶ φάρμακα καὶ τρόφιμα, τὰ ὁποῖα οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς διένειμον εἰς τοὺς κρατουμένους.

Τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον Μ. Ἀνατολῆς ἀπέστελλε τακτικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα διάφορα κλιμάκια, πρὸς ἐνέργειαν κατασκοπείας καὶ παράδοσιν ὑλικῶν δολιοφθορᾶς. Τοιαῦτα κλιμάκια ἀπεβιβάσθησαν εἰς Χαλκιδικὴν καὶ οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν κατέφευγον εἰς Θεσσαλονίκην. Τὸν τομέα κατασκοπείας καὶ ἐγκαταστάσεως ἀσυρμάτων εἶχεν ἀναλάβει ὁ ταγματάρχης Γεώργ. Βαρδουλάκης, διοικητὴς Γενικῆς Ἀσφαλείας. Μὲ τὴν συνεργασίαν τοῦ Ν. Μουσχουντῆ καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, εἶχεν ὀργανωθῆ πλῆρες δίκτυον πληροφοριῶν καὶ ἀσυρμάτων, εἰς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1943 ἐγκατεστάθη ἀσύρματος, παρὰ τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν Πυλαίας καὶ εἰς ἀπόστασιν 500 μέτρων ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Στρατηγείου ΝΑΕ, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ τότε ταγματάρχου Βαρδουλάκη. Ὁ ἀσύρματος εἰργάσθη ἐπὶ 6 μῆνας καὶ μετέδωσε σπουδαίας πληροφορίας εἰς τοὺς Συμμάχους.

Τὴν 14ην Αὐγούστου 1943, ἀποκαλυφθεὶς κατόπιν προδοσίας, ἐφονεύθη ὁ χειριστὴς του Καπᾶτος καὶ συνελήφθησαν οἱ βοηθοί του, ὡς καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς τῆς Χωροφυλακῆς Φλῶρος. Ὁ Βαρδουλάκης, εἰδοποιηθεὶς ἐγκαίρως, διέφυγεν εἰς Μ. Ἀνατολήν.

Τὸν Μάϊον 1942 συνελήφθη ὁ ἀστυνομικὸς σταθμάρχης Νέας Μαγνησίας, ἐνωμοτάρχης Ἀναστ. Τραγῆς, ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ κατεδικάσθη ὑπὸ γερμανικοῦ στρατοδικείου εἰς τετραετῆ φυλάκισιν, ἐπὶ ὑποθάλψει Ἄγγλων αἰχμαλώτων. Ὀλίγον ἔπειτα, ὁ χωροφύλαξ Δημ. Κλωσαράκος, συλληφθεὶς εἰς τὸ χωρίον Προφήτης-Λαγκαδᾶ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ὡς ὕποπτος κατασκοπείας, ἐξετελέσθη ἐπὶ τόπου.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν σιδηροδρόμων, ὁμάδες σαμποτὲρ καὶ πρακτόρων κατασκοπείας, συνειργάζοντο μετὰ τῆς Χωροφυλακῆς. Ὅταν ἡ Χωροφυλακὴ εἰδοποιεῖτο νὰ συλλάβῃ δολιοφθορεῖς, τοὺς εἰδοποίει ἐγκαίρως νὰ ἐξαφανισθοῦν. Ὁσάκις τοῦτο δὲν ἦτο δυνατόν, τοὺς συνελάμβανεν ὡς κοινοὺς κλέπτας καὶ τοὺς παρέπεμπεν εἰς τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια, ὑπὸ τῶν ὁποίων κατεδικάζοντο εἰς μικρὰς ποινὰς ἢ ἠθωοῦντο. Πρὸς ἐκδίκησιν, αἱ γερμανικαὶ ἀρχαὶ συνέλαβον καὶ ἐξετέλεσαν πέντε χωροφύλακας μὲ τὴν κατηγορίαν ἐνοχῆς κλοπῆς τροφίμων καὶ δολιοφθορῶν.

Τὰ ἀντίποινα διὰ δολιοφθορὰς ἢ φόνους Γερμανῶν ἦτο ἡ συνήθης μέθοδος ἐκδικήσεως τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν. Ἡ Χωροφυλακή, ὅταν ἐλάμβανε διαταγὰς πρὸς σύλληψιν πολιτῶν εἰς ἀντίποινα, ἐφρόντιζε νὰ εἰδοποιήσῃ τούτους ἐγκαίρως πρὸς διαφυγήν. Ὅτε ἐξετελέσθη ὑπὸ ἀγνώστων ὁ διερμηνεὺς τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας Μπόνις, παρεδόθη εἰς τὴν Χωροφυλακὴν κατάλογος 50 ἀτόμων διὰ σύλληψιν καὶ παράδοσίν των πρὸς ἐκτέλεσιν εἰς ἀντίποινα. Οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς εἰδοποίησαν τούτους νὰ ἀναχωρήσουν ἐγκαίρως καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀνέφερον εἰς τὴν Γερμανικὴν μυστικὴν ἀστυνομίαν ὅτι οὐδένα εὗρον.

Τὸ ἔτος 1943 ἤρχισεν ἡ συστηματικὴ καταδίωξις τῶν Ἑβραίων πρὸς συγκέντρωσίν των εἰς «Γκέττο» καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀποστολήν των εἰς στρατόπεδα τῆς Γερμανίας. Ἐκ τῶν 56.000 Ἑβραίων τῆς Θεσσαλονίκης, 48.461 μετεφέρθησαν εἰς Γερμανίαν, κατὰ τὸ πλεῖστον παραπλανηθέντες ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ δεχθέντες τὸν ἐγκλεισμὸν εἰς τὰ Γκέττο. Οἱ διαφυγόντες ὑπόλοιποι, κατὰ μέγα μέρος ὤφειλον τὴν σωτηρίαν των εἰς ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα τοὺς ἀπέκρυπτον εἰς κατοικίας των ἢ εἰς κατοικίας Ἑλλήνων πολιτῶν, ἐχορήγουν δὲ εἰς αὐτοὺς μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των ψευδεῖς ταυτότητας καὶ πολλοὺς ἐφυγάδευον εἰς ἄλλας πόλεις.

Αἱ συσταθεῖσαι καὶ δρῶσαι εἰς τὴν περιφέρειαν Μακεδονίας ἐθνικαὶ ὁμάδες ἀντιστάσεως (Π.Α.Ο.,

Ε.Δ.Ε.Σ., καὶ Ε.Κ.Κ.Α.), ἐτέλουν ἐν συνεχεῖ ἐπαφῇ μετὰ τῆς Χωροφυλακῆς Θεσσαλονίκης, τῶν συνεννοήσεων διεξαγομένων μέσῳ τῶν ἀξιωματικῶν Κ. Μήτσου, Α. Τζαμαλούκα καὶ Γεωργ. Γουλγουτζῆ. Πολλοὶ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς τῆς περιφερείας διετέλεσαν μέλη τῶν ἐθνικῶν τούτων ὁμάδων. Τινὲς τῶν ἀξιωματικῶν αὐτῶν, ἀποκαλυφθέντες καὶ εἰδοποιηθέντες ἐγκαίρως ὑπὸ συναδέλφων των, διέφυγον εἰς Μ. Ἀνατολήν. Δεκατρεῖς χωροφύλακες, ἐγκαταλείψαντες τὴν ὑπηρεσίαν των, συνεκρότησαν ὁμάδα ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Σκόρδαν, διαλυθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν.

Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου τὸ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, ἀντιληφθὲν ὅτι τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ἐνίσχυον μόνον ἐθνικὰς ὁμάδας, ἤρχισε καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα ἐναντίον των. Ἐπετίθετο αἰφνιδιαστικῶς, ἰδίως ἐναντίον ἔξω τῆς πόλεως Σταθμῶν Χωροφυλακῆς, ὅπου ἐξετέλει ἢ ἠχμαλώτιζε τοὺς ἐκεῖ φρουροῦντας, ἰδιαιτέρως δὲ τοὺς βαθμοφόρους. Ὡς ἐκ τούτου ἐκρίθη ἐπιβεβλημένη ἡ ἐγκατάλειψις τῶν Σταθμῶν αὐτῶν, μὲ τὰς ἀνισχύρους πρὸς ἄμυναν μικρὰς δυνάμεις. Οὕτω, κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1943 συνεπτύχθησαν πρὸς Θεσσαλονίκην ἢ Λαγκαδᾶν αἱ δυνάμεις τῶν Σταθμῶν καὶ Τμημάτων Σοχοῦ, Μελισσοχωρίου, Ἀσήρου, Ξυλουπόλεως, Ζαγκλιβερίου, Νέας Μαγνησίας, Χορτιάτη κλπ. Ἀλλ' οὕτω, σχεδὸν πᾶσα ἡ πέριξ περιοχὴ περιῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐλασιτῶν, οἱ ὁποῖοι τοιουτοτρόπως παρέμειναν ἐλεύθεροι νὰ διαπράττουν τὰ χείριστα τῶν κακουργημάτων.

Οὕτως, ἀρχίζει καὶ ἡ συστηματικὴ καταδίωξις καὶ ἐξόντωσις τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, εἴτε διὰ δολοφονικῶν ἐπιθέσεων ἐντὸς τῆς πόλεως τῆς Θεσσαλονίκης, εἴτε δι' ἐνεδρῶν ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον. Ἤδη κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1942 ἐφονεύθη ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς Λαγκαδᾶ μοίραρχος Γ. Στραβοσκιάδης δι' ἐνέδρας. Τὸν Μάϊον 1943 ἐξετελέσθησαν ἐντὸς τοῦ χωρίου τῶν Λαγκαδικίων ὁ σταθμάρχης ἐνωμοτάρχης Ν. Περγαντῆς καὶ εἷς χωροφύλαξ, διότι δὲν ἐδέχθησαν νὰ προσχωρήσουν εἰς τὸ ΕΑΜ.

Τὸν Φεβρουάριον 1943 συνελήφθη ἡ δύναμις τοῦ Σταθμοῦ Πύργου. Ὁ σταθμάρχης ἐνωμοτάρχης Ἠλ. Σαρρῆς ἐξετελέσθη, ἐν ᾧ οἱ πέντε χωροφύλακες ἀπήχθησαν καὶ ἔκτοτε ἠγνοήθη ἡ τύχη των. Τὸν Δεκέμβριον 1943 δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ κατέλαβον τὸν Σταθμὸν Ἀρεθούσης, ὅπου συνέλαβον τὸν ἐνωμοτάρχην Γερακαρᾶν καὶ τρεῖς χωροφύλακας, τοὺς ὁποίους καὶ ἀπήγαγον εἰς τὰ Κερδύλια ὄρη, ὅπου καὶ τοὺς ἐξετέλεσαν. Τὸν Ἀπρίλιον 1944 ὁ χωροφύλαξ Κ. Καλλιμάνης ἐφονεύθη ὑπὸ ἐλασιτῶν διὰ χειροβομβίδος, ἔξωθι τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ οἰκίας του. Τὸν Ἰούλιον 1944 συνελήφθη ὑπὸ ἐλασιτῶν ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς τῶν Σταθμῶν Ἀσβεστοχωρίου καὶ Χορτιάτη, ἐξετελέσθησαν δὲ ὁ ὑπομοίραρχος Γιαννόπουλος, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ἀθανασόπουλος, ὁ ἐνωμοτάρχης Χασάνης καὶ τρεῖς χωροφύλακες. Κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν συνελήφθησαν καὶ

Μοίραρχος Γεώργιος Στραβοσκιάδης τοῦ Ἐμμανουήλ. Ἐγεννήθη εἰς Ἀθήνας τὸ ἔτος 1901. Τὸ 1942 ὑπηρέτει ὡς διοικητὴς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Λαγκαδᾶ-Θεσσαλονίκης. Τὴν 2-7-1942 ἐδολοφονήθη ὑπὸ ἀναρχικοῦ ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ Λαγκαδᾶ-Λουτρῶν.

ἐξετελέσθησαν χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ Λαγκαδᾶ. Συνελήφθη ἐπίσης καὶ ἐξετελέσθη ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἀν. Γεροπάντας. Τὸν Ὀκτώβριον 1944 ἀπήχθη ἡ ἐξ ἑνὸς ἐνωμοτάρχου καὶ δύο χωροφυλάκων δύναμις τοῦ Σταθμοῦ Θέρμης, ἀγνοηθείσης ἔκτοτε τῆς τύχης των.

Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὑποκινούμεναι ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, ἐσημειοῦντο συχναὶ ἀπεργίαι τραπεζικῶν, δημοσίων ὑπαλλήλων κλπ., ἀκολουθούμεναι πολλάκις ἀπὸ δημοσίας ἐκδηλώσεις καὶ ταραχάς. Αἱ γερμανικαὶ ἀρχαὶ ἀπηύθυνον διαταγὰς πρὸς τὰ ὄργανα Χωροφυλακῆς, νὰ συλλάβουν ἡγετικὰ στοιχεῖα ἀπεργιῶν καὶ ταραξίας τῶν δρόμων. Μολονότι τόσα δεινὰ ὑφίσταντο ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὰς καὶ παρὰ τὸν ἐξοντωτικὸν μὲ συχνὰς δολοφονίας πόλεμον ἐναντίον των, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἐνήργουν μὲ σύνεσιν, προσπαθοῦντες νὰ ἀποκαταστήσουν τὴν τάξιν ἄνευ συλλήψεων, οὐδέποτε δὲ παρέδιδον ἀπεργοὺς ἢ ταραξίας εἰς τοὺς Γερμανούς. Εἰς τοιαύτας συγκεντρώσεις, ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ὑπηρεσίας των, ἐτραυματίσθησαν πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἠρνήθησαν νὰ παραδώσουν εἰς τοὺς Γερμανοὺς τοὺς δράστας, ἀρκούμενοι νὰ τοὺς παραπέμπουν εἰς τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια, τὰ ὁποῖα εἴτε τοὺς ἐτιμώρουν μὲ ἀσημάντους ποινάς, εἴτε τοὺς ἀπήλασσον λόγῳ ἀμφιβολιῶν.

Οἱ κατὰ τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς συντασσόμενοι φάκελοι κομμουνιστῶν κατεστράφησαν ἢ ἐφυλάσσοντο ἐπιμελῶς, κατόπιν ἐμπιστευτικῆς διαταγῆς τοῦ συνταγματάρχου Μαντούβαλου καὶ οὐδέποτε ἀνεκοινώθησαν εἰς τὰς γερμανικὰς ἀρχάς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς διενηργήθησαν εἰς τὴν πόλιν δεκαπέντε γενικαὶ ἔρευναι πρὸς ἀνακάλυψιν κομμουνιστῶν. Τὰς ἐρεύνας διεξῆγεν ἡ Γερμανικὴ Μυστικὴ Ἀστυνομία τῇ συμμετοχῇ τῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία ὅμως, πρὸς μεγάλην ἀγανάκτησιν τῶν ἀρχῶν κατοχῆς, ἠρνεῖτο νὰ παραδώσῃ εἰς ἐκείνην τοὺς συλλαμβανομένους ὀπαδοὺς τοῦ ΕΑΜ - ΕΠΟΝ.

Τοὺς πλέον γνωστοὺς ἐξ αὐτῶν, μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι διετάρασσον τὴν τάξιν, ἔκλειεν εἰς τὰ κρατητήριά της, ὁπόθεν μετά τινας ἡμέρας τοὺς ἀπέλυε διὰ παραπομπῆς εἰς τακτικὰ δικαστήρια. Ὁ Γερμανὸς ταγματάρχης Γκροὺν ἐξετόξευε, διὰ σειρᾶς ἐγγράφων πρὸς τὸν γενικὸν διοικητὴν Σιμωνίδην, κατηγορίας καὶ ἀπειλὰς κατὰ τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς καὶ ἰδιαιτέρως κατὰ τοῦ διοικητοῦ των Μαντούβαλου, διότι δὲν συνειργάζοντο εἰλικρινῶς πρὸς δίωξιν τῶν ἐν τῇ πόλει κομμουνιστῶν καὶ ἀγγλοφίλων. Οἱ διατελέσαντες διαδοχικῶς διοικηταὶ τοῦ Τμήματος Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας Κινινῆς, Βορρὲς καὶ Ἰωάννου, ἀρνούμενοι συστηματικῶς νὰ ὑποκύψουν εἰς τὴν ἀξίωσιν τῶν Γερμανῶν ὅπως παραδώσουν εἰς αὐτοὺς κατάστασιν τῶν ἐν τῇ πόλει κομμουνιστῶν, ὑπέστησαν διώξεις καὶ τελικῶς ἐτέθησαν ἐκτὸς ὑπηρεσίας. Ἐκ τούτων ὁ Κινινῆς ἐτραυματίσθη ὑπὸ Γερμανοῦ τῆς Μυστικῆς Ἀσφαλείας.

Ἡ στάσις αὐτὴ τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς ἔναντι στοιχείων ἀνατρεπτικῶν, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπρόδιδον μόνον τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, συνεργαζόμενα ἀκόμη καὶ μετὰ τῶν Βουλγάρων, ἀλλὰ καὶ ἐδολοφόνουν ἀνάνδρως ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκρίθη ἐπιβεβλημένη καὶ ἐξ ἀνθρωπιστικῶν λόγων, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μὴ ἐμφανισθοῦν ὡς συνεργαζόμενοι μετὰ κατακτητοῦ εἰς βάρος οἱωνδήποτε Ἑλλήνων. Ἐν τούτοις, πᾶν ἄλλο ἢ ἐξετιμήθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι συνέχισαν μέχρι πέρατος τῆς κατοχῆς καὶ μετέπειτα νὰ δολοφονοῦν ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς μετὰ τῆς αὐτῆς θηριωδίας. Τὴν νύκτα τῆς 23 Νοεμβρίου 1944, τμῆμα τοῦ 5ου Συντάγματος τοῦ ΕΛΑΣ ἀπήγαγεν εἰς τὸν συνοικισμὸν Ἑπταλόφου Θεσσαλονίκης τὸν ἀνθυπασπιστὴν Πανταζόπουλον καὶ δύο χωροφύλακας, τοὺς ὁποίους ἐξετέλεσε κατὰ τὸν πλέον ἀπάνθρωπον τρόπον, διότι τὰ πτώματά των ἀνευρέθησαν οἰκτρῶς ἀκρωτηριασμένα. Σημειωτέον ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐλασιτικοῦ τμήματος Γεωργιάδης, ὤφειλε τὴν ζωήν του εἰς τὸν Πανταζόπουλον, ὁ ὁποῖος, ἀντὶ νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τοὺς Γερμανοὺς διὰ κλοπὰς καὶ ἄλλην ἐγκληματικὴν δρᾶσιν, εἶχε διευκολύνει τὴν φυγήν του.

Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ 1944, συνελήφθη ὑπὸ τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν κατοχῆς, ὡς μὴ ἐμπνέων ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτάς, ὁ διοικητὴς τοῦ Ἀστυνομικοῦ

Ἀνθυπομοίραρχος Εὐστάθιος Βαμβέτσος ἐκ Τρικάλων. Ἐξετελέσθη τὸ 1941 ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς Θεσσαλονίκην δι' ἐθνικὴν δρᾶσιν καὶ συγκεκριμένως διότι ἐφωδίαζε τοὺς ἐναπομείναντας Ἄγγλους δι' ἑλληνικῶν ταυτοτήτων.

Τμήματος Λαγκαδᾶ, τότε ἀνθυπομοίραρχος καὶ ἤδη ὑποστράτηγος Ἰωάν. Ζαφειρόπουλος καὶ ἐνεκλείσθη εἰς τὰ κρατητήρια τοῦ Τμήματος μεθ' ἑτέρων διακεκριμένων μελῶν τῆς πόλεως Λαγκαδᾶ, ὡς εἰρηνοδίκου, διευθυντοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἀγρονόμου κ.λ.π. Τελικῶς ἅπαντες ἀφέθησαν ἐλεύθεροι μετά τινας ἡμέρας, ἐν ὄψει τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανῶν ἐξ Ἑλλάδος.

Διὰ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Εὐστ. Βαμβέτσον, τυφεκισθέντα ὑπὸ τῶν Γερμανῶν διότι ἐφυγάδευεν Ἄγγλους, συνετάχθη τὴν 31 Μαΐου 1945 ἡ ἀκόλουθος, βάσει μαρτυρικῶν καταθέσεων, ἔκθεσις τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως Θεσσαλονίκης:

«Ὁ ἀνθυπομοίραρχος Βαμβέτσος Εὐστάθιος, γεννηθεὶς ἐν Τρικάλοις, ὑπηρέτει πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Γερμανῶν εἰς τὸ Τμῆμα Εἰδικῆς Ἀσφαλείας. Παραμείνας ἐνταῦθα μετὰ τῶν λοιπῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Τμήματος Εἰδικῆς Ἀσφαλείας, κατὰ τὴν διαταχθεῖσαν τότε σύμπτυξιν τῆς δυνάμεως τῶν ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, ἐτοποθετήθη κατὰ τὴν ἀνασύστασιν τῶν ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς Θεσσαλονίκης διοικητὴς τοῦ Ι Ἀστυνομικοῦ Τμήματος.

Ἐπανασυσταθέντος καὶ τοῦ Τμήματος Εἰδικῆς Ἀσφαλείας μετετέθη εἰς τὸ Τμῆμα τοῦτο ὡς Β. ἀξιωματικός. Τὴν 15ην Αὐγούστου 1941, τὰς πρωινὰς ὥρας, γενομένης ἐρεύνης ἐν τῇ κατοικίᾳ του ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς Ἀστυνομίας συνελήφθη καὶ ἐκρατήθη ἔκτοτε εἰς τὰς Γερμανικὰς Φυλακὰς (κλινικὴ Βαγιανοῦ). Κατηγορήθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν διὰ κατασκοπείαν καὶ φυγάδευσιν Ἄγγλων αἰχμαλώτων καὶ παραπεμφθεὶς εἰς τὸ Γερμανικὸν Στρατοδικεῖον κατεδικάσθη εἰς θάνατον, τυφεκισθεὶς ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος τὴν 22 Ὀκτωβρίου 1941 εἰς θέσιν Μίκρα (παρὰ τὴν Γεωργικὴν Σχολήν),

ἔνθα τόπος ἐκτελέσεως ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, μεταφερθέντος τοῦ πτώματος ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀποσπάσματος διὰ φορτηγοῦ αὐτοκινήτου εἰς τὸ ἐνταῦθα Νεκροταφεῖον Εὐαγγελιστρίας ἔνθα ἐνεταφιάσθη.

Διεπιστώθη ὅτι τόσον εἰς τὴν ἀνάκρισιν, παρὰ τὰ φρικτὰ βασανιστήρια εἰς ἃ ὑπεβλήθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίῳ τοῦ Στρατοδικείου ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεώς του, οὐδὲν ὡμολόγησε, καίτοι ἀπεδείχθη ὅτι ἐνήργει κατασκοπευτικῶς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας. Ἐπεδείξατο ἀφάνταστον ψυχραιμίαν καὶ ἡρωισμὸν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐκτελέσεώς του.

Ἀτενίζων τὰς κάννας τοῦ γερμανικοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος, καθ' ἣν στιγμὴν τὸν ἐσκόπευον, ὕψωσε τὴν χεῖρα του καὶ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων του ἀνεφώνησε «Ζήτω ἡ ΕΛΛΑΣ»· οἱ ἐπακολουθήσαντες πυροβολισμοὶ ἔπνιξαν τὴν φωνήν του.

Κατέλιπεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν του, γραφεῖσαν ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ἐκτελέσεώς του, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔγραφεν, ὅτι συγχωρεῖ ὅλους ὅσους τὸν ἔβλαψαν καὶ ηὐχήθη καὶ εἰς τὸν Θεὸν ἵνα τοὺς συγχωρήσῃ, ἐπίσης τὸν παρεκάλει νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν ἀδελφήν των.

Διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἀπέδειξεν ἐμπράκτως, ὁ ἀείμνηστος ἀνθυπομοίραρχος Βαμβέτσος Εὐστάθιος, μεγαλοψυχίαν, ἡρωισμὸν καὶ ἀνωτερότητα ἀφάνταστον.

Ὁ ἀνθυπομοίραρχος Βαμβέτσος Εὐστάθιος ἐτυφεκίσθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, δι' ὑπηρεσίας ὑψίστης σημασίας, ἃς προσέφερεν εἰς τὴν Πατρίδα, δι' ὃ προτείνεται ὅπως προαχθῇ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπομοιράρχου ἀπὸ τῆς 22-10-1941 καθ' ἣν ἐτυφεκίσθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν».

Τὸν Σεπτέμβριον 1944, ἐνταθείσης τῆς δράσεως τῶν ἐλασιτῶν, ἐπυροβολήθη ἐντὸς τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἐτραυματίσθη σοβαρῶς ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἰω. Ρούσσης, ἀπήχθη ὁ ἀνθυπομοίραρχος Γ. Ὑετίων καὶ ἐτραυματίσθη θανασίμως ὁ ἀνθυπασπιστὴς Δ. Ἀντωνόπουλος. Ἐπίσης ἀπήχθησαν εἰς ἀνθυπασπιστὴς καὶ 4 ὁπλῖται τοῦ Σταθμοῦ Μηχανιῶνος, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ἀντ. Μακρόπουλος καὶ 5 ὁπλῖται τοῦ Σταθμοῦ Θέρμης, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Παράσχος καὶ τρεῖς χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ Ἐπανωμῆς. Ἐλάχιστοι τούτων ἐπέστρεψαν, ἐνῷ τῶν πλείστων ἀπωλέσθησαν τὰ ἴχνη.

Κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον συνελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐνεκλείσθη εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ Στρατόπεδον Παύλου Μελᾶ ὁ τότε ἀνθυπομοίραρχος καὶ ἤδη ἀντιστράτηγος—Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς Χρῖστος Καραβίτης δι' ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὴν Ἐθνικὴν ἀντίστασιν καὶ εἰδικώτερον διὰ δρᾶσιν ἀναφερομένην εἰς τὴν παρεμπόδισιν ἀποστολῆς Ἑλλήνων ἐργατῶν εἰς τὴν Γερμανίαν.

4. Η ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ

Πρὸς πληρεστέραν καὶ λεπτομερεστέραν διαφώτισιν, περὶ τῶν διατρεξάντων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Θεσσαλονίκης ἐν σχέσει πρὸς τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς, παραθέτομεν ἔκθεσιν τοῦ βραδύτερον ὑπηρετήσαντος ἐκεῖ διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας καὶ περισυλλέξαντος τὰ στοιχεῖα ταῦτα, συνταγματάρχου τῆς Χωροφυλακῆς Κ. Μήτσου:

«Δ΄. Συνεργασία ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς μετὰ Ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν Ὁμάδων»

«Ὡς γνωστόν, αἱ δημιουργηθεῖσαι πολιτικοστρατιωτικαὶ ὀργανώσεις Ἐθνικῆς ἀντιστάσεως ἐν Μακεδονίᾳ ὑπῆρξαν ἡ Π.Α.Ο. (Πανελλήνιος Ἀπελευθερωτικὴ Ὀργάνωσις), Ε.Δ.Ε.Σ. (Ἐθνικὸς Δημοκρατικὸς Ἑλληνικὸς Στρατὸς) καὶ Ε.Κ.Κ.Α. τοῦ ἀειμνήστου Ψαρροῦ.

Ἐκ τούτων αἱ μὲν δύο πρῶται ὀργανώσεις διετήρουν εἰς ὡρισμένα συγκροτήματα τῆς Μακεδονίας ὁμάδας, ἐν ᾧ ἡ τρίτη Ε.Κ.Κ.Α. διετήρει τοιαύτας μόνον εἰς τὴν ὀρεινὴν περιοχὴν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Ἂν ἐξαιρέσῃ τις μεμονωμένας περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀντάρται ἢ ἀρχηγοὶ ἀνταρτικῶν ὁμάδων, ὁσάκις κατήρχοντο εἰς Θεσσαλονίκην, ἤρχοντο εἰς ἐπαφὴν καὶ συνειργάζοντο μὲ ὡρισμένους ἐνταῦθα ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ὁμάδων ἀξιωματικοὶ Μήτσου Κωνσταντῖνος, Τζαμαλούκας Αἴας καὶ Γουλγουτζῆς Γεώργιος, ἡ Χωροφυλακὴ Θεσσαλονίκης, ὡς ἐκ τοῦ τρόπου ἀστυνομεύσεώς της, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συνεργασθῇ ἀμέσως καὶ ἀπ' εὐθείας μὲ τὰς ἐν λόγῳ ἀνταρτικὰς ὁμάδας, ὡς δρώσας ἐκτὸς τῆς περιφερείας της, ἐμμέσως ὅμως συνειργάζετο. Διότι αἱ ὁμάδες αὗται ἐξηρτῶντο καὶ κατηυθύνοντο ἐκ τῶν ἐνταῦθα ὑφισταμένων ὀργανώσεων Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως, μεθ' ὧν ἡ Χωροφυλακὴ ἔσχε στενωτάτην ἐπαφὴν καὶ συνεργασίαν καὶ πολλάκις ὑπῆρξεν ὁ κύριος μοχλὸς τούτων.

Οὕτω, μέσῳ τῶν ὀργανώσεων τούτων, ἡ Χωροφυλακὴ Θεσσαλονίκης διηυκόλυνε τὸ ἔργον καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὸν τομέα τῆς παροχῆς πληροφοριῶν περὶ τῶν κινήσεων τοῦ ἐχθροῦ, στρατολογίας καὶ ἀποστολῆς ἀνδρῶν εἰς τὰς ὁμάδας, πολεμικῶν ὅπλων καὶ τροφίμων, ἀποκρύψεως τραυματιζομένων ἀνταρτῶν, ἀποστελλομένων ἐνταῦθα πρὸς νοσηλείαν, καὶ διευκολύνσεως τῶν ἐνταῦθα ἀφικνουμένων συνδέσμων ἀνταρτῶν.

Πολλοὶ ἦσαν οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς Θεσσαλονίκης οἵτινες πρὸς τοῦτο συνειργάσθησαν μετὰ τῶν ὀργανώσεων Ἐθνικῆς ἀντιστάσεως, πλειότερον ὅμως συνειργάσθησαν οἱ ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς διατελέσαντες καὶ ὡς ἐνεργὰ μέλη τῶν ὀργανώσεων τούτων, ὡς οἱ ἀξιωματικοὶ Βαρδουλάκης Γεώργιος, Μουσχουντῆς Νικόλαος, Τσαλαμιδᾶς Γ., Ἡρακλόπουλος Νικόλαος, Ἰωάννου Νικόλαος, Ἀλεξίου Βασ., Βαρκλαντῆς Γεώρ-

γιος, Τσιρόπουλος Βασίλειος, Κωφίτσας Δημήτριος, Διαμαντόπουλος Μιχαήλ, Πετράκος Μιχαήλ, Μῖχος Κων., Νήρας Κων., Κοκλαμάνης Γεώργιος, Σκαλούμπακας Θεόδωρος, Καμουτσῆς Εὐθύμιος, Εὐθυμίου Εὐθύμιος, Τσῶνος Γεώργιος, Χατζῆς Ἰωάννης, Μπεζεντάκος Γεώργιος, Ἀναγνωστόπουλος Γεώργιος, Πολυχρονόπουλος Χρῆστος, Σκουλαρίκης Σπυρίδων, Νέστωρ Παναγιώτης, ἀνθυπασπισταὶ Κωστόπουλος Κ., Μυλωνᾶς Γεώργιος, Καρβούνης Ἠλίας, ἐνωμοτάρχαι Σταθουλόπουλος Σπυρίδων, Ρεζιάκος Παντελῆς, ὑπενωμοτάρχαι Πίτσαβος Γεώργιος, Σπυρόπουλος Νικόλαος, χωροφύλακες Καραγιαννόπουλος Παναγιώτης, Μπαϊράκης Γεώργιος κλπ.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι, τὰς πολυτίμους ταύτας ὑπηρεσίας των προσέφερον μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των, τινὲς δὲ τούτων ἀποκαλυφθέντες κατέφυγον εἰς Μέσην Ἀνατολήν, διὰ νὰ μὴ συλληφθοῦν καὶ ἐκτελεσθοῦν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ὡς οἱ ἀξιωματικοὶ Βαρδουλάκης Γεώργιος, Πετράκος Μιχαήλ, κλπ.

Ε.΄ Συνεργασία μετὰ κλιμακίων Συμμάχων

Ὡς γνωστὸν τὸ Στρατηγεῖον Μέσης Ἀνατολῆς χάριν τῆς καλλιτέρας διεξαγωγῆς τοῦ Συμμαχικοῦ ἀγῶνος, ἀπέστελλε τακτικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα διάφορα κλιμάκια, οἱ ἄνδρες τῶν ὁποίων πολλάκις ἦσαν ἐφωδιασμένοι δι' ἀσυρμάτων, πρὸς διενέργειαν κατασκοπείας εἰς βάρος τοῦ ἐχθροῦ.

Τοιαῦτα κλιμάκια ἀπεστάλησαν, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς καὶ εἰς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης, μεταφερθέντα κυρίως δι' ὑποβρυχίων, ἅτινα ἀπεβίβαζον ταῦτα εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Χαλκιδικῆς.

Οἱ ἄνδρες τῶν κλιμακίων τούτων, ἅμα τῇ ἀποβιβάσει των, ἤρχοντο εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἐν τῇ ὑπαίθρῳ διαμενόντων μελῶν τῶν ἐνταῦθα ὑφισταμένων ὀργανώσεων Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως, μεθ' ὃ προωθοῦντο ἐν τῇ ἐνταῦθα πόλει, ὅπου τὸν Τομέα τῆς κατασκοπείας, ἐγκαταστάσεως ἀσυρμάτων, κλιμακίων συμμάχων καὶ δικτύου πληροφοριῶν, ἐκάλυπτεν ὁ τότε ταγματάρχης Βαρδουλάκης Γεώργιος, διοικητὴς τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας Θεσσαλονίκης καὶ ὁ στενὸς τούτου συνεργάτης ἀείμνηστος Μουσχουντῆς Νικόλαος.

Οὗτοι ἅμα τῇ ἀφίξει παντὸς κλιμακίου τῶν συμμάχων, ἐλάμβανον ἀμέσως γνῶσιν, μεθ' ὃ ἐφρόντιζον διὰ τὴν ἀσφαλῆ ἐγκατάστασιν τῶν ἀσυρμάτων, λειτουργίαν τούτων καὶ ἀπόκρυψιν τῶν ἀνδρῶν τῶν κλιμακίων. Εἰς αὐτοὺς ἀκολούθως παρεῖχον πᾶσαν στρατιωτικὴν πληροφορίαν, ἥτις μετεδίδετο εἰς τὸ Στρατηγεῖον τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, συνεργαζομένων πρὸς τοῦτο τῶν ἐν λόγῳ ἀξιωματικῶν στενῶς, μετὰ τῶν ἐνταῦθα ὀργανώσεων Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, οἱ ὡς ἄνω ἀξιωματικοὶ εἶχον δημιουργήσει ἐκτεταμένον δίκτυον πληροφοριῶν, ἐκ πολιτῶν καὶ ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, ἐν ᾧ πρωτεύουσαν θέσιν κατεῖχον οἱ στενοὶ συνεργάται των ἀξιωματικοὶ Χωροφυλακῆς Καμουτσῆς Εὐθύμιος, Τσῶνος Γεώργιος, Νήρας Κωνστ., Κωστόπουλος Κωνστ., Μῖχος Κ., Φλῶρος Εὐθύμιος κλπ. Περὶ τῆς συνεργασίας ταύτης μετὰ κλιμακίων συμμάχων, τῆς Χωροφυλακῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἀνωτέρω ἀνδρῶν της, ἐναργέστατα μαρτυροῦν αἱ κάτωθι περιπτώσεις κατασκοπείας.

α) Τὴν 22.10.1941 ἀγγλικὸν ὑποβρύχιον ἀπεβίβασεν εἰς Σταυρὸν τῆς Χαλκιδικῆς τοὺς Ἀνδρέαν Βασιλειάδην ὑποσμηναγὸν καὶ τὸν Παναγιώτην Μανωλόπουλον ναυτικόν, οἵτινες ἦσαν ἐφωδιασμένοι καὶ δι' ἀσυρμάτων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐμπιστευτικῶν ἐντολῶν τῆς Ἀγγλικῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν. Ὁ Παναγιώτης Μανωλόπουλος εἶχεν ἀναλάβει νὰ δράσῃ εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα, ὅπερ καὶ ἔπραξεν, ὁ δὲ ὑποσμηναγὸς Ἀνδρέας Βασιλειάδης νὰ δράσῃ εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα καὶ ἰδία εἰς Θεσσαλονίκην.

Ὁ Βασιλειάδης ἀμέσως ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Π. Βουδούρη, ἐφέδρου λοχαγοῦ καὶ ἰδιοκτήτου τῶν Λουτρῶν Ἀπολλωνίας καὶ τοῦ εἰς Λαγκαδᾶ διαμένοντος Γ. Λυράκη, ἀκολούθως δὲ ὁ ἀσύρματος ἐγκατεστάθη εἰς τὴν οἰκίαν τῶν ἀδελφῶν Γ. καὶ Π. Μπαρτοπούλου εἰς τὸ χωρίον Γερακαροῦ, μεταδώσας ὅλας τὰς ἀναγκαιούσας πληροφορίας εἰς τοὺς Συμμάχους. Εἰς τὴν Γερακαροῦ ἔφθασαν ἀμέσως οἱ ἀείμνηστοι ἀεροπόροι Παπαδήμας καὶ Παπανικολάου, διαταχθέντες πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Ἰω. Παπαθανασίου, διοικητοῦ τοῦ ΙΙΙ Γραφείου τῆς Π.Α.Ο., εἰς ἣν ἀνῆκον καὶ ἀνέλαβον οὗτοι ὑπηρεσίαν, τοῦ Βασιλειάδου κινουμένου πρὸς ὀργάνωσιν γενικῶς τῆς ὑπηρεσίας πληροφοριῶν καὶ ἀσυρμάτων. Βραδύτερον διετάχθη ὅπως ὁ ἀσύρματος ἐγκατασταθῇ εἰς Θεσσαλονίκην.

Τῆς διαταγῆς ταύτης ἀμέσως ἔλαβον γνῶσιν οἱ ταγματάρχης Βαρδουλάκης καὶ μοίραρχος Μουσχουντῆς Νικ., οἵτινες, ὡς ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, ἐκάλυπτον τὸν τομέα τοῦ δικτύου πληροφοριῶν καὶ ἀσυρμάτων ἐν τῇ πόλει Θεσσαλονίκης καὶ ἐνεργείαις τούτων ὁ ἀσύρματος ἀρχικῶς ἐγκατεστάθη εἰς τὴν ὁδὸν Λευκωσίας 1, ἔπειτα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ εἰσαγγελέως Τυράκη καὶ βραδύτερον εἰς τὴν συνοικίαν Βάρνας, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Μαίρης Παπαδοπούλου. Ἐκεῖ καὶ ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, καταδοθέντος τούτου ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, συλληφθέντων πολλῶν ἀτόμων τοῦ δικτύου πληροφοριῶν καὶ ἀσυρμάτων, ἐξ ὧν οἱ ἀεροπόροι Παπαδήμας καὶ Παπανικολάου κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, ἐκτελεσθέντες. Ὁ Βασιλειάδης, διαφυγὼν εἰς Δυτικὴν Μακεδονίαν, ἐδολοφονήθη βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Ε.Α.Μ.

β) Τὸ ἔτος 1943 ἐγκατεστάθη εἰς τὴν περιοχὴν Πυλαίας Θεσσαλονίκης καὶ ἐντὸς τοῦ ἐργοστασίου σιδηρικῶν Μπενοζήλιο συσκευὴ ἀσυρμάτου καὶ δέκτου συγχρόνως, μὲ σκοπὸν νὰ μεταδίδῃ πληροφορίας εἰς τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον Μέσης Ἀνατολῆς καὶ διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως Καΐρου περὶ τῆς ἐν γένει κινήσεως τῶν κατοχικῶν στρατευμάτων.

Ὁ ἐν λόγῳ ἀσύρματος ἀπεῖχε περὶ τὰ 500 μέτρα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Στρατηγείου Ν.Α.Ε. καὶ περὶ τὰ 400 μ. ἐκ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σταθμοῦ Πυλαίας, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ τότε διοικητοῦ Γενικῆς Ἀσφαλείας ταγματάρχου Βαρδουλάκη Γεωργ.

Ὁ ἀνωτέρω ἀσύρματος, τῇ συνδρομῇ πολλῶν ἀτόμων μυηθέντων εἰς τὰ μυστικὰ τῆς συμμαχικῆς ταύτης κατα-

σκοπείας εἰς βάρος τῶν κατακτητῶν, εἰργάσθη συστηματικῶς ἐπὶ 6 περίπου μῆνας καὶ μετέδωκε πολλὰς καὶ πολυτίμους πληροφορίας εἰς τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐνεργηθοῦν καὶ βομβαρδισμοὶ ἐναντίον σπουδαίων στόχων στρατιωτικῆς σημασίας ὑπὸ τῆς συμμαχικῆς ἀεροπορίας ἐν τῇ περιοχῇ Θεσσαλονίκης.

Τὸ ἀπόγευμα ὅμως τῆς 14.8.43, κατόπιν προδοσίας, περιεκυκλώθη ὁ ἀσύρματος οὗτος ὑπὸ ὀργάνων τῆς Γερμανικῆς 'Αστυνομίας, ἐφονεύθη ὁ χειριστὴς Καπᾶτος καὶ συνελήφθησαν ὁ βοηθός του Μιχαὴλ καὶ ὁ Σπυρίδων Βαρδουλάκης, οἵτινες καὶ προέβαλον ἔνοπλον ἀντίστασιν.

Οἱ δύο συλληφθέντες κατεδικάσθησαν ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοδικείου εἰς θάνατον καὶ ὁ εἷς ἐκ τούτων Βαρδουλάκης Σπυρίδων ἐδραπέτευσεν ἐκ τῶν γερμανικῶν φυλακῶν.

'Ο ἀνθυπασπιστὴς Φλῶρος Εὐθύμιος, σταθμάρχης Πυλαίας, συνελήφθη καὶ ὡδηγήθη τὴν 4ην πρωινὴν ὥραν τῆς 15.8.43 εἰς Γκεστάπο καὶ ἀκολούθως εἰς τὰς φυλακάς, τὰς γνωστὰς ὡς βασανιστήρια ὑπὸ τὸν τίτλον 510, καὶ ἤχθη εἰς ἀντιπαράστασιν μετὰ τῶν δύο συλληφθέντων, πρὸς ἀναγνώρισιν καὶ ὁμολογίαν.

Εὐτυχῶς ἅπαντες οἱ κατ' ἀντιπαράστασιν ἐξετασθέντες, διατηρήσαντες τὴν ψυχραιμίαν καὶ τὸ ἠθικόν, ἠρνήθησαν ὅτι γνωρίζουσι τὸν ἀνθυπασπιστὴν Φλῶρον καὶ οὕτως ἀφέθη οὗτος ἐλεύθερος, τεθεὶς ὑπὸ ἀθόρυβον παρακολούθησιν. Καίτοι δὲ συνεστήθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς τὸν ἀνθυπασπιστὴν Φλῶρον, ὅπως μὴ εἰδοποιήσῃ οὐδένα περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἀσυρμάτου ἐπὶ ποινῇ θανάτου, ἔσπευσε καὶ εἰδοποίησε τηλεφωνικῶς τὸν ταγματάρχην Βαρδουλάκην Γεώργιον, ὅστις ἐξηφανίσθη μετ' ἄλλων, συναποκομισάντων καὶ τὰ διάφορα χρήσιμα τῆς πατριωτικῆς 'Οργανώσεως ἔγγραφα, ἅτινα δὲν περιέπεσαν εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ. 'Ο ταγματάρχης Βαρδουλάκης Γεώργιος ἀκολούθως διέφυγεν εἰς Μ. 'Ανατολήν.

γ) Τὸ θέρος τοῦ 1944 παρουσιάσθη εἰς τὸν σταθμάρχην Πυλαίας, ἀνθυπασπιστὴν Φλῶρον Εὐθύμιον, ὁ πράκτωρ τούτου Σόλων Πιπῖνος, διαμένων πλησίον τοῦ Γερμανικοῦ Στρατηγείου, ὡς διευθυντὴς τοῦ 'Αμερικανικοῦ Φυτωρίου, καὶ τὸν ἐπληροφόρησεν ὅτι τὸν ἐπεσκέφθη ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ στρατηγοῦ Λέρ, διοικητοῦ τοῦ Στρατηγείου Ν.Α. Εὐρώπης καὶ τῷ ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἔχει πρόθεσιν νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς συμμάχους. 'Αφοῦ εἰς ἀλληλοδιαδόχους ἐπαφὰς τοῦ σταθμάρχου μετὰ τοῦ πράκτορος διεπιστώθη ὅτι πράγματι ὁ ταγματάρχης φὸν Κὲκ ἔχει πρόθεσιν νὰ παραδοθῇ, ἐπρότεινεν ὁ ἀνθυπασπιστὴς εἰς τὸν κ. Πιπῖνον, ἤδη διευθυντὴν τῆς Γεωργικῆς 'Υπηρεσίας 'Υπουργείου Βορείου 'Ελλάδος, νὰ τοῦ ἀνακοινώσῃ ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ φυγαδευθῇ, ἐὰν συναπεκόμιζε μαζί του τὰ σχέδια ὀχυρώσεως 'Ελλάδος, Σερβίας, Κρήτης.

'Ο ἀνωτέρω κ. Πιπῖνος μετὰ τοῦ συγγαμβροῦ του 'Ηλιάδου, ὁμιλοῦντες ἀμφότεροι τὴν γαλλικὴν καὶ ἔχοντες οἰκογενειακὰς σχέσεις μετὰ τοῦ ἀνωτέρω ταγματάρχου, ἐπρότειναν τὰ ἀνωτέρω, ἅτινα ἐκεῖνος ἀπεδέχθη.

Κατόπιν συσκέψεως μεταξὺ σταθμάρχου, 'Ηλιάδου καὶ Πιπίνου ἐντὸς τοῦ 'Αστυνομικοῦ Σταθμοῦ Πυλαίας ἐξευρέθη ὁ ἰδιώτης κ. Ζαρούχας, ὑπάλληλος ἤδη τῆς 'Εταιρείας Σέλλ, ὅστις παρέλαβε τὸν ταγματάρχην μὲ τὰ ἀνωτέρω σπουδαῖα ἔγγραφα καὶ τὸν ἐφυγάδευσεν εἰς Μ. 'Ανατολήν. 'Ο ἴδιος ταγματάρχης, αὐστριακῆς καταγωγῆς, ἀπετέλεσε βραδύτερον μέλος τῆς Κυβερνήσεώς του εἰς τὸ 'Εξωτερικόν.

Ἅμα τῇ ἐξαφανίσει τοῦ φὸν Κέκ, οἱ Γερμανοὶ ἤγειρον ὑπονοίας ἐναντίον τῆς οἰκογενείας Πιπίνου, ἣν καὶ ἐνέκλεισαν εἰς τὸ Στρατόπεδον Παύλου Μελᾶ, ἡ δὲ διωκομένη οἰκογένεια 'Ηλιάδου ἐκρύβη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ σταθμάρχου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀλλαχοῦ.

'Ο κ. Πιπῖνος παρὰ τὰς πιέσεις ἐκ μέρους τῶν Γερμανῶν καὶ τὰς εἰκονικὰς ἐκτελέσεις δὲν προέβη εἰς ἀποκαλύψεις τῶν μελῶν τῆς ὀργανώσεως καὶ ἀφέθη ἐλεύθερος μετὰ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του, ἅμα τῇ ἀποχωρήσει τῶν Γερμανῶν ἐκ τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης.

δ) Κατὰ τὰ μέσα τοῦ 1944 ἀφίκετο εἰς Θεσσαλονίκην ἡ ὑπ' ἀριθμ. 133 ἀποστολὴ τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου τῆς Μέσης 'Ανατολῆς, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν: 1) ταγματάρχου Διαμαντοπούλου Γεωργίου, 2) λοχαγοῦ Πολυζοπούλου Στεργίου καὶ 3) ὑπομοιράρχου Κίππη Δημητρίου μετὰ τοῦ ἀσυρμάτου της καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ ὑπομοιράρχου Μίχου Κωνστ., ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 'Αριστοτέλους 9.

'Ο ἀσύρματος οὗτος ἐλειτούργησε μέχρι τῆς 4ης Δεκεμβρίου 1944, ὁπότε καὶ τὰ τρία μέλη τῆς ἀποστολῆς μετὰ τοῦ ἀσυρμάτου, ὡς καὶ ὁ ὑπομοίραρχος, λόγῳ τοῦ ἐκραγέντος εἰς 'Αθήνας κινήματος ἀνεχώρησαν δι' 'Αθήνας.

'Εκεῖθεν οἱ μὲν Διαμαντόπουλος, Πολυζόπουλος καὶ Κίππης ἀνεχώρησαν διὰ Μέσην 'Ανατολήν, ἐνῷ ὁ ὑπομοίραρχος ἐνετάχθη εἰς τὸ 144 Τάγμα 'Εθνοφρουρᾶς.

Συνεργάται τῆς ἀποστολῆς ταύτης εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἦσαν οἱ: 1) τότε λοχαγὸς Δεληβοριᾶς Παναγιώτης καὶ οἱ ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ Πυροβολικοῦ 2) Γιουβανάκης Στέργιος καὶ 3) 'Αθανασίου Κωνστ.

ΣΤ.΄ Διευκολύνσεις εἰς παραμείναντας ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἄγγλους στρατιωτικούς

'Απὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς καταρρεύσεως τοῦ μετώπου καὶ ἅμα τῇ εἰσβολῇ τῶν Γερμανῶν ἐν τῇ πόλει, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἐνεφανίσθη ὀξύτατον τὸ ζήτημα τῆς περιθάλψεως καὶ φυγαδεύσεως εἰς τὴν Μέσην 'Ανατολὴν ἀνδρῶν τῆς 'Αγγλικῆς Στρατιᾶς, οἱ ὁποῖοι ἀπεκόπησαν τῶν ἀποχωρησασῶν μονάδων των.

'Εκ τούτων τινὲς ἐκυκλοφόρουν εἰς τὰς ὁδούς, μὲ πολιτικὴν περιβολήν, ἐπιζητοῦντες ἐπαφὴν μετὰ 'Ελλήνων πατριωτῶν, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς φυγαδεύσεώς των εἰς Μέσην 'Ανατολήν, ἐνῷ τὸ πλεῖστον τούτων εἶχον συλληφθῇ καὶ ἐγκλεισθῇ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς εἰδικὸν παρὰ τῷ συνοικισμῷ Π. Μελᾶ Στρατόπεδον.

Τότε, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Α΄ 'Αστυνομικοῦ Τμήματος (Νεαπόλεως) ἀνθυπομοιράρχου Βαμβέτσου Εὐσταθίου, ἐδημιουργήθη ὀργάνωσις φυγαδεύσεως Ἄγγλων αἰχμαλώτων εἰς Μ. 'Ανατολήν.

Εἰς τὴν ὀργάνωσιν ταύτην συμμετέσχον πολλοὶ Ἕλληνες πατριῶται, ἰδίᾳ τοῦ συνοικισμοῦ Νεαπόλεως καὶ Καϊστρίου Πεδίου, ἐν οἷς καὶ ὁ πρόεδρος Κοινότητος συνοικισμοῦ Νεαπόλεως Νικόλαος Κασίμης, καθὼς καὶ ὁπλῖται Χωροφυλακῆς, ὡς οἱ ἐνωμοτάρχαι Κυριακόπουλος Κ., Κουμανάκος Γ., Καρβούνης Ἠλίας, χωροφύλακες: Διαμαντῆς Δημήτριος, Καρμιράντζος Γεώργιος, Ἀθανασίου Σπῦρος, Σαράντος Ἐμμανουήλ, Γιαννακόπουλος Π., Μπίρης Παναγιώτης, Ἀγγελόπουλος Γεώργιος, κλπ.

Ἡ Ὀργάνωσις αὕτη, ἐλθοῦσα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ αἰχμαλώτων, ὑπέδειξεν εἰς τούτους τὸν τρόπον ἀποδράσεώς των καὶ ἰδίως τὴν χρησιμοποίησιν, ὡς μέσου διαφυγῆς, τῆς ὑπαρχούσης ἐκεῖ ὑπονόμου.

Πράγματι, διὰ τῆς ὑπονόμου ταύτης, ἑκατοντάδες ἐξ αὐτῶν ἀπέδρασαν. Τούτους ἀκολούθως ἡ Ὀργάνωσις δι' ἐμπίστων πρακτόρων της παρελάμβανε καὶ ἐγκαθίστα προσωρινῶς εἰς οἰκίας Ἑλλήνων πατριωτῶν, τῶν παρακειμένων συνοικισμῶν Νεαπόλεως καὶ Καϊστρίου Πεδίου, ἀφοῦ δὲ περιέθαλπεν ἐπὶ ἡμέρας τινὰς καὶ ἐχορήγει πολιτικὴν ἐνδυμασίαν εἰς ἕκαστον τούτων, ὡς καὶ πλαστὸν δελτίον ταυτότητος, ὅπερ ἐξέδιδον μεμυημένα ὄργανα κυρίως τοῦ Α΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, προώθει μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς Χαλκιδικῆς καὶ ἐκεῖθεν δι' ἀτμοπλοίων καὶ ἐμπίστων της ἐφυγάδευεν εἰς Σκίαθον, Τουρκίαν, καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν.

Αἱ ἐνέργειαι ὅμως αὗται τῆς ὀργανώσεως περιῆλθον εἰς γνῶσιν τῶν Γερμανικῶν Ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι ἔστρεψαν τὴν προσοχήν των πρὸς ἐξακρίβωσιν καὶ σύλληψιν τῶν ὑπευθύνων τῆς φυγαδεύσεως τῶν Ἄγγλων. Οὕτως ἀνεκαλύφθησαν πολλοὶ Ἕλληνες πατριῶται, οἵτινες παρεπέμφθησαν εἰς τὸ Γερμανικὸν Στρατοδικεῖον καὶ κατεδικάσθησαν εἰς πολυετῆ φυλάκισιν.

Ἡ Χωροφυλακὴ ὅμως, ἐν προκειμένῳ, ἔσχε βαρείας ἀπωλείας. Διότι τὴν ἑσπέραν τῆς 14ης Αὐγούστου 1941 συνελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὁ ἀνθυπομοίραρχος Βαμβέτσος Εὐστάθιος, τὴν ἑπομένην ὁ ἐνωμοτάρχης Κυριακόπουλος Κ., τὴν δὲ 6ην Σεπτεμβρίου 1941 ὁ χωροφύλαξ Σαράντος Ἐμμανουήλ, ὅστις ἐνέπεσεν εἰς παγίδα Κυπρίου πράκτορος τῶν Γερμανῶν, ἐμφανισθέντος ὡς δραπέτου τοῦ στρατοπέδου αἰχμαλώτων, τὸν ὁποῖον ἐφωδίασε μὲ πλαστὴν ταυτότητα.

Ἐκ τούτων οἱ μὲν δύο πρῶτοι κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐξετελέσθησαν, ὁ δὲ τρίτος κατεδικάσθη εἰς 4ετῆ φυλάκισιν.

Ζ.΄ Ἀντεθνικαὶ προπαγάνδαι

α) Βουλγαρικὴ προπαγάνδα: Καθ' ὃν χρόνον ἡ πατρὶς ἔδιδε τὴν τελευταίαν ἀποφασιστικήν της μάχην κατὰ τῶν Γερμανῶν εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος, νέος Ἐθνικὸς κίνδυνος ἀνεφάνη ἐκ Βορρᾶ. Ἡ κάθοδος τῶν Βουλγάρων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Αἰγαῖον.

Τὸ παλαιὸν ὄνειρον τῆς Μεγάλης Βουλγαρίας ἤρχισε καὶ πάλιν νὰ οἰστρηλατῇ τοὺς Βουλγάρους, ἡ δὲ κάμψις τῆς Ἑλλάδος ἐκρίθη ὡς ἡ μοναδικὴ εὐκαιρία πραγματοποιήσεως τοῦ ὀνείρου των τούτου. Οὕτως, ἅμα τῇ εἰσόδῳ γερμανικῶν στρατευμάτων εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἀπεστάλησαν ἐκ Βουλγαρίας, εἰς τὴν ἐνταῦθα Γερμανικὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν, οἱ ὡρισμένοι Βούλγαροι ἀξιωματικοί, δῆθεν ὡς ἀξιωματικοὶ σύνδεσμοι τῶν Γερμανικῶν Στρατευμάτων καὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ, ἐν τῇ πραγματικότητι ὅμως διὰ νὰ ἀποτελέσουν οὗτοι τὸν πυρῆνα ἐντόνου βουλγαρικῆς προπαγάνδας, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς δημιουργίας καταλλήλου κλίματος διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς βουλγαρικῆς κατοχῆς καὶ εἰς τὴν ὑπόλοιπον Μακεδονίαν (Κεντρικὴν καὶ Δυτικήν).

Οἱ ἐν λόγῳ ἀξιωματικοὶ ἦσαν οἱ στρατηγὸς Ζίρκωφ, συνταγματάρχης Μιρτσέφ, ταγματάρχης Μήτκωφ καὶ οἱ κατώτεροι Ἰβάνωφ, Γελάνωφ, Μπλαντένωφ, Ντόϊτσεφ, Καραμπιτζιέφ, Γκρόγιεφ, Σαρακίνωφ, Κάλτσεφ, Κόκωφ (Ἀστυνομίας) κλπ. Οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ὡμίλουν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, δύο δέ, οἱ Γελάνωφ καὶ Ντόϊτσεφ, ἦσαν καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Σόφιας.

Ἐπειδὴ ἡ ἐπέκτασις τῆς βουλγαρικῆς κατοχῆς καὶ εἰς τὴν ὑπόλοιπον Μακεδονίαν προσέκρουεν, ὡς βραδύτερον ἀπεδείχθη, εἰς τὰς γερμανικὰς καὶ ἰταλικὰς βλέψεις, ἀπεφασίσθη ἡ ἀλλοίωσις τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως, ἐν καιρῷ, ἐπιζητηθῇ ἡ προσάρτησις τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ὑποστηριζομένης τῆς ἀπόψεως ὅτι ὁλόκληρος ἡ Μακεδονία ἦτο καὶ εἶναι ἐδαφικὴ περιοχὴ βουλγαρική. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐτέθη εἰς λειτουργίαν ὁλόκληρος ὁ μηχανισμὸς τῆς ἐντόνου βουλγαρικῆς προπαγάνδας.

Γενικὸν σύνθημα ἦτο: «ἡ Ἑλλὰς ἐψόφησε καὶ δὲν πρόκειται πλέον νὰ ξανασηκωθῇ», «Ἡ Μακεδονία εἶναι καὶ θὰ μείνῃ βουλγαρική», «Οἱ Ἕλληνες θὰ πᾶνε πέρα ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο» κλπ. Τὸ κυριώτερον, ἐξ ἄλλου, ὄργανον τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας ἦτο ἡ ἱδρυθεῖσα Βουλγαρικὴ Λέσχη (Κομνηνῶν 4), τὴν διεύθυνσιν τῆς ὁποίας ἀνέλαβεν ὁ Νέζελκωφ Τσαούσεφ. Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀπεφοίτησεν ἐξ Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Βουλγαρίαν, ἔνθα ἐνυμφεύθη καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ Κομιτάτου ἐξεπαιδεύθη εἰς τὴν κατασκοπείαν.

Σκοπὸς τῆς ἱδρύσεως τῆς Βουλγαρικῆς Λέσχης ἦτο ἡ ἐγγραφὴ πολλῶν μελῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς προωθήσεως τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ βουλγαρικοῦ σχεδίου. Ἐκ τῶν πρώτων ἐνεγράφησαν εἰς τὴν Λέσχην οἱ βουλγαρόφρονες Κ. Μπογδάνος, Δ. Ροΐδης, Ντοῦσαν Γκέτσωφ, Δασκάλωφ Τασίσεφ, Σαμαρτζίεφ Σιάνωφ, Ἄννα Δολέβα, οἵτινες κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου συνελήφθησαν καὶ εὑρίσκοντο εἰς στρατόπεδον συγκεντρώσεως εἰς Πελοπόννησον, ἐξ οὗ μετεφέρθησαν εἰς Θεσσαλονίκην διὰ γερμανικῶν καὶ βουλγαρικῶν αὐτοκινήτων.

Μέχρι τοῦ Ἰουνίου 1943 ἐνεγράφησαν εἰς τὴν βουλγαρικὴν Λέσχην 16.000 ἄτομα περίπου καὶ οὐχὶ οἰκογένειαι, ὡς ὑπεστήριζον οἱ Βούλγαροι. Ὑπὸ τῆς Λέσχης, ἐκμεταλλευομένης τὴν παντελῆ ἔλλειψιν τροφίμων, ἐγίνοντο τοιαῦται διανομαὶ τακτικώτατα εἰς τὰ μέλη της, τόσον τῆς πόλεως ὅσον καὶ τῆς ὑπαίθρου.

Ἡ Λέσχη αὕτη, ἐξ ἄλλου, παρ' ἐκτὸς τῆς ἐγγραφῆς

πολλῶν μελῶν προέβη καὶ εἰς τὰς ἀκολούθους ἐνεργείας:

α) Προσεπάθησεν, ἀνεπιτυχῶς, νὰ συκοφαντήσῃ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης ὡς φωλεὰν κομμουνιστῶν, ἵνα ἐπιτύχῃ τὸ κλείσιμον αὐτοῦ. Ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐπεχείρησε νὰ καταλάβῃ τὸ οἴκημα τοῦ Πανεπιστημίου, μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι προϋπῆρξε βουλγαρικὸν Γυμνάσιον καὶ ὅτι θὰ τὸ ἐχρησιμοποίει ὡς Θέατρον, πλὴν καὶ τοῦτο ἐματαιώθη, ἐπεμβάσει τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Μακεδονίας παρὰ τῇ Γερμανικῇ Στρατιωτικῇ Διοικήσει.

β) Πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Λέσχης Τσαοῦσεφ, ὅστις εἰρήσθω διετήρει ἐνταῦθα καὶ ἐντὸς τῆς στοᾶς Ἀριγκώνη (ὁδὸς Φράγκων) ἐμπορικὸν Γραφεῖον, ἐξ οὗ ἐνήργει λαθρεμπόριον τροφίμων, κατελήφθη ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, μετονομασθεῖσα εἰς Ἅγιον Γεώργιον, ἔνθα ἐκκλησιάζοντο οἱ Βούλγαροι καὶ τὰ μέλη τῆς Λέσχης.

γ) Ὁμοίως κατελήφθη τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἁγίας Τριάδος οἴκημα τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ Σχολείου, ἔνθα ἐγκατεστάθη τὸ βουλγαρικὸν Σχολεῖον, ὅπου ὑπεχρεώθησαν τὰ μέλη τῆς Λέσχης νὰ ἀποστέλλουν τὰ τέκνα των, φέροντα εἰδικὰ μαθητικὰ πηλήκια μὲ τὰ ἐθνικὰ βουλγαρικὰ χρώματα. Τὰ μεγαλύτερα δὲ ἐκ τῶν τέκνων τῶν μελῶν τῆς Λέσχης, τὰ χρήζοντα ἀνωτέρων σπουδῶν, ἀπεστέλλοντο εἰς Σόφιαν ἢ Μοναστήριον, ὡς ὑπότροφοι τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως (3000 λέβα ἐλάμβανεν ἕκαστος ὑπότροφος).

δ) Πλησίον τοῦ Σχολείου τούτου ἐδημιουργήθη κλινικὴ πρὸς νοσηλείαν τῶν ἀσθενούντων μελῶν τῆς Λέσχης.

ε) Τακτικώτατα ἐδίδοντο εἰς τὴν Λέσχην διαλέξεις, μὲ ὁμιλητὰς κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιφανεῖς Βουλγάρους, ἀφικνουμένους ἐκ Σόφιας (καθηγηταί), τὰς ὁποίας παρηκολούθουν τὰ μέλη τῆς Λέσχης. Τὰ θέματα ἦσαν πάντοτε ἐθνικὰ καὶ πατριωτικά, ὁ δὲ ὁμιλητὴς ἤρχιζε πάντοτε μὲ τὴν προσφώνησιν «ἀδελφοὶ Βούλγαροι».

στ) Ἐμερίμνησεν ἡ Λέσχη καὶ μετεφέρθησαν ἐκ Σόφιας, δι' αὐτοκινήτων τοῦ Ἐρυθροῦ Βουλγαρικοῦ Σταυροῦ, (200) πολεμικὰ ὅπλα, ἅτινα ἐτοποθετήθησαν εἰς δωμάτια τῶν Γραφείων τοῦ Βουλγαρικοῦ Συνδέσμου. Μὲ τὰ ὅπλα ταῦτα ὡς καὶ μὲ ἄλλα τοιαῦτα ἐπρόκειτο νὰ ἐξοπλισθοῦν βουλγαρόφρονες, εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου.

ζ) Κατώρθωσε συκοφαντοῦσα τὴν Ἑλληνικὴν Ἀστυνομίαν νὰ ἀκυρώσῃ, ὡς ἀνεφέρθη ἤδη, ὑφισταμένην διαταγὴν τῶν Γερμανῶν, βάσει τῆς ὁποίας οἱ ἐκ Βουλγαρίας εἰς Θεσσαλονίκην ἀφικνούμενοι Βούλγαροι ἰδιῶται ἔδει νὰ καταγραφοῦν ὑπὸ τοῦ Κέντρου Ἀλλοδαπῶν Θεσσαλονίκης καὶ νὰ δημιουργήσῃ πρὸς τοῦτο εἰδικὸν Γραφεῖον διὰ τοὺς Βουλγάρους, ὑπὸ Γερμανικὴν Διοίκησιν, ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρὶφ-Στέλλε», πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἐλέγχου καὶ παρακολουθήσεως τούτων ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀστυνομίας. Καὶ ἀσφαλῶς ἡ Λέσχη θὰ προέβαινε καὶ εἰς ἑτέρας ἀντεθνικὰς ἐνεργείας, ἐὰν δὲν ἀντέδρα καὶ ἐὰν δὲν ἐνεφανίζετο ὡς μέγα ἐμπόδιον ἡ Χωροφυλακή.

Ἀλλ' ἤδη ἐρωτᾶται, ποῖος ὁ ἐθνικός της ρόλος εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο;

Ἡ Χωροφυλακὴ Θεσσαλονίκης καὶ συγκεκριμένως τὸ Κέντρον Ἀλλοδαπῶν, οὗ προΐστατο ὁ ταγματάρχης Δασκαλόπουλος Χαράλαμπος, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς προέβη εἰς τὰς ἀκολούθους ἐνεργείας:

α) Ἐν πρώτοις διεμαρτυρήθη ἡ Χωροφυλακὴ διὰ τοῦ ἐκπροσώπου της διευθυντοῦ Ἀστυνομίας συνταγματάρχου Παπαργύρη πρὸς τοὺς Γερμανοὺς διὰ τὴν παρουσίαν Βουλγάρων ἀξιωματικῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ. Εἰς τοῦτον ἐδηλώθη ὅτι πρόκειται περὶ ἀξιωματικῶν συνδέσμων, οἱ ὁποῖοι δὲν πρόκειται νὰ ἀναμιχθοῦν εἰς τὰ ἔργα τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως.

β) Κατώρθωσε διὰ τῶν ἐπιλέκτων ὀργάνων της (ἀνθυπομοιράρχων Μίχου Κ., Στογιάννη Χ., Τζαβάρα Ν., ἀνθυπασπιστοῦ Σούμπλη Λ. κλπ.) νὰ καταρτίσῃ ἄριστον δίκτυον πληροφοριῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ λαμβάνῃ ἀμέσως γνῶσιν πάσης ἀντεθνικῆς κινήσεως τῶν Βουλγάρων.

Ἰδιαιτέρως ἐπέτυχε νὰ τοποθετήσῃ σημαίνοντα πράκτορα ἐντὸς τῶν Γραφείων τῆς Βουλγαρικῆς Λέσχης, μὲ συνέπειαν καθημερινῶς νὰ πληροφορῆται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐγγραφομένων καὶ τὰ στοιχεῖα ταυτότητος τούτων.

γ) Ἐλαμβάνετο, ὡς ἀνεφέρθη ἤδη, ἡ ἀρνητικὴ πλὰξ ἀπὸ τὸν εἰδικὸν φωτογράφον, ὁ ὁποῖος ἔξωθι τῆς Λέσχης ἐλάμβανε τὰς φωτογραφίας τῶν ἐγγραφομένων μελῶν, καταστάντος τούτου πράκτορος, καὶ οὕτως ἐπετεύχθη νὰ καταρτίσῃ τέλειον ἀρχεῖον τῶν μελῶν τῆς Βουλγαρικῆς Λέσχης.

δ) Προέβαινεν εἰς καταλλήλους ἐνεργείας πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως μεταπεισθοῦν οἱ ἐγγραφέντες καὶ παραδώσουν τὰς ληφθείσας ἐκ τῆς Λέσχης βουλγαρικὰς ταυτότητας εἰς τὸ Κέντρον Ἀλλοδαπῶν, συνεπείᾳ δὲ τούτου πολλοὶ ἐκ τῶν ἐγγραφέντων ἐπανῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἐθνικοῦ καθήκοντος.

ε) Συνειργάζετο στενώτατα μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Χρυσοχόου, τότε γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ Νομαρχιῶν, πρὸς ὃν καὶ ὑπέβαλλε τὰς παραδιδομένας βουλγαρικὰς ταυτότητας, μέχρις οὗ, πληροφορηθέντες οἱ Γερμανοὶ συνεπείᾳ καταγγελίας τῶν Βουλγάρων ἀπηγόρευσαν τὴν ἀφαίρεσιν ἢ παράδοσιν τούτων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἀστυνομίαν.

στ) Ἀνεφέρθη ὑπὸ τοῦ Κέντρου Ἀλλοδαπῶν εἰς τὴν Γερμανικὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν ἡ μεταφορὰ εἰς Θεσσαλονίκην τῶν ἀνωτέρω πολεμικῶν ὅπλων, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἑπομένην ἡμέραν τῆς μεταφορᾶς νὰ ἀφαιρεθοῦν ταῦτα ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Βουλγαρικοῦ Συνδέσμου ὑπὸ τῶν Γερμανῶν.

ζ) Κατὰ τὴν ἐσπευσμένην διάλυσιν τῆς Λέσχης, κατὰ τὸ ἔτος 1944, κατωρθώθη ὑπὸ πράκτορος νὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ τῶν ἀρχείων ταύτης, ἅτινα συνεσκευάζοντο ἐντὸς κιβωτίων διὰ νὰ μεταφερθοῦν εἰς Βουλγαρίαν, σεβαστὸς ἀριθμὸς αἰτήσεων ἐγγραφῆς μελῶν καὶ νὰ παραδοθοῦν εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν ταύτην.

η) Ἀντίγραφον τοῦ συνταγέντος ἀρχείου βουλγαροφρόνων ἀπεστάλη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, ἕτερον δὲ ἀπεκρύβη, ὅτε ἀνεφάνη βραδύτερον ὁ ἐαμοκομμουνιστικὸς κίνδυνος, ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ὑπηρεσίας Ἀλλοδαπῶν ταγματάρχου Δασκαλοπούλου Χαραλάμπους, ἐντὸς θήκης ὀστῶν νεκρῶν τῆς Μονῆς Βλατάδων. Βάσει τοῦ ἀρχείου τούτου, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐστηρίχθη-

σαν αἱ γενόμεναι κατὰ ἀντεθνικῶς δρασάντων δίκαι, εἰς μίαν τῶν ὁποίων ὁ εἰσαγγελεὺς ἐφετῶν Θεσσαλονίκης 'Αλεξανδρόπουλος ἔπλεξε ἐπ' ἀκροατηρίῳ τὸ ἐγκώμιον τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Ὑπηρεσίας 'Αλλοδαπῶν, τονίσας μεταξὺ ἄλλων ὅτι «οἱ ἄνδρες τῆς ὁποίας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς ἔπραξαν τὸ καθῆκον των, ὡς Ἕλληνες μὲ προφανῆ κίνδυνον τῆς ζωῆς των».

'Επίσης ὁ στρατηγὸς Χρυσοχόου μὲ συνεργάτην τὸν ἤδη ἀντιστράτηγον ἐ.ἀ. 'Αθανάσιον Φροντιστὴν ὕμνησε τὰς ὑπηρεσίας τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἰδιαιτέρως τὰς ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ διοικητοῦ τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης προσφερθείσας πολυτίμους 'Εθνικὰς ὑπηρεσίας, ἐν ἐκθέσει ὑποβληθείσῃ μεταπελευθερωτικῶς εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν ὑπουργὸν 'Εσωτερικῶν.

β) Ρουμανικὴ προπαγάνδα. Εὐθὺς μετὰ τὴν γερμανικὴν στρατιωτικὴν κατοχὴν ἐκινήθησαν καὶ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Διαμάντη, οἵτινες συνέπηξαν Λέσχην, τὰ μέλη τῆς ὁποίας ἐφωδίασαν μὲ ταυτότητας, τὰς ὁποίας εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῶν σελίδα ὑπέγραφεν ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ γενικὸς πρόξενος τῆς 'Ιταλίας, ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι τὸ κίνημα ἐκεῖνο ὠφείλετο εἰς ἔμπνευσιν καὶ ὁδηγίας τῆς 'Ιταλικῆς Φασιστικῆς Κυβερνήσεως. 'Αντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς ἰταλικῆς προπαγάνδας ἦτο ἡ προσάρτησις τοῦ Νομοῦ Καστοριᾶς εἰς τὸ 'Αλβανικὸν Κράτος, ἀποδεικνύεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς Καστοριὰν ὁ 'Ιταλὸς φρούραρχος ὑπολοχαγὸς Τζιοβάννι Ραβάλι περιέφερεν αἴτησιν ἐκ μέρους δῆθεν τῆς ὁλότητος τῶν κατοίκων, περὶ προσαρτήσεως τοῦ Νομοῦ Καστοριᾶς εἰς 'Αλβανίαν.

Καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς ρουμανικῆς Λέσχης ἐγένοντο διανομαὶ τροφίμων καὶ παρείχοντο διάφοροι διευκολύνσεις. 'Αλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τομέα ἡ Χωροφυλακὴ ἔπραξε τὸ καθῆκόν της διὰ τῆς παρακολουθήσεως ρουμανιζόντων ἀτόμων καὶ καταγραφῆς ἁπάντων τούτων μὲ ἀποτέλεσμα πολλὰς ἀντεθνικὰς ἐνεργείας των νὰ ματαιώσῃ.

Η'. Κομμουνισταὶ-'Απεργίαι-Διαδηλώσεις Στρατόπεδον Συγκεντρώσεως Πολιτικῶν Κρατουμένων Παύλου Μελᾶ-'Αντίποινα

Κύριον μέλημα τῶν Γερμανῶν, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐνταῦθα παραμονῆς των, ὑπῆρξεν ἡ ἔρευνα πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν ἐν τῇ πόλει κομμουνιστῶν, καθ' ὅσον οἱ ὑπάρχοντες κομμουνιστικοὶ φάκελοι εἶχον καταστραφῆ διὰ πυρός, πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Γερμανῶν ἐν τῇ πόλει.

Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐπεκαλέσθησαν τὴν συνδρομὴν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ δὴ τοῦ ἐπανασυσταθέντος Τμήματος 'Εθνικῆς 'Ασφαλείας. Ἡ προσπάθεια ὅμως αὐτὴ τῶν Γερμανῶν οὐδέποτε ἐτελεσφόρησεν. Τοῦτο δὲ διότι ἅπαντες σχεδὸν οἱ κατὰ τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς διατελέσαντες διοικηταὶ τοῦ Τμήματος 'Εθνικῆς 'Ασφαλείας, ὡς οἱ ταγματάρχης Κ. Κινινῆς, Κ. Βορρὲς καὶ Ν. 'Ιωάννου, ταυτόσημον καὶ ἑνιαίαν ἐθνικὴν γραμμὴν ἐτήρησαν: Νὰ μὴ δώσουν καμμίαν πληροφορίαν εἰς τοὺς Γερμανοὺς ποὺ θὰ συνεπήγετο συνεπείας διὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ νὰ μὴ παραδώσουν εἰς αὐτοὺς οὐδένα κομμουνιστήν, οὐδὲ καὶ κατάστασιν, ὡς τακτικῶς ἠξίουν οἱ Γερμανοί, τῶν ἐν τῇ πόλει κομμουνιστῶν. 'Επιστεύετο τότε ὅτι χρέος τῆς Χωροφυλακῆς ἦτο νὰ καλύπτῃ καὶ τοὺς κομμουνιστάς, ὡς Ἕλληνας πολίτας, ἀσχέτως ἐὰν οὗτοι μεταγενεστέρως μετεβλήθησαν εἰς ἐθνοπροδότας καὶ ἀπάτριδας καὶ ὡς πρῶτον σκοπόν των ἔταξαν νὰ σφαγιάσουν τοὺς εὐεργέτας των ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς.

Γνώμων εἰς ὅλας τὰς ἐνεργείας τῶν ἀνωτέρω ὑπῆρξε πάντοτε τὸ ἐθνικὸν καθῆκον καὶ ἡ ἐξυπηρέτησις καὶ ἡ συμπαράστασις τοῦ λαοῦ εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν καμπὴν τοῦ Ἔθνους. Καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι ἐδιώχθησαν καὶ τελικῶς ἐτέθησαν, διαταγῇ τῶν Γερμανῶν, ἐκτὸς ὑπηρεσίας, ὁ δὲ ἐκ τούτων Κ. Κινινῆς ἐπὶ πλέον ἐτραυματίσθη ὑπό τινος Γερμανοῦ τῆς Μυστικῆς 'Αστυνομίας.

Οἱ κατὰ τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς καταρτιζόμενοι κομμουνιστικοὶ φάκελοι, τῇ ἐγκρίσει τοῦ τότε συνταγματάρχου Μ. Μαντούβαλου, διευθυντοῦ 'Αστυνομίας, ἀπεκρύπτοντο ἐπιμελῶς, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ἐν καιρῷ καὶ ὅτε ἡ Πατρὶς θὰ ἀπελευθεροῦτο ἀποτελέσουν τὴν βάσιν τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῶν καταδιωκτικῶν ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς. Ἡ δοκιμασία ὅμως τῆς Χωροφυλακῆς συνεχίσθη.

Αἱ Γερμανικαὶ 'Αρχαὶ κατοχῆς, διὰ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν τῶν κομμουνιστῶν, διέτασσον τὴν διενέργειαν γενικῶν ἐρευνῶν εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως, ἰδίᾳ συνοικισμούς, ἃς διεξῆγον ὄργανα τῶν ἐνταῦθα μυστικῶν Γερμανικῶν Ὑπηρεσιῶν, μὲ συμμετοχὴν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς. Τοιαῦται δὲ ἔρευναι διενηργήθησαν περισσότεραι τῶν 15.

Κατὰ ταύτας, καίτοι ἀνεκαλύφθησαν κρυπτόμενοι ἐαμῖται, ἐπονῖται καὶ κομμουνισταὶ μεθ' ὅπλων, πειστηρίων παρανόμου δράσεως, οὐδεὶς παρεδόθη εἰς τὰς ἀρχὰς κατοχῆς, ἐπεμβάσει καὶ διευκολύνσει τῶν εἰς τὰς ἐρεύνας συμμετεχόντων ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς.

Οἱ Γερμανοὶ βαρέως ἔφερον τὰς τοιαύτας ἀποτυχίας των, ὁ δὲ Γερμανὸς ταγματάρχης Γκροὺν ὠρύετο καὶ ἠπείλει τὴν Χωροφυλακήν, ἔπεμψε δὲ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν τότε γενικὸν διοικητὴν Σιμωνίδην, ἵνα συστήσῃ εἰς τὸν συνταγματάρχην Μαντούβαλον καὶ τοὺς ἀξιωματικούς του νὰ ἀποβάλουν τὴν ἀδράνειαν καὶ νὰ διώξουν τοὺς κομμουνιστὰς καὶ ἀγγλοφίλους, διότι θὰ τοὺς ἀφαιρέσῃ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ θὰ τοὺς μεταχειρισθῇ ὡς πολίτας.

'Αλλὰ καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς συγκρούσεως τῶν παρανόμων συγκεντρώσεων καὶ διαδηλώσεων ἡ Χωροφυλακὴ Θεσσαλονίκης ἔπραξε τὸ καθῆκον της. Ἔλαβον χώραν πλέον τῶν 30 ἀπεργιῶν, τραπεζικῶν, δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν, χωρὶς νὰ παραδοθῇ ἀπεργὸς εἰς τὰς ἀρχὰς κατοχῆς. Ὁμοίως ἐβεβαιώθησαν πλέον τῶν 35 παρανόμων συγκεντρώσεων ἐν ἀνοικτῷ ἢ κλειστῷ χώρῳ, χωρὶς κατὰ ταύτας νὰ συλληφθῇ τις καὶ παραδοθῇ εἰς τὰς ἀρχὰς κατοχῆς καὶ παρὰ τὸ ὅτι εἰς δύο ἐκ τούτων ἐδέχθησαν ἐπίθεσιν τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα καὶ ὑπέστησαν βιαιοπραγίας (ἔκτροπα τῆς 16 'Απριλίου 1943 ἐν τῷ Λευκῷ Πύργῳ καὶ παρὰ τῇ Γενικῇ Διοικήσει) οἱ μοίραρχοι Κωφίτσας, Χαραλάμπους Παν., Πατάκας 'Αγ., Μου-

σχουντῆς Νικ., Καμουτσῆς Εὐθύμιος, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Καραγιαννάκος Θ. κλπ.

Εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς φρουρήσεως τοῦ Στρατοπέδου συγκεντρώσεως πολιτικῶν κρατουμένων Παύλου Μελᾶ, ἡ Χωροφυλακὴ δὲν ὑστέρησε νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν ἀποστολήν της. Ἡ ἐπὶ τοῦ Στρατοπέδου τούτου ἐποπτεία καὶ φρούρησις, μετεβλήθη εἰς πραγματικὴν ἐφορείαν τῶν κρατουμένων. Εἶναι ἀπειράριθμοι αἱ πράξεις φιλαλληλίας καὶ ἀλτρουϊσμοῦ, αἱ ἐκδηλωθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς Χωροφυλακῆς πρὸς τοὺς δυστυχεῖς γερμανοκρατουμένους. Ἑκατομμύρια, συλλεγέντα ἐξ ἐράνων ἢ ληφθέντα παρὰ τῆς Γενικῆς Διοικήσεως, μερίμνῃ Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τῶν μοιράρχου Κωφίτσα Δημητρίου, ὑπενωμοτάρχου Λέκκα Παν., καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Κυριακοπούλου Ἠλία, ἰατροῦ Βασιλάκου Κυρ., ἐπιχειρηματίου Κικάλου Π., κυρίας Γκανιάτσα, Ν. Καλίτση ὑποδιευθυντοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης καὶ λοιπῶν, εἴδη κλινοστρωμνῆς καὶ ἐνδυμασίας, διενεμήθησαν εἰς ἑκατοντάδας κρατουμένων διὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς ταύτης, οἱ ὁποῖοι παραλλήλως δὲν παρέλειψαν νὰ διευκολύνουν καὶ πάντοτε νὰ ἐμψυχώνουν τοὺς κρατουμένους.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν σκληρῶν ἀντιποίνων, ἡ Χωροφυλακὴ ἐπετέλεσε τὸ καθῆκόν της. Ὡς γνωστόν, αἱ ἀρχαὶ κατοχῆς διὰ νὰ τρομοκρατήσουν τὸν Ἑλληνικὸν πληθυσμόν, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως παραλαμβάνουν ἢ ματαιώνουν κάθε εἰς βάρος των ἐνέργειαν, ἐκδηλουμένην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ δὴ τῶν εἰς τὰς ὀργανώσεις Ἐθνικῆς ἀντιστάσεως ὠργανωμένων, προέβαινον, ἐνίοτε δὲ διέτασσον μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν εἰς βάρος των ἐνεργειῶν καὶ δὴ δολιοφθορῶν εἰς τὴν παρὰ τῆς Χωροφυλακῆς σύλληψιν ἀριθμοῦ ἀτόμων, προκειμένου νὰ ἐκτελεσθοῦν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὡς ἀντίποινα.

Οὕτω, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅτε ἐξετελέσθη ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπὸ ἀγνώστων ὁ διερμηνεὺς τῆς Μυστικῆς Ἀστυνομίας S.D. Μπόνις, διέταξαν τὴν παρὰ τῆς Χωροφυλακῆς σύλληψιν πεντήκοντα περιοίκων πρὸς ἐκτέλεσιν τούτων εἰς ἀντίποινα. Ἡ Χωροφυλακὴ ὅμως, ὡς ἀνεφέρθη ἤδη, οὐ μόνον δὲν προέβη εἰς τὴν σύλληψιν τούτων, ἀλλ' ἀντιθέτως εἰδοποίησε τούτους καὶ ἐγκατέλειψαν τὰς οἰκίας των, ἅμα δὲ τῇ χαραυγῇ τῆς ἑπομένης ἡμέρας τοῦ φόνου, ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Χωροφυλακῆς, παρουσιασθέντες εἰς τὴν S.D. οἱ συνταγματάρχης Μαντούβαλος Νικ., ταγματάρχης Μαυρουδῆς Κων., Ἰωάννου Ν., μοίραρχος Κωφίτσας, Πέττας Ἀντ. καὶ Καμουτσῆς Εὐθ., ἐδήλωσαν ὅτι οὐδένα κάτοικον ἀνεῦρον καὶ ὅτι ἐὰν αἱ ἀρχαὶ κατοχῆς ἐπιμένουν, οὗτοι τίθενται εἰς τὴν διάθεσίν των πρὸς ἐκτέλεσιν.

Τὸ «Ο Χ Ι» αὐτό, ἴδιον τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἐπαναληφθὲν καὶ πάλιν, ἔσχεν ὡς συνέπειαν νὰ κοινολογηθῇ τὸ γεγονός, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ Χωροφυλακὴ τῆς Θεσσαλονίκης νὰ ἀποσπάσῃ ἀμέριστον τὴν ἀγάπην καὶ εὐγνωμοσύνην τῶν κατοίκων. Οἱ δὲ Γερμανοί, ἀντιληφθέντες τὴν θυσίαν ἀλλὰ καὶ τὸν πατριωτισμὸν τῶν ἀνωτέρω ἀνδρῶν, δὲν ἐπέμειναν ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀντιποίνων τούτων. Ἀλλὰ καὶ εἰς ἑτέρας περιπτώσεις ἐφαρμογῆς ἀντιποίνων ἡ Χωροφυλακὴ πάντοτε ἐπενέβαινε, ματαιώνουσα ταῦτα καὶ πολλάκις φυγαδεύουσα τοὺς ὑπὸ σύλληψιν κατοίκους.

Ἕτερα γεγονότα σχετικὰ μὲ τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν ἐν λόγῳ περίοδον

Α'. Ὁμαδικὴ σύλληψις Ἑβραίων καὶ μεταφορὰ τούτων εἰς Γερμανίαν.

Οἱ Γερμανοὶ τὸ ἔτος 1943, ἀφοῦ ἀπέβαλον πᾶν προσωπεῖον, ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν σκληρῶν φυλετικῶν νόμων, ἀπεφάσισαν τὴν ἐξόντωσιν τῶν Ἑβραίων. Πρὸς τοῦτο εἰς τὰς ἀρχὰς Φεβρουαρίου τοῦ 1943 αἱ ἐφημερίδες ἀνήγγειλον ὅτι οἱ Ἑβραῖοι τῆς Θεσσαλονίκης ὑπεχρεοῦντο μέχρι τῆς 25ης Φεβρουαρίου νὰ κατοικήσουν εἰς ὡρισμένας καὶ προκαθωρισμένας συνοικίας, αἵτινες ἀπεκλήθησαν «Γκέττο».

Ἡ διαμονὴ ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ζώνας αὐτὰς ἀπηγορεύετο. Οὕτως ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς Ἑβραίων, οἵτινες κατῴκουν εἰς ὅλας τὰς συνοικίας τῆς πόλεως, ὑπεχρεώθησαν νὰ μετοικήσουν, μὲ ὅλα τὰ πράγματά των, εἰς τὰς συνοικίας τῆς ἐπιτρεπομένης περιωρισμένης ζώνης. Τὴν 6ην Μαρτίου 1943 οἱ Γερμανοὶ διέταξαν νὰ κλείσουν τὰ «Γκέττο», πρὸς δὲ ὅλα τὰ καταστήματα τὰ ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῶν «Γκέττο» κείμενα νὰ σφραγισθοῦν. Μὲ τὴν δημιουργίαν τῶν «Γκέττο», καὶ ἐπειδὴ ἡ Χωροφυλακὴ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμεύσῃ ἐν προκειμένῳ ὡς ὄργανον τῶν ναζιστῶν, ἐσχηματίσθη σῶμα Ἑβραίων ἀστυνομικῶν (πολιτοφύλακες), ἀποστολὴ τῶν ὁποίων ἦτο ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀφορωσῶν τοὺς Ἑβραίους διαταγῶν τῶν Γερμανῶν.

Εἰς τὰς ἀρχὰς Μαρτίου 1943 ἐκυκλοφόρησεν ἡ φήμη τῆς μεταφορᾶς ὅλων τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν Γερμανίαν. Πράγματι τὴν 13ην Μαρτίου ἐσχηματίσθη ἡ πρώτη ἀποστολὴ (2.400) ἀτόμων, τὴν ὁποίαν ἀπετέλεσαν οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ βαρώνου Χίρς, κειμένου ἔναντι τοῦ παλαιοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Θεσσαλονίκης.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ συνοικισμὸς οὗτος μετεβλήθη εἰς στρατόπεδον συγκεντρώσεως τῶν Ἑβραίων, ἐξ οὗ μετεφέρθησαν εἰς Γερμανίαν, καί, ὡς ἀποδεικνύεται ἐξ ἐπισήμου στατιστικῆς, μὲ φορτηγὰ ὀχήματα τῶν Σ.Ε.Κ. δίκην κτηνῶν 46.061 Ἑβραῖοι ἔναντι πληθυσμοῦ Ἑβραίων τῆς Θεσσαλονίκης (56.000), οἵτινες ὑπέστησαν τὸν γνωστὸν φρικτὸν καὶ ἀπάνθρωπον θάνατον.

Συνεπείᾳ τοῦ ἐξοντωτικοῦ των τούτου διωγμοῦ, οἱ Ἑβραῖοι πανικοβληθέντες ἐπεζήτουν διέξοδον διὰ τῆς λάθρα ἀναχωρήσεώς των εἰς ἑτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ δὴ εἰς Ἀθήνας, ἔνθα δὲν εἶχον ἐπεκταθῆ τὰ μέτρα διώξεως τῶν Γερμανῶν, ἢ καὶ ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὰ ὄρη πρὸς ἔνταξίν των εἰς τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας. Ἀλλὰ ἕνα τοιοῦτον ἐγχείρημα ἀπῄτει τόλμην καὶ σύνεσιν καὶ πρὸ παντὸς κάλυψιν τούτων διὰ τοῦ ἐφοδιασμοῦ των διὰ πλαστῶν δελτίων ταυτότητος, δεδομένου ὅτι ἅπαντας τοὺς συγκοινωνιακοὺς κόμβους ἤλεγχον αἱ ἀρχαὶ κατοχῆς.

Τὸ ἀδιέξοδον τοῦτο τῶν Ἑβραίων ἦρε καὶ πάλιν ἡ Χωροφυλακή. Διότι καὶ ἐνεψύχωσε τούτους καὶ πλεῖστα ὅσα τεχνάσματα ἐφήρμοσε, διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς σκοπούς των. Οὕτω, τόσον κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπισημάν-

σεως τῶν οἰκιῶν των ὅσον καὶ μετέπειτα, κατὰ τὴν περίοδον τοῦ διαδοχικοῦ ἐγκλεισμοῦ των εἰς τὸ στρατόπεδον συγκεντρώσεως βαρώνου Χίρς, πρὸς μεταφοράν των εἰς Γερμανίαν, κατώρθωσεν ἀμέσως ἢ καὶ ἐμμέσως, διὰ πλείστων πρακτόρων της:

α) Νὰ ἐμψυχώσῃ καὶ τονώσῃ τούτους.

β) Νὰ ἀποκρύψῃ πολλοὺς ἐκ τούτων εἰς οἰκίας φίλων τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς οἰκίας πλείστων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν ταύτης.

γ) Νὰ χορηγήσῃ εἰς τούτους ἑκατοντάδας πλαστῶν ταυτοτήτων, μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς τῶν χορηγησάντων ταύτας ἀνδρῶν της καὶ δὴ ἀξιωματικῶν διοικητῶν.

δ) Νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἐν συνεχείᾳ φυγάδευσιν τούτων, εἴτε εἰς τὰ ὄρη, πρὸς ἔνταξίν των εἰς δρώσας Ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, εἴτε εἰς τὰς ἄλλας πόλεις καὶ δὴ εἰς Ἀθήνας, ἔνθα, ὡς ἀνεφέρθη, δὲν εἶχον ἐπεκταθῆ ἀκόμη τὰ μέτρα διώξεως τῶν Γερμανῶν, μὲ ἀποτέλεσμα, χάρις εἰς τὴν τοιαύτην Ἐθνικὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς, νὰ διασωθοῦν ἑκατοντάδες Ἑβραίων ἐκ τῆς βεβαίας καταστροφῆς των.

Β'. Ὁ καταστρεπτικὸς ἀεροπορικὸς συμμαχικὸς βομβαρδισμὸς τῆς Θεσσαλονίκης τοῦ Σεπτεμβρίου 1944.

Ἤρχιζε πλέον εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὁρίζοντα νὰ ροδίζῃ ἡ ἡμέρα τῆς Ἐλευθερίας. Τὰ ἑρτζιανὰ κύματα, διασχίζοντα καθ' ἑκάστην τὸ Ἑλληνικὸν στερέωμα, μετέδιδον τὸ χαρμόσυνον μήνυμα τῆς προσεχοῦς τελικῆς νίκης. Ὁ ἐχθρός, καταπτοημένος, ἤρχισε νὰ συμπτύσσεται καὶ τέλος νὰ ὑποχωρῇ ὁλοταχῶς πρὸς τὴν καρδίαν τῆς γερμανικῆς του πατρίδος.

Τότε ἀκριβῶς ἔλαβε χώραν ὁ καταστρεπτικὸς συμμαχικὸς βομβαρδισμὸς τῆς Θεσσαλονίκης. Μίαν νύκτα τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1944, ἱστορικὴν διὰ τοὺς κατοίκους τῆς Θεσσαλονίκης, ἀλλεπάλληλα σμήνη ὑπερφρουρίων ἀεροσκαφῶν προσέβαλον εἰς σειρὰν σφοδρῶν ἐπιθέσεων τοὺς στρατιωτικοὺς στόχους τῶν Γερμανῶν καὶ εἰδικώτερον ἅπασαν τὴν βιομηχανικὴν ζώνην τῆς πόλεως. Οἱ Γερμανοὶ τότε ἐπτοήθησαν καὶ τέλος ἐπίστευσαν ὅτι πλησιάζει τὸ τέλος των. Αἱ ζημίαι, εἰς τὰς στρατιωτικάς των ἐγκαταστάσεις καὶ τὰ ἐργοστάσια ζωτικῆς σημασίας δι' αὐτούς, ὑπῆρξαν τεράστιαι. Ἀλλὰ καὶ ὁ φόβος καὶ ὁ πανικὸς τῶν κατοίκων ὑπῆρξεν ἀπερίγραπτος. Αἱ ὑλικαὶ ζημίαι τούτων ἀνυπολογίστου ἀξίας καὶ τὰ ἀνθρώπινα θύματα ὑπὲρ ἀρκετά. Διὰ πρώτην δὲ φορὰν ἴσως οἱ Θεσσαλονικεῖς ἔβλεπον τοιοῦτον καταστρεπτικὸν ἀεροπορικὸν βομβαρδισμόν.

Ἀμέσως ἡ Χωροφυλακὴ ἐτέθη ἐπὶ ποδὸς πρὸς διάσωσιν, μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ βομβαρδισμοῦ, τῶν βομβοπλήκτων. Βαρὺ βεβαίως τὸ ἔργον της. Καὶ ὅμως χάρις εἰς τὴν ἄσβεστον πατριωτικήν της φλόγα καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως ἐξησφάλισεν εἰς τὴν βομβαρδισθεῖσαν ἐκτεταμένην περιοχὴν καὶ τὸ τῆς διακομιδῆς εἰς τὰ νοσοκομεῖα τῶν πολλῶν τραυματιῶν καὶ τὴν στέγασιν τῶν βομβοπλήκτων ἐρρύθμισε καὶ τέλος τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἐρειπίων ἐκ τῶν ὁδῶν ἐπέτυχε μὲ ταχὺ ρυθμὸν καὶ θαυμαστὴν δραστηριότητα εἰς σύντομον χρονικὸν διάστημα.

Οὕτως, ἡ Χωροφυλακή, προσέφερε μίαν ἀκόμη πολύτιμον ὑπηρεσίαν εἰς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τὴν στενάζουσαν πατρίδα.

Γενικὸν Συμπέρασμα

Ἡ Χωροφυλακὴ Θεσσαλονίκης, κατὰ τὰ δυσχερῆ ἔτη τῆς κατοχῆς, παρέμεινεν εἰς τὰς Ἐθνικὰς ἐπάλξεις ἄνευ δισταγμοῦ ἢ ψυχικῆς κάμψεως, ἀγωνιζομένη πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν καὶ ἰδίᾳ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ συμμαχικοῦ ἀγῶνος, προσενεγκοῦσα εἰς αὐτὸν ὑπηρεσίας κατὰ δύναμιν πολὺ μεγαλυτέρας τῶν ὅσων θὰ ἐθεωροῦντο ἐπαρκεῖς, διὰ νὰ δικαιοῦται νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι ἁπλῶς ἐξετέλεσε τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκόν της, διαθέσασα ὅλην της τὴν ἀλκήν, τὴν ζωτικότητα καὶ δρᾶσιν, σχοῦσα βαρείας ἀπωλείας εἰς ἔμψυχον ὑλικόν, ἀλλὰ πλουτίσασα τὰς σελίδας τῆς Ἱστορίας τοῦ Σώματος διὰ πράξεων ἀφθάστου πατριωτισμοῦ, αὐταπαρνήσεως καὶ ἡρωισμοῦ».

5. Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΝ ΕΠΙΒΟΥΛΗΝ

Συμφώνως πρὸς ἔκθεσιν τοῦ τότε ὑπενωμοτάρχου καὶ βραδύτερον μοιράρχου Δημ. Χατζηδημητρίου, ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς Κιλκὶς ἀντισυνταγματάρχης Ἰω. Μπαϊλάκης διετάχθη ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ Γερμανοῦ φρουράρχου νὰ παραδώσῃ κατάλογον τῶν κομμουνιστῶν τῆς πόλεως καὶ τοῦ νομοῦ. Ὁ Μπαϊλάκης περιωρίσθη νὰ παρουσιάσῃ κατάλογον τῶν ἐκτοπισμένων εἰς Ἀνάφην - Φολέγανδρον, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἤδη ἀνεμποδίστως δραπετεύσει. Ὁ Γερμανὸς φρούραρχος ἐξεμάνη, εἰς μάτην ἀξιῶν μετ' ἀπειλῶν νὰ τοῦ παραδοθῇ κατάλογος τῶν ἐκεῖ διαμενόντων κομμουνιστῶν.

Κατ' ἄλλην ἔκθεσιν τοῦ ἰδίου, ὁ ἐν συνεχείᾳ διοικητὴς Χωροφυλακῆς Κιλκὶς ταγματάρχης Στ. Μανούκας διετάχθη ὑπὸ τῆς Γκεστάπο Θεσσαλονίκης νὰ προβῇ διὰ τῆς δυνάμεώς του εἰς τὴν διὰ πυρὰς καταστροφὴν τῶν οἰκιῶν δέκα περίπου χωρικῶν τοῦ χωρίου Σπουργίτες - Κιλκίς, διότι ὡς εἶχε πληροφορίαν οὗτοι κατεῖχον ὅπλα. Ὁ Μανούκας ἠρνήθη κατηγορηματικῶς νὰ προβῇ εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτήν, δη-

λώσας ὅτι ἡ Ἀστυνομία ἔχει ἀποστολὴν τὴν προστασίαν τῶν Ἑλλήνων καὶ ὄχι τὴν καταστροφὴν τῶν περιουσιῶν των. Οἱ Γερμανοὶ ἠπείλησαν ἀντίποινα εἰς βάρος τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλ' ὁ διοικητὴς ταύτης παρέμεινεν ἀνένδοτος καὶ τελικῶς ὑπεχώρησαν.

Θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ διὰ τὴν Κεντρικὴν καὶ Δυτικὴν καὶ τὴν ἐν γένει μὴ ὑπαχθεῖσαν ὑπὸ βουλγαρικὴν διοίκησιν Μακεδονίαν, διότι περὶ ταύτης καὶ τῆς ὑπὸ βουλγαρικὴν κατοχὴν Θράκης θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον. Ἀλλ' ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον ὅπως δώσωμεν μίαν προεισαγωγικὴν εἰκόνα τῆς, εὐθὺς μετὰ τὴν γερμανικὴν κατοχήν, δημιουργηθείσης ἐν Μακεδονίᾳ δραματικῆς καταστάσεως, λόγῳ τῆς βουλγαρικῆς ἐπιβουλῆς καὶ τῆς ἐπιδειχθείσης ὑπὸ τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς σθεναρᾶς καὶ ἐν πολλοῖς ἡρωικῆς ἀντιστάσεως, πρὸς ἀποσόβησιν τῆς ἐπιβουλῆς ταύτης.

Πρὸς τοῦτο, παραθέτομεν ἐνταῦθα δύο, βάσει ἐνόρκων προανακρίσεων συνταχθεισῶν τὴν 15ην καὶ 20ὴν Σεπτεμβρίου 1941, ἐκθέσεων τοῦ τότε διοικητοῦ Διοικήσεως Χωροφυλακῆς ἀντισυνταγματάρχου Ἰω. Μπαϊλάκη, περὶ τῶν γεγονότων τὰ ὁποῖα διεδραματίσθησαν τὴν 17ην Ἰουνίου 1941 καὶ τὴν 12ην Ἰουλίου 1941 εἰς ἑλληνικὰ ἐδάφη παρὰ τὴν βουλγαρικὴν μεθόριον, ὅπου τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ὑπερήσπισαν γενναίως καὶ ἐπροστάτευσαν τὰ δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐν συνεχείᾳ παραθέτομεν ἔκθεσιν ἐνόρκου προανακρίσεως τῆς 10ης Ἰανουαρίου 1942, ἐνεργηθείσης ὑπὸ τοῦ διαδεχθέντος τὸν Μπαϊλάκην ὡς διοικητοῦ Διοικήσεως Κιλκὶς μοιράρχου Στ. Μανούκα, περὶ τῆς ἐν Εἰδομένῃ τὴν 9ην Σεπτεμβρίου 1941 λαβούσης χώραν συμπλοκῆς τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς πρὸς ἀπόκρουσιν Βουλγάρων εἰσβολέων.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΞΑΓΟΜΕΝΟΥ ΕΝΕΡΓΗΘΕΙΣΗΣ ΕΝΟΡΚΟΥ ΠΡΟΑΝΑΚΡΙΣΕΩΣ

«Ἐν Κιλκὶς σήμερον τὴν 20ὴν τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1941, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Σάββατον καὶ ὥραν 11 π.μ., ὁ ὑπογεγραμμένος ἀντισυνταγματάρχης Μπαϊλάκης Ἰωάννης, διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κιλκίς, ἐνεργῶν ἔνορκον προανάκρισιν δυνάμει τῶν ἄρθρων 68 καὶ 69 τῆς Σ.Π.Ν. Ἄρθρον 40 ἐδ. Ζ' τοῦ 2307-1940 Α.Ν. «περὶ στρατιωτικῆς ἱεραρχίας καὶ στρατιωτικῶν προαγωγῶν» καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 21/462/1ιδ. 28.7.1941 διαταγῆς τῆς Α.Δ.Χ.Κ. Μακεδονίας, περὶ τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὴν συμπλοκὴν Εὐζώνων ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς μετὰ τῶν Βουλγάρων ἀτάκτων, ἐκ τῆς ἀλληλουχίας τῶν ληφθεισῶν πέντε μαρτυρικῶν καταθέσεων, τῆς σχετικῆς ἑτέρας ἀλληλογραφίας καὶ τῆς προσωπικῆς ἀντιλήψεως, ἣν ἐσχημάτισα κατὰ τὴν ἐπιτόπιον μετάβασίν μου, συνήγαγον τὰ κάτωθι:

Τὴν ἑσπέραν τῆς 17ης πρὸς τὴν 18ην Ἰουνίου εἰς τὸ παραμεθόριον χωρίον τῆς Διοικήσεως Εὔζωνοι ἐρρίφθησαν μερικοὶ πυροβολισμοί, προερχόμενοι ἐκ τῆς βουλγαρικῆς μεθορίου, ὑπό τινος Βουλγάρου, πιθανὸν δι' ἐκφοβιστικὸν καὶ μόνον σκοπόν. Οἱ ἄνδρες τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Εὐζώνων ἑδρεύοντες εἰς τὸ ὁμώνυμον χωρίον, ὑποψιασθέντες ὅτι πιθανὸν νὰ συνέβαινε καὶ ἕτερον παρόμοιον ἔκτροπον εἰς βάρος τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου, διετέθησαν εἰς διπλοσκοποὺς στρατωνοφύλακας τοῦ Σταθμοῦ, ἵνα οὕτως εἰς περίπτωσιν ἐκτάκτου τινὸς συμβάντος εἶναι ἕτοιμοι δι' ἄμεσον ἐπέμβασιν.

Κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 18ης ἰδίου, καὶ συγκεκριμένως τὴν τρίτην ὥραν τῆς πρωίας καὶ ἐνῷ στρατωνοφύλακες ἐτύγχανον οἱ χωροφύλακες Χαρέλας Ἰωάννης καὶ Γούσιος Μόσχος, ἐρρίφθησαν ἐναντίον τοῦ ἀστυνομικοῦ καταστήματος καὶ συγκεκριμένως πρὸς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τρεῖς πυροβολισμοὶ διὰ πολεμικῶν ὅπλων. Οἱ ἀνωτέρω χωροφύλακες, ἀντιληφθέντες τὸ κρίσιμον τῆς θέσεώς των, ἀφύπνισαν ἐν τάχει καὶ τοὺς ἑτέρους δύο συναδέλφους των Μηλιαράκην Ἰωάννην καὶ Μπίλλιαν Νικόλαον καὶ παραλαβόντες τὸν ὁπλισμόν των, ὅπως εὑρίσκοντο ἐκ τῆς κλίνης, ἐξῆλθον τοῦ οἰκήματος μετὰ μυρίων προφυλάξεων καὶ κατέλαβον θέσεις εἰς τὰ πέριξ τοῦ Σταθμοῦ ἐπικαιρότερα σημεῖα, διὰ τὴν ἀποτελεσματικωτέραν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐπιθέσεως. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἤρχισαν νὰ ρίπτωνται πυροβολισμοὶ καὶ κατὰ τῶν ἑτέρων πλευρῶν τοῦ οἰκήματος (ἀνατολικῶς καὶ βορείως).

Οἱ χωροφύλακες, καίτοι οὐδένα ἔβλεπον λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος σκότους, ἔβαλλον πρὸς τὰ σημεῖα ἔνθα προήρχοντο οἱ πυροβολισμοὶ τῶν ἐπιτιθεμένων ἀκαταπαύστως, ἀπαντῶντες εἰς τὰ διαρκῆ πυρὰ τῶν ἀντιπάλων, οἵτινες ἐκτὸς τῶν πολεμικῶν ὅπλων ἐχρησιμοποίησαν καὶ ὁμαδικὸν τοιοῦτον (ὁπλοπολυβόλον), δι' οὗ ἔβαλλον θεριστικῶς κατὰ τοῦ μέρους ἔνθα ἐκρύπτοντο οἱ χωροφύλακες. Ἡ ἐπίθεσις διήρκεσε περὶ τὰ 15' καθ' ἣν ἀντηλλάγησαν ἑκατέρωθεν πλεῖστοι πυροβολισμοί, μὴ ἐξακριβωθέντος ἐάν τις τῶν ἐπιτεθέντων ἐφονεύθη ἢ ἐτραυματίσθη. Πάντως ἐκ τῶν χωροφυλάκων οὐδεὶς ἔπαθέ τι. Τὴν πρωίαν, ὅτε οἱ χωροφύλακες ἐξῆλθον τῶν χαρακωμάτων, ἀνεζήτησαν πειστήρια, ἵνα διὰ τούτων καθορισθῇ ἀκριβῶς ἡ θέσις, ἐξ ἧς ἔβαλλον οἱ ἐπιτιθέμενοι, ἀλλ' οὐδεὶς ἀνευρέθη.

Εἰδοποιηθεὶς κατέφθασεν ἐπὶ τόπου καὶ ὁ οἰκεῖος σταθμάρχης ἐνωμοτάρχης Σταθάκης Νικόλαος, ὅστις, εὑρισκόμενος ἐνταῦθα τὴν 17ην πρὸς λῆψιν μισθοδοσίας καὶ ἀναχωρήσας τὴν ἑσπέραν τῆς ἰδίας διὰ τὴν θέσιν του, ἠναγκάσθη λόγῳ βροχῆς νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Πολυκάστρου.

Τὴν ἰδίαν ἀνεχώρησε καὶ ὁ ὑποφαινόμενος ὡς καὶ ἀνάλογος δύναμις δι' Εὐζώνους, ἔνθα μεταβάντες ἐπεδόθημεν εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ταυτότητος τῶν δραστῶν τῆς ἐπιθέσεως καὶ τοῦ σκοποῦ δι' ὃν αὕτη ἔλαβε χώραν. Ἐκ τούτων προέκυψαν πάντα τ' ἀνωτέρω, ἅτινα ἀνέφερον οἱ χωροφύλακες, ἐπὶ πλέον δὲ ὅτι οἱ ἐπιτεθέντες ἦσαν Βούλγαροι κομιτατζῆδες ἀγνώστου ἀριθμοῦ, μὲ σκοπὸν τοῦ νὰ ἐκφοβίσουν τοὺς κατοίκους διὰ νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ χωρίον καὶ ἐξαναγκάσουν τὴν Ἀστυνομίαν ν' ἀποχωρήσῃ ἐκεῖθεν, πρὸς ὄφελος τῶν βουλγαροφρόνων κατοίκων τοῦ χωρίου τούτου, οἵτινες πλειοψηφοῦν τῶν ἄλλων κατοίκων.

Ἐκ τῆς αὐτοψίας, ἥτις ἐνηργήθη, διεκριβώθη ὅτι τὸ οἴκημα ἔφερεν ἐπὶ τῶν διαφόρων αὐτοῦ πλευρῶν δέκα τέσσαρα βλήματα πολεμικοῦ ὅπλου, ἀγνώστου μέχρι στιγμῆς συστήματος, διότι οὐδὲν βλῆμα ἀνευρέθη, τούτων ὡς φαίνεται ἐξοστρακισθέντων ἢ καὶ διαλυθέντων (ὅρα ἔκθεσιν αὐτοψίας). Ἐπὶ τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ οἰκήματος καὶ πέριξ τῆς θύρας καὶ παραθύρων ἀνευρέθησαν ἑπτὰ βολίδες, μία δὲ μάλιστα εἰσελθοῦσα διὰ τοῦ παραθύρου ἔπληξε τὸν ἐσώτοιχον τοῦ σταύλου, πρᾶγμα ὅπερ μαρτυρεῖ ὅτι οἱ ἐπιτιθέμενοι Βούλγαροι προσεπάθησαν νὰ ἔχουν εἰς τὴν ἀκτῖνα βολῆς ὡς στόχον τὰ παράθυρα καὶ πρὸ παντὸς τὴν θύραν, ἐξ ἧς ὑπῆρχε πιθανότης νὰ ἐξήρχοντο οἱ ἄνδρες, μὲ προφανῆ σκοπὸν τὴν ἐξόντωσιν τῶν ἐν τῷ οἰκήματι ὀργάνων ἀσφαλείας, ὧν ἡ παρουσία λίαν ἐπιζημία καὶ ἀνεπιθύμητος ἦτο εἰς ἐνίους τῶν κατοίκων, ὧν ἀσφαλῶς τὰ ἀτομικὰ συμφέροντα σπουδαίως παρεβλάπτοντο ἐκ τῆς ἐκεῖ παρουσίας των. Οἱ σκοποὶ ὅμως τῶν Βουλγάρων, ὄντες ἀπώτεροι, δὲν ἐπέτυχον, διότι τὰ ταχθέντα ὄργανα διὰ τὴν φρούρησιν τῶν διαρκῶς δοκιμαζομένων χωρίων τῆς μεθορίου ἠγρύπνουν ὡς φύλακες ἄγγελοι, διὰ τὴν ὅσον ἔνεστι ὁμαλωτέραν διαβίωσιν τῶν κατοίκων, παρέστεκον εἰς πᾶν συμβὰν ὡς προστάται αὐτῶν, συνεμερίζοντο πάντοτε τὰς δοκιμασίας, ἃς οἱ κάτοικοι ἦτο γραπτὸν νὰ ὑφίστανται ἀπὸ τὰ βάρβαρα μέσα τῶν Βουλγάρων κομιτατζήδων τῆς μεθορίου, καὶ ὑπέφερον τὰς ἰδίας κακουχίας καὶ τὰς στερήσεις μὲ καρτερίαν καὶ μὲ τὴν ἱκανοποίησιν ὅτι ἐτάχθησαν δίκην ἀκριτῶν διὰ τὴν φρούρησιν τῶν συνόρων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς χωρίων τῆς Ἑλλάδος.

Οὕτω καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, μίαν εἰσέτι φορὰν ὑψώσαντα τὴν φιλότιμον ὑποχρέωσιν καὶ τὸ καθῆκον, ἀναλογισθέντα τὸν ὅρκον τοῦ τιμίου Ἕλληνος στρατιώτου, ὃν εἰς τὴν πολιτείαν ἔδωσαν, προέταξαν τὰ στήθη των εἰς τὰ βάρβαρα ὅπλα κοινῶν ληστῶν καρτερικώτατα, ἀντήλλαξαν πυρὰ ἀκαταπαύστως μὲ ἐχθρὸν ἀσφαλῶς λίαν ὑπέρτατον εἰς ἀριθμόν, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ τέσσαρες χωροφύλακες ν' ἀπωθήσουν εἰς τὸ σερβοβουλγαρικὸν ἔδαφος τοὺς ἐπιτεθέντας κομιτατζῆδες.

Ἡ στάσις αὕτη τῶν χωροφυλάκων τοῦ Σταθμοῦ ἐπέσυρε τὸν γενικὸν θαυμασμὸν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τόσον τῶν προϊσταμένων των ἀρχῶν, ὅσον καὶ τῶν κατοίκων, καθ' ὅσον ἀψηφοῦντες τὸν ἐπικείμενον καὶ ἄμεσον κίνδυνον κατώρθωσαν νὰ ἐξέλθουν τοῦ στρατῶνος ὑπὸ τὰ πυρὰ τῶν Βουλγάρων καὶ νὰ τρέψουν εἰς φυγὴν τοὺς ἐπιτιθεμένους, ἑδραιώσαντες οὕτω τὴν πίστιν διὰ τὴν Χωροφυλακὴν καὶ τὸ κράτος τοῦ νόμου καὶ παγιώσαντες, διὰ τῆς κεραυνοβόλου ἐνεργείας των καὶ ἄνευ οὐδενὸς καθοδηγητοῦ, τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν ἐν τῇ περιφερείᾳ των.

Αἱ ἐνέργειαι, εἰς ἃς προέβησαν τὰ ἐν λόγῳ ὄργανα, εἶναι πράγματι ἀξιοσημείωτοι, ἄξιαι δὲ ἰδιαιτέρως ἐνταῦθα μνείας ἡ φρόνησις καὶ πρωτοβουλία μεθ' ἧς διεξήγαγον τὴν ὅλην συμπλοκήν, ἡ ψυχραιμία καὶ ἡ ἀποτελεσματικότης μεθ' ἧς ἐνήργησαν, ἡ αὐταπάρνησις καὶ ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὸ καθῆκον, γεγονότα τὰ ὁποῖα ἐκόσμησαν καὶ ἐδόξασαν τὸ μέτωπον τῶν ὀργάνων τούτων. Διὰ τῆς βαθείας συναισθήσεως τοῦ καθήκοντος, τῆς φιλοπατρίας καὶ τοῦ θάρρους τῶν ὀργάνων τούτων ἐπετεύχθη νὰ ἀποκρουσθῇ ἡ κομιτατζηδικὴ ἐπίθεσις καὶ νὰ ματαιωθοῦν τ' ἀπώτερα σχέδια τῆς συμμορίας πρὸς τρομοκράτησιν τῶν κατοίκων. Ἡ χορήγησις ἀναλόγου ἠθικῆς ἀμοιβῆς θὰ γεννήσῃ τὴν εὐγενῆ ἅμιλλαν τῶν ὀργάνων, πρὸς ὄφελος τοῦ Σώματος καὶ τῆς Πολιτείας».

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΞΑΓΟΜΕΝΟΥ ΕΝΕΡΓΗΘΕΙΣΗΣ ΕΝΟΡΚΟΥ ΠΡΟΑΝΑΚΡΙΣΕΩΣ

«Ἐν Κιλκὶς σήμερον τὴν 15ην τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τοῦ 1941 ἔτους, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Δευτέραν καὶ ὥραν 16ην, ὁ ὑπογεγραμμένος ἀντισυνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Μπαϊλάκης Ἰωάννης, διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς, ἐνεργῶν ἔνορκον προανάκρισιν δυνάμει τῶν ἄρθρων 68 καὶ 69 τῆς Σ.Π.Ν., συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 40 ἐδάφ. Ζ' τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2307/1940 Α.Ν. «περὶ στρατιωτικῆς ἱεραρχίας καὶ στρατιωτικῶν προαγωγῶν» καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 21/434/14στ 28.7.1941 διαταγῆς τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας, περὶ τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὴν συμπλοκὴν Μουριῶν ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς μετὰ Βουλγάρων στρατιωτῶν, ἐκ τῆς ἀλληλουχίας τῶν ληφθέντων 5 ἐνόρκων μαρτυρικῶν καταθέσεων καὶ τῆς προσωπικῆς ἀντιλήψεως, ἣν κατὰ τὴν ἐκεῖ μετάβασίν μου ἐσχημάτισα, συνήγαγον τὰ ἑξῆς:

Τὴν 12ην Ἰουλίου 1941 καὶ περὶ ὥραν 9.30', ὀκτὼ Βούλγαροι στρατιῶται ἐκ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὸ ἔναντι φυλάκιον Μουριῶν εὑρισκόμενον βουλγαρικὸν τοιοῦτον, εἰσῆλθον εἰς Μουριὲς ἔνοπλοι καὶ κατηυθύνθησαν εἰς τὸ ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ χωρίου εὑρισκόμενον καφενεῖον τοῦ Γεωργίου Χατζοπούλου, ἔνθα μετ' ἄλλων βουλγαροφρόνων πολιτῶν ἐπεδόθησαν εἰς οὐζοποσίαν.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐκτελεῖτο ἐν Μουριὲς (ὅπερ χωρίον σημειωτέον εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς μεθοριακῆς βουλγαρικῆς γραμμῆς) λαϊκὴ ἀγορὰ καὶ πλεῖστοι τῶν κατοίκων εὑρίσκοντο ἐπὶ ποδός, μεταβαίνοντες εἰς τὰς ἐργασίας των κλπ.

Ὡς ἦτο φυσικόν, δύναμις τοῦ φυλακίου Χωροφυλακῆς περιεφέρετο εἰς τὸ χωρίον, πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως καὶ πρόληψιν διαπράξεως ἀδικημάτων ὑπὸ τῶν κατοίκων καὶ τῶν ἐπισκεπτῶν τῶν πέριξ διαφόρων χωρίων, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, 9.30' π.μ., ἀπετελεῖτο ἀπὸ τοὺς χωροφύλακας Καστρινάκην Ἐμμανουὴλ καὶ Διαμαντάκον Γρηγόριον.

Τοὺς ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἀναφερομένους Βουλγάρους, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἀντελήφθησαν οἱ ἐν λόγῳ Χωροφύλακες, οἵτινες διαρκῶς περιφερόμενοι ἐντέχνως πέριξ τοῦ καφενείου, εἰς ὃ ἤδη ἤρξαντο διασκεδάζοντες οἱ Βούλγαροι, παρηκολούθουν πᾶσαν κίνησιν τόσον τούτων, ὅσον καὶ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες συνδιεσκέδαζον μετ' αὐτῶν πρὸς ἀποτροπὴν παντὸς τυχὸν συμβησομένου. Μετὰ παρέλευσιν ὡρῶν, καὶ συγκεκριμένως τὴν 12 ἕως 12.30' ὥραν, οἱ διασκεδάζοντες, περιελθόντες εἰς εὐθυμίαν ἤρξαντο πυροβολοῦντες εἰς τὸν ἀέρα ἀσκόπως, ἀρχικῶς μὲν ἐντὸς τοῦ καφενείου πρὸς τέρψιν πάν-

των τῶν διασκεδαζόντων, καὶ εἶτα ἐξῆλθον εἰς τὴν θύραν τοῦ καφενείου, ἵνα οὕτω διὰ τῆς πράξεώς των ταύτης ἐνσπείρουν πανικὸν εἰς τοὺς ἀντιφρονοῦντας τοῦ χωρίου Μουριῶν.

Οἱ περιπολοῦντες χωροφύλακες ἀντιληφθέντες τὰ συμβαίνοντα καὶ προβλέποντες ἀσφαλῆ πανικὸν τῶν κατοίκων καὶ σύρραξιν ἔνοπλον, διότι ἤδη οἱ κάτοικοι ἤρξαντο ἀναχωροῦντες πρὸς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ παρακείμενα δάση πανικοβληθέντες ἐκ τῶν συνεχῶν καὶ ὁμαδικῶν πυροβολισμῶν, ἀπεφάσισαν νὰ ἐπέμβουν πρὸς κατάπαυσιν τῶν προκλήσεων. Τούτου ἕνεκεν ἀνεχώρησαν ἀμέσως διὰ τὸ φυλάκιον πρὸς παραλαβὴν τοῦ ὁπλισμοῦ των καὶ φυσιγγίων διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, εὑρόντες δὲ καθ' ὁδὸν τὸν φυλακιάρχην προϊστάμενόν των, ὑπενωμοτάρχην Μπούτλαν Χαράλαμπον, ἀνέφερον πάντα τὰ συμβάντα, μετὰ πάσης δυνατῆς λεπτομερείας.

Ὁ ὑπενωμοτάρχης λαβὼν γνῶσιν τοῦ ἐπεισοδίου τῶν πυροβολισμῶν μετέβη ἀμέσως εἰς τὸ ἐκεῖ πλησίον εὑρισκόμενον Γραφεῖον Τ.Τ.Τ., ἔνθα προσεπάθει νὰ συνδεθῇ τηλεφωνικῶς μετὰ τῶν προϊσταμένων του, ἵνα ἀναφέρῃ τὸ συμβὰν καὶ λάβῃ διαταγάς, οἱ δὲ χωροφύλακες μετέβησαν εἰς τὸ φυλάκιον, ἔνθα εὗρον καὶ τοὺς δύο ἑτέρους χωροφύλακας τῆς δυνάμεως τοῦ φυλακίου Ἀγγελόπουλον Χρῆστον καὶ Τεκτονίδην Δαμιανόν, οὓς κατέστησαν ἐνημέρους τῶν διατρεξάντων καὶ προσεκάλεσαν νὰ λάβουν τὰ ὅπλα των καὶ νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν εἰς τὴν πλατεῖαν. Εἶτα οἱ χωροφύλακες Καστρινάκης καὶ Διαμαντάκος παραλαβόντες τὰ ὅπλα των διηυθύνθησαν ἀμέσως καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης χρονοτριβῆς—ἥτις πιθανὸν νὰ ἐπέφερεν ἀνεπανορθώτους ζημίας εἰς τὸ ἠθικὸν τῶν κατοίκων—εἰς τὴν πλατεῖαν, ἔνθα τὸ καφενεῖον τοῦ ἀνωτέρω Χατζοπούλου, εἰς ὃ διεσκέδαζον πλέον ἔτι θορυβωδέστερον οἱ Βούλγαροι στρατιῶται, πέντε ἤδη τὸν ἀριθμόν, τῶν λοιπῶν τριῶν συναδέλφων των ἀντιληφθέντων, ὡς φαίνεται, τὰς συνεπείας τῆς οὕτως ἐξελισσομένης διασκεδάσεως καὶ ἀναχωρησάντων διὰ τὸ φυλάκιόν των.

Οἱ δύο πρῶτοι χωροφύλακες, οἱ καὶ τὸν σπουδαιότερον ρόλον ὑποδυθέντες, πλησιάσαντες εἰς τὸ καφενεῖον ἐχωρίσθησαν, καὶ ὁ μὲν Καστρινάκης παρέμεινεν ἔναντι τοῦ καφενείου, ἔχων μίαν γωνίαν ὡς προκάλυμμα διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, ὁ δὲ Διαμαντάκος ἔχων τὸ ὅπλον του παρὰ πόδα ἐπλησίασε τοὺς ἔξω ἤδη τοῦ καφενείου εὑρισκομένους καὶ πυροβολοῦντας Βουλγάρους καὶ πολίτας, οὓς καὶ παρεκάλεσε νὰ παύσουν πυροβολοῦντες καὶ νὰ ἀπέλθουν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, διότι οἱ κάτοικοι φοβούμενοι ἐγκατέλειπον τὸ χωρίον πανικόβλητοι.

Ἀντὶ ὅμως ἄλλης ἀπαντήσεως, οἱ Βούλγαροι θέσαντες ἐφ' ὅπλου λόγχην, περιεκύκλωσαν τὸν Διαμαντάκον καὶ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῶν λογχῶν τοῦ ἥρπασαν τὸ ὅπλον, ὅπερ καὶ ἔθραυσαν, ἤρξαντο δὲ συγχρόνως νὰ κτυποῦν τοῦτον διὰ τῶν ὑποκοπάνων τῶν ὅπλων των καὶ νὰ τὸν ἀναγκάζουν νὰ προχωρῇ πρὸς τὸ βουλγαρικὸν φυλάκιον, πρὸς ὃ πάντες κατηυθύνθησαν, πυροβολήσας ἅμα ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν κατὰ τοῦ Καστρινάκη, ὅστις παρηκολούθησεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ διατρέξαντα, ἀναμένων τὴν κατάλληλον στιγμὴν ἵνα ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἐκ τῶν περιστάσεων ἐπεβάλλετο.

Βλέπων τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων ὁ Καστρινάκης καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ αἰχμαλωτισθῇ ὁ συνάδελφός του Διαμαντάκος, δεχθεὶς δὲ καὶ τὰ προκλητικώτατα πυρὰ τοῦ ἑνὸς τῶν Βουλγάρων, ἠναγκάσθη ν' ἀπαντήσῃ διὰ πυροβολισμῶν, μὲ ἀποτέλεσμα τὸν φόνον τοῦ ἑνὸς τῶν στρατιωτῶν Βουλγάρων. Οἱ λοιποὶ τέσσαρες, βλέποντες τὸν συνάδελφόν των νεκρὸν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς μέθης, ἤρχισαν νὰ βάλλουν ἀδιακόπως κατὰ τοῦ χωροφύλακος Καστρινάκη, ὅστις πυροβολῶν καὶ προφυλασσόμενος τοὺς ἐξηνάγκασε νὰ τραποῦν εἰς φυγὴν πρὸς τὸ φυλάκιόν των.

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἀφίκοντο καὶ οἱ ἕτεροι δύο χωροφύλακες Ἀγγελόπουλος καὶ Τεκτονίδης, οἵτινες ἀντιληφθέντες τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν Βουλγάρων, πυροβολούμενοι καὶ πυροβολοῦντες ἀκαταπαύστως, μὲ σκοπὸν ἐξοντώσεως πλέον τῶν στρατιωτῶν. Ἐφόνευσαν καὶ ἕτερον Βούλγαρον, ὅστις κατέπεσεν εἰς ἀπόστασιν τριακοσίων περίπου μέτρων ἀπὸ τὸν τόπον τῆς συμπλοκῆς. Ὁ αἰχμάλωτος χωροφύλαξ ἀμυνόμενος διὰ τῶν χειρῶν του μόνον, παθητικῶς βέβαια, ἐκαραδόκει τὴν στιγμὴν ἥτις θὰ τοῦ ἐπέτρεπε τὴν δραπέτευσιν καὶ ἥτις δὲν ἤργησε νὰ ἔλθῃ. Καθ' ἣν ὥραν οἱ τέσσαρες Βούλγαροι πυροβολούμενοι ὑπὸ τοῦ Καστρινάκη ἐδέχθησαν τὰ πυρὰ καὶ δύο ἑτέρων χωροφυλάκων καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ εἰσέλθουν ἐντὸς δενδροφυτευμένης ἐκτάσεως, ὁ Διαμαντάκος ἐπωφεληθεὶς τῆς συγχύσεως ἐδραπέτευσεν, μὲ προφανῆ κίνδυνον τῆς ζωῆς του νὰ φονευθῇ ὑπὸ τῶν ἐκμανέντων πλέον στρατιωτῶν, καὶ διαφυγὼν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ φυλάκιόν του. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, οἱ τρεῖς πλέον χωροφύλακες πυροβολοῦντες καὶ πυροβολούμενοι ἐπέτυχον τὸν τραυματισμὸν καὶ τρίτου Βουλγάρου, ἐξαναγκάσαντες καὶ τοὺς λοιποὺς δύο στρατιώτας νὰ τραποῦν εἰς ἄτακτον φυγὴν μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὸ φυλάκιόν των καὶ ἀπαλλάξαντες οὕτω τὸ χωρίον τῆς παρουσίας τοιούτων ἀτόμων, ἅτινα κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐστιγμάτισαν τὸ στρατιωτικὸν ἔνδυμα.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς συμπλοκῆς, ὁ ὑπενωμοτάρχης καὶ φυλακιάρχης Μπούτλας, λόγῳ τῆς ραγδαίας ἐξελίξεως τῶν γεγονότων, παρέμεινεν εἰς τὸ Τ.Τ.Τ. Γραφεῖον, προσπαθῶν νὰ ἐνημερώσῃ λεπτομερῶς τοὺς προϊσταμένους του, ἐνῷ οἱ χωροφύλακές του ἐδοκιμάζοντο ἀπὸ τὰ πυρὰ τῶν Βουλγάρων στρατιωτῶν καὶ οὕτως, εὑρεθεὶς ἄοπλος ἐν μέσῃ ὁδῷ καὶ κατὰ τὴν κυριωτέραν φάσιν τῆς συμπλοκῆς οὐδὲν προσέφερε. Τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον ἐπετεύχθη ὑπ' αὐτοῦ ἦτο ἡ ἄφιξις, μετὰ βέβαια τὸ πέρας τῆς συμπλοκῆς, δυνάμεως Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἀνθυπασπιστοῦ προϊσταμένου του καὶ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς, ὅστις ἐπιληφθεὶς καὶ δεξιοτέχνως χειρισθεὶς τὴν ὑπόθεσιν, ἐπέτυχε τὴν ἐπάνοδον τῶν χωρικῶν εἰς τὰς ἑστίας των.

Εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω ἀνήκει καὶ ἡ ἀνάλογος πρὸς τὴν προσφερθεῖσαν ὑπηρεσίαν ἀμοιβή, ἣν ἡ ὑπηρεσία δὲν δύναται νὰ ἀντιπαρέλθῃ ἀπαρατήρητον, πολὺ δὲ περισσότερον κατὰ τὰς παρούσας κρισίμους στιγμάς, καθ' ἃς τὸ μόνον ἔνοπλον Σῶμα τῆς Πατρίδος, ἡ Χωροφυλακή, ἐτάχθη ὡς φρουρὸς ἀκοίμητος ἀφ' ἑνὸς τῶν συνόρων της, πρὸς φύλαξιν πάσης παραβιάσεως τούτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν ἔσω πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως καὶ ἐμπέδωσιν τῆς ἀσφαλείας.

Πάντες οἱ ἀνωτέρω χωροφύλακες, κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐπέδειξαν τὴν δύναμιν τῆς ἐπιβολῆς τοῦ κράτους τοῦ νόμου, τὴν ἰσχυράν των θέλησιν καὶ τὸ ἀκμαῖον ἠθικόν των, πολὺ δὲ περισσότερον ἀξιοζήλευτον ψυχραιμίαν καὶ φρόνησιν καὶ τὴν μετ' αὐταπαρνήσεως διεξαγωγὴν τῆς συμπλοκῆς πρὸς προστασίαν τῆς ἡσυχίας τῶν κατοίκων τῆς περιφερείας των, ἣν ἐτάχθησαν νὰ φρουρήσουν. Αἱ πράξεις αὐται, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἑδραιωθῇ δι' ἔτι μίαν φορὰν ἡ πίστις τῶν κατοίκων πρὸς τὸ κράτος καὶ τῶν χωροφυλάκων του καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς περιφερείας των ἀπὸ ὡρισμένα κακοποιὰ στοιχεῖα, ἅτινα μόνον τὴν λαφυραγωγίαν εἶχον πάντοτε πρὸ ὄψεως, κατὰ τὰς διαφόρους παρανόμους καὶ ἄνευ οὐδενὸς δικαιώματος εἰσόδους των εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, καὶ τοιαῦται ἐνέργειαι ὀργάνων πρέπει νὰ ἀμείβωνται καὶ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀποδοτικότητος ἑνὸς ἑκάστου, ἵνα οὕτως ἡ ἅμιλλα ἐξυψώνουσα τὸν ζῆλον φέρει τοὺς ἁμιλλομένους εἰς καλυτέραν θέσιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ των καὶ τῇ κοινωνίᾳ...»

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΞΑΓΟΜΕΝΟΥ

«Ἐν Κιλκὶς σήμερον τὴν 24ην τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1942 ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Σάββατον καὶ ὥραν 10ην π.μ., ὁ ὑπογεγραμμένος μοίραρχος Μανούκας Στέργιος, διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κιλκίς, ἐνεργήσας ἔνορκον προανάκρισιν δυνάμει τῶν ἄρθρων 68 καὶ 69 τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 40 ἐδαφ. Ζ' τοῦ Α.Ν. 2307/1940 «περὶ στρατιωτικῆς ἱεραρχίας καὶ στρατιωτικῶν προαγωγῶν» καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 21/232/59β ἔτους τηλεγραφικῆς διαταγῆς τῆς Α.Δ.Χ.Κ. Μακεδονίας, πρὸς ἀπονομὴν ἠθικῆς ἀμοιβῆς εἰς τὰ δράσαντα ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ λαβοῦσαν χώραν συμπλοκὴν ἐν Εἰδομένῃ μετὰ Βουλγάρων στρατιωτῶν, ἐκ τῶν ληφθεισῶν ἐνόρκων μαρτυρικῶν καταθέσεων κλπ. ἐγγράφων καὶ τῆς προσωπικῆς μου ἀντιλήψεως, ἣν ἐσχημάτισα κατὰ τὴν ἐπὶ τόπου μετάβασίν μου, συνήγαγον τὰ ἑξῆς:

Τὴν 9ην Σεπτεμβρίου π. ἔτους ὁ χωροφύλαξ Χριστοφιλόπουλος Γεώργιος τοῦ Περικλέους, τῆς δυνάμεως τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Εἰδομένης, διετάχθη ὑπὸ τοῦ σταθμάρχου του εἰς ὑπηρεσίαν ἐνέδρας, ἀπὸ τὰς ὥρας 20-24 μετὰ τοῦ τελωνοφύλακος τοῦ Τελωνείου Εἰδομένης Τζιμέα Κωνσταντίνου, παρὰ τὸ μηχανοστάσιον τῶν Σ.Ε.Κ., κείμενον εἰς ἀπόστασιν 300 περίπου μέτρων ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Εἰδομένης καὶ ἑτέρων 500 περίπου μέτρων ἀπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ φυλακίου, τοῦ εὑρισκομένου ἐπὶ τῆς διαχωριστικῆς γραμμῆς τῶν ἑλληνοβουλγαρικῶν συνόρων Εἰδομένης - Γευγελῆς.

Σκοπὸς τῆς ἐνέδρας ταύτης, ἥτις διετάσσετο καθ' ἑκάστην, κατόπιν συνεννοήσεως τοῦ τελώνου καὶ τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμάρχου Εἰδομένης, ἦτο κυρίως ἡ σύλληψις διαφόρων ἀτόμων, ἅτινα διερχόμενα τὴν μεθόριον γραμμὴν εἰσήγαγον καὶ ἐξήγαγον λαθραίως διάφορα τρόφιμα κλπ. ἐμπορεύματα.

Ἡ ὑπόλοιπος δύναμις τοῦ Σταθμοῦ τὴν αὐτὴν ἑσπέραν εἶχε διατεθῇ ὡς ἀκολούθως: Ὁ σταθμάρχης ἀνθυπασπιστὴς Θεολόγου Ἀλέξανδρος, μετὰ τῶν χωροφυλάκων Χονδροκούκη Κυριάκου, Ἰωαννίδη Εὐαγγέλου καὶ Μακρῆ Δημητρίου, ἀπὸ τῆς 18ης ὥρας εἶχε μεταβῇ διὰ περιοδείαν εἰς τὸ χωρίον Χαμηλόν, ἀπέχον μίαν ὥραν περίπου ἀπὸ τῆς ἕδρας τοῦ Σταθμοῦ, διὰ λόγους δημοσίας ἀσφαλείας. Ὁ χωροφύλαξ Καρβελᾶς Κωνστ. ἐτύγχανε στρατωνοφύλαξ, οἱ δὲ ὑπόλοιποι χωροφύλακες Λάττος Δημήτριος καὶ Βουλογιῶργος Ἰωάννης ἦσαν διατεταγμένοι εἰς ὑπηρεσίαν περιπολίας 20-24 ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Σταθμοῦ, κατὰ μῆκος τῶν συνόρων ἀπὸ τοῦ τελωνοφυλακίου, θέσιν Ἁλώνια, μέχρι τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

Περὶ ὥραν 23.15' εἰς τὴν παρὰ τὸ μηχανοστάσιον ἐνέδραν ἐνέπεσαν τρεῖς Βούλγαροι στρατιῶται, τοὺς ὁποίους ἐξ ἀποστάσεως 15 περίπου μέτρων ἀντιληφθεὶς ὁ χωροφύλαξ Χριστοφιλόπουλος Γεώργιος διέταξε νὰ σταματήσουν διὰ τῶν λέξεων «Ἄλτ, παραδοθῆτε, εἶσθε κυκλωμένοι». Ἀπευθυνόμενος δὲ ἀκολούθως πρὸς τὸν τελωνοφύλακα Τζιμέαν ἐφώναξε: «Εἰδοποίησε τοὺς ἄλλους νὰ πᾶν ἀπὸ κάτω», καὶ τοῦτο ἵνα ὑποθέσουν οἱ ἐν λόγῳ Βούλγαροι στρατιῶται ὅτι εἰς τὴν ἐνέδραν μετεῖχον πολλοὶ χωροφύλακες καὶ ἀναγκασθοῦν νὰ παραδοθοῦν.

Οἱ Βούλγαροι στρατιῶται ἀντιληφθέντες ὅτι ἐνέπεσαν εἰς ἐνέδραν ἐπυροβόλησαν ἀνεπιτυχῶς κατὰ τοῦ χωροφύλακος καὶ τελωνοφύλακος, ρίψαντες ἓξ ἕως ἑπτὰ πυροβολισμοὺς διὰ τῶν πολεμικῶν ὅπλων ἅτινα ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν, ἐναντίον δὲ αὐτῶν ἀντεπυροβόλησε διὰ τοῦ πολεμικοῦ ὅπλου του, ρίψας 5-6 πυροβολισμούς, ὁ χωροφύλαξ Χριστοφιλόπουλος καὶ ἀμέσως ἔσπευσε πρὸς καταδίωξίν των, καταφθάσας δὲ ἕνα ἐξ αὐτῶν, ὅστις ἦτο ἄοπλος καὶ ἔφερεν εἰς τοὺς ὤμους του σάκκον περιέχοντα λαθραῖα τρόφιμα, τὸν συνέλαβε καὶ τὸν παρέδωσεν εἰς τὸν τελωνοφύλακα Τζιμέαν, ὅστις κατ' ἐντολήν του τὸν ὡδήγησεν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν, αὐτὸς δὲ ἐξηκολούθησε τὴν δίωξιν τῶν ὑπολοίπων δύο, οἵτινες μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πρώτων πυροβολισμῶν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν καὶ δι' ἑλιγμοῦ ὄπισθεν τοῦ μηχανοστασίου, ἐπωφεληθέντες καὶ τοῦ σκότους, διέφυγον τὴν σύλληψιν, κατευθυνθέντες πρὸς τὸ βουλγαρικὸν ἔδαφος.

Ἐν τῷ μεταξὺ κατέφθασεν ἐκ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ ὁ Γερμανὸς στρατιώτης Ὄττο πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ χωροφύλακος, ἀπὸ κοινοῦ δὲ ἔβαλον κατὰ τῶν διαφυγόντων δύο Βουλγάρων στρατιωτῶν, καθὼς καὶ κατὰ τῶν ὑπολοίπων ἀνδρῶν τοῦ βουλγαρικοῦ φυλακίου, οἵτινες ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῶν πρώτων, πλησιάσαντες ἐντεῦθεν τῶν συνόρων, ἤρχισαν νὰ βάλλουν ἀπὸ 200-300 μ. κατὰ τοῦ μηχανοστασίου καὶ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Εἰδομένης. Μετ' ὀλίγον ἔλαβον μέρος εἰς τὴν συμπλοκὴν καὶ οἱ ἕτεροι δύο Γερμανοὶ στρατιῶται τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Εἰδομένης, βάλλοντες κατὰ τῶν Βουλγάρων στρατιωτῶν.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς συμπλοκῆς, ὁ Γερμανὸς στρατιώτης Ὄττο ἀπεσύρθη ἐπ' ὀλίγον εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν καὶ ἐτηλεφώνησεν εἰς Γευγελὴν περὶ τῆς συμπλοκῆς ταύτης, πρὸς εἰδοποίησιν τῶν βουλγαρικῶν ἀρχῶν, ἐπιστρέψας δὲ πάλιν ἐνίσχυσε τὸν χωροφύλακα Χριστοφιλόπουλον.

Ἡ συμπλοκὴ αὕτη διήρκεσεν ἡμίσειαν περίπου ὥραν, κατ' αὐτὴν δὲ ἀντηλλάγησαν περίπου 200 πυροβολισμοὶ ἑκατέρωθεν, ἐκ τῶν ὁποίων περὶ τοὺς τεσσαράκοντα ἔρριψεν ὁ χωροφύλαξ Χριστοφιλόπουλος, ἐπιδειξάμενος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους θάρρος, ψυχραιμίαν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον, ἀψηφῶν τὸν ἄμεσον κίνδυνον, ὃν διέτρεχεν ἡ ζωή του.

Ὁ τελωνοφύλαξ Τζιμέας Κωνστ., ὡπλισμένος διὰ τοῦ πιστολίου τοῦ χωροφύλακος Χριστοφιλοπούλου καὶ μὴ γνωρίζων τὸν χειρισμὸν αὐτοῦ δὲν ἐπυροβόλησεν, οὐχ ἧττον ὅμως ἐπεδείξατο θάρρος καὶ ψυχραιμίαν ἀνταξίαν τοῦ προορισμοῦ του ὡς τελωνειακοῦ ὀργάνου.

Περὶ τὸ τέλος τῆς συμπλοκῆς, κατέφθασαν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν οἱ χωροφύλακες Λάττος Δημήτριος καὶ Βουλογιῶργος Ἰωάννης, οἵτινες ἦσαν διατεταγμένοι εἰς περιπολίαν, χωρὶς ὅμως νὰ προφθάσουν καὶ λάβουν μέρος εἰς ταύτην, ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τοῦ τελευταίου ἐκ τούτων ὅτι ἔρριψαν ἀνὰ δέκα πυροβολισμούς, ὡς ἀναφέρει ἐν τῇ καταθέσει του, δὲν ἐπιβεβαιώθη ἐκ τῆς καταθέσεως τοῦ πρώτου οὐδὲ παρ' ἄλλου τινὸς μάρτυρος.

Ὁ ἀνθυπασπιστὴς Θεολόγου Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν τριῶν χωροφυλάκων ἐπέστρεψεν ἐκ Χαμηλοῦ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς συμπλοκῆς.

Ὁ συλληφθεὶς Βούλγαρος στρατιώτης παρεδόθη εἰς τοὺς Γερμανοὺς στρατιώτας τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Εἰδομένης, μετὰ τοῦ κατασχεθέντος σάκκου ὅστις περιεῖχεν ὄρυζαν, λουκούμια καὶ καραμέλλας πρὸς λαθραίαν πώλησιν, τὴν δὲ ἑπομένην, μερίμνῃ τούτων, παρεδόθη εἰς τὸν Βούλγαρον ταγματάρχην τῆς φρουρᾶς Γευγελῆς.

Κατὰ τὴν ἀνωτέρω συμπλοκήν, ὁ χωροφύλαξ Χριστοφιλόπουλος Γεώργιος ἐξέθεσε τὴν ζωήν του, ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος, εἰς ἄμεσον καὶ ἀποδεδειγμένως προφανῆ κίνδυνον, ἡ δὲ ἐνέργειά του αὕτη ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὰ ὅρια τοῦ καλῶς ἐννοουμένου καθήκοντος καὶ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τῆς συμπλοκῆς ταύτης ὑπῆρξεν ἡ παγίωσις τῆς δημοσίας ἀσφαλείας ἐν τῇ μεθορίῳ περιοχῇ ταύτῃ καὶ ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν συμφερόντων, καθόσον πρὸ τῆς συμπλοκῆς συχνάκις εἰσήρχοντο λάθρα εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος Βούλγαροι στρατιῶται καὶ ἰδιῶται καὶ ἐπροπαγάνδιζον ὑπὲρ τῆς Βουλγαρίας, παρασύραντες ὑπὲρ αὐτῆς διὰ ψευδολογιῶν πολλοὺς ἀφελεῖς γηγενεῖς, ἐνῷ μετὰ τὴν συμπλοκὴν ἔπαυσεν ἡ ἀντεθνικὴ αὕτη ἐνέργεια, οἱ δὲ παρασυρθέντες ἐκ τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας οὐ μόνον ἔπαυσαν νὰ ἐκδηλώνωνται ὑπὲρ τῆς Βουλγαρίας, ἀλλὰ ἤρχισαν νὰ παρουσιάζωνται ὡς μετανοήσαντες ἐκδηλούμενοι πλέον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος».

6. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ - ΕΔΕΣΣΗΣ

Εἰς τὰ ἐκτὸς τῆς περιοχῆς Θεσσαλονίκης Μακεδονικὰ ἐδάφη ἡ κατάστασις ἦτο πολὺ χειροτέρα, ἀληθῶς δραματικὴ διὰ τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς τὰ ὁποῖα ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ ὑφίστανται τὰς ταπεινωτικὰς πιέσεις τῶν Ἰταλῶν, νὰ μάχωνται πρὸς τοὺς Βουλγάρους πράκτορας καὶ τοὺς βουλγαρίζοντας, νὰ ἀντιμετωπίζουν τὰς ἐπιβουλὰς τῶν ρουμανιζόντων καὶ τῶν Ἀλβανῶν καὶ τέλος νὰ καταδιώκωνται ἀμειλίκτως ἀπὸ τοὺς ἐαμοελασίτας. Θὰ ἐξετάσωμεν τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Μακεδονίαν κατὰ περιοχάς.

Εἰς τὴν περιοχὴν Καστοριᾶς, μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ Στρατοῦ, ἡ Χωροφυλακὴ συνεπτύχθη ἀκολουθοῦσα τὸν ὑποχωροῦντα Στρατὸν καὶ μετὰ πάροδον μηνὸς ἐπηνδρώθη διὰ μικρᾶς δυνάμεως. Ἀλλὰ πᾶσα ἐνέργειά της, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος, προσέκρουεν εἰς τὴν ἀντίδρασιν τῶν Ἰταλῶν, τὴν ὁποίαν ὑπεδαύλιζον οἱ κατακλύσαντες τὴν περιοχὴν κομιτατζῆδες καὶ ρουμανίζοντες. Τὸν Σεπτέμβριον 1941, ὁ ἀποφυλακισθεὶς βουλγαρόφρων Ζήσης Νικολαΐδης, βοηθούμενος ὑπὸ κομιτατζήδων, ἐδολοφόνησε τὸν Μακεδονομάχον Ν. Ταϊλάκην. Παρὰ τὴν ἀντίθετον ἐντολὴν τῶν Ἰταλῶν ἀποσπάσματα Χωροφυλακῆς κατεδίωξαν τοὺς φονεῖς καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τοὺς συνέλαβον. Ὁ ἀνθυπομοίραρχος Γ. Μπούκλης ἀνέλαβε θαρραλέως τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, καταδιώκων τοὺς βουλγαρόφρονας καὶ κομιτατζῆδες ὡς ἐπικινδύνους διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ ἐξουδετέρωσε τὰς ἐκβιαστικάς των ἐνεργείας πρὸς προσχώρησιν ἐντοπίων. Κατηγορηθεὶς τότε ὑπὸ τούτων ἐπὶ κατασκοπείᾳ καὶ παρανόμῳ κατοχῇ ὅπλων συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, ὑπὸ τῶν ὁποίων μετεφέρθη εἰς φυλακὰς τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου παρέμεινε μέχρις ἀπελευθερώσεως.

Τὸν Νοέμβριον 1941 ἡ ρουμανίζουσα Παπαναούμ, ἡ ὁποία εἶχεν ἐκτοπισθῆ προτάσει τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Χρ. Βαλάρη, κατήγγειλε τοῦτον, ὑπηρετοῦντα εἰς Ἄργος Ὀρεστικόν, ἐπὶ ἀποκρύψει ὅπλων. Γενομένης ἐρεύνης εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ ἀστυνομικοῦ καταστήματος ἀνευρέθησαν πολλὰ ὅπλα, τὰ ὁποῖα οὗτος εἶχεν ἀποκρύψει, ὅταν διετάχθη ὁ ἀφοπλισμός, διοχετεύων ταῦτα εἰς πατριώτας πολίτας πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δρώντων εἰς τὴν περιφέρειαν Βουλγάρων, κομιτατζήδων, βουλγαριζόντων καὶ ρουμανιζόντων.

Ὁ Βαλάρης συνελήφθη καὶ παρέμεινεν εἰς τὰς φυλακὰς ἐπὶ διετίαν, ἐν συνεχείᾳ ἐνετάχθη εἰς τὴν ἐθνι-

κὴν ὀργάνωσιν Π.Α.Ο. Καταδιωκόμενος ἀμειλίκτως ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ μετεφέρθη εἰς Φλώριναν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κοζάνην, ὁπόθεν μετὰ δύο ὑπαξιωματικῶν καὶ 10 χωροφυλάκων προσεχώρησεν εἰς τὰς ἐθνικὰς ὁμάδας Παπαδοπούλου.

Τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς συνεπλέκοντο καθημερινῶς μὲ τοὺς βουλγαρίζοντας, οἱ ὁποῖοι ὕβριζον καὶ προεκάλουν αὐτὰ δημοσίᾳ, διὰ νὰ τὰ ἐξαναγκάσουν πρὸς ἀποχώρησιν. Ἐν τούτοις, παρέμενον εἰς τὰς θέσεις των, ὑφιστάμενα ἀπεριγράπτους δοκιμασίας. Ὁ μετ' αὐτῶν συνεργαζόμενος εἰσαγγελεὺς πρωτοδικῶν Καστοριᾶς Λαμπρακόπουλος ἐνεθάρρυνε τὸν πληθυσμὸν πρὸς τόνωσιν τοῦ ἐθνικοῦ του φρονήματος. Τότε συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν καὶ ἐστάλη εἰς Ἰταλίαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως ὑπομοίραρχος Κ. Οἰκονομόπουλος ἀπεδιώχθη ἐκεῖθεν, διότι συνέλαβε δράστας μεγάλης κλοπῆς βουλγαρίζοντας καὶ συνεργαζομένους μετὰ τῶν Ἰταλῶν.

Ὅταν ἀπὸ τοῦ 1943 ἤρχισε νὰ δρᾷ ἐξοντωτικῶς τὸ ΕΑΜ, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν βουλγαροφρόνων καὶ κομιτατζήδων, ἡ Χωροφυλακὴ ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς Ὑποδιοικήσεις Ἄργους Ὀρεστικοῦ καὶ Νεστορίου καὶ πολλοὺς ἀκραίους Σταθμούς, συμπτυχθεῖσα εἰς τὴν ἕδραν τῆς Διοικήσεως. Ἀλλ' ὡς συνέβη καὶ εἰς ἄλλας περιοχὰς τὸν κακὸν ἦτο χειρότερον, διότι οἱ πληθυσμοὶ ἐγκατελείποντο εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐλασιτῶν καὶ τῶν βουλγαροφίλων. Οἱ Ἰταλοὶ προφανῶς προτιμῶντες νὰ παραμείνουν οἱ χωροφύλακες ἐκεῖ ἀνυπεράσπιστοι πρὸς βεβαίαν ἐξόντωσιν, εὐθὺς ὡς συνεπτύχθησαν εἰς Καστοριὰν τοὺς ἀφώπλισαν καὶ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἔθεσαν ὑπὸ περιορισμὸν ἐπὶ ἐγκαταλείψει θέσεως.

Τὸ ΕΑΜ εἰς τὴν ἀρχὴν ἀπέκρυπτεν ἐπιμελῶς τὸν κομμουνιστικὸν χαρακτῆρά του, ἐμφανιζόμενον μόνον ὡς ἀπελευθερωτικὴ ἐθνικὴ ὀργάνωσις. Οὕτω, παρεσύροντο πολλοί, μεταξὺ δὲ τούτων ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, ἐπιθυμοῦντες νὰ προσχωρήσουν εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀντιστασιν. Ὅταν ἀντελαμβάνοντο τοὺς πραγματικοὺς σκοποὺς του, τὸ ἐγκατέλειπον, ἀλλὰ τότε κατεδιώκοντο ἀπηνῶς καὶ ἐφονεύοντο. Οὕτως, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Χωροφυλακῆς σταθμάρχης Μεσοποταμίας Ἐμμ. Μπασχάκης προσεχώρησεν εἰς τὸ ΕΑΜ μεθ' ὅλης τῆς ἐκ 10 χωροφυλάκων δυνάμεώς του. Ἀλλ' ὅταν ἀντελήφθη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ κομμουνιστικῆς καὶ ἀντεθνικῆς ὀργανώσεως, τὴν ἐγκατάλειψε μὲ τοὺς ἄνδρας του, κινηθεὶς πρὸς ἕνωσιν μετὰ τῶν δυνάμεων Ζέρβα. Καταδιωχθεὶς καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν ἐφονεύθη, ἐνῷ οἱ χωροφύλακες ἀπήχθησαν κακοποιηθέντες. Ἐπίσης καὶ ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἀντ. Γιαννακόπουλος ἐγκαταλείψας τὰς τάξεις των συνελήφθη καὶ ἐξετελέσθη.

Εἰς ἅπασαν τὴν περιοχὴν Καστοριᾶς ἀπὸ ἀρχῶν Ἀπριλίου 1944 ἐβασίλευε τελεία ἀναρχία. Αἱ ἰταλικαὶ ἀρχαὶ ἐξώπλιζον βουλγαρίζοντας κατοίκους διὰ διανομῆς 2.000 ὅπλων. Ὁ κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα ἀκραιφνὴς Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς Καστοριᾶς ὑπεχρεώθη εἰς καταναγκαστικὰς ἐργασίας, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐργασθοῦν, ὡς καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἰατροὶ καὶ δικηγόροι, ἐκλείσθησαν ἀναγκαστικῶς εἰς τὰς οἰκίας των. Ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ἐκλείσθη εἰς τὰ καταστήματά της, φρουρουμένη ἀπὸ Ἰταλοὺς στρατιώτας καὶ ὡπλισμένους βουλγαρίζοντας.

Μεγάλη ἐλασιτικὴ δύναμις κατὰ Μάϊον τοῦ 1944, καραδοκοῦσα ἔξω τῆς Καστοριᾶς καὶ ἐπωφεληθεῖσα μιᾶς ἐξόδου τῶν Γερμανῶν πρὸς Ἀμύνταιον, εἰσώρμησεν αἰφνιδιαστικῶς καὶ ἀπήγαγε μέγα μέρος τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, τοὺς ὁποίους ὡδήγησεν εἰς ὀρεινὰς περιοχάς, ὅπου τοὺς μὴ δυνηθέντας νὰ δραπετεύσουν τοὺς ἐχρησιμοποίει ὡς δούλους διὰ καταναγκαστικὰς ἐργασίας.

Οἱ ἐναπομείναντες ἐστάλησαν πρὸς φρούρησιν τῆς γεφύρας Γκιόλη καὶ ἐκεῖ περισφιγχθέντες ὑπὸ ἐλασιτῶν ἐφονεύθησαν.

Οἱ βουλγαρίζοντες ἐτοποθέτουν εἰς τὰ καταστήματά των βουλγαρικὰς ἐπιγραφάς, ἐκβιάζοντες καὶ τοὺς Ἕλληνας νὰ πράξουν τοῦτο. Οἱ χωροφύλακες ἀφῄρεσαν βιαίως τὰς ἐπιγραφὰς αὐτάς, ἀπαγορεύσαντες χρῆσιν οἱωνδήποτε ἄλλων πλὴν τῶν ἑλληνικῶν.

Εἰς τὴν περιοχὴν Γρεβενῶν ἡ κατάστασις δὲν ἦτο καλυτέρα. Οἱ χωροφύλακες ὑφίσταντο ἐπιθέσεις ἄλλοτε ἀπὸ πράκτορας τῶν ξένων προπαγανδῶν καὶ ἄλλοτε ἀπὸ ἑαμίτας. Ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1943 ἡ δύναμις τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Γρεβενῶν, κινδυνεύουσα νὰ ἐξολοθρευθῇ τελείως, συνέπτυξε τὰς μικρὰς δυνάμεις της πρὸς Κοζάνην. Δύο χωροφύλακες, μὴ προλαβόντες νὰ ἀκολουθήσουν, ἐφονεύθησαν.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Γρεβενῶν ἔδρων καὶ πολλοὶ δεδηλωμένοι ὑπὲρ τῆς Ρουμανίας βλαχόφωνοι, οἱ ὁποῖοι, ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, εἰργάζοντο διὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ «Πριγκιπάτου τῆς Πίνδου». Ἡ δρᾶσις τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, μέχρι τῆς κατὰ Μάρτιον 1943 συμπτύξεώς της, ὅτε ἐπεκράτησε τὸ ΕΑΜ, συνίστατο κυρίως εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἠθικοῦ τοῦ πληθυσμοῦ δι' ἄμυναν κατὰ τῆς ρουμανικῆς προπαγάνδας. Ἡ δρᾶσις αὐτὴ τῆς Χωροφυλακῆς εἶχε κινήσει τὴν ὀργὴν τῶν ρουμανιζόντων Κουτσοβλάχων, ἐργαζομένων ὑποχθονίως πρὸς ἐξόντωσίν της. Κατόπιν λοιπὸν καταγγελιῶν τῶν ρουμανιζόντων κατὰ τῶν ὑπομοιράρχων Γερ. Μαζαράκη καὶ Παν. Γεωργοπούλου συνελήφθησαν οὗτοι μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι ἔδρων ἐναντίον τῶν ἐπιδιώξεων τῶν ἀρχῶν κατοχῆς καὶ ἐστάλησαν ὅμηροι εἰς Ἰταλίαν. Συνελήφθη ἐπίσης καὶ ἐκρατήθη ἐπὶ ἕνα μῆνα ὁ διευθυντὴς Ὑποδιοικήσεως Σαμαρίνας-Γρεβενῶν, διότι ἔδρα ἐναντίον τῆς ρουμανικῆς προπαγάνδας.

Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Διοικήσεως Ἐδέσσης ἡ Χωροφυλακὴ διεξήγαγεν ἐπίσης σθεναρὸν διμέτωπον ἀγῶνα, ἐναντίον βουλγαριζόντων καὶ κομ-

μουνιστῶν. Καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν ἀρχήν, ἅμα τῇ εἰσβολῇ τῶν Γερμανῶν, συνεπτύχθη πρὸς τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ μετὰ ἕνα περίπου μῆνα ἐπηνδρώθη καὶ μὲ τὰς μικρὰς δυνάμεις της κατέβαλλεν ἀπεγνωσμένας προσπαθείας διὰ τὴν συγκράτησιν τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ πλαίσια τῆς καθαρῶς ἐθνικῆς ὑποστάσεως. Εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτήν, ἀναρίθμητοι εἶναι αἱ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασιν τῆς Χωροφυλακῆς ἀπηλευθερώθησαν ἄτομα, τὰ ὁποῖα εἶχον συλληφθῆ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς μὲ ψευδεῖς κατηγορίας ἄλλοτε τῶν βουλγαριζόντων καὶ ἄλλοτε τῶν κομμουνιστῶν. Πολυάριθμοι εἶναι ἐπίσης αἱ περιπτώσεις ἀτόμων συλληφθέντων διὰ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσίν των καὶ καλυφθέντων ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς ὑπὸ διάφορα προσχήματα. Τέσσαρας Ἄγγλους στρατιωτικούς, δραπετεύσαντας καθ' ὃν χρόνον μετεφέροντο σιδηροδρομικῶς ἐκ Θεσσαλονίκης εἰς Φλώριναν, ἐφυγάδευσεν εἰς Γιουγκοσλαβίαν.

Εἰς πολλὰς ἐπίσης περιπτώσεις ἡ Χωροφυλακὴ Ἐδέσσης, ὑψώσασα τὸ ἀνάστημά της πρὸς τὸν κατακτητήν, ἐπέτυχε νὰ ἐξουδετερώσῃ παρεμβάσεις δυναμικὰς τῶν Βουλγάρων ἀξιωματικῶν Κάλτσεφ καὶ Δήμτσεφ πρὸς ἀπελευθέρωσιν βουλγαριζόντων, συλληφθέντων ὑπ' αὐτῆς διὰ διάπραξιν κοινῶν ἐγκλημάτων. Ἡ θαρραλέα αὐτὴ στάσις της ἐκίνει τὸ μῖσος τῶν βουλγαριζόντων καὶ τῶν κομμουνιστῶν, ἀλλ' ἀνεπτέρωνε τὸ ἐθνικὸν φρόνημα τοῦ πληθυσμοῦ.

Τὸν Ἰούνιον 1941, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπανεγκατάστασιν τῆς Χωροφυλακῆς, 20 Βούλγαροι στρατιῶται, διαβάντες τὰ σύνορα, εἰσῆλθον εἰς τὸ χωρίον Ὅρμα Ἀλμωπίας, γενόμενοι δεκτοὶ μετὰ πανηγυρισμοῦ ὑπὸ τῶν βουλγαριζόντων ἐκ τῶν κατοίκων. Ἡ μικρὰ δύναμις τοῦ Σταθμοῦ, ὑπὸ τὸν ὑπενωμοτάρχην Βασ. Σταμάτην, παρετάχθη ἔνοπλος καὶ ἔλαβε θέσεις μάχης, ὁπότε οἱ Βούλγαροι πανικόβλητοι ἀπεχώρησαν. Πρὸς ἐκδίκησιν, τρεῖς χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ, μεταβάντες δι' ὑπηρεσίαν εἰς Κάτω Λουτράκι, ὑπέστησαν ἐπίθεσιν ἐξ ἐνέδρας καὶ ἐφονεύθησαν.

Τὸν Ἰούλιον 1943, ἡ Χωροφυλακὴ ἐπληροφορήθη ὅτι εἰς τὸ χωρίον Ἅγιος Ἀθανάσιος οἱ σλαβόφωνοι κάτοικοι ἐτοιχοκόλλησαν εἰκόνας τοῦ Βασιλέως τῆς Βουλγαρίας Βόριδος καὶ ὅτι ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ψάλται ἐπιέζοντο νὰ τελέσουν τὴν θείαν λειτουργίαν βουλγαριστί. Πάραυτα ἀπέστειλε χωροφύλακας πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Σταθμοῦ· αἱ σημαῖαι καὶ εἰκόνες κατεβιβάσθησαν καὶ συνελήφθησαν 10 πρωταίτιοι. Ἀλλ' ὀλίγον ἔπειτα ὁ χωροφύλαξ Α. Πουλοπετράκης, χρησιμεύων ὡς σύνδεσμος μετ' ἐθνικῶν ὁμάδων, περιέπεσεν εἰς ἐνέδραν βουλγαριζόντων καὶ ἐφονεύθη.

Κατόπιν εἰσηγήσεων καὶ διαβολῶν τῶν κομμουνιστῶν καὶ τῶν βουλγαριζόντων, τὸν Νοέμβριον 1943, ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς ἀφωπλίσθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἀφεθέντων μόνον εἰς αὐτὴν ὀλίγων ὅπλων καὶ φυσιγγίων.

Οὕτω δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ ἀντιμετώπισις τῶν συνεχῶς αὐξανομένων δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ, ὁ ὁποῖος τελεσιγραφικῶς ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ

Μοίραρχος Δημήτριος Τσάλας τοῦ Θεοδώρου. Ἐγεννήθη τὸ 1898 εἰς Μαλακάσιον - Καλαμπάκας Τρικάλων. Τὸ 1944 ἐτύγχανε διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Γιαννιτσῶν. Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1944 ἰσχυραὶ κομμουνιστικαὶ δυνάμεις προσέβαλον τὴν εἰς Γιαννιτσὰ δύναμιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἥτις μετὰ ἰσχυρὰν ἀντίστασιν κατεβλήθη ὑπὸ τῶν ὑπερτέρων κομμουνιστικῶν δυνάμεων. Οὗτος συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ὡδηγήθη εἰς τὸ χωρίον Κάτω - Κορυφὴ - Ἀλμωπίας, ἔνθα ἐξετελέσθη κατὰ τὸν ἀγριώτερον τρόπον μὲ τὸ αἰτιολογικὸν ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὴν Χωροφυλακήν.

ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς νὰ προσχωρήσουν εἰς τὰς τάξεις των. Ἐπειδὴ οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἠρνήθησαν νὰ προσχωρήσουν, συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν καὶ ὡδηγήθησαν εἰς τὰ ὄρη ἢ ἐκλείσθησαν εἰς στρατόπεδα. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς προσεπάθησαν νὰ διαφύγουν. Οἱ μὴ ἐπιτυγχάνοντες συνελαμβάνοντο καὶ ἐξετελοῦντο. Οὕτω, συνελήφθησαν καὶ ἐξετελέσθησαν ὁ μοίραρχος Γ. Γεωργίου, οἱ ἀνθυπασπισταὶ Κλ. Μανωλάβας καὶ Στίκας καὶ πλεῖστοι ὁπλῖται. Συνελήφθησαν ἐπίσης καὶ ἐξετελέσθησαν ὁ ἐν ἀποστρατείᾳ ἀνθυπασπιστὴς Μ. Λεβίδης, ὁ ὑπενωμοτάρχης Μ. Ἀγγελόπουλος καὶ ἐνωμοτάρχης Γ. Κούρκουλας. Κατὰ τὴν ὁριστικὴν διάλυσιν τῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς Γιαννιτσῶν συνελήφθη ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως ὑπομοίραρχος Νικ. Καλαΐτης καὶ ἀρκετοὶ χωροφύλακες, τῶν ὁποίων ἠγνοήθη ἡ τύχη.

Οἱ ἐλασῖται βαθμηδὸν εἶχον κυριαρχήσει εἰς ὁλόκληρον τὴν περιοχήν. Τὸν Ἰούλιον 1944, δύναμις 500 ἐλασιτῶν ἐπετέθη κατὰ τῆς ἀνασυσταθείσης Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Γιαννιτσῶν. Ἡ Χωροφυλακή, παρὰ τὸ ὀλιγάριθμόν της, ἠμύνθη σθεναρῶς, ἀλλὰ μετὰ δίωρον μάχην ὑπέκυψε. Συνελήφθησαν καὶ τὴν ἑπομένην ἐξετελέσθησαν 25 ἄνδρες

τῆς Χωροφυλακῆς ταφέντες εἰς ὁμαδικὸν τάφον. Μεταξὺ τούτων ἦσαν ὁ μοίραρχος Δημ. Τσάλας, οἱ ἀνθυπασπισταὶ 'Αλ. Μακρῆς καὶ 'Αντ. Μαραγκόπουλος, ὁ ἐνωμοτάρχης Παν. Μπουζοῦκος καὶ οἱ ὑπενωμοτάρχαι Δημ. Βλάχος, Κωνστ. Παναγιώτου καὶ Τσεκούρας.

'Εφονεύθησαν ἐπίσης πολλοὶ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, αἰχμαλωτισθέντες καὶ ἐγκλεισθέντες εἰς τὸ στρατόπεδον 'Αριδαίας. Μεταξὺ τούτων ἦσαν οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Μπεζαντάκος καὶ Πολυχρονόπουλος.

'Η Χωροφυλακὴ 'Εδέσσης καὶ τῶν πλησίον περιοχῶν κατέβαλλεν ἀπεγνωσμένας προσπαθείας πρὸς σύμπηξιν ἐθνικῶν ὁμάδων, τὰς ὁποίας ἐνίσχυε παντοιοτρόπως. Μία ἐκ τούτων, ἡ Π.Α.Ο., μὲ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Χωροφυλακῆς ἐπέδειξεν ἐν ἀρχῇ ἱκανὴν δρᾶσιν. 'Επίσης ὁ ἐνωμοτάρχης Θ. Κρινῆς εἶχε σχηματίσει ἐθνικὴν ὁμάδα ἀντιστάσεως. 'Αλλ' ὅλαι βαθμηδὸν κατεπνίγησαν ὑπὸ τοῦ Ε.Α.Μ.-Ε.Λ.Α.Σ., τὸ ὁποῖον τὰς κατεδίωξεν ἀμειλίκτως καὶ ὑπέβαλεν εἰς μαρτυρικὸν θάνατον τὰ συλλαμβανόμενα μέλη των.

7. ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗΝ ΦΛΩΡΙΝΗΣ

Τέλη 'Ιουνίου 1941, δύναμις ἐξ ἑνὸς ὑπομοιράρχου καὶ 30 χωροφυλάκων μεταβᾶσα εἰς Ἅγιον Γερμανὸν Φλωρίνης, πρὸς ἐπανίδρυσιν τῆς ἐκεῖ Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς, εὗρεν ἀνηρτημένας ἐπὶ τοῦ οἰκήματός της μίαν σημαίαν γερμανικὴν καὶ μίαν βουλγαρικήν. Τὴν βουλγαρικὴν τὴν κατεβίβασεν, ὁπότε χωρικοὶ καθοδηγούμενοι ὑπὸ στελεχῶν τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, ὡπλισμένοι μὲ μαχαίρας καὶ ρόπαλα, συνεκεντρώθησαν ἔξωθι τῆς Ὑποδιοικήσεως καὶ ἀπήτησαν τὴν ἀνάρτησιν τῆς βουλγαρικῆς σημαίας. Ἡ Χωροφυλακὴ μετὰ κόπου διέλυσε τοὺς συγκεντρωθέντας, ὁπότε οἱ ἀρχηγοί των ἔκοψαν τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον διωχετεύετο εἰς τὸ οἴκημα Χωροφυλακῆς καὶ ἔκλεισαν τὰ παντοπωλεῖα καὶ ἀρτοποιεῖα. Κατόπιν τούτου ἡ Χωροφυλακὴ ἐγκατεστάθη εἰς τὸ παρακείμενον χωρίον Λαιμός. Τὸ ἑσπέρας, ἄλλοι ὡπλισμένοι μὲ ρόπαλα, πελέκεις καὶ λοιπὰ περιεκύκλωσαν τὸ οἴκημα καὶ ἀπήτουν τὴν ἀποχώρησιν τῆς Χωροφυλακῆς. Οἱ χωροφύλακες, θεωροῦντες ὡς ἐθνικὸν καθῆκόν των νὰ παραμείνουν, διὰ νὰ μὴ ἀφήσουν τὴν θέσιν εἰς τοὺς Βουλγάρους, ἔκαμαν χρῆσιν τῶν ὅπλων καὶ διέλυσαν τοὺς θορυβοῦντας προπαγανδιστάς. 'Ολίγον ἀργότερον, εἰς τὸ χωρίον Ξινό, οἱ χωροφύλακες κατεβίβασαν τὰς εἰκόνας τῶν Βασιλέων τῆς Βουλγαρίας καὶ ἀποκρούοντες τοὺς ἐπιτιθεμένους βουλγαρίζοντας ἐφόνευσαν δύο ἐξ αὐτῶν. Ὁ χωροφύλαξ Π. Δρακόπουλος ἐφονεύθη διὰ πελέκεως, ὑπὸ πράκτορος τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας. 'Εδολοφονήθη ἐπίσης ὁ χωροφύλαξ Γ. 'Αθανασιάδης.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Φλωρίνης ἡ βουλγαρικὴ προπαγάνδα, πρὸς προσάρτησιν τῶν ἀκραίων αὐτῶν Μακεδονικῶν περιοχῶν, ὑπῆρξεν ἐντονωτέρα πάσης ἄλλης, δι' ὃ οἱ ἀγῶνες τῆς Χωροφυλακῆς ὑπῆρξαν σκληρότεροι. 'Αλλὰ περὶ τούτων μᾶς διαφωτίζουν πλήρως δύο ἐκθέσεις, ὑπηρετούντων ἐκεῖ κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, τὰς ὁποίας καὶ παραθέτομεν κατωτέρω λόγῳ τοῦ ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντός των.

'Ιδοὺ ἡ ἔκθεσις τοῦ βραδύτερον ὑπηρετοῦντος ὡς διοικητοῦ τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Φλωρίνης ἀντισυνταγματάρχου 'Ανδρέου Εὐαγγελίου.

«Ἡ ἐκ τῆς ἀποχωρήσεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ λοιπῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν ἐπελθοῦσα ἐπί τινα χρόνον ἔλλειψις ἐκπροσωπήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἐν τῷ νομῷ Φλωρίνης, ὑπεβοήθησε κατὰ πολὺ τὸ ἔργον τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, κατευθυνομένης ἐκ τοῦ βουλγαροκρατουμένου Μοναστηρίου.

Εἰς ὁλόκληρον τὴν περιοχὴν τοῦ νομοῦ Φλωρίνης ἐκυκλοφόρουν Βούλγαροι ἀξιωματικοὶ ἐν στολῇ, καθηγηταὶ τοῦ βουλγαρικοῦ Πανεπιστημίου καὶ πληθώρα πρακτόρων τοῦ Βουλγαρικοῦ Κομιτάτου, διαδηλούντων ὅτι ἐσήμανεν ἡ ὥρα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν κατοίκων ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν ζυγόν. 'Εδημιουργήθη οὕτως ἡ ἐντύπωσις διὰ τῆς προπαγάνδας, ὅτι λίαν συντόμως ὁ βουλγαρικὸς στρατὸς θὰ ἐκαλεῖτο νὰ καταλάβῃ τὴν περιοχὴν τοῦ νομοῦ. Τὸ τοιοῦτον ἐνισχύετο καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς ἀπουσίας Ἑλληνικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς μὴ ἐγκαίρου ἐπανεγκαταστάσεως τούτων ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν ἀρχῶν κατοχῆς. Τὸ ἔργον τῆς προπαγάνδας κατέστη ὡς ἐκ τούτου εὔκολον.

Τὰ σφάλματα τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως κατὰ τὸ παρελθόν, αἱ συλλήψεις καὶ ἐκτοπίσεις ἀτόμων ρευστῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως, τὰ παράπονα κατὰ τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, καλλιεργηθέντα καὶ ἐκμεταλλευθέντα καταλλήλως ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν ἀναμενομένην ἐπέκτασιν τῆς βουλγαρικῆς διοικήσεως καὶ τὰς ὑποσχέσεις κατασχέσεως καὶ διανομῆς τῶν περιουσιῶν τῶν προσφύγων καὶ λοιπῶν ἐκδιωχθησομένων Ἑλλήνων, προσείλκυσαν ἱκανὸν ἀριθμὸν γηγενῶν κατοίκων τοῦ σλαβοφώνου στοιχείου, πρὸς τὸ ὁποῖον ἐνέπνευσαν τὸ μῖσος καὶ τὴν ἐκδίκησιν ἐναντίον παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ. Εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ χωρία συνεκροτήθησαν διοικοῦσαι ἐπιτροπαὶ βουλγαροφρόνων,

αἵτινες ὑποκατέστησαν τὰ νόμιμα κοινοτικὰ συμβούλια, ἐμφανιζόμεναι ὡς ἐπίσημοι ἀρχαί. Ὁ νομὸς Φλωρίνης ἐνεφανίζετο οὕτως, ἀπὸ τοῦ δευτέρου δεκαημέρου τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ 1941, περιλαμβάνων ἱκανὸν ἀριθμὸν κατοίκων δεδηλωμένων ὡς προσκειμένων εἰς τὴν βουλγαρικὴν ἰδεολογίαν.

Ὁμάδες ἐνόπλων Βουλγάρων, εἰσβαλοῦσαι ἐκ τοῦ βουλγαρικοῦ καὶ γιουγκοσλαβικοῦ ἐδάφους εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ νομοῦ, ἐπέβαλον εἰς τοὺς γηγενεῖς κατοίκους νὰ ἐκδηλωθοῦν ὑπὲρ τῆς βουλγαρικῆς ἰδέας καὶ νὰ ἐγκαταστήσουν βουλγαρικὰς ἀρχάς, ἐκακοποίουν καὶ ἐτρομοκράτουν τοὺς ἐμμένοντας εἰς τὰ ἑλληνικά των αἰσθήματα, ὡς καὶ τοὺς πρόσφυγας, καὶ διήρπαζον καὶ ἐλεηλάτουν πᾶν ἀνῆκον εἰς αὐτούς.

Ἕτεραι ὁμάδες ἐνόπλων περιήρχοντο τὰ χωρία τῆς ὑπαίθρου τοῦ νομοῦ, ἵνα διὰ τρομοκρατίας καὶ φόνων συμπληρώσουν τὸ ἔργον τῆς προπαγάνδας.

Εὐνόητον εἶναι ὅτι ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἀντιστάσεως μὴ οὔσης, ἡ βουλγαρικὴ προπαγάνδα ἠδυνήθη νὰ δρέψῃ ἐπιτυχίας, προσελκύσασα μικρὸν μὲν ποσοστὸν ἐνσυνειδήτως προσχωρησάντων εἰς τὴν βουλγαρικὴν ἰδεολογίαν, ἀλλὰ καὶ ἕτερον, τὸ καὶ μεγαλύτερον, ἐκδηλωθέντων ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βίας καὶ τῆς ἀπειλῆς. Ὁ συμπαγὴς ὅμως ὄγκος τῶν προσφύγων καὶ τοῦ μὴ σλαβοφώνου πληθυσμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ σλαβοφώνου μέγα ποσοστόν, παρὰ πᾶσαν ἀπειλὴν καὶ βίαν ἐνέμενε σταθερῶς εἰς τὰ ἐθνικὰ αὐτοῦ ἰδεώδη.

Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς καταλήψεως τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ τὸν σχηματισμὸν Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Τσολάκογλου, διετάχθη ἡ ἐπανίδρυσις τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, ἀρξαμένη ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Μαΐου 1941.

Ἡ ἐπανεγκατάστασις τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν νομὸν Φλωρίνης, κατετάραξε τὴν βουλγαρικὴν προπαγάνδαν, φοβηθεῖσαν ἐκ ταύτης τὴν διαρροὴν τῶν προσηλυτισθέντων διὰ τῶν διακηρύξεων αὐτῆς, περὶ ὑπαγωγῆς τοῦ νομοῦ ὑπὸ Βουλγαρικὴν Διοίκησιν. Ἡ καταχθόνιος ὅμως βουλγαρικὴ προπαγάνδα δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐξεύρῃ νέον τρόπον δράσεως, ἵνα διατηρήσῃ εἰς τὴν βουλγαρικὴν ἰδέαν τοὺς ἐκδηλωθέντας, ὠθοῦσα αὐτοὺς εἰς ἐκνόμους ἐνεργείας, ὥστε νὰ ἐκτεθοῦν εἰς τὰ ὄμματα τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν κατὰ τρόπον ἀποκλείοντα τὴν δυνατότητα ὑπαναχωρήσεως.

Τὸ σύνθημα «ἡ Μακεδονία διὰ τοὺς Μακεδόνας», ὅπερ εἶχεν ἀποτελέσει τὸ ἔμβλημα τοῦ Βουλγαρικοῦ Κομιτάτου κατὰ τὴν περίοδον τῆς τουρκοκρατίας, ἐρρίπτετο καὶ αὖθις, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ παρασύρῃ εἰς τὰ δίκτυα τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας ἀφελεῖς χωρικούς.

Ἡ πειστικότης τῶν πρακτόρων τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, οἱ ὁποῖοι ἐξεμεταλλεύοντο ὅλα τὰ σφάλματα τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως, κατὰ τὸ παρελθόν, τὰς διώξεις καὶ τοὺς ἐκτοπισμοὺς καὶ ἐπέσειον εἰς τοὺς ἐκδηλωθέντας τοὺς ἐπικρεμαμένους εἰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν κινδύνους, εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς παραδοχῆς ὑπ' αὐτῶν τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως, ἐξώθησεν ἱκανὸν ἀριθμὸν ἐκδηλωθέντων ὑπὲρ τῆς βουλγαρικῆς ἰδέας, ἐκ τοῦ σλαβοφώνου γηγενοῦς στοιχείου, εἰς ἐκδηλώσεις ἀνταρσίας κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν καὶ ἰδίᾳ κατὰ τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἡ ἐγκατάστασις τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς εἰς ὡρισμένα χωρία ἀπεκρούετο πεισμόνως καὶ ἐπεζητήθη νὰ ματαιωθῇ διὰ τῆς βίας. Οὕτως, εἰς τὸ χωρίον Πολυπόταμος Φλωρίνης ἐπὶ τῇ ἀφίξει, τὴν 28ην Ἰουνίου 1941, δυνάμεως ἐκ 10 ἀνδρῶν ὑπὸ ὑπαξιωματικὸν πρὸς ἐγκατάστασιν Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς, δοθέντος συνθήματος διὰ κωδωνοκρουσιῶν, συνεκεντρώθησαν 250 περίπου κάτοικοι ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοπικῶν στελεχῶν τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, οἱ πλεῖστοι ὡπλισμένοι μὲ πιστόλια, μαχαίρας καὶ ρόπαλα, καὶ ἀπηγόρευσαν τὴν ἐγκατάστασιν Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς, ἀπειλοῦντες ὅτι, ἐὰν οἱ χωροφύλακες ἐπέμενον νὰ παραμείνουν εἰς τὸ χωρίον, θὰ ἐφονεύοντο μέχρις ἑνός, τελικῶς ὅμως ἡ σθεναρὰ καὶ ἄτεγκτος στάσις τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐπέτυχε τὴν ἐγκατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας.

Εἰς τὸν Ἅγιον Γερμανὸν-Φλωρίνης δύναμις ἐξ ἑνὸς ὑπομοιράρχου καὶ τριάκοντα χωροφυλάκων, μεταβᾶσα πρὸς ἐπανίδρυσιν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Πρεσπῶν, ἐγκατεστάθη εἰς τὸ παλαιὸν οἴκημα αὐτῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν ἀνηρτημέναι δύο σημαῖαι, ἡ μία βουλγαρικὴ καὶ ἡ ἑτέρα γερμανικὴ καὶ κατεβίβασε τὴν βουλγαρικήν. Κατόπιν τούτου 500 περίπου κάτοικοι συνεκεντρώθησαν ἔξωθι τῆς Ὑποδιοικήσεως ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν ἑπτὰ τοπικῶν στελεχῶν τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, ὡπλισμένοι μὲ μαχαίρας καὶ ρόπαλα καὶ ἀπήτησαν τὴν ἀνύψωσιν τῆς βουλγαρικῆς σημαίας, φωνάζοντες «νὰ ὑψώσητε τὴν βουλγαρικὴν σημαίαν», «ἐδῶ εἶναι Βουλγαρία», «πάει ἡ Ἑλλάς, θάφτηκε σὲ 40 μέτρα».

Ἡ Χωροφυλακὴ μετὰ κόπου κατώρθωσε νὰ διαλύσῃ τοὺς κατοίκους τούτους, οἵτινες ἐξηκολούθουν νὰ ὑβρίζουν αὐτὴν καὶ πᾶν τὸ ἑλληνικόν. Οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἀνταρσίας ἔκοψαν τὸ διοχετευόμενον εἰς τὸ οἴκημα τῆς Χωροφυλακῆς ὕδωρ, ἔκλεισαν τὰ παντοπωλεῖα καὶ τὰ ἀρτοποιεῖα καὶ προέτρεπον τοὺς κατοίκους νὰ συμπεριφερθοῦν ἐχθρικῶς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Χωροφυλακήν, μέχρις οὗ ἐκδιώξουν αὐτὴν διὰ τῆς βίας.

Κατόπιν τούτων ὁλόκληρος ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ταύτης ὑπεχρεώθη νὰ μεταβῇ εἰς τὸ παρακείμενον χωρίον Λαιμός, ἵνα προμηθευθῇ ἐκεῖθεν ὕδωρ καὶ τρόφιμα, ἐγκατασταθεῖσα εἰς τὸ ἐν αὐτῷ οἴκημα τοῦ τέως Λόχου προκαλύψεως. Τὸ ἑσπέρας ὅμως τῆς αὐτῆς ἡμέρας 200 περίπου κάτοικοι, ὡπλισμένοι μὲ ξύλα, πτύα, σκαπάνας, πελέκεις, ράβδους, πιστόλια καὶ τρεῖς ἐξ αὐτῶν μὲ πολεμικὰ ὅπλα, ἐκύκλωσαν τὸ οἴκημα εἰς ὃ διέμενον οἱ χωροφύλακες καὶ ὑβρίζοντες διὰ χυδαίων φράσεων αὐτοὺς ἀπήτησαν τὴν ἄμεσον ἀναχώρησιν αὐτῶν. Ὁ ὑπομοίραρχος ἐκάλεσε τότε τοὺς συγκεντρωθέντας νὰ διαλυθοῦν, ἀλλ' οὗτοι εἰς ἀπάντησιν προέτρεπον ἀλλήλους πρὸς ἐπίθεσιν, φωνάζοντες: «ἀπάνω τους, τοὺς φάγαμε, ἐμπρὸς κτυπᾶτε τους». Κατόπιν τῆς ἀνταρσίας ταύτης, οἱ χωροφύλακες ἐπυροβόλησαν εἰς τὸν ἀέρα πρὸς ἐκφοβισμὸν καὶ ἐπειδὴ ἡ βολὴ αὕτη δὲν ἔφερεν ἀποτέλεσμα, ἔκαμον χρῆσιν πραγματικῶν πυρῶν τραυματίσαντες τέσσαρας κατοίκους ἐκ τῶν ἐπιτεθέντων.

Οἱ βουλγαρίζοντες ἀνταπήντησαν εἰς τοὺς πυροβολισμούς, φονεύσαντες μὲ ὅπλον Μάνλιχερ τὸν υἱὸν τοῦ Ἕλληνος κατοίκου Δημητρίου Παπαδοπούλου.

Κατὰ τὴν μετάβασιν εἰς Βεύην δυνάμεως Χωροφυλακῆς πρὸς ἐπάνδρωσιν τῆς ὁμωνύμου Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς, Ἰούνιον 1941, προεβλήθη ἀντίστασις ἐκ μέρους βουλγαροφρόνων στελεχῶν τῆς κωμοπόλεως Βεύης, ἀναγκασθείσης τῆς δυνάμεως ταύτης νὰ ἐγκατασταθῆ προσωρινῶς εἰς τὸν παρακείμενον προσφυγικὸν συνοικισμόν, παρὰ τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν Βεύης, ἐπὶ δίμηνον περίπου, ὁπότε τὴν 9ην Αὐγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους, διὰ νέας ἐξορμήσεως, ἐπέτυχε νὰ ἐγκατασταθῆ εἰς Βεύην, ἐπανιδρύσασα τὴν ὁμώνυμον Ὑποδιοίκησιν Χωροφυλακῆς, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν τότε ὑπομοίραρχον Πασχάλην Νικόλαον.

Παρόμοια ἐπεισόδια ἐσημειώθησαν εἰς Ξινὸ Νερὸ καὶ Σκλῆθρον, ὡς καὶ τοιαῦτα, πλὴν ἥσσονος σπουδαιότητος, ἀλλαχοῦ, πανταχοῦ ὅμως διὰ σθεναρᾶς σώφρονος καὶ ταχείας ἐνεργείας συνετελέσθη ἡ ἐγκατάστασις τῶν ἀρχῶν Χωροφυλακῆς, ἐπιβληθείσης ὁπωσδήποτε τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου.

Μετὰ τὴν ἐπανασύστασιν τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Φλωρίνης, τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς ἐμφανίζεται ἰδιαζόντως δυσχερές, καθ' ὅσον ἡ ἐγκατάστασις τῆς Χωροφυλακῆς ἀνέτρεψε μὲν πρὸς στιγμὴν τὴν βουλγαρικὴν προπαγανδιστικὴν δρᾶσιν, δὲν ἐματαίωσεν ὅμως ταύτην, δεδομένου ὅτι οἱ πράκτορες, λαμβάνοντες ὁδηγίας παρὰ τῶν ἐν τῷ Γερμανικῷ Φρουραρχείῳ Φλωρίνης ὑπηρετούντων συνδέσμων Βουλγάρων ἀξιωματικῶν Μπλαντένωφ καὶ Κάλτσεφ, διέδιδον ὅτι αἱ ἐγκατασταθεῖσαι Ἑλληνικαὶ ἀρχαὶ καὶ ἡ Χωροφυλακὴ θὰ ἐκδιωχθοῦν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ὡς εἶχε συμβῆ εἰς Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην.

Οἱ πράκτορες τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας θρασεῖς καὶ ἀπειλητικοί, περιφρονοῦντες τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν, παρεκίνουν τὸν γηγενῆ πληθυσμόν, ὃν ἐπηρέαζον ἔν τινι μέτρῳ, νὰ ἐπιδεικνύῃ ἀνυπακοήν, ἀδιαφορίαν καὶ πρόκλησιν κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς. Προπαρεσκεύαζον ἐκδηλώσεις ἀναρχίας, ἐκ τῆς ὁποίας ἡ προπαγάνδα ἤλπιζεν ὅτι, ἐὰν εὑρίσκετο εἰς ἀδυναμίαν ἡ Ἑλληνικὴ Διοίκησις νὰ ἐπιβάλῃ τὴν τάξιν, θὰ κατώρθωνεν, ἐκμεταλλευομένη καταλλήλως τὴν δημιουργηθησομένην κατάστασιν, νὰ ἐπιτύχῃ παρὰ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς ἂν μὴ τὴν ἐπέκτασιν τῆς βουλγαρικῆς κατοχῆς τουλάχιστον τὴν ἀντικατάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς διὰ τῆς βουλγαρικῆς τοιαύτης. Προσεπάθει δηλονότι νὰ ἐμφανίσῃ τὴν Χωροφυλακὴν τοῦ νομοῦ Φλωρίνης ὡς εὑρισκομένην ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ διατηρήσῃ τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν.

Διὰ νὰ ματαιώσῃ λοιπὸν τὰ καταχθόνια σχέδια καὶ τὴν ἀντεθνικὴν προσπάθειαν, κατ' ἀρχὴν τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας καὶ ἐν συνεχείᾳ τῆς ἀπὸ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου 1943 ἐμφανισθείσης σλαβοκομμουνιστικῆς προπαγάνδας, ἡ Χωροφυλακὴ ἔδει, ὡς μόνη ἀντίρροπος δύναμις ἐν μέσῳ ἐπικρατούσης τοιαύτης κρισίμου καταστάσεως, νὰ ἀντιδράσῃ ποικιλοτρόπως, ἀντιμετωπίζουσα μυρίους κινδύνους.

Καὶ πράγματι, παρὰ τοὺς ἐξευτελισμούς, τὰς ταπεινώσεις, τὰς διώξεις ἃς ὑπέστη καὶ τὰς δολοφονίας ἀκόμη ὀργάνων της, ὑπὸ τῶν πρακτόρων τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας καὶ τῶν ἀνταρτοκομμουνιστοσυμμοριτῶν, ὡς τὰ κάτωθι ἱστορούμενα περιστατικὰ μαρτυροῦν, δὲν παρέλειψε νὰ ἐκτελέσῃ εἰς τὸ ἀκέραιον τὴν ἐθνικήν της ἀποστολὴν καὶ τὸ καθῆκόν της πρὸς τὴν Πατρίδα.

Ἐν ἔτει 1941, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Πετρογιάννης Γεώργιος, τῆς δυνάμεως τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας Φλωρίνης, προκληθεὶς δημοσίᾳ ὑπὸ τοῦ Βουλγάρου ὑπολοχαγοῦ Μπλαντένωφ, ἀντέστη εὐθαρσῶς, ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ καὶ τῇ βοηθείᾳ ἑτέρων ὀργάνων Χωροφυλακῆς συνέλαβε τὸν ἀξιωματικὸν τοῦτον, ὃν ὡδήγησεν εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς, παρὰ τὸν σοβαρὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον ἐκ τῆς ἐνεργείας του ταύτης διέτρεχεν.

Ὁ χωροφύλαξ Παπαθανασάκης Ἰωάννης, τοῦ ἰδίου Τμήματος, τὸ ἔτος 1941, ἐνεργῶν ἔλεγχον ἐπὶ τῶν εἰσερχομένων ἐν τῇ πόλει τῆς Φλωρίνης ἐκ τοῦ χωρίου Σκοπιᾶς, ἠναντιώθη εἰς πράκτορας τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, κατοίκους τοῦ χωρίου τούτου, οἵτινες δὲν ἀνεγνώριζον δικαίωμα ἐλέγχου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν, ἥτις κατὰ τὰς διακηρύξεις των ἔδει νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν κάτω τοῦ Ὀλύμπου περιοχήν. Τοὺς θρασεῖς τούτους πράκτορας, ὁ γενναῖος Ἕλλην χωροφύλαξ, ἐπειθανάγκασε τελικῶς εἰς ἔλεγχον, ἀδιαφορῶν διὰ τὰς συνεπείας τῆς ἐθνικῆς του ταύτης στάσεως. Διὰ τὴν πρᾶξίν του ταύτην συλληφθεὶς ὑπὸ ἐνόπλων ὀργάνων τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, ὡδηγήθη εἰς τὸ Γερμανικὸν Φρουραρχεῖον Φλωρίνης, ἔνθα ἐνώπιον τοῦ Γερμανοῦ φρουράρχου ὑπερημύνθη τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς του ἐν πλήρει ὑπερηφανείᾳ, ἀφεθείς, ἀκολούθως ἐλεύθερος.

Εἰς τὴν κωμόπολιν τοῦ Ἀμυνταίου, τὴν 14ην Ἰουλίου 1941, ὄργανα τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας ἐπετέθησαν κατὰ δύο παρεπιδημούντων κατοίκων Κοζάνης, μὲ σκοπὸν νὰ προκαλέσουν ἐπεισόδιον, εὐθὺς ὡς ἤθελεν ἐπέμβει ἡ Χωροφυλακή. Ὄντως δέ, ἅμα τῇ ἐμφανίσει ὑπενωμοτάρχου ἐπετέθησαν κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' εὐθὺς ὡς προσέτρεξεν ἡ ὑπόλοιπος δύναμις Χωροφυλακῆς Ἀμυνταίου ἐτράπησαν εἰς φυγήν, συλληφθέντος μόνον ἑνός, ὅστις ἐπικαλεσθεὶς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Γερμανικοῦ Φρουραρχείου δι' ἀναίτιον σύλληψίν του ὡς Βουλγάρου ἀφέθη τῇ διαταγῇ του ἐλεύθερος.

Τὴν 4ην Αὐγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους, κατὰ τὴν διάρκειαν ἑβδομαδιαίας ἀγορᾶς ἐν Ἀμυνταίῳ, βουλγαρίζοντες ἐπειράθησαν νὰ δημιουργήσουν ἐπεισόδιον κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, τῇ ἐπεμβάσει ὅμως ὁλοκλήρου τῆς δυνάμεως αὐτῆς διελύθησαν.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 14ης Αὐγούστου τοῦ ἰδίου ἔτους, εἰς Φλώριναν καὶ ἐν τῇ πλατείᾳ Ὁμονοίας, ἐφονεύθη, ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελῶν, παρ' ὀργάνων τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας ὁ χωροφύλαξ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Φλωρίνης Εὐσταθίου Χρῆστος.

Τὸ τρίτον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου 1941 βουλγαρίζοντες ἔνοπλοι τῆς κωμοπόλεως Βεύης, ἐνεδρεύοντες εἰς καμπήν τινα παρὰ τὸ χωρίον Κέλλα, προ-

φανῶς πρὸς τέλεσιν ἐγκληματικῶν πράξεων, κατεδιώχθησαν ὑπὸ δυνάμεως Χωροφυλακῆς εἰσελθόντες εἰς βουλγαροκρατούμενον γιουγκοσλαβικὸν ἔδαφος.

Τὴν 25ην Δεκεμβρίου 1941 εἰς Βεύην ὄργανα τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας προεκάλουν τὴν Χωροφυλακήν, ᾄδοντα βουλγαρικὰ ᾄσματα. Δύο χωροφύλακες προσκαλέσαντες αὐτοὺς νὰ παύσουν, ἐδέχθησαν τὴν ἐπίθεσιν αὐτῶν καὶ μόνον μετὰ χρῆσιν ὅπλων ἀποκατεστάθη ἡ τάξις, τραυματισθέντος ἑνὸς καὶ διαφυγόντων τῶν ὑπολοίπων.

Τὴν 7ην Δεκεμβρίου 1941, εἰς χωρίον Ξινὸ Νερό, κατόπιν συλλήψεως τεσσάρων ἀτόμων ἅτινα εὑρέθησαν κατέχοντα λαφυραγωγηθέντα εἴδη τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς, οἱ βουλγαρίζοντες ἐπετέθησαν ἐνόπλως κατὰ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς, ἵνα ἀπελευθερώσουν τοὺς συλληφθέντας.

Κατόπιν τούτου ἐπηκολούθησε συμπλοκή, ἐκ δὲ τῶν πυροβολισμῶν τῶν χωροφυλάκων ἐφονεύθη ὁ κομιτατζῆς Κιρκίτσικας καὶ ἐτραυματίσθησαν τρεῖς ὀπαδοὶ αὐτοῦ. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ Σταθμὸς Χωροφυλακῆς ἐβάλλετο ὑπὸ τῶν ἐκδηλωσάντων ἐμφανῆ ἐπανάστασιν κατοίκων, καὶ μόλις τὴν ἑπομένην ἀποκατεστάθη ἡ τάξις τῇ ἐπεμβάσει τῶν Γερμανῶν καὶ δυνάμεως Χωροφυλακῆς ἐκ Φλωρίνης, οἵτινες προέβησαν εἰς ἀφοπλισμὸν καὶ συλλήψεις.

Εἰς χωρίον Ἀκρίτα (Μπούφιον)-Φλωρίνης τὴν 17ην Δεκεμβρίου 1941, συλληφθέντος ἐπὶ ἐξυβρίσει ἀστυνομικοῦ ὀργάνου βουλγαρίζοντος κατοίκου, ἐδημιουργήθη συναγερμὸς τῶν βουλγαριζόντων, οἵτινες ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ τότε προέδρου τῆς Κοινότητος καὶ μὲ ἰαχὰς «δὲν θέλουμε τοὺς Ἕλληνας», ἐπέτυχον βίᾳ τὴν ἀπόσπασιν τοῦ συλληφθέντος ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν χωροφυλάκων. Οἱ πρωταίτιοι συνελήφθησαν τὴν ἑπομένην, κατόπιν ἐπεμβάσεως ἰσχυρᾶς δυνάμεως Χωροφυλακῆς, ἀποσταλείσης ἐκ Φλωρίνης.

Τὴν 16ην Μαρτίου 1942 ὁ διοικητὴς τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Μελίτης ἐνωμοτάρχης Ἀργυρόπουλος Ἰωάννης, μεταβὰς εἰς χωρίον Νεοχωράκιον-Φλωρίνης, συνέλαβε τέσσαρας ὑπόπτους-πράκτορας τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, ὡς ἐνεχομένους εἰς ἀπόπειραν φόνου, λαβοῦσαν χώραν εἰς Νεοχωράκιον τὴν νύκτα τῆς 15-16 Μαρτίου 1942 εἰς βάρος πρόσφυγος κατοίκου. Πληροφορηθεὶς τὴν ἐνέργειαν τοῦ σταθμάρχου ὁ Βούλγαρος ὑπολοχαγὸς Μπλαντένωφ μετέβη δι' αὐτοκινήτου εἰς Νεοχωράκιον, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ λοχαγοῦ, τοῦ διοικητοῦ Χωροφυλακῆς συνόρων, ἑνὸς ὑπαξιωματικοῦ Γερμανοῦ ἐνόπλου καὶ ἑνὸς Βουλγάρου δημοσιογράφου, καὶ συνέλαβε τὸν ἐνωμοτάρχην Ἀργυρόπουλον, τὸν ὁποῖον δημοσίως ἐκακοποίησεν ἀνηλεῶς ἐπικουρούμενος καὶ ὑπὸ τῶν συνοδῶν του Γερμανῶν, μεθ' ὃ περιήγαγε τοῦτον εἰς διάφορα χωρία τῆς περιοχῆς, ἐπ' ἀρκετὰς ἡμέρας, ἐπὶ σκοπῷ διαπομπεύσεως τούτου καὶ τονώσεως τοῦ ἠθικοῦ τῶν βουλγαριζόντων. Ὁ ἡρωικὸς ἐνωμοτάρχης τελικῶς ὡδηγήθη εἰς Θεσσαλονίκην, ἔνθα ἐνεκλείσθη εἰς τὰς γερμανικὰς φυλακὰς Παύλου Μελᾶ.

Τὴν 7ην Μαΐου τοῦ ἔτους 1942 ἐδολοφονήθη ὑπὸ πρακτόρων τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, εἰς τὴν πόλιν τῆς Φλωρίνης, ὁ χωροφύλαξ τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας Φλωρίνης Ἀθανασιάδης Γεώργιος, καθ' ὃν χρόνον ἐνήργει ἔλεγχον τῶν ταυτοτήτων αὐτῶν.

Τὴν 10ην Μαρτίου 1942 ὁ χωροφύλαξ Δρακουλόπουλος Παναγιώτης, ὑπηρετῶν εἰς τὸν Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Μεσοκάμπου, τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Φλωρίνης, ἐφονεύθη διὰ πελέκεως ὑπὸ πρακτόρων τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας εἰς τὸ χωρίον Μεσοχώριον.

Τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1942, εἰς χωρίον Σκλῆθρον-Φλωρίνης, ὁμὰς 9 βουλγαροφρόνων, διασκεδάζουσα, ἔψαλλε βουλγαρικὰ ἐθνικὰ ᾄσματα. Εἰς σύστασιν δὲ τοῦ χωροφύλακος τοῦ Σταθμοῦ νὰ παύσουν, οὐ μόνον δὲν συνεμορφώθησαν ἀλλὰ καὶ ἐπετέθησαν κατ' αὐτοῦ, εἷς δὲ τῶν πλέον θερμοαίμων τὸν ἐρράπισε. Προσδραμόντα τότε ἄλλα ἀστυνομικὰ ὄργανα διέλυσαν αὐτούς, ρίψαντα εἰς τὸν ἀέρα δύο ἐκφοβιστικὰς βολάς. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ἐνῷ οἱ χωροφύλακες περιεπόλουν, ἐδέχθησαν ἐπίθεσιν τριῶν ἐξ ἐκείνων οὓς προηγουμένως εἶχον διαλύσει καὶ τοὺς συνέλαβον, τὴν δὲ ἑπομένην συνέλαβον καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἕξ, παραδώσαντες πάντας εἰς τὸν εἰσαγγελέα Φλωρίνης ἐπὶ ἐξυβρίσει καὶ ἀντιστάσει κατὰ τῆς ἀρχῆς.

Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 5ης Ἰανουαρίου 1942 εἰς τὸ χωρίον Ἅγιος Παντελεήμων δύο Ἰταλοὶ ὁπλῖται, τῇ ὑποδείξει τῶν βουλγαριζόντων, μετέβησαν εἰς τὸ ἔξωθι τοῦ χωρίου Δημοτικὸν Σχολεῖον, εἰς ὃ προσωρινῶς ἐστεγάζετο ὁ Σταθμὸς Χωροφυλακῆς καὶ ἀνήρτησαν ἄνω τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἰκόνας τοῦ Χίτλερ, Μουσσολίνι καὶ Βόριδος. Τὴν ἀνάρτησιν τῶν εἰκόνων τούτων ἐπηκολούθησε μεγάλη συγκέντρωσις ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἵτινες ᾖδον βουλγαρικὰ ᾄσματα καὶ ἠπείλουν συγχρόνως τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, ἅτινα προὐκάλουν διὰ παντοίων ἀναρχικῶν ἐκδηλώσεων.

Ὁ σταθμάρχης, ὑπενωμοτάρχης Π. Ζαχαρόπουλος ὑπέδειξεν εἰς τοὺς Ἰταλοὺς ὅτι δὲν ἔχει θέσιν ἐκεῖ ἡ εἰκὼν τοῦ Βασιλέως τῆς Βουλγαρίας καὶ ὅτι ἔδει νὰ καταβιβασθῇ, πρὸς ἀποφυγὴν σοβαρῶν γεγονότων, οἱ δὲ Ἰταλοὶ πεισθέντες, ἀποκαθήλωσαν τὴν εἰκόνα τοῦ Βόριδος, ἣν καὶ παρέδωκαν εἰς τὴν Χωροφυλακήν.

Ἐπηκολούθησεν ἡ διάλυσις τῶν συγκεντρωθέντων, οἵτινες ὅμως, περιφερόμενοι εἰς τὰς ὁδοὺς καθ' ὁμάδας ᾖδον χλευαστικὰ κατὰ τῆς Ἑλλάδος βουλγαρικὰ ᾄσματα.

Ὁ ὑπενωμοτάρχης Ζαχαρόπουλος, ἐπιχειρήσας νὰ διαλύσῃ τὰς ὁμάδας ταύτας, ἐδέχθη ἐπίθεσιν μιᾶς ἐξ αὐτῶν. Ἐπηκολούθησε συμπλοκή, κατόπιν τῆς ὁποίας ἐπετεύχθη τελικῶς ἡ διάλυσις καὶ ἀποχώρησις τῶν συγκεντρωθέντων.

Τὸ ἑσπέρας τῆς 17 Ἰανουαρίου 1942, οἱ χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Ἀκρίτας (Μπουφίου) Εὐθύμιος Σπανοθύμιος καὶ Ἀνδρέας Δεληγιάννης, συναντήσαντες ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ χωρίου καταζητούμενον δι' ἐξύβρισιν ἀστυνομικῶν ὀργάνων ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων των, προσεκάλεσαν τοῦτον νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα. Εἰς ἀντίστασιν τούτου οἱ χωροφύλακες τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ὡδήγουν βιαίως εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα, ἀλλ' ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν πρὸ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σταθμοῦ πλατεῖαν, ὁ συλληφθεὶς ἤρχισε νὰ καλῇ εἰς βοήθειαν τοὺς ὁμοχωρίους

του, ζητῶν παρ' αὐτῶν τὴν ἀπελευθέρωσίν του.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν φωνῶν του ἔσπευσαν πολλοὶ ἐκ τῶν πλησίον καφενείων καὶ ἠξίωσαν ἀπὸ τοὺς συνοδοὺς χωροφύλακας νὰ ἀφήσουν αὐτὸν ἐλεύθερον. Εἰς ἄρνησιν τῶν χωροφυλάκων συνεκεντρώθησαν ἅπαντες οἱ βουλγαρίζοντες, συνεχῶς καταφθάνοντες ἐκ τῶν παρόδων, οἵτινες, φέροντες ράβδους καὶ ἐκσφενδονίζοντες λίθους ἀπήτουν τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ συλληφθέντος καὶ παρώρμουν ἀλλήλους: «Πάρτε τον. Δὲν θέλουμε τοὺς Ἕλληνας». Πρὸ τῆς στάσεως ταύτης ὁ χωροφύλαξ Π. Ζολώτας, ὅστις προσέτρεξεν εἰς βοήθειαν τῶν συναδέλφων του, ἐπυροβόλησε δὶς εἰς τὸν ἀέρα πρὸς ἐκφοβισμὸν καὶ διάλυσιν τῶν συγκεντρωθέντων. Παρὰ τοὺς πυροβολισμοὺς ὅμως οὗτοι ἐπέμενον καὶ ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ των.

Τὴν 10ην Ἀπριλίου 1942 καὶ περὶ ὥραν 15ην, ἔλαβε χώραν ἐν τῇ θέσει Βρύση τῆς περιοχῆς Βατοχωρίου συμπλοκὴ μεταξὺ ἑλληνοφρόνων καὶ βουλγαροφρόνων κατὰ τὴν ὥραν ὑπαιθρίου χοροῦ. Ἠπειλήθησαν μεγαλύτερα ἔκτροπα, ἀλλὰ τῇ ἐπεμβάσει τῆς Χωροφυλακῆς διεχωρίσθησαν οἱ συμπλακέντες καὶ ἐπεβλήθη ἡ τάξις. Οἱ βουλγαρίζοντες ὅμως, βαρέως φέροντες τὴν ἐπέμβασιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπετέθησαν βραδύτερον ἔξωθι τοῦ χωρίου κατὰ τοῦ σταθμάρχου, τὸν ἀφώπλισαν καὶ τὸν ἐκακοποίησαν, ἐνῷ τὸ συρρεῦσαν πλῆθος ἐκραύγαζε: «τί τοὺς φυλᾶτε; Φέρτε κασμάδες, νὰ ἀνοίξωμε λάκκο, νὰ τοὺς βάλωμε μέσα, νὰ τοὺς θάψωμε καὶ νὰ τοὺς κάψωμε μὲ τὰ παλούκια κλπ.», ἐνῷ συγχρόνως ἐξεστόμιζεν βαρείας ὕβρεις κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1943, ὁ διοικητὴς τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Κάτω Κλεινῶν ὑπενωμοτάρχης Καλύβας Θεόδωρος τοῦ Βασιλείου συνελήφθη καὶ ἐξετελέσθη εἰς περιοχὴν Κλαδορράχης ὑπὸ ἑαμοκομμουνιστῶν, διότι ἠρνήθη νὰ ἐνισχύσῃ τὸν κομμουνιστικὸν ἀγῶνα.

Τὴν νύκτα τῆς 23-24 Νοεμβρίου 1943, ἰσχυρὰ ὁμὰς ἀνταρτοκομμουνιστῶν, ἀποτελουμένη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ Βουλγάρους, ἐν οἷς πολλοὶ ὁπλῖται τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ, Σέρβους καὶ Ἕλληνας προδότας κομμουνιστάς, μεταβᾶσα εἰς χωρίον Ἀκρίτα, 55 Συνοριακὸν Φυλάκιον, Φυλάκιον Μαρίνης, Φυλάκιον Κάτω Καλλινίκης, Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Μεσοκάμπου, Συνοριακὸν Φυλάκιον Ἀχλάδας, Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Ἁγίου Παντελεήμονος, ἀπήγαγε βιαίως τοὺς ἐκεῖσε ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, ἔνιοι τῶν ὁποίων κατώρθωσαν καὶ διέφυγον ἐπωφελούμενοι τοῦ σκότους.

Εἰς τὸν Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Σκοποῦ ἐκακοποίησαν ἀγρίως τὸν σταθμάρχην ἐνωμοτάρχην Σάββαν Σαββίδην, διότι ἠρνεῖτο νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ. Οἱ διαφυγόντες χωροφύλακες κατέθεσαν ὅτι οἱ ἀνταρτοκομμουνισταὶ διεκήρυττον, ὅτι ἔχουν διαταγὴν τοῦ ἀρχηγείου των νὰ συλλάβουν ὁλόκληρον τὴν δύναμιν τῆς Χωροφυλακῆς τοῦ νομοῦ Φλωρίνης.

Ἡ ὡς ἄνω ἀπαχθεῖσα δύναμις Χωροφυλακῆς τῆς περιφερείας τοῦ νομοῦ Φλωρίνης ἀπετελεῖτο ὡς ἑξῆς:

1) Σταθμὸς Χωροφυλακῆς Ἀκρίτα (Μπουφίου) 2 ὁπλῖται. 2) Φυλάκιον Χωροφυλακῆς Κάτω Καλλινίκης 3 ὁπλῖται. 3) Φυλάκιον Χωροφυλακῆς Μαρίνης 5 ὁπλῖται. 4) Σταθμὸς Χωροφυλακῆς Μεσοκάμπου 4 ὁπλῖται. 5) Φυλάκιον Χωροφυλακῆς Ἀχλάδας καὶ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Σκοποῦ 6 ὁπλῖται. 6) 55 Συνοριακὸν Φυλάκιον 6 ὁπλῖται. 7) Σταθμὸς Χωροφυλακῆς Ἁγίου Παντελεήμονος 9 ὁπλῖται.

Τὴν 10ην Φεβρουαρίου 1944, ὁ διοικητὴς τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Μεσονησίου, ἐνωμοτάρχης Λαγουβάρδος Ἐμμανουήλ, ἐτραυματίσθη θανασίμως ὑπὸ διερχομένου βουλγαρικοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος, ἀποσταλέντος παρὰ τῶν Γερμανῶν ὅπως ἐνισχύσῃ αὐτοὺς διὰ τὴν συντριβὴν τῶν ἀνταρτοκομμουνιστῶν εἰς τὸ χωρίον Μεσονήσιον, ὑποκύψας βραδύτερον εἰς τὰ τραύματά του.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐτραυματίσθη σοβαρῶς, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βουλγαρικοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος, ὁ χωροφύλαξ τοῦ αὐτοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Τσάρας Μιλτιάδης.

Τὴν 4ην Αὐγούστου τοῦ 1942 αἱ Ὑπηρεσίαι τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Πρεσπῶν ἀπεχώρησαν, συμπτυχθεῖσαι εἰς Φλώριναν καὶ ἀντικατασταθεῖσαι ὑπὸ τῆς ἰταλικῆς Ἀστυνομίας.

Ἐπίσης κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα τοῦ ἔτους 1943, λόγῳ τῆς ἐντόνου δράσεως τῶν σλαβοκομμουνιστικῶν συμμοριῶν, συνεπτύχθησαν εἰς τὴν πόλιν τῆς Φλωρίνης οἱ Σταθμοὶ Χωροφυλακῆς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Φλωρίνης καὶ ἡ Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Βεύης μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς.

Ἡ Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Ἀμυνταίου μετὰ τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς δικαιοδοσίας της, ὡς καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τῆς ἕδρας τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Φλωρίνης, παρέμεινον λειτουργοῦσαι κανονικῶς καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐνδεικτικῶς ἀναφερομένων περιπτώσεων, ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην σωρεία ἐπεισοδίων, ἀναφερομένων εἰς τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς πρὸς συγκράτησιν καὶ ἐξύψωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων, ὥστε ἡ ἀκριτικὴ καὶ νευραλγικὴ περιοχὴ τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Φλωρίνης νὰ μὴν ὑποκύψῃ εἰς τὴν βουλγαρικὴν καὶ κομμουνιστικὴν προπαγάνδαν.

Γενικῶς οἱ ἄνδρες τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Φλωρίνης, εἰς τὴν σκοτεινὴν περίοδον τῆς κατοχῆς, παρέμειναν αὐστηρῶς προσηλωμένοι εἰς τὴν ἰδέαν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὴν ἐθνικὴν κίνησιν καὶ ἀνεδείχθησαν φανατικώτατοι ὑποστηρικταὶ τῆς Ἐθνικῆς ἰδέας εἰς τὸν ἀκριτικὸν νομὸν τῆς Φλωρίνης».

Παραθέτομεν ἐπίσης τὴν ἔκθεσιν τοῦ τότε διοικητοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας Φλωρίνης, ἐν συνεχείᾳ ταγματάρχου Βασ. Θεοδωρακοπούλου, ἡ ὁποία μᾶς προσφέρει γενικῶς δραματικὴν εἰκόνα τῆς ἐπικρατούσης εἰς τὴν ἄνω Μακεδονίαν καταστάσεως λόγῳ τῆς βουλγαρικῆς ἐπιβουλῆς κατὰ τῶν ἐκεῖ Ὑπηρεσιῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

«Εἶναι γνωστὴ εἰς ὅλους ἡ μετὰ τὴν εἴσοδον τῶν Γερμανῶν δημιουργηθεῖσα ἔκρυθμος κατάστασις εἰς τὴν Μακεδονίαν, κυρίως δὲ εἰς τὴν Δυτικὴν τοιαύτην (Φλωρίνης, Καστοριᾶς καὶ Πέλλης).

Ἡ βουλγαρικὴ προπαγάνδα, τῇ ἀνοχῇ τῶν ἀρχῶν κα-

τοχῆς καὶ τῇ σκανδαλώδει ὑποστηρίξει τῶν τοπικῶν Γερμανικῶν Φρουραρχείων, εἶχε μεταβάλει τὴν ὄψιν τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας διὰ τῶν ἀναριθμήτων προπαγανδιστικῶν εἰκόνων, ἁψίδων ἐστολισμένων μὲ εἰκόνας βουλγαροβασιλικῆς οἰκογενείας καὶ κυρίως μὲ τὴν ἔξαψιν τῶν πνευμάτων τῶν κατοίκων κατὰ τῆς Πατρίδος.

Ὠργίαζεν ἡ ἀντεθνικὴ δρᾶσις τῶν ζωηρῶν τοπικῶν στοιχείων, τῶν ἐκδηλωθέντων ὑπὲρ τῆς Βουλγαρίας, ἅτινα δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσίν των μέσων ἐπεδόθησαν ἀχαλίνωτα εἰς τὴν ἐξολόθρευσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς περιοχῆς ὑπὸ τῶν ἀρχῶν, πολιτικῶν καὶ ἀστυνομικῶν, ὁ Ἑλληνισμὸς εὑρέθη ἀνυπεράσπιστος ἔναντι τῆς ὠργανωμένης βουλγαρικῆς προπαγάνδας, μ' ὅλα ταῦτα ἀντέδρασε μὲ θάρρος, πατριωτισμὸν καὶ πεῖσμα, μέχρις ἀποκαταστάσεως ἐπικοινωνίας καὶ ἀφίξεως ἐκπροσώπων τῆς πολιτείας, νομάρχου, Χωροφυλακῆς κλπ. ἀρχῶν.

Ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω συνθήκας ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας Φλωρίνης τὴν 15ην Μαΐου 1941, μετατεθεὶς ἐκ τοῦ Ἀρχηγείου Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς. Βραδύτερον καὶ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν ἐγκατεστάθησαν ὅλαι αἱ ἀρχαὶ καὶ ἡ περιοχὴ ἐπανεῦρε τὸν κανονικὸν ρυθμόν της, ἀπὸ ἀπόψεως διοικήσεως καὶ λειτουργίας τῶν νόμων.

Ἡ ἁρμονικὴ συνεργασία ὅλων τῶν ἀρχῶν ἐπέφερε τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα, μέχρι τοῦ σημείου ὥστε πᾶς ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν Φλώριναν νὰ ἐκφράζηται μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ νὰ ἀναφωνῇ : «ἐδῶ λειτουργεῖ Κράτος».

Τοῦτο ὅμως, ἐνῷ ἐνεθουσίαζε πάντα Ἕλληνα, ἐξηρέθιζε σφόδρα τὴν βουλγαρικὴν προπαγάνδαν, δι' ὃ αὕτη ἐπεστράτευσε τὰ πλέον δραστήρια ὄργανά της, ἅτινα διὰ παντὸς ἀθεμίτου μέσου (γυναικῶν, χρυσίου καὶ διαφόρων πλουσιοπαρόχων παροχῶν πρὸς τοὺς τοπικοὺς Γερμανοὺς φρουράρχους), ἐδημιούργουν ἄπειρα ζητήματα εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἡ Χωροφυλακὴ εἶχε σκληρὸν ἔργον νὰ ἐπιτελέσῃ, ἀπαιτοῦν πολιτικότητα, δραστηριότητα, ὀξύνοιαν, ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονήν.

Διαθέτουσα ἱκανοὺς ἀξιωματικούς, κατώρθωσε νὰ ἀποδώσῃ τὸ ἀνθρωπίνως κατορθωτὸν καὶ νὰ ἑλκύσῃ τὴν συμπάθειαν καὶ ἀγάπην τῶν κατοίκων, οἱ ὁποῖοι ἔτρεφον ἀπόλυτον ἐκτίμησιν καὶ σεβασμὸν πρὸς αὐτήν, συνδραμόντες ταύτην ποικιλοτρόπως εἰς τὸ ἔργον της.

Κατεβάλλομεν ἀόκνους προσπαθείας διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν ἀντίδρασιν κατὰ τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, διὰ τῆς συλλογῆς πληροφοριῶν καὶ συγκεντρώσεως στοιχείων χρησίμων εἰς τὰς ἀρχάς. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας ταύτης ὑπῆρξεν ἡ τόνωσις τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τοῦ πληθυσμοῦ, λόγῳ ἐξουδετερώσεως τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας.

Εἰς πλείστας περιπτώσεις ἐξουδετερώθησαν ἐνέργειαι ἀποσκοποῦσαι εἰς τὴν δίωξιν Ἑλλήνων πολιτῶν.

Ἡ Χωροφυλακή, γενικά, εἶχεν ἐστραμμένην τὴν προσοχήν της πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καθ' ὅσον ὠργίαζεν ἡ βουλγαρικὴ προπαγάνδα, δι' ὃ καὶ ἠγαπήθη πράγματι ἀπὸ τὸν λαόν, ἡ δὲ τυχὸν ἐμφάνισις συγκεκροτημένου τμήματος αὐτῆς προεκάλει θύελλαν χειροκροτημάτων καὶ δάκρυα χαρᾶς.

Θὰ ἦτο σοβαρὰ παράλειψις, ἂν εἰς τὴν παροῦσαν παρέλειπον ν' ἀναφέρω ἕνα χαρακτηριστικὸν ἐπεισόδιον, ὅπερ ἔλαβε χώραν ἐν Φλωρίνῃ κατὰ μῆνα Αὔγουστον 1941 μεταξὺ τοῦ τότε ἀνθυπασπιστοῦ Πετρογιάννη Γεωργίου καὶ τοῦ Βουλγάρου ὑπολοχαγοῦ Μπλαντένωφ.

Ὁ Γεώργιος Πετρογιάννης, ἀνθυπασπιστὴς τότε καὶ ἤδη μοίραρχος, ὑπηρέτει εἰς τὸ Τμῆμα Ἀσφαλείας Φλωρίνης. Ἦτο ἀντάξιος βοηθός μου εἰς ὅλας τὰς ἐνεργείας, διεκρίνετο διὰ τὴν ἀποφασιστικότητα καὶ τόλμην του, πρὸ δὲ τοῦ πατριωτικοῦ του καθήκοντος ἠδιαφόρει διὰ τὰς συνεπείας οἱασδήποτε ἐνεργείας του.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἐνέργειά του, ὅταν εἰς ἄρνησιν τοῦ ἐφέδρου Βουλγάρου ὑπολοχαγοῦ Μπλαντένωφ, συνδέσμου Γερμανικοῦ Φρουραρχείου ἐν πολιτικῇ περιβολῇ, ὅπως τὸν ἀκολουθήσῃ ἵνα τὸν παρουσιάσῃ εἰς τὸν διοικητὴν Χωροφυλακῆς, ἥρπασε τοῦτον ἐκ τοῦ λαιμοδέτου καὶ προσεπάθησε νὰ τὸν σύρῃ ἐν μέσῃ ἀγορᾷ διὰ τῆς βίας, τὸν ἀπέσπασαν δὲ ἀπὸ τὰς χεῖράς του προσδραμόντες Γερμανοί, ὧν ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν ὁ Μπλαντένωφ.

Διὰ τὴν πρᾶξίν του ταύτην ἦτο τὸ δακτυλοδεικτούμενον παλληκάρι καὶ ὡς παράδειγμα μιμήσεως ἐτόνωσε τὴν νεολαίαν. Ἦτο δὲ ἡ περίοδος καθ' ἣν ἡ βουλγαρικὴ προπαγάνδα, ἐνισχυμένη ἀπὸ τὸν φιλοβούλγαρον (πληρωμένον) λοχαγὸν Γερμανὸν φρούραρχον, εἶχεν ὑψώσει θρασεῖαν τὴν κεφαλήν της, ἥτις δὲν ἤργησε νὰ θραυσθῇ.

Αὐτὴ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἦτο ἡ δρᾶσις τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν πλέον δύσκολον διὰ τὸ Ἔθνος μας περίοδον 1941-1944 εἰς τὸν ἀκριτικὸν νομὸν Φλωρίνης, ἥτις διὰ τοῦ ἐπιδειχθέντος πατριωτισμοῦ καὶ τῆς ἀνωτερότητος περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντός των ὅλων τῶν ἀνδρῶν της (ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν) προσέφερεν ὄντως ἐθνικὰς ὑπηρεσίας καὶ ἀπέσπασε τὰ συγχαρητήρια ὅλων τῶν ἀνωτέρων ἐκπροσώπων τοῦ κράτους».

Σχεδὸν πάντες οἱ Σταθμοὶ Χωροφυλακῆς τῆς περιφερείας Φλωρίνης ὑπέστησαν ἐπιθέσεις συμμοριτῶν, οἱ ὁποῖοι, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ Βουλγάρων, διήρπαζον πᾶν ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὰ ἀστυνομικὰ καταστήματα καὶ κατόπιν ἐπυρπόλουν τὰ οἰκήματα. Τὰ αὐτὰ ὑφίσταντο καὶ τὰ λοιπὰ δημόσια κτίρια.

8. ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΟΧΑΣ ΒΕΡΟΙΑΣ - ΚΙΛΚΙΣ - ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ - ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Εἰς τὴν περιοχὴν Βεροίας, αἱ Ὑπηρεσίαι τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς ἐπανελειτούργησαν, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν δυνάμεών της κατὰ τὴν γερμανικὴν εἰσβολήν, τὸν Ἰούλιον 1941, ἐπανιδρυθεῖσαι διὰ δυνάμεων σταλεισῶν ἐξ Ἀθηνῶν. Ἡ ἀνασυγκρότησις τῶν Ὑπηρεσιῶν ἐγένετο μετὰ μυρίων δυσχερειῶν, λόγῳ καταστροφῆς τῶν κτιρίων καὶ ἐλλείψεως ἐφοδίων. Ἀλλ' εὐθὺς ἀμέσως ἡ Χωροφυλακὴ ἐπεδόθη εἰς τὴν περίθαλψιν περιπλανωμένων συμμάχων στρατιωτῶν, πολλοὺς τῶν ὁποίων ἐφυγάδευσεν εἰς Μέσην Ἀνατολήν. Περὶ τοὺς 50 Ἄγγλοι, Κύπριοι καὶ Νεοζηλανδοὶ στρατιῶται ἀπεκρύβησαν τότε ὑπὸ ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, φυγαδευόμενοι βαθμηδόν.

Εἰς τὴν Βέροιαν ὑπῆρχον 1000 Ἰσραηλῖται, τῶν ὁποίων διετάχθη ἡ μεταφορὰ εἰς Γερμανίαν-Πολωνίαν. Ἡ Χωροφυλακὴ κατώρθωσε νὰ διασώσῃ τουλάχιστον 100 ἐξ αὐτῶν, παραδώσασα εἰς αὐτοὺς ψευδῆ διαβατήρια.

Τὴν περιφέρειαν αὐτὴν εἶχον κατακλύσει πράκτορες τῆς ρουμανικῆς προπαγάνδας, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν συνεργασίαν ἐπιτοπίων ρουμανοφρόνων καὶ τῇ ἀνοχῇ τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν ἔδρων δραστηρίως πρὸς προσέλκυσιν τῶν Κουτσοβλάχων, ἀρκετοὶ τῶν ὁποίων, χάρις εἰς τὰ ἐπιδαψιλευόμενα, εἰς ἐποχὴν πείνης τῶν πληθυσμῶν ἄφθονα μέσα ἐπισιτισμοῦ, εἶχον προσχωρήσει εἰς αὐτονομιστικὴν κίνησιν. Ἡ Χωροφυλακὴ ἀνέλαβε τὴν διαφώτισιν καὶ τὴν ἀποτροπὴν παραπλανήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ ρουμανίζοντες πνέοντες μένεα διέβαλλον τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τοὺς Γερμανούς, ἐπιτυγχάνοντες ἀπομάκρυνσιν τινῶν ἐκ τῶν πλέον δραστηρίων. Ὁ διοικητὴς ἀντισυνταγματάρχης Γ. Σταφυλοπάτης ἐκακοποιήθη ὑπὸ ρουμανιζόντων ἐν μέσῃ ὁδῷ.

Μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ ΕΑΜ ἡ Χωροφυλακὴ ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ διεξάγῃ διμέτωπον ἀγῶνα. Οἱ ρουμανίζοντες, ἐν ᾧ κρυφίως συνεννοοῦντο μετὰ τῶν ἐαμιτῶν, κατήγγελλον τὴν Χωροφυλακὴν εἰς τοὺς Γερμανούς, ὡς συνεργαζομένην μυστικῶς μετὰ τοῦ ΕΑΜ. Τελικῶς ἐπέτυχον νὰ πείσουν τοὺς Γερμανοὺς ὅπως ἀφαιρέσουν τὰ τυφέκια ἀπὸ τοὺς χωροφύλακας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον τοὺς κατέστησεν ἀνικάνους πρὸς ἄμυναν, τόσον ἀπὸ τοὺς ἐλασίτας, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς ρουμανίζοντας.

Ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ἠλ. Κωστόπουλος μετὰ τοῦ ὑπενωμοτάρχου Ἐμμ. Κριτσοτάκη συνελήφθησαν παρ' ἐλασιτῶν, διότι περιέθαλπον καὶ ἐφυγάδευον εἰς Μέσην Ἀνατολὴν Ἄγγλους στρατιώτας. Ἐξετελέσθη ὁ ὑπενωμοτάρχης Κριτσοτάκης.

Οἱ ἐλασῖται ἤρχισαν νὰ ἐπιτίθενται κατὰ τῶν Σταθμῶν προαστίων καὶ ὑπαίθρου, τῶν ὁποίων αἱ δυνάμεις συνεπτύχθησαν εἰς Βέροιαν καὶ Νάουσαν. Οἱ παραμείναντες τῶν Σταθμῶν Μελίκης καὶ Μαρίνης, ἀπήχθησαν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν καὶ πολλῶν ἐξ αὐτῶν ἠγνοήθη ἔκτοτε ἡ τύχη. Τὸν Φεβρουάριον 1944, ὅτε εἰς Βέροιαν εἶχον παραμείνει μικραὶ γερμανικαὶ δυνάμεις, τμήματα ἐλασιτῶν ἐπετέθησαν πρὸς ἀπαγωγὴν τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς. Ἡ μικρὰ δύναμις Χωροφυλακῆς Βεροίας ἠδυνήθη νὰ ἀποκρούσῃ τοὺς ἐλασίτας, ἐν ᾧ ἡ Νάουσα ἔπεσεν εἰς χεῖράς των καὶ οἱ μὴ προλαβόντες νὰ διαφύγουν χωροφύλακες ἀπήχθησαν εἰς τὰ ὄρη. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1944, ὅτε οἱ Γερμανοὶ ἀπεχώρησαν, ἐσημειώθη γενικὴ ἐπίθεσις τοῦ ΕΛΑΣ κατὰ τῆς Βεροίας. Ἡ πόλις κατελήφθη, αἱ Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς διελύθησαν καὶ οἱ ἐκεῖ ὑπηρετοῦντες ἀξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες αἰχμαλωτισθέντες, πρὶν ἀπαχθοῦν εἰς ὁμηρίαν, διεπομπεύθησαν ἀνὰ τὰς ὁδούς, λιθοβολούμενοι καὶ προπηλακιζόμενοι ὑπὸ κομμουνιστῶν καὶ ρουμανιζόντων ἐν ἀγαστῇ συμφωνίᾳ.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Κιλκὶς ὁ ἀγὼν τῆς ἀνασυσταθείσης Χωροφυλακῆς ἦτο ἐπίσης διμέτωπος, ἐναντίον τοῦ ΕΑΜ καὶ τῶν Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι διεξεδίκουν τὴν περιοχὴν αὐτὴν καὶ ἠγωνίζοντο νὰ πείσουν τοὺς Γερμανοὺς ὅπως ἐπεκτείνουν ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ ἐκεῖ τὴν διοίκησίν των. Ὅταν ἐφαίνετο ἐπικειμένη ἡ εἴσοδος βουλγαρικῶν στρατευμάτων κατοχῆς, οἱ ὑπομοίραρχοι Αἴας Τζαμαλούκας καὶ Μήτσου καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Σαμπατάκος, συνέστησαν τὰς πρώτας ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας μὲ χωροφύλακας καὶ ἐθνικόφρονας πολίτας. Χάρις εἰς τὴν δρᾶσιν τῶν ὁμάδων τούτων ἐπετεύχθη ἡ σύλληψις πολλῶν ἐπικινδύνων κομμουνιστῶν, ἀνεχαιτίσθη ἡ εἰσβολὴ βουλγαρικῶν συμμοριῶν καὶ διετηρήθη τὸ ἠθικὸν τοῦ ἐθνικόφρονος πληθυσμοῦ.

Κατὰ τὴν ἐναντίον ἐλασιτῶν καὶ Βουλγάρων πάλην τῶν ἐθνικῶν τούτων ὁμάδων καὶ τῶν μετ' αὐτῶν συνεργαζομένων ἀξιωματικῶν καὶ χωροφυλάκων τοῦ Κιλκὶς καὶ τῶν Σταθμῶν τῆς περιοχῆς, ἐφονεύθησαν ὁ μοίραρχος Παν. Λειβαδίτης, οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Κωνστ. Ψημμένος καὶ Ἰω. Ἀσημακόπουλος, ὁ ἐνωμοτάρχης Κωνστ. Νασόπουλος, οἱ ὑπενωμοτάρχαι Σταματιάδης καὶ Ἀναστασιάδης καὶ 16 χωροφύλακες.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Πιερίας, λόγῳ μὴ ὑπάρξεως βουλγαριζόντων καὶ ρουμανιζόντων στοιχείων, ἡ πρώτη κατοχικὴ περίοδος διέρρευσε μᾶλλον ἡσύχως. Ἡ ἐθνικὴ δρᾶσις ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς περιωρίζετο εἰς περίθαλψιν Ἄγγλων στρατιωτικῶν παραμεινάντων καὶ διευκόλυνσιν πρὸς φυγάδευσιν εἰς Μέσην Ἀνατολήν. Εἷς σκοπὸς χωροφύλαξ Στα-

θμοῦ Κατερίνης, κατώρθωσε νὰ ἐλευθερώσῃ ἐν καιρῷ νυκτὸς δύο Ἄγγλους ἀπὸ τὰ κρατητήρια τῶν Γερμανῶν.

Ἀλλ' ἀπὸ τῶν τελευταίων μηνῶν τοῦ 1942 ἀρχίζει ἡ δρᾶσις τοῦ ΕΛΑΣ, τὴν ὁποίαν ἀντιμετωπίζει ἡ Χωροφυλακή. Ὁ ὑπομοίραρχος διοικητὴς τοῦ Τμήματος Κατερίνης Ἀλ. Τωμαδάκης καὶ ὁ ἀστυνομικὸς σταθμάρχης Πλαταμῶνος Ν. Κουτσούμας, μεταβαίνοντες μετὰ τριῶν χωροφυλάκων δι' ὑπηρεσίαν εἰς τὸ χωρίον Ἅγιος Παντελεήμων, ἐνέπεσαν εἰς ἐνέδραν καὶ ἐξετελέσθησαν. Ἐξετελέσθησαν ἐπίσης, εἴτε εἰς συμπλοκὰς εἴτε δι' ἐνέδρας, ὁ μοίραρχος ὑποδιοικητὴς Κολινδροῦ Γρ. Καββαδίας, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Χ. Βασιλόπουλος, ὁ ἐνωμοτάρχης σταθμάρχης Ἐλευθεροχωρίου Ἠλ. Σωτηρόπουλος, ὁ ὑπενωμοτάρχης σταθμάρχης Λόφου Κωνστ. Τσάγκας καὶ δεκὰς χωροφυλάκων. Ἀρκετοὶ διέφυγον προσχωρήσαντες εἰς ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας. Εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Κατερίνης συνελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι ἐνήργει κατασκοπείαν, καὶ ἐξετελέσθη, ὁ ἐνωμοτάρχης Θεοφ. Κρεοπωλίδης.

Λόγῳ γειτνιάσεως τῆς Πιερίας μὲ τὰ ὄρη τῶν Πιερίων καὶ τοῦ Ὀλύμπου, εἶχε σημειωθῆ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν μεγάλη δραστηριότης ἐλασιτικῶν ὁμάδων. Ὡς ἐκ τούτου ἀπὸ Μαρτίου 1943 συνεπτύχθησαν αἱ δυνάμεις Χωροφυλακῆς ἐντὸς τῆς Κατερίνης, βραδύτερον δὲ ἀπεχώρησαν εἰς Θεσσαλονίκην. Ἤδη ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1943 οἱ Γερμανοί, εἴτε διότι οὐδεμίαν εἶχον ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς, εἴτε λόγῳ ἐπικρατήσεως ἐλασιτικῶν ὁμάδων, αἱ ὁποῖαι παρελάμβανον καὶ τὸν ὁπλισμὸν τῶν δολοφονουμένων ἢ αἰχμαλωτιζομένων χωροφυλάκων, διέταξαν γενικὸν ἀφοπλισμὸν καὶ παράδοσιν τῶν ὅπλων εἰς τὰς ἀρχὰς κατοχῆς. Εἰς τὴν διαταγὴν αὐτὴν δὲν ὑπήκουσεν ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως ὑπομοίραρχος Κωνστ. Τσακάρας, ὁ ὁποῖος, παραλαβὼν τὰ πυρομαχικὰ τῆς Ὑποδιοικήσεως καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ 10 χωροφυλάκων ἐξῆλθεν εἰς τὰ ὄρη. Ἔσπευσαν πρὸς ἐνίσχυσίν του οἱ σταθμάρχαι Τριλόφου, Ρυακίων, Κίτρους καὶ Ἐλευθεροχωρίου, ἐνωμοτάρχαι Γ. Καλαθᾶς, Α. Παπαϊωάννου καὶ Α. Κυριακόπουλος μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς χωροφυλάκων καὶ τινων ἄλλων σπευσάντων ἐκ Θεσσαλονίκης. Οὕτω, προσχωρησάντων καὶ πέντε ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ καὶ 150 ἰδιωτῶν, ὁ ὑπομοίραρχος Κ. Τσακάρας ἐσχημάτισεν ἰσχυρὰν δύναμιν ἀντιστάσεως καὶ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἔδρασε γενναίως εἰς τὰς πέριξ ὀρεινὰς περιοχάς. Καταδιωκόμενος τόσον ἀπὸ γερμανικὰ στρατεύματα ὅσον καὶ ἀπὸ ἐλασιτικὰς δυνάμεις, ὁ ἡρωικὸς ὑπομοίραρχος ἀπώλεσε πολλοὺς ἄνδρας καὶ τελικῶς ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸς Χαλκιδικήν. Τὸν Νοέμβριον 1943 μεγάλαι ἐλασιτικαὶ δυνάμεις ἐπετέθησαν κατὰ τῆς ὁμάδος τοῦ Τσακάρα, ὁ ὁποῖος μετὰ τῶν διασωθέντων ἀνδρῶν του ὑπεχρεώθη νὰ διαφύγῃ εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν.

Ὑπομοίραρχος Ἀλέξανδρος Τωμαδάκης τοῦ Βασιλείου. Ἐγεννήθη τὸ 1897 εἰς Ἀθήνας. Τὸ 1942 ἐτύγχανε διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κατερίνης. Τὴν 29-11-1942, ἐπὶ κεφαλῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς, ἐνέπεσεν εἰς ἐνέδραν ἀνταρτῶν τοῦ ΕΛΑΣ. Μετὰ τὴν ἀρχικὴν σύγκρουσιν μετ' αὐτῶν, παρητήθησαν τοῦ ἀγῶνος, κατόπιν παρακλήσεως τῶν κομμουνιστῶν ὅπως μὴ συγκρουσθοῦν. Οἱ κομμουνισταὶ παρασπονδήσαντες τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἐξετέλεσαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ὀλύμπου.

Ὅπως καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τῆς Μακεδονίας οὕτω καὶ εἰς τὴν Χαλκιδικὴν ἡ δύναμις τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς συνεπτύχθη καὶ ἐπανασυνεστήθη μετά τινας μῆνας. Τὸ ἔργον της ἐκεῖ ἦτο τραχὺ καὶ ἐπίπονον, καθ' ὅσον ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἀσκῇ τὰ καθήκοντά της, στερουμένη τοῦ παντός, ἐν τῷ μέσῳ λιμοκτονοῦντος λαοῦ, καταπιεζομένου καὶ ὑπὸ τῶν ὀργάνων κατοχῆς. Ἐπὶ πλέον εἶχον ἐξέλθει μὲ τὴν ἀνοχὴν τῶν ἀρχῶν κατοχῆς ἀπὸ τὰς φυλακὰς τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐλυμαίνοντο τὴν περιοχήν. Ἡ θέσις τῆς Χαλκιδικῆς διηυκόλυνε τὰς ἀπὸ ἐρήμων παραλίων της φυγαδεύσεις Ἄγγλων στρατιωτικῶν πρὸς Μέσην Ἀνατολήν, εἰς τὸ ἔργον δὲ τοῦτο ἐπεδόθη μετὰ ζήλου ἡ Χωροφυλακή. Οἱ Γερμανοὶ συνέλαβον καὶ ἐξετέλεσαν πολλοὺς ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς, μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι ἐφυγάδευον Ἄγγλους, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τοὺς ὑπενωμοτάρχας Νικ. Κουτσῆν καὶ Μιχ. Ρουμανιᾶν. Μυστικὴ ὁμὰς διευκολύνσεως καὶ φυγαδεύσεως εἰς Μέσην Ἀνατολὴν ἀνδρῶν τῶν συμμαχικῶν στρατῶν ἔδρα ὑπὸ τὴν κατεύθυνσιν καὶ τὰς ὁδηγίας αὐτοῦ τοῦ μοιράρχου διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Σιθωνίας Χαλκιδικῆς Κωνστ. Καραγιάννη. Ὑπολογίζεται ὅτι ὑπὸ τῆς ὁμάδος αὐτῆς ἐφυγαδεύ-

Μοίραρχος Γεώργιος Παπαγιάννης τοῦ Εὐαγγέλου. Ἐγεννήθη τὸ 1906 εἰς Σπερχειάδα-Φθιώτιδος. Ὑπηρετῶν εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Χωροφυλακῆς Θεσσαλονίκης καὶ κατευθυνόμενος εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Χωροφυλακῆς Ἁγίου Ὄρους, συνελήφθη τὴν 13-9-1944 εἰς Ἱερισσὸν Χαλκιδικῆς ὑπὸ τῆς ὀργανώσεως ΟΠΛΑ καὶ ὁδηγηθεὶς εἰς Ἀρναίαν ἐξετελέσθη παρ' αὐτῆς, ἀφοῦ προηγουμένως οἱ κομμουνισταὶ τοῦ ἀφήρεσαν τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ διεμοιράσθησαν μὲ τὸ αἰτιολογικὸν ὅτι ἦτο ὄργανον τῆς Χωροφυλακῆς.

θησαν διὰ τῶν λιμένων Ἁγίου Νικολάου καὶ Νικήτας περὶ τοὺς 100 Ἄγγλοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ δραπετεύσαντες ἐκ τοῦ στρατοπέδου Θεσσαλονίκης. Ἐπίσης, ἰδιαιτέρως ἔντονον κατασκοπευτικὴν δρᾶσιν ἀνέπτυξεν ὁ ἐνωμοτάρχης Ἰω. Ἀνδρονικίδης, ὁ ὁποῖος, ἀνήκων εἰς τὴν κατασκοπευτικὴν ὀργάνωσιν «Ζεὺς Μακεδονίας» μετέφερεν εἰς τὸ κέντρον Θεσσαλονίκης πληροφορίας περὶ τῶν κινήσεων τῶν γερμανικῶν δυνάμεων, διαβιβαζομένας διὰ τοῦ ἀσυρμάτου εἰς τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον. Ἀποκαλυφθείσης τῆς ὀργανώσεως ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, μόλις ἐπρόλαβε μετὰ συνεργατῶν του νὰ διαφύγῃ διὰ πλοίου εἰς Τουρκίαν, προωθηθεὶς ἐκεῖθεν εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1942, ὅτε ἐνεφανίσθησαν αἱ ἐαμοκομμουνιστικαὶ ὀργανώσεις, συνεκροτήθησαν καὶ ἐθνικαὶ ὁμάδες, πρὸς τὰς ὁποίας ἡ Χωροφυλακὴ παρεῖχε τὴν συνδρομήν της. Ἰδιαιτέρως ἡ Χωροφυλακὴ συνειργάζετο μὲ τὴν ὀργάνωσιν Π.Α.Ο., εἰς τὴν ὁποίαν παρεῖχε πληροφορίας διὰ τὰς κινήσεις τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν κομμουνιστῶν. Ἀρχὰς Μαρτίου, σφοδραὶ μάχαι ἐθνικῶν ὁμάδων καὶ ΕΛΑΣ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διάλυσιν τῶν πρώτων. Ἡ Χωροφυλακὴ διέσωσε τοὺς ἀπηνῶς καταδιωκομένους ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν ἄνδρας των, διευκολύνουσα αὐτοὺς πρὸς διαφυγὴν εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

Τὸν Νοέμβριον 1943, πρὸ τοῦ κινδύνου ἐξολοθρεύσεώς των ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν, αἱ δυνάμεις τῶν Ὑποδιοικήσεων καὶ Σταθμῶν Κασσανδρείας καὶ Σιθωνίας συνεπτύχθησαν εἰς Θεσσαλονίκην.

Αἱ παραμείνασαι εἰς τὰς ἄλλας περιοχὰς τῆς Χαλκιδικῆς ὑφίσταντο ἀπηνῶς ἐξοντωτικὰς ἐπιθέσεις, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ἐφονεύοντο καθημερινῶς χωροφύλακες. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1943 ἀπήχθησαν διαδοχικῶς δι' αἰφνιδιαστικῶν ἐπιθέσεων αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς τῶν Ὑποδιοικήσεων Πολυγύρου, Ἀρναίας, Γαλατίστης καὶ Σιθωνίας. Ἐκ τῶν ἀπαχθέντων ἐξετελέσθησαν ὁ μοίραρχος Παπαγιάννης, οἱ ἀνθυπασπισταὶ Ἐμμ. Ἀλεξανδράκης, Δημ. Καρβελᾶς καὶ Ἰω. Γιλέκας καὶ πέντε χωροφύλακες. Τοὺς λοιποὺς ὡδήγησαν εἰς στρατόπεδα τῶν Κρουσίων. Ἐκεῖ ὑπέστησαν ἀφαντάστους κακουχίας καὶ ἐλάχιστοι μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐπέζησαν, ἐπιστρέψαντες εἰς Θεσσαλονίκην.

Κατὰ Φεβρουάριον 1944, ἔνοπλοι ἐλασῖται, περικυκλώσαντες τὸ φυλάκιον Χωροφυλακῆς Χρωμίτσης Ἁγίου Ὄρους ἀπήγαγον ἅπασαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ἀποτελουμένην ἐκ τοῦ ἐνωμοτάρχου Πέτρου Ζορμπᾶ καὶ τεσσάρων χωροφυλάκων. Οὐδεὶς ἔκτοτε ἐπληροφορήθη τὶ περὶ τῆς τύχης των.

Διὰ νὰ δώσωμεν πληρεστέραν εἰκόνα τῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Μακεδονίαν κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς, τόσον ἐν διατεταγμένῃ ὑπηρεσίᾳ, ὅσον καὶ εἰς τὰ ὄρη πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν κατακτητῶν καὶ τῶν κομμουνιστῶν δι' ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, παραθέτομεν κατωτέρω ἔκθεσιν τοῦ τότε ὑπομοιράρχου Κωνστ. Τσακάρα, ὁ ὁποῖος πράγματι ἐσημείωσε λαμπρὰν δρᾶσιν εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς τομεῖς τῆς ἐθνικῆς δραστηριότητός της, ἀφοῦ προηγουμένως ἔδρασεν ἐθνικῶς κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τῆς Ἀλβανίας.

«Μετὰ τὴν ἀνακωχὴν κατήλθομεν πρὸς παράδοσιν τοῦ ὁπλισμοῦ εἰς Σέρρας, ὁπότε, λαβὼν γνῶσιν τῶν ἀνακοινώσεων τῶν εἰσελθόντων γερμανικῶν στρατευμάτων ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ καὶ λοιπαὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ θὰ παρέμενον εἰς τὰς θέσεις των, ἀπεσπάσθην ἀπὸ τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις καὶ μετὰ τοῦ ἀποσπάσματος παρουσιάσθην εἰς Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Σερρῶν εἰς τὸν τότε μοίραρχον Βαζυντάρην Παναγιώτην, ὅστις αὐτὸς καὶ 4-5 ἕτεροι ἀξιωματικοὶ παρέμεινον ἐκεῖσε μὴ συμπτυχθέντες εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Ἐκεῖ κληθέντες παρὰ τοῦ τότε νομάρχου Σερρῶν Μπόνη, ἀποστράτου ἀξιωματικοῦ, ἑνὸς λαμπροῦ καὶ ἐξαιρετικοῦ πατριώτου, μᾶς ἀπηυθύνθη παρ' αὐτοῦ θερμὴ πατριωτικὴ ἔκκλησις καὶ μᾶς ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη τῆς παραμονῆς μας ἐκεῖσε καὶ ἡ λειτουργία τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς ὡς προηγουμένως ἐλειτούργουν, διότι ἄλλως οἱ Γερμανοὶ ἠπείλουν παράδοσιν τῆς ἐν γένει Διοικήσεως εἰς βουλγαρικὰς ἀρχάς.

Ἐδέχθην, καὶ μετὰ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀποσπάσματος

καί τινων ἄλλων, μεταβὰς εἰς Ζίχνην ἀνέλαβον τὴν ἐκεῖ Ὑποδιοίκησιν καὶ ἀποκαταστήσας τὴν λειτουργίαν τῶν Ὑπηρεσιῶν αὐτῆς ἤρχισα νὰ ἐργάζωμαι, ὅτε τὴν 25ην Ἀπριλίου 1941 τάγμα βουλγαρικόν, ἐγκατασταθὲν εἰς Ζίχνην, μᾶς ὑπεχρέωσε νὰ διακόψωμεν τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων καὶ νὰ ἐπανέλθω μετὰ τῶν ἀνδρῶν καὶ πάλιν εἰς Σέρρας.

Μὲ τὴν εἴσοδον τῶν βουλγαρικῶν στρατευμάτων καὶ ἑτέρα διαρροὴ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς εἶχε σημειωθῆ, ὁπότε διαταγῇ τοῦ μόνου ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἐναπομείναντος ὡς ἄνω μοιράρχου, μοὶ ἀνετέθη ἡ διοίκησις τοῦ Α΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Σερρῶν. Ἠλπίζομεν ὅτι παραμένοντες ἐκεῖσε καὶ ἀσκοῦντες τὴν ἀστυνομικὴν ὑπηρεσίαν θὰ ἀφαιρούσαμε τὰ προσχήματα ἀπὸ τὸν κατακτητὴν νὰ ἐγκαταστήσῃ ἀρχὰς βουλγαρικάς, πρὸς δὲ ὅτι θὰ ἤμεθα ἡ ἐλπὶς καὶ τὸ τελευταῖον στήριγμα τοῦ ἐκεῖ πληθυσμοῦ, ὅστις ἱκετευτικῶς προσέβλεπε πρὸς ἡμᾶς ἀναλαμβάνων πᾶσαν δαπάνην διατροφῆς τῶν ἀνδρῶν κλπ., ἀλλὰ ἀτυχῶς διεψεύσθημεν.

Τὴν 6ην Μαΐου περὶ ὥραν 10ην π.μ., ὁ χωροφύλαξ τροχονόμος τῆς κεντρικῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως Σερρῶν, ὑπὸ τὰ δακρύοντα ὄμματα τῶν παρισταμένων πολιτῶν, ἀντικαθίσταται ὑπὸ Βουλγάρου χωροφύλακος καὶ τὴν ἑπομένην, διαταχθέντες, παρεδώσαμε τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὰς βουλγαρικὰς ἀρχὰς καὶ τὴν 8ην ἰδίου ἐπιβιβασθέντες τεσσάρων αὐτοκινήτων ἀνεχωρήσαμεν διὰ Θεσσαλονίκην.

Ἐκεῖ ἔληξεν ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἀποσπάσματος καὶ πολλοὶ τῶν ἀνδρῶν, ἀποχωρήσαντες κατόπιν ἀδείας μου, ἀνεχώρησαν δι' Ἀθήνας. Ἐγὼ δὲ μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἀνδρῶν ἐπανελθὼν εἰς Κατερίνην καὶ συμφώνως μὲ ἀπὸ ραδιοφώνου μεταδοθεῖσαν διαταγὴν τοῦ ἀναλαβόντος τὴν Ἀρχηγίαν τοῦ Σώματος συνταγματάρχου Κολλάτου, δι' ἧς διετάσσοντο οἱ ἀξιωματικοί, ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκωνται, νὰ συγκεντρώσουν τοὺς διεσπαρμένους ἄνδρας καὶ νὰ ἀρχίσουν τὴν ἄσκησιν τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων, ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος καὶ ἤρχισα νὰ ἐκτελῶ ὑπηρεσίαν. Περὶ τὰ τέλη Μαΐου 1941, ἀντικατασταθεὶς παρ' ἄλλου ἀξιωματικοῦ, προσελθόντος ἐξ Ἀθηνῶν, μετετέθην εἰς Ἀστυνομικὸν Τμῆμα Ναούσης, ἀπ' ὅπου, μετὰ δίμηνον ὑπηρεσίαν καὶ ἀκριβῶς τὴν 1ην Αὐγούστου 1941, διετάχθην καὶ ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τοῦ μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος Ὀλύμπου μὲ ἕδραν τὴν Κατερίνην.

Τὴν 11ην Αὐγούστου 1941, οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Κατερίνης, ἀφυπνισθέντες ἔντρομοι, ἀπὸ τὸ ἄκουσμα ἀθρόων πολυβολισμῶν, ριπτομένων καθ' ὅλην τὴν περίμετρον τῆς πόλεως, ἐπληροφοροῦντο ὅτι γερμανικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις κυκλώσασαι τὴν πόλιν ἐνήργουν κατ' οἶκον ἐρεύνας, πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν κρυπτομένων Ἄγγλων στρατιωτικῶν. Περὶ ὥραν 11ην π.μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἀείμνηστον ὑπομοίραρχον Καββαδίαν Γρηγόριον (φονευθέντα βραδύτερον ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν) διοικητὴν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Κατερίνης, κληθεῖσα ἅπασα ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς παρὰ τοῦ ἐπικεφαλῆς Γερμανοῦ ἀξιωματικοῦ προσῆλθεν εἰς τὸ Δημαρχεῖον καὶ ἐτέθη ὑπὸ κράτησιν μέχρι τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν, ὁπότε μετὰ βραχεῖαν ἐξέτασιν καί τινας συστάσεις τοῦ ἐπικεφαλῆς Γερμανοῦ ἀξιωματικοῦ ἀφέθη ἐλευθέρα. Ἐκρατήθη μόνον ὁ ἀνωτέρω ὑπομοίραρχος, ὅστις, μετ' ἄλλων 6-7 προκρίτων πολιτῶν, μετήχθη εἰς Θεσσαλονίκην, ἔνθα ἐνεκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς ὡς ὅμηρος. Εἰς ἐμέ, ὅστις ἀφέθην ἐλεύθερος λόγῳ τοῦ μικροῦ χρόνου ὑπηρεσίας εἰς Κατερίνην, καὶ εἰς τὸν δήμαρχον τῆς πόλεως, ἐπὶ ἀπειλῇ συλλήψεώς μας, μᾶς ἐδόθη ρητὴ ἐντολὴ ὅπως ἐντὸς 20ημέρου ἐνεργήσωμεν ἀνάκρισιν καὶ πράξωμεν πᾶν τὸ δυνατὸν διὰ τὴν σύλληψιν τῶν ἀποκρυπτομένων εἰς τὴν πόλιν καὶ πέριξ ὑπερπεντήκοντα, ὡς ἔλεγον, Ἄγγλων στρατιωτικῶν.

Μᾶς ἐτονίσθη συγχρόνως ὅτι, ἐν περιπτώσει πραγματοποιήσεως τῶν ἐν λόγῳ συλλήψεων, θὰ διετάσσετο ἡ ἀποφυλάκισις τῶν συλληφθέντων ὡς ἄνω ὁμήρων καὶ θὰ ἀπηλλάσσετο ὁ Δῆμος τῆς καταβολῆς, τοῦ ἐπιβληθέντος αὐτῷ εἰς ἀντίποινα, ἓξ ἑκατομμυρίων δραχμῶν προστίμου.

Πρὸς τοῦτο διὰ τὸ εἰλικρινὲς καὶ ἀδιάβλητον τῶν ἐνεργειῶν μας, ἐτέθημεν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν παρακολούθησιν δύο ἐπὶ τοῦτο διαταχθέντων Γερμανῶν ὑπαξιωματικῶν. Μεγάλος ἦτο ὁ ἀπειλήσας τὴν πόλιν κίνδυνος καὶ ἐκ τῆς τυχὸν συλλήψεως Ἄγγλων στρατιωτικῶν, ὧν μεγάλος ἀριθμός, ἀποκοπεὶς κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις Ὀλύμπου, ἀπεκρύβετο εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰ πέριξ, ὁπότε θὰ ἐπηλήθευον τὰ καταγγελθέντα καὶ ἐκ τῆς μὴ συλλήψεως τούτων. Καὶ ὁ κίνδυνος οὗτος ἐπὶ ἕνα μῆνα, ὅσον χρόνον δηλαδὴ διήρκεσαν αἱ ἀνακρίσεις, αἱ ἔρευναι κλπ. ἐπλανᾶτο ὑπεράνω τῆς πόλεως. Εὐτυχῶς ὅμως, χάρις εἰς κατάλληλον χειρισμὸν τῆς ὑποθέσεως καὶ εἰς ἐπιδειχθεῖσαν ψυχραιμίαν καὶ σωφροσύνην τῶν ἀνδρῶν μας, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ἐτέθησαν ὑπὸ κατηγορίαν ἐπὶ ὑποθάλψει Ἄγγλων στρατιωτικῶν, διὰ σωρείας ἀνωνύμων καὶ συγκεκριμένων κατηγοριῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ μοίραρχος Μπάμπαλης Νικόλαος, ὅστις κατηγορεῖτο διὰ σύστασιν ὀργανώσεως, μεταφορᾶς ὅπλων καὶ ἐξοπλισμοῦ τῶν κατοίκων, κατηγορίαι αἵτινες ὄντως ἦσαν ἀληθεῖς, χάρις εἰς τὰς ἀναπτυχθείσας μετὰ τῶν ὡς ἄνω ὑπαξιωματικῶν καλὰς σχέσεις διὰ περιποιήσεων κλπ., ἐπετεύχθη οὐ μόνον νὰ μὴ συλληφθῇ τις τῶν ὄντως κρυπτομένων Ἄγγλων στρατιωτικῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ κλονισθῇ μέχρι τοιούτου βαθμοῦ ἡ καταγγελία, ὥστε νὰ συλληφθῇ μὲ τὴν κατηγορίαν τῆς ψευδοῦς καταγγελίας καὶ ἀποπείρας ἐκβιάσεων ὁ καταδότης, νὰ ἀποφυλακισθοῦν οἱ ὡς ἀνωτέρω ὅμηροι καὶ ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ ἐφιάλτου ἡ πόλις.

Τὴν 10ην Σεπτεμβρίου 1941, μετατεθεὶς ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κολινδροῦ, ὑπαγομένην εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Βεροίας.

Ἐκεῖ, ἐνῷ ὑπηρέτουν, κατὰ μῆνα Αὔγουστον μὲ Σεπτέμβριον 1942, ἤρχισαν νὰ περιέρχωνται πληροφορίαι περὶ ἐμφανίσεως εἰς τὰς περιοχὰς Ὀλύμπου - Πιερίας ἀνταρτικῶν ὁμάδων ΕΛΑΣ, περὶ δράσεως τούτων κλπ. Αὗται ἐμφανισθεῖσαι μὲ πατριωτικὸν μανδύαν καὶ ἐνισχυθεῖσαι σὺν τῷ χρόνῳ, ἤρχισαν νὰ προπαγανδίζουν ἀπείθειαν πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς ἀρχάς, τὴν μὴ παράδοσιν φόρου δεκάτης καὶ νὰ προσβάλλουν, νὰ λεηλατοῦν καὶ νὰ πυρπολοῦν Σταθμοὺς Χωροφυλακῆς, ὧν τοὺς ἄνδρας ἀφώπλιζον καὶ ἀπήγαγον.

Κατὰ μῆνα Νοέμβριον μὲ Δεκέμβριον 1942, ὁμάδες τούτων διὰ τεχνάσματος καὶ ἐξ ἐνέδρας ἐπέτυχον εἰς χωρίον Παντελεήμονα Κατερίνης τὴν σύλληψιν δυνάμεως Χωροφυλακῆς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κατερίνης, τὴν ὁποίαν ἀφοῦ ἀφώπλισαν ἀφῆκαν ἐλευθέραν, κρατήσαντες μόνον τοὺς ἐπικεφαλῆς τῆς δυνάμεως ὑπομοίραρχον Τωμαδάκην Ἀλέξανδρον, διοικητὴν Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κατερίνης καὶ ἀνθυπασπιστὴν Κουτσοῦκον Νικόλαον, Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Λιτοχώρου, οὓς καὶ μετά τινας ἡμέρας ἐξετέλεσαν.

Τὴν 26ην Ἰανουαρίου 1943 ὁμὰς τούτων, διαπεραιωθεῖσα ἐξ Ὀλύμπου εἰς τὴν περιφέρειάν μου καὶ μεταβᾶσα εἰς χωρίον Σφενδάμην, συνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε κατὰ τὸν ἀγριώτερον τρόπον διὰ μαχαίρας τὸν ἐνωμοτάρχην σταθμάρχην Ἐλευθεροχωρίου τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κολινδροῦ Σωτηρόπουλον Ἠλίαν. Ἄφησαν δὲ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ του σημείωμα «Ἔτσι τιμωρεῖ τὸ Ἔθνος τοὺς προδότας». Καὶ ἔτσι ἤρχισεν εἰς τὴν περιφέρειάν μου τὸν «ἀπελευθερωτικὸν» ἀγῶνα τὸ ΕΑΜ μὲ σφαγήν, ὡς προδότου, τοῦ πλέον θερμοῦ πατριώτου ἐνωμοτάρχου, ὅστις κατ' ἐπανάληψιν εἶχε κινδυνεύσει νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν δι' ὑπόθαλψιν καὶ φυγάδευσιν Ἄγγλων στρατιωτικῶν καὶ δι' ἄλλας πατριωτικὰς πράξεις, μὲ τρομοκρατίαν καὶ μὲ κήρυγμα ἀπειθείας τῶν κατοίκων πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς ἀρχάς.

Τὴν 7ην Μαρτίου 1943, διαταχθέντος ἐκ μέρους τῶν Γερμανικῶν ἀρχῶν κατοχῆς ἀφοπλισμοῦ τῶν ἀνδρῶν τῆς Ὑποδιοικήσεως, παρέλαβον τὸν ὁπλισμὸν τῆς Ὑποδιοικήσεως καὶ ἐξῆλθον ἀνὰ τὰ ὄρη Πιέρια, πρὸς διεξαγωγὴν ἀνταρτικοῦ ἀγῶνος κατὰ τοῦ κατακτητοῦ, ἑνωθεὶς μεθ' ἑτέρας δρώσης ἐθνικῆς ἀνταρτικῆς ὁμάδος. Εἰς τὴν ἔξοδόν μου ταύτην ἠκολούθησε καὶ τὸ μεῖζον μέρος τῆς δυνάμεως τῆς Ὑποδιοικήσεως, περὶ τοὺς 35 ἄνδρες. Περὶ τῆς δράσεως τοῦ ἀνταρτικοῦ σώματός μας ἀναφέρομαι εἰς τὴν κατωτέρω ἐκτιθεμένην ἔκθεσίν μου, ἣν ὑπέβαλον τὸ ἔτος 1947 κατὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ἀρχηγείου Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, σχετικὴν ἀνάκρισιν, ἔχουσαν οὕτως»:

«Ἐν Θεσσαλονίκῃ σήμερον τὴν 10ην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου 1947, ὁ ὑπογεγραμμένος μοίραρχος Τσακάρας Κωνστ. τοῦ Θεοδώρου ἐκτίθημι τὰ ἀκόλουθα σχετικῶς μὲ τὴν δρᾶσίν μου κατὰ τὴν κατοχήν. Τὴν 6ην Μαρτίου τοῦ ἔτους 1943, ὑπηρετῶν εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Χωροφυλακῆς Κολινδροῦ ὡς διοικητὴς αὐτῆς, ἔλαβον διαταγὴν ὅπως παραδώσω τὸν ὁπλισμὸν τῆς Ὑποδιοικήσεως εἰς τὰς Γερμανικὰς ἀρχάς. Πρὸς τὴν διαταγὴν ταύτην δὲν συνεμορφώθην, διότι εἶχον προαποφασίσει νὰ ἐξέλθω εἰς τὰ ὄρη, πρὸς διεξαγωγὴν ἀνταρτικοῦ ἀγῶνος κατὰ τοῦ κατακτητοῦ. Εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἤχθην, τὸ μὲν διότι τὰ πάντα διὰ τὴν ὀργάνωσίν μας ἦσαν ἕτοιμα, τὸ δὲ διότι ἀπὸ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας εἶχον, ἀπὸ τὰ κηρύγματά των καὶ ἀπὸ τὰς πράξεις των, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦσαν ἐγκληματικαὶ καὶ ἐστρέφοντο κατὰ τῶν ὑγιῶς σκεπτομένων πολιτῶν καὶ τῶν ὀργάνων Χωροφυλακῆς, εἶχον πεισθῆ, ὅτι αἱ περὶ τὸν Ὄλυμπον δρῶσαι ὁμάδες ἀνταρτῶν δὲν ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος, ἀλλ' ἔτεινον πρὸς ἄλλους σκοπούς.

Οὕτω, τὴν ἑπομένην ἡμέραν (7-3-1943) ἀφοῦ ἀνεκοίνωσα καταλλήλως τὴν ἀπόφασίν μου εἰς τοὺς ἄνδρας μου, ἐξῆλθον ἀνὰ τὰ ὄρη, παραλαβὼν ὁλόκληρον τὸν ὁπλισμὸν τῆς Ὑποδιοικήσεως καὶ πᾶν χρήσιμον τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ. Εἰς τοῦτο μὲ ἠκολούθησε τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀνδρῶν τῆς Ὑποδιοικήσεως, περὶ τοὺς 35 ἄνδρες περίπου, καὶ ἀριθμός τις ἰδιωτῶν.

Ἀνελθὼν εἰς τὰ Πιέρια, ἡνώθην μετὰ τῆς πρό τινων ἡμερῶν ἐξελθούσης τότε ὁμάδος, ὑπὸ τὸν λοχαγὸν καὶ ἤδη ταγματάρχην διοικητὴν τῆς Ε.Σ.Α. Ἑλλάδος Γουλγουτζῆν Γεώργιον καὶ μετ' αὐτῆς ἤρχισα τὴν δρᾶσίν μας.

Ἡ ἔξοδός μας εἰς τὰ ὄρη, γνωσθεῖσα προὐκάλεσεν ἀκράτητον ἐνθουσιασμὸν μεταξὺ τῶν κατοίκων τῶν Πιερίων καί, παρὰ πάντα φόβον τοῦ κατακτητοῦ, προσέτρεχον οὗτοι νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των.

Ἰδιαίτερον ἐνθουσιασμὸν προὐκάλεσεν αὕτη μεταξὺ τῶν τουρκοφώνων πληθυσμῶν τῶν Πιερίων, οἱ ὁποῖοι λόγῳ τῆς διακρινούσης αὐτοὺς ἰδιαιτέρας πειθαρχίας καὶ συνοχῆς ἠγέρθησαν ὡς εἷς ἄνθρωπος, πολλοὶ δὲ τούτων ὡς οἱ Κυριάκος Παπαδόπουλος (Κισὰ-Μπατζάκ), Παῦλος Ἀσλανίδης, Ἁγιάννηδες κλπ. παλαιοὶ ὁπλαρχηγοὶ τοῦ Πόντου καὶ μεμυημένοι εἰς τὴν ὀργάνωσίν μας, ἐσχημάτισαν ἀμέσως ἔνοπλα τμήματα καὶ ἐξῆλθον πρὸς συνάντησίν μας. Οὕτως, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν αἱ δυνάμεις τῶν ἐν κινήσει τμημάτων μας εἶχον ἀνέλθει τοὺς 120 ἄνδρας καὶ αἱ τοιαῦται τῶν ἐν ἐφεδρείᾳ τοιούτων εἰς τὰ διάφορα χωρία ὑπερέβαινον τὸν ἀριθμὸν τοῦτον.

Ἐν ᾧ οὕτως εἶχον τὰ πράγματα καὶ ὅλα ἔβαινον καλῶς, ἤρχισαν, εἰς τὴν ζώνην ἐνεργείας τῶν τμημάτων μας, νὰ ἐμφανίζωνται τμήματα τῆς ὀργανώσεως ΕΑΜ-ΕΛΑΣ. Ταῦτα, ὄντα κατ' ἀρχὰς ἀνίσχυρα, ἐζήτησαν τὴν συνεργασίαν μας. Ἀργότερον ὅμως, ἐνισχυθέντα δι' ἄλλων δυνάμεων ἐξ ἄλλων περιφερειῶν, ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζουν ἐχθρικὰς διαθέσεις καὶ νὰ ἐνεργοῦν πράξεις εἰς βάρος μας, ἤτοι νὰ συλλαμβάνουν καὶ νὰ ἐκτελοῦν συνδέσμους μας, νὰ ἀφοπλίζουν ἐφεδρικὰ τμήματα καὶ νὰ αἰχμαλωτίζουν μεμονωμένους ἄνδρας μας. Παρὰ τὰς πράξεις των ὅμως ταύτας, οὐδέποτε ἐπιστεύομεν ὅτι οὗτοι θὰ ἔφθανον μέχρι ρήξεως καὶ αἱματοχυσίας. Τοῦτο ὅμως, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς δὲν ἠδυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν, ἡ τύχη ἐπήνεγκεν εἰς ἡμᾶς.

Τὴν 4ην Ἀπριλίου 1943 ὄντες κατηυλισμένοι περὶ τοὺς 120 ἄνδρες εἰς τὴν Μονὴν τῶν Ἁγίων Πάντων-Βεροίας, κυκλωθέντες παρὰ τούτων προσεβλήθημεν. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συμπλοκὴν ὑπέστημεν σοβαρὰν ἧτταν. Τεσσαράκοντα ἄνδρες, μὴ προλαβόντες νὰ ἀναπτυχθοῦν εἰς μάχην, λόγῳ προδοσίας δύο ἐφέδρων ἀξιωματικῶν, οἵτινες μᾶς εἶχον ἀποσταλῆ παρὰ τοῦ Κέντρου, ᾐχμαλωτίσθησαν. Ἐγὼ δὲ καί τινες ἄλλοι τραυματισθέντες, ὡς ἐκ θαύματος διεσώθημεν. Μετὰ τὴν ἧτταν ταύτην συνεκροτήθημεν καὶ πάλιν. Τὴν ἀνασυγκρότησιν καὶ ἡγεσίαν τῶν τμημάτων ἀνέλαβον οἱ τρεῖς ἡρωικοὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ, Κοττέας Ἐλπιδοφόρος, Βογιατζόγλου Ἀπόστολος καὶ Παπαγεωργίου Κωνστ.

Ὑπηρετοῦντες ἤδη οὗτοι ὡς λοχαγοὶ εἰς τὴν Ε.Σ.Α. Θεσσαλονίκης, προσεβλήθησαν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν προσβολὴν ἡμῶν, ὁμοίαν προσβολὴν ἐδέχθησαν καὶ τὰ εἰς τὴν περιφέρειαν Κοζάνης δρῶντα ἐθνικιστικὰ τμήματα, ὑπὸ τοὺς ἀξιωματικοὺς Μπουλογιάννην καὶ Σιδηρόπουλον. Ταῦτα ἀπώλεσαν κατὰ τὰς μάχας τοὺς ἀρχηγούς των καὶ ὑποστάντα φθορὰς μεγάλας διελύθησαν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπηκολούθησαν γενικαὶ ἐκκαθαριστικαὶ ἐπιχειρήσεις τῶν Γερμανῶν ἐπὶ τῶν Πιερίων, αἱ ὁποῖαι ἠνάγκασαν ἡμᾶς νὰ συμπτυχθῶμεν πρὸς τὰ βόρεια κράσπεδα τούτων, πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἀλιάκμονος, τοὺς δὲ ἐλασίτας πρὸς Πίνδον. Κατὰ Ἰούνιον 1943 θεραπευθεὶς ἐπανῆλθον καὶ πάλιν εἰς τὸ τμῆμά μου. Καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν ἐπὶ τῶν Πιερίων εὑρέθημεν ἰσχυρότεροι τῶν τμημάτων τοῦ ΕΛΑΣ. Τὰ ἐν κινήσει τμήματά μας ἠρίθμουν περὶ τοὺς 350 ἄνδρας. Τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τούτων εἶχεν ἀναλάβει ὁ τότε ταγματάρχης Πεζικοῦ καὶ ἤδη βουλευτὴς Βεροίας Σαρρῆς Δημ. Οὗτος, ἐξελθὼν μετ' ἰδίου τμήματος εἰς Βέρμιον, προσεβλήθη ὑπὸ τμημάτων τοῦ ΕΛΑΣ καὶ πρὸ τῆς ὑπεροχῆς τούτων ἠναγκάσθη νὰ συμπτυχθῇ καὶ νὰ ἑνωθῇ μεθ' ἡμῶν. Πολλοὶ δὲ νέοι ἀξιωματικοί, ὡς οἱ λοχαγοὶ Θεοφιλογιαννάκος, Κασιὸς Νικόλαος, Ἀναγνωστόπουλος Δημήτριος (φονευθείς), ἀδελφοὶ Παπαναστασίου κλπ. ὡς καὶ πολλοὶ ὁπλαρχηγοὶ ὡς οἱ Ντάκος, Λαζαρίδης, Βαρμάζης (φονευθέντες) κλπ., καταταγέντες εἰς τὸ Σῶμα ἀνέλαβον παρ' αὐτῷ διοικήσεις τμημάτων. Τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐκτὸς τοῦ Σώματος ἡμῶν εἶχον ἐξέλθει εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ὡς τὰ τῶν γενναίων ὑπομοιράρχων Μήτσου καὶ Τζαμαλούκα εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Κιλκὶς καὶ τῶν γενναίων ταγματαρχῶν Πεζικοῦ Παπαβασιλείου εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Κοζάνης καὶ Σκόρδα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Χαλκιδικῆς κλπ.

Ἐν ᾧ λοιπόν, ὡς ἀνωτέρω ἀναφέρω, εἴμεθα ἰσχυροὶ καὶ ἑτοιμαζόμεθα νὰ προσβάλωμεν καὶ νὰ διαλύσωμεν τὰ ἐπὶ τῶν Πιερίων εὑρισκόμενα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ, συστάσει τοῦ κατελθόντος εἰς Πιέρια Ἄγγλου ταξιάρχου Ἔγκς καὶ τῇ ἐντολῇ τῆς Ὀργανώσεώς μας, ἀνεκόπημεν εἰς τὰς προθέσεις μας καὶ περιήλθομεν εἰς νέας διαπραγματεύσεις μετ' αὐτῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὴν 15ην Αὐγούστου 1943, διαταγῇ τῆς Ὀργανώσεώς μας, διεπεραιώθημεν εἰς Βέρμιον. Σκοπὸς τῆς ἐκεῖ μεταβάσεως ἦτο ὁ ἐφοδιασμός μας εἰς ὅπλα καὶ πυρομαχικά, ἅτινα ὡς μᾶς ἐδηλώθη θὰ ἐρρίπτοντο παρὰ συμμαχικῶν ἀεροπλάνων, πλὴν ὅμως δι' ἄγνωστον αἰτίαν οὐδὲν ἐπετύχομεν.

Κατὰ τὴν εἰς Βέρμιον παραμονήν μας, τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ, ἐπιχειρήσαντα νὰ ἀνακόψουν τὸν ἐφοδιασμὸν τοῦ Σώματός μας εἰς τρόφιμα, μᾶς ἤγαγον εἰς νέας μετ' αὐτῶν συγκρούσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐπετύχομεν τὴν πλήρη διάλυσιν τούτων, τὴν σύλληψιν πολλῶν αἰχμαλώτων καὶ τὴν κυριαρχίαν μας ἐπὶ τοῦ Βερμίου.

Ἐν τῷ μεταξύ, διὰ νέας ἐντολῆς τῆς Ὀργανώσεως, διετάχθημεν νὰ καταπαύσωμεν τὰς ἐχθροπραξίας, νὰ προβῶμεν εἰς ἀνταλλαγὴν τῶν αἰχμαλώτων—πρᾶγμα ὅπερ παρ' ἡμῶν ἐγένετο, οὐχὶ ὅμως καὶ παρὰ τῶν ἐλασιτῶν—καὶ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς Πιέρια. Ἐπανελθόντες ἐκεῖ ἐγκατεστάθημεν εἰς τοποθεσίαν πλησίον τῆς προαναφερθείσης Ἱερᾶς Μονῆς. Μετὰ παρέλευσιν διημέρου ἐδέχθημεν ἐκεῖ νέας αἰφνιδίας προσβολὰς τούτων καὶ κατὰ τὰς ἐπακολουθησάσας μάχας, αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν σκληραί, λόγῳ τῆς ὑπεροχῆς τούτων εἰς ὁπλισμὸν (διέθετον παντὸς εἴδους ὅπλα καὶ αὐτόματα, διότι ἤρχισαν τότε νὰ ἐφοδιάζωνται δι' ἀεροπλάνων παρὰ τῶν Συμμάχων) καὶ εἰς ἀφθονίαν πυρομαχικῶν, ἐκάμφθημεν καὶ συνεπτύχθημεν πρὸς Βούλτσισταν - Ἀγκαθιάν.

Ἐκεῖθεν ἐβαδίσαμε πρὸς τὰ χωρία Παληοστάνη - Κοῦκος. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖθεν μετά τινας ἡμέρας, καταστάσης ἐπισφαλοῦς τῆς θέσεώς μας, ἐπανήλθομεν καὶ πάλιν εἰς Ἀγκαθιὰν καὶ ἐκεῖθεν κατήλθομεν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἀλιάκμονος, ἔνθα κατανεμηθέντες εἰς μικρὰ τμήματα ἐγκατεστάθημεν εἰς τὰ ἐκεῖ πλησίον χωρία Σταυρὸς - Ἐπισκοπὴ - Λουτρὸς - Νησέλλι - Κορυφή, κρυπτόμενοι καὶ κινούμενοι ὑπὸ τὴν κάλυψιν τῶν φυτειῶν ἀραβοσίτου κλπ. Μετὰ παρέλευσιν ἡμερῶν καὶ ἐκεῖ ἐδέχθημεν νέας σφοδρὰς ἐπιθέσεις τούτων καὶ ὑπέστημεν καὶ πάλιν νέας σοβαρὰς ἀπωλείας. Εἴχομεν πλέον ἀντιληφθῆ ὅτι ὁ ἀγὼν εἰς τὰ Πιέρια εἶχεν ἀπολεσθῆ καὶ ὅτι ὁ Ἄγγλος ταξίαρχος, ὅστις εὑρίσκετο εἰς τὰς τάξεις τῶν ἐλασιτῶν ἐπὶ τῶν Πιερίων ἦτο δέσμιος τούτων καὶ οὐδὲν ὑπὲρ ἡμῶν ἠδύνατο νὰ πράξῃ. Πρὸς δέ, λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιθέσεων τούτων, ἤρχισε νὰ παρατηρῆται διαρροὴ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν μας.

Τούτου ἕνεκεν ἠναγκάσθημεν νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰ Πιέρια καὶ νὰ διαπεραιωθῶμεν εἰς Χαλκιδικήν.

Μετὰ τὴν ἀποχώρησίν μας ἐκεῖθεν, ἀγρία τρομοκρατικὴ δρᾶσις τούτων ἤρχισε νὰ ἀσκῆται. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων μας συλληφθέντες ἐξετελέσθησαν, ἄλλοι δὲ διωκόμενοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς ἑστίας των.

Εἰς Χαλκιδικὴν παρεμείναμεν μέχρι 10ης Νοεμβρίου 1943, ἀναμένοντες ὅπλα κλπ., ὡς διὰ τοῦ ἀσυρμάτου μᾶς ἐπληροφόρουν καὶ μᾶς ὑπέσχοντο οἱ ἐν Καΐρῳ, χωρὶς ὅμως μέχρι τότε νὰ ἐπιτευχθῇ τι.

Τὴν 9ην καὶ 10ην ἡμέραν τοῦ ὡς ἄνω μηνός, ἐλθόντες εἰς σύγκρουσιν μετὰ τῶν ἐν Χαλκιδικῇ τμημάτων τοῦ ΕΛΑΣ, ἐπετύχομεν μὲν νὰ ἐπιφέρωμεν μεγάλην φθορὰν εἰς ταῦτα, ἐξηντλήσαμεν ὅμως καὶ τὰ τελευταῖα πυρομαχικά μας.

Εἶχεν ἐξαντληθῆ πλέον πᾶν ὅριον ὑπομονῆς καὶ πᾶσα ἐλπὶς ἐνισχύσεώς μας εἶχεν ἐκλείψει. Τούτου ἕνεκεν καὶ ἵνα μὴ ὁ ἀγὼν συνεχίζεται ἐπὶ ματαίῳ καὶ εἰς βάρος τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες μᾶς συνέδραμον, ἠναγκάσθημεν νὰ διακόψωμεν τοῦτον καὶ ἐπιβιβασθέντες ἐπὶ δύο πλοιαρίων ἀπεβιβάσθημεν εἰς Τουρκίαν καὶ ἐκεῖθεν κατήλθομεν εἰς Αἴγυπτον...»

Συμπληρῶ τὰ ἀνωτέρω διὰ νεωτέρας ἐκθέσεως, προστιθεμένων τῶν ἀκολούθων:

«Εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο προσεχώρησαν πολλοὶ κάτοικοι τῶν χωρίων Πιερίων, ὡς Κούκου, Ἁγιάννηδων κλπ., ὡς καὶ ἕτεροι, ἀνθυπασπισταί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες τῶν Διοικήσεων Χωροφυλακῆς Βεροίας, Κοζάνης κλπ. ὡς οἱ ἀνθυπασπισταὶ Σγουρὸς Ἰωάννης, Ζαχαρόπουλος Παναγ. κλπ. Ἡ δύναμις αὐτὴ κατ' ἐπανάληψιν συνεπλά-

κη μὲ ἔνοπλα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ ἐπὶ τῶν Πιερίων ὀρέων, Βερμίου καὶ ἀλλαχοῦ, ἐπιδιώκοντα κατ' ἐντολὴν τῆς ἡγεσίας των τὴν διάλυσίν της. Συγκεκριμένως τὴν 4.4.43 καὶ 3.9.43, ἔλαβον χώραν εἰς τὴν Μονὴν τῶν Ἁγίων Πάντων - Πιερίων σφοδραὶ μάχαι μεταξὺ Π.Α.Ο. καὶ τμημάτων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., εἰς μίαν τῶν ὁποίων ἐτραυματίσθη καὶ ὁ ἀνωτέρω ὑπομοίραρχος Τσακάρας Κωνστ. Εἰς ἑτέραν συμπλοκὴν μετ' ἐλασιτῶν, τὸν Σεπτέμβριον 1943, εἰς χωρίον Νησέλλι - Γιδᾶ ἐφονεύθη ὁ χωροφύλαξ Ρώτας Νέστωρ καὶ πολλοὶ ἕτεροι ὁπλῖται ἀντάρται. Τέλος τὸ Σῶμα τοῦτο, εὑρεθὲν πρὸ ὑπερτέρων κομμουνιστικῶν δυνάμεων, ἠναγκάσθη νὰ συμπτυχθῇ μὲ ἠλαττωμένην δύναμιν εἰς περιοχὴν Χαλκιδικῆς. Εἰς Χαλκιδικὴν καὶ παρὰ τὸ χωρίον Βραστὰ - Πολυγύρου τὴν 3.11.43 συνῆψε σφοδρὰν μάχην κατὰ τμημάτων τοῦ ΕΛΑΣ, καθ' ἣν ἐφονεύθησαν πολλοὶ ὁπλῖται τοῦ Σώματος, οἱ δὲ ὑπόλοιποι, μὴ δυνάμενοι ἐλλείψει ἐφοδίων καὶ ὁπλισμοῦ νὰ συνεχίσουν τὸν ἀγῶνα, διεπεραιώθησαν εἰς Τουρκίαν καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

Μεταξὺ τῶν ἀρνηθέντων νὰ συμμορφωθοῦν εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ κατακτητοῦ καὶ παραδώσουν τὰ ὅπλα καὶ ἐξελθόντων εἰς Πιέρια, μετὰ τοῦ ἀνωτέρω ὑπομοιράρχου, ἦσαν ὁ ἀνθυπασπιστὴς Παπαϊωάννου Ἀντώνιος τοῦ Ἰωάννου, φονευθεὶς ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν, ὁ ἐνωμοτάρχης Καλαθᾶς Γεώργιος τοῦ Δημητρίου, ὑπηρετῶν ἤδη ὡς μοίραρχος, ὁ ἐνωμοτάρχης Κυριακόπουλος Ἀναστάσιος τοῦ Χρήστου, ἀποστρατευθεὶς ὡς ἀνθυπομοίραρχος, οἱ ὑπενωμοτάρχαι Χριστοδουλόπουλος Δημήτριος τοῦ Χρήστου, Χριστοφιλόπουλος Γεώργιος τοῦ Περικλέους, Ἀλεξιᾶς Γεώργιος τοῦ Ἀριστείδου καὶ οἱ χωροφύλακες Σιούτης Ἀντώνιος τοῦ Φιλίππου, Μανίκας Θεοφάνης τοῦ Βαΐου, Βολοτάσιος Γεώργιος τοῦ Στεργίου, Ὑφαντῆς Παναγιώτης τοῦ Φωτίου, Ὑφαντὴς Ἐπαμεινώνδας τοῦ Βαΐου, Γκουλιώνης Χρῆστος τοῦ Νικολάου, Φραγκάκος Νικόλαος τοῦ Ζαχαρίου, Κομνηνάκος Γεώργιος τοῦ Μιχαήλ, Σιδηρόπουλος Ἰσαὰκ τοῦ Νικολάου, Γκόνης Εὐάγγελος τοῦ Ἰωάννου, Κολώνιας Ἠλίας τοῦ Δημητρίου, Βούλγαρης Ἰωάννης τοῦ Θωμᾶ, Ἀναγνωστόπουλος Κωνστ. τοῦ Γεωργίου, Καρφῆς Στέφανος τοῦ Κωνστ. φονευθείς, Μπούμπας Σωτήριος τοῦ Δημητρίου φονευθείς, Λάζαρης Μᾶρκος τοῦ Σπυρίδωνος φονευθείς, Ρώτας Νέστωρ φονευθείς, Σταφυλόπουλος Γεώργιος τοῦ Ἀνδρέου, κλπ.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐν τῷ ὡς ἄνω γεγονότι τῆς ἐκθέσεως ἀναφερομένους ἀξιωματικούς, ἤτοι ὑπομοίραρχον Βαλάρην Χρῆστον, ἀνθυπομοίραρχον Μουσούραν Γεώργιον, ἀνθυπασπιστὰς Ρογκοτῆν Ἰωάννην καὶ Καργαντῆν Ἀναστάσιον κλπ. τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κοζάνης, οὗτοι εἶχον ἐνταχθῇ εἰς ἑτέρας ὁμάδας τῆς Π.Α.Ο. αἵτινες ἔδρασαν πρὸς περιοχὴν τοῦ νομοῦ Κοζάνης».

9. ΕΘΝΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΝ

Συμφώνως πρὸς τὸν ὅρον 7, τῆς συνθήκης παραδόσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ μετὰ τὴν προέλασιν τῶν Γερμανῶν εἰς Θράκην καὶ Μακεδονίαν «Ἡ Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Ἀστυνομία θὰ διατηρήσῃ τὸν ὁπλισμόν της καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐκτελοῦσα τὰ ἀστυνομικά της καθήκοντα ὑπὸ τὴν Ἀνωτέραν Γερμανικὴν Διοίκησιν». Ἀλλ' οἱ Γερμανοὶ δὲν ἦσαν εἰλικρινεῖς, ὅταν ὑπέγραφον τὴν συνθήκην αὐτήν, διότι ἐγνώριζον ὅτι ὁ Χίτλερ εἶχεν ἤδη ἀποφασίσει τὴν εἰς τοὺς Βουλγάρους παραχώρησιν ἀπὸ Στρυμόνος μέχρις Ἕβρου ἑλληνικῶν ἐδαφῶν καὶ ὑπῆρχε σχετικὴ γερμανοβουλγαρικὴ συμφωνία. Ἐν ἀρχῇ οἱ Γερμανοὶ ἄφησαν τὰς ἑλληνικὰς πολιτικὰς καὶ ἀστυνομικὰς ἀρχὰς νὰ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά των. Ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Μαΐου 1941 βουλγαρικὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα καὶ ἐν συνεχείᾳ συντεταγμέναι στρατιωτικαὶ βουλγαρικαὶ δυνάμεις εἰσήλασαν εἰς τὰ ἐδάφη τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, κατέλυσαν τὰς Ἑλληνικὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἀντικατέστησαν διὰ Βουλγάρων ἐκ Βουλγαρίας ἢ ἐντοπίων βουλγαροφίλων, καὶ ἀφώπλισαν ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, τοὺς ὁποίους ἐξεδίωξαν βιαίως πρὸς ἄλλας γερμανοκρατουμένας περιοχάς. Ἐξῃρέθη μόνον τὸ τρίγωνον Ἕβρου μετὰ στενῆς παραποταμίου λωρίδος ἀπὸ Σπαλοῦ μέχρι Δέρμου, ὅπου κατ' ἀπαίτησιν τῶν Τούρκων δὲν εἰσῆλθον Βούλγαροι, ἀλλ' ὑπὸ γερμανικὴν κατοχὴν παρέμειναν αἱ Ἑλληνικαὶ Διοικητικαὶ καὶ Ἀστυνομικαὶ Ὑπηρεσίαι.

Οὕτω, μέγα μέρος τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Δυτικῆς Θράκης παρεδόθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς τοὺς Βουλγάρους, οἱ ὁποῖοι ἀμέσως ἀπεδίωξαν ἐκεῖθεν τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐν γένει τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως, ἐγκαθιδρύσαντες ἴδια. Οἱ Ἑλληνικοὶ πληθυσμοὶ τῶν τεθέντων ὑπὸ βουλγαρικὴν κυριαρχίαν ἐδαφῶν τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, παραμείναντες ἄνευ οἱασδήποτε προστασίας εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Βουλγάρων, ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα. Περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας ἐφονεύθησαν καὶ περίπου ἄλλοι τόσοι ἐξετοπίσθησαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Βουλγαρίας, ὡς ἐπικίνδυνοι ἢ ἐπιβουλευόμενοι τὴν βουλγαρικὴν Διοίκησιν, ἐνῷ ἄλλοι ἐξεβιάζοντο πρὸς ὁμαδικὴν μετανάστευσιν εἰς Δυτικὴν Μακεδονίαν, αἱ δὲ κατοικίαι τῶν πατριωτῶν Ἑλλήνων ἐλεηλατοῦντο ἢ ἐπυρπολοῦντο. Αἱ συσταθεῖσαι ὁμάδες τοῦ ΕΑΜ - ΕΛΑΣ οὐδόλως ἠνωχλοῦντο ὑπὸ τῶν δυνάμεων τῆς βουλγαρικῆς ἀσφαλείας καὶ Διοικήσεως. Ὅταν δὲ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος

τῆς κατοχῆς, ἐπικειμένης τῆς γερμανικῆς καταρρεύσεως, συνεστήθησαν ἀνεμποδίστως καὶ βουλγαρικαὶ κομμουνιστικαὶ ἀνταρτικαὶ δυνάμεις (κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπρόκειτο περὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων τῶν κομιτατζήδων, αἱ ὁποῖαι μὲ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν φασιστικῶν βουλγαρικῶν ἀρχῶν ἔδρων προηγουμένως κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν), ἐν στενῇ δὲ αὗται συνεργασίᾳ καὶ ἀδελφικὴ συμπνοίᾳ μετὰ τῶν ἐλασιτῶν κατεδίωκον τοὺς ἐθνικόφρονας Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς καὶ τὰ ὄργανα Χωροφυλακῆς, τῶν ὑπὸ γερμανικὴν κατοχὴν γειτονικῶν περιφερειῶν.

Ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας ἐξῃρέθη τῆς βουλγαρικῆς κατοχῆς ἡ περιοχὴ Νιγρίτης, παραμείνασα ὑπὸ γερμανικὴν κατοχήν. Εἰς ταύτην δὲν διελύθησαν αἱ Ὑπηρεσίαι Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, ἐνισχυθεῖσαι καὶ ἐκ τῶν ἐγκαταλειψάντων τὰς ὑπὸ βουλγαρικὴν κατοχὴν περιοχάς. Οὕτως ἐλειτούργησαν αἱ Ὑποδιοικήσεις Χωροφυλακῆς Νιγρίτης, Στρυμονικοῦ, Ποροΐων καὶ Δοϊράνης. Καὶ εἰς αὐτὰς ἡ κατάστασις κατέστη κρίσιμος, ἀφ' ὅτου, ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1942, ἤρχισε νὰ δρᾷ τὸ ΕΑΜ. Τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ὑπεστήριζον τὰς ἐθνικὰς ὁμάδας Π.Α.Ο., ἡ δὲ δρᾶσίς των αὐτή, προδιδομένη ὑπὸ κατασκόπων καὶ πρακτόρων, εἶχε κινήσει τὴν μῆνιν τόσον τῶν Γερμανῶν ὅσον καὶ τῶν κομμουνιστῶν.

Κατὰ τὴν μέθοδον τὴν ὁποίαν ἤσκησαν πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, οἱ ἐλασῖται ἐπετίθεντο συστηματικῶς οὐχὶ ἐναντίον δυνάμεων τοῦ κατακτητοῦ, ἀλλ' ἐναντίον τῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς, ἰδίως τῶν Σταθμῶν ἔξω τῆς πόλεως, τῆς ὑπαίθρου, αἱ ὁποῖαι ὡς ὀλιγάριθμοι καὶ ἀπομεμονωμέναι, ἦτο δυνατὸν εὐχερέστερον νὰ ἐξοντωθοῦν. Οὕτω, διὰ τῆς ἐξοντώσεως ἢ τοῦ ἐξαναγκασμοῦ ἐγκαταλείψεως τῶν Σταθμῶν, τὸ ΕΑΜ καθίστατο κυρίαρχον τῆς ὑπαίθρου καὶ παρεσκεύαζε τὴν καθολικὴν κυριαρχίαν του, εὐθὺς ὡς θὰ ἐγκατέλειπον τὴν χώραν οἱ ξένοι κατακτηταί. Αἱ σφοδραὶ ἐπιθέσεις κατὰ τῶν Σταθμῶν ἤρχισαν, ἰδίως ἀφ' ὅτου ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Νιγρίτης ὑπομοίραρχος Πατσατσῆς ἔφερεν ἐμπόδια εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ ΕΑΜ καὶ διέσπειρεν ὄργανά του πρὸς ἐθνικὸν διαφωτισμὸν τῶν κατοίκων. Αἱ ἐλασιτικαὶ δυνάμεις, ἐπιτιθέμεναι αἰφνιδιαστικῶς κατὰ τῶν Σταθμῶν, ἐπυρπόλουν τὰ κτίριά των καὶ ἐξετέλουν ὅσους ὁπλίτας περιέπιπτον εἰς χεῖράς των.

Ἐδολοφόνουν ἐπίσης δι' ἐνέδρας χωροφύλακας, κυκλοφοροῦντας εἰς τὰ χωρία. Τὸν Σεπτέμβριον 1943, λόγῳ τῶν ἀπωλειῶν, διετάχθη ἡ σύμπτυξις τῶν Σταθμῶν Βέργης, Εὐκαρπίας καὶ Δάφνης εἰς Νιγρίταν.

Ἀρχὰς Ὀκτωβρίου 1943, συνελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὁλόκληρος ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς Νιγρίτης, ὡς ὕποπτος συνεργασίας μὲ τὴν Π.Α.Ο. Μετεφέρθη εἰς Θεσσαλονίκην, ὁπόθεν, ἀφοῦ ἀφωπλίσθη, ἐπετράπη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Νιγρίταν, περιοριζομένη εἰς ἀστυνομικὰ καθήκοντα. Ἀλλ' οὕτω, μὲ τὴν ἀνυπαρξίαν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς καὶ τὸν ἀφοπλισμὸν τῶν ἀνδρῶν τῆς πόλεως, τὸ ΕΑΜ ἐπετύγχανε τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν του, τὴν ἀνεμπόδιστον δηλαδὴ ἄσκησιν τρομοκρατίας πρὸς ἐπιβολήν του εἰς τὰς μάζας τοῦ πληθυσμοῦ. Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1944, ἐπικειμένης τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανῶν, ὁπότε θὰ εἰσήρχοντο οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ ἐλασῖται, ἡ δύναμις τῆς Ὑποδιοικήσεως Νιγρίτης συνεπτύχθη εἰς Θεσσαλονίκην, διὰ νὰ προλάβῃ τὴν βεβαίαν ἐξολόθρευσίν της.

Ἡ περιοχὴ τῆς Ὑποδιοικήσεως Στρυμονικοῦ εἶχεν ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι ὁ ποταμὸς Στρυμὼν ἦτο ὅριον τῆς γερμανοκρατουμένης (δυτικῶς) καὶ τῆς βουλγαροκρατουμένης (ἀνατολικῶς) Μακεδονίας. Εἰς ἑκάστην γέφυραν, ὡς καὶ παρὰ τὸ φράγμα Κερκίνη, ἱδρύθησαν φυλάκια Χωροφυλακῆς. Ἀρχὰς 1942 συνεκροτήθησαν δύο μεταβατικὰ ἀποσπάσματα ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Μήτσου καὶ τὸν ὑπαξιωματικὸν Σαριδάκην, τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐπιβολῆς τῆς τάξεως ἀντιμετώπισαν προσβολὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς εἰσδυόντων Βουλγάρων πρακτόρων καὶ κομιτατζήδων. Συγχρόνως ἐβάλλοντο καὶ ὑπὸ ἐλασιτικῶν ὁμάδων, αἱ ὁποῖαι ἐφόνευσαν τρεῖς χωροφύλακας. Ὁ ὑπομοίραρχος Μήτσου, συλλαβὼν τὸν ἐπικίνδυνον κομιτατζὴν καὶ κατάσκοπον τῶν Βουλγάρων Καλογιάνωφ, ἐτραυματίσθη ὑπ' αὐτοῦ διὰ μαχαίρας εἰς τὸ στῆθος.

Οἱ Βούλγαροι ἠγωνίζοντο νὰ λάβουν παρὰ τῶν Γερμανῶν τὴν συγκατάθεσιν, ὅπως καταλάβουν τὴν περιοχὴν Στρυμονικοῦ καὶ ὑπὸ διάφορα προσχήματα ἐδοκίμαζον νὰ διεισδύσουν. Τὰ ἀποσπάσματα καὶ αἱ δυνάμεις φυλακίων Χωροφυλακῆς διεξῆγον ἀποφασιστικὸν ἀγῶνα πρὸς ἀπώθησίν των καὶ ἐπανειλημμένως συνήφθησαν συμπλοκαί, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἐφονεύθησαν τρεῖς χωροφύλακες.

Τὸν Ἰούλιον 1943, μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν τῆς Ἰταλίας, οἱ Βούλγαροι ἐπεξετάθησαν καὶ ἐντεῦθεν τοῦ Στρυμόνος μέχρι τοῦ Ἀξιοῦ. Οὕτως ἔπαυσαν νὰ λειτουργοῦν αἱ Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς, ἡ δὲ περιοχὴ περιῆλθεν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ ΕΑΜ ἐκτὸς τῆς πόλεως Στρυμονικοῦ, ὅπου ἤδρευε γερμανικὴ φρουρά. Εἷς χωροφύλαξ, καταγγελθεὶς ὑπὸ πρακτόρων τοῦ ΕΑΜ, ὅτι μετέδιδε πληροφορίας εἰς κατασκόπους τῶν συμμάχων, ἐτυφεκίσθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν.

Οἱ ἄνδρες τῆς Ὑποδιοικήσεως Ποροΐων, συλληφθέντες τὸν Ἰούνιον 1941 ὑπὸ εἰσβαλόντων Βουλγάρων, μετεφέρθησαν εἰς Ροδόπολιν πρὸς ἐκτέλεσιν. Ἐσώθησαν μόνον τῇ ἐπεμβάσει τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν.

Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1943 ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Δοϊράνης ὑπομοίραρχος Κων. Μήτσου, ἐσχημάτισε τὰς πρώτας ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, εἰς τὰς ὁποίας ἐκτὸς πολλῶν πολιτῶν, προσεχώρησαν ὁλοκληρωτικῶς αἱ δυνάμεις τῆς Ὑποδιοικήσεως Δοϊράνης καὶ τῶν πέριξ Σταθμῶν. Οὕτως, εὑρέθη ἀρχηγὸς δυνάμεως ἐκ 250 ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετώπιζον, τόσον τὰς συμμορίας τῶν

'Ομὰς ἀνταρτῶν τῆς Π.Α.Ο. (Πανελλήνιος 'Απελευθερωτικὴ 'Οργάνωσις), εἰς τὰ ὄρη Κρούσια τὸ ἔτος 1943.

Βουλγάρων, ὅσον καὶ 2000 ἄνδρας τοῦ ΕΛΑΣ, δρῶντας εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς Κρουσίων-Μπέλες. Κατὰ τὰς συμπλοκὰς ἐφονεύθησαν 35 κομμουνισταὶ καὶ ἐτραυματίσθησαν 70, ἐνῷ ἐκ τῆς ὁμάδος Μήτσου ἐφονεύθησαν πέντε.

Εἰς τὰς περιοχὰς τῶν Διοικήσεων Χωροφυλακῆς Δράμας καὶ Καβάλας, δυνάμεις τινὲς τῆς Χωροφυλακῆς παρέμειναν εἰς τὰς θέσεις των καὶ μετὰ τὴν εἴσοδον τῶν Γερμανῶν, διότι ἤλπιζον ὅτι οὕτω θὰ ἠδύναντο νὰ βοηθήσουν τοὺς πληθυσμοὺς πρὸς διατήρησιν τῆς ἑλληνικότητός των καὶ ἀντιμετώπισιν τῶν βουλγαρικῶν ἐπιβουλῶν. 'Αλλὰ μετὰ τὴν παραχώρησιν τῶν περιοχῶν αὐτῶν εἰς τοὺς Βουλγάρους καὶ τὴν βιαίαν ἐκδίωξιν τῶν ἑλληνικῶν Δημοσίων 'Υπηρεσιῶν, τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, περὶ τὰ μέσα Μαΐου 1941 κατέφυγον δυτικῶς τοῦ Στρυμόνος.

'Ως ἐλέχθη ἀνωτέρω, εὐθὺς ὡς εἰσέβαλον οἱ Γερμανοί, δυνάμεις Χωροφυλακῆς τῆς Θράκης, συμφώνως πρὸς διαταγὰς τὰς ὁποίας ἔλαβον ἐξ 'Αθηνῶν, ἐγκατέλειψαν τὰ ἐδάφη ταύτης, ἄλλαι ἀκολουθήσασαι τὸν συμπτυσσόμενον 'Ελληνικὸν Στρατόν, ἄλλαι διαπεραιωθεῖσαι εἰς τὰς νήσους τοῦ ΒΑ Αἰγαίου, διαβᾶσαι τὰ ἑλληνοτουρκικὰ σύνορα, ἵνα διὰ Τουρκίας μεταβοῦν εἰς Μέσην 'Ανατολήν.

'Εξεθέσαμεν ἀνωτέρω ὅτι ὀλίγον μετὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἐδαφῶν τῆς Θράκης οἱ Γερμανοὶ ἀπεξένωσαν τὴν 'Ελλάδα πάσης κυριαρχίας, τὴν ὁποίαν μετεβίβασαν εἰς τοὺς Βουλγάρους, ἐγκαταστήσαντας ὄργανα διοικήσεώς των, ἐξαιρεθείσης μιᾶς περιοχῆς κατὰ μῆκος τῶν τουρκικῶν συνόρων, ἡ ὁποία ἀπεκλήθη «οὐδετέρα ζώνη». Εἰς αὐτὴν ἐπεξετάθησαν αἱ δοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ δικαιοδοσίαι εἰς τὴν κατοχικὴν Κυβέρνησιν τῶν 'Αθηνῶν. Πάντως ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ὑπῆρξε λίαν εὐεργετικὴ διὰ τοὺς 'Ελληνικοὺς πληθυσμοὺς τῆς «οὐδετέρας ζώνης» τοῦ νομοῦ Ἕβρου, διότι αὕτη, μολονότι κατείχετο ὑπὸ Γερμανικοῦ Στρατοῦ, ἐπροστατεύετο ὑπὸ ὀργάνων 'Ελληνικῆς Διοικήσεως καὶ Χωροφυλακῆς, καθ' ὃν χρόνον ἡ ὑπόλοιπος Θράκη ἐστέναζεν ὑπὸ τὸ πέλμα τῶν Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι διὰ φόνων, ἐκτοπισμῶν, πυρπολήσεων καὶ κατασχέσεων περιουσιῶν ἤσκουν μεθοδικῶς τακτικὴν ἐξολοθρευτικὴν τοῦ 'Ελληνικοῦ πληθυσμοῦ. Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν τῆς ἐλευθέρας ζώνης (νομοῦ Ἕβρου) ἀπὸ τοῦ 'Ιουλίου 1941 ἐλειτούργησε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς Διδυμοτείχου μετὰ τῶν 'Υποδιοικήσεων Σουφλίου καὶ 'Ορεστιάδος.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς 1942 ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως

Χωροφυλακῆς Ἕβρου, ταγματάρχης Δρεμπέλας Γεώργιος, μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Διοικήσεώς του Κατσαρέα Κωνσταντίνου, Κουρεμπανᾶ Νικολάου, Πασσᾶ Γεωργίου, Δούκα Κωνσταντίνου καὶ Ψαρροῦ Ἀναστασίου κατήρτισαν τὴν ὀργάνωσιν «Βόρειοι Ὑπερασπισταὶ τῆς Ἑλλάδος», εἰς ἣν ἀργότερον ἐνετάχθησαν πολλοὶ ὁπλῖται καὶ ἐθνικόφρονες πολῖται. Ἡ ὀργάνωσις αὕτη, ἀφ' ἑνὸς μὲν διενήργει κατασκοπείαν εἰς βάρος τῶν κατακτητῶν Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων καὶ διεβίβαζε τὰς πληροφορίας της εἰς τὸν Ἕλληνα πρόξενον Ἀδριανουπόλεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ διηυκόλυνε τὴν εἰς Μέσην Ἀνατολὴν μετάβασιν μέσῳ τοῦ τουρκικοῦ ἐδάφους Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, ὑπαλλήλων καὶ ἰδιωτῶν.

Ἡ ὀργάνωσις αὕτη εἰργάσθη μέχρι τῆς 19.2.43, καθ' ἣν περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τῶν Γερμανῶν ἡ ὕπαρξίς της καὶ συνελήφθησαν παρὰ τούτων οἱ ἐκ τῶν μελῶν της Μουγκρίδης καὶ Σταματιάδης, χωροφύλακες, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος ἐτυφεκίσθη ἐν Θεσσαλονίκῃ παρὰ τῶν Γερμανῶν. Κατόπιν τούτου οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ πολλοὶ τῶν ὁπλιτῶν, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν σύλληψιν, ἀνεχώρησαν μέσῳ Τουρκίας εἰς Μέσην Ἀνατολήν. Ἐκ τούτων οἱ ταγματάρχης Δρεμπέλας Γεώργιος καὶ ἀνθυπομοίραρχος Κατσαρέας Κωνστ. ἐδολοφονήθησαν καθ' ὁδόν.

Ἀλλὰ πρὸς πληρεστέραν ἔκθεσιν τῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν μόνην ἐν Θράκῃ ἀπομείνασαν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν της περιοχὴν αὐτήν, κρίνομεν σκόπιμον ὅπως παραθέσωμεν τὴν ἐπίσημον ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων τῆς Διοικήσεως Ἕβρου:

«Πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν κατακτητῶν εἰς τὴν περιοχήν, ἅπασαι αἱ Ὑπηρεσίαι τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἕβρου διελύθησαν καὶ τὸ ἀρχεῖον αὐτῶν, ὅσον δὲν παρέλαβον μεθ' ἑαυτῶν οἱ διαφυγόντες διοικηταί, τὸ κατέστρεψαν.

Ἡ περιοχὴ τῆς Διοικήσεως ἐχωρίσθη εἰς δύο. Ἀπὸ Ἀνθείας Ἀλεξανδρουπόλεως μέχρι καὶ Δικαίων, Ὀρεστιάδος συμπεριλαμβανομένης—ἡ πρὸς τὴν Τουρκίαν περιοχὴ—ὠνομάσθη «Ἐλευθέρα Ζώνη» ὑπὸ γερμανικὴν κατοχήν, ἐνῷ ἡ ὑπόλοιπος περιφέρεια, περιλαμβανομένης τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ Σαμοθράκης, παρεχωρήθη εἰς τοὺς Βουλγάρους.

Ἀνασύστασις Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς ἐπετράπη καὶ ἐπραγματοποιήθη μόνον εἰς τὴν γερμανοκρατουμένην περιοχήν. Εἰς τὴν βουλγαροκρατουμένην περιοχὴν ἐπανελειτούργησαν Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς κατὰ μῆνα Ἰούνιον 1945, μετὰ τὴν κατοχὴν καὶ τὴν ἑαμοκρατίαν.

Κατὰ μῆνα Ἰούλιον 1941, ἐνεργείαις τῶν νομάρχου «Ἐλευθέρας Ζώνης» Νικολάου Φραγκούλη καὶ τοῦ μητροπολίτου Διδυμοτείχου Ἰωακεὶμ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Ἀθηνῶν, ἀφίκετο εἰς Διδυμότειχον δύναμις Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τοὺς τότε ταγματάρχην Δρεμπέλαν Γεώργιον, ὑπομοίραρχον Κατσαρέαν Κωνστ. καὶ ἀνθυπασπιστὴν Χωροφυλακῆς Λουκᾶν Κωνστ., ἀνασυσταθείσης τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Διδυμοτείχου, μὲ περιφέρειαν ἅπασαν τὴν γερμανοκρατουμένην «Ἐλευθέραν Ζώνην».

Ἐν συνεχείᾳ ἐπανελειτούργησαν αἱ Ὑποδιοικήσεις Χωροφυλακῆς: 1) Σουφλίου, ὑπὸ τὸν τότε ἀνθυπομοίραρχον Κουρεμπανᾶν Νικόλαον κατ' ἀρχὰς καὶ μετέπειτα Κατσαρέαν Κωνστ., Ψαρρὸν Νικόλαον καὶ τὸν ἔφεδρον ἐνωμοτάρχην Πετρούδην Νικόλαον μὲ βαθμὸν ἐφέδρου ἀνθυπομοιράρχου, καὶ 2) Ὀρεστιάδος, ὑπὸ τοὺς τότε ἀνθυπομοίραρχον Πασσᾶν Γεώργιον, ὑπομοίραρχον Χριστόπουλον Ἰωάννην καὶ ὑπομοίραρχον Ματθαίου Εὐάγγελον.

Τέλος ἐπανελειτούργησαν καὶ οἱ Σταθμοὶ Χωροφυλακῆς τῶν ἀνωτέρω Ὑποδιοικήσεων.

Ἡ κρατοῦσα κατάστασις ἅμα τῇ εἰσόδῳ τῶν κατακτητῶν ἦτο ἀνώμαλος καὶ λίαν ἀνησυχαστική. Ἐπεκράτει ἀναρχία καὶ φόβος συνεῖχε τὸν πληθυσμόν. Οἱ Βούλγαροι εἰς τὴν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένην περιοχὴν προέβαινον εἰς ἁρπαγάς, λεηλασίας, συλλήψεις καὶ ἐκτελέσεις Ἑλλήνων. Τὴν τρομοκρατίαν των, πρὸς συντριβὴν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τοῦ πληθυσμοῦ, προσεπάθουν πάντοτε νὰ ἐπεκτείνουν καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς γερμανοκρατουμένης «Ἐλευθέρας Ζώνης».

Ἡ ἀνασύστασις τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, ἡ πολιτεία καὶ ἡ ἐθνικὴ δρᾶσις τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, ἐνεψύχωσε τοὺς κατοίκους καὶ ἀνεπτέρωσε τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν φρόνημα.

Ταγματάρχης Γεώργιος Δρεμπέλας τοῦ Παναγιώτου. Ἐγεννήθη τὸ 1895 εἰς Βαρβάσαινα Ἠλείας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς ἐτύγχανε διοικητὴς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἕβρου, ἀναπτύξας μεγίστην ἐθνικὴν δρᾶσιν, ὡς σύνδεσμος μεταξὺ τῶν ἐν Ἑλλάδι δρώντων ἐθνικοφρόνων καὶ Μέσης Ἀνατολῆς. Τὴν 19-2-1943 ἐνῷ διέβαινε τὸν Ἕβρον μὲ πρόθεσιν νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς Μέσην Ἀνατολήν, ἐδολοφονήθη παρ' ἀγνώστων ἀναρχικῶν, προφανῶς Βουλγάρων ἢ κομμουνιστῶν.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς, οἱ διοικοῦντες καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐπροστάτευον τοὺς Ἕλληνας ἔναντι τῶν κατακτητῶν, ἦσαν οἱ παραστάται καὶ ἐμψυχωταὶ εἰς τὰ δεινὰ καὶ τὰς δοκιμασίας των, ἐφωδίαζον μὲ πλαστὰ δελτία ταυτότητος τοὺς καταδιωκομένους δι' ἐθνικὴν δρᾶσιν καὶ μέγαν ἀριθμὸν ἐφυγάδευσαν διὰ Τουρκίας εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

Ὑπὸ τῆς Ὑποδιοικήσεως Σουφλίου, πρωτοστατούντων τῶν ἀνθυπασπιστοῦ Χωροφυλακῆς Παπαδάκη Γεωργίου καὶ χωροφύλακος Καλτσᾶ Δημητρίου, ὡς καὶ τοῦ ἐφέδρου ἀνθυπολοχαγοῦ Στεργιάδη Σταύρου, ἐφυγαδεύθη εἰς Τουρκίαν Ἄγγλος ἀξιωματικὸς ὀνόματι Φρὲντ Φίντλεν.

Κατὰ τὴν ἀποβίβασιν γερμανικῶν στρατευμάτων εἰς τὸν ὅρμον τῆς Καμαριωτίσσης Σαμοθράκης τὴν 13.5.1941, ἡ ὑπὸ τὸν ὑπενωμοτάρχην Καρφίτσαν δύναμις, τοῦ ἐκεῖ φυλακίου Χωροφυλακῆς, ἤνοιξε πῦρ κατ' αὐτῶν μὲ ἀποτέλεσμα τὸν θανατηφόρον τραυματισμὸν Γερμανοῦ στρατιώτου, συνέχισαν δὲ ἀμυνόμενοι οἱ ἄνδρες μέχρις ἐξαντλήσεως τῶν πυρομαχικῶν των.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Ὀρεστιάδος συνεστήθη Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Ἕβρου (Ε.Ο.Ε.), συνδεθεῖσα διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Ἀδριανουπόλεως μὲ τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον Μέσης Ἀνατολῆς, ἥτις εἶχεν ἀποστολὴν τὴν συλλογὴν καὶ μεταβίβασιν εἰς τοῦτο στρατιωτικῶν πληροφοριῶν καὶ τὴν φυγάδευσιν προσώπων. Ψυχὴ τῆς ὀργανώσεως ταύτης κατέστησαν οἱ 1) ἀνθυπομοίραρχος Πασσᾶς Γεώργιος καὶ 2) ὑπομοίραρχος Χριστόπουλος Ἰωάννης, οἵτινες μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἀνδρῶν συνέλεγον καὶ μετεβίβαζον, ἀψηφοῦντες πάντα κίνδυνον, πολυτίμους πληροφορίας, πρὸς δὲ ἐφυγάδευον ἀδιακόπως ἄτομα διὰ Τουρκίας εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν.

Ἀμφότεροι συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐφυλακίσθησαν ἐν Διδυμοτείχῳ, κατώρθωσαν ὅμως ν' ἀποδράσουν καὶ νὰ καταφύγουν εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

Μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐαμοκομμουνιστικῶν ὀργανώσεων ΕΑΜ - ΕΛΑΣ εἰς τὴν περιοχήν, ὁ διοικητὴς τῆς Διοικήσεως ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Δρεμπέλας Γεώργιος καὶ ὁ ὑπομοίραρχος Κατσαρέας Κωνστ. ἐκινήθησαν πρὸς συγκρότησιν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων. Ἡ κίνησίς των ἐγένετο ἀντιληπτὴ καὶ ἐκ τούτου ἀπεφάσισαν νὰ καταφύγουν καὶ οὗτοι διὰ Τουρκίας εἰς Μέσην Ἀνατολήν. Τὴν 1-2-1943 μετέβησαν λοιπὸν εἰς θέσιν Κιόϊ - Ντερὲ - Σουφλίου διὰ νὰ διαπεραιωθοῦν ἐκεῖθεν τοῦ Ἕβρου ποταμοῦ. Ἔκτοτε ἀπωλέσθησαν τὰ ἴχνη των. Ἐξετελέσθησαν, κατὰ μίαν ἐκδοχὴν ὑπὸ ἐαμοκομμουνιστῶν, κατ' ἄλλην ὑπὸ Τούρκων, ἅμα τῇ εἰσόδῳ των εἰς τὸ τουρκικὸν ἔδαφος.

Τὸν μῆνα Φεβρουάριον 1942, ἀπόσπασμα Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Λουκᾶν Κωνστ. συνεπλάκη μετ' ἐνόπλων ἐαμοκομμουνιστῶν παρὰ τὸ χωρίον Κυανῆ Ἕβρου, τοὺς ὁποίους μετὰ σκληρὸν καὶ αἱματηρὸν ἀγῶνα ἔτρεψεν εἰς φυγὴν καὶ διέλυσε. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ταύτην ἐφονεύθη ὁ Θυμιούδης Πασχάλης.

Τὸν Ἰούνιον 1943 ἀπόσπασμα Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν Α.Θ. ἐνωμοτάρχην Λαμπουσιάδην Βασίλειον, συνεπλάκη εἰς θέσιν Μαπαζὶ - Λυκόφωτος - Σουφλίου μετὰ ἐνεδρευούσης συμμορίας ἐαμοκομμουνιστῶν (ἐλασιτῶν), μὲ ἀποτέλεσμα νὰ φονευθῇ ὁ διοικητὴς τοῦ ἀποσπάσματος καὶ νὰ τραυματισθῇ ὁ χωροφύλαξ Μανιατούδης Εὐάγγελος.

Τὴν 6.1.1944 ἰσχυρὰ δύναμις ἐλασιτῶν ἐπετέθη καὶ ἐπολιόρκησε τὸν Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Λαβάρων. Οἱ ἄνδρες τοῦ Σταθμοῦ, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ σταθμάρχου ὑπενωμοτάρχου Ἀσπιώτου Θεοχάρους, ἠγωνίσθησαν σκληρῶς, ἀπωθήσαντες τοὺς ἐαμοκομμουνιστάς, οἵτινες ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐφονεύθη ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἀσπιώτης Θεοχάρης.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω συλληφθέντων, φονευθέντων καὶ ἐκτελεσθέντων ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς καὶ τῶν ἐαμοκομμουνιστῶν, ἐξετελέσθησαν διὰ τὴν ἐθνικήν των δρᾶσιν καὶ οἱ κάτωθι ἄνδρες τοῦ Σώματος τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς «Ἐλευθέρας Ζώνης» Ἕβρου.

α) Ὑπὸ τῶν στρατευμάτων κατοχῆς: Χωροφύλακες Καραγιολάκης, Πατσατζῆς, Τσιφουντίδης, Μουγρίδης, Βαλατσίδης, Βασιλειάδης.

β) Ὑπὸ τῶν ἐαμοκομμουνιστῶν: Ἐνωμοτάρχαι Σταματίου, Μαρινόπουλος, ὑπενωμοτάρχης Τσαγγαράκης, ὑπομοίραρχος Φωτίου Νικ., ἀνθυπασπιστὴς Χατζημάνου Ἰω., ἐνωμοτάρχης Κόκκινος, χωροφύλακες Ζαφειρίδης Χρ., Κορώζης Χαρ.

Τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1943, λόγῳ ἀναπτύξεως τοῦ ΕΛΑΣ καὶ δράσεως τῶν ἐαμοκομμουνιστῶν, συνεπτύχθησαν εἰς Διδυμότειχον καὶ Σουφλίον, ἕδρας ὁμωνύμων Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς, ἅπαντες οἱ ὑπ' αὐτὰς Σταθμοὶ Χωροφυλακῆς.

Λόγῳ ἐπικρατουσῶν εἰδικῶν συνθηκῶν καὶ μέτρων καὶ τῆς τρομοκρατίας τῶν Γερμανοβουλγάρων, ἰδίᾳ τῶν Βουλγάρων, δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἀναπτυχθοῦν εἰς τὴν περιφέρειάν μου, κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς κατοχῆς, ἔνοπλοι ἐθνικαὶ ἀνταρτικαὶ ὁμάδες».

Ὅταν τὰ σοβιετικὰ στρατεύματα προήλαυνον πρὸς τὴν Βουλγαρίαν καὶ οἱ Γερμανοὶ ἀπεσύροντο ἀπὸ τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, οἱ Βούλγαροι μετέβαλον προσωπεῖον δι' ἐγκαθιδρύσεως κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος, ἀλλ' ὑπὸ κομμουνιστικὸν μανδύαν διετήρησαν τὸν παλαιὸν σωβινισμόν των καὶ τὰς ἁρπακτικάς των διαθέσεις ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐδαφῶν τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης. Ἤδη ὑπὸ τὸ χιτλερικὸν καθεστὼς ὑπεβοήθουν τὴν ἵδρυσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ΕΑΜ, ἐπαφιέμενοι εἰς τὰς διαθέσεις τούτου διὰ τὴν ἐξόντωσιν τῶν ἐθνικοφρόνων Ἑλλήνων. Ὅταν ἐγκαθίδρυσαν τὸ κομμουνιστικὸν καθεστώς, συνηδελφώθησαν ἀπροκαλύπτως, δῆθεν ἐξ ἰδεολογικῆς ἀλληλεγγύης, μὲ τὰς ἐαμικὰς ὀργανώσεις καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τούτων ἐπεδόθησαν εἰς τὴν καταπολέμησιν τῶν ἑλληνικῶν πατριωτικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ὑποχρεωμέναι νὰ διεξάγουν διμέτωπον πόλεμον κατὰ τοῦ παραμείναντος εἰσέτι βουλγαρικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐαμιτῶν. Ὅταν δὲ ὑπεχρεώθησαν νὰ ἀποχωρήσουν, παρέδιδον ἀνὰ τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τὰς ἐξουσίας εἰς τοὺς Ἕλληνας κομμουνιστὰς τοῦ ΕΑΜ, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχον συμφωνήσει τὴν αὐτονόμησιν τῆς Μακεδονίας,

σύνηθες, κατὰ τὸ προηγούμενον τῆς 'Ανατολικῆς Ρωμυλίας, τέχνασμα προκαταρκτικὸν τῆς προσαρτήσεως εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Αἱ ἐθνικαὶ ὁμάδες τοῦ Φωστερίδη καὶ τῶν ἄλλων πατριωτῶν ἀγωνιστῶν ἐπάλαισαν ἀπεγνωσμένως πρὸς ἀποσόβησιν τῆς κομμουνιστικῆς κυριαρχίας, προαγγέλου τῆς βουλγαρικῆς. Μόλις τὸν Μάϊον 1945 τάγμα 'Εθνοφυλακῆς, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὰς ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, ἐκδιώκει τοὺς κομμουνιστὰς πρὸς Βουλγαρίαν.

'Απὸ τῶν μέσων Μαΐου 1945 καταφθάνουν τμηματικῶς ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι συντρίβουν τὰς τελευταίας μικτὰς σλαβοκομμουνιστικὰς συμμορίας, ἀναλαμβάνουν τὰ καθήκοντά των τηρήσεως τῆς τάξεως καὶ ἀποκαθιστοῦν ἀνὰ τὴν 'Ανατολικὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην τὴν 'Ελληνικὴν κυριαρχίαν.

Πρὸς πληρεστέραν διαφώτισιν, περὶ τῆς ἐθνικῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν ἀκραίαν αὐτὴν περιοχὴν τῆς Βορείου 'Ελλάδος, παραθέτομεν σχετικὴν ἔκθεσιν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Κ. Παναγοπούλου.

«Κατὰ τὴν περίοδον τῆς γερμανικῆς κατοχῆς ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ τῆς Βορείου 'Ελλάδος, ἀπὸ Στρυμόνος ποταμοῦ μέχρι τοῦ χωρίου 'Ιγνάντια τοῦ Νομοῦ 'Έβρου, περιῆλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Βουλγάρων. 'Απὸ τοῦ χωρίου 'Ανθεια νομοῦ 'Έβρου καὶ ἐκεῖθεν ἦτο ἡ οὐδετέρα ζώνη· εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην εἰργάσθησαν ἀθορύβως τὰ ὀλίγα τμήματα τῆς Χωροφυλακῆς ποὺ εἶχον ἐναπομείνει, ἐστάθησαν κοντὰ στὸν ἀγροτικὸν λαὸν τοῦ 'Έβρου καὶ περιέσωσαν τοῦτον ἐθνικῶς ἀπὸ τὴν προπαγάνδαν ποὺ ἐξαπέλυσαν οἱ Βούλγαροι μετὰ τῶν Γερμανῶν, πρὸς ἐκμηδένισιν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς περιοχῆς.

'Η Χωροφυλακὴ ἐστάθη πρωτοπόρος εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐθνικῆς ὀργανώσεως, τὴν ὁποίαν ἐνίσχυσεν ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς. Ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ πιστεύῃ ὁ ὑπόδουλος λαός μας ὅτι καὶ πάλιν θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τῆς ἀπελευθερώσεως.

Τὰ δόλια καὶ δελεαστικὰ κηρύγματα τῶν Σλάβων οὐδεμίαν ἀπήχησιν εὕρισκον εἰς τὴν 'Ελληνικὴν ψυχήν. 'Έπρεπε νὰ εἶναί τις γνώστης τῆς κρατούσης καταστάσεως εἰς τὴν περιοχὴν ἐκείνην, ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ τὸ μέγεθος καὶ τὰ μέσα τῆς ἀσκηθείσης βουλγαρικῆς προπαγάνδας, διὰ νὰ ἀναλογισθῇ τὸν μέγαν κίνδυνον, ποὺ διέτρεξεν ὁ πληθυσμὸς τῆς περιοχῆς αὐτῆς, εἰς ἡμέρας γεννώσας ἀμφιβολίαν καὶ ἀβεβαιότητα διὰ τὴν τύχην τῶν λαῶν.

Εἶναι μία ἀθόρυβος ἐργασία γενομένη εἰς διάστημα ἐτῶν πολλῶν καὶ ἐν μέσῳ κινδύνων. Εἶναι μία σειρὰ θυσιῶν ποὺ ἡ Χωροφυλακὴ ἀδιαμαρτύρητα, ὅπως πάντα, προσέφερεν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος. Εἰς τὴν περιοχὴν 'Έβρου ἕδρα ἡ 'Οργάνωσις (Β.Υ.Ε.) «Βόρειοι 'Υπερασπισταὶ 'Ελλάδος», πλαισιουμένη ἀπὸ ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς καὶ πλῆθος ἑτέρων πατριωτῶν.

Πλέον τῶν 2500 ἀξιωματικῶν, στρατιωτῶν καὶ πολιτῶν ἐφυγαδεύθησαν εἰς τὴν Μέσην 'Ανατολήν, ὑπὸ τῆς 'Οργανώσεως ταύτης. 'Ήτο ἐφωδιασμένη δι' ἀσυρμάτου καὶ εὑρίσκετο ἐν διαρκεῖ ἐπαφῇ μετὰ τοῦ Στρατηγείου τῆς Μέσης 'Ανατολῆς. 'Απὸ τὴν ἄγνωστον αὐτὴν ἱστορίαν φέρομεν εἰς φῶς, πρὸς γνῶσιν τῶν ἐπερχομένων, τὰ ὀνόματα καὶ τὴν δρᾶσιν περιληπτικῶς, ὅσον ἠδυνήθημεν νὰ συλλέξωμεν πενιχρὰ στοιχεῖα. 'Ο ταγματάρχης Δρεμπέλας Γεώργιος ὠργάνωσε τὰς μεμονωμένως δρώσας ἐθνικὰς ὁμάδας εἰς ὀργάνωσιν ἑνιαίαν καὶ ἰσχυράν, ἥτις, πλαισιωμένη εἰς ἕνα τέλειον μηχανισμόν, διενήργει κατασκοπείαν διὰ λογαριασμὸν τῶν Συμμάχων καὶ διεβίβαζε πολυτίμους πληροφορίας εἰς τὸ Στρατηγεῖον Μέσης 'Ανατολῆς. 'Ομοίως, ἐφωδίαζε διὰ ταυτοτήτων καὶ ἐφυγάδευεν 'Έλληνας πατριώτας εἰς Μέσην 'Ανατολήν.

Κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1942 ἐκάλεσε πλῆθος ἐξεχόντων προσώπων, ἵνα συνεργασθοῦν εἰς τὸν κατὰ τοῦ κατακτητοῦ ἀγῶνα. 'Ο ταγματάρχης Δρεμπέλας Γεώργιος ἐπέτυχε νὰ ἐθνικοποιήσῃ καὶ θέσῃ ὑπὸ τὰς διαταγάς του τὴν ὑπὸ τὸν Σαράντην Δρατζίδην δρῶσαν ἀνταρτικὴν ὁμάδα. 'Η δρᾶσις τῆς 'Οργανώσεως ταύτης ἔφθασε καὶ μέσα εἰς τὴν Βουλγαρίαν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ὠργανώθη ἐπιμελῶς καὶ κατακτοῦσε τὰς λαϊκὰς μάζας τὸ ΕΑΜ. 'Ο ταγματάρχης Δρεμπέλας, πρὸ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐθνικοῦ κινδύνου καὶ τῇ ἐντολῇ τοῦ Στρατηγείου Μέσης 'Ανατολῆς, ἐδημιούργει καθημερινῶς ἐθνικὰς ὁμάδας, ὑπὸ τὸν ἐν ἀποστρατείᾳ ταγματάρχην τοῦ πεζικοῦ Γεώργιον Σταθᾶτον. Τὸ ΕΑΜ ὅμως εἶχε κατακτήσει ἀρκετὸν ἔδαφος. 'Ο ταγματάρχης Δρεμπέλας ἐδολοφονήθη μυστηριωδῶς παρὰ τὸν ποταμὸν 'Έβρον. 'Έτσι ἐξέλιπεν ἕνας ἄριστος ἀξιωματικὸς ποὺ ἀφιέρωσε τὴν ζωήν του εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀναστάσεως τοῦ 'Έθνους. Χαρακτὴρ εὐθύς, καὶ προικισμένος μὲ τὰς ἀρετὰς τῶν ὑπερανθρώπων, οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ πιστεύῃ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας εἰργάσθη ἀόκνως καὶ ἄνευ ὑστεροβουλίας καὶ ὑπολογισμῶν προσέφερε καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

'Ο ταγματάρχης Σταθᾶτος Γεώργιος συνελήφθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἐσφαγιάσθη· ἔτσι αἱ 'Εθνικαὶ 'Ομάδες 'Έβρου διελύθησαν.

'Ο ὑπομοίραρχος Πασσᾶς Γεώργιος, εἰργάσθη μετὰ σθένους διὰ τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ὑπὸ τὸν Δρεμπέλαν 'Οργάνωσιν. 'Εφυγάδευσεν διὰ Μέσην 'Ανατολὴν πολλοὺς πατριώτας, διενήργει κατασκοπείαν διὰ λογαριασμὸν τῶν Συμμάχων. 'Απηλευθέρωσε πολλοὺς φυλακισμένους ὑπὸ τῶν Γερμανῶν διὰ ἐθνικὴν δρᾶσιν. Τὸ θέρος τοῦ 1942, ἐπειδὴ ἡ παραμονή του εἰς τὴν 'Ελλάδα ἦτο ἀδύνατος, κατέφυγεν εἰς Μέσην 'Ανατολὴν διὰ νὰ συνεχίσῃ ἐκεῖ τὴν δρᾶσίν του.

'Ο ὑπομοίραρχος Κατσαρέας εἰργάσθη εἰς τὴν ἰδίαν 'Οργάνωσιν καὶ ἐπέδειξεν αὐτοθυσίαν καὶ αὐταπάρνησιν· ἐδολοφονήθη ὑπὸ συνθήκας ἀγνώστους, ὁμοῦ μετὰ τοῦ ταγματάρχου Δρεμπέλα. Τούτων ἐκλειψάντων, ἡ 'Οργάνωσις περιῆλθεν εἰς μαρασμὸν καὶ ἐξηφανίσθη.

'Ο ὑπενωμοτάρχης Παναγιωτόπουλος Γεώργιος, ἐξ 'Αγρινίου, ἦλθε μὲ εἰδικὴν ἀποστολὴν ἀπὸ 'Αθήνας. Εἰργάσθη εἰς τοὺς κόλπους τῆς 'Οργανώσεως καὶ ἐπέδειξεν αὐταπάρνησιν καὶ αὐτοθυσίαν. Προσέφερε πολλὰ εἰς τὴν 'Οργάνωσιν. Διέφυγεν εἰς Μέσην 'Ανατολήν, ὅπου ἔδρα-

σεν. Ἐπανῆλθε μὲ ἐθνικὰς δυνάμεις καὶ ηὐτοκτόνησεν εἰς τὴν οἰκίαν του, πληροφορηθεὶς τὸν ἄγριον θάνατον τῆς οἰκογενείας του ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν.

Ὁ χωροφύλαξ Μαρινόπουλος Ἠλίας ἐγεννήθη εἰς Καρύταινα Γορτυνίας. Ὑπηρέτησεν ἐν Νέᾳ Βύσσῃ. Ἦτο παλαιὸς χωροφύλαξ, ἐμυήθη καὶ εἰσῆλθεν ἀπὸ τοὺς πρώτους εἰς τὴν ὀργάνωσιν Β.Υ.Ε., διενήργει κατασκοπείαν, ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν φυλακισμένων, ἔδρασε ποικιλοτρόπως ἐπὶ διετίαν καὶ συνελήφθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν εἰς Νέαν Βύσσαν. Ἐθανατώθη κατὰ τρόπον ἀπάνθρωπον καὶ τερατώδη εἰς ἀγριότητα, ριφθεὶς εἰς πηγάδιον καὶ κατακλεισθεὶς διὰ χωμάτων καὶ λίθων.

Οἱ χωροφύλακες Νταφλοῦκος Σπυρίδων καὶ Ἀντωνίου Λάμπρος, εἰργάσθησαν εἰς τὴν Ὀργάνωσιν μὲ αὐταπάρνησιν καὶ ἀνιδιοτέλειαν. Διέφυγον ἀμφότεροι εἰς Μέσην Ἀνατολήν, ὅπου εἰργάσθησαν πλησίον τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων καὶ τῆς συμμαχικῆς κατασκοπείας. Ὁ Ἀντωνίου ἐπανῆλθεν εἰς Ἑλλάδα μὲ ὁμάδα Ἀμερικανῶν κατασκόπων ὑπὸ τὸν Ἑλληνοαμερικανὸν ταγματάρχην Ἀλέκον Γεωργιάδην καὶ παρέμεινεν ἐπ' ἀρκετὸν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Προξενεῖον Ἀδριανουπόλεως, ὅπου εἰργάσθη. Ὁ Νταφλοῦκος Σπυρίδων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰς ἐθνικὰς δυνάμεις τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Ὑπηρέτησεν εἰς Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Κομοτηνῆς καὶ εἰς μάχας κατὰ τῶν συμμοριτῶν· κατὰ τὸ ἔτος 1948 ἐφονεύθη ἐπιβαίνων αὐτοκινήτου ὑπὸ ἐκραγείσης νάρκης».

10. ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΡΤΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΗΠΕΙΡΟΝ

Εἰς τὴν Ἤπειρον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, ἡ κατάστασις τὴν ὁποίαν ἀντιμετώπιζον τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ἦτο περίπου ὡς καὶ ἐν Μακεδονίᾳ περίπλοκος, μολονότι ἰδιάζουσαι ἦσαν αἱ συνθῆκαι εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτήν. Πλὴν ὡρισμένων πολεμικῆς φύσεως ὑπηρεσιῶν, οἱ Γερμανοὶ εἶχον ἐγκαταλείψει σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν εὐθύνην τῆς τάξεως καὶ τὴν διοίκησιν εἰς τοὺς Ἰταλούς, οἱ ὁποῖοι ζῶντες εἰς τὴν τοπικὴν ἐκείνην ἀτμόσφαιραν τῶν προσφάτων θριάμβων τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν πολεμικῶν ταπεινώσεών των, ἐφαίνοντο ἀγριώτεροι καὶ ἐκδικητικώτεροι ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην περιφέρειαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ πλέον, ἀπὸ μακροῦ χρόνου εἶχον δι' ὡρισμένας περιφερείας τῆς Ἠπείρου κατακτητικὰς βλέψεις, τὰς ὁποίας ἐφαντάζοντο ὅτι θὰ ἐπραγματοποίουν δι' ἐπεκτάσεως τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ κατοχῆς των. Πρὸς τοῦτο, οὐ μόνον ὑπεδαύλιζον τὸ μῖσος τῶν Μουσουλμάνων Ἀλβανῶν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἐξώθουν τούτους πρὸς βιαιότητας, καλύπτοντες αὐτοὺς διὰ τῆς προστασίας των καὶ τῆς ἀτιμωρησίας τῶν ἐγκληματικῶν των πράξεων. Ἄλλως τε, οὐσιαστικῶς ἡ βορειοτέρα περιοχὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἠπείρου εἶχε προσαρτηθῆ ἀπὸ τῆς ἑπομένης τῆς κατοχῆς εἰς τὸ Ἰταλικὸν Προτεκτορᾶτον τῆς Ἀλβανίας, δι' ἐγκαθιδρύσεως, παραλλήλως πρὸς τὰς ἑλληνικὰς καὶ ἀλβανικὰς ἀρχάς, διοικήσεως στρατολογηθείσης ἐκ τῶν πλέον φανατικῶν Ἀλβανοτσάμηδων τῆς Θεσπρωτίας.

Εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τῆς Ἠπείρου ἔδρων, βοηθούμενοι καὶ ἐνθαρρυνόμενοι ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, οἱ ρουμανίζοντες Κουτσόβλαχοι, οἱ ὁποῖοι, προσχωρήσαντες εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ περιβοήτου Διαμάντη, ἐπροπαγάνδιζον τὴν συγκρότησιν τοῦ «Πριγκιπάτου τῆς Πίνδου».

Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας, τρομοκρατοῦντες τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμούς, προέβαινον εἰς φόνους καὶ βιαιοπραγίας κατὰ ἀσκούντων τοπικὴν ἐπιρροὴν ἑλληνικῶν στοιχείων καί, συγχρόνως, ἐχρησίμευον ὡς κατάσκοποι τῶν κατακτητῶν, καταπνίγοντες πᾶσαν ἑλληνικὴν φωνὴν διαμαρτυρίας διὰ ψευδῶν καταγγελιῶν. Οὕτως ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακή, στερουμένη πάσης δυνάμεως πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, ὑφισταμένη τὴν τυραννικὴν κατάθλιψιν τοῦ ξένου κατακτητοῦ καὶ ἀντιμετωπίζουσα ἐχθρότητας καὶ ἐπιβουλὰς Ἀλβανῶν καὶ ρουμανιζόντων, ἐπάλαιεν ἄνισον ὅσον καὶ ἀπεγνωσμένον ἀγῶνα πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ ἐθνικοῦ της καθήκοντος.

Μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1943 συνθηκολόγησιν τῶν Ἰταλῶν, αἱ διαδεχθεῖσαι τούτους γερμανικαὶ δυνάμεις κατοχῆς ἐλάχιστα μετέβαλον τὴν κατάστασιν, συνεχίσασαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν συνεργασίαν των μετὰ τῶν Ἀλβανῶν καὶ ρουμανιζόντων, οἱ ὁποῖοι τότε προέβαλλον ὡς ἀφωσιωμένα ὄργανα τῆς πολιτικῆς τοῦ χιτλερικοῦ Ράϊχ. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἔχουν ριφθῆ εἰς ἔντονον δραστηριότητα ἡ κομμουνιστικὴ ὀργάνωσις τοῦ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ καὶ ἡ ἐθνικὴ ὀργάνωσις ΕΔΕΣ τοῦ Ζέρβα. Ἡ Χωροφυλακή, καταθλιβομένη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, βαλλομένη ὑπὸ Ἀλβανῶν καὶ ρουμανιζόντων, ἔχει τώρα νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ τὴν ἐξοντωτικὴν καταδίωξιν τῶν ἐλασιτῶν. Κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς κατοχῆς, ἀφοῦ ἐπί τινα χρόνον ἐνίσχυσε μυστικῶς τὰς ἐθνικὰς δυνάμεις ἀντιστάσεως, ἐγκατέλειψε κατὰ μέγα μέρος τὰς ὑπηρεσίας, εἰς τὰς ὁποίας δὲν εἶχε πλέον νὰ προσφέρῃ τίποτε, καὶ ἐνεσωματώθη εἰς τὰ μαχητικὰ σώματα τοῦ ΕΔΕΣ.

Τὸν Σεπτέμβριον 1941, ὁ σταθμάρχης Κήπων Ζαγορίου συνελήφθη, λόγῳ ἀσκουμένης ὑπ' αὐτοῦ προπαγάνδας ὑπὲρ τῶν Συμμάχων. Μετήχθη εἰς Ἰταλίαν, ὁπόθεν δὲν ἐπέστρεψεν.

Εἰς τὴν ἀκραίαν περιοχὴν τῆς Θεσπρωτίας, εἰς τὴν

ὁποίαν, ὡς εἴπομεν, ἐγκαθιδρύθησαν καὶ ὄργανα ἀλβανικῆς διοικήσεως, ἡ Χωροφυλακὴ παρέμεινεν ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ἄοπλος καὶ ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ παράσχῃ βοήθειαν εἰς τὸν καταδυναστευόμενον Ἑλληνικὸν πληθυσμόν.

Εἰς τὴν Ἡγουμενίτσαν, μὲ τὴν ἀνοχὴν τῶν Ἰταλῶν, ἱδρύθη καὶ ἀλβανικὸν Δημαρχεῖον μὲ Ἀλβανὸν δήμαρχον καὶ ἀναπεπταμένην ἀλβανικὴν σημαίαν, ἐνῷ ὁ περιβόητος Χουσεΐν Χαρουλᾶς, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν Ἀλβανοτσάμηδων τῆς Τσαμουριᾶς καὶ προστατευόμενος ὑπὸ καραμπινιέρων, ὑπέβαλλεν εἰς βασανιστήρια τοὺς Χριστιανοὺς καὶ ἔκλειε τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα. Ἀνεγνωρίσθησαν μάλιστα ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν καὶ Ἀλβανὸς πολιτικὸς διοικητής, στρατιωτικὸς διοικητὴς καὶ διοικητὴς Χωροφυλακῆς, ἔχοντες ὑπὸ τὰς διαταγάς των ἐπιστρατευθέντα κακοποιὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀνεμποδίστως προέβαινον εἰς βιαιοπραγίας καὶ κακοποιήσεις Ἑλλήνων πολιτῶν, τῶν ὁποίων κατελήστευον τὰς περιουσίας. Αἱ Ἑλληνικαὶ Δημόσιαι Ὑπηρεσίαι εἰς μάτην διεμαρτύροντο διὰ τὴν κατάστασιν αὐτήν, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰουλίου 1942, ὅτε ἐδολοφονήθησαν ἀτιμωρητὶ ὁ νομάρχης Θεσπρωτίας Βασιλάκος, εἷς δημοτικὸς ὑπάλληλος καὶ δύο χωροφύλακες, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἤρχισαν νὰ ἐγκαταλείπουν τὰς θέσεις των.

Ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ περιωρίζετο ἐν ἀρχῇ νὰ καταγγέλῃ τὰς ἐγκληματικὰς πράξεις τῶν Ἀλβανῶν, εἰς μάτην ἀπαιτοῦσα σύλληψιν καὶ τιμωρίαν ἐνόχων. Ἀφοῦ ἐγκατέλειψε τοὺς Σταθμούς, συμπτύξασα τὰς δυνάμεις της εἰς Παραμυθιὰν καὶ Ἡγουμενίτσαν, τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἐγκατέλειψεν ὁλοσχερῶς ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1942. Οἱ Ἀλβανοτσάμηδες ἐκυριάρχησαν οὕτω τελείως εἰς τὴν περιοχὴν Θεσπρωτίας μέχρι τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανῶν, ὅτε ἔφυγον καὶ αὐτοὶ πρὸς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀλβανίας.

Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ὑποδιοικήσεως Φιλιατῶν αἱ Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1943, συνεπτύχθησαν πρὸς Ἰωάννινα, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῶν ἀνδρῶν προσεχώρησεν εἰς τὸν ΕΔΕΣ. Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Παραμυθιᾶς, ὅσοι ἄνδρες παρέμεινον μέχρι τῶν μέσων τοῦ 1944 συνελήφθησαν ὁμοῦ μετὰ τοῦ διοικητοῦ των Σιαπέρα ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἐκρατήθησαν ὡς ὅμηροι μέχρι τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας. Ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς Θεσπρωτίας μοίραρχος Γ. Τσιρελάκης καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Δήμου συνελήφθησαν λόγῳ ἐθνικῆς δράσεως ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν καὶ ἐνεκλείσθησαν εἰς τὰς φυλακάς.

Εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννίνων ἡ Χωροφυλακὴ περιωρίζετο εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων της, ὑπερασπίζουσα τὸν λαὸν ἀπὸ βιαιοπραγίας καὶ ἐπιστατοῦσα εἰς τὴν διανομὴν τροφίμων. Πολλάκις ἐπετύγχανε νὰ ἀπαλλάξῃ κατηγοριῶν πολίτας, καταγγελομένους ἀπὸ πράκτορας τῆς κατοχῆς, εἰς περιπτώσεις δὲ ἐπικειμένων συλλήψεων νὰ εἰδοποιῇ αὐτοὺς ἐγκαίρως πρὸς διαφυγήν. Ὅταν συνεστήθησαν αἱ ὁμάδες Ζέρβα, δι' ὡρισμένων μεμυημένων ὀργάνων της συνέλεγε καὶ ἀπέστελλε πληροφορίας, διηυκόλυνε δὲ καὶ τὴν ἀποστολὴν τροφίμων. Οἱ Ἰταλοὶ εἶχον συλλάβει ὡς ὁμήρους τοὺς ἀνθυπομοιράρχους Βαχαβιῶλον καὶ Ἀποστολίδην.

Ὅταν κατὰ τὸ 1943 ἐξηπλώθη εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἤπειρον ἡ ὀργάνωσις τοῦ ΕΔΕΣ, προσεχώρουν εἰς αὐτήν, ἐγκαταλείποντες τὰς τάξεις των, πολλοὶ ἄνδρες τῆς Διοικήσεως Ἰωαννίνων. Ἡ δύναμις ὡρισμένων Τμημάτων καὶ Σταθμῶν, ὡς Ἀετορράχης, Πλατανούσσης καὶ Δερβιζιάνων, προσεχώρησεν ἐν σώματι καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Λιόλιος ὡδήγησε τοὺς ἄνδρας του εἰς τὸν ΕΔΕΣ. Μὲ τὴν παρόρμησιν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς Ἠπειρῶται προσεχώρουν ὁμαδικῶς εἰς τὰς τάξεις του. Οἱ Σταθμοὶ τῆς Ὑποδιοικήσεως Ἰωαννίνων, βαλλόμενοι λυσσωδῶς ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ, διελύθησαν καὶ ὅσοι ἐκ τῶν ἀνδρῶν των δὲν προσεχώρησαν εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ Ζέρβα μετέβησαν εἰς Ἰωάννινα.

Εἰς τὰς μάχας τοῦ ΕΔΕΣ κατὰ τῶν Γερμανῶν, ἰδίως εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ὑποδιοικήσεως Καστανοχωρίων, μετέσχον ἐνεργῶς ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, ἐφονεύθησαν δὲ ἄνω τῶν δέκα ἕξ αὐτῶν.

Εἰς τὴν μάχην τῆς Κανέτας ἐφονεύθη ὁ ὑπενωμοτάρχης Παπαχρήστου. Σημαντικὴ ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν ἀνατίναξιν καὶ τὰς καταστροφὰς τῆς ὁδοῦ Ἰωαννίνων-Καλεντζίου, αἱ ὁποῖαι ἐνέκρωσαν τὰς μεταφορὰς τῶν Γερμανῶν.

Ὁ ΕΛΑΣ ἔπνεε μένεα διὰ τὴν σύμπραξιν αὐτὴν τῆς Χωροφυλακῆς μὲ τὸν ΕΔΕΣ καὶ διεξῆγεν ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα ἐναντίον της. Ἐκαραδόκει ὁπουδήποτε καὶ ἐφόνευεν ἐξ ἐνέδρας τοὺς χωροφύλακας. Ὁ ὑπενωμοτάρχης Σιμιντζῆς εἰς Ζαγόριον, συλληφθείς, ἐξετελέσθη διὰ μαχαίρας. Εἰς Ζαγόριον ἐπίσης ἐφονεύθησαν πέντε χωροφύλακες. Ἐπί τινας μῆνας ἐνεφανίσθη εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἀγρία ληστοσυμμορία Γρατσουναίων καὶ Μπουντούρη, ἡ ὁποία ἐλήστευεν αὐτοκίνητα καὶ τρόφιμα χάριν τοῦ ΕΑΜ. Μία δύναμις ὑπὸ τὸν ταγματάρχην τῆς Χωροφυλακῆς Νικ. Σιαπέραν μετὰ τμημάτων τοῦ ΕΔΕΣ ἐπέτυχε τὴν ἐξόντωσίν της.

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1943 χωροφύλακες ὑπηρετοῦντες εἰς τὸν ΕΔΕΣ, φρουροῦντες εἰς Ζωτικὸν ἀσύρματον, ἀνήκοντα εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἀποστολήν, ἐδέχθησαν σφοδρὰν ἐπίθεσιν 600 ἐαμιτῶν. Ἐφονεύθησαν δύο χωροφύλακες καὶ ἀρκετοὶ ἐτραυματίσθησαν. Δεκαπέντε χωροφύλακες μετὰ τῶν δύο Ἄγγλων ἀσυρματιστῶν συνελήφθησαν, ἀλλ' ἰσχυραὶ δυνάμεις τοῦ ΕΔΕΣ ἀντεπετέθησαν καὶ κατόπιν ἀγρίας συμπλοκῆς τοὺς ἀπηλευθέρωσαν.

Εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Μετσόβου, ἡ Χωροφυλακὴ διεξῆγεν ἐν ἀρχῇ ἀγῶνα κατὰ τῆς προπαγάνδας τῶν ρουμανιζόντων, ἡ ὁποία θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἐν συνεχείᾳ. Ἀλλ' ἀφότου περὶ τὰ μέσα τοῦ 1943 τὸ ΕΑΜ ηὔξησε τὰς δυνάμεις του καὶ διὰ συστηματικῶν ἐπιθέσεων ἐπεχείρει τὴν ἐξόντωσίν της, ὑπεχρεώθη νὰ συμπτυχθῇ εἰς Ἰωάννινα. Ἤδη ἀπὸ τοῦ

φθινοπώρου τοῦ 1942 εἶχον συμπτυχθῆ εἰς Ἰωάννινα αἱ Ὑπηρεσίαι τῶν Ὑποδιοικήσεων Ζαγορίου καὶ Ζίτσης. Ἐξετελέσθησαν οἱ ἐνωμοτάρχαι Ν. Σκέζης, Ἰω. Παπαδόπουλος καὶ Χρ. Τόμπρας, ὁ ὑπενωμοτάρχης Σπ. Πετρόπουλος καὶ πέντε χωροφύλακες, συνεργαζόμενοι μὲ τὰς ἐθνικὰς ὁμάδας Ζέρβα.

Ὅταν διετάχθη ἡ σύμπτυξις τῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς Ὑποδιοικήσεως Πωγωνίου εἰς Ἰωάννινα, 17 χωροφύλακες ὑπὸ τὸν ὑπενωμοτάρχην Ἰω. Ζερβάκην ἐνετάχθησαν εἰς τὸν ΕΛΑΣ, φανταζόμενοι ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐθνικῆς ὀργανώσεως. Ἀλλ' ὅταν ἀντελήφθησαν τοὺς κομμουνιστικοὺς καὶ ἀντεθνικοὺς σκοπούς της, ἀφώπλισαν τοὺς ἐλασίτας τῆς ὁμάδος των, τοὺς ἐνέκλεισαν εἰς οἰκίαν, καὶ παραλαβόντες τὸν ὁπλισμόν των προσεχώρησαν εἰς τὰς ὁμάδας Ζέρβα.

Καὶ αἱ δυνάμεις τῆς Ὑποδιοικήσεως Κονίτσης κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1942 συνεπτύχθησαν εἰς Ἰωάννινα, λόγῳ τῶν ἐπιθέσεων τοῦ ΕΛΑΣ, κατ' Αὔγουστον ὅμως τοῦ 1943 ἐπανεγκατεστάθησαν.

Ἀλλ' ὅταν τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1944 ἤρχισαν νὰ δροῦν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν αἱ δυνάμεις τοῦ ΕΔΕΣ, οἱ πλεῖστοι ἄνδρες τῆς Ὑποδιοικήσεως προσεχώρησαν εἰς αὐτάς. Τοῦτ' αὐτὸ συνέβη καὶ μὲ τὰς δυνάμεις τῆς Ὑποδιοικήσεως Πυρσογιάννης, ὅπου τρεῖς χωροφύλακες ἐξετελέσθησαν ὑπὸ ἐλασιτῶν καὶ ὁ ἐνωμοτάρχης Χρ. Μόσιαλος ὑπὸ ρουμανιζόντων.

Εἰς τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Πρεβέζης, εὐθὺς ὡς ἐνεφανίσθησαν ἀνταρτικαὶ ὁμάδες διετάχθη ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς πλήρης ἀφοπλισμὸς τῶν ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς καὶ ἐγκατάλειψις τῶν Σταθμῶν πρὸς σύμπτυξιν ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἤδη οἱ κομμουνισταὶ δὲν ἐμάχοντο ἐναντίον τῶν Γερμανῶν, ἀλλ' ἐστρέφοντο κατὰ τῶν ὁμάδων τοῦ ΕΔΕΣ ἐκ τῶν νώτων, ὅταν αὗται ἐμάχοντο κατὰ τῶν Γερμανῶν. Ἡ Χωροφυλακὴ Πρεβέζης, πρωτοστατοῦντος αὐτοῦ τοῦ διοικητοῦ τῆς Διοικήσεως ταγματάρχου Ἀλ. Γεωργιάδου, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Χρ. Παπαδέα καὶ τοῦ ἐνωμοτάρχου Σπ. Γουναροπούλου, ἐπληροφορεῖτο διὰ πρακτόρων τὰς κινήσεις τῶν στρατευμάτων κατοχῆς καὶ τοῦ ΕΛΑΣ, τὰς ὁποίας διεβίβαζεν εἰς Ἄγγλους ἀξιωματικοὺς καὶ εἰς τὸν ΕΔΕΣ, πρὸς ἔγκαιρον προφύλαξιν καὶ δρᾶσιν. Σημειωτέον ὅτι ὁ λιμὴν τῆς Πρεβέζης εἶχε μεγάλην στρατηγικὴν σημασίαν. Ἰδίως διὰ τοὺς ἐφοδιασμοὺς εἶχον ἐκτελεσθῆ ἐκεῖ σοβαρὰ ὀχυρωματικὰ ἔργα, αἱ δὲ παρεχόμεναι κατασκοπευτικαὶ πληροφορίαι μετὰ σχεδιαγραμμάτων ἦσαν πολύτιμοι, διὰ τὴν δρῶσαν εἰς τὴν περιοχὴν ἐκείνην συμμαχικὴν ἀποστολήν.

Ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Ζαλόγγου, ἀνθυπομοίραρχος Ζορμπαλᾶς, συναντώμενος κρυφίως μετὰ τοῦ ὁμαδάρχου τοῦ ΕΔΕΣ Μπαλούμα, παρεῖχε πολυτίμους πληροφορίας διὰ τὰς κινήσεις τόσον τῶν στρατευμάτων κατοχῆς, ὅσον καὶ τοῦ ΕΛΑΣ, συγχρόνως δὲ ἔθετε τὰς βάσεις τῆς συνεργασίας Χωροφυλακῆς καὶ ΕΔΕΣ. Ὁ μετέπειτα συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Κ. Μήτσου μετέσχεν εἰς τὴν κατὰ Μάϊον 1943 μάχην τοῦ ΕΔΕΣ κατὰ τῶν Γερμανῶν εἰς Στενὸ Κρανιᾶς.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 1943, ὁ ἐνωμοτάρχης Κωνσταντίνου μεθ' ὅλων τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σταθμοῦ Κουκουλίου συνεκρότησεν ἀνταρτικὴν ὁμάδα, ἡ ὁποία εἰς σύγκρουσιν μὲ γερμανικὴν φάλαγγα ἐφόνευσε Γερμανὸν συνταγματάρχην. Ὁ ἐν λόγῳ ἐνωμοτάρχης ἀνέπτυξε δρᾶσιν εἰς τὴν περιφέρειαν Φαναρίου - Παραμυθιᾶς πρὸς παρεμπόδισιν δημιουργίας ἀντεθνικῶν ὀργανώσεων. Τελικῶς ἐνετάχθη εἰς τὸν ΕΔΕΣ καὶ ἐξετέλεσεν ἐπιτυχῶς τὴν ἐντολὴν ἐξασφαλίσεως τῆς μεταφορᾶς πυρομαχικῶν ἐκ τῶν προσορμιζομένων εἰς τὸν ὅρμον Σπλάντζα - Φαναρίου συμμαχικῶν ὑποβρυχίων.

Κατὰ τὰ μέσα Ἰουλίου 1943 ὁ διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Φιλιππιάδος, ταγματάρχης Ζερβός, ἀρνηθεὶς νὰ ἐκτελέση τὴν διαταγὴν συμπτύξεως εἰς Πρέβεζαν προσεχώρησε μεθ' ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς Ὑποδιοικήσεως εἰς τὸν ΕΔΕΣ. Οἱ Γερμανοί, πνέοντες μένεα ἐκδικήσεως, συνέλαβον τοὺς οἰκείους τῶν προσχωρησάντων καὶ ἐπυρπόλησαν τὸ κατάστημα τῆς Ὑποδιοικήσεως. Ὀλίγον ἔπειτα, ἡ δύναμις αὐτὴ τῆς Χωροφυλακῆς μετὰ τμημάτων τοῦ ΕΔΕΣ καί τινων Ἄγγλων, ἐπετέθη κατὰ τῆς φρουρᾶς τῆς γεφύρας Καλογήρου, τὴν ὁποίαν καὶ ἀνετίναξε. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν μαχῶν αὐτῶν ἐφονεύθησαν δύο ὑπενωμοτάρχαι καὶ τρεῖς χωροφύλακες. Ἐφονεύθησαν ἐπίσης δι' ἐνέδρας ὑπὸ ἐλασιτῶν εἰς Πρέβεζαν οἱ ἐνωμοτάρχαι Κ. Τραῆς καὶ Ν. Νιάμος καὶ δύο χωροφύλακες.

Πρὸς πληρεστέραν ἐνημέρωσιν περὶ τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων τῆς Χωροφυλακῆς ἐν Ἠπείρῳ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, παραθέτομεν τὴν ἀκολουθοῦσαν ἔκθεσιν τοῦ ὑπομοιράρχου Ἰ. Πλαστήρα.

«Ὑπηρετῶν κατὰ τὴν κήρυξιν τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου (1940) εἰς τὸν παραμεθόριον Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Πωγωνιανῆς ὡς ἀνθυπασπιστής, συνελήφθην τὴν νύκτα τῆς 28 - 29 Ὀκτωβρίου 1940 ὑπὸ ἰταλικοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος, ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ὁποίου ἀπέδρασα. Κατὰ τὴν γενικὴν ὑποχώρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, συνελήφθην ἐκ νέου ὑπὸ ἰταλικοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος τὴν 24 Ἀπριλίου 1941 εἰς Νεγράδες Πωγωνίου ὡς αἰχμάλωτος μετὰ τῶν ἀνδρῶν μου καὶ μεταφερθεὶς εἰς Στρατόπεδον Λυκοστόμου, ἀφέθην ἐλεύθερος τῇ ἐπεμβάσει τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν.

Τὴν 17 Ἀπριλίου 1943 κατετάγην εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Ἠπείρου τῶν Ἐθνικῶν Ἀνταρτικῶν Ὁμάδων, ἀναλαβὼν τὴν διοίκησιν τμήματος, ἐξελιχθέντος εἰς εἰδικὸν λόχον ἀσφαλείας, δυνάμεως 64 ἀνδρῶν, ὑπ' ἐμοῦ στρατολογηθέντων.

Ἔλαβον μέρος εἰς τὰς κάτωθι μάχας:

1. Τὴν νύκτα τῆς 4-5 Ἰουλίου 1943 ἐντολῇ τοῦ Ἄγγλου ταγματάρχου Τόμ, συνδέσμου παρὰ τῷ Γενικῷ Ἀρχηγείῳ Ε.Ο.Ε.Α., ἔλαβον μέρος μετ' ἄλλων τμημάτων εἰς σαμπο-

τὰς ἐναντίον τῶν Ἰταλῶν, ἤτοι εἰς τὴν ἀνατίναξιν τῶν γεφυρῶν Καλογήρου καὶ Καμπῆς Φιλιππιάδος. Ἐπηκολούθησαν σκληραὶ μάχαι, καθ' ἣν ἐφονεύθησαν δύο ἀντάρται.

2. Τὴν 25-31 Ἰουλίου 1943 ἔλαβον μέρος εἰς τὰς ἐναντίον τῶν Ἰταλογερμανῶν μάχας ἐν Ἀνωγείῳ, καθ' ἃς ἐφονεύθη εἷς ἀντάρτης καὶ τινες ἰδιῶται καὶ ἐτραυματίσθη ὁ διοικητὴς τοῦ ὅλου ἀνταρτικοῦ συγκροτήματος Ἀλέξανδρος Παπαδόπουλος καὶ τρεῖς ἀντάρται.

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ ὑπελογίσθησαν τότε εἰς 82 νεκροὺς καὶ τραυματίας.

3. Τὴν νύκτα τῆς 30 Σεπτεμβρίου-1 Ὀκτωβρίου 1943 ἔλαβον μέρος εἰς ἐναντίον τῶν Γερμανῶν σαμποτάζ, ἤτοι τὴν καταστροφὴν τηλεγραφικῶν στύλων ἀπὸ Κερασόβου μέχρις Ἀσπροχαλίκου Φιλιππιάδος.

Ἐπηκολούθησαν μάχαι ἐν Ἀμμοτόπῳ, καθ' ἃς ἐφονεύθησαν 4 ἄτομα ἐκ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ ὑπελογίσθησαν τότε εἰς πολλοὺς νεκροὺς καὶ τραυματίας.

4. Τὴν 12 Ὀκτωβρίου 1943 ἔλαβον μέρος εἰς τὰς ἐναντίον τῶν ἐλασιτῶν μάχας, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ αἰχμαλωτισθέντος ὑπὸ τούτων λόχου τοῦ Δημητρίου Ζώη.

5. Τὴν 25-30 Ὀκτωβρίου 1943 ἔλαβον μέρος εἰς τὰς κατὰ τῶν Γερμανῶν μάχας Βουργαρελίου-Λειψοῦς-Θεοδωριάνων, μὲ ἀποτέλεσμα 5 ἀντάρτας νεκρούς. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ ἄγνωστοι.

6. Τὴν 13-15 Νοεμβρίου 1943 ἔλαβον μέρος εἰς τὰς κατὰ τῶν ἐλασιτῶν μάχας Βουργαρελίου καὶ Λειψοῦς, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν σύλληψιν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἐλασιτικοῦ τμήματος Κολοκοτρώνη, 10 ἐλασιτῶν καὶ τὸν φόνον 4 ἐλασιτῶν. Ἡμέτεραι ἀπώλειαι μηδέν.

7. Τὴν 8 Δεκεμβρίου 1943 ἔλαβον μέρος εἰς τὰς κατὰ τῶν ἐλασιτῶν μάχας εἰς Πλάκαν, καθ' ἣν συνελήφθησαν δύο ἀντάρται αἰχμάλωτοι, ἐξ ὧν ὁ εἷς, ὁπλαρχηγός, ἐξετελέσθη.

8. Τὴν 4.1.1944 ἕως 3 Φεβρουαρίου 1944 ἔλαβον μέρος εἰς τὰς κατὰ τῶν ἐλασιτῶν μάχας εἰς Ἀνεμορράχην, Βελεντζικόν, Καστανιάν, Πηγὰς καὶ Πιστιανά, καθ' ἃς ἐτραυματίσθησαν ἐκ τῶν ἡμετέρων 3 ἀντάρται καὶ ἐφονεύθη εἷς ἀξιωματικὸς καὶ εἷς ἀντάρτης. Ἀπώλειαι ἐλασιτῶν 12 αἰχμάλωτοι καὶ ἀνεξακρίβωτος ἀριθμὸς νεκρῶν.

9. Τὴν 21-22 Δεκεμβρίου 1944 ἔλαβον μέρος εἰς τὰς κατὰ τῶν ἐλασιτῶν μάχας ἐν Ἄρτῃ. Αἱ ἡμέτεραι ἀπώλειαι εἰς τὰς μάχας ταύτας ὑπελογίσθησαν εἰς 40, (νεκροὶ τραυματίαι καὶ αἰχμάλωτοι). Τοῦ ἐχθροῦ ἄγνωστοι, καθόσον ἠκολούθησεν ἐσπευσμένη ὑποχώρησις πρὸς Φιλιππιάδα καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κέρκυραν.

Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω πολεμικῆς μου δράσεως, ἐξετέλεσα κατὰ τὸ διάστημα τῆς εἰς τὴν ἀντίστασιν ὑπηρεσίας μου καὶ ὑπηρεσίαν κατασκοπείας εἰς βάρος τῶν κατακτητῶν καὶ τῶν ἀναρχικῶν, εἰσελθὼν κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὰς πόλεις Ἄρτης, Ἰωαννίνων καὶ Πρεβέζης καὶ εἰς ἄλλους στρατιωτικοὺς χώρους, αὐστηρῶς ἐλεγχομένους ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, μεταμφιεσμένος εἰς ἱερέα καὶ μὲ πλαστὴν ταυτότητα ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Χαραλάμπους Ἀριστείδης», ἱερεὺς ἐφημέριος Γαβριᾶς-Ἄρτης, ἀποκομίσας οὕτω πληροφορίας, ὑψίστης σπουδαιότητος διὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τῆς Ἐθνικῆς ἀντιστάσεως».

Τὸν Σεπτέμβριον 1944, ὅτε οἱ Γερμανοὶ παρεσκευάζοντο πρὸς ἀποχώρησιν, τὸ μέγιστον μέρος τῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς Πρεβέζης εἶχε προσχωρήσει εἰς τὸν ΕΔΕΣ καὶ διεξῆγε παρὰ τὸ πλευρόν του διμέτωπον ἀγῶνα, ἐναντίον τῶν γερμανικῶν δυνάμεων καὶ ἐναντίον τοῦ ΕΛΑΣ. Ἰδιαιτέρως μετέσχεν ἐνεργῶς καὶ ἐπολέμησε γενναίως εἰς τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν Γερμανῶν τῆς Φιλιππιάδος, ὅτε ἐφονεύθησαν 6 Γερμανοὶ ἐκ δὲ τοῦ ΕΔΕΣ δύο ὑπενωμοτάρχαι καὶ εἷς χωροφύλαξ.

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν ἐνετάχθη εἰς τὸν ΕΔΕΣ ὁλόκληρος ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς Διοικήσεως Πρεβέζης. Μετέσχεν ὡς συγκροτημένον πολεμικὸν σῶμα τοῦ ΕΔΕΣ ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Χωροφυλακῆς Στ. Τσώλην εἰς ὅλας τὰς κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν διεξαχθείσας μάχας κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ, τὰς ὁποίας ἀπώθησε πρὸς Ἀκαρνανίαν. Τὸν Δεκέμβριον 1944, ἡ Χωροφυλακὴ Πρεβέζης καὶ τῶν γειτονικῶν περιοχῶν, ἠκολούθησε τὰς συμπτυσσομένας δυνάμεις τοῦ ΕΔΕΣ εἰς Κέρκυραν.

Τὰς αὐτὰς περίπου περιπετείας εἶχε καὶ ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς Διοικήσεως Ἄρτης. Ὁ ἀντισυνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Ἠλ. Λάζος καὶ ὁ ταγματάρχης Κωνστ. Μαυρικάκης, συλληφθέντες μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι κατέδιδον εἰς τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας ΕΔΕΣ τὰς κινήσεις τῶν στρατευμάτων κατοχῆς, ἐστάλησαν ὡς ὅμηροι εἰς Ἰταλίαν. Εἰς μάχας προσχωρησάντων εἰς τὸν ΕΔΕΣ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἐφονεύθησαν ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἀντ. Καυκιᾶς καὶ πέντε χωροφύλακες. Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1943, λόγῳ τῶν συχνῶν ἐπιθέσεων τῶν ἐλασιτῶν, τῶν συλλήψεων πρὸς ἀπαγωγὴν καὶ τὸν ἀφοπλισμῶν τῶν χωροφυλάκων, αἱ δυνάμεις τῶν Σταθμῶν συνεπτύχθησαν εἰς Ἄρταν.

Τὸν Ἰούλιον 1944 συνελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς Ἰωάννινα καὶ ἐκλείσθη εἰς τὰς φυλακὰς ὁ ἀνώτερος διοικητὴς Ἠπείρου ἀντισυνταγματάρχης Κωνστ. Μακρυνιώτης, ὡς ἐνεχόμενος εἰς κατασκοπείαν καὶ συνεργασίαν μετὰ τοῦ ΕΔΕΣ.

Τὸν Φεβρουάριον 1943 αἱ ἰταλικαὶ ἀρχαὶ Ἠπείρου, κατόπιν πληροφοριῶν των ὅτι ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς συνειργάζοντο μυστικῶς μετὰ τῆς ὀργανώσεως ΕΔΕΣ, συνέλαβον ἑβδομήκοντα ὑπαξιωματικοὺς καὶ χωροφύλακας τῆς Διοικήσεως Ἠπείρου, τοὺς ὁποίους μετέφερον εἰς τὰς φυλακὰς Ἀκροναυπλίας. Μετά τινα χρόνον τοὺς ἀπεφυλάκισαν ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ χρησιμοποιηθοῦν μακρὰν τῆς Ἠπείρου.

Ἐξ ἐκθέσεως τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ΕΔΕΣ, στρατηγοῦ Ζέρβα, πληροφορούμεθα ὅτι ἐν συνόλῳ προσεχώρησαν εἰς τὰς ὑπ' αὐτὸν ὁμάδας ἀντιστάσεως ΕΔΕΣ ἑπτακόσιοι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς. Χάρις εἰς τὴν συνειδητὴν πειθαρχίαν των, τὸν πατριωτισμόν των, τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον, τὴν σκληραγώγησιν

των καὶ τὸ μαχητικὸν πνεῦμά των, ἀπετέλεσαν τὴν σπονδυλικὴν στήλην τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων ἀντιστάσεως. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοί, λόγῳ τῶν χαρισμάτων των αὐτῶν, ἐγένοντο διοικηταὶ τμημάτων, ἐνῷ ἁπλοῖ χωροφύλακες ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς ὁμαδάρχαι. Ὑπέστησαν προθύμως καὶ μετὰ καρτερίας ὅλας τὰς ταλαιπωρίας καὶ περιπλανήσεις εἰς τὰ βουνὰ μετὰ παντοειδῶν στερήσεων. Μετέσχον εἰς ὅλας τὰς μάχας, προθυμοποιούμενοι νὰ ταχθοῦν εἰς τὴν πρώτην γραμμήν, ἐπολέμησαν μετ' ἀφθάστου γενναιότητος καὶ ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν περὶ τοὺς τριάκοντα πέντε.

Διὰ τὴν δραστηριότητα τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς ἐναντίον τῶν ρουμανιζόντων Κουτσοβλάχων τῆς ὀργανώσεως Διαμάντη δὲν θὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, διότι θὰ ὁμιλήσωμεν ἐκτενέστερον εἰς τὸ ἑπόμενον περὶ Θεσσαλίας, δεδομένου ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἔδρασαν κυρίως οἱ ρουμανίζοντες, ἐπεκτεινόμενοι καὶ πρὸς τὴν Ἤπειρον.

11. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΝ ΚΑΙ Η ΡΟΥΜΑΝΙΖΟΥΣΑ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Θεσσαλίας, τὰ παραμείναντα ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ἀντιμετώπισαν εὐθὺς ἀμέσως τὰς καταπιέσεις τῶν προελαυνόντων πρὸς νότον γερμανικῶν στρατευμάτων, τὰ ὁποῖα συνελάμβανον τοὺς χωροφύλακας ὡς ὑπόπτους κατασκοπείας, ἐλήστευον τὰς κατοικίας ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐπιτάξεως πρὸς στέγασιν, διήρπαζον τὰ καταστήματα καὶ ἠξίουν ἀπὸ τὰς Ἑλληνικὰς ἀρχάς, ἐπὶ ποινῇ φυλακίσεως, συγκέντρωσιν εἰδῶν ἐπισιτισμοῦ των. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐτίθεντο ὑπὸ περιορισμόν, ἐφ' ὅσον δὲν ἐξετέλουν τὰς παραλόγους ἀξιώσεις των.

Μετά τινας ἑβδομάδας, ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ παρεδόθη πρὸς φρούρησιν εἰς τοὺς Ἰταλούς. Τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, περιορισθέντα εἰς καθαρῶς ἀστυνομικὰ καθήκοντα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀφοπλισθέντα, ὑφίσταντο παντοειδεῖς πιέσεις ἀπὸ τοὺς Ἰταλούς, οἱ ὁποῖοι ὑπωπτεύοντο μυστικὴν συνεργασίαν των, ἄλλοτε μὲ τοὺς πράκτορας συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἄλλοτε μὲ τὰς ἐθνικὰς ὀργανώσεις ἀντιστάσεως. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς οἱ εἰς Θεσσαλίαν ὑπηρετοῦντες ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἢ ἐφυλακίσθησαν ἢ ἐστάλησαν ὡς ὅμηροι εἰς τὴν Ἰταλίαν ἢ διέφυγον πρὸς τὰς ἐθνικὰς ὁμάδας ἀντιστάσεως, ἐνῷ ἐκ τῶν ὁπλιτῶν ἄλλοι ἐξετελοῦντο καὶ ἄλλοι ὑφίσταντο κακώσεις εἴτε ἐκ τῶν δυνάμεων κατοχῆς εἴτε ἐκ τῶν ἐλασιτικῶν συμμοριῶν.

Τὸ χειρότερον πάντων ἦτο ὅτι εἰς τὴν Θεσσαλίαν, μὲ ἕδραν τὴν Λάρισαν, ἕδρα ἡ ρουμανοκουτσοβλαχικὴ ὀργάνωσις, ἡ ὁποία εἶχε συστήσει ἐκεῖ τὴν λεγομένην «Ρωμαϊκὴν Λεγεῶνα» μὲ σκοπὸν τὴν ἵδρυσιν ἑνὸς «Πριγκιπάτου τῆς Πίνδου» ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν καὶ προστασίαν τῆς Ἰταλίας. Ὁ ἱδρυτὴς καὶ ἀρχηγὸς τῆς Λεγεῶνος Διαμάντης εἶχε τὴν ἀμέριστον συνδρομὴν τῶν Ἰταλῶν, ἐμάχετο δὲ μετὰ φανατισμοῦ ἐναντίον τῶν ὀργάνων τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα, ὡς παροτρύνοντα τὸν λαὸν πρὸς ἀντίδρασιν, ἐθεώρει τὸ κυριώτερον ἐμπόδιον ἐπικρατήσεώς του. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς συνελαμβάνοντο ὑποβαλλόμενοι εἰς βασανιστικὰς ἀνακρίσεις ἢ ἐφυλακίζοντο, κατόπιν καταγγελιῶν τῶν Ρουμανοκουτσοβλάχων ἐπὶ κατασκοπείᾳ, φυγαδεύσει Ἄγγλων καὶ συνεργασίᾳ μὲ ὀργανώσεις ἀντιστάσεως.

Ἂς ρίψωμεν ἓν βραχὺ βλέμμα εἰς ὅσα μᾶς πληροφοροῦν τὰ ἀρχεῖα τῆς κατοχῆς, διὰ τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ περιφερείας Διοικήσεων.

Εἰς τὴν Ἐλασσόνα ὑπῆρχον μόνον εἷς μοίραρχος, εἷς ἀνθυπασπιστὴς καὶ δέκα χωροφύλακες, φέροντες ὅλον τὸ βάρος τῆς τάξεως καὶ συγχρόνως ἀντιμετωπίζοντες πλῆθος ἰταλικῶν καταπιέσεων, ἰδίως ἀφ' ὅτου ἤρχισαν νὰ δροῦν αἱ ὀργανώσεις ἀντιστάσεως.

Ὁ μοίραρχος Νικ. Μπάμπαλης, ἀξιωματικὸς γενναῖος καὶ ἀπτόητος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος, ὑπερήσπιζε μετὰ μοναδικοῦ θάρρους τὸν πληθυσμὸν ἀπὸ τὰς βιαιοπραγίας τῶν Ἰταλῶν καὶ ἐκαυτηρίαζε μετ' ἀσυνήθους σφοδρότητος τὰς διαπραττομένας βαρβαρότητας ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον, ὅπου οἱ Ἰταλοὶ στρατιῶται, μεθυσκόμενοι ἐλεηλάτουν τὰς κατοικίας τῶν χωρικῶν καὶ ἐφόνευον ἀναιτίως ἀθώους πολίτας.

Ἡ ἐκδικητικὴ λύσσα των, ὁσάκις ἐφονεύετο Ἰταλὸς ὑπὸ ἀνταρτῶν ἐστρέφετο ἀκόμη καὶ ἐναντίον γυναικοπαίδων, τὰ ὁποῖα, περιφερόμενα ἀνὰ τὰ ἐγγὺς τοῦ συμβάντος φόνου, ἐφόνευον ἀδιακρίτως δι' ὁμαδικῶν πυροβολισμῶν.

Τὸν Φεβρουάριον 1943 μία ἰταλικὴ φάλαγξ, διασχίζουσα τὴν ὁδὸν Λαρίσης-Ἐλασσόνος, προσεβλήθη ὑπὸ ἀνταρτικῶν ὁμάδων. Εἰς ἀντίποινα ἡ φάλαγξ ἐπέδραμε κατὰ τῆς γειτονικῆς κωμοπόλεως Δομενίκου, συνέλαβεν ὅλους ὅσους ἀνεῦρεν ἐκεῖ, μὴ προλαβόντας νὰ φύγουν, καὶ περισυνέλεξεν ὅσους ἄλλους ἠδυνήθη εἰς τὰ πέριξ χωρία. Πάντας αὐτούς, συμποσουμένους εἰς ἑκατὸν πεντήκοντα, ἔστησεν εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς κωμοπόλεως καὶ ἐξετέλεσε διὰ πολυβολισμοῦ, ἔπειτα ἐπυρπόλησεν ἁπάσας τὰς κατοικίας, ἀφ' οὗ προηγουμένως διήρπασε πᾶν ὅ,τι ὑπῆρχεν ἐντὸς αὐτῶν. Διὰ τὴν πρωτοφανοῦς ἀπανθρωπίας πρᾶξιν αὐτὴν τῶν Ἰταλῶν, ὁ μοίραρχος Μπάμπαλης διεμαρτυρήθη ἐντόνως πρὸς τὸ ἰταλι-

κὸν Φρουραρχεῖον Ἐλασσόνος, ἐκθέσας συγχρόνως δι' εὐθαρσοῦς τηλεγραφήματος τὰ τραγικὰ συμβάντα εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς καὶ τὸν Διεθνῆ Ἐρυθρὸν Σταυρόν. Οἱ Ἰταλοί, εὐθὺς ὡς ἔλαβον γνῶσιν τῆς ἐγγράφου διαμαρτυρίας τοῦ Μπάμπαλη, ἀντὶ νὰ συγκινηθοῦν, διέταξαν τὴν σύλληψίν του ἐπὶ ἐξυβρίσει τοῦ Ἰταλικοῦ Στρατοῦ. Ὁ Μπάμπαλης συλληφθεὶς ἐστάλη εἰς Ἰταλίαν.

Παραθέτομεν, κατωτέρω, τὰ ὁμιλοῦντα λίαν εὐγλώττως κείμενα τῶν τηλεγραφημάτων καὶ ἀναφορῶν τοῦ μοιράρχου Μπάμπαλη, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν φωτεινὰς σελίδας τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας κατὰ τὴν σκοτεινὴν ἐκείνην περίοδον.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν
Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς
Διεθνῆ Ἐρυθρὸν Σταυρὸν

Ἀθήνας

Ἀνωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς
Διοίκησιν Χωροφυλακῆς
Παράρτημα Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ

Λάρισαν

«16/41/19. Ἀπὸ παρελθούσης Τρίτης κωμόπολις Δομενίκου κατ' οὐσίαν δὲν ὑπάρχει. ΣΤΟΠ. Στρατὸς κατοχῆς, ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς ἐπιθέσεως ἐνεργηθείσης κατ' αὐτοῦ πλησίον Δομενίκου καὶ ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ Τυρνάβου - Ἐλασσόνος ὑπὸ πεντηκοντάδος ἐνόπλων, προφανῶς ἀνταρτῶν, ἐνισχυθεὶς ἐκ Λαρίσης, Τυρνάβου καὶ Ἐλασσόνος ἀπὸ ξηρᾶς καὶ ἀέρος, δὲν ἐπεδόθη εἰς δίωξιν καὶ ἐξόντωσιν ἀνταρτῶν, ἀλλὰ μετὰ λύσσης εἰς εὔκολον λεῖαν, δηλαδὴ σύλληψιν ἀθώων καὶ ἀόπλων κατοίκων κωμοπόλεως, ὧν τὰς μὲν οἰκίας ἐπυρπόλησεν, ἀφοῦ προηγουμένως ἀφήρεσεν ὅ,τι πολύτιμον ἐπρόλαβε, τοὺς δὲ συλληφθέντας ἐξετέλεσε. ΣΤΟΠ. Ἐκτὸς συλληφθέντων ἐντὸς κωμοπόλεως συνέλαβεν ἐν ὑπαίθρῳ πάντα ἀσχολούμενον εἰς γεωργικὰς ἐργασίας, ὃν ἐπίσης ἐξετέλεσε. ΣΤΟΠ. Μέχρι στιγμῆς ἀριθμὸς ἐκτελεσθέντων εἰς Δομένικον ὑπερβαίνει τοὺς ἑκατόν, χωρίον Μιλογούστης δέκα πέντε, χωρίον Ἀμοῦρι εἷς. ΣΤΟΠ. Πυρποληθεῖσαι οἰκίαι Δομενίκου ὑπερβαίνουσι τὰς διακοσίας. ΣΤΟΠ. Δομένικον θρῆνοι, ὀδυρμοὶ καὶ κραυγαὶ ἀπελπισίας ἀκούονται καὶ συγκινητικαὶ σκηναὶ ἐκτυλίσσονται. ΣΤΟΠ. Ἀπορφανισθεῖσαι οἰκογένειαι στεροῦνται στέγης, τροφίμων καὶ παντὸς χρειώδους. ΣΤΟΠ. Ἀνάγκη ἀποσταλῇ ἐπειγόντως κρατικὴ ἐνίσχυσις. ΣΤΟΠ. Εὑρίσκομαι ἐπὶ τόπου. ΣΤΟΠ. Ἐπανερχόμενος αὔριον ἕδραν, θέλω προβῇ δεούσας παραστάσεις ἐκεῖ Ἰταλικὰς Ἀρχάς. ΣΤΟΠ. Ἕπεται λεπτομερὴς ἀναφορά».

Περιοδεύων Ὑποδιοικητὴς
ΜΠΑΜΠΑΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Μοίραρχος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ
Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Ἐλασσόνος
Ἀριθμ. 16/41/19α

Ἐν Ἐλασσόνι τῇ 19/2/1943

Πρὸς
τὸ Ἰταλικὸν Φρουραρχεῖον Ἐλασσόνος
Ἐνταῦθα

«Διαμαρτύρομαι μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου καὶ ὡς ἀξιωματικὸς καὶ ὡς ἄνθρωπος διὰ τὰ ἀποτρόπαια ἐγκλήματα, τὰ ὁποῖα τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην 16ην τρέχοντος μηνὸς ἐ.ἔ. διέπραξεν εἰς Δομένικον ὁ Στρατὸς σας, ἔχων δυστυχῶς ἀξιωματικοὺς ἐπὶ κεφαλῆς, διὰ τῆς θανατώσεως μιᾶς καὶ ἡμισείας περίπου ἑκατοντάδος ἀθώων καὶ ἀόπλων πολιτῶν Δομενίκου, ἀπορφανίσας ἰσαρίθμους οἰκογενείας καὶ ρίψας εἰς τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν θλῖψιν ἀρκετὰς ἑκατοντάδας ἀθώων γυναικοπαίδων καὶ πυρπολήσας ὑπερδιακοσίας οἰκίας μετὰ τῶν ὑπαρχόντων των καὶ ἀφοῦ προηγουμένως οἱ στρατιῶται σας ἀφήρουν ὅ,τι πολύτιμον ἀντικείμενον ἠδύναντο. Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ δὲν ἐνήργησα ἀνάκρισιν, βάσιμοι πληροφορίαι ὅμως φέρουσι τοῦτο ὡς γεγονὸς καὶ ἔχω πάντα λόγον νὰ πιστεύω, ἔχων ὑπ' ὄψει μου ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς στρατιῶται σας διήρπασαν πράγματα, δι' ἃ ἔχω ἀναφερθῆ ἁρμοδίως καὶ ἐλπίζω ὅτι σύντομα θὰ ἐνεργηθῇ σχετικὴ ἐξέτασις.

Ἐναντίον τοῦ Στρατοῦ σας ἐπετέθησαν ἔνοπλοι καὶ πιθανὸν νὰ ἐφόνευσαν στρατιώτας σας. Ἐνισχυθεὶς ὅμως ἐντεῦθεν, ἐκ Τυρνάβου καὶ Λαρίσης, ἀπὸ ξηρᾶς καὶ ἀέρος καὶ καταστὰς ἀσυγκρίτως ἰσχυρότερος εἰς ἄψυχον καὶ ἔμψυχον ὑλικόν, ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν δίωξιν τῶν ἐνόπλων ἐκείνων μέχρις ἐξοντώσεώς των καὶ οὐχὶ νὰ στραφῇ ἐναντίον ἀθώων πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι πεισθέντες εἰς τὰς ὑποσχέσεις σας καὶ τὰς ὑποδείξεις μας, ὅπως ὁσάκις μεταβαίνωσι στρατιῶται νὰ παραμείνωσιν εἰς τὰ χωρία, ἔνθα, συμφώνως μὲ τὰς ὑποσχέσεις σας, οὐδένα κίνδυνον διέτρεχον, καὶ βασιζόμενοι εἰς τὴν ἀθωότητά των παρέμεινον ἐκεῖ διὰ νὰ εὕρωσιν οἰκτρότατον θάνατον καὶ νὰ ἐγκαταλείψωσιν εἰς τὴν θλῖψιν καὶ τὴν δυστυχίαν συζύγους καὶ τέκνα. Δὲν σᾶς εἶναι βεβαίως ἄγνωστον ὅτι, τὸν ἄμαχον καὶ ἄοπλον πληθυσμὸν προστατεύουν διεθνεῖς συνθῆκαι καὶ νόμοι, ἃς ὑμεῖς δὲν ἐσεβάσθητε ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἡμᾶς, οἵτινες κατὰ τὸν μεταξύ μας πόλεμον (ἐν Ἀλβανίᾳ) ἐσεβάσθημεν πλήρως. Ἐν τούτοις, ἰσχυρίζεσθε ὅτι εἶσθε τὸ πλέον πεπολιτισμένον κράτος τῆς Εὐρώπης.

Καὶ ἄλλοτε στρατιῶται σας διέπραξαν ἐγκλήματα, φονεύσαντες ἀθώους πολίτας, οὐχὶ βεβαίως τοιαύτης ἐκτάσεως, καὶ κατεβάλατε πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν ὅπως συγκαλύψητε αὐτούς, καὶ ἐξακολουθῆτε συγκαλύπτοντες, καὶ δὲν ἐδίστασε τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν ἀξιωματικῶν σας νὰ ἀποδώσῃ τοὺς φόνους ἐκείνους εἰς Ἕλληνας, περιβληθέντας δῆθεν ἰταλικὴν στρατιωτικὴν στολήν, καὶ νὰ προσπαθήσητε καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον ἀκόμη νὰ πείσητε καὶ νὰ μοὶ ὑποδείξητε νὰ ὑποβάλω ἀναφοράν, ἀναιροῦσαν ὅσα διὰ διαμαρτυρίας μου κατήγγειλα ὑμῖν διὰ τοὺς φόνους αὐτούς.

Τώρα ποίαν δικαιολογίαν θὰ προβάλητε; Ἡμεῖς ὅμως, στηριζόμενοι εἰς τὰ γεγονότα τοῦ Δομενίκου, πιστεύομεν ἀκραδάντως ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι φόνοι δὲν εἶναι ἔργον τῶν ἀμέσων αὐτουργῶν, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶν τοιούτων, καὶ τοιούτους θεωροῦμεν τοὺς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατιωτῶν ἐκείνων ἀξιωματικούς».

Ὁ Διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως
ΜΠΑΜΠΑΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
Μοίραρχος

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΛΑΣΣΟΝΟΣ
Ἀριθ. 16/41/19β Ἐν Ἐλασσόνι τῇ 19 Φεβρουαρίου 1943

Πρὸς
τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Λαρίσης
Γραφεῖον Δημοσίας Ἀσφαλείας
Λάρισαν

«Ὑπερβασίαι Στρατοῦ Κατοχῆς»

«Λαμβάνω τὴν τιμήν, ἐν συνεχείᾳ τῆς ταυταρίθμου/19 τηλεγραφικῆς ἀπὸ 18.2.43 ὁμοίας μου, ν' ἀναφέρω τὰ ἑξῆς:

Τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην 16ην τρέχοντος μηνὸς καὶ κατὰ τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας, ὁμὰς ἐξ ὑπερπεντήκοντα ἐνόπλων, ἐνεδρεύουσα εἰς θέσιν «Γκορτσιά», κειμένην περὶ τὸ χιλιόμετρον ἔξωθι τῆς κωμοπόλεως Δομενίκου καὶ εἰς ἀπόστασιν βημάτων τινῶν ἀπὸ τῆς δημοσίας ὁδοῦ Τυρνάβου - Ἐλασσόνος, ἐπετέθη ἐναντίον διερχομένης φάλαγγος ἰταλικῶν αὐτοκινήτων μὲ ἄγνωστα μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα. Οἱ ἐπιβαίνοντες τῶν αὐτοκινήτων στρατιῶται, κατελθόντες ἐσπευσμένως, ἠκροβολήθησαν κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ, καταλαβόντες καταλλήλους θέσεις.

Τῆς φάλαγγος προηγεῖτο τρίκυκλον, τοῦ ὁποίου ὁ ὁδηγός, διαφυγὼν τῆς προσοχῆς τῶν ἀνταρτῶν, συνέχισε τὸ ταξείδιόν του πρὸς Ἐλασσόνα καὶ ἅμα τῇ ἀφίξει του ἀνεφέρθη εἰς τὸ ἐνταῦθα Φρουραρχεῖον καὶ ἀμέσως ἐσήμανε συναγερμόν, ἐκινητοποιήθη δὲ ὅλη ἡ δύναμις τοῦ ἐνταῦθα ἑδρεύοντος τάγματος· παραλλήλως τὸ γεγονὸς ἀνεφέρθη εἰς τὰς ἰταλικὰς ἀρχὰς Τυρνάβου καὶ Λαρίσης καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὅλη ἡ περιοχὴ εἶχε καταληφθῆ ἀπὸ ἱκανὴν δύναμιν εἰς ἔμψυχον καὶ ἄψυχον ὑλικὸν καθὼς καὶ ἀεροπλάνα, ὁπόταν ἡ ὁμὰς τῶν ἀνταρτῶν, ἀντιληφθεῖσα ὅτι εὑρίσκετο ἀντιμέτωπος ἀσυγκρίτως ὑπερτέρας δυνάμεως, ὑπεχώρησε πρὸς τὴν κορυφογραμμὴν τοῦ ὄρους «Γκριτζόβαλι» καί, καλυφθεῖσα ὑπὸ τοῦ βοηθοῦντος αὐτὴν ἐδάφους ἐξηφανίσθη.

Οἱ Ἰταλοὶ στρατιῶται, ἀντιληφθέντες τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἀνταρτῶν τοὺς κατεδίωξαν μέχρι τινὸς μόνον, καὶ κατόπιν ἐπιστρέψαντες εἰσέβαλον ἐντὸς τοῦ χωρίου Δομένικον καὶ συνέλαβον ὅλους τοὺς ἄνδρας καὶ τὰ γυναικόπαιδα, τοὺς ὁποίους ὡδήγησαν εἰς τὴν δημοσίαν ὁδὸν καὶ εἰς τὸ σημεῖον ἔνθα ἔλαβε χώραν ἡ συμπλοκὴ καὶ εἰς τὰ μὲν γυναικόπαιδα ἐπέβαλον ὅπως μεταβῶσιν εἰς τὸ χωρίον Ἀμούριον, ἀφοῦ πρῶτον διεβεβαίωσαν αὐτὰ ὅτι οἱ ἄνδρες θὰ ὁδηγηθῶσιν εἰς Λάρισαν καὶ ἀφοῦ ἐξετασθῶσι θ' ἀφεθῶσιν ἐλεύθεροι. Τὰ ἀτυχῆ γυναικόπαιδα, πεισθέντα εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τῶν ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικῶν, συνεμορφώθησαν πρὸς τὰς ὑποδείξεις των, πλὴν ὅμως δὲν θὰ εἶχον φθάσει εἰς Ἀμούριον, ὅτε ἤκουσαν τοὺς πρώτους πυροβολισμούς. Ἐξετελέσθησαν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ εἴκοσιν ἄτομα.

Τοὺς ὑπολοίπους, ἀνερχομένους ὑπὲρ τοὺς ὀγδοήκοντα, παρέλαβον καὶ ὡς διεπιστώθη ἐκ προφορικῆς ἐξετάσεως, ἣν ἐνηργήσαμεν, ἐξετέλεσαν, μεταξὺ τοῦ 32 καὶ 33 χιλιομέτρου τῆς ὁδοῦ Τυρνάβου - Ἐλασσόνος, ἔνθα καὶ ἐτάφησαν. Ἐκτὸς τῶν συλληφθέντων ἐν Δομενίκῳ, οἱ Ἰταλοὶ στρατιῶται ἔτρεχον εἰς ἀγρούς, λιβάδια καὶ παντοῦ τῆς ὑπαίθρου, ἔνθα οἱ κάτοικοι εἴτε ἠσχολοῦντο μὲ τὰς ἐργασίας των εἴτε εἶχον καταφύγει φοβούμενοι ἀντίποινα, τοὺς συνελάμβανον καὶ τοὺς ἐξετέλουν.

Οὕτω, πλησίον τῆς γεφύρας Δομενίκου συνελήφθησαν τέσσαρες ποιμένες, οἵτινες ἐξετελέσθησαν καὶ ἀπὸ Δομενίκου καὶ πέραν τῆς Μιλογούστης συνελήφθησαν ὑπὲρ τὰ δεκαπέντε ἄτομα, ἅτινα ἐπίσης ἐξετελέσθησαν.

Ἑκάστην σύλληψιν ἄρρενος εἰς χωρίον Δομένικον ἢ ἔξοδον τῶν γυναικοπαίδων ἐκ τῶν οἰκιῶν ἠκολούθει πυρπόλησις τῶν οἰκιῶν δι' εἰδικῶν χειροβομβίδων, ἀφοῦ προηγουμένως οἱ ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ Ἰταλοὶ στρατιῶται ἀφῄρουν ἐκ τῶν ἐκκενουμένων οἰκιῶν ὅ,τι πολύτιμον τοὺς ἤρεσκεν καὶ ἐπρολάμβανον καὶ τὸ μετέφερον εἰς τὰ ἐπὶ τούτῳ ἀναμένοντα αὐτοκίνητα. Ἀφῄρεσαν ἐπίσης καὶ ἱκανὸν ἀριθμόν, μὴ ἐξακριβωθέντα, αἰγοπροβάτων, ἅτινα ἐφόρτωσαν ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτοκινήτων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκτελεσθέντων, ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε συναγεισῶν πληροφοριῶν, ἀνέρχονται εἰς ἑκατὸν δέκα περίπου ἐκ Δομενίκου, δέκα ἓξ ἐκ Μιλογούστης καὶ εἰς ἓξ Ἀμουρίου, εἶναι δὲ ὡς ἡ προσηρτημένη κατάστασις.

Αἱ πυρποληθεῖσαι οἰκίαι εἶναι ἐπίσης ὡς ἡ προσηρτημένη κατάστασις. Οἱ κάτοικοι τῶν......».

(Ἡμιτελὲς ἀντίγραφον ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, παραληφθέντος παρὰ τῆς ἐνταῦθα Ἰταλικῆς Ἀστυνομίας).

Λάρισα τῇ 22 Φεβρουαρίου 1943.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΛΑΡΙΣΗΣ
Γραφεῖον Ἐμπιστευτικοῦ
Ἀριθμ. 67/12/1

Ἐν Λαρίσῃ τῇ 23 Φεβρουαρίου 1943

Πρὸς
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Γ' Γενικὴν Διεύθυνσιν
Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς
Τμῆμα Διοικητικὸν
Ἀθήνας

«Σύλληψις μοιράρχου Μπάμπαλη Νικολάου»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω ὅτι τὴν 22-2-1943 συνελήφθη ἐν Λαρίσῃ παρὰ τοῦ ἀποσπάσματος βασιλι-

κῶν καραμπινιέρων Λαρίσης ὁ μοίραρχος Μπάμπαλης Νικόλαος, διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἐλασσόνος, ἀφιχθεὶς ἐνταῦθα πρὸς ἀκτινογράφησιν, διαταχθεῖσαν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 134 ἀπὸ 17.2.43 ὑμετέρας διαταγῆς (Διεύθυνσις Ὑγειονομικῆς Ὑπηρεσίας).

Τὰ αἴτια τῆς συλλήψεως τοῦ ἐν λόγῳ ἀξιωματικοῦ δὲν ἐγνώσθησαν ἡμῖν εἰσέτι παρὰ τῶν Ἰταλικῶν Ἀρχῶν, πλήν, ὡς συνάγομεν, αὕτη ὀφείλεται πιθανώτατα εἰς ὑποβληθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸ Φρουραρχεῖον Ἐλασσόνος ἔγγραφον διαμαρτυρίαν, διὰ λαβόντα χώραν τὴν 16.2.43 γεγονότα ἐν Δομενίκῳ Ἐλασσόνος, ἕνεκεν ἐπιθέσεως ἀνταρτῶν ἔξωθι τοῦ χωρίου τούτου κατ' ἰταλικοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος.

Τὴν ὑποβληθεῖσαν ὡς ἄνω ἔγγραφον διαμαρτυρίαν τοῦ ἀξιωματικοῦ τούτου πρὸς τὸ Φρουραρχεῖον Ἐλασσόνος θεωροῦμεν ὡς αἰτίαν τῆς συλλήψεως αὐτοῦ, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀμέσως μετὰ τὴν πραγματοποίησίν της, ὁ ὑπαξιωματικὸς τῆς ἐνταῦθα ἰταλικῆς Ἀστυνομίας Γκρόσσο, παρουσιασθεὶς εἰς τὴν Διοίκησίν μου ἐζήτησε καὶ παρέλαβεν ἐκ τῶν Γραφείων μου τὰς ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τούτου συνταχθείσας καὶ παραδοθείσας τῇ ὑπηρεσίᾳ μου πρὸς ταχυδρόμησιν ἀναφοράς, περὶ τῶν γεγονότων Δομενίκου, ἤτοι: 1) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 16/41/19 18.2.43 τηλεγραφικὴν ἀναφορὰν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἐλασσόνος πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καὶ λοιπὰς ἀρχάς. 2) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 16/41/19α 19.2.43 ἔγγραφον διαμαρτυρίαν τῆς αὐτῆς Ὑποδιοικήσεως πρὸς τὸ ἰταλικὸν Φρουραρχεῖον Ἐλασσόνος, κοινοποιουμένην εἰς ὑμᾶς κλπ. ἀρχάς, καὶ 3) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 16/41/19β 19.2.43 ἀναφορὰν τῆς αὐτῆς Ὑποδιοικήσεως πρὸς τὴν Διοίκησίν μου διὰ τὰ αὐτὰ γεγονότα, κοινοποιουμένην ὑμῖν τε καὶ εἰς Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, καὶ ἥτις δὲν εἶχε πλήρως δακτυλογραφηθῆ κατὰ τὴν παραλαβήν της, αἵτινες δὲν ἐπεστράφησαν ἡμῖν εἰσέτι παρὰ τῆς ἰταλικῆς Ἀστυνομίας, ὅθεν καὶ δὲν ἀπεστάλησαν εἰς τὰς παραληπτρίας ἀρχάς. Τῶν ἀναφορῶν τούτων ὑποβάλλω προσηρτημένως ἀντίγραφα, πλὴν τῆς τελευταίας, οὔσης ἡμιτελοῦς, διότι παρελήφθη πρὶν δακτυλογραφηθῆ ἐξ ὁλοκλήρου, παρακαλῶ ὅπως λάβητε γνῶσιν.

Ὁ εἰρημένος ἀξιωματικὸς ἤδη κρατεῖται εἰς τὸ στρατόπεδον συγκεντρώσεως Λαρίσης, πᾶσαν δὲ μεταβολὴν του ἐπιφυλάσσομαι ν' ἀναφέρω ὑμῖν ἐν καιρῷ».

Ὁ Διοικητὴς τῆς Διοικήσεως
Ζ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ
Ταγματάρχης

Κοινοποίησις
1. Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς
Τμ. Α΄ Προσ. Γρ. ΙΙ
2. Ἀνωτέραν Διοίκησιν Θεσσαλίας - Γραφ. Ἐμπιστ. παρακαλουμένας ὅπως λάβωσι γνῶσιν.

Ὁ ἐνωμοτάρχης Σ. Γραβάνης ἐπὶ κεφαλῆς ἀποσπάσματος χωροφυλάκων, ἀνῆλθεν εἰς τὰ βουνὰ καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχον εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἐθνικαὶ ὁμάδες, διέφυγεν εἰς Ἤπειρον, προσχωρήσας εἰς τὰς ὁμάδας Ζέρβα. Δύο χωροφύλακες, ἀνευρεθέντες εἰς τὰ βουνὰ ὑπὸ κομμουνιστικῶν ὁμάδων καὶ ἐνταχθέντες ὑποχρεωτικῶς εἰς ταύτας, ἐπεχείρησαν νὰ διαφύγουν πρὸς τὰς ὁμάδας Ζέρβα, ἀλλὰ συλληφθέντες ἐξετελέσθησαν.

Ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1943 τὴν διοίκησιν τῆς περιοχῆς ἀνέλαβον οἱ Γερμανοί, ἐνῷ εἰς τὴν ὕπαιθρον ἐκυριάρχησαν οἱ ἐλασῖται. Οἱ ἐναπομείναντες ἐκ τῆς Χωροφυλακῆς συνεπτύχθησαν εἰς Λάρισαν.

Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Διοικήσεως Καρδίτσης ἡ Χωροφυλακὴ ἀντέδρασεν εὐθαρσῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὰς προπαγανδιστικὰς ἐνεργείας τῶν πρακτόρων τῆς ρουμανοκουτσοβλαχικῆς προπαγάνδας, οἱ ὁποῖοι μεταβαίνοντες ἐκ Λαρίσης ἠγωνίζοντο μὲ δημοσίους λόγους καὶ ὑποσχέσεις ἐπισιτιστικῶν ἐφοδίων, νὰ παρασύρουν τὸ ἐκεῖ ἀραιὸν κουτσοβλαχικὸν στοιχεῖον. Παρώρμα τὸν πληθυσμὸν νὰ κλείεται εἰς τὰς κατοικίας του καὶ νὰ ἀγνοῇ τοὺς πράκτορας τῆς ξένης προπαγάνδας.

Ὁ ὑπομοίραρχος Ἰω. Κοκοτίνης ἐπεδόθη ἐπιτυχῶς εἰς τὴν φυγάδευσιν Ἄγγλων στρατιωτικῶν μέσῳ Σμοκόβου Ἁλμυροῦ-Σκιάθου πρὸς Τουρκίαν.

Ἐπίσης, ἀπέκρυπτεν ὅπλα εἰς τὴν ὀρεινὴν περιοχὴν Νευροπόλεως Καρδίτσης, πρὸς ἐξοπλισμὸν ἐθνικῶν ὁμάδων. Ἀνακαλυφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν συνελήφθη καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Τοῦ ἐδόθη χάρις, ἀλλ' ἐστάλη ὅμηρος εἰς Ἰταλίαν. Συνελήφθη ἐπίσης μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι περιέθαλπε καὶ ἐφυγάδευεν Αὐστραλοὺς στρατιωτικοὺς ὁ ὑποδιοικητὴς Σοφάδων μοίραρχος Νικ. Ἀντιπάτης, σταλεὶς εἰς Ἰταλίαν.

Τὸν Μάϊον 1942 ὁ χωροφύλαξ Ἀριστ. Γερακιανάκης ἐφόνευσεν ἀπεχθῆ εἰς τοὺς πληθυσμοὺς καταδότην καὶ διερμηνέα τῶν Ἰταλῶν καὶ προσεχώρησεν εἰς τὰς ἐθνικὰς ὁμάδας Κωστοπούλου. Τὸν ἐμιμήθησαν ἀμέσως ἕτεροι 7 χωροφύλακες. Οἱ Ἰταλοὶ πρὸς ἐκδίκησιν ἐφόνευσαν τὸν ὑπομοίραρχον Κ. Ψημμένον καὶ τρεῖς χωροφύλακας, ἀπήγαγον δὲ εἰς ὁμηρίαν ἑτέρους δύο.

Τὸν Δεκέμβριον 1942 εἰς Μονὴν Ἁγίου Βησσαρίωνος Τρικάλων συγκροτεῖται ἡ ἐθνικὴ ὁμὰς Κωστοπούλου, ἡ ὁποία διὰ μίαν περίοδον σημειώνει πολλὰς ἐπιτυχίας καὶ φαίνεται κυριαρχοῦσα. Ἡ Χωροφυλακὴ Καρδίτσης, ἰδίως διὰ τῶν Σταθμῶν, τὴν ἐνισχύει μὲ ἄνδρας καὶ πυρομαχικά. Αἱ ὁμάδες τοῦ ΕΛΑΣ πληροφοροῦνται τὴν δρᾶσιν αὐτὴν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ διεξάγουν ἐναντίον της ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα. Ἐπιτίθενται αἰφνιδιαστικῶς κατὰ τῶν Σταθμῶν καὶ φονεύουν ἢ ἀπάγουν τοὺς σταθμάρχας καὶ τοὺς χωροφύλακας. Ὅταν ηὐξήθησαν αἱ δυνάμεις των, ἀρχὰς Μαρτίου 1943, ἐπετέθησαν κατὰ τῆς ἐθνικῆς ὁμάδος Κωστοπούλου διὰ δόλου εἰς Βουνέσιον Καρδίτσης καὶ τὴν διέλυσαν. Οἱ χωροφύλακες ἤδη εἶχον ἐγκαταλείψει τοὺς Σταθμοὺς καὶ συμπτυχθῆ εἰς Καρδίτσαν. Ὅταν δὲ κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1943 αἱ κομμουνιστικαὶ ἀνταρτικαὶ ὁμάδες ἐκύκλωσαν τὴν Καρδίτσαν καὶ τελικῶς τὴν κατέλαβον, ἡ ἐναπομείνασα μικρὰ δύναμις Χωροφυλακῆς διέφυγεν ἐγκαίρως εἰς Τρίκαλα.

Κατὰ Ἰούνιον 1944 οἱ Γερμανοί, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τοῦ προηγουμένου ἔτους εἶχον ἀντικαταστήσει τοὺς Ἰταλούς, συνεπτύχθησαν καὶ βαθμηδὸν ἐγκατέλειψαν ὁλόκληρον τὴν περιοχήν. Ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὅσοι δὲν ἐπρόλαβον νὰ διαφύγουν, ἀπήχθησαν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν, ἔκτοτε δὲ τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν ἀγνοεῖται ἡ τύχη.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Διοικήσεως Τρικάλων συνελήφθησαν δι' ἀπόκρυψιν πυρομαχικῶν καὶ παρεπέμφθησαν ἐνώπιον ἰταλικοῦ στρατοδικείου ὁ διοικητὴς Ὑποδιοικήσεως Καλαμπάκας ὑπομοίραρχος Ἰω. Καλαματάκης, σταλεὶς ὡς ὅμηρος εἰς Ἰταλίαν, καὶ δύο χωροφύλακες, φυλακισθέντες. Ὁ σταθμάρχης Φαρκαδόνος, ἀνθυπασπιστὴς Ἀλισανδράκης, ἐφυλακίσθη, διότι ἀφήρεσεν ἐκ τοῦ Σταθμοῦ τὴν τοιχοκολληθεῖσαν ὑπὸ Ἰταλῶν στρατιωτῶν εἰκόνα τοῦ Μουσσολίνι.

Ἡ Χωροφυλακὴ Τρικάλων συνειργάζετο στενῶς, ὡς καὶ ἐκείνη τῆς Καρδίτσης, μετὰ τοῦ ἀνταρτικοῦ σώματος Κωστοπούλου. Ὁ ὑπομοίραρχος Δημ. Βιλαέτης, οἱ ἐνωμοτάρχαι Κωνστ. Μάργαρης καὶ Χριστ. Γούλας καὶ τρεῖς χωροφύλακες εἶχον ἀναλάβει τὴν ἀποστολὴν τροφίμων καὶ πυρομαχικῶν εἰς τὴν Μονὴν Ἁγίου Βησσαρίωνος, ὅπου ἥδρευε τὸ σῶμα Κωστοπούλου. Ἐπίσης τοὺς περιθαλπομένους συμμάχους στρατιώτας ἐφυγάδευε πρὸς τὰς ὁμάδας Κωστοπούλου καὶ Ζέρβα. Τελικῶς, ὁ ὑπομοίραρχος Βιλαέτης προσεχώρησεν εἰς τὸ ἀνταρτικὸν σῶμα Κωστοπούλου μὲ ὅλην τὴν ἐκ 50 ὁπλιτῶν δύναμιν τῆς Ὑποδιοικήσεως πόλεως Τρικάλων. Ὅταν διελύθη τὸ σῶμα Κωστοπούλου, οἱ μετασχόντες ἢ συνεργασθέντες μετ' αὐτοῦ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς διέσχισαν τὰ ὄρη διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὰς ὁμάδας ΕΔΕΣ εἰς τὴν Ἤπειρον.

Πρὸ τῆς διαλύσεώς του τὸ σῶμα Κωστοπούλου, μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἐκ χωροφυλάκων ὁμάδος τοῦ ὑπομοιράρχου Βιλαέτη, εἰσῆλθε διά τινας ὥρας εἰς Καλαμπάκαν, ὅπου παρέλαβεν ὅλα τὰ ἐκεῖ πολεμεφόδια τῶν Ἰταλῶν. Τὸ κατόρθωμα αὐτὸ κυρίως εἶχεν ἐξοργίσει τὰ ἐλασιτικὰ σώματα, τὰ ὁποῖα, ἀφοῦ μὲ μεγάλας δυνάμεις ἐπέτυχον νὰ διαλύσουν τὸ σῶμα Κωστοπούλου, ἐστράφησαν μετὰ λύσσης κατὰ τῶν συνεργαζομένων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Ὁ ὑπομοίραρχος Βιλαέτης, σπεύδων νὰ βοηθήσῃ τὴν κινδυνεύουσαν δύναμιν Κωστοπούλου, ἐνέπεσεν διὰ δόλου εἰς ἐνέδραν ἐλασιτῶν. Αὐτὸς μετὰ τοῦ ἐνωμοτάρχου Κωνστ. Μάργαρη καὶ ἑνὸς χωροφύλακος συλληφθέντες ἐξετελέσθησαν, ἐνῷ οἱ διασωθέντες ἐκ τῶν ἀνδρῶν του διέφυγον πρὸς τὴν Ἤπειρον. Οἱ τῆς ὁμάδος Κωστοπούλου διὰ δόλου συλληφθέντες ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, ἀφοῦ ἐσύρθησαν ἐπὶ μακρὸν δέσμιοι εἰς τὰ βουνά, διεσώθησαν τῇ παρεμβάσει τοῦ Ἄγγλου ταξιάρχου Ἔντυ, πλὴν τινῶν ἐκτελεσθέντων.

Τὸν Ὀκτώβριον 1942, κατόπιν διαταγῆς τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν κατοχῆς συνεπτύχθησαν εἰς Τρίκαλα. Πολλοὶ τούτων προσεχώρησαν εἰς ἐθνικὰς ὁμάδας. Οἱ λοιποὶ ἀφωπλίσθησαν ὡς ὕποπτοι συνεργασίας μετ' ἀνταρτικῶν ὁμάδων. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον διέφευγον καὶ αὐτοί, διὰ νὰ προσχωρήσουν εἰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας, κατὰ τὸ πλεῖστον διασχίζοντες τὰ βουνὰ τῆς Ἠπείρου διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὰς δυνάμεις Ζέρβα.

Εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Θεσσαλίας Λάρισαν ἡ Χωροφυλακή, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς κατοχῆς, ἀντιμετώπισε σοβαρὸν πρόβλημα ἐπισιτισμοῦ, φωτισμοῦ καὶ ὕδατος, καθόσον οἱ μεγάλοι γερμανικοὶ βομβαρδισμοὶ εἶχον καταστρέψει τὰ δίκτυα ἠλεκτρικοῦ καὶ ὑδρεύσεως. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐπικρατούσης συγχύσεως ἔδρων τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα, λησταὶ δὲ ἐλυμαίνοντο τὰ περίχωρα, εἰσδύοντες καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως. Εἶχε κάπως ἀποκαταστήσει τὴν τάξιν, ὅταν οἱ ρουμανίζοντες Κουτσόβλαχοι, συγκροτήσαντες τὴν «Ρωμαϊκὴν Λεγεῶνα», ὑπὸ τὸν Διαμάντην μὲ ἔδραν τὴν Λάρισαν, προέβαινον εἰς πάσης φύσεως αὐθαιρεσίας πρὸς ἐξαναγκασμὸν εἰς προσχώρησιν τῶν κουτσοβλαχικῆς καταγωγῆς πληθυσμῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἀπέκρουον μετ' ἀγανακτήσεως τὰς προσελκυστικὰς προτάσεις των, παραμένοντες ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν πατρίδα των Ἕλληνες. Διασπείροντες ἐνόπλους πράκτοράς των εἰς τὰς περιοχὰς τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἠπείρου, ὅπου ὑπῆρχον κουτσοβλαχικοὶ πληθυσμοί, ἐξεφώνουν δημοσίᾳ λόγους ὑπὲρ τοῦ «Πριγκιπάτου τῆς Πίνδου» καὶ ἄλλοτε μὲν ἐκολάκευον καὶ ἐπεριποιοῦντο διανέμοντες καὶ τρόφιμα, ἄλλοτε δὲ ἠπείλουν δι' ἐξοντώσεως τοὺς ἀντιδρῶντας. Καὶ πράγματι, ὅσοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἀκόμη καὶ κουτσοβλαχικῆς καταγωγῆς, εἶχον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου συνεργήσει εἰς σύλληψιν ἢ ἐκτοπισμόν των, ὡς ὑπόπτων συνεργασίας μετὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ὅσοι καθ' οἱονδήποτε τρόπον κατὰ τὴν κατοχὴν ἀντέδρων εἰς τὴν προπαγάνδαν των, κατηγγέλλοντο ὡς κατάσκοποι τῶν Συμμάχων καὶ ὕποπτοι διὰ σαμποτὰζ εἰς τοὺς Ἰταλούς, οἱ ὁποῖοι καὶ τοὺς ἐφυλάκιζον ἀθρόως. Εἶχον δὲ στραφῆ καὶ κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, τῆς ὁποίας τὰ ὄργανα, ἰδίως τῶν Σταθμῶν τῆς ὑπαίθρου, παρώτρυνον τοὺς πληθυσμοὺς νὰ μὴ δίδουν προσοχὴν εἰς τοὺς ὀλίγους ἀπάτριδας καὶ νὰ παραμείνουν πιστοὶ εἰς τὴν πατρίδα των Ἑλλάδα.

Πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς συνελήφθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν, μὲ τὴν κατηγορίαν συνεργασίας μετὰ πρακτόρων τῶν Συμμάχων καὶ ἀντιδράσεως εἰς τὰς ἀρχὰς κατοχῆς, κατόπιν καταγγελιῶν ρουμανιζόντων. Τὸν Αὔγουστον 1941 συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη ὁ σταθμάρχης Γόννων Εὐθ. Τσῖβος, διότι κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον εἶχε συλλάβει καὶ ἐκτοπίσει ρουμανίζοντα δικηγόρον, κατάσκοπον τῶν Ἰταλῶν. Τέλη 1942 ὁ ἀνθυπομοίραρχος Κωνστ. Δεδούσης, συλληφθείς, ἐστάλη εἰς Ἰταλίαν καὶ ὁ χωροφύλαξ Ἀσπιώτης ἐξετελέσθη. Δύο ἄλλοι χωροφύλακες ἐξετελέσθησαν ὑπὸ

τῶν Ἰταλῶν, μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι παρέλιπον νὰ διανείμουν τρόφιμα εἰς ρουμανίζοντας.

Περὶ τὰ τέλη 1942 αἱ δυνάμεις τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς, ἀπειλούμεναι ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ ἐγκαινιάζοντος τὴν δρᾶσίν του ΕΛΑΣ καὶ ἄλλοτε ὑπὸ ρουμανιζόντων, συνεπτύχθησαν εἰς τὰς ἕδρας τῶν Ὑποδιοικήσεων. Αἱ περὶ τὰ μέσα 1943 ἐγκαθιδρυθεῖσαι γερμανικαὶ ἀρχαί, ἐν συνεργασίᾳ πάντοτε μετὰ τῶν ρουμανιζόντων Κουτσοβλάχων, οἱ ὁποῖοι κατέστησαν καὶ τούτων ὄργανα, συνέχιζον τὰς καταπιέσεις καὶ ἐφυλάκιζον ἢ ἐξετέλουν πολίτας ἢ στρατιωτικούς, μὲ τὴν συνήθη κατηγορίαν τῆς κατασκοπείας καὶ τῶν ἐπαφῶν μετὰ τῶν ἀναπτυσσομένων ὁμάδων ἀντιστάσεως. Τὰ ὄργανα Χωροφυλακῆς διετήρουν πράγματι στενὴν ἐπαφὴν μετὰ τῆς ὀργανώσεως τοῦ ΕΔΕΣ, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπέστελλον πάντα καταδιωκόμενον ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς. Ἤδη ἤρχισαν νὰ διαρρέουν οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς τὰς ἐθνικὰς ὀργανώσεις. Τὸ σύνθημα ἔδωσεν ὁ ἀνθυπασπιστὴς Περιστέρης, προσχωρήσας εἰς τὸν ΕΔΕΣ μετὰ τῶν 5 χωροφυλάκων. Οἱ Γερμανοί, καὶ ἐπὶ τῇ ἁπλῇ ὑποψίᾳ ὅτι ὄργανα Χωροφυλακῆς συνειργάζοντο μετὰ τοῦ ΕΔΕΣ, ἐξετέλουν ταῦτα.

Ὡς συνέβαινε καὶ εἰς τὰς ἄλλας περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος, ὁ ΕΛΑΣ ἅμα τῇ συστάσει του ἐστράφη κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, τὴν ὁποίαν ἐθεώρει ἐμπόδιον εἰς τὰ σχέδια κυριαρχίας του. Τὸν Μάρτιον 1943 συνέλαβε τὸν διοικητὴν Φαρσάλων μοίραρχον Καζάκον, τὸν ἀνθυπασπιστὴν Ζαφειρίου καὶ 11 χωροφύλακας, τοὺς ὁποίους ὡδήγησεν αἰχμαλώτους καὶ ἀπηλευθέρωσε βραδύτερον, κατόπιν ἐπεμβάσεως Ἄγγλων συνδέσμων μετὰ τῶν ἀνταρτικῶν ὀργανώσεων. Συλληφθέντες ὅμως ὀλίγον βραδύτερον δύο ὑπενωμοτάρχαι καὶ τρεῖς χωροφύλακες, ἐφονεύθησαν.

Τὸν Ὀκτώβριον 1944 τὰ γερμανικὰ στρατεύματα ἐγκατέλειψαν τὴν πόλιν τῆς Λαρίσης. Εὐθὺς ἅμα τῇ ἀποχωρήσει τῶν Γερμανῶν εἰσῆλθον οἱ ἐλασῖται, οἱ ὁποῖοι κατέλαβον καὶ ἐλεηλάτησαν τὰ κτίρια Χωροφυλακῆς καὶ ἐπυρπόλησαν τὰ ἀρχεῖά της. Ὑπὸ τῆς συσταθείσης ἐξ ἑαμιτῶν Πολιτοφυλακῆς συνελήφθη ὁλόκληρος ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς καὶ ἐνεκλείσθη εἰς σχολικὸν κτίριον. Κατόπιν ἐπεμβάσεως τῶν ἀγγλικῶν ἀρχῶν μετεφέρθη εἰς Ἀθήνας, ὅπου τὰ πλεῖστα τῶν στελεχῶν της ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν καταλαβόντων τὴν Διλοχίαν Χωροφυλακῆς ἐλασιτῶν, ἡ δὲ ὑπόλοιπος δύναμις μετεφέρθη εἰς στρατόπεδον τοῦ ΕΛΑΣ Λαζαρίνης Τρικάλων, ὅπου ἐκρατήθη μέχρι τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας.

Πρὸς πληρεστέραν διαφώτισιν, περὶ τῆς δράσεως τῶν ρουμανιζόντων εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τῶν μέτρων ἀντιμετωπίσεώς των ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, παραθέτομεν κατωτέρω ἔκθεσιν τοῦ τότε ὑπομοιράρχου ὑπηρετοῦντος ἐν Θεσσαλίᾳ Χρ. Κούρτη :

«Τὴν 16.6.1941 ἐτοποθετήθην εἰς τὸ 1ον Ἀστυνομικὸν Τμῆμα Τρικάλων ὡς διοικητὴς αὐτοῦ, εἰς ὃ καὶ ὑπηρέτησα μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1942. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους τούτου ἢ καὶ πρότερον, ὁ ἐκ Σαμαρίνης Γρεβενῶν Ἀλκιβιάδης Διαμάντης, ἔχων ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν κατοχῆς, καὶ τοῦτο διότι κατεῖχεν ἐξέχουσαν θέσιν παρὰ τῇ ἰταλικῇ Κυβερνήσει, ἵδρυσεν ἐν Θεσσαλίᾳ τὴν «Ρωμαϊκὴν Λεγεῶνα», μὲ σκοπὸν τὴν ἵδρυσιν κουτσοβλαχικοῦ καντονίου τῆς Πίνδου. Εἰς τὴν Λεγεῶνα ταύτην ἐνεγράφησαν πλεῖστα ἄτομα κουτσοβλαχικῆς καταγωγῆς, ἰδίᾳ Ἀρβανιτόβλαχοι. Οὗτοι, ὁπλισθέντες καὶ περιβληθέντες τὴν στολὴν τοῦ ἰταλοῦ στρατιώτου, περιήρχοντο τὰ χωρία καὶ τὰς πόλεις, ἔνθα διέπραττον παντὸς εἴδους ἐγκληματικὰς πράξεις (φόνους, ἁρπαγάς, λεηλασίας, ἐκβιάσεις, βιασμούς, κλπ.), μεταξὺ τούτων δὲ συγκατελέγετο καὶ ὁ ἐκ Μαλακασίου-Καλαμπάκας καταγόμενος Τάκης Μπαμπάνης, εἰς ὃν εἶχεν ἀνατεθῆ ἡ περιοχὴ τοῦ Νομοῦ Τρικάλων. Οὗτος συλληφθεὶς παρὰ τοῦ ὑποφαινομένου, παρὰ τὴν σφοδρὰν ἀντίδρασιν τῶν Ἰταλῶν καὶ τοὺς κινδύνους οὓς διέτρεχεν ἐκ μέρους τῶν λεγεωναρίων, ἐνεκλείσθη εἰς τὰς ἐνταῦθα φυλακὰς βάσει ἐντάλματος συλλήψεως τοῦ ἁρμοδίου ἀνακριτοῦ καὶ οὕτως ἀπηλλάγη ἡ περιοχὴ ἐκ τῶν περαιτέρω δεινῶν.

Ἡ «Ρωμαϊκὴ Λεγεὼν» ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ ἐπικινδύνους διαστάσεις καὶ εἰς τὴν περιοχὴν Τρικάλων, καὶ μὴ ὑπάρχοντος ἑτέρου μέσου ἐξουδετερώσεώς της, εἰμὴ τῆς συκοφαντήσεως τοῦ ἀρχηγοῦ ταύτης, ὁ ὑποφαινόμενος, παρουσιασθεὶς εἰς τὸν ἐνταῦθα διοικητὴν τῆς ἰταλικῆς Καραμπινιερίας μοίραρχον Ἀντώνιον Ντὲ-Πόλο, ἐγνώρισεν αὐτῷ ὅτι ὁ περὶ οὗ πρόκειται Ἀλκιβιάδης Διαμάντης ἐνεργεῖ ρουμανικὴν προπαγάνδαν καὶ οὐχὶ ἰταλικὴν καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ὑπέδειξεν ὅτι εἰς Μαλακάσιον καὶ Νέαν Κουτσούφλιανην ἵδρυσε σχολεῖα, τοποθετήσας ἅμα ἐκεῖσε καὶ Ρουμάνους διδασκάλους, ἀφιχθέντας εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐκ Ρουμανίας, καὶ ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν χορηγούμενα αὐτῷ τρόφιμα καὶ χρήματα, διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ὁδοῦ Τρικάλων-Γρεβενῶν, διαθέτει διὰ τὴν ρουμανικὴν προπαγάνδαν. Εἰς ταῦτα ὁ ἐν λόγῳ Ἰταλὸς ἀπήντησεν ὅτι, διὰ νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ εἰς βάρος τοῦ εἰρημένου Διαμάντη ἀναφερθέντα, δέον νὰ ὑποβληθῶσιν ἐγγράφως καὶ ἐπὶ πλέον ἐδήλωσεν ὅτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν δὲν θὰ ἀποδειχθῶσιν ἀληθῆ, αἱ συνέπειαι θὰ ὦσιν βαρύταται, καθόσον ὁ Διαμάντης ἀνήκει εἰς τὴν Ἰταλικὴν Ὑπηρεσίαν. Εἰς τὴν ἀξίωσίν του ταύτην ἀπήντησα ὅτι εἶμαι ἕτοιμος νὰ καταθέσω ἔγγραφον ἀναφορὰν καὶ ἐπὶ πλέον δέχομαι οἱανδήποτε ποινήν, εἰς περίπτωσιν μὴ ἀποδείξεως τῶν λεγομένων μου. Ἐπιστρέψας εἰς τὸ γραφεῖον μου (1ον Ἀστυνομικὸν Τμῆμα) συνέταξα τὴν ἀναφοράν, ἣν καὶ ἐνεχείρησα τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς τὸν ρηθέντα μοίραρχον. Πάντα τ' ἀνωτέρω ἔλαβον χώραν ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ τότε διοικητοῦ τῆς ἐνταῦθα Διοικήσεως Χωροφυλακῆς ταγματάρχου καὶ νῦν συνταγματάρχου κ. Σοφρᾶ Εὐαγγέλου. Μετὰ παρέλευσιν ἡμερῶν τινων, ἀπὸ τῆς καταθέσεως εἰς τὴν Καραμπινιερίαν τῆς ἀναφορᾶς μου κατὰ τοῦ Διαμάντη, ὁ Ἰταλὸς μοίραρχος Ντὲ Πόλο συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ

ἀξιωματικοῦ τοῦ ἐπιτελείου τῆς ἐνταῦθα ἑδρευούσης ἰταλικῆς στρατιωτικῆς μονάδος, μετέβη εἰς Μαλακάσιον, Νέαν Κουτσούφλιανην, Καλαμπάκαν κλπ. καὶ ἐνήργησεν ἀνάκρισιν, ἐξ ἧς ἀπεδείχθησαν ἅπαντα τὰ παρ' ἐμοῦ καταγγελθέντα. Ἡ ἐνέργειά μου αὕτη ὑπῆρξεν ἀφορμὴ νὰ τεθῇ ὑπὸ δυσμένειαν ὁ Διαμάντης καὶ ἐν τ' αὐτῷ νὰ ἀφοπλισθῇ, ἐν τῇ περιοχῇ Τρικάλων, ἡ περὶ ἧς λόγος Λεγεών.

Παρὰ τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν κατοχῆς κατηγορήθην: 1) ὅτι ἐφόνευσα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν μαχῶν τῆς Πίνδου τὸν ταγματάρχην ἀλπινιστῶν Μόσκα Θωμᾶν, τὸν πράκτορά της ρουμανίζοντα Δημοσθένην Ζῶτον, 2) ὅτι τὴν 2 Δεκεμβρίου 1942 ἐνέπρησα τὰς ἐν τῇ ἐνταῦθα πόλει ἰταλικὰς ἀποθήκας, εἰς ἃς ἦσαν ἐναποθηκευμέναι ποσότητες ὑλικοῦ ἱππωνίας, κριθῆς καὶ χόρτου, 3) ὅτι ἀπηγόρευσα τὴν χορήγησιν σίτου καὶ δημητριακῶν καρπῶν εἰς τοὺς κατοίκους ρουμανικῆς καταγωγῆς (Κουτσοβλάχους), ὡς τὰ συνυποβαλλόμενα ὧδε ἐν ἀντιγράφῳ ὑπ' ἀριθ. 65 Ρ 25.9.41 καὶ 10.10.41 ἔγγραφα τοῦ 8 Τάγματος Καραμπινιέρων, καὶ 4) ὅτι γενικῶς ἀντέδρων εἰς τὰς διαταγάς των, δι' ὃ καὶ τὴν 21 Ἰανουαρίου 1943 συνελήφθην καὶ μεταχθεὶς εἰς Ἰταλίαν ἐνεκλείσθην εἰς τῷ ἐν τῇ πόλει τῆς Φλωρεντίας στρατόπεδον αἰχμαλώτων, εἰς ὃ καὶ παρέμεινα μέχρι τῆς 13.1.44».

ΠΙΝΑΞ

Φονευθέντων ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἢ ἐκτελεσθέντων ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς
(Ἰούνιος 1940 - Σεπτέμβριος 1944)

Συνταγματάρχαι: Εὐθ. Σιδερᾶτος. Ἀντισυνταγματάρχαι: Κωνστ. Μαυρικάκης. Ταγματάρχαι: Γ. Δρεμπέλας, Ἰω. Γιαλουράκος, Δημ. Ἀλεξόπουλος, Σπ. Κατῆς, Ἰω. Ζερβόπουλος, Κωνστ. Γεωργόπουλος, Ἐμμ. Κορνηλάκης, Γεώργ. Ζούκας, Χρ. Σακελλαρίου, Νικ. Κάης, Ἰω. Φραγκουδάκης, Ἀναστ. Κορμόβας. Μοίραρχοι: Σπ. Τόντος, Ἰω. Ἀρχοντάκης, Γεώργ. Γεωργίου, Σπ. Καπετανάκης, Ἰω. Κολαζίδης, Χαρ. Πανταζῆς, Γρ. Καββαδίας, Ἀχ. Ξιούτης, Δημ. Τσάλας, Ἰω. Φίλντισης, Δημ. Ἀγραφιώτης, Παν. Λειβαδίτης, Γ. Παπαγιάννης. Ὑπομοίραρχοι: Ἀλ. Τωμαδάκης, Διον. Πίτσας, Κωνστ. Κατσαρέας, Δημ. Βιλαέτης, Δημ. Ζουμᾶς, Ἀπ. Τσιῶκος, Νικ. Καλαΐτης, Δημ. Γιαννόπουλος. Ἀνθυπομοίραρχοι: Νικ. Χλεμπογιάννης, Γεώργ. Καρακατσάνης, Σταμ. Παναγιωτάκος, Εὐστ. Βαμβέτσος, Σπ. Κωνσταντακόπουλος, Σπ. Μάζης, Μιχ. Γιαννουκάκος, Νικ. Κοντρολίκος, Παν. Μαρκετάκης, Ἀθ. Παπαχατζόπουλος, Μιχ. Γαντές, Νικ. Κωνσταντίνου ἢ Κατεργάκης, Ἰω. Μυλωνᾶς, Εὐστρ. Τραγέας, Ἰω. Ἀπαλάκης, Γ. Ραυτόπουλος, Ἀθ. Γκίκας, Ἰω. Λύτρας, Νικ. Μουλόπουλος, Στ. Λιάκος, Ἀνδ. Ἀθανασόπουλος, Ἀθ. Κατσιφῆς, Σπ. Παπαϊωάννου, Θεοδ. Παπαγεωργίου, Ἀντ. Παναγιωτόπουλος, Γ. Σωτηρόπουλος, Κωνστ. Ψημμένος, Ἰω. Ἀσημακόπουλος, Γ. Κοράλλης, Κωνστ. Κατεργάκης. Ἀνθυπασπισταί: Παν. Βουδικλάρης, Νικ. Κουτσοῦκος, Δημ. Ἀνδρεάκος, Βασ. Ἀγγελόπουλος, Βασ. Μπασκάκης, Ἰάκ. Μπασανιώτης, Ἀντ. Παρασκευάκης, Κλ. Μανωλάρας, Γ. Φραγκάκης, Κωνστ. Περγαντῆς, Κωνστ. Παπαδόπουλος ἢ Οἰκονομόπουλος, Ἐμμ. Ἀλεξανδράκης, Ἰω. Ἀντωνόπουλος, Ἐμμ. Λαγοβάρδος, Πετρ. Γουβιώτης, Ἰω. Σκόνδρας, Γ. Κωνσταντόπουλος, Ἠλ. Παλιούρας, Νικ. Γιαννάκης, Παν. Κίτσος, Ματθ. Μπασδέκης, Νικ. Κανελλόπουλος, Ἀντ. Μαραγκόπουλος, Δημ. Κότσης, Κωνστ. Κορωνιᾶς, Ἀθ. Τσωκαλίδης, Δημ. Ἀθανασόπουλος, Ἀλ. Μακρῆς, Γ. Χασάνης, Παν. Στράτος, Δημ. Ἀντωνόπουλος, Κωνστ. Δουμουλάκης, Εὐθ. Τηλεμάχου, Δημ. Βασιλόπουλος, Νικ. Ζωιτός, Ἀνδρ. Ἀθανασόπουλος, Γεώργ. Βλάχος, Στυλ. Τσαπάκης, Χριστ. Κοσκινᾶς, Ἰω. Γκλέκας, Δημ. Καρβελᾶς, Νικ. Καλογεράκος, Ἰω. Πανταζόπουλος.

Κατὰ ταῦτα, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ τῆς Χωροφυλακῆς: 1 συνταγματάρχης, 1 ἀντισυνταγματάρχης, 12 ταγματάρχαι, 13 μοίραρχοι, 8 ὑπομοίραρχοι, 29 ἀνθυπομοίραρχοι, 44 ἀνθυπασπισταί, σύνολον 108. Ἐκ τῶν ὁπλιτῶν ἐφονεύθησαν 146 ὑπαξιωματικοὶ καὶ 420 χωροφύλακες, σύνολον 674. Ἐτραυματίσθησαν ἐν συνόλῳ 377 ἄνδρες.

Πρέπει ὅμως νὰ σημειωθῇ ὅτι προκειμένου περὶ τῶν ὁπλιτῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν νεκρῶν καὶ τραυματιῶν εἶναι πολὺ μεγαλύτερος, διότι ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐπικρατούσης συγχύσεως καὶ ἀναταραχῆς πολλοὶ δὲν κατεγράφοντο, οὔτε ἐτηρήθησαν ἀρχεῖα ἀκριβῆ, ἀρκετοὶ δὲ ἐφέροντο ὡς «ἐξαφανισθέντες», ἐνῷ ἐπρόκειτο περὶ ἀπαχθέντων ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἐκτελεσθέντων.

Ὡς διαφωτιστικὸν συμπλήρωμα τοῦ κεφαλαίου τούτου περὶ τῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν συμμετοχὴν αὐτῆς εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀντίστασιν κατὰ τῶν Βουλγάρων καὶ τοῦ μετ' αὐτῶν στενῶς συνεργαζομένου ΕΑΜ, κρίνομεν σκόπιμον ὅπως παραθέσωμεν τὰς ἐκθέσεις τριῶν ἐκ τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς πρωταγωνιστῶν τῆς ἀντιστάσεως ταύτης. Αἱ ἐκθέσεις αὐταί, συνταχθεῖσαι εἰδικῶς χάριν τοῦ ἀνὰ χεῖρας ἔργου, βάσει τῶν προσωπικῶν ἀναμνήσεων καὶ τῶν εἰς χεῖρας στοιχείων τῶν τριῶν τούτων παλαιῶν καὶ τότε ἐν ὑπηρεσίᾳ εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, παρουσιάζουν καὶ γενικώτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος, κατὰ τὴν τόσον σημαντικὴν διὰ τὰς τύχας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους περίοδον αὐτήν. Ἡ πρώτη τῶν ἐκθέσεων τούτων ἀνήκει εἰς τὸν τότε ὑπομοίραρχον καὶ ἤδη ἐν ἀποστρατείᾳ ἀντιστράτηγον τῆς Χωροφυλακῆς Κωνστ. Μήτσου. Ἡ δευτέρα, εἰς τὸν τότε ἀνθυπομοίραρχον, ἤδη ἐν ἀποστρατείᾳ ὑποστράτηγον Χωροφυλακῆς, Κωνστ. Τσακάραν. Ἡ τρίτη, εἰς τὸν τότε ἐν Μακεδονίᾳ ὑπηρετοῦντα ὑπομοίραρχον καὶ ἐν συνεχείᾳ διοικητὴν λόχου παρὰ τῷ Συμμαχικῷ Στρατηγείῳ Μέσης Ἀνατολῆς, ἤδη δὲ ταγματάρχην Χωροφυλακῆς ἐν ἀποστρατείᾳ, Αἴαντα Τζαμαλούκαν.

12. Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΜΗΤΣΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ
Τοῦ ἐ.ἀ. Ἀντιστρατήγου Χωροφυλακῆς
ΜΗΤΣΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

«Περὶ συμμετοχῆς ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἀντίστασιν κατὰ τὴν ἐχθρικὴν κατοχὴν 1941-44»

«Ἀπὸ τῶν πρώτων μηνῶν τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς 1941-44 ὑπηρέτουν ὡς ἀξιωματικὸς εἰς τὴν Μακεδονίαν. Αἱ κατὰ τῆς Πατρίδος ἐκδηλωθεῖσαι ξέναι προπαγάνδαι καὶ ἡ ἐν γένει συμπεριφορὰ τῶν κατακτητῶν, ἰδίᾳ τῶν Βουλγάρων, ὑπηγόρευσαν τὴν ἀνάγκην εἰδικῆς δράσεως.

Ἡ Χωροφυλακὴ μὲ πνεῦμα αὐτοθυσίας ἠγωνίζετο διὰ τὴν μείωσιν τῶν δεινῶν, παρηκολουθεῖτο ὅμως στενῶς ὑπὸ τῶν καλῶς ὠργανωμένων ἐχθρῶν καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἦτο ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ, χωρὶς τὸν κίνδυνον νὰ διαλυθῇ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καί, ὡς ἠπείλουν οὗτοι, ν' ἀντικατασταθῇ ὑπὸ γερμανικῆς ἢ καὶ βουλγαρικῆς Ἀστυνομίας. Ἀπεφάσισε τὴν διεξαγωγὴν ἀντιστάσεως ὑπὸ ἄλλην μορφήν, παθητικὴν ἐν ἀρχῇ καὶ ἔνοπλον βραδύτερον. Μία ἀντιστασιακὴ προσπάθεια ἐκρίθη ἐπιβεβλημένη καὶ ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν Ἑλλήνων τῆς Μακεδονίας ἐπεθύμει διακαῶς νὰ μὴ ἀδρανήσῃ. Ἕκαστος Ἕλλην, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, ἤθελε κάτι νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν συνεχιζόμενον συμμαχικὸν ἀγῶνα. Ἤθελεν ἀκόμη νὰ δημιουργήσῃ προϋποθέσεις ἀντεκδικήσεως.

Ἀπὸ διαταγὴν τῆς Α.Δ.Χ.Κ. Μακεδονίας, ἐπληροφορήθην ὅτι εἰς τὴν μὴ βουλγαροκρατουμένην περιοχὴν Νομοῦ Σερρῶν, οἱ Βούλγαροι, συχνότατα παρεβίαζον τὴν μεταξὺ αὐτῶν καὶ Γερμανῶν οροθετικὴν γραμμὴν καὶ εἰσήρχοντο εἰς τὴν ζώνην ἀστυνομεύσεως τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς.

Ἐκακοποίουν καὶ ἐτρομοκράτουν τοὺς Ἕλληνας, ἐνεθάρρυνον τοὺς βουλγαρίζοντας καὶ ἐδημιούργουν κατάστασιν εὐνοοῦσαν τοὺς σκοπούς των περαιτέρω ἐπεκτάσεως εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἡ Κασσάνδρα, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπηρέτουν, λόγῳ γεωγραφικῆς θέσεως δὲν ηὐνόει τοὺς σκοπούς μου. Λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς ὡς ἀνωτέρω διαταγῆς τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεώς μου, ἐξεδήλωσα τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀνατεθῇ εἰς ἐμὲ ἡ ἀντιμετώπισις τῶν Βουλγάρων.

Ἡ αἴτησίς μου ἐνεκρίθη καὶ τηλεγραφικῶς ἐτοποθετήθην εἰς τὸ 60ὸν χιλιόμετρον τῆς ὁδοῦ Σερρῶν-Θεσσαλονίκης. Ἀνέλαβον προσωπικῶς τὴν διοίκησιν δύο Μεταβατικῶν Ἀποσπασμάτων Χωροφυλακῆς καὶ τὴν ἐποπτείαν φυλακίων Χωροφυλακῆς ἐπὶ τῆς οροθετικῆς γραμμῆς.

Ὀργάνωσις κατοίκων πρὸς ἀντίστασιν

Κινούμενος κατὰ τὰς νύκτας καὶ ἐκτὸς ἐδαφικῆς μου ἁρμοδιότητος, εἰς ὅλα τὰ χωρία Βισαλτίας καὶ Σιντικῆς ὡς καὶ εἰς χωρία τοῦ Νομοῦ Κιλκίς, ἐδημιούργησα ἀντιστασιακοὺς πυρῆνας ἐξ ἐπιλέκτων πολιτῶν. Εἰς τοὺς πυρῆνας τούτους ἀνετέθη ἡ περισυλλογὴ ὁπλισμοῦ καὶ ἡ συγκομιδὴ ὑπῆρξεν ἱκανοποιητική. Προετοιμάζων τοὺς πολλοὺς δι' ὁμαδικὴν συμμετοχὴν εἰς ἔνοπλον ἀνταρτικὸν ἀγῶνα ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ, εἰς τὰ Κρούσια ὄρη συνεκρότησα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1942 τὴν πρώτην ἔνοπλον ἀνταρτικήν μου ὁμάδα, ὑπὸ τοὺς ὁπλαρχηγοὺς Μπεχλιβανίδην Ἰσαὰκ καὶ Σαρηγιαννίδην Γεώργιον. Τὴν ὁμάδα ταύτην ἐτροφοδότουν μὲ ἐπιτοπίους πόρους. Οἱ ἄνδρες της, τινὲς τῶν ὁποίων ἦσαν καταδιωκόμενοι ἐντολῇ τῶν Γερμανῶν, ἐπειθάρχουν ἀπολύτως εἰς τὰς διαταγάς μου. Ἀποστολὴ τῆς ὁμάδος ἦτο: Ἡ ὑποδοχὴ Ἑλλήνων καταδιωκομένων ὑπὸ τῶν κατακτητῶν. Ἡ τιμωρία βασανιστῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἰδίᾳ εἰς τὴν βουλγαροκρατουμένην ζώνην. Ἡ διευκόλυνσις διαφυγῆς ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, κινδυνευουσῶν, ἐκ τῆς βουλγαροκρατουμένης ζώνης εἰς τὴν γερμανοκρατουμένην τοιαύτην, ὅπου αἱ συνθῆκαι ἀσφαλείας ἦσαν καλύτεραι. Ἡ συλλογή, ἀπόκρυψις καὶ συντήρησις ὁπλισμοῦ. Ὁ πειθαναγκασμὸς εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν Ἑλλήνων, παρεκτρεπομένων ἐθνικῶς, χάριν προσωπικῶν συμφερόντων. Ἡ τόνωσις τοῦ ἠθικοῦ τῶν ὑποδούλων. Κινουμένη καὶ μεταξὺ τῶν χωρίων ἡ ὁμάς, μὲ διάφορα τεχνάσματα, ἐδημιούργει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἰς τὰ Κρούσια καὶ τὸ Μπέλες ὑπῆρχον πολλαὶ ἑκατοντάδες ἀνταρτῶν. «Εἴμαστε ἕνα ἀπὸ τὰ προχωρημένα κλιμάκια τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου Μέσης Ἀνατολῆς καὶ ἑτοιμαζόμαστε νὰ κτυπήσουμε». Αὐτὰ ἔλεγεν ὁ Μπεχλιβανίδης καὶ αἱ φῆμαι ἔφθανον καὶ μέχρι τοῦ Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ, ὁ ὁποῖος, ὡς βραδύτερον ἀπεδείχθη, δὲν ἔμεινεν ἀνεπηρέαστος εἰς τὰς κινήσεις του.

Πράκτορες τῆς Βουλγαρικῆς Λέσχης Θεσσαλονίκης, περιώδευον εἰς τὴν ὕπαιθρον τῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας καὶ διὰ σατανικῶν μεθόδων ἐκαλλιέργουν τὴν πεποίθησιν συντόμου παραχωρήσεως ὁλοκλήρου τῆς Μακεδονίας εἰς τοὺς Βουλγάρους.

Μετὰ μίαν καταστροφήν, ὡς ἡ Ἑλληνικὴ τοῦ 1941, ἡ χαλάρωσις ἐθνικῶν δεσμῶν δὲν σπανίζει. Ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς πείνης, αἱ ἀπειλαί, ἡ ἀπάτη, τὸ ψεῦδος, ἀπετέλεσαν τὰ κύρια ὅπλα τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας. Ἰδίᾳ μεταξὺ τῶν ὁμιλούντων τὸ γνωστὸν σλαβικὸν ἰδίωμα ἀρκετοὶ ὑπέγραψαν δηλώσεις ὅτι εἶναι Βούλγαροι καὶ ἔλαβον βουλγαρικὰς ταυτότητας. Εἰς τὴν περιοχήν μου ὁ στόχος αὐτὸς ἐπέσυρεν ἰδιαιτέρως τὸ ἐνδιαφέρον τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας.

Μὲ κύριον μοχλὸν τὸν τότε ἐπιθεωρητὴν νομαρχιῶν, ἐξαίρετον συνταγματάρχην Χρυσοχόου, ἐκινήθη δραστηρίως ὅλη ἡ Χωροφυλακὴ Μακεδονίας. Εἰς βραχὺ χρονικὸν διάστημα ἀπετράπη ἡ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων περαιτέρω ἐθνική μας διάβρωσις. Τὸ μέγιστον ποσοστὸν τῶν παραπλανηθέντων ἐπέστρεψε τὰς βουλγαρικὰς ταυτότητας καὶ

προέβη εἰς ἐμπράκτους ἐκδηλώσεις μεταμελείας. Εἰς τὴν περιοχήν μου ἐκράτησαν μὲ πεῖσμα τὰς ταυτότητας μόνον 11 οἰκογένειαι. Οἱ ὀργανωθέντες κατὰ χωρία ἀντιστασιακοὶ πυρῆνες ἐπιλέκτων Ἑλλήνων, κινούμενοι ἐκ τοῦ ἀφανοῦς, παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν χωροφυλάκων, συνέδραμον παντοιοτρόπως τὴν Χωροφυλακήν. Εἰς βραχύτατον χρονικὸν διάστημα ἐξέλιπε κάθε ἐκδήλωσις βουλγαρικῆς προπαγάνδας. Ὁσάκις οἱ Βούλγαροι ἠθέλησαν νὰ παραβιάσωσι τὴν ὁροθετικὴν γραμμήν, παντοῦ ἀντιμετώπισαν ἐνόπλους ἰδιώτας καὶ χωροφύλακας.

Κατηγγέλθην εἰς τοὺς Γερμανοὺς διὰ κακοποίησιν στελέχους τῆς Βουλγαρικῆς Λέσχης Θεσσαλονίκης καὶ διὰ κατοχὴν καὶ χρῆσιν ἀπηγορευμένων ὅπλων.

Συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἐκρατήθην εἰς Νιγρίταν μόνον ἐπὶ 8/ωρον. Χάρις εἰς ἐνεργείας τοῦ μοιράρχου Πατσαντζῆ Παναγιώτου καὶ τοῦ διερμηνέως τῶν Γερμανῶν Ν. Δουβαρᾶ, οἱ Γερμανοὶ μὲ ἄφησαν ἐλεύθερον. Ἀπὸ τότε αἱ κατὰ τῶν Βουλγάρων ἐκδηλώσεις μας, δι' ὁμιλιῶν καὶ ἄλλων νομιμοφανῶν μέσων ἐπολλαπλασιάσθησαν. Πρέπει νὰ ὁμολογήσω, ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἐπέδειξαν δημοκρατισμὸν εἰς τὸν προπαγανδιστικὸν ἀγῶνα Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων. Ἀκόμη καὶ ἐπισήμων Βουλγάρων παράπονα εἰς βάρος μας δὲν ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν. Νομίζω ὅτι ἡ ἀνοχὴ ἐκείνη τῶν Γερμανῶν ἦτο πολιτικὴ σκοπιμότης. Τρόπον τινὰ ἐνεθύμιζον εἰς τοὺς Βουλγάρους τὸν ἑλληνικὸν κίνδυνον καὶ τοὺς ἐκράτουν πιστοὺς συμμάχους των.

Τὸ Βουλγαρικὸν Κομιτᾶτον, τῇ εἰσηγήσει τοῦ Καμπώφ, ἀρχηγοῦ τῶν ἐναπομειnασῶν 11 βουλγαρικῶν οἰκογενειῶν, ἐπεχείρησε τὴν δολοφονίαν μου. Πρὸς τοῦτο ἐχρησιμοποιήθη ὁ Βούλγαρος ἐπιλοχίας Σ. Καλογιάνωφ. Οὗτος ἐπετέθη αἰφνιδιαστικῶς ἐναντίον μου. Μετὰ σκληρὰν πάλην τὸν ἐφόνευσα. Ἐπέτυχε μόνον νὰ μὲ τραυματίσῃ εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ τὸν θώρακα, πλήξας με πολλάκις δι' ἀμφιστόμου μαχαίρας.

Ἀποθεραπευθεὶς ἐκ τῶν τραυμάτων μου ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐπανῆλθον εἰς τὴν περιοχήν μου, διὰ νὰ διαπιστώσω ἓν πραγματικὸν ἀποκορύφωμα φανατισμοῦ κατὰ τῶν Βουλγάρων καὶ ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης.

Ἐκ τῆς βουλγαροκρατουμένης περιφερείας, εἰσήρχοντο εἰς τὴν ζώνην εὐθύνης μου κατὰ ἑκατοντάδας οἱ πρόσφυγες τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ. Τὸ πρόβλημα στεγάσεως καὶ ἰδίᾳ ἐπισιτισμοῦ των ἦτο ὀξύτατον. Ἀπὸ τοῦ τραυματισμοῦ μου καὶ ἐντεῦθεν ἡ κατάστασις ἔλαβεν ἐντελῶς διάφορον μορφήν. Τόσον ἐφανατίσθησαν οἱ Ἕλληνες, ὥστε νὰ ἐπικρατήσῃ πνεῦμα κοινοκτημοσύνης, μὲ ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Ὅλα τὰ οἰκονομικὰ ἀγαθὰ καὶ ἰδίᾳ τρόφιμα τῶν ἐντοπίων οἰκογενειῶν, ἀκόμη καὶ τὸ ὑστέρημά των, ἐντελῶς δωρεὰν ἐτίθεντο εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς πρόσφυγας. Ὅ,τι προηγουμένως, ἀκόμη καὶ μὲ πειθαναγκασμοὺς δὲν ἐπέτυχον, ἐγένετο αὐθορμήτως μετὰ τὸν τραυματισμόν μου.

Αἱ ἐναπομείνασαι 11 οἰκογένειαι βουλγαριζόντων, παρὰ τὴν εἰδικῶς παρασχεθεῖσαν προστασίαν, ἐστάθη ἀδύνατον νὰ κρατηθῶσιν εἰς τὰ χωρία των καὶ ἀπεχώρησαν εἰς Βουλγαρίαν. Βούλγαρος ἀξιωματικὸς καὶ δύο ἄλλα στελέχη τῆς Βουλγαρικῆς Λέσχης Θεσσαλονίκης ἀφίχθησαν ἐπὶ τόπου, τῇ ἐγκρίσει τῶν Γερμανῶν, διὰ νὰ διευκολύνωσι τὴν ἀποχώρησιν τῶν βουλγαριζόντων. Καὶ τούτους οἱ κάτοικοι ἀπεδοκίμασαν μὲ ἐπιθετικὰς διαθέσεις καὶ ἀπεχώρησαν ἀμέσως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς. Τῇ καταγγελίᾳ των κατέφθασεν ἐπὶ τόπου ὁ Γερμανὸς φρούραρχος, ὅστις παραδόξως, τὸ μόνον ποὺ ἐξήτασεν ἦτο ἂν οἱ Βούλγαροι ἀπεχώρησαν ἀβλαβεῖς. Μνημονεύω καὶ μικροσυμπλοκάς τινας κατὰ τῶν Βουλγάρων. Ὅσον ἀσήμαντοι καὶ ἂν εἶναι αὗται, διὰ τὴν ἐποχὴν εἶχον τὴν ἀξίαν των. Ἡ φαντασία, προηγεῖτο τῆς πραγματικότητος, οἱ ὑπόδουλοι ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἐμεγαλοποίουν τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ γεγονότα κατὰ τοὺς ἐθνικούς των πόθους, ἀνεπτεροῦτο τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ προητοιμάζοντο αἱ μᾶζαι δι' ἀγῶνας εὐρυτέρας ἐκτάσεως.

Μικροσυμπλοκαὶ

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1942, ὠργανωμένοι κάτοικοι τῆς Τριάδος Σερρῶν, ὑπὸ τῶν ὁπλαρχηγὸν Γεώρ. Ποταμόπουλον, εἰς τὴν περιοχὴν μεταξὺ Χειμάρρου-Στρυμονικοῦ, συνῆψαν συμπλοκὴν μὲ ὁμάδα ἐνόπλων Βουλγάρων καὶ ἀπηλευθέρωσαν κρατουμένας ὑπ' αὐτῶν οἰκογενείας τῆς βουλγαροκρατουμένης περιοχῆς. Αἱ ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι, εἶχον συλληφθῆ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, καθ' ἣν στιγμὴν προσεπάθουν μὲ τὰ ὑπάρχοντά των νὰ διέλθωσι πρὸς τὴν ζώνην μας. Ὁ Ποταμόπουλος, καιροφυλακτῶν, ἀντελήφθη τὴν σύλληψιν τῶν ἡμετέρων, διέβη τὸν ποταμὸν μὲ 4 μόνον συντρόφους του, ἐξ ὧν ὁ εἷς χωροφύλαξ, καὶ ἐπιτεθεὶς αἰφνιδιαστικῶς κατὰ τῶν Βουλγάρων, ἐφόνευσε δύο ἐξ αὐτῶν καὶ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ὑπολοίπους. Οἱ δύο Βούλγαροι ἐφονεύθησαν καθ' ἣν στιγμὴν ἐπεχείρουν νὰ βιάσωσι συλληφθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν νεαρὰν Ἑλληνίδα.

Κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα, ὁ ἐνωμοτάρχης Μακρῆς παρὰ τὸ Στρυμονικὸν συνεπλάκη μὲ ὁμάδα ἰδιωτῶν καὶ στρατιωτῶν Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι, μὲ σκοπὸν λεηλασίας, εἶχον εἰσέλθει εἰς ἱκανὸν βάθος εἰς τὴν ζώνην μας. Οἱ Βούλγαροι τραπέντες εἰς φυγὴν εἶχον ἀπωλείας εἰς τραυματίας. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν αὐτὴν ὁ ἐνωμοτάρχης ἐχρησιμοποίησε καὶ ὠργανωμένους ἰδιώτας.

Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1942, ἔναντι τοῦ χωρίου Βαρικοῦ συνεπλάκη μὲ Βουλγάρους ἐνόπλους ὁμάς μου, ὑπὸ τὸν ὑπενωμοτάρχην Καρβελᾶν. Ἠχμαλωτίσθη εἷς Βούλγαρος καὶ ἐφονεύθησαν ἄλλοι.

Κατὰ τὸν ἴδιον μῆνα ὑπὲρ τοὺς 10 ἔνοπλοι Βούλγαροι διῆλθον τὴν γραμμὴν Λιθοτόπου καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν ζώνην μας διὰ τρομοκρατικοὺς καὶ ληστρικοὺς λόγους. Ἄνδρες μας ἔνοπλοι ὑπὸ τὸν Ποταμόπουλον τοὺς κατεδίωξαν καὶ ἐντὸς τῆς βουλγαροκρατουμένης ζώνης καὶ ἐξώντωσαν ἢ ἐτραυμάτισαν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν.

Εἰς τὴν βουλγαροκρατουμένην ζώνην, ἰδιαιτέρως οἱ λεγόμενοι Βουλγαρομακεδόνες κατεβασάνιζον τοὺς ὁμοεθνεῖς. Διέπραττον εἰς βάρος των ληστείας, ἐκβιάσεις, βιασμούς, θανατώσεις. Τούτους ἡ ἀνταρτική μου ὁμὰς ὑπὸ τοὺς Σαρηγιαννίδην-Μπεχλιβανίδην ἐξουδετέρωνε

μὲ ἀνάλογα μέσα, ἀπὸ τῆς ἀπειλῆς καὶ τοῦ φρονηματισμοῦ μέχρι τοῦ τυφεκισμοῦ καὶ τῆς ἐξαφανίσεως διὰ τῆς ἀπαγωγῆς των εἰς τὰ Κρούσια. Τοιουτοτρόπως ἐπετεύχθη κατὰ περιοχὰς ἡ μείωσις τῶν δεινῶν τῶν βουλγαροκρατουμένων Νομοῦ Σερρῶν. Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἀνταρτικῆς μας ὁμάδος, Βούλγαροι κοινοτάρχαι, ἀγροφύλακες κλπ. ἐπεδείκνυον τοὐλάχιστον στοιχειώδη σεβασμὸν πρὸς τοὺς ὁμοεθνεῖς.

Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1942, ἀντάρται μου, ὑπὸ τὸν ὁπλαρχηγὸν Μπεχλιβανίδην Ἰσαάκ, ἀπεστάλησαν εἰς τὴν βουλγαροκρατουμένην ζώνην πρὸς παραλαβὴν πολεμικοῦ ὑλικοῦ καὶ διὰ τὴν ἐξόντωσιν ἑνὸς «Βουλγαρομακεδόνος» βασανιστοῦ τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ὁμὰς ἐπροδόθη καὶ ἔφιππον βουλγαρικὸν ἀπόσπασμα ἐτέθη εἰς καταδίωξίν της. Ἐπὶ τοῦ Μπέλες ἔναντι Μανδρακίου - Λιβαδιᾶς ἐπηκολούθησε συμπλοκή. Οἱ Βούλγαροι εἶχον ἀπωλείας εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας καὶ εἰς τὸ σύνολον τῶν ἵππων τοῦ ἀποσπάσματός των. Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐτραυματίσθη μόνον ἐλαφρῶς ὁ ὁπλαρχηγὸς Μπεχλιβανίδης. Εἰς τὸν τομέα Ροδοπόλεως, λόχος Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ, μὲ τοὺς συνήθεις σκοπούς, διὰ πολλοστὴν φορὰν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ζώνην μας. Εἰς καταλλήλους θέσεις ἐγκατέστησα τὴν ἀνταρτικὴν ὁμάδα μὲ ἓν βαρὺ πολυβόλον καὶ 12 χωροφύλακας, ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Μιχαλόπουλον Λάμπρον, ἐπετέθησαν δὲ αἰφνιδιαστικῶς κατὰ τῶν Βουλγάρων. Οἱ τελευταῖοι ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν πρὸς τὴν βάσιν των. Ἐκτὸς ἄλλων ἀπωλειῶν οἱ χωροφύλακες ᾐχμαλώτισαν καὶ 2 Βουλγάρους στρατιώτας μετὰ τοῦ ὁπλισμοῦ των.

Ὁ Βούλγαρος λοχαγὸς Λαντζάνωφ ναὶ μὲν ἐπέτυχε ν' ἀποσπάσῃ διαταγὴν τῶν Γερμανῶν διὰ τὴν παράδοσιν τῶν αἰχμαλώτων, εἰς τὸ μέλλον ὅμως δὲν ἀπετόλμησε παραβίασιν τῆς γραμμῆς.

Ἐμφάνισις ΕΑΜ

Κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ἐσημειώθη καὶ κομμουνιστικὴ προπαγάνδα, ὑπὸ τὴν μάσκαν τοῦ Ε.Α.Μ., ἠπίως ἐν ἀρχῇ, ἐντόνως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους 1943. Συνεργαζόμενος στενῶς εἰς τὸν τομέα τοῦτον καὶ μὲ ἄλλους ἀξιωματικοὺς τοῦ Στρατοῦ καὶ κυρίως τῆς Χωροφυλακῆς, ἀντέδρασα μὲ κάθε δυνατὸν τρόπον. Ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι πολὺ ὀλίγοι κατετάγησαν εἰς τὸν Ε.Λ.Α.Σ. ἐκ τῶν Νομῶν Κιλκὶς-Σερρῶν, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ ἀντιεαμικὴ προπαγάνδα τῶν ἰδικῶν μου ἀνδρῶν καὶ τῶν τοιούτων τοῦ ὑπομοιράρχου Τζαμαλούκα, μὲ τὸν ὁποῖον ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1943 συνειργάσθην κατὰ ἰδικόν μας ἰδιότυπον σύστημα, εἶχε καλὸν ἀποτέλεσμα.

Οἱ κομμουνισταί, πλαστογραφήσαντες τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συνεργάτου μου Δημ. Ντέντα, κατήγγειλαν εἰς τοὺς Γερμανοὺς ὅτι διετήρουν ἀνταρτικὰς ὁμάδας εἰς τὰ Κρούσια, ὅτι ὡμίλουν ἐναντίον των εἰς διάφορα χωρία, ὅτι διετήρουν ἀποθήκας ὁπλισμοῦ δι' ἀνταρτοπόλεμον καὶ ἄλλα.

Λαβόντες τὴν ἐπιστολὴν οἱ Γερμανοὶ ἐξήτασαν τὸν δῆθεν ἐπιστολογράφον. Ὁ Ντέντας, ὡς ἦτο ἑπόμενον, ἠρνήθη τὴν γνησιότητα τῆς ὑπογραφῆς του, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἦτο ἄμοιρος εὐθύνης ὡς πρὸς τὸν ὁπλισμὸν καὶ τὴν ὀργάνωσιν χωρικῶν, ἐπέδειξε ποιάν τινα ταραχήν. Τοῦτο ἐπονήρευσε τοὺς Γερμανοὺς καὶ ἔδωσαν συνέχειαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Συνέλεξαν ἀρκετὰ στοιχεῖα καὶ περὶ τὸ τέλος Μαρτίου 1943 εἰς Θεσσαλονίκην, ἐντὸς τῶν γραφείων τῆς Α.Δ.Χ.Κ. Μακεδονίας, μὲ συνέλαβον. Ἔμεινα κρατούμενος τῆς Γκεστάπο, μόνον ἓν 24/ωρον. Ὁ συνεργάτης μου δημοδιδάσκαλος Παναγ. Φασίτσας καὶ ἄλλοι φίλοι μου, συνεκέντρωσαν δι' ἐράνου 50 χρυσᾶς λίρας. Ὁ Φασίτσας ἐπέτυχε νὰ δωροδοκήσῃ Γερμανὸν ἀξιωματικὸν διά τινος διερμηνέως καὶ ἀπεφυλακίσθην. Μεταξὺ ἄλλων στοιχείων, ὁ Γερμανὸς ἀνακριτής μου κατεῖχε καὶ ραδιοφωνικὸν δελτίον τοῦ Λονδίνου, δακτυλογραφημένον μὲ τὴν γραφομηχανὴν τῆς Ὑπηρεσίας μου.

Μοναδικὴ ζημία ἐκ τῆς κομμουνιστικῆς αὐτῆς προδοσίας ὑπῆρξε τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἀνθυπασπιστὴς Γιαννούλης μὲ τοὺς χωροφύλακάς μου, φοβηθεὶς ἔρευναν τῶν Γερμανῶν, τὴν νύκτα τῆς συλλήψεώς μου ἀπέρριψαν εἰς τὴν λίμνην Δοϊράνης ἀρκετὰ ὅπλα καὶ μεγάλην ποσότητα πυρομαχικῶν ποὺ ἐφυλάσσοντο εἰς κατοικίαν μου ἐν Δοϊράνῃ. Ἡ ἀπώλεια τῶν πυρομαχικῶν ἐκείνων, ἔσχε δυσμενεστάτην ἐπίδρασιν εἰς τὸν μετέπειτα ἀγῶνα. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1943 ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν Πανελλήνιον Ἀπελευθερωτικὴν Ὀργάνωσιν, γνωστὴν ὑπὸ τὰ ἀρχικά της γράμματα ὡς Π.Α.Ο. Προσεχώρησα εἰς αὐτήν, ἀποδεχθεὶς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐπιδιώξεις της.

Εἰς τὴν ἰδίαν Ὀργάνωσιν εὗρον ἐντεταγμένους καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι, κινούμενοι ὑπὸ νομιμοφάνειαν μεταξὺ τῶν κατακτητῶν, ἀπετέλεσαν τὸ σημαντικώτερον στήριγμα, τόσον εἰς τὸν ἔνοπλον ὅσον καὶ εἰς τὸν ἄοπλον ἀγῶνα τῆς Π.Α.Ο.

Εἰς τὰ βουνὰ

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1943 οἱ Γερμανοὶ ἐνέκριναν τὴν ἐπέκτασιν τῶν Βουλγάρων καὶ ἐντεῦθεν τοῦ Στρυμόνος, μέχρις Ἀξιοῦ. Ὅπως αἱ ἄλλαι ἀρχαὶ καὶ ἡ Χωροφυλακὴ διετάχθη νὰ συμπτυχθῇ εἰς Θεσσαλονίκην. Δὲν ὑπήκουσα εἰς τὴν διαταγὴν καὶ μὲ ὅλους τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς Δοϊράνης καὶ ἄλλων περιοχῶν κατηυθύνθην πρὸς τὰ Κρούσια. Εἰς προκαθωρισμένον χῶρον μὲ ἀνέμενεν ἡ ἀνταρτική μου ὁμὰς Μπεχλιβανίδη καὶ ἔνοπλοι ἢ ἄοπλοι ἐπίλεκτοι μαχηταί.

Οἱ ἄνδρες μου συνεκεντρώθησαν εἰς ὀργανικὰ τμήματα ὑπὸ ἀξιωματικοὺς καὶ ὑπαξιωματικοὺς τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ ὁπλαρχηγούς. Ὁ ἐπισιτισμὸς ἀπετέλεσε δύσκολον πρόβλημα ἐν ἀρχῇ, μὲ τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου ἐβελτιώθη σημαντικῶς, διὰ τολμηρῶν ἐπιδρομῶν ὁμάδων μου κατὰ ἐφοδιοπομπῶν καὶ κατῳκημένων χώρων τῶν Βουλγάρων. Μετὰ σύντομον καὶ ἔντονον ἐκπαίδευσιν εἰς μεθόδους διεξαγωγῆς ἀνταρτοπολέμου, ἐπεκράτησε πνεῦμα ὑποδειγματικῆς πειθαρχίας καὶ μαχητικότητος.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ ὑπομοίραρχος Τζαμαλούκας Αἴας, μὲ ἰδιώτας καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Κιλκίς, μὴ ὑπακούσας εἰς τὴν διαταγὴν συμπτύξεως, ἐδημιούργει εἰς τὰ Ἀνατολικὰ Κρούσια ἄλλο σῶμα ἀνταρτικῶν ὁμάδων, ἀξιόμαχον ἐπίσης.

Εἰς ἀμφότερα τὰ Ἀρχηγεῖα ἐξεδηλώθη προθυμία κατα-

τάξεως πολλῶν ἑκατοντάδων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐκ διαφόρων Ὑπηρεσιῶν τοῦ Σώματος. Ἐγίνοντο δεκτοὶ μόνον ὅσοι διὰ διαφόρους λόγους ἐκινδύνευον ἀπὸ τοὺς κατακτητάς. Οἱ ὑπόλοιποι διετάσσοντο καὶ ἐπανήρχοντο εἰς τὰς θέσεις των, ὅπου ἡ ἀποστολή των ἦτο ἐξ ἴσου σπουδαία καὶ δύσκολος.

Συνέχεια ἐνόπλου ἀγῶνος - Ἐθνικὴ προδοσία - Κ.Κ.Ε. - Ἐμφύλιος σπαραγμὸς

Τὴν 25-7-1943 τὸ Σῶμά μου, μὲ συμμετοχὴν καὶ μιᾶς ὁμάδος τοῦ ἀρχηγείου Τζαμαλούκα, ἐπὶ τῆς κορυφογραμμῆς τοῦ Μπέλες διεξήγαγεν ἐπιτυχῆ μάχην κατὰ ἰσχυρῶν βουλγαρικῶν δυνάμεων. Μὲ ἐλαφρὰς ἀπωλείας ἔτρεψεν εἰς ἄτακτον φυγὴν τοὺς Βουλγάρους, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀπωλείας τῆς δυνάμεως 7 φυλακίων, ἤτοι 100 περίπου ἀνδρῶν εἰς νεκρούς, τραυματίας καὶ αἰχμαλώτους. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἐαμοκομμουνιστικὰ ἔντυπα ἔγραφον: «Ὁ λήσταρχος Μήτσου εἰς τὸ Μπέλες ἐφόνευσε ἀθώους πολίτας μὲ τὸ αἰτιολογικὸν ὅτι ἦσαν Βούλγαροι».

3-8-1943

Τὴν 3-8-1943 ὁ ὁπλαρχηγὸς Δημ. Γεωργαντᾶς ἐξώντωσεν ἐξ ὁλοκλήρου ὁμάδα Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ ἐκ 14 ἀνδρῶν παρὰ τὴν Γευγελήν.

16-8-1943

Τὴν 16-8-1943 τὸ Σῶμα, διὰ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Μορέλα Σωτηρίου παρὰ τὸν Λευκῶνα-Σερρῶν, ἐξώντωσε Βουλγάρους βασανιστὰς τῶν Ἑλλήνων. Τὴν 17-8-1943 ἡ ἰδία ὁμάς μου ἐξώντωσε 12 Βουλγάρους στρατιώτας παρὰ τὴν Κερκίνην Σερρῶν.

16-8-1943

Ἄλλη ὁμάς μου ὑπὸ τὸν Σαββ. Ἠλιάδην, πορευομένη ἐπὶ βουλγαρικοῦ χώρου, εἰς τὸν τομέα Στρωμνίτσης, συνεπλάκη τὴν 16-8-1943 μὲ ὑπερτέραν δύναμιν Βουλγάρων, ἐνεδρεύουσαν. Ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς Βουλγάρους καὶ προὐκάλεσεν εἰς αὐτοὺς ἀπωλείας ἀνδρῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων 4 αἰχμάλωτοι.

18-8-1943

Τὴν 18-8-1943 ἀντάρται μου εἰς τὴν σερβικὴν Δοϊράνην ἐξώντωσαν Βουλγάρους στρατιώτας καὶ ἀπήγαγον 75 βοοειδῆ ἐκ τῆς ἀγέλης τοῦ Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ.

18-8-1943

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, περίπολός μου, ἐπὶ σερβικοῦ ἐδάφους ἔναντι Μουριῶν, συνεπλάκη μὲ βουλγαρικὴν τοιαύτην καὶ ἐπέτυχε τὴν ἐξόντωσιν δύο σημαινόντων παραγόντων τοῦ Βουλγαρικοῦ Κομιτάτου.

12-9-1943

Ἑτέρα ὁμάς μου ὑπὸ τὸν ὁπλαρχηγὸν Γ. Γεωργαντᾶν τὴν 12-9-1943 ἐξώντωσε 15 Βουλγάρους στρατιώτας παρὰ τὴν Στρωμνίτσαν καὶ ἐκυρίευσε 30 ὑποζύγια, ἔμφορτα διαφόρων τροφίμων.

26-8-1943

Τὴν 26-8-1943, ἰσχυραὶ γερμανοβουλγαρικαὶ δυνάμεις ἐπεχείρησαν αἰφνιδιαστικὴν κυκλωτικὴν ἐνέργειαν κατὰ τῶν ὁμάδων μου ἐπὶ τοῦ Μπέλες. Ἡ ἐχθρικὴ ἐνέργεια εἶχεν ἀπόλυτον ἀποτυχίαν. Ἐφονεύθη μόνον εἷς ἀντάρτης μου, ἀπὸ παγίδα τοῦ ἐχθροῦ, στηθεῖσαν εἰς ἀποθήκην τροφίμων.

Ἐπίσης ἀποτυχίαν εἶχε καὶ ἐπιχειρηθεῖσα περὶ τὸ τέλος Αὐγούστου 1943 ὑπ' ἐμοῦ καὶ τοῦ ὑπομοιράρχου Τζαμαλούκα ἐπίθεσις κατὰ ἰσχυρῶν βουλγαρικῶν δυνάμεων εἰς Ξυλούπολιν Νομοῦ Θεσσαλονίκης. Τὰς κινήσεις διὰ τοῦ Ἰωάννου Χαρατσίδου, κομμουνιστοῦ ἐξ Ἀμαράντων-Κιλκὶς ἐπρόδωσε τὸ ΕΑΜ. Εἰς τὴν προδοσίαν προέβησαν οἱ κομμουνισταί, διὰ νὰ μὴ αὐξηθῇ τὸ κῦρος τῆς Π.Α.Ο. ἀπὸ μίαν σημαντικὴν ἐπιτυχίαν.

Ἐαμοκομμουνιστικὰ ἔργα

Ἀπὸ τῆς περιόδου αὐτῆς, δραστηριοποιεῖται ὁ ΕΛΑΣ εἰς βάρος τῆς Π.Α.Ο. ἐντὸς καὶ ἐκτὸς κατῳκημένων χώρων. Οἱ κατακτηταί, οὐδέποτε οὐδαμοῦ τὸν ἀπασχολοῦν. Ὡς μοναδικὸν στόχον του ἔχει τὰς ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας καὶ τὸν ἄμαχον πληθυσμὸν τῶν μετόπισθεν. Αἱ δολοφονίαι ἐθνικοφρόνων πολιτῶν διαδέχονται ἀλλήλας. Αἱ λεηλασίαι, οἱ ἐμπρησμοί, εἶναι σύνηθες φαινόμενον. Ὡς κύριον ὅπλον του τὸ ΕΑΜ ἔχει τὴν συκοφαντίαν, τὸ ψεῦδος, τὴν προδοσίαν, τὰς δολοπλοκίας. Ἡ μετὰ τῶν Βουλγάρων συνεργασία του διεφάνη ἀπὸ τῶν πρώτων μηνῶν ἐμφανίσεως τοῦ ΕΛΑΣ εἰς τὴν Κεντρικὴν Μακεδονίαν.

21-8-1943

Πρὶν ἢ ἀρχίσουν αἱ ἐχθροπραξίαι, ἐπιτροπὴ τοῦ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ ἐκ στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν, ὑπὸ τὸν ἄλλοτε βουλευτὴν τοῦ Κ.Κ.Ε. Τσιλιγκαρίδην, ἐζήτησε μίαν συνάντησιν. Σκοπὸς τῆς συναντήσεως ἦτο ἡ συνεννόησις ἐπὶ ὑφισταμένων διαφορῶν μας. Εἰς τὴν συνάντησιν, γενομένην εἰς Μαυροπλαγιὰν-Κιλκὶς τὴν 21-8-1943, παρέστη καὶ ὁ ὑπομοίραρχος Τζαμαλούκας. Οἱ ἐαμοκομμουνισταὶ προέβαλον ἀπαράδεκτα αἰτήματα, καὶ πρὸς στιγμὴν ἠπειλήθη ρῆξις μετὰ τῶν δύο ἐπιτροπῶν. Γνωρίζων ὅτι διετήρουν ἀγαθὰς σχέσεις μὲ τοὺς Βουλγάρους, ἔκαμα τὴν ἀκόλουθον πρότασιν. «Εἴχομεν λόγους νὰ πιστεύωμεν ὅτι συνεργάζεσθε μὲ τοὺς Βουλγάρους. Δεχόμεθα τὰ αἰτήματά σας, ἂν δεχθῆτε ἀπὸ κοινοῦ, τώρα ἀμέσως, νὰ κτυπήσωμεν τοὺς Βουλγάρους Ξυλοπόλεως». «Ὄχι», ἀπήντησεν ὁ Τσιλιγκαρίδης, «μόνον τοὺς φασίστες Βουλγάρους δεχόμεθα νὰ κτυπήσουμε». Εἰς παρατήρησιν παρισταμένου ὁπλαρχηγοῦ μου, πῶς μεταξὺ τῶν Βουλγάρων θὰ διακρίνουν τοὺς φασίστας ἀπὸ τοὺς δημοκράτας, ἀπήντησαν. «Αὐτὸ εἶναι ἔργον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς».

22-9-1943

Δύναμίς μου ἐκ 30 ἀνδρῶν ὑπὸ τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Φαμπρικέλην Ὀσβάλ. μετὰ ὁλονύκτιον πορείαν ἀνεπαύετο εἰς μίαν χαράδραν παρὰ τὸ χωρίον Ἅγ. Ἀντώνιος Κιλκίς. Διλοχία ἐλασιτῶν, τὴν πρωΐαν τῆς 22-9-1943, ἐπετέθη αἰφνιδιαστικῶς. Μετὰ 10/ωρον σκληρὰν μάχην οἱ ἐλασῖται ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν μὲ πολλὰς ἀπωλείας. Ἐκ τῶν ἀνδρῶν μου, ἐκ τῶν πρώτων ὡρῶν τῆς

μάχης, ἐτραυματίσθησαν σοβαρῶς οἱ ἐνωμοτάρχης Βασίλ. Κατσάνος καὶ ὁ χωροφύλαξ Ἰωάννης Κλειδίρης.

30-9-1943
Τὴν 30-9-1943 οἱ ὁπλαρχηγοὶ Γεωργαντᾶς Γεώργ. καὶ ἐνωμοτάρχης Μπουζάκης Γεώργ. ἀντιμετώπισαν ἐπιτυχῶς κομμουνιστικὴν ἐνέδραν ἐκ δύο ὁμάδων μάχης παρὰ τὰ Ριζιανὰ-Κιλκίς. Οἱ ἐλασῖται ἐκυρίευσαν δύο ὑποζύγιά μας. Μνημονεύω τὴν ἀσήμαντον διὰ τὰ ἀποτελέσματά της συμπλοκὴν τῶν Ριζιανῶν, διότι εἶναι ἡ μοναδικὴ περίπτωσις, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἐλασῖται ἔμειναν κύριοι πεδίου συγκρούσεως μὲ ἄνδρας τῶν ὁμάδων μου. Οἱ ἀνωτέρω βαθμοφόροι μου ἐκινοῦντο ἄνευ δυνάμεως μὲ εἰδικὴν ἀποστολήν. Μὲ εὔστοχα πυρά, κατώρθωσαν νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴν ἐνέδραν καὶ νὰ διαφύγωσι.

4-10-1943
Τὴν 4-10-1943, ὁμάς μου ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Χωροφυλακῆς Κουτσαμπέλαν Χρῆστον, εἰς Τρία Δένδρα Κρουσίων, συνεκρούσθη μὲ δύναμιν τμήματος τοῦ ΕΛΑΣ ἐκ 45 ἀνδρῶν. Μετὰ ὀλιγόωρον ἀγῶνα, ἡ ὁμάς μου διεσκόρπισε τοὺς ἐλασίτας καὶ ἐπέτυχε τὴν ἀνάκτησιν ὑποζυγίων μας, τὰ ὁποῖα ὁ ΕΛΑΣ εἶχε κυριεύσει κατὰ τὴν ἐνέδραν Μπουζάκη.

9-10-1943
Τὴν 9-10-1943, ὁμάς μου, εἰς Βολάσοβον Βουλγαρίας, ᾐχμαλώτισεν ὁμάδα 5 Βουλγάρων καὶ ἀπέκοψε τηλεφωνικὰς γραμμὰς τῶν Βουλγάρων. Πλὴν ἄλλων ἐφοδίων, συναπεκόμισε καὶ 10 μεγάλα ζῶα διὰ τὸν ἐπισιτισμὸν τῶν ἀνδρῶν.

Ὀδυνηρὸν σφάλμα

Ὁ ΕΛΑΣ Κρουσίων κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, ναὶ μὲν διέθετεν ὁπλισμὸν βαρύν, ἀσυγκρίτως ἀνώτερον τοῦ ἰδικοῦ μας, ἀριθμητικῶς ὅμως εἴχομεν ὑπεροχήν. Μόλις ἔφθανε τοὺς 300 ἄνδρας ὁ ΕΛΑΣ καὶ τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν του, κατὰ μέγα ποσοστὸν ἦτο χαμηλόν. Χαμηλὸν διότι οἱ ἄνδρες του δὲν ἐπίστευον εἰς τὸ δίκαιον τοῦ ἀγῶνος. Εἰς αὐτὸν κυρίως τὸν παράγοντα ἀποδίδω τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἄνδρες μου οὐδέποτε ἡττήθησαν ἀπὸ τὸν ΕΛΑΣ, καίτοι εἰς πολλὰς περιπτώσεις βραδύτερον τὸν ἀντιμετώπισαν μὲ ὑποδεκαπλασίας δυνάμεις. Συνεργασθεὶς καὶ μὲ τὸν ὑπομοίραρχον Τζαμαλούκαν, μετὰ τὰς πρώτας ἀπροκλήτους ἐπιθέσεις τοῦ ΕΛΑΣ Κρουσίων, ἀπεφάσισα τὴν διάλυσίν του, ἥτις καὶ ἦτο εὔκολος τότε. Ἀμφότερα τὰ σώματα ἐκινήθησαν κυκλωτικῶς καὶ τὴν πρωῒαν τῆς 1-10-1943 ἐλάβομεν θέσεις μάχης ἐγγὺς τοῦ ἐλασιτικοῦ στρατοπέδου.

Ὀλίγην ὥραν πρὸ τῆς ἐξορμήσεως ἔλαβον διὰ συνδέσμου ἀξιωματικοῦ ἐντολὴν τῆς Ὀργανώσεως (ἀντισυνταγματάρχης Παπαθανασίου, διευθυντὴς 3ου Ἐπιτελικοῦ Γραφείου), ὅπως ἀποφύγω κάθε σύγκρουσιν μὲ τὸν ΕΛΑΣ.

Κατὰ τὴν διαταγήν, ὑπεγράφετο σύμφωνον φιλίας μεταξὺ Π.Α.Ο. καὶ Ε.Λ.Α.Σ. τῇ ἀξιώσει ἀξιωματικῶν Συμμαχικῆς Ἀποστολῆς. «Πᾶσα ἐνέργεια ἀντίθετος πρὸς ἐπιθυμίαν Συμμαχικῆς Ἀποστολῆς θὰ ἔχῃ ὀλεθρίας συνεπείας εἰς ἐφοδιασμόν μας ὑπὸ Συμμάχων πρὸς μεγίστην ζημίαν ἐθνικῶν συμφερόντων».

Εἶχον πλέον ἀποκτήσει πεῖραν περὶ τῆς ἐαμοκομμουνιστικῆς τιμῆς καὶ ἀντελήφθην ὅτι ἐπρόκειτο περὶ νέου σατανικοῦ σχεδίου τῶν κομμουνιστῶν. Ἐν τούτοις διέπραξα τὸ σφάλμα νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν διαταγὴν ἐκείνην τῆς Ὀργανώσεως. Τὸ θέμα ἐφοδιασμοῦ τῆς Π.Α.Ο. δι' ὁπλισμοῦ ἦτο σημαντικώτατον καὶ ἡ προβολή του μὲ ἐκλόνισε. Διέταξα ἐπάνοδον τῶν ὁμάδων μου εἰς τὰς βάσεις των. Πρόκειται περὶ ἑνὸς ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα σφάλματα τῆς πολεμικῆς ἱστορίας τῆς Π.Α.Ο. Τὰ ὑπὸ ἀξιωματικοὺς Χωροφυλακῆς σώματά της τῶν Κρουσίων-Μπέλες ἦσαν τὰ ἰσχυρότερα ἐξ ὅσων εἶχε, οὐδέποτε ἡττηθέντα ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ. Ἂν τὴν 6-10-1943 διελύετο, ὡς ἦτο βέβαιον, ὁ ΕΛΑΣ Κρουσίων, ἡ ΠΑΟ θὰ ἐκυριάρχει τοὐλάχιστον εἰς τοὺς Νομοὺς Σερρῶν-Κιλκίς, θὰ συνεπτύσσοντο ἐκεῖ σώματά της, διαλυθέντα ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ εἰς ἄλλας περιοχάς, θὰ ἀπεφεύγετο ἡ ἐν συνεχείᾳ γενομένη σπατάλη πυρομαχικῶν καὶ θὰ ὡμίλει ἀπὸ θέσεως ἰσχύος πρὸς τὰς Συμμαχικὰς Ἀποστολάς. Ὅταν αἱ τελευταῖαι ἀντελήφθησαν ὅτι ἔπεσαν θῦμα κομμουνιστικῶν τεχνασμάτων καὶ ἀπεφάσισαν τὴν ἀποστολὴν ὁπλισμοῦ εἰς τὴν ΠΑΟ ἦτο πλέον ἀργά. Τὰ σώματα τῆς Ὀργανώσεως, ὡς κατωτέρω ἐκτεθήσεται εἶχον διαλυθῇ ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ ἢ αὐτοδιαλυθῆ ἐλλείψει πυρομαχικῶν.

19-10-1943
Ἐλασιτικὸν συγκρότημα, δυνάμεως 400 ἀνδρῶν, εἰς τοὺς ὁποίους προσετέθησαν καὶ 150 ἔφεδροι ἐκ Κιλκίς, ἐκινήθη ἀφανῶς ἐκ Κοζάνης καὶ Πιερίων καὶ ἀπαρατήρητον κατώρθωσε νὰ φθάσῃ ἐγγὺς τοῦ στρατοπέδου μου εἰς Πηγαδούλια Κρουσίων. Τὸ συγκρότημα τοῦτο εἶχεν ἐπιτύχει τὴν διάλυσιν ἄλλου σώματος τῆς ΠΑΟ εἰς τὸν Νομὸν Κοζάνης. Κατὰ τὸ ἐαμοκομμουνιστικὸν σχέδιον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ ΕΛΑΣ Κρουσίων θὰ ἐπεχειρεῖτο ἡ διάλυσις τοῦ σώματός μου. Τὸ λυκαυγὲς τῆς 19-10-1943 τὸ στρατόπεδόν μου ἐδέχθη αἰφνιδιαστικὴν καὶ θυελλώδη ἐπίθεσιν τοῦ ΕΛΑΣ, ὅστις διέθετεν ἀφθονίαν αὐτομάτων ὅπλων καὶ πολλοὺς βαρεῖς ὄλμους, ἔναντι οὐδενὸς ἰδικοῦ μου καὶ 9 μόνον ὁπλοπολυβόλων Χότσκις μὲ ὀλίγα διὰ τὴν περίστασιν φυσίγγια. Ὁ ἀγών, διαρκέσας ἐπὶ 10 συναπτὰς ὥρας, ὑπῆρξε σκληρός. Εἰς πολλὰ σημεῖα τοῦ μετώπου ἐσημειώθη ἀκόμη καὶ πάλη σώματος πρὸς σῶμα· ἐγένετο χρῆσις καὶ μαχαιρῶν. Ὁμολογῶ ὅτι εἰς πολλὰς συγκρούσεις ἐθαύμασα τοὺς Γερμανοὺς ὡς μαχητάς. Εἰς τὴν μάχην ὅμως τῶν Πηγαδουλίων τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον ἦτο τὸ ἑκατέρωθεν πεῖσμα, ὥστε νὰ μὴ διστάζω νὰ εἴπω, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ἀνταρτικὸς στρατὸς τῶν ἀλληλοσπαρασσομένων Ἑλλήνων, μὲ ἐκεῖνο τὸ πολεμικὸν μένος, ἡνωμένος, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιβληθῇ οἱασδήποτε δυνάμεως τῶν Γερμανῶν, ἐξ ὅσων ἐστάθμευον τότε εἰς Μακεδονίαν. Δὲν αἰσθάνομαι τύψεις, διότι ὁ ΕΛΑΣ ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, εἰς τὴν Μακεδονίαν δὲ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων κατευθυνόμενος ὑπῆρξε πάντοτε ἐπιτιθέμενος. Ἐν προκειμένῳ μάλιστα, ἐπετέθη μόλις ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς ΠΑΟ ματαίωσιν ἰδικῆς μας ἐπιθέσεως, ἀπολύτως δεδικαιολογημένης, κατὰ τοῦ ΕΛΑΣ Κρουσίων, ὡς προεξετέθη.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ διὰ τῆς Συμμαχικῆς Ἀποστολῆς δοθεῖσα ὑπόσχεσις φιλίας, ἐξεδηλοῦτο ἤδη διὰ τῆς ἱστορουμένης ἐπιθέσεως.

Ἐπανέρχομαι εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης.

Ἐπιτυχόντες οἱ ἐλασῖται τὴν κατάληψιν δεσπόζοντος τοῦ στρατοπέδου ὑψώματος, μέχρι τῶν μεσημβρινῶν ὡρῶν, περιήγαγον τὰς ἐθνικὰς ὁμάδας εἰς δύσκολον θέσιν. Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ἐπέτυχον τὴν ἀνακατάληψιν τοῦ ὑψώματος καὶ ἀντεπετέθην μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις, χρησιμοποιήσας ἐπιτυχῶς καὶ ὁμάδα ἐλευθέρων σκοπευτῶν, διεισδύσασαν εἰς τὰς ἐχθρικὰς γραμμάς. Οἱ ἐλασῖται μετὰ πείσμονα ἀγῶνα, ὑπεχώρησαν ἀτάκτως καὶ ἐπεχείρησαν ἀνασύνταξιν εἰς τὰ ὑψώματα Ἀμαράντων, ἀπέχοντα πλέον τῆς ὥρας ἐκ Πηγαδουλίων. Δύναμίς μου ὑπὸ τὸν ὁπλαρχηγὸν Γεωργαντᾶν, χρησιμοποιήσασα χειροβομβίδας, διεσκόρπισεν ἐκ νέου τοὺς ἐπιτεθέντας. Καταδίωξις ἀνταρτῶν, ἰδίᾳ κατὰ τὴν νύκτα, σημαίνει σπατάλην πυρομαχικῶν ἐνίοτε ἄσκοπον, καὶ δι' αὐτὸ διέταξα παῦσιν πυρός.

Αἱ ἑκατέρωθεν ἀπώλειαι ὑπῆρξαν σημαντικαί. Μεταξὺ τῶν νεκρῶν τοῦ ΕΛΑΣ ἦτο καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτεθέντος συγκροτήματος ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Κολοκοτρώνης». Ἐν μέσῳ 55 αἰχμαλώτων τοῦ ΕΛΑΣ εὑρέθησαν καί τινες Ἀρμένιοι. Ὅλους τοὺς τραυματίας των οἱ ἐπιτεθέντες ἐγκατέλειψαν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Ἐξ αὐτῶν ἐπέζησαν 9 καὶ τὴν ἑπομένην διὰ κάρρου τοὺς ἀπέστειλα εἰς τὸν ὑπεύθυνον ΕΑΜ Μουριῶν διὰ τὴν περαιτέρω περίθαλψίν των.

Ἐκ τῶν νεκρῶν μου τῆς μάχης τῶν Πηγαδουλίων μαρτυρικὸν θάνατον εὗρεν ὁ ἱερεὺς Γεώργ. Παπαδόπουλος. Τοῦτον οἱ ἐλασῖται, ὁδεύοντες κατὰ Πηγαδουλίων, συνέλαβον ἐντὸς τῆς ἀγροτοκαλύβης του εἰς τὴν θέσιν τῶν Δυτικῶν Κρουσίων τὰς πρώτας πρωινὰς ὥρας τῆς 19-10-1943. Ἠξίωσαν νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν καλύβην, ποὺ διενυκτέρευον οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ σώματος. «Αὐτοὶ δὲν κοιμοῦνται σὲ καλύβες», ἀπήντησεν ὁ ἱερεύς. «Ἄλλωστε θὰ ἔπρεπε νὰ εἶμαι Βούλγαρος διὰ νὰ κάμω κάτι τέτοιο. Εἶμαι Ἕλλην ἱερεὺς καὶ μάλιστα Πόντιος». Ἐπηκολούθησαν φρικτὰ βασανιστήρια, 49 ἐπιπόλαιοι λογχισμοὶ ἐμετρήθησαν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ του σκηνώματος καὶ 4 κατάγματα δακτύλων. Τελικῶς ἐσφάγη διὰ μαχαίρας, (μαρτυρίαι αἰχμαλώτων τοῦ ΕΛΑΣ παρευρεθέντων). Δὲν ἐλύγισεν. Ἄξιος Ἕλλην, πιστὸς τηρητὴς τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ! Πολλὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ κάμῃ καὶ νὰ σωθῇ. Ἐπροτίμησε ν' ἀποθάνῃ ὅπως οἱ ἐθνομάρτυρές μας!

27-10-1943

Τὴν 27-10-1943, μὲ τὸ μέγιστον ποσοστὸν τῆς δυνάμεώς μου, ἐστρατοπέδευσα εἰς ὑψώματα Ἀκρίτας-Μεταμορφώσεως Νομοῦ Κιλκίς, μὲ πρόθεσιν ὀργανώσεως ἐπιδρομῆς τινος κατὰ τῶν Βουλγάρων καὶ πρὸς διάψευσιν τοῦ ΕΑΜ, τὸ ὁποῖον τὴν ἑπομένην τῆς εἰς Πηγαδούλια συντριβῆς τοῦ ΕΛΑΣ, διὰ σωρείας ἐντύπων του διέδωσεν ὅτι ὁ ΕΛΑΣ διέλυσε τὸ σῶμά μου καὶ ᾐχμαλώτισεν ἐμέ.

Ὁ ΕΛΑΣ Κρουσίων, ὅστις παρηκολούθησε ἀγρύπνως τὰς κινήσεις μου, μετὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους ταπεινώσεις του ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο ἐπωφελούμενος τῆς ἀπουσίας τῶν δυνάμεών μου νὰ ἐπιτύχῃ μίαν νίκην εὔκολον.

Τὴν πρωΐαν τῆς 27-10-1943, διὰ μιᾶς διλοχίας του, ἐκινήθη κατὰ τοῦ χωρίου Ἀνατολή, ὅπου εἶχον τὴν ἀποθήκην τροφίμων. Ἐγνώριζον οἱ ἐλασῖται ὅτι ἡ φρουρὰ τοῦ χωρίου ἀπετελεῖτο ἀπὸ μίαν ἡμιδιμοιρίαν μάχιμον καὶ τὴν διμοιρίαν μεταγωγικῶν. Καθ' ὁδὸν ἀπαρατήρητοι ἐκύκλωσαν ἀγροτοοικίσκον, εἰς τὸν ὁποῖον διέμενεν ἡ οἰκογένεια τοῦ ὁπλαρχηγοῦ μου Ἰσαὰκ Μπεχλιβανίδου. Κατὰ σύμπτωσιν ὁ Μπεχλιβανίδης ἀνεπαύετο ἐντὸς τοῦ οἰκίσκου. Ἀντιληφθεὶς τοὺς ἐπιδρομεῖς, ὄχι μόνον δὲν παρεδόθη, ἀλλὰ καὶ ἠμύνθη, φονεύσας δύο ἐξ αὐτῶν. Ἀμυνόμενος, ἐτραυματίσθη ἀπὸ χειροβομβίδα. Πολεμῶν κατώρθωσε νὰ ἀπομακρυνθῇ περὶ τὰ διακόσια μέτρα καὶ ἐκρύβη ἐντὸς ὑπογείου παλαιᾶς ἀποθήκης μας ὁπλισμοῦ. Ἀκολουθήσαντες τὰ ἴχνη αἵματος οἱ ἐλασῖται τὸν ἀνεκάλυψαν καὶ ἐπέτυχον τὴν αἰχμαλωσίαν του. Ἐπέδεσαν προχείρως τὰ σοβαρά του τραύματα καὶ δι' ὑποζυγίου τὸν μετέφερον εἰς τὰ κρησφύγετά των τῶν Κρουσίων, ὄχι διὰ νὰ τὸν σώσουν, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν βασανίσουν μὲ τοὺς πλέον φρικτοὺς τρόπους ἐπὶ ὁλόκληρον 8/ωρον.

Ὁ ἥρως τοῦ Μπέλες, ὁ θρυλικὸς «Καραφωτιὰς» ἦτο τὸ φόβητρον τῶν Βουλγάρων. Ἐτραυματίσθη δίς, ἀγωνιζόμενος κατ' αὐτῶν. Εἶναι ὁ πρῶτος ἀγωνιστὴς τῆς Ε.Α. Μακεδονίας. Ἐδοκίμασεν ἀγογγύστως τὰ βασανιστήρια τῶν κτηνανθρώπων τοῦ ΚΚΕ, καὶ βασανιζόμενος ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ τὸ ὅραμα τῆς Πατρίδος. «Ζήτω ἡ Ἑλλάς», ἦσαν αἱ τελευταῖαι του λέξεις.

Ὁ θάνατος τοῦ Ι. Μπεχλιβανίδη, πράγματι ὑπῆρξε δεινὸν πλῆγμα κατὰ τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων. Ὑπῆρχε πιθανότης νὰ σωθῇ, ἂν ἔκαμνε ὑποχωρήσεις. Οἱ δήμιοί του ἠξίωσαν νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὸ ΕΑΜ. Ἠρνήθη. Ἠξίωσαν νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν θέσιν κρυπτῶν μου πυρομαχικῶν. Ἦτο ὁ ἴδιος ἀποθηκάριος καὶ ἐγνώριζε τὰς θέσεις των. Δὲν ὡμίλησε! Ἀπέθανεν ὅπως οἱ ἥρωες ποὺ δὲν ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ τὰς περιστάσεις, ἀλλ' ἐγεννήθησαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, διὰ νὰ ἐνσαρκώνουν τὴν ἔννοιαν τοῦ ἡρωισμοῦ.

Μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν των αὐτὴν οἱ ἐλασῖται ἐβάδισαν κατὰ τῆς Ἀνατολῆς. Οἱ ὀλιγάριθμοι ἄνδρες μου διὰ τολμηρῶν διεισδύσεων εἰς τὰ νῶτά των, τοὺς ἔτρεψαν εἰς ἄτακτον φυγήν. Ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἄφησαν πολλοὺς νεκροὺς καὶ αἰχμαλώτους. Κατὰ τὴν μάχην διὰ πρώτην καὶ μοναδικὴν φοράν, ἐσημειώθη ἐλαφρὰ σύμπτυξις μιᾶς μόνον ὁμάδος μου, ἥτις συντόμως ἀντεπετέθη καὶ συνέλαβε περὶ τοὺς 100 ἀόπλους ἐκ διαφόρων χωρίων. Τοὺς ἀόπλους τούτους, ὀπαδοὺς τοῦ ΕΑΜ, τὸ ἐλασιτικὸν τμῆμα ὡδήγησεν εἰς τὸ μέτωπον, διὰ νὰ παραλάβωσιν ἐφόδια ἐκ τῶν ἀποθηκῶν μας, ὡς ἐλέχθη εἰς αὐτούς. Εἰς τὴν πραγματικότητα τοὺς μετεκίνησε διὰ νὰ παρουσιάσῃ ὄγκον καὶ νὰ πτοήσῃ τὴν φρουράν, ὅπερ καὶ ἐπετεύχθη ἐν ἀρχῇ. Ἀντεπιτεθεῖσα ἡ ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης συμπτυχθεῖσα ὁμάς μου, συνέλαβε περὶ τοὺς 100 ἀόπλους. Ἅπαντες οὗτοι, ἐγκαταλειφθέντες ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ ἐφιλοξενήθησαν εἰς Ἀνατολὴν καὶ τὴν ἑπομένην τοὺς ἀπέστειλα εἰς τὰ χωρία των, ἐφοδιάσας πολλοὺς καὶ μὲ ἀρκετὰ τρόφιμα ἐκ τοῦ ὑστερήματος τῶν ὁμάδων μου. Οἱ περισσότεροι βραδύτερον μετεπήδησαν εἰς τὸ ἐθνικὸν στρατόπεδον καὶ ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ ΚΚΕ.

Πολεμικὸν ὑλικὸν

Ἡ ΠΑΟ, συνδεομένη μὲ τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον Μέσης Ἀνατολῆς, ὡς καὶ μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἀνέμενε τὸν ἐφοδιασμόν της διὰ πολεμικοῦ ὑλικοῦ, δι' ἔνοπλον ἀγῶνα εὐρείας ἐκτάσεως. Διὰ λόγους, ποὺ δὲν ἔχουν θέσιν εἰς τὴν παροῦσαν, ὁ ἐφοδιασμός της διαρκῶς ἀνεβάλλετο, διὰ νὰ μὴ γίνῃ ποτέ. Λόγῳ τῆς ἰδιομορφίας του ὁ ἀνταρτοπόλεμος, δὲν προκαλεῖ σπατάλην πυρομαχικῶν. Ὁ ἀντάρτης κατὰ κανόνα ἐμπλέκεται εἰς πολεμικήν τινα ἐπιχείρησιν, μόνον ὅταν αἱ συνθῆκαι τὸν εὐνοοῦν. Περιορίζει τὴν χρῆσιν τοῦ ὅπλου του κατὰ τὸ δοκοῦν. Οὔτε ὀχυρὰς θέσεις θὰ ἐκπορθήσῃ οὔτε αἱ ἐδαφικαὶ ἐκτάσεις τὸν ἐνδιαφέρουν. Τὸν ἐνδιαφέρει μόνον ἡ διαρκὴς παρενόχλησις, ἡ διαρκὴς ἀπασχόλησις χρησίμων μονάδων τοῦ ἐχθρικοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ἡ διαρκὴς φθορὰ τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ σκοποὶ αὐτοὶ ἐξυπηρετοῦνται καλῶς μὲ ὀλίγα πυρομαχικά. Οἱ ἔχοντες πεῖραν ἀνταρτοπολέμου θὰ γνωρίζουν, ὅτι εἰς ἓν φυσίγγιον ἐμπείρου ἀντάρτου ἀναλίσκονται τοὐλάχιστον 40 φυσίγγια μαχητῶν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ. Μὲ αὐτὰ τὰ δεδομένα, τὰ πυρομαχικὰ ποὺ διέθετον πρὸ τῆς ἐντάξεώς μου εἰς τὸν ἀνταρτικὸν ἀγῶνα ἦσαν ἀρκετὰ διὰ πόλεμον πολλῶν ἐτῶν. Ἀτυχῶς αἱ προβλέψεις μας διεψεύσθησαν. Δὲν προεβλέψαμεν εἰς ὅλην της τὴν ἔκτασιν τὴν κομμουνιστικὴν προδοσίαν. Δὲν προεβλέψαμεν ἐμφύλιον σπαραγμὸν τῆς γνωστῆς ἤδη ἐκτάσεως. Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ΕΑΜ - ΕΛΑΣ ἤλλαξεν ἄρδην τακτικὴν καὶ στρατηγικὴν μὲ μεγίστην δυσμενῆ ἐπίπτωσιν εἰς τὴν ἀνάλωσιν τῶν πυρομαχικῶν. Δὲν ἀντιμετωπίζαμεν ἤδη ὀλιγοώρους ἢ καὶ ὀλιγολέπτους ἐπιδρομὰς κατὰ τῶν Βουλγάρων. Διεξηγάγομεν συχνὰ πολυώρους ἢ καὶ πολυημέρους μάχας κατὰ τοῦ ἐπιτιθεμένου ΕΛΑΣ, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν διαρκῆ ἐξάντλησιν τῶν πυρομαχικῶν μας, χωρὶς πηγὰς ἀντικαταστάσεως. Δὲν παρήρχετο ἡμέρα ἠρεμίας. Ὁ... «ἀπελευθερωτικὸς» στρατὸς τοῦ ΕΑΜ κάπου θὰ ἐκδηλωθῇ, βεβαίως ὄχι κατὰ τῶν Βουλγάρων, ἀλλὰ ἐναντίον μας.

Κίνησις πρὸς Χαλκιδικὴν

Ὁ κύριος ὄγκος τῶν δυνάμεών μου εἶχε στρατοπεδεύσει εἰς τὸ Μπέλες, ὅτε σύνδεσμος τῆς ΠΑΟ μοὶ προσεκόμισεν ἓν σημείωμα.

«Μὲ ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλυτέραν δύναμιν μετακινηθῆτε ταχέως πρὸς Χαλκιδικήν, ὅπου θὰ ἐφοδιασθῆτε μὲ πολεμικὸν ὑλικόν, ἀποστελλόμενον ὑπὸ τοῦ Σ.Σ.Μ.Α.». Αὐτὰ διετυποῦντο εἰς τὸ σημείωμα τῆς Ὀργανώσεως. Παρόμοιον σημείωμα ἀπέστειλα εἰς τὸν ὑπομοίραρχον Τζαμαλούκαν εἰς τὰ Ἀνατολικὰ Κρούσια, καὶ ὡρίσθη χῶρος συναντήσεως, ἵνα συμπορευθῶμεν πρὸς Χαλκιδικήν.

Ἐγκατέστησα εἰς εὐπαθῆ σημεῖα τῆς περιοχῆς μου ἐλαφρὰς δυνάμεις καὶ ἐκινήθην πρὸς Χαλκιδικήν. Ἄγνωστον πῶς, καίτοι ἀπὸ πλευρᾶς μου ἐτηρήθη ἀπόλυτος μυστικότης, τὸ ΕΑΜ ἐπληροφορήθη τὰ περὶ μετακινήσεώς μου. Ἀπὸ ἄλλας περιφερείας τῆς Μακεδονίας, μετεκίνησεν ἀξιομάχους δυνάμεις του, ἐπεστράτευσεν ἐφέδρους καὶ ἐνίσχυσε τὸν ΕΛΑΣ Κρουσίων, μὲ ἐντολὴν νὰ καταληφθοῦν ὑποχρεωτικαὶ διαβάσεις, καὶ ἂν δὲν ἐπιτευχθῇ ἡ διάλυσίς μου, νὰ ματαιωθῇ ἡ πρὸς Χαλκιδικὴν μετακίνησίς μου.

30 - 10 - 1943

Εἰς Ἀκρολίμνιον Δοϊράνης, δυνάμεις μου ἔτρεψαν εἰς φυγὴν γερμανικὸν ἀπόσπασμα ἀναγνωρίσεως. Ἠχμαλωτίσθησαν 4 Γερμανοὶ καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐτραυματίσθη μόνον ὁ ἀντάρτης μου Ἀποστολίδης Εὐστάθιος τῆς ὁμάδος Διοικήσεως Ἀρχηγείου.

11 - 11 - 1943

Ἰσχυρὸν ἐλασιτικὸν συγκρότημα, ἐνεδρεῦον εἰς στενωπὸν παρὰ τὴν Ἡράκλειαν Κιλκίς, ἐπετέθη κατὰ τοῦ πρὸς Χαλκιδικὴν ὁδεύοντος σώματός μου. Ἐπηκολούθησε πολύωρος πεισματώδης μάχη. Οἱ ἐλασῖται, καίτοι ἐνεδρεύοντες, ἔσχον ἀπωλείας ἀσυγκρίτως ἀνωτέρας τῶν ἰδικῶν μας. Ἔναντι 2 μόνον ἰδικῶν μας ἀπωλειῶν, αὐτοὶ εἰς νεκρούς, τραυματίας καὶ αἰχμαλώτους εἶχον 20 ἄνδρας.

Καὶ κατὰ τὴν μάχην αὐτὴν ὑπεχώρησεν ὁ ΕΛΑΣ, κανονικῶς ὅμως. Μόνον εἰς ὀλίγα σημεῖα τοῦ μετώπου ἐσημειώθη ἄτακτος φυγή.

15 - 11 - 1943

Δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ, μεταφερθεῖσαι ἐκ Βερμίου, ἔστησαν ἐνέδραν κατὰ τοῦ σώματος εἰς ὑποχρεωτικὴν διάβασιν παρὰ τὴν Τέρπυλλον Κιλκίς. Μὲ τὴν ἐκδήλωσιν τῶν πρώτων πυρῶν τῶν κομμουνιστῶν, εἰδικαὶ ὁμάδες μου διὰ νυκτερινὸν ἀγῶνα ἐπετέθησαν κατὰ τῶν κομμουνιστικῶν φωλεῶν πυρός, ἐπηκολούθησεν ὀλιγόωρος ἀγών, ἰδίᾳ διὰ χειροβομβίδων καὶ αὐτομάτων ὅπλων, καὶ ὁ ΕΛΑΣ ἀνετράπη, μὲ ἀπωλείας καὶ πάλιν μεγαλυτέρας τῶν ἰδικῶν μας. Τὴν 16-11-1943 κατάκοποι οἱ ἄνδρες μου ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ὁλονυκτίου πορείας ἐστρατοπέδευσαν εἰς Ἀναβρυτὸν Κιλκίς. Μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου δύναμις 800 ἐλασιτῶν (ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἀπολύτως ἀκριβὴς) ἐπετέθησαν κυκλωτικῶς κατὰ τῆς θέσεώς μου, μετὰ προπαρασκευὴν πολλῶν βαρέων ὅλμων. Ἐγένετο χρῆσις βαρέων πολυβόλων καὶ ἀφθόνων αὐτομάτων ὅπλων, χειροβομβίδων καὶ ὅπλων βομβιδοβόλων. Εἶναι ἡ μοναδικὴ μάχη, εἰς τὴν ὁποίαν πράγματι ἔμεινα κατάπληκτος ἀπὸ τὸ μαχητικὸν πνεῦμα τῶν ἀνδρῶν τοῦ ΕΛΑΣ. Εἰς πολλὰ σημεῖα τοῦ μετώπου ἐπετίθεντο ἐντελῶς ἀκάλυπτοι, πατῶντες ἐνίοτε ἐπὶ πτωμάτων προηγηθέντων συντρόφων των.

Ὁ ΕΛΑΣ ἐχρησιμοποίησεν ἐπιλέκτους μονάδας του εἰς τὴν πρώτην γραμμήν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες μου δὲν ἐπτοήθησαν. Ἀντιμετώπισαν μὲ ἀπόλυτον ἠρεμίαν τὰ ἐπιθετικὰ κύματα τῶν κομμουνιστῶν. Πολλοὶ μὲ αἱμορραγοῦντα τραύματα παρέμειναν εἰς τὰς θέσεις των καὶ μόνον μὲ αὐστηρὰς ἐπιτιμήσεις ἀνωτέρων των ἀπεσύροντο εἰς τὸν σταθμὸν ἐπιδέσεως τραυμάτων. Ἡ σθεναρὰ ἄμυνα τῶν ἀνδρῶν μου, περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὑπεχρέωσε τὸν ΕΛΑΣ νὰ σταματήσῃ τὰς ἐφόδους. Ὠχυρώθη πέριξ τῶν ἡμετέρων καὶ ἐπηκολούθησεν ἀγὼν ἀνταλλαγῆς πυρῶν.

Περὶ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας, διὰ δύο διμοιριῶν μου προὐκάλεσα εὐρύτατον ρῆγμα εἰς τὴν ἐχθρικὴν γραμμὴν

καὶ διεισέδυσα εἰς τὰ νῶτά του. Ἐπηκολούθησε γενικὴ ἀντεπίθεσις, ἥτις καὶ ἐπέτυχε. Μετὰ πείσμονα ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος εἰς πολλὰ σημεῖα τοῦ μετώπου ἔλαβε τὴν μορφὴν πάλης σώματος πρὸς σῶμα, οἱ ἐχθροὶ ὑπεχώρησαν ἀτάκτως κατὰ τὸ μέγιστον ποσοστόν των καὶ κατεδιώχθησαν μέχρις ἐπελεύσεως τοῦ σκότους. Αἱ ἀπώλειαί των ὑπῆρξαν τρομακτικαί. Καὶ αἱ ἰδικαί μας ἀπώλειαι δὲν ὑπῆρξαν ἀσήμαντοι. Μεταξὺ τῶν τραυματιῶν μας εἶναι καὶ ὁ ταγματάρχης Παπαγεωργίου ὡς καὶ ὁ ὑποφαινόμενος.

Τὴν ἑπομένην τῆς μάχης Ἀναβρυτοῦ συνηντήθημεν καὶ μὲ τὸ σῶμα Τζαμαλούκα καί, συμπορευόμενοι, μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐστρατοπεδεύσαμεν εἰς τὰ ὑψώματα Χορτιάτη, ἀναμένοντες ὁδηγίας τῆς Ὀργανώσεως.

Ματαίωσις ἐφοδιασμοῦ

Αἱ ἡμέραι διεδέχοντο ἀλλήλας καὶ ἡ ἀγωνία τῆς ἀναμονῆς ἐκορυφοῦτο. Τὰ πυρομαχικά μου εἶχον μειωθῆ ἐπικινδύνως. Πέραν ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἠνάλωσα κατὰ τὴν πρὸς Χαλκιδικὴν πορείαν, ἱκανὴν ποσότητα πυρομαχικῶν εἶχον διαθέσει ἐπίσης διὰ τὸν ἀνεφοδιασμὸν ἄλλων σωμάτων τῆς ΠΑΟ, διὰ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὰς ἀτελειώτους ἐπιθέσεις τοῦ ΕΛΑΣ (Γουλγουτζῆς - Σαρρῆς Πιέρια - Βέρμιον, Παπαβασιλείου Κοζάνη).

Ἐνῶ ἀνέμενον τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα ἀποστολῆς πυρομαχικῶν, μὲ ἐπληροφόρησαν ὅτι ὁ ΕΛΑΣ εἶχεν ἐπιτύχει τὴν διάλυσιν ὅλων τῶν ἐν Μακεδονίᾳ σωμάτων τῆς ΠΑΟ καὶ τὰ μόνα ποὺ ἀπέμενον ἦσαν τὸ ἰδικόν μου καὶ τὸ σῶμα Τζαμαλούκα.

Ἐν τούτοις ἡ ἐν γένει κατάστασις δὲν ἦτο ἀπελπιστική. Ἂν οἱ Σύμμαχοι μᾶς ἐφωδίαζον ὑπῆρχε δυνατότης καὶ ἡ ἰδική μου δύναμις νὰ αὐξηθῇ καὶ νὰ ὑπερβῇ εἰς πολλαπλοῦν τὸν ΕΛΑΣ καὶ τὰ διαλυθέντα τμήματα νὰ ἀνασυγκροτηθῶσι. Ἐθελονταὶ ὑπῆρχον πολλαπλάσιοι τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ. Ὁπλισμὸς δὲν ὑπῆρχε. Τέλος, ὑπὸ τῆς Ὀργανώσεως μοὶ ἀνεκοινώθη, ὅτι διὰ λόγους τεχνικοὺς οἱ Σύμμαχοι ἠδυνάτουν νὰ μᾶς ἐφοδιάσουν καὶ ἀπέμενεν εἰς ἐμὲ νὰ κανονίσω τὴν περαιτέρω πορείαν μου. Ἐπηκολούθησε σύσκεψις στελεχῶν εἰς Θεσσαλονίκην, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστημεν μετὰ τοῦ ὑπομοιράρχου Τζαμαλούκα. Ὑπὸ ἀνωτάτων στελεχῶν τῆς Ὀργανώσεως ἐξεφράσθη ἡ ἐλπὶς ὅτι τὸ Σ.Σ.Μ.Α. ἤθελεν ὑπερνικήσει τὰ ἐμπόδια καὶ θὰ μᾶς ἔκαμνε ρίψεις πυρομαχικῶν εἰς τὰ ὑψίπεδα Τριάδος - Σερρῶν. Ἀπεφάσισα νὰ ἀναστραφῶ πρὸς Βισαλτίαν μὲ τὴν ἐλπίδα πραγματοποιήσεως ρίψεων.

Γερμανικαὶ προτάσεις

Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 10-12-1943, αἱ ἐθνικαὶ ὁμάδες ἦσαν ἐν ἑτοιμότητι πρὸς ἀναχώρησιν. Ἓν τῶν παρατηρητηρίων μοὶ ἀνέφερεν ὅτι Γερμανὸς ἀξιωματικός, ὁμιλῶν τὴν Ἑλληνικήν, ἐζήτει ἐπιμόνως νὰ μὲ συναντήσῃ.

Παρουσιασθεὶς ὁ Γερμανός, μοὶ ἐδήλωσεν ὅτι διὰ τὴν ζωήν του εἶναι ὑπεύθυνοι 500 Ἕλληνες καὶ ἡ Χωροφυλακὴ Θεσσαλονίκης. Ἀπήντησα ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ δὲν εἶναι δολοφόνοι καὶ ὁ Γερμανὸς συνέχισε. «Πρέπει νὰ καταλάβετε ὅτι ἐχθροί σας δὲν εἴμεθα ἡμεῖς οἱ Γερμανοί, ἀλλὰ ὁ κομμουνισμός, τὸν ὁποῖον ὁ Γερμανικὸς Στρατὸς συντρίβει εἰς τὴν Ρωσίαν. Ἀργὰ ἢ γρήγορα ἡμεῖς θὰ γίνωμεν φίλοι μὲ τοὺς Ἄγγλους καὶ θὰ ξερριζώσωμεν τοὺς κομμουνιστάς. Σήμερον οἱ Ἄγγλοι δὲν κατάλαβαν ἀκόμη, ὅτι χωρὶς ἡμᾶς δὲν θὰ ζήσουν οὔτε αὐτοί, καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐνισχύουν τοὺς κομμουνιστάς. Νὰ εἶσθε βέβαιοι, ὅτι σὲ λίγο θὰ τὸ καταλάβουν καὶ θὰ εἶναι μαζί μας. Ἡμεῖς διὰ τὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχομεν καμμίαν βλέψιν. Γνωρίζομεν ὅτι οἱ ἄνδρες σου δὲν ἔχουν πυρομαχικὰ καὶ πεινοῦνε. Ξεύρομεν ὅτι οἱ κομμουνισταὶ σοῦ ἐπέβαλαν διαρκῆ πόλεμον καὶ εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ σὲ ὑποστηρίξωμεν.

»Ξεύρομεν ἐπίσης ὅτι προσέχεις τὴν κοινὴν γνώμην, ἡ ὁποία μισεῖ μὲν τὸν ΕΛΑΣ, εἶναι ὅμως καὶ μὲ τὸ μέρος τῶν Ἄγγλων. Τὴν νύκτα καὶ ὅπου θέλεις, μὲ τὰ ἀεροπλάνα μας ἢ μὲ πλοῖα, θὰ σοῦ δώσουμε ὅπλα, βομβιδοβόλα, πολυβόλα, φυσίγγια, στολές, ἄρβυλα, χρήματα καὶ γενικά, ὅτι θὰ μᾶς ζητήσῃς, ὅλα δὲ θὰ εἶναι ἀγγλικῆς προελεύσεως, διὰ τὴν παραπλάνησιν τῆς κοινῆς γνώμης. Τὰ ἐφόδια θὰ συνοδεύωνται καὶ μὲ προκηρύξεις εἰς τὴν ἀγγλικήν, καὶ ἔτσι θὰ πιστεύσουν ὅλοι ὅτι σὲ ἐνισχύουν οἱ σύμμαχοί σας Ἄγγλοι. Ὡς ἀντάλλαγμα τούτων ζητοῦμε μόνον ν' ἀποφύγῃς ρήξεις μὲ τοὺς Βουλγάρους, τοὺς ὁποίους κακῇ τῇ μοίρᾳ ἔχομεν συμμάχους καὶ φυσικὰ δὲν θὰ κτυπηθῇς ποτὲ μὲ τοὺς Γερμανοὺς καὶ θὰ περιορίσῃς τὴν δρᾶσίν σου εἰς τὴν προστασίαν τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ ἀπὸ τὰς σφαγὰς τοῦ ΕΛΑΣ. Ὡς μοναδικὴ ἐγγύησις ὅτι δὲν θὰ κάμῃς ποτὲ κακὴν χρῆσιν τῶν ὅπλων, τὰ ὁποῖα θὰ σοῦ δώσωμε, θὰ εἶναι ἡ Χωροφυλακὴ Θεσσαλονίκης, τῆς ὁποίας τὴν ζωὴν καθὼς γνωρίζομεν ἀγαπᾶς, ὡς καὶ ἡ οἰκογένειά σου, τῆς ὁποίας τὴν διεύθυνσιν θὰ μᾶς δώσῃς. Ὡς πρὸς τὴν καλὴν πίστιν ἡμῶν, ἐγγύησις θὰ εἶναι τὰ ὑλικά μας καὶ ὅσους Γερμανοὺς στρατιώτας καὶ ἀξιωματικοὺς θὰ ζητήσῃς, τοὺς ὁποίους θὰ ντύσῃς ἀντάρτικα, ὥστε νὰ μὴ γίνωνται ἀντιληπτοὶ ἀπὸ τὸ κοινόν». (Οἱ ὡς ὅμηροι δῆθεν παραχωρούμενοι Γερμανοὶ δὲν θὰ ἦσαν παρὰ τοποτηρηταί, ἀναγκαῖοι διὰ τὸν Γερμανικὸν Στρατόν).

Μὲ τόσην πειστικότητα καὶ μὲ τόσην εὐφράδειαν ὡμίλει ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικός, ὥστε δὲν μοὶ ἐδόθη δυνατότης νὰ τὸν διακόψω οὐδὲ ἐπὶ δευτερόλεπτον. Ἀπεδέχθη πρότασίν μου ν' ἀναμείνῃ τὴν ἀπάντησίν μου μετὰ μίαν ὥραν. Ἐπειδὴ ἐσκέφθην ὅτι τὸ γερμανικὸν αἴτημα ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Ὀργανώσεως, διέταξα παριστάμενον βαθμοφόρον μου καὶ ἐστενογράφησε τὴν γερμανικὴν πρότασιν.

Εἶχον ἤδη ἐμφανισθῆ ἀντικομμουνιστικὰ τμήματα ἐξοπλιζόμενα ὑπὸ Γερμανῶν. Σεβαστὸς ἀριθμὸς ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῶν τμημάτων τούτων προήρχετο ἀπὸ ἀνταρτικὰ σώματα διαφόρων περιοχῶν, διαλυθέντα ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ. Οἱ Γερμανοί, σιωπηρῶς ἠμνήστευον τοὺς πρώην ἀντάρτας.

Ὅπως εἰς τὴν Χωροφυλακήν, οὕτω καὶ εἰς τὰ τμήματα ταῦτα ἐχορήγουν μικροποσότητας πυρομαχικῶν. Εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα οἱ Βούλγαροι διὰ τῶν βουλγαριζόντων καὶ δι' ἄλλων μέσων ἐνίσχυον τὸν ΕΛΑΣ. Ὅταν ὁ ΕΛΑΣ ἐκινδύνευε νὰ συντριβῇ ἀπὸ τὰς ὡς ἀνωτέρω σχηματιζομένας ἀντικομμουνιστικὰς ὁμάδας, οἱ Γερμανοὶ μὲ δια-

φόρους προφάσεις δὲν ἐχορήγουν πυρομαχικά. Ἀντεπετίθετο ὁ ΕΛΑΣ ἐν συμμαχίᾳ μὲ τὸ ΣΝΟΦ, ὑπεχρέωνεν εἰς ὑποχώρησιν τὰς ἀντικομμουνιστικὰς ὁμάδας. Τὰς ἀνεφωδίαζον οἱ Γερμανοὶ καὶ ἐπανελαμβάνετο ἡ ἱστορία. Ἐκράτουν ἀδυνάτους τὰς ἀντικομμουνιστικὰς ὁμάδας καὶ τὴν Χωροφυλακήν, βεβαίως, ἀπὸ ἔλλειψιν ἐμπιστοσύνης. Διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς οἱ Γερμανοὶ ἐξουδετέρωνον κινδύνους, κινδύνους ποὺ τοὺς ἠπείλουν, ἔχοντες ὑπὲρ αὐτῶν τὸν παράγοντα «διαίρει καὶ βασίλευε». Ἀναντιλέκτως, ὁ ΕΛΑΣ, ὅστις ἀποδεδειγμένως εἶναι ὁ ὑπεύθυνος τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ, ἐμμέσως ἐβοήθει τοὺς Γερμανούς. Εἰς σημείωμά μου τῆς ἐποχῆς διετύπωσα: «Οἱ Γερμανοὶ κερδίζουν ἀπὸ τὰ κερδισμένα, δανείζουν τοὺς χαμένους, γιὰ νὰ τοὺς τὰ ξαναπάρουν σὲ λίγο καὶ νὰ τοὺς χρεώσουν περισσότερα. Νὰ δεχθῶ τὸν ὁπλισμόν, ποιός ξέρει ἂν αὔριον οἱ ἥρωές μου θὰ γραφοῦν εἰς τὴν στήλην τῶν προδοτῶν, καὶ ἀκόμη ἂν θὰ βλάψω τὸν κοινὸν συμμαχικὸν ἀγῶνα; Νὰ μὴν τὸν πάρω, τί θὰ γίνῃ τόσος κόσμος ἀπὸ τοὺς δολοφόνους τοῦ ΕΛΑΣ; Ὁ Θεὸς ἂς βοηθήσῃ νὰ δώσω τὴν καλυτέραν λύσιν». Μετὰ σύσκεψιν μὲ τοὺς βαθμοφόρους μου, εἰς τὸν Γερμανὸν ἀξιωματικὸν ἀπήντησα ὡς ἑξῆς: «Ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία δὲν ἀναφέρει κανένα παράδειγμα συμμαχίας τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἕνα ἐχθρόν των διὰ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ ἄλλον ἐχθρόν. Ἡμεῖς, μὲ αὐτὰ τὰ ὅπλα ποὺ ἔχομεν, εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ νικήσωμεν καὶ θὰ νικήσωμεν τελικά, κάθε ἀντίπαλόν μας».

Ὁ Γερμανὸς ἀξιωματικὸς ἐγέλασε σαρκαστικά, ἕνα γέλιο, πού, ὡς ἐσημείωσα τότε, «γρατσουνάει τὴν ψυχή μου» καὶ ἀπεχώρησε χωρὶς νὰ εἴπῃ οὔτε λέξιν.

Κυκλωτικὴ κίνησις τῶν Γερμανῶν

Δὲν παρῆλθον πολλαὶ ὧραι ἀπὸ τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ Γερμανοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ γερμανικαὶ δυνάμεις ἐκινήθησαν κατὰ τῶν σωμάτων τῆς Π.Α.Ο. ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ Σέδες. Πρὸς τὴν περιοχὴν Σέδες ἐξεδηλώθησαν τὰ πρῶτα πυρὰ μεταξὺ Γερμανῶν καὶ φυλακίων μου, ἀνεμένετο ὅμως ἡ γερμανικὴ ἐνέργεια καὶ ἀντιμετωπίσθη μὲ τάξιν. Διὰ καταλλήλων ἑλιγμῶν ἀπέφυγον τὴν μάχην, διότι οὔτε τ' ἀπαιτούμενα ὅπλα διέθετον, οὔτε ὁ χῶρος ηὐνόει ἀγῶνα ἀτάκτων κατὰ τακτικοῦ στρατοῦ καὶ δὴ γερμανικοῦ. Δύο ὁμάδες μου ὑπὸ τοὺς ἀνθυπολοχαγὸν Μαρέλαν καὶ ὁπλαρχηγὸν Γεωργαντᾶν, δι' ἀραιῶν πυροβολισμῶν παρέσυρον τοὺς ἐκ Σέδες κινηθέντας Γερμανοὺς πρὸς ἀνατολάς, ἐνῷ ὁ κύριος ὄγκος τῶν σωμάτων, έτοιμοκίνητος, ὡς ἦτο, κατηυθύνθη πρὸς τὸν τομέα Λαγκαδᾶ, ἵνα διὰ Σοχοῦ φθάσῃ εἰς τὰ ὑψίπεδα Τριάδος. Περὶ 22αν ὥραν τῆς 10-12-43 ἡ ἐμπροσθοφυλακή μου ἔπεσεν εἰς ἐνέδραν Γερμανῶν, παρὰ τὴν λίμνην Ἁγίου Βασιλείου. Ἐπηκολούθησεν ὀλιγόωρος σύγκρουσις.

Πληροφορηθεὶς ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἤλεγχον τὸ πρὸς Σοχὸν δρομολόγιον, ἤλλαξα πορείαν, κατευθυνθεὶς πρὸς τὰ ὑψώματα Ἀσήρου. Εἰδικῶς ἐκπαιδευμένοι οἱ ἄνδρες εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἐδάφους ἀπέφυγον τοὺς προβολεῖς μηχανοκινήτου γερμανικῆς μονάδος, κινουμένης ἐπὶ τῆς πεδινῆς περιοχῆς Λαγκαδᾶ, καὶ πλὴν τῆς τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, δὲν εἶχον ἄλλην μετ' αὐτῶν σύγκρουσιν.

Κατὰ τὴν σύγκρουσιν Ἁγίου Βασιλείου εἶχον ἕνα νεκρὸν καὶ 5 τραυματίας, ἐξ ὧν 4 ἐλαφρῶς καὶ εἷς θανασίμως.

11-12-1943

Μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου τῆς 11-12-43, αἱ ἐθνικαὶ ὁμάδες ἐστρατοπέδευσαν εἰς διάφορα ὑψώματα, κλιμακωθεῖσαι μεταξὺ Κριθιᾶς Στεφανίων. Διετάχθησαν μέτρα καλύψεως τῶν ἀνδρῶν. Οἱ χρησιμοποιηθέντες σύνδεσμοι ἀνέφερον ἐκτέλεσιν διαταγῆς, τὸ μέτρον ὅμως δὲν ὠφέλησε, διότι τὴν ἰδίαν ὥραν μᾶς ἀπεκάλυπτον οἱ ἐλασῖται. Ἀκριβῶς τὴν στιγμήν, ποὺ ἠσχολούμεθα μὲ τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν μας, ἐδέχθημεν πυρὰ ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως. Τμῆμα ἐλασιτῶν, ἐξ 100 περίπου ἀνδρῶν, ἐξεδηλώθη ἐκ τοῦ τομέως Κριθιᾶς μὲ ἐνοχλητικὰ πυρά. Ἐκινήθησαν ἀμέσως ἐναντίον τῶν ἐλασιτῶν τρεῖς ὁμάδες μου, ἐπὶ τῇ προσεγγίσει τῶν ὁποίων οἱ ἐλασῖται ὑπεχώρησαν καὶ κατέλαβον φύσει ὀχυρὰς θέσεις. Ὑπὸ τῶν ἡμετέρων συνελήφθησαν δύο αἰχμάλωτοι, ἐξ ὧν ὁ εἷς ὁμαδάρχης.

Ἐπανακάμπτουσαι πρὸς τὴν βάσιν των αἱ ὁμάδες μας συνεπλάκησαν μὲ ἀναγνωριστικὸν βουλγαρικὸν ἀπόσπασμα, ἐμφανισθὲν εἰς τὴν γραμμὴν τῆς πορείας των. Παρενέβησαν ἀμέσως καὶ ἐγγὺς εὑρεθεῖσαι ὁμάδες τοῦ σώματος Τζαμαλούκα καὶ οἱ Βούλγαροι ὑπεχώρησαν. Ὑποχωρήσαντες οἱ Βούλγαροι, διῆλθον ἐγγύτατα τῶν θέσεων τοῦ ἐλασιτικοῦ τμήματος. Οὐδεὶς πυροβολισμὸς ἀντηλλάγη μεταξὺ ΕΛΑΣ - Βουλγάρων. Κατὰ τὴν ἀναφερομένην συμπλοκὴν Ἑλλήνων - Βουλγάρων δὲν ἐσημειώθησαν ἀπώλειαι. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν αἰχμαλώτων τοῦ ΕΛΑΣ, διεπιστώθη ὅτι ἀποστολὴ τοῦ ἐλασιτικοῦ τμήματος ἦτο ἡ διὰ τῶν πυροβολισμῶν ἀποκάλυψις τῶν θέσεών μας εἰς τοὺς Βουλγάρους. Ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς ἡμέρας προέκυψε καὶ κάτι καλόν. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐβελτιώσαμε τὰς θέσεις μας, κλιμακωθέντες κατὰ τρόπον ἀσφαλέστερον καὶ τὴν ἑπομένην ἀντιμετωπίσαμε τοὺς Βουλγάρους μὲ ἄνεσιν.

12-12-1943

Τὴν 12-12-43, Βουλγαρικὸς Στρατὸς περίπου δυνάμεως λόχου πεζῶν καὶ διμοιρίας ἱππέων, μὲ ὑποστήριξιν βαρέων πολυβόλων, ἐνήργησεν ἐναντίον μας ἐπιθετικὴν ἀναγνώρισιν. Μετὰ δίωρον ἀνταλλαγὴν πυρῶν, οἱ Βούλγαροι συνεπτύχθησαν πρὸς τὴν πεδινὴν περιοχήν. Κατὰ τὴν σύγκρουσιν αὐτὴν οἱ Βούλγαροι εἶχον ἓξ νεκρούς, ἡμεῖς δὲ δύο τραυματίας.

16-12-1943

Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 16-12-43 ἐστρατοπεδεύσαμεν εἰς διάφορα ὑψώματα, πέριξ Λευκοχωρίου - Κιλκίς. Ἕνα τάγμα Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ, μὲ στήριγμα ἄλλας βουλγαρικὰς δυνάμεις, εἰς τὸν τομέα Ξυλουπόλεως χρησιμοποιῆσαν ἀφανῆ δρομολόγια, ἔλαβε διάταξιν μάχης πρὸ τῶν γραμμῶν μας. Αἱ προφυλακαί μας ἐνεπλάκησαν εἰς μάχην ἀπὸ φύσει ὀχυρῶν θέσεων. Ταυτοχρόνως ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν της καὶ ἄλλη ἰσχυρὰ δύναμις Βουλγαρικοῦ Στρατοῦ, ἀπὸ τὴν κατεύθυνσιν Στεφανίων, πρὸ τοῦ τομέως ὁμάδων Τζαμαλούκα. Κατείχομεν ὀχυρὰς θέσεις, δεσποζούσας τῶν Βουλγάρων, δεδομένου ὅμως ὅτι οἱ Βούλγαροι διέθετον καὶ ἐφεδρικὰς δυνάμεις, πέραν τοῦ ἀσυγ-

κρίτως καλυτέρου ὁπλισμοῦ των, ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ συμπτυχθῶμεν βορείως Λευκοχωρίου πρὸς Κρούσια. Οἱ ὁπλαρχηγοὶ Γαβριηλίδης, Καρυπίδης καὶ Γεωργαντᾶς ἔλαβον ἀναλόγους διαταγάς. Ὁ ὑπομοίραρχος Τζαμαλούκας ἐμπλακεὶς εἰς τὸν ἀγῶνα ἀνέκοψε τὴν βουλγαρικὴν προέλασιν καὶ προσωπικῶς κατηυθύνθην πρὸς τὸν τομέα Φαμπρικέζη - Κουτσαμπελα, ὅπου οἱ Βούλγαροι, ναὶ μὲν εἶχον καθηλωθῆ, δὲν ἔπαυσαν ὅμως νὰ ἐγκυμονοῦν διὰ τὰς ὁμάδας σοβαρὸν κίνδυνον. Σύνδεσμος μοῦ προσεκόμισε σημείωμα τοῦ Γαβριηλίδη, τὸ ὁποῖον ἔγραφε: «Μόλις φθάσαμε στὸ ὕψωμα 1000 μ. ἀπὸ τὸ Λευκοχώρι, ἐβλήθημεν ἀπὸ τοὺς ἐλασίτας καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν μαχόμεθα. Κατέχω ὁλόκληρον τὸν τομέα καὶ νομίζω ὅτι πρέπει γρήγορα νὰ μὲ ἐνισχύσῃς νὰ τοὺς κάμω ἐπίθεσιν. Ἔχω δύο τραυματίας, ἀναμένω διαταγὰς σύντομα. Καραπιπέρης». Ἐφεδρικαὶ δυνάμεις δὲν ὑπῆρχον διὰ τὴν ἐνίσχυσιν Γαβριηλίδου, ὑπέθεσα δέ, ὅτι τὴν φορὰν αὐτὴν ὁ ΕΛΑΣ θὰ ἐτήρει τὰ προσχήματα. Μὲ λευκὴν σημαίαν, ἀπέστειλα ὡς σύνδεσμον τὸν ἐκ Μουριῶν ἀντάρτην Γεώργ. Μπουρλῆν μὲ τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν μου.

Ἀγαπητὲ Κε Καρατάσο,

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἰσχυραὶ βουλγαρικαὶ δυνάμεις μὲ κτυποῦν πανταχόθεν. Ἂν δὲν θέλετε νὰ μᾶς ἐνισχύσετε, τοὐλάχιστον μὴ μοῦ ἀποκόπτετε τὸ δρομολόγιον συμπτύξεως πρὸς Κρούσια. Δὲν εἶναι ἔντιμον, Ἕλληνες ἀπὸ κοινοῦ μὲ Βουλγάρους νὰ κτυποῦν Ἕλληνας. Αὐτὴ εἶναι ἡ συμφιλίωσις ποὺ θὰ κάμωμεν; Διέταξα τὰς δυνάμεις μου νὰ συμπτυχθοῦν καὶ ἀναμένω ἀπάντησίν σας.

Καλὴ λευτεριά
Κ. Μήτσου.

Υ.Γ. Ἀπὸ τὴν μάχην τοῦ Βουρλάν, κρατῶ 12 αἰχμαλώτους σας, οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀποστελλομένου κήρυκος.

Πράγματι διέταξα τὸν Γαβριηλίδην νὰ ὑποχωρήσῃ ἀμέσως πρὸς τὰς ἀρχικάς του θέσεις καὶ νὰ διευκολύνῃ τὸν Μπουρλῆν ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ΕΛΑΣ.

Ὁ Μπουρλῆς πράγματι ἔφθασεν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τοῦ ἐνεχείρησε τὴν ἐπιστολήν μου. Τὴν ἀνέγνωσεν ὁ Καρατάσος, ἐγέλασε σαρκαστικά, φώναξε καὶ ἄλλους βαθμοφόρους του καὶ εἶπε: «Ἐλᾶτε συναγωνιστὲς νὰ «θραύσωμεν» πλάκα μὲ τὶς ἑλληνικοῦρες τοῦ Μήτσου».

Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς, αἱ ἐθνικαὶ ὁμάδες εὑρέθησαν ἐγκλωβισμέναι. Διετάχθη ὁ ἀνθυπασπιστὴς Κουτσαμπέλας νὰ ἐνεργήσῃ πλευρικὴν ἀντεπίθεσιν κατὰ τῶν Βουλγάρων, ἐξεδηλώθη δὲ ἄλλη ἀντεπίθεσις κατὰ μέτωπον ὑπὸ τῶν ὁμάδων Τζαμαλούκα, διὰ νὰ δημιουργήσωμεν ρῆγμα εἰς τὸ βουλγαρικὸν μέτωπον, ἵνα δι' αὐτοῦ κατευθυνθῶμεν πρὸς Θεοδόσια - Ριζιανά.

Μὲ ἐξαιρετικὴν ταχύτητα ὁ ἀνθυπασπιστὴς Χωροφυλακῆς Κουτσαμπέλας Χρῆστος εὑρέθη εἰς τὰ νῶτα τοῦ σταθμοῦ διοικήσεως τοῦ βουλγαρικοῦ τάγματος. Ὁ ἐπιλοχίας Δαμιανίδης Ἀντώνιος καὶ ὁ χωροφύλαξ Ἀγγελάκης Ἐμμ., ἀψηφίσαντες κάθε κίνδυνον, ὥρμησαν κατὰ τοῦ βουλγαρικοῦ σταθμοῦ διοικήσεως καὶ ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως ἐφόνευσαν δύο. Οἱ ὑπόλοιποι, εἷς ταγματάρχης, εἷς ὑπολοχαγὸς καὶ 6 στρατιῶται, εὑρεθέντες ἐντὸς θανασίμου κλοιοῦ, παρεδόθησαν καὶ ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ὡδηγήθησαν ἐνώπιόν μου.

Οἱ Βούλγαροι ἀξιωματικοί, παρὰ τὸν πανικὸν ποὺ τοὺς κατεῖχε, δὲν παρέλειψαν νὰ ἐκφράσωσι τὸν θαυμασμόν των, διὰ τὸν ἀντάρτην χωροφύλακα Ἀγγελάκην, τοῦ ὁποίου ἡ χλαίνη εἰς πολλὰ σημεῖα ἦτο διάτρητος ἀπὸ τὰς ἐχθρικὰς σφαίρας.

Ἐδήλωσα εἰς τὸν Βούλγαρον ταγματάρχην, ὅτι ἐντὸς ἡμισείας ὥρας θὰ ἀπέθνησκεν, ἂν δὲν ὑπεχώρουν αἱ δυνάμεις του καὶ τὸν διέταξα νὰ δώσῃ ἀμέσως διαταγήν.

Πράγματι, τὴν ἰδίαν στιγμὴν Βούλγαρος ἀξιωματικὸς συνέταξε μίαν διαταγήν, ἡ ὁποία δι' ἑνὸς τῶν αἰχμαλώτων στρατιωτῶν του ἀπεστάλη πρὸς ἀξιωματικόν του. Μετὰ ἡμισείαν ὥραν περίπου, οἱ Βούλγαροι κατέπαυσαν τὰ πυρὰ καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς Ξυλούπολιν.

Κατὰ τὴν μάχην αὐτὴν οἱ Βούλγαροι εἶχον 7 νεκρούς, 8 αἰχμαλώτους καὶ πολλοὺς τραυματίας, ἔναντι 9 τραυματιῶν ἐκ τῶν ἡμετέρων. Διὰ τοῦ δημιουργηθέντος κενοῦ, αἱ ἐθνικαὶ ὁμάδες συνέχισαν τὴν πορείαν των καὶ τὴν πρωΐαν τῆς 17-12-43 ἐστρατοπέδευσαν εἰς ὑψώματα Ριζιανῶν Κιλκίς.

18 - 12 - 1943

Ἰσχυραὶ δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ ἐπετέθησαν κατὰ τῶν προφυλακῶν μας εἰς Ριζιανά, ἐπιχειρήσασαι τὴν κατάληψιν δεσποζόντων τῆς περιοχῆς ὑψωμάτων. Μετὰ τρίωρον μάχην ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι πρὸς τὴν κορυφογραμμὴν Κρουσίων μὲ ἀπωλείας.

25 - 12 - 1943

Ἀπὸ τὴν γενομένην ἔρευναν, διεπιστώθη ὅτι ὁ μέσος ὅρος φυσιγγίων μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἀνέρχεται εἰς 15-30. Χειροβομβίδες μόνον 8. Τὰ ὁπλοπολυβόλα ἀπὸ 200-300 φυσίγγια. Τὰ μικρὰ αὐτόματα ἐπίσης. Μόνον ἓν βαρὺ πολυβόλον μας ἔχει περὶ τὰ 1100 φυσίγγια. Αἱ ὁμάδες μας ἐγκατεστάθησαν σταθερῶς εἰς ὀχυρὰς θέσεις. Πλὴν ὀλίγων ἀξιωματικῶν, οὐδεὶς ἄλλος γνωρίζει τὴν κατάστασιν ἀπὸ πλευρᾶς πυρομαχικῶν. Ὅλοι οἱ ἄνδρες εἶναι αἰσιόδοξοι, ἀτενίζουν μίαν καλυτέραν αὔριον. Ἔχουν τὴν συναίσθησιν τοῦ ἀηττήτου. Ὅλοι ἑορτάζουν τὴν γέννησιν τοῦ Θεανθρώπου, ἐνῷ ἡμεῖς μὲ τὸν ὑπομοίραρχον Τζαμαλούκαν, συνεχῶς συσκεπτόμεθα. Λύσις τοῦ προβλήματος δὲν ὑπάρχει. Μοναδική μας ἐλπὶς ἀπομένει αἱ πιθαναὶ ρίψεις τῶν Συμμάχων.

Ἐν τῷ μεταξὺ καθημερινῶς πληροφορούμεθα περὶ νέων συγκεντρώσεων τοῦ ΕΛΑΣ διὰ μετακινήσεως μονάδων του ἐκ διαφόρων περιφερειῶν Κεντρικῆς καὶ Δυτικῆς Μακεδονίας. Διὰ προσπάθειαν ματαιώσεως τῆς προετοιμασίας τοῦ ἐχθροῦ οὔτε σκέψις. Τὰ πυρομαχικά μας ἀρκοῦν μόνον «διὰ νὰ ἀποθάνωμεν ἐντίμως εἰς τὰ χαρακώματα», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Τζαμαλούκα.

9 - 1 - 1944

Τὰς πρώτας πρωινὰς ὥρας τῆς 9-1-44, 2.000 μόνιμοι ἀντάρται τοῦ ΕΛΑΣ καὶ 400-500 ἐφεδρικοί του ἐπετέθησαν κατὰ τῶν θέσεών μας ἐπὶ μετώπου 15 χιλιομέτρων,

καλυπτομένου δι' 800 περίπου ἀνταρτῶν μας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καί τινες ἐφεδρικοί, ἐπίλεκτοι.

Πρῶτος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ ἐχθροῦ εἶναι ἡ κατάληψις τοῦ χειμάρρου διὰ τὴν διχοτόμησιν τοῦ μετώπου μας.

Αἱ ἐθνικαὶ ὁμάδες εὑρίσκοντο εἰς τὰς θέσεις των καὶ εἴς τινα σημεῖα τοῦ μετώπου, ἐκ τῆς πρώτης ὥρας τῆς ἐπιθέσεως, ἤρχισεν ἀγὼν σώματος πρὸς σῶμα ἐντὸς τῶν χαρακωμάτων μας. Οἱ ἐλασῖται πολεμοῦν μὲ ἀσυνήθη τόλμην, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀντάρται μας μὲ ἀπόλυτον ψυχραιμίαν ἀντιμετωπίζουν ἀλλεπάλληλα κύματα ἐπιθέσεων, μὲ ἀραιὰ μέν, εὔστοχα ὅμως πυρά.

Πρὸ τῆς 8ης ὥρας, πρὸ τῶν χαρακωμάτων τῶν ἀμυνομένων ὑπάρχουν δεκάδες νεκρῶν, οἱ κομμουνισταὶ ὅμως δὲν πτοοῦνται. Ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπιτίθενται, ἀδιαφοροῦντες διὰ τὰς ἀπωλείας των.

Περὶ τὴν 9ην ὥραν, ὁ ἀγὼν ἦτο κρίσιμος. Τὴν πλάστιγγα ἔκλινεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ μοναδικόν μας βαρὺ πολυβόλον, τὸ ὁποῖον λόγῳ τῆς παγωνιᾶς μέχρι τῆς ὥρας αὐτῆς δὲν ἐλειτούργησεν. Οἱ ἀνθυπασπιστὴς Κουτσαμπέλας καὶ ἐνωμοτάρχης Κουκουβῆς, μετὰ σκληρὰν πάλην, ἀνακατέλαβον ἀπολεσθὲν ὕψωμα καὶ ἐγκατέστησαν ἐπ' αὐτοῦ τὸ βαρὺ πολυβόλον μὲ χειριστὴν τὸν λοχίαν Κοσμίδην. Τὰ πυρὰ ὑπῆρξαν εὔστοχα καὶ ὁ ἐχθρὸς ἔκαμεν ἐλαφρὰν σύμπτυξιν. Μετὰ προπαρασκευὴν κολάσεως πυρὸς βαρέων ὅλμων καὶ ἄλλων ὅπλων, ἐπανέλαβε τὴν ἐπίθεσίν του, εἶχεν ὅμως τὴν ἰδίαν τύχην. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς οἱ ἐθναντάρται ἀνέλαβον πρωτοβουλίαν κινήσεων. Ἐπίθεσίς μας διὰ τῶν ὁμάδων Ποταμοπούλου, Γιαχμᾶ, Παπούλια, Πετρίδου ἐπέτυχεν εἰς τὸ δεξιὸν τῆς ἐχθρικῆς παρατάξεως μὲ αἰχμαλωσίαν 70 ἐλασιτῶν καὶ λαφυραγώγησιν 50 μεταγωγικῶν του. Αἱ ὁμάδες αὗται, μὲ διαφόρους ἑλιγμοὺς κατέλαβον θέσεις ἀπειλούσας τὰ νῶτα τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἀνεκούφισαν τὴν κεντρικὴν γραμμήν μας. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον οἱ Σαρηγιαννίδης, Ραφτόπουλος, Ἀποστολίδης, Ἰωακειμίδης, ἀντεπιτεθέντες εἰς τὸ ἀριστερόν, ὑπεχρέωσαν τὸν ἐχθρὸν νὰ συμπτυχθῇ. Οἱ Γαβριηλίδης Μπαντουβάκης καὶ ἄλλοι ὁμαδάρχαι ἐπέτυχον τὴν δημιουργίαν θύλακος εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἐχθροῦ, τὸν ἔπληξαν θανάσιμα ἐκ τῶν νώτων καὶ ἐνέσπειραν πανικὸν καὶ σύγχυσιν. Περὶ τὴν 16ην ὥραν, ἐγένετο γενικὴ ἀντεπίθεσις ἐφ' ὁλοκλήρου τοῦ μετώπου, ἥτις καὶ ἐπέτυχεν ἀπολύτως, ἀρχίσαντος τοῦ ἐχθροῦ νὰ ὑποχωρῇ ἀτάκτως. Εἰς αὐτὴν τὴν γενικὴν σύγχυσιν τοῦ ἐχθροῦ, παντοῦ οἱ ἄνδρες μας εἰσεχώρησαν καὶ εἰς τὰ νῶτά του.

Ἐπηκολούθησε μία πραγματικὴ τραγωδία τῶν ἐπιτεθέντων. Αἱ χαράδραι ἐγέμισαν ἀπὸ πτώματα καὶ παντοειδῆ ὑλικά. Κατεδιώχθησαν μέχρι τῆς κορυφογραμμῆς τῶν Κρουσίων, ὅπου καὶ ἐκαλύφθησαν ἀπὸ τὸ ἐπελθὸν σκότος καὶ τὰ δραστικὰ πυρὰ ἐφεδρικῆς των δυνάμεως.

Αὐτὸ ἦτο τὸ τέλος τῆς τελευταίας προσπαθείας τοῦ ΕΛΑΣ, ὅπως μᾶς διαλύσῃ. Ἀτυχῶς ὑπήρξαμεν ἡττημένοι νικηταί. Τὰ πυρομαχικά μας, παρὰ τὴν τηρηθεῖσαν φειδὼ ἐξηντλήθησαν τελείως, φθάσαντα εἰς τὰ 5-6 φυσίγγια κατ' ἄνδρα.

Μετὰ τὴν μάχην τῆς 9-1-44 ἐπληροφορήθησαν ὅλοι οἱ ἄνδρες τὴν ἐξάντλησιν τῶν πυρομαχικῶν μας καὶ κάθε ἡμέρα ἀνταρτικῆς ζωῆς ἦτο χειροτέρα τῆς προηγουμένης.

Ἡ ΠΑΟ μᾶς ἐπληροφόρησεν ὅτι τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον, διὰ λόγους τεχνικούς(!) καὶ πάλιν δὲν ἐπρόκειτο νὰ μᾶς ἐφοδιάσῃ διὰ πυρομαχικῶν.

Ἀπεφασίσαμε τὴν αὐτοδιάλυσίν μας, γενομένην τὴν 24 Ἰανουαρίου 1944. Ὡμίλησα προφορικῶς πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ διὰ τοῦ Α' ὑπαρχηγοῦ μου, ὑπολοχαγοῦ Θωμαΐδου ἀπηύθυνα ἐγγράφως τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διαταγήν:

Συμπολεμισταί μου,

«Πολλοὶ ἀπὸ σᾶς ἀγωνίζονται ἀπὸ διετίας καὶ πλέον καὶ ὅλοι σας ἀπὸ τὴν 4ην Ἰουλίου 1943 ἐναντίον τῶν κατακτητῶν τῆς Πατρίδος μας. Οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Βούλγαροι ἀπὸ τοῦ 1941 πατοῦν στὸ χῶμα τῆς αἱματοβαμμένης Μακεδονίας μας, σφάζουν, ἀτιμάζουν, ρημάζουν, καίουν, γέμισαν τὸν τόπο μας μὲ αἷμα καὶ καταστροφὴν καὶ ὄλεθρον. Ἐκ τῶν πρώτων σεῖς ὑψώσατε ὑπερήφανο τὸ ἀνάστημά σας καὶ δείξατε στὸν κατακτητή, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶναι χώρα ποὺ μπορεῖ νὰ μείνῃ σκλάβα. Στὸ Μπέλες, στὴν Γευγελή, στὰ Στεφάνια, στὸν Λαγκαδᾶ, στὸ Λευκοχώρι, στὶς Μουριές, στὴ Δοϊράνη, στὸν Προβατά, καὶ σὲ τόσους ἄλλους τόπους τὰ ντουφέκια σας σκόρπισαν θάνατο στὸν ἐχθρὸ ποὺ κατάλαβε πλέον ὅτι ἡ ὥρα τῆς τελειωτικῆς καταστροφῆς του δὲν εἶναι μακρυά. Εἶμαι βέβαιος ἐγώ, καὶ ἀσφαλῶς τὸ πιστεύετε ὅλοι σας, ὅτι ἀπὸ τῆς καταρρεύσεως τῆς Ἰταλίας, τοὐλάχιστον ἡ Μακεδονία μας θὰ ἀπελευθεροῦτο ἀπὸ τοὺς κατακτητάς. Ὁ τόπος μας ὅμως, ποὺ γέννησε τόσους καὶ τόσους πατριώτας, εἶχε τὴν ἀτυχία νὰ γεννήσῃ καὶ προδότας. Ἐγέννησε τοὺς βουλγαρόδουλους κομμουνιστάς, τοὺς ἐφιάλτας τοῦ ΕΛΑΣ. Δυστυχῶς οἱ Σύμμαχοί μας δὲν ἀντελήφθησαν ἀκόμη τὸ ἄτιμο παιγνίδι τους, πιστεύω ὅμως ἀκράδαντα ὅτι γρήγορα θὰ καταλάβουν τὴν πλάνη τους καὶ ἡ Πατρίδα μας μέσα εἰς τὴν συμμαχικὴν οἰκογένειαν θὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν ποὺ τῆς ἀνήκει. Μὴν ἀπογοητευθῆτε. Οἱ κομμουνισταὶ δὲν ἀποτελοῦν παρὰ τὸ 1/100 τῶν Ἑλλήνων καὶ βασίζονται στὸ ψεῦδος, στὴν ἀπάτη. Ποῖος εἶναι ὁ ΕΛΑΣ τὸν γνωρίσατε στὶς μάχες ποὺ δώσατε ἐναντίον του στὰ Πηγαδούλια, στὸ Βουρλάν, στὴν Ἀνατολή, στὴν Ἡράκλεια, στὴν Τέρπυλλο, στὴν Κριθιά, στὴν Χαλκιδική, στὰ Ριζιανά, στὴν Τριάδα καὶ σὲ τόσα ἄλλα μέρη. Νὰ εἶσθε ὅλοι ὑπερήφανοι γιατὶ μέχρι σήμερα, λίγοι ἢ πολλοὶ βρεθήκαμε, ἰσχυρὸς ἢ ἀδύνατος ἦταν ὁ ἐχθρός, ποτὲ οὗτος δὲν εἶδε τὴν πλάτη μας. Διὰ τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος μας, μέχρι σήμερον σᾶς εἶπα ἕνα ψέμα. Δὲν σᾶς εἶπα ποτὲ ὅτι τὰ πυρομαχικά μας δὲν ἦταν ὅσα χρειάζονταν. Νὰ μοῦ τὸ συγχωρήσετε αὐτὸ ἂν εἶναι λάθος μου. Ὅταν ξεκίνησα μαζί σας δὲν φαντάστηκα ποτὲ ὅτι κάθε βδομάδα θὰ εἴχαμε καὶ ἀπὸ μίαν ἐπίθεσιν τῶν προδοτῶν τοῦ ΕΛΑΣ, οὔτε ἐπίστευα ὅτι οἱ μεγάλοι μας Σύμμαχοι θὰ εὕρισκαν τόσον μεγάλας δυσκολίας εἰς τὸν ἐφοδιασμόν μας διὰ φυσιγγίων. Δὲν γνωρίζω ποῖος φταίει δι' αὐτό, οὔτε μπορῶ νὰ σᾶς πῶ περισσότερα, ὅσοι ἀπὸ σᾶς θέλετε σήμερα ὑπεύθυνον, ἂς θεωρήσουν ὡς ἁμαρτωλὸν ἐμέ. Ἀπολογούμενος τώρα σᾶς λέγω μόνον ὅτι ἡ Ἑλλὰς γρήγορα θὰ ἀναστηθῇ, θὰ σᾶς καλέσῃ,

μάρτυρας καὶ θὰ καταδικάση ἀνέκλητα ὅσους μπῆκαν ἐμπόδια στὸν τίμιο ἀγῶνά μας.

Σᾶς ἀνακοινώνω σήμερα, ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὴν μεγαλειώδη νίκη μας τῆς 9.1.44 μείναμε ἐντελῶς χωρὶς φυσίγγια. Οἱ ἐλασῖται, βοηθούμενοι κατὰ τὸν γνωστὸν τρόπον ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους γρήγορα θὰ ἀνασυγκροτηθοῦν, θὰ ἐπιχειρήσουν ἀσφαλῶς ἐκ νέου τὴν διάλυσίν μας, καὶ δὲν πρέπει νὰ μᾶς βροῦν χωρὶς ὅπλα. Θὰ αὐτοδιαλυθῶμεν καὶ θὰ παραμείνωμεν τοὐλάχιστον ἡττημένοι νικηταί.

Δὲν ἐγκαταλείπομεν ὁριστικὰ τὸν ἀγῶνα. Ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς ἂς φιλήση τὸ ντουφέκι του, ἂς ὁρκισθῇ ἐπάνω σ' αὐτὸ ὅτι δὲν θὰ τὸ ξεχάση καὶ ἂς τὸ κρύψη. Σύντομα θὰ βροῦμε πυρομαχικά. Προσωπικῶς ἐγὼ μὲ 70 συμπολεμιστάς, ἀπεφάσισα καὶ ἐλπίζω νὰ φθάσω εἰς τὸν στρατηγὸν Ζέρβαν, θὰ ἐπιζητήσω σὲ μάχη νὰ δοῦν οἱ Ἄγγλοι ποὺ εἶναι ἐκεῖ πῶς πολεμοῦν οἱ Μακεδόνες καὶ πιστεύω ὅτι συντομώτατα θὰ μᾶς δώσουν πυρομαχικά, θὰ ξανασμίξωμε στὰ λημέρια μας. Ἐφρόντισα ὥστε ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς μὲ ἕνα ψευδώνυμο νὰ προσληφθῇ σὲ μιὰν ἐργασία μέσα στὴν Θεσσαλονίκη, ὥστε νὰ μὴ μείνετε στοὺς δρόμους. Ἡμεῖς ποὺ τόσα καὶ τόσα δώσαμε γιὰ τὴν Πατρίδα, πρὸς τιμήν μας θὰ εἶναι, πρὸς χάριν αὐτῆς καὶ πάλιν νὰ κάμωμεν καὶ τὸν θυρωρὸν καὶ τὸν σωματοφύλακα καὶ τὸν νοσοκόμον καὶ ὅ,τι ἄλλο ἀκόμη θὰ χρειασθῇ γιὰ νὰ περάσωμε τὴν κρίσιμη αὐτὴ στιγμή. Πιστεύσατε εἰς τὴν τελικὴν νίκην, πιστεύσατε ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ δημοσιευθοῦν οἱ ἀγῶνες σας, πιστεύσατε ὅτι στὰ παιδιά σας δημιουργήσατε τὴν καλυτέραν κληρονομιὰν ποὺ μπορεῖ νὰ ἀφήση πατέρας, πιστεύσατε ὅτι ἡ ἀγάπη μου γιὰ σᾶς δὲν θὰ ἐξαντληθῇ ποτέ, πιστεύσατε ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶναι κακὸς ὀφειλέτης. Πιστεύσατε ὅτι θὰ σᾶς πληρώση μὲ τὸ πολυτιμώτερο νόμισμα ποὺ θὰ βρεθῇ, ὅταν σπάσουν τὰ δεσμά της».

Σ.Δ.Α. 21-1-1944
Ὁ Ἀρχηγὸς
Κ. ΜΗΤΣΟΥ

Διαλυθεισῶν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ὁμάδων μου κατὰ τὸν προεκτεθέντα τρόπον, μὲ μικρὰν δύναμιν ἐπιλέκτων ἀνδρῶν, μετεκινήθην εἰς Ἤπειρον καὶ ἐτέθην ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ Ζέρβα.

Ἐδῶ αἱ συνθῆκαι ζωῆς ἦσαν ἀσυγκρίτως καλύτεραι τῶν τῆς Μακεδονίας. Ὑπῆρχεν ὁπλισμὸς καὶ ἄλλα ἐφόδια καὶ πέραν αὐτῶν ἡ ἰσχυρὰ προσωπικότης τοῦ στρατηγοῦ Ζέρβα, τὸν ὁποῖον οἱ Σύμμαχοι ἐπρόσεξαν.

Εἰς τὰς ὁμάδας Ζέρβα διῴκησα μικρὸν τμῆμα, δυνάμεως 150 ἀνδρῶν περίπου. Εἶχον καὶ ἐδῶ ἀρκετοὺς ἀντάρτας μου τῆς Μακεδονίας. Διμοιρῖται μου ἦσαν ἐξ ὁλοκλήρου συμπολεμισταί μου τῆς Μακεδονίας, βαθμοφόροι τῆς Χωροφυλακῆς, (ἀνθυπασπιστὴς Κουτσαμπέλας Χρῆστος, ἐνωμοτάρχαι Κουκουβῆς Παν., Πέρρος Θεόδωρος, Παπαγιάννης Γεώργ., Μακρυγιάννης Βασίλ., Σουλιώτης Ἀνδρέας).

Εἰς τὰς ὁμάδας Ζέρβα τὸ τμῆμά μου συμμετέσχεν εἰς πολλὰς μάχας καὶ συμπλοκὰς κατὰ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐλασιτῶν μέχρι τῆς 14-2-1945, ὅτε καὶ ἀπελύθημεν, ἐπανελθόντες εἰς τὰς τάξεις τοῦ Σώματος.

Αἱ σπουδαιότεραι τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς ἃς τὸ τμῆμα ἔλαβε μέρος εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

Τὴν 25-5-44 γερμανικαὶ μονάδες ἐπεχείρησαν νὰ εἰσέλθουν εἰς περιοχὴν ἐλεγχομένην ὑπὸ τῶν Ε.Α.Ο. Ζέρβα. Τὸ τμῆμά μου ἔλαβε μέρος εἰς διήμερον μάχην κατὰ τῶν ἐπιτεθέντων Γερμανῶν, εἰς ὑψώματα Κορούνας καὶ Μπαλτανεζίου-Θεσπρωτίας. Εἶχον 2 τραυματίας. Λόγῳ τοῦ τομέως εἰς ὃν ἐτάχθην, τὸ τμῆμά μου δὲν διεδραμάτισε πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὰς μάχας αὐτάς, αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν πολὺ ἐπιτυχεῖς διὰ τὸ 24ον Σ. Πεζικοῦ Ζέρβα.

Ἀπὸ 24 ἕως 27 Ἰουνίου 1944 τὸ τμῆμά μου, μὲ πρωτεύουσαν ἀποστολήν, ἐπολέμησε κατὰ τοῦ 24ου Συντάγματος τοῦ ΕΛΑΣ, καὶ κατεπίεζε ποικιλοτρόπως τοὺς κατακτητὰς τῆς περιοχῆς ἀπὸ Κρανιᾶ Θεσπρωτίας μέχρι Ζαλόγγου. Ἐπετεύχθη ἡ διάλυσις τῶν ἐλασιτῶν μὲ ἀρκετὰς ἀπωλείας ἑκατέρωθεν.

Τὴν πρωΐαν τῆς 26-6-44 γερμανικὸν ἀπόσπασμα ἐνεφανίσθη εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ε.Α.Ο. Κατεδιώχθη ὑπὸ ἀνδρῶν μου. Γερμανὸς τυφεκιοφόρος, ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως, εἰς Παλιορόφορον Πρεβέζης μὲ ἐτραυμάτισεν ἐλαφρῶς εἰς τὴν αὐχενικὴν χώραν.

Τὴν 6-7-1943, τὸ τμῆμά μου ἐπετέθη αἰφνιδιαστικῶς κατὰ 200 Γερμανῶν εἰς ὕψωμα «Ἅγιος Ἰωσήφ» Λούρου. Ἀποστολή του ἦτο ἡ δημιουργία φθορᾶς εἰς τὸν ἐχθρὸν καὶ ἰδίᾳ ἡ ἀχρήστευσις δύο πυροβόλων του. Ἡ μάχη ὑπῆρξε σκληρὰ καὶ πολύωρος. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ, ἰδίᾳ κατὰ τὴν πρώτην ὥραν τῆς ἐπιθέσεώς μας, ὑπῆρξαν σοβαραὶ εἰς ἀνθρώπινον ὑλικόν. Ἐρρίφθησαν χειροβομβίδες πολλαὶ εἰς σκηνὰς κοιμωμένων. Τὸ ὕψωμα πολλάκις ἤλλαξε κυρίους, τελικῶς ὅμως ὑπεχρεώθημεν εἰς ὑποχώρησιν πρὸς ὑψώματα ὕπερθεν Λούρου. Ἐπετεύχθη ἡ ἀχρήστευσις ἑνὸς μόνον πυροβόλου τοῦ ἐχθροῦ. Εἴχομεν καὶ ἡμεῖς ἀπωλείας εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας. Σοβαρῶς ἐτραυματίσθη καὶ ὁ ἐνωμοτάρχης Πέρρος διὰ χειροβομβίδος. Ὀχυρωθέντες εἰς τὰ ὕπερθεν Λούρου ὑψώματα ἀντιμετωπίσαμε πολλὰς ἐπιθέσεις τῶν Γερμανῶν, ἀποτυχούσας. Ἀπὸ βολὰς τοῦ γερμανικοῦ πυροβολικοῦ, καθ' ὅλον τὸν Ἰούλιον τοῦ 1944 κατὰ τῆς γραμμῆς μας, εἴχομεν τραυματίας καὶ ἕνα νεκρόν.

Ὅλον τὸν Αὔγουστον τοῦ 1944 τὸ τμῆμά μου ἠσχολήθη μὲ ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν πεδινὴν περιοχὴν Πρεβέζης.

Τὴν 2-9-44, εἰς τὰ πλαίσια γενικωτέρας ἐπιθέσεως τῶν Ε.Ο.Ε.Α. Ζέρβα, τὸ τμῆμά μου αἰφνιδιαστικῶς ἐπετέθη κατὰ μεγάλης φάλαγγος εἰς θέσιν Ἀσπροχάλικον Φιλιππιάδος. Ὁ ἀγὼν ὑπῆρξε πεισματώδης καὶ διήρκεσε καθ' ὅλην τὴν νύκτα τῆς 2-9-44, ἐγένετο πραγματικὴ πάλη σώματος πρὸς σῶμα καὶ οἱ ἄνδρες μου ἐχρησιμοποίησαν ἀκόμη καὶ μαχαίρας. Εἶχον δύο νεκροὺς χωροφύλακας (Ἰωάννου Ν. καὶ Ντζίμα Ἰωάννου) καὶ πολλοὺς τραυματίας, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Χωροφυλακῆς Κουτσαμπέλας Χρῆστος. Γερμανοί, ἐφονεύθησαν ἢ ἐπνίγησαν, ἐπιχειρήσαντες νὰ διέλθωσι τὸν Λοῦρον ποταμόν, ὑπὲρ τοὺς 100 καὶ ᾐχμαλωτίσθησαν 20. Ἠχρηστεύθησαν 40 αὐτοκίνητα φορτηγά, ἔμφορτα ὑλικῶν, περὶ τὰ 100 φορτηγὰ κτήνη, καὶ ἀπεκομίσαμεν σωρείαν λαφύρων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἄφθονον πολεμικὸν ὑλικόν.

Μετὰ σκληρὰν μάχην τὴν 2-9-1944, ἰσχυρὸν γερμανικὸν τμῆμα ἡττήθη εἰς 'Ασπροχάλικον-Φιλιππιάδος ὑπὸ ἀνταρτῶν τοῦ τότε ὑπομοιράρχου Κωνσταντίνου Μήτσου. Μεταξὺ τῶν λαφύρων ἦσαν καὶ πολλοὶ κέλητες.

Μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ μάχην 'Ασπροχάλικου, τὸ τμῆμά μου, μὲ ὀλιγοώρους διακοπάς, καθ' ὅλον τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1944 συνεκρούετο διαρκῶς εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μὲ γερμανικὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐπεχείρουν νὰ κάμψωσι τὰς ἐθνικὰς ὁμάδας, ἵνα κρατήσουν ἐλευθέραν τὴν μέσῳ Φιλιππιάδος ὁδὸν πρὸς 'Ιωάννινα. 'Επηνέχθησαν καὶ ἄλλαι σημαντικαὶ ἀπώλειαι εἰς τὸν ἐχθρὸν εἰς νεκρούς, τραυματίας καὶ αἰχμαλώτους. Εἴχομεν καὶ ἡμεῖς ἀπωλείας εἰς ἔμψυχον ὑλικόν, οὐχὶ ὅμως καὶ τόσον σημαντικάς.

Μὲ τὴν γενικὴν ἐπίθεσιν τοῦ ΕΛΑΣ κατὰ τῶν ὁμάδων Ζέρβα, τὸ τμῆμά μου ἔλαβε μέρος εἰς πολυημέρους σκληρὰς μάχας κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων εἰς Ἄρταν καὶ Λοῦρον.

Κατὰ τὰς μάχας αὐτὰς ἡττήθημεν ἀπὸ τὸν ΕΛΑΣ ὡς σύνολον καὶ αἱ Ε.Α.Ο. Ζέρβα συνεπτύχθησαν εἰς Κέρκυραν, ὁπόθεν καὶ ἀπελύθημεν».

13. Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΣΑΚΑΡΑ

ΕΚΘΕΣΙΣ
'Υποστρατήγου Τσακάρα Κωνσταντίνου

Περὶ τῆς δράσεως τοῦ ἀνταρτικοῦ τμήματός μου τῆς 'Εθνικῆς 'Αντιστασιακῆς 'Οργανώσεως Π.Α.Ο. (Πανελληνίου 'Απελευθερωτικῆς 'Οργανώσεως) κατὰ τὴν κατοχὴν 1942-1944. (Περιληπτικὴ ἔκθεσις τοῦ τότε ὑπομοιράρχου Τσακάρα δημοσιεύεται καὶ ἀνωτέρω ἐν κεφ. 8).

«Κατὰ τὸν 'Ελληνοϊταλικὸν πόλεμον τοῦ 1940-41, φέρων τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου, ὑπηρέτησα εἰς τὴν Διεύθυνσιν Στρατονομίας 'Ιωαννίνων καὶ ἐκεῖθεν ἐν συνεχείᾳ, μετακινηθεὶς τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου 1941, ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τοῦ ἐξ 25 ἀνδρῶν συγκροτηθέντος στρατονομικοῦ ἀποσπάσματος παρὰ τῇ VII Ταξιαρχίᾳ (Συγκρότημα Καραντὰγ) μὲ ἕδραν τὴν Κοινότητα Βροντοῦ-Δράμας, ἔνθα μὲ εὗρεν ἡ κατὰ τὴν 6ην 'Απριλίου 1941 γενομένη ἐπίθεσις τῶν Γερμανῶν. Μετὰ τὴν γενομένην ἀνακωχὴν τὴν 10-4-41 μετὰ τοῦ ἀποσπάσματος κατῆλθον εἰς Σέρρας, ἔνθα τῇ παρακλήσει τοῦ τότε νομάρχου Σερ-

ρῶν μετέβην μετ' αὐτοῦ (ἀποσπάσματος) εἰς Νέαν Ζίχνην, ἔνθα ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τῆς ἐκεῖ Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀνέλαβον τὴν τοιαύτην τοῦ Αου Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Σερρῶν μέχρι τὴν 8ην Μαΐου 1941, ὅτε ἐντολῇ τῶν Γερμανικῶν Ἀρχῶν κατοχῆς ἡ ἐν γένει διοίκησις ὡς καὶ ἡ ἄσκησις τῆς ἀστυνομίας παρεδόθη εἰς τοὺς Βουλγάρους.

Ἀκολούθως ἐπανῆλθον εἰς τὸ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα Κατερίνης, ἔνθα ὑπηρέτουν πρὸ τῆς κηρύξεως τοῦ ὡς ἄνω πολέμου καὶ εἰς οὗ τὴν δύναμιν ὁριστικῶς ἀνῆκον.

Ἐκεῖθεν τὴν 17ην Σεπτεμβρίου 1941 μετεκινήθην εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Χωροφυλακῆς Κολινδροῦ-Πιερίας ὡς διοικητὴς αὐτῆς.

Ἐκεῖ ὑπηρέτουν ὡς ὑπομοίραρχος κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον 1942, ὅτε ὁ ὑπολοχαγὸς αὐτοκινήτων Λιακόπουλος Γεώργιος, ὅστις διέμενε εἰς Κολινδρόν, στενὸς φίλος καὶ συνεργάτης ἐπὶ παντὸς θέματος Ἐθνικοῦ, μοῦ ἔκαμε λόγον περὶ τῆς ἐθνικῆς ὀργανώσεως ἀντιστάσεως (Υ.Β.Ε. Ὑπερασπισταὶ Βορείου Ἑλλάδος), μετονομασθείσης βραδύτερον εἰς Π.Α.Ο. (Πανελλήνιος Ἀπελευθερωτικὴ Ὀργάνωσις). Μοῦ εἶπεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ καθαρῶς πατριωτικῆς ὀργανώσεως, ἧς ἡγοῦντο ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ, ἐπιστήμονες καὶ ἄλλα εὐυπόληπτα πρόσωπα καὶ ὅτι σκοπός της ἦτο ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Πατρίδος ἀπὸ τοὺς κατακτητὰς διὰ πάσης μορφῆς ἀντιστάσεως καὶ δὴ ἐνόπλου τοιαύτης, διὰ συγκροτήσεως ἐνόπλων ἀνταρτικῶν τμημάτων, πρὸς δὲ ἀπέβλεπε καὶ εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς βουλγαρικῆς καὶ ρουμανικῆς προπαγάνδας, αἱ ὁποῖαι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν γερμανικῶν καὶ ἰταλικῶν ἀρχῶν κατοχῆς εἶχον ἀναπτύξει ἔντονον δρᾶσιν εἰς βάρος τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς Βορείου Ἑλλάδος καὶ ἰδίᾳ τοῦ σλαβοφώνου καὶ βλαχοφώνου τοιούτου, ὡς καὶ εἰς τὴν διατήρησιν ἀκμαίου τοῦ ἠθικοῦ καὶ ἐθνικοῦ φρονήματος τοῦ λαοῦ κ.λ.π. Τέλος προσέθεσεν ὅτι ἡ Ὀργάνωσις μᾶς ἐνέγραψεν ἀμφοτέρους ὡς μέλη καὶ ὅτι ἐζήτει ἀπὸ ἡμᾶς πίστιν καὶ ἐργασίαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὡς ἄνω ἐπιδιώξεών της.

Κατόπιν τούτου, καὶ σύμφωνα μὲ τὰς ὁδηγίας αἵτινες εἶχον δοθῆ παρὰ τῆς Ὀργανώσεως εἰς τὸν ἀνωτέρω ὑπολοχαγόν, ἤρχισεν ἡ δρᾶσις εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸν τοιοῦτον τῆς μυήσεως καταλλήλων εἰς ἕκαστον χωρίον τῆς περιφερείας προσώπων, μυηθέντων παρ' ἐμοῦ πρώτων τῶν σταθμαρχῶν Χωροφυλακῆς περιφερείας μου ὡς καὶ ἑτέρων καταλλήλων ἀστυνομικῶν ὀργάνων.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐν Κολινδρῷ ἐμυήθησαν πολλοὶ κάτοικοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ Ἀθανάσιος Λιναρᾶς, ἱερεὺς ἐφημέριος Κολινδροῦ, Βασίλειος Καμψελίδης, τότε πρόεδρος τῆς Κοινότητος Κολινδροῦ, Δημήτριος Θεολογίδης, ἰατρός, Σωτήριος Παπαϊωάννου, καθηγητὴς Γυμνασίου, Κωνσταντῖνος Χασιώτης, δασονόμος, Παναγιώτης Γαλατσόπουλος, ἀπόστρατος ἀξιωματικὸς Ἀεροπορίας, οἱ ἰδιῶται Βασίλειος, Σωτήριος καὶ Λάκης Κομπατσιάρης καὶ ἄλλοι. Οὕτως, εἰς διαστήματα δύο μηνῶν περίπου, ὡς ἐκ τῶν περιοδειῶν εἰς τὰ χωρία τῆς Ὑποδιοικήσεώς μου εἶχα διαπιστώσει, εἶχον προσηλυτισθῆ εἰς τὴν Ὀργάνωσιν πολλοὶ κάτοικοι, τόσον ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μας πλευρᾶς, ὅσον καὶ ἐξ ἄλλων κατευθύνσεων, ἰδίᾳ τῆς Κατερίνης. Ἐκτὸς τούτου, θετικαὶ πληροφορίαι ἔφερον εἰς χεῖρας τῶν κατοίκων Πιερίων, καὶ ἰδίᾳ τῶν τουρκοφώνων πληθυσμῶν αὐτῶν, ὅτι ὑπῆρχε μεγάλος ἀριθμὸς ὅπλων, ἅτινα εἶχον μεταφερθῆ ἐκεῖ παρ' αὐτῶν τὸ ἔτος 1941 ἐκ Κοζάνης, Πτολεμαΐδος κ.λ.π. μετὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ μετώπου.

Ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω χρόνον (Ὀκτώβριος-Νοέμβριος 1942) ἤρχισαν νὰ περιέρχωνται πληροφορίαι, ὅτι εἰς τὰς πέριξ τοῦ Ὀλύμπου περιοχὰς εἶχον ἐμφανισθῆ ἀνταρτικαὶ ὁμάδες ἀγνώστου ὀργανώσεως μέχρι τότε, αἵτινες ἐνήργουν ἐπιθέσεις κατὰ Σταθμῶν Χωροφυλακῆς, οὓς ἐλεηλάτουν καὶ ἐπυρπόλουν, τοὺς δὲ ἄνδρας αὐτῶν ἀφοῦ ἀφώπλιζον ἐνίους τούτων ἀπήγαγον.

Κατὰ μῆνα Δεκέμβριον 1942 ὁμάδες τούτων διὰ τεχνάσματος (ψευδὴς ἀνακοίνωσις εἰς τὴν Ἀρχὴν περὶ ἀνευρέσεως ἀγνώστου ἀτόμου φονευμένου) καὶ ἐξ ἐνέδρας ἐπέτυχον εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου Παντελεήμονος-Κατερίνης τὴν σύλληψιν δυνάμεως Χωροφυλακῆς, τὴν ὁποίαν ἀφοῦ ἀφώπλισαν ἀφῆκαν τοὺς ἄνδρας ἐλευθέρους, κρατήσαντες μόνον τοὺς ἐπικεφαλῆς αὐτῆς ὑπομοίραρχον Τωμαδάκην Ἀλέξανδρον, διοικητὴν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κατερίνης καὶ ἀνθυπασπιστὴν Κουτσοῦκον Νικόλαον, διοικητὴν τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Λιτοχώρου, οὓς μετά τινας ἡμέρας ἐξετέλεσαν.

Κατὰ τὸ τρίτον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 1943 ὁμὰς τούτων, διαπεραιωθεῖσα ἐξ Ὀλύμπου εἰς τὴν περιφέρειάν μου (Β Α Πιέρια) καὶ μεταβᾶσα τὴν 26ην τοῦ ὡς ἀνωτέρω μηνὸς εἰς τὸ χωρίον Σφενδάμη-Πιερίας συνέλαβε τόν, κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην διανυκτερεύοντα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀθανασίου Σακελλαρίου προέδρου τῆς Κοινότητος, ἐνωμοτάρχην Σωτηρόπουλον Ἠλίαν, διοικητὴν τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Νέου Ἐλευθεροχωρίου-Μεθώνης-Πιερίας, ὃν ἀφοῦ ὡδήγησε δέσμιον ἔξωθι τοῦ χωρίου Σφενδάμης ἐξετέλεσε κατὰ τὸν πλέον ἄγριον τρόπον διὰ πληγμάτων μαχαίρας εἰς τὸν λαιμόν, ἀφήσασα ἐπὶ τοῦ νεκροῦ του σημείωμα μὲ τὰς λέξεις «Ἔτσι τιμωρεῖ τὸ Ἔθνος τοὺς προδότας του».

Ἡ ὁμὰς αὐτὴ ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ περὶ τὸν Ὄλυμπον δρῶσαι τοιαῦται, ὡς βραδύτερον διεπιστώθη, ἀνῆκον εἰς τὴν ὀργάνωσιν Ε.Α.Μ.-Ε.Λ.Α.Σ. καὶ ὅτι ἐπικεφαλῆς τῆς ὁμάδος ἥτις συνέλαβε τὸν ἐνωμοτάρχην ἦτο ὁ μετέπειτα φέρων τὸ ψευδώνυμον καπετὰν Ἄρης (γνωστὸς κομμουνιστὴς Μιχαὴλ Σουγιουτζόγλου, ὑπάλληλος τοῦ Ὑποκαταστήματος Ἀγροτικῆς Τραπέζης Κατερίνης, πρὸ τῆς ἐξόδου του εἰς τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας).

Οὕτως ἤρχισεν εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ὑποδιοικήσεώς μου τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τὸ Ε.Α.Μ.-Ε.Λ.Α.Σ., μὲ τὸν ἄγριον φόνον ὡς δῆθεν προδότου τοῦ πλέον ἁγνοῦ καὶ θερμοῦ πατριώτου, ἐνωμοτάρχου Σωτηροπούλου Ἠλία, ὅστις ἐπανειλημμένως εἶχε συλληφθῆ καὶ τεθῆ ὑπὸ κατηγορίαν καὶ ἀνάκρισιν ἐκ μέρους τῶν Γερμανῶν δι' ὑπόθαλψιν Ἄγγλων στρατιωτικῶν καὶ δι' ἑτέρας πατριωτικὰς πράξεις καὶ ὅστις ἐτύγχανεν ἐνθουσιῶδες καὶ δραστήριον μέλος τῆς Ὀργανώσεώς μας.

Τὸ εἰς βάρος τοῦ ἐνωμοτάρχου τούτου ἔγκλημα τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ὡς ἦτο φυσικόν, συνεκίνησε καὶ ἐτάραξε τοὺς κατοίκους τῆς περιφερείας, παρ' ὧν πολὺ ἐξετιμᾶτο καὶ

ἠγαπᾶτο οὗτος διὰ τὴν ἐν γένει ἔναντί των στοργικὴν πολιτείαν καὶ συμπεριφορὰν καὶ ἀνησύχησε σοβαρῶς τοὺς ἀνθρώπους τῆς 'Οργανώσεώς μας, πλὴν διεσκεδάσθη ἡ ἐντύπωσις αὕτη, διότι ἐπιστεύθη κατ' ἀρχὰς ὅτι ὁ φόνος ἦτο ἔργον ὁμάδος κακοποιῶν, βραδύτερον δέ, ὅταν ἐγνώσθη ὅτι τοῦτον διέπραξεν ὁ Ε.Λ.Α.Σ., ἐγένετο ἀντιληπτὸν ὅτι οὗτος (φόνος) ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐξαφάνισιν δραστηρίων στοιχείων καὶ εἰς τὴν τρομοκράτησιν τῶν ὑγιῶς σκεπτομένων 'Ελλήνων πατριωτῶν.

Τὴν 5ην Μαρτίου 1943, ἐξακολουθῶν νὰ ὑπηρετῶ εἰς τὴν αὐτὴν 'Υποδιοίκησιν Χωροφυλακῆς Κολινδροῦ, ἔλαβον διαταγὴν τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν κατοχῆς, δι' ἧς διετάσσετο ὁ ἀφοπλισμὸς τῶν ἀνδρῶν καὶ ἡ παράδοσις εἰς αὐτὰς ὁλοκλήρου τοῦ ὁπλισμοῦ τῆς 'Υποδιοικήσεως.

Διὰ τῆς ἰδίας διαταγῆς καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν διετάσσοντο καὶ αἱ 'Υποδιοικήσεις Χωροφυλακῆς Κατερίνης, Βεροίας καὶ Ναούσης.

'Ως ἡμέρα παραδόσεως ὡρίζετο ἡ 8η Μαρτίου 1943.

Μετὰ τὴν διαταγὴν ταύτην ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ συμμορφωθῶ καὶ ἐξέλθω εἰς τὰ ὄρη πρὸς διεξαγωγὴν ἀνταρτικοῦ ἀγῶνος κατὰ τῶν κατακτητῶν.

Εἰς τοῦτο ἤχθην ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ἐκ τῶν ὅσων ἐγνώριζα, τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα διὰ τὴν ὀργάνωσίν μας ἐπὶ τῶν Πιερίων, πρὸς δὲ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου 1943 εἶχεν ἐξέλθει καὶ ἕδρα ἐπὶ τῶν Πιερίων ἀνταρτικὴ ὁμὰς τῆς 'Οργανώσεώς μας, ὑπὸ τὸν τότε λοχαγὸν Γουλγουτζὴν Γεώργιον, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔκρινα ὅτι δὲν ἦτο πατριωτικὸν νὰ παραδώσω τὸν ὁπλισμὸν εἰς τοὺς κατακτητάς, ἀφοῦ τούτου εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἡ 'Οργανωσίς μας καὶ ἡ Πατρίς.

Πρὸς τοῦτο μεταβὰς εἰς Βέροιαν, ἔνθα ἦτο τότε ἡ ἕδρα τῆς προϊσταμένης Διοικήσεως Χωροφυλακῆς καὶ παρουσιασθεὶς εἰς τὸν τότε διοικητήν μου ταγματάρχην Σταυρίδην Γεώργιον, ὅστις ἦτο ἐπίσης μέλος τῆς 'Οργανώσεώς μας, τοῦ ἀνέφερον τὰς σκέψεις καὶ τὴν ἀπόφασίν μου. Οὗτος, ἀφοῦ μὲ συγκίνησιν μὲ ἤκουσεν, οὐ μόνον δὲν ἐξέφρασε δισταγμόν τινα, ἀλλὰ καὶ διὰ διαφόρων πατριωτικῶν λόγων μὲ ἐνεθάρρυνε εἰς τὴν ἐκτέλεσίν της, ὑποσχεθεὶς ἅμα συμπαράστασιν καὶ πᾶσαν ἐνίσχυσιν εἰς ἔμψυχον καὶ ἄψυχον ὑλικὸν ἀπὸ τῆς θέσεώς του ὡς διοικητοῦ Χωροφυλακῆς.

'Αμέσως δὲ μὲ ἔφερε εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη λοχαγὸν Γουλγουτζήν, ὅστις τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχε κατέλθει ἀπὸ τὰ Πιέρια καὶ εὑρίσκετο ἐκεῖ, καί, ἀφοῦ μετ' αὐτοῦ ἐρρύθμισα τὸ θέμα τῆς συναντήσεως τῆς ὁμάδος του κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐξόδου μου, ἀνεχώρησα καὶ ἐπανῆλθον αὐθημερὸν εἰς τὴν ἕδραν μου. Τὴν ἑπομένην 6-3-43, ἀφοῦ ἀνεκοίνωσα καταλλήλως τὴν ἀπόφασίν μου ταύτην εἰς τοὺς σταθμάρχας Χωροφυλακῆς καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς ἕδρας μου καὶ ὥρισα τόπον καὶ χρόνον συναντήσεως διὰ τοὺς εὑρισκομένους μακρὰν τῆς ἕδρας ἄνδρας, οἵτινες θὰ ἤθελον νὰ μὲ ἀκολουθήσωσιν, περὶ ὥραν 23ην τῆς 7-3-43 ἀνεχώρησα ἐκ Κολινδροῦ. Κατὰ τὴν ἔξοδόν μου ταύτην μὲ ἠκολούθησε τὸ μεῖζον μέρος τῶν ἀνδρῶν τῆς 'Υποδιοικήσεώς μου, ἤτοι περὶ τοὺς 30 ἄνδρας, ὡς καὶ εἰς ἰδιώτης ὀνόματι Κομπατσιάρης 'Ιωάννης, παραλαβόντες μεθ' ἑαυτῶν ἅπαντα τὸν ὁπλισμὸν τῆς 'Υποδιοικήσεως, ὡς καὶ ὅλα τὰ χρήσιμα ὑλικὰ ἅτινα εὑρίσκοντο εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν 'Υπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς ('Υποδιοικήσεως καὶ Σταθμῶν).

Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν καὶ ἵνα μὴ ἐκτελεσθῇ διαταγὴ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς περὶ ὑποβολῆς ὀνομαστικῆς καταστάσεως τῶν κομμουνιστῶν περιφερείας τῆς 'Υποδιοικήσεως, πρὸς δὲ ἐξαφανισθῇ πᾶν στοιχεῖον ἀφορῶν αὐτούς, ἅτινα ὑπῆρχον εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν 'Υπηρεσιῶν, ἐδόθη διαταγὴ καὶ παρελήφθησαν παρὰ τῶν ἀνδρῶν ἅπαντες οἱ φάκελοι τῶν κομμουνιστῶν περιφερείας τῆς 'Υποδιοικήσεως ὡς καὶ τὰ σχετικὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα (φάκελοι καὶ βιβλία) καθ' ὁδὸν κατεστράφησαν διὰ πυρός.

Μετὰ ὁλονύκτιον πορείαν, τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 8-3-43 ἐφθάσαμε ἔξωθι τοῦ χωρίου Συκιά, ἔνθα λαβόντες τὴν πληροφορίαν παρὰ τοῦ ἱερέως Συκιᾶς Παπανέστορος, ὅτι ἡ ὁμὰς τοῦ Γουλγουτζῆ εὑρίσκετο εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν τῶν 'Αγίων Πάντων μετέβημεν ἐκεῖ.

Εἰς τὴν μονήν, τόσον οἱ ἐπικεφαλῆς τῆς ἀνταρτικῆς ὁμάδος μόνιμοι ἀνθυπολοχαγοὶ Τσαμασιώτης Σπυρίδων καὶ Παπαθανασίου 'Αθανάσιος, ὅσον καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῆς, μᾶς ὑπεδέχθησαν μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ ποικιλοτρόπως ἐξεδήλωσαν τὴν χαράν των. Κατὰ τὴν ἐκεῖ παραμονήν μας ἐπεσκέφθη ὁ τότε λοχαγὸς Μυτιληνάκης Λάμπρος, διαμένων εἰς Βέροιαν, ὡς καί τινες κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων. Μετὰ πάροδον 2-3 ἡμερῶν καὶ τὴν ἐπάνοδον ἐκ Βεροίας τοῦ ἀρχηγοῦ Γουλγουτζή, τὸ τμῆμά μας, ἀποτελούμενον ἐκ 50 ἀνδρῶν περίπου, ἐξεκίνησε διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος ἐνεργείας, ὃ συνίστατο εἰς τὴν διέλευσιν τὰς βραδυνὰς ὥρας ἐκ τῶν χωρίων, πρὸς ἐπαφὴν μετὰ τῶν κατοίκων, συγκρότησιν ἐπιτροπῶν ἀγῶνος, συγκέντρωσιν ὅπλων καὶ λοιπῶν χρησίμων ὑλικῶν, συγκρότησιν ἐφεδρικῶν ὁμάδων δράσεως, δικτύων πληροφοριῶν κ.λ.π.

'Η ἔξοδός μας αὕτη (τόσον τῆς ὁμάδος Γουλγουτζή, ὅσον καὶ ἐμοῦ μετὰ τῶν ἀνδρῶν μου) γνωσθεῖσα προὐκάλεσεν ἀκράτητον ἐνθουσιασμὸν μεταξὺ τῶν κατοίκων τῶν Πιερίων, ὡς καὶ τῶν πέριξ περιφερειῶν Κατερίνης καὶ Βεροίας καί, παρὰ πάντα φόβον τοῦ κατακτητοῦ, ἔσπευδον οὗτοι νὰ μᾶς συναντήσουν καὶ νὰ ἐκδηλώσουν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν των εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος καὶ νὰ μᾶς προσφέρουν πᾶσαν ἐξυπηρέτησιν εἰς τὰς ἀνάγκας μας εἰς τρόφιμα κ.λ.π. 'Εκεῖ δὲ ποὺ ἡ ἔξοδος αὕτη προὐκάλεσε ἰδιαίτερον ἐνθουσιασμόν, ἦσαν οἱ τουρκόφωνοι πληθυσμοὶ τῶν Πιερίων, οἱ ὁποῖοι λόγῳ τῆς διακρινούσης αὐτοὺς ἰδιαιτέρας συνοχῆς καὶ πειθαρχίας μεταξύ των ἠγέρθησαν ὡς εἷς ἄνθρωπος καὶ πολλοὶ τούτων, ὡς οἱ Κυριάκος Παπαδόπουλος (Κισᾶ Μπασάκ), Παῦλος 'Ασλανίδης, Θεόφιλος Λεοντιάδης, Ματθαῖος 'Ασλανίδης, Μανασσῆς, 'Ανέστης Σαχινίδης κ.λ.π., κάτοικοι τῶν χωρίων Κοῦκος, Σεβαστή, 'Αγιάννηδες, παλαιοὶ ὁπλαρχηγοὶ τοῦ Πόντου μεμυημένοι εἰς τὴν 'Οργάνωσίν μας ἐσχημάτισαν ἀμέσως ἔνοπλα τμήματα, μὲ ὅπλα τὰ ὁποῖα, ὡς ἀνωτέρω ἀναφέρω, εἶχον μεταφέρει ἐκ Πτολεμαΐδος, 'Αμυνταίου, Κοζάνης κ.λ.π. καὶ ἀπέκρυπτον ἐπιμελῶς ἐκεῖ καὶ ἐξῆλθον πρὸς συνάντησίν μας. 'Επίσης ἐνετάχθη εἰς τὰ τμήματά μας 5μελὴς ἔνοπλος ὁμὰς ὑπὸ τὸν 'Αριστείδην Παπαδόπουλον ἐκ Νησελ-

λίου Βεροίας, ὡς καὶ τρεῖς Ἑλληνοκύπριοι, οἵτινες ἀνήκοντες εἰς τὸ ἀγγλικὸν ἐκστρατευτικὸν Σῶμα κατὰ τὰς μάχας τοῦ Ὀλύμπου εἶχον ἀποκοπῆ καὶ παρέμενον ἔκτοτε κρυπτόμενοι εἰς τὴν περιοχὴν Κατερίνης. Οὕτως ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἡ δύναμις τῶν ἐν κινήσει τμημάτων μας ἀνήρχετο εἰς 130 ἄνδρας, ἡ δὲ τοιαύτη τῶν εἰς τὰ χωρία ἐφεδρικῶν τμημάτων δράσεως ὑπερέβαινε τὸν ἀριθμὸν τοῦτον καὶ συνεχιζομένων τῶν κινήσεών μας πρὸς τὰ διάφορα χωρία αἱ δυνάμεις αὗται ηὔξανον καθημερινῶς.

Καὶ ἐνῷ οὕτως εἶχον τὰ πράγματα καὶ τὰ τμήματά μας ἐκινοῦντο εἰς τὴν μεταξὺ τῶν χωρίων Συκιά, Καστανιά, Παληοστάνη, Σφενδάμη, Κοῦκος, Παληονέλληνη κ.λ.π. περιοχήν, ἤρχισαν εἰς τὴν ζώνην ἐνεργείας μας νὰ ἐμφανίζωνται τμήματα τῆς Ὀργανώσεως Ε.Α.Μ. - Ε.Λ.Α.Σ. Ταῦτα, κατ' ἀρχὰς ἀνίσχυρα ὄντα, καθ' ὅσον δὲν ὑπερέβαινον τοὺς 30 ἄνδρας, ἐζήτησαν τὴν συνεργασίαν μας. Πρὸς τοῦτο, κατὰ λαβοῦσαν χώραν τὴν 16-3-43 συνάντησιν τῶν τμημάτων εἰς τοποθεσίαν μεταξὺ Παληοστάνης - Παληονέλληνης καὶ ἐν συνεχείᾳ συνάντησιν τοῦ ἀρχηγοῦ μας Γουλγουτζῆ μετὰ τοῦ ὡς τοιούτου παρουσιασθέντος ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. μονίμου ὑπολοχαγοῦ αὐτοκινήτων Τσαλέφη Θωμᾶ (καπετὰν Βούρου), μετὰ συζήτησιν καθ' ἣν ἐπεκράτησε ταυτότης ἀντιλήψεων καὶ σκοπῶν, ἐπῆλθε πλήρης συμφωνία καὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπον συνεργασίας τῶν τμημάτων καὶ ὡς πρὸς τὸν τοιοῦτον ἀλληλοϋποστηρίξεώς των ἐν περιπτώσει συγκρούσεων μετὰ τῶν Γερμανῶν κ.λ.π.

Μετὰ πάροδον ὅμως ἡμερῶν, ἐνισχυθέντα ταῦτα διὰ δυνάμεων ἐξ ἄλλων περιφερειῶν, ἤλλαξαν στάσιν ἔναντί μας καὶ ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζωσιν ἐχθρικὰς διαθέσεις καὶ νὰ ἐνεργῶσιν ἐχθρικὰς πράξεις εἰς βάρος μας. Κατ' ἀρχάς, καὶ ἐπὶ σκοπῷ ὅπως δημιουργήσωσι δυσπιστίαν εἰς τοὺς κατοίκους ἔναντι τῶν τμημάτων μας, διὰ ζώσης καὶ κυκλοφορίας ἑκατοντάδων ἐντύπων τόσον ἐν τῇ πόλει Κατερίνης, ὅσον καὶ εἰς τὰ χωρία, ἐξαπέλυσαν σφοδρὰν συκοφαντικὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον μας, ἐμφανίζοντες τὰ τμήματα ὡς δῆθεν συνεργαζόμενα μετὰ τῶν Γερμανῶν, παρ' ὧν δῆθεν ἐξωπλίζοντο καὶ ἐτροφοδοτοῦντο κ.λ.π. Ἀκολούθως τὴν 20-3-43 ἔξωθι τοῦ χωρίου Χράνη προέβησαν εἰς τὴν σύλληψιν τῶν ἀνταρτῶν (χωροφυλάκων) Φαρασλῆ Ἀποστόλου καὶ Βουλγαράκη Ἰωάννου, οὓς ἀφοῦ ἀφώπλισαν ἔθεσαν ὑπὸ κράτησιν.

Βραδύτερον δὲ τῇ ἐπεμβάσει ἀξιωματούχου τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. συγγενοῦς των ἀφῆκαν τούτους ἐλευθέρους καὶ βίᾳ τοὺς ἐνέταξαν εἰς τὰ τμήματά των. Κατὰ τὸν ἴδιον ἐπίσης χρόνον συνέλαβον δύο συνδέσμους τῆς Ὀργανώσεώς μας, τοῦ ἑνὸς ὀνόματι Γουλγουντίνα, συγγενοῦς τοῦ ἀρχηγοῦ Γουλγουτζῆ, οἱ ὁποῖοι εἶχον μεταφέρει ἐκ Βεροίας ἄρβυλα καὶ ἄλλα ἐφόδια διὰ τοὺς ἄνδρας μας, καὶ τοὺς ὁποίους μετά τινας ἡμέρας ἐφόνευσαν. Διαβήματα καὶ παραστάσεις ἐκ μέρους μας, ὅπως ἀφήσουν ἐλευθέρους τόσον τοὺς ἀντάρτας, ὅσον καὶ τοὺς συνδέσμους οὔτε κἂν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν.

Ὡσαύτως δὲ δι' ἀπειλῶν θανατώσεως ἤρχισαν νὰ ἀσκῶσι τρομοκρατίαν εἰς βάρος τῶν εἰς τὰ χωρία ἀνθρώπων τῆς Ὀργανώσεώς μας, νὰ προβαίνουν εἰς ἀφοπλισμὸν ἡμετέρων ὁμάδων δράσεως κ.λ.π. Παρὰ τ' ἀνωτέρω ὅμως οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔπαυσαν νὰ προσβλέπουν μετ' ἐμπιστοσύνης πρὸς τὰ τμήματά μας, νὰ τὰ συνδράμουν εἰς τὸ ἔργον των, πρὸς δὲ αἱ δυνάμεις τῶν ἐν κινήσει καὶ ἐφεδρείᾳ τμημάτων ν' αὐξάνουν συνεχῶς, ἀνελθοῦσαι ἐν συνόλῳ εἰς 250 περίπου ἄνδρας, πρᾶγμα ὃ ἀνησύχει τοὺς κομμουνιστὰς καὶ τὴν Ὀργάνωσίν των Ε.Α.Μ. - Ε.Λ.Α.Σ., δι' ὃ καὶ ἔθεσαν θέμα διαλύσεώς μας.

Οὕτω τὴν 23-3-43 καὶ ὥραν 9ην π.μ., ἐνῷ τὰ τμήματά μας εἶχον ἀναχωρήσει ἐκ τοῦ χωρίου Ρυάκια καὶ ἐβάδιζον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ χωρίον Καστανιά, εἰς σημεῖον περὶ τὰ 3-4 χιλιόμετρα ἐκ τοῦ χωρίου εὑρέθησαν αἰφνιδίως ἐνώπιον τμημάτων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἅτινα εἶχον ἀποκλείσει τὴν ὁδὸν καὶ εἶχον καταλάβει τὰ πέριξ ὑψώματα. Κατὰ τὴν στάσιν τῶν τμημάτων μας ἐπεδιώχθη κατ' ἀρχάς, διὰ προσεγγίσεως τῶν ὁπλαρχηγῶν μας παρὰ γνωστῶν των ἀξιωματικῶν καὶ ἀνταρτῶν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. καὶ τῆς κατ' ἰδίαν δῆθεν συζητήσεως, νὰ τοὺς παρασύρωσι πρὸς τὰς γραμμάς των καὶ νὰ τοὺς συλλάβωσι.

Γενομένου ὅμως ἀντιληπτοῦ τοῦ τεχνάσματός των τούτου, προσῆλθον ἐνώπιόν μας ἀξιωματικοί τινες καὶ ὁ πολιτικός των ἐπίτροπος μὲ τὸ ψευδώνυμον Κοσμᾶς (Ἀθανάσιος Γκέλος ἐκ Νιγρίτης), ὅστις ὑπῆρξεν ὁ κυρίως σφαγεὺς τῶν Πιερίων, καθ' ὅσον ὅλαι αἱ ἐκτελέσεις τῶν ἐθνικοφρόνων κατοίκων (ἀνθρώπων τῆς Ὀργανώσεώς μας), αἵτινες ἔλαβον χώραν τότε ἐπὶ τῶν Πιερίων, παρ' αὐτοῦ διετάχθησαν, ὅστις στραφεὶς πρὸς ἡμᾶς εἰς θρασὺ καὶ προκλητικὸν ὕφος εἶπε: «Ἡ Ὀργάνωσίς μας δὲν ἀνέχεται ἄλλας Ὀργανώσεις καὶ ἔχομεν ἐντολὴν νὰ σᾶς καλέσωμεν νὰ προσχωρήσητε εἰς ἡμᾶς. Εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον ποὺ θὰ πᾶμε θὰ σᾶς ἀπονεμηθοῦν κάθε διάκρισις καὶ τιμή. Ἂν δὲν μᾶς ἀκολουθήσετε θὰ σᾶς κτυπήσωμεν».

Ἀπαντῶν εἰς αὐτὸν ὁ ἀρχηγός μας εἶπε:

«Μία τέτοια πρότασις ἀπορρίπτεται ὡς ἀπαράδεκτος. Ἡμεῖς ἐντολὰς λαμβάνομεν μόνον ἀπὸ τὴν Ὀργάνωσίν μας. Σᾶς καλοῦμεν ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ ὁμονοίας νὰ συνεργασθοῦμε, ἵνα φέρωμεν εἰς πέρας τὸν κοινὸν ἱερὸν σκοπόν, τουτέστιν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος μας. Ἡμεῖς δὲν θὰ εἴμεθα οἱ πρῶτοι ποὺ θὰ ρίξουμε βόλι ἐναντίον Ἑλλήνων, σεῖς ἂν θέλετε κτυπήσατέ μας». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔδωκεν εἰς στεντορείαν φωνὴν τὸ σύνθημα τῆς ἐκκινήσεως τῶν τμημάτων μας πρὸς τὰ ἐμπρός. Πρὸ τῆς γενναίας στάσεως τοῦ ἀρχηγοῦ μας καὶ τῆς ἀποφασιστικῆς ἐκκινήσεως τῶν ἀνδρῶν, οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν τμημάτων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. ἔδωκαν ἐντολὴν εἰς τὰ ἀποκλείοντα τὴν ὁδὸν τμήματά των ν' ἀποσυρθῶσι ταχέως, χωρὶς νὰ τολμήσωσι νὰ μᾶς ἐνοχλήσωσι. Καὶ τοῦτο διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην αἱ δυνάμεις τῶν τμημάτων μας ἀνήρχοντο εἰς 140 ἄνδρας, ἐνῷ αἱ δυνάμεις τούτων δὲν ὑπερέβαινον τοὺς 80, πρὸς δὲ οἱ ἄνδρες μας διέθετον ἀσυγκρίτως καλλίτερον ὁπλισμὸν καὶ πυρομαχικά. Καὶ παρ' ὅτι μετὰ τὸ ὡς ἄνω ἐπεισόδιον αἱ ἐχθρικαὶ ἐνέργειαι καὶ πράξεις τούτων συνεχίσθησαν εἰς βάρος μας, οὐδέποτε ἐπιστεύαμεν ὅτι θὰ ἐξώθουν οὗτοι τὰ πράγματα μέχρις ἐνόπλου ρήξεως καὶ αἱματοχυσίας.

Τοῦτο ὅμως τὸ ὁποῖον ἡμεῖς δὲν ἠδυνάμεθα νὰ φαντα-

σθῶμεν, αὐτὸ καὶ συνέβη μετά τινας ἡμέρας. Μετὰ τὴν ἀνωτέρω συνάντησιν τὰ τμήματά μας, συνεχίσαντα τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος δράσεώς των, ἤχθησαν τὴν 27-3-43 εἰς τὴν ὡς ἄνω μονὴν τῶν Ἁγίων Πάντων πρὸς ἀνάπαυσιν, ἔνθα παρέμειναν μέχρι τῆς 4-4-43.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο μᾶς ἐπεσκέφθησαν πολλοὶ κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων τῆς πεδιάδος Βεροίας, πρὸς δὲ διῆλθεν ἐκεῖθεν ἡ ἐξ 8 ἀνδρῶν ἐθνικὴ ἀνταρτικὴ ὁμὰς μὲ ἀρχηγὸν τὸν Θεόφιλον Βαῆν ἐκ Κατερίνης, ἥτις ἕδρα ὡς ἀνεξάρτητος εἰς τὴν πεδινὴν περιοχὴν Βεροίας καὶ ἥτις ἐδήλωσε συνεργασίαν μετὰ τῶν τμημάτων μας. Ὡσαύτως, κατὰ τὸ ὡς ἄνω χρονικὸν διάστημα, εἰς τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Τσαμασιώτην Σπυρίδωνα συνέβη ἀτύχημα, ἐτραυματίσθη δὲ εἰς τὴν χεῖρά του ἐκ τυχαίας ἐκπυρσοκροτήσεως τοῦ πιστολίου του, οὗ ἕνεκεν παρέστη ἀνάγκη μεταφορᾶς του εἰς Βέροιαν πρὸς θεραπείαν. Καὶ ἐνῷ τὴν 4ην Ἀπριλίου ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ χώραν εἰς τὴν μονὴν λειτουργία ἐκ μέρους τοῦ ἱερέως Συκιᾶς Παπανέστορος, ἣν θὰ παρηκολούθουν καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ σώματός μας, περὶ ὥραν 5.30΄ π.μ. τῆς ἡμέρας ταύτης (4-4-43) προσῆλθεν ἀγγελιαφόρος τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ὅστις ἐνεχείρισε εἰς τὸν ἀρχηγὸν Γουλγουτζὴν σημείωμα ἀναγράφον τὰ ἑξῆς: «Πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν τμημάτων Ε.Σ. Γουλγουτζήν, ὁπλαρχηγοὺς Τσακάραν, Ἀσλανίδην κ.λ.π. Εἶσθε κυκλωμένοι ἀπὸ 500 ἀντάρτες τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Σᾶς δίνουμε τὸν λόγον τῆς ἐπαναστατικῆς μας τιμῆς, ὅτι ἂν παραδοθῆτε δὲν ἔχετε νὰ πάθετε τίποτε. Πᾶσα ἀντίστασις θὰ πνιγῇ εἰς τὸ αἷμα».

Κικίτσας - Βοῦρος

Εὐθὺς ὡς ὁ ἀρχηγὸς ἀνέγνωσε τοῦτο, ἔδωσεν ἐντολὴν ταχείας ἐξόδου τῶν ἐν τῇ μονῇ εὑρισκομένων ἀνδρῶν πρὸς κατάληψιν τῶν προκαθωρισμένων θέσεων καὶ ἀντίστασιν. Εἰρήσθω ἐνταῦθα, ὅτι ἐκ Βεροίας μᾶς εἶχε δοθῆ πληροφορία περὶ κινήσεως τμημάτων Γερμανῶν πρὸς Πιέρια, δι' ἐνέργειαν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων ἐναντίον τῶν ἀνταρτῶν, πρᾶγμα ὃ μᾶς ὑπεχρέωσε εἰς τὴν λῆψιν ηὐξημένων μέτρων ἀσφαλείας καὶ ἐπαγρυπνήσεως, οὗ ἕνεκεν εἰς τέσσαρα σημεῖα περιμετρικῶς τῆς μονῆς εἶχον ἐγκατασταθῆ ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ἀφίξεώς μας φυλάκια μὲ ἱκανὸν ἀριθμὸν ἀνδρῶν.

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς τοῦ ἀρχηγοῦ ἅπαντες οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τμημάτων ἐκινήθησαν ἀμέσως, ἐγὼ δὲ συγκεντρώσας ταχέως τοὺς ἐντὸς τῆς μονῆς εὑρισκομένους 15 ἄνδρας, καθ' ὅσον οἱ ὑπόλοιποι ἦσαν εἰς τὰ φυλάκια, ἔσπευσα πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ μανδροτοίχου τῆς μονῆς. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐξερχόμην, ἤρχισαν νὰ ρίπτωνται βλήματα ὅλμων πρὸς τὴν μονὴν καὶ νὰ ἀκούωνται πυκνοὶ πυροβολισμοί. Ἐπηκολούθησε μάχη, ἥτις διήρκεσε μέχρι τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν, ὁπότε, δοθείσης διαταγῆς, οἱ ἄνδρες τοῦ σώματος διέρρευσαν πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις. Κατὰ τὴν μάχην ὑπέστημεν βαρὺ πλῆγμα. Τριάκοντα καὶ πλέον ἄνδρες ὡς καὶ ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Παπαθανασίου Ἀθανάσιος, μὴ προλαβόντες νὰ ἐξέλθωσι τῆς μονῆς καὶ νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις των, λόγῳ αἰφνιδιασμοῦ καὶ μὴ προβολῆς ἀντιστάσεως τοῦ ὑπὸ τὸν ἔφεδρον ἀνθυπολοχαγὸν Σμυρνῆν φυλακίου, ᾐχμαλωτίσθησαν. Ἐγὼ δὲ καί τινες τῶν ἀνδρῶν μου εἰς τὴν κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας προσπάθειαν διασπάσεως τῆς γραμμῆς τῶν ἐλασιτῶν, ἐμπεσόντες εἰς πυκνὰ πυρὰ αὐτομάτων ὅπλων, καθ' ἣν στιγμὴν καὶ ἐτραυματίσθην διὰ ριπῆς αὐτομάτου εἰς τὴν κνήμην τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, ὡς ἐκ θαύματος διεσώθημεν. Μετὰ τὸν τραυματισμὸν καὶ τὴν πρόχειρον ἐπίδεσιν τοῦ τραύματος, δι' ὁλονυκτίου πορείας ἤχθημεν τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 5-4-43 ἔξωθι τοῦ χωρίου Βεργίνα.

Ἐκεῖ μὴ δυνάμενος νὰ συνεχίσω τὴν πορείαν, λόγῳ φλεγμονῆς καὶ ἐρεθισμοῦ τοῦ τραύματος, ἐπεβιβάσθην ἵππου, ὅστις παρελήφθη ἐκ τῆς μονῆς Βουλτσίστης καὶ μετεφέρθην ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ἀντάρτου Μανίκα Θεοφάνους. Συνεχίσαντες τὴν πορείαν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν Μεγάλη Παναγία, κειμένην εἰς τὴν περιοχὴν Βουλτσίστης, ἔνθα συναντήσαμε καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἄνδρας τοῦ τμήματός μου, ἀπουσιάζοντος μόνον τοῦ ἀντάρτου (χωροφύλακος) Κωνσταντινίδου Ἰωάννου, ὅστις εἶχεν αἰχμαλωτισθῆ παρὰ τῶν ἐλασιτῶν, ὡς καί τινων ἄλλων ἑτέρων τμημάτων. Ἀκολούθως, ἀναχωρήσαντες ἐκεῖθεν τὰς ἑσπερινὰς ὥρας (5-4-43), διήλθομεν ἔξωθι τῆς κωμοπόλεως Κολινδροῦ, ἔνθα μᾶς συνήντησεν ὁ ἀνωτέρω ὑπολοχαγὸς Λιακόπουλος Γεώργιος καὶ ὁ ἰατρὸς Κολινδροῦ, ὅστις καὶ μοῦ παρέσχε ἰατρικὴν περίθαλψιν.

Ἐν συνεχείᾳ δι' ὁλονυκτίου πορείας καὶ διὰ τῶν περιοχῶν τῶν χωρίων Καταχᾶ, Παλαιοῦ Ἐλευθεροχωρίου, Σφενδάμης, ἐφθάσαμε τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 6-4-43 εἰς τὸ χωρίον Κοῦκος, ἔνθα εἶχον συγκεντρωθῆ καὶ οἱ ἄνδρες ὅλων τῶν ἄλλων τμημάτων, ἅτινα ἐπέτυχον νὰ διαφύγωσιν ἐκ τῆς μονῆς. Εἰς Κοῦκον παρεμείναμεν ἐπὶ πέντε ἡμέρας περίπου, καθ' ὃ διάστημα ἐγὼ ἐνοσηλευόμην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁπλαρχηγοῦ Παύλου Ἀσλανίδου. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον οἱ ὁπλαρχηγοὶ Κυριάκος Παπαδόπουλος, Ἀσλανίδης, Μανασσῆς, Σαχινίδης, ἐλθόντες εἰς συνεννόησιν καὶ συνάντησιν μὲ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν τμημάτων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἅτινα μᾶς εἶχον προσβάλει εἰς τὴν μονὴν τῶν Ἁγίων Πάντων, ἐπέτυχον τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀνταρτῶν οἵτινες κατήγοντο ἐκ τοῦ χωρίου Κοῦκος, Σεβαστὴ κ.λ.π. καὶ εἶχον αἰχμαλωτισθῆ κατὰ τὴν ἀνωτέρω μάχην καὶ ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀνήρχετο εἰς δώδεκα περίπου. Ἐκ τῶν ὑπολοίπων δὲ 20, οἵτινες ἐκρατήθησαν, ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Παπαθανασίου Ἀθανάσιος ἐκ Σφενδάμης, ὁ ἐπιλοχίας Σπυρίδης Κων. ἐκ Κατερίνης, δύο ἕτεροι λοχίαι ἐκ Σφενδάμης, συγγενεῖς τοῦ ἀνωτέρω ἀνθυπολοχαγοῦ ὡς καὶ τοῦ τοιούτου Τσαμασιώτου, ὡς καὶ 4-5 ἀντάρται ἐξ ἄλλων χωρίων καὶ ὧν τὰ ὀνόματα μοῦ διαφεύγουν, μετά τινας ἡμέρας ἐξετελέσθησαν. Ἐν τῷ μεταξὺ καὶ καθ' ὃν χρόνον ὁ ἀρχηγὸς Γουλγουτζῆς ἀπουσίαζεν εἰς Θεσσαλονίκην, ἔνθα εἶχε μεταβῆ ἵνα ἀναφέρῃ τὰ διατρέξαντα, ἀφίχθησαν εἰς Κοῦκον καὶ ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τῶν τμημάτων οἱ μόνιμοι ἀξιωματικοὶ τότε ὑπολοχαγοὶ Βογιατζόγλου Ἀπόστολος, Κοττέας Ἐλπιδοφόρος καὶ ἀνθυπολοχαγὸς Παπαγεωργίου Κωνσταντῖνος.

Τὴν 10ην Ἀπριλίου 1943 τὰ τμήματά μας, ὧν ἡ δύναμις ἀνήρχετο εἰς 60 ἄνδρας περίπου, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῶν ἀνωτέρω ἀξιωματικῶν, τῶν ὁπλαρχηγῶν Παπαδοπούλου,

'Ασλανίδου κ.λ.π., μετά τῶν ἀνδρῶν των παραμεινάντων εἰς Κοῦκον καὶ πέριξ χωρία, ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν καὶ δι' ὁλονυκτίου πορείας διὰ τῶν χωρίων Σφενδάμη, Παλαιοῦ 'Ελευθεροχωρίου, Καταχᾶ, ἀφίχθησαν τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 11-4-43 εἰς περιοχὴν Κολινδροῦ, ἔνθα ἐγώ, ὅστις ἠκολούθουν ταῦτα ἐπιβαίνων ἵππου, ἀπεχωρίσθην καὶ συνοδείᾳ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Παπαγεωργίου καὶ τοῦ ἀντάρτου (ὑπενωμοτάρχου) Χριστοφιλοπούλου Γεωργίου μετέβην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δασονόμου Κωνσταντίνου Χασιώτου, ἥτις εὑρίσκετο εἰς τὴν παρυφὴν τῆς κωμοπόλεως. 'Εκεῖ μὲ τὸν ἀνωτέρω ἀντάρτην Χριστοφιλόπουλον, τοῦ ὡς εἴρηται ἀξιωματικοῦ Παπαγεωργίου ἐπανελθόντος εἰς τὰ τμήματα, παρεμείναμεν ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα τῆς 11-4-43 διὰ τετρατρόχου ὀχήματος (κάρρου) ἐξευρεθέντος παρὰ τοῦ ἀνωτέρω δασονόμου, μὲ ὁδηγὸν τὸν Κωνσταντῖνον Κοιλιᾶν ἐκ Κολινδροῦ (φονευθέντα τὸ 1946 ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν), μετεφέρθημεν εἰς 'Αλεξάνδρειαν (Γιδᾶ), ἔνθα φροντίδι τοῦ κτηνιάτρου 'Ιερεσιώτου καὶ τοῦ ἰατροῦ Βελτσίδου, μελῶν τῆς 'Οργανώσεώς μας, κατελύσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Τσόπελου. Τὴν ἑπομένην, 12ην ἰδίου μηνός, δι' ἀποσταλέντος παρὰ τῆς 'Οργανώσεως Θεσσαλονίκης ἐπιβατικοῦ αὐτοκινήτου μετεφέρθην ἐκεῖ, ἔνθα μερίμνῃ τοῦ τότε λοχαγοῦ Καραφυλλίδου εἰσήχθην εἰς τὴν κλινικὴν Χριστοπούλου, ἥτις ἔκειτο πλησίον τοῦ 'Ι. Ναοῦ 'Αγίας Σοφίας.

Εἰς ταύτην ἐνοσηλεύθην ἐπὶ 15θήμερον, ὁπότε, λόγῳ πληροφοριῶν ὅτι ἐπέκειτο ἔλεγχος τῶν νοσοκομείων καὶ κλινικῶν ἐκ μέρους τῶν Γερμανῶν, ἐξῆλθον καὶ συνέχισα τὴν θεραπείαν, παραμένων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ τότε ὑπολοχαγοῦ Δασκαλάκη Παναγ. (φονευθέντος τὸ 1944 ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν), ὡς καὶ ἐπὶ τινας ἡμέρας εἰς τὰς οἰκίας τῶν Κυριακοπούλου 'Αναστασίου ἀνθυπασπιστοῦ Χωροφυλακῆς καὶ Νικ. 'Αγαλιανοῦ μελῶν τῆς 'Οργανώσεως. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο μὲ ἐπεσκέφθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Δασκαλάκη δὶς ὁ ἀείμνηστος συνταγματάρχης 'Αβδελᾶς, μέλος τῆς διοικούσης ἐπιτροπῆς τῆς 'Οργανώσεως, τὴν δὲ θεραπείαν τοῦ τραύματος ἐνήργει ὁ τότε ἀρχίατρος Καραγεωργίου.

Κατὰ τὸ τέλος 'Ιουνίου 1943, θεραπευθεὶς ἐπανῆλθον καὶ πάλιν εἰς τὸ τμῆμά μου, ὃ συνήντησα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου 'Αγκαθιὰ - Βεροίας. Τὴν περίοδον ἐκείνην ἐπὶ τῶν Πιερίων εἶχον διεξαχθῆ παρὰ τῶν Γερμανῶν εὐρεῖαι ἐκκαθαριστικαὶ ἐπιχειρήσεις, αἵτινες ἠνάγκασαν τὰ τμήματά μας νὰ συμπτυχθῶσι πρὸς τὰ βόρεια κράσπεδα αὐτῶν (Πιερίων) καὶ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ 'Αλιάκμονος.

Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν ἦτο εἰς καλὸν σημεῖον, ἡ δὲ ἀνέντιμος καὶ συκοφαντικὴ προπαγάνδα τῶν ἐαμιτῶν-ἐλασιτῶν εἰς βάρος των, ὡς καὶ ἡ λαβοῦσα χώραν παρ' αὐτῶν ἀπρόκλητος αἰφνιδιαστικὴ ἐπίθεσις εἰς τὴν μονὴν τῶν 'Αγίων Πάντων (4-4-43) καὶ αἱ ἐπακολουθήσασαι ἐκτελέσεις συμπολεμιστῶν μας, οἵτινες εἶχον συλληφθῆ αἰχμάλωτοι εἰς τὴν μάχην ταύτην, οὐ μόνον δὲν τοὺς ἐπτόησαν ἀλλὰ καὶ ἐχαλύβδωσαν ἔτι περισσότερον τὴν ψυχὴν καὶ τὴν πίστιν των εἰς τὸν ἀγῶνα, διότι ἔβλεπον τώρα καθαρὰ ὅτι οἱ μόνοι οἵτινες ἐμάχοντο πραγματικὰ διὰ τὴν Πατρίδα ἦσαν αὐτοί, ἐνῷ οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ε.Α.Μ.-Ε.Λ.Α.Σ. παρ' ὅτι διεκήρυσσον ὅτι ἠγωνίζοντο διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος, ὡς εἶχε καταστῆ πλέον φανερόν, εἰς οὐδὲν ἄλλο ἀπέβλεπον εἰμὴ εἰς τὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας καὶ εἰς τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Πατρίδος εἰς τὸν κομμουνισμὸν-σλαβισμόν.

Διὰ τοὺς ἰδίους ὡς ἄνω λόγους εἶχεν ἐξεγερθῆ ἐναντίον των καὶ ἡ ἐθνικὴ συνείδησις τῶν κατοίκων τῶν Πιερίων καὶ τῶν περιφερειῶν Κατερίνης καὶ Βεροίας, οἵτινες μὲ μεγαλύτερον πεῖσμα καὶ προθυμίαν ἔσπευδον νὰ μᾶς ἐξυπηρετήσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας.

Πολλοὶ δὲ κάτοικοι τῶν χωρίων Βεροίας, ἤτοι Νησελλίου, 'Αγκαθιᾶς, Μελίκης, Νεοκάστρου, Βεργίνας, Παλατιτσίων κ.λ.π. κατετάγησαν εἰς τὰ τμήματά μας ὡς ἀντάρται· ἐπίσης προσῆλθον καὶ ἐνετάγησαν οἱ ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ 'Αναγνωστόπουλος Δημήτριος, δημοδιδάσκαλος εἰς 'Ελευθεροχώριον Πιερίας, Γεωργίου 'Ιωάννης, κτηνίατρος ἐκ Βεροίας κ.λ.π. Τούτου ἕνεκεν παρέστη ἀνάγκη ἐκπαιδεύσεως τῶν ἀνδρῶν τῶν τμημάτων, ἣν ἐκπαίδευσιν ἐνήργουν οἱ ὑπολοχαγοὶ Κοττέας 'Ελπιδοφόρος, Βογιατζόγλου 'Απόστολος καὶ ἀνθυπολοχαγὸς Παπαγεωργίου Κωνσταντῖνος.

Καθ' ἑκάστην δὲ ἀπεστέλλοντο μικραὶ ὁμάδες εἰς τὰ διάφορα χωρία τῶν Πιερίων καὶ τῆς πεδινῆς περιοχῆς Βεροίας πρὸς ἐπαφὴν μετὰ τῶν κατοίκων, ἀναζήτησιν ὅπλων, πυρομαχικῶν, ἐφοδίων κ.λ.π.

Περὶ τὰ τέλη 'Ιουλίου 1943 εὑρισκόμεθα εἰς τὴν περιοχὴν Βουλτσίστης - Πιερίων. Τότε ἀφίχθη κατ' ἀρχὰς ὁ λοχαγὸς Μυτιληνάκης Λάμπρος καὶ μετά τινας ἡμέρας ὁ τοιοῦτος Σαρρῆς Δημήτριος.

Οὗτοι, ἐξελθόντες ἐπικεφαλῆς ἕκαστος ἰδίων τμημάτων εἰς Βέρμιον, ἠπειλήθησαν διὰ προσβολῆς ὑπὸ τμημάτων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. ὑπερτέρων δυνάμεων καὶ πρὸ τῆς καταστάσεως ταύτης διετάχθησαν παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κέντρου τῆς Π.Α.Ο. Βεροίας ταγματάρχου Χονδροπούλου Κωνσταντίνου ὅπως συμπτυχθῶσιν εἰς Πιέρια καὶ ἑνωθῶσι μεθ' ἡμῶν. Εἰς τὰ ὑπ' αὐτοὺς τμήματα, ὡς ἐνθυμοῦμαι, ὑπηρέτουν πολλοὶ μόνιμοι ἀξιωματικοί, ἐν οἷς οἱ τότε λοχαγοὶ Γοργίας Εὐάγγελος, Θεοφιλογιαννάκος Εὐστράτιος, Κασιὸς Νικόλαος, ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Καραμπέρης Στέφανος, οἱ ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ Παπαναστασίου Δημήτριος καὶ ὁ ἀδελφός του, Θωμαΐδης 'Ιωάννης κ.λ.π. Οὕτως ἡ συνολικὴ δύναμις τῶν τμημάτων, ἅτινα ἀπετέλεσαν δύο σώματα, τοῦ ἑνὸς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ λοχαγοῦ Μυτιληνάκη καὶ τοῦ ἑτέρου ὑπὸ τὴν τοιαύτην τοῦ λοχαγοῦ Σαρρῆ Δημητρίου, τοῦ δευτέρου τούτου ἔχοντος τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τῶν σωμάτων, ἀνήρχετο εἰς 120 ἄνδρας περίπου.

'Ο ὁπλισμὸς τῶν ἀνδρῶν ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἀτομικὰ τυφέκια Μάνλιχερ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ 6-8 αὐτόματα Τόμσον καὶ Στὲν καὶ ἀπὸ τρία ὁπλοπολυβόλα Σαιντ-'Ετιὲν καὶ ἀπὸ ἀνάλογον ἀριθμὸν φυσιγγίων. 'Απὸ πλευρᾶς ἱματισμοῦ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνδρῶν ἔφερον πολιτικὴν ἐνδυμασίαν καὶ ἐλάχιστοι ἔφερον χακὶ στολήν, ἅπαντες δὲ ἔφερον δίκοχα μὲ τὰ γράμματα Ε.Σ. ('Ελληνικὸς Στρατὸς) καὶ γαλανόλευκον ταινίαν. Μετὰ τὴν ὡς ἄνω συγκρότησιν, τὰ σώματα περὶ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου 1943 ἐκινήθησαν ἐκ Βουλτσίστης πρὸς τὸ χωρίον Καστανιὰ καὶ ἐν συνεχείᾳ, πότε ὁμοῦ καὶ πότε κεχωρισμένως, διῆλθον ἐκ

τῶν χωρίων Παληοστάνη, Μικρὴ Μηλιά, Σφενδάμη, Κοῦκος, Σεβαστή, Χράνη, Ρυάκια, Παληονέλληνη (Τρίκορφον) κ.λ.π.

Οἱ κάτοικοι τούτων, πληροφορούμενοι τὴν εἰς τὰ χωρία των ἄφιξιν τῶν σωμάτων, σπεύδουν παρὰ τὴν συνεχιζομένην ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν συκοφαντικὴν προπαγάνδαν καὶ τρομοκρατίαν νὰ ὑποδεχθοῦν τοὺς ἄνδρας μας, νὰ ἐκδηλώσουν τὴν χαράν των καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν των καὶ νὰ παράσχουν πᾶσαν ἐξυπηρέτησιν.

Ὑπῆρξαν ὅμως καὶ περιπτώσεις καθ' ἃς οἱ κάτοικοι ἐνίων χωρίων, ἐπηρεαζόμενοι ἀπὸ τὴν προπαγάνδαν, ἅμα τῇ ἐμφανίσει τῶν σωμάτων μας ἀπεμακρύνοντο τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν χωρίων των, ἐπανερχόμενοι ὅταν ἐπληροφοροῦντο ὅτι οἱ ἄνδρες μας οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τοὺς Γερμανοὺς εἶχον, ἀλλὰ ἦσαν ἁγνοὶ Ἕλληνες πατριῶται μὲ ἐπικεφαλῆς γνωστοὺς εἰς τοὺς περισσοτέρους ἐξ αὐτῶν μονίμους ἀξιωματικοὺς τοῦ Στρατοῦ. Ἐκεῖ δὲ ποὺ αὐθις ἐσημειώθη ἐθνικὸς συναγερμὸς μὲ ἐκδηλώσεις πατριωτικάς, ἄκρως συγκινητικάς, ἦσαν τὰ χωρία Κοῦκος, Σεβαστή, Ἁγιάννηδες κλπ. ὧν οἱ κάτοικοι εἶναι τουρκόφωνοι.

Οἱ ὁπλαρχηγοὶ τῶν χωρίων τούτων, Κυριάκος Παπαδόπουλος (Κισᾶ - Μπατζάκ), Παῦλος Ἀσλανίδης, Θεόφιλος Λεοντιάδης, Ματθαῖος Ἀσλανίδης, Μανασσῆς, Ἀνέστης Σαχινίδης, Κωνσταντῖνος Τσαοὺς κ.λ.π., οἵτινες μετὰ τὴν μάχην τῶν Ἁγίων Πάντων εἶχον διαλύσει τὰ τμήματά των καὶ παρέμειναν εἰς τὰ χωρία των, εἰς πατριωτικὴν ἔκκλησιν τῶν ἀρχηγῶν τῶν σωμάτων Σαρρῆ καὶ Μυτιληνάκη ἔσπευσαν νὰ ἀνασυγκροτήσουν ταῦτα καὶ νὰ ἑνωθῶσι μεθ' ἡμῶν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα (α' 10ήμερον τοῦ μηνὸς Αὐγούστου), προσεχώρησεν εἰς τὰ σώματά μας ὁμὰς ἐκ 10 ἐνόπλων ὑπὸ τὸν καπετὰν Δίπλαν (Ἀθανάσιον Τάκον) ἐκ Μοσχοποτάμου, προερχομένη ἐκ τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., καὶ ἐνετάχθη ἑτέρα ὁμὰς ἐκ 4 ἐνόπλων ὑπὸ τὸν ἔφεδρον ἀνθυπολοχαγὸν Βαρμάζην Νικόλαον, δημοδιδάσκαλον ἐκ Μοσχοποτάμου.

Ἐπίσης, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀφίχθη ἐπὶ σκοπῷ συνδέσεως ἐκ τοῦ σώματος τῆς Π.Α.Ο. Κοζάνης 10μελὴς ἔνοπλος ὁμὰς ὑπὸ τοὺς ἀνθυπολοχαγὸν Ἐλευθεριάδην καὶ καπετὰν Φραγκῖσκον Κολλάραν ἐκ Κορησοῦ - Καστοριᾶς, παραμείνασα εἰς τὰ τμήματά μας μέχρι τῆς 15.8.43.

Οὕτω, συνεχιζομένων τῶν κινήσεων τῶν σωμάτων, αἱ δυνάμεις αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν εἰς τὰ χωρία ἐφεδρικῶν τμημάτων, ηὔξανον καθημερινῶς, ἀνελθοῦσαι, περὶ τὰ μέσα Αὐγούστου, εἰς 400 ἄνδρας καὶ πλέον, πρᾶγμα ποὺ ἀνησύχησε σοβαρῶς τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ε.Α.Μ. - Ε.Λ.Α.Σ., ἥτις καὶ ἐνέτεινε τὴν εἰς βάρος μας προπαγάνδαν καὶ τὰς πράξεις βίας καὶ τρομοκρατίας. Τὸ τοιοῦτον, ὡς ἦτο φυσικόν, ἔδιδεν ἀφορμὴν ὅπως οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν σωμάτων εἰς τὰς διαφόρους ὁμιλίας των εἰς τὰ χωρία, στιγματίζωσι καὶ καυτηριάζωσι τὰς πράξεις καὶ ἐνεργείας ταύτας τῶν κομμουνιστῶν, ὡς ἀντεθνικὰς καὶ προδοτικάς. Καὶ ἐνθυμοῦμαι τὸν ἀρχηγὸν Σαρρῆν εἰς ὁμιλίαν του, τὴν 13-8-43, πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Παληονέλληνης (Τρικόρφου), νὰ λέγῃ τὰ ἑξῆς περίπου:

«Ἡ Πατρίς μας, μὲ τὰς προσπαθείας ὅλων μας, ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἐλευθερωθῇ. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν θὰ ὑπάρχουν δύο κατηγορίαι ἀνθρώπων, αὐτοὶ ποὺ θὰ ἔχουν σηκωμένο ὑψηλὰ τὸ κεφάλι καὶ θὰ εἶναι ὑπερήφανοι, διότι ἐξετέλεσαν τὸ καθῆκόν των πρὸς τὴν Πατρίδα, καὶ ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἔχουν σκυμμένο τὸ κεφάλι καὶ θὰ ντρέπωνται, ὄχι μόνον διότι δὲν ἐξετέλεσαν τὸν καθῆκόν των πρὸς τὴν Πατρίδα, ἀλλὰ διότι καὶ τὴν ἐπρόδωσαν. Εἰς τὴν δευτέραν αὐτὴν κατηγορίαν, ἀγαπητοὶ συμπατριῶται, νὰ εἶσθε βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ εἴμεθα ἡμεῖς ποὺ σᾶς ὁμιλοῦμε, ἀλλὰ αὐτοὶ ποὺ μᾶς κατηγοροῦν ἐπὶ συνεργασίᾳ δῆθεν μετὰ τῶν Γερμανῶν. Ἐν ὀνόματι τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ κοινοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, τοὺς καλοῦμε εἰς συνεργασίαν κατὰ τῶν κατακτητῶν, κ.λ.π.».

Ἐνδεικτικὸν δὲ τῶν ἀνησυχιῶν καὶ ἐχθρικῶν διαθέσεών των ἔναντί μας ἦτο καὶ τὸ περιεχόμενον σημειώματος, τὸ ὁποῖον ἀνευρέθη τὴν 13-8-43 ἐπὶ συνδέσμου των ἐκ τοῦ χωρίου Γανόχωρα - Κατερίνης, καὶ τὸ ὁποῖον μετέφερεν οὗτος ἐκ Κατερίνης εἰς τὰ τμήτατα τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Πιερίων, εἰς ὃ μεταξὺ ἄλλων ἀνεγράφοντο:

«Ἡ Ὀργάνωσις Π.Α.Ο. πῆρε φτερὰ .... οἱ ἀντάρται της εἶναι πάνω ἀπὸ 400. Πρέπει νὰ κτυπηθῇ. Νὰ ἐνταθῇ ἡ προπαγάνδα εἰς τὰ χωρία, ὅτι πρόκειται περὶ Γερμανῶν κ.λ.π.».

Τὴν 14-8-43 ἐνῷ τὰ σώματα εὑρίσκοντο εἰς τὸ χωρίον Καλύβια Χαράδρας καὶ ἡτοιμάζοντο νὰ κινηθῶσι πρὸς τὰ χωρία Μοσχοπόταμος, Ἐλατοχώρι, Ρητίνα, Ριζώματα, Συκιά, Πολυδένδρι κ.λ.π., ὅπου κατὰ θετικὰς πληροφορίας πολλοὶ κάτοικοι μᾶς ἀνέμενον νὰ ἐνταχθῶσιν ὡς ἀντάρται, ἀφίχθησαν ἐκεῖ ἔφιπποι ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Τσαμασιώτης Σπυρίδων καὶ ὁ ἰδιώτης Βασίλειος Κομπατσιάρης ἐκ Κολινδροῦ, κομίζοντες διαταγὴν τοῦ Κέντρου τῆς Π.Α.Ο. Θεσσαλονίκης. Διὰ ταύτης τὸ Κέντρον ἐγνωστοποίει ὅτι Γερμανοὶ ἐκ Κατερίνης ἐπρόκειτο νὰ κινηθῶσιν ἐναντίον μας, ἐπίσης καὶ ὁ Ε.Λ.Α.Σ. συνεκέντρωνε δυνάμεις διὰ νὰ μᾶς κτυπήσῃ. Καὶ ἐδίδετο ἐντολὴ νὰ ληφθῶσι μέτρα ἀσφαλείας ἔναντι τῶν Γερμανῶν καὶ νὰ ἀποφευχθῇ πάσῃ θυσίᾳ σύγκρουσις μὲ τοὺς ἐλασίτας πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κοινοῦ ἀγῶνος. Κατόπιν τούτου τὰ σώματά μας δὲν ἐκινήθησαν πρὸς Μοσχοπόταμον, ἀλλὰ πρὸς τὸ χωρίον Ρυάκια καὶ ἐν συνεχείᾳ δι' ὁλονυκτίου πορείας ἔφθασαν τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 15-8-43 εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου Συκιά.

Ἐνῷ εὑρίσκοντο ἐκεῖ προσῆλθε τὰς μεσημβρινὰς ὥρας τῆς ἀνωτέρω ἡμέρας ἀγγελιαφόρος τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ὅστις ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ἀρχηγὸν Σαρρῆν σημείωμα, δι' οὗ τὸ Ἀρχηγεῖον τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Πιερίων (ἕδρα χωρίον Ἐλαφίνα) εἰδοποίει ὅτι θὰ προσέβαλλε τὰ τμήματά μας, ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἀπεμακρύνοντο ταῦτα ἀμέσως τῆς περιοχῆς ἐκείνης. Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς ἰδίας ἡμέρας, δι' ἑτέρου ἀγγελιαφόρου, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Κικίτσας (Σαράντης Πρωτόπαπας, ὑπάλληλος τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης Κατερίνης πρὸ τῆς ἐξόδου του εἰς τὰ ἀνταρτικὰ) εἰδοποίησε τὸν ἀρχηγόν μας ὅπως ἀποστείλῃ εἰς Ἐλαφίναν ἀξιωματικὸν πρὸς συνεννόησιν.

Πρὸς τοῦτο ἀπεστάλη ὁ ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγὸς Θωμαΐδης Ἰωάννης (καπετὰν Κεραυνός), ὅστις ἐπιστρέψας τὴν νύκτα 15ης - 16ης.8.43 ἀνέφερεν ὅτι εἰς Ἐλαφίναν

συνηντήθη μὲ τὸν Κικίτσαν κ.λ.π., ὡς καὶ μὲ τὸν Ἄγγλον σύνδεσμον λοχαγὸν Ἴντερ, καὶ ὅτι μετὰ γενομένην συζήτησιν τελικὴ ἀπόφασις τοῦ Κικίτσα καὶ λοιπῶν ἀρχηγῶν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. ἦτο, ὅτι τὰ τμήματά μας ἔδει νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἐκ τῆς περιοχῆς Συκιᾶς, ἥτις εὑρίσκεται ἐγγὺς τῆς τοιαύτης Ἐλαφίνας, καὶ ὅτι ἐν περιπτώσει μὴ συμμορφώσεως ὁ Ε.Λ.Α.Σ. θὰ ἐκτύπα τὰ τμήματά μας. Εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀντετάχθη ὁ Ἄγγλος σύνδεσμος, ἀλλὰ ἡ γνώμη του δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω καὶ προκειμένου ν' ἀποφευχθῇ σύγκρουσις τῶν τμημάτων μας μετὰ τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἣν δὲν ἐπεθύμει ἡ Ὀργάνωσίς μας, διετάχθη παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κλιμακίου τῆς Ὀργανώσεώς μας Βεροίας ταγματάρχου Χονδροπούλου Κωνσταντίνου μετακίνησις τῶν σωμάτων εἰς Βέρμιον. Μᾶς ἐδηλώθη μάλιστα κατὰ τὴν αναχώρησιν ἐκ μέρους τῶν ἀρχηγῶν ὅτι ἐκεῖ (Βέρμιον) ἐπρόκειτο νὰ μᾶς ριφθῶσι δι' ἀεροπλάνων παρὰ τῶν Συμμάχων ὅπλα καὶ ἄλλα ἐφόδια.

Ἡ ἐκκίνησις τῶν σωμάτων διὰ τὸ Βέρμιον ἔγινε τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 16-8-43. Τὸ σῶμα Σαρρῆ, εἰς ὃ ἀνῆκε τὸ τμῆμά μου, ἠκολούθησε τὸ δρομολόγιον Συκιὰ - Παλατίτσια - ἔξωθι Βεργίνας - Ἀσώματα - Ράχη - Ἁγία Βαρβάρα - Κομνήνιον. Ἐκεῖ ἔλαβε χώραν συνάντησις τοῦ σώματός μας μετὰ τοῦ τοιούτου Μυτιληνάκη καὶ ἀκολούθως ἤχθημεν ἔξωθι χωρίου Κωστοχώριον, ἔνθα ἐγκατεστάθημεν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου, πληροφορηθέντες τὴν ἐκεῖ ἄφιξίν μας, ἔσπευσαν νὰ μᾶς χαιρετίσωσι, νὰ μᾶς φέρουν τρόφιμα, ὕδωρ κ.λ.π. Ἐν συνεχείᾳ τὰς ἑσπερινὰς ὥρας τῆς 19-8-43 ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον Φυτιά. Ἐδῶ οἱ κάτοικοι, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἐν τιμητικῇ διαθεσιμότητι τότε ἔφεδρον ὑπολοχαγὸν Σκουλαριώτην, ἐπεφύλαξαν εἰς τοὺς ἄνδρας τῶν σωμάτων θερμὴν ὑποδοχήν.

Ἀκολούθως τὴν 20-8-43 ἐκινήθημεν πρὸς Κάτω καὶ Ἄνω Βέρμιον. Τὴν 22-8-43 τμήματα τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. ἐπιχειρήσαντα εἰς τὰ χωρία Ἅγιος Παῦλος καὶ Μεταμόρφωσις νὰ διακόψουν τὸν ἐφοδιασμὸν τῶν σωμάτων μας, συνεπλάκησαν μὲ προκεχωρημένα τμήματά μας. Τοῦτο ἠνάγκασε τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν σωμάτων νὰ διατάξωσιν ἐνέργειαν ἐπιθετικῆς δράσεως πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, μὲ ἀποτέλεσμα τὰ τμήματά μας νὰ ἐπιτύχωσι τὴν πλήρη διάλυσιν τῶν τμημάτων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., τὸν φόνον τριῶν καὶ τὴν σύλληψιν πέντε ἐλασιτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ μνηστὴ τοῦ καπετὰν Μαύρου, ἥτις καὶ ἀφέθη ἐλευθέρα.

Τὴν 25-8-43 ἀφιχθέντες τὰς πρωινὰς ὥρας δύο ἀξιωματικοὶ ἀντιπρόσωποι τῆς Π.Α.Ο. καὶ ἕτεροι δύο ἀντιπρόσωποι τοῦ Ε.Α.Μ. - Ε.Λ.Α.Σ. προσεκόμισαν τὸ ὑπογραφὲν ἐν Ἐλαφίνᾳ πρωτόκολλον συνεργασίας μεταξὺ τοῦ Ἄγγλου συνδέσμου ἀντισυνταγματάρχου Ἔγκς, τοῦ συνταγματάρχου Μουστεράκη, ἀντιπροσώπου τῆς Ὀργανώσεως Π.Α.Ο., καὶ τοῦ Κικίτσα (Πρωτόπαπα Σαράντη), ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Ὀργανώσεως Ε.Α.Μ. - Ε.Λ.Α.Σ., δι' οὗ πρωτοκόλλου ἡ Ὀργάνωσις Π.Α.Ο. καὶ αἱ ἀνταρτικαὶ ὁμάδες Ε.Σ. (Ἑλληνικὸς Στρατὸς) ἀνεγνωρίζοντο ὡς Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις, ἔχουσα ἀποστολὴν νὰ δράσῃ ἐναντίον τῶν κατακτητῶν καὶ ὑπὲρ τῶν Συμμάχων κ.λ.π. Ἐπίσης καθωρίζετο ὁ τρόπος συνεργασίας ἀνταρτικῶν ὁμάδων Ε.Σ. καὶ τοιούτων Ε.Λ.Α.Σ. εἰς περίπτωσιν συγκρούσεως μετὰ Γερμανῶν, Βουλγάρων κ.λ.π. καὶ ὡρίζετο ἡ ζώνη δράσεως τῶν τμημάτων τῆς Π.Α.Ο. κ.λ.π. Τὰ ἀνωτέρω, γνωσθέντα, ἐνεποίησαν εἰς τοὺς ἄνδρας χαράν, διότι οὕτω θὰ ἐτίθετο τέρμα εἰς τὰς μεταξὺ ἑλληνικῶν ἀνταρτικῶν τμημάτων προστριβὰς καὶ συγκρούσεις ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ὅλου ἀγῶνος.

Ἀμέσως δὲ καὶ σύμφωνα μὲ σχετικὴν παράγραφον τοῦ πρωτοκόλλου παρεδόθησαν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Ε.Α.Μ. - Ε.Λ.Α.Σ. οἱ πέντε ὡς ἄνω ἐλασῖται, οἵτινες ἐκρατοῦντο ὡς αἰχμάλωτοι, καὶ συνεφωνήθη ὅπως οἱ παρὰ τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. κρατούμενοι ὡς τοιοῦτοι 25 περίπου ἀντάρται τῆς Ὀργανώσεώς μας παραδοθῶσιν ἐντὸς τῆς ἑπομένης ἡμέρας, ἥτις συμφωνία ὅμως δὲν ἐτηρήθη παρ' αὐτῶν.

Τὴν 27-8-43 τὸ σῶμα Σαρρῆ, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Κέντρου τῆς Π.Α.Ο. Βεροίας, μετέβη εἰς τὸ χωρίον Κομνήνιον, ἔνθα ὁ ἀρχηγὸς συνηντήθη μετ' ἀξιωματικοῦ τῆς Ὀργανώσεώς μας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ σῶμα Μυτιληνάκη, τὰς ἡμέρας ἐκείνας κινούμενον εἰς τὴν περιοχὴν τῶν χωρίων Φυτιᾶς Κωστοχωρίου, συνεπλάκη ἐπανειλημμένως μὲ τμήματα τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἅτινα ἐτέλουν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ καπετὰν Νότη καὶ εἶχον ἀφιχθῆ ἐξ ἄλλης περιφερείας, καὶ τὰ ὁποῖα πρῶτα ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ σώματός μας.

Εἰς ἐπακολουθήσασαν δὲ συμφωνίαν μεταξὺ αὐτῶν ἀντηλλάγησαν ἀντιπρόσωποι ἀξιωματικοὶ ὡς σύνδεσμοι καὶ εἰς μὲν τὸ σῶμα Μυτιληνάκη ἐτοποθετήθη ὁ ἔφεδρος ἀξιωματικὸς τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. μὲ ψευδώνυμον Φαρμάκης (Εὐστρατιάδης ἐκ Κατερίνης), εἰς δὲ τὸ τοιοῦτον Νότη ἐτοποθετήθη ὁ μόνιμος ἀνθυπολοχαγὸς Καραμπέρης Στέφανος. Ἀλλὰ καὶ ἡ συμφωνία αὕτη παρεβιάσθη κατόπιν αἰφνιδιαστικῆς ἐπιθέσεως τοῦ τμήματος Νότη, οἱ δὲ δύο ὡς ἄνω σύνδεσμοι ἐπανῆλθον εἰς τὰ τμήματά των.

Ἐν τῷ μεταξύ, διαταχθείσης τῆς ἐκ νέου ἐπανόδου τῶν σωμάτων εἰς Πιέρια, ἐπραγματοποιήθη αὕτη τὴν 29ην καὶ 30-8-43, ὁπότε τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς δευτέρας ταύτης ἡμέρας ἐγκατεστάθησαν ταῦτα εἰς τὰ βορείως τῆς μονῆς Ἁγίων Πάντων κείμενα ὑψώματα.

Ἐκεῖ εὑρισκόμεθα τὴν πρωίαν τῆς 2-9-43 ὅτε ἐξεδηλώθη ἐναντίον μας μεγάλη ἐπίθεσις τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Κατὰ τὰς λαβούσας χώραν μάχας, αἵτινες ὑπῆρξαν σκληραί, οἱ ἄνδρες τοῦ τμήματός μου, ὡς καὶ ὅλοι οἱ ἄνδρες τῶν σωμάτων, ἐπολέμησαν γενναίως καὶ παρὰ τὴν ἀριθμητικὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν μεγάλην ἰσχὺν πυρὸς τῶν ἐλασιτῶν (διέθετον παντὸς εἴδους αὐτόματα ὅπλα, διότι ἀπὸ τῆς 15-8-43 εἶχον ἀρχίσει νὰ ἐφοδιάζωνται διὰ ρίψεων παρ' ἀεροπλάνων ἐκ μέρους τῶν Συμμάχων) ἠμύνθησαν τῶν θέσεών των ἐπὶ δύο ἡμέρας, ὁπότε τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 3-9-43 διετάχθη ἡ σύμπτυξις τῶν τμημάτων πρὸς τὰ χωρία Βούλτσισταν - Ἀγκαθιάν.

Κατὰ τὰς μάχας ταύτας ἐφονεύθησαν πολλοὶ τῶν ἀνδρῶν μας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ἔφεδρος ὑπολοχαγὸς Ἀναγνωστόπουλος Δημήτριος, ὁ ὁπλαρχηγὸς Δίπλας (Τάκος Ἀθανάσιος) κ.λ.π.

Ἐξ Ἀγκαθιᾶς ἐκινήθημεν πρὸς τὰ χωρία Παληοστάνη - Κοῦκος. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ, καταστάσης μετά τινας ἡμέ-

ρας ἐπισφαλοῦς τῆς θέσεώς μας, ἠναγκάσθημεν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς Ἀγκαθιὰν καὶ νὰ κατέλθωμεν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἁλιάκμονος, ἔνθα κατατμηθέντες εἰς μικρὰ τμήματα ἐγκατεστάθημεν εἰς τὰ χωρία Σταυρὸς - Ἐπισκοπὴ - Λουτρὸν - Νησέλλι - Κορυφή, κρυπτόμενοι καὶ κινούμενοι ὑπὸ τὴν κάλυψιν τῶν φυτειῶν ἀραβοσίτου. Εἰς τὰ χωρία Κοῦκος, Σεβαστὴ κ.λ.π. παρέμειναν τὰ τμήματα, ἅτινα εἶχον σχηματισθῆ ἀπὸ κατοίκους καὶ ὁπλαρχηγοὺς τῶν χωρίων τούτων.

Τὴν 29-9-43 εἰς τὰ ὡς ἄνω χωρία Λουτρὸν - Νησέλλι ἐδέχθημεν νέας σφοδρὰς ἐπιθέσεις τῶν τμημάτων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., κατὰ δὲ τὰς ἐπακολουθησάσας μάχας ὑπέστημεν νέας σοβαρὰς ἀπωλείας εἰς ἄνδρας.

Ἐκ τοῦ τμήματός μου ἐφονεύθη ὁ ἀντάρτης (χωροφύλαξ) Ρώττας Νέστωρ. Εἴχομεν πλέον ἀντιληφθῆ ὅτι ὁ ἀγὼν εἰς τὰ Πιέρια εἶχεν ἀπολεσθῆ καὶ ὅτι ὁ Ἄγγλος ἀντισυνταγματάρχης Ἔγκς, ὅστις ἦτο εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἦτο δέσμιος τῶν ἐλασιτῶν καὶ οὐδὲν πρὸς κατάπαυσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν ἠδύνατο νὰ πράξῃ.

Πρὸς δέ, λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιθέσεων τῶν ἐλασιτῶν, ἤρχισε νὰ παρατηρῆται διαρροὴ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τῶν τμημάτων μας. Τούτου ἕνεκεν διετάχθη νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰ Πιέρια, ἔνθα μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μας ἐκεῖθεν ἀγρία τρομοκρατικὴ καὶ ἐγκληματικὴ δρᾶσις τοῦ Ε.Α.Μ. - Ε.Λ.Α.Σ. ἐξαπελύθη. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων μας, ὡς οἱ Βασίλειος Κομπατσιάρης ἐκ Κολινδροῦ, ἐνωμοτάρχης Βασιλειάδης Ἀντώνιος, Πέτρος Μηλιόπουλος ἐκ Μηλιᾶς, ὡς καὶ οἱ ἀντάρται τοῦ τμήματός μου (χωροφύλακες) Παναγιώτου Σταῦρος, Καρφῆς Στέφανος, Λάζαρης Μᾶρκος κ.λ.π., ἐφονεύθησαν. Ἄλλοι δὲ διωκόμενοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς ἑστίας των. Τὰ θύματα τοῦ χωρίου Κοῦκος καὶ λοιπῶν πέριξ τοιούτων ἀνῆλθον εἰς ἑκατοντάδας.

Μετὰ τὴν μάχην Νησελλίου, τὰ τμήματά μας συνεπτύχθησαν καὶ ἐξηκολούθησαν νὰ παραμένουν εἰς τὰ ἐκεῖ πλησίον χωρία Κορυφή, Τρίκαλα κ.λ.π.

Ἐν τῷ μεταξύ, κατόπιν ἐντολῆς τῆς Ὀργανώσεώς μας, μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ Σαρρῆ κατῆλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ἔνθα ἑσπέραν τινὰ μετέσχον συσκέψεως μελῶν τῆς διοικούσης ἐπιτροπῆς τῆς Ὀργανώσεως, καθ' ἥν, ἀφοῦ ἐξητάσθη ἡ διαμορφωθεῖσα εἰς Πιέρια καὶ Βέρμιον κατάστασις καὶ διεπιστώθη τὸ ἀδύνατον τῆς ἐπανόδου ἐκεῖ τῶν τμημάτων μας, ἀπεφασίσθη κατόπιν εἰσηγήσεως τοῦ τότε ταγματάρχου Παπαθανασίου Ἰωάννου ἡ εἰς Χαλκιδικὴν μετακίνησις αὐτῶν, ἔνθα κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις του δὲν εἶχε σημειωθῆ ἀνταρτικὴ κίνησις τοῦ Ε.Α.Μ. - Ε.Λ.Α.Σ. καὶ ἕδρα μόνον τμῆμα τῆς Ὀργανώσεώς μας ἐκ 30 ἀνδρῶν ὑπὸ τὸν τότε λοχαγὸν Σκόρδαν Ἀθανάσιον.

Κατόπιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης καὶ προκειμένου ὁ ἀρχηγὸς Σαρρῆς νὰ συγκεντρώσῃ ὡρισμένας πληροφορίας κατῆλθον μετ' αὐτοῦ τῇ ἐντολῇ του εἰς Πολύγυρον Χαλκιδικῆς. Ἐκεῖ παρέστην εἰς συνάντησιν, ἣν εἶχεν οὗτος μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τότε ὑπιλάρχου Στεφανίδου καὶ ὑπολοχαγοῦ Ἀσλανίδου Κωνσταντίνου, (νῦν Γενικοῦ Γραμματέως Ἀθλητισμοῦ), οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀφιχθῆ ἐκ Μέσης Ἀνατολῆς καὶ ἐξετέλουν μυστικὴν ἀποστολὴν τοῦ Στρατηγείου Μέσης Ἀνατολῆς, χρησιμοποιοῦντες ἅμα καὶ ἀσυρμάτους. Ἐπίσης ἐγένοντο συναντήσεις καὶ μὲ ἕτερα ἐκεῖ πρόσωπα τῆς Ὀργανώσεώς μας. Μετὰ ταῦτα ὁ μὲν ἀνωτέρω ἀρχηγὸς ἐπέστρεψεν εἰς Θεσσαλονίκην, ἵνα δώσῃ ἐντολὴν μετακινήσεως τῶν τμημάτων εἰς Χαλκιδικήν, ἐγὼ δὲ μετὰ τοῦ ἀντάρτου (ὑπενωμοτάρχου) Χριστοφιλοπούλου Γεωργίου μετέβην εἰς τὸ χωρίον Βραστά, ἔνθα ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἐκεῖ διαμένοντος ἀξιωματικοῦ τῆς Ὀργανώσεώς μας Κυπαρίσση Βασιλείου, μεθ' ὃ δὲ ἐρρυθμίσθη τὸ θέμα ὑποδοχῆς, τροφοδοσίας τῶν τμημάτων, κ.λ.π. Μετὰ παραμονὴν ἐκεῖ 5-6 ἡμερῶν καὶ ἀφιχθέντων ἐκεῖ ἐκ Πιερίων τῶν τμημάτων, ὧν ἡ δύναμις ἀνήρχετο εἰς 70 περίπου ἄνδρας μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς ὡς ἄνω λοχαγοὺς Σαρρῆν καὶ Γουλγουτζήν, ἀνέλαβον καὶ πάλιν τὴν διοίκησιν τοῦ τμήματός μου. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, καθ' ὃν ἀφίχθησαν τὰ τμήματα, τόσον εἰς τὴν περιοχὴν Βραστῶν ὅσον καὶ εἰς ὅλην τὴν περιφέρειαν Χαλκιδικῆς, δὲν εἶχον ἐμφανισθῆ τμήματα τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Ἐκινεῖτο καὶ ἕδρα μόνον τὸ ὡς ἀνωτέρω λεχθὲν τμῆμα ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Σκόρδαν, ὅστις μὲ τὴν ἄφιξιν τῶν τμημάτων ἤρχισε νὰ κινῆται ἐν συντονισμῷ μὲ αὐτά.

Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν, παρὰ τὰς ταλαιπωρίας καὶ τὰς μάχας ἃς εὑρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δώσωσιν κατόπιν τῶν ἀπροκλήτων ἐπιθέσεων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἐξηκολούθει νὰ εὑρίσκεται εἰς καλὸν σημεῖον. Ἐτονώθη δὲ ἔτι περισσότερον, ὅταν ἐκ μέρους τοῦ ἀρχηγοῦ Σαρρῆ ἀνεκοινώθη ὅτι ἐπὶ ὑποβληθείσης σημαντικῆς ἀναφορᾶς, διαβιβασθείσης διὰ τῶν ἀσυρμάτων τῶν ὡς ἄνω ἀξιωματικῶν Στεφανίδου, Ἀσλανίδου πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τοῦ Καΐρου, εἶχε δοθῆ ἀπάντησις ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θ' ἀπεστέλλοντο ἡμῖν ὅπλα, πυρομαχικὰ καὶ ἄλλα ἐφόδια ὡς καὶ Ἄγγλος ἀξιωματικὸς ὡς σύνδεσμος.

Ἐνῷ ὅμως αἱ ἡμέραι παρήρχοντο, χωρὶς τὰ ὑποσχεθέντα ὅπλα κ.λ.π. νὰ ἀποστέλλωνται, ἤρχισαν νὰ περιέρχωνται ἡμῖν πληροφορίαι ὅτι ἰσχυραὶ δυνάμεις τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. ἐκ Πιερίων καὶ ἐξ ἄλλων περιοχῶν εἶχον εἰσέλθει εἰς Χαλκιδικὴν καὶ ὅτι σκοπὸς τῆς ἐκεῖ ἀφίξεώς των ἦτο ἡ προσβολή μας πρὸς διάλυσιν.

Οὕτω τὴν πρωίαν τῆς 3ης Νοεμβρίου 1943, ἐνῷ εἴμεθα ἐγκατεστημένοι εἰς ὑψώματα κείμενα Β Δ τοῦ χωρίου Βραστῶν, ἐδέχθημεν ἐπίθεσιν τμημάτων τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἅτινα κατ' ἀρχὰς προσέβαλον τὸ τμῆμα Σκόρδα καὶ ἐν συνεχείᾳ τὰ ἡμέτερα τοιαῦτα.

Κατὰ τὰς ἐπακολουθησάσας μάχας, καθ' ἃς εἴς τινα ὑψώματα αἱ ἀπώλειαι τῶν ἐλασιτῶν ἦσαν σοβαραί, ἐκ τῶν ἀνδρῶν μας ἐτραυματίσθη ὁ ἀντάρτης Βασίλειος Κυπαρισσόπουλος ἐκ Μοσχοποτάμου καὶ ἐφονεύθη ὁ τοιοῦτος Εὐάγγελος Ντόβανος ἐκ Πολυδένδρου - Βεροίας.

Ἐπίσης νεκροὺς καὶ τραυματίας εἶχε καὶ τὸ τμῆμα τοῦ λοχαγοῦ Σκόρδα. Μετὰ τὴν μάχην ταύτην τὰ τμήματα μετεκινήθησαν πρὸς τὴν περιοχὴν Μεταγγιτσίου, ἔνθα παρεμείναμεν ἐπὶ τινας ἡμέρας, κινούμενοι ἀπὸ τοποθεσίας εἰς τοποθεσίαν.

Ἐπειδὴ τὰ πυρομαχικά μας εἶχον ἐξαντληθῆ καὶ πᾶσα ἐλπὶς ἐνισχύσεώς μας εἶχεν ἐκλείψει, πρὸς δέ, ὡς εἶχον τὰ πράγματα, ἡ συνέχισις τοῦ ἀγῶνος ἀπέβαινεν εἰς βά-

ρός τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι μᾶς συνέδραμον, ἀπεφασίσθη ἡ διακοπὴ τούτου.

Τὴν 7ην Νοεμβρίου 1943, ἀφιχθέντων εἰς Ἅγιον Νικόλαον Χαλκιδικῆς δύο πλοιαρίων ἐκ Σμύρνης κατόπιν εἰδοποιήσεως διὰ τῶν ἀσυρμάτων, ἐπεβιβάσθημεν αὐτῶν καὶ ἀνεχωρήσαμε διὰ Τουρκίαν, ἔνθα ἀπεβιβάσθημεν εἰς Τσεσμέ. Ἐν συνεχείᾳ μετεφέρθημεν, μερίμνῃ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, εἰς Σμύρνην καὶ ἀκολούθως σιδηροδρομικῶς κατήλθομεν εἰς Αἴγυπτον, ἀφοῦ προηγουμένως ἐπὶ 15θήμερον περίπου παρεμείναμεν εἰς Χαλέπιον - Συρίας, ἔνθα ὑπεβλήθημεν εἰς ἀνάκρισιν παρὰ τῶν ἐκεῖ ἑδρευουσῶν ὑπηρεσιῶν πληροφοριῶν τῶν Συμμάχων.

Μεθ' ἡμῶν ἦσαν καὶ οἱ τότε συνταγματάρχης Γούλας Παναγιώτης καὶ σμήναρχος Θεμελῆς Γεώργιος, οἵτινες κατῆλθον εἰς Αἴγυπτον ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Ὀργανώσεώς μας κατόπιν ἐντολῆς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Καΐρου.

Ἐπιστεύαμεν ὅτι, ἀφικνούμενοι εἰς Αἴγυπτον καὶ καθιστῶντες γνωστὰ τὰ ὅσα συνέβαινον εἰς τὴν Ἑλλάδα, θὰ προσεφέραμεν πολύτιμον ὑπηρεσίαν πρὸς σωτηρίαν τῆς δοκιμαζομένης καὶ κινδυνευούσης ἐκ τοῦ κομμουνισμοῦ Πατρίδος μας. Ἀλλὰ ἀτυχῶς ἐπλανήθημεν, διότι καὶ ἐκεῖ τὰ πάντα εἶχε διαβρώσει, παραλύσει καὶ κατηύθυνεν ὁ κομμουνισμός.

Οὕτως, οὐ μόνον δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν τὰ ὅσα καταγγείλαμεν, ἀλλὰ καὶ τινες ἐξ ἡμῶν, κατηγορηθέντες ἐντέχνως καὶ ὑπούλως ὡς ἄνθρωποι δῆθεν φασιστικῶν ἀντιλήψεων, ἐξωρίσθημεν (ἐγὼ δὲ ἀπεστάλην εἰς Σουὲζ) καὶ ἐδέχθημεν ἐν τῇ ἐξορίᾳ τὴν σκληροτέραν τῶν δοκιμασιῶν.

Οὕτως ἔκλεισεν ὁ ἐπίλογος μιᾶς καλῆς μας διὰ τὴν Πατρίδα προσπαθείας.

Ἂν ἡ Ὀργάνωσις καὶ τὰ τμήματά μας εἰς Πιέρια, Βέρμιον, καὶ Χαλκιδικὴν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φέρωσιν εἰς πέρας τὴν ἀποστολήν των καὶ νὰ διεξάγωσι πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις κατὰ τῶν κατακτητῶν Γερμανῶν κ.λ.π., τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι εὑρέθησαν ἀντιμέτωπα τῆς Ὀργανώσεως Ε.Α.Μ. - Ε.Λ.Α.Σ., ἥτις ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἔθεσεν ὡς σκοπὸν τὴν διάλυσίν των. Πάντως διὰ τῶν κηρυγμάτων των ἐπέτυχον νὰ ἀποκαλύψωσιν ἐγκαίρως τοὺς ἀπωτέρους σκοποὺς τῶν ἀνθρώπων τῆς ξενοδούλου ταύτης Ὀργανώσεως, (οἱ ὁποῖοι διεκήρυττον, πρὸς παραπλάνησιν τοῦ λαοῦ, ὅτι ἐμάχοντο διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος μας), νὰ τοὺς καταγγείλωσιν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην ὡς δρῶντας ἀντεθνικῶς καὶ ἐγκληματικῶς, νὰ συγκρατήσωσι χιλιάδας ἀτόμων, ἀπὸ τοῦ νὰ ἐμπλακῶσιν εἰς τὰ δίκτυά των καὶ νὰ δημιουργήσωσι κατ' αὐτῶν ἑκατοντάδας σκληρῶν μαχητῶν, ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ βραδύτερον (1946 - 49) διεξαχθέντος ἀντισυμμοριακοῦ ἀγῶνος.

Κατωτέρω παραθέτω ὀνομαστικὸν πίνακα τῶν ἀνδρῶν τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Κολινδροῦ κ.λ.π., οἱ ὁποῖοι, ἐξ ἀγάπης καὶ μόνον πρὸς τὴν Πατρίδα κινούμενοι, ἠρνήθησαν νὰ συμμορφωθῶσι μὲ διαταγὴν τῶν ἀρχῶν κατοχῆς (Γερμανῶν) περὶ ἀφοπλισμοῦ των καὶ παραδόσεως τῶν ὅπλων των καὶ ἠκολούθησαν τὸν ὑπογεγραμμένον εἰς τὰ ὄρη πρὸς διεξαγωγὴν ἀνταρτικοῦ ἀγῶνος κατὰ τῶν κατακτητῶν, ἀπετέλεσαν τοὺς πρώτους πυρῆνας συγκροτήσεως τῶν τμημάτων Πιερίων καὶ ἐπὶ 9μηνον ὑπέμειναν ἀγογγύστως τὰς στερήσεις, κακουχίας καὶ ταλαιπωρίας τοῦ σκληροῦ τούτου ἀγῶνος καὶ ἀντιμετώπισαν τοὺς ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος εἰς τὰς μετ' αὐτῶν μάχας μετὰ γενναιότητος, αὐτοθυσίας καὶ ἀποφασιστικότητος, μέχρι τοιούτου βαθμοῦ ὥστε τινὲς τῶν συναδέλφων των νὰ πέσωσιν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος.

1. Ἀνθυπασπιστής: Παπαϊωάννου Ἀντ. τοῦ Δημητρίου, ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν. 2. Ἐνωμοτάρχαι: Καλαθᾶς Γεώργιος τοῦ Δημητρίου, ἀπεστρατεύθη ὡς ἀντισυνταγματάρχης, 3. Κυριακόπουλος Ἀναστ. τοῦ Χριστ., ἀπεστρατεύθη ὡς ἀνθυπομοίραρχος. 4. Ὑπενωμοτάρχαι: Φαρασλῆς Ἀπόστολος τοῦ Κωνστ., 5. Χριστοδουλόπουλος Δημ. τοῦ Χρήσ., 6. Χριστοδουλόπουλος Γεώρ. τοῦ Περ., 7. Ἀλεξιᾶς Γεώρ. τοῦ Ἀρ., οἵτινες ἀπεστρατεύθησαν ὡς ἐνωμοτάρχαι. 8. Χωροφύλακες: Σιούτης Ἀντώνιος τοῦ Φιλίππου, 9. Μανίκας Θεοφάνης τοῦ Βαΐου, 10. Βαλοτάσιος Γεώργιος τοῦ Στεργίου, 11. Ὑφαντῆς Παναγιώτης τοῦ Φωτίου, 12. Ὑφαντῆς Ἐπαμεινώνδας τοῦ Βαΐου, 13. Γκουλιώνης Χρῆστος τοῦ Νικολάου, 14. Φραγκάκος Νικόλαος τοῦ Ζαχαρίου, 15. Κομηνάκος Γεώργιος τοῦ Μιχαήλ, 16. Σιδηρόπουλος Ἰωάννης τοῦ Νικολάου, 17. Γκόνης Εὐάγγελος τοῦ Ἰωάννου, 18. Κολώνιας Ἠλίας τοῦ Δημητρίου, 19. Βουλγαράκης Ἰωάννης τοῦ Θωμᾶ, ἀποστρατευθέντες. 20. Χωροφύλακες: Καρφῆς Στέφανος τοῦ Κωνσταντίνου, 21. Μπούμπας Σωτήριος τοῦ Δημητρίου, 22. Παναγιώτου Σταῦρος τοῦ Δημητρίου, φονευθέντες εἰς μάχην, 23. Χωροφύλαξ Ἀναγνωστόπουλος Κων. τοῦ Γεωργίου, ἀποστρατευθείς, 24. Χωροφύλαξ Λάζαρης Μᾶρκος τοῦ Σπυρίδωνος, ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν, 25. Χωροφύλαξ Λακασᾶς Δημήτριος τοῦ Δημητρίου, ἀπεστρατεύθη, 26. Χωροφύλαξ Ρώττας Νέστωρ τοῦ Παντελῆ, ἐφονεύθη εἰς μάχην, 27. Χωροφύλαξ Κωνσταντινίδης Ἰωάννης τοῦ Βασιλείου, ἀπεστρατεύθη, 28. Ἀνθυπασπιστὴς Σγουρὸς Ἰωάννης τοῦ Κωνσταντίνου, ἀπεστρατεύθη ὡς ταγματάρχης, 29. Ἐνωμοτάρχης Ζαχαρόπουλος Παναγιώτης τοῦ Βασιλ., ἀπεστρατεύθη ὡς ὑπομοίραρχος, 30. Χωροφύλαξ Σταφυλόπουλος Γεώργιος τοῦ Ἀνδρ., ἀπεστρατεύθη, 31. Καὶ τινες ἄλλοι, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν ἐνθυμοῦμαι»

14. Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΖΑΜΑΛΟΥΚΑ

Ἔκθεσις ταγματάρχου ἐ.ἀ. Τζαμαλούκα Αἴαντος
Ἀρχηγοῦ Ε.Α.Ο. τῆς Π.Α.Ο.

Τὰ παρεχόμενα κατωτέρω στοιχεῖα εἶναι ἀκριβῆ καὶ ἐκτίθενται ὡς τὰ ἔζησα προσωπικῶς, ὡς ἀρχηγὸς Ε.Α.Ο. τῆς Π.Α.Ο. εἰς τὰ Ἀνατολικὰ Κρούσια - Κλέπε - Σύβρι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Περίοδος 1941 ἕως Ἰουλίου 1943.

Κατὰ τὴν ἐν ὄψει χρονικὴν περίοδον ἐξετέλουν καθήκοντα διοικητοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Κιλκίς.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 1941 ἐμυήθην εἰς τὴν Υ.Β.Ε. μετονομασθεῖσαν ἐν συνεχείᾳ εἰς Π.Α.Ο.

Συνεδέθην μὲ ἀξιωματικοὺς καὶ ὑπαξιωματικοὺς τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐμύησα εἰς τὴν Ὀργάνωσιν πολλοὺς πολίτας ἐπιλέκτους, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν σειράν των ἐμύησαν ἄλλους, τόσον ἐντὸς τῆς πόλεως Κιλκίς, ὅσον καὶ ἐκτὸς αὐτῆς.

Ἐν ἀρχῇ μὲ ἀπησχόλησεν ἡ καταπολέμησις τῶν ἀντεθνικῶν προπαγανδῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς βουλγαρικῆς, ἡ ὁποία ἐντόνως ἐξεδηλώθη εἰς τὴν περιοχήν μου.

Ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς ἀποστολῆς μου αὐτῆς ἐχρησιμοποίουν ἐνίοτε καὶ ἀναγκαστικὰ μέσα διὰ μυστικῶν συνεργατῶν μου, ἀφανῶς δρώντων.

Οἱ ἱκανοί, καὶ γενικῶς οἱ δυνάμενοι ἐκ τῶν παραγόντων Κιλκίς, δὲν ἔμειναν ἀδρανεῖς εἰς τὸν τομέα καταπολεμήσεως τῶν ξένων προπαγανδῶν καὶ εἰς τὴν προσπάθειαν διατηρήσεως τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον.

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1942 ἐξεδηλώθη εἰς Κιλκὶς κατὰ ἔντονον τρόπον καὶ ἡ ἐαμοκομμουνιστικὴ προπαγάνδα. Καὶ τὴν κομμουνιστικὴν προπαγάνδαν, εἰς τὰ πλαίσια τῆς Π.Α.Ο., κατεπολέμησα μὲ κάθε δυνατὸν τρόπον. Ἂν κρίνωμεν ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ πόλις τοῦ Κιλκὶς εἶχεν ἐκλέξει προπολεμικῶς καὶ δήμαρχον κομμουνιστήν, δυνάμεθα νὰ ὑποστηρίξωμεν ὅτι ἡ ἀντιεαμικὴ προπαγάνδα τῆς Π.Α.Ο. εἰς Κιλκὶς ὑπῆρξεν ἐπιτυχής. Ἐπιτυχής, διότι τὸ Κιλκίς, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, ἀπέδωσεν ἐλαχίστους ἄνδρας εἰς τὸν Ε.Λ.Α.Σ., καίτοι ἀνεμένετο ὑπὸ τοῦ Κ.Κ.Ε. νὰ ἀποδώσῃ ἀσυγκρίτως περισσοτέρους τῶν τοιούτων τῆς Π.Α.Ο.

Ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν ἀνωτέρω καθηκόντων μου εἰς τὴν Π.Α.Ο. συνεδέθην μὲ τὸν τότε δικηγόρον καὶ διερμηνέα τῶν Γερμανῶν καὶ ἤδη καθηγητὴν τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Φιλιππίδην Τηλέμαχον. Μὲ προδοσίας κομμουνιστῶν, ἢ ἄλλων ἀλητῶν πρακτόρων τῶν κατακτητῶν, οἱ Γερμανοὶ πολλάκις ἐπέτυχον νὰ ἐπισημάνωσι παρανόμως δρῶντας ἀνθρώπους τῆς Ὀργανώσεως. Ὁ εἰρημένος Φιλιππίδης, πληροφορούμενος τὰς προδοσίας ὡς ἐκ τῆς παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ὑπηρεσίας του, μὲ εἰδοποίει ἐγκαίρως καὶ τοιουτοτρόπως ἐματαιώθησαν πολλάκις δεινὰ Ἑλλήνων πατριωτῶν διὰ τῆς ἐγκαίρου λήψεως μέτρων.

Ἐπροστατεύθησαν ἐπίσης καὶ πολλοὶ στρατιωτικοὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατοῦ, ἀποκοπέντες ἐν Ἑλλάδι μετὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ μετώπου.

Διὰ καταλλήλων ἐνεργειῶν παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ἐξουδετερώθησαν καὶ πολλοὶ πράκτορες τῶν Βουλγάρων ὡς καὶ ἡμεδαποὶ ἐκβιασταί, χρησιμοποιούμενοι ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Λέσχης Θεσσαλονίκης.

Ὁμοίως ὑπὸ τὴν κάλυψιν τῆς ἀστυνομικῆς μου ἰδιότητος ἠσχολήθην καὶ μὲ τὴν περισυλλογὴν πολεμικοῦ ὑλικοῦ, δι' ἔνοπλον ἀγῶνα κατὰ τῶν κατακτητῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

1. Συγκρότησις.

Μὲ τὴν εἴσοδον τῶν βουλγαρικῶν στρατευμάτων καὶ ἐντεῦθεν τῆς βουλγαροκρατουμένης ζώνης μέχρι τοῦ Ἀξιοῦ, ἐγκατέλειψα τὰς τάξεις μου ἐν τῇ Χωροφυλακῇ καὶ μετὰ τῶν καταλλήλων δι' ἀνταρτικὸν ἀγῶνα ἐκ τῶν ὑπ' ἐμὲ ἀνδρῶν κατηυθύνθην εἰς τὰ Κρούσια.

Εἰδοποιηθέντες, μὲ ἠκολούθησαν καὶ πολλοὶ ἰδιῶται ἔνοπλοι. Συνεδέθην καὶ μὲ τὸ ἀρχηγεῖον τοῦ ὑπομοιράρχου Μήτσου καὶ συνεκρότησα ὁμάδας ἐπιλέκτων ἀνδρῶν, ἔχων ὡς ὑπαρχηγόν μου καὶ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Χωροφυλακῆς Σαμπατάκον Παναγιώτην. Ἡ δύναμις τοῦ Σώματος ἀπετελεῖτο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ Ποντίων τῶν Νομῶν Κιλκὶς καὶ Σερρῶν μὲ τοὺς κάτωθι ὁπλαρχηγούς: 1. Σαμπατάκος Παναγιώτης, ἀνθυπασπιστὴς Χωροφυλακῆς, ὑπαρχηγός. 2. Ἀβραμίδης Λάζαρος (Λαζίκ), 3. Δημητριάδης Ἀγάπιος, ἀμφότεροι ἐκ τοῦ χωρίου Σπουργίτης - Κιλκίς. 4. Κεπελέκης Γεώργιος ἐκ τοῦ χωρίου Κάτω Θεοδωράκι - Κιλκίς. 5. Ἀρουτζίδης Κυριάκος ἐκ τοῦ ἀνωτέρω χωρίου. 6. Παυλίδης Παῦλος ἢ Ντελῆ Παῦλος, ἐκ χωρίου Κάτω Θεοδωράκι - Κιλκίς. 7. Καρασαρίδης Γεώργιος, ἐκ χωρίου Ἀναβρυτὸς - Κιλκίς. 8. Παρασκευαΐδης Εὐστάθιος, ἐκ χωρίου Παρόχθιον - Κιλκίς. 9. Καββατζίδης Ἰωάννης, ἐκ χωρίου Ἅγιος Ἀντώνιος - Κιλκίς. 10. Λεοντίδης Ἀβραάμ, ἐκ χωρίου Στεφάνια - Κιλκίς. 11. Δεληγιαννίδης Θεοχάρης, ἐκ χωρίου Δίβουνον - Κιλκίς. 12. Μπουτουβάκης Γεώργιος, ἐκ χωρίου Ἄσυρος - Θεσσαλονίκης. 13. Χαϊτίδης Ἀθανάσιος, ἐκ χωρίου Λιθότοπος - Σερρῶν. 14. Γιαχιᾶς Κιρκάσιος, ἐκ χωρίου Ἀμπέλοι - Σερρῶν. 15. Σιδηρόπουλος Κυριάκος, ἐκ χωρίου Δίλοφος - Σερρῶν. 16. Κυριάκου Ἀπόστολος, ἀξιωματικὸς Πεζικοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἄλλοι μὲν κάκιστα ἐνεγράφησαν εἰς ἄλλα Ἀρχηγεῖα, ἄλλοι δὲ οὐδόλως φέρονται εἰς τὸ Σῶμά μου ἐγγεγραμμένοι, διότι δὲν ὑπεβλήθησαν ἐκ μέρους μου καταστάσεις.

Κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ Ἀρχηγεῖόν μου εὑρίσκετο εἰς

ὕψωμα τῶν Ἀνατολικῶν Κρουσίων, μετονομασθὲν ἀκολούθως εἰς ὕψωμα Τζαμαλούκα.

2. Δρᾶσις τοῦ Ἀρχηγείου μου.

α. Τὸ Σῶμά μου συνέπραξε μετὰ τοῦ τοιούτου τοῦ ὑπομοιράρχου Μήτσου μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐξουδετερωθῶσι δυνάμεις βουλγαρικῶν φυλακίων εἰς τὴν κορυφογραμμὴν τοῦ Μπέλες περὶ τὸ τέλος Ἰουλίου 1943.

β. Κατὰ μῆνα Αὔγουστον 1943 ἐπὶ ἀνωνύμου ὑψώματος τῶν Κρουσίων ἐδέχθην ἐπίθεσιν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Κρουσίων, ἣν καὶ ἀπέκρουσα, ἄνευ ἀπωλειῶν.

γ. Τὸν μῆνα Σεπτέμβριον 1943 τὸ Σῶμά μου ἀπέκρουσε βουλγαρικὸν τμῆμα, συνεπικουρούμενον ὑπὸ ἐλασιτῶν, ὕπερθεν τῶν ὑψωμάτων Μεσολόφου.

δ. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1943, δυνάμεις τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Σώματός μου εἰς ὑψώματα τῶν χωρίων Διβούνου καὶ Σπουργίτη - Κιλκίς. Ἀπεκρούσθησαν μετὰ σκληρὰν μάχην, καθ' ἣν ἐφονεύθη ὁ ὁπλαρχηγὸς Δεληγιαννίδης Θεοχάρης καὶ ἐτραυματίσθη ὁ ὑπαρχηγὸς τοῦ Σώματος Σαμπατάκος Παναγιώτης.

ε. Κατὰ τὸν ἴδιον μῆνα τὸ Σῶμά μου ἀπέκρουσε δυνάμεις τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ματαιῶσαν τὴν προσπάθειάν των ὅπως ἑνωθῶσι μὲ ἄλλα ἐλασιτικὰ συγκροτήματα, ἐπιτεθέντα κατὰ τοῦ Ἀρχηγείου Μήτσου εἰς Πηγαδούλια.

στ. Τὸν μῆνα Νοέμβριον ὁμάς μου, παρὰ τὴν Φύσκαν-Κιλκίς, συνεπλάκη μὲ ἀναγνωριστικὴν γερμανικὴν περίπολον, ἄνευ ἀπωλειῶν.

ζ. Ἀπὸ 20 Νοεμβρίου 1943 τὸ Σῶμά μου συνηνώθη μὲ τὸ τοιοῦτον τοῦ ὑπομοιράρχου Μήτσου παρὰ τὰ Στεφάνια - Κιλκὶς καὶ ἔκτοτε ἔχομεν κοινὴν δρᾶσιν κατὰ Γερμανῶν εἰς Λίμνην Ἁγίου Βασιλείου τὸν Δεκέμβριον 1943, κατὰ Βουλγάρων εἰς ὑψώματα Κριθιᾶς - Στεφανίων τὸν ἴδιον μῆνα, τὴν ἑπομένην εἰς ὑψώματα Ἀσύρου - Ξυλουπόλεως καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς Λευκοχώριον. Κατὰ τὴν μάχην τοῦ Λευκοχωρίου ἐτέθημεν μεταξὺ δύο πυρῶν, διότι ἐδέχθημεν ταυτοχρόνως μὲ βουλγαρικὴν ἐπίθεσιν καὶ ἐπίθεσιν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ. Κρουσίων, ἐπιχειρήσαντος ν' ἀποκόψῃ τὸ δρομολόγιον συμπτύξεώς μας. Ἐν συνεχείᾳ συμμετέσχον εἰς πολλὰς συγκρούσεις κατὰ τοῦ ἐπιτιθεμένου Ε.Λ.Α.Σ.

Τέλος τὴν 9-1-1944 αἱ δυνάμεις τῆς Π.Α.Ο. ἐδέχθησαν ἐπὶ εὐρέος μετώπου ἐπίθεσιν δύο καὶ πλέον χιλιάδων ἐλασιτῶν μονίμων καὶ ἐφέδρων εἰς Τριάδα Σερρῶν.

Κατὰ τὴν μάχην αὐτὴν αἱ ἐθνικαὶ ὁμάδες κατενίκησαν καὶ ἔτρεψαν εἰς ἄτακτον φυγὴν τοὺς ἐλασίτας, οὐσιαστικῶς ὅμως ἡττήθησαν. Ἡττήθησαν διότι ἐξηντλήθησαν τελείως τὰ πυρομαχικὰ τῶν ἐθνικῶν μας ὁμάδων, χωρὶς οὐδεμίαν δυνατότητα ἀνεφοδιασμοῦ των.

Πρὸ τῆς καταστάσεως αὐτῆς μετὰ πολυημέρους συσκέψεις μὲ τὸν ὑπομοίραρχον Μήτσου ἀπεφασίσαμεν νὰ αὐτοδιαλυθῶμεν. Τὴν 24-1-1944 προέβημεν εἰς τὴν αὐτοδιάλυσιν τῶν ὁμάδων μας καὶ ἐκεῖνος μὲν μετέβη εἰς τὰς ἐν Ἠπείρῳ Ὁμάδας Ζέρβα, ἐγὼ δὲ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἠσχολήθην μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως εἰς τὸν τομέα ἐσωτερικῆς ἀντιστάσεως τῆς Π.Α.Ο καὶ τῆς ὀργανώσεως STHB - ΜΠΙΛ. Ἡ εἰς τὴν Ὀργάνωσιν ταύτην δρᾶσίς μου, συμπυκνοῦται εἰς τὸ προσηρτημένον φωτοαντίγραφον».

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

'Αλεξιπτωτισταὶ
ἄνδρες Χωροφυλακῆς
τοῦ 'Ιεροῦ Λόχου
εἰς τὸ ἀεροδρόμιον
Ράμα-Ντέβι, Παλαιστίνης.

Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΩ

ΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΣΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

1. ΟΙ ΕΞ ΕΒΡΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΔΙΑΦΥΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΜΕΣΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

Συμφώνως πρὸς τὴν διαταγὴν τὴν ὁποίαν ἔλαβον παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τόσον κατὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν Ἀθηνῶν ὅσον καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν ἐκ Κρήτης, τὰ ὄργανα τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας ὤφειλον νὰ παραμείνουν εἰς τὰς θέσεις των ἐν ὑπηρεσίᾳ, εἰς ἅπασαν τὴν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ κατεχομένην χώραν. Ἐξαίρεσις ἐγένετο μόνον διὰ τὴν Θράκην, διότι, ὡς ἦτο βέβαιον διὰ τῶν δηλώσεων τοῦ Μουσσολίνι, θὰ ἐγκαθίσταντο εἰς Θράκην καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν κυρίαρχοι οἱ Βούλγαροι, ὡς καὶ ἐγένετο, πλὴν τοῦ τριγώνου Ἀλεξανδρουπόλεως, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀνεχθοῦν ἑλληνικὰ ὄργανα διοικήσεως καὶ τάξεως. Ἐξ ἄλλου, ἦτο ἐκ Θράκης εὐχερὴς ἡ διαφυγὴ τῶν δυνάμεων Στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς πρὸς τὴν Τουρκίαν. Οὕτω, καθ' ὃν χρόνον οἱ Γερμανοὶ ἐρρίπτοντο εἰς κρατερὸν ἀγῶνα πρὸς ἐκπόρθησιν τῶν ὀχυρῶν, ὅτε θὰ προήλαυνον πρὸς κατάληψιν τῶν ἐδαφῶν τῆς Θράκης, τὸ Ὑφυπουργεῖον Δημοσίας Ἀσφαλείας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 29/422/2 τῆς 6ης Ἀπριλίου 1941 διαταγῆς ἐγνωστοποίει τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἅπασα ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς Ἕβρου, εἰς ἣν περίπτωσιν συμπτυχθοῦν αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις, διαπεραιωθῇ μετὰ τούτων εἰς Τουρκίαν.

Καὶ πράγματι, τὴν 9ην Ἀπριλίου αἱ δυνάμεις Χωροφυλακῆς Ἕβρου, ἀφ' οὗ συνεπτύχθησαν ὁμαλῶς πρὸς τὴν Ἑλληνοτουρκικὴν μεθόριον, ἐγκατέλειψαν, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀποκλεισθεισῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος καὶ ἐπέρασαν τὸν ποταμὸν παρὰ τὴν θέσιν Ὕψαλα. Ἐκεῖ ὁ διοικητὴς τῆς ταξιαρχίας, συνταγματάρχης Ἰω. Ζήσης, ηὐτοκτόνησεν ἐξ ἐθνικῆς εὐθιξίας. Αἱ διαπεραιωθεῖσαι εἰς Τουρκίαν δυνάμεις Στρατοῦ ἀνήρχοντο συνολικῶς εἰς 4.000 ἄνδρας, ὁμοῦ μετ' ἐκείνων τῆς Χωροφυλακῆς. Ἤδη, ὅτε ἐπερατώσαμεν τὴν ἔκθεσιν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν Χωροφυλακὴν κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς ἐν Ἑλλάδι, θὰ ὁμιλήσωμεν διὰ τὴν δρᾶσιν τῆς μικρᾶς αὐτῆς δυνάμεως ἡ ὁποία βαθμηδὸν ἐπολλαπλασιάσθη ἐνισχυθεῖσα διὰ συρροῆς ἄλλων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, διαφυγόντων ἐκ τῆς κατεχομένης Ἑλλάδος εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν. Θὰ ἐκθέσωμεν ἐν συνεχείᾳ, τὰ τῆς ἐν γένει δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν.

Αἱ πρῶται πληροφορίαι περὶ τῶν διαβάντων τὸν Ἕβρον δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς, καθορίζουν ταύτας εἰς 10 ἀξιωματικοὺς καὶ ἀνθυπασπιστὰς καὶ 160 ὁπλίτας. Ἀλλὰ μεταγενεστέρα ἔκθεσις, συνταχθεῖσα ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ, ἀναβιβάζει ταύτας εἰς 250 ἄνδρας. Εἶναι πιθανὸν ὅτι αὐτὴ περιλαμβάνει

'Αξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸ στρατόπεδον Νίγδη (Κόκκινη Μηλιὰ) Μικρᾶς 'Ασίας τὸ 1943, ἀπὸ ὅπου κατηυθύνοντο εἰς Μέσην 'Ανατολήν.

διαφυγόντας κατὰ μικρὰς ὁμάδας ἐκ φυλακίων κατὰ μῆκος τοῦ Ἕβρου, ἴσως δὲ καὶ διαπεραιωθέντας εἰς ἀκτὰς τῆς Μ. 'Ασίας ἐκ γειτονικῶν νήσων. 'Επὶ κεφαλῆς τῆς δυνάμεως ταύτης ἦσαν οἱ μοίραρχοι Κ. Δημητρακόπουλος καὶ Κ. Σπηλιωτόπουλος καὶ ὁ ἀνθυπομοίραρχος Μιχ. Διασίτης.

Εὐθὺς ὡς διέβησαν εἰς τὸ τουρκικὸν ἔδαφος, αἱ Ἑλληνικαὶ δυνάμεις Στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς, ἀφωπλίσθησαν καὶ διεπεραιώθησαν εἰς Πάνορμον Μ. 'Ασίας, ἐκεῖθεν δὲ ἐστάλησαν εἰς Πέργαμον, ὅπου παρέμειναν ἐν στρατοπέδῳ ἐπὶ δίμηνον. Κατόπιν, ἀπὸ τοῦ λιμένος τῆς Μερσίνης ἐστάλησαν ἀτμοπλοϊκῶς εἰς Χάϊφαν, τῆς ὑπὸ συμμαχικῶν δυνάμεων κατεχομένης Παλαιστίνης. Μετὰ δεκαπενθήμερον, ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς μετεκινήθη εἰς Καντάραν τῆς περιοχῆς Σουέζ, ὅπου ὑπεβλήθη εἰς μηνιαίαν εἰδικὴν ἐκγύμνασιν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκγυμνάσεως αὐτῆς ἀνέλαβεν ἀφ' ἑνὸς τὴν συνοδείαν καὶ μεταφορὰν αἰχμαλώτων εἰς τὰ ἀπομεμακρυσμένα στρατόπεδα αἰχμαλώτων Καρασὶν καὶ Ταχὰκ καί, ἀφ' ἑτέρου, τὴν φρούρησιν τῶν στρατοπέδων τούτων. 'Επίσης, ὡρισμένος ἀριθμὸς ἐκ τούτων ἐτοποθετήθη εἰς τὰ ἑλληνικὰ Φρουραρχεῖα Αἰγύπτου, Παλαιστίνης καὶ Συρίας ὡς καὶ εἰς ἐκεῖνα τῶν δύο ταξιαρχιῶν καὶ τῆς τελικῶς συγκροτηθείσης διὰ τὴν ἐκστρατείαν τῆς 'Ιταλίας (Ρίμινι). Εἰς τὰς ταξιαρχίας αὐτὰς ἐξετέλει καὶ στρατονομικὰς ὑπηρεσίας.

Κατ' 'Οκτώβριον 1942, ὡρισμένος ἀριθμὸς χωροφυλάκων μετετάγη ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸ Πεζικὸν καὶ ἐνετάχθη εἰς τὴν ΙΙ Ταξιαρχίαν. Οἱ πλεῖστοι τούτων βραδύτερον, ἀρνηθέντες νὰ μετάσχουν εἰς τὰ ἐκραγέντα στασιαστικὰ κινήματα, ἐπανέκτησαν, κατ' ἐπίμονον αἴτησίν των, τὴν ἰδιότητα τοῦ χωροφύλακος καὶ ἀνέλαβον στρατονομικὰς ὑπηρεσίας.

'Υπὸ Ἄγγλων ἀξιωματικῶν τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας, κατόπιν προσωπικῆς ἐρεύνης περὶ τῶν γνώσεων καὶ τῶν ἱκανοτήτων ἑνὸς ἑκάστου, ἐπελέγησαν ὡρισμένοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς. Οὗτοι, ἀφ' οὗ ἠσκήθησαν εἰδικῶς, ἐχρη-

Λόχος Στρατηγείου τῆς ΙΙ Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας εἰς Βηρυττὸν τὴν 25-4-1944 καὶ ἄνδρες Χωροφυλακῆς.

σιμοποιήθησαν διὰ τὸ ἔργον τῆς ἀντικατασκοπείας, τῆς συλλήψεως κατασκόπων (ἰδίως ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐρχόμενοι ὡς δῆθεν φυγάδες ἐξ Ἑλλάδος κατετάσσοντο εἰς τὰ ἑλληνικὰ στρατιωτικὰ σώματα) καὶ τῆς περισυλλογῆς πληροφοριῶν περὶ τῶν κινήσεων τοῦ ἐχθροῦ ἐν Ἑλλάδι, εἴτε ἀπὸ καταφθάνοντας εἰς Μ. Ἀνατολὴν φυγάδας ἐξ Ἑλλάδος εἴτε δι' ἐπικοινωνίας μετὰ στελλομένων κρυφίως πρακτόρων εἰς τὴν κατεχομένην Ἑλλάδα. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀρκετοί, τῶν εἰδικῶς ἀσκηθέντων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐτοποθετήθησαν εἰς τὰ κέντρα ὑποδοχῆς Ἑλλήνων προσφύγων (Χαλεπίου, Γάζης, Βηρυττοῦ κλπ.).

Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, φαίνεται, ὅτι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς προσέφερον πολλὰς ἐθνικὰς ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι δυστυχῶς κατὰ τὸ μέγιστον μέρος δὲν ἐγένοντο εὐρύτερον γνωσταί, διότι λόγῳ τῆς φύσεώς των παρέμειναν εἰς μυστικοὺς φακέλους τοῦ εἰδικοῦ ἀγγλικοῦ ἀστυνομικοῦ σώματος ἀσφαλείας.

Τινὲς ἐκ τούτων ἐξεπαιδεύθησαν εἰς τὴν εἰδικὴν Ἀγγλικὴν Σχολὴν Παλαιστίνης, ἡ ὁποία κατήρτιζεν ἀσυρματιστάς, ἀλεξιπτωτιστάς, δολιοφθορεῖς, πράκτορας περισυλλογῆς πληροφοριῶν κλπ. Μερικοὶ μετέσχον εἰς τοιαύτας ἀποστολὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ βενζινοπλοίων, ἄλλοι ὠργάνωνον καὶ προώθουν τὰς ἀποστολὰς αὐτάς, διδομένων καὶ τῶν ὁδηγιῶν πρὸς ἐπαφὴν καὶ συνεργασίαν μετὰ τῶν ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Ἑλλάδι ἢ εἰς Δωδεκάνησα καὶ Κρήτην δρωσῶν συμμαχικῶν ὀργανώσεων κατασκοπείας καὶ ἀντικατασκοπείας, παροχῆς ὑλικοῦ διὰ σαμποτάζ, διευκολύνσεως ἱκανῶν ἀξιωματικῶν πρὸς ἀπόδρασιν εἰς Μ. Ἀνατολήν, περισυλλογῆς πληροφοριῶν περὶ τῶν κινήσεων τῶν ἐχθρικῶν στρατευμάτων, πολεμικῶν ἐγκαταστάσεων, ὀχυρωματικῶν ἔργων κλπ.

Ἰδιαιτέρως ἀναφέρονται μετ' εὐφήμου μνείας, ὡς δράσαντες εἰς τοιαύτας συμμαχικὰς ὑπηρεσίας, οἱ τότε ἀνθυπασπισταὶ τῆς Χωροφυλακῆς Μοδ. Ρακιτζῆς καὶ Ἐλ. Παπαδόπουλος. Οὗτοι τυχόντες προ-

ηγουμένης είδικής έκπαιδεύσεως, ύπηρέτουν εἰς προκεχωρημένα κλιμάκια πρὸς περισυλλογὴν πληροφοριῶν ἐκ τῆς κατεχομένης Ἑλλάδος, ἰδίως μέσῳ διαφευγόντων εἰς Μ. Ἀνατολήν, καὶ περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι συνεργαζομένων μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀτόμων διὰ τὰ ὁποῖα κατήρτιζον εἰδικὸν εὑρετήριον.

Πολλάκις διὰ πλοιαρίων, ἐκ λιμένων τῆς Συρίας καὶ τῆς Κύπρου, τὰ εἰς τὴν συμμαχικὴν εἰδικὴν ὑπηρεσίαν ὄργανα τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, προσήγγιζον εἰς τὰς ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν κατεχομένας νήσους, ὅπου εἰς ἔρημα παράλια ἀπεβίβαζον ἀσυρματιστὰς μετὰ τῶν συσκευῶν των ἢ συνεκρότουν δίκτυα πληροφοριοδοτῶν. Χάρις εἰς τὸ δίκτυον τοῦτο πληροφοριοδοτῶν, συνέλαβον ὑπηρετοῦντα εἰς ἑλληνικὸν στρατόπεδον τῆς Παλαιστίνης, λίαν ἐπικίνδυνον καὶ ἀπὸ πολλοῦ ματαίως ἀναζητούμενον τῶν συμμαχικῶν ὑπηρεσιῶν κατάσκοπον. Ἐξ αὐτῶν ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς συμμαχικῆς ὑπηρεσίας καὶ εἰς Ἑλλάδα τὸν Νοέμβριον 1944, ὅτε ἀπεχώρουν οἱ Γερμανοί, ἀνακαλυφθέντες ὅμως καὶ συλληφθέντες ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τὰς μάχας τῆς Κηφισιᾶς, ὡδηγήθησαν εἰς Λαμίαν ὁπόθεν ἐδραπέτευσαν, προσληφθέντες καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐγκατασταθεῖσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα συμμαχικὴν ὑπηρεσίαν ἀσφαλείας.

2. ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΑΝΔΡΩΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν γερμανοϊταλικὴν κατάκτησιν, ἤρχισεν ἡ διαφυγὴ Ἑλλήνων πρὸς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν διὰ παντὸς μέσου, συνηθέστερον διὰ μικρῶν ἱστιοφόρων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Εὐβοίας ἢ τῆς Ἀττικῆς διέπλεον τὸ Αἰγαῖον καί, διαφεύγοντα τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν γερμανικῶν περιπολικῶν, προσήγγιζον εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τουρκίας ἢ τῆς Κύπρου, ἵνα ἐκεῖθεν προωθηθοῦν πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν Συμμάχων κατεχόμενα ἐδάφη τῆς Συρίας - Λιβάνου καὶ Παλαιστίνης. Εἰς ἐκεῖ λειτουργοῦντα στρατόπεδα προσφύγων ἐπελέγοντο οἱ ἐξ αὐτῶν μόνιμοι ἢ ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατευσίμου ἡλικίας, πρὸς ἔνταξιν εἰς τὰς συγκροτουμένας ἑλληνικὰς ταξιαρχίας. Μεταξὺ τῶν ἐξ Ἑλλάδος φυγάδων, ἦσαν καὶ ἀρκετοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι, προστιθέμενοι εἰς τὸ ἀπὸ Θράκης διαφυγὸν ὁμαδικῶς τμῆμα, ηὔξανον συνεχῶς τὴν ἐν Μ. Ἀνατολῇ δύναμιν Χωροφυλακῆς. Οὕτω, κατέστη δυνατὴ ἡ χρησιμοποίησις τῆς ἐν τῇ Μέσῃ Ἀνατολῇ δυνάμεως Χωροφυλακῆς, ἀνελθούσης τελικῶς εἰς 500 περίπου ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, οὐ μόνον δι' ὑπηρεσίας μεταφορᾶς καὶ φυλάξεως αἰχμαλώτων ἢ μυστικὰς ὑπηρεσίας ἀσφαλείας ἢ στρατονομικάς, ἀλλὰ καὶ ὡς μαχητικῆς δυνάμεως διὰ καθαρῶς πολεμικοὺς σκοπούς.

Ἤδη ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1941, περὶ τοὺς 40 ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπαρτίσαντες ἐν ἀρχῇ τὸ στρατονομικὸν σῶμα τῆς Ιης Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας, ἐξεπαιδεύθησαν εἰς τὴν ὁδήγησιν αὐτοκινήτων καὶ μοτοσυκλεττῶν, εἰς τὴν χρῆσιν ἐλαιοπυξίδων, τὴν ἀνάγνωσιν χαρτῶν, τὸν χειρισμὸν ὁπλομηχανημάτων, τὰς ναρκοθετήσεις καὶ τὰς ἀποναρκοθετήσεις. Οὕτω, τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς Χωροφυλακῆς συνοδεῦσαν τὴν Ταξιαρχίαν εἰς τὴν κατὰ τὸ 1942 ἐκστρατείαν τῆς Λιβύης, κατὰ τῶν γερμανικῶν δυνάμεων τοῦ Ρόμμελ, μετέσχεν ἐνεργῶς εἰς ὅλας τὰς σκληρὰς μάχας τῆς δυτικῆς ἐρήμου. Κατὰ γενικὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἡγετῶν τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων, τὸ μηχανοκίνητον αὐτὸ ἀπόσπασμα Χωροφυλακῆς, πάντοτε εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ πυρός, χάρις εἰς τὰς εἰδικὰς γνώσεις τὰς ὁποίας εἶχεν ἀποκτήσει, προσέφερεν ἀνυπολογίστους ὑπηρεσίας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἀπὸ Ἀλαμέϊν μέχρι Βεγγάζης, Ἀλγκενταμπίας καὶ Ἐλαγκέϊλας καὶ ὑπῆρξεν ὑπολογίσιμος παράγων διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Στρατηγεῖον.

Ἐξ ἐκθέσεως τοῦ ὑπηρετήσαντος εἰς τὸν στρατὸν τῆς Μ. Ἀνατολῆς ἀντισυνταγματάρχου Πεζικοῦ Μ. Φιλιππάκη, συνάγεται ὅτι προσέφερον πολυτίμους ἐθνικὰς ὑπηρεσίας, οἱ ὑπὸ τὰς διαταγάς του ἐκεῖ εὑρεθέντες ὑπομοίραρχοι Μαρκόπουλος καὶ Σαριδάκης καὶ ἀνθυπομοίραρχοι Φασομητάκης, Τσαούσογλου, Κορνάρος καὶ Βοβολίνης.

Εἰς τὸ ἐκραγέν, ἀρχὰς Μαρτίου 1943, στασιαστικὸν κίνημα τῆς ΙΙ Ταξιαρχίας, τόσον οἱ εἰς αὐτὴν ὑπηρετοῦντες διὰ στρατονομικὴν ὑπηρεσίαν ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, ὅσον καὶ οἱ ὑποχρεωτικῶς μεταταγέντες εἰς τὸ στράτευμα χωροφύλακες, ἠρνήθησαν νὰ μετάσχουν καὶ ἐτάχθησαν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν νομιμοφρόνων ἀξιωματικῶν τῆς ταξιαρχίας. Ὅταν δὲ οἱ νομιμόφρονες ἀξιωματικοί, ἀπαιτήσαντες τὴν λῆψιν αὐστηρῶν μέτρων πρὸς ἐπάνοδον τοῦ Στρατοῦ εἰς τὴν τάξιν καὶ πειθαρχίαν, ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς... φασίσται στασιασταὶ καὶ ἐτέθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Τσουδεροῦ ὑπὸ περιορισμόν, οἱ ἐν τῇ ταξιαρχίᾳ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἐδέχθησαν νὰ συμμερισθοῦν τὰς τύχας των. Οὕτω, σχεδὸν πάντες οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῇ ταξιαρχίᾳ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλὰ καὶ τινες ἀκόμη ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς ἄλλας στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης, ἐνεκλείσθησαν εἰς τὸ ἐν Συρίᾳ στρατόπεδον Μερτζαγιούμ, ὅπου εἶχον ἐγκλεισθῆ οἱ νομιμόφρονες ἀξιωματικοί. Ἐν συνεχείᾳ μετεφέρθησαν

μετ' αὐτῶν εἰς τὸ ἐν Σουδὰν στρατόπεδον Σαμίτ, ὅπου παρέμειναν ἐπὶ ἓν περίπου ἔτος. Μόνον ὅταν ἐξερράγη τὸ νέον στασιαστικὸν κίνημα κατ' Ἀπρίλιον 1944, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπίσης ἀντετάχθησαν σφοδρῶς οἱ εἰς τὰς ταξιαρχίας ὑπηρετοῦντες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ εἰς Χαρτοὺμ ἐξόριστοι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἀνεκλήθησαν καί, μετ' ἄλλων ἀπεσπασμένων εἰς Ὑπηρεσίας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Παλαιστίνης, ἐνετάχθησαν εἰς τὴν σχηματισθεῖσαν τότε ἐκ νομιμοφρόνων στοιχείων III Ἑλληνικὴν Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν, ἡ ὁποία ἐπρόκειτο νὰ σταλῇ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς εἰς Ἰταλίαν συμμαχικῆς Στρατιᾶς ἔνθα ἐπολέμησεν εἰς Ρίμινι. Οὕτως εἰς τὴν ταξιαρχίαν αὐτὴν ἐνετάχθησαν περὶ τοὺς 120 ἕως 130 ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὸ πλεῖστον μὲ τὸν βαθμὸν ἀπὸ λοχίου μέχρις ἀνθυπασπιστοῦ.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον μετέσχον ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, μετασχόντες τῶν ἐπιχειρήσεών του, τόσον εἰς τὴν ἔρημον ὅσον καὶ εἰς τὴν Σάμον καὶ Δωδεκάνησον, ἐν συνεχείᾳ δὲ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς καὶ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἀπὸ τὰ κυριαρχοῦντα κομμουνιστικὰ στοιχεῖα. Αἱ πολεμικαὶ ἐκθέσεις ἐξαίρουν τὴν γενναιότητα, ἐθελοθυσίαν καὶ ἄψογον συμπεριφορὰν τῶν μετασχόντων τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι πάντες ἐπολέμησαν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ὡς ἁπλοῖ μαχηταὶ τῆς πατρίδος, πάντες ἠνδραγάθησαν καὶ ἐτιμήθησαν διὰ πολεμικῶν παρασήμων ἀνδρείας καὶ πάντες (τινὲς δὶς καὶ τρὶς) μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου προήχθησαν ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ. Κατὰ τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἐφονεύθη ὁ χωροφύλαξ Ἀθαν. Σκρέκος καὶ ἐτραυματίσθησαν εἰς ὑπενωμοτάρχης καὶ πέντε χωροφύλακες.

Εἰς τὴν ταξιαρχίαν τοῦ Ρίμινι, ὁμὰς ἐκ 4 ἀξιωματικῶν καὶ 40 ὁπλιτῶν δὲν ἐξετέλει μόνον τὴν στρατονομικὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ καὶ καθαυτὸ πολεμικὰ καθήκοντα. Ἑτέρα ὁμὰς ἐξ 1 ἀξιωματικοῦ καὶ 12 ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς ἀνέλαβε καθήκοντα ἀσφαλείας.

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς διαφυγῆς των εἰς Μ. Ἀνατολήν, οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι ταχέως, διὰ τῶν συνεχῶν διαφυγῶν, εἶχον φθάσει τοὺς 11 ἀξιωματικούς, 15 ἀνθυπασπιστὰς καὶ περίπου 600 ὁπλίτας, ἐξεδήλωσαν τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως συγκροτήσουν ἰδιαιτέραν πολεμικὴν μονάδα, ἡ ὁποία νὰ σταλῇ εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις διὰ νὰ μετάσχῃ ἐνεργῶς εἰς ἀγῶνα ἀπελευθερώσεως τῆς Πατρίδος. Ἡ ἐπιθυμία αὐτὴ δὲν ἐξεπληρώθη, εἰμὴ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς παλινοστήσεως καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναρχικῶν ἐν Ἑλλάδι στοιχείων. Ἐν τούτοις, παραμένει ὡς δεῖγμα ὑψηλοῦ πατριωτισμοῦ καὶ προσφορᾶς θυσίας τὸ κατωτέρω ὑπόμνημα τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ δυνάμεως Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία ἤδη ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1942 ἐζήτει παρὰ τοῦ Βασιλέως νὰ πολεμήσῃ ὡς ἰδιαιτέρα πολεμικὴ μονάς.

Ἐν Στρατοπέδῳ τῇ 31 Μαρτίου 1942

Πρὸς

Τὴν Α.Μ. τὸν ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΝ Β΄

Μεγαλειότατε,

«Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρωμεν εὐλαβῶς ὅτι ἐν τῷ Βασιλικῷ Ἑλληνικῷ Στρατῷ Μ. Ἀνατολῆς ἔχει προσέλθει δύναμις τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς ἀποτελουμένης ἐξ (1) Ταγματάρχου, (5) Ὑπομοιράρχων, (5) Ἀνθυπομοιράρχων, (15) Ἀνθυπασπιστῶν καὶ (600) περίπου Ὁπλιτῶν.

Ἡ δύναμις αὕτη ἔχει διατεθῆ ἤδη εἰς ὑπηρεσίαν Φρουραρχείων, φρούρησιν αἰχμαλώτων καὶ Στρατιωτικῶν Φυλακῶν, ὑπηρεσίαν Προξενείων, ἐλαχίστη εἰς ὑπηρεσίαν Στρατονομίας καὶ διαθέσιμος τοιαύτη περὶ τοὺς πεντήκοντα (50) ἄνδρας εἰς τὸ ἐνταῦθα Γενικὸν Ἔμπεδον.

Ἡ τοιαύτη χρησιμοποίησίς μας, Μεγαλειότατε, μέχρι σήμερον συνετέλεσεν ὥστε νὰ μὴ ὀργανωθῶμεν καὶ ἐκπαιδευθῶμεν ὡς μάχιμον Τμῆμα, παρὰ τὸ ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς προσελεύσεώς μας ἐν τῷ Β.Ε.Σ.Μ.Α. (Βασιλικὸς Ἑλληνικὸς Στρατὸς Μέσης Ἀνατολῆς) ἦτο, καὶ εἶναι, νὰ πολεμήσωμεν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς ὁποτεδήποτε ἠθέλομεν διαταχθῆ καὶ ὁπουδήποτε.

Αἰσθανόμεθα ἅπαντες ἑαυτοὺς ἱκανοὺς πρὸς τοῦτο.

Καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς θεωροῦμεν ἑαυτοὺς μειωμένους, διότι μέχρι σήμερον οὐδεμία φροντὶς κατεβλήθη πρὸς ὀργάνωσίν μας εἰς μάχιμον Τμῆμα.

Διαλογιζόμεθα δέ, μήπως δὲν κρινόμεθα ἀντάξιοι τῶν συναδέλφων μας οἱ ὁποῖοι κατὰ καιροὺς προσέφερον τὸ αἷμα των εἰς τὸν βωμὸν τοῦ καθήκοντος πρὸς τὴν Πατρίδα, ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ, ὡς ἐν Ἀνατολικῇ Θράκῃ, Μ. Ἀσίᾳ, Ἀλβανίᾳ, Ὀλύμπῳ, Κρήτῃ καὶ εἰς πᾶσαν ἐν γένει γωνίαν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς;

Ὑποβάλλομεν ὅθεν Μεγαλειότατε εὐλαβῶς τὴν θερμὴν παράκλησιν ὅπως εὐδοκήσητε καὶ διατάξητε τὴν συγκρότησιν τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀνατολῇ ἀνδρῶν τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς εἰς μάχιμον μονάδα Χωροφυλακῆς, ἵνα οὕτω δοθῇ ἡ εὐκαιρία, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ εἰσφέρωμεν εἰς τὸ ἀνώτατον ὅριον τὰς ὑπηρεσίας μας πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος, ἀφ' ἑτέρου δὲ συνεχίσωμεν τὴν ὑπερεκατονταετῆ ἱστορίαν τοῦ Σώματος, εἰς ὃ ἀνήκομεν, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ηὐδόκησε ν' ἀπονείμῃ τὸν τιμητικὸν τίτλον «Ἑλληνικὴ Βασιλικὴ Χωροφυλακή». Τῶν διαταγῶν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος πρόθυμος ἐκτελεστής.

Δημητρακόπουλος Κωνσταντῖνος - Ὑπομοίραρχος

Μπράμος Κωνσταντῖνος - Ἀνθυπομοίραρχος

Διοικητὴς Ὁμάδος Ἀσφαλείας

Ιης Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας

Διοικητὴς Στρατονομίας Ιης Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας.

Ἐκ μέρους τῶν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Στρατιωτικὰς Δυνάμεις Μέσης Ἀνατολῆς Ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς.

3. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΛΟΧΟΝ

Πρὸς πληρεστέραν καὶ λεπτομερεστέραν περιγραφὴν τῆς συμμετοχῆς στελεχῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον καὶ τῆς δράσεως αὐτῶν κατὰ τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τούτου, παραθέτομεν κατωτέρω ἔκθεσιν προσφέρουσαν γενικὴν διαφωτιστικὴν εἰκόνα, συνταχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ τότε ὑπομοιράρχου Ζαχαρία Κόλλια, μετασχόντος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις ὡς ἁπλοῦ στρατιώτου - ἱερολοχίτου.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Δράσεως τῶν ἐν τῷ Ἱερῷ Λόχῳ ἐντεταγμένων ἀνδρῶν τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς ἀπὸ τῆς συστάσεώς του, τὸ 1942, μέχρι τῆς διαλύσεώς του κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1945.

Ι. Κατὰ τὸ 1942 συνεστήθη εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν ὁ Ἱερὸς Λόχος. Οὗτος ἀπετελέσθη ἐξ ἀξιωματικῶν, ἀνθυπασπιστῶν καὶ λίαν περιωρισμένου ἀριθμοῦ ὁπλιτῶν, τοῦ Στρατοῦ Ξηρᾶς, Ἀέρος, Θαλάσσης, τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, ἐκ τῶν καταφυγόντων εἰς Μέσην Ἀνατολήν, μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

ΙΙ. Ὁ Ἱερὸς Λόχος ὑπήχθη εἰς τὰς ἀγγλικὰς δυνάμεις τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ εἰδικώτερον εἰς τὰς Δυνάμεις Καταδρομῶν (Raiding Forces) τὰ περίφημα Commandos τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, παρὰ τῶν ὁποίων καὶ ἐξεπαιδεύθη συστηματικῶς εἰς τὰ εἰδικὰ ἔργα τῆς ἀποστολῆς του.

ΙΙΙ. Οἱ ἀποτελοῦντες τοῦτον ἄνδρες τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς δὲν ἀπετέλεσαν ἰδιαίτερα ὀργανικὰ τμήματα, ἀλλ' ἐνετάχθησαν εἰς τὰ διάφορα τμήματα τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἀναμίξ, ἤτοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ Πεζικοῦ, Ἱππικοῦ, Πυροβολικοῦ, Μηχανικοῦ, Σωμάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν, τῆς Χωροφυλακῆς, τῆς Ἀεροπορίας, τοῦ Ναυτικοῦ καὶ οὕτω ἔδρων κατὰ τὰς περιστάσεις. Καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξετέλουν καθήκοντα ἁπλοῦ ὁπλίτου.

IV. Ἡ κατάστασις αὕτη ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1944, καθ' ἣν ἐξεδηλώθη τὸ μέγα κομμουνιστικὸν κίνημα εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις τοῦ Βασιλικοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ Μέσης Ἀνατολῆς (Β.Ε.Σ.Μ.Α.) καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον δὲν ἔλαβε μέρος ὁ Ἱερὸς Λόχος, ἀλλὰ καὶ συνετέλεσεν ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν καταστολὴν τούτου μετ' ἄλλων νομιμοφρόνων Ἑλληνικῶν Τμημάτων.

V. Μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἀνταρσίας ταύτης καὶ τῆς ἐπακολουθησάσης διαλύσεως, ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἀναδιαρθρώσεως τῶν Ἑλληνικῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ἐλήφθησαν παρὰ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐξωτερικοῦ καὶ ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν καὶ τὰ κάτωθι μέτρα :

α) Ὁ Ἱερὸς Λόχος μετετράπη εἰς Σύνταγμα, ὑπὸ τὸν τίτλον Ἱερὸς Λόχος - Ἱερὸν Σύνταγμα (Καταδρομῶν) (Raiding Forces). Κατετάγησαν πολλοὶ ἀξιωματικοί, ἀνθυπασπισταὶ καὶ ὁπλῖται τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, οἵτινες καὶ ἐνετάγησαν εἰς τὰς διαφόρους Μοίρας καὶ Τμήματα τοῦ Ἱεροῦ Λόχου - Συντάγματος ἀναμίξ, ἤτοι ἄνδρες τῶν ἐνόπλων ἐν γένει δυνάμεων (Στρατοῦ Ξηρᾶς, Θαλάσσης, Ἀέρος, Χωροφυλακῆς). Ὑπήχθησαν οὕτω καὶ πάλιν ὑπὸ τὰς Δυνάμεις Καταδρομῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατηγείου Μέσης Ἀνατολῆς καὶ ἔδρων ἐν τῷ Γενικῷ Σχεδίῳ τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Ἀγγλικοῦ τούτου Στρατηγείου.

β) Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς θὰ παρέμενον, ἐνισχυόμενοι καὶ ὑπὸ ἑτέρων, εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον-Σύνταγμα, ὡς καὶ οἱ τοιοῦτοι ὑπηρετοῦντες εἰς τὰς διαλυθείσας ταξιαρχίας θὰ παρέμενον εἰς τὴν συσταθεῖσαν Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν (Ρίμινι). Οὕτω παρέμειναν εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον τριάκοντα περίπου ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν τότε ὑπομοίραρχον Κόλλιαν Ζαχαρίαν καὶ τοὺς ἀνθυπασπιστὰς Χωροφυλακῆς Αὐλωνίτην Σπυρ., Πολυχρονόπουλον Νικήταν, μεταταγέντα βραδύτερον εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Δικαιοσύνην, καὶ Μπάμπαλην μεταταγέντος καὶ τούτου εἰς τὸν Στρατὸν Ξηρᾶς, καὶ περὶ τοὺς 120 ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Ταξιαρχίαν τοῦ Ρίμινι.

γ) Οἱ εἰς Μέσην Ἀνατολὴν καταφυγόντες ὑπόλοιποι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἀξιωματικοί, ἀνθυπασπισταὶ καὶ ὁπλῖται, θὰ συνεκεντροῦντο, πλὴν ἐλαχίστων ὑπηρετούντων εἰς εἰδικὰς ὑπηρεσίας καὶ θὰ συνεκρότουν τὸ 11ον Τάγμα Χωροφυλακῆς, ὅπερ θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐπιβολὴν τῆς τάξεως. Τὸ Τάγμα τοῦτο πράγματι συνεκροτήθη, ἐξωπλίσθη καταλλήλως, ἐξεπαιδεύθη καὶ ἀφίχθη εἰς Ἑλλάδα μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν της ἐκ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

VI. Ἅπαντες οἱ ὑπηρετήσαντες εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον-Σύνταγμα ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ὑπεβλήθησαν εἰς λίαν ἐπιμεμελημένην καὶ ἐπίπονον ἀτομικὴν καὶ ὁμαδικὴν ἐκπαίδευσιν παρ' Ἑλλήνων καὶ Ἄγγλων εἰδικῶν ἐκπαιδευτῶν καὶ εἰς πάσης φύσεως ἐδάφη (πεδινόν, ἡμιορεινόν, ὀρεινόν, ἔρημον, εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὸν ἀέρα) καὶ κατέστησαν ἱκανοὶ νὰ δρῶσιν ἀτομικῶς, κατὰ μικρὰ τμήματα καὶ μεγάλα τοιαῦτα. Οὕτω καὶ οἱ συμμετέχοντες ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐξεπαιδεύθησαν μετὰ τῶν ἄλλων συναδέλφων των τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων εἰς τὰς Σχολάς: 1) Ἀλεξιπτωτιστῶν, 2) Διαβιβάσεων, 3) Καταδρομῶν, 4) Ὀρεινοῦ ἀγῶνος, 5) Σκί, 6) Θαλασσίου ἀγῶνος, 7) Βαρέων ὅπλων πεζικοῦ, (ὅλμων, ὁπλοπολυβόλων, πολυβόλων Τόμμυγκαν, ἀντιαρματικῶν τυφεκίων, ἐλαφρῶν ἀντιαρματικῶν πυροβόλων, χειροβομβίδων, ναρκῶν καὶ ἐξου-

δετερώσεως τούτων κλπ.), ὄχι μόνον τῶν χρησιμοποιουμένων ὑπὸ τῶν Δυτικῶν Συμμάχων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ συνασπισμοῦ τοῦ Ἄξονος, 8) Ἡμιονηγῶν, 9) Ὁδηγῶν αὐτοκινήτων, 10) Ἰαπωνικῆς πάλης, 11) Ἁρπαγῆς φυλακείων καὶ ἐξουδετερώσεως σκοπῶν, 12) Παραλλαγῆς, 13) Διαβάσεως ποταμῶν καὶ ἄλλων ἀμυντηρίων κωλυμάτων, 14) Εἰς ἐκπαιδευτικὰς πορείας μέχρι 40 - 50 χιλιομέτρων καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας ἐκπαιδεύσεις εἰδικῆς μορφῆς.

VII. Ἡ δρᾶσις τῶν ἐντεταγμένων εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον-Σύνταγμα ἀξιωματικῶν, ἀνθυπασπιστῶν καὶ ὁπλιτῶν τοῦ Στρατοῦ Ξηρᾶς, Θαλάσσης, Ἀέρος, Χωροφυλακῆς, λόγῳ τῆς ἰδιοτύπου μορφῆς τῆς μονάδος ταύτης, ταυτίζεται μὲ τὴν ἐν γένει δρᾶσιν τοῦ Ἱεροῦ Λόχου-Συντάγματος, καθ' ὅσον, ὡς προελέχθη, τὰ τμήματα ταῦτα δὲν ἔδρασαν, ὡς αὐτοτελῆ τοιαῦτα Στρατοῦ, Ναυτικοῦ, Ἀεροπορίας, Χωροφυλακῆς, ἀλλ' ὡς ἀνάμικτα τοιαῦτα, ἐξ ὅλων τῶν δυνάμεων τούτων.

VIII. Ὁ Ἱερὸς Λόχος καὶ οἱ εἰς τοῦτον ὑπηρετοῦντες ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὰ ἔτη 1942 - 1944, ἤτοι μέχρι τῆς ἀναπτύξεως τούτου κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1944 εἰς Σύνταγμα (Ἱερὸς Λόχος-Σύνταγμα) ἔλαβον μέρος:

α) Εἰς διαφόρους καταδρομὰς εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον καὶ τὰς ἀκτὰς τῆς Βορείου Ἀφρικῆς.

β) Εἰς τὴν μάχην τοῦ Ἐλ -Ἀλαμέϊν καὶ τὴν ἐκστρατείαν τῆς Β. Ἀφρικῆς μέχρι τῆς Τυνησίας, ὁπότε καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὰς ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ βάσεις του καὶ συνέχισε τὰς ἐπιχειρήσεις καταδρομῶν εἰς Ἀνατολικὴν Μεσόγειον, τὰς Κυκλάδας, τὴν Δωδεκάνησον καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, κατεχομένας παρὰ τῶν Γερμανοϊταλῶν.

γ) Κατὰ τὴν συνθηκολόγησιν τῶν Ἰταλῶν, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1943, τμήματα τοῦ Ἱεροῦ Λόχου μετ' Ἄγγλων ἀλεξιπτωτιστῶν ἐρρίφθησαν δι' ἀλεξιπτώτου καί, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ ναυτικῶν καὶ ἄλλων ἀγγλικῶν καὶ ἑλληνικῶν δυνάμεων, κατέλαβον τὴν Σάμον, Ἰκαρίαν καὶ Λέρον, τὰς ὁποίας καὶ ἐξηναγκάσθησαν τελικῶς νὰ ἐγκαταλείψωσιν μετὰ τὴν γερμανικὴν ἀντεπίθεσιν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος (Νοέμβριος 1943) καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ βάσεις των, ὁπότε καὶ ἐξηκολούθησαν τὰς ἐπιχειρήσεις καταδρομῶν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον, τὴν Δωδεκάνησον καὶ τὰς Νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ τῶν Κυκλάδων, κατεχομένας ὑπὸ γερμανικῶν στρατευμάτων.

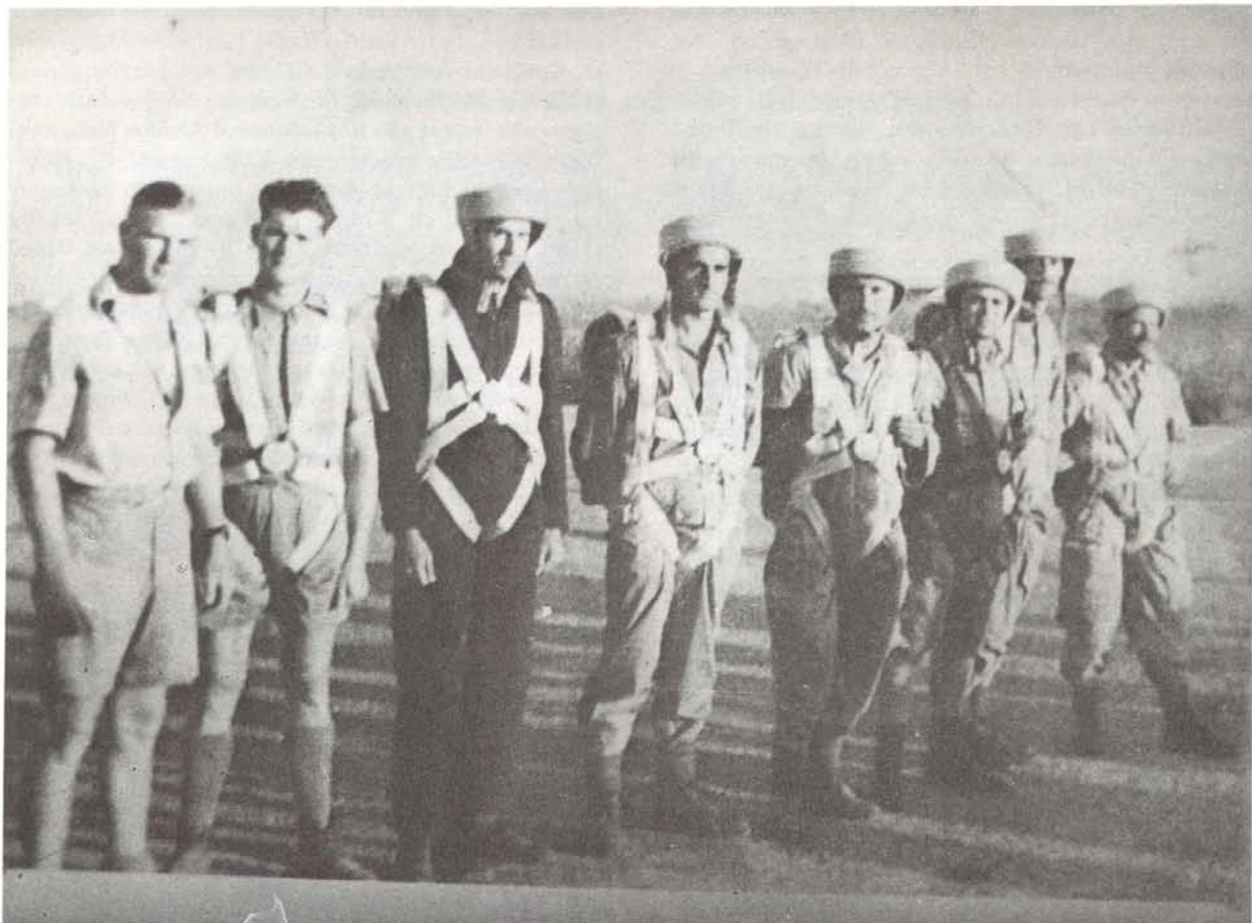
IX. Ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1944, ἤτοι ἀπὸ τῆς ἀναπτύξεώς του εἰς Σύνταγμα, ὁ Ἱερὸς Λόχος-Σύνταγμα καὶ οἱ εἰς αὐτὸν ἐντεταγμένοι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἔλαβον μέρος:

α) Εἰς διαφόρους καταδρομὰς εἰς Ἀνατολικὴν Μεσόγειον, Δωδεκάνησον, Κυκλάδας καὶ Νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους κατεχομένας ὑπὸ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

β) Κατὰ Σεπτέμβριον 1944, ἅπασα ἡ δύναμις τοῦ Ἱεροῦ Λόχου-Συντάγματος ἀπετέλεσε μέρος τοῦ Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατηγείου Μέσης Ἀνατολῆς διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ μετ' ἄλλων ἀγγλικῶν χερσαίων δυνάμεων καὶ τοιούτων καταδρομῶν καὶ ἀγγλικῶν καὶ ἑλληνικῶν ναυτικῶν δυνάμεων εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Κεντρικὴν Μεσόγειον, τὸ Κρητικὸν καὶ Αἰγαῖον Πέλαγος καὶ ἔλαβον μέρος: 1) Εἰς τὰς ἀεροναυτικὰς ἐπιχειρήσεις διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Νήσων τῶν Κυκλάδων, τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, τινῶν τῶν Δωδεκανήσων, τῶν Κυθήρων καὶ τῆς Πελοποννήσου. 2) Εἰς τὴν ἀποκοπὴν σημαντικῶν δυνάμεων τῶν Γερμανῶν εἰς Κρήτην, Δωδεκάνησον καὶ Μῆλον (5.000 Γερμανῶν περίπου). 3) Ἡ Β' Μοῖρα τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, ὑπὸ τὸν τότε ἀντισυνταγματάρχην Πεζικοῦ Μεσσηνόπουλον Φώτιον, εἰς ἣν συμμετεῖχον καὶ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Κόλλιαν Ζαχαρίαν, μὲ ἰσχυρὸν τμῆμα Ἄγγλων καταδρομέων καὶ ἑλληνικῶν καὶ ἀγγλικῶν ναυτικῶν δυνάμεων, διὰ τῶν Κυθήρων, τῶν Ἀνατολικῶν παραλίων τῆς Πελοποννήσου, τοῦ Πόρου, τῆς Αἰγίνης καὶ τῆς Σαλαμῖνος, ἐν συνδυασμῷ μὲ ἰσχυρὸν τμῆμα Ἄγγλων ἀλεξιπτωτιστῶν ριφθέντων εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Μεγάρων καὶ ἑτέρου Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος ὑπὸ τὸν Τζέλλικο ἐρχομένου ἐκ τῶν βορείων πα-

Ἄνδρες Χωροφυλακῆς τοῦ Ἱεροῦ Λόχου εἰς τὸ μέτωπον τοῦ Ἐλ-Ἀλαμέϊν, εἰς μίαν διακοπὴν τῆς μάχης τῆς 29-10-1942.

'Αλεξιπτωτισταὶ εἰς Ράμα-Ντέβι τῆς Παλαιστίνης, τὸν 'Ιούνιον τοῦ 1942. Μεταξὺ αὐτῶν διακρίνεται ὁ χωροφύλαξ Μῖχος Δημήτριος ὅστις τὸ ἔτος 1943 ἐρρίφθη δι' ἀλεξιπτώτου εἰς τὴν νῆσον Λέρον, μαζὺ μὲ ἄλλους Ἕλληνας καὶ Συμμάχους κομμάντος οἵτινες καὶ κατέλαβον τὴν νῆσον. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν ὁ Δημήτριος Μῖχος ἐτραυματίσθη καὶ κατὰ τὴν ἀνακατάληψιν τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Γερμανῶν συνελήφθη αἰχμάλωτος.

ραλίων τῆς Πελοποννήσου, εἰσῆλθον εἰς τὸν Πειραιᾶ τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 14.10.1944 καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς 'Αθήνας καὶ κατέλαβον ἅπαντα τὰ στρατηγικὰ σημεῖα τῆς Πρωτευούσης, ἐνῷ τὸ ὑπὸ τὸν Τζέλλικο τμῆμα ἐξηκολούθησε νὰ καταδιώκη τοὺς ὑποχωροῦντας Γερμανοὺς μέχρι τῆς ἐκδιώξεως τούτων πέραν τῶν βορείων μας συνόρων.

4) Μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους, ἅπασαι αἱ Μοῖραι τοῦ Ἱεροῦ Λόχου-Συντάγματος συνεκεντρώθησαν εἰς βάσεις ἐπὶ τῶν Νήσων Σύρου, Χίου, Σύμης καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετ' Ἄγγλων καταδρομέων καὶ ἑλληνικῶν καὶ ἀγγλικῶν ναυτικῶν δυνάμεων ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς τμήματα ἐπαφῆς τῶν ἀποκλεισθέντων εἰς Δωδεκάνησον, Κρήτην καὶ Μῆλον ἰσχυροτάτων γερμανικῶν δυνάμεων, μέχρι τῆς συνθηκολογήσεως καὶ παραδόσεως τούτων, τὰς ἀρχὰς Μαΐου 1945. Καθ' ὅλον τὸ ἀνωτέρω χρονικὸν διάστημα, ἀπὸ Νοεμβρίου 1944 μέχρι Μαΐου 1945, τὰ τμήματα τοῦ Ἱεροῦ Λόχου-Συντάγματος καὶ οἱ συμμετέχοντες εἰς τοῦτον ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐνήργουν καταδρομὰς εἰς τὰς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν κατεχομένας νήσους, κατέλαβον καὶ ἀπηλευθέρωσαν ἀρκετὰς νήσους ἐκ τοῦ δωδεκανησιακοῦ συμπλέγματος, συνῆπτον τακτικὰ μάχας μετὰ τῶν Γερμανῶν καὶ ἐκράτουν τούτους ἐγκλωβισμένους ἐντὸς τῶν ὀχυρῶν των ἔχοντες καταστήσει τὴν διαβίωσιν τούτων μαρτυρικήν.

X. Κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα τοῦ 1944, ὁ Ἱερὸς Λόχος-Σύνταγμα ἀφώπλισε καὶ διέλυσε τὰς εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχομένας νήσους ὑπαρχούσας ὁμάδας τοῦ ΕΛΑΣ καὶ διεφύλαξε τὸν πληθυσμὸν ἀπὸ ἐγκληματικὰς πράξεις τῶν ὀρδῶν τούτων.

XI. Μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν εἰς Κρήτην, Δωδεκάνησον καὶ Μῆλον Γερμανῶν καὶ τὴν παράδοσιν τῶν αἰχμαλωτισθέντων εἰς τὰς ἀγγλικὰς ἀρχάς, ὁ Ἱερὸς Λόχος-Σύνταγμα συνεκεντρώθη εἰς τὰς ἐν Καΐρῳ βάσεις του, ἐπηκολούθησεν ἡ παρέλασις τῆς νίκης ἐνώπιον τοῦ ἀρχιστρατήγου τῆς Μέσης 'Ανατολῆς, στρατηγοῦ Πάτζελ, ἐπανῆλθεν εἰς 'Αθήνας καὶ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου 1945 διελύθη, ὁπότε οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὸν ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐπανῆλθον εἰς τὰ Σώματα ἐξ ὧν προήρχοντο.

Οὕτω περὶ τοὺς τριάκοντα ἀξιωματικοί, ἀνθυπασπισταὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν μοίραρχον Κόλλιαν Ζαχαρίαν, ἐπανῆλθον κανονικῶς μὲ φύλλον μεταβάσεως, τὰ ἀτομικά των ἔγγραφα καὶ λοιπὰ στοιχεῖα, ἅτινα καὶ παρέδωσαν εἰς τὸ 'Αρχηγεῖον Χωροφυλακῆς εἰς τὸν τότε τμηματάρχην ὁπλιτῶν ταγματάρχην Ράπτην Ἡρακλῆν.

XII. Ἡ πολεμικὴ δρᾶσις τῶν ἀξιωματικῶν, ἀνθυπασπιστῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, τῶν ὑπηρετησάντων εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον-Σύνταγμα, ὑπῆρξεν ἀρίστη καὶ ἐξετιμήθη δεόντως παρ' ὅλων τῶν ἁρμοδίων ἑλληνικῶν καὶ συμμαχικῶν παραγόντων.

Οὕτως, ἅπαντες σχεδὸν οἱ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς προήχθησαν ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ ἅπαξ ἢ δίς, τινὲς δὲ τούτων καὶ τρίς, εἰς τοὺς βαθμοὺς τοῦ λοχίου, ἐπιλοχίου καὶ ἀνθυπασπιστοῦ, δι' ἡρωικὰς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης πράξεις. Αἱ προαγωγαὶ αὐταί, μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν ὁπλιτῶν εἰς τὰς ἐν Ἑλλάδι ὑπηρεσίας τῆς Χωροφυλακῆς, ἀνεγνωρίσθησαν ἅπασαι καὶ ἐθεωρήθη, ἀναλόγως τῶν περιπτώσεων, ὅτι προήχθησαν ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ εἰς τοὺς βαθμοὺς τοῦ ὑπενωμοτάρχου, ἐνωμοτάρχου καὶ ἀνθυπασπιστοῦ, ἀφ' ἧς ἠνδραγάθησαν κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν των εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον-Σύνταγμα. 'Επίσης οἱ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἐτιμήθησαν καὶ διὰ διαφόρων μεταλλίων καὶ παρασήμων.

XIII. Οὐδεὶς ἀξιωματικὸς καὶ ἀνθυπασπιστὴς τοῦ Ἱεροῦ Λόχου-Συντάγματος, τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, προήχθη ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ, διὰ τὴν δρᾶσίν του κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν παρ' αὐτῷ, καθ' ὅσον ἐτέθη ἡ ἀρχὴ τῆς μὴ προαγωγῆς τούτων ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ, ἥτις καὶ ἐτηρήθη καθ' ἁπάσας τὰς περιπτώσεις, κατὰ συνέπειαν καὶ διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ἀνθυπασπιστὰς τῆς Χωροφυλακῆς, τοὺς ὑπηρετήσαντας εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον-Σύνταγμα, καίτοι συνέτρεξαν ὁμολογουμένως πολλαὶ περιπτώσεις προαγωγῆς ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ, διὰ πολλοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ἀνθυπασπιστὰς τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς.

XIV. Ἅπαντες σχεδὸν οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ οἱ τῶν λοιπῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων, ἐτιμήθησαν δι' ἀριστείων ἀνδρείας, πολεμικῶν σταυρῶν, μεταλλίων ἐξαιρέτων πράξεων, διαφόρων ἄλλων παρασήμων, ἐπαίνων καὶ ἄλλων τιμητικῶν διακρίσεων.

XV. Τέλος, κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ἃς ἐνήργησεν ὁ Ἱερὸς Λόχος-Σύνταγμα, ἐφονεύθη ὁ χωροφύλαξ Σκρέκος 'Αθανάσιος, εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τῆς νήσου Τήλου (Ἐπισκοπῆς) κατ' Ὀκτώβριον 1944 καὶ ἐτραυματίσθη ὁ χωροφύλαξ Μῖχος Δημήτριος κατὰ τὴν ἀνακατάληψιν τῆς νήσου Λέρου παρὰ τῶν Γερμανῶν κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1943 καί τινες ἄλλοι.

4. Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΩΣ ΙΕΡΟΛΟΧΙΤΩΝ

'Αλλὰ πληρεστάτην καὶ μετὰ παραστατικότητος διαφωτιστικὴν εἰκόνα τῆς πολεμικῆς δράσεως ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον παρέχει ἡ ἔκθεσις τοῦ ἐνωμοτάρχου ἱερολοχίτου καὶ μετέπειτα μοιράρχου Σπ. Αὐλωνίτη, προαχθέντος τρὶς ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ καὶ τιμηθέντος διὰ πολεμικοῦ σταυροῦ καὶ μεταλλίου ἐξαιρέτων πράξεων. Τῆς ἐκθέσεως ταύτης, λόγῳ τοῦ ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντός της διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς δράσεως τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐν τῇ Μ. 'Ανατολῇ, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὰ κυριώτερα μέρη:

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ 1941-1945

«Τὸν Μάιον τοῦ 1941 ἡ διαλυθεῖσα 'Ασφάλεια τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως διετέθη εἰς ὑπηρεσίαν ὑπὸ τῆς τότε Εἰδικῆς 'Ασφαλείας 'Αθηνῶν. Τὴν 17ην Μαΐου '41 ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς διαλυθείσης ἀνακτορικῆς φρουρᾶς διὰ τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Κυκλάδων, εἰς ἣν ἐτοποθετήθησαν κατόπιν διαταγῆς τοῦ 'Αρχηγείου Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ἐνωμοτάρχαι Αὐλωνίτης Σπυρίδων, Μουχτούρης Φώτιος καὶ Κωστοῦρος Παναγιώτης καὶ οἱ χωροφύλακες Τσῶνος Βενετσᾶνος καὶ 'Ανδρέου Παναγιώτης.

Ἅμα τῇ ἀφίξει των εἰς Ἑρμούπολιν, τὴν 21.5.41, παρουσιάσθησαν εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ ἐτοποθετήθησαν εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας τῶν 'Αστυνομικῶν Τμημάτων.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1941, ὅτε ἐνετάθησαν τὰ μέτρα τῶν ἀρχῶν κατοχῆς, λόγῳ τῆς δράσεως τοῦ ὑποβρυχίου «Παπανικολῆς» εἰς τὰ παράλια τῶν Κυκλάδων, οἱ ἐνωμοτάρχαι Αὐλωνίτης Σπυρίδων, Κράλλης Παναγιώτης, Κωστοῦρος Παναγιώτης καὶ οἱ χωροφύλακες 'Ανδρέου Παναγιώτης, Παρασκευόπουλος 'Απόστολος καὶ Τσῶνος Βενετσᾶνος, πληροφορηθέντες ὅτι ἐπρόκειτο νὰ συλληφθῶσιν ὑπὸ τῶν ἰταλικῶν ἀρχῶν καὶ νὰ μεταφερθῶσιν εἴς τι στρατόπεδον, ἀπεφάσισαν ἐν πάσῃ μυστικότητι ν' ἀναχωρήσωσιν διὰ τὸ ἐξωτερικόν, ἵνα καταταγῶσιν εἰς τὰς περιφήμους τότε ἐλευθέρας ἑλληνικὰς δυνάμεις Μ. 'Ανατολῆς.

Τὸν 'Οκτώβριον τοῦ ἰδίου ἔτους, ἀψηφίσαντες ὄχι μόνον τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν περὶ πλωτῶν μέσων ἀπαγόρευσιν τῶν ἐχθρῶν, ἐπεβιβάσθησαν μηχανοκινήτου λέμβου καὶ κατόπιν μυρίων κινδύνων, κατώρθωσαν μετὰ 48ωρον πλοῦν, νὰ διαπεραιωθῶσιν εἰς θέσιν Κόρακα τῶν τουρκικῶν ἀκτῶν. (Λόγῳ

τῆς σημερινῆς ἑλληνοτουρκικῆς φιλίας παραλείπω τὴν περιγραφὴν τῆς συμπεριφορᾶς καὶ τῶν προθέσεων τῶν ἀρχῶν τῆς φίλης καὶ συμμάχου Τουρκίας).

Τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου 1941, τῇ προσωπικῇ ἐπεμβάσει τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἄγγλου πρεσβευτοῦ, ἐπεβιβάσθημεν ὁμοῦ μετ' ἄλλων 65 περίπου ἀτόμων πολεμικοῦ, κατευθυνόμενοι εἰς Κύπρον, διότι ἡ τουρκικὴ Κυβέρνησις τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἐπέτρεπεν ὄχι μόνον τὴν διὰ ξηρᾶς διέλευσιν Ἑλλήνων διὰ Μ. Ἀνατολήν, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐδέχετο πλέον Ἕλληνας πρόσφυγας ὡς τοὺς ὠνόμαζον καὶ πολλοὶ ἀφιχθέντες εἰς τὰς τουρκικὰς ἀκτὰς ὑπεχρεώθησαν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰ ἴδια διὰ τῶν ἰδίων πλωτῶν μέσων. Εἰς Κύπρον ἐφθάσαμεν καὶ ἀπεβιβάσθημεν ἐν Κυρηνείᾳ τὴν 10.11.41, μετὰ πλοῦν 8 ὁλοκλήρων ἡμερονυκτίων. Ἡ ὑποδοχὴ ποὺ μᾶς ἔκαμον οἱ σκλάβοι ἀδελφοί μας Κύπριοι εἶναι ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρω ὅτι κατὰ τὴν διέλευσίν μας ἄνθρωποι πάσης ἡλικίας καὶ τάξεως, ἀδιακρίτως φύλου, ἔστρωνον χαλιὰ καὶ βαρυτίμους τάπητας καθ' ὁδόν, διὰ νὰ διέλθωμεν ἄνωθεν αὐτῶν. Οἱ Ἄγγλοι βλέποντες τὴν ὑπερενθουσιώδη ὑποδοχὴν τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου ἔσπευσαν νὰ μᾶς ὁδηγήσουν διὰ φορτηγῶν αὐτοκινήτων εἰς στρατόπεδον ὑποδοχῆς, εἰς ὃ ἀπηγόρευσαν τὴν προσέγγισιν παντὸς Κυπρίου, καίτοι οὗτοι εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς ἀπόστασιν 200 περίπου μέτρων καὶ ἐπέμενον καὶ διεμαρτύροντο νὰ μᾶς ἴδουν καὶ νὰ μᾶς προσφέρουν διάφορα εἴδη ρουχισμοῦ καὶ τροφίμων τὰ ὁποῖα εἶχον φέρει μαζί των.

Μετὰ 10ήμερον περίπου, ἤτοι τὴν 20ὴν Νοεμβρίου, παραμονὴν ἐν τῷ ἀγγλικῷ στρατοπέδῳ ἐπεβιβάσθημεν ἀτμοπλοίου καὶ μετὰ 15ωρον πλοῦν ἐφθάσαμεν εἰς Χάϊφαν, ὅπου μᾶς ὑπεδέχθη ἐκ μέρους τῆς τότε ἐξορίστου Κυβερνήσεως ὁ ταγματάρχης Καλλιόρης, ὅστις μᾶς ὡδήγησεν εἰς τὸ ἑλληνικὸν στρατόπεδον ὑποδοχῆς. Τὴν 24.11.41 ἐπεβιβάσθημεν ἑλληνικῶν φορτηγῶν αὐτοκινήτων καὶ τὰς ἑσπερινὰς ὥρας ἐφθάσαμεν καὶ ἐπαρουσιάσθημεν εἰς τὴν Μονάδα ὑποδοχῆς τοῦ Γ.Κ.Ε.Σ. Τὴν ἐπομένην μᾶς διένειμον εἰς διάφορα ὅπλα, ἀναλόγως τῆς ἐν τῷ Στρατῷ εἰδικότητος ἑνὸς ἑκάστου. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς παρέμειναν εἴς τινα σκηνὴν τῆς μονάδος ὑποδοχῆς ὡς μὴ προϋπηρετήσαντες ἐν τῷ Στρατῷ.

Τὴν 27ην Νοεμβρίου οἱ ἐνωμοτάρχαι Αὐλωνίτης Σπυρίδων καὶ Διαβάτης Ἰωάννης, οἱ ὑπενωμοτάρχαι Κολλιὸς Γεώργιος καὶ Ζαλμᾶς Βασίλειος καὶ οἱ χωροφύλακες Ἀνδρέου Παναγιώτης, Τσῶνος Βενετσᾶνος, Διαβάτης Σπυρίδων, Λινοσπόρης Εὐστάθιος, Λυμπεράτος Γεράσιμος καὶ Μῖχος Γεώργιος διετάχθησαν νὰ ἀναχωρήσουν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δυνάμεως τοῦ Φρουραρχείου Καΐρου.

Εἰς Κάϊρον ἀφίχθημεν τὴν 28 Νοεμβρίου καὶ μᾶς ὑπεδέχθησαν ἐκ μέρους τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς ὁ ὑπομοίραρχος Παναγιωτόπουλος Γεώργιος, ὁ ἀνθυπομοίραρχος Κατσούλης Δημήτριος ὡς καὶ ὁ ἐνωμοτάρχης Μαρκετάκης Ἐμμανουήλ, οἵτινες μᾶς ὡδήγησαν εἰς τὸ Φρουραρχεῖον καὶ ἐν συνεχείᾳ μᾶς παρουσίασαν εἰς τὸν φρούραρχον συνταγματάρχην.

Οὗτος μᾶς ἠρώτησε ν' ἀναφέρωμεν τὰς ὑπηρεσίας εἰς ἃς ὑπηρετήσαμεν ἐπὶ 4ης Αὐγούστου, τὴν ὑπηρεσίαν ἐξ ἧς ἀνεχωρήσαμεν ἐξ Ἑλλάδος καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀφίξεώς μας. Ὅταν ἔλαβε τὰ αἰτηθέντα στοιχεῖα παρετηρήσαμεν ὅτι ἐξεδήλωσε ποίαν τινὰ δυσφορίαν, διότι οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν προήρχοντο ἐκ τῆς ὑπηρεσίας Εἰδικῆς Ἀσφαλείας. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον του, ἐκάλεσεν ὡρισμένους ἀξιωματικούς, συνεσκέφθη προχείρως καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ 5ου Τάγματος Κασσασὶν ταγματάρχην Λεκάκην τὸν διέταξε νὰ μᾶς παραλάβῃ διότι δῆθεν δὲν ἤθελεν ἐνίσχυσιν. Οὕτω τὰς ἑσπερινὰς ὥρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐπέβημεν φορτηγοῦ αὐτοκινήτου καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἐν Κασσασὶν ἕδραν τοῦ τάγματος. Ἐκεῖ μᾶς ὑπεδέχθησαν οἱ ἐνωμοτάρχαι Μιχάλης Νικόλαος, Μπίθας Παναγιώτης, Ψαρρέας Παναγιώτης καὶ ὁ ὑπομοίραρχος Κατσάμπας Κωνσταντῖνος, ὅστις ἐτύγχανεν ὑπασπιστὴς τοῦ τάγματος. Ὀλίγα χιλιόμετρα ἐκ τῆς ἕδρας τοῦ τάγματος ἤδρευεν, εἰς ἐρημικὴν περιοχὴν Ταχάκ, ἡ Διλοχία Χωροφυλακῆς, ἧς διοικητὴς ἐτύγχανεν ὁ τότε ὑπομοίραρχος Σπηλιωτόπουλος Κωνσταντῖνος καὶ ἠλπίζαμεν ὅτι τὴν ἑπομένην θὰ ἐτοποθετούμεθα εἰς τὴν δύναμίν της. Δυστυχῶς ὅμως ὁ διοικητὴς τοῦ τάγματος ταγματάρχης Λεκάκης μᾶς ἐκάλεσεν εἰς τὸ γραφεῖον του καὶ μᾶς ἀνεκοίνωσεν ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἀπέστελλεν εἰς τὴν διλοχίαν Χωροφυλακῆς, ἀλλὰ θὰ παραμέναμεν εἰς τὸ τάγμα διὰ νὰ μᾶς παρακολουθῇ. Ποῖοι ἦσαν οἱ λόγοι τῆς ἐπιτηρήσεώς μας δὲν κατωρθώσαμε νὰ πληροφορηθῶμεν.

Τὴν 2αν Ἰανουαρίου καὶ κατόπιν δηλώσεώς μας ἀνεχωρήσαμεν ἅπαντες διὰ Παλαιστίνην τοποθετηθέντες εἰς τὴν δύναμιν τῆς ΙΙας Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας καὶ δὴ εἰς τὴν Στρατονομικὴν αὐτῆς Ὑπηρεσίαν. Διοικητὴς τῆς Στρατονομικῆς Ὑπηρεσίας ἦτο ὁ ὑπομοίραρχος Δημητρακόπουλος Κωνσταντῖνος καὶ ὑποδιοικητὴς ὁ ἀνθυπασπιστὴς Σεγγουνᾶς Χρῆστος. Ἅπασα ἡ δύναμις τῆς Στρατονομικῆς Ὑπηρεσίας ἐξεπαιδεύθη εἰς τὰ νέα ὅπλα καὶ μηχανοκίνητα, φοιτήσασα εἰς ἀγγλικὰς καὶ νεοζηλανδικὰς Σχολάς.

Τὸν Μάϊον τοῦ 1942, ὁ διοικητὴς τῆς Ταξιαρχίας, ὑποστράτηγος Μαραβέας, παρέδωσε τὴν διοίκησιν εἰς τὸν συνταγματάρχην Κατσώταν Παυσανίαν καὶ τὸν Ἰούνιον τοῦ ἰδίου ἔτους ἡ ΙΙα Ἑλληνικὴ Ταξιαρχία ἀνεχώρησε διὰ Συρίαν καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς Μπάλμπεκ. Τὸν Ἰούλιον 1942, κατόπιν διαταγῆς τοῦ διοικητοῦ τῆς Ταξιαρχίας συνταγματάρχου Κατσώτα Παυσανίου, ἡ Στρατονομικὴ Ὑπηρεσία ἀνετέθη εἰς στρατιωτικοὺς καὶ ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ἀντικατασταθεῖσα ἐπέστρεψεν εἰς Παλαιστίνην πλὴν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Σεγγουνᾶ Χρήστου, τῶν ἐνωμοταρχῶν Διαβάτη Ἰωάννου καὶ Κράλλη Παναγιώτου, τῶν ὑπενωμοταρχῶν Ζαλμᾶ Βασιλείου καὶ Κολλιοῦ Γεωργίου καὶ 3 ἢ 4 χωροφυλάκων οἵτινες παρέμειναν ἐν τῇ Ταξιαρχίᾳ, ἔλαβον μέρος εἰς τὴν μάχην τοῦ Ἒλ-Ἀλαμέιν καὶ μέχρι τῆς διαλύσεώς της. Οἱ ἐπιστρέψαντες ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας εἰς Γ.Κ.Ε.Σ. ἄνδρες Χωροφυλακῆς διεσκορπίσθησαν ἄλλοι μὲν εἰς τὴν Στρατονομίαν τῆς συγκροτουμένης τότε ΙΙας Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας ὑπὸ τὸν διοικητὴν αὐτῆς ὑπομοίραρχον Βουλέλην Παναγιώτην, ἄλλοι δὲ εἰς διαφόρους ἄλλας στρατιωτικὰς μονάδας, ὡς Μεταφορῶν, Πυροβολικοῦ, Πο-

λυβόλων κλπ. ἔνιοι δ' ἐξ αὐτῶν ἐνετάχθησαν οἰκειοθελῶς εἰς τὸν συγκροτούμενον τότε Ἱερὸν Λόχον.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ποὺ κατετάγησαν οἰκειοθελῶς εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον, διότι τότε μόνον ἀξιωματικοὶ ἐγένοντο δεκτοί, ἦσαν οἱ ὑπομοίραρχοι Μητραλέξης Γεώργιος καὶ Κάβουρας Παντελῆς, οἱ ὁποῖοι μετ' ὀλιγόμηνον ἐκπαίδευσιν μετετέθησαν εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. Ὀλίγον ἀργότερον ἐγένοντο δεκτοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς. Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀνδρῶν ποὺ ἐπεζήτησαν διὰ δηλώσεών των νὰ πυκνώσουν τὰς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἦσαν καὶ οἱ ἐνωμοτάρχαι: 1) Ψαρρέας Παναγιώτης, 2) Αὐλωνίτης Σπυρίδων, 3) Ἀρχανιώτης Κωνστ., 4) Πολυχρονόπουλος Νικήτας, οἱ ὑπενωμοτάρχαι: 1) Λεοντίτσης Κωνστ., 2) Καλλέργης Κυριάκος καὶ οἱ χωροφύλακες: 1) Μῖχος Δημήτριος, 2) Γεωργακόπουλος Νικόλαος, 3) Χριστόπουλος Σταῦρος, 4) Χατζάκης Νικόλαος, 5) Σκάλκος Φώτιος, 6) Σοφιοῦ Νικόλαος, 7) Καραουγλάνης Νικόλαος, 8) Δημητρούλης Γεώργιος, 9) Ἀγγελῆς Ἀνδρέας, 10) Σταθόπουλος Γ., 11) Ραρρῆς Ἀθαν., 13) Ἀβραμίδης Ἀριστοτέλης, 13) Κουτσουράκης Ἀρ., 14) Προνοΐτης Σπυρ., 15) Τζοβλᾶς Δημήτριος, 16) Καμπανάκης Ἰωάννης, 17) Ἀθανασιάδης Ἀθαν., 18) Ζέρβας Ναπ., 19) Σπηλιωτόπουλος Γ., 20) Μάμαλης Εὐθύμιος, 21) Τασόπουλος Ρασ., 22) Σκρέκος Ἀθανάσιος, 23) Τριανταφύλλου Π., 24) Μαρινάκης Νικόλαος, 25) Κρεβατόπουλος Περικλῆς καὶ 26) Μπαντουβᾶς Ἐμμανουήλ.

Τὸν Ὀκτώβριον 1942 ὁ Ἱερὸς Λόχος ἐθεωρήθη πλήρως ἐκπαιδευμένος καὶ ἔλαβε μέρος, ὁμοῦ μετὰ τῆς ἀγγλικῆς μονάδος S.A.S., εἰς τὴν μάχην τῆς ἐρήμου ἐξ ἧς ἐπανῆλθε μετὰ τὴν τελικὴν καταστροφὴν τῶν περιφήμων γερμανικῶν δυνάμεων (Ἄφρικα Κόρπς) τοῦ στρατηγοῦ Ρόμμελ.

Κατὰ τὴν μάχην τῆς ἐρήμου ἐτραυματίσθη εἰς Τριπολίτιδα καὶ συνελήφθη προσωρινῶς αἰχμάλωτος ὁ ὑπενωμοτάρχης Καλλέργης Κυριάκος, ὅστις μετ' ὀλίγον ἀπηλευθερώθη ὑπὸ τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐκστρατευτικῶν δυνάμεων ἐκ τῆς ἀφρικανικῆς ἐρήμου (Ἰανουάριος 1943), ὁ Ἱερὸς Λόχος ἐπανῆλθεν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὰ σύνορα Παλαιστίνης-Συρίας καὶ πλησίον τῆς ἑβραϊκῆς πόλεως Ναχαρία δι' ἀνασυγκρότησιν καὶ συμπλήρωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεώς του.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἐν τῷ ἀνωτέρῳ Στρατοπέδῳ οἱ ἄνδρες τούτου ἐξεπαιδεύθησαν εἰς τὰς ἀναρριχήσεις, ὀρειβασίας, λεμβοδρομίας, ἀποβάσεις, εἰς τ' ἀλεξίπτωτα κλπ. εἰς ἃς συμμετεῖχον καὶ οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ὡς ἁπλοὶ στρατιῶται. Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀλεξιπτωτιστῶν συγκαταλέγονται καὶ οἱ ἑξῆς ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς: 1) ἐνωμοτάρχης Ἀρχανιώτης Κων., 2) Αὐλωνίτης Σπυρ., ὑπενωμοτάρχης Λεοντίτσης Κων., χωροφύλακες Μῖχος Δημήτριος, Χριστόπουλος Σταῦρος, Σοφιοῦ Νικόλαος, Δημητρούλης Γεώργιος, Τζοβλᾶς Δημ. καὶ Σκρέκος Ἀθαν., ἔφεδρος ἐνωμοτάρχης Πολυχρονόπουλος Νικήτας, Προνοΐτης Σπυρίδων, Μάμαλης Εὐθύμιος κ.ἄ.

Τὸν Μάϊον ἢ Ἰούνιον περίπου μῆνα ἡ ΙΙ Μοῖρα τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Τριανταφυλλάκου Τρύφ. ἀνεχώρησεν διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ἐν Δωδεκανήσῳ εἰς ἀντικατάστασιν τῆς Ιης τοιαύτης, ἥτις εὑρίσκετο πλέον τοῦ 4μήνου εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν νήσων Λέρου-Χίου-Μυτιλήνης-Σάμου. Ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν Ι Μοῖραν συμμετεῖχεν ὁ χωροφύλαξ Μῖχος Δημήτριος. Εἰς δὲ τὴν ΙΙ ὁ ἐνωμοτάρχης Αὐλωνίτης Σπυρίδων, ὁ ὑπενωμοτάρχης Λεοντίτσης Κωνσταντῖνος καὶ οἱ χωροφύλακες Κουτσουράκης Ἀριστ., Δημητρούλης Γεώργ., Μάμαλης Εὐθ., Χατζάκης Νικόλαος, Ἀγγελῆς Ἀνδρέας κ.ἄ. Οὕτω, ἡ ΙΙ Μοῖρα ἐπεβιβάσθη πολεμικοῦ πλοίου εἰς Χάϊφαν καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ Καστελλόριζον εἰς ὃ ἀπεβιβάσθη καὶ παρέμεινεν ὀλίγας ἡμέρας, εἶτα, ἐπιβᾶσα μικρῶν πλωτῶν μέσων, εἰσῆλθε νύκτωρ εἰς τὸν ἔναντι τῆς Σύμης τουρκικὸν κόλπον, μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιτεθῇ καὶ νὰ αἰχμαλωτίσῃ τὴν φρουρὰν τῆς νήσου Σύμης, ἥτις ἀνήρχετο εἰς 400 περίπου ἄνδρας. Εἰς τὸν κόλπον τοῦτον παρέμειναν ἐπὶ 10ήμερον περίπου μέχρις ὅτου μελετήσωσιν οἱ ἄνδρες τὸν ρόλον, ὃν ἕκαστος ἔδει νὰ διαδραματίσῃ κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῆς Σύμης, ὥστε ἡ ὅλη ἐπιχείρησις νὰ στεφθῇ ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Ὅταν πλέον τὸ σχέδιον ἐνεργείας ἐμελετήθη λεπτομερῶς καὶ κατενοήθη ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου ταξιάρχου Τέρμπουλ ἡ ἐπίθεσις. Συνεκεντρώθησαν 7 περίπου ἐλαφρὰ ἐξωπλισμένα ἀγγλικὰ M-L, ἐπεβιβάσθησαν αὐτῶν οἱ ἄνδρες καὶ τὴν 27-28 Ἰουνίου ἢ Ἰουλίου 1943 ἐπραγματοποιήθη ἡ ἐπίθεσις. Δύναμις Ἱεροῦ Λόχου 180 περίπου ἄνδρες. Ὁπλισμός: ἀτομικὰ τυφέκια, Τόμσον, χειροβομβίδες, 3 ὅλμοι τῶν 3 ἰντσῶν, 2 πολυβόλα Βίκερς κλπ. Δύναμις Γερμανῶν 400 περίπου ἄνδρες, ὁπλισμὸς παντὸς εἴδους ἀπὸ τὸν τότε διατιθέμενον ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ.

Ἡ μάχη ἤρξατο τὴν 04.30' πρωινὴν δι' ὅλων τῶν μέσων, ἀλλὰ τὰ πυρὰ τοῦ ἐχθροῦ ἦσαν ἰσχυρότερα καὶ μᾶς καθήλωσαν εἰς τὰς θέσεις μας ἐπὶ 4ωρον. Κατόπιν κατώρθωσαν τὰ ἡμέτερα πεζοπόρα τμήματα νὰ εἰσχωρήσωσιν καὶ νὰ καταλάβωσιν τὸ ἥμισυ τῆς πόλεως διὰ νὰ καθηλωθῶσιν ἐκ νέου ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ φρουρίου ἐνισχυθέντων φρουρῶν των.

Τὴν ἰδίαν περίπου ὥραν ἐπετίθεντο τὰ ἀγγλικὰ ἐλαφρὰ σκάφη ἐναντίον 2 γερμανικῶν ἐξωπλισμένων, εὑρισκομένων ἐν τῷ λιμένι τῆς νήσου, ἐξ ὧν τὸ ἕνα κατελήφθη ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Ἱεροῦ Λόχου.

Κατὰ τὴν 12ην περίπου ὥραν καὶ ἐνῷ ἡ μάχη ἐμαίνετο διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ φρουρίου τῆς νήσου, μᾶς ἐπετέθησαν τέσσαρα γερμανικὰ ἀεροπλάνα, ἀπογειωθέντα ἐκ τοῦ ἀεροδρομίου Ρόδου, ἅτινα, διὰ πολυβολισμῶν, μᾶς ἐκαθήλωσαν εἰς τὰς θέσεις μας. Ἀποσυρθέντων τῶν ἀεροπλάνων οἱ Γερμανοὶ ἐζήτησαν ὀλιγόωρον ἐκεχειρίαν διὰ νὰ συζητήσουν τοὺς ὅρους τῆς παραδόσεώς των. Ἀπορριφθείσης τῆς ἀντιπροτάσεώς μας ἤρξατο ἐκ νέου ἡ μάχη ὅπου κατὰ τὴν 16ην-17ην ὥραν οἱ Γερμανοὶ παρεδόθησαν καὶ συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ ὁρισθὲν οἴκημα. Μετὰ ταῦτα οἱ Γερμανοὶ παρεδόθησαν ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου εἰς τὸν πλοίαρχον τοῦ ἀντιτορπιλλικοῦ τὸ ὁποῖον εἶχε πλησιάσει εἰς τὴν ἀποβάθραν καὶ μετεφέρθησαν εἰς στρατόπεδον αἰχμαλώτων. Οὕτω, ἡ νῆσος

Χιονοδρόμοι τοῦ Ἱεροῦ Λόχου (Στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς) ἀσκούμενοι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Λιβάνου - Συρίας (1943 - 1944).

Σύμη ἀπηλευθερώθη. Κατὰ τὴν 20ὴν ὥραν ἅπαντες οἱ ἱερολοχῖται ἐπεβιβάσθησαν ἰδίων αὐτῶν μέσων καὶ ἀνεχώρησαν, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Στρατηγείου Μ. Ἀνατολῆς, διὰ νὰ ἐπιτεθῶσιν εἰς ἑτέρας νήσους καὶ νὰ ἐνεργήσωσιν ἐπιδρομὰς μικροτέρας διαρκείας. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου, ἢ ἀρχὰς Ὀκτωβρίου, ἡ δύναμις τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἐν Παλαιστίνῃ Στρατόπεδον τοῦ Ἱεροῦ Λόχου.

Τὴν 1ην Νοεμβρίου τοῦ 1943, ἅπασα ἡ δύναμις τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, ἄλλοι μὲν μὲ πολεμικὰ πλοῖα, ἄλλοι δὲ μὲ ἀεροπλάνα ρίψεως ἀλεξιπτωτιστῶν, ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀλεξανδρείας καὶ ἀπεβιβάσθη ἢ προσεγειώθη εἰς Σάμον καὶ συμμετέσχεν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Λέρου. Μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν νήσων Λέρου - Σάμου, ὁ Ἱερὸς Λόχος ἐπανῆλθε μέσῳ Τουρκίας εἰς Παλαιστίνην, ὅπου προήχθη εἰς Ἱερὸν Σύνταγμα Καταδρομῶν καὶ εἶτα Κομμάντος καὶ ἐδέχθη εἰς τὴν δύναμίν του καὶ ἄλλους ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας. Μεταξὺ τῶν ἄλλων προσῆλθον εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον καὶ οἱ ὑπομοίραρχοι Χριστοδούλου Ἰωάννης καὶ Κόλλιας Ζαχαρίας. Οὕτως, ἡ ἀνωτέρω δύναμις τῶν ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐπλαισιώθη μὲ τοὺς ἀξιωματικούς της. Ἔνιοι τούτων ἐξεπαιδεύθησαν εἰς τὸν Λίβανον ὡς χιονοδρόμοι (σκιὲρ) καὶ ἔλαβον μέρος εἰς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ Ἱεροῦ Λόχου καὶ τῶν ἀγγλικῶν Raiding Forces (κομμάντος) εἰς τὴν Δωδεκάνησον, Κρήτην - Ν. Αἰγαῖον καὶ εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα. Ἔδρασαν ὡς ἀλεξιπτωτισταί, χιονοδρόμοι, ἀνιχνευταί, σαμποτέρ, (ἀποσπάσματα καταστροφῶν), ὁλμισταί, πολυβοληταὶ κλπ. Ἅπασαι αἱ νῆσοι τῆς ἑλληνικῆς Δωδεκανήσου, ἡ Κρήτη, ἡ Σάμος, ἡ Χίος, ἡ Μυτιλήνη, ἡ Λῆμνος, ἡ Μύκονος, ἡ Νάξος καὶ ἄλλαι νῆσοι τοῦ Αἰγαίου ἐγνώρισαν τὴν ἀνδρείαν, τὴν τόλμην καὶ τὴν ἀποφασιστικότητα τῶν ἱερολοχιτῶν ἀνδρῶν τῆς ἐνδόξου Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς. Καμμία ἀποστολή, ἀπὸ ὅσας τοὺς ἀνετίθεντο, δὲν ἀπετύγχανεν καὶ αἱ ἡμερήσιαι διαταγαὶ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ὁμιλοῦν μεθ' ἑκάστην ἐπιχείρησιν διὰ τὰς ἀνδραγαθίας τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Κατὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς Χωροφυλακῆς ἐν ἔτει 1944, (δεδομένου ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς μετετάγη τὸ ἔτος 1942 εἰς τὸ Πεζικόν, (ὀνομασθέντες Δεκανεῖς - Λοχίαι - Ἐπιλοχίαι), δὲν ἐνέκρινε τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ὁ διοικη-

τῆς καὶ ὑποδιοικητὴς τότε συνταγματάρχαι Τζιγάντες Χριστόδουλος καὶ Κετσέας Θεμιστοκλῆς καί, οὕτω, παρέμειναν συνεχίσαντες τὴν ἱστορίαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Λόχῳ μέχρι τῆς τελικῆς συντριβῆς τοῦ ἄξονος Βερολίνου - Ρώμης καὶ ἀπέσπασαν διὰ τὴν πρωτοβουλίαν των ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων καὶ συμμάχων ἀξιωματικῶν.

Δέον νὰ προστεθῇ ἐνταῦθα ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς δράσεώς των ὑπῆρξεν ἡ προαγωγὴ ὅλων. Ἐπληρώθη ὅμως μὲ αἷμα καὶ θυσίας τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὅπως ὁ κατωτέρω ἀπολογισμός.

Φονευθέντες: χωροφύλαξ Σκρέκος Ἀθανάσιος ἔπεσεν ἡρωικῶς μαχόμενος τὴν 28.11.44 κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς νήσου Τήλου (Ἐπισκοπῆς).

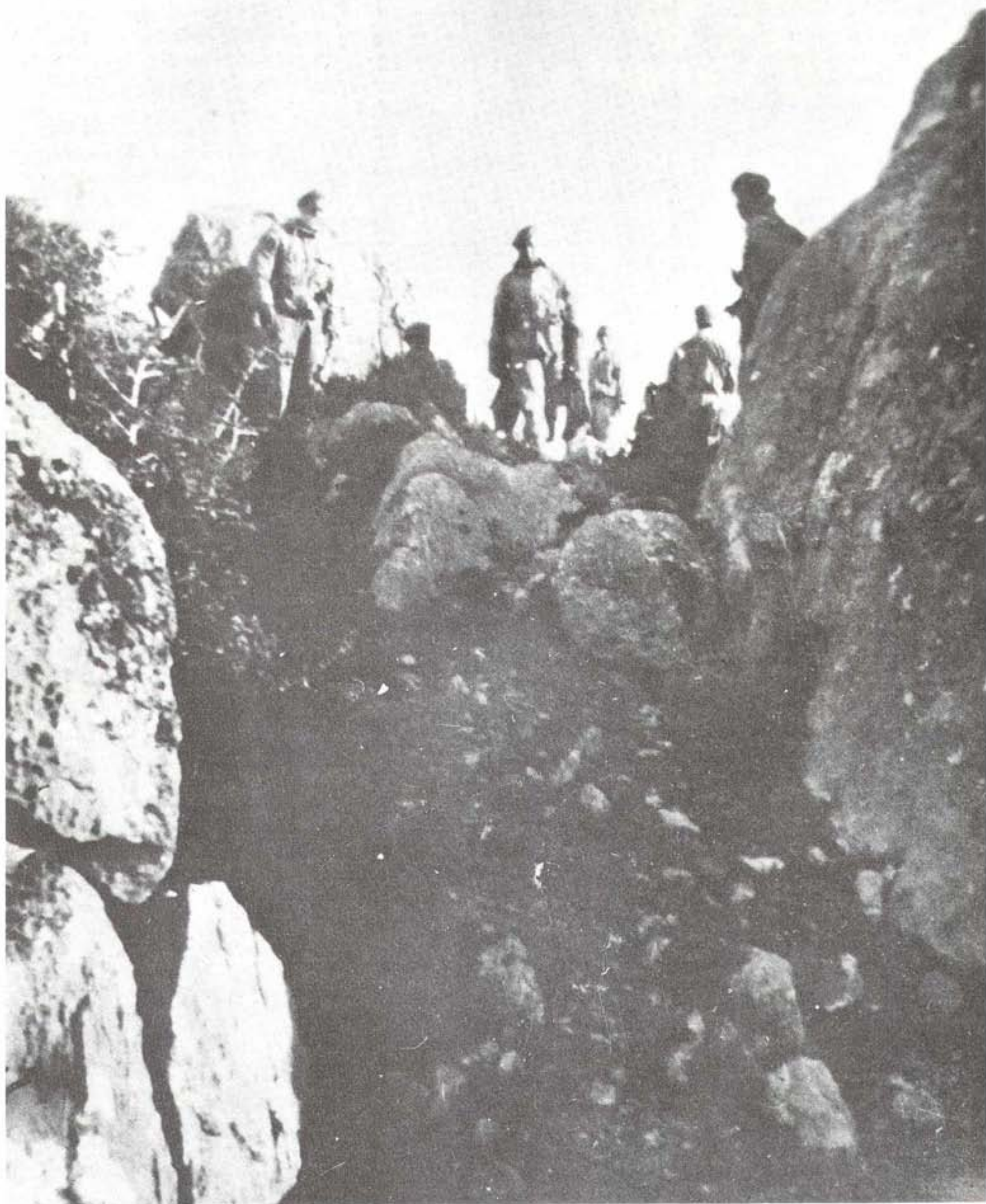
Τραυματίαι: εἰς Τριπολίτιδα, ὑπενωμοτάρχης Καλλέργης Κυριάκος. Εἰς Λέρον, χωροφύλαξ Μῖχος Δημήτριος. Εἰς Καστελλόριζον, χωροφύλαξ Κουτσουράκης Ἀριστείδης. Εἰς Τῆλον (Ἐπισκοπή), ἀνθυπασπιστὴς Αὐλωνίτης Σπυρίδων καὶ χωροφύλαξ Δημητρούλης Γεώργιος. Εἰς Σειρῆνα - Καρπάθου, χωροφύλαξ Προνοΐτης Σπυρίδων.

Ἡ ἀνεπίληπτος διαγωγὴ τὴν ὁποίαν ἐπέδειξαν οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς εἰς ἁπάσας τὰς περιστάσεις, τὸ χρηστὸν ἦθος, ἡ εὐσυνειδησία των καὶ ἡ μὴ συμμετοχὴ τούτων εἰς τὰ διαλυτικὰ κινήματα τοῦ Στρατοῦ τῆς Μ. Ἀνατολῆς, τοὺς ἐπέβαλλον τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην, ἡμετέρων καὶ ξένων, καὶ τοὺς ἀνέδειξαν ὡς τὰ ἐξαιρετικώτερα στοιχεῖα τῶν ἐν Μ. Ἀνατολῇ συγκροτηθέντων τμημάτων Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ».

Εἰς ἔκθεσιν τῆς Διοικήσεως τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, κατὰ τὴν τελευταίαν πολεμικὴν περίοδον, ἐξαίρεται ἡ δρᾶσις τοῦ ἐνωμοτάρχου Κωνσταντίνου Λεοντίτση. Οὗτος, ὑπηρετῶν εἰς τὴν ἐν Καΐρῳ Ἑλληνικὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν, κατὰ Σεπτέμβριον 1943, μετεφέρθη εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον τοποθετηθεὶς εἰς τὸ Τμῆμα Ὅλμων καὶ ὑποστὰς διαδοχικῶς εἰδικὴν ἐκπαίδευσιν ἀλεξιπτωτιστοῦ, ἀμφιβίων ἐπιχειρήσεων, χιονοδρομίας καὶ ἀναρριχήσεως μετὰ ἢ ἄνευ ὁπλισμοῦ, ἔλαβε μέρος εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις Σύμης - Δωδεκανήσου συντελέσας εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς φρουρᾶς, δι᾽ ὃ καὶ ἐτιμήθη μὲ τὸν πολεμικὸν σταυρὸν Γ' τάξεως. Μετέσχε τῆς ἀπὸ ἀέρος

Ἐπιστροφὴ κομμάντος ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς ἀπὸ τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Λήμνου τὴν 12-10-1944. (Ἡ ὁμὰς ὁλμιστῶν Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Κετσέαν).

Ἀπὸ τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς νήσου Τήλου - Δωδεκανήσου τὸ 1944. Ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Ἱεροῦ Λόχου μετακινούμενοι.

καταλήψεως τῆς νήσου Σάμου, ὡς καὶ μιᾶς παρατόλμου ἐπιδρομῆς κατὰ τῆς Ἐπισκοπῆς - Τήλου, ὅτε οἱ ὀλίγοι ἱερολοχῖται ᾐχμαλώτισαν τὴν ἐκ 250 Ἰταλογερμανῶν φρουράν. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν ἐφονεύθη ὁ χωροφύλαξ Ἀθ. Σκρέκος καὶ ᾐχμαλωτίσθη ὁ χωροφύλαξ Νικ. Σοφιός. Ὁ ἐνωμοτάρχης Λεοντίτσης, προαχθεὶς εἰς ἀνθυπασπιστὴν ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ διὰ τὴν λαμπρὰν αὐτὴν δρᾶσίν του, ἔλαβεν ἐν συνεχείᾳ μέρος εἰς πλῆθος ἄλλων πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἰς τὴν κατάληψιν τῆς νήσου Λήμνου, ὅτε ᾐχμαλωτίσθη καὶ ἡ ἐξ 150 Γερμανῶν φρουρά, ὡς καὶ εἰς τὴν 2αν ἐπιδρομὴν κατὰ τῆς Τήλου, ὅτε κατόπιν σφοδρᾶς μάχης κατελήφθη ὁριστικῶς ἡ νῆσος καὶ ᾐχμαλωτίσθη ἡ ἐκ 250 Γερμανῶν φρουρά. Ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγείου τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἐχρησιμοποιεῖτο κατὰ προτίμησιν δι' ἐπικινδύνους ἀποστολὰς μυστικῶν ἐπαφῶν μετὰ τῶν διεσπαρμένων ἀνὰ τὰς νήσους πρακτόρων καὶ διὰ τὴν περισυλλογὴν πληροφοριῶν.

Βραδύτερον, προήχθησαν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπενωμοτάρχου οἱ κάτωθι ἡρωικῶς πολεμήσαντες ὡς ἱερολοχῖται χωροφύλακες: Στ. Χριστόπουλος, Νικ. Σοφιός, Ἀθ. Χατζάκης, Γ. Δημητρούλης, Ἀρ. Κουτσουράκης, Ἀνδρ. Ἀγγελῆς, Δημ. Τζοβλᾶς, Ἰω. Καμπανάκης, Ἀθ. Ἀθανασιάδης, Δημ. Σταθόπουλος, Ν. Καραουγλάνης, Ν. Μαρινάκης, Ἐμ. Μπαντουβᾶς, Περ. Κρεβατόπουλος, Ἀριστ. Ἀβραμίδης, Ἀθ. Ραρρῆς, Φ. Σκάλκος, Ν. Γεωργακόπουλος καὶ Γ. Ζέρβας. Ἐκ τούτων τινές, δικαιούμενοι ὁπωσδήποτε προαγωγῆς εἰς ὑπενωμοτάρχας, προήχθησαν ἀναδρομικῶς ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ εἰς ἐνωμοτάρχας, καί τινες ἐξ αὐτῶν ἔφθασαν ἐν συνεχείᾳ εἰς ἀνωτέρους βαθμοὺς ἀξιωματικῶν.

Κατὰ τὰς μάχας τοῦ Ἱεροῦ Λόχου ἐφονεύθησαν οἱ χωροφύλακες Σκρέκος καὶ Τζωρτζόπουλος.

5. Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΕΙΣ ΤΟ ΡΙΜΙΝΙ ΚΑΙ ΕΙΣ ΑΛΛΑΣ ΠΟΛΕΜΙΚΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1942, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς συνεκρότησαν ἴδιον λόχον ἀξιόμαχον ἐξ 150 ἀνδρῶν, ἐκπαιδευθέντα καὶ ἕτοιμον πρὸς συμμετοχὴν εἰς σχεδιαζομένας κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἡ ματαίωσις τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα δυσάρεστα γεγονότα τῆς διαμάχης ὡδήγησαν τελικῶς εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ λόχου τούτου.

Πάντως, εἰς ὅλας τὰς διαμάχας καὶ ἀναταραχὰς τῶν ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς δὲν ἐσημειώθη συμμετοχὴ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι συνέβαλλον μόνον εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ τῆς πειθαρχίας.

Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ Κρήτης, ἔχοντες ἀπομακρυνθῆ ἐκ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας κατὰ τὰ προπολεμικὰ ἔτη λόγῳ πολιτικῆς ἰδεολογίας καὶ δράσεως καὶ ἔχοντες ἀνακληθῆ κατὰ τὴν τελευταίαν πολεμικὴν περίοδον ἢ ἀνακληθέντες εὐθὺς ὡς ἔφθασαν εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν, ἐπέδειξαν νομιμόφρονα διαγωγήν, ἠρνήθησαν νὰ μετάσχουν εἰς στασιαστικὰς ἐκδηλώσεις καὶ συνειργάσθησαν εἰλικρινῶς μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος. Τοῦτο δέ, καθ' ὃν χρόνον οἱ ἔχοντες ἀποταχθῆ, λόγῳ συμμετοχῆς εἰς στασιαστικὰ κινήματα ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατεύματος, μεταβάντες εἰς Μέσην Ἀνατολὴν καὶ ἐπανελθόντες ἐν ἐνεργείᾳ, κατέστησαν πρωτουργοὶ πολιτικῆς διαιρέσεως καὶ πρωτεργάται τῶν στασιαστικῶν κινημάτων, τὰ ὁποῖα ὡδήγησαν εἰς πλήρη ἀποσύνθεσιν τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ.

Τέλος, κατὰ τὴν μεγάλην ἀνταρσίαν τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς κατὰ Μάρτιον 1944, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς εὑρέθησαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν νομιμοφρόνων στοιχείων πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως καὶ ἐθνικῆς γαλήνης. Ἐξαίρεσιν ἀπετέλεσαν μόλις ἓξ ἕως ἑπτὰ ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἀναμειχθέντες εἰς τὰς πολιτικὰς ἀνωμαλίας τῆς Μ. Ἀνατολῆς φατριαστικῶς, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπομακρυνθέντες ἐκ τοῦ Σώματος εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Ἄλλως τε ἐκ τούτων τέσσαρες ἀνθυπομοίραρχοι δὲν ἐδικαιοῦντο κἂν νὰ φέρουν τὸν βαθμὸν αὐτόν, διότι εἶχον ἀποταχθῆ ὄχι λόγῳ τοῦ κινήματος τοῦ 1935, ὡς ψευδῶς ἐδήλωσαν, ἀλλὰ δι' ἄλλας λίαν δυσμενεῖς δι' αὐτοὺς αἰτίας.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1943, διὰ τοῦ Α.Ν. 3228 συνεστήθη εἰς τὸ ἐν Καΐρῳ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν Διεύθυνσις Σωμάτων Ἀσφαλείας, ἡ ὁποία ἀνετέθη εἰς τὸν ἐξ ἀποτάξεως ἐπανελθόντα συνταγματάρχην Στ. Μπριλλάκην, λαβόντα συγχρόνως δικαιοδοσίας Ἀρχηγῶν Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων. Τὸν Ἰανουάριον 1944, ἡ Διεύθυνσις Χωροφυλακῆς μετωνομάσθη εἰς Διεύθυνσιν Σωμάτων Ἀσφαλείας, ἐσχημάτισε δὲ αὐτὴ ἰδιαίτερον ἀρχεῖον προσωπικῶν φακέλων κλπ. τῶν ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ ὑπηρετούντων ἢ ὁπωσδήποτε προσελθόντων ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων.

Μολονότι ἡ ἀνάθεσις τῆς Διευθύνσεως εἰς ἐξ ἀποτάξεως διὰ πολιτικοὺς λόγους ἀνακληθέντα ἀξιω-

ματικὸν ὡδήγησεν εἰς δύσκολον θέσιν μόνιμα καὶ ἱκανὰ νομιμόφρονα στοιχεῖα, τῶν ὁποίων αἱ ἀντιθέσεις ἦσαν πολὺ πρόσφατοι, ἡ ἵδρυσις τοῦ θεσμοῦ τούτου ἦτο ἐπιβεβλημένη καὶ ἀπεδείχθη εὐεργετική, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἕως τότε ἐπικρατοῦσα πλήρης ἀκαταστασία, λόγῳ ἐλλείψεως εἰδικῆς ὑπηρεσίας διὰ τοὺς πολυαρίθμους πλέον ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς. Διότι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1944 οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται Χωροφυλακῆς, οἱ διὰ διαφόρων μέσων συρρεύσαντες εἰς Μέσην Ἀνατολήν, εἶχον φθάσει τὸν ἀριθμὸν τῶν 900, ἦσαν δὲ διεσκορπισμένοι εἰς διαφόρους ἑλληνικὰς καὶ συμμαχικὰς ὑπηρεσίας ἢ πολεμικὰς μονάδας ἢ παρέμενον ἐν ἀδρανείᾳ, χωρὶς καμμίαν συνοχήν, μὴ γνωρίζοντες ποῦ νὰ ἀπευθυνθοῦν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν αἰτημάτων των καὶ ὑποκείμενοι εἰς ὅλας τὰς ἰδιοτροπίας τῶν πολιτικῶν μεταπτώσεων, παρὰ τὰς μεγάλας ἐθνικὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερον.

Ἐπεκράτει δὲ πλήρης ἀναρχία καὶ ὡς πρὸς τὴν ἱεραρχίαν, διότι, μὴ ὑπαρχόντων κατὰ τὸ πλεῖστον προσωπικῶν φακέλων, ἀρκετοί, ἰδίως ἐκ τῶν ἀπομακρυνθέντων διὰ πολιτικοὺς λόγους, ἐζήτουν ἀποκατάστασιν κατὰ συσσώρευσιν βαθμῶν. Πάντως, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς Μέσην Ἀνατολὴν ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ὑπολογίζονται ὡς μία σοβαρὰ δύναμις τῆς ἐκεῖ ἐλευθέρας Ἑλλάδος, τόσον δὲ αἱ συμμαχικαὶ καὶ ἑλληνικαὶ ὑπηρεσίαι ὅσον καὶ αἱ συγκροτούμεναι πολεμικαὶ μονάδες, ἀρνοῦνται νὰ παραδώσουν τοὺς εἰς αὐτὰς ὑπηρετοῦντας ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς χρησιμοποίησιν εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας καὶ διαρκῶς ἐπεδίωκον τὴν πρόσληψιν νέων.

Εἰς τὴν συγκροτηθεῖσαν ΙΙΙ Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν, ἡ ὁποία προωρίζετο διὰ τὸν πόλεμον τῆς Ἰταλίας, συμφώνως πρὸς ἔκθεσιν τοῦ Ἀπριλίου 1945 ὑποβληθεῖσαν εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ὑπηρέτουν 140 ἄνδρες λαβόντες στρατιωτικοὺς βαθμούς. Ὁ διοικητὴς τῆς Ταξιαρχίας, τότε συνταγματάρχης Τσακαλῶτος, ἔτρεφε βαθεῖαν ἐκτίμησιν εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἱκανότητας τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, τοὺς ὁποίους ἐχρησιμοποίησεν εἰς τὰς πλέον ἐπικαίρους καὶ ἐμπιστευτικὰς θέσεις. Ὁμαδάρχαι, ἐπιλοχίαι λόχων, κρυπτογράφοι, ὁδηγοὶ κάρριερς, αὐτοκινήτων, βυτιοφόρων, διευθυνταὶ ἢ ὑποδιευθυνταὶ καὶ ὑπηρετοῦντες εἰς γραφεῖα πληροφοριῶν τῶν ταγμάτων τῆς Ταξιαρχίας, ἦσαν κατὰ μέγα μέρος ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς. Ἐπίσης, 12 ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Ἰω. Διαβάτην ἀπετέλεσαν τὴν στρατονομίαν τῆς Ταξιαρχίας, δεχθέντες τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι κατὰ τὰς ὥρας τῶν ἐπιχειρήσεων θὰ ἐμάχοντο καὶ αὐτοὶ ὡς πάντες οἱ λοιποί. Ὅταν τὸν Ἰούνιον τοῦ 1944, συγκροτουμένης εἰδικῆς μονάδος ἀμιγῶς ἐξ ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, διετάχθησαν αἱ διάφοροι στρατιωτικαὶ ὑπηρεσίαι ὅπως χορηγήσουν ἀμέσως φύλλα πορείας εἰς τοὺς εἰς αὐτὰς ὑπηρετοῦντας ἐκ τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, ὁ συνταγματάρχης Τσακαλῶτος ἐπέστησε τοὺς σοβαροὺς κινδύνους διὰ τὴν καλὴν συγκρότησιν τῆς Ταξιαρχίας του ἐκ τυχὸν ἐκτελέσεως τῆς διαταγῆς ταύτης καὶ ἐπέτυχε τὴν μὴ ἐφαρμογήν της διὰ τὴν μονάδα του.

Μετὰ τὴν ἡρωικὴν δρᾶσιν τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι μετέσχον εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Ἰταλίας, ὁ διοικητὴς τῆς Ταξιαρχίας, συνταγματάρχης Τσακαλῶτος, διὰ σειρᾶς ἀναφορῶν του ἐζήτησε καὶ τελικῶς ἐπέτυχε τὴν προαγωγὴν εἰς τὸν ἀμέσως ἀνώτερον βαθμὸν πάντων τῶν ὑπηρετούντων ὑπὸ τὰς διαταγάς του, μετασχόντων τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Κατεβλήθησαν εἰδικαὶ καὶ ἐπίμονοι ἐνέργειαι ὅπως περιληφθοῦν καὶ οἱ ὁπλῖται τοῦ Στρατονομικοῦ Ἀποσπάσματος, οἱ ὁποῖοι ἐθεωροῦντο ὡς ἐξακολουθοῦντες νὰ ἀνήκουν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἐνῷ οἱ λοιποὶ εἶχον ἐνταχθῆ εἰς τὸ Στράτευμα.

Σημειωτέον ὅτι οἱ ἄνδρες αὐτοὶ τοῦ Στρατονομικοῦ Ἀποσπάσματος εἶχον προσφέρει ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκστρατείας πρὸς ἀσφάλειαν καὶ καθοδήγησιν τοῦ κυρίου ὄγκου τοῦ Στρατεύματος, περισυλλογήν, περίθαλψιν καὶ ἐπίβλεψιν περιπλανωμένων ἢ καθυστερούντων, ἀσφάλειαν μετακινήσεων, ὕδρευσιν, ἐξασφάλισιν καυσίμων καὶ τροφίμων, ἐξεύρεσιν καταλυμάτων, μεταφορὰν αἰχμαλώτων καὶ ἐξουδετέρωσιν τῆς ἐχθρικῆς κατασκοπείας.

Αἱ προαγωγαὶ αὐταί, κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, εἶχον ἰσχὺν μόνον καθ' ὃν χρόνον θὰ ὑπηρέτουν οἱ προαγόμενοι εἰς τὸ Στράτευμα, θὰ ἐπανήρχοντο δὲ βραδύτερον εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς μόνον μὲ τοὺς βαθμοὺς τοὺς ὁποίους εἶχον ἀποκτήσει βάσει τοῦ διέποντος τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς Ὀργανισμοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὴν καταφανῆ αὐτὴν ἀδικίαν, ἔναντι ἡρωικῶς δρασάντων εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδρῶν, ἔσπευσε νὰ ἐπανορθώσῃ ὁ διοικητὴς τῆς Ταξιαρχίας, ἐπιτυχὼν ὅπως διὰ τοὺς προαχθέντας ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ ὑποβληθοῦν μετ' ἀντιγράφου φύλλου μητρώου ἐκθέσεις καὶ προτάσεις εἰς τὴν παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς πρὸς προαγωγήν των καὶ εἰς τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς. Οὕτω βραδύτερον, βάσει τῶν ἐκθέσεων τοῦ διοικητοῦ τῆς Ταξιαρχίας, προήχθησαν 111 χωροφύλακες, ὑπηρετοῦντες εἰς τὴν ΙΙΙ Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν καὶ πολεμήσαντες εἰς Ἰταλίαν, εἰς ὑπενωμοτάρχας «διότι ἐξετέλεσαν ἡρωικὰς πράξεις κατὰ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ μάχας, αἵτινες ὑπερβαίνουσι κατὰ πολὺ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καλῶς ἐννοουμένου καὶ ἐπιβεβλημένου αὐτοῖς καθήκοντος, ἐπισύραντες ἀνεπιφυλάκτως τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς γενικῆς γνώμης, ὥστε νὰ ἀποτελέσωσιν ἀνδραγαθήματα». Πολλοὶ ἐκ τούτων, ἐπειδὴ ἐδικαιοῦντο προαγωγῆς καὶ θὰ εἶχον ὁπωσδήποτε προαχθῆ εἰς ὑπενωμοτάρχας, προήχθησαν ἀναδρομικῶς ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ, ἀπὸ Ὀκτωβρίου 1944, εἰς ἐνωμοτάρχας.

Κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς ΙΙΙ Ὀρεινῆς Ταξιαρ-

Διμοιρία Χωροφυλακῆς Λόχου Στρατηγείου τῆς ΙΙΙ Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας εἰς τὸν Τάραντα τῆς Ἰταλίας τὸν Αὔγουστον τοῦ 1944.

χίας ἐν Ἰταλίᾳ ἐφονεύθησαν πέντε χωροφύλακες (Β. Τσίγκας, Σπ. Μπουφάλας, Εὐτ. Ζωνουδάκης, Μιχ. Τζιράκης καὶ Ἐμμ. Τριτάκης) καὶ ἐτραυματίσθησαν ἑπτά. Οἱ φονευθέντες ἐτάφησαν εἰς ἐγγὺς τοῦ Ρίμινι παρὰ τὸ χωρίον Κατόλικα νεκροταφεῖον τῶν νεκρῶν τῆς ΙΙΙ Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας, ὅπου ἐπὶ μεγάλου μαρμαρίνου σταυροῦ ἔχουν χαραχθῆ οἱ στίχοι τῶν Θερμοπυλομάχων:

«Ὦ ξεῖν', ἀγγέλειν Ἕλλησι
ὅτι τῇδε κείμεθα
τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι».

Οἱ τάφοι τῶν πέντε ἐκεῖ κειμένων ἀνδρῶν τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, ἐπὶ ἑκάστου τῶν ὁποίων ὑπάρχει καὶ εἷς μαρμάρινος σταυρὸς φέρων τὸ ὄνομά του, δέχονται πολλάκις ἄνθη εὐλαβῶν προσκυνητῶν, κατετέθησαν δὲ καὶ στέφανοι ὑπὸ ἀποσταλλέντων ὡς ἐπιτροπὴ προσκυνήματος ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς.

Ὅταν ἡ ΙΙΙ Ὀρεινὴ Ταξιαρχία, τὴν 8ην Νοεμβρίου 1944, ἀπεβιβάσθη εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ παρήλασε θριαμβευτικῶς διὰ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, τῆς ὅλης φάλαγγος προηγεῖτο τὸ Στρατονομικὸν Ἀπόσπασμα Χωροφυλακῆς χαιρετισθὲν μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ τοῦ ἀθηναϊκοῦ λαοῦ. Μετέσχεν ἐπίσης εἰς τὰς πρὸς καταστολὴν τῆς Δεκεμβριανῆς ἀνταρσίας ἐπιχειρήσεις τῆς Ταξιαρχίας, τὴν ὁποίαν ἐγκατέλειψε κατ' Ἰούλιον τοῦ 1945.

6. Η ΕΝ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Τὸν Ἰούνιον 1944, ὅτε εἶχεν ἀποκατασταθῆ ἡ ἑνότης τῶν Ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Μ. Ἀνατολῆς δι' ἐκκαθαρίσεως τῶν κατ' Ἀπρίλιον στασιασάντων κομμουνιστικῶν καὶ φατριαστικῶν στοιχείων, εἶχε δέ, ὡς ἐγράφη ἀνωτέρω, ἱδρυθῆ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Στρατιωτικῶν εἰδικὴ Διεύθυνσις Σωμάτων Ἀσφαλείας μετὰ δικαιοδοσιῶν Ἀρχηγείου, ἀπεφασίσθη ἐπὶ τέλους ὅπως πραγματοποιηθῆ ὁ ἀπὸ πολλοῦ ἐκδηλούμενος πόθος τῶν ἐκεῖ ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, ἤτοι ἡ ἵδρυσις εἰδικῆς πολεμικῆς μονάδος ἀποκλειστικῶς ἐκ τοῦ Σώματος. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως καθυστέρησεν ἐπὶ δύο εἰσέτι μῆνας προσκρούσασα εἰς πλεῖστα ὅσα ἐμπόδια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ σοβαρώτερον ἦτο ἡ ἀπροθυμία καὶ ἐνίοτε ἡ ἀντίδρασις τῶν διαφόρων ἑλληνικῶν καὶ συμμαχικῶν μονάδων καὶ ὑπηρεσιῶν νὰ στερηθοῦν τῶν εἰς αὐτὰς ὑπηρετούντων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἰδίως τῶν εἰς ὡρισμένας ὑπηρεσίας εἰδικευμένων, τῶν ὁποίων ἡ ἀντικατάστασις δὲν ἦτο εὔκολος. Φαίνεται ἐπίσης ὅτι εἰς τὰ παρασκήνια εἶχον ἀνακύψει διαφωνίαι ὡς πρὸς τὴν ἐπιλογὴν τῶν ἡγετικῶν στελεχῶν. Ἀλλ' ἦτο πλέον προφανὲς ὅτι ἐπέκειτο ἡ ἀπελευθέρωσις καὶ ἡ ἀποστολὴ στρατιωτικῶν δυνάμεων εἰς τὴν Ἑλλάδα, βαθμηδὸν δὲ διηυθετήθησαν τὰ ἀνακύψαντα θέματα. Τὸ σχέδιον συγκροτήσεως εἰδικοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰουλίου, ὁπότε ἤρχισαν νὰ συγκεντροῦνται εἰς Φαγίντ τῆς Αἰγύπτου οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι θὰ συνεκρότουν τὸ Τάγμα. Ἀλλ' ἡ ὁριστικὴ συγκρότησις αὐτοῦ ἐγένετο τὴν 17ην Αὐγούστου 1944, ὅτε ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν «11ον Ἑλληνικὸν Τάγμα», καθωρίσθησαν δὲ τὰ τῆς ὀργανώσεώς του διὰ τῆς ἀκολούθου διαταγῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐπιτελείου.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ
Ἀριθμὸς 4991/1270

Κάϊρον 17.8.1944

ΔΙΑΤΑΓΗ

I. Κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 36588/ΑΙ (α) τῆς 7.8.44 ἐγκριτικῆς διαταγῆς Γ.Σ.Μ.Α.

Συγκροτοῦμεν

II. Τὸ 11ον Ἑλληνικὸν Τάγμα μὲ ἕδραν τὸ Φαγίντ. Τὴν συγκρότησιν βάσει τῆς συνημμένης πολεμικῆς συνθέσεως καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Τάγματος ἀνατίθημι εἰς τὸν ταγματάρχην Χωροφυλακῆς Κινινῆν Κωνστ.

III. Τὸ 11ον Τάγμα θὰ ἀποτελεσθῆ ἐκ τῶν, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 20430/832/22.6.44 διαταγῆς ἡμῶν, συγκεντρωθέντων εἰς Ε.Κ.Ε.Σ. (Γ.Κ.Ε.Σ.) ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς, ἀποτελούντων νῦν τὴν μονάδα Χωροφυλακῆς ὑπαγομένην εἰς Ε.Κ.Ε.Σ. (Γ.Κ.Ε.Σ.).

IV. Τὸ 11ον Τάγμα, συμφώνως τῇ συνημμένῃ ἐξαιρετικῇ διαταγῇ τοῦ Γ.Ε.Σ.Μ.Α. θὰ ὀργανώσῃ τὰ κάτωθι, κατ' ἀρχήν, τμήματα ἀπὸ λήψεως παρούσης: 1) ἐπιτελεῖον καὶ 2) 4 λόχους τυφεκιοφόρων.

V. Τὸ 11ον Τάγμα θὰ λειτουργήσῃ ὡς μονὰς οἰκονομικῶς καὶ διοικητικῶς ἀνεξάρτητος ἀπὸ λήψεως παρούσης ὑπὸ τὸν τίτλον «11ον Ἑλληνικὸν Τάγμα», ἐπὶ τοῦ παρόντος ἄνευ παγίας προκαταβολῆς, μὲ ἐξυπηρέτησιν τῶν χρηματικῶν ἀναγκῶν ὑπὸ τῆς Γενικῆς ἀποθήκης Γ.Ε.Σ.Μ.Α.

VI. Τὸ καθ' ἡμᾶς II Γραφεῖον θὰ προκαλέσῃ τὰς διαταγάς μου διὰ τὴν διάθεσιν εἰς τὸ Τάγμα τῶν—βάσει τῆς συνθέσεως—ἀπαιτουμένων ὀχημάτων.

VII. Τὸ 11ον Τάγμα νὰ ζητήσῃ τὰ διὰ τῆς συνθέσεως προβλεπόμενα ὑλικὰ ἐκ τῆς ἁρμοδίας ἀγγλικῆς ὑπηρεσίας ἐφορείας περιοχῆς του.

VIII. Μέχρι τῆς 20.8.44 νὰ ὑποβληθῇ ἡμῖν ὀνομαστικὴ κατάστασις τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν κατὰ τμήματα, ἐμφαίνουσα καὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἣν ἐκτελεῖ ἕκαστος.

Γ. ΒΕΝΤΗΡΗΣ
Ὑποστράτηγος

Ἐν ἀρχῇ ἡ δύναμις τοῦ Τάγματος δὲν ὑπερέβαινε τοὺς 318 ἄνδρας, ἀλλὰ ταχέως ηὔξανε διὰ προσελεύσεως νέων. Ἐξῃρέθησαν μόνον οἱ καταταχθέντες εἰς τὴν III Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν καὶ τὸν Ἱερὸν Λόχον, ὡς καὶ οἱ κατόπιν εἰδικῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπηρετοῦντες εἰς ὡρισμένας εἰδικὰς συμμαχικὰς ἢ ἑλληνικὰς ὑπηρεσίας, ἰδίως περισυλλογῆς πληροφοριῶν καὶ ἀντικατασκοπείας. Τελικῶς ἡ τεθεῖσα ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Κ. Κινινῆν δύναμις τοῦ Τάγματος ἔφθασε τοὺς 591 ἄνδρας, ἐκ τῶν ὁποίων ἦσαν 3 ταγματάρχαι, 1 μοίραρχος, 39 ὑπομοίραρχοι, 15 ἀνθυπομοίραρχοι, 63 ἀνθυπασπισταί, 55 ὑπαξιωματικοὶ καὶ 415 χωροφύλακες.

Τὸ Τάγμα ἐφωδιάσθη ὑπὸ τῶν Ἄγγλων δι' ὅλων τῶν συγχρόνων πολεμικῶν μέσων, ὡς ἀντιασφυξιογόνοι προσωπίδες, ἀντιπυριτικαὶ κάππαι, ὅλμοι, ὁπλοπολυβόλα, αὐτόματα ὅπλα, μοτοσυκλέτται, αὐτοκίνητα, κάρριερς κλπ. Πρὸς χειρισμὸν τῶν τεθωρακισμένων, τῶν ὅλμων καὶ τῶν πολυβόλων ἐξεπαιδεύθησαν εἰδικῶς ὑπὸ τῶν Ἄγγλων 14 ἀξιωματικοὶ καὶ 15 ὁπλῖται. Ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολον τῆς δυνάμεως τοῦ Τάγματος ὑπεβλήθη εἰς ἐντατικὴν ἐκπαίδευσιν ἐπὶ ὅλων τῶν μέσων καὶ μεθόδων τοῦ συγχρόνου πολέμου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου ἄρτιον πολεμικὸν σῶμα. Ἰδιαιτέρως ἠσκήθη εἰς ἐπιχειρήσεις «Κομμάντος» (καταδρομῶν), ὡς ἡ ἐπιδρομὴ εἰς ἔδαφος κατεχόμενον

'Αντισυνταγματάρχης Κωνσταντῖνος Κινινῆς, διοικητὴς τοῦ συγκροτηθέντος ἐν Μέσῃ 'Ανατολῇ 11ου Τάγματος Χωροφυλακῆς τὴν 7-8-1944.

ὑπὸ ἐχθροῦ, ὁ ἀφοπλισμὸς καὶ ἡ σύλληψις ἀντιπάλων, ἡ τοποθέτησις ναρκῶν, αἱ ὁδομαχίαι κλπ. Τὴν τεθωρακισμένην ἴλην ἀπετέλεσαν 130 ἄνδρες.

Προφανὴς σκοπὸς τῆς συστάσεως τοῦ Τάγματος τούτου ἦτο ἡ ἐκ τῶν πρώτων ἀποστολή του εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἐγκαθίδρυσιν τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῶν ἀπελευθερουμένων, δι' ἀποχωρήσεως ἢ ἐκδιώξεως τῶν Γερμανῶν, ἐδαφῶν καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς τάξεως. 'Αλλ' ἀκριβῶς τοῦτο δὲν ἐπεθύμουν οἱ μετέχοντες τῆς Κυβερνήσεως Παπανδρέου ἑπτὰ ἑαμῖται ὑπουργοί, οἱ ὁποῖοι ἐγνώριζον καλῶς ὅτι οἱ ἑαμοελασῖται, ἐφωδιασμένοι καὶ διὰ τοῦ ἐγκαταλειφθέντος ὑπὸ τῶν Γερμανῶν πολεμικοῦ ὑλικοῦ καὶ παρακολουθοῦντες βῆμα πρὸς βῆμα τὴν ἀποχώρησιν τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων, θὰ ἐγκαθίδρυον εὐχερῶς ἑαμοκομμουνιστικὰς ἀρχάς, ἂν δὲν κατέφθανον ἐγκαίρως ἐκ Μ. 'Ανατολῆς ἑλληνικαὶ δυνάμεις.

Πράγματι, τὴν 22 Νοεμβρίου 1944, τὸ 11ον Τάγμα Χωροφυλακῆς ἔφθασε διὰ πλοίου εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς. 'Αλλ' ἀντὶ νὰ ἀποβιβασθῇ καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν 'Αθηνῶν ἐκ τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων καὶ ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς τῆς 'Αττικῆς, διετάχθη νὰ στραφῇ πρὸς Πρέβεζαν, ὅπου αἱ ὁμάδες τοῦ Ζέρβα περικυκλωμέναι ὑπὸ ἐλασιτικῶν δυνάμεων ἐκινδύνευον νὰ ἐξοντωθοῦν. 'Αφ' οὗ ἐπέτυχε τὴν ἀπαγκίστρωσιν τῶν ὁμάδων Ε.Δ.Ε.Σ. τοῦ Ζέρβα, μετὰ ἕνα μῆνα ἐστάλη εἰς Κέρκυραν καὶ ἐκεῖθεν, τὴν 31 Δεκεμβρίου 1944, ἀντὶ καὶ πάλιν νὰ κληθῇ ἐσπευσμένως διὰ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως εἰς 'Αθήνας, ἐστάλη εἰς Τάραντα τῆς Ἰταλίας. Τὴν 7ην Ἰανουαρίου 1945 ἀνεχώρησε διὰ Πόρον, πλὴν τῆς τεθωρακισμένης ἴλης, ἡ ὁποία παραδόξως διετάχθη νὰ παραμείνῃ εἰς Ἰταλίαν, ἐνῷ αὐτὴ ἦτο ἡ πλέον ἀπαραίτητος διὰ τὴν καταστολὴν τῆς στάσεως εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Ἐκ Πόρου, ἡ μεγαλυτέρα δύναμις κατηυθύνθη πρὸς Κόρινθον πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως εἰς τὴν περιοχὴν αὐτήν, ἐνῷ δύο διμοιρίαι, κατόπιν διαταγῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀγγλικῶν δυνάμεων Σκόμπυ, ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Σπηλιωτόπουλον καὶ διμοιρίτας τοὺς ὑπομοιράρχους Δ. Καρακασίλην καὶ Γ. Σιαρρέν, ἐστάλησαν εἰς Ναύπλιον πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς τοῦ Ναυπλίου ἀπὸ τὰς δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ καὶ σύλληψιν λυμαινομένων τὰ ἀργολικὰ παράλια πλοιαρίων τοῦ ΕΛΑΝ. Αἱ ἀποτελέσασαι λόχον διμοιρίαι αὐταὶ εἶχον ἤδη ἐν μέρει ἐκτελέσει γενναίως καὶ ἐπιτυχῶς τὴν ἀποστολήν των, ὅταν ἐκινητοποιήθησαν ἐναντίον των μεγάλαι ἐλασιτικαὶ δυνάμεις τῆς Πελοποννήσου. Περικυκλωθεῖσαι πανταχόθεν, ἀπολέσασαι πᾶσαν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν 'Αθηνῶν καὶ εἰς μάτην ἐπικαλεσθεῖσαι ἐπείγουσαν ἀποστολὴν βοηθείας, αἱ μικραὶ αὐταὶ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς, ἀφοῦ ἠγωνίσθησαν γενναίως καὶ ἐφονεύθησαν ὁ ἀνθυπασπιστὴς Ψαρρέας καὶ ὁ ἐνωμοτάρχης Μανουκαράκης, εἶχε δὲ τραυματισθῆ καὶ ὁ συνοδεύων αὐτὰς ὡς σύνδεσμος Ἄγγλος λοχαγὸς Μόρτιμερ, τελικῶς ᾐχμαλωτίσθησαν. Μετεφέρθησαν εἰς Τρίπολιν, ὅπου περέμειναν μέχρι τῶν μέσων Φεβρουαρίου 1945, ὅτε ἀπηλευθερώθησαν βάσει τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας.

Ἡ τεθωρακισμένη ἴλη τοῦ Τάγματος Χωροφυλακῆς ἐπιστρέψασα βραδύτερον ἐγκατεστάθη εἰς 'Ασπρόπυργον, ἐνσωματωθεῖσα εἰς τὴν ἀφιχθεῖσαν ἐξ Ἰταλίας Ταξιαρχίαν τοῦ Ρίμινι, ἔλαβε δὲ μέρος εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις της διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς 'Αθηνῶν ἀπὸ τὰ ὑπολείμματα τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων. Τὸ Τάγμα διελύθη τὴν 26ην Ἰουνίου 1945.

Θὰ εἶχε προσφέρει πολλὰς καὶ σημαντικὰς ὑπηρεσίας, ἂν ἐχρησιμοποιεῖτο δεόντως, δηλαδὴ εἰς τοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς ὁποίους συνεστήθη καὶ προωρίζετο. Ἰδιαιτέρως δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι, ἂν ἡ Κυβέρνησις Παπανδρέου δὲν ἐτρομοκρατεῖτο ἐκ τῆς ἀπειλῆς τῶν ἑαμιτῶν ὑπουργῶν ὅτι θὰ ἀπεχώρουν ἐκ τῆς Κυβερνήσεως καὶ θὰ ἐκάλουν τὸν λαὸν εἰς ἀποστασίαν (καὶ ἀπεχώρησαν καὶ ἐστασίασαν μετ' ὀλίγας ἡμέρας) διὰ νὰ παρεμποδίσουν τὴν ἀποβίβασιν εἰς Πειραιᾶ, ἡ ἑαμοελασιτικὴ στάσις θὰ κατεστέλλετο ταχύτερον, πολλὰ δραματικὰ γεγονότα θὰ ἀπεσοβοῦντο καὶ δὲν θὰ ἐκινδύνευεν ἡ πρωτεύουσα νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῶν κομμουνιστῶν. Πάντως καὶ ὡς ἀτελῶς καὶ καθυστερημένως ἐχρησιμοποιήθη τὸ 11ον Τάγμα Χωροφυλακῆς, προσέφερε πολλὰς ὑπηρεσίας, ἰδίως διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων ἐκκαθάρισιν τῆς Πελοποννήσου. Ὁ διοικητὴς τῆς ἐν

Πελοποννήσῳ 8ης Ταξιαρχίας, ταξίαρχος Θ. Πεντζόπουλος, κατὰ τὸ πέρας τῶν ἐπιχειρήσεων δι' ἡμερησίας διαταγῆς, τῆς 21 Ἀπριλίου 1945, ἐξῆρε τὸν πατριωτισμόν, τὴν πειθαρχίαν, τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον καὶ τὴν συμβολὴν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως τῶν ἀνδρῶν τοῦ 11 Τάγματος Χωροφυλακῆς.

Εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς διατηροῦνται πολλὰ φύλλα μητρώου καὶ ἀτομικὰ βιβλιάρια ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, μετασχόντων εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον ἢ εἰς ἄλλας πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Μ. Ἀνατολῆς καὶ κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Ἐκ τούτων συνάγεται κατὰ τρόπον ἀνεπίδεκτον ἀμφιβολίας, ὅτι οἱ ὁπουδήποτε ὑπηρετήσαντες εἰς τὴν Μ. Ἀνατολὴν ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, εἴτε εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, εἴτε εἰς συμμαχικὰς ὑπηρεσίας ἀντιμετωπίσεως τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος ἢ εἰς οἱασδήποτε ἄλλας ὑπηρεσίας ἐτάχθησαν, ἐπέδειξαν ζῆλον, ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον, αὐταπάρνησιν, ἀκραιφνῆ πατριωτισμὸν καὶ αὐτοθυσίαν, προσενεγκόντες μεγάλας ὑπηρεσίας κατὰ τὰς δραματικὰς ἐκείνας ἡμέρας τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, καθ' ὃν χρόνον ἐπάλαιον πρὸς συντριπτικῶς ἀντιξόους περιστάσεις.

Ἰδοὺ τὸ ἀπόσπασμα ἐκθέσεως τοῦ τότε Ἀρχηγοῦ Σωμάτων Ἀσφαλείας Μ. Ἀνατολῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑποστρατήγου Στ. Μπριλλάκη, περὶ τοῦ τότε ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Κωνστ. Κινινῆ, ὡς διοικητοῦ τοῦ 11ου Τάγματος Χωροφυλακῆς Μ. Ἀνατολῆς.

ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1944

«Περὶ τὰ μέσα τοῦ ἔτους 1944 τῷ ἀνετέθη ἐν Μ. Ἀνατολῇ ἡ ὀργάνωσις ἐξ ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς τοῦ 11ου Ἑλληνικοῦ Τάγματος οὗτινος διοικητὴς ὑπῆρξε μέχρι τῆς διαλύσεώς του, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν κατὰ τὸ ἔτος 1945. Εἰργάσθη μετὰ ζήλου καὶ δὲν ἐφείσθη κόπων καὶ μόχθων, ἔφερε δὲ εἰς πέρας κατὰ τρόπον θαυμαστὸν τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐντολήν, ἐπιδείξας ὡς ἐκ τούτου προσόντα καλοῦ ἡγήτορος. Τὸ ὀργανωθὲν ὑπ' αὐτοῦ Τάγμα ὑπῆρξεν ἀξιόλογος Μονὰς τοῦ Στρατοῦ μας ἐν Μ. Ἀνατολῇ, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἐστηρίχθησαν πλεῖσται ἐλπίδες. Ἐπεβλήθη εἰς τὴν συνείδησιν ὅλων τῶν στρατιωτικῶν τῆς Μ. Ἀνατολῆς καὶ ἐξύψωσε τὸ γόητρον ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Πρὸ τῆς διαφυγῆς του εἰς Μ. Ἀνατολὴν ὁ ταγματάρχης Κινινῆς εἰργάσθη εἰς τὴν δούλην Πατρίδα ἐναντίον τῶν κατακτητῶν παρ' ὧν καὶ ἐτραυματίσθη διωκόμενος».

7. Η ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΜΕΣΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

Ἐν τέλει, πρὸς ἀρτιωτέραν προβολὴν τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ Ἀγῶνα τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος, κρίνομεν σκόπιμον ὅπως παραθέσωμεν κατωτέρω ἔκθεσιν τοῦ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως μετασχόντος εἰς τὴν ἀληθῶς δραματικὴν αὐτὴν ἐθνικὴν περιπέτειαν, ἀντισυνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Χρ. Σεγκουνᾶ:

ΕΚΘΕΣΙΣ

«Τοῦ ἐ.ἀ. ἀντισυνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Σεγκουνᾶ Χρίστου περὶ τῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ κατὰ τὸν ΙΙ Παγκόσμιον Πόλεμον, συνταχθεῖσα βάσει στοιχείων ἀρυσθέντων ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιόν του».

«Τὸ πρῶτον 10ήμερον τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1941, ὅτε ἐδέχθημεν τὴν γερμανικὴν ἐπίθεσιν, ἡ Χωροφυλακὴ Ροδόπης ἐξ 100 περίπου χωροφυλάκων συντεταγμένη, ὑπὸ τοὺς ὑπομοιράρχον Παναγιωτόπουλον Γεώργιον, Κατσάμπαν Κωνσταντῖνον καὶ Σπηλιωτόπουλον Κωνσταντῖνον καὶ ἡ Χωροφυλακὴ Ἕβρου ἐκ 50 περίπου ἀνδρῶν ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Δημητρακόπουλον Κωνσταντῖνον, ἐκτελοῦσαι διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίας Ἀσφαλείας διέρχονται τὸν ποταμὸν Ἕβρον, διαπεραιοῦνται εἰς Ἀν. Θράκην καὶ συναντῶνται ἀμφότερα τὰ τμήματα εἰς Ραιδεστόν, ἀπὸ ὅπου μέσῳ Πανόρμου-Μπαλοῦ-Κεσὲρ ἐφθάσαμεν εἰς Πέργαμον τὴν 20ὴν Ἀπριλίου 1941.

Τὴν 11ην Ἰουνίου, ταῖς ἐνεργείαις τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ στρατιωτικοῦ ἀκολούθου παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Πρεσβείᾳ συνταγματάρχου Ἀποκορίτη, ἡ ἐκ 200 χωροφυλάκων συγκεντρωθεῖσα ἕως τότε δύναμις ἀνεχώρησε διὰ Μέσην Ἀνατολὴν δι' ἀτομικῶν διαβατηρίων ἀκολουθήσασα τὸ ἑξῆς δρομολόγιον: Μπαλοῦ-Κεσέρ, Κιουτάχειαν, Ἰκόνιον, τὴν ὀροσειρὰν Ταύρου μὲ 42 τοῦννελ, ἐξ ὧν τὸ ἓν μήκους 10-12 χιλιομέτρων, ἔφθασεν εἰς Μερσίναν ὅπου παρέμεινε μέχρι 26ης Ἰουνίου 1941. Τὴν ἡμερομηνίαν ταύτην ἀνεχώρησε διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου «Βαρσοβία», ἐβομβαρδίσθη δὲ ἐν μέσῳ πελάγει ὑπὸ ἰταλικῶν ἀεροπλάνων ἄνευ ζημίας τινὸς καὶ τὴν 29ην ἀπεβιβάσθη εἰς Χάϊφαν. Ἐκεῖθεν δὲ προωθήθη εἰς τὴν ἀμμώδη ἔρημον τῆς περιοχῆς Ἰσμαηλίας. Εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦτο κατέφευγον οἱ ἐξ Ἑλλάδος διαφεύγουσαι κατὰ καιροὺς μεμονωμέναι ὁμάδες ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, ἡ δὲ ὅλη ἐν Μέσῃ Ἀνατολῇ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας ἀνῆλθεν εἰς 700 ἄνδρας, ἐξ ὧν τινὲς ἀνέλαβον προσωρινῶς τὴν φρούρησιν αἰχμαλώτων, οἱ δὲ ὑπόλοιποι παρέμειναν ὡς δύναμις τοῦ Ἐμπέδου ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐτροφοδοτήθησαν εἰς ἄνδρας ἡ Ι Ἑλληνικὴ Ταξιαρχία, ὁ Ἱερὸς Λόχος καὶ ἡ ΙΙ Ἑλληνικὴ Ταξιαρχία.

'Αξιωματικοὶ Χωροφυλακῆς εἰς τὰς Πυραμίδας τῆς Αἰγύπτου τὸν Αὔγουστον τοῦ 1944. Εἰκονίζονται οἱ τότε ὑπομοίραρχοι Πετράκος, Παταριᾶς, Οἰκονομόπουλος Χρ. καὶ Δεμέστιχας.

Εἴκοσι περίπου ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες, ὑπὸ τὸν ὑποφαινόμενον, ἐνετάγησαν εἰς τὴν Ι Ταξιαρχίαν καὶ ἀπετέλεσαν τὴν ὁμάδα τῆς Στρατονομίας, τῆς ὁποίας τὰ κύρια καθήκοντα συνίσταντο εἰς τὴν στοίχισιν δρομολογίων διὰ τῆς τοποθετήσεως σημάτων (κεφαλὴ 'Αθηνᾶς ἔμβλημα τῆς Ταξιαρχίας μας), εἰς ναρκοθετήσεις καὶ ἀποναρκοθετήσεις, ὅ,που παρίστατο ἀνάγκη. Οὕτως, ἡ ὁμὰς αὕτη τῆς Χωροφυλακῆς ἐξαγαγοῦσα ἀπὸ τοὺς τοπογραφικοὺς χάρτας, τῇ βοηθείᾳ πυξίδος, τὸ ἀζιμούθιον πορείας, ὡδήγησε τὴν Ταξιαρχίαν τὴν ἐποχὴν τῆς προελάσεως τοῦ Ρόμμελ ἐντεῦθεν τοῦ Τομπρούκ, ἀπὸ τὸ Ρὰς - Μπάμπεκ μέχρι τοῦ El Alamein, ὅπου τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ἦσαν παρατεταγμένα ἔναντι τῶν ἐχθρικῶν.

Οἱ χωροφύλακες εἰργάσθησαν ἀκαταπόνητα, προκινδυνεύοντες ἐνώπιον τῶν βλημάτων τῶν ὀβίδων, ἀπέσπασαν δὲ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ ταξιάρχου Κατσώτα εἰπόντος εἰς συγκέντρωσιν ἀξιωματικῶν: «οἱ χωροφύλακες μοῦ δούλεψαν καὶ μοῦ δουλεύουν μὲ αὐταπάρνησιν ὅσον κανεὶς ἄλλος». 'Επίσης, ἀπέσπασαν τὸν θαυμασμὸν τοῦ Ἄγγλου ταγματάρχου Τσάμπαιρλεν, υἱοῦ τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς 'Αγγλίας, εἰπόντος: «ἡ καθ' ὅλα ὑπεροχὴ τῶν χωροφυλάκων εἶναι ἔξοχος». Τὴν 18ην Αὐγούστου 1942, ὡδήγησα τὴν ὁμάδα χωροφυλάκων εἰς τὰς ναυτικὰς φυλακὰς 'Αλεξανδρείας καὶ κατεστείλαμεν βίᾳ κίνημα 100 φυλακισμένων ναυτικῶν ὑποταχθέντων ἀμέσως μετὰ τὴν παραβίασιν τῆς θύρας τῶν φυλακῶν. 'Εκεῖθεν ἐπανερχόμεθα εἰς 'Αμρίαν, προωθούμεθα εἰς Μελάχαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ πυρὸς ὅπου, μέχρι τῆς 23ης 'Οκτωβρίου 1942, βομβαρδιζόμεθα καθημερινῶς διὰ πυροβόλων καὶ ἀεροπλάνων τοῦ ἐχθροῦ ἀποδίδοντες τὰ ἴδια πυρὰ εἰς τὸ ὑπερδιπλάσιον λόγῳ ὑπεροχῆς εἰς πυροβόλα καὶ ἀεροπλάνα.

Τὴν 23 'Οκτωβρίου 1942, τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ἀναλαμβάνουν τὴν ἱστορικὴν ἐπίθεσιν ἥτις, χάρις εἰς τὸ πεῖσμα καὶ τὸν ἡρωισμὸν τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων ὑπερτερούντων εἰς ὁπλισμὸν (3.000 βαρέα πυροβόλα τῶν 210

χιλιοστῶν, 300 βαρέα ἅρματα μάχης, 5.000 ἀεροπλάνα), συνέτριψε κυριολεκτικῶς τὴν γερμανικὴν ἀντίστασιν καὶ ἠνάγκασε τοὺς πολεμίους εἰς ὑποχώρησιν 11 ἡμέρας μετὰ τὴν συμπλοκήν, ἤτοι τὴν 4ην Νοεμβρίου.

Τὴν 10ην Νοεμβρίου, ἐπεστρέψαμεν καὶ ἐστρατοπεδεύσαμεν ἔξωθι τῆς 'Αλεξανδρείας διὰ νὰ ξεκουρασθῶμεν ἔπειτα ἀπὸ συνεχεῖς ταλαιπωρίας 2-3 μηνῶν, ἐνῷ τὰ συμμαχικὰ τμήματα ἀνὰ 20ήμερον ἀπεσύροντο, ἐξεκουράζοντο καὶ ἐπανήρχοντο.

Τὴν 29ην Νοεμβρίου 1942 ἀναχωρεῖ ἡ Ταξιαρχία πρὸς συνάντησιν τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὰ βάθη τῆς ἀμμώδους ἐρήμου ὁδηγουμένη ὑπὸ τῆς Στρατονομίας, διανυσάσης μέχρις El-Alamein 100 χιλιόμετρα δρομολόγιον.

Τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀναχωροῦμεν διὰ Μάσα-Ματροὺχ διανύσαντες 250 χιλιόμετρα. 'Εκεῖθεν μετὰ πορείαν 600 χιλιομέτρων ἐν τῇ ἀμμώδη ἐρήμῳ ἐν ᾗ τὸ δρομολόγιον στοιχίζεται διὰ ἡλιοπυξίδος, χιλιομετρητοῦ αὐτοκινήτου καὶ τοπογραφικῶν χαρτῶν, φθάνουμε εἰς Καποῦτσο πλησίον τῆς Μπαρντίας καὶ διανυκτερεύουμε τὴν 5ην καὶ 6ην Δεκεμβρίου. Τὴν 7ην καὶ 8ην Δεκεμβρίου διανυκτερεύουμε πλησίον τοῦ El-Alamein, τὴν 9ην εἰς Μπὶρ-Χακίμ, τὴν 10ην εἰς Μσούς, τὴν 11ην εἰς Ἄντελατ, διελθόντες δ' ἐκεῖθεν τὴν 'Αλγκεντάμπιαν φθάνουμε τὴν 12ην εἰς El-Alamein. Τὴν 13ην Δεκεμβρίου ἀφυπνισθέντες ἀντελήφθημεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς εἶχεν ὑποχωρήσει νύκτωρ εἰς μακρινὴν ἀπόστασιν, κατευθυνόμεθα δὲ πρὸς Τρίπολιν Τριπολίτιδος. Μετὰ 6ήμερον παραμονήν μας ἐπανεκάμψαμεν διὰ τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ διελθόντες τὰς πόλεις Μαγκρούμ, Βεγγάζην, Πάρτσε, Ντέρνα, Τομπρoὺκ καὶ τὴν 29ην Δεκεμβρίου φθάνουμε εἰς Στρατόπεδον 'Αμρίας ὅπου ἐλάβαμε ὀλιγοήμερον ἄδειαν πρὸς ἀνάπαυσιν. 'Επανελθόντες ἐκ τῆς ἀδείας τὴν 23ην 'Ιανουαρίου 1943 μετακινούμεθα εἰς Καμπρίτ.

Τὴν πρωίαν τῆς 18 Φεβρουαρίου ἀπερχόμεθα εἰς Τρίπολιν Συρίας καὶ στρατοπεδεύουμε ἔξωθι τῆς πόλεως. 'Εκεῖ, τὴν 3ην Μαρτίου 1943, ἐξερράγη στρατιωτικὸν κίνημα ἀριστερὸν ὀχλοκρατικόν. Περὶ τῶν αἰτίων καὶ τῆς ἀθλιότητος τούτου διακόπτω τὴν περαιτέρω ἀφήγησιν ἅτε οὔτε τῆς ὥρας ἡ ἀναμόχλευσις ἁμαρτωλοῦ παρελθόντος. Συνεπείᾳ τοῦ κινήματος διελύθησαν αἱ I καὶ II Ταξιαρχίαι ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπεπέμφθησαν ὡς ἀνεπιθύμητοι εἰς τοὺς ἐπαναστάτας 150 ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ καὶ 150 χωροφύλακες ἀποσταλέντες ἐξορίαν εἰς Σάμμιτ Σουδάν. Μετὰ 13 μῆνας, ἤτοι τὸν 'Απρίλιον 1944, ἐκρήγνυται δεύτερον κίνημα ἀπὸ τὰ ἴδια ἐπαναστατικὰ στοιχεῖα, ὁπότε διαλύονται διὰ δευτέραν φορὰν αἱ μονάδες καὶ τότε ἀνακαλούμεθα εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν 300 ἐξόριστοι, οἱ ὁποῖοι πλαισιώνουν τὴν III 'Ορεινὴν Ταξιαρχίαν, εἰς ἣν συμπεριελήφθησαν 200 χωροφύλακες, οἱ ὁποῖοι ἐν 'Ιταλίᾳ κατὰ τὴν μάχην ἠνδραγάθησαν ἐξόχως καὶ περὶ τοὺς 80 ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν.

Παραλλήλως πρὸς τὴν σύστασιν τῆς III 'Ορεινῆς Ταξιαρχίας ὠργανώθη εἰς Αἴγυπτον τὸ 11ον Τάγμα Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Κινινῆν Κωνσταντῖνον μὲ δύναμιν 500 ἀνδρῶν, ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, ἐξοπλισθέντων μὲ μυδράλλια, ὁπλοπολυβόλα, ἐλαφρὰ ἅρματα μάχης (Μάρμο, Τίγγερ) ὡπλισμένα διὰ βαρέος ὁπλισμοῦ. Ἡ κυρία ἐκπαίδευσις τοῦ Τάγματος συνίστατο εἰς ἐκκαθάρισιν κατῳκημένων τόπων, διότι ὡς φαίνεται οἱ ἄσπονδοι φίλοι μας σύμμαχοι εἶχον προμαντεύσει καὶ ἐγνώριζον καλῶς τί θὰ συνέβαινε εἰς 'Αθήνας μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων. Μετὰ ἀρτίαν ἐκπαίδευσίν μας ἀνεχωρήσαμεν ἐξ 'Αλεξανδρείας τὴν 18ην Νοεμβρίου καὶ φθάσαντες εἰς Πειραιᾶ ἐμείναμεν ἐλιμενισμένοι ἐπὶ 48 ὥρας, διότι ἠμποδίσθη νὰ ἀποβιβασθῇ τὸ Τάγμα ἀπὸ πιέσεις καὶ ἀπειλὰς τοῦ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, ἀποσκοποῦσας εἰς τὴν ἀκώλυτον δρᾶσιν τοῦ ἐπακολουθήσαντος Δεκεμβριανοῦ Κινήματος. 'Εκ Πειραιῶς ἀπεπλεύσαμεν εἰς Πρέβεζαν ἔνθα παρεμείναμεν μέχρι τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου. 'Αφοῦ ὑπεστηρίξαμεν τὰ νῶτα τοῦ Ζέρβα κατὰ τὴν ὑποχώρησίν του εἰς Κέρκυραν, μετέβημεν καὶ ἡμεῖς εἰς Κέρκυραν ὁπόθεν τὴν 31.12.1944 ἀπεπλεύσαμεν καὶ τὴν 1ην 'Ιανουαρίου φθάνουμε εἰς Τάραντα 'Ιταλίας. Μετὰ 2ήμερον παραμονήν μας εἰς 'Αλεξάντερ κάμπ τοῦ Τάραντος ἀνεχωρήσαμεν καὶ κατεπλεύσαμεν εἰς Πόρον Τροιζηνίας. 'Εκ Πόρου, μικρὸν τμῆμα τοῦ Τάγματος ἐκ 50 ἀνδρῶν ἔπλευσεν εἰς Ναύπλιον πρὸς κατάληψίν του, ἀλλὰ κυκλωθὲν ὑπὸ ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ, αἱ ὁποῖαι κατέφθασαν ἐκ Μύλων 'Αργολίδος, κατεβλήθη συλληφθέντων αἰχμαλώτων τῶν ἀνδρῶν του καὶ μεταφερθέντων εἰς Τρίπολιν μὲ ἀπωλείας 2 νεκροὺς (Ψαρρέαν Παναγιώτην - Μανουκαράκην Ν.) καὶ 7 τραυματίας. 'Αργότερον τὸ Τάγμα ἐκινήθη πρὸς Κόρινθον, 'Αρκαδίαν, Μεσσηνίαν καὶ διενήργησεν ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις».

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ

Τὸ κτίριον τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς
ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ 36,
τὸ ὁποῖον ἐδέχθη
τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἐλασιτῶν
κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944.
(Φωτογραφία τῆς ἐποχῆς).

ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ: ΕΑΜΙΚΗ ΕΠΙΒΟΥΛΗ ΚΑΙ

ΠΡΩΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ

1. ΑΙ ΑΠΟΜΕΙΝΑΣΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΝ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀπελευθερώσεως, μέγα μέρος τῆς Ἑλλάδος, σχεδὸν ὁλόκληρος ἡ ὕπαιθρος χώρα, πλὴν τῶν πόλεων καὶ τινων κωμοπόλεων εἰς τὰς ὁποίας ἠμύνοντο σθεναρῶς αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας, εἶχε περιπέσει εἰς χεῖρας τῶν ἐλασιτῶν, οἱ ὁποῖοι παρεσκεύαζον δραστηρίως τὴν ὁλοκληρωτικήν των κυριαρχίαν. Οἱ Γερμανοί, ἀρχὰς Ὀκτωβρίου 1944, ἀπέσυρον βαθμηδὸν τὰς δυνάμεις των ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας καὶ συντεταγμένοι ἰσχυρῶς ἐλάμβανον τὰς ὁδοὺς ἀποχωρήσεως ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ ἐαμοελασῖται, μολονότι θὰ ἠδύναντο, ἰδίως ἂν συνειργάζοντο εἰλικρινῶς μετὰ τῶν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων, νὰ καταφέρουν δεινὰ πλήγματα κατὰ τοῦ ἀποχωροῦντος ἐχθροῦ, ἐνδιεφέροντο μόνον νὰ λάβουν εἰς χεῖράς των τὸ ἐγκαταλειπόμενον πολεμικὸν ὑλικὸν καὶ νὰ διαδεχθοῦν αὐτοὶ τοὺς κατακτητὰς εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν ἐγκαταλειπομένων πόλεων. Εἴς τινας περιπτώσεις δὲν ἐδίστασαν νὰ φθάσουν καὶ εἰς σιωπηρὰς συμφωνίας μετὰ τῶν Γερμανῶν διὰ νὰ τοὺς ἀφήσουν ἀνενοχλήτους πρὸς ἀποχώρησιν, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς εἰς αὐτοὺς ἐγκαταλείψεως πολεμικοῦ ὑλικοῦ καὶ τῆς ἀμέσου διαδοχῆς εἰς ἐκκενουμένας πόλεις.

Χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι ἡ Χωροφυλακή, ἡ ὁποία ἐν τούτοις κατηγορεῖτο ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ ΕΑΜ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν μεικτὴν μετὰ συμμετοχῆς κομμουνιστῶν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τοῦ Καΐρου ἐπὶ συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ, μέχρι τελευταίας στιγμῆς δὲν ἐνέπνευσε τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν κατακτητῶν. Ἐν ᾧ τὰ ὅπλα καὶ τὰ πυρομαχικὰ ἐγκατελείποντο προθύμως εἰς τοὺς ἐλασίτας, εἰς ἀντάλλαγμα μὴ παρενοχλήσεώς των, ἴσως καὶ μὲ τὴν κακόβουλον σκέψιν νὰ ριφθῇ ἡ ἀπελευθερουμένη Ἑλλὰς εἰς τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν ἀναρχίαν, τὴν Χωροφυλακὴν ἄφησαν ἄοπλον ἢ σχεδὸν ἄοπλον, οὐδὲ τῆς ἐλαχίστης ποσότητος πολεμικοῦ ὑλικοῦ ἐγκαταλείψαντες εἰς αὐτήν. Οὕτως, ἡ Χωροφυλακή, ἰδίως τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς ὑπαίθρου, εὑρέθη, ἅμα τῇ ἐκκενώσει τῶν Ἑλληνικῶν ἐδαφῶν ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, εἰς τοὺς ὄνυχας τῶν χειροτέρων ἐχθρῶν της, τῶν ἐλασιτῶν, ἀνυπεράσπιστος.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Κυβέρνησιν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἰταλίας παρεσκεύαζε τὴν ἐγκαθίδρυσίν της εἰς τὰ ἀπελευθερούμενα Ἑλληνικὰ ἐδάφη καὶ ἤδη ἀπέστελλε μέλη της ὡς πρωτοπορείαν, αὕτη ὄχι μόνον δὲν ἐσκέφθη νὰ προστατεύσῃ τὴν Χωροφυλακήν, ἢ τοὐλάχιστον νὰ τὴν ἐφοδιάσῃ μὲ μέσα ἀμύνης, ἀλλά, τοὐναντίον, τὴν κατεσπίλωσεν εἰς τὰ μάτια τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ

ὡς δῆθεν ὄργανον τῆς ξένης καταδυναστεύσεως καὶ διὰ διακηρύξεων τὴν παρώτρυνε νὰ παραδώση τὰ ὀλίγα ὅπλα της εἰς τὸν «ἀπελευθερωτικὸν στρατόν». Οἱ μετέχοντες τῆς Κυβερνήσεως Παπανδρέου κομμουνισταὶ ἀπήτουν τὸν ἀφοπλισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ πάσης ὑπηρεσίας τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς «λόγῳ τῆς προδοτικῆς ὑπὲρ τῶν κατακτητῶν καὶ εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ διαγωγῆς της». Ὁ δὲ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰ ἐθνικόφρονα μέλη τῆς Κυβερνήσεώς του δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ μῆνις τῶν κομμουνιστῶν εἰς βάρος τῆς Χωροφυλακῆς δὲν ἀπέβλεπεν εἰμὴ εἰς τὴν ἐκμηδένισιν πάσης ἐξουσίας ἱκανῆς νὰ ἀντιταχθῆ εἰς τὰ σχέδιά των ὁριστικῆς κυριαρχίας τοῦ κομμουνισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὅπως ἐγράψαμεν εἰς τὰ προηγούμενα κεφάλαια, οἱ ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον καὶ τὰ προάστια τῶν πόλεων Σταθμοὶ Χωροφυλακῆς εἶχον ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1944 ἀρχίσει νὰ ἐγκαταλείπωνται, τῶν εἰς αὐτοὺς δυνάμεων ἄλλων ἐξοντουμένων ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἄλλων συμπτυσσομένων εἰς τὰς πόλεις. Βαθμηδὸν τὸ ΕΑΜ ἐκυριάρχησε καὶ εἰς πολλὰς μικρὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις, οὕτως ὥστε, κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου, ὅτε ἀπεχώρουν οἱ Γερμανοί, ἡ Χωροφυλακὴ εὑρίσκετο συνεπτυγμένη εἰς τὰ μεγάλα ἀστικὰ κέντρα ὡς αἱ Ἀθῆναι, ὁ Πειραιεύς, αἱ Πάτραι, ἡ Τρίπολις, ἡ Καλαμάτα, ἡ Λάρισα καὶ τινες ἄλλαι ἀκόμη. Ἀλλὰ καὶ αὗται, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ὑφίσταντο σφοδρὰς καὶ συγκεντρωτικὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν, οἱ ὁποῖοι, κατὰ τὴν ἀκολουθουμένην ὑπ' αὐτῶν μέθοδον, συνεκέντρωνον ὅλας τὰς δυνάμεις καὶ ὅλα τὰ πολεμικά των μέσα μιᾶς περιοχῆς καὶ τῶν γειτονικῶν πρὸς ἕνα στόχον, μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὁποίου ἐστρέφοντο πρὸς ἄλλον, εἰς τρόπον ὥστε τὰ τελευταῖα κέντρα ἀντιστάσεως τοῦ ἐθνικόφρονος κόσμου ἔπιπτον εἰς χεῖράς των τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο.

Ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀπελευθερώσεως δὲν ὑπάρχει, διότι ἐπεκράτει κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας πλήρης σύγχυσις, ἀπὸ ὥρας δὲ εἰς ὥραν ἐσημειοῦντο τρομακτικαὶ ἀπώλειαι. Εἰς τὰς καταλαμβανομένας ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν περιοχάς, ἐκ τῶν ἀνευρισκομένων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἄλλοι ἐξετελοῦντο καὶ ἄλλοι ἐσύροντο εἰς τὰ βουνὰ ἢ ἐκλείοντο εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως, ὅπου ἀπέθνησκον ἐκ τῶν ταλαιπωριῶν καὶ τῶν στερήσεων, οἱ δὲ ἐπιζήσαντες ἀπηλευθερώθησαν βραδύτερον εἴτε δι' ἐπεμβάσεως τῶν Ἄγγλων, εἴτε μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν διαφευγόντων, ἀρκετοὶ ὁπλῖται, εἴτε ἐν ἀδυναμίᾳ ἀσφαλοῦς συμπτύξεως πρὸς τὰς Ἀθήνας, εἴτε ἐξηντλημένοι ἐκ τῶν κακουχιῶν καὶ τῆς νυχθημεροῦς πάλης, διέρρεον πρὸς τοὺς τόπους καταγωγῆς των. Κατὰ τὰς ἀσφαλεστέρας στατιστικὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, αἱ ἀπομείνασαι δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ὑπελογίζοντο συνολικῶς εἰς δύο καὶ ἥμισυ ἕως τρεῖς χιλιάδας ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας.

Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐναπομεινάσης αὐτῆς δυνάμεως ἦτο ἄριστον. Πάντες ἦσαν προσηλωμένοι εἰς τὸ καθῆκον καὶ ἀποφασισμένοι νὰ ὑποστοῦν πᾶσαν ἀκόμη θυσίαν διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος ἀπὸ τὰ ἀναρχικὰ στοιχεῖα καὶ μέχρις ἐμπεδώσεως ἀπολύτου τάξεως ὑπὸ τῆς ἐγκαθιδρυομένης ἐλευθέρας Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τῆς Μ. Ἀνατολῆς, τὴν ὁποίαν εἶχον ἤδη ἀναγνωρίσει καὶ ἀνέμενον διαταγάς της ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανῶν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ μικρὰ σχετικῶς καὶ κατατετμημένη αὐτὴ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς, χάρις εἰς τὸ λαμπρὸν ἠθικόν της καὶ τὸ μαχητικὸν μένος της κατὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐχθροῦ, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτελέση πολλά, ἂν δὲν εἶχεν ἐγκαταλειφθῆ εἰς τὴν τύχην της. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν ἦσαν ἄοπλοι ἢ σχεδὸν ἄοπλοι, διότι ἄλλα μὲν τμήματα εἶχον ἀφοπλισθῆ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν κατοχῆς καὶ ἄλλα εἶχον ἀνεπαρκῆ καὶ ἀνομοιόμορφον ὁπλισμόν. Τὰ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Χωροφυλακῆς ὅπλα μόλις ἐπήρκουν διὰ τὸ ἥμισυ τῶν ὁπλιτῶν, καὶ ταῦτα δὲ ἦσαν διαφόρων τύπων καὶ τὰ δι' ἕκαστον ὅπλον φυσίγγια δὲν ὑπερέβαινον τὸν ἀριθμὸν τῶν δέκα. Αὐτομάτων ὅπλων καὶ γενικῶς βαρέος ὁπλισμοῦ ἐστεροῦντο παντελῶς. Ταῦτα δέ, καθ' ὃν χρόνον αἱ ἀσυγκρίτως ὑπέρτεραι ἐλασιτικαὶ δυνάμεις διέθετον καὶ ὅλμους καὶ αὐτόματα ὅπλα μετ' ἀφθόνων πυρομαχικῶν.

2. Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΗΣ «ΗΘΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ»

Ἀλλὰ τὸ χείριστον πάντων ἦτο ὅτι, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, ἐναντίον τῆς Χωροφυλακῆς ἐστρέφετο αὐτὸ τό, ὑπὸ τῆς ἀπὸ τῆς Μ. Ἀνατολῆς ἐγκαθιδρυθείσης Κυβερνήσεως, ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν κράτος. Ἤδη πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ἡ μεικτὴ (μετὰ συμμετοχῆς ἐξ κομμουνιστῶν) Κυβέρνησις Παπανδρέου εἶχε διατάξει τὸν ἀφοπλισμὸν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τὴν παράδοσιν τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων εἰς τὴν «Πολιτοφυλακήν», ἡ ὁποία ἀπηρτίζετο δῆθεν ἐξ ἀγωνιστικῶν ἀπελευθερωτικῶν στοιχείων, πράγματι δὲ ἐκ θηριωδῶν καὶ φανατισμένων ἐλασιτικῶν συμμοριῶν. Οὕτω, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιταγὴν αὐτὴν τῆς

Κυβερνήσεως, πολλαὶ πόλεις παρεδόθησαν ἄνευ ἀντιστάσεως ἢ μετὰ βραχεῖαν ἀντίστασιν, κατόπιν συνθήκης, εἰς ἐλασιτικὰ σώματα, τὰ ὁποῖα ὅμως κατὰ κανόνα δὲν ἐτήρουν τὰς συμφωνίας καὶ κατέσφαζον ἢ ἀφώπλιζον καὶ ἔκλειον εἰς στρατόπεδα τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς.

Βαθμηδὸν τὸ μέγιστον μέρος τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς συνεκεντρώθη εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἠχρηστεύθη, ἀνατεθέντων τῶν δῆθεν «ἀστυνομικῶν καθηκόντων» εἰς τὴν κομμουνιστικὴν ὀργάνωσιν τῆς Πολιτοφυλακῆς. Ἀλλὰ καὶ πάλιν, ἐγκλεισμέναι εἰς διάφορα κτίρια τῆς πρωτευούσης, ὅπου ἐστρατωνίζοντο, καὶ οὐσιαστικῶς ἀχρηστευμέναι, αἱ μικραὶ αὗται δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ἀπετέλουν κάρφος ὀφθαλμῶν διὰ τοὺς μετέχοντας τῆς Κυβερνήσεως κομμουνιστάς, οἱ ὁποῖοι ἀπήτουν καὶ ἔθετον ὡς ὅρον συμμετοχῆς των εἰς τὴν Κυβέρνησιν, τὴν πλήρη καὶ ὁριστικὴν διάλυσιν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, μετ' αἰτιολογίας στιγματιζούσης τοῦτο ὡς δοσιλόγου καὶ βεβαρημένης μὲ προδοτικὰς καὶ ἀντιλαϊκὰς πράξεις. Εἰς τὸ φύλλον τῆς 14ης Νοεμβρίου 1944 ἡ ἐπίσημος κομμουνιστικὴ ἐφημερὶς «Ἀπελευθερωτὴς» ἀνήγγειλεν εἰς πανηγυρικὸν ἄρθρον καὶ μὲ τὸν τίτλον «Τελεσίδικος ἡ καταδίκη τῆς Χωροφυλακῆς» τὰ κάτωθι:

«Στὸ χθεσινὸ ὑπουργικὸ συμβούλιο ἔγινε μεγάλη συζήτηση γιὰ τὸ στρατιωτικό. Ἡ ἀπόφαση ποὺ ἐλήφθηκε εἶναι: ὅλοι οἱ ἀξιωματικοί, ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπηρετοῦν αὐτὴ τὴ στιγμή, δηλ. Ὀρεινὴ Ταξιαρχία, Ἱερὸς Λόχος, ΕΛΑΣ, Ζέρβας, ἢ ἔμειναν ἀδρανεῖς ἐδῶ, θὰ ἐκκαθαρισθοῦν ἀπὸ στρατιωτικὸ συμβούλιο ποὺ ἡ σύνθεσή του δὲν καθωρίσθηκε ἀκόμη. Ἔγινε εἰδικὴ συζήτηση γιὰ τὴ Χωροφυλακὴ καὶ ἀπὸ σύσσωμο τὸ ὑπουργικὸ συμβούλιο κατεδικάσθη τὸ Σῶμα αὐτό, τὸ ὁποῖο καὶ διαλύεται. Στὴν ἐκκαθάριση θὰ ὑπαχθῆ καὶ ἡ δύναμη Χωροφυλακῆς, ποὺ ἔχει ὀργανωθῆ στὴν Αἴγυπτο, ἀναγνωρίσθηκε δὲ ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ στελέχη της εἶναι δοσίλογα καὶ βαρύνονται μὲ ἀντιλαϊκὲς πράξεις στὸ παρελθόν».

Ἂν εἶχον τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν τὰ ἐξαγγελθέντα, θὰ ἐπρόκειτο περὶ πλήρους κυριαρχίας τοῦ ΕΑΜ καὶ ὁριστικῆς κομμουνιστικοποιήσεως τῆς Ἑλλάδος. Διότι ἡ μὲν Χωροφυλακὴ διελύετο, τῶν στελεχῶν της τιθεμένων ὑπὸ βαρυτάτας κατηγορίας, τὰ δὲ ἀπομένοντα ἐθνικὰ στρατιωτικὰ σώματα (Ὀρεινὴ Ταξιαρχία, Ἱερὸς Λόχος, ΕΔΕΣ) ἐξηρθροῦντο τιθεμένων τῶν στελεχῶν των ὑπὸ κατηγορίαν καὶ παραπεμπομένων πρὸς ἐκκαθάρισιν εἰς κρίσιν ὑπηρεσιακῶν συμβουλίων, εἰς τὰ ὁποῖα, ἄνευ ἀμφιβολίας, θὰ μετεῖχον καὶ οἱ στρατιωτικοὶ ἀρχηγοὶ τῶν ἐλασιτῶν. Εὐτυχῶς παρόμοιον Διάταγμα δὲν ἐξεδόθη. Ἀναμφισβητήτως ἐγένετο τοιαύτη συζήτησις εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ κατ' ἀρχὴν εἶχε ληφθῆ παρεμφερὴς ἀπόφασις, χωρὶς ἀκόμη νὰ ὑπογραφῆ πρᾶξις. Πάντως, φαίνεται ὅτι ὁ πρωθυπουργὸς Γ. Παπανδρέου, ἐν τῇ ἀπεγνωσμένῃ προσπαθείᾳ του ὅπως διατηρήσῃ τὴν συνοχὴν τοῦ ἑτερογενοῦς καὶ ἀλλοπροσάλλου κυβερνητικοῦ ἐκείνου συγκροτήματος, προέβαινε βαθμιαίως εἰς ὑποχωρήσεις ἀποδεχόμενος τὰς ἀξιώσεις τῶν κομμουνιστῶν συνεργατῶν του. Οὕτω, συμφώνως πρὸς ὅσα γράφονται εἰς τὴν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, ἀρχὰς τοῦ 1945, ἐκδοθεῖσαν «Λευκὴν Βίβλον» (ἀρ. κειμένων 31 καὶ 33 ἐπιβεβαιουμένων καὶ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Γ. Παπανδρέου «Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Ἑλλάδος», σ. 209) τὴν 27ην Νοεμβρίου 1944 ὑπεγράφη ἡ ἀκόλουθος συμφωνία:

«Τὴν 10ην Δεκεμβρίου 1944 θὰ ἀποστρατευθοῦν αἱ δυνάμεις Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως ΕΛΑΣ καὶ ΕΔΕΣ καθὼς καὶ οἱ στρατιωτικοὶ σχηματισμοὶ οἱ εὑρισκόμενοι εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν...».

Ἀλλ' ὀλίγον ἔπειτα ὑπανεχώρησαν οἱ κομμουνισταὶ ὑπουργοί, προφανῶς διότι δὲν ἦτο ἱκανοποιημένον τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα ἐκ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς καὶ ἀπήτησαν νὰ τροποποιηθῆ τὸ ἀνωτέρω κείμενον ὡς ἀκολούθως:

«Τὴν 10ην Δεκεμβρίου θ' ἀποστρατευθοῦν αἱ δυνάμεις τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως ΕΛΑΣ, ΕΛΑΝ, ΕΔΕΣ, Ὀρεινὴ Ταξιαρχία, Ἱερὸς Λόχος καθὼς καὶ οἱ στρατιωτικοὶ σχηματισμοὶ οἱ εὑρισκόμενοι εἰς Μέσην Ἀνατολήν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν τμημάτων Χωροφυλακῆς Μ. Ἀνατολῆς».

Οὕτω, δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ ἐκκαθαρίσεως, ἀλλὰ περὶ ἀποστρατεύσεως, δηλαδὴ πλήρους διαλύσεως τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν τμημάτων Χωροφυλακῆς, ὑπονοουμένου προφανῶς τοῦ 11ου Τάγματος τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφιχθῆ καὶ ἕδρα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ ὅτι συμπεριελαμβάνετο καὶ ὁ ΕΛΑΣ, ἀπετέλει «στάκτην εἰς τὰ μάτια» τῶν ἐθνικοφρόνων ὑπουργῶν καὶ κατάπνιξιν πάσης ἀντιδράσεως ἢ διαμαρτυρίας ἐκ μέρους τοῦ παραδιδομένου εἰς τοὺς ὄνυχας τοῦ ἐλασιτισμοῦ ἐθνικόφρονος Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Διότι αἱ μὲν ἐλασιτικαὶ συμμορίαι θὰ ὑφίσταντο ἀνεξελέγκτως εἰς τὰ βουνὰ καὶ τὴν ὕπαιθρον, ἕτοιμαι νὰ εἰσορμήσουν εἰς τὰς πόλεις, ἡ δὲ συγκροτηθεῖσα εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἄλλας πόλεις πολιτοφυλακὴ ἀπηρτίζετο ἀποκλειστικῶς ἐξ ἐαμικῶν στοιχείων. Ὡς πρὸς τὴν ὁριστικὴν διάλυσιν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, δὲν ἐγίνετο λόγος, προφανῶς διότι τοῦτο ἐθεωρεῖτο ἤδη ὑπὸ διάλυσιν, ἡ ὁποία θὰ ἐπήρχετο αὐτομάτως μετὰ τὴν διατήρησιν μόνης τῆς πολιτοφυλακῆς. Μόνον τὰ ἀκολουθήσαντα γεγονότα τῆς κομμουνιστικῆς ἀνταρσίας, ἀπεσόβησαν τὴν ἐκτέλεσιν παρομοίων συμφωνιῶν.

Τὴν 18ην Ὀκτωβρίου 1944, εἰς τὸν δημόσιον «Λόγον τῆς ἀπελευθερώσεως» τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησεν ἀπὸ ἐξώστου τῆς πλατείας Συντάγματος ὁ πρωθυπουργὸς Γ. Παπανδρέου, προφανῶς πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν συνεργατῶν του ἀριστερῶν καὶ κομμουνιστῶν, ἐξετόξευσε βαρυτάτας κατηγορίας κατὰ τῶν Σωμάτων Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Χωροφυλακῆς. Ἰδοὺ τὸ σχετικὸν κείμενον ὡς περιλαμβάνεται εἰς τὸ προμνημονευθὲν βιβλίον του:

«... Θὰ ἐπιδιωχθῇ ἐπίσης ἡ ἀνασύνταξις τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας. Κατὰ τὰς δύο περιόδους τῆς δουλείας τοῦ Ἔθνους, τῆς ἐσωτερικῆς (ἐννοεῖ τὴν διεξαγαγοῦσαν τὸν νικηφόρον πόλεμον δικτατορίαν Μεταξᾶ!) καὶ τῆς ἐξωτερικῆς, εἰς τὰ Σώματα τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ ἰδίως εἰς τὴν Χωροφυλακήν, παρουσιάσθησαν συμπτώματα ἠθικῆς κρίσεως.

Δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ τὰ καταδικάσωμεν ἐν τῷ συνόλῳ των, διότι ὑπῆρξαν πολλοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἐν μέσῳ δυσχερεστάτων καταστάσεων, ἐπετέλεσαν μ' ὅλα ταῦτα τὸ ἐθνικόν των καθῆκον. Θὰ εἶναι ὅμως αὐστηροτάτη ἡ ἐκκαθάρισις καὶ ἡ ἀνασύνταξις, ὥστε νὰ ἐμπνεύσουν διὰ τὸ μέλλον πλήρη ἐμπιστοσύνην, ὅτι δὲν θὰ εἶναι ὄργανα τυράννων πρὸς δίωξιν τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ φρουροὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν...»

Εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο τοῦ λόγου, τὸ ὁποῖον σημειωτέον ἐχειροκροτήθη μόνον ὑπὸ τῶν παρισταμένων συντεταγμένων ἐαμικῶν ὁμάδων, ὁ Παπανδρέου μετά τινος πολιτικότητος φροντίζει νὰ διαχωρίζῃ εὐθύνας, μὴ ἀποδίδων εἰς τὴν ὁλότητα τὰ ὅσα καταλογίζει. Ἐν τούτοις, αἱ κατηγορίαι τὰς ὁποίας ἐκτοξεύει περὶ ἠθικῆς κρίσεως, ὀργάνων τυραννίας κλπ. ἦσαν βαρύταται, ἐπιτρέπουσαι ἐκκαθαρίσεις μέχρι πλήρους ἀποσυνθέσεως τοῦ Σώματος, ὥστε νὰ ἱκανοποιοῦνται οἱ κομμουνισταὶ συνεργάται χωρὶς νὰ παρίσταται ἀνάγκη δημοσιεύσεως Διατάγματος διαλύσεως. Ἐπὶ πλέον, εἰς τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ τοῦ λόγου τοῦ πρωθυπουργοῦ Παπανδρέου διαφαίνεται καὶ προσωπικὴ μνησίκακος προδιάθεσις κατὰ τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, διότι τοῦτο εἶχεν εἰλικρινῶς καὶ ἐν τῷ συμφέροντι τῆς πατρίδος ἐνταχθῇ εἰς τὸ καθεστὼς τῆς διακυβερνήσεως Μεταξᾶ, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας εἶχεν ἀπομακρυνθῇ ἐκ τῆς ἐνεργοῦ πολιτικῆς καὶ τὴν ὁποίαν μετὰ τόσον προχειρολόγου ἀμετροεπείας, ἀποκαλεῖ «ἐσωτερικὴν δουλείαν».

3. ΑΝΤΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Ὁ πρωθυπουργὸς Παπανδρέου εὑρέθη εἰς δυσχερῆ θέσιν ὅταν, δύο ἑβδομάδας βραδύτερον, μετὰ τὴν ἐγκατάλειψίν του ὑπὸ τῶν ἀριστερῶν καὶ κομμουνιστῶν ὑπουργῶν καὶ τὴν ἀπροκάλυπτον κήρυξιν στασιαστικοῦ κινήματος πρὸς βιαίαν ἀνατροπὴν καὶ ἐπιβολὴν τοῦ κομμουνισμοῦ, ἠναγκάσθη νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ὡς πρὸς σανίδα σωτηρίας. Τὴν ἑσπέραν τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1944, ἐν ᾧ ἡ πρωτεύουσα ἐβάλλετο πανταχόθεν ὑπὸ τῶν συντεταγμένων ἐλασιτικῶν δυνάμεων, αἱ ὀβίδες τῶν ὅλμων ἔπιπτον εἰς τὰ κέντρα τῆς πρωτευούσης καὶ ἡ ἐθνικόφρων Ἑλλὰς εἶχε περιορισθῇ εἰς τοὺς περὶ τὰς πλατείας Ὁμονοίας καὶ Συντάγματος χώρους, ὁ παραμένων εἰσέτι πρωθυπουργὸς Γ. Παπανδρέου, κλεισμένος μετὰ τῶν συνεργατῶν του εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Μ. Βρεττανία», ἐκάλεσεν ἐπειγόντως τὸν πρό τινος διορισθέντα καὶ παραμένοντα ἄνευ οὐσιαστικῆς ἐξουσίας Ἀρχηγὸν Χωροφυλακῆς συνταγματάρχην Παπαργύρην. Παρουσίᾳ τῶν ὑπουργῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ὅπως αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ἀναλάβουν ἀπὸ τῆς ἑπομένης τὰ καθήκοντα καὶ τὴν εὐθύνην τηρήσεως τῆς τάξεως δι' ἀντιμετωπίσεως τῶν στασιαστικῶν στοιχείων. Ὁ Παπαργύρης ἀπήντησεν ὅτι «ἡ Χωροφυλακὴ θὰ ἐκτελέσῃ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον». Ὑπαινισσόμενος ὅμως τοὺς εἰς τὸν πρωθυπουργικὸν λόγον βαρυτάτους χαρακτηρισμοὺς «περὶ ἠθικῆς κρίσεως» παρετήρησεν ὅτι, «πρὸς μέχρις αὐτοθυσίας ἐπιτέλεσιν τῶν καθηκόντων της, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποκατασταθῇ αὕτη προηγουμένως ἠθικῶς δι' ἡμερησίας διαταγῆς τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ». Ὁ Παπανδρέου ἐδέχθη νὰ πράξῃ τοῦτο, ὄχι ὅμως εὐθὺς ἀμέσως, διότι «πιθανὸν νὰ ἐχαρακτηρίζετο ὡς ἐκβιασθὲν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν κρισίμων περιστάσεων καὶ δὲν θὰ εἶχε τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τὴν ὁποίαν ὤφειλε νὰ ἔχῃ». Ὑπεσχέθη ὅμως νὰ ἐκδώσῃ τοιαύτην ἡμερησίαν διαταγὴν πλήρους ἀποκαταστάσεως τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, εὐθὺς ὡς θὰ ἐτίθετο τέρμα εἰς τὴν ἐαμικὴν ἀνταρσίαν καὶ ἀποκαθίστατο ἡ τάξις χάρις εἰς τὴν ἐνεργὸν συμβολὴν ταύτης.

Καὶ πράγματι, τὴν 24ην Δεκεμβρίου 1944 ὅταν διὰ τῆς ἡρωικῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν δραματικῶν θυσιῶν της εἶχεν ἀποσοβηθῇ ἡ κυριαρχία τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ ἀρχίσει νὰ ἀποκαθίσταται ἡ τάξις, ὁ πρωθυπουργὸς Γ. Παπανδρέου ἐξέδωσεν εἰδικὴν ἡμερησίαν διαταγὴν πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς. Εἰς ταύτην δὲν ἀπεκήρυσσε μὲν ρητῶς ὅσα εἶχεν εἴπει εἰς τὸν λόγον του περὶ «ἠθικῆς κρίσεως» τὰ περιώριζεν ὅμως εἴς τινα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα εἶχον ἤδη ἀπομακρυνθῆ, καὶ ἑπομένως ὡς ἤδη ἐλειτούργει τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἦτο ἀδιάβλητον καὶ ξένον πρὸς παρομοίους χαρακτηρισμούς. Ὑπογραμμίζει ἰδιαιτέρως ὅσα εἶχεν εἴπει περὶ ἐξαιρέτων στοιχείων τὰ ὁποῖα περικλείει τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς. Τελικῶς ἀναγνωρίζει τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας «προσέφερε καὶ πάλιν» τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς εἰς τὴν πατρίδα μὲ αὐτοθυσίαν, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ τοῦ νόμου.

Ἰδοὺ τὸ κείμενον τῆς ἡμερησίας αὐτῆς διαταγῆς τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ:

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ
Προέδρου Κυβερνήσεως καὶ
Ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν

ΠΡΟΣ
Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς

«Εἰς τὸν προγραμματικὸν λόγον τῆς Κυβερνήσεως τῆς 18ης Ὀκτωβρίου διεκηρύξαμεν ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἐκκαθάρισις εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς διὰ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ παρελθὸν ἀπεδείχθησαν ἀνάξια τοῦ Σώματος, καὶ ὄντως διὰ μεταγενεστέρων ἀποφάσεων ἐτέθησαν ταῦτα ἐκτὸς τοῦ Σώματος. Προσεθέσαμεν ὅμως, καὶ κατόπιν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἐπανελάβομεν, ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς περικλείει στοιχεῖα ἐξαίρετα, τὰ ὁποῖα ἐν μέσῳ δυσχερεστάτων περιστάσεων προσέφερον ἀξιολόγους ὑπηρεσίας εἰς τὴν Πατρίδα.

Ἡ μεγάλη δοκιμασία εἰς τὴν ὁποίαν εἰσῆλθεν ἡ Χώρα, ἐξ αἰτίας τῆς ἀντεθνικῆς καὶ ἀντιλαϊκῆς στάσεως τῶν ἐγκληματικῶν τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς στοιχείων, ἔδωκε καὶ πάλιν τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς νὰ προσφέρῃ μὲ ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ πλήρη αὐτοθυσίαν νέας μεγάλας ὑπηρεσίας διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ νόμου.

Ἐκφράζω διὰ τοῦτο πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς τὴν πλήρη εὐαρέσκειαν τῆς Κυβερνήσεως».

Ἀθῆναι 24 Δεκεμβρίου 1944
Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως
καὶ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Σημειωτέον ὅτι ὁ συνταγματάρχης Ἀργ. Παπαργύρης, ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν Παπανδρέου ὑπόμνημα, ἐκθέτον λεπτομερῶς τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς καὶ ἀναιροῦν τὰς κατ' αὐτῆς ἐκτοξευθείσας κατηγορίας ἀπὸ τὴν μετέχουσαν τῆς Κυβερνήσεως κομμουνιστικὴν παράταξιν. Λόγῳ τοῦ ἐνδιαφέροντος τὸ ὁποῖον παρουσιάζει, παραθέτομεν ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦτο.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Περὶ τῆς θέσεως τῆς Χωροφυλακῆς

«Ἡ Χωροφυλακὴ κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ ζώνῃ τῶν πρόσω, ἔνθα τμήματα αὐτῆς ἐπολέμησαν εἰς τὴν πρώτην γραμμήν, ἐν Κρήτῃ δὲ ἐπολέμησεν ὡς τακτικὸς στρατός. Προσέφερε τὰς Ὑπηρεσίας της εἰς τὰ μετόπισθεν καὶ διηύθυνε τὴν Παθητικὴν Ἀεράμυναν καθ' ἅπασαν τὴν Χώραν, οἱ στρατιωτικοὶ δὲ ἡγέται δι' ἐκθέσεών των κατ' ἐπανάληψιν ἐπήνεσαν τὴν ἀρίστην συμβολὴν αὐτῆς εἰς τὸν ἔνδοξον ἐκεῖνον ἀγῶνα.

Μετὰ τὴν ξενικὴν κατοχὴν καὶ ὅταν ὅλοι ἐτρέποντο τῇδε κακεῖσε διὰ νὰ ἀνεύρωσι τὴν ἡσυχίαν των καὶ τὰς ἀνέσεις των καὶ ν' ἀποφύγωσι τὰς εὐθύνας, μόνον ἡ Χωροφυλακὴ παρέμεινεν εἰς τὴν θέσιν της κατ' ἐντολὴν τῆς τότε Κυβερνήσεως καὶ συμφώνως πρὸς τὰ κρατοῦντα διεθνῆ νόμιμα.

Ἔμεινε διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν, ὅσον ἠδύνατο καὶ ὅσον τῆς ἐπετρέπετο ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν Κατοχῆς.

Ἔμεινεν ἵνα εἶναι ὁ παρηγορητὴς καὶ ὁ ἐνθαρρυντικὸς παραστάτης τοῦ δεινοπαθοῦντος Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἔμεινεν ἵνα, αὐτοθυσιαζομένη αὐτή, χρησιμεύσῃ ὡς μεσάζων εἰς τὰς Ἀρχὰς Κατοχῆς καὶ κατορθώσῃ ν' ἀπαλύνῃ τὴν τραχύτητα τῶν σχέσεων τῶν κατακτητῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν.

Καὶ ἐδέχθη ὅλον τὸ βάρος τῆς δουλείας καὶ τῶν καταπιέσεων τοῦ στρατοῦ Κατοχῆς.

Αἱ Ἀρχαὶ Κατοχῆς, ἰδίως αἱ ἰταλικαί, μὴ δυνηθεῖσαι νὰ τὴν καταστήσωσιν ὑποχείριον καὶ ὄργανον τῶν ἐπιδιώξεών των, ἐχρησιμοποίησαν ἅπαντα τὰ μέσα διὰ νὰ μειώσωσι τὸ ἠθικὸν καὶ νὰ καταρρίψωσι τὸ φρόνημα τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ νὰ περιαγάγωσιν αὐτοὺς εἰς ἐξαθλίωσιν.

Οὕτως, εἰς ἐννέα διαμερίσματα τῆς Χώρας ἀφώπλισαν τὴν Χωροφυλακήν, εἰς ἅπασαν δὲ τὴν Ἐπικράτειαν περιώρισαν τὸν ἀριθμὸν τῶν φυσιγγίων ἅτινα ἠδύνατο νὰ φέρῃ ἕκαστος ὁπλίτης εἰς πέντε ἕως δέκα.

Τὴν συνέπτυξαν εἰς τὰς ἕδρας τῶν Διοικήσεων Χωροφυλακῆς καὶ τὴν ὑπέβαλον εἰς τοὺς περιορισμοὺς τῆς κυκλοφορίας.

Πλεῖστοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται συνελήφθησαν, ἐκακοποιήθησαν καὶ ἐνεκλείσθησαν εἰς τὰς φυλακὰς ἢ στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Εἴκοσι περίπου ἀξιωματικοὶ ὡδηγήθησαν καὶ κρατοῦνται εἰς Ἰταλίαν. Ὑπερπεντήκοντα ἀπετάχθησαν ἢ ἐξηναγκάσθησαν εἰς παραίτησιν ἀπαιτήσει τῶν Ἀρχῶν Κατοχῆς. Ὑπερογδοήκοντα ἐξετελέσθησαν ὑπὸ κακοποιῶν ἢ ἐξηφανίσθησαν, περὶ τοὺς δέκα δὲ ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῶν γερμανικῶν Ἀρχῶν κατηγορούμενοι ἐπὶ κατασκοπείᾳ. Ἀνάλογος εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁπλιτῶν οἵτινες ἐξετελέσθησαν, ἐξηφανίσθησαν ἢ ἐδολοφονήθησαν.

Οὐδεμία ἄλλη Ἀρχὴ ἢ Ὑπηρεσία ἐταλαιπωρήθη περισσότερον καὶ οὐδεμία ἠσθάνθη τραχύτερον τὸν ξενικὸν ζυγὸν ἀπὸ τὴν Χωροφυλακήν.

Παρὰ ταῦτα ἡ Χωροφυλακὴ δὲν ἐκάμφθη οὐδὲ ἀπετράπη ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ της, ἀλλὰ ἀφωσιωμένη εἰς τὸ καθῆκον της καὶ πιστὴ εἰς τὰς ἐθνικάς μας παραδόσεις ἐξηκολούθησε τὰς ὑπηρεσίας της μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς.

Μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀνταρτῶν εἰς τὴν ὕπαιθρον καὶ μετὰ τὴν ἐπέκτασιν αὐτῶν, ἡ κατάστασις τῆς Χωροφυλακῆς ἀντὶ νὰ βελτιωθῇ διότι ἀπέκτησε συνεπικούρους εἰς τὸ ἔργον της, δυστυχῶς ἐπεδεινώθη διότι παραδόξως οἱ ἀντάρται εἰς πλείστας περιφερείας ἐστράφησαν κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, πρᾶγμα ὅπερ ἔδωκε λαβὴν εἰς τοὺς κακοποιοὺς νὰ ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτῆς.

Κατόπιν τούτου ἡ Χωροφυλακὴ συνεπτύχθη ἔτι περισσότερον εἴς τινα ἀστικὰ κέντρα, ὑποστᾶσα σοβαρὰν διαρροὴν τῆς ὁπλιτικῆς της δυνάμεως.

Παρὰ ταῦτα, καὶ παρὰ τὰς σοβαρὰς ἀπωλείας της (νεκροὶ - τραυματίαι, ἐξαφανισθέντες κλπ. κατὰ τοὺς δυνατοὺς ὑπολογισμοὺς ὑπερέβησαν κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς τοὺς χιλίους ἄνδρας) ἡ Χωροφυλακὴ παρέμεινεν εἰς τὴν θέσιν της ὑπὸ τὰς δυσμενεῖς καὶ ἀντιξόους συνθήκας, πεπεισμένη ὅτι πράττουσα οὕτω προσφέρει σοβαρὰν πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τὴν Πατρίδα ὑπηρεσίαν δι' ἣν μίαν ἡμέραν θὰ δικαιωθῇ.

Κατελογίσθη εἰς βάρος τῆς Χωροφυλακῆς ἡ δρᾶσις τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας. Ἡ Διεύθυνσις αὕτη ἱδρύθη διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Φεβρουαρίου 1929 Δ. «Περὶ συστάσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας» εἰς δὲ τὸν ἀπὸ 7 Ἰουνίου 1935 Α.Ν. «Περὶ ὀργανισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς» ἡ Διεύθυνσις αὕτη περιελήφθη μεταξὺ τῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ Καταστημάτων τῶν συγκροτούντων τὴν Χωροφυλακήν. Πρόκειται δηλαδὴ περὶ ὀργανικῆς ὑπηρεσίας, ὑφισταμένης ἀπὸ μακροῦ — δηλαδὴ εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τὸ Κράτος ἐλειτούργει κανονικῶς καὶ μὴ συσταθείσης ἤδη, ἤτοι διαρκούσης τῆς Κατοχῆς. Ἡ Διεύθυνσις Εἰδικῆς Ἀσφαλείας, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς κατοχῆς, συνέβαλεν εἰς τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἐπιμελῶς ἀπέσχε νὰ προβῇ εἰς πράξεις δυναμένας νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἀντιπατριωτικαὶ ἢ ὡς ἀντιλαϊκαί. Ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Σώματος εἰς ἐπανειλημμένας συγκεντρώσεις, γενομένας κατόπιν διαταγῆς τῆς Κυβερνήσεως ἢ ἐπιταγῆς τῶν Ἀρχῶν Κατοχῆς, ἐδήλωσαν ὅτι ἀρνοῦνται νὰ ἀναλάβωσι τὴν δίωξιν τῶν ἀνταρτῶν, ὅπερ διεκήρυξαν μάλιστα μετὰ παρρησίας εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Κυβερνήσεως ἢ τῶν Κατακτητῶν. Εἰδικώτερον δὲ ἡ Διεύθυνσις Εἰδικῆς Ἀσφαλείας ἀπέφυγε νὰ προβῇ εἰς συλλήψεις κομμουνιστῶν, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ περιέλθωσιν οὗτοι εἰς χεῖρας τῶν κατακτητῶν, τὰ δὲ ὄργανα αὐτῆς παρευρεθέντα εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις διὰ τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως παρὰ τὰς ἃς εἶχον ρητὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως, πάντοτε ἠρνήθησαν νὰ βάλουν κατὰ τῶν συναθροισθέντων, πρὸς διάλυσιν αὐτῶν, καίτοι ὑπέστησαν ἐπανειλημμένως καὶ δι' ὅπλων πολλάκις ἐπιθέσεις, ἐξ ὧν τινα καὶ ἐτραυματίσθησαν. Μεταβολὴ εἰς τὴν ἀκολουθηθεῖσαν τακτικὴν ἐσημειώθη ὅταν ἡ Διεύθυνσις τῆς Ὑπηρεσίας ταύτης ἀνετέθη εἰς ἐπαναφερθέντας ἐκ τῆς ἀποστρατείας καὶ ἀποτάξεως ἀξιωματικοὺς ἐπὶ ὑπουργείας Ταβουλάρη. Αἱ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ὑπερβασίαι καὶ ἔκνομοι πράξεις δὲν εἶναι δυνατὸν εἰμὴ νὰ ἐπιβαρύνωσιν ἐκείνους οἵτινες διέπραξαν αὐτάς. Ἡ Διεύθυνσις Εἰδικῆς Ἀσφαλείας μετὰ τὴν ραδιοφωνικῶς δοθεῖσαν ἐντολὴν τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως, παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις καὶ τὴν ἀντίδρασιν τῶν γερμανικῶν Ἀρχῶν, διελύθη, τῶν μονίμων ὁπλιτῶν της συγκροτησάντων λόχους, ὑπαχθέντας εἰς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς. Κατόπιν ὅμως ἐδόθη διαταγὴ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως ὅπως ἅπασα ἡ δύναμις αὐτῆς τεθῇ ὑπὸ κράτησιν εἰς τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς, ἀφοπλιζομένη, ἥτις διαταγὴ καὶ ἐξετελέσθη.

Ἤδη κρατοῦνται περὶ τοὺς 145 ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπερτετρακόσιοι ὁπλῖται ὑπηρετήσαντες εἰς τὴν Διεύθυνσιν Εἰδικῆς Ἀσφαλείας, ὅτε διηυθύνετο αὕτη ὑπὸ τοῦ ὑποστρατήγου Λάμπου Ἀλεξάνδρου. Ἐκ τούτων οἱ βεβαρημένοι δι' ἐκνόμων πράξεων ἢ ὑπερβασιῶν ὑπολογίζεται ὅτι δὲν ὑπερβαίνουσι τοὺς 15-20 ἀξιωματικοὺς καὶ ἀριθμόν τινα ὁπλιτῶν. Οἱ λοιποὶ οἵτινες εἶναι ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ ἠθικῶν μονίμων ἀξιωματικῶν καὶ οἵτινες ἐτοποθετήθησαν εἰς τὴν Εἰδικὴν Ἀσφάλειαν παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν των, ἐξετέλεσαν εὐόρκως τὸ καθῆκόν των καὶ συνεπῶς ἀποβαίνει ἔργον δικαιοσύνης ἡ σύντομος ἀποκατάστασις αὐτῶν.

Ἡ Χωροφυλακὴ πιστὴ εἰς τὰς ἐπαγγελίας τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ὅπως τὰ ἀστυνομικὰ σώματα παραμείνωσιν εἰς τὰς θέσεις των πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως, καὶ ὑπείκουσα εἰς τὰς ἐπιταγὰς τῆς Κοινωνίας, παρέμεινεν εἰς τὴν θέσιν της μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, προσπαθοῦσα ὅσον ἠδύνατο καὶ ὅσον τῆς ἦτο ἐπιτετραμμένον ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν Κατοχῆς νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν. Παρὰ ταῦτα, σήμερον ἡ Χωροφυλακὴ εἰς Πελοπόννησον ἀφωπλίσθη καὶ περιωρίσθη καὶ τελεῖ ὡς ἐν αἰχμαλωσία, ἐδολοφονήθη ὁ διοικητὴς Χωροφυλακῆς Καλαμῶν καὶ ἄγνωστον τί ἄλλο ἔχει εἰς βάρος της ἐπακολουθήσει, τὴν δὲ δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν καθ' ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον ἔχει ἀναλάβει ὁ γνωστὸς εἰς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τὸ παρελθόν του ἀπόστρατος συνταγματάρχης Ἀνδροβιτσανέας, ὡς διοικητὴς τῆς Πολιτοφυλακῆς.

Ἅμα τῷ διορισμῷ τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Ἀττικῆς ἡ Χωροφυλακὴ ἐτάχθη ἀνεπιφυλάκτως ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ καὶ παρὰ τὴν γερμανικὴν κατοχὴν ἐξετέλεσε πολλὰς τολμηρὰς ὅσον καὶ λεπτὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὲ αὐτοθυσίαν καὶ αὐταπάρνησιν. Διέθεσεν ἅπασαν τὴν ἐκ 3.000 ἀνδρῶν δύναμίν της εἰς φρουρὰς καταστημάτων, οἰκημάτων καὶ ἐπικαίρων θέσεων καὶ συνέβαλεν οὕτως σπουδαίως εἰς τὴν τήρησιν τῆς τάξεως κατὰ τὴν μεταβατικὴν ἀπὸ τῆς δουλείας εἰς τὴν ἐλευθερίαν περίοδον.

Ἡ Χωροφυλακή, πλὴν ἐξαιρέσεων τινῶν, δι' ἃς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὐθύνηται τὸ σύνολον τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος, ἐξετέλεσεν εὐόρκως τὸ καθῆκόν της, συμφώνως πρὸς κειμένους νόμους, καὶ ἐτήρησε στάσιν καὶ διαγωγὴν ἀπολύτως Ἐθνικὴν καὶ σύμφωνον μὲ τὴν μακρὰν Ἱστορίαν της καὶ τὰς Ἐθνικὰς παραδόσεις της, ὄργανα δὲ αὐτῆς μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των ἐξετέλεσαν καὶ κατασκοπείαν εἰς βάρος τῶν Γερμανῶν ὡς καὶ σαμποτὰζ εἰς ἀεροδρόμια, λιμένας καὶ διαφόρους ἀρτηρίας συγκοινωνιῶν.

Ὡς ἐκ τούτου τὸ ἀποδιδόμενον ὑπό τινων κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς στίγμα περὶ προδοσίας τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Πατρίδος εἶναι οὐ μόνον βαρὺ καὶ ἄδικον ἀλλὰ καὶ ἐξαιρετικὰ συκοφαντικὸς χαρακτηρισμός, ριφθεὶς ἐπίτηδες κατ' αὐτῆς διὰ νὰ συσκοτίσῃ τὴν ἀλήθειαν, νὰ παραπλανήσῃ τοὺς ἀφελεῖς καὶ μὴ εἰδότας καὶ νὰ ἀμαυρώσῃ τὴν λαμπρὰν Ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ Σώματος κατὰ τὴν ὑπερεκατονταετῆ σταδιοδρομίαν του.

Ἡ συκοφαντηθεῖσα Χωροφυλακὴ δὲν ζητεῖ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ τοὐναντίον παρακαλεῖ νὰ γίνῃ μία αὐστηρὰ ἀλλὰ δικαία καὶ ἀμερόληπτος ἐξέτασις τῆς δράσεως αὐτῆς, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως τὰ μὲν ὄργανα ἐκεῖνα ἅτινα ἐλησμόνησαν καὶ ἠσέβησαν πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις των ὡς ὄργανα ἀσφαλείας καὶ τάξεως κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς τιμωρηθῶσιν παραδειγματικῶς, τὰ δὲ μὴ πταίσαντα καὶ ἀδίκως κρατούμενα, διὰ τὴν κράτησιν τῶν ὁποίων

θλίβεται ὁλόκληρον τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἀφεθῶσιν ἐλεύθερα καὶ ἀποδοθῶσιν κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς γενικῆς χαρᾶς εἰς τὰς οἰκογενείας των καὶ τοὺς συναδέλφους των καὶ ἀπολαύσωσιν καὶ οὗτοι τὰ δῶρα τῆς Ἐλευθερίας.

Ζητεῖ ν' ἀναστηλωθῆ τὸ κῦρος αὐτῆς καὶ ἐξυψωθῆ τοῦτο εἰς τὴν προσήκουσαν περιωπὴν καὶ ἀποκατασταθῆ εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ κοινοῦ.

Ἡ Χωροφυλακὴ ζητεῖ ὅπως τῆς χορηγηθῶσι τὰ ἀπαιτούμενα μέσα, τὸ ἀπαιτούμενον ἔμψυχον καὶ ἄψυχον ὑλικὸν ἵνα δυνηθῆ καὶ ἀνασυγκροτηθῆ καὶ συνεχίση τὴν ἔνδοξον καὶ λαμπρὰν ὑπερεκατονταετῆ δρᾶσίν της ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Ἐθνικῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος».

Ὁ Ἀρχηγὸς
ΑΡΓ. ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ
Συνταγματάρχης

4. ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑ ΤΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Κατὰ τὴν ἰδίαν περίπου ἐποχὴν οἱ ἐν Ἀθήναις ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς ὑπέβαλον ἱεραρχικῶς διὰ τοῦ Ἀρχηγείου τὸ κατωτέρω ὑπόμνημα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐν εἴδει διαμαρτυρίας διὰ τὰς κατὰ τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς ἀδίκους καὶ συκοφαντικὰς κατηγορίας. Τὸ ὑπόμνημα τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ ἀπολογίαν, ἀλλ' ἔκθεσιν πεπραγμένων πρὸς ἀνασκευὴν τῶν κατηγοριῶν, παρουσιάζει δὲ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον, ἰδίως διότι ἐκθέτει ἐν λεπτομερείᾳ τὰ τῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28η Ὀκτωβρίου 1944

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
Ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς

Πρὸς
Τὴν Α.Ε. τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως
Τὴν Α.Ε. τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν

Ἐνταῦθα

«Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκπροσωπούμενον ἐν τῷ παρόντι ὑπὸ τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν βαθμοφόρων του, αἰσθανόμενον τὴν ἀνάγκην νὰ διαμαρτυρηθῆ ἐντόνως διὰ τήν, κατὰ τρόπον ἄδικον, ἐξυφανθεῖσαν ἐναντίον του κατηγορίαν, ὅτι δῆθεν παρουσίασεν ἠθικὴν κρίσιν, τόσον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς, ὅσον καὶ κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν ταύτης Δικτατορίαν, πρὸς δέ, ἀποβλέπον εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθείας παρὰ τῇ Κοινῇ Γνώμῃ ὡς καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ ἐθνικὴν τούτου δικαίωσιν, λαμβάνει τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρῃ Ὑμῖν τὰ ἀκόλουθα:

Αον. Πρὶν ἢ ἐκραγῆ ὁ πόλεμος, τουτέστιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Δικτατορίας, χάρις εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ἐπεκράτει καθ' ἅπασαν τὴν Ἐπικράτειαν, ὡς εἶναι γνωστόν, ἀπόλυτος τάξις καὶ ἀσφάλεια. Ἡ ζωή, ἡ τιμὴ καὶ ἡ περιουσία τοῦ πολίτου ἐπροστατεύοντο τόσον ὅσον εἰς οὐδεμίαν ἄλλην περίοδον τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου. Δὲν ὑπῆρχεν οὐδὲν ἴχνος ληστοῦ ἢ ἁπλῶς κακοποιοῦ εἰς τὴν ὕπαιθρον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε συμβῆ σχεδὸν ποτὲ εἰς τὸ παρελθόν. Τὸ λαθρεμπόριον εἶχεν ἐξαφανισθῆ. Ὠργανώθη ἀπὸ ἀπόψεως ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας ὁ πόλεμος καὶ κατεδιώχθησαν ἢ συνελήφθησαν οἱ διάφοροι κατάσκοποι ἢ πράκτορες τοῦ ἐχθροῦ. Κατὰ τὴν ἔκρηξιν δὲ καὶ μετ' αὐτὴν τοῦ πολέμου, ἡ Χωροφυλακὴ προέβη εἰς τὴν σύλληψιν καὶ ἐγκλεισμὸν εἰς τὰ στρατόπεδα τῶν ἐχθρῶν ὑπηκόων, διαμενόντων ἐν Ἑλλάδι, καὶ εὑρέθη σύσσωμος εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ἐβοήθησεν εἰς τὴν ἐπιστράτευσιν, ἐφοδιασμὸν καὶ κινητοποίησιν τοῦ Ἔθνους, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ὁ κυριώτερος μοχλὸς ἀμύνης καὶ ὀργανώσεως τῶν μετόπισθεν (ἀεράμυνα, ἐπιτάξεις κτηνῶν, τροφίμων, ὑλικοῦ, καταδιώξις λιποτακτῶν, φυγοστράτων κλπ.). Ἀκολούθως μετέσχεν εἰς τὴν Ἀλβανικὴν ἐκστρατείαν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ Μετώπου καὶ προσέφερεν ὑψίστας Ὑπηρεσίας, δι' ἃς ἐπηνέθη ἐπανειλημμένως ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἡγητόρων. Ἐπὶ πλέον εἰς τὴν μάχην τῆς Κρήτης, μαχομένη ἐπὶ δεκαήμερον ὡς τακτικὸς στρατός, ἀντιμετώπισε μόνη, ὁλόκληρον τὸ βάρος τῆς ἐχθρικῆς ἐπιθέσεως, ἐκάλυψε τὴν ὑποχώρησιν τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων καὶ ἐξώντωσε περὶ τὰς πέντε χιλιάδας Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ δρᾶσίς της αὕτη, ὥστε ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τοῦ Λονδίνου, δὲν ἠδυνήθη παρά, τὴν 22-23 Μαΐου 1941, νὰ ἐκφράσῃ τὴν κατάπληξίν του καὶ συγχρόνως τὸν θαυμασμόν του διὰ τὸν ἡρωισμὸν αὐτὸν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῆς Χωροφυλακῆς, τῆς ὁποίας αἱ ἀπώλειαι ὑπῆρξαν ἐξαιρετικῶς σοβαραὶ (1.500 περίπου ἀπώλειαι, ἐξ ὧν 500 νεκροὶ καὶ τραυματίαι). Οἱ ὑπόλοιποι συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι καὶ ἀπεστάλησαν ἄλλοι μὲν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἄλλοι εἰς στρατόπεδα αἰχμαλώτων πολέμου τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Κατὰ ταῦτα μᾶς προξενεῖ τὸ ὀλιγώτερον ἀπορίαν τὸ γεγονός, καθ' ὃ καταλογίζεται εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ἠθικὴ κρίσις κατὰ τὴν περίοδον τῆς Δικτατορίας.

Μήπως ἠδύνατο καί, ἐὰν ἀκόμη ἤθελε, ν' ἀνατρέψῃ ταύτην;

Μήπως αὐτὴ τὴν ἐστήριξε ἢ αὐτὴ τὴν ἐδημιούργησε; Φρονοῦμεν, ὅτι ταύτην τὴν ἐδημιούργησαν καὶ τὴν ἐστήριζον ἄλλοι δυναμικοὶ παράγοντες πλὴν τῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία, ὡς πάντοτε ἔπραττε εἰς ὅλα τὰ Καθεστῶτα, περιωρίζετο εἰς τὰ καθαρῶς ἐπαγγελματικά της ἔργα.

Βον. Ὅταν κατεκτήθη ἡ Ἑλλὰς ὑπὸ τῶν Γερμανοϊταλῶν, τὰ σύνορα ὡς γνωστὸν ἔμειναν ἀφρούρητα, διότι ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς διελύθη. Ἕνα σημαντικὸν τμῆμα κατοίκων τῆς Κεντρικῆς καὶ Δυτικῆς Μακεδονίας ἐξεδηλώθη ὡς βουλγαρόφρον καὶ εἶχεν ἐπαναστατήσει ἐνόπλως κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Οἱ Ρουμανόβλαχοι τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Πίνδου εἶχον ἐπαναστατήσει καὶ αὐτοὶ καὶ συνεκρότουν τὸ Πριγκιπᾶτον τῶν Γρεβενῶν.

Οἱ Τουρκαλβανοί, ἐξ ἄλλου, τῆς Τσαμουριᾶς καὶ τῆς Βορείου Ἠπείρου ἐπανεστάτουν ὡσαύτως.

Ὅλοι αὐτοὶ κατακρεουργοῦσαν τοὺς Ἕλληνας, ἔκαιον τὰς περιουσίας των, κατέλυον τὰς Ἑλληνικὰς Ἀρχάς, ἐγκαθίστων κομιτατζηδικὰς ἢ ἀλβανικὰς τοιαύτας καί, γενικῶς, ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τῶν περιφερειῶν αὐτῶν. Οἱ κατακτηταὶ ηὐνόουν τὰς ἐπαναστάσεις αὐτὰς καὶ τὰς ἐνίσχυον ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς, δι' εὐνοήτους λόγους, ἰσχυριζόμενοι ὅτι οἱ Βούλγαροι, οἱ Ρουμάνοι καὶ οἱ Ἀλβανοί, οἱ ὁποῖοι ἀπέβλεπον εἰς τὰς ἀποσπάσεις τῶν περιφερειῶν αὐτῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἦσαν σύμμαχοί των. Εἰς χιλίους (1.000) περίπου ἀνῆλθον οἱ «λεγεωνάριοι» Ρουμανόβλαχοι, οἱ ὁποῖοι κατετάγησαν εἰς τὴν ἰταλικὴν Καραμπινερίαν καὶ ἐλεηλάτουν τὴν περιφέρειαν. Εἰς 2.500 ἀνῆλθον οἱ ὁπλισθέντες ὑπὸ τῶν κατακτητῶν κομιτατζῆδες. Εἰς ἑκατοντάδας ἀριθμοῦνται οἱ ἔνοπλοι Ἀλβανοὶ - Γκέκηδες.

Ἐναντίον ὅλων αὐτῶν ἐκλήθη νὰ δράσῃ ἀποτελεσματικῶς μόνον ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακή. Αὐτὴ ἔκλεισε καὶ ἐφρούρει τὰ σύνορα ἀπὸ Στρυμόνος μέχρι Θεσπρωτίας. Αὐτὴ ἔδιδε καθημερινῶς μάχας μὲ τοὺς κομιτατζῆδες καὶ τοὺς Τουρκαλβανοὺς διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν καὶ τῶν Ἐθνικῶν συμφερόντων. Αὐτὴ συνεκράτησε καὶ ἀνεπτέρωσε τὸ Ἐθνικὸν φρόνημα τῶν κατοίκων, αὐτὴ ἐγκατέστησε τὰς Ἑλληνικὰς ἀρχὰς καὶ χάρις εἰς αὐτὴν καὶ μόνον ἐλειτούργησε τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος εἰς τὰς ἐν λόγῳ περιοχάς. Αὐτὴ παρέμεινεν ὡς Ἑλληνικὴ ἐξουσία εἰς τὴν ὑπὸ τῶν βουλγαρικῶν στρατευμάτων καταληφθεῖσαν περιοχὴν τῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας (Χαλκιδικὴ μέχρι γραμμῆς Ἀξιοῦ καὶ ἔξωθι Θεσσαλονίκης), ἔνθα ὑπέστη πλείστας καταδιώξεις ἐκ μέρους τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ κατοχῆς. Ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ ἐνεργοῦσα τὰς ἀνωτέρω ὑπηρεσίας εἰς τὸν νέον αὐτὸν Μακεδονικὸν καὶ Β/Ἠπειρωτικὸν ἀγῶνα, ἔσχε πλεῖστα θύματα. Ὅταν γνωσθοῦν κάποτε αἱ λεπτομέρειαι τῆς δράσεως αὐτῆς, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἀσφαλῶς τὸ Ἔθνος θὰ αἰσθανθῇ πλήρη ὑπερηφάνειαν διὰ τὴν Χωροφυλακὴν καὶ τὴν δρᾶσίν της.

Γον. Οἱ πρῶτοι ἔνοπλοι ἀντάρται ἐδημιουργήθησαν ἐξ ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς καὶ δὴ τῆς φρουρᾶς τῶν φυλακῶν Καστοριᾶς κατ' Ἀπρίλιον 1942, οἵτινες, ἀνοίξαντες τὰς ἰταλικὰς φυλακὰς Καστοριᾶς καὶ παραλαβόντες διάφορα ἐν αὐταῖς ἰταλοκρατούμενα ἄτομα, ἐτράπησαν εἰς τὰ ὄρη ἔνοπλοι.

Ἐξ ἄλλου τὰ πρῶτα θύματα τῶν Κατακτητῶν ὑπῆρξαν ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς. Οὕτω, κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς κατοχῆς τοῦ ἔτους 1941, ἐποχήν, καθ' ἣν δὲν ὑπῆρχαν οὔτε τὸ Ε.Α.Μ. οὔτε ὁ Ε.Λ.Α.Σ., οὔτε ἄλλη τις Ἐθνικοαπελευθερωτικὴ Ὀργάνωσις, ἐτυφεκίζοντο οἱ ἀνθυπομοίραρχος Βαμβέτσος Ε. καὶ ἐνωμοτάρχης Κυριακόπουλος ἐν Θεσσαλονίκῃ, διότι ἐξέδωσαν ψευδεῖς ταυτότητας καὶ διηυκόλυνον τὴν ἀπόδρασιν Ἄγγλων στρατιωτικῶν διὰ τὴν Αἴγυπτον. Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν αὐτοκτονεῖ ὁ ὑπομοίραρχος Παναγιωτόπουλος Ἰωάν., διὰ ν' ἀποφύγῃ καὶ νὰ μὴ χορηγήσῃ εἰς τοὺς Ἰταλοὺς κατάστασιν τῶν ὑπόπτων, ἀπὸ Ἐθνικῆς ἀπόψεως, στοιχείων τῆς περιφερείας του. Τὴν ἰδίαν ἐποχήν, ἐπίσης, ζητεῖται ἐκ μέρους τῶν Ἰταλῶν ἡ ἀποστρατεία δέκα πέντε (15) ἀξιωματικῶν μὲ τὴν κατηγορίαν ὅτι δὲν συνελάμβανον τοὺς παραμείναντας ἐν Ἑλλάδι Ἄγγλους στρατιωτικούς, τοὺς «Αἰχμαλώτους», ἢ διότι δὲν συνειργάζοντο μὲ αὐτοὺς καλῶς. Καὶ ἐγένοντο αἱ ἀποστρατεῖαι αὐταί, ὡς καὶ τῶν ἀρνηθέντων τὴν ὑπογραφὴν τῆς δηλώσεως εἰλικρινοῦς συνεργασίας μετὰ τῶν ἀρχῶν Κατοχῆς, χωρὶς νὰ τοῖς χορηγῆται μισθὸς ἢ τρόφιμα. Δηλαδὴ θάνατος ἐκ πείνης σχεδόν, διότι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ λιμὸς εὑρίσκετο εἰς τὸ ὀξύτερον σημεῖον. Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν κατεδικάζετο εἰς θάνατον ὁ ὑπομοίραρχος Νικολόπουλος Γ., διότι εἶχεν ἀποκρύψει ὅπλα, εἰς ἑπταετῆ δὲ εἱρκτὴν εἰς ἰταλικὰς φυλακὰς ὁ ἀνθυπομοίραρχος Μπούμης, διὰ τὴν ἰδίαν αἰτίαν. Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἐφυλακίζετο δι' ἀπόκρυψιν ὅπλων ὁ ἀνθυπομοίραρχος Χλεμπογιάννης καὶ ἐτυφεκίζετο ἐν Κρήτῃ δι' ἐθνικὰς πράξεις. Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ὁ ἐνωμοτάρχης Κατσουλάκος κατεδικάζετο εἰς θάνατον ὑπὸ τῶν Γερμανῶν δι' ἀπόκρυψιν Ἄγγλων, ἐνῷ οἱ ἐνωμοτάρχαι Ρεργανελάκης καὶ Γιαννιτζάκης ἀνεσκολοπίζοντο ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ ἔθνησκον κάτω ἀπὸ φρικτὰ βασανιστήρια, διότι δὲν ἐμαρτύρησαν τοὺς Κρῆτας ἐλευθέρους σκοπευτὰς ἐναντίον τῶν Γερμανῶν ἀλεξιπτωτιστῶν. Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ὁ ἀντισυνταγματάρχης Κινινῆς ἐπυροβολεῖτο καὶ ἐτραυματίζετο θανασίμως ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, διότι ἐπροστάτευσεν Ἄγγλους ὑπηκόους, ἐνῷ ὁ μοίραρχος Καπετανάκης καὶ οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Κωνσταντακόπουλος Σ. καὶ Μάζης Σ. ἐτυφεκίζοντο ἐν Κρήτῃ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν διότι διηυκόλυνον τὴν φυγὴν Ἄγγλων στρατιωτικῶν διὰ τὸ Κάϊρον. Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν κατεδικάζετο εἰς θάνατον ὁ μοίραρχος Ζαμπέτας, διότι ἐνήργει κατασκοπείαν.

Βραδύτερον ἀπεστρατεύοντο ἕτεροι εἴκοσι πέντε ἀξιωματικοὶ διὰ μὴ καλὴν συνεργασίαν, ἐτυφεκίζετο ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ὁ ἀνθυπομοίραρχος Γαντὲς διὰ κατασκοπείαν, ἐνῷ συγχρόνως ὁ ὑπομοίραρχος Τσιῶκος, συλληφθεὶς διότι ἐφυγάδευεν Ἄγγλους καὶ Ἕλληνας ἀξιωματικοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ μεταφερόμενος εἰς Ἰταλίαν ἐκαίετο ζωντανὸς ἐν τῇ ἁμαξοστοιχίᾳ, παρὰ τὴν Λαμίαν. Ἐπίσης συνελαμβάνοντο οἱ μοίραρχος Ἀλεξανδρῆς καὶ ἀνθυπομοίραρχος Λίτσας, οἵτινες μεταφερόμενοι καὶ οὗτοι εἰς Ἰταλίαν ἐπνίγησαν, κατόπιν τορπιλλισμοῦ τοῦ πλοίου ἐφ' οὗ ἐπέβαινον μὲ δεδεμένας τὰς χεῖρας, ἐνῷ οἱ ταγματάρχης Δρεμπέλας καὶ ὑπομοίραρχος Κατσαρέας ἐτυφεκίζοντο ὑπὸ τῶν Βουλγάρων εἰς τὸν Ἕβρον, δι' ἐθνικὰς πράξεις.

Ἐξ ἄλλου περὶ τοὺς ἑτέρους εἴκοσιν ἀξιωματικοὶ συνελαμβάνοντο διὰ μὴ καλὴν συνεργασίαν καὶ ἀπεστέλλοντο εἰς τὰ στρατόπεδα εἰς Ἰταλίαν καὶ Γερμανίαν, ἐνῷ ὁ

ὑπομοίραρχος Μπακάλης κατεδικάζετο εἰς θάνατον δι' ἀπόκρυψιν ὅπλων, ὁ δὲ μοίραρχος Μπάμπαλης ἀπήγετο καὶ ἔκτοτε ἀγνοεῖται ἡ τύχη του, διότι ἐξύβρισεν ἐγγράφως τοὺς Ἰταλούς, διὰ τὰς σφαγὰς τὰς ὁποίας ἐνήργησαν οὗτοι εἰς τὴν περιφέρειαν Ἐλασσόνος. Ἐπίσης περὶ τοὺς 75 ἀξιωματικοὶ ἀνεχώρησαν μὲ χιλίους κινδύνους διὰ τὸ Κάϊρον, ἐνῷ ἕτεροι, περὶ τοὺς ἑξήντα, ἐλιποτάκτουν μὴ ὑπακούοντες εἰς τὰς διαταγὰς τῶν κατακτητῶν καὶ τῆς ἡγεσίας των καὶ κρυπτόμενοι ἐζήτουν ἐλεημοσύνην ἀπὸ τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον, διὰ νὰ ζήσουν ἑαυτοὺς καὶ τὰς οἰκογενείας των.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁπλιτῶν, ὅστις ἀπεστρατεύθη, κατεδιώχθη, ἐτυφεκίσθη, ἐλιποτάκτησεν ἢ ἀνεχώρησε διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἀνέρχεται εἰς χιλιάδας. Μόνον οἱ ἀναχωρήσαντες εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀνέρχονται εἰς 800 περίπου, καταταγέντες εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον, εἰς τὰς Ταξιαρχίας καὶ εἰς τὰ Τάγματα, ἔνθα παρουσίασαν ὅλως ἔξοχον Ἐθνικὴν δρᾶσιν.

Παραλλήλως μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνταρτικοῦ κινήματος, ἡ Χωροφυλακὴ χωρεῖ εἰς αὐτὸ ἐκ τῶν πρώτων. Ὁλόκληροι Σταθμοί, Φυλάκια, Ὑποδιοικήσεις καὶ Διοικήσεις ἀκόμη προσχωροῦν. Οὕτω, τὰ πρῶτα ὅπλα ἀπὸ τὴν Χωροφυλακὴν ἐξοικονομοῦνται. Αὐτὴ εἶναι ἡ τροφοδοτικὴ πηγὴ εἰς πυρομαχικά, εἰς ὅπλα καὶ εἰς ἄνδρας. Αὐτὴ κατασκοπεύει τὸν ἐχθρόν, παρέχει πληροφορίας καὶ προστατεύει τοὺς ἀντάρτας. Ἡ Διοίκησις Ἄρτης μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ταγματάρχην Πετρούλιαν καὶ τοὺς λοιποὺς ἀξιωματικούς της, ἡ Ὑποδιοίκησις Σοφάδων μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ὑπομοίραρχον Βιλαέτην, ἡ Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Καρπενησίου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν μοίραρχον Παπαναστασίου, ἡ Ὑποδιοίκησις Σιατίστης μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ὑπομοίραρχον Βενετσανόπουλον, ἡ τοιαύτη Πλατάνου ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Καλιακμάνην Γ., ἡ Ὑποδιοίκησις Βάλτου ὑπὸ τὸν μοίραρχον Βορδώνην, ἡ Ὑποδιοίκησις Κατερίνης ὑπὸ τὸν μοίραρχον Τσακάραν, καὶ γενικῶς τὸ πλεῖστον τῆς δυνάμεως τῶν Διοικήσεων Αἰτωλίας, Ἀκαρνανίας, Ἄρτης, Πρεβέζης, Ἰωαννίνων, Παραμυθιᾶς, Φθιώτιδος, Φωκίδος, Θεσσαλίας καὶ Δυτικῆς Μακεδονίας, ἀνεβαίνει εἰς τὰ βουνὰ μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικοὺς τοῦ Σώματος, ὡς οἱ μοίραρχοι Τομαρᾶς, Μίκροβας, Κόλλιας, Ζερβὸς καὶ ἀνθυπομοίραρχοι Τζαμαλούκας καὶ Μήτσου, ὑπομοίραρχοι Παπατριανταφύλλου, Φούντζιλας κλπ.

Κατὰ ἑκατοντάδας, δηλαδή, συρρέουν εἰς τὰ βουνὰ οἱ βαθμοφόροι καὶ οἱ ὁπλῖται τοῦ Σώματος εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, ἐνῷ οἱ διατασσόμενοι νὰ κτυπήσουν τοὺς ἀντάρτας ἀρνοῦνται. Οὕτως, 25 ἄνδρες τοῦ Τάγματος Ἀθηνῶν, διαταχθέντες νὰ καταδιώξουν τοὺς ἀντάρτας, ἠρνήθησαν δι' ὃ καὶ συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, οἵτινες βραδύτερον τοὺς ἐτυφέκισαν. Ὁμοίως 14 ἀξιωματικοὶ διαταχθέντες νὰ καταδιώξουν τοὺς ἀντάρτας ἠρνήθησαν νὰ πράξουν τοῦτο, ἐκπροσωποῦντες οὕτω τὸ σύνολον τῶν διαθέσεων τοῦ Σώματος. Παραλλήλως, ὅταν ἀναπτύσσεται τὸ ἀνταρτικὸν κίνημα εἰς τὴν Πελοπόννησον, τούτου ἡγεῖται ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς. Ὁ ἀνθυπομοίραρχος Βασιλόπουλος Γεώργιος, πρῶτος μὲ ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς ἀνάπτει τὸν δαυλὸν τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, σύμπασα δὲ ἡ Χωροφυλακὴ Πελοποννήσου ἀρνεῖται νὰ τὸν καταδιώξῃ. Τὸ τοιοῦτον ἐδηλώθη ὑπὸ ὅλων τῶν διοικητῶν ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς Πελοποννήσου εἰς τὸν Ἰταλὸν στρατηγὸν διοικητὴν Πελοποννήσου εἰς Ξυλόκαστρον, εἰς γενομένην ἐκεῖσε σύσκεψιν, πρὸς καταστολὴν τοῦ κινήματος. Ἀποτέλεσμα τῆς δηλώσεως ταύτης ἦτο νὰ διαταχθῇ ἡ σύμπτυξις τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὰς πόλεις καὶ ὁ ἀφοπλισμὸς ταύτης. Πρὸς δὲ ἡ ἄμεσος ἀπομάκρυνσις ἐκ Πελοποννήσου τῶν ἀνωτέρων διοικητῶν Χωροφυλακῆς, βραδύτερον δὲ καὶ τῶν διοικητῶν ἀξιωματικῶν αὐτῆς.

Ἡ Χωροφυλακὴ ὅμως δὲν πειθαρχεῖ εἰς τὴν διαταγὴν αὐτὴν τοῦ κατακτητοῦ. Ἀνεβαίνει καὶ ἐκεῖ εἰς τὰ βουνὰ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ μοιράρχου Νιαρχάκου Π., ὑπομοιράρχου Τσαρούχη Ι., καὶ ἀνθυπασπιστοῦ Γερμανάκου Π. Παραλλήλως ὁ συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Ἀνδροβιτσανέας ἀναχωρεῖ ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ἡγεσίαν τῆς ἀνταρτικῆς Χωροφυλακῆς, ἐνῷ ὁ μοίραρχος Πασχάλης Ν. παραιτεῖται ἐκ τῶν τάξεων τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας εἰς τὰ Μέγαρα καὶ ἀναχωρεῖ διὰ τὴν Κεφαλληνίαν, ἔνθα εἰς τὰ ἐκεῖ βουνὰ δημιουργεῖ ἀνταρτικὴν κίνησιν.

Ἡ Χωροφυλακὴ δὲν καταδιώκει τοὺς ἀντάρτας. Ἀπεναντίας τοὺς ἐνισχύει διότι πιστεύει εἰς τὸν ἐθνικοαπελευθερωτικόν των ἀγῶνα καὶ διότι νομίζει ὅτι ἐκεῖνοι, οἵτινες τὸν διεξάγουν, ἐμφοροῦνται ὑπὸ τῶν ἰδίων μὲ αὐτὴν ἰδεῶν. Πόσον ὅμως αὕτη ἠπατήθη!!!

Πάντως ὑπῆρξεν ἐποχή, καθ' ἣν εἰς τὰ Ἀνταρτικὰ Σώματα κατανεμημένα εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, εὑρίσκοντο περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας (3.000) χωροφύλακες καὶ περὶ τοὺς 300 βαθμοφόρους τοῦ Σώματος. Τοιουτοτρόπως ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς δυνάμεως τοῦ Σώματος, ἤτοι ἐπὶ 10.000 χωροφυλάκων, 2.000 ὑπαξιωματικῶν καὶ 700 ἀξιωματικῶν (Ἐπετηρὶς 1941), τὸ ἥμισυ τῶν ὁπλιτῶν, τὰ 2/3 τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ τὰ 2/3 καὶ πλέον ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν ἀντέδρασαν ἐνεργητικῶς κατὰ τοῦ Κατακτητοῦ καὶ κατεδιώχθησαν ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ ὑπόλοιπος δύναμις τοῦ Σώματος δὲν παρέμεινεν ἀδρανής. Ἄλλοι ἀνῆκον εἰς διαφόρους Ἐθνικοαπελευθερωτικὰς Ὀργανώσεις καὶ ἔδρων ἐν αὐταῖς, ἄλλοι ἀνῆκον εἰς Ὑπηρεσίας πληροφοριῶν, ἐνῷ ἄλλοι κατέφευγον, ὁσάκις δὲν ἠδύναντο νὰ πράξουν ἄλλο τι, εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ εἰς τὰ νοσοκομεῖα, διὰ νὰ ἀπέχουν τῆς Ὑπηρεσίας. Ἀπὸ τὰ νοσοκομεῖα σχεδὸν διῆλθον ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Σώματος, προφασιζόμενοι ἀσθένειαν, εἰς 300 καὶ πλέον ἀνέρχονται οἱ ἀξιωματικοὶ ἐκεῖνοι οἵτινες ἔτυχον μακρῶν ἀναρρωτικῶν ἀδειῶν καὶ ἐτησίων ἀποχῶν ἐκ τῆς Ὑπηρεσίας, ἐπειδὴ δὲν ἠδύναντο κατ' ἄλλον τρόπον ν' ἀντιδράσουν ἐναντίον τῶν διαταγῶν τῶν Κατακτητῶν. Τὸ τοιοῦτον παρετηρήθη καὶ εἰς τοὺς ὁπλίτας. Συνεπῶς καὶ ἐκείνη ἡ δύναμις ἥτις δὲν ἔδρασεν ἐνεργητικῶς, ἔκαμεν ὅ,τι ἠδύνατο, διὰ νὰ ἀντιδράσῃ παθητικῶς κατὰ τῶν Κατακτητῶν, ἐν τῷ μέσῳ ἄλλως τε τόσης πολεμικῆς θυέλλης, οἰκονομικῆς ἀθλιότητος καὶ τόσης τρομοκρατίας τούτων.

Δον. Θὰ μᾶς παρατηρηθῇ ἐνταῦθα, ὅτι παρ' ὅλα ταῦτα, τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς μετέσχεν ὁμοῦ μὲ τὰ Τάγματα

᾿Ασφαλείας καὶ τοὺς Γερμανοὺς εἰς τὰ διάφορα «πλόκα», ὅτι συνειργάζετο στενῶς μὲ τὰ S.S. καὶ τὴν Γκεστάπο, ὅτι εἶχε καταντήσει νὰ ἐκτελῇ ἔργα ἐπιβοηθητικὰ τῶν ᾿Αρχῶν Κατοχῆς καὶ ἐντεῦθεν νὰ ἐνεργῇ κατὰ τρόπον προδοτικὸν τοῦ Ἐθνικοῦ ᾿Αγῶνος κλπ. ᾿Επ᾿ αὐτῶν ἀπαντῶμεν:

1. Μὲ τὸν Κατακτητὴν καὶ τὰ Τάγματα συνειργάσθη κυρίως ἡ Εἰδικὴ ᾿Ασφάλεια καὶ ὄχι τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς. 2. Οἱ ἡγέται τῆς Εἰδικῆς ᾿Ασφαλείας, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲν ἦσαν μόνιμα στελέχη τοῦ Σώματος, ἀλλὰ ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ ἀνακληθέντες εἰς τὴν ἐνέργειαν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ νὰ δώσουν εἰς τὴν ᾿Ασφάλειαν νέον ρυθμὸν συνεργασίας μὲ τὸν Κατακτητήν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶχον κάμει προηγουμένως τὰ μόνιμα στελέχη της. ᾿Επίσης, κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἐποχήν, καὶ ἡ λοιπὴ ἡγεσία τοῦ Σώματος ἀπετελεῖτο κυρίως ἐξ ἐφέδρων (στρατηγοὶ Γιαννουκάκος, Κατσιμπίρης, Παπαγρηγοράκης, Λάμπου, Γκίνος κλπ.) οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀπομακρυνθῆ ἐκ τῆς Χωροφυλακῆς πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ μὲ βαθμοὺς κατωτέρους. 3. Τὰ ὄργανα τῆς ᾿Ασφαλείας δὲν ἦσαν χωροφύλακες μόνιμοι, κατὰ τὸ πλεῖστον. Ἡ ὡς ἄνω ἡγεσία ἐκάλεσε καὶ κατέταξεν, ὡς ἄνευ θητείας χωροφύλακας, ὅ,τι στοιχεῖον εἶχε ἀπομείνει εἰς τὴν Πρωτεύουσαν. ᾿Επίσης αἱ διάφοροι ᾿Οργανώσεις τῆς Γκεστάπο, Ε.ΣΣ., Ο.Ε.Δ.Ε.Σ., ΕΣΠΟ κλπ., ἐφωδίασαν τὰ μέλη των ὄχι μόνον μὲ μίαν ταυτότητα Εἰδικῆς ᾿Ασφαλείας καὶ μὲ ἕνα πιστόλι εἰς τὸ χέρι, ἀλλὰ καὶ μὲ στολὴν Χωροφυλακῆς. Οὗτοι δ᾿ ἔπραττον τὸ πᾶν, παρουσιαζόμενοι παντοῦ ὡς ὄργανα τῆς Εἰδικῆς ᾿Ασφαλείας. Παρομοίως ἐφωδιάσθησαν μὲ ταυτότητα Εἰδικῆς ᾿Ασφαλείας καὶ μὲ στολὴν Χωροφυλακῆς διάφοροι ἀλῆται—μπράβοι τῶν ψευδῶν Κυβερνήσεων. ᾿Εντεῦθεν, ὅ,τι ἐγκλήματα ἢ ἐκβιασμοὺς διέπραττον οὗτοι, κατελογίζοντο ἀμέσως εἰς βάρος τῆς Εἰδικῆς ᾿Ασφαλείας, δηλαδὴ εἰς βάρος τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν μονίμων στελεχῶν καὶ τῶν ὀργάνων της.

Εον. Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἑλλάδος, οὔτε ἡ Κυβέρνησις τοῦ Καίρου, οὔτε ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς χώρας ἔδωσαν ὁδηγίας καὶ κατευθύνσεις εἰς τὴν Χωροφυλακὴν τί νὰ πράξῃ εἰς κάθε παρουσιαζομένην περίπτωσιν. Ὅ,τι ἔκαμεν αὐτή, τὸ ἔκαμεν ἐξ ἰδίας πάντοτε πρωτοβουλίας τῶν ὀργάνων της. Ὅθεν, δυνάμει τίνος δικαίου καὶ ποίας ἠθικῆς ἀρχῆς θὰ ἐδικαιολογεῖτο, κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἔργων τῆς Χωροφυλακῆς, ἡ κατηγορία, ὅτι αὕτη ὑπέστη ἠθικὴν κρίσιν καὶ ὅτι δὲν ἔπραξε τὸ ᾿Εθνικόν της καθῆκον;... Καθώρισε μήπως ἡ Κυβέρνησις τοῦ Καΐρου κατὰ τὰ 3,5 χρόνια τῆς δουλείας τὸ ᾿Εθνικὸν αὐτὸ καθῆκον καὶ δὲν τὸ ἐξετέλεσεν ἡ Χωροφυλακή;...

Διέταξε μήπως ἡ Κυβέρνησις του ἐξωτερικοῦ τί καὶ δὲν τὸ ἐξετέλεσεν ἡ Χωροφυλακή; ᾿Αντέδρασε μήπως ἡ Χωροφυλακὴ εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ;... Πόθεν ἀληθῶς ἡ Κυβέρνησις ἠρύσθη τὰς πληροφορίας της, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μορφώσῃ γνώμην διάφορον τῆς πραγματικῆς διὰ τὴν ᾿Εθνικὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ νὰ θέσῃ οὕτω ὑπόδικον ὁλόκληρον τὸ Σῶμα ἐνώπιον τῆς Κοινῆς Γνώμης καὶ τῆς ῾Ιστορίας τοῦ Ἔθνους;... Μήπως ἠρύσθη ταύτας ἐξ ἀριστερῶν ἢ ἀριστεριζόντων στοιχείων;...

ΣΤον. Τὰ ἀριστερὰ ἔντυπα καὶ αἱ ἀριστεραὶ πολιτικαὶ παρατάξεις, εἶναι γεγονός, ὅτι ἀποκαλοῦν τὴν Χωροφυλακὴν «Λαομίσητον Σῶμα» καὶ ζητοῦν τὴν κατάργησίν της. Συκοφαντοῦντες, διαδίδουν ὅ,τι θέλουν εἰς βάρος της καὶ προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν δυσμενεῖς ἐντυπώσεις εἰς τὴν Κοινὴν Γνώμην. ᾿Απὸ τὴν παράταξιν αὐτὴν τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἀνέμενε τὴν συκοφαντικὴν αὐτὴν δυσφήμησιν καὶ τοῦτο διότι ἡ Χωροφυλακὴ ἀντέδρασε ἐναντίον τῶν ἐπιδιώξεών των, αἵτινες συνίσταντο εἰς τὴν διὰ βιαίων μέσων ἀνατροπὴν τοῦ Κοινωνικοῦ Καθεστῶτος, δηλαδὴ εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἰθυνούσης τάξεως καὶ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς δικτατορίας τοῦ Προλεταριάτου.

Ἄλλως τε εἰς τὸ παρελθὸν ἡ πλειοψηφία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἦτο ᾿Εθνικιστική, δι᾿ ὃ καὶ αἱ Κυβερνήσεις του ἦσαν ᾿Εθνικαὶ καὶ συνεπῶς ἀντικομμουνιστικαί. Αἱ Εἰσαγγελικαὶ ᾿Αρχαὶ τοῦ Κράτους, ἡ ᾿Αστυνομία Πόλεων καὶ ἡ Χωροφυλακὴ ὡς καὶ ἡ Εἰδικὴ καὶ ἡ Γενικὴ ᾿Ασφάλεια, ὡς ἐκτελεστικαὶ ᾿Αρχαὶ τῶν Νόμων, εἶχον ἀναλάβει τὴν δίωξιν τοῦ Κομμουνισμοῦ. Μάλιστα ὁ Νόμος περὶ ἰδιωνύμου (4229, Νόμος Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας 1929 περὶ διώξεως τοῦ Κομμουνισμοῦ) προέβλεπε καὶ τὴν σύστασιν ᾿Επιτροπῶν ᾿Ασφαλείας, εἰς ἃς συμμετεῖχον Διοικητικαὶ καὶ Δικαστικαὶ ᾿Αρχαί. Κατὰ ταῦτα ἡ δίωξις τοῦ Κομμουνισμοῦ ἐκ μέρους τῆς Χωροφυλακῆς ἦτο πρᾶξις Νόμιμος καὶ σύμφωνος πρὸς τὴν θέλησιν τῆς πλειοψηφίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Ὅταν ἤρχισεν ὁ ἀνταρτικὸς ἀγών, ὡς εἶναι γνωστόν, εἶχε χαρακτῆρα καθαρῶς ᾿Εθνικόν, δι᾿ ὃ καὶ ἐνισχύθη ὡς τοιοῦτος καὶ δὲν κατεδιώχθη ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς. Πολὺ ταχέως ὅμως ἀπὸ ἐθνικὸς μετετράπη εἰς πολιτικοταξικὸν τοιοῦτον. Οἱ ἀριστεροὶ ἐνόμισαν ὅτι ἦτο εὐκαιρία δι᾿ αὐτοὺς νὰ ἐκμεταλλευθοῦν τὴν κατάστασιν, ἵνα ἐπιτύχουν δυναμικῶς τὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας. Ὑπὸ τῶν ἀντιλήψεων αὐτῶν ὁρμώμενοι ἐστράφησαν ἐναντίον παντός, ὁ ὁποῖος θὰ ἦτο ἢ θὰ ὑπετίθετο ὅτι θὰ ἦτο ἐμπόδιον εἰς τὰ σχέδιά των. Τοιουτοτρόπως ἐφόνευσαν ἐν Καλάμαις τοὺς δημιουργήσαντας καὶ ὁπλίσαντας τὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας Μεσσηνίας, ταγματάρχας τῆς Χωροφυλακῆς Ζερβόπουλον Ἰ. καὶ Κατῆν Σ. ᾿Επίσης ἐφόνευσαν τὸν ὑπομοίραρχον Βιλαέτην, πρῶτον ἀντάρτην ἀξιωματικὸν τοῦ Σώματος, ἀφώπλισαν κατόπιν, τὸν τότε ἀντίπαλόν των, συνταγματάρχην Σαράφην, ταγματάρχην Κωστόπουλον κλπ., τοὺς ὁποίους καὶ ἐξηνάγκασαν νὰ ταχθοῦν μὲ τὸ μέρος των, ἐφόνευσαν τοὺς λοχαγοὺς Καραχάλιον, Θεοχαρόπουλον, Βρεττάκον, διέλυσαν κάθε ἀντίθετον ὁμάδα, ἐκτύπησαν καὶ ἐφόνευσαν τὸν Ψαρρὸν καὶ διέλυσαν τὰς ὁμάδας του, ἐκτύπησαν τὸν Ζέρβα καὶ τελικῶς ἔφθασαν εἰς τὸ σημεῖον νὰ φονεύσουν τοὺς Νεοζηλανδοὺς ἀξιωματικοὺς ἀκόμη. Ἡ ἔννοια τοῦ «προδότου» ἔχασε δι᾿ αὐτοὺς τὴν σημασίαν της. Πᾶς ἀντίθετός των πολιτικῶς ἐθεωρεῖτο καὶ προδότης.

Οἱ πολιτικοὶ αὐτοὶ σκοποὶ τῶν ἀριστερῶν ἐξεδηλώθησαν πρὸς ἁπάσας τὰς κατευθύνσεις, ἀκόμη καὶ εἰς τὸ ᾿Ε-

παναστατικὸν Κίνημα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ὅπερ ἐπέφερε τὰς γνωστάς του συνεπείας διὰ τὸ Ἔθνος.

Αἱ ἀνωτέρω ἀντιλήψεις μας δὲν εἶναι καινοφανεῖς. Προηγήθησαν ἡμῶν, ὡς πρὸς τὸν καθορισμόν των, οἱ κ.κ. Ρούζβελτ, Τσώρτσιλ καὶ Ἥντεν καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ πλεῖστοι ρήτορες τοῦ Λιβάνου, ἐν οἷς καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργός.

Κατὰ ταῦτα τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, τὸ ἔβλεπον οἱ ἀριστερίζοντες ὡς ἓν ἐμπόδιον εἰς τὸν δρόμον των, ὡς τοῖς ἦτο ἐμπόδιον ὁ Στρατὸς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ὁ Ψαρρὸς καὶ ὁ Ζέρβας. Ἔπρεπε πάσῃ θυσίᾳ νὰ διαλυθῇ τοῦτο, νὰ συκοφαντηθῇ καὶ νὰ τρομοκρατηθῇ. Ἤρχισαν ὅθεν τὴν ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν ἐπίθεσιν ἐναντίον του. Ἔσφαξαν, ἐτυφέκισαν, ἐπυρπόλησαν καὶ ἐκρεούργησαν πτωχὰ ὄργανα, τὰ ὁποῖα ἐξυπηρέτουν νυχθημερὸν τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ἀπὸ τὸν ὁποῖον προήρχοντο. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἐγένοντο μὲ τὴν κατηγορίαν, ὅτι συνειργάζοντο μὲ τὸν Κατακτητήν.

Ἀλλὰ ἐρωτῶμεν: Οἱ σιδηροδρομικοὶ ὑπάλληλοι δὲν συνειργάζοντο μὲ τοὺς Κατακτητὰς εἰς τὰς μεταφορὰς τούτων;...Πόσους ἐξ αὐτῶν ἐφόνευσαν;...Μήπως ἐζήτησαν ποτὲ τὸν λόγον ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους Τ.Τ.Τ. οἱ ὁποῖοι ἐξ ἴσου καὶ κατὰ θετικὸν τρόπον συνειργάζοντο;... Μήπως ἐζήτησαν ἀπὸ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς οἵτινες ἐδίδασκον ὑποχρεωτικῶς τὴν ἰταλικὴν καὶ τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν εἰς τὰ σχολεῖα; Μήπως ἐζήτησαν ἀπὸ τοὺς ἐργάτας, τοὺς μηχανικοὺς κατασκευῆς ἀεροδρομίων καὶ ὀχυρωματικῶν ἔργων, ἀπὸ τοὺς τεχνίτας, τοὺς ναυπηγούς, τοὺς ἐργοστασιάρχας, τοὺς ἐργαζομένους διὰ λογαριασμὸν τῶν Γερμανῶν, τοὺς πλοηγοὺς καὶ πλοιάρχους τῶν ἐμπορικῶν πλοίων κλπ., κλπ., οἵτινες καὶ προσέφερον θετικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν Κατακτητὴν ἀποκλειστικῶς καὶ ὄχι εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ὡς ἐγένετο εἰς τὴν Χωροφυλακήν;... Δὲν ἐζήτησαν τὸν λόγον καὶ δὲν ἐφόνευσαν κανέναν ἀπὸ αὐτούς, διότι ὅλους αὐτοὺς δὲν τοὺς ἐφοβοῦντο, οὔτε θὰ τοὺς εὕρισκον ἐμπόδιον. Ἐφοβοῦντο μόνον τὴν Χωροφυλακὴν καὶ ἔπρεπε πάσῃ θυσίᾳ νὰ τὴν ἐξοντώσουν. Καὶ ὁμολογοῦμεν τὴν φοβοῦνται ἀκόμη καὶ σήμερον, δι' ὃ καὶ ζητοῦν νὰ τὴν διαλύσουν, καθ' ὅσον γνωρίζουν ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ εἶναι τὸ ὑφάδι καὶ ἡ ἐθνικὴ συμπύκνωσις τῶν ἰδανικῶν τῆς φυλῆς, καὶ ὡς τοιαύτη θὰ εὑρίσκεται πάντοτε ἀντιμέτωπός των, ἐφ' ὅσον δὲν θ' ἀντιπροσωπεύουν τὴν πλειοψηφίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ζητοῦν νὰ καταλάβουν τὴν ἐξουσίαν δυναμικῶς καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τῆς πλειοψηφίας τούτου. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἐφόνευσαν πολλὰς ἑκατοντάδας ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τοῦ Σώματος μὲ τὴν κατηγορίαν τοῦ προδότου. Πράγματι, ἦσαν ὅλοι αὐτοὶ προδόται, ὅπως ἦσαν προδόται οἱ φονευθέντες ἀπὸ τοὺς κινηματίας Ἕλληνες στρατιωτικοὶ εἰς τὸ Κάϊρον καὶ οἱ δυστυχεῖς Νεοζηλανδοὶ ἀξιωματικοὶ εἰς τὰ ἑλληνικὰ βουνά, διὰ νὰ μὴ μνημονεύσωμεν τὸν Ψαρρὸν καὶ τὸν Ζέρβαν!

Εὔλογος ὅθεν ἡ ἀξίωσίς των περὶ διαλύσεως τοῦ Σώματος. Ἀλλὰ ἡ πλειοψηφοῦσα ὑγιὴς μερὶς τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ δὲν συμφωνεῖ μὲ τὰς ἀντιλήψεις των αὐτάς. Ἡ ὑγιὴς αὐτὴ μερὶς τῆς Κοινωνίας εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν στάσιν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τὴν συγχαίρει διὰ τὴν Ἐθνικήν της δρᾶσιν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω θὰ ἠθέλομεν ἐρωτήσει: Ποῖον ἕτερον Σῶμα, Ὀργανισμὸς ἢ Ὑπηρεσία παρουσίασε τὴν Ἐθνικὴν δρᾶσιν καὶ ἔσχε τόσα θύματα ὅσα ἡ Χωροφυλακή; Πόσοι τιτλοῦχοι τοῦ Κράτους, Δημοσίων ἢ Ἰδιωτικῶν Ὀργανισμῶν, ἠρνήθησαν νὰ ὑπογράψουν τὴν δήλωσιν εἰλικρινοῦς συνεργασίας μὲ τοὺς Κατακτητάς, πόσοι παρῃτήθησαν, διὰ νὰ μὴ προσφέρουν τὰς Ὑπηρεσίας των εἰς τοὺς Κατακτητὰς καὶ εἰς τὰς κατοχικὰς Κυβερνήσεις;

Ποῖον Σῶμα εὑρέθη μεταξὺ συμπληγάδων πετρῶν καὶ εἰς τίνος τὴν ψυχὴν ἐδημιουργεῖτο ἑκάστοτε δραματικὴ πάλη μεταξὺ διαταγῆς τοῦ Κυριάρχου καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ καθήκοντος; Μόνον εἰς τὴν Χωροφυλακήν. Μόνον εἰς αὐτὴν ἔλαχεν ὑπὸ τῆς Ἱστορίας ὁ Ἐθνικὸς κλῆρος νὰ ἄρῃ τὸν Σταυρὸν τοῦ Μαρτυρίου καὶ μόνη αὐτή, οὖσα κακῶς ἐξ ὅλων ὑπόδικος εἰς τὴν Κοινὴν Γνώμην σήμερον, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἑορτάσῃ τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἔθνους!

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἓν Σῶμα τὸ ὁποῖον ἔδρασε τοσοῦτον ἐνεργῶς κατὰ τὸν Πόλεμον καὶ κατὰ τὴν Κατοχήν, παρὰ τὴν κακήν του Ἡγεσίαν καὶ τὴν ἔλλειψιν κατευθύνσεων, ἓν Σῶμα, τὸ ὁποῖον συμμετέσχε τοσοῦτον εἰς τὸν Ἐθνικὸν Ἀγῶνα, ἓν Σῶμα τὸ ὁποῖον ἔχει μίαν ὑπὲρ ἑκατονταετῆ ἱστορίαν καὶ ἐθνικὴν δρᾶσιν, δὲν εἶναι ἄξιον τῆς μεταχειρίσεως, ἥτις τοῦ ἐγένετο. Ἐπάνω ἀπὸ τοὺς τάφους τῶν σφαγιασθέντων ὀργάνων του προβάλλει μία ἐπιτακτικὴ ἀξίωσις τῶν νεκρῶν του, ν' ἀποδοθῇ ἡ ἐπιβεβλημένη Ἠθικὴ καὶ Ἐθνικὴ δικαιοσύνη καὶ νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ἐπίσης καὶ Δημοσίως αἱ προσφερθεῖσαι Ὑπηρεσίαι του.

Ἓν Σῶμα τὸ ὁποῖον ἐπέδειξεν ἐν τῷ μέσῳ δυσχερεστάτων περιστάσεων τοιούτους ἥρωας, δικαιοῦται τιμῆς καὶ Ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης.

Ἡ Χωροφυλακὴ εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὸ ἔργον αὐτὸ τῶν ὀργάνων της καὶ πιστεύει ὅτι, ὅταν μίαν ἡμέραν ἀποφλοιωθοῦν τὰ γεγονότα τοῦ Ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ Ἀγῶνος ἀπὸ τὰς πολιτικὰς καὶ πολεμικὰς σκοπιμότητας, αἱ ὁποῖαι τὸν καλύπτουν κατὰ τρόπον μοιραῖον σήμερον, ὅταν εἰς τὸ γενικὸν προσκλητήριον τῶν ἀπόντων θὰ διαπιστωθῇ ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν νεκρῶν της, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ μὲν Ἐκκλησία θὰ ἀπευθύνῃ τὰς ἱκεσίας της πρὸς τὸν Θεόν, ἡ δὲ Πατρὶς ἱσταμένη εἰς στάσιν προσοχῆς θὰ ρίπτῃ δάφνας, ὅταν αἱ πενθηφοροῦσαι Μανάδες, Χῆρες καὶ ὀρφανὰ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος, θὰ ἔχουν παύσει νὰ διατηροῦν ὑγρὰ τὰ μάτια των, τὰ ὁποῖα θὰ τὰ πλημμυρίζῃ ἡ ὑπερηφάνεια, ὅταν τέλος οἱ μουσικοὶ φθόγγοι τοῦ Ἐθνικοῦ μας Ὕμνου θὰ ἀποστέλλουν εἰς τοὺς οὐρανοὺς τὸ μήνυμα ὅτι ἡ «ΛΕΥΤΕΡΙΑ» ἐβγῆκε ἀπὸ τὰ ἱερὰ τῶν Ἑλλήνων κόκκαλα, τότε θὰ καταδειχθῇ, ὅτι εἰς τὰ κόκκαλα ταῦτα ἔχει ἕνα μεγάλο μερίδιον καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Χωροφυλακή, ἡ ὁποία οὕτω θὰ πληροφορήσῃ πάντας ὅτι, ὄχι μόνον δὲν παρουσίασε συμπτώματα ἠθικῆς κρίσεως, ὡς κατηγορήθη, ἀλλ' ἀντιθέτως παρουσίασεν

ἕνα ἀκαταδάμαστον καὶ εὐκλεὲς Ἐθνικὸν καὶ Ψυχικὸν μεγαλεῖον!

Ἀναμένομεν ὅθεν, κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, τὴν μὴ πραγματοποίησιν τῆς μελετωμένης διαλύσεως τοῦ Σώματος, ἀλλὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τούτου καὶ τὴν λόγῳ δημιουργηθεισῶν συνθηκῶν εἰς τὴν ὕπαιθρον προσωρινὴν συγκρότησίν της, χωρὶς νὰ ἀπολέσῃ τὴν Ἀστυνομικήν της ἰδιότητα, εἰς Τάγματα, ἱδρυθησόμενα ἐν Ἀθήναις καὶ Ἐπαρχίαις κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ ἐν Καΐρῳ ὑφισταμένου τοιούτου τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, μὲ διοίκησιν, σύνθεσιν, στολήν, ἐξοπλισμὸν καὶ ἐκπαίδευσιν καθοριζομένην καὶ πλαισιουμένην ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως, δι' ἐμπόλεμον ἐνέργειαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ διὰ χρησιμοποίησίν του, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς Πατρίδος, ὡς παράγοντος Τάξεως καὶ Ἀσφαλείας ἐν τῇ χώρᾳ».

5. ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΕΜΨΥΧΩΣΕΩΣ

Ἐπειδὴ συνεπείᾳ τῶν συνεχιζομένων ἐπιθέσεων καὶ κατηγοριῶν ἐπὶ ἐθνικῇ ἀναξιότητι κατὰ τῆς Χωροφυλακῆς, ἰδίως ἐκ μέρους τῶν κομμουνιστῶν ὑπουργῶν τῆς Κυβερνήσεως Παπανδρέου καὶ τοῦ ἀριστεροῦ τύπου, εἶχεν ἀναπτυχθῆ αἴσθημα ἀπογοητεύσεως καὶ δυσαρεσκείας ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ Σώματος, ὁ Ἀρχηγὸς Παπαργύρης ἐθεώρησε σκόπιμον ὅπως ἀπευθύνῃ ἐμπιστευτικὴν ἡμερησίαν διαταγήν, διὰ τῆς ὁποίας ἐπιχειρεῖ νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ νὰ ἐμψυχώσῃ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των. Ἡ ἐνέργεια αὕτη ἐφαίνετο τοσοῦτο μᾶλλον ἐνδεδειγμένη, καθόσον ἤδη διεφαίνοντο αἱ ἐπερχόμεναι θύελλαι κομμουνιστικῆς ἀνταρσίας, τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡνωμένη καὶ πειθαρχημένη ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς.

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα ΙΙ. Γραφ. Προσ. Β'

Ἀριθμ. Πρωτ. 1/66/33

Ἐμπιστευτικὴ

Πρὸς

Ἁπάσας τὰς Ὑπηρεσίας τῆς Χωροφυλακῆς
τῶν Διευθύνσεων Χωροφυλακῆς συμπεριλαμβανομένων.

«Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἔργον λίαν ἐπίπονον, τραχὺ καὶ ἄχαρι ἐκτελεῖ καὶ αὐστηρότερον παντὸς ἄλλου δημοσίου ὑπαλληλικοῦ κλάδου κρίνεται.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δουλείας καθ' ἣν ἦτο ὑποχρεωμένον, κατὰ τὰ διεθνῆ νόμιμα, νὰ συνεχίσῃ τὴν ὑπηρεσίαν του, προσέφερεν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος δεκάδας θυμάτων, ἐκτελεσθέντων ὑπὸ τῶν καταλυτῶν τῆς ἐλευθερίας μας, ὅλως δέ, σεβαστοῦ ἀριθμοῦ, ἐστερήθη τῆς συνεργασίας λόγῳ ἀξιώσεως ἀποστρατείας αὐτῶν εἰς τὴν ξένην, ὡς ἀντιδρώντων εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἄξονος.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λυπεῖ τὸ Σῶμα εἶναι ἡ προσπάθεια ἐνίων νὰ πείσουν τοὺς πολλοὺς ὅτι τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς δὲν ἦτο πατριωτικόν. Βεβαίως θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα, δὲν εἶναι μακρὰν δὲ αὕτη, καθ' ἣν τὰ πράγματα θ' ἀποδείξωσι τί ἐπετέλεσε τὸ Σῶμα καὶ πόσας μὲ θυσίας εἰς αἷμα ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας προσέφερεν εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν κατακτητῶν καὶ πρὸς διάσωσιν τόσων συνανθρωπίνων ὑπάρξεων ἐκ τῶν ὀνύχων τῶν ἐπιδρομέων. Σήμερον, ὅτε τὰ πνεύματα εἶναι ἐξημμένα καὶ τὰ πάθη ἀχαλίνωτα, ἀκούονται φωναὶ ἐκδικήσεως καὶ διαλύσεως τοῦ Σώματος.

Ἡ κατάστασις αὕτη προεκάλεσεν ἐξαιρετικὴν ἀγανάκτησιν καὶ ἀπογοήτευσιν ἔτι, ἰδίᾳ κατωτέρων ἀξιωματικῶν, οἵτινες εἰς κατ' ἰδίαν συνομιλίας ἀφῆκαν νὰ νοηθῇ ὅτι οὐδεμία προσπάθεια καταβάλλεται πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ δικαίου.

Ὡς ἡγέτης τοῦ Σώματος δὲν δύναμαι ν' ἀποκρύψω ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ διέρχεται σήμερον τὴν μεγαλυτέραν τοῦ ὑπερεκατονταετοῦς βίου της δοκιμασίαν καὶ τὴν δυσκολωτέραν καμπήν.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον δὲν δύναμαι νὰ συγχωρήσω εἶναι ἡ ἀπογοήτευσις ἥτις κατέλαβε μερικούς.

Καθιστῶ γνωστὸν ὅτι καταβάλλω πᾶσαν προσπάθειαν καὶ θὰ καταβάλλω καὶ εἰς τὸ μέλλον, εἰς οἱανδήποτε σκοπιὰν καὶ ἂν εὑρεθῶ, πρὸς διάλυσιν τῆς ἀχλύος μὲ τὴν ὁποίαν ἐσκεμμένως ἐκάλυψαν τὸ Σῶμα.

Εἰς τὸ ἔργον μὲ συντρέχουσιν οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοί μου, ὁλόκληρον δὲ τὸ Σῶμα μοῦ παρέχει τὴν δύναμιν νὰ ἐργασθῶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, διότι κοινὴ εἶναι ἡ δοκιμασία ἣν ἀδίκως ὑφιστάμεθα ὡς καὶ ἡ ὑποχρέωσις ἀμύνης ἐφ' ὅσον ἡμεῖς ἀποτελοῦμεν τὸ Σῶμα.

Δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὑμᾶς ὅτι οἱ ἐπαινετικοὶ ψίθυροι οἱ ὁποῖοι ἀκούονται ἀπὸ τοὺς ἀγαπῶντας τὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν, ὑπερβαίνουσι κατὰ πολὺ τὰς εἰς βάρος τοῦ Σώματος φωνασκίας καὶ ὅτι τῶν φιλησύχων πολιτῶν ὁ ψίθυρος θ' ἀκουσθῇ εἰς μεγαλύτερον τόνον ὅταν πρόκειται νὰ διαπραχθῇ ἀδικία.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι ὄργανά τινα, ἰδιαίτερα ἐκ τῶν καταταγέντων εἰς τὸ Σῶμα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δουλείας, παρεξετράπησαν καὶ ὅτι τὰ ὄργανα αὐτὰ εἶναι οἱ δημιουργοὶ τῆς καθ' ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος κατακραυγῆς. Δι' ὑπομνήματός μου, σὺν ταῖς ἄλλαις ὑποδείξεσιν, ἀνέφερον τὸ ἄδικον τῆς κατασυκοφαντήσεως ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος ἐξ αἰτίας εὐαρίθμων ὀργάνων αὐτοῦ, ᾐτησάμην δὲ ὅπως ἀπαλλασσόμενον τούτων καὶ ἐκκαθαριζόμενον ἀποκατασταθῇ ἐν τῇ συνειδήσει τῶν πολιτῶν διὰ κυβερνητικῆς ἐνεργείας, ἥτις ἐβεβαιώθη ὅτι θὰ πραγματοποιηθῇ.

Ἐστὲ προσηλωμένοι εἰς τὸ καθῆκον, ἡνωμένοι, πειθαρχικοί, ψύχραιμοι, ἔχοντες ὡς γνώμονα τὸν στρατιωτικόν σας βίον, τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πολιτῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως, ἀπέχοντες τῶν κομματικῶν διενέξεων, ὄντες βέβαιοι ὅτι οὐδέποτε τελικῶς θ' ἀδικηθῆτε. Τῆς παρούσης νὰ λάβωσι γνῶσιν ἅπαντες, ἀξιωματικοί, ἀνθυπασπισταὶ καὶ ὁπλῖται».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Νοεμβρίου 1944
Ὁ Ἀρχηγὸς ΑΡΓΥΡ. ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ
Συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς

6. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΙ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΙΣ ΤΗΣ ΕΑΜΙΚΗΣ ΣΤΑΣΕΩΣ

Τὴν 3ην Δεκεμβρίου, ὅτε ἤρχισαν νὰ συγκεντροῦνται αἱ ἐλασιτικαὶ δυνάμεις εἰς τὰ ἄκρα τῶν Ἀθηνῶν καὶ μετὰ τὴν παραίτησιν τῶν κομμουνιστῶν ὑπουργῶν, ἦτο πλέον φανερὰ ἡ πρόθεσις τῶν κομμουνιστῶν πρὸς πλήρη κατάληψιν τῆς πρωτευούσης. Αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς τότε ἐστρατωνίζοντο εἰς τὰ κάτωθι ὑπὸ τῶν Ὑπηρεσιῶν της κατεχόμενα κτίρια τῶν Ἀθηνῶν.

1) Τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ ἀρ. 36, 2) τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη παρὰ τὴν ὁδὸν Μακρυγιάννη, ἔναντι τῆς Ἀκροπόλεως, 3) τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς παρὰ τὸ Γουδί, 4) τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος (Α.Δ.Χ.Σ.Ε.), ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἄνδρου ἀρ. 16 καὶ τῆς πλησίον ταύτης Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, 5) τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νικοδήμου ἀρ. 56, 6) εἰς τὸ κτίριον τοῦ Ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα, 7) εἰς τὰ κτίρια ἐπὶ τῶν ὁδῶν Μαυρογένους 8 καὶ Ἐλπίδος 5, 8) εἰς τὸ Μέγαρον τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων, 9) εἰς τὸ οἴκημα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων 15, καὶ 10) εἰς τὸ πρὸ τῆς πλατείας Μητροπόλεως οἴκημα τῆς Διευθύνσεως Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Ἡ Χωροφυλακὴ διετήρει ἐπίσης φρουρὰς εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις Ἀνάκτορα τοῦ Βασιλέως καὶ εἰς τὰς φυλακὰς Ἀβέρωφ (λεωφόρου Ἀλεξάνδρας), Συγγροῦ (παρὰ τὸν Ἅγιον Σώστην) καὶ Βουλιαγμένης (ἐπὶ τοῦ δεξιὰ τῷ κατερχομένῳ ἐξ Ἀθηνῶν τὴν λεωφόρον Βουλιαγμένης μικροῦ πευκοφύτου τότε ὑψώματος). Τέλος, εἶχον διατηρηθῆ μικραί τινες δυνάμεις Χωροφυλακῆς εἰς προάστια τῶν Ἀθηνῶν, χωρὶς νὰ ἐκτελοῦν ὑπηρεσίαν τινὰ καὶ ἐν ἀναμονῇ διαταγῶν. Αἱ δυνάμεις αὐταὶ τὴν 4ην Δεκεμβρίου ἔλαβον διαταγὴν νὰ συμπτυχθοῦν εἰς Ἀθήνας. Κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπέτυχον κατόπιν ἀγῶνος νὰ φθάσουν εἰς κτίρια κατεχόμενα ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλά τινες ἐξ αὐτῶν, ὑποστᾶσαι αἰφνιδιαστικὴν ἐπίθεσιν, ὑπέκυψαν λόγῳ τοῦ ὀλιγαρίθμου τῶν ἀνδρῶν των, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι ἐξοντώθησαν καὶ ἄλλοι ἀπήχθησαν αἰχμάλωτοι. Οὕτω, τὴν 3ην Δεκεμβρίου, ἡ ἐξ 80 ἀνδρῶν δύναμις τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σκαραμαγκᾶ, διεσκορπισμένη εἰς τὸ ἐκεῖ τηλεφωνικὸν κέντρον, εἰς φυλάκια καὶ εἰς τὸ κτίριον τῆς Ὑποδιοικήσεως, περισφιγχθεῖσα πανταχόθεν ὑπὸ μεγάλων ἐλασιτικῶν δυνάμεων παρεδόθη ἀφοπλισθεῖσα, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀφεθῇ ἐλευθέρα. Ἐν τούτοις, ἐξετελέσθη ὁ ὑπενωμοτάρχης Κων. Κυριακῆς, ἔχων ἐπισημανθῆ διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν κομμουνιστῶν. Ἐπίσης, τὴν 4ην Δεκεμβρίου, οἱ ἄνδρες τῆς Ὑποδιοικήσεως Νέας Ἰωνίας καὶ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Νέας Φιλαδελφείας, προσβληθέντες αἰφνιδιαστικῶς ὑπὸ ἰσχυρῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων, ᾐχμαλωτίσθησαν. Ἀντιθέτως, οἱ ἄνδρες τοῦ Σταθμοῦ Χαλανδρίου προσβληθέντες ὑπὸ 700 κομμουνιστῶν ἐκράτησαν τὴν ἄμυναν ἐπὶ εἰκοσιτετράωρον καὶ τὴν νύκτα τῆς 6ης Δεκεμβρίου, διασπάσαντες τὰς γραμμὰς τῶν πολιορκητῶν των, ἠδυνήθησαν νὰ φθάσουν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐνετάχθησαν εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη.

Ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Δεκεμβρίου ἤρχισαν αἱ δοκιμαστικαὶ κρούσεις διὰ βολῶν ἐναντίον κτιρίων εἰς τὰ ὁποῖα ἐστεγάζοντο δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, ὁπουδήποτε ἀνευρίσκοντο, εἰς τοὺς δρόμους, τὰ κέντρα ἢ τὰς κατοικίας των, συνελαμβάνοντο ἀπὸ ἐλασιτικὰς περιπόλους καὶ ἀπήγοντο πρὸς ἄγνωστον κατεύθυνσιν. Μεταξὺ ἄλλων συνελήφθησαν εἰς τὰς κατοικίας των καὶ ἀπήχθησαν ὁ ἀντιστράτηγος Χωροφυλακῆς Μαυρ. Γιαννουκάκος καὶ ὁ συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Ἠλ. Μπρίλης. Μίαν φωτεινήν, ἀλλὰ καὶ παραστατικὴν εἰκόνα τῆς ἐπικρατούσης κατὰ τὰς παραμονὰς καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκρήξεως τοῦ ἐλασιτικοῦ κινήματος εἰς τὰς Ἀθήνας, δίδει ἡ ἀκόλουθος ἔκθεσις τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς.

«Ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἀθηνῶν (12 Ὀκτωβρίου 1944), ὁ κομμουνιστικὸς στρατὸς τοῦ ΕΛΑΣ, ὁ ὁποῖος κατεῖχε ὁλόκληρον τὴν χώραν, κατέλαβε σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου καὶ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἔνοπλοι ἐλασῖται περιεφέροντο εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. Τὸ Κ.Κ.Ε. μετέχει τῆς Κυβερνήσεως, οἱ δὲ κομμουνισταὶ ὀργανώνουν θορυβώδη συλλαλητήρια καὶ περιφέρονται μαινόμενοι εἰς τὰς ὁδοὺς μὲ πινακίδας ΕΑΜ, ΚΚΕ, ΕΛΑΣ, ΕΠΟΝ καὶ ἄλλα κομμουνιστικὰ συνθήματα, μὲ σοβιετικὰς σημαίας, αἱ ὁποῖαι ἀντικατέστησαν τὴν κυανόλευκον καὶ μὲ σφυροδρέπανα, ψάλλοντες κομμουνιστικὰ ἄ-

σματα καὶ ἐκβιάζοντες τὸν λαὸν νὰ συμμετάσχῃ εἰς τὴν ὑπ' αὐτῶν παρασκευαζομένην τελικὴν ἐξέγερσιν διὰ τὸν ἐξαφανισμὸν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀξιωματικοὶ τῶν διαλελυμένων Ἐνόπλων Δυνάμεων, ὄργανα ἀσφαλείας καὶ ἀθῷοι ἐθνικόφρονες πολῖται συλλαμβάνονται ἡμέραν καὶ νύκτα καὶ ἐκτελοῦνται ἄνευ διαδικασίας ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν. Οὐσιαστικῶς Κυβέρνησις δὲν ὑπάρχει καὶ τὸ Κράτος ἔχει καταργηθῆ καὶ διαλυθῆ ἀπὸ τοὺς κομμουνιστάς, οἱ ὁποῖοι ἔχουσιν γίνει σχεδὸν κύριοι τῆς καταστάσεως. Ὁμάδες κομμουνιστῶν ἐνόπλων καὶ μή, περιφερόμεναι εἰς τὰς ὁδοὺς μὲ τηλεβόας (χωνιὰ) κατηγοροῦν τὰ ἐθνικόφρονα μέλη τῆς Κυβερνήσεως διὰ προδοσίας καὶ ἐθνικὰς δῆθεν ἀναξιότητας καὶ καλοῦν τὸν λαὸν νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ΚΚΕ καὶ τὴν ἐπιδιωκομένην ὑπ' αὐτῶν «ἀλλαγὴν» τῆς καταστάσεως.

Ὁ λαὸς εὑρίσκεται εἰς τὴν θανάσιμον ἀπειλὴν τῶν κομμουνιστῶν καὶ ὑπὸ πνιγηρὰν ἀτμόσφαιραν ἀγωνίας καὶ τρόμου.

Εἶναι αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Νοεμβρίου 1944 καὶ ἡ προκλητικότης τῶν κομμουνιστῶν ἔχει ὑπερβῆ κάθε ὅριον ἀνθρωπίνης ὑπομονῆς καὶ ἀνεκτικότητος. Συνεχῆ καὶ θορυβώδη συλλαλητήρια μὲ τρομοκρατικὰ συνθήματα καὶ ἀπειλάς, πυροβολισμοὶ καὶ ἐπιθέσεις εἰς τὰς ὁδοὺς ἐναντίον παντὸς ἐθνικόφρονος πολίτου, αἰσχρότητες καὶ βαρβαρότητες εἰς βάρος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν δημοσίᾳ καί, τέλος, πάσης μορφῆς καὶ ἐπινοήσεως κακουργίαι, χαρακτηρίζουσι τὴν ἄκραν κρισιμότητα τῆς καταστάσεως. Ἐλάχιστα ἐθνικὰ προπύργια ἔχουν ἀπομείνει ἀκόμη ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν.

Ἦσαν αἱ δυνάμεις Χωροφυλακῆς εἰς διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως, ἡ ΙΙΙ Ὀρεινὴ Ταξιαρχία εἰς τὸ Γουδὶ καὶ ἐλάχιστα Τμήματα Ἀστυνομίας Πόλεων εἰς τὸ Κέντρον τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀλλεπάλληλοι διασταυρούμεναι καὶ ἐπιβεβαιούμεναι πληροφορίαι φέρουν ὅτι οἱ κομμουνισταὶ συγκεντρώνουν πέριξ τῆς πόλεως ἰσχυρὰς δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ, συμπληρώνουν τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν πέριξ καὶ ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν ἐφεδρικῶν τμημάτων (ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ), καταλαμβάνουν ἐπικαίρους θέσεις ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ δεσπόζοντα σημεῖα ἐντὸς αὐτῶν, μεταφέρουν ἐκ τῆς ὑπαίθρου πυροβόλα, ὅπλα καὶ πυρομαχικὰ παντὸς εἴδους καὶ πάσης φύσεως καί, γενικῶς, προπαρασκευάζονται πυρετωδῶς διὰ τὴν ἐπικειμένην τελικὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐξόρμησίν των.

Καθίστατο πλέον φανερὸν καὶ ἀναμφισβήτητον ὅτι οἱ κομμουνισταὶ εὑρίσκονται εἰς τὸ τέλος τῶν προπαρασκευῶν των καὶ ἀναμένουν τὴν ἀφορμὴν καὶ τὸ σύνθημα τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τῶν ἐλαχίστων καὶ ἀνεπαρκῶς ἐξωπλισμένων Ἐθνικῶν Δυνάμεων διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς καταλήψεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐγκαθίδρυσιν ὁριστικῶς πλέον τοῦ Κομμουνισμοῦ ἐν Ἑλλάδι.

Συνεπείᾳ τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης ἄκρως κρισίμου καταστάσεως, αἱ δυνάμεις Χωροφυλακῆς τῆς Διοικήσεως Πρωτευούσης ἐτέθησαν ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1944 εἰς αὐστηρὰν ἐπιφυλακὴν καί, ἐν ἀναμονῇ ἐκδηλώσεως τοῦ προπαρασκευαζομένου τόσον ἐπιμελῶς ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν δράματος τῆς Ἑλλάδος, ἐπεδόθησαν εἰς ἀνάλογον προπαρασκευὴν ἀνασυγκροτηθεῖσαι, ὅσον αἱ περιστάσεις καὶ τὰ μέσα ἐπέτρεπον.

Ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1944 καὶ ἀσυνήθης κίνησις ἐνόπλων καὶ ἀόπλων κομμουνιστῶν μὲ τηλεβόας (χωνιὰ) παρετηρήθη καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν, οἱ ὁποῖοι μὲ θορυβώδεις φωνασκίας προέτρεπον «τὸν λαὸν» νὰ κατέλθῃ εἰς «μαχητικὰς ἐκδηλώσεις» εἰς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος διὰ νὰ ἐπιβάλῃ τὰς θελήσεις του εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Ταυτοχρόνως, ἔνοπλοι ἐλασῖται περιέτρεχον τὰς οἰκίας καὶ καταστήματα καὶ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῶν ὅπλων ἠνάγκαζον τοὺς κατοίκους, ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδιά, πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας, νὰ ἐξέρχωνται εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ νὰ ἐντάσσωνται εἰς τὰς σχηματιζομένας διαδηλώσεις, αἱ ὁποῖαι ὑπὸ τὴν τρομοκρατίαν καὶ τὴν πίεσιν τῶν κομμουνιστῶν κατηυθύνοντο πρὸς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος, ἔνθα εἰς οἰκήματα πέριξ αὐτῆς εὑρίσκετο ἡ Κυβέρνησις.

Περὶ ὥραν 10ην τῆς αὐτῆς, τεραστία διαδήλωσις πολυθόρυβος καὶ μαχητική, μὲ ἐρυθρὰς σημαίας καὶ σφυροδρέπανα, ἐνεφανίσθη εἰς τὸν χῶρον παρὰ τοὺς Στύλους Ὀλυμπίου Διός, κατευθυνομένη μὲ κραυγὰς καὶ ἀπειλὰς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐθνικοφρόνων πολιτῶν, πρὸς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος διὰ τῆς λεωφόρου Βασιλίσσης Ἀμαλίας.

Ἡ Κυβέρνησις ἐκ τῶν πληροφοριῶν τὰς ὁποίας εἶχεν καὶ ἐκ τῶν ἐμφανῶν πλέον προθέσεων τῶν κομμουνιστῶν, διέταξε τὴν ἀναχαίτισιν τῶν μαινομένων κομμουνιστῶν καὶ τὴν συγκράτησίν των ὅσον ἦτο δυνατὸν μακρύτερον τῶν κυβερνητικῶν κτιρίων. Οὕτω, μικρὰ ἔνοπλος δύναμις τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων προωθήθη ἐπὶ τῆς λεωφόρου Βασιλίσσης Ἀμαλίας καὶ πρὸ τῆς δυτικῆς εἰσόδου τοῦ Ἐθνικοῦ Κήπου ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ὄγκον τῶν διαδηλωτῶν.

Εἰς τὰς συστάσεις τῶν ἐπικεφαλῆς τῆς δυνάμεως ἀξιωματικῶν ὅπως μὴ προχωρήσωσι πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, οἱ κομμουνισταὶ ἀπήντησαν διὰ λιθοβολισμῶν ἀπειλῶν καὶ ὕβρεων καὶ ἀπώθησαν ταύτην βιαίως.

Οὕτως ἀπωθουμένη ἡ δύναμις αὕτη ἔφθασεν ὀπισθοχωροῦσα πρὸ τοῦ Μνημείου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου καὶ ὀλίγα μέτρα πρὸ τῆς διασταυρώσεως τῶν λεωφόρων Βασιλίσσης Ἀμαλίας, Βασιλίσσης Σοφίας καὶ Πανεπιστημίου.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο οἱ ἄνδρες τῆς Ἀστυνομίας ἐτάχθησαν καθέτως τοῦ ἄξονος τῆς λεωφόρου, ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου αὐτῆς μέχρι τοῦ ἑτέρου, μὲ πρόθεσιν νὰ μὴ ἐπιτραπῇ περαιτέρω προώθησις τῶν διαδηλωτῶν, τῶν ὁποίων αἱ ἔκδηλοι πλέον ἐπιθετικαὶ διαθέσεις ἀπετέλουν ἄμεσον κίνδυνον καταλήψεως ὑπ' αὐτῶν τοῦ ὀλίγον ἐκεῖθεν (γωνία Βασιλίσσης Σοφίας καὶ Πανεπιστημίου) εὑρισκομένου κτιρίου τῆς Διευθύνσεως Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν, καθὼς καὶ τῶν παρακειμένων κτιρίων εἰς τὰ ὁποῖα εὑρίσκοντο ἡ Κυβέρνησις, ἡ Στρατιωτικὴ Διοίκησις Ἀθηνῶν καὶ ἄλλαι τινὲς στρατιωτικαὶ Ὑπηρεσίαι.

Ἐνῷ οἱ ἄνδρες οὗτοι ἠγωνίζοντο ἄνευ χρήσεως τῶν ὅπλων, νὰ ἀνακόψωσι τὴν προώθησιν τῶν κομμουνιστῶν, ἐδέχθησαν αἰφνιδίως κατόπιν συνθήματος, ἀθρόας χει-

ροβομβίδας καὶ βολὰς περιστρόφων καὶ αὐτομάτων ὅπλων, τραυματισθέντων τινῶν. Οἱ ἄνδρες τῆς 'Αστυνομίας ἀπήντησαν διὰ πυροβολισμῶν κατὰ τῶν ἐπιτεθέντων κομμουνιστῶν καὶ μετὰ ὀλιγόλεπτον ἀνταλλαγὴν πυρῶν οἱ διαδηλωταὶ διελύθησαν πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις, φονευθέντων τριῶν ἐξ αὐτῶν καὶ τραυματισθέντων 4 - 5.

Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἀπετέλεσε τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπιθέσεως τῶν κομμουνιστικῶν δυνάμεων ἐναντίον τῶν ἐθνικῶν τοιούτων καὶ οἱ πυροβολισμοὶ οὗτοι ἦσαν αἱ πρῶται βολαὶ τοῦ ἐπαναστατικοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος τοῦ Δεκεμβρίου 1944.

Τὴν ἑπομένην ἡμέραν, 4ην Δεκεμβρίου 1944, αἱ κομμουνιστικαὶ δυνάμεις ἀφ' οὗ ἐξουδετέρωσαν μεμονωμένας τινὰς ὀλιγαρίθμους δυνάμεις Χωροφυλακῆς εἰς τὰ προάστια καὶ τὸν Πειραιᾶ, περιέσφιγξαν δι' ἰσχυρῶν δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ ἐξ ὅλων τῶν σημείων τὴν πόλιν τῶν 'Αθηνῶν καὶ προώθησαν εἰς τὰς παρυφὰς ταύτης, καθὼς καὶ εἰς ἐπικαίρους θέσεις ἐντὸς αὐτῆς, ἱκανὸν ἀριθμὸν πυροβόλων καὶ ἄλλων βαρέων ὅπλων.

Παραλλήλως, αἱ ἐντὸς τῆς πόλεως ἐφεδρικαὶ δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ κατέλαβον ἐπίκαιρα σημεῖα, ἐνῷ ἱκαναὶ δυνάμεις τοῦ ἐνεργοῦ ΕΛΑΣ εἰσέδυσαν ἐντὸς τῆς πόλεως ἐνισχύσασαι τὰ ἐφεδρικὰ τμήματα, κατέλαβον θέσεις ἐναντίον τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς καὶ εἴς τινα μάλιστα σημεῖα ἐξεδηλώθησαν καὶ περιωρισμέναι ἐπιθέσεις.

Κατὰ τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας τῆς 5ης Δεκεμβρίου 1944 ἐξεδηλώθησαν αἱ πρῶται ὠργανωμέναι ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν ἐναντίον Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς ἐντὸς τῶν 'Αθηνῶν καί, οὕτως, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἤρχισεν ἡ ἐπίθεσις τῶν κομμουνιστικῶν δυνάμεων πρὸς κατάληψιν τῆς πόλεως τῶν 'Αθηνῶν καὶ ὁλοκληρωτικὴν ὑποδούλωσιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν κομμουνισμόν.

Βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ πόλις τῶν 'Αθηνῶν εἶχεν οὐσιαστικῶς καταληφθῆ ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀπελευθερώσεως.

'Εναπέμενον ὅμως αἱ ἐλάχισται ἑστίαι ἀντιστάσεως τῶν ὀλιγαρίθμων 'Εθνικῶν δυνάμεων τῶν ἐγκατεστημένων εἰς τὸν χῶρον λεωφόρου 'Αλεξάνδρας - Πλατεῖα Κυριακοῦ -'Αχαρνῶν - Πλατεῖα Βάθης -Ἅγιος Κωνσταντῖνος - ὁδὸς Πειραιῶς - Θησεῖον - περιοχὴ Μακρυγιάννη - Ζάππειον - Πλατεῖα Ρηγίλλης - λεωφόρος Βασιλίσσης Σοφίας - Μεσογείων - Γουδὶ - Σχολὴ Χωροφυλακῆς - 'Ερυθρὸς Σταυρὸς - λεωφόρος Κηφισίας - λεωφόρος 'Αλεξάνδρας, αἱ ὁποῖαι ἐπειδὴ ἀποτελοῦσαν τὰ τελευταῖα καὶ μοναδικὰ ἐμπόδια τῆς ὁλοκληρώσεως τῶν κομμουνιστικῶν ἐπιδιώξεων ἔπρεπε πάσῃ θυσίᾳ νὰ ἐξουδετερωθοῦν. Μόνον ὁ χῶρος αὐτὸς ἦτο ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς.

Ἡ ὑπόλοιπος πόλις τῶν 'Αθηνῶν καθὼς καὶ ὁλόκληρος ἡ λοιπὴ Ἑλλὰς κατείχετο ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν.

'Απὸ τῶν πρωινῶν ὡρῶν τῆς 6ης Δεκεμβρίου 1944 ἐξεδηλώθη γενικὴ ἐπίθεσις τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τῶν ἐν τῷ ἐλευθέρῳ χώρῳ ἐγκατεστημένων δυνάμεων καί, οὕτως, ἐγενικεύθη ἡ θανάσιμος πάλη μεταξὺ τῶν μυριάδων τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τῶν ὀλιγαρίθμων ἡρώων τῶν 'Εθνικῶν Δυνάμεων, οἵτινες κατὰ τὴν κρισιμωτάτην ἐκείνην καμπὴν τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἔθνους μας προσέφερον ἑαυτοὺς ὁλοκαύτωμα καὶ διέσωσαν τὴν 'Ελευθερίαν τῆς Ἑλλάδος».

Εὐθὺς ὡς ἔλαβε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν διαταγὴν ὅπως ἡ Χωροφυλακὴ ἀναλάβῃ ἐνεργὸν ἀγῶνα πρὸς διαφύλαξιν τῆς τάξεως καὶ ἀποσόβησιν τῆς ὁλοκληρωτικῆς καταλήψεως τῶν 'Αθηνῶν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, ὁ 'Αρχηγὸς Παπαργύρης ἔθεσεν ἁπάσας τὰς δυνάμεις αὐτῆς ἐν πολεμικῷ συναγερμῷ καὶ ἐν ἐπιφυλακῇ ἀμύνης. Τὴν πρωίαν τῆς 4ης Δεκεμβρίου, κατόπιν τῶν αἱματηρῶν γεγονότων τῆς λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας καὶ τῶν ἄλλων ἐλασιτικῶν ἐπιθέσεων, ἦτο προφανὲς ὅτι εἶχεν ἐπέλθει ἡ πλήρης ρῆξις καὶ ἀνεμένετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἡ γενικὴ διὰ τῶν ὅπλων ἀναμέτρησις. 'Επεσκέφθη διάφορα κτίρια εἰς τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐστεγασμέναι δυνάμεις Χωροφυλακῆς, ἰδιαιτέρως δὲ τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, ὅπου μὲ προσλαλιὰς ἐνεψύχωσε τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, ἀναπτύξας τὴν σημασίαν τοῦ 'Αγῶνος καὶ παρορμήσας πρὸς πᾶσαν θυσίαν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος. Συγχρόνως ἠσχολήθη διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ 4ου Τάγματος τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον εἶχε καταρτισθῆ ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπτυχθεισῶν Ὑπηρεσιῶν Πελοποννήσου καὶ Θεσσαλονίκης, αἱ ὁποῖαι εἶχον μεταφερθῆ εἰς 'Αθήνας δι' ἀγγλικῶν αὐτοκινήτων καὶ ἐστρατωνίζοντο εἰς τὸ κατάστημα τῆς προηγουμένως Διευθύνσεως Εἰδικῆς 'Ασφαλείας (Γ' Σεπτεμβρίου 105) καὶ εἰς τὸ Σχολεῖον τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους. 'Επίσης, μεταβὰς εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν καὶ εἰς τὴν εἰς τὰ Παραπήγματα ἕδραν τοῦ Ἄγγλου ταξιάρχου ἐζήτησεν ἐπειγόντως 1.000 ὅπλα, 100 αὐτόματα καὶ 200 χειροβομβίδας, ὡς τὸ ἐλάχιστον τῶν ἀπαραιτήτων ἐφοδίων διὰ τὴν ἄμυναν τῶν ἐπικειμένων ἐπιθέσεων. 'Εδόθη ἡ ὑπόσχεσις ὅτι θὰ σταλοῦν ἀμέσως, ἀλλὰ δὲν ἐστάλησαν μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐπιχειρήσεων.

Περὶ τὴν 11ην πρωινὴν τῆς 4ης Δεκεμβρίου ὁ 'Αρχηγὸς Χωροφυλακῆς συνταγματάρχης 'Αργ. Παπαργύρης, ἔχων παρὰ τὸ πλευρόν του τὸν ἐπιτελάρχην τοῦ 'Αρχηγείου συνταγματάρχην Γ. Πολυκράτην, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς φάλαγγος πλήρους συνθέσεως, ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία μετὰ πλήρους πολεμικῆς ἐξαρτύσεως παρήλασεν ἀπὸ τοῦ 'Αρχηγείου μέχρι τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη καὶ τἀνάπαλιν. Ἡ οὕτω δὶς γενομένη παρέλασις τῶν τμημάτων Χωροφυλακῆς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ 'Ιουλιανοῦ μέχρι τοῦ Μακρυγιάννη, διὰ μέσου τῶν κεντρικῶν ἀθηναϊκῶν ὁδῶν καὶ τῶν πλατειῶν Ὁμονοίας καὶ Συντάγματος καὶ μάλιστα μὲ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτὸν τὸν 'Αρχηγόν, περιστοιχιζόμενον ἀπὸ ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς τοῦ Σώματος, ἐνεποίησε μεγάλην ἐντύπωσιν καὶ ἐνεθάρρυνε σημαντικῶς τὰς λαϊκὰς μάζας. Οὐδενὸς διέφευγε τὴν σημασίαν ἡ θεαματικὴ αὐτὴ ἐπίδειξις δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὰς δραματικὰς ἐκείνας ὥρας, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐλευθέρα Ἑλλὰς περιορίζετο εἰς τὸ κέντρον τῆς Πρωτευούσης (μόλις φθάνουσα τὸ χιλιόμετρον καὶ εἴς τινα σημεῖα ἑκατοντάδα μέτρων ἀπὸ

τῆς γραμμῆς αὐτῆς παρελάσεως), περισφιγγομένη πανταχόθεν ὑπὸ τῶν ἐαμοελασιτικῶν στιφῶν, ἑτοίμων πρὸς ἐξόρμησιν. Ὁ ἐλεύθερος ἀθηναϊκὸς λαὸς παρηκολούθησε μὲ ἀνακούφισιν τὴν παρέλασιν αὐτήν, ἐπευφήμει δὲ καὶ ἐχειροκρότει καθ' ὁδὸν ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἤδη ἔβλεπεν ὡς μόνην ἐλπίδα διαφυγῆς του ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων.

7. ΕΛΑΣΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ

Ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς 4ης Δεκεμβρίου, αἱ ἐπιθέσεις ἦσαν συχνότεραι κατὰ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον ἀντὶ πάσης θυσίας ἤθελον νὰ καταλάβουν οἱ ἐλασῖται, αἰχμαλωτίζοντες τὰ ἡγετικὰ στελέχη τοῦ Σώματος. Ἐπίσης ἐστράφησαν ἐναντίον τῶν ἀπομεμακρυσμένων καὶ ἀπομεμονωμένων κτιρίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐστεγάζοντο δυνάμεις Χωροφυλακῆς, καὶ τὰ ὁποῖα ἐθεώρουν ὡς μᾶλλον εὐάλωτα. Τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν, ἀφοῦ ἐπὶ δίωρον ἐκαλοῦντο οἱ ἄνδρες διὰ τηλεβόα νὰ παραδοθοῦν, ἤρχισαν γενικὴν καὶ σφοδρὰν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ κτιρίου τῶν φυλακῶν Βουλιαγμένης, αἱ ὁποῖαι ἐφρουροῦντο ὑπὸ δυνάμεως Χωροφυλακῆς ἐξ 8 ἀξιωματικῶν καὶ 51 ὁπλιτῶν. Ἤδη ἀπὸ τῆς μεσημβρίας παρετηρήθη πέριξ τῶν φυλακῶν ἀσυνήθης κίνησις ἐλασιτῶν, ἰσχυρὰ τμήματα τῶν ὁποίων κατελάμβανον ἐπικαίρους θέσεις καὶ ἐτοποθέτουν εἰς τὰς γωνίας τῶν γύρωθεν δρόμων καὶ τοὺς ἐξώστας τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των κατοικιῶν αὐτόματα ὅπλα. Ἡ φρουρὰ κατέλαβεν ἀμέσως ἐπικαίρους θέσεις ἀμύνης, πλὴν δὲν διέθετεν ἐπαρκῆ ὁπλισμόν, ὁ ὁποῖος ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἀτομικὰ τυφέκια τῶν ἀνδρῶν καὶ δύο ἰταλικοῦ τύπου ὁπλοπολυβόλα μὲ ἐλάχιστα πυρομαχικά. Ἀνήγγειλεν ἀμέσως εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον καὶ τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν τὴν ἐπικειμένην ἐπίθεσιν καὶ ἐζήτησε νὰ σταλοῦν πάραυτα πολεμεφόδια, ἰδίως αὐτόματα καὶ χειροβομβίδες, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ὑπῆρχον ἀμέσως διαθέσιμα πρὸς ἀποστολήν, δεδομένου ὅτι καὶ ἄλλα κέντρα Χωροφυλακῆς ἤδη περισφιγγόμενα, ἐζήτουν βοηθείας.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὰς ἑσπερινὰς ὥρας, εἰδοποιηθεὶς ὅτι τὸ κτίριον τῶν φυλακῶν Βουλιαγμένης κινδυνεύει νὰ πέση ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν λόγῳ πολὺ ὑπερτέρων ἐλασιτικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ἔβαλλον δι' αὐτομάτων καὶ ὄλμων, διέταξε τὴν ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς δι' ἑνὸς λόχου τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη. Ἀλλὰ λόγῳ τοῦ ἐπελθόντος σκότους καὶ τῆς ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν κατοχῆς ὁλοκλήρου τῆς περιφερείας, ὁ λόχος δὲν ἠδυνήθη νὰ φθάση ἐγκαίρως εἰς τὸν προορισμόν του.

Ἡ φρουρὰ συνέχιζε τὰς ἀπεγνωσμένας ἐκκλήσεις ἀποστολῆς βοηθείας, ἀλλ' ἐξηκολούθει νὰ ἀμύνεται κρατερῶς. Οἱ ἐλασῖται κατὰ διαστήματα διὰ τηλεβόα (χωνὶ) ἐκάλουν τοὺς ὁπλίτας νὰ φονεύσουν τοὺς ἀξιωματικούς των καὶ νὰ παραδοθοῦν, μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θὰ ἀφήνοντο ἀνενόχλητοι. Οἱ φρουροὶ ἀπήντων δι' ὁμαδικοῦ πυρός. Ἀλλ' ἤδη τὰ δύο ὁπλοπολυβόλα των καὶ ἀρκετὰ ἀτομικὰ ὅπλα εἶχον ἀχρηστευθῆ λόγῳ ἐμπλοκῆς των ἐκ τῆς συνεχοῦς βολῆς, παρέμενον δὲ ἐλάχιστα πυρομαχικά.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐλασῖται, ἕρποντες καὶ ἀθέατοι, λόγῳ τοῦ βαθυτάτου σκότους, ἠδυνήθησαν νὰ πλησιάσουν τὸ ἐξωτερικὸν τεῖχος τῶν φυλακῶν καὶ ἐκεῖθεν νὰ εἰσπηδήσουν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν περίβολον. Οἱ φρουροὶ ἀφοῦ ἔρριψαν καὶ τὸ τελευταῖον φυσίγγιον, παλαίοντες μὲ τὴν ξιφολόγχην, ἐπεχείρησαν ἀπεγνωσμένην ἔξοδον. Μόνον 5 ἀξιωματικοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ διοικητὴς τῆς φρουρᾶς ἀντισυνταγματάρχης Ἐλ. Σερέπετζης καὶ 15 ὁπλῖται, ἐκ τῶν ὁποίων 3 τραυματίαι, κατώρθωσαν νὰ διαφύγουν. Οἱ λοιποί, τρεῖς ἀξιωματικοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ μοίραρχος Στεφανάκης, καὶ 36 ὁπλῖται, συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι. Κατ' ἀρχὰς μετεφέρθησαν εἰς Κατσιπόδι, ὅπου ἀφοῦ ἀπεγυμνώθησαν, ἐβασανίσθησαν κατὰ τρόπον φρικώδη ἀπάνθρωπον. Κατόπιν ὡδηγήθησαν εἰς Καισαριανήν, ἔνθα, ριφθέντες εἰς μίαν χαράδραν, ἐξετελέσθησαν ὁμαδικῶς.

Τὸ πρῶτον αὐτὸ ἀτύχημα, συμβὰν ἅμα τῇ ἐνάρξει τῶν ἐπιχειρήσεων, διαδοθὲν εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς εἶχε δυσμενῆ ἀπήχησιν, ἀλλὰ συγχρόνως ἐνίσχυσε τὸ μῖσός των καὶ τὴν ἀπόφασίν των διὰ πᾶσαν θυσίαν πρὸς τιμωρίαν τοῦ θηριώδους ἀντιπάλου. Ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, περιηγηθέντες τὰ κτίρια - ὀχυρὰ τῆς Χωροφυλακῆς ἐντὸς τῆς πόλεως, ἐτόνωσαν τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν, ἐξαίροντες τὴν σημασίαν τοῦ νέου ἐθνικοῦ ἀγῶνος καὶ ἐκφράζοντες τὴν βεβαιότητα τῆς τελικῆς νίκης.

Ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη Σαμουήλ, εἰς τὴν δύναμιν τοῦ ὁποίου ὑπήγετο ἡ φρουρὰ τῶν φυλακῶν Βουλιαγμένης, ἀπηύθυνε τότε τὴν κατωτέρω ἔκθεσιν περὶ τῶν διατρεξάντων δραματικῶν γεγονότων:

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω ὅτι χθὲς περὶ ὥραν 16ην ἐγένετο ἐπίθεσις ἀνταρτῶν τοῦ ΕΛΑΣ κατὰ τῆς φρουρᾶς φυλακῶν ὁδοῦ Βουλιαγμένης ὡς ἀκολούθως:

Τὴν 14ην ὥραν μετέβη εἰς τὴν φρουρὰν γυνή τις ἀγνώστου ὀνοματεπωνύμου, τρομοκρατημένη καὶ εἰδοποιη-

Τὸ οἴκημα τῶν Φυλακῶν Βουλιαγμένης, ὅπως ἔχει σήμερον. Ἐναντίον τῶν Φυλακῶν Βουλιαγμένης, τὰς ὁποίας ὑπερήσπιζον ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπετέθη μέγας ἀριθμὸς ἐλασιτῶν τὴν ἑσπέραν τῆς 3-4 Δεκεμβρίου 1944. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν ἀντέστησαν εἰς τοὺς λίαν ὑπερτέρους ἐπιδρομεῖς, μὲ πενιχρὰ μέσα καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐνισχύσεως, τελικῶς ἐκάμφθησαν καὶ τὸ πλεῖστον τῆς Φρουρᾶς ἐφονεύθη κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολυώρου μάχης ἢ συλληφθὲν κατεκρεουργήθη.

Μοίραρχος Κωνσταντῖνος Στεφανάκης. Ἐδολοφονήθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν τὴν 5-12-44, μετὰ τὴν κατάληψιν τῶν φυλακῶν Βουλιαγμένης, εἰς τὴν φρουρὰν τῶν ὁποίων ἀνῆκεν.

σεν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ χώραν ἐπίθεσις ἐναντίον τῆς φρουρᾶς ἐκ μέρους ἀνταρτῶν τοῦ ΕΛΑΣ.

Ἡ φρουρὰ ἔλαβεν ἀμέσως τὰς ἐκ τῶν προτέρων καθορισθείσας θέσεις.

Ὡσαύτως, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὥρας ἐλαμβάνοντο θέσεις καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνταρτῶν εἰς τὰς πέριξ τῶν φυλακῶν τοποθεσίας (νεκροταφεῖον, ταράτσας οἰκιῶν κλπ.), εἰς ἃς ἐτοποθέτουν αὐτόματα ὅπλα, μυδράλλια καὶ ὄλμους.

Ἀπὸ τῆς 14ης ὥρας μέχρι τῆς 16ης δι' ἀλλεπαλλήλων προσκλητηρίων διὰ τηλεβόων ἐκάλουν τὴν φρουρὰν ὅπως παραδοθῇ.

Τὴν 16ην ἀκριβῶς ὥραν διὰ συνθήματος πυροβολισμῶν ἤρχισαν σφοδρὸν πῦρ ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν καὶ κατευθύνσεων, χρησιμοποιοῦντες ἅπαντα τ' ἀνωτέρω μέσα ἐναντίον τῶν ἐκ τῶν προτέρων ἐπισημανθεισῶν θέσεων.

Τὸ πῦρ διήρκεσεν ἐξακολουθητικῶς καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης διακοπῆς ἐπὶ 2.30' ὥρας, ἐνισχυθὲν καὶ δι' ἄλλων ὅπλων, λόγῳ τῆς σθεναρᾶς ἀντιστάσεως ἣν ἀντέτασσεν ἡ φρουρά.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐτραυματίσθησαν 5-6 ὁπλῖται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον σοβαρῶς.

Κατόπιν ἔλαβον χώραν ἀλλεπάλληλοι ἐπιθέσεις ὑποστηριζόμεναι ὑπὸ καταιγιστικοῦ πυρὸς ὄλμων καὶ χειροβομβίδων πρὸς κατάληψιν τῶν θέσεων τῆς φρουρᾶς, ὅλαι ὅμως ἀπέτυχον χάρις εἰς τὴν αὐτοθυσίαν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν τῶν ἀνδρῶν.

Ἐπελθόντος τοῦ σκότους ἐγένετο ἐκ μέρους τούτων ἡ σφοδροτέρα ἐπίθεσις ἐκδηλωθεῖσα ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς φρουρᾶς.

Ἀποτυχούσης καὶ ταύτης ἤρχισαν νὰ βάλλουν συνεχῶς διὰ βαρέων ὅλμων καὶ συγκεντρωτικοῦ πυρὸς αὐτομάτων ὅπλων.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, παρὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς σύστασιν πρὸς τοὺς ὁπλίτας ὅπως μετὰ φειδοῦς χρησιμοποιῶσι τὰ πυρομαχικά των, ταῦτα λόγῳ τοῦ πολυώρου τῆς συμπλοκῆς ἐξηντλήθησαν ὅλα.

Τὰ ὑπὸ τῆς φρουρᾶς διατιθέμενα δύο ὁπλοπολυβόλα ἠχρηστεύθησαν λόγῳ ἐμπλοκῆς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς.

Οὕτως ἡ φρουρὰ παρέμεινεν ἄνευ πυρομαχικῶν, διατηροῦσα ὅμως τὰς θέσεις της καὶ ἀναμένουσα ἀποτελεσματικὴν ἐνίσχυσιν ἣν καὶ ἐζητήσαμεν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς δι' ἀξιωματικοῦ μας ἀπὸ τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν καὶ ἥτις ὅμως δὲν ἀπεστάλη.

Τὸ Σύνταγμα διέταξε τὴν μετάβασιν ἑνὸς λόχου ἐξ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν διὰ τὴν παροχὴν βοηθείας, πλὴν δυστυχῶς λόγῳ τοῦ πενιχροῦ ὁπλισμοῦ μας, (διεθέτομεν μόνον ὅπλα ἰταλικά, οἱ δὲ ἀντίπαλοι διέθετον βαρὺν ὁπλισμόν), ὁ λόχος δὲν ἠδυνήθη νὰ προωθηθῇ εἰμὴ μόνον περὶ τοὺς 6 ἄνδρες του ὑπὸ ἀνθυπομοίραρχον.

Μετ' ὀλίγον εἶχε φθάσει τὰ κιγκλιδώματα τῆς ἐξωτερικῆς θύρας τῶν φυλακῶν μεγάλη ὁμὰς γενειοφόρων καὶ ἄλλων, δίδοντες σῆμα διὰ φλογὸς εἰς τοὺς ὑπολοίπους περὶ διεισδύσεώς των, φωνάζοντες «ἐδῶ ΕΛΑΣ», ἐκ μέρους δὲ τῶν φυλάκων τῶν φυλακῶν: «ἐδῶ ἔχουμε ἕνα ἀνθυπομοίραρχον αἰχμάλωτον».

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπωλέσθη πᾶσα ἐπαφὴ μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁμάδων τῶν διοικουμένων παρ' ἀξιωματικῶν καὶ τοῦ διοικητοῦ τῆς φρουρᾶς.

Ἐκ τῆς ὑπαρχούσης δυνάμεως τῆς φρουρᾶς, ἑνὸς ἀντισυνταγματάρχου, ἑνὸς μοιράρχου, ἓξ ἀνθυπομοιράρχων καὶ 51 ὁπλιτῶν, κατώρθωσαν ἅμα τῇ ἐξαντλήσει καὶ τοῦ τελευταίου των φυσιγγίου, καὶ διαλαθόντες τῆς προσοχῆς τῶν ἐπιδραμόντων, λόγῳ τοῦ ἐπελθόντος σκότους, νὰ διαφύγουν οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Γ. Τσιτούρης, Σακκᾶς Βλ. καὶ Παγιάτης Μ. καὶ νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸ Σύνταγμα.

Ὡσαύτως καὶ τραυματίαι κατώρθωσαν νὰ διαφύγουν καὶ ἀφίχθησαν μέχρι τοῦ Συντάγματος ἡμῶν οἱ χωροφύλακες Πανόπουλος Θεόδωρος, Κοσσέρης Γεώργιος καὶ Σπανὸς Παναγιώτης, φέροντες ὁ μὲν πρῶτος σοβαρὸν τυφλὸν τραῦμα εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, ὁ δεύτερος τραῦμα διαμπερὲς ὀσφύος καὶ ὁ τρίτος τραῦμα τυφλὸν δεξιοῦ ὤμου, οἵτινες καὶ εἰσήχθησαν ἐκτάκτως εἰς τὸ Α' Στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖον πρὸς νοσηλείαν.

Τὰ ἀνωτέρω ἀνεφέρθησαν ἡμῖν ὑπὸ τῶν διασωθέντων ὡς ἄνω ἀνθυπομοιράρχων καὶ τοῦ διοικητοῦ τῆς φρουρᾶς ἀντισυνταγματάρχου Σερέπετζη Ἐλευθερίου, κατορθώσαντος καὶ τούτου νὰ διασωθῇ καὶ νὰ παρουσιασθῇ σήμερον ἐνώπιόν μου.

Ἤδη ἀγνοεῖται ἡ τύχη τοῦ μοιράρχου Στεφανάκη Κωνστ., ὅστις καὶ οὗτος ἐτραυματίσθη καὶ παρέμεινεν εἰς τὴν φρουράν, τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Μίκου Παναγιώτου, τὸν ὁποῖον, ὡς λέγεται, συνέλαβον αἰχμάλωτον οἱ φύλακες τῶν φυλακῶν καὶ τὸν παρέδωσαν εἰς τοὺς ἀντάρτας τοῦ ΕΛΑΣ, ὡς καὶ τῶν ὑπολοίπων ὁπλιτῶν τῆς φρουρᾶς».

8. Η ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ΣΥΓΓΡΟΥ

Σχεδὸν συγχρόνως πρὸς τὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν φυλακῶν Βουλιαγμένης, ἐσημειώθη σφοδρὰ ἐπίθεσις μεγάλων ἐλασιτικῶν δυνάμεων κατὰ τὸν παρὰ τὸν Ἅγιον Σώστην φυλακῶν Συγγροῦ, ὅπου ἐκρατοῦντο δοσίλογοι καὶ πολλοὶ κατάδικοι κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου. Οἱ ἐλασῖται, ἀποβλέποντες κυρίως νὰ θέσουν εἰς χεῖράς των τοὺς κατηγορουμένους ὡς δοσιλόγους, τοὺς ὁποίους θὰ ἐξετέλουν θεαματικῶς, καὶ τοὺς κοινοὺς ἐγκληματίας, οἱ ὁποῖοι θὰ προσετίθεντο εἰς τὰς τάξεις των, ἐκάλεσαν ματαίως διὰ τηλεβόα τὴν φρουρὰν νὰ ἀποσυρθῇ ἀνενόχλητος. Ἡ δύναμις τῆς φρουρᾶς ἀπετελεῖτο ἐξ 8 ἀξιωματικῶν καὶ 62 ὁπλιτῶν. Ἡ ἐπίθεσις ἤρχισε τὴν 2αν ἀπογευματινὴν τῆς 4ης Δεκεμβρίου καὶ συνεχίσθη μετὰ σφοδρότητος ἀδιάκοπος μέχρι τῆς ἑπομένης. Οἱ ἐλασῖται ἐπετίθεντο συνεχῶς μὲ αὐτόματα ὅπλα, ὅλμους καὶ χειροβομβίδας, ἀλλ' οἱ φρουροὶ ἀπέκρουον μὲ ἡρωισμὸν τὰς λυσσώδεις ἐπιθέσεις των. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς κατώρθωσαν χάρις εἰς τὸ βαθὺ σκότος νὰ πλησιάσουν τὸ ἐξωτερικὸν τεῖχος τῶν φυλακῶν καὶ διὰ δυναμίτιδος ἀνετίναξαν τμῆμα τούτου, προξενήσαντες ρῆγμα 15 μέτρων καὶ καταστροφὴν τῆς βορινῆς θύρας. Κατόπιν ἐπεχείρησαν διὰ λυσσώδους ἐξορμήσεως νὰ εἰσβάλουν μέσῳ τῶν ρηγμάτων εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ἀλλ' οἱ φρουροί, καλύτερον ἐφωδιασμένοι, ἀπέκρουσαν τὰς λυσσώδεις ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ δι' ὁμαδικοῦ πυρὸς καὶ χειροβομβίδων.

Ἡ μάχη συνεχίζετο μὲ τὴν αὐτὴν σφοδρότητα μέχρι τῆς 1ης ἀπογευματινῆς ὥρας τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ὅτε κατέφθασεν ἐνίσχυσις ἐκ 200 Ἄγγλων στρατιωτῶν καὶ δύο τάνκς. Τεθέντες μεταξὺ δύο πυρῶν καὶ πτοηθέντες ἀπὸ τὰς μεγάλας ἀπωλείας των (εἶχον ἤδη 137 νεκροὺς καὶ τραυματίας) διέκοψαν τὸν ἀγῶνα καὶ ἀπεσύρθησαν. Ἡ φρουρὰ εἶχε μόνον τραυματίας 3 ἀξιωματικοὺς καὶ 9 ὁπλίτας, τρεῖς δὲ ἀκόμη ὁπλῖται ἐξηφανίσθησαν, πιθανῶς αἰχμαλωτισθέντες κατὰ τὴν μάχην. Ἐπίσης ἐτραυματίσθησαν 8 Ἄγγλοι στρατιῶται. Τὴν 9ην Δεκεμβρίου ἡ φρουρὰ ἐγκατέλειψε τὸ κτίριον τῶν φυλακῶν, συνοδεύσασα τοὺς εἰς Αἴγιναν μεταφερθέντας κρατουμένους.

Τὰ διατρέξαντα κατὰ τὴν ἐπίθεσιν πρὸς κατάληψιν τῶν φυλακῶν Συγγροῦ γεγονότα ἀφηγεῖται κατωτέρω ἔκθεσις τοῦ διοικητοῦ τῆς φρουρᾶς ταγματάρχου Γ. Μαρινάτου, σταλεῖσα ἐξ Αἰγίνης τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου:

«Περὶ τὴν 2αν ἀπογευματινὴν ὥραν τῆς 4ης Δεκεμβρίου ἐ.ἔ. ἔνοπλοι ὁμάδες τῶν ἀνταρτῶν τοῦ ΕΛΑΣ κυκλώσασαι αἰφνιδίως τὰς φυλακὰς Συγγροῦ ἠξίωσαν τὴν παράδοσιν τῆς φρουρᾶς καὶ τὴν παραλαβὴν τῶν κρατουμένων δοσιλόγων ὡς καὶ τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν ποινικῶν καταδίκων. Ἐπὶ τῇ ἀρνήσει ἡμῶν ἤρξαντο γενικὴν ἐπίθεσιν ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν πρὸς βιαίαν κατάληψιν τῶν φυλακῶν. Ἡ φρουρά, ἥτις εἶχε λάβει ἅπαντα τὰ κατάλληλα μέτρα, διότι ἔκ τινων ἀκριτομυθιῶν εἶχε περιέλθει εἰς γνῶσιν μας ἡ σκοπουμένη ἐπίθεσις κατὰ τῶν φυλακῶν, ἀπήντησεν ἀμέσως δι' ὅλων τῶν μέσων ἅτινα διέθετεν. Ἡ μάχη μετ' ὀλίγον ἐγενικεύθη καὶ ὡς ἐξηκριβώθη βραδύτερον, περὶ τὰς δύο χιλιάδας ἀνταρτῶν ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐναντίον μας ἐπίθεσιν. Ἀφοῦ ἡ ἐναντίον νας προσβολὴ διὰ τῶν συνήθων ὅπλων ἀπέτυχεν, ἐγένετο εἰς ἡμᾶς πρότασις παραδόσεως, διότι ἄλλως θὰ ἐπήρχοντο ἐναντίον μας δι' ὅλμων, χειροβομβίδων καὶ ἐμπρηστικῶν μέσων διὰ νὰ μᾶς ἀνατινάξουν εἰς τὸν ἀέρα. Εἰς ἀρνητικήν μας καὶ πάλιν ἀπάντησιν ἐπανήρχισαν τὴν ἐναντίον μας ἐπίθεσιν πολυαριθμότεροι, μὲ ὅλμους, χειροβομβίδας, ἀντιαρματικὰ ὅπλα καὶ ἐμπρηστικὰς καὶ καπνογόνους βόμβας. Ἡ μάχη ἐμαίνετο ἐπὶ ὀκτὼ ὁλοκλήρους ὥρας, κατὰ τὰς ὁποίας ἐρρίφθησαν ἐναντίον μας πολλαὶ ἑκατοντάδες ὅλμων καὶ χειροβομβίδων, πολλαὶ ἐκ τῶν ὁποίων εἰσῆλθον ἐντὸς τῶν διαμερισμάτων τῆς φυλακῆς ἐκ τῶν παραθύρων καὶ τῆς στέγης, ἥτις εἴς τινα σημεῖα εἶχε διατρηθῆ. Ἡ φρουρὰ ἐπεδείξατο πρωτοφανῆ ἀνδρείαν καί, μολονότι δώδεκα ἐξ αὐτῶν εἶχον τραυματισθῆ, οὐδεὶς ἐκ τούτων ἀπεσύρθη, ἀλλὰ πάντες παρέμειναν μαχόμενοι εἰς τὰ σημεῖα εἰς ἃ εἶχον ταχθῆ. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ οἱ ἐπιτιθέμενοι μᾶς ἀπέστειλαν τὸν ἱερέα τοῦ Ναοῦ Ἁγίας Σοφίας διὰ νὰ παραδοθῶμεν, ἀλλ' ἀντὶ ἀπαντήσεως προέβημεν εἰς τὴν σύλληψιν καὶ κράτησιν τοῦ ἱερέως, διότι ἀντελήφθημεν ὅτι ἐζήτει νὰ ἀσκήσῃ ψυχολογικὴν βίαν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἁλώσεως τῶν φυλακῶν.

Ἡ ἐπίθεσις ἐξηκολούθησε καθ' ὅλην τὴν νύκτα, καίτοι περὶ τὸ μεσονύκτιον ἀφίχθησαν δέκα Ἄγγλοι στρατιῶται πρὸς κατάπαυσιν τοῦ πυρός. Οὗτοι μετέβησαν εἰς τὸ Φρουραρχεῖον τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τοὺς εἰδοποίησαν περὶ τῆς ἀφίξεώς των, ἔλαβον ὅμως τὴν ἀπάντησιν ὅτι πρέπει νὰ ἀναχωρήσουν ἀμέσως τῶν φυλακῶν, διότι ἄλλως θὰ βάλουν καὶ ἐναντίον των. Οἱ δύο ἐκ τῶν στρατιωτικῶν τούτων ἀνεχώρησαν διὰ νὰ ἐνημερώσουν τὴν ὑπηρεσίαν των εἰς Νέον Φάληρον, οἱ δὲ λοιποὶ παρέμειναν μεθ' ἡμῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς. Ἡ μάχη ἐξηκολούθησε καὶ τὴν ἑπομένην, ὁπότε οἱ ἀντάρται ὑπονομεύσαντες κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς τὸ ἐξωτερικὸν τεῖχος τῆς φυλακῆς, ἐτοποθέτησαν μεγάλην ποσότητα δυναμίτιδος καὶ τὴν πρωΐαν τῆς ἑπομένης, 5ης Δεκεμβρίου, ἀνετίναξαν ἓν τμῆμα τούτου σχηματίσαντες κενὸν 15 περίπου τετραγωνικῶν μέτρων. Τὸ κενὸν τοῦτο ἐφράχθη μὲ τὰ πυρὰ ὁπλοπολυβόλου καὶ παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας προσπαθείας τῆς εἰσόδου τῶν ἀνταρτῶν διὰ τοῦ ρήγματος δὲν τὸ ἐπέτυχον, παρὰ τὰς θυσίας ἃς εἶχον. Ἐπεχείρησαν κατόπιν

νὰ παραβιάσουν τὴν ἑτέραν πρὸς βορρᾶν θύραν τῶν φυλακῶν, ἀνατινάξαντες μέρος ταύτης καὶ μεταχειρισθέντες καὶ καπνογόνα μέσα, παρὰ ταῦτα ὅμως ἡ θύρα αὕτη ἐπισημασμένη ἐκ τῶν προτέρων ἐβάλλετο παρ' ἡμῶν ἐκ τοῦ βάθους τῆς φυλακῆς μὲ πυρὰ ὁπλοπολυβόλου καὶ δὲν κατώρθωσαν νὰ εἰσέλθουν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν φυλακὴν παρὰ τὰς πολλὰς θυσίας τὰς ὁποίας εἶχον, αἵτινες κατὰ τὰς πληροφορίας ἃς εἴχομεν βραδύτερον ἦσαν 137 νεκροὶ καὶ τραυματίαι. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς κήρυκες τῶν ἀνταρτῶν μὲ τηλεβόας προσεπάθουν νὰ ἐνσπείρουν τρομοκρατίαν, καλοῦντες τοὺς χωροφύλακας νὰ κτυπήσουν τοὺς ἀξιωματικούς των καὶ νὰ πετάξουν τὰ ὅπλα, ὡς καὶ τοὺς κρατουμένους νὰ διαρρήξουν τὰς πύλας τῶν φυλακῶν, ἔξωθεν τῶν ὁποίων τοὺς ἀναμένει τὸ ἡρωικὸν ΕΛΑΣ νὰ τούς προστατεύσῃ. Δι' ἐμὲ προσωπικῶς ἀπηύθυναν χυδαίας ὕβρεις καὶ ἀπειλὰς ὅτι δὲν θὰ μὲ σφάξουν, ἀλλὰ θὰ μὲ γδάρουν ζῶντα. Παρ' ὅλα ταῦτα τίποτε δὲν ἐπέτυχον, διότι ἡ φρουρὰ ἐπεδείξατο πλὴν τινῶν ἐξαιρέσεων ἀνδρείαν καὶ πειθαρχίαν καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς φυλακῆς παρέμεινεν εἰς χεῖράς μας, λόγῳ τῶν ἐκτάκτων μέτρων ἅτινα ἐλήφθησαν, εἰς τὰ ὁποῖα συνέβαλον πολὺ ὁ διευθυντὴς τῆς φυλακῆς Μπελεγρῆς καὶ ἰδιαιτέρως ὁ ἀρχιφύλαξ Ποῦλος.

Περὶ τὴν 1ην ἀπογευματινὴν ὥραν τῆς ἑπομένης, 5ης Δεκεμβρίου, ἀφίχθη εἰς τὰς φυλακὰς Συγγροῦ δύναμις 200 περίπου Ἄγγλων στρατιωτῶν μὲ βαρὺ ὁπλισμὸν καὶ δύο τάνκς, οἵτινες ἀνέλαβον τὴν ὑποστήριξίν μας καὶ οἵτινες ἐβλήθησαν καὶ οὗτοι ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν τοῦ ΕΛΑΣ, σχόντες 8 τραυματίας. Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας οἱ ἀντάρται ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ληξάσης τῆς ἐπιθέσεως.

Μετὰ 4 ἡμέρας, ἤτοι τὴν 9 Δεκεμβρίου, ἐλήφθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 34/3804/29/9.12.44 διαταγὴ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τῆς ὁποίας διετάσσετο ὅπως ὁ διοικητὴς τῆς φρουρᾶς μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ὁπλιτῶν μεταφέρουν εἰς Αἴγιναν τοὺς ποινικοὺς καταδίκους τῶν φυλακῶν. Μολονότι τὸ ἐγχείρημα ἦτο δυσκολώτατον, διότι οἱ ἐκκαθαρισθέντες δι' Αἴγιναν κατάδικοι ἦσαν 177 (οἱ ὑπόλοιποι 200 δοσίλογοι μετεφέρθησαν εἰς τὰς φυλακὰς Ἀβέρωφ), ἡ δὲ δύναμις τῶν ὁπλιτῶν ἦτο 47 χωροφύλακες καὶ 12 ὑπαξιωματικοί, ἐν τούτοις, μὲ πολλὰς ταλαιπωρίας καὶ δυσκολίας καὶ μετὰ τετραήμερον παραμονὴν εἰς τὸ ὕπαιθρον καὶ παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ, λόγῳ ἀναμονῆς ἐξευρέσεως μέσου συγκοινωνίας, κατωρθώθη νὰ μεταφερθοῦν καὶ παραδοθοῦν ἅπαντες εἰς τὰς φυλακὰς Αἰγίνης, καίτοι πολλοὶ τούτων ἦσαν βαρυποινῖται καὶ τινες καταδικασμένοι εἰς ἰσόβια δεσμά. Ἐπί τινος τῶν καταδίκων τούτων ἀνευρέθη σημείωμα, ὅπερ παρελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου λοχαγοῦ διοικητοῦ τῶν μεταφορικῶν μέσων τῆς συνοδείας, διὰ τοῦ ὁποίου ἐδίδοντο ἐντολαὶ εἰς τοὺς φυλακισμένους, ἐκ μέρους τοῦ ΕΛΑΣ προφανῶς, νὰ κτυπήσουν ἀλύπητα τὴν φρουρὰν τῶν φυλακῶν καὶ μετὰ τὴν ἐλευθέρωσίν των νὰ μεταβοῦν εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 3 ἀποθήκην, ὅπου ὑπὸ μιᾶς ὀνόματι Σούλας θὰ ὡπλίζοντο καὶ θὰ εἶχον ὡς στόχον τὴν ἑπομένην τὴν συνοικίαν Κολωνάκι καὶ ὅτι τὴν 6ην Δεκεμβρίου θὰ ἐσφάζοντο 20.000 τσιμπούρια εἰς Ἀθήνας.

Πάντες οἱ τραυματίαι, πλὴν τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Παύλου Σπυρίδωνος, ὅστις ἦτο σοβαρῶς τραυματισμένος καὶ μετεφέρθη ὑπὸ τῶν Ἄγγλων στρατιωτικῶν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, οἱ λοιποί, πρὸς τιμήν των, μετὰ τὴν ἐπίδεσιν τῶν τραυμάτων των παρέμειναν εἰς τὸν ἀγῶνα μέχρι τέλους καὶ μᾶς ἠκολούθησαν εἰς τὴν Αἴγιναν».

9. ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΗΡΩΙΚΗ ΑΜΥΝΑ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Τὸ μένος τῶν στασιαστῶν ἐστράφη ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας κατὰ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, τοῦ ὁποίου ἡ κατάκτησις εἶχε καὶ ἠθικὴν σημασίαν, δεδομένου ὅτι οἱ ἐντὸς αὐτοῦ εὑρισκόμενοι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Σώματος, ἐὰν ἠχμαλωτίζοντο θὰ ἐξετελοῦντο θεαματικῶς, ἀλλὰ καὶ πρακτικὴν διότι τὸ κτίριον ἀπετέλει ἰσχυρὸν ὀχυρὸν ἐντὸς τῆς πόλεως. Συμφώνως πρὸς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς, διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ Καταστήματος τοῦ Ἀρχηγείου εἶχεν ὁρισθῆ φρούραρχος ὁ ἀντισυνταγματάρχης Γ. Θεοχάρης. Ἡ συνολικὴ δύναμις ἀνήρχετο εἰς 32 ἀξιωματικοὺς καὶ 92 ὁπλίτας. Ἀρκετοὶ ὅμως τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν εὑρέθησαν τυχαίως ἐντὸς τοῦ Ἀρχηγείου καὶ ἦσαν ἐντελῶς ἄοπλοι ἢ ἀνῆκον εἰς τὰς ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κτιρίου στεγαζομένας Ὑπηρεσίας Ἐπιμελητείας καὶ Ἐκκαθαρίσεως Δαπανῶν, ἐντελῶς ἀπαράσκευοι πρὸς συμμετοχὴν εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις. Τελικῶς ἐπελέγησαν 25 ὁπλῖται μετ' ἀναλόγων ἀξιωματικῶν διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς μάχης καὶ ἕτεροι 35 μετ' ἀριθμοῦ τινὸς ἀξιωματικῶν ὡς ἐφεδρεία. Ἡ δύναμις τῆς ἀμύνης διέθετε μόνον τυφέκια ἰταλικοῦ καὶ ἑλληνικοῦ τύπου μὲ ἀριθμὸν 100 ἕως 150 φυσιγγίων δι' ἕκαστον, δύο αὐτόματα Στέν, ἓν ὁπλοπολυβόλον μὲ περιωρισμένον ἀριθμὸν φυσιγγίων καὶ 25-30 χειροβομβίδας. Ζητηθέντα ἐπειγόντως αὐτόματα καὶ πυρομαχικὰ δὲν ἐστάλησαν. Τὸ Ἀρχηγεῖον κατεῖχε τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ ἀρ. 36 μέγαρον, συνεχόμενα δὲ ἦσαν τὰ κτίρια εἰς τὰ ὁποῖα ἐστεγάζοντο τὰ Ταμεῖα Χωροφυλακῆς καὶ αἱ Διαχειρίσεις τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν. Οὐχὶ μακρὰν (ὁδὸς Ἐλπίδος καὶ Γ' Σεπτεμβρίου) εὑρίσκοντο τὰ κτίρια εἰς τὰ ὁποῖα ἐστρατωνίζετο ἡ δύναμις τοῦ 4ου Τάγματος Μετεκπαιδεύσεως, ταυτόχρονος στόχος καὶ ταῦτα τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἐλασιτῶν.

Ἀπὸ τῆς 3ης Δεκεμβρίου, ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐπιθέ-

Τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ 36 οἴκημα τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς. Ἐναντίον τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς οἱ κομμουνισταὶ ἐξαπέλυσαν ἀλλεπαλλήλους λυσσώδεις ἐπιθέσεις κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα τοῦ 1944.

σεως τῶν κομμουνιστῶν, κατηρτίσθη σχέδιον ἀμύνης. Συμφώνως πρὸς τοῦτο κατελήφθησαν ὑπὸ ὁμάδων Χωροφυλακῆς τέσσαρες, πέριξ τοῦ κτιρίου, πολυκατοικίαι, μία βορείως τούτου, ἑτέρα δυτικῶς καὶ ἕτεραι δύο νοτίως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 'Αλίτσης. Κατελήφθησαν ἐπίσης διὰ περιπόλου αἱ διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν Γ' Σεπτεμβρίου - Ἰουλιανοῦ καὶ 'Αριστοτέλους - Ἰουλιανοῦ. Ὁμοίως κατελήφθησαν ὅλαι αἱ ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ μεγάρου τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ ταράτσαι τῶν τελευταίων ὀρόφων καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀμυντικῆς διατάξεως ἠνοίχθησαν πολεμίστραι ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς προσόψεως τοῦ κτιρίου καὶ εἰς τὰς ἀνατολικὰς καὶ δυτικὰς πλευρὰς αὐτοῦ.

Ἤδη ἀπὸ τῆς ἑσπέρας τῆς 4ης Δεκεμβρίου ἐρρίπτοντο ἐνοχλητικὰ πυρὰ συνεχισθέντα τὴν ἑπομένην. Οἱ ἀμυνόμενοι ἀπήντων κατ' ἀραιὰ διαστήματα καὶ πρὸς ὁρατοὺς στόχους, λόγῳ φειδοῦς τῶν ἐφοδίων των. 'Απὸ τῶν πρώτων νυκτερινῶν ὡρῶν τῆς 5 Δεκεμβρίου παρετηρήθη συρροὴ εἰς τὰς πέριξ διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν ἰσχυρῶν ἐλασιτικῶν ὁμάδων μὲ αὐτόματα καὶ χειροβομβίδας. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐξεδηλώθη σφοδροτάτη ἐπίθεσις, τόσον κατὰ τοῦ 'Αρχηγείου ὅσον καὶ κατὰ τῶν ἐπὶ τῶν ὁδῶν Γ' Σεπτεμβρίου - 'Ελπίδος οἰκημάτων τῆς Εἰδικῆς 'Ασφαλείας, ὅπου ἐμάχετο τὸ 4ον Τάγμα Μετεκπαιδεύσεως. Ἡ δύναμις τοῦ Τάγματος τούτου, τοῦ ὁποίου τὸ τμῆμα τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους εἶχεν ὑποκύψει ἀπὸ τῶν ἑσπερινῶν ὡρῶν, ἐκράτησε μέχρι τῆς πρωίας τῆς 6ης Δεκεμβρίου ὅτε, ἐλλείψει φυσιγγίων, διέκοψε τὸν ἀγῶνα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος διέφυγε πρὸς τὸ πλησίον 4ον 'Αστυνομικὸν Τμῆμα. Τότε, ὅλαι αἱ δυνάμεις τῶν ἐλασιτῶν ἐστράφησαν κατὰ τοῦ 'Αρχηγείου. 'Απὸ τῆς μεσημβρίας τῆς 6ης Δεκεμβρίου ἐπετίθεντο λυσσωδῶς, βάλλοντες δι' ὅλων τῶν μέσων, ἀκόμη καὶ διὰ προσκομισθέντων ὅλμων. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀμύνης ἠναγκάσθη νὰ ἀποσύρῃ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κτιρίου τοὺς εἰς τὴν ταράτσαν τούτου μαχομένους, ὡς καὶ τοὺς εἰς τὰς γωνίας τῶν ὁδῶν Ἰουλιανοῦ - Γ' Σεπτεμβρίου - 'Αριστοτέλους - Τρικόρφων. 'Απὸ τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν τῆς 6ης Δεκεμβρίου κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν καὶ αἱ ταράτσαι τῶν γύρωθεν κατοικιῶν, τῶν εἰς αὐτὰς τοποθετημένων ἀνδρῶν ἄλλων φονευθέντων καὶ ἄλλων δυνηθέντων νὰ διαφύγουν. Οὕτως οἱ καταλαβόντες τὰς γειτονικὰς αὐτὰς ταράτσας ἔβαλλον ἀκαταπαύστως ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως, ἐκτοξεύοντες κατὰ τοῦ κτιρίου τοῦ 'Αρχηγείου χειροβομβίδας καὶ δέσμας δυναμίτιδος.

'Απὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ κατάστασις κατέστη κρίσιμος. Ἤδη κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ἐμφανισθέντα δύο ἀγγλικὰ τὰνκς ἔσπειραν ἐλπίδας νίκης ἢ τοὐλάχιστον διασώσεως. 'Αλλ' ἐνῷ οἱ κομμουνισταὶ ἐπὶ τῇ θέᾳ των εἶχον πανικόβλητοι ἀποσυρθῆ, τὰ ἀγγλικὰ τὰνκς ἐγκατέλειψαν τὸ πεδίον τῆς μάχης, χωρὶς νὰ ἀφήσουν βοήθειάν τινα, οὐδὲ νὰ δώσουν προσοχὴν εἰς τὰς ἐκκλήσεις τῶν ἀμυνομένων ὅπως τοὺς ἐφοδιάσουν μὲ πυρομαχικά. Οἱ κομμουνισταί, ἀναθαρρήσαντες, ἐπανέλαβον μετὰ λυσσώδους ὁρμῆς τὰς ἐπιθέσεις. Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας οἱ ἡρωικοὶ ἀγωνισταὶ ἐφαίνοντο καμπτόμενοι, ἰδίως λόγῳ ἐγγιζούσης ἐξαντλήσεως τῶν πυρομαχικῶν.

'Επίσης, πολλὰ ὅπλα εἶχον ἀχρηστευθῆ λόγῳ τῆς συνεχοῦς χρήσεως. 'Αξιωματικοί τινες καὶ ὁπλῖται ἐσκέπτοντο ἂν δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιηθοῦν τὰ τελευταῖα ἐφόδια πρὸς ὁρμητικὴν ἔξοδον ὡς μόνον ἀπομένον μέσον διασώσεως. Ἤδη ἀξιωματικοί τινες, εὑρεθέντες ἐντὸς τοῦ 'Αρχηγείου ἄνευ ὑπηρεσίας καὶ φέροντες πολιτικὴν ἐνδυμασίαν, ἠδυνήθησαν ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς νὰ διαφύγουν διὰ τῶν πλαγίων θυρῶν. 'Αλλ' οἱ διευθύνοντες τὴν ἄμυναν ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ διεκήρυξαν ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ Σώματος ἐπιβάλλει νὰ παραμείνουν μαχόμενοι μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου φυσιγγίου διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Πατρίδος. 'Εν ᾧ δὲ οἱ ἐπιτιθέμενοι ἐλασῖται, ἴσως ἀντιληφθέντες κάμψιν τῆς μαχητικότητος, μὲ τηλεβόας τοὺς παρώτρυνον νὰ παραδοθοῦν, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, καταλαβόντες θέσεις εἰς τὸν α' καὶ β' ὄροφον ἀπήντων δι' ὁμοβροντιῶν. Εἰς τὸν α' ὄροφον διηύθυνε τὴν ἄμυναν ὁ ἀντισυνταγματάρχης Παππᾶς, εἰς τὸν β' ὁ ἀντισυνταγματάρχης Παπακώστας καὶ εἰς τὸν γ' ὁ ἀντισυνταγματάρχης Θεοχάρης.

Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ μετέχοντος τῆς μάχης 'Αρχηγοῦ ὁ ἀγὼν διεξήγετο ἑκατέρωθεν μετὰ λύσσης. «Οἱ ἄνδρες χωρὶς ἀνάπαυσιν ἐμάχοντο ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου, ἀδιαφοροῦντες διὰ τοὺς ριπτομένους ὅλμους, τὰς χειροβομβίδας, τὰς δυναμίτιδας καὶ τὰ καταρρέοντα ἐπ' αὐτῶν τμήματα τῆς οἰκοδομῆς. Ὁ κονιορτὸς τῶν ἀσβεστωμάτων καὶ τὰ καπνογόνα τοὺς ἔπνιγον, τὰ πυρακτωμένα ὅπλα των τοὺς κατέκαιον τὰς χεῖρας, ἀλλ' ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐγκατέλειπον τὸν ἀγῶνα».

Τὰ φυσίγγια ἠλαττώνοντο ἐπικινδύνως καὶ μάλιστα κατὰ τὴν κρισιμωτέραν φάσιν τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν. Δὲν ἔμενε πλέον ἄλλη ἐλπὶς σωτηρίας ἢ ἡ ἀπεγνωσμένη ἔξοδος, ἀλλ' ἦτο ἀνάγκη νὰ συνεχισθῇ ὁπωσδήποτε ὁ ἀγὼν μέχρι τῆς ἐπελεύσεως τοῦ σκότους, ὁπότε μόνον ἦτο δυνατὴ ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ κτιρίου.

Δεδομένου ὅτι ἐξόρμησις ἐκ τῆς κυρίας ἐξόδου τοῦ Καταστήματος τοῦ 'Αρχηγείου θὰ ἐπέφερε μεγάλας ἀπωλείας, ἀπεφασίσθη ὅπως μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἐγκλεισμένου ἐπίσης ἀποστράτου συνταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ 'Απ. Παπαγεωργίου διανοιχθῇ εἰς τὴν ὀπισθίαν, ἀνατολικὴν πλευρὰν διὰ διατρήσεως τοῦ τοίχου ὀπὴ δίδουσα ἔξοδον πρὸς συνεχόμενον γκαρὰζ τῆς ὁδοῦ Γ' Σεπτεμβρίου. 'Αλλ' ἀπεδείχθη ἀδύνατος ἡ διάτρησις τοῦ ἐκ σιδηροκονιάματος τοίχου. 'Επὶ τέλους κατωρθώθη νὰ διανοιχθῇ ἀπὸ ὀπισθίας ταράτσας τοῦ 'Αρχηγείου καταπακτή, μέσῳ τῆς ὁποίας διὰ πηδήματος ἀρκετοῦ ὕψους ἦτο δυνατὴ ἡ κάθοδος εἰς τὸ γκαρὰζ.

Ὅταν ἤρχισε νὰ νυκτώνῃ, ὁ 'Αρχηγὸς συνταγμα-

τάρχης Παπαργύρης ἔκρινε σκόπιμον νὰ κατέλθῃ πρῶτος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπομοιράρχου Γιαννοπούλου, διὰ τῆς καταπακτῆς εἰς τὸ γκαράζ, διότι ἠκούσθη εἰς τὴν ὁδὸν Γ' Σεπτεμβρίου ἀγγλικὸν ἅρμα καὶ ἤθελε νὰ συνεννοηθῇ ὅπως σταθμεύσῃ τοῦτο εἰς κατάλληλον θέσιν καὶ διὰ βολῶν προστατεύσῃ τὴν ἐκεῖθεν ἀποχώρησιν. 'Αλλ' ἐνῷ κατήρχετο τὴν καταπακτήν, λόγῳ τοῦ σκότους κατέπεσεν εἰς τὸ κενὸν τραυματισθεὶς εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ τὴν κεφαλήν, ἐκ τούβλου καταρρεύσαντος μεσοτοίχου ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστηρίχθη. Ὁ συνοδεύων ὑπομοίραρχος τὸν ἐξήγαγεν αἱμόφυρτον ἐκ τῶν συντριμμάτων τοῦ τοίχου καὶ τὸν ὡδήγησε πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ γκαράζ. 'Αλλ' ἐνῷ ὁ ὑπομοίραρχος ἔτρεξε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ διὰ νὰ προλάβῃ τὸ περιφερόμενον ἀγγλικὸν τάνκ, ὁ 'Αρχηγὸς Παπαργύρης λόγῳ τοῦ σκότους καὶ τῆς ζάλης ἔλαβεν ἀντίθετον κατεύθυνσιν καὶ εὑρέθη, ἀπομεμονωμένος καὶ εἰς μάτην ἀναζητούμενος, εἰς τὴν ὁδὸν Φερρῶν, ὅπου κατέπεσεν ἐκ σκοτοδίνης. Συνελθὼν μετά τινα ὥραν καὶ μὴ γνωρίζων ποῦ εὑρίσκεται, κινδυνεύων δὲ νὰ συλληφθῇ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ὑπὸ ἐλασιτῶν, ἐκτύπησε τὴν πρώτην τυχοῦσαν θύραν.

Κατ' εὐτυχῆ σύμπτωσιν εὑρέθη ἐν τῷ μέσῳ ἐθνικόφρονος οἰκογενείας, ἡ ὁποία ἐπεριποιήθη τὰ τραύματά του καὶ τὸν ἐνοσήλευσεν, ἐπὶ διήμερον, κληθέντος καὶ ἰατροῦ. Κατόπιν τὸν ἐφωδίασε μὲ πολιτικὴν ἐνδυμασίαν καὶ οὕτως ἠδυνήθη ἀγνώριστος νὰ φθάσῃ εἰς τὰ Παλαιὰ 'Ανάκτορα.

'Ανέλαβε καὶ πάλιν τὴν 'Αρχηγίαν τοῦ Σώματος, ἀφ' οὗ προσωρινῶς ἐξετέλεσε τὰ καθήκοντα 'Αρχηγοῦ ὁ συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Στ. Μπριλλάκης.

Οἱ λοιποὶ πολιορκούμενοι ἐντὸς τοῦ 'Αρχηγείου ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, ἀφοῦ ἐκράτησαν τὴν ἡρωικὴν ἄμυναν μέχρι τῶν μεταμεσονυκτίων ὡρῶν τῆς 6ης πρὸς 7ην Δεκεμβρίου, κατῆλθον διὰ τῆς καταπακτῆς εἰς τὸ γκαρὰζ καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ πυρὸς τοῦ ἀγγλικοῦ ἅρματος μάχης μετεφέρθησαν εἰς τὰ Παλαιὰ 'Ανάκτορα. Κατὰ τὸν διήμερον αὐτὸν ἡρωικὸν ἀγῶνα ἐφονεύθησαν δύο ἀξιωματικοὶ καὶ τρεῖς ὁπλῖται καὶ ἐτραυματίσθησαν 3 ἀξιωματικοὶ καὶ 4 ὁπλῖται.

Συνταγματάρχης 'Αργύριος Παπαργύρης. 'Αρχηγὸς Χωροφυλακῆς κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα τοῦ 1944. Κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν κομμουνιστῶν ἐναντίον τοῦ 'Αρχηγείου Χωροφυλακῆς, 'Ιουλιανοῦ 36, εὑρίσκετο ἐντὸς τοῦ οἰκήματος καὶ κατηύθυνε τὴν ἄμυναν.

Ἦτο τόση ἡ λύσσα τῶν ἐλασιτικῶν στιφῶν διὰ τὴν μακρὰν ἀντίστασιν τῶν ὀλιγαρίθμων αὐτῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι διέφυγον τῶν ὀνύχων των καὶ ἀφοῦ ἐπροξένησαν εἰς αὐτοὺς σοβαρὰς ἀπωλείας, ὥστε ὅταν εἰσήλασαν εἰς τὸ κενὸν μέγαρον τοῦ 'Αρχηγείου δὲν ἄφησαν λίθον ἐπὶ λίθου. Διήρπασαν ἢ κατέστρεψαν τὰ πάντα, ἐξήλωσαν ἀκόμη καὶ τὰ δάπεδα τῶν πατωμάτων. Βραδύτερον ἀνευρέθη ξυλεία τῶν δαπέδων καὶ τραπεζῶν τοῦ 'Αρχηγείου εἰς φερετροποιεῖον, χρησιμοποιουμένη πρὸς κατασκευὴν φερέτρων!

10. ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΜΥΝΑΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ

Παραθέτομεν κατωτέρω ἔκθεσιν τοῦ τότε 'Αρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς συνταγματάρχου 'Αργ. Παπαργύρη, μετασχόντος προσωπικῶς εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ 'Αρχηγείου, τοῦ ὁποίου τὰς δραματικὰς φάσεις μέχρι καὶ τῆς ἐπικινδύνου περιπετείας του μᾶς περιγράφει λίαν ἐναργῶς. Ἐν συνεχείᾳ παραθέτομεν τὸ συνταχθὲν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τῆς 12 Δεκεμβρίου, «Δελτίον Συμβάντων», ἀφηγούμενον τὰ τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ 'Αρχηγείου.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Τοῦ 'Αρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς συνταγματάρχου Παπαργύρη 'Αργυρίου περὶ τῶν ἐνεργειῶν κατὰ τὴν διάρ-

κειαν τοῦ στασιαστικοῦ κινήματος τοῦ Δεκεμβρίου 1944.

«Μετὰ τὴν ρῆξιν ἥτις ἐπῆλθε μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως Παπανδρέου καὶ τῶν ἐαμικῶν ὑπουργῶν, ἐκλήθην τὴν ἑσπέραν τῆς 3ης Δεκεμβρίου π.ἔ. ὑπὸ τοῦ τότε Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Παπανδρέου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Μ. Βρεττανίας καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐσωτερικῶν, Στρατιωτικῶν καὶ τοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ διετάχθην, ὅπως αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ἀπὸ τῆς ἑπομένης ἐκτελέσωσι τὰ καθήκοντά των πρὸς τήρησιν τῆς τάξεως. Ἐπειδὴ ὅμως εἰς τὴν Χωροφυλακὴν διὰ τοῦ προγραμματικοῦ λόγου τοῦ τέως Πρωθυπουργοῦ εἶχεν ἀποδοθῆ μομφὴ ὅτι εἶχεν ὑποστῆ ἠθικὴν κρίσιν, ἐν πολλοῖς δὲ αὕτη εἶχε τεθῆ ἐκτὸς ὑπηρεσίας, ἀνέφερον ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ θὰ ἐκτελέσῃ ὅπως πάντοτε τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθῆκον, πλὴν ὅμως εἶναι ἀνάγκη ν' ἀποκατασταθῆ αὕτη προηγουμένως ἠθικῶς δι' Ημερησίας Διαταγῆς τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, πρᾶγμα ὅπερ οὗτος ὑπεσχέθη καὶ ὅπερ ἔπραξεν ἀργότερον.

Τὴν ἑπομένην (4ην Δεκεμβρίου) ἠσχολήθην διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν ἀνδρῶν τοῦ 4ου Τάγματος τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς, ὅπερ εἶχε καταρτισθῆ ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπτυχθεισῶν Ὑπηρεσιῶν Πελοποννήσου καὶ Θεσσαλίας, οἵτινες μετεφέρθησαν ἐνταῦθα δι' ἀγγλικῶν αὐτοκινήτων κατόπιν ἐνεργειῶν μου, καὶ οἵτινες ἐστρατωνίζοντο εἰς τὸ Κατάστημα τῆς τέως Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας (Γ' Σεπτεμβρίου 105) καὶ εἰς τὸ Σχολεῖον τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους.

Τὴν 16ην ὥραν τῆς ἰδίας ἡμέρας εὑρισκόμενος μετὰ τοῦ ἐπιτελάρχου μου συνταγματάρχου Πολυκράτη Γεωργίου εἰς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς, ἔλαβον γνῶσιν ὅτι αἱ φυλακαὶ Βουλιαγμένης εἶχον ὑποστῆ ἐπίθεσιν τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἐκινδύνευον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Διέταξα τὴν ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς τούτων δι' ἑνὸς λόχου ὅστις ὅμως, ὡς μοὶ ἀνέφερον τὴν ἑπομένην, λόγῳ τοῦ ἐπελθόντος σκότους καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἐπιθέσεως τῶν στασιαστῶν καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν, δὲν κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς τὸν προορισμόν του καὶ ἡ φρουρὰ μετὰ σκληρὸν ἀγῶνα εὑρεθεῖσα πρὸ ὑπερτέρων δυνάμεων καὶ πολὺ μεγαλυτέρας δυνάμεως πυρὸς ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ.

Ἡ πτῶσις τῆς ἀνωτέρω φρουρᾶς καὶ ἡ ἐν γένει κατάστασις ἐπέδρασε πολὺ ψυχολογικῶς εἰς τοὺς ἄνδρας τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη. Δι' ὅ, ἠναγκάσθην τὴν πρωίαν τῆς ἑπομένης νὰ μεταβῶ μετὰ τοῦ ἐπιτελάρχου μου καὶ ἀντισυνταγματάρχου Θεοχάρη περὶ ὥραν 9ην εἰς τὸ Σύνταγμα, ὅπου διέταξα συγκέντρωσιν ἀξιωματικῶν καὶ ἀκολούθως συγκέντρωσιν ὁπλιτῶν, εἰς οὓς ὡμίλησα περὶ τῶν καθηκόντων καὶ τῶν ἱστορικῶν ὑποχρεώσεων τῆς Χωροφυλακῆς ἔναντι τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Ἐκεῖθεν, μετέβην εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν καὶ ἀκολούθως εἰς τὸν Ἄγγλον ταξίαρχον εἰς Παραπήγματα καὶ ἐζήτησα 1.000 ὅπλα, 100 αὐτόματα καὶ 200 χειροβομβίδας, ἅτινα παρὰ τὴν ὑπόσχεσιν δὲν μοὶ ἐχορηγήθησαν, μέχρις ὅτου μᾶς ἐπρόλαβον τὰ γεγονότα. Ὅταν ἐπανῆλθον εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον περὶ ὥραν 11ην παρετήρησα ὅτι εἶχον ἀρχίσει ἀραιὰ παρενοχλητικὰ πυρὰ κατὰ τοῦ Καταστήματος τοῦ Ἀρχηγείου, ἅτινα ἐξηκολούθησαν μέχρι τῆς 20ῆς σχεδὸν ὥρας καὶ ἅτινα μετὰ διακοπὴν ὀλίγων ὡρῶν ἐπανήρχισαν περὶ ὥραν 23.50' τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐντονώτερα καὶ ἐξηκολούθησαν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς ἑπομένης 6ης Δεκεμβρίου π.ἔ.

Διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ Καταστήματος τοῦ Ἀρχηγείου εἶχεν ὁρισθῆ φρούραρχος ὁ ἀντισυνταγματάρχης Θεοχάρης Γεώργιος καὶ δύναμις 25 ὁπλιτῶν μετ' ἀναλόγων ἀξιωματικῶν, ὑφίστατο δὲ καὶ ἑτέρα ἐκ 35 ἀνδρῶν δύναμις μετὰ ἀριθμοῦ τινος ἀξιωματικῶν ὡς ἐφεδρεία. Ἡ δύναμις αὕτη διετίθετο τόσον παρὰ τοῦ Ἀρχηγείου ὅσον καὶ ὅλων τῶν ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Ἀρχηγείου στεγαζομένων Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, ἤτοι τῆς Ἐπιμελητείας καὶ τῆς Διευθύνσεως Ἐκκαθαρίσεως Δαπανῶν. Πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ Ἀρχηγείου εἶχον καταληφθῆ αἱ γωνίαι τῶν διασταυρουμένων ὁδῶν Ἰουλιανοῦ καὶ Γ' Σεπτεμβρίου καὶ Ἰουλιανοῦ καὶ Ἀριστοτέλους, ἡ ὁδὸς Ἀλίτσης ὡς καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τρεῖς, ἀκολούθως δὲ καὶ ἄλλαι δύο ταράτσαι τῶν δεσποζόντων τοῦ Ἀρχηγείου οἰκημάτων διὰ δυνάμεως μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικούς.

Ἡ δύναμις τοῦ Ἀρχηγείου διέθετε μόνον τυφέκια ἰταλικοῦ καὶ ἑλληνικοῦ τύπου μὲ ἀριθμὸν 100-150 φυσιγγίων δι' ἕκαστον, δύο αὐτόματα Στέν, ἓν ὁπλοπολυβόλον τοῦ ὑπομοιράρχου Ματαράγκα μὲ περιωρισμένον ἀριθμὸν φυσιγγίων καὶ 25-30 χειροβομβίδας.

Ἡ 5η Δεκεμβρίου διέρρευσε μὲ τὴν ἀνταλλαγὴν ἑκατέρωθεν ἀραιῶν πυρῶν. Ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου ὅμως τῆς 5-6 Δεκεμβρίου π.ἔ., ἡ ἐπίθεσις τῶν κομμουνιστῶν ἐπανελήφθη ἐντονωτάτη τόσον κατὰ τοῦ Ἀρχηγείου, ὅσον καὶ κατὰ τῆς στρατωνιζομένης εἰς τὰ οἰκήματα τῆς τέως Διοικήσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας (ὁδὸς Ἐλπίδος καὶ Γ' Σεπτεμβρίου) δυνάμεως Μετεκπαιδεύσεως. Ἡ δύναμις τοῦ Τάγματος, τῆς ὁποίας ἀφ' ἑσπέρας τὸ τμῆμα τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους εἶχε παραδοθῆ, ὑπέκυψε καὶ αὕτη διαλυθεῖσα τὴν πρωίαν τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ὁπότε τὸ βάρος τῆς ἐπιθέσεως τῶν κομμουνιστῶν ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς. Οἱ κομμουνισταὶ ἐχρησιμοποίουν ὅλα τὰ εἴδη τῶν ὅπλων, ἀπὸ τῆς μεσημβρίας δὲ τῆς 6ης Δεκεμβρίου ἤρξατο ἔντονος χρῆσις ὅλμων, πρᾶγμα ὅπερ μᾶς ἠνάγκασε ν' ἀποσύρωμεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ καταστήματος καὶ τοὺς εἰς τὴν ταράτσαν τοῦ Ἀρχηγείου ἀμυνομένους ἄνδρας καὶ τοὺς εἰς τὰς γωνίας τῶν ὁδῶν Ἰουλιανοῦ — Γ' Σεπτεμβρίου, Ἀριστοτέλους — Τρικόρφων. Οἱ κομμουνισταὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατώρθωσαν νὰ ἐξουδετερώσωσι καὶ ὅλας τὰς ἑστίας ἀμύνης, ἃς εἴχομεν ἐγκαταστήσει εἰς τὰς γειτονικὰς ταράτσας εἴτε φονεύοντες τοὺς ἄνδρας μας εἴτε ἀναγκάζοντες αὐτοὺς ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἐκεῖθεν ἐλλείψει πυρομαχικῶν. Καὶ οὕτω κατώρθωσαν, κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 6ης Δεκεμβρίου, νὰ καταλάβωσι τὰς γειτνιαζούσας πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον ταράτσας καὶ νὰ μᾶς βάλωσιν ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως διὰ χειροβομβίδων καὶ δεσμῶν δυναμίτιδος.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ κατάστασις τῶν ἐν τῷ Ἀρχηγείῳ κατέστη κρίσιμος. Τότε μοὶ ἀνηγγέλθη ὑπὸ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Θεοχάρη ὅτι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται εὑρίσκοντο εἰς τὰ ὑπόγεια διαμερίσματα καὶ περιβληθέντες πολιτικὴν ἀμφίεσιν ἡτοιμάζοντο πρὸς ἀναχώρησιν. Κατελθὼν εἰς τὰ διαμερίσματα τοῦ α' ὀρόφου

καὶ τὸ ὑπόγειον, εὗρον πράγματι ἐκεῖ πολλοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας συνεπτυγμένους καὶ συνωθουμένους, οὓς ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ περιστρόφου μου ἠνάγκασα νὰ καταλάβωσι θέσεις, ἄλλοι μὲν εἰς τὸν α΄ ὄροφον ἄλλοι δὲ εἰς τὸν β΄ καὶ γ΄ τοιοῦτον, ὅπου εὑρίσκοντο οἱ ἀντισυνταγματάρχαι Παπακώστας καὶ Θεοχάρης.

Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἐπιθέσεως ἐτόνισα εἰς ὅλους ὅτι εἶναι ἀνάγκη, χάριν τῆς Ἱστορίας τῆς Χωροφυλακῆς, τὸ Ἀρχηγεῖον νὰ μὴ παραδοθῇ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ εἰς τοὺς κομμουνιστάς, ἀλλὰ νὰ πολεμήσωμεν μέχρις ἐξαντλήσεως τοῦ τελευταίου φυσιγγίου καὶ νὰ πέσωμεν μέχρις ἑνὸς πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν ἐπερχομένων.

Μετὰ τῶν ἀνωτέρω ἀξιωματικῶν τοῦ Ἐπιτελείου μου κινούμενος πανταχοῦ κατέβαλον ἐξαιρετικὴν προσπάθειαν διὰ τὴν πειθαρχίαν τοῦ πυρός, διότι παρετήρησα ὅτι τὰ φυσίγγια ἠλαττώνοντο ἐπικινδύνως καί, ἰδίᾳ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ὁπότε ἦτο ὁ ἀγὼν εἰς τὴν κρισιμωτέραν του φάσιν καὶ ἦτο ἀνάγκη ὅπως διαρκέσῃ ὁπωσδήποτε μέχρι τῆς ἐπελεύσεως τοῦ σκότους, ὁπότε ἐσχεδιάζετο ἔξοδος πρὸς λύσιν τῆς πολιορκίας καὶ ἀπαγκίστρωσιν τῆς δυνάμεως.

Ὁ ἀγὼν διεξήγετο ἑκατέρωθεν μετὰ λύσσης. Οἱ ἄνδρες χωρὶς ἀνάπαυσιν ἐμάχοντο ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου, ἀδιαφοροῦντες διὰ τοὺς ριπτομένους ὄλμους, τὰς χειροβομβίδας, τὰς δυναμίτιδας καὶ τὰ καταρρέοντα ἐπ' αὐτῶν τμήματα τῆς οἰκοδομῆς. Εἰς τὰς προσκλήσεις τῶν κομμουνιστῶν διὰ τοῦ τηλεβόα ὅπως παραδοθῶμεν ἀπήντων δι' ὁμοβροντιῶν· ὁ κονιορτὸς τῶν ἀσβεστωμάτων καὶ τὰ καπνογόνα τοὺς ἔπνιγον· τὰ πεπυρακτωμένα ὅπλα των τοὺς κατέκαιον τὰς χεῖρας, ἀλλ' ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐγκατέλειπον τὸν ἀγῶνα. Κατὰ τὸν διεξαχθέντα ἀγῶνα περισσότερον διεκρίθησαν ὁ ἀνθυπομοίραρχος Μοῦρτος, ὅστις ἐμάχετο ἐπὶ ὥρας εἰς τὸν β΄ καὶ γ΄ ὄροφον, ἀπὸ παραθύρου εἰς παράθυρον, ἀψηφῶν πάντα κίνδυνον καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὰ καταρρέοντα ἐπ' αὐτοῦ τμήματα τῆς οἰκοδομῆς καὶ τὸν κονιορτὸν ὅστις τὸν ἀπέπνιγε καὶ τὸν ἐτύφλωνεν. Οἱ ὑπομοίραρχος Γιαννόπουλος Γ. καὶ ἀνθυπομοίραρχος Ταβουλάρης Ν., οἵτινες διὰ τῆς ἐξαιρετικῆς σκοπευτικῆς ἱκανότητός των κατώρθωσαν νὰ ἐξοντώσωσι πλείστους ἐκ τῶν ἐπιτιθεμένων καὶ καλῶς ὠχυρωμένων εἰς τὰς γύρω πολυκατοικίας κομμουνιστῶν. Ὁ ὑπομοίραρχος μάλιστα Γιαννόπουλος δι' ἐπιτυχοῦς ρίψεως χειροβομβίδος κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 6ης Δεκεμβρίου κατώρθωσε νὰ ἐξοντώσῃ ὁλόκληρον ὁμάδα κομμουνιστῶν ἥτις, ἐξοντώσασα τὴν ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν ὁδὸν Ἀριστοτέλους ταράτσας δύναμιν Χωροφυλακῆς, ἀνερριχήθη ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ ἐσωτερικοῦ προαυλίου τοῦ Ἀρχηγείου, ἵνα εἰσπηδήσῃ εἰς αὐτὴν καὶ θέσῃ πῦρ εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον. Ἀλλὰ καὶ οἱ ταγματάρχης Σκαρόπουλος, μοίραρχος Κωστόπουλος, μοίραρχος Κούτσιας, ὑπομοίραρχος Ματαράγκας, ταγματάρχης Ζιούβας, ταγματάρχης Μεσημέρης, οἱ ὑπομοίραρχος Τζαμαλούκας, ἀνθυπομοίραρχος Παπαβλασσόπουλος καὶ ἀνθυπασπιστὴς Γραμμουτσιᾶνος οἵτινες καὶ ἐτραυματίσθησαν, ἀνθυπασπιστὴς Τριβιζᾶς, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν καὶ παρότρυνσιν τῶν ἀντισυνταγματαρχῶν Θεοχάρη καὶ Παπακώστα ἐπολέμησαν ἐπίσης καλῶς. Μεταξὺ τῶν ὁπλιτῶν διεκρίθησαν οἱ ἐνωμοτάρχης Πορικὸς Ν., ὅστις καὶ ἐτραυματίσθη, ὁ ἐνωμοτάρχης Τριανταφύλλου, ὁ ἐνωμοτάρχης Κιούσης, οἱ ὑπενωμοτάρχαι Λιακόπουλος Φ., ὅστις καὶ ἐτραυματίσθη, Γούλας ὅστις καὶ ἐτραυματίσθη, οἱ χωροφύλακες Φούντζιλας, Κουρῆς, Ἀναγνωστόπουλος, οἱ ὁπλῖται τῆς Διοικήσεως Ἐπιμελητείας Καπούλας, Παπαδάκος, Ἀγαθάκος καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν ὁποίων δὲν ἐνθυμοῦμαι τὰ ὀνόματα.

Τὸ μεγαλύτερον βάρος τοῦ διεξαχθέντος διημέρου ἀγῶνος τὸ ἔσυραν οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Ἀρχηγείου.

Τὴν 10.30΄ ὥραν τῆς 6ης Δεκεμβρίου κατέφθασαν ἔξωθι τοῦ καταστήματος τοῦ Ἀρχηγείου δύο ἀγγλικὰ ἅρματα μάχης, τὰ ὁποῖα ἔβαλον καὶ διεσκόρπισαν ὡρισμένας φωλεὰς ἐλασιτῶν. Εἰς ἓν ἐκ τῶν ἁρμάτων ἐπέβαινεν ὁ ἀντισυνταγματάρχης Τσιτούρας Νικόλαος, διοικητὴς τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἐνεχείρισα ἐπεῖγον ὑπηρεσιακὸν σημείωμα, πρὸς τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν, ἵνα μᾶς ἀποστάλοῦν αὐτόματα καὶ ὁπλοπολυβόλα πρὸς πλήρη ἄμυναν, διότι οἱ ἐλασῖται ἐμάχοντο μὲ αὐτόματα, ὄλμους, χειροβομβίδας καὶ μὲ δέσμας δυναμίτιδος. Ὡς μοὶ ἀνεφέρθη ἀργότερον, τὸ σημείωμα δὲν ἔφθασε μέχρι τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως, κατόπιν ἀρνήσεως τῶν Ἄγγλων νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖ.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἄνω ἁρμάτων, ἡ πίεσις κατὰ τοῦ Ἀρχηγείου ἤρχισε μὲ λύσσαν καὶ μὲ δραστικώτερα πολεμικὰ μέσα καί, ἰδίως, ἐκ τῆς προσόψεως τοῦ Καταστήματος τοῦ Ἀρχηγείου τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ. Ἡ προσπάθεια τόσον ἐμοῦ ὅσον καὶ τοῦ ἐπιτελάρχου συνταγματάρχου Πολυκράτη, ἀντισυνταγματαρχῶν Παπακώστα, Παππᾶ καὶ Θεοχάρη, ἦτο νὰ τονώνωμεν τὸ ἠθικὸν τῶν μαχομένων ἀνδρῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν εὑρισκομένων εἰς τὸν δεύτερον ὄροφον, τοὺς ὁποίους διαρκῶς ἐπέβλεπον καὶ ἐνεψύχωνον οἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω Παπακώστας καὶ Θεοχάρης. Ἐπειδὴ ἀπεβάλαμεν κάθε ἐλπίδα ἐνισχύσεως, ἔδωσα διαταγὴν νὰ μελετηθῇ σχέδιον ἀποχωρήσεως τῆς δυνάμεως ἅμα τῇ ἐπελεύσει τοῦ σκότους. Ἐπειδὴ εἶχον ὑπ' ὄψει μου, ὅτι ἐνδεχομένη ἐξόρμησις ἐκ τῆς κυρίας ἐξόδου τοῦ Καταστήματος τοῦ Ἀρχηγείου θὰ ἐπέφερε πολλὰς ἀπωλείας εἰς τὴν δύναμιν, τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἀποκλεισθέντος ἐκεῖ ἀπὸ τῆς 3ης Δεκεμβρίου ἀποστράτου ἀξιωματικοῦ Πυροβολικοῦ Παπαγεωργίου Ἀποστόλου, ἐσκέφθην ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἐξ ἄλλου μέρους ἡ ἀποχώρησις πρὸς ἀποφυγὴν περισσοτέρων θυμάτων. Πρὸς τούτοις, διέταξα τὸν ἀντισυνταγματάρχην Παππᾶν καὶ τὸν ὑπομοίραρχον Γιαννόπουλον ὅπως ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ Καταστήματος ἐνεργήσωσιν ἀναγνώρισιν, εἰς τρόπον ὥστε ἐὰν παρίστατο ἀνάγκη ἀποχωρήσεως τῆς δυνάμεως, νὰ γίνῃ αὕτη ἐκ τῆς πλευρᾶς ἐκείνης. Μετὰ παρέλευσιν ὥρας μοὶ ἀνέφερον ὅτι ἠδύνατο νὰ γίνῃ διάτρησις τοίχου πρὸς γειτονικὸν γκαράζ, ἡ ἔξοδος τοῦ ὁποίου ἦτο πρὸς τὴν ὁδὸν Γ΄ Σεπτεμβρίου. Τὴν πρότασιν ταύτην ἐνέκρινα καὶ διέταξα νὰ ἀρχίσῃ ἡ πρὸς τοῦτο ἐργασία, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ τοῖχος ἦτο στερεὸς καὶ ἦτο δύσκολος ἡ διάτρησις τούτου, μοὶ ἀνέφερον ὅτι ἦτο ἀδύνατος ἡ περαιτέρω ἐνέργεια, ὁπότε διέταξα τὸν ὑπο-

μοίραρχον Γιαννόπουλον νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς ἀνεύρεσιν ἑτέρου μέρους καὶ νὰ κάμῃ σχετικὴν ἀναγνώρισιν καὶ ν' ἀναφέρῃ. Ὄντως, ἐπανελθὼν ὁ ἐν λόγῳ ὑπομοίραρχος μοὶ ἀνέφερεν ὅτι εὗρε κατάλληλον μέρος διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς ἀποχωρήσεως καὶ τελείως ἐξησφαλισμένον ἀπὸ τὰ βλήματα τῶν ἐλασιτῶν. Τοῦτο μοὶ ἀνεφέρθη ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Παππᾶ, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωσα ἐντολὴν νὰ γνωρίσῃ εἰς τοὺς μαχομένους ὅτι, ἐν περιπτώσει ἀποχωρήσεως τῆς δυνάμεως, θὰ εἰδοποιηθοῦν, ἵνα ἀποχωρήσωσιν ἐκ τοῦ ὡς ἄνω εὑρεθέντος καταλλήλου μέρους. Περὶ τὴν 18ην ἕως 18 καὶ 30' ὥραν περίπου τῆς 6ης Δεκεμβρίου, διῆλθε διὰ τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ καὶ ἔμπροσθεν τοῦ Ἀρχηγείου ἀγγλικὸν ἅρμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐστάθη, ἀλλὰ ἀκολουθῆσαν τὴν ὁδὸν ταύτην ἔκαμψεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἀριστοτέλους καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἐπρόφθασα ἐξελθὼν τοῦ Καταστήματος. Κατόπιν τούτου καλέσας τὸν ὑπομοίραρχον Γιαννόπουλον μετέβην μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπιτελάρχου, ἀκολουθούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Παππᾶ, εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς προαναφερθείσης ἐξόδου. Προηγεῖτο ὡς ὁδηγὸς ὁ ὑπομοίραρχος Γιαννόπουλος καὶ ἠκολούθουν ἐγώ, ἀνήλθομεν εἰς μικρὰν ταράτσαν τοῦ Ἀρχηγείου καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ ὑπομοίραρχος κατῆλθεν εἰς τὸ συνεχόμενον γκαρὰζ διὰ τῆς διανοιχθείσης καταπακτῆς. Ἔπειτα ἐκλήθην ὑπ' αὐτοῦ νὰ κατέλθω, πλὴν ὅμως λόγῳ τοῦ ὑφισταμένου σκότους, μόλις ἐπεχείρησα νὰ κατέλθω στηριχθεὶς εἰς τοῖχον ἀσθενῆ, κατέπεσα ἐντὸς τοῦ κενοῦ καὶ μετ' ἐμοῦ ὁλόκληρος μεσότοιχος ἐκ τούβλων ἐπ' ἐμέ. Ἀποτέλεσμα τῆς πτώσεως ταύτης ὑπῆρξεν ὁ τραυματισμός μου εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ εἰς τὴν κεφαλήν, ὑποστὰς κάταγμα τῆς χειρός. Ὁ ἐν λόγῳ ὑπομοίραρχος φοβηθεὶς μήπως ἐτραυματίσθην θανασίμως ἔσπευσε καὶ μὲ ἀνέσυρεν ἐκ τῶν λίθων καί, βοηθήσας με, μὲ ὡδήγησε πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ γκαρὰζ εἰς τὴν ὁδὸν Γ' Σεπτεμβρίου, ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ ἐπάνοδός μου λόγῳ τῆς καταστάσεώς μου εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον. Οὗτος ἐκεῖθεν ἐπροχώρησεν εἰς τὸ ἀπέναντι πεζοδρόμιον καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ, ἵνα ἀνιχνεύσῃ τὴν ὁδὸν καὶ συναντήσῃ τὸ περιφερόμενον ἀγγλικὸν τάνκ, ἐγὼ δὲ λόγῳ τοῦ ὅτι ἐθραύσθησαν τὰ ὀμματογυάλια μου καὶ τοῦ σκότους, ὡς προεῖπον, διῆλθον εἰς τὸ ἔναντι πεζοδρόμιον τῆς Γ' Σεπτεμβρίου καὶ ἀσυναισθήτως, λόγῳ τῆς ζάλης, ἠκολούθησα ἀντίθετον κατεύθυνσιν πρὸς τὴν ὁδὸν Φερρῶν, ἔνθα ἔπεσα κατὰ γῆς λόγῳ σκοτοδίνης. Ὡς ἐπληροφορήθην ἐκ τῶν ὑστέρων ὁ ὑπομοίραρχος Γιαννόπουλος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ γκαρὰζ πρὸς συνάντησίν μου, ἀλλὰ δὲν μὲ ἀνεῦρε. Ἔκτοτε ἔχασα κάθε ἐπαφὴν μὲ τὸ Ἀρχηγεῖον. Συνελθὼν μετ' ὀλίγα λεπτὰ καὶ ὑπὸ τὸ βαθὺ σκότος τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἐβάδισα πρὸς τὸ ἔναντι πεζοδρόμιον τῆς ὁδοῦ Φερρῶν καὶ ἐκτύπησα τὴν πρώτην τυχοῦσαν θύραν, ὑπ' ἀρ. 6. Ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην τῆς οἰκίας νεαρός τις καὶ ἀφοῦ τῷ ἐδήλωσα ὅτι εἶμαι ἀξιωματικὸς κατῆλθε καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν μὲ ὡδήγησεν εἰς ἓν δωμάτιον τοῦ πρώτου ὀρόφου. Ἐκεῖ διέμενον τρεῖς ἀδελφοί, Γιαλελῆ ὀνόματι, ἔκ τινος χωρίου τῆς Σπάρτης, ἐθνικόφρονες διὰ τὴν τύχην μου καὶ διωκόμενοι ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν. Ὁ μεγαλύτερος ἐξ αὐτῶν, Σωτήριος ὀνόματι, μοὶ παρέσχε τὰς πρώτας βοηθείας, ἤτοι μοὶ ἐκαθάρισε τὸ τραῦμα τῆς κεφαλῆς δι' οἰνοπνεύματος καὶ ἐπέδεσε τοῦτο, τὸ δὲ τῆς χειρὸς ἔκαμε μίαν ἐπάλειψιν. Τὴν πρωίαν τῆς ἑπομένης 7ης Δεκεμβρίου ἐκάλεσεν, ὁ ἀνωτέρω Σωτήριος Γιαλελῆς, ἐκ τῆς ἔναντι οἰκίας ἐθνικόφρονα ἰατρὸν ὀνόματι Διαμαντῆν, ὅστις καίτοι μαιευτὴρ ἐπέδεσε προχείρως τὸ κάταγμα τῆς χειρός μου. Τὴν ἡμέραν ταύτην διῆλθον ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐνεργείας. Τὴν ἑπομένην 8ην Δεκεμβρίου, ἀνησυχῶν τόσον διὰ τοὺς οἰκείους μου ὅσον καὶ διὰ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ Ἀρχηγείου, παρεκάλεσα τὸν Σωτήριον Γιαλελῆν ὅπως ἐπικοινωνήσῃ μὲ τοὺς οἰκείους τοῦ ἀδελφοῦ μου, κατοικοῦντος εἰς τὴν ὁδὸν Κέας 15 (Πλατεῖα Κολιάτσου). Πράγματι, ὁ ἀνωτέρω μετέβη ἐκεῖ καὶ ἔκαμεν ἀναγνώρισιν διὰ συνθημάτων, ἅτινα τῷ εἶχον δώσει, καὶ περὶ τὴν μεσημβρίαν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του μετὰ τῆς ἀνεψιᾶς μου. Τότε τὸν παρεκάλεσα ὅπως μεταβῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον μετὰ τῆς ἀνεψιᾶς μου ἵν' ἀναγγείλῃ ὅτι εὑρίσκομαι εἰς τὴν οἰκίαν του, ὑπὸ τὰς γνωστὰς συνθήκας, νὰ εἴπῃ δὲ εἰς τὸν γενικὸν διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν συνταγματάρχην Παγώνην, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταφερθῶ διὰ τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διέτρεχον, ἐγὼ καὶ οἱ φιλοξενοῦντές με. Περὶ τὴν 13ην ὥραν, οὗτος παραλαβὼν τὴν ἀνεψιάν μου μετέβη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ἐπεκοινώνησε μετὰ τοῦ κ. Παγώνη καὶ τοῦ ἐπιτελάρχου κ. Πολυκράτη καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν του, εἶπεν ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τῶν συναδέλφων μου ὑπῆρξεν ἀμέριστον καὶ ὅτι ἐγένοντο ἐνέργειαι καὶ τὴν 20ὴν ἕως 21ην ὥραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας θὰ ἤρχετο πρὸς παραλαβήν μου ἀγγλικὸν αὐτοκίνητον. Καίτοι παρῆλθεν ἡ ἀνωτέρω ὥρα οὐδὲν αὐτοκίνητον ἀνεφάνη καὶ οὕτω διῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην μετὰ μεγάλης ἀγωνίας. Τὴν πρωίαν τῆς ἑπομένης, 9ης τρέχοντος, ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν ν' ἀναχωρήσω ἐκ τῆς ὡς ἄνω οἰκίας καὶ περιβληθεὶς πολιτικὴν ἐνδυμασίαν, ἣν μοὶ παρεχώρησεν ὁ ἀνωτέρω Σωτήριος Γιαλελῆς, μετὰ προηγουμένην ἐξερεύνησιν τῶν πέριξ, ἐξῆλθον τῆς οἰκίας ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Γιαλελῆ. Διῆλθον τὴν ὁδὸν Πατησίων, ἠκολούθησα τὸ δεξιὸν τῷ ἀνερχομένῳ πεζοδρόμιον τῆς λεωφόρου Ἀλεξάνδρας, ἔκαμψα δεξιὰ καὶ προχωρῶν ἔφθασα τὴν ὁδὸν Ζαΐμη καὶ ἐκεῖθεν, διὰ τῆς ὁδοῦ Θεμιστοκλέους, εἰσῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου καὶ δι' αὐτῆς ἔφθασα εἰς Παλαιὰ Ἀνάκτορα ἀκολουθούμενος πάντοτε ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω Γιαλελῆ. Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς παρουσιάσεώς μου ἀνέλαβον καὶ πάλιν τὴν Ἀρχηγείαν τοῦ Σώματος, καίτοι εὑρισκόμην εἰς τὴν γνωστὴν κατάστασιν τοῦ τραυματίου, μὲ τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως προσφέρω τὰς ὑπηρεσίας μου λόγῳ τοῦ συνεχιζομένου ἀγῶνος καὶ τοῦ κρισίμου τῆς καταστάσεως. Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐν τῷ συνόλῳ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἐπὶ διήμερον ἄγρυπνοι καὶ νήστεις, ἐπέδειξαν ἀρίστην διαγωγήν, αὐτοθυσίαν καὶ αὐταπάρνησιν, φονευθέντες καὶ τραυματισθέντες καὶ χάρις εἰς τὴν καρτερικότητα καὶ γενναιοψυχίαν τούτων δὲν ὑπέκυψε τὸ Ἀρχηγεῖον, ἐναντίον τοῦ ὁποίου οἱ στασιασταὶ διέθεσαν ἐπιλέκτους μαχητὰς καὶ ἄφθονα καὶ δυνατὰ μέσα πυρός.

Ἐκτὸς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Ἀρχη-

γείου, τῶν Διευθύνσεων Ἐπιμελητείας καὶ Ἐκκαθαρίσεως Δαπανῶν, εἰς τὸ Κατάστημα τοῦ Ἀρχηγείου ἦσαν καὶ οἱ κάτωθι ἀξιωματικοί: 1) Ὑποστράτηγος Ἱερωνυμάκης Ἀνδρέας, ὅστις παρέμεινε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, 2) Συνταγματάρχης Φούντας Ἀν., ὅστις παρέμεινε μέχρι πέρατος τοῦ ἀγῶνος, 3) Συνταγματάρχης Γαλάνος Παναγ., τελῶν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἀρχηγείου, ὅστις παρέμεινε μέχρι πέρατος τοῦ ἀγῶνος. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω εὑρέθησαν ἐν τῷ Ἀρχηγείῳ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν οἱ: 1) Συνταγματάρχης Μαρκόπουλος Ἀριστ., 2) Συνταγματάρχης Φραγκιαδάκης, 3) Κατριβᾶνος Παναγ., 4) Φράγκου Ἰω., 5) Ἡρακλόπουλος Νικ., 6) Συνταγματάρχης Κατσαμπῆς Κων., 7) Τσίπας Μιχ. καὶ 8) Συνταγματάρχης Γραφανάκης Δημ., οἰκονομικὸς ἐπιθεωρητής. Ἐκ τῶν συνταγματαρχῶν ποιοῦμαι ἰδιαιτέραν μνείαν τοῦ συνταγματάρχου Ἀναστασοπούλου Παναγ. ὅστις, τελῶν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἀρχηγείου, οὐ μόνον παρέμεινε μέχρι τέλους τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν θέσιν του, ἀλλὰ καὶ ἐπανειλημμένας ἐξορμήσεις ἐνήργησεν ἐκ τοῦ Ἀρχηγείου μετὰ δυνάμεως, ἵνα ἀσκήσῃ ἐπίβλεψιν ἐπὶ τῶν περιπόλων, ἀποκρούσῃ τοὺς ἐπιτιθεμένους καὶ ἐλαφρύνῃ τὴν ἐπὶ τοῦ Ἀρχηγείου πίεσιν τῶν ἐπιτιθεμένων.

Ὡσαύτως, τῶν ἀντισυνταγματαρχῶν Παπακώστα καὶ Θεοχάρη, οἵτινες παρέμειναν μέχρι πέρατος τοῦ ἀγῶνος εἰς τοὺς β' καὶ γ' ὀρόφους, παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν μαχομένων ἀνδρῶν, οὓς διαρκῶς ἐνεψύχωνον καὶ καθωδήγουν πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἐπιτιθεμένων.

Ὁμοίως, τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Παππᾶ Γ. ὅστις, εὑρισκόμενος εἰς τὸν α' ὄροφον, ἐκινεῖτο διαρκῶς πρὸς ἐμψύχωσιν τῶν ἀνδρῶν, κατερχόμενος καὶ εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ Καταστήματος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἐπειδὴ αἱ ἐπιχειρήσεις τῶν στασιαστῶν συνεχίζοντο κατὰ τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, τὴν 11ην Δεκεμβρίου περὶ ὥραν 11ην, μετέβην μετὰ τοῦ ἐπιτελάρχου μου εἰς τὸ Σύνταγμα πρὸς τόνωσιν τοῦ φρονήματος τῶν ἀνδρῶν, ἔνθα ὑπὸ τὰ πυρὰ ὅλμων καὶ πυροβολικοῦ, ριπτομένων ἐκ τῶν ἔναντι θέσεων τῶν ἐλασιτῶν, ἐνήργησα ἐπιθεώρησιν τοῦ Καταστήματος, παρηκολούθησα τὰ μέτρα ἀμύνης, ἅτινα εἶχον ληφθῆ, καὶ συνεχάρην τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας διὰ τὴν ἡρωικὴν στάσιν των.

Τὸ αὐτὸ ἔπραξα τὴν ἑπομένην καὶ διὰ τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς».

Ὁ Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς
ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ
Συνταγματάρχης

11. Ο,ΤΙ ΑΝΕΓΡΑΨΕ ΤΟ «ΔΕΛΤΙΟΝ ΣΥΜΒΑΝΤΩΝ» ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ

Ἀδικημάτων καὶ συμβάντων τῆς 12ης Δεκεμβρίου 1944

«Τὴν 5ην Δεκεμβρίου ἐ.ἔ. καὶ ὥραν 11ην περίπου, ἐξεδηλώθη προσβολὴ τοῦ κτιρίου τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς (Ἰουλιανοῦ 36) ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ διὰ πυρῶν ἐκ πολεμίστρας ἀνοιχθείσης εἰς τὸν τελευταῖον ὄροφον καὶ ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Πατησίων—Ἰουλιανοῦ πολυκατοικίας Ἡσαΐα καὶ ἐκ τῆς ὁδοῦ Φυλῆς. Προηγουμένως, ἐν ὄψει τῆς ἀναμενομένης ἐπιθέσεως, εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ ἡμετέρων δυνάμεων αἱ ταράτσαι τριῶν πολυκατοικιῶν πρὸς προάσπισιν τοῦ κτιρίου, τῆς μιᾶς βορείως αὐτοῦ, τῆς ἄλλης δυτικῶς καὶ τῆς τρίτης νοτίως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀλίτσης, ἐφ' ἧς καί, ἔναντι ταύτης, βραδύτερον κατελήφθη καὶ τετάρτη πολυκατοικία. Ἐπίσης, κατελήφθησαν διὰ περιπόλων ἐκτὸς τῆς κεντρικῆς πύλης τοῦ κτιρίου καὶ αἱ διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν Γ' Σεπτεμβρίου—Ἰουλιανοῦ καὶ Ἀριστοτέλους—Ἰουλιανοῦ. Ἐπίσης, οἱ ἐξῶσται τοῦ κτιρίου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ, αἱ βορείως μικραὶ ταράτσαι αὐτοῦ καὶ ἡ μεγάλη ταράτσα εἰς τὸ ἀνώγειον τοῦ κτιρίου. Βραδύτερον ἠνεώχθησαν καὶ πολεμίστραι ἐπὶ τῆς προσόψεως καὶ τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ κτιρίου. Τὸ παρενοχλητικὸν πῦρ τοῦ ἀντιπάλου διήρκεσε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, μέχρι τῆς 6ης ἑσπερινῆς, ὅτε διεκόπη. Κατ' αὐτὴν ἐκ τῶν ἡμετέρων οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἔπαθεν, οὔτε τὸ κτίριον ὑπέστη φθοράς. Ὁ ἀντίπαλος ὑπέστη φθορὰς εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας, ἀγνώστου ἀριθμοῦ.

Διαρκούσης τῆς νυκτός, λόγῳ τῆς καταπονήσεως τῆς ὁπλιτικῆς δυνάμεως, τὰ ἀποσπάσματα ἀσφαλείας τοῦ κτιρίου ἀπετελέσθησαν ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ ἀξιωματικῶν ἐξοπλισθέντων διὰ τυφεκίων. Ἡ προσβολὴ ἐπανελήφθη τὴν 24.15' τῆς νυκτός, μὴ διακοπεῖσα ἔκτοτε. Ἀπὸ τῆς πρωίας μέχρι τῆς 11ης ὥρας τῆς 6ης τρέχοντος ἡ παρενοχλητικὴ τοῦ ἀντιπάλου βολὴ κατέστη ἐντονωτέρα, παρακωλύσασα τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ κίνησιν, ἀπὸ τῆς μεσημβρίας δὲ καὶ κατόπιν, καταληφθέντος τοῦ κτιρίου τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας, ὁ ἀντίπαλος ἤρξατο ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Ἀρχηγείου. Κατέλαβε δεσποζούσας πολυκατοικίας καὶ ἐκύκλωσε πανταχόθεν αὐτό. Ἤρξατο δέ, κατόπιν σφοδροτάτου πυρὸς διὰ τυφεκίων, ὁπλοπολυβόλων, πολυβόλων, ὅλμων, βραδύτερον δὲ καὶ δεσμῶν δυναμίτιδος. Ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ κτιρίου, τῶν δύο τελευταίων ὀρόφων, κατέρρευσε, βλήματα δὲ παντὸς εἴδους ἐκ τῶν κύκλῳ παραθύρων τοῦ κτιρίου καὶ τῆς ἀνοιχθείσης κατὰ τὰ ἀνωτέρω δι' ὅλμων δυτικῆς πλευρᾶς αὐτοῦ, κατέκλυσαν τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κτιρίου.

'Από τῆς πρωίας παρετηρήθη σοβαρὰ μείωσις πυρομαχικῶν, ἥτις τὴν μεσημβρίαν ἐνετάθη. Ὁ ἀνεφοδιασμὸς ἔξωθι τῆς δυνάμεως δὲν κατέστη δυνατός, δι' ὃ ἐπεβλήθη κατ' ἀνάγκην εἰς τοὺς ἄνδρας αὐστηρὸς περιορισμὸς καταναλώσεως πυρομαχικῶν, ὅστις ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ των. Παρὰ ταῦτα ἡ ἄμυνα ἐτηρήθη κραταιῶς. Ἀπόσπασμα πλησιάσαν ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ κτιρίου, ἵνα ἀναρριχηθῇ ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ γκαρὰζ τοῦ Ἀρχηγείου καὶ εἰσδύσῃ ἐντὸς αὐτοῦ, ἐξωντώθη ἐξ ὁλοκλήρου διὰ χειροβομβίδων. Τὸ βαρὺ ἰταλικὸν ὁπλοπολυβόλον, ὅπερ διέθετε τὸ Ἀρχηγεῖον, τρὶς ἐβλάβη ἐνσφηνωθέντων βλημάτων ἐντὸς αὐτοῦ καὶ τέλος ἠχρηστεύθη ἐντελῶς. Πλεῖστα τυφέκια ἰταλικοῦ τύπου λόγῳ τῆς συνεχοῦς βολῆς ἠχρηστεύθησαν ἐντελῶς. Ἐπίσης, ἠχρηστεύθησαν τὰ τυφέκια Μάνλιχερ-Σενάουερ, διότι τὰ φυσίγγια ὑφίσταντο ἀφλογιστίαν λόγῳ ἀλλοιώσεως τῆς γομώσεως αὐτῶν ὡς ἐκ τῆς παλαιότητος αὐτῶν. Παρὰ ταῦτα, χάρις εἰς τὸν πραγματικὸν ἡρωισμὸν καὶ τὸ ἀκαταπόνητον ὡρισμένων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν καὶ τὴν προσήλωσιν εἰς τὸ καθῆκον των τῶν λοιπῶν ἀνδρῶν, ἡ ἄμυνα τοῦ κτιρίου παρετάθη μέχρι τῆς νυκτός, ὅτε μετεφέρθη εἰς τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα.

Διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ κτιρίου διετέθησαν ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ 18 καὶ ὁπλῖται 75. Οἱ ὁπλῖται ἦσαν ὡπλισμένοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τυφεκίων ἰταλικοῦ τύπου μὲ 100 φυσίγγια ἕκαστος καί τινες μὲ 150, οἱ ὑπόλοιποι μὲ Μάνλιχερ-Σενάουερ, Μάουζερ καὶ Λεμπέλ, μὲ λίαν περιωρισμένον ἀριθμὸν φυσιγγίων. Τὸ Ἀρχηγεῖον διέθετε διὰ τὴν ἄμυναν ἓν βαρὺ ὁπλοπολυβόλον ἰταλικοῦ τύπου, δύο ὁπλοπολυβόλα Στὲν καὶ 26 χειροβομβίδας.

Κατὰ τὰς μάχας ἐφονεύθη μαχόμενος ὁ ὑπενωμοτάρχης Ἀλιφέρης Μᾶρκος, ἐτραυματίσθησαν δὲ μαχόμενοι οἱ ὑπομοίραρχος Τζαμαλούκας Αἴας, ἀνθυπομοίραρχος Παπαβλασσόπουλος Γρηγόριος, ἀνθυπασπιστὴς Γραμμουτσιᾶνος Ἀργύριος καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς Παπαδάκος Ἰωάννης. Ἐτραυματίσθησαν ἐπίσης μαχόμενοι οἱ ὑπενωμοτάρχης Γούλας Βασίλειος, ἐνωμοτάρχης Πορικὸς Νικόλαος, ὑπενωμοτάρχης Λιακόπουλος Φώτιος καὶ ὁ χωροφύλαξ Μπατιστάκης Ἀντώνιος. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φρουρᾶς τῆς δυτικῆς ταράτσας ἀνθυπασπιστὴς Κατσαφάδος Κυριάκος ἐτραυματίσθη ἐπίσης καὶ αἰχμαλωτισθεὶς ἐβασανίσθη μετὰ τοῦ ὑπενωμοτάρχου τῆς αὐτῆς φρουρᾶς Σκαντζοῦ Ἰωάννου, ἀμφοτέρων ἐκτελεσθέντων κατόπιν βασανισμῶν.

Τὸ κτίριον τῶν Ταμείων Χωροφυλακῆς καὶ Διαχειρίσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν (Ἰουλιανοῦ 28), τὴν 5ην τρέχοντος μηνός, ὑπέστη ἐπίθεσιν ἐκ μέρους τοῦ ΕΛΑΣ, ἐκ διαφόρων σημείων, διαρκέσασαν ἐπὶ 6 ὥρας, ἤτοι ἀπὸ τῆς 12ης μεσημβρινῆς μέχρι τῆς 6ης ἀπογευματινῆς ὥρας, περίπου. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ταύτην, καθ' ἣν ὁλόκληρος ἡ δύναμις ἠγωνίσθη πολὺ καλῶς, ἐφονεύθη ὁ χωροφύλαξ Κώνστας Γεώργιος. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς οὐδεμίαν ἄλλην ἐπίθεσιν ὑπέστη, εἰμὴ κατὰ τὰς πρώτας πρωινὰς ὥρας τῆς 6ης ἰδίου μηνὸς ὅτε ἐδέχθη ἀραιοὺς πυροβολισμούς. Ἔκτοτε, καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, ἐφ' ὅσον ἡ δύναμίς του δὲν ἐβάλλετο καὶ ἑπομένως οὐδεὶς στόχος τοῦ ἀντιπάλου διεκρίνετο, αὕτη διετέλει ἐν ἐπιφυλακῇ, ἵνα ἀκολουθήσῃ τὴν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς τύχην, πρᾶγμα ὅπερ καὶ συνέβη τελικῶς. Κατὰ τὴν ἀποχώρησιν ἐκ τοῦ ὡς ἄνω Καταστήματος διεσώθη ὅλον τὸ χρηματικὸν ποσὸν τῆς Διαχειρίσεως καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ ἀπαραίτητα δικαιολογητικά.

Διετέθησαν διὰ τὴν ἄμυνάν του ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ 14 καὶ ὁπλῖται 17, ὡπλισμένοι μὲ τυφέκια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰταλικὰ μὲ 100 φυσίγγια ἕκαστος, ὡς καὶ μὲ Μάνλιχερ-Σενάουερ μὲ περιωρισμένον ἀριθμὸν φυσιγγίων.

Κατὰ πληροφορίας, ἡ δύναμις τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ὑποστᾶσα ἐπίθεσιν ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς 6ης Δεκεμβρίου ἐ.ἔ. μετὰ πολύωρον μάχην ὑπέκυψεν, ἐξαντληθέντων τῶν πυρομαχικῶν της.

Ἅπαντες οἱ ἄνδρες της ᾐχμαλωτίσθησαν καὶ ἔκτοτε ἀγνοεῖται ἡ τύχη των.

Ὁ Ἀρχηγὸς
ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ
Συνταγματάρχης

12. ΕΚΘΕΣΙΣ ΜΕΤΑΣΧΟΝΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΧΗΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ

Πρὸς πληρεστέραν διαφώτισιν ἐπὶ τοῦ ἡρωικοῦ ὅσον καὶ δραματικοῦ αὐτοῦ ἐπεισοδίου, τῆς ἀμύνης τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν ἐλασιτικὴν ἐπίθεσιν τῶν Δεκεμβριανῶν, παραθέτομεν ἐπίσης ἀποσπασματικὸν κείμενον ἐκθέσεως συντεταγμένης ὑπὸ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ μετασχόντος τῆς μάχης, τὴν ὁποίαν ἀνεύρομεν εἰς τὰ Ἀρχεῖα τῆς Χωροφυλακῆς :

«Ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Ἀρχηγείου ἤρξατο περὶ ὥραν 11.30' τῆς 5ης Δεκεμβρίου. Διὰ τὴν κατάληψιν αὐτοῦ διετίθετο ὑπὸ τῶν στασιαστῶν ἓν πλῆρες τάγμα μὲ ἀρτιώτατον ὁπλισμὸν καὶ ὅπερ εἶχεν ἐντολὴν νὰ καταλάβῃ τὸ Ἀρχηγεῖον μέχρι τῆς 5ης μ.μ. ὥρας τῆς ἰδίας ἡμέρας. Τὸ ἴδιον τάγμα εἶχεν ἐντολὴν νὰ ἐξουδετερώσῃ καὶ τὴν εἰς τὰ οἰκήματα τῆς τέως Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τῆς ὁδοῦ Ἐλπίδος καὶ Γ' Σεπτεμβρίου στρατωνιζομένην δύναμιν Χωροφυλακῆς, κατὰ τῆς ὁποίας ἐπετίθετο ταυτοχρόνως.

Καθ' ὅλην τὴν 5ην Δεκεμβρίου τὸ Ἀρχηγεῖον ὑφίστατο παρενοχλητικὰ πυρὰ ἐκ πολλῶν σημείων, ἵνα ἀπασχολεῖται ἡ δύναμίς του καὶ μὴ δύναται νὰ διατεθῇ πρὸς

ἐνίσχυσιν τῆς δεινῶς πιεζομένης δυνάμεως τῶν οἰκημάτων τῆς τέως Διευθύνσεως Εἰδικῆς 'Ασφαλείας.

Διὰ τὴν ἄμυνάν του τὸ 'Αρχηγεῖον εἶχε διαθέσει δύναμιν εἴκοσι περίπου ἀνδρῶν ὑπὸ ἀξιωματικούς, διὰ τὴν κατάληψιν πέντε ταρατσῶν δεσποζουσῶν τοῦ 'Αρχηγείου καὶ ἑτέραν δύναμιν δέκα περίπου ἀνδρῶν διὰ τὴν κατάληψιν τῶν γωνιῶν τῶν ὁδῶν 'Ιουλιανοῦ καὶ Γ' Σεπτεμβρίου, 'Ιουλιανοῦ καὶ 'Αριστοτέλους καὶ 'Αλίτσης-Τρικόρφων. Ἡ λοιπὴ δύναμις ἐκ τριάκοντα (30) ἀνδρῶν διετίθετο εἰς τὴν ταράτσαν καὶ τὰ παράθυρα τοῦ οἰκήματος. Ὅμως ἀπὸ τῆς 5ης Δεκεμβρίου, οἱ ἐλασῖται ἐγκατέστησαν πολυβόλα ἀνοίξαντες τυφεκίστρας εἰς τὰς πολυκατοικίας 'Ησαΐα, εἰς τὴν γωνίαν Πατησίων-'Ιουλιανοῦ καὶ Γουλανδρῆ, εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν 'Αλίτσης-'Ηπείρου καὶ ἠχρήστευσαν ἅπασαν τὴν δύναμιν ἡμῶν ἥτις διετίθετο ἐπὶ τῶν ἄνω ὁδῶν, ἣν ἠνάγκασαν νὰ περιορισθῇ ἐντὸς τοῦ Μεγάρου τοῦ 'Αρχηγείου, διὰ δὲ τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φυλῆς-'Αχαρνῶν πολυβολείου των ἐνέκρωσαν πᾶσαν κίνησιν ἡμῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 'Ιουλιανοῦ.

Περὶ ὥραν 8ην μ.μ. τῆς 5ης Δεκεμβρίου, τὰ πυρὰ τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τοῦ 'Αρχηγείου ἔπαυσαν, διὰ νὰ ἐπαναληφθῶσι περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς ὅλην αὐτῶν τὴν ἔντασιν.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς τῆς 5-6 Δεκεμβρίου, ἀντὶ ὁπλιτῶν διετέθησαν εἰς τὰς σκοπιὰς ἀξιωματικοὶ μὲ ἐπόπτας ἀνωτέρους ἀξιωματικούς, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἵνα δώσωσι καιρὸν εἰς τοὺς ὁπλίτας νὰ ἀναπαυθῶσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα ἀσκῶσιν ἐπιμελεστέραν ἐπαγρύπνησιν, λόγῳ τῆς ἀναμενομένης ἐντατικωτέρας ἐπιθέσεως τῶν ἐλασιτῶν.

Περὶ ὥραν 22.45', τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ἡ φωνὴ «εἰς τὰ ὅπλα» τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φρουρᾶς ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ εἰδοποίει τοὺς ἐν τῷ Μεγάρῳ εὑρισκομένους, περὶ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἐλασιτῶν. 'Αξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται εὑρέθησαν ἅπαντες εἰς τὰς θέσεις των μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἴδιον τὸν 'Αρχηγὸν Χωροφυλακῆς, ὁ ὁποῖος κινούμενος παντοῦ ἐνεψύχωνε τοὺς ἄνδρας, ἔδιδεν ἐντολὴν ὅπως ἀντισταθῶσι παντὶ σθένει μέχρις ἐξαντλήσεως καὶ τοῦ τελευταίου φυσιγγίου.

Ἡ ἐπίθεσις ἦτο ἐντονωτάτη, οἱ στασιασταὶ ἐχρησιμοποίουν πάσης φύσεως ὅπλα, ἰδίως δὲ πολυβόλα. Ἡ μικρὰ δύναμις τοῦ 'Αρχηγείου ἀνθίστατο κρατερῶς. Ὁμοίως ἀνθίστατο καὶ ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς τῶν οἰκημάτων τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς 'Ασφαλείας, ἥτις ὅμως τὴν πρωίαν τῆς 6ης Δεκεμβρίου ὑπέκυψε, μὴ δυνηθεῖσα νὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα ἐλλείψει φυσιγγίων καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ Δ' 'Αστυνομικὸν Τμῆμα.

Μετὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν καὶ τῆς δυνάμεως ταύτης, ὅλον τὸ βάρος τῆς ἐπιθέσεως ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ 'Αρχηγείου τῆς Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον προέβαλλε μίαν ἀνέλπιστον διὰ τοὺς στασιαστὰς ἀντίστασιν, παρὰ τὸ ὀλιγάριθμον τῆς δυνάμεώς του καὶ ἡ ὁποία ὅσον παρετείνετο τόσον ηὔξανε τὴν λύσσαν τῶν ἐπιτιθεμένων.

Τὸ 'Αρχηγεῖον Χωροφυλακῆς κυκλωμένον πανταχόθεν καὶ μὴ δυνάμενον νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ κανένα, ἤρχισεν ἀπὸ τῆς μεσημβρίας τῆς 5ης Δεκεμβρίου νὰ χάνῃ κάθε ἐλπίδα περὶ ἐνισχύσεώς του ἔξωθεν καὶ λύσεως τῆς πολιορκίας του.

Ἡ θέσις τῶν πολιορκουμένων ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἐγένετο δεινοτέρα, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄνδρες ἤρχισαν ν' ἀποκάμνωσιν, διότι ἐμάχοντο ἀδιακόπως ἀπὸ 24 καὶ πλέον ὡρῶν ἄυπνοι καὶ νήστεις καὶ ἐπειδὴ τὰ ὀλίγα φυσίγγια αὐτῶν ἐξηντλοῦντο ἐπικινδύνως καὶ διέτρεχον τὸν κίνδυνον νὰ συλληφθῶσι ζῶντες ὑπὸ τῶν στασιαστῶν. Ἡ πολιορκία ἐγένετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον στενωτέρα καὶ τὸ πῦρ τῶν στασιαστῶν περισσότερον καταιγιστικόν. Ἡ χρησιμοποίησις ὑπ' αὐτῶν ὅλμων μᾶς ἠνάγκασε νὰ ἀποσύρωμε τὴν δύναμίν μας ἐκ τῆς ταράτσας τοῦ Μεγάρου καὶ νὰ περιορίσωμε τὴν ἄμυναν ἐντὸς τοῦ οἰκήματος. Τότε ἠνοίξαμεν τυφεκίστρας εἰς τοὺς τοίχους τοῦ οἰκήματος καί, δι' ἀξιωματικῶν ἐξαιρετικῆς σκοπευτικῆς ἱκανότητος, κατωρθώσαμεν ἐπανειλημμένως νὰ ἐξοντώσωμεν τοὺς πολυβολητὰς τῶν πολυκατοικιῶν 'Ησαΐα καὶ Γουλανδρῆ διὰ μέσου τῶν ἰδίων των τυφεκιστρῶν. Οἱ ἐπιτιθέμενοι ὑπέστησαν μεγίστην φθοράν. Μόνον εἰς τὸ πολυβολεῖον τῆς ὁδοῦ Φυλῆς ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν σκοπευτῶν ἀξιωματικῶν μας δώδεκα πολυβοληταὶ ἐλασῖται, κατὰ τὰς ἀφηγήσεις τῶν περιοίκων.

'Αλλὰ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἦτο ἀνεξάντλητος, ὡς καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν χρησιμοποιούμενα πολεμικὰ μέσα.

Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 5ης Δεκεμβρίου, οἱ στασιασταὶ κατώρθωσαν νὰ ἐξουδετερώσωσι ὅλας τὰς ἑστίας ἀμύνης τὰς ὁποίας εἴχομεν ἐγκαταστήσει εἰς τὰς γειτονικὰς ταράτσας, ἄλλους μὲν ἐκ τῶν ἀνδρῶν μας φονεύσαντες, ἄλλους δὲ ἀναγκάσαντες νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸν ἀγῶνα καὶ φύγωσιν ἐλλείψει πυρομαχικῶν.

Μίαν, τὴν πλησιεστέραν πρὸς τὸ οἴκημα τοῦ 'Αρχηγείου, ταράτσαν, πρὸς τὴν ὁδὸν 'Αριστοτέλους, οἱ στασιασταὶ κατέλαβον, ἀφοῦ ἐφόνευσαν διὰ σκαπάνης τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, οἵτινες εἶχον ἐξαντλήσει ὅλα τὰ φυσίγγιά των καὶ τοῖς ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἐκεῖθεν καὶ ἀφοῦ ὑπεχρέωσαν ἕνα ὑπενωμοτάρχην, διὰ τηλεβόα, νὰ συνιστᾷ εἰς τοὺς ἀμυνομένους ἄνδρας νὰ παραδοθῶσι.

Καὶ οὕτω, κατώρθωσαν νὰ καταλάβωσιν ὅλας τὰς περὶ τὸ 'Αρχηγεῖον ταράτσας καὶ νὰ μᾶς βάλλωσιν ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως, διὰ χειροβομβίδων καὶ δεσμῶν φυσιγγίων δυναμίτιδος.

Ἡ κατάστασις ἦτο ἐκτάκτως κρίσιμος. Καὶ τότε ἐδόθη τὸ σύνθημα εἰς τοὺς ἄνδρας: «'Εμπρὸς παιδιὰ ὅσον κρατήσουμε». «Τὸ 'Αρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς δὲν πρέπει νὰ παραδοθῇ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ εἰς τοὺς κομμουνιστὰς χάριν τῆς Ἱστορίας τῆς Χωροφυλακῆς».

Καὶ ὁ ἀγὼν ἐσυνεχίσθη μὲ ἀμείωτον σφοδρότητα. Οἱ ἄνδρες ἐμάχοντο ἀδιαφοροῦντες διὰ τοὺς ριπτομένους ὅλμους, τὰς χειροβομβίδας, τὰς δυναμίτιδας, τὰ καταρρέοντα ἐπ' αὐτοὺς τμήματα τῆς οἰκοδομῆς, καὶ τὰς πυρκαϊὰς πού, ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, ἥναπτον εἰς τὰ ἔπιπλα καὶ τὰ ἀρχεῖα ἀπὸ τοὺς ὅλμους καὶ τὴν δυναμίτιδα τῶν ἐλασιτῶν.

Εἰς τὰς προσκλήσεις τῶν κομμουνιστῶν ὅπως παραδοθῶμεν, διότι θὰ τοὺς σφάξουν, οὗτοι ἀπήντων δι' ὁμοβροντιῶν.

Ὁ κονιορτὸς τῶν πιπτόντων ἀσβεστωμάτων καὶ τὰ καπνογόνα τοὺς ἔπνιγον, τὰ πεπυρακτωμένα ἐκ τῆς πολυώρου βολῆς τυφέκιά των τοὺς κατέκαιον τὰς χεῖρας,

ἀλλ᾽ ἐπ᾽ οὐδενὶ λόγῳ ἐγκατέλειπον τὸν ἀγῶνα.

᾽Αλλὰ οἱ ὀλιγάριθμοι οὗτοι ἄνδρες δὲν ἠρκοῦντο μόνον εἰς τὴν ἁπλῆν ἄμυναν, ἀλλὰ ἐνήργουν, ἔστιν ὅτε καὶ ἐξόδους, πρὸς ἐκκαθάρισιν τῶν γειτονικῶν ὁδῶν. Εἰς μίαν τῶν ἐξόδων των συνέλαβον ἕνα λοχίαν μὲ δύο ὁπλοφόρους ἐλασίτας, οὓς μετὰ βραχεῖαν ἀνάκρισιν ἀπέστειλαν πρὸς κράτησιν εἰς τὸ οἴκημα τῶν Διαχειρίσεων Χωροφυλακῆς τοῦ ῾Υπουργείου ᾽Εσωτερικῶν, εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὁδῶν ᾽Ιουλιανοῦ καὶ Γ΄ Σεπτεμβρίου.

Εἰς ἑτέραν ἔξοδον συνελήφθησαν δύο ἐλασῖται τραυματιοφορεῖς, οἵτινες ὡδηγήθησαν ἐνώπιον τοῦ ᾽Αρχηγοῦ Χωροφυλακῆς, τὸν ὁποῖον ἐξελιπάρουν νὰ φεισθῇ τῆς ζωῆς των διότι εἶχον στρατολογηθῆ ἀναγκαστικῶς. Δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως νὰ δικαιολογήσωσιν τί ἐζητοῦσαν αἱ εἰς τὰ θυλάκιά των εὑρεθεῖσαι ὀκτὼ χειροβομβίδες. Οἱ συλληφθέντες ἦσαν δύο καλοκαμωμένοι καὶ ἐγγράμματοι νέοι 16 καὶ 19 ἐτῶν. ῾Ο εἷς ἐξ ᾽Αθηνῶν καὶ ὁ ἕτερος ἐξ ᾽Ηπείρου. ῾Ο ᾽Αρχηγὸς Χωροφυλακῆς, ἀφοῦ τοὺς ὡμίλησε διὰ τὸν ἄδικον ἀγῶνα τὸν ὁποῖον διεξάγουν, τοὺς εἶπεν ὅτι τοὺς ἀφήνει ἐλευθέρους διὰ νὰ τοὺς δείξῃ τὴν διαφορὰν τῶν αἰσθημάτων τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς καὶ τῶν ἐλασιτῶν. Καὶ οὐ μόνον τοὺς ἀφῆκεν ἐλευθέρους ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπέστρεψε καὶ τὸ καταιματωμένον φορεῖον των καὶ τὰ ἐλασιτικὰ κράνη των. Ὅταν ὅμως οἱ νεαροὶ τραυματιοφορεῖς ἀφέθησαν ἐλεύθεροι, ἀνῆλθον εἰς γειτονικὴν ταράτσαν ὅπου ὑπῆρχον ἄλλοι ὁμόφρονές των καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἤρχισαν νὰ φωνάζουν «᾽Εδῶ ΕΛΑΣ» καὶ νὰ ἀπειλοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς. Τότε, μία ἐπιτυχὴς ὁμοβροντία τῶν χωροφυλάκων τοὺς ἀπέστειλε πρὸς μετάνοιαν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Πλούτωνος, ὅπου οἱ ἴδιοι διὰ τοῦ αἱματοβαμμένου φορείου των εἶχον μεταφέρει καὶ ἄλλους ὁμοϊδεάτας των ἐκ τῶν ἐπιτιθεμένων κατὰ τοῦ ᾽Αρχηγείου.

῾Ο ᾽Αρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς καὶ οἱ ᾽Ανώτεροι ᾽Αξιωματικοὶ τοῦ ᾽Επιτελείου του, περιερχόμενοι παντοῦ ἐνεψύχωνον τοὺς ἄνδρας καὶ ἔδιδον τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς πρὸς τοὺς καταβάλλοντας ἐξαιρετικὴν προσπάθειαν, διὰ τὴν τήρησιν τῆς πειθαρχίας τοῦ πυρός, πρὸς οἰκονομίαν φυσιγγίων, ἵνα κρατηθῇ ὁ ἀγὼν μέχρι τῆς νυκτός, ὁπότε ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ σκότους ἐμελετᾶτο ἡ ἐνέργεια ἐξόδου πρὸς διάσωσιν τῆς δυνάμεως καὶ ἀποφυγὴν περισσοτέρων ἀπωλειῶν.

Ὅσον παρήρχετο ἡ ὥρα, τόσον ἡ ἐπίθεσις ἐγίνετο ἐντατικωτέρα. ᾽Ολίγον κατ᾽ ὀλίγον ἡ ἄμυνα εἰς τὸν γ΄ ὄροφον κατέστη ἀδύνατος, λόγῳ τοῦ ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως ἐκ τῶν γειτονικῶν ταρατσῶν πυρὸς τῶν ἐλασιτῶν. Καὶ τότε, ἡ δύναμις περιωρίσθη εἰς τὸν β΄ καὶ α΄ ὄροφον, ὅπου τὰ Γραφεῖα τῆς Διευθύνσεως ᾽Εκκαθαρίσεως Δαπανῶν τοῦ ῾Υπουργείου ᾽Εσωτερικῶν καὶ εἰς τὸ ὑπόγειον. Τὸ μοναδικὸν ὁπλοπολυβόλον μας ὑπέστη ἐμπλοκὴν καὶ ἠχρηστεύθη, τὰ δὲ αὐτόματά μας ἐσίγησαν ἐξαντλήσαντα τὰ εὐάριθμα φυσίγγιά των. Καὶ ἡ ἄμυνα ἐξηκολούθει μόνον μὲ ὀλίγα ἰταλικὰ ὅπλα, διότι τὰ περισσότερα εἶχον ἀχρηστευθῆ, λόγῳ τῆς πολυώρου βολῆς των.

Οἱ στασιασταί, βέβαιοι ὄντες ὅτι οἱ ἄνδρες ἀπέκαμον καὶ ἐξήντλησαν τὰ φυσίγγιά των καὶ θὰ παρεδίδοντο, ἤρχισαν νὰ συγκεντρώνωσιν εἰς τὰς γωνίας τῶν ὁδῶν ᾽Ηπείρου καὶ Γ΄ Σεπτεμβρίου γυναικόπαιδα, διὰ νὰ ἀποτελέσωσι κατὰ τὴν συνήθειάν των τὸ λαϊκὸν δικαστήριον, νὰ δικάσωσι τοὺς μέλλοντας νὰ παραδοθῶσιν ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τοῦ ᾽Αρχηγείου. Καὶ ἐνῷ τὸ πλῆθος αὐτῶν τῶν γυναικοπαίδων ἤρχισε νὰ φωνάζῃ νὰ παραδοθῶσιν, οἱ ἄνδρες τοὺς ἀπήντησαν διὰ ὁμοβροντιῶν, πρᾶγμα ὅπερ τοὺς ἠνάγκασε νὰ πεισθῶσιν ὅτι ἡ ἀναμενομένη λεία των δὲν ἦτο τόσον εὔκολος ὅσον ἐφαντάζοντο, καὶ νὰ διαλυθῶσιν.

Οἱ ριπτόμενοι ὅλμοι καὶ αἱ δέσμαι φυσιγγίων δυναμίτιδος τῶν ἐλασιτῶν, μαζὺ μὲ τὸν κρότον τῶν καταρρεόντων τμημάτων τῆς οἰκοδομῆς καὶ τὸν ἀντίλαλον τῶν ἐκπυρσοκροτούντων ὅπλων τῶν ἀνδρῶν, ἐδημιούργουν ἀληθινὴν κόλασιν. ᾽Αλλὰ τὸ φρόνημα τῶν ἀνδρῶν ἐξηκολούθει νὰ εἶναι ἀκμαιότατον. Μὲ τὰς ὀλίγας χειροβομβίδας ἀνὰ χεῖρας ἀνέμενον ὄπισθεν τῶν ἀνοικτῶν παραθύρων τοῦ α΄ ὀρόφου, διὰ νὰ ἀποκρούσωσι πᾶσαν ἐνδεχομένην ἀπόπειραν τῶν ἐλασιτῶν, πρὸς κατάληψιν τοῦ ᾽Αρχηγείου. Μία ἀπόπειρα αὐτῶν, ὅπως ἀναρριχηθῶσι διὰ τῆς συνεχομένης πρὸς τὴν ὀπισθίαν πλευρὰν τοῦ Μεγάρου τοῦ ᾽Αρχηγείου μάνδρας, ἀπεκρούσθη διὰ τῆς ρίψεως χειροβομβίδων μὲ ἀποτέλεσμα τὸν φόνον τριάδος ἐλασιτῶν.

Καὶ ὅταν εἶχεν ἐπέλθει ἡ νὺξ καὶ ἡ δύναμις τοῦ ᾽Αρχηγείου ἐξαντλήσασα τὰ φυσίγγιά της καὶ ἀποβαλοῦσα κάθε ἐλπίδα ἐνισχύσεως, ἡτοιμάζετο ν᾽ ἀναχωρήσῃ διά, διανοιχθείσης εἰς τὸ συνεχόμενον πρὸς τὴν ὁδὸν Γ΄ Σεπτεμβρίου γκαράζ, διόδου, ἔφθασαν ἐπὶ τόπου δύο ἀγγλικὰ τὰνκς μετὰ αὐτοκινήτων τῆς Πυροσβεστικῆς ῾Υπηρεσίας πρὸς παραλαβὴν τῆς δυνάμεως.

Καὶ ἡ δύναμις ψύχραιμος καὶ ὑπερήφανος, διὰ τὴν ἐπὶ 32 ὥρας γενναίαν ἄμυνάν της, ἐπεβιβάσθη τῶν αὐτοκινήτων καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὰ Παλαιὰ ᾽Ανάκτορα, ἀφοῦ συμπαρέλαβε τοὺς νεκροὺς καὶ τραυματίας καί, τὸ σπουδαιότερον, τὸ ἀρχεῖον τοῦ ᾽Αρχηγείου καὶ τῶν λοιπῶν ῾Υπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς καὶ ἀφοῦ ὑπέστειλε τὴν σημαίαν τοῦ Καταστήματος.

Καὶ ὅταν ἀνεχώρησεν ἡ δύναμις, εἰσήλασαν εἰς τὸ οἴκημα τὰ στίφη τῶν ἐλασιτῶν, ἅτινα, λυσσῶντα διὰ τὴν πολύωρον ἀντίστασιν τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς καὶ τὰς ἀπωλείας ἃς εἶχον ὑποστῆ, προέβησαν εἰς ἀγρίαν διαρπαγὴν τῶν ἐν τῷ οἰκήματι ἐπίπλων καὶ ἄλλων σκευῶν, καθὼς καὶ εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ οἰκήματος, μὴ ἀφήσαντες οὐ μόνον παράθυρα, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ αὐτὸ τὸ σανίδωμα τοῦ δαπέδου, ὅπερ ἐξήλωσαν καὶ συναπεκόμισαν.

Οὕτω, ἔληξεν ἡ ἄμυνα τοῦ ᾽Αρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἥτις οὐ μόνον προὐκάλεσε τὸν θαυμασμὸν τῶν παρακολουθησάντων αὐτήν, πλεῖστοι τῶν ὁποίων κατασυγκεκινημένοι ἔσπευσαν κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς δυνάμεως νὰ τὴν συγχαρῶσιν διὰ τὴν ἡρωικὴν ἀντίστασίν της, ἀλλὰ καὶ ἐτόνωσε τὸ ἠθικὸν τῶν ἀγωνιζομένων ἀνδρῶν τῶν λοιπῶν ῾Υπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς οὕτως, ὥστε νὰ ἴδωμεν συνεχιζομένην ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας τὴν ἄμυναν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, ἥτις ἔσωσε τὴν πόλιν τῶν ᾽Αθηνῶν καὶ τὴν ῾Ελλάδα ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῶν ἐλασιτῶν. Κατὰ τὴν ἄμυναν τοῦ ᾽Αρ-

χηγείου ἐφονεύθησαν οἱ ἀνθυπασπισταὶ Κατσαφάδος Κυριάκος καὶ Γραμμουτσιᾶνος Ἀργύριος, ὁ ἐνωμοτάρχης Τριανταφύλλου Κωνσταντῖνος, οἱ ὑπενωμοτάρχαι Ἀλιφέρης Μᾶρκος καὶ Σκαντζὸς Ἰωάννης καὶ ἐτραυματίσθησαν οἱ ὑπομοίραρχος Τζαμαλούκας Αἴας, ἀνθυπομοίραρχος Παπαβλασσόπουλος Γρηγόριος καὶ ἀνθυπασπιστὴς Παπαδάκος Ἰωάννης. Ἐπίσης ἐτραυματίσθησαν οἱ ἐνωμοτάρχης Πορικὸς Νικόλαος, ὑπενωμοτάρχης Γούλας Βασ., ὑπενωμοτάρχης Λιακόπουλος Φώτιος καὶ ὁ χωροφύλαξ Μπατιστάκης Ἀντώνιος».

13. Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΑΛΗ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ὡς ἐγράφη ἀνωτέρω, οὐχὶ πολὺ μακρὰν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς εὑρίσκετο τὸ «Σύνταγμα Μετεκπαιδεύσεως», γνωστότερον ὡς «4ον Τάγμα Μετεκπαιδεύσεως», συγκροτηθὲν ἐξ ἀνδρῶν τῶν διαλυθεισῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ὑπαίθρου συμπτυχθέντων εἰς Ἀθήνας καὶ τεθὲν ὑπὸ τὴν Διοίκησιν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Ἰω. Λιναρδάκη. Ἦτο ἐστρατωνισμένον εἰς τρία οἰκήματα. Εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γ' Σεπτεμβρίου 105, παρὰ τὴν πλατεῖαν Κυριακοῦ (Βικτωρίας), οἴκημα εἶχε στεγασθῆ δύναμις διλοχίας, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Ἡρ. Ράπτην καὶ μὲ διοικητὰς λόχων τοὺς μοιράρχους Γ. Μπεθάνην καὶ Ἀνδρ. Ἀνδρικόπουλον, ἐκτὸς μιᾶς διμοιρίας, ἐγκατασταθείσης εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἐλπίδος 5 οἴκημα, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ταγματάρχου Σπ. Πολίτου. Ἑτέρα διλοχία ἐστεγάσθη εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους 8 οἴκημα, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ταγματάρχου Παν. Μανούσου καὶ μὲ διοικητὰς λόχων τοὺς μοιράρχους Πολ. Κετσέαν καὶ Δημ. Σοϊμοίρην. Τέλος, ὁ 5ος Λόχος τοῦ Τάγματος εἶχε στεγασθῆ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς οἴκημα τοῦ Ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα.

Κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 5ης Δεκεμβρίου, τμήματα τῆς δυνάμεως τοῦ κεντρικοῦ οἰκήματος, ὑπὸ τοὺς μοιράρχους Γ. Μπεθάνην καὶ Ἀνδρ. Ἀνδρικόπουλον, διετάχθησαν νὰ μεταβοῦν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα ἐστρατωνισμένης δυνάμεως, ἥτις εἶχεν ὑποστῆ ἐπίθεσιν τῶν ἐλασιτῶν. Ἡ δύναμις αὐτή, ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν πλατεῖαν Ἀττικῆς, ἐνεπλάκη εἰς ἀγῶνα ἐναντίον ἐνεδρευόντων ἐλασιτῶν, πολλοὶ τῶν ὁποίων εἶχον ἀνέλθει εἰς ἐξώστας καὶ ταράτσας τῶν γύρω πολυκατοικιῶν, ὁπόθεν ἔβαλλον ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς. Καὶ ὁ μὲν μοίραρχος Μπεθάνης, πολεμῶν ἀδιακόπως, ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ μετὰ τῆς δυνάμεώς του εἰς τὸ οἴκημα Χατζηκώστα, ὁ δὲ μοίραρχος Ἀνδρικόπουλος, καθηλωθεὶς εἰς τὴν πλατεῖαν Ἀττικῆς, ἠναγκάσθη τὴν ἑσπέραν νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ τῆς δυνάμεώς του ἀνεπάφου (ἐτραυματίσθη μόνον ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ἰω. Σπαῆς) εἰς τὴν θέσιν του.

Ἐπειδὴ ἡ εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα δύναμις Χωροφυλακῆς ἐξηκολούθει νὰ μάχεται κρατερῶς, πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἐλασιτικῶν ἐπιθέσεων, ἡ δὲ φθάσασα δύναμις μόνον ἑνὸς λόχου πρὸς ἐνίσχυσιν δὲν ἐφαίνετο ἐπαρκής, τὸ Ἀρχηγεῖον διέταξε νὰ γίνῃ προσπάθεια ἀποστολῆς καὶ δευτέρου λόχου. Κατόπιν τούτου, ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ Λιναρδάκη ἀπεστάλη ἕτερος λόχος, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Πολ. Κετσέαν ἐκ τῆς διλοχίας τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους. Ἀλλ' ὅταν ὁ λόχος οὗτος ἔφθασεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἀχαρνῶν, πλησίον τοῦ Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ὑπέστη αἰφνιδιαστικὴν ἐπίθεσιν ἰσχυρῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι, βάλλουσαι ἀπὸ πολλῶν σημείων, ὡς καὶ ἀπὸ ταρατσῶν τῶν πολυκατοικιῶν, ἐκύκλωσαν αὐτὸν ἀποφράξαντες τὰς ὁδοὺς τόσον τῆς προελάσεως ὅσον καὶ τῆς ὑποχωρήσεως. Οἱ ἄνδρες τοῦ λόχου ἠμύνθησαν κρατερῶς ἐπὶ πολλὰς ὥρας, πίπτοντες ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον, ἀλλ' ὅταν ἐξήντλησαν τὰ ὀλίγα πυρομαχικά των ἀνεζήτησαν διαφυγὴν πρὸς οἱανδήποτε κατεύθυνσιν. Οὕτως, ἀρκετοὶ ἠδυνήθησαν νὰ διαφύγουν, ἀλλὰ πολλοὶ ᾐχμαλωτίσθησαν, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ ὁ μοίραρχος Κετσέας, ὅστις ὁδηγηθεὶς εἰς Περιστέρι κατεκρεουργήθη ἀνάνδρως.

Συγχρόνως προσεβλήθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ἡ εἰς τὸ οἴκημα Μαυρογένους 8 ὑπόλοιπος δύναμις τῆς διλοχίας, ἡ ὁποία, ἀντιμετωπίζουσα πολὺ ὑπερτέρας δυνάμεις καὶ ἄνευ καταλλήλου προπαρασκευαστικῆς ἀμύνης, ἐγκατέλειψε τὸ οἴκημα τοῦτο, μεταφερθεῖσα εἰς τὸ ἔναντι κτίριον, ὅπου ἐστεγάζετο τὸ Η' Ἀστυνομικὸν Τμῆμα. Ἀλλὰ καὶ τὸ οἴκημα αὐτό, κατόπιν σφοδροῦ πυρός, περιεσφίχθη στενῶς, βαλλόμενον ἐκ τοῦ σύνεγγυς διὰ χειροβομβίδων καὶ δεσμῶν δυναμίτιδος. Τελικῶς, οἱ εἰς αὐτὸ ἐγκλεισθέντες ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Ἀστυνομίας περὶ τὸ μεσονύκτιον ὑπεχρεώθησαν εἰς παράδοσιν. Ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος ἀντισυνταγματάρχης Λιναρδάκης ᾐχμαλωτίσθη καὶ τὴν διοίκησιν ἀνέλαβεν ὁ ἀρχαιότερος τῶν ταγματαρχῶν Ἡρ. Ράπτης.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ἐξεδηλώθη ἰσχυρὰ ἐπίθεσις τῶν ἐλασιτῶν καὶ κατὰ τῶν δύο ἄλλων οἰκημάτων εἰς τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐστρατωνισμέναι δυνάμεις τοῦ Συντάγματος Μετεκπαιδεύσεως τῆς ὁδοῦ Γ' Σεπτεμβρίου καὶ τῆς ὁδοῦ Ἐλπίδος. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἠμύνοντο σθεναρῶς, ἀποκρούοντες τὰς σφοδρὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν, ὅτε περὶ τὴν 6ην ἀπογευματινὴν κατέφθασεν ἀνελπίστως

ἡ ἐξ 160 ἀνδρῶν δύναμις τοῦ λόχου Μπεθάνη, ἡ ὁποία εἶχε μεταβῆ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν μαχομένων εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς Ὀρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα, ὅπου ὁ ἀγὼν εἶχε λήξει αἰσίως, τῶν ἀνδρῶν τούτων μεταφερθέντων μὲ τὴν βοήθειαν ἀγγλικῶν τὰνκς εἰς τὰ Παραπήγματα. Ἡ σοβαρὰ αὐτὴ ἐνίσχυσις διὰ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ λόχου τοῦ μοιράρχου Μπεθάνη μετέβαλε τὴν κατάστασιν εἰς βάρος τῶν στασιαστῶν, οἱ ὁποῖοι, βαλλόμενοι διὰ πυκνοτέρου πυρὸς καὶ ὑπὸ ἀνδρῶν ἐξελθόντων εἰς τὰς γωνίας τῶν γύρωθεν παρόδων, ἠναγκάσθησαν προσκαίρως νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἐν ἀναμονῇ ἐνισχύσεων. Ἡ ἀνάπαυλα αὐτὴ τῶν πρώτων νυκτερινῶν ὡρῶν ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς 120 πολιορκουμένους νὰ ἀνασυντάξουν τὰς δυνάμεις των, ἐνισχυθείσας καὶ διὰ τῶν 80 ἀνδρῶν τοῦ οἰκήματος τῆς ὁδοῦ Ἐλπίδος 5, μεταφερθέντων εἰς τὸ οἴκημα τῆς ὁδοῦ Γ΄ Σεπτεμβρίου.

Ἀλλὰ κατὰ τὰς ὥρας αὐτὰς οἱ κομμουνισταὶ παρεσκευάζοντο δραστηρίως μεταφέροντες ἐκεῖ δυνάμεις καὶ πολεμεφόδια. Περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 5 πρὸς 6 Δεκεμβρίου ἐξεδηλώθη σφοδροτάτη ἐπίθεσις. Οἱ κομμουνισταὶ ἐξώρμησαν μετὰ λύσσης βάλλοντες μὲ τυφέκια, ὁπλοπολυβόλα, ὅλμους, δυναμίτιδας καὶ χειροβομβίδας. Τὸ οἴκημα τῆς ὁδοῦ Γ΄ Σεπτεμβρίου, βαλλόμενον πανταχόθεν δι' ὅλων τῶν ὅπλων, μετεβλήθη εἰς κόλασιν πυρός. Διὰ βολῶν ὅλμων, χειροβομβίδων καὶ δεσμῶν δυναμίτιδος εἶχε καταστραφῆ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, τὸ βόρειον τμῆμα τοῦ τοίχου τοῦ οἰκήματος καὶ ἀπεκόπη ἡ κλῖμαξ τῶν ὀρόφων, οἱ δὲ εἰς αὐτοὺς ἄνδρες ἀπώλεσαν τὸν μεταξύ των σύνδεσμον καὶ ὁ ἐφοδιασμός των ἐγίνετο διὰ κλινοστρωμάτων καὶ σχοινίων. Παρὰ τὴν δραματικὴν αὐτὴν κατάστασιν, ὁ ἄπελπις ἀγὼν συνεχίζετο μέχρι τῶν πρωινῶν ὡρῶν τῆς 6ης Δεκεμβρίου. Οἱ μαχόμενοι ἄνδρες εἶχον λάβει τὴν ἀπόφασιν νὰ πέσουν πάντες μέχρις ἑνός, παρὰ νὰ παραδοθοῦν.

Περὶ τὴν 10ην πρωινὴν ὥραν τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ὅτε ἐφαίνετο νὰ ἔχῃ ἀπωλεσθῇ πᾶσα ἐλπὶς σωτηρίας, διότι ὁ ἀγὼν δὲν ἠδύνατο νὰ συνεχισθῇ ἐλλείψει πυρομαχικῶν, κατέφθασαν τρία ἀγγλικὰ τάνκς, τὰ ὁποῖα, διὰ καταιγιστικοῦ πυρός, ἀπεμάκρυνον τοὺς ἤδη πλησίον τῶν τοίχων τοῦ σχεδὸν κατεστραμμένου κτιρίου ἐλασίτας. Τότε, οἱ πολιορκούμενοι, ἐπεχείρησαν γενικὴν ἔξοδον καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν τριῶν ἀγγλικῶν τὰνκς ἠδυνήθησαν νὰ καταφύγουν εἰς τὴν παρὰ τὸν Σταθμὸν Λαυρίου Γενικὴν Ἀσφάλειαν καὶ τὸ Δ΄ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα, ὅπου συνέχισαν τὸν ἀγῶνα ἐπὶ τριήμερον. Τινές, ὁδεύοντες πεζῇ μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν διοικητὴν ταγματάρχην Ράπτην, ἔφθασαν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς γωνίας Γ΄ Σεπτεμβρίου καὶ Ἰουλιανοῦ κτίριον Διαχειρίσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, συνεχόμενον τοῦ Ἀρχηγείου.

Κατὰ τοὺς ἀγῶνας τούτους τοῦ Συντάγματος Μετεκπαιδεύσεως ἐφονεύθησαν 6 ἀξιωματικοὶ καὶ 2 ὁπλῖται, ἐτραυματίσθησαν δὲ 2 ἀξιωματικοὶ καὶ 14 ὁπλῖται. Τραγικὴ ὅμως ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῶν κατὰ τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς αἰχμαλωτισθέντων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν. Οὗτοι ὑπὸ τὰς ὕβρεις, τοὺς ἐμπτυσμοὺς καὶ πάσης ἄλλης φύσεως ἐξευτελισμοὺς τῶν ἐλασιτῶν καὶ τοῦ, ἐπὶ τούτῳ, συναχθέντος χυδαίου κομμουνιστικοῦ ὄχλου, μετεφέρθησαν, ἀνάνδρως τυπτόμενοι καὶ φρικωδῶς βασανιζόμενοι καθ' ὁδόν, εἰς Περιστέρι. Ἐκεῖ οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ἐξετελέσθησαν διὰ κτυπημάτων, μὲ σφυριὰ καὶ σκεπάρνας ἐπὶ τῶν κεφαλῶν, ὀλίγοι δὲ ἐκρατήθησαν ὡς ὅμηροι, ὑποβαλλόμενοι εἰς φρικώδη βασανιστήρια.

14. Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΡΑΠΤΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ

Παραθέτομεν κατωτέρω διαφωτιστικὴν ἔκθεσιν τοῦ ἐκ τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς ἀντιστάσεως τοῦ 4ου Τάγματος Μετεκπαιδεύσεως, ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Ἡρ. Ράπτη, συνταχθεῖσαν δὲ ὀλίγον χρόνον (15 Ἰανουαρίου 1945) μετὰ τὰ διαδραματισθέντα γεγονότα.

«Τὴν 22αν Νοεμβρίου 1944 διὰ βρεττανικῶν αὐτοκινήτων ἀφίχθην ἐνταῦθα, μεθ' ὁλοκλήρου τῆς δυνάμεως Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κορινθίας, ἐξ ἑβδομήκοντα ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν περίπου καί, κατόπιν διαταγῆς σας, ἐτοποθετήθημεν ὅλοι εἰς τὸ 4ον Τάγμα Μετεκπαιδεύσεως, στεγαζόμενον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γ΄ Σεπτεμβρίου 105, μὲ διοικητὴν τοῦ Τάγματος τὸν ἀντισυνταγματάρχην Χωροφυλακῆς Λιναρδάκην Ἰωάννην. Μέχρι τῆς 3ης Δεκεμβρίου π.ἔ., ἐτοποθετήθησαν εἰς τὸ Τάγμα ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται προερχόμενοι ἐξ ἄλλων Ὑπηρεσιῶν Πελοποννήσου καὶ Θεσσαλίας καὶ οὕτω κατηρτίσθησαν πέντε (5) λόχοι, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν πρῶτος ὑπὸ τὸν μοίραρχον Μπεθάνην Γεώργιον καὶ ὁ δεύτερος λόχος ὑπὸ τὸν μοίραρχον Ἀνδρικόπουλον Ἀνδρέαν ἐστεγάσθησαν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γ΄ Σεπτεμβρίου 105 οἴκημα, ἐκτὸς μιᾶς διμοιρίας τοῦ δευτέρου λόχου, ἥτις ἐστεγάσθη εἰς τὸ οἴκημα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἐλπίδος ἀριθ. 5. Ὁ τρίτος λόχος ὑπὸ τὸν μοίραρχον Κετσέαν Πολύβιον καὶ ὁ τέταρτος λόχος ὑπὸ τὸν μοίραρχον Σοϊμοίρην Δημήτριον, ἀποτελέσαντες διλοχίαν, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην τῆς Χωροφυλακῆς Μανοῦσον Παναγιώτην, ἐγκατεστάθησαν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους 8 οἴκημα, ἔναντι τοῦ Η΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος. Καὶ τέλος, ὁ πέμπτος λόχος, ὑπὸ τὸν

μοίραρχον Παπακώσταν 'Αθανάσιον, ἐστεγάσθη εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς οἴκημα Χατζηκώστα. Εἰς τὸ οἴκημα τοῦτο, ἐστεγάζετο ἡ ἀφιχθεῖσα ἐκ Τριπόλεως δύναμις καὶ μέρος τῆς ἐκ Πατρῶν ἀφιχθείσης τοιαύτης καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰς τὸ οἴκημα τοῦτο, λόγῳ τῆς ἐπιφυλακῆς, ἔπρεπε κατὰ τὰ ἐπακολουθήσαντα γεγονότα νὰ εὑρίσκωνται οἱ ταγματάρχαι Χωροφυλακῆς Χαρακτηνιώτης 'Αθανάσιος, Θέμελης Εὐάγγελος, μοίραρχοι Τυράσκης 'Αθανάσιος καὶ ἄλλοι κατώτεροι ἀξιωματικοί, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα δὲν ἐνθυμοῦμαι. 'Ο ὑποφαινόμενος, ὡς ὑποδιοικητὴς τοῦ Τάγματος, ἀφ' ὅτου διετάχθη ἡ ἐπιφυλακή, παρέμεινε εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γ' Σεπτεμβρίου 105 οἴκημα, οἱ δὲ ταγματάρχης Πολίτης Σπῦρος καὶ Φωτόπουλος Φώτιος παρέμεινον εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 'Ελπίδος 5 οἴκημα, πρὸς καθοδήγησιν τῆς ἐκεῖ δυνάμεως. Τὴν μεσημβρίαν τῆς 5.12.1944 δύναμις, ὑπὸ τοὺς μοιράρχους Μπεθάνην Γεώργιον καὶ 'Ανδρικόπουλον 'Ανδρέαν ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος Γ' Σεπτεμβρίου 105, ἐξῆλθε πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δυνάμεως τοῦ οἰκήματος Χατζηκώστα, ἑτέρα δὲ δύναμις ἐκ τῆς διλοχίας Μαυρογένους 8, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Κετσέαν Πολύβιον, ἐξῆλθε πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. 'Εκ τῶν ἀνωτέρω δυνάμεων, ἡ ὑπὸ τοὺς μοιράρχους Μπεθάνην Γεώργιον καὶ 'Ανδρικόπουλον 'Ανδρέαν ἦτο ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ συνταγματάρχου Χωροφυλακῆς 'Αναστασοπούλου Παναγιώτου καί, ἀφοῦ παρὰ τὴν πλατεῖαν 'Αττικῆς ἐνεπλάκη εἰς ἀγῶνα, ἡ μὲν δύναμις ὑπὸ τὸν 'Ανδρικόπουλον καθηλώθη ἐκεῖ μέχρι τῆς 18ης ὥρας, ὁπότε ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν της ἄνευ ἀπωλειῶν, ἡ δὲ ὑπὸ τὸν μοίραρχον Μπεθάνην Γεώργιον ἔφθασεν εἰς τὸν οἴκημα Χατζηκώστα, παρέσχε τὴν ἐπιβαλλομένην συνδρομὴν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν της τὴν 18ην καὶ ἡμίσειαν ὥραν, μὲ τραυματίαν τὸν ἀνθυπομοίραρχον Σπαῆν 'Ιωάννην. Ποίαν στάσιν ἐπέδειξαν οἱ εἰς τὸ οἴκημα τοῦ Χατζηκώστα εὑρισκόμενοι ἄνδρες, κατὰ τὴν ἐπίθεσιν ἣν ἐδέχθησαν ὑπὸ ἐλασιτῶν μέχρι τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν τῆς ἰδίας ἡμέρας (5.12.1944), ὁπότε καὶ ἀπηλευθερώθησαν παρ' ἀγγλικῆς δυνάμεως, δὲν γνωρίζω, καθ' ὅσον λόγῳ τῶν ἐπακολουθησάντων γεγονότων δὲν ἠδυνήθην νὰ λάβω σχετικὰς πληροφορίας, πάντως ὅμως ἔχω νὰ προσθέσω ὅτι ἀπουσίαζον ἐκ τοῦ Καταστήματος ἀδικαιολογήτως οἱ ταγματάρχαι Χαρακτηνιώτης 'Αθανάσιος, Θέμελης Εὐάγγελος καὶ ὁ μοίραρχος Τυράσκης 'Αθανάσιος.

'Η ἐκ τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους 8 ἐξελθοῦσα δύναμις, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Κετσέαν Πολύβιον, παρὰ τὸν Ἅγιον Παντελεήμονα ἐνεπλάκη εἰς ἀγῶνα, δεχθεῖσα ἐπίθεσιν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν καὶ μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν πυρομαχικῶν της διελύθη καὶ ἄλλοι μὲν διέφυγον τὴν αἰχμαλωσίαν εἴτε κρυβέντες εἴτε παρουσιασθέντες εἰς τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα τῆς ὁδοῦ Γ' Σεπτεμβρίου 105, ὡς ὁ ἀνθυπασπιστὴς 'Αθανασόπουλος Στυλιανὸς μετ' ἐλαχίστης δυνάμεως ὁπλιτῶν, ἄλλοι δὲ ἐτραυματίσθησαν ἢ ἐφονεύθησαν, ὡς ὁ ἀνθυπομοίραρχος Καρακώστας Κωνσταντῖνος καὶ Γεωργοπαπαδάκος 'Ηλίας καὶ ἄλλοι ᾐχμαλωτίσθησαν, ἡ δὲ τύχη τούτων ἀγνοεῖται, μεταξὺ δὲ τῶν τελευταίων τούτων πρέπει νὰ συγκαταλεχθῇ καὶ ὁ μοίραρχος Κετσέας Πολύβιος.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἤτοι τὴν 5.12.44, ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος ἀντισυνταγματάρχης Λιναρδάκης 'Ιωάννης ἀνεχώρησε τοῦ Τάγματος δι' 'Αρχηγεῖον, πρὸς τακτοποίησιν ὑπηρεσιακῶν ζητημάτων καὶ ἐπανῆλθε τὴν μεσημβρίαν, ἀναχωρήσας ἀμέσως διὰ τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους 8 διλοχίαν, ἵνα διατάξῃ τὴν ἐξελθοῦσαν ὑπὸ τὸν μοίραρχον Κετσέαν Πολύβιον δύναμιν καὶ μεταβῇ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς βαλλομένης ὑπὸ στασιαστῶν δυνάμεως τοῦ οἰκήματος Χατζηκώστα. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του, διότι ἤρξατο ἡ ἐπίθεσις ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τῆς διλοχίας, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἐξήντλησε τὰ πυρομαχικά της ᾐχμαλωτίσθη παρὰ τῶν ἐλασιτῶν, μεταξὺ δὲ τῶν αἰχμαλωτισθέντων συγκαταλέγεται ὁλόκληρος ἡ δύναμις τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Λαρίσης, μέρος τῆς δυνάμεως τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς 'Αχαΐας, ὁ μοίραρχος Σοϊμοίρης, ὁ ταγματάρχης Μανοῦσος καὶ ὁ ἀντισυνταγματάρχης Λιναρδάκης 'Ιωάννης καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀξιωματικοί, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων δὲν γνωρίζω, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐτοποθετήθησαν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Τάγματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι οὐδὲν ἐκ τῶν τηρουμένων βιβλίων τοῦ Τάγματος διεσώθη. Τὴν 13ην ἢ 14ην ὥραν τῆς 5.12.1944, τόσον ἡ ἐναπομείνασα δύναμις ἐξ ἑξήκοντα ἀνδρῶν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γ' Σεπτεμβρίου 105 οἴκημα, ὅσον καὶ ἡ ἐκ τριάκοντα ἀνδρῶν τοιαύτη τοῦ οἰκήματος τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 'Ελπίδος 5, ἐδέχθη ἐπίθεσιν ἐκ μέρους τῶν ἐλασιτῶν, ἡ ὁποία διήρκεσε μέχρι τῆς 18ης ὥρας τῆς ἰδίας ἡμέρας, ἅπαντες δὲ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται εὑρέθησαν εἰς τὰς θέσεις των καὶ ἠμύνθησαν κατὰ τῆς ἐξαπολυθείσης ὡς ἀνωτέρω ἐπιθέσεως. Μέχρι τῆς 18.30' ὥρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἐπανῆλθε καὶ ἡ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς δυνάμεως τοῦ οἰκήματος Χατζηκώστα ἐξελθοῦσα δύναμις ὑπὸ τοὺς μοιράρχους 'Ανδρικόπουλον καὶ Μπεθάνην καὶ ἐμεριμνήσαμεν διὰ τὴν τόνωσιν τοῦ ἠθικοῦ τῶν ἀνδρῶν, καθ' ὅσον ἐπληροφορήθημεν τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς διλοχίας Μαυρογένους, καὶ τὸν ἀνεφοδιασμόν των διὰ πυρομαχικῶν, λαβόντες ἐν ταυτῷ μέτρα ἀμύνης τοῦ Καταστήματος, διότι εἰς ἐμὲ πλέον ἐναπέμεινε τὸ βάρος τῆς δυνάμεως ἐκείνης καὶ τῆς τοιαύτης τῆς ὁδοῦ 'Ελπίδος 5, ἀφοῦ ὁ διοικητὴς τοῦ Τάγματος ἀντισυνταγματάρχης Λιναρδάκης εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ αἰχμαλωτισθῇ.

'Επειδὴ ἐκ τῆς ἀπογευματινῆς ἐπιθέσεως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀντελήφθην ὅτι οἱ στασιασταὶ ἐχρησιμοποίουν ὁπλισμὸν βαρύτερον τοῦ ἰδικοῦ μας, ἐνῷ ἡ δύναμις τοῦ Τάγματος δὲν εἶχεν ἄλλον ὁπλισμὸν εἰ μὴ μόνον ἰταλικὰ ὅπλα καὶ ἐπειδὴ τὸ οἴκημα δὲν παρεῖχε τὴν ἀπαιτουμένην ἀσφάλειαν, τὴν 20ὴν ὥραν, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ μοιράρχου 'Ανδρικοπούλου καὶ δύο χωροφυλάκων, μετέβην εἰς τὸ 'Αρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ἵνα ζητήσω τὴν ἐνίσχυσιν δι' ὁπλισμοῦ ἤ, ἐν ἀδυναμίᾳ, τὴν σύμπτυξίν μας εἰς ἄλλην 'Υπηρεσίαν. 'Επειδὴ ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἄλλως τὴν ὥραν ἐκείνην, οὐδὲ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐνισχυθῶμεν δι' ὁπλισμοῦ, ἀνεχώρησα ἐκ τοῦ 'Αρχηγείου μὲ τὴν ἐντολὴν ὅπως, ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως, ἀντιστῶμεν πάσῃ θυσίᾳ, διότι ἐκ τῆς ἀντιστάσεώς μας θὰ ἐξηρτᾶτο ἐν μέρει καὶ ἡ τύχη τῶν ἀνδρῶν τῆς Χρηματικῆς Διαχειρίσεως, στεγαζομένης εἰς τὸ οἴκημα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 'Ιουλια-

νοῦ καὶ Γ΄ Σεπτεμβρίου, τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς καὶ τῶν ἄλλων Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας. Ἀπερχόμενος ἐκ τοῦ Ἀρχηγείου συνήντησα τὸν ταγματάρχην Χαρακτηνιώτην Ἀθανάσιον εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Διευθύνσεως Ἐπιμελητείας, ἐνῷ ἡ θέσις του εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς ἐκείνας περιστάσεις ἦτο πλησίον τῶν ἀνδρῶν του, στεγαζομένων εἰς τὸ οἴκημα Χατζηκώστα. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν ἕδραν τοῦ Τάγματός μου, διέταξα νυκτερινὰς περιπολίας καὶ ἐτοποθέτησα, πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ οἰκήματος, δύναμιν ἐκ 15 ἀνδρῶν εἰς τὴν ἀπέναντι τοῦ οἰκήματος τοῦ Τάγματος πολυκατοικίαν, τὴν διοίκησιν τῆς ὁποίας ἀνέλαβεν οἰκειοθελῶς δι' ὅλην τὴν νύκτα ὁ μοίραρχος Παπανικολάου.

Τὴν 21ην ὥραν ἦλθεν εἰς τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα ὁ ταγματάρχης Πολίτης Σπῦρος καὶ μοὶ ἀνέφερε τὰ τῶν ἐπιχειρήσεων κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας, πρὸς ἐνίσχυσίν του δὲ διέταξα τὸν διαχειριστὴν τοῦ Ὑλικοῦ μοίραρχον Δήμαν Ἀναστάσιον καὶ μετέφερεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ διοικητοῦ τοῦ Τάγματος ἓν κιβώτιον πλῆρες φυσιγγίων, τὸ ὁποῖον παρέδωσα εἰς τὸν ὡς εἴρηται ταγματάρχην, ἵνα τὸ μεταφέρῃ δι' ὁπλιτῶν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἐλπίδος 5 οἴκημα καὶ ἀνεφοδιάσῃ τοὺς ἄνδρας του, τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ κατευθύνῃ, συμφώνως πρὸς τὰς δοθείσας διαταγάς μου, ἐν ᾗ περιπτώσει θὰ ἐδέχοντο νυκτερινὴν ἐπίθεσιν. Δυστυχῶς, ὅμως, δὲν παρελήφθη τὸ κιβώτιον μὲ τὰ φυσίγγια καὶ οὕτω ἡ δύναμις αὕτη δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀμυνθῇ μέχρι τῶν πρωινῶν ὡρῶν, ἐλλείψει φυσιγγίων, ἀναγκασθεῖσα τὴν 4ην πρωινὴν ὥραν, ἀφοῦ ἐξήντλησε τὰ φυσίγγιά της, νὰ ἐπιχειρήσῃ ἔξοδον κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφονεύθησαν, ἐτραυματίσθησαν καὶ ἠχμαλωτίσθησαν πολλοὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν της.

Τὸ μεσονύκτιον τῆς 5ης πρὸς 6ην Δεκεμβρίου 1944, ἤρξατο ἡ ἐπίθεσις τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων κατὰ τῶν οἰκημάτων τῆς ὁδοῦ Γ΄ Σεπτεμβρίου 105 καὶ Ἐλπίδος 5, διὰ παντὸς εἴδους ὁπλισμοῦ. Οἱ ἐπιτεθέντες ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας ἐχρησιμοποίησαν ὅλμους, χειροβομβίδας, αὐτόματα ὅπλα, δέσμας δυναμίτιδος καί, τοιαύτη ἦτο ἡ ἐπίθεσίς των ὥστε, ἐντὸς τῆς πρώτης ἡμισείας ὥρας, κατεστράφη διὰ χειροβομβίδων, ριπτομένων ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δεριγνὺ 28 οἰκίας, εἰς τὴν ὁποίαν διέμενε ὡς ἐλέγετο ἡ ἠθοποιὸς Μιράντα—γνωστὴ διὰ τὰ ἐαμικά της φρονήματα—ὁλόκληρον τὸ βόρειον μέρος τοῦ οἰκήματος καὶ ἡ κλῖμαξ ἡ ἐπικοινωνοῦσα μὲ τὸν ἄνω ὄροφον, κατὰ τρόπον ὥστε ὁ ἀνεφοδιασμὸς τῶν ἀμυνομένων ἐκ τοῦ ὀρόφου ἐκείνου ἐγένετο διὰ προσδεθέντων κλινοσκεπασμάτων ἐκ τοῦ ἐξώστου τοῦ οἰκήματος τοῦ εὑρισκομένου εἰς τὸ προαύλιον τοῦ οἰκήματος τούτου. Εἰς τὴν σφοδρὰν ταύτην ἐπίθεσιν ἠμύνθημεν μόνον διὰ ἰταλικῶν ὅπλων καὶ δέκα χειροβομβίδων, πολλοὶ δὲ τῶν ὁπλιτῶν ἐπέδειξαν αὐτοθυσίαν, ἐκθέσαντες εἰς ἄμεσον καὶ προφανῆ κίνδυνον τὴν ζωήν των, πλὴν ἐλαχίστων οἱ ὁποῖοι ἐξηκολούθουν νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὰς κλίνας των καὶ τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα δὲν γνωρίζω, λόγῳ τοῦ ὅτι μόλις πρὸ ἡμερῶν εἶχον τοποθετηθῆ εἰς τὸ Τάγμα. Ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν, κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην, ἐξετέλεσαν πλήρως τὸ καθῆκον των, μὴ δειλιάσαντες παντάπασι καὶ παραμείναντες εἰς τὰς θέσεις των καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νυκτερινῆς ἐπιθέσεως, οἱ μοίραρχοι Μπεθάνης Γεώργιος, Ἀνδρικόπουλος Ἀνδρέας, Ζήγρας Ἰωάννης, Τζαβέλλας Σπυρίδων, οἱ ὑπομοίραρχοι Ἀντωνόπουλος Γεώργιος, Παπαδημητρίου Θεόδωρος, ἀνθυπομοίραρχοι Γιαννοῦτσος Εὐάγγελος, Μαλικούρτης καὶ οἱ ἀνθυπασπισταὶ Μηλέας Γεώργιος, Γρανίτσας Δημήτριος καὶ Ἀθανασόπουλος Στυλιανός.

Ὁ ὑποφαινόμενος παρ' ὅλας τὰς δυσχερείας περιέτρεχα ἅπαντα τὰ διαμερίσματα, ὀρόφους καὶ ὑπόγειον, ὅπου ἀνθίσταντο οἱ ἄνδρες, ἵνα τοὺς ἐμψυχώνω καὶ ἀπὸ τῆς 4ης πρωινῆς ὥρας, ὅτε ἐνετάθη ἡ ἐπίθεσις, παρέμεινα πλησίον τῆς κυρίας εἰσόδου τοῦ Καταστήματος συμπολεμῶν καὶ ἐνθαρρύνων τοὺς ἐκεῖ μαχομένους, διότι ἄλλως, ἡ δύναμις ἡ ἐκεῖ παρευρισκομένη, λόγῳ τῆς σφοδρᾶς πιέσεως θὰ ἐκάμπτετο καὶ θὰ ἠχμαλωτιζόμεθα ὅλοι. Ἐκ τῶν ὁπλιτῶν οἱ ἐπιδείξαντες ἀπαράμιλλον αὐτοθυσίαν ἀναφέρονται εἰς τὰς προσηρτημένας ὑποβαλλομένας καταστάσεις. Ἠδυνήθημεν πάντες οἱ ὡς ἀνωτέρω ἀναφερόμενοι νὰ ἐμψυχώσωμεν τοὺς ὁπλίτας, ὥστε παρὰ τὰς σφοδρὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐπιτιθεμένων, κατὰ τὰς ὁποίας αἱ δέσμαι δυναμίτιδος ἐξερρηγνύοντο πρὸ τῶν ποδῶν μας καὶ τοῦ προσώπου μας, παρὰ τὰς προσκλήσεις των ὅπως παραδοθῶμεν ἄνευ κινδύνου τῆς ζωῆς μας, παρὰ τὰς ἀπειλάς των ὅτι θὰ μᾶς ἔκαιον διὰ βενζίνης ἢ θὰ μᾶς ἀνετίναζον μὲ ὁλόκληρον τὸ οἴκημα, παρὰ τὰ καπνογόνα ἀέρια ποὺ ἐχρησιμοποίησαν, νὰ κρατήσωμεν ἄμυναν μέχρι τῆς 6ης πρωινῆς ὥρας, ὁπότε ἐνεφανίσθησαν ἐρχόμενα πρὸς βοήθειάν μας ἐκ τῆς ὁδοῦ Γ΄ Σεπτεμβρίου τρία ἀγγλικὰ τάνκς. Ὅτε τὰ τάνκς ταῦτα ἐσταμάτησαν πρὸ τοῦ οἰκήματός μας, τὰ πυρὰ τῶν στασιαστῶν ἔπαυσαν...

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν τάνκς, μελετήσας τὴν κατάστασιν καὶ ἀντιληφθεὶς ὅτι τὰ ἐναπομείναντα πυρομαχικὰ ἦσαν ἐλάχιστα, ὅτι τὸ οἴκημα εἶχε σχεδὸν καταστραφῆ καὶ οὐδεμίαν ἀσφάλειαν παρεῖχε, ὅτι τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν εἶχε κλονισθῆ, διότι εἶχον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των δύο νεκροὺς καὶ δέκα πέντε τραυματίας, ὅτι οὐδαμόθεν ἀνεμένετο ἐνίσχυσις, δεδομένου μάλιστα ὅτι ἡ πλησίον μας καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἐλπίδος 5 εὑρισκομένη δύναμίς μας εἶχεν ἐγκαταλείψει τὸ κτίριον ἐξορμήσασα, ὥστε τὰ νῶτά μας νὰ εἶναι ἀκάλυπτα τὴν 10ην περίπου πρωινήν, ἐπειδὴ οὐδεμίαν ἀπάντησιν εἶχον λάβει εἰς σημείωμά μου, πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐξέθετα τὴν κατάστασιν καὶ τὸ ὁποῖον, ὡς ἀργότερον ἐπληροφορήθην, δὲν εἶχε φθάσει εἰσέτι εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ἀλλ' εἰς τὸν ἀντισυνταγματάρχην Τσιτούραν Ν., διὰ διελθόντος ἐκ τοῦ τάγματος τάνκ, ἂν καὶ τὸ μέχρι τοῦ Ἀρχηγείου διάστημα τῆς ὁδοῦ Γ΄ Σεπτεμβρίου ἦτο κατειλημμένον ἀπὸ ἐλασίτας, ἐπέβην ἑνὸς τὰνκ καὶ μετέβην εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ἵνα ζητήσω τὴν ἔγκρισιν τῆς συμπτύξεώς μας. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ τοιοῦτον δὲν ἦτο εὔκολον νὰ γίνῃ, ἀφοῦ μάλιστα ἀνεμένοντο ἐνισχύσεις τῶν Ἄγγλων, ὡς εἶχε πληροφορίας τὸ Ἀρχηγεῖον, ἐπέστρεψα εἰς τὴν θέσιν μου, μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς ὅπως κρατήσωμεν ἄμυναν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ οἰκήματος μέχρι τῶν ἑσπερινῶν ὡρῶν τῆς ἰδίας ἡμέρας, ὁπότε εἰς κατάλληλον εὐκαιρίαν, βοηθοῦντος καὶ τοῦ σκότους, ἐὰν δὲν ἤρχοντο ἐνισχύσεις, νὰ συμπτυσσόμεθα εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γ΄ Σεπτεμβρίου καὶ Ἰου-

λιανοῦ οἴκημα τῆς Χρηματικῆς Διαχειρίσεως.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν μου ὅμως εἰς τὸ Τάγμα, ἀφοῦ προηγουμένως διῆλθον ἀπὸ τὸ Νοσοκομεῖον τῶν Α΄ Βοηθειῶν καὶ παρεκάλεσα ἵνα διαθέσουν αὐτοκίνητον πρὸς παραλαβὴν τῶν φονευθέντων καὶ τραυματιῶν, ἵνα ἐκ τούτου ἐμψυχωθῇ ἡ ὑπόλοιπος δύναμις, εὑρέθην πρὸ καταστάσεως ἥτις εἶχε προκαλέσει τὴν τελείαν ἀποθάρρυνσιν τῶν ἡρωικῶν μαχητῶν τῆς νυκτὸς ἐκείνης ὁπλιτῶν μου. Τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὸ ὅτι οἱ στασιασταί, κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου, ἀφοῦ κατέλαβον τὸ ὄπισθεν τοῦ Τάγματος ξενοδοχεῖον «Κρυστάλ», ἔρριψαν διὰ τοῦ παραθύρου τοῦ βλέποντος πρὸς τὴν αὐλὴν τοῦ κτιρίου περὶ τὰς δέκα πέντε χειροβομβίδας, ἄνευ ὅμως θυμάτων, ἂν καὶ οἱ ὁπλῖται ἦσαν σχεδὸν συγκεντρωμένοι εἰς αὐτό, ὡς μοὶ ἀνεφέρθη, ἀναμένοντες τὴν ἐπάνοδόν μου, διότι αἱ πρῶται ριφθεῖσαι χειροβομβίδες ὑπέστησαν ἀφλογιστίαν καὶ οὕτω ἐδόθη καιρὸς εἰς μὲν τοὺς ὁπλίτας νὰ κατέλθωσιν εἰς τὸ ὑπόγειον εἰς δὲ τοὺς ἀξιωματικοὺς νὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Διοικητοῦ Τάγματος. Ἡ ἀποθάρρυνσις τῶν ὁπλιτῶν ὠφείλετο εἰς τὸ ὅτι οἱ ἀναπληροῦντές με ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ δὲν ἐπρονόησαν νὰ παρευρεθοῦν μὲ τοὺς ἄνδρας εἰς τὸ ὑπόγειον, νὰ τοὺς ἐνθαρρύνουν καὶ νὰ λάβουν μέτρα ἀνάλογα τῆς παρουσιασθείσης καταστάσεως. Κατὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἀξιωματικῶν, ἀνεκοίνωσα εἰς τούτους τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀρχηγείου, τῆς ἀμύνης μας δηλαδὴ μέχρι τῶν ἑσπερινῶν ὡρῶν καὶ ἐπέμεινα εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς τηρήσεως τοῦ μέτρου τούτου, πλὴν ὅμως ὅλοι οἱ ἀξιωματικοί, ἐν κοινῇ βοῇ πρωτοστατοῦντος τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Τρουλλινοῦ Ἐπαμεινώνδα, ὅστις διὰ φωνασκιῶν διεμαρτύρετο διὰ τὸ μέτρον τοῦτο, ἡ δὲ στάσις του αὐτὴ ἐπέδρασε ἐπὶ τῶν συναδέλφων του καὶ τῶν ὁπλιτῶν, τινὲς τῶν ὁποίων εὑρισκόμενοι ἔξωθι τοῦ Γραφείου μου ἤκουσαν τὴν διαφωνίαν μας καὶ τὴν μετέδωσαν ἀμέσως εἰς τοὺς ὁπλίτας, ἠξίωσαν τὴν ἄμεσον ἐγκατάλειψιν τοῦ κτιρίου.

Ἵνα διασκεδάσω τὴν τοιαύτην ταραχήν των, ἐπρότεινα νὰ ἀναμείνωμεν τὴν ἄφιξιν τῶν αὐτοκινήτων τοῦ Σταθμοῦ Α΄ Βοηθειῶν πρὸς παραλαβὴν τῶν πτωμάτων καὶ τῶν τραυματισθέντων, πρὸς οὓς εἴχομεν ἱερὰν ὑποχρέωσιν καί, μετὰ ταῦτα, τιθέμενοι εἰς παράταξιν μάχης, ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ πεζοδρομίου, προστατευόμενοι καὶ ὑπὸ τῶν τάνκς, συμπτυχθῶμεν εἰς τὸ ὑποδειχθὲν οἴκημα. Πλὴν ὅμως, οἱ χωροφύλακες, πληροφορηθέντες τὴν διχογνωμίαν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ εὑρισκόμενοι πρὸ τῆς ἀναφερθείσης ψυχολογικῆς καταστάσεως, ἀφοῦ οὐδεὶς τοὺς εἶχεν ἐνθαρρύνει ὡς προαναφέρω, ἐνῷ διέτασσον τὸν διαχειριστὴν νὰ διανείμῃ εἰς τοὺς ἄνδρας τὰ ὑπάρχοντα φυσίγγια καὶ νὰ συγκεντρώσῃ ἐκ τοῦ ὑλικοῦ ὅ,τι ἦτο δυνατὸν νὰ παραλάβωμεν μαζί μας, ἐξώρμησαν ἐκ τοῦ ὑπογείου καὶ συναποκομίζοντες ὅ,τι ἠδύναντο ἐπεβιβάσθησαν ἀτάκτως ἐπὶ τῶν δύο τάνκς, πρωτοστατούντων τῶν περισσοτέρων ἀξιωματικῶν καὶ ἀνεχώρησαν ἀκολουθοῦντες τὴν ὁδὸν Γ΄ Σεπτεμβρίου πρὸς Ὁμόνοιαν, ἀφοῦ ἐπεβιβάσθησαν ἐπ' αὐτῶν καὶ οἱ περισσότεροι τραυματίαι. Κατόπιν τούτου καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατὸν πλέον νὰ γίνῃ ἀντίστασις ἐκ τοῦ οἰκήματος ἐκείνου, ἐγκατέλειψα τὸ οἴκημα, ἀκολουθούμενος καὶ ὑπὸ τῶν μοιράρχου Ἀνδρικοπούλου Ἀνδρ., ταγματάρχου Χατζῆ Εὐαγγέλου, ταγματάρχου Ρηγάκη Γεωργίου, διότι ὁ ταγματάρχης Πολίτης Σπυρίδων ἐπεβιβάσθη ἐκ τῶν πρώτων ἐπὶ ἑνὸς τάνκ, μοιράρχου Τάγαρη Γεωργίου, Λαζαράτου Ἀθανασίου, ἀνθυπασπιστοῦ Ἠλιάδη Ἰωσὴφ καὶ ἄλλων, καὶ ἐπροχώρησα πρὸς τὴν ὁδὸν Γ΄ Σεπτεμβρίου πεζῇ, ἵνα μεριμνήσω ὅπως ἡ προπορευομένη μὲ τὰ τάνκς δύναμις ἀποβιβασθῇ τοὐλάχιστον εἰς τὸ οἴκημα τῆς Χρηματικῆς Διαχειρίσεως, καὶ οὕτω ἐκτελεσθῇ μερικῶς ἡ διαταγὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ περὶ τῆς συμπτύξεώς μας ἐκεῖ, ὑπολογίζοντος ἐνίσχυσιν διὰ τῆς δυνάμεώς μου πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἐν τῷ οἰκήματι τοῦ Ἀρχηγείου βαλλομένων ἀνδρῶν. Πλὴν ὅμως, δὲν τὸ κατώρθωσα, διότι τὰ μηχανοκίνητα ἀναπτύξαντα ταχύτητα ἔφθασαν εἰς τὴν πλατεῖαν Λαυρίου, ὅπου καὶ ἀπεβίβασαν τὴν δύναμιν ἐξ ὀγδοήκοντα (80) ἀνδρῶν ἡ ὁποία καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ Α΄ Ἀστυνομικὸν Τμῆμα καὶ τὴν Τροχαίαν Κίνησιν, ἐγὼ δὲ μὲ τοὺς ἀκολουθοῦντάς με ἀξιωματικοὺς καὶ τινας ὁπλίτας παρέμεινα εἰς τὴν Χρηματικὴν Διαχείρισιν.

Ἡ ἀναφερομένη δύναμις τῶν 80 ὁπλιτῶν ἔλαβε μέρος ἐν συνεχείᾳ εἰς ἐπιχειρήσεις ἐπὶ διήμερον καί, εἶτα, κατόπιν διαταγῆς τῶν Ἄγγλων, συνεπτύχθη εἰς Παλαιὰ Ἀνάκτορα. Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μου ἐκ τοῦ Καταστήματος τῆς ὁδοῦ Γ΄ Σεπτεμβρίου 105, ἀφῆκα ἔξωθι τούτου ἕνα τάνκ καὶ τὸν μοίραρχον Μπεθάνην Γεώργιον, ὡς καί τινας ἀξιωματικούς, ἵνα μεριμνήσωσι διὰ τὴν μεταφορὰν ἐκεῖθεν τῶν ἐναπομεινάντων ἀνδρῶν, δεδομένου μάλιστα ὅτι ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς μου ἐκ τοῦ Ἀρχηγείου μέχρι τῆς ἀναχωρήσεώς μας, ὡς ἀνωτέρω ἐκτίθημι, οὐδεμία ἐπίθεσις ἐγένετο κατὰ τοῦ οἰκήματος ὑπὸ τῶν ἀναρχικῶν διότι τοῦτο ἐπροστατεύετο ὑπὸ τῶν παραμενόντων ἐκεῖ τριῶν τάνκς.

Μετὰ τὴν ἄφιξίν μου εἰς τὴν Χρηματικὴν Διαχείρισιν ἀντιληφθεὶς ὅτι εἰς ἐκεῖ πλησίον γκαρὰζ ἦτο ἀγγλικὴ μονὰς διαθέτουσα αὐτοκίνητα, ἔσπευσα ἀμέσως ἐκεῖ, παρὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν πυρῶν ἐκ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ ἐκεῖ πλησίον Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς καί, διά τινος ὑπαξιωματικοῦ τῆς Χρηματικῆς Διαχειρίσεως γνωρίζοντος τὴν ἀγγλικήν, ἐζήτησα νὰ θέσουν εἰς τὴν διάθεσίν μου δύο αὐτοκίνητα διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἐναπομεινάντων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν ἐκ τοῦ οἰκήματος τοῦ Τάγματος, πλὴν ὅμως ἡ παράκλησίς μου, δὲν εἰσηκούσθη. Μετὰ πάροδον ὅμως ὀλίγων λεπτῶν ἐπέστρεψαν τὰ δύο τάνκς εἰς τὸ Τάγμα καὶ ἐπίστευσα πλέον ὅτι ταῦτα θὰ παρελάμβανον καὶ τὴν ὑπόλοιπον δύναμιν, ὡς καὶ τὴν παρέλαβον καὶ τὴν μετέφερον εἰς τὴν Σχολὴν Εὐελπίδων καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς. Ἐκ τῆς Χρηματικῆς Διαχειρίσεως διέρρευσαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅλοι οἱ ἐκεῖ καταφυγόντες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, παραμείνας τέλος μόνος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν μοιράρχων Ἀνδρικοπούλου Ἀνδρέου, Λαζαράτου Ἀθανασίου, Παπακώστα Ἀθανασίου καὶ Χωμενίδη. Τὴν 7ην μ.μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας (6.12.1944), κατέφθασαν πρὸς βοήθειαν τοῦ Ἀρχηγείου ἀγγλικὰ τάνκς καὶ συνεπτύχθημεν μετὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἀρχηγείου τῶν ἀκολουθούντων με ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χρηματικῆς Διεχειρίσεως εἰς τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα».

15. Η ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΓΩΓΩΝ

Εἰς τὴν συνοικίαν τῆς Πλάκας, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νικοδήμου ἀρ. 20, εὑρίσκετο τότε τὸ κτίριον τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν 'Αθηνῶν, φρουρούμενον ὑπὸ 110 ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς. Μολονότι τὸ κτίριον παρεῖχε δυνατότητας ἀμύνης, αὕτη ἐφαίνετο λίαν ἐπισφαλὴς εἰς περίπτωσιν ὁμαδικῆς καὶ μακρᾶς διαρκείας ἐπιθέσεως, λόγῳ τοῦ ἀνεπαρκεστάτου ὁπλισμοῦ τῶν ἀνδρῶν. Ὑπῆρχον 70 τυφέκια ἰταλικοῦ τύπου μὲ 50-100 φυσίγγια δι' ἕκαστον, ἓν αὐτόματον Στὲν μὲ 800 φυσίγγια καὶ ἐλάχισται χειροβομβίδες. Ἀλλὰ τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Τμήματος ἦτο ἄριστον.

Ἤδη ἀπὸ τῆς 4ης Δεκεμβρίου ἤρχισαν νὰ συγκεντροῦνται κομμουνιστικαὶ ὁμάδες εἰς γωνίας τῶν πέριξ δρόμων καὶ ὑπὸ διάφορα προσχήματα ἐπεχειρεῖτο ἡ ἐγκατάστασις ἐλασιτῶν εἰς γύρωθεν κτίρια, ἐρρίπτοντο δὲ καὶ ἀδέσποτοι πυροβολισμοὶ πρὸς πρόκλησιν συγχύσεως. Ἐπειδὴ εἶχε καταστῆ προφανὲς ὅτι ἐπίκειται ἐπίθεσις, ἐλήφθησαν διάφορα μέτρα, βάσει συνταχθέντος σχεδίου ἀμύνης, ὡς ἡ κατάληψις ἐπικαίρων θέσεων πέριξ τοῦ Τμήματος ἐπὶ τῶν ὁδῶν καὶ ἐπὶ τῶν στενῶν, τῶν παρακειμένων οἰκιῶν, ὠχυρώθησαν δὲ καταλλήλως αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα τοῦ κτιρίου.

Τὴν νύκτα τῆς 5ης πρὸς 6ην Δεκεμβρίου ἰσχυραὶ ἔνοπλοι ἐλασιτικαὶ ὁμάδες, βοηθούμεναι ἀπὸ ἐφεδρικὰ ἐαμικὰ τμήματα τῆς Πλάκας, ἐλάμβανον θέσεις εἰς γύρωθεν σημεῖα, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἦτο δυνατὸν νὰ βληθῆ τὸ κτίριον, συνεκεντροῦτο δὲ ἐσπευσμένως ὑλικὸν καὶ ἐτοποθετοῦντο προστατευτικοὶ σάκκοι πλήρεις ἄμμου, ἐν εἴδει προχωμάτων. Δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀμφιβολία ὅτι ἐπίκειται ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἡ ἐπίθεσις καὶ ἡ φρουρὰ παρέμενεν ἐν ἐπιφυλακῆ. Περὶ τὴν 5.30' πρωινὴν τῆς 6ης Δεκεμβρίου, αἱ ἐλασιτικαὶ ὁμάδες καὶ οἱ σπεύσαντες πρὸς βοήθειάν των ἐαμῖται τῆς περιοχῆς ἐξώρμησαν ταυτοχρόνως ἀπὸ πολλῶν σημείων κατὰ τοῦ κτιρίου τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν, βάλλοντες τοῦτο ἀπὸ ὅλων τῶν πλευρῶν διὰ τυφεκίων, αὐτομάτων ὅπλων καὶ χειροβομβίδων. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἠμύνοντο κρατερῶς ἀποκρούοντες τὰς ἐπιθέσεις, οἱ δὲ τοποθετημένοι εἰς ἐπικαίρους θέσεις καὶ παρακειμένας οἰκίας, διὰ καταιγιστικοῦ καὶ εὐστόχου πυρὸς ἐπροξένουν εἰς τοὺς ἐπιτιθεμένους σοβαρὰς ἀπωλείας καὶ παρημπόδιζον τὴν προσέγγισίν των.

Ὁ ἀγὼν συνεχίσθη ἐπὶ ἑξάωρον μὲ τὴν ἰδίαν ἔντασιν καὶ αἱ λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν ἀπεκρούοντο μὲ τὴν ἰδίαν ὁρμητικὴν μαχητικότητα.

Ἀλλ' ὀλίγον πρὸ τῆς μεσημβρίας, οἱ εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Νικοδήμου καὶ 'Αδριανοῦ ὡς καὶ εἰς παρακειμένας οἰκίας ἄνδρες, περισφιγγόμενοι πανταχόθεν, ἐξαντλήσαντες τὰ πυρομαχικά των καὶ κινδυνεύοντες νὰ αἰχμαλωτισθοῦν, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς θέσεις αὐτὰς καὶ νὰ συμπτυχθοῦν ἐντὸς τοῦ Τμήματος. Οὕτω τὸ κτίριον τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν ἐκυκλώθη στενῶς πανταχόθεν καὶ ἡ θέσις, τῶν τελείως ἀπομονωθέντων ἐντὸς τοῦ κτιρίου ἀμυνομένων, κατέστη πολὺ κρίσιμος.

Περὶ ὥραν 12.15' τῆς μεσημβρίας, οἱ ἐλασῖται ἀντιληφθέντες κάποιαν κάμψιν τῆς μαχητικότητος τῶν ἐγκλείστων, ἰδίως δι' ἐλαττώσεως τοῦ πυρός των (πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἐξαντλουμένων πυρομαχικῶν των), κατέπαυσαν πρὸς στιγμὴν τὸ πῦρ καὶ διὰ τηλεβόα ἐκάλεσαν τοὺς πολιορκουμένους νὰ παραδοθοῦν, δίδοντες, ὡς συνήθως, τὴν ὑπόσχεσιν (τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἐτήρησαν), ὅτι ἀφοῦ παρέδιδον τὸν ὁπλισμόν των, θὰ ἐγκατελείποντο ἐλεύθεροι. Εἰς πλησιάσαντα ἐλασίτην ἀρχηγόν, ἐδόθη ἡ ὑπερήφανος ἀπάντησις ὅτι καλὰ θὰ ἔκαμνον νὰ ἀποχωρήσουν ἀμέσως, διότι οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς δὲν παραδίδονται.

Τότε ὁ ἀγὼν συνεχίσθη μὲ μεγαλυτέραν σφοδρότητα. Ἐπὶ πολλὰς ὥρας οἱ ἐλασῖται ἔβαλλον μὲ αὐτόματα καὶ χειροβομβίδας, ἀλλ' ἀπεκρούοντο, βαλλόμενοι ἀπὸ τὰ καταλλήλως ὀχυρωθέντα παράθυρα καὶ τὰς διανοιχθείσας εἰς τοὺς τοίχους ὀπάς.

Ὅσον ὅμως παρήρχετο ἡ ὥρα, ἡ θέσις τῶν πολιορκουμένων καθίστατο περισσότερον κρίσιμος καὶ βαθμηδὸν κατήντα ἀπελπιστική. Τὰ πυρομαχικά των ἐπλησίαζον νὰ ἐξαντληθοῦν καθ' ὁλοκληρίαν. Περὶ τὴν 5ην ἀπογευματινήν, τὸ μοναδικὸν πολυβόλον, τὸ ὁποῖον διέθετον, ἔπαυσε νὰ λειτουργῆ, ὑποστὰν ἐμπλοκὴν λόγῳ τῆς ἀδιακόπτου πολυώρου χρήσεως. Ἡ μαχητικότης τῶν πολιορκουμένων ἀνδρῶν ἤρχισε νὰ κάμπτεται, ἐν ᾧ ἀντιθέτως οἱ ἐλασῖται, κατεχόμενοι ὑπὸ ὁρμητικῆς λύσσης, παρεσκευάζοντο, ὅπως, ἐπωφελούμενοι τοῦ ἐπερχομένου νυκτερινοῦ σκότους, προσεγγίσουν ἀθέατοι εἰς τὸ κτίριον, πρὸς δημιουργίαν ρηγμάτων διὰ δυναμίτιδος, μέσῳ τῶν ὁποίων θὰ ἠδύναντο νὰ ἐφορμήσουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀμύνης ἀξιωματικοὶ ἀντελήφθησαν ὅτι ἔπρεπεν ἐγκαίρως νὰ ληφθῆ μία γενναία ἀπόφασις, ἄλλως ἐπήρχετο ἡ καταστροφή. Πολὺ πλησίον, εἰς κτίριον τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, ἦτο ἐγκατεστημένη ἡ Διεύθυνσις Χωροφυλακῆς τοῦ Ὑπουργείου 'Εσωτερικῶν, ἡ ὁποία, λόγῳ τῆς θέσεώς της, δὲν εἶχε προσβληθῆ, διέθετε δὲ ἐπαρκῆ δύναμιν φρουρᾶς καὶ εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν της ἱκανὰς ποσότητας πυρομαχικῶν (θέλει μᾶς ἀπασχολήσει αὕτη ἐν συνεχείᾳ). Διὰ λειτουργοῦντος μυστικοῦ τηλεφώνου ἐγένετο συνεννόησις ὅπως, οἱ ἄνδρες τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν ἐξορμῶντες κεραυνοβόλως, φθάσουν εἰς τὸ πλησίον κτίριον τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων,

εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ ὁποίου θὰ ἀνέμενον αὐτοὺς ποσότητες πυρομαχικῶν καὶ ἄνδρες, ὥστε νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς θέσεις των ἐφωδιασμένοι καὶ ἐνισχυμένοι. Ἡ ἐπιχείρησις ἐξετελέσθη μὲ τάξιν καὶ ταχύτητα, σημειώσασα ἀπόλυτον ἐπιτυχίαν. Ὀλίγον μετὰ τὴν 5ην ἀπογευματινήν, ἄνδρες τῆς Διευθύνσεως Χωροφυλακῆς τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, πλησιάσαντες εἰς τὰς γωνίας τῶν παρόδων, ἤρχισαν νὰ πυροβολοῦν τὰς πολιορκητικὰς ὁμάδας. Οἱ ἐλασῖται, φαντασθέντες ὅτι καταφθάνουν ἰσχυραὶ ἐνισχύσεις ὑπέστησαν σύγχυσιν καὶ ἔλαβον ἄλλας θέσεις ἀντιστάσεως. Τότε οἱ πολιορκούμενοι ἐξώρμησαν ἐκ τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν καὶ διὰ κεραυνοβόλου ἐφόδου ἔφθασαν σχεδὸν ἀνενόχλητοι μέχρι τοῦ κτιρίου τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων. Ἐκεῖ ἀνεφωδιάσθησαν, ἐνισχυθέντες δὲ διὰ μικροῦ ἀριθμοῦ ἐξ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, ἐπανῆλθον εἰς τὰς θέσεις των. Ὑπὸ δυνάμεως τῆς Διευθύνσεως Χωροφυλακῆς, ἐξωντώθησαν δύο ἑστίαι ἐπὶ τῶν ὁδῶν Νικοδήμου - Ἀδριανοῦ καὶ Ὑπερείδου, ἀποκατασταθείσης οὕτως ἐλευθέρας ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν.

Τὴν νύκτα, ἡ δύναμις αὕτη, ἐπανέρχεται πρὸς διανυκτέρευσιν εἰς τὸ κτίριον τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς 7ης Δεκεμβρίου, ἐνισχυθεῖσα καὶ ἐφοδιασθεῖσα ἐκ νέου, ἐπανεγκαθίσταται σταθερῶς εἰς τὸ Τμῆμα Μεταγωγῶν. Οἱ ἐλασῖται ὑποστάντες σύγχυσιν ἐκ τῶν ἀλληλοδιαδόχων γεγονότων ἐκ τῶν ὁποίων εἶχον αἰφνιδιασθῆ, ἐγκατέλειψαν τὴν ὁδὸν Νικοδήμου καὶ τοὺς γύρωθεν χώρους, ἀφοῦ προέβησαν εἰς τὰς συνήθεις λεηλασίας. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἀνακαταλαβόντες τὸ κτίριον τῶν Μεταγωγῶν, ὠχυρώθησαν, καλῶς ἐφωδιασμένοι πλέον καὶ μὲ ἀναπτερωμένον τὸ ἠθικὸν χάρις εἰς τὰς λαμπρὰς ἐπιτυχίας των. Οἱ ἐλασῖται συνέχισαν ἐπὶ τινας ἀκόμη ὥρας τὸν ἀγῶνα μὲ ἀσθενέστερον πῦρ, ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς ἀντιληφθέντες τὸ μάταιον τῆς προσπαθείας ἀπεσύρθησαν ἐντελῶς. Αἱ ἀπώλειαί των ἦσαν σημαντικαί.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἐπετέλεσε τὰ ἐκπληκτικὰ καὶ ὑπὸ τόσης ἐπιτυχίας στεφθέντα αὐτὰ ἐγχειρήματα, μὲ σχετικῶς μικρὰς ἀπωλείας. Ἐφονεύθησαν τρεῖς ὁπλῖται καὶ ἐτραυματίσθησαν εἷς ἀξιωματικὸς καὶ 16 ὁπλῖται.

16. Η ΣΠΑΡΑΚΤΙΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Μία τῶν φρικωδεστέρων τραγωδιῶν τοῦ στασιαστικοῦ κινήματος τῶν κομμουνιστῶν κατὰ Δεκέμβριον 1944, ὑπῆρξεν ἡ πολιορκία, ἡ κατόπιν συμφωνίας παράδοσις καὶ ἡ διὰ παρασπονδίας, μετὰ βασάνων, ἐκτέλεσις τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Τὸ κτίριον εἰς τὸ ὁποῖον ἐστεγάζετο, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις εὑρίσκετο εἰς τὴν ὁδὸν Ἄνδρου ἀρ. 16. Πολὺ πλησίον, εἰς τὴν ὁδὸν Κοδριγκτῶνος ἀρ. 2, εὑρίσκετο ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν.

Ἀπὸ τῶν πρωινῶν ὡρῶν τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ἐλασιτικὰ σώματα ἐλάμβανον θέσεις εἰς τὰς ὁδοὺς πέριξ τῶν κτιρίων τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, τὰ ὁποῖα οὕτω περὶ τὴν μεσημβρίαν εὑρέθησαν στενῶς πολιορκημένα. Οἱ εἰς τὸ κτίριον Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν ἐγκλεισθέντες ἦσαν ἐλάχιστοι καὶ τὰ ὅπλα καὶ πυρομαχικὰ τὰ ὁποῖα διέθετον ἦσαν ἀνεπαρκέστατα. Κανονικῶς θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψουν ἐγκαίρως τὸ κτίριον, διότι δὲν ὑπῆρχε δυνατότης ἀντιστάσεως. Ἐν τούτοις, ἐθεώρησαν ὡς παράβασιν καθήκοντος τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς ἕδρας των ἄνευ ἀντιστάσεως. Εἰς τὸ κτίριον τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, εὑρέθησαν κατὰ τὴν ὥραν ἐνάρξεως τῆς ἐπιθέσεως 16 ἀξιωματικοὶ καὶ 50 ὁπλῖται, διαθέτοντες μόνον ἀτομικὰ ὅπλα καὶ χειροβομβίδας.

Ἡ ἐπίθεσις ἐξεδηλώθη ὀλίγον μετὰ τὴν 2αν ἀπογευματινὴν ὥραν διὰ σφοδροῦ πυρὸς ἐναντίον καὶ τῶν δύο κτιρίων. Οἱ ἐλάχιστοι ἄνδρες τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, ἀφ' οὗ ἀντεστάθησαν γενναίως ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν καὶ εἰς μάτην ἐζήτησαν νὰ τοὺς σταλοῦν βοήθειαι, προέβησαν εἰς ἀπεγνωσμένην ἔξοδον, ἡ ὁποία ὅμως ἐσημείωσεν ἐπιτυχίαν. Ἐπειδὴ δὲν συνεφώνουν πρὸς ποίαν κατεύθυνσιν νὰ στραφοῦν, ἄλλοι κατέφυγον εἰς τὸ ἐγγύτατα εὑρισκόμενον κτίριον τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως καὶ ἄλλοι διέφυγον πρὸς Ὑπηρεσίας τοῦ κέντρου.

Οἱ ἐγκλεισθέντες εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἄνδρου κτίριον τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, ἀπέκρουσαν μετὰ σθένους ὅλας τὰς λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἐκράτουν σταθερῶς τὰς θέσεις των μέχρι τῆς νυκτός. Δυστυχῶς, ἡ τοποθεσία τοῦ κτιρίου οὐδὲν προσέφερε πλεονέκτημα ἀμύνης, διότι εὑρίσκετο ἐν τῷ μέσῳ πολυκατοικιῶν, αἱ ὁποῖαι παρέμειναν εἰς τοὺς ἐλασίτας πρὸς ἐκεῖθεν ἐκτόξευσιν βλημάτων, διότι δὲν εἶχεν ἐπαρκεῖς δυνάμεις πρὸς ἐκεῖ ἐγκατάστασιν φυλακίων. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν εἰς μάτην ἐζητήθησαν ἐνισχύσεις ἀπὸ τὸ κέντρον. Τὴν ἄμυναν διηύθυνε προσωπικῶς ὁ ἀνώτερος διοικητὴς συνταγματάρχης Σωτ. Οἰκονομόπουλος, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ταγματαρχῶν Νικ. Τζάννε καὶ Δημ. Τσοτάκου. Οἱ

Συνταγματάρχης Σωτήριος Οἰκονομόπουλος. Ἀνώτερος διοικητὴς Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ἐξετελέσθη ἀπανθρώπως εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944.

μοίραρχοι Ν. Γκουμογιαννόπουλος, Π. Μασουρίδης, Νικ. Κωσταβάρας, Δ. Λαφογιάννης, ὁ ὑπομοίραρχος Ν. Γιαννῖκος, οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Κ. Κουρῆς, Ἰω. Παπασταμάτης, Εὐ. Λουκᾶς καὶ οἱ ἀνθυπασπισταὶ Δημ. Μπουρίκας, Σωτ. Κυριαζῆς, Εὐ. Κυπραῖος, Σωτ. Ζαζᾶς καὶ Νικ. Παπαγεωργίου εἶχον λάβει θέσεις μαχητῶν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἀμύνης. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι, λόγῳ τῆς εἰδικῆς ἐν τῇ Ἀνωτέρᾳ Διοικήσει ὑπηρεσίας, ἐκ τῶν 50 ὁπλιτῶν οἱ 27 ἦσαν ὑπαξιωματικοί.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς τὸ πῦρ τῶν ἐλασιτῶν ἐγένετο σφοδρότερον καὶ τὸ οἴκημα περιεσφίγγετο ὁλονὲν περισσότερον, διότι οἱ ἐλασῖται εἶχον ἀνέλθει εἰς τὰς ταράτσας τῶν πλησίον κατοικιῶν, ὁπόθεν ἔβαλλον δι' αὐτομάτων καὶ χειροβομβίδων. Ἐπίσης, διὰ δυναμίτιδος ἐπεχείρουν νὰ ἐπιφέρουν ρήγματα εἰς τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν, ὥστε ἀπὸ ὀπῆς εἰς ὀπὴν νὰ φθάσουν μέχρι τοῦ πολιορκουμένου κτιρίου, ὁπότε θὰ τὸ κατεκρήμνιζον διὰ δυναμίτιδος ὥστε νὰ εἰσορμήσουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Οἱ κάτοικοι καὶ ἰδίως τὰ γυναικόπαιδα τῶν πέριξ κατοικιῶν ἐξελιπάρουν τοὺς εἰσορμῶντας ἐλασίτας μὲ τὰς δέσμας δυναμίτιδος εἰς χεῖρας νὰ σεβασθοῦν τὰς καταστρεφομένας κατοικίας των καὶ τὰ κινδυνεύοντα παιδιά των. Οἱ τρομακτικοὶ κρότοι τῶν ἐκρηγνυομένων χειροβομβίδων καὶ βομβῶν τῶν ὅλμων καὶ τῆς δυναμίτιδος, ὁ κονιορτὸς τῶν καταπιπτόντων τοιχωμάτων καὶ αἱ οἰμωγαὶ τῶν γυναικοπαίδων ἐδημιούργουν συνταρακτικὴν ἀτμόσφαιραν φρίκης.

Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐλασιτῶν, ἐπωφελούμενοι τῆς δραματικῆς αὐτῆς καταστάσεως καὶ τοῦ τρόμου καὶ τῆς ἀπογνώσεως εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον περιέλθει οἱ κάτοικοι, διεβεβαίωναν αὐτοὺς ὅτι μόνοι ὑπεύθυνοι τῶν δυστυχημάτων ἦσαν οἱ χωροφύλακες καὶ οἱ ἀξιωματικοί των καὶ ὅτι αὐτοὶ ὤφειλον νὰ τοὺς πείσουν νὰ ἀποχωρήσουν ἀνενόχλητοι, ὁπότε θὰ ἔπαυον ἀμέσως τὰ δεινά των. Οὕτως εἰς τὴν μᾶζαν τοῦ πληθυσμοῦ ἐκαλλιεργήθη κλῖμα πιέσεως πρὸς ἀποχώρησιν τῶν ἐγκλείστων.

Κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας τῆς νυκτὸς ὁ ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Κυριακίδης, ἐφημέριος τοῦ γειτονικοῦ ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κυψέλης, ἐπείσθη ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν ὅπως, συνοδευόμενος καὶ ὑπό τινων πολιτῶν, μεταβῇ εἰς τὸ πολιορκούμενον κτίριον τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως διὰ νὰ μεταφέρῃ ὅρους παραδόσεως, κατὰ τοὺς ὁποίους πάντες θὰ ἀφήνοντο ἐλεύθεροι νὰ μεταβοῦν ὅπου ἐπεθύμουν, ἄλλως θὰ ἀνετινάσσοντο ὅλαι αἱ γύρωθεν οἰκίαι καὶ θὰ ἐξολοθρεύοντο καὶ αὐτοὶ πάντες. Τηλεβόας ἀνήγγειλε τὴν μετάβασιν τῆς ὑπὸ τὸν ἀρχιμανδρίτην ἐπιτροπῆς καί, συγχρόνως, διετάχθη νὰ καταπαύσῃ τὸ πῦρ. Ἀλλ' ὁ συνταγματάρχης Οἰκονομόπουλος, ἤλπιζεν ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν θὰ ἐλάμβανεν ἐνισχύσεις, ἴσως καὶ ἐφοβεῖτο ὅτι εἰσδοχὴ ἐπιτροπῆς ὑπὸ κληρικόν, πρὸς συζήτησιν ὅρων ἀποχωρήσεως, θὰ ἐμείωνε τὴν μαχητικότητα τῶν ἀνδρῶν. Ἠρνήθη οἱανδήποτε διαπραγμάτευσιν καί, ὅταν ἡ ἐπιτροπὴ ἐπλησίαζε, διέταξε νὰ ριφθοῦν πυροβολισμοὶ εἰς τὸν ἀέρα διὰ νὰ τὴν ἐξαναγκάσῃ πρὸς ἀπομάκρυνσιν.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν εἰσόδου τῆς ἐπιτροπῆς, πρὸς διαπραγματεύσεις, ἡ ἐπίθεσις τῶν ἐλασιτῶν διὰ παντὸς μέσου ἐγένετο σφοδροτέρα. Οἱ ἐλασῖται προσεκόμιζον κιβώτια δυναμίτιδος διὰ νὰ ἀνατινάξουν ὅλας τὰς γύρωθεν οἰκίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶχε φέρει τοὺς κατοίκους εἰς ἀπόγνωσιν. Ὁ συνταγματάρχης Οἰκονομόπουλος ἠμύνετο κρατερῶς, ἀλλ' ὅταν ἦλθεν ἡ πρωία ἐλάχιστα πλέον εἶχε πυρομαχικά, αἱ δὲ καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἀναμενόμεναι ἐναγωνίως βοήθειαι δὲν κατέφθανον. Οἱ ἐλασῖται ἔπεισαν καὶ πάλιν, κατόπιν ἱκεσιῶν τῶν φοβουμένων τὴν ἀνατίναξιν τῶν κατοικιῶν των κατοίκων, τὸν ἀρχιμανδρίτην Πορφύριον, ὅπως, ὁμοῦ μετὰ τοῦ κατοικοῦντος εἰς γειτονικὴν οἰκίαν ἀποστράτου ταγματάρχου τοῦ Μηχανικοῦ Καλλινίκου, μεταβοῦν εἰς τὸ οἴκημα Χωροφυλακῆς διὰ νὰ ἀνακοινώσουν ὅτι οἱ πολιορκούμενοι, ἐγκαταλείποντες τὸν ὁπλισμόν των, θὰ ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ μεταβοῦν ὁπουδήποτε ἐπεθύμουν. Εἰς τὴν διμελῆ αὐτὴν ἐπιτροπὴν προσετέθη κατόπιν καὶ ὁ ἰατρὸς Σουμάχερ, ὅστις τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἐπετράπη νὰ μεταβῇ εἰς τὸ πολιορκούμενον κτίριον, διὰ νὰ ἐπιδέσῃ τὰς πληγὰς τραυματισθέντος ἐνωμοτάρχου.

Τὸ πῦρ καὶ πάλιν κατέπαυσε καὶ ὁ τηλεβόας ἀνήγγειλε τὴν μετάβασιν τῆς ὑπὸ τὸν ἀρχιμανδρίτην ἐπιτροπῆς, πρὸς ἀναγγελίαν τῆς ἐλευθέρας ἀποχωρήσεως τῶν πολιορκουμένων. Τὴν φορὰν αὐτὴν ὁ συνταγματάρχης Οἰκονομόπουλος, κατόπιν συσκέψεως μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ βλέπων ἄλλως τε ὅτι τὰ πυρομαχικὰ εἶχον σχεδὸν ἐξαντληθῆ, ἐδέχθη νὰ εἰσέλθη ἡ ἐπιτροπή. Ὡρισμένοι ἀξιωματικοί, ἴσως διότι ἐγνώριζον τὴν δολίαν συμπεριφορὰν τῶν ἐλασιτῶν οἱ ὁποῖοι θὰ παρεβίαζον τὰς ἀνειλημμένας ὑποχρεώσεις των, ἐπέμενον ὅπως, ἀντὶ συνθηκολογήσεως, γίνη ἐξόρμησις πρὸς διαφυγήν, ὁπότε πιθανὸν μέγα μέρος τῆς δυνάμεως θὰ διεσώζετο. Ἀλλ' ἡ διαβεβαίωσις τοῦ ἐγγυωμένου τὴν τήρησιν τῶν ὅρων ἀρχιμανδρίτου, ἴσως καὶ ὁ κάματος τῆς ὁλονυκτίου πάλης, εἶχον ἐπηρεάσει τοὺς περισσοτέρους πρὸς ἀποδοχὴν τῶν ὅρων.

Ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ λευκῆς σημαίας, δὶς ἐπεσκέφθη τὸ οἴκημα πρὸς διεξαγωγὴν διαπραγματεύσεων, τὴν δευτέραν δὲ φορὰν συνωδεύετο ὑπὸ ἑνὸς ὑπολοχαγοῦ ἐλασίτου. Συμφώνως πρὸς τὴν ἔνορκον προανάκρισιν τοῦ μετέχοντος τῆς Ἐπιτροπῆς Καλλινίκου, ὁ συνταγματάρχης Οἰκονομόπουλος ἐξηκολούθει νὰ προβάλλη ἀντιρρήσεις. Ἐν ἀρχῇ ἐτόνισεν ὅτι εἷς στρατιωτικὸς ὤφειλε νὰ λάβη διαταγὰς παρὰ τῆς προϊσταμένης του Ἀρχῆς καὶ ἐζήτει ὅπως τοῦ παρασχεθῇ εὐκολία νὰ ἔλθη εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Ὑπουργείου, ἐπαναλαμβάνων «Μόνον μὲ διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου θὰ μποροῦσα νὰ ἐγκαταλείψω τὸ οἴκημα». Ἐπειδὴ ὁ ἐλασίτης ἀξιωματικὸς παρετήρει, παραπλανητικῶς ἄλλως τε, ὅτι ὅλα τὰ Ἀστυνομικὰ Τμήματα εἶχον ἤδη παραδοθῆ, ὁ Οἰκονομόπουλος ἀπήντα «Ἐμεῖς δὲν εἴμαστε ἀστυφύλακες. Ἐμεῖς ὑπαγόμεθα εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμοὺς καὶ γι' αὐτὸ πρέπει ἐκεῖνο ποὺ θὰ κάνουμε νὰ εἶναι κανονικό». Εἶναι πιθανὸν ὅτι διὰ τῆς ἐπιμονῆς του ὅπως τοῦ παρασχεθῇ εὐκολία, ἴσως ἀφιεμένου ἑνὸς ἀξιωματικοῦ ἐλευθέρου νὰ μεταβῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἔλθη εἰς συνεννοήσεις καὶ νὰ λάβη διαταγάς, πλὴν τῆς μεταβιβάσεως τῆς εὐθύνης εἰς τὴν προϊσταμένην Ἀρχήν, θὰ ἀπέβλεπεν ὅπως δυνηθῇ νὰ ἐκθέση εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν δραματικὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε περιέλθει, διὰ νὰ σταλοῦν ἐγκαίρως ἐνισχύσεις. Ἀλλ' ὁ ἐλασίτης ἀξιωματικός, ἀντιληφθεὶς ἐκ τῆς συζητήσεως ὅτι οἱ ἔγκλειστοι, ἀποκεκομμένοι ἀπὸ τῆς προτεραίας ἀπὸ πάσης ἔξωθεν ἐπικοινωνίας, διετέλουν ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῶν συμβαινόντων, συνέχισε τὰς παραπλανητικάς του πληροφορίας, βεβαιῶν ὅτι τὰ πάντα εἶχον περιέλθει εἰς τὸν ΕΛΑΣ. Ἐξ ἄλλου, ἐν ᾧ κατὰ τὴν πρώτην, μέσῳ τῆς ἐπιτροπῆς, συνεννόησιν, τόσον ὁ ὑπολοχαγὸς αὐτός, ὅσον καὶ ὁ ἀνώτερός του ἐλασίτης τῆς περιοχῆς, εἶχον δώσει «ἐπὶ λόγῳ τιμῆς» τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θὰ ἄφηνον ἀπολύτως ἐλευθέρους τοὺς ἄνδρας τοῦ συνθηκολογοῦντος αὐτοῦ τμήματος τῆς Χωροφυλακῆς, νὰ μεταβοῦν ὁπουδήποτε ἤθελον, ἤδη ἐδήλωσαν ὅτι θὰ σταλοῦν

Ταγματάρχης Δημήτριος Τσοτάκος τοῦ Παν. Συλληφθεὶς τὴν 5-12-44, μετὰ τῆς ὑπολοίπου φρουρᾶς τῆς Α.Δ.Χ. Στερεᾶς Ἑλλάδος, κατεκρεουργήθη ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν εἰς τὴν περιοχὴν Κυψέλης.

εἰς Νέαν Ἰωνίαν, ὅπου, ὡς ψευδῶς διεβεβαίουν, πάντες οἱ ἐν Ἀθήναις ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Ἀστυνομίας συνεκεντροῦντο ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, ἄνευ ἀναμίξεως τοῦ ΕΛΑΣ.

Ἐκ τῆς ὑπαναχωρήσεως αὐτῆς ὁ συνταγματάρχης Οἰκονομόπουλος εἶχε δυσφορήσει, ἐπιμένων ὅπως πάντες οἱ ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται μεταβοῦν ἐλευθέρως, ὑπὸ ἐγγύησιν ἀσφαλείας, εἰς τὸ οὐχὶ πολὺ μακρὰν κτίριον τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων. Ἀλλ' ὁ ἐλασίτης ἀξιωματικός, συνεχίζων τὰ παραπλανητικὰ ψεύδη του, διεβεβαίωσεν ὅτι πρό τινος ὥρας ἡ Σχολὴ Εὐελπίδων εἶχε καταληφθῆ ἀπὸ τὸ τάγμα Καισαριανῆς καὶ ὅτι αὐτός, ὡς ὑπεύθυνος διὰ τὴν ζωήν των, δὲν εἶχε δυνατότητα νὰ τοὺς ὁδηγήση ἀσφαλῶς, εἰμὴ μόνον εἰς Νέαν Ἰωνίαν, ὅπου καὶ αὐτοί, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ χωροφύλακες καὶ ἀστυνομικοί, εὑρίσκοντο ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἄγγλων.

Ἡ ὥρα παρήρχετο καὶ ἤδη ἡ παράτασις τῆς καταστάσεως ἀπέβαινεν εἰς βάρος τῶν ἐγκλείστων, διότι ἐν ᾧ αὐτοὶ οὐδεμίαν πλέον ἔτρεφον ἐλπίδα λήψεως ἐνισχύσεων ἢ ἐπαφῆς μετὰ τοῦ κέντρου, οἱ ἐλασῖται περιέσφιγγον ἀνενοχλήτως καὶ ὁλονὲν περισσότερον τὸ οἴκημα, προσκομίζοντες καὶ κιβώτια δυναμίτιδος, ἐν ᾧ οἱ περίοικοι ἐμφανιζόμενοι εἰς τοὺς ἐ-

ξώστας καὶ τὰ πεζοδρόμια ἐβόων ὑπὲρ ταχείας ἀποχωρήσεως τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς διάσωσιν τῶν κατοικιῶν των. Περὶ ὥραν 10ην πρωινήν, τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ἀπεφασίσθη νὰ παραδοθῇ τὸ οἴκημα καὶ ἐγκαταλειφθῇ ἐντὸς αὐτοῦ ὁ ὁπλισμός. Πάντως οἱ ἄνδρες, θὰ ἐλάμβανον τὰ ἀτομικά των εἴδη καὶ θὰ ἐξήρχοντο, συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ ΕΛΑΣ, ἕως ὅτου θὰ ἔφθανον ἐκτὸς τῆς ζώνης κινδύνου.

Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐξῆλθον τότε τοῦ οἰκήματος, ὁπότε εὑρέθησαν ἐν τῷ μέσῳ δυνάμεως ἐλασιτῶν, ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἑνὸς λοχαγοῦ των. Τοποθετηθέντες ἐντὸς δύο ζυγῶν, διετάχθησαν νὰ βαδίσουν ἐν τῷ μέσῳ τούτων πρὸς τὴν ὁδὸν Ἑπτανήσου. Ὅταν, ὑπὸ τοὺς ἐμπαιγμοὺς συναθροισθέντος ἐλασιτικοῦ ὄχλου ἔφθανον εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Σπετσῶν καὶ Σκοπέλου, διετάχθησαν νὰ εἰσέλθουν εἰς ἓν ἐκεῖ περιμανδρωμένον οἰκόπεδον. Εἰς τὰ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης συνοδεύοντα μέλη τῆς ἐπιτροπῆς (ἀρχιμανδρίτης καὶ ἀπόστρατος ταγματάρχης) ἐδηλώθη ὅτι ἔληξεν ἡ ἀποστολή των καὶ ἔπρεπε νὰ ἀπομακρυνθοῦν. Εἰς τὴν ἔκθεσίν του κατὰ τὴν ἔνορκον προανάκρισιν, ὁ ἐξ αὐτῶν ἰδιώτης ἰσχυρίζεται ὅτι διεμαρτυρήθη διότι δὲν ἐτηρήθη ἡ συμφωνία καὶ δὲν ὡδηγήθησαν ἀσφαλῶς οἱ συνθηκολογήσαντες εἰς Νέαν Ἰωνίαν. Ἀλλ' ὁ ἐλασίτης ἀξιωματικὸς ἀπήντησε ξηρῶς ὅτι ὡς στρατιωτικός, θὰ παραδώσῃ τούτους εἰς τοὺς ἀνωτέρους του, μόνους ἁρμοδίους νὰ ἀποφασίσουν περὶ τῆς τύχης των. Κατόπιν τούτου οἱ δύο συνοδοὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἀπεμακρύνθησαν ἄνευ περαιτέρω διαμαρτυρίας.

Συμφώνως πρὸς ἀφήγησιν διασωθέντος χωροφύλακος, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἠρευνήθησαν ἐπιμελῶς καὶ ἀφηρέθησαν ὅλα ἐν γένει τὰ εἴδη τὰ ὁποῖα ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν. Εἰς διαμαρτυρίαν τοῦ διοικητοῦ καὶ ἀξιωματικοῦ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ παρασπονδήσεως, εἷς ἀξιωματικὸς τοῦ ΕΛΑΣ τοὺς ἐδήλωσεν ὅτι ἦσαν ὄργανα τοῦ φασισμοῦ καὶ ὅτι τὰ ἐγκλήματά των εἰς βάρος τοῦ λαοῦ εἶναι βαρύτατα, διὰ τοῦτο θὰ παραπεμφθοῦν εἰς λαϊκὸν δικαστήριον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς τύχης των. Ἀλλά, προφανῶς, καὶ ἡ διατύπωσις αὐτὴ ἐκρίθη τελικῶς περιττή !

Οἱ ἀξιωματικοὶ ὡδηγήθησαν εἰς τὴν περιοχὴν Κυψέλης, ὄπισθεν δεξαμενῆς, παρὰ τὴν συνοικίαν «Καραγιαννέϊκα». Ἐκεῖ περὶ τὴν 6.30' ἀπογευματινὴν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐξετελέσθησαν πάντες διὰ μαχαιρῶν, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐβασανίζοντο φρικωδῶς, ἀπογυμνωθέντες, κτυπούμενοι εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὀστᾶ δι' ὑποκοπάνων τῶν ὅπλων καὶ πιστολίων, διατρυπούμενοι εἰς τὸ σῶμα διὰ μαχαιριδίων ἢ σουβλίων καὶ προκῶν, ἐκδερόμενοι δι' αἰχμηρῶν τεμαχίων τενεκέδων κονσερβῶν.

Μόνον ὁ μοίραρχος Ν. Κωσταβάρας εἶχε δυνηθῆ νὰ διαφύγῃ πρὸ τῆς παραδόσεως. Ἐκ τῶν ὁπλιτῶν, ὀκτὼ χωροφύλακες κατὰ τὴν νύκτα τῆς 5ης πρὸς 6ην Δεκεμβρίου ἠδυνήθησαν νὰ διαφύγουν πηδήσαντες ἀπὸ τῆς στέγης εἰς παραπλεύρως κατοικίαν τοῦ ἰατροῦ Ντινιώτη, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴν κατάθεσίν του τοὺς ἀπέκρυψε καὶ κατόπιν τοὺς διηυκόλυνε πρὸς φυγάδευσιν. Οἱ λοιποὶ συλληφθέντες, πλὴν ἑπτὰ ἀφεθέντων ἐλευθέρων, ὡδηγήθησαν εἰς Καλογρέζαν ὅπου ἐκρατήθησαν ἐπὶ διήμερον. Κατόπιν μετεφέρθησαν εἰς τὰ Διυλιστήρια Οὔλεν, τοῦ συνοικισμοῦ Γαλατσίου, ὅπου ἐσφάγησαν διὰ μαχαιρῶν πλὴν ἑνὸς χωροφύλακος, τὸν ὁποῖον ὁ παραλαβὼν αὐτὸν πρὸς ἐκτέλεσιν δήμιος ἀνεγνώρισεν ὡς ἔχοντα παράσχει διευκολύνσεις εἰς τὴν μητέρα του, ὅτε αὕτη τὸν ἐπεσκέπτετο ἔγκλειστον ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Συγγροῦ, ὅπου οὗτος ὑπηρέτει ὡς φρουρός. Τὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν αἰχμαλωτισθέντων διηύθυνεν εἷς γραμματεὺς τῆς Εἰσαγγελίας Ἀθηνῶν καλούμενος Δ. Παπαγεωργίου. Τελικῶς ἐξετελέσθησαν 15 ἀξιωματικοί, ἤτοι, εἷς συνταγματάρχης, 2 ταγματάρχαι, 3 μοίραρχοι (εἷς ἀκόμη διέφυγε), εἷς ὑπομοίραρχος, 3 ἀνθυπομοίραρχοι καὶ 5 ἀνθυπασπισταί. Ὁπλῖται ἐξετελέσθησαν 7 ἐνωμοτάρχαι, 15 ὑπενωμοτάρχαι καὶ 20 χωροφύλακες, ἀφέθησαν δὲ ἐλεύθεροι (ἐκτὸς τῶν διαφυγόντων) τρεῖς ἐνωμοτάρχαι, δύο ὑπενωμοτάρχαι καὶ τρεῖς χωροφύλακες. Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς ἐκτελεσθέντων, διαφυγόντων καὶ ἀφεθέντων ἐλευθέρων φαίνεται μεγαλύτερος τοῦ προαναφερθέντος τῶν εὑρεθέντων ἐντὸς τοῦ οἰκήματος κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπιθέσεως, διότι προσετέθησαν ὁπλῖται τινὲς ἐκ τῶν διαφυγόντων ἐκ τοῦ οἰκήματος Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, οἵτινες εἶχον καταφύγει ἐκεῖ.

Οὕτω συνετελέσθη τὸ βδελυρὸν αὐτὸ ἀνοσιούργημα, βασανισμοῦ καὶ ἀνατριχιαστικῆς ἐκτελέσεως τόσων γενναίων ἀνδρῶν, ἐκτελεστῶν τοῦ καθήκοντος πρὸς τὴν πατρίδα, μὴ συλληφθέντων δὲ ἐν ὥρᾳ μάχης, ἀλλὰ συνθηκολογησάντων ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς τῶν ἀντιπάλων ὅτι θὰ ἀφήνοντο ἐλεύθεροι ὑπὸ τὴν ἰδικήν των ἐγγύησιν ἀσφαλείας. Ἡ παρασπονδία αὐτὴ πρὸς κατακρεούργησιν ἀνθρώπων παραδοθέντων διὰ συνθήκης ἐπὶ λόγῳ τιμῆς ὅτι θὰ ἐγκατελείποντο ἐλεύθεροι, ἀποτελεῖ ἀχαρακτήριστον πρᾶξιν ἀνανδρίας καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Κομμουνισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ προσδίδῃ ἀνεξάλειπτον στίγμα ἀτιμίας. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀναλαβόντες ὡς ἐπιτροπὴ τὴν διαπραγμάτευσιν τῆς παραδόσεως καὶ λαβόντες τὴν ἐγγύησιν τῆς ἀσφαλοῦς ἀποχωρήσεως, ὅσον καὶ ἂν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐλαφρυντικὰ τῆς γενικῆς συγχύσεως ἐκ τῆς δραματικῆς καταστάσεως, (ἰδίως ὁ τρόμος τῶν περιοίκων ἐκ τῆς ἀπειλουμένης καταστροφῆς τῶν κατοικιῶν των), δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἀπετέλεσαν πλήρως τὸ καθῆκόν των, εἰς τὴν σοβαρὰν αὐτὴν ἀποστολὴν τὴν ὁποίαν περιεβλήθησαν καὶ ἀπετέλεσαν τὸν κύριον λόγον διὰ τῆς ἐγγυήσεώς των νὰ παραδοθοῦν οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς. Ὁ ἀρχιμανδρίτης ὤφειλε νὰ λάβῃ ἀκόμη περισσοτέρας ἐγγυήσεις τηρήσεως τῆς συμφωνίας καὶ ὅταν διεπίστωσεν ὅτι ἡ συμφωνία δὲν τηρεῖται, ὤφειλεν ὄχι νὰ ἀποσυρθῇ ἡσύχως εἰς τὴν

κατοικίαν του, ἀλλὰ νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν θέσιν του, νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν ἀθέτησιν τῶν συμφωνηθέντων καί, ἔστω καὶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του, νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν τήρησιν τῆς συμφωνίας, ἀρνούμενος νὰ ἀποχωρήσῃ ἕως ὅτου οἱ παραδοθέντες συνοδευθοῦν εἰς ἀσφαλῆ, μακρὰν τοῦ ἐλασιτισμοῦ, θέσιν. Αὐτὴ ἦτο καὶ ἡ ὑποχρέωσίς του ὡς ἀρχηγοῦ τῆς ἐπιτροπῆς συμβιβασμοῦ καὶ παραδόσεως, ἀλλ' αὐτὸ ἦτο καὶ τὸ καθῆκόν του ὡς λειτουργοῦ τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἕτερον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ ἰδιώτης ἀπόστρατος ἀξιωματικός, παρ' ὅλα ὅσα γράφει εἰς τὴν παρατιθεμένην κατωτέρω ἔκθεσίν του, περὶ τῶν προσπαθειῶν του διασώσεως τῶν παραδοθέντων διὰ συμφωνίας ὑπ' αὐτοῦ διαπραγματευθείσης, δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὡς ἀπολύτως βέβαιον ὅτι ἐξεπλήρωσε πλήρως τὸ καθῆκόν του. Βεβαίως, ὡς εἴπομεν, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ γενικὴ σύγχυσις καὶ ἀναταραχὴ καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς ψυχραιμίας τῶν στιγμῶν ἐκείνων, ὡς καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχολογική του κατάστασις ἐκ τῆς ἐπικειμένης ἀνατινάξεως τῆς γειτονευούσης κατοικίας του καὶ τῶν κινδύνων τῆς οἰκογενείας του, ἂν δὲν ἐπετυγχάνετο ἡ ἐκκένωσις καὶ παράδοσις. Ἀλλ' ἀφοῦ ἀνέλαβεν αὐτοκλήτως τὸν ρόλον τοῦ μεσάζοντος πρὸς διαπραγμάτευσιν τῆς συμφωνίας, καὶ αὐτὸς ἦτο ὁ λαβὼν τὴν ἐπὶ λόγῳ τιμῆς διαβεβαίωσιν τοῦ ἐλασίτου ἀξιωματικοῦ ὅτι δὲν θὰ ἠνωχλοῦντο οἱ συνθηκολογοῦντες καὶ παραδιδόμενοι, τοῦτο, πρὸ παντὸς ἄλλου, ἔπρεπε καὶ ὡς ἀνθρώπου καὶ ὡς πρώην Ἕλληνος ἀξιωματικοῦ νὰ δεσπόζῃ εἰς τὴν σκέψιν του καὶ νὰ κατευθύνῃ τὰς ἐνεργείας του. Ἀφοῦ δὲ (ὀλίγον περιέργως οἱ ἐλασῖται κατ' ἐξαίρεσιν, ἐν σχέσει πρὸς τοὺς λοιποὺς περιοίκους, συμπεριεφέροντο πρὸς αὐτὸν μετὰ καλωσύνης καὶ εὐγενείας, ὡς ἀφήνει νὰ ἐννοηθῇ εἰς τὴν ἔκθεσίν του, συνεζήτουν μαζί του λογικοφανῶς καὶ αὐτὸν εἶχον ἐπιλέξει νὰ πείσῃ τοὺς πολιορκουμένους νὰ παραδοθοῦν κατόπιν ἐπὶ λόγῳ τιμῆς συμφωνίας ἐλευθέρας ἀποχωρήσεως), αὐτὸς ἦτο καὶ ὁ περισσότερον παντὸς ἄλλου ἁρμόδιος, ἀντὶ ἐσπευσμένης ἀποχωρήσεως, ὤφειλε νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν τήρησιν τῆς συμφωνίας.

17. Η ΕΝΟΡΚΟΣ ΑΝΑΚΡΙΣΙΣ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ἐν εἴδει ἐπιλόγου τῆς πρωτοφανοῦς αὐτῆς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος τραγῳδίας καὶ τοῦ διαπραχθέντος ἀνοσιουργήματος, φρικώδους κατακρεουργήσεως ἀνθρώπων παραδοθέντων διὰ συνθήκης ἐλευθέρας ἀποχωρήσεως, παραθέτομεν τὰ κείμενα: 1. Ἐνόρκου ἀνακρίσεως τοῦ χρησιμεύσαντος ὡς μεσάζοντος κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις παραδόσεως ἀποστράτου ταγματάρχου Ἕκτ. Καλλινίκου, 2. Ἐξετάσεως τοῦ μάρτυρος τῆς τραγῳδίας ἰατροῦ Διον. Ντινιώτη, 3. Ἀναφορᾶς τοῦ διασωθέντος χωροφύλακος Γ. Ἀθανασοπούλου, 4. Τῆς βάσει τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων συνταχθείσης δικαστικῆς ἐκθέσεως, 5. Κατάλογον τῶν εὑρεθέντων εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως κατὰ τὴν ἐπίθεσιν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν.

Ἀθῆναι 16 Ἰανουαρίου 1945

Ἐξέτασις Ἕκτορος Καλλινίκου τοῦ Παναγιώτου
ἀποστράτου ταγματάρχου τοῦ Μηχανικοῦ
ἐτῶν 49 κατοίκου Ἀθηνῶν, Ἑπτανήσου 13

Ἐρώτησις: Γνωρίζεις ἂν κλπ. (ἠρωτήθη δεόντως).

Ἀπόκρισις: Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας τῆς 5ης Δεκεμβρίου ἤρχισε σφοδρὰ ἐπίθεσις ὁμάδων ἐνόπλων κατὰ τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ἡ οἰκία μου κεῖται ἀκριβῶς εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Ἑπτανήσου καὶ πλατείας Ἁγ. Γεωργίου, εἰς θέσιν ὅπου ἦτο δυνατὸν ν' ἀντιλαμβάνωμαι πλήρως τὰς ἐνεργείας τῶν ἐνόπλων, ἀλλὰ ἀφ' ἑτέρου μοῦ ἦτο ἀδύνατος καὶ ἡ ἔξοδος ἐκ τῆς οἰκίας μου λόγῳ τῶν διασταυρουμένων πυρῶν. Τὰ πυρὰ ἐνετάθησαν κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης, κατὰ τὴν νύκτα δὲ ἐγένοντο κατὰ πολὺ ἐντονώτερα χρησιμοποιουμένων καὶ ὅλμων, οἵτινες ἐξετοξεύοντο ἀπὸ τὴν πλατεῖαν. Ἡ μεσολάβησις ἡ ἰδική μου μετὰ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Πορφυρίου ἐγένετο τὴν 7.30' τῆς ἑπομένης πρωίας. Χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς νυκτερινῆς ἐπιθέσεως τῶν ἐνόπλων ἦσαν: 1. Ὅτι διὰ τῶν χωνιῶν διαρκῶς ἐκαλοῦσαν τοὺς πολιορκουμένους νὰ παραδοθοῦν ὑποσχόμενοι ὅτι δὲν θὰ τοὺς κάμουν τίποτε, 2. Ὅτι ἐπληγώθη κάποιος τῶν ἐπιτιθεμένων, εἰς τὴν ταράτσαν τῆς ἀπέναντι τῆς Χωροφυλακῆς πολυκατοικίας, καὶ ὅτι προσεπάθησαν νὰ τὸν κατεβάσουν καὶ δὲν μπόρεσαν καὶ ἠπείλησαν τότε διὰ τοῦ χωνιοῦ τοὺς κατοίκους τοῦ γ' καὶ δ' ὀρόφου τῆς πολυκατοικίας, ὅτι ἐὰν πάθῃ τίποτε ὁ ἄνθρωπός τους θὰ σφάξουν ὅλους τοὺς ἐνοίκους καί, 3. Ὅτι περὶ ὥραν 23.30' περίπου, ἐγένετο μία μεγάλη ἔκρηξις τῆς ὁποίας ἐπηκολούθησαν πολλοὶ θόρυβοι καταστρεφομένων πραγμάτων, φωνὲς ἀνθρώπων καὶ ἀθρόα θραῦσις τζαμιῶν. Τὸ πρωί, μόλις ἐξημέρωσεν, ἐσκέφθηκα ὅτι ἔπρεπε ὁπωσδήποτε νὰ φύγω ἀπὸ τὸ σπίτι μου μαζὶ μὲ τὴν οἰκογένειάν μου.

Τὸ σπίτι μου ἦτο ἤδη ἀνοικτό, διότι ἡ ἔκρηξις ἡ βραδυνὴ δὲν ἄφησε οὔτε πόρτα κλειστὴ οὔτε παράθυρο, οὔτε τζάμι γερό, εἶχα δὲ συγκεντρώσει τοὺς δικούς μου κάτω ἀπὸ μιὰ σκάλα, ὅπου περάσαμε ὅλη τὴν νύκτα. Μόλις

ἐξημέρωσε λοιπόν, ἐπλησίασα ἕνα παράθυρο καὶ ἠρώτησα τοὺς ἀντίκρυ μου εἰς τὴν γωνίαν εὑρισκομένους ἐλασίτας ἂν μποροῦμε νὰ φύγουμε. Τότε κάποιος μοῦ ἀπήντησεν ὅτι αὐτοὶ δὲν πρόκειται νὰ μᾶς ρίξουν, ἀλλὰ ὅτι ὑπῆρχε φόβος νὰ δεχθοῦμε καμμιὰ σφαῖρα ἀπὸ τὴν Χωροφυλακή. Πράγματι κατέβασα τοὺς δικούς μου καὶ περάσαμε τροχάδην τὴν ἐπικίνδυνον διαδρομὴν (περίπου 8 μέτρα). Τελευταῖος ἐπέρασα ἐγὼ ἀφοῦ ἔκλεισα τὸ σπίτι μου. Ἀκριβῶς εἰς τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ ἔπεσα ἐπάνω σὲ ἕνα ψηλὸ ὑπολοχαγὸ ἄγνωστόν μου, ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπε «σὲ πέντε λεπτὰ δὲν θὰ μπορεῖς πιὰ νὰ φύγης, γιατὶ θὰ ἀνατινάξουμε ὅλο τὸ τετράγωνο». «Μὰ χριστιανέ μου, τοῦ ἀπάντησα, τὶ εἶναι αὐτὰ ποὺ κάνετε, Ἕλληνες μὲ Ἕλληνες βγάζομε τὰ μάτια μας;» Καὶ εἰς τὸν τόνον αὐτὸν ἐπηκολούθησε μία μικρὴ στιχομυθία κατὰ τὴν ὁποίαν μοῦ εἶπε ὅτι «νὰ δὲν δέχονται καμμιὰ συνεννόησι. Χθὲς θέλησε νὰ πάη ὁ παπᾶς νὰ τοὺς δῆ, ἀλλὰ τὸν ἐπυροβόλησαν καὶ δὲν τὸν ἄφησαν νὰ τοὺς πλησιάση». Πράγματι εἶχα ἀκούσει, διαρκούσης τῆς νυκτός, τὸ χωνὶ νὰ λέει ὅτι θὰ πήγαινε ὁ ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος μὲ μερικοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ δὲν ἤξευρα τὶ ἔκαμαν. Τότε λέγω εἰς τὸν ὑπολοχαγὸν αὐτὸν «νὰ πάω νὰ δῶ καὶ ἐγὼ τὸν παπᾶ μήπως καὶ ὑπάρξη περίπτωσις νὰ ἐπαναλάβουμε τὸ διάβημα». «Πήγαινε μοῦ λέει ἀλλὰ δὲν θὰ κάμης τίποτε». Πράγματι ἀφοῦ ὡδήγησα τὴν οἰκογένειάν μου ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, εἰς μέρος ἀπρόσβλητον, ἐπέστρεψα μόνος μου ὀπίσω καὶ ἐπῆγα στὸ κελλὶ τοῦ ἀρχιμανδρίτου ὅπου τὸν ἠρώτησα ἀφοῦ τὸν ἐχαιρέτησα, τί ἐγίνηκε τὴ νύχτα. Ὁ ἀρχιμανδρίτης μοῦ εἶπεν ὅτι ἐπεχείρησαν μαζὶ μὲ μερικοὺς ἄλλους νὰ σταματήση αὐτὸ τὸ κακό, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε, δὲν ἐφάνη δὲ ἀμέσως διατεθειμένος νὰ μὲ ἐνισχύση, εἰς ἐκδηλωθεῖσαν προσπάθειάν μου, νὰ συνεχίσωμεν μαζὺ νέαν ἐνέργειαν πρὸς παῦσιν τῆς αἱματοχυσίας. Ἐπέμεινα εἰς τὴν προσπάθειάν μου καὶ τέλος ὁ ἀρχιμανδρίτης ἐπείσθη νὰ πᾶμε μαζὺ εἰς τὴν Χωροφυλακήν. Πρέπει νὰ τονισθῆ ὅτι κατόπιν τῶν ὅσων παρέστημεν μάρτυρες διαρκούσης τῆς νυκτός, τοῦ φοβεροῦ πυρὸς καὶ τῶν ἄλλων μέσων ποὺ ἐχρησιμοποίουν οἱ στασιασταί, ἀνησυχούσαμε πολὺ μαζὶ μὲ τὸν ἀρχιμανδρίτη γιὰ τὴν κατάστασι εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εὑρίσκοντο οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ποὺ ἦσαν ἀποκεκλεισμένοι 20 ὁλόκληρες ὧρες, ὑπὸ τόσον δραματικὰς συνθήκας, ἐγὼ δὲ ἰδιαιτέρως ἐθεώρησα ὄχι ὡς ἀνθρωπιστικὸν καθῆκον ἀλλὰ ὡς ὑποχρέωσιν ἀπορρέουσαν ἐξ αὐτῆς τῆς στρατιωτικῆς μου ὑποστάσεως, νὰ παρέμβω καὶ νὰ σταματήσω τὸ μεγάλο αὐτὸ κακόν.

Ὅταν ὁ ἀρχιμανδρίτης μοῦ ἐδήλωσε τελικῶς ὅτι δέχεται, τότε βγῆκα ἀπὸ τὸ κελλὶ καὶ ἐφώναξα νὰ πλησιάση ὁ ὑπολοχαγὸς μὲ τὸν ὁποῖον ὡμίλησα. Πράγματι, ἦλθεν ὁ ὑπολοχαγὸς αὐτὸς καὶ ἐμπῆκε στὸ κελλί. Ἐκεῖ ὡμίλησα ἐγὼ πρῶτος καὶ τοῦ εἶπα: «Εἴμεθα σύμφωνοι μὲ τὸν παπᾶ νὰ πᾶμε νὰ δοῦμε πῶς μπορεῖ νὰ τελειώση ἡ ἀδελφικὴ αὐτὴ σφαγὴ καὶ σοῦ προτείνω νὰ τοὺς ἀφήσετε νὰ φύγουν μὲ τὰ ὅπλα τους καὶ σεῖς νὰ γίνετε κύριοι τοῦ κτιρίου». «Τί λές, μοῦ ἀπαντᾶ, ἐμεῖς ἀκριβῶς τὰ ὅπλα τους θέλουμε καὶ ἔπειτα αὐτοὶ ὡς ἄτομα δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν καθόλου». «Ὥστε τοῦ ἀπαντῶ ἂν σᾶς παραδώσουν τὸν ὁπλισμό τους εἶναι ἐλεύθεροι; Μοῦ τὸ βεβαιώνεις μὲ τὸ λόγο τῆς τιμῆς σου;». «Στὸ βεβαιώνω μοῦ λέει». «Τότε, τοῦ λέω, δῶσέ μου τὸ χέρι σου». Μοῦ τὸ ἔδωσε καὶ μοῦ ἐπανέλαβε ὅτι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς τιμῆς του οὐδεὶς θὰ θιγῆ ἀπὸ τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι τῆς Χωροφυλακῆς. Κατόπιν τῆς βεβαιώσεως αὐτῆς τόσον κατηγορηματικῶς καὶ ἐπισήμως γενομένης, ἐδέχθημεν νὰ πᾶμε νὰ συναντήσουμε τοὺς ἐν τῇ Χωροφυλακῇ καὶ ὅπως ἔλεγε καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης «νὰ δοῦμε καὶ τί κάνουν καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι». Μὲ τὸ χωνὶ ἔδωσεν ἐντολὴ ὁ ἴδιος ὑπολοχαγός: «Τὸ ΕΛΑΣ νὰ παύση πῦρ» καὶ ἀφοῦ ἔπειτα ἀπὸ ἀρκετὴ ὥρα ἔπαυσαν οἱ πυροβολισμοὶ εἶπε: «Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὸν κ. Καλλίνικο καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτη Πορφύριο ἔρχονται νὰ σᾶς δοῦν μήπως ὑπάρχει κανένας τρόπος συνεννοήσεως». Πράγματι, ὑψώσαντες μίαν πρόχειρον σημαίαν λευκὴν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Χωροφυλακή. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι, κατὰ τὸ διάστημα τῆς διαδρομῆς μας, ὅλοι οἱ κάτοικοι οἱ εὑρισκόμενοι ἐντὸς τῶν ἐρειπωμένων οἰκιῶν βγῆκαν στὰ παράθυρα καὶ μὲ ἐπικλήσεις μᾶς παρακαλοῦσαν «κάτι νὰ κάνουμε» γιὰ νὰ σταματήση τὸ κακό. Εἰς τὴν Χωροφυλακὴν ποὺ ἐπήγαμε, συναντήσαμε κάτω μερικοὺς χωροφύλακας πρὸς τοὺς ὁποίους εἴπαμε, καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ ἐγώ, μερικὰ λόγια νὰ τοὺς ἐνθαρρύνουμε· «μπράβο παιδιὰ» ἐλέγαμε συνεχῶς. Εἰδοποιήθηκε ὁ συνταγματάρχης καὶ μᾶς ἐκάλεσε σὲ ἕνα γραφεῖο, στὸν δεύτερο ὄροφο, ὅπου μᾶς ἠρώτησε, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ δύο ἢ τριῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν, γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μας. Τοῦ ἀπήντησα ἐγὼ ὅτι τοῦ φέρνουμε προτάσεις τῶν ἐνόπλων, νὰ παραδώσουν τὸν ὁπλισμό τους καὶ ὅ,τι ἄλλο στρατιωτικὸ εἶδος ἔχουν καὶ νὰ φύγουν.

Τότε ὁ συνταγματάρχης Οἰκονομόπουλος (αὐτὸς ἦτο ποὺ μᾶς ἐδέχθη) μᾶς εἶπεν ὅτι αὐτὸς καθ' ὃ στρατιωτικὸς δὲν μπορεῖ νὰ κάμη τίποτε χωρὶς τὴ διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου εἰς ὃ ὑπάγεται. Τοῦ ἀπήντησα ὅτι αὐτὸς εἶναι ἁρμόδιος ν' ἀποφασίσῃ διότι αὐτὸς ἔχει καὶ τὴν εὐθύνην. Ἐν συνεχείᾳ, ἀπεφασίσθη νὰ ἐπιστρέψουμε καὶ νὰ ζητήσουμε μισὴ ὥρα προθεσμία, γιὰ νὰ συσκεφθοῦν οἱ ἐν τῇ Χωροφυλακῇ καὶ ἀποφασίσουν, μᾶς παρεκάλεσεν ὅμως νὰ φροντίσουμε νὰ ρθῆ κανένας γιατρὸς μὲ φαρμακευτικὰ ὑλικὰ γιὰ νὰ κυττάξῃ ἕναν βαρέως τραυματισθέντα καὶ ὁ ὁποῖος ὑπῆρχε φόβος νὰ πεθάνη, διότι καθὼς μᾶς εἶπε δὲν εἶχαν οὔτε μπαμπάκι, οὔτε ἰώδιο.

Πράγματι ἐπιστρέψαμε πρὸς τοὺς ἐλασίτας καὶ μπήκαμε μέσ' τὸ κελλὶ τοῦ ἀρχιμανδρίτου, ὅπου ἀντὶ τοῦ ὑπολοχαγοῦ μπῆκε ἕνας λοχαγός, ὁ ὁποῖος ἐφάνη ὅτι ἦτο ἐν γνώσει τῶν ἐνεργειῶν. Ἐκεῖ τοῦ εἴπαμε ὅτι οἱ ἄνθρωποι ζητοῦν μισὴ ὥρα νὰ σκεφθοῦν καὶ ὅτι γυρεύουν ἕνα γιατρό. Μᾶς ἀπήντησεν ὅτι εὐχαρίστως δέχεται νὰ ἐπιτρέψῃ σὲ ἕνα γιατρὸ τῆς συνοικίας νὰ ἐπισκεφθῆ τὴ Χωροφυλακὴ καὶ μᾶς ἐπανέλαβεν ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι σύμφωνος μὲ τὰ ὅσα ὁ ὑπολοχαγὸς εἶπε καὶ ὅτι αὐτοὶ ἐνδιαφέρονται μόνον διὰ τὰ ὅπλα καὶ τὸ πολεμικὸν ὑλικόν, ποὺ εὑρίσκονται στὴν Χωροφυλακὴ καὶ ὅτι οἱ ἄνδρες εἶναι ἐλεύθεροι· προσέθεσε, μάλιστα, ὅτι μποροῦν νὰ πάρουν καὶ τὸν ἀτομικό τους ὁπλισμὸ μαζύ των (τὰ πιστόλια των). Ζητήσαμε τὸν γιατρὸ καθ' ὑπόδειξιν τοῦ ἀρχιμανδρίτου,

τὸν ἀρχίατρο Σουμάχερ, τὸν ὁποῖον ἐσυνωδεύσαμεν εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ὅπου ὡδηγήθη πλησίον τοῦ τραυματίου, ἐμεῖς δὲ ἐμείναμε εἰς τὸ οἴκημα τῆς Χωροφυλακῆς ἀναμένοντες τὴν ἀπάντησιν τοῦ συνταγματάρχου Οἰκονομοπούλου. Πράγματι, ὁ συνταγματάρχης Οἰκονομόπουλος, συνεσκέπτετο καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα μὲ τοὺς ἀξιωματικούς του εἰς ἰδιαίτερον γραφεῖον.

Τί διημείφθη καὶ πῶς κατέληξαν νὰ δεχθοῦν τοὺς ὅρους τῶν ἐλασιτῶν δὲν γνωρίζω. Εἰς ἐμέ, παρουσίᾳ καὶ τοῦ ἀρχιμανδρίτου, ἐδηλώθη ὅτι εἶναι διατεθειμένοι νὰ παραδώσουν τὸν ὁπλισμό τους καὶ τὰ λοιπὰ στρατιωτικὰ εἴδη, πλὴν 4 κουβερτῶν καὶ ὅ,τι ἄλλο ἀτομικὸ εἶδος ἔχει ὁ κάθε χωροφύλαξ καὶ νὰ ὁδηγηθοῦν εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων.

Αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν μετεβίβασα προσωπικῶς, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀρχιμανδρίτου καὶ τοῦ ἀρχιάτρου, ὁ ὁποῖος μοιραίως ἀπετέλεσε πλέον τὸ τρίτον μέλος τῆς ἀποστολῆς, πρὸς τὸν ἀναμένοντα λοχαγόν, ἐντὸς τοῦ κελλίου τοῦ ἀρχιμανδρίτου. Τότε ὁ λοχαγὸς ἤρχισε νὰ ὑπαναχωρῇ καὶ μᾶς ἐδήλωσεν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν οἱ χωροφύλακες νὰ πᾶνε στὴ Σχολή, ἀλλὰ ὅτι θὰ τοὺς ὡδήγει αὐτὸς ἀσφαλῶς εἰς τὴν Νέαν Ἰωνίαν ὅπου οἱ Ἄγγλοι συγκεντρώνουν ὅλους τοὺς ἀστυνομικοὺς καὶ χωροφύλακας. Βλέπων ὅτι ἐφεύγαμε τελείως ἀπὸ τὴ βάσι ποὺ ἀρχικῶς ἐθέσαμε καί, μὴ ἐπιθυμῶν νὰ ἐξακολουθήσω τὰς συζητήσεις, ἐδήλωσα ὅτι δὲν μπορῶ νὰ ἐξακολουθήσω, ἐκτὸς ἐὰν μείνουμε στὴ βάση τῆς πρώτης συμφωνίας.

Ἐκεῖ ἀκριβῶς, ἐπενέβησαν καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης καὶ ὁ ἀρχίατρος, οἱ ὁποῖοι συνίστων εἰς τὸν λοχαγὸν νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς κάτι ποὺ ἀρχικῶς δὲν συνεζητήθη. Αὐτὸς ἐπέμενε μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι, εἰς οὐδὲν μέρος τῶν Ἀθηνῶν ἠδύναντο νὰ σταθοῦν λόγῳ τῆς δράσεως τῶν ἐλασιτῶν καὶ ὅτι ἐνδιαφερόμενος ἀκριβῶς γιὰ τὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, διὰ τοὺς ὁποίους εἶναι ὑπεύθυνος, δὲν ἠδύνατο νὰ δεχθῇ ἄλλην λύσιν παρὰ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ αὐτὸς ὑπευθύνως εἰς Νέαν Ἰωνίαν. Βλέπων τὴν ἐπιμονήν του τοῦ ἐδήλωσα, ὅτι δὲν μπορῶ νὰ μεταβιβάσω τὰς προτάσεις αὐτὰς καὶ ὅτι τὸ μόνον ποὺ θὰ ἐδεχόμην θὰ ἦτο νὰ ρθῇ μαζύ μας ἕνας ἀξιωματικὸς δικός του νὰ συνεννοηθῇ ἀπ' εὐθείας μὲ τοὺς χωροφύλακας.

Αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ ἐγένετο. Πήραμε μαζύ μας καὶ τὸν ὑπολοχαγό, ἐκεῖνον ἀκριβῶς ποὺ ἤρχισε τὰς διαπραγματεύσεις, καὶ πήγαμε στὴν Χωροφυλακή. Ἐκεῖ μᾶς ἐδέχθη ὁ συνταγματάρχης Οἰκονομόπουλος καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ μας διεξήχθη μία συζήτησις εἰς τὴν ὁποίαν οὐδὲν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς μας ἔλαβε μέρος. Κατ' ἀρχὴν ὁ συνταγματάρχης ἐπανέλαβεν ὅτι ἐνεργεῖ κατὰ τρόπον ποὺ μιὰ μέρα θὰ τὸν ὁδηγήσῃ στὸ στρατοδικεῖο, διότι μόνον μὲ διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου θὰ μποροῦσε νὰ ἀφήσῃ τὸ οἴκημα. Δὲν εἴμαστε ἀστυφύλακες. Ἐμεῖς ὑπαγόμεθα εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμοὺς καὶ γι' αὐτὸ πρέπει ἐκεῖνο ποὺ θὰ κάνουμε νὰ εἶναι κανονικό. Τοῦ ἀπήντησε τότε ὁ ὑπολοχαγὸς ὅτι δὲν πρέπει νὰ φοβᾶται τὸ στρατοδικεῖο, διότι τὰ πράγματα θὰ ἐξελιχθοῦν ἔτσι ποὺ δὲν θὰ λειτουργήσῃ στρατοδικεῖο. Μαζὺ συνεζήτησαν καὶ ἔμειναν καθ' ὅλα σύμφωνοι, δηλαδὴ εἰς τὸ ζήτημα τῆς παραδόσεως τῶν ὅπλων, τῶν στρατιωτικῶν εἰδῶν καὶ τὸ τί θὰ πάρῃ ὁ κάθε χωροφύλαξ μαζύ του καὶ εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἀτομικοῦ των ὁπλισμοῦ τὸν ὁποῖον, ἐγένετο δεκτόν, νὰ συμπαραλάβουν.

Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ποῦ θὰ κατευθυνθοῦν οἱ ἄνδρες μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν των, ὁ ὑπολοχαγὸς εἶπεν ὅτι θὰ σᾶς ὁδηγήσωμεν εἰς τὴν Νέαν Ἰωνίαν, ὅπου εἶναι οἱ Ἄγγλοι ἐκεῖ καὶ ἐκεῖ συγκεντρώνουν ὅλους τοὺς ἀστυνομικούς. Τότε ὁ συνταγματάρχης εἶπεν ὅτι, ἐμεῖς θέλουμε νὰ πᾶμε στὴν Σχολὴ τῶν Εὐελπίδων. Μὰ ἐκεῖ ἀπήντησεν ὁ ὑπολοχαγὸς εἶναι δικοί μας, κατελήφθη ἡ Σχολὴ ἀπὸ τὸ τάγμα Καισαριανῆς καὶ 64 Ἀστυνομικὰ Τμήματα Ἀθηνῶν - Πειραιῶς εἶναι δικά μας. Μετὰ μικρὰν ἀκόμη συζήτησιν συνεφώνησαν καὶ κατήλθομεν ὅλοι ἀπὸ τὸ γραφεῖον. Οἱ χωροφύλακες οὐσιαστικῶς εἶχαν ἀφήσει τὰ ὅπλα τους καὶ κατεγίνοντο νὰ μαζεύουν τ' ἀτομικά τους εἴδη· πρὸ τῆς εἰσόδου δὲ τῆς Χωροφυλακῆς ἔφθασεν ὁ λοχαγὸς μὲ δύναμιν ἐλασιτῶν καὶ ἐτοποθέτησαν ὅλους τοὺς ἐντὸς τῆς Χωροφυλακῆς ἐντὸς δύο ζυγῶν καὶ ἐκινήθημεν ὅλοι μαζὶ πρὸς τὴν ὁδὸν Ἑπτανήσου.

Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι, ἐκεῖ ἀκριβῶς, ἕνας ἐλασίτης ἠθέλησε νὰ πάρῃ τὸ πιστόλι ἑνὸς χωροφύλακος καὶ ὁ λοχαγὸς μὲ αὐστηρὸν τόνον τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν χωροφύλακα. Ἐπίσης καθ' ὁδὸν καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν πλατεῖαν Ἁγίου Γεωργίου, κάποιο παιδὶ ἐπετέθη μὲ περίστροφον κατὰ τοῦ συνταγματάρχου καὶ τοῦ ἐζήτει νὰ ξηλώσῃ τὸ στέμμα. Ὁ λοχαγὸς τὸ ἔπιασε καὶ τὸ ἔσπασε κυριολεκτικῶς στὸ ξύλο, τότε δὲ γυρίζει καὶ λέγει σὲ μένα: «Βλέπεις κύριε τί θὰ πάθαιναν ἂν τοὺς ἄφηνα ἐλευθέρους, ὅπως ἤθελαν;»

Ἔτσι φθάσαμε στὴ διασταύρωσι Σπετσῶν καὶ Σκοπέλου, ὅπου ὁ λοχαγὸς διέταξε νὰ μποῦν οἱ χωροφύλακες μέσα σὲ ἕνα περιμανδρωμένο οἰκόπεδο. Τότε ἐπλησίασα τὸν λοχαγὸ καὶ τοῦ εἶπα: «Γιατί δὲν ἀφήνεις ἐλεύθερους τοὺς ἀνθρώπους καὶ γιατὶ δὲν τοὺς ὁδηγεῖς πρὸς τὴν Νέαν Ἰωνίαν ποὺ ὑπεσχέθης;» Μοῦ ἀπήντησεν ὅτι εἶναι στρατιωτικὸς καὶ αὐτὸς θὰ τοὺς παραδώσῃ στοὺς ἀνωτέρους του, οἱ ὁποῖοι πλέον θὰ διατάξουν τί πρέπει νὰ γίνῃ. Τότε πλέον ἐπείσθην ὅτι ἡ συμφωνία καταστρατηγεῖται ἐσκεμμένως καὶ διέφυγα ἀπὸ τὴν φάλαγγα καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ Σπετσῶν ἔφυγα, ἀφήσας τὸν ἀρχιμανδρίτην Πορφύριον ἐκεῖ. Τί ἔγινε παραπέρα δὲν γνωρίζω. Ἐγὼ μὲ πραγματικὸ κίνδυνο τῆς ζωῆς μου κατηυθύνθην πρὸς τὴν Στρατιωτικὴν Διεύθυνσιν Ἀθηνῶν ν' ἀναφέρω τὰ γεγονότα.

Πράγματι ἔφθασα μέχρι τοῦ Ὑπουργείου Ἐπισιτισμοῦ ὅπου κατώρθωσα νὰ δῶ, ἐπὶ παρουσίᾳ δεκάδος ἀστυνομικῶν, τὸν ἐπιτελάρχην τῆς Στρατιωτικῆς Διευθύνσεως συνταγματάρχην Ἀντωνόπουλον Μιχ., εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέφερα ὅλα τὰ διατρέξαντα καὶ τοῦ συνέστησα καὶ τὴν προσοχήν, ἐπὶ τοῦ κινδύνου ποὺ διατρέχουν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί. Αὐτὸ ἔγινε κατὰ τὰς 11 τὸ πρωὶ τῆς 6ης Δεκεμβρίου. Ὁ συνταγματάρχης Ἀντωνόπουλος μοὶ εἶπεν ὅτι θὰ ἐφρόντιζεν ἀμέσως. Ἔκτοτε δὲν γνωρίζω τί ἀπέγινε».

Ἀθῆναι 16 Ἰανουαρίου 1945
Ἕκτωρ Καλλίνικος

Ἀθῆναι τῇ 20 Δεκεμβρίου 1944

«Ἐξέτασις τοῦ μάρτυρος Ντινιώτη Διονυσίου τοῦ Ἀθανασίου, ἐτῶν 29 ἰατροῦ τῶν Φιλιατρῶν»

«Τὴν 5ην Δεκεμβρίου ἡμέραν Τρίτην κατὰ τὸ βράδυ, ἤρχισαν οἱ ἑαμῖται τὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Στερεᾶς ἀπὸ τὴν πλατεῖαν Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῶν γύρω παρόδων. Τὸ μεσονύκτιον τῆς 5-6 Δεκεμβρίου, τοὺς ἐκάλεσαν μὲ χωνὶ νὰ παραδοθοῦν, ἀλλὰ οἱ ἄνδρες δὲν ὑπήκουσαν. Στὴ διπλανὴ στέγη τοῦ σπιτιοῦ μου, ποὺ ἐπικοινωνεῖ μὲ μικρὴ μάνδρα μὲ τὸ σπίτι μου καὶ μὲ τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν, ἀνεβάσαμε ὀκτὼ χωροφύλακας, οὓς κατόπιν καὶ ἐφυγαδεύσαμεν, ὅταν παρεδόθη ἡ δύναμις. Ἐξακολουθούσης τῆς ἀντιστάσεως, ἦλθεν ὁ ἱερεὺς Πορφύριος μὲ ἔγγραφον τοῦ καπετάνιου τοῦ ΕΛΑΣ, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ πάθουν τίποτε τὰ παιδιά των καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ κτίριον καὶ νὰ φύγουν. Ἡ Φρουρὰ ἐλλείψει πυρομαχικῶν ἐδέχθη τὴν συνθηκολόγησιν καὶ ἐβγῆκαν τὴν 7ην ὥραν τῆς 6ης εἰς τὸν δρόμον (προαύλιον τοῦ Καταστήματος). Ἐκεῖ ἀμέσως οἱ ἑαμῖται, 150 περίπου, τοὺς ἀπεγύμνωσαν καὶ ἐν φάλαγγι τοὺς ὡδήγησαν χλευάζοντάς τους πρὸς Κυψέλην. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐπέρασαν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πληροφορηθέντες, ὅτι εἶμαι ἰατρὸς μὲ ἐπεστράτευσαν, ὅπως τοῦτο ἔπραξαν καὶ δι' ἄλλους, διὰ νὰ προσφέρω τὰς ὑπηρεσίας μου. Μὲ ὡδήγησαν μὲ 11 νοσηλευομένους ἰδικούς των εἰς τὰ Τουρκοβούνια, ἐπάνω πρὸς τὴν Κυψέλην καὶ εἰς ἕνα πρόχειρον νοσοκομεῖον σὲ κάποιο σπίτι καὶ μοῦ συνέστησαν νὰ μὴ ἐπιχειρήσω νὰ φύγω, διότι θὰ ὑποστῶ τὴν τύχην ἣν ὑπέστησαν οἱ ἄνδρες τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως, προσθέτοντες, ὅτι αὐτοὺς τοὺς ἐξετέλεσαν ὡς προδότας. Ἐκεῖ, εἰς τὸ προσωρινὸν ἰατρεῖον, ἔφθασα περὶ τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν. Κατὰ τὰς 6.30' μ.μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας ἤκουσα δυνατοὺς θρήνους, προερχομένους ἀπὸ μία σπηλιά, ἀπεχούσης ἀπὸ τὸ ἰατρεῖον περὶ τὰ 50 μέτρα. Ἐζήτησα πληροφορίας καὶ τότε μοὶ ἀνεκοινώθη, ὅτι σκοτώνουν τοὺς προδότας τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως. Μὲ τὰ μάτια μου δὲν εἶδα οὔτε ἀνθρώπους, οὔτε πτώματα. Οἱ θρῆνοι ἦσαν πολλῶν ἀνθρώπων: «Μάνα μου», «Παναγία μου» καὶ ἄλλα συγκεχυμένα περὶ ἐκτελέσεων, γενομένων οὐχὶ διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἀλλὰ δι' ἄλλων μέσων. Ἐκεῖ εἰς τὸ ἰατρεῖον μοῦ ἔφεραν τραυματίας περὶ τοὺς 23. Ἦσαν βαρέως τραυματισμένοι καὶ ἐγὼ ἔκανα μίαν πρόχειρον ἐπέμβασιν καὶ εἶτα τοὺς διεκόμιζον εἰς νοσοκομεῖον. Ποῦ ὅμως ἦτο τοῦτο δὲν ἔμαθα. Εἰς ἐμὲ τροφὴν δὲν ἔδιδον παρὰ μόνον δύο φορὰς σοῦπα. Τὴν τροφὴν τῶν πληγωμένων τὴν ἔφερον οἱ ἴδιοι καὶ κατόπιν ἔφευγον. Εἰς τὰ παράπονά μου, ὅτι πεινῶ, μοὶ ἀπήντησαν, «ἐσὺ ἔτρωγες, ἔχεις λίπη καὶ ἀντέχεις». Μίαν ἡμέραν ἦλθε μία ἀδελφὴ ὀνόματι Σοφία. Τὸ ἐπώνυμόν της δὲν μοῦ τὸ εἶπεν, ἂν τὴν ἰδῶ τὴν γνωρίζω. Προχθὲς βράδυ τὸ μεσονύκτιον ἀπεφάσισα νὰ φύγω ἕρποντας, ἐπροχώρησα μέχρι Πολυγώνου καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μπῆκα στὴν ἐλευθέραν πόλιν. Δὲν ἤσκουν ἐπίβλεψιν κατὰ τὴν νύκταν, ἀλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ φύγω, διότι δὲν ἐπεκράτει ἡσυχία. Προχθὲς τὸ βράδυ ἐπεκράτησεν ἡσυχία καὶ ἔφυγα. Περὶ τῆς τροφοδοσίας τῶν ἐπαναστατῶν δὲν γνωρίζω τίποτε. Τὸ ἠθικόν των εἶναι κατερρακωμένον καὶ τραυματίαι τινὲς μοῦ ἐζήτησαν νὰ τοὺς κρατήσω εἰς τὸ νοσοκομεῖον, διὰ νὰ μὴ πολεμήσουν. Τίποτε ἄλλο γεγονὸς δὲν γνωρίζω σχετικῶς μὲ τοὺς ἐπαναστάτας, εἰμὴ ὅτι οἱ 8 χωροφύλακες, ποὺ ἦσαν εἰς τὴν στέγην τοῦ διπλανοῦ μὲ τὸ δικό μου σπίτι καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἐπρομήθευα πυρομαχικὰ ἀπὸ τῆς ἀποθήκης τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως ἐφόνευσαν (16) δέκα ἓξ ἑαμίτας, ὡς μοὶ ὡμολόγησαν οἱ ἴδιοι οἱ ἑαμῖται, ἐκεῖ ποὺ πήγαμε στὸ ἰατρεῖον».

Ἀθῆναι 1η Ἰανουαρίου 1945

Μόνιμος χωροφύλαξ
Ἀθανασόπουλος Γεώργιος τοῦ Ἰωάννου
Πρὸς
τὸ Ἀρχηγεῖον Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω τὰ ἑξῆς, σχετικῶς μὲ τὴν ἐπίθεσιν ἣν ὑπέστη ἡ δύναμις τοῦ Ἐπιτελείου τῆς Α.Δ.Χ. Στερεᾶς Ἑλλάδος, εἰς ἣν ὑπηρέτουν καὶ ἐγώ, ὑπὸ κομμουνιστῶν.

Τὴν 6ην Δεκεμβρίου ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 14ην περίπου, ἐδέχθημεν ἐπίθεσιν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν. Ὁ ἀνώτερος διοικητής, συνταγματάρχης κ. Οἰκονομόπουλος Σωτήριος, εἶχε λάβει ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα καὶ ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ δύναμις τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως εὑρίσκετο εἰς τὸ Κατάστημα, πλὴν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Ἀγραφιώτου Κωνσταντίνου, ὅστις εὑρίσκετο εἰς τὸ νοσοκομεῖον καὶ τοῦ ὑπενωμοτάρχου Βέικου Χρήστου, ὅστις δὲν γνωρίζω ποῦ ἦτο. Ἤρχισεν, ὡς προαναφέρω, ἡ μάχη στὰς 2 μ.μ. περίπου καὶ διήρκεσε μέχρι τῆς 6ης πρωινῆς τῆς ἐπομένης ἡμέρας, δηλαδὴ τῆς 7ης ἰδίου μηνὸς ὁπότε, κάποιος παπᾶς, μαζὶ μὲ ἕνα πολίτην, ἔχοντες ἀνηρτημένον ἐπὶ ξύλου μανδήλιον ἤρχοντο πρὸς τὸ Κατάστημα τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως φωνάζοντες στεντορίως «παιδιὰ μὴ ρίχνετε, ἐρχόμεθα γιὰ συνθηκολόγησι». Πράγματι ὁ κ. Ἀνώτερος διέταξε καὶ τὸ πῦρ σταμάτησε καὶ εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ Καταστήματος ὁ παπᾶς μὲ τὸν πολίτην, οἵτινες ἀνέφερον εἰς τὸν κ. συνταγματάρχην ὅτι οἱ κομμουνισταὶ ζητοῦν τὴν παράδοσιν τῶν ὅπλων σας καὶ ὅτι ὁλόκληρος ἡ δύναμις θ' ἀφεθῇ ἐλευθέρα. Τὴν πρότασιν αὐτὴν ἀπέκρουσαν ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικοὺς οἱ ἀνθυπομοίραρχος Κουρῆς Κωνσταντῖνος, Λαφογιάννης Δημήτρ., Γιαννῖκος, Παπασταμάτης καὶ ἀπὸ τοὺς ὑπαξιωματικοὺς ὁ ὑπενωμοτάρχης Γεωργακόπουλος Λυκοῦργος, ἐνωμο-

τάρχης Τασιόπουλος Θ., καὶ ἀπὸ τοὺς χωροφύλακας ὁ ὑποφαινόμενος, μὲ πολλοὺς ἄλλους συναδέλφους μου, εἰπόντες ἐπὶ λέξιν εἰς τὸν παπᾶν ὅτι, νὰ πᾶς νὰ τοὺς πῆς ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ δὲν γνωρίζει τί θὰ πῆ παράδοσις ὅπλων.

Ταῦτα ἐνῷ διημείβοντο, μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ παπᾶ, διετάχθημεν παρὰ τοῦ κ. συνταγματάρχου νὰ πάρωμε τὰ πράγματά μας, ὅ,τι καθένας μποροῦσε, καὶ νὰ κατέβωμεν νὰ φύγωμε, λέγοντάς μας ὅτι οἱ κομμουνισταὶ δὲν θὰ μᾶς πειράξουν.

Πράγματι, πήραμε ὅ,τι πράγματα μπορούσαμε καὶ ἐξήλθομεν εἰς τὸ προαύλιον τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως, ὅπου ἔφθασαν καὶ οἱ κομμουνισταὶ οἱ ὁποῖοι, ἀντὶ νὰ μᾶς ἀφήσουν ἐλευθέρους, ὡς μᾶς εἶπεν ὁ παπᾶς μὲ τὸν πολίτην, μᾶς ὡδήγησαν εἰς Κυψέλην (Περδικάρι), ὅπου ἔμπροσθέν μας, ἀφοῦ ἀφήρεσαν ἀπὸ τοὺς κ. ἀξιωματικοὺς ὅλα τους τὰ εἴδη, δηλαδὴ γκαμπαρντίνες, ὡρολόγια, δακτυλίδια, χρήματα κλπ. τοὺς ὡδήγησαν εἰς μίαν χαράδραν καὶ τοὺς ἔσφαξαν, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἔμαθον. Ἐμᾶς τοὺς ὁπλίτας ὅλους, ἀφοῦ μᾶς πῆραν τὰ εἴδη τὰ ὁποῖα εἴχαμεν πάρει κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ κ. συνταγματάρχου, μᾶς ὡδήγησαν εἰς τὸν συνοικισμὸν Περισσοῦ καὶ μᾶς ἐνέκλεισαν εἰς τὸ Σχολεῖον τὴν ἰδίαν ἡμέραν. Ἐκεῖ διανυκτερεύσαμεν δύο ἡμερονύκτια καὶ ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀφέθησαν ἐλεύθεροι: 1. Ὁ ἐνωμοτάρχης Καρτερολιώτης ἄγνωστον πῶς, 2. Ὁ ἐνωμοτάρχης Διακογιάννης ἄγνωστον πῶς, 3. Ὁ ἐνωμοτάρχης Κορωνάκης Μιχαήλ, τὸν ὁποῖον πῆρε ἡ γυναῖκά του, 4. Ὁ χωροφύλαξ Δημητρακόπουλος Προκόπιος, τὸν ὁποῖον πῆρε κάποιος πολίτης τὸν ὁποῖον δὲν ἐγνώριζα, 5. Ὁ ὑπενωμοτάρχης Δημόπουλος Δημ. ἄγνωστον πῶς, 6. Ὁ ὑπενωμοτάρχης Δαλιάνης Ἀναστ., τὸν ὁποῖον πῆρε ἡ γυναῖκά του καὶ 7. Ὁ χωροφύλαξ Μπισμπίκης ἄγνωστον πῶς. Ἐμεῖς οἱ λοιποί, ὡδηγήθημεν εἰς τὴν Καλογρέζαν καὶ μᾶς ἐνέκλεισαν εἰς τὸ κρατητήριον τοῦ πρώην Ἀστυνομικοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς, μὲ προφανῆ σκοπὸν νὰ μᾶς σφάξουν, διότι μόλις μᾶς ἐνέκλεισαν εἰς τὸ κρατητήριον, ἐπῆραν πέντε ἀπὸ ἐμᾶς διὰ νὰ μᾶς σφάξουν, ἀλλὰ ἐκεῖ δὲν γνωρίζω τί συνέβη καὶ ἀμέσως μᾶς ἔφεραν πάλιν μέσα εἰς τὸ κρατητήριον. Ἐκεῖ μᾶς ἐκράτησαν περίπου δύο ἡμέρας ἀπὸ ὅπου μᾶς ὡδήγησαν εἰς τὰ Διυλιστήρια τῆς Οὔλεν, παρὰ τὴν Κυψέλην καὶ εἰς τὸν συνοικισμὸν Γαλατσίου, ὅπου μᾶς ἔκλεισαν εἰς ἕνα δωμάτιον. Ἐκεῖ ἤρχισαν νὰ φωνάζουν ἕναν ἕνα, λέγοντάς μας ὅτι θὰ μᾶς ἀνακρίνουν καὶ πρῶτα πῆραν τὸν ταγματάρχην Χωροφυλακῆς Κασόλαν καὶ ἄρχισεν ἡ σφαγή. Ἀφοῦ εἶχαν σφάξει πολλούς, κάποιος δήμιος φαίνεται ὅτι ἐκουράστηκε καὶ μπῆκε μέσα εἰς τὸ δωμάτιον ποὺ μᾶς εἶχαν κλείσει καὶ ἐβγῆκε κάποιος ἄλλος δήμιος νὰ ἀρχίση νὰ σφάζη.

Αὐτός, μόλις εἰσῆλθε μέσα, μὲ εἶδε καὶ μοῦ λέγει ἐπὶ λέξει. Εἶσαι καὶ ἐσὺ ἐδῶ Ἀθανασόπουλε. Ἐγὼ ἔστριψα τὸ κεφάλι μου καὶ τοῦ εἶπα ναί. Ποιὸς ἦτο δὲν τὸν γνώρισα. Ἐκεῖνος ἀμέσως χωρὶς νὰ μοῦ πῆ τίποτε ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δωματίου καὶ σὲ λίγο βλέπω νὰ μπαίνουν στὸ δωμάτιο καὶ νὰ λένε: «Ποιὸς εἶναι ὁ Ἀθανασόπουλος;» «Ἐγὼ» τοὺς εἶπα—«νὰ πάρης τὰ πράγματά σου καὶ νὰ βγῆς ἔξω», πρᾶγμα ὅπερ καὶ ἔκανα. Ὁ δήμιος αὐτὸς ὀνομάζεται Κωνσταντῖνος Δημητρακόπουλος, κάτοικος Γαλατσίου, τὸν ὁποῖον οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὸ ἔτος 1943 εἶχον συλλάβει καὶ κλείσει εἰς τὰς φυλακὰς Συγγροῦ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ διεκομίσθη εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Συγγροῦ πρὸς θεραπείαν, διότι ἦτο συφιλιδικός. Ἐγὼ τότε ὑπηρετοῦσα εἰς τὸ Τάγμα Χωροφυλακῆς καὶ εἶχον ἀποσπασθῆ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Συγγροῦ, μαζὺ μὲ πολλοὺς συναδέλφους μου καὶ τοὺς φρουροῦσα μαζὶ μὲ ἄλλους καταδίκους. Ἐκεῖ διευκόλυνα τὴν μητέρα του ὅταν τὸν ἐπεσκέπτετο, χωρὶς νὰ γνωρίζω διὰ ποίαν αἰτίαν ἐκρατεῖτο ὁ υἱός της. Ἐμένα μὲ ὡδήγησαν εἰς διπλανὸν δωμάτιον καὶ μοῦ λένε: «γλύτωσες τὴν ζωή σου, τοὺς ἄλλους θὰ τοὺς σφάξουμε ὅλους». Τὸ ὅτι τοὺς ἔσφαξαν δὲν μοῦ γεννᾶται καμμία ἀμφιβολία, καθόσον τὴν ἄλλην ἡμέραν ὅλοι φοροῦσαν τὰ ροῦχα τους.

Ἐγὼ ἔμεινα περιωρισμένος εἰς ἕνα δωμάτιον ποὺ ἔμεναν καὶ αὐτοί, ὁπότε οὗτοι εἰδοποιήθησαν ὅτι Ἀγγλοελληνικὰ Στρατεύματα τοὺς ἐκύκλωσαν καὶ διετάχθησαν νὰ φύγουν. Ἀμέσως ἐγώ, ἐπωφεληθεὶς τῆς περιστάσεως καὶ τῆς ὥρας, ἡ ὁποία ἦτο ἡ 6η ἀπογευματινή, ἐδραπέτευσα καὶ εἰσῆλθον εἰς μίαν οἰκίαν».

Ὁ ἀναφέρων
Ἀθανασόπουλος

19. Η ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΤΡΑΓΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Μαρτίου 1945

Πρὸς
Τὸν Κον Εἰσαγγελέα Πλημμελειοδικῶν
Ἐνταῦθα

«Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι, τὴν 15ην ὥραν τῆς 5ης Δεκεμβρίου 1944, δύναμις στασιαστῶν, ὧν ἡ ταυτότης τυγχάνει ἡμῖν ἄγνωστος, προσέβαλε τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἄνδρου ἀριθ. 16 Κατάστημα τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, βάλλουσα κατ' αὐτοῦ διὰ πυροβόλων καὶ αὐτομάτων ὅπλων μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν κατάληψίν του.

Ἡ ἐν τῷ Καταστήματι τούτῳ εὑρισκομένη κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν δύναμις, ἐκ δέκα ἓξ ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς καὶ πεντήκοντα ὁπλιτῶν, ὡς ἡ προσηρτημένη ὀνομαστικὴ κατάστασις, ἀντέστη ἐνόπλως κατὰ τῆς τοιαύτης προσβολῆς, συνεχίσασα τὴν ἀντίστασίν της μέχρι τῆς πρωίας τῆς ἑπομένης 6ης Δεκεμβρίου 1944, ὁπότε ἠναγκάσθη, ἐν ὄψει τῆς ἐξαντλήσεως τῶν πυρομαχικῶν της, νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τῶν στασιαστῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον

ὅτι θὰ ἀφίετο ἐλευθέρα. Οἱ στασιασταὶ ὅμως παραβιάσαντες τὸν ὅρον τοῦτον, ᾐχμαλώτισαν καὶ ἀπήγαγον ἅπασαν τὴν δύναμιν τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως, πλὴν τοῦ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καταστάσει ἀναγραφομένου μοιράρχου Κωσταβάρα Νικολάου, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἀπουσίαζε τοῦ Καταστήματος.

Κατὰ τὰς γενομένας, μετὰ τὴν καταστολὴν τοῦ στασιαστικοῦ κινήματος, ἐρεύνας παρ' ἐπιτροπῆς ἐξ ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς, ἀνευρέθησαν τὴν 9.1.1945 εἰς τὴν περιοχὴν Κυψέλης, ὄπισθεν δεξαμενῆς εἰς συνοικίαν Καραγιαννέικα τὰ πτώματα τῶν συλληφθέντων ὡς αἰχμαλώτων ταγματαρχῶν: 1. Τσοτάκου Δημητρίου, 2. Τζάννε Νικολάου, μοιράρχων: 3. Μασουρίδου Παναγιώτου, 4. Λαφογιάννη Δημητρίου, 5. Γκουμογιαννοπούλου Νικολάου, ὑπομοιράρχου: 6. Γιαννίκου Νικολάου, ἀνθυπομοιράρχων: 7. Λουκᾶ Εὐαγγέλου, 8. Παπασταμάτη Ἰωάννου, 9. Κουρῆ Κωνσταντίνου, ἀνθυπασπιστῶν: 10. Παπαγεωργίου Ἀθανασίου, 11. Κυπραίου Ἀνδρέα, 12. Κυριαζῆ Σωτηρίου, 13. Μπουρίκα Δημητρίου καὶ 14. Ζαζᾶ Σωτηρίου.

Τὰ πτώματα ταῦτα ἔφερον τραύματα διὰ μαχαίρας, κατάγματα ὀστῶν καὶ κακώσεις ἐκδαρμοῦ, ἐπενεχθέντα πρὸ τοῦ θανάτου των, ὡς καὶ τραύματα ἐξ ἐπαφῆς εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου.

Ὁμοίως, τὴν 20.1.45, εἰς τὰ Διυλιστήρια Οὔλεν παρὰ τὴν Νέαν Ἰωνίαν, μεταξὺ ἀνασυρθέντων ἐκ διαφόρων ὀρυγμάτων 127 πτωμάτων, τὰ 42 ἀνῆκον εἰς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἀνεγνωρίσθησαν τὰ τοιαῦτα τῶν αἰχμαλωτισθέντων ὁπλιτῶν τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως ἐνωμοταρχῶν: 1. Δημοπούλου Γεωργίου, 2. Τασιοπούλου Ἀθανασίου, 3. Θωμάκου Ἰωάννου, ὑπενωμοταρχῶν: 4. Καλφακάκου Παναγιώτου, 5. Παπαδοπούλου Ἰωάννου, 6. Καλέντζου Ἰωάννου, 7. Γεωργακοπούλου Λυκούργου, 8. Αὐλωνίτου Πολυμέρου, χωροφυλάκων: 9. Μιχάλου Ἀντωνίου, 10. Πλάκα Νικολάου, 11. Γιαλαμᾶ Δημητρίου.

Ἅπαντες οἱ ὁπλῖται οὗτοι εἶχον ἐκτελεσθῆ διὰ σφαγῆς καὶ ἔφερον τραύματα διὰ μαχαίρας εἰς τὴν καρδιακὴν χώραν, τὰ δὲ πτώματά των ἦσαν ἡμίγυμνα.

Ὑπὸ τῶν στασιαστῶν ἀφέθησαν ἐλεύθεροι μετὰ ὀλιγοήμερον κράτησιν, οἱ ἐκ τῶν αἰχμαλωτισθέντων ὁπλιτῶν ἐνωμοτάρχαι: 1. Κορωνάκης Μιχαήλ, 2. Καρτερολιώτης Ἰωάννης, 3. Διακογιάννης Παντελῆς, ὑπενωμοτάρχαι: 4. Δαλιάνης Ἀναστάσιος, 5. Δημόπουλος Δημήτριος, χωροφύλακες: 6. Μπισμπίκης Δημήτριος, 7. Δημητρακόπουλος Προκόπιος, κατώρθωσε δὲ νὰ δραπετεύσῃ καὶ ὁ χωροφύλαξ Ἀθανασόπουλος Γεώργιος.

Τῶν ὑπολοίπων ἀνδρῶν ἀγνοεῖται ἡ τύχη, ἡ δὲ πιθανωτέρα ἐκδοχὴ εἶναι ὅτι καὶ οὗτοι ἐξετελέσθησαν».

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Ὀνομαστικὴ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τοῦ Ἐπιτελείου τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος τῶν εὑρεθέντων ἐν τῷ Καταστήματι αὐτῆς, κατὰ τὴν γενομένην ἐναντίον του ἐπίθεσιν ὑπὸ τῶν στασιαστῶν

Α.΄ Ἀξιωματικοί

Συνταγματάρχης: Οἰκονομόπουλος Σωτήριος, Ταγματάρχαι: Τζάννες Νικόλαος, Τσοτᾶκος Δημήτριος. Μοίραρχοι: Γκουμογιαννόπουλος Νικόλαος, Κωσταβάρας Νικόλαος, Λαφογιάννης Δημήτριος, Μασουρίδης Παναγιώτης. Ὑπομοίραρχος: Γιαννῖκος Νικόλαος. Ἀνθυπομοίραρχοι: Κουρῆς Κωνσταντῖνος, Λουκᾶς Εὐάγγελος, Παπασταμάτης Ἰωάννης. Ἀνθυπασπισταί: Ζαζᾶς Σωτήριος, Κυπραῖος Εὐάγγελος, Κυριαζῆς Σωτήριος, Μπουρίκας Δημήτριος, Παπαγεωργίου Ἀθανάσιος.

Β.΄ Ὁπλῖται

Ἐνωμοτάρχαι: Ἀθανασόπουλος Φώτιος, Βαθιᾶς Δημήτριος, Δημόπουλος Γεώργιος, Διακογιάννης Παντελῆς, Εὐσταθόπουλος Γεώργιος, Θωμᾶκος Ἰωάννης, Καρτερολιώτης Ἰωάννης, Κορωνάκης Μιχαήλ, Τασιόπουλος Ἀθανάσιος, Τσούλιας Ἀπόστολος. Ὑπενωμοτάρχαι: Ἀγγελόπουλος Νικόλαος, Ἀδαμόπουλος Παναγιώτης, Αὐλωνίτης Πολύμερος, Βασιλομανωλάκης Κωνσταντῖνος, Βέϊκος Χρῖστος, Γαβριλιάδης Ἰωάννης, Γεωργακόπουλος Λυκοῦργος, Δαλιάνης Ἀναστάσιος, Δημόπουλος Δημήτριος, Καλέντζος Ἰωάννης, Καλφακᾶκος Παναγιώτης, Κασίδης Γεώργιος, Κοσμόπουλος Ἰωάννης, Κούρκουλας Νικόλαος, Παπαδόπουλος Ἰωάννης, Σταμέλλος Γεώργιος, Φαβατᾶς Ἠλίας. Χωροφύλακες: Ἀθανασόπουλος Γεώργιος, Ἀντωνίου Κωνσταντῖνος, Γιαλαμᾶς Δημήτριος, Γιαννουσᾶς Λάμπρος, Δημητρακόπουλος Προκόπιος, Δρακόπουλος Ἠλίας, Καραμούζης Ἐμμανουήλ, Κουτσούρης Χρῖστος, Κρέμος Εὐστάθιος, Λιάσκος Σπυρίδων, Λόντος Βασίλειος, Λουκόπουλος Ἐλευθέριος, Μίχαλος Ἀντώνιος, Μπάμπαλης Βασίλειος, Μπισμπίκης Δημήτριος, Πατσέλης Εὐάγγελος, Πίττας Γεράσιμος, Πλάκας Νικόλαος, Σουλιώτης Ἀντώνιος, Σπαθᾶς Ἠλίας, Σταθακόπουλος Χρῖστος, Τριανταφυλλιᾶς Μενέλαος, Τσάκαλης Παναγιώτης.

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ

῾Η κεντρικὴ εἴσοδος
τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς ᾿Αθηνῶν.
῾Η Σχολὴ Χωροφυλακῆς
κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944
ἀντέστη ἡρωικῶς
εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν.

ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ: Η ΗΡΩΙΚΗ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΙΣ

ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

1. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΑΜΥΝΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἡ ἄμυνα τῆς ἐναπομενούσης ἐλευθέρας περιοχῆς τῶν Ἀθηνῶν ἐστηρίζετο κυρίως εἰς δύο ὀχυρὰ συγκροτήματα, εὑρισκόμενα εἰς τὰ ἄκρα ταύτης καὶ ὑπερασπιζόμενα ὑπὸ δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς: Τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς καὶ τὸ κτιριακὸν συγκρότημα τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη. Ἐὰν ταῦτα ἔπιπτον εἰς χεῖρας τῶν ἐλασιτῶν, οἱαδήποτε ἄλλη δύναμις δὲν θὰ ἦτο ἱκανὴ νὰ συγκρατήσῃ τούτους νὰ εἰσορμήσουν καὶ ἀπὸ τῶν δύο πλευρῶν (Λεωφόρος Βασιλίσσης Σοφίας καὶ Λεωφόρος Συγγροῦ), πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως. Ἡ ὁλοκλήρωσις τῆς κατακτήσεως τῆς πρωτευούσης ἀπὸ τοὺς ἐλασίτας θὰ ἦτο ζήτημα ὀλίγων ἡμερῶν, ἂν μὴ ὡρῶν. Εἶναι ἀληθῶς περίεργον, πῶς τὸ στρατηγεῖον τῶν κομμουνιστῶν δὲν ἀντελήφθη τὴν στρατηγικὴν αὐτὴν πραγματικότητα καὶ ἀντὶ νὰ στρέψῃ ἁπάσας τὰς δυνάμεις του, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, πρὸς κατάκτησιν τῶν δύο ὀχυρῶν κτιριακῶν συγκροτημάτων Σχολῆς καὶ Μακρυγιάννη, κατέτριψε πολλὰς ἐξ αὐτῶν πρὸς κατάληψιν διαφόρων ἀνὰ τὴν πόλιν, κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπερασπιζομένων ὑπὸ μικρῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς, κτιρίων.

Πάντα ταῦτα δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἀνθέξουν, ἢ μᾶλλον θὰ παρεδίδοντο ταχέως, ἄν, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῶν δύο ὀχυρῶν συγκροτημάτων τῶν δύο ἄκρων, ἔπιπτεν εἰς χεῖρας τῶν ἐλασιτῶν τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἔνθα εὑρίσκοντο ἡ κυβέρνησις καὶ αἱ ἀρχαί. Τὸ στρατηγικὸν αὐτὸ σφάλμα ἐδικαιολογήθη μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐλασιτῶν, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἡ εὔκολος (ὡς ἐφαντάζοντο) κατάληψις τῶν ἀνὰ τὰς συνοικίας καὶ τὰ περίχωρα φρουρουμένων ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς κτιρίων, περισσότερον ἄλλως τε ὡς ἐπιχείρησις σύμφωνος πρὸς τὰς συμμοριτικὰς μεθόδους, θὰ ἀνεπτέρωνε τὸ ἠθικὸν τῶν κομμουνιστικῶν μαζῶν καὶ θὰ ηὔξανε τὸ πολεμικόν των μένος, διὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῶν δύο ὀχυρῶν.

Τὸ κτιριακὸν συγκρότημα τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν ὁδὸν Μεσογείων, μετὰ τῆς περιφράκτου δασώδους ἐκτάσεως τοῦ περιβόλου του, εἶχε θεμελιώδη σημασίαν διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ ἐλευθέρου τμήματος τῶν Ἀθηνῶν, διότι ὁ κάτοχος τούτου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Γουδὶ καὶ τῶν Ἀμπελοκήπων, ἐξώρμα ταχύτατα καὶ ἄνευ ἄλλων σοβαρῶν πυρήνων ἀντιστάσεως πρὸς τὰ Ἀνάκτορα καὶ τὴν πλατεῖαν Συντάγματος. Προσέφερε δὲ τὸ κτίριον τοῦτο καὶ σημαντικὰς δυνατότητας ἀμύνης, διότι καὶ ἰσχυρὰς δυνάμεις μετὰ παντὸς πολεμικοῦ μέσου ἠδύνατο νὰ στεγάσῃ καὶ εὑρίσκετο ἐν ἀμέσῳ ἐπαφῇ μετὰ τοῦ ἀνοικτοῦ χώρου τοῦ Γουδί, κατεχομένου ὑπὸ στρατιωτικῶν δυνάμεων.

Ἡ κεντρικὴ εἴσοδος τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν. Ἡ Σχολὴ Χωροφυλακῆς, ἐκτὸς τῆς κυρίας της ἀποστολῆς, τουτέστιν τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ μορφώσεως τῶν ἀνδρῶν καὶ στελεχῶν τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944, ἀπετέλει «ἀμυντικὸν Συγκρότημα», τὸ ὁποῖον ἀντέστη ἡρωικῶς κατὰ τῶν ὀρδῶν τοῦ ΕΛΑΣ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀπόκρουσιν τῶν κομμουνιστῶν καὶ διάσωσιν τῆς Ἑλληνικῆς Πρωτευούσης ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν ἐρυθρῶν σφαγέων.

Διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς εἶχον ἤδη ληφθῆ μέτρα ἀμύνης, ὅσα ἐπέτρεπον αἱ δυσμενεῖς συνθῆκαι τῆς ἐπικρατούσης καταστάσεως. Εἶχε συνταχθῆ σχέδιον ἀμύνης τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ σχέδιον ἀμύνης ὁλοκλήρου τῆς περιοχῆς.

Τὰ κατέχοντα τὴν συνεχομένην ἔκτασιν τοῦ Γουδὶ στρατιωτικὰ τμήματα ἦσαν τὰ ἀκόλουθα: 1) Εἰς τοὺς στρατῶνας Πεζικοῦ ἡ Ταξιαρχία Ρίμινι καὶ ὀλίγα ἀγγλικὰ τάνκς. 2) Εἰς τοὺς στρατῶνας Ὀρειβατικοῦ Πυροβολικοῦ, 600 περίπου εὔζωνοι τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας ἀφωπλισμένοι καὶ ὑπὸ περιορισμὸν κατὰ διαταγὴν τοῦ πρωθυπουργοῦ Παπανδρέου, κατ' ἀπαίτησιν τῶν κομμουνιστῶν ὑπουργῶν καὶ ὑπὸ τὴν «προστατευτικὴν» φρούρησιν ἑνὸς οὐλαμοῦ Χωροφυλακῆς καὶ 20 Ἄγγλων ἀλεξιπτωτιστῶν. Οὗτοι, εὐθὺς ὡς παρητήθησαν οἱ κομμουνισταὶ ὑπουργοὶ καὶ ἤρχισε νὰ ἐκδηλοῦται ἡ ἐπίθεσις τῶν ἐλασιτῶν, ἐλάμβανον οἱαδήποτε ὅπλα εὑρίσκοντο διαθέσιμα πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν ἄμυναν. 3) Εἰς τοὺς στρατῶνας Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ ἓν τάγμα Πεζικοῦ, ἐλθὸν ἐκ Μέσης Ἀνατολῆς. 4) Εἰς τοὺς στρατῶνας Ἱππικοῦ ἓν τάγμα Χωροφυλακῆς, ἀποτελούμενον ἐξ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, τῆς ἐπίσης κατ' ἀπαίτησιν τῶν κομμουνιστῶν ὑπουργῶν διαλυθείσης Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους.

Ἐντὸς τῆς Σχολῆς ἦτο ἐστρατωνισμένον τὸ 1ον Τάγμα Χωροφυλακῆς, δυνάμεως περίπου 400 ἀνδρῶν. Τὸ Τάγμα τοῦτο ἐνισχύθη καὶ ἀπὸ 120 περίπου ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι ἐστάλησαν ἐκεῖ εὐθὺς ὡς ἐξεδηλώθη ἡ ἐπίθεσις, ἐκ διαφόρων κατὰ τὸ πλεῖστον διαλυθεισῶν Ὑπηρεσιῶν ἑαμοκρατουμένων περιοχῶν ἐντὸς ἢ πέριξ τῆς πρωτευούσης. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, προσῆλθον αὐθορμήτως εἰς τὴν Σχολήν, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ὑπερασπιστῶν αὐτῆς, ἔχοντες καταφύγει εἰς τὰς Ἀθήνας, περὶ τοὺς 50 ἄνδρες τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως ΕΔΕΣ, πεπειραμένοι καὶ γενναῖοι πολεμισταὶ τῶν ἑλληνικῶν βουνῶν, τεθέντες εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς μάχης. Οὕτως, ἡ συνολικὴ δύναμις τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Σχολῆς ἀνήρχετο εἰς 65 ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς καὶ εἰς ὁπλίτας, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἐκυμαίνετο ἀπὸ 520 μέχρι 550.

Σημαντικὴν ὅμως ἐνίσχυσιν τῆς δυνάμεως ἀμύνης ἀπετέλεσαν 370 ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι, πάντοτε κατ' ἀπαίτησιν τῶν κομμουνιστικῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, εἶχον τεθῆ ὑπὸ περιορισμόν. Ἐπρόκειτο περὶ ἐντίμων, γενναίων καὶ πατριωτῶν ἀξιωματικῶν, τῶν ὁποίων τὸ μόνον λάθος ἦτο ὅτι εἶχον διεξαγάγει σφοδρὸν ἀντικομμουνιστικὸν ἀγῶνα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς. Ἀλλ' ὁ πρωθυπουργὸς Παπανδρέου, ὑποκύπτων εἰς τὰς ἀξιώσεις τῶν ἑαμιτῶν συνεργατῶν του, εἶχε χαρακτηρίσει αὐτοὺς ὡς «δοσιλόγους» καὶ «συνεργάτας τοῦ ἐχθροῦ». Ἰδιαιτέρως εἶχε στραφῆ κατὰ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀποβλέπων οὕτω νὰ δικαιολογήσῃ τὴν τόσον ἄδικον καὶ προχειρολόγον κατηγορίαν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐκστομίσει εἰς τὸν δημόσιον λόγον του περὶ «ἠθικῆς κρίσεως» τοῦ Σώματος.

Αὐτοὶ λοιπὸν οἱ 370 ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς εἶχον τεθῆ ὑπὸ «προστατευτικὴν κράτησιν» εἰς τὸ οἴκημα τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, διότι δῆθεν ἐκινδύνευεν ἡ ζωή των ἐκ μέρους τοῦ ἐξωργισμένου λαοῦ. Ἐν ᾧ, ἁπλῶς, ἐπρόκειτο περὶ ἱκανοποιήσεως τῶν κομμουνιστῶν ὑπουργῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀξίωσις, ἐὰν δὲν διεκόπτετο ἡ συνεργασία των, θὰ ἦτο — ὡς ἀνήγγελλον ἤδη αἱ ἑαμικαὶ ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν — νὰ παραδοθοῦν πρὸς δίκην ἀπὸ λαϊκὰ δικαστήρια, ὁπότε οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀμφιβάλῃ περὶ τῆς τύχης των. Ἀλλ' ἐκ τῶν ὑστέρων δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς δῶρον τοῦ Θεοῦ, τὸ γεγονὸς ὅτι εὑρέθησαν κρατούμενοι ἐντὸς τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτοί. Μερικοὶ ἐξ αὐτῶν, ἀνώτεροι ἀξιωματικοί, εἶχον μεγάλην ἐπιτελικὴν πεῖραν καὶ οἱ πλεῖστοι εἶχον μετάσχει ἡρωικῶς ὄχι μόνον εἰς τὸν πόλεμον 1940-41, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς μετέπειτα μάχας κατὰ τῶν κατακτητῶν, ὡς ἀρχηγοὶ ἀνταρτικῶν ὁμάδων καὶ κατὰ τῶν συμμοριῶν τοῦ ΕΛΑΣ, ἔθεσαν δὲ τὰ ἐπιτελικὰ καὶ προσωπικὰ προσόντα των καὶ τὸ μαχητικὸν ἀντικομμουνιστικὸν μένος των εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἀμύνης τῆς Σχολῆς. Μολονότι ὁ διοικητὴς τῆς Σχολῆς εἶχε λάβει παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διαταγὴν νὰ μὴ παραδώσῃ ὅπλα καὶ νὰ μὴ χρησιμοποιήσῃ τούτους, ἐδέχθη προθύμως τὴν προσφοράν των καὶ ἡ συμβολή των ἦτο σημαντική. Ἐκτὸς ὡρισμένων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὴν στρατηγικὴν διεξαγωγὴν τῶν μαχῶν, οἱ λοιποὶ διαιρεθέντες εἰς λόχους ἐπολέμησαν μετὰ γενναιότητος ὡς ἁπλοῖ μαχηταί.

Διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος, ὡς πολεμικὰ ἐφόδια ὑπῆρχον 581 τυφέκια, 10 ὁπλοπολυβόλα, 7 αὐτόματα Στὲν καὶ 3 ὁλμίσκοι. Λόγῳ ὅμως τῆς ἀμέσου γειτνιάσεως μετὰ τῶν εἰς Γουδὶ στρατιωτικῶν δυνάμεων, ἡ μετὰ τῶν ὁποίων ἐπαφὴ διετηρήθη μέχρι τέλους, ὁ ἐφοδιασμὸς ἦτο εὐχερὴς καὶ δὲν ἐσημειώθη ἔλλειψις πυρομαχικῶν.

Ὁ ἐχθρὸς ἐγνώριζεν ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἂν δὲν ἐξησφάλιζε τὰ νῶτά του διὰ τῆς ἐξουδετερώσεως τοῦ ὀχυροῦ τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς. Πρὸς τοῦτο διέθεσε τεραστίας καὶ καλῶς ὠργανωμένας δυνάμεις, ὁλόκληρον τὴν ὑπὸ τὸν Ρῆγον καὶ τὸν Ὀρέστην ΙΙ ἐλασιτικὴν Μεραρχίαν, τῆς ὁποίας τὸ στρατηγεῖον εὑρίσκετο εἰς Ἁγίαν Παρασκευήν. Ἐξ αὐτῆς ἓν σύνταγμα θὰ ἐπετίθετο ἀπὸ Χολαργοῦ, δεύτερον ἀπὸ Ψυχικοῦ καὶ τρίτον ἀπὸ τὸ Γηροκομεῖον καὶ τὰ Τουρκοβούνια. Διέθετεν ἐπίσης πρὸς ἐπίθεσιν ἓν σύνταγμα τῆς Μεραρχίας Ρούμελης, στρατοπεδευμένον εἰς Χολαργόν, ἓν Τάγμα τῆς ΙΙ Ταξιαρχίας Ἀθηνῶν εἰς Τουρκοβούνια καὶ ἓν τάγμα τοῦ 6ου Συντάγματος Κορίνθου. Τέλος, ὑπῆρχον διαθέσιμα καὶ τὰ

ἐφεδρικὰ σώματα τοῦ ΕΛΑΣ τῆς περιοχῆς. Οὕτω, δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι αἱ δυνάμεις τῶν ἐλασιτῶν, αἱ ὁποῖαι διετέθησαν πρὸς κατάληψιν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ἦσαν ἀσυγκρίτως πολλαπλάσιαι ἐκείνων τὰς ὁποίας διέθετεν ἡ ἄμυνα, ἦσαν δὲ πλήρως ἐφωδιασμέναι μὲ πυροβόλα, μυδραλλιοβόλα, αὐτόματα καὶ ὄλμους.

Δὲν παραθέτομεν ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τῶν διοικητῶν μονάδων καὶ ἐν γένει τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἵτινες ἡγοῦντο τοῦ ἀγῶνος, καὶ τῶν φονευθέντων κατὰ τὴν διάρκειαν τούτου, πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεων, δεδομένου ὅτι ταῦτα ἀναγράφονται εἰς τὴν ἐν συνεχείᾳ δημοσιευομένην ἔκθεσιν περὶ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων.

2. Η ΗΡΩΙΚΗ ΑΜΥΝΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Τὴν πρωίαν τῆς 4ης Δεκεμβρίου, τὸ ἐφεδρικὸν ΕΛΑΣ ἤρχισε νὰ βάλλῃ παρενοχλητικῶς κατὰ τῆς Σχολῆς καὶ τῶν Στρατώνων Ἱππικοῦ, διὰ πολυβόλων καὶ αὐτομάτων, μετὰ κυκλωτικῆς καμπυλοειδοῦς παρατάξεως ἀπὸ Θῶν—συνοικίας Ἁγίου Δημητρίου, Νοσοκομείου Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, Συνοικισμοῦ Ἑλληνορρώσων—Διαβολορέμματος καὶ Σωτηρίας. Αὐτόματα καὶ μυδραλλιοβόλα ἔβαλλον καταιγιστικῶς καὶ ἀδιακόπως ἐπὶ τρία ἡμερονύκτια (4,5 καὶ 6η Δεκεμβρίου), προφανῶς πρὸς καταπόνησιν καὶ καταπτόησιν τῶν ὑπερασπιστῶν πρὸ τῆς μεγάλης ἐπιθέσεως. Αἱ δυνάμεις τῆς Σχολῆς ἠρκοῦντο εἰς ἐπαγρύπνησιν καὶ ἀραιὸν πῦρ αὐτομάτων. Κατὰ τὰς τρεῖς αὐτὰς πρώτας ἡμέρας, ἐφονεύθησαν εἷς ὁπλίτης καὶ ἐτραυματίσθησαν εἷς ἀξιωματικὸς καὶ τρεῖς ὁπλῖται. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Σχολὴ ἀπεμονώθη ἀπὸ πάσης ἐπαφῆς μετὰ τῆς πόλεως, ἀπεκόπη δὲ καὶ τὸ νερό. Ἀλλ' ἐπὶ τῇ προβλέψει τούτου, εἶχεν ἀνορυχθῆ φρέαρ εἰς τὸν κῆπον τῆς Σχολῆς καὶ εἶχον ἐναποθηκευθῆ μεγάλαι ποσότητες τροφίμων, ἰδίως ἐφρυγμένου ἄρτου καὶ κονσερβῶν.

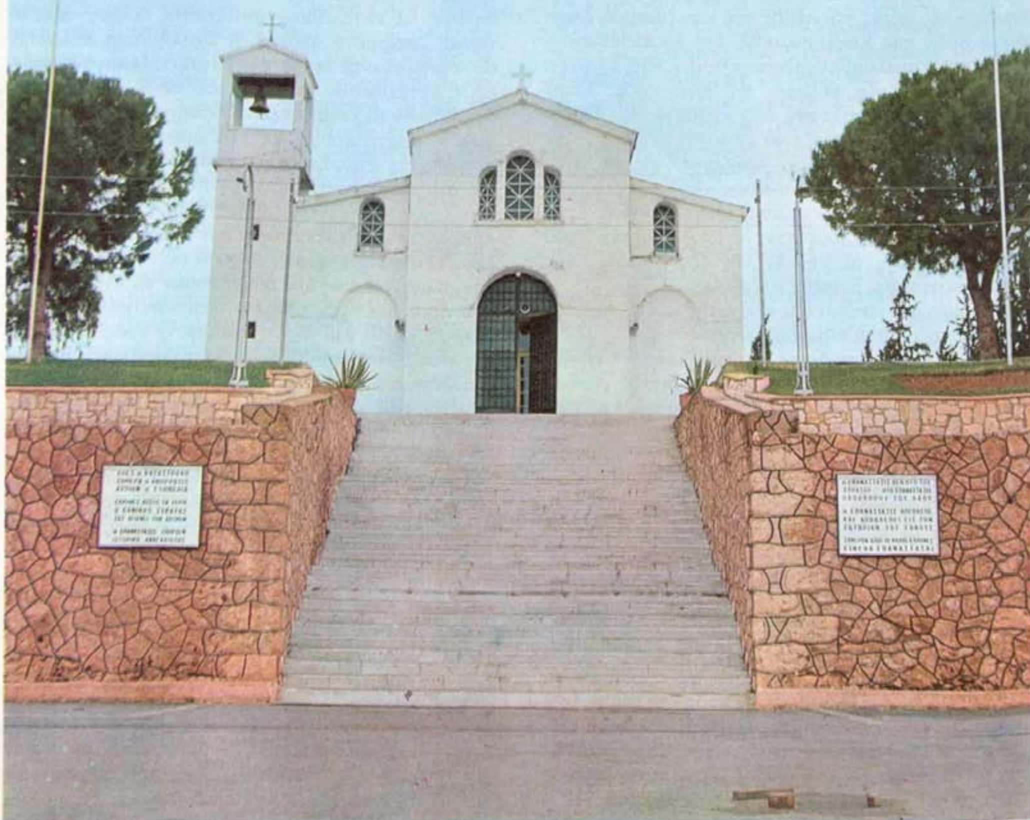
Τὴν 5ην πρωινὴν τῆς 7ης Δεκεμβρίου, κατόπιν καταιγιστικοῦ πυρὸς μυδραλλιοβόλων, ἓν σύνταγμα τοῦ ΕΛΑΣ ἐπετέθη μετὰ κεραυνοβόλου ὁρμῆς ἀπὸ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Κατόπιν σκληροῦ ἀγῶνος, τὰ προκεχωρημένα τμήματά του ἔφθασαν μέχρι τῶν εἰς τὴν ὁδὸν Μεσογείων, τῆς κεντρικῆς εἰσόδου, πυροβολείων ἐξωτερικῆς ἀμύνης. Μετὰ σκληρὰν ὅμως ἐκ τοῦ σύνεγγυς πάλην, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, περὶ τὴν ἑσπέραν ἀπεδιώχθησαν μὲ βαρείας ἀπωλείας. Τὸ πῦρ συνεχίσθη καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Τὴν πρωίαν τῆς 8ης Δεκεμβρίου τὸ ἴδιον ἐλασιτικὸν σύνταγμα ἐπεχείρησε νέαν ἔφοδον πρὸς κατάληψιν τῶν ἐξωτερικῶν πυροβολείων, ἀλλὰ ἀπεκρούσθη.

Ἡ κατοχὴ τοῦ ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς τῆς ὁδοῦ Μεσογείων Νοσοκομείου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν, ἀπετέλει σοβαρὸν κίνδυνον, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ ἐξουδετερωθῇ τὸ ταχύτερον. Περὶ τὴν 3.30' ἀπογευματινὴν τῆς 8ης Δεκεμβρίου, τμήματα τῆς Ταξιαρχίας τοῦ Ρίμινι, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑπαχθῆ καὶ ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς ἀμύνης τῆς Σχολῆς, πλαισιούμενα ὑπὸ τριῶν ἀγγλικῶν τάνκς, ἐξώρμησαν ἐκ τῶν Στρατώνων Πεζικοῦ καὶ κατόπιν καταιγιστικοῦ πυρὸς κατὰ τοῦ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ὠχυρωμένου συντάγματος τοῦ ΕΛΑΣ, ἔλαβον θέσεις κατὰ μῆκος τῆς μεταξὺ Νοσοκομείου καὶ Σχολῆς ὁδοῦ Μεσογείων. Ἐν ᾧ δὲ τὰ τμήματα τῆς Ταξιαρχίας προήλαυνον εἰς τὰ πλάγια πρὸς πλευροκόπησιν τοῦ ἐχθροῦ, δύναμις Χωροφυλακῆς ἐκ 15 ἀξιωματικῶν καὶ 60 ὁπλιτῶν ὑπὸ τὸν μοίραρχον Γ. Ρέτσον, ἐξορμήσασα ἐκ τοῦ περιβόλου τῆς Σχολῆς, διὰ κατὰ μέτωπον ἐπιθέσεως ἔφθασε μέχρι τοῦ Νοσοκομείου.

Οἱ ἐλασῖται ἠμύνθησαν μετὰ πείσματος, ἐννοοῦντες ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ διατηρήσουν τὸ Νοσοκομεῖον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἡ κατὰ τῆς Σχολῆς ἔφοδος ἦτο ἡ μᾶλλον ἐπικίνδυνος, τὰ δὲ πολυβόλα καὶ οἱ ὅλμοι των ἔβαλλον ἀσφαλῶς ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως. Ἀλλὰ κατόπιν πολυώρου σκληροῦ ἀγῶνος, ἐξηναγκάσθησαν νὰ τραποῦν πρὸς τὰ ὑψώματα ἐκεῖθεν τῆς λεωφόρου Κηφισίας, ἀφήσαντες ἐπὶ τόπου 8 νεκροὺς καὶ 15 τραυματίας. Ἐκ τῶν δυνάμεων τῆς Σχολῆς ἐφονεύθησαν τρεῖς ὁπλῖται καὶ ἐτραυματίσθησαν 12. Τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κατελήφθη ὑπὸ τῆς καλῶς ἐφοδιασθείσης δυνάμεως αὐτῆς τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐκρατήθη μέχρι πέρατος τοῦ ἀγῶνος, ἀποτελέσαν σπουδαῖον ἔρεισμα ἀμύνης, διότι ἔθετεν ἐν τῷ μέσῳ δύο πυρῶν, τὰς ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ὁδοῦ Μεσογείων ἀποπειρωμένας ἐπίθεσιν ἐλασιτικὰς δυνάμεις. Σημειωτέον ὅτι ἐπὶ τῶν κλινῶν τοῦ Νοσοκομείου ἀνευρέθησαν περὶ τοὺς 200 κομμουνισταὶ προσποιούμενοι τοὺς ἀσθενεῖς.

Καθ' ὃν χρόνον διεξήγετο ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, δυνάμεις τοῦ 34ου ἐλασιτικοῦ Συντάγματος ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Σανατορίου «Σωτηρία», τὸ ὁποῖον καὶ κατέλαβον, τῆς μικρᾶς ἐκεῖ ἐκ Χωροφυλακῆς φρουρᾶς δυνηθείσης νὰ συμπτυχθῇ εἰς τὴν Σχολήν. Τμῆμα τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι μεθ' ἑνὸς οὐλαμοῦ χωροφυλάκων ἐνήργησεν ἀντεπίθεσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφονεύθησαν δύο χωροφύλακες.

Ἑτέρα διλοχία ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Χωροφυλακῆς Ἠλ. Παπαηλιοῦ, τεθεῖσα ὑπὸ τὰς διαταγὰς τμήματος τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι, ὑπὸ τὸν συντα-

Ὁ ἱερὸς Ναὸς τῶν Ταξιαρχῶν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ὁ ὁποῖος ἀνηγέρθη πρὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1944. Βορειότερον τοῦ σημερινοῦ Ναοῦ εὑρίσκεται τὸ παρεκκλήσιον τῆς Παναγίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκκλησιάζοντο καὶ προσηύχοντο, κατὰ τὴν μεγάλην δοκιμασίαν τοῦ Δεκεμβρίου 1944, οἱ ὑπερασπιζόμενοι τὸ «ἀμυντικὸν συγκρότημα τῆς Σχολῆς» ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς.

γματάρχην Παπαδόπουλον (Παποῦν), ἐξώρμησε πρὸς Κουπόνια καὶ κατεδίωξε τοὺς συμμορίτας μέχρι Καισαριανῆς, μὲ ἀπωλείας δύο ὑπενωμοτάρχας καὶ τέσσαρας χωροφύλακας.

Οἱ ἐλασῖται ἔφερον βαρέως τὴν ἀπώλειαν τοῦ ὀχυροῦ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Τὴν νύκτα τῆς 8ης πρὸς 9ην Δεκεμβρίου, ἐγένετο πολεμικὸν συμβούλιον εἰς τὴν ἐν Ἁγίᾳ Παρασκευῇ ἕδραν τῆς IIας ἐλασιτικῆς Μεραρχίας. Ἀπεφασίσθη ἡ διάθεσις ὅλων τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων, πρὸς ἀντὶ πάσης θυσίας κατάληψιν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς. Ἀπὸ τῆς χαραυγῆς τῆς 9ης Δεκεμβρίου ἤρχισε σφοδρότατον προπαρασκευαστικὸν πῦρ κατὰ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Σχολῆς διὰ πυροβόλων, ὅλμων καὶ αὐτομάτων. Ὀλίγον μετὰ τὴν 7ην πρωινὴν ἐξεδηλώθη ἡ γενικὴ ἐπίθεσις. Τὸ 7ον Σύνταγμα τοῦ ΕΛΑΣ

ἐξώρμησεν ἀπὸ Καρανίκα καὶ Γηροκομείου καὶ τὰ Συντάγματα Διαμαντῆ καὶ Μπεγνῆ ἀπὸ Σωτηρίας καὶ Διαβολορέμματος. Ἐφεδρικὰ τμήματα καὶ σώματα ἀτάκτων ὑπὸ τὸν Θεοχάρην, τὸν Λαοκράτην καὶ τὸν Ἀποστόλην, ἐξώρμησαν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Σωτηρίας. Ἡ περιβόητος καπετάνισσα Ἀσήμω, σύζυγος τοῦ Θεοχάρη, ἦτο ἐπὶ κεφαλῆς ἀποθηριωμένων ἐλασιτισσῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκράτουν εἰς χεῖρας αὐτόματον καὶ εἰς τὸ στόμα μάχαιραν, ἐπιφυλασσομένης εἰς αὐτὰς τῆς τιμῆς τοῦ σφαγιασμοῦ ὅλων τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ποὺ θὰ εὑρίσκοντο ἐντὸς τοῦ καταλαμβανομένου κτιρίου τῆς Σχολῆς.

Ὁ ἀγὼν ὑπῆρξε σκληρὸς καὶ αἱματηρός. Ὅλαι αἱ πάροδοι εἶχον καλυφθῆ ἀπὸ πτώματα τῶν ἐλασιτῶν, τοὺς ὁποίους ἐθέριζε τὸ καταιγιστικὸν πῦρ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, ἀσαλεύτων εἰς τὰ τεταγμένα σημεῖα ἀμύνης. Αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ἠμύνθησαν κρατερῶς καὶ μετὰ δίωρον ἀγῶνα ἐξηνάγκασαν τοὺς κομμουνιστὰς νὰ ὑποχωρήσουν πρὸς ἀνασύνταξιν εἰς τὰ σημεῖα τῆς ἐξορμήσεώς των, ἀφοῦ ὑπέστησαν βαρείας ἀπωλείας.

Τὴν 2αν ἀπογευματινὴν ὥραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, αἱ ἀνασυνταχθεῖσαι καὶ ἐνισχυθεῖσαι δυνάμεις, ἐξορμοῦν πρὸς νέαν σφοδροτέραν καὶ λυσσωδεστέραν ἐπίθεσιν, παρασκευασθεῖσαν καὶ διὰ πυρῶν βαρέων ὅπλων. Οἱ ἐλασῖται ἀρχηγοὶ ἔχουν καταληφθῆ ὑπὸ λύσσης διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς πρωίας καὶ διέταξαν τὴν ἀντὶ οἱασδήποτε θυσίας κατάληψιν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Σχολῆς μέχρι τῆς ἑσπέρας.

Αἱ ἀπώλειαί των εἶναι βαρύταται, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα ἐπιτίθενται μετ' ἀφαντάστου σφοδρότητος εἰς ἀλλεπάλληλα κύματα. Δύο διμοιρίαι τοῦ Συντάγματος Μπεγνῆ ἔφθασαν μέχρι τῆς ὁδοῦ Μεσογείων, πλησιέστατα τῆς πλευρᾶς τῶν μαγειρείων τοῦ κτιρίου τῆς Σχολῆς, ἐν ᾧ τὸ 7ον ἐλασιτικὸν Σύνταγμα προσήγγισε τὸν περιβάλλοντα τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν μανδρότοιχον καὶ ἤδη, ἐλασῖται προσεπάθουν νὰ ἀναρριχηθοῦν διὰ νὰ πηδήσουν πρὸς τὸν περίβολον. Διά τινα ὥραν ἡ κατάστασις εἶχεν ἀποβῆ πολὺ κρίσιμος. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἐμάχοντο ὡς λέοντες, οἱ ὀλίγοι ἐδεσῖται ἐρρίπτοντο παρὰ τὸ πλευρόν των εἰς τὴν πρώτην γραμμήν, ἐν ᾧ οἱ δῆθεν ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ καὶ ὑπὸ «προστατευτικὴν κράτησιν» ἀξιωματικοὶ ὅλων τῶν Σωμάτων, μὲ τὰ αὐτόματα καὶ τὰ μυδραλλιοβόλα, μετεκινοῦντο πρὸς τὰ πλέον ἐπικίνδυνα σημεῖα τῆς ἀμύνης. Ἡ Ταξιαρχία Ρίμινι, εἰδοποιηθεῖσα περὶ τῆς κρισιμότητος τῆς καταστάσεως, ἔρριψεν εἰς τὸν ἀγῶνα τμήματα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀμύνης, μὲ ἀνασχετικὰ πυρὰ κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων.

Ἐν ᾧ ὁ ἀγὼν συνεχίζετο μετὰ τῆς αὐτῆς σφοδρότητος καὶ οἱ ἐλασῖται ἐξαπέλυον τὰ ἐκλεκτότερα τμήματά των κατ' ἀλλεπάλληλα κύματα, προσπαθοῦντες νὰ καταλάβουν ἀντὶ πάσης θυσίας τὰ ἐξωτερικὰ ἐρείσματα ἀμύνης, ἡ Σχολὴ Χωροφυλακῆς, συγκεντρώσαντα ἐφεδρικὴν δύναμιν, ἐνήργησε σφοδρὰν ἀντεπίθεσιν. Οἱ ἐλασῖται, ἐν ᾧ ἐφαντάζοντο ὅτι διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιθέσεών των εἶχε καμφθῆ τὸ μαχητικὸν μένος τῶν ἀμυνομένων καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν θὰ ἀπεχώρουν ἢ θὰ παρεδίδοντο, αἰφνιδίως ἀντιμετώπισαν σφοδροτάτην ἀντεπίθεσίν των, εὑρεθέντες εἰς θέσιν ἀμυνομένων. Τοῦτο προφανῶς τοὺς κατεπτόησε καὶ ἐπηρέασε τὸ ἠθικόν των. Ὁ ἀγὼν συνεχίσθη ἐπί τινα ὥραν ἐκ τοῦ συστάδην, ἀλλὰ τελικῶς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνθέξουν εἰς τὴν ὁρμητικότητα τῶν ἐπιτιθεμένων μαχητῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐξηναγκάσθησαν πρὸς ὑποχώρησιν, ἀφ' οὗ ὑπέστησαν βαρυτάτας ἀπωλείας. Ἐκ τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Σχολῆς ἐφονεύθησαν δύο ἀνθυπομοίραρχοι καὶ εἷς ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ ΕΔΕΣ καὶ ἐτραυματίσθησαν εἷς ἀνθυπομοίραρχος, τέσσαρες ἀνθυπασπισταὶ καὶ 8 ὁπλῖται.

Τὴν 12ην καὶ 13ην Δεκεμβρίου οἱ ἐλασῖται μεταβάλλοντες πολεμικὸν σχέδιον, ἐπετέθησαν σφοδρῶς μὲ ἰσχυρὰς δυνάμεις ἀπὸ τοῦ φθισιατρείου τῆς Σωτηρίας καὶ τοῦ Διαβολορέμματος μὲ στόχον τὴν κατάληψιν τῆς πλευρᾶς Σχολῆς Γυμναστικῆς. Πιθανῶς ἐφαντάζοντο ὅτι τὸ βάρος τῆς ἀμύνης εἶχε ριφθῆ πρὸς τὴν ὁδὸν Μεσογείων καὶ τὸ Νοσοκομεῖον Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, λόγῳ τῶν προηγηθεισῶν ἐκεῖ μαχῶν καὶ ὅτι ἡ πλευρὰ τοῦ κτιρίου τῆς Σχολῆς Γυμναστικῆς δὲν ἦτο πλαισιωμένη δι' ἰσχυρῶν δυνάμεων, ὡς ἄλλως τε ἦτο ἐν μέρει ἀκριβές. Ἀλλ' ὁ μοίραρχος Δήμας ἐπὶ κεφαλῆς μικρᾶς δυνάμεως ἐξ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἀντεστάθη γενναίως καὶ καθήλωσε τοὺς ἐπιτιθεμένους, ἕως ὅτου κατέφθασαν ἐνισχύσεις. Διήμερος λυσσώδης ἀγὼν ἐλασιτικῶν σωμάτων ἀπέβη καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἄνευ ἀποτελέσματος.

3. Ο ΤΕΛΙΚΟΣ ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΑΜΥΝΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Τὸ στρατηγεῖον τῶν ἐλασιτῶν εἶχεν ἀπογοητευθῆ ἐκ τῆς οἰκτρᾶς ἀποτυχίας πολυημέρων λυσσωδῶν ἐπιθέσεων, αἱ ὁποῖαι εἶχον στοιχίσει εἰς αὐτοὺς βαρυτάτας ἀπωλείας. Τόσον τὰ συντεταγμένα στρατιωτικῶς τάγματα, ὅσον καὶ αἱ ἄμορφοι μᾶζαι τῆς ἐφεδρείας τοῦ κομμουνιστικοῦ ὄχλου, παρὰ τὸν ἄγριον φανατισμὸν τὸν ὁποῖον εἶχον ἐνσταλάξει εἰς τὴν ψυχήν των οἱ προπαγανδισταὶ καὶ διαφωτισταί,

ἤρχισαν νὰ ἀμφιβάλλουν περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐκπορθήσεως τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς δι' ἐπιθέσεων. Ἐξ ἄλλου, ὁ ἀγὼν πρὸς κατάληψιν τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος Μακρυγιάννη εἶχεν εἰσέλθει εἰς δραματικὴν φάσιν, ὁ ὄγκος τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων εἶχε στραφῆ πρός, ἀντὶ πάσης θυσίας, κατάκτησιν τοῦ ὀχυροῦ τούτου, ὁπότε ἡ κατάληψις τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν θὰ καθίστατο εὔκολος ἐπιχείρησις, ἡ δὲ Σχολὴ Χωροφυλακῆς ἀπομονωμένη πανταχόθεν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνθέξῃ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ στρατηγικὴ τῶν ἐλασιτῶν μετεβλήθη. Ἀπὸ τῆς 14ης Δεκεμβρίου δὲν γίνονται ἐπιθέσεις, ἀλλ' ὁ πολιορκητικὸς κλοιὸς περισφίγγεται διὰ σφοδροῦ καὶ ἀκαταπαύστου πυρός. Ὅλμοι, ἀντιαρματικά, ἀκόμη καὶ πυροβόλα τῶν 7,5'' βάλλουν κατὰ τῶν κτιρίων τῆς Σχολῆς νύκτα καὶ ἡμέραν. Ἡ στέγη τῆς Σχολῆς ἔχει καταρρεύσει, τοῖχοι δὲ καὶ παράθυρα, ὅλων τῶν κτιρίων, ἀκόμη καὶ τοῦ Ναοῦ, εἶναι διάτρητα ἐκ τῶν βλημάτων. Ἐφονεύθησαν ἐκ βλημάτων εἷς ἀνθυπομοίραρχος καὶ δύο ὁπλῖται καὶ ἐτραυματίσθησαν δύο ἀξιωματικοὶ καὶ 16 ὁπλῖται.

Ἡ τακτικὴ αὐτὴ τοῦ ἐχθροῦ συνεχιζομένη μετὰ τῆς αὐτῆς ἐντάσεως ἐπὶ ἑξαήμερον, εἶχε φέρει εἰς πολὺ δυσχερῆ θέσιν τὰς δυνάμεις ἀμύνης. Ἐκ τῶν βροχηδὸν πιπτόντων, νύκτα καὶ ἡμέραν, βλημάτων καὶ τοῦ προκαλουμένου δαιμονιώδους θορύβου, καθίστατο ἀδύνατος ἡ ἀνάπαυσις τῶν ἀνδρῶν, παρημποδίζοντο δὲ αἱ κινήσεις των καὶ ηὔξανον αἱ ἀπώλειαι. Ἐὰν συνεχίζετο ἡ κατάστασις αὐτή, ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ μειωθῇ τὸ μαχητικὸν μένος τῶν ὑπερασπιστῶν. Ἀλλ' ὁ σοβαρώτερος κίνδυνος προήρχετο ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ ἐλασῖται, ἐπωφελούμενοι τοῦ ἀδιακόπου καταιγιστικοῦ πυροβολισμοῦ, ἐν εἴδει ἀδιαπεράστου παραπετάσματος, ἐβελτίωνον τὰς θέσεις των καὶ περιέσφιγγον στενώτερον τὴν Σχολήν. Οὕτως, ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, ὁ πολιορκητικὸς κλοιὸς καθίστατο περισσότερον ἀσφυκτικός. Κατέστη ἐπιβεβλημένη μία ἀντεπιθετικὴ ἐπιχείρησις, πρὸς διεύρυνσιν τῶν θέσεων ἀμύνης καὶ ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς ἀποπνικτικῆς αὐτῆς περισφίγξεως.

Τὴν πρωίαν τῆς 21ης Δεκεμβρίου, τμήματα τῆς Ταξιαρχίας τοῦ Ρίμινι μετά τινων τάνκς, συνοδεύοντα δύναμιν Χωροφυλακῆς ἐκ 30 ἀξιωματικῶν καὶ 100 ὁπλιτῶν, ἐξώρμησαν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ὁδοῦ Μεσογείων πρὸς τὴν λεωφόρον Κηφισίας. Οἱ ἐλασῖται αἰφνιδιάσθησαν καὶ ἡ ἀντίστασίς των ὑπῆρξε μᾶλλον μετρία. Ἐντὸς ὀλίγου σχετικῶς χρόνου κατελήφθη ὁλόκληρος ἡ περιοχή, ἐκεῖθεν τῆς ὁδοῦ Μεσογείων, ἀπὸ τοῦ Θῶν (ἀρχὴ λεωφόρου Ἀλεξάνδρας) μέχρις Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Ἡ ἐκκαθαριστικὴ ἐπιχείρησις ἐπέτυχε πλήρως, ὁ κλοιὸς διεσπάσθη καὶ οἱ ἐλασῖται ἀπωθήθησαν ἐκεῖθεν τῆς λεωφόρου Κηφισίας. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν ἐφονεύθησαν ὁ μοίραρχος Π. Νιαρχάκος, ὁ ἀνθυπασπιστὴς τῆς χωροφυλακῆς Κ. Δάλλας, εἷς ὑπολοχαγὸς τοῦ ΕΔΕΣ καὶ δύο ὁπλῖται, ἐτραυματίσθησαν δὲ εἷς ἀξιωματικὸς καὶ 7 ὁπλῖται.

Κατὰ τὰς μετέπειτα ἡμέρας, ἀπὸ 22-28 Δεκεμβρίου, οἱ ἐλασῖται συνέχισαν τὴν τακτικὴν τῆς φθορᾶς τοῦ ἀντιπάλου, διὰ καταιγιστικοῦ πυρὸς καὶ ἀδιακόπου ἐκτοξεύσεως βλημάτων. Ἀλλ' οἱ πολιορκούμενοι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἔχοντες ἤδη ἀπομακρύνει τὸν ἐχθρὸν εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν, ἠμύνοντο μὲ ἄνεσιν, ἐνήργουν μάλιστα κατὰ διαστήματα καὶ τοπικὰς ἐπιθέσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐφονεύθη εἷς ὑπενωμοτάρχης. Τὴν 28ην Δεκεμβρίου, ἐγένοντο ἀντιληπταὶ εὐρείας κλίμακος μετακινήσεις πρὸς συνοικισμὸν Ἑλληνορρώσων, Διαβολόρεμμα καὶ Γηροκομεῖον. Τοῦτο, ἐπέτρεψε νὰ διαπιστωθῇ ὅτι ἐπίκειται ἐπίθεσις καὶ ἐγένοντο παρασκευαὶ ἀμύνης. Πράγματι, οἱ ἐλασῖται, ἀποτυχούσης ἤδη τῆς ἐπιχειρήσεως κατὰ τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, καὶ μεταβάλλοντες πάλιν τακτικήν, ἔστρεψαν τὴν ὑστάτην προσπάθειάν των πρὸς κατάληψιν τῆς Σχολῆς.

Ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς 29ης Δεκεμβρίου, νέαι δυνάμεις, δύο περίπου χιλιάδων ἐλασιτῶν, ἐκινοῦντο ἀπὸ Ἁγίας Παρασκευῆς πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν δυνάμεών των, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παρατεταγμέναι εἰς τὴν γραμμὴν ἀπὸ Χολαργοῦ—Σωτηρίας μέχρι Γηροκομείου—Τουρκοβουνίων. Παρετηρήθη ἐπίσης κίνησις πρὸς τὴν γραμμὴν αὐτὴν πυροβόλων, ὅλμων καὶ ἄλλων βαρέων ὅπλων καὶ εἶχε καταστῆ προφανὲς ὅτι ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ἐκείνης ἐπρόκειτο νὰ ἐκδηλωθῇ μεγάλη ἐπίθεσις. Τὴν δεκάτην καὶ ἡμίσειαν νυκτερινὴν ὥραν ἤρχισεν ἡ σφοδρὰ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Νοσοκομείου Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Σχολῆς, βαλλομένης ἀπὸ ὅλων τῶν κατευθύνσεων. Συνήφθη τότε κρατερὸς ἀγών· αἱ ἐλασιτικαὶ δυνάμεις εἶχον ρίψει ὅλον τὸ βάρος τῶν εἰς τὴν περιοχὴν δυνάμεών των καὶ ἐχρησιμοποίουν ὅλα τὰ εἰς τὴν διάθεσίν των βαρέα καὶ ἐλαφρὰ ὅπλα. Αἱ ἀλλεπάλληλοι ἔφοδοί των ἦσαν λυσσώδους ὁρμῆς, ἀλλ' ὅλαι ἀπεκρούσθησαν, οἱ δὲ μανιωδῶς ἐπιτιθέμενοι ἐλασῖται ἐξηναγκάζοντο πρὸς ὑποχώρησιν, πρὶν φθάσουν τοὺς τοίχους καὶ τὰ συρματοπλέγματα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Σχολῆς. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ μετ' αὐτῶν συμπολεμοῦντες ἐδεσῖται καὶ οἱ ἔγκλειστοι ἀξιωματικοί, ἐπολέμησαν κατὰ τὴν δραματικὴν ἐκείνην νύκτα μὲ ἀφάνταστον ἡρωισμόν. Ἀλλ' ὅταν ἐφώτισεν ἡ πρωία τῆς ἑπομένης, 30 Δεκεμβρίου, αὐτοὶ ἦσαν οἱ κύριοι τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐν ᾧ αἱ ἐχθρικαὶ δυνάμεις ὑπεχώρουν πρὸς τὰς θέσεις ἐξορμήσεώς των.

Αὐτὴ ἦτο ἡ τελευταία ἐπιχείρησις τῶν ἐλασιτικῶν στρατευμάτων πρὸς κατάληψιν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς. Ἐπὶ πενθήμερον ἀκόμη συνέχισαν τὸ πῦρ διὰ πυροβόλων καὶ ὅλμων ἀπὸ τῶν θέσεών των, ἔρριψαν δὲ τὰς τελευταίας βολάς των τὴν 4ην Ἰανουαρίου 1945, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ φονευθοῦν δύο ὁπλῖται καὶ νὰ τραυματισθῇ εἷς. Ἀλλὰ περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἐπεσημάνθη ἔναρξις ἀποχωρήσεως τῶν δυνάμεών των. Τότε, ὅλαι αἱ διαθέσιμοι δυνάμεις Χωροφυλακῆς καὶ οἱ μετ' αὐτῶν συμπολε-

μοῦντες, ἀφοῦ ἐνισχύθησαν καὶ ὑπὸ Στρατιωτικῶν δυνάμεων, ἐξώρμησαν πρὸς δίωξιν τοῦ ὑποχωροῦντος ἐχθροῦ, τὸν ὁποῖον κατεδίωξαν εἰς μέγα βάθος, ἐκκαθαρισθείσης ὁλοκλήρου τῆς περιοχῆς. Καὶ ἦτο τόση ἡ ὁρμὴ τῶν ἐπιτιθεμένων νικητῶν, ὥστε μία διμοιρία χωροφυλάκων, καταδιώκουσα τοὺς συμμορίτας ἔφθασε μέχρι Πεντέλης, ὅπου ἐφονεύθησαν εἷς ὑπενωμοτάρχης καὶ εἷς χωροφύλαξ.

Ὁ ἀγὼν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, διαρκέσας ἀκριβῶς ἕνα μῆνα, εἶχε λήξει μὲ πλήρη θρίαμβον τῶν ὀλίγων ἐκείνων γενναίων ἀνδρῶν οἱ ὁποῖοι, παλαίοντες ἀπεγνωσμένως νύκτα καὶ ἡμέραν ἐναντίον πολλαπλασίου ἀντιπάλου, ἠδυνήθησαν νὰ παραμείνουν ἀκλόνητοι εἰς τὰς θέσεις των, ὑφιστάμενοι τρομερὰς ταλαιπωρίας καὶ χύνοντες τὸ αἷμά των διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Πατρίδος. Αἱ συνολικαὶ ἀπώλειαι τῆς Σχολῆς ἦσαν νεκροὶ ἀξιωματικοὶ 6 καὶ ὁπλῖται 16 καὶ τραυματίαι ἀξιωματικοὶ 13 καὶ ὁπλῖται 51. Ἐφονεύθησαν ἐπίσης ἢ ἐτραυματίσθησαν καὶ πολλοὶ ἐδεσῖται καὶ συμπολεμήσαντες ἀξιωματικοὶ Χωροφυλακῆς καὶ τῶν ἄλλων Σωμάτων, ἐκ τῶν εὑρεθέντων ὑπὸ περιορισμὸν ἐντὸς τῆς Σχολῆς. Ἐφονεύθησαν δὲ ἀρκετοὶ ἐκ τῶν ἐγκλείστων εἰς τοὺς γειτονικοὺς Στρατῶνας Ἱππικοῦ, ὅπου συνεπολέμησαν μὲ ἡρωισμόν. Μεταξὺ τῶν ἐκεῖ φονευθέντων ἦτο καὶ ὁ συνταγματάρχης Πεζικοῦ Διον. Παπαδόγκωνας, ὁ ὁποῖος εἶχεν εἰς τὰς πλαγιὰς τοῦ Πάρνωνος ἀντιμετωπίσει γενναίως τὰς ἐλασιτικὰς συμμορίας καὶ εἶχε διασώσει τὸν πληθυσμὸν τῆς Ἀρκαδίας, ἤδη δὲ ἔπεσε μαχόμενος εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἐνισχύων τὴν ἄμυναν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς. Ἡ ἐπὶ ἕνα μῆνα διαρκέσασα ἀποτελεσματικὴ ἄμυνα τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, συνέβαλε σπουδαίως εἰς τὴν συντριβὴν τοῦ ἐλασιτισμοῦ κατὰ τὰ Δεκεμβριανά, δύναται δὲ νὰ λεχθῇ ὅτι ἀπετέλεσε σημαντικὸν παράγοντα σωτηρίας τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ κομμουνισμοῦ.

4. Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Διὰ τὴν πλήρη καὶ λεπτομερειακὴν ἐνημέρωσιν περὶ τοῦ διεξαχθέντος εἰς τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς ἐπικοῦ ἀγῶνος, παραθέτομεν τὸ κείμενον τῆς ἐκθέσεως τοῦ διοικητοῦ τῆς Σχολῆς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐπιχειρήσεων, συνταγματάρχου Δ. Δουκάκη, ὡς καὶ τμῆμα ὁμιλίας τοῦ ὑποδιοικητοῦ αὐτῆς κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον συνταγματάρχου Δ. Γιαννικοπούλου.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Πεπραγμένων ἐπιχειρήσεων ἀμύνης συγκροτήματος Σχολῆς Χωροφυλακῆς ἀπὸ τῆς 6ης μέχρι τῆς 17ης Δεκεμβρίου 1944

«Ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἐντεῦθεν ἡ κατάστασις παρουσιάζετο ὁλονὲν καὶ χειροτέρα, λόγῳ τῶν παραλόγων ἀξιώσεων τῶν κομμουνιστῶν καὶ τῶν ἑτέρων ἀναρχικῶν Ὀργανώσεων, ἡ Διοίκησις τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ὑπείκουσα εἰς τὴν ἀνάγκην τελεσφόρου ἐνεργείας πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναρχικῶν κατὰ τοῦ Καταστήματος τῆς Σχολῆς, ἐγκαίρως ἐξεπόνησε Σχέδιον Ἀμύνης τῆς Σχολῆς, ὅπερ θὰ ἔθετεν εἰς ἐφαρμογὴν ἐν δεδομένῃ στιγμῇ.

Διὰ τοῦ σχεδίου τούτου προεβλέπετο ἡ διάθεσις τῶν ὑπὸ τῆς Σχολῆς διατιθεμένων μέσων τυφεκίων καὶ λοιπῶν μηχανημάτων πυρὸς εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας. Τὰ μέσα ταῦτα ἡ Διοίκησις τῆς Σχολῆς ἐτήρει ἐν αὐστηρᾷ ἐπιφυλακῇ, κατόπιν τῆς ὑπὸ τῶν ἀναρχικῶν κηρυχθείσης ἐπαναστάσεως ἀπὸ τῆς 4ης Δεκεμβρίου καὶ τῆς ἐνεργείας τούτων καθ' ἑτέρων κυβερνητικῶν τμημάτων.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ Διοίκησις διέθετε τὰ ἑξῆς μέσα: Ἀξιωματικοὶ 66, ὁπλῖται 515, τυφέκια 581, ὁπλοπολυβόλα 10, αὐτόματα Στὲν 7, ὁλμίσκοι 3.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ Διοίκησις τῆς Σχολῆς, ἔχουσα σαφεῖς πληροφορίας περὶ ἐπιθετικῆς ἐνεργείας τῶν ἀναρχικῶν ἐντὸς τῆς ἡμέρας, ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὸ Σχέδιον Ἀμύνης της.

Ἐπὶ τῇ βάσει τούτου, ὁ χῶρος τῆς Σχολῆς διεκρίνετο εἰς τρεῖς κυρίως τομεῖς: 1ον. Τὸν ἀνατολικὸν περιλαμβανόμενον μεταξὺ τῶν μονίμων πολυβολείων, τῶν εὑρισκομένων ἀμέσως βορείως τῆς ἀποθήκης ἐπιστρατεύσεως Ἱππικοῦ καὶ τῆς ΒΑ γωνίας τῆς βορείας πτέρυγος τοῦ κτιρίου. 2ον. Εἰς τὸν τομέα τὸν συμπεριλαμβάνοντα τοὺς θαλάμους τῆς βορείας πτέρυγος, καὶ 3ον. Εἰς τὸν δυτικὸν τομέα, ἐξικνούμενον καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ δυτικοῦ ἀλσυλλίου τῆς Σχολῆς.

Εἰς τοὺς ἀνωτέρω τομεῖς κατένειμεν ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος ἑκάστου, τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν ἀνδρῶν καὶ τὰ μέσα πυρός. Ἐπὶ πλέον ἐτηρήθη ἐν ἐφεδρείᾳ ἱκανὴ δύναμις ἐξ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τομέων, τὴν ἀνάληψιν ἐνδεχομένης ἀντεπιθέσεως καὶ τὴν ἄμυναν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Σχολῆς.

Πράγματι, περὶ τὴν 19.50' ὥραν τῆς 6.12.44, οἱ ἀναρχικοὶ ἤρξαντο βάλλοντες κατὰ τῆς Σχολῆς διὰ πυρῶν πολυβόλων, αὐτομάτων ὅπλων καὶ τυφεκίων, ἐκ τῆς κατευθύνσεως τῶν βορείως τῆς Σχολῆς οἰκιῶν καὶ, ἰδίᾳ, ἐκ τοῦ κτιρίου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ τοιούτου τῆς Σχολῆς Γυμναστικῆς.

Τὰ πυρὰ ἐξηκολούθησαν μὲ ἀρκετὴν ἔντασιν μέχρι τῆς 18ης ὥρας, ὁπότε διεκόπησαν, ἄνευ ἑτέρας ἐπιθετικῆς τινος ἐνεργείας ἐκ μέρους τῶν ἀναρχικῶν.

Τὸ ἀνεγερθὲν ΒΑ τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς Ἡρῷον, εἰς μνήμην τῶν πεσόντων, εἰς τὸ «ἀμυντικὸν συγκρότημα» τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὰς μάχας ἐναντίον τῶν ἐρυθρῶν ἐπιδρομέων, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944.

Μοίραρχος Παναγιώτης Νιαρχάκος, ὅστις, ἀνήκων εἰς τὴν δύναμιν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ἐφονεύθη τὴν 21-12-1944, ὑπὸ τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν, κατὰ ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Νοσοκομείου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Αἱ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡμέτεραι ἀπώλειαι ἀνέρχονται εἰς ἕνα τραυματίαν ἀξιωματικόν, εἰς ἕνα νεκρὸν τῆς Ὀργανώσεως ΕΔΕΣ καὶ εἰς τρεῖς τραυματίας τῆς αὐτῆς Ὀργανώσεως. Ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐξηκριβώθησαν. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ἦτο ἡ ἀπόκρουσις τῆς ἐχθρικῆς ἐπιθέσεως καὶ ἡ διατήρησις τῶν θέσεων μας. Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν ἀκμαῖον.

7η Δεκεμβρίου 1944

Ἐκρατήσαμεν τὰς καταληφθείσας θέσεις καὶ εἰς τὸν ἐξωτερικὸν καὶ εἰς τὸν ἐσωτερικὸν χῶρον τῆς Σχολῆς, μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ τὰ αὐτὰ ὅπλα. Οἱ στασιασταὶ ἤνοιξαν πῦρ ἀπὸ τῆς 5 μ.μ. ὥρας μὲ αὐτόματα ὅπλα, ὁπλοπολυβόλα, ὅλμους καὶ τυφέκια, διήρκεσε δὲ ἡ ἐπίθεσις μὲ τὴν αὐτὴν σφοδρότητα μέχρι τῆς 18ης ὥρας. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἔσχομεν τὰς ἑξῆς ἀπωλείας: Εἷς ἀνθυπασπιστὴς τραυματίας, τέσσαρες ὑπαξιωματικοὶ τραυματισμένοι καὶ τέσσαρες τραυματίαι τῆς Ὀργανώσεως τοῦ ΕΔΕΣ. Ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας δὲν ἐξηκριβώθησαν. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἦτο ἡ διατήρησις τῶν θέσεών μας καὶ ἡ ἀπόκρουσις τῆς ἐχθρικῆς ἐπιθέσεως.

8η Δεκεμβρίου 1944

Διετηρήσαμεν τὰς καταληφθείσας θέσεις μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ τὰ αὐτὰ ὅπλα καὶ πυρομαχικά. Οἱ στασιασταὶ ἤνοιξαν πῦρ ἐναντίον μας καὶ ἀπὸ τῆς 5.30΄ π.μ. ὥρας, δι' αὐτομάτων ὅπλων, ὁπλοπολυβόλων καὶ ὅλμων, ἀπὸ τὰς ἰδίας κατευθύνσεις, ἔνθα εἶχον σταθεροποιήσει τὰς θέσεις των. Αἱ ἡμέτεραι δυνάμεις ἀνταπήντησαν εἰς τὰ πυρὰ τῶν στασιαστῶν καὶ κατέβαλλον πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἐξουδετέρωσιν μέχρι τῆς 18ης ὥρας. Αἱ ἀπώλειαι, ἀνέρχονται εἰς ἓξ νεκροὺς ὁπλίτας (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀπωλειῶν τοῦ ἀποσπάσματος τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Παπαηλιοῦ Ἠλία ἐκ 250 ἀνδρῶν καὶ ἀξιωματικῶν, ἀποσταλὲν παρὰ τῆς Σχολῆς, τὸ ὁποῖον ἠκολούθησε τὰς ἐπιχειρήσεις της), εἰς ὀκτὼ τραυματίας ὁπλίτας, εἰς ἕνα ἀξιωματικὸν νεκρὸν τοῦ Στρατεύματος, εἰς τρεῖς τραυματίας τοῦ Στρατεύματος, καθ' ὅσον κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας ἔλαβον μέρος οἰκειοθελῶς καὶ οἱ κρατούμενοι ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατεύματος καὶ τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας εἰς τὴν Σχολὴν καὶ εἰς τὸ Στρατόπεδον κρατουμένων τέως Συντάγματος Ἱππικοῦ, καὶ εἰς ἕνα ἐδεσίτην τραυματίαν. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐξηκριβώθησαν. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἦτο ἡ διατήρησις τῶν θέσεών μας καὶ ἡ ἀντιμετώπισις τῆς ἐπιθέσεως τῶν στασιαστῶν. Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν ἀκμαιότατον.

9η Δεκεμβρίου 1944

Διετηρήσαμεν τὰς θέσεις μας, μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ μὲ περισσότερα αὐτόματα ὅπλα, ἅτινα παρελάβομεν ἐκ τῆς Ταξιαρχίας. Οἱ στασιασταὶ ἤνοιξαν πῦρ ἐναντίον μας ἀπὸ τῆς 5.30΄ ὥρας δι' αὐτομάτων ὅπλων, πολυβόλων, ὁπλοπολυβόλων καὶ ὅλμων. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐξεδηλώθη ἐπίθεσις τοῦ ἐχθροῦ μὲ πολλὰ μηχανήματα, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξε νὰ πλησιάσωσιν οὗτοι εἰς τὴν Σχολήν, ἰδίως ἐκ τῆς κατευθύνσεως τοῦ Σανατορίου «Ἡ Σωτηρία», ἀπεκρούσθησαν ὅμως καὶ ἀπεδεκατίσθησαν, χάρις εἰς τὴν μετὰ θάρρους καὶ γενναιότητος ἀντιμετώπισιν τούτων ὑπὸ τῶν ἡμετέρων δυνάμεων. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐξεδηλώθη ἐπίθεσις ἐκ μέρους τῆς Ταξιαρχίας πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ὃν καὶ κατέλαβε. Τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην παρηκολούθησε καὶ δύναμις Χωροφυλακῆς, ἐγκατασταθεῖσα εἰς τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρόν, ἀφοῦ προέβη εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ τὴν σύλληψιν τῶν στασιαστῶν καὶ ἑτέρων ἀτόμων ὑπόπτων 200 περίπου, οὓς ἀπέστειλα εἰς τὴν Ταξιαρχίαν. Αἱ ἀπώλειαι εἰς νεκροὺς ἀνέρχονται, κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, εἰς δύο ἀξιωματικοὺς καὶ δύο ὁπλίτας, εἰς τραυματίας ἐννέα ἀξιωματικοὺς καὶ ὀκτὼ ὁπλίτας, εἰς ἕνα νεκρὸν τῆς Ὀργανώσεως ΕΔΕΣ. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐξηκριβώθησαν. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην ἐπετεύχθη ἐπιτυχὴς ἀπόκρουσις καὶ ἀποδεκατισμὸς τῶν στασιαστῶν παρὰ τῶν ἡμετέρων δυνάμεων. Ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἔδειξαν μαχητικότητα, συνοχὴν καὶ γενναιότητα.

10η Δεκεμβρίου 1944

Διετηρήσαμεν τὰς καταληφθείσας θέσεις, βελτιώσαντες ταύτας ἐξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς διὰ τῶν αὐτῶν ὅπλων

καὶ πυρομαχικῶν καὶ τῆς αὐτῆς δυνάμεως. Οἱ στασιασταὶ ἤνοιξαν πῦρ ἐναντίον μας δι' αὐτομάτων ὅπλων, ὅλμων, πυροβόλων καὶ ἀντιαρματικῶν ἀπὸ τῆς ὥρας 9 π.μ. Τὰ πυρὰ διήρκεσαν μέχρι τῆς 17ης ὥρας. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην δὲν ἔσχομεν νεκροὺς καὶ τραυματίας. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐξηκριβώθησαν. Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν ἀναπτερωμένον.

11η Δεκεμβρίου 1944

Διετηρήσαμεν τὰς θέσεις μας, μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ τὰ αὐτὰ ὅπλα. Διεπιστώθη ἐπίθεσις ἐχθρικῶν τμημάτων, ἀκαθορίστου ἀριθμοῦ, δι' αὐτομάτων ὅπλων καὶ ὅλμων, ἐκ τῶν κατευθύνσεων Σανατορίου Σωτηρία - Διαβολορέμματος - Τουρκοβουνίων. Αἱ ἡμέτεραι ἀπώλειαι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην οὐδεμία. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐξηκριβώθησαν.

12η Δεκεμβρίου 1944

Ἐξεδηλώθη ἐπίθεσις στασιαστῶν, ἀκαθορίστου ἀριθμοῦ, δι' αὐτομάτων ὅπλων, ὅλμων, καὶ ἀντιαρματικοῦ πυροβολικοῦ, ἐκ τῆς κατευθύνσεως «Σωτηρίας» - Διαβολορέμματος - Τουρκοβουνίων. Αἱ ἡμέτεραι ἀπώλειαι εἰς νεκρούς: εἷς ἀξιωματικός, εἷς τραυματίας: δύο ἀξιωματικοὶ καὶ δύο ὁπλῖται καὶ δύο ἀδελφαὶ νοσοκόμοι. Αἰχμάλωτοι δύο Ἕλληνες ἀντάρται. Αἱ ἀπώλειαι τῶν στασιαστῶν εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας δὲν ἐξηκριβώθησαν. Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν ἀκμαῖον.

13η Δεκεμβρίου 1944

Διετηρήσαμεν τὰς θέσεις μας, μὲ τὰς αὐτὰς δυνάμεις καὶ μὲ τὸν αὐτὸν ὁπλισμόν. Οἱ στασιασταὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ἤνοιξαν πῦρ δι' αὐτομάτων ὅπλων, πολυβόλων καὶ ὅλμων. Αἱ ἡμέτεραι ἀπώλειαι, κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ἀνέρχονται εἰς δύο τραυματίας ἀξιωματικοὺς καὶ εἰς δύο ὁπλίτας τραυματίας. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐξηκριβώθησαν. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, ἡ διατήρησις τῶν θέσεών μας καὶ ἡ ἀπόκρουσις τῆς ἐπιθέσεως. Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν ἀκμαῖον.

14η Δεκεμβρίου 1944

Διετηρήσαμεν τὰς θέσεις μας μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ μὲ τὰ αὐτὰ ὅπλα. Ἐξεδηλώθη ἐπίθεσις ἐχθρικῶν τμημάτων ἐκ τῶν κατευθύνσεων Τουρκοβουνίων - Γηροκομείου δι' αὐτομάτων ὅπλων, πολυβόλων, ὅλμων καὶ ἀντιαρματικοῦ πυροβολικοῦ. Δὲν ἐξηκριβώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν στασιαστῶν. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην δὲν ἔσχομεν νεκροὺς καὶ τραυματίας. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐξηκριβώθησαν.

15η Δεκεμβρίου 1944

Ἐκρατήσαμεν τὰς θέσεις μας, μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ μὲ τὰ αὐτὰ ὅπλα. Οὐδεμία ἐπίθεσις ἐξεδηλώθη κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ὁ ἐχθρὸς ἔβαλε δέκα πέντε βλήματα ὅλμων καὶ ριπῶν πολυβόλων κατὰ διαλείμματα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐξηκριβώθησαν. Αἱ ἡμέτεραι ἀπώλειαι ἀνέρχονται εἰς ἕνα ὁπλίτην τραυματίαν.

16η Δεκεμβρίου 1944

Διετηρήσαμεν τὰς θέσεις μας, μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ μὲ τὰ αὐτὰ ὅπλα. Ἀπὸ τῶν πρωινῶν ὡρῶν ἐβλήθημεν δι' αὐτομάτων ὅπλων, πολυβόλων, ὅλμων καὶ πυροβολικοῦ. Ἀπώλειαι ἡμέτεραι δύο ὁπλῖται τραυματίαι, δύο τραυματίαι τῆς Ὀργανώσεως τοῦ ΕΔΕΣ καὶ δύο τραυματίαι τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐξηκριβώθησαν.

17η Δεκεμβρίου 1944

Διετηρήσαμεν τὰς θέσεις μας, μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν καὶ μὲ τὰ αὐτὰ ὅπλα. Οἱ στασιασταὶ ἔβαλλον κατὰ τῶν θέσεών μας κατὰ διαλείμματα δι' ὁπλοπολυβόλων, ὅλμων καὶ πολυβόλων. Ἡμέτεραι ἀπώλειαι οὐδεμία. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ δὲν ἐξηκριβώθησαν. Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν ἀναπτερωμένον.

Κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπιθέσεως, οἱ ἄνδρες ἔμενον νήστεις, μέχρις ὅτου ἐτακτοποιήθη τὸ ζήτημα τῆς τροφοδοσίας ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ἐπιμελητείας Χωροφυλακῆς διὰ τῶν ἀγγλικῶν ἀρχῶν. Οἱ ἄνδρες ἐστερήθησαν μερικῶς καὶ τοῦ ὕδατος, παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως ὄχι μόνον τὸ ἠθικόν των δὲν ἐμειώθη, ἀλλ' εἶναι μέχρι τοιούτου σημείου ἀκμαῖον ὥστε νὰ σεμνύνωμαι διότι διοικῶ τοιαύτην δύναμιν.

Πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ὁπλῖται, ἐπὶ δέκα συνεχεῖς ἡμέρας παραμένουσιν μὲ τὸ ὅπλον ἀνὰ χεῖρας, ἄυπνοι καὶ κατάκοποι, προσφέροντες ὑπερτάτας πρὸς τὴν Πατρίδα ὑπηρεσίας.

Δὲν παραλείπω ν' ἀναφέρω ὅτι οἱ κρατούμενοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Στρατοῦ, προσέφερον καὶ συνέβαλον μεγάλως εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἄμυναν τῆς Σχολῆς, ὡς καὶ οἱ τῆς Ὀργανώσεως τοῦ ΕΔΕΣ, 150 τὸν ἀριθμόν, οἵτινες ἤδη ἀνεχώρησαν τῆς Σχολῆς, διαταχθέντες παρὰ τῆς Ὀργανώσεώς των.

Πίνακα τῶν φονευθέντων καὶ τραυματισθέντων κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις, ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, ὑπέβαλον δι' ἑτέρων μου ἀναφορῶν, ἐπιφυλάσσομαι δὲ νὰ ὑποβάλω προτάσεις διὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς προσηκούσης ἠθικῆς ἀμοιβῆς διὰ τοὺς ἐξόχως δράσαντας.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῶν ἐπιχειρήσεων, ἡ Σχολὴ Χωροφυλακῆς, διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις, ὑπήχθη ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τῆς ΙΙΙης Ὀρεινῆς Ταξιαρχίας, ἐκτελοῦσα ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον ἀνελλιπῶς καὶ μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰς ἐκδοθείσας διαταγάς της. Κατόπιν τούτου ἡ Σχολὴ ἀπέκτησε τὰ ἑξῆς συγκροτήματα ἀμύνης πλαισιώσασα ταῦτα δι' ἰδίων δυνάμεων: 1. Τὸ κτίριον τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, 2. Τοὺς Στρατῶνας τέως Συντάγματος Ἱππικοῦ, 3. Τοὺς Στρατῶνας τέως Συντάγματος Εὐζώνων, 4. Τὸ Στρατόπεδον Συγκεντρώσεως συλλαμβανομένων ἐλασιτῶν, 5. Τὸ κτίριον Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ 6. Τὴν Σχολὴν Γυμναστικῆς».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17η Δεκεμβρίου 1944

Ὁ

Διοικητὴς τῆς Σχολῆς

Δ. ΔΟΥΚΑΚΗΣ

Συνταγματάρχης

Ἰδού, κατωτέρω, καὶ τὸ σχετικὸν μὲ τὰς ἐπιχειρήσεις τμῆμα τῆς ἐκθέσεως τοῦ ὑποδιοικητοῦ τῆς Σχολῆς κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν συνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Δ. Γιαννικοπούλου.

«Εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην (Γουδὶ) εὑρίσκοντο τότε τὰ κάτωθι φίλια Στρατιωτικὰ Τμήματα:

Εἰς τοὺς Στρατῶνας Πεζικοῦ, ἡ Ταξιαρχία Ρίμινι καὶ ὀλίγα ἀγγλικὰ τάνκς.

Εἰς τοὺς Στρατῶνας Ὀρειβατικοῦ Πυροβολικοῦ, ἑξακόσιοι (600) περίπου εὔζωνοι τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας, κατὰ τὸ πλεῖστον ἄοπλοι, ὑπὸ τὴν προστατευτικὴν φρούρησιν οὐλαμοῦ Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τοὺς μοιράρχους Ρούβαλην Ἐμμανουήλ, Νίκαν Γρηγόριον καὶ ἀνθυπομοιράρχους Κλωνάρην Νικόλαον, Τσαλαμπαμπούνην Κωνστ. καὶ Σκούραν Πέτρον, ὡς καὶ εἰκοσάδος Ἄγγλων ἀλεξιπτωτιστῶν μὲ δύο κάρριερς.

Εἰς τοὺς Στρατῶνας Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ, ἓν τάγμα Πεζικοῦ, μόλις ἐλθὸν ἐκ Μέσης Ἀνατολῆς, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Μπουσμπουρέλην.

Εἰς τοὺς Στρατῶνας Ἱππικοῦ, τὸ 2ον Τάγμα τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Πέτροβαν Ἰωάννην, μὲ διοικητὰς λόχων τοὺς μοιράρχους Νικολόπουλον Γεώργιον, Λουκᾶν Γεώργιον καὶ ὑπομοιράρχους Πρόκον Νικήταν καὶ Γεωργουλέαν Λεωνίδαν, μὲ ὁπλίτας δὲ καὶ λοιποὺς βαθμοφόρους ἐκ τῆς διαλυθείσης Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους.

Εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην, τὸ 1ον Τάγμα Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον καὶ γενναῖον ταγματάρχην Ἀντωνόπουλον Χρῆστον, μὲ διοικητὰς λόχων τοὺς μοιράρχους Ρέτσον Γεώργιον, Τσοκαλίδην Γρηγόριον, Χυτήρην Ἀλέξανδρον καὶ μὲ διοικητὴν τοῦ Λόχου Διοικήσεως τὸν ἀείμνηστον μοίραρχον Μπαρτσούλην Γεώργιον.

Ἐπίσης, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἀγῶνος, ἔφθασαν εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην καὶ περὶ τοὺς 120 ἄνδρες, ἀπὸ τὰς διαφόρους Ὑπηρεσίας τῆς περιοχῆς Πρωτευούσης, ὑπὸ τοὺς μοιράρχους Δήμαν Ἀναστάσιον καὶ Κράνην Ἀνδρέαν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος κατέφυγεν εἰς τὴν Σχολὴν καὶ μικρὸς ἀριθμὸς ἀνδρῶν τῆς Ὀργανώσεως ΕΔΕΣ.

Τέλος, εὑρέθησαν εἰς τὴν Σχολὴν καὶ 370 ἔντιμοι ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, οἵτινες ἐκρατοῦντο προστατευτικῶς, ὡς ἐχαρακτηρίσθη τότε, τῇ ἀξιώσει τῶν ἑαμικῶν μελῶν τῆς τότε Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, διότι διεξήγαγον σφοδρὸν ἀντικομμουνιστικὸν ἀγῶνα κατὰ τὴν Κατοχὴν ἐν Ἀθήναις, εἰς Πελοπόννησον καὶ εἰς Εὔβοιαν. Οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι, μεγάλως ἐβοήθησαν τὸν ἀγῶνα τῆς Σχολῆς. Ὁ τότε συνταγματάρχης Γερακίνης Χρῆστος καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοί, μὲ τὴν ἐπιτελικήν των μόρφωσιν καὶ τὴν τακτικήν των πεῖραν. Ἕτεροι ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ καὶ ὡς ἁπλοῖ μαχηταὶ ἀκόμη, παρὰ τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου διαταγὰς τῶν ἰθυνόντων τότε τὰς τύχας τῆς Πατρίδος μας.

Ὁ ἐχθρὸς δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν πόλιν, ἂν δὲν κατενίκα προηγουμένως τὰς ἀνωτέρω δυνάμεις, διὰ νὰ ἔχῃ τὰ νῶτά του ἐξησφαλισμένα.

Πρὸς τοῦτο διέταξε κατὰ τὴν ἑξῆς διάταξιν τὰς δυνάμεις του.

1) Εἰς Ἁγίαν Παρασκευήν. Τὸ Στρατηγεῖον τῆς IIας Μεραρχίας τοῦ ΕΛΑΣ ὑπὸ τὸν μέραρχον Ρῆγον καὶ καπετάνιον τὸν Ὀρέστην.

2) Εἰς Χολαργόν. Τὸ 34ον Σύνταγμα ὑπὸ τὸν Νταλιάνην καὶ καπετάνιον τὸν αἱμοχαρῆ Διαμαντῆν, μὲ καπεταναίους ταγμάτων τοὺς Κρατερόν, Κρόνον καὶ Θεοχάρην.

Ἐπίσης, ἓν σύνταγμα τῆς Μεραρχίας τῆς Ρούμελης ὑπὸ τοὺς Γεωργιάδην καὶ Μπεγνῆν.

3) Εἰς Ψυχικόν. Τὸ 2ον Σύνταγμα τῆς Μεραρχίας ὑπὸ τὸν Νικηφόρον.

4) Εἰς Γηροκομεῖον - Τουρκοβούνια. Τὸ 7ον Σύνταγμα ὑπὸ τὸν Παπασταματιάδην.

Ἐπίσης τὸ 2ον Τάγμα τοῦ 6ου Συντάγματος Κορίνθου καὶ ἓν Τάγμα τῆς IIας Ταξιαρχίας Ἀθηνῶν.

Αἱ δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ πολλαπλάσιαι τῶν ἡμετέρων.

Ἔναρξις τῆς μάχης τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς

Ἀλλὰ δὲν ἦσαν μόνον ἐχθρικαὶ δυνάμεις αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι. Ἦτο καὶ τὸ γνωστὸν ἐφεδρικὸν ΕΛΑΣ, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὀργανωθῆ ἐντὸς τῆς πόλεως στρατιωτικῶς ἀπὸ μακροῦ. Τοῦτο ἤρχισε πρῶτον, ἀπὸ τῆς 4ης Δεκεμβρίου τὸ πῦρ κατὰ τῆς Σχολῆς καὶ τῶν Στρατώνων Ἱππικοῦ διὰ πολυβόλων καὶ ἰδίᾳ γερμανικῶν μυδραλλίων, ἀπὸ Θῶν - Συνοικίαν Ἁγίου Δημητρίου - Ἐρυθρὸν Σταυρὸν - Συνοικισμὸν Ἑλληνορρώσων - Διαβολόρεμμα καὶ Σωτηρίαν. Καθ' ὅλην τὴν περιοχὴν αὐτὴν εἶχε πολλὰς δεκάδας φωλεῶν αὐτομάτων ὅπλων, τὰ ὁποῖα ἔβαλλον καταιγιστικῶς ἡμέραν καὶ νύκτα ἀδιακόπως. Ἔκοψε τὸ νερὸ καὶ ἀπεμόνωσε τὴν Σχολήν, ἀπὸ πᾶσαν ἐπαφὴν μὲ τὴν πόλιν.

Ἀλλὰ πάντα ταῦτα εἶχον προβλεφθῆ. Καὶ τρόφιμα εἶχον ἀποθηκευθῆ ἀρκετὰ καὶ νερὸ ἄφθονον εἶχεν ἐξασφαλισθῆ διὰ τῆς ἀνορύξεως φρέατος κεκαλυμμένου, παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς Σχολῆς.

Ἕνα σπουδαῖον γεγονὸς συνέβαλεν, ὥστε ἡ κυρία ἐπίθεσις τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων νὰ ἀναβληθῆ ἐπὶ τινας ἡμέρας, ἐπωφελῶς δι' ἡμᾶς.

Ὅταν τὸ 2ον Σύνταγμα τοῦ ΕΛΑΣ, ὑπὸ τὸν Νικηφόρον, ἤρχετο ἐκ κατευθύνσεως Κηφισίας, νὰ καταλάβῃ τὴν 3ην Δεκεμβρίου τὴν καθωρισμένην θέσιν του εἰς περιοχὴν Ψυχικοῦ, ἐκυκλώθη εἰς Ψυχικὸν ὑπὸ τεθωρακισμένης ἀγγλικῆς μονάδος καὶ ἀφοπλισθὲν ὡδηγεῖτο πρὸς Θῆβας.

Ὁ Διαμαντῆς ὅμως μὲ τὸ 34ον Σύνταγμά του ἐκινήθη ἐκ Χολαργοῦ πρὸς ἀπελευθέρωσίν του, ἣν καὶ ἐπέτυχε. Τοῦτο ὅμως ἐπέφερε βραδύτητα ἐνάρξεως σοβαρῶν ἐπιχειρήσεων ἐπὶ 3 - 4 ἡμέρας, ἕως ὅτου ἐπιστρέψῃ τὸ σύνταγμα Διαμαντῆ, ὡς καὶ τὸ ἐπανεξοπλισθὲν σύνταγμα τοῦ Νικηφόρου. Ὅμως μὲ τὸν ἐφεδρικὸν ΕΛΑΣ ὁ ἀγὼν διεξήγετο σφοδρός.

Τὴν 6ην Δεκεμβρίου εἴχομεν τὰ πρῶτα θύματα. Πίπτει νεκρὸς ὁ ἐθελοντὴς δίοπος λιμενικὸς Νικολουδάκης Χρῆστος τοῦ Παύλου καὶ τραυματίζεται ὁ ἀνθυπομοίραρχος Παπατσίμπας Κωνσταντῖνος τοῦ Βασιλείου, ὡς καὶ τρεῖς ἐδεσῖται.

Εἰς τὰς 7 Δεκεμβρίου, κατόπιν καλῆς προπαρασκευῆς, ἐπιτίθεται τὸ 7ον Σύνταγμα τοῦ ΕΛΑΣ ἀπὸ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ φθάνουν τὰ πρῶτα τμήματά του πρὸ τῶν πολυβολείων μας τῆς ὁδοῦ Μεσογείων. Ἀλλὰ ἀποκρούονται μὲ ἀπωλείας αὐτῶν ἕνα νεκρὸν καὶ δώδεκα τραυματίας. Συνεχίζονται τὰ πυρὰ ἑκατέρωθεν καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Τὴν πρωίαν τῆς 8ης Δεκεμβρίου τὸ ἴδιον Σύνταγμα ἐπιχειρεῖ πάλιν προσέγγισιν πρὸς τὴν Σχολήν, ἀποκρούεται ὅμως ἀμέσως.

Τὴν μεσημβρίαν τῆς 8ης Δεκεμβρίου, ἡ Ταξιαρχία Ρίμινι, εἰς ἣν τακτικῶς ὑπήχθη ἡ Σχολή, διέταξε τὴν κατάληψιν τοῦ Νοσοκομείου Ἐρυθρὸς Σταυρός, τὸ ὁποῖον κατείχετο ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τοῦ ΕΛΑΣ. Πράγματι, τμήματα τῆς Ταξιαρχίας, ὀλίγα ἀγγλικὰ τάνκς, καὶ ἐκ τῆς Σχολῆς ὁ μοίραρχος Ρέτσος Γεώργιος μὲ 15 ἀξιωματικοὺς καὶ 60 ὁπλίτας, ἐπετέθησαν καὶ περὶ ὥραν 15.30' εἶχεν ἐκδιωχθῆ ἐκεῖθεν ὁ ἐχθρός, ὑποχωρήσας ἀτάκτως πέραν τῆς ὁδοῦ Κηφισίας.

Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς κατέχεται ἔκτοτε καὶ μέχρι τέλους τοῦ ἀγῶνος ὑπὸ τοῦ λόχου Ρέτσου. Ἐκεῖ συνελήφθησαν περὶ τὰ 200 ὕποπτα ἄτομα προσποιούμενα τὸν ἀσθενῆ, ἐνῷ ἦσαν κομμουνισταί. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἦσαν 8 νεκροὶ καὶ 15 τραυματίαι. Αἱ ἡμέτεραι 3 ὁπλῖται νεκροί, ὁ ὑπενωμοτάρχης Σπυρόπουλος Ἰωάννης καὶ οἱ χωροφύλακες Κουρούσης Νικόλαος καὶ Φραγκόπουλος Μαρῖνος, τραυματίαι 8 ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς καὶ 4 ἐδεσῖται.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν κατελήφθη ὑπὸ τοῦ 34ου Συντάγματος τὸ Σανατόριον Σωτηρία, τῆς μικρᾶς ἐκ Χωροφυλακῆς Φρουρᾶς συμπτυχθείσης εἰς τὴν Σχολήν. Κατὰ τὴν 7ην καὶ 9ην Δεκεμβρίου ὁ οὐλαμὸς Ρούβαλη καὶ Νίκα, ἐνήργησε, μετὰ δυνάμεων τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι, ἐπίθεσιν κατὰ τῆς κατεχομένης ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ Σωτηρίας, μὲ ἀπωλείας εἰς νεκροὺς τὸν ὑπενωμοτάρχην Παπαχρήστου Χρῆστον καὶ τὸν χωροφύλακα Καραβασίλην Γεώργιον.

Μάχη τῆς 9ης Δεκεμβρίου

Πολεμικὸν Συμβούλιον εἰς τὴν 2αν Μεραρχίαν ἐν Ἁγίᾳ Παρασκευῇ, ἀπεφάσισε διὰ τὴν πρωίαν τῆς 9ης Δεκεμβρίου νὰ γίνῃ νέα ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Σχολῆς μας, ὑφ' ὅλων τῶν ἐν τῇ περιοχῇ δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ.

Τὸ 7ον Σύνταγμα μὲ τὰ λοιπὰ τμήματα ἐνισχύσεώς του, θὰ ἐνήργει ἀπὸ Καρανίκα καὶ Γηροκομείου.

Τὰ συντάγματα Διαμαντῆ καὶ Μπεγνῆ ἀπὸ Σωτηρίας καὶ Διαβολορέμματος. Πράγματι τρία πυροβόλα τῶν 7,5'', ὅλμοι καὶ πολυβόλα ἤρχισαν σφοδρὸν πῦρ ἀπὸ τῆς 6ης ὥρας κατὰ τῆς Σχολῆς καὶ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Τὴν 7ην ὥραν ἐγένετο ἐξόρμησις μὲ ἐπικεφαλῆς, ἀπὸ τῆς κατευθύνσεως Σωτηρίας, τὸ τάγμα Θεοχάρη, μὲ τοὺς λόχους τοῦ Λαοκράτη καὶ τοῦ Ἀποστόλη. Ἡ καπετάνισσα Ἀσήμω, γυναῖκα τοῦ Θεοχάρη, προηγεῖται μὲ τὸ μαχαίρι εἰς τὸ στόμα καὶ τὸ αὐτόματο εἰς τὸ χέρι.

Ἀλλὰ ἡ Χωροφυλακὴ ἐγρηγόρει. Θεριστικὰ πυρὰ ὑπεδέχθησαν τοὺς ἐπιτιθεμένους. Τὸ μέτωπον γεμίζει πτώματα. Ὁ λοχαγὸς Λαοκράτης γαζώνεται ἀπὸ ριπὴν ὁπλοπολυβόλου καὶ πίπτει νεκρός. Οἱ ἐπιτιθέμενοι καθηλοῦνται καὶ περὶ τὴν 9ην ὥραν ἀναγκάζονται νὰ ὀπισθοχωρήσουν εἰς τὰς θέσεις ἐξορμήσεώς των.

Ὁ Διαμαντῆς μαίνεται διὰ τὴν ἀποτυχίαν. Ἡ Μεραρχία διατάσσει δευτέραν ἐπίθεσιν, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸ σύνταγμα Μπεγνῆ ἀπὸ Διαβολορέμματος. Μετὰ προπαρασκευὴν διὰ πυρῶν τῶν βαρέων ὅπλων ἀρχίζει περὶ τὴν 14ην ὥραν νέα ἐπίθεσις, σφοδροτέρα τῆς πρώτης. Δύο περίπου διμοιρίαι τοῦ συντάγματος Μπεγνῆ ἔφθασαν μέχρι τῆς ὁδοῦ Μεσογείων, παρὰ τὰ μαγειρεῖα τῆς Σχολῆς. Τὸ 7ον Σύνταγμα ἔφθασε πρὸ τοῦ μανδροτοίχου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Ἡ κατάστασις ἦτο κρίσιμος. Ἡ Ταξιαρχία Ρίμινι, εἰδοποιηθεῖσα ἐγκαίρως, ὑπεστήριξε τὴν ἄμυναν διὰ καταιγιστικῶν πυρῶν κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων. Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἀμύνεται ἐρρωμένως.

Ἡ Σχολὴ συγκεντρώσασα δύναμιν ἐνήργησε σφοδρὰν ἀντεπίθεσιν καὶ ἠνάγκασε τοὺς ἐπιτεθέντας εἰς ὑποχώρησιν, μὲ σοβαρωτάτας ἀπωλείας. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἡμέτεραι ἀπώλειαι, κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ἦσαν αἱ μεγαλύτεραι ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην ἡμέραν.

Ἔπεσαν μαχόμενοι οἱ ἀνθυπομοίραρχοι Τίγκας Πολυχρόνης, Θεοδωρόπουλος Χρῆστος καὶ ὁ ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ ΕΔΕΣ Καραπιπέρης Γεώργιος, ἐτραυματίσθησαν δὲ ὁ ἀνθυπομοίραρχος Μπῖκος Γεώργιος, οἱ ἀνθυπασπισταὶ Τσεκούρας Ἰωάννης, Ξυνογαλᾶς Ἀνδρέας, Καλπογιάννης Δημήτριος, Παναγιωτόπουλος Μιχαὴλ καὶ ὀκτὼ ὁπλῖται.

Ἐπίθεσις κατὰ τῆς Σχολῆς Γυμναστικῆς

Τὴν 12ην καὶ 13ην Δεκεμβρίου ἐγένοντο λυσσώδεις ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ, ἀπὸ Σωτηρίας καὶ Διαβολορέμματος, πρὸς κατάληψιν τῆς Σχολῆς Γυμναστικῆς. Ἀλλὰ οἱ γενναῖοι ὑπερασπισταὶ ταύτης χωροφύλακες, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Δήμαν Ἀναστάσιον καὶ ἄλλους βαθμοφόρους, ἀπέκρουσαν ταύτας σθεναρῶς.

Αἱ ἀποτυχίαι τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τὴν 8ην καὶ 9ην Δεκεμβρίου, ὡς καὶ τὴν 12ην καὶ 13ην ἰδίου μηνός, ἔπεισαν τοῦτον ὅτι ἡ Χωροφυλακὴ δὲν ἦτο εὔκολος λεία. Πλὴν ὅμως συνέχισεν οὗτος τὸν κλοιὸν καὶ δὲν ἔπαυσεν ἡμέραν καὶ νύκτα νὰ βάλλῃ κατὰ τῆς Σχολῆς δι' ὅλμων καὶ ἀντιαρματικῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ πυροβόλων τῶν 7,5''. Ἡ στέγη τῆς Σχολῆς εἶχε σχεδὸν καταρρεύσει. Οἱ τοῖχοι καὶ τὰ παράθυρα αὐτῆς, ὡς καὶ τῆς ἐκκλησίας μας, ἦσαν διάτρητα καὶ κατάστικτα ἀπὸ τὰ βλήματα.

Τὸ εἰς τὴν ΝΔ πλευρὰν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, ἀνεγερθὲν Ἡρῷον, εἰς μνήμην τῶν, ἐν τῷ Λεκανοπεδίῳ Ἀττικῆς εἰς τοὺς ὑπὲρ Πατρίδος ἀγῶνας, πεσόντων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

'Από τὰ πυρὰ τῆς τοιαύτης τακτικῆς τοῦ ἐχθροῦ, ἀπὸ τῆς 10-20 Δεκεμβρίου, ἐφονεύθησαν ὁ ἀνθυπομοίραρχος Κατσίρης Εὐστράτιος, ὁ ὑπενωμοτάρχης Δημητρόπουλος Μιλτιάδης καὶ οἱ χωροφύλακες Τσαμπουναράκης 'Εμμανουὴλ καὶ Χατζηθᾶνος Γεώργιος καὶ ἐτραυματίσθησαν οἱ ἀνθυπασπισταὶ Χωροφυλακῆς Νικολόπουλος Νικόλαος, Κέτσης Βλάσιος καὶ δέκα ἓξ ὁπλῖται.

'Εκκαθαριστικὴ ἐπιχείρησις τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1944

'Η περίσφιγξις τῆς Σχολῆς κατέστη ἀποπνικτική. Διὰ τοῦτο ἀπεφασίσθη καὶ ἐξετελέσθη ἀπὸ πρωίας τῆς 21ης Δεκεμβρίου ἐκκαθαριστικὴ ἐνέργεια, εἰς περιοχὴν μεταξὺ τῆς ὁδοῦ Μεσογείων καὶ τῆς λεωφόρου Κηφισίας καὶ ἀπὸ Θῶν μέχρι Νοσοκομείου 'Ερυθροῦ Σταυροῦ, διὰ δυνάμεως τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι, ὀλίγων τὰνκς καὶ 30 ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς μετὰ ἑκατὸν ὁπλιτῶν αὐτῆς.

'Η ἐπιχείρησις ἐπέτυχεν, ἀλλὰ ἐθρηνήσαμεν πολλοὺς ἄνδρας. Ἔπεσαν νεκροὶ ὁ μοίραρχος Νιαρχάκος Παναγιώτης τοῦ Κωνστ., ὁ ἀνθυπασπιστὴς τῆς Χωροφυλακῆς Δάλλας Κωνστ., ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ ΕΔΕΣ Τρυπίτσης 'Ιωάννης καὶ οἱ χωροφύλακες Γιαλαμᾶς Χρῆστος καὶ Κλάδος Κυριάκος.

'Αλλὰ καὶ ὁ ἐχθρὸς ἔσχεν ἐξακριβωθείσας ἀπωλείας ἓξ νεκροὺς καὶ εἴκοσι τραυματίας, μόνον ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ 7ου Συντάγματος.

Αἱ ἡμέραι ἀπὸ 22-28 Δεκεμβρίου διῆλθον μὲ συνεχῆ πυρὰ κατὰ τῆς Σχολῆς, τῶν Στρατώνων 'Ιππικοῦ καὶ τοῦ Νοσοκομείου 'Ερυθροῦ Σταυροῦ, διὰ πολυβόλων, ὄλμων καὶ ἀντιαρματικῶν πυροβόλων, μὲ τοπικὰς ἐπιθέσεις ἡμετέρων τμημάτων καὶ μὲ ἀπωλείας μας τὸν ὑπενωμοτάρχην Κωνσταντέλλον Παναγιώτην.

Τὴν 28ην Δεκεμβρίου παρατηροῦνται συνεχεῖς μετακινήσεις πρὸς Συνοικισμὸν 'Ελληνορρώσων, Διαβολόρεμμα καὶ Γηροκομεῖον, δίδουσαι τὴν ἐντύπωσιν προετοιμασίας πρὸς ἐπίθεσιν ἐναντίον μας.

Νέα ἐπίθεσις τῆς 29ης Δεκεμβρίου

Πράγματι ἀπεφάσισαν νὰ δοκιμάσουν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὴν ἰσχύν των οἱ ἐπαίσχυντοι μητραλοῖαι.

Δύο χιλιάδες συμμορῖται κινοῦνται ἐξ 'Αγίας Παρασκευῆς πρὸς Χολαργὸν - Σωτηρίαν - Γηροκομεῖον - Τουρκοβούνια, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐκεῖ δυνάμεών των, διὰ τὴν μεγάλην των ἐπίθεσιν. Πυροβόλα, ὄλμοι, πολυβόλα, τὰ πάντα εἰς τὴν θέσιν των.

Περὶ ὥραν 21ην τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἑκατὸν συμμορῖται κατέλαβον τὴν οἰκίαν Δάρμου, ἔναντι τῆς Σχολῆς, μετὰ τριῶν πολυβόλων.

Τὴν 22.30' ὥραν ἤρχισε σφοδροτάτη ἐπίθεσις συγχρόνως κατὰ τοῦ Νοσοκομείου 'Ερυθροῦ Σταυροῦ καὶ Σχολῆς ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν. Τὰ πυρὰ παντὸς ὅπλου ἐκρότουν δαιμονιωδῶς ἀπὸ Θῶν - 'Αγίου Δημητρίου - 'Αγίας Τριάδος - Γηροκομείου - Διαβολορέμματος καὶ Σωτηρίας. 'Επανειλημμέναι ἔφοδοι ἐξεδηλώθησαν. 'Αλλὰ τὰ γενναῖα παιδιά μας, ἔχοντα πλέον πεῖραν ἑνὸς μηνὸς εἰς τὴν μάχην, ἐκράτησαν τὰς θέσεις των καὶ τελικῶς ἀπέκρουσαν τὰς μανιώδεις ἐπιθέσεις τῆς φοβερᾶς αὐτῆς νυκτός.

Τὰς μετέπειτα ἡμέρας, μέχρι τῆς 3ης 'Ιανουαρίου 1945, ὁ ἐχθρὸς ἐκράτησε τὰς θέσεις του παρενοχλῶν τὰς δυνάμεις μας διὰ συνεχῶν πυρῶν καὶ μικροεπιθέσεων.

Τὴν πρωίαν τῆς 4ης 'Ιανουαρίου ἐρρίφθησαν αἱ τελευταῖαι βολαὶ κατὰ τῆς Σχολῆς, μὲ ἀποτέλεσμα τὸν φόνον τοῦ ὑπενωμοτάρχου Καραχάλιου Χρήστου καὶ τοῦ χωροφύλακος Κασέρη Γεωργίου καὶ τὸν τραυματισμὸν ἑτέρου.

'Η τελικὴ ἐξόρμησις τῆς Σχολῆς

'Από τῆς μεσημβρίας τῆς 4ης 'Ιανουαρίου ἡ Σχολή, ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἐνεργείας καὶ ἄλλων δυνάμεων, διὰ τῶν διαθεσίμων δυνάμεών της ἐνήργησε τὴν τελικὴν ἐξόρμησίν της πρὸς ἐκκαθάρισιν τῶν πέριξ εἰς μέγα βάθος, μικρὸν δὲ τμῆμα διῶκον συμμορίτας ἔφθασε μέχρι Πεντέλης, ὅπου καὶ ἔπεσαν νεκροὶ ὁ ὑπενωμοτάρχης 'Αρμένης Δημήτριος καὶ ὁ χωροφύλαξ Παναγιωτάκος Φιλάρετος.

'Αλλὰ πολὺ πρίν, ἀπὸ τῆς 7ης Δεκεμβρίου, διλοχία Χωροφυλακῆς ἐκ τοῦ ΙΙου Τάγματος τοῦ Πέτροβα ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Χωροφυλακῆς Παπαηλιοῦ 'Ηλίαν, ἐτέθη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ συνταγματάρχου τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι θρυλικοῦ Παπαδοπούλου (Παποῦ) καὶ ἐνήργησεν ἐξόρμησιν πρὸς τὸν Συνοικισμὸν Κουπονίων καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸς Καισαριανήν, μὲ ἀπωλείας μας τοὺς ὑπενωμοτάρχας Καρανίκαν Νικόλαον, Περιστεράκην 'Αθανάσιον, τοὺς χωροφύλακας Βουλγαρίδην Δημήτριον, Χατζηνικολάου Νικόλαον, Σπαθῆν 'Ανδρέαν καὶ Γεωργάραν Κωνστ.

Αἱ συνολικαὶ ἀπώλειαι τῆς Σχολῆς κατὰ τὴν Δεκεμβριανὴν ἐκείνην μάχην, ἥτις διήρκεσεν ἕνα ὁλόκληρον μῆνα, ἦσαν νεκροὶ 4 ἀξιωματικοί, 1 ἀνθυπασπιστής, 8 ὑπενωμοτάρχαι, 13 χωροφύλακες καὶ 3 ἐδεσῖται, σύνολον 29 νεκροί· τραυματίαι δὲ 9 ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ καὶ 51 ὁπλῖται Χωροφυλακῆς.

'Εκτὸς ὅμως τῶν ἀπωλειῶν τούτων εἴχομεν καὶ ἄλλας, μεταξὺ τῶν προστατευτικῶς κρατουμένων ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ. 'Ο συνταγματάρχης Πεζικοῦ Παπαδόγκωνας Διονύσιος ἔπεσεν εἰς τοὺς Στρατῶνας 'Ιππικοῦ. 'Ετραυματίσθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Σχολῆς ὁ ἀντισμήναρχος Βασιλούδης Δημήτριος, ὁ ἀντισυνταγματάρχης Πολιτάκης Γεώργιος, ὁ ταγματάρχης Πρόκος Δημήτριος, οἱ ἀνθυπολοχαγοὶ Παναγιωτόπουλος, Λίζος Γεώργιος, Καραχάλιος 'Αθανάσιος καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς 'Αναλογίδης Σπυρίδων».

Τέλος, πρὸς πλήρη διαφώτισιν ἐπὶ τοῦ 'Αγῶνος τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, παραθέτομεν τὸ συνοπτικὸν ἡμερολόγιον τῶν ἐπιχειρήσεων ἀπὸ 6ης μέχρι 17ης Δεκεμβρίου.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΣΥΜΒΑΝΤΩΝ
Τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1944

«Συνοπτικὸν ἡμερολόγιον ἐπιχειρήσεων Σχολῆς Χωροφυλακῆς ἀπὸ 6ης μέχρι καὶ 17ης Δεκεμβρίου 1944»

«Ἡ Διοίκησις τῆς Σχολῆς ἔχουσα πληροφορίας, κατόπιν τοῦ ἐκδηλωθέντος στασιαστικοῦ κινήματος, ὅτι ἐπίκειται ἐπίθεσις ἐναντίον τῶν κτιρίων της, κατένειμεν ἀπὸ τῆς 4.12.44 τὴν ὑπ' αὐτῆς διατιθεμένην δύναμιν καὶ ὅπλα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχεδίου ἀμύνης, τὸ ὁποῖον περιελάμβανε τοὺς κυρίως τομεῖς.

1. Τὸν ἀνατολικόν, περιλαμβανόμενον μεταξὺ τῶν μονίμων πολυβολείων τῶν εὑρισκομένων βορείως τῆς ἀποθήκης ἐπιστρατεύσεως Ἱππικοῦ καὶ τῆς ΒΑ γωνίας τῆς βορείας πτέρυγος τοῦ κτιρίου, 2. Τὸν τομέα τὸν περιλαμβάνοντα τοὺς θαλάμους τῆς βορείας πτέρυγος, καὶ 3. Τὸν δυτικὸν τομέα ἐξικνούμενον καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ δυτικοῦ ἀλσυλλίου τῆς Σχολῆς.

Πράγματι τὴν 6.12.44 καὶ ὥραν 12.50', οἱ ἐλασῖται ἤρξαντο βάλλοντες κατὰ τῆς Σχολῆς διὰ πολυβόλων, αὐτομάτων ὅπλων καὶ τυφεκίων ἐκ τῆς κατευθύνσεως τῶν βορείως τῆς Σχολῆς οἰκιῶν καὶ ἰδίᾳ ἐκ τοῦ κτιρίου τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Σχολῆς Γυμναστικῆς. Τὸ πῦρ συνεχίσθη ἐντατικῶς μέχρι τῆς 18ης ὥρας τῆς ἰδίας ἡμέρας, ὁπότε κατέπαυσεν. Οἱ ἄνδρες τῆς Σχολῆς ἀπέκρουσαν ἀποτελεσματικῶς τὴν ἐπίθεσιν καὶ διετήρησαν τὰς θέσεις των. 'Απωλείας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην εἶχεν ἕνα ἀξιωματικὸν τραυματίαν.

7η καὶ 8η Δεκεμβρίου 1944

Ὁ ἀντίπαλος ἤρξατο καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς 5ης πρωινῆς ὥρας σφοδρότατον πῦρ δι' ὅπλων τοῦ αὐτοῦ εἴδους καὶ ἐπὶ πλέον δι' ὅλμων, διαρκέσαν μέχρι τῆς 18ης ὥρας. Καὶ αἱ ἐπιθέσεις αὗται ἀπεκρούσθησαν ἐπιτυχῶς καὶ οἱ ἄνδρες διετήρησαν τὰς θέσεις των.

'Απωλείας ἔσχε, τὴν 7.12.44 τραυματίας ἕνα ἀνθυπασπιστὴν καὶ 4 ὁπλίτας, τὴν δὲ 8.12.44 νεκροὶ 6 ὁπλῖται, εἰς οὓς περιλαμβάνονται καὶ αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἀποσπάσματος ἀντισυνταγματάρχου Παπαηλιοῦ συνεργασθέντος μετὰ τῆς Ταξιαρχίας εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις Καισαριανῆς. Τραυματίαι 8 ὁπλῖται.

9η Δεκεμβρίου 1944

Ὁ ἀντίπαλος ἤρξατο τὴν ἐπίθεσιν ἀπὸ τῆς 5.30' ὥρας μὲ μεγαλυτέραν σφοδρότητα καὶ μὲ πολλὰ μηχανήματα πυρός, κατορθώσας νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν Σχολήν, ἰδίως ἐκ τῆς κατευθύνσεως τοῦ Σανατορίου Σωτηρία. Καὶ τὴν ἐπίθεσιν ταύτην ἀποκρούσαντες οἱ ἄνδρες, διετήρησαν σταθερῶς τὰς θέσεις των καὶ ἀπεδεκάτισαν τὰς δυνάμεις τοῦ ἀντιπάλου. Κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ἡ Ταξιαρχία ἐνήργησεν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ, ὃν καὶ κατέλαβε. Εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην συμμετέσχε καὶ δύναμις τῆς Σχολῆς ἥτις ἐγκατεστάθη εἰς τὸν 'Ερυθρὸν Σταυρόν, ἀφοῦ προέβη εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς καὶ τὴν σύλληψιν ἐλασιτῶν καὶ 200 περίπου ὑπόπτων, οὓς παρέδωκεν εἰς τὴν Ταξιαρχίαν.

'Απωλείας ἔσχε νεκροὺς δύο ἀξιωματικοὺς καὶ δύο ὁπλίτας, τραυματίας ἐννέα ἀξιωματικοὺς καὶ ὀκτὼ ὁπλίτας.

10η Δεκεμβρίου 1944

Ὁ ἀντίπαλος ἤνοιξε πῦρ ἀπὸ τῆς 9ης πρωινῆς ὥρας, μέχρι τῆς 17ης διὰ τῶν αὐτῶν ὅπλων καὶ ἐπὶ πλέον δι' ἀντιαρματικῶν. Ἡ ἐπίθεσις ἀπεκρούσθη καὶ οἱ ἄνδρες διετήρησαν τὰς θέσεις των ἄνευ ἀπωλειῶν.

11η μέχρι καὶ 14η Δεκεμβρίου 1944

'Εξεδηλώθησαν ἐπιθέσεις διὰ τῶν αὐτῶν ὅπλων καὶ ἐκ τῶν κατευθύνσεων Σανατορίου Σωτηρία, Διαβολορέμματος, Τουρκοβουνίων καὶ Γηροκομείου, αἵτινες ἀπεκρούσθησαν καὶ οἱ ἄνδρες διετήρησαν τὰς θέσεις των. 'Απωλείας ἔσχε μόνον τὴν 12.12.44 νεκροὺς ἕνα ἀξιωματικόν, τραυματίας δύο ἀξιωματικοὺς καὶ δύο ὁπλίτας. Συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι καὶ δύο Ἕλληνες ἀντάρται.

15η μέχρι καὶ 17η Δεκεμβρίου 1944

'Επίθεσις δὲν ἐξεδηλώθη. 'Ερρίφθησαν ὅμως, κατὰ διαλείμματα, βλήματα ὅλμου καὶ ριπαὶ αὐτομάτων. 'Απώλειαι τὴν 15.12.44 εἷς ὁπλίτης τραυματίας καὶ τὴν 16.12.44 δύο ὁπλῖται τραυματίαι.

Ἡ Σχολὴ Χωροφυλακῆς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ὑπήχθη, διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς ΙΙΙης 'Ορεινῆς Ταξιαρχίας. Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἐπιχειρήσεων, ἡ Σχολὴ ἀπέκτησε τὰ ἑξῆς συγκροτήματα ἀμύνης, πλαισιώσασα ταῦτα δι' ἰδίων δυνάμεων: 1. Τὸ κτίριον τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, 2. Τοὺς Στρατῶνας τέως Συντάγματος Ἱππικοῦ, 3. Τοὺς Στρατῶνας τέως Συντάγματος Εὐζώνων, 4. Τὸ Στρατόπεδον συγκεντρώσεως συλλαμβανομένων ἐλασιτῶν, 5. Τὸ κτίριον τοῦ Νοσοκομείου 'Ερυθροῦ Σταυροῦ καὶ 6. Τὴν Σχολὴν Γυμναστικῆς.

Ἡ δύναμις τῆς Σχολῆς, κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀπετελεῖτο ἀπὸ 66 ἀξιωματικοὺς καὶ 515 ὁπλίτας, εἰς οὓς δέον νὰ προστεθῶσι καὶ ἕτεροι 8 ἀξιωματικοὶ καὶ 110 ὁπλῖται ἄοπλοι, προερχόμενοι ἐκ συμπτυχθεισῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διευθύνσεως Χωροφυλακῆς 'Αθηνῶν, διέθετε δὲ 581 τυφέκια, 10 ὁπλοπολυβόλα, 7 αὐτόματα Στὲν καὶ 3 ὁλμίσκους.

Κατ' ἀναφορὰν τῆς Ταξιαρχίας 'Εθνοφυλακῆς 'Αθη-

νῶν, τὸ 142 Τάγμα, κατὰ τὰς ἐνεργηθείσας ἐκκαθαρίσεις εἰς τὴν περιοχὴν Ἀμπελοκήπων τὴν 13.12.44, ἔσχε μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀπωλειῶν καὶ τὰς ἑξῆς εἰς ἄνδρας Χωροφυλακῆς: Νεκρὸς Α.Θ. χωροφύλαξ Ξηροκώστας Νικόλαος. Τραυματίαι ὑπενωμοτάρχαι Τσέλος Νικόλαος, Κοντούλας Βασίλειος καὶ χωροφύλαξ Γιαγιάκος Βασίλειος.

7. ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ΑΒΕΡΩΦ

Εἰς τάς, παρὰ τὴν λεωφόρον Ἀλεξάνδρας, φυλακὰς Ἀβέρωφ εἶχον ἐγκλεισθῆ περὶ τὰ 400 ἄτομα, συλληφθέντα κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως, μεταξὺ δὲ τούτων ἦσαν καὶ οἱ ἐπὶ κατοχῆς πρωθυπουργοὶ Τσολάκογλου καὶ Ἰω. Ράλλης, ὡς καὶ διατελέσαντες κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον ὑπουργοί, στρατηγοί, ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ καὶ ἄλλοι Ἕλληνες κατηγορούμενοι ὡς δοσίλογοι. Ἡ φρουρὰ τῶν φυλακῶν ἀπετελεῖτο ἐκ 14 ἀξιωματικῶν καὶ 100 ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος προσετέθη καὶ μία διμοιρία Ἄγγλων στρατιωτῶν ὑπὸ ἕνα ὑπολοχαγόν. Ἐκρατοῦντο εἰς τὰς φυλακὰς 28 ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, μεταφερθέντες ἐκεῖ ἐκ Κοζάνης ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, πρὸς ἀποσόβησιν σφαγῆς των ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, παραδόξως δὲ περιληφθέντες ὑπὸ τούτων εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ δοσιλόγου. Οὗτοι ὅμως, ὅταν ἐξεδηλώθη ἡ ἐπίθεσις κατὰ τῶν φυλακῶν ἀφέθησαν ἐλεύθεροι καὶ προσετέθησαν εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἀμύνης.

Ἡ φρουρὰ ἦτο ὡπλισμένη μὲ ἀτομικὰ ὅπλα ἰταλικοῦ τύπου, πολλὰ τῶν ὁποίων ἦσαν ἐλαττωματικά, μὲ 50 φυσίγγια ἕκαστον, 4 αὐτόματα Στέν, μὲ ὀλίγας δεσμίδας φυσιγγίων δι' ἕκαστον, ὡς καὶ 50 ἰταλικὰς καὶ 20 γερμανικὰς χειροβομβίδας. Ἡ ἀγγλικὴ διμοιρία διέθετεν, ἐπίσης, ἀτομικὰ τυφέκια καὶ 5 ὁπλοπολυβόλα. Πρὶν ἀκόμη ἐκδηλωθῆ ἡ ἐπίθεσις, ὁ διοικητὴς τῆς φρουρᾶς, ἀντισυνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Κ. Δουκάκης, ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς ὅλως ἀνεπαρκοῦς δυνάμεως φρουρήσεως καὶ τοῦ ἀτελεστάτου ὁπλισμοῦ τῆς φρουρᾶς. Ἐζητήθη ἐπειγόντως ἡ ἐνίσχυσις τῆς φρουρᾶς καὶ ἡ ἀποστολὴ βαρέων ὅπλων, ἡ τοποθέτησις συρματοπλεγμάτων γύρωθεν τῶν φυλακῶν καὶ ἡ κατασκευὴ μικρῶν προχωμάτων πρὸς τοποθέτησιν πολυβόλων εἰς ἐπισφαλῆ σημεῖα τῆς ἀνατολικῆς καὶ βορείου πλευρᾶς, ὁπόθεν ἦτο προφανὲς ὅτι θὰ ἐπιχειρηθῆ ἔφοδος. Οὐδὲν τούτων ἐγένετο, λόγῳ τῆς ἀνυπαρξίας μέσων καὶ τῆς ἐπικρατούσης συγχύσεως ἐκ τῆς ἤδη ἀρξαμένης κομμουνιστικῆς στάσεως. Ἐν τούτοις, ἦτο πλέον ἡ προφανὲς ὅτι θὰ ἐξεδηλοῦτο ἐπίθεσις τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων, διότι, ἐκτὸς τῆς φρουρᾶς τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς ὁποίας ἀπέβλεπον, οἱ κομμουνισταὶ ἐπεθύμουν νὰ θέσουν εἰς χεῖράς των τοὺς δοσιλόγους, τοὺς ὁποίους, ὡς εἶχον διακηρύξει, θὰ παρέπεμπον εἰς λαϊκὰ δικαστήρια πρὸς ἄμεσον ἐκτέλεσιν.

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος, ἐσημειώθη συγκέντρωσις ἐλασιτικῶν δυνάμεων πέριξ τῶν φυλακῶν καὶ μεταφορὰ εἰς ἐπίκαιρα σημεῖα ἐφόδου βαρέων ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν. Οἱ κομμουνισταὶ κατέλαβον τὰς πέριξ οἰκίας καὶ τὰ γύρωθεν ὑψώματα, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἔρριπτον πυρὰ φθορᾶς καὶ ἐξασθενήσεως τοῦ ἠθικοῦ τῆς φρουρᾶς, ἡ ὁποία ἀπήντα μετά τινος περισκέψεως, διότι τὰ πυρομαχικά της ἦσαν λίαν περιωρισμένα. Ἤδη, πρὸ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἐπιθέσεως εἶχον τραυματισθῆ 3 ὁπλῖται, εἷς Ἄγγλος ἐπιλοχίας, μία καλογραῖα τῆς ὑπηρεσίας φυλακῶν καὶ εἶχον φονευθῆ μία καλογραῖα καὶ ἓν παιδίον. Δραματικαὶ ἐκκλήσεις τῆς φρουρᾶς πρὸς ἀποστολὴν ἐνισχύσεων καὶ πυρομαχικῶν, μέσῳ τῆς ἀγγλικῆς διμοιρίας διαθετούσης ἀσύρματον, ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ.

Περὶ ὥραν 2αν μεταμεσονύκτιον τῆς 18ης Δεκεμβρίου, καταιγιστικὰ πυρὰ ἔδωσαν τὸ σύνθημα τῆς ἐπιθέσεως τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἔβαλλον ἀπὸ ὅλων τῶν πλευρῶν μὲ τυφέκια, αὐτόματα, χειροβομβίδας καὶ δυναμίτιδας. Οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς ἠμύνοντο κρατερῶς. Ἀλλὰ περὶ τὴν 5ην πρωινὴν οἱ κομμουνισταί, ἐπωφελούμενοι τοῦ βαθυτάτου σκότους ἐπλησίασαν, ἕρποντες, τὸν μανδρότοιχον τῶν φυλακῶν, τὸν ὁποῖον ἀνετίναξαν διὰ δυναμίτιδος. Ἀνετίναξαν, ἐπίσης, μίαν σκοπιὰν ἐπὶ τοῦ μανδροτοίχου, ὅπου ἐφονεύθησαν εἷς ἀξιωματικὸς καὶ τρεῖς χωροφύλακες. Διὰ τῶν δημιουργηθέντων ρηγμάτων οἱ κομμουνισταὶ προσεπάθουν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ προαύλιον τῶν φυλακῶν, ἀλλ' οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς ἀπέκρουον γενναίως τὰς ἐπιθέσεις των, προξενοῦντες εἰς αὐτοὺς βαρείας ἀπωλείας. Ἐκ τῶν κρατουμένων, ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Ἀστυνομίας ἔσπευσαν αὐθορμήτως παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν μαχομένων, λαμβάνοντες δὲ τὰ ὅπλα τῶν φονευομένων μετεῖχον γενναίως τοῦ ἀγῶνος ὡς ἁπλοῖ μαχηταί. Ἀνώτεροί τινες ἐκ τούτων ἀξιωματικοί, παλαιοὶ γενναῖοι καὶ πεπειραμένοι πολεμισταί, καθωδήγουν ἢ ἐχειρίζοντο οἱ ἴδιοι ἀπὸ καταλλήλων σημείων τὰ αὐτόματα ὅπλα.

Περὶ τὴν 9ην πρωινήν, οἱ κομμουνισταί, λόγῳ τοῦ ἀνεξαντλήτου ἀριθμοῦ των καὶ κατόπιν βαρυτάτων ἀπωλειῶν, ἐπέτυχον νὰ εἰσχωρήσουν διὰ τῶν ρηγμάτων τοῦ μανδροτοίχου εἰς τὸ προαύλιον τῶν

φυλακῶν. Οἱ κρατούμενοι εἰς τὰ βόρεια διαμερίσματα δοσίλογοι, οἱ ὁποῖοι ἐκινδύνευον νὰ πέσουν εἰς χεῖρας τῶν εἰσβαλλόντων εἰς τὸν περίβολον κομμουνιστῶν, διετάχθησαν νὰ ἐξέλθουν καὶ νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς τὸ πρὸς τὴν λεωφόρον Ἀλεξάνδρας τμῆμα τῶν φυλακῶν. Πάντες συνεμορφώθησαν εἰς τήν, χάριν σωτηρίας των, δοθεῖσαν διαταγὴν αὐτήν, πλὴν τοῦ στρατηγοῦ Μπάκου, τοῦ τέως ἀστυνομικοῦ διευθυντοῦ Πειρουνάκη καί τινων ἄλλων οἱ ὁποῖοι, ἄγνωστον διὰ ποῖον λόγον, δὲν ἐξῆλθον καί, συλληφθέντες ἐκεῖ ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξετελέσθησαν.

Οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ Ἄγγλοι στρατιῶται, οἱ φύλακες τῶν φυλακῶν καὶ οἱ κρατούμενοι συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ πρὸς τὴν κεντρικὴν εἴσοδον τῶν φυλακῶν τμῆμα τῶν κτιρίων, ὁπόθεν συνεχίζετο κρατερὸς ὁ ἀγών.

Ἀλλ' ἡ κατάστασις ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν καθίστατο περισσότερον τραγική. Τὰ πυρομαχικὰ ὁλονὲν ἐξηντλοῦντο, ὁλονὲν καὶ περισσότερον, δὲν ἀπέμενον πλέον ἢ τὰ ὀλίγα τῆς ἀγγλικῆς φρουρᾶς. Ἐγένοντο διὰ τοῦ ἀσυρμάτου σπαρακτικαὶ ἐκκλήσεις πρὸς ἀποστολὴν ἐνισχύσεων ἢ ὑποβοήθησιν διὰ τὰνκς καὶ Στρατοῦ τῆς ἀποχωρήσεως, ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ συνωστισμὸς εἰς τὸ κτίριον τῶν κεντρικῶν φυλακῶν, ὅπου μετεφέρθη ἡ ἄμυνα, διότι τὰ λοιπά, τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, εἶχον πέσει εἰς χεῖρας τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα σύγχυσις ἦτο ἀπερίγραπτος. Κρατούμενοι, νεκροί, οἰμώζοντες τραυματίαι, πολεμισταὶ ἐκυλίοντο ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Μία ἐπιχειρηθεῖσα, ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς Ἀστυνομίας Μπουραντᾶ, ἀπεγνωσμένη ἔξοδος, ἐπὶ κεφαλῆς ὁμάδος κρατουμένων, ἀπέτυχε λόγῳ τοῦ καταιγιστικοῦ πυρός, οἱ δὲ διασωθέντες κατέφυγον πάλιν εἰς τὰς φυλακάς. Πολλοὶ τῶν κρατουμένων εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ πανικοῦ, γνωρίζοντες δὲ ποῖος βασανιστικὸς θάνατος τοὺς ἀνέμενεν, ἂν ἔπιπτον εἰς χεῖρας τῶν κομμουνιστῶν, παρεκάλουν τοὺς διαθέτοντας περίστροφα νὰ ρίψουν βολὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των.

Περὶ τὴν 2αν ἀπογευματινὴν ὥραν, ἐν ᾧ τὰ πυρομαχικὰ εἶχον σχεδὸν ἐξαντληθῆ τελείως, οἱ κομμουνισταί, συνεχίζοντες τὰς λυσσαλέας ἐπιθέσεις των, εἶχον προσεγγίσει τὸ κεντρικὸν κτίριον καὶ ἐπεχείρουν νὰ διανοίξουν διὰ δυναμίτιδος ὀπὰς εἰσόδου. Ὁ ἀσύρματος τῶν Ἄγγλων ἐξέπεμπε συνεχῶς ἐκκλήσεις θανασίμου ἀγωνίας. Οἱ φρουροὶ ἀντὶ νὰ παραδοθοῦν, ὡς ἐζήτουν τινές, φθάσαντες εἰς τὸ ἔσχατον σημεῖον ἀντοχῆς, εἶχον ἀποφασίσει νὰ ἐπιχειρήσουν ἔξοδον αὐτοκτονίας, φονευόμενοι τοὐλάχιστον ἐν μάχῃ, ἀντὶ νὰ ὑποστοῦν βασανιστικὸν καὶ ἐξευτελιστικὸν θάνατον. Κατὰ τὰς σπαρακτικὰς ἐκείνας στιγμὰς ἠκούσθη ὁ κρότος τριῶν ἀγγλικῶν τάνκς, τὰ ὁποῖα βάλλοντα καταιγιστικῶς πρὸς ἐξουδετέρωσιν ἢ ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀντιπάλων, ἐπλησίαζον τὰς φυλακάς. Συγχρόνως κατέφθασαν καὶ δύο διμοιρίαι τοῦ 141 Τάγματος Ἐθνοφρουρᾶς, ἀποτελούμεναι ἐκ χωροφυλάκων. Τότε, κατόπιν συνεννοήσεως, διὰ τοῦ ἀσυρμάτου, διετάχθη ἔξοδος ἐκ τῶν φυλακῶν πάντων ἐν γένει, φρουρῶν καὶ κρατουμένων, οἱ ὁποῖοι, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἀγγλικῶν τάνκς, ἐπορεύθησαν διὰ τοῦ συνοικισμοῦ Κουντουριώτου πρὸς τὸν χῶρον τοῦ Α΄ Συντάγματος Πεζικοῦ. Ἡ ἀποχώρησις ἐγένετο μὲ ἀπόλυτον τάξιν, παραληφθέντων καὶ τῶν τραυματιῶν. Ἀλλὰ καθ' ὁδὸν πολλοὶ τῶν κρατουμένων διέρρευσαν καὶ ἐκ τῶν 400 εἶχον παραμείνει (τινὲς ἐφονεύθησαν κατὰ τὴν ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν ἐξόδου) μόνον 189, οἱ ὁποῖοι παραληφθέντες ὑπὸ ἀγγλικῶν τμημάτων μετεφέρθησαν εἰς Φάληρον, ὁπόθεν ἐστάλησαν εἰς Αἴγυπτον.

Κατὰ τὴν μάχην τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ διεπιστώθη ἐπισήμως ὅτι ἐφονεύθησαν 4 ἀξιωματικοὶ καὶ 7 ὁπλῖται, ἐτραυματίσθησαν δὲ εἷς ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς, ὁ Ἄγγλος ὑπολοχαγὸς καὶ 4 ὁπλῖται. Ἀλλ' εἰς τὴν πραγματικότητα αἱ ἀπώλειαι ἦσαν πολὺ μεγαλύτεραι, διότι λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης τρομερᾶς συγχύσεως καὶ τοῦ τρόπου ἐγκαταλείψεως τῶν φυλακῶν, πολλαὶ τῶν ἀπωλειῶν παρέμειναν ἀνεξακρίβωτοι.

8. ΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ΑΒΕΡΩΦ

Παραθέτομεν κατωτέρω τὸ κείμενον τῆς, ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς φρουρᾶς ἀντισυνταγματάρχου Δουκάκη, συνταχθείσης τὴν 11ην Ἰανουαρίου 1945, εὐθὺς μετὰ τὰ γεγονότα, ἀναφορᾶς πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ἐν συνεχείᾳ δὲ τοῦ ὑπηρετοῦντος εἰς τὴν φρουρὰν καὶ μετασχόντος τοῦ ἀγῶνος ταγματάρχου Νικ. Μαντούβαλου καί, τέλος, ἔκθεσιν τοῦ διενεργήσαντος ἔνορκον προανάκρισιν ἀντισυνταγματάρχου Εὐ. Σοφρᾶ.

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω ὅτι εἰς τὰς φυλακὰς Ἀβέρωφ ἐκρατοῦντο περὶ τοὺς 400 δοσίλογοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ οἱ ἐπὶ κατοχῆς διατελέσαντες ὑπουργοὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ διαφόρων ὅπλων, ἅπαντες ὑπόδικοι εἰσέτι.

Μόνος ἐκ τῶν δοσιλόγων εἶχε δικασθῆ καὶ καταδικασθῆ εἰς θάνατον παρὰ τοῦ Εἰδικοῦ Δικαστηρίου ὁ Γ. Γιαννόπουλος. Κομμουνισταὶ μεταξὺ τῶν κρατουμένων δὲν ὑπῆρχον, εἰμὴ μόνον εἷς Βούλγαρος κατάσκοπος, κρατού-

μενος ἐν ἀπομονώσει κατόπιν διαταγῆς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ.

Ἡ ὑπὸ τὰς διαταγάς μου τελοῦσα φρουρὰ ἀπετελεῖτο ἐκ 14 ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν καὶ 95 ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς.

Εἰς ταύτην εἶχον προσκολληθῆ, 2 ἡμέρας πρὸ τῆς ἐπιθέσεως, καὶ 15 ἄνδρες Χωροφυλακῆς μετὰ 13 τοιούτων τοῦ Στρατεύματος, οἵτινες εἶχον μεταφερθῆ ἐκ Κοζάνης παρὰ τῶν Ἄγγλων καὶ ἐκρατοῦντο εἰς τὰς φυλακάς, ἵνα ἀποφύγωσι τὰς διώξεις τῶν κομμουνιστῶν, καὶ οἱ ὁποῖοι, ὡς κρατούμενοι εἰς τὰς φυλακὰς Ἀβέρωφ, ἀπεφυλακίσθησαν διὰ διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης τὴν 15-12-44 καὶ παρέμειναν ἐνισχύσαντες τὴν φρουράν. Οὕτω, ἅπασα ἡ δύναμις ἀπετελέσθη ἐν συνόλῳ ἀπὸ 137 ἄνδρας.

Ὁ ὁπλισμὸς τὸν ὁποῖον διέθετεν ἡ φρουρὰ ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὅπλα ἰταλικά, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐφθαρμένα, μὲ 100 φυσίγγια δι' ἕκαστον, 50 ἰταλικὰς χειροβομβίδας καὶ 20 γερμανικὰς τοιαύτας, καὶ 3 αὐτόματα ὅπλα Στὲν μὲ 100 φυσίγγια δι' ἕκαστον.

Πλὴν τῆς ἑλληνικῆς φρουρᾶς, ὑπῆρχε καὶ ἀγγλικὴ τοιαύτη μιᾶς διμοιρίας, ὑπὸ λοχαγὸν τελοῦσα, ἥτις διέθετε, πλὴν τῶν ἀτομικῶν τυφεκίων, καὶ 5 ὁπλοπολυβόλα.

Οἱ ἄνδρες τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῶν φυλακῶν ἦσαν ἄοπλοι.

Ἡ Στρατιωτικὴ Διοίκησις Ἀθηνῶν, εἰς ἐπανειλημμένας ἐπιθεωρήσεις της, διεπίστωσε τὸ ἐπισφαλὲς τῶν φυλακῶν καὶ τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς φρουρᾶς. Μάλιστα ἐξέδωσε σχετικὴν διαταγὴν ἵνα ἐνισχυθῶ διὰ βαρέων ὅπλων καὶ ἀρκετῶν πυρομαχικῶν, διατάξασα συνάμα τὴν τοποθέτησιν διπλῆς σειρᾶς συρματοπλεγμάτων, εἰς τὰ ἐπισφαλῆ σημεῖα τῶν φυλακῶν, τόσον εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος ὅσον καὶ εἰς τὸ βόρειον, ὅπου καὶ ἐξεδηλώθη ἡ ἐπίθεσις. Ὁμοίως, εἶχε διατάξει καὶ τὸ κτίσιμον τῶν πρὸς βορρᾶν παραθύρων διὰ λιθοδομῆς. Ἡ διαταγὴ αὕτη τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀθηνῶν, δυστυχῶς, δὲν ἐξετελέσθη.

Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς κομμουνιστικῆς στάσεως ἐν Ἀθήναις, αἱ φυλακαὶ ἐδέχοντο πυρὰ τριβῆς καθ' ἑκάστην ἐκ τῶν πέριξ οἰκιῶν καὶ ὑψωμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπήντα καὶ ἡ φρουρά.

Ἐκ τῶν πυρῶν τούτων εἶχον τραυματισθῆ καὶ 3 ὁπλῖται, 1 Ἄγγλος ἐπιλοχίας, 1 καλογραῖα ὑπάλληλος τῶν φυλακῶν, εἶχον δὲ φονευθῆ ὁμοίως 1 καλογραῖα καὶ 1 παιδίον τῆς Παιδικῆς Στέγης τῶν φυλακῶν.

Ὁ 15θήμερος οὗτος πόλεμος ἐπέφερε τὴν ἐλάττωσιν τῶν πυρομαχικῶν τῆς φρουρᾶς κατὰ τὸ 1/4 περίπου.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ φυλακαὶ ἦσαν ἀποκεκλεισμέναι καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἡ ἐπίθεσις κατ' αὐτῶν, περισφιγγουμένων πανταχόθεν, ἦτο ἀναπόφευκτος, εἶχον ζητήσει τὴν ἀποστολὴν πυρομαχικῶν μέσῳ τῆς ἀγγλικῆς φρουρᾶς, ἥτις διέθετεν ἀσύρματον τηλέφωνον, τὰ ὁποῖα δὲν μοὶ ἀπεστάλησαν.

Ἐνταῦθα δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι ἐπειδὴ εἴμεθα ἀποκεκομμένοι τηλεφωνικῶς, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπαναστατικῆς ἐκδηλώσεως, ἐζήτησα μέσῳ τοῦ Ἄγγλου διοικητοῦ καὶ ὑπεμνήσθη εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Ἀρχὰς ἡ ἀνάγκη τῆς διαθέσεως τῶν ἄνω μέσων.

Τὴν 2αν νυκτερινὴν ὥραν τῆς 17 πρὸς 18-12-44 ἐξεδηλώθη ἡ γενικὴ ἐπίθεσις τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τῶν φυλακῶν. Ὅλαι αἱ πέριξ τῶν φυλακῶν οἰκίαι εἶχον καταληφθῆ παρ' αὐτῶν καὶ αἱ φυλακαὶ ἐδέχοντο πυρὰ ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν δι' ὅπλων, ὅλμων, χειροβομβίδων καὶ πολυβόλων. Ἡ κυρία ὅμως προσπάθεια τῶν ἐπιτιθεμένων ἐστράφη πρὸς τὴν βορείαν πλευρὰν τῶν φυλακῶν. Συγκεντρωτικὰ πυρὰ αὐτομάτων ὅπλων καὶ ὅλμων ἔπιπτον ἐφ' ὅλων τῶν σκοπιῶν τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, εἰς τρόπον ὥστε οἱ ἐντὸς αὐτῶν εὑρισκόμενοι ἄνδρες ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ βάλλωσιν ἀμυνόμενοι συνεχῶς, κατὰ τῶν ἀπέναντι αὐτῶν εὑρισκομένων κομμουνιστῶν, οἵτινες, παρ' ὅλην τὴν ἀριθμητικὴν καὶ εἰς ὁπλισμὸν ὑπεροχήν των, δὲν θὰ κατελάμβανον τὴν πλευρὰν ταύτην τῶν φυλακῶν ἐὰν δὲν ἐχρησιμοποίουν δυναμίτιδα. Βοηθοῦντος τοῦ σκότους καὶ τῆς ἐλαττωματικῆς κατασκευῆς τῶν σκοπιῶν, κατώρθωσαν περὶ ὥραν 5ην πρωινήν, ἤτοι 3 ὥρας μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἐπιθέσεως, νὰ πλησιάσουν τὸ ἐξωτερικὸν τεῖχος εἰς διάφορα σημεῖα καὶ νὰ θέσουν δυναμίτιδα, ἀδιαφοροῦντες διὰ τὰς φθορὰς των, καὶ νὰ ἀνατινάξουν αὐτό. Μετ' αὐτοῦ κατέρρευσαν καὶ σκοπιαί τινές, 3 τὸν ἀριθμόν, αἵτινες κατεπλάκωσαν καὶ τοὺς ἐντὸς αὐτῶν πολεμοῦντας ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ ἀγὼν λαμβάνει μορφὴν κρίσιμον διὰ τοὺς ἀμυνομένους. Οἱ ἐπιτιθέμενοι, χρησιμοποιοῦντες ἀφθονίαν γερμανικῶν χειροβομβίδων περιτυλιγμένων διὰ δυναμίτιδος, κατώρθωσαν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὰ προαύλια τῶν φυλακῶν ἀπὸ Β καὶ Α.

Ἡ φρουρὰ μάχεται ἐρρωμένως, ὑποστηρίζουσα τὰ οἰκήματα εἰς ἃ ἐκρατοῦντο οἱ φυλακισμένοι, ἀλλ' οἱ τοῖχοι τῶν διαμερισμάτων ἀνατινάσσονται εἰς τὸν ἀέρα διὰ δυναμίτιδος ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου.

Αἱ ἐπανειλημμέναι ἐπικλήσεις τοῦ Ἄγγλου λοχαγοῦ, διὰ τοῦ ἀσυρμάτου τηλεφώνου, πρὸς ἐνίσχυσιν ἡμῶν ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ.

Τὰ ἀνωτέρω, μέχρι τῆς 9ης πρωινῆς πλέον ὥρας, ὁπότε διέταξα τὴν μεταφορὰν τῶν κρατουμένων ἐκ τοῦ παραρτήματος τῶν φυλακῶν εἰς τὰς κεντρικὰς τοιαύτας, διότι οἱ κομμουνισταὶ εἶχον φθάσει πρὸ αὐτοῦ καὶ ἐπρόκειτο νὰ τὸ ἀνατινάξουν.

Ἡ ἄμυνα μετεφέρθη πλέον εἰς τὸ κτίριον τῶν κεντρικῶν φυλακῶν, ἀλλ' ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν συγκεντρωθέντων εἰς αὐτὸ κρατουμένων καὶ ὁ πανικὸς ὅστις ἐξεδηλώθη μεταξὺ αὐτῶν, δυσχεραίνει ταύτην. Παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως οἱ κομμουνισταὶ ἐκρατήθησαν ἐκτὸς τοῦ κτιρίου μέχρι τῆς μεσημβρίας, ὁπότε εἰσῆλθον καὶ εἰς αὐτὸ τῇ βοηθείᾳ πάλιν τῆς δυναμίτιδος.

Φρουρὰ καὶ κρατούμενοι ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἔσχατον σημεῖον τῆς ἀντιστάσεως εἰς τὸ οἴκημα τῆς κυρίας εἰσόδου τῶν φυλακῶν, ὅπου τὰ γραφεῖα καὶ οἱ θάλαμοι προσωπικοῦ. Ὁ ὑποφαινόμενος περιτρέχων συνεχῶς τὰ σημεῖα τῆς ἀμύνης ἐμψυχώνει τοὺς ἄνδρας καὶ παροτρύνει αὐτούς. Δὲν ἐδίστασε νὰ ἀπειλήση διὰ τοῦ πιστολίου του τοὺς λιποψυχήσαντας καὶ νὰ ἐπαναφέρη αὐτοὺς εἰς τὸ καθῆκον.

Οἱ ἐπιτιθέμενοι προσπαθοῦν νὰ ἀνατινάξουν καὶ τὸ οἴκημα τοῦτο, ὅπερ σείεται ἀπὸ τὰς ἐκρήξεις τῆς δυναμίτιδος καὶ τῶν ὅλμων αὐτῶν.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ὁ μοίραρχος Κουρετζῆς διαβιβά-

'Ανθυπομοίραρχος Γεώργιος Κοράλλης. 'Εφονεύθη τὴν 18. 12. 1944, κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν κομμουνιστῶν ἐναντίον τῶν φυλακῶν 'Αβέρωφ.

ζει παράκλησιν τοῦ ὑπομοιράρχου Μηλιαράκη, τραυματίου ὄντος, ὑποστηριζομένην καὶ ἀπὸ ὀλίγους ὁπλίτας πανικοβληθέντας, περὶ παραδόσεως, διὰ τὸ ἄσκοπον τοῦ περαιτέρω ἀγῶνος, τὴν ὁποίαν καὶ ἀπέρριψα κατηγανακτισμένος, ἀπειλήσας τούτους ἐνόπλως ἀφ' ἑνός, διὰ τὴν περίπτωσιν ἐπιμονῆς των, καὶ ἐνθαρρύνας τούτους ἀφ' ἑτέρου ὅτι θὰ διέτασσα τὴν ἔξοδον ὁμαδικῶς ἐν ἐσχάτη ἀνάγκη καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ἔκρινα τοῦτο σκόπιμον. Κατόπιν τούτου ἐξηκολουθήσαμεν ἀμυνόμενοι ὑπὸ τραγικὰς πλέον συνθήκας, καθ' ὅσον νεκροί, τραυματίαι καὶ ὑγιεῖς ἔκειντο ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ χώρου ἀμύνης.

Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνδρῶν δὲν διαθέτουσι πλέον οὐδὲ ἓν φυσίγγιον. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς Ἄγγλους, τῶν ὁποίων τὰ ὁπλοπολυβόλα ἠχρηστεύθησαν ἐλλείψει φυσιγγίων. Ἡ κατάστασις ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπροχώρητον καὶ ἀπὸ λεπτοῦ εἰς λεπτὸν ἀνεμένομεν νὰ ἀνατιναχθῶμεν εἰς τὸν ἀέρα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἀπεφεύγωμεν, ἂν τὴν 13ην ὥραν δὲν ἐγένετο παρ' ἐμοῦ προσωπικῶς ἀντιληπτὸν καὶ δὲν συνελαμβάνετο εἷς κομμουνιστὴς ὅστις προσεπάθει νὰ τοποθετήσῃ κιβώτιον δυναμίτιδος εἰς τὴν καπνοδόχον τοῦ οἰκήματος. Οὗτος κατὰ διαταγήν μου ἐξετελέσθη ἀπὸ τὸν πλησίον μου εὑρισκόμενον χωροφύλακα.

Ἐνῷ πλέον οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας ἀπέμενεν καὶ διέταξα περὶ ὥραν 13.30' τὴν ἔξοδον, μὲ τροπὴν πρὸς τὰ ὄπισθεν τοῦ Παναθηναϊκοῦ γηπέδου μέρη, ὅπου εἶχον πληροφορίας ὅτι εἶχε φθάσει ἡ Ἐθνοφυλακή, ἐνεφανίσθησαν 2 ἀγγλικὰ τάνκς, τὰ ὁποῖα ἤρχισαν νὰ βάλλουν κατὰ τῶν κομμουνιστῶν.

Διέταξα ἀντεπίθεσιν κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων, τοὺς ὁποίους ἡ φρουρὰ ἀναθαρρήσασα ἀπώθησεν ἐκ τοῦ πρὸ τῶν γραφείων χώρου, παραμείνασα οὕτω, εἰς τὰ σημεῖα ἀμύνης, ὀλίγον πιεζομένη.

Μετὰ 10λεπτον δρᾶσιν τῶν τὰνκς ἀπεφασίσθη, κοινῇ συσκέψει μετὰ τοῦ Ἄγγλου λοχαγοῦ, ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ κατερειπωθέντος πλέον κτιρίου παρὰ πάντων, ἥτις καὶ ἐπραγματοποιήθη—καίτοι ἐβαλλόμεθα ἀπὸ τὰς πέριξ οἰκοδομὰς—μὲ τάξιν, παραλαβόντες καὶ τοὺς τραυματίας, τοῦ ὑποφαινομένου ἐπιβλέψαντος προσωπικῶς διὰ τὴν μεταφορὰν ἁπάντων τούτων καὶ ἀποχωρήσαντος τελευταίου.

Κατὰ τὴν μάχην ἐφονεύθησαν οἱ: 1. Ἀνθυπομοίραρχος: Κοράλλης Γεώργιος, 2. Ἀνθυπασπιστής: Ρογκότης Ἰωάννης, 3. Χωροφύλακες: Ζωγράφος Κωνσ. 4. Πάλλας Κωνστ., 5. Στεφανάκης, 6. Δ. Ἀχιλλεύς, καὶ ἐτραυματίσθησαν οἱ: 1. Ὑπολοχαγός: Ἄγγλος, ὑποδιοικητὴς ἀγγλικῆς φρουρᾶς, 2. Ὑπομοίραρχος: Μηλιαράκης Στυλ., 3. Χωροφύλακες: Σαλπέας Ἰωάν., 4. Σαράφης, 5. Ἀργυρίου, 6. Τσακαλάκης, 7. Σαπουρτζῆς, 8. Κονάκας, 9. Ἐνωμοτάρχης: Κουλούρης.

Ἀσφαλῶς ὑπάρχουν καὶ ἄλλα θύματα, τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι ἄγνωστα, ὡς ἐκ τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἃς εὑρέθημεν, καὶ τὰ ὁποῖα ἐν καιρῷ θὰ ἐξακριβωθοῦν καὶ θὰ ἀναφέρωμεν.

Μετὰ τὴν ἔξοδόν μας ἐκ τῶν φυλακῶν κατηυθύνθημεν ἅπαντες, ἐκτὸς ἐκείνων οἱ ὁποῖοι διέρρευσαν, εἴτε ἐξελθόντες τῶν φυλακῶν ἐνωρίτερον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μάχης, εἴτε καθ' ὁδὸν ὅτε ἐξήλθομεν, πρὸς τοὺς Στρατῶνας τοῦ 1ου Συντάγματος, τῇ ὑποδείξει Ἑλλήνων καὶ Ἄγγλων ἀξιωματικῶν.

Ἐκεῖ μετρηθέντες εὑρέθημεν 189 κρατούμενοι, 30 ὑπάλληλοι τῶν φυλακῶν, καὶ 73 ἀξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες, ἐκ δὲ τῶν Κοζανιτῶν 11, ἤτοι σύνολον δυνάμεως 84.

Ἡμεῖς ἅπαντες τὴν αὐτὴν ἡμέραν μετέβημεν εἰς Παλαιὸν Φάληρον καὶ τὴν ἑπομένην πρωίαν (19-12-44), διαταγῇ τῶν Ἄγγλων, μᾶς ἐπεβίβασαν τοῦ α/π Empire Patrol μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Ἐκ τῶν διασωθέντων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς δυνάμεώς μου ἐκράτησαν ὡς συνοδοὺς 50, ἐκ τῶν φυλάκων 30 καὶ ἐκ τῶν Κοζανιτῶν 11. Ἅπαντες οὗτοι μετὰ τῶν 189 κρατουμένων ἀπεβιβάσθημεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐκεῖθεν δι' αὐτοκινήτων εἰς τὸ στρατόπεδον Ambria, 60 χλμ. μακρὰν αὐτῆς, ὅπου καὶ παρεδόθησαν οἱ κρατούμενοι, ὡς αἱ Ἀγγλικαὶ Ἀρχαὶ Ἀλεξανδρείας διέταξαν.

Ἡμεῖς, παραμείναντες φιλοξενούμενοι ὑπὸ τῶν Ἄγγλων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἐπὶ 4ήμερον, ἐπεβιβάσθημεν τὴν 26-12-44 ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τοῦ α/π «Δουνκέρκη» καὶ ἀφίχθημεν εἰς Νέον Φάληρον τὴν 28-12-44. Ἐκεῖθεν δι' αὐτοκινήτων, τὰς βραδυνὰς ὥρας τῆς αὐτῆς, ἐφθάσαμεν εἰς Παλαιὰ Ἀνάκτορα, ὅπου καὶ ἐστρατωνίσθημεν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παρέμειναν νοσηλευόμενοι εἰς τὸ Νοσοκομεῖον οἱ ἐνωμοτάρχης Γεωργόπουλος Κωνστ. καὶ οἱ χωροφύλακες Κυλισμάνης Ἀνδρ. καὶ Σαπουρτζῆς Γεώργιος.

Τοὺς ὑπολοίπους 42, κατόπιν διαταγῆς ὑμῶν, ἐνέταξα εἰς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς. Οἱ 4 ὑπ' ἐμὲ ἀξιωματικοὶ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ συνταγματάρχου Ἡρακλοπούλου, ὡς κατώτεροι, ὁ ὑποφαινόμενος δὲ εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ συνταγματάρχου Πανίτσα, ὡς ἀνωτέρου.

Ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, ὡς πρὸς τὴν δρᾶσιν τῆς φρουρᾶς».

Ὁ Διοικητὴς τῆς Φρουρᾶς
Κ. ΔΟΥΚΑΚΗΣ

Ἀθῆναι 19 Δεκεμβρίου 1944

Ὁ Ταγματάρχης Μαντούβαλος Νικ.
Πρὸς
Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς
Ἐνταῦθα

«Περὶ τῆς λαβούσης χώραν ἐπιθέσεως ὑπὸ ἀναρχικῶν κατὰ τῆς Φρουρᾶς τῶν Φυλακῶν Ἀβέρωφ»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω ὅτι τὴν 28-11-44 ἐτοποθετήθην ἐκ τῆς Ἀποθήκης Ὑλικοῦ Χωροφυλακῆς εἰς τὴν φρουρὰν φυλακῶν Ἀβέρωφ, ἧς διοικητὴς ἐτύγχανεν ὁ ἀντισυνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Δουκάκης Κων.

Τὴν 2αν πρωινὴν τῆς 17-12-44 αἱ φυλακαὶ Ἀβέρωφ ἐκυκλώθησαν ἀπὸ δυνάμεις τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἤρξατο μάχη σκληρὰ καὶ συνεχής, μέχρι τῆς 3 μ.μ. τῆς ἑπομένης, ἀναμένοντες εἰς μάτην, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Ἄγγλου λοχαγοῦ ἐπικεφαλῆς Ἄγγλων στρατιωτῶν, ἐνίσχυσιν ἔξωθεν, βαλλόμενοι ἀδιακόπως δι' αὐτομάτων ὅπλων, ὁπλοπολυβόλων, πολυβόλων, χειροβομβίδων, ὄλμων καὶ δυναμίτιδος.

Περὶ ὥραν 5ην πρωινήν, οἱ ἀντάρται κατώρθωσαν νὰ προξενήσωσι, εἰς τρία τουλάχιστον μέρη, ρήγματα εἰς τὸ τεῖχος τῶν φυλακῶν καὶ ὁμάδες τούτων, ἀφοῦ ἀνετίναξαν τρεῖς σκοπιὰς διὰ δυναμίτιδος, νὰ εἰσβάλωσι εἰς τὸ προαύλιον τῶν φυλακῶν. Ἡ φρουρὰ ἀποτελουμένη ἀπὸ 100 ὁπλίτας καὶ 14 ἀξιωματικούς, εἰς οὓς προσετέθησαν ἐνισχύοντες τὴν φρουρὰν καὶ 28 ὁπλῖται καὶ ἀξιωματικοί, οἵτινες ἐκρατοῦντο μεταφερθέντες εἰς τὰς φυλακὰς ἐκ Κοζάνης καὶ εἶχον τὴν προτεραίαν ἀποφυλακισθῆ, ἠμύνθη καὶ ἀπέκρουσε τὰς ἐφόδους ἡρωικώτατα. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ πυρομαχικὰ τῆς φρουρᾶς, ἅτινα σημειωτέον ἦσαν τελείως ἀνεπαρκῆ, ἤρχισαν νὰ ἐξαντλοῦνται καὶ ἐκινδύνευον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ συλληφθῶσιν, ἰδίως οἱ κρατούμενοι ὡς δοσίλογοι, αἰχμάλωτοι, ἠνοίχθησαν τὰ διαμερίσματά των καὶ μετεφέρθησαν περὶ ὥραν 8ην πρωινὴν εἰς διαμερίσματα ἅτινα εὑρίσκοντο ἔμπροσθεν τῆς κυρίας εἰσόδου τῶν φυλακῶν, εἰς ἃς ἀπεσύρθη μαχομένη καὶ ἡ ἐναπομείνασα δύναμις τῆς φρουρᾶς καὶ τὰ ὁποῖα διαμερίσματα, μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, δὲν εἶχον ὑποστῆ μεγάλα ρήγματα καὶ κατακρημνίσεις ἀπὸ τοὺς συνεχῶς ριπτομένους ὄλμους καὶ τὰς ἐκρηκτικὰς ὕλας.

Περὶ ὥραν 3.30' μ.μ. κατέφθασαν 2-3 ἅρματα μάχης, ἅτινα διὰ πυκνοῦ πυρὸς ὑπεστήριξαν τὴν φρουράν. Ὁ διοικητὴς τῆς φρουρᾶς μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῶν φυλακῶν κατόπιν συνεννοήσεως καὶ μετὰ τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς Ἄγγλου λοχαγοῦ, διέταξαν τὴν ἔξοδον τῶν κρατουμένων ἐκ τῶν φυλακῶν, οἱ ὁποῖοι μετὰ τῆς ὑπολοίπου δυνάμεως, ἥτις παρέδωσε τὸν ὁπλισμόν της εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς Ταξιαρχίας, οἱ ὁποῖοι ἐπροστάτευον τοὺς ἀνωτέρω, ἀφέθη ἐλευθέρα νὰ μεταβῇ εἰς τὰς οἰκίας των, ὅσοι ὅμως ἐκ τούτων δὲν εἶχον πλησίον καὶ κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ μέχρι τῶν Παραπηγμάτων, ἔνθα παρελήφθησαν οἱ κρατούμενοι ἀπὸ Ἄγγλους στρατιώτας, οἰκίαν, ἠκολούθησαν τοὺς κρατουμένους. Ὁ ὑποφαινόμενος ἔφθασε μετὰ τῶν κρατουμένων, ὅσοι ἐκ τούτων δὲν ἐδραπέτευσαν καθ' ὁδόν, εἰς τὰ Παραπήγματα καὶ μετὰ τὴν παραλαβὴν των ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἀνεχώρησε διανυκτερεύσας εἰς τὴν ἔναντι κειμένην οἰκίαν τοῦ γυναικαδέλφου του.

Ἡ ὑπόλοιπος ἐναπομείνασα ἐλαχίστη δύναμις δὲν ὡδηγήθη εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, διότι κατὰ τὸ πλεῖστον, διέρρευσε, μετὰ τὴν δοθεῖσαν διαταγὴν ὅτι ἦσαν ἐλεύθεροι, ἄλλως τε δὲν ἦτο γνωστὴ καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ Ἀρχηγείου καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ ὁμαδικὴ κάθοδος, κατὰ τὰς βραδυνὰς ὥρας ἰδίως, ἦτο ἐπικίνδυνος, δεδομένου ὅτι, ὡς προαναφέρω, εἶχε παραδώσει τὸν ὁπλισμόν της καὶ ἐξαντλήσει τὰ πυρομαχικά της. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐτραυματίσθησαν ἀξιωματικοί: 1. Ὑπομοίραρχος Μηλιαράκης, εἰς τοὺς πόδας ἀπὸ βλήματα ὄλμου, 2. Ἀνθυπασπιστὴς Κόλλιας, ἀγνοούμενος. Ἐφονεύθησαν, ἀξιωματικοί: 1. Μαντᾶς Γεώργιος ἀνθυπομοίραρχος, 2. ἀνθυπομοίραρχος Κοράλλης, 3. Καρκαντζῆς ἀνθυπασπιστής, 4. Ρογκότης ἀνθυπασπιστής. Ὁμοίως ἐτραυματίσθησαν καὶ νοσηλεύονται εἰς τὸ Α΄ Γενικὸν Νοσοκομεῖον οἱ ὁπλῖται: 1. Ἐνωμοτάρχης Κουλούρης, 2. Χωροφύλαξ Σαλπέας, 3. Χωροφύλαξ Ἀργυρίου καὶ 4. Χωροφύλαξ Ντοῦρος.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, πιθανώτατα νὰ ἐτραυματίσθησαν ἢ ἐφονεύθησαν καὶ ἄλλοι ὁπλῖται, ὧν τὰ ὀνοματεπώνυμα δὲν γνωρίζω».

Ὁ Ταγματάρχης
ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΣ

9. Η ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ΑΒΕΡΩΦ

«Ἐν Ἀθήναις τὴν 14ην τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου τοῦ 1945 ἔτους, ὁ ὑπογεγραμμένος ἀντισυνταγματάρχης Εὐάγγελος Σοφρᾶς, ὑποδιοικητὴς τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, ἐνεργήσας ἔνορκον προανάκρισιν, δυνά-

μει διαταγῆς τοῦ Συντάγματος, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἃς ἐξουδετερώθη ἡ φρουρὰ τῶν φυλακῶν 'Αβέρωφ, συνήγαγον τὰ ἑπόμενα, ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε συλλεγέντων στοιχείων:

Εἰς τὰς φυλακὰς 'Αβέρωφ ἐκρατοῦντο 400 περίπου δοσίλογοι μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν ἀνώτατοι καὶ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ διαφόρων Ὅπλων καὶ Σωμάτων, καθὼς καὶ οἱ ἐπὶ κατοχῆς διατελέσαντες πρωθυπουργοὶ καὶ ὑπουργοὶ τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ φυλακαὶ ἦσαν ὠργανωμέναι καὶ διηυθύνοντο ἐσωτερικῶς ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ αὐτῶν Μαθιουδάκη, βοηθουμένου ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἐσωτερικῶν φυλάκων.

Ἡ ἐξωτερικὴ φρούρησις εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ἧς διοικητὴς ἐτύγχανεν ὁ τότε ἀντισυνταγματάρχης Δουκάκης Κωνστ.

Εἰς ταύτην εἶχον προστεθῆ 15 ἄνδρες τῆς Χωροφυφυλακῆς καὶ 13 ἄνδρες τοῦ Στρατεύματος, οἵτινες εἶχον μεταφερθῆ ἐκ Κοζάνης παρὰ τῶν Ἄγγλων καὶ ἐκρατοῦντο εἰς τὰς φυλακὰς ἵνα ἀποφύγωσι τὰς διώξεις τῶν κομμουνιστῶν καὶ οἱ ὁποῖοι ἀπεφυλακίσθησαν διὰ διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης.

Τοιουτοτρόπως ἅπασα ἡ δύναμις ἀπετελέσθη ἐν συνόλῳ ἐξ 137 ἀνδρῶν.

Ὁπλισμός

Οἱ ἄνδρες ἔφερον ἰταλικὰ τυφέκια μετὰ 100 φυσιγγίων δι' ἕκαστον. Χειροβομβίδας ἐν συνόλῳ 80 ἰταλικαὶ καὶ 80 γερμανικαί. Αὐτόματα ὅπλα, τρία Στὲν μετὰ 100 φυσιγγίων δι' ἕκαστον.

Ἐκτὸς τῆς ἑλληνικῆς φρουρᾶς, ὑπῆρχε καὶ ἀγγλικὴ τοιαύτη, δυνάμεως διμοιρίας, ὑπὸ λοχαγὸν Ἄγγλον, ἥτις διέθετε πλὴν τῶν ἀτομικῶν τυφεκίων καὶ πέντε ὁπλοπολυβόλα.

Μὲ τὴν ἀνωτέρω συγκρότησιν ἐφυλάσσοντο ἐξωτερικῶς τὰ οἰκήματα τῶν ἀνδρικῶν καὶ γυναικείων φυλακῶν 'Αβέρωφ.

Τὴν 1ην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου 1944, κατέστη πλέον ἔκδηλος ὁ σκοπὸς τοῦ λεγομένου στρατοῦ τοῦ ΕΛΑΣ ὅστις προσέβαλε διαφόρους μεμονωμένας φρουρὰς Χωροφυλακῆς καὶ 'Αστυνομίας Πόλεων, τὰς ὁποίας ἐξουδετέρωσεν, ἀφώπλισε καὶ κατέστη κύριος τῶν θέσεών των.

Τὴν 4ην Δεκεμβρίου 1944, κατέλαβε, κατόπιν πενταώρου συγκρούσεως, τὰς φυλακὰς τῆς ὁδοῦ Βουλιαγμένης, τῶν ὁποίων τοὺς φρουροὺς κατέσφαξε καὶ ἀφοῦ συνεκέντρωσε τὰς δυνάμεις του ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐπαναστατικοῦ του σχεδίου, κατὰ τὴν 5ην ἰδίου μηνὸς ἡτοιμάσθη διὰ τὴν τελικὴν αὐτοῦ ἐξόρμησιν πρὸς κατάληψιν τῆς ἀρχῆς καὶ ἀνατροπὴν τοῦ κρατοῦντος ἐν Ἑλλάδι καθεστῶτος.

Πράγματι, τὰς πρώτας πρωινὰς ὥρας τῆς 6-12-1944, ἐπετέθη δι' ὅλων του τῶν δυνάμεων, ἐναντίον ἁπάντων τῶν Στρατιωτικῶν Καταστημάτων καὶ φρουρῶν, 'Αστυνομικῶν Τμημάτων καὶ κατὰ πάσης θέσεως τὴν ὁποίαν ὑπερήσπιζον ἄνδρες τῶν Ἐθνικῶν Δυνάμεων.

Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ πυρός του, τὰ βαρέα του ὅπλα καὶ ἡ ἀριθμητική του δύναμις, τὸν κατέστησαν ἱκανὸν νὰ ἐπιβληθῇ σχεδὸν ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς ἐκτάσεως τῆς πρωτευούσης καὶ μόνον ἀνεκόπη ἡ πορεία του ἀπὸ ὡρισμένας μονάδας τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Στρατοῦ, εἰς ἃς ἐπρυτάνευσε τὸ αἴσθημα τῆς αὐτοθυσίας.

Τὰ τμήματα ταῦτα ἐπολέμησαν ἄνευ προηγουμένου καὶ ἀπέκρουσαν λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν ἐπαναστατῶν, μέχρι τῆς 16-12-1944, ἡμέρας καθ' ἣν δι' ἀντεπιθέσεως ἐξεδίωξαν τὸν ἐπιτιθέμενον.

Ἐνῷ ταῦτα συνέβαινον εἰς τὰς προλεχθείσας μονάδας, ἡ φρουρὰ τῶν φυλακῶν 'Αβέρωφ δὲν εἶχεν ἐμπλακῆ εἰς ἀγῶνα, ἐδέχετο μόνον πυρὰ τριβῆς καθ' ἑκάστην ἐκ τῶν πέριξ αὐτῆς οἰκιῶν καὶ ὑψωμάτων εἰς τὰ ὁποῖα ἀπήντα ἀμέσως. Ἐκ τῶν πυρῶν τούτων ἐτραυματίσθησαν τρεῖς ὁπλῖται καὶ εἷς Ἄγγλος ἐπιλοχίας.

Ἡ τακτικὴ αὕτη, ὡς εἶναι ἑπόμενον, ἐπέφερε τὴν μερικὴν ἐξάντλησιν τῶν πυρομαχικῶν τῆς φρουρᾶς.

Ὁ διοικητὴς αὐτῆς ἀντισυνταγματάρχης Δουκάκης, ἐν ὄψει τῆς καταστάσεως ταύτης, ἀντελήφθη ὅτι περιεσφίγγετο πανταχόθεν καὶ μέσῳ τῆς ἀγγλικῆς φρουρᾶς, ἥτις διέθετεν ἀσύρματον, ἐζήτησε τὴν ἀποστολὴν πυρομαχικῶν, λόγῳ ὅμως τῆς καταστάσεως καὶ τῆς ἀπομονώσεώς του, καθότι εἰς ἅπαντα τὰ σημεῖα τῆς πόλεως ἐμαίνετο ἡ ἐπανάστασις, δὲν τῷ ἀπεστάλησαν. Παρὰ ταῦτα ἔλαβε τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα, συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον ἀμύνης, ὅπερ εἶχεν ἐκπονήσει καὶ ἀνέμενε τὴν ἐπίθεσιν.

Τὴν 2αν πρωινὴν ὥραν τῆς 18ης Δεκεμβρίου 1944 ἐξεδηλώθη γενικὴ ἐπίθεσις κατὰ τῶν φυλακῶν.

Κατὰ τὴν νύκτα 17-18 Δεκεμβρίου 1944, ἐπωφελούμενοι τοῦ σκότους καὶ τῆς ἐλλείψεως φωτισμοῦ τῶν φυλακῶν, οἱ ἐπαναστάται συνεπλήρωσαν τὴν κατάληψιν ὅλων τῶν πέριξ τῶν φυλακῶν οἰκιῶν καὶ θέσεων καί, τὴν 2αν πρωινήν, ἔβαλλον ἐναντίον τῆς φρουρᾶς ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν διὰ διαφόρων ὅπλων, πολυβόλων καὶ χειροβομβίδων.

Ἡ προσπάθεια τῶν ἐπαναστατῶν ἐστρέφετο κυρίως πρὸς τὴν βορείαν πλευράν. Ἡ φρουρὰ ἠμύνετο κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων, πλὴν ὅμως, λόγῳ τοῦ μεγέθους τῆς πιέσεως καὶ τῶν μέσων τοῦ ἐχθροῦ, δὲν ἠδυνήθη νὰ ματαιώσῃ τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τῶν ἐπαναστατῶν, οἵτινες καλυπτόμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ σκότους, ἐπλησίασαν τὸν τοῖχον τοῦ προαυλίου τῆς βορείας πλευρᾶς, τὸν ὁποῖον κατώρθωσαν τὴν 6ην πρωινὴν ὥραν ν' ἀνατινάξωσι δι' ἐκρηκτικῶν ὑλῶν.

Οὕτω, ἠνεώχθη ῥῆγμα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τεῖχος τῶν φυλακῶν, ὅπερ εἶχεν ὡς ἐπακόλουθον καὶ τὴν κατάρρευσιν τριῶν σκοπιῶν, αἵτινες καὶ κατεπλάκωσαν τοὺς ἐντὸς αὐτῶν πολεμοῦντας ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ ἀγὼν λαμβάνει μορφὴν κρίσιμον διὰ τοὺς ἀμυνομένους.

Ὁ λοχαγὸς τοῦ Πεζικοῦ Δεμίρης, μετὰ δυνάμεως ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς καὶ Στρατοῦ, ἀποκρούει τὴν ἐκ τοῦ ῥήγματος ἀπειλὴν τῶν ἐπιτιθεμένων καὶ δημιουργεῖ Ἔπος διὰ τὸ τμῆμά του.

Τόσον ἐκεῖνος, ὅσον καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται μάχονται ὡς λέοντες τὸν ἄνισον ἀγῶνα καὶ διὰ τῆς τόλμης καὶ τῆς αὐτοθυσίας των συγκρατοῦν τοὺς ἐφορμῶντας ἐπαναστάτας μέχρι τῆς 9ης πρωινῆς. Τοῦτ'

αὐτό, ἐν σμικρογραφίᾳ, γίνεται καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πλευρὰς τῶν πολιορκουμένων, καίτοι οἱ ἐπιτιθέμενοι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων πυρῶν, χρησιμοποιοῦν γερμανικὰς χειροβομβίδας περιτετυλιγμένας διὰ δυναμίτιδος.

Ἡ πίεσις αὐξάνει. Οἱ ἐπαναστάται καθίστανται ἐπιθετικώτεροι καί, ἐν τέλει, παρ' ὅλην τὴν ἀπεγνωσμένην ἄμυναν τῆς φρουρᾶς, κατορθώνουν νὰ εἰσβάλουν ὁλοκληρωτικῶς εἰς τὰ προαύλια τῶν φυλακῶν. Ἐπηκολούθησαν καὶ ἄλλαι ἀνατινάξεις καὶ ὁ ἐχθρὸς ἐπλησίαζε τὰ διαμερίσματα, ἔνθα ἐκρατοῦντο οἱ δοσίλογοι.

Ἐγένετο σκληρὰ συμπλοκὴ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ μεταφορὰ τῶν κρατουμένων ἐκ τοῦ παραρτήματος τῶν φυλακῶν εἰς κεντρικὰ κτίρια. Αὕτη εἶχεν ὡς ἐπακόλουθον τὴν σύμπτυξιν τῆς δυνάμεως καὶ τὴν μετατόπισιν τῆς ἀμύνης πρὸς αὐτά.

Ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν κρατουμένων, ἡ αὔξησις τῆς πιέσεως ἐκ μέρους τοῦ ἐχθροῦ, αἱ ἐκρήξεις, τὰ βλήματα τῶν βαρέων ὅπλων, ἅτινα ἔπιπτον ἐπὶ τῶν κτιρίων, προὐκάλεσαν πανικὸν μεταξὺ τῶν φυλακισμένων, οἵτινες, ἐν ἀπογνώσει τελοῦντες, διεμαρτύροντο καὶ ἐφώναζον ἐπιτείνοντες τοιουτοτρόπως τὴν σύγχυσιν, ἥτις ἦτο φυσικὸν νὰ ἐπικρατῇ κατὰ τὸν ἄνισον ἀγῶνα τῆς φρουρᾶς.

Παρ' ὅλας ὅμως τὰς τραγικὰς δοκιμασίας, τὰς ὁποίας ὑφίστατο αὕτη, κατὰ τὰς διαφόρους φάσεις τῆς ἀμύνης, ἐκράτησε τὰς θέσεις της καὶ ἐμάχετο ἀπεγνωσμένως, μέχρις ὅτου οἱ κομμουνισταὶ κατώρθωσαν, τῇ βοηθείᾳ πάλιν τῆς δυναμίτιδος, νὰ δημιουργήσουν ρήγματα καὶ εἰς αὐτὰ τὰ κεντρικὰ κτίρια.

Φρουρὰ καὶ κρατούμενοι εὑρέθησαν εἰς τὸ οἴκημα τῆς κυρίας εἰσόδου, ἔνθα τὰ Γραφεῖα καὶ οἱ θάλαμοι τοῦ προσωπικοῦ. Ἐκεῖ διεξήχθη ἀγών, εἰς τὸν ὁποῖον ἔλαβον μέρος καὶ οἱ κρατούμενοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ συνταγματάρχης Πεζικοῦ Πλυντζανόπουλος Ἰωάννης Οἱ ἐπιτιθέμενοι προσπαθοῦν ν' ἀνατινάξουν τὸ οἴκημα, ὅπερ ἐσείετο ἀπὸ τὰς ἐκρήξεις τῆς δυναμίτιδος καὶ τῶν ὅλμων. Ἡ θέσις τῶν ἀμυνομένων κατέστη πράγματι τραγική. Τὰ φυσίγγιά των εἶχον σχεδὸν ἐξαντληθῇ. Τοῦτ' αὐτὸ συνέβαινε καὶ εἰς τὴν ἀγγλικὴν δύναμιν, ἥτις ἐμάχετο ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐπιχειρήσεων μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης μὲ πραγματικὴν αὐτοθυσίαν καὶ ὑπερήσπιζε τὰς θέσεις της μετὰ μεγίστης γενναιότητος.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ μοίραρχος Κουρετζῆς Βασίλειος ἐσχημάτισε τὴν γνώμην, ὅτι ἐξέλιπε πᾶσα ἐλπὶς διασώσεως τῆς φρουρᾶς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς σφαγῆς καί, τὴν σκέψιν του ταύτην, ἀπεκρυστάλλωσεν εἰς ἀπόφασιν, ἕνεκεν τῶν ἐρειπίων τὰ ὁποῖα ἠτένιζεν καὶ τὴν ἔλλειψιν οἱασδήποτε βοηθείας. Ἐπέδρασε μεγάλως ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἡ κατάστασις τῶν τραυματιῶν, τῶν ὁποίων ἡ τύχη ἦτο ἄγνωστος καί, οἵτινες, δικαίως θὰ ἐζήτουν νὰ προστατευθοῦν, ἵνα μὴ ὑποστοῦν τὸν γνωστὸν ἐκ μέρους τῶν ἐλασιτῶν μαρτυρικὸν θάνατον.

Ὄντως, ὁ ὑπομοίραρχος Μηλιαράκης, τραυματίας ὤν, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Κουρετζῆν νὰ πληροφορηθῇ πῶς ἔχει ἡ κατάστασις, ὑπονοῶν διὰ τῶν φράσεών του τούτων καὶ τὴν τύχην του ὡς τραυματίου.

Ὁ μοίραρχος Κουρετζῆς μετέβη καὶ συνήντησε τὸν διοικητὴν τῆς φρουρᾶς, ὅπου, ἐνώπιον τοῦ μοιράρχου Ψωμακέλη, ὑπέβαλεν εἰς αὐτὸν τὴν πρότασιν τῆς συνθηκολογήσεως μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν. Ὁ ἴδιος μοίραρχος Ψωμακέλης ὑποστηρίζει, ὅτι τὴν πρότασίν του ταύτην ὑπέβαλεν ὁ Κουρετζῆς, κατόπιν παρακλήσεως τοῦ ἐπιπολαίως τραυματισθέντος ὑπομοιράρχου Μηλιαράκη. Ἡ πρότασις ἀπερρίφθη κατὰ τοὺς μάρτυρας ἐκ μέρους τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Δουκάκη.

Ἡ κατάστασις ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπροχώρητον καί, ἕνεκεν τούτου, ἐγένοντο ἐξορμήσεις πρὸς διάσπασιν τοῦ κλοιοῦ τῶν ἐπαναστατῶν τόσον ἐκ μέρους τῶν ἀμυνομένων στρατιωτικῶν, ὅσον καὶ ἐκ τῶν κρατουμένων, οἵτινες ὡπλίσθησαν διὰ τῶν ὅπλων τῶν φονευθέντων καὶ τραυματισθέντων ὁπλιτῶν.

Εἶχον ἀναμειχθῇ κρατούμενοι καὶ μαχηταί, ὅταν κομμουνιστής τις, ἐπωφελούμενος τῆς συγχύσεως, προσεπάθει νὰ τοποθετήσῃ κιβώτιον δυναμίτιδος εἰς τὴν καπνοδόχον τοῦ οἰκήματος, εἰς ὃ εὑρίσκοντο οἱ ἀνωτέρω, ἀλλ' ἐγένετο ἀντιληπτὸς παρὰ τῆς ὁμάδος Δεμίρη καὶ συνελήφθη ἀμέσως παρά τινος χωροφύλακος.

Ἀπεφασίσθη, ὑπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας, περὶ ὥραν 13.30΄ τῆς 18-12-44, ἡ ἔξοδος τῆς φρουρᾶς, μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὰ ἔναντι τοῦ Παναθηναϊκοῦ γηπέδου μέρη. Τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς ἐκείνην, ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸν πρὸ τῆς φυλακῆς χῶρον δύο ἀγγλικὰ τὰνκς καὶ δύναμις Ἐθνοφυλακῆς. Τὰ τὰνκς ἤρχισαν νὰ βάλλουν κατὰ τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἕνεκεν τῆς δράσεώς των ἐχαλαρώθη ὁ κλοιὸς τῆς πολιορκίας εἰς τὸ μέτωπον τῆς κυρίας εἰσόδου τῶν φυλακῶν, τὸ κείμενον πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς λεωφόρου Ἀλεξάνδρας. Ἀπεφασίσθη ἐκ μέρους τοῦ διοικητοῦ τῆς φρουρᾶς ἀντισυνταγματάρχου Δουκάκη, κατόπιν συσκέψεως μετὰ τοῦ Ἄγγλου λοχαγοῦ, ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ κατερειπωθέντος πλέον κτιρίου, ἥτις ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Παρελήφθησαν οἱ τραυματίαι, ἐξησφαλίσθη ἡ μεταφορά των εἰς τὰ Νοσοκομεῖα καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον κρατούμενοι καὶ φρουροί, ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τῶν ἁρμάτων τῶν Ἄγγλων καὶ τῆς Ἐθνοφυλακῆς. Ἡ κατεύθυνσις τὴν ὁποίαν ἠκολούθησαν, ὡδήγει πρὸς τὸν χῶρον τῶν παλαιῶν Στρατώνων τοῦ 1ου Συντάγματος Πεζικοῦ (Παραπήγματα).

Κατὰ τὴν ἔξοδόν των ὡρισμένοι ἄνδρες τῆς φρουρᾶς, ὡς ἐν τῇ ἀπὸ 19-12-44 ἀναφορᾷ τοῦ Ταγματάρχου Μαντούβαλου διαλαμβάνηται, παρέδωσαν τὸν ὁπλισμόν των εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς Ταξιαρχίας (Ἐθνοφυλακῆς) οἵτινες μετὰ τῶν ἀγγλικῶν τὰνκς ὑπεστήριζον τὴν ἔξοδον.

Κατόπιν τοῦ γεγονότος τούτου, κατὰ τὸν ἴδιον ταγματάρχην ἀφέθησαν ἐλεύθεροι νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς οἰκίας των, πλὴν ἐκείνων οἵτινες ἠκολούθησαν τὸν ἀντισυνταγματάρχην Δουκάκην μετὰ τῶν κρατουμένων εἰς τὸν χῶρον συγκεντρώσεως (Παραπήγματα). Εἰς τὴν θέσιν ταύτην, ὅσοι τῶν κρατουμένων δὲν διέρρευσαν καθ' ὁδόν, παρελήφθησαν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, οἵτινες ἐκ παρεξηγήσεως ἀπήτησαν καὶ ἐπέτυχον τὸν ἀφοπλισμὸν τῶν ὁπλιτῶν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Δουκάκη εἰς οὓς παρέδωσαν πάλιν τὰ ὅπλα των, ἀφοῦ ἐξηκρίβωσαν ὅτι πρόκειται περὶ ἀνδρῶν οἵτινες ἐπολέμησαν εἰς τὰς φυλακὰς Ἀβέρωφ (συμφώνως πρὸς συμπληρωματικὴν κατάθεσιν Δουκάκη).

Διὰ τῆς ἀναμίξεως τῶν Ἄγγλων ἡ διοίκησις περιέρχεται εἰς αὐτοὺς καὶ ὁ μὲν ταγματάρχης Μαντούβαλος, τυχὼν προφορικῆς ἐγκρίσεως ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ του, ἀπέρχεται καὶ διανυκτερεύει εἰς συγγενικήν του οἰκίαν, οἱ δὲ λοιποὶ παραμένουσιν ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Δουκάκην μετὰ τῶν κρατουμένων.

Εἰς τὰ Παραπήγματα μετρηθέντες εὑρέθησαν 189 κρατούμενοι (ὅρα προσηρτημένην κατάστασιν), 30 ὑπάλληλοι τῶν φυλακῶν καὶ 73 ἀξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες, ἐκ δὲ τῶν Κοζανιτῶν 11, ἤτοι ἐν συνόλῳ δύναμις 84 ἄνδρες.

Μετεφέρθησαν αὐθημερὸν εἰς Φάληρον καὶ μετὰ τῶν 189 κρατουμένων ἀπεβιβάσθησαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀπ' ὅπου οἱ κρατούμενοι ὡδηγήθησαν εἰς στρατόπεδον, οἱ δὲ συνοδοὶ Ἕλληνες στρατιωτικοί, μετὰ τετραήμερον διαμονὴν ἐκεῖσε, ἐπανῆλθον ἐνταῦθα τὴν 28-12-44, πλὴν τριῶν παραμεινάντων προσωρινῶς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λόγῳ ἀσθενείας.

Κατὰ τὸν ἤδη ἐκτεθέντα τρόπον ἤρχισε καὶ ἔληξεν ἡ μάχη τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ ἥτις διήρκεσεν ἐπὶ 14 περίπου ὥρας. Ἡ ἐν γένει ἐξέλιξις αὐτῆς παρουσίασε διαφόρους φάσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐξετέλεσαν ἔργα ἀφθάστου ἡρωισμοῦ καὶ αὐτοθυσίας. Οὐδεμία περίπτωσις προέκυψεν, ὥστε νὰ περιέχῃ στοιχεῖα πείθοντα ὅτι οἱ ὑπερασπισταὶ τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ δὲν ἐξετέλεσαν τὸ καθῆκόν των. Ἀπεναντίας ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ ἐμπλοκή των εἰς ἕνα ἀγῶνα ἄνισον ἐναντίον ἰσχυρῶς ὡπλισμένου καὶ ἀριθμητικῶς ὑπερέχοντος ἐχθροῦ, ἀνέδειξαν τούτους ἀρίστους μαχητὰς καὶ ἄνδρας ἔχοντας βαθεῖαν ἐπίγνωσιν τοῦ καθήκοντος, τῶν θέσεων τὰς ὁποίας ὑπεστήριζον καὶ τῶν πρὸς τὴν Πατρίδα ὑποχρεώσεών των.

Ἡ φρουρὰ τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ δὲν εἶχε μόνον προορισμὸν τὴν ἀπόκρουσιν τῆς σφοδρᾶς ἐπιθέσεως ἣν ἀντιμετώπιζεν, ἀλλὰ καὶ τὴν φρούρησιν καὶ ἐξασφάλισιν 400 περίπου κρατουμένων, πρώην πρωθυπουργῶν, ὑπουργῶν, στρατηγῶν, ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων ἀξιωματικῶν. Ἦτο συνεπῶς ὑποχρεωμένη νὰ μάχεται καὶ νὰ φροντίζῃ συγχρόνως διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν φυλακισμένων. Ἀπησχολεῖτο συνεπῶς διττῶς καὶ δὲν ἦτο τελείως ἀπερίσπαστος εἰς τὸ πολεμικόν της ἔργον. Παρ' ὅλα τὰ μειονεκτήματα ταῦτα, κατώρθωσε καὶ ἀνταπεκρίθη πλήρως πρὸς τὸν προορισμόν της καὶ ἐξετέλεσε τὸ καθῆκόν της μέχρι τῆς ἐξόδου της κατὰ τὴν χαλάρωσιν τῆς πολιορκίας.

Διὰ τὸ ἔργον της τοῦτο οὐδεμία ἀμφισβήτησις χωρεῖ. Ἠμύνθησαν ἀναλόγως τῶν πολεμικῶν μέσων τὰ ὁποῖα διέθετον ὑπερανθρώπως καὶ ἀπέδωσαν πᾶν ὅ,τι ἐπεβάλλετο κατὰ τὰς κρισίμους ἐκείνας ἡμέρας».

10. Η ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΟΙΡΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

Εἰς τὴν Ἐφορείαν Ὑλικοῦ Πολέμου, ἐπὶ τῆς λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας καὶ παρὰ τὴν Ριζάρειον Σχολὴν εἶχε τοποθετηθῆ μικρὰ φρουρὰ ἐκ τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη ὑπὸ τὸν ἐνωμοτάρχην Δ. Παυλόπουλον. Οἱ κομμουνισταὶ ἐνδιεφέροντο διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ κτιρίου, τόσον διὰ νὰ περιέλθῃ ὑπὸ τὴν κατοχήν των τὸ ἐκεῖ ἐναποθηκευμένον πολεμικὸν ὑλικὸν καὶ τὰ ἐργαστήρια ἐπιδιορθώσεων, ὅσον καὶ διὰ τὴν στρατηγικὴν τοποθεσίαν, ἡ ὁποία ἐξησφάλιζε τὴν πρὸς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος ἐξόρμησιν ἀπὸ τῆς λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Ρηγίλλης, πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ὁποίας ἐκινοῦντο εὐκόλως τὰ ἐλασιτικὰ στίφη ἀπὸ Καισαριανῆς, Σταδίου καὶ Πετραλώνων.

Ἐπειδὴ αἱ πρὸς τὰς ὁδοὺς πλευραὶ ἦσαν καλῶς περιτοιχισμέναι καὶ ὠχυρωμέναι, οἱ κομμουνισταὶ ἀπαρατήρητοι εἰσῆλθον ἐκ τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς εἰς τοὺς κήπους τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καὶ ἐκεῖθεν, κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 5ης Δεκεμβρίου, εἰς τὸ προαύλιον τῆς Ἐφορείας. Οἱ φρουροὶ χωροφύλακες ἐπάλαισαν ἡρωικῶς στῆθος πρὸς στῆθος. Κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς τοῦ αἰφνιδιαστικοῦ ἀγῶνος ἐφονεύθησαν μερικοὶ καί τινες ᾐχμαλωτίσθησαν ἀπαχθέντες ἐκ παραβιασθείσης ὀπισθίας θύρας. Ἀλλ' οἱ λοιποὶ ἐκλείσθησαν ἐντὸς τοῦ κτιρίου, ὁπόθεν συνέχισαν νὰ μάχωνται κρατερῶς, βοηθούμενοι καὶ ἀπὸ τὸ τεχνικὸν προσωπικὸν τῆς Ἐφορείας.

Οἱ κομμουνισταὶ πρὸ τοῦ πυκνοῦ πυρὸς τῶν χωροφυλάκων ἐξηναγκάζοντο εἰς ὑποχώρησιν μετὰ πολλῶν ἀπωλειῶν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον νέα στίφη διὰ τῆς ἀνοιχθείσης ὀπισθίας θύρας καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν Ριζάρειον τοίχων ἐφώρμων ἐντὸς τοῦ προαυλίου. Ὁ ἀγὼν διήρκεσεν ἐπὶ τετράωρον μὲ ἐναλλασσομένας φάσεις, ἄλλοτε ἐξορμήσεως τῶν φρουρῶν πρὸς ἐξόντωσιν ἢ ἀποδίωξιν τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἄλλοτε εἰσορμήσεως νέων ἐλασιτικῶν στιφῶν. Ἤδη ἐπήρχετο ἡ νὺξ καὶ οἱ ἐλασῖται, ἐπωφελούμενοι τοῦ σκότους προητοίμαζον ἀνατίναξιν τοῦ κτιρίου διὰ δυναμίτιδος. Ἀλλά, ὡς εἴπομεν, ἡ θέσις αὐτὴ εἶχε μεγάλην στρατηγικὴν σημασίαν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἀπομένοντος ἐλευθέρου κεντρικοῦ τμήματος τῆς πρωτευούσης, ὅπου εἶχον περιορισθῆ αἱ Ἀρχαὶ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Διὰ τοῦτο, εὐθὺς ὡς ἐνύκτωσε, τρία ἀγγλικὰ ἅρματα μάχης πλαισιούμενα ὑπὸ ἀγγλικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, περιέζωσαν πανταχόθεν τὸν περὶ τὴν Ἐφορείαν Ὑλικοῦ χῶρον καὶ διὰ καταιγιστικοῦ πυρός, ἀπεμάκρυναν τὰ ἐλασιτικὰ στίφη. Εἰς τὸ κτίριον τῆς Ἐφορείας ἐγκατεστάθησαν ἀγγλικαὶ δυνάμεις, ἀναλαβοῦσαι αὐταὶ τὴν φρούρησιν, ἐν ᾧ οἱ ἐπιζήσαντες ὁπλῖται τῆς Χωροφυλα-

κῆς ἐστάλησαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων. Κατὰ τὴν μάχην ἐφονεύθησαν δύο ὑπενωμοτάρχαι καὶ εἷς χωροφύλαξ. Ἠχμαλωτίσθησαν δύο ὑπενωμοτάρχαι, ἐκτελεσθέντες, καὶ εἷς χωροφύλαξ, ὁ ὁποῖος κατώρθωσε τὴν ὥραν τῆς ἐκτελέσεως νὰ δραπετεύσῃ γυμνὸς καὶ ἀνυπόδητος, φθάσας εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, ὅπου συνέχισε τὸν ἀγῶνα.

Εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη ἀνῆκεν ἐπίσης ἡ ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Δ. Δημητρακόπουλον φρουρὰ τῆς Α΄ Μοίρας αὐτοκινήτων, ἡ ὁποία εἶχεν ἐγκατασταθῆ εἰς τὸν περιφραγμένον χῶρον μεταξὺ Ἐφορείας καὶ Στρατιωτικῆς Λέσχης, παρὰ τὴν πλατεῖαν Ρηγίλλης. Οἱ ἐλασῖται ἐπεθύμουν τὴν ἀντὶ πάσης θυσίας κατάληψιν τοῦ ὄρχου διὰ νὰ περιέλθουν ὑπὸ τὴν κατοχήν των τὰ ὀχήματα καὶ τὸ ἐκεῖ διαθέσιμον πάσης φύσεως ὑλικὸν αὐτοκινήτων, ἀλλὰ καί, ὡς εἴπομεν, διὰ τὸ στρατηγικὸν τῆς θέσεως παρὰ τὴν Ἐφορείαν καὶ τὴν πλατεῖαν Ρηγίλλης, τῶν ὁποίων καὶ μόνη ἡ κατάληψις θὰ ἀπέκοπτε τὴν ἐπικοινωνίαν τοῦ κέντρου τῆς πρωτευούσης, ἔνθα ἡ Κυβέρνησις, μὲ τὰς εἰς Γουδὶ ἐστρατοπεδευμένας ἑλληνικὰς καὶ συμμαχικὰς Στρατιωτικὰς Δυνάμεις. Ἡ φρουρὰ ἀπηρτίζετο ἐξ ἑνὸς ἀνθυπομοιράρχου, ἑνὸς ἀνθυπασπιστοῦ, τριῶν ὑπενωμοταρχῶν καὶ 10 χωροφυλάκων. Συνεπολέμησαν καὶ οἱ στρατιῶται τῆς Μοίρας ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Β. Γκρίτζαλην.

Αἱ ἐπιθέσεις πρὸς κατάληψιν τοῦ ὄρχου αὐτοκινήτων ἤρχισαν ἀπὸ τῶν πρώτων ὡρῶν τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ στασιαστικοῦ κινήματος, ἀλλ᾽ ἐνετάθησαν κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 5ης Δεκεμβρίου, συγχρονισθεῖσαι μὲ ἐκείνας κατὰ τῆς πλησίον Ἐφορείας Ὑλικοῦ. Ἡ φρουρὰ τῆς Χωροφυλακῆς ἀντέταξε σθεναρὰν ἄμυναν καὶ διὰ συνεχοῦς καταιγιστικοῦ πυρὸς ἀπέκρουε τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν. Ἐλασιτικὰ στίφη ὁρμώμενα ἐκ Βατραχονησίου καὶ Παγκρατίου ἐπετίθεντο μετὰ λύσσης, χρησιμοποιοῦντα ἐκτὸς τῶν αὐτομάτων καὶ ἐκρηκτικὰς ὕλας. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, βοηθούμενοι καὶ ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας τῆς Μοίρας αὐτοκινήτων, ἀπέκρουσαν ὅλας τὰς ἐλασιτικὰς ἐπιθέσεις, συνεχισθείσας κατὰ διαστήματα αἰφνιδιαστικῶς μέχρι τῆς 2ας Ἰανουαρίου. Κατὰ τὰς μάχας ἐφονεύθη ὁ ἀνθυπασπιστὴς αὐτοκινήτων Β. Γκρίτζαλης καὶ ἐτραυματίσθησαν καὶ δύο ὑπενωμοτάρχαι.

Τόσον διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἄμυναν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς, τῆς Ἐφορείας Ὑλικοῦ Πολέμου καὶ τῆς Μοίρας αὐτοκινήτων ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τῶν ἐπιχειρήσεων πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἐλασιτῶν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς Σταδίου - Ἐθνικοῦ Κήπου καὶ Ζαππείου, εἶχε σημασίαν ἡ δρᾶσις τῶν τμημάτων Χωροφυλακῆς. Τὰ ἐνταχθέντα εἰς τὴν ΙΙΙ Ὀρεινὴν Ἑλληνικὴν Ταξιαρχίαν ἔδρασαν εἰς τὸν τομέα Ζωγράφου - Καισαριανῆς. Περὶ τῶν ἐπιχειρήσεων τούτων παραθέτομεν κατωτέρω ἔκθεσιν τοῦ διοικητοῦ ἀντισυνταγματάρχου Ἠλ. Παπαηλιοῦ, σταλεῖσαν εἰς τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13η Ἰανουαρίου 1945

«Περὶ τῆς δράσεως Τμημάτων Χωροφυλακῆς κατὰ τὰς διεξαχθείσας ἐπιχειρήσεις εἰς τὸν τομέα Ζωγράφου - Καισαριανῆς»

«Κατὰ τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας τῆς 6ης Δεκεμβρίου π.ἔ. διετάχθην παρ᾽ ὑμῶν ὅπως μετὰ δυνάμεως 270 ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, διατεθέντων μοι ἐκ τῆς Ὑμετέρας τοιαύτης, παρουσιασθῶ εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς ΙΙΙ Ὀρεινῆς Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας ἑδρευούσης εἰς Γουδί. Τὸ τοιοῦτον συνετελέσθη μετὰ σπουδῆς μέχρι τῆς μεσημβρίας.

Ὁ ἀρχηγὸς Πεζικοῦ συνταγματάρχης Παπαδόπουλος, ὑφ᾽ οὗ τὰς διαταγὰς ἐτέθην, ἀνεκοίνωσεν ἡμῖν ὅτι ἐπίκειται μετ᾽ ὀλίγον ἡ ἔναρξις ἐπιχειρήσεων εἰς τοὺς τομεῖς συνοικισμῶν Ζωγράφου - Καισαριανῆς πρὸς ἐκκαθάρισιν τούτων ἐκ τῶν ἐπαναστατικῶν τμημάτων τοῦ ΕΛΑΣ καὶ δέον ὅπως κατανείμω ἀναλόγως τὴν δύναμίν μου, προκειμένου αὕτη ν᾽ ἀκολουθήσῃ ἐκ τοῦ συστάδην τὰ μέλλοντα νὰ ἐξορμήσωσι τμήματα τῆς Ταξιαρχίας. Καὶ ἐνῷ τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα περὶ ὥραν 2.30΄ μ.μ. τῆς αὐτῆς, ἤρχισαν αἱ ἐπιχειρήσεις τὸ πρῶτον κατὰ τοῦ συνοικισμοῦ Ζωγράφου καὶ τῆς περιοχῆς τούτου, ὁπότε τμήματα τῆς Ταξιαρχίας, ἐξορμήσαντα ἐκ τοῦ στρατοπέδου ταύτης τῇ συμπράξει καὶ τμημάτων ἡμῶν, ἀνεπτύχθησαν εὐρέως καὶ προωθήθησαν μετὰ πείσμονα ἀγῶνα ὡς ἀκολούθως: Τὸ 3ον Τάγμα τῆς Ταξιαρχίας ἀναπτυσσόμενον πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ συνοικισμοῦ, τῇ συμπράξει καὶ ἑνὸς λόχου τῆς ἡμετέρας δυνάμεως ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Βασ. Κότσιραν καὶ μοίραρχον Γεώργιον Νικολόπουλον, τὸ δεύτερον Τάγμα τῆς Ταξιαρχίας, τῇ συμπράξει ἐπίσης ἑτέρου λόχου Χωροφυλακῆς ὑπὸ τὸν μοίραρχον Γεώργιον Λουκᾶν πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος, μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν κατάληψιν τοῦ Νοσοκομείου Συγγροῦ καὶ τοῦ παρακειμένου ἀλσυλλίου καὶ ὁ ὑποφαινόμενος, διαταγῇ τοῦ ἀρχηγοῦ Πεζικοῦ, μετὰ 50 περίπου ἀνδρῶν διετάχθην νὰ προωθηθῶ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ταγμάτων, μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν κατάληψιν τοῦ Σχολείου Ζωγράφου, ὅπερ ὑπεστηρίζετο σθεναρῶς ὑπὸ μαχομένων ἐλασιτῶν δι᾽ ὁπλοπολυβόλων καὶ οὗτινος ἡ κατάληψις συνετελέσθη κατόπιν σκληρᾶς μάχης, ἐντὸς ἡμισείας περίπου ὥρας.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος, ἐξ ἰδίας πλέον ἀντιλήψεως, νὰ τονίσω καὶ νὰ ἐξάρω τὴν εὐψυχίαν, αὐταπάρνησιν καὶ ἀδιαφορίαν πρὸς τὸν θάνατον τόσον τῶν ἀξιωματικῶν ὅσον καὶ τῶν ὁπλιτῶν τοῦ τμήματος τούτου. Μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Σχολείου καὶ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς πέριξ περιοχῆς παρὰ τῶν ἐλευθέρων σκοπευτῶν, εἰδοποιηθεὶς παρὰ τοῦ ὑποφαινομένου ὁ συνταγματάρχης Πεζικοῦ Παπαδόπουλος ἀφίκετο μετὰ δίωρον καὶ ἐγκατεστάθη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του.

Πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀρχηγοῦ Πεζικοῦ τὰ ἀνωτέρω τάγματα, μετὰ τῶν λόχων Χωροφυλακῆς, εἶχον ἐπιτύχει

πλήρως τοῦ ἀντικειμενικοῦ των σκοποῦ κατόπιν σκληρῶν μαχῶν, δεδομένου ὅτι τὰς περιοχὰς ταύτας, δηλαδὴ συνοικισμοὺς Ζωγράφου, Κουπονίων, 'Αλεποβουνίων καὶ περιοχῶν Νοσοκομείου Συγγροῦ, ὑπερήσπιζον ἐκτὸς τῶν τοπικῶν τμημάτων τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τοιαῦτα τῶν συνταγμάτων Θηβῶν, Λαμίας καὶ Χαλκίδος ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Νομικὸν ἑδρεύοντα εἰς Καισαριανήν. 'Επιτευχθέντων τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τῆς πρώτης περιόδου τῶν ἐπιχειρήσεων, κύριον μέλημα τοῦ ὑποφαινομένου ἦτο νὰ ἐπικοινωνήσῃ ἀμέσως μὲ ἅπαντα τὰ τμήματα Χωροφυλακῆς, τινὰ τῶν ὁποίων ἀπετέλουν προφυλακάς, ὁπότε καὶ αὖθις μοὶ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ θαυμάσω τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τούτων πρὸς τὸν θάνατον.

Μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν φυλακίων κατόπιν διαταγῆς τοῦ ἀρχηγοῦ Πεζικοῦ, ἡ ὑπόλοιπος δύναμις, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικούς, προέβη εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν Ζωγράφου καὶ Κουπονίων, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦτο ἡ σύλληψις 160 ἀτόμων μαχητῶν τοῦ ΕΛΑΣ καὶ ἡ ἀνεύρεσις πολλῶν ὅπλων καὶ πολεμεφοδίων, ὡς καὶ ἐκρηκτικῶν ὑλῶν, ἅτινα παρεδόθησαν εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Ταξιαρχίας.

'Η ἐνέργεια αὕτη, μολονότι ἦτο δύσκολος, ἐν τούτοις ἐξετελέσθη μετὰ τοιαύτης μεθοδικότητος καὶ ἀξιοπρεπείας τῶν ὀργάνων μας, ὥστε νὰ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμὸν τῶν κατοίκων τῶν περιοχῶν ἐκείνων καὶ νὰ ἐκδηλωθῇ οὗτος παντοιοτρόπως, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐμφύσησιν τῆς ἐμπιστοσύνης, σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς. Τὰς ἀνωτέρω πράξεις τῶν ὀργάνων μας, ἤτοι ἡρωισμοῦ, αὐτοθυσίας καὶ ἀψόγου συμπεριφορᾶς, μαρτυρεῖ ἡ ἀπὸ 8-12-44 'Ημερησία Διαταγὴ τοῦ 'Αρχηγοῦ Πεζικοῦ τῆς ΙΙΙ 'Ορεινῆς, διευθύνοντος τὰς ἐπιχειρήσεις, ἧς ἀντίγραφον ὑποβάλλω. Εἰς τὰς περιοχὰς ταύτας παρεμείναμεν ἐπὶ 23 ἡμέρας καθ' ἃς ἐσημειώθησαν ἀλλεπάλληλοι ἀντεπιθέσεις, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ Σῶμα ἡμῶν ὑπέστη τὰς ἀκολούθους ἀπωλείας. 1. Τὴν 7-12-44 ὁ ἀνθυπομοίραρχος Χρῆστος Μαχαίρας, ἐπὶ κεφαλῆς ὁμάδος τυγχάνων, ἐνήργει κατ' οἶκον ἐρεύνας καὶ ἐτραυματίσθη ἐξ ἀδεσπότου σφαίρας εἰς τὴν κάτω σιαγόνα ἐλαφρῶς. 2. Τὴν 8-12-44, τὸ ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Γεώργιον Πετρογιάννην προκεχωρημένον φυλάκιον, ἐκ 15 ἀνδρῶν μας, ὑπέστη αἰφνιδιαστικὴν ἐπίθεσιν περὶ ὥραν 11ην νυκτερινήν, μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τοῦ ἐχθροῦ νὰ διεισδύσῃ καὶ ἐπιτύχῃ τὴν πλευροκόπησιν τοῦ 3ου Τάγματος ΙΙΙ 'Ορεινῆς Ταξιαρχίας, πλὴν ὅμως, τοῦτο δὲν κατώρθωσεν ὁ ἐχθρός, λόγῳ τῆς σθεναρᾶς καὶ ἀποφασιστικῆς ἀντιστάσεως τῶν ἀνδρῶν καθ' ἣν ἐφονεύθησαν ἡρωικῶς μαχόμενοι οἱ ὑπενωμοτάρχης Νικ. Καρανίκας καὶ χωροφύλακες Νικόλαος Χατζηνικολάου, Κων. Γεωργαρᾶς καὶ Δημ. Βουλγαρίδης, ἐτραυματίσθησαν δὲ οἱ χωροφύλακες Γεώρ. Σιαβούρης καὶ 'Ιωάννης Βούλγαρης. 3. Τὴν 13-12-44 καὶ ὥραν 10.15' π.μ., εἰς θέσιν Νεκροταφεῖον Ζωγράφου, κείμενον ἐγγὺς 'Αλεποβουνίων, ἔνθα φυλάκιον, ἐτραυματίσθησαν οἱ σκοποί: α) ὑπενωμοτάρχης Κυριακόπουλος Παναγ. καὶ β) χωροφύλαξ Μπριτσάκης 'Ιωάννης. 4. Τὴν 13-12-44 ἐφονεύθη ὁ ὑπενωμοτάρχης Περιστεράκις 'Αθαν., σκοπὸς ὢν εἰς τὴν ταράτσαν τοῦ Αἰγινητείου Νοσοκομείου, ἤτοι ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων του. 5. Τὴν πρωίαν τῆς 29-12-44 ἤρχισαν ἐπιχειρήσεις κατὰ τῆς Καισαριανῆς, Παγκρατίου, Βύρωνος καὶ Νέας 'Ελβετίας, καθ' ἃς οἱ λόχοι Χωροφυλακῆς ἠκολούθησαν τὴν ἀρχικήν των διάταξιν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ταγμάτων τῆς Ταξιαρχίας, ὁ δὲ ὑποφαινόμενος εἰσῆλθεν εἰς Καισαριανὴν μετὰ τῶν τμημάτων του τὴν πρωίαν τῆς 30ῆς ἐγκατασταθεὶς εἰς τὸ οἴκημα τῆς Δημαρχίας. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ἀφίχθη καὶ ὁ ἀρχηγὸς Πεζικοῦ μετὰ τοῦ 'Επιτελείου του ἐγκατασταθεὶς εἰς οἴκημα ἀπέχον 100 μέτρα.

'Εν Καισαριανῇ ἐπεδόθημεν εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ σύλληψιν, μετὰ κόπου καὶ πολλῶν κινδύνων, τριακοσίων τριάκοντα ἀτόμων (330) μαχητῶν ἀναμεμειγμένων εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα. 'Επίσης ἀνεύρομεν πλεῖστα ὅπλα, πολεμεφόδια καὶ παντὸς εἴδους πολεμικὸν ὑλικόν, ἅτινα παρεδόθησαν εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Ταξιαρχίας. Κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας καὶ ὅτε ἡ μαχομένη δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς εἰσήρχετο εἰς τὴν Καισαριανήν, ἐφονεύθη ὁ χωροφύλαξ Σπαθῆς 'Ανδρέας τοῦ Παναγιώτου. 'Επὶ πλέον δέ, εἰς τὴν Καισαριανήν, ἐπεδόθημεν εἰς τὴν περισυλλογὴν μεγάλου ἀριθμοῦ πτωμάτων ἐλασιτῶν καὶ τὴν ταφήν των εἰς τὸ Νεκροταφεῖον.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος καὶ πάλιν νὰ τονίσω καὶ νὰ ἐξάρω τὴν ἀξιοπρεπῆ καὶ ἄψογον συμπεριφορὰν τῶν ὑπ' ἐμὲ ὀργάνων, κατὰ τὴν ἐν Καισαριανῇ παραμονήν μας καὶ ἐκτέλεσιν τῶν σκληρῶν καθηκόντων των. Αἱ ἐπιχειρήσεις αὗται διαρκέσασαι ἐπὶ 34 ἡμέρας οὐδόλως ἐπτόησαν τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν μας, καίτοι ἐδοκίμασαν στερήσεις καὶ κακουχίας τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ἐνδύσεως, ὑποδύσεως καὶ διαίτης, ὅσον καὶ τῶν δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν. 'Ιδιαιτέρας δὲ ἐξάρσεως χρήζει ὁ ἡρωισμός, ἡ αὐταπάρνησις καὶ ἡ περιφρόνησις τούτων πρὸς τὸν θάνατον, βαθύτατα αἰσθανομένων τὸ ἐπιτελούμενον ἔργον τοῦ ὑπὲρ Πατρίδος 'Αγῶνος».

11. Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΟΔΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

Πολλαὶ ἄλλαι δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ἦσαν διεσκορπισμέναι εἰς διάφορα σημεῖα τῶν 'Αθηνῶν, πρὸς φρούρησιν Κρατικῶν 'Υπηρεσιῶν ἢ ἐπικαίρων διὰ τὴν προστασίαν τοῦ κέντρου τῆς πρωτευούσης θέσεων. Ἂν καὶ σχεδὸν κατὰ κανόνα ἦσαν ὀλιγάριθμοι καὶ κακῶς ὡπλισμέναι αἱ φρουραὶ αὗται, ἡ-

μύνθησαν κρατερῶς καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέκρουσαν μέχρι τέλους τὰς ἐλασιτικὰς ἐπιθέσεις.

Στρατηγικὸν σημεῖον ἀμύνης τοῦ εἰς τὸ κέντρον τῆς πρωτευούσης ἐλευθέρου τμήματος αὐτῆς, ἀπετέλει ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, στεγαζομένη τότε εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων 15 κτίριον. Τοῦτο καὶ τὰ γειτονεύοντα τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν τῆς ὁδοῦ Κυδαθηναίων καὶ τῶν Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Πλατείας Μητροπόλεως ἐχρησίμευον ὡς φράγματα εἰσβολῆς τῶν ἐλασιτῶν ἀπὸ Πλάκας καὶ Μοναστηρακίου πρὸς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος.

Τὸ κτίριον τῆς εἰς τὴν ὁδὸν Φιλελλήνων Γενικῆς Διευθύνσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν διέθετε πρὸς ἄμυναν δύναμιν 38 ἀξιωματικῶν (τεταγμένων ἐν ὑπηρεσίᾳ, διότι εἰς αὐτὴν ὑπήγετο τότε ἡ Χωροφυλακή) καὶ 51 ὁπλιτῶν. Ὁ ἀριθμὸς ἄλλωστε τῆς δυνάμεως αὐτῆς ἐποίκιλλε διότι καθημερινῶς ἀπεσπῶντο ἐκ ταύτης δι' ἄλλας ὑπηρεσίας. Ἦτο ὅμως καλῶς ἐξωπλισμένη ἡ δύναμις αὐτή, διαθέτουσα αὐτόματα, πολυβόλα καὶ ἐπαρκῆ πυρομαχικά.

Ἀρχηγὸς τῆς δυνάμεως ταύτης ἦτο ὁ γενικὸς διευθυντὴς Χωροφυλακῆς παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Ἐσωτερικῶν, συνταγματάρχης Βασ. Παγώνης. Μετὰ ταύτης ἀπετέλει ἑνιαῖον σύνολον ἡ μικρὰ δύναμις (ἐκ τριῶν ἀξιωματικῶν, πέντε ὑπαξιωματικῶν καὶ τινων χωροφυλάκων) ἡ ἀπεσπασμένη εἰς τὴν Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ὑπὸ τὸν διευθυντὴν ταύτης ἀντισυνταγματάρχην Κ. Μακρυνιώτην.

Δεδομένου ὅτι αἱ φρουραί, τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν τῆς ὁδοῦ Κυδαθηναίων καὶ τῶν Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς πλατείας Μητροπόλεως, διὰ γενναίας ἀμύνης ἐκράτησαν μέχρι τέλους τὰς θέσεις των, οἱ ἐλασῖται δὲν ἠδυνήθησαν νὰ προσβάλουν τὸ κτίριον τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων. Ἀλλ' ἡ φρουρὰ τούτου, μακρὰν τοῦ νὰ παραμείνῃ ἄπρακτος, συνετέλεσε σπουδαίως εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ἄλλων προκεχωρημένων φυλακίων πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ἐλασιτικῶν ἐπιθέσεων, ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς καὶ προστασίαν τοῦ κέντρου τῆς πρωτευούσης.

Εὐθὺς ὡς ἐξεδηλώθη τὸ στασιαστικὸν κίνημα, περίπολος ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐξορμῶσα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων πρὸς τὰς ὁδοὺς Κυδαθηναίων, Νίκης, Ἀδριανοῦ, Νικοδήμου καὶ τὰς συνεχομένας τῆς Πλάκας, ἐξουδετέρωνε τὰς ἐγκατεστημένας εἰς διαφόρους, ἐπικαίρων σημείων, οἰκίας ἐλασιτικὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐχρησίμευον ὡς πυρῆνες συγκεντρώσεων διὰ τὴν σχεδιαζομένην ἐξόρμησιν πρὸς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος. Οὕτως, ἀπεμάκρυνε τὸν κίνδυνον τῆς εἰσβολῆς εἰς τὸ ἐλεύθερον τμῆμα τῆς πρωτευούσης καὶ ἠδυνήθη νὰ κατάσχῃ ἐναποθηκευμένα ὅπλα καὶ πυρομαχικὰ τοῦ ἐχθροῦ. Κατὰ τὰς ἐκκαθαριστικὰς αὐτὰς ἐπιχειρήσεις συνέλαβε πολλοὺς ἐλασίτας. Μεταξὺ τούτων εἶχε τὴν εὐχάριστον ἔκπληξιν νὰ πέσῃ εἰς χεῖράς της καὶ ὁ Βούλγαρος ταγματάρχης Ἰωάννης Σαρμάντσκι, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς κατάσκοπος, ἤδη δὲ ἐχρησίμευεν ὡς ὀργανωτὴς τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων καὶ διηύθυνε τὴν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ἐκείνης εἰσβολὴν πρὸς τὸ κέντρον.

Ἡ δύναμις τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων σπουδαίως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν ἄμυναν τῆς φρουρᾶς τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν, τὴν ὁποίαν ἀνεκούφιζε διὰ συνεχῶν ἐπιθέσεων κατὰ τῶν εἰς τὰς πέριξ οἰκίας ἐγκατεστημένων καὶ σχηματιζουσῶν πολιορκητικὸν κλοιὸν ἐλασιτικῶν ἑστιῶν. Ὡς δὲ ἐγράφη ἀνωτέρω, ὅταν οἱ ἄνδρες τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν, ἐξαντλήσαντες τὰ πυρομαχικά των, ἐπεχείρησαν ἀπεγνωσμένην ἔξοδον καὶ ἔφθασαν μέχρι τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, ἐνισχύθησαν ἐκεῖ μὲ ἄνδρας καὶ ἐφωδιάσθησαν μὲ πυρομαχικά, ὥστε νὰ ἐπανέλθουν διὰ νὰ συνεχίσουν τὴν ἄμυναν. Ἐπίσης καὶ τὸ Ἐγκληματολογικὸν Τμῆμα τῆς πλατείας Μητροπόλεως ἐβοηθεῖτο δι' ἀποστολῆς ἐφοδίων καὶ ἐπιθέσεων ἀντιπερισπασμοῦ. Ὅταν δὲ αἱ ἐλασιτικαὶ ὁμάδες, ὑποστᾶσαι μεγάλας ἀπωλείας καὶ ἀπολέσασαι τὴν ἐλπίδα τῆς δι' ἐφόδου καταλήψεως τῶν δύο τούτων ὀχυρῶν, ἤρχισαν νὰ διαρρέουν, ἡ δύναμις τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων ἐνισχυθεῖσα καὶ ἀπὸ τὰς φρουρὰς Μεταγωγῶν καὶ Ἐγκληματολογικοῦ, ἐξώρμησε πρὸς ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις πρὸς τὰς περιοχὰς Πλάκας - Μητροπόλεως - Μοναστηρακίου, τὰς ὁποίας καὶ ἀπήλαξεν ἀπὸ τὰς κομμουνιστικὰς ὀρδάς.

12. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΦΡΟΥΡΩΝ

Ἐλλιπὲς ἢ μὴ ἀπολύτως ἀκριβὲς εἰς τὰς λεπτομερείας, ἀλλ' ἱκανῶς διαφωτιστικὸν περὶ τῆς δράσεως τῆς δυνάμεως Γενικῆς Διευθύνσεως Χωροφυλακῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, εἶναι τὸ τηρηθὲν ἡμερολόγιον, ὅπερ καὶ παραθέτομεν κατωτέρω, ἐν συνεχείᾳ δὲ βραχεῖαν ἔκθεσιν τῆς προσηρτημένης δυνάμεως, ὑπηρετούσης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Δράσεως τῆς δυνάμεως
τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Χωροφυλακῆς

6 Δεκεμβρίου 1944. Ἡμέρα Τετάρτη

Ἀπὸ τῆς 8ης ὥρας ρίπτονται πυρὰ ὅπλου καὶ αὐτομάτων εἰς διαφόρους παρόδους τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων.

Τὴν 10ην ὥραν προσῆλθεν ὁ ἐπίατρος Κρασᾶς Σπυρίδων εἰς τὸ Κατάστημά μας καὶ μᾶς ἀνεκοίνωσεν ὅτι τίθεται εἰς τὰς διαταγάς μας καὶ συγχρόνως μᾶς ἀνέφερεν, ὅτι, ὡς ἀντελήφθη διὰ τῶν διοπτρῶν του, ἐπὶ τῆς στέγης τῆς, παρακειμένης τῇ κατοικίᾳ του, πολυκατοικίας, ὑπάρχουν δύο φωλεαὶ αὐτομάτων ὅπλων, ἐξ ὧν ἡ μία ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Νίκης-Κυδαθηναίων, ἡ δὲ ἑτέρα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κυδαθηναίων καὶ ἔναντι ἀκριβῶς τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Σωτείρας εἰς τὴν ταβέρναν Πορτοκάλη.

Ἀμέσως ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐπιάτρου Κρασᾶ ὁ μοίραρχος Παναγόπουλος Νικόλαος, ὁ ἀνθυπομοίραρχος Παπανικολόπουλος Δημήτριος, οἱ ἐνωμοτάρχαι Γιαννόπουλος Γρηγόριος, Τσούσης Σπυρίδων, Γκίκας Νικόλαος, Παπαγεωργίου Σταῦρος, οἱ ὑπενωμοτάρχαι Βαβούλης Γεώργιος καὶ Σιτοκωνσταντίνου Βασίλειος καὶ ἅπαντες μετέβησαν εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν πολυκατοικίαν. Μόλις ἔφθασαν εἰς τὴν θύραν τῆς πολυκατοικίας καὶ ἐγένοντο ἀντιληπτοὶ παρὰ τῶν ἐπαναστατῶν τῶν εὑρισκομένων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κυδαθηναίων ἐδέχθησαν πυρὰ οἱ προπορευόμενοι, ἐπίατρος Κρασᾶς καὶ ὑπενωμοτάρχης Σιτοκωνσταντίνου. Ὁ Σιτοκωνσταντίνου ἐπυροβόλησε κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν ἅπαξ καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς πολυκατοικίας, συγχρόνως δὲ εἰσῆλθον καὶ οἱ λοιποὶ ἄνευ κινδύνου, διότι οἱ ἐπαναστάται ἔπαυσαν τὰς βολὰς καὶ ἀνῆλθον ἅπαντες ἐπὶ τῆς στέγης. Ἐκεῖθεν ἐπεσημάνθη παρὰ τοῦ ἐπιάτρου διὰ τῶν διοπτρῶν του ἡ ἀκριβὴς θέσις τῆς πρώτης φωλεᾶς, ὁ δὲ μοίραρχος Παναγόπουλος διῆλθε τὴν ταράτσαν, ἐπήδησεν εἰς ἑτέραν, ἐπλησίασε τοὺς ἐπαναστάτας, χωρὶς νὰ βάλλεται καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐξεσφενδόνισε κατ' αὐτῶν χειροβομβίδας, μὲ ἀποτέλεσμα τὸν φόνον 3 ἐπαναστατῶν καὶ τὸν τραυματισμὸν ἴσως 3-4, ἐξ ὧν ὁ εἷς τὴν ἐπομένην, γενομένης ἐξορμήσεως, ἀνευρέθη πληγωμένος ἐντὸς ταβέρνας.

Ἐν συνεχείᾳ τῶν ἀνωτέρω, ὁ ἐνωμοτάρχης Γιαννόπουλος παρακολουθῶν τὴν κίνησιν τῆς δευτέρας φωλεᾶς, διὰ τοῦ ὅπλου του ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ σκοποῦ ἐπαναστάτου τῆς φωλεᾶς ταύτης καὶ τὸν ἐτραυμάτισεν εἰς τὸν πόδα. Ὁ στασιαστὴς ἐγκατέλειψε τὸ ὅπλον του κατὰ γῆς καὶ ἐτράπη εἰς φυγήν.

Ἡ Διεύθυνσις ἐπικοινωνοῦσα συνεχῶς διὰ τηλεφώνου μὲ τὸν ἐπίατρον Κρασᾶν καὶ τὸν ἐνωμοτάρχην Γιαννόπουλον, ἀπέστειλε τὸν ἐνωμοτάρχην Παπαπαναγιώτου Εὐθύμιον μὲ ἀριθμὸν χειροβομβίδων διὰ τὴν περαιτέρω δρᾶσιν κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν. Διὰ τῶν νέων πυρομαχικῶν, χρῆσιν τῶν ὁποίων ἔκαμεν ὁ ἀποσταλεὶς ἐνωμοτάρχης Παπαπαναγιώτου, εἰς ὃν ὑπεδείχθη ὁ χῶρος τῆς φωλεᾶς τοῦ δευτέρου αὐτομάτου, ἐπετεύχθη κατόπιν ἐκσφενδονίσεως τριῶν χειροβομβίδων ἡ θανάτωσις ἑνὸς ἐπαναστάτου καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν λοιπῶν. Οὕτω κατεσχέθησαν δύο αὐτόματα Στὲν μετὰ 4 γεμιστήρων καὶ 600 φυσιγγίων καὶ πέντε ἀτομικὰ ὅπλα. Οἱ Ἄγγλοι παρέλαβον τοὺς τραυματισθέντας καὶ φονευθέντας. Ἐν συνεχείᾳ συνελήφθησαν ἐπὶ τόπου οἱ: Λεουτσάκος Ἠλίας, Μαστοράκης Κων. καὶ Σαπρανίδου Ὄλγα, τραυματιοφορεῖς τοῦ ΕΛΑΣ μετὰ τοῦ φορείου των.

Σήμερον παρ' ὀργάνων τῆς Ὑπηρεσίας μου συνελήφθησαν οἱ: 1. Μπακούρης Κων. φέρων κομμουνιστικὸν ἔμβλημα ΚΚΕ, 2. Μούκας Θωμᾶς, διότι ἐστερεῖτο ταυτότητος καὶ διότι διέμενε σιτιζόμενος εἰς τὸ Σῶμα Στρατοῦ ΕΛΑΣ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σίνα, 3. Σωφρονᾶς Γεώργιος, διότι ὡδήγει τὸ ὑπ' ἀριθ. 29.607 αὐτοκίνητον λεωφορεῖον, ὡς βοηθὸς αὐτοῦ καθ' ὁμολογίαν του, δι' οὗ μετεφέρθησαν ὁπλοφόροι τοῦ ΕΛΑΣ ἐξ Ἀμαρουσίου πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὸν ἀγῶνα, 4. Λιάρος Γεώργιος, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀνευρέθη καρφὶς πεντάγωνος, φέρουσα τὸ ἔμβλημα καὶ τὰ γράμματα τοῦ ΚΚΕ, 5. Μάλφας Νικόλαος, καθηγητὴς Φιλολογίας ἐκ Λευκάδος, ἐφ' οὗ ἀνευρέθη ἀλληλογραφία, ἐξ ἧς προκύπτει ὅτι οὗτος ἦτο γραμματεὺς τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Λευκάδος τοῦ ΕΑΜ.

Τῇ αἰτήσει τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν ἀποστέλλομεν, διὰ τοῦ ταγματάρχου Βαλσαμάκη Σταύρου, εἰς αὐτὸ 800 φυσίγγια ἰταλικά.

Τὸ Τμῆμα Μεταγωγῶν, ὑποστὰν ἔνοπλον ἐπίθεσιν τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τυχὸν ἀπωλειῶν εἰς νεκροὺς καὶ τραυματίας συμπτύσσεται πρὸς τὸ Κατάστημα τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Φιλελλήνων 15. Τὸ σκόπιμον ἢ ἐπιβεβλημένον τῆς συμπτύξεως ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας διοικητικῆς ἐρεύνης.

Ἡμετέρα δύναμις μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἀνθυπομοίραρχον Βασιλόπουλον Γεώργιον ἐπιτυγχάνει τὴν ἐξόντωσιν δύο ἑστιῶν, εὑρισκομένων, τῆς μιᾶς ἐπὶ τοῦ τέλους τῆς ὁδοῦ Νικοδήμου - Ἀδριανοῦ, τῆς ἑτέρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ὑπερείδου καὶ οὕτως ἐλευθεροῦται ἡ ὁδὸς Νικοδήμου, ἐπιτρέπουσα τὴν ἐπανεγκατάστασιν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν, ἥτις καὶ ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ τούτου.

Εἶτα διατάσσεται ὁ ὑπομοίραρχος Ζορμπαλᾶς Εὐάγγελος νὰ μεταβῇ μετὰ δυνάμεως εἰς Τμῆμα Μεταγωγῶν, πρὸς ἐνίσχυσίν του, ὅπερ καὶ ἔπραξε. Παρὰ ταῦτα ἡ ἐπανεγκατασταθεῖσα δύναμις τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν ἀπέρχεται καὶ διανυκτερεύει εἰς τὸ οἴκημα τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας.

Ὁ μοίραρχος Μαράκας Κωνστ. ἐν τῷ θαλάμῳ τοῦ Καταστήματος τῆς Διευθύνσεως ἔκυψε νὰ σκουπίσῃ διὰ σαρώθρου ὅτε ἔπεσε τὸ ἐν τῷ θυλακίῳ του περίστροφόν του καὶ ἐκ τῆς ἐκπυρσοκροτήσεώς του ἐτραυματίσθη σοβαρῶς εἰς τὴν στηθικὴν χώραν. Ὁ τραυματισθεὶς μετὰ πρόχειρον περίθαλψιν μετεφέρθη δι' ἀγγλικοῦ αὐτοκινήτου εἰς τὸ ἐν Ψυχικῷ Νοσοκομεῖον, πρὸς νοσηλείαν.

Ὁμὰς ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Βασιλόπουλον, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ ἀγγλικοῦ τμήματος, προβαίνει εἰς ἐκκαθάρισιν φωλεᾶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πέττα καὶ ἑτέρας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀστερίου. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην ἐτραυματίσθη εἷς Ἄγγλος λοχαγός.

7 Δεκεμβρίου 1944. - Ἡμέρα Πέμπτη

Τὴν 6.30' ὥραν τῆς σήμερον ἐκλήθη ὁ διοικητὴς τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν μετὰ τῶν ὁπλιτῶν του, πρὸς οὓς ὡμίλησεν ὁ ὑποφαινόμενος καὶ ὑπεχρέωσεν αὐτοὺς νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν θέσιν των, ἀφοῦ τοὺς ἐφωδίασε διὰ πυρομαχικῶν. Παρευθὺς ἀνεχώρησεν ὁ διοικητὴς τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν μετὰ ἀξιωματικῶν καί τινων ὁπλιτῶν. Οἱ λοιποὶ ὁπλῖται συνοδεύονται βραδύτερον παρὰ

τοῦ μοιράρχου Σπάλα Ἰωάννου καὶ ἀνθυπομοιράρχου Βασιλοπούλου Γεωργίου εἰς τὸ Κατάστημά των, ἀποκατασταθείσης οὕτω τῆς δυνάμεως ταύτης πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ της.

Ὁ ἀνθυπομοίραρχος Βασιλόπουλος μετὰ τῶν ἐνωμοτάρχου Καψάλη καὶ χωροφύλακος Λεωτσάκου διενεργοῦν εὐρεῖαν ἔρευναν εἰς τὰς εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν οἰκίας καὶ προβαίνουν εἰς τὴν σύλληψιν πλέον τῶν 20 περιοίκων οἵτινες διήρπασαν τὸ ἐγκαταλειφθὲν ὑλικόν, δημόσιον καὶ ἰδιωτικόν, τοῦ Καταστήματος τοῦ Τμήματος κατὰ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα. Τὸ ὑλικὸν συνεκεντρώθη καὶ παρεδόθη εἰς τοὺς δικαιούχους. Ἐν συνεχείᾳ, ὁ ἴδιος ἀξιωματικός, προέβη εἰς τὴν ἐγκατάστασιν 4 ἀξιωματικῶν μετ' ἀναλόγου δυνάμεως τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν εἰς ἐπικαίρους θέσεις ἐπὶ πολυκατοικιῶν.

Ὥρα 9η. Ὁ μοίραρχος Σπάλας μετὰ τοῦ ἐπιάτρου Κρασᾶ Σπυρίδωνος ἐλέγχουν τὴν ὁδὸν Κυδαθηναίων - Θέσπιδος καὶ κατάσχουν τρία πολεμικὰ ἰταλικὰ ὅπλα εἰς τὸν περίβολον τοῦ Καταστήματος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Τμήματα τῆς δυνάμεώς μου μὲ ἐπικεφαλῆς τούς: Ταγματάρχην Κανταράκιαν, μοιράρχους Σπάλαν, Παναγόπουλον, Γιαννάκον, ὑπομοίραρχον Ζορμπαλᾶν καὶ ἀνθυπομοιράρχους Δαιμονάκον, Βασιλόπουλον, Παπανικολόπουλον, ἐνήργησαν ἐκκαθαριστικὰς ἐρεύνας ἐπὶ πολλῶν ὑπόπτων οἰκιῶν τῆς περιφερείας Πλάκας μέχρι πλατείας Συντάγματος, πρὸς δέ, συνέλαβον πρόσωπα ἐπικίνδυνα εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν. Συνελήφθησαν: οἱ Ἀντώνιος Χιωτάκης, καὶ Διαμαντῆς Ἀγγελίδης ὡς μαχηταὶ τοῦ ΕΛΑΣ. Ἐπίσης συνελήφθησαν οἱ: Παναγιώτης Βλαντῆς καὶ Ἰωάννης Τσίτουρας, ἔνοπλοι μαχηταὶ τοῦ ΕΛΑΣ καὶ κατεσχέθησαν εἰς χεῖράς των, ἓν αὐτόματον Στὲν μετὰ μιᾶς γεμιστῆρος, δύο βραχύκαννα ἰταλικὰ ὅπλα μὲ 80 φυσίγγια καὶ ἓν βλῆμα μικροῦ ὅλμου. Συνελήφθησαν ἀκόμη οἱ: Σφακιανουδάκης Ἰωάννης, Παπαμανωλάκης Γεώργιος καὶ Βογιατζόγλου Νικόλαος, ὡς τροφοδόται τοῦ ΕΛΑΣ. Ὁμοίως ὁ Ἰταλὸς ὑπήκοος Κασαντρέλλι Παῦλος τοῦ Σεγόντου καθὼς καὶ ὁ Γκοβέσης Εὐστράτιος, ὡς μαχητὴς τοῦ ΕΛΑΣ. Ὁμοίως, ὁ ὑπαρχιφύλαξ τοῦ Β' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Βασιλάκης Κωνστ. διότι, κομμουνιστὴς ὤν, προέδιδε τοὺς συναδέλφους του εἰς τὴν κομμουνιστικὴν Ὀργάνωσιν Πλάκας καὶ ὁ Ράπτης Νικ., ὡς ἐπικίνδυνος κομμουνιστής.

Ἐζητήθη παρὰ τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν ἡ σύλληψις τοῦ Βαρσάκη Κωνστ., κουρέως, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀπόλλωνος, ἔναντι ταβέρνας Διογένους Παπαδοπούλου καὶ τῆς ἐρωμένης του Βαρβάρας, διότι οὗτος ἐξετέλεσε τὸν Βρασίδαν Κουζούναν εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὁδῶν Πετράκη - Ἀπόλλωνος.

Αἰτήσει τῆς Ἀγγλικῆς Στρατιωτικῆς Ἀρχῆς ἀποστέλλεται τμῆμα 5 ὁπλιτῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἐνωμοτάρχην Γκίκαν Νικόλαον διὰ κοινὴν κατοχὴν τοῦ ἐγκαταλειφθέντος Β' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος.

Κατεσχέθη σήμερον παρὰ τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Βασιλοπούλου Γεωργίου, ἐνεργοῦντος μετὰ τοῦ μοιράρχου Παναγοπούλου Νικολάου καὶ ἄλλων ὀργάνων, εἰς τὴν οἰκίαν Χατζημιχάλη, κειμένην ἐπὶ τῆς πλατείας Ἀγγέλου Γέροντα τῆς Πλάκας, τὸ Ἀρχεῖον Λαϊκῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Πλάκας, μὲ περιεχόμενον τὰ ἑξῆς ἔγγραφα: Διάγραμμα ὁρίων 1ου τομέως. Διάγραμμα ὁρίων 3ου τομέως - Κατάστασιν ἀπόρων - Πρόχειρα χειρόγραφα ἑπτὰ ἀντίτυπα - Διάγραμμα ὁρίων τομέως - Δύο πίνακες οἰκογενειακῆς καὶ οἰκιακῆς καταστάσεως ἀτόμων περιοχῆς Πλάκας - Σημείωμα ὑπομνήσεως αἰτήσεων Μαρ. Σταρακάτου - Ψήφισμα Λαϊκῆς Ἐπιτροπῆς Πλάκας τῆς 24.10.1944 - Ὅμοιον τῆς 21.10.1944 - Σχέδιον ἐπιστολῆς πρὸς εὐπόρους - Χειρόγραφος κατάλογος εὐπόρων - Φάκελος Ὑγειονομικοῦ Τμήματος Λαϊκῆς Ἐπιτροπῆς - Καταστάσεις δικαιουμένων ὑποδημάτων καὶ ἐνδυμάτων - Βιβλίον πρακτικῶν συνεδριάσεων Λαϊκῆς Ἐπιτροπῆς Πλάκας - Φάκελος Οἰκονομικοῦ Τμήματος - Φάκελος τεχνικοῦ Τμήματος - Φάκελος ἐπισιτισμοῦ, φάκελος προεδρείας, ἀρχείου ἀτομικῶν ἐξυπηρετήσεων, ἐξακριβώσεως ἀπόρων οἰκογενειῶν, διαφωτίσεως - Βιβλίον παρασκευῆς συσσιτίου, σιτιζομένων παιδίων καὶ ἀπόρων ἀνηλίκων. Τέλος τὸ ἀπὸ 5.10.44 ἔγγραφον περὶ διορισμοῦ ὡς ἐπιτίμου προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ τοῦ Β' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος.

8 Δεκεμβρίου 1944: Ἡμέρα Παρασκευή

Ἡμετέρα δύναμις μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς μοίραρχον Παναγόπουλον καὶ ἀνθυπομοίραρχον Βασιλόπουλον ἐρευνᾷ τὴν οἰκίαν τοῦ ἰατροῦ Νικολακοπούλου καὶ προβαίνει εἰς τὴν κατάσχεσιν ρουχισμοῦ, ἱματισμοῦ, πυρομαχικῶν καὶ κομμουνιστικοῦ ἀρχείου.

Τὸ ὑπὸ τὸν ἐνωμοτάρχην Γκίκαν καὶ εἰς τὸ Β' Ἀστυνομικὸν Τμῆμα ἀποσταλὲν ἀπόσπασμα ἐπιστρέφει σήμερον, ὥραν 16ην, ἐπιτελέσαν τὴν ἀποστολήν του. Συνεχίζονται αἱ ἐπὶ προσώπων καὶ οἰκιῶν ἔρευναι. Μετὰ Ἀγγλικοῦ Τμήματος ἐνεργοῦνται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς διάφοροι οἰκιακαὶ ἔρευναι.

Λαμβάνονται διάφορα μέτρα ἀσφαλείας, ἐξασφαλίσεως τῆς τάξεως ἐν τῇ περιφερείᾳ μας, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὰς δυνάμεις τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν καὶ Διευθύνσεων Ἐγκληματολογικῶν Ὑπηρεσιῶν, πρὸς ἃς ἐδόθησαν προηγουμένως αἱ δέουσαι διαταγαὶ διὰ τὴν κοινὴν ἐνέργειαν, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς Τάξεως εἰς τὸν τομέα τῆς περιοχῆς τῶν Ὑπηρεσιῶν τούτων.

9 Δεκεμβρίου 1944: Ἡμέρα Σάββατον

Συνεχίζονται αἱ ἐκκαθαριστικαὶ ἔρευναι ἐπὶ προσώπων καὶ οἰκιῶν παρὰ τῶν ἡμετέρων ὀργάνων, ἐπιδειξαμένων ζῆλον καὶ αὐταπάρνησιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των.

Κατὰ γενομένην ἔρευναν ἐν τῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δαιδάλου ἀρ. 26 οἰκίᾳ, παρ' ὁμάδος μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς ταγματάρχην Κοκκίνην Μιχαὴλ καὶ μοίραρχον Παναγόπουλον Νικόλαον, συλλαμβάνεται ὁ Σαρμάντσκι Ἰωάννης, Βούλγαρος ταγματάρχης μὲ διαφόρους ταυτότητας, πράκτωρ τῶν Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων, παρουσιαζόμενος ὡς Λευκορρῶσος. Ἀπεστάλη συνοδείᾳ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Ἀστυνομίαν, παρ' ἧς ἐξακριβώθη καὶ ἡ ταυτότης του. Ὁ χωροφύλαξ τῆς δυνάμεώς μου Παπαπολύζος Παναγιώτης συνέλαβε τὸν Ἰταλὸν ὑπήκοον Φασάνο Ἰωάννην. Ὁ χωροφύ-

λαξ τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μπρέσακας Ἡρακλῆς συνέλαβε τὴν Αἰκατερίνην σύζυγον Δημητρίου Κυράνη, διότι ἔφερεν ὑπόπτως κεκρυμμένην ἄδειαν κυκλοφορίας τοῦ ΕΛΑΣ, ἐξ ἧς τεκμαίρεται ὅτι αὕτη εἶναι ὠργανωμένη εἰς τὸν ΕΛΑΣ καὶ χρησιμοποιεῖται ὡς σύνδεσμος μεταξὺ τῶν τμημάτων του. Ὑπὸ τοῦ ἰδίου χωροφύλακος συνελήφθη ὁ Παπαθεοδώρου Γεώργιος τοῦ Ἀνδρέου, ὁδὸς Φαναριωτῶν Β', διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀνευρέθησαν ἔντυπα κομμουνιστικῶν ὕμνων καὶ διότι εἶναι μέλος τῆς ΕΠΟΝ.

Συνελήφθη παρὰ τοῦ χωροφύλακος Γεωργοπούλου Παναγιώτου ὁ Τόγκας Κωνστ. τοῦ Ἰωάννου ἐκ Μεγαλοπόλεως, διότι μετέσχε τῶν κομμουνιστικῶν διαδηλώσεων καὶ διότι, καθ' ὁμολογίαν του, ἦτο ἀντάρτης τοῦ ΕΛΑΣ ἐν Μεγαλοπόλει μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1943.

Συνελήφθη, παρὰ τοῦ ἐνωμοτάρχου Παπαηλία Φωτίου, ὁ Μπουρλᾶς Μωυσῆς, Βούρβελη 34, διότι ἀνευρέθη ἐπ' αὐτοῦ ἔντυπον ἀποφάσεως τῆς ΚΕ τοῦ ΕΑΜ. Ὑπὸ τοῦ ἰδίου συνελήφθη ὁ Κούγκουλος Κωνστ., Δωδώνης 80, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀνευρέθησαν πέντε κομμουνιστικαὶ προκηρύξεις. Ὑπὸ τοῦ ἰδίου συνελήφθη ὁ κομμουνιστὴς Δημητριάδης Κωνστ., Ἀμαζόνων 15, Καλλιθέα.

Συνελήφθη, ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων Γκοβέλη, Παπαθανασίου καὶ Λάμπρου, ὁ Μεγαλοοικονόμου Γεώργιος, Ἀκαδημίας 45, διότι ἀνήκει εἰς τὸν ΕΛΑΣ. Εἰς τὴν οἰκίαν τούτου κατεσχέθη στολὴ ἀξιωματικοῦ τοῦ ΕΛΑΣ, ὡς καὶ ἓν περίστροφον.

Συνελήφθη ὑπὸ τοῦ ὑπενωμοτάρχου Ρούσσου Εὐαγγέλου ἡ Γκιούλια Ρενέ, Τουρκὶς ὑπήκοος, Ἀρμενὶς τὴν καταγωγήν, ὡς συνεργαζομένη κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς μὲ τοὺς Γερμανούς.

Παρὰ τοῦ μοιράρχου Παναγοπούλου Νικολάου συνελήφθη ἡ κομμουνίστρια Σταυρούλα, σύζυγος Θεοδώρου Ροῦπα ἢ Τσούχλου, Πέττα 5, διότι αὕτη παρέσχε τὴν κατοικίαν της ὡς ὀχυρὸν εἰς τοὺς ἐλασίτας.

Ὑπὸ τοῦ μοιράρχου Σπάλα Ἰωάννου κατεσχέθη ἀρχεῖον τῆς ΕΠΟΝ Πλάκας, εἰς ὃ ἐμφαίνονται οἱ ἐγγεγραμμένοι ἐν αὐτῇ, ὡς καὶ οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν κομματικὴν παράταξιν τοῦ ΚΚΕ.

10 Δεκεμβρίου 1944: Ἡμέρα Κυριακὴ

Συνεχίζονται ἐκκαθαριστικαὶ προσπάθειαι δι' ἐρευνῶν εἰς οἰκίας καὶ ἐπὶ προσώπων. Συνελήφθη ὁ Φωτεινὸς Ἀναστάσιος, Σουλίου 12, ὑπὸ τοῦ χωροφύλακος Ἡγουμένου Δημητρίου, τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς, ὡς σημαίνων κομμουνιστής.

Ἀπόσπασμα μὲ τοὺς ταγματάρχην Κοκκίνην, μοίραρχον Γιαννάκον, μοίραρχον Παπαγεωργίου καὶ ὁπλίτας, ἐνεργεῖ ἐρεύνας εἰς κατοικίας τῶν ὁδῶν Νίκης, Βουλῆς, Νικοδήμου καὶ Ὑπερείδου.

11 Δεκεμβρίου 1944: Ἡμέρα Δευτέρα

Συνελήφθη παρ' ὀργάνων τῆς δυνάμεώς μου ὁ Λυκούσης Παναγιώτης τοῦ Γερασίμου, Κιλικίας 10, ὡς ὕποπτος σύνδεσμος πληροφοριῶν τοῦ ΕΛΑΣ Κατσιποδίου. Ὁμοίως, συνελήφθη ὁ Γεωργίκης Θεόδωρος τοῦ Γεωργίου, ἐξ Ἀρκαδίας, κάτοικος Ἀθηνῶν, Πύλη Ἀδριανοῦ, ὑπάλληλος ΣΠΑΠ, διότι ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς σύνδεσμος τῶν μαχητῶν τοῦ ΕΛΑΣ.

Μᾶς παρεδόθη παρὰ τοῦ Ἀρχηγείου τῆς Ἐθνοφυλακῆς ὁ Ἰταλὸς στρατιώτης Φρούντα Νικόλαος, ὅστις συνελήφθη παρὰ τοῦ δεκανέως Ἀντωνοπούλου Ἰωάννου. Οὗτος ἐγκατέλειψε τὰς τάξεις του κατὰ μῆνα Αὔγουστον ἐ.ἔ. καὶ ἐκρύπτετο εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Λούλας Παπαηλιοῦ, μεθ' ἧς εἶχε μνηστευθῆ.

Ἡμετέρα δύναμις, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν μοίραρχον Παναγόπουλον Νικόλαον μετέβη δὶς εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων 32 Ἀποθήκην Τροφίμων Χωροφυλακῆς καὶ δι' αὐτοκινήτου μετέφερε διάφορα εἴδη τροφίμων εἰς τὸ Κατάστημά μας Φιλελλήνων 15, λόγῳ τοῦ ὅτι ἀπηλεῖτο ἡ κατάληψις τοῦ κτιρίου ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν.

12 Δεκεμβρίου 1944: Ἡμέρα Τρίτη

Συνεχίζονται αἱ ἔρευναι ἐπὶ προσώπων καὶ οἰκιῶν. Ἡ ἀσφάλεια τῆς περιφερείας μας εἶναι ἀπόλυτος. Συνελήφθη ὁ Παπαευαγγέλου Ἀριστοτέλης τοῦ Ἀλεξάνδρου, Μιτσέφσκι 3, ὡς ἐπικίνδυνος κομμουνιστής.

13 Δεκεμβρίου 1944: Ἡμέρα Τετάρτη

Συνελήφθη ὁ κομμουνιστὴς Μπιναρόγιας Μάριος τοῦ Ἀβραάμ, Παλαιῶν Πατρῶν 54, διότι ἠπείλει νὰ σκοτώσῃ τοὺς «γαλονάδες» καὶ διότι ἔφερε σημείωμα φέρον σφραγίδα τῆς ΕΠΟΝ. Συνεχίζονται ἐκκαθαριστικαὶ ἔρευναι ἐπὶ προσώπων καὶ οἰκιῶν.

15 Δεκεμβρίου 1944: Ἡμέρα Παρασκευὴ

Ἡμετέρα δύναμις μὲ ἐπικεφαλῆς τούς: μοιράρχους Σπάλαν, Μανιώτην καὶ Παναγόπουλον καὶ ἀνθυπομοίραρχον Βασιλόπουλον ἐνεργεῖ ἐρεύνας ἐπὶ ὑπόπτων οἰκιῶν, ἐξελέγχει τὰ πρόσωπα, τραυματίας κλπ. καὶ συντελεῖ εἰς τὴν πλήρη ἐμπέδωσιν τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας.

Ἐπεκράτησε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ 24ώρου ἀπόλυτος τάξις εἰς τὴν περιφέρειάν μου.

Δύναμις

Ἡ παρατακτὴ δύναμίς μου κατὰ τὴν 5ην Δεκεμβρίου ἐν. ἔτ. ἦτο 38 ἀξιωματικοὶ καὶ 68 ὁπλῖται. Τὴν 6ην, 7ην καὶ 8ην Δεκεμβρίου ἡ αὐτὴ δύναμις. Τὴν 9ην Δεκεμβρίου ἡ δύναμις ἐλαττοῦται κατὰ 17 ὁπλίτας, τεθέντας εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ στρατοπεδάρχου Μεγάρου Παλαιῶν Ἀνακτόρων, ἤτοι ἀπομένουσι 38 ἀξιωματικοὶ καὶ 51 ὁπλῖται. Τὴν 10ην καὶ 11ην Δεκεμβρίου ἡ ὡς ἄνω δύναμις. Τὴν 12ην Δεκεμβρίου ἀνεχώρησαν 4 ἀξιωματικοὶ καὶ 40 ὁπλῖται διὰ τὰ Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς, ἀπομένοντες οὕτω 34 ἀξιωματικοὶ καὶ 11 ὁπλῖται. Τὴν 13ην Δεκεμβρίου ἡ παροῦσα δύναμις, 34 ἀξιωματικοὶ καὶ 12 ὁπλῖται. Τὴν 14ην Δεκεμβρίου ἡ δύναμις ἀποτελεῖται ἐκ 33 ἀξιωματικῶν καὶ 13 ὁπλιτῶν, ἀποσπασθέντος ἑνὸς ἀξιωματικοῦ εἰς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς καὶ παρουσιασθέντος ἐξ ἀδείας ἑτέρου ὁπλίτου. Τὴν 15ην Δεκεμβρίου, δύναμις παροῦσα ἐκ 33 ἀξιωματικῶν καὶ 14 ὁπλιτῶν.

Ὁπλισμὸς-Πυρομαχικὰ

Οἱ ἀξιωματικοὶ ἦσαν ἄοπλοι ἐκτὸς ἐξαιρέσεων τινῶν,

οἵτινες ἔφερον πιστόλια. Ὁ ὁπλισμὸς τῶν ὁπλιτῶν περιελάμβανεν ἀτομικὰ ὅπλα, ἤτοι: 22 Μάνλιχερ ἑλληνικά, 15 Μάνλιχερ βουλγαρικά, 14 Λεμπὲλ γαλλικὰ καὶ 17 ἰταλικὰ μετ' ἐλαχίστων φυσιγγίων, ἀναλογούντων πρὸς 20 καθ' ἕκαστον ὅπλον, πλὴν τῶν ἰταλικῶν. Ἐπίσης, εἴχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας μόνον περὶ τὰς 50 χειροβομβίδας ἰταλικάς, ὡς καὶ δύο αὐτόματα τυφέκια ἰταλικὰ μὲ πέντε γεμιστῆρας καὶ 100 φυσίγγια.

Ἐκ τῶν διεξαχθεισῶν ἐπιχειρήσεων ἠλαττώθη κατὰ πολὺ ὁ ἀριθμὸς τῶν φυσιγγίων τῶν ὅπλων, πλὴν ὅμως οἱ ἀπομείναντες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐφωδιάσθησαν ἅπαντες δι' ἰταλικῶν ὅπλων καὶ ὀλίγων ἑλληνικῶν Μάνλιχερ μεθ' ἱκανοῦ ἀριθμοῦ φυσιγγίων.

Κατηναλώθησαν ὡσαύτως 38 χειροβομβίδες καὶ ἅπαντα τὰ φυσίγγια τῶν αὐτομάτων ὅπλων. Ἐπετεύχθη ἡ ἐξοικονόμησις ὀλίγων φυσιγγίων τῶν αὐτομάτων».

Γενικὸς Διευθυντὴς Χωροφυλακῆς
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΓΩΝΗΣ
Συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς

Ἀριθ. Δ.Υ. Ἐν Ἀθήναις τῇ 20ῇ Δεκεμβρίου 1944

Ὁ Ἀντισυνταγματάρχης Χωροφυλακῆς
Μακρυνιώτης Κωνσταντῖνος
Πρὸς
Τὴν Γ' Γενικὴν Διεύθυνσιν Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν
Ἐνταῦθα

«Λαμβάνω τὴν τιμήν, ἐν σχέσει μὲ τὴν διαταγὴν τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀττικῆς, νὰ ἀναφέρω τὰ ἑξῆς:

Ἡ δύναμις εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς Διευθύνσεως Χωροφυλακῆς Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἐλασιτῶν ἐναντίον τῶν Καταστημάτων τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας, ὡς καὶ τῶν Τμημάτων Ἀστυνομίας καὶ Χωροφυλακῆς, ἀπετέλεσε μετὰ τῆς δυνάμεως τῆς Γ' Γενικῆς Διευθύνσεως Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ἑνιαῖον Τμῆμα.

Τὴν 6ην Δεκεμβρίου ἐ.ἔ. καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἔνοπλοι ὁμάδες ἀναρχικῶν τοῦ ΕΛΑΣ εἶχον προσβάλει διὰ πολυβόλων καὶ αὐτομάτων ὅπλων τὴν δύναμιν τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν, Νικοδήμου 17, ἄλλαι δὲ προκεχωρημέναι, πυροβολοῦσαι, ἐπροχώρουν ἀπὸ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, μὲ σκοπὸν νὰ καταλάβουν κατάλληλα σημεῖα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης καὶ τῆς πλατείας Συντάγματος, ὥστε νὰ ἐλέγχουν διὰ τοῦ πυρός των τοὺς χώρους αὐτοὺς καὶ νὰ ἐπιτεθοῦν. Ἐγκρίσει τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ καὶ κατόπιν πληροφοριῶν, ἃς παρέσχεν ὁ ἐπίατρος Κρασᾶς, διέταξα καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ κτιρίου μὲ σκοπὸν νὰ προσβάλῃ τὰς ἐνόπλους ταύτας ὁμάδας δύναμις ἐξ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν.

Ἡ δύναμις αὕτη ἀπετελέσθη ἐκ τῶν ταγματαρχῶν Κανταράκου Ἀναστασίου καὶ Σκάγιαννη Θεοδώρου, μοιράρχου Παναγοπούλου Νικολάου, ἐνωμοταρχῶν Τσούση Σπυρίδωνος, Παπαγεωργίου Σταύρου, Παπαπαναγιώτου Εὐθυμίου, Δασκαλοπούλου Γεωργίου, ὑπενωμοτάρχου Βαβούλη Γεωργίου, χωροφύλακος Λεωτσάκου Γεωργίου καὶ ἄλλων, ὧν τὰ ὀνοματεπώνυμα γνωρίζουσιν οἱ ἀξιωματικοί.

Ἐκ τῆς δυνάμεως ταύτης, ἀπετέλεσαν τὸ τμῆμα ἐφόδου ὁ μοίραρχος Παναγόπουλος Νικόλαος, μὲ τοὺς ἐνωμοτάρχας Γιαννόπουλον Γρηγόριον, Τσούσην Σπυρίδωνα, Παπαγεωργίου Σταῦρον, ὑπενωμοτάρχην Βαβούλην Γεώργιον καὶ χωροφύλακα Λεωτσάκον Γεώργιον. Ἅμα, ὡς ἔφθασαν εἰς τὸν βαλλόμενον χῶρον, ὁ ἐνωμοτάρχης Γιαννόπουλος Γρηγόριος δι' ἅλματος, ὑπὸ τὰ πυρὰ τῶν ἀναρχικῶν, διῆλθε βαλλόμενον χῶρον τῆς ὁδοῦ καὶ ἐπέτυχε νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς οἰκίας μόνος, τῶν λοιπῶν πρὸς στιγμὴν καθηλωθέντων.

Ἀκολούθως, ἐπέτυχε νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὸν ἡγήτορά του μοίραρχον Παναγόπουλον Νικόλαον τηλεφωνικῶς καὶ νὰ ἀνοίξῃ παράθυρα τῆς οἰκίας, ἐξ ὧν εἰσῆλθον ἐν αὐτῇ ὁ μοίραρχος οὗτος, ὁ ἐνωμοτάρχης Παπαγεωργίου Σταῦρος, ὁ ὑπενωμοτάρχης Βαβούλης Γεώργιος καὶ ὁ χωροφύλαξ Λεωτσάκος.

Κατὰ τὸ ἐν τῷ μεταξὺ διάστημα μόνος ὁ ἐνωμοτάρχης Γιαννόπουλος Γρηγόριος προσέβαλε πολυμελῆ ἔνοπλον ὁμάδα τοῦ ΕΛΑΣ ἀπὸ τῆς οἰκίας καὶ ἀνεχαίτισε τὴν περαιτέρω πρόοδόν της.

Ἐνισχυθεὶς καὶ διὰ τῶν ὑπολοίπων καί, ὑπὸ τὴν κατεύθυνσιν πλέον τοῦ μοιράρχου Παναγοπούλου Νικολάου καὶ αὐτοπρόσωπον ὑπ' αὐτοῦ προσβολὴν τῶν ἐλασιτῶν, διὰ χειροβομβίδων καὶ ὅπλων, ἐπέτυχον τὴν ἐξόντωσίν των, καίτοι ἐβάλλοντο παρ' αὐτῶν, καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ὅπλων των ἤτοι: ἑνὸς αὐτομάτου, τεσσάρων επαναληπτικῶν καὶ ὀλίγων χειροβομβίδων. Εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην ἐξαιρετικῶς ἔδρασαν μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των: ὁ μοίραρχος Παναγόπουλος Νικόλαος, ὁ ἐνωμοτάρχης Γιαννόπουλος Γρηγόριος, ὁ ἐνωμοτάρχης Παπαγεωργίου Σταῦρος καὶ ὁ χωροφύλαξ Λεωτσάκος Γεώργιος.

Οἱ ὑπόλοιποι ἀξιωματικοὶ καὶ ἄνδρες κατεῖχον θέσεις κεκαλυμμένοι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων ἐν ἀναμονῇ τυχὸν ἐμπλοκῆς τῆς δυνάμεως ἐφόδου πρὸς ἐνίσχυσίν της.

Μετὰ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην, ἡ δύναμις τῶν ἀνδρῶν τῆς Διευθύνσεως Χωροφυλακῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν συνεκροτήθη εἰς ὁμάδας. Εἰς μερικὰς τούτων ἀνετέθησαν διάφοροι ἐπικίνδυνοι ἀποστολαὶ ἐκτὸς τοῦ Καταστήματος, ἤτοι ἔρευναι διὰ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ ἐξόντωσιν ἐνόπλων ἑστιῶν, ἔρευναι διὰ τὴν σύλληψιν ἐπικινδύνων προσώπων, ἐνίσχυσις πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς συμπτυχθείσης δυνάμεως τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν εἰς τὸ Κατάστημά της, ἐπίθεσις κατὰ ἑστιῶν ἐνόπλων στασιαστῶν δρώντων πέριξ τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν κλπ. Τόσον τὴν 6ην ὅσον καὶ τὴν 7ην καὶ 8ην Δεκεμβρίου, ἡμέρας καθ' ἃς ἡ ἔνοπλος δρᾶσις τῶν ἐλευθέρων σκοπευτῶν τοῦ ΕΛΑΣ, ὡς καὶ τῶν ἐνόπλων ὁμάδων τοῦ ΕΛΑΣ ἦτο ζωηροτάτη καὶ ἐπιθετική.

Τὴν συγκεκριμένην δρᾶσιν ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰς περαιτέρω ἐνεργείας των δὲν γνωρίζει ὁ ὑπογεγραμμένος.

Διεπίστωσεν ὅμως ὅτι, ὁ μοίραρχος Παναγόπουλος Νικόλαος, ὁ ἀνθυπομοίραρχος Βασιλόπουλος Γεώργιος, ὁ ὑπομοίραρχος Ζορμπαλᾶς Εὐάγγελος μὲ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὰς

πλέον ἐπικινδύνους ἀποστολὰς καὶ ἔσχον ἐξαιρετικὴν ἀπόδοσιν, διότι καὶ δρῶσας ἐνόπλους ἑστίας ἐξουδετέρωσαν καὶ ἀνακούφισιν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν παρέσχον, καὶ ὅπλα κατέσχον, ἤτοι τρία αὐτόματα, περὶ τὰ 7 ἐπαναληπτικὰ καὶ μικρὰν ποσότητα πυρομαχικῶν καὶ μαχητὰς συνέλαβον αἰχμαλώτους.

Ἁπάσας τὰς ἀνωτέρω ὑπηρεσίας οἱ εἰρημένοι ἄνδρες ἀπεδέχθησαν μετὰ μεγάλης προθυμίας καὶ ἐνθουσιασμοῦ, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν δὲ αὐτῶν ἐπεδείξαντο αὐτοθυσίαν καὶ ἡρωισμόν, ἐμψυχώσαντες οἱ ἀξιωματικοὶ διὰ τοῦ ριψοκινδύνου παραδείγματός των τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἐλαχίστους ὁπλίτας οἵτινες, βλέποντες τὴν αὐταπάρνησίν των καὶ τὴν ἐξόχως τολμηρὰν δρᾶσίν των, ἤχθησαν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης διὰ τὴν Πατρίδα ἡμῶν περιστάσεως καί, ἀψηφίσαντες τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς των, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐβάλλοντο διὰ πυρῶν αὐτομάτων ὅπλων καὶ χειροβομβίδων, κατήγαγον ἅπαντες ἀποτέλεσμα λαμπρὸν καὶ ἐθνικόν. Εἰδικώτερον, ὁ ἐνωμοτάρχης Γιαννόπουλος Γρηγόριος ἐχρησιμοποιήθη εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν ἐπικινδύνων ἀποστολῶν, ἐπεδείξατο ἐξαιρετικὴν ψυχραιμίαν καὶ γενναιότητα καὶ ἐξέθηκεν οὐχὶ ἅπαξ, ἀλλ' ἐπανειλημμένως τὴν ζωήν του εἰς κίνδυνον».

13. ΑΜΥΝΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΚΑΙ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ

Ἡ εἰς τὴν πλατεῖαν Μητροπόλεως ἐγκατεστημένη εἰς τὸ κτίριον τῆς Ἐγκληματολογικῆς Ὑπηρεσίας δύναμις Χωροφυλακῆς, περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος, ἀπετελεῖτο ἐξ 11 ἀξιωματικῶν καὶ 20 ὁπλιτῶν. Σφοδρὰν ἐπίθεσιν ὑπέστη ἰδίως τὴν 6ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' ἀντεστάθη γενναίως ἐπὶ τετράωρον, ἀποκρούσασα τὰς κατὰ κύματα ἐπερχομένας ὀρδὰς καὶ παραμείνασα τελικῶς κυρία τοῦ πεδίου τῆς μάχης, τραυματισθέντος μόνον ἑνὸς ἀξιωματικοῦ. Λόγῳ τῆς νικηφόρου ἀντιστάσεως τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν καὶ τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς δυνάμεως τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, οἱ κομμουνισταὶ δὲν ἀπετόλμησαν ἄλλην ἐπίθεσιν πρὸς τὸ κτίριον τῆς πλατείας Μητροπόλεως, τοῦ ὁποίου ἡ φρουρὰ ἐπεδόθη ἔκτοτε εἰς ἐνίσχυσιν περιπολιῶν πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῶν στασιαστῶν ἐκ τῆς περιοχῆς.

Οἱ κομμουνισταί, ἀπομακρυνόμενοι βαθμηδὸν ἐκ τῆς Πλάκας ἔστρεψαν ἰσχυρὰς δυνάμεις των πρὸς τὸ Μοναστηράκι καὶ τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς, ἵνα ἀπὸ τῆς πλατείας Ὁμονοίας ἐξορμήσουν διὰ τῶν ὁδῶν Σταδίου, Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημίας πρὸς κατάληψιν τοῦ περὶ τὴν πλατεῖαν Συντάγματος ἀπομένοντος ἐλευθέρου κέντρου τῆς πρωτευούσης. Τὸ Ἑλληνοσυμμαχικὸν Στρατηγεῖον συνησθάνθη τὸν κίνδυνον ὑπερφαλαγγίσεως. Τὴν 12ην Δεκεμβρίου, κατ' ἐντολὴν τῶν ἀγγλικῶν δυνάμεων ἐγκατεστάθη, ἐν σπουδῇ, εἰς τὸ Μέγαρον Βαρβακείου Διδασκαλείου δύναμις ἐκ 15 ἀξιωματικῶν καὶ 150 ὁπλιτῶν, ὡς προκεχωρημένον τμῆμα ἀμύνης τῆς περιοχῆς δυτικῶς τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς καὶ πλατείας Ὁμονοίας. Τμῆμα τῆς δυνάμεως ταύτης, ἐξ 9 ἀξιωματικῶν καὶ 50 ὁπλιτῶν, ἐστάλη ὡς φρουρὰ τοῦ πλησίον 8ου Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου, πρὸς προστασίαν τῶν ἐκεῖ νοσηλευομένων στρατιωτικῶν καὶ συγχρόνως ἐπέκτασιν τῆς ἀμύνης.

Ἡ ἐγκατάστασις τῶν δυνάμεων Χωροφυλακῆς καὶ θέσις εἰς κατάστασιν ἀμύνης τῶν κτιρίων αὐτῶν, ἐγένετο μετὰ τόσης ταχύτητος, ὥστε οἱ κομμουνισταί, ἀντιληφθέντες τοῦτο κατόπιν ἑορτῆς, κατελήφθησαν ὑπὸ λύσσης. Ὀλίγην ὥραν βραδύτερον συνεκεντρώθησαν ἰσχυραὶ κομμουνιστικαὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι περιέσφιγξαν ἀμφότερα τὰ κτίρια. Σφοδραὶ ἐπιθέσεις ἐλασιτικῶν στιφῶν καὶ τῶν λεγομένων ἐφεδρικῶν τμημάτων τοῦ εαμικοῦ ὄχλου τῶν συνοικιῶν, ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τῶν ὑπερασπιστῶν, οἱ ὁποῖοι μὲ τὰ αὐτόματα ὅπλα των ἐθέριζον τὰ στίφη τῶν ἐπιτιθεμένων. Ὁ ἀγὼν συνεχίσθη ἀδιάκοπος τὴν ἡμέραν καὶ ὁλόκληρον τὴν νύκτα. Πεπειραμένοι παλαιοὶ συμμορῖται, τρομοκράται τῶν ἐπαρχιῶν, ἐπωφελούμενοι τοῦ σκότους, προσεπάθησαν ἕρποντες νὰ προσεγγίσουν, διὰ νὰ τοποθετήσουν δέσμας δυναμίτιδος πρὸς δημιουργίαν, δι' ἀνατινάξεων, ρηγμάτων ἐφόδου. Ἀλλ' οἱ ὑπερασπισταὶ κατώρθωνον νὰ ἐξοντώνουν τοὺς δυναμιτιστὰς πρὶν προσεγγίσουν.

Παρὰ τὰς λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστικῶν στιφῶν, τὰ ὁποῖα, εἰς ὡρισμένας κρισίμους φάσεις τοῦ ἀγῶνος, εἶχον δυνηθῆ νὰ πλησιάσουν τὰ κτίρια ἐπικινδύνως, ἡ πρωία τῆς 13ης Δεκεμβρίου εὗρε τοὺς ὑπερασπιστὰς κυρίους τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Εἶχον φονευθῆ δύο ἀξιωματικοὶ καὶ εἷς ὁπλίτης καὶ ἐτραυματίσθησαν τρεῖς ὁπλῖται. Κατὰ τὰς ἀκολούθους ἡμέρας οἱ κομμουνισταὶ συνέχισαν τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἠλάττωσαν τὴν σφοδρότητα τῶν ἐπιθέσεων, προφανῶς ἐν ἀναμονῇ ἐνισχύσεων καὶ ἀποστολῆς αὐτομάτων ὅπλων καὶ ὅλμων. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τὸ Ἀγγλικὸν Στρατηγεῖον, ἐν πλήρει ἐπιγνώσει τῆς στρατηγικῆς σημασίας διατηρήσεως τῶν θέσεων αὐτῶν, ἀπέστειλε στρατιωτικὰς δυνάμεις. Τότε, αἱ φρουραὶ τῆς Χωροφυλακῆς, βοηθούμεναι καὶ ἀπὸ τὰς ἀγγλικὰς αὐτὰς δυνάμεις, προέβησαν εἰς σειρὰν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων, διὰ τῶν ὁποίων ἀπήλλαξαν τὴν περιοχὴν ἀπὸ τὰ ἐλασιτικὰ στίφη καὶ ἀπεσόβησαν πάντα κίνδυνον τοῦ κέντρου ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς.

Σημασίαν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἀμέσου ἐπαφῆς

τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῶν ἐλευθέρων περιοχῶν, τὴν παροχὴν πληροφοριῶν ὡς πρὸς τὴν πορείαν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τὴν τόνωσιν τοῦ ἠθικοῦ τοῦ λαοῦ, εἶχεν ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ. Ἂν ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς ἔπιπτεν εἰς χεῖρας τῶν στασιαστῶν, δὲν θὰ ἔχανε μόνον ἡ Κυβέρνησις τὸ μοναδικὸν αὐτὸ μέσον ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ θὰ καθίστατο τοῦτο ὄργανον μεταδόσεως ψευδῶν εἰδήσεων, κομμουνιστικῆς προπαγάνδας καὶ παραπλανήσεως τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὸν διεξαγόμενον ἀγῶνα. Παραδόξως, διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ εἰς τὸ Ζάππειον Μέγαρον ἐγκατεστημένου Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε τύχει εἰδικῆς προστασίας, εἶχε διατεθῆ μικρὰ δύναμις ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Κ. Καρυοφύλλην, ἐξ ἑνὸς ἐνωμοτάρχου, τριῶν ὑπενωμοταρχῶν καὶ τριῶν χωροφυλάκων καὶ τούτων ἐξωπλισμένων μὲ ἀτομικὰ μόνον τυφέκια καὶ τινας χειροβομβίδας. Παρὰ ταῦτα, οἱ ὀλίγοι αὐτοὶ φρουροὶ ἠγωνίσθησαν γενναίως καὶ ἀποτελεσματικῶς. Οἱ κομμουνισταί, ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ἤρχισαν τὰς ἐπιθέσεις βάλλοντες δι' αὐτομάτων καὶ ἐκσφενδονίζοντες δυναμίτιδας καὶ δοχεῖα ἢ φιάλας βενζίνης. Πᾶσαι αἱ ἐπιθέσεις αὐται ἀπεκρούσθησαν. Ἀφ' ἑνὸς ἡ παρουσία ἀγγλικῶν δυνάμεων εἰς τὸν χῶρον τοῦ Ἐθνικοῦ Κήπου, ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐπιτυχὴς διατήρησις τῆς ἀμύνης τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη καί τινων κτιρίων ἐκεῖθεν τῆς λεωφόρου καὶ τῶν Στύλων τοῦ Ὀλυμπίου Διός, διηυκόλυνε σημαντικῶς τὴν ἄμυναν τοῦ Ζαππείου, διότι δὲν ἐπέτρεπε τὴν πολιορκητικὴν περίσφιγξιν τοῦ κτιρίου ἀπὸ ὅλων τῶν πλευρῶν. Παρὰ ταῦτα, εἰς τὴν γενναιότητα καὶ αὐτοθυσίαν τῶν ἀμυνομένων ὀλίγων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ὠφείλετο ὅτι ἀπεκρούσθησαν ὅλαι αἱ ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν καὶ ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς δὲν περιέπεσεν εἰς χεῖράς των. Οὕτω δὲ διεσώθησαν καὶ αἱ ἀποθῆκαι τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, εὑρισκόμεναι ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κτιρίου.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 14ης Δεκεμβρίου, μία ὁρμητικὴ ἔξοδος τῆς φρουρᾶς Ζαππείου, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τεθωρακισμένων ἀγγλικῶν αὐτοκινήτων, ἐξεδίωξε τὰ εἰς τὰς δενδροστοιχίας κρυπτόμενα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ, καταδιώξασα αὐτὰ μέχρι τῆς γεφύρας τοῦ Σταδίου. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν ἥτις ἀπήλαξεν ὁριστικῶς τὸ Ζάππειον παντὸς κινδύνου, ἐφονεύθησαν πολλοὶ ἐλασῖται καὶ ἐκυριεύθησαν ὅπλα καὶ φυσίγγια.

Τρεῖς ἄλλαι Ὑπηρεσίαι, φρουρούμεναι ὑπὸ ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὑπέστησαν σφοδρὰς ἐπιθέσεις ἐκ μέρους ἐλασιτικῶν στιφῶν. Αὐταὶ ἦσαν: Ἡ Γενικὴ Διαχειριστικὴ Ἀποθήκη Χωροφυλακῆς, στεγαζομένη εἰς οἴκημα παρὰ τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ Πατησίων, ἡ Ἀποθήκη Τροφίμων Χωροφυλακῆς, εὑρισκομένη εἰς ἰσόγειον κτίριον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁδοῦ Πατησίων, παρὰ τὸ τότε κατάστημα Γενικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν καὶ τὸ Τυπογραφεῖον Χωροφυλακῆς, παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς λεωφόρου Ἀλεξάνδρας.

Καὶ εἰς τὰ τρία αὐτὰ κτίρια, αἱ ὀλιγάριθμοι καὶ στερούμεναι αὐτομάτων ὅπλων φρουραὶ Χωροφυλακῆς ἀντεστάθησαν γενναίως καὶ ἀπέκρουσαν τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν. Ἀλλὰ τὰ ἐφόδιά των ἦσαν ὀλίγα καὶ ὁ ἀνεφοδιασμός των ἦτο δυσχερής, ἐπειδὴ εὑρίσκοντο εἰς περιοχὰς κατεχομένας ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν. Ἐπὶ πλέον, αἱ θέσεις των δὲν εἶχον στρατηγικὴν σημασίαν διὰ τὴν γενικὴν ἄμυναν. Διὰ τοῦτο, τὸ ἀγγλικὸν Ἀρχηγεῖον ἀπεφάσισε τὴν ἐγκατάλειψίν των. Βαθμηδόν, αἱ εἰς αὐτὰ ἀποκλεισθεῖσαι δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ἠδυνήθησαν νὰ διαφύγουν, συμπτυχθεῖσαι, αἱ τῆς Γενικῆς Ἀποθήκης Χωροφυλακῆς πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, αἱ τῆς Ἀποθήκης Τροφίμων πρὸς τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα καὶ τοῦ Τυπογραφείου πρὸς τὸ παρὰ τὴν ὁδὸν Ἰουλιανοῦ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς.

14. Η ΑΜΥΝΑ ΤΩΝ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ 141ου ΤΑΓΜΑΤΟΣ

Μικρὰ φρουρὰ εἶχε τοποθετηθῆ καὶ εἰς τὰ Βασιλικὰ Ἀνάκτορα τῆς ὁδοῦ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τὰ ὁποῖα, λόγῳ θέσεως, ἐστεροῦντο στρατηγικῆς σημασίας, ἀλλ' ἡ ἔστω καὶ βραχεῖα κατάληψίς των ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν, θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν μεγάλας ζημίας ἐκ διαρπαγῶν, λεηλασίας καὶ καταστροφῶν ὑπὸ τοῦ καραδοκοῦντος ἐλασιτικοῦ ὄχλου. Κυρίως, πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, οἱ ἐλασῖται ἐπεχείρησαν ἐπανειλημμένως αἰφνιδιαστικὰς ἐξορμήσεις ἀπὸ τοῦ πλησίον Σταδίου καὶ τοῦ Ἀρδηττοῦ. Ἀλλ' ἡ φρουρὰ Χωροφυλακῆς, ἀγρυπνοῦσα πάντοτε, ἐξεμηδένιζε τὸ στοιχεῖον τοῦ αἰφνιδιασμοῦ δι' ὁμαδικοῦ πυρός, ἕως ὅτου ἀγγλικαὶ δυνάμεις ἐπερχόμεναι ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἐθνικοῦ Κήπου ἐξηνάγκαζον τοὺς ἐλασίτας εἰς ὑποχώρησιν πρὸς τὰ ἐκεῖθεν τοῦ Σταδίου κρησφύγετά των. Οὕτω τὰ Βασιλικὰ Ἀνάκτορα παρέμειναν ἀνέπαφα.

Πολὺ μεγαλυτέρα ἦτο ἡ σημασία τῆς φρουρήσεως τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων, τῶν ὁποίων τὸ ἐπιβλητικὸν κτιριακὸν συγκρότημα ἀπετέλει αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ὀχυρόν, δεσπόζον τοῦ κέντρου τῆς πρωτευούσης.

Δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι, ἂν τὰ ἐλασιτικὰ τάγματα ἐπετύγχανον εἴτε ἀπὸ τῆς πλευρᾶς Βασιλίσσης Σοφίας, εἴτε ἀπὸ τῆς λεωφόρου Συγγροῦ καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Κήπου, νὰ προσεγγίσουν, θὰ ἐνήργουν λυσσώδεις ἐφορμήσεις διὰ πυροβόλων, ὅλμων καὶ ἀνατινάξεων διὰ δυναμίτιδος, διὰ νὰ γίνουν κύριοι τοῦ ὀχυροῦ αὐτοῦ. Τότε, σχεδὸν αὐτομάτως, θὰ ἐγίνοντο κύριοι ὁλοκλήρου τοῦ ἀπομένοντος ἐλευθέρου κεντρικοῦ τμήματος τῆς πρωτευούσης. Κυβέρνησις, κυβερνητικαὶ ἐξουσίαι καὶ ἐναπομένοντα κρατικὰ κτίρια θὰ ἔπιπτον τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο εἰς χεῖρας τοῦ ἐλασιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος οὕτω θὰ καθίστατο κυρίαρχος ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος δι' ἐγκαθιδρύσεως κομμουνιστικῶν ἐξουσιῶν.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ τὸ Ἀγγλικὸν Στρατηγεῖον, ἐκτὸς τῶν μέτρων πρὸς ἀποσόβησιν διεισδύσεως τῶν ἐλασιτῶν πρὸς τὸ κέντρον, ἀπέδωσε σημασίαν καὶ εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκεῖ συγκέντρωσιν ἐφεδρικῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς, πρὸς χρησιμοποίησίν των, ὅπου θὰ παρίστατο ἀνάγκη. Οὕτω, πρὸ τοῦ στασιαστικοῦ κινήματος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τούτου συνεκεντρώθησαν εἰς Παλαιὰ Ἀνάκτορα δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκ τῶν διαλυθεισῶν Ὑπηρεσιῶν τῶν ἐπαρχιῶν, ὡς καὶ ἐκ τῶν συνεπείᾳ τῆς δράσεως τῶν κομμουνιστῶν συμπτυχθεισῶν εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς.

Τὴν 8ην Δεκεμβρίου, διετάχθη παρὰ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς ἡ εἰς τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα συγκρότησις τριῶν λόχων, ἐκ τῶν ἐκεῖ ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι, μετὰ ἑκατὸν περίπου ἀνδρῶν Ἐθνοφυλακῆς θὰ ἀπετέλουν Τάγμα. Οὕτω συνεκροτήθη τὸ 141 Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς, τοῦ ὁποίου διοικητὴς ὡρίσθη ὁ ἀντισυνταγματάρχης Πεζικοῦ Γεωργ. Καροφυλλάκης. Οἱ ἄνδρες κατενεμήθησαν εἰς τοὺς λόχους ἀναμείξ, Χωροφυλακῆς, Πεζικοῦ, Πυροβολικοῦ κλπ. Ἀλλὰ τὸ στοιχεῖον τῆς Χωροφυλακῆς ὑπερτέρει σημαντικῶς. Τελικῶς διὰ προσελεύσεως καὶ νέων, κατετάχθησαν εἰς τοῦτο 280 ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς καὶ 15 ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ τοῦ ἰδίου Σώματος. Οἱ λόχοι διηρέθησαν εἰς διμοιρίας, εἰς ἑκάστην τῶν ὁποίων ἐνετάχθη εἰς ἀξιωματικὸς ἢ ἀνθυπασπιστὴς Χωροφυλακῆς καὶ εἰς ἀξιωματικὸς Πεζικοῦ. Εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον τοῦ Τάγματος ὑπηρέτει ὁ μοίραρχος Ἀρ. Ζαφειρόπουλος. Τὴν στρατονομίαν ἑκάστου λόχου ἀνέλαβον ἐννέα χωροφύλακες, μετέχοντες συγχρόνως καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τὸ Τάγμα ἐξετέλει περιπολίας ἀνὰ τὸν Ἐθνικὸν Κῆπον πρὸς ἀπόκρουσιν τυχὸν ἐπιθέσεων τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων. Συγχρόνως, οἱ ἄνδρες ἐφωδιάσθησαν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων δι' ὁπλισμοῦ καὶ ἐξεπαιδεύθησαν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν νέων ὅπλων. Τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη κατόπιν τοῦ κρατεροῦ ἀγῶνος τῶν τεσσάρων πρώτων ἡμερῶν (6 - 10 Δεκεμβρίου) ἀπέκρουσε τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν, καὶ συνεχίζον ἐπιτυχῶς τὴν ἄμυναν, ἀπεμάκρυνε τὸ ἄμεσον ἐνδεχόμενον ὁμαδικῆς ἐπιθέσεως τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων ἀπὸ Σταδίου - Ζαππείου - Ἐθνικοῦ Κήπου πρὸς Παλαιὰ Ἀνάκτορα - πλατεῖαν Συντάγματος. Τότε ἀπεφασίσθη ὅπως ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη μεταφερθοῦν 100 ἄνδρες πρὸς φύλαξιν καὶ ἐνδεχομένην ὑπεράσπισιν τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων, ἵνα τὸ ἐκεῖ ἑδρεῦον 141 Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς χρησιμοποιηθῇ εἰς ἐπιχειρήσεις εἰς ἄλλα σημεῖα τῶν Ἀθηνῶν.

Πράγματι, τὴν νύκτα τῆς 10ης πρὸς 11ην Δεκεμβρίου, τὸ Τάγμα μετεστάθμευσε πρὸς τὸ Στρατιωτικὸν Γενικὸν Νοσοκομεῖον Γουδί, ὑπαχθὲν εἰς τὴν III Ἑλληνικὴν Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν Ρίμινι. Ἐκεῖθεν, ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος Λόχος μετὰ τμημάτων τῆς Ταξιαρχίας μετεκινήθησαν πρὸς τὸ φθισιατρεῖον «Σωτηρία», ὅπου προσέβαλον ἐπιτυχῶς ἐλασιτικὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας διεσκόρπισαν, ἀφ' οὗ συνέλαβον πολλοὺς αἰχμαλώτους. Ἐν συνεχείᾳ ἀνέλαβε τὴν ἄμυναν τῆς περιοχῆς τοῦ Γουδί, ἀποκροῦον ἀλλεπαλλήλους ἐλασιτικὰς ἐπιθέσεις. Εἷς λόχος μετεστάθμευσε πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀμύνης τῆς Ἐφορείας Ὑλικοῦ Πολέμου, ἡ ὁποία ὑφίστατο σφοδρὰς ἐπιθέσεις ἀπὸ Καισαριανῆς, ἐν ᾧ ἄλλος ἐτάχθη εἰς τοὺς Στρατῶνας Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ, ὅπου εἶχεν ὁρισθῆ καὶ ἡ ἕδρα τῆς Διοικήσεως τοῦ Τάγματος.

Ἀπὸ τῆς 13ης Δεκεμβρίου, τὸ Τάγμα ὑπήχθη ὑπὸ τὴν 13ην Τεθωρακισμένην Ἀγγλικὴν Ταξιαρχίαν καὶ μετὰ τεθωρακισμένων ἀγγλικῶν δυνάμεων μετεκινήθη πρὸς τὴν περιοχὴν Στέγης Πατρίδος, ὅπου διεξήγαγε σφοδρὰς μάχας κατὰ τῶν ἐλασιτῶν ἀπὸ πολυκατοικίας εἰς πολυκατοικίαν. Οἱ ἐλασῖται ὑποχωροῦντες ἀνετίνασσον διὰ δυναμίτιδος τὰς πολυκατοικίας καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ Τάγματος ὑπεχρεοῦντο νὰ καταβάλλουν ὑπερανθρώπους δυνάμεις διὰ νὰ ἀνασύρουν ἐκ καπνιζόντων ἐρειπίων οἰμώζοντα θύματα καὶ νὰ βοηθοῦν τοὺς δυστυχεῖς κατοίκους νὰ περισυλλέξουν ἐκ τῶν ἐρειπίων ὅ,τι ἦτο δυνατὸν ἐκ τῶν ἐπίπλων καὶ ἐνδυμάτων των.

Ἀπὸ τῆς 18ης Δεκεμβρίου, τὸ Τάγμα ἐπεδόθη εἰς ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὸ δασύλλιον τοῦ Λυκαβηττοῦ καὶ τοὺς πέριξ τούτου συνοικισμούς. Ὑφίστατο συνεχῶς ἀπωλείας, διότι ἐβάλλετο νυχθημερὸν ἀπὸ τοῦ κατεχομένου ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν συνοικισμοῦ Γκύζη. Δύο διμοιρίαι τούτου ἔλαβον μέρος εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ, ὅπου, καταφθάσασαι μετ' ἀγγλικῶν τεθωρακισμένων κατὰ τὴν πλέον κρίσιμον στιγμήν, ὅτε ἡ ἀντίστασις εἶχε σχεδὸν ἐξουδετερωθῆ καὶ οἱ ἐλασῖται ἦσαν ἕτοιμοι νὰ εἰσορμήσουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, συνετέλεσαν σπουδαίως εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς φρουρᾶς καὶ τὴν ἀσφαλῆ μεταφορὰν τῶν κρατουμένων.

Πρὸς ἐκμηδένισιν τῶν ἐλασιτικῶν στιφῶν, τὰ ὁποῖα ὠχυρωμένα εἰς κατοικίας συνοικισμῶν ἔβαλλον συνεχῶς, δύο διμοιρίαι τοῦ Τάγματος ἀνῆλθον μέχρι τῶν ὑψωμάτων τοῦ Λυκαβηττοῦ, ὅπου ἔστησαν πο-

λυβολεῖα καὶ παρατηρητήρια, ἐτοποθετήθησαν δὲ καὶ νάρκαι εἰς τὴν περιφερειακὴν τάφρον.

Οὕτω, κατόπιν σειρᾶς ἐκεῖθεν ἐξορμήσεων ἐπέτυχον νὰ ἐκκαθαρίσουν τὰς πέριξ συνοικίας ἀπὸ τὰ ἐλασιτικὰ στοιχεῖα. Αἱ ἐκκαθαριστικαὶ ἐπιχειρήσεις βαθμηδὸν ἐπεξετάθησαν μέχρι τοῦ συνοικισμοῦ Κουντουριώτου, Γηροκομεῖον καὶ Τουρκοβούνια. Συγχρόνως, δυνάμεις τοῦ Τάγματος ἐχρησιμοποιοῦντο πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ὑπερασπιζουσῶν ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν διάφορα κτίρια Ὑπηρεσιῶν φρουρῶν Χωροφυλακῆς, περὶ τῶν ἡρωικῶν ἀγώνων τῶν ὁποίων ὡμιλήσαμεν ἀνωτέρω ἢ θὰ ὁμιλήσωμεν ἐν συνεχείᾳ. Κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ Τάγματος συνελήφθησαν ἑκατοντάδες αἰχμαλώτων καὶ περιῆλθον εἰς τοῦτο πολλὰ αὐτόματα ὅπλα καὶ ποσότητες πυρομαχικῶν. Αἱ περὶ τὸν Λυκαβηττὸν συνοικίαι καὶ ἰδιαιτέρως αἱ ἀπὸ πλατείας Κολωνακίου μέχρι καὶ τῆς Στέγης Πατρίδος, ὤφειλον τὴν διάσωσίν των ἀπὸ τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐλασιτισμοῦ εἰς τὴν γενναίαν δρᾶσιν τοῦ 141 Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς, τὸ ὁποῖον, ὡς εἴπομεν, κατὰ μέγα μέρος ἀπηρτίζετο ἐξ ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Ἰδιαιτέρως δὲ οἱ κατὰ τὰς δραματικὰς ἐκείνας ἡμέρας κατοικοῦντες τὰς συνοικίας ἐκείνας ἐνθυμοῦνται εὐγνωμόνως τὴν ὑψηλόφρονα διαγωγὴν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Τάγματος, οἱ ὁποῖοι, μαχόμενοι νυχθημερὸν δὲν ἐλησμόνουν τὰ ἀνθρωπιστικά των καθήκοντα, ἀλλ' ἐβοήθουν τὰς οἰκογενείας τῶν ἀμάχων εἰς τὸν ἐπισιτισμόν των, τὴν προστασίαν των ἀπὸ τὰ ληστρικὰ ἐλασιτικὰ στοιχεῖα καὶ τὴν περίθαλψιν ἀπὸ τὰ δεινοπαθήματά των. Κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτὰς ἐφονεύθησαν δύο ἀξιωματικοὶ καὶ ὀκτὼ ὁπλῖται καὶ ἐτραυματίσθησαν δύο ἀξιωματικοὶ καὶ δέκα ὁπλῖται.

Τὴν 10ην Ἰανουαρίου 1945, τὸ Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς ἐγκατέλειψε τὴν πρωτεύουσαν καὶ μετεκινήθη πρὸς τὰ Μεσόγεια, καί, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν συνεχείᾳ, διὰ σειρᾶς ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων ἐξεκαθάρισε τὴν ὕπαιθρον ἀπὸ τὰ ἀναρχικὰ καὶ κακοποιὰ στοιχεῖα.

Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται αὐτοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ἔχοντες ἤδη διεξαγάγει σκληροὺς ἀγῶνας ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, ἐνεπνέοντο ὑπὸ πατριωτικοῦ πάθους καὶ εἶχον κεκτημένην πεῖραν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ καταδίωξιν τῶν κομμουνιστῶν. Διασκορπισθέντες καὶ πάλιν μέχρι τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων ἐδαφῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, κυρίως εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, συνέβαλον ἀνυπολογίστως εἰς τὴν ἐξόντωσιν τῶν κακοποιῶν στοιχείων, τὴν ἀποκατάστασιν τὰς τάξεως καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσιν νομίμων ἐξουσιῶν, ὡς θὰ ἐκθέσωμεν λεπτομερῶς ἐν συνεχείᾳ.

Πάντως, εἰς τὸ συγκρότημα τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐλασιτικῆς στάσεως τοῦ Δεκεμβρίου 1944 παρέμενον, συγκεκροτημέναι καλῶς, ἐφεδρικαὶ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς, αἱ ὁποῖαι ἐκτὸς τῆς ἐπειγούσης ἀποστολῆς ἐνισχύσεων, ὅπου ἐπέβαλε τοῦτο ἡ ἀνάγκη τῶν διεξαγομένων ἐπιχειρήσεων, ἐχρησίμευον ὡς δύναμις ὑπερασπίσεως τοῦ κτιρίου ἀπὸ ἐνδεχομένην ἐλασιτικὴν ἐπίθεσιν καὶ ὡς τελευταία δύναμις ἀμύνης τοῦ ἐλευθέρου κέντρου τῆς πρωτευούσης.

Ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ἀποστ. Καφίρης καὶ 13 ὁπλῖται τοῦ 8ου Λόχου Μακρυγιάννη, μεταβαίνοντες δι' αὐτοκινήτου πρὸς μισθοδοσίαν τῶν ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς τῶν φυλακῶν Συγγροῦ, συνελήφθησαν καὶ ἀφωπλίσθησαν ὑπὸ ἐλασιτῶν παρὰ τὰ Σφαγεῖα. Δύο χωροφύλακες ἀφέθησαν ἐλεύθεροι τὴν μεθεπομένην, τῶν λοιπῶν ἠγνοεῖτο ἡ τύχη. Κατὰ τὰ τέλη Ἰανουαρίου 1945 εἰς τὴν θέσιν «Σχιστὸ Κουτσικαρίου», κατὰ τὴν ἐκταφὴν πτωμάτων, ἀνεγνωρίσθησαν ἐκεῖνα τοῦ ἀνθυπομοιράρχου καὶ τῶν συνοδευόντων αὐτὸν χωροφυλάκων.

Ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ στασιαστικοῦ κινήματος, ὑπὸ 700 κομμουνιστῶν προσεβλήθη ὁ Σταθμὸς Χωροφυλακῆς Χαλανδρίου. Οἱ ἄνδρες τοῦ Σταθμοῦ ἠμύνθησαν ἐπιτυχῶς μέχρι τῆς ἑπομένης, ὅτε κατώρθωσαν νὰ διασπάσουν τὴν πολιορκητικὴν ζώνην καὶ νὰ συμπτυχθοῦν εἰς Ἀθήνας, καταφυγόντες εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη.

15. ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Καθ' ὃν χρόνον εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ ἐξ ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς φρουραὶ διεξῆγον ἀπεγνωσμένον καὶ πολυαίμακτον ἀγῶνα πρὸς διάσωσιν τῆς Ἑλληνικῆς πρωτευούσης, αἱ εἰς τὸν Πειραιᾶ ἐλάχισται δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς εὑρέθησαν ἐντελῶς ἀπομεμονωμέναι ἐκ τοῦ κέντρου καὶ ἄνευ δυνατότητος λήψεως βοηθειῶν. Ἐν τούτοις ἐρρίφθησαν καὶ αὐταὶ εἰς ἡρωικὸν ἀγῶνα καὶ δὲν ὑπελείφθησαν εἰς θυσίας. Ἀπὸ τῶν πρωινῶν ὡρῶν τῆς 4ης Δεκεμβρίου, πολυάριθμα καὶ ἐφωδιασμένα δι' αὐτομάτων ἐλασιτικὰ στίφη ἐπετέθησαν ταὐτοχρόνως ἐναντίον τῶν κτιρίων τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Πειραιῶς, τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν Πειραιῶς, τῶν Ἐπανορθωτικῶν Φυλακῶν (Βούρλων) καὶ τοῦ Στρατοπέδου Συγκεντρώσεως Ἀλλοδαπῶν.

Τὸ σύνολον τῶν δυνάμεων τὰς ὁποίας ἠδύναντο νὰ διαθέσουν αἱ Ὑπηρεσίαι αὐταὶ Χωροφυλακῆς Πειραιῶς, δὲν ὑπερέβαινε τοὺς 100 ἀξιωματικοὺς καὶ

Ταγματάρχης Στέφανος Σταυράκης τοῦ Λουΐζου, γεννηθεὶς εἰς Ἴον Κυκλάδων. Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944, διοικητὴς ὢν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Πειραιῶς, συνελήφθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, μετὰ πολύωρον ἐπικὸν ἀγῶνα, καὶ ὁδηγηθεὶς εἰς Ἄσυλον Νέας Κοκκινιᾶς ἐξετελέσθη μαζὶ μὲ ἄλλους ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς.

ὁπλίτας, καὶ τούτους ὡπλισμένους μόνον μὲ ἀτομικὰ ὅπλα καὶ ἐφωδιασμένους μὲ ὀλίγα πυρομαχικὰ καὶ μικρὸν ἀριθμὸν χειροβομβίδων. Καὶ ἐν τούτοις, οἱ ὀλίγοι ἀπομεμονωμένοι καὶ διεσκορπισμένοι εἰς μακρινά, τὸ ἓν ἐκ τοῦ ἄλλου, κτίρια, οἱ ἡρωικοὶ αὐτοὶ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπέκρουσαν μὲ ἀγανάκτησιν τὰς προτάσεις τῶν ἐλασιτῶν πρὸς παράδοσιν καὶ δὲν ἐδίστασαν νὰ ριφθοῦν εἰς καταφανῶς ἄνισον καὶ ἄπελπιν ἀγῶνα. Ὁ ἀγὼν κυρίως διεξήχθη εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ κτιρίου Διοικήσεως Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν, ὅπου αἱ μάχαι διήρκεσαν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς 4ης Δεκεμβρίου. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἀπέκρουσαν ὅλας τὰς λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν, προκαλοῦντες εἰς αὐτοὺς βαρείας ἀπωλείας. Ἀλλά, κατὰ τὰς ἑσπερινὰς ὥρας ἐξηντλήθησαν ὁλοκληρωτικῶς τὰ πυρομαχικά των καί, παρὰ τὰς ἀπεγνωσμένας ἐκκλήσεις των πρὸς τὰς ἐγγύτερον στρατιωτικὰς δυνάμεις, οὐδεμία ἐστάλη πρὸς αὐτοὺς βοήθεια. Ὅταν ἀπωλέσθη κάθε ἐλπὶς ἐνισχύσεως, ἐπεχείρησαν ὁμαδικὴν ἔξοδον, προσπαθοῦντες νὰ διαφύγουν πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις. Ἀλλ' ὁ πολιορκητικὸς κλοιὸς ἦτο πολὺ στενὸς καὶ ἐλάχιστοι ἠδυνήθησαν νὰ διαφύγουν. Οἱ συλληφθέντες ὡδηγήθησαν εἰς τὸ Ἄσυλον Νέας Κοκκινιᾶς ὅπου, ἀφοῦ ἀπεγυμνώθησαν καὶ ἐβασανίσθησαν φρικωδῶς, ἐξετελέσθησαν ὁμαδικῶς διὰ μαχαιρῶν, μεταξὺ δὲ τούτων ἦτο καὶ ὁ ταγματάρχης Στ. Σταυράκης.

Οἱ διαφυγόντες τὴν σύλληψιν καί τινες κατορθώσαντες νὰ δραπετεύσουν συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν Σχολὴν Δοκίμων. Ἐκεῖ μετὰ τῶν διαφυγόντων ἀνδρῶν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων συνεκρότησαν ἓν ἑνιαῖον μικρὸν στρατιωτικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον, τεθὲν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ, ἀνέλαβε τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ὑπὸ στρατιωτικῶν δυνάμεων ἀπελευθερουμένων περιοχῶν τοῦ Πειραιῶς.

Ἡ ἐξ 28 ἀνδρῶν φρουρὰ Χωροφυλακῆς τοῦ Ναυτικοῦ Νοσοκομείου Πειραιῶς, ὑποστᾶσα ἐπίθεσιν, μετὰ βραχεῖαν ἄμυναν ἐκάμφθη καὶ τὸ Νοσοκομεῖον κατελήφθη ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν. Οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς θὰ εἶχον τὴν ἰδίαν οἰκτρὰν τύχην τῶν ἄλλων, ἄν, ὀλίγον ἔπειτα, δὲν κατέφθανεν ἀγγλικὴ δύναμις ἡ ὁποία ἀνακατέλαβε τὸ Νοσοκομεῖον, ὁπότε ἠδυνήθησαν καὶ οὗτοι νὰ διαφύγουν.

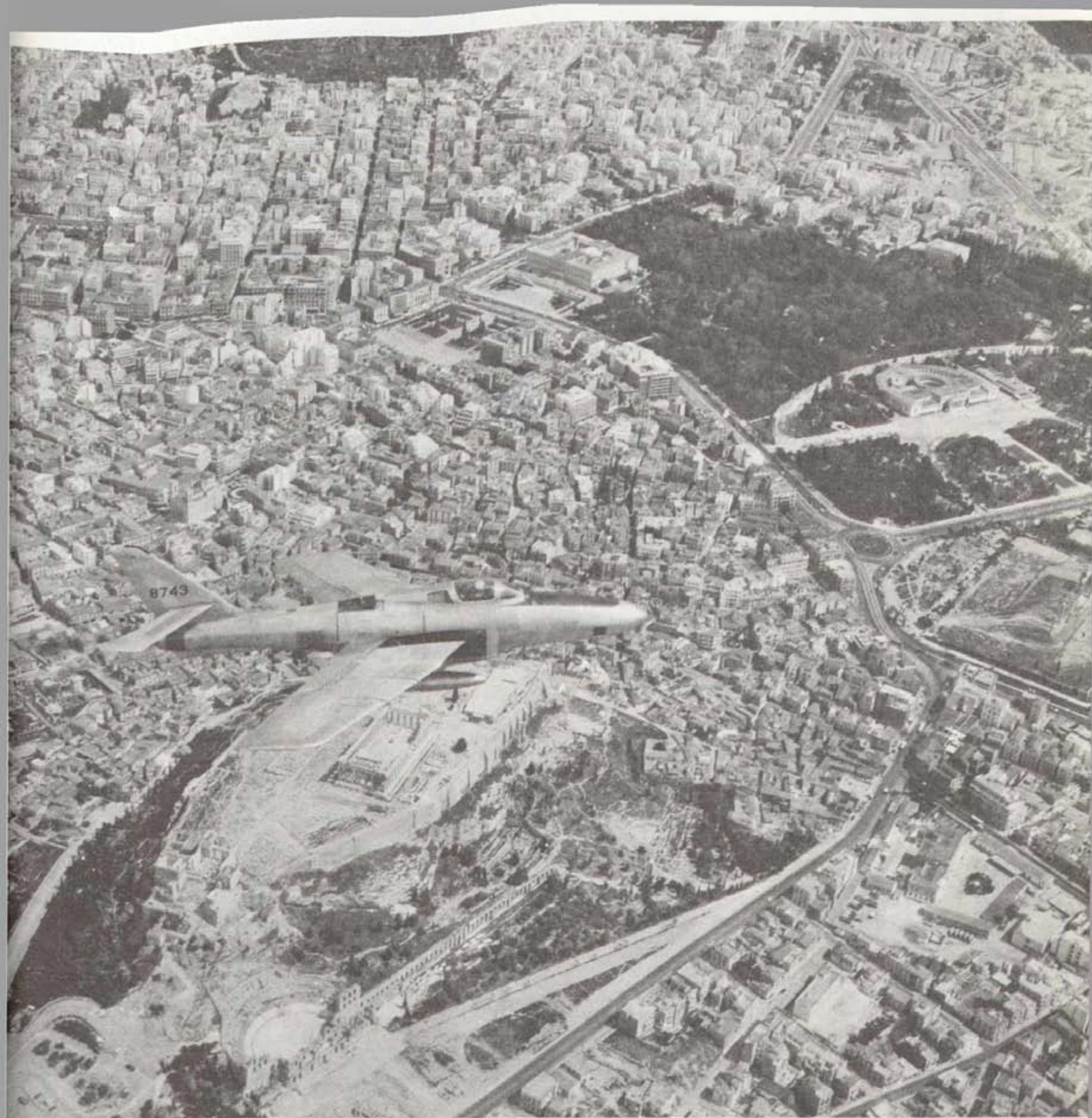
Παραθέτομεν κατωτέρω, πρὸς πληρεστέραν ἐνημέρωσιν περὶ τῶν τραγικῶν συμβάντων τοῦ Πειραιῶς, τὴν ὑπὸ χρονολογίαν 22 Δεκεμβρίου 1944 ἔκθεσιν τοῦ δραπετεύσαντος καὶ διασωθέντος διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Πειραιῶς ταγματάρχου Ε. Σούνδια πρὸς τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος:

«Λαμβάνω τὴν τιμήν, ν' ἀναφέρω ὅτι τὴν 4ην Δεκεμβρίου ἐ.ἔ. καὶ περὶ ὥραν 5.45' ἐγένετο ὁμαδικὴ ἐπίθεσις κατὰ τῶν κτιρίων τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς καὶ τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν ὑπὸ πολυαρίθμων ἀναρχικῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν ΕΛΑΣ.

Ἡ δύναμις ἀμφοτέρων τῶν Ὑπηρεσιῶν ἠμύνθη ἐπὶ δίωρον καὶ πλέον κρατερῶς, ἀντιμετωπίσασα κατὰ πολὺ ὑπερτέρας δυνάμεις διαθετούσας πολυάριθμα αὐτόματα ὅπλα, ὅλμους, χειροβομβίδας κλπ., ἐξαντλήσασα δὲ τὰ ἐλάχιστα πυρομαχικά της, ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ, ἀφοῦ ἐβεβαιώθη ὅτι οὐδαμόθεν ἠδύνατο νὰ παρασχεθῇ εἰς αὐτὴν ἐνίσχυσις παρ' ἄλλης στρατιωτικῆς δυνάμεως.

Ταυτοχρόνως πολυάριθμοι ὁμάδες ἀναρχικῶν βαρέως ἐξωπλισμέναι ἐπετέθησαν καὶ κατὰ τῶν φρουρῶν τῶν Ἐπανορθωτικῶν Φυλακῶν καὶ τοῦ Στρατοπέδου Συγκεντρώσεως Ἀλλοδαπῶν, οἱ ἄνδρες τῶν ὁποίων, ἀμυνθέντες, ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποκύψουν.

Μετὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συμπλοκήν, τόσον οἱ ἄνδρες τῶν ἀνωτέρω φρουρῶν, ὅσον καὶ οἱ τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Πειραιῶς καὶ τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν, ἀνερχόμενοι εἰς ἑκατὸν περίπου ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι καὶ τμηματικῶς μετήχθησαν, κατὰ τὰς πληροφορίας μας, εἰς τὸ Ἄσυλον Νέας Κοκκινιᾶς. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐτραυματίσθη ὁ ὑπομοίραρχος Χατζηκωνσταντῆς Ἀντώνιος, ὑποστὰς διαμπερῆ τραύματα διὰ πολυβόλου ὅπλου εἰς ἀμφοτέρους τοὺς πόδας καὶ ὅστις νοσηλεύεται εἰς τὸ Ζάννειον Νοσοκομεῖον. Ἐπίσης, ἐτραυματίσθησαν οἱ χωροφύλακες Πιπῖκος Δη-

Σύγχρονος ἀεροφωτογραφία τοῦ ἐναπομένοντος ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα τοῦ 1944. Διακρίνονται νευραλγικὰ σημεῖα τῶν Ἀθηνῶν τῶν ὁποίων τὴν φρούρησιν καὶ ἀσφάλειαν εἶχεν ἐπωμισθῆ ἡ Χωροφυλακή, ὡς τὸ κτιριακὸν συγκρότημα τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, τὸ Ζάππειον (Ραδιοφωνικὸς Σταθμός), Παλαιὰ Ἀνάκτορα, Ἐθνικὸς Κῆπος, πλατεῖα Ρηγίλλης κ.ἄ. δι' ὧν ἀπέκλειε τὰς ὁδοὺς προσπελάσεως πρὸς πλατεῖαν Συντάγματος, ἔνθα ἡ ἕδρα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως—ξενοδοχεῖον «Μ. Βρεττανία»—καὶ τὰ ἄλλα κυβερνητικὰ κτίρια, τῶν ὁποίων τὴν κατάληψιν ἐπεδίωκον οἱ κομμουνισταὶ διὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴν ὑποδούλωσιν τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τῶν σημείων αὐτῶν ἡ Χωροφυλακὴ ἠμύνθη γενναίως καὶ ἀπέκρουσεν ἁπάσας τὰς ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν, ματαιώσασα διὰ παντὸς τὰ σχέδιά των, περὶ βιαίας καταλήψεως τῆς ἐξουσίας καὶ ἀνατροπῆς τῶν πάντων. Εἰς ἔνια τούτων—ὡς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη—ἐγράφησαν σελίδες ἀφθίτου δόξης καὶ ἡρωισμοῦ.

μήτριος καὶ Μανιάτης Ἰωάννης, ἐφονεύθη δὲ ὁ χωροφύλαξ Χρόνης Ἰωάννης.

Ἐκ τῶν μεταχθέντων εἰς τὸ Ἄσυλον Νέας Κοκκινιᾶς, κατ' ἀνεξακριβώτους πληροφορίας μας, ἐξετελέσθησαν πλεῖστοι ἐν οἷς καὶ ὁ ταγματάρχης Σταυράκης Στέφανος.

Κατὰ τὸν χρόνον τῆς κρατήσεως τῶν ἀνδρῶν εἰς τὸ Τμῆμα Μεταγωγῶν καὶ διάφορα ἄλλα κτίρια, παρὰ τῶν ἀναρχικῶν, κατώρθωσαν νὰ δραπετεύσουν οἱ ταγματάρχης Σούνδιας Ἐμμανουήλ, μοίραρχος Σταματίου Σταμάτιος, ὑπομοίραρχος Θειακάκης Παν., ἀνθυπομοίραρχος Γουδῆς Δρακούλης καὶ ἀνθυπασπισταὶ Γκιόκας Σπυρίδων, Παπαδόπουλος Ἀριστομένης, Κωφὸς Ξενοφῶν καὶ Σιαφάκας Γεράσιμος, καθὼς καὶ τεσσαράκοντα περίπου ὁπλῖται, οἵτινες ἦσαν διατεθειμένοι εἰς διαφόρους φρουρὰς Ταμείων, Ἀποθηκῶν κλπ. Ἐπίσης, διεσώθη ὁ μοίραρχος Ναυπλιώτης Ἐμμανουήλ, ὅστις κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιθέσεως εὑρίσκετο εἰς τὴν οἰκίαν του ἀσθενής. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ὁ ὑποφαινόμενος συνεκέντρωσεν ἀριθμὸν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν καὶ καταφυγόντες εἰς τὴν Σχολὴν Δοκίμων ἐτέθημεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ, ὅστις ἀρχικῶς συνεκρότησε, μετὰ τῶν καταφυγόντων ἐκεῖσε ἀνδρῶν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, ἑνιαῖον Ἀστυνομικὸν Σῶμα, ὅπερ ἤρξατο τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἀπελευθερουμένων περιοχῶν τῆς πόλεως Πειραιῶς, ἕως ὅτου κατέστη δυνατὴ ἡ ἐπανεγκαθίδρυσις τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς εἰς τὰς προτέρας των ὀργανικὰς θέσεις. Ἤδη δὲ λειτουργεῖ κανονικῶς ἡ Διοίκησις Χωροφυλακῆς μὲ διοικητὴν τὸν ὑποφαινόμενον καὶ τὸ Τμῆμα Μεταγωγῶν μὲ διοικητὴν τὸν μοίραρχον Ναυπλιώτην Ἐμμανουήλ, ὑπαγόμενοι ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ.

Ἐν τῷ μεταξύ, παρουσιάσθησαν καὶ ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως καὶ ἀνέλαβον ὑπηρεσίαν, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ξένων Ὑπηρεσιῶν, εὑρεθέντες κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς Πειραιᾶ. Ἡ παροῦσα δύναμις τῶν προαναφερθεισῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Πειραιῶς ἀνέρχεται σήμερον εἰς ἐνενήκοντα πέντε ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας.

Μέρος τῆς δυνάμεως τοῦ Τμήματος Χωροφυλακῆς Περάματος ἐκτελεῖ ὑπηρεσίαν ἐντὸς τῆς Σχολῆς Δοκίμων. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῆς δυνάμεως ταύτης θέλομεν ἀναφέρει ἐν καιρῷ, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοὺς ἄνδρας τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σαλαμῖνος καὶ τῆς φρουρᾶς Αἰγίνης, οἵτινες ὡς πληροφοροῦμαι παραμένουσιν εἰς τὰς θέσεις των».

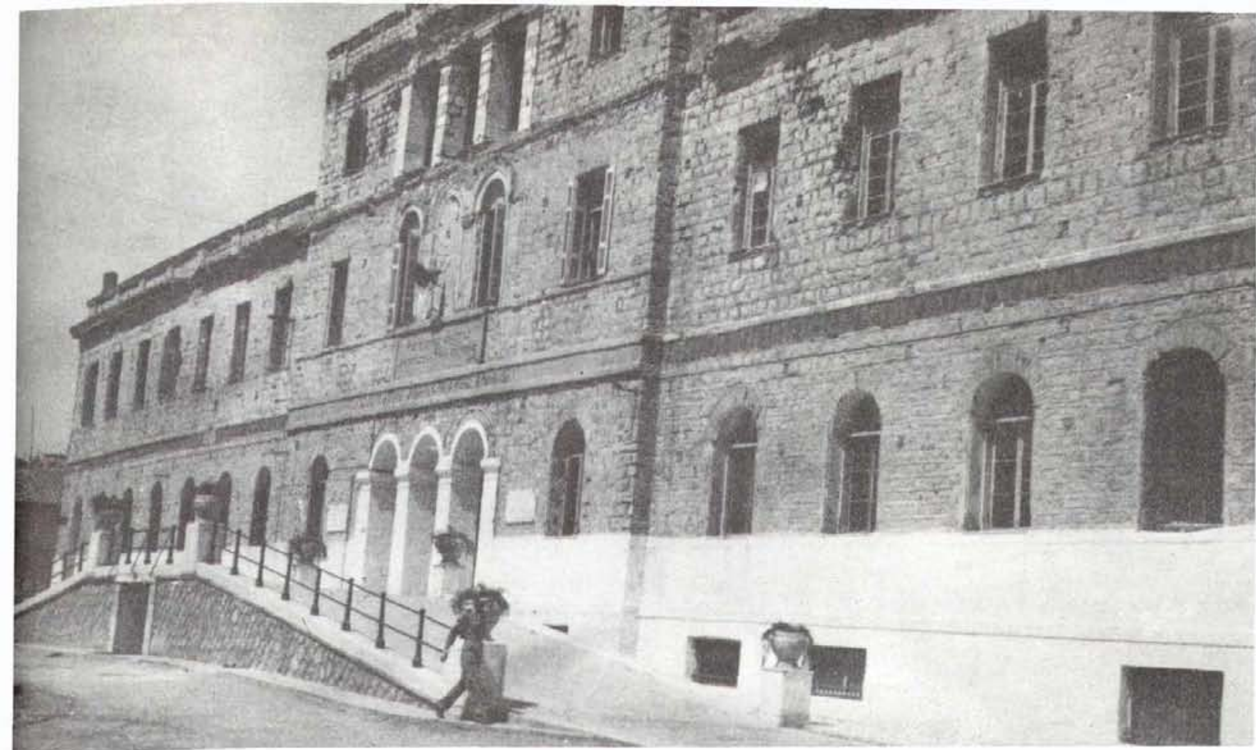
Καθ' ὃν χρόνον συνεχίζετο ὁ ἀγὼν κατὰ τῶν ἐλασιτικῶν στοιχείων εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἐλασῖται ἐκεῖθεν διεπεραιώθησαν εἰς Αἴγιναν, πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν εἰς τὰς φυλακὰς κρατουμένων 500 καταδίκων Ποινικοῦ Δικαίου καὶ 800 Ἰταλῶν στρατιωτῶν αἰχμαλώτων τῶν Γερμανῶν. Μεταξὺ τῶν κρατουμένων ὑπῆρχε κομμουνιστικὸς πυρήν, ὁ ὁποῖος εἶχε προπαγανδίσει τὴν ἰδέαν τῆς προσχωρήσεως εἰς τὸν ἐλασιτικὸν στρατόν. Εὐθὺς ὡς ἐξεδηλώθη ἡ κομμουνιστικὴ ἀνταρσία, οἱ κρατούμενοι κατέστρεψαν τὰ κλεῖθρα καὶ συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ προαύλιον τῶν φυλακῶν προσπαθοῦντες νὰ διαφύγουν. Ἡ μικρὰ δύναμις Χωροφυλακῆς Αἰγίνης, ἀφοῦ ἐξουδετέρωσε τὰ ἔξωθεν βοηθοῦντα ἐαμικὰ στοιχεῖα, ἔσπευσε πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς τῶν φυλακῶν καὶ οὕτως ἀποκατεστάθη ἡ τάξις.

ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΟΟΝ

Τὸ κεντρικὸν κτίριον
τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη
ἔνθα καὶ τὸ Διοικητήριον
κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944.
Εἰς τὴν φωτογραφίαν
ἔκδηλα τὰ ἴχνη
τῆς κομμουνιστικῆς λαίλαπος.

ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ: Η ΕΠΟΠΟΙΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝ

ΑΓΜΑΤΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

1. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΜΥΝΑΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

Τὸ τμῆμα τοῦτο, τοῦ ἀνὰ χεῖρας ἔργου μας, ἀποτελεῖ ἑνότητα μετὰ τοῦ προηγουμένου ὡς συνεχίζον τὴν ἐξιστόρησιν τῆς ἡρωικῆς καὶ πολυαιμάκτου δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944 πρὸς σωτηρίαν τῆς πρωτευούσης. Ἐθεωρήσαμεν δὲ ἀναγκαῖον ὅπως διαθέσωμεν εἰδικὸν τμῆμα διὰ τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ ἀγῶνος τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, διότι πρόκειται περὶ ἀληθοῦς ἐποποιίας ἡ ὁποία θὰ λαμπρύνη τὴν Νεοελληνικὴν Ἱστορίαν, εἰδικώτερον δὲ τὴν Ἱστορίαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέγραψε σελίδας ἐκ τῶν πλέον ἐνδόξων καὶ ἡρωικῶν. Συγχρόνως, ἡ μάχη τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, ἔλαβεν ὅλως ἰδιάζουσαν σημασίαν εἰς τὴν ἱστορίαν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι, χάρις εἰς τὴν ἡρωικὴν αὐτὴν ἀντίστασιν, ἐσώθη τὸ ἐλεύθερον τμῆμα τῆς πρωτευούσης τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ ἑπομένως αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἀπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ κομμουνισμοῦ.

Τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς τὸ ὁποῖον ἀπὸ πολλοῦ ἐστεγάζετο εἰς τὸ κτιριακὸν συγκρότημα τοῦ ἄλλοτε Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου Μακρυγιάννη, καὶ ὡς ἐκ τούτου γνωστὸν ἤδη ἀπὸ τῆς πολεμικῆς περιόδου ὡς «Σύνταγμα Μακρυγιάννη», περιελάμβανεν εἰς τοὺς κόλπους του πολλὰ τῶν γενναιοτέρων καὶ ἱκανωτέρων εἰς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας στελεχῶν τοῦ Σώματος, τὰ ὁποῖα εἶχον ἤδη, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, ριφθῆ εἰς σκληροὺς ἀγῶνας κατὰ τοῦ κατακτητοῦ καὶ κατὰ τοῦ ἐαμοελασιτισμοῦ. Κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας, πρὸ τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος, αἱ δυνάμεις του εἶχον αὐξηθῆ σημαντικῶς, λόγῳ τῆς συρροῆς εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἐντάξεως εἰς τοῦτο πολλῶν ἐπαρχιακῶν φρουρῶν, αἱ ὁποῖαι, κατόπιν μυρίων ταλαιπωριῶν καὶ κινδύνων, διέφευγον ἐκ τῶν καταλαμβανομένων ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν περιφερειῶν.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Δεκεμβρίου 1944, τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς διέθετεν ὑπὲρ τοὺς χιλίους ἑκατὸν ἄνδρας. Σημαντικὸν ὅμως μέρος τῆς δυνάμεως ταύτης (περὶ τοὺς 700 ἄνδρας) δὲν εὑρίσκετο εἰς τὸ κτίριον Μακρυγιάννη, διότι εἶχε διασκορπισθῆ εἰς φρουρὰς ὑπουργείων, ταμείων, νοσοκομείων, φυλακῶν, σταθμῶν αὐτοκινήτων, ξενοδοχείων στρατωνισμοῦ Ἄγγλων, ἀποθηκῶν ὑλικοῦ κλπ. Ὅταν ἐξερράγη τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα, αἱ φρουραὶ κτιρίων εὑρισκομένων εἰς τὰ κεντρικὰ σημεῖα τῆς πόλεως, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐγένοντο ἐλασιτικαὶ ἐπιθέσεις, παρέμειναν μέχρι τέλους εἰς τὰς θέσεις των. Αἱ εἰς ἀπομεμακρυσμένα σημεῖα, ὀλιγάριθμοι καὶ ἀπομεμονωμέναι, ἔλαβον τὴν ἐντολὴν νὰ

Ἄποψις τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος Μακρυγιάννη εἰς δὲ τὸ βάθος ὁ Ἱερὸς Βράχος τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὸ συγκρότημα τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944, ἀνετράπησαν τὰ σχέδια τῶν κομμουνιστῶν περὶ βιαίας καταλήψεως τῆς ἐξουσίας καὶ μετατροπῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς ἐρυθρὸν δορυφόρον.

συμπτυχθοῦν ἐγκαίρως πρὸς τὸ κέντρον. Ἀλλὰ πολλαί, τοποθετημέναι εἰς ἐπίκαιρα καὶ νευραλγικὰ σημεῖα ἀμύνης, ἀντεστάθησαν γενναίως καὶ μετὰ πολλῶν θυσιῶν εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν κομμουνιστῶν, ὡς αἱ φρουραὶ τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ, Βουλιαγμένης, Συγγροῦ, Χατζηκώστα, Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ, Μοίρας Αὐτοκινήτων, Ἐφορείας Ὑλικοῦ κλπ., τῶν ὁποίων οἱ ἀγῶνες μᾶς ἀπησχόλησαν εἰς τὸ προηγούμενον.

Ὡς ἐγράψαμεν ἤδη, τὰ δύο κύρια ὀχυρὰ ἀμύνης τοῦ ἐλευθέρου κέντρου τῆς πρωτευούσης ἦσαν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας ἡ Σχολὴ Χωροφυλακῆς καὶ ἀπὸ ἐκείνης τῆς λεωφόρου Συγγροῦ τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη. Ἀλλ' ἐν ᾧ πλησίον τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς ὑπῆρχον ἐστρατωνισμένα τμήματα τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι καὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατοῦ μετὰ τεθωρακισμένων καὶ πυροβολικοῦ, τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη ἔφρασσε τὴν κυρίαν εἴσοδον πρὸς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν σχεδὸν μόνον καὶ ἀπομεμονωμένον. Ἡ στρατηγικὴ σημασία τούτου ἦτο ἀσυναγώνιστος, ὄχι μόνον διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ κέντρου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἐν γένει κινήσεις τῶν ἐλασιτικῶν στρατευμάτων τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς. Διὰ τῶν πυρῶν του ἠδύνατο νὰ καλύπτη τὸν τομέα ἀπὸ τοῦ Μνημείου Φιλοπάππου μέχρι καὶ πέραν τοῦ λόφου τοῦ Ἀρδηττοῦ. Εἰς τὴν πλευρὰν αὐτὴν εὑρίσκοντο αἱ ἰσχυρότεραι καὶ καλύτερον ὠργανωμέναι ἐλασιτικαὶ δυνάμεις, ἐκτεινόμεναι ἀνέτως εἰς τὴν περιελθοῦσαν εἰς χεῖράς των πεδιάδα μέχρις Ὑμηττοῦ καὶ Παλαιοῦ καὶ Νέου Φαλήρου. Τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη ἦτο τὸ μόνον σοβαρὸν ἐμπόδιον διὰ τὰ ἐλασιτικὰ στίφη, διὰ νὰ ἐξορμήσουν διὰ τῶν Στύλων τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ τῶν Κήπων τοῦ Ζαππείου πρὸς τὴν μόλις ἑκατοντάδας τινὰς μέτρων ἀπέχουσαν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος, τῆς ὁποίας ἡ κατάληψις θὰ ἐσήμαινε κατάλυσιν τῶν κυβερνητικῶν ἐξουσιῶν καὶ τέλος τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας. Ἄλλως τε, τὴν πρὸς τὸ κέντρον ἐξόρμησιν ἀνέμενον ἐναγωνίως αἱ ἐαμικαὶ ὀρδαὶ τοῦ Νέου Κόσμου, τῆς Γαργαρέτας καὶ τῆς Πλάκας, αἱ ὁποῖαι θὰ παρέδιδον τὸ πᾶν εἰς τὴν λεηλασίαν καὶ τὴν καταστροφήν.

Οἱ κομμουνισταὶ ἐγνώριζον καλῶς ὅτι, τὸ κυριώτερον φράγμα τῆς προελάσεώς των πρὸς τὸ κέντρον καὶ τῆς καθολικῆς κυριαρχίας των ἐπὶ τῆς πρωτευούσης, ἦτο αὐτὸ τὸ κατηραμένον Σύνταγμα Μακρυγιάννη, τὸ ὁποῖον εἶχε γίνει κάρφος τῶν ὀφθαλμῶν των. Διὰ τὴν ἐκπόρθησίν του κατεστρώθησαν στρατηγικὰ σχέδια ὑπὸ τῶν καλυτέρων ἐπιτελῶν καὶ στρατιωτικῶν συμβούλων των. Ἡ ἡγεσία τῶν κομμουνιστῶν διέθεσε πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν τρία συντάγματα Πεζικοῦ τοῦ ΕΛΑΣ, ἐνισχυθέντα καὶ δι' ἐφεδρικῶν δυνάμεων τοῦ ΕΑΜ, συνολικοῦ ἀριθμοῦ 5.000 ἀνδρῶν, ἀρτίως δὲ ἐξωπλισμένων διὰ τυφεκίων, αὐτομάτων, μυδραλλίων, βαρέων ὅλμων, ἀντιαρματικῶν πυροβόλων, χειροβομβίδων, δεσμῶν δυναμίτιδος καὶ ἀφθόνων πυρομαχικῶν. Εἰς τὰ ΒΔ ὑψώματα τοῦ Α' Νεκροταφείου εἶχον στηθῆ ἰσχυρὰ πυροβόλα, ἐντὸς τῆς ἀκτῖνος βολῆς τῶν ὁποίων εὑρίσκετο τὸ συγκρότημα Μακρυγιάννη.

Ἔναντι τῶν ἰσχυροτάτων αὐτῶν πολεμικῶν δυνάμεων καὶ μέσων τοῦ ἐχθροῦ, τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη διέθετεν ὀγδοήκοντα ὀκτὼ ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς καὶ 429 ὁπλίτας. Ὁ ὁπλισμός των ἦτο λίαν ἐλλιπής, ἀποτελούμενος ἀπὸ 289 τυφέκια διαφόρων τύπων μετὰ 11.500 φυσιγγίων, τρεῖς ἀτομικοὺς ὅλμους μετὰ 30 βλημάτων καὶ 3 ὁπλοπολυβόλα Μπρέντα μετὰ 600 φυσιγγίων. Ὀλίγον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπιθέσεως, ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος συνταγματάρχης Σαμουήλ, κατόπιν ἀπεγνωσμένων ἐκκλήσεων πρὸ τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ἐπέτυχε νὰ σταλοῦν ὑπὸ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως δύο πυροβόλα τῶν 37'' εὐθυτενοῦς τροχιᾶς μετὰ 400 βλημάτων καὶ ἓν ἅρμα μάχης πεπαλαιωμένου τύπου, ἀνῆκον εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων, μετὰ τοῦ προσωπικοῦ των. Τὸ ἅρμα μάχης ἦτο ἐφωδιασμένον μὲ 3 πυροβόλα, τὰ ὁποῖα ὅμως, πεπαλαιωμένα, ἠχρηστεύθησαν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς μάχης.

Δέον νὰ σημειωθῆ ἐνταῦθα ὅτι εἰς κατατεθειμένην, εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἀναφορὰν τοῦ συνταγματάρχου Ἀνδρ. Φούντα, διατελέσαντος διοικητοῦ τοῦ Συντάγματος κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς κατοχῆς, ὑποστηρίζεται ὅτι κατὰ τὴν περίοδον ἀκριβῶς αὐτήν, ἐν ὄψει τῆς ἐπικειμένης ἀναχωρήσεως τῶν Γερμανῶν καὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν κομμουνιστῶν πρὸς κατάληψιν τοῦ ὀχυροῦ Μακρυγιάννη, εἶχε κατορθωθῆ ἐπιτηδείως ἡ πολεμικὴ ὀργάνωσις καὶ ὁ πολεμικὸς ἐξοπλισμὸς μετὰ πλήρους ἀσκήσεως τῶν ἀνδρῶν. Συμφώνως πρὸς τὴν ἀναφορὰν ταύτην, κατ' Ἀπρίλιον 1944 ἡ ἐκ 1.500 ἀνδρῶν δύναμις τοῦ Συντάγματος εὑρίσκετο ἐν τελείᾳ ἐγκαταλείψει. Δὲν ὑπῆρχον παρὰ καραμπῖναι διαφόρων παλαιῶν τύπων, μετ' ἐλαχίστων φυσιγγίων, διὰ 450 ἄνδρας, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ ἦσαν τελείως ἄοπλοι. Ἐπισημανθέντος ὡς ἀμέσου τοῦ κινδύνου τῆς καταλήψεως τοῦ κτιρίου Μακρυγιάννη, ὑπὸ τῶν καραδοκούντων στιφῶν τοῦ ΕΑΜ, ὁπότε θὰ ἐκινδύνευε νὰ περιέλθη εἰς χεῖρας τούτου ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ πρωτεύουσα, ἐπετεύχθη ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν ἀνδρῶν τοῦ Συντάγματος διὰ 1.600 ὅπλων Μάνλιχερ μὲ 300 φυσίγγια δι' ἕκαστον ὅπλον. Ἐν συνεχείᾳ, κατωρθώθη ὁ ἐφοδιασμὸς τοῦ Συντάγματος διὰ 500 χειροβομβίδων, ἐλαφρῶν καὶ βαρέων ὅπλων, ὁπλοπολυβόλων, ἑνὸς ἅρματος μάχης ἐξωπλισμένου διὰ τριῶν βαρέων πολυβόλων Μπρέντα καὶ δύο ἀντιαρματικῶν πυροβόλων μετὰ 2.000 βλημάτων. Συγχρόνως, τὸ τότε Ἑλληνικὸν Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἀπέσπασεν εἰς τὸ Σύνταγμα πέντε κατωτέρους Ἕλληνας ἀξιωματικοὺς τοῦ Πυροβολικοῦ ὡς ἐκπαιδευτὰς εἰς τὰ δύο πυροβόλα.

Φαίνεται ὅτι ἐκ τοῦ γενομένου κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς κατοχῆς ἰσχυροῦ τούτου ἐφοδια-

σμοῦ, δὲν ἀνευρέθησαν πολλὰ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Τόσον εἰς τὴν πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον ἔκθεσίν του, ὅσον καὶ εἰς εἰδικὸν τεῦχος ἐκδοθὲν ὑπ' αὐτοῦ μὲ τίτλον «Ἡ Ἐποποιία τοῦ Μακρυγιάννη», ὁ κατὰ τὴν μάχην διοικητὴς τοῦ Συντάγματος συνταγματάρχης Σαμουὴλ ρητῶς ἀναγράφει ὅτι δὲν ἀνεῦρεν ἐκεῖ, οὔτε ἅρμα μάχης, οὔτε πυροβόλα καὶ ὅτι ταῦτα, ὡς καὶ οἱ εἰδικοὶ ἐκ τοῦ Στρατεύματος ἀξιωματικοὶ πρὸς χειρισμόν των, ἐστάλησαν κατόπιν ἀπεγνωσμένων προσπαθειῶν του ὑπὸ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως μόλις τὴν παραμονὴν (5 Δεκεμβρίου) τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος. Πιθανώτατα, οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς των καὶ ἐκ τοῦ φόβου μὴ χρησιμοποιηθοῦν ταῦτα ἐναντίον των ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Συντάγματος, ἀπεμάκρυνον ἐκεῖθεν τὸ ἅρμα μάχης, τὰ πυροβόλα καὶ τὰ καινουργῆ ὅπλα, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἐχρειάσθη κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς μάχης ἡ προμήθεια νέων. Πάντως, ὁ κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀπελευθερώσεως γενόμενος ἔστω καὶ προσωρινῶς πολεμικὸς αὐτὸς ἐφοδιασμὸς τοῦ Συντάγματος, δὲν ἀπέβη ἐπὶ ματαίῳ, διότι συνετέλεσεν εἰς τὴν μετὰ πνεύματος πειθαρχίας παρασκευὴν τῶν ἀνδρῶν δι' ἐπικείμενον πολεμικὸν ἀγῶνα.

2. Η ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΑΜΥΝΗΣ

Ἀπὸ τῆς 24 Νοεμβρίου τὴν διοίκησιν τοῦ Συντάγματος ἀνέλαβεν ὁ συνταγματάρχης Γεώργιος Σαμουήλ, ἀξιωματικὸς γενναῖος, ἱκανὸς καὶ κατεχόμενος ὑπὸ πατριωτικοῦ πάθους ἐναντίον τῆς κομμουνιστικῆς ἀνταρσίας. Ὑποδιοικητὴς ὡρίσθη ὁ ἀντισυνταγματάρχης Εὐάγγελος Σοφρᾶς, ἀξιωματικὸς ἐπίσης γενναιόψυχος καὶ ἐνθουσιώδης. Πάντες οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ Συντάγματος, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα θὰ παραθέσωμεν μετὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἐπεισοδίων τοῦ ἀγῶνος, ἦσαν ἄνδρες γενναῖοι καὶ ἐνθουσιώδεις, τρέφοντες ἄσπονδον μῖσος κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ ὡς ἀνατροπέως τῆς τάξεως καὶ φθορέως τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων, ἀποφασισμένοι νὰ χύσουν τὸ αἷμά των, ὡς οἱ τελευταῖοι ὑπερασπισταὶ τῶν ἐθνικῶν καὶ πολιτικῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἀλλὰ καὶ οἱ ὑπαξιωματικοὶ καὶ οἱ ἁπλοῖ χωροφύλακες, ἔχοντες σχεδὸν πάντες ἀντιμετωπίσει εἰς σκληρὰν πάλην τὸν κομμουνισμὸν ὡς ἐχθρὸν τῆς Πατρίδος, ἔμενον ἐκεῖ μὲ χαλυβδωμένην τὴν ψυχὴν δι' ἀγῶνα πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἔθνους καὶ μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς θυσίας διὰ τὴν νίκην. Πάντες ἀνεξαιρέτως, ἄλλως τε, εἶχον συναίσθησιν τοῦ γεγονότος ὅτι μόνη ἡ νίκη, ἡ ἀποτελεσματικὴ ἀντίστασις κατὰ τῶν ἀναριθμήτων κομμουνιστικῶν ὀρδῶν, θὰ ἀπετέλει τὴν σωτηρίαν τῆς ἀπομενούσης ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων, οὔτε ἦτο δὲ δυνατὸν νὰ ἀμφιβάλλουν διὰ τὴν οἰκτρὰν τύχην, ἡ ὁποία ἀνέμενε πάντας, εἰς περίπτωσιν κατακτήσεως τοῦ ὀχυροῦ των καὶ ἐπικρατήσεως τῶν κομμουνιστῶν. Ὁ διοικητὴς Σαμουὴλ καὶ ὁ ἀρχηγὸς πολεμικῆς ἀμύνης ἀντισυνταγματάρχης Κωστόπουλος δὲν ἐδίστασαν νὰ τὸ διακηρύξουν ἀπεριφράστως πρὸς τοὺς ἄνδρας των εἰς παράταξιν ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐλασιτικῆς ἐπιθέσεως.

—«Πάρετέ το ἀπόφασιν, εἴμεθα ὅλοι μελλοθάνατοι. Βάλετέ το καλὰ εἰς τὸν νοῦν σας, ὅτι μόνον ἡ νίκη θὰ σώσῃ καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους. Ἂς ἀποθάνωμεν τοὐλάχιστον ὄχι ἀπὸ τὰς μαχαίρας τῶν ἀναρχικῶν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος μας!»

Ὁ ἀγὼν τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη εἶχε τὴν μοναδικὴν τύχην νὰ ὀργανωθῇ, ἀπὸ πολεμικῆς καὶ ἐπιτελικῆς πλευρᾶς, ὑπὸ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ μεγάλης μορφώσεως καὶ πολεμικῆς πείρας, τρέφοντος δὲ ἄσπονδον μῖσος πρὸς τὸν κομμουνισμόν, ἐναντίον τοῦ ὁποίου εἶχεν ἤδη δράσει γενναίως. Ὁ ἀντισυνταγματάρχης τοῦ Πεζικοῦ Κωνστ. Κωστόπουλος, ἔχων ἤδη χρηματίσει διοικητὴς τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας Λακωνίας ἀπὸ Νοεμβρίου 1943 μέχρι Μαΐου 1944 καὶ διοικητὴς τοῦ Τάγματος Εὐζώνων Ἀθηνῶν ἀπὸ Ἰουλίου μέχρις Ὀκτωβρίου 1944, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, καταδιωκόμενος ἀμειλίκτως ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν καὶ τελῶν ἀπομεμακρυσμένος πάσης ὑπηρεσίας ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, παρέμενεν ἀχρησιμοποίητος, παρακολουθῶν τὰ γεγονότα ἀπὸ τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην, ὅπου παρέμενεν ἡμέραν καὶ νύκτα, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐξόντωσίν του. Προικισμένος μὲ ἐπιτελικὸν νοῦν καὶ σταθμίσας καλῶς τὰ διαδραματιζόμενα γεγονότα μετὰ τῶν πιθανοτήτων τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐπικειμένης τῆς ἐλασιτικῆς ἐπιθέσεως, ἀντελήφθη ὅτι τὸ κυριώτερον ἔρεισμα διὰ τὴν ἄμυναν τῆς πρωτευούσης ἦτο τὸ συγκρότημα Μακρυγιάννη.

Ὅλως αὐτοβούλως καὶ χωρὶς νὰ λάβῃ παρ' οὐδενὸς ἐντολήν, τὴν 5ην, 7ην καὶ 8ην Νοεμβρίου, ἀπὸ τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην μεταβαίνει εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, ὅπου, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ τότε διοικητοῦ καὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα ὑποδιοικητοῦ ἀντισυνταγματάρχου Σοφρᾶ, μελετᾷ ἐπισταμένως τὴν τοποθεσίαν καὶ τὰς δυνατότητας ἀμύνης. Προβαίνει ἐπὶ τόπου εἰς ἀναγνωρίσεις καὶ μετρήσεις καὶ συντάσσει σχεδιάγραμμα τῶν Στρατώνων καὶ τῆς πέριξ περιοχῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καθορίζει καὶ τὰς τρεῖς γραμμὰς ἀμύνης (προφυλακαί, κυρία γραμ-

Ὁ ἀντιστράτηγος - Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς (1950-1952) Γεώργιος Σαμουήλ, διοικητὴς τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944, ὅτε τὸ Σύνταγμα ἀντιμετώπισε τὴν κομμουνιστικὴν λαίλαπα.

μὴ ἀντιστάσεως καὶ τελευταῖος χῶρος ἀντιστάσεως), αἱ ὁποῖαι θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν ἐν συνεχείᾳ.

Ἐπίσης καθώρισεν ἐπακριβῶς τὰ φυλάκια, ὡς καὶ τὴν θέσιν καὶ τὴν δύναμιν ἑκάστου ἐξ αὐτῶν. Συγχρόνως, ἐνεχείρισε σημείωμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀνέγραψε τὰς ἀναγκαιούσας προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας ὀργανώσεως τῶν κτιρίων καὶ ἐκπαιδεύσεως, ἀνέθεσε δὲ τὴν τεχνικὴν εἰς τὰ ὁπλομηχανήματα ἐκπαίδευσιν τῶν χωροφυλάκων εἰς τὸν ἔμπειρον ἀνθυπολοχαγὸν Μπαρίτσαν.

Ἐπιτελέσας αὐτοβούλως τὰ καθήκοντα αὐτὰ ὀργανώσεως τῆς ἀμύνης τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, παρέμενεν ἔκτοτε κλεισμένος, διὰ λόγους ἀσφαλείας, ἐντὸς τῆς Στρατιωτικῆς Λέσχης. Ἀλλὰ τὴν πρωίαν τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ὅταν πλέον αἱ ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν, πρὸς κατάκτησιν τοῦ κέντρου τῆς πρωτευούσης, εἶχον ἀρχίσει καὶ ὁ ἀγὼν εἶχεν εἰσέλθει εἰς δραματικὴν φάσιν, αἰσθάνεται τὴν πατριωτικὴν ἀνάγκην νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἐνεργὸν δρᾶσιν. Ἔχων πάντοτε ἐστραμμένον τὸν νοῦν του πρὸς τοῦ Μακρυγιάννη, μολονότι δὲν ἀγνοεῖ ὅτι ὁ ἀγὼν ἐκεῖ εἶναι λίαν ἐπισφαλής, λόγῳ τῶν ὀλιγίστων δυνάμεων ἀμύνης καὶ ὅτι ἂν συνελαμβάνετο ἐκεῖ ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν θὰ κατεσπαράσσετο, λαμβάνει τὴν γενναίαν ἀπόφασιν νὰ μετάσχῃ προσωπικῶς τῆς ἀμύνης εἰς τὸ ζωτικὸν αὐτὸ διὰ τὴν ἄμυναν τῆς πρωτευούσης σημεῖον. Ἐγκαταλείπει ὁριστικῶς τὸ κρησφύγετόν του καί, πάντοτε αὐτοβούλως, ἐγκαθίσταται ἐντὸς τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη. Ὁ ἔχων ἤδη ἀναλάβει τὴν διοίκησιν συνταγματάρχης Γεώργιος

Σαμουὴλ τὸν ὑπεδέχθη μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως, ὁ ἀντισυνταγματάρχης Κωστόπουλος ἦτο ὁ διοικητὴς τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἀμύνης.

Ἡ γενναιότης τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἡ ἀπόφασίς των, τῆς μέχρι θανάτου ἀμύνης, δὲν θὰ ἤρκουν διὰ τὸν τελικὸν θρίαμβον ἄνευ τῶν τεχνικῶν μέσων πολέμου καὶ μηχανοκινήτων. Τοῦτο καθίσταται περισσότερον νοητόν, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ἐχθρός, ἐκτὸς τῶν σχεδὸν εἰκοσαπλασίων δυνάμεων, ἀποτελουμένων ἀπὸ ἄγρια καὶ φανατισμένα, ἀλλὰ καὶ καλῶς ὠργανωμένα ὑπὸ ἐπιτελῶν ἡγετῶν, στίφη πολεμιστῶν, διέθετεν ἄφθονα καὶ τέλεια τεχνικὰ μέσα διεξαγωγῆς πολέμου. Ταῦτα δὲ (κανόνια, ὅλμοι, μυδραλλιοβόλα κλπ.) ἐχειρίζοντο ἀξιωματικοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ προσχωρήσαντες εἰς τὸν κομμουνισμόν, κεκτημένοι μεγάλην πεῖραν ἀπὸ τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἀνταρτικὰς ἐπιχειρήσεις τῶν βουνῶν καὶ χρησιμεύοντες συγχρόνως πρὸς ἐκπαίδευσιν ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ χειριστῶν.

Πλὴν ὀλίγων, τυχόντων πρακτικῆς ἀσκήσεως εἰς τὰ βουνά, τὰς ἐπαρχίας καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πρωτεύουσαν κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ἐναντίον τῶν ἑαμοελασιτῶν, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς δὲν εἶχον λάβει εἰδικὴν ἐκπαίδευσιν πρὸς χειρισμὸν τῶν νέων τεχνικῶν ὅπλων. Ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος Σαμουήλ, μέσῳ τοῦ ὑποδιοικητοῦ ἀντισυνταγματάρχου Σοφρᾶ, ἐπιχειρήσαντος διὰ μοτοσυκλέττας, περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 4ης Δεκεμβρίου ἐπικίνδυνον μετάβασιν εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ἐπέστησε σοβαρῶς τὴν προσοχὴν τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως ἐπὶ τῆς ἐπειγούσης ἀποστολῆς πεπειραμένων ἐκπαιδευτῶν καὶ χειριστῶν. Καὶ πράγματι, τὴν πρωίαν τῆς 5ης Δεκεμβρίου, κατόπιν διαταγῆς τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀθηνῶν, κατέφθασαν εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη δύο ἀνθυπολοχαγοὶ Πεζικοῦ, τρεῖς ἀνθυπολοχαγοὶ καὶ δύο ἀνθυπασπισταὶ Πυροβολικοῦ, εἷς ἀνθυπολοχαγὸς καὶ εἷς ἀνθυπασπιστὴς Πεζικοῦ, τέσσαρες λοχίαι Πυροβολικοῦ καὶ εἷς ἐθελοντὴς στρατιώτης ὁλμιστής. Πάντες αὐτοί, εὐθὺς ὡς εἰσῆλθον εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν τοποθέτησιν καὶ τὴν προετοιμασίαν χειρισμοῦ τῶν μηχανικῶν ὅπλων, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ χειριστῶν. Ταῦτα ὑπενθυμίζομεν ὅτι ἐγένοντο κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς 5ης Δεκεμβρίου, προτεραίαν τῆς ἐπιθέσεως. Ἐπαναλαμβάνομεν δὲ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐτονίσαμε προηγουμένως προκειμένου καὶ περὶ τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς. Κατὰ μείζονα λόγον, ἂν οἱ ἐλασῖται, ἀντὶ νὰ σπαταλήσουν

Ἓν ἐκ τῶν δύο πυροβόλων τὰ ὁποῖα διέθετε τὸ Σύνταγμα διὰ τὴν ἄμυνάν του, κατὰ τὴν κομμουνιστικὴν ἐπίθεσιν τοῦ Δεκεμβρίου 1944.

τὰς δυνάμεις των καὶ τὸν χρόνον των εἰς ἐπιθέσεις ἐναντίον διεσκορπισμένων ἀνὰ τὰς 'Αθήνας φυλασσομένων σημείων, ἔρριπτον τὸ βάρος τῆς δυνάμεώς των κατὰ τοῦ συγκροτήματος Μακρυγιάννη, εὐθὺς μετὰ τὴν στάσιν τῆς 3ης Δεκεμβρίου ἢ ἔστω τὴν πρωίαν τῆς 4ης Δεκεμβρίου, ὅτε δὲν εἶχον ἀκόμη σταλῆ τεχνικὰ ὅπλα καὶ χειρισταί, πιθανὸν νὰ ἦτο ἄλλη ἡ ἔκβασις τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ Συντάγματος μόνιμος παρουσία ἑνὸς τεθωρακισμένου αὐτοκινήτου, εἶχε κινήσει τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τονώσει τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν. Ὡς δύναμις τοῦ τεθωρακισμένου ὡρίσθησαν ὁ ἄριστος πυροβολητὴς καὶ γενναῖος στρατιώτης ὑπολοχαγὸς τοῦ Πυροβολικοῦ Νικ. Λιαράκος ὡς διοικητής, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Πυροβολικοῦ Παν. Στασινόπουλος ὡς βοηθός, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Χωροφυλακῆς Χαρ. Καϊμάκης ὡς ὁδηγός, ὁ λοχίας Πυροβολικοῦ Στ. Γεωργόπουλος ὡς πυροβολητὴς καὶ ὁ χωροφύλαξ Φιλ. Μιχαλόπουλος ὡς βοηθὸς ὁδηγοῦ. Τὸ τεθωρακισμένον ἔφερε τρία βαρέα πυροβόλα καὶ 2.750 φυσίγγια. Οἱ 100 ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ καὶ 429 ὁπλῖται τοῦ Συντάγματος διέθετον 265 τυφέκια Ἰταλίας, 24 τυφέκια Μάνλιχερ, 10.500 φυσίγγια τυφεκίων Ἰταλίας καὶ 700 φυσίγγια τυφεκίων Μάνλιχερ. Οἱ προσελθόντες ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατεύματος καὶ οἱ ἐκπαιδευθέντες τῆς Χωροφυλακῆς ἐχειρίζοντο 3 ἀτομικοὺς ὅλμους μὲ βλήματα ὅλμων 20'' καὶ προωθητικὰ φυσίγγια τῶν 15'', 11 αὐτόματα Στὲν μὲ 150 φυσίγγια δι' ἕκαστον, ἓν πολυβόλον Μπρέντα μὲ 600 φυσίγγια καὶ δύο πυροβόλα τῶν 37'' μετὰ 400 βλημάτων. Αὐτὰ ἦσαν τὰ μέσα ἀμύνης τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, μέσα πενιχρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐλασιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπεκάλουν ἐμπαικτικῶς τὸ ὀχυρὸν αὐτὸ «φράχτην ποὺ θὰ σαρωθῇ σὲ λίγη ὥρα γιὰ τὸ πέρασμα πρὸς τὸ Σύνταγμα».

Τὴν πρωίαν τῆς 5ης Δεκεμβρίου ἐπεσκέφθη τὸ Σύνταγμα ὁ 'Αρχηγὸς Χωροφυλακῆς Παπαργύρης, ὅστις ἐπεθεώρησε τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας ὑπερασπιστάς, πρὸς τοὺς ὁποίους ὡμίλησε περὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀγῶνός των, ἐκ τῆς ἐκβάσεως τοῦ ὁποίου ἐξηρτᾶτο αὐτὴ ἡ σωτηρία τοῦ Ἔθνους.

—«Ἂν, τοὺς εἶπε, περάσουν ἀπὸ τοῦ Μακρυγιάννη πρὸς τὸ Σύνταγμα, τὸ πᾶν ἐχάθη. 'Απὸ τὴν ἄμυνάν σας ἐξαρτᾶται ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος».

—«Δὲν θὰ περάσουν!» ἀνέκραξαν, ὡς μία φωνή, πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται. Καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ φράσις «δὲν θὰ περάσουν» κατέστη καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος τὸ σύνθημα τῆς ἀμύνης καὶ τὸ σύμβολον τῆς θυσίας.

3. ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΑΜΥΝΗΣ

'Ακολούθως, ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ, τοῦ ὑποδιοικητοῦ καὶ τῶν ταγματαρχῶν, διοικητῶν τῶν Ταγμάτων, Μπατσαλιᾶ, Συμιναλάκη καὶ Καρύτσα, συνετάγη τὸ ὁριστικὸν σχέδιον ἀμύνης, ὑποστὰν μερικὰς τροποποιήσεις καὶ προσθήκας φυλακίων τὸ ἀπόγευμα, ὅτε κατέφθασεν εἰς τὸ Σύνταγμα ὁ ἀντισυνταγματάρχης Κωστόπουλος. Ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος προήρχετο ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ κομμουνισταί, κατὰ τὴν συνήθη μέθοδόν των, θὰ ἐχρησιμοποίουν χειροβομβίδας καὶ δέσμας δυναμίτιδος πρὸς ἀνατίναξιν τῶν μανδροτοίχων καὶ θὰ ἐξεσφενδόνιζον δοχεῖα φλεγομένης βενζίνης πρὸς ἐμπρησμὸν τῶν κτιρίων. Ἑπομένως, ἔπρεπε νὰ ληφθῇ πρόνοια, ὅπως μὴ δυνηθοῦν νὰ προσεγγίσουν, διὰ δημιουργίας ἐξωτερικῶν φυλακίων ἀμύνης. 'Επίσης, ἐκ τῶν πέριξ τῶν στρατώνων πολυκατοικιῶν, ἀπὸ τῶν ταρατσῶν, τῶν παραθύρων καὶ τῶν ἐξωστῶν θὰ ἠδύναντο νὰ βάλλουν κατὰ τῶν κινουμένων ἐντὸς τοῦ προαυλίου καὶ νὰ ἐκσφενδονίζουν χειροβομβίδας καὶ εὐφλέκτους ὕλας κατὰ τῶν κτιρίων, ἀντὶ πάσης δὲ θυσίας δὲν ἔπρεπε νὰ περιέλθουν ὑπὸ τὴν κατοχήν των. Ἑπομένως, ἐκτὸς τῆς ἀμυντικῆς διατάξεως τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἔνθα τὸ Διοικητήριον καὶ οἱ στρατῶνες, πρὸς κατὰ μέτωπον ἀπόκρουσιν ἐπιθέσεων, ἐπεβάλλετο ἡ κατοχὴ τῶν λόγῳ τοῦ ὕψους των καὶ τῆς ἐγγυτάτης ἀποστάσεως δεσποζουσῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ οἰκιῶν καὶ ἡ εἰς ὡρισμένα ἐπίκαιρα σημεῖα τούτων τοποθέτησις μονίμων φυλακίων ἀμύνης.

Κατὰ τὸ ἐφαρμοσθὲν σχέδιον ἀμύνης τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἡ ἐξ 25 ἀξιωματικῶν καὶ 200 ὁπλιτῶν μετὰ τυφεκίων, χειροβομβίδων, 11 αὐτομάτων καὶ 4 ὁλμίσκων δύναμις διῃρέθη εἰς οὐλαμοὺς ὑποδιαιρεθέντας εἰς διμοιρίας καὶ φυλάκια, μετὰ συγκεκριμένης ἀποστολῆς σταθερᾶς ἀντιστάσεως καὶ καθορισθέντα σημεῖα ἄνευ μετακινήσεως ἀλλὰ μὲ ὑπηρεσίας ἐπαφῶν. Ἡ ἐφεδρεία εἶχε τοποθετηθῆ εἰς τὰ δυτικὰ ὑπόγεια τοῦ Διοικητηρίου, θὰ ἦτο δὲ ἡ μόνη δύναμις ἡ ὁποία, ἐν συνεχεῖ ἐπαγρυπνήσει, θὰ ἐκινεῖτο πρὸς οἱανδήποτε κατεύθυνσιν, ὅπου θὰ παρίστατο ἀνάγκη καὶ ὅταν θὰ ἐλάμβανε διαταγήν. Ἡ ὑπόλοιπος δύναμις θὰ παρέμενεν ἐν ἐπιφυλακῇ εἰς τὰ ὑπόγεια ἢ ἐπὶ τοῦ δευτέρου ὀρόφου τοῦ Διοικητηρίου. 'Ασκήσεις ἡμέρας καὶ νυκτὸς δι' ὁπλοπολυβόλων καὶ ὁλμίσκων θὰ διεξήγοντο συνεχῶς, μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐπιχειρήσεων. Συνεστήθησαν σταθμοὶ διαβιβάσεων Διοικήσεως καὶ Ὑποδιοικήσεως Λόχων, Διοικήσεων ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ζώνης καὶ Διοικήσεως ἐφεδρείας. Τὰ φυ-

Τὸ κεντρικὸν κτίριον τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, ὡς ἔχει σήμερον, ἐπισκευασθὲν μετὰ τὴν κομμουνιστικὴν ἐπίθεσιν τοῦ Δεκεμβρίου 1944. Τὸ κτίριον τοῦτο ἀπετέλει τὸ Διοικητήριον ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξεπέμποντο αἱ διαταγαὶ τῆς Διοικήσεως καὶ κατηυθύνετο ὁ ἀγὼν ἐναντίον τῶν ἐπιτιθεμένων κατὰ τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς πολλαπλασίων ἐλασιτῶν. Τελικῶς, χάρις εἰς τὴν ἀνδρείαν τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς καὶ τὴν μέχρις αὐτοθυσίας αὐταπάρνησιν αὐτῶν, ἀπεκρούσθησαν οἱ κομμουνισταὶ καὶ ἐτάφησαν διὰ παντὸς τὰ σχέδιά των περὶ βιαίας καταλήψεως τῆς ἐξουσίας καὶ ἀνατροπῆς τῶν πάντων. Τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη θὰ συμβολίζῃ ἐς ἀεὶ τὴν νίκην τοῦ πνεύματος κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους.

λάκια ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ζώνης θὰ ἐπεκοινώνουν μετὰ τῶν σταθμῶν Διοικήσεως καὶ μεταξύ των, ἐνῷ ἡ ἐπικοινωνία τοῦ Συντάγματος μετὰ τοῦ Ἀρχηγείου καὶ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως θὰ ἐγίνετο διὰ τηλεφώνου ἢ ἀγγελιαφόρων. Ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν τοῦτο, θὰ ἐγίνετο χρῆσις φωτο-

βολίδων, συμφώνως μὲ κώδικα σημάτων. Ἐπίσης, κατὰ τὸ δυνατὸν θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο δι' ἐπικοινωνίας τὸ τεθωρακισμένον αὐτοκίνητον. Εἰς τὴν ταράτσαν τοῦ Διοικητηρίου θὰ ἐλειτούργει παρατηρητήριον δυνάμενον νὰ λάβῃ ἢ νὰ μεταδώσῃ φωτεινὰ σήματα.

Σοβαρὸν πρόβλημα ἦτο ἡ ἐπισκευὴ τῶν ὅπλων, τὰ ὁποῖα λόγῳ τῆς συνεχοῦς χρήσεως ὑφίσταντο βλάβας, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ἠχρηστεύοντο. Εἰς πολλὰ ἄλλα κέντρα ἀντιστάσεως ἡ ἀχρήστευσις τῶν ὅπλων, ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως, ἀπετέλεσε μίαν τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν δυσμενοῦς ἐκβάσεως τοῦ ἀγῶνος ἢ συμπτύξεως τῶν ὑπερασπιστῶν. Ὁ κίνδυνος αὐτὸς εἶχε προβλεφθῆ εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη. Εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦ Διοικητηρίου εἶχεν ἐγκατασταθῆ ὁ εἰδικὸς τεχνίτης δι' ἐπιδιορθώσεις ὅπλων—λοχίας—ὁ ὁποῖος, βοηθούμενος καὶ ὑπὸ δύο χωροφυλάκων, ἐπεσκεύαζε μετὰ μεγάλης ταχύτητος τὰ ὑφιστάμενα βλάβας ὅπλα.

Πρωταρχικὴν σημασίαν εἶχεν ἐπίσης ἡ σύστασις ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, πρὸς ἐπίδεσιν πληγῶν τῶν τραυματιζομένων. Εἰς τὰ φυλάκια ἐξωτερικῆς ζώνης θὰ ἐτοποθετεῖτο νοσοκόμος μὲ τὸ ἀπαραίτητον ἐπιδεσμικὸν ὑλικόν. Εἰς ἀσφαλὲς σημεῖον τοῦ κτιρίου, τὸ ἀναρρωτήριον τοῦ στρατῶνος, συνεστήθη σταθμὸς ἐπιδέσεως πληγῶν, ἐτέθη δὲ ἐπὶ κεφαλῆς τούτου ὁ ἐθελοντικῶς προσελθὼν στρατιωτικὸς ἰατρὸς Ν. Κουτσογιαννόπουλος. Ἐναποθηκεύθη ἐκεῖ καὶ ἀρκετὸν ὑγειονομικὸν ὑλικόν. Ἡ μεταφορὰ τῶν τραυματιῶν θὰ ἐγίνετο διὰ τῶν ὑπαρχόντων 4 φορείων, ἐφ' ὅσον δὲ θὰ ἐπέτρεπον τοῦτο αἱ ἐπιχειρήσεις, τὰ αὐτοκίνητα τοῦ Συντάγματος θὰ μετέφερον τοὺς τραυματίας εἰς νοσοκομεῖα.

Καθωρίσθησαν ἐπίσης καὶ αἱ θέσεις μάχης ἑκάστου μαχητοῦ, κατὰ τρόπον ὥστε ἕκαστος τούτων νὰ βάλλῃ ἀπὸ τυφεκίστραν, προστατευόμενος ἀπὸ τὰ πυρὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐξ ὅλων τῶν κατευθύνσεων. Τὰ παράθυρα τῶν κτιρίων ἐκλείσθησαν διὰ σάκκων χώματος, ἀλλ' ἐνδιαμέσως τούτων παρέμειναν ὀπαὶ πρὸς χρησιμοποίησίν των ἐν εἴδει τυφεκίστρων. Οἱ διοικηταὶ καὶ οἱ ἐκ τῶν προτέρων ὁρισθέντες διὰ τὴν περίπτωσιν φόνου ἢ τραυματισμοῦ ἀντικαταστάται τούτων εἰς τοὺς τομεῖς, τὰ φυλάκια καὶ τὰ ἐφεδρικὰ τμήματα, ὤφειλον νὰ μελετήσουν καλῶς τὴν ὅλην διάταξιν τῆς ἀμύνης καὶ νὰ εἶναι ἀπολύτως ἐνημερωμένοι ἐπὶ τῶν σχεδίων καὶ τῶν δεόντων γενέσθαι εἰς ἑκάστην περίπτωσιν.

Ἀλλά, ὡς εἴπομεν, βασικὴν σημασίαν διὰ τὴν ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος εἶχον τὰ ἐξωτερικὰ φυλάκια ἀμύνης, τὰ ὁποῖα ἐγκαθιδρυμένα εἰς γύρωθεν πολυκατοικίας, θὰ ἐκράτουν μακρὰν τοὺς ἐλασίτας καὶ θὰ ἐπροστάτευον τὸ κτιριακὸν συγκρότημα ἀπὸ τὰς ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπιθέσεις, ἰδίως τὰς ἀνατινάξεις, πρὸς δημιουργίαν εἰς τοὺς μανδροτοίχους ρηγμάτων, μέσῳ τῶν ὁποίων θὰ εἰσώρμων οἱ ἐλασῖται εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Λίαν ἐπικίνδυνος ἦτο ἰδίως ἡ βορεία πλευρά, ἀπὸ λεωφόρου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου πρὸς ὁδὸν Χατζηχρήστου καὶ Κουκάκι, ὅπου τὸ ἔδαφος εἶναι λίαν κατωφερές, αἱ δὲ ταράτσαι τῶν πολυκατοικιῶν δεσπόζουν ὁλοκλήρου τῆς περιοχῆς ἀπὸ Κουκάκι πρὸς Μακρυγιάννη καὶ μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς λεωφόρου Συγγροῦ. Τὸ δὲ χειρότερον ἦτο, ὅτι τὸ ὀπίσθιον μέρος τῶν οἰκιῶν τῶν ὁδῶν Μητσαίων καὶ Χατζηχρήστου ἐφάπτεται τοῦ μανδροτοίχου τοῦ Στρατῶνος. Οὕτως, ὁ ἐχθρός, καθιστάμενος κάτοχος τῶν πολυκατοικιῶν αὐτῶν, ἀπὸ τῶν ταρατσῶν των δι' ἀνοιγομένων ὀπῶν εἰς τὴν ὀπισθίαν πλευράν των θὰ ἔβαλλεν ἀνέτως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν παρεμποδίζων πᾶσαν κίνησιν, θὰ ἐξεσφενδόνιζε χειροβομβίδας καὶ εὐφλέκτους ὕλας καὶ θὰ διηυκόλυνε τὴν προσέγγισιν τῶν δυναμιτιστῶν εἰς τὸν μανδρότοιχον. Ὡς ἐκ τούτων ἐπεβάλλετο ἡ ἀντὶ πάσης θυσίας ἐγκατάστασις ἐξωτερικῶν φυλακίων καὶ πρὸ τῶν ἐγγιζουσῶν οἰκιῶν, πρὸς συγκράτησιν τοῦ ἐχθροῦ εἰς ἀπόστασιν καὶ ἀπώθησίν του πέραν τοῦ μανδροτοίχου κατὰ τὰς ὥρας τῶν ἐπιθέσεων.

Οὕτως, ἱδρύθησαν ἑπτὰ ἐξωτερικὰ φυλάκια, ἀποτελέσαντα τὴν πρώτην ζώνην ἀμύνης ἡ ὁποία ἐτέθη ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ταγματάρχου Ν. Συμινελάκη. Ἡ δευτέρα ζώνη τῆς ἐσωτερικῆς ἀμύνης τοῦ μανδροτοίχου καὶ ἡ τρίτη τῆς κεντρικῆς ἀμύνης ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ταγματάρχου Ἀργ. Μπατσαλιᾶ, διορισθέντος συγχρόνως ἀρχηγοῦ τῆς ἐφεδρείας.

Τὰ 7 ἐξωτερικὰ φυλάκια ἦσαν τὰ ἀκόλουθα: Τὸ 1ον ἐπὶ τῆς ταράτσας τῆς πολυκατοικίας τῆς κειμένης ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Βύρωνος καὶ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου. Τὸ 2ον, ἀπέναντι τοῦ προηγουμένου, εἰς τὴν ταράτσαν τῆς οἰκίας ὅπου τὸ φαρμακεῖον Πατεράκη. Διὰ τὴν ἄμυναν τῶν δύο τούτων φυλακίων διετέθησαν 22 χωροφύλακες διαθέτοντες, ἐκτὸς τοῦ ὅπλου των, ἕνα ὅλμον μὲ 30 βλήματα καὶ ἓν ὁπλοπολυβόλον Μπρέντα. Διοικητὴς ὡρίσθη ὁ μοίραρχος Α. Βερναδέσκης, μὲ βοηθοὺς τοὺς ἀνθυπομοιράρχους Γ. Κοντολέφαν καὶ Γ. Τσιτούρην καὶ τὸν ἀνθυπασπιστὴν τοῦ Πεζικοῦ Πανάγον. Τὸ 1ον φυλάκιον εἶχε τὸ πλεονέκτημα ὅτι διέθετε τηλέφωνον τῆς πολυκατοικίας, μέσῳ τοῦ ὁποίου καὶ τὸ Σύνταγμα, ὅταν ἠχρηστεύθησαν τὰ ἰδικά του τηλέφωνα, ἐπεκοινώνει μετὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατηγείου καὶ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως. Τὸ 3ον φυλάκιον ἐγκατεστάθη εἰς τὴν μεγάλην ταράτσαν τῆς πολυκατοικίας Πολυμεροπούλου, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐλέγχεται εὐρυτάτη περιοχή, ἀπὸ τῶν παλαιῶν Σφαγείων μέχρι τῶν φυλακῶν Βουλιαγμένης καὶ ἀπὸ τῆς λεωφόρου Συγγροῦ μέχρις Ἀρδηττοῦ. Εἰς τὸ φυλάκιον τοῦτο διετέθησαν 18 χωροφύλακες μεθ' ἑνὸς ὅλμου. Τὴν διοίκησιν τούτου ἀνέλαβεν ὁ μοίραρχος Π. Μαλτέζος, μὲ βοηθοὺς τὸν ἀνθυπομοίραρχον Σ. Καλατζῆν καὶ τοὺς ἀνθυπασπιστὰς Σ. Κακκαβᾶν καὶ Φ. Σακελλάρην, τοῦ τελευταίου τούτου διακριθέντος ὡς ἀρίστου σκοπευτοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ πολυβόλον τὸ ὁποῖον ἐχειρίζετο ἐπροξένησε μεγάλην φθορὰν εἰς τοὺς ἐπιτιθεμένους ἐλασίτας.

Ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ φυλακίου τῆς πολυκατοικίας Πολυμεροπούλου, εἶχον συστηθῆ δύο ὑποφυλάκια· τὸ ἕν, ὑπὸ τὸν ἐνωμοτάρχην Νάσκον μετὰ πέντε ἀνδρῶν, ἐπροστάτευε τὴν ὁδὸν Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς Ἀκροπόλεως. Τὸ δεύτερον, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Σ. Καλατζῆν, ἐπώπτευε πρὸς τὴν πύλην Ἀδριανοῦ. Τὸ 4ον φυλάκιον ἐγκατεστάθη εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῶν Στρατώνων, εἰς τὸ μέσον περίπου τῆς ὁδοῦ Μητσαίων, μὲ διοικητὴν τὸν ἀνθυπασπιστὴν Γ. Χατζάκην καὶ πέντε χωροφύλακας.

Διὰ τὴν παρεμπόδισιν τῶν κομμουνιστῶν νὰ προσεγγίσουν τὸ συγκρότημα τῶν Στρατώνων ἀπὸ τῶν ὁδῶν Χατζηχρήστου καὶ Μακρυγιάννη, παρίστατο ἀναπόδραστος ἀνάγκη ὅπως ἐγκατασταθοῦν φυλάκια καὶ ἀπὸ τῶν πλευρῶν ἐκείνων (νοτίας καὶ νοτιοανατολικῆς), αἱ ὁποῖαι ἦσαν καὶ αἱ πλέον ἐπικίνδυνοι, διότι ἐκεῖθεν διηνοίγοντο εὐρύτατοι χῶροι ἐπιθέσεως πολυαρίθμων ἐλασιτικῶν στιφῶν ἀπὸ τῆς λεωφόρου διὰ τῶν ὁδῶν Βεΐκου καὶ Φαλήρου. Ἀλλὰ τὸ κακὸν ἦτο ὅτι τὰ φυλάκια αὐτά, διὰ νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἀποστολὴν τῆς ἀμύνης, ἔπρεπε νὰ τοποθετηθοῦν εἰς ἀπομεμακρυσμένους ἀπὸ τοῦ περιβόλου χώρους, ὅπου θὰ ἦσαν ἀπομεμονωμένα καὶ ἐκτὸς πάσης ἐπαφῆς μετὰ τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου. Ἤδη πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐπιχειρήσεων ἀπεκλήθησαν «φυλάκια θανάτου», διότι οἱ εἰς αὐτὰ τοποθετούμενοι μαχηταὶ ὤφειλον νὰ ὑπολογίζουν μόνον εἰς τὰς ἰδίας των δυνάμεις, χωρὶς δυνατότητα λήψεως ἐνισχύσεων ἢ συμπτύξεως.

Οὕτω, τὸ 5ον καὶ τὸ 6ον φυλάκια, ἐγκατεστάθησαν εἰς ταράτσας συνεχομένων οἰκημάτων τῆς ὁδοῦ Χατζηχρήστου πρὸς τὴν διασταύρωσιν τῆς ὁδοῦ Μητσαίων. Ἀπὸ τῆς παραμονῆς τῆς ἐπιθέσεως συνεπτύχθησαν εἰς ἓν φυλάκιον, πρὸς ἰσχυροτέραν ἀμυντικὴν συγκρότησιν. Τὴν διοίκησιν τῶν συμπτυχθέντων ἀνέλαβεν ὁ μοίραρχος Κοντάκος, μὲ βοηθοὺς τὸν ἀνθυπομοίραρχον Ψαρρὸν καὶ τοὺς ἀνθυπασπιστὰς Παπασπυρόπουλον καὶ Στρογγύλην καὶ μὲ δύναμιν 16 ἀνδρῶν, ἐφωδιασμένων, ἐκτὸς τῶν ὅπλων, μετ' ἐπαρκῶν φυσιγγίων, δι' ἑνὸς αὐτομάτου Στὲν καὶ χειροβομβίδων. Πάντως, τὸ φυλάκιον αὐτὸ παρουσίαζε σοβαρὸν μειονέκτημα. Οἱ ἄνδρες του ὤφειλον νὰ εὑρίσκωνται ἐν συνεχῆ ἐπαγρυπνήσει πρὸς τὰς ταράτσας τῶν γειτονικῶν οἰκιῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν περίπου ἰσοϋψεῖς καὶ ἂν κατελαμβάνοντο ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν, θὰ ἐξωντοῦντο διὰ χειροβομβίδων.

Τὸ 7ον φυλάκιον, τοποθετημένον ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς, εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Χατζηχρήστου καὶ Μακρυγιάννη (πολυκατοικία Τουλούπα), ἦτο τὸ πλέον ἀπομεμακρυσμένον, τελείως ἀπομεμονωμένον καὶ ἄκρως ἐπικίνδυνον. Ἤδη, ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ὁμὰς ἐλασιτῶν προσεπάθησε νὰ καταλάβη τὴν δεσπόζουσαν στρατηγικῶς θέσιν αὐτήν, ἀλλὰ περίπολος ἐκ χωροφυλάκων ἔσπευσε νὰ τοὺς ἀπωθήση καὶ ὠχυρώθη εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πολυκατοικίας, ἕως ὅτου, περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἐγκατεστάθη ἐπὶ τῆς ταράτσας τὸ 7ον φυλάκιον. Τοῦτο ἐτέθη ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ μοιράρχου Κ. Παπακώστα, μὲ βοηθοὺς τὸν ἀνθυπασπιστὴν Στ. Βισβίκην καὶ τὸν ἐνωμοτάρχην Α. Ζαμπὸν μετὰ δυνάμεως 16 χωροφυλάκων ἐφωδιασμένων καὶ δι' ἑνὸς ὁπλοπολυβόλου. Ἡ ὑπηρεσία εἰς τὸ φυλάκιον τοῦτο «τοῦ θανάτου» δὲν ἦτο ὑποχρεωτική, ἀλλὰ πάντες οἱ ὁρισθέντες ἄνδρες ἐδέχθησαν προθύμως νὰ μεταβοῦν καὶ μεταβαίνοντες ἀπεχαιρέτησαν μετὰ συγκινήσεως τοὺς συναδέλφους των, ἐν πλήρει ἐπιγνώσει τοῦ γεγονότος ὅτι ἐκεῖ, ὅπου τοὺς ἐκάλει τὸ ὑπέρτατον πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον, τοὺς ἀνέμενε σχεδὸν βέβαιος θάνατος. Τὴν ἑσπέραν μάλιστα τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ἡ σύζυγος τοῦ μοιράρχου Παπακώστα διεκινδύνευσε μετάβασιν εἰς τὸ φυλάκιον, διὰ νὰ δώση εἰς τὸν σύζυγόν της τὸν ἀποχαιρετιστήριον ἀσπασμόν.

Ὡς ἐγράφη ἀνωτέρω, κατὰ τὸ σχέδιον ἀμύνης, ἡ διεξαγωγὴ τῶν ἐπιχειρήσεων περιελάμβανε τρεῖς ζώνας. Πρώτη ζώνη ἦτο ἡ τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων, περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο ἀνωτέρω λεπτομερὴς περιγραφή. Δευτέρα, ἡ τῆς ἐσωτερικῆς ἀμύνης, περιελάμβανε τοὺς ἀκολούθους τομεῖς.

Τομεὺς πρῶτος: Διοικητὴς ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Κωνστ. Καρύτσας, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγάς του τὰ κάτωθι φυλάκια: α. Φυλάκιον θέσεως γραφείου διαχειρίσεως χρηματικοῦ, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Διον. Δημακόπουλον, μὲ βοηθὸν τὸν ἀνθυπασπιστὴν Π. Βορίλαν, β. Φυλάκιον θέσεως γραφείου διαχειρίσεως ὑλικοῦ ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Ἐμμ. Χαριτάκην, μὲ βοηθὸν τὸν ἀνθυπασπιστὴν Σ. Φιλοσοφόπουλον, γ. Φυλάκιον θέσεως κεντρικῆς πύλης, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Κ. Μπινιάρην, μὲ βοηθοὺς τὸν μοίραρχον Παν. Καράγιωργαν, τοὺς ἀνθυπομοιράρχους Κ. Κίτσον καὶ Ἀθ. Κρινῆν καὶ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Ν. Κολοβόν, δ. Φυλάκιον θέσεως καφενείου, συνεργείων ραπτῶν καὶ θαλάμου ἀξιωματικῶν, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Σπ. Τασσόπουλον, μὲ βοηθοὺς τοὺς ἀνθυπομοιράρχους Φρ. Μηλαΐον, Παν. Μούκαν καὶ Π. Παπαδόπουλον καὶ τοὺς ἀνθυπασπιστὰς Ν. Καλατζῆν, Δ. Τσῶνον καὶ Σ. Μπουφίδην καὶ ε. Φυλάκιον θέσεως ὑπογείου, ἔναντι κυρίας πύλης, ὑπὸ τὸν ὑπομοίραρχον Στ. Ἀνευλαβῆν, μὲ βοηθὸν τὸν ἀνθυπομοίραρχον Κ. Παππᾶν.

Τομεὺς δεύτερος: Διοικητὴς Ταγματάρχης Θ. Κουτσούπης, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγάς του τὰ κάτωθι φυλάκια: α. Φυλάκιον θέσεως πειθαρχείου καὶ πρατηρίου τροφίμων, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Κωνστ. Παπακωνσταντίνου, β. Φυλάκιον θέσεως 8ου θαλάμου, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Κ. Μεντάκην, γ. Φυλάκιον θέσεως νέου ἑστιατορίου ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Ἰ. Ξιφαρᾶν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν μοίραρχον Δ. Κοντάκον, δ. Φυλάκιον θέσεως ἑστιατορίου

ὁπλιτῶν, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Σ. Γεωργακόπουλον, μὲ βοηθὸν τὸν ἀνθυπασπιστὴν Ἰ. Τσίγγρην.

Τομεὺς τρίτος: Διοικητὴς Κωνστ. Κολλᾶτος, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγάς του τὰ κάτωθι φυλάκια: α. Φυλάκιον θέσεως λέσχης ἀξιωματικῶν, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Κ. Θεοφίλου, μὲ βοηθοὺς τοὺς ἀνθυπασπιστὰς Μ. Ἀργυράκην καὶ Φ. Μαλαπέτσαν, β. Φυλάκιον θέσεως μαγειρείου, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Εὐθ. Τριανταφύλλου, μὲ βοηθὸν τὸν ἀνθυπασπιστὴν Ἰω. Παπαζαφειρόπουλον, γ. Φυλάκιον θέσεως ἐξόδου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, ὑπὸ τοὺς ἀνθυπασπιστὰς Ἀ. Μερτζάνην, Ἀ. Παπαχαραλάμπους καὶ Εὐστ. Πιτσινίγκον.

Ἡ τρίτη ζώνη Ἀμύνης περιελάμβανε τὸ Διοικητήριον καὶ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τοὺς ἀκολούθους τομεῖς μετὰ τῶν φυλακίων των.

Τομεὺς τέταρτος: Διοικητὴς Ταγματάρχης Π. Ποντήρης, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγάς του τὰ ἀκόλουθα φυλάκια: α. Φυλάκιον θέσεως γραφείου προσωπικοῦ, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Γ. Παπαδάκην, μὲ βοηθὸν τὸν ἀνθυπομοίραρχον Γ. Καραστάθην, β. Φυλάκιον θέσεως 1ου θαλάμου 1ου Λόχου, ὑπὸ τὸν Μοίραρχον Γ. Δημακόπουλον μὲ βοηθὸν τὸν ἀνθυπασπιστὴν Δ. Κουντούρην, γ. Φυλάκιον θέσεως 2ου Λόχου, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Λυκ. Καραβίτην, μὲ βοηθοὺς τοὺς ἀνθυπασπιστὰς Θεοχ. Βασιλάκην καὶ Ἀρ. Θεοδώρου, δ. Φυλάκιον θέσεως 4ου Λόχου, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Ἰ. Τόλην, μὲ βοηθὸν τὸν ἀνθυπασπιστὴν Γ. Μητρόπουλον καὶ ε. Φυλάκιον θέσεως Πύλης τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὸν ἀνθυπομοίραρχον Ἡρ. Στρατῆν.

Τομεὺς πέμπτος: Διοικητὴς ταγματάρχης Χωροφυλακῆς Ὀδ. Τριανταφύλλου, ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγάς του τὰ φυλάκια: α. Φυλάκιον θέσεως ἀποθήκης ὑλικοῦ αὐτοκινήτων, ὑπὸ τοὺς ἀνθυπασπιστὰς Χ. Σιτοκωνσταντίνου καὶ Ἀ. Φραγκογιάννην καὶ β. Φυλάκιον θέσεως πειθαρχείων καὶ κρατητηρίων ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Σταμ. Μπαθρέλλον.

Εἰς τὴν ταράτσαν τοῦ Διοικητηρίου, ὅπου καὶ τὸ γενικὸν παρατηρητήριον, εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἀνεξάρτητον φυλάκιον ὑπὸ τὸν μοίραρχον Ἠλ. Παπαδόδημαν. Ὡς παρατηρητήριον ἐχρησιμοποιήθη καὶ ὁ ἐξώστης τοῦ ἀναρρωτηρίου εἰς τὸν β΄ ὄροφον ὑπὸ τὸν μοίραρχον Χρ. Μπουρμπόπουλον.

Ἐν τῷ συνόλῳ, ἡ δύναμις ἀμύνης τοῦ Συντάγματος ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἕνα συνταγματάρχην Χωροφυλακῆς (διοικητής), ἕνα ἀντισυνταγματάρχην Χωροφυλακῆς (ὑποδιοικητής), ἕνα ἀντισυνταγματάρχην Πεζικοῦ (διοικητὴς ἀμύνης), δέκα ταγματάρχας Χωροφυλακῆς, εἰκοσιὲξ μοιράρχους, τρεῖς ὑπομοιράρχους, ἕνα ὑπολοχαγὸν Πυροβολικοῦ, εἰκοσιπέντε ἀνθυπομοιράρχους, πέντε ἀνθυπολοχαγοὺς Πυροβολικοῦ, εἰκοσιδύο ἀνθυπασπιστὰς Χωροφυλακῆς, πέντε ἀνθυπασπιστὰς διαφόρων Ὅπλων καὶ τετρακοσίους εἴκοσι ὁπλίτας Χωροφυλακῆς, ἐκ τῶν ὁποίων ἑβδομήκοντα τρεῖς ἦσαν ἐνωμοτάρχαι καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ὑπενωμοτάρχαι. Τὰ ὀνόματα πάντων θὰ παρατεθοῦν ἐν συνεχείᾳ τοῦ παρόντος κεφαλαίου.

4. ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΦΥΛΑΚΙΩΝ

Ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς 5ης Δεκεμβρίου, τὸ ἐφεδρικὸν ΕΑΜ μὲ τὰ γυναικόπαιδα, συνωστίζονται εἰς τὰς γύρωθεν παρόδους, ὁπόθεν ἀντηχοῦν οἱ ἀλαλαγμοί των δίκην βρυχηθμῶν θηρίων. Ἑκατοντάδες χωνιὰ ἔχουν τεθῆ εἰς ἐνέργειαν καλοῦντα τὸν λαὸν εἰς συναγερμόν, διότι ἐπίκειται ἡ ἐξολόθρευσις τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν προδοτῶν, οἱ ὁποῖοι «τρέμοντες διὰ τὴν τιμωρίαν ἡ ὁποία τοὺς ἀνέμενε, εἶχον κλεισθῆ εἰς τὸ κτίριον τῶν Στρατώνων Μακρυγιάννη». Ὅσον ἐπλησίαζεν ἡ μεσημβρία, ὁμάδες ἐνόπλων ἐλασιτῶν ἐνεφανίζοντο εἰς τὰς περὶ τὸν περίβολον ὁδούς, κατασκοπεύουσαι τὰ ἀμυντικὰ μέτρα. Πολλαὶ ἐξ αὐτῶν συνωδεύοντο ἀπὸ γυναῖκας καὶ παιδία μὲ χωνιά, ποὺ ἐκάλουν τοὺς ὑπερασπιστὰς νὰ παραδοθοῦν, ὅσον ὑπῆρχεν ἀκόμη καιρός, διὰ νὰ σώσουν τὴν ζωήν των, ἄλλως θὰ ἐπερνῶντο ὅλοι ἀπὸ τὰς μαχαίρας, τὰς ὁποίας μάλιστα πολλοὶ καὶ πολλαὶ ἐκράδαινον ἐπιδεικτικῶς. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς τὰς ὁποίας εἶχον λάβει, παρέμενον ἀκίνητοι εἰς τὰς θέσεις των μὴ ἀπαντῶντες εἰς τὰς ὕβρεις καὶ προκλήσεις.

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἀπογευματινῶν ὡρῶν, τὰ παρατηρητήρια τοῦ Συντάγματος διεπίστωσαν ὁμαδικὰς κινήσεις μεγάλων ἐλασιτικῶν δυνάμεων ἀπὸ τοῦ Σταδίου, τοῦ Ἀρδηττοῦ καὶ τῶν ἐκεῖθεν περιοχῶν, πρὸς τὴν λεωφόρον Συγγροῦ, ἐν ᾧ πολεμικὸν ὑλικὸν μετεφέρετο πρὸς τὰς συνοικίας Μακρυγιάννη, Γαργαρέτας καὶ τοὺς περὶ τὸ θέατρον Διονύσου χώρους. Ἦτο πλέον προφανὲς ὅτι τὸ Σύνταγμα περιεσφίγγετο πανταχόθεν καὶ ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς ἐπιθέσεως. Ὁ διοικητὴς συνταγματάρχης Σαμουήλ, καλέσας τοὺς ἀξιωματικούς, τοὺς ἀπηύθυνε, μὲ παλλομένην ἐκ συγκινήσεως φωνήν, τὰ κατωτέρω ἁπλᾶ, ἀλλὰ συγκλονιστικὰ εἰς τὴν ἁπλότητα τῆς ἐκφράσεως τοῦ πατριωτικοῦ παλμοῦ των, λόγια.

—«Παιδιά μου, σήμερον ἢ αὔριον θὰ ἀντιμετω-

πίσωμεν πολυάριθμον, ἐπικίνδυνον καὶ καλὰ ἐξωπλισμένον ἐχθρόν, φανατικὸν εἰς τὴν ἐγκληματικήν του ἰδεολογίαν. Πρέπει νὰ ἀγωνισθῶμεν ὅλοι μας, μὲ τὴν ἰδίαν ἀποφασιστικότητα καὶ τὴν ἰδίαν πίστιν ποὺ ἐπέδειξε πάντοτε τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπὸ τὰ παληὰ χρόνια μέχρι σήμερον. Πιθανὸν νὰ ὑποχρεωθοῦμε νὰ ἀμυνθῶμεν μέχρις ἐσχάτων, καὶ πιθανὸν νὰ χρησιμοποιήσωμεν καὶ τὴν λόγχην, ἀκόμη καὶ νὰ ἔλθωμεν σῶμα πρὸς σῶμα μὲ τοὺς κομμουνιστάς. Ἡ θυσία διὰ τὴν Πατρίδα πρέπει νὰ μᾶς ἐμπνέῃ καὶ τὸ ὑπέρτατον χρέος πρὸς τὴν τιμὴν τῶν ὅπλων μας, πρέπει νὰ μᾶς οἰστρηλατῇ. Καμμία ἀνθρωπίνη δύναμις εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς λυγίσῃ καὶ νὰ μᾶς ὑποτάξῃ, ὅταν ἔχωμεν μπροστά μας τὸ παράδειγμα τῶν Σουλιωτῶν καὶ τῶν Πολιορκημένων τοῦ Μεσολογγίου, ποὺ ἠναγκάσθησαν νὰ τρέφωνται καὶ μὲ φύλλα δένδρων ἀκόμη διὰ νὰ μὴ παραδοθοῦν. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία εἶναι γεμάτη ἀπὸ δάκρυα καὶ αἷμα, ἡρωισμοὺς καὶ θυσίας. Γι' αὐτὸ συνεχίζει τὸν ἔνδοξον δρόμον της ἡ ἀθάνατη αὐτὴ φυλὴ ποὺ ἐλάτρευσε τὴν ἀνδρείαν καὶ ἐθεοποίησε τὴν παλληκαριά. Δὲν θὰ λογαριάσωμε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιπάλων μας. Τὸν Ὀκτώβριόν τοῦ 1940, τὸ ἴδιο ἐπράξαμε. Ἡ ἀνδρειωμένη ψυχὴ τῆς φυλῆς μας δὲν ἐλογάριασε τὰ ἑκατομμύρια τῶν λογχῶν τοῦ ἐχθροῦ, γιατὶ ἡ παλληκαριὰ δὲν μετριέται μὲ τὸν πῆχυν, οὔτε ζυγίζεται. Δημιουργεῖ, ἐξυψώνει καὶ ἐπιτυγχάνει θαύματα. Ὁ ἐχθρὸς δὲν πρέπει νὰ καταλάβῃ τὸ ὀχυρόν μας. «ΔΕΝ ΘΑ ΠΕΡΑΣΟΥΝ» αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ σύνθημά μας, αὐταὶ αἱ λέξεις πρέπει νὰ σᾶς ἐμπνέουν καὶ νὰ σᾶς καθοδηγοῦν».

—«ΔΕΝ ΘΑ ΠΕΡΑΣΟΥΝ» ἀνέκραξαν ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ ὡς μία φωνή, καὶ δοθέντος ἀμέσως τοῦ συνθήματος τοῦ συναγερμοῦ ἔτρεξαν μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ μὲ τὴν ἀπόφασιν πάσης θυσίας διὰ τὴν νίκην, εἰς τὰς θέσεις των. Ἐν ᾧ δὲ ἐπήρχετο σκότος, ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος Σαμουὴλ καὶ ὁ διοικητὴς τῆς ἀμύνης Κωστόπουλος, ἔτρεξαν πρὸς τελευταίαν ἐπιθεώρησιν τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν φυλακίων. Κατὰ τὴν σκοτεινὴν καὶ παγερὰν αὐτὴν δεκεμβριανὴν νύκτα τῆς 5ης Δεκεμβρίου, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται δὲν ἐκοιμῶντο. Ἠγρύπνουν εἰς τὰς τεταγμένας θέσεις των μὲ τὸ ὅπλον εἰς τὰς χεῖρας, ἀναμένοντες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἐπίθεσιν.

Περὶ τὴν 5ην πρωινὴν τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ὁ διοικητὴς τῆς ἐξωτερικῆς ἀμύνης ταγματάρχης Συμινελάκης ἐπεχείρησε τὴν τελευταίαν ἐπιθεώρησιν τῶν ἀνὰ τὰς πολυκατοικίας φυλακίων, διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς φρουροὺς καὶ νὰ δώσῃ τὰς τελευταίας ἐντολάς. Τὴν 5.45' ἀκριβῶς, ἐν ᾧ ἐπιστρέφων διήρχετο τὴν κάτω πύλην, ἠκούσθησαν 6 πυροβολισμοὶ διὰ περιστρόφου ἀπὸ οἰκίας παρακειμένης ὁδοῦ, προφανῶς ἀποτελοῦντες τὸ σύνθημα τῆς ἐπιθέσεως. Εὐθὺς ἀμέσως ἀντήχησαν οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν τῶν πέριξ συνοικιῶν, σαλπίσματα καὶ ἀλαλαγμοί. Ἐντὸς ὀλίγων δευτερολέπτων, καταιγισμοὶ πυρῶν αὐτομάτων ὅπλων καὶ τυφεκίων, ἐκρήξεις χειροβομβίδων καὶ ὁμαδικαὶ βολαὶ ὅλμων συνεκλόνισαν τὴν ἀτμόσφαιραν. Ἡ γενικὴ ἐπίθεσις τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη εἶχεν ἀρχίσει. Ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ φυλάκια ἀμύνης ἀπήντησαν ἀμέσως μὲ καταιγιστικὸν πῦρ.

Τὸ στρατηγεῖον τῶν ἐλασιτῶν εἶχε πληροφορηθῆ τὴν τοποθέτησιν φρουρῶν εἰς φυλάκια στρατηγικῆς θέσεως, εἰς τὰς γύρωθεν πολυκατοικίας καὶ εἶχε διατάξει νὰ στραφῇ ἐν μέρει τὸ βάρος τῆς ἐπιθέσεως πρὸς κατάληψιν τῶν φυλακίων αὐτῶν, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ προσέγγισις πρὸς τὸν περίβολον τοῦ συγκροτήματος. Δύο ἐλασιτικὰ συντάγματα ἐφώρμων μετὰ μανίας πανταχόθεν κατὰ τοῦ κτιρίου, ἐν ᾧ ὁ ἐφεδρικὸς ΕΛΑΣ Παγκρατίου, Βύρωνος, Καισαριανῆς, Νέου Κόσμου, Καλλιθέας καὶ ἄλλων γύρωθεν συνοικιῶν, ἐφώρμα μετὰ κραυγῶν λύσσης κατὰ τῶν κατοικιῶν, ὅπου εὑρίσκοντο τὰ φυλάκια. Τὰ ἐπιτιθέμενα κατ' ἀλλεπάλληλα κύματα καὶ ἀλαλάζοντα στίφη τῶν ἐλασιτῶν, αἱ ὑστερικαὶ κραυγαὶ τοῦ ὄχλου, τὰ διασταυρούμενα πυρὰ τῶν ὅπλων, οἱ ἐκκωφαντικοὶ βόμβοι τῶν ὅλμων, οἱ πλαταγισμοὶ τῶν πολυβόλων, ὁ συνταρακτικὸς πάταγος τῶν χειροβομβίδων καὶ αἱ τρομεραὶ ἐκρήξεις τῶν ἐκτοξευομένων ἀπὸ τὰ ἐλασιτικὰ πυροβολεῖα τῶν λόφων Φιλοπάππου καὶ Ἀρδηττοῦ βομβῶν, ἐδημιούργουν φρικώδη ἀτμόσφαιραν πραγματικῆς κολάσεως. Ἀλλά, οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων, παρέμενον ἀπτόητοι εἰς τὰς θέσεις των καὶ ὅλαι αἱ ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ συνετρίβοντο μὲ μεγάλας ἀπωλείας του.

Τὸ ἐλασιτικὸν ἐπιτελεῖον ἀντελήφθη ὅτι αἱ ἀπώλειαι θὰ ἦσαν βαρύταται καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἀμφίβολον, ἂν δὲν συνετρίβοντο τὰ ἐξωτερικὰ φυλάκια, διότι τὰ στίφη τῶν ἐπιτιθεμένων δὲν ἠδύναντο νὰ φθάσουν κατὰ μεγάλας μάζας μέχρι τοῦ περιβόλου, λόγῳ τοῦ καταιγιστικοῦ πυρός των, καὶ φθάνοντα ἐθερίζοντο, εὑρισκόμενα ἐν τῷ μέσῳ δύο πυρῶν. Διὰ τοῦτο διέταξεν, ὅπως τὸ βάρος τῆς προσπαθείας στραφῇ πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ φυλάκια, τὰ ὁποῖα μέχρι τῆς μεσημβρίας ἔπρεπε νὰ καταληφθοῦν ἀντὶ πάσης θυσίας. Περὶ τὴν 7ην πρωινὴν ὥραν, αἱ ἐλασιτικαὶ ὀρδαὶ περιστοιχιζόμεναι ἀπὸ ὠρυόμενον ὄχλον τοῦ ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ, ἐξώρμησαν μετὰ μανίας κατὰ τῶν οἰκιῶν, εἰς τὰς ταράτσας καὶ τοὺς ἐξώστας τῶν ὁποίων εἶχον ἐγκατασταθῆ φυλάκια ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς. Μὲ τὴν συνήθη μέθοδον τῶν κομμουνιστῶν, ἡ ὁποία κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐφηρμόζετο εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἀνταρσίας ἀνὰ τὴν πρωτεύουσαν, ἐν ᾧ διεξήγετο ἐκ παρατάξεως ἀγών, πρὸς παραβίασιν τῆς κεντρικῆς πύλης εἰσόδου, ἄλλα στίφη ἐλασιτῶν εἰσέδυον παντοιοτρόπως εἰς συνεχομένας οἰκίας καὶ ἐκεῖθεν, εἴτε ἀπὸ τῶν ἐξωστῶν καὶ τῶν ταρατσῶν, ὁπόθεν ἐξεσφενδονίζοντο χειροβομβίδες, εἴτε δι' ἀνατινάξεως τοιχωμάτων μὲ δέσμας δυναμίτιδος, μέσῳ διανοιγομένων ὀπῶν, προσεπάθουν νὰ φθάσουν μέχρι τῶν φυλακίων. Οὕτως, οἱ ὑπερασπί-

Οἱ ἄνδρες τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη μαχόμενοι μὲ πίστιν καὶ φανατισμὸν ἀπὸ τῆς στέγης τῶν Στρατώνων κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα τοῦ 1944.

ζοντες ταῦτα ὀλίγοι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐμάχοντο ὡς λέοντες, ὑποχρεωμένοι νὰ διεξάγουν πολυμέτωπον ἀγῶνα, βάλλοντες πρὸς τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς ταράτσας σχεδὸν ἀκάλυπτοι, συγχρόνως δὲ ἀποκρούοντες εἰσορμήσεις ἀπὸ τὰς ὀπὰς καὶ τὰς ἐσωτερικὰς κλίμακας.

Ἀλλ' ὁ κύριος ὄγκος τῶν ἐλασιτῶν ἐστράφη πρὸς τὸ 7ον φυλάκιον, τὸ ὁποῖον ἵστατο ὡς κάρφος τῶν ὀφθαλμῶν των, διότι ἐθέριζε τοὺς ἐξορμῶντας ἀπὸ τῶν ὁδῶν Χατζηχρήστου καὶ Μακρυγιάννη καὶ παρεκώλυε τὴν προσέγγισίν των πρὸς τὰ πλέον εὐπαθῆ σημεῖα τοῦ περιβόλου.

Ἐφαίνετο δὲ καὶ τὸ πλέον εὐάλωτον, διότι ἦτο ἀπομεμονωμένον καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ λάβη ἐνισχύσεις. Ἡ πολυκατοικία τοῦ φυλακίου περισφίγγεται πανταχόθεν, ἀλλ' αἱ κατὰ συνεχῆ κύματα λυσσώδεις ἐπιθέσεις ἀποκρούονται μὲ πολλὰς ἀπωλείας διὰ τὸν ἐχθρόν. Οἱ ὑπερασπισταί, παρὰ τὸ ὀλιγάριθμόν των, ἀναγκάζονται νὰ κατανεμηθοῦν εἰς τὰς ταράτσας, τοὺς ἐξώστας καὶ τὴν ἐσωτερικὴν κλίμακα, διὰ νὰ ἀποκρούουν τὰς πανταχόθεν θυελλώδεις προσβολὰς καὶ ἐφορμήσεις. Ὡς ἐκ θαύματος, οἱ δεκαοκτὼ (ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται) γενναῖοι κρατοῦν τὰς θέσεις των ἐπὶ τρεῖς ὥρας, βαλλόμενοι πανταχόθεν μὲ αὐτόματα, ὅλμους καὶ χειροβομβίδας καὶ μαχόμενοι ἐκ τοῦ συστάδην ἐναντίον εἰκοσαπλασίου ἀριθμοῦ ἐπιτιθεμένων. Εἶχε σπεύσει παρὰ τὸ πλευρόν των αὐθορμήτως καὶ ὁ ἔνοικος τῆς πολυκατοικίας ταγματάρχης τοῦ Πεζικοῦ Θ. Ντούνης, ἀναλαβὼν μετὰ δύο ὁπλιτῶν τὴν ἄμυναν τοῦ α΄ ὀρόφου.

Ἀλλ' ὅσον παρήρχοντο αἱ ὧραι, καθίστατο προφανὲς ὅτι ὁ ἀγὼν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ κρατήση ἐπὶ πολὺ ἀκόμη. Δύο ὁπλῖται, τραυματισθέντες σοβαρῶς, ἐτέθησαν ἐκτὸς μάχης. Τὰ πυρομαχικὰ ἐξηντλοῦντο καὶ πολλὰ ὅπλα ἠχρηστεύοντο ἐκ τῆς συνεχοῦς χρήσεως. Ὁ μοίραρχος Παπακώστας, διὰ σημάτων πρὸς τὸ ἀπέναντι ἐσωτερικὸν φυλάκιον, ἐζήτησεν ἀπεγνωσμένως τὴν ἀποστολὴν βοηθειῶν, συγχρόνως δὲ τὴν ἔξοδον τοῦ ἅρματος μάχης πρὸς χαλάρωσιν τῆς πιέσεως τοῦ ἐχθροῦ. Ἀπόπειρα ἀποστολῆς ἐνισχύσεων εἰς ἄνδρας καὶ πυρομαχικὰ ἀπέτυχε, διότι πυκνὸν καὶ καταιγιστικὸν πῦρ ἐσάρωνε τὰς ἐνδιαμέσους ὁδοὺς Μακρυγιάννη καὶ Χατζηχρήστου, ἀποκλεῖον οἱανδήποτε προσέγγισιν. Ἀπέμενε τὸ ἅρμα μάχης. Κατὰ δυστυχίαν τοῦτο εἶχεν ἐπισημανθῆ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, τὴν τελευταίαν δὲ στιγμὴν μία βόμβα εἶχεν ἐπιφέρει βλάβας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιδιορθωθοῦν μόνον κατὰ τὴν νύκτα.

Οὕτως, οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ 7ου φυλακίου παρέμενον εἰς συνέχισιν ἑνὸς ἐπικοῦ, ἀλλ' ἀπέλπιδος ἀγῶνος, μὲ μόνας τὰς ἰδίας των δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐξηντλοῦντο. Τὴν 10ην πρωινὴν ἐτραυματίσθησαν ὁ ταγματάρχης Ντούνης καὶ ὁ μοίραρχος Παπακώστας, ἐν ᾧ ἐμάχοντο ἀπεγνωσμένως εἰς τὴν πρώτην γραμμήν. Ὁ ἀνθυπασπιστὴς Βισβίκης, ἀφ' οὗ πηδῶν ἀπὸ τὰς ταράτσας καὶ τὰς ἐσωτερικὰς αὐλὰς εἰς συνεχομένας πολυκατοικίας, εἰς μάτην προσεπάθησε νὰ ἐπιτύχη ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Συντάγματος πρὸς ἀποστολὴν βοηθειῶν, ἠρνήθη νὰ κρυβῆ εἰς τὰς πολυκατοικίας αὐτὰς ὅπου τοῦ προσεφέρετο καταφύγιον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ φυλάκιόν του, μολονότι ἐγνώριζεν ὅτι ἐπιστρέφει εἰς βέβαιον θάνατον.

Ἤδη, ἡ ταράτσα τοῦ 7ου φυλακίου ἐβάλλετο πανταχόθεν καὶ ὁ μοίραρχος Παπακώστας, ἂν καὶ τραυματισμένος, ἐξηκολούθει νὰ μάχεται, διέταξε δὲ τοὺς διασωθέντας νὰ κατέλθουν εἰς τὸν β΄ ὄροφον, ὁπόθεν θὰ συνέχιζον τὸν ἀγῶνα ἀπὸ τῶν παραθύρων, τῶν ἐξωστῶν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν κλιμάκων. Εἷς χωρο-

φύλαξ παραμείνας ἐπὶ τῆς ταράτσας διὰ νὰ καλύψῃ τὴν κάθοδον τῶν ἄλλων, κατεπλακώθη ἀπὸ σωρὸν ἐρειπίων. Ἤδη περιεσφίγγοντο πανταχόθεν καὶ οὐδεμία ὑπῆρχεν ἐλπὶς σωτηρίας. Τὰ πυρομαχικὰ εἶχον ἐξαντληθῆ σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν. Ἡ ἰδέα μιᾶς ἀπεγνωσμένης διανοίξεως μὲ τὴν ξιφολόγχην ἐξόδου, διὰ νὰ φθάσουν οἱ σωζόμενοι εἰς τὴν ἐγγύτερον αὐτῶν νοτίαν πύλην τοῦ Συντάγματος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Μακρυγιάννη, ἀπεδείχθη ἀπραγματοποίητος, διότι ὁ πρὸ τῆς ἐξόδου ἐκ τῆς πολυκατοικίας χῶρος (γωνίας Μακρυγιάννη - Χατζηχρήστου) εἶχε κατακλυσθῆ ἀπὸ στίφη ἐλασιτῶν προσπαθούντων νὰ παραβιάσουν τὴν κεντρικὴν θύραν. Οἱ ἐλάχιστοι ἀπομένοντες εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μαχηταὶ ἔρριπτον τὰ τελευταῖα φυσίγγιά των κατὰ τῶν ἐφορμούντων, ὁ δὲ φόνος ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ηὔξησε τὴν λύσσαν τῶν ἄλλων.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν, διὰ χειροβομβίδων καὶ δυναμίτιδος παρεβιάσθη ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Χατζηχρήστου κεντρικὴ θύρα καὶ τὰ ἀλαλάζοντα στίφη τῶν ἐλασιτῶν εἰσώρμησαν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν. Παρὰ τὴν κλίμακα διεξήχθη τότε δραματικὴ πάλη σώματος πρὸς σῶμα, ἀνάλογος ἐκείνης τῶν τελευταίων Θερμοπυλομάχων. Οἱ ἀπομένοντες μαχηταὶ τοῦ φυλακίου κατὰ τὸ πλεῖστον τραυματισμένοι καὶ αἱμόφυρτοι, διεξῆγον κρατερὰν ἐπιθανάτιον πάλην, κτυπῶντες μὲ τὰς ξιφολόγχας, τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἀλλὰ κατὰ τάς, ἀληθῶς ἐπικοῦ μεγαλείου, στιγμὰς ἐκείνας, ἄλλα στίφη ἐλασιτῶν, παραβιάσαντα διὰ τοῦ ἰδίου τρόπου τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μακρυγιάννη μικρὰν θύραν τοῦ ὑπογείου, ἀνῆλθον διὰ τῆς κλίμακος τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸν δεύτερον ὄροφον καὶ κατερχόμενοι ἐκεῖθεν διὰ τῆς κυρίας κλίμακος κατέλαβον τὰ νῶτα τῶν τελευταίων ὑπερασπιστῶν, οἱ ὁποῖοι οὕτως ὑπέκυψαν καὶ ἀπήχθησαν αἰχμάλωτοι. Διέφυγον τὸν θάνατον ἢ τὴν αἰχμαλωσίαν πέντε ὁπλῖται. Ἐκ τούτων, οἱ τρεῖς ἐπήδησαν τὸν ἐσωτερικὸν μανδρότοιχον τῆς πολυκατοικίας καὶ ἐκρύβησαν εἰς παρακειμένην οἰκίαν. Εἷς διέφυγεν, ἐν ᾧ ὡδηγεῖτο πρὸς ἐκτέλεσιν, καὶ ἀφαιρέσας τὴν στολήν του, διὰ νὰ μὴ ἀναγνωρίζεται, διεσώθη καταφυγὼν εἰς τὸ νοσοκομεῖον «Εὐαγγελισμός». Τέλος, ἄλλος εἶχε καταχωσθῆ ἀπὸ τὰ συντρίμματα τῆς ταράτσας, καὶ ἀνευρεθεὶς ζῶν τὴν ἑπομένην ὡδηγεῖτο ἡμιθανὴς πρὸς ἐκτέλεσιν, ἀλλὰ διεσώθη καθ' ὁδὸν ὑπὸ ἀγγλικῆς περιπόλου.

Δραματικὴ ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῶν αἰχμαλωτισθέντων. Ὁ ταγματάρχης Ντούνης καὶ ὁ μοίραρχος Παπακώστας, φέροντες ἀμφότεροι βαρύτατα τραύματα, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Βισβίκης, ὁ ἐνωμοτάρχης Ζαμπὸς καὶ δύο χωροφύλακες, βουτηγμένοι εἰς τὸ αἷμα τῶν πληγῶν των, ὡδηγήθησαν εἰς γειτονικὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἡ πολιτοφυλακὴ τῶν ἐλασιτῶν. Ἐκεῖ ὑπεβλήθησαν εἰς μετὰ βασανιστηρίων καὶ παντοίων ἐξευτελισμῶν ἀνάκρισιν. Σιδηροδέσμιοι ὡδηγοῦντο ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν πρὸς νέας ἀνακρίσεις. Αἱ αἱμορροοῦσαι πληγαί των ἐπεδέθησαν οὐχὶ πρὸς θεραπείαν, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἀποθάνουν πρὶν ἐκτελεσθοῦν ὅλα τὰ προγραμματισμένα μαρτύριά των. Περιαγόμενοι ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἐκτυπῶντο δι' ὑποκοπάνων καὶ μαστιγίων, ἐκεντῶντο διὰ μαχαιριδίων ὑπὸ κακούργων ἐλασιτῶν, ἐραπίζοντο καὶ ἐπτύοντο ὑπὸ ἀφηνιασμένου ἀλαλάζοντος ὄχλου. Ἀφῃρέθησαν ἀπὸ ὅλους αἱ στολαὶ καὶ τὰ ὑποδήματα, ἡμίγυμνοι δὲ καὶ ἀνυπόδητοι, καταπληγωμένοι καὶ τρέμοντες ἐκ τοῦ δριμυτάτου ψύχους, ὡδηγήθησαν εἰς ἐλασιτικὴν φυλακήν, ὅπου, ὑπὸ εἰδικευμένων εἰς τοιαύτης φύσεως φρικώδη κακουργήματα δημίων, ὑπέστησαν ὁλόκληρον νύκτα ἀνατριχιαστικὰ μαρτύρια, τὰ ὁποῖα ὁ σεβασμὸς πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ παρόντος ἔργου δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἀναγραφοῦν ἐπὶ τοῦ χάρτου. Τελικῶς ὡδηγήθησαν εἰς μακρινὰς χαράδρας, ὅπου ἀφοῦ ἐξωρύχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἀπεκόπησαν τὰ ὦτα, αἱ ρίνες καὶ αἱ γλῶσσαί των, οἱ τραγικοὶ αὐτοὶ ἐθνομάρτυρες ἐξετελέσθησαν, τὰ δὲ σώματά των ἐγκατελείφθησαν βορὰ τῶν ὀρνέων. Ἐπρόκειτο πράγματι περὶ ἡρώων καὶ μαρτύρων, ἀξίων τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἀναμφισβητήτως ἡ διοίκησις τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη καὶ ἐκείνη τῆς ἀμύνης ἐγνώριζον καλῶς ἐκ τῶν προτέρων τὴν θανάσιμον θέσιν τοῦ ἀπομεμονωμένου τούτου φυλακίου, τοῦ ὁποίου οἱ ἄνδρες ἀπεδέχθησαν τὴν διαταγὴν μεταβάσεως μὲ μόνην τὴν συναίσθησιν τῆς ἐπιτελέσεως τοῦ καθήκοντος. Εἶχον ἐπίσης ἐπίγνωσιν τῆς στρατηγικῆς σημασίας διατηρήσεως τοῦ φυλακίου τούτου, διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ Συντάγματος. Καὶ ὑπῆρξεν ἄκρως σοβαρόν, ἀλλὰ καὶ ὀδυνηρὸν ἀτύχημα, τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ, κατὰ τὰς ἰδίας ἐκείνας ὥρας τῆς κρισίμου πάλης τῶν πανταχόθεν προσβαλλομένων σφοδρῶς δυνάμεων τοῦ Συντάγματος, ἀπρόβλεπτος ἀχρήστευσις τοῦ τεθωρακισμένου ἅρματος, (ἐπὶ τοῦ ὁποίου κυρίως εἶχε στηριχθῆ ἡ διατήρησις τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων), ἴσως καὶ ἡ διαφαινομένη εἰς τὰς ἐκθέσεις καὶ μαρτυρίας γενικὴ σύγχυσις καὶ ἀγωνία τῶν στιγμῶν ἐκείνων, εἰς ἕνα κρατερὸν ἀγῶνα ζωῆς ἢ θανάτου, δὲν ἐπέτρεψαν νὰ σταλοῦν βοήθειαι, ἂν ὄχι διὰ νὰ κρατηθῆ τὸ φυλάκιον, τουλάχιστον διὰ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ νὰ διασωθοῦν ἐκ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου οἱ γενναῖοι ἐκεῖνοι ἄνδρες.

5. Η ΑΠΟΚΡΟΥΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΠΙΘΕΣΕΩΣ

Μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ 7ου φυλακίου, οἱ ἐλασῖται ἔστρεψαν τὸ βάρος τῶν δυνάμεών των κατὰ τοῦ περιβόλου, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐπετίθεντο λυσσωδῶς ἀπὸ ὅλων τῶν πλευρῶν. Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας κατέφθασαν ἐκ Καισαριανῆς νέαι ἐνισχύσεις των, οὕτως ὥστε τὸ σύνολον τῶν ἐπιτιθεμένων δυνάμεών των ἔφθασε τὰς ἓξ χιλιάδας, χωρὶς νὰ ὑπολογισθῇ μία ἄμορφος μᾶζα γυναικοπαίδων, ἐκ τῶν πέριξ συνοικιῶν, ἡ ὁποία τοὺς ἐφωδίαζε μὲ τρόφιμα, νερὸ καὶ ὑγειονομικὸν ὑλικόν. Ἔξαλλοι ἐλασίτιδες, ἐκβάλλουσαι συνταρακτικὰς κραυγάς, τοὺς ἐξώθουν εἰς ἀγῶνα μέχρι θανάτου, ἐν ᾧ ἄλλαι μετέφερον τραυματίας καὶ ἐπέδενον τὰς πληγάς των. Μικρὰ παιδία ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς ἀγγελιαφόροι, ἀλλὰ καὶ κατάσκοποι, διολισθαίνοντα εἰς τὰς παρόδους καὶ μέχρι τοῦ περιβόλου, πρὸς παρακολούθησιν τῶν κινήσεων καὶ περισυλλογὴν πληροφοριῶν.

Πρὸ πάσης γενικῆς ἐπιθέσεως προηγεῖτο σφοδρὸς κανονιοβολισμὸς καὶ πολυβολισμός. Ἐνῷ τὰ ὀρειβατικὰ πυροβόλα ἐξετόξευον μετὰ ἐκκωφαντικῶν μυκηθμῶν βόμβας, σπείροντα τὸν θάνατον καὶ προκαλοῦντα καταστροφὰς εἰς τὰ κτίρια τοῦ Συντάγματος, ὅλμοι, μυδράλλια καὶ αὐτόματα, τοποθετημένα εἰς τὰς ταράτσας καὶ τοὺς ἐξώστας τῶν γύρωθεν οἰκιῶν, ἐδημιούργουν ἀληθῆ κόλασιν πυρός. Ὡς διεπιστώθη βραδύτερον, τὰ πυροβόλα καὶ πολλοὶ ὅλμοι καὶ μυδραλλιοβόλα ἐχειρίζοντο ὑπὸ Γερμανῶν καὶ Ἰταλῶν, εἰδικευμένων, οἱ ὁποῖοι εἶχον προσχωρήσει εἰς τὸ ΕΑΜ. Στέγαι καὶ τοιχώματα κατέπιπτον μετὰ πατάγου. Μαῦρα σύννεφα σκόνης καὶ καπνοῦ ἐκάλυπτον τὸν ὁρίζοντα τοῦ συγκροτήματος Μακρυγιάννη, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁποίου παρεῖχεν εἰκόνα πραγματικῆς κολάσεως. Ἀλλ' οἱ ὑπερασπισταὶ παρέμενον ἀκλόνητοι εἰς τὰς θέσεις των, ἀποκρούοντες ὅλας τὰς ἐπιθέσεις καὶ ἀπομακρύνοντες τοὺς ἐφορμῶντας διὰ καταιγιστικοῦ πυρός.

Συγχρόνως, οἱ ἐλασῖται ἐστράφησαν μετὰ λύσσης πρὸς κατάληψιν τῶν λοιπῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων, τὰ ὁποῖα ἐπροξένουν εἰς αὐτοὺς μεγάλην φθορὰν καὶ ἀνέκοπτον τὰς ἐπιθέσεις των κατὰ τοῦ περιβόλου.

Ἰδίως τὰ συμπτυχθέντα εἰς ἓν φυλάκια 5ον καὶ 6ον, τῆς πρὸς τὴν ὁδὸν Μητσαίων πλευρᾶς τῆς ὁδοῦ Χατζηχρήστου, ἀπετέλεσαν τὸν νέον στόχον τῆς ἐλασιτικῆς μανίας. Ἀλλὰ προηγουμένως, μία τυχαία μᾶλλον σύμπτωσις ἔκαμε νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖράς των, μετὰ τραγικῶν συνεπειῶν, τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου 2ον ὑποφυλάκιον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐγκατασταθῆ ὁ ἐνωμοτάρχης Νάσκος μετὰ 4 χωροφυλάκων, διὰ νὰ προστατεύῃ ἐκ τῶν πλαγίων τὸ φυλάκιον 3. Τὰ φυλάκια καὶ ὑποφυλάκια τῆς πλευρᾶς αὐτῆς δὲν ἐφαίνοντο νὰ διατρέχουν ἄμεσον κίνδυνον, διότι αἱ οἰκίαι εἰς τὰς ὁποίας ἦσαν ἐγκατεστημένα συνείχοντο μετὰ τοῦ βορείου περιβόλου καὶ ἀπὸ τῶν κλιμάκων καὶ τοίχων τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς οἱ ὑπερασπισταί των ἠδύναντο νὰ ἐπικοινωνήσουν μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ διὰ νὰ λάβουν ἐνισχύσεις, ἐν ἀνάγκῃ δὲ νὰ διαφύγουν. Ἀλλά, εἰς τὴν οἰκίαν εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐγκατασταθῆ τὸ ὑποφυλάκιον 2, κατῴκει καὶ εἷς κομμουνιστής, ὁ ὁποῖος, ἐξελθὼν ἀπαρατήρητος, συνεννοήθη μετὰ τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἀπὸ μικρᾶς θύρας ὑπηρεσίας εἰσήγαγε κρυφίως πολλοὺς ἐνόπλους, φθάσαντας μέχρι τῆς ταράτσας χωρὶς νὰ γίνουν ἀντιληπτοί. Ὁ ἐνωμοτάρχης Νάσκος καὶ οἱ 4 χωροφύλακες, αἰφνιδιασθέντες ἠμύνθησαν, ἀλλ' ἐσφαγιάσθησαν ἐπὶ τόπου.

Μέχρι τῆς 4ης ἀπογευματινῆς, τὰ συμπτυχθέντα εἰς ἓν φυλάκια 5ον καὶ 6ον, εἰς οἰκίαν τῆς ὁδοῦ Χατζηχρήστου, ἠμύνοντο κρατερῶς. Ἀλλ' οἱ ἐλασῖται κατώρθωσαν νὰ καταλάβουν συνεχομένας οἰκίας, αἱ ταράτσαι τῶν ὁποίων ἦσαν ὑψηλότεραι καὶ ἔδιδον εἰς αὐτοὺς τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐκσφενδονίζουν χειροβομβίδας. Οἱ ὑπερασπισταὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ταράτσαν καὶ νὰ ὀχυρωθοῦν εἰς τὸν ἄνω ὄροφον, βάλλοντες ἀπὸ τῶν παραθύρων. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐβάλλοντο διὰ χειροβομβίδων καὶ καταιγιστικοῦ πυρὸς πολυβόλων. Ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ψαρρός, ὁ ἀνθυπασπιστὴς Παπασπυρόπουλος καὶ πέντε χωροφύλακες ἐφονεύθησαν, ἐν ᾧ πολλοὶ ἄλλοι εἶχον τραυματισθῆ. Ὁ διοικητὴς τοῦ φυλακίου μοίραρχος Κοντάκος χειρίζεται ὁ ἴδιος τὸ πολυβόλον, ἀπωθῶν καὶ θερίζων τοὺς ἐπιτιθεμένους. Ἀλλὰ παραπλεύρως του ὁ μαχόμενος μὲ ἡρωισμὸν ἐνωμοτάρχης Παπαδάκης τραυματίζεται βαρύτατα καὶ αἱμορραγεῖ. Ὁ Κοντάκος, αἰσθανόμενος τὸ καθῆκον νὰ σώσῃ τὸν ἡρωικόν του σύντροφον, τὸν φορτώνεται ἐπὶ τῶν ὤμων του, τὸν καταβιβάζει εἰς τὸ ἰσόγειον καὶ τὸν παραδίδει εἰς παρακείμενον φοῦρνον ὅπου εἶχον ἀποκλεισθῆ δύο Ἄγγλοι, οἱ ὁποῖοι ἐπέδεσαν τὰς πληγάς του. Ἀλλ' ὅταν κατελήφθη ἡ οἰκία ἀπὸ τοὺς ἐλασίτας ὁ ἡμιθανὴς ἐνωμοτάρχης ἀνηρπάγη καὶ ἐξετελέσθη.

Ὁ μοίραρχος Κοντάκος, μετὰ τῶν ὀλίγων ἐπιζώντων χωροφυλάκων, ἀντελήφθη ὅτι δὲν ὑπῆρχε πλέον καμμία ἐλπὶς νὰ κρατήσουν τὸ φυλάκιον 5-6 καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ συνελαμβάνοντο ζῶντες, διὰ νὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὰ συνήθη βασανιστήρια πρὶν θανατωθοῦν. Μετὰ τῶν συντρόφων καὶ ὑπὸ χάλαζαν σφαιρῶν ἐπήδησαν εἰς τὰς χαμηλοτέρας ταράτσας, ἐνδιαμέσων πρὸς τὸν περίβολον κατοικιῶν καί,

ἐκεῖθεν, κατώρθωσαν νὰ ριφθοῦν εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Τὸ μικρὸν ἐξωτερικὸν φυλάκιον ἀρ. 4, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ Μητσαίων, συνεχόμενον καὶ τοῦτο μετὰ τοῦ περιβόλου, ὑπερησπίζετο γενναίως ἀπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Χατζάκην καὶ 4 χωροφύλακας. Ἀλλά, καὶ πάλιν διὰ προδοσίας, ἐλασῖται εἰσέρχονται ἀπαρατήρητοι καὶ φονεύουν τοὺς δύο φρουροῦντας χωροφύλακας. Ὁ ἀνθυπασπιστὴς Χατζάκης, καθ' ὃν χρόνον τὰ στίφη τῶν ἐλασιτῶν ἀνήρχοντο μετ' ἀλαλαγμῶν τὰς κλίμακας, παραλαβὼν τοὺς δύο ἐπιζῶντας ὑπὸ βροχὴν πολυβολισμῶν, ἠδυνήθη νὰ ριφθῇ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ περιβόλου, ἐν ᾧ οἱ δύο χωροφύλακες ἐφονεύθησαν.

Οὕτω, περὶ τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν εἶχον καταληφθῆ ἀπὸ τοὺς ἐλασίτας τὰ 4ον, 5ον, 6ον καὶ 7ον φυλάκια τῶν ὁδῶν Μητσαίων, Χατζηχρήστου καὶ Μακρυγιάννη καὶ τὸ 2ον φυλάκιον τῆς ὁδοῦ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου. Δὲν ἀπέμενον πλέον εἰμὴ τὰ 1ον, 2ον καὶ 3ον φυλάκια τῆς βορείου πλευρᾶς. Ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶχε τὸ 3ον φυλάκιον, τὸ ὁποῖον ἐδέσποζε τῶν παρόδων καὶ τῶν πέριξ κατεχομένων ὑπὸ ἐλασιτῶν οἰκιῶν. Ὅλμοι καὶ μυδράλλια τῶν ἐλασιτῶν ἔβαλλον ἀνηλεῶς πρὸς ἐξουδετέρωσίν του. Ὁ διοικητὴς τούτου μοίραρχος Μαλτέζος καὶ ὁ ἄριστος πυροβολητὴς ἀνθυπασπιστὴς Σακελλάρης, χειριζόμενοι ἐπιτυχῶς ἓν πολυβόλον Μπρέντα, ἀπέκρουον τὰς ἐπιθέσεις των καὶ ἐπέφερον μεγάλην φθοράν.

Ἓν τάγμα ἐλασιτῶν κατελθὸν ἀπὸ τὸν λόφον Φιλοπάππου, μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὸ θέατρον Ἡρώδου Ἀττικοῦ καὶ μὲ σκοπὸν νὰ συντονίσῃ ἐπίθεσιν ἀπὸ βορείου πλευρᾶς μετὰ τῶν ἀπὸ Πλάκας ὁδευόντων, βληθὲν καταιγιστικῶς ἀπὸ τὸ πολυβόλον τοῦ 3ου φυλακίου, διεσκορπίσθη μὲ πολλὰς ἀπωλείας. Ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπίσης φυλακίου ἐβλήθησαν καὶ ἐξοντώθησαν οἱ ἐγκατασταθέντες εἰς τὴν ἐρημωμένην πολυκατοικίαν Τουλούπα, ὅπου εὑρίσκετο τὸ καταληφθὲν φυλάκιον 7.

Ἀλλὰ χειροτέραν ἀκόμη συμφορὰν ὑπέστησαν περὶ τοὺς 50 ἐλασῖται, οἱ ὁποῖοι, ἀνελθόντες εἰς τὴν ταράτσαν τοῦ καταληφθέντος 5ου φυλακίου τῆς ὁδοῦ Μητσαίων καὶ ἐνδεδυμένοι μὲ στολὰς ἐκτελεσθέντων καὶ σκυλευθέντων χωροφυλάκων, διὰ νὰ παραπλανήσουν τοὺς ἀγρυπνοῦντας εἰς τὰ ἐσωτερικὰ φυλάκια, μετέφερον μεγάλας ποσότητας βενζίνης εἰς δοχεῖα καὶ φιάλας, διὰ νὰ τὰ ἐκσφενδονίσουν ἐπὶ τῶν συνεχομένων στεγῶν τῶν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ Συντάγματος οἰκημάτων. Ἐν ἀρχῇ ὑπετέθη ὅτι τὸ φυλάκιον 5 εἶχεν ἀνακαταληφθῆ ὑπὸ ἄλλων δυνάμεων τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων. Ἀλλὰ τοιαῦται δὲν ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς ταράτσας. Ταχέως τὸ ἔναντι ἐσωτερικὸν φυλάκιον κατενόησεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τεχνάσματος καὶ ὅτι οἱ φέροντες τὰς στολὰς χωροφυλάκων ἦσαν ἐλασῖται, ἕτοιμοι νὰ ρίψουν ἐκρηκτικὰς καὶ φλογοφόρους ὕλας. Ἡ διοίκησις ἀμύνης εἰδοποιήθη ἐπειγόντως καὶ ἀπεφασίσθη ὅπως ἀντὶ πάσης θυσίας ἐξοντωθοῦν οἱ ἐπὶ τῆς ταράτσας τοῦ 5ου φυλακίου ἐγκατασταθέντες ἐλασῖται, δῆθεν χωροφύλακες, διότι ἄλλως ἠπειλεῖτο καταστροφή. Τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ εἰμὴ διὰ τῶν ἀντιαρματικῶν πυροβόλων, τὰ ὁποῖα ὅμως ἦσαν τοποθετημένα εἰς ἄλλην πλευρὰν τοῦ περιβόλου τοῦ Συντάγματος, ἡ δὲ μεταφορά των ἐφαίνετο ἀδύνατος, διότι ὁ ἐνδιάμεσος χῶρος ἦτο ἀκάλυπτος καὶ ἐβάλλετο διὰ καταιγιστικοῦ πυρός. Ἔπρεπεν, ἀντὶ πάσης θυσίας, νὰ μεταφερθῇ τοὐλάχιστον τὸ ἓν πυροβόλον εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν γωνίαν τοῦ Διοικητηρίου. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἀνελάμβανον νὰ σύρουν τὸ πυροβόλον διὰ μέσου τοῦ ἀκαλύπτου καὶ διαρκῶς βαλλομένου τούτου χώρου, ἐλαχίστας εἶχον ἐλπίδας σωτηρίας, διότι θὰ ἐδέχοντο χάλαζαν σφαιρῶν. Ἐν τούτοις, ἐπρόκειτο περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ Συντάγματος καὶ ἡ μεταφορὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἀμέσως, ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ στοιχίσῃ τὴν ζωὴν πολλῶν ἀνδρῶν. Ὁ διοικητὴς συνταγματάρχης Σαμουήλ, εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ δραματικοῦ τούτου γεγονότος, ὀνομάζει ὡς ἀναλαβόντας τὴν ἡρωϊκὴν ταύτην ἀποστολὴν τὸν ἐνωμοτάρχην Χρ. Ρετσινᾶν καὶ τοὺς ὑπενωμοτάρχας Ἰ. Λαμπρόπουλον καὶ Δ. Στρατιδάκην.

Ἐν ᾧ ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Σβαρνιᾶς, χρησιμοποιῶν ὅλα τὰ αὐτόματα ὅπλα πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν, δημιουργεῖ φράγμα πυρός, ὁ ἐνωμοτάρχης Ρετσινᾶς, μετὰ τῶν δύο ὑπενωμοταρχῶν, σύρουν ἀπεγνωσμένως μὲ ὅλας των τὰς δυνάμεις τὸ πυροβόλον καὶ ἐπιτυγχάνουν νὰ φθάσουν μὲ αὐτὸ σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς εἰς τὸ προκαθωρισμένον σημεῖον. Οἱ ἀξιωματικοὶ πυροβοληταὶ ἀρχίζουν νὰ ἐκτοξεύουν βλήματα κατὰ τῆς ταράτσας τοῦ φυλακίου τῆς ὁδοῦ Μητσαίων, ὅπου ἵσταντο οἱ 50 ἐλασῖται μὲ τὰς στολὰς χωροφύλακος, βέβαιοι ὅτι εἶχεν ἐπιτύχει ἡ ἀπάτη των. Συγχρόνως, δοθέντος συνθήματος, ἤρχισε νὰ βάλλῃ κατ' αὐτῶν καὶ τὸ πολυβόλον τοῦ 3ου φυλακίου. Τὰ πυρὰ τοῦ ἀντιαρματικοῦ καὶ τοῦ πολυβόλου προεκάλεσαν ἀνάφλεξιν τῶν φιαλῶν βενζίνης καὶ τοῦ δοχείου μὲ τὰς εὐφλέκτους ὕλας, προκαλέσαντα οὐρανομήκεις φλόγας. Πάντες σχεδὸν οἱ ἐπὶ τῆς ταράτσας, μετημφιεσμένοι εἰς χωροφύλακας ἐλασῖται, οἱ ὁποῖοι ἐφαντάζοντο ὅτι ἐκεῖθεν θὰ παρέδιδον εἰς τὰς φλόγας τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, ἐκάησαν ζῶντες. Τὸ θέαμα ἦτο φρικώδους φαντασμαγορίας, προεκάλεσε δὲ τὴν κατάπληξιν τόσον τῶν ἐγκλείστων καὶ πολιορκουμένων ὅσον καὶ εἰς τὰ στίφη τῶν ἐλασιτῶν. Ἀλλ' ἐν ᾧ εἰς τοὺς ἄνδρας τοῦ Συντάγματος ἐτόνωσε τὸ ἠθικὸν καὶ ἐνίσχυσε τὴν βεβαιότητα τῆς νίκης, εἰς τοὺς ἐλασίτας προεκάλεσεν αἰσθήματα τρόμου καὶ ἀποθαρρύνσεως, ἔκτοτε δὲ δὲν ἀπετόλμησαν νὰ χρησιμοποιήσουν τὸ καταληφθὲν αὐτὸ φυλάκιον.

Σπουδαῖον στήριγμα διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ Συντάγματος ἀπετέλει τὸ 3ον φυλάκιον, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὸν μοίραρχον Μαλτέζον ἔβαλλεν ἀδιακόπως, θερίζον τοὺς ἀπὸ τῶν ὁδῶν Μητσαίων καὶ Διονυσίου

'Αρεοπαγίτου ἐπιτιθεμένους. 'Αλλὰ κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας εἶχον σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἐξαντληθῆ τὰ πυρομαχικά του, εἰς περίπτωσιν δὲ καθ' ἣν δὲν θὰ ἀνεφωδιάζετο ἀμέσως, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλειφθῆ ἐλλείψει μέσων συνεχίσεως τοῦ ἀγῶνος. Τοῦτο θὰ ἀπετέλει σοβαρὸν καὶ λίαν ἐπικίνδυνον ἀτύχημα, δυνάμενον νὰ ἐπηρεάση τὴν μετέπειτα πορείαν τοῦ ἀγῶνος, διότι τὸ φυλάκιον τοῦτο συνείχετο μετὰ τοῦ βορείου περιβόλου τοῦ Συντάγματος. 'Εὰν κατελαμβάνετο ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀπὸ τούτου θὰ ἐβάλλετο δεινῶς τὸ ἐσωτερικόν, τὰ ἐλασιτικὰ στίφη θὰ προσήγγιζον ἐλευθέρως ἀπὸ τῶν ὁδῶν Διονυσίου 'Αρεοπαγίτου καὶ Μητσαίων, διὰ νὰ ἀνατινάξουν τὸν μανδρότοιχον μὲ δυναμίτιδα. Ἔπρεπεν, ἀντὶ πάσης θυσίας, νὰ σταλοῦν ἐφόδια. Τὸ γενναῖον τοῦτο ἔργον ἀνέλαβεν ὁ κουρεὺς τοῦ Συντάγματος Κουσουρῆς μετὰ τοῦ ἐθελοντοῦ ἰδιώτου Παπαδοπούλου, οἱ ὁποῖοι, φορτωθέντες μὲ ταινίας ὁπλοπολυβόλου καὶ φυσίγγια, ἐν τῷ μέσῳ γενικῆς ἀγωνίας, ἠδυνήθησαν παρὰ τὰ πυκνὰ πυρὰ τῶν ἐλασιτῶν, νὰ ἀνέλθουν τὴν ὀπισθίαν, πρὸς τὸ Σύνταγμα ἀνεμόσκαλαν ὑπηρεσίας καὶ νὰ προσκομίσουν τὰ ἐφόδια. Οὕτω τὸ φυλάκιον αὐτὸ παρέμεινε μέχρι τέλους τὸ ἀκατάλυτον πρόφραγμα κατὰ τῆς εἰσβολῆς τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἡ ἀκλόνητος σκοπιὰ ἀμύνης.

6. ΝΥΚΤΕΡΙΝΑΙ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΙ ΑΜΥΝΗΣ

Οἱ ἐλασῖται συνέχισαν τοὺς κανονιοβολισμοὺς μέχρι τῆς νυκτός. Αἱ ἐγκαταστάσεις ἠλεκτρικοῦ εἶχον καταστραφῆ καὶ πρὸς φωτισμὸν ἐχρησιμοποιοῦντο αἱ ὑπάρχουσαι δέκα λυχνίαι θυέλλης καὶ πρόχειρα λυχνάρια ἐκ κυτίων κονσερβῶν. Κατεστράφησαν ἐπίσης αἱ γραμμαὶ τοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου τοῦ Συντάγματος καὶ ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως ἐγίνετο διὰ τοῦ τηλεφώνου συνεχομένης οἰκίας, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐγκατασταθῆ τὸ 1ον φυλάκιον. Ὁ ἀνθυπομοίραρχος Τσιτούρης ἐγκατεστάθη ἐπὶ τοῦτο εἰς τὸ φυλάκιον αὐτό, λαμβάνων καὶ μεταδίδων τηλεφωνήματα, ὥστε νὰ μὴ διακοπῆ ἡ ἐπικοινωνία τοῦ Συντάγματος μετὰ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως. Σοβαρωτέρα ἦτο ἡ διακοπὴ τοῦ ὕδατος, διότι οἱ κομμουνισταὶ εἶχον ἐπιτύχει νὰ καταστρέψουν τὸ ὑδρευτικὸν δίκτυον.

Οἱ ὑπερασπισταὶ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ καταπραΰνουν τὴν δίψαν των, ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν, μὲ ἐλαχίστας ποσότητας ἐκ βυτίων ἐναποθηκευμένου ὕδατος. Ἡ τροφή των ἦτο ἐλαχίστη, εἰς τὴν ἀρχὴν δύο, κατόπιν 5 ἕως 6 γαλετάκια συνόλου 50 δραμίων. Κατὰ τὴν πρώτην καὶ εἴς τινας ἐν συνεχείᾳ ἡμέρας παρέμειναν καθ' ὁλοκληρίαν νήστεις.

Μέγα πρόβλημα ἦτο, ἐπίσης, ἡ μεταφορὰ τῶν νεκρῶν καὶ ἡ διακομιδὴ τῶν τραυματιῶν. Δεδομένου ὅτι ἐβάλλοντο σφοδρῶς καὶ καταιγιστικῶς ὅλαι αἱ πέριξ τοῦ Συντάγματος ὁδοί, ἡ μεταφορὰ ἦτο σχεδὸν ἀδύνατος, ἄλλως τε ἔλειπον τὰ μεταφορικὰ μέσα. 'Εζητήθη ἀπὸ τηλεφώνου ἐπειγόντως ἀπὸ τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν νὰ ἀποστείλη φορτηγὰ αὐτοκίνητα προστατευόμενα ὑπὸ τεθωρακισμένων, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ σταλοῦν κατὰ τὴν πρώτην νύκτα. Οὕτως, οἱ νεκροὶ παρέμενον ἄταφοι, τοῦτο δὲ ἀπετέλει σοβαρὸν κίνδυνον μολύνσεως πάντων. Μόλις τὰς ἑσπερινὰς ὥρας τῆς 7ης Δεκεμβρίου, ὅτε εἶχε χαλαρωθῆ κάπως ὁ ἀγών, ἐστάλη αὐτοκίνητον τὸ ὁποῖον μετέφερε τοὺς νεκροὺς πρὸς ταφὴν εἰς τὸν 'Εθνικὸν Κῆπον, τοὺς δὲ τραυματίας διεκόμισεν εἰς νοσοκομεῖα.

Κατὰ τὰς ἑσπερινὰς ὥρας τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ὁ 3ος ὄροφος τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου εἶχε καταστραφῆ ἐκ τῶν βομβῶν καὶ τῶν καταρρεόντων τοιχωμάτων, συνεπείᾳ ἐκσφενδονίσεως φιαλῶν βενζίνης, δεσμῶν δυναμίτιδος καὶ ἐκρηκτικῶν βλημάτων. Δι' ὃ καὶ διετάχθη ἡ ἐκκένωσίς του. 'Αλλ' εἰς τὴν ταράτσαν, μολονότι αὕτη ἐβάλλετο πανταχόθεν ἐπειδὴ ἦτο τὸ μόνον παρατηρητήριον, διετάχθη νὰ παραμείνουν παρατηρηταί, πρὸς κάλυψιν δὲ μετεφέρθησαν ἐκεῖ ὅλα τὰ διαθέσιμα ἔπιπλα τοῦ Διοικητηρίου.

Πολλοὶ ἄνδρες εἶχον φονευθῆ ἢ τραυματισθῆ, διότι ἡ ἐπικοινωνία τοῦ Διοικητηρίου μετὰ τῶν παραρτημάτων καὶ τῶν ἐσωτερικῶν φυλακίων ἐγίνετο δι' ἀκαλύπτων χώρων. Διὰ τὴν ἀποσόβησιν μεγαλυτέρων ἀπωλειῶν, μόλις ἐνύκτωσε, ἤρχισεν ἡ ἐκτέλεσις ὡρισμένων ἔργων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐπικοινωνίας τῶν φυλακίων δευτέρας ζώνης ἀμύνης καὶ παραρτημάτων. 'Εκ τῆς ἀνατολικῆς θύρας τοῦ ὑπογείου διαμερίσματος, μέχρι τοῦ φυλακίου τῆς κυρίας εἰσόδου, διηνοίχθη χαράκωμα μήκους δέκα μέτρων καί, ἀκολούθως, ἐγένετο διάτρησις τῶν τοίχων τῶν συνεχομένων θαλάμων, εἰς τρόπον ὥστε ἐπετεύχθη κεκαλυμμένη ἐπικοινωνία ἀπὸ τοῦ Διοικητηρίου μέχρι τοῦ ἀκραίου φυλακίου τῆς νοτίας πύλης. Βαθμηδόν, ἐγένετο τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς φυλάκια ἄλλων πλευρῶν.

Τέλος, ἐπειδή, λόγῳ ἀνεπαρκείας χρόνου, πολλὰ παράθυρα εἶχον μείνει ἀκάλυπτα, ἐκαλύφθησαν καὶ αὐτὰ μὲ σάκκους χώματος, ἀφοῦ ἀφέθησαν ὀπαὶ - πολεμίστραι.

Μόλις ἐνύκτωσε, τὸ συνεργεῖον ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ἅρματος μάχης. Συγχρόνως, τὸ εἰς τὸν διάδρομον τοῦ ἰσογείου, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν λο-

χίαν ὁπλοδιορθωτὴν Στ. Ὀρφανουδάκην, συνεργεῖον, τὸ ὁποῖον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος τῆς ἡμέρας ἐπεσκεύαζε προχείρως τὰ ἀχρηστευόμενα ὅπλα καὶ τὰ ἐπέστρεφεν εἰς τοὺς μαχητάς, καθ' ὅλην τὴν νύκτα εἰργάζετο διὰ νὰ ἐπιδιορθώνῃ σοβαρὰς βλάβας μηχανισμοῦ των. Μέσῳ τῶν συνεχομένων φυλακίων, τὰ ὁποῖα πάλιν μέσῳ πρακτόρων διεσκορπισμένων εἰς γειτονικὰς κατοικίας καὶ κυκλοφορούντων πρὸς περισυλλογὴν πληροφοριῶν, τὸ ἐπιτελεῖον τῆς ἀμύνης τοῦ Συντάγματος ἦτο πλήρως ἐνημερωμένον διὰ τὰς κινήσεις τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων. Πολλὰς ἐκ τῶν πληροφοριῶν αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι εἶχον γενικώτερον χαρακτῆρα, τὰς διεβίβαζε διὰ τοῦ τηλεφώνου εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν καὶ ἐκεῖθεν μετεδίδοντο εἰς τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον. Ὁ διοικητὴς Σαμουὴλ εἰς ἔκθεσίν του ἀναφέρει ὅτι ἡ Κυρία Α.Μ., διαμένουσα εἰς γειτονικὴν οἰκίαν, προσέφερεν ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Συντάγματος, ὀργανώσασα αὐθορμήτως καὶ ἐθελοντικῶς δίκτυον πληροφοριῶν, διὰ τὰς κινήσεις καὶ τὰς θέσεις τοῦ ἐχθροῦ, τὰς ὁποίας κατώρθωνε νὰ διαβιβάζῃ εἰς ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ φυλάκια πρὸς ἐνημέρωσιν τῆς διοικήσεως ἀμύνης.

Οἱ ἐλασῖται συνέχισαν τὰς λυσσώδεις ἐπιθέσεις των μέχρι τῶν νυκτερινῶν ὡρῶν. Ἐν ᾧ τὰ πυροβόλα των ἔβαλλον ἀδιακόπως ἀπὸ τοῦ Ἀρδηττοῦ καὶ τοῦ Φιλοπάππου, βαρεῖς δὲ καὶ ἐλαφροὶ ὅλμοι των, στημένοι εἰς ταράτσας καὶ ἐξώστας πολυκατοικιῶν, ἐξετόξευον βλήματα κατὰ τῶν φυλακίων καὶ τῶν οἰκημάτων τοῦ Συντάγματος, αὐτοὶ ἐξώρμων πρὸς τὸν περίβολον καὶ τὰς εἰσόδους μὲ αὐτόματα, χειροβομβίδας, δέσμας δυναμίτιδος καὶ φιάλας εὐφλέκτων ὑλῶν, ἐκσφενδονιζομένων εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Πρὸς τὰς ἑσπερινὰς ὥρας ἡ κυρία προσπάθειά των στρέφεται κατὰ τῆς ΝΑ πλευρᾶς τοῦ περιβόλου τῶν Στρατώνων. Ἐφορμοῦν κατὰ ἀλληλοδιάδοχα κύματα, μὲ δυναμίτιδα καὶ χειροβομβίδας, διὰ νὰ προξενήσουν ρήγματα εἰσελάσεως, ἐν ᾧ ἀπὸ τὰς καταληφθείσας παρακειμένας οἰκίας ρίπτονται χειροβομβίδες καὶ φιάλαι βενζίνης. Ὁ καταιγισμὸς τοῦ πυρὸς καλύπτει ὁλόκληρον τὸ προαύλιον καὶ τὰ κτίρια τοῦ Συντάγματος, πυκνοὶ καπνοί, φλόγες καὶ σκόνη καλύπτουν τὰ πάντα, μέχρι τοῦ σημείου ὥστε ἡ ὁρατότης νὰ ἔχῃ φθάσει τὸ μηδέν, πυρκαϊαὶ σημειοῦνται εἰς πολλὰ σημεῖα τῶν οἰκημάτων καὶ τὸ πᾶν παρέχει εἰκόνα πραγματικῆς κολάσεως. Ἀλλ' οἱ ὑπερασπισταὶ ἀνθίστανται γενναίως. Πεινῶντες, διψῶντες καὶ ἄγρυπνοι ἀπὸ εἰκοσιτετραώρου, παραμένουν ἀπτόητοι εἰς τὰς θέσεις των καὶ ἀπωθοῦν τὸν ἐχθρὸν προξενοῦντες εἰς αὐτὸν μεγάλας ἀπωλείας.

Περὶ τὴν 9ην νυκτερινήν, μολονότι τὰ πυροβόλα, οἱ ὅλμοι καὶ τὰ αὐτόματα δὲν παύουν νὰ βάλλουν ὅλην τὴν νύκτα, παρατηρεῖται ὕφεσις εἰς τὴν πυκνότητα τοῦ πυρὸς καὶ τὴν σφοδρότητα τῶν ἐπιθέσεων. Εἶναι προφανὲς ὅτι ἔχουν ἀνάγκην κάποιας ἀνάπαυλας διὰ νὰ περισυλλέξουν, μὲ τὴν βοήθειαν γυναικοπαίδων, νεκροὺς καὶ τραυματίας των καὶ διὰ νὰ ἀνασυντάξουν τὰς δυνάμεις των. Ἀλλὰ τῆς σχετικῆς αὐτῆς ὑφέσεως ἐπωφελοῦνται καὶ οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Μακρυγιάννη διὰ νὰ περισυλλέξουν νεκροὺς καὶ τραυματίας πρὸς μεταφοράν των, νὰ ἀνασυνταχθοῦν, νὰ ἀντικαταστήσουν δι' ἐφεδρειῶν τοὺς ἄνδρας τῶν ἐσωτερικῶν φυλακίων πρὸς ὀλιγόωρον ἀνάπαυσίν των, νὰ ἐπιδιορθώσουν τὰ ὅπλα των καὶ νὰ κατασκευάσουν νέα ὀρύγματα καὶ ὀχυρώματα ἀμύνης. Ἀλλ' αἱ δυνάμεις τῶν ἀμυνομένων συνεπείᾳ τῶν φόνων, τῶν τραυματισμῶν καὶ τῆς ὑπερκοπώσεως πολλῶν, ἔχουν ἐλαττωθῆ σημαντικῶς, δεν φθάνουν οὔτε τὸ δέκατον τῶν ἐχθρικῶν, αἱ ὁποῖαι συνεχῶς ἐνισχύονται διὰ προσθήκης νέων ἐλασιτικῶν ταγμάτων. Τὸ ἐπιτελεῖον ἀμύνης ζητεῖ ἐπειγόντως τὴν ἀποστολὴν ἐνισχύσεων εἰς ἄνδρας καὶ πολεμικὰ μέσα, ἰδίως εἰς τεθωρακισμένα αὐτοκίνητα καὶ βαρέα ὅπλα.

Αἱ ἐκκλήσεις πρὸς τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν καὶ τὸ Ἀγγλικὸν Στρατηγεῖον, πρὸς ἀποστολὴν βοηθειῶν, λαμβάνουν δραματικὸν τόνον, ἀλλὰ κατὰ τὰς κρισίμους ἐκείνας ὥρας τοῦ διεξαγομένου ἀνὰ τὴν πρωτεύουσαν πολυμετώπου ἀγῶνος οὐδὲν ὑπάρχει διαθέσιμον καὶ οὐδὲν ἀποστέλλεται. Μόλις κατὰ τὰς πρώτας νυκτερινὰς ὥρας καταφθάνουν δεκαπέντε Ἄγγλοι στρατιῶται, μὲ ἐπικεφαλῆς ἕνα ἀξιωματικόν, φέροντες ἕνα φορητὸν ἀσύρματον, τοῦ ὁποίου ἡ ἔλλειψις ἦτο λίαν αἰσθητή, δύο πολυβόλα Πίατ καὶ σάκκους χειροβομβίδων. Ἀλλὰ καὶ ἡ μικρὰ αὐτὴ συμμαχικὴ ἐνίσχυσις, ἔστω καὶ συμβολική, ἐχαιρετίσθη μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ ἀνύψωσε τὸ ἠθικὸν τῶν μαχομένων. Ἡ μικρὰ αὐτὴ ἀγγλικὴ δύναμις παρέμεινεν ἐπὶ εἰκοσιτετράωρον, μετασχοῦσα εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἑπομένης, ἔπειτα δὲ ἀνεχώρησε καὶ ἐπανῆλθε μετὰ τριήμερον.

Ὁ διοικητὴς ἀμύνης, ἀντισυνταγματάρχης Κωστόπουλος, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας κατηύθυνε προσωπικῶς τὸν ἀγῶνα, μόλις ἐνύκτωσε καὶ ἐσημειώθη ὕφεσις, ἀπηύθυνεν ἐν εἴδει ἡμερησίας διαταγῆς τὰ κάτωθι πρὸς τοὺς ἄνδρας:

—«Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν. Ἀξιωματικοὶ τῶν διαφόρων ὅπλων μετασχόντες τῆς σημερινῆς μάχης.

Ἐδώσατε σήμερον 12ωρον σκληρὰν μάχην κατὰ τῶν κομμουνιστῶν. Ἐπολεμήσατε μὲ ἡρωισμὸν καὶ αὐταπάρνησιν. Ἐφανήκατε ἀντάξιοι τῶν προσδοκιῶν τῆς Πατρίδος.

Διατηρῶ τὴν ἀνάμνησιν ὅτι εἰς τὴν μάχην τῆς 6ης Δεκεμβρίου 1944 ἡ Βασιλικὴ Χωροφυλακὴ ἔδειξε μαχητικότητα πολὺ καλυτέραν καὶ αὐτοῦ τοῦ Πεζικοῦ εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκω. Σᾶς συγχαίρω καὶ σᾶς εὐχαριστῶ».

Συγχρόνως, ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος συντα-

γματάρχης Σαμουὴλ ἐκοινοποίησε τὴν ἀκόλουθον διαταγήν του νυκτερινῆς ἀσφαλείας:

«Διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς νυκτὸς καθορίζω τὰ κάτωθι: Ι. 1. Φυλάκια, σύνολον 8, τὰ ὑπ' ἀριθ. 1,2,3, φυλάκια κυρίας πύλης, φυλάκιον νοτίας πύλης, φυλάκιον ὑποστέγου αὐτοκινήτων, φυλάκιον γκαράζ, φυλάκιον πρατηρίου τροφίμων. 2. Ἔναρξις ὑπηρεσίας ὥρα 18, λῆξις ὑπηρεσίας τὴν 7ην πρωινήν. 3. Δύναμις ἑκάστου φυλακίου 12 ὁπλῖται καὶ δύο ἀξιωματικοί. 4. Ἀποστολὴ ἑκάστου φυλακίου: α) Ἡ ἐπιτήρησις καὶ ἄμυνα τῆς ζώνης του, εὑρισκομένου ἐν συνδέσμῳ μὲ τὰ ἑκατέρωθεν φυλάκια διὰ περιπόλου καὶ δι' ἑνὸς σκοποῦ τῶν ὅπλων. β) Ἔφοδοι μερίμνῃ τοῦ ταγματάρχου ἐσωτερικῆς ἀμύνης Μπατσαλιᾶ.

ΙΙ. Ἐν περιπτώσει συνεχίσεως τοῦ ἀγῶνος κατὰ τὴν νύκτα, θὰ ἐφαρμοσθῶσι τὰ αὐτὰ μέτρα μὲ ἰδιαιτέραν ἐπίβλεψιν τοῦ μανδροτοίχου, διότι ἐνδέχεται νὰ γίνῃ διείσδυσις τῶν κομμουνιστῶν ἐντὸς τοῦ περιβόλου, εἴτε δι' ὑπερπηδήσεως τοῦ μανδροτοίχου εἴτε διὰ δημιουργίας ὀπῶν εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ τοίχου διὰ σκαπάνης ἢ δυναμίτιδος.

ΙΙΙ. Περίπολος θὰ λειτουργήσῃ διὰ τὸν σύνδεσμον μεταξὺ τοῦ Διοικητηρίου διὰ τῆς κυρίας πύλης μὲ τὸ ὑπ' ἀρ. 1 καὶ 3 φυλάκια δυνάμεως 1 ἀξιωματικοῦ μετὰ 6 ὁπλιτῶν καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

IV. Ἐν περιπτώσει προσβολῆς τῆς περιπόλου ταύτης, ἡ περίπολος θὰ καλυφθῇ ἢ θὰ πέσῃ πρηνηδὸν ἀμέσως, κάμνουσα χρῆσιν ἐπιθετικῶν χειροβομβίδων καὶ θὰ συμπτυχθῇ εἰς τὸ πλησιέστερον φυλάκιον ἢ εἰς τὸ Διοικητήριον ἢ θὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν ἐχθρικὴν ἀντίστασιν.

V. Οὐδεὶς ἕτερος ὁπλίτης πλὴν τῶν περιπόλων θὰ κυκλοφορῇ ἐπιφανειακῶς ἐντὸς τοῦ Στρατῶνος.

VI. Ἰδιαιτέρως ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν τῶν ἀρχιφυλάκων, ὅπως καταστήσωσι προσεκτικοὺς τοὺς ἄνδρας των, διότι ὁ ἐχθρὸς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ χρησιμοποιήσῃ δυναμίτιδας καὶ φιάλας βενζίνης.

VII. Σύνθημα καὶ παρασύνθημα: Λεωνίδας - Θερμοπύλαι. Μόνον διὰ τὴν φρουρὰν τοῦ Συντάγματος καὶ μέχρι χρησιμοποιήσεως τοιούτου τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως.

VIII. Ὥρα πρωινοῦ συναγερμοῦ ἡ 5.30'».

Αἱ ἀπώλειαι τοῦ Συντάγματος κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν ἦσαν 14 νεκροὶ ὁπλῖται, τραυματίαι δὲ ἀξιωματικοὶ 8 καὶ ὁπλῖται 25. Συγχρόνως ὅμως ἐφέροντο ὡς «ἐξαφανισθέντες» ἀξιωματικοὶ 5 καὶ ὁπλῖται 35, οἱ ὁποῖοι δὲν ἦσαν ἄλλοι ἢ οἱ τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων φονευθέντες ἢ αἰχμαλωτισθέντες καὶ ἐκτελεσθέντες. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ ὑπελογίζοντο περὶ τοὺς 500 νεκροὺς καὶ τραυματίας. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἠκούοντο οἰμωγαὶ τραυματιῶν, τοὺς ὁποίους περισυνέλεγον ἐλασίτιδες διὰ νὰ μεταφέρουν εἰς πρόχειρα νοσοκομεῖα, ἐγκατεστημένα εἰς κατεχομένας ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν περιοχάς.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, ἐλασίτιδες περιεπλανῶντο εἰς τὰς πέριξ τοῦ συγκροτήματος τοῦ Συντάγματος παρόδους, ὠρυόμεναι μὲ χωνιά, ἀφ' ἑνὸς διὰ νὰ τονώσουν τὸ ἠθικὸν τῶν ἐλασιτῶν, ἀφ' ἑτέρου διὰ νὰ κλονίσουν ἐκεῖνο τῶν πολιορκουμένων. Διὰ νὰ καλύψουν τὴν συντριπτικὴν ἀποτυχίαν τῆς πρώτης ἡμέρας, ἐφώναζον ὅτι ἡ ἀντίστασις τῶν «προδοτῶν» εἶχε συντριβῆ, ὅτι τὴν ἐπομένην θὰ κατέφθανον καὶ νέα ἐλασιτικὰ τάγματα διὰ νὰ εἰσέλθουν χωρὶς δυσκολίαν εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, τοῦ ὁποίου οἱ ὀλίγοι ἀπομένοντες ὑπερασπισταί του περιμένουν νὰ ἐξημερώσῃ διὰ νὰ παραδοθοῦν ἐκλιπαροῦντες νὰ τοὺς χαρισθῇ ἡ ζωή. Ἐκάλουν δὲ τοὺς χωροφύλακας νὰ πηδήσουν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς τὸν μανδρότοιχον καὶ νὰ παραδοθοῦν εἰς τὸν λαόν, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι δὲν θὰ ἐπάθαινον τίποτε. Εἰς ἀπάντησιν καὶ πρὸς διάψευσιν τῶν παραπλανήσεων, οἱ ἄνδρες τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν φυλακίων ἐχρησιμοποίησαν καὶ αὐτοὶ χωνιὰ διὰ τῶν ὁποίων ἀνεσκεύαζον τὰ ψεύδη τῶν ἐλασιτῶν καὶ διεβεβαίωνον τοὺς κατοίκους τῶν γύρω κατοικιῶν ὅτι, τὸ Μακρυγιάννη ἐθριάμβευσε κατὰ τὰς μάχας ἐξολοθρεῦον τοὺς ἐχθρούς του καὶ θὰ θριαμβεύσῃ μέχρι τέλους.

Μολονότι ἐδόθη διαταγὴ ἔστω καὶ ὀλιγοώρου ἀναπαύσεως ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐμάχοντο εἰς τὰ φυλάκια καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, οὐδεὶς ἐκοιμήθη κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην. Βόμβαι, ὅλμοι καὶ μυδράλλια, διεδέχοντο κάθε ὀλιγόλεπτον σιγήν, ὁ δὲ αἰφνίδιος καὶ ἐκκωφαντικὸς πάταγος τῶν ἐκρήξεων ἐτάρασσε τὸν ὁρίζοντα, προκαλῶν ἔντασιν τῶν νεύρων χειροτέραν ἐκείνης ἑνὸς συνεχοῦς πολεμικοῦ βόμβου. Ἐξ ἄλλου, ἦτο καλῶς γνωστὸν ὅτι οἱ κομμουνισταὶ ἐπιτίθενται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς μετὰ δυναμίτιδος καὶ χειροβομβίδων, ἰδίως, ὅταν πρόκειται νὰ δημιουργήσουν ρήγματα εἰσβολῆς εἰς περιβάλλοντας τὸ ὀχυρὸν ἀμύνης μανδροτοίχους.

Ἀναμενομένης ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τῆς ἐπιθέσεως, οὐδεὶς εἶχε διάθεσιν νὰ κοιμηθῇ. Πάντες παρέμενον ἄγρυπνοι εἰς τὰς θέσεις των, μὲ τὸ ὅπλον εἰς χεῖρας καὶ τὸν δάκτυλον εἰς τὴν σκανδάλην. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἦσαν ἄνω τοῦ εἰκοσιτετραώρου ἄυπνοι, νήστεις καὶ στερούμενοι ἐπαρκοῦς ὕδατος, ἄνω δὲ τοῦ δωδεκαώρου ἐμάχοντο χωρὶς διακοπὴν στιγμῆς. Ἐν τούτοις, τὸ ἠθικὸν πάντων ἦτο ἄριστον καὶ πάντες ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ συνεχίσουν τὸν ἀγῶνα μέχρι τῆς ὁριστικῆς νίκης.

Ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος συνταγματάρχης Σαμουήλ, ὁ διοικητὴς ἀμύνης ἀντισυνταγματάρχης Κωστόπουλος καὶ ὁ διοικητὴς φυλακίων ἐσωτερικῆς ἀμύνης ταγματάρχης Μπατσαλιᾶς, ἐπεχείρουν κατὰ διαστήματα ὑπὸ τὸ βαθὺ σκότος τῆς νυκτὸς ἐπιθεωρήσεις εἰς τοὺς Στρατῶνας καὶ τὰ φυλάκια, ἐμψυχώνοντες τοὺς ἄνδρας εἰς μέχρις ἐσχάτων ἀγῶνα. Περὶ τὸ μεσονύκτιον οἱ ἀξιωματικοὶ ἐκλήθησαν εἰς τὸ Διοικητήριον, ὅπου τοὺς ἐδόθησαν διάφοροι ὁδηγίαι. Ὁ ἀντισυνταγματάρχης Κωστόπουλος, πρὶν

ἀναχωρήσουν διὰ τὰς θέσεις των, τοὺς εἶπεν ἀπεριφράστως:

—«Παιδιὰ νὰ τὸ πάρωμεν ἀπόφασιν, ἀπὸ ἐδῶ θὰ βγοῦμε νικηταὶ ἢ νεκροί. Δὲν ὑπάρχει περίπτωσις συνθηκολογήσεως ἢ παραδόσεως».

Καὶ εἷς ἀνθυπασπιστὴς Χωροφυλακῆς, ἀπηχῶν τὴν σκέψιν ὅλων, ἀπήντησε:

—«Τὸ ἔχομεν ἤδη πάρει ἀπόφασιν. Ἡ τελευταία εἰς τὴν διάθεσίν μας σφαῖρα θὰ εἶναι γιὰ τὸν ἑαυτό μας!»

Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, 6 Δεκεμβρίου, ἑωρτάζετο ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Νικολάου, πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, σιωπηλοὶ διωλίσθησαν πρὸς τὸ ναΐδριον τοῦ Συντάγματος, ὅπου, λόγῳ ἐλλείψεως ἱερέως πρὸς μελλοθανάτιον ἁγίαν μετάληψιν, ἥναψαν κηρία καὶ προσηυχήθησαν εἰς τὸν Ἅγιον νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀγῶνά των.

Κατὰ τὴν νύκτα αὐτήν, λόγῳ τῆς μεγάλης φθορᾶς τὴν ὁποίαν εἶχον ὑποστῆ, τῆς ἀναμονῆς ἐνισχύσεων καὶ τῆς καλῆς ἐπαγρυπνήσεως τῶν ἀμυνομένων εἰς τὰ φυλάκια καὶ τὰς ἄλλας ἐπικαίρους θέσεις, οἱ κομμουνισταὶ δὲν ἀπετόλμησαν ἐπίθεσιν, περιορισθέντες εἰς πυρὰ φθορᾶς πυροβόλων, ὅλμων καὶ πολυβόλων. Ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς 7ης Δεκεμβρίου, δευτέρας ἡμέρας, ἤρχισαν νὰ βάλλουν ἐντονώτερόν πως τὰ πυροβόλα των καὶ οἱ ὅλμοι των, ἀλλὰ μᾶλλον παρενοχλητικῶς. Σοβαρὰν ἐνόχλησιν ἀπετέλουν ἰδίως τὰ ἐστημένα ἐπὶ τοῦ λόφου Φιλοπάππου πυροβόλα, τὰ ὁποῖα εἶχον ἐπιτυχέστερον στόχον, τὰ δὲ καμπύλης τροχιᾶς βλήματά των, διὰ συνεχοῦς μεταβολῆς στόχων, ἐκάλυπτον ὅλον τὸν χῶρον τῶν Στρατώνων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς οἱ ἐλασῖται εἶχον ἐγκαταστήσει φυλάκια μὲ ὅλμους καὶ πολυβόλα εἰς πολλὰς γύρωθεν πολυκατοικίας, ὁπόθεν ἔβαλλον ἢ παρεσκευάζοντο διὰ καταιγιστικοῦ πυρὸς νὰ καλύψουν ἐπικειμένην ἐπίθεσιν.

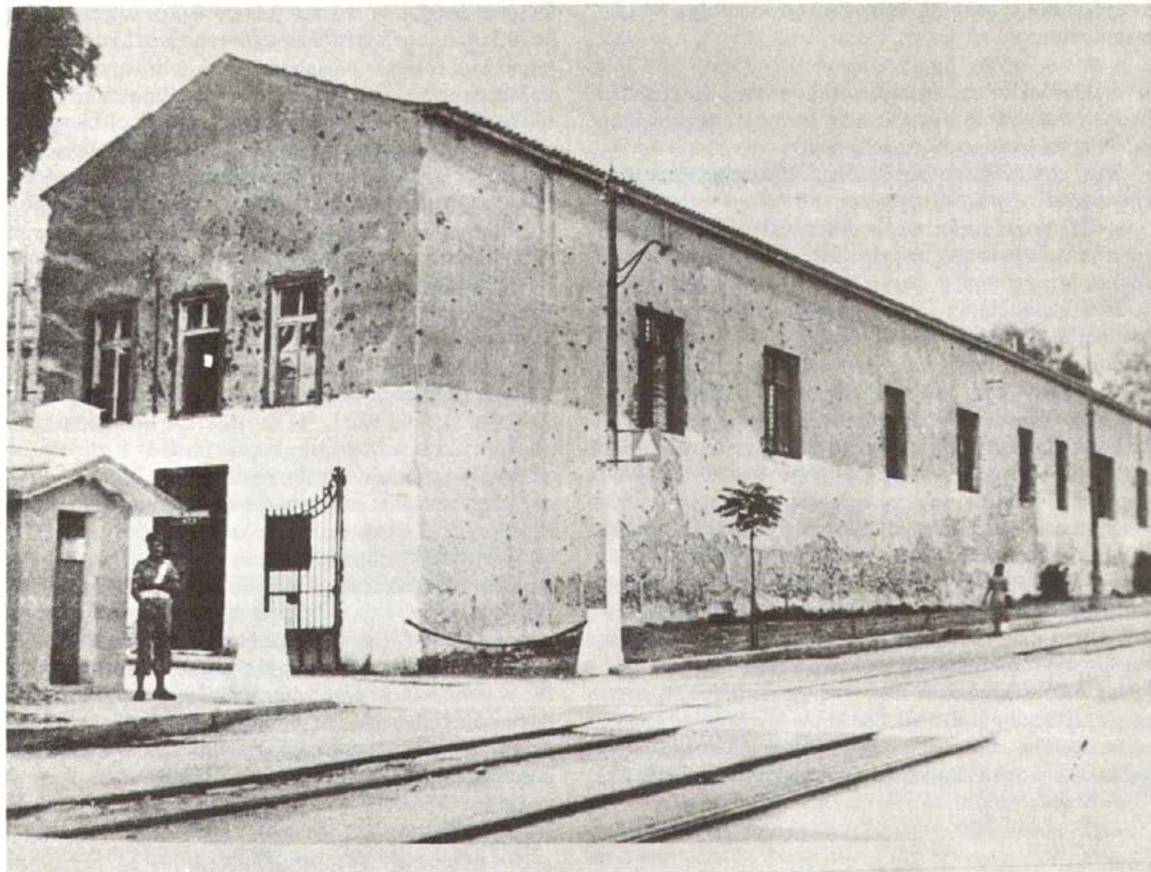
Σοβαρὸν κίνδυνον ἀπετέλει ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μητσαίων κατάληψις τοῦ 4ου φυλακίου, ὁπόθεν δὲν ἀπεῖχον εἰμὴ 6 ἕως 8 μέτρα ἀπὸ τὸν περίβολον τοῦ Συντάγματος καί, ἐκεῖθεν, ἠδύναντο ὄχι μόνον νὰ βάλλουν εὐστοχώτερον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μὲ ὅλμους καὶ αὐτόματα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκσφενδονίζουν χειροβομβίδας καὶ εὐφλέκτους ὕλας. Ἡ ὡς ἐξετέθη ἀνωτέρω κεραυνοβόλος τοποθέτησις πυροβόλων ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ἐκείνης, ἐκ τῶν πυρῶν τῶν ὁποίων εὗρον δι' ἀναφλέξεως τῶν εὐφλέκτων ὑλῶν τὸν τραγικὸν θάνατον περὶ τοὺς 50 ἐλασῖται, εἶχε κάμει τοὺς λοιποὺς νὰ μὴ ἀποτολμήσουν νέαν ἐγκατάστασιν ἐπὶ τῆς ταράτσας. Ἐν τούτοις, ὁ σοβαρὸς κίνδυνος ἐγκαταστάσεώς των ἐπ' αὐτῆς ὑπῆρχε πάντοτε, ἐφ' ὅσον ὁ ἐκεῖ χῶρος καὶ ὁλόκληρος ἐκείνη ἡ πολυκατοικία εἶχε περιπέσει εἰς χεῖράς των. Διὰ τοῦτο ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως ἐνισχυθοῦν τὰ φυλάκια τῆς βορειοδυτικῆς καὶ νοτιοδυτικῆς γωνίας, νὰ παραμείνουν δὲν ἐν ἐπαγρυπνήσει πρὸς ἐκείνην τὴν πλευρὰν καὶ τὰ δύο ἀντιαρματικὰ πυροβόλα.

7. ΔΥΝΑΜΙΤΙΣΤΙΚΑΙ ΑΠΟΠΕΙΡΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΦΡΑΞΙΣ ΡΗΓΜΑΤΩΝ

Ἡ ἡμέρα τῆς 7ης Δεκεμβρίου διέρρευσε μὲ παρενοχλητικὰ πυρὰ καὶ μὲ πυρετώδεις προπαρασκευὰς τῶν ἐλασιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐλάμβανον συνεχῶς νέας ἐνισχύσεις. Ἤδη τὸ Ἀρχηγεῖον τῶν ἐλασιτῶν εἶχεν ἀντιληφθῆ, ὅτι ἡ κατάληψις τῶν Στρατώνων Μακρυγιάννη δὲν ἦτο εὔκολος ἐπιχείρησις. Οἱ ὑπερασπισταὶ των δὲν ἦσαν «λίγοι παληοχωροφύλακες», ὅπως διεκήρυσσον περιφρονητικῶς τὰ χωνιά των, διὰ νὰ ἐνθαρρύνουν τοὺς μαχομένους ἐλασίτας, ἀλλ' ἄνδρες μαχόμενοι μὲ ἡρωισμὸν καὶ αὐτοθυσίαν, ἀποφασισμένοι νὰ νικήσουν ἢ νὰ ἀποθάνουν καὶ προξενοῦντες μεγάλην φθορὰν εἰς τοὺς ἀντιπάλους των. Ἔπρεπε λοιπὸν πρὶν ἐπιχειρήσουν γενικὴν ἐπίθεσιν νὰ ἀνασυνταχθοῦν, νὰ λάβουν νέας ἐνισχύσεις καὶ νὰ μεταβάλουν τὰ στρατηγικά των σχέδια.

Κατὰ τὴν συνήθη μέθοδον τῶν ἐλασιτῶν, πρὸς κατάληψιν μανδροτοιχισμένου ὀχυροῦ ἔπρεπε νὰ διανοιχθῇ ῥῆγμα εἰς τὸν μανδρότοιχον, ἵνα ἐκεῖθεν ἐπιχειρηθῇ εἰσβολὴ εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Τοῦτο ἐπεχειρήθη καὶ τελικῶς ἐπέτυχε μόνον ἀπὸ τῆς νοτίας πλευρᾶς, διότι ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς εἶχον καταληφθῆ τὰ ἐξωτερικὰ φυλάκια καὶ δὲν ὑπῆρχε τρόπος ἔξωθεν ἐπιτηρήσεως τοῦ περιβόλου. Ἀπὸ τῆς 8ης μέχρι τῆς 12ης νυκτερινῆς ὥρας τῆς 7ης Δεκεμβρίου, ἐλασῖται, ἐπωφελούμενοι τοῦ βαθυτάτου σκότους καὶ ἀφοῦ διὰ καταιγιστικοῦ πυρὸς ἀπὸ τὰς ἔναντι πολυκατοικίας ἐξουδετέρωσαν πᾶσαν δυνατότητα ἐπιτηρήσεως ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν φυλακίων, ἕρποντες ἐπλησίασαν τὸν μανδρότοιχον καὶ εἰς διανοιχθείσας κάτωθι ὀπὰς ἐτοποθέτησαν δέσμας δυναμίτιδος. Διὰ σειρᾶς τρομερῶν ἐκρήξεων ὁ μανδρότοιχος τῆς νοτίας πλευρᾶς κατέπεσεν ἐν μέρει καὶ διηνοίχθησαν κενὰ εἰσόδου πρὸς τὸν περίβολον. Οἱ ὑπερασπισταὶ ἔσπευσαν νὰ καλυφθοῦν προχείρως ὄπισθεν σωροῦ πετρῶν καὶ χώματος τοῦ καταρρεύσαντος τμήματος τοῦ μανδροτοίχου καὶ νὰ τοποθετήσουν ἐκεῖ νέον φυλάκιον ἐπαγρυπνήσεως καὶ ἀμύνης.

Καὶ ἡ νύκτα αὐτὴ διέρρευσεν ὅπως καὶ ἡ ἡμέρα

Ἡ νοτία πύλη τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, παρὰ τὴν ὁδὸν Μακρυγιάννη.

χωρὶς τροφὴν καὶ χωρὶς ὕπνον, ἀναμενομένης μὲ τὸ ὅπλον εἰς χεῖρας τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἐλασιτῶν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Παρὰ τὴν φοβερὰν ταλαιπωρίαν καὶ τὴν ἐπὶ δύο ἡμερονύκτια ἔντονον προσπάθειαν, ἐν πλήρει στερήσει τοῦ παντός, τὸ ἠθικὸν παρέμενεν ἀκμαῖον.

Τὴν πρωίαν τῆς 8ης Δεκεμβρίου ἡ φρουρὰ εὑρέθη ἐπὶ ποδὸς εἰς τὰς θέσεις της, ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐπιθέσεως. Κατὰ διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, οἱ ἄνδρες ἔφερον λευκὸν περιβραχιόνιον, πρὸς ἀναγνώρισίν των καὶ πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως. Πράγματι, πολλοὶ ἐλασῖται ἔφερον τὰς στολὰς τῶν φονευομένων ἢ ἐκτελουμένων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὑπῆρχε δὲ κίνδυνος νὰ διεισδύσουν εἰς τὰς τάξεις τῶν ὑπερασπιστῶν καὶ νὰ δημιουργήσουν σύγχυσιν. Ἀπὸ τῆς αὐγῆς ἤρχισεν ἔντονος κανονιοβολισμός. Προσετέθησαν δύο πυροβολαρχίαι τῶν ἐλασιτῶν, τοποθετηθεῖσαι ἡ μία εἰς τὸν λόφον Ἀρδηττοῦ καὶ ἡ ἄλλη παρὰ τὸ ἐργοστάσιον Φίξ. Τὸ πῦρ τούτων ἐστράφη καὶ ἐναντίον τῶν περὶ τὸν περίβολον πολυκατοικιῶν, αἱ ὁποῖαι εὑρίσκοντο ἀκόμη εἰς τὴν κατοχὴν ἢ τὴν σφαῖραν δράσεως τοῦ Συντάγματος. Προφανῶς, ἡ προσπάθειά των ἐστρέφετο εἰς τὴν κατάληψιν ὅλων τῶν ἔξω τοῦ περιβόλου κτιρίων, πρὸς πανταχόθεν περίσφιγξιν τοῦ Συντάγματος. Συγχρόνως μετέφερον πρὸς τὸ πεδίον ἐπιχειρήσεων Μακρυγιάννη νέας δυνάμεις εἴτε ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν εἴτε ἐξ ἄλλων σημείων τῆς πρωτευούσης.

Ἔντονος καὶ ὁμαδικὸς ἀπὸ πολλῶν σημείων βομβαρδισμὸς εἶχε στόχον τὸ Διοικητήριον, τὸ ὁποῖον μέχρι μεσημβρίας τῆς 8ης Δεκεμβρίου εἶχεν ὑποστῆ σοβαρὰς βλάβας. Ἡ ταράτσα ὅπου εἶχεν ἐγκατασταθῆ τὸ μόνον παρατηρητήριον, ἤρχισε νὰ καταρρέῃ, λόγῳ δὲ τοῦ ὁμαδικοῦ πυρός, πυροβόλων, ὅλμων καὶ πολυβόλων, οἱ ἀνερχόμενοι εἰς τὰ συντρίμματά της πρὸς κατοπτεύσεις ἐφονεύοντο ἢ ἐτραυματίζοντο. Οἱ ἐλασῖται δὲν ἀπετόλμων ἀκόμη τὴν ἀναμενομένην ἐπίθεσιν. Συνεχίζοντο ὅμως αἱ συγκεντρώσεις ἰσχυρῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων εἰς τὴν συνοικίαν Κουκάκι καὶ κατὰ μῆκος τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἰλισοῦ.

Κατὰ τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς 8ης Δεκεμβρίου, ἀγγλικὰ φορτηγά, καλυπτόμενα ὑπὸ τεθωρακισμένων, προσεκόμισαν πυρομαχικὰ καὶ τρόφιμα. Τῶν πρώτων εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ σημειοῦται ἔλλειψις,

τὰ δεύτερα ἔλειπον καθ' ὁλοκληρίαν. Ἡ ἄφιξις πυρομαχικῶν καὶ ἐφοδίων ἐγένετο δεκτὴ μὲ ἐνθουσιασμόν, ἐτόνωσε δὲ ἀνυπολογίστως τὸ ἠθικὸν τῶν μαχητῶν.

Συγχρόνως ὅμως κατέφθασε διαταγὴ τοῦ Ἄγγλου ταξιάρχου, ὅπως 100 ἄνδρες τῆς φρουρᾶς Μακρυγιάννη μετ' ἀναλόγων ἀξιωματικῶν σταλοῦν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων. Ἡ διαταγὴ αὐτὴ ἐξασθενίσεως τῆς δυνάμεως τῆς φρουρᾶς, καθ' ὃν χρόνον αὐτὴ ἀνέμενεν ἐνισχύσεις, πρὸς ἀναπλήρωσιν τοὐλάχιστον δημιουργηθέντων κενῶν ἐκ τῶν φονευθέντων καὶ τραυματισθέντων ἀνδρῶν της, ἔπεσεν ὡς ἀληθὴς βόμβα. Ὁ ὑπεύθυνος διεξαγωγῆς τῆς ἀμύνης ἀντισυνταγματάρχης Κωστόπουλος, διαβλέπων σοβαροὺς κινδύνους ἐκ τῆς ἐξασθενίσεως αὐτῆς τῆς δυνάμεώς των, καθ' ἣν ὥραν ἀνεμένετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἡ μεγάλη ἐπίθεσις, εἶχε φθάσει εἰς ἀπόγνωσιν, ἔκλινε δὲ μᾶλλον ὑπὲρ τῆς γνώμης ὅπως, πρὶν σταλοῦν οἱ ἄνδρες, παρασταθῇ εἰς τὸν Ἄγγλον ταξίαρχον τὸ λίαν ἐπικίνδυνον ἐξασθενίσεως αὐτῆς. Ἀλλά, τελικῶς, ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ Σύνταγμα μὴ προκαλέσῃ τὴν δυσαρέσκειαν τοῦ Ἄγγλου ταξιάρχου, εἰς στιγμὰς κατὰ τὰς ὁποίας ἡ τελικὴ ἐπιτυχία ἐστηρίζετο εἰς τὴν βοήθειαν τῶν ἀγγλικῶν δυνάμεων, ἐπιδειχθῇ δὲ καὶ πνεῦμα στρατιωτικῆς πειθαρχίας. Ὁ διοικητὴς Σαμουήλ, ἂν καὶ μὲ μεγάλην στενοχωρίαν, διέταξεν ὅπως, σύμφωνα μὲ τὴν διαταγήν, δύναμις 100 ὁπλιτῶν μετ' ἀναλόγων ἀξιωματικῶν σταλῇ ἀμέσως εἰς ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων.

Ποῖος ὁ ἀκριβὴς λόγος τῆς ἀποστολῆς τῆς δυνάμεως αὐτῆς διὰ μιᾶς τόσον σοβαρᾶς ἀφαιμάξεως τῆς δυνάμεως ἀμύνης Μακρυγιάννη, δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστός. Βεβαίως, ὑπῆρχε πάντοτε κίνδυνος ἐπιθέσεως ἀπὸ πλατείας Ρηγίλλης καὶ Ἐθνικοῦ Κήπου κατὰ τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων, ὡς δὲ ἐτονίσθη εἰς τὰ προηγούμενα, ἐὰν κατελαμβάνοντο τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα, τὸ κέντρον τῆς πρωτευούσης, ὅπου μόνον διετηρεῖτο ἡ ἐλευθέρα Ἑλλάς, θὰ περιέπιπτεν εἰς χεῖρας τῶν ἐλασιτῶν. Θὰ ἦτο ὅμως δυνατὸν νὰ ἐξευρεθῇ ἄλλοθεν, ἰδίως ἐκ τῶν ἀγγλικῶν δυνάμεων καὶ τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι ἡ μικρὰ αὐτὴ δύναμις, ὥστε νὰ μὴ ἐξασθενήσῃ εἰς τόσον κρισίμους ὥρας ἡ δύναμις τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ δεχθῶμεν κατὰ τρόπον ἀσφαλῆ τὴν ἐξενεχθεῖσαν ὑπόθεσιν κατὰ τὴν ὁποίαν, ἐπειδὴ ὑπῆρχε κίνδυνος ἐξολοθρεύσεως τῆς δυνάμεως Μακρυγιάννη, θὰ ἔπρεπε νὰ διασωθῇ μέρος τῆς δυνάμεως αὐτῆς πρὸς χρησιμοποίησίν του εἰς ἄλλο σημεῖον τῶν ἐπιχειρήσεων. Τοιοῦτόν τι καὶ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ἠθικὴν ἀντίκειται, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς κανόνας τῆς στρατηγικῆς εἶναι ἀντίθετον. Πάντως, οἱ μὲν ἐπιλεγέντες 100 ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν των, μετὰ δυσφορίας καὶ μόνον ἐκ πνεύματος στρατιωτικῆς πειθαρχίας ἀπεδέχθησαν τὴν ἀποχώρησίν των, προτιμῶντες νὰ παραμείνουν, ἔστω καὶ ἐπὶ θυσίᾳ τῆς ζωῆς των, μέχρι πέρατος τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ Συντάγματός των. Οἱ δὲ ἐναπομείναντες ἄνδρες τῆς φρουρᾶς, μὲ ἀμείωτον τὸ ἠθικόν των παρέμειναν εἰς τὰς θέσεις των.

Ἀπὸ τῆς προηγουμένης νυκτός καὶ καθ' ὅλην τὴν πρωίαν τῆς 8ης Δεκεμβρίου, σημειοῦται ἔντονος βομβαρδισμὸς τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου (πολυκατοικία Κουρεμένου) ἐγκατεστημένου 3ου φυλακίου, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν ὅλην ἄμυναν, διότι συνείχετο μετὰ τοῦ Συντάγματος, ἐκεῖ δὲ ὑπῆρχε καὶ τὸ μόνον ἀπομένον τηλέφωνον, μέσῳ τοῦ ὁποίου συνεχίζετο ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως καὶ τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου. Οἱ ἐλασῖται ἔβαλλον ὁμαδικῶς δι' ὅλμων καὶ αὐτομάτων κατ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν γύρωθεν οἰκιῶν.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δυνάμεως τοῦ 3ου φυλακίου μοίραρχος Μαλτέζος, ἀντελήφθη ὅτι, καθ' ὃν χρόνον ἐβάλλετο καταιγιστικῶς, ἄλλοι ἐλασῖται, καλυπτόμενοι ὑπὸ τοῦ πυρὸς αὐτοῦ καὶ φέροντες εἰς τὰς χεῖρας ἢ ἐπὶ τῶν ὤμων μεγάλα δοχεῖα καὶ δέματα, εἰσέδυον εἰς τὰς ὑπ' αὐτῶν κατειλημμένας οἰκίας τοῦ 2ου ὑποφυλακίου (διασταυρώσεως Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου καὶ Μητσαίων) καὶ 4ου φυλακίου (ὁδοῦ Μητσαίων). Ἦτο προφανὲς ὅτι ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς συνεκεντροῦντο ἐκεῖ πυρομαχικὰ καὶ ἐκρηκτικαὶ ὕλαι, προκειμένου νὰ βληθῇ ἐκεῖθεν τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Συντάγματος ἀσφαλέστερον, λόγῳ τῆς ἐγγυτάτης ἀποστάσεως καὶ τοῦ ὕψους τῶν ταρατσῶν. Χάρις εἰς τὴν ὄπισθεν τοῦ οἰκήματος τοῦ 3ου φυλακίου ἀνεμόσκαλαν, ἐγένετο ἄμεσος ἐνημέρωσις τῆς Διοικήσεως τοῦ Συντάγματος ἐπὶ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου. Τότε ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ δύναμις τοῦ 3ου φυλακίου, ἐνισχυομένη δι' ἀνδρῶν καὶ αὐτομάτων ὅπλων ἀπὸ τῆς ἀνεμόσκαλας, ἐφορμήσῃ αἰφνιδιαστικῶς, πρὸς ἀνακατάληψιν τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἐπικινδύνων οἰκημάτων.

Ἡ παράτολμος καὶ πλήρης θανασίμων κινδύνων ἐπιχείρησις αὐτὴ ἐσημείωσεν ἀξιοθαύμαστον ἐπιτυχίαν. Περὶ τὴν 4ην ἀπογευματινὴν ὥραν οἱ ἄνδρες τοῦ 3ου φυλακίου, ἀφ' οὗ ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν ἔβαλλον καταιγιστικῶς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἐκείνην τὰ πλησιέστερα ἐσωτερικὰ φυλάκια, ἐξώρμησαν κεραυνοβόλως πρὸς τὰς ὁδοὺς Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου καὶ Μητσαίων. Οἱ ἐλασῖται, μὴ ἀναμένοντες μίαν τόσον παράτολμον ἐνέργειαν καὶ αἰφνιδιασθέντες, ἐτράπησαν πανικόβλητοι πρὸς τὰς παρόδους καὶ πολλοὶ ἐφονεύθησαν. Οἱ χάρις εἰς τὴν θυελλώδη ὁρμὴν καὶ τὸ καταιγιστικόν των πῦρ γενόμενοι ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν κύριοι τῶν ὁδῶν τῆς βορειοδυτικῆς πλευρᾶς ἄνδρες τοῦ 3ου φυλακίου μὲ ἀστραπιαίαν ταχύτητα κατέλαβον τὸ 2ον ὑποφυλάκιον.

Ἐν συνεχείᾳ, μὲ ἀσυγκράτητον μένος ὥρμησαν πρὸς τὸ οἴκημα τοῦ παλαιοῦ 4ου φυλακίου τῆς ὁδοῦ Μητσαίων. Οἱ ἐντὸς αὐτοῦ πολυάριθμοι ἐλασῖται, ἀνύποπτοι τῶν συντελουμένων εἰς τὴν ὁδόν, διε-

σκέδαζον, καὶ αἰφνιδιασθέντες ἀνεζήτησαν κατὰ τὸ πλεῖστον σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς. Οἱ λοιποὶ μετὰ σύντομον πάλην σώματος πρὸς σῶμα, ἐφονεύθησαν ἢ παρεδόθησαν. Οὕτω συνελήφθησαν περὶ τοὺς 50 ἐλασῖται αἰχμάλωτοι. Ἐντὸς τοῦ ἀνακαταληφθέντος κτιρίου ἀνευρέθησαν 70 ὅπλα, 10 ὁπλοπολυβόλα καὶ πρὸ πάντων μεγάλαι ποσότητες ἐκρηκτικῶν ὑλῶν (βενζίνης, δυναμίτιδος, χειροβομβίδων κλπ.). Κατὰ τὰς ὁμολογίας τῶν αἰχμαλώτων, τὴν ἐπερχομένην νύκτα ἐπρόκειτο νὰ ἀνατιναχθοῦν τὸ οἴκημα τοῦ 3ου φυλακίου καὶ ὅλα τὰ πρὸς τὴν πλευρὰν ἐκείνην συνεχόμενα πρὸς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη κτίρια.

Ἡ λαμπρὰ αὐτὴ ἐπιτυχία τῆς ἐπιχειρήσεως ἐνέπλησε χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ τοὺς μαχητὰς τοῦ Μακρυγιάννη, ἐν ᾧ κατέπληξε καὶ ἀπεγοήτευσε τοὺς κομμουνιστάς. Ἰδίως ἡ ἀνακατάληψις τοῦ 4ου φυλακίου ἀπετέλεσε δι' αὐτοὺς ὀδυνηρὸν πλῆγμα, διότι εἰς τὴν ἐκεῖθεν δρᾶσιν καὶ εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἐκεῖ ἐναποθηκευμένων ἐκρηκτικῶν ὑλῶν ἐστήριζον τὴν ἐπιτυχίαν τῆς παρασκευαζομένης νυκτερινῆς ἐπιθέσεως. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ σχεδιασθεῖσα νυκτερινὴ ἐπίθεσις ἀνεβλήθη ἐκ νέου ἐν ἀναμονῇ νέων ἐνισχύσεων καὶ διὰ νὰ διευκολυνθῇ αὕτη μὲ ἀνατινάξεις κτιρίων καὶ τμημάτων τοῦ μανδροτοίχου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός.

Κατ' εὐτυχῆ σύμπτωσιν, τὴν νύκτα ἐκείνην ἐπεκράτει πλήρης αἰθρία, τὸ δὲ σεληνόφως ἐφώτιζε τὰς πέριξ τοῦ περιβόλου ὁδοὺς μέχρι τοιούτου σημείου, ὥστε ἀπὸ τῶν φυλακίων ἠδύναντο νὰ διακρίνουν καὶ τὴν παραμικρὰν κινουμένην σκιάν. Οἱ ἐπιχειροῦντες, ὡς συνήθως ἕρποντες, νὰ προσεγγίσουν τὸν μανδρότοιχον, ἐγίνοντο δεκτοὶ μὲ καταιγιστικὰ πυρά. Ἀπὸ τοῦ 3ου φυλακίου ἐφονεύθη εἷς λοχαγὸς τοῦ ΕΛΑΣ, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων μεγάλην νάρκην, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ ἀνατινάξῃ τὸ κτίριον τοῦ φυλακίου αὐτοῦ. Οὕτως, οἱ ἐλασῖται ἄφησαν νὰ διαρρεύσῃ καὶ ἡ νύκτα ἐκείνη χωρὶς νὰ ἐπιτύχουν τίποτε τὸ σπουδαῖον. Οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Συντάγματος, μετὰ 48ωρον ἀδιάκοπον πάλην εὗρον καιρὸν δι' ὀλιγόωρον ἀνάπαυσιν, τόσον ἀπαραίτητον πρὸς τόνωσιν τῶν δυνάμεών των διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ἑπομένης. Σχεδὸν νήστεις καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα, κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην εἶχον τὴν εὐχάριστον ἔκπληξιν νὰ γευθοῦν ὀλίγην τροφὴν ἀπὸ μπισκότα καὶ κρέας κονσέρβας ποὺ τοὺς ἀπέστειλεν ἡ ἀγγλικὴ ὑπηρεσία.

Ἀπὸ τῆς πρωίας τῆς 9ης Δεκεμβρίου, τὰ πυροβόλα, οἱ ὅλμοι καὶ τὰ ὁπλοπολυβόλα τῶν ἐλασιτῶν ἐπανήρχισαν τὰ πυρὰ φθορᾶς καὶ παρενοχλήσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ κατέφθανον ἀναμενόμεναι ἐνισχύσεις των. Μεταξὺ τούτων κατέφθασαν 500 γενειοφόροι ἀντάρται τῶν βουνῶν, ἀποτελοῦντες τὸ σῶμα τοῦ καπετὰν Γρίβα, ὀνομαστὸν διὰ τὴν δρᾶσίν του καὶ τὰς θηριωδίας, τὰς ὁποίας εἶχε διαπράξει ἐπὶ κατοχῆς. Ἡ ἐπιδεικτική, ἀνὰ τὰς γύρωθεν τοῦ Συντάγματος κατεχομένας συνοικίας, πορεία τῶν νέων ἐλασιτικῶν ταγμάτων καὶ ἰδίως τῶν γενειοφόρων ἀνταρτῶν τοῦ Γρίβα, οἱ ὁποῖοι ἐτρόχιζον εἰς τοὺς δρόμους τὰς μεγάλας μαχαίρας των, μὲ τὰς ὁποίας θὰ κατέσφαζον τοὺς ἐχθροὺς τοῦ λαοῦ, προεκάλει τοὺς ἀλαλαγμοὺς τοῦ κομμουνιστικοῦ ὄχλου. Τὰ χωνιὰ ἀντήχουν παντοῦ ἐκκωφαντικῶς ἀναγγέλλοντα τὴν ἄφιξιν τῶν «ἡρώων τοῦ λαοῦ» καὶ τὴν ἐπικειμένην σφαγὴν τῶν προδοτῶν. Μία περιβόητος διὰ τὰς θηριωδίας της καὶ τὰς ἐξάλλους λογοκοπίας της, γνωστὴ ὡς «καπετάνισσα Ἀθηνᾶ», ἡγεῖτο ἑνὸς θηριώδους συρφετοῦ μὲ τὴν μάχαιραν εἰς τοὺς ὀδόντας. Ἀνερχομένη ἐπὶ καθισμάτων ἐφανάτιζε τὰ ἐξηγριωμένα στίφη μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν θὰ παρεδίδοντο εἰς χεῖράς των ὅλοι οἱ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη «μοναρχοφασίστες τῆς Χωροφυλακῆς». Πῶς θὰ ἠμποροῦσαν νὰ ἀντισταθοῦν εἰς τὰ «φημισμένα παλληκάρια τοῦ βουνοῦ», ποὺ ἔφερεν ὁ καπετὰν Γρίβας, οἱ ὀλίγοι «παληοχωροφύλακες»... Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐδόνουν τὸν ὁρίζοντα αἱ ὑστερικαὶ φωναὶ τῶν χωνιῶν, οἱ ὑστερικοὶ ἀλαλαγμοὶ τοῦ ὄχλου καὶ αἱ θηριώδεις κραυγαὶ τῶν καπεταναίων καὶ καπετανισσῶν, οἱ ὑπερασπισταὶ τῶν στρατώνων καὶ φυλακίων τοῦ Μακρυγιάννη ἀπτόητοι εἰς τὰς θέσεις των ἀνέμενον μὲ τὸ ἴδιον πάντοτε ὑψηλὸν ἠθικὸν νὰ ἀποκρούσουν τὰς νέας ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν.

Κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 9ης Δεκεμβρίου, καλυφθέντες κατὰ τὴν πορείαν φορτηγοῦ αὐτοκινήτου ὑπὸ βολῶν τεθωρακισμένου ἅρματος, ἐπέτυχον νὰ διασπάσουν τὴν πολιορκητικὴν ζώνην καὶ νὰ εἰσδύσουν εἰς τοὺς Στρατῶνας Μακρυγιάννη 15 Ἄγγλοι ἀλεξιπτωτισταί, κομίζοντες νάρκας καὶ συρματοπλέγματα πρὸς τοποθέτησιν εἰς τὰ ρήγματα τοῦ μανδροτοίχου καὶ ἄλλα ἐπισφαλῆ σημεῖα.

Ἀλλ' ἡ ναρκοθέτησις αὐτὴ δὲν ἦτο εὔκολος ἐπιχείρησις, διότι, ἀκριβῶς τὰ σημεῖα αὐτὰ ἦσαν ὁρατὰ καὶ εἰς ἐγγυτέραν ἀπόστασιν ἀπὸ τὰ ἐλασιτικὰ φυλάκια καὶ ἦσαν τὰ πλέον ἐκτεθειμένα εἰς τὸ πῦρ τοῦ ἐχθροῦ. Διὰ τοῦτο ἐσχεδιάσθη μία πλήρης πολεμικὴ ἐπιχείρησις πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ναρκοθετήσεως. Ἡ ὅλη ἐπιχείρησις ἐγένετο κατόπιν καλῶς μελετηθέντος σχεδίου καὶ μετὰ μεγάλης στρατηγικῆς τέχνης, εἶχε δὲ τεθῆ ἐπὶ τοῦτο ἐπὶ ποδὸς ὁλόκληρος ἡ δύναμις τοῦ Συντάγματος. Ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος Σαμουὴλ καὶ ὁ διοικητὴς ἀμύνης Κωστόπουλος ἐτέθησαν προσωπικῶς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δύο πλέον ἐπικινδύνων τομέων. Ὁ ὑποδιοικητὴς Σοφρᾶς ἀνέλαβε νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τοὺς μαχητὰς τὸ σχέδιον καὶ νὰ παραμείνῃ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἐπιβλέπων τὴν ἐκτέλεσίν του. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἄγγλων ἀλεξιπτωτιστῶν ὑπολοχαγὸς Μπε[illegible]ερ παρέμενεν ἐν ἀναμονῇ νὰ δοθῇ τὸ σύνθημα τῆς ἐξορμήσεως. Κατὰ τὸ πρῶτον δεκάλεπτον τὰ καταιγιστικὰ πυρὰ κατηυθύνοντο πολὺ χαμηλά, εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ ρήγματος, οὕτως ὥστε οἱ ἐνεδρεύοντες ἔναντι καὶ εἰς τὰ πλάγια τούτου ἠναγκάσθησαν νὰ απομακρυνθοῦν ἐκεῖθεν, διὰ νὰ κρυβοῦν ὄπισθεν τῶν χα-

ρακωμάτων των ἢ εἰς τὰς παρόδους. Κατὰ τὴν δευτέραν φάσιν τὰ πυρὰ ἐστρέφοντο πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν, ἀλλὰ εἰς ὕψος τριῶν μέτρων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματίζουν κάτωθι προστατευτικὸν τεῖχος.

Τότε ἐδόθη τὸ σύνθημα εἰς τοὺς Ἄγγλους ἀλεξιπτωτιστάς, οἱ ὁποῖοι, ἤδη πεπειραμένοι διὰ τὸ ἔργον τοῦτο, ἐξώρμησαν πρὸς τὸ ρῆγμα φορτωμένοι νάρκας καὶ σύροντες συρματοπλέγματα. Ἐν ᾧ ἄνωθέν των, μόλις ἓν μέτρον ὑπὲρ τὰς κεφαλάς των ἐβόμβων δαιμονιωδῶς τὰ βλήματα τοῦ φράγματος πυρός, αὐτοὶ μὲ ἀστραπιαίαν ταχύτητα καὶ ἀξιοθαύμαστον ψυχραιμίαν, ἐντὸς ἑνὸς καὶ μόνον δεκαλέπτου ἐτοποθέτησαν εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ μανδροτοίχου νάρκας καὶ συρματοπλέγματα. Οἱ ἐλασῖται ἀντελήφθησαν ἀργά πως τὸν σκοπὸν τοῦ καταιγιστικοῦ αὐτοῦ πυρὸς καὶ ἔστρεψαν τὰ πυρά των πρὸς τὸ φρασσόμενον ρῆγμα. Εἷς Ἄγγλος στρατιώτης ἐφονεύθη. Οἱ λοιποί, ἐπειδὴ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἀποκλεισθῆ ἡ ὁδὸς τῆς ἀποχωρήσεως, παρέμειναν ἐντὸς τοῦ Στρατῶνος, συμπολεμοῦντες γενναίως μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ προσφέροντες ὑπηρεσίας, ἰδίως ὡς εἰδικοὶ διὰ τὴν πρόχειρον κατασκευὴν χαρακωμάτων καὶ ὀργάνωσιν φραγμάτων ἀμύνης.

Ἡ διὰ ναρκῶν καὶ συρματοπλεγμάτων ἀπόφραξις τοῦ ρήγματος τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ μανδροτοίχου, σημειώσασα πλήρη ἐπιτυχίαν, ἀπετέλεσε σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν ἀποτελεσματικὴν ἄμυναν, τοῦ συγκροτήματος Μακρυγιάννη. Οἱ ἐλασῖται ἐλύσσων ἐξ ὀργῆς, διότι διὰ τῆς μοναδικῆς αὐτῆς ἀποφράξεως τοῦ ρήγματος ἀπετύγχανεν ἡ σχεδιαζομένη ἐκεῖθεν εἰσβολή.

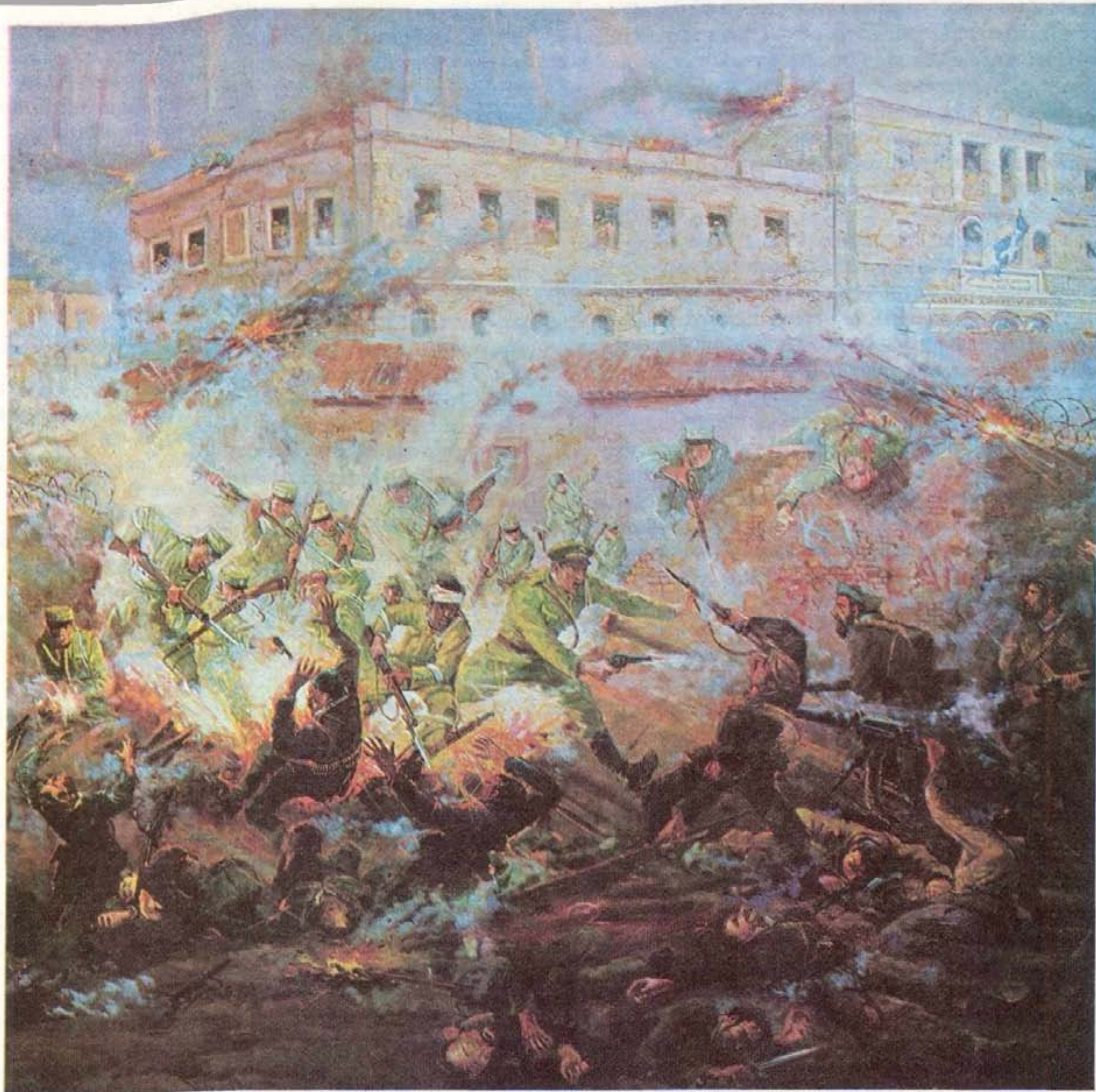
Τὸ ἐλασιτικὸν ἐπιτελεῖον διέταξεν, ὅπως, ἀντὶ πάσης θυσίας καὶ μὲ οἱασδήποτε ἀπωλείας, διανοιχθῇ κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἄλλο ρῆγμα δι' ἀνατινάξεων εἰς τὸν μανδρότοιχον. Καὶ πράγματι, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, κατόπιν πολλῶν προσπαθειῶν, οἱ ἐλασῖται ἐπέτυχον νὰ τοποθετήσουν δέσμας δυναμίτιδος καὶ νὰ ἀνατινάξουν ἄλλο τμῆμα τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ μανδροτοίχου. Οἱ Ἄγγλοι ἀλεξιπτωτισταὶ ἔρριψαν ἐπ' αὐτοῦ νάρκας. Ἀλλ' ἡ ἐπιμονή των, πρὸς ἀντὶ οἱασδήποτε θυσίας δημιουργίαν νέων ρηγμάτων εἰς τὸν περιστοιχίζοντα τὸ Σύνταγμα μανδρότοιχον, ἐπρόδιδε τὴν ἀπόφασίν των μεγάλης ἐπιθέσεως, ἡ ὁποία πλέον ἀνεμένετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Μακρυγιάννη παρέμειναν κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἄγρυπνοι εἰς τὰς θέσεις των.

8. Η ΘΡΥΛΙΚΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ 10ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
ΑΦΘΑΣΤΟΙ ΗΡΩΙΣΜΟΙ ΣΩΖΟΥΝ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Ἀπὸ τῆς χαραυγῆς τῆς 10ης Δεκεμβρίου, ὁ ἐχθρὸς ἤρχισε νὰ βάλλῃ ἀπὸ ὅλων τῶν σημείων καὶ μὲ ὅλα τὰ εἰς τὴν διάθεσίν του μέσα, κατὰ τῶν κτιρίων καὶ φυλακίων τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη. Βαρὺ πυροβολικόν, ὅλμοι, βαρέα καὶ ἐλαφρὰ αὐτόματα ὅπλα, χειροβομβίδες, ἐμπρηστικαὶ βόμβαι, τὰ πάντα καὶ πανταχόθεν βάλλουν ἀδιακόπως κατὰ τοῦ Μακρυγιάννη εἰς μίαν πραγματικὴν κόλασιν πυρός. Ἐπὶ τοῦ λόφου, ὅπου αἱ καταληφθεῖσαι φυλακαὶ Βουλιαγμένης, εἶχον στηθῆ βαρέα πυροβόλα καὶ ὅλμοι τῶν 81 χιλ., ἐκτοξεύοντες χωρὶς ἀνάπαυλαν στιγμῆς βλήματα, ἰδίως κατὰ τοῦ προσφέροντος μακρόθεν στόχον Διοικητηρίου. Ἀπὸ νοτίας καὶ δυτικῆς πλευρᾶς ἐβάλλετο καταιγιστικῶς τὸ Σύνταγμα διὰ μυδραλλιοβόλων καὶ αὐτομάτων.

Ὁ συνεχὴς μυκηθμὸς τῶν πυροβόλων, ὁ κροταλισμὸς τῶν πολυβόλων, αἱ ἐκρήξεις τῶν βομβῶν καὶ τῶν χειροβομβίδων, αἱ κλαγγαὶ τῶν αὐτομάτων, ἐδημιούργουν ἀληθῶς πανδαιμόνιον φρίκης καὶ ὀλέθρου, παρόμοιον τοῦ ὁποίου δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ ἡ ἀνθρωπίνη φαντασία. Ἡ φωνὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀκουσθῇ εἰς ἀπόστασιν δύο μέτρων καὶ οἱ ἄνδρες συνεννοοῦντο διὰ σημείων. Αἱ ἐκτυφλωτικαὶ λάμψεις τῶν ἐκρήξεων ἔφερον παραζάλην, οἱ δὲ φοβεροὶ κρότοι τῶν πυροβόλων καὶ τῶν ἐκρηγνυομένων βομβῶν ὡδήγουν μέχρι παρακρούσεως.

Πολλοὶ ἄνδρες, τῶν ὁποίων εἶχον σπάσει τὰ νεῦρα μέσα εἰς τὴν τρομερὰν ἐκείνην ἀτμόσφαιραν τῶν δαιμονιωδῶν κρότων, τῶν φλογῶν κολάσεως καὶ τῶν καταρρεόντων μετὰ πατάγου καὶ νεφῶν κονιορτοῦ κτιρίων, ἐζήτουν νὰ γίνῃ ἐξόρμησις ἀντεπιθέσεως πρὸς διάσπασιν τῆς ζώνης τῶν πολιορκητῶν, προτιμῶντες, ἔστω, τὸν θάνατον τῆς συνταρακτικῆς ἐκείνης κολάσεως. Ἀλλὰ τοιοῦτον, ὁσονδήποτε γενναῖον ἐγχείρημα, θὰ εἶχεν ὡς βέβαιον ἀποτέλεσμα τὴν ἐξόντωσιν πάντων καί, συγχρόνως, τὴν ἀπώλειαν τοῦ ὀχυροῦ, εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ὁποίου εἶχε τάξει αὐτοὺς ἡ πατρὶς διὰ τὴν σωτηρίαν της. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ παραμείνουν πάντες εἰς τὰς θέσεις των, μέσα εἰς τὴν φρικώδη ἐκείνην κόλασιν πυρὸς καὶ νὰ πολεμήσουν ἐκεῖ μέχρι τελευταίας ρανίδος τοῦ αἵματός των διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ὀχυροῦ των. Ἐν ᾧ δὲ ἔξω τοῦ Συντάγματος αἱ συνεχεῖς κωδωνοκρουσίαι ἐκάλουν εἰς γενικὸν συναγερμὸν καὶ ἀντήχουν οἱ ἀλαλαγμοὶ τῶν ἐλασιτικῶν στιφῶν καὶ οἱ βρυχηθμοὶ ἑνὸς ὠρυομένου ὑστερικῶς ὄχλου, οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς παρέμενον ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοὶ εἰς τὰς θέσεις των, ἕτοιμοι νὰ δώσουν τὴν τελευταίαν καὶ ἀποφασιστικὴν μάχην. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἡμέρα ποὺ ἐξημέρωσεν ἦτο Κυριακή, πολλοὶ

Ἡ ἐποποιία τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη ἐμπνέει τοὺς ζωγράφους. Πίναξ ἀναπαριστῶν τὴν δημιουργίαν ρήγματος εἰς τὸν μανδρότοιχον τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη τὴν 10.12.1944 παρὰ τῶν ἐπιτιθεμένων ἐλασιτῶν καὶ τὴν ἡρωικὴν προσπάθειαν τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς διὰ τὴν ἀπόκρουσιν τῶν κομμουνιστῶν καὶ τὸ κλείσιμον τοῦ ρήγματος. Χάρις εἰς τὸν ἡρωισμὸν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς τὸ ρῆγμα ἐκλείσθη, τὸ Κάστρον τοῦ Μακρυγιάννη ἔμεινεν ἀπόρθητον, οἱ κομμουνισταὶ ἀπεκρούσθησαν μὲ καταισχύνην καὶ ἐματαιώθησαν τὰ σχέδιά των περὶ μετατροπῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς ἐρυθρὸν δορυφόρον. (Ὁ πίναξ ἐφιλοτεχνήθη ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς Παπανελοπούλους διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς).

ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ὠλίσθαινον διαδοχικῶς, ἀμίλητοι καὶ ἐν βίᾳ, πρὸς τὸν μικρὸν ναὸν τοῦ Συντάγματος, ὅπου ἥναπτον κερὶ καὶ μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ προσηύχοντο ἐν κατανύξει νὰ τοὺς δώσῃ ὁ Θεὸς τὴν νίκην ἢ τοὐλάχιστον τὸν θάνατον, χωρὶς νὰ πέσουν ζῶντες εἰς χεῖρας τῶν ἐλασιτῶν.

Περὶ τὴν 7.30' πρωινὴν ὥραν, παρατηρεῖται μεγαλυτέρα ἔντασις τοῦ ἀγῶνος. Τὸ πῦρ γίνεται σφοδρότερον καὶ καταστρεπτικώτερον. Ἤδη, μαῦρα σύννεφα καπνοῦ καλύπτουν ὁλόκληρον τὸ συγκρότημα τῶν Στρατώνων. Ἡ βροχὴ βλημάτων καλύπτει τὰ κτίρια καὶ τὰ προαύλια τοῦ Συντάγματος.

Τὰς μεγαλυτέρας ζημίας ὑφίστατο τὸ Διοικητήριον, τὸ ὁποῖον ἐβάλλετο πανταχόθεν λυσσωδῶς. Τὸ εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ ἄνω ὀρόφου κεντρικὸν παρατηρητήριον τοῦ Διοικητηρίου μετεβλήθη εἰς συντρίμματα καὶ ἐφονεύθησαν πάντες οἱ τεταγμένοι εἰς αὐτὸ ἄνδρες. Ἡ ταράτσα τοῦ κτιρίου μετεβλήθη εἰς ἐρείπια, ὑπὸ τὰ ὁποῖα ἐτάφησαν τέσσαρες χωροφύλακες. Καὶ ὁ δεύτερος ὄροφος εἶχεν ὑποστῆ μεγάλας καταστροφὰς ἐκ τῶν ἐντὸς αὐτοῦ ἐκρήξεων βομβῶν, οἱ δὲ εὑρεθέντες ἐντὸς αὐτοῦ ὀλίγοι ἐπιζήσαντες ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν ἐγκαταλείψουν.

Τὸ Ἀρχηγεῖον τῶν ἐλασιτῶν ἐπίστευσεν ὅτι μὲ τὴν πολύωρον αὐτὴν κόλασιν τοῦ πυρὸς καὶ τὰς γενομένας φοβερὰς καταστροφάς, ὡς καὶ τὰς πιστευομένας μεγάλας ἀπωλείας εἰς ἄνδρας, τὸ ἠθικὸν τῶν ὑπερασπιστῶν θὰ εἶχε καταρρεύσει καὶ τὸ ἀμυντικόν των μένος ἐξαντληθῆ. Ἑπομένως ἦτο καιρὸς νὰ δοθῆ τὸ σύνθημα τῆς μεγάλης ἐπιθέσεως. Εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν εἶχε λάβει θέσεις τὸ 6ον ἐλασιτικὸν Σύνταγμα Κορίνθου, τὸ ὁποῖον μόλις εἶχε καταφθάσει καὶ ἐθεωρεῖτο ἀήττητον.

Εἰς τὰ καίρια σημεῖα τῆς ἐξορμήσεως εἶχον τοποθετηθῆ οἱ αἱμοσταγεῖς γενειοφόροι ἀντάρται τοῦ καπετὰν Γρίβα, φημισμένοι εἰς τὰς ἐαμικὰς μάζας διὰ τὴν δρᾶσίν των ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας, τὴν ὁρμητικότητα πρὸς συντριβὴν τῶν ἐμποδίων καὶ τὴν θηριωδίαν των, μὲ τὴν ὁποίαν κατέσφαζον τοὺς συλλαμβανομένους «προδότας».

Ἡ γενικὴ ἐπίθεσις τῶν ἐλασιτῶν ἤρχισε περὶ τὴν 9ην πρωινήν. Τὰ μαινόμενα στίφη ἐξώρμησαν εἰς μίαν πραγματικὴν θύελλαν, ἐν ᾧ τὰ ὄπισθέν των συμφύρματα τοῦ ἐαμικοῦ ὄχλου ἐξέβαλλον διαπεραστικὰς κραυγάς. Ἀλλ' οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Συντάγματος εὑρίσκοντο εἰς τὰς θέσεις των καὶ τοὺς ὑπεδέχθησαν μὲ πυκνὸν πῦρ πολυβόλων καὶ ὅπλων. Διὰ μίαν στιγμήν, λυσσαλέοι ἀντάρται, κατώρθωσαν νὰ φθάσουν ἕως τὰ τείχη τῆς νοτίας πλευρᾶς καὶ ἐξετόξευσαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν χειροβομβίδας καὶ ἐμπρηστικὰς βόμβας. Ἐπὶ τινα λεπτὰ ἐσημειώθη μικρὰ σύγχυσις καὶ ἀναταραχὴ πρὸς τὴν πλευρὰν ἐκείνην ἐκ τῶν καπνῶν, τῶν ἐκτυφλωτικῶν λάμψεων καὶ τοῦ πατάγου. Ἀλλὰ ταχέως οἱ ἄνδρες τῶν φυλακίων τοὺς ἀπεμάκρυνον διὰ θεριστικοῦ πυρός, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐπροξένησε μεγάλας ἀπωλείας. Οἱ ὑποχωροῦντες ἀντάρται ἔπιπτον κατὰ μάζας νεκροὶ ἢ τραυματίαι ὀλολύζοντες. Αἱ πανταχόθεν ἐπιθέσεις τῶν ἐλασιτῶν συνεχίσθησαν ἐπὶ δίωρον μετὰ τῆς αὐτῆς ὁρμῆς.

Ἀλλ' ἀπεκρούοντο ὅλαι, χάρις εἰς τὸ ἀδιάκοπον σφυροκόπημα τοῦ πυκνοῦ πυρὸς τῶν ὑπερασπιστῶν, μὲ μεγάλας ἀπωλείας τῶν ἐλασιτῶν. Τὸ ἐπανατεθὲν δι' ἐπισκευῆς εἰς λειτουργίαν ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἅρμα μάχης, ἂν καὶ πεπαλαιωμένον, θὰ προσέφερε πολλὰς ὑπηρεσίας κατὰ τὰς κρισίμους ἐκείνας στιγμάς. Ἀλλ' ὑποστὰν ἐκ νέου βλάβην ἠχρηστεύθη καὶ πάλιν.

Περὶ τὴν 11ην πρωινὴν ὥραν ἐσημειώθη χαλάρωσις τόσον τῶν βομβαρδισμῶν ὅσον καὶ τῶν κατὰ μέτωπον ἐπιθέσεων. Οἱ ἐλασῖται εἶχον ἐντυπωσιασθῆ ἀπὸ τὴν ἀπίστευτον ἀντοχὴν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Συντάγματος, καθ' ὅλην τὴν φοβερᾶς καταστρεπτικότητος ἔντασιν τῶν βομβαρδιστικῶν των μέσων καὶ ἀπὸ τὴν ἱκανότητα τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἀποκρούσεως τῶν λυσσωδῶν ἐπιθέσεών των, ἰδίως ἐκείνων τῶν ἀνταρτῶν των τῶν βουνῶν. Ἐπὶ πλέον εἶχον ἀνάγκην μικρᾶς ἀνάπαυλας διὰ νὰ περισυλλέξουν τοὺς νεκροὺς καὶ τραυματίας των, νὰ ἀνασυντάξουν τὰς δυνάμεις των καὶ νὰ λάβουν νέας ἐνισχύσεις. Οὕτως, ἄφησαν νὰ παρέλθῃ δίωρον ἄνευ ἐντατικῆς δράσεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὠφέλησε σημαντικῶς τοὺς ἀμυνομένους, διότι ἔδωσε καὶ εἰς αὐτοὺς καιρὸν νὰ ἀναπνεύσουν, νὰ θέσουν εἰς τὸ στόμα των ἀπὸ ἓν διανεμηθὲν μπισκότον καὶ ὀλίγον νερό, νὰ ἐφοδιασθοῦν εἰς πυρομαχικὰ καὶ νὰ ἀνασυνταχθοῦν εἰς ἄμυναν.

Περὶ τὴν 1ην ἀπογευματινὴν ὥραν, ἐπανελήφθη ὁ σφοδρὸς πανταχόθεν κανονιοβολισμὸς καὶ πολυβολισμός, προμήνυμα τῆς ἐπικειμένης γενικῆς ἐπιθέσεως, ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη ἡμίσειαν ὥραν βραδύτερον.

Τὰ ἐλασιτικὰ στίφη ἐξώρμησαν μετὰ μεγαλυτέρας λύσσης, διὰ νὰ φθάσουν ἀντὶ πάσης θυσίας καὶ μὲ ὁσασδήποτε ἀπωλείας μέχρι τοῦ μανδροτοίχου, τὸν ὁποῖον θὰ ἀνετίνασσον διὰ νὰ εἰσχωρήσουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Οἱ ὑπερασπισταὶ ἠμύνοντο κρατερῶς καὶ μὲ τὰ καταιγιστικὰ πυρά των ἐθέριζον τοὺς ἐφορμῶντας. Ἀλλ' ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἡ πίεσις καθίσταται ἐντονωτέρα καὶ τὰ ἐλασιτικὰ στίφη προσήγγιζον περισσότερον πρὸς τὸ τεῖχος, μολονότι οἱ ὑπερασπισταί, ἀκλόνητοι εἰς τὰς θέσεις των, τοὺς ἐθέριζον μὲ τὰ πυκνὰ πυρά των. Ἡ πίεσις τοῦ ἐχθροῦ φθάνει μέχρις ἀφαντάστου βαθμοῦ, τὰς δὲ ἐξορμήσεις τῶν ἀνταρτῶν συνοδεύει βροχὴ βλημάτων παντὸς ὅπλου, καλύπτουσα ὅλα τὰ κτίρια καὶ τὸ προαύλιον τοῦ Συντάγματος.

Ἀλλ' οἱ ἡρωικοὶ ὑπερασπισταὶ παραμένουν ἀκόμη ἀδάμαστοι εἰς τὰς θέσεις των καὶ διὰ τῶν πυρῶν των ἐπιφέρουν μεγάλας ἀπωλείας εἰς τὸν ἐχθρόν, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιτίθεται κατ' ἀλλεπάλληλα κύματα μετὰ πρωτοφανοῦς λύσσης καὶ φανατισμοῦ.

Περὶ τὴν 3.30' ἀπογευματινὴν ὥραν, οἱ ἀντάρται προσήγγισαν, παρὰ τὸ σφοδρὸν πῦρ, καὶ οἱ ἐπιζῶντες ἁρπάζοντες τὰς νάρκας ἀπὸ τοὺς φονευομένους ἢ τραυματιζομένους, κατώρθωσαν νὰ ρίψουν αὐτὰς εἰς τὸ νότιον τμῆμα τοῦ μανδροτοίχου, τοῦ ὁποίου ἀνετίναξαν σημαντικὸν μέρος.

Προεκλήθη, οὕτως, ἀπὸ τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ τοίχου μέγα ρῆγμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἡτοιμάζοντο οἱ ἐλασῖται νὰ εἰσορμήσουν εἰς τὸν περίβολον. Ἡ κατάστασις ἦτο ἐξαιρετικῶς κρίσιμος. Ἂν οἱ ἐλασῖται, ἐξαπολύοντες γενικὴν ἐπίθεσιν προελάμβανον νὰ εἰσδύσουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, οἱ διασκορπισμένοι εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἀμύνης ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἄλλως τε, μαχόμενοι ἄυπνοι καὶ νήστεις ἐπὶ

τετραήμερον, ὑπὸ τρομεροὺς βομβαρδισμοὺς καὶ ἀφάνταστον ἔντασιν νεύρων, εἶχον ὑποστῆ μοιραίαν πτῶσιν τῶν ἀνθρωπίνων των δυνάμεων, εἶναι ἀμφίβολον ἂν θὰ ἀντεῖχον εἰς ἐκδίωξιν τῶν εἰσωρμούντων καὶ ἀποτελεσματικὴν ἄμυναν. Ἄλλως τε, ἐὰν οἱ ἐλασῖται εἰσέβαλλον εἰς τὸ ἐσωτερικόν, θὰ διεξήγετο ἀγὼν ἐκ τοῦ συστάδην. Διὰ τοιοῦτον ἀγῶνα ἐχρειάζοντο πρὸ παντὸς χειροβομβίδες, ἐλάχισται δὲ ἀπέμενον πλέον εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ὑπερασπιστῶν.

Ἤδη, ἀπὸ τῶν πρωινῶν ὡρῶν, ἡ Διοίκησις εἶχε ζητήσει ἀπὸ τηλεφώνου τὴν ἐπείγουσαν ἀποστολὴν πυρομαχικῶν, ἡ ὁποία ὅμως μέχρι μεσημβρίας δὲν εἶχε πραγματοποιηθῆ. Ὅταν ἐξεδηλώθησαν αἱ νέαι ἐλασιτικαὶ ἐπιθέσεις καί, ἰδίως, ὅταν ἐσημειώθη ρῆγμα εἰς τὸν περίβολον, τόσον ἀπὸ τηλεφώνου ὅσον καὶ διὰ τοῦ φορητοῦ ἀσυρμάτου ἐγνωστοποιήθη ἡ κρίσιμος κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε περιέλθει τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη καὶ ἐζητήθη ἡ ἄνευ ἀναβολῆς στιγμῆς ἀποστολὴ πυρομαχικῶν καὶ ὑλικοῦ περιφράξεως. Ἐζητήθη ἐπίσης ἡ ἐπέμβασις ἀγγλικῶν τάνκς πρὸς χαλάρωσιν τοῦ ὁλονὲν καὶ περισσότερον περισφίγγοντος πολιορκητικοῦ κλοιοῦ.

Ἡ βοήθεια καθυστέρει καὶ οἱ ἄνδρες τῆς φρουρᾶς ἀπέκρουον ἀπεγνωσμένως τὴν ἀπὸ τοῦ ρήγματος εἰσβολὴν τῶν κατὰ κύματα ἐφορμώντων ἐλασιτῶν, ρίπτοντες τὰς τελευταίας χειροβομβίδας των. Ἐπὶ τέλους, περὶ τὴν 4ην ἀπογευματινήν, ἠκούσθη ὁ κρότος τριῶν ἀγγλικῶν ἁρμάτων μάχης, τὰ ὁποῖα, κινούμενα μετὰ καταιγιστικοῦ πυρὸς γύρωθεν τοῦ περιβόλου, ἐξεκαθάριζον τὴν περιοχήν. Οἱ ἐλασῖται, λυσσῶντες ἐξ ὀργῆς, διὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν τάνκς, ἀκριβῶς τὴν ὥραν τῆς εἰσβολῆς των εἰς τὸν περίβολον, ἠναγκάσθησαν νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὰς περιοχὰς τῶν ρηγμάτων διὰ νὰ καταφύγουν πρὸς τὰς γωνίας τῶν παρόδων καὶ τὰ ἐντὸς τῶν πέριξ οἰκιῶν κρησφύγετά των. Δεκαπέντε Ἄγγλοι, ὀλίγον βραδύτερον, ἐπωφελούμενοι τῆς συγχύσεως, μετὰ τὴν δρᾶσιν τῶν τάνκς, εἰσῆλθον εἰς τὸ Σύνταγμα κομίζοντες νάρκας, μέρος τῶν ὁποίων, ἐπωφελούμενοι τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν ἐλασιτῶν, ἐτοποθέτησαν εἰς τὰ ρήγματα τοῦ μανδροτοίχου. Ἐκομίσθησαν ἐπίσης τρία νέα ὁπλοπολυβόλα, τρία ὁλμοβόλα Πίατ, βλήματα, ἄλλα πυρομαχικὰ καὶ τροφαί. Εἶχεν ἐν τῷ μεταξὺ ἀποκατασταθῆ ἡ ὕδρευσις καὶ οἱ ἄνδρες ἀπηλλάγησαν τοῦ ἐφιάλτου τῆς δίψης.

Τὰ τρία ἀγγλικὰ ἅρματα μάχης, ἀφοῦ διὰ πολλῶν γύρων περὶ τὸν περίβολον, ἀνεκούφισαν προσωρινῶς τὴν φρουρὰν τοῦ Μακρυγιάννη ἐκ τοῦ βάρους τῶν ἐπιθέσεων, ἀπεχώρησαν. Ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποχώρησίν των, οἱ ἐλασῖται, ἀνασυνταχθέντες, ἐπανέλαβον τὰς σφοδρὰς ἐπιθέσεις. Πυροβολικόν, ὅλμοι, μυδραλλιοβόλα καὶ αὐτόματα ἔβαλλον ὁμαδικῶς κατὰ τοῦ Συντάγματος, ἐν ᾧ οἱ ἐξειδικευμένοι πλέον διὰ τοιαῦτα ἔργα συμμορῖται ἐξεσφενδόνιζον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν χειροβομβίδας ἢ εὐφλέκτους ὕλας καὶ προσεπάθουν νὰ πλησιάσουν τὸν μανδρότοιχον πρὸς τοποθέτησιν δυναμίτιδος καὶ ναρκῶν. Οἱ ἄνδρες τοῦ Συντάγματος ἠμύνοντο κρατερῶς ἀπομακρύνοντες τοὺς ἐπιτιθεμένους καὶ προξενοῦντες εἰς αὐτοὺς μεγάλας ἀπωλείας.

Αἱ ἐπιθέσεις διεδέχοντο ἀπνευστὶ ἡ μία τὴν ἄλλην, διότι οἱ ἐλασῖται ἦσαν ἀνεξάντλητοι, ἐνισχυόμενοι συνεχῶς διὰ προσελεύσεως νέων δυνάμεων. Τὰ δαπανόμενα ἀφειδῶς πυρομαχικά των ἦσαν ἐπίσης ἀνεξάντλητα καὶ εἶχον λάβει τὴν διαταγὴν νὰ προξενήσουν ἀντὶ οἱασδήποτε θυσίας νέα ρήγματα εἰς τὸν μανδρότοιχον διὰ νὰ εἰσβάλουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ περιβόλου. Ἡ κατάστασις εἶχε καταστῆ καὶ πάλιν κρίσιμος, ὁλονὲν καὶ περιεσφίγγετο περισσότερον τὸ Σύνταγμα, αἱ καταστροφαὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν συνεχίζοντο καὶ οἱ δυναμισταὶ καὶ χειροβομβισταὶ προσήγγιζον τὸ τεῖχος. Ἤδη δι' ἀνατινάξεως ἐδημιουργήθη νέον ρῆγμα εἰς τὴν νοτίαν πλευράν.

Κατὰ τὰς κρισίμους ἐκείνας στιγμάς, ὁ ἀρχηγὸς ἀμύνης ἀντισυνταγματάρχης Κωστόπουλος, ὡς γράφει εἰς τὴν ἔκθεσίν του, ἔκρινεν ἐπιβεβλημένον νὰ τεθοῦν ἐν δράσει τὰ δύο ἀντιαρματικὰ πυροβόλα ἀπὸ τὴν νοτιοδυτικὴν γωνίαν τοῦ Διοικητηρίου, ὅπου ἀπὸ διανοιγέντων ρηγμάτων οἱ ἐλασῖται ἠγωνίζοντο λυσσωδῶς νὰ εἰσβάλουν, ἡ δὲ κατάστασις εἶχε λάβει δραματικὸν χαρακτῆρα. Ἀλλὰ τὰ δύο πυροβόλα εὑρίσκοντο πλησίον τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν καὶ διὰ νὰ μεταφερθοῦν ἔπρεπε νὰ συρθοῦν καὶ πάλιν εἰς ἀκάλυπτον καὶ ὑπὸ τὰ πυρὰ τοῦ ἐχθροῦ χῶρον. Ὁ ὑπολοχαγὸς πυροβολικοῦ Σβαρνιᾶς, ἀνέλαβε τὸ ἐξαιρετικῶς ἐπικίνδυνον τοῦτο ἔργον καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἐνωμοτάρχου Κωλέτση καὶ τῶν ὑπενωμοταρχῶν Σβέρκου καὶ Κανελλοπούλου, διὰ μέσου χαλάζης σφαιρῶν καὶ βλημάτων μετέφερον τὰ πυροβόλα εἰς τὸ κατάλληλον σημεῖον. Ἡ ἄμεσος καὶ ἐντατικὴ χρησιμοποίησις των ὑπὸ τῶν ἱκανῶν καὶ θαρραλέων ἀξιωματικῶν-πυροβολητῶν Σβαρνιᾶ καὶ Ἀλεξοπούλου—ὁ δεύτερος, ἂν καὶ δὶς τραυματισθεὶς παρέμεινεν εἰς τὸ πυροβόλον—αἰφνιδίασε καὶ κατεπτόησε τοὺς κομμουνιστὰς οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ ὑπέστησαν τρομερὰς ἀπωλείας, ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὴν θανατηφόρον ζώνην τοῦ ρήγματος.

Ἡ νέα αὐτὴ ἀπογοήτευσις, συνδυαζομένη πρὸς τὰς σοβαρὰς ἀπωλείας τὰς ὁποίας ὑπέστησαν καθ' ἃς ἀκριβῶς στιγμὰς ἐφαντάζοντο βεβαίαν καὶ ἐπικειμένην τὴν νίκην, ἀνέκοψε δι' ἄλλην μίαν φορὰν τὴν ἐπιθετικὴν ὁρμὴν τῶν ἐλασιτῶν. Ἡ ἐπὶ ἓν σχεδὸν δωδεκάωρον μάχη, μεθ' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσίν των πολεμικῶν μέσων καὶ διὰ χρησιμοποιήσεως πολλῶν χιλιάδων ἠσκημένων καὶ ἀποφασισμένων πολεμιστῶν, πρὸς κατάκτησιν τοῦ ὀχυροῦ τοῦ Μακρυγιάννη, ἂν καὶ ἐστοίχισε τρομερὰς ἀπωλείας, οὐδὲν ἀπέδωσε. Περὶ τὴν 5.30΄ ἀπογευματινήν, ὁ ἐχθρὸς προδίδει προφανῆ κάμψιν, ἀνακόπτων τὰς ἐπιθέσεις του καὶ μαχόμενος ἀπὸ τῶν χαρακωμάτων

του. Περὶ τὴν 6ην ἀπογευματινήν, ἐπερχομένου τοῦ σκότους τὰ πυρά του ἐλαττοῦνται εἰς τὸ ἐλάχιστον. Ὡς ἐγνώσθη βραδύτερον, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐλασιτικῶν σωμάτων ἀπέδιδον ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον τὰς ἀποτυχίας, καταλήγοντες εἰς ὑβριστικὰς φωνασκίας διαπληκτισμῶν, μετὰ τῆς συνήθους των βωμολόχου φρασεολογίας, ἡ ὁποία ἠκούετο μετὰ διασκεδαστικῆς περιεργείας ἀπὸ τοὺς ἄνδρας τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων. Εἰς ὀξύτητα ἐρεθισμοῦ ἔχουν ἰδίως φθάσει οἱ γενειοφόροι ἀντάρται, οἱ ὁποῖοι ἕως τότε ἐθεωροῦντο ἀήττητοι καὶ ἤδη ἀπέτυχον οἰκτρῶς, μαχόμενοι, ὡς τοὺς ἔλεγον ἐμπαικτικῶς οἱ ἄλλοι, «πρὸς παληοχωροφύλακες». Ὁ ἀρχηγὸς καπετὰν Γρίβας, ὁ ὁποῖος εἶχε χάσει κατὰ τὴν μάχην πολλὰ ἀπὸ τὰ καλύτερα «παλληκάρια» του, καὶ ἡ θηριώδης καπετάνισσα Ἀθηνᾶ, ἐκστομοῦν ἐναντίον τῶν ἄλλων τὰς χειροτέρας τῶν ὕβρεων. Ὠρύοντο, διότι τοὺς εἶχον «ἐμπαίξει» μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ὀλίγων «παληοχωροφυλάκων», ἐν ᾧ μέσα εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη εὑρίσκοντο «προδότες», ἀλλὰ «πραγματικὰ παλληκάρια πούξεραν καλὰ νὰ πολεμοῦν» καὶ «Ἄγγλοι στρατιῶτες μὲ ἄφθονο πυροβολικό».

Ἐν τούτοις, περὶ τὴν 10ην νυκτερινὴν ὥραν, ἔπαυσαν αἱ ἀντεγκλήσεις καὶ οἱ διαπληκτισμοί. Ἓν Σύνταγμα ἐλασιτῶν παρελαύνει ἀπὸ τὰς ὁδοὺς τῆς συνοικίας Κουκάκι μὲ ἐλασιτικὰ τραγούδια συνοδευόμενα ἀπὸ ἀλαλαγμοὺς τοῦ ὄχλου. Ἐπίσης παρατηρεῖται εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Χατζηχρήστου καὶ Μακρυγιάννη, εἰς μίαν δηλαδὴ ἀπὸ τὰς πλέον εὐπαθεῖς καὶ κρισίμους θέσεις ἀμύνης τοῦ Συντάγματος, μεγάλη συγκέντρωσις ὑλικοῦ. Ἦτο προφανὲς ὅτι οἱ ἐλασῖται ἀνασυντασσόμενοι παρεσκευάζοντο διὰ νυκτερινὴν ἐπίθεσιν.

Οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη παρέμενον ἄγρυπνοι εἰς τὰς θέσεις των. Ἀλλ' εἴτε διότι ἐθεώρησαν ἀνεπαρκεῖς τὰς συγκεντρωθείσας δυνάμεις εἴτε λόγῳ τῆς σημειωθείσης ἀσυμφωνίας καὶ σφοδρᾶς διαμάχης, ἡ νυκτερινὴ αὐτὴ ἐπίθεσις δὲν ἐπραγματοποιήθη καὶ ἡ νύκτα διέρρευσε μᾶλλον ἡσύχως. Οἱ ἄνδρες ἦσαν κατάκοποι καὶ ἐξηντλημένοι ἀπὸ τὴν πολύωρον αὐτὴν θανάσιμον πάλην, ἀλλ' ἱκανοποιημένοι καὶ ἐνθουσιασμένοι, διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν διῆλθον ἐν μέσῳ ἀληθοῦς κολάσεως πυρός, ἐκέρδισαν μίαν ἔνδοξον καὶ ἱστορικὴν μάχην, ἀπομείναντες αὐτοὶ κύριοι τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς. Αἱ ἀπώλειαί των, τέσσαρες νεκροὶ καὶ ὀκτὼ τραυματίαι, ἦσαν σχετικῶς μικραί, ἐν συγκρίσει μάλιστα πρὸς ἐκείνας τῶν ἀντιπάλων, οἱ ὁποῖοι εἶχον πολλὰς ἑκατοντάδας νεκρῶν καὶ τραυματιῶν. Παρὰ τὴν φοβερὰν δοκιμασίαν τῆς δραματικῆς ἐκείνης ἡμέρας, τὸ ἠθικόν των παρέμενεν ὑψηλὸν καὶ πάντες πλέον εἶχον πίστιν πρὸς τὴν τελικὴν νίκην.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 10ης Δεκεμβρίου, ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος συνταγματάρχης Σαμουὴλ ἐξέδωκε τὴν ἀκόλουθον Ἡμερησίαν Διαταγήν:

Ἀρ. Πρωτ. 1/1/69 Η.Δ. 10.12.1944 ὥρα 15.30'.

—«Ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες τοῦ Συντάγματος.

Εἶμαι ὑπερήφανος διότι διοικῶ πραγματικοὺς ἥρωας ἀγωνιζομένους διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος μας. Ἡ Πατρὶς δι' ἐμοῦ σᾶς ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην της διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν αὐτοθυσίαν σας. Ἡ σημερινὴ μάχη τὴν ὁποίαν ἐπὶ ἑπτὰ ὥρας ἐδώσατε, καὶ ποὺ ἐξακολουθεῖ μέχρι τῆς στιγμῆς μὲ ἀμείωτον σφοδρότητα, θὰ μείνῃ ζωντανὸ παράδειγμα πρὸς μίμησιν εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΜΟΥΗΛ
Συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς.

Ἤδη ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ὁ ἀρχηγὸς ἀμύνης ἀντισυνταγματάρχης Κωστόπουλος, καὶ ἐν ᾧ τὸ Σύνταγμα διεξῆγεν ἀκόμη ἀπεγνωσμένον ἀγῶνα, εἶχεν ἐκδώσει τὴν κατωτέρω Ἡμερησίαν Διαταγήν:

«Ἀριθ. Πρωτ. 1/1/68 Η.Δ. 10.12.1944 ὥρα 11.30'

—«Ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ χωροφύλακες, σᾶς συγχαίρω διὰ τὴν ἀπαράμιλλον ἀτομικήν σας ἀνδρείαν. Ἐσώσατε τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος μας μὲ τὴν μάχην τῆς 6ης Δεκεμβρίου. Διὰ τῆς σημερινῆς μάχης εἶσθε Σωτῆρες τῆς Πατρίδος μας διὰ μίαν ἀκόμη φοράν».

Κ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Ἀντισυνταγματάρχης Πεζικοῦ

9. Η ΤΡΟΜΕΡΑ ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΤΗΣ 11ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΑΠΟΤΥΓΧΑΝΕΙ

Ἡ νύκτα τῆς 10ης πρὸς 11ην Δεκεμβρίου διῆλθεν ἤρεμος ἀλλὰ πάντες οἱ ἄνδρες παρέμειναν εἰς τὰς θέσεις των, ἰδίως ἐκεῖνοι τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν φυλακίων, οἱ ὁποῖοι ἵσταντο ἐν διαρκεῖ ἐπιφυλακῇ μὲ τὸν δάκτυλον εἰς τὴν σκανδάλην τοῦ ὅπλου των. Μόλις ὅμως ἐξημέρωσεν ἡ 11η Δεκεμβρίου, κατέφθασαν μέσῳ τῶν πληροφοριοδοτῶν ἀνησυχητικαὶ πληροφορίαι. Ἓν τάγμα ἐλασιτῶν, εὑρισκόμενον εἰς τὸ Θησεῖον, ἐπρόκειτο νὰ ἐνεργήσῃ ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Συντάγματος ἀπὸ δυσμῶν. Ἄλλα

ἐχθρικὰ τμήματα, εἰς διάταξιν μάχης, ἐκινοῦντο ἀπὸ τὴν λεωφόρον Συγγροῦ, μὲ κατεύθυνσιν πάντοτε τὸ Σύνταγμα. Παρετηρήθησαν, ἐπίσης, συγκεντρώσεις ἰσχυρῶν τμημάτων, εἰς τὴν ὁδὸν Ἀναπαύσεως, παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Ἰλισοῦ. Εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Χατζηχρήστου καὶ Μακρυγιάννη, ὡς καὶ παρὰ τὴν ὁδὸν Καρυατίδων, ἀνηγέρθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς ὁδοφράγματα.

Ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος, Σαμουήλ, ἀπὸ τῆς 7ης πρωινῆς, προβλέπων παρασκευὴν μεγάλης ἐπιθέσεως, ἐζήτησε διὰ τοῦ τηλεφώνου τῆς πολυκατοικίας τοῦ 3ου φυλακίου, νὰ σταλοῦν χωρὶς ἀναβολὴν πυρομαχικά, ἰδίως βλήματα ὁλμίσκων, τὰ ὁποῖα εἶχον ἐξαντληθῆ παντελῶς. Ἀλλὰ δὲν ἐστάλησαν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας. Οἱ ἐλασῖται, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρωίας, ἠρκέσθησαν εἰς παρενοχλητικὰ πυρά. Ἡ ἀναμενομένη ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐπίθεσις δὲν ἐνηργεῖτο, προφανῶς διότι δὲν εἶχον συγκεντρωθῆ ἀκόμη τὰ ἐλασιτικὰ σώματα, τὰ ὁποῖα θὰ μετεῖχον καὶ δὲν εἶχον συντελεσθῆ ὅλαι αἱ προετοιμασίαι. Εἶναι ὅμως πιθανὸν ὅτι, ἀφοῦ εἶχον ἀποτύχει δύο ἐν καιρῷ ἡμέρας μεγάλαι ἐπιθέσεις των, ἤθελον νὰ δοκιμάσουν τὴν τύχην των καὶ διὰ νυκτερινῆς ἐπιθέσεως, τὴν ὁποίαν παρεσκεύαζον δραστηρίως. Ἡ νοτία πλευρὰ ἀπετέλει πάντοτε τὸν στόχον τῶν μεγάλων ἐπιθέσεών των καὶ ἐπειδὴ τὰ διανοιγέντα ἤδη ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ρήγματα τοῦ μανδροτοίχου εἶχον ἀποφραχθῆ διὰ ρίψεως συρματοπλεγμάτων καὶ ναρκῶν, ἀπεφάσισαν νὰ διανοίξουν καὶ ἄλλο ρῆγμα εἰσβολῆς. Τὴν 3.30΄ ἀπογευματινήν, ὁμάδες ἐλασιτῶν ἐξώρμησαν πρὸς τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ περιβόλου καί, διὰ ταχείας τοποθετήσεως δεσμῶν δυναμίτιδος, ἐπέτυχον νὰ ἀνατινάξουν νέον τμῆμα τοῦ μανδροτοίχου. Ἀλλὰ τὰ δημιουργηθέντα νέα ρήγματα ἐπαγιδεύθησαν ἀμέσως, ὑπὸ Ἄγγλων στρατιωτῶν, διὰ ναρκῶν.

Εὐθὺς ὡς ἐνύκτωσε, παρετηροῦντο κινήσεις καὶ μετακινήσεις ἐλασιτικῶν δυνάμεων εἰς μεγάλην κλίμακα, προδίδουσαι ὅτι ἐπέκειτο ἡ μεγάλη νυκτερινὴ ἐπίθεσις. Τὴν τιμητικὴν ἐντολὴν τῆς ἐκπορθήσεως τοῦ ὀχυροῦ Μακρυγιάννη ἔλαβεν αὐτὴν τὴν φορὰν τὸ Σῶμα τῶν γενειοφόρων ἀνταρτῶν τοῦ καπετὰν Γρίβα, τὸ ὁποῖον εἶχε στρατωνισθῆ παρὰ τὸ ἐργοστάσιον Φίξ, ὁπόθεν θὰ ἐξώρμα. Ὁ καπετὰν Γρίβας, ἐφρόντισεν ἀπὸ τῶν ἀπογευματινῶν ὡρῶν νὰ φανατίσῃ τοὺς ἐγκληματικοὺς ἐκείνους τύπους, ὑποσχόμενος ὅτι, ἡ τιμὴ τῆς ὑπ' αὐτῶν καταλήψεως τοῦ Μακρυγιάννη θὰ τοὺς ἐξύψωνεν ὡς ἥρωας εἰς τὰ μάτια τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς «λευτεριᾶς ὅλου τοῦ κόσμου». Συνδυάζων δὲ τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου, παρεῖχε τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι ἡ ἐπιτυχία τῆς κατακτήσεως τοῦ Μακρυγιάννη «θὰ πληρωθῆ μὲ πολὺ χρυσάφι», ὅτι θὰ τοὺς παρεδίδοντο, διὰ «νὰ περάσουν ἀπὸ τὰ μαχαίρια» των, ὅλοι οἱ αἰχμαλωτιζόμενοι καὶ ὅτι πᾶν, ὅτι θὰ ἀνευρίσκετο ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ Μακρυγιάννη, θὰ τοὺς ἀνῆκε. Πρὸς ἐνίσχυσίν του ἦλθε καὶ ἡ καπετάνισσα Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία, μὲ φλογεροὺς λόγους καὶ ἐπαγγελίας, ἠθέλησε νὰ τονώσῃ ἀκόμη περισσότερον τὰ θηριώδη ἔνστικτά των.

Ὅταν ἐπῆλθε βαθὺ σκότος, τὰ «παλληκάρια» τοῦ καπετὰν Γρίβα, πλαισιωμένα μὲ τοὺς «ἀξιωματικούς» των, τοὺς καθοδηγητὰς καὶ τοὺς καπεταναίους των, ἐξεκίνησαν εἰς διάταξιν μάχης, ἀλλ' ἐν ἄκρᾳ σιωπῇ. Αὐτὴν τὴν φοράν, οὔτε κωδωνοκρουσίαι, οὔτε χωνιά, οὔτε ἀλαλαγμοί, διότι τὰ πάντα ἔπρεπε νὰ γίνουν μὲ ἀπόλυτον μυστικότητα, ὥστε τὰ «παλληκάρια τοῦ βουνοῦ», νὰ φθάσουν ἀπαρατήρητα μέχρι τοῦ νοτίου μανδροτοίχου καὶ νὰ εἰσορμήσουν αἰφνιδιαστικῶς διὰ τῶν ρηγμάτων εἰς τὸ ἐσωτερικόν, μὲ τὰς μεγάλας μαχαίρας των, τὰ αὐτόματα καὶ τοὺς σάκκους τῶν χειροβομβίδων. Τὸ δυστύχημα δι' αὐτοὺς ἦτο ὅτι, χάρις εἰς τὸ κατασκοπευτικόν του δίκτυον, τὸ Σύνταγμα διετέλει ἐν γνώσει τῶν κινήσεων αὐτῶν, οἱ δὲ ἄνδρες τῶν ἐνισχυμένων φυλακίων τῆς νοτίας πλευρᾶς, σιωπηλοὶ καὶ ἀθέατοι, ἀνέμενον νὰ τοὺς ὑποδεχθοῦν δεόντως, εὐθὺς ὡς θὰ ἐδοκίμαζον νὰ διέλθουν τὰ διανοιχθέντα ρήγματα τοῦ μανδροτοίχου. Εἶχον ὅμως ἐμπιστευθῆ τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς πρώτης ὑποδοχῆς εἰς τὰς νάρκας, τὰς ὁποίας εἶχον πολλαπλασιάσει, κεκαλυμμένας ἐλαφρῶς διὰ χωμάτων, καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῶν ἀνοιγμάτων. Εἶχε δὲ συμφωνηθῆ, ὅτι τὸ σύνθημα τῆς ἀντεπιθέσεως δι' ὁμαδικοῦ πυρὸς θὰ ἦτο ἡ πρώτη ἔκρηξις νάρκης.

Ὅταν οἱ γενειοφόροι ἀντάρται ἐπλησίασαν, μετὰ ψηλαφητοῦ βαδίσματος, εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ μανδροτοίχου, ἐντυπωσιάσθησαν ὅτι δὲν ἤκουσαν οὔτε τὸν παραμικρὸν ψίθυρον καὶ δὲν διέκριναν τὴν παραμικρὰν παρασκευὴν ἀμύνης.

Ἐφαντάσθησαν ὅτι οἱ ἄνδρες τῶν φυλακίων ἐκοιμῶντο βαθέως, λόγῳ τῆς πολυημέρου κοπώσεως τῶν συνεχῶν μαχῶν. Ἦτο μία πρώτης τάξεως εὐκαιρία, νὰ εἰσέλθουν ἀπαρατήρητοι καὶ νὰ τοὺς ἐξυπνήσουν αὐτοί, μὲ τὰς μαχαίρας των καὶ τὰς χειροβομβίδας, συνοδεύοντες τότε αἰφνιδιαστικῶς τὴν ἐφόρμησίν των μὲ φοβερὰς κραυγάς, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπέτειναν τὴν σύγχυσιν καὶ τὸν τρόμον. Ἐπειδὴ ὅμως ἐγνώριζον ὅτι εἰς τὰ ρήγματα εἶχον τοποθετηθῆ νάρκαι, θὰ διεσκέλιζον τὸ ἄνοιγμα τοῦ ρήγματος μετὰ μεγάλης προσοχῆς, ὥστε νὰ εὑρεθοῦν ἐντὸς τοῦ περιβόλου χωρὶς νὰ πάθουν τίποτε. Πάντως, παρετηρεῖτο κάποιος φόβος καὶ οἱ τρομεροὶ «παλληκαράδες τῶν βουνῶν» θὰ προτιμοῦσαν νὰ εἶναι ἄλλοι οἱ πηδῶντες πρῶτοι εἰς τὸ ἐσωτερικόν, διὰ νὰ ἀκολουθήσουν αὐτοί.

Τότε, εἷς καπετάνιος, διὰ νὰ ἐμψυχώσῃ τοὺς «συναγωνιστάς» του καὶ νὰ τοὺς ἐμπνεύσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην, ὅτι δὲν ὑπῆρχε κανεὶς φόβος, ἔσπευσε νὰ πηδήσῃ πρῶτος. Μία ἐκραγεῖσα ὑπὸ τοὺς πόδας του νάρκη τὸν διεμέλισε. Τὸ σύνθημα εἶχεν ἤδη δοθῆ αὐτομάτως καί, οἱ καραδοκοῦντες ἐν ἀκινησίᾳ ἄνδρες, ἤρχισαν νὰ βάλλουν ὁμαδικῶς κατὰ τῶν πρὸ τοῦ ἀνοίγματος καὶ κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ συνωστιζομένων, ἐν ἀναμονῇ τῆς σειρᾶς των πρὸς εἰσόρ-

μησιν. Ὑποστάντες σύγχυσιν ἐκ τοῦ αἰφνιδιασμοῦ, τῆς ἐκρήξεως καὶ τῶν ὁμοβροντιῶν, συνωθοῦντο μὴ γνωρίζοντες τί νὰ πράξουν καὶ πρὸς ποίαν κατεύθυνσιν νὰ στραφοῦν. Ἕως ὅτου νὰ τραποῦν εἰς φυγὴν διὰ νὰ σωθοῦν, κρυπτόμενοι εἰς τὰς παρόδους, τὸ ὁμαδικὸν πῦρ τῶν χωροφυλάκων ἐθέριζεν ἀνηλεῶς. Ὑπὲρ τοὺς πενῆντα ἐφονεύθησαν, ἐν ᾧ οἱ πίπτοντες τραυματιζόμενοι, ἐγκατελείποντο εἰς τὸ ἔδαφος ὀλολύζοντες καὶ παρέχοντες εὔκολον στόχον.

Τὸ πάθημα αὐτό, εὐθὺς μὲ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπιθέσεως, ἦτο φυσικὸν νὰ ἀπογοητεύσῃ τοὺς ἐλασίτας, ἐν ᾧ, ἀντιθέτως, ἀνεπτέρωσε τὸ ἠθικὸν τῶν ὑπερασπιστῶν. Ὁ καπετὰν Γρίβας εἶχεν ἀποθηριωθῆ, μὲ τὴν πανωλεθρίαν αὐτὴν ποὺ ὑπέστη τὸ «ἡρωικὸν» σῶμά του. Ἀφ' οὗ ἐπλήρωσε καὶ πάλιν, μὲ βλασφημίας καὶ χυδαίας ὕβρεις, τοὺς κακοὺς ὀργανωτὰς τῆς ἐπιχειρήσεως, οἱ ὁποῖοι τὸν εἶχον ἐξαπατήσει μὲ ἀνακριβεῖς πληροφορίας, ἐρρίφθη εἰς τὴν μάχην, μὲ ὅλον τὸ θηριῶδες πάθος του τῆς ἐκδικήσεως.

Πράγματι ἀπὸ τῆς 8ης ἑσπερινῆς ὥρας, μία ἀδιάκοπος ἐπίθεσις ἐνηργεῖτο ὑπὸ μεγάλων ἐλασιτικῶν δυνάμεων, ἀπὸ ὅλων τῶν σημείων τοῦ περιβόλου, ἐν ᾧ πάλιν, πυροβόλα, ὅλμοι καὶ πολυβόλα ἔβαλλον καταιγιστικῶς χωρὶς ἀνάπαυλαν στιγμῆς. Τὸ Σύνταγμα περιεσφίγγετο πανταχόθεν καὶ οἱ ἐλασῖται ἐσχημάτιζον, εἰς διάφορα ἐπίκαιρα σημεῖα, μικρὰ σώματα ἐφόδου, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξωρμοῦσαν ταυτοχρόνως, ὅταν θὰ ἐδίδετο τὸ σύνθημα τῆς γενικῆς ἐξορμήσεως.

Κίνδυνον μεγάλον παρουσίαζεν, ἰδίως, ἡ νοτία πλευρά, ὅπου ὑπῆρχον τὰ μεγάλα ρήγματα τοῦ μανδροτοίχου. Δὲν ὑπῆρχον πλέον ἐξωτερικὰ φυλάκια ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ἐκείνης, διότι εἶχον καταληφθῆ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, εἶχον δὲ συγκεντρωθῆ τὰ ἐκλεκτότερα ἐλασιτικὰ τάγματα ἐφόδου, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὰ ἀνταρτικὰ σώματα ὑπὸ τοὺς καπεταναίους των. Ἐλέγετο μάλιστα, ὅτι θὰ ἐθυσιάζοντο μερικὰ «παλληκάρια», ἐξορμῶντα πρῶτα καὶ ὅταν αὐτὰ θὰ διεμελίζοντο, μὲ τὴν ἔκρηξιν τῶν τοποθετημένων ὡς φράγμα εἰς τὰ ρήγματα τοῦ μανδροτοίχου ναρκῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐπατοῦσαν, οἱ ἄλλοι θὰ εἰσωρμοῦσαν ἀφόβως πρὸς τὸ ἐσωτερικόν.

Καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχον τόσα «παλληκάρια», πρόθυμα νὰ εὕρουν οἰκτρὸν θάνατον, διὰ νὰ διέλθουν ἀφόβως οἱ ἄλλοι ὑπεράνω τῶν πτωμάτων των, ἐλέγετο ὅτι εἶχον περισυναχθῆ, ἀπὸ τὰς κατειλημμένας γύρωθεν συνοικίας, γνωστοὶ «μοναρχοφασίστες», οἱ ὁποῖοι θὰ ἐξηναγκάζοντο νὰ βαδίσουν πρῶτοι, πρὸς διάβασιν τοῦ ρήγματος, ὅπου τοὺς ἀνέμενε βέβαιος θάνατος καί, κατόπιν, νὰ εἰσορμήσουν ἀσφαλῶς οἱ «γενναῖοι» τῶν βουνῶν!

Ὁ μοίραρχος Κοντάκος, κατοπτεύων ἀθέατος ἀπὸ σκοτεινοῦ σημείου, ἀντελήφθη ὅτι, εἰς ἓν ἀπέναντι ὠχυρωμένον οἴκημα, ἦσαν συγκεντρωμένοι πολλοὶ ἐλασῖται, οἱ ὁποῖοι ἀμέριμνοι συνεζήτουν τὰ τῆς ἐπικειμένης ἐπιθέσεως, περὶ τὴν 8.30′ ἑσπερινὴν ὥραν. Παραλαβὼν μίαν μικρὰν ὁμάδα ἀνδρῶν, ἐφωδιασμένων μὲ χειροβομβίδας, διῆλθε τὸ φράγμα τῶν ναρκῶν, ἀπὸ τὰ μυστικὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα εἶχον παραμείνει ἐλεύθερα, καὶ εὑρέθη εἰς τὴν ἔρημον καὶ σκοτεινὴν ὁδὸν Χατζηχρήστου. Πλησιάσας μὲ τοὺς ἄνδρας του ἀθέατος, εἰς τὸ ὠχυρωμένον οἴκημα τῶν ἐλασιτῶν, ἔρριψε μὲ ἀστραπιαίαν ταχύτητα τὰς χειροβομβίδας ἐντὸς καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν βάσιν χωρὶς νὰ ἐνοχληθῇ. Αἱ ἐκραγεῖσαι χειροβομβίδες ἐφόνευσαν ἀρκετοὺς ἐλασίτας, οἱ δὲ λοιποί, μὴ γνωρίζοντες πόθεν ἐπέδραμε καὶ ποῦ εὑρίσκετο ὁ ἐχθρός, ὑπέστησαν τοιαύτην σύγχυσιν, ὥστε ἀνεζήτουν σωτηρίαν φεύγοντες ἀλληλοωθούμενοι καὶ ἀλληλοφονευόμενοι.

Τὴν 10ην νυκτερινὴν ὥραν, διετάχθη ἡ γενικὴ ἐπίθεσις κατὰ τῶν Στρατώνων Μακρυγιάννη, ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν καὶ δι' ὅλων τῶν μέσων. Ὁ ἀγών, διαρκέσας ἀμείωτος ἐπὶ ἓν τετράωρον, ὑπῆρξε λυσσώδους σφοδρότητος. Τὰ βαρέα ὅπλα τῶν ἐλασιτῶν, ἐκ τῶν γύρωθεν πυροβολείων, ἐξέπεμπον χιλιάδας βλημάτων, πολλὰ δὲ τροχιοδεικτικὰ πυρὰ διέγραφον τὸν σκοτεινὸν δεκεμβριανὸν ὁρίζοντα. Ὡς ἐγράφη ἀνωτέρω, εἰς τὰ πυροβολεῖα τῶν ἐλασιτῶν εὑρίσκοντο Γερμανοὶ καὶ Ἰταλοί, ἠσκημένοι ἀπὸ τὸν πόλεμον, πυροβοληταί, οἱ ὁποῖοι εἶχον προσχωρήσει εἰς τὰς τάξεις τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἤδη συνέχιζον νὰ διευθύνουν τὸ εὔστοχον πῦρ των κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ διοικητὴς τῆς ἐξωτερικῆς ἀμύνης, ταγματάρχης Ν. Συμινελάκης, ἐτραυματίσθη βαρέως, ἀπὸ βλῆμα ὅλμου τῶν 81″, ἐκραγὲν εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Στρατῶνος.

Ἐν ᾧ τὰ πυροβόλα καὶ οἱ ὅλμοι τῶν ἐλασιτῶν ἐσφυροκόπουν ἀνηλεῶς τὰ κτίρια καὶ τὰ φυλάκια τοῦ Συντάγματος, τὰ ἐλασιτικὰ τάγματα, ἐπωφελούμενα τοῦ ἐπικρατοῦντος πυκνοῦ σκότους, ἐφώρμων ἀπὸ ὅλων τῶν σημείων πρὸς τὸν περίβολον, καλυπτόμενα ἀπὸ καταιγιστικὸν πῦρ πολυβόλων καὶ αὐτομάτων, δρώντων ἀπὸ τὰς ταράτσας καὶ τοὺς ἐξώστας τῶν γύρωθεν πολυκατοικιῶν. Οἱ ἄνδρες τοῦ Συντάγματος, τεθέντες ὅλοι εἰς τάξιν μάχης, παρέμενον ἀκλόνητοι εἰς τὰς θέσεις των καὶ διὰ συνεχοῦς πυρός, ἐθέριζον τοὺς ἐφορμῶντας ἐλασίτας, οἱ ὁποῖοι προσεπάθουν, ἀντὶ πάσης θυσίας, νὰ προσεγγίσουν τὸν μανδρότοιχον, ἰδίως εἰς τὰ σημεῖα τῶν ρηγμάτων. Κατὰ τὸ μεσονύκτιον, ὁ ἀγὼν εἶχεν εἰσέλθει εἰς φάσιν ἀπιστεύτου σφοδρότητος. Οἱ ἀντάρται τοῦ ΕΛΑΣ ἐφώρμων μετὰ λύσσης, πολλοὶ δὲ ἕρποντες, ὑπὸ τὸ βαθὺ σκότος τῆς νυκτός, προσεπάθουν νὰ φθάσουν τὸ τεῖχος διὰ νὰ τὸ ἀνατινάξουν μὲ νάρκας καὶ δέσμας δυναμίτιδος. Οἱ ὑπερασπισταὶ ἔβαλλον καταιγιστικῶς, μέσα εἰς τὸ πυκνὸν σκότος, πρὸς δημιουργίαν φράγματος, παρεμποδίζοντος πᾶσαν προσέγγισιν. Εἰς τὴν δυτικὴν πλευράν, δύο καπεταναῖοι, διολισθήσαντες οἱ ἴδιοι μέχρι τοῦ μανδροτοίχου, μὲ σάκκους δυναμίτιδος καὶ ναρκῶν, ἐπέτυχον, δι' ἀνατινάξεως, νὰ διανοίξουν ρῆγμα. Πάραυτα, οἱ ἄνδρες τῶν πλησιεστέρων ἐσωτερικῶν φυλακίων ἐδημιούργησαν φράγμα πυρός, πρὸς πα-

ρεμπόδισιν τῶν ἐλασιτῶν νὰ εἰσορμήσουν εἰς τὸν περίβολον.

Ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος Σαμουὴλ καὶ ὁ διοικητὴς ἀμύνης Κωστόπουλος διέγνωσαν, ὅτι ὁ μέγας κίνδυνος προήρχετο ἐκ τοῦ βαθυτάτου σκότους, τὸ ὁποῖον διηυκόλυνε τὰς κινήσεις τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἐπέτρεπεν εἰς αὐτοὺς νὰ προσεγγίσουν τὸν μανδρότοιχον πρὸς ἀνατινάξεις. Διὰ τοῦτο, ἐζήτησαν ἐπειγόντως, ἀπὸ ἐστρατοπεδευμένον, δυτικῶς τοῦ Μακρυγιάννη καὶ εἰς ἀπόστασιν χιλιομέτρου, ἀγγλικὸν τμῆμα, ὅπως φωτίσῃ τὸ πεδίον τῆς μάχης διὰ λευκῶν φωτοβολίδων. Ἡ παράκλησίς των, ἐγένετο ἀμέσως ἀποδεκτή. Ἀπὸ τῆς 1ης μεταμεσονυκτίου ὥρας, τεραστίας ἀκτῖνος φωτοβολίδες αἰωροῦντο δι' ἀλεξιπτώτων, ὑπεράνω τῶν Στρατώνων Μακρυγιάννη ἐκπέμπουσαι ἄπλετον φῶς, εἰς ὅλην τὴν πέριξ περιοχήν.

Οἱ ἐλασῖται, δίδοντες στόχον εἰς τὰ πυρὰ τῶν μαχητῶν, τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν προμαχώνων, ἠναγκάζοντο νὰ ἐγκαταλείπουν, τὰς περὶ τὸν περίβολον ὁδούς, καὶ νὰ καταφεύγουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν οἰκημάτων. Δὲν ἤργησαν νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι, χάρις εἰς τὴν ἔμπνευσιν τῆς ρίψεως φωτοβολίδων, εἶχον ἀπολέσει τὸν κυριώτερον παράγοντα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστήριζον τὴν ἐπιτυχίαν τῆς νυκτερινῆς ἐκείνης ἐπιθέσεως, τὸ σκότος. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν, αἱ ἀπώλειαί των ηὔξανον τεραστίως. Αἱ ἐπιθέσεις των, συνεχίσθησαν μέχρι τῆς 2ας μεταμεσονυκτίου, ὁπότε, προφανῶς δοθείσης διαταγῆς, διεκόπησαν σχεδὸν ἀποτόμως, ἐν ᾧ τὰ πυροβόλα καὶ ἄλλα βαρέα ὅπλα περιωρίσθησαν εἰς παρενοχλητικὰ πυρά.

Οἱ ἐλασῖται εἶχον ἀρχίσει νὰ ἀντιλαμβάνωνται ὅτι, μὲ τὴν ἀποτυχίαν τῆς μεγάλης αὐτῆς νυκτερινῆς ἐπιθέσεως, οὐσιαστικῶς εἶχε χαθῆ ἡ μεγάλη δι' αὐτοὺς ὑπόθεσις, τῆς καταλήψεως τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, τὴν ὁποίαν ἐθεώρουν ὡς ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν, διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν κατακτήσεως τῆς Ἑλληνικῆς πρωτευούσης καὶ ἐγκαθίδρυσιν ἐαμικῆς κυβερνήσεως. Ἤδη, πρὸ τῆς πρωΐας, ὁ καπετὰν Γρίβας, ἀφοῦ ἐξετόξευσε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὕβρεις καὶ ἀπειλάς, κατὰ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐλασιτικοῦ ἐπιτελείου, τοὺς ὁποίους ἐχαρακτήρισε δειλούς, ἀνικάνους καὶ ὑπευθύνους διὰ τὴν ἀποτυχίαν, παρέλαβε τοὺς ὑπολειφθέντας, γενειοφόρους ἀντάρτας του, καὶ ἐγκατέλειψε τὸ στρατόπεδον Μακρυγιάννη. Ἀπεχώρησαν, ἐπίσης, καὶ ἄλλοι καπεταναῖοι μὲ τοὺς ἄνδρας των. Ἀλλὰ τὰ ἐλασιτικὰ συντεταγμένα στρατιωτικὰ σώματα, ἂν καὶ ἀπογοητευμένα διὰ τὰς ἀποτυχίας, παρέμειναν εἰς τὰς θέσεις των, ὡς καὶ τὰ ἀσύντακτα ἐφεδρικὰ τμήματα τοῦ ἐαμικοῦ ὄχλου.

10. ΟΙ ΕΛΑΣΙΤΑΙ ΚΑΜΠΤΟΝΤΑΙ
Ο ΑΓΩΝ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ΘΡΙΑΜΒΕΥΕΙ

Κατὰ τὰς τρεῖς ἀκολουθησάσας ἡμέρας, 12ην 13ην καὶ 14ην Δεκεμβρίου, οἱ ἐλασῖται δὲν ἀπετόλμησαν μεγάλας ἐπιθέσεις, ἀλλ' ἐκράτησαν τὰς θέσεις των καὶ περιωρίσθησαν εἰς παρενοχλητικὰ πυρά. Ἐκ τῶν γνωσθέντων μετέπειτα, συνάγεται ὅτι, αἱ γνῶμαι τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων, εἶχον διχασθῆ. Ὑπῆρχον οἱ ὑποστηρίζοντες ὅτι μετὰ τὰς οἰκτρὰς ἀποτυχίας, ὀκταημέρου πολιορκίας καὶ τριῶν μεγάλων ἐπιθέσεων, προτιμώτερον ἦτο νὰ ἐγκαταλειφθῆ ὁ ἀγὼν τοῦ Μακρυγιάννη, διὰ νὰ μὴ ἀπογοητεύωνται αἱ ἐλασιτικαὶ δυνάμεις καὶ νὰ διατεθοῦν εἰς ἄλλους περισσότερον ἀποτελεσματικοὺς στόχους.

Ἀλλ' οἱ πλεῖστοι ἐχαρακτήρισαν τὴν ἐγκατάλειψιν ὡς ἔνδειξιν ἀποτυχίας καὶ ἀδυναμίας, ἡ ὁποία θὰ ἀπεθάρρυνε ὅλον τὸ ἐλασιτικὸν στράτευμα καὶ θὰ κατέρριπτε τὸ μαχητικὸν μένος τῶν ἐαμικῶν μαζῶν. Ἐξ ἄλλου, αἱ κλεισμέναι εἰς Μακρυγιάννη δυνάμεις, θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο ἀλλαχοῦ τῆς πρωτευούσης, εἰς βάρος τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ΕΛΑΣ. Οὕτως, ἐτάχθησαν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν ἐλασιτικῶν θέσεων καὶ συνεχίσεως τῆς πολιορκίας, διὰ πυρῶν παρενοχλήσεως καὶ φθορᾶς ἕως ὅτου, ἀνασυντεταγμέναι καὶ ἐνισχυμέναι μεγάλαι ἐλασιτικαὶ δυνάμεις, ἐνεργήσουν νέαν ἐπίθεσιν πρὸς κατάληψιν τοῦ ὀχυροῦ Μακρυγιάννη.

Ἀπὸ τῶν πρωινῶν ὡρῶν τῆς 12 Δεκεμβρίου, ἤρχισαν νὰ πυρπολοῦν καὶ νὰ ἀνατινάσσουν τάς, γύρω τοῦ Συντάγματος, πολυκατοικίας. Ἡ διαταγὴ εἶχε δοθῆ παρὰ τοῦ, εἰς τὴν συνοικίαν Κυψέλης, ἐγκαθιδρυμένου ἐλασιτικοῦ ἀρχηγείου, ἀπέβλεπε δὲ εἰς τὴν πλήρως καὶ πανταχόθεν ἀπομόνωσιν τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη καὶ τὸν στενώτερον ἀποκλεισμὸν τῶν πολιορκουμένων. Ἀλλ' οἱ ἐλασῖται, συνδυάζοντες τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου, ἐξετέλεσαν τὴν διαταγὴν μὲ τὰς συνήθεις μεθόδους των καὶ κατὰ τρόπον περισσότερον ἐπωφελῆ εἰς αὐτούς. Ἀφ' οὗ ἀπεδίωξαν πάντας τοὺς ἐνοίκους, χωρὶς νὰ ἐπιτρέψουν εἰς αὐτοὺς νὰ παραλάβουν τίποτε μεθ' ἑαυτῶν, μετέφερον, διὰ κάρρων καὶ πάσης ἄλλης φύσεως μεταφορικῶν μέσων, πᾶν ὅτι ὑπῆρχεν ἐντὸς τῶν οἰκημάτων, μεταφέροντες τὰ μὲν πολύτιμα εἴδη εἰς τὰς κατοικίας τῶν ἐπιφανεστέρων ἐλασιτῶν, τὰ δὲ λοιπά, παραδίδοντες πρὸς διανομὴν εἰς τὸν ἐαμικὸν ὄχλον. Μετὰ τὴν πλήρη λεηλασίαν αὐτήν, θέτοντες νάρκας καὶ δέσμας δυναμίτιδος, μετέβαλλον εἰς ἐρείπια τὰ οἰκήματα αὐτά. Τὸ ἀπαίσιον αὐτὸ

ἔργον συνεχίσθη καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς 12ης Δεκεμβρίου καὶ τὴν νύκτα τῆς 12ης πρὸς τὴν 13ην, οὕτως ὥστε, τὴν πρωίαν τῆς 13ης Δεκεμβρίου, ὁλόκληρος ἡ πέριξ τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη περιοχὴ εὑρέθη πλήρης ἀπὸ θλιβερὰ μαῦρα ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ καπνίζοντα ἐρείπια.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς 12ης Δεκεμβρίου, μεγάλαι ἐλασιτικαὶ δυνάμεις μετετοπίσθησαν ἀπὸ τὴν ὁδὸν Βουλιαγμένης πρὸς τὴν συνοικίαν Μακρυγιάννη. Ὅταν ἐπλησίασαν τοὺς Στρατῶνας, ἔστρεψαν κατ' αὐτῶν πυκνὸν πῦρ, ἀλλὰ ταχέως ἀπεμακρύνθησαν ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῶν ἀμυνομένων. Περισσότερον ἐνοχλητικὸν ἦτο τὸ πῦρ τῶν ἐλευθέρων σκοπευτῶν, οἱ ὁποῖοι, ἐγκατεστημένοι εἰς στέγας, ταράτσας καὶ παράθυρα οἰκιῶν, παρεμόνευον νὰ κυκλοφορήσουν ἄνδρες τοῦ Συντάγματος, ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἢ εἰς τὰς πέριξ ὁδούς, διὰ νὰ βάλουν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς κατ' αὐτῶν. 'Αλλ' ἦτο προφανὲς ὅτι δὲν ὑφίστατο πλέον ἐπιθετικὴ ὁρμὴ καὶ ὁ σοβαρὸς κίνδυνος εἶχε παρέλθει.

Κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς 12ης, 13ης καὶ 14ης Δεκεμβρίου, οἱ γενναῖοι ἄνδρες τῆς φρουρᾶς Μακρυγιάννη ἠδύναντο, διὰ πρώτην φοράν, νὰ ἀναπνεύσουν ἡσύχως καὶ νὰ ἀναπαυθοῦν. 'Επὶ ἑξαήμερον δὲν εἶχον κοιμηθῆ σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἔτρωγον ὀλίγα μπισκότα καὶ σπανίως ὀλίγον κρέας κονσέρβας, ποὺ ἀπεστέλλετο ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴν ὑπηρεσίαν. Τὸ μέγιστον μέρος τοῦ χρόνου εἶχον διέλθει βάλλοντες κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ παλαίοντες πάλην θανάσιμον εἰς τοὺς προμαχῶνας. Δὲν εἶχον ρίψει εἰς τὸ πρόσωπόν των σταγόνα ὕδατος, τοῦ ὁποίου ἄλλως τε, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐστεροῦντο καὶ πρὸς πόσιν. Δὲν εἶχον ἀφαιρέσει τὰς στολάς των ἐκ τοῦ σώματός των, πολλοί, οὔτε πρὸς στιγμήν, τὰ βαρέα ὑποδήματά των καί, ὡς ἐκ τούτου, ᾐσθάνοντο ἰσχυροὺς πόνους εἰς τοὺς πόδας των. Οἱ ὀφθαλμοί των ἦσαν φλογισμένοι ἀπὸ τοὺς καπνοὺς τῶν πολυημέρων μαχῶν, τὰς ἐκτυφλωτικὰς ἀστραπὰς τῶν ἐκπυρσοκροτήσεων καὶ τὴν ἀϋπνίαν, τινὲς δέ, προσβληθέντες ὑπὸ ἰσχυρᾶς καὶ ὀδυνηρᾶς ὀφθαλμίας, δὲν ἠδύναντο νὰ διακρίνουν εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων. Καὶ ἐν τούτοις, πάντων τὸ ἠθικὸν ἦτο ἀκμαῖον, πάντες ἦσαν ὑπερήφανοι διὰ τοὺς θριάμβους των καὶ ἀποφασισμένοι νὰ δώσουν, μὲ τὴν ἰδίαν ὁρμήν, τὴν τελειωτικὴν μάχην πρὸς ὁριστικὴν συντριβὴν τοῦ ἐχθροῦ. Μόλις τὴν 13ην Δεκεμβρίου ἐπείσθησαν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄμεσος ἀνάγκη ἐπαγρυπνήσεως, πρὸς ἀπόκρουσιν ἐπιθέσεως καὶ ἐδέχθησαν, ἐκ περιτροπῆς, νὰ κατακλιθοῦν πρὸς ὕπνον καὶ ἀνάπαυσιν. Δυσάρεστος ἦτο ἡ ἐκ νέου, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 12ης πρὸς 13ην, καταστροφὴ τοῦ ἀγωγοῦ τῆς ὑδρεύσεως, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας διεκόπη ἡ παροχὴ ὕδατος, χωρὶς νὰ ληφθῆ ἐγκαίρως πρόνοια πρὸς ἐναποθήκευσιν ἐπαρκοῦς ποσότητος. 'Αλλ' ἤδη, ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τοῦ ἔξω κόσμου ἦτο εὐχερεστέρα καὶ διὰ μεταφορᾶς δὲν ἐγένετο αἰσθητὴ ἡ στέρησις ὕδατος μέχρι δίψης. Ἡ παροχὴ τροφῆς, εἰς μπισκότα καὶ μικρὰ τεμάχια κρέατος κονσέρβας, συνεχίσθη κανονικῶς.

Ἡ φήμη τῆς κρατερᾶς καὶ νικηφόρου ἀμύνης τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη καὶ τῶν θρυλικῶν πλέον ἀνδραγαθημάτων τῶν ἡρωικῶν ἐκείνων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς διέτρεχεν ἤδη τὰς ἐλευθέρας 'Αθήνας. Τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, πρὶν ἀκόμη τελειώσει ὁ ἀγών του, εἶχε γίνει θρῦλος ἑλληνικῆς ἀνδρείας καὶ δόξης, ἐχαρακτηρίζετο δὲ ὡς τὸ πρόφραγμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Οἱ 'Αθηναῖοι, τῆς περιοχῆς ἐκείνης τῆς πρωτευούσης, ἡ ὁποία παρέμενεν εἰσέτι ἐλευθέρα, παρηκολούθουν μὲ ἀγωνίαν καθημερινῶς τὰς ἐξελίξεις τοῦ ἀγῶνος εἰς τοῦ Μακρυγιάννη καὶ ἐπανηγύριζον τὴν νικηφόρον ἔκβασιν ἑκάστης μάχης. Πολλοὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς ἐθαύμαζον τὴν δόξαν τῶν ὑπερασπιστῶν καὶ ἐπεθύμουν, ἔστω καὶ τὴν τελευταίαν στιγμήν, νὰ μετάσχουν αὐτῆς δι' αὐθορμήτου προσελεύσεως. Τελικῶς, τὴν 15ην Δεκεμβρίου, ἐδόθη ἡ ἄδεια μεταβάσεως, πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὸν περαιτέρω ἀγῶνα, καὶ οὕτως ἡ δύναμις τοῦ Συντάγματος ἐνισχύθη δι' ἑνὸς ἀντισυνταγματάρχου Πεζικοῦ, 2 ταγματαρχῶν Πεζικοῦ καὶ Πυροβολικοῦ, δύο ἀνθυπολοχαγῶν Πυροβολικοῦ καὶ Ἱππικοῦ καὶ ἑνὸς ἰατροῦ χειρουργοῦ. Τέλος, προσῆλθον καὶ 4 ταγματάρχαι Χωροφυλακῆς. Οἱ προσελθόντες ἦσαν οἱ κάτωθι: ἀντισυνταγματάρχης Πεζικοῦ Δημ. Μαραγκουδάκης, ταγματάρχαι Χωροφυλακῆς Κ. Δυοβουνιώτης, Δημ. Βερελῆς, Κωνστ. Ζιούβας καὶ Μιχ. Κοκκίνης. Ταγματάρχης Πυροβολικοῦ 'Αναστ. Φούντης. Ταγματάρχης Πεζικοῦ Γεώργιος Τράτας. 'Ανθυπολοχαγὸς Πυροβολικοῦ Δ. Δικαῖος. 'Ανθυπίλαρχος Τσιμπούκας. 'Ανθυπασπιστὴς Πεζικοῦ Παχυγιαννάκης. 'Ανθυπίατρος χειρουργὸς Χρυσάφης.

Ὑπολογιζομένων τῶν μικρῶν αὐτῶν ἐνισχύσεων καὶ ἀφαιρουμένων τῶν ἀπωλειῶν, τὴν 15ην Δεκεμβρίου ἡ δύναμις τοῦ Συντάγματος ἀνήρχετο εἰς 350 ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας, διαθέτοντας 348 τυφέκια Ἰταλίας, 14 Μάνλιχερ, 10 Στέν, 8 ὁπλοπολυβόλα, ἓν αὐτόματον Μπρέντα, 4 ὁλμίσκους, 2 πυροβόλα τῶν 37 χιλιοστῶν, ἓν πολυβόλον Μπρέντα καὶ 3 πολυβόλα ἅρματος. Πυρομαχικὰ εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς ἐπαρκεῖς ποσότητας, πρὸς διεξαγωγὴν πολυημέρου μάχης. Διέθετεν, ἐπίσης τὸ Σύνταγμα ἓν αὐτοκίνητον λεωφορεῖον τῆς στρατιωτικῆς διοικήσεως καὶ μίαν τρίκυκλον μοτοσυκλέτταν. Τὸ ἅρμα μάχης, παρὰ τὰς βλάβας τὰς ὁποίας ὑφίστατο κατὰ τὰς πλέον κρισίμους στιγμάς, εἶχε προσφέρει, ἐπισκευαζόμενον συνεχῶς, ὑπηρεσίας τινάς, ἰδίως διὰ μεταφορὰς καὶ ἐπικοινωνίας. Λόγῳ ὅμως τῆς παλαιότητός του καὶ τῶν προχείρων ἐπισκευῶν του, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῆ εἰς ὥρας ἐπιχειρήσεων ἢ πρὸς ἐξόρμησιν εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ ἐχθροῦ, διότι ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ παύσῃ αἰφνιδίως ἡ λειτουργία του, ὁπότε θὰ ἐπαγιδεύοντο οἱ ἐντὸς αὐτοῦ

Μαχητὴς τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα τοῦ 1944.

ἄνδρες. Ἐξ ἄλλου, εἶχον ἀχρηστευθῆ τὰ δύο μικρὰ πυροβόλα του.

Ἡ δύναμις τοῦ Συντάγματος εἶναι περιωρισμένη ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῶν Στρατώνων τοῦ Μακρυγιάννη, ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς δύο συνεχομένας πολυκατοικίας, μίαν βορειοδυτικῶς καὶ ἑτέραν βορειοανατολικῶς τοῦ Στρατῶνος, διατηρεῖ ἀμυντικὰ φυλάκια. Ὁ ἐχθρὸς ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχῃ διάφορα σημεῖα, ἐγγύτατα τοῦ Στρατῶνος, ἰδίως ταράτσας καὶ ἐξώστας πολυκατοικιῶν καὶ διασταυρώσεις ὁδῶν, εἰς ἀπόστασιν μόλις 100 ἕως 300 μέτρων ἀπὸ τοῦ περιβόλου. Ἡ κατοχὴ αὐτὴ εἶναι λίαν ἐνοχλητικὴ καὶ ἐπικίνδυνος διὰ τὸ Σύνταγμα, διότι ὁ ἐχθρὸς δὲν παύει νὰ ἐκπέμπῃ ἐκεῖθεν πυρὰ παρενοχλήσεως, ἐκνευρισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀπωλείας ἀνδρῶν.

Ἀλλὰ τὸ σοβαρώτερον ὅλων εἶναι, ὅτι τὸ συγκρότημα Μακρυγιάννη περισφίγγεται ἀκόμη ἀπὸ συνοικίας κατεχομένας ὑπὸ κομμουνιστῶν, ὅπου τὰ ἐλασιτικὰ στρατεύματα δύνανται νὰ παραμένουν ἀνέτως καὶ νὰ ἐνοχλοῦν διὰ πυρῶν ἢ νὰ ὀργανώνουν ἐπιθέσεις κατὰ τοῦ Συντάγματος. Κατέχουν τὰς συνοικίας Γαργαρέτας, Μακρυγιάννη, Κουκάκι καί, ἐν μέρει, Πλάκας, οὕτως ὥστε μετὰ πολλῆς βίας τὸ Σύνταγμα, διὰ τῶν βαλλομένων διόδων τῶν Στύλων Ὀλυμπίου Διός, δύναται νὰ ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τοῦ κέντρου τῆς πρωτευούσης. Εἶναι, ἐπὶ πλέον, εἰς χεῖράς των ὁ συνοικισμὸς ΒΑ τοῦ ἐργοστασίου Φὶξ καὶ ἐκεῖνος μεταξὺ Ἰλισοῦ καὶ Α' Νεκροταφείου, ὅπου στρατοπεδεύει δύναμίς των Συντάγματος. Ἔχει ἐγκαταστήσει πυροβολικὸν καὶ ὅλμους εἰς τὸ Ἰσραηλιτικὸν Νεκροταφεῖον καὶ τοὺς πέριξ λόφους, εἰς τὸ ὕψωμα Δούκα, δυτικῶς τοῦ συνοικισμοῦ Γούβα, εἰς τοὺς λόφους τοῦ Ἀρδηττοῦ καὶ τοῦ Φιλοπάππου. Ἑπομένως, εὑρίσκεται πάντοτε εἰς πλεονεκτικὴν θέσιν, ἔναντι τῶν πολιορκουμένων τοῦ Μακρυγιάννη. Ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχῃ ὅλας τὰς δυνατότητας ὀργανώσεως μιᾶς γενικῆς καὶ σφοδρᾶς ἐπιθέσεως, πρὸς κατάληψιν τοῦ ὀχυροῦ, τοῦ ὁποίου οἱ μανδρότοιχοι ἔχουν, ἐν μέρει, καταρρεύσει ἀπὸ τὰς ἀνατινάξεις. Θὰ ἦτο, ἴσως, δυνατὸν νὰ καταρρεύσουν καὶ τὰ ὑπόλοιπα τμήματα, ἐὰν συνεχίζετο ἡ προσπάθειά των, δὲν θὰ ἦτο δὲ δυνατὸν νὰ στηρίζεται ἐπ' ἄπειρον ἡ ἄμυνα τῶν πολιορκουμένων εἰς τὰς ναρκοθετήσεις, ἄνευ ἰσχυρῶν φυλακίων.

Παρὰ τὰ φαινομενικὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα, ὁ ἐχθρὸς ἔχει ὑποστῆ καταφανῆ καὶ ἀθεράπευτον κάμψιν, διὰ πολλοὺς λόγους. Ἐν πρώτοις, αἱ ἀνέλπιστοι ἀποτυχίαι τῶν ἓξ ἡμερῶν ἔχουν σημαντικῶς μειώσει τὸ ἠθικὸν τῶν δυνάμεών του, αἱ ὁποῖαι εἶχον ἀρχίσει νὰ ἐρίζουν καὶ νὰ διαπληκτίζωνται, ἀποδίδουσαι ἡ μία εἰς τὴν ἄλλην τὰς εὐθύνας τῶν ἀποτυχιῶν. Δὲν ὑπῆρχε πειθαρχία καὶ τάξις, μεταξὺ τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ἀπετέλουν σύμφυρμα περισυλλεγέντων ἐκ τοῦ προχείρου, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ ἐξαχρειωμένων καὶ ἐγκληματικῶν στοιχείων, μὲ πλήρη ἔλλειψιν πνεύματος στρατιωτικῆς τάξεως, καὶ μὲ πολιτικὸν φανατισμόν, συνταυτισμένον πρὸς τὸ ἔγκλημα καὶ τὴν λεηλασίαν. Ἰδίως, τὰ προσκομισθέντα σώματα ἀνταρτῶν ὑπὸ καπεταναίους, ἦσαν ἀποθηριωμένα ἀπὸ τὰς φρικώδεις κακούργους πράξεις των ἀνὰ τὰς ἑλληνικὰς ἐπαρχίας ἐπὶ κατοχῆς, ἐστεροῦντο δὲ παντὸς συναισθήματος στρατιωτικοῦ καθήκοντος καὶ στρατιωτικῆς τιμῆς, καὶ ἡ κομμουνιστικὴ ἰδεολογία των ὡδήγει εἰς ψυχικὴν καὶ σωματικὴν ἀποσύνθεσιν, ὅταν δὲν συνωδεύετο ἀπὸ ἐντυπωσιακὰς ἐπιτυχίας.

Δὲν ὑπῆρχεν ἐπιτελικὸς νοῦς, ἡ δὲ στρατηγικὴ τακτική των, ὅπως τὴν εἶχον ἐφαρμόσει κατὰ τοὺς ἀνταρτικοὺς ἀγῶνας των ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας, ἀπεδείχθη ἀνεφάρμοστος εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἀντιμετώπισαν συντεταγμένον στρατὸν καὶ ἔπρεπε νὰ λύσουν πολεμικὰ προβλήματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀνίκανοι. Ἰδίως οἱ ἀντάρται τῶν βουνῶν, οἱ ὁποῖοι ἦσαν συνηθισμένοι νὰ ἀγωνίζωνται μὲ τὰς χειροβομβίδας, τὴν δυναμίτιδα καὶ τὴν ἐνέδραν, ἐχρεωκόπησαν παταγωδῶς, παντοῦ ὅπου ἀντιμετώπισαν στρατιωτικὰς δυνάμεις. Ἐστεροῦντο ὠργανωμένης ἐπιμελητείας καὶ ἐστηρίζοντο εἰς τὰς διαρπαγὰς καὶ τὰς ἐπιτάξεις πρὸς διατροφήν, ὅταν δὲ παρέμενον, ἐπὶ τινας ἡμέρας, εἰς μίαν ἀθηναϊκὴν συνοικίαν καὶ ἐξήντλουν τὰ ἀποθέματα τῶν κατοίκων, ὡδήγουν εἰς ἀπόγνωσιν τὸν λαὸν καὶ ἐκίνουν τὸ γενικὸν μῖσος.

Τέλος, μὲ τὴν πάροδον τῶν ἡμερῶν καὶ τὰς σημειω-

θείσας ἀποτυχίας, εἶχον ἀνακύψει δι' αὐτοὺς νέα δεινὰ πολεμικὰ προβλήματα. Εἶχε διαρρεύσει δωδεκαήμερον, ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς κομμουνιστικῆς ἀνταρσίας καὶ ὁ παράγων τοῦ αἰφνιδιασμοῦ εἶχε χαθῆ, χωρὶς νὰ καταληφθῆ τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν, ὥστε νὰ ἐγκαθιδρύσουν, ὡς ἐφαντάζοντο, ἐαμικὴν κυβέρνησιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος. Τὸ πολεμικόν των σχέδιον, τῆς ταυτοχρόνου ἐξορμήσεως τῶν δυνάμεών των ἀπὸ λεωφόρου Κηφισίας Γουδί, Στρέφη κλπ. καὶ ἀπὸ λεωφόρου Συγγροῦ, Πλάκα, Σταδίου κλπ., πρὸς κατάκτησιν τοῦ κέντρου τῆς πρωτευούσης, εἶχε ναυαγήσει. Αἱ ἰσχυραὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις των, τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς, εἶχον καθηλωθῆ εἰς τὰ Τουρκοβούνια, Χολαργὸν καὶ Καισαριανήν, ἡ δὲ Σχολὴ Χωροφυλακῆς, τὸ κυριώτερον φράγμα, διὰ τὴν ἐξόρμησιν ἀπὸ λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας πρὸς Σύνταγμα, δὲν εἶχε καταληφθῆ. Ἀκόμη καὶ τὰ ἐνεδρεύοντα τμήματα, εἰς τὰς περιοχὰς Παγκρατίου καὶ Σταδίου, δὲν εἶχον ἐπιτύχει νὰ καταλάβουν τὰ μικρὰ φράγματα τῆς πλατείας Ρηγίλλης καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Κήπου.

Ἂν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐπιθέσεως εἶχε κατορθωθῆ νὰ καταληφθῆ τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, τὰ ἰσχυρὰ ἐλασιτικὰ στρατεύματα τῆς δυτικῆς, βορειοδυτικῆς καὶ νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς θὰ ἦτο δυνατόν, μὲ σχετικὴν εὐκολίαν, νὰ διατρέξουν τὰ 700 περίπου μέτρα διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. Αἱ ἀγγλοελληνικαὶ δυνάμεις, καὶ ἂν ἀκόμη κατέφθανον ἐγκαίρως, θὰ ἦτο πολὺ δύσκολον νὰ τὰ ἀντιμετωπίσουν μὲ καταστρεπτικὸν πόλεμον εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν, ἰδίως ἀφ' ὅτου κατέφθασαν καὶ οἱ ἀντάρται τῶν βουνῶν, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν συνήθων των μεθόδων, τῶν χειροβομβίδων καὶ τῆς δυναμίτιδος, θὰ ἐγίνοντο κύριοι τῶν μεγάλων ξενοδοχείων καὶ τῶν δημοσίων κτιρίων.

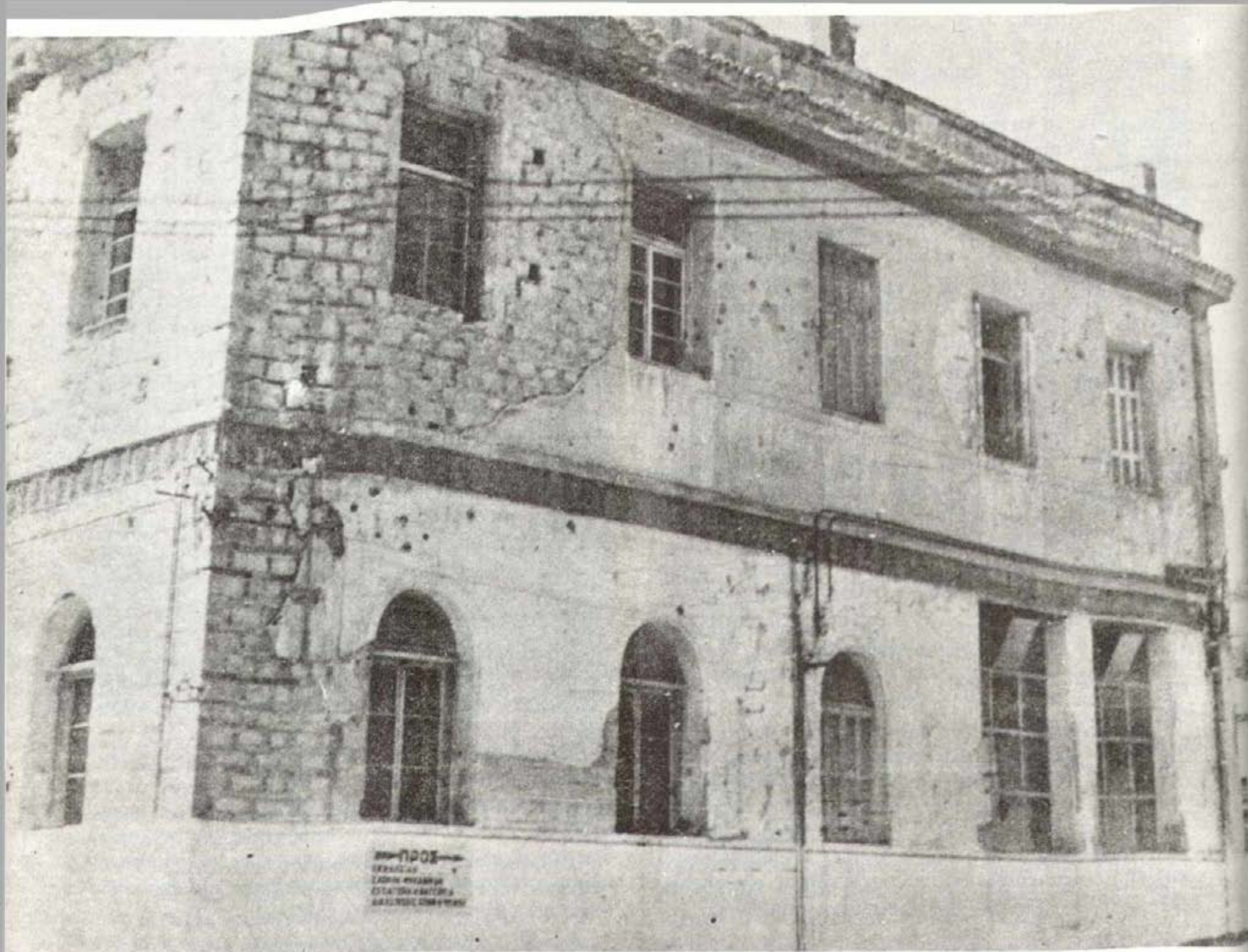
Ἄλλωστε, ὡς σαφῶς ἀναγράφεται εἰς εἰδικὴν περὶ τῶν Δεκεμβριανῶν ἔκδοσιν τοῦ διοικητοῦ τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι, στρατηγοῦ Τσακαλώτου, τὸ Ἀγγλικὸν Στρατηγεῖον εἶχε λάβει τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποσύρῃ τὰς ἀγγλικὰς δυνάμεις πρὸς τὸ Φάληρον, εὐθὺς ὡς τὰ ἐλασιτικὰ στρατεύματα θὰ ἐβάδιζον πρὸς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλ' ἡ καθήλωσις μεγάλου μέρους τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων, εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Στρατώνων Μακρυγιάννη, μετέβαλεν ἄρδην τὴν κατάστασιν. Ἤδη, μετὰ τὴν ἄγονον, διὰ τὴν πολιορκίαν, παρέλευσιν ὀκταημέρου, ὑπῆρχε κίνδυνος διὰ τὰ ἐλασιτικὰ στρατεύματα Παγκρατίου-Ὑμηττοῦ-λεωφόρου Συγγροῦ καὶ τῶν περὶ τοὺς Στρατῶνας Μακρυγιάννη συνοικιῶν, νὰ ἀντιμετωπίσουν συντονισμένην ἐπίθεσιν ἀπὸ Γουδὶ τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι καὶ τῆς ἀγγλικῆς Ταξιαρχίας, ὁπότε, ἐὰν δὲν προελάμβανον νὰ ἀποσυρθοῦν ἐγκαίρως, διέτρεχον τὸν κίνδυνον νὰ ὑποστοῦν πανωλεθρίαν.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν, διὰ νὰ γίνῃ νοητὴ ἡ ἀπὸ 13ης Δεκεμβρίου κάμψις τοῦ ἐπιθετικοῦ πνεύματος τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ἐπολιόρκουν τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, καὶ ἡ ἀποφυγὴ πάσης περαιτέρω ἀποπείρας πρὸς κατάληψίν του, διὰ νέας μεγάλης ὠργανωμένης ἐπιθέσεως. Τὰ ἐλασιτικὰ συντάγματα παραμένουν εἰς τὰς θέσεις των καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐκπέμπουν πυρά, μᾶλλον παρενοχλήσεως καὶ ἐκνευρισμοῦ τῶν πολιορκουμένων, ἐπιφυλασσόμενα ἀναλόγως τῆς ἐξελίξεως τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ δὲν φαίνονται νὰ ἔχουν τὴν πρόθεσιν ὅπως ἐκμεταλλευθοῦν τὰς καταστροφάς, τὰς ὁποίας εἶχον προξενήσει εἰς τὸν μανδρότοιχον τοῦ Συντάγματος, οὔτε τόν, ἐκ τοῦ ἑπταημέρου νυχθημεροῦς ἀγῶνος, φυσικὸν κάματον τῶν πολιορκουμένων διὰ νέας ἐπιθέσεις.

11. ΑΝΤΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ἡ διοίκησις τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη ἀποφασίζει, λίαν εὐστόχως, νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν απότομον σχεδὸν ἐκμηδένισιν τοῦ ἐπιθετικοῦ μένους τῶν πολιορκητικῶν δυνάμεων, δι' αἰφνιδιαστικῶν ἐξόδων καὶ ἀντεπιθέσεων κατὰ τῶν ἐλασιτῶν. Προηγουμένως, ἰδίως μετὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὸ Σύνταγμα ἀριθμοῦ τινος ἀξιωματικῶν, ἀποφασίζει τὴν ανασυγκρότησιν τῆς δυνάμεως, πρὸς εὐκολωτέραν διοίκησιν, ἰδίως λόγῳ τῶν μελετωμένων καθ' ὁμάδας ἐξόδων δι' ἐπιθετικὰς ἐπιχειρήσεις. Τὸ Σύνταγμα, πρὸ τῶν ἐπιχειρήσεων, εἶχε 10 λόχους, ἀλλ' ἡ διαίρεσις αὐτὴ οὐσιαστικῶς εἶχε παύσει νὰ ὑφίσταται, ἀπὸ τῆς περιόδου τῆς πολιορκίας, διότι αἱ ἀνάγκαι τῆς ἀμύνης διὰ τῆς κατατμήσεως εἰς φυλάκια, εἶχον ἐπιβάλλει ἄλλας διαιρέσεις. Ἤδη, τὸ Σύνταγμα διῃρέθη εἰς τρεῖς λόχους, ἕκαστος τῶν ὁποίων θὰ διῳκεῖτο ὑπὸ ταγματάρχου. Καὶ οἱ λοιποί, ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, κατενεμήθησαν εἰς τοὺς τρεῖς λόχους, πολλάκις τεταγμένοι νὰ πολεμήσουν ὡς ἁπλοῖ διμοιρῖται, ὑποδιμοιρῖται ἢ καὶ ἁπλοῖ χωροφύλακες, λόγῳ τοῦ δυσαναλόγως ὑπερτέρου, τοῦ κατὰ τὸν κανονισμόν, ἀριθμοῦ των, ἐν σχέσει πρὸς ἐκεῖνον τῶν χωροφυλάκων. Ἐπίσης, οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατεύματος κατενεμήθησαν εἰς τοὺς τρεῖς λόχους εἴτε ὡς ἐπιτελεῖς εἴτε ὡς πυροβοληταί, εἴτε ὡς ἁπλοῖ μαχηταί.

Οἱ ἄνδρες τοῦ Συντάγματος, πληροφορηθέντες ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ διοικητοῦ ὅτι τὸ Σύνταγμα

Ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου (Διοικητηρίου) τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη. Εἰς τὴν φωτογραφίαν διακρίνονται ἔκδηλα τὰ ἴχνη τῆς κομμουνιστικῆς ἐπιθέσεως.

«ἀπὸ τὴν ἄμυνα θὰ περνοῦσεν εἰς τὴν ἐπίθεσιν», εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ καί, λησμονήσαντες τὰ δεινά των, παρεσκευάζοντο ἀνυπομόνως διὰ τὰς πρώτας ἐπιθετικὰς ἐπιχειρήσεις. Τὴν 3ην ἀπογευματινὴν ὥραν τῆς 15ης Δεκεμβρίου, δύναμις 30 ἀνδρῶν τοῦ Συντάγματος ἐπικουρουμένη ὑπὸ καταφθάσαντος ἀγγλικοῦ τμήματος, ἐνήργησεν ἐκκαθαριστικὴν ἐπιχείρησιν, κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, φθάσασα μέχρι τῆς συνοικίας Κουκάκι. Ἡ πρώτη αὐτὴ ἀντεπίθεσις ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Οἱ ἐλασῖται αἰφνιδιασθέντες καὶ πανικοβληθέντες, ἐκ τῆς κεραυνοβόλου ἐξορμήσεως, ἐτράπησαν εἰς φυγήν. Συνελήφθησαν ἄνω τῶν 100 ἐνόπλων καὶ κατεσχέθησαν 7 αὐτόματα, 2 ὁπλοπολυβόλα καὶ πολλὰ τυφέκια. Ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ κατεπτόησε τοὺς ἐλασίτας, ἐν ᾧ ἀντιθέτως ἐνέπλησεν ἐνθουσιασμοῦ τοὺς ἄνδρας τοῦ Συντάγματος, οἱ ὁποῖοι ἐζήτουν ἐπανάληψιν. Ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας, ἐνηργήθη καὶ νέα ἐκκαθαριστικὴ ἐπιχείρησις, εἰς τὴν ὁδὸν Μακρῆ, ὑπὸ τμήματος 15 ἀνδρῶν, πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῶν ἐλασιτῶν ἐκ τῶν θέσεων πλησίον τοῦ 1ου φυλακίου. Ἡ δευτέρα αὐτὴ ἐπιχείρησις ἐξετελέσθη ὑπὸ μόνων τῶν ἀνδρῶν τοῦ Συντάγματος, ἄνευ βοηθείας ἀγγλικῶν δυνάμεων, ἐστηρίχθη δὲ πρὸς κάλυψιν εἰς τὸ ἐπισκευασθὲν καὶ τεθὲν εἰς κίνησιν ἅρμα μάχης τοῦ Συντάγματος. Αἱ ἀπώλειαι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἦσαν εἷς νεκρὸς καὶ πέντε τραυματίαι ὁπλῖται.

Αἱ δύο αὐταὶ ἐπιτυχίαι τῶν ἀνδρῶν τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη ἐπηύξησαν τὴν σύγχυσιν καὶ ἀπογοήτευσιν εἰς τὰς τάξεις τῶν ἐλασιτικῶν στρατευμάτων. Τὴν νύκτα τῆς 15ης πρὸς 16ην ἄφησαν νὰ διαρρεύσῃ σχεδὸν ἐν πλήρει ἀπραξίᾳ καὶ εἶναι ἡ πρώτη κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἄνδρες τοῦ Συντάγματος

ἠδυνήθησαν νὰ ἀναπαυθοῦν ἀνενόχλητοι. Τοῦτ' αὐτὸ συνέβη καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 16ης Δεκεμβρίου καὶ τὴν ἀκολουθήσασαν νύκτα. Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς 17ης Δεκεμβρίου, ὁ ἐχθρὸς ἤρχισε νὰ βάλῃ διὰ πυροβολικοῦ καὶ ὅλμων κατὰ τοῦ Συντάγματος. 'Αλλ' ὁ τρίωρος αὐτὸς κανονιοβολισμός, χωρὶς ἔντασιν καὶ συγκεκριμένους στόχους, δὲν ἐπροξένησεν ἀπωλείας. Ἡ ἀναμενομένη ἐπίθεσις, ἰδίως ὅταν οἱ κατασκοπεύοντες πληροφοριοδόται εἰδοποίησαν ὅτι ἐλασιτικὰ τάγματα εἶχον καταλάβει τὸν κάτωθι τῆς 'Ακροπόλεως χῶρον καὶ παρεσκευάζοντο πρὸς ἐκεῖθεν ἐξόρμησιν, ἠνάγκασε τὸ Σύνταγμα νὰ παραμείνῃ ἐν ἐπιφυλακῇ, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἐξεδηλώθη.

'Εν ᾧ οἱ ἄνδρες τοῦ Συντάγματος, ἀναπαυθέντες καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῶν τρομερῶν ταλαιπωριῶν τῶν ἀδιακόπων καὶ πολυνέκρων μαχῶν, μὲ πολὺ ὑψηλὸν πλέον ἠθικόν, ἀνέμενον ἀνυπομόνως τὴν μεγάλην ἀντεπίθεσιν, πρὸς πλήρη ἐκκαθάρισιν τῶν γύρωθεν συνοικιῶν, οἱ ἐλασῖται ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν περιέπιπτον εἰς μεγαλυτέραν ἀδράνειαν καὶ ἀπόγνωσιν. Εἰς τοῦτο συνετέλουν οἰκτρῶς αἱ ἀποτυχίαι, ὄχι μόνον τῶν ἐπιθέσεών των κατὰ τοῦ Μακρυγιάννη, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν γένει πολεμικῶν των ἐπιχειρήσεων περὶ τὴν πρωτεύουσαν, διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς κατακτήσεως τῶν 'Αθηνῶν, ἀποτυχίαι αἱ ὁποῖαι εἶχον ὁδηγήσει τὸ ἐλασιτικὸν Στρατηγεῖον εἰς ἀμηχανίαν περὶ τοῦ πρακτέου.

Οὐσιαστικῶς, ἀπὸ τῆς ἡμέρας αὐτῆς, ἡ πολιορκία τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη εἶχε λυθῆ καὶ αἱ ἐλασιτικαὶ δυνάμεις ἐξηκολούθουν νὰ κατέχουν τὰς θέσεις των, διότι δὲν ἐγνώριζον τί νὰ πράξουν. Τὰ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκπεμπόμενα πυρά των, εἶχον μᾶλλον χαρακτῆρα παρενοχλήσεως καὶ ἰδίας των προστασίας, καθόσον ἤρχισαν ἤδη αἱ δυνάμεις των νὰ ἀπομακρύνωνται. 'Αλλ' ἤδη, τὸ 'Επιτελεῖον τοῦ Συντάγματος, βοηθούμενον ὑπὸ τῶν μετ' αὐτοῦ τεταγμένων ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατεύματος, καταρτίζει σχέδια σειρᾶς ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν, πρὸς συντριβὴν τῶν γύρωθεν ἐλασιτῶν. Οὕτω, τὴν πρωίαν τῆς 18ης Δεκεμβρίου, τὰ δύο τρίτα τῆς δυνάμεως τοῦ Συντάγματος, ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἀγγλικῶν δυνάμεων, ἐξώρμησαν πρὸς ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις. Τὸ ἥμισυ τούτων, βοηθούμενον ὑπὸ ἀγγλικοῦ τάγματος, δι' αἰφνιδιαστικῆς ἐπιθέσεως ἠνάγκασε τοὺς ἐλασίτας εἰς ὑποχώρησιν ἀνατολικῶς τοῦ λόφου τοῦ 'Αρδηττοῦ καὶ νοτιοανατολικῶς τῆς λεωφόρου Συγγροῦ μέχρι Φαλήρου. Τὸ ἕτερον ἥμισυ, ἐν συμπράξει μετ' ἄλλου ἀγγλικοῦ τάγματος, προέβη εἰς ἐκκαθάρισιν τῶν πέριξ τοῦ Συντάγματος συνοικιῶν, ὅπου συνέλαβεν αἰχμαλώτους 50 ἐνόπλους ἐλασίτας καὶ κατέσχε πολλὰ ὅπλα.

Κατὰ τὰς μεταμεσονυκτίους ὥρας τῆς 18ης πρὸς 19ην Δεκεμβρίου, κατόπιν διαταγῆς τοῦ 'Αγγλικοῦ Στρατηγείου, δύναμις τοῦ Συντάγματος ἐξ 24 ἀξιωματικῶν καὶ 151 ὁπλιτῶν μετεκινήθη ἐκ τῶν Στρατώνων εἰς τὰς συνοικίας Κουκάκι καὶ Γαργαρέτας, εἰς τὰς ὁποίας καὶ ἐγκατεστάθη, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ νῶτα τῶν ἀγγλικῶν τμημάτων, τὰ ὁποῖα ἐνήργουν ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις πέραν τῶν συνοικιῶν αὐτῶν. Ἡ ἐπιχείρησις αὐτὴ εἶχε καλῶς μελετηθῆ καὶ ὀργανωθῆ. Ἡ δύναμις εἶχε διαιρεθῆ εἰς δύο τομεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἐτέθη ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Κ. Δυοβουνιώτη καὶ ὁ ἕτερος ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Κ. Ζιούβα. Ὁ ταγματάρχης πυροβολικοῦ Φούντης, ἀνέλαβε τὸν συντονισμὸν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων μὲ ἐπιτελῆ τὸν ἤδη διακριθέντα περιφανῶς εἰς τὰς μάχας ὑπολοχαγὸν τοῦ πυροβολικοῦ Σβαρνιᾶν. Ἕκαστος τομεὺς ἐγκατέστησε τέσσαρα φυλάκια, εἰς τὰ πλέον ἐπίκαιρα σημεῖα ἑκάστης τῶν δύο τούτων συνοικιῶν. 'Ενηργήθησαν ἀμέσως ἔρευναι εἰς τὰς πέριξ οἰκίας καὶ καταστήματα, ὅπου συνελήφθησαν πολλὰ ὕποπτα πρόσωπα καὶ κατεσχέθησαν μεγάλαι ποσότητες ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν, ὡς καὶ διάφορα ἀντικείμενα προερχόμενα ἐκ διαρπαγῆς καὶ λεηλασίας.

Ἡ ἐπιχείρησις ἐνηργήθη μετὰ μεγάλης τέχνης, σύμφωνα μὲ τὴν μέθοδον εἰδικευμένων, εἰς ἐπιχειρήσεις ἐντὸς τῶν πόλεων, Ἄγγλων. Ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην ἑκάστη οἰκία ὑπεχρεοῦτο νὰ ἀνοίξῃ ἢ παρεβιάζετο, ἠρευνᾶτο καλῶς, συνελαμβάνοντο οἱ ὕποπτοι καὶ ἐτοποθετοῦντο φρουροὶ εἰς τοὺς ἐξώστας, κατόπιν συνεχίζετο ἡ αὐτὴ ἔρευνα εἰς τὰς συνεχομένας οἰκίας, ἕως ὅτου ὡλοκληροῦτο ἡ κατάληψις τῆς συνοικίας.

Οἱ αἰφνιδιασθέντες ἐλασῖται κατεπτοήθησαν, ἐκ τῆς κεραυνοβόλου αὐτῆς ἐνεργείας τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία, ἐκτὸς τοῦ ὅτι καθίστα προβληματικὴν πλέον τὴν διατήρησίν των εἰς τὰς 'Αθηναϊκὰς αὐτὰς συνοικίας, ἔθετεν εἰς κίνδυνον τὰς δυνάμεις των, αἱ ὁποῖαι ἐμάχοντο κατὰ τῶν Ἄγγλων πρὸς τὸν 'Αρδηττὸν καὶ πέραν τῆς λεωφόρου Συγγροῦ - Νέας Σμύρνης. Συγκεντρώσαντες δυνάμεις προσεπάθησαν νὰ καταλάβουν τὰς θέσεις τῶν φυλακίων ἢ νὰ ἐκδιώξουν ἐκεῖθεν τοὺς ἐντὸς αὐτῶν ὀχυρωθέντας. 'Επί τινας ὥρας ἔβαλλον σφοδρῶς, κατὰ τῶν φυλακίων, δι' αὐτομάτων καὶ ὅλμων. 'Αλλ' οἱ ἄνδρες τῶν φυλακίων, ἤδη καλῶς ὠχυρωμένοι εἰς ἐξώστας καὶ ἀνεγερθέντα χαρακώματα, ἀντέστησαν κρατερῶς καὶ διὰ σφοδροῦ πυρὸς τοὺς ἠνάγκασαν τελικῶς νὰ ἀποσυρθοῦν. Οἱ συλληφθέντες ὑπὸ τμημάτων Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη ἔνοπλοι ἐλασῖται ὑπερέβησαν συνολικῶς τοὺς πεντακοσίους. Οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς παρέμειναν κύριοι τῶν συνοικιῶν αὐτῶν, σχηματισθεῖσαι δὲ περίπολοι διέτρεχον αὐτὰς νύκτα καὶ ἡμέραν, πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ ἀποσόβησιν νέων ἐλασιτικῶν ἐπιδρομῶν.

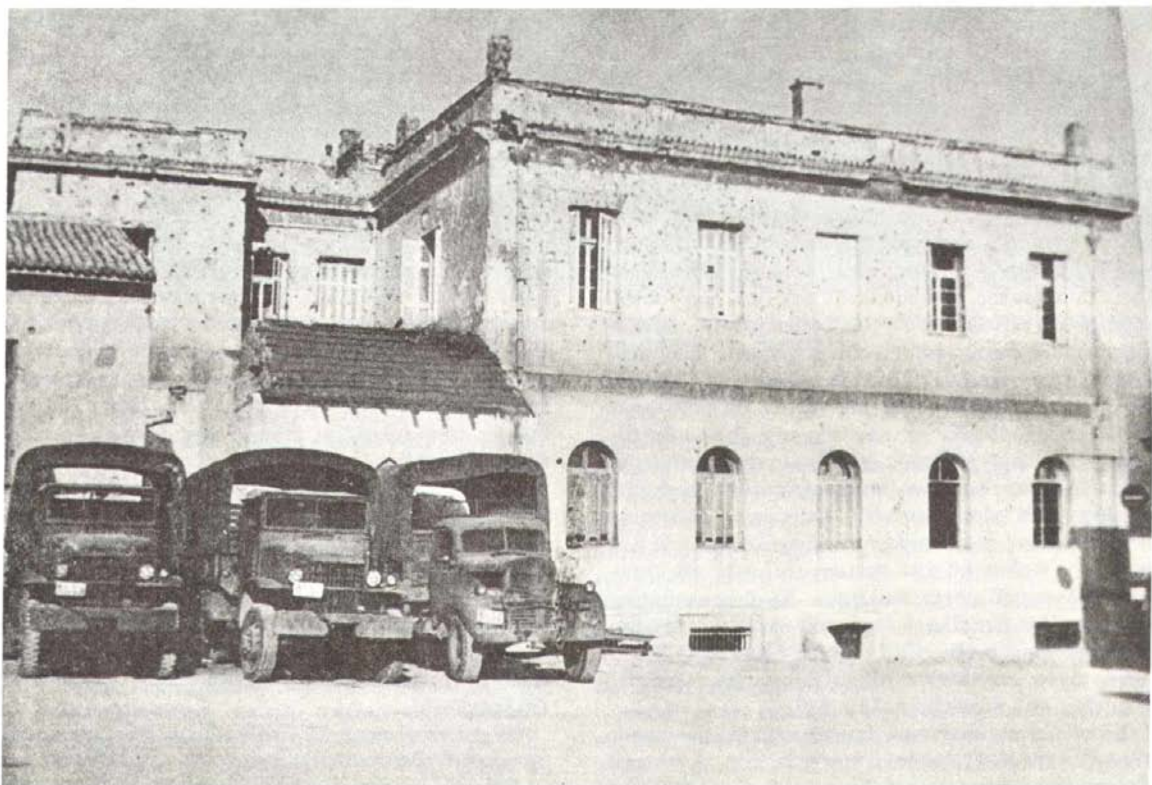
Οἱ χωροφύλακες, οἱ ὁποῖοι εἶχον πληροφορηθῆ τὰ φρικώδη βασανιστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπεβλήθησαν οἱ ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν συλληφθέντες συνάδελφοί των, κυριαρχημένοι ὑπὸ δικαιολογημένου καὶ νοητοῦ πάθους, ἐναντίον ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἐθεώρουν προ-

δότας καὶ δολοφόνους, ἐξεδήλωσαν ἐν ἀρχῇ προθέσεις ἐπὶ τόπου τιμωρίας τῶν συλλαμβανομένων. Ὁ διοικητὴς καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Συντάγματος, μετὰ πολλοῦ κόπου κατηύνασαν τὸ ἐκδικητικὸν μένος των, ἐπικαλούμενοι ἐπίδειξιν αἰσθημάτων μεγαλοψυχίας καὶ προβάλλοντες τὴν ἰδιότητά των, ὡς ὀργάνων πολιτισμένου Κράτους καὶ θεραπόντων τῆς Ἑλληνικῆς δικαιοσύνης. Οἱ συλλαμβανόμενοι ἐλασῖται, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι, ρακένδυτοι καὶ πειναλέοι, εὑρίσκοντο εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν, ἰσχυριζόμενοι ὅτι παρεσύρθησαν βιαίως καὶ ἐκλιπαροῦντες νὰ τοὺς χαρισθῇ ἡ ζωή, χωρὶς νὰ κακοποιηθοῦν, ἀπεστέλλοντο εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως.

Καθ' ὃν χρόνον οἱ ἄνδρες τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη ἐξετέλουν τὰς ἐκκαθαριστικὰς αὐτὰς καὶ ἀπολυτρωτικὰς τῆς πρωτευούσης ἐπιχειρήσεις, φθάνοντες πολλάκις μέχρι Φαλήρου, Παγκρατίου καὶ πλατείας Ὁμονοίας, ἡ κατάστασίς των ἀπὸ ἀπόψεως διαμονῆς, ἐπισιτισμοῦ καὶ ἐνδυμασίας ἦτο ἀκόμη ἀθλιεστάτη, ἐλάχιστα διαφέρουσα ἐκείνης τῶν δραματικῶν ἡμερῶν τῆς πολιορκίας. Παρὰ ταῦτα—καὶ πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἰδιαιτέρως τοῦτο—, ἡ συμπεριφορά των, εἰς τὰς ἀπελευθερουμένας ἐκ τοῦ ἐλασιτισμοῦ συνοικίας, ἦτο τελείως ἄμεμπτος, οὐδὲν ἐζήτουν καὶ οὐδὲν ἐλάμβανον ἐκ τῶν δεινοπαθησάντων κατοίκων τῶν συνοικιῶν τούτων. Γενικῶς ἐπέδειξαν ἄψογον διαγωγήν, μὴ ζητήσαντες κἂν ψιχία τινὰ διὰ νὰ κορέσουν τὴν ἀπὸ ἡμερῶν μαστίζουσαν αὐτοὺς πεῖναν.

Πράγματι, οἱ ἡρωικοὶ πολεμισταὶ τοῦ Μακρυγιάννη, ἐν ᾧ συνέχιζον τὸν ἀγῶνά των, ἔζων ὑπὸ ἀθλιεστάτας συνθήκας. Ἅπαντα τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικά των εἴδη εἶχον καταστραφῆ, ἐκ τῶν βομβαρδισμῶν καὶ τῆς κατερειπώσεως τῶν τοίχων καὶ στεγῶν τῶν οἰκημάτων. Ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῶν ἀπελευθερουμένων συνοικιῶν αὐτῶν, ὑπεδέχοντο τοὺς περιπολοῦντας χωροφύλακας μὲ δάκρυα συγκινήσεως καὶ παρεῖχον εἰς αὐτοὺς πολλὰ δείγματα τῆς εὐγνωμοσύνης των, διὰ τὴν ἀπαλλαγήν των ἐκ τῆς καταδυναστεύσεως τῶν ἑαμοαλητικῶν καὶ ἄλλων ἀναρχικῶν καὶ κακοποιῶν στοιχείων. Οἱ συλλαμβανόμενοι ἐλασῖται ἀπεστέλλοντο εἰς στρατόπεδον συγκεντρώσεως, ἐν ᾧ τὸ μέχρι τῆς χθὲς στερούμενον πολεμικῶν μέσων Σύνταγμα, εἶχε καταστῆ πραγματικὸν ὁπλοστάσιον μὲ τὴν συγκέντρωσιν ὁπλοπολυβόλων, αὐτομάτων, τυφεκίων καὶ πυρομαχικῶν, τὰ ὁποῖα παρελαμβάνοντο ἀπὸ τοὺς συλλαμβανομένους ἐλασίτας ἢ ἀνευρίσκοντο εἰς τὰς ἐρευνομένας οἰκίας.

Ἀπὸ τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1944 μέχρι τῆς 10ης Ἰανουαρίου 1945, τὸ Σύνταγμα ἐνήργει ἐκκαθαρι-

Ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου (Διοικητήριον) τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη μετὰ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Δεκεμβρίου 1944.

στικὰς ἐπιχειρήσεις, διευρῦνον βαθμηδὸν τὴν ἀκτῖνα τῆς δράσεώς του. Οἱ κομμουνισταί, πρὸ τοῦ κινδύνου νὰ φονευθοῦν ἢ νὰ συλληφθοῦν αἰχμάλωτοι, ἀποσύρονται πρὸς ἄλλας συνοικίας ἢ πρὸς ἐλασιτικὰ στρατόπεδα εἰς τὰ πέριξ τῶν Ἀθηνῶν. Φεύγοντες, διαπράττουν τὰ χείριστα τῶν κακουργημάτων, λεηλατοῦντες τὰς οἰκίας, ἀφαιροῦντες πᾶν πολύτιμον εἶδος, βιάζοντες γυναῖκας, φονεύοντες ἢ ἀπάγοντες ὡς ὁμήρους ἐθνικόφρονας πολίτας. Δυνάμεις τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς, ἐξορμῶσαι καθ' ἡμέραν πρὸς τὰς πέριξ καὶ πέραν τῶν κατεχομένων συνοικίας, ἄλλους συνελάμβανον καὶ ἄλλους ἐξηνάγκαζον νὰ φύγουν ἀτάκτως ἐν σπουδῇ, πρὶν προλάβουν νὰ λεηλατήσουν κατοικίας καὶ νὰ ἀπαγάγουν πολίτας. Οὕτω, διὰ τῆς δράσεώς των αὐτῆς, οἱ χωροφύλακες, δὲν ἀπήλλαξαν μόνον πολλὰς συνοικίας τοῦ ἐλασιτικοῦ ἐφιάλτου, ἀλλὰ καὶ ἔσωσαν πολλοὺς Ἕλληνας ἐκ τῶν βασάνων τῆς ὁμηρίας.

12. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠΟΠΟΙΙΑΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

Ἐγράφη ἀνωτέρω, ὅτι οἱ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς εἶχον ὑποστῆ τὰ πάνδεινα, κατὰ τὰς φοβερὰς ἐκείνας ἡμέρας τοῦ θανασίμου ἀγῶνος των κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ, ὥστε νὰ μὴ ἔχουν ποῦ νὰ κατακλιθοῦν. Ἐστεροῦντο θερμάνσεως, τὸ δὲ δριμὺ δεκεμβριανὸν ψῦχος εἰσήρχετο ἀκωλύτως εἰς τοὺς θαλάμους, διότι εἶχον θραυσθῆ ὅλοι οἱ ὑαλοπίνακες. Ἡ ὀλίγη τροφὴ τῶν μπισκότων καὶ κονσερβῶν, ἀποστελλομένων ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς ὑπηρεσίας, εἶχε διακοπῆ καὶ ἀντὶ ταύτης ἀπεστέλλετο ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως κεκομμένος σῖτος (μπουλουγοῦρι), ἀθλίας ποιότητος. Ἐστεροῦντο ἱματισμοῦ καὶ ἐπαρκοῦς ὕδατος, δὲν εἶχον δὲ κάμει λουτρὸν καθαριότητος ἢ ἀλλάξει ἐσώρουχα ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς πολιορκίας. Οἱ λέβητες συσσιτίων ἦσαν ἀκασιτέρωτοι καί, ὡς ἐκ τούτου, δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο ἐκ φόβου δηλητηριάσεως. Ὁ καλὸς νέος, ἰδιώτης, ὁ ὁποῖος προσελθὼν αὐθορμήτως ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς κουρεύς, εἶχε καὶ αὐτὸς ἀναλάβει πολεμικὰ καθήκοντα καὶ δὲν ὑπῆρχον οὔτε καιρὸς οὔτε τὰ μέσα πρὸς ξύρισμα τῶν ἀνδρῶν, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἀπέκοπτον προχείρως διὰ ψαλιδίων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου των, διὰ νὰ ὁμοιάζουν ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον πρὸς τοὺς πολιορκητάς των ἀντάρτας μὲ τὴν μακρὰν ἀκτένιστον κώμην καὶ γενειάδα.

Πολλοὶ ὑπέφερον ἐκ φθειριάσεως, εἶχον δὲ σημειωθῆ καὶ κρούσματα ψώρας καὶ πολλὰ γαστρίτιδος. Πάντα ταῦτα, ἀφηγεῖται μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα εἰς ἔκθεσίν του, τῆς 28ης Δεκεμβρίου, ὁ ἰατρὸς τοῦ Συντάγματος Κουτσογιαννόπουλος, ὁ ὁποῖος ζητεῖ νὰ σταλοῦν ἐπειγόντως τροφαὶ μετὰ ἐλαίου καὶ λίπους, ἐσώρουχα, σάπων, κουβέρται, χλαῖναι, ἀντιφθειρικὴ κόνις, φάρμακα καί... δύο κουρεῖς.

Τὴν 25ην Δεκεμβρίου, ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων, ἀφοῦ εἰς μάτην ἐζήτησαν ἱερέα, πρὸς τέλεσιν τῆς θείας λειτουργίας, μετέβησαν διαδοχικῶς εἰς τὸν μικρὸν ναὸν τοῦ Συντάγματος, διὰ νὰ κάμουν τὸν σταυρόν των καὶ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν γεννηθέντα ἐν Βηθλεὲμ Χριστὸν διὰ τὴν νίκην των καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος. Κατόπιν, συνεκεντρώθησαν ὅλοι εἰς τὸν μεγάλον διάδρομον τοῦ Διοικητηρίου, ὅπου ηὐχήθησαν ἀλλήλους. Ὁ διοικητὴς ἀμύνης, ἀντισυνταγματάρχης Κωστόπουλος, καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος, συνταγματάρχης Σαμουήλ, ὡμίλησαν πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐξάραντες τὴν σημασίαν τῆς νίκης των καὶ τῶν θυσιῶν των διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος καὶ τοὺς ἀπεκάλεσαν ἥρωας ἀξίους τῶν προγόνων των Μαραθωνομάχων καὶ Θερμοπυλομάχων. Πάντες ἐζητωκραύγασαν μὲ ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους. Ἐν τῷ μέσῳ γενικῆς συγκινήσεως ἐξεφωνήθησαν τὰ ὀνόματα τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τοῦ Συντάγματος, οἱ ὁποῖοι δὲν εὑρίσκοντο πλέον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, διότι εἶχον πέσει εἰς τὸ πεδίον τῆς τιμῆς καὶ πάντες μετὰ δακρύων ἀνεφώνησαν «αἰωνία των ἡ μνήμη». Ὁ ἑορτασμὸς αὐτὸς τῆς Νίκης, γενόμενος καθ' ὃν χρόνον ὁ ἀγὼν συνεχίζετο καὶ ἀντήχουν ἀκόμη αἱ κλαγγαὶ τῶν ὅπλων, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος τοῦ κατ' ἔτος ἔκτοτε γινομένου εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη ἑορτασμοῦ, τοῦ λαβόντος πλέον ἐπίζηλον θέσιν εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους περιλάμπρου τούτου γεγονότος.

Κατὰ τὰς μετέπειτα ἡμέρας, ἡ δύναμις τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη δὲν ἔπαυσε νὰ ἀγωνίζεται, μέχρι πλήρους καταστολῆς τοῦ στασιαστικοῦ κινήματος, εἰς ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς διάφορα σημεῖα τῆς πρωτευούσης καὶ πέριξ αὐτῆς, πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως. Ἐν συνεχείᾳ μετέσχεν ἀποστολῶν ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας, πρὸς συντριβὴν τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων καὶ ἐγκαθίδρυσιν τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας ἀνὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος. Κατὰ τὴν ἄμυναν τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, ἐφονεύθησαν (μετὰ τῶν ἐκτελεσθέντων) 13 ἀξιωματικοί, εἷς ἀνθυπασπιστὴς καὶ 56 ὁπλῖται καὶ ἐτραυματίσθησαν 19 ἀξιωματικοὶ καὶ 43 ὁπλῖται. Ἂν ὅμως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι, ὡς ἐξετέθη ἤδη ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, δυνάμεις τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη ἐπολέμησαν πρὸς καταστολὴν τῆς ἐαμικῆς ἀνταρσίας καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα τῆς πρωτευού-

σης, κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον, αἱ συνολικαὶ ἀπώλειαι τοῦ Συντάγματος εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλύτεραι: Νεκροί: ἀξιωματικοὶ 13, ἀνθυπασπισταὶ 3, ὁπλῖται 142. Τραυματίαι: ἀξιωματικοὶ 6, ἀνθυπασπισταὶ 1, ὁπλῖται 51.

Ὑπεγραμμίσαμεν, ἀνωτέρω, τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἡ ἡρωικὴ καὶ νικηφόρος ἄμυνα τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὰς ἐλασιτικὰς ὀρδὰς καὶ τὴν ὅλην ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος, κατὰ τῆς ἐαμικῆς ἀποπείρας πρὸς ἐγκαθίδρυσιν τοῦ κομμουνισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐπανερχόμεθα ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἐν εἴδει ἐπιλόγου τοῦ παρόντος κεφαλαίου. Ἀπὸ τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος Μακρυγιάννη μέχρι τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, ἡ ἀπόστασις εἶναι κάτω τοῦ χιλιομέτρου. Δὲν ὑπῆρχε δυνατότης σοβαρᾶς ἀμύνης κατὰ τὴν διαδρομὴν ταύτην, διότι αἱ μεταξὺ Συντάγματος καὶ Στύλων Ὀλυμπίου Διὸς πολυκατοικίαι εἶχον καταληφθῆ, κατὰ μέγα μέρος, ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν καὶ αἱ ὑπολειπόμεναι ἦτο εὔκολον νὰ καταληφθοῦν. Πέραν τῆς ἀρχῆς τῆς λεωφόρου Συγγροῦ καὶ τῆς Πύλης τοῦ Ἀδριανοῦ, αἱ ἀπὸ τῆς μιᾶς μόνον πλευρᾶς πολυκατοικίαι οὐδεμίαν παρεῖχον δυνατότητα σοβαρᾶς ἀμύνης, ἐὰν ἐπήρχοντο κατ᾽ αὐτῶν τὰ ἐλασιτικὰ στίφη μετὰ τῶν δεσμῶν δυναμίτιδος, τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον εἰς τὰς ὄπισθέν των παρόδους, τῆς Πλάκας, ἐκυριάρχουν τὰ ἐαμικὰ στοιχεῖα.

Ἀπὸ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς, πρὸς τὸ ἀνοικτὸν πεδίον τοῦ πάρκου τοῦ Ζαππείου καὶ τὸν Ἐθνικὸν Κῆπον, τὰ ἐλασιτικὰ τάγματα προστατευόμενα καὶ ἀπὸ τὰ πολυβόλα, τῶν ἔναντι κατειλημμένων πολυκατοικιῶν, θὰ ἠδύναντο νὰ προελάσουν εὐχερῶς, διότι δὲν ὑπῆρχον ἐπαρκεῖς δυνάμεις πρὸς ἀντιμετώπισίν των εἰς μάχας ἐκ τοῦ συστάδην. Ἄλλως τε, τυχὸν διατιθέμενα ἅρματα μάχης, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ κινηθοῦν εὐχερῶς εἰς τὰς δενδροστοιχίας. Ἡ σχετικῶς μικρὰ δύναμις τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων, περισφιγγομένη πανταχόθεν καὶ χωρὶς πολλὰς δυνατότητας ἀνεφοδιασμοῦ, δὲν θὰ ἀντεῖχεν ἐπὶ μακρόν.

Οὕτω, μὴ ὑπαρχούσης ἢ ἐξουδετερουμένης τῆς ἀντιστάσεως τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, τὰ ἐλασιτικὰ στρατεύματα θὰ ἔφθανον εὐκόλως εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. Ὁ ἐκεῖθεν, μέχρι πλατείας Φιλικῆς Ἑταιρείας (Κολωνάκι) καὶ πλατείας Ὁμονοίας χῶρος, ὁ μόνος κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος ἀπομένων ἐλεύθερος χῶρος τῆς πρωτευούσης, ὅπου εὑρίσκοντο καὶ αἱ ἐκπροσωποῦσαι τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος κυβερνητικαὶ ἐξουσίαι, δὲν θὰ ἦτο εὔκολον νὰ ὑπερασπισθῇ, ἂν ἡ πλατεῖα Συντάγματος ἔπιπτεν εἰς χεῖρας τῶν ἐλασιτῶν. Ἀνεξαρτήτως τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ Ἄγγλοι εἶχον ἤδη δηλώσει ὅτι θὰ ἀπέσυρον τὰς δυνάμεις των πρὸς τὴν παραλίαν τοῦ Φαλήρου καὶ θὰ διέκοπτον τὸν ἀγῶνα ἂν οἱ ἐλασῖται ἔφθανον μέχρι τοῦ κέντρου, διεξαγωγὴ μαχῶν εἰς τὰς κεντρικὰς ὁδοὺς ἐν τῷ μέσῳ κατεχομένων ὑπὸ τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ὑπηρεσιῶν κτιρίων, θὰ ἦτο σχεδὸν ἀδύνατος. Ἐξ ἄλλου, τὸ πρῶτον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον εἶχε εἰς τὸ πρόγραμμά του νὰ πράξῃ τὸ ΕΑΜ, ἂν κατελάμβανε τὸν χῶρον Ἀνακτόρων - Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν - Ζαππείου - ξενοδοχείου Μεγάλης Βρεττανίας - Ὑπουργείων Ἐσωτερικῶν καὶ Ναυτικῶν, ἦτο νὰ ἐγκαθιδρύσῃ κυβέρνησιν, δῆθεν «ἐθνικοῦ συνασπισμοῦ», πράγματι δὲ κομμουνιστικήν, μετά τινων συνεργαζομένων μετ᾽ αὐτῶν ἀριστερῶν στοιχείων. Οὕτω, θὰ ἠδύναντο νὰ προβάλουν, ἀνὰ τὸν κόσμον, ὡς τετελεσμένον γεγονὸς τὴν ἐγκαθίδρυσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐαμικοῦ καθεστῶτος καὶ νὰ δικαιολογήσουν τήν, διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, κατάπνιξιν πάσης «ἀντιδράσεως κατὰ τῆς νομίμου ἐξουσίας».

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία, καὶ οἱ ἤδη ἀνακύπτοντες ἀνὰ τὴν Βαλκανικὴν καὶ κεντρικὴν Εὐρώπην δορυφόροι της, θὰ ἔσπευδον νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν «νόμιμον κυβέρνησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ», τὴν ὁποίαν καὶ θὰ ἔθετον ὑπὸ τὴν προστασίαν των. Οὕτως, ἡ Ἑλλὰς μετὰ τὴν ἐξόντωσιν τῶν ἐθνικοφρόνων Ἑλλήνων, θὰ κατετάσσετο μεταξὺ τῶν δορυφόρων τῶν Σοβιὲτ καὶ ὁ ἐαμοσλαβισμὸς θὰ ἐκυριάρχει ὁριστικῶς μέχρι τῶν ἀκτῶν τοῦ Αἰγαίου. Κυριαρχούσης δὲ τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας εἰς τὸ Αἰγαῖον, τοῦ ὁποίου οἱ λιμένες θὰ καθίσταντο μόνιμοι καὶ ἀσφαλεῖς βάσεις τοῦ ρωσικοῦ στόλου, θὰ ἦτο διάφορος ἡ ὄψις τοῦ σημερινοῦ κόσμου.

Γράφοντες ἱστορικὸν ἔργον καὶ ἀγόμενοι ἐκ συναισθημάτων πηγαζόντων ἐκ μακρᾶς ἐπαγγελματικῆς διαπλάσεως ἱστορικῆς συνειδήσεως, δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ ἀγνοήσωμεν, ὅτι πολλοὶ καὶ ποικίλης μορφῆς ὑπῆρξαν οἱ παράγοντες τῆς ἀποτυχίας τῆς ἀποπείρας ὁλοκληρωτικῆς καταλήψεως τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ καὶ ἐγκαθιδρύσεως ἐαμοκομμουνιστικῆς κυβερνήσεως, πρὸς ὁριστικὴν ἐπιβολὴν ἐαμοκομμουνιστικοῦ καθεστῶτος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐξ ἄλλου, δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμήσωμεν, οὐδὲ νὰ θέσωμεν εἰς δευτέραν μοῖραν, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς τραγικὰς θυσίας ἄλλων τμημάτων τῆς Χωροφυλακῆς τὰ ὁποῖα, ὡς ἐξεθέσαμεν λεπτομερῶς εἰς τὸ προηγηθὲν κεφάλαιον, ἐπολέμησαν ἡρωικῶς καὶ συνέβαλον ἀνυπολογίστως. Ἀληθῶς, χωρὶς τὴν ἡρωικήν, πλήρη μαρτυρικῶν θυσιῶν, ἄμυναν τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν εἰς διάφορα σημεῖα, πέριξ τῆς πλατείας Συντάγματος, ὠχυρωμένων μικρῶν δυνάμεων Χωροφυλακῆς, εἶναι λίαν ἀμφίβολον ἂν ἡ θρυλικὴ ἀντίστασις τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη θὰ ἤρκει διὰ νὰ σωθοῦν αἱ Ἀθῆναι. Ἐπίσης, δὲν πρέπει νὰ ἀποσιωπᾶται ἡ τεραστία συμβολὴ τῆς Ταξιαρχίας Ρίμινι καὶ τῶν, μετὰ τεθωρακισμένων καὶ αὐτομάτων, ἀνδρῶν τῆς ἀγγλικῆς Ταξιαρχίας, οἱ ὁποῖοι ἐπολέμησαν γενναίως. Πλήν, βάσει συγκεκριμένων καὶ αὐθεντικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσίν μας, ὡς ἀποτελοῦντα σήμερον ἀναμφισβήτητα ἱστορικὰ πειστή-

ρια, ἀλλὰ καὶ βάσει τῆς ἱστορικῶς ἐξεταζομένης ἀλληλουχίας γεγονότων καὶ καταστάσεων, δυνάμεθα νὰ καταλήξωμεν εἰς τοῦτο τὸ συμπέρασμα: Ὅτι, δηλαδή, ἡ ἀποτελεσματικὴ ἄμυνα τοῦ Συντάγματος τοῦ Μακρυγιάννη ἀπετέλεσεν ἕνα τῶν πρωταρχικῶν παραγόντων τῆς ἀποσοβήσεως καταλήψεως τῆς Ἑλληνικῆς πρωτευούσης ὑπὸ τῶν ἐπαναστατημένων ἐλασιτικῶν στοιχείων καί, κατὰ λογικὴν συνέπειαν, τῆς ἐγκαθιδρύσεως ἑαμικοῦ καθεστῶτος εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Βάσει τῶν ἀνωτέρω, δὲν μένει ἀμφιβολία ὅτι οἱ ἡρωικοὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι ἐγκλεισθέντες εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, ἄλλοι ἐφονεύθησαν ἀπὸ τὰς σφαίρας τῶν στασιαστῶν, ἄλλοι πεσόντες εἰς χεῖράς των ἐτελεύτησαν ἐν μέσῳ φρικωδῶν μαρτυρίων καὶ ἄλλοι ὑπέστησαν ἀφαντάστους ταλαιπωρίας, μαχόμενοι ἐπὶ πολλὰ ἡμερονύκτια εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ πυρός, πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἶναι ἄξιοι τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης. Ἄλλως τε, αὐθορμήτως καὶ ἀβιάστως, ἡ Ἑλληνικὴ συνείδησις κατέταξε τοὺς μαχητὰς τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη μεταξὺ τῶν ἡρώων τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνέγραψε τὰ γεγονότα τῶν ἡμερῶν ἐκείνων εἰς σελίδας ἐκ τῶν λαμπροτέρων τῆς Νεωτέρας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Πρὶν παρέλθῃ πολὺς χρόνος, ἡ ἄμυνα τοῦ Μακρυγιάννη κατέστη ἐθνικὸς θρῦλος, ἀλλὰ καὶ ἐθνικὸν σύμβολον ἑορτασμοῦ τῶν ἀγώνων τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Πρόκειται, πράγματι, περὶ μιᾶς ἐποποιίας ἀνταξίας τῶν παραδόσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

13. ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΣΑΜΟΥΗΛ

Παραθέτομεν κατωτέρω περιγραφὰς τῶν μαχῶν τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, ὑπὸ τῶν αὐτοπτῶν καὶ πρωτεργατῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἀδιαψεύστους μαρτυρίας τῆς ἐπιτελεσθείσης ἐποποιίας καί, συγχρόνως, μᾶς διαφωτίζουν ἐν λεπτομερείᾳ, ἐπὶ ὅλων τῶν δραματικῶν φάσεων τοῦ ἡρωικοῦ αὐτοῦ ἀγῶνος. Ἰδού, ἐν πρώτοις, τὸ ἡμερολόγιον τὸ ὁποῖον συνέτασσε, καθ' ἑκάστην, ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος Γεώργιος Σαμουήλ.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Διεξαγωγῆς ἐπιχειρήσεων τοῦ Συντάγματος τὴν 5.12.1944 ἡμέραν Τρίτην

1η ἡμέρα ἐπιχειρήσεων

«Κατόπιν πληροφοριῶν ὅτι ἐπίκειται ἐπίθεσις ἐλασιτῶν κατὰ τῶν Στρατώνων τοῦ Συντάγματος, τὸ Σύνταγμα, βάσει τῶν σχεδίων ἀμύνης του, κατέλαβε: α) τὰς θέσεις του, ἤτοι ἐξωτερικὴν ζώνην, διερχομένην ἐκ γειτονικῶν τῶν Στρατώνων οἰκιῶν καὶ δεσποζουσῶν τοῦ προαυλίου τοῦ Στρατῶνος, β) τὰς θέσεις του τῆς ἐσωτερικῆς ἀμύνης, διερχομένης ἐκ τοῦ μανδροτοίχου τοῦ περιβόλου τοῦ Στρατῶνος καὶ γ) τὰς θέσεις του εἰς τὸ Διοικητήριον.

Οἱ ἄνδρες ἠσχολήθησαν ἀμέσως εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν θέσεων μάχης. Δύναμις ἀνδρῶν, ὁπλιτῶν καὶ πυρομαχικῶν τὴν 5.12.1944, ὡς τὸ συνημμένον δελτίον. Ἀποστολὴ τοῦ Συντάγματος ἦτο ἡ διατήρησις τῶν Στρατώνων του πάσῃ θυσίᾳ.

Διάταξις ἀμύνης ὡς ἡ συνημμένη διαταγὴ ἀμύνης μετὰ σχεδιαγράμματος.

2α ἡμέρα ἐπιχειρήσεων, 6.12.1944

Τὴν 6.12.1944, Ἁγίου Νικολάου, Τετάρτην—λυκαυγὲς 7.10. Ἐπέλευσις σκότους, 17.30΄. Ὥραν 6ην, ὁ ἐχθρὸς ἤρχισεν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν φυλακίων τῆς ἐξωτερικῆς ζώνης δι' ὅλων τῶν μέσων του καὶ ἰδίᾳ διὰ τυφεκίων, αὐτομάτων, χειροβομβίδων, δυναμίτιδων, βενζίνης κλπ. Ἡ ἐπίθεσίς του ἦτο περισσότερον σφοδρὰ κατὰ τῶν φυλακίων Νο 2,4,5,6, τὰ ὁποῖα καὶ κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ μέχρι τῆς 12ης ὥρας· ὁμοίως, ἐπετέθη κατὰ τοῦ φυλακίου Νο 3, τούτου ἐγκατεστημένου εἰς τὴν γωνίαν Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου καὶ Μητσαίων. Ὁ ἀγὼν συνεχίσθη πρὸς κατάληψιν τοῦ Στρατῶνος, μὲ κυρίαν προσπάθειαν ἐχθροῦ κατὰ τῆς ΝΑ γωνίας τοῦ Στρατῶνος διὰ χειροβομβίδων, αὐτομάτων ὅπλων, φιαλῶν βενζίνης καὶ δυναμίτιδος, τὰ ὁποῖα ἔρριπτον ἐκ τῶν παρακειμένων οἰκιῶν. Καίτοι ὁ ἐχθρὸς συνεκέντρωσε ὅλα του τὰ μέσα, μέχρι τῆς 18ης ὥρας δὲν κατώρθωσε νὰ ἔχῃ περαιτέρω ἐπιτυχίας. Ἡ μεγαλυτέρα ἔντασις τοῦ ἀγῶνος ἦτο τὴν 14ην ὥραν, καθ' ἣν εἰς τὸν περίβολον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διακρίνῃ τις εἰς ἐλαχίστην ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν καπνὸν καὶ τὴν σκόνην. Ἦτο μία χρονικὴ περίοδος ἐντὸς τοῦ Στρατῶνος πραγματικῆς κολάσεως. Διάφορα σημεῖα καὶ ἀντικείμενα τοῦ Στρατῶνος ἐπυρπολήθησαν, πλὴν ὅμως πάντες ἐκράτησαν τὰς θέσεις των, πιστεύοντες εἰς τὸ δίκαιον τοῦ ἀγῶνος.

Σύνδεσμος μετὰ Στρατιωτικῆς Διοικήσεως οὐδεὶς ὑπῆρχεν, ἐνίσχυσις δὲν ἐδόθη. Τὴν 18ην ὥραν ἀφίχθη ἐνίσχυσις 15 Ἄγγλων, ἐχόντων 3 ὁπλοπολυβόλα καὶ 3 ὅλμους Πίατ. Ἡ Ὑγειονομικὴ Ὑπηρεσία ἐλειτούργησε καλῶς, πλὴν ἐστερούμεθα ὑγειονομικοῦ αὐτοκινήτου, διὰ τὴν ἔγκαιρον μεταφορὰν τραυματιῶν. Τὴν ἑπομένην συσσίτιον καὶ ἄρτος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ νύκτα, ἐλλείψει συγκοινωνίας, δὲν ἐδόθη εἰς τοὺς ἄνδρας. Ἠθικὸν τῶν ἀνδρῶν ἄριστον.

Ἐκ μεταγενεστέρων πληροφοριῶν, ἐξηκριβώθη ὅτι ὁ

ἐχθρὸς ἐπετέθη κατὰ τοῦ Στρατῶνος ἔχοντος δύναμιν 480 περίπου ἀνδρῶν, διὰ 3 ταγμάτων ἐχόντων δύναμιν 1500 ἀνδρῶν περίπου.

Ἀπώλειαι Συντάγματος, νεκροί: Ἀξιωματικοί - Ὁπλῖται 14. Τραυματίαι: Ἀξιωματικοί 8, Ὁπλῖται 25· ἐξαφανισθέντες: Ἀξιωματικοί 5, Ὁπλῖται 35. Ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ ὡς ἐξηκριβώθησαν ἐκ συλληφθέντων αἰχμαλώτων, ἀνῆλθον εἰς 250 νεκροὺς καὶ τραυματίας.

Ὁ ἀγὼν συνεχίσθη ἀσθενὴς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός.

3η ἡμέρα ἐπιχειρήσεων, 7.12.1944

Ὁ ἐχθρὸς κατέλαβε δεσποζούσας τοῦ προαυλίου θέσεις-ταράτσας-παράθυρα ὡς καὶ τοῦ Μνημείου Φιλοπάππου καὶ ἐξετέλει βολὰς παρενοχλήσεως, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα.

Τὴν νύκτα καὶ ἀπὸ 20-24ης ὥρας, διὰ δυναμίτιδος ὁ ἐχθρὸς κατέρριψε τὸν μανδρότοιχον τοῦ περιβόλου τοῦ Στρατῶνος τῆς νοτίας πλευρᾶς.

Διάταξις ἀμύνης τοῦ Συντάγματος, ἀπὸ τῆς 12ης ὥρας τῆς προηγουμένης, ἦτο ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα ἀμύνης, ἐξαιρέσει τῶν ὑπ' ἀριθ. 4, 5, καὶ 7 φυλακίων, τὰ ὁποῖα κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ.

Σύνδεσμος μὲ τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν ἐπετεύχθη ἀποσταλέντων πρὸς τοῦτο ἀξιωματικῶν ἐκ τοῦ Συντάγματός μας. Διατροφή: Τρόφιμα καὶ ἄρτος δὲν ἐχορηγήθησαν. Οἱ ἄνδρες εἶναι νήστεις καὶ ἄγρυπνοι ἀπὸ διημέρου.

4η ἡμέρα ἐπιχειρήσεων, 8.12.1944

Ὁ ἐχθρὸς βάλλει καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἀπὸ νότου καὶ ἀνατολῶν, ἐνῷ δυνάμεις τούτου σοβαραὶ κατέχουν ἰσχυρῶς τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Ἰλισοῦ. Τμήματα Χωροφυλακῆς ἐνήργησαν ἐκκαθάρισιν τῶν, βορείως καὶ ἀνατολικῶς τοῦ Συντάγματος, εὑρισκομένων οἰκιῶν. Κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ἄγγλου συνταγματάρχου, διαβιβασθείσης ἡμῖν διὰ τοῦ συνδέσμου μοιράρχου Καρπούζη, δύναμις 100 ἀνδρῶν ἀπεσπάσθη ἐκ τοῦ Συντάγματος εἰς Παλαιὰ Ἀνάκτορα. Ἡ νὺξ 8η πρὸς 9ην Δεκεμβρίου ἦτο ἤρεμος.

Διατροφή. Γίνεται μὲ ξηρὰν τροφὴν (μπισκότα καὶ κονσέρβα κρέας) παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς ὑπηρεσίας. Ὀργάνωσις αὕτη συνεχίζεται ἐντατικῶς.

5η ἡμέρα ἐπιχειρήσεων, 9.12.1944

Ὁ ἐχθρὸς ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχῃ θέσεις ἀνατολικῶς, νοτίως καὶ δυτικῶς τοῦ Συντάγματος καὶ νὰ ἐκτελῇ βολὴν παρενοχλήσεως διὰ πυρῶν κατὰ μανδροτοίχου τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ περιβόλου τοῦ Στρατῶνος. Πληροφορίαι διασταυρούμεναι φέρουν ὅτι ὁ ἐχθρὸς θὰ ἐνεργήσῃ καὶ νέαν ἐπίθεσιν τὰς πρωινὰς ὥρας κατὰ τοῦ Συντάγματος.

6η ἡμέρα ἐπιχειρήσεων, 10.12.1944

Ἐχθρὸς βάλλει σφοδρῶς κατὰ τοῦ Συντάγματος δι' αὐτομάτων ὅπλων καὶ ὄλμων τῶν 81 χιλιοστῶν, τεταγμένων εἰς φυλακὰς Βουλιαγμένης. Ἰδιαιτέρως βαλλόμεθα ἐκ τῆς νοτίας καὶ δυτικῆς πλευρᾶς, διὰ πυρῶν Πεζικοῦ. Ἐζητήσαμεν ἐνίσχυσιν ἁρμάτων, ἅτινα δὲν μᾶς ἀπεστάλησαν.

Ἐκ τῆς βολῆς κατεστράφη τὸ παρατηρητήριον τοῦ Συντάγματος, εὑρισκόμενον εἰς τὸν νότιον ἐξώστην τοῦ ἄνω ὀρόφου, φονευθέντων ἢ τραυματισθέντων, ἐκ τῆς βολῆς ὄλμων, ὅλων τῶν εὑρισκομένων εἰς τὸ παρατηρητήριον.

Ὥρα 7.30΄ πρωινή: Ὁ ἀγὼν συνεχίζεται σφοδρότερος. Τὸ ἅρμα τοῦ Συντάγματος δὲν λειτουργεῖ, ζητοῦμεν ἀποστολὴν ἐπειγόντως ἁρμάτων πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ ἐχθροῦ, ἔχοντος ἀπόλυτον ὑπεροχήν. Τὸ ἐχθρικὸν πυροβολικὸν κατέστρεψε τὸν ἄνω ὄροφον τοῦ κτιρίου μας, τραυματισθέντων ἢ φονευθέντων πολλῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν.

Ὥρα 8η: Βαλλόμεθα ὑπὸ ὁλμίσκου, τεταγμένου εἰς θέσιν 150 μέτρων νοτιοανατολικῶς τοῦ Συντάγματος. Ὡσαύτως, τὸ πυροβολικὸν βάλλει συνεχῶς κατὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 φυλακίου μας κατέχοντος τὴν πολυκατοικίαν ἀμέσως βορειοδυτικῶς τοῦ Συντάγματος, τῆς ὁποίας κατεστράφη σχεδὸν ἡ νοτία καὶ ἀνατολικὴ πρόσοψις. Ζητοῦμεν ἐπειγόντως ἐνισχύσεις.

Ἐνισχύσεις δὲν μᾶς ἐστάλησαν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ἠθικοῦ τῶν ἀνδρῶν ἀνακοινοῦμεν ὅτι ἀγγλικὰ ἅρματα καὶ ἀεροπορία διετάχθησαν καὶ ἐνεργοῦν ἐκκαθάρισιν, πρὸς διάλυσιν τῶν ἐλασιτῶν τῆς περιοχῆς τοῦ Συντάγματος.

Ὥρα 9η: Ἡ πίεσις τοῦ ἐχθροῦ αὐξάνει. Βαλλόμεθα συνεχῶς ἐξ ὅλων τῶν κατευθύνσεων. Ζητοῦμεν πυρομαχικὰ καὶ ἰδίως χειροβομβίδας, ὁμοίως ζητοῦμεν ἅρματα καὶ ἀεροπορίαν, λόγῳ μεγάλης πιέσεως.

Ὥρα 9.30΄: Ἔχομεν νεκροὺς καὶ τραυματίας. Ζητοῦμεν ἐπειγόντως ἐπιδεσμικὸν ὑλικόν. Ὥρα 10η: Βαλλόμεθα διὰ πυροβολικοῦ ἐκ κατευθύνσεως φυλακῶν Βουλιαγμένης. Ζητοῦμεν ἀποστολὴν πυρομαχικῶν.

Ὥρα 11η: Ἡ πίεσις τοῦ ἐχθροῦ ἠλαττώθη, προσπάθεια αὐτοῦ ἐκάμφθη ὑποστάντος τεραστίας ἀπωλείας, προερχομένας ἀπὸ τὰ αὐτόματα ὅπλα μας καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τὸ πυροβολικόν μας τῶν 37΄΄. Ἀντελήφθη ὅτι ἡ κατάληψις τῶν Στρατώνων εἶναι ἀδύνατος. Ὥρα 12.30΄: Ἐπαναλαμβάνεται ἐπίθεσις σφοδρὰ τοῦ ἐχθροῦ, διὰ πυρῶν ἀπὸ νότου, ἀλλὰ πρὸ τῶν συνδεδυασμένων καὶ ἐπιτυχῶν πυρῶν μας δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ.

Ὥρα 13.15΄: Ὁ ἐχθρὸς ἐξακολουθεῖ νὰ βάλλῃ σφοδρῶς. Ἡ πίεσις κατὰ τοῦ Συντάγματος εἶναι ἀφάνταστος, ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν. Ὁ ἐχθρὸς χρησιμοποιεῖ νάρκας, πρὸς ἀνατίναξιν τοῦ μανδροτοίχου καὶ κτιρίου. Ὥρα 15η: Τρία ἀγγλικὰ ἅρματα, ἀποσταλέντα πρὸς ἐνίσχυσιν, ἐκινήθησαν εἰς περιοχὴν κατεχομένην ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλά, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἁρμάτων, ἐχθρικαὶ ἀντιστάσεις ἐκ νέου ἔβαλλον κατὰ τοῦ Συντάγματος. Ὥρα 15.20΄: Ἠνοίχθη πλέον ρῆγμα εἰς μανδρότοιχον τῆς νοτίας πλευρᾶς ἀπὸ νάρκας. Ζητοῦμεν χειροβομβίδας καὶ φωτιστικὰς βολίδας, διὰ τὴν ἐγγὺς ἄμυναν εἰς τὸν νυκτερινὸν ἀγῶνα.

Ὥρα 17.30΄: Ἡ ἐπίθεσις τοῦ ἐχθροῦ ἀνεχαιτίσθη πλήρως καὶ ἐκδίδεται διαταγὴ πρὸς λῆψιν μέτρων ἀσφαλείας διὰ τὴν νύκτα. Ὥρα 18η: Ἄφιξις 15 Ἄγγλων μὲ 3 ὁπλο-

πολυβόλα καὶ 3 ὀλμοβόλα Πίατ, οἵτινες παρέμειναν μονίμως πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Συντάγματος. Οὗτοι ἐγκατέστησαν παγίδας μὲ χειροβομβίδας ἀμυντικὰς εἰς θέσεις ἀνοιχθέντων ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ρηγμάτων. Ὥρα 22: Συγκέντρωσις μεγάλη γίνεται ἐκδηλουμένη θορυβωδῶς διὰ φωνῶν εἰς περιοχὴν Κουκάκι, 400 μέτρα νοτίως τοῦ Συντάγματος. Ὁμοίως, εἰς διασταύρωσιν ὁδῶν Χατζηχρήστου-Μακρυγιάννη, γίνεται συγκέντρωσις πολεμικοῦ ὑλικοῦ. Προβλέπομεν νυκτερινὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Συντάγματος καὶ ζητοῦμεν πυρομαχικὰ καὶ ἅρματα. Πυρομαχικὰ μᾶς ἐστάλησαν.

Ὥρα 23η: Κατὰ τὴν μάχην ἔχομεν 4 νεκροὺς καὶ 8 τραυματίας. Ἡ μάχη διήρκεσεν ἀπὸ 5ης πρωινῆς μέχρι 18ης ὥρας. Τὴν 12ην ὥραν κατόπιν τῆς ἡρωικῆς ἀντιστάσεως καὶ τῆς ἀφθάστου ψυχικῆς ἀντοχῆς τῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ Συντάγματος, ὁ διοικητὴς τῆς ἀμύνης καὶ ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος, ἐξέδωσαν ἐπαινετικὰς διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας Ἡμερησίας Διαταγάς των.

7η ἡμέρα ἐπιχειρήσεων, 11.12.1944

Ὥρα 6.40΄: Πληροφορούμεθα ὅτι δύο λόχοι ἐλασιτῶν εὑρίσκονται εἰς Θησεῖον, προτιθέμενοι νὰ ἐνεργήσουν κατὰ τοῦ Συντάγματος ἀπὸ δυσμάς. Ὥρα 7.40΄: Ζητοῦμεν πυρομαχικὰ καὶ ἰδίᾳ βλήματα ὀλμίσκων, τῶν ὁποίων στερούμεθα παντελῶς. Ὥρα 8η: Πληροφορούμεθα ὅτι τμήματα Πεζικοῦ, μὲ διάταξιν μάχης, κινοῦνται ἐκ κατευθύνσεως λεωφόρου Συγγροῦ πρὸς τοὺς Στρατῶνας. Ὁμοίως, συγκεντρώσεις παρετηρήθησαν εἰς γέφυραν Ἀναπαύσεως καὶ νοτίως Στρατῶνος. Ὁμοίως, δυτικῶς τοῦ Στρατῶνος εἰς ὁδὸν Καρυατίδων. Ὡσαύτως, ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως Χατζηχρήστου καὶ Μακρυγιάννη γίνονται ὁδοφράγματα. Ὥρα 11η: Μεγάλη συγκέντρωσις ἐλασιτῶν παρετηρήθη εἰς θέσιν μεταξὺ γεφύρας Ἀναπαύσεως καὶ Νεκροταφείου. Ὥρα 15.30΄: Τὰ τμήματα τοῦ ἐχθροῦ προσήγγισαν τὸν Στρατῶνα καὶ ἔκαμαν ἀνατινάξεις εἰς τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ περιβόλου. Ἀναμένομεν νυκτερινὴν ἐπίθεσιν. Ὥρα 19.15΄: Ἐγένετο τοποθέτησις, ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, ναρκῶν εἰς τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ περιβόλου τοῦ Στρατῶνος.

Ὥρα 20ή: Ἐξεδηλώθη ἐπίθεσις τοῦ ἐχθροῦ, διὰ σφοδρῶν βομβαρδισμῶν καὶ διὰ πυρῶν Πεζικοῦ. Ἡ μάχη συνεχίσθη σφοδρῶς, ἐπὶ 6ωρον, ἤτοι μέχρι τῆς 2ας πρωινῆς, καὶ συνεχίσθησαν καθ' ὅλην τὴν νύκτα πυρὰ παρενοχλήσεως ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ· ὑπεβλήθη ἰδία ἀναφορὰ περὶ τῆς μάχης δι' ὑπ' ἀριθ. 1/1/113 ἀναφορᾶς. Ἀπώλειαι: Νεκροὶ 2 ἐξ ὧν εἷς Ἄγγλος στρατιώτης, τραυματίαι ἀξιωματικοὶ 7, ὁπλῖται 4.

8η ἡμέρα ἐπιχειρήσεων, 12.12.1944

Ὥρα 11.30΄: Πληροφορίαι ὅτι μεγάλαι δυνάμεις ἐλασιτῶν βαδίζουν ἀπὸ ὁδοῦ Βουλιαγμένης εἰς Στρατῶνας καὶ ὅτι οἱ Στρατῶνες εἶναι περικυκλωμένοι. Αὐτόματα ὅπλα τοῦ ἐχθροῦ παρενοχλοῦν τὴν κίνησιν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Συντάγματος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μακρυγιάννη.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν δὲν ἐξεδηλώθη ἐπίθεσις τοῦ ἐχθροῦ, περιορισθέντος νὰ κάμῃ ἐμπρησμοὺς εἰς οἰκίας ἐγγὺς τοῦ Συντάγματος. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς 12-13 Δεκεμβρίου ἐπεκράτησεν ἠρεμία. Ἀπεστάλη τῇ αἰτήσει μας εἰς τὸ Σύνταγμα ὁπλοδιορθωτής.

9η ἡμέρα ἐπιχειρήσεων, 13.12.1944

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐβλήθημεν διὰ 20 καὶ πλέον βλημάτων πυροβολικοῦ καὶ ὅλμων τῶν 81 χιλιοστῶν, ἐκ τῆς κατευθύνσεως Νεκροταφείου. Ὁμοίως βαλλόμεθα διὰ πυρῶν Πεζικοῦ παρενοχλήσεως. Ἀπώλειαι: Νεκροὶ εἷς χωροφύλαξ, τραυματίαι 4 ὁπλῖται. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς 13-14 Δεκεμβρίου ἐπεκράτησεν ἠρεμία.

10η ἡμέρα ἐπιχειρήσεων, 14.12:1944

Ὥρα 7η: Διεκόπη ἡ ὕδρευσις τοῦ Καταστήματος. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ ἐχθρὸς κάμνει βολὴν παρενοχλήσεως διὰ πυρῶν Πεζικοῦ. Διατροφή: Αὕτη συνεχίζεται μὲ ξηρὰν τροφήν, μπισκότα, κρέας κονσέρβα, χορηγουμένων παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς ὑπηρεσίας.

11η ἡμέρα ἐπιχειρήσεων, 15.12.1944

Ἐγένετο ἀνασυγκρότησις καὶ σύμπτυξις τοῦ Συντάγματος, ἀπὸ 10 Λόχους εἰς 3, διὰ τὴν εὐκολωτέραν διοίκησιν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις. Ἐγένετο ἐπιχείρησις ἐκκαθαρίσεως, μετὰ ἀγγλικῶν τμημάτων καὶ ἡμετέρων 30 ὁπλιτῶν ὑπὸ ἀξιωματικόν, τῆς περιοχῆς ἀπὸ ὁδοῦ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου μέχρι Κουκακίου ἀπὸ 10ης ὥρας μέχρις τῆς 15ης. Συνελήφθησαν 100 καὶ πλέον ἐλασῖται ἔνοπλοι εἰς περιοχὴν Γαργαρέτας, ἔπεσαν δὲ εἰς χεῖράς μας 7 αὐτόματα, ὁπλοπολυβόλα καὶ πολλὰ τυφέκια. Ὁμοίως, ἐγένετο ἐπιχείρησις ἐκκαθαρίσεως, ἀπὸ 16 μέχρι 17ην ὥραν, εἰς ὁδὸν Μακρῆ, πλησίον τοῦ πρώτου φυλακίου μας, παρὰ δυνάμεως 15 ἀνδρῶν μετὰ τοῦ ἅρματος, συλληφθέντος ἑνὸς ἐνόπλου ἐλασίτου. Ἀπώλειαι Συντάγματος νεκροὶ 1, τραυματίαι 5, ἐξ ὧν εἷς τραυματίας διὰ τοῦ ὅπλου του ἐξ ἀμελείας. Ὥρα 16η: Ἐβλήθημεν διὰ 10 βολῶν πυροβολικοῦ ἢ ὅλμων ἐκ τῆς κατευθύνσεως Νεκροταφείου.

Κατὰ τὴν νύκτα 15-16 Δεκεμβρίου ἐπεκράτησεν ἠρεμία. Ἠθικὸν ἀνδρῶν ἐξακολουθεῖ ἀκμαῖον. Τὸ Σύνταγμα ἐνισχύθη διὰ 1 ἀντισυνταγματάρχου Πεζικοῦ, 2 ταγματαρχῶν Πεζικοῦ-Πυροβολικοῦ καὶ 2 ἀνθυπολοχαγῶν Πυροβολικοῦ καὶ Ἱππικοῦ καὶ ἑνὸς ἰατροῦ χειρουργοῦ. Ὁμοίως ἐνισχύθημεν διὰ 4 ταγματαρχῶν Χωροφυλακῆς.

Δελτίον

Ἐπιχειρήσεων τῆς 16ης Δεκεμβρίου 1944

Ι. Δύναμις Συντάγματος: Ἀξιωματικοὶ καὶ Ὁπλῖται 550.

ΙΙ. Ὁπλισμὸς καὶ πυρομαχικὰ τοῦ Συντάγματος: Τυφέκια Ἰταλίας 348, Μάνλιχερ 14, Στὲν 10, Μπρέντα ὁπλοπολυβόλα 8, αὐτόματον Μπρέντα 1, ὀλμίσκοι 4, πυροβόλα τῶν 37΄΄ 2, πολυβόλα Μπρέντα 1 μὲ ἀνάλογα πυρομαχικά, Πίατ τοῦ ἅρματος 3.

III. Μέσα: 1. Συνδέσμου, δὲν ὑπάρχουσιν. 2. Νοσηλείας, ἀναγκαιοῖ ἐπιδεσμικὸν καὶ φαρμακευτικὸν ὑλικόν. 3. Μεταφορῶν, ἕνα αὐτοκίνητον λεωφορεῖον τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως λειτουργεῖ καλῶς. Μία μοτοσυκλέττα τρίκυκλος, καὶ αὐτη λειτουργεῖ καλῶς.

IV. Θέσεις μάχης: 1. Ἡμῶν: Κατέχομεν ἀμυντικῶς τὸν περίβολον τοῦ Στρατῶνος, ὁμοίως μίαν πολυκατοικίαν ἰδιωτικὴν ΒΔ τοῦ Διοικητηρίου καὶ μίαν πολυκατοικίαν ΒΑ τοῦ Διοικητηρίου. Αἱ πολυκατοικίαι αὐται προστατεύουν τὸν Στρατῶνα ἐν δυσμῶν, βορρᾶ καὶ ἀνατολῶν. 2. Τοῦ ἐχθροῦ: Ὁ ἐχθρὸς κατέχει διάφορα σημεῖα πέριξ τοῦ Στρατῶνος καὶ ἰδίᾳ ταράτσας πολυκατοικιῶν τῆς διασταυρώσεως ὁδῶν, εἰς ἀκτῖνα 100 μὲ 300 μέτρα πέριξ τοῦ Στρατῶνος, ἐξ ὧν ἐκτελεῖ πυρὰ παρενοχλήσεως. Ὁμοίως, κατέχει ἰσχυρῶς τὸν συνοικισμὸν Γαργαρέτας, τὸν συνοικισμὸν ΒΑ ἐργοστασίου «ΦΙΞ» καὶ τὸν συνοικισμὸν μεταξὺ Ἰλισοῦ καὶ Νεκροταφείου, διὰ δυνάμεως πλέον τοῦ ἑνὸς συντάγματος. Ὁμοίως, ἔχει τάξει πυροβολικὸν ἢ ὅλμους εἰς θέσεις Ἰσραηλιτικὸν Νεκροταφεῖον, εἰς ὑψοδείκτην 122, χίλια μέτρα νοτίως Ἰσραηλιτικοῦ Νεκροταφείου καὶ εἰς ὕψωμα Μέτς-Δούκα, 500 μέτρα δυτικῶς συνοικισμοῦ Γούβας.

V. Διεξαγωγὴ τοῦ ἀγῶνος. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ ἐχθρὸς ἔβαλλε κατὰ τοῦ Συντάγματος, μὲ πυρὰ παρενοχλήσεως, δι' ὅπλων Πεζικοῦ κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Μακρυγιάννη, παρακωλύων τὴν κυκλοφορίαν. Ὁμοίως, ἔβαλλεν διὰ πυρῶν ὅλμων καὶ πυροβολικοῦ βλήματα 14 ἀπὸ τῆς 15.30' - 16.30' ὥρας σήμερον.

VI. Ἀπώλειαι ἡμῶν. Μηδέν.

VII. Ἀπώλειαι ἐχθροῦ. Συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι 3 καὶ προσῆλθεν αὐθορμήτως εἰς αὐτόμολος.

VIII. Ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιχειρήσεων. Μηδέν.

IX. Ἠθικόν: 1. Ἐχθροῦ: Καταπεπτωκός, οἱ ἄνδρες ἐπιθυμοῦν νὰ παραδοθοῦν αὐτομολοῦντες, ἀλλὰ παραμένουν εἰς τὰς θέσεις των λόγῳ τῆς ἀσκουμένης τρομοκρατίας, ὑπὸ τῶν πολιτικῶν καθοδηγητῶν καὶ τῆς προπαγάνδας, ἡ ὁποία τοὺς κοινοποιεῖ ὅτι πᾶς συλλαμβανόμενος τυφεκίζεται ἀμέσως. 2. Τοῦ Συντάγματος ἄριστον.

X. Προτάσεις: Στερούμεθα ἐπαρκῶν βλημάτων ὀλμίσκων ἰταλικῶν καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τὴν ἄμεσον χορήγησιν.

Δελτίον

Ἐπιχειρήσεων τῆς 17ης Δεκεμβρίου 1944

I. Δύναμις τοῦ Συντάγματος: Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται 555.

II. Ὁπλισμὸς καὶ πυρομαχικὰ τοῦ Συντάγματος: Τυφέκια 412, Στὲν 11, Μπρέντα ὁπλοπολυβόλα 8, αὐτόματα Μπρέντα 2, ὀλμίσκοι 4, πυροβόλα τῶν 37'' δύο, πυροβόλα Μπρέντα 1, πυροβόλα Πίατ τοῦ ἅρματος 3, (μὴ λειτουργοῦντα), μὲ ἀνάλογα πυρομαχικά.

III. Μέσα: 1. Συνδέσμου, δὲν ὑπάρχουσιν. 2. Νοσηλείας, ἐφωδιάσθημεν σήμερον διὰ 40 ἀτομικῶν ἐπιδέσμων καὶ μικρᾶς ποσότητος ἐπιδεσμικοῦ ὑλικοῦ. 3. Μεταφορῶν, ἕνα αὐτοκίνητον λεωφορεῖον τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως λειτουργεῖ καλῶς. Μία τρίκυκλος μοτοσυκλέττα λειτουργεῖ ὁμοίως καλῶς.

IV. Διάταξις μάχης τοῦ Συντάγματος: Τὸ Σύνταγμα κατεῖχε τὰς θέσεις του ὡς τὴν προηγουμένην ἄνευ μεταβολῆς.

V. Δύναμις, διάταξις καὶ προθέσεις τοῦ ἐχθροῦ: Ὁ ἐχθρὸς κατεῖχε τὰς ἔναντι τοῦ Συντάγματος θέσεις του ὡς καὶ χθὲς ἄνευ μεταβολῆς. Τὴν 11-13ην ὥραν οἱ Στρατῶνες τοῦ Συντάγματος ἐβλήθησαν διὰ 7 βλημάτων ὅλμων ἢ πυροβολικοῦ ἄνευ ἀπωλειῶν. Ὁμοίως ὁ ἐχθρὸς ἔρριψε κατὰ τοῦ Ἱεροῦ Βράχου τῆς Ἀκροπόλεως βλήματα πυροβολικοῦ ἢ ὅλμου 4, κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω χρόνον. 300 ἄνδρες τοῦ ἐχθροῦ, κατὰ πληροφορίας, εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς χῶρον μεταξὺ Ἀκροπόλεως καὶ Μνημείου Φιλοπάππου, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τοῦ Συντάγματος ἀπὸ δυσμάς.

VI. Διεξαγωγὴ τοῦ ἀγῶνος: Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας οὐδεμία προσπάθεια ἐξεδηλώθη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Τὸ Σύνταγμα εὑρίσκεται ἐν συναγερμῷ μάχης διὰ τοῦ 1/3 τῆς δυνάμεώς του, ἐν ᾧ τὰ 2/3 ἀναπαύονται. Ἔχουν ληφθῆ μέτρα τοιαῦτα ὥστε, ὅλαι αἱ πλευραὶ τοῦ τετραγώνου τοῦ Συντάγματος νὰ βάλλωνται ἀποτελεσματικῶς, ἐκ θέσεων ἀσφαλιζομένων πλήρως.

VII. Ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιχειρήσεων: Μηδέν.

VIII. Ἀπώλειαι: 1. Τοῦ Συντάγματος, μηδέν. 2. Τοῦ ἐχθροῦ, μηδέν.

IX. Ἠθικόν: 1. Τοῦ Συντάγματος, ἄριστον. 2. Τοῦ ἐχθροῦ, κατὰ πληροφορίας πολιτῶν, ἐρχομένων ἐκ τῆς περιφερείας τῆς κατεχομένης ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, εἶναι λίαν καταπεπτωκός.

X. Προτάσεις - Ἐλλείψεις: 1. Προτάσεις, μηδέν. 2. Ἐλλείψεις, ἔχομεν ἀνάγκην διακοσίων βλημάτων ὀλμίσκων, ὁμοίως ἑνὸς ἰατροῦ χειρουργοῦ, ἐπίσης χειροβομβίδων ἐπιθετικῶν 30 καὶ ἀμυντικῶν 50.

Δελτίον

Ἐπιχειρήσεων τῆς 18ης Δεκεμβρίου 1944

I. Δύναμις τοῦ Συντάγματος: Ἀξιωματικοὶ 121 καὶ ὁπλῖται 434, σύνολον 555.

II. Ὁπλισμὸς καὶ πυρομαχικὰ τοῦ Συντάγματος: Τυφέκια 412, Στὲν 11, Μπρέντα ὁπλοπολυβόλα 8, αὐτόματα Μπρέντα 2, ὀλμίσκοι 4, πυροβόλα τῶν 37'' δύο. Πολυβόλα Μπρέντα 1, πολυβόλα Πίατ, τοῦ ἅρματος, 3 (μὴ λειτουργοῦντα), μὲ ἀνάλογα πυρομαχικά.

III. Μέσα: 1. Συνδέσμου, δὲν ὑπάρχουσι ἢ μόνον ἀγγελιαφόροι. 2. Νοσηλείας, ἐφωδιάσθημεν σήμερον δι' 80 ἐπιδέσμων. 3. Μεταφορῶν, ἕνα αὐτοκίνητον λεωφορεῖον τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως, ὅπερ λειτουργεῖ καλῶς. Δύο τρίκυκλοι μοτοσυκλέτται λειτουργοῦσαι ὁμοίως καλῶς.

IV. Διάταξις μάχης τοῦ Συντάγματος: Τὸ Σύνταγμα κατεῖχε τὰς θέσεις του, ὡς τὴν προηγουμένην, ἄνευ μεταβολῆς.

V. Ὁ ἐχθρὸς ἀπωθήθη, παρ' ἀγγλικῶν δυνάμεων, ἀνατολικῶς Ἀρδηττοῦ καὶ ἀνατολικῶς τῆς λεωφόρου Συγ-

γροῦ, μέχρι Φαλήρου. Τὴν 12.45', ὁ ἐχθρὸς ἔρριψε 4 βλήματα ὅλμων καὶ ἐγγὺς τοῦ Στρατῶνος, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ἐτραυματίσθη Ἄγγλος στρατιώτης, μᾶλλον σοβαρῶς.

VI. Διεξαγωγὴ τοῦ ἀγῶνος. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας οὐδεμία προσπάθεια ἐξεδηλώθη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Τὸ Σύνταγμα εὑρίσκεται ἐν συναγερμῷ μάχης διὰ τοῦ 1/3 τῆς δυνάμεώς του, τὸ 1/3 διετέθη εἰς ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις, εἰς τὰς συνοικίας πλησίον τοῦ Στρατῶνος ἐν συμπράξει μετ' ἀγγλικῶν μονάδων καὶ ἡ ὑπόλοιπος δύναμις ἀναπαύεται. Ἔχουν ληφθῆ μέτρα τοιαῦτα, ὥστε ὅλαι αἱ πλευραὶ τοῦ τετραγώνου τοῦ Συντάγματος νὰ βάλλωνται ἀποτελεσματικῶς, ἐκ θέσεων ἀσφαλιζομένων πλήρως.

VII. Ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιχειρήσεων: Δύναμίς μας, μετ' ἄλλων Ἄγγλων, ἐνήργησαν ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις, εἰς διαφόρους συνοικίας πλησίον τοῦ Στρατῶνος μας. Συνελήφθησαν περὶ τοὺς 50 ἐλασῖται. ἐφ' ὧν κατεσχέθησαν καὶ ὅπλα.

VIII. Ἀπώλειαι: 1. Τοῦ Συντάγματος, μηδέν. 2. Τοῦ ἐχθροῦ, μηδέν.

IX. Ἠθικόν: 1. Τοῦ Συντάγματος, ἄριστον. 2. Τοῦ ἐχθροῦ, λίαν καταπεπτωκός, κατὰ πληροφορίας προερχομένας ἡμῖν ὑπὸ διαφόρων πολιτῶν καὶ καταθέσεων τῶν συλλαμβανομένων.

X. Προτάσεις - Ἐλλείψεις: 1. Προτάσεις, μηδέν. 2. Ἐλλείψεις, ἔχομεν ἀνάγκην διακοσίων (200) βλημάτων ὁλμίσκων. Ὁμοίως, ἑνὸς ἰατροῦ χειρουργοῦ, ἐπίσης 30 ἐπιθετικῶν χειροβομβίδων καὶ 50 ἀμυντικῶν.

Δελτίον

Ἐπιχειρήσεων τῆς 19ης Δεκεμβρίου 1944

I. Δύναμις - Διάταξις καὶ προθέσεις τοῦ ἐχθροῦ: Κατὰ πληροφορίας, ἐχθρικὸν πυροβολικὸν εἶναι τεταγμένον εἰς περιοχὴν μεταξὺ Κατσιπόδι καὶ Μπραχάμι, μὲ παρατηρητήριον εἰς ὕψωμα Κατσιπόδι. Ὁμοίως, εἰς θέσιν παρὰ τὴν πλατεῖαν συνοικισμοῦ Ὑμηττοῦ, μὲ παρατηρητήριον εἰς θέσιν 300 μ. βορειοανατολικῶς πλατείας συνοικισμοῦ Ὑμηττοῦ. Ἐβλήθημεν διὰ πυρῶν πυροβόλου, ἐκ τῆς κατευθύνσεως τοῦ Νεκροταφείου, ἐξ ἀποστάσεως πλέον τῶν 1.000 μ., (πυρὰ παρενοχλήσεως). Γενικῶς ἡ ἡμέρα διέρρευσεν ἡσύχως.

II. Δύναμις τοῦ Συντάγματος καὶ ἀποστολή: Δύναμις, ἀξιωματικοὶ 124 καὶ ὁπλῖται 457, σύνολον 581. Ἐκ τούτων, δύναμις 15 ἀξιωματικῶν καὶ 160 ὁπλιτῶν ἐγκατεστάθη ἀμυντικῶς εἰς περιοχὴν Κουκάκι, ὡς ἐφεδρεία ἀγγλικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ἐνεργοῦν ἐκκαθάρισιν εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην. Ἡ προκύπτουσα διαφορὰ μὲ τὴν χθεσινὴν δύναμιν προέρχεται λόγῳ παρουσιάσεως εἰς τὸ Σύνταγμα 3 ἀξιωματικῶν καὶ 23 ὁπλιτῶν ἐκ τῆς Φρουρᾶς τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ.

III. Ὁπλισμὸς καὶ πυρομαχικὰ τοῦ Συντάγματος: Τὸ Σύνταγμα διαθέτει 444 τυφέκια, Στὲν 11, ὁπλοπολυβόλα Μπρέντα 9, αὐτόματα Μπρέντα 2, ὁλμίσκοι 4, πυροβόλα τῶν 37'' 2, πολυβόλα Μπρέντα 1, πολυβόλα Πίατ, τοῦ ἅρματος, τρία, ἐξ ὧν τὸ ἓν δὲν λειτουργεῖ, μὲ ἀνάλογα πυρομαχικά.

IV. Μέσα: 1. Συνδέσμου, δὲν ὑπάρχουσιν εἰμὴ μόνον ἀγγελιαφόροι. 2. Νοσηλείας, ἐπαρκῶς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Συντάγματος. 3. Μεταφορῶν, διαθέτομεν 1 αὐτοκίνητον λεωφορεῖον τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως, ὅπερ λειτουργεῖ καλῶς. Ὁμοίως δύο τρίκυκλα (μοτοσυκλέττες) αἵτινες λειτουργοῦν καλῶς.

V. Διάταξις μάχης τοῦ Συντάγματος: Τὸ Σύνταγμα κατέχει τὰς θέσεις του ἄνευ μεταβολῆς.

VI. Διεξαγωγὴ ἀγῶνος, μηδέν.

VII. Ἀποτελέσματα ἐπιχειρήσεων, μηδέν.

VIII. Ἀπώλειαι: 1. Συντάγματος, μηδέν. 2. Ἐχθροῦ, διεκομίσθησαν μέσῳ τοῦ Συντάγματος, ἀποστελλόμενοι εἰς στρατόπεδον συγκεντρώσεως, 50 ἔνοπλοι ἐλασῖται, συλληφθέντες κατὰ τὴν γενομένην σήμερον ἐκκαθάρισιν περιοχῆς Γαργαρέτας, Κουκάκι. Περιῆλθεν εἰς χεῖράς μας ὑλικὸν τοῦ ΕΛΑΣ, 32 τυφέκια, ἓν ὁπλοπολυβόλον Μπρέντα καὶ 1700 φυσίγγια.

IX. Ἠθικόν: 1. Τοῦ Συντάγματος, ἄριστον. 2. Τοῦ ἐχθροῦ, λίαν καταπεπτωκός, κατὰ παρεχομένας ἡμῖν πληροφορίας ὑπὸ διαφόρων πολιτῶν διαμενόντων εἰς περιφερείας κατεχομένας ὑπὸ ἐλασιτῶν, ὡς καὶ ἀπὸ καταθέσεις συλλαμβανομένων ἐνόπλων τοῦ ΕΛΑΣ.

X. Προτάσεις - Ἐλλείψεις: 1. Προτάσεις, μηδέν. 2. Ἐλλείψεις, ἔχομεν ἀνάγκην 200 βλημάτων ὁλμίσκων. Ὁμοίως ἑνὸς ἰατροῦ χειρουργοῦ, 30 χειροβομβίδων ἐπιθετικῶν καὶ 50 ἀμυντικῶν.

Δελτίον

Ἐπιχειρήσεων τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1944

I. Δύναμις διάταξις καὶ προθέσεις τοῦ ἐχθροῦ: Κατὰ πληροφορίας, λόχος Πεζικοῦ καὶ ἐχθρικὸν Πυροβολικόν, εἶναι τεταγμένον εἰς τὸν Ναὸν Ἁγίας Βαρβάρας, συνοικισμοῦ Κατσιποδίου, καμουφλαρισμένον μὲ κλάδους δένδρων. Ὁμοίως, εἰς τὴν Α πλευρὰν φυλακῶν Βουλιαγμένης, ἔχουν ταχθῆ 3 ὅλμοι. Ὡσαύτως, εἰς τὴν ὁδὸν Ἰσμήνης (πλησίον Σκουζὲ) καὶ 500 μ. δυτικῶς Σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ Λαρίσης, ΣΕΚ, ἐντὸς μάνδρας, ὑπάρχουν 10 κοῦρσες πολυτελείας ἐλασιτῶν. Ἐπίσης ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Διδυμοτείχου 2, πάροδος Κωνσταντινουπόλεως, ὑπάρχει ἕνα τρακτὲρ γερμανικόν, τὸ ὁποῖον ρυμουλκεῖ ἓν ἀντιαρματικὸν πυροβόλον γερμανικόν. Εἰς θέσιν 500 μ. ΝΔ ἐργοστασίου «ΒΙΟ» ὅπου τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον Ἁγίου Γεωργίου, στρατωνίζεται ὁ 2ος Λόχος τοῦ Α.Σ.Σ. τοῦ ΕΛΑΣ. Εἰς συνοικισμὸν Περιστερίου, ὑπάρχει ὅρχος αὐτοκινήτων καὶ ἀποθήκη πυρομαχικῶν. Τάγμα ἐλασιτῶν προερχόμενον ἐκ Χαλκίδος καὶ 180 ἀγελάδες διὰ τὴν διατροφὴν τοῦ ΕΛΑΣ. Γενικῶς ἡ ἡμέρα διέρρευσεν ἡσύχως.

II. Δύναμις τοῦ Συντάγματος καὶ ἀποστολή: Δύναμις, ἀξιωματικοὶ 125 καὶ ὁπλῖται 458, σύνολον 583. Ἐκ τούτων δύναμις 15 ἀξιωματικῶν καὶ 160 ὁπλιτῶν ἐγκατεστάθη ἀμυντικῶς εἰς περιοχὴν Κουκάκι, ὡς ἐφεδρεία ἀγγλικῶν δυνάμεων αἱ ὁποῖαι ἐνεργοῦν ἐκκαθάρισιν εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην. Ἡ προκύπτουσα διαφορά, μὲ τὴν χθεσινὴν δύναμιν, προέρχεται λόγῳ παρουσιάσεως εἰς τὸ Σύνταγμα 1 ἀξιωματικοῦ καὶ 1 ὁπλίτου, ἐκ τῆς Φρουρᾶς φυλακῶν Βουλιαγμένης.

III. Ὁπλισμὸς καὶ πυρομαχικὰ τοῦ Συντάγματος: Τὸ Σύνταγμα διαθέτει 447 τυφέκια, Στὲν 11, ὁπλοπολυβόλα Μπρέντα 3, αὐτόματα Μπρέντα 2, ὁλμίσκους 4, πυροβόλα τῶν 37'' δύο, πολυβόλα Μπρέντα 1, πολυβόλα Πίατ, τοῦ ἅρματος, τρία, ἐξ ὧν τὸ ἓν δὲν λειτουργεῖ καὶ 1 μυδραλλιοβόλον ἐν χρήσει μὲ ἀνάλογα πυρομαχικά.

IV. Μέσα: 1. Συνδέσμου, δὲν ὑπάρχουσι εἰμὴ μόνον ἀγγελιαφόροι. 2. Νοσηλείας, ἀναγκαιοῦσιν ἡμῖν φαρμακευτικὰ εἴδη. Ὑπεβλήθη εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν εἰδικὴ ἀναφορά. 3. Μεταφορῶν, διαθέτομεν 1 αὐτοκίνητον λεωφορεῖον τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως, ὅπερ λειτουργεῖ καλῶς, ὁμοίως δύο τρίκυκλα (μοτοσυκλέττας), αἵτινες λειτουργοῦν καλῶς.

V. Διάταξις μάχης τοῦ Συντάγματος: Τὸ Σύνταγμα κατέχει τὰς θέσεις του ἄνευ μεταβολῆς.

VI. Διεξαγωγὴ ἀγῶνος, μηδέν.

VII. Ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιχειρήσεων, μηδέν.

VIII. Ἀπώλειαι: 1. Τοῦ Συντάγματος, μηδέν. 2. Τοῦ ἐχθροῦ, διεκομίσθησαν μέσῳ τοῦ Συντάγματος, ἀποστελλόμενοι εἰς Α' Ἀστυνομικὸν Τμῆμα, 42 ἐλασῖται, συλληφθέντες κατὰ τὴν γενομένην σήμερον ἐκκαθάρισιν περιοχῆς Γαργαρέτας, Κουκάκι.

IX. Ἠθικόν: 1. Τοῦ Συντάγματος, ἀκμαιότατον. 2. Τοῦ ἐχθροῦ, λίαν καταπεπτωκός, ὡς μᾶς ἐπληροφόρησαν διάφοροι πολῖται, διαμένοντες εἰς περιφερείας κατεχομένας ὑπὸ ἐλασιτῶν, ὡς καὶ ἀπὸ καταθέσεις συλλαμβανομένων τοιούτων.

X. Προτάσεις - Ἐλλείψεις: 1. Προτάσεις, μηδέν. 2. Ἐλλείψεις, ἔχομεν ἀνάγκην 200 βλημάτων ὁλμίσκων, ὁμοίως ἑνὸς ἰατροῦ χειρουργοῦ, 30 ἐπιθετικῶν χειροβομβίδων καὶ 50 ἀμυντικῶν».

Ὁ
Διοικητὴς τοῦ Συντάγματος
ΣΑΜΟΥΗΛ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς

14. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΣΟΦΡΑ

Ὁ ὑποδιοικητὴς τοῦ Συντάγματος, ἀντισυνταγματάρχης Εὐάγγελος Σοφρᾶς, τὴν 3ην Μαρτίου 1945, τρεῖς μόλις μῆνας μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Δεκεμβριανῆς ἀνταρσίας τῶν κομμουνιστῶν, ἔδωσεν ὁμιλίαν, παρουσίᾳ τοῦ προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, τῶν μελῶν τῆς Ἀγγλικῆς Ἀποστολῆς καὶ πολλοῦ ἄλλου κόσμου, «περὶ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, κατὰ τὴν κομμουνιστικὴν ἐπανάστασιν τοῦ Δεκεμβρίου 1944». Παρεθέτομεν τὸ κείμενον τῆς διαφωτιστικῆς αὐτῆς περὶ τῶν διαδραματισθέντων γεγονότων ὁμιλίας, παραλείποντες τινὰ ἄσχετα πρὸς τὴν παραστατικὴν ἀφήγησιν.

«... Κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν ἐπιχειρήσεων ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι κεκορεσμένη ἀπὸ φήμας, ἐπιβεβαιουμένας ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅτι ἐπίκειται ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη.

Μετὰ ἢ ταυτοχρόνως μὲ τὴν ἐξουδετέρωσιν ὅλων σχεδὸν τῶν ἄλλων Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων, ὁ κλοιὸς πέριξ τοῦ Συντάγματος σμικρύνεται ἀσφυκτικῶς, διὰ νὰ φθάσῃ, τὴν παραμονὴν τῆς ἐπιθέσεως, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπ' αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἀφεθοῦν ἀνεκμετάλλευτα ὅλα τὰ μακρύτερον τοῦ Συντάγματος δεσπόζοντα σημεῖα, Νεκροταφεῖον, Φυλακαὶ Βουλιαγμένης, Μνημεῖον Φιλοπάππου κλπ., μεταβληθέντα ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ εἰς φωλεὰς πολυβόλων, ὅλμων, αὐτομάτων κλπ. ὅπλων.

Οἱ ἄνδρες τοῦ Συντάγματος, ψύχραιμοι καὶ ἀποφασιστικοί, ἀναμένουν τὴν ἐπίθεσιν. Γνωρίζουν ὅτι, τὸ Σύνταγμα, ἀποτελεῖ τὸ μόνον ἐμπόδιον τῶν ἐπαναστατῶν, διὰ τὸ τελικὸν καὶ εὔκολον—μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Συντάγματος—ἅλμα πρὸς τὴν καρδίαν τῆς πόλεως, δηλαδὴ τὸ ξενοδοχεῖον τῆς «Μεγάλης Βρεττανίας», ἔνθα ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν καὶ τὸν περὶ τὴν πλατεῖαν Συντάγματος χῶρον ἐν γένει, διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀρχῆς, καὶ εἶναι ἕτοιμοι, νὰ προτάξουν τὰ στήθη των καὶ νὰ πέσουν μέχρις ἑνός, διὰ ν' ἀποσοβηθῇ μία ἄλλη «νύκτα Ἁγίου Βαρθολομαίου». Αὐτὸ ὅμως, τὸ γνωρίζει καλὰ καὶ ὁ ἐχθρὸς καὶ δι' αὐτὸ εἶχεν ἐκδώσει αὐστηρὰν διαταγὴν ἵνα, ἀντὶ πάσης θυσίας, μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς 6ης Δεκεμβρίου, πέσῃ τὸ Σύνταγμα.

Καὶ ἤρχισεν ἡ ἐπίθεσις, λίαν πρωῒ τὴν 6ην Δεκεμβρίου. Χωνιά, σάλπιγγες, κώδωνες Ἐκκλησιῶν, ἀλαλαγμοί, καλοῦν τοὺς ἐπαναστάτας εἰς συναγερμὸν κατὰ τοῦ Συντάγματος. Στίφη ἐξηγριωμένων πολεμιστῶν, ὁρμοῦν κατὰ κύματα κατὰ τῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ κτιρίου, δύο πλήρη συντάγματα πολεμικά, βοηθούμενα ἀπὸ τὸν ἐφεδρικὸν ΕΛΑΣ τῶν συνοικιῶν Παγκρατίου, Βύρωνος, Καισαριανῆς, Γούβας, Κατσιποδίου, Καλλιθέας, Δουργουτίου, Νέου Κόσμου, Κουκακίου, Πετραλώνων, Νέων Σφαγείων καὶ Ψυρρῆ, ἀρτίως ἐξωπλισμένα, ἐξαπολύουν πῦρ καὶ σίδηρον κατὰ τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων του.

Ἡ ἡμέρα προχωρεῖ, ἡ ὁρμὴ τῶν ἐπιτιθεμένων αὐξάνει, τὰ ἐξωτερικὰ φυλάκια, τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, ὑποκύπτουν ὑπὸ τὴν τρομακτικὴν πίεσιν, ἀσυγκρίτως ὑπερέχοντος εἰς ἄνδρας καὶ ὑλικὸν ἐχθροῦ, καὶ οἱ ἄνδρες των συλλαμβανόμενοι σφάζονται, ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα μένει ἀπόρθητον. Ἡ μεσημβρία παρέρχεται καὶ ἡ διαταγὴ τῶν πολιτικῶν καθοδηγητῶν «περὶ καταλήψεως τοῦ Συντάγματος πάσῃ θυσίᾳ» μένει ἀνεκτέλεστος. Οἱ ἀναρχικοὶ βιάζονται νὰ ἐπιβάλουν τὰς ἀρχάς των, εἰς τὸν τράχηλον τοῦ Ἑλλη-

νικοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς φλέβας τῶν ὑπερασπιστῶν, τοῦ νεωτέρου 'Αλκαζάρ, σφύζει αἷμα 'Ελληνικὸν καὶ τὸ πρόσταγμα τῶν προγόνων των «ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τᾶς» ἦχει ἔναυλον εἰς τὰ ὦτά των καὶ ἀποκρούουν μὲ θυσίαν τὰς ἐπανειλημμένας καὶ λυσσώδεις ἐπιθέσεις τῶν ἐπαναστατῶν. Ὁ ἐχθρὸς καταλαμβάνεται ἀπὸ λύσσαν, οἱ καπεταναῖοι ὠρύονται, οἱ ἀξιωματικοί των μαίνονται, φανατισμένοι ἄγριοι γενειοφόροι ἀλαλάζουν, αἱ ἔφοδοι πολλαπλασιάζονται.

'Από 2-4 μ.μ. μύδροι, ὀβίδες, ὅλμοι, χειροβομβίδες, ἐμπρηστικαὶ βόμβαι, ἐξερεύγονται ἀπὸ τὰ στόμια τῶν ποικιλωνύμων μηχανῶν τοῦ θανάτου καὶ ἔχουν μεταβάλει τὸ προαύλιον καὶ τὸ Σύνταγμα εἰς ἀληθινὴν κόλασιν· ἡ ἔντασις κορυφοῦται, ἡ ὁρατότης φθάνει εἰς τὸ μηδέν, ἀλλὰ καὶ ἀποτέλεσμα μηδέν. Οἱ ἡρωικοὶ ἄνδρες τοῦ Συντάγματος τηροῦν τὰς θέσεις των καὶ ἵστανται ὡς βράχοι ἀκλόνητοι, πρὸ τῶν ὁποίων θραύονται ὡς παιδικὰ ἀθύρματα τὰ ἀλλεπάλληλα κύματα τῶν ἐφορμούντων.

Τὴν 4ην ἀπογευματινήν, αἱ ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ χαλαροῦνται διὰ νὰ καταπαύσουν τελείως τὴν 6ην ὥραν, ὁπότε ὁ ἐχθρός, ἀντελήφθη πλέον ὅτι «τὸ Σύνταγμα δὲν πέφτει», διότι οἱ ὑπερασπισταί του εἶχον ὡς σύνθημα τὸ «δὲν θὰ περάσουν», καὶ κατησχυμένος ἀποσύρεται, ἀφίνων παρενοχλητικὰ μόνον πυρὰ καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

Ὁ ἀπολογισμὸς τῆς πρώτης ἡμέρας εἶναι ἐκπληκτικός. 'Απώλειαι τοῦ Συντάγματος σημαντικαί, ἀλλὰ διὰ τὸν ἐχθρὸν αἱ ἀπώλειαι εἶναι λίαν ὀδυνηραί. Δεκάδες καὶ ἑκατοντάδες σωριάζονται οἱ νεκροὶ καὶ τραυματίαι των, πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν λυσσώντων καπεταναίων, τόσον ὥστε τὰ πέριξ νοσοκομεῖά των ὑπερπληροῦνται καὶ ἐπιτάσσονται νέα τοιαῦτα εἰς Καλλιθέαν καὶ Νέον Κόσμον. Μόλις τὴν 6ην μ.μ., μετὰ τὴν μάχην, μικρὰ ὁμὰς Ἄγγλων ἐγκατεστάθη εἰς πολυκατοικίαν τῆς ὁδοῦ Μακρυγιάννη - Βύρωνος, ἀναχωρήσασα τὴν ἑπομένην.

Ἡ ἑπομένη, 7η Δεκεμβρίου, ἦτο ἡμέρα περισυλλογῆς καὶ ἀνασυντάξεως τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις ἀνετίναξε, κατὰ τὴν νύκτα διὰ δυναμίτιδος, τμῆμα τοῦ μανδροτοίχου καὶ κατέλαβε δεσποζούσας θέσεις, διὰ νέαν ἐπίθεσιν. Παρενοχλητικὴ βολὴ τοῦ ἐχθροῦ, συνεχὴς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐξηκολούθησε καὶ τὴν 8ην καὶ 9ην Δεκεμβρίου, ὁπότε τμήματα τοῦ Συντάγματος ἐνήργησαν ἐκκαθαριστικὴν ἐξόρμησιν πλησίον τοῦ Στρατῶνος, ἐμειώθη δὲ ἡ δύναμίς μας κατὰ 100 ἄνδρας, ἀποσταλέντας ἀλλαχοῦ καὶ ἀνετινάχθη καὶ ἕτερον τμῆμα τοῦ μανδροτοίχου.

10η Δεκεμβρίου. Νέα ἡμέρα δόξης. Προπαρασκευὴ τοῦ ἐχθροῦ διὰ πυρῶν αὐτομάτων, βαρέων ὅλμων, ριπτομένων ἐκ τῶν φυλακῶν Βουλιαγμένης, ἐστοίχισεν εἰς τὸ Σύνταγμα τὴν καταστροφὴν ἑνὸς παρατηρητηρίου του καὶ τὸν φόνον ἢ τραυματισμὸν ὅλων τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀνδρῶν, εἰς ἕνα ἐξώστην τοῦ β' ὀρόφου.

Τὴν 7ην καὶ 30' βαλλόμεθα ἐντονώτερον καὶ διὰ πυροβολικοῦ, καταστραφέντος τοῦ ἄνω ὀρόφου καὶ τεθέντων ἐκτὸς μάχης πολλῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν. Ὁ ἀγὼν αὐξάνει εἰς ἔντασιν καὶ τὴν 8ην πρωινὴν βαλλόμεθα σφοδρῶς, ἐκ θέσεων ἐγγὺς τοῦ Συντάγματος, μὲ ἐντατικά, ἀκατάπαυστα φονικὰ πυρά, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἄνδρες μας ἀπαντοῦν ἀποτελεσματικῶς μὲ τὰ πενιχρά των ὅπλα καὶ κρατοῦν τὰς θέσεις των.

Πολλὰ ὅπλα ἀχρηστεύονται, λόγῳ ἐλαττωματικότητος καὶ παραδίδονται εἰς πρόχειρον συνεργεῖον διὰ τὴν ἐπισκευήν των, διότι τὰ ὅπλα μας εἶναι μετρημένα. Τὸ συνεργεῖον ἐπισκευάζει καὶ παραδίδει εἰς τοὺς μαχητὰς τὰ ὅπλα διὰ τὴν συνέχισιν τοῦ ἀγῶνος.

Ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν ἀνδρῶν, διὰ πυρομαχικῶν, γίνεται δι' εἰδικῆς ὑπηρεσίας, μεταβαινούσης εἰς τὰς θέσεις μάχης, ὑπὸ τὸ καταιγιστικὸν πῦρ τοῦ ἐχθροῦ. Πολλοὶ ἐκ τῶν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης δὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὰς θέσεις των.

Ὁ ἀγὼν τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἐναντίον τῆς βίας καὶ τῆς τυραννίας, ἐμψυχώνει τοὺς μαχητάς, εἰς τὰ στήθη τῶν ὁποίων πάλλεται ἡ καρδιὰ τῆς 'Ελλάδος καὶ μέσα στὶς ψυχές των γιγαντοῦται ἡ θέλησις τῆς θυσίας.

Τὴν 8-9 πρωινήν, ἡ πίεσις φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον, διὰ νὰ χαλαρωθῇ τὴν 11ην, κατόπιν τεραστίων ἀπωλειῶν τῶν ἐπαναστατῶν, ἐν ἀναμονῇ προφανῶς ἐνισχύσεων, διότι, τὴν μεσημβρίαν ὁ ἐχθρὸς ἀναλαμβάνει νέαν σφοδρὰν γενικὴν ἐπίθεσιν καὶ ὁ ἀγὼν ἀποβαίνει κρίσιμος.

Τὴν 1.30' μ.μ. ἡ πίεσις καθίσταται ἀφάνταστος, τοῦ ἐχθροῦ χρησιμοποιοῦντος καὶ νάρκας, ἐμπρηστικὰς βόμβας, δυναμίτιδα κλπ., καὶ μόλις τὴν 3 μ.μ. ἀποσύρεται ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τριῶν ἀγγλικῶν ἁρμάτων, προσωρινῶς ὅμως, διότι, ἅμα τῇ ἀπομακρύνσει των τὴν 3.20', ἐπαναλαμβάνεται σφοδροτέρα ἡ ἐπίθεσις, ὁπότε ἀνοίγεται πλέον ρῆγμα εἰς τὸν μανδρότοιχον.

Τὸ ἐχθρικὸν πυροβολεῖον κροτεῖ, οἱ ὅλμοι ἐκρήγνυνται, αἱ σφαῖραι σφυρίζουν, πύρινον τεῖχος περιβάλλει τοὺς ἀμυνομένους. Παρ' ὅλα ταῦτα, ὅμως, ὁ ἐχθρὸς ἀνεχαιτίσθη ὁριστικῶς καὶ ἡ μάχη κατέπαυσε μὲ πλήρη ἧτταν αὐτοῦ. Τὴν 8ην μ.μ. ὁμὰς Ἄγγλων ἐγκατεστάθη μονίμως ἐντὸς τοῦ Στρατῶνος καὶ ἐτοποθέτησε παγίδας εἰς τὸ μέρος τοῦ ρήγματος. Ἡ δύναμις τῶν Ἄγγλων ἀνεχώρησε μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Ἡ 11η Δεκεμβρίου διέρρευσε μὲ διαρκεῖς καὶ ὑπόπτους συγκεντρώσεις τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἀνατινάξεις εἰς τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ περιβόλου, μέχρι τῆς 8ης νυκτερινῆς, ὁπότε ἐξεδηλώθη νυκτερινὴ σφοδρὰ ἐπίθεσις, διαρκέσασα μέχρι τῆς 2ας πρωινῆς τῆς 12ης Δεκεμβρίου. Εἰς τὴν ἐκ τοῦ σκότους σύγχυσιν, ἦλθον ἐπίκουροι φωτιστικαὶ βολίδες τῶν Ἄγγλων, ἐκπεμφθεῖσαι τῇ εἰσηγήσει τοῦ παρ' αὐτοῖς ἀξιωματικοῦ - συνδέσμου τοῦ Συντάγματος. Νέα περιφανὴς καὶ αὐτὴ ἡ νίκη, ἔσωσε τὸ Σύνταγμα διὰ μίαν ἀκόμη φοράν.

12η Δεκεμβρίου. Πολυπληθεῖς συγκεντρώσεις ἐπαναστατῶν φέρουν τὸ Σύνταγμα περικυκλωμένον, οἰκήματα δὲ πέριξ αὐτοῦ καίονται ὑπ' αὐτῶν, πρὸς δημιουργίαν ἐπιπέδου ὁρατότητος διὰ νεωτέραν ἐπίθεσιν, ἥτις συνεχίσθη καὶ τὴν ἑπομένην διὰ σφοδροῦ βομβαρδισμοῦ καὶ διὰ πυρῶν Πεζικοῦ, μὲ ἐλαφρὰς ἀπωλείας τοῦ Συντάγματος εἰς ἄνδρας, ἀλλὰ μὲ ἠθικὸν ἀκμαῖον καὶ ἄκαμπτον τὴν ἀπόφασιν τῆς ματαιώσεως τῶν σκοπῶν τοῦ ἀντιπάλου.

Αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀποτυχίαι τῶν ἀναρχικῶν, τοὺς ἐξώθησαν εἰς τὸ νὰ κατέλθουν εἰς ἐπίπεδα χαμερπῆ καὶ ἀπάν-

θρωπα, διότι τὴν 14ην Δεκεμβρίου ἀπέκοψαν τὸν ὑδρευτικὸν ἀγωγὸν τοῦ Συντάγματος. Ἀλλ' οὔτε ἡ πεῖνα (διότι τὰς δύο πρώτας ἡμέρας τῆς μάχης οἱ ἄνδρες δὲν ἔφαγον τίποτε, τὰς δὲ ἑπομένας ἐτρέφοντο ἀνεπαρκῶς), οὔτε ἡ δίψα οὔτε ἡ ἀϋπνία καὶ αἱ ἄλλαι παντοειδεῖς στερήσεις, ἦτο δυνατὸν νὰ καταβάλουν τὸ φρόνημα τῶν ἡρωικῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ Συντάγματος, διότι εἶχον ὡς ἔμβλημά των τὸ «αἰὲν ἀριστεύειν».

Τὴν 15ην Δεκεμβρίου, ἡ Διοίκησις τοῦ Συντάγματος ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὁ ἀγὼν ἐκρίθη ὁριστικῶς ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ διατάσσει τὴν ἐξόρμησιν τμημάτων, πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς καταστάσεως καὶ διάσπασιν τοῦ κλοιοῦ τῆς πολιορκίας. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται φθάνουν μέχρι τῶν φωλεῶν τῶν ἐπαναστατῶν καὶ συλλαμβάνουν αἰχμαλώτους καὶ κυριεύουν πολεμικὸν ὑλικόν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, τὴν πρωτοβουλίαν τῶν ἐπιχειρήσεων ἔχει πλέον τὸ Σύνταγμα. Ἐνεργεῖ ἐξερευνήσεις τῶν πέριξ χώρων καὶ φθάνει μέχρι Καλλιθέας, ἐν συνεργασίᾳ καὶ μὲ ἀγγλικὰς ὁμάδας. Ἐγκαθιστᾷ προκεχωρημένα φυλάκια καὶ ἐπιβάλλει τὸ κράτος τοῦ Νόμου εἰς τὴν ἀπελευθερουμένην περιοχήν.

Ὁ ἐφιάλτης, ὁ ὁποῖος ἐπίεζε τὰ στήθη τῶν κατοίκων τῆς συνοικίας Πλάκα, οἵτινες παρηκολούθησαν μὲ ἀγωνίαν τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξηρτᾶτο ἡ ἰδική των τύχη, ἐξηφανίσθη καὶ οἱ πρῶτοι ἔντιμοι νομοταγεῖς πολῖται ἐναγκαλίζονται καὶ ἀνταλάσσουν ἀσπασμοὺς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως.

Οὕτως ἔληξεν ἡ ἐπικὴ μάχη τοῦ ἡρωικοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς, μὲ περιφανῆ νίκην τῶν γενναίων πολεμιστῶν του καὶ μὲ ὁλοσχερῆ συντριβὴν τῶν ἀναρχικῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι, μετὰ τὰς ἀποτυχίας τῶν πρώτων ἡμερῶν, ὁ ἐχθρὸς μετέφερεν ἐκ Χαλκίδος, Κορίνθου, Ἄργους, Τριπόλεως ἐκλεκτὰς ἐφεδρείας ἐξησκημένων πολεμιστῶν του, εἰς οὓς ψευδῶς ἔλεγεν ὅτι μεταβαίνουσιν εἰς Ἀθήνας, ἵνα λάβουν μέρος εἰς παρέλασιν ἐπὶ τῇ περιφανῇ νίκῃ τοῦ ΕΛΑΣ. Ὅταν ὅμως ἔφθανον ἐνταῦθα καὶ ἀντελαμβάνοντο τὴν ἀλήθειαν, εἰς πρώτην εὐκαιρίαν (διότι ἐπετηροῦντο αὐστηρῶς ὑπὸ τῶν καθοδηγητῶν πρὸς πρόληψιν λιποταξιῶν) παρεδίδοντο καθ' ὁμάδας εἰς ὀλιγομελεῖς ἀγγλικὰς καὶ ἑλληνικὰς ἀνιχνευτικὰς μονάδας, καταρώμενοι τοὺς ἀρχηγούς των.

Ἀψευδὴς μάρτυς τῆς σφοδρότητος τῶν μαχῶν τοῦ Συντάγματος εἶναι αὐτὸ τὸ κτίριον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον, ἐπιβλητικὸν καὶ ὀγκῶδες, ἀλλ' ἐρειπωμένον, σχεδὸν ράκος, φέρει ἐπ' αὐτοῦ, ὡς χαινούσας εἰσέτι πληγάς, καταφανῆ τὰ ἴχνη τῆς μανίας τῶν ἐπιτιθεμένων, οἵτινες ἔχοντες ἐμφανῆ στόχον ἐξεδήλωσαν ἐπὶ τοῦ ἀψύχου κτιρίου ὅλην τὴν λύσσαν των».

15. Η ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἡ κατωτέρω ἔκθεσις, συντεταγμένη βάσει περισυλλεγέντων εὐθὺς μετὰ τὰ διαδραματισθέντα γεγονότα στοιχείων εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ἀποτελεῖ τμῆμα ἐπισήμου ἐκθέσεως περὶ τῆς Δεκεμβριανῆς κομμουνιστικῆς στάσεως καὶ τῆς συμβολῆς τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς καταστολὴν ταύτης. Παραθέτομεν τοῦτο, ὡς ἐπίσημον κείμενον ἐκ τῆς Στρατιωτικῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην.

«ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

α) Γενικὴ κατάστασις

Τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, στεγαζόμενον εἰς τὸ κτιριακὸν συγκρότημα τοῦ ἄλλοτε Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου Μακρυγιάννη, παρὰ τὴν ὁμώνυμον ὁδὸν πλησίον τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπετέλει διὰ τοὺς ἐπαναστάτας κομμουνιστὰς τὴν πύλην πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως καί, ἰδίᾳ, πρὸς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος, πέριξ τῆς ὁποίας ἐστεγάζετο ἡ Κυβέρνησις.

Ἐπειδὴ διὰ τῶν πυρῶν του ἠδύνατο νὰ καλύπτῃ τὸν τομέα ἀπὸ Μνημείου Φιλοπάππου μέχρι καὶ πέραν τοῦ λόφου Ἀρδηττοῦ, οὐδεμία διείσδυσις ἐκ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς ἦτο δυνατή, πρὸς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος, τῶν ἐπαναστατῶν, ὅπου καὶ ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπός των, ἐὰν δὲν κατεβάλλετο καὶ ἐξουδετεροῦτο, ὁπωσδήποτε πάσῃ θυσίᾳ, ἡ ἐθνικὴ αὐτὴ ἔπαλξις. Ἔπρεπε, ἑπομένως, νὰ ἐκλείψῃ ὁπωσδήποτε τὸ ἐθνικὸν αὐτὸ προπύργιον, διότι ὁ ἐχθρὸς ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς τὸ κέντρον τῆς πόλεως μὲ ἀκάλυπτα τὰ νῶτά του καὶ μὲ ἀθίκτους εἰς τὰ μετόπισθεν αὐτοῦ ἐχθρικὰς δυνάμεις.

Ταῦτα ἔχουσα ὑπ' ὄψιν της ἡ ἡγεσία τῶν κομμουνιστῶν, διέθεσε διὰ τὴν ἐναντίον τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη ἐπίθεσίν της τρία συντάγματα Πεζικοῦ τοῦ ΕΛΑΣ, ἐνισχυμένα μὲ ἰσχυρὰς δυνάμεις τοῦ τοπικοῦ ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ, συνολικῆς δυνάμεως 5.000 ἀνδρῶν περίπου, ἀρτίως ἐξωπλισμένων διὰ τυφεκίων, αὐτομάτων μυδραλλίων, βαρέων ὅλμων, ἀντιαρματικῶν πυροβόλων, χειροβομβίδων, δεσμῶν δυναμίτιδος καὶ ἀφθόνων πυρομαχικῶν. Ἐπὶ πλέον, ὁ ἐχθρὸς διαθέτει τὰ πυρὰ πυροβολικοῦ, τεταγμένου εἰς τὰ ΒΔ τοῦ Α΄ Νεκροταφείου Ἀθηνῶν ὑψώματα, ἤτοι εἰς ἀπόστασιν ἐλάσσονα τῶν 1.500 μέτρων.

Ἔναντι τῶν ἐχθρικῶν τούτων δυνάμεων τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη διέθετε διὰ τὴν ἄμυνάν του ὀγδοήκοντα ὀκτὼ (88) ἀξιωματικοὺς Χωροφυλακῆς καὶ 429 ὁπλίτας, ὡς καὶ δώδεκα (12) ἀξιωματικοὺς διαφόρων ὅπλων τοῦ

Στρατεύματος, ἐθελοντικῶς προσφερθέντας νὰ ἀγωνισθῶσι κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν.

Ὁ ὁπλισμός, λίαν ἐλλιπής, ἀπετελεῖτο ἀπὸ 289 τυφέκια διαφόρων τύπων μετὰ 11.500 φυσιγγίων, τρεῖς (3) ἀτομικοὺς ὅλμους μετὰ 30 βλημάτων, τρία (3) ὁπλοπολυβόλα Μπρέντα μετὰ 1.000 φυσιγγίων, 11 αὐτόματα Στὲν μετὰ 150 φυσιγγίων ἕκαστον καὶ ἕνα ὁπλοπολυβόλον Μπρέντα μετὰ 600 φυσιγγίων, 2 πυροβόλα τῶν 37΄΄ μετὰ 400 βλημάτων καὶ 1 μικρὸν ἅρμα μάχης πεπαλαιωμένον, μετὰ 3 πολυβόλων ἀχρηστευθέντων ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς λόγῳ παλαιότητος. Ἡ δύναμις αὕτη καὶ τὰ διατιθέμενα μέσα πυρὸς εἶχον κατανεμηθῆ, βάσει σχεδίου ἀμύνης τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος, συνταχθέντος ὑπὸ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ τοῦ Στρατεύματος (ἀντισυνταγματάρχου τότε Κωστοπούλου Κωνσταντίνου), καὶ περιλαμβάνοντος τρεῖς γραμμὰς ἀμύνης, ἐξωτερικήν, διερχομένην ἐκ γειτονικῶν οἰκιῶν καὶ ταρατσῶν δεσποζουσῶν τῆς περιοχῆς καὶ τοῦ προαυλίου τοῦ Συντάγματος, κυρίαν γραμμὴν ἀντιστάσεως, περιλαμβάνουσαν θέσεις ἀμύνης εἰς τὸν περίβολον (μανδρότοιχον) τῶν κτιρίων καὶ τέλος ἐσωτερικὴν γραμμὴν ἀμύνης, ἡ ὁποία ἦτο τὸ εἰς τὸ κέντρον τοῦ προαυλίου μεγάλο κτίριον, ἔνθα καὶ τὸ Διοικητήριον.

β) Διεξαγωγὴ τοῦ ἀγῶνος

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας δυνάμεως, ὁπλισμοῦ καὶ τοπικῆς καταστάσεως, τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, κατόπιν τῶν παρατηρουμένων ὑπόπτων κινήσεων πέριξ τούτου καὶ τῶν ἀλλεπαλλήλων πληροφοριῶν ὅτι ἐπίκειται ἐπίθεσις τῶν κομμουνιστῶν ἐναντίον αὐτοῦ, κατέλαβε, τὴν 5ην Δεκεμβρίου 1944, πρώτην ἡμέραν τοῦ ἀγῶνος, τὰς θέσεις ἀμύνης τούτου καὶ εἰς τὰς τρεῖς γραμμὰς ἀντιστάσεως, βάσει τοῦ σχεδίου ἀμύνης.

Οὕτω, κατελήφθησαν ὀκτὼ οἰκίαι καὶ ταράτσαι πέριξ τοῦ Συντάγματος, ἔνθα ἐγκατεστάθησαν φυλάκια, δυνάμεως ἕκαστον 10 ἀνδρῶν περίπου, ἀπὸ ἀξιωματικούς, καθὼς καὶ ἅπασαι αἱ λοιπαὶ θέσεις ἀμύνης ἐπὶ τῶν ἑτέρων δύο γραμμῶν ἀντιστάσεως, οἱ δὲ ἄνδρες ἠσχολήθησαν ἀμέσως μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῶν θέσεων μάχης. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Συντάγματος ἦτο ἡ διατήρησις τῶν θέσεών του πάσῃ θυσίᾳ.

2α ἡμέρα τοῦ ἀγῶνος - 6.12.1944.

Τὴν 6ην ὥραν, εἶναι ἀκόμη νὺξ καὶ ἐπικρατεῖ ἀπόλυτος ἡσυχία. Αἴφνης, καταιγισμὸς πυρῶν αὐτομάτων ὅπλων καὶ τυφεκίων, ὡς καὶ ἐκρήξεις χειροβομβίδων, συγκλονίζουν τὴν ἀτμόσφαιραν.

Ὁ ἐχθρὸς ἐπιτίθεται κατὰ τῶν φυλακίων τῆς ἐξωτερικῆς γραμμῆς ἀμύνης, τῶν ὁποίων οἱ ἄνδρες ἀπτόητοι ἠμύνοντο μετὰ θάρρους καὶ πείσματος.

Περὶ τὴν 7ην ὥραν, ἀλλεπάλληλα κύματα ἐλασιτῶν, μετὰ μαινομένου ὄχλου, ἐπιτίθενται κατὰ μάζας κατὰ τῶν φυλακίων. Τὸ σχέδιον πυρὸς τῆς ἀμύνης λειτουργεῖ καλῶς καὶ αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ εἶναι σοβαραί. Δι' ὃ κάμπτεται καὶ ὑποχωρεῖ. Ἐπανέρχεται ὅμως μετ' ὀλίγον εἰς σειρὰν λυσσαλέων διαδοχικῶν ἐπιθέσεων κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων, δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσίν του ὅπλων. Ἡ ἐπίθεσίς του ἦτο περισσότερον σφοδρὰ κατὰ τῶν, εἰς ΝΔ καὶ ΝΑ πλευρὰν τῶν στρατώνων, ἐξωτερικῶν φυλακίων, τὰ ὁποῖα, ὑποστάντα τὸ μεγαλύτερον βάρος τοῦ ἐχθροῦ, ὑπέκυψαν περὶ τὴν 12ην ὥραν. Ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης ὁ ἐχθρὸς ἤρχισε νὰ βάλλῃ τὰ ἐσωτερικὰ φυλάκια καὶ τὸ κεντρικὸν κτίριον τοῦ Συντάγματος διὰ πυροβολικοῦ εὐθυτενοῦς τροχιᾶς, ὅλμων καὶ αὐτομάτων ὅπλων. Ἡ κυρία προσπάθεια αὐτοῦ στρέφεται ἤδη κατὰ τῆς ΝΑ πλευρᾶς τοῦ περιβόλου τῶν στρατώνων, ἐναντίον τῆς ὁποίας ἐπιτίθεται διὰ χειροβομβίδων, αὐτομάτων ὅπλων, φιαλῶν βενζίνης καὶ δεσμῶν δυναμίτιδος, τὰ ὁποῖα ἔρριπτον ἐκ καταληφθεισῶν παρακειμένων οἰκιῶν.

Ὁ τελευταῖος ὄροφος τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου καὶ ἡ ταράτσα αὐτοῦ δέχονται συνεχῆ καταιγισμὸν πυρὸς ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ καὶ ὅλμων καὶ ἄνδρες φονεύονται καὶ τραυματίζονται, δι' ὃ καὶ διατάσσεται ἡ ἐκκένωσις τοῦ ὀρόφου τούτου. Τὸ ἅρμα μάχης, ὑποστὰν βλάβην ἀπὸ τῆς πρωΐας ἐκ βλήματος ἐχθρικοῦ ὅλμου, παραμένει ἀχρησιμοποίητον.

Ἡ μεγαλυτέρα σφοδρότης τοῦ ἀγῶνος παρετηρήθη τὴν 14ην ὥραν, καθ' ἣν καταιγισμὸς πυρὸς καλύπτει τὸ προαύλιον καὶ τὰ κτίρια τοῦ Συντάγματος καὶ πυκνοὶ καπνοί, φλόγες καὶ σκόνη περιβάλλουσι τὰ πάντα, ὥστε ἡ ορατότης νὰ ἐκμηδενισθῇ. Πυρκαϊαὶ ἐσημειώθησαν εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ κτίσματος καὶ εἰς ἀντικείμενα τοῦ στρατῶνος, ἐκ τῶν ριπτομένων ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν φιαλῶν βενζίνης μετὰ δεσμῶν δυναμίτιδος καὶ τῶν ἐμπρηστικῶν βλημάτων.

Ἡ κατάστασις παρουσιάζεται κρίσιμος, ἀλλ' οἱ ἄνδρες ἀμύνονται ἡρωικώτατα, δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσίν των μέσων πυρὸς καί, εἰς τὸ τέλος τῆς ἡμέρας, ὁ ἐχθρὸς ἔχει γίνει κύριος μόνον τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων πρὸς ΝΔ καὶ ΝΑ τοῦ Συντάγματος.

Περὶ τὴν 19ην ὥραν, ἐπελθόντος τοῦ σκότους, ὁ ἐχθρὸς ἐμείωσε τὰ πυρά του, πλὴν ὁ ἀγὼν συνεχίσθη ἀσθενὴς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός. Οἱ ἄνδρες νήστεις καὶ ἄνευ ὕδατος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα, διότι ὁ ἐχθρὸς ἀπέκοψε τὰς ὁδοὺς ἐπικοινωνίας καὶ κατέστρεψε τὸ ὑδρευτικὸν δίκτυον, παρέμειναν ἀπτόητοι εἰς τὰς θέσεις των καὶ μὲ ἄριστον ἠθικόν. Αἱ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀπώλειαι τοῦ Συντάγματος ἀνῆλθον εἰς νεκροὺς ὁπλίτας 14, τραυματίας ἀξιωματικοὺς 8, ὁπλίτας 25, ἐξαφανισθέντας ἀξιωματικοὺς 5, ὁπλίτας 35 (τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων). Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ, ὡς ἐξηκριβώθη ἐκ τῶν συλληφθέντων αἰχμαλώτων, ἀνῆλθον εἰς 250 νεκροὺς καὶ τραυματίας.

3η ἡμέρα τοῦ ἀγῶνος - 7.12.1944.

Ὁ ἐχθρὸς κατέλαβε δεσποζούσας τοῦ προαυλίου θέσεις (ταράτσαι καὶ παράθυρα παρακειμένων οἰκιῶν), ὡς καὶ τὸν λόφον τοῦ Μνημείου Φιλοπάππου καί, ἐκεῖθεν, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός, ἔβαλλε κατὰ τοῦ Συντάγματος παρενοχλητικὰ πυρά. Περὶ τὴν 20ὴν καὶ μέχρι τῆς 24ης ὥρας, ὁ ἐχθρὸς κατέρριψε διὰ δυναμίτιδος μέρος τοῦ μανδροτοίχου τοῦ προαυλίου τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ

Συντάγματος. Οἱ ἄνδρες διατηροῦσι τὰς θέσεις των, ἄκαμπτοι καὶ μὲ ἠθικὸν ἀκμαῖον, μολονότι ἀπὸ διημέρου εἶναι ἄγρυπνοι καὶ νήστεις.

4η ἡμέρα τοῦ ἀγῶνος - 8.12.1944.

Ὁ ἐχθρὸς βάλλει παρενοχλητικῶς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἀπὸ Νότου καὶ Ἀνατολῶν. Σοβαραὶ δυνάμεις τούτου, κατέχουν ἰσχυρῶς τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην Ἰλισοῦ καὶ πολλὰ οἰκήματα βορείως καὶ ἀνατολικῶς τοῦ Συντάγματος.

Πρὸς ἀποκατάστασιν ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ κέντρου τῆς πόλεως καὶ τῆς Στρατιωτικῆς Διοικήσεως, διὰ τὸν ἀνεφοδιασμὸν εἰς τρόφιμα καὶ πυρομαχικά, καθὼς καὶ διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν τραυματιῶν, ἐνηργήθη ἐκ τοῦ Συντάγματος ἐξόρμησις τμημάτων, τὰ ὁποῖα διὰ κεραυνοβόλου ἐνεργείας ἐξεκαθάρισαν τὰς Β καὶ Α τοῦ Συντάγματος οἰκίας. Δύναμις 100 ἀνδρῶν ἀπεσπάσθη εἰς τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα, διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ Μεγάρου.

Ἡ νὺξ τῆς 8ης πρὸς 9ην Δεκεμβρίου διῆλθεν ἤρεμος. Εἰς τοὺς ἄνδρας διενεμήθη ξηρὰ τροφὴ ἐκ τριῶν-τεσσάρων μπισκότων καὶ ὀλίγης κονσέρβας κρέατος, χορηγηθείσης ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς ὑπηρεσίας.

5η ἡμέρα τοῦ ἀγῶνος - 9.12.1944.

Ὁ ἐχθρὸς ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχῃ θέσεις ἀνατολικῶς, νοτίως καὶ δυτικῶς τοῦ Συντάγματος καὶ ἐκτελεῖ παρενοχλητικὰ πυρὰ δι' αὐτομάτων ὅπλων. Διὰ δυναμίτιδος κατέστρεψε καὶ ἕτερον τμῆμα τοῦ μανδροτοίχου τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ προαυλίου τοῦ Συντάγματος. Πληροφορίαι φέρουν, ὅτι ὁ ἐχθρός, τὰς πρωινὰς ὥρας τῆς ἑπομένης, θὰ ἐνεργήσῃ νέαν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Συντάγματος.

6η ἡμέρα τοῦ ἀγῶνος - 10.12.1944.

Ὁ ἐχθρός, ἀπὸ τῆς 5ης πρωινῆς ὥρας, βάλλει σφοδρῶς κατὰ τοῦ Συντάγματος διὰ βαρέων αὐτομάτων ὅπλων καὶ ὅλμων τῶν 81'', τεταγμένων ἀνατολικῶς ἐπὶ τοῦ λόφου, ἔνθα αἱ φυλακαὶ Βουλιαγμένης. Ἰδιαιτέρως, δραστικῶς βάλλεται τὸ Σύνταγμα διὰ πυρῶν Πεζικοῦ ἀπὸ νοτίας καὶ δυτικῆς πλευρᾶς. Ἐκ τῶν πυρῶν τούτων κατεστράφη τὸ εἰς τὸν νότιον ἐξώστην, τοῦ ἄνω ὀρόφου τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου τοῦ Συντάγματος, εὑρισκόμενον παρατηρητήριον, οἱ ἄνδρες τοῦ ὁποίου ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν. Περὶ τὴν 7.30' ὥραν ὁ ἀγὼν καθίσταται σφοδρότερος. Ὁ ἐχθρός, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὅπλων, ἤρξατο χρησιμοποιῶν πυροβολικόν, ἀπὸ βολὰς τοῦ ὁποίου κατεστράφη ὁ ἄνω ὄροφος τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου καὶ ἀξιωματικοί τινες καὶ ὁπλῖται ἐφονεύθησαν ἢ ἐτραυματίσθησαν. Ἐπίσης, ὁ ἐχθρὸς χρησιμοποιεῖ ὅλμους ἀπὸ ἀποστάσεως 150 μέτρων.

Περὶ τὴν 9ην ὥραν, ἡ πίεσις τοῦ ἐχθροῦ αὐξάνει ἔτι περισσότερον. Τὸ Σύνταγμα βάλλεται δραστικώτατα ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν μὲ ὅλα τὰ ὅπλα. Οἱ ἄνδρες ἀμύνονται ἡρωικῶς καὶ διατηροῦσι τὰς θέσεις των, παρὰ τὴν δραστικότητα τῶν πυρῶν, τοῦ εἰς τὸν λόφον Βουλιαγμένης τεταγμένου ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ, βάλλοντος καταιγιστικῶς καὶ προκαλοῦντος ἀπωλείας. Ὁ σκληρὸς οὗτος ἀγὼν διήρκεσε μέχρι τῆς 11ης ὥρας, ὁπότε ἐσημειώθη κάμψις τῆς σφοδρότητος τοῦ ἐχθρικοῦ πυρὸς καὶ μείωσις τῆς ἐπιθέσεως τοῦ ἐχθροῦ, ὀφειλομένη εἰς τὰς μεγάλας ἀπωλείας του ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν ἀμυνομένων, ἰδίᾳ ἐκ τῆς δραστικότητος τῶν δύο πυροβόλων τοῦ Συντάγματος, τὰ ὁποῖα ἐχειρίζοντο γενναῖοι ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ.

Μετὰ μίαν ὥραν, ἀνασυνταχθέντος προφανῶς τοῦ ἐχθροῦ, ἐπαναλαμβάνεται νέα σφοδρὰ ἐπίθεσις αὐτοῦ, ἀπὸ ὅλων τῶν πλευρῶν καὶ δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσιν του μέσων πυρός. Περὶ ὥραν 13.45', ἡ πίεσις τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τοῦ Συντάγματος εἶναι ἀφάνταστος. Βροχὴ βλημάτων παντὸς ὅπλου καλύπτει καὶ τὰ κτίρια καὶ τὰ προαύλια τοῦ Συντάγματος. Οἱ ἄνδρες ὅμως ἀπτόητοι, ἀδάμαστοι καὶ ἡρωικοί, συνεχίζουν τὴν ἄμυνάν των διὰ δραστικῶν πυρῶν καὶ ἐπιφέρουν μεγάλας ἀπωλείας εἰς τὸν ἐχθρόν, ὁ ὁποῖος ἐπιτίθεται κατ' ἀλλεπάλληλα κύματα, μετὰ πρωτοφανοῦς λύσσης καὶ φανατισμοῦ. Τὴν 15.30' ὥραν, ὁ ἐχθρός, χρησιμοποιῶν νάρκας, κατώρθωσε νὰ προκαλέσῃ μέγα ρῆγμα εἰς τὸν μανδρότοιχον τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ προαυλίου καὶ ἐπεχείρησε νὰ εἰσέλθῃ δι' αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ προαυλίου. Τὰ δραστικὰ ὅμως πυρὰ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἡ χρῆσις χειροβομβίδων ἀνεχαίτισε τοῦτον. Ὁ ἀγὼν συνεχίσθη σφοδρότατος μέχρι τῆς 17.30' ὥρας, ὅτε ὁ ἐχθρός, ὑποστὰς βαρείας ἀπωλείας, ἐκάμφθη καὶ ἀνέκοψε τὴν ἐπίθεσίν του.

Μετ' ὀλίγον ἀφίκοντο εἰς τὸ Σύνταγμα 15 Ἄγγλοι στρατιῶται, πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ, μὲ 3 ὁπλοπολυβόλα καὶ 3 ἐκτοξευτὰς Πίατ. Οὗτοι ἐγκατέστησαν παγίδας μὲ ἀμυντικὰς χειροβομβίδας εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ προκληθέντα ρήγματα τοῦ μανδροτοίχου καὶ ὠργάνωσαν ἀμυντικὰς θέσεις πρὸ αὐτῶν.

Περὶ ὥραν 22αν, θορυβώδεις φωνασκίαι εἰς τὴν περιοχὴν Κουκάκι, περὶ τὰ 400 μέτρα νοτίως τοῦ Συντάγματος, προδίδουν μεγάλην συγκέντρωσιν. Ἐπίσης, εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Χατζηχρήστου-Μακρυγιάννη, παρατηρεῖται συγκέντρωσις πολεμικοῦ ὑλικοῦ, προφανῶς διὰ νυκτερινὴν ἐπίθεσιν, ἥτις ὅμως, ἄγνωστον διὰ ποίους λόγους, δὲν ἐξεδηλώθη.

Κατὰ τὸν ὁλοήμερον τοῦτον ἀγῶνα τὸ Σύνταγμα ἔσχε νεκροὺς ἀξιωματικοὺς ἕνα, ὁπλίτας τρεῖς καὶ τραυματίας ἀξιωματικοὺς τέσσαρας.

7η ἡμέρα τοῦ ἀγῶνος - 11.12.1944.

Περὶ τὴν 6.30' ὥραν, πληροφορίαι φέρουσιν ὅτι τάγμα ἐλασιτῶν, εὑρισκόμενον εἰς Θησεῖον, προτίθεται νὰ ἐνεργήσῃ ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Συντάγματος ἀπὸ δυσμῶν. Ἐπίσης, περὶ τὴν 8ην ὥραν, ἐπεσημάνθησαν τμήματα ἐχθρικοῦ Πεζικοῦ εἰς διάταξιν μάχης, κινούμενα ἐκ τῆς κατευθύνσεως τῆς λεωφόρου Συγγροῦ πρὸς τὸ Σύνταγμα. Ὁμοίως, παρετηρήθησαν συγκεντρώσεις ἰσχυρῶν τμημάτων παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Ἰλισοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀναπαύσεως, νοτίως τοῦ Συντάγματος καὶ δυτικῶς τούτου, ἔνθα, παρὰ τὴν ὁδὸν Καρυατίδων, ἀνήγειραν ὁδοφράγματα.

Τὴν 15.30' ὥραν, ἐχθρικαὶ ὁμάδες κατώρθωσαν νὰ προσεγγίσουν τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ περιβόλου, τμήματα τοῦ ὁποίου ἀνετίναξαν καὶ ἐδημιούργησαν ρήγματα.

Τὰ ρήγματα ταῦτα ἐπαγιδεύθησαν ἀμέσως ὑπὸ τῶν Ἄγγλων στρατιωτῶν διὰ ναρκῶν.

Αἱ κινήσεις τοῦ ἐχθροῦ, ἡ συγκέντρωσις πολεμικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἄλλαι προπαρασκευαί, προδίδουν νυκτερινὴν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Συντάγματος. Πράγματι, τὴν 20ὴν ὥραν ἐξεδηλώθη σφοδρὰ ἐπίθεσις τοῦ ἐχθροῦ διὰ καταιγιστικῶν πυρῶν πυροβολικοῦ καὶ πεζικοῦ ἐξ ὅλων τῶν πλευρῶν.

Ὁ ἀγών, σκληρότατος καὶ μὲ ἐναλλασσομένας δραματικὰς φάσεις, συνεχίσθη μέχρι τῆς 2ας πρωινῆς τῆς ἑπομένης, ὁπότε ἐμειώθησαν τὰ πυρὰ καὶ ὁ ἐχθρὸς περιωρίσθη, διὰ τὴν ὑπόλοιπον νύκτα, εἰς παρενοχλητικὸν πῦρ. Κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον αἱ ἀπώλειαι τοῦ Συντάγματος ἦσαν νεκροὶ ὁπλῖται εἷς καὶ εἷς Ἄγγλος στρατιώτης, τραυματίαι ἀξιωματικοὶ 7, ὁπλῖται 6.

Κατὰ τὰς ἑπομένας τρεῖς ἡμέρας τοῦ ἀγῶνος, ἤτοι τὴν 12ην, 13ην καὶ 14ην Δεκεμβρίου, ὁ ἐχθρὸς περιωρίσθη εἰς παρενοχλητικὰ πυρὰ πυροβολικοῦ καὶ βαρέων ὅπλων πεζικοῦ, ἐνέπρησε δὲ οἰκίας τινὰς ἐγγὺς τοῦ Συντάγματος. Ἐπίσης, ἀπέκοψεν ἐκ νέου τὴν ὕδρευσιν τοῦ Συντάγματος. Κατὰ τὰς τρεῖς ταύτας ἡμέρας τὸ Σύνταγμα ἔσχε ἕνα νεκρὸν ὁπλίτην καὶ 4 τραυματίας.

11η ἡμέρα τοῦ ἀγῶνος - 15.12.1944.

Τὸ Σύνταγμα ἀνασυνεκροτήθη εἰς Λόχους διὰ τὴν εὐκολωτέραν διοίκησιν. Ἀπὸ τῆς 10ης μέχρι τῆς 15ης ὥρας, δύναμις 30 ἀνδρῶν μετὰ τμήματος Ἀγγλικοῦ Στρατοῦ ἐνήργησεν ἐκκαθαριστικὴν ἐπιχείρησιν τῆς περιοχῆς, ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου μέχρι Κουκακίου, καθ' ἣν συνελήφθησαν ἄνω τῶν 100 ἐνόπλων ἐλασιτῶν καὶ κατεσχέθησαν 7 ὁπλοπολυβόλα καὶ πολλὰ τυφέκια τοῦ ἐχθροῦ. Ἐπίσης, ἀπὸ τῆς 16ης μέχρι τῆς 17ης ὥρας, ἐγένετο ἑτέρα ἐκκαθαριστικὴ ἐπιχείρησις εἰς τὴν ὁδὸν Μακρῆ, ὑπὸ τμήματος 15 ἀνδρῶν, ὑποστηριζομένου ὑπὸ τοῦ ἐπισκευασθέντος, ἐν τῷ μεταξύ, ἅρματος μάχης. Ὁ ἐχθρὸς τὴν 10ην ὥραν ἔβαλε κατὰ τοῦ Συντάγματος ἐκ τῆς κατευθύνσεως τοῦ Α΄ Νεκροταφείου 10 βολὰς πυροβολικοῦ. Κατὰ τὴν νύκτα ἐπεκράτησεν ἠρεμία. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τὸ Σύνταγμα ἔσχε ἕνα νεκρὸν καὶ πέντε τραυματίας ὁπλίτας.

Τὴν 16ην καὶ 17ην Δεκεμβρίου, τὸ Σύνταγμα κατέχει ἀμυντικῶς καὶ διατηρεῖ τὸν περίβολον τοῦ Στρατῶνος καὶ δύο πολυκατοικίας ΒΔ καὶ ΒΑ αὐτοῦ, αἵτινες παρέχουν προστασίαν ἀπὸ ἀνατολῶν, βορρᾶ καὶ δυσμῶν. Ὁ ἐχθρὸς κατέχει διάφορα σημεῖα πέριξ τοῦ Συντάγματος καὶ ἰδίως ταράτσας πολυκατοικιῶν, εἰς διασταυρώσεις ὁδῶν καὶ εἰς ἀκτίνας 100 μέχρι 300 μέτρων ἀπὸ τῶν Στρατώνων, ὁπόθεν ἐκτελεῖ πυρὰ παρενοχλήσεως.

Ὁμοίως, κατέχει τοὺς συνοικισμοὺς Γαργαρέτας καὶ Νέου Κόσμου (ΒΑ ἐργοστασίου «ΦΙΞ»), ὡς καὶ τὸν χῶρον μεταξὺ Ἰλισοῦ καὶ Α΄ Νεκροταφείου, δι' ἑνὸς περίπου Συντάγματος.

Ἐπίσης, ἔχει τάξει πυροβολικὸν καὶ βαρεῖς ὅλμους, εἰς τὰς θέσεις «Ἰσραηλιτικὸν Νεκροταφεῖον» καὶ νοτίως τούτου, περὶ τὰ 1000 μέτρα, ὡς καὶ εἰς τὸ ὕψωμα Μὲτς-Δούκα, 500 μέτρα δυτικῶς τοῦ συνοικισμοῦ Γούβας. Κατὰ τὴν διάρκειαν ἀμφοτέρων τῶν ἡμερῶν τούτων ὁ ἐχθρὸς οὐδεμίαν ἐπιθετικὴν προσπάθειαν ἐξεδήλωσεν, ἐνήργει ὅμως παρενοχλητικὰ πυρὰ πυροβολικοῦ καὶ πεζικοῦ ἄνευ ἀπωλειῶν.

Τὴν 18ην Δεκεμβρίου, ἱκαναὶ δυνάμεις τοῦ Συντάγματος μετὰ δυνάμεων Ἀγγλικοῦ Στρατοῦ, ἐνεργήσασαι ἐπιθετικῶς, ἀπώθησαν τὸν ἐχθρὸν ἀνατολικῶς τοῦ λόφου Ἀρδηττοῦ καὶ νοτιοανατολικῶς τῆς λεωφόρου Συγγροῦ, μέχρι Φαλήρου.

Ἕτεραι δυνάμεις, τῇ συμπράξει ἀγγλικῶν τμημάτων, ἐνεργήσασαι ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις, εἰς τὰς πέριξ τοῦ Συντάγματος συνοικίας, συνέλαβον περὶ τοὺς 50 ἐνόπλους κομμουνιστὰς καὶ κατέσχον πολλὰ ὅπλα. Ὁ ἐχθρός, περὶ τὴν 12.45΄ ὥραν, ἔβαλε κατὰ τοῦ Συντάγματος τέσσαρα βλήματα ὅλμου, μὲ ἀποτέλεσμα τὸν σοβαρὸν τραυματισμὸν ἑνὸς Ἄγγλου στρατιώτου. Ἕτεραι ἀπώλειαι δὲν ἐσημειώθησαν.

Τὴν 19ην καὶ 20ὴν Δεκεμβρίου, δι' ἐπιθετικῶν ἐπιχειρήσεων δυνάμεων τοῦ Συντάγματος καὶ Ἀγγλικοῦ Στρατοῦ, ὁ ἐχθρὸς ἀπωθήθη ἔτι περαιτέρω, ἀποφεύγων νὰ ἐμπλακῇ εἰς ἀποφασιστικὴν μάχην καὶ ἐπιδεικνύων διαθέσεις ὑποχωρήσεως. Κατέχων τὴν περιοχὴν Κατσιπόδι - Μπραχάμι μέχρις Ὑμηττοῦ, βάλλει κατὰ τοῦ Συντάγματος ἀραιὰ πυρὰ πυροβολικοῦ, ἀπὸ τῆς κατευθύνσεως τοῦ Α΄ Νεκροταφείου καὶ ἐξ ἀποστάσεως πλέον τῶν 1500 μέτρων. Δυνάμεις τοῦ Συντάγματος, ἐγκατεστάθησαν ἀμυντικῶς εἰς τὴν περιοχὴν Κουκάκι, ὡς ἐφεδρεία τῶν εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην ἐνεργούντων ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις ἀγγλικῶν τμημάτων. Ἄλλα τμήματα τοῦ Συντάγματος μετέχουν τῶν ἐκκαθαριστικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς περιοχὴν Γαργαρέτας-Κουκάκι. Συνελήφθησαν 50 ἔνοπλοι ἐλασῖται καὶ κατεσχέθησαν πολλὰ ὅπλα τοῦ ἐχθροῦ. Κατὰ τὰς ἑπομένας ἡμέρας καὶ μέχρι τελείας καταστολῆς τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος, τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη συνέχισε τοὺς ἀγῶνάς του, μετέχον ἐπιχειρήσεων ἐκκαθαρίσεως τῆς Πρωτευούσης, ἀπὸ τὰς ἐν ὑποχωρήσει πλέον ἐχθρικὰς δυνάμεις καὶ συμβάλλον ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως.

Αἱ συνολικαὶ ἀπώλειαι τοῦ Συντάγματος, κατὰ τοὺς ἀγῶνας τούτους, ἀνῆλθον εἰς νεκροὺς ἀξιωματικοὺς 1, ὁπλίτας 21, τραυματίας ἀξιωματικοὺς 19. Ὁπλῖται συλληφθέντες, κατὰ τὰς μάχας τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων, μετεφέρθησαν εἰς τὴν συνοικίαν Κατσιπόδι καὶ ἐξετελέσθησαν ὁμαδικῶς.

Οὕτως, ἔληξαν οἱ ἀγῶνες τοῦ θρυλικοῦ πλέον καταστάντος Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, εἰς τὴν ἡρωικὴν ἀντίστασιν τοῦ ὁποίου ὀφείλεται κατὰ μέγιστον μέρος ἡ ἐπικράτησις τῶν Ἐθνικῶν Δυνάμεων, κατὰ τὰς κρισίμους ἐκείνας στιγμὰς τοῦ Ἔθνους. Εἰς τοὺς Μαχητάς του ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ὀφείλει βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην, διότι χάρις εἰς τὰς θυσίας καὶ τὴν νίκην τῶν ὀλίγων ἐκείνων γενναίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Μαχητῶν, οἱ ὁποῖοι ἠγωνίσθησαν εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Πρωτευούσης, διὰ τὴν καταστολὴν τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῶν κομμουνιστῶν, ἐπέζησε καὶ διετήρησε τὸν Ἐθνισμόν του καὶ τὴν Ἐλευθερίαν του».

16. ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΥΤΟΠΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΟΣ

Ὁ τότε μοίραρχος Ἀνδρ. Γκότσης, κατοικῶν παραπλεύρως τοῦ Συντάγματος, ἀπὸ τῆς κατοικίας του, ὅπου εἶχεν ἀποκλεισθῆ, παρηκολούθησε τὰς ἐλασιτικὰς ἐπιχειρήσεις κατὰ τοῦ Μακρυγιάννη. Ἡ, συνεχιζομένων ἀκόμη τῶν ἐπιχειρήσεων, ἔκθεσις τὴν ὁποίαν ἀπηύθυνε πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς καὶ τὴν ὁποίαν παραθέτομεν κατωτέρω, παρουσιάζει ἐνδιαφέρον, διότι προέρχεται ἐξ αὐτόπτου μάρτυρος ἔξω τοῦ Στρατοπέδου Μακρυγιάννη.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Μοιράρχου Γκότση Ἀνδρέου τοῦ Γεωργίου
ἐπὶ τῆς γενομένης τὴν 6.12.1944 ἐπιθέσεως τοῦ ΕΛΑΣ
κατὰ τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη.

«Κατοικῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἐρεχθείου ἀριθ. 55, εὑρέθην ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς περικυκλωμένος ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ, ὅστις μὲ ἀφετηρίαν τὴν ὁδὸν ταύτην ἐπετίθετο ἐκ δυσμῶν κατὰ τοῦ Συντάγματος. Ὡς ἐκ τούτου, ἠδυνήθην νὰ ἀντιληφθῶ καλῶς τὰ κάτωθι, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐπίθεσιν τῆς 6.12.1944:

1. Ἡ ἐπίθεσις διηυθύνετο ὑπὸ συνταγματάρχου, ὅστις εἶχε τὸ Στρατηγεῖον του εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Φιλοπάππου (παρὰ τὸ ἐργοστάσιον Δημητράκου). Τὸ τοιοῦτον ἐλέχθη ὑπὸ ἐλασίτου ὁπλίτου εἰς ὁμάδα ὁπλοπολυβολητῶν τῆς ὁδοῦ Καλησπέρη.

2. Οἱ ἐπιτεθέντες ἀνήρχοντο, κατὰ τὰς ἀνακοινώσεις ἐλασιτῶν καὶ τρίτων (οὐδετέρων ἢ ἐθνικιστῶν πολιτῶν), εἰς 2.500-3.000. Οἱ μαχόμενοι εἰς τὴν πρώτην γραμμήν, κατ' ἐπανάληψιν ἀντικατεστάθησαν ἐντὸς τῆς ἡμέρας ὑπὸ ἐφεδρειῶν, αἵτινες κατεῖχον τὰς ὄπισθεν παρόδους καὶ τὰς ὑπωρείας Φιλοπάππου-Ἀκροπόλεως, Φίξ, Βούρβαχη κλπ.

3. Ὅταν ἤρχισεν ἡ ἐπίθεσις ἀνεκοινώθη ὅτι, ἐντὸς τὸ πολὺ δύο ὡρῶν, τὸ Σύνταγμα θὰ εἶχε καταληφθῆ ἢ παραδοθῆ. Παρῆλθον ὅμως πέντε ὧραι καὶ δὲν εἶχε καταληφθῆ. Τότε (10 πρωινὴ) διέδωσαν ὅτι οἱ χωροφύλακες ὕψωσαν τρεῖς φορὰς λευκὴν σημαίαν, μὲ διάθεσιν νὰ παραδοθοῦν, πλὴν ἐπενέβησαν οἱ ἀξιωματικοὶ οἱ ὁποῖοι μὲ τὰ πιστόλια τοὺς ὑπεχρέωσαν νὰ συνεχίσουν τὴν μάχην. Διετάχθη «παύσατε πῦρ» διὰ νὰ συλλεγοῦν οἱ νεκροὶ καὶ τραυματίαι.

4. Οἱ ἐπιτιθέμενοι ἦσαν, κατὰ τὸ πλεῖστον, νεαροὶ καὶ ἐργατικῆς ἐμφανίσεως. Μεταξὺ αὐτῶν ἐθεάθησαν ἀστυφύλακες ἐν στολῇ, τραμβαγέρηδες, Ἰταλοὶ κλπ. Ἀπὸ ἀπόψεως στολῆς, ἄλλοι ἦσαν ἐνδεδυμένοι στρατιωτικῶς, ἄλλοι μὲ πολιτικὰ καὶ ἄλλοι ἀναμίξ. Ἐθεάθησαν, ἐπίσης, μεταξὺ τούτων καὶ πολλαὶ γυναῖκες, αἱ πλεῖσται τῶν ὁποίων ἔφερον εἰς τὴν κεφαλὴν ἐρυθρὸν κάλυμμα. Αἱ γυναῖκες αὗται, ἐχρησιμοποιοῦντο ἄλλαι διὰ μεταφορὰν πυρομαχικῶν καὶ τροφοδοσίας καὶ ἄλλαι διὰ μεταφορὰν τραυματιῶν καὶ νεκρῶν.

Παρετηρήθη νεαρὰ γυνὴ νὰ βάλλῃ διὰ τοῦ ὁπλοπολυβόλου, ἐνῷ ἄλλαι, κρατοῦσαι εἰς τὰς χεῖρας πιστόλια, ἐβάδιζον πρὸ τῶν ἀνδρῶν, πρὸς τὰ ἐμπρός. Μία ἐκ τούτων βληθεῖσα ὑπὸ σφαίρας εἰς τὸ κρανίον ἔμεινεν ἄπνους, ἐνῷ ἑτέρα ἐτραυματίζετο βαρέως εἰς τὴν κοιλιακὴν χώραν. Αἱ λοιπαὶ συνέχισαν τὴν ἐπίθεσίν των, ὡς νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε.

5. Ἡ ἐν γένει ἐμφάνισις τῶν ἐπιτιθεμένων παρουσίασεν ὀργάνωσιν καλήν, ἠθικὸν ἀκμαῖον, πειθαρχίαν συνειδητὴν καὶ ἡρωισμὸν καὶ ἐθελοθυσίαν ἄφθαστον. Ὁ ὁπλισμός των ἦτο ἄρτιος καὶ ποικίλης μορφῆς (ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου μέχρι τῆς καραμπίνας). Διέθετον ἀφθονίαν πυρομαχικῶν καὶ ἔβαλλον συνεχῶς. Δὲν παρετηρήθησαν δειλίαι ἢ λιποταξίαι. Γενικῶς, ἡ ἐπίθεσίς των ἐδημιούργει ἀνάμικτα συναισθήματα μίσους, θαυμασμοῦ καὶ οἴκτου. Τόση ἦτο ἡ περιφρόνησις πρὸς τὸν θάνατον. Τροφοδοσία δὲν εἶχον καλήν.

6. Αἱ ἀπώλειαι ὑπῆρξαν βαρεῖαι. Ὑπολογίζονται περὶ τοὺς χιλίους οἱ νεκροὶ καὶ οἱ τραυματίαι. Οἱ ὄλμοι καὶ τὰ ὁπλοπολυβολεῖα τῶν ταρατσῶν κατέφερον πλήγματα ἐξαιρετικῶς σοβαρά. Ἤκουσα τραυματίας νὰ λέγουν μὲ παράπονο: «Μᾶς φάγανε αὐτὲς οἱ ταράτσες καὶ οἱ ὄλμοι. Δὲν μᾶς εἶπαν τίποτε οἱ καπεταναῖοί μας γι' αὐτὰ καὶ μᾶς πῆραν στὸ λαιμό τους». Ἀπὸ ἕνα ὄλμον καὶ μόνον, συνοδευθέντα, προφανῶς, καὶ ὑπὸ ριπῶν, ἐφονεύθησαν ταυτοχρόνως ἑπτὰ καὶ ἐτραυματίσθησαν ἕνδεκα, εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὁδῶν Ἐρεχθείου-Ἀρεοπαγίτου. Πολλοὶ τραυματίαι μετεφέροντο ἀπὸ τὴν ὁδὸν Φαλήρου—νοτία πλευρὰ τοῦ Συντάγματος—. Παρετηροῦντο συνεχεῖς σειραὶ τραυματιοφορέων μὲ τραυματίας, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, πρὸς κατεύθυνσιν Φὶξ καὶ Βεΐκου καὶ ἔλλειψις τραυματιοφορείων, διότι δὲν ἐπρολάμβανον.

7. Τὴν 14ην ὥραν ἐρρίφθησαν εἰς τὴν μάχην ἅπασαι αἱ ἐφεδρεῖαι καὶ ἐδόθη διαταγή, ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου, νὰ κτυπηθῇ τὸ Σύνταγμα ἀπὸ νοτιοδυτικῆς κατευθύνσεως, κατὰ τρόπον συγκεντρωτικόν, (γωνία Μητσαίων καὶ Χατζηχρήστου). Πρὸς τοῦτο διετάχθησαν νὰ λάβουν μέρος καὶ οἱ «τορπίλλες»—δέσμαι χειροβομβίδων δεδεμέναι ὁμοῦ μὲ φιάλας πλήρεις βενζίνης.

Μετὰ πάροδον δύο ὡρῶν ἡ ἐπίθεσις αὕτη εἶχεν ἀποτύχει καὶ διετάχθη ἀποχώρησις, πολὺ πρὶν ἢ ἐπέμβη τὸ ἀεροπλάνον εἰς βοήθειαν τοῦ Συντάγματος. Ἀποφασιστικὴν τροπὴν τῆς μάχης αὐτῆς ὑπὲρ τῆς Χωροφυλακῆς ἔπαιξεν ἐπιτυχὴς βολὴ πυροβόλου τοῦ Συντάγματος κατὰ τοῦ Κέντρου τῶν «τορπιλλῶν» τοῦ ΕΛΑΣ, ἔνθα ἀνεφλέγησαν αἱ βενζίναι, ἐξερράγησαν αἱ χειροβομβίδες καὶ ἀπηνθρακώθησαν περὶ τοὺς 30 ἄνδρας, κατ' ἀνακοίνωσιν τῶν ἐλασιτῶν.

8. Ἐπὶ τῶν ὁπλοπολυβόλων εἶχον ὑψωθῆ μικραὶ ἐρυθραὶ σημαῖαι. Ἐτόνιζον ὅτι αὗται θὰ ἐκυμάτιζον εἰς τὸ Σύνταγμα μετ' ὀλίγον καὶ κατόπιν εἰς τὸ ἄλλο Σύνταγμα - πλατεῖα Συντάγματος.

9. Ὁ ἐθνικόφρων κόσμος τῆς περιοχῆς, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς βλέπων αὐτὴν τὴν τεραστίαν συγκέντρωσιν ἀνδρῶν μάχης—μόνον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἐρεχθείου, δηλαδὴ εἰς τὸ πρῶτον κλιμάκιον ἐθεάθησαν περὶ τοὺς 300 (τριακοσίους) ἔνοπλοι, ἐκτὸς τῶν ἐφεδρειῶν—εἶχε πιστεύσει ὅτι δὲν θὰ ἀνθίστατο τὸ Σύνταγμα. Ἡ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πίπτουσα, ἐξ ὅλων τῶν σημείων, χάλαζα πυρὸς κατὰ τοῦ Συντάγματος καὶ ἡ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν τοῦ κόσμου τούτου παρατηρηθεῖσα νίκη τῆς Χωροφυλακῆς, ἐδημιούργησαν τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ θαύματος πραγματικοῦ, συντελεσθέντος τῇ ἐπεμβάσει τοῦ Ἁγίου Νικολάου, οὗτινος οἱ ἐπιτεθέντες ἐμόλυνον διὰ τῆς πράξεώς των τὴν ἱερότητα τῆς ἑορτῆς του. Τόσην κατάπληξιν ἔκαμεν ἡ ἐπιτυχὴς ἄμυνα καὶ ἡ ἀντίστασις τῆς Χωροφυλακῆς τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη, ἔπειτα ἀπὸ τόσον ὠργανωμένην καὶ συγκεντρωτικὴν ἐπίθεσιν, εἰς στιγμὰς γενικῶς συγχύσεως Ἐθνικῆς, παραλύσεως καὶ κυρίως ἐλλείψεως Κρατικῆς ἐμφανίσεως καὶ κατευθύνσεως, ἥτις παρετηρήθη, ὡς γνωστόν, εὐθὺς ἀμέσως ἅμα τῇ κηρύξει τῆς γενικῆς ἀπεργίας καὶ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου».

Ἀθῆναι, τῇ 15η Δεκεμβρίου 1944

Ὁ Μοίραρχος
ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΚΟΤΣΗΣ

17. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΑΜΥΝΗΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ὡς ἐγράψαμεν ἀνωτέρω, ὁ ἀντισυνταγματάρχης Πεζικοῦ Κ. Κωστόπουλος, ἀξιωματικὸς μεγάλων ἐπιτελικῶν γνώσεων καὶ ἱκανοτήτων, ἔχων δὲ ἤδη, ὡς ἀρχηγὸς Ταγμάτων Ἀσφαλείας, πλουσίαν δρᾶσιν κατὰ τοῦ ἐαμοσλαβισμοῦ, προσῆλθεν αὐθορμήτως εἰς τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη, ὅπου συνέταξε τὰ σχέδια ἀμύνης. Ἐν συνεχείᾳ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῶν ἐπιχειρήσεων ἀμύνης, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων παρέμεινε διευθύνων καὶ μετέχων ὅλων τῶν ταλαιπωριῶν καὶ κινδύνων. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀγῶνος, συνέταξεν ἐμπεριστατωμένην ἔκθεσιν, ἡ ὁποία παρουσιάζει ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον, ὄχι μόνον διότι προέρχεται ἐκ πρωταγωνιστοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι προσφέρει στοιχεῖα στρατηγικῆς σημασίας διὰ τὴν ἄμυναν καὶ τὰς διεξαχθείσας ἐπιχειρήσεις.

...7 καὶ 8 Νοεμβρίου 1944.

«Μεταβαίνω καὶ πάλιν (μὲ πολιτικὴν περιβολὴν) καὶ μὲ πολλὴν προσοχὴν τὴν πρωίαν τῆς 7-XI-1944 εἰς Μακρυγιάννη καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν χωροφυλάκων, μὲ πολιτικὴν περιβολήν, κάμνω ὅλας τὰς ἀναγνωρίσεις καὶ μετρήσεις καὶ συνέταξα τὸ Σχεδιάγραμμα τῶν Στρατώνων καὶ τῆς πέριξ περιοχῆς, ἐπὶ διήμερον. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐπὶ τοῦ Σχεδιαγράμματος μελετῶν καθορίζω τρεῖς γραμμὰς ἀμύνης:

1η Γραμμὴ Ἀμύνης (ἢ Προφυλακαὶ)

Αὐτὴ περιλαμβάνει ὅλας τὰς γύρω οἰκίας ἢ ταράτσας, αἱ ὁποῖαι ἐπικρατοῦν τοῦ Στρατῶνος καὶ δεσπόζουν τοῦ προαυλίου. Τοῦτο ἦτο ἀπαραίτητον, ὅπως ἡ διάταξις ἀμύνης ἔχει τὸ ἀναγκαῖον βάθος, καὶ ἐπὶ πλέον νὰ ἔχωμεν ἐλευθερίαν κινήσεως ἐντὸς τοῦ προαυλίου τοῦ Στρατῶνος.

2α Γραμμὴ Ἀμύνης (ἢ κυρία γραμμὴ ἀντιστάσεως)

Αὐτὴ διέρχεται διὰ τῆς περιμέτρου τοῦ Στρατῶνος ἐπὶ τοῦ περιβόλου (μανδροτοίχου ἢ τῆς ἐξωτερικῆς πλευρᾶς τῶν στρατιωτικῶν κτιρίων). Ἡ κυρία αὐτὴ κυκλικὴ γραμμὴ ἀντιστάσεως, δὲν ἔπρεπε κατ' οὐδένα λόγον νὰ περιέλθῃ εἰς τὸν ἐχθρόν, ἀλλὰ πᾶν σημεῖον αὐτῆς καταλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, νὰ ἀνακαταλαμβάνεται ἀμέσως δι' ἀντεπιθέσεως.

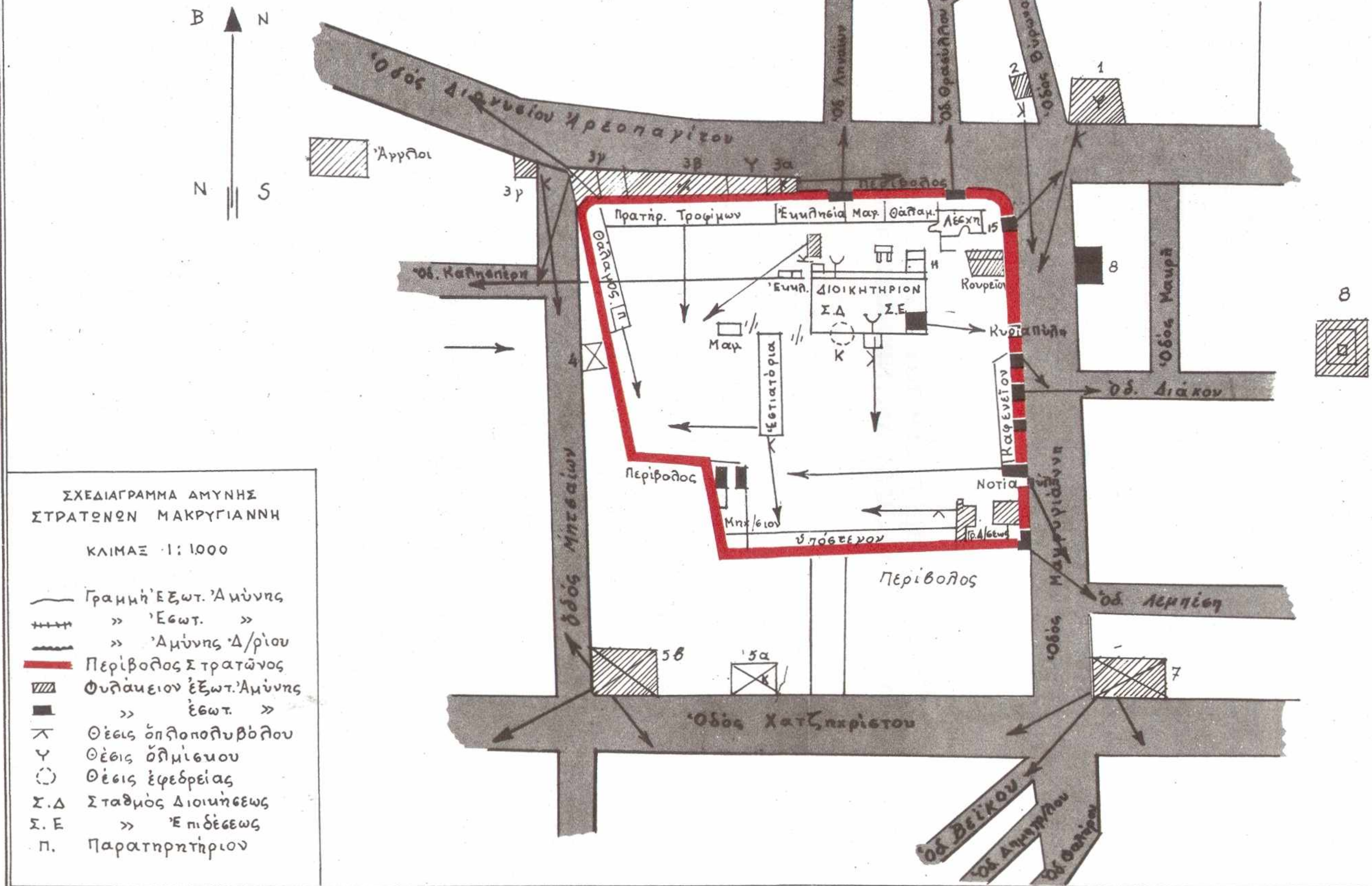
3η Γραμμὴ Ἀμύνης (ἢ τελευταῖος χῶρος ἀντιστάσεως)

Ὁ τόπος αὐτὸς εἶναι τὸ εἰς τὸ Κέντρον τῶν Στρατώνων μεγάλο κτίριον, ὅπου καὶ τὸ Διοικητήριον. Ἐκδίδω λεπτομερῆ διαταγὴν ἀμύνης, εἰς τὴν ὁποίαν καθορίζονται σαφῶς καὶ ἐπακριβῶς ἡ θέσις, ἡ δύναμις καὶ ὁ ὁπλισμὸς ἑκάστου φυλακίου, ἐπὶ ἑκάστης γραμμῆς ἀμύνης, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ λεπτομέρειαι, ὅσαι ἀπαιτοῦνται διὰ μίαν πλήρη διαταγὴν ἀμύνης.

Τὸ Σχεδιάγραμμα ἀμύνης καὶ ἡ διαταγὴ ἀμύνης, εὑρίσκονται κατατεθειμένα εἰς τὸ Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη. Ἐπὶ πλέον, ἐγχειρίζω εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ Συντάγματος ἕνα Σημείωμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφω ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας νὰ γίνουν προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας ὀργανώσεως τοῦ ἐδάφους (κτιρίων) καὶ ἐκπαιδεύσεως, αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλεται νὰ γίνουν τὸ ταχύτερον, διὰ νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναμενομένης μάχης.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν, εἰς τὰ ὁπλομηχανήματα Πεζικοῦ, τῶν χωροφυλάκων, ἀπέστειλα ὡς ἐκπαιδευτὴν τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Πεζικοῦ Μπαράτσαν.

Ἐπανῆλθον καὶ πάλιν εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην, ἀποφεύγων νὰ ἐμφανίζωμαι. Ἡ ἀνακάλυψίς μου θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἄμεσον ἐκτέλεσίν μου, διότι εἶχον πολεμήσει μὲ φανατισμὸν τοὺς κομμουνιστὰς κατὰ τὸ

Σχεδιάγραμμα ἀμύνης τῶν Στρατώνων Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη συνταχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Κ. Κωστοπούλου τὴν 7ην Νοεμβρίου 1944.

διάστημα τῆς Κατοχῆς—ὡς διοικητὴς τοῦ Τάγματος Ἀσφαλείας Σπάρτης καὶ Γυθείου, ἀπὸ Νοεμβρίου 1943 μὲ Μάϊον 1944, καὶ ὡς διοικητὴς Τάγματος Εὐζώνων Ἀθηνῶν, ἀπὸ Ἰουλίου 1944 μὲ Ὀκτώβριον 1944, μὲ ἕδραν τὰ Πατήσια.

Ἀπὸ 10 Νοεμβρίου μὲ 3 Δεκεμβρίου 1944, προοδευτικῶς, ὁλονὲν καὶ πλησιάζει ἡ κρίσιμος στιγμὴ τῆς μάχης.

Τὴν 4ην Δεκεμβρίου ὅλα προοιωνίζουν γενικὴν ἐπίθεσιν τῶν ἐλασιτῶν, ἑπομένως καὶ τὸ Σύνταγμα Μακρυγιάννη εὑρίσκεται ἐν κινδύνῳ. Ἐπέρασα νύκτα ἀνήσυχον εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην, ὅπου ἔμενα, καὶ ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν, ὅπως ἀπὸ τῆς πρωίας συνδέσω τὴν τύχην μου μὲ τὴν Φρουρὰν τῶν Στρατώνων Μακρυγιάννη.

5 Δεκεμβρίου 1944.

Τὴν πρωίαν μετέβην εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Ὄλυμπος», παρὰ τὴν Ὁμόνοιαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, ὅπου ἔμενεν ἡ οἰκογένειά μου καὶ ἀπεχαιρέτισα τὴν σύζυγόν μου καὶ τὰ παιδιά μου.

Εἶναι ἡ παραμονὴ τῆς προσβολῆς τῶν Στρατώνων. Οἱ ἐλασῖται κομμουνισταὶ κατέχουν ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸ πλεῖστον τῶν Ἀθηνῶν.

Περιοχὴ ἐλευθέρα λογίζεται ὁ χῶρος Ὁμόνοια-Ἅγιος Νικόλαος (Πευκάκια)-Κολωνάκι-Πλατεῖα Ρηγίλλης - Ζάππειον - Μακρυγιάννη - Θησεῖον - Ὁδὸς Ἀθηνᾶς-Ὁμόνοια, ἤτοι χῶρος (1) ἑνὸς τετραγωνικοῦ χιλιομέτρου. Ὁμοίως, δυνάμεις Ταγμάτων Ἀσφαλείας καὶ Χωροφυλακῆς ἦσαν εἰς τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μεσογείων, καὶ εἰς τοὺς Στρατῶνας Γουδὶ εἶναι ἡ ΙΙΙ Ὀρεινὴ Ταξιαρχία Ρίμινι.

Μικραὶ ἀγγλικαὶ δυνάμεις καί, ἰδίᾳ, τεθωρακισμέναι, ἦσαν εἰς τοὺς Στρατῶνας Γουδὶ καὶ εἰς τὴν πόλιν, ἰδίᾳ περὶ τὴν Ὁμόνοιαν καὶ τὴν πλατεῖαν Συντάγματος, ὅπου ἦτο καὶ ἡ Κυβέρνησις.

Οἱ ἐλασῖται εἶχον λάβει διαταγὴν νὰ καταληφθῆ ὁ ἐλεύθερος χῶρος τῶν Ἀθηνῶν, διὰ παντὸς μέσου καὶ τρόπου.

Αἱ μάχαι ἔχουν ἀρχίσει πλησίον τῆς πλατείας Ὁμονοίας καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα, ἀπὸ τῆς 4ης Δεκεμβρίου, καὶ ὁ κλοιὸς περισφίγγεται. Ἡ ἀγωνία τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ἐκδηλώνεται εἰς τὰ ἀνήσυχα βλέμματά των.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, 5 Δεκεμβρίου καὶ ὥραν 10ην, μεταβαίνω πεζῆ καὶ μὲ πολλὰς προφυλάξεις εἰς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, τοῦ ὁποίου, ἀπὸ 24 Νοεμβρίου, διοικητὴς εἶναι ὁ συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Σαμουὴλ Γ.

Ἀμέσως ἀνέλαβα ὑπηρεσίαν, ὡς ὑπεύθυνος στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς Ἀμύνης. Ἐνήργησα ἐπιθεώρησιν, μαζὶ μὲ τὸν συνταγματάρχην Χωροφυλακῆς Σαμουήλ, τῶν Φυλακίων ἐπὶ τῶν τριῶν Γραμμῶν Ἀμύνης καὶ ἔδωσα ἐπὶ τόπου ὁδηγίας.

Α΄. ΕΧΘΡΟΣ

Τὸ 1ον, 2ον καὶ 6ον Συντάγματα Πεζικοῦ τοῦ ΕΛΑΣ, βάσει ἐπισήμων διαταγῶν καὶ ἐκ πληροφοριῶν ἀπὸ συλληφθέντας αἰχμαλώτους, ἐνισχυμένα μὲ τοπικὰς δυνάμεις τῶν Ἀθηνῶν, ἔχουν συνολικὴν δύναμιν (5000) πέντε χιλιάδας περίπου ἀνδρῶν.

Ὁπλισμὸν διαθέτουν πλήρη. Τυφέκια, αὐτόματα μυδράλλια, ὡς καὶ ὅλμους βαρεῖς καὶ ἄφθονα πυρομαχικά.

Ὁμοίως, ἔχουν τὰ πυρὰ πυροβολικοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει ταχθῆ εἰς τὰ ὑψώματα ΒΔ τοῦ Α΄ Νεκροταφείου Ἀθηνῶν, ἤτοι εἰς ἀπόστασιν ὄχι πλέον τῶν 1500 μ.

Β΄. ΦΙΛΙΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΩΝΩΝ - ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

ΠΙΝΑΞ
Δυνάμεως καὶ μέσων Φρουρᾶς Μακρυγιάννη

ΜΟΝΑΔΕΣ	*Δύναμις*		*Ὁπλισμός*						
	Ἀξ/κοί	*Ὁπλῖται*	*Ἀραβίδες*	*Μάνλιχερ*	*Στέν*	*Πολυβόλα*	*Πυροβόλα*	*Ἅρματα*	*Ὅλμοι 2΄΄*
Χωροφυλακή	100	429	265	24	11				
Ὁμὰς Πεζικοῦ	7	2				3			3
Πυροβολικό	7	3					2		
Τεθωρακισμένα Ἅρματα μάχης	2	1						1	
Ὑγειονομικοὶ Ἀξιωματικοί	1								
Σύνολον	117	435	265	24	11	3	2	1	3

Σημείωσις:

α) Πυρομαχικὰ τυφεκίων Μάνλιχερ ἀνὰ 50 ἕκαστον. β) Πυρομαχικὰ ἀραβίδων ἀνὰ 65. γ) Πυρομαχικὰ Στὲν ἀνὰ 150. δ) Βλήματα πυροβολικοῦ εἴχομεν ἐκρηκτικὰ καὶ διατρητικὰ σύνολον 400. ε) Οἱ ὄλμοι διέθετον μόνον ἀπὸ 20 βλήματα ἕκαστος. στ) Τὸ ἅρμα διαθέτει 3 πολυβόλα Πίατ ἀνὰ 600 φυσίγγια.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω, καταφαίνεται ὅτι μόνον τὸ ἥμισυ τῶν ἀνδρῶν ἦτο ἐξωπλισμένον. Ἄρα ὑπῆρχεν ἐφεδρεία ἀνδρῶν, ἑτοίμη νὰ ἀναπληρώσῃ τὰς ἀπωλείας.

Διοικητὴς τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς εἶναι ὁ συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς Σαμουὴλ Γεώργιος, τοῦ ὁποίου ἡ προσωπικότης εἶναι ἀξία ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως.

Διοικητὴς τοῦ Πυροβολικοῦ εἶναι ὁ ὑπολοχαγὸς Πυροβολικοῦ Σβαρνιᾶς.

Διοικητὴς τοῦ ἅρματος εἶναι ὁ ὑπολοχαγὸς Πυροβολικοῦ Λιαράκος Νικ.

Διοικητὴς τῆς Ὁμάδος Πεζικοῦ εἶναι ὁ ἀνθυπασπιστὴς Πεζικοῦ Πανάγου Θεόδωρος.

Τὸ ἠθικὸν τῶν ἀμυνομένων εἶναι ἄριστον. Ὅλοι γνωρίζομεν τί θὰ εἰπῇ ἐλασίτης. Ὅλοι ἔχουν σφαγμένον κάποιον δικόν τους. Ὅλοι πιστεύουν γιατὶ πολεμοῦν. Ὅλοι ἔχουν ἐμπιστοσύνην ἀπόλυτον εἰς τὸν Στρατιωτικὸν Διοικητήν, παλαίμαχον Πεζόν, ἀπὸ τὰς μάχας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς. Ὅλοι γνωρίζουν ὅτι ἐὰν συλληφθοῦν θὰ σφαγοῦν.

Γ΄. ΕΔΑΦΟΣ

α. Τὸ Μακρυγιάννη εἶναι ἡ Πύλη πρὸς τὴν πλατεῖαν Συντάγματος, ὅπου τὰ Ὑπουργεῖα.

β. Τὰ πυρά του καλύπτουν τὸν Τομέα ἀπὸ τὸ Μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου, διὰ τῆς κατ' ἄξονα βαλλομένης ὁδοῦ Καλησπέρη, μέχρι τοὺς Στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διός.

γ. Τὰ κτίρια τοῦ Μακρυγιάννη ὠργανώθησαν μὲ πολεμότρυπες ἐπὶ τῶν τοίχων διὰ τοὺς μαχητὰς τὴν 5ην Δεκεμβρίου, καὶ ὅλοι οἱ ἀμυνόμενοι εἶναι ἀφανεῖς. Ἦτο ὅμως ἀνάγκη νὰ γίνεται κεκαλυμμένη συνεχῶς ἡ Διοικητικὴ Ἐπιθεώρησις τῶν Φρουρῶν, ἡ διαβίβασις πληροφοριῶν, ἡ μεταφορὰ τραυματιῶν, ἡ ἀποστολὴ ἐνισχύσεων πυρομαχικῶν καὶ ἀνδρῶν. Ἀμέσως διέταξα νὰ τεθῇ ἐπὶ τὸ ἔργον ἡ σκαπάνη.

Ἐκρημνίσθη τμῆμα μικρὸν τῶν μεσοτοίχων καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἐπικοινωνία ἦτο πλήρης.

Δ΄. ΑΠΟΣΤΟΛΗ

—Ἡ Γενικὴ ἀποστολὴ πρὸς τὴν Φρουρὰν ἦτο: «Τὸ Μακρυγιάννη» νὰ ἀποτελέσῃ πύρινον φράκτην, τὸν ὁποῖον νὰ μὴ ὑπερβοῦν οἱ κομμουνισταὶ διὰ νὰ μὴ φθάσουν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος, ὅπου ἦτο ἡ Κυβέρνησις.

—Ἡ Εἰδικὴ ἀποστολὴ τῆς Φρουρᾶς ἦτο: «Ἄμυνα μέχρι τελευταίας πνοῆς, Νίκη ἢ Θάνατος».

Ε΄. ΣΧΕΔΙΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

—Βάσει τῶν ἀνωτέρω παραγόντων ἐπήγασε τὸ κάτωθι σχέδιον ἐνεργείας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστηρίχθη ἡ Διαταγὴ Ἀμύνης. Τὴν κυρίαν μάχην θὰ δώσω μὲ ὅλα τὰ διατιθέμενα μέσα: 1. Εἰς διαδοχικὰς γραμμὰς Ἀμύνης καί, κυρίως, ἐπὶ τοῦ περιβόλου τοῦ Στρατῶνος, 2. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, ἡμέραν καὶ νύκτα, 3. Διὰ τοῦ πυρὸς καὶ ἐν ἀνάγκῃ διὰ τῆς κινήσεως.

Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Α΄. Τὴν 6ην ὥραν, τῆς 6.12.44, εἶναι νὺξ ἀκόμη καὶ ἐπικρατεῖ ἀπόλυτος ἡσυχία. Αἴφνης, καταιγισμὸς ριπῶν αὐτομάτων ὅπλων καὶ ἐκρήξεις χειροβομβίδων συγκλονίζουν τὴν ἀτμόσφαιραν. Οἱ ἐλασῖται προσβάλλουν τὰ ἐξωτερικὰ φυλάκιά μας. Οἱ ἄνδρες τῶν φυλακίων μας ἄγρυπνοι καὶ ἀπτόητοι ἀπαντοῦν εἰς τὰ πυρά των.

Τὴν 7ην ὥραν ἀρχίζει νὰ φωτίζῃ. Οἱ ἐλασῖται, μετὰ μαινομένου ὄχλου κατὰ μάζας, ἐπιτίθενται. Τὸ σχέδιον πυρὸς τῆς ἀμύνης λειτουργεῖ καλῶς. Αἱ ἀπώλειαι τοῦ ἐχθροῦ εἶναι τεράστιαι. Ὁ ἐχθρὸς κάμπτεται καὶ ὑποχωρεῖ, ἀλλὰ ἐπανέρχεται ἐκ νέου λυσσαλέος εἰς σειρὰν διαδοχικῶν ἐπιθέσεων κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων μας. Ὁ ἀγών, ὅλην τὴν ἡμέραν, διεξάγεται σκληρός, εἰς τὰ ἐξωτερικὰ ἰδίᾳ φυλάκια. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, περιτρέχω τὰς θέσεις τῶν ἀμυνομένων, τοὺς ἐνισχύω τὸ ἠθικὸν καὶ τοὺς δίδω διαταγάς, διὰ τὴν καλλιτέραν ὀργάνωσιν τῶν ἀμυντικῶν των θέσεων. Ἐπανειλημμένως συγκεντρώνω τὴν ἐντὸς τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου ἐφεδρείαν, καὶ τοὺς ὁμιλῶ περὶ τῆς βεβαίας νίκης καὶ τοὺς ἀναπτερώνω τὸ ἠθικόν. Ὁ ἄνω 3ος ὄροφος, τοῦ κεντρικοῦ κτιρίου τῶν Στρατώνων, βάλλεται ὑπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ Πυροβολικοῦ εὐθυτενοῦς τροχιᾶς, καὶ ἄνδρες φονεύονται ἢ τραυματίζονται. Διατάσσω ἀμέσως τὴν ἐκκένωσιν τοῦ 3ου ὀρόφου. Ἡ ταράτσα τοῦ κτιρίου βάλλεται, δι' ὄλμων καμπύλης τροχιᾶς, καὶ ἔχομεν ἀπωλείας. Διατάσσω καὶ μεταφέρονται εἰς τὴν ταράτσαν τράπεζαι ἑστιάσεως, ὅπως προφυλάσσονται οἱ μαχόμενοι ἀπὸ τὰ θραύσματα τῶν ὄλμων. Αἱ ἀπώλειαι ἐπὶ τῆς ταράτσας δὲν μὲ ἐπηρεάζουν καὶ δὲν διατάσσω ἐγκατάλειψιν, διότι ἀποτελεῖ τὴν βάσιν πυρὸς πρὸς τὴν ὁδὸν Καλησπέρη, μέχρι τοῦ Μνημείου τοῦ Φιλοπάππου, καὶ διότι εἶναι ἄριστον καὶ μοναδικὸν παρατηρητήριον διὰ τὴν συγκέντρωσιν πληροφοριῶν, τόσον ἀπαραιτήτων διὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀγῶνος. Τὸ ἅρμα μάχης, ἀπὸ τῆς πρωίας, παθαίνει βλάβην ἀπὸ θραῦσμα ὄλμου καὶ δὲν λειτουργεῖ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Τοῦτο ἦτο μεγάλο ἀτύχημα, διότι μόνον τὸ ἅρμα θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ προσβάλῃ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς τοὺς ἐπιτιθεμένους κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων. Εἰς τὸ τέλος τῆς ἡμέρας, ὁ ἐχθρὸς ἔχει γίνει κύριος μόνον τῶν ἐξωτερικῶν φυλακίων πρὸς ΝΔ καὶ ΝΑ τῶν Στρατώνων, ἐκτὸς τοῦ περιβόλου. Ἀπὸ τῆς 6ης Δεκεμβρίου οἱ Στρατῶνες παύουν νὰ ἔχουν τρόφιμα, ὕδωρ, φωτισμόν, ἐπικοινωνίαν μὲ αὐτόματον τηλέφωνον. Ἡ κατάστασις αὐτὴ διήρκεσε μέχρι τῆς 13ης Δεκεμβρίου, ὅτε ἐλύθη ἡ πολιορκία τῶν Στρατώνων. Τροφὴ τῶν ἀμυνομένων ἡμερησίως ἦσαν 5-6 γαλετάκια, σύνολον δράμια 50 περίπου.

Β΄. Τὴν 7ην, 8ην καὶ 9ην Δεκεμβρίου ὁ ἀγὼν συνεχίζεται ἐντατικὸς ἡμέραν καὶ νύκτα.

Γ΄. Τὴν 10ην Δεκεμβρίου γίνεται νέα σφοδροτάτη ἐπίθεσις καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἐκρήξεις καὶ σκόνη καλύ-

πτουν τοὺς Στρατῶνας καὶ τοὺς ὑπερασπιστάς. Ὁ ἐχθρὸς οὐδεμίαν πρόοδον σημειώνει.

Δ΄ Τὴν 11ην Δεκεμβρίου ὕποπτος ἠρεμία παρατηρεῖται. Ὅλοι ὅμως εἶναι εἰς τὰς θέσεις των. Τὴν νύκτα τῆς 11ης πρὸς τὴν 12ην Δεκεμβρίου γίνεται σφοδροτάτη προσβολὴ τῶν Στρατώνων δι᾽ ὅλων τῶν μέσων, ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως. Χρησιμοποιοῦνται νάρκαι, ἐκρηκτικαὶ βόμβαι, φιάλαι βενζίνης, χειροβομβίδες, αὐτόματα. Ἡ ψυχὴ τῶν ἐμπειροπολέμων ὑπερασπιστῶν μένει ἀκλόνητος. Ἡ νίκη ἔμεινε ἔπαθλον εἰς τοὺς πολιορκουμένους Νικητάς.

Ε΄. Πρωία 12ης Δεκεμβρίου (Ἁγίου Σπυρίδωνος), μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἡ Ἑλληνικὴ Σημαία ὑπερήφανος κυματίζει εἰς τὴν ταράτσαν τοῦ κτιρίου. Τὸ Κόκκινο Λάβαρο, μὲ τὸ σφυρὶ καὶ τὸ δρεπάνι, δὲν ἐμόλυνε τὸ Φρούριον τοῦ Μακρυγιάννη, τὸ ὁποῖον ὡς σύμβολον τῆς ἐλευθερίας στέκει ὄρθιον εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως.

ΣΤ΄. Ἀπὸ 13 Δεκεμβρίου 1944 ἀρχίζει ἡ ἀντεπίθεσις καὶ ἡ καταδίωξις τῶν ἐλασιτῶν πρὸς Γαργαρέταν - Πετράλωνα. Ἀνατέλλει πλέον ὁ ἥλιος τῆς Ἐλευθερίας».

18. Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΔΙΑ ΤΑ ΕΠΙΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ ΜΕΓΑΛΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ ΤΗΣ 24ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1944 ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἀριθμ. 1/8/1

«Ἀπὸ τῆς 3ης τρέχοντος, ἀνελήφθη ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ ἔνοπλος ἀγὼν πρὸς κατάληψιν τῆς Ἀρχῆς, μὲ δύναμιν πολυάριθμον καὶ ἀρτίως ἐξωπλισμένην μὲ ὅλα τὰ ὅπλα, μηχανήματα καὶ μέσα τῆς συγχρόνου πολεμικῆς τέχνης καὶ μὲ ἄφθονα πυρομαχικά. Τὰ πρῶτα πλήγματα ἐδέχθησαν αἱ εἰς τὰ Προάστια Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς καί, ἐν συνεχείᾳ, αἱ ἐν τῇ Πρωτευούσῃ Ὑπηρεσίαι καὶ Μονάδες αὐτῆς. Ἡ Χωροφυλακή, καίτοι ἐν τῷ συνόλῳ της ἀτελέστατα ἐξωπλισμένη, μὲ τυφέκια πεπαλαιωμένα ἢ ἐλαττωματικά, μὲ φυσίγγια ἄχρηστα, παλαιᾶς προμηθείας ἢ περιωρισμένου ἀριθμοῦ, ἐστερημένη κατὰ κανόνα ὅπλων, ἔτι δὲ καὶ τυφεκίων δι᾽ ἅπαντας τοὺς ὁπλίτας της, μὲ τὴν πικρίαν ὅτι, μόλις πρὸ μικροῦ, ἀπεφασίσθη ὁ ἀφοπλισμός της καὶ συνεζητεῖτο καὶ αὐτὴ ἡ διάλυσίς της καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν ἀνδρῶν της εἰς τὰς ἑστίας των, ἐν τούτοις, ἀντιμετώπισε τὴν ἐπίθεσιν μὲ τόλμην καὶ ἀποφασιστικότητα. Ἐκτελοῦσα τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως καὶ πιστὴ εἰς τὰς παραδόσεις, δὲν ὑπέκυψεν εἰς τὸν ἄνισον ἀγῶνα, οὔτε ἐδέχθη νὰ συνθηκολογήσῃ. Ὑπερήσπισε τὰς θέσεις της μὲ πεῖσμα, θάρρος καὶ αὐτοθυσίαν καὶ εἰς τὰς προσκλήσεις τῶν ἀντιπάλων ὅπως παραδοθῶσιν, οἱ ἄνδρες της ἀπήντων δι᾽ ὁμοβροντιῶν. Τὰ ὅπλα ἠχρηστεύοντο, τὰ φυσίγγια ἐξηντλοῦντο, τὰ κτίρια ἅτινα ὑπερήσπιζον κατέρρεον ἐκ τῆς δυναμίτιδος καὶ τῶν ὅλμων δι᾽ ὧν ἐβάλλοντο, οἱ ἄνδρες ἔπιπτον νεκροὶ καὶ τραυματίαι, αἱ ἐκ τοῦ πυρὸς πυρκαϊαὶ ἐδημιούργουν ἀτμόσφαιραν ἀποπνικτικήν, ἡ χάλαζα τῶν βλημάτων, ὅλμων, πολυβόλων, ὁπλοπολυβόλων, τυφεκίων, δυναμίτιδος καὶ εἴς τινας Μονάδας καὶ πυροβόλων, ἐδημιούργουν πραγματικὴν κόλασιν· ἀνεφοδιασμὸς διὰ πυρομαχικῶν δὲν ἀνεμένετο, ἐνισχύσεις δὲν ἤρχοντο καὶ ὅμως δὲν ἐκλονίζοντο. Ἐμάχοντο ἐπὶ ἡμέρας νήστεις ἀγῶνα ἄπελπιν καὶ ἐνήργουν ἀποφασιστικὴν ἔξοδον, ὅταν τὰ πυρομαχικά των ἐξηντλοῦντο, ἵνα εὕρωσι τὸν θάνατον ἢ συνεχίσωσι τὸν ἀγῶνα, οἱ ἐκ τούτων σωζόμενοι, εἰς ἄλλην θέσιν. Τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς καὶ ἡ Σχολὴ Χωροφυλακῆς, παρὰ τὰς σφοδρὰς ἐπιθέσεις ἃς νυχθημερὸν συνεχῶς ἐπὶ ἑβδομάδας ἐδέχθησαν, δι᾽ ὅλων τῶν ὅπλων καὶ τῶν πυροβόλων τοῦ ἀντιπάλου, δὲν ἐκάμφθησαν. Ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῶν κτιρίων, ἅτινα ὑπερήσπιζον, κατεσκεύαζον τὰ προχώματά των καὶ ἐπὶ τῶν κρημνιζομένων τοιχωμάτων ἤνοιγον τὰς πολεμίστρας των. Παρέμειναν εἰς τὰς θέσεις των προπύργια καὶ προμαχῶνες τῆς ἐλευθέρας λωρίδος τῆς Πρωτευούσης, εἰς ἣν κατέφυγεν ἡ Κυβέρνησις, προσῆλθεν ὁ ἐπιστρατευθεὶς Ἑλληνικὸς Λαός, ὠργανώθησαν τὰ ἐκ τῆς ἐπιστρατεύσεως Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς καὶ ἀνασυνεκροτήθησαν αἱ Ἔνοπλοι τῆς Χώρας Δυνάμεις διὰ τὴν τελικὴν καταστολὴν τοῦ στασιαστικοῦ κινήματος. Εἰς ἑκατοντάδας ἀνέρχονται οἱ νεκροὶ καὶ οἱ τραυματίαι ἐκ τῶν ἡρωικῶν ἀνδρῶν μας, οἵτινες ἔπεσαν μαχόμενοι εἰς τὰς ἐπάλξεις τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος. Εἶναι ἀναρίθμητα τὰ θύματα τῶν ἀνδρῶν μας, ἅτινα ἐτυφεκίσθησαν, ἐσφάγησαν, ἠκρωτηριάσθησαν καὶ ἐβασανίσθησαν μὲ μεσαιωνικὰ βασανιστήρια. Οἰκίαι τῶν ἀνδρῶν μας ἐλεηλατήθησαν καὶ μέλη τῶν οἰκογενειῶν των ἐθανατώθησαν ἢ ἀπήχθησαν ἢ ἀπεστεγάσθησαν, ὑπὸ τὴν ἀπηνῆ δίωξιν τοῦ ἀντιπάλου, ριφθέντα εἰς τοὺς δρόμους ἄνευ στέγης καὶ τροφῆς. Ἡ Χωροφυλακὴ ἐπλήρωσε βαρὺν φόρον αἵματος καὶ θυσίας εἰς τὸν βωμὸν τοῦ καθήκοντος. Κατὰ τὴν ὑπερεκατονταετῆ ἱστορίαν μας, μαχόμενοι καὶ ἐν πολέμῳ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν δούλων ἀδελφῶν μας καὶ ἄμυναν τῶν συνόρων μας, καὶ ἐν εἰρήνῃ διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς τάξεως καὶ τοῦ κράτους τοῦ Νόμου, ἔσχομεν οὐκ ὀλίγα θύματα, ἀλλά, κατὰ τὸν σημερινὸν ἀγῶνα, τὰ θύματα τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι ἄνευ προηγουμένου. Τὸ αἷμα ὅμως τῶν ἀνδρῶν μας δὲν ἔρρευσεν ἐπὶ ματαίῳ. Ἐχύθη διὰ νὰ προστατευθῶσιν αἱ ἀπειληθεῖσαι ἐλευθερίαι του καὶ ἡ κατάλυσις τῆς ἐννοίας τοῦ Κράτους, διὰ νὰ καταπαύσῃ ἡ τρομοκρατία, ἡ βία, ἡ ἀπάτη καὶ ἡ συκοφαντία. Ἐχύθη, διὰ νὰ προστεθῇ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Χωροφυλακῆς ἡ λαμπροτέρα της σελίς, διὰ νὰ τὴν γνωρίσωσι καὶ ἐκεῖνα τὰ μέλη τῆς κοινωνίας, ἅτινα ἐπηρεάσθησαν ἐκ τῆς συκοφαντικῆς ἐκστρατείας τῶν ἐχθρῶν της, διὰ

νὰ λάβῃ τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς Χώρας καὶ καταστῇ γνωστὸν τὸ ἔργον καὶ ἡ ἀξία της, εἰς τὸν πολιτικὸν τῆς χώρας κόσμον.

Ἀξιωματικοί, Ὑπαξιωματικοί καὶ Χωροφύλακες,

Κλίνομεν γόνυ πρὸ τῶν ἡρωικῶν νεκρῶν μας, στῶμεν ἐν προσοχῇ πρὸ τῶν τετιμημένων τραυματιῶν μας καὶ ἂς συνεχίσωμεν μὲ τὸ ὅπλον ἀνὰ χεῖρας, μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιμονήν, θέλησιν καὶ ἀποφασιστικότητα, τὸν σκληρὸν ἀγῶνα ὃν ἀνελάβομεν, διὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τὸν πλήρη ἀφοπλισμὸν τοῦ ὀλιγαρχικοῦ ἰδιωτικοῦ στρατοῦ, πεποιθότες ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ μᾶς εὐγνωμονῇ, ἡ Πολιτεία θὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ ἔργον μας καὶ θὰ περιλάβῃ μὲ τὰς δικαιουμένας τιμὰς καὶ ἀμοιβὰς τοὺς ἀνδραγαθήσαντας καὶ ἡ Ἱστορία δὲν θὰ σιγήσῃ, διὰ τὴν ἡρωικὴν καὶ ἀποτελεσματικὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην καμπὴν τῆς δεινοπαθούσης Πατρίδος.

Ἡ παροῦσα ν' ἀναγνωσθῇ ἐν προσκλητηρίῳ, εἰς ἅπαντας τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς».

Ὁ Ἀρχηγὸς
Α. ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ
Συνταγματάρχης

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ
1ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1944
Ἀριθμ. 1/8/5

«Τὸ Νέον ἔτος 1945 εὗρε τὴν Χωροφυλακὴν ἐν συναγερμῷ, μὲ τὸ ὅπλον ἀνὰ χεῖρας, μαχομένην διὰ τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ καὶ τὴν περιφρούρησιν τῆς ἐννοίας τοῦ Κράτους, αἵτινες ἠπειλήθησαν ὑπὸ ὀλιγαρχικοῦ ἰδιωτικοῦ στρατοῦ, χρησιμοποιήσαντος τὰ ὅπλα καὶ τὸ χρῆμα τῆς Πατρίδος καὶ τῶν συμμάχων της, οὐχὶ διὰ νὰ ἐκδιώξῃ τὸν κατακτητήν, ἀπὸ τὰ κατεχόμενα εἰσέτι ὑπ' αὐτοῦ Ἑλληνικὰ ἐδάφη, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξαπολύσῃ κατὰ τῆς Χώρας ἐμφύλιον σπαραγμὸν ἄνευ προηγουμένου. Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, ἱδρυθὲν πρὸ 112 περίπου ἐτῶν, μὲ ἀποκλειστικὴν ἀποστολὴν ὅπως καταστήσῃ Κράτος, τὴν μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπελευθερωθεῖσαν ἐκ τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ Χώραν, ἥτις εὑρίσκετο ἐν ἀναρχίᾳ καὶ ἐσπαράσσετο ἐκ τῶν ἐμφυλίων διαμαχῶν καὶ τῆς τρομοκρατίας τῶν πολυπληθῶν ληστοσυμμοριῶν, αἵτινες εἶχον ὑποκαταστήσει τὸ Κράτος, ἀνταπεκρίθη ἀπολύτως εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ Ἔθνους. Ἔκτοτε, ἀνδρωθὲν ἐν τῷ ἀγῶνι κατὰ τῶν κακοποιῶν καὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς τάξεως, γαλουχηθὲν μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς προστασίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ὑποταγῆς καὶ ἐφαρμογῆς τῶν νόμων τοῦ Κράτους, καὶ ἀνατραφὲν μὲ τὰς Ἐθνικὰς ἰδέας καὶ τοὺς Ἐθνικοὺς πόθους τῆς φυλῆς, κατέστη σοβαρὰ Ἐθνικὴ δύναμις, πρωτοπόρος καὶ συνεπίκουρος πάσης Ἐθνικιστικῆς κινήσεως καὶ δράσεως, καὶ φοβερὸς ἀντίπαλος πάσης ἀναρχικῆς καὶ ἀντιλαϊκῆς ἐπιβουλῆς. Ὁ ἀποτελεσματικὸς ἀγών, ὃν κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα τοῦ λήξαντος ἔτους διεξήγαγε κατὰ τῶν ἐπιβουλευθέντων τὸ Κράτος καὶ τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας ἐνόπλων στασιαστῶν, μὲ τὰς ἑκατόμβας τῶν θυμάτων μας, ἀπέδειξε τὸ Σῶμά μας ὑγιῆ καὶ ἰσχυρὸν στρατιωτικὸν ὀργανισμόν, ἄξιον τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Πολιτείας καὶ τῶν προσδοκιῶν τοῦ Ἔθνους. Μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι, τὸ ἀνατέλλον Ἔτος, θὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν χειμαζομένην Πατρίδα τὴν φυγαδευθεῖσαν γαλήνην καὶ ὁμόνοιαν, καὶ θὰ καταστήσῃ αὐτὴν καὶ πάλιν πραγματικῶς ἐλευθέραν, ἔνδοξον, ἰσχυροτέραν, ἐδαφικῶς μείζονα καὶ οἰκονομικῶς εὐημεροῦσαν, τὸ δὲ Σῶμά μας λαμπρότερον καὶ ἀκμαιότερον, ἀπευθύνω εἰς ἅπαντας τοὺς Ἀξιωματικοὺς καὶ Ὁπλίτας θερμὸν χαιρετισμὸν καὶ ἐγκαρδίους εὐχάς, ὅπως αὐτοί τε καὶ αἱ οἰκογένειαί των, διέλθωσι τοῦτο ἐν ὑγείᾳ καὶ εὐτυχίᾳ καὶ πραγματοποιήσωσι κατ' αὐτὸ πᾶσαν εὐγενῆ φιλοδοξίαν των.

Ἡ παροῦσα νὰ ἀναγνωσθῇ ἐν προσκλητηρίῳ εἰς ἅπαντας τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς».

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ

Η ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗΣ

Εἰσηγητικὸν Σημείωμα

«1ον. α. Ἡ συντελεσθεῖσα ἐκκαθάρισις τῶν ἀπελευθερουμένων περιφερειῶν παρίσταται ἀνάγκη νὰ συμπληρωθῇ δι' ἀστυνομικῆς ἐκκαθαρίσεως, καὶ τοῦτο διότι εἰς τὰς ἐλευθερουμένας περιοχὰς εὑρίσκονται πλεῖστα σοβαρὰ κομμουνιστικὰ στοιχεῖα μὲ σοβαρὰν δρᾶσιν, κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν καὶ τὸ καταστελλόμενον στασιαστικὸν κίνημα. Ἡ Ἀστυνομία Πόλεων δὲν δύναται νὰ διεξαγάγῃ ταχέως καὶ ἀποτελεσματικῶς τὴν τοιαύτην ἐκκαθάρισιν, καὶ διότι ἡ δύναμις τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων, εἰς ἕκαστον Τμῆμα, εἶναι ἀνεπαρκὴς καὶ διότι τὸ ἠθικὸν αὐτῶν δὲν ἔχει εἰσέτι ἀναπτερωθῇ.

β. Εἶναι ἀνάγκη, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ζωῆς, ἐλευθερίας καὶ περιουσίας τῶν κατοίκων καὶ ἀναπτέρωσιν τοῦ ἠθικοῦ αὐτῶν, ἵνα ἔλθωσιν συνεπίκουροι τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν καὶ ἀποβῇ οὕτως ἀσφαλὴς καὶ ἀποτελεσματικὴ ἡ ἐκκαθάρισις τῆς Πρωτευούσης, νὰ ὑπάρχῃ διὰ περιπόλων ἀστυνομικὴ ἐπαγρύπνησις καθ' ἅπασαν τὴν νύκτα, καθόσον, καθ' ὑπαρχούσας πληροφορίας, τὰ κομμουνιστικὰ στοιχεῖα, κινούμενα διαρκούσης τῆς νυκτός, προβαίνουσιν εἰς ἐκβιάσεις καὶ ἄλλας παρανόμους ἐνεργείας εἰς βάρος τῶν Ἐθνικιστῶν πολιτῶν, ἔτι δὲ καὶ εἰς συνεννοήσεις καὶ συνωμοτικὰς πράξεις, ἐξυπηρετούσας τὴν συνεχιζομένην στάσιν.

γ. Διὰ τὴν ἀστυνομικὴν ἐκκαθάρισιν καὶ τὴν νυκτερινὴν ἐπαγρύπνησιν, δέον νὰ ἐνισχυθῶσι τὰ Ἀστυνομικὰ Τμήματα δι' ἐπαρκοῦς δυνάμεως Χωροφυλακῆς καὶ Ἐθνοφυλακῆς, ἐγκαθισταμένης εἰς αὐτά, μέχρις ὅτου ἡ Ἀστυνομία Πόλεων, ἐνισχυομένη ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς, καταστῇ ἐπαρκὴς διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν κατοίκων τῆς Πρωτευούσης ἀπὸ πάσης ἐκνόμου πράξεως ἢ ὀχλήσεως, ἐκ μέρους τῶν κομμουνιστῶν ἢ τῶν συμπαθούντων αὐτούς.

2ον. Κατὰ θετικὰς πληροφορίας, κατὰ τὰς γενομένας ἐκκαθαρίσεις τῶν ἐλευθερουμένων περιοχῶν ὑπὸ τῆς Ἐθνοφυλακῆς, ἐσημειώθησαν εἰς ἐρευνηθείσας οἰκίας ἀραιὰ κρούσματα λεηλασιῶν».

Ἀθῆναι 3 Ἰανουαρίου 1945
Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

19. Η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΔΙΑ ΤΟ ΕΠΙΤΕΛΕΣΘΕΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΕΓΑΛΟΥΡΓΗΜΑ

ΙΙΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
Ἀριθ. Πρωτ. 10 Σ.Δ. τῇ 1η Ἰανουαρίου 1945

Πρὸς
Τὸν Συνταγματάρχην κ. Δουκάκην Δημήτριον

«Εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ τὰς εὐχὰς ὑμῶν καὶ τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ Ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἐξετίμησα ὁπλίτας Χωροφυλακῆς διὰ τὴν πίστιν των καὶ τὴν αὐτοθυσίαν των εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς Ἰταλίας.

Ὑπῆρξαν γενναῖοι.

Ἡ κακὴ Μοῖρα ἠθέλησε, νὰ συνεχίσωμεν ἐδῶ ἀγῶνας, ἐναντίον δολοφόνων καὶ διεθνιστῶν, εἰς τὸν δυστυχισμένον τόπον μας.

Ἡ Χωροφυλακὴ καὶ πάλιν, ὡς καὶ μέχρι τοῦδε, ἀπέδειξε τὴν αὐτοθυσίαν της. Ἔχει καὶ πάλιν πλεῖστα θύματα.

Ταῦτα θὰ εἶναι ἐσαεὶ ὡς φωτεινὴ ἀπόδειξις ἐναντίον τῶν συκοφαντῶν, οἵτινες ὀχυροῦνται ἔναντι τῆς οὐχὶ ἐπιβαλλομένης διαγωγῆς μερικῶν ἀτόμων τῆς Χωροφυλακῆς. Δι' αὐτό, δράττομαι τῆς εὐκαιρίας, διὰ νὰ εὐχηθῶ διὰ τὴν γενναίαν Χωροφυλακὴν νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος τῆς γενναιότητός της ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Κάθε εὐχὴ διὰ τὰ ἄτομά σας καὶ διὰ τὰς οἰκογενείας σας».

ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ
Συνταγματάρχης Πεζικοῦ

ΙΙΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΕΙΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
Ἀριθ. Πρωτ. 804

ΔΙΑΤΑΓΗ

«Ἀπό τινων ἡμερῶν ἡ Ταξιαρχία συγκαταλέγει μεταξὺ τῶν διοικητῶν της καὶ τὸν γνωστόν, διὰ τοὺς ἀγῶνας του, ἀντισυνταγματάρχην Γκίκαν Σόλωνα. Οὗτος, ἀναλαβὼν τὴν διοίκησιν συγκροτήματος, ὠργάνωσε μίαν ἐκκαθάρισιν τῆς περὶ τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν περιοχῆς καὶ ἀνέλαβεν αὐτὸς οὗτος τὴν διοίκησιν τῆς ἐπιθέσεως προσωπικῶς. Αὕτη ἤρξατο ἀπὸ τῆς 08.30' καὶ ἐπερατώθη τὴν 18.00' ὥραν.

Ἐκτὸς τοῦ 6ου Τάγματος, ὅπερ συνεχίζει τὴν προσπάθειάν του, πάντοτε κατὰ λίαν ἀξιέπαινον τρόπον, συμμετεῖχε καὶ Τμῆμα Χωροφυλακῆς. Τὸ Τμῆμα τοῦτο ἔδωσε καὶ πάλιν τὸ αἷμά του ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους. Δύο ἀξιωματικοί του νεκροὶ καὶ δύο χωροφύλακες, 1 τραυματίας ἀξιωματικὸς καὶ 5 χωροφύλακες ἦσαν τὰ θύματα τῶν διεθνιστῶν.

Παρουσιάζων τὴν εἰκόνα τῆς αὐτοθυσίας ταύτης, τῶν γενναίων τούτων ἐκτελεστῶν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς θυσίας, ἐλπίζω ὅτι ὅταν ὁ σάλος, ἡ συκοφαντία, τὸ μῖσος καὶ τὸ ψεῦδος θὰ ἐκλείψουν, θὰ ἀναγνωρισθῇ ὑφ' ἁπάντων ὅτι, ἐὰν τὸ Σῶμα Χωροφυλακῆς ἀριθμῇ, πιθανόν, ἀνάξια μέλη, δὲν δύναται νὰ τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ ἢ ἐν διωγμῷ ἓν ὑγιὲς καὶ Ἐθνικὸν σύνολον.

Αὐτὸ τοῦτο θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποβάλῃ ἐν ἠρεμίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ τὰ ἀνάξιά του στελέχη.

Ὡς Διοικητὴς τῆς Ταξιαρχίας, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ὁποίας μάχονται Τμήματα Χωροφυλακῆς, θεωρῶ τὸν ἔπαινον ὅτι δέον νὰ προέλθῃ ἐξ ἄλλων, διότι ἐγὼ γνωρίζων, ἐπαινῶν καὶ ἐκτιμῶν τὰς προσπαθείας των, γνωστοποιῶ ὅτι ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου, ἐναντίον τῶν Διεθνιστῶν ἀγῶνος, ἡ Χωροφυλακὴ ἀριθμεῖ: Νεκρούς, ἀξιωματικοὺς 5, χωροφύλακας 1. Τραυματίας, ἀξιωματικοὺς 12, χωροφύλακας 56.

Μόνοι τους οἱ ἀριθμοί, ἀποδεικνύοντες τὴν θυσίαν, προκαλοῦσι τοὺς δικαίους ἐπαίνους, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἐκείνων ὑπὲρ ὧν ἔπεσαν».

Ἀθῆναι τῇ 12.12.1944
ΘΡ. ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ
Συνταγματάρχης Πεζικοῦ

ΜΕΤΑΛΛΙΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

«... Ὁ Δῆμος ΑΘΗΝΑΙΩΝ, προτάσει τοῦ Δημάρχου Κωνστ. Γ. Κοτζιᾶ ὁμοφώνῳ ἀποφάσει τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ληφθείσῃ κατὰ τὴν Συνεδρίασιν τῆς 13.9.1951, ΑΠΟΝΕΜΕΙ εἰς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη ΤΟ ΑΡΓΥΡΟΥΝ ΜΕΤΑΛΛΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ Σύνταγμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς δράσεώς του ἐναντίον τῶν ἐπιβουλευθέντων τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὸν Πολιτισμὸν τῆς Χώρας στασιαστῶν, κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1944, καὶ διὰ τῆς θυσίας τῶν ἡρωικῶς πεσόντων 160 ἀνδρῶν αὐτοῦ, διέσωσε τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον, ἀπὸ τῆς ὑποδουλώσεως αὐτῶν εἰς τὸν Σλαυοκομμουνισμόν».

Ἀθῆναι τῇ 9η Δεκεμβρίου 1951

Ὁ Δήμαρχος
ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΚΟΤΖΙΑΣ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ.
ΚΩΝ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗΝ ΤΟΥ ΜΕΤΑΛΛΙΟΥ

«Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς Πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, περὶ ἀπονομῆς τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου

῾Ο πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου ᾿Αθηναίων κ. Νικολόπουλος, παραδίδων εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη συνταγματάρχην ᾿Οδ. Τριανταφύλλου τὸ ᾿Αργυροῦν Μετάλλιον τῆς πόλεως τῶν ᾿Αθηνῶν, εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ Σύνταγμα.

Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΡΟΤΑΣΕΙ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΩΣΤΑ Γ. ΚΟΤΖΙΑ ΚΑΙ ΟΜΟΦΩΝΩ ΑΠΟΦΑΣΕΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΛΗΦΘΕΙΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ ΤΗΣ 13ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ [illegible]

ΑΠΟΝΕΜΕΙ

ΕΙΣ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

ΤΟ

ΑΡΓΥΡΟΥΝ ΜΕΤΑΛΛΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΙΝ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟΝ ΔΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΕΠΙΒΟΥΛΕΥΘΕΝΤΩΝ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΣΤΑΣΙΑΣΤΩΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΝ ΤΟΥ 1944 ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΗΡΩΙΚΩΣ ΠΕΣΟΝΤΩΝ 160 ΑΝΔΡΩΝ ΑΥΤΟΥ ΔΙΕΣΩΣΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΥΠΟΔΟΥΛΩΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΛΑΥΟΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 9η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ [illegible]

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Τὸ Δίπλωμα ἀπονομῆς τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν πρὸς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, ἀνθ' ὧν ἔπραξε διὰ τὴν διάσωσιν τῆς πρωτευούσης καὶ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα τοῦ 1944.

εἰς τὸ Σύνταγμα τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, ἀποτελεῖ μίαν δικαίαν ἐπιβράβευσιν τῶν μεγάλων ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσέφερε τοῦτο, εἰς τὸν σκληρὸν ἀγῶνα τῆς ἀμύνης τῆς Πόλεως, κατὰ τῶν ἐπιδρομέων ἀνταρτῶν, καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν ἄμυναν ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους.

Ἑρμηνεύομεν τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Πόλεως, πρὸς τοὺς ἡρωικοὺς μαχητὰς τοῦ Μακρυγιάννη, πρὸς τὴν ἱερὰν μνήμην ἐκείνων οἵτινες ἔπεσαν εἰς τὴν ἔπαλξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, προμαχοῦντες τῶν εὐγενεστέρων ἰδανικῶν τῆς Πατρίδος, ὑπὲρ τῶν ὁποίων πρόθυμοι, ἐνθουσιῶντες καὶ ἀποφασιστικοί, προσέφερον τὴν ὑπερτάτην θυσίαν τῆς ζωῆς, τηροῦντες τὸν ὅρκον, ὅσον οἱ γενναιότεροι τῆς Ἐθνικῆς Ἱστορίας, καὶ οὐδόλως ὑπολειπόμενοι τῶν ἀνδρειοτέρων ἀγωνιστῶν της.

Αἱ στιγμαὶ τοῦ ἀγῶνος των, ὑπῆρξαν ἀπὸ τὰς πλέον ἀποφασιστικὰς τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς. Διότι ἀπὸ τὴν ἔκβασίν του, ἐκρίνετο ἡ τύχη τῆς Πόλεως καὶ ἀπὸ τὴν τύχην τῆς Πόλεως ἔμελλε νὰ κριθῇ ἐὰν ἡ Ἑλλὰς θὰ παρέμενεν ἐλευθέρα ἢ θὰ ὑπέκυπτεν εἰς τὴν τυραννίαν τῶν ἐχθρῶν της καὶ τῶν κακῶν ἐκείνων Ἑλλήνων, οἵτινες ἐγένοντο συνειδητὰ ὄργανα τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος.

Εὐγενεῖς συνεχισταὶ τῶν ὡραίων καὶ ὑψηλῶν παραδόσεων τοῦ ἡρωικοῦ Σώματος τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ἄνδρες τοῦ Μακρυγιάννη, ἔφεραν τοῦτο διὰ τῆς ἰδικῆς των αὐτοθυσίας εἰς θέσιν ἔτι περισσότερον περίοπτον καὶ ἐπιφανῆ, εἰς τὰς αἱματηρὰς σελίδας τῆς Ἐθνικῆς Ἱστορίας. Εἰς δὲ τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων ὕψωσαν τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης, εἰς ἕνα συνεχὲς θυμίαμα θαυμασμοῦ καὶ λατρείας, θαυμαζόμενοι διὰ τὴν ὑψηλὴν φιλοπατρίαν καὶ τιμώμενοι διὰ τὴν ἀρετήν.

Πρὸς τοιούτους ἄνδρας, ἀξίους τῶν ἡρωικῶν παραδόσεων τοῦ εὐγενοῦς τῶν Ἑλλήνων Ἔθνους. Πρὸς τοιούτους μαχητὰς τῆς ἐλευθερίας, οἵτινες μετέβαλον τὰ τείχη τοῦ ἱστορικοῦ τούτου πλέον χώρου εἰς προχώματα ἀντιστάσεως, ἐνθυμίζοντα τὰ τείχη ἐκεῖνα τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιστάσεως, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἐπὶ αἰῶνας συνετρίβοντο τὰ ἐπερχόμενα στίφη τῶν βαρβάρων. Πρὸς τοιούτους στρατιώτας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἡ Πόλις τῶν Ἀθηνῶν εὐγνωμονοῦσα προσφέρει τιμὴν καὶ εὐχαριστήρια.

Τὸ Ἀργυροῦν Μετάλλιον τῆς Πόλεως ἂς εἶναι ἡ ὑψηλὴ συμβολικὴ ἐκδήλωσις τῆς βαθείας εὐγνωμοσύνης τῆς Πόλεως πρὸς τὸ ἡρωικὸν Σύνταγμα τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, τὴν ὁποίαν ἑρμηνεύομεν σήμερον μὲ τὴν βαθεῖαν πίστιν, ὅτι ὑψηλὰ παραδείγματα πατριωτικῆς αὐτοθυσίας καὶ Ἑλληνικῶν ἀρετῶν, ὡς ἐκεῖνα τῶν ἀνδρῶν τοῦ Συντάγματος τούτου, τῶν Ἡρώων τοῦ Μακρυγιάννη, δὲν παραμένουσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἄνευ μιμητῶν καὶ ἐπαναλήψεων. Καὶ διὰ τοῦτο ἐπαξίως τιμῶνται καὶ ὡς ὑψηλὰ διδάγματα τῶν ἐπερχομένων, πρὸς τοὺς ὁποίους παραδίδονται εἰς μίμησιν καὶ εἰς ὑπερβολήν.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀθηναίων, αἰσθάνεται μείζονα ὑπερηφάνειαν, διότι ἡ Πόλις φιλοξενεῖ τὸν ἱερὸν χῶρον τῆς θυσίας, τὰ ὀστᾶ τῶν τιμωμένων μαρτύρων εἰς οὓς ἀπονέμομεν σήμερον προσερχόμενοι ἐνταῦθα, εἰς τελετὴν σεμνὴν καὶ ἀξίαν τῆς ἰδικῆς των ἀνδρείας, τὴν ὀφειλομένην ὑπερτάτην τιμήν.

Τῆς Ἑλληνικῆς πίστεως τῶν γενναίων ἀνδρῶν τῆς Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς».

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
Ἀριθ. Πρωτ. 3.888
Ἐν Ἀθήναις τῇ 26η Ἰανουαρίου 1952

ΨΗΦΙΣΜΑ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ
ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Πρὸς
ΤΟ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Ἐνταῦθα

Κύριε Ἀρχηγέ,

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, διερμηνεῦον τὰ αἰσθήματα τοῦ Ἐμπορικοῦ κόσμου Πρωτευούσης, ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ἐκφράσῃ τὰς θερμοτέρας τῶν εὐχαριστιῶν του καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην του, πρός τε Ὑμᾶς καὶ τοὺς Ἀξιωματικοὺς καὶ ἄνδρας τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, διότι διὰ τῆς ἐπιδειχθείσης, κατὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα Δεκεμβρίου 1944-9 Ἰανουαρίου 1945, εὐρυτέρας περὶ καθήκοντος ἀντιλήψεως, τῆς εὐτολμίας καὶ τοῦ μετ' αὐτοθυσίας ἡρωισμοῦ πάντων, ἐπετεύχθη ἡ ταχεῖα Ἀπελευθέρωσις τῶν ΑΘΗΝΩΝ καὶ ἡ διάσωσις τοῦ μεγαλυτέρου τμήματος τῆς ἐμπορικῆς ἀγορᾶς μας ἐκ βεβαίας καταστροφῆς. Ἰδιαιτέρως, ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμεν ὅτι τοιαῦται πράξεις, ΟΥΧΙ ΑΣΥΝΗΘΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΝΑΙΟΝ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ, προσέθεσαν εἰς αὐτὴν νέους τίτλους τιμῆς καὶ δόξης καὶ Ἐθνικῆς ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς (Ὑπογραφή) — Ὁ Πρόεδρος (Ὑπογραφή)

«... Περὶ ἀπονομῆς ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ
εἰς τὸ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
Β.Δ. 24.3.1951 - ΦΕΚ 104/11.4.1951 Τεῦχος Α΄.

ΠΑΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

«Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν:

Ἄρθρον μόνον

Ἀπονέμομεν εἰς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν (ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ) τὴν διὰ τοῦ ἀπὸ 18.6.1938 Β. Διατάγματος καθορισθεῖσαν ΠΟΛΕΜΙΚΗΝ ΣΗΜΑΙΑΝ τῶν Συνταγμάτων Πεζικοῦ.

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24η Μαρτίου 1951

ΠΑΥΛΟΣ Β. — Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς
Ν. Μπακόπουλος

Ὁ διοικητὴς τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη συνταγματάρχης Εὐάγγελος Σοφρᾶς παραλαμβάνων τὴν Πολεμικὴν Σημαίαν, ἥτις ἀπενεμήθη εἰς τὸ Σύνταγμα διὰ τὰς προσφερθείσας ὑπὸ τούτου ὑπηρεσίας εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν κομμουνιστῶν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΟΝ ΚΙΝΗΜΑ ΤΟΥ 1944

«...Ἔτσι ἡ μάχη τῆς Χωροφυλακῆς στοῦ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ὑπῆρξεν ἡ μάχη τῆς Ἑλλάδος. Καὶ δὲν εἶναι ὑπερβολὴ ἂν χαρακτηρισθῇ ἀκόμα καὶ ὡς μάχη τῆς Εὐρώπης. Καὶ τοῦτο διότι, ἂν τότε ἡ Ἑλλὰς περιήρχετο εἰς τὰ ὄργανα τῆς Μόσχας, ἡ Τουρκία θὰ περιεσφίγγετο ἀπὸ παντοῦ καὶ θὰ παρέλυε, θὰ ἐπηρεάζοντο αἱ ἰταλικαὶ ἐκλογαί, ὅπως καὶ αἱ γαλλικαὶ καὶ τὸ Σιδηροῦν Παραπέτασμα θὰ ἐκάλυπτεν, ἐντὸς ὀλίγου, διὰ τῶν μεθόδων τῶν Λαοκρατικῶν Κυβερνήσεων καὶ ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην».

9.12.1951 Δ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Αὐτὸς ὁ χῶρος ποὺ ἔχουμε συναχθῆ σήμερα, ἐπίσημοι καὶ Λαός, διὰ νὰ ἀφιερώσωμε κατανυχτικὲς στιγμὲς στὴ μνήμη τῶν ἀθανάτων Ἡρώων τοῦ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ, δὲν εἶναι μονάχα χῶρος Ἱστορικός. Εἶναι Ναός, Ἱερὸ καὶ Βωμὸς Ἐλευθερίας. Ὁ χῶρος αὐτὸς θὰ μείνῃ εἰς τοὺς αἰῶνας Ἐθνικὸ Προσκύνημα. «...Ἂν, οἱ 85 Ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ 395 ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἐλύγιζαν γιὰ μιὰ στιγμή, κι ἄφηναν νὰ πέσῃ καὶ τὸ τελευταῖον Προπύργιον, ἡ Ἐλευθέρα Ἑλλὰς θὰ ἀνῆκε σήμερον στὴν Ἱστορία. Θὰ ἦτανε, γιὰ ἐκείνους ποὺ θὰ ἐπιζοῦσαν, μακρινὴ ἀνάμνησις».

9.12.1951 ΣΠΥΡ. ΜΕΛΑΣ

«...Ἡ ἀντίστασις τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ἔσωσε, ὅ,τι ἐσώθη, ἀπὸ τὴν φρικώδη σφαγὴ τοῦ Δεκεμβριανοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου. Ἡ Χωροφυλακὴ θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἀτενίζῃ μὲ ὑπερηφάνειαν πρὸς τὸν Στρατῶνα τοῦ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ, ὅπου ἐξειλίχθη ὁ ὡραιότερος ἀγώνας αὐτοθυσίας, τιμῆς καὶ καθήκοντος. Ὁ Λαὸς μὲ τὸ ἀλάθητον ἔνστικτόν του τὸ ἀνεγνώρισεν».

Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ
Στρατηγὸς

«...Πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωήν μου βλέπω Ἀστυνομικὸν Σῶμα νὰ περιβάλληται ὑπὸ τόσης ἀγάπης, στοργῆς καὶ ἐμπιστοσύνης παρὰ τοῦ Λαοῦ».

25.3.1945 ΣΚΟΜΠΥ
Στρατηγὸς

«...Ἡ ἡρωικὴ ἄμυνα τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς, ἐπέτρεψεν εἰς τὰ τμήματά μου νὰ κρατήσουν τὰς θέσεις των, κατὰ τὰς πρώτας ἐπιθέσεις τῶν ἀνταρτῶν».

Ἄγγλος ταξίαρχος

«...Τότε, ὅτε τὸ πᾶν ἐσείετο, ἡ 3η Ὀρεινὴ Ταξιαρχία σᾶς ἐγνώρισε δίπλα της παραστάτην. Σᾶς τοὺς ἥρωας τοῦ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ».

ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ
Ἀντιστράτηγος

«...Ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς εἶναι ἡ γενναιότης, ἡ ψυχραιμία, ἡ αὐτοθυσία καὶ ἡ πρὸς τὸν θάνατον περιφρόνησις τῶν Ἀξιωματικῶν καὶ Ὁπλιτῶν τοῦ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ, κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ἀπὸ 6ης ἕως 12.12.1944 καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἐξωτερικῶν αὐτοῦ φυλακίων, μεθ' ὧν ἀπὸ τὴν ταράτσαν τῆς οἰκίας μου συνεπολέμησα».

18.12.1944 Ν. ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΗΣ
Ἀντιστράτηγος

«...Διατηρῶ τὴν ἀνάμνησιν ὅτι εἰς τὴν μάχην τῆς 6ης Δεκεμβρίου 1944 ἡ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ἔδειξε μαχητικότητα πολὺ καλλιτέραν καὶ αὐτοῦ τοῦ Πεζικοῦ εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκω. Σᾶς συγχαίρω καὶ σᾶς εὐχαριστῶ».

6.12.1944 ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Ἀντισυνταγματάρχης Πεζικοῦ

«...Σᾶς συγχαίρω διὰ τὴν ἀπαράμιλλον ἀτομικήν σας ἀνδρείαν. Ἐσώσατε τὴν Ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος μας. Διὰ τῆς σημερινῆς μάχης εἶσθε Σωτῆρες τῆς Πατρίδος μας διὰ μίαν ἀκόμη φοράν».

10.12.1944 ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Ἀντισυνταγματάρχης Πεζικοῦ

«...Ἐσώσατε τὰς Ἀθήνας. Ἐσώσατε τὴν Ἑλλάδα. Ἐγράψατε τὰς ὡραιοτέρας σελίδας τῆς Ἱστορίας τῆς ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ. Πάντες οἱ πολῖται ἀναγνωρίζουν τὴν προσπάθειάν σας, σᾶς ἀτενίζουν μὲ σεβασμὸν καὶ σᾶς θεωροῦν ΣΩΤΗΡΑΣ».

16.1.1945 ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Ἀντισυνταγματάρχης Πεζικοῦ
Διοικητὴς Ἀμύνης Συντάγματος Μακρυγιάννη

«...Ἡ σημερινὴ μάχη, τὴν ὁποίαν ἐπὶ 7 ὥρας ἐδώσατε καὶ ποὺ ἐξακολουθεῖ μὲ ἀμείωτον σφοδρότητα, θὰ μείνῃ

ζωντανὸν παράδειγμα πρὸς μίμησιν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ».

10.12.1944

Γ. ΣΑΜΟΥΗΛ
Συνταγματάρχης Χωροφυλακῆς
Διοικητὴς Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη

«...Ἡ νίκη αὐτὴ εἶναι περιφανὴς καὶ ξεπερνᾶ τὰ στενὰ ὅρια τῆς διασώσεως τοῦ τετραγώνου τοῦ ἄλλοτε Νοσοκομείου Μακρυγιάννη».

Ε. ΣΟΦΡΑΣ
Ἀντισυνταγματάρχης Χωροφυλακῆς
Ὑποδιοικητὴς Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη

«...Τὸ Χάνι τῆς Γραβιᾶς, πηγαίνετε νὰ τὸ δῆτε εἰς τὸν Στρατῶνα τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ... Ἐσώσατε τὴν ζωὴν ὅλων μας καὶ τὴν ὀντότητα τῆς Φυλῆς καὶ τὴν τιμὴν τῆς Ἑλλάδος. Ὅταν ἡ προδοσία ἐξαπελύθη πάνοπλος, προσέβαλε τὴν Συνοικίαν αὐτὴν μὲ τὰς κυρίας της δυνάμεις. Διότι ἡ συνοικία αὐτὴ εἶναι ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν. Ἐὰν αὕτη παρεβιάζετο, τὸ πλῆγμα θὰ ἔπληττε τὰς Ἀθήνας εἰς τὴν καρδίαν. Ἡ Ἑλλὰς θὰ ἔπιπτε νεκρά».

Ν. ΚΡΑΝΙΩΤΑΚΗΣ
Πρόεδρος
Ἑνώσεως Συντακτῶν
Ἀθηναϊκῶν Ἐφημερίδων

---

20. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ΚΑΙ ΟΙ ΘΥΣΙΑΣΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Συνταγματάρχαι Χωροφυλακῆς
Σαμουὴλ Γεώργιος, Διοικητὴς τοῦ Συντάγματος.

Ἀντισυνταγματάρχαι Χωροφυλακῆς
Σοφρᾶς Εὐάγγελος, Ὑποδιοικητὴς τοῦ Συντάγματος.

Ἀντισυνταγματάρχαι Πεζικοῦ
Κωστόπουλος Κωνσταντῖνος, Διοικητὴς Ἀμύνης.

Ταγματάρχαι Χωροφυλακῆς
Συμινελάκης Νικ., Μπατσαλιᾶς Ἀργ., Βράτσος Γ., Καρύτσας Κων., Κολλᾶτος Κων., Κουτσούπης Θεόδ., Ποντήρης Παντ., Τριανταφύλλου Ὀδ., Παβέλλας Παν., Πλαττάκης Κων.

Μοίραρχοι
Τασσόπουλος Σπ., Κοντάκος Δημ., Καράγεωργας Παν., Κρέτσας Κων., Βερναδέσκης Δημ., Δημακόπουλος Διον., Μαλτέζος Παν., Δημακόπουλος Γεώρ., Παπαδάκης Γεώρ., Καραβίτης Λυκοῦργος, Μανάρας Λουκᾶς, Παπαδόδημας Ἠλίας, Μπίνιαρης Κοσμᾶς, Μπουρμπόπουλος Χρ., Δρούγκας Ἀθ., Βαλασσάκης Παντ., Τσιμίδης Δημ., Σακελλαρίου Ἀθ., Καντάρης Κων., Παρίσης Νικ., Κορίκης Κων., Παϊκόπουλος Διον., Πάλμος Ἀναστάσιος.

Ὑπομοίραρχοι
Ἀνευλαβὴς Σταῦρος.

Ἀνθυπομοίραρχοι
Φραγκούλης Κων., Πολύζος Εὐστ., Καραστάθης Γεώργ., Παπαδόπουλος Παν., Δάρας Ἀν., Μεντάκης Μιχ., Χαριτάκης Ἐμμ., Μούκας Παν., Ἐφεντάκης Ἰω., Σακκᾶς Βλαδ., Μαριδάκης Κων., Μηλαῖος Φραγ., Βίτσας Μιχ., Ψημάρης Ἀντ., Φούρλαρης Ἀργ., Θεοφίλου Κων., Κοντολέφας Γεώρ., Κίτσος Κων., Γεωργακόπουλος Σπ., Τσιτούρης Γ., Ποτεκωνσταντίνου (Στράντζος) Κ., Παππᾶς Κ., Παύλου Σπ., Τόλης Ἰω., Μίκος Παν., Φιλιππάκης Κων., Κλαυδιανὸς Δημ., Κουτσοκώστας Διον., Πετράκης Ἐμμ., Τριανταφύλλου Εὐθ., Κωστόπουλος Νικ., Παγιάτης Μιχ., Καλαντζῆς Σπ., Καρτερολιώτης Χαρ., Κρινῆς Ἀθ., Στρατῆς Ἠρ., Νικολακάκης Χρ.

Ἀνθυπασπισταί
Παπαζαφειρίου Ἰω., Τζιτζᾶς Σταμ., Μερτζάνης Ἀν., Καλαντζῆς Νικ., Φίλιος Παν., Φραγκόγιαννης Ἀντ., Μαλαπέτσας Φίλ., Τσίγκρης Ἰω., Ἀργυράκης Μιχ., Χατζάκης Γεώρ., Μητρόπουλος Γεώρ., Σακελλάρης Φώτ., Φιλοσοφόπουλος Στ., Κόλλιας Γεώρ., Φιλόπουλος Διον., Μπάκολης Νικ., Πιτσινίκος Εὐστ., Θλιμένος Νικ., Μπουφίδης Σπ., Δικαῖος Κων., Ἀλαφοῦζος Βασ., Καϊμάκης Χαρ., Μπαθρέλος Σταμ., Παναγόπουλος Παν., Χριστόπουλος Παν., Μάσας Ἰω., Παπαχαραλάμπους Ἀθ., Φίλος Γρηγ., Μιχαλέλης Δημ., Τσῶνος Δημ., Δημητρούλιας Λεων., Κωστόπουλος Κων., Ξερέας Γεώργ., Γλεντῆς Γεώρ., Βρότσος Δημ., Θεοδώρου Ἀρ., Κολοβὸς Νικ., Βορύλας Παν., Γιαλελῆς Παῦλος, Φεφόπουλος Δημ., Καράμπελας Νικ., Θεοδωρόπουλος Κων., Σταυρίδης Γεώργ., Γκίκας Κων., Κακκαβᾶς Δημ., Δρίβας Ἀθ., Κουντούρης Δημ., Βασιλάκης Θεοχ., Μητρόπουλος Παν., Σιτοκωνσταντίνου Χρ., Ξιφαρᾶς Ἰω.

Ἀξιωματικοὶ Στρατεύματος
Ὑπολοχαγοὶ Πυροβολικοῦ: Σβαρνιᾶς Γεώργιος καὶ Λιαράκος Νικόλαος.

ΜΑΧΗΤΑΙ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ. Εἰς τὴν φωτογραφίαν διακρίνονται, ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά. Πρώτη σειρά: ταγματάρχης Βερελῆς, ταγματάρχης Κολλᾶτος, ὑποδιοικητὴς Συντάγματος συνταγματάρχης Εὐάγγελος Σοφρᾶς, διοικητὴς Συντάγματος συνταγματάρχης Γεώργιος Σαμουήλ, ταγματάρχης Καρύτσας, ταγματάρχης Συμινελάκης, ταγματάρχης Τριανταφύλλου. Δευτέρα σειρά: μοίραρχος Κωνσταντῖνος Κρέτσας (δεύτερος), μοίραρχος Π. Βαλασάκης (τρίτος), μοίραρχος Δ. Δημακόπουλος (πέμπτος). Τρίτη σειρά: μοίραρχος Ν. Ζήσιμος (πρῶτος), μοίραρχος Λ. Μανάρας (τρίτος), μοίραρχος Α. Σακελλαρίου (πέμπτος), μοίραρχος Κωνσταντῖνος Καντάρης (ἕκτος), ὑπομοίραρχος Σ. Ἀνευλαβὴς (ἕβδομος).

Ἀνθυπολοχαγοὶ Πυροβολικοῦ: Τσουκαλᾶς Κων., Ἀλεξόπουλος Ἀλέξ. καὶ Μποστατζόγλου Συμ.

Ἀνθυπολοχαγοὶ Πεζικοῦ: Κριτσέλης Φώτιος καὶ Πανάγου Θεόδωρος.

Ἀνθυπασπισταὶ Πυροβολικοῦ: Λευκαδίτης Ἰωάννης καὶ Στασινόπουλος Στ.

Ἀνθυπασπιστὴς Πεζικοῦ: Κόρπος Ἰωάννης.

Λοχίαι Πυροβολικοῦ: Ἀνδριτσόπουλος Ἰωάννης, Δογάνης Ἰωάννης, Λουμάκης Ἰωάννης καὶ Γεωργόπουλος Σταμάτιος.

Στρατιώτης: Σουπιώνης Α.

Ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς μετέσχον εἰς τὸν Ἀγῶνα τοῦ Συντάγματος Μακρυγιάννη: Ἐνωμοτάρχαι 76, Ὑπενωμοτάρχαι 150, Χωροφύλακες 155. Τὸν κατωτέρω κατάλογον, φονευθέντων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, παρέχει εἰς τὴν περὶ τῆς «ἐποποιίας τοῦ Μακρυγιάννη» μελέτην του ὁ τότε συνταγματάρχης ἀρχηγὸς τοῦ Συντάγματος καὶ μετέπειτα Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς Γ. Σαμουήλ. Πρέπει ὅμως νὰ τονισθῇ ὅτι εἰς τὸν κατάλογον αὐτὸν περιλαμβάνει φονευθέντας καὶ τραυματισθέντας ὄχι μόνον κατὰ τὴν ἄμυναν τοῦ συγκροτήματος Μακρυγιάννη, ἀλλὰ καὶ πάντας γενικῶς τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Συντάγματος, πολεμήσαντας δὲ εἰς ἄλλα, ὡς ἐν τῷ

προηγουμένῳ κεφαλαίῳ ἐγράψαμε, σημεῖα τῶν Ἀθηνῶν.

Μετὰ τὰς πρώτας μάχας, προσετέθησαν καὶ οἱ κάτωθι ἀπὸ τῆς 14.12.1944: Ἀντισυνταγματάρχης Πεζικοῦ: Μαραγκουδάκης Δημήτριος. Ταγματάρχαι Χωροφυλακῆς: Ζιούβας Κωνστ., Βερελῆς Δημήτριος, Δυοβουνιώτης Κων., Κοκκίνης Μιχαήλ. Ταγματάρχαι Στρατεύματος: Φούντης Ἀν. καὶ Τράτας Γεώρ. Ὑπολοχαγὸς Πυροβολικοῦ: Δικαῖος Δημ. καὶ Ἱππικοῦ: Τριμπούκας. Ἀνθυπασπιστὴς Πεζικοῦ: Παχυγιαννάκης καὶ Μηχανικοῦ: Ἀνδρικόπουλος Εὐάγγελος.

Φωτογραφία τῆς ἀναγλύφου μακέττας ἥτις ἔχει τοποθετηθῆ, μερίμνῃ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη. Ἡ μακέττα διὰ τοῦ συστήματος «ἦχος καὶ φῶς» ἀναπαριστᾷ τὴν μάχην τοῦ Συντάγματος κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944 καὶ διαιωνίζει ἡμέρας δόξης καὶ μεγαλείου διὰ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Τῶν φονευθέντων καὶ ἐκτελεσθέντων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν (Μακρυγιάννη) τὸν Δεκέμβριον 1944

Μοίραρχοι: Νιαρχάκος Παν., Παπακώστας Κων., Στεφανάκης Κων. Ὑπομοίραρχοι: Ἀντύπας Διον., Καπᾶτος Διον., Τριγώνης Ἀθ. Ἀνθυπομοίραρχοι: Βλάχος Νικ., Δελῆς Παν., Καφίρης Ἀπόστ. Κοράλλης Γεώρ., Σπυριδάκης Νικ., Ψαρρὸς Γεώρ. Ἀνθυπασπισταί: Βισβίκης Στ., Παπασπυρόπουλος Ἀλ., Στρογγυλάκος Δημ. Ἐνωμοτάρχαι: Ἀλεβῖζος Ἀναστ., Ἄνθης Σπυρ., Βελῆς Δημ., Γκλεζάκος Κυρ., Δικαῖος Θεόδ., Ζαμπὸς Ἄγγ., Ζευγαρᾶς Θωμᾶς, Καραβίτης Ἀλ., Μπιτσιβῆς Ἀνασ., Νάσκος Κων., Παπαδάκης Ἀρ., Παπακωνσταντίνου Σπυρ., Παπαπολίτης Κων., Τσακμάκης Σωκρ., Τσάμης Ἰωάν., Φίνος Δημ., Ψυλλάκης Εὐάγ. Ὑπενωμοτάρχαι: Ἀντωνόπουλος Λέων, Ἀποστολόπουλος Δημ., Βλαχιώτης Θεόδ., Γαλάνης Νικ., Γουργούρης Γεώρ., Γῶγος Δημ., Δάρας Νικ., Δημητρακόπουλος Κων., Δημητρίου Ἰωάν., Δρίβας Δημ., Ζωγράφος Λ., Ἡλιόπουλος Ξεν., Καμπάνης Παν., Κανναβὸς Κων., Καποῦτσος Κοσμ., Καραχάλιος Χριστ., Κίτσος Ἀνδ., Κοντάκος Νικ., Κουρούβανης Δημ., Κουταλιᾶς Κων., Κωστογιάνης Λ., Λαμπρόπουλος Σπ., Λούτας Γεώρ., Μαναὸς Θ., Μανωλόπουλος Ἐ., Μπλέσσας Ἰωάν., Μπουτᾶς Ἡλ., Μῶρος Γεώρ., Οἰκονόμου Ἀθ., Παναγιώτου Κων., Πασσαλῆς Βλ., Πετράκης Χαρ., Ποταμιᾶνος Ἰωάν., Ρέππας Λεων., Σουξὲς Γεώρ., Τσαντόπουλος Φωτ., Τσούκης Τρυφ., Φιλιππίδης Ἀλ., Χειμῶνας Ἡλ. Χωροφύλακες: Ἀνδροῦτσος Ἰωάν., Ἀποστολάκης Γ., Βακαλάκης Στ., Βαρλάμης Χρ., Βενιερᾶτος Νικ., Βλάμης Σπυρ., Γεωργιόπουλος Δημ., Γιαλαμᾶς Στ., Γκαϊτατζῆς Δημ., Δάμος Μελ., Δέλιος Κων., Διαμαντόπουλος Ἀθ., Διολίτσης Νικ., Δούνας Δημ., Εὐσταθίου Νικ., Ζαχαριουδάκης Γεώρ., Ζουγανέλης Ἰωάν., Θεοδωρόπουλος Βασ., Θεόκας Κων., Ἰωάννου Σπ., Καλφόγλου Χαρ., Κάντζος Νικ., Καπνᾶς Σπ., Καραγκούνης Τριαντ., Καρούσιας Χρ., Καυκαλάκης Ἰωσ., Κιμιτσῆς Χρ., Κιούσης Θρασ., Κολοκούρης Γ., Κομπιλίδης Γ., Κοτσαύτης Ἀρ., Κότσιας Ἰωάν., Κουβέλης Χρ., Κούρκουλας Ὀν., Κουρμπᾶς Ματθ., Κουσουρῆς Γεώρ., Κοτσολάκος Γ., Κωνσταντινάκος Εὐ., Κωσταξενάκης Εὐάγ., Λιώσης Φίλ., Μάζης Χαρ., Μαλοῦκος Δημ., Μανιάτης Θεόδ., Μανῖνος Ἡλ., Μαρίνης Ἀπ., Μαφαφούρης Βασ., Μυτιλήνης Γ., Μῶρος Δημ., Νικολάου Δημ., Νικολόπουλος Εὐάγ., Πάλλας Κων., Παπαδόπουλος Γεώρ., Παπαδόπουλος Ἐμμαν., Παπουτσῆς Ἀντ., Πάτρας Ἰωάν., Πετρόπουλος Στ., Πηλιχὸς Βασ., Πολυμίλης Ἰωάν., Πουλημένος Ἀλεξ., Πρέπης Γεώρ., Προγουλάκης Στ., Ρῖγος Δημ., Σάλτας Ἀν., Σάλτος Κων., Σαπουνᾶς Γεώρ., Σιδέρης Φωτ., Σπερδούλης Ἀθ., Στεφανάκης Ἰωάν., Σπύλιος Δημ., Τερζῆς Νικ., Τραπατᾶς Ἀθ., Τριάντης Ἰωάν., Τσάκλας Βλ., Τσάμης Ἰωάν., Τσάτσαρης Θεόδ., Τσώνης Σωτ., Φιλοσοφόπουλος Παν., Φλωράκης Ἐμμαν., Φωκᾶς Στυλ., Χαλκιᾶς Δημ., Χατζηδιάκος Δημ., Χατζηκαλῆς Στυλ., Χεκίμογλου Γεώργ., Ψυχουδάκης Εὐτ. Ταγματάρχης Πεζικοῦ: Ντούνης Ἀπόστολος. Ἀνθυπολοχαγὸς Πεζικοῦ: Λέκκας Στυλιανός. Ἄγγλος στρατιώτης: Ἀγνώστων στοιχείων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν μαχῶν ἐτραυματίσθησαν εἷς ταγματάρχης, πέντε μοίραρχοι, εἷς ἀνθυπασπιστής, δώδεκα ἐνωμοτάρχαι, εἴκοσι ὑπενωμοτάρχαι καὶ εἴκοσι δύο χωροφύλακες.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟΝ

Ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς
ἐκτελεσθέντες ἀπανθρώπως
ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν
κατὰ τὸ κίνημα
τοῦ Δεκεμβρίου 1944.

ΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ ΘΗΡΙΩΔΙΑΙ ΤΩΝ

ΕΛΑΣΙΤΩΝ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

ΤΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον ὅπως, ἐν κατακλεῖδι τῆς ἐξιστορήσεως τῶν ἡρωικῶν ἀγώνων τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὸν Δεκέμβριον 1944 πρὸς διάσωσιν τῆς πρωτευούσης καὶ τῆς ὅλης ἐθνικῆς κυριαρχίας ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ ἐλασιτισμοῦ, παραθέσωμεν τὰ εἰς χεῖράς μας ἐπίσημα στοιχεῖα περὶ τῶν ἀπωλειῶν τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν Δεκεμβριανὴν περίοδον καὶ τῶν φρικωδῶν βασάνων εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθησαν πρὸ τῆς ἐκτελέσεώς των ὅσοι ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν εἶχον τὴν τραγικὴν τύχην νὰ πέσουν εἰς χεῖράς των κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος. Πράγματι, αἱ διαπραχθεῖσαι κατὰ τὴν περίοδον τῆς Δεκεμβριανῆς στάσεως θηριωδίαι ὑπερβαίνουν πᾶσαν ἀνθρωπίνην φαντασίαν, προεκάλεσαν δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὴν φρίκην εἰς σύμπαντα τὸν πολιτισμένον κόσμον. Τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἐπλήρωσε μὲ ἄφθονον αἷμα τοὺς ἀγῶνάς του πρὸς ἀποσόβησιν τῆς καταδυναστεύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τὴν δραματικὴν ἐκείνην περίοδον τοῦ Δεκεμβρίου 1944. Οἱ πίπτοντες εἰς χεῖρας τῶν ἐλασιτῶν, μὲ τὸ ὅπλον ἀνὰ χεῖρας, οἱ ὁποῖοι κατὰ τοὺς διεθνεῖς κανόνας ἔπρεπε νὰ τύχουν συμπεριφορᾶς αἰχμαλώτων, ἀλλὰ καὶ οἱ ὁποῖοι παρεδίδοντο διὰ συνθήκης μὲ τὴν ρητὴν ὑπόσχεσιν ὅτι ἀφοπλιζόμενοι θὰ ἀφήνοντο ἐλεύθεροι, ὑπέστησαν παντοειδεῖς ἐξευτελισμοὺς καὶ ἐθανατώθησαν μὲ ἀνατριχιαστικὰ μαρτύρια, παρόμοια τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρονται οὐδὲ μεταξὺ τῶν πλέον βαρβάρων καὶ ἀπολιτίστων λαῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας. Ἀληθῶς, αἱ διαπραχθεῖσαι θηριωδίαι ἀποτελοῦν στίγμα διὰ τὸν ἀνθρώπινον πολιτισμόν. Γεννᾶ τὴν κατάπληξιν τὸ γεγονὸς ὅτι εὑρέθησαν ἄνθρωποι, Ἕλληνες τὸ γένος, τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς παραδόσεις, γεννηθέντες καὶ ἀνατραφέντες ὑπὸ τὸν γλαυκὸν οὐρανὸν τῆς γῆς αὐτῆς, ἡ ὁποία ἐξέθρεψε καὶ ἐκαλλιέργησε τὰ εὐγενέστερα ἀνθρώπινα ἰδεώδη, νὰ ὑποστοῦν διὰ τῆς ξένης προπαγάνδας καὶ ἐκ πολιτικοῦ φανατισμοῦ τοιαύτην ψυχικὴν πόρωσιν, ὥστε νὰ ἀπολέσουν πᾶν ἀνθρώπινον αἴσθημα καὶ νὰ διαπράξουν παρόμοια φρικώδη κακουργήματα.

Ἀντὶ οἱασδήποτε περιγραφῆς παραθέτομεν τὰ ἐπίσημα καὶ ἀνεπίδεκτα ἀμφισβητήσεως στοιχεῖα, περισυλλεγέντα ὑπὸ διεθνῶν ἐπιτροπῶν ἢ διὰ δικαστικοῦ ἐλέγχου, παρέχοντα φωτεινὴν ὅσον καὶ συνταρακτικὴν εἰκόνα τῶν διαπραχθέντων εἰς βάρος ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐγκλημάτων ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τὸν Δεκέμβριον 1944.

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα Ἀσφαλείας
Γραφεῖον ΙΙον Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ἀπριλίου 1945

Πρὸς
Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν
Γ' Γενικὴν Διεύθυνσιν—Διεύθυνσιν Ἀσφαλείας
Ἐνταῦθα

«Περὶ ἐξαγωγῆς ἐκ τῶν φρεάτων τῶν πτωμάτων τῶν ἐκτελεσθέντων ὑπὸ ἀναρχικῶν ἀτόμων»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω προσηρτημένως ἐν ἀντιγράφῳ τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 777 ἀπὸ 15.3.1945 ἀναφορὰν καλέσω ὅπως εὐαρεστούμενοι διατάξητε τὴν ἄμεσον προμήθειαν ἀνταλλακτικῶν φίλτρων διὰ τὰς ἐν λόγῳ ἀντιασφυξιογόνους συσκευάς, ἵνα συνεχισθῇ καὶ ἀχθῇ εἰς πέρας τὸ ταχύτερον τὸ ἔργον τῆς ἐξαγωγῆς ἐκ τῶν φρεάτων τῶν ἀπορριφθέντων εἰς αὐτὰ πτωμάτων ἐκτελεσθέντων ὑπὸ ἀναρχικῶν ἀτόμων.

Δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι μεταξὺ αὐτῶν εἶναι ἀσφαλῶς καὶ τὰ πτώματα πλείστων ὅσων, ἀγνοουμένων ἤδη, ἀνωτέρων κρατικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἀξιωματικῶν, στοιχειώδης δὲ ὑποχρέωσις εἶναι ὅπως αἱ οἰκογένειαί των πληροφορηθῶσι τοὐλάχιστον περὶ τῆς τύχης τῶν προστατῶν των, ἵνα δυνηθῶσι καὶ τύχωσι τῆς δεούσης χρηματικῆς ἀρωγῆς ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, διότι σήμερον πένονται καὶ ἀσκόπως ταλαιπωροῦνται ἀναζητοῦσαι τοὺς οἰκείους των.

Τὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου Ὑμετέρας ἀποφάσεις παρακαλῶ ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀνακοινώσητε καὶ εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον».

Ὁ Ἀρχηγὸς
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
Ἀντιστράτηγος

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Γ' Γενικὴ Διεύθυνσις - Διεύθυνσις Ἀσφαλείας
Ἀριθ. Πρωτ. 34/380/100

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ἰανουαρίου 1945
ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ

Πρὸς
Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς
Ἐνταῦθα

«Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι μεταξὺ τῶν ἀνευρισκομένων εἰς διάφορα φρέατα, χαράδρας κλπ. πτωμάτων, θυμάτων τῶν ἀναρχικῶν, συγκαταλέγονται καὶ τοιαῦτα ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν πτωμάτων τῶν ἀνδρῶν μας, διαπίστωσιν τῆς ταυτότητος καὶ ἐνέργειαν τῶν δεόντων διὰ τὴν ταφὴν καὶ εἰδοποίησιν τῶν τυχὸν ἐνταῦθα συγγενῶν των, παρακαλοῦμεν ὅπως συγκροτήσητε ἐπιτροπὴν ἐξ ἀξιωματικῶν διαφόρων βαθμῶν, ἥτις θὰ ἐπισκέπτηται ἀμέσως τοὺς τόπους εἰς τοὺς ὁποίους εὑρέθησαν πτώματα καὶ θὰ μεριμνᾷ διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος, ἐξακρίβωσιν τῆς ταυτότητος καὶ θὰ ἀναφέρῃ, ἐν καταφατικῇ περιπτώσει, ἡμῖν τε καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Τὰ τῆς παρακολουθήσεως τῆς κηδείας τῶν νεκρῶν τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς ὑπὸ ἀντιπροσωπείας τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς κανονισθήσονται ὑφ' ὑμῶν».

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα Α' - Προσωπικοῦ - Γραφεῖον ΙΙΙον
Ἀριθ. Πρωτ. 1/13/2

Ἀθῆναι τῇ 14 Ἰανουαρίου 1945

ΔΙΑΤΑΓΗ

«Καταρτίζομεν Ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐκ τῶν: 1. Μοιράρχου Τασσοπούλου Σπυρίδωνος, 2. Ὑπομοιράρχου Ἀνευλαβῆ Σταύρου, 3. Μοιράρχου Φραγκούλη Κωνσταντίνου, 4. Ἀνθυπομοιράρχου Ἀναστασοπούλου Παναγιώτου, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι νὰ μεριμνᾷ διὰ τὴν ἀνεύρεσιν πτωμάτων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς, ἐκτελεσθέντων ὑπὸ τῶν ἀναρχικῶν, ἀναγνώρισιν τούτων, εἰδοποίησιν τῶν συγγενῶν των καὶ ταφὴν των. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς μεταφορᾶς τῶν πτωμάτων, τῶν ἐξόδων ταφῆς καὶ λοιπῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων θέλει ἔλθει εἰς συνεννόησιν μετὰ τοῦ διευθυντοῦ Ἐπιμελητείας Χωροφυλακῆς πρὸς διακανονισμόν των.

Μεθ' ἑκάστην ἀνεύρεσιν πτώματος καὶ ἀναγνώρισιν ὅτι ἀνήκει εἰς ἄνδρα τοῦ Σώματος, θ' ἀναφέρῃ ὀνοματεπώνυμον τοῦ εἰς ὃν ἀνήκει τοῦτο. Ὡς πρὸς τὰ πτώματα τῶν μὴ ἀναγνωριζομένων θ' ἀναφέρῃ θέσιν ἀνευρέσεως καὶ πᾶν ὅτι θὰ ἀπαιτηθῇ πρὸς τυχὸν ἀναγνώρισιν αὐτοῦ μεταγενεστέρως».

Ὁ Ἀρχηγὸς
ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ
Συνταγματάρχης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Γ' Γενικὴ Διεύθυνσις - Διεύθυνσις Ἀσφαλείας
Τμῆμα Δημοσίας Ἀσφαλείας
Ἀριθ. Πρωτ. 34/380/6 - μκ

Ἀθῆναι τῇ 16η Ἀπριλίου 1945

Πρὸς
Τὴν Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς-Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν
Ἐνταῦθα

«Περὶ ἀνευρεθέντων πτωμάτων Ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς ἐντὸς φρέατος πλησίον τοῦ Ἀσύλου ἐν Νικαίᾳ»

«Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γνωρίσωμεν ὅτι ὡς ἐγνώρισεν ἡμῖν ἡ Διεύθυνσις Ἀστυνομίας Πόλεων τοῦ Ὑπουρ-

γείου διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2134/362/12-29.3.45 ἐγγράφου της, ἐκ φρέατος πλησίον τοῦ 'Ασύλου ἐν Νικαίᾳ ἐξήχθησαν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ πτώματα τῶν κάτωθι ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς, ἐκτελεσθέντων ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν.

1. Ὑπενωμοτάρχης Ἡλιόπουλος Τιμόθεος, Τμήματος Μεταγωγῶν Πειραιῶς, 2. Ὑπενωμοτάρχης Βιττωράκης Κωνσταντῖνος, Τμήματος Μεταγωγῶν Πειραιῶς, 3. Χωροφύλαξ Παπαδάκης Σπυρίδων, Τμήματος Μεταγωγῶν Πειραιῶς, 4. Σιμάκης Βασίλειος, Τμήματος Μεταγωγῶν Πειραιῶς.

Ὁ Τμηματάρχης — Ὁ Διευθυντὴς

Ἀθῆναι τῇ 16ῃ Ἰανουαρίου 1945

Ὁ Μοίραρχος Τασσόπουλος Σπυρίδων
Πρὸς
ΤΟ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

«Περὶ ἀνευρεθέντων πτωμάτων ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω ὅτι κατὰ τὴν 13ην τρέχοντος μηνὸς ἀνευρέθησαν παρὰ τὴν τοποθεσίαν Καραγιαννέϊκα, ἀπέχουσαν περὶ τὰ 1500 μ. ἐκ τῆς πλατείας Κυψέλης, δέκα τέσσαρα πτώματα ἅτινα ἀνεγνωρίσθησαν ὅτι ἀνῆκον εἰς τοὺς κάτωθι ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς:

1. Ταγματάρχην Τσοτάκον Δημήτριον, 2. Ταγματάρχην Τζάννε Νικόλαον, 3. Μοίραρχον Μασουρίδην Παναγιώτην, 4. Λαφογιάννην Δημήτριον, 5. Γκουμογιαννόπουλον Νικόλαον, 6. Ὑπομοίραρχον Γιαννῖκον Νικόλαον, 7. Ἀνθυπομοιράρχους Λουκᾶν Εὐάγγελον, 8. Παπασταμάτην Ἰωάννην, 9. Κουρῆν Κωνσταντῖνον, 10. Ἀνθυπασπιστὴν Παπαγεωργίου Ἀθανάσιον, 11. Κυπραῖον Εὐάγγελον, 12. Κυριαζῆν Σωτήριον, 13. Μπουρίκαν Δημήτριον καὶ 14. Ζαζᾶν Σωτήριον.

Ἅπαντα τ' ἀνωτέρω πτώματα παραληφθέντα ἐτάφησαν εἰς τὸ Γ' Νεκροταφεῖον Κοκκινιᾶς, πλὴν τοῦ τοιούτου τοῦ μοιράρχου Γκουμογιαννοπούλου Νικολάου, ὅπερ παρελήφθη παρὰ τῶν οἰκείων του, καὶ τῶν: ἀνθυπομοιράρχου Κουρῆ Κων. καὶ ἀνθυπασπιστῶν Μπουρίκα Δημ. καὶ Ζαζᾶ Σωτηρίου, ταφέντων εἰς τὸ ἐνταῦθα Α' Νεκροταφεῖον.

Ἅπαντες σχεδὸν οἱ ἐνταῦθα παραμένοντες συγγενεῖς τῶν ἀνωτέρω ἐκτελεσθέντων παρ' ἀναρχικῶν εἰδοποιήθησαν τόσον παρὰ τοῦ ὑπ' ἐμὲ Συνεργείου ὅσον καὶ παρὰ τῆς Δ. Σ. Ἀθηνῶν.

Ὁ Μοίραρχος
ΤΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα Ἀσφαλείας
Ἀριθ. Πρωτ.: 1/4/65

ΔΕΛΤΙΟΝ
Συμβάντων τῆς 5ης Ἰανουαρίου 1945

Κατ' ἀναφορὰν τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς, ἀποσταλεὶς ἀξιωματικὸς τῆς δυνάμεώς του εἰς Μπραχάμι ἀνεγνώρισε μεταξὺ τῶν ἀνευρεθέντων ἐκεῖ πτωμάτων περὶ ὧν τὸ ταυτάριθμον/62 ἀπὸ 2.1.1945 δελτίον μας τὰ τοιαῦτα τῶν: 1. Ταγματάρχου Πεζικοῦ Ντούνη, 2. Μοιράρχου τῆς δυνάμεώς του Παπακώστα Κωνσταντίνου καὶ 3. Ἀνθυπασπιστοῦ τῆς δυνάμεώς του Βισβίκη Σταύρου.

Ἐπίσης ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ἕτερα 8-10 πτώματα ὡς ἀνήκοντα εἰς χωροφύλακας, ὅμως ἡ ταυτότης αὐτῶν δὲν διεπιστώθη.

Κατ' ἀναφορὰν τοῦ ἰδίου Συντάγματος Χωροφυλακῆς, τὴν 21.1.1945 συνελήφθησαν ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας του 26 ἐλασῖται καὶ ὕποπτοι ἀποσταλέντες εἰς Γ' Ἀστυνομικὸν Τμῆμα. Ὁμοίως συνελήφθησαν τρεῖς ἀνυπότακτοι καὶ δύο Ἰταλίδες ὑπήκοοι, ὧν ἡ ἄδεια παραμονῆς εἶχε λήξει, ἀποσταλέντες ἁρμοδίως».

Ὁ Ἀρχηγὸς
ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ
Συνταγματάρχης

ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΜΑΡΤΥΡΟΣ

Ἀθῆναι 20 Δεκεμβρίου 1944

Ἐξέτασις μάρτυρος Ντινιώτη Διονυσίου τοῦ Ἀθανασίου ἐτῶν 29, ἰατροῦ Φιλιατρῶν

«Τὴν 5ην Δεκεμβρίου, ἡμέραν Τρίτην κατὰ τὸ βράδυ, ἤρχισαν οἱ ἐαμῖται τὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Στερεᾶς ἀπὸ τὴν Πλατεῖαν Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῶν γύρω παρόδων.

....

Ἐκεῖ ἀμέσως οἱ ἐαμῖται τοὺς ἀπεγύμνωσαν καὶ ἐν φάλαγγι τοὺς ὡδήγησαν χλευάζοντές τους πρὸς Κυψέλην. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ σπίτι μου καὶ πληροφορηθέντες ὅτι εἶμαι ἰατρὸς μὲ ἐπεστράτευσαν, ὅπως τοῦτο ἔπραξαν καὶ δι' ἄλλους, διὰ νὰ προσφέρω τὰς ὑπηρεσίας μου. Μὲ ὡδήγησαν μὲ 11 νοσηλευομένους ἰδικούς των εἰς τὰ Τουρκοβούνια, ἐπάνω πρὸς Κυψέλην καὶ εἰς ἕνα πρόχειρον Νοσοκομεῖον σὲ κάποιο σπίτι καὶ μοῦ συνέστησαν νὰ μὴν ἐπιχειρήσω νὰ φύγω, διότι θὰ ὑποστῶ τὴν τύχην ἣν ὑπέστησαν οἱ ἄνδρες τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως, προσθέτοντας ὅτι αὐτοὺς τοὺς ἐξετέλεσαν ὡς προδότας. Ἐκεῖ, εἰς τὸ προσωρινὸν ἰατρεῖον, ἔφθασα περὶ τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν. Κατὰ τὰς 6.30' μ.μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας ἤκουσα δυνατοὺς θρήνους προερχομένους ἀπὸ μία σπηλιὰ ἀπέχουσαν ἀπὸ τὸ ἰατρεῖον περὶ τὰ 50 μέτρα. Ἐζήτησα πληροφορίας καὶ τότε μοῦ ἀνεκοινώθη ὅτι σκοτώνουν τοὺς προδότας τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως. Οἱ θρῆνοι ἦσαν πολλῶν ἀνθρώπων: «Μάνα μου, Παναγία μου καὶ ἄλλα συγκεχυμένα» καὶ διήρκεσαν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν. Συνάγεται ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐκτελέσεων γενομένων οὐχὶ διὰ πυροβόλων ὅπλων ἀλλὰ δι' ἄλλων μέσων».

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα Ἀσφαλείας
Ἀριθ. Πρωτ. 1/4/41

ΔΕΛΤΙΟΝ
Συμβάντων τῆς 23ης Δεκεμβρίου (§ 2)

«Κατ' ἀναφορὰν τῆς Φρουρᾶς Χωροφυλακῆς Νοσοκομείου Ἐρυθροῦ Σταυροῦ τὴν 21.12.44 παρουσιάσθη εἰς Νοσοκομεῖον γυμνὸς καὶ αἱμόφυρτος ὁ χωροφύλαξ Λόγκας Ἀριστείδης τοῦ Γεωργίου, ὅστις ἀνέφερε τὰ ἑξῆς:

«Κρατούμενος εἰς τὰς φυλακὰς Ἀβέρωφ ὡς δοσίλογος, συνελήφθην ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν τὴν 18.12.44 κατὰ τὴν γενομένην ὑπ' αὐτῶν κατάληψιν τῶν φυλακῶν μετὰ 100 περίπου ἑτέρων κρατουμένων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ τέως ὑπουργοὶ Μπάκος καὶ Πειρουνάκης ποὺ ὡδηγήθησαν εἰς τὴν πολιτοφυλακὴν Γκύζη κακοποιηθέντες καθ' ὁδόν. Τὴν 20.12.44 ὁ χωροφύλαξ τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Πάλλας, εἷς ἕτερος χωροφύλαξ καὶ εἷς νομάρχης ἀγνώστου ταυτότητος, ὡδηγήθησαν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ συνοικισμοῦ Γκύζη ἐντὸς ρεύματος πρὸς ἐκτέλεσιν. Πράγματι, ἀφοῦ ἀπεγυμνώθησαν ἐβλήθησαν δι' αὐτομάτου καὶ ἐξετελέσθησαν. Ὁ χωροφύλαξ ὅμως οὗτος δεχθεὶς δύο τραύματα εἰς τὴν ἀριστερὰν ὠμοπλάτην καὶ τὸν βραχίονα ἔπεσε πρηνὴς παριστάνων τὸν νεκρόν. Ἀκολούθως οἱ ἐκτελεσταὶ ἔβαλον διὰ περιστρόφου καὶ τὴν τελειωτικὴν βολὴν κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν ἐκτελεσθέντων. Κατ' εὐτυχῆ ὅμως σύμπτωσιν ἡ σφαῖρα ἔπληξε τοῦτον ἐλαφρῶς καὶ οὕτω κατώρθωσε μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος, νὰ διαφύγῃ καὶ νὰ τύχῃ κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην περιθάλψεως παρά τινι οἰκίᾳ καὶ τὴν ἑπομένην νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον».

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ
(ὑπογραφή)

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ
Ἀπὸ Ὑποδιοίκησιν Χωροφυλακῆς Νέας Ἰωνίας
Πρὸς Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν
Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς
Ἐνταῦθα

Ἀριθ. Πρωτ.: 7/3/1

«Ἐξακριβώσαντες ὅτι παρὰ τὰ διυλιστήρια Οὔλεν, ἐγγὺς Νέας Ἰωνίας, ἔχει ταφῆ μέγας ἀριθμὸς διαφόρων

Οἰκεῖοι τῶν τραγικῶν θυμάτων τῶν ἐλασιτῶν ἀναζητοῦν μεταξὺ τῶν ἐκταφέντων πτωμάτων τοὺς προσφιλεῖς των.

ἐκτελεσθέντων παρ' ἀναρχικῶν, ἤρχισεν ἐκταφὴ πτωμάτων συνεχιζομένη ἤδη, μετακληθέντος καὶ ἀφιχθέντος ἐπὶ τόπου Ἰατροδικαστικοῦ Συνεργείου STOP. Μέχρι στιγμῆς ἐξετάφησαν 55 πτώματα ἐκτελεσθέντων διὰ πελέκεως, φέροντα ποικίλας σοβαρὰς κακώσεις προηγηθείσας ἐκτελέσεως STOP. Μεταξὺ τούτων ἀνεγνωρίσθησαν ὁ ἀρχιφύλαξ Ἀστυνομίας Μορφίδης καὶ δύο ἰδιῶται STOP. Ἐξ ἀνακρίσεως προκύπτει ὅτι μεταξὺ πτωμάτων ἐκταφέντων καὶ μή, ἀσφαλῶς περιλαμβάνονται ὑπὲρ πεντήκοντα ἄνδρες Χωροφυλακῆς, πιθανώτατα δὲ καὶ 12 Ἄγγλοι στρατιωτικοὶ αἰχμαλωτισθέντες ἐκεῖ πρώτας ἡμέρας ἐπαναστάσεως STOP. Ὑποβάλλω παράκλησιν ὅπως εἰδοποιηθῶσιν ἀμέσως ἁρμόδιαι ὑπηρεσίαι μας καὶ ἀγγλικὴ τοιαύτη πρὸς ἀποστολὴν ἀνδρῶν πρὸς ἀναγνώρισιν, ἐπίσης ὁ πληθυσμὸς δι' ἀνακοινώσεως εἰς τύπον».

Ὁ Διοικητὴς Ὑποδιοικήσεως
(ὑπογραφὴ)

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
Γραφεῖον Ἐμπιστευτικοῦ
Ἀριθ. Πρωτ. 1/1/520

Ἀθῆναι 9 Ἰανουαρίου 1945
Πρὸς
Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν
Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς
Ἐνταῦθα

«Ἀνεύρεσις πτωμάτων ἀνδρῶν Συντάγματος ὄπισθεν Νεκροταφείου Καισαριανῆς»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω ὑμῖν ὅτι, ἀξιωματικὸς δυνάμεώς μου μεταβὰς σήμερον εἰς τὸν ἐνταῦθα συνοικισμὸν Καισαριανῆς, ἔνθα ὑπῆρχον πληροφορίαι ὅτι εὑρίσκονται ἐκεῖσε πτώματα ἀγνώστων, διεπίστωσεν ὅτι εἰς τὸ ἐκεῖ Νεκροταφεῖον, εὑρισκόμενον εἰς τὸ τέρμα τοῦ συνοικισμοῦ ἀκριβῶς ὄπισθεν αὐτοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 100 μέτρων ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ἐκεῖ εὑρισκομένου χάνδακος, ὑπάρχει μία ἀσβεστοκάμινος κεκαλυμμένη, εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς ὁποίας ὑπάρχουν ἀκάλυπτα δύο πτώματα γυμνὰ καὶ ἐν ἀποσυνθέσει, ἅτινα δὲν ἀνεγνωρίσθησαν. Κάτωθι αὐτῶν ὑπάρχουν κεκαλυμμένα πλέον τῶν 50 πτωμάτων, ἅτινα ἀσφαλῶς δὲν θὰ εἶναι ἀποσυντεθειμένα λόγῳ τοῦ ψύχους καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀναγνώρισίς των.

Κατὰ παρασχεθείσας ἡμῖν πληροφορίας εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἀσβεστοκάμινον μετεφέρθησαν καὶ ἐξετελέσθησαν οἱ χωροφύλακες τῆς φρουρᾶς Φυλακῶν Βουλιαγμένης, ἴσως δὲ καὶ ἄλλης φρουρᾶς, ἡ τύχη τῶν ὁποίων μέχρι σήμερον ἀγνοεῖται.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω παρακαλῶ ὅπως διαταχθῇ ἡ ἁρμοδία Ὑπηρεσία διὰ τὴν ἐκταφὴν καὶ ἐνταφιασμόν, ἀφοῦ προηγουμένως εἰδοποιηθῶμεν καὶ ἡμεῖς καὶ παραστῶμεν εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν πτωμάτων τῶν ἀνδρῶν μας».

Ὁ Διοικητὴς τοῦ Συντάγματος
(ὑπογραφὴ)

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα Ἀσφαλείας
Ἀριθ. Πρωτ. 1/4/60

ΔΕΛΤΙΟΝ
Συμβάντων τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1945

«Κατ' ἀναφορὰν τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς, χθὲς εἰς στάσιν Σφαγείων, γραμμῆς Καλλιθέας, ἤτοι μετὰ τὴν συνοικίαν Κουκάκι καὶ πρὸ τῆς τοιαύτης Χαροκόπου, ἀνευρέθη τάφος μὲ πολλὰ πτώματα. Ἐκ τῆς γενομένης χθὲς ἐκταφῆς ὀκτὼ πτώματα ἀνεγνωρίσθησαν ὡς ἀνήκοντα εἰς ὁπλίτας τοῦ Συντάγματος ἐκ τῶν ὑπολειμμάτων τῆς στολῆς των, ἕτερα δὲ ἓξ εἰς ἰδιώτας.

Ἡ ἐπιτροπὴ θὰ συνεχίσῃ τὴν ἐκταφὴν καὶ σήμερον, καθ' ὅσον ὑποτίθεται ὅτι ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τάφου ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πολλὰ πτώματα».

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ
(ὑπογραφὴ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΤΑΓΩΓΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Ἀριθ. Δ.Υ.

Ἐν Πειραιεῖ τῇ 22 Ἰανουαρίου 1945
Πρὸς
Τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Πειραιῶς
Ἐνταῦθα

«Λαμβάνω τὴν τιμήν, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ. ἀριθ. 67/9/4 σημερινῆς διαταγῆς ὑμῶν, ν' ἀναφέρω ὅτι παρὰ τῆς Δημαρχίας Δήμου Νικαίας ἔχει συγκροτηθῆ μικρὸν συνεργεῖον ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐνεργοῦνται τῇ ἐπιβλέψει μου, ἑνὸς ἀστυνόμου Ἀστυνομίας Πόλεων, ἑνὸς ἰατροδικαστοῦ καὶ τοῦ κ. εἰσαγγελέως Πειραιῶς ἐκταφαὶ τῶν περὶ τὸ Ἄσυλον Κοκκινιᾶς εὑρισκομένων τάφων διαφόρων ἐκτελεσθέντων ὑπὸ στασιαστῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ κινήματος. Μέχρι σήμερον ἀνευρέθη, παρὰ τὴν θέσιν «Νταμάρι» περιφερείας Καραβᾶ καὶ ἐντὸς σπηλαίου, κοινὸς τάφος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον 22 πτώματα τῶν ἀνδρῶν τῆς Φρουρᾶς Φυλακῶν Βούρλων, ὡς ἐξηκριβώθη. Κατὰ τὴν ἐκταφὴν τοῦ ἀνωτέρω τάφου ἀνεσύραμεν καὶ μετεφέραμεν 6 πτώματα ἀποσυντεθειμένα εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Κοκκινιᾶς, τῶν ὑπολοίπων ἀφεθέντων ἐκεῖ (καθ' ὅσον ἡ ἐκταφὴ καὶ ἡ μεταφορά των καθίσταται ἀδύνατος λόγῳ πολτοποιήσεως τούτων) τῇ ἐγκρίσει τοῦ ἰατροδικαστοῦ.

Ἐπίσης, εἰς ἀπόστασιν 100 περίπου μέτρων καὶ ἐντὸς χαράδρας ἀνευρέθησαν δύο εἰσέτι τάφοι, οἱ ὁποῖοι ἠνεώχθησαν καὶ ἐξετάφησαν δύο πτώματα μεταφερθέντα εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Ν. Κοκκινιᾶς ἐν ἀποσυνθέσει καὶ τελείως ἀγνώριστα. Τὸ ἓν ἐκ τούτων, κατὰ πληροφορίας μου, ἀνήκει εἰς τὸν ἀνθυπομοίραρχον Χρυσανθόπουλον ὅστις κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐτράπη εἰς φυγὴν καὶ ἐφονεύθη εἰς τὸν τόπον ἔνθα ἀνευρέθη ὁ τάφος του.

Τὸ παρελθὸν Σάββατον, ἐξακολουθῶν τὰς ἐκταφὰς πλησίον τοῦ Ἀσύλου, ἀνευρέθη καὶ ἐξετάφη τὸ πτῶμα τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Μαργαρίτη Ἰωάννου, τὸ ὁποῖον ἀνεγνω-

ρίσθη καὶ μετεφέρθη εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Κοκκινιᾶς, ἔνθα φυλάσσεται μετὰ τῶν ἀνωτέρω 8 πτωμάτων, εἰδοποίησα δὲ τοὺς οἰκείους του οἱ ὁποῖοι θὰ ἐνεργήσωσι τὴν ταφήν του.

Χθὲς τὴν πρωΐαν ὁ ἰατροδικαστὴς Πειραιῶς, συνοδευόμενος ὑπὸ συνεργείου, ἀφίχθη εἰς τὸ Νεκροταφεῖον ἔνθα ἐφωτογραφήθησαν ὅλα τὰ ὑπάρχοντα πτώματα, περὶ τὰ 50, ἀγνώστων καὶ ἐκτεθειμένων πρὸς ἀναγνώρισιν.

Ὑπάρχουν πληροφορίαι, ὅτι οἱ θανατωθέντες ἄνδρες Χωροφυλακῆς κατὰ τὸ πλεῖστον ἔχουν ριφθῆ εἰς παρακείμενον τοῦ Ἀσύλου φρέαρ, τὸ ὁποῖον ὅμως λόγῳ τῆς πλημμελοῦς ὑπηρεσίας τοῦ Συνεργείου δὲν ἠδυνήθημεν ν' ἀνοίξωμεν, αἱ δὲ ἔρευναί μου στρέφονται περὶ τοὺς εἰς τὸ Ἄσυλον εὑρισκομένους τάφους πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ ἐκταφὴν τῶν πτωμάτων τοῦ ταγματάρχου Σταυρακάκη Στεφάνου καὶ ἀνθυπομοιράρχου Δερδελάκου Στυλιανοῦ».

Ὑπογραφὴ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Τμῆμα Μεταγωγῶν Πειραιῶς
Ἀριθ. Πρωτ. Δ.Υ. Ἐν Πειραιεῖ τῇ 27.1.1945

Πρὸς
Τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Πειραιῶς
Πειραιᾶ

«Περὶ τῶν ἀνευρισκομένων πτωμάτων, ἐκτελεσθέντων ὑπὸ στασιαστῶν»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω ὑμῖν, ὅτι κατὰ τὴν χθεσινὴν ἡμέραν ἐξετάφησαν, πλησίον τοῦ Ἀσύλου, 5 εἰσέτι πτώματα ἀγνώστων καὶ τὰ ὁποῖα μετεφέρθησαν εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Κοκκινιᾶς πρὸς ἀναγνώρισιν. Ταῦτα ἀνήκουν εἰς ἄνδρας Χωροφυλακῆς τῆς Φρουρᾶς Φυλακῶν Βούρλων.

Ἐπίσης ἀναφέρω, ἐν συνεχείᾳ τῆς ἀπὸ 25.1.1945 ὁμοίας μου, ὅτι χθὲς κατωρθώθη ἡ ἐκταφὴ καὶ τῶν ὑπολοίπων 16 πτωμάτων τῶν ἀνδρῶν τῆς Φρουρᾶς Βούρλων, τὰ ὁποῖα ἐξετέθησαν εἰς ὃ μέρος εὑρέθησαν κατόπιν διαταγῆς τοῦ ἰατροδικαστοῦ, προκειμένου νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸ μέρος ξένοι δημοσιογράφοι. Ταῦτα ἐντὸς τῆς σήμερον θέλω μεταφέρει, μετὰ τὴν ὡς ἄνω ἐπίσκεψιν, εἰς τὸ Νεκροταφεῖον πρὸς ἀναγνώρισιν.

Ἐκ τῶν μέχρι σήμερον ἐκταφέντων 24 πτωμάτων ἀνδρῶν τῆς Φρουρᾶς Βούρλων ἀνεγνωρίσθησαν οἱ κάτωθι ὁπλῖται τῆς δυνάμεως τοῦ ὑφ' ἡμᾶς Τμήματος Μεταγωγῶν: 1. Τσιώτας Ἠλίας τοῦ Ἀθανασίου, χωροφύλαξ, 2. Καλλιμάνης Κωνσταντῖνος τοῦ Χαραλάμπους, χωροφύλαξ, 3. Γαρδίκης Θωμᾶς τοῦ Θεοδώρου, χωροφύλαξ καὶ 4. Παῦλου Παῦλος τοῦ Δημητρίου, ὑπενωμοτάρχης.

Τὰ ἀνωτέρω πτώματα μετεφέρθησαν χθὲς μετὰ τεσσάρων ἄλλων ἀγνώστων ὁπλιτῶν τῆς ἰδίας φρουρᾶς, καὶ ἅτινα ὡς προαναφέρω εἶχον ἐκταφῆ προηγουμένως, εἰς τὸ Γ' Νεκροταφεῖον καὶ ἐνεταφιάσθησαν κατὰ τὰ κεκανονισμένα».

Ὁ Ἀνθυπασπιστὴς
(ὑπογραφὴ)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΩΣ ΠΤΩΜΑΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

«Περὶ τῶν ἀνευρεθέντων πτωμάτων ὀργάνων Χωροφυλακῆς ἀπὸ 15 Δεκεμβρίου 1944 μέχρι σήμερον 28ην Ἰανουαρίου 1945»

«Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν 28ην Ἰανουαρίου τοῦ 1945 ἔτους, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Κυριακὴν καὶ ὥραν 10ην π.μ. ἡ ὑπογεγραμμένη ἐπιτροπὴ συγκροτηθεῖσα δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 1/3/2 ἀπὸ 14.1.45 διαταγῆς τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἵνα ἀκολουθοῦσα τὸ συνεργεῖον τῆς Ἰατροδικαστικῆς καὶ Ἐγκληματολογικῆς Ὑπηρεσίας προβῇ εἰς τὴν ἀναζήτησιν πτωμάτων ἀνηκόντων εἰς τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκτελεσθέντα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῶν ὀργανώσεων ΕΑΜ - ΕΛΑΣ - ΟΠΛΑ - ΚΚΕ ἐνταφιασθέντων προχείρως ἢ ἐρριμμένων ἐντὸς περιμανδρωμένων χώρων, ὀρυγμάτων, φρεάτων, χαραδρῶν κτλ. διεπίστωσε τὰ ἀκόλουθα:

Μεταξὺ τῶν εἰς διαφόρους χώρους τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν καὶ περιχώρων εὑρεθέντων πτωμάτων ἀνηκόντων εἰς ἰδιώτας, ὑπῆρχον καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἀνήκοντα εἰς ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ὡς κάτωθι:

Τὴν 1.1.1945 παρὰ τὰ παλαιὰ Σφαγεῖα Καλλιθέας μεταξὺ διαφόρων πτωμάτων ἀνευρέθησαν καὶ 4 τοιαῦτα ἀνήκοντα εἰς ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, ἀγνώστου ταυτότητος. Ταῦτα ἔφερον τραύματα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου.

Τὴν 2.1.1945 παρὰ τὴν περιοχὴν τοῦ Νεκροταφείου Μπραχαμίου μεταξὺ ὑπὲρ ἑκατὸ πτωμάτων ἀνεγνωρίσθησαν καὶ 3 ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς ἤτοι: 1. Μοιράρχου Παπακώστα Κωνσταντίνου, 2. Ἀνθυπασπιστοῦ Βισβίκη Σταύρου καὶ 3. Χωροφύλακος Πολυμέλη Ἀνδρέου. Ταῦτα ἔφερον τραύματα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός των, προκληθείσας διὰ σκληροῦ ὀργάνου.

Τὴν 7.1.1945 εἰς Α' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν ἐντὸς ΝΔ πλευρᾶς αὐτοῦ, παρὰ τὸν μανδρότοιχον, μεταξὺ ἄλλων πτωμάτων ἀνεγνωρίσθη καὶ τὸ πτῶμα ἑνὸς ἀξιωματικοῦ Χωροφυλακῆς ἀγνώστου ταυτότητος. Ἔφερε διάφορα τραύματα προκληθέντα διὰ σκληροῦ ὀργάνου.

Τὴν 9.1.1945 ἕως 12.1.1945 εἰς τὴν περιοχὴν Κυψέλης καὶ ὄπισθεν Δεξαμενῆς εἰς συνοικίαν Καραγιαννέϊκα μεταξὺ ἑκατὸ καὶ πλέον πτωμάτων ἀνευρέθησαν καὶ 14 τοιαῦτα ἀξιωματικῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἀναγνωρισθέντα ὑπὸ οἰκείων των καὶ λοιπῶν ὀργάνων, ἤτοι: 1. Ταγματάρχου Τσοτάκου Δημητρίου, 2. Ταγματάρχου Τζάννε Νικολάου, 3. Μοιράρχου Μασουρίδη Παναγιώτου, 4. Μοιράρχου Λαφογιάννη Δημητρίου, 5. Μοιράρχου Γκουμογιαννοπούλου Νικολάου. 6. Ὑπομοιράρχου Γαννίκου Νικολάου, 7. Ἀνθυπομοιράρχου Λουκᾶ Εὐαγγέλου, 8. Ἀνθυπομοιράρχου Παπασταμάτη Ἰωάννου, 9. Ἀνθυπασπιστοῦ Κυπραίου Ἀνδρέου, 10. Ἀνθυπασπιστοῦ Κυριαζῆ Σωτηρίου, 11. Ἀνθυπομοιράρχου Κουρῆ Κωνσταντίνου, 12. Ἀνθυπασπιστοῦ Παπαγεωργίου Ἀθανασίου, 13. Ἀνθυπασπιστοῦ Ζαζᾶ καὶ 14. Ἀνθυπασπιστοῦ Μπουρίκα

Δημητρίου. Ἔφερον κακώσεις προκληθείσας πρὸ τοῦ θανάτου των, τραύματα διὰ μαχαίρας, κατάγματα ὀστῶν, κακώσεις ἐκ δαρμοῦ, κατὰ κανόνα, τραύματα ἐπαφῆς εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου. Χρόνος ἐκτελέσεως 20-30 ἡμερῶν. Ἡ δύναμις αὕτη ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἀπαχθεῖσα ὑπὸ τῆς ὀργανώσεως τοῦ ΕΛΑΣ καὶ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως μετὰ τοῦ συνταγματάρχου ἀνωτέρου διοικητοῦ Οἰκονομοπούλου Σωτηρίου καὶ ἀρκετῶν ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς. Τὸ πτῶμα τοῦ συνταγματάρχου, ὡς καὶ τῶν ὁπλιτῶν, δὲν ἀνευρέθησαν μέχρι σήμερον καθ' ὅσον κατὰ τὰς πληροφορίας μας ὁ μὲν ρηθεὶς συνταγματάρχης ἐσφάγη ἀμέσως καὶ ἐρρίφθη ἐντὸς ὀρύγματος, ἀποκοπείσης τῆς κεφαλῆς του, ἥτις ἐρρίφθη εἰς ἄλλο σημεῖον, οἱ δὲ ὁπλῖται ὡδηγήθησαν πρὸς ἄγνωστον διεύθυνσιν μακρὰν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

Τὴν 10 καὶ 11.1.1945 εἰς τὴν περιοχὴν Ἡλιουπόλεως, μεταξὺ 7 πτωμάτων ἰδιωτῶν, εὑρέθη καὶ ἓν ἀνῆκον εἰς μοίραρχον ἀγνώστου ταυτότητος. Ἔφερε τραύματα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου.

Ἀπὸ 10.1.1945 μέχρι σήμερον καὶ ἐξακολουθεῖ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Συνοικισμοῦ Περιστέρι (Κέντρον Συγκεντρώσεως Ὁμήρων) μεταξὺ πολλῶν ἑκατοντάδων ἐκταφέντων πτωμάτων ἀνευρέθησαν καὶ τοιαῦτα ἀνήκοντα εἰς ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, ἤτοι: 1. Μοιράρχου ἀγνώστου ταυτότητος ἡλικίας 40 ἐτῶν, 2. Ἀνθυπομοιράρχου ἀγνώστου ταυτότητος ἡλικίας 35 ἐτῶν, 3. Ἐνωμοτάρχου Κυριαζῆ Δημητρίου, 4. Α.Θ. Χωροφύλακος Καψῆ Νικολάου, 5. Μονίμου Χωροφύλακος Δενδρινοῦ Ἀντωνίου, 6. Α.Θ. Χωροφύλακος Γλυνοῦ Ἰωάννου, 7. Ταγματάρχου Φραγκιαδάκη Ἐμμ., 8. Χωροφύλακος Κατάκου Χαραλάμπους καὶ 9. Χωροφύλακος ἀγνώστου ταυτότητος. Ἔφερον τραύματα εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός των προκληθέντα διὰ σκληροῦ ὀργάνου.

Τὴν 20.1.1945 εἰς περιοχὴν Καισαριανῆς καὶ ἐντὸς ἀσβεστοκαμίνου καὶ χαραδρῶν, μεταξὺ ἀρκετῶν πτωμάτων ἀνευρέθησαν καὶ τοιαῦτα ὀργάνων Χωροφυλακῆς, ἀναγνωρισθέντα ὑπὸ τῶν οἰκείων των καὶ λοιπῶν ὀργάνων, ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τοὺς κάτωθι: 1. Μοίραρχον Στεφανάκην Κωνσταντῖνον, 2. Ὑπενωμοτάρχην Τσάμην Ἰωάννην, 3. Χωροφύλακα Κουραβάκην Δημήτριον, 4. Χωροφύλακα Μῶρον Γεώργιον, 5. Χωροφύλακα Γουργούρην Ἰωάννην, 6. Χωροφύλακα Τραπάταν Ἀθαν., 7. Χωροφύλακα Καλφόγλου Χαράλαμπον, 8. Χωροφύλακα Καμπάνην Παναγιώτην, 9. Χωροφύλακα Γρίβαν Δημήτριον, 10. Χωροφύλακα Δημητρακόπουλον Κων. Ὡσαύτως, ἀνευρέθησαν εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν 23 πτώματα ὁπλιτῶν ἀγνώστου ταυτότητος. Ἅπαντα ἔφερον τραύματα εἰς τὴν κεφαλὴν ἐξ ἐπαφῆς δι' ὅπλου πυροβόλου, καθὼς ἐπίσης καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός των διὰ σκληροῦ ὀργάνου συνεπείᾳ τῶν ὁποίων εἶχε παραμορφωθῆ τὸ πρόσωπόν των. Ὁλόκληρος ἡ δύναμις αὕτη ἀνῆκεν εἰς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς καὶ εἶχε διατεθῆ εἰς φρουρὰς διαφόρων καταστημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπήχθησαν ὑπὸ τῆς ὀργανώσεως ΕΛΑΣ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως.

Ἀπὸ τῆς 15.12.1944 ἀνευρέθησαν εἰς διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, κατόπιν ὑποδείξεως, μεμονωμένα πτώματα ἀνήκοντα εἰς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, ἤτοι: 1. Ἀνθυπασπιστοῦ Δημητρακοπούλου Ἀν., 2. Μοιράρχου Καποπούλου Ἐξ., 3. Ἀνθυπομοιράρχου Κοράλλη Γ., 4. Ἀνθυπασπιστῶν Κατσαφάδου Κυρ., καὶ Κατσαφάδου Γρ., 5. Ἐνωμοτάρχου ἀγνώστου ταυτότητος, 6. Χωροφύλακος Κασσέρη Γ., 7. Χωροφύλακος ἀγνώστου ταυτότητος, 8. Χωροφύλακος Καρακαντᾶ Ἀνδ., 9. Χωροφύλακος Δρούβαλη Ἐλ. καὶ 10. Χωροφύλακος ἀγνώστου ταυτότητος. Ταῦτα ἔφερον τραύματα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ ὅπλου.

Τὴν 21.1.1945 ἐντὸς τοῦ συρματοπλεγμένου χώρου τῶν Διυλιστηρίων, μεταξὺ Νέας Ἰωνίας καὶ Γαλατσίου, ἐν μέσῳ ἀρκετῶν πτωμάτων ἀνευρέθησαν καὶ 43 τοιαῦτα ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεγνωρίσθησαν τὰ κάτωθι: 1. Ταγματάρχου Κασσόλα Δημητρίου καὶ 2. Χωροφύλακος Λουκοπούλου Δημητρίου, τὰ δὲ ὑπόλοιπα 41 παραμένουσιν ἀγνώστου ταυτότητος. Ἅπαντες εἶχον ἐκτελεσθῆ διὰ σφαγῆς. Ἐπίσης, ἔφερον τραύματα εἰς τὴν καρδιακὴν χώραν προκληθέντα διὰ μαχαίρας.

Τὴν 24.1.1945 παρὰ τὴν περιοχὴν Κουτσικαρίου, θέσιν «Σχιστό», ἐξετάφησαν 25 πτώματα ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεγνωρίσθησαν 4, τὰ ὁποῖα ἀνήκουσιν εἰς τούς: 1. Χωροφύλακα Τσιώταν Ἠλίαν, 2. Ὑπενωμοτάρχην Παύλου Παῦλον, 3. Χωροφύλακα Καλλιμάνην Κωνσταντῖνον, 4. Γαρδίκην Θωμᾶν. Τὰ ὑπόλοιπα 21 παραμένουν ἄγνωστα. Ταῦτα ἔφερον πολλαπλᾶ τραύματα εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός των προκληθέντα διὰ πυροβόλου ὅπλου καὶ σκληροῦ ὀργάνου.

Ἀπὸ ὑπαρχούσας πληροφορίας ἰδιωτῶν καὶ ἐπισήμων ἐγγράφων διαφόρων ἀρχῶν, ἐκτὸς τῶν ἀνευρεθέντων πτωμάτων ὑπάρχουσι καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα σημεῖα τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν καὶ περιχώρων ἀρκετὰ τοιαῦτα ἀνήκοντα εἰς ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ἅτινα εἶναι ἐνταφιασμένα προχείρως καὶ ἐρριμμένα εἰς χαράδρας κ.τ.λ.

Τὰ ἀνευρεθέντα πτώματα, 30 ἕως 40 ἡμερῶν κατὰ κανόνα ἦσαν ἀνυπόδητα, πλεῖστα δὲ ἐξ αὐτῶν ἡμίγυμνα, καθ' ὅτι πρὸ τῆς ἐκτελέσεώς των ἀφηροῦντο ὑπὸ τῶν ἐκτελεστῶν τὰ ἐνδύματα, τιμαλφῆ, ἂν ἔφερον, καὶ διάφοραι ἄλλαι σημειώσεις ἢ στοιχεῖα ἅτινα ἠδύναντο νὰ δηλώσωσι τὴν ταυτότητά των. Ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω πτώματα ὡς ἀντελήφθημεν προσωπικῶς καὶ ὡς μᾶς ἐγνώρισαν οἱ κ.κ. ἰατροδικασταὶ τοῦ Ἰατροδικαστικοῦ Ἐργαστηρίου Ἀθηνῶν, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἀναγραφομένων τραυμάτων ἔφερον κτυπήματα διὰ σκληροῦ ὀργάνου, μαχαιρῶν, πελέκεων κ.τ.λ. ὡς καὶ ξυλοδαρμοῦ πρὸ τῆς ἐκτελέσεως. Πλεῖστα τῶν πτωμάτων ἦσαν δεδεμένα ἀνὰ δύο ἐκ τῶν χειρῶν. Ὅλων τῶν ἀνευρεθέντων καὶ ἐξετασθέντων πτωμάτων ἐλήφθησαν φωτογραφίαι καὶ ἐγένετο πλήρης περιγραφὴ τῶν ἐνδυμάτων των καὶ τῶν ἐν γένει χαρακτηριστικῶν.

Εἰς πλείστας τῶν ὡς ἄνω ἀναγραφομένων περιπτώσεων τὴν ἐργασίαν τῆς ἐκταφῆς τῶν πτωμάτων παρηκολούθησαν ξένοι καὶ ἡμέτεροι ἀνταποκριταί, οἵτινες αὐτοπροσώπως διεπίστωσαν τὴν μορφὴν καὶ τὴν φύσιν τῶν τραυμάτων καὶ τὰς διαφόρους καταφερθείσας κακώσεις».

Ἐφ' ᾧ συνετάγη καὶ ὑπογράφεται.

Ἡ Ἐπιτροπή

Ἀριθ. Πρωτ. 1/43/15

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Ἰανουαρίου 1945

Πρὸς

Τὸ Ἀρχηγεῖον Βασιλικῆς Χωροφυλακῆς

Ἐνταῦθα

«Περὶ ἀνευρεθέντων πτωμάτων ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω ὅτι, κατὰ τὰς συνεχιζομένας ἐκταφὰς διαφόρων πτωμάτων ἀνεγνωρίσθησαν καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς ὡς ἀκολούθως:

Παρὰ τὴν περιφέρειαν Περιστερίου καὶ ἐγγὺς ἐκεῖσε Νεκροταφείου ἀνεσύρθησαν ἐκ τάφων τὰ πτώματα τῶν: 1. Ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Φραγκιαδάκη Ἐμμανουὴλ τοῦ Εὐαγγέλου, ἐτῶν 50, διατελοῦντος εἰς διαθεσιμότητα καὶ διαμένοντος ἐνταῦθα, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σκιάθου 52, φέροντος τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου, 2. Ἀποστράτου ὑπομοιράρχου Φασουλᾶ Λάμπρου ἐτῶν 60, φέροντος τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου, 3. Ἐνωμοτάρχου Γκραβάλου Φωτίου τοῦ Γεωργίου, τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν (ὁμάδος Παναγιωτοπούλου) φέροντος τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος διὰ πυροβόλου ὅπλου, 4. Α.Θ. Χωροφύλακος Βιτάλη Ἕρμαν τοῦ Ἀλφόνσου, τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν, ὅστις ἦτο δεδεμένος διὰ χειροπέδων καὶ ἔφερε κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος ὡς καὶ τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου, 5. Χωροφύλακος Κοντάκου Χαραλάμπους τοῦ Παναγιώτου ἐτῶν 34, τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν, φέροντος τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου, 6. Α.Θ. Χωροφύλακος Κωστάκη ἢ Κωστάκου Κωνσταντίνου τοῦ Ἀναργύρου ἐτῶν 31, τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν, φέροντος τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου. Ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν των καὶ ἐτάφησαν μερίμνῃ τῆς ὑπ' ἐμὲ ὑπηρεσίας εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Περιστερίου.

Εἰς τὴν περιφέρειαν Γαλατσίου ἀνευρέθησαν ἐντὸς τάφου τὰ πτώματα τῶν: 1. Ἀνθυπασπιστοῦ Κατσαφάδου Γρηγορίου τοῦ Νικολάου, τῆς δυνάμεως Ἀποθήκης Ὑλικοῦ Χωροφυλακῆς, φέρον κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός του καὶ συντριπτικὸν κάταγμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ σκληροῦ ὀργάνου, 2. Ἀγνώστου χωροφύλακος, ἀναστήματος 1.70 μ., ἡλικίας περίπου 38 ἐτῶν, φέροντος σκελέαν μαλλίνην μακρὰν καὶ εἰς τὴν ἄνω σιαγόνα δύο μεταλλικοὺς ὀδόντας καὶ τραῦμα εἰς τὸ κρανίον διὰ πυροβόλου ὅπλου· ἀμφότερα τὰ πτώματα μετεφέρθησαν καὶ ἐτάφησαν εἰς τὸ Γ' Νεκροταφεῖον.

Παρὰ τὴν ἐνταῦθα πλατεῖαν Κυριακοῦ ἀνευρέθη καὶ ἐξετάφη τὸ πτῶμα τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ τῆς Χωροφυλακῆς Κατσαφάδου Κυριάκου τοῦ Παναγιώτου, ὑπηρετοῦντος εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον καὶ φέροντος τραῦμα εἰς τὸ στῆθος διὰ πυροβόλου ὅπλου, ὅπερ μετεφέρθη καὶ ἐτάφη εἰς τὸ Γ' Νεκροταφεῖον Κοκκινιᾶς.

Εἰς τὸν συνοικισμὸν Κουτσικαρίου καὶ ἐγγὺς τοῦ Ἀσύλου Ἀνιάτων παρὰ τὴν θέσιν Νταμάρι - Καραβᾶ ἐντὸς σήραγγος ἀνευρέθησαν περὶ τὰ 24 πτώματα ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀνεγνωρίσθη τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Χωροφυλακῆς Μαργαρίτη Ἰωάννου, τὰ δὲ ὑπόλοιπα, κατὰ πληροφορίας παρασχεθείσας ὑπὸ τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν Πειραιῶς, ἀνῆκον εἰς ἄνδρας τῆς δυνάμεως φυλακῶν Βούρλων (Τμῆμα Μεταγωγῶν Πειραιῶς) καὶ ἥτις δύναμις ἀπετελεῖτο ἀπὸ τούς: 1. Ἀνθυπομοίραρχον Χρυσανθόπουλον Θεόδωρον, 2. Ἐνωμοτάρχην Κολλᾶτον Κων., 3. Ἐνωμοτάρχην Σκεφάκην Παρασκευᾶν, 4. Ὑπενωμοτάρχας Ρεράκην Ἀνδρέαν, 5. Ντούλην Δημήτριον, 6. Δανίλην Ἀριστ., 7. Χειμάρραν Παναγιώτην, 8. Κλάδην Λάμπρον, 9. Ἀρβανιτάκην Δημήτριον, 10. Χωροφύλακας Ἀποστολάκην Νικόλαον, 11. Γιαννέτον Κων., 12. Γαρδίκην Θωμᾶν, 13. Καλλιμάνην Κων., 14. Μπαρτσακούτσαν Κων., 15. Πιτσικάλην Κων., 16. Ψαρρὸν Γεώργιον, 17. Καρεκλᾶν Μ., 18. Γιαννογιῶργον Περ., 19. Τσιώταν Ἠλίαν, 20. Δημητρίου Μᾶρκον, 21. Ζαχαρόπουλον Χρῖστον, 22. Τραπελᾶν Ἐμμ., 23. Εὐρανίδην Κων. καὶ 24. Κολοβὸν Κωνσταντῖνον. Ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω πτώματα παραμείναντα ἐπὶ τριήμερον ἄταφα πρὸς ἀναγνώρισιν, ἐτάφησαν εἰς τὸ Γ' Νεκροταφεῖον Κοκκινιᾶς.

Παρὰ τὴν τοποθεσίαν «Σχιστὸ» Κουτσικαρίου ἀνευρέθησαν χθὲς περὶ τὰ 15 πτώματα ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ πτῶμα τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Καφίρη Ἀποστόλου τοῦ Βασιλείου, ἐτῶν 32, φέροντος τραύματα διὰ μαχαίρας εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός του ὡς καὶ τοιοῦτον διὰ πυροβόλου ὅπλου εἰς τὴν κεφαλήν. Ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω πτώματα ἔχουσιν ἐκτεθῆ πρὸς ἀναγνώρισιν παρὰ τῷ Νεκροταφείῳ Κοκκινιᾶς (Κουτσικαρίου).

Ὡσαύτως, παρὰ τὰ Διυλιστήρια «Οὔλεν» Νέας Ἰωνίας, ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων 127 πτωμάτων τὰ πλεῖστα ἀνήκουσιν εἰς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ πτῶμα τοῦ ταγματάρχου Κασσόλα Δημητρίου, ὅπερ καὶ ἐτάφη χθὲς παρὰ τῷ Νεκροταφείῳ Νέας Ἰωνίας.

Ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω πτώματα ἐξακολουθοῦσι νὰ παραμένωσιν ἄταφα πρὸς ἀναγνώρισιν ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκεῖσε μετάβασιν τῶν ἀντιπροσώπων ἀγγλικῶν ἀρχῶν πρὸς διαπίστωσιν τοῦ φρικιαστικοῦ τρόπου θανατώσεως τούτων, δεδομένου ὅτι ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω ἔχουσι σφαγιασθῆ διὰ μαχαιρῶν καὶ πελέκεων καὶ τινων ἔχουσιν ἀποκοπῆ τελείως αἱ κεφαλαί».

Ὁ Μοίραρχος (ὑπογραφή)

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα Α.' - Προσωπικοῦ - Γραφεῖον ΙΙον
Ἀριθ. Πρωτ. 411/3/1β

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Φεβρουαρίου 1945

Πρὸς

Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν
(Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς)

Ἐνταῦθα

«Θάνατος τοῦ ἀνθυπομοιράρχου Καφίρη Ἀποστόλου τοῦ Βασιλείου»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω, κατ' ἀναφορὰν τοῦ ἐνταῦθα Συντάγματος Χωροφυλακῆς, ὅτι τὴν 28.1.1945

ἀνευρέθη εἰς τοποθεσίαν Σχιστὸ Κουτσικαρίου τὸ πτῶμα τοῦ ἐν περιλήψει ἀναφερομένου ἀξιωματικοῦ τῆς δυνάμεώς του, φέρον τραύματα διὰ μαχαίρας εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός του ὡς καὶ τοιοῦτον πυροβόλου ὅπλου εἰς τὴν κεφαλήν. Τοῦτον διέγραψα τῆς δυνάμεως τοῦ Σώματος. Ληξιαρχικὴν πρᾶξιν θανάτου ἐπιφυλάσσομαι νὰ ὑποβάλω».

Ὁ Ἀρχηγός
(ὑπογραφή)

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΞΑΓΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΑΝΑΚΡΙΣΕΩΣ

«Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν 26ην τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου, 1945 ἔτους, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Δευτέραν ὁ ὑποφαινόμενος ταγματάρχης Χωροφυλακῆς, ἐπιληφθείς, δυνάμει τῶν ἄρθρων 68 καὶ 69 τῆς Στρατιωτικῆς Ποινικῆς Νομοθεσίας καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1/4/162 Διαταγῆς τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἐνόρκου προανακρίσεως πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν στοιχείων ταυτότητος καὶ τῆς τύχης τῶν ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Οἰνόης 9 καὶ Μαγνησίας 6 ἀπαχθέντων ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαγνησίας 10α ἐκτελεσθέντων 3 καὶ ἀπαχθέντων ἑτέρων 3 ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, ἐξ ἐνεργηθείσης προανακρίσεως συνήγαγον τὰ ἑξῆς:

Ὅτι κατὰ τὸ στασιαστικὸν κίνημα Δεκεμβρίου π.ἔ. τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ ἐπετέθησαν κατὰ τῆς Διλοχίας Χωροφυλακῆς, στρατωνιζομένης εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαυρογένους Σχολεῖον. Λόγῳ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἐπιτιθεμένων ἡ δύναμις αὕτη διασκορπισθεῖσα κατέλαβε διάφορα ἐπίκαιρα σημεῖα καὶ ἐμάχετο ἐναντίον τῶν ἐλασιτῶν, μέχρις ὅτου ὑπέκυψεν ἡ ἄνω Διλοχία καὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν της ἄλλοι μὲν συνελήφθησαν, ἄλλοι δὲ κατώρθωσαν καὶ κατέφυγον εἰς διαφόρους οἰκίας. Ἐκ τούτων, 4 ὁπλῖται εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαγνησίας οἰκίαν τῆς Ἄννης Τριανταφυλλίδου καὶ 7 εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μαγνησίας 10α οἰκίαν Χριστίνας Γεωργιάδου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων ἀνδρῶν, κατόπιν προδοσίας τῆς προσκειμένης πρὸς τοὺς ἐλασίτας (διὰ τοὺς ὁποίους ἐνηργήθη ἀνάκρισις ἐπὶ συνεργασίᾳ ἐκτελέσεων φόνων κτλ.), συνελήφθησαν 4 ὁπλῖται ἐκ τῆς οἰκίας Τριανταφυλλίδου καὶ ἀπήχθησαν ἐκεῖθεν εἰς ἄγνωστον διεύθυνσιν καὶ τῶν ὁποίων ἡ τύχη ἀγνοεῖται, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ὅμως γνώμην τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων θὰ ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν. Τούτων δέον νὰ ἐξακριβωθῇ ἡ ταυτότης, διότι οὐδεὶς τῶν μέχρι σήμερον ἐξετασθέντων ἠδυνήθη νὰ παράσχῃ πληροφορίας. Ἐκ τῶν συλληφθέντων ἐκ τῆς ὁδοῦ Μαγνησίας 10α οἰκίας ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, 3 ἐξετελέσθησαν ἐντὸς τῆς αὐτῆς οἰκίας καὶ 3 ἀπήχθησαν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν. Ἐκ τούτων ἐξηκριβώθη ἡ ταυτότης μόνον τῶν ἀνθυπομοιράρχων Κωνσταντίνου Καρακώστα καὶ Ἠλία Γεωργοπαπαδάκου (ὅρα κατάθεσιν Χριστίνας Γεωργιάδου καὶ Μαρίας Παπαδοπούλου) τῶν λοιπῶν μὴ ἐξηκριβωθείσης τῆς ταυτότητός των».

Ἐφ' ᾧ συνετάγη καὶ ὑπογράφεται.

Ὁ ἐνεργήσας τὴν προανάκρισιν
(ὑπογραφή)

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2α Μαρτίου 1945

Ὁ ὑποδιοικητὴς τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν
Πρὸς τὸν κ. Διοικητὴν τοῦ Συντάγματος
Ἐνταῦθα

«Τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, μετὰ ἕνα νικηφόρον ἐπικὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ Δεκεμβρίου, ὑπήκον εἰς τὰ ἔθιμα τῶν προγόνων του ἀνεζήτησε τοὺς ἐξαφανισθέντας μαχητάς του, οἵτινες ἐχόμενοι στερρῶς τῶν παραδόσεων τῆς φυλῆς ὑπεστήριξαν δι' ὅλων τῶν δυνάμεών των τὰς ἐκτὸς τῶν στρατώνων θέσεις των.

Ἐν τῇ ἐρεύνῃ του εὑρέθη πρὸ τραγικοῦ θεάματος, διότι ἠτένισε τὰ πτώματα τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν του φρικωδῶς ἠκρωτηριασμένα, ἄταφα καὶ ἐρριμμένα εἰς τὰς χαράδρας καὶ τοὺς ἀγροὺς τοῦ χώρου τοῦ Κατσιποδίου.

Τὸ ΚΑ' Ἀστυνομικὸν Τμῆμα, τῇ συνεργασίᾳ ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς, κατώρθωσε καὶ ἐπέτυχε τὴν σύλληψιν τῶν ἐνόχων καὶ κατόπιν διαταγῆς σας μετέβην ἐπ' αὐτῷ καὶ εἶδον τοὺς κρατουμένους, ἐμελέτησα τὴν δικογραφίαν καὶ ὁμολογῶ ὅτι φρίκη καὶ ἀποτροπιασμὸς μὲ κατέλαβε ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων καὶ ἀπολογιῶν τῶν κατηγορουμένων. Τὰ μαρτύρια ἅτινα ὑπέστησαν οἱ συλληφθέντες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ Συντάγματός μας, μόνον ἡ ἐποχὴ τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ἀναφέρει καί, μάλιστα, εἰς μερικὰς λεπτομερείας σαδισμοῦ καὶ βασάνων ὑπερέβαλον καὶ αὐτὸ τὸ ἀπαισίας μνήμης ἱεροεξεταστικὸν δικαστήριον τοῦ Τουρκοεμάδα. Τὸ δρᾶμα τῶν ἤδη ἀειμνήστων ὑπερασπιστῶν τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐννόμου τάξεως ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Οἱ μοίραρχος Στεφανάκης Κωνσταντῖνος, ὑποδιοικητὴς τῆς Φρουρᾶς τῶν Φυλακῶν Βουλιαγμένης, καὶ Παπακώστας Κωνσταντῖνος, διοικητὴς ἐξωτερικοῦ φυλακίου τῶν Στρατώνων τοῦ Συντάγματος, ἀφοῦ ἐξετέλεσαν μαχόμενοι ἐναντίον τῶν ἐλασιτῶν πᾶν ὅ,τι ἡ στρατιωτικὴ τιμὴ καὶ τὸ καθῆκον ἐπέβαλεν, ὑπέκυψαν εἰς τὸν ὄγκον τῶν ἐπιτιθεμένων καὶ συνελήφθησαν, τραυματίας ὁ Στεφανάκης, ἐξηντλημένος ἐκ τῆς μάχης ὁ Παπακώστας. Μετὰ τοῦ τελευταίου συνετaύτισε τὴν τύχην του κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὁ ταγματάρχης Πεζικοῦ Ντούνης, οὗτινος ἡ οἰκία, λόγῳ τῆς δεσποζούσης τῶν Στρατώνων θέσεώς της, ἐχρησιμοποιήθη ὡς φυλάκιον ἐξωτερικῆς ἀμύνης τοῦ Συντάγματος. Οἱ τρεῖς ἀνωτέρω ἀξιωματικοὶ καὶ μετὰ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Βασβίκη Σταύρου καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ὁπλιτῶν, ὑπὸ γιουχαϊσμούς, δαρμοὺς καὶ ἐμπαιγμούς, ὡδηγήθησαν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν εἰς τὸ Σχολεῖον Καράμπαμπα ἐν Κατσιποδίῳ καὶ ἐνεκλείσθησαν ἐκεῖ, φρουρούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ΟΠΛΑ τῆς περιφερείας ἐκείνης Τζανουδάκη Ἐμμανουήλ, ὑπαλλήλου τῆς Ἑταιρείας Ὑδάτων, καὶ ἄλλων ὀπαδῶν. Διοικητὴς τοῦ ἐν Κατσιποδίῳ τάγματος ἐλασιτῶν ἦτο εἷς ὀνομαζόμενος καπετὰν Μουστάκας ἢ Ζαφειρόπουλος, κάτοικος Πλάκας, ὅστις εἶχε συγκεντρώσει εἰς τὸν καταυλισμόν του, μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ δραπέτας τῶν

φυλακῶν Συγγροῦ, τοὺς ὁποίους ἐχρησιμοποίει ὡς βασανιστὰς κρατουμένων καὶ τρομοκράτας. Οἱ δραπέται οὗτοι ἔφερον τὰ ὀνόματα Χασιώτης ἢ Καράγεωργας καὶ Μπαρμπαγιώργης ἢ Φώτης, εἰσήρχοντο δὲ ἐντὸς τοῦ Σχολείου, ἔνθα ἐκρατοῦντο οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς καί, ἴσως, καὶ ἄλλων ὑπηρεσιῶν, καὶ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Τζανουδάκη προέβαινον εἰς παντὸς εἴδους βασανιστήρια ἐναντίον των, τοὺς ἐρράπιζον, τοὺς ἐμαστίγωνον καὶ τοὺς ἔκαιον τὰς σάρκας μὲ δάδας ἀνημμένας, ἐξ ὧν βασάνων ἐξέβαλλον, οἱ δυστυχεῖς οὗτοι γενναῖοι, ἄλλοι μὲν γοερὰς κραυγὰς ἄλλοι δὲ ὑπέμενον μετ' ἐκπλησσούσης καρτερίας τὸ μαρτύριον.

Αὐτόπται μάρτυρες τῆς περιπετείας των ἦσαν μεταξὺ ἄλλων καὶ ὁ Κασιδόκωστας Γρηγόριος, ἐφαρμοστής, κάτοικος ὁδοῦ Τζαβέλλα 8, ὅστις καὶ κατέθεσε λεπτομερῶς εἰς τὴν ἀνάκρισιν τὰς φάσεις τοῦ δράματος τῶν κρατουμένων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς, προτοῦ οὗτοι ὁδηγηθοῦν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως. Τὰ βασανιστήρια καὶ οἱ δαρμοὶ ἐξηκολούθησαν καθημερινῶς, μέχρις ὅτου ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς ὑπὸ τὸν Τζανουδάκην καὶ Μουστάκαν ἢ Ζαφειρόπουλον ἐγκληματικῆς σπείρας ἡ ἐκτέλεσις τῶν κρατουμένων.

Καθ' ἑκάστην πρωίαν προσήρχετο εἰς τὸ στρατόπεδον Κατσιποδίου ὁ Θεολογίτης Στέφανος τοῦ Ἰωάννου, κάτοικος ὁδοῦ Κάρπου 85, ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ ΕΛΑΣ, καὶ παρελάμβανε μετὰ τοῦ Τζανουδάκη δέκα ἕως δώδεκα κρατουμένους, τοὺς ὁποίους ὡδήγουν εἰς ὡρισμένην χαράδραν καὶ τῇ συνδρομῇ καὶ ἑτέρων τοὺς ἐξετέλουν.

Τὴν ἰδίαν τύχην ὑπέστησαν καὶ οἱ ταγματάρχης Ντούνης, μοίραρχος Παπακώστας, Στεφανάκης καὶ ἀνθυπασπιστὴς Βισβίκης, καθὼς καὶ οἱ συλληφθέντες χωροφύλακες. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνωτέρω ἔλαβον μέρος εἰς τὸ ἀπόσπασμα οἱ Τζανουδάκης Ἐμμ., Θεολογίτης, Καπάνταρος Βασίλειος τοῦ Εὐστρατίου, κάτοικος ὁδοῦ Λυκούργου 16, Μαλάκος Ἀθανάσιος τοῦ Γερασίμου, κάτοικος Μιαούλη 10 Κατσιπόδι, Ὀλλανδέζος Δημήτριος τοῦ Σπυρίδωνος, κάτοικος Ἡλιουπόλεως 63, καὶ οἱ δραπέται τῶν φυλακῶν Συγγροῦ.

Εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως ὡδηγήθησαν καὶ ἐτοποθετήθησαν εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν οἱ ταγματάρχης Ντούνης, μοίραρχος Παπακώστας, ἀνθυπασπιστὴς Βισβίκης καὶ δύο ὁπλῖται, οἱ ἀδελφοὶ Κουρᾶτοι. Ἐξετελέσθησαν δι' αὐτομάτων ὅπλων, ἀφοῦ ἐνεφανίσθησαν πρὸ τοῦ ἀποσπάσματος μὲ διαφόρους κακώσεις. Ὁ Ντούνης, σχεδὸν γυμνὸς καὶ μὲ τραύματα εἰς τὴν κεφαλήν, ἐκάλυπτε τὸ σῶμά του μὲ μίαν παλαιὰν χλαίνην χωροφύλακος. Ὁ Παπακώστας μὲ τὸ ὑποκάμισον, ὁ Βισβίκης ἐπίσης ἄνευ στολῆς. Ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω περιστάσεις ἐτοποθετήθησαν πρὸ τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος καὶ ἐτυφεκίσθησαν.

Αἱ τελευταῖαι λέξεις των ἦσαν «Ζήτω ἡ ΕΛΛΑΣ»

Ὁ ὑποδιοικητὴς τοῦ Συντάγματος
(ὑπογραφή)

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Ἀριθ. Πρωτ. 777

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Μαρτίου 1945

Πρὸς
Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν
Ἐνταῦθα

«Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν τὰ ἀκόλουθα: Ὡς τοῖς πᾶσι γνωστὸν τυγχάνει, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀντεθνικοῦ στασιαστικοῦ κινήματος τοῦ Δεκεμβρίου π.ἔ. ἑκατοντάδες πολλαὶ διαφόρων ἀτόμων καὶ φύλων, πρώην ὑπουργοί, ἀνώτατοι ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ Ξηρᾶς, Θαλάσσης, Ἀέρος καὶ δημόσιοι ἢ ἰδιωτικοὶ λειτουργοὶ εὗρον τὸν θάνατον, ἄλλοι μὲν ἐξ ἀδεσπότων σφαιρῶν ἢ βλημάτων τυχαίως, ἄλλοι δὲ καὶ δὴ λίαν ἱκανὸς ἀριθμὸς τούτων κατόπιν ἐκτελέσεως παρὰ στασιαστῶν ἀναρχικῶν.

Τὰ πτώματα τῶν θυμάτων τούτων, πλὴν ἐκείνων ἅτινα ἐρρίφθησαν ὑπὸ τῶν ἐκτελεστῶν φονέων των ἐντὸς διαφόρων φρεάτων περιεχόντων ἢ οὐ ὕδωρ, ἐνεταφιάσθησαν ὡς γνωστὸν προχείρως, ἀνὰ τὰ διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως Ἀθηνῶν καὶ Προαστίων τούτων καὶ περιοχῆς ἐν γένει τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης, εἴτε ἐντὸς χαραδρῶν καὶ διαφόρων ἐδαφικῶν πτυχῶν τῶν πέριξ λόφων καὶ ὀρέων εἴτε ἐντὸς ὀρυγμάτων.

Ἡ ἡμετέρα Ὑπηρεσία, ἀσχολουμένη ἀπὸ τριμήνου καὶ πλέον λίαν ἐντατικῶς μὲ τήν, δι' εἰδικῶν συνεργείων καὶ κατόπιν ἐκταφῆς, περισυλλογὴν καὶ ἐξέτασιν τῶν πτωμάτων τούτων, ὧν πλεῖστα ἦσαν ἀγνώστου ταυτότητος, ἐπέτυχεν ὅπως οὐ μόνον ἁπαξάπαντα τὰ πτώματα ταῦτα ἐξετασθῶσι λεπτομερῶς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ εἶδος τῶν κακώσεων ἃς ταῦτα ἔφερον καὶ τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς κατηνέχθησαν αὗται, καταρτίσασα ἐν ταυτῷ περὶ πάντων καὶ δι' ἓν ἕκαστον τούτων λεπτομερεῖς κεχωρισμένας ἐκθέσεις, ἀλλὰ καὶ διὰ καταλλήλου προπαρασκευῆς καὶ φωτογραφίσεων καὶ συλλογῆς διαφόρων ἀντικειμένων ἢ τεμαχίων ὑφασμάτων καὶ ἐνδυμάτων, ἅτινα τυχὸν εὑρέθησαν ἐπὶ τῶν ἐκ τούτων ἀγνώστου ταυτότητος πτωμάτων, νὰ συμβάλῃ σοβαρῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν παρὰ τῶν γνωστῶν ἢ οἰκείων των ἀναγνώρισιν, λίαν ἱκανοῦ ἀριθμοῦ θυμάτων, γεγονὸς ὅπερ ὑπεβοήθησεν ὡς εἰκὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν σύνταξιν δι' ἓν ἕκαστον τῶν οἰκείων ληξιαρχικῶν πράξεων θανάτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ὅπως οἱ οἰκεῖοι τῶν θυμάτων τῶν δικαιουμένων συντάξεως συνταξιοδοτηθῶσιν ἤδη. Τὰ πτώματα ταῦτα ἀποκομισθέντα μετεφέρθησαν πρὸς μετενταφιασμὸν εἰς τὰ πλησιέστερα νεκροταφεῖα, τὰ ἐκ τούτων δὲ ἀγνώστου ταυτότητος ἐνεταφιάσθησαν, καθ' ὅλως εἰδικὸν σύστημα, ὥστε καὶ μετὰ πάροδον χρόνου μακροῦ νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ ὑπὸ τῶν γνωστῶν των ἢ οἰκείων των ἀναγνώρισις τοῦ τάφου αὐτῶν.

Ἤδη, ἀπὸ ἡμερῶν, ἡ ἡμετέρα Ὑπηρεσία, καταρτίσασα ἕτερα εἰδικὰ συνεργεῖα εἰδικευμένων ἐργατῶν καὶ συνεχίζουσα τὸ ἔργον αὐτῆς, ἐπελήφθη ἵνα ἐξαγάγῃ καὶ ἀποσύρῃ ἐκ τοῦ βυθοῦ τῶν διαφόρων φρεάτων, κειμένων εἰς διάφορα σημεῖα τῆς περιοχῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευ-

Ὠμότητες διαπραχθεῖσαι ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τὸ κίνημα τοῦ Δεκεμβρίου 1944. Πτώματα ἀνευρεθέντα εἰς τὴν περιοχὴν πρωτευούσης (Περιστέρι, Οὔλεν, Καισαριανὴ) μετὰ τὴν καταστολὴν τοῦ κινήματος, ἀνήκοντα εἰς ἐθνικόφρονας πολίτας καὶ εἰς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς.

ούσης, τὰ ἐν αὐτοῖς καταρριφθέντα καὶ ἐνυπάρχοντα πτώματα, ὧν ὁ ἀριθμὸς κατὰ τὰς ὑπαρχούσας πληροφορίας ἀνέρχεται εἰς πολλὰς ἑκατοντάδας θυμάτων, χρησιμοποιοῦσα πρὸς προφύλαξιν τῶν ἐργατῶν ἐξ ὀξείας δηλητηριάσεως ἐκ τῆς εἰσπνοῆς πτωμαΐνης καὶ τῶν ἀναδιδομένων ἐκ τῶν πτωμάτων δηλητηριωδῶν ἀερίων, κατὰ τὴν ἐντὸς τῶν φρεάτων κάθοδον αὐτῶν, εἰδικὰς ἀεροστεγῶς ἀντιασφυξιογόνους συσκευὰς τύπου Dreger, τὰς ὁποίας ἐπρομηθεύθη παρὰ τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας Πειραιῶς, μόνης ἄλλως τε διαθετούσης ἀριθμόν τινα φίλτρων ἀναγκαιούντων διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν συσκευῶν τούτων, ἐπέτυχε δὲ διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ ἐξαγάγῃ μικρὸν ἀριθμὸν πτωμάτων, ἐν οἷς καὶ τοῦ τέως διοικητοῦ τῆς Ἀστυνομίας Πειραιῶς, ἀστυνομικοῦ διευθυντοῦ Πέτρου Ἀναγνωστοπούλου.

Ἀτυχῶς, τὸ οὕτωσὶ ἀρξάμενον ἔργον τῆς ἡμετέρας Ὑπηρεσίας, λόγῳ ἐλλείψεως ἀνταλλακτικῶν φίλτρων, ἀναγκαίων ὡς εἴρηται διὰ τὰς συσκευὰς ταύτας, θέλει ἀπὸ τῆς αὔριον διακοπῆ ὁλοσχερῶς, οὕτω δὲ πολλαὶ ἑκατοντάδες τῶν ἀτυχῶν θυμάτων (ἐὰν δὲν ληφθῇ ἀμέσως καὶ ταχίστη μέριμνα προμηθείας ἀνταλλακτικῶν φίλτρων διὰ τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῶν εἰδικῶν τούτων συσκευῶν ἐξ Ἰταλίας ἢ Γαλλίας ἢ καὶ ἀλλαχόθεν) θέλουν παραμείνει εἰς τὰ βάθη τῶν φρεάτων, γεγονὸς ὅπερ, ὡς εὐνόητον, θέλει ἐπιφέρει εἰς τοὺς οἰκείους τῶν θυμάτων τούτων λίαν σοβαρὰς δυσχερείας, ἰδίᾳ ἐπὶ ζητημάτων κληρονομικῶν ἢ ἀπονομῆς συντάξεως εἰς τὰ ἐκ τῶν ἀτυχῶν θυμάτων τούτων δικαιούμενα τοιαύτης.

Φρονῶ, τέλος, ὅτι δὲν θὰ εἶναι πρέπον, ὅπως τὰ πτώματα ἅτινα μετὰ τόσης ἐπιμονῆς καὶ ἀγωνίας νυχθημερὸν ἀναζητοῦνται καὶ ἀναμένονται ὑπὸ τῶν οἰκείων των, νὰ παραμείνωσιν ἐσαεὶ εἰς τὰ βάθη τῶν φρεάτων τούτων, ὅθεν παρακαλῶ, κ. Ὑπουργέ, ὅπως εὐαρεστηθῆτε καὶ ἐνεργήσητε ὅ,τι ἐν προκειμένῳ ἠθέλατε ἐγκρίνει καί, εἰ δυνατόν, ὅπως ἡ Ὑμετέρα Ὑπηρεσία προβῇ διὰ τῆς Πυροσβεστικῆς Ὑπηρεσίας Ἀθηνῶν ἢ Πειραιῶς, φθάνουσα ἐν ἀνάγκῃ καὶ εἰς τὴν δι' ἀεροπλάνου ἀποστολὴν εἰδικοῦ τεχνίτου πρὸς προμήθειαν ἱκανοῦ ἀριθμοῦ ἐκ τῶν ἀπαιτουμένων ἀνταλλακτικῶν φίλτρων εἰς τὴν Ἰταλίαν ἢ τὴν Γαλλίαν ἢ καὶ ἀλλαχοῦ, ἵνα ἐπιτευχθῇ οὕτω καὶ συνεχισθῇ ἀπρο-

σκόπτως ἡ ἐξαγωγὴ τῶν πτωμάτων τῶν ἀτυχῶν τούτων θυμάτων ἐκ τοῦ βάθους τῶν φρεάτων, εἰς ἃ κατάκεινται.

Ἐπὶ τούτοις, παρακαλῶ Ὑμᾶς, ὅπως εὐαρεστηθῆτε καὶ γνωρίσητε ἡμῖν ἐν καιρῷ, ὡς οἷόν τε τάχιον, τὰς ἐπὶ τούτου ἐνεργείας Ὑμῶν, ἵνα ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει προβῶμεν εἰς ταχεῖαν κατάχωσιν τῶν φρεάτων, καὶ ἀπαλλάξωμεν ἐξ ἀμέσου κινδύνου, ἐπαπειλοῦντος τὴν ὑγείαν τῆς πόλεως, ἐκ τῶν δυσωδῶν ἀναθυμιάσεων τῶν ἀναδιδομένων ἐκ τῶν σηπομένων πτωμάτων».

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς
Ὁ Προϊστάμενος
τῆς Ἰατροδικαστικῆς Ὑπηρεσίας Ἀθηνῶν
(ὑπογραφή)

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΘΗΒΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 198 Θῆβαι τῇ 28 Μαρτίου 1945

Πρὸς
Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς
Εἰς Ἀθήνας

«Περὶ ἀνευρέσεως τοῦ πτώματος τοῦ ἐκτελεσθέντος ἀνθυπασπιστοῦ Χωροφυλακῆς Στράτου Παναγιώτου»

«Τὴν 27ην φθίνοντος μηνὸς καὶ ὥραν 10ην, μικρὸν συνεργεῖον ὁπλιτῶν τῆς ὑπ' ἐμὲ Ὑποδιοικήσεως καὶ ἰδιωτῶν μετέβημεν εἰς θέσιν «Γιαταγάνα», μετὰ τοῦ συλληφθέντος Νικολάου Μουντούλη, ὑποδείξαντος τὸ μέρος ἔνθα ὁ ἐκτελεσθεὶς εἶχεν ἐνταφιασθῆ, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς συζύγου τοῦ ἐκτελεσθέντος Καλλιόπης προέβημεν εἰς τὴν ἐκταφὴν τοῦ πτώματος ὅπερ, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, εἶχε ριφθῆ ἐντὸς προχείρως ἐκσκαφέντος λάκκου κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκτελέσεως. Τὸ πτῶμα εὑρεθὲν ἀπηλλαγμένον ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων, μετεφέρθη ἐνταῦθα. Ἡ ἐκτέλεσις ἐγένετο διὰ μαχαίρας, ἐπενεχθέντων πολλῶν καὶ ἀλλεπαλλήλων τραυμάτων ἐπὶ τῆς ὠμοπλάτης καὶ τοῦ τραχήλου, ἀποκοπείσης ἐν μέρει τῆς καροτίδος, ἐνῷ ἡ δεξιὰ χεὶρ ἐθραύσθη, προφανῶς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, λόγῳ ἀντιστάσεως τοῦ θύματος ἢ προηγήθη ταύτης πρὸς βασανισμόν, ἔφερε δὲ τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν μὲ ἔξοδον πρὸς τὰ ζυγωματικὰ ὀστᾶ, ἐπενεχθὲν διὰ πυροβόλου ὅπλου ἐκ τῶν ὄπισθεν».

Ὁ Διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως
(ὑπογραφή)

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα Α΄ Προσωπικοῦ - Γραφεῖον ΙΙΙον
Ἀριθ. Πρωτ. 1164/1/2Β

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Ἀπριλίου 1945
Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν
Διεύθυνσις Χωροφυλακῆς
Ἐνταῦθα

«Θάνατος τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Χωροφυλακῆς Κανελλοπούλου Γρηγορίου τοῦ Κανέλλου»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω, κατ' ἀναφορὰν ἀξιωματικοῦ μέλους τῆς ἐπιτροπῆς ἀνευρέσεως πτωμάτων ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς ἐκτελεσθέντων παρὰ τῶν ἀναρχικῶν, ὅτι παρὰ τὴν τοποθεσίαν Ἅγιος Βασίλειος Περιστερίου ἀνευρέθη τὸ πτῶμα τοῦ ἐν περιλήψει ἀνθυπασπιστοῦ τῆς Χωροφυλακῆς καταγομένου ἐκ τοῦ χωρίου Αὐλῶνος Τριφυλίας καὶ ἀνήκοντος εἰς τὸ τέως 4ον Τμῆμα Μετεκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν. Τὸ πτῶμα ἀναγνωρισθὲν καὶ ὑπὸ τῆς συζύγου του μετεφέρθη μερίμνῃ τῆς Ὑπηρεσίας καὶ ἐνεταφιάσθη εἰς τὸ Α΄ Νεκροταφεῖον τὴν 9.3.1945. Τοῦτο ἔφερε τραῦμα κρανίου διὰ πυροβόλου ὅπλου ὡς καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός του.

Ὁ Ἀρχηγός
(ὑπογραφή)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΩΣ ΠΤΩΜΑΤΩΝ
ΑΝΔΡΩΝ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

«Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν 10ην Ἀπριλίου ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Τρίτην καὶ ὥραν 10 π.μ. ἡ ὑπογεγραμμένη ἐπιτροπή, συγκροτηθεῖσα δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 1/13/2/14.1.45 διαταγῆς τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἵνα ἀκολουθοῦσα τὰ συνεργεῖα τῆς Ἰατροδικαστικῆς Ἐγκληματολογικῆς Ὑπηρεσίας προβῇ εἰς τὴν ἀναζήτησιν πτωμάτων ἀνηκόντων εἰς ὄργανα Χωροφυλακῆς, ἐκτελεσθέντα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῶν ὀργανώσεων ΕΑΜ, ΕΛΑΣ, ΟΠΛΑ, ΚΚΕ καὶ ἐνταφιασθέντα προχείρως ἢ ριφθέντα ἐντὸς περιμανδρωμένων χώρων, χαραδρῶν κτλ. διεπίστωσε τὰ ἀκόλουθα:

Ἐν συνεχείᾳ τῆς ἀπὸ 5.2.1945 ἡμετέρας ἐκθέσεως, δι' ἧς ἀνεφέρθημεν περὶ τῶν μέχρι τῆς χρονολογίας ταύτης περισυλλεγέντων καὶ ταφέντων διαφόρων ὀργάνων τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, ἀγρίως δολοφονηθέντων παρ' ὀργάνων τοῦ ἐκδηλωθέντος ἐπαναστατικοῦ κινήματος, περισυνελέγησαν καὶ τὰ κάτωθι πτώματα ἐντὸς καὶ εἰς τὰ Προάστια τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν ὡς ἀκολούθως:

1. Ἀνθυπασπιστοῦ Δημητρακοπούλου Ἀναστασίου τοῦ Ἠλία, τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν. Ἀνευρέθη παρὰ τὸ Νεκροταφεῖον Πατησίων καὶ ἀναγνωρισθὲν παρὰ τῶν οἰκείων του ἐτάφη μερίμνῃ τῆς Ὑπηρεσίας ἡμῶν εἰς τὸ Β΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν. Τοῦτο ἔφερε τραῦμα διὰ πυροβόλου ὅπλου εἰς τὴν κεφαλήν.

2. Χωροφύλακος Τσαγκάρη Χρίστου τῆς Δυνάμεως τῆς Α.Δ.Χ. Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ἀνευρέθη καὶ μετεφέρθη ἐνταῦθα ἐκ Θηβῶν μερίμνῃ τῆς 6ης Ταξιαρχίας καὶ ἐτάφη ἐδῶ μερίμνῃ τῶν οἰκείων του. Τοῦτο ἔφερε τραῦμα διὰ πυροβόλου ὅπλου εἰς τὴν καρδιακὴν χώραν.

3. Α.Θ. Χωροφύλακος Κοκκόση Νικολάου τοῦ Κωνσταντίνου ἐκ Σμύρνης ἐτῶν 33, τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν. Ἀνευρέθη παρὰ τῷ Γηροκομείῳ καὶ μεταφερθὲν μερίμνῃ τῆς Ὑπηρεσίας ἡμῶν ἐτάφη εἰς τὸ Γ΄ Νεκροταφεῖον. Τοῦτο ἔφερε τραῦμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ μετωπικὸν διὰ πυροβόλου ὅπλου.

4. Χωροφύλακος Σουρῆ Στεφάνου τοῦ Χαραλάμπους τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν. Μετεφέρθη ἐξ Ὠρωποῦ καὶ ἐτάφη εἰς τὸ Γ΄ Νεκροταφεῖον Ἀ-

θηνῶν. Ἔφερε τραῦμα ἰνιακὸν καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός του.

5. Χωροφύλακος Ἀναγνωστάκη Κυριάκου τοῦ Πέτρου τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Νέας Ἰωνίας. Ἀνευρέθη παρὰ τὴν θέσιν «Κόκκινος Βράχος» Ταμπουρίων Πειραιῶς καὶ μεταφερθὲν ἐνεταφιάσθη εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Ἀναστάσεως Πειραιῶς. Ἔφερε τραῦμα ἰνιακὸν διὰ πυροβόλου ὅπλου.

6. Α.Θ. Χωροφύλακος Ἀποσπόρη Εὐαγγέλου τοῦ Θωμᾶ τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν, ἀνευρεθὲν παρὰ τὰ Νέα Σφαγεῖα μετεφέρθη καὶ ἐνεταφιάσθη εἰς Γ΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν. Ἔφερε τραῦμα ἰνιακὸν καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός του.

7. Ἐνωμοτάρχου Καδίτη Βασιλείου τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Νέας Ἰωνίας, μεταφερθὲν ἐκ Κρόρων ἐνεταφιάσθη εἰς τὸ Γ΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν. Ἔφερε πολλαπλᾶ τραύματα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

8. Ἐνωμοτάρχου Φίνου Δημητρίου τοῦ Πέτρου, τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, μεταφερθὲν ἐκ Ψυχικοῦ ἐτάφη εἰς τὸ Α΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν. Ἔφερε τραῦμα εἰς τὸ στῆθος διὰ πυροβόλου ὅπλου.

9. Χωροφύλακος Καραβασίλη Γεωργίου τοῦ Γαρυφάλλου τῆς Σ.Ο. Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, ἔφερε τραῦμα κροταφικὸν διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἀνευρέθη παρὰ τὴν τοποθεσίαν Γουδὶ καὶ ἐτάφη εἰς τὸ Γ΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν.

10. Ὑπενωμοτάρχου Μακρῆ Ἀναστασίου τοῦ Δημητρίου, τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, ἀνευρέθη παρὰ τὴν τοποθεσίαν Ἅγιος Ἰωάννης Καισαριανῆς καὶ ἐτάφη εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Καισαριανῆς, ἔφερε δὲ τραῦμα ἰνιακόν.

11. Ἐνωμοτάρχου Ζαμποῦ Ἀγγέλου, τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, ἐτάφη εἰς Νεκροταφεῖον Νέας Σμύρνης. Τοῦτο ἔφερε τραῦμα ἰνιακόν.

12. Χωροφύλακος Τραπελᾶ Ἐμμανουὴλ τοῦ Χρίστου τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν Πειραιῶς, ἀνευρέθη ἔξωθι τοῦ συνοικισμοῦ Κουτσικαρίου καὶ ἐτάφη εἰς Γ΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν. Ἔφερε τραῦμα ἰνιακὸν διὰ πυροβόλου ὅπλου.

Ὡσαύτως, παρὰ τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν ἀνευρέθη τὸ πτῶμα τοῦ χωροφύλακος Πιτσικάλη, τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν Ἀθηνῶν, φέρον τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου. Ἐτάφη εἰς τὸ Γ΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν.

Κατὰ τὴν 15.3.1945, ἐξετάφησαν ἐκ τῆς θέσεως Ζωοδόχου Πηγῆς, παρὰ τὶς Τρεῖς Γέφυρες Ἀχαρνῶν, τρία πτώματα ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς ἀγνώστου ταυτότητος. Ἔφερον τραύματα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου καὶ διαφόρους κακώσεις. Μετεφέρθησαν καὶ ἐτάφησαν εἰς τὸ Γ΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν.

Ἐξετάφησαν κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα, ἤτοι ἀπὸ 8.2.1945 μέχρι σήμερον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Συνοικισμοῦ Περιστερίου 23 πτώματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεγνωρίσθησαν τὰ ἑξῆς:

1. Ἐνωμοτάρχου Κατσώνη Σαράντου τοῦ Γεωργίου, τῆς δυνάμεως τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς. Ἔφερε τραῦμα ἰνιακὸν καὶ κακώσεις ἐν ζωῇ. Τοῦτο ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἐτάφη εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Περιστερίου.

2. Ἀντισυνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Ξυπολυτᾶ Γεωργίου τοῦ Σακελλαρίου, τῆς δυνάμεως τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, φέρον τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου. Μεταφερθὲν ἐτάφη εἰς τὸ Α΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν.

3. Ταγματάρχου Χωροφυλακῆς Τρουλλινοῦ Ἐμμανουὴλ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀνήκοντος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, φέρων τραῦμα ἰνιακόν.

4. Ἀνθυπασπιστοῦ Χωροφυλακῆς Κανελλοπούλου Γρηγορίου τοῦ Κανέλλου, ὑπηρετοῦντος εἰς τὴν Διεύθυνσιν Εἰδικῆς Ἀσφαλείας Ἀθηνῶν. Τοῦτο ἔφερε τραῦμα κροταφικὸν καὶ κακώσεις ἐν ζωῇ.

5. Χωροφύλακος Τρουλλινοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἐμμανουὴλ τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Πυριτιδοποιείου. Ἔφερε τραῦμα ἰνιακόν. Τὰ τρία ἀνωτέρω πτώματα μετεφέρθησαν εἰς τὸ Α΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν.

Ἐξετάφησαν ἐκ τοῦ Βασιλικοῦ Κήπου, ἔνθα προχείρως εἶχον ταφῆ εἰς ὁμαδικοὺς τάφους, 50 πτώματα ἀνήκοντα εἰς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς οἵτινες ἐφονεύθησαν ἀπὸ βλήματα πυροβόλου ὅπλου εἰς λαβούσας χώραν μάχας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος καὶ ἐκ τούτων ἀνεγνωρίσθησαν τὰ πτώματα τῶν: 1. Ἀντισυνταγματάρχου Χωροφυλακῆς Τζογιοπούλου Σωτηρίου, 2. Ἀνθυπομοιράρχου Κοράλλη Γεωργίου, 3. Ἀνθυπομοιράρχου Ψαρροῦ Γεωργίου, 4. Ἀνθυπασπιστοῦ Γραμμουτσιάνου Ἀργυρίου, ἅτινα μετεφέρθησαν καὶ ἐτάφησαν εἰς τὸ Γ΄ Νεκροταφεῖον, 5. Ὑπενωμοτάρχου Καπούτσου Κοσμᾶ, 6. Χωροφύλακος Τριάντη Παναγιώτου, 7. Χωροφύλακός Ρούβαλη Ἐλευθερίου τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Ἀθηνῶν, 8. Χωροφύλακος Πρέπη Γεωργίου, τὰ δὲ ὑπόλοιπα μὴ ἀναγνωρισθέντα μετεφέρθησαν καὶ ἐτάφησαν εἰς τὸ Γ΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν, πλὴν πέντε ἅτινα ἐτάφησαν εἰς τὸ Α΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν.

Ἐκ τινος φρέατος, παρὰ τὴν τοποθεσίαν «Σχιστὸ Κουτσικαρίου» καὶ ἐγγὺς Νέας Κοκκινιᾶς, ἀνεσύρθησαν 51 πτώματα ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεγνωρίσθησαν τὰ 23, ἤτοι: 1. Ὑπενωμοτάρχου Πουλημένου Τηλεμάχου τοῦ Διονυσίου, τῆς δυνάμεως τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν Πειραιῶς, φέρον τραῦμα ἰνιακόν. 2. Χωροφύλακος Σύρακα Τιμολέοντος τοῦ Ἐμμανουήλ, τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν Πειραιῶς, μὲ τελείαν συντριβὴν τῆς κεφαλῆς, 3. Ὑπενωμοτάρχου Παναγούλια Σαράντου τοῦ Κωνσταντίνου, φέρον τραῦμα ἐκ πυροβόλου ὅπλου εἰς τὴν κεφαλήν. 4. Χωροφύλακος Στρατάκου Ἀργυρίου τοῦ Παναγιώτου, φέρον τραῦμα διὰ πυροβόλου ὅπλου εἰς τὴν κεφαλήν, 5. Χωροφύλακος Καλαϊτζάκη Δημητρίου τοῦ Γεωργίου, φέρον τραῦμα διὰ πυροβόλου ὅπλου εἰς τὴν κεφαλήν, 6. Ἐνωμοτάρχου Κωνσταντακοπούλου Νικολ. τοῦ Γεωργίου, φέρον τραῦμα εἰς τὴν κεφαλήν, 7. Ἐνωμοτάρχου Κλωνάρη Ἀναστασίου τοῦ Χρίστου, φέρον συντριπτικὸν τραῦμα εἰς τὴν κεφαλήν, 8. Ὑπενωμοτάρχου Ζαφειράτου Μιχ. τοῦ Θρ., φέρον τραῦμα διὰ πυροβόλου ὅπλου εἰς τὴν κεφαλήν, 9. Χωροφύλακος Σιμάκου Βασι-

Ἐγκλήματα διαπραχθέντα ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν εἰς τὴν περιοχὴν Κυψέλης κατὰ τὸ κίνημα τοῦ Δεκεμβρίου 1944.

λείου τοῦ Θεοδώρου, φέρον συντριπτικὸν τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου, 10. Ὑπενωμοτάρχου Τριανταφυλλοπούλου Ἰωάννου τοῦ Γεωργίου, φέρον τραῦμα εἰς τὴν κεφαλήν, 11. Ὑπενωμοτάρχου Κοτσοβοῦ Γεωργίου τοῦ Κωνσταντίνου, 12. Ὑπενωμοτάρχου Βιττωράκη Κωνσταντίνου τοῦ Γεωργίου, 13. Ὑπενωμοτάρχου Ἡλιοπούλου Τιμοθέου τοῦ Περικλέους, 14. Χωροφύλακος Κύρου Ἠλία τοῦ Δημοσθένους, 15. Χωροφύλακος Στεφανῆ Ἐμμανουὴλ τοῦ Σταύρου, φέρον τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου, 16. Χωροφύλακος Τσιρώνη Ἰωάννου τοῦ Ἰωάννου, φέρον τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου, 17. Χωροφύλακος Παπαδάκη Σπυρίδωνος τοῦ Δημητρίου, φέρον τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου, 18. Χωροφύλακος Ἀγγελοπούλου Κωνσταντίνου τοῦ Κωνσταντίνου, φέρον τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἅπαντες τῆς δυνάμεως τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν Πειραιῶς, 19. Ἀνθυπασπιστοῦ Συριανοῦ Σταματίου τοῦ Ἐμμανουήλ, φέρον τραῦμα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός του.

Οἱ πλεῖστοι τούτων ἀναγνωρισθέντες παρὰ τῶν οἰκείων των ἐτάφησαν εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Νικαίας, οἱ δὲ λοιποὶ μετὰ τῶν ἀπομεινάντων 36, ἀγνώστου ταυτότητος, μετεφέρθησαν εἰς τὸ Γ' Νεκροταφεῖον. Παρὰ τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν καὶ ἔκ τινος ὀρύγματος ἀνεσύρθη καὶ ἀνεγνωρίσθη παρὰ τῶν οἰκείων του τὸ πτῶμα τοῦ Α.Θ. Χωροφύλακος Φιλοσοφοπούλου Παναγιώτου τοῦ Βασιλείου, τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς Μακρυγιάννη, ὅπερ ἔφερε τραῦμα συντριπτικὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, μετεφέρθη δὲ καὶ ἐτάφη εἰς τὸ Γ' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν.

Ἐκ τῆς θέσεως «Ἅγιος Ταξιάρχης» Κορυδαλλοῦ καὶ ἔκ τινος φρέατος ἀνεσύρθησαν 42 πτώματα, ἐξ ὧν ἀνεγνωρίσθησαν δύο ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἤτοι, 1. Χωροφύλακος Κανναβοῦ Ἰωάννου τοῦ Παναγιώτου, τοῦ Τμήματος Χωροφυλακῆς Περάματος καὶ 2. Ὑπενωμοτάρχου Ρεράκη Ἀνδρέου τοῦ Μάρκου, κατοίκου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων 297. Ἀμφότερα ἔφερον τραύματα εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου.

Τὴν 30.3.1945 ἀνευρέθησαν εἰς Πεντέλην 5 πτώματα ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς ἤτοι: 1. Ἀνθυπασπιστοῦ

Χριστοπούλου Ἰωάννου, σταθμάρχου Φιλοθέης μὲ τραῦμα ἰνιακὸν διὰ πυροβόλου ὅπλου καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός του, 2. Ὑπενωμοτάρχου Ἀρμένη Δημητρίου τοῦ Ἐρωτοκρίτου, 3. Ὑπενωμοτάρχου Μυλωνοπούλου Γεωργίου τοῦ Χαραλάμπους καὶ 4. Χωροφύλακος Χειλᾶ Ἰωάννου, ἀνηκόντων εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Φιλοθέης. Ἅπαντες ἔφερον τραύματα εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός των, 5. Ὑπενωμοτάρχου Παναγιωτάκου Φιλαρέτου, τῆς δυνάμεως Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Χαλανδρίου, φέρον τραῦμα εἰς τὴν καρδιακὴν χώραν διὰ πυροβόλου ὅπλου. Ἅπαντες οὗτοι μετεφέρθησαν καὶ ἐτάφησαν εἰς τὸ Γ΄ Νεκροταφεῖον, μερίμνῃ τῆς Ὑπηρεσίας ὑμῶν. Τὰ ἀνευρεθέντα πτώματα σχεδὸν ἦσαν ἀνυπόδητα, πλεῖστα δὲ ἐξ αὐτῶν ἡμίγυμνα, καθ' ὅσον πρὸ τῆς ἐκτελέσεώς των ἀφῃροῦντο ὑπὸ τῶν ἐκτελεστῶν τὰ ἐνδύματα, ὑποδήματα τιμαλφῆ, ἐὰν ἔφερον, ὡς καὶ ἄλλα στοιχεῖα ἅτινα ἠδύναντο νὰ δηλώσουν τὴν ταυτότητά των.

Ἅπαντα ἔφερον τραύματα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν κεφαλὴν διὰ πυροβόλου ὅπλου καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός των διὰ τεμνόντων ὀργάνων, πολλὰ δὲ εὑρέθησαν μὲ δεμένας τὰς χεῖρας».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10η Ἀπριλίου 1945

Ἡ Ἐπιτροπὴ
(ὑπογραφὴ)

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα Α.΄ Προσωπικοῦ - Γραφεῖον ΙΙΙον
Ἀριθ. Πρωτ. 2088/1/1

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ἀπριλίου 1945

Πρὸς
Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν
Διεύθυνσις Χωροφυλακῆς
Ἐνταῦθα

«Θάνατος τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Χριστοπούλου Ἰωάννου τοῦ Γεωργίου»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω, κατ' ἀναφορὰν ἀξιωματικοῦ μέλους τῆς ἐπιτροπῆς ἀνευρέσεως πτωμάτων ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, ἐκτελεσθέντων παρὰ τῶν ἀναρχικῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος μηνὸς Δεκεμβρίου 1944, ὅτι τὴν 30.3.1945 ἀνευρέθη εἰς Πεντέλην τὸ πτῶμα τοῦ ἐν περιλήψει ἀναφερομένου ἀνθυπασπιστοῦ Χωροφυλακῆς, διοικητοῦ τοῦ Σταθμοῦ Φιλοθέης, ὅστις εἶχε συλληφθῆ παρὰ τῶν ἀναρχικῶν τούτων κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ κινήματος, φέρον τραῦμα ἰνιακὸν διὰ πυροβόλου ὅπλου καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός του, ἀνυπόδυτον καὶ ἡμίγυμνον, ὅπερ μεταφερθὲν ἐτάφη εἰς τὸ Γ΄ Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν μερίμνῃ τῆς Ὑπηρεσίας».

Ὁ Ἀρχηγὸς
(ὑπογραφὴ)

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα Α.΄ Προσωπικοῦ - Γραφεῖον ΙΙΙον
Ἀριθ. Πρωτ. 905/1/16

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἀπριλίου 1945

Πρὸς
Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν
Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς
Ἐνταῦθα

«Θάνατος ἀνθυπασπιστοῦ Συριανοῦ Σταματίου τοῦ Γεωργίου»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω, κατ' ἀναφορὰν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς, ὅτι ὡς διεπιστώθη ἐξ ἐνεργηθείσης προανακρίσεως, ὁ ἐν περιλήψει ἀναφερόμενος ἀνθυπασπιστής, ὑπηρετῶν εἰς τὴν φρουρὰν τοῦ ἐν Πειραιεῖ Ναυτικοῦ Νοσοκομείου, συνελήφθη κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ κινήματος μηνὸς Δεκεμβρίου 1944 παρὰ τῶν ἀναρχικῶν, παρ' ὧν καὶ ἐξετελέσθη ἀνευρεθέντος τοῦ πτώματός του ἐν Κοκκινιᾷ τὴν 16.3.1945. Τοῦτο ἔφερε συντριπτικὸν κάταγμα τοῦ κρανίου καὶ κακώσεις εἰς διάφορα μέρη. Τοῦτον διέγραψα τῆς δυνάμεως τοῦ Σώματος.

Προσηρτημένως ὑποβάλλω ἀντίγραφον ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου μου».

Ὁ Ἀρχηγὸς
(ὑπογραφὴ)

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΣΕΡΡΩΝ
Γραφεῖον Δημοσίας Ἀσφαλείας
Ἀριθ. Πρωτ. 49/46/1σ

Ἐν Σέρραις τῇ 21 Δεκεμβρίου 1945

Πρὸς
τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίας Τάξεως
Διεύθυνσιν Ἀσφαλείας
Τμῆμα Δημοσίας Ἀσφαλείας
Ἀθήνας

«Περὶ τῶν ὑπαρχόντων ὁμαδικῶν τάφων»

«Ἐπίσης, κατὰ τὸν μῆνα Μάιον ἐ.ἔ., ἀνευρέθη εἰς χωρίον Προμαχῶν περιφερείας Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σιντικῆς καὶ ἐντὸς μικρᾶς χαράδρας, κειμένης νοτιοανατολικῶς τοῦ ἐκεῖσε Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ εἰς ἀπόστασιν 200 περίπου μέτρων ἀπ' αὐτοῦ, ὁμαδικὸς τάφος, ἠνεωγμένος ἀπὸ κύνας, λόγῳ τοῦ μικροῦ βάθους, ἐκ 365 πτωμάτων μόνον ἀνδρῶν, ἀνηκόντων εἰς τὴν Π.Α.Ο. καὶ ἐκτελεσθέντων παρὰ τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τὴν 10ην Φεβρουαρίου 1945.

Οὐδὲν τῶν πτωμάτων τούτων ἀνεγνωρίσθη, καθ' ὅσον ἅπαντες οἱ ἐκτελεσθέντες ἀνήκουσιν εἰς ξένας περιφερείας καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ τὰ πτώματα τούτων κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνευρέσεως τοῦ τάφου τούτου ἐτύγχανον τελείως ἀποσυντεθειμένα».

Ὁ Ἀναπληρωτὴς Διοικητοῦ
(ὑπογραφὴ)

Ὠμότητες διαπραχθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν κατὰ τὸ κίνημα τοῦ Δεκεμβρίου 1944. Γυναῖκες, σύζυγοι ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, μὴ διαφυγοῦσαι τὴν μανίαν τῶν μητραλοιῶν.

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ
Τμῆμα Ἀσφαλείας
Ἀριθ. Πρωτ. 1/4/67

ΔΕΛΤΙΟΝ

Συμβάντων τῆς 6ης Ἰανουαρίου 1945

Ἐλεηλατήθησαν παρ' ἐλασιτῶν αἱ οἰκίαι τῶν κάτωθι ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς: 1. Ταγματάρχου Κασέλη Σπυρίδωνος, ὁδὸς Κιλκὶς 31. 2. Ταγματάρχου Πρεβελάκη Μιχαήλ, ὁδὸς Σπινθάρου 1. 3. Μοιράρχου Πρασσᾶ Δημοσθένους, ὁδὸς Λυσιμάχου 85 (Γούβα) καὶ δωμάτιόν του εἰς ὃ προσωρινῶς διέμενεν, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀλίτσης 18. 4. Μοιράρχου Παντελῆ Ἰωάννου, ὁδὸς Σαρκουδίνου 143 (Δουργούτι). 5. Μοιράρχου Κρίκη Παύλου, ὁδὸς Τροίας καὶ Ραχώβου. 6. Μοιράρχου Βουρβοπούλου Σωτηρίου, ὁδὸς Ἀσημάκη Φωτήλα 42. 7. Μοιράρχου Ἐλευθεριάδου Πέτρου, Συνοικισμὸς Μαγκουφάνας - Ἀμαρουσίου καὶ ἑτέρα οἰκία του εἰς Γρεβενά. 8. Μοιράρχου Καραβίτη Λυκούργου, ὁδὸς Μεταμορφώσεως 11. 9. Μοιράρχου Βερναδέσκη, ὁδὸς Φυλῆς 2. 10. Μοιράρχου Παϊκοπούλου Διονυσίου, Νέον Ψυχικόν. 11. Μοιράρχου Δημακοπούλου Διονυσίου, ὁδὸς Δερβενίων 37. 12. Μοιράρχου Κρέτσα Κωνσταντίνου, ὁδὸς Ἱπποκράτους 126. 13. Μοιράρχου Πρωτοπαπαδάκη Γεωργίου, ὁδὸς Ὀλύτσικα 13. 14. Μοιράρχου Καντάρη Κωνσταντίνου, ὁδὸς Φωτομάρα 20. 15. Ἀνθυπομοιράρχου Νίτσου Ζαχαρία, δωμάτιόν του εἰς ξενοδοχεῖον Ρίτς, καὶ οἰκία του ἐν Ἀμφίσσῃ, ὡς καὶ ἑτέρα τοῦ πενθεροῦ του ἐν Ἀμφίσσῃ, ἐξ ἧς ἀφηρέθησαν καὶ ἰδικά του εἴδη ρουχισμοῦ. 16. Ἀνθυπομοιράρχου Τσιτούρη Γεωργίου, Συνοικισμὸς Περισσοῦ - Νέας Ἰωνίας. 17. Ἀνθυπομοιράρχου Ἀδαμοπούλου Δημητρίου, ὁδὸς Ἀλαμάνας 94. 18. Ἀνθυπασπιστοῦ Βλάχου Παναγιώτου. Ἐπυρπολήθη ἡ ἐν Σερβίοις - Κοζάνης ἰδιόκτητος οἰκία του, μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ εἰδῶν ρουχισμοῦ, ἑτέρα κατοικία του ἐπ' ἐνοικίῳ εἰς Πύργους - Ἐορδαίας, ἐσχάτως δὲ ἐλεηλατήθη καὶ ἡ ἐν Σπάτᾳ - Ἀττικῆς οἰκία του. 19. Ἀνθυπασπιστοῦ Ρεπούλια Δημητρίου, Συνοικισμὸς Κατσιπόδι. 20. Ἀνθυπασπιστοῦ Φιλιππάτου Ἀγγέλου, Συνοικισμὸς Τούμπα Ἁγ. Ἀναργύρων. 21. Ἀνθυπασπιστοῦ Καρυοφίλη Κωνσταντίνου, Χαλκίς. 22. Ἀνθυπασπιστοῦ

Τσεκούρα Ἰωάννου, ὁδὸς Ἀλίτσης 18. 23. Ἀνθυπασπιστοῦ Διαμαντοπούλου Νικολάου, ὁδὸς Καυκάσου 11 (Κυψέλη). 24. Ἀνθυπασπιστοῦ Μπουφίδου Σπυρίδωνος, ὁδὸς Θεοφιλοπούλου 1. 25. Ἀνθυπασπιστοῦ Κορομπόκη Θωμᾶ, ὁδὸς Ἀλαμάνας 94. 26. Ἐνωμοτάρχου Κατσώνη Παύλου, ὁδὸς Ἀθανάτων 10. 27. Ἐνωμοτάρχου Γεωργάκη Διονυσίου, Συνοικισμὸν Ἑλληνορρώσων - Ἀμπελοκήπων. 28. Ἐνωμοτάρχου Μπουρδάκου Ἠλία, ὁδὸς Πατησίων 32. 29. Ἐνωμοτάρχου Βύνιου Ἰωάννου, ὁδὸς Σοφοκλέους 11 (Καλλιθέα). 30. Ἐνωμοτάρχου Χαραλάμπους Δημητρίου, ὁδὸς Κρέσνας 17α (Γκύζη). 31. Ὑπενωμοτάρχου Νίτσου Γεωργίου, Ἄμφισσα. 32. Χωροφύλακος Φιλιππίδου Δημητρίου, ὁδὸς Ὀρμινίου 2. 33. Χωροφύλακος Τσαπαρίκου Δημητρίου, ὁδὸς Κλεσόδρας 8. 34. Χωροφύλακος Γρυπαίου Ἰωάννου, ὁδὸς Πλειάδων 5. 35. Χωροφύλακος Βασιλάκη Γεωργίου, ὁδὸς Μήλου 99.

Τῶν κάτωθι ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἀπήχθησαν ὑπὸ ἐλασιτῶν οἱ οἰκεῖοι καὶ συγγενικὰ πρόσωπα, ὧν ἡ τύχη ἀγνοεῖται.

1. Μοιράρχου Πρασσᾶ Δημοσθένους, ὁ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρός του Νικόλαος Μητσόλας μετὰ τῆς συζύγου του Μαρίας, ὡς καὶ ἡ ἄγαμος ἀδελφή του Χρυσούλα.

2. Μοιράρχου Βουρβοπούλου Σωτηρίου, ἡ σύζυγός του, τὰ τέκνα του ὀνόματι Θεοδώρα ἐτῶν 10, Γεώργιος ἐτῶν 8 καὶ Τασία ἐτῶν 4 καὶ ἥμισυ, ὡς καὶ μία 17έτις ἀνεψιά του.

3. Ἐνωμοτάρχου Κατσώνη Παύλου, ἡ σύζυγός του ὀνόματι Μαρία καὶ ἡ ἐπ' ἀδελφῷ νύμφη του Σοφία (σύζυγος ἀξιωματικοῦ).

4. Ἐνωμοτάρχου Ἀθανασίου Γεωργίου, ὁ πατήρ του Δημήτριος ἐτῶν 68, ἡ ἔγγαμος ἀδελφή του Ροδοθέα, σύζυγος Ἰωάννου Θαλασσινοῦ καὶ αἱ ἄγαμοι τοιαῦται Πολυξένη καὶ Γεωργία».

Ὁ Ἀρχηγὸς
ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ
Συνταγματάρχης

ΑΙ ΕΚΑΤΟΜΒΑΙ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΑΝΑ

ΦΟΝΕΥΘΕΝΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΘΕΝΤΕΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ - ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΠΛΙΤΑΙ

Συνταγματάρχαι: Οἰκονομόπουλος Σ., Μπρίλλης Ἠ., Νικηφοράκης Γ.

Ἀντισυνταγματάρχαι: Τζουγιόπουλος Σ., Ξυπολυτᾶς Γ.

Ταγματάρχαι: Τσοτάκος Δ., Τζάννες Ν., Φωτόπουλος Φ., Κασσόλας Δ., Σταυράκης Σ., Τρουλλινὸς Ἐ., Μπουλοῦκος Θ., Ἀρχοντάκης Μ., Φραγκιαδάκης Ἠ., Κορμόβας Ἀ., Πολιουδόβαρδας Μ.

Μοίραρχοι: Στεφανάκης Κ., Καπόπουλος Ε., Μασουρίδης Π., Λαφογιάννης Δ., Κετσέας Π., Γκουμογιανόπουλος Ν., Κοντόπουλος Ἰ., Μίκροβας Ἀ., Νιαρχάκος Π., Παπακώστας Κ., Σεβαστὸς Ἰ.

Ὑπομοίραρχοι: Τιμοθεᾶτος Γ., Γιαννῖκος Ν., Καπᾶτος Δ., Ἀντύπας Δ., Εὐαγγελίου Ἀ., Τρυγώνης Ἀ.

Ἀνθυπομοίραρχοι: Βλάχος Ν., Δελῆς Π., Βαρκλαντῆς Μ., Κοτρώνης Ε., Γεωργοπαπαδάκος Ἠ., Καρακώστας Κ., Λουκᾶς Ε., Παπασταμάτης Ἰ., Χρυσανθόπουλος Θ., Μουρκογιάννης Γ., Σπυριδάκης Ν., Μαλικούρτης Κ., Καραΐσκος Δ., Τίγκας Π., Θεοδωρόπουλος Χ., Δερβελάκος Σ., Πετρόπουλος Γ., Ψαρρὸς Γ., Κατσίρης Ε., Ψυχογιὸς Γ., Κουρῆς Κ., Κοράλλης Γ.

Ἀνθυπασπισταί: Κατσαφάδος Γ., Κατσαφάδος Κ., Ἀλεξανδρόπουλος Δ., Βισβίκης Σ., Μπουρίκας Δ., Κυπραῖος Ε., Κυριαζῆς Σ., Παπαγεωργίου Ἀ., Ζαζᾶς Σ., Μαργαρίτης Ἰ., Δημητρακόπουλος Ἀ., Κανελλόπουλος Γ., Καραχοτζίτης Δ., Μακράκης Γ., Ἀσημακόπουλος Ἀ., Λάππας Π., Χριστόπουλος Ἰ., Παπασπυρόπουλος Ἠ., Στρογγυλάκος Δ., Συριανὸς Σ., Ἀθανασίου Γ., Μπελιγράτης Ἰ., Μπάμπαλης Κ., Τασσόπουλος Φ., Βαρτζῆς Μ., Κλειώσης Μ., Μαντᾶς Γ., Ρογκότης Ἰ., Ὑδραῖος Ἰ., Δάλλας Κ., Γραμμουτσιᾶνος Ἀ., Μαρουλάκης Β., Λύκος Ἀ., Μέργος Δ., Ψαρρέας Π.

Ἐνωμοτάρχαι: Μαυρίκης Ἠ., Ροϊνιώτης Ν., Ἄνθης Σ., Βελῆς Δ., Κλωνάρης Ἀ., Μαχμουτάκης Ἀ., Πασαλῆς Β., Συννεφάκης Π., Τσιγουρῆς Κ., Φιλιππακόπουλος Π., Βλασσόπουλος Ἰ., Τριανταφύλλου Κ., Ἀλεβῖζος Ἀ., Ἀντωνόπουλος Λ., Γούναρης Ἀ., Δικαῖος Θ., Εὐσταθόπουλος Γ., Ζαμπὸς Ἀ., Ζευγαρᾶς Θ., Μπιτζιβῆς Ἀ., Νάσκος Κ., Παπαπολίτης Κ., Παπαδάκης Ἀ., Παπακωνσταντίνου Σ., Τσούλιας Ἀ., Τσακμάκης Σ., Τσάμης Ἰ., Βαθειᾶς Δ., Καραβίτης Ἀ., Μακρυγιάννης Κ., Ἀθανασόπουλος Φ., Τασσόπουλος Ἀ., Φίνος Δ., Ἀρχοντίτης Ἀ., Δημόπουλος Γ., Τσοπάνογλου Γ., Γλεζάκος Κ., Κατσώνης Σ., Βαζυντάρης Θ., Καρύδας Δ., Κολλᾶτος Κ., Κατσαρὸς Ἀ., Κωνσταντακόπουλος Ν., Κακκαβᾶς Γ., Μανουκαράκης Ν., Τσουμπρακάκος Ἰ.

Ὑπενωμοτάρχαι: Μυλωνόπουλος Γ., Γῶγος Δ., Ἀντωνόπουλος Δ., Λαμπρόπουλος Σ., Τσαντόπουλος Φ., Γρίβας Δ., Εὐφραιμίδης Κ., Ζόμπολας Δ., Κυριαζῆς Δ., Λούτας Γ., Μελίστας Σ., Μοῖρος Ν., Παύλου Π., Χειμάρρας Π., Μῶρος Γ., Ντούλης Δ., Παπαδόπουλος Ἰ., Παυλόπουλος Δ., Σκοπελίτης Ν., Τριανταφυλλόπουλος Ἰ., Φιλιππίδης Ἀ., Βέϊκος Χ., Κουρούβανης Δ., Μπλέτσας Ἰ., Μαναὸς Θ., Μανωλόπουλος Ε., Νασσόπουλος Γ., Οἰκονόμου Ἀ., Παναγούλιας Σ., Ποταμιᾶνος Ἰ., Στάμου Χ., Κουταλιᾶς Κ., Παρασκευόπουλος Γ., Αὐλωνίτης Π., Ἀντωνόπουλος Λ., Ἀλφιέρης Ν., Ἀγγελόπουλος Ν., Γαλάνης Ν., Γουργούρης Γ., Γιαλαμᾶς Δ., Δανίλης Ἀ., Δημητρακόπουλος Κ., Δημητρίου Ἰ., Ἠλιόπουλος Ξ., Κοντάκος Ν., Κλάδης Λ., Καμπάνης Π., Κανελλόπουλος Ἀ., Κούρκουλος Ν., Κούρβας Γ., Καποῦτσος Κ., Κωστογιάννης Λ., Κωτσοβὸς Γ., Κασίδης Γ., Καλφακάκος Π.,

Πετράκης Χ., Παναγιώτου Κ., Ρέππας Λ., Καραμήτρος Ν., Μουντᾶς Ἠ., Ψιλάκης Ε., Ζωγράφος Λ., Κίτσος Ἀ., Θωμάκος Ἰ., Κανναβὸς Κ., Καρανίκας Ν., Δημητρακόπουλος Κ., Λουκόπουλος Δ., Σουξὲς Γ., Καλέτζος Ἰ., Παπαχρήστου Χ., Παπαϊωάννου Ἰ., Σταματέλος Γ., Σπυρόπουλος Ἰ., Τζαμαρέλος Ν., Γεωργακόπουλος Λ., Κανελλόπουλος Γ., Ἀδαμόπουλος Π., Γαβριλιάδης Ἰ., Μᾶρκος Π., Περιστεράκης Ἀ., Πετρόπουλος Ν., Χειμῶνας Ἠ., Ζαφειρᾶτος Μ., Ἠλιόπουλος Γ., Βιττωράκης Κ., Κουντούρης Π., Καραβίδας Ν., Κρυπωτὸς Ν., Πουλημένος Τ., Ξιφαρᾶς Σ., Κωνσταντέλλος Π., Ἀνδρικόπουλος Κ., Τσούκης Τ., Κίτσος Ἀ.

Χωροφύλακες: Κροντήρης Σ., Κουρῆς Γ., Κοντέλης Θ., Ἀρχανιώτης Σ., Ἀγγελόπουλος Π., Φουσάρας Γ., Δογιάμας Ἐ., Θεοδωρόπουλος Χ., Βαφειάδης Ἀ., Νταλῆς Ν., Ἀλμπάνης Π., Μπιμπῖκος Δ., Σουρῆς Σ., Κούτσης Ἀ., Χοχλαδάκης Π., Ἀνδροῦτσος Ἰ., Ἀρβανιτάκης Δ., Ἀποστολάκης Γ., Ἀθανασίου Ἠ., Βασιλάκης Ἰ., Γαρδίκης Θ., Θεοδωρόπουλος Ε., Κορδέλλος Ἀ., Καλογήρου Κ., Καλλαϊτζάκης Δ., Κουρμπᾶς Μ., Κωσταλάκος Γ., Καραμέτος Δ., Κύρου Ἠ., Κωσταξενάκης Ε., Μπατσακούτσας Κ., Μενδρινὸς Ἰ., Μπάλκας Β., Μοῖρος Σ., Μῶρος Δ., Κουρμπᾶς Δ., Πρίντεζης Ἰ., Παπαδάκης Ν., Ρούμπας Δ., Σπήλιος Δ., Τραπελᾶς Ε., Τσώνης Σ., Φωκᾶς Σ., Φιλοσοφόπουλος Π., Φιλιππίδης Ἀ., Χρόνης Ἰ., Γιαννογιῶργος Π., Γκρεμπενὲς Δ., Δαρδανὸς Μ., Κουτσογιαννάκης Σ., Κώτσιας Ἰ., Μοναχὸς Ν., Παυλάκης Ν., Παπουτσῆς Ἀ., Παπαδάκης Σ., Πατσέλης Ε., Πολυμίλης Ἰ., Σωτηρόπουλος Ἀ., Σύρακας Τ., Σιμάκος Β., Στεφανῆς Ε., Σερέτης Ἀ., Τσάτσαρης Ὀ., Τρουλλινὸς Ἀ., Τσιρώνης Ἰ., Τσιώτας Ἠ., Τραπατᾶς Ἀ., Χατζηδήμου Ἀ., Χειλᾶς Ἰ., Ψαρρὸς Γ., Ἀραπατζῆς Γ., Γκαϊτατζῆς Δ., Ζαβαλῆς Σ., Κοκώσης Ν., Καλογιάννης Γ., Καραγκούνης Τ., Κουσουρῆς Γ., Κούρκουλας Ὀ., Λοῦβρος Κ., Μανιάτης Δ., Μανθόπουλος Ν., Τσάμης Ἰ., Μπάμπαλης Β., Ἀλαμᾶνος Σ., Ἀποστολάκης Ν., Ἀναγνώστου Ἠ., Ἀναστασόπουλος Π., Ἀντύπας Β., Ἀντωνίου Κ., Γιαννέτος Κ., Διολίτσης Ν., Γιαλαμᾶς Σ., Δημόπουλος Ἰ., Δούνας Δ., Δημητρόπουλος Ν., Δενδρινὸς Ἀ., Διαμαντόπουλος Ἀ., Εὐσταθίου Ν., Εἰρηνίδης Ἀ., Ζωγανέλης Ἰ., Ζέρβας Β., Ἰωάννου Σ., Κολοκούρης Γ., Καλφόγλου Χ., Καλλιμάνης Κ., Καραμούζης Ε., Κωτσάφης Ἀ., Καρυωτάκης Ε., Καπνᾶς Σ., Καμπιλίρης Γ., Κώνστας Γ., Καραμπέτσος Β., Βλασσόπουλος Χ., Καυκάλας Μ., Μαλοῦκος Δ., Μανιάτης Θ., Μυτιλήνης Γ., Νικολόπουλος Ε., Πιτσικάλης Γ., Πηλιχὸς Β., Πλάκας Ν., Πετρακάκης Π., Σουλιώτης Ἀ., Σιμιγδαλᾶς Ε., Σούμπασης Γ., Χαλκιᾶς Δ., Δημητρίου Μ., Ζαχαρόπουλος Χ., Νικολέτος Θ., Θωμάκος Δ., Πανταζόπουλος Μ., Σπερδούλης Ἀ., Τσεκούρας Γ., Φλωράκης Ε., Χιώνης Ν., Χατζηδιᾶκος Δ., Κατσικαδάκος Ἰ., Ζαχαροδάκης Γ., Γιαλαμᾶς Δ., Μάζης Χ., Μαρίνης Ἀ., Μαφαφούρης Β., Σαπουνᾶς Γ., Σάλτος Κ., Τσάκλας Β., Τσάτσαρης Θ., Θεοδωρόπουλος Β., Βούτσινος Γ., Γιαλελῆς Λ., Κανναβὸς Ἰ., Καυκαλάκης Ἰ., Καραβασίλης Γ., Γενιατάκης Μ., Ἀλμπάνης Π., Βουλγαρίδης Δ., Παναγάκος Ν., Γεωργαλᾶς Κ., Κουρούσης Ν., Μιχιώτης Κ., Φραγκόπουλος Μ., Γιαννουσᾶς Λ., Κατσούρης Χ., Τσαμπουναράκης Ε., Σταθᾶς Ἠ., Δέλιος Κ., Κολοβὸς Κ., Μανῖνος Ἠ., Λιάσκος Σ., Λεκάκης Κ., Σταθακόπουλος Χ., Τριανταφυλλιᾶς Μ., Τσάκαλης Π., Τερτζῆς Ν., Χατζηθᾶνος Γ., Χελώνης Δ., Ἀναγνωστόπουλος Κ., Κεφαλᾶς Ν., Μάρκου Ἰ., Τσιώτας Ἠ., Μίχαλος Ἀ., Γουδέλης Ἀ., Κωστελέτος Ν., Πάτρας Ἰ., Παντελίδης Β., Δρακόπουλος Ἀ., Ἰσιγόνης Ἰ., Πρωτοψάλτης Ἀ., Κάντζος Ν., Ζαροκώστας Ζ., Ξηροκώστας Ν., Νικολάου Δ., Βλαμῆς Σ., Γερακάρης Γ., Στεφανάκης Ἰ., Σάλτας Ἀ., Τριαντόπουλος Β., Προγουλάκης Σ., Ρῆγος Δ. Κουλούρης Μ., Κουβέλης Χ., Κωνσταντινάκος Ε., Βραζιώτης Γ., Γιαλαμᾶς Χ., Κλάδος Κ., Παπακωνσταντίνου Ἰ., Μόφορης Σ., Ἀγγελόπουλος Κ., Στρατάκος Ἀ., Μπακαλούδης Δ., Τριάντης Π., Ραγγούσης Ε., Βιτάλης Ε., Πρέπης Γ., Χριστόπουλος Χ., Κασιέρης Γ., Κακαρούκας Ἀ., Βαρλάμης Χ., Ἀγγελέτος Ἰ., Ζέρβας Ν., Τσαγκλῆς Ε., Κωστάκης Κ., Ρόμπολας Π., Σαράντης Ἠ., Τσαγγάρης Χ., Θεόκας Κ., Χεκίμογλου Γ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ

Χωροφύλαξ κατὰ τὴν περιοδείαν του
εἰς τὴν ὕπαιθρον
κατοπτεύει διὰ τὴν ἐμφάνισιν
τυχὸν ἀναρχικῶν,
συμβάλλων, οὕτως,
εἰς τὴν δημιουργίαν κλίματος ἀσφαλείας
εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου.

Η ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΒΑΡΚΙΖΑΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΣΠΟΝΔΙΑ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ

Μετὰ τὴν πλήρη καταστολὴν τοῦ στασιαστικοῦ κινήματος τοῦ Δεκεμβρίου 1944, αἱ ἐλασιτικαὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐφαντάζοντο ὅτι θὰ ἐκυριάρχουν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ἤδη, ἐν ἀποσυνθέσει, κατεδιώκοντο πέραν τῶν Μεσογείων τῆς Ἀττικῆς, ἀπάγουσαι, ὡς πολεμικὰ λάφυρα, τὰ λεηλατηθέντα εἴδη ἀθηναϊκῶν κατοικιῶν. Τρεπόμεναι πρὸς τὴν ὕπαιθρον καὶ τὰ ὄρη, ἀπῆγον ὡς ὁμήρους ἐθνικόφρονας Ἕλληνας πολίτας, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ ἐσφαγιάσθησαν φρικωδῶς. Οἱ κομμουνισταί, ἀντιληφθέντες ὅτι εἶχον χάσει τὸ παιχνίδι των ἤ, ὅπως ἀπεκάλεσαν οἱ ἴδιοι τὴν Δεκεμβριανὴν συνωμοσίαν, «τὸν δεύτερον γῦρον», καὶ ἐν ἀναμονῇ εὐνοϊκωτέρων περιστάσεων διὰ τὸν «τρίτον γῦρον», ἐφάνησαν πρόθυμοι πρὸς διαπραγματεύσεις «συνδιαλλαγῆς» μὲ τὴν διαιτητικὴν πρωτοβουλίαν τῶν Ἄγγλων.

Κατὰ τὰς εἰς Βάρκιζαν διαπραγματεύσεις ἀπέδειξαν, ἀπὸ τῶν πρώτων ὡρῶν, τὰς κακοβούλους προθέσεις των, αἱ ὁποῖαι συνίσταντο εἰς ἐπιτυχίαν οὐχὶ πραγματικῆς ὑποταγῆς εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, ἀλλὰ προσωρινῆς ἀνάπαυλας, ἡ ὁποία θὰ ἐπέτρεπε τὴν ἀνασύνταξιν καὶ τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῶν ἐλασιτικῶν δυνάμεων. Ἐν ᾧ αὐτοὶ ἐδέχοντο, δῆθεν, τὴν διάλυσιν τῶν κομμουνιστικῶν σωμάτων καὶ τὴν παράδοσιν τοῦ ὁπλισμοῦ των, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἰδίαν των ἐπιστασίαν καὶ ἄνευ κρατικοῦ ἐλέγχου, ὅπερ καὶ μόνον ἐπρόδιδε τὰς ἀληθεῖς προθέσεις των, ἀπήτουν εἰς ἀντάλλαγμα τήν, ὑπὸ τύπον ἐκκαθαρίσεως, διάλυσιν τῶν ἐθνικῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, τὰς ὁποίας ἀπεκάλουν φασιστικάς.

Ἰδιαιτέρως, ἐστράφησαν μετὰ μανίας κατὰ τῶν Σωμάτων Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων, τῶν ὁποίων δὲν ἐδέχοντο κἂν ἀναδιοργάνωσιν, δι' ἀπομακρύνσεως «ἐνεχομένων εἰς ἐγκληματικὰς πράξεις κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς δικτατορίας καὶ τῆς κατοχῆς», κατὰ τὰς δαψιλεῖς ὑποσχέσεις τοῦ ἀριστεροῦ ἐκπροσώπου τῆς κυβερνήσεως, ἀλλ' ἀπήτουν πλήρη διάλυσιν ἐν ἀρχῇ, ριζικὴν ἐκκαθάρισιν ἐν συνεχείᾳ. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι εἰς τὰ συμβούλια κρίσεως θὰ μετεῖχον ἀριστερὰ καὶ ἐαμικὰ στοιχεῖα καὶ ὅτι συνήθης κατηγορία «ἐθνικῆς προδοσίας», αἰτιολογοῦσα κατ' αὐτοὺς τὴν ἀποβολὴν ἐκ τοῦ Σώματος τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὑπηρετήσει τὴν δικτατορίαν ἢ τὸν κατακτητὴν ἢ εἶχον καταπολεμήσει τὴν «ἐθνικὴν ἀντίστασιν» τοῦ ΕΑΜ, οὐσιαστικῶς ἐκκαθάρισις ἐσήμαινε πλήρη διάλυσιν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς. Τὴν ἀπαίτησίν του αὐτήν, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ΕΑΜ Σιάντος, ἐστήριζεν εἰς

τὸ ἀπόσπασμα τοῦ λόγου τοῦ πρωθυπουργοῦ Γ. Παπανδρέου, τῆς 18ης Ὀκτωβρίου 1944, εἰς τὸ ὁποῖον ἐλέγετο ὅτι «κατὰ τὰς δύο περιόδους τῆς δουλείας τοῦ ἔθνους, τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς, εἰς τὰ Σώματα Ἀσφαλείας καί, ἰδίως, τῆς Χωροφυλακῆς, παρουσιάσθησαν συμπτώματα ἠθικῆς κρίσεως». Ὁ ἀρχηγὸς τῆς κομμουνιστικῆς ἀντιπροσωπείας, ἐπέμενε νὰ ἀγνοῇ ὅτι, κατὰ τὸν μεσολαβήσαντα χρόνον, ἡ Χωροφυλακὴ προέταξε τὰ στήθη της διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴν συνωμοσίαν καὶ ὅτι πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται αὐτῆς, πεσόντες εἰς χεῖρας τῶν ἐλασιτικῶν στιφῶν, ἐθανατώθησαν μὲ ἀπερίγραπτα μαρτύρια. Ἀπεσιώπα, ἐπίσης, τὸ γεγονὸς ὅτι, ὁ αὐτὸς πρωθυπουργὸς Παπανδρέου, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν διαδραματιζομένων Δεκεμβριανῶν, προέβη εἰς νέας δηλώσεις, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἀπησχόλησαν εἰς προηγούμενον κεφάλαιον, καὶ εἰς τὰς ὁποίας ἀνήρει ἢ ἔδιδεν ἄλλην ἑρμηνείαν, εἰς τὸ ἀπόσπασμα ἐκεῖνο τοῦ πρωθυπουργικοῦ λόγου.

Διὰ τῆς ὑπογραφείσης, τὴν 12ην Φεβρουαρίου 1945, συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν εἰς τὴν ἀπαίτησίν των, τῆς «αὐστηροτάτης καὶ ριζικῆς ἐκκαθαρίσεως». Ἐν τούτοις, διὰ τῶν σχετικῶν ὅρων τῆς ἐπελθούσης συμφωνίας θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχουν τὸ ποθούμενον, ἄν, διὰ τῆς ἀποκαλυφθείσης κακοβούλου προθέσεώς των, δὲν προεκαλεῖτο ἀντίδρασις εἰς τὰς μάζας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Στρατιωτικῶν Δυνάμεων. Οὕτω, κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τῆς συμφωνίας, «Ἡ ἐκκαθάρισις τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων, θὰ συντελεσθῇ τὸ ταχύτερον παρ' εἰδικῶν ἐκκαθαριστικῶν συμβουλίων, μὲ τὰ αὐτά, ὡς καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, κριτήρια». Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 7, ὡς κριτήρια ἐκκαθαρίσεως καθωρίζοντο, ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐπάρκεια, ὁ χαρακτὴρ καὶ τὸ ἦθος, ἡ συνεργασία μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἡ χρησιμοποίησις ὡς ὀργάνου δικτατορίας.

Ἐφ' ὅσον, μεταγενεστέρως, θὰ ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν αἱ διακηρυχθεῖσαι ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ἀντιλήψεις, ὡς πρὸς τοὺς ὑπηρετήσαντας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δικτατορίας καὶ τῆς κατοχῆς καί, ἰδίως, τοὺς ἀντιταχθέντας εἰς τὴν ἐαμικὴν δρᾶσιν, κατὰ τήν, ὡς ἀνωτέρω, διάταξιν τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς θὰ διετέλουν ὑπὸ ἐκκαθάρισιν. Ἐφρόντισαν ὅμως ὅπως, εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον 8, εἰσαγάγουν διάταξιν, διὰ τῆς ὁποίας ἠμνηστεύοντο οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, οἱ προσχωρήσαντες εἰς τὸ ΕΑΜ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς. Ἀκόμη, προκειμένου περὶ τῶν ὀλίγων ἐγκαταλειψάντων τὰς θέσεις των, κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα, ἐλαμβάνετο εἰδικὴ προστατευτικὴ πρόνοιά, μὴ ἐπιτρεπομένης, καὶ διὰ τοὺς ἐν ὥρᾳ μάχης λιποτάκτας αὐτούς, ἀποτάξεως ἢ ἄλλης ποινῆς, πλὴν τῆς διαθεσιμότητος, ἕως ὅτου ἀποφασίσουν συμβούλια συγκροτούμενα ὑπὸ κυβερνήσεως προερχομένης ἐκ τῶν ἐκλογῶν.

Ἡ γενικὴ ἀνησυχία περὶ τῆς ἐν συνεχείᾳ ἐξελίξεως τῆς καταστάσεως ἐπετείνετο ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας ἡ κυβέρνησις Πλαστήρα - Σοφιανοπούλου ἐξέδωσε συντακτικὴν πρᾶξιν, βάσει τῆς ὁποίας ἀποκαθίσταντο εἰς ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν, μετὰ ἀπονομῆς σειρᾶς πολλαπλῶν βαθμῶν ἀρχαιότητος, πρὸ δωδεκαετίας ἀποταχθέντες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς. Τοῦτο, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦ ὑπερμέτρου, εἰς σημαντικὸν πλεόνασμα φθάνοντος, ἀριθμοῦ ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν, ἐπέτρεπε τὴν ὑπόνοιαν ὅτι, διὰ τούτων, θὰ ἐκαλύπτοντο κενὰ δημιουργούμενα ἐκ τῆς ἐκκαθαρίσεως μονίμων στελεχῶν, ὑπηρετησάντων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δικτατορίας καὶ τῆς κατοχῆς, παραβλεπομένης τῆς εὐσυνειδήτου, πατριωτικῆς καὶ εἰς πολλὰ ἡρωϊκῆς δράσεώς των κατὰ τὰς περιόδους αὐτάς. Μόνον ἡ διὰ τῆς ψήφου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀνάδειξις ἐθνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ ἐκδηλωθεῖσα διὰ τοῦ συμμοριτοπολέμου νέα κομμουνιστικὴ ἐπιβουλή, ἀνέτρεψαν ἄρδην τὴν ἐκ τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν καὶ ἀπέτρεψαν θλιβερὰς περιπετείας, αἱ ὁποῖαι, ἴσως, θὰ ἔφθανον μέχρι πλήρους ἀποσυνθέσεως τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Πράγματι, ἡ λεγομένη συμφωνία τῆς Βάρκιζας, καὶ ἂν ἀκόμη ἐξετελεῖτο εἰλικρινῶς, ἐνεῖχεν ὅλα τὰ σπέρματα διασαλεύσεως τῆς τάξεως καὶ νέου διχασμοῦ, λόγῳ τῶν ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν Ἄγγλων γενομένων ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀποδεκτῶν διατάξεων. Τινὲς ἐκ τούτων παρημπόδιζον τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα, μὲ τὸ πρόσχημα ἑνὸς δῆθεν ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, εἶχον διαπράξει τὰ φρικωδέστερα τῶν ἐγκλημάτων εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ ἦσαν προδιατεθειμένα νὰ συνεχίσουν τὴν ἐγκληματικὴν δρᾶσίν των. Αἱ αὐταὶ καὶ ἄλλαι διατάξεις, ἔδιδον προσχήματα εἰς τοὺς κομμουνιστὰς νὰ διαμαρτύρωνται, νὰ φωνασκοῦν καὶ νὰ ὀργανώνουν θορυβώδη συλλαλητήρια, ἐναντίον παντὸς μέτρου ἀποβλέποντος εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀφαιρῆται ἀπὸ τὸν λαὸν πᾶν συναίσθημα ἀσφαλείας καὶ νὰ συνεχίζεται ἀνὰ τὸν τόπον ἡ ἀναρχία, ὡς προάγγελος τοῦ «τρίτου γύρου».

Ἀλλ' οἱ κομμουνισταί, οὐδ' αὐτὴν τὴν τόσον εὐεργετικὴν καὶ ἀληθῆ σωτηρίαν δι' αὐτούς, εἰς τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον περιέλθει μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος, συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας ἐσκέφθησαν ποτὲ νὰ ἐκτελέσουν πιστῶς. Τοὐναντίον, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, παρεβίασαν ἐκείνους ἀκριβῶς τοὺς ὅρους, οἱ ὁποῖοι μόνοι παρεῖχον κάποιαν ἐγγύησιν ἐμπεδώσεως τῆς τάξεως καὶ ἀποκαταστάσεως κρατικῆς ἐννοίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, μόνοι δὲ αὐτοὶ θὰ ἐδικαιολόγουν, ἔν τινι μέτρῳ, ὡς ἀντάλλαγμα, τὰς τόσον σοβαρὰς ἄλλας παραχωρή-

σεις, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο εἰς αὐτοὺς διὰ τῶν λοιπῶν ὅρων: Τὴν διάλυσιν τῶν ἐλασιτικῶν σωμάτων καὶ ἄλλων ἀνταρτικῶν ὁμάδων καὶ τὴν παράδοσιν τῶν ὅπλων.

Ἡ ἡγεσία τοῦ ΕΑΜ, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, διεκήρυξε τὴν κατάστασιν τῆς ἐνόπλου ἀνταρσίας καὶ τὴν διάλυσιν τῶν ὀργανώσεων ΕΑΜ καὶ ΕΛΑΣ, ὡς καὶ τῶν ἐνόπλων σωμάτων των. Ἐν τούτοις, λίαν ἐπιτηδείως διετήρησεν, ἰδίως εἰς ὀρεινὰς περιοχάς, ἀνταρτικὰς ὁμάδας, ὡς πυρῆνας τοπικῆς ἐπιβολῆς καὶ μελλοντικῆς ἀνασυγκροτήσεως τῶν ἐαμοελασιτικῶν δυνάμεων. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἀπεκήρυξε τοὺς ἀρνηθέντας νὰ ἐκτελέσουν τήν, περὶ διαλύσεως τῶν ἐνόπλων καὶ ἀφοπλισμοῦ, συμφωνίαν ἀρχηγοὺς τῶν ἀνταρτῶν. Ἀλλ' ἐπρόκειτο περὶ φενάκης ἢ ἄλλως «στάκτης εἰς τὰ μάτια», πρὸς παραπλανητικὴν καθησύχασιν τῶν ἐθνικοφρόνων Ἑλλήνων. Εἰς τὴν πραγματικότητα, ἐλαχίστους ἀπέβαλεν ἐκ τῶν κόλπων του καὶ κατεδίωξεν εἰλικρινῶς, καὶ τούτους δὲ οὐχὶ ὡς παραβάτας τῆς συμφωνίας, ἀλλὰ διότι, ὡς ὁ Ἄρης Βελουχιώτης, δὲν ἦσαν πειθήνιοι εἰς τὴν ἡγεσίαν τοῦ ΕΑΜ καὶ ἦτο μία εὐκαιρία πρὸς ἐξόντωσίν των. Τοὺς λοιποὺς ἀπέκρυπτεν ἐπιμελῶς, ἐνίσχυε δὲ καὶ ἐφωδίαζε μυστικῶς. Συγχρόνως, εἰς τὰς πόλεις, ὠργάνωσε καλῶς τὰ πολιτικὰ στελέχη, ὥστε νὰ δύναται εὐχερῶς νὰ κινητοποιῇ τὰς μάζας, νὰ διαιωνίζῃ τὴν ἀναρχίαν καὶ νὰ παρασκευάζῃ τὴν νέαν ἀνταρσίαν.

Ἀλλ' ἡ κακὴ πίστις καὶ ἡ κακόβουλος πρόθεσις τοῦ ΕΑΜ, ἐν σχέσει πρὸς τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας, ἐξεδηλώθη ἰδίως εἰς τὴν παραβίασιν τοῦ ὅρου περὶ παραδόσεως τῶν ὅπλων. Ὅπως ἀπεκαλύφθη βραδύτερον, τὰ παραδοθέντα ἐπιδεικτικῶς ὅπλα δὲν ἔφθανον οὔτε τὸ ἥμισυ τοῦ συνόλου. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ παραδοθέντα ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον τὰ ἄχρηστα καὶ τὰ πεπαλαιωμένα ἢ ἐφθαρμένα, ἐν ᾧ τὰ μυδραλλιοβόλα, οἱ ὅλμοι, τὰ αὐτόματα καὶ ἄλλα τελευταίου τύπου ὅπλα, ἐκρύβησαν μετὰ τῶν πυρομαχικῶν των εἰς σπήλαια, ὀρεινὰς καλύβας, διανοιγέντας λάκκους καὶ ἀπομεμακρυσμένα κτίσματα τῆς ὑπαίθρου. Ὅταν, ἓν ἔτος βραδύτερον, ἤρχισεν ὁ νέος συμμοριτικὸς ἀγών, ἡ Χωροφυλακὴ ἀνεκάλυψε καὶ κατέσχε τεραστίας ποσότητας ὅπλων, πυρομαχικῶν καὶ πάσης φύσεως καὶ κατηγορίας πολεμικὸν ὑλικόν, τὸ ὁποῖον οἱ κομμουνισταὶ εἶχον ἀποκρύψει μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας, πρὸς χρησιμοποίησίν του, ὅταν θὰ ἤρχετο ἡ ὥρα τοῦ ἤδη σχεδιαζομένου «τρίτου γύρου». Ὑπολογίζεται ὅτι ὁ ἀνευρεθεὶς ὁπλισμὸς καὶ τὰ πυρομαχικά, ἐν τῷ συνόλῳ των, ἦσαν πολὺ περισσότερα τῶν παραδοθέντων κατὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας, ἐκτὸς δὲ τοῦ ὅτι ἦσαν τελειοτέρου τύπου, εὑρέθησαν εἰς ἀρίστην κατάστασιν, διότι συνετηροῦντο μετὰ μεγάλης φροντίδος.

2. Η ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς, τὴν ἑπομένην τῆς ὑπογραφῆς τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ὅτε ὑπετίθετο ὅτι θὰ ἀποκαθίστατο ἡ τάξις καὶ ἡ νομιμότης, ἡ ἀπελευθερωθεῖσα Ἑλλὰς, εὑρέθη εἰς χαώδη κατάστασιν, προμηνύουσαν ἴσως δεινὰ χειρότερα καὶ ἐκείνων τῆς κατοχῆς ἢ τῶν Δεκεμβριανῶν. Οἱ, δῆθεν, ἀφοπλισθέντες καὶ διαλυθέντες ἀντάρται ἐκυριάρχουν ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον καὶ εἰς πολλὰς πόλεις, ἐν ᾧ αἱ πολιτικαὶ ἐπιτροπαὶ τοῦ ΕΑΜ ὠργάνωνον τὰς λαϊκὰς μάζας, τὰς κατήχουν εἰς τὴν κομμουνιστικὴν ἰδεολογίαν καὶ τὰς κατηύθυνον εἰς συλλαλητήρια καὶ ἄλλας βιαίας δημοσίας ἐκδηλώσεις. Πέραν τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καί τινων περιχώρων, δὲν ὑπῆρχον ὄργανα Ἀσφαλείας. Εἴς τινας μεγάλας πόλεις, ἤδρευον Ἑλληνικαὶ δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ παρέμενον κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν ἀχρηστεύσει. Ἡ Χωροφυλακή, εἰς τὴν ὕπαιθρον καὶ τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις, εἶχε σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἐκλείψει, αἰχμαλωτισθεῖσα ἢ ἐξοντωθεῖσα ἢ προσχωρήσασα εἰς ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὀργανώσεις, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ καταφυγοῦσα εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Εὐθὺς ἅμα τῇ ἐγκαθιδρύσει της εἰς Ἀθήνας, ἡ Κυβέρνησις Παπανδρέου, εἶχε λάβει τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἱδρύσῃ τάγματα ἐθνοφυλακῆς, τὰ ὁποῖα, συγχρόνως μὲ τὴν διάλυσιν τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων καὶ μέχρις ἀναδιοργανώσεως τῶν σωμάτων Ἀσφαλείας, θὰ ἀνελάμβανον τὴν ἐμπέδωσιν τῆς τάξεως, αἱ δὲ ἀγγλικαὶ ὑπηρεσίαι θὰ διέθετον πρὸς τοῦτο τὸν ἀπαραίτητον ὁπλισμὸν καὶ ἱματισμόν. Ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ἐλάχιστα ἢ οὐδόλως ἐπρόλαβε νὰ πραγματοποιηθῇ πρὸ τῆς Δεκεμβριανῆς στάσεως, τὰ δὲ συνιστώμενα καὶ ἀκόμη ἐν τῇ γενέσει των τάγματα ἐθνοφυλακῆς, εἴς τινας ἐπαρχιακὰς πόλεις, διελύθησαν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ἀντικατασταθέντα ὑπὸ τῆς ἐλασιτικῆς «ἐθνοφυλακῆς».

Εὐθὺς ὡς ἐξερράγη ἡ Δεκεμβριανὴ στάσις, ὅτε εἶχον πλέον ἐγκαταλείψει τὴν Κυβέρνησιν οἱ ἐαμῖται ὑπουργοί, προέβαλε καὶ πάλιν ἡ ἀνάγκη ἱδρύσεως μονάδων ἐθνοφυλακῆς, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶχον ἄμεσον μὲν καὶ πρώτιστον σκοπὸν τὴν συμβολὴν εἰς τὴν καταστολὴν τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος, ἐν συνεχείᾳ δὲ τὴν πλήρη ἐμπέδωσιν τῆς τάξεως καὶ ἀποκατάστασιν τῆς νομιμότητος ἀνὰ σύμπασαν τὴν χώραν. Ἦτο προφανὲς ὅτι, τὸν βασικὸν πυρῆ-

να, τόσον εἰς ἡγετικὰ στελέχη, ὅσον καὶ εἰς ἄνδρας ἐν γένει, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποτελέσουν εἰμὴ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι καὶ ὑπὸ πατριωτικοῦ μένους διεπνέοντο, ἀποφασισμένοι δι' οἱανδήποτε θυσίαν, εἰς ἀγῶνα κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος, ἀλλὰ καὶ πολεμικὴν πεῖραν πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος τούτου εἶχον ἤδη κεκτημένην.

Οὕτω, τὴν 8ην Δεκεμβρίου 1944, συνεκροτήθη τὸ 141 Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς, στρατωνισθὲν εἰς τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα καὶ τὰ ὄπισθεν τούτου ἐντὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Κήπου οἰκήματα. Εἰς τὸ τάγμα τοῦτο κατετάγησαν ἐκ τῆς Χωροφυλακῆς 9 ἀξιωματικοί, 6 ἀνθυπασπισταί, 40 ἐνωμοτάρχαι, 97 ὑπενωμοτάρχαι καὶ 145 χωροφύλακες. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἐκτὸς τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, κατετάγησαν περὶ τοὺς 100 ἐθνοφύλακες, οἱ εἰς τὴν δύναμίν του ἐν συνόλῳ (ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται) 280 ἄνδρες Χωροφυλακῆς ἀπετέλουν σχεδὸν τὰ δύο τρίτα τῆς ὅλης δυνάμεως αὐτοῦ. Διοικητὴς ὡρίσθη ὁ ἀντισυνταγματάρχης Πεζικοῦ Γεώργ. Καροφυλλάκης, χρέη δὲ ἐπιτελάρχου ἐξετέλει ὁ μοίραρχος Ἀριστ. Ζαφειρόπουλος. Εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον ἐξεθέσαμεν τὰ τῆς δράσεως τοῦ τάγματος τούτου, πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸν Δεκεμβριανὸν ἀγῶνα, ὅτε εἶχεν ἀπωλείας 6 νεκροὺς καὶ 15 τραυματίας. Μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς Δεκεμβριανῆς στάσεως καὶ τὴν λαμπρὰν δρᾶσίν του πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς ἀττικῆς ὑπαίθρου ἐκ τῶν ἐλασιτικῶν στοιχείων, ἐστάλη εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην, ὅπου ἐξεπλήρωσε πρωτίστης σημασίας ἐθνικὴν ἀποστολήν, περὶ τῆς ὁποίας θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὸν οἰκεῖον χῶρον.

Ἐν ἀμέσῳ συνεχείᾳ, συνεστήθησαν ἢ ἀνασυνεστήθησαν περὶ τὰ εἴκοσι τάγματα ἐθνοφυλακῆς, ἀποτελέσαντα τὴν «Μεραρχίαν Ἐθνοφυλακῆς», τῆς ὁποίας διοικητὴς διωρίσθη ὁ συνταγματάρχης Πεζικοῦ Σπ. Γεωργούλης. Εἰς τὰ τάγματα αὐτά, διασκορπισθέντα εἰς τὰς ἐπαρχίας πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς νομίμου τάξεως, ἡ συμμετοχὴ τῆς Χωροφυλακῆς, μολονότι δὲν ἦτο τόσον μεγάλη ὅσον ἐκείνη τοῦ 141 Τάγματος, ὑπῆρξε πάντως σημαντική. Γενικῶς, εἰς τὴν δύναμιν τῆς Μεραρχίας Ἐθνοφυλακῆς, ἐνετάχθησαν 387 ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ καὶ 1200 ὁπλῖται. Ἐξαιρετικῶς μέγας ἦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνταχθέντων ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι, σχεδὸν πάντες, νέοι, ἱκανοί, δραστήριοι καὶ φλεγόμενοι ὑπὸ πατριωτικοῦ ζήλου, προσέφερον σημαντικὰς ὑπηρεσίας, τόσον ὡς μάχιμοι κατὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ἐξουδετερώσεως τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῶν νομίμων ἐξουσιῶν τοῦ Κράτους. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, ἐκτὸς τῶν μαχίμων ὑπηρεσιῶν των, ἐξετέλουν ἐπίσης τὰ στρατονομικὰ καθήκοντα τῶν ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς, ὡς καὶ ἀνακριτικά, περισυλλογῆς πληροφοριῶν κλπ. Ὁ διοικητὴς τῆς Μεραρχίας Ἐθνοφυλακῆς συνταγματάρχης Σπ. Γεωργούλης, πρὸς ἀποσόβησιν πάσης τυχὸν παρεξηγήσεως ἐκ τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς τὸ ἔργον τῶν μαχίμων στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ πρὸς σύσφιγξιν τῶν δεσμῶν μεταξὺ τῶν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἰδεώδους μαχομένων ὡς ὑπερασπιστῶν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἔθνους, ἐξέδωσε τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διαταγήν, εὐθὺς ὡς ἡ Μεραρχία συνεκροτήθη καὶ ἐτέθη ἐν δράσει.

ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗΣ
Ἀριθ. Πρωτ. Α.Π. 46

ΔΙΑΤΑΓΗ

«Εἰς τὰ συγκροτούμενα τμήματα Ἐθνοφυλακῆς, διατίθεται καὶ ἀριθμός τις ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς, μετ' ἀναλόγου ἀριθμοῦ ἀξιωματικῶν. Ὁ σκοπὸς τῆς ὡς ἄνω διαθέσεως εἶναι συναφὴς πρὸς τὰς εἰδικὰς συνθήκας ἀποστολῆς τῶν ταγμάτων. Εἶναι γνωστὴ εἰς πάντας ἡ διαγωγὴ ἣν ἐπέδειξαν καὶ ἐπιδεικνύουν τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς κατὰ τὴν παροῦσαν στάσιν καὶ εἶναι περιττὸν νὰ ἐξάρω τὴν ὑπὸ τούτων ἐπιδειχθεῖσαν ἀνδρείαν καὶ αὐταπάρνησιν κατὰ τὰς γενομένας κατὰ τῶν στασιαστῶν συμπλοκάς, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Χωροφυλακὴ ἔσχε καὶ σεβαστὸν ἀριθμὸν θυμάτων. Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἀνωτέρω οἱ διοικηταὶ τῶν ταγμάτων, δέον ὅπως ἐμβάλλουσιν εἰς ἅπαντας τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τοῦ Στρατοῦ Ξηρᾶς τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης πρὸς τὰ συνυπηρετοῦντα ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ νὰ ἐπιδιώξωσιν ἀρίστην συμπεριφορὰν πρὸς τούτους, δεδομένου ὅτι μόνον διὰ τῆς ἀπολύτου συνεργασίας θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ἀχθῇ εἰς πέρας, τὸ ἔργον ὅπερ ἀνετέθη εἰς τὴν Ἐθνοφυλακήν».
Ἀθῆναι τῇ 23.12.1944

Ὁ Διοικητὴς Μεραρχίας
ΣΠ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗΣ
Συνταγματάρχης Πεζικοῦ.

3. Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝΤΑΧΘΕΝΤΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗΝ ΑΝΔΡΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Οἱ ἐνταχθέντες, εἰς τὰ τάγματα τῆς Μεραρχίας Ἐθνοφυλακῆς, ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, μὲ τὴν γενναιότητά των, τὸ αἴσθημα τῆς αὐτοθυσίας, τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον, ἀλλὰ

καὶ τὴν πεῖράν των, ἀπετέλεσαν πρωταρχικὸν παράγοντα εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς ταύτης, τήν, εὐθὺς μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς Δεκεμβριανῆς στάσεως, συντριβὴν τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἀντὶ ἄλλων στοιχείων, παραθέτομεν τὰς σχετικὰς ἐκθέσεις τῶν διοικητῶν, δύο ἐκ τῶν ἀναπτυξάντων τὴν σπουδαιοτέραν δρᾶσιν ταγμάτων, τοῦ 141 δράσαντος εἰς Ἀθήνας, Μακεδονίαν καὶ Θράκην καὶ τοῦ 144 δράσαντος εἰς τὰς περιφερείας Ἀθηνῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ τῶν Πατρῶν.

ΕΚΘΕΣΙΣ
141 ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἐπὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς τοῦ 141 Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς

Ι. Συνθῆκαι ἐντάξεως: Τὴν 9ην Δεκεμβρίου 1944 καὶ ἐν πλήρει ἐξελίξει τῆς Δεκεμβριανῆς κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως, 15 ἀξιωματικοὶ καὶ 230 ὁπλῖται Χωροφυλακῆς ἐνετάχθησαν εἰς τὸ Τάγμα, προερχόμενοι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατόπιν σκληρῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν κατὰ τῶν κομμουνιστῶν τόσον κατὰ τὴν πρὸς Ἀθήνας πορείαν των ὅσον καὶ ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν. Ἰδιαιτέρα συνημμένη ὀνομαστικὴ κατάστασις παρέχει τὴν εἰκόνα τῶν ὑπηρεσιῶν ἑκάστου εἰς χρόνον ἐν τῷ Τάγματι.

ΙΙ. Ἀποστολή: Κατ' ἀρχὴν ἡ συμβολὴ διὰ τὴν καταστολὴν τοῦ κινήματος καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ ἐπιβολὴ τῆς τάξεως καὶ τοῦ Κράτους τοῦ Νόμου, ἡ ἄσκησις καθηκόντων Χωροφυλακῆς, ἡ ἐκκαθάρισις τῶν ἑκάστοτε περιοχῶν τοῦ Τάγματος ἀπὸ τὰ ἐγκληματικὰ καὶ δοσίλογα στοιχεῖα καὶ ἡ ἐμπέδωσις τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀσφαλείας.

ΙΙΙ. Ἱστορικὸν δράσεως: α) Ἀνάληψις τοῦ τομέως Ἐθνικοῦ Κήπου κατὰ πάσης ἐπιθετικῆς ἐνεργείας ἐκ τῆς κατευθύνσεως Παγκρατίου ἀπὸ 9-10 μηνὸς Δεκεμβρίου 1944. β) Τακτικὴ ὑπαγωγὴ τοῦ Τάγματος εἰς Ὀρεινὴν Ταξιαρχίαν Ρίμινι τὴν 10.12.44. Ἐπίθεσις Σωτηρίας τὴν 11.12.44 καὶ ἀμυντικὸς ἀγὼν περιοχῆς Στρατώνων Ὀρειβατικοῦ Πυροβολικοῦ, Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ, ὡς καὶ Νοσοκομείου Παίδων κατὰ πάσης ἐπιθετικῆς ἐνεργείας τοῦ ΕΛΑΣ ἀπὸ κατεύθυνσιν Σωτηρίας - Γηροκομείου. γ) Ἐξασφάλισις τοῦ συγκροτήματος Ἐφορείας ἀπὸ πάσης ἐπιθετικῆς ἐνεργείας ἐκ κατευθύνσεως Καισαριανῆς. Τακτικὴ ὑπαγωγὴ ὁλοκλήρου τοῦ Τάγματος εἰς τὴν 23ην τεθωρακισμένην Βρεττανικὴν Ταξιαρχίαν τὴν 13.12.44. δ) Ἐπιθετικὸς ἀγὼν διὰ τὴν κατάληψιν τῶν πολυκατοικιῶν Κουντουριώτου καὶ ὑψώματος Λυκαβηττοῦ 18.12.44, ἐξασφάλισις καὶ διατήρησις τῆς κατοχῆς τούτων. Ἐπίθεσις πρὸς κατεύθυνσιν φυλακῶν Ἀβέρωφ καὶ ἀπελευθέρωσις κρατουμένων. Ἐπίθεσις πρὸς κατεύθυνσιν συνοικισμοῦ Γκύζη καὶ ΝΔ αὐτοῦ περιοχῆς μέχρι Στρέφη τὴν 5ην μὲ 6ην Ἰανουαρίου 1945 καὶ πλήρης καταστολὴ τῆς κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως. ε) Ὑπαγωγὴ εἰς ΙΧην Ἑλληνικὴν Ταξιαρχίαν ἀπὸ 9.4.45. Ἀνάληψις τῆς περιοχῆς Μενιδίου - Ἄνω Λιοσίων - Χασιᾶς, διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ ἐπιβολὴν τῆς τάξεως ἀπὸ Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 14 Μαρτίου 1945. στ) Ὑπαγωγὴ εἰς τὴν XVIην Ἑλληνικὴν Ταξιαρχίαν τὴν 13.3.45. Κίνησις τοῦ Τάγματος πρὸς Θεσσαλονίκην τὴν 14.3.45, διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην. Ἀπόδοσις καὶ ἐξασφάλισις τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας εἰς ὁλόκληρον τὴν Θράκην, ἐξασφάλισις τῆς τάξεως καὶ τοῦ Κράτους τοῦ Νόμου, διάλυσις καὶ ἀποσύνθεσις τῆς κομμουνιστικῆς ἀντιστάσεως Ἀλεξανδρουπόλεως, ἐντὸς δύο ὡρῶν, καὶ ταχεῖα ἐπιβολὴ τοῦ Κράτους τοῦ Νόμου καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸν Νομὸν Ἕβρου. ζ) Παράδοσις τοῦ Νομοῦ Ροδόπης καὶ Ἕβρου εἰς XVην Ταξιαρχίαν τὴν 24.4.45 καὶ ἀνάληψις ὑπὸ τοῦ Τάγματος τῆς ἀσφαλείας τοῦ Νομοῦ Καβάλας καὶ Ξάνθης· ἀσφάλεια καὶ ἔλεγχος τῶν συνόρων τῆς ὡς ἄνω περιοχῆς.

IV. Ἀποτελέσματα: Συμβολὴ καὶ συμπεριφορὰ Χωροφυλακῆς. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, μὲ σημαίαν τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ μὲ πλήρη συναίσθησιν τῆς κρισιμότητος τῶν περιστάσεων, εἰσῆλθον εἰς τὸν πολυσχιδῆ ἀγῶνα τοῦ Τάγματος. Ταχέως προσαρμοσθέντες εἰς τὰς συνθήκας συντεταγμένης μονάδος, πειθαρχημένης καὶ ἑτοίμης ν' ἀναλάβῃ οἱανδήποτε ἀποστολὴν τακτικήν, ἐλησμόνησαν τοὺς βαθμούς των καὶ τὴν ἰδιάζουσαν εἰς αὐτοὺς ἀποστολήν· ὡς καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται, ὅπου ἐτάχθησαν, ὑπερέβαλον πᾶσαν προσδοκίαν. Εἰς τοὺς ἐπιθετικοὺς καὶ ἀμυντικοὺς ἀγῶνας τοῦ Τάγματος ἡ συνοχή των καὶ ἡ συνεργασία των μετὰ τῶν ἐφέδρων ὑπῆρξε πλήρης καὶ ἄκρως ἀποδοτική, μὲ κατανόησιν καὶ ἀμοιβαίαν καὶ ἀξιοθαύμαστον ἀλληλεγγύην.

Τὸ ἐπιθετικὸν πνεῦμα, ἡ αὐτοθυσία καὶ ἡ πλήρης συναίσθησις τοῦ καθήκοντος, ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, συνέβαλον καὶ εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ποικίλων ἀποστολῶν του, κατὰ τὸν πλέον ἁρμόζοντα καὶ ἐπιβαλλόμενον τρόπον καὶ εἰς βαθμὸν ὥστε, ν' ἀποσπάσῃ ἐπανειλημμένως τὸ Τάγμα τὰ συγχαρητήρια τῶν ἀγγλικῶν Ἀρχῶν.

Εἰς τὸν τομέα τῆς πλήρους ἐφαρμογῆς τῶν καθηκόντων τῆς Στρατονομίας τῆς Χωροφυλακῆς εἰργάσθησαν ἅπαντες μὲ ἀπαράμιλλον ζῆλον, ἀφοσίωσιν, ἀμεροληψίαν καὶ δραστηριότητα προκαλέσαντες τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ λαοῦ, ὅπου καὶ ἂν τὸ Τάγμα ἐκλήθη νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του, τὴν ἀναγνώρισιν δὲ τῶν ἐξαιρετικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Τάγματος ὑφ' ὅλης τῆς ἱεραρχίας ἑλληνικῆς καὶ ἀγγλικῆς.

Γενικῶς, αἱ ὑπηρεσίαι ἃς προσέφερον εἰς τὴν δοκιμασθεῖσαν Πατρίδα ἀποτελοῦν ἕνα ἀκόμη ἰδιαίτερον τίτλον τιμῆς διὰ τὴν Χωροφυλακήν, διὰ τὸν Στρατὸν δὲ μίαν ὡραίαν ἱστορικὴν ἀνάμνησιν καὶ πίστιν διὰ τὴν θέσιν τῆς Χωροφυλακῆς ἔναντι τῶν ἀδηρίτων Ἐθνικῶν ἀναγκῶν.

Ἐν Καβάλᾳ τῇ 6 Ἰουνίου 1945
Ὁ Διοικητὴς τοῦ Τάγματος
ΚΑΡΟΦΥΛΛΑΚΗΣ Γ.
Ἀντισυνταγματάρχης

ΕΚΘΕΣΙΣ

Δράσεως Ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς τῶν ἀποτελούντων τὸ Στρατονομικὸν Ἀπόσπασμα τοῦ 144 Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς

«Ἐν Πάτραις σήμερον τὴν 24ην τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1945, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Σάββατον καὶ ὥραν 14ην, ὁ ὑπογεγραμμένος ἀντισυνταγματάρχης Πυροβολικοῦ Δασκαρόλης Ἀθανάσιος, διοικητὴς τοῦ 144 Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς, ἐκτίθημι τὰ ἑξῆς:

Τὴν 24ην Δεκεμβρίου 1944 καὶ περὶ ὥραν 17ην, τοῦ Τάγματος διατελοῦντος ὑπὸ τακτικὴν ἀποστολὴν ἐν τῇ περιοχῇ Ἁγίας Ἐλεούσης - Καλλιθέας Ἀθηνῶν, παρουσιάσθησαν ἐνώπιόν μου, προερχόμενοι ἐκ τῆς 12ης Ἀγγλικῆς Ταξιαρχίας, ὑφ' ἣν ὑπήγετο τὸ Τάγμα, οἱ κάτωθι ἀξιωματικοὶ τῆς Χωροφυλακῆς, οἵτινες ἀπετέλεσαν, ἐνισχυθέντες καὶ διὰ δεκατεσσάρων ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς ἐκ τοῦ Τάγματος, τὸ Στρατονομικὸν Ἀπόσπασμα τούτου.

1. Ταγματάρχης Θέμελης Εὐάγγελος, 2. Μοίραρχος Παπακώστας Ἀθανάσιος, 3. Μοίραρχος Τυράσκης Ἀθανάσιος, 4. Ὑπομοίραρχος Μίχος Κων., 5. Ὑπομοίραρχος Κοκλαμάνης Γεώργιος, 6. Ὑπομοίραρχος Σαβιολάκης Γεώργιος, 7. Ἀνθυπομοίραρχος Γιαννακόπουλος Δημ., 8. Ἀνθυπομοίραρχος Ρουμελιώτης Ἀναστάσιος, 9. Ἀνθυπομοίραρχος Σιδέρης Παναγιώτης, 10. Ἀνθυπομοίραρχος Φόκαλος Ἀριστείδης, 11. Ἀνθυπασπιστὴς Λεμπέσης Δημήτριος, 12. Ἀνθυπασπιστὴς Παπαδόπουλος Παναγιώτης, 13. Ἀνθυπασπιστὴς Ρήγας Ἰωάννης, 14. Ἀνθυπασπιστὴς Καίσαρης Γεώργιος καὶ 15. Ἀνθυπασπιστὴς Συριόπουλος Ἀναστάσιος.

Ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω, ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταί, ἐζήτησαν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς νὰ πολεμήσωσιν εἰς τὴν πρώτην γραμμήν, ἅπαντες δὲ ἔφερον τυφέκιον μετὰ πεντήκοντα φυσιγγίων, δηλώσαντες ὅτι εἶναι ἕτοιμοι νὰ προσφέρωσι τὰς ὑπηρεσίας των ὡς ἁπλοῖ στρατιῶται, παραλλήλως πρὸς τοὺς λοιποὺς ἄνδρας τοῦ Τάγματος, ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως βαθμῶν.

Τὰς ἀνατεθείσας εἰς αὐτοὺς ἀποστολάς, Στρατιωτικὰς καὶ Ἀστυνομικάς, ἔφερον ἐπιτυχῶς εἰς πέρας, μετὰ προθυμίας ἀξίας μιμήσεως καὶ πνεύματος θυσίας ἀξιοζηλεύτου.

Ἔλαβον μέρος εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς περιοχῆς Νέων Σφαγείων ὁδοῦ Πειραιῶς - Ρούφ καὶ Μεταξουργείου, μέχρι τῆς ὁδοῦ Λένορμαν, ἕως τὴν 7ην Ἰανουαρίου 1945, καθ' ἣν τὸ Τάγμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν. Γενικῶς, ἐπεδείξαντο ἅπαντες πνεῦμα θυσίας, ἀντοχὴν εἰς τοὺς κόπους, κατανόησιν, προσήλωσιν καὶ ἀνωτέραν ἀντίληψιν τοῦ καθήκοντος, ὡς ἐκ τῶν δυσχερῶν περιστάσεων ὑφ' ἃς διατελεῖ ἡ Πατρὶς ἡμῶν.

Μοὶ ἐδόθη εὐκαιρία νὰ διαπιστώσω, ὅτι ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι εἶναι τίμιοι, εἰλικρινεῖς, ἐθνικόφρονες, ὀξεῖς τὴν ἀντίληψιν, οὐ μόνον περὶ τὰ ἀστυνομικὰ ζητήματα περὶ τὰ ὁποῖα εἶναι εἰδικευμένοι, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ στρατιωτικὰ καὶ γενικὰ τοιαῦτα, ἅτινα παρουσιάζοντο ἑκάστοτε, ὡς ἐκ τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἃς εἰργάζετο τὸ Τάγμα, μὲ βαθεῖαν συνείδησιν τῆς πειθαρχίας καὶ τοῦ καθήκοντος. Εἶναι ἀξιοπρεπεῖς καὶ ἐνδιαφέρονται διὰ τοὺς κατωτέρους των, παρ' ὧν ἐκτιμῶνται.

Ἀναπτύσσουν ἐπωφελῶς πρωτόβουλον ἐνέργειαν, ἰδίᾳ δὲ οἱ ἀξιωματικοί. Συντάσσων τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν, λόγῳ μεταθέσεώς μου ἐκ τοῦ Τάγματος, παραδίδων δὲ τὸ Τάγμα εἰς τὸν μέχρι σήμερον ὑποδιοικητὴν τούτου ταγματάρχην Καρμῆν Ἰωάννην καὶ μὴ τηρουμένων παρὰ τῷ Τάγματι ἀτομικῶν βιβλιαρίων τῶν ἄνωθι ἀξιωματικῶν, ἀποφαίνομαι ὅτι ἡ ὑπηρεσιακὴ ἀπόδοσις τῶν ἀξιωματικῶν τούτων κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς 24 Δεκεμβρίου 1944 χρονικὸν διάστημα μέχρι σήμερον, καθ' ὃ ὑπηρέτησαν ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγάς μου, τόσον εἰς τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν ὅσον καὶ εἰς τὴν περιοχὴν Πατρῶν, ὑπῆρξε παρὰ τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις, ἀρίστη ἀπὸ πάσης πλευρᾶς».

Ὁ Διοικητὴς τοῦ 144 Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς
ΑΘΑΝ. ΔΑΣΚΑΡΟΛΗΣ
Ἀντισυνταγματάρχης

4. ΕΠΑΝΑΣΤΕΛΕΧΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἐν τούτοις, καθίστατο πλέον ἢ προφανὲς ὅτι τὰ τάγματα τῆς Ἐθνοφυλακῆς, παρὰ τὸν σημαντικὸν ἀριθμὸν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς ἐντὸς τῶν κόλπων των δὲν ἦσαν οὔτε ἐπαρκῆ, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐνδεδειγμένα καὶ ἔμπειρα νὰ ἐπαναφέρουν τὴν νόμιμον τάξιν καὶ νὰ ἐμπεδώσουν κατάστασιν ἀσφαλείας εἰς ὁλόκληρον τὴν Χώραν. Λόγῳ τοῦ πολεμικοῦ στρατιωτικοῦ σχηματισμοῦ των εἶχον χαρακτῆρα προσωρινῆς μεταβατικῆς περιόδου, προπαρασκευαστικῆς μιᾶς μονίμου εἰρηνικῆς καταστάσεως, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἶχεν ἀνάγκην μονίμων καὶ ἐπαγγελματικῶν ὀργάνων τάξεως καὶ ἀσφαλείας. Ἡ ἀπουσία τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς ἐγίνετο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν περισσότερον αἰσθητή, ἰδίως εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις καὶ τὴν ὕπαιθρον. Ἐξ ἄλλου, ἡ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς γενναία ἀντιμετώπισις τῆς κομμουνιστικῆς ἀνταρσίας τοῦ Δεκεμβρίου 1944 καὶ αἱ δραματικαὶ θυσίαι, τὰς ὁποίας ὑπέστη αὕτη, πολεμήσασα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος καὶ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν, ηὔξησαν τὸ γόητρόν της εἰς τὰς μάζας τοῦ ἐθνικόφρονος Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Πρὸ πάντων εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις καὶ τὴν ὕπαιθρον, ὅπου ὁ λαὸς εἶχεν ὑποστῆ τὰ πάνδεινα ἐκ τῶν ἐλασιτικῶν ὀρδῶν καὶ ἤδη ἐνεθυμεῖτο εὐγνωμόνως τὴν δρᾶσιν τῶν ἀνδρῶν τῆς Χω-

ροφυλακῆς κατὰ τοῦ ΕΑΜ, γενικὸν καὶ ἐπιτακτικὸν ἦτο τὸ αἴτημα τῆς ἐπανασυστάσεως καὶ ἐπαναλειτουργίας Διοικήσεων, Τμημάτων καὶ Σταθμῶν Χωροφυλακῆς.

Οὕτως, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1945 καὶ ἐν ᾧ συνιστῶντο Στρατιωτικαὶ Μονάδες καὶ Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς Χώρας ἀπὸ τὰ ἀναρχοελασιτικὰ στοιχεῖα, συνετάσσοντο μελέται καὶ ἐλαμβάνοντο προκαταρκτικαὶ ἀποφάσεις διὰ τὴν ἀναδιάρθρωσιν, στελέχωσιν καὶ ἐπαναλειτουργίαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς. Εἰς τοῦτο συνηγόρει καὶ τὸ Συμμαχικὸν Στρατηγεῖον, τὸ ὁποῖον ἀπεδέχθη αἴτημα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἔλθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνώτεροι Ἄγγλοι ἀστυνομικοί, πρὸς ὀργάνωσιν καὶ ἐποπτείαν τῆς πρώτης ἐπαναλειτουργίας τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας.

Τὸ μέγα ὅμως πρόβλημα ἦτο ἡ ἀνεύρεσις τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν πρὸς ἄμεσον ἀνασυγκρότησιν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς. Μέγα μέρος ἐξ αὐτῶν ὑπηρέτει εἰς τὸ ἐκ Μέσης Ἀνατολῆς 11ον Τάγμα, τὸ ὁποῖον ἤδη ἔδρα εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὰ Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς καὶ εἴς τινας Στρατιωτικὰς Μονάδας, ὡς ἡ ΙΙΙ Ὀρεινὴ Ταξιαρχία καὶ ὁ Ἱερὸς Λόχος. Ἀρκετοὶ ἐπίσης, ὑπηρέτουν εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον καὶ εἰς ἄλλας συμμαχικὰς ἢ ἑλληνικὰς στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας, χρησιμοποιούμενοι ἰδίως διὰ τὴν φρούρησιν γραφείων, ταμείων, τραπεζῶν κλπ. Πολλῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν ἠγνοεῖτο ἀκόμη ἡ τύχη. Ἐκ τούτων, ἄλλοι εἶχον προσχωρήσει εἰς ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας καὶ ἦτο ἀκόμη ἄδηλον, πόσοι ἐξ αὐτῶν ἐξωντώθησαν καὶ πόσοι εἶχον διασωθῆ εἰς ἀπομεμακρυσμένα καταφύγια. Ἄλλοι εἶχον ἀποκλεισθῆ εἰς ἀπομεμακρυσμένας περιοχὰς τῆς Βορείου Ἑλλάδος, τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Στερεᾶς, χωρὶς νὰ εἶναι ἀκόμη γνωστόν, πόσοι διέφυγον τὴν μάχαιραν τῶν ἐαμικῶν συμμοριῶν. Ὁλόκληροι τέλος φρουραί, ἀποτελοῦσαι τὴν δύναμιν Χωροφυλακῆς ἐπαρχιακῶν πόλεων καὶ ὑπαίθρου, εἶχον κατόπιν σκληροῦ ἀγῶνος αἰχμαλωτισθῆ ὑπὸ τῶν ἐλασιτικῶν ταγμάτων καὶ οὐδεὶς εἰσέτι ἐγνώριζε πόσοι ἐξ αὐτῶν εἶχον σφαγιασθῆ καὶ πόσοι θὰ ἀπελευθεροῦντο κατὰ τοὺς ὅρους τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας.

Τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς, συνεχίζον τὴν λειτουργίαν του εἰς σκιώδη κατάστασιν, δὲν διέθετεν ἐπαρκεῖς δυνάμεις οὐδὲ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς κεντρικῆς διοικήσεως. Ἐπεδόθη ὅμως δραστηρίως εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἐναπομενουσῶν καὶ διεσπαρμένων δυνάμεων Χωροφυλακῆς καὶ τὴν κατάλληλον στελέχωσίν των. Ὥρισε τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς ὡς τόπον προσελεύσεως, περιθάλψεως καὶ διαμονῆς τῶν συρρεόντων ἐξ ἀπομεμακρυσμένων περιοχῶν καὶ ἀφιεμένων ἐλευθέρων ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας. Ἦσαν ὅλοι ἀφαντάστως καταπεπονημένοι, ἰδίως οἱ ἀπελευθερούμενοι ἀπὸ τὰ ἐλασιτικὰ στρατόπεδα, ὅπου εἶχον ὑποστῆ μαρτυρικὴν διαβίωσιν καὶ εἶχον καταντήσει πραγματικὰ φαντάσματα. Διὰ τὸν ἐπανεξοπλισμόν των καὶ τὴν χρησιμοποίησίν των ἀπητεῖτο χρόνος καὶ ἔντονος προσπάθεια πρὸς ἀνάκτησιν τῶν σωματικῶν καὶ ἠθικῶν δυνάμεών των.

Χάρις εἰς τὴν γενομένην μετὰ μεγάλης σπουδῆς, προσπάθειαν αὐτήν, εἰς τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς, κατωρθώθη νὰ συγκροτηθῆ ἓν τάγμα Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον μετέσχε κατὰ τὴν παρέλασιν τοῦ πρώτου, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, ἑορτασμοῦ τῆς ἐθνικῆς ἑορτῆς, τὴν 25ην Μαρτίου 1945. Οὕτως, ἐδόθη ἡ εὐκαιρία εἰς τὸν Ἀθηναϊκὸν λαὸν νὰ ἐπευφημήσῃ μετ' εὐγνώμονος ἐνθουσιασμοῦ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο τμῆμα, ὡς ἐκπροσωποῦν τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς, τὸ ὁποῖον τόσας εἶχεν ὑποστῆ θυσίας πρὸς διάσωσιν τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς ἐθνικῆς του ἀνεξαρτησίας.

Ἀλλὰ τὰ ἀνασυγκροτηθέντα αὐτὰ ὑπολείμματα τῶν παλαιῶν φρουρῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅταν, βαθμηδόν, θὰ καθίσταντο ἱκανὰ πρὸς ἀνάληψιν τακτικῆς ὑπηρεσίας, δὲν θὰ ἦσαν ἐπαρκῆ οὐδ' εἰς τὸ ἐλάχιστον νὰ καλύψουν τὰς ἀνάγκας τῆς Χωροφυλακῆς, ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ τὴν ὕπαιθρον.

Τὸ Βρεττανικὸν Στρατηγεῖον ἐπέμενεν ὅπως, ἓν ἐπαγγελματικὸν καὶ καταλλήλως παρεσκευασμένον ἀστυνομικὸν Σῶμα, ἀναλάβῃ τὸ ταχύτερον τὴν τήρησιν τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα. Πρὸς τοῦτο ἐζήτει ἀπὸ τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ὅπως, μέχρι τῆς 1ης Ἀπριλίου, προετοιμάσῃ δύναμιν ἐκ 4.500 ὁπλιτῶν, πλαισιουμένην ὑπὸ ἀναλόγου ἀριθμοῦ ἀξιωματικῶν, πρὸς χρησιμοποίησίν της διὰ τὴν ἐπανασύστασιν τῶν ἀστυνομικῶν Ὑπηρεσιῶν τῶν Ἐπαρχιῶν. Κατόπιν τούτου, ὁ διορισθεὶς Ἀρχηγὸς Χωροφυλακῆς, ἀντιστράτηγος Β. Κολοκοτρώνης, δι' ἐγγράφου του τῆς 22ας Φεβρουαρίου 1945, πρὸς τὴν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν Ἀττικῆς, κοινοποιουμένου καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, τὸ Γενικὸν Ἐπιτελεῖον καὶ τὴν Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἐζήτησε τὴν ἄμεσον ἀνάκλησιν πάντων τῶν εἰς στρατιωτικὰς καὶ ἄλλας Ὑπηρεσίας ὑπηρετούντων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς.

Διὰ τοῦ ἐγγράφου τούτου προσδιώριζεν ὡς ἀκολούθως τοὺς ἐκτὸς δικαιοδοσίας τοῦ Ἀρχηγείου ὑπηρετοῦντας ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς: Εἰς τὰς ΙΙαν καὶ ΙΙΙην Ἑλληνικὰς Ταξιαρχίας δύναμις ἐκ 214 ὁπλιτῶν, εἰς τὴν Ἐθνοφυλακὴν δύναμις ἐκ 387 ἀξιωματικῶν καὶ 1.200 ὁπλιτῶν καὶ εἰς τὰς διαφόρους φρουρὰς τοιαύτη ἐξ 62 ἀξιωματικῶν καὶ 880 ὁπλιτῶν. Πάντες οὗτοι, ἀνερχόμενοι εἰς 459 ἀξιωματικοὺς καὶ 2.294 ὁπλίτας (χωρὶς νὰ ὑπολογίζεται τὸ 11ον Τάγμα Μέσης Ἀνατολῆς), παρίστατο ἀνάγκη νὰ τεθοῦν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἀρχηγείου, πρὸς χρησιμοποίησίν των διὰ τὴν ἐπανασύστασιν τῶν Ἀστυνομικῶν Ὑπηρεσιῶν τῶν Ἐπαρχιῶν, συμφώνως πρὸς τὸ ἐπεῖγον αἴτημα τοῦ Βρεττανικοῦ Στρατηγείου.

Κατόπιν τοῦ ἐγγράφου τούτου τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, τὰ Ὑπουργεῖα Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, διὰ κοινῆς ἀποφάσεως, τῆς 2ας Μαρτίου

Τμῆμα Χωροφυλακῆς πρὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῶν 'Αθηνῶν ἀποδίδον τιμὰς κατὰ τὴν 'Εθνικὴν ἑορτὴν τῆς 25ης Μαρτίου 1945, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν.

1945, διέταξαν ὅπως ἀποσυρθοῦν ἐκ τῶν Δημοσίων καταστημάτων καὶ φυλακῶν φρουραὶ τοῦ Συντάγματος Χωροφυλακῆς καὶ ὅπως τὸ Γενικὸν 'Επιτελεῖον μεριμνήσῃ: α) διὰ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὰς 'Αθήνας καὶ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ 'Αρχηγείου Χωροφυλακῆς τῶν εἰς τὴν 'Εθνοφυλακὴν ἐντεταγμένων ἀξιωματικῶν, ἀνθυπασπιστῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς, β) διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῆς δυνάμεως Χωροφυλακῆς ἐκ τῆς ὑπαίθρου, βάσει πίνακος συνταχθησομένου ὑπὸ τοῦ 'Αρχηγείου Χωροφυλακῆς καὶ γ) διὰ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ 'Αρχηγοῦ Χωροφυλακῆς τοῦ 11ου Τάγματος Μέσης 'Ανατολῆς.

Καὶ τὸ μὲν 11ον Τάγμα Μέσης 'Ανατολῆς, περὶ τοῦ ὁποίου ὡμιλήσαμεν ἤδη ἐκτενῶς, διὰ διαταγῆς τοῦ Γενικοῦ 'Επιτελείου, τῆς 19ης 'Ιουνίου 1945, ἐπανῆλθεν ὁριστικῶς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ 'Αρχηγείου Χωροφυλακῆς καὶ ἐνετάχθη εἰς τὴν δύναμιν τῆς 'Ανωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Πελοποννήσου. 'Επίσης, αἱ φρουραὶ Δημοσίων Καταστημάτων καὶ φυλακῶν τῆς πρωτευούσης βαθμηδὸν ἀντικατεστάθησαν, κατὰ τὸ πλεῖστον, ὑπὸ ἀνδρῶν τῆς 'Εθνοφυλακῆς. 'Αλλ' ἡ ἀνάκλησις τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὴν Μεραρχίαν 'Εθνοφυλακῆς καὶ τὰς Ταξιαρχίας ἐβράδυνε, διότι αἱ μονάδες αὐται εὑρίσκοντο εἰσέτι ἐν πολεμικῇ δράσει, πρὸς πλήρη ἐκκαθάρισιν τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων καὶ ἰσχυρίζοντο ὅτι εἶχον, διά τινα χρόνον ἀκόμη, ἀνάγκην τῶν εἰς αὐτὰς ἀνηκόντων ὀργανικῶς ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου των. 'Απητήθησαν πολλαὶ ἀκόμη ἐνέργειαι καὶ ἔντονοι παραστάσεις τοῦ Βρεττανικοῦ Στρατηγείου καὶ τοῦ 'Αρχηγείου Χωροφυλακῆς, διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ πλήρης ἀπαγκίστρωσις τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐκ τῶν Στρατιωτικῶν Μονάδων καὶ ἄλλων 'Υπη-

ρεσιῶν. 'Αλλ' ἡ ἐπιβράδυνσις αὐτὴ παρεκώλυεν ἐπὶ ἓν σχεδὸν ἔτος, τὴν πλήρη ἀνασυγκρότησιν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν 'Αστυνομικῶν 'Υπηρεσιῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας.

'Εν τῷ μεταξύ, συνετελεῖτο ἡ ἀναδιοργάνωσις τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς. Πρὸς τοῦτο, κατ' ἀπαίτησιν τῆς 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως, τὸν Μάρτιον τοῦ 1945 ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῆς Βασιλικῆς 'Αστυνομίας τοῦ Glauster, Σὲρ Τσάρλς Οὐίκαμ, ὁ ὁποῖος, μελετήσας τὰ ἀστυνομικὰ θέματα καὶ τὰς ἀνάγκας ἀσφαλείας τῆς 'Ελλάδος, ὑπέβαλε τὰ πορίσματά του εἰς τὴν Κυβέρνησίν του, προσδιορίσας συγχρόνως τὰς δικαιοδοσίας τῆς μελλούσης νὰ ἔλθη εἰς τὴν 'Ελλάδα Βρεττανικῆς ἀποστολῆς. 'Η 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις ἀπεδέχθη τὰς ὑποβληθείσας προτάσεις, ὡς καὶ τὴν ὅλην οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν. Οὕτως, ὁ Οὐίκαμ ἐπανῆλθεν ὡς ἀρχηγὸς τῆς Βρεττανικῆς ἀποστολῆς διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν Σωμάτων 'Ασφαλείας.

Δὲν δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ Βρεττανικὴ αὐτὴ ἀποστολή, περιβληθεῖσα ὑπὸ εὐρυτάτων δικαιοδοσιῶν, ἐσημείωσε πλήρη ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον της. Τοῦτο, κατὰ πρώτιστον λόγον, ὠφείλετο εἰς τὴν διάφορον νοοτροπίαν τῶν Βρεττανῶν, ἥτις ἐδυσχέραινε τὴν στενὴν καὶ εἰλικρινῆ συνεργασίαν μετὰ τῶν ἡγετῶν τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πολυπλόκους καὶ εἰς πολλὰ δραματικὰς καὶ δυσκόλως κατανοουμένας ὑπὸ τῶν Βρεττανῶν συνθήκας, τὰς ὁποίας εἶχε δημιουργήσει εἰς τὴν 'Ελλάδα ἡ ἑαμοελασιτικὴ λαῖλαψ, κατέστησε δὲ ἀκόμη περισσότερον πολυπλόκους καὶ δραματικὰς ὁ μετ' ὀλίγον ἐκραγεὶς συμμοριτοπόλεμος.

Παρὰ ταῦτα, ἡ ἐκ τῆς συμβάσεως ἀπορρέουσα δύναμις καὶ τὸ κῦρος τῆς Βρεττανικῆς ἀποστολῆς συνετέλεσαν, ἔν τινι μέτρῳ, εἰς τὴν ἀποσόβησιν πολλῶν φατριαστικῶν ἐνεργειῶν καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ἀλληλοδιαδεχθεισῶν 'Ελληνικῶν Κυβερνήσεων ἐφαρμογὴν εὐεργετικῶν, διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς 'Ελληνικῆς Χωροφυλακῆς, μέτρων. 'Επίσης, ἐπεβλήθη ὑπ' αὐτῆς ἡ ἐν 'Αγγλίᾳ ἰσχύουσα διὰ τὸ ἀστυνομικὸν Σῶμα ἀρχὴ ὅτι ἡ Χωροφυλακή, ἂν καὶ ὡπλισμένη δύναμις, δέον νὰ εἶναι κυρίως ἀστυνομικὴ τοιαύτη καί, ὡς ἐκ τούτου, δέον νὰ δρᾷ αὐτοτελῶς ἄνευ δεσμοῦ ἢ ἐλέγχου τοῦ Στρατοῦ ἐπ' αὐτῆς, ἡ δὲ ἁρμοδιότης διὰ τὴν ὀργάνωσιν, διοίκησιν καὶ δρᾶσιν αὐτῆς, δέον νὰ ἀνήκη εἰς τὴν ὑπευθύνως χειριζομένην τὰ τῆς τάξεως καὶ εὐνομίας κυβερνητικὴν 'Υπηρεσίαν, ὡς τὸ 'Υπουργεῖον 'Εσωτερικῶν.

'Η ἀναδιοργάνωσις τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς ἐγένετο κυρίως διὰ τοῦ Α.Ν. 471 τῆς 13 'Ιουλίου 1945. Συνεστήθησαν ἢ ἀνασυνεστήθησαν παρὰ τῷ 'Υπουργείῳ 'Εσωτερικῶν, ὑπὸ τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς, ἡ Διεύθυνσις Προσωπικοῦ 'Αξιωματικῶν καὶ 'Ανθυπασπιστῶν, ἡ Διεύθυνσις Προσωπικοῦ 'Οπλιτῶν καὶ Πολιτικῶν 'Υπαλλήλων, ἡ Διεύθυνσις 'Εκκαθαρίσεως Δαπανῶν Χωροφυλακῆς, ἡ Γενικὴ Οἰκονομικὴ 'Επιθεώρησις Χωροφυλακῆς καὶ ἡ Διεύθυνσις 'Υγειονομικῆς 'Υπηρεσίας. 'Επανιδρύθη ἡ Σχολὴ Δοκίμων 'Αξιωματικῶν (λειτουργήσασα τέσσαρα ἔτη βραδύτερον λόγῳ τοῦ μεσολαβήσαντος συμμοριτοπολέμου), καὶ ἐρρυθμίσθησαν τὰ τῶν 'Ανωτέρων Διοικήσεων Χωροφυλακῆς, ἐν ᾧ τὸ ἕως τότε Σύνταγμα Συγκεντρώσεως μετωνομάσθη εἰς Φρουραρχεῖον. Πλὴν τῆς περιπτώσεως κηρύξεως τοῦ Κράτους εἰς κατάστασιν πολιορκίας, οἱ διοικηταὶ Σωμάτων καὶ Στρατιωτικῶν 'Υπηρεσιῶν ἀπεστεροῦντο, ὡς πρὸς τοὺς ἄνδρας Χωροφυλακῆς, δικαιοδοσίας, ἡ ὁποία, περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἀσκήσεως στρατιωτικῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, περιήρχετο εἰς τὸν 'Αρχηγὸν Χωροφυλακῆς, ἐν ᾧ διὰ τὴν ἀπονομὴν στρατιωτικῆς ποινικῆς Δικαιοσύνης θὰ κατηρτίζοντο εἰδικὰ στρατοδικεῖα ἐξ ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἁρμοδίου προέδρου Διαρκοῦς Στρατοδικείου. 'Εν συνεχείᾳ, συνεστήθησαν «'Επιθεωρήσεις Χωροφυλακῆς», μὲ ἐπικεφαλῆς ὑποστρατήγους τοῦ Σώματος, οἱ ὁποῖοι συγχρόνως θὰ ἦσαν ἁρμόδιοι καὶ διὰ τὴν μελέτην τῶν προβλημάτων τοῦ Σώματος, τὴν ὑποβολὴν εἰσηγήσεων καὶ πορισμάτων καὶ τὴν σύνταξιν ἢ ἀναθεώρησιν τῶν ἐτησίων διαδοχικῶν σημειώσεων, μετὰ συμμετοχῆς εἰς τὰ Συμβούλια κρίσεως καὶ προαγωγῶν.

'Ο εἰσαχθεὶς διὰ πρώτην φορὰν θεσμὸς «Γενικοῦ 'Αρχηγοῦ Σωμάτων 'Ασφαλείας», λογιζομένου ὡς ὑπηρεσιακοῦ ὑφυπουργοῦ, θεσμὸς διὰ τοῦ ὁποίου διεφαίνετο ἐμμέσως ἡ ὑπὸ τύπον συντονισμοῦ πρόθεσις ἑνοποιήσεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς 'Αστυνομίας Πόλεων, κατηργήθη ταχέως λόγῳ τῆς σημειωθείσης ἀντιδράσεως.

Μέγα πρόβλημα ἐδημιούργει ἡ ἀνάγκη ἐκκαθαρίσεως τοῦ Σώματος, ἀνάγκη ἐπιβαλλομένη καὶ ἐκ τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας ἀλλὰ καὶ οὐσιαστική, πρὸς ἐπιλογὴν τῶν στοιχείων ἐκείνων τὰ ὁποῖα θὰ ἐκρίνοντο ἀδιάβλητα καὶ ἱκανὰ νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τῆς τάξεως καὶ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Χώρας. Τὸ πρόβλημα τοῦτο καθίστατο ἔτι περισσότερον πολύπλοκον, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς τὰς 'Αθήνας, ἀναμένοντα τὴν κρίσιν καὶ χρησιμοποίησίν των, παντοειδῆ καὶ πάσης προελεύσεως στοιχεῖα. 'Υπῆρχον ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐκ Μέσης 'Ανατολῆς, ἄλλοι ἐκ τῶν ἕως τότε ἀπομεμονωμένων μακρινῶν περιοχῶν, ἄλλοι ἐκ τῶν ἐθνικῶν ἢ ἀκόμη καὶ τῶν ἐλασιτικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων καὶ ἄλλοι ἐξ αἰχμαλωσίας. Οὐδὲν σχεδὸν πλῆρες στοιχεῖον ὑπῆρχε περὶ τῆς δράσεώς των κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς καὶ μετέπειτα, οὐδ' ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξελεγχθοῦν διὰ κανονικῶς συντεταγμένων ὑπηρεσιακῶν φακέλων. Τινὲς ἐφέροντο βεβαρημένοι διὰ πράξεις συνεπαγομένας ἐκκαθάρισιν, ἐν ᾧ ἄλλοι εἶχον προτάσεις προαγωγῆς ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν ἢ καὶ ἔφερον ἀπονεμηθέντας νέους βαθμούς, ἄνευ κρίσεως ὑπηρεσιακῶν συμβουλίων. Κυρίως, διὰ τοὺς ὁπλίτας, ἐπεκράτει

ἀληθὴς κυκεών, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐλλειπόντων τελείως τῶν ὑπηρεσιακῶν φακέλων.

Βάσει προχείρως περισυλλεγομένων στοιχείων καὶ συνοπτικῆς ἐρεύνης ἐπὶ τῶν πεπραγμένων ἑκάστου, οἱ συγκεντρωθέντες εἰς τὴν Σχολὴν Χωροφυλακῆς, ἀπομακρυνθέντων τῶν, προφανῶς, ἀκαταλλήλων ἢ ἀποδεδειγμένως βαρυνομένων, ὑπὸ συσταθέντων ὑπηρεσιακῶν συμβουλίων, δι' ἀσυμβιβάστους πράξεις, ἐνετάχθησαν εἰς μονάδας αἱ ὁποῖαι, ἐφοδιασθεῖσαι διὰ παντὸς δυνατοῦ ὁπλισμοῦ, ἐστάλησαν ἀνὰ τὴν Χώραν πρὸς ἀνασύστασιν τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς. Ἡ πλήρης ἀνασυγκρότησις προωθήθη διὰ τοῦ Α.Ν. 783 τῆς 31 Δεκεμβρίου 1945 «περὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν ὁπλιτῶν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς». Ὡς κριτήρια καθωρίσθησαν τὰ περιλαμβανόμενα εἰς τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν ἡ συνεργασία μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ «ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ὁπλίτου ὡς ὀργάνου τῆς δικτατορίας». Ἀλλ' ὁ προβλεπόμενος ὑπὸ τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας ὅρος «γενικοῦ ἐλέγχου τοῦ δημοσίου βίου» καὶ λοιποὶ παρεμφερεῖς ὅροι, τεθέντες ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν πρὸς ἀναζήτησιν ἀφορμῶν διὰ τὴν πλήρη διάλυσιν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, καταστάντες πλέον ἄνευ οὐσιαστικοῦ περιεχομένου, δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν συσταθέντων ὑπηρεσιακῶν συμβουλίων κρίσεως.

5. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΘΕΙΣΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Ἐπὶ τῇ προόψει τῆς ἐπανασυστάσεως τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐξέδωσε, τὴν 27ην Μαρτίου 1945, ἐγκύκλιον, διὰ τῆς ὁποίας καθωρίζοντο τὰ τῆς μισθώσεως οἰκημάτων στεγάσεως ἀστυνομικῶν καταστημάτων, ἀγορᾶς ἐπίπλων γραφείων καὶ προμηθείας διαφόρων εἰδῶν ὑπηρεσίας ἢ καθημερινῆς χρήσεως, προσδιοριζομένων καὶ τῶν σχετικῶν πιστώσεων. Ἐν συνεχείᾳ, τὴν 17ην Ἀπριλίου 1945, ὁ ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ἀπηύθυνε, πρὸς τοὺς ἀνωτέρους διοικητὰς Χωροφυλακῆς καὶ ἁπάσας τὰς Ὑπηρεσίας Χωροφυλακῆς, ἐγκύκλιον διαταγήν, διὰ τῆς ὁποίας διέγραφε λεπτομερῶς, ἐπισημαίνων τὸ κρίσιμον τῆς καταστάσεως, καὶ καθώριζε τὰ καθήκοντα τῆς ἀνασυνιστωμένης Χωροφυλακῆς, διὰ τὴν παγίωσιν τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας, ἐντὸς τοῦ πλαισίου ἐλευθέρας καὶ εὐνομουμένης Πολιτείας. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ὅλως ἰδιαζούσης σημασίας διὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Χωροφυλακῆς, ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Περὶ ληπτέων μέτρων πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ Τάξεως»

«Ἐκλιπόντων τῶν λόγων, δι' οὓς ἡ Χωροφυλακὴ εἶχεν ἀπομακρυνθῆ ἐκ τῶν Ἐπαρχιῶν, ἐπαναστέλλεται ἤδη αὕτη εἰς τὰς ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις θέσεις. Καὶ πρῶτοι, ὡς ἦτο φυσικόν, οἱ Ἀνώτεροι Διοικηταὶ μετὰ τῶν ἐπιτελείων των, ἀναχωρεῖτε διὰ τὰς ἕδρας τῶν Διοικήσεών σας, ἵνα προετοιμάσητε ὅλα τ' ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῆς δυνάμεως τῶν ὑφ' ὑμᾶς Ὑπηρεσιῶν, ἥτις θ' ἀκολουθήση μετά τινας ἡμέρας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, δὲν κρίνω ἄσκοπον νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἐπὶ μερικῶν σημείων, ἅτινα δέον νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψιν, κατὰ τὴν διαχείρησιν τῶν ζητημάτων Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ Τάξεως ἐν τῇ περιφερείᾳ σας.

1. Συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 1 τῆς Συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, τῆς κυρωθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 23 τῆς 17.3.45 Συντακτικῆς Πράξεως, ἡ ἐκδήλωσις τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν φρονημάτων τῶν πολιτῶν εἶναι ἐλευθέρα.

2. Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 3, τῆς ἰδίας συμφωνίας, τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα, τὰ τελεσθέντα ἀπὸ τῆς 3ης Δεκεμβρίου 1944 μέχρι τῆς ὑπογραφῆς ταύτης ἠμνηστεύθησαν. Ἐξαιροῦνται τῆς ἀμνηστίας τὰ συναφῆ κοινὰ ἀδικήματα, κατὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πολιτικοῦ ἀδικήματος. Ἐπίσης, ἐξαιροῦνται τῆς ἀμνηστίας ὅσοι ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς ὀργανώσεις τοῦ ΕΛΑΣ, ΕΛΑΝ καὶ Ἐθνικῆς Πολιτοφυλακῆς δὲν παρέδωσαν τὰ ὅπλα των μέχρι τῆς 15 Μαρτίου ἐ.ἔ.

3. Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 4, τῆς ἰδίας συμφωνίας, πάντες οἱ συλληφθέντες ὡς ὅμηροι πολῖται ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ, ΕΛΑΝ ἢ Ἐθνικῆς Πολιτοφυλακῆς πρέπει νὰ ἔχωσιν ἀπολυθῆ. Ὅσοι ἐξακολουθοῦσι κρατοῦντες ὁμήρους θὰ διωχθῶσιν ἐπὶ ἁρπαγῇ ἢ παρανόμῳ κατακρατήσει.

4. Κατὰ τὸ ἄρθρον 2, τῆς ἰδίας συμφωνίας, καὶ τὸ εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῆς Β.Δ. ἀπὸ 13.2.45, ἔχει ἀνασταλῆ ἡ ἰσχὺς τοῦ ἄρθρου 5 καθ' ἅπασαν τὴν χώραν πλὴν τῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ τῶν Περιχώρων αὐτῶν καὶ Συνοικισμῶν, ὡς καὶ τῶν ἄρθρων 10, 12, 20 καὶ 95 τοῦ Συντάγματος.

. . . .

Κατ' ἀκολουθίαν:

α) Ἐπιτρέπεται ἡ σύλληψις καὶ ἄνευ ἐντάλματος, πλὴν τῶν πόλεων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, τῶν Προαστίων καὶ Συνοικισμῶν. β) Αἱ συναθροίσεις ἐν γένει ὑπόκεινται εἰς ἄδειαν τῆς Ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς. γ) Αἴρεται τὸ ἄσυλον τῆς κατοικίας. δ) Αἴρεται τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν. ε) Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων, ὡς καὶ τὰ τοῦ Τύπου, ὁσάκις ταῦτα δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον.

5. Κατὰ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ Συντάγματος, ὁ Τύπος εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἀπαγορεύεται ἡ λογοκρισία. Ἐπίσης, ἀπαγορεύεται ἡ κατάσχεσις τῶν ἐφημερίδων καὶ ἄλλων ἐντύ-

πων, εἴτε πρὸ τῆς δημοσιεύσεως εἴτε μετ' αὐτήν. Κατάσχεσις ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Νόμου 5.060 «Περὶ Τύπου» ἀναφερομένας περιπτώσεις. Κατ' ἀκολουθίαν θὰ ἐκδώσητε διαταγάς, πρὸς τὰ ὑφ' ὑμᾶς ὄργανα, ὅπως προστατεύωσι τὴν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν τῶν διαφόρων ἐφημερίδων, εἰς οἱανδήποτε πολιτικὴν παράταξιν καὶ ἐὰν ἀνήκωσιν αὗται.

6. Διὰ τὴν παράνομον ὁπλοφορίαν καὶ κατοχὴν καὶ ἀπόκρυψιν ὅπλων, χειροβομβίδων, πυρομαχικῶν, ἐκρηκτικῶν ὑλῶν καὶ παντὸς ἐν γένει εἴδους πολεμικοῦ ὑλικοῦ, δέον νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψιν τὸν Νόμον 286/1914, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τῆς συντακτικῆς πράξεως 19 τῆς 19.2.45, συμφώνως τῷ ὁποίῳ πᾶς κατέχων, μετὰ τὴν 1ην Μαρτίου ἐ.ἔ., τὰ ἀνωτέρω εἴδη ἢ ἐν γνώσει μὴ καταγγέλων τὸν παραβάτην, τιμωρεῖται εἰς τὴν ποινὴν τῶν προσκαίρων δεσμῶν καὶ δημεύσεως τῆς περιουσίας του. Ἁρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τοῦ ἀδικήματος εἶναι τὰ δικαστήρια τῶν Ἐφετῶν (Ἐφημερὶς Κυβερνήσεως, τεῦχος πρῶτον, φύλλον 37, τῆς 20.2.45).

7. Διὰ τὴν δίωξιν τῶν φυγοδίκων, διαπραξάντων ληστείας, δέον νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψιν τὸν Νόμον ΤΟΔ/1881 «περὶ ληστείας» καὶ τὸ ἀπὸ 19.4.1924 Ν. Διάταγμα «περὶ συστάσεως ἐν ἑκάστῳ Νομῷ Ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας», ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ Ν.Δ. 107/1941, 1584/1942 καὶ τοῦ Νόμου 87/1943, καθ' ὃ οἱ ἀνωτέρω δύνανται νὰ ἐπικηρυχθῶσιν εἰς ληστάς, διὰ τὴν σύλληψιν τῶν δραστῶν ἀξιοποίνων πράξεων ἢ τῶν ἐπικινδύνων εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

8. Διὰ τοὺς διαλαλοῦντας διάφορα συνθήματα διὰ τηλεβόων ἔχουσιν ἐφαρμογὴν αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου 5060/1931, ὡς συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Α.Ν. τῆς 20.11.35, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 204 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

9. Διὰ τοὺς ἐνεργοῦντας παρανόμους ἐράνους ἔχουσιν ἐφαρμογὴν αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου 5101/1931 «περὶ ἐράνων καὶ λαχειοφόρων ἀγορῶν».

10. Διὰ τοὺς ἐγκληματίας πολέμου νὰ συμμορφωθῆτε πρὸς τὴν ἐγχειρηθεῖσαν ὑμῖν ὑπ' ἀριθ. 42234/56 ἐ.ἔ., διαταγὴν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ.

11. Διὰ τοὺς συνεργασθέντας μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ τοὺς δράσαντας εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος θὰ συμμορφωθῆτε πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 88134 ἀπὸ 9.3.45 διαταγὴν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, τὴν κοινοποιουμένην διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 116/4/3 διαταγῆς τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, ἐγχειρηθείσης ὑμῖν.

12. Διὰ τοὺς αὐτονομιστὰς τῆς Βορείου Ἑλλάδος θὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ 123 Α.Ν. «περὶ ἐσχάτης προδοσίας».

13. Διὰ τὴν κίνησιν τῶν ἀλλοδαπῶν δέον νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 4310 «περὶ κινήσεως ἀλλοδαπῶν ἐν Ἑλλάδι» καὶ νὰ προβαίνητε εἰς τὴν παρακολούθησιν αὐτῶν, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἱδρυομένων Κέντρων Ἀλλοδαπῶν.

14. Διὰ τὴν δίωξιν τῆς ζωοκλοπῆς δέον νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψιν τοὺς Νόμους ΓΩΛΣΤ καὶ 4936 «Περὶ ζωοκλοπῆς» ὡς καὶ τὸ Ν. Διάταγμα τῆς 17.1.1923 «Περὶ μέτρων κατὰ τῆς ζωοκλοπῆς», δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐπιτρέπεται ἡ ἐκτόπισις τῶν ὑπόπτων ζωοκλοπῆς ἢ συνεργῶν εἰς αὐτήν.

15. Διὰ τὴν προστασίαν τῶν ἠθῶν νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου 3032 καὶ τοῦ ἀπὸ 11.12.1928 ἐκτελεστικοῦ Διατάγματος «Περὶ καταπολεμήσεως ἀφροδισίων νοσημάτων ἀσέμνων γυναικῶν».

16. Τέλος, γνωρίζω ὑμῖν, διὰ τὴν προστασίαν τῶν ὀργάνων Δημοσίας Ἀσφαλείας, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των, προβλέπει τὸ Ν. Διάταγμα 1088/1942 «Περὶ διώξεως ἀδικημάτων τινῶν στρεφομένων κατὰ τῶν ὀργάνων Δημοσίας Ἀσφαλείας», τὰς δὲ περιπτώσεις χρήσεως τῶν ὅπλων ὑπ' αὐτῶν προβλέπει ὁ Νόμος 29/1943. Εἶναι αὐτονόητον ὅτι πάντας τοὺς περιορισμοὺς τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας, ὅσοι ἐκ τῶν περιστάσεων ἐπιβάλλονται, θὰ τοὺς ἐπιβάλητε μετὰ μεγίστης φειδοῦς καὶ ἄκρας προσοχῆς.

Αἱ ἀλληλοδιάδοχοι περιπέτειαι, τὰς ὁποίας ὑπέστη ἡ Πατρίς, σᾶς ἐπιβαρύνουν μὲ μίαν ἀποστολὴν τῆς ὁποίας οὔτε τὸ μέγεθος οὔτε ἡ λεπτότης σᾶς διαφεύγει.

Ὅλων τὰ βλέμματα εἶναι ἐστραμμένα πρὸς ὑμᾶς. Ἡ τόσον παθοῦσα καὶ τόσον ταλαιπωρηθεῖσα κατὰ τὴν κατοχὴν καὶ τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν ὕπαιθρος, ἔχει ἀνάγκην ἀσφαλείας καὶ γαλήνης καὶ ἀναμένει τὴν Χωροφυλακὴν ὡς ἐγγύησιν αὐτῶν. Ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀποστολῆς σας ἐξαρτᾶται ἡ ὅλη ἐπιτυχία τοῦ ἔργου τῆς Χωροφυλακῆς. Ἡ στάσις τὴν ὁποίαν εἰς πλείστας δυσχερεῖς στιγμάς, ἐπ' ἐσχάτων μάλιστα, ἐπεδείξατο ἡ Χωροφυλακή, ἀπέσπασε τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν συμπάθειαν καὶ ἐδημιούργησεν, ἀντιθέτως πρὸς παλαιοτέρας περιόδους, ἓν ρεῦμα τῆς κοινῆς γνώμης ὑπὲρ αὐτῆς. Προσπαθήσατε νὰ διατηρήσητε τὸ ρεῦμα τοῦτο διὰ τὴν ἐπωφελεστέραν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου σας.

Ἡ προσήνεια καὶ ἡ σύνεσις δέον νὰ διακρίνῃ τὰς πράξεις σας, ὁ ζῆλος νὰ ἐμψυχώνῃ τὴν ἐνεργητικότητά σας καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ κοινὸν καλὸν καὶ πρὸς τὸ καθῆκον νὰ ἐνισχύῃ τὸ θάρρος σας. Κρατεῖτε τῶν ὑφισταμένων σας καὶ προσπαθήσατε νὰ μὴ γίνωνται ἀφορμὴ προστριβῶν καὶ ἐπεισοδίων.

Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας των ὀφείλουσι νὰ συνδυάζωσι τὴν σταθερότητα τῶν ἀποφάσεων πρὸς τὴν εὐγένειαν, τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Ὑπηρεσίας πρὸς τὴν ὀφειλομένην εἰς ἕκαστον πολίτην προστασίαν καὶ νὰ μὴ παρασύρωνται εἰς παραφορὰς καὶ βιαίας πράξεις ἢ τραχείας καὶ ἐξυβριστικὰς ἐκφράσεις καὶ ἐπικινδύνους προκλήσεις καὶ πολιτικὰς συζητήσεις καὶ ἐκδηλώσεις πολιτικῶν φρονημάτων.

Νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ψύχραιμοι καὶ νὰ ποιῶνται χρῆσιν τῶν κατασταλτικῶν μέσων, μόνον ὅταν τὰ διαλλακτικὰ μέσα καὶ ἡ πειθὼ ἀποβῶσιν ἐπὶ ματαίῳ, ἀλλά, καὶ τότε, νὰ ἐνεργῶσι μετὰ σωφροσύνης καὶ νομιμότητος.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ποινικὴ Νομοθεσία εἶναι ἀρκετὰ πλουσία διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἀναγκαίων κυρώσεων, δι' ὅλα τὰ ἀδικήματα καὶ εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καί, ὡς ἐκ τούτου, δὲν εἶναι ἀνάγκη τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς νὰ ὑπερβαίνωσι τὰ ὅρια τῶν καθηκόντων των καὶ νὰ ἐκτρέ-

πωνται εἰς χειροδικίας καὶ βαναυσότητας, αἵτινες θὰ τὰ καταρρίψωσιν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Λαοῦ.

Οἱαιδήποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ πολιτικαί σας πεποιθήσεις, ὡς Ἑλλήνων πολιτῶν, ὡς φύλακες τῆς τάξεως πρέπει νὰ τὰς πνίξετε εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας σας καὶ ὡς πεποίθησιν νὰ ἔχητε μόνον τὸν Νόμον καὶ ὡς ἐκδήλωσιν μόνον τὴν σχολαστικῶς ἀντικειμενικὴν ἐφαρμογήν του.

Τὸ Κράτος δικαίου δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μεταχειρίζεται τὰ ἀνήθικα ὅπλα, διὰ τῶν ὁποίων αὐτὸ τὸ ἴδιον πολεμᾶται. Δὲν ἔχει δικαίωμα τὸν δόλον νὰ τὸν πολεμᾶ διὰ τοῦ δόλου καὶ τὴν παράνομον βίαν διὰ τῆς παρανόμου βίας.

Τὸ Κράτος δικαίου τὸ ὁποῖον πασχίζομεν νὰ ἑδραιώσωμεν, δὲν θὰ ἐπιβληθῇ διὰ τῆς βιαίας ἐπικρατήσεώς του, εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην μεμονωμένην περίπτωσιν, ἀλλὰ διὰ τῆς καθολικῆς ἐμπιστοσύνης, διὰ τοῦ ἀκαταβλήτου κύρους, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποκτήσῃ εἰς τὰ ὄμματα τῶν καλῆς πίστεως ἀνθρώπων ἐντὸς τῆς Χώρας καὶ ἔξω αὐτῆς.

Προτιμῶ τὴν διαφυγὴν ἑνὸς ταραξίου, παρὰ τὴν ἀντίδρασιν τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ἡ ἔκνομος σύλληψίς του.

Ἀπέναντι τῶν ἐπιδεικνυόντων βαρβαρότητα, χυδαιότητα, δολιότητα ἢ ἀσύστολον συκοφαντικὴν μανίαν, τὸ ὅπλον μας εἶναι ἡ ψύχραιμος δικαιοσύνη καὶ ὁ πολιτισμός.

Σᾶς ζητῶ νὰ λησμονήσητε τὸ αἷμα ποὺ ἐσεῖς καὶ οἱ συνάδελφοί σας προσεφέρατε εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος, νὰ λησμονήσητε τὰς παντοίας θυσίας σας. Ὅσον περισσότερον τὰς λησμονήσητε ἐσεῖς σήμερον, τόσον περισσότερον θὰ σᾶς ἐνθυμηθοῦν οἱ Πανέλληνες εἰς τὸ προσεχὲς καὶ τὸ ἀπώτερον μέλλον.

Εἰς τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον θέλω νὰ σᾶς τρέψω, δὲν θέλω ποσῶς νὰ σᾶς ἀδυνατίσω. Ἀπεναντίας θέλω νὰ σᾶς ὁπλίσω μὲ τὴν μεγαλυτέραν δύναμιν τὴν ὁποίαν διαθέτετε, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἠθικοῦ κύρους καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ἐν ὀνόματι τῆς ταλαιπώρου καὶ μεγάλης Πατρίδος μας, σᾶς καλῶ ὅλους νὰ βαδίσετε τὸν μόνον δρόμον, ὁ ὁποῖος θὰ τὴν φέρῃ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν εὐρυθμίαν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν δικαιοσύνην».

6. ΑΙ ΔΟΘΕΙΣΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ὑπουργικῆς ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, ὁ παρὰ τῷ Βρεττανικῷ Στρατηγείῳ ἀνώτερος ἀστυνομικὸς σύμβουλος ἀπηύθυνε (17 Ἀπριλίου 1945), πρὸς τοὺς παρὰ τῷ Ἀνωτάτῳ Ἀστυνομικῷ Συμβουλίῳ Ἄγγλους ἀξιωματικούς, τὰς κατωτέρω ὁδηγίας, περὶ τρόπου ἀναδιοργανώσεως, ἐπανδρώσεως, ἐκπαιδεύσεως, λειτουργίας καί, ἐν γένει, ἀσκήσεως καθηκόντων τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς.

ΟΔΗΓΙΑΙ

Πρὸς τοὺς Ἄγγλους ἀξιωματικούς, ἀντιπροσώπους τοῦ Ἀνωτάτου Ἀστυνομικοῦ Συμβουλίου.

«Κατόπιν καὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. ΣΡΟ ἀριθμὸς 19 τῆς 9ης Ἀπριλίου § 271 ἐγκυκλίου καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 11809 τῆς 4ης Ἀπριλίου 1945 Διαταγῆς: 1. Κατωτέρω κοινοποιοῦμεν ὑμῖν σχέδιον ἀναδιοργανώσεως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐπανδρώσεως τῶν Ὑπηρεσιῶν αὐτῆς ἐφ' ὅλης τῆς ἐπικρατείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

2. Αἱ διάφοροι φάσεις ἀναδιοργανώσεως καὶ ἐπανδρώσεως θὰ ἐφαρμοσθῶσι κατὰ τὴν κατωτέρω σειράν: α) Ἐκκαθάρισις τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, περιλαμβάνουσα πάντας τοὺς ἤδη ὑπηρετοῦντας, ὡς καὶ τοὺς ἀνακληθησομένους ἐξ ἐφεδρείας τοῦ ἔτους 1933-1935. (Σημείωσις: Ἡ φάσις αὕτη ἔχει σχεδὸν συμπληρωθῆ). β) Ἐπιλογὴ καὶ τοποθέτησις πάντων τῶν ἀξιωματικῶν τῶν Ἐπιτελείων, τῶν Ἀνωτέρων Διοικήσεων καὶ Διοικήσεων Χωροφυλακῆς. (Σημείωσις: Ἡ φάσις αὕτη συνεπληρώθη, ἀλλὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπέλθωσι μεταγενεστέρως μεταβολαί τινες). γ) Ἐπάνοδος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Χωροφυλακῆς τῆς εἰς τὴν Ἐθνοφυλακὴν ἀποσπασθείσης δυνάμεως Χωροφυλακῆς. (Σημείωσις: Αὕτη ἤρχισεν ἤδη εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Ἀθηνῶν. Εἰς τὰς περιφερείας τῶν ἐπαρχιῶν θέλει ἀρχίσει τὴν 18ην Ἀπριλίου, εἰς δὲ τὴν Θεσσαλονίκην τὴν 1ην Μαΐου. Μετὰ τὴν 1ην Μαΐου θέλουσιν ἐπανέλθει αἱ μεγάλαι μονάδες Χωροφυλακῆς). Δύο χιλιάδες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Χωροφυλακῆς. δ) Ἐφοδιασμὸς τῆς δυνάμεως. (Σημείωσις: Στολαὶ καὶ ὑποδήματα, ὡς καὶ διάφορα ἐξαρτήματα ἐπενδύσεως, θέλουσι διανεμηθῆ τὴν 19ην Ἀπριλίου. Θερινὸν ὕφασμα δὲν παρελήφθη ἀκόμη καὶ θεριναὶ στολαὶ θέλουσι ραφῆ καὶ διανεμηθῆ ἀργότερον, πιθανῶς μέχρι 15ης Μαΐου). ε) Βραχεῖα ἐκπαίδευσις. (Σημείωσις: Αὕτη ἐκτελεῖται ἤδη, τόσον εἰς τὸ Σχολεῖον Χωροφυλακῆς, ὅσον καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα Χωροφυλακῆς). στ) Ἐπάνδρωσις τῶν Ὑπηρεσιῶν. (Σημείωσις: Ἡ ὀργάνωσις αὕτη, τότε μόνον θὰ συμπληρωθῆ, ὅταν τεθῶσιν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν, τόσον ὁ ἀριθμὸς τῶν διαθεσίμων ἀνδρῶν, ὅσον καὶ αἱ τελικαὶ θέσεις τῶν μονάδων τῆς Ἐθνοφυλακῆς). Ὁ καθορισμὸς τῶν ἐπανδρωθησομένων περιφερειῶν θέλει διακανονισθῆ, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Γραφείου Ἐπιχειρήσεων τοῦ Βρεττανικοῦ Στρατηγείου. ζ) Μεταφορὰ τῶν ἀνδρῶν εἰς τὰς ἕδρας τῶν Ὑπηρεσιῶν. Αὕτη θέλει πραγματοποιηθῆ, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχουν διαθέσιμα μεταφορικὰ μέσα. Ἡ δύναμις τῶν Ὑποδιοικήσεων, τῶν Διευθύνσεων Ἀθηνῶν, Κηφισίας καὶ Πειραιῶς εὑρίσκεται ἤδη ἐν ὑπηρεσίᾳ εἰς τὰς θέσεις της. Τὰ Ἐπιτελεῖα τῶν Ἀνωτέρων Διοικήσεων, θέλουσι προηγηθῆ, διὰ νὰ προετοιμάσωσι τὴν ἐγκατάστασιν τῆς

δυνάμεώς των. η) Ἵδρυσις Σχολείων διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νεοσυλλέκτων, οἱ ὁποῖοι θὰ προσκληθῶσιν. θ) Ἡ συμπεριφορὰ τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς τοὺς πολίτας ἀποτελεῖ σπουδαιότατον παράγοντα, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ ὃν ἐπιδιώκει ἡ ἀναδιοργάνωσις τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς. Κατόπιν σχετικῆς εἰσηγήσεως τοῦ Ἀνωτέρου Ἀστυνομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Βρεττανικοῦ Στρατηγείου πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς, τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐξέδωκε γενικὴν διαταγήν, ἀντίγραφον τῆς ὁποίας ἔχει ἤδη κοινοποιηθῆ εἰς ὅλους τοὺς Ἄγγλους ἀξιωματικούς, τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἀνωτέρου Ἀστυνομικοῦ Συμβουλίου.

3. Εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Διευθύνσεως ἑκάστης ἀστυνομικῆς δυνάμεως Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς θέλει ἐγκατασταθῆ Ἄγγλος ἀξιωματικός, ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἀνωτάτου Ἀστυνομικοῦ Συμβουλίου, ὡς ἀστυνομικὸς σύμβουλος. Τὸ αὐτὸ θέλει γίνει καὶ διὰ τὴν Ἀστυνομικὴν Διεύθυνσιν Θεσσαλονίκης. Ἡ ἐγκατάστασις αὕτη προβλέπεται ὑπὸ τοῦ πίνακος «C», τῆς ὑπ' ἀριθμ. 11809 διαταγῆς μας τῆς 4ης Ἀπριλίου, ἥτις δύναται νὰ τροποποιηθῆ μεταγενεστέρως.

4. Τὰ καθήκοντα τῶν ὡς ἄνω ἀξιωματικῶν συνοψίζονται ὡς ἀκολούθως: α) Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ἀνωτάτου Ἀστυνομικοῦ Συμβούλου τοῦ Βρεττανικοῦ Στρατηγείου θέλει παρέχει, εἰς τοὺς ὡς ἄνω ἀξιωματικούς, τὴν κατεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἀκολουθήσωσιν εἰς τὰς ἐνεργείας των, συμφώνως πρὸς τὴν συνεργασίαν, ἥτις ἐπέρχεται ἐκ μέρους τούτου μετὰ τοῦ Ἀρχηγείου τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς. Ἐπίσης, θέλουσι κοινοποιήσει εἰς αὐτοὺς πάσας τὰς ἐκδιδομένας παρὰ τῶν Ἀρχηγείων, ἀμφοτέρων τῶν Σωμάτων, διαταγάς. β) Θέλουσι διενεργεῖ ἐπισκέψεις καὶ ἐπιθεωρήσεις ὅλων τῶν Ὑπηρεσιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ἐγκατεστημένοι, καὶ θέλουσιν ὑποβάλει τὰς σχετικὰς εἰσηγήσεις, διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως τῆς ὑπηρεσίας, τῶν ὅρων τῆς ζωῆς, τῆς τροφοδοσίας κλπ. γ) Δέον νὰ ἀποφεύγωσιν ὅπως ἔρχωνται εἰς ἐπαφὴν μετὰ κατωτέρων ἀξιωματικῶν, θέλουσι δὲ τηρεῖ τοὺς ὅρους τῆς ἱεραρχίας, δηλ., δέον ὅπως αἱ ἐνέργειαι των πραγματοποιοῦνται κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως καί, ἂν εἶναι δυνατόν, δέον ὅπως εἰς ἑκάστην ἐνέργειάν των συνοδεύωνται ὑφ' ἑνὸς τοὐλάχιστον μέλους τοῦ Ἐπιτελείου τῶν Ἀνωτέρων Διοικήσεων. Αἰτήσεις ἢ παράπονα, ἀπευθυνόμενα αὐτοῖς παρὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἀπ' εὐθείας, πρέπει νὰ ἀπορρίπτωνται ἀσυζητητί. δ) Δέον νὰ τηρῆται ἡμερολόγιον τῆς ἐκτελεσθείσης ὑπηρεσίας, περιλαμβάνον τὰ συμβάντα καὶ τὴν ἐπὶ τούτων γενομένην ἐνέργειαν. ε) Συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν διαταγὴν ὑπ' ἀριθ. (Α), προσηρτημένην τῇ παρούσῃ, αἱ σχετικαὶ ἀναφοραὶ συμβάντων δέον ὅπως ἀποστέλλωνται πρὸς τὸν Ἀνώτερον Ἀστυνομικὸν Σύμβουλον, κατὰ τὰ κεκανονισμένα. στ) Πᾶσαν πληροφορίαν, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀστυνομικοὶ Σύμβουλοι θέλουσι συλλέξει σχετικῶς πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τῆς περιοχῆς των, δέον ὅπως μεταβιβάζωσι εἰς τὰς Στρατιωτικὰς ἀρχὰς τῆς ἕδρας των, μετὰ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ εὑρίσκωνται εἰς τακτικὴν ἐπαφήν.

5. Ὁ διορισθεὶς ἁρμόδιος Ἄγγλος ἀξιωματικός, διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν φυλακῶν, θέλει ἐκτελεῖ καθήκοντα ἀστυνομικοῦ συμβούλου παρὰ τῷ Ὑπουργῷ τῆς Δικαιοσύνης, διὰ πάντα τὰ ἀφορῶντα τὰς φυλακὰς ζητήματα. Αἱ σχετικαὶ ὁδηγίαι, αἱ ἀφορῶσαι τὰς αἰτουμένας πληροφορίας δι' ἐκθέσεων ἢ ἐπιθεωρήσεων φυλακῶν, θὰ ἀποστέλλωνται παρὰ τοῦ Ἀνωτέρου Ἀστυνομικοῦ Συμβουλίου εἰς τοὺς ἐκπροσώπους του, διὰ τὰς φυλακὰς τὰς ὁποίας θὰ διατάσσωνται οὗτοι νὰ ἐπιθεωρῶσιν.

6. Ὑπομιμνήσκομεν καὶ αὖθις, ὅτι ἡ προσπάθεια ἑκάστου ἀξιωματικοῦ, διὰ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ δημιουργίαν τῶν Σωμάτων Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ Χωροφυλακῆς εἰς Ὀργανισμοὺς ἀνωτέρας ἠθικῆς δυνάμεως καὶ ὠφελείας, διὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως, δέον νὰ στηριχθῆ ἐπὶ αὐτῆς ταύτης τῆς ἱκανότητος τῶν ἀξιωματικῶν, ὅπως δημιουργήσωσιν ἀτμόσφαιραν ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης καὶ συνεργασίας μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ Χωροφυλακῆς καί, εἰδικῶς, μετὰ τῶν διοικητῶν τῶν Διοικήσεων, τῶν εἰς τὰς ὁποίας εἶναι διαπεπιστευμένοι. Ὀρθοφροσύνη, ὑπομονή, καλὴ διάθεσις, σκληρὰ ἐργασία καὶ αὐστηρὰ παρακολούθησις καὶ ἐπιτήρησις, ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ἐκδιδομένων διαταγῶν, εἶναι τὰ στοιχεῖα ἅτινα, ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ἐπιδείξεως τοῦ προσωπικοῦ ὑμῶν παραδείγματος, ζητοῦμεν ἀπὸ πάντας ὑμᾶς.

7. Εἰς περιφερείας τινὰς ὑπάρχει ἡ πιθανότης ὅτι ἔνιοι ἀστυνομικοὶ σύμβουλοι θὰ παραμείνωσιν μακρὰν Βρεττανικῶν Μονάδων. Ἔχουσιν ἤδη ληφθῆ τὰ κατάλληλα μέτρα, διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν παρουσιασθησομένων προβλημάτων τροφοδοσίας, κατοικίας κλπ. διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς τούτους».

Z. I. NTIZ
Ἀντισυνταγματάρχης
διὰ τὸν Ἀνώτερον Ἀστυνομικὸν Σύμβουλον

Παρὰ τὰ διακηρυσσόμενα φιλελεύθερα ἰδεώδη, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ τὴν ἔντιμον πρόθεσιν τηρήσεως ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεων δι' ὑπογεγραμμένης συμφωνίας, δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ὡρισμέναι διατάξεις τῆς ἐγκυκλίου διαταγῆς, ὡς ἡ βάσει τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας «ἐλευθέρα ἐκδήλωσις τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν φρονημάτων τῶν πολιτῶν», ἀντὶ νὰ συντελοῦν εἰς τὴν παγίωσιν τῆς τάξεως, ἔρριπτον μᾶλλον σπέρματα διχασμοῦ καὶ ἀναρχικῶν ἐκδηλώσεων. Αἱ μέχρι τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1946 Ἑλληνικαὶ Κυβερνήσεις, ἐντὸς τῶν κόλπων τῶν ὁποίων, ἄλλως τε, περιελαμβάνοντο πρόσωπα ἀριστερῶν τάσεων, προσλαμβανόμενα κατ' ἀπαίτησιν τῶν Συμμαχικῶν Ὑπηρεσιῶν, δὲν φαίνεται νὰ εἶχον συναίσθησιν τῶν ἐπερχομένων θυελλῶν. Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἐπέμενε νὰ ἐφαρμόσῃ ὅρους συμφωνίας ἐπιβληθέντας ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ, τὸ ὁποῖον, ἐν τούτοις, οὐδέποτε τὴν ἐφήρμοσεν εἰλικρινῶς, ἤδη παρασκευάζον ἀπροκαλύπτως τὸν νέον ἐμφύλιον σπαραγμόν. Πάντως, εἰς τὴν ἐγκύκλιον αὐτὴν διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἀναγνωρίζονται, διὰ πρώτην φοράν, ἐπισήμως αἱ ὑπηρεσίαι τὰς ὁποίας προσέφερεν

ἡ Χωροφυλακὴ εἰς τὸ Ἔθνος, διακηρύσσεται ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Ἔθνους καὶ ὁμολογεῖται ὅτι τὸ Κράτος ἀπὸ τὴν Χωροφυλακὴν ἀναμένει τὴν ἀσφάλειαν καὶ γαλήνην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

7. ΕΠΑΝΔΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς ἐζήτει δύναμιν 30.000 ἀνδρῶν πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν ὁλοκλήρου τῆς Χώρας. Ἀλλ' ὁ διαθέσιμος ἀριθμὸς δὲν ἔφθανεν οὔτε τὸ τέταρτον τοῦ ἀπαιτουμένου. Ἡ Ἀγγλικὴ ἀποστολὴ περιώριζε τὰς ἀνάγκας εἰς 20.000 ἄνδρας, τοῦτο δὲ διότι εὑρίσκετο ἐν ἀδυναμίᾳ ἐξασφαλίσεως εἰς μεγαλύτερον ἀριθμὸν ὁπλισμοῦ, ἱματισμοῦ, διατροφῆς κλπ. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὑπολογισθεῖσαν αὐτὴν δύναμιν παρέδιδεν ὁπλισμὸν καὶ ἱματισμὸν κατὰ μικρὰς δόσεις, οὕτως ὥστε καὶ αἱ μετὰ τόσου κόπου συγκροτούμεναι μονάδες, πολλάκις καθυστέρουν τὴν μετάβασίν των εἰς τὰς ἐπαρχίας διὰ τὰς ὁποίας προωρίζοντο. Ἀλλὰ καὶ ὁ παραδιδόμενος ὁπλισμός, ἐκ τῶν καταλοίπων τῶν ἀγγλικῶν ἀποθηκῶν, πολλάκις δὲν ἦτο ὁ κατάλληλος. Παρεδίδοντο εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν ὅπλα διαφόρων τύπων, εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ὁποίων οἱ ὁπλῖται ἔπρεπε νὰ ἀσκηθοῦν. Συνέβαινε δὲ πολλάκις νὰ παραδοθοῦν εἰς μίαν μονάδα κιβώτια φυσιγγίων τύπου διαφορετικοῦ ἐκείνου τῶν παραδοθέντων ὅπλων, οὕτως ὥστε αἱ διαδικασίαι τῆς ἀλλαγῆς νὰ προκαλοῦν νέας καθυστερήσεις. Τὰ παραδιδόμενα περίστροφα ἦσαν καὶ αὐτὰ παλαιοῦ τύπου, δύσχρηστα καὶ ὑπερμεγέθη, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ ἠρνοῦντο νὰ τὰ φέρουν δημοσίᾳ, λόγῳ θεάματος προκαλοῦντος δυσαρέστους ἐντυπώσεις.

Ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἡ κατάστασις εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐχειροτέρευεν ἐπικινδύνως. Τὰ Τάγματα Ἐθνοφυλακῆς καὶ αἱ διατεθεῖσαι στρατιωτικαὶ μονάδες ἔδρων δραστηρίως, πρὸς ἐγκαθίδρυσιν νομίμων ἐξουσιῶν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως. Ἀλλὰ δὲν ἐπήρκουν διὰ τὸ ἔργον τοῦτο εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν ὕπαιθρον ἰδίως ἡ παρουσία των δὲν ἐγίνετο αἰσθητή. Ἐπὶ πλέον, ἡ προσωρινότης τῆς διαμονῆς των, ἡ συνεχὴς μετακίνησίς των καὶ ἡ λόγῳ τοῦ ὀλιγαρίθμου τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς συνεχοῦς ἀπασχολήσεώς των εἰς πολεμικὰ ἔργα ἀδυναμία των μονίμου ἐκτελέσεως ἀστυνομικῶν καθηκόντων, καθίστων ἐπιτακτικωτέραν τὴν ἀνάγκην ἐπανασυστάσεως Διοικήσεων, Τμημάτων καὶ Σταθμῶν Χωροφυλακῆς. Παρὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας, αἱ ὡπλισμέναι συμμορίαι τοῦ ΕΛΑΣ ἐξηκολούθουν νὰ δροῦν καὶ νὰ σπείρουν τὸν τρόμον εἰς τοὺς πληθυσμοὺς τῆς ὑπαίθρου. Ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπῆρχεν Ἐθνοφυλακὴ ἢ μετεκινεῖτο πρὸς ἄλλην περιοχήν, αἱ ἐλασιτικαὶ συμμορίαι ἐξώρμων ἀπὸ τὰ ὀρεινὰ κρησφύγετά των καὶ ἐλεηλάτουν τὰ χωρία εἰς τὰ ὁποῖα ἐπανεγκαθίστων ἐαμικὰς ἀρχάς. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐνεφανίζετο ἡ Ἐθνοφυλακή, οἱ χωρικοί, κατεχόμενοι ὑπὸ τοῦ φόβου ὅτι τὴν ἑπομένην τῆς ἀποχωρήσεώς της θὰ εἰσήρχοντο οἱ συμμορῖται καὶ θὰ προέβαινον εἰς ἀγρίας ἀντεκδικήσεις, ἠρνοῦντο νὰ δώσουν πληροφορίας καὶ ἐν γένει νὰ διευκολύνουν τὸ ἔργον τῆς τάξεως, πολλάκις δέ, δὲν ἐδέχοντο νὰ μετάσχουν εἰς κοινοτικὰς ἐπιτροπὰς καὶ ἄλλα νομιμόφρονα συμβούλια.

Ἀλλὰ εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις ἡ κατάστασις δὲν ἦτο καλυτέρα. Οἱ ἐαμῖται ἔδρων ἀνεμποδίστως ἐκ τοῦ ἀφανοῦς, διότι δὲν ὑπῆρχον κατάλληλα ὄργανα παρακολουθήσεώς των. Αἱ πολιτικαὶ ἐπιτροπαὶ τοῦ ΕΑΜ, ἀντὶ νὰ ἐκμηδενισθοῦν, ἐδραστηριοποίουν ἀπροκαλύπτως τὴν κίνησίν των εἰς τὰς λαϊκὰς μάζας τῶν πλείστων ἐπαρχιακῶν πόλεων. Ὀχυρούμεναι ὄπισθεν τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ὑπεκίνουν, ὑπὸ διάφορα προσχήματα, λαϊκὰς συγκεντρώσεις καὶ συλλαλητήρια, εἰς τρόπον ὥστε νὰ τρέφεται ἀδιακόπως τὸ μαχητικὸν στασιαστικὸν πνεῦμα καὶ νὰ ἀπειλῆται μονίμως ἡ διασάλευσις τῆς τάξεως. Τέλος, τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα ἔδρων πανταχοῦ, κλοπαί, ληστεῖαι καὶ φόνοι ἐσημειοῦντο εἰς μεγάλην κλίμακα καθ' ὅλην τὴν Χώραν καὶ τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας ἠλαττοῦτο εἰς βαθμὸν μεγαλύτερον καὶ τῶν χρόνων τῆς κατοχῆς.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἦτο εὐνόητον ὅτι κατέφθανον καθημερινῶς ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας ἐκκλήσεις ἐπειγούσης ἀποστολῆς ὀργάνων τάξεως καὶ μονίμου ἐπανασυστάσεως τῶν ἀρχῶν Χωροφυλακῆς. Αἱ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐκκλήσεις ἀπὸ τὰς δικαστικάς, δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἀρχὰς καὶ λαϊκὰς ἐπιτροπάς, πολλάκις ἐλάμβανον δραματικὸν χαρακτῆρα. Πάντες ἀπήτουν τὴν ἄμεσον ἐπαναλειτουργίαν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, ὡς μόνην σανίδα σωτηρίας τῆς καταστάσεως. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ στρατιωτικοὶ διοικηταί, τῶν Ἀνωτέρων Στρατιωτικῶν Διοικήσεων, ἐζήτουν ἐπειγόντως ἀποστολὴν ὀργάνων Χωροφυλακῆς, ὡς μόνον μέσον πλήρους ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως.

Ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, Βούλγαρης, ἐξέδωσεν, ἐπὶ τέλους, τὴν κατωτέρω ἀπόφασιν ἀμέσου μετατάξεως πάντων τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς ἐκ τῆς Ἐθνοφυλακῆς καὶ οἱωνδήποτε ἄλλων στρατιωτικῶν Ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ Σῶμά των, συγχρόνως δὲ τὴν εἰς τὴν Χωροφυλακὴν μετάταξιν 4.500 Ἐθνοφυλάκων. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι αἰτιολογεῖ τὰ μέτρα

ταῦτα μὲ τὴν ἀνάγκην παγιώσεως τῆς τάξεως, ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν Λαϊκὴν ἐτυμηγορίαν πρὸ τοῦ χειμῶνος 1945, ἥτις ὅμως ἐπραγματοποιήθη τὴν ἄνοιξιν 1946.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
Ἀριθ. Πρωτ. Ε.Π.1251

Συμπλήρωσις τῆς δυνάμεως τῆς Χωροφυλακῆς διὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Λαϊκῆς ἐτυμηγορίας

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

«Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν:

1. Τὰς ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας παρουσιαζομένας δυνατότητας, 2. Τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῆς, ὅσον τὸ δυνατὸν ταχυτέρας, ἀποκαταστάσεως τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, ἥτις εἶναι δυνατὴ μόνον ἐφ' ὅσον ἡ ἀπαιτουμένη δύναμις Χωροφυλακῆς ἀναλάβῃ νὰ ἐκτελῇ κανονικῶς τὰ καθήκοντά της, 2β. Τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην ὅπως ἡ τάξις ἐμπεδωθῇ εἰς τὴν Χώραν ἐντὸς τοῦ φθινοπώρου τρέχοντος ἔτους, ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν Λαϊκὴν ἐτυμηγορίαν πρὸ τοῦ χειμῶνος, 3. Τὰς εἰσηγήσεις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις καὶ εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐμπέδωσιν τῆς τάξεως, (ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Στρατιωτικῶν ἔχουν τεθῆ δύο ἐρωτήματα), 4. Τὰς ἀπόψεις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τοῦ ΓΕΣ, ὑπὸ τῶν ὁποίων διοικεῖται ἡ Ἐθνοφυλακή, 5. Τὰ πορίσματα καὶ τὰς ἐκτεθείσας γνώμας κατὰ τὰς συσκέψεις, αἵτινες ἔλαβον χώραν μεταξὺ τῶν ἐκπροσώπων πασῶν τῶν ἁρμοδίων Ἀρχῶν, δηλαδή: Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν, Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, Γ.Ε.Σ., Στρατιωτικῆς Βρεττανικῆς Ἀποστολῆς, Γραφείου Πολιτικοῦ Συμβούλου παρὰ τῷ Βρεττανικῷ Στρατηγείῳ ἐν Ἑλλάδι καὶ 6. Τὰ ὑπομνήματα 1 καὶ 2 τῆς 7 Ἰουνίου 1945, τοῦ πολιτικοῦ συμβούλου τοῦ Βρεττανικοῦ Στρατηγείου ἐν Ἑλλάδι, ἅτινα εἶναι συνημμένα τῇ παρούσῃ καὶ παρέχουσι τὰς βάσεις τῆς ἐπελθούσης συμφωνίας μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν.

Ἀποφασίζομεν

Παραγγέλλομεν τὴν ἄμεσον ἐφαρμογὴν καὶ ἐκτέλεσιν τῶν εἰς τὸ ὑπόμνημα 2, τῆς 7 Ἰουνίου 1945, διαλαμβανομένων ὡς κάτωθι:

I. Ἐκπαιδευόμενον προσωπικὸν Χωροφυλακῆς: α) Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν θὰ ἐκδώσῃ πάσας τὰς ἀπαιτουμένας διαταγάς, διὰ τὴν ἄμεσον ἀπόλυσιν καὶ σύγχρονον μετάταξιν εἰς τὴν Χωροφυλακὴν 1483 χωροφυλάκων, οἵτινες ὑπηρετοῦσιν ἀκόμη εἰς τὴν Ἐθνοφυλακήν, β) τὸ ΓΕΣ θὰ διαθέσῃ τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν Ἐθνοφυλακῆς διὰ καθήκοντα φυλάξεως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν, εἰς ἀντικατάστασιν 485 χωροφυλάκων, οἵτινες θὰ διατεθῶσιν ἀλλαχοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγείου τῆς Χωροφυλακῆς, γ) τὸ ΓΕΣ θὰ διαθέσῃ δύναμιν Ἐθνοφυλακῆς διὰ καθήκοντα φυλάξεως εἰς τὴν περιοχὴν Θεσσαλονίκης, εἰς ἀντικατάστασιν 140 χωροφυλάκων τῆς Διευθύνσεως Ἀστυνομίας καὶ 323 χωροφυλάκων τῆς Διοικήσεως Κεντρικῆς Μακεδονίας, οἵτινες θὰ διατεθῶσιν ἀλλαχοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς, δ) τὸ ΓΕΣ θὰ διαθέσῃ εἰς τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς πλήρη ἐξοπλισμὸν διὰ 560 χωροφύλακας.

II. Μὴ ἐκπαιδευμένον προσωπικόν: Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν θὰ ἐκδώσῃ τὰς ἀναγκαιούσας διαταγὰς πρὸς τὸ ΓΕΣ διὰ τὴν ἄμεσον μετάταξιν εἰς τὴν Χωροφυλακὴν 4.000 ἐθνοφυλάκων, μετὰ τοῦ ἱματισμοῦ των καὶ ἀναγκαίου ἐξοπλισμοῦ των. Πρὸς τοῦτο, τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς θὰ ὑποβάλῃ τὴν λεπτομερῆ αἴτησίν του εἰς τὸ ΓΕΣ, μὲ κοινοποίησιν πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς ἐνταῦθα Βρεττανικῆς Στρατιωτικῆς Ἀποστολῆς, ὅστις καὶ παρακαλεῖται νὰ κοινοποιήσῃ λεπτομερὲς σχέδιον ἐκτελέσεως τῆς παρούσης. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν θὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαιοῦντα μέτρα πρὸς στρατολόγησιν τῶν ἀπαιτουμένων εἰσέτι χωροφυλάκων—4.000—συμφώνως πρὸς τὸ ὑπόμνημα Νο 2, τῆς 7 Ἰουνίου 1945. Τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν καὶ ΓΕΣ δέον νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἐὰν αἱ συνθῆκαι τὸ ἐπιβάλλουν, πιθανὸν κατὰ τὸν προσεχῆ Ἰούλιον νὰ αἰτηθῇ ἡ μετάταξις καὶ ἑτέρων 2.000 ἐθνοφυλάκων εἰς τὴν Χωροφυλακήν».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ἰουνίου 1945

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως
Π. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Τὴν ἐπομένην τῆς πρωθυπουργικῆς ἀποφάσεως καὶ ἀφοῦ ἐμεσολάβησε σειρὰ διαβημάτων τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Βρεττανικῆς Ἀποστολῆς, τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν κατέπνιξε τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ Ἐπιτελείου. Δι' ἐγγράφου του, τῆς 14 Ἰουνίου 1945, διέταξε τὴν ἄμεσον ἐπάνοδον εἰς τὸ Σῶμα πάντων τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὴν Ἐθνοφυλακὴν καὶ τὰς στρατιωτικὰς μονάδας ἢ ἄλλας Ὑπηρεσίας ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς. Οὕτως ἐξοικονομήθησαν περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας ἀκόμη ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἠσκημένοι, συντεταγμένοι καὶ πειθαρχημένοι, ἐν πλήρει ὀργασμῷ ὑπηρεσίας, ὡς ἦσαν, διεσκορπίσθησαν ἄνευ χρονοτριβῆς πρὸς ἀνασύστασιν Ἀστυνομικῶν Τμημάτων εἰς διαφόρους ἐπαρχιακὰς πόλεις. Περὶ Σταθμῶν τῆς ὑπαίθρου δὲν ἐγένετο ἀκόμη λόγος, διότι δὲν ὑπῆρχον ἐπαρκεῖς δυνάμεις πρὸς ἐπάνδρωσίν των. Ἐν τούτοις, ἡ ὕπαιθρος, τὴν ὁποίαν ἐλυμαίνοντο εἰσέτι αἱ ἐλασιτικαὶ συμμορίαι καὶ τὰ ἄλλα κακοποιὰ στοιχεῖα, σπανίως δὲ καὶ κατὰ περιοδικὰ διαστήματα ἔφθανον ἕως ἐκεῖ δυνάμεις τῆς Ἐθνοφυλακῆς, εἶχε μεγάλην ἀνάγκην Χωροφυλακῆς. Ὡς ἐκ τούτου, αἱ ἐκκλήσεις πρὸς ἀποστολὴν μεγαλυτέρων δυνάμεων, πρὸς ἀνασύστασιν τῶν Σταθμῶν τῆς ὑπαίθρου, συνεχίζοντο ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ καὶ οἱ στρατιωτικοὶ διοικηταί, ὡς καὶ οἱ διοικηταὶ τῶν Ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς, ἐζήτουν ἐπειγόντως τὴν ἀποστολὴν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, πρὸς ἀνασύστασιν τῶν Σταθμῶν τῆς ὑπαίθρου. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ κατωτέρω ἀναφορά, τοῦ ἀνωτέρου στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἀντιστρατήγου Α. Σπανοπούλου:

'Αριθ. Πρωτ. Ε.Π. 551 'Αθῆναι 22-5-1945

'Η 'Ανωτέρα Στρατιωτικὴ Διοίκησις
Στερεᾶς 'Ελλάδος
Πρὸς
τὸ 'Υπουργεῖον 'Εσωτερικῶν - Διεύθυνσιν Χωροφυλακῆς
'Ενταῦθα

«Περὶ ἐγκαταστάσεως 'Αρχῶν Χωροφυλακῆς εἰς περιοχὴν 'Αγράφων»

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω ὅτι, διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς περιοχῆς τῆς ὑπαχθείσης εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ἡμῶν, προωθήθησαν τμήματα 'Εθνοφυλακῆς εἰς ἀστικὰ κέντρα καὶ κατῳκημένους τόπους, βατοὺς εἰς αὐτοκίνητα, καθ' ὅσον, λόγοι διατροφῆς αὐτῶν δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν μόνιμον ἐγκατάστασιν δυνάμεων μακρὰν τῶν ὁδικῶν συγκοινωνιῶν, λόγῳ τοῦ ἐφαρμοζομένου συστήματος ἐφοδιασμοῦ.

Περιοχαί τινες ὅμως, καὶ ἰδίᾳ ἡ περιοχὴ 'Αγράφων τοῦ Νομοῦ Εὐρυτανίας, ἐκφεύγουσι τῶν δυνατοτήτων τῆς 'Εθνοφυλακῆς καὶ μόνον ἁπλῆ ἐπιτήρησις τούτων ἐκτελεῖται, δι' ἀποστολῆς, περιοδικῶς, ἀποσπασμάτων πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην, διότι ἡ μόνιμος ἐγκατάστασις ἐν αὐταῖς τμημάτων 'Εθνοφυλακῆς προσκόπτει εἰς τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐφοδιασμοῦ, διότι ὁ ἐφοδιασμὸς τῆς 'Εθνοφυλακῆς ἐνεργεῖται μερίμνῃ τῶν 'Αγγλικῶν 'Αρχῶν, χρησιμοποιουμένων ὡς μεταφορικῶν μέσων αὐτοκινήτων. 'Η χρησιμοποίησις διὰ τὰς μεταφορὰς φορτηγῶν καὶ κτηνῶν δὲν εἶναι δυνατή, λόγῳ ἐλλείψεως ἀφ' ἑνὸς τοιούτων καὶ ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῶν μεγάλων ἀποστάσεων τῆς περιοχῆς 'Αγράφων ἀπὸ τῆς πλέον ἐγγυτέρας πρὸς ταύτην ὁδοῦ βατῆς εἰς αὐτοκίνητον.

Παρακαλῶ ὅθεν ὑμᾶς, ὅπως εὐαρεστούμενοι διατάξητε τὴν ἐπάνδρωσιν τῶν 'Αστυνομικῶν Σταθμῶν Εὐρυτανίας, καὶ ἰδίᾳ τῆς 'Υποδιοικήσεως τῆς περιοχῆς 'Αγράφων, ἐπειγόντως καὶ πρὸ τῆς ἐπανδρώσεως τῶν Σταθμῶν οἱασδήποτε ἄλλης.

Εὐκταῖον θὰ ἦτο, ὅπως ἡ 'Υποδιοίκησις Χωροφυλακῆς 'Αγράφων ἐπανδρωθῇ δι' ἐνισχυμένης δυνάμεως, ἔστω καὶ εἰς βάρος τῆς δυνάμεως τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Καρπενησίου, ἔνθα ὑπάρχουσι τμήματα 'Εθνοφυλακῆς καί, ὡς ἐκ τούτου, καὶ μικροτέρα δύναμις Χωροφυλακῆς, εἴς τε τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς καὶ τοὺς Σταθμοὺς τῆς περιοχῆς ταύτης, θὰ δύναται ν' ἀντεπεξέλθῃ ἱκανοποιητικῶς».

Χάρις εἰς τὴν συγκέντρωσιν καὶ ἐπανασυγκρότησιν πασῶν τῶν παλαιῶν διεσκορπισμένων ἢ διαλελυμένων δυνάμεων, τὴν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Σώματος ἐπάνοδον τῶν ἀπεσπασμένων εἰς τὴν Μεραρχίαν 'Εθνοφυλακῆς ἢ ἄλλας στρατιωτικὰς 'Υπηρεσίας καὶ τὴν ὑποχρεωτικὴν παράτασιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐφέδρων ἢ ἄνευ θητείας ὁπλιτῶν, κατωρθώθη νὰ συγκροτηθῇ πρὸς διάθεσιν δι' ἄσκησιν ἀστυνομικῶν καθηκόντων εἰς τὰς ἐπαρχίας δύναμις ἐκ 10.500 ὁπλιτῶν. 'Αλλά, ὡς εἴπομεν, καὶ ἡ δύναμις αὕτη ἦτο πολὺ κάτω τοῦ ἐλαχίστου ὁρίου τῶν ἀναγκῶν τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς παγίωσιν τῆς τάξεως ἀνὰ τὴν 'Ελλάδα. 'Ως μόνην λύσιν, ἔστω καὶ προσωρινῆς θεραπείας τῆς καταστάσεως, ἡ Κυβέρνησις ἀνεζήτησε τὴν ἀπόσπασιν ἢ μᾶλλον ἐνσωμάτωσιν, εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ἀνδρῶν ἐκ τῶν Ταγμάτων τῆς 'Εθνοφυλακῆς.

'Αλλ' ἐν ᾧ ἡ Χωροφυλακὴ ἐζήτει, πρὸς πλήρη ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς της, δύναμιν 30.000 ἀνδρῶν, ἡ Βρεττανικὴ 'Αποστολή, ἡ ὁποία ἐν τούτοις ἐν ἀρχῇ εἶχε συμφωνήσει εἰς συγκρότησιν δυνάμεως τουλάχιστον 20.000 ἀνδρῶν, ἤδη ἐνέκρινε τὴν μετάταξιν μόνον 4.000 ἐθνοφυλάκων. Τοῦτο ὠφείλετο καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκῶν μέσων ὁπλισμοῦ καὶ ἐφοδιασμοῦ, ἀλλά, κυρίως, εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Βρεττανικῆς 'Αποστολῆς, ὅπως μὴ διαταραχθῇ ἐκ τῆς ἀθρόας εἰσδοχῆς ἐθνοφυλάκων τὸ πνεῦμα τῆς πειθαρχίας καὶ τῆς συναισθήσεως τῆς ἀστυνομικῆς ἀποστολῆς τῶν ἀνδρῶν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Οὕτως, ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς ἔφθασε τοὺς 14.500 ἄνδρας καί, μὲ μόνην τὴν δύναμιν αὐτήν, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν τάξιν καὶ νὰ ἐμπεδώσῃ τὴν ἀσφάλειαν εἰς ὁλόκληρον τὴν Χώραν. 'Αλλ' ἐν ᾧ ἡ δύναμις αὐτή, κατανεμομένη εἰς μικρὰ τμήματα, διεσκορπίζετο ἐν τάχει εἰς τὰς ἐπαρχίας, τὸ 'Αρχηγεῖον Χωροφυλακῆς ἐλάμβανε σύντονα μέτρα πρὸς φυσιολογικὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως διὰ στρατολογίας καταλλήλων νέων καὶ ἀποστολῆς των πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς Χανιά, Ρέθυμνον, 'Ηράκλειον, Πάτρας, 'Αγρίνιον καὶ εἰς ἄλλα εἰς περίχωρα τῶν 'Αθηνῶν ἢ ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας ἱδρυθέντα ἢ ἀνασυσταθέντα παραρτήματα τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς. Οὕτως, ἂν δὲν ἐμεσολάβει ὁ συμμοριτοπόλεμος, ὁ ὁποῖος ἀνέτρεψεν ἄρδην τὴν κατάστασιν, ἡ δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς θὰ ηὔξανε κατ' ἔτος ὁμαλῶς, διὰ προσθήκης ἐκπαιδευμένων καταλλήλως στοιχείων, ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν νὰ ἐπαρκῇ πλήρως διὰ τὴν ἀποστολήν της.

Τὸ πρόγραμμα τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν μαθητῶν χωροφυλάκων, ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον ζωηρῶν διαφωνιῶν μεταξὺ τοῦ 'Αρχηγείου Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Βρεττανικῆς 'Αποστολῆς. Τὸ 'Αρχηγεῖον, προβλέπον ἔν τινι μέτρῳ καὶ τὰς ἐπερχομένας θυέλλας τοῦ συμμοριτισμοῦ, ἐπεθύμει ὅπως, οἱ νέοι χωροφύλακες, λάβουν ἔστω καὶ στοιχειώδη πολεμικὴν ἐκπαίδευσιν, ἀσκούμενοι εἰς τὴν χρῆσιν τῶν νέων ὅπλων, μυούμενοι εἰς τὸ πνεῦμα τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας καὶ ἐμποτιζόμενοι μὲ φωτεινὰ διδάγματα καθήκοντος καὶ θυσίας εἰς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς Πατρίδος. 'Αντιθέτως, ἡ Βρεττανικὴ 'Αποστολή, δι' ἐγγράφου ἀπαντήσεως τῆς 21 Δεκεμβρίου 1945, ὥριζεν ὅτι, «τὸ ἔργον τῆς Χωροφυλακῆς εἶναι τὸ τῆς ἐξωπλισμένης δυνάμεως, ἧς τὸ καθῆκον εἶναι ἡ διατήρησις τῶν Νόμων καὶ τῆς τάξεως» καὶ ὅτι, «ἐὰν

προκύπτη κατάστασις, χρήζουσα τὴν χρησιμοποίησιν σημαντικῆς ἐνόπλου δυνάμεως, αὕτη δέον ὅπως ἀναληφθῆ ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ καὶ οὐχὶ τῆς Χωροφυλακῆς». Κατὰ τὴν Βρεττανικὴν Ἀποστολὴν «ὅσον ὀλιγώτερον ἡ Χωροφυλακὴ χρησιμοποιεῖ ὅπλα, τόσον μεγαλυτέρα θὰ εἶναι ἡ ἐπιρροὴ τῶν ἀνδρῶν της καί, γενικῶς, ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ». Κατὰ συνέπειαν «ἡ ἐκπαίδευσις τῶν μαθητῶν χωροφυλάκων δέον νὰ ἀποβλέπη μᾶλλον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἀστυνομικῆς νοοτροπίας μεταξύ των ἢ στρατιωτικῆς. Ὡς ἐκ τούτου εἶναι περιττὸν καὶ μάλιστα ἀνεπιθύμητον νὰ ἐκπαιδεύωνται χωροφύλακες ὡς μάχιμοι Στρατιωτικῶν Μονάδων». Προφανῶς, οἱ Ἄγγλοι ὀργανωταί, εἶχον ὑπ' ὄψιν των τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἤρεμον μεταπολεμικὴν κατάστασιν καὶ ἐπέμενον νὰ ἀγνοοῦν τοὺς ἐπερχομένους εἰς τὴν Ἑλλάδα φοβεροὺς ἐθνικοὺς κινδύνους, εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὁποίων ἡ Χωροφυλακὴ ἦτο τεταγμένη νὰ πρωτοστατήση καὶ πάλιν. Μετὰ πολλοῦ κόπου, τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ἐπέτυχεν, ἐν εἴδει συμπληρωματικῆς ἐκπαιδεύσεως, τὴν ἐξάσκησιν τῶν δοκίμων χωροφυλάκων εἰς στοιχειώδεις τινὰς πολεμικὰς ἀσκήσεις, ὡς ἡ ρῖψις χειροβομβίδων, ἡ χρῆσις αὐτομάτων ὅπλων κλπ.

Ἐπρόκειτο νὰ ἐπαναρχίση ἀμέσως καὶ ἡ λειτουργία τῆς Σχολῆς Δοκίμων Ἀξιωματικῶν, ἀναβληθεῖσα καὶ αὐτὴ λόγῳ τοῦ συμμοριτοπολέμου. Πράγματι, λόγῳ τῆς ἀπὸ μακροῦ χρόνου (1940) διακοπῆς τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς Δοκίμων Ἀξιωματικῶν, ὑπῆρχον εἰς σημαντικὸν ἀριθμὸν ὑπαξιωματικοὶ ἠσκημένοι καὶ ἱκανοί, ἐκ τῶν ὁποίων μάλιστα πολλοὶ εἶχον καὶ δράσει ἡρωικῶς, εἴτε κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον καὶ εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν εἴτε ἐπὶ κατοχῆς καὶ κατὰ τὰ Δεκεμβριανά, μετὰ σειρᾶς προτάσεων ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ, καὶ δι' ἐξαιρέτους πράξεις. Προαγόμενοι εἰς ἀνθυπομοιράρχους, θὰ ἀπετέλουν ἄριστα στελέχη τῶν δρωσῶν, ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας, μονάδων Χωροφυλακῆς, πρὸς μετ' εὐψυχίας καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ καθήκοντος ἐπιτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς ταύτης, κατὰ τὰς κρισίμους ἐκείνας στιγμάς. Ἐκ τῆς λειτουργησάσης κατὰ τὰ ἔτη 1946-1949 Σχολῆς ὁπλιτῶν καὶ τὰ Παραρτήματα αὐτῆς ἐξῆλθον 10.019 χωροφύλακες καὶ 673 ὑπενωμοτάρχαι.

8. Η ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΩΝ

Εὐθὺς ὡς ἀπεστάλησαν τὰ πρῶτα τμήματα Χωροφυλακῆς, πρὸς ἀνασύστασιν τῶν Ἀστυνομικῶν Ὑπηρεσιῶν τῶν ἐπαρχιῶν, ἐγεννήθη σοβαρὸν πρόβλημα, ὡς πρὸς τὰς ὑπηρεσιακὰς σχέσεις τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως καὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐπέφερε, πολλάκις, σύγχυσιν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ὑπηρεσίας καὶ ὡδήγει εἰς προστριβάς. Βάσει τοῦ Α.Ν.471/1945, ἀλλὰ καὶ τῶν βασικῶν κατευθύνσεων τὰς ὁποίας ἔδιδεν ἡ Βρεττανικὴ Ἀποστολή, τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς ἀπετέλει κυρίως ἀστυνομικὴν μονάδα αὐτοκέφαλον καὶ ὤφειλε νὰ δρᾷ αὐτοτελῶς, λογοδοτοῦν μόνον πρὸς τὰς προϊσταμένας Ἀρχάς του (Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς), παρὰ τῶν ὁποίων καὶ θὰ ἐλάμβανε διαταγάς. Ἡ ἄποψις αὐτὴ ἐστηρίζετο εἰς τὰ ἄρθρα 1,4,5 καὶ 6 τοῦ Νόμου 471, τὰ ὁποῖα ὥριζον: 1. Ἡ Χωροφυλακὴ εἶναι Σῶμα καὶ ὄχι Ὅπλον τοῦ Στρατοῦ, 2. Ἡ Χωροφυλακὴ ὑπάγεται ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, 3. Ἡ μέχρι τοῦδε ἁρμοδιότης καὶ δικαιοδοσία τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, ἐπὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν αὐτῆς ἀνήκουσα αὐτῷ, ἐκ τῶν διαφόρων Νόμων καὶ Κανονισμῶν, μεταβιβάζεται εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, 4. Οἱ διοικηταὶ Σωμάτων, Στρατιωτικῶν Καταστημάτων καὶ Ὑπηρεσιῶν καὶ οἱ στρατιωτικοὶ ἐν γένει, οὐδεμίαν δικαιοδοσίαν καὶ ἁρμοδιότητα ἔχουσι ἐπὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν αὐτῆς.

Ἀντιθέτως, οἱ κατὰ περιοχὰς στρατιωτικοὶ διοικηταὶ ἰσχυρίζοντο, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου αὐτοῦ προϋποθέτουν ἥσυχον καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς θὰ ἤσκουν αὐτοτελῶς καὶ μόνα αὐτὰ τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα, συλλήψεως κακοποιῶν στοιχείων, τηρήσεως τῆς τάξεως καὶ ἐπιβολῆς τοῦ κράτους τοῦ Νόμου. Ἀλλ' ἤδη, ὅτε, λόγῳ τῆς μὴ τηρήσεως ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, καὶ τῆς δράσεως τῶν συμμοριῶν, ὁλόκληρος ἡ Ἑλλὰς ἐτέλει ἐν πολεμικῷ συναγερμῷ καὶ ἀπετέλει θέατρον πολέμου, τὸ κύριον βάρος τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας ἔφερον αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις. Ὡς ἐκ τούτου, αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ Νόμου 471/1945 ἔπρεπε νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀτονοῦσαι προσωρινῶς καὶ νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ προγενεστέρων Νόμων. Οἱ κατὰ περιοχὰς στρατιωτικοὶ διοικηταί, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν εὐθύνην τῆς, διὰ τῶν ὅπλων, πατάξεως τῆς ἀνταρσίας καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας, ἔπρεπε νὰ ἀσκοῦν ἐξουσίαν ἐπὶ πασῶν τῶν Ὑπηρεσιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐτέλουν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ σκοποῦ τούτου. Ἰδιαιτέρως ἡ Χωροφυλακή, λόγῳ τῆς λίαν ἐνεργοῦ συμμετοχῆς της εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα, ἀκόμη καὶ εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ πολεμικὸν Σῶμα, δεχό-

μενον διαταγὰς παρὰ τῆς ἀνωτάτης ἐπιτοπίου στρατιωτικῆς Ἀρχῆς.

Ἐπειδὴ αἱ διαφωνίαι αὗται ἐδημιούργουν σοβαρὰς ἀνωμαλίας, ἀντιφατικαὶ δὲ ἀναφοραὶ στρατιωτικῶν καὶ ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν ἔφθανον εἰς τὰς Ἀθήνας, ἡ Κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ καταβάλῃ προσπάθειαν πρὸς συμβιβασμὸν τῶν ἀπόψεων, δι' ἀπρόσκοπτον συνέχισιν τοῦ ἔργου Στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς. Οὕτω, διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν ὑπουργῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, διαβιβασθείσης εἰς ἅπαντα τὰ στελέχη τοῦ Στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς, καθωρίσθησαν τὰ ἀκόλουθα:

Ἀριθ. Ἐμπ. Πρωτ. 905629

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ὑπουργεῖα Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν

ΔΙΑΤΑΓΗ

1. Ἔκτακτοι ἀνάγκαι τῆς Χώρας ἐπέβαλον τήν, μέχρι τοῦδε, ἐνάσκησιν τῶν καθηκόντων τηρήσεως τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀσφαλείας ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ καὶ τὴν ἐν γένει ἀνάμιξίν του εἰς τὰς ἁρμοδιότητας τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας.

Ἤδη, ὁπότε αἱ ἀνάγκαι αὗται, σὺν τῷ χρόνῳ, παρέρχονται, τὰ δὲ Σώματα Ἀσφαλείας ἀνέκτησαν τὴν δύναμίν των, καθωρίσθη διὰ νόμου ὅπως, ἀπὸ τῆς 15 Σεπτεμβρίου καὶ ἐφεξῆς, ἀρθῶσι τὰ ἀνωτέρω καθήκοντα καὶ ἁρμοδιότητες ἀπὸ τὸν Στρατὸν καὶ ἀναληφθῶσι τὰ ἀνωτέρω καθήκοντα καὶ ἁρμοδιότητες καὶ αὖθις ἀπὸ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας, ὡς καὶ πρότερον συνέβαινεν τοῦτο ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Χώρᾳ.

Ἡ μεταβίβασις αὕτη θὰ γίνῃ, ὡς ἐν παραγράφῳ II τῆς ὑπ' ἀριθ. 166627/5.9.45 Διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν διαγράφεται. Ἤτοι: ἑκάστη Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς, εὐθὺς ὡς εἶναι ἑτοίμη ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν τάξιν τῆς οἰκείας της περιοχῆς, θ' ἀναφέρῃ περὶ τούτου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν. Τὴν ἀναφοράν της ταύτην ὀφείλει νὰ κοινοποιῇ πρὸς τὴν ἁρμοδίαν Ἀνωτέραν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν (ἤτοι Στρατιωτικὴν Διοίκησιν Κρήτης ἢ Στρατιωτικὴν Διοίκησιν Νήσων Αἰγαίου), καὶ ἐν ταυτῷ καὶ πρὸς τὰς Πολιτικὰς Ἀρχὰς τῆς περιφερείας της, δηλ. τὸν νομάρχην καὶ τὸν εἰσαγγελέα, ὡς ἐπίσης καὶ τὸν γενικὸν διοικητήν, εἰς ἃς περιοχὰς ὑπάρχει τοιοῦτος. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἅμα τῇ λήψει ἑκάστης ἀναφορᾶς καὶ ἐφ' ὅσον συμφωνεῖ πρὸς αὐτήν, θ' ἀναφέρῃ ἐγγράφως πρὸς τὸν πρωθυπουργόν, κοινοποιῶν συγχρόνως τὴν ἀναφοράν του ταύτην πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης. Ὁ κ. πρωθυπουργός, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀντίρρησις, θὰ ἐκδίδῃ διαταγήν, διὰ τὴν ὡς ἄνω μεταβίβασιν κατὰ τὴν προτεινομένην ἡμερομηνίαν. Ἡ διαταγὴ αὕτη τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ θὰ κοινοποιῆται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὴν ἁρμοδίαν Ἀνωτέραν Στρατιωτικὴν Διοίκησιν ἢ Στρατιωτικὴν Διοίκησιν Κρήτης ἢ Στρατιωτικὴν Διοίκησιν Νήσων Αἰγαίου.

2. Εἶναι ὅμως ἐνδεχόμενον, μέχρι τῆς ὡς ἄνω ἡμερομηνίας καὶ ὀλίγον χρόνον πέραν ταύτης, εἴς τινας περιοχὰς τοῦ Κράτους, νὰ μὴ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἔγκαιρος ἐμφάνισις τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὴν ὕπαιθρον διὰ τῆς ἐπανδρώσεως τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς, καὶ νὰ μὴ ἔχωσιν ὀργανωθῆ τὰ ἀναγκαιοῦντα καταδιωκτικὰ ἀποσπάσματα, διὰ τὴν πλήρη ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων ἀσφαλείας.

Διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην, ἡ Ἐθνοφυλακή, θὰ συνεχίσῃ, εἰς τὰς ὡς ἄνω ἀναφερομένας περιοχάς, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τηρήσεως τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀσφαλείας, μέχρις ὅτου ἡ Χωροφυλακὴ δυνηθῇ νὰ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά της πλήρως.

Ὁ χρόνος μεταβιβάσεως τῶν ἁρμοδιοτήτων καὶ εἰς τὰς περιοχὰς ταύτας, θὰ καθορισθῇ ἀπὸ κοινοῦ μεταξὺ τῶν Διοικήσεων Χωροφυλακῆς καὶ τῶν Στρατιωτικῶν Διοικήσεων.

3. Ὁπωσδήποτε ὅμως, συχνότερα ἢ πρότερον θὰ εἶναι ἡ συνεργασία Στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς, διὰ τὴν ἐμπέδωσιν τῆς τάξεως καὶ τήρησιν τῆς ἀσφαλείας, ὡς ἐκ τῶν εἰσέτι ὑφισταμένων ἀνωμάλων συνθηκῶν, εἴς τινας περιφερείας τοῦ Κράτους.

Ἵνα ἡ συνεργασία αὕτη εἶναι καρποφόρος καὶ λυσιτελής, θὰ ἀπαιτηθῇ ἐκ μέρους τῶν βαθμοφόρων Στρατοῦ καὶ Σωμάτων Ἀσφαλείας: Ἀμοιβαία κατανόησις ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν κοινῶν τούτων καθηκόντων. Ἁπλούστευσις τῶν διατυπώσεων ἐπεμβάσεως τοῦ Στρατοῦ, ἐν τῷ γενικῷ πάντοτε πλαισίῳ τῶν ὑφισταμένων διατάξεων Νόμων καὶ Κανονισμῶν. Ἀνάπτυξις πρωτοβουλίας καὶ ταχύτης ἐνεργείας, ἀμφοτέρωθεν, διὰ τὴν περίπτωσιν σοβαρᾶς διασαλεύσεως τῆς τάξεως ἢ ταραχῶν ἐν γένει. Παραμερισμὸς πάσης ὑπερβολῆς, ἐν τῇ χρήσει τῶν ἑκατέρωθεν δικαιωμάτων των, προκειμένης κοινῆς ἐνεργείας. Ἀποφυγὴ πάσης διακρίσεως τῶν πολιτῶν. Γνώμων τῆς ἐνεργείας τῶν στελεχῶν ἔσεται ἡ τήρησις τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀσφαλείας καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου κατὰ παντὸς παραβάτου τῶν διατάξεων αὐτοῦ, οἱασδήποτε ἀποχρώσεως καὶ ἂν εἶναι οὗτος. Καλὸς ὑπολογισμὸς καὶ ἀκριβὴς στάθμισις, τόσον διὰ τὸ ἐπίκαιρον τῶν αἰτήσεων ἐπεμβάσεων τοῦ Στρατοῦ, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀπαιτουμένην δι' ἑκάστην κοινὴν ἐνέργειαν δύναμιν.

4. Κρίνεται ἐπίσης ἀναγκαῖον νὰ τονισθῇ ὅτι καὶ εἰς τὰς κοινὰς ἀκόμη ἐνεργείας, εἰς τὸ ἔργον των, τὰ ἀστυνομικὰ καθήκοντα (ἔρευναι, συλλήψεις, κατασχέσεις κλπ.) θ' ἀναλαμβάνωνται ὑπὸ τῶν στελεχῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς ἐχόντων τὴν πλήρη πρὸς τοῦτο ἁρμοδιότητα.

5. Τέλος, δέον νὰ κατανοηθῇ ὑφ' ἁπάντων ὅτι εἰσερχόμεθα προοδευτικῶς εἰς τὴν ὁμαλότητα καὶ ὅτι ἡ ταχεῖα ἐπάνοδος εἰς αὐτήν, τόσον ἐπιθυμητὴ διὰ τὴν Χώραν, ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τῶν στελεχῶν Στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς, ἅτινα δέον νὰ ἐξαρθῶσιν εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων».

Ὀλίγον βραδύτερον, τὴν 26ην Σεπτεμβρίου 1945, ἐξεδόθη κατ' ἀπαίτησιν τῆς Βρεττανικῆς Ἀποστολῆς ὁ Α.Ν. 565 «περὶ ἀναλήψεως ὑπὸ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας καθ' ἅπασαν τὴν Ἐπικράτειαν», ὁ ὁποῖος διησφάλι-

ζε τὴν αὐτοτέλειαν τῆς Χωροφυλακῆς, ἀφήνων, πάντως, ἀνοικτὰς τὰς θύρας διὰ τήν, εἰς περιπτώσεις ἀνάγκης, συνεργασίαν μετὰ τῶν Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν. Ἠκολούθησε, τὴν 16 Νοεμβρίου 1945, ἐπεξηγηματικὴ πρὸς τὰς Στρατιωτικὰς Ἀρχὰς διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν, βάσει τῆς ὁποίας καθωρίζετο ὅτι, τὰ ἀκόλουθα θέματα ἔπαυον νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν καὶ περιήρχοντο εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ τῆς Χωροφυλακῆς:

α) Ζητήματα κοινοῦ ποινικοῦ Νόμου, β) Κίνησις καὶ δρᾶσις τῶν ἀναρχικῶν ἐκτὸς τῶν Στρατιωτικῶν Τμημάτων, γ) Κίνησις καὶ δρᾶσις συμμοριῶν, δ) Ἀνεύρεσις καὶ περισυλλογὴ τοῦ ἀποκρυβέντος ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ ὁπλισμοῦ, ε) Ἐφαρμογὴ τῶν ὅρων τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, στ) Ζητήματα ἀλλοδαπῶν, ζ) Ζητήματα μειονοτήτων, η) Ζητήματα κατασκοπείας ἐκτὸς Στρατώνων.

Τόσον τὰ Ὑπουργεῖα Στρατιωτικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν, ὅσον καὶ ἡ Βρεττανικὴ Ἀποστολή, ὅταν ἐρρύθμιζον, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὰς ὑπηρεσιακὰς σχέσεις μεταξὺ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν καὶ Σωμάτων Ἀσφαλείας, εἶχον ὑπ' ὄψιν των μόνον τήν, βάσει τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ἐξαφάνισιν τῶν ἑαμοελασιτικῶν συμμοριῶν, τὴν κατάσχεσιν τῶν μὴ παραδοθέντων ὅπλων, τὴν σύλληψιν τῶν ἐγκληματικῶν στοιχείων καὶ τὴν ἐν γένει ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως. Ἐφαντάζοντο ὅτι τὸ ἔργον τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Κράτους, θὰ ἔληγε ταχέως, διὰ πλήρους ἐκκαθαρίσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἀπὸ τὰ ἔνοπλα καὶ ἀναρχικὰ στοιχεῖα, οὕτως ὥστε νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν ἀποστολήν των, ἐν ᾧ ἡ Χωροφυλακή, διὰ τῆς ἀστυνομεύσεως, θὰ ἐξησφάλιζεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν περίοδον εἰρηνικῆς προόδου. Τὰ ἀκολουθήσαντα γεγονότα τοῦ συμμοριτοπολέμου, ὁπότε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς αἱματοκυλίσθη καὶ πάλιν καὶ διέτρεξε, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, τὸν κίνδυνον τῆς ἐθνικῆς ἐξουθενώσεως, μετέβαλον ἄρδην τὴν κατάστασιν καὶ ἐπέβαλον νέας ἀποφάσεις, πρὸς ρύθμισιν τῶν σχέσεων στενῆς συνεργασίας καὶ ἀπὸ κοινοῦ δράσεως Στρατιωτικῶν Δυνάμεων καὶ Χωροφυλακῆς, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν συνεχείᾳ.

Παρ' ὅλην τὴν συστηματικὴν ἀντίδρασιν τῆς Βρεττανικῆς Ἀποστολῆς, πρὸς πᾶν εἶδος ἐκπαιδεύσεως ἢ συγκροτήσεως, δυνάμενον νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς «πολεμικὴ παρασκευή», λόγῳ τῶν ἀντιλήψεων τῶν Ἄγγλων ὅτι τὰ Σώματα Ἀσφαλείας ὤφειλον νὰ περιορισθοῦν εἰς καθαρῶς ἀστυνομικὰ καθήκοντα, εἰς τὴν Χωροφυλακὴν συνετελεῖτο μία ἀξιόλογος ἐργασία, μαχητικῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ παρασκευῆς, κατὰ τὴν ἐνδιάμεσον αὐτὴν περίοδον μεταξὺ συμφωνίας τῆς Βάρκιζας καὶ συμμοριτοπολέμου. Οὕτω, τέλη τοῦ 1945 καὶ ἀρχὰς τοῦ 1946, διὰ σειρᾶς Ἀν. Νόμων, καθωρίσθησαν λεπτομερέστερον αἱ δικαιοδοσίαι τῆς Χωροφυλακῆς, ἐτέθησαν ἐν ἐφαρμογῇ στρατιωτικαὶ ποινικαὶ διατάξεις ἀναφερόμεναι εἰς τὸ Σῶμα καὶ ἱδρύθησαν Συμβούλια κρίσεως πρὸς προαγωγὰς καὶ ἀποκαταστάσεις ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἐξελθόντων διὰ πολιτικοὺς λόγους. Σοβαρὰ ἐπίσης ἐργασία συνετελεῖτο διὰ τὴν συγκρότησιν ἢ ἀνασύστασιν Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς ὁ Λόχος Ὁδηγῶν, ἡ Σχολὴ Ὁδηγῶν Αὐτοκινήτων, Δικύκλων καὶ Τρικύκλων, τὸ Συνεργεῖον Αὐτοκινήτων, ὁ Ὅρχος Αὐτοκινήτων κλπ. Πᾶσαι αἱ τεχνικαὶ αὐταὶ μονάδες ὑπήχθησαν, διὰ μὲν τὴν Νότιον Ἑλλάδα εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις συσταθὲν Μηχανοκίνητον Τάγμα, διὰ δὲ τὰς βορείους περιοχὰς εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ Κεντρικὸν Συνεργεῖον Βορείου Ἑλλάδος. Τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ὁδηγῶν καὶ τὴν ἐν γένει ἄσκησιν τῶν ἀνδρῶν τῶν Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν, ἀνέλαβον, κατὰ μέγα μέρος, ἄνδρες τοῦ 11ου Τάγματος Χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι εἶχον εἰδικῶς ἐκπαιδευθῆ εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν. Μολονότι τὰ ἐπακολουθήσαντα ραγδαίως γεγονότα τοῦ συμμοριτοπολέμου, τὰ ὁποῖα ἐπέβαλον τὴν ἄμεσον χρησιμοποίησιν τῶν τεχνικῶν αὐτῶν μονάδων, δὲν ἐπέτρεψαν τὴν πλήρη ἐκπαίδευσίν των, οἱ ἄνδρες τούτων προσέφερον πολυτίμους ὑπηρεσίας κατὰ τὴν συμμετοχὴν τῆς Χωροφυλακῆς εἰς τὸν νέον τοῦτον ἐθνικὸν ἀγῶνα.

9. Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ 141ου ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗΣ - ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

Πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς τὰ τῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς, μετὰ τὴν ἀνασύστασιν τῶν Ἀστυνομικῶν Ὑπηρεσιῶν ἀνὰ τὴν χώραν καὶ τὸν ἀκολουθήσαντα συμμοριτοπόλεμον, ὀφείλομεν νὰ ὁμιλήσωμεν δι' ὀλίγων, διὰ τὴν εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα δρᾶσιν τοῦ 141ου Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς. Ὡς ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω, τὸ Τάγμα τοῦτο, κατὰ τὰ δύο τρίτα ἀπετελεῖτο ἐξ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς καί, ὡς ἐκ τούτου, ἡ ἀναπτυχθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ ἐθνικὴ δρᾶσις εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην, πρὸς ἐξόντωσιν ἢ ἀπομάκρυνσιν τῶν ἑαμοβουλγαρικῶν συμμοριῶν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας, ἀνήκει, κατὰ πρώτιστον λόγον, εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Τό, ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Γ. Καροφυλλάκην 141ον Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς, μετὰ λαμπρὰν δρᾶ-

σιν κατὰ τὴν Δεκεμβριανὴν στάσιν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὰ Προάστια, περὶ τῆς ὁποίας ὡμιλήσαμεν ἤδη, ἐστάλη εἰς τὰ Μεσόγεια τῆς Ἀττικῆς (Χασιά, Κουκουβάουνες, Λιόσια, Μενίδιον κλπ.), ὅπου, κατόπιν διμήνου συστηματικῆς προσπαθείας, ἐξεκαθάρισε τὰς περιοχὰς αὐτάς, ἐκ τῶν ἐλασιτικῶν συμμοριῶν καὶ ἐγκαθίδρυσε νομίμους ἀρχάς. Κατόπιν, περὶ τὰ μέσα Μαρτίου 1945, ἐστάλη εἰς Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ὅπου ἡ κατάστασις ἦτο λίαν περιπεπλεγμένη, ἐγκυμονοῦσα μεγίστους ἐθνικοὺς κινδύνους, διότι ἐκεῖ δὲν ἔδρων μόνον αἱ ἐαμοελασιτικαὶ συμμορίαι, ἀλλὰ καὶ αἱ μετ' αὐτῶν στενῶς συνεργαζόμεναι βουλγαρικαί, αἱ ὁποῖαι ἀπέβλεπον εἰς τὴν ὁριστικὴν ἀπόσπασιν τῶν βορείων αὐτῶν περιοχῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐγκαθίδρυσιν μιᾶς προσωρινῆς ἐαμοβουλγαρικῆς κυριαρχίας, ἡ ὁποία θὰ προελείαινε τὴν ὁριστικὴν προσάρτησίν των εἰς τό, ἤδη ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, σχηματισθὲν βουλγαρικὸν κομμουνιστικὸν κράτος. Πρὸς πληρεστέραν διαφώτισιν ἐπὶ τοῦ συντελεσθέντος, ὑπὸ τοῦ 141 Τάγματος, σημαντικοῦ τούτου ἐθνικοῦ ἔργου εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην, παραθέτομεν πιστὴν περιγραφήν, βάσει ἐκθέσεως τοῦ ἐπιτελοῦς τοῦ Τάγματος, τότε μοιράρχου Ἀρ. Ζαφειροπούλου.

Τὴν 14.3.1945 τὸ Τάγμα, ὑπαχθὲν ὑπὸ τὴν XVIην Ἑλληνικὴν Ταξιαρχίαν, ἐπεβιβάσθη τοῦ γαλλικοῦ ὑπερωκεανίου «Κριντὰν» καί, τὴν 16.3.1945, ἔφθασεν εἰς Θεσσαλονίκην. Ἐν τῷ ἰδίῳ πλοίῳ ἐπεβιβάσθη καὶ τὸ 159 Τάγμα, τὸ Ἐπιτελεῖον τῆς XVIης Ἑλληνικῆς Ταξιαρχίας, τὸ Ἐπιτελεῖον τῆς Ἀνωτάτης Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Ἀνατολικῆς Μακεδονίας - Θράκης, μετὰ τοῦ Λόχου Στρατηγείου, καὶ δύο λόχοι ρωσικοῦ στρατοῦ (αἰχμαλώτων), προοριζομένων διὰ Θεσσαλονίκην καὶ ἐκεῖθεν διὰ Ρωσίαν. Ἅπασαι αἱ ἀνωτέρω ἑλληνικαὶ δυνάμεις ἐστρατωνίσθησαν εἰς τοὺς Στρατῶνας τοῦ 50οῦ Συντάγματος Θεσσαλονίκης.

Τὴν 21.3.1945, διατεθέντων αὐτοκινήτων, ἐπεβιβάσθη τούτων τὸ Τάγμα διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην. Τὴν 18ην ὥραν τῆς αὐτῆς ἔφθασεν εἰς Καβάλαν, ὅπου διενυκτέρευσεν εἰς τοὺς Στρατῶνας Καλαμίτσης. Εἰς Καβάλαν παρέμεινεν εἷς λόχος, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνεχώρησαν τὴν πρωίαν τῆς ἑπομένης διὰ Ξάνθην καὶ Κομοτηνήν. Ἐν Ξάνθη, παρέμεινεν εἷς λόχος. Ἐν Κομοτηνῇ δύο λόχοι. Ἅμα τῇ ἐγκαταστάσει, ἱδρύθησαν ἐν Καβάλᾳ τρία Ἀστυνομικὰ Τμήματα, ἐν δὲ τῇ Ξάνθῃ καὶ Κομοτηνῇ ἀνὰ ἕν.

Ἀμέσως ἐξεδόθησαν προκηρύξεις περὶ παραδόσεως τῶν ὅπλων κλπ. Ταὐτοχρόνως ἤρχισεν ἡ σύλληψις τῶν δοσιλόγων, ὡς συνεργασθέντων μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἰδίᾳ τῶν Ἀρμενίων βουλγαροφίλων. Ὁμοίως, ἐνηργήθησαν συλλήψεις ἐγκληματιῶν. Δι' ὅλους τούτους ἐσχηματίσθησαν δικογραφίαι. Ἐξεδιώχθησαν, ἐκεῖθεν τῶν ὁρίων τοῦ Κράτους, οἱ ἐγκατασταθέντες ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν κατοχήν. Ἱδρύθησαν φυλακαὶ καὶ ὠργανώθησαν αὗται, καὶ γενικῶς ἤρξατο λειτουργοῦσα Ἀστυνομικὴ Ὑπηρεσία εὐνομουμένου Κράτους.

Τὴν 29.3.1945, δύο λόχοι προωθήθησαν εἰς Ἀλεξανδρούπολιν. Κατὰ τὴν διέλευσιν τῆς φάλαγγος ἐκ τῆς κεντρικῆς λεωφόρου ἐδέχθη αὕτη πυρὰ αὐτομάτων ὅπλων καὶ χειροβομβίδων ἐκ τῶν νώτων ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν. Ἐπηκολούθησε μάχη. Ἐντὸς δύο ὡρῶν οἱ δύο λόχοι ἐγένοντο κύριοι τῆς καταστάσεως καὶ διὰ καταλλήλου ἑλιγμοῦ, περικυκλώσαντες τὴν περιοχήν, συνέλαβον 650 ὡς ἐνεχομένους εἰς τὴν ἐπίθεσιν. Μεταξὺ τούτων ἦσαν ἀνώτεροι βαθμοῦχοι τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως (νομάρχαι - εἰσαγγελεῖς - πρόεδροι Δικαστηρίων - δήμαρχοι - λαϊκοὶ ἐπίτροποι) καὶ ἄλλοι σημαίνοντες κομμουνιστικοὶ παράγοντες. Συνελήφθησαν δοσίλογοι Ἀρμένιοι καὶ λοιποὶ βουλγαρόφιλοι. Ἀνακρίσεων ἐπελήφθη προσωπικῶς ὁ μοίραρχος Ἀριστ. Ζαφειρόπουλος. Οἱ ἔνοχοι τῶν παντὸς εἴδους ἀδικημάτων ἐνεκλείοντο εἰς τὰς φυλακάς, αἵτινες ἐτέλουν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἰδίου μοιράρχου. Τὴν 4.4.1945, προωθήθη λόχος εἰς Σουφλίον, ὅπου ἱδρύθη Ἀστυνομικὸν Τμῆμα.

Καθ' ὅλην τὴν περιοχήν, τὴν κατεχομένην ὑπὸ τοῦ Τάγματος, διωρίσθησαν νέοι ἐθνικισταὶ δήμαρχοι καὶ πρόεδροι Κοινοτήτων. Ἐκλείσθησαν τὰ παντὸς εἴδους γραφεῖα τῶν ἀντεθνικῶν ὀργανώσεων ΕΑΜ - ΕΠΟΝ, Ἐθνικῆς Ἀλληλεγγύης κλπ. Αἱ ἀνακρίσεις καὶ συλλήψεις τῶν ἐγκληματιῶν συνεχίσθησαν. Ἀνευρέθησαν καὶ κατεσχέθησαν 22 αὐτόματα ὅπλα καὶ 65 ἀτομικὰ ὅπλα, καθὼς καὶ ἀφθονία πυρομαχικῶν ἐν Ἀλεξανδρουπόλει, κεκρυμμένων ὑπὸ κομμουνιστῶν, καὶ ἕτερα εἰς ἄλλα χωρία.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἕβρου, ἡ διλοχία παρέμεινε μέχρι τῆς 24.4.1945 ὅτε ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ τῆς XVης Ταξιαρχίας, ἀφίκετο εἰς Καβάλαν. Εἰς τὸν μοίραρχον Ζαφειρόπουλον ἀνετέθη ἡ διοίκησις τῆς Διοικήσεως Ἐθνοφυλακῆς Νομοῦ Καβάλας, μὲ προωθημένα Τμήματα ἐν Ἐλευθερουπόλει, Χρυσουπόλει καὶ Θάσῳ. Τὴν 28.3.1945, ἀφιχθεῖσα ἡ Χωροφυλακή, ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά της ἀπὸ τὴν Ἐθνοφυλακήν.

Ἡ ὑποδοχή, συνεχίζει ἡ ἔκθεσις Ζαφειροπούλου, ἥτις ἐγένετο εἰς τὸ Τάγμα, ἀπὸ Θεσσαλονίκης μέχρις Ἕβρου, ὅπου πρῶτον ὕψωσε τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν εἰς τὰ τουρκικὰ καὶ βουλγαρικὰ σύνορα, εἶναι ἀπερίγραπτος. Παντοῦ, ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν κατοίκων ἦτο ἀκράτητος, διότι, ἔπειτα ἀπὸ μίαν τετραετῆ βαρεῖαν δουλείαν ἔβλεπε τὸν Ἐθνικὸν Στρατόν, ἡ ἄφιξις τοῦ ὁποίου ἐσήμανε τὴν πλήρη καὶ πραγματικὴν ἐλευθερίαν. Διότι, ἐπὶ αὐτοδιοικήσεως (ἐαμοκρατίας), ὑπέφερε περισσότερα παρὰ ἐπὶ βουλγαρικῆς κατοχῆς. Λαὸς καὶ Στρατὸς ἔκλαιον ἀπὸ συγκίνησιν. Αἱ ὁδοὶ διελεύσεως εἶχον κατακλυσθῆ ἀπὸ τοὺς κατοίκους, οἵτινες ἔρραινον μὲ ἄνθη τὸν Στρατὸν καὶ ἔστεφον τοὺς ἄνδρας μὲ στεφάνους. Αὐτοκίνητα, φέροντα τὸν Στρατόν, ἐσηκώνοντο εἰς τὰς χεῖρας. Δοξολογίαι ἐγίνοντο, λόγοι ἐξεφωνοῦντο. Τὰ πάντα ἐπροκάλουν ρίγη συγκινήσεως καὶ

Ἐθνικῆς ὑπερηφανείας, διὰ τὰ Τμήματα ταῦτα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

Διεπιστώθη διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ὅτι αἱ σφαγαί, ἡ τρομοκρατία, ἡ ἐπιβληθεῖσα πεῖνα, αἱ ἐξορίαι, τὰ φρικιαστικὰ ἐγκλήματα τῶν βουλγαρικῶν ὀρδῶν, δὲν ἐστάθησαν ἱκανὰ νὰ κλονίσωσι τὸ ἠθικὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, οὔτε νὰ μειώσωσι τὸ Ἑλληνικὸν πατριωτικὸν αἴσθημα τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς ταύτης, οἵτινες, μετὰ πεποιθήσεως, ἀνέμενον σύντομον τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ δικαίου ἐπὶ τῶν Ἑλληνικωτάτων τούτων ἐδαφῶν.

Ἡ αὐτὴ ἔκθεσις ὑπογραμμίζει ἰδιαιτέρως ὅτι, ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ, αἰσχράν, αἰσχροτάτην διαγωγήν, ἀνθελληνικὴν καὶ ἀντεθνικὴν στάσιν ἐσημείωσε τὸ ἀρμενικὸν στοιχεῖον. Ἅμα τῇ εἰσόδῳ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος τῶν βουλγαρικῶν στρατευμάτων, προφυλασσομένων ὄπισθεν τῶν σιδηροφράκτων γερμανικῶν κιγκλιδωμάτων, οἱ Ἀρμένιοι, ἐν τῷ συνόλῳ των (ἐξαίρεσις οὔτε 5%), μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς προύχοντάς των καὶ τοὺς ἱερεῖς των, μὲ τὸν Τίμιον Σταυρὸν ἀνὰ χεῖρας, ἐξῆλθον εἰς φάλαγγας ἐκ τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων, ἵνα προϋπαντήσωσι «τὸν ἡρωικὸν βουλγαρικὸν στρατόν». Ἅπαντες, μὲ ὑγροὺς τοὺς ὀφθαλμούς, προσέφερον ἀνθοδέσμας εἰς τοὺς Βουλγάρους στρατιώτας, τοὺς ἐνηγκαλίζοντο καὶ τοὺς κατεφίλουν, τοὺς ἐθαύμαζον διὰ τὸν «ἡρωισμόν» των καὶ τὸ πολεμικόν των μένος καὶ τοὺς ηὐχαρίστουν, διότι, ἔπειτα ἀπὸ 20ετῆ βαρὺν ἑλληνικὸν ζυγόν, τοὺς ἐχάρισαν τὴν ἐλευθερίαν των! Εὗρον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀποδείξωσι ποῖοι εἶναι. Ἐλησμόνησαν ὅτι καταδιωκόμενοι, ἄλλοτε ὑπὸ ἄλλων Κρατῶν, εὗρον ἄσυλον εἰς τὴν φιλόξενον Ἑλληνικὴν γῆν, ὅτι εἰργάζοντο, ἐκινοῦντο καὶ ἐμπορεύοντο, ὡς γνήσιοι Ἕλληνες πολῖται, ὅτι ἐστεγάσθησαν καὶ ἔτυχον περιποιήσεως ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, τόσον ὅσον οὔτε αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες. Ἀπέβαλον τὴν προσωπίδα τοῦ Ἕλληνος πολίτου, τὴν ὁποίαν, ἐπὶ τόσα ἔτη, ὑπούλως ἔφερον καὶ ἐνηγκαλίσθησαν τὰς βουλγαρικὰς ὀρδάς. Συνειργάσθησαν πλέον στενότατα, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἰταμῆς βουλγαρικῆς κατοχῆς, μετὰ τῶν βουλγαρικῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν Ἀρχῶν, ὡς γνήσιοι ἀδελφοί. Ἀντικειμενικός των σκοπὸς ἦτο ἡ ἐξαφάνισις τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐκ Βορείου Ἑλλάδος, ὁ σφετερισμὸς τῶν περιουσιῶν των, ὁ ἐντεῦθεν ἄκοπος πλουτισμός των καὶ ἡ μόνιμος κατοχὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἐδαφῶν ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, ἵνα, οὕτω, εὐδαιμονῶσι καὶ οὗτοι...

Ἑτέρα κατηγορία ἀτόμων, ἅτινα, θὰ ἔδει ὁπωσδήποτε νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἐκ τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ἦσαν οἱ βουλγαρικῆς καταγωγῆς, οἱ ἐκ Δυτικῆς Μακεδονίας βουλγαρίζοντες καὶ πάντες οἱ βουλγαρόφιλοι, οἵτινες, κατὰ τὴν τελευταίαν κατοχήν, ἐξεδηλώθησαν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ὑπὲρ τῆς Βουλγαρίας καὶ ποικιλοτρόπως συνειργάσθησαν μετὰ τῶν βουλγαρικῶν Ἀρχῶν, ἀπαρνηθέντες τὴν Ἑλλάδα καὶ πιστεύσαντες εἰς τὴν ἰδέαν τῆς μεγάλης Βουλγαρίας. Ἐξύβρισαν, κατεπάτησαν καὶ ἐξέσχισαν τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν. Ἐπίεσαν, κατετυράννησαν, ἐξεμεταλλεύθησαν καὶ ἐπρόδωσαν Ἕλληνας. Ἐξώρισαν Ἕλληνας καὶ διήρπασαν τὰς περιουσίας αὐτῶν. Ἐπλούτισαν, διαρκούσης τῆς κατοχῆς, εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐλιμοκτόνουν. Ἐπροκάλουν τὴν ἡττοπάθειαν τῶν Ἑλλήνων. Ἐπροπαγάνδιζον καὶ ὡμίλουν δημοσίᾳ ὑπὲρ τῆς μεγάλης Βουλγαρίας. Πάντα τ' ἀνωτέρω, ὑπογραμμίζει ἡ ἔκθεσις, προέκυψαν ἐξ ἀνακρίσεων.

Εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι, τῇ προτροπῇ τῆς βουλγαρικῆς ὑπηρεσίας κατασκοπείας καὶ προπαγάνδας, παρέμειναν ἐν Ἑλλάδι, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος πολέμου, ἅπαντες οἱ τῆς ἀνωτέρω κατηγορίας, οἵτινες ἐξέλεξαν ὡς τόπον διαμονῆς των τὴν Δυτικὴν καὶ Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ἵνα ἐξυπηρετῶσι τὰ συμφέροντα τῆς πραγματικῆς των πατρίδος Βουλγαρίας, εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ καταλήγει ἡ ἔκθεσις Ζαφειροπούλου: «Ἐν τῇ κατεχομένῃ, κατὰ τὸν πόλεμον Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ, αἱ βουλγαρικαὶ Ἀρχαί, εὐθὺς ἀμέσως ἐγκατέστησαν χιλιάδας ὁλοκλήρους βουλγαρικῶν οἰκογενειῶν, ἐξηφάνισαν πᾶν ὅ,τι θὰ ἐπρόδιδε ὅτι κατῴκουν ἄλλοτε εἰς τὰ ἐδάφη Ἕλληνες. Ἀντικατέστησαν καὶ αὐτὰ τὰ γράμματα τῶν σταδιοδεικτῶν τῶν ὁδῶν καὶ αὐτὰ τὰ γράμματα τῶν εἰκόνων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ αὐτὰ τὰ χρώματα τῶν σκοπιῶν. Ὑπεχρέωσαν ἅπαντας νὰ δηλώσωσι βουλγαρικὴν ὑπηκοότητα, ἀπηγόρευσαν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ πᾶν τὸ Ἑλληνικόν, καίτοι τὰ ἐδάφη ταῦτα δὲν εἶχον ὁριστικῶς ἐπιδικασθῇ εἰς αὐτούς.....

Οἱ κομμουνισταὶ τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ὡς διεπιστώθη ἐκ τῶν ἀνακρίσεων, ἐν ταῖς περιοχαῖς Καβάλας - Ξάνθης - Ροδόπης - Ἕβρου, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν κομμουνιστῶν τῆς Βουλγαρίας, εἶχον ἀποφασίσει τὴν αὐτονόμησιν τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Βουλγαρίας. Τοῦτο εἶναι γεγονὸς ἀναμφισβήτητον. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλήφθη ἐν Σόφιᾳ κατὰ Σεπτέμβριον μῆνα τοῦ 1944, ὅτε μετέβη ἐκεῖσε μεγάλη ἐπιτροπὴ ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν πόλεων Σερρῶν - Δράμας - Καβάλας - Ξάνθης - Κομοτηνῆς - Διδυμοτείχου κλπ.

Οἱ κομμουνισταὶ οὗτοι συνειργάσθησαν ἀδελφικῶς μετὰ τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν βουλγαρικῶν Ἀρχῶν. Βουλγαρικὸς Στρατὸς καὶ ἐλασῖται ἐβομβάρδισαν καὶ κατέστρεψαν ἑλληνικὰ χωρία, ἵνα ἐπιτύχωσι τὴν ἐξόντωσιν τῶν ἐθνικιστικῶν ὁμάδων τοῦ Τσαούς-Ἀντών. Οἱ ἴδιοι, κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Βουλγάρων, διηυκόλυνον τὴν ὑπὸ τούτων διαρπαγὴν καὶ μεταφορὰν εἰς Βουλγαρίαν κινητῶν ἑλληνικῶν ἀντικειμένων. Ἐν Ἀλεξανδρουπόλει, τὴν 29.3.1945, ὠργάνωσαν καὶ ἐνήργησαν ἐπίθεσιν ἐναντίον μας, ἀλλ' ἐντὸς δύο ὡρῶν ἐγενόμεθα κύριοι τῆς καταστάσεως. Ἐπὶ αὐτοδιοικήσεως (ἐαμοκρατίας), ἤσκησαν τοιαύτην τρομοκρατίαν,

πιέσεις καὶ διαρπαγὰς εἰς βάρος τῶν ἐθνικιστῶν, ὥστε ὠχριᾷ ἐνώπιον τούτων ἡ βουλγαρικὴ βαρβαρότης. Εἰς χιλιάδας ἀνέρχονται αἱ ἐκτελέσεις ἐθνικιστῶν τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Δυτικῆς Θράκης. Οἱ συλλαμβανόμενοι μετεφέροντο εἰς τὸ στρατόπεδον Σουφλίου, ἔνθα ἐξετελοῦντο.

Πᾶς μὴ ἀνήκων εἰς τὰς ὀργανώσεις των ἐθεωρεῖτο προδότης, διότι εἶχον τὴν γνώμην ὅτι μόνον αὐτοὶ ἤσκουν τὸ μονοπώλιον τοῦ πατριωτισμοῦ...

Οἱ ὑπηρετήσαντες εἰς τὸ 141ον Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἦσαν πάντοτε πρόθυμοι καὶ ἀκούραστοι. Φόβοι, κίνδυνοι ζωῆς καὶ σωματικὴ κόπωσις, ἐκ κακουχιῶν καὶ στερήσεων, ἦσαν πράγματα ἄγνωστα δι' αὐτούς. Προσέφερον τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς Πατρίδος. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, βαθμοφόροι καὶ μὴ ἔγιναν ἁπλοῖ στρατιῶται καὶ μόνον στρατιῶται καὶ ἐβάδιζον ἀδελφωμένοι εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα.

Τοιοῦτοι ἄνδρες ἀπετέλεσαν τὸ 141 Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς, τὸ ὁποῖον ἀπέβη ἡρωικὸν καὶ θαυμαστόν, τὸ καμάρι τῶν ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν μονάδων, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν ἀνωτέρων ἀγγλικῶν καὶ ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν προσωπικοτήτων. Αὐτὴ ἦτο ἡ δρᾶσις τοῦ 141ου Τάγματος, ὅπερ ἐθεωρεῖτο, καὶ ἦτο, Τάγμα σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου τῆς Χωροφυλακῆς».

10. Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΕΙΣ ΘΡΑΚΗΝ

Πράγματι, τὸ 141 Τάγμα εὗρεν, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην, κατάστασιν δραματικὴν ἐθνικῶς. Τὰ γερμανικὰ στρατεύματα ἀποχωροῦντα ἄφηνον ἐπὶ τόπου βουλγαρικὰς μονάδας, αἱ ὁποῖαι μετεμορφοῦντο εἰς «λαϊκὸν στρατὸν» ἢ ἐσχημάτιζον ὁμάδας, αἱ ὁποῖαι ἐνεσωματοῦντο εἰς τὰς δρῶσας, εἰς τὰς περιοχὰς αὐτάς, βουλγαρικὰς κομιτατζηδικὰς συμμορίας. Αἱ ἐλασιτικαὶ συμμορίαι συνειργάζοντο ἀπροκαλύπτως μὲ τὸν «βουλγαρικὸν λαϊκὸν στρατὸν» καὶ τὰς κομιτατζηδικὰς συμμορίας, αἱ ὁποῖαι τώρα καὶ αὐταὶ ἔλαβον τὸ χρῖσμα τοῦ «λαϊκοῦ ἀπελευθερωτικοῦ στρατοῦ». Τὰ ἀποχωροῦντα γερμανικὰ καὶ βουλγαρικὰ στρατεύματα ἄφηνον μυδραλλιοβόλα, αὐτόματα, πυρομαχικὰ καὶ ἀποθήκας τροφίμων πρός, ἐν ἀδελφικῇ συμπνοίᾳ, διανομὴν ὑπὸ τῶν βουλγαρικῶν καὶ ἐλασιτικῶν συμμοριῶν. Εἰς τὰς πόλεις καὶ κώμας, ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν κοιναὶ «λαϊκαὶ» ἐαμοβουλγαρικαὶ ἐπιτροπαί, αἱ ὁποῖαι, στηριζόμεναι εἰς τὰς ἐνόπλους συμμορίας, ἐτρομοκράτουν καὶ κατεβασάνιζον τὸν ἐθνικόφρονα πληθυσμόν, ἐξαναγκαζόμενον νὰ ὑπογράφῃ δηλώσεις ὅτι «προσχωρεῖ εἰς τὴν λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς αὐτονόμου Μακεδονίας καὶ Θράκης». Οἱ Τοῦρκοι τῆς Θράκης ἢ παρέμενον ἀδιάφοροι ἢ ἐπωφελοῦντο διὰ νὰ ἀποσπάσουν ὠφελήματα εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων. Οἱ τότε ἐγκατεστημένοι ἐκεῖ πολυπληθεῖς Ἀρμένιοι, μολονότι ἔζων ἤδη ὑπὲρ τὴν εἰκοσαετίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐθεωροῦντο Ἕλληνες, εἶχον ταχθῆ ἀνεπιφυλάκτως μὲ τοὺς Βουλγάρους, μετέχοντες εἰς τὰς καταπιέσεις τῶν Ἑλλήνων, ἤδη δὲ φοβούμενοι ποινὰς καὶ ἀντεκδικήσεις, ὅταν θὰ ἀπεκαθίστατο ἡ νόμιμος Ἑλληνικὴ ἐξουσία, ὑπεστήριζον ἀναφανδὸν τὴν ἐαμοβουλγαρικὴν διοίκησιν.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, τὸ 141 Τάγμα, εὑρέθη ὑποχρεωμένον νὰ διεξαγάγῃ, εὐθὺς ὡς ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην, σκληρὸν ἔνοπλον ἀγῶνα, ἐν συνεργασίᾳ καὶ μετά τινων ἀνασυγκροτηθεισῶν ἐθνικῶν ὁμάδων, ἐν πρώτοις διὰ νὰ καταλάβῃ τὰς πόλεις καὶ κώμας, νὰ ἀποδιώξῃ τὰς λαϊκὰς ἐαμοβουλγαρικὰς ἐπιτροπὰς καὶ νὰ ἐγκαθιδρύσῃ νομίμους Ἑλληνικὰς ἀρχάς, ἐν συνεχείᾳ δὲ νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὴν ὕπαιθρον ἀπὸ τὰς ἐαμοκομιτατζηδικὰς συμμορίας. Πρὸς τοὺς κατοίκους διεσκόρπισε προκηρύξεις καλοῦν αὐτοὺς νὰ παραδώσουν τὰ εἰς χεῖράς των ὅπλα, νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν νομιμότητα καὶ νὰ συνεργασθοῦν, πρὸς πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ ἐκκαθάρισιν ἀπὸ τὰ ἀναρχικὰ στοιχεῖα. Ἰδοὺ μία ἐκ τῶν προκηρύξεων αὐτῶν τοῦ 141ου Τάγματος, πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Θράκης.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

Ἐπιθυμοῦντες ὅπως ἀποκαταστήσωμεν τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Νομῶν Ροδόπης, Ξάνθης καὶ Ἕβρου.

«Προσκαλοῦμεν ἅπαντας τοὺς κατοίκους τῶν περιφερειῶν τούτων, ὅπως συμμορφωθῶσι πρὸς τὰ κατωτέρω, ἅτινα καθίσταται ἐπιβεβλημένον ὅπως τηρηθῶσιν, ἵνα ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ὁμαλότητα καὶ ἑνότητα τοῦ πληθυσμοῦ, πρὸς προαγωγὴν τῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους.

1. Οἱ κατέχοντες ὅπλα, πυρομαχικὰ καὶ ἐν γένει στρατιωτικὰ εἴδη πάσης φύσεως, ὑποχρεοῦνται ὅπως παραδώσωσι ταῦτα εἰς τὰς ἀρχὰς Ἐθνοφυλακῆς ἢ εἰς τὰς πλησιεστέρας ἀγγλικὰς δυνάμεις, ὅπου δὲν ὑπάρχει Ἐθνοφυλακή, εἴτε τὰ εἴδη ταῦτα εἶναι ἀτομικὰ εἴτε προέρχονται ἐκ λαφύρων τῶν στρατευμάτων κατοχῆς ἢ τοῦ ΕΛΑΣ ἢ οἱασδήποτε ἄλλης ὀργανώσεως.

Προθεσμίαν παραδόσεως ὁρίζομεν, διὰ μὲν τὰς πόλεις Κομοτηνῆς, Ξάνθης, Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ κωμοπό-

λεως Σαππῶν ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, διὰ δὲ τὰς λοιπὰς πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς τὰς ἕδρας τῶν ἐπαρχιῶν τῶν Ἀρχῶν Ἐθνοφυλακῆς ἢ τῶν ἀγγλικῶν στρατιωτικῶν Ἀρχῶν.

Μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς προθεσμίας ταύτης θὰ κατάσχωνται τ' ἀνωτέρω εἴδη, οἱ δὲ κάτοχοι αὐτῶν θὰ συλλαμβάνωνται καὶ θὰ παραπέμπωνται εἰς τὰς ἁρμοδίας δικαστικὰς Ἀρχάς, ἵνα ἐπιβληθῶσιν αὐτοῖς αἱ βαρεῖαι κυρώσεις τοῦ, ἐσχάτως δημοσιευθέντος, νόμου περὶ παρανόμου ὁπλοφορίας. Μὲ τὰς αὐτὰς ποινάς, τιμωροῦνται καὶ οἱ φέροντες μεθ' ἑαυτῶν αἰχμηρὰς μαχαίρας ἢ ἄλλα ἀντικείμενα, δι' ὧν εἶναι δυνατὸν νὰ προξενηθῶσι σωματικαὶ βλάβαι εἰς ἀνθρώπους κατὰ τὴν συνήθη αὐτῶν χρῆσιν. Οὐδεμία ἄδεια ὁπλοφορίας ἰσχύει, εἰς τὰς ὡς ἄνω περιφερείας, παρ' οἱασδήποτε Ἀρχῆς καὶ ἂν ἔχῃ ἐκδοθῇ αὕτη.

2. Ἡ ἄσκησις τρομοκρατίας καὶ ἡ ἰδιοποίησις κρατικῆς ἐξουσίας, παρ' ἀτόμων ἢ ὁμάδων, μὴ ἐχόντων ἐντολὴν τῶν Ἑλληνικῶν Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν τῆς Θράκης, ἀπαγορεύεται ἀπολύτως, οἱ δὲ παραβάται θὰ ὑπέχωσι βαρείας εὐθύνας ἔναντι τῶν νόμων τοῦ Κράτους, ἐν ὄψει τῆς ἐπιζητουμένης πλήρους Ἐθνικῆς ἑνότητος, ὑπὸ τὰς σημερινάς, ἄκρως λεπτάς, Ἐθνικὰς συνθήκας. Πᾶς φιλόνομος πολίτης νὰ καταγγέλῃ ἀμέσως, εἰς τὰς ἁρμοδίας Στρατιωτικὰς Ἀρχάς, τὰς ὡς ἄνω παραβάσεις.

3. Ἅπαντες οἱ κάτοικοι ὑποχρεοῦνται ὅπως συντρέξωσι τὰς Ὑπηρεσίας τοῦ Τάγματος εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς του, ἀπὸ οἱονδήποτε ἀναρχικὸν στοιχεῖον ἢ ἄλλα ἄτομα, παρανόμως διαμένοντα ἐν Ἑλλάδι, κατὰ παράβασιν τοῦ νόμου περὶ ἀλλοδαπῶν, εἴτε ἰδιῶται εἶναι ταῦτα εἴτε στρατιωτικοί (οἷον Βούλγαροι, Γερμανοί, Ἀλβανοὶ κλπ.). Οἱ ἀποσιωποῦντες ἢ ἀποκρύπτοντες τοιαῦτα πρόσωπα θὰ ὑφίστανται τὰς βαρείας κυρώσεις τῶν νόμων περὶ ἀσφαλείας τοῦ Κράτους.

4. Νὰ ὑποδείξωσι τὰ μέρη ἢ τὰς ἀποθήκας, εἰς ἃς εὑρίσκονται ὅπλα παντὸς εἴδους, πυρομαχικά, ἐκρηκτικαὶ ὗλαι ἢ ἄλλα ἀντικείμενα τῶν τέως ὑφισταμένων ἀπελευθερωτικῶν ὀργανώσεων ἢ τῶν βουλγαρικῶν ἢ γερμανικῶν Ἀρχῶν Κατοχῆς. Ὁμοίως, νὰ ὑποδείξωσι τοὺς χώρους, εἰς οὓς τυχὸν εὑρίσκονται νάρκαι, χειροβομβίδες ἢ ἄλλαι ἐκρηκτικαὶ ὗλαι, προκειμένου νὰ περισυλλεγῶσιν αὗται, πρὸς ἀποφυγὴν δυστυχημάτων.

5. Εἰς τὸ Τάγμα ἢ τὰ τμήματα αὐτοῦ, ὑποχρεοῦνται ἅπαντες ὅπως σπεύδωσιν νὰ παρέχωσιν πᾶσαν πληροφορίαν σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὴν ἀσφάλειαν τῆς περιοχῆς.

6. Ὑποχρεοῦνται, ἐπίσης, ὅπως παραδώσωσιν ἡμῖν ἢ εἰς τὰς κατὰ τόπους Ὑπηρεσίας τοῦ Τάγματος, τὰ τυχὸν κατεχόμενα δημόσια ἢ ἰδιωτικὰ εἴδη, διαρπαγέντα καὶ ἐγκαταλειφθέντα ὑπὸ τῶν ὀργανώσεων ἢ τῶν βουλγαρικῶν ἢ γερμανικῶν Ἀρχῶν, (π.χ. εἴδη στρατωνισμοῦ, ἱματισμοῦ, ἔπιπλα γραφείων κλπ. τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν Ἀρχῶν, αἵτινες διελύθησαν ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ ἐχθροῦ). Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται καὶ οἱ ἀγοράσαντες, παρὰ τῶν βουλγαρικῶν ἀρχῶν ἢ τῶν ὀργανώσεων, τοιαῦτα εἴδη, ὑποχρεούμενοι καὶ οὗτοι ὅπως παραδώσωσι ταῦτα.

7. Τὰ παντοπωλεῖα, ἐμπορικὰ κλπ. καταστήματα θ' ἀνοίγωσι τὴν 8ην πρωινὴν καὶ θὰ κλείωσιν ὑποχρεωτικῶς τὴν 8ην μ.μ., μὲ ὑποχρεωτικὴν μεσημβρινὴν ἀνάπαυσιν ἀπὸ 1 - 5. Τὰ ἑστιατόρια, οἰνομαγειρεῖα, καφενεῖα καὶ ζαχαροπλαστεῖα θὰ κλείωσιν ὑποχρεωτικῶς τὴν 11ην μ.μ. ὥραν. Τὰ κουρεῖα, τὸ Σάββατον, δύνανται νὰ παραμένωσιν ἀνοικτὰ μέχρι τῆς 11ης μ.μ. ὥρας. Τὴν Κυριακὴν θὰ παραμένωσιν κλειστὰ ἅπαντα τὰ καταστήματα, πλὴν τῶν καφενείων, ζαχαροπλαστείων, ἑστιατορίων, οἰνομαγειρείων καὶ φωτογραφείων, ἅτινα θ' ἀνοίγωσι τὴν 9ην π.μ. ὥραν. Τὰ παντοπωλεῖα, λαχανοπωλεῖα καὶ κρεοπωλεῖα θὰ παραμένωσιν ἀνοικτὰ ἀπὸ 8 π.μ. ἕως 1 μ.μ. κατὰ τὰς Κυριακάς. Εἰς τὰς κωμοπόλεις καὶ χωρία, κατὰ τὰς Κυριακάς, θὰ ἀνοίγωσι μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν.

8. Προκειμένου νὰ ἐνεργῶμεν, κατὰ διαστήματα, ἔλεγχον εἰς τὰς οἰκίας τῆς περιφερείας μας, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ταυτότητος καὶ τοῦ ποιοῦ τῶν ἐν αὐταῖς διαμενόντων ἀτόμων, ὑποχρεοῦμεν τοὺς οἰκοδεσπότας τῶν οἰκιῶν, ὅπως ἀναρτήσωσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς θύρας εἰσόδου πινακίδα ἐμφαίνουσαν τὸ ὀνοματεπώνυμον, πατρώνυμον, ἡλικίαν καὶ συγγενικὴν σχέσιν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ διαμενόντων ἀτόμων. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς κατοίκους νὰ φιλοξενῶσιν ἄγνωστα πρόσωπα. Ἐν περιπτώσει ἐμφανίσεως ἀγνώστου προσώπου ὑποχρεοῦνται ν' ἀναγγείλωσι πάραυτα τοῦτο εἰς τὴν πλησιεστέραν στρατιωτικὴν Ἀρχήν.

Ἐν περιπτώσει φιλοξενίας συγγενῶν ἢ γνωστῶν ἀτόμων, ὑποχρεοῦνται οἱ οἰκοδεσπόται ν' ἀναγγέλλωσι τοῦτο ἀμέσως, εἰς τὸ ὑφ' ὑμᾶς στρατονομικὸν ἀπόσπασμα ἢ εἰς τὰς κατὰ τόπους στρατιωτικὰς Ἀρχάς, ἐγχειρίζοντες καὶ ὀνομαστικὴν κατάστασιν τούτων, μετ' ἐνδείξεως τοῦ ὀνοματεπωνύμου, ἡλικίας, αἰτίας ἀφίξεως, τοῦ τόπου μονίμου κατοικίας τοῦ φιλοξενουμένου, τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς ὑπηκοότητος καὶ τῆς ἐθνικότητος αὐτοῦ.

Οἱ διευθυνταὶ ξενοδοχείων ὕπνου καὶ πανδοχείων ὑποχρεοῦνται, καθ' ἑκάστην καὶ ὥραν 8ην π.μ., νὰ προσκομίζωσιν εἰς τὸ στρατονομικὸν ἀπόσπασμα τὰ δελτία ἀφίξεως τῶν πελατῶν, ὡς καὶ τὸ σχετικὸν βιβλίον πρὸς θεώρησιν.

9. Ἅπαντες οἱ ἰδιοκτῆται τῶν οἰκιῶν καὶ καταστημάτων ὑποχρεοῦνται ὅπως προβῶσιν ἀμέσως εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῶν ἐπὶ τῶν τοίχων γεγραμμένων ἐπιγραφῶν καὶ συνθημάτων οἱασδήποτε ἀποχρώσεως. Διὰ τὰ δημόσια ἢ ἀκατοίκητα οἰκήματα ἡ ἐξάλειψις τῶν ἐπιγραφῶν τούτων θὰ γίνῃ μερίμνῃ τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων.

10. Ἀπαγορεύομεν τὰς συναθροίσεις, εἰς ἀνοικτοὺς ἢ κεκλεισμένους χώρους, τὰς διαδηλώσεις, τὴν χρησιμοποίησιν τηλεβόων (χωνιὰ) ὡς καὶ ἀσμάτων ἐπανασταIDENT

τικοῦ περιεχομένου ἢ δυναμένων νὰ προκαλέσωσι τὴν διέγερσιν τῆς κοινῆς γνώμης. Προκειμένου νὰ γίνῃ συνέλευσις σωματείου τινός, συλλόγου, ὀργανώσεως κλπ. δέον νὰ αἰτῆται ἐγγράφως ἡ ἔγκρισις ἡμῶν πρὸ 24 τοὐλάχιστον ὡρῶν. Ὁμοία ἔγκρισις θὰ αἰτῆται καὶ διὰ τὴν ὀργάνωσιν χορῶν, διαλέξεων, θεατρικῶν παραστάσεων κλπ., ἔστω καὶ διὰ φιλανθρωπικοὺς σκοπούς.

11. Οἱ ἰδιοκτῆται ἢ κάτοχοι αὐτοκινήτων, ποδηλάτων, δικύκλων ἢ τρικύκλων (μοτοσυκλεττῶν) ὑποχρεοῦνται νὰ δηλώσωσι ταῦτα εἰς τὸ στρατονομικὸν ἀπόσπασμα, προσκομίζοντες καὶ τοὺς τίτλους ἰδιοκτησίας αὐτῶν, ὡς καὶ τὰς ἀδείας κυκλοφορίας των.

Εὐελπιστοῦμεν ὅτι ἅπαντες θὰ κατανοήσωσι τὴν ἀνάγκην τῆς συμμορφώσεώς των πρὸς τ' ἀνωτέρω καὶ δὲν θὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν, νὰ ἐφαρμόσωμεν τὰ προβλεπόμενα σκληρὰ μέτρα εἰς ἑκάστην περίπτωσιν».

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 28 Μαρτίου 1945

ὁ Διοικητὴς τοῦ Τάγματος
ΚΑΡΟΦΥΛΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὀλίγον μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Τάγματος καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐγκαθίδρυσιν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν, κατέφθασεν ἡ 25η Ταξιαρχία, ἡ ὁποία ἀνέλαβε τὴν συστηματικὴν ἐκκαθάρισιν τῆς παραμεθορίου περιοχῆς τοῦ Ἕβρου ἀπὸ τὰ ἑαμικὰ καὶ τὰ φιλοβουλγαρικὰ στοιχεῖα. Ὁ διοικητὴς αὐτῆς καὶ ἀνώτερος στρατιωτικὸς διοικητὴς Ἕβρου, συνταγματάρχης Κ. Ἀνδρεάδης, ἐξέδωσε τὴν ἀκόλουθον προκήρυξιν:

«Τὸ Κράτος τοῦ Νόμου μὲ γοργὸν ρυθμὸν ἐπιβάλλεται καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, διαλύον ταχύτατα τὰς ἀναρχοκομμουνιστικὰς συμμορίας πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς πλήρους τάξεως καὶ ἡσυχίας.

Ὡς στρατιωτικὸς διοικητὴς Ἕβρου καὶ ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς τάξεως ἐν τῷ Νομῷ, ἐπιθυμῶν δὲ τὴν ὑστάτην αὐτὴν στιγμὴν νὰ παράσχω χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς παρασυρθέντας, εἰς τὸ κατὰ τοῦ Κράτους ἐπιχειρηθὲν ἀνοσιούργημα

ΠΡΟΣΚΑΛΩ

Πάντας, τοὺς ὁπωσδήποτε μετασχόντας τοιούτων ἀναρχικῶν ὁμάδων ἐν τῷ Νομῷ Ἕβρου, νὰ παρουσιασθῶσιν αὐθορμήτως μετὰ τοῦ ὁπλισμοῦ των καὶ παραδοθῶσιν εἰς τὰς ἀστυνομικὰς ἢ στρατιωτικὰς Ἀρχάς, μέχρι τῆς 30ῆς τρέχοντος μηνός, ὑποσχόμενος ὅτι ἡ τοιαύτη προσέλευσίς των θὰ θεωρηθῇ ἐλαφρυντικὴ περίπτωσις καὶ θέλουσι κριθῇ οὕτως, ὥστε νὰ ἀποφευχθῶσι καταδίκαι εἰς θάνατον.

Οἱ συγγενεῖς καὶ πάντες οἱ γνωρίζοντες τὸν τόπον τῆς διατριβῆς τῶν φυγοδικούντων καὶ τῶν μετεχόντων ἀναρχικῶν ὁμάδων, ἐκτιμῶντες τὴν τελευταίαν ταύτην φιλάνθρωπον χειρονομίαν μου, νὰ εἰδοποιήσωσιν αὐτοὺς ὅπως προσέλθωσιν, ἐντὸς τῆς διὰ τῆς παρούσης τασσομένης προθεσμίας.

Μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας, ἥτις θὰ εἶναι καὶ ἡ τελευταία, σκληρὸς ὁ πέλεκυς τῆς Δικαιοσύνης θὰ ἐπιπέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ἀμετανοήτων ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος καὶ μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς θὰ ἐπιβληθῇ τὸ Κράτος τοῦ Νόμου».

Ὅταν οἱ Γερμανοὶ ἐγκατέλειψαν τὴν Θράκην, εἰς τὴν παρὰ τὰ τουρκικὰ σύνορα περιοχὴν αὐτῆς (Νομοῦ Ἕβρου), ἡ ὁποία παρέμεινεν ὑπὸ Ἑλληνικὴν διοίκησιν, ὑπῆρχε μία μικρὰ δύναμις Χωροφυλακῆς, παλαίουσα ἀπεγνωσμένως, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, πρὸς διατήρησιν τοῦ πυρῆνος αὐτοῦ τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας, τόσον κατὰ τῶν Γερμανοβουλγάρων, ὅσον καὶ κατὰ τῶν ἑαμοελασιτικῶν συμμοριῶν. Ἡ δύναμις αὐτή, παραμείνασα ἐπὶ τόπου κατὰ τὴν κατοχήν, παρέσχε πολυτίμους ὑπηρεσίας, διὰ τὴν ἀποσόβησιν ἑαμοβουλγαρικῆς κυριαρχίας καὶ διατήρησιν τῆς τάξεως. Κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, διελύθη αὕτη ὑπὸ τῶν βουλγαροελασιτικῶν συμμοριῶν, πλὴν ἐκείνης τοῦ Διδυμοτείχου. Ἀλλ' ἐκ τῶν ὑπολειμμάτων ἀνεσχηματίσθη μικρὰ δύναμις, βοηθήσασα εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν.

Ἀλλά, ἀπὸ τοῦ τρίτου δεκαημέρου τοῦ Μαΐου 1945, ἤρχισαν νὰ καταφθάνουν εἰς τὴν Θράκην αἱ ἐξ Ἀθηνῶν ἀποστελλόμεναι δυνάμεις Χωροφυλακῆς, πρὸς ἐγκαθίδρυσιν κανονικῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν. Τὴν 23ην Μαΐου 1945, τὸ πρῶτον καταφθάσαν τμῆμα, ἐπήνδρωσε τὰς Ὑπηρεσίας Διοικήσεως Ξάνθης, ὀλίγας δὲ ἡμέρας βραδύτερον καὶ σταδιακῶς ἀνασυνεστήθησαν τὰ Ἀστυνομικὰ Τμήματα τῆς πόλεως. Ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τοῦ Αὐγούστου 1945 ἐπηνδρώθησαν πάντα τὰ Ἀστυνομικὰ Τμήματα τῶν Διοικήσεων καὶ Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς Θράκης, μέχρι τέλους δὲ τοῦ ἔτους ἐτέθησαν εἰς λειτουργίαν καὶ οἱ Σταθμοὶ τῆς ὑπαίθρου. Οὕτως, εἰς τὴν ἀκραίαν καὶ τόσον εὐπαθῆ αὐτὴν περιοχὴν τῆς Ἑλλάδος, ἡ Χωροφυλακή, ἀποχωρήσαντος καὶ τοῦ Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς, ἀνέλαβεν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν εὐθύνην τῆς τάξεως καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας. Ὁ τόσον δεινοπαθήσας ἐθνικόφρων πληθυσμός, ἐδέχθη μετ' ἀνακουφίσεως καὶ χαρᾶς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς, ὡς σύμβολον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐγγύησιν τῆς εἰρηνικῆς διαβιώσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς του ὑποστάσεως. Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν δρᾶσίν της ἀνέλαβε τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐπικοινωνιῶν καὶ ἰδιαιτέρως τὴν φύλαξιν τῶν διόδων τῆς γεφύρας Νέστου, συνέλαβε τοὺς πράκτορας, τοὺς πληροφοριοδότας καὶ τοὺς τροφοδότας τῶν κομμουνιστικῶν συμμοριῶν, ἐξώντωσεν ἢ ἀπεδίωξεν, ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους κομμουνιστικὰς συμμορίας καί, διὰ συστηματικῶν ἐρευνῶν, ἀνεκάλυψε μεγάλας ποσότητας ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν, τὰς ὁποίας οἱ κομμουνισταί, παρὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας, εἶχον ἀποκρύψει εἰς δασώδεις περιοχάς.

11. Η ΕΘΝΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΕΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

Σπουδαίαν, ἐπίσης, ἐργασίαν ἐπετέλεσε τὸ 141 Τάγμα εἰς τὴν 'Ανατολικὴν Μακεδονίαν, τὴν ὁποίαν αἱ βουλγαρικαὶ 'Αρχαὶ ἐγκατέλειψαν περὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου 1944. Ἡ διοίκησις περιῆλθεν εἰς τὸ ΕΑΜ - ΕΛΑΣ, τὸ ὁποῖον εἶχε συστήσει πολιτοφυλακήν, μετεχόντων εἰς αὐτὴν καὶ πολλῶν βουλγαροφρόνων στοιχείων. Περὶ τὰ μέσα Μαρτίου 1945, τὸ καταφθάσαν 141ον Τάγμα διέλυσε τὰς ἐαμοσλαβικὰς πολιτοφυλακὰς καὶ κατέλυσε τὰς ἐαμικὰς διοικήσεις εἰς τοὺς Νομοὺς Καβάλας, Σερρῶν καὶ Δράμας, ἐγκαθιδρῦσαν δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς 'Αρχὰς ἐξ ἐθνικοφρόνων πολιτῶν. Τὴν 17ην Μαΐου 1945, κατέφθασεν εἰς Καβάλαν ἡ πρώτη δύναμις Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία συνεκρότησε τὴν 'Ανωτέραν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς 'Ανατολικῆς Μακεδονίας, τὴν Διοίκησιν Καβάλας καὶ τὰς Ὑποδιοικήσεις Καβάλας, Νέστου, Παγγαίου καὶ Θάσου, ὡς καὶ τὰ 'Αστυνομικὰ Τμήματα τῶν πόλεων. 'Αρχὰς 'Απριλίου, ἐπανελειτούργησεν ἡ Ὑποδιοίκησις Σερρῶν καί, περὶ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἡ Διοίκησις Σερρῶν καὶ τὰ 'Αστυνομικὰ Τμήματα αὐτῆς.

Κατὰ τὴν ἰδίαν περίπου περίοδον, ἡ Χωροφυλακή, ἐγκατεστάθη καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Διοικήσεως Δράμας. Ὅσον κατέφθανον νέαι δυνάμεις Χωροφυλακῆς εἰς 'Ανατολικὴν Μακεδονίαν, ἐπηνδροῦντο τὰ Τμήματα καὶ οἱ Σταθμοί. Τὰ συσταθέντα ἐπιτοπίως τμήματα τῶν ΜΑΥ, ἐβοήθουν τὴν Χωροφυλακὴν εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ἐαμοβουλγαρικῶν συμμοριῶν, αἱ ὁποῖαι κατέφυγον πρὸς τὰ ὄρη καὶ τὰς δασώδεις περιοχάς, πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν συμμοριτῶν συνελήφθησαν. Ἄλλοι κατέφευγον, πρὸς σωτηρίαν, ἐντὸς τοῦ βουλγαρικοῦ ἐδάφους, ἐκεῖ δὲ ἀνασυγκροτούμενοι καὶ ἀνεφοδιαζόμενοι ἐπέδραμον ἐκ νέου. Ὡς ἐκ τούτου, συνεστήθησαν, κατὰ μῆκος τῶν βουλγαρικῶν συνόρων, Σταθμοὶ καὶ φυλάκια ἐξ ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ΜΑΥ. Περὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου 1945, ἐνηργήθη μεγάλη ἐκκαθαριστικὴ ἐπιχείρησις εἰς τὸ ὄρος Παγγαῖον, ὅπου οἱ συμμορῖται εἶχον ἀποκρύψει πολλὰ πυρομαχικὰ καὶ τρόφιμα, καταφεύγοντες δὲ ἐκεῖ διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν καταδίωξιν, ἀνασυντασσόμενοι καὶ ἀνεφοδιαζόμενοι, ἐπανήρχιζον τὰς ἐπιδρομάς. Ἡ τετραήμερος ἐπιχείρησις ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἀνωτέρου διοικητοῦ Χωροφυλακῆς, συνταγματάρχου Δρακοπούλου, λαβοῦσα χαρακτῆρα μαχῶν ἐκ τοῦ συστάδην, κατέληξεν εἰς πλήρη συντριβὴν τῶν συμμοριτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι ἐφονεύθησαν, ἄλλοι συνελήφθησαν καὶ ἄλλοι διέφυγον εἰς τὸ βουλγαρικὸν ἔδαφος, ἐν ᾧ κατεσχέθησαν αἱ μυστικαὶ ἀποθῆκαι τῶν ὅπλων καὶ τροφίμων.

Αἱ συμπλοκαί, μεταξὺ ἀποσπασμάτων Χωροφυλακῆς καὶ κομμουνιστοσυμμοριτῶν, ἦσαν σχεδὸν καθημεριναί, ἀνὰ τὰ ἐδάφη τῆς 'Ανατολικῆς Μακεδονίας, ἀλλά, τελικῶς, οἱ πλεῖστοι τούτων συνελήφθησαν ἢ ἐξωντώθησαν. Ἡ τάξις ἀποκατεστάθη καὶ οἱ πληθυσμοὶ ἀνέπνευσαν, μετὰ τὰς μαρτυρικὰς δοκιμασίας, τὰς ὁποίας εἶχον κατὰ τὴν γερμανοβουλγαρικὴν κατοχὴν καὶ τὴν ἀκολουθήσασαν περίοδον τῆς ἐαμοκρατίας.

Χαρακτηριστική, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, εἶναι ἡ ἔκθεσις τοῦ, μεταγενεστέρως ἀνωτέρου διοικητοῦ 'Ανατολικῆς Μακεδονίας, συνταγματάρχου Π. Τριανταφυλλίδου.

ΤΜΗΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΒΑΛΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

«Τὸ ἔργον, τοῦ Τμήματος 'Ασφαλείας Καβάλας, ὑπῆρξε βαρὺ καὶ ἐπίπονον, διότι ἡ βουλγαρικὴ κατοχὴ καὶ ἡ, πλέον τοῦ ἑξαμήνου, διοίκησις τῆς πόλεως Καβάλας, ὑπὸ τῶν καθαρῶς κομμουνιστικῶν ἀρχῶν τῆς αὐτοδιοικήσεως, ἀφῆκαν ἀνεξίτηλα τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεώς των, τόσον ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ὑποστάσεως τῶν κατοίκων, ὅσον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ προσανατολισμοῦ των. Οὕτως, οἱ Βούλγαροι, ἐν τῇ προσπαθείᾳ των ὅπως ἀλλοιώσωσι τὴν ἐθνολογικὴν σύνθεσιν τοῦ πληθυσμοῦ, ἐπέτυχον, διὰ τῆς πείνης, ἐξαθλιώσεως καὶ διώξεως, νὰ πολιτογραφηθῶσιν ὡς Βούλγαροι περὶ τὰς 7.000 περίπου κάτοικοι τῆς πόλεως Καβάλας, ἐκ τούτων δὲ μόνον 400 ἐκρίθησαν ὡς βουλγαρόφρονες. Τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα, ἀφ' ἑτέρου, ἐπέτυχε νὰ περιπτύξῃ καὶ ἐντάξῃ εἰς τὰς τάξεις του εὐρυτάτας μάζας τῶν κατοίκων καὶ δὴ τῆς ἐργατικῆς τάξεως, ἐκμεταλλευθὲν τὸ πρόσφορον ἔδαφος τῶν ἐργατικῶν μαζῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν καπνεργατῶν, γνωστοῦ ὄντος ὅτι πολλὰ στοιχεῖα τοῦ ἐγκληματικοῦ πανθέου, ἐσφυρηλατήθησαν καὶ ἀνεδείχθησαν ἐκ τῆς ἐργατικῆς μάζης Καβάλας.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἤρχισεν ἡ λειτουργία τοῦ Τμήματος τούτου, τὸ ὁποῖον, παλαῖον διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἠθικῆς τάξεως, ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἁρμοδιότητός του, ἀντιμετώπιζεν ἐξακολουθητικῶς τὰς προδοτικὰς ἐνεργείας τοῦ Κ.Κ., τὸ ὁποῖον καὶ μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας δὲν ὑπέστειλε τὴν σημαίαν, ἀλλά, διὰ συνεχῶν ὑποκινήσεων καὶ ἀπεργιῶν, ὑπεδαύλιζε τὸ μῖσος κατὰ τῆς καθεστηκυίας τάξεως.

Παρὰ ταῦτα, ἐπέτυχε διὰ τῶν φιλοτίμων προσπαθειῶν ἁπάντων τῶν ἀνδρῶν του καὶ παρὰ τὴν λειψανδρίαν του, νὰ ἐξουδετερώσῃ τὰς προσπαθείας τῶν ἀναρχικῶν καὶ τὴν πλήρη ἐξάρθρωσιν τοῦ παρανόμου μηχανισμοῦ τοῦ Κ.Κ., εἰς τὰς ἐνεργείας του δὲ ταύτας ὀφείλεται κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τὸ ὅτι ἡ πόλις αὐτή, παρὰ τὰ γνωστὰ φρονήματα τῶν κατοίκων της, δὲν ἐδοκιμάσθη καὶ οὔτε

ἐδοκίμασε τοὺς περιορισμοὺς κινήσεως τοὺς ὀφειλομένους εἰς τὴν ἀναρχικὴν δρᾶσιν, πρᾶγμα ὅπερ ἅπασαι αἱ λοιπαὶ πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἐδοκίμασαν.

Δύναμις τοῦ Τμήματος τούτου ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν Καλογερόπουλον Χρῆστον καὶ κατόπιν πληροφοριῶν πράκτορός του, ἐπέτυχε τήν, εἰς τὰ ὑψώματα Παλαιᾶς Καβάλας καὶ κατόπιν συμπλοκῆς, σύλληψιν ἑνὸς συμμορίτου καὶ τὸν φόνον ἑτέρου γενικοῦ στρατολόγου τῆς περιοχῆς.

Συνελήφθησαν παρὰ τοῦ Τμήματος τούτου, διὰ παραβάσεις τοῦ Γ' Ψηφίσματος καὶ ἄλλων Νόμων, σχετιζομένων μὲ τὴν δίωξιν τῆς ἀνταρσίας, 612 ἄτομα, ἐκ τῶν ὁποίων 53 κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς διαφόρους ποινάς. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἐξετοπίσθησαν, ὡς ἐπικίνδυνοι εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, 184, ἐξ ὧν, σήμερον, ἐναπέμειναν ἐν ἐκτοπίσει 45.

Ὁμοίως, ἀνευρέθησαν καὶ κατεσχέθησαν πέριξ τῆς πόλεως, εἰς κρύπτας ὑπὸ τὸ ἔδαφος, αἱ κάτωθι ποσότητες ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν, ἅτινα ἀπεκρύβησαν ἐπὶ ἑαμοκρατίας διὰ δρᾶσιν, ἡ ἀνεύρεσίς των δὲ τὰ μέγιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν παρανόμων ἐνεργειῶν τῶν ἀναρχοκομμουνιστῶν: 1. Βαρέα πολυβόλα διαφόρων τύπων 4, 2. Ἀτομικοὶ ὅλμοι 1, 3. Ὁπλοπολυβόλα διαφόρων τύπων 14, 4. Μπαζούκας 1, 5. Αὐτόματα διαφόρων τύπων 87, 6. Τυφέκια διαφόρων τύπων 772, 7. Περίστροφα 19, 8. Χειροβομβίδες 27, 9. Νάρκαι 7, 10. Ἐμπρηστικαὶ φιάλαι Μολότωφ 17, 11. Γραφομηχαναὶ 6, 12. Ραδιόφωνα 4, 13. Ἀσύρματοι 4, 14. Τυπογραφεῖα χειροκίνητα 1, 15. Πολύγραφοι 4, 16. Διάφοροι ἐκρηκτικαὶ ὗλαι καὶ μεγάλη ποσότης φυσιγγίων.

Ἐκ παραλλήλου, συνελήφθησαν 74 ἄτομα, διὰ συνεργασίαν μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ 59 δι' ἐγκληματικάς, ἐπὶ κατοχῆς καὶ ἑαμοκρατίας, πράξεις.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ἀνευρέθησαν καὶ κατεσχέθησαν, παρὰ τῶν Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς Νέστου, Παγγαίου καὶ Θάσου, τὰ κάτωθι εἴδη πυρομαχικῶν καὶ ὁπλισμοῦ:

I. Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Νέστου: 1. Ἀτομικοὶ ὅλμοι 1, 2. Ὁπλοπολυβόλα 1, 3. Αὐτόματα 10, 4. Τυφέκια 21, 5. Νάρκαι 30. Παρεπέμφθησαν εἰς τὸ Στρατοδικεῖον, ἐπὶ παραβάσει τοῦ Γ' Ψηφίσματος, ἄτομα 12 καὶ ἐξετοπίσθησαν 96, ὡς ἐπικίνδυνοι εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἐκ τῶν ὁποίων ἤδη ἐλάχιστοι (7) ἐναπέμειναν ἐν ἐκτοπίσει.

II. Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Παγγαίου: 1. Πολυβόλα βαρέα 2, 2. Ὁπλοπολυβόλα 11, 3. Τυφέκια διαφόρων τύπων 77, 4. Χειροβομβίδες 30, 5. Ποσότης ταινιῶν φυσιγγίων, διαφόρων τύπων. Ἐξετοπίσθησαν ὡς ἐπικίνδυνοι εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, διὰ ὑπόθαλψιν καὶ τροφοδοσίαν ἀνταρτῶν περὶ τὰ 90 ἄτομα, ἐκ τῶν ὁποίων διατελοῦν ἐν ἐκτοπίσει 6 μόνον, τῶν λοιπῶν ἀπολυθέντων κατὰ καιρούς. Συνελήφθησαν, ἐπὶ παραβάσει τοῦ Γ' Ψηφίσματος, καὶ παρεπέμφθησαν ἁρμοδίως, ἄτομα 14.

III. Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Θάσου: 1. Ἀτομικοὶ ὅλμοι (μετὰ δύο κιβωτίων βλημάτων) 1, 2. Ὁπλοπολυβόλα καὶ μυδράλλια 4, 3. Αὐτόματα 5, 4. Μπαζούκας 4, 5. Ὅπλα διαφόρων τύπων 36, 6. Σεβαστὸς ἀριθμὸς φυσιγγίων, διαφόρων τύπων. Συνελήφθησαν 80 ἄτομα, ἐπὶ παραβάσει τοῦ Γ' Ψηφίσματος καὶ ἀπεστάλησαν ἁρμοδίως. Ὁμοίως, ἐξετοπίσθησαν περὶ τὰ 40 ἄτομα, ὡς ἐπικίνδυνα εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἤδη ὅμως ἅπαντες ἀφέθησαν ἐλεύθεροι. Κατὰ τὸ διάστημα 1945 - 1949, ἡ ὡς ἄνω Διοίκησις Χωροφυλακῆς ἔσχε τὰς κάτωθι ἀπωλείας εἰς ἄνδρας, εἰς τὸν κατὰ τῶν συμμοριτῶν ἀγῶνα.

1. Ἀντισυνταγματάρχαι 1, ἐξ ἐκρήξεως νάρκης κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας ἀσφαλείας, 2. Μόνιμοι ἐνωμοτάρχαι 1, 3. Μόνιμοι ὑπενωμοτάρχαι 1, 4. Μόνιμοι χωροφύλακες 10, 5. Α.Θ. Ἐνωμοτάρχαι 2, 6. Α.Θ. Ὑπενωμοτάρχαι 2, 7. Α.Θ. Χωροφύλακες 10».

Διὰ τὴν ἐν γένει κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρέθη ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Θράκη εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ὅταν κατέφθασεν ἐκεῖ ἡ Χωροφυλακή, πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας, μᾶς προσφέρει φωτεινὴν εἰκόνα ἡ ἀκόλουθος ἔκθεσις, συντεταγμένη τὴν 4ην Ἀπριλίου 1945, τοῦ μεταβάντος ἐκεῖ προς ἐπιθεώρησιν ὑπαρχηγοῦ τῆς Χωροφυλακῆς (Ἀρχηγοῦ κατὰ τὰ Δεκεμβριανά), συνταγματάρχου Ἀργ. Παπαργύρη.

Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας

«1. Λειτουργοῦσαι Ὑπηρεσίαι: α) Ἀνωτέρα, β) Διοίκησις Χωροφυλακῆς, γ) Τμῆμα Μεταγωγῶν, 2. Στρατωνισμὸς σχεδὸν ἄνετος. 3. Ἱματισμός: Παντελὴς ἔλλειψις. 4. Κλῖναι: Ὡσαύτως. 5. Κλινοσκεπάσματα: ἐπὶ δυνάμεως 800 ὁπλιτῶν ὑπάρχουν 286 κλινοσκεπάσματα. 6. Στρώματα: Οὐδέν. 7. Ὁπλισμός: 446 ὅπλα, παλαιοῦ τύπου, σχεδὸν ἄχρηστα, μὲ 30 φυσίγγια δι' ἕκαστον ὅπλον. 8. Πειθαρχία: Χαλαρά.

Ἀνώτεραι Διοικήσεις Χωροφυλακῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης

Εἰς Σέρρας, Δράμαν καὶ Καβάλαν αἱ Ὑπηρεσίαι τῆς Χωροφυλακῆς λειτουργοῦν ὄχι βεβαίως κανονικῶς, πάντως διὰ τὴν στοιχειώδη ἀσφάλειαν, συλλήψεις, προανακρίσεις κλπ., ὑπὸ ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ἐκ τῶν ἀπεσπασμένων εἰς τὴν Ἐθνοφυλακήν. Τὸ αἴσθημα ἀσφαλείας τῶν κατοίκων, τῶν ὡς ἄνω πόλεων, σχεδὸν ἀποκατεστάθη. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται ἐργάζονται μετὰ μεγάλου ζήλου καὶ δραστηριότητος. Ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰ πρώην οἰκήματα τῆς Χωροφυλακῆς, ἀνευρόντες ἔπιπλα καὶ ἀρκετὰς κλίνας.

Ἐδέχθην τὰς εὐχαριστίας τῶν νομαρχῶν τῶν πόλεων τούτων, ὡς καὶ τῶν διοικητῶν τῶν Στρατιωτικῶν Μονάδων. Ἐπίσης, ἀπόλυτος τάξις ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὰς πόλεις Ξάνθην, Κομοτηνὴν καὶ Ἀλεξανδρούπολιν. Πλὴν ἐκεῖ, καίτοι ὑπηρετοῦν ἀρκετοὶ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἐξακολουθοῦν εἰσέτι ἐκτελοῦντες στρατονομικὰ καθήκοντα.

α) Εἰς τὸ 145 Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς Σερρῶν ὑπηρετοῦν: 3 ἀξιωματικοί, 3 ἀνθυπασπισταὶ καὶ 20 ὁπλῖται, ὑπὸ τὸν μοίραρχον Λαλιώτην, ἐκτελοῦντες ἀστυνομικὴν ὑπηρεσίαν. β) Εἰς τὴν Δράμαν μία διλοχία τοῦ 149 Τάγματος, εἰς ἣν ὑπηρετοῦν ἀξιωματικοὶ καὶ ἀνθυπασπισταὶ 4 καὶ ὁπλῖται 34, ἐκτελοῦντες καθαρῶς ἀστυνομικὴν ὑπηρεσίαν. γ) Εἰς Καβάλαν, 149 Τάγμα, Διλοχία εἰς ἣν ὑπηρετοῦν 4 ἀξιωματικοὶ καὶ 40 ὁπλῖται, ἐκτελοῦντες ἀστυνομικὴν ὑπηρεσίαν, ἐνισχυθέντες καὶ ὑπὸ ἐθνοφυλάκων. δ) Εἰς Ἀλεξανδρούπολιν, 141 Τάγμα Ἐθνοφυλακῆς εἰς ὃ ὑπηρετοῦν 4 Ἀξιωματικοὶ καὶ 94 ὁπλῖται. ε) Εἰς Κομοτηνήν, δύναμις τοῦ ἰδίου Τάγματος, εἰς ὃ ὑπηρετοῦν 2 ἀξιωματικοὶ καὶ 29 ὁπλῖται καὶ στ) Εἰς Ξάνθην, δύναμις τοῦ ἰδίου Τάγματος, εἰς ὃ ὑπηρετοῦν 2 ἀξιωματικοὶ καὶ 42 ὁπλῖται, ἐκτελοῦντες, ὡς προανέφερον εἰς αὐτὰς τὰς πόλεις, στρατονομικὰ καθήκοντα.

Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Δυτικῆς Μακεδονίας

Εἰς Φλώριναν, ὑπάρχει δύναμις 10 ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν, ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Σωτηρίου, μετὰ τοιαύτης 60 ὁπλιτῶν, ἐπανιδρύσασα τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς ταύτης. Εἰς Καστοριάν, ἕνας ἀνθυπασπιστὴς καὶ 8 χωροφύλακες. Εἰς Κοζάνην ὑπηρετοῦν 3 ἀξιωματικοί, ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Γαλέον, καὶ περὶ τοὺς 50-60 ὁπλίτας. Ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας στεροῦνται χρημάτων.

Παρατηρήσεις

Πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, τῶν δεινοπαθούντων κατοίκων τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ὑπάρχει κατεπείγουσα Ἐθνικὴ ἀνάγκη ὅπως, πάραυτα, ἐγκατασταθῶσιν αἱ Ὑπηρεσίαι τῶν Διοικήσεων καὶ Ὑποδιοικήσεων καί, εἰς μὲν τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ἔνθα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς ἦσαν Βούλγαροι, προτιμώτερον εἶναι νὰ τοποθετηθῶσιν προϋπηρετήσαντες ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται, εἰς δὲ τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν, νὰ ληφθῇ τὸ μέτρον ὅπως τοποθετηθῶσιν ἀξιωματικοὶ μὴ ὑπηρετήσαντες ἐπὶ κατοχῆς.

Εἰς τὰς πόλεις Σέρρας, Δράμαν καὶ Καβάλαν, πολλοὶ κάτοικοι, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς βουλγαρικῆς κατοχῆς, ἔγιναν Βούλγαροι ὑπήκοοι, ἵνα λαμβάνωσιν ἀρκετὰ τρόφιμα. Ἐπίσης, εἰς Σέρρας καὶ Δράμαν, Βούλγαροι ἐνυμφεύθησαν Ἑλληνίδας καὶ παρέμειναν ἐκεῖ. Οἱ Βούλγαροι, κατὰ τὸν χρόνον τῆς κατοχῆς των εἰς τὰ χωρία Γάζορο Σερρῶν, Ἀλιστράτη, Δοξᾶτο Δράμας καὶ εἴς τινα χωρία τῆς περιοχῆς Καβάλας, ἔκτισαν ὁμοιομόρφους οἰκίας καὶ ἀχυρῶνας, ἃς ἐχορήγησαν εἰς τοὺς νέους ὑπηκόους των, ἵνα ἐπιτύχωσι τὸν προσηλυτισμὸν καὶ ἄλλων κατοίκων Ἑλλήνων.

Ἐν τέλει, ἀναφέρω ὅτι, ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς Μακεδονίας ζητοῦν ἐπειγόντως ἀποστολὴν Χωροφυλακῆς, διότι εἰς αὐτὴν καὶ μόνον ἔχουν ἐμπιστοσύνην καὶ τοῦτο πρὸς τιμὴν τοῦ Σώματος».

Ὁ Ὑπαρχηγὸς Χωροφυλακῆς
ΠΑΠΑΡΓΥΡΗΣ ΑΡΓΥΡΙΟΣ
Συνταγματάρχης

12. Η ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ

Εἰδικώτερον, διὰ τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως (Ὀκτωβρίου 1944) μέχρι τέλους τοῦ 1945, μᾶς διαφωτίζει πλήρως ἡ ἀκόλουθος ἔκθεσις τοῦ, βραδύτερον ὑπηρετοῦντος ἐκεῖ καὶ περισυλλέξαντος τὰ στοιχεῖα, τότε διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας τῆς πόλεως συνταγματάρχου Κ. Μήτσου.

«Κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου 1944, ὅτε τὰ Ἑλληνικὰ καὶ Συμμαχικὰ στρατεύματα εἶχον εἰσέλθει ἤδη εἰς τὴ ἱστορικὴν πρωτεύουσαν καί, μετὰ τέσσαρα ἔτη ἐχθρικῆς κατοχῆς, ἐκυμάτιζε καὶ πάλιν ἡ κυανόλευκος ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Βράχου, ἤρχισαν συνεχῶς καταφθάνουσαι ἐνταῦθα ἐκ Νότου γερμανικαὶ φάλαγγες, αἵτινες ἐσπευσμένως ἀνεχώρουν πρὸς Βορρᾶν, ἐγκαταλείπουσαι τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος. Αἱ ἡμέραι παραμονῆς τῶν γερμανικῶν Ἀρχῶν, ἐν τῇ πόλει Θεσσαλονίκης, προεβλέποντο ἐλάχισται.

Ἐνταῦθα δὲν ὑφίσταντο οὐσιαστικῶς πλέον καμμία ἀρχὴ καὶ ἐξουσία καὶ οὐδεμία ἔνοπλος δύναμις τοῦ Κράτους, πλὴν τῆς Χωροφυλακῆς, τῆς ὁποίας ὅμως ὁ ὁπλισμὸς ἦτο ἐλλιπέστατος (1 τυφέκιον μετὰ 6 φυσιγγίων δι' ἕκαστον ἄνδρα κατ' ἀνώτατον ὅριον).

Τὸ Ε.Α.Μ., τὸ ὁποῖον, διὰ τῆς τακτικῆς τῆς συνωμοσίας καὶ τῆς μεθόδου τῆς ἀπάτης, εἶχε κατορθώσει νὰ διαβρώσῃ τὰ πάντα καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς γερμανικὰς Ἀρχὰς κατοχῆς, ἐκινεῖτο ἐλευθέρως, ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου, εἰς τὴν πόλιν καὶ ἤσκει, εἰς τὸ ἥμισυ ταύτης, ἐξουσίαν.

Ὁ συνταγματάρχης Παπαγεωργίου, τῆς Κυβερνήσεως Καΐρου, ἀφιχθεὶς ἐνταῦθα κατεσυκοφαντήθη, ἀπεμονώθη καὶ ἐξουδετερώθη. Τὴν αὐτὴν τύχην εἶχε καὶ ὁ συνταγματάρχης Χρυσοχόου, ἀναλαβὼν ἐπ' ὀλίγον τὴν Διοίκησιν Μακεδονίας. Τὸ ἔνοπλον τμῆμα Δάγκουλα, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει καὶ στίγμα διὰ τὴν πόλιν, ὑπεχρεώθη εἰς απομάκρυνσιν ἐκ ταύτης, ἐν συνεχείᾳ δέ, πρὸς ἀφοπλισμὸν τῆς ἡγεσίας τοῦ Ε.Α.Μ. ἐξ οἱωνδήποτε ἐπιχειρημάτων, ἀπεχώρησαν καὶ αἱ δυνάμεις τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας, ἱκαναὶ εἰς ἀριθμὸν καὶ μὲ καλὸν σχετικῶς ὁπλισμόν.

Τὸ Ε.Α.Μ., διὰ τὴν ἀναίμακτον ἐξουδετέρωσιν τοῦ μόνου ἐμποδίου τὸ ὁποῖον ὑπῆρχε διὰ τὴν ἀπόλυτον κυριαρχίαν ἐπὶ τῆς πόλεως, τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, ἠκολούθησε τὴν συνωμοτικὴν ὁδὸν καὶ τὴν μέθοδον τῆς ἐσωτερικῆς διαβρώσεως τούτων.

Ἤρχισεν ἐπιτηδείως διοχετεῦον, εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, τὸ ἀπατηλὸν σύνθημα: «Δὲν ἔχομε τίποτα μαζί σας, εἶστε ἀδέλφια μας, εἶστε παιδιὰ τοῦ λαοῦ, σᾶς θέλομε νὰ ὑπηρετήσετε μαζί μας τὸν λαόν».

Τὴν 27ην Ὀκτωβρίου 1944, διὰ διαταγῆς, ἄγνωστον πόθεν ἐκδοθείσης, ἡ Χωροφυλακὴ διετάχθη νὰ ἀναστείλῃ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων της. Οὕτω, καὶ ἡ τελευταία σκιὰ κρατικῆς ἐξουσίας ἔσβηνεν.

Παρὰ τὴν ὡς ἄνω διαταγὴν ὅμως, αἱ Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς τῆς πόλεως, μηδὲ καὶ τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς ἐξαιρουμένων, ἐξηκολούθησαν λειτουργοῦσαι καὶ παρέμειναν συγκεκροτημέναι μέχρι τῆς πρωίας τῆς 30.10.1944.

Τὴν πρωίαν τῆς ἀνωτέρω χρονολογίας καὶ ἐνῷ αἱ τελευταῖαι Γερμανικαὶ δυνάμεις ἐγκατέλιπον τὴν πόλιν, τὰ ἔνοπλα τμήματα τοῦ ΕΛΑΣ, ἐνεργοῦντα κατ' ἐντολὴν τῆς ἡγεσίας των, ὅλως αἰφνιδίως καὶ ταὐτοχρόνως, περιεκύκλωσαν τὰ ἀστυνομικὰ καταστήματα, τόσον τῶν Ἀστυνομικῶν Τμημάτων, ὅσον καὶ τῶν λοιπῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διευθύνσεως Ἀστυνομίας καί, ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ βαρέος ὁπλισμοῦ των, ἠνάγκασαν τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς εἰς ἀπομάκρυνσιν ἐκ τούτων καί, οὕτως, ἐπετεύχθη εὐχερῶς καὶ ἀναιμάκτως ἡ διάλυσις τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία, ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε προετοιμασθῆ διὰ τῆς δημιουργίας εὐνοϊκοῦ κλίματος μὲ τὴν γνωστὴν μέθοδον τῆς ἀπάτης καὶ τῆς παραπλανητικῆς καὶ δολίας τακτικῆς τοῦ Ε.Α.Μ. καί, ἰδίᾳ, τῶν ριφθέντων, ὡς ἄνω, παραπλανητικῶν συνθημάτων.

Ἅπαντα τὰ ἀστυνομικὰ καταστήματα κατελήφθησαν, ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τῆς Πολιτοφυλακῆς, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ἐγκατεστάθησαν, ὑποκαταστήσαντες τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων. Συμπλοκαὶ δὲν συνήφθησαν, λόγῳ τοῦ ταὐτοχρόνου τῆς κυκλώσεως ἁπασῶν τῶν Ὑπηρεσιῶν, ὑπὸ πολλαπλασίων καὶ βαρέως ὡπλισμένων δυνάμεων τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τοῦ ματαίου πάσης ἀντιστάσεως, ἐλλείψει ὁπλισμοῦ. Ὡς ἐκ τούτου καὶ δὲν ἐσημειώθησαν ἀπώλειαι ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, κατὰ συμπλοκὰς μετὰ ἐλασιτῶν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην.

Τὴν πρωίαν τῆς ἡμέρας ταύτης, ἡ Πολιτοφυλακὴ καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ ΕΛΑΣ, εἰς οὐδεμίαν σύλληψιν ἀστυνομικῶν ὀργάνων προέβησαν, προφανῶς ἵνα ἀποφύγωσιν οἱανδήποτε ἀντίστασιν. Τὰς ἀμέσως ὅμως ἑπομένας ἡμέρας συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν ἐλασιτῶν εἰς τὰς οἰκίας των ἢ ἐκτὸς τούτων καθ' ὁδὸν ἐντὸς τῆς πόλεως οἱ ἐν τῇ προσηρτημένῃ καταστάσει ἀναγραφόμενοι 88 ἄνδρες, τῶν διαλυθεισῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διευθύνσεως. Οἱ διαφυγόντες τὴν σύλληψιν ἀπεκρύβησαν, εἰς διαφόρους οἰκίας, ἀναζητοῦντες τύχην προστασίας καὶ μέσα ἐπιβιώσεως. Ἐκ τούτων, τινὲς παρέμειναν κρυπτόμενοι ἐντὸς τῆς πόλεως μέχρις ἀποχωρήσεως, μετὰ δίμηνον, τῶν ἐλασιτῶν καὶ ἄλλοι διέφυγον μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὑπὸ μυρίους κινδύνους, εἰς Ἀθήνας, προμαχήσαντες εἰς τοὺς ἀγῶνας κατὰ τοῦ ΕΛΑΣ.

Οἱ συλληφθέντες, ἀφοῦ ἐκρατήθησαν προσωρινῶς εἰς τὰ κρατητήρια τῶν ἀστυνομικῶν καταστημάτων, ὡδηγήθησαν εἰς τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως Βεροίας - Ναούσης καὶ Ἀριδαίας. Οὗτοι, ἐκτὸς τῶν δεινῶν, ἅτινα ὑπέστησαν κατὰ τὴν μεταφοράν των ἐκ μέρους τῶν συνοδῶν καὶ τοῦ ἄλλου ἐαμικοῦ συρφετοῦ, ἐδάρησαν ἐκεῖσε, ἐβασανίσθησαν, ἐχλευάσθησαν καὶ ἐξηυτελίσθησαν παντοειδῶς.

Κατὰ τὴν προσωρινὴν κράτησιν τούτων, εἰς τὰ ἀστυνομικὰ κρατητήρια, οἱ ἄνδρες τῆς Πολιτοφυλακῆς ἐφόνευσαν τοὺς χωροφύλακας τῆς Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας: α) Ἀλμπάνην Παναγιώτην τοῦ Δημητρίου καὶ β) Εἰρηνίδην Ἀντώνιον τοῦ Γρηγορίου, τοὺς ὁποίους παρέλαβον, τὴν 1ην πρωινὴν ὥραν τῆς 7.12.1944, ἐκ τῶν κρατητηρίων τοῦ Ζ' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος καί, ἀφοῦ πρῶτον τοὺς ἐβασάνισαν κατὰ τὸν σκληρότερον τρόπον, ἀποκόψαντες τὰ ἄνω καὶ κάτω ἄκρα αὐτῶν, ἔρριψαν τούτους, ἀκολούθως, ζῶντας εἴς τι φρέαρ, κείμενον ἔξωθι τοῦ συνοικισμοῦ Ἄνω Τούμπας.

Ἐκ τῶν εἰς ὁμηρίαν ὁδηγηθέντων, ἐξετελέσθησαν ὁμαδικῶς ἐν Ἀριδαίᾳ, τὴν 18.2.1945, οἱ κατωτέρω ἀναγραφόμενοι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς: ἀνθυπομοίραρχος Χατζῆς Ἰωάννης, τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν Θεσσαλονίκης, ἀνθυπομοίραρχος Μπεζεντάκος Γεώργιος, ἀνθυπασπιστὴς Ἀναγνωστόπουλος Γεώργιος καὶ ἀνθυπασπιστὴς Πολυχρονόπουλος Χρῆστος, ἅπαντες τῆς Διευθύνσεως Ἀστυνομίας.

Ὡσαύτως, κατὰ τοὺς μῆνας Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον 1944, ἐφονεύθησαν, διὰ τὴν ἐθνικήν των δρᾶσιν, ἐντὸς τῆς πόλεως ἐξ ἐνέδρας, καθ' ὁδὸν ἢ κατ' ἄλλον τρόπον οἱ: ἀνθυπασπιστὴς Πανταζόπουλος Ἰωάννης, τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν 23.11.44 καὶ οἱ χωροφύλακες Ζαγκλάρας Ἀθανάσιος, τοῦ ἰδίου Σταθμοῦ, τὴν 23.11.44, Γαλάνης (ἀγνώστων λοιπῶν στοιχείων), Μπουζάνης Σταῦρος τοῦ Ι' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος τὴν 6.10.44 καὶ Σκαλίδης Ἐμμανουήλ, τοῦ Κέντρου Ἀλλοδαπῶν Θεσσαλονίκης.

Εἰς Ἀθήνας, κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1944, ἐφονεύθησαν ὁ ἀνθυπομοίραρχος Ψαρρὸς Γεώργιος, τοῦ Α' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ὁ χωροφύλαξ Δέλλιος Κωνσταντῖνος, τοῦ αὐτοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, παραληφθεὶς ἐκ τοῦ Νοσοκομείου ἔνθα ἐνοσηλεύετο.

Μετὰ τρίμηνον ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ἀπεστάλησαν εἰς τὴν ἐνταῦθα πόλιν τμήματα Ἐθνοφυλακῆς.

Οἱ ἄνδρες τοῦ ΕΛΑΣ, κατόπιν τούτου, ἀπεχώρησαν ἐκ τῆς πόλεως, ἀφοῦ προηγουμένως ἐλεηλάτησαν, ἐλήστευσαν καὶ ἠρήμωσαν ἀνεξελέγκτως τὴν πόλιν. Τὰ ἀρχεῖα τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς εἶχον καταστραφῆ ἐν τῷ συνόλῳ των, ἡ δὲ ἐπίπλωσις τούτων εἶχε λεηλατηθῆ.

Ἀπὸ τῆς ὡς ἄνω χρονολογίας, ἤρχισαν καταφθάνουσαι μικραὶ δυνάμεις Χωροφυλακῆς, προερχόμεναι ἐξ Ἀθηνῶν, διὰ τὴν ἐπανασύστασιν καὶ ἐπάνδρωσιν τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διευθύνσεως.

Τὴν 3.2.1945, ἤρχισε καὶ πάλιν νὰ λειτουργῇ ἡ Διεύθυνσις Ἀστυνομίας Θεσσαλονίκης, μὲ διευθυντὴν τὸν συνταγματάρχην Βασιλάκην Ἐμμανουήλ, ἀρχικῶς μὲν ὑποτυπωδῶς, ἐλλείψει ἐπαρκοῦς δυνάμεως, ἐντὸς ὀλίγου ὅμως χρόνου, κατόπιν τῆς ἐνισχύσεώς της διὰ τῶν ἐπανελθόντων ἐκ τῆς ὁμηρίας ἀνδρῶν, ὡς καὶ τῶν ἀποκρυβέντων ἀλλαχοῦ τοιούτων, κανονικῶς δι' ὅλων τῶν Ὑπηρεσιῶν της.

Κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν χρονικὸν διάστημα, ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω χρονολογίας καὶ μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1945, τὸ ὁποῖον ὡς γνωστὸν ἀπετέλεσε τὸ προπαρασκευαστικὸν στάδιον τοῦ τρίτου κομμουνιστικοῦ γύρου, καίτοι δὲν ἔλαβον χώραν δολοφονίαι ἀστυνομικῶν ὀργάνων καὶ ἐθνικοφρόνων πολιτῶν, ἐν τούτοις, ὁ παράνομος μηχανισμὸς τοῦ Κ.Κ. καὶ τῶν ἔξω τοῦ κόμματος ὀργανώσεων, ὅστις ἦτο ἐντελῶς ἀνέπαφος, ἐξηκολούθησεν ἀναπτύσσων τὴν αὐτὴν σχεδόν, ὡς καὶ πρότερον, δραστηριότητα.

Καίτοι ὁ κομμουνιστικὸς στρατὸς τοῦ ΕΛΑΣ ἐθεωρεῖτο ἀφοπλισθεὶς καὶ παραδώσας τὸν ὁπλισμόν του, ἐν τούτοις, εἰς χεῖρας τούτου καὶ μελῶν τοῦ παρανόμου μηχανισμοῦ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ἐναπέμεινεν ὁπλισμὸς εἰς μεγάλας ποσότητας καὶ εἰς τοὺς συνοικισμοὺς ἐξηκολούθουν νὰ ἀκούωνται ριπαὶ πολυβόλων, ριπτόμεναι ὑπὸ κομμουνιστῶν πρὸς ἐκφοβισμόν.

Τὸ περίφημον κομμουνιστικὸν «χωνὶ» ἐξηκολούθει νὰ ἀκούεται ἑκάστην ἑσπέραν, εἰς τὰς ἀκραίας συνοικίας, μεταδίδον κομμουνιστικὰ συνθήματα.

Παρὰ ταῦτα κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1945, αἱ Ὑπηρεσίαι τῆς Διευθύνσεως, χάρις εἰς τὸ ὑψηλὸν φρόνημα τῶν ἀνδρῶν των καὶ τὰς καταβληθείσας ὑπερανθρώπους καὶ μεθοδικὰς ἐνεργείας των, ἐπέτυχον νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τὸ κοινὸν τὸ αἴσθημα ἀσφαλείας, εἰς ἱκανοποιητικὸν βαθμόν, διὰ τῆς συλλήψεως παντὸς παρανομοῦντος ἀτόμου καὶ τῆς κατασχέσεως μεγάλων ποσοτήτων ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν. Κυρίως, ἐπέτυχον νὰ ἐπισημάνωσι τοὺς πλοκάμους τοῦ παρανόμου κομμουνιστικοῦ μηχανισμοῦ, ὥστε νὰ δύνανται, βραδύτερον, νὰ καταφέρωσι καίρια κατ' αὐτοῦ πλήγματα».

Ἀνθυπομοίραρχος Γεώργιος Μπεζεντάκος τοῦ Ἰωάννου. Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1909 ἐν Πανίτσῃ - Λακωνίας. Ἐξετελέσθη ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν εἰς τὸ χωρίον Ἐξαπλάτανος - Πέλλης τὴν 16ην Φεβρουαρίου 1945.

13. Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΔΥΤΙΚΗΝ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

Ὡς πρὸς τὴν δρᾶσιν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Φλωρίνης, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως μέχρι 31.12.1945, μᾶς διαφωτίζει ἡ κατωτέρω ἔκθεσις (ἀποσπασματικῶς), τοῦ χρηματίσαντος βραδύτερον διοικητοῦ τῆς Διοικήσεως Φλωρίνης τότε ἀντισυνταγματάρχου Ἀνδρ. Εὐαγγελίου.

«Ἀπὸ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1944, ἡ ἀγωνία τοῦ ἐθνικόφρονος πληθυσμοῦ τοῦ Νομοῦ Φλωρίνης ἐνετάθη τὰ μέγιστα. Ἡ εἰς Βουλγαρίαν εἴσοδος τοῦ Ρωσικοῦ Στρατοῦ καὶ ἡ ἀρξαμένη ἀποχώρησις τῶν Γερμανῶν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, ἀντὶ χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, ἐπλήρουν τὸν λαὸν φόβου καὶ ἀπογνώσεως. Ὁ ἐαμοκομμουνισμὸς διεσάλπιζεν ὅτι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἀνέμενε τὴν προέλασιν τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων πρὸς Θεσσαλονίκην, ὄχι βέβαια διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας, ἀλλὰ διὰ τὴν παροχὴν αὐτῷ τῆς εὐκαιρίας ν' ἀπαλλαγῇ τῶν ἀντιπάλων του, σφάζων αὐτοὺς ὡς φασίστας, ὄργανα τοῦ κατακτητοῦ. Οἱ βουλγαρίζοντες τῆς κατοχῆς, ἐξ ἄλλου, ἐχαιρέτιζον τὴν ρωσικὴν προέλασιν, ὡς ἐνίσχυσιν τῶν ἐπὶ τῆς Μακεδονίας βλέψεών των, συνενωθέντες δὲ πάντες, ἐαμίζοντες, σνοφῖται, καὶ κομιτατζῆδες ὀχρανῖται, παρεσκεύαζον τὸν ἑορτασμὸν τῆς ὑποδοχῆς τῶν Ρώσων, οἵτινες, κατὰ τὰς προσδοκίας των, θὰ ἐδημιούργουν ἀμέσως τὸ αὐτόνομον Μακεδονικὸν Κράτος.

Ἡ ἀγωνία τοῦ νομιμόφρονος λαοῦ περὶ τῆς τύχης του ἦτο τόσον μεγάλη, ὥστε οἱ πάντες οὐδὲν πλέον τῆς σωτηρίας των ἐσκέπτοντο. Ἡ Χωροφυλακή, πιστὴ εἰς τὰ πεπρωμένα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, παρέμεινεν ἀκλόνητος

εἰς τὴν θέσιν της, ἐκτελοῦσα τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐθνικόν της καθῆκον, προετοιμασμένη ψυχικῶς νὰ ὑποστῇ οἱανδήποτε δοκιμασίαν.

Τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου 1944, καθ' ἣν ἀπεχώρησε καὶ τὸ τελευταῖον γερμανικὸν στρατιωτικὸν τμῆμα ἐκ τοῦ Νομοῦ Φλωρίνης, ἡ ἐαμοκρατία ἐπιβάλλεται πλήρως, τόσον ἐν τῇ πόλει τῆς Φλωρίνης, ὅσον καὶ ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῆς. Ὁ ἐαμοκομμουνισμὸς ἀσχολεῖται πλέον ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης μὲ τὴν κατάληψιν τῶν Ἀρχῶν, μὲ συλλήψεις καὶ ἐκτελέσεις.

Αἱ λειτουργοῦσαι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης Ὑπηρεσίαι τῆς ἕδρας τῆς Διοικήσεως καὶ ἡ Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Ἀμυνταίου, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς, ἀντικαθίστανται ὑπὸ τῆς κομμουνιστικῆς Πολιτοφυλακῆς καὶ οἱ ἄνδρες ἀφοπλίζονται καὶ ἐν συνεχείᾳ περιορίζονται. Ἔνιοι ἐκ τούτων διέφυγον καὶ ἐκρύβησαν εἰς διαφόρους οἰκίας. Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐδέχθη νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὰς τάξεις τῆς κομμουνιστικῆς Πολιτοφυλακῆς, παρὰ τὰς ἐπιμόνους προτροπὰς καὶ πιέσεις.

Ἐκ τῶν συλληφθέντων, ὑπὸ τῶν ἐαμοκομμουνιστῶν, ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς καὶ κρατουμένων εἰς τὰς φυλακὰς Φλωρίνης, δύο ἐπίλεκτοι ὑπαξιωματικοὶ τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας Φλωρίνης, οἱ ἐνωμοτάρχαι Ἀρχοντίτης Ἀριστείδης καὶ Τσομπάνογλου Γεώργιος, ὁδηγηθέντες ἐκ τῶν φυλακῶν Φλωρίνης εἰς τὴν περιοχὴν Πολυποτάμου ἐξετελέσθησαν παρ' αὐτῶν τὴν 13.12.1944. Ἡ ὑπόλοιπος δύναμις τῆς Διοικήσεως ἀφέθη ἐλευθέρα μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας.

Αἱ ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω ἐκτεθείσας συνθήκας διαλυθεῖσαι Ὑπηρεσίαι τῆς Διοικήσεως, ἐπανασυνεστήθησαν μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας. Ἐκτὸς τῶν στατικῶν Ὑπηρεσιῶν, συνεκροτήθησαν καὶ τέσσαρα μεταβατικὰ ἀποσπάσματα, ἤτοι ἀνὰ ἓν εἰς τὰς περιφερείας τῶν Ὑποδιοικήσεων Χωροφυλακῆς Φλωρίνης, Βεύης, Πρεσπῶν καὶ Ἀμυνταίου.

Αἱ ἐπικρατοῦσαι τὴν περίοδον ἐκείνην, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Φλωρίνης, συνθῆκαι ἐθνικῆς καὶ δημοσίας ἀσφαλείας, κάθε ἄλλο παρὰ εὐχάριστοι ἦσαν. Ὑπολείμματα τῶν σλαβοκομμουνιστικῶν συμμοριῶν, ἀρνηθέντα νὰ πειθαρχήσωσιν εἰς τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας, περιεφέροντο ἐνόπλως εἰς τὴν ὕπαιθρον, συνεχίζοντα τὴν ἀντεθνικὴν καὶ ἐγκληματικήν των δρᾶσιν. Διάφοροι ἐαμοκομμουνιστικαὶ κλπ. ἀντεθνικαὶ ὀργανώσεις, ἐξηκολούθουν καὶ αὗται τὸ ἀντεθνικόν των ἔργον.

Αἱ ἐπανασυσταθεῖσαι Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς τῆς Διοικήσεως, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν τμημάτων Ἐθνοφυλακῆς, ἐπεδόθησαν μετὰ ἐξαιρετικοῦ ζήλου καὶ ἐθνικοῦ φανατισμοῦ εἰς τὸ βαρὺ ἔργον τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς περιοχῆς ἐκ τῶν ὑπολειμμάτων τοῦ σλαβοκομμουνισμοῦ καὶ τῆς παραπομπῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν δικαιοσύνην ὅλων ἐκείνων οἵτινες καθ' οἱονδήποτε τρόπον, διαρκούσης τῆς κατοχῆς, ἐστράφησαν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐγκλημάτισαν εἰς βάρος τοῦ νομιμόφρονος ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ (δοσίλογοι, ἐαμοκομμουνισταί). Ἐντατικαὶ ἐπίσης προσπάθειαι κατεβλήθησαν, ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς, πρὸς ἀναπτέρωσιν ἐμπλακέντων εἰς τὰ δίκτυα τῆς σλαβοκομμουνιστικῆς προπαγάνδας, ἀγραμμάτων καὶ ἀφελῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς.

Τὴν 12ην Ὀκτωβρίου, τοῦ ἔτους 1945, δύναμις τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Ἀκρίτα ἐνεργοῦσα ἐκκαθαριστικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου, συνεπλάκη μὲ τμῆμα ἐλασιτῶν. Κατὰ τὴν συναφθεῖσαν συμπλοκὴν ἐφονεύθη ὁ διοικητὴς τοῦ Σταθμοῦ τούτου, ἀνθυπασπιστὴς Παναγιωτακόπουλος Γεώργιος.

Τὴν 20ὴν Ἰουλίου 1945, ἄνδρες τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Λευκῶνος - Πρεσπῶν κατεδίωξαν καὶ ἐφόνευσαν, εἰς χωρίον Καρυές, σημαῖνον στέλεχος τῆς Σ.Ν.Ο.Φ., ὅπερ προσεπάθησε νὰ διαφύγῃ τὴν σύλληψιν.

Τὴν 17ην Ἰουνίου 1945, οἱ χωροφύλακες Λαμπράκης Λάμπρος τοῦ Δημητρίου καὶ Πολυζώης Γεώργιος τοῦ Εὐσταθίου, ὑπηρετοῦντες ἀμφότεροι εἰς τὸν Σταθμὸν Χωροφυλακῆς Κάτω Ὑδρούσσης - Φλωρίνης καὶ ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν ἕδραν τοῦ Σταθμοῦ ἐκ τοῦ χωρίου Σκοπιά, ἔνθα εἶχον μεταβῆ δι' ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας, ἐβλήθησαν ἐξ ἐνέδρας καθ' ὁδόν, ὑπὸ ἐνόπλων σλαβοκομμουνιστῶν, καὶ ἐφονεύθησαν.

Τὴν 7.8.1945 καὶ περὶ ὥραν 11.30' π.μ., δύναμις ἐκ 10 ἀνδρῶν τοῦ Τμήματος Ἀσφαλείας Φλωρίνης περιπολοῦσα εἰς δασώδη περιοχήν, παρὰ τὴν θέσιν «Καλύβια» περιοχῆς Φλωρίνης, συνεπλάκη μεθ' ὁμάδος ἐκ 5 ἢ καὶ περισσοτέρων ἐνόπλων. Λόγῳ τῆς πυκνότητος τοῦ δάσους ἡ συμμορία κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ, ἐγκαταλείψασα εἰς τὸν τόπον τῆς συμπλοκῆς εἴδη ὁπλισμοῦ καὶ πυρομαχικῶν.

Τὴν 28ην Σεπτεμβρίου 1945 καὶ περὶ ὥραν 20.00', καθ' ἣν ὁ φυλακιάρχης Χωροφυλακῆς Σφήκας, ὑπενωμοτάρχης Μπῖνος Νικόλαος, μετὰ 4 χωροφυλάκων, περιεπόλει εἰς τὰ κράσπεδα τοῦ χωρίου Σφήκα, ἐπυροβολήθη ὑπὸ συμμορίας ἀκαθορίστου ἀριθμοῦ, ἄνευ ἀποτελέσματος. Ἡ περίπολος, καταλαβοῦσα θέσεις, ἠμύνθη ἀντιπυροβολήσασα, ἡ δὲ συναφθεῖσα συμπλοκή, διαρκείας 15', ἔληξεν ἄνευ ἀποτελέσματος. Ἡ συμμορία αὕτη ἦτο ἀρτίως ἐξωπλισμένη καὶ ὑπερεῖχεν εἰς ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς.

Τμῆμα τῆς συμμορίας Ζιάπκα συνεπλάκη, ἄνευ ἀποτελέσματος, τὴν 16ην Νοεμβρίου 1945, εἰς περιοχὴν Σφήκας - Πρεσπῶν μετὰ τοῦ μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος Χωροφυλακῆς Πρεσπῶν.

Τὴν 24ην καὶ 28ην Νοεμβρίου 1945, συνεπλάκησαν εἰς τὴν περιοχὴν Ἄνω Ὑδρούσσης, μετὰ τοῦ μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος, αἱ ὑπὸ τοὺς Κωλέντση καὶ Στάθη δρῶσαι συμμορίαι, ἄνευ ἀποτελέσματος.

Τὸ ἔτος 1945 κλείει μὲ τὴν Χωροφυλακὴν διεξάγουσαν ἀγῶνα σκληρόν, εἰς τὸν τομέα τῆς ἐμπεδώσεως τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας ἐν τῇ περιοχῇ της».

Τέλος, ὡς πρὸς τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς Κοζάνης, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως μέχρι τέλους τοῦ 1945, παραθέτομεν ἀποσπάσματα ἐκθέσεως τοῦ βραδύτερον διοικητοῦ τῆς Διοικήσεως, ἀντισυνταγματάρχου Εὐστ. Γούλατη.

«Ἀπὸ τῆς 28.10.1944, καθ' ἣν ἀπεχώρησαν τὰ γερμανικὰ στρατεύματα κατοχῆς, ἡ Κοζάνη κατελήφθη παρὰ τῶν ἐαμοκομμουνιστικῶν ὀργανώσεων. Αἱ ἐπικρατήσασαι ὀργανώσεις τοῦ ΕΑΜ - ΕΛΑΣ διέλυσαν καὶ τὰς ἐν Κοζάνῃ Ὑπηρεσίας Χωροφυλακῆς καὶ ὑποκατέστησαν ταύτας δι' ἐνόπλων τμημάτων τῶν ἀναρχικῶν των ὀργανώσεων καὶ τῆς κομμουνιστικῆς Πολιτοφυλακῆς, τὴν ὁποίαν ἐγκατέστησαν καὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν περιφέρειαν τῆς Διοικήσεως. Οὕτω, κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Δεκεμβριανοῦ κινήματος, ἡ ἐνταῦθα δύναμις Χωροφυλακῆς δὲν εὑρίσκετο συγκεντρωμένη εἰς ὀργανικὰ τμήματα, ἀλλ' ἀφωπλισμένοι οἱ ἄνδρες της ἦσαν διεσκορπισμένοι, τινὲς δὲ τούτων ἢ εἶχον συλληφθῆ πρὸ τοῦ κινήματος ἢ ἐν συνεχείᾳ καὶ ἐκρατοῦντο ὡς ὅμηροι εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως καὶ ὁμηρίας. Ἐκ τῶν συλληφθέντων ἐκακοποιήθησαν ὁ ἀνώτερος διοικητὴς Χωροφυλακῆς ἀντισυνταγματάρχης Γαλέος Ἀντώνιος, ὁ ὑπενωμοτάρχης Νταϊγιάννης Ἀνδρέας, οἱ χωροφύλακες Τσιούρας Γεώργιος, Ταϊτσὴς Ἀθανάσιος καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν ἐξηκριβώθησαν. Παρὰ τὴν ἀσκηθεῖσαν πίεσιν, τὰς κακοποιήσεις καὶ τὴν τρομοκρατίαν ἐκ μέρους τῶν ἀναρχικῶν, οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐδέχθη νὰ ἐνταχθῇ εἰς τὰς τάξεις τῆς κομμουνιστικῆς Πολιτοφυλακῆς. Κατὰ συνέπειαν, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, οὐδεμία δρᾶσις ἐσημειώθη ἐνταῦθα, ἐκ μέρους τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην οὐδεὶς ἀξιωματικὸς ἢ ὁπλίτης Χωροφυλακῆς ἐφονεύθη παρὰ τῶν κομμουνιστῶν.

Μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας, ἀπεστάλησαν ἐν Κοζάνῃ ἔνοπλα στρατιωτικὰ τμήματα Ἐθνοφυλακῆς, διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς ὑπὸ τῶν ὑπολειμμάτων τῶν ἀναρχικῶν τοῦ ΕΛΑΣ. Οἱ ἐνταῦθα εὑρισκόμενοι ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς ἐν διασπορᾷ ἀνέλαβον πρωτοβουλίαν καί, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπαφῆς ἢ διαταγῆς ἐκ τοῦ Κέντρου, ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰ ἀστυνομικὰ καταστήματα καὶ ἐπελήφθησαν τῶν ἀστυνομικῶν των καθηκόντων, συλλαβόντες διαφόρους βεβαρημένους μὲ ἐγκληματικὰς πράξεις καὶ ἀποκατέστησαν τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐν τῇ πόλει. Ἐν συνεχείᾳ, συνεργασθέντες μετὰ τῶν στρατιωτικῶν τμημάτων Ἐθνοφυλακῆς καὶ βοηθούμενοι παρὰ τῶν νομιμοφρόνων κατοίκων, ἐπεξέτειναν τὴν δρᾶσίν των καὶ εἰς τὴν ὑπόλοιπον περιφέρειαν τῆς Διοικήσεως καὶ ἐξεκαθάρισαν ταύτην ἀπὸ τὰ ἐγκληματικὰ στοιχεῖα καὶ προετοίμασαν τὴν ἐγκατάστασιν τῶν νομίμων τοῦ Κράτους Ἀρχῶν.

Αἱ διαλυθεῖσαι Ὑπηρεσίαι τῆς Χωροφυλακῆς Κοζάνης, ἐπανασυνεστήθησαν, μετὰ πάροδον ἀρκετοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ἀκολούθως χωρὶς οὐδεμία ἐκ τούτων νὰ συμπτυχθῇ ἔκτοτε μέχρι τῆς 31.12.1945.

Κατὰ τὴν ἐπανασύστασιν τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς, ἡ δημοσία τάξις καὶ ἀσφάλεια δὲν εἶχεν ἀποκατασταθῆ εἰσέτι, διότι τὰ ὑπολείμματα τῶν ἐλασιτῶν καὶ κυρίως οἱ βαρυνόμενοι μὲ ἐγκληματικὰς πράξεις, ὡς καὶ οἱ ἀντεθνικῶς δράσαντες σλαβόφωνες τῆς περιοχῆς, παρέμειναν εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχὰς καὶ συνέχισαν τὴν ἐγκληματικήν των δρᾶσιν εἰς βάρος τῶν φιλησύχων κατοίκων. Ἅμα τῇ ἐπανασυστάσει των, αἱ Ὑπηρεσίαι Χωροφυλακῆς τῆς Διοικήσεως, ἀμέσως, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ταγμάτων Ἐθνοφυλακῆς, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως, τὴν ἀνεύρεσιν καὶ συλλογὴν τοῦ ἀποκρυβέντος ὁπλισμοῦ ὑπὸ τοῦ Κ.Κ.Ε., σύλληψιν τῶν ἐγκληματιῶν καὶ συνεργατῶν τοῦ ἐχθροῦ, τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς περιοχῆς ἀπὸ τὰ ὑπολείμματα τῶν σλαβοκομμουνιστῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀναπτέρωσιν τοῦ ἠθικοῦ τοῦ νομιμόφρονος πληθυσμοῦ.

Οὕτω, τὴν 8.11.1945, εἰς Μυλοχώριον - Ἐορδαίας, ὄργανα Χωροφυλακῆς τῆς ἕδρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κοζάνης, ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν Ὑποδιοίκησιν Χωροφυλακῆς Ἐορδαίας, ἀνεῦρον ἀποθήκην ὁπλισμοῦ τῶν ἐλασιτῶν, περιέχουσαν 168 τυφέκια, 2 ὁπλοπολυβόλα, δύο κιβώτια χειροβομβίδων, ἑπτὰ κιβώτια φυσιγγίων, μεγάλην ποσότητα δυναμίτιδος καὶ μέσα διαβιβάσεων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 1945, παρ' ἀνδρῶν τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Βλάστης - Ἐορδαίας, ἀνεκαλύφθη, εἰς θέσιν Μπουρλέτα Βλάστης, ἀποθήκη τοῦ ΕΛΑΣ, περιέχουσα 50 ὅπλα καὶ ἀρκετὰ πυρομαχικά.

Ὁμοίως, παρ' ἀνδρῶν τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Πύργων, κατὰ τὴν διάρκειαν ἐξερευνήσεων, εἰς τὴν ὀρεινὴν περιοχὴν Βερμίου, ἀνεκαλύφθησαν τρεῖς ἀποθῆκαι ὁπλισμοῦ τοῦ ΕΛΑΣ, περιέχουσαι σεβαστὸν ἀριθμὸν ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν.

Ἐπίσης, εἰς τὸ χωρίον Πεντάλοφος - Βοΐου, παρ' ἀνδρῶν τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς ἀνευρέθη ἀποθήκη ὁπλισμοῦ καὶ πυρομαχικῶν τῶν ἀναρχικῶν τοῦ ΕΛΑΣ.

Ἐν συνεργασίᾳ μὲ ἐθνικόφρονας πολίτας, τὴν 18.8. 1945, εἰς τὴν περιοχὴν Ἐορδαίας, δυνάμεις Χωροφυλακῆς συνῆψαν συμπλοκὴν μὲ τὴν σλαβοκομμουνιστικὴν συμμορίαν τοῦ Παντελῆ Ρέντη, δράσαντος ἀντεθνικῶς κατὰ τὴν κατοχὴν μετ' ἄλλων σλαβοφώνων καὶ κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐφόνευσαν τὸν ἀρχηγὸν ταύτης Ρέντην καὶ διέλυσαν τὴν συμμορίαν.

Κατὰ μῆνα Αὔγουστον 1945, οἱ κομμουνισταὶ ἐνήργησαν, ἔξωθι τῆς κωμοπόλεως Βελβενδοῦ, παράνομον συγκέντρωσιν, εἰς ἣν ὡμίλησαν ἡγετικὰ κομμουνιστικὰ στελέχη κατελθόντα ἐκ τῶν Πιερίων ὀρέων. Τὴν συγκέντρωσιν ταύτην, δύναμις τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σερβίων ἐνεργήσασα ἀμέσως, διέλυσε καὶ συνέλαβεν 60 ἄτομα, ἅτινα παρέπεμψεν εἰς τὴν Δικαιοσύνην.

Τὴν 13.8.1945, ὑπὸ τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σερβίων ἀνευρέθησαν, εἰς τὴν ὀρεινὴν περιοχὴν Μοσχοχωρίου, 235 τυφέκια διαφόρων τύπων καὶ 2 ὅλμοι, μετ' ἀρκετῶν βλημάτων.

Τὴν 9.9.1945, τὸ μεταβατικὸν ἀπόσπασμα Σερβίων, παρὰ τὴν θέσιν Παλαιοκαστράκι τοῦ χωρίου Πολυφύτου - Σερβίων, συνεπλάκη μετὰ ἐνόπλων τοῦ ΕΛΑΣ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ συλλάβῃ δύο ἐκ τούτων καὶ νὰ κατάσχῃ δύο αὐτόματα Στέν.

Τὴν 9.9.45, παρ' ὀργάνων τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Πενταλόφου, ἀνευρέθησαν εἰς θέσιν «Καραοῦλι» Πενταλόφου 200 βλήματα ὅλμων.

Τὴν 12.9.1945, παρὰ τοῦ ἀποσπάσματος Σερβίων ἀνεκαλύφθη ἀποθήκη πυρομαχικῶν, εἰς τὴν ὀρεινὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου Πολύφυτον, εἰς ἣν ἀνευρέθησαν πλὴν τοῦ μὴ καταμετρηθέντος πολεμικοῦ ὑλικοῦ ὑπὲρ τὰ 200

φορτία, τυφέκια, βαρεῖς ὅλμοι, ἐλαφροὶ ὅλμοι, μυδραλλιοβόλα, ἀντιαρματικὰ πολυβόλα, χειροβομβίδες, νάρκαι, εἷς ἀσύρματος καὶ ἓν τηλέφωνον.

Τὴν 16.9.1945, παρ' ὀργάνων τῆς Ὑποδιοικήσεως Χωροφυλακῆς Σερβίων ἀνεκαλύφθησαν 2 ὁπλοπολυβόλα, 75 τυφέκια, 2 κιβώτια δυναμίτιδος, μεγάλη ποσότης φυσιγγίων καὶ 4 κιβώτια ὑγειονομικοῦ ὑλικοῦ.

Τὴν 1.10.1945, παρὰ τοῦ μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος Σερβίων ἀνευρέθησαν, εἰς τὴν ἀγροτικὴν περιοχὴν Σερβίων, τριάκοντα σιδηρᾶ κιβώτια πλήρη βλημάτων ἀντιαεροπορικοῦ πυροβολικοῦ τῶν 4,7΄΄, γερμανικῆς προελεύσεως, εἰς ἀρίστην κατάστασιν.

Τὴν 12.10.1945, τὸ μεταβατικὸν ἀπόσπασμα Σερβίων ἀνεῦρεν, εἰς τὴν περιοχὴν Πολυμύλου, ἓν ὁπλοπολυβόβόλον, 13 τυφέκια, 7 χειροβομβίδας καὶ μεγάλην ποσότητα φυσιγγίων, ἅτινα εἶχον ἀποκρύψει οἱ ἀναρχικοὶ τοῦ ΕΛΑΣ.

Τὴν 27.10.1945, ἀνευρέθησαν παρὰ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Πενταλόφου, 17 τηλέφωνα καὶ 4 μεταλλάκται τηλεφώνων, τρεῖς ὀπτικοὶ τηλέγραφοι καὶ εἷς ἡλιογράφος, 50 τυφέκια, 4 αὐτόματα, 15 ξιφολόγχαι, 2.000 φυσίγγια, 10 χειροβομβίδες, 5 κιβώτια φαρμακευτικοῦ ὑλικοῦ πλήρη καὶ ἓν ἐμπρηστικὸν βλῆμα πυροβολικοῦ.

Τὴν 30.10.1945, ἀνευρέθησαν, παρ' ὀργάνων τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Τσοτυλίου, εἰς Ἀνθοχώριον (Τσακνοχώριον), ἓξ ἀντιαρματικὰ ταχυβόλα, 80 κιβώτια πλήρη ταινιῶν πολυβόλου, 24.000 φυσίγγια, 2 σάκκοι καψυλίων δυναμίτιδος, 4 κιβώτια δυναμίτιδος καὶ 1 κιβώτιον πλῆρες ναρκῶν.

Τὴν 8.11.1945, ἀνευρέθησαν, παρὰ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Νεαπόλεως, ἔξωθι τοῦ χωρίου Τραπεζίτσα 2700 φυσίγγια.

Τὴν 9.11.1945, ἀνευρέθησαν, παρὰ τοῦ μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος Ἐορδαίας, εἰς τὸ χωρίον Μυλοχώρι 153 τυφέκια, ἓν ὁπλοπολυβόλον καὶ 6.000 φυσίγγια.

Τὴν 13.11.1945, ἀνευρέθησαν, παρ' ὀργάνων τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Αὐγερινοῦ, εἰς τὴν ἀγροτικὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου 10 τυφέκια.

Τὴν 27.11.1945, παρ' ὀργάνων τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς Σιατίστης, παρὰ τὴν γέφυραν Ἀλιάκμονος, ἀνευρέθη ἓν ἀντιαρματικὸν πυροβόλον.

Τὴν 22.12.1945, ὑπὸ τοῦ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς καλοχωρίου-Βοΐου ἀνευρέθησαν εἰς τὴν ἀγροτικὴν περιοχὴν τοῦ χωρίου Λούβρη 27 αὐτόματα Στέν, 120 γεμιστῆρες αὐτῶν καὶ 6.000 φυσίγγια.

Ὁμοίως παρ' ὀργάνων τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διοικήσεως, ἀπὸ τῆς ἐπανασυστάσεώς των μέχρι 31.12.1945, κατεσχέθησαν εἰς χεῖρας κομμουνιστῶν καὶ ἐλασιτῶν: 1. Εἰκοσιπέντε πιστόλια διαφόρων τύπων, 2. Ἑκατὸν δέκα τυφέκια διαφόρων τύπων, 3. Ἑξήκοντα χειροβομβίδες, 4. Ἑκατὸν δέκα βλήματα ὅλμων, 5. Ἑπτὰ ὁπλοπολυβόλα καὶ 20 ἀνταλλακτικαὶ κάνναι, 6. Ὀκτὼ αὐτόματα, 7. Δέκα πέντε βλήματα πυροβολικοῦ, 8. Πεντήκοντα κιλὰ δυναμίτιδος, 9. Δύο σκοπευτικὰ μηχανήματα πυροβολικοῦ, 10. Εἴκοσι ὀκτὼ χιλιάδες φυσίγγια διαφόρων τύπων.

Ὁμοίως, συνελήφθησαν σοβαρὸς ἀριθμὸς στελεχῶν καὶ ἐγκληματιῶν τοῦ ΕΛΑΣ, ὡς καὶ ἀρκετὸς ἀριθμὸς σλαβοφώνων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν κατοχήν, συνειργάσθησαν μετὰ τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, διὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν Βουλγαρίαν».

Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ παρὰ τὰ Ἀλβανικὰ σύνορα συμπλοκὴ δυνάμεως Χωροφυλακῆς, ὑπὸ τὸν τότε ἀνθυπομοίραρχον (ἤδη Ἀρχηγὸν Χωροφυλακῆς) Χρῖστον Καραβίτην, πρὸς τὸ συμμοριακὸν συγκρότημα τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη, ἐπιχειροῦντος νὰ διέλθη εἰς Ἀλβανίαν. Ἰδού, ἡ, ἀπὸ 20ῆς Μαΐου 1945, σχετικὴ ἔκθεσις τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Δυτικῆς Μακεδονίας πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν:

«Περὶ λαβούσης χώραν συμπλοκῆς μετὰ συμμορίας Ἄρη Βελουχιώτη»

«Τὴν 24ην Ἀπριλίου 1945, ὁ προσωρινῶς ἀναλαβὼν τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Καστοριᾶς, ἀνθυπομοίραρχος Καραβίτης Χρῖστος, ἀνήκων εἰς τὴν δύναμιν τοῦ 150οῦ Τάγματος, πληροφορηθεὶς ἐκ τοῦ χωρίου Μεσοποταμία, ἔνθα εἶχε μεταβῆ δι' ὑπηρεσίαν, ὅτι, εἰς τὸ χωρίον Καλὴ Βρύση, παρὰ τὰ ἀλβανικὰ σύνορα, εὑρίσκετο ὁ Ἄρης Βελουχιώτης, μετὰ τῆς συμμορίας του, ἀπέχων ἐκεῖθεν περὶ τὰς ἑπτὰ ὥρας πεζῇ, εἰδοποίησε τὸν ἐν Καστοριᾷ ἑδρεύοντα 3ον Λόχον τοῦ 151ου Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ τεθῶσιν εἰς καταδίωξιν αὐτοῦ. Πράγματι ὁ διοικητὴς τοῦ Λόχου τούτου, μετὰ δυνάμεως 73 στρατιωτῶν καὶ 50 ἀποικιακῶν στρατευμάτων, ὑπὸ Ἄγγλον ἀξιωματικόν, κατέφθασαν ἐν Μεσοποταμίᾳ καὶ ἀμέσως μετὰ τοῦ ἀνθυπομοιράρχου καὶ δυνάμεως Χωροφυλακῆς ἐκινήθησαν πρὸς συνάντησιν τῆς συμμορίας. Περὶ ὥραν 4ην πρωινὴν τῆς ἑπομένης, κατόπιν ἐπιπόνου πορείας ἔφθασαν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον καὶ διετάχθησαν τὰ τμήματα, ἅτινα ἐχωρίσθησαν εἰς ἀναλόγους ὁμάδας, νὰ καταλάβωσι τὰς προσδιορισθείσας θέσεις, ἀναμένοντες τὴν διέλευσιν ἐκεῖθεν τῆς συμμορίας, ἥτις ἐσκόπευε νὰ διέλθη τὰ σύνορα μεταβαίνουσα εἰς Ἀλβανίαν. Ἓν τμῆμα ὅμως, βαδίζον κατὰ μέτωπον τοῦ ἀνωτέρω χωρίου Καλὴ Βρύση, ὅπου διενυκτέρευον οἱ συμμορῖται, ἐγένετο ἀντιληπτὸν ὑπὸ τοῦ σκοποῦ τῆς συμμορίας καὶ πυροβοληθὲν ὑπὸ τούτου, περὶ ὥραν 04.30΄, ἠνάγκασεν ἅπαντα τὰ τμήματα νὰ ἀνοίξωσι πυρά, παρὰ τὴν κεκανονισμένην ὥραν, ἥτις εἶχεν ὁρισθῆ ἡ 6 πρωινή, πρὸς εὐχερεστέραν παρακολούθησιν τῆς ὅλης ἐπιχειρήσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς. Περὶ τὴν 4.45΄ ὥραν, ἐκ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν εἶχε καταλάβει ὁ ἀνωτέρω ἀνθυπομοίραρχος, μετὰ δυνάμεως Χωροφυλακῆς, μολονότι ἀκόμη ἐπεκράτει σκότος, διεκρίθησαν σκιαὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων, διερχομένων ἐκ τῆς κάτωθεν αὐτῶν πρὸς Ἀλβανίαν διερχομένης ὁδοῦ, ὁπότε ὁ ἀνθυπομοίραρχος οὗτος διέταξε τούς: 1) Ἐνωμοτάρχην Λιακόπουλον Νικόλαον, 2) Χωροφύλακα Τσάλιον Κων. καὶ 3) Χωροφύλακα Γεωργακόπουλον Βασίλειον καὶ ἕνα λοχίαν ὡπλισμένον δι' αὐτομάτου ὅπλου καὶ κατέλαβον θέσιν πλησιέστερον τῆς διερχομένης ἐκεῖθεν ὁδοῦ, ὁπόθεν βαλλόμενοι οἱ συμμορῖται, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ διέλθωσιν, ἐκ παραλλήλου δὲ οὗτος μετὰ τῆς ὑπολοίπου δυνάμεως ἔλαβε τοιαύ-

την θέσιν ὥστε, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐπιτηρῇ καὶ τὰ δύο τμήματα καὶ κατευθύνῃ τὴν δρᾶσίν των καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ἐπιτεθῇ ἐκ πλαγίων κατὰ τῶν συμμοριτῶν. Μετὰ τοὺς πρώτους πυροβολισμοὺς τὰ ὅπλα τῶν 1) Ἐνωμοτάρχου Λιακοπούλου Νικ., 2) Χωροφύλακος Τσάλιου Κων. καὶ τὸ ὁπλοπολυβόλον τοῦ λοχίου, ἔπαθον ἐμπλοκὴν καὶ κατέστησαν ἄχρηστα, ἐν τούτοις, μόνον μὲ τὸ ὅπλον τοῦ Χωροφύλακος Γεωργακοπούλου Βασ. καὶ τῇ βοηθείᾳ καὶ τῶν πλαγίων βολῶν τοῦ ἑτέρου τμήματος, κατώρθωσαν ὄχι μόνον νὰ παρεμποδίσουν τὴν περαιτέρω διέλευσιν πρὸς Ἀλβανίαν τῶν συμμοριτῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀναγκάσωσι τούτους νὰ ἐγκαταλείψωσιν ἐπὶ τόπου τρία ὁπλοπολυβόλα Στέν, ἅπαν τὸ πολεμικὸν ὑλικόν, δύο ἀνταλλακτικὰς κάννας ὁπλοπολυβόλου, τὸν ρουχισμὸν καὶ τὰ τρόφιμα, ἅτινα ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν, κυριευθέντα ὑπὸ τῆς ὁμάδος τοῦ ὡς εἴρηται ἀνθυπομοιράρχου, ἀναγκασθέντες οἱ συμμορῖται νὰ ἐπανέλθωσιν ἐντὸς τοῦ χωρίου, μεθ' ἑνὸς τραυματίου διαφυγόντος τὴν σύλληψιν. Ἐν συνεχείᾳ ἡ ἀνωτέρω ὁμὰς ὁπλισθεῖσα μὲ τὰ κυριευθέντα ὅπλα καὶ διαμοιρασθεῖσα εἰς δύο, διετάχθησαν οἱ μὲν νὰ ἐπιτηρῶσι τὸ ἀλβανικὸν ἔδαφος, ὁπόθεν ἐβάλλοντο ὑπὸ Ἀλβανῶν ἀνταρτῶν καὶ ὑπῆρχε κίνδυνος ἐπιθέσεως ἐκ τῶν νώτων, οἱ δὲ νὰ ἐπιτηρῶσι τὸν πρὸς τὸ χωρίον τομέα, πρὸς παρεμπόδισιν διαφυγῆς τῶν συμμοριτῶν ἐκ τοῦ τομέως τῆς δράσεως τῆς ὁμάδος των. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας ταύτης ὑπῆρξεν ἡ παρεμπόδισις τῶν Ἀλβανῶν ἀνταρτῶν νὰ πλησιάσωσι, περιορισθέντων νὰ βάλωσι μόνον ἐξ ἀποστάσεως ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀποτελεσματικὴ ἀναχαίτισις τμήματος τῶν συμμοριτῶν, ἀποπειραθέντος νὰ διαφύγῃ ἐκεῖθεν, φονευθέντος μάλιστα ἑνὸς συμμορίτου ὀνόματι Τσάφου Ἐμμανουὴλ τοῦ Δημητρίου, ὑπὸ ψευδώνυμον Ἀθηναῖος, γεννηθέντος ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ κατοικοῦντος ἐν Ἀθήναις, ἐτῶν 40, ἐργάτου κομμουνιστοῦ ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουνίου 1942, ἀφ' ἧς ὑπηρέτει εἰς τὸν ΕΛΑΣ, στρατολογηθεὶς ὑπὸ τούτου τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη. Ὁ ἀνωτέρω ψυχορραγῶν, ἐξεταζόμενος, ἀνέφερεν ὅτι ὁ Ἄρης Βελουχιώτης, ἡγούμενος συμμορίας ἐκ 45 μελῶν, εὑρίσκετο εἰς τὸ χωρίον Καλὴ Βρύση καὶ εὐθὺς ὡς ἤρξατο ἡ μάχη ἔδωσε σημεῖον συναντήσεως τὸ χωρίον Σλήμητσα καὶ ὅτι σκοπὸς τοῦ ἀγῶνος τοῦ νέου ΕΛΑΣ, ὅπως ὠνόμασε ὁ Ἄρης Βελαχιώτης τὸ σύνολον τῶν συμμοριτῶν του, εἶναι ἡ ὁλοκλήρωσις τοῦ ὑπὸ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ἀναληφθέντος ἀγῶνος, δηλαδὴ «ἡ πλήρης ἀπόδοσις τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν». Τέλος, ὁ ἀνωτέρω, ἀποθνήσκων κατέθεσεν ὅτι ὁ Ἄρης Βελουχιώτης, ἐπιθυμῶν τὴν συνεργασίαν μετὰ τῶν Ἀλβανῶν ἀνταρτῶν, ἀπέστειλε τὴν προηγουμένην εἰς Ἀλβανίαν δύο συμμορίτας του πρὸς συνεννόησιν σχετικῶς. Ἐν γένει, ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, προέκυψαν τὰ ἑξῆς γενικὰ ἀποτελέσματα: Ἐκτὸς τοῦ φονευθέντος ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω ὁμάδος, ἐτραυματίσθησαν πέντε συμμορῖται καὶ μία γυνή, ἐκ τῶν ἀκολουθουσῶν τὴν συμμορίαν δύο γυναικῶν ὡς νοσοκόμοι καὶ συνελήφθησαν 1) ὁ συμμορίτης Τζήκας Νικ. τοῦ Ἰωάννου ἢ καπετὰν Βελῆς, τιτλοφορούμενος ὁ ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ νέου ΕΛΑΣ, 2) Καραμπινᾶς Νικόλαος, 3) Κύρου Κυριάκος καὶ 4) Νούλας Σταῦρος, κάτοικοι ἅπαντες Καλῆς Βρύσης, οἵτινες ἐβοήθησαν τοὺς ἀνωτέρω συμμορίτας διὰ τῶν ζώων των. Ὁ συλληφθεὶς συμμορίτης Τζήκας Νικόλαος, ἐξεταζόμενος, ἐπεβεβαίωσε τὰ ὑπὸ τοῦ φονευθέντος Τσάφου Ἐμμανουὴλ κατατεθέντα».

Εἰς τὰς περιοχὰς τῶν λοιπῶν Διοικήσεων Χωροφυλακῆς Μακεδονίας, (Καστοριᾶς, Βεροίας, Πιερίας, Ἐδέσσης, Χαλκιδικῆς, Κιλκίς), ἡ κατάστασις ἐξειλίχθη κατὰ παρεμφερῆ τρόπον. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, συνεστήθησαν πολιτοφυλακαὶ τοῦ ΕΑΜ, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐδέχθησαν νὰ μετάσχουν τὰ παραμείναντα ἐπὶ τόπου ὑπολείμματα, τῶν ἐπὶ κατοχῆς πενιχρῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς. Ἐκ τούτων, ἄλλοι ἄνδρες κατέφυγον εἰς Θεσσαλονίκην ἢ Ἀθήνας, ἄλλοι προσεχώρησαν εἰς ἐθνικὰς ἀνταρτικὰς ὁμάδας καὶ ἄλλοι, ἰδίως οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου καταγόμενοι, ἀπέβαλον τὴν στολὴν καὶ ἐκρύπτοντο εἰς τὰ χωρία των. Οἱ εὑρεθέντες ὅμως ἐπὶ τόπου ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς, ἐχρησίμευσαν ἀνυπολογίστως εἰς τήν, ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1945, καταφθάνουσαν Ἐθνοφυλακὴν καὶ τὴν ἀκολουθήσασαν Χωροφυλακήν, διότι αὐτοί, γνωρίζοντες καλῶς τὴν ἐπιτόπιον κατάστασιν, διεφώτισαν τὰ ὄργανα ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως, περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων.

Ἡ κατάστασις, εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ Δυτικὴν Μακεδονίαν, ἦτο πράγματι λίαν πολύπλοκος. Βουλγαρόφρονες καὶ Ρουμανίζοντες, ἐνισχυόμενοι ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Βουλγάρων, διὰ τῆς τρομοκρατίας καὶ τῆς ἐπιδαψιλεύσεως ὑλικῶν παροχῶν, εἶχον πειθαναγκάσει ἐγχωρίους, νὰ ταχθοῦν μὲ τὸ μέρος των καὶ νὰ στρέφωνται ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας.

Ἤδη, μισούμενοι ὑπὸ τῶν ἐθνικοφρόνων πολιτῶν καὶ καταγεγραμμένοι, ὑπὸ τῶν ἐναπομεινάντων ὀργάνων Χωροφυλακῆς, φοβούμενοι δὲ τὴν τιμωρίαν των, εἶχον, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, ταχθῆ παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἐλασιτικῶν συμμοριῶν, πολλοὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν μετεῖχον εἰς τὰς συσταθείσας ἐαμικὰς διοικήσεις τῶν πόλεων καὶ χωρίων. Ὅταν κατέφθασεν ἡ Ἐθνοφυλακή, ἐπανασυνιστῶσα διὰ νομιμοφρόνων στοιχείων τὰ συμβούλια τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ἀποδιώξασα ἐξ αὐτῶν τοὺς ἐαμίτας, κομμουνισταί, βουλγαρίζοντες, ρουμανίζοντες καὶ ἄλλοι ἐκτεθειμένοι εἰς ἀντεθνικὰς ἐνεργείας ἢ ἐξῆλθον εἰς τὴν ὕπαιθρον, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐλασιτικῶν συμμοριῶν ἢ ἐχρησίμευον κρυφίως εἰς αὐτάς, ὡς τροφοδόται καὶ καταδόται.

Ὅταν, ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1945, κατέφθασαν δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπανασυνιστῶσαι τὰς Διοικήσεις, Ὑποδιοικήσεις, Τμήματα καὶ Σταθμούς, ἤρχισεν, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἐθνοφυλακῆς καὶ τῶν ΜΑΥ, ἐν συνεχείᾳ δὲ καὶ τῶν σταλεισῶν Στρατιωτικῶν Μονάδων, ἡ ἀπηνὴς καταδίωξις τῶν κακοποιῶν καὶ ἀντεθνικῶν στοιχείων. Οἱ ἀντεθνικῶς δράσαντες συνελαμβάνοντο καὶ ἐφυλακίζοντο, οἱ δὲ μαχητικοὶ κομμουνισταὶ καὶ κακοποιοί, ὅσοι διέφευ-

Μοίραρχος Παναγιώτης Λειβαδίτης τοῦ 'Ανδρέου, ἐκ Κιάτου-Κορινθίας. 'Εσφαγιάσθη ἐν Μεταλλικῷ-Κιλκὶς ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν τὴν 4ην Νοεμβρίου 1944.

γον τὴν σύλληψιν, κατέφευγον εἰς τὰ ὄρη, συγκροτοῦντες συμμορίας. Οὕτως, ἡ ἐπικρατοῦσα, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, χαώδης κατάστασις, ἐβελτιοῦτο καὶ ἀποκαθίστατο τάξις καὶ ἀσφάλεια εἰς τὰς πόλεις. 'Αλλά, τὴν ὕπαιθρον ἐλυμαίνοντο ἀκόμη αἱ ἐλασιτικαὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι, ἔχουσαι ἀποκρύψει μεγάλας ποσότητας ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον παραδοθέντων εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Βουλγάρων, ὠργάνωνον ἀπὸ τοῦδε τὴν ἀντίστασιν τοῦ συμμοριτοπολέμου. Εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Κιλκίς, κατὰ Νοέμβριον 1944, τὰ ἐλασιτικὰ τάγματα εἶχον καταλάβει, κατόπιν μάχης, τὴν πόλιν καὶ ὁλόκληρον τὴν περιοχὴν τοῦ Νομοῦ καί, ἐκ τῶν αἰχμαλωτισθέντων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, εἶχον ἐκτελέσει τὸν μοίραρχον Λειβαδίτην καὶ ἄλλους ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας. 'Εχρειάσθησαν νέαι σκληραὶ μάχαι τῆς 'Εθνοφυλακῆς καὶ δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς, διὰ νὰ ἀνακαταληφθῇ ἡ πόλις καὶ ὁ Νομὸς Κιλκίς.

Ὅταν ἀνασυνεστήθησαν τὰ 'Αστυνομικὰ Τμήματα καὶ οἱ Σταθμοί, ἀνὰ τὴν Κεντρικὴν καὶ Δυτικὴν Μακεδονίαν, ἤρχισε συστηματικὴ καταδίωξις τῶν ἐλασιτικῶν συμμοριῶν. 'Αληθεῖς μάχαι ἔλαβον χώραν, ἰδίως εἰς τὰς περιοχὰς Φλωρίνης, Πιερίας καὶ Χαλκιδικῆς, ὅπου κατὰ μέγιστον μέρος αἱ συμμορίαι ἐξωντώθησαν ἢ διελύθησαν. Ἡ Χωροφυλακή, ἐπεδόθη καὶ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ὅπλων, τὰ ὁποῖα, κατὰ παραβίασιν τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, τὸ ΕΛΑΣ εἶχεν ἀποκρύψει. Κατόπιν ἐπιτηδείων ἐρευνῶν καὶ χρησιμοποιήσεως καταδοτῶν, ἐντὸς τῶν τάξεων τῶν ἐλασιτῶν, ἡ Χωροφυλακὴ ἐπέτυχε νὰ ἀνακαλύψῃ, εἰς πολλὰς περιοχὰς τῆς Μακεδονίας καὶ ἰδίως εἰς Πιερίαν, ἑκατοντάδας κιβωτίων βλημάτων πυροβολικοῦ, ταινιῶν μυδραλλίων, βλημάτων ἀντιαεροπορικῶν πυροβόλων, φυσιγγίων, περιστρόφων, βλημάτων ὅλμων, ναρκῶν, χειροβομβίδων, φωτοβολίδων καὶ παντὸς ἄλλου πολεμικοῦ ὑλικοῦ. Εἰς τὴν περιοχὴν Ζήτουλα Κασσανδρείας ἀνευρέθη, ἐπίσης, μεγάλη ἀποθήκη ὅπλων. Εἰς τὴν περιφέρειαν Γαλατίστης τῆς Χαλκιδικῆς ἀνευρέθη, ἐντὸς κρύπτης, ἀποθήκη ὅπλων, ὁπλοπολυβόλων καὶ τυφεκίων, ἀκόμη καὶ ἓν βαρὺ πυροβόλον. Σχεδὸν πάντα ταῦτα προήρχοντο ἐκ τῶν παραδοθέντων εἰς τοὺς ἐλασίτας ἐφοδίων ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ.

Οὕτω, χάρις εἰς τὴν κεραυνοβόλον καὶ ἔντονον δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς, ἡ Μακεδονία ταχέως ἀπηλλάγη ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴν τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν ἄλλων αὐτονομιστῶν καὶ ἀποκατεστάθη ἡ ἐθνικὴ κυριαρχία. Βαθμηδόν, διὰ τῆς συντριβῆς ἢ τῆς ἐκδιώξεως τῶν ἐλασιτικῶν συμμοριῶν καὶ τῆς ἐξοντώσεως ἢ συλλήψεως τῶν κακοποιῶν στοιχείων τῶν πόλεων, οἱ κάτοικοι τῆς Μακεδονίας, οἱ ὁποῖοι τόσα εἶχον ὑποστῆ ὑπὸ τῆς τριπλῆς κατοχῆς Γερμανῶν, 'Ιταλῶν καὶ Βουλγάρων καὶ τῆς ἀντεθνικῆς δράσεως τοῦ αὐτονομισμοῦ, ἐπανεῦρον τὴν γαλήνην ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Ἑλληνικῆς των πατρίδος.

14. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΑΞΕΩΣ ΕΙΣ ΗΠΕΙΡΟΝ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΑΝ ΕΛΛΑΔΑ

Εἰς τὴν Ἤπειρον, ἡ ἐγκαθίδρυσις τῶν Ἑλληνικῶν 'Αρχῶν ὑπῆρξεν ὁμαλωτέρα. 'Εν πρώτοις, οἱ 'Αλβανοὶ πράκτορες καὶ οἱ ρουμανίζοντες αὐτονομισταί, τοῦ λεγομένου «Πριγκιπάτου τῆς Πίνδου», εἶχον ἤδη ἐξασθενίσει καὶ ἀποσυντεθῆ μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν 'Ιταλῶν, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐνίσχυον σκανδαλωδῶς. Κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς κατοχῆς, μολονότι εἶχον στραφῆ πρὸς τοὺς Γερμανοὺς διὰ νὰ εὕρουν ὑποστηρικτάς, ἡ δρᾶσίς των εἶχεν ἐκφυλισθῆ καὶ οἱ περισσότεροι ἐξ ἐκείνων, τοὺς ὁ-

ποίους εἶχον προσελκύσει ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας, τοὺς εἶχον ἐγκαταλείψει. Εὐθὺς ὡς ἀπεχώρησαν αἱ δυνάμεις τῶν Γερμανῶν, οἱ περισσότερον ἐκτεθειμένοι, φοβούμενοι τὴν ἐκδίκησιν τοῦ ἐθνικόφρονος πληθυσμοῦ, διέφυγον πρὸς Ἀλβανίαν, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ προσεποιοῦντο τοὺς μετανοημένους καὶ φιλησύχους πολίτας. Δεύτερος λόγος ἦτο, ἡ εἰς τὴν Ἤπειρον παρουσία τῶν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων τοῦ ΕΔΕΣ, τῶν ὁποίων ὁ ἀρχηγὸς Ζέρβας, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὰ Ἰωάννινα. Αἱ ἐαμοελασιτικαὶ συμμορίαι, στρέφουν τὴν προσπάθειάν των εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δυνάμεων τοῦ ΕΔΕΣ, καὶ ἐνοχλοῦν ὀλιγώτερον τὰς πόλεις, εἰς δὲ τὴν ὕπαιθρον προσπαθοῦν νὰ παραπλανήσουν καὶ νὰ προσελκύσουν τὸν πληθυσμόν. Σημειωτέον, ὅτι εἰς τὰ σώματα τοῦ ΕΔΕΣ εἶχον προσχωρήσει πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπὸ τὰς Ὑπηρεσίας τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θεσσαλίας, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν περίοδον σχεδὸν πάντες οἱ εὑρεθέντες εἰς τὴν Ἤπειρον.

Εἰς ὅσας περιοχὰς τῆς Ἠπείρου, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, ἐπεκράτησαν τὰ σώματα τοῦ Ζέρβα, οἱ εἰς αὐτὰ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ἀνελάμβανον τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πληθυσμοῦ. Ὅταν δὲ αἱ δυνάμεις τοῦ ΕΔΕΣ, κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ 11 Τάγματος Χωροφυλακῆς, διεπεραιώθησαν εἰς Κέρκυραν, οἱ πλεῖστοι, τῶν ἄλλοτε εἰς Ἤπειρον ὑπηρετούντων ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, παρέμειναν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐθνοφυλακῆς.

Περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου, κατέφθασαν εἰς Ἤπειρον τὰ πρῶτα κλιμάκια Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα παρέλαβον ἐκ τῆς Ἐθνοφυλακῆς τὰς ἀστυνομικὰς ὑπηρεσίας. Ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου, διὰ τῆς ἀποστολῆς καὶ νέων δυνάμεων, ἐπηνδρώθησαν αἱ Διοικήσεις Ἰωαννίνων, Θεσπρωτίας, Πρεβέζης καὶ Ἄρτης καὶ ἀνασυνεστήθησαν τὰ Ἀστυνομικὰ Τμήματα καὶ οἱ Σταθμοί. Ἀποσπάσματα τῆς Χωροφυλακῆς κατεδίωξαν τὰς ἐλασιτικὰς συμμορίας, εἰς δὲ τὰς πόλεις συνέλαβον ἑκατοντάδας προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐνείχοντο εἰς διαπραχθέντα ἐγκλήματα ἢ ἀντεθνικὰς ἐνεργείας. Ἄλλα ἐξ αὐτῶν ἐξετόπισαν καὶ ἄλλα ἐφυλάκισαν, οὕτως ὥστε οἱ πληθυσμοὶ ἀνέκτησαν τὴν ἐμπιστοσύνην των εἰς τὴν ἐθνικὴν κυριαρχίαν καὶ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ κράτους τοῦ Νόμου. Πάντως, ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον, ὑπὸ τὸν μανδύαν τοῦ Ἀγροτικοῦ Κόμματος τῆς Ἑλλάδος ἔδρα δραστηρίως ὁ κομμουνισμός, ὀργανώνων ταραχώδεις συγκεντρώσεις καὶ παρασκευάζων τὴν τρομοκρατίαν. Τὰ συγκροτηθέντα ἀποσπάσματα Χωροφυλακῆς διεξήγαγον σκληρὰς μάχας, κατὰ τῶν ἐαμοελασιτικῶν συμμοριῶν. Ἡ ἐναπο-

Γυναῖκες τῆς Πυρσογιάννης ὑποδέχονται τοὺς πρώτους χωροφύλακας εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1945.

Οἱ ἀφιχθέντες εἰς Πυρσογιάννην - Ἠπείρου ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς δι' ἐπάνδρωσιν τοῦ ἐκεῖ Σταθμοῦ Χωροφυλακῆς τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1945, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν νομίμων Ἀρχῶν τοῦ Κράτους.

μένουσα Χωροφυλακὴ ἔδωσε μάχας, κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἄρτης, κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1944, πρὸ τῆς ἀφίξεως ἰσχυρῶν δυνάμεων Ἐθνοφυλακῆς καὶ Χωροφυλακῆς. Ὑπέστη βαρείας ἀπωλείας, φονευθέντος καὶ τοῦ ταγματάρχου Ἀντ. Μίκροβα, ἐξηναγκάσθη δὲ τότε νὰ καταφύγῃ εἰς Πρέβεζαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κέρκυραν. Ἀλλ' ὅταν ἐπανῆλθε, τρεῖς μῆνας βραδύτερον, μὲ τὴν βοήθειαν καὶ τῶν δυνάμεων τῆς Ἐθνοφυλακῆς ἐξεκαθάρισε τὴν περιοχήν. Κατέσχε πολλὰ ὅπλα, ἀποκρυπτόμενα ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Χρυσορράχης ἀνεκάλυψεν ἀποθήκας μὲ σημαντικὰς ποσότητας ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν.

Εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου οἱ κομμουνισταὶ εἶχον ἐπικρατήσει πλήρως μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Γερμανῶν, οἱ μὴ προλαβόντες νὰ διαφύγουν ἀξιωματικοὶ καὶ ὁπλῖται τῆς Χωροφυλακῆς ᾐχμαλωτίσθησαν, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ ἀντηλλάγησαν εἰς τὴν Λάρισαν μὲ κρατουμένους ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἐλασίτας.

Ἡ ἐγκαθίδρυσις τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν, ὑπὸ τῶν δυνάμεων τῆς Ἐθνοφυλακῆς καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν νὰ καταφθάνουν ἀπὸ τοῦ τέλους Μαρτίου 1945, ἐγένετο μᾶλλον ὁμαλῶς διότι, αἱ συμμορίαι, μὴ εὑρίσκουσαι ἔδαφος πρόσφορον πρὸς δρᾶσιν, εἶχον τραπῆ πρὸς τὰς γύρωθεν ὀρεινὰς περιοχὰς ἢ διελύθησαν. Ἡ παγίωσις τῆς τάξεως ὑπῆρξεν ἄμεσος καὶ ἄνευ πολλῶν δυσχερειῶν, αἱ δὲ λαβοῦσαι χώραν μικροσυμπλοκαὶ ἀπέβαινον πάντοτε εἰς βάρος τῶν ἐλασιτῶν. Τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς ἐπεδόθησαν μετὰ ζήλου εἰς τὴν σύλληψιν τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀποδεδειγμένως διαπράξει ἐγκλήματα, περισυνέλεξε δὲ ἐκ τούτων καὶ ἔκλεισεν εἰς τὰς φυλακὰς ἄνω τῶν τριῶν χιλιάδων. Τοῦτο, ἔδωσεν ἀφορμήν, ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1945, εἰς τὰς ἐαμικὰς ὀργανώσεις νὰ ὀργανώσουν ταραχώδη συλλαλητήρια διασαλεύοντα τὴν τάξιν, μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι δὲν ἐτηρήθησαν οἱ ὅροι τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας περὶ σεβασμοῦ τῶν πολιτικῶν φρονημάτων.

Εἰς ὁλόκληρον τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, συμπεριλαμβανομένων καὶ αὐτῶν τῶν περιχώρων τῆς πρωτευούσης, ἐκυριάρχει σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου τὸ ΕΑΜ, τὸ ὁποῖον ἤσκει τὴν διοίκησιν διὰ τῆς τρομοκρατίας καὶ τῶν λαϊκῶν ἐπιτροπῶν. Ἡ Χωροφυλακὴ ἢ εἶχε προσχωρήσει εἰς τὰς ὁμάδας Ζέρβα ἢ διαφύγει πρὸς τὰς Ἀθήνας, οἱ δὲ εὑρεθέντες ἄνδρες ἐπὶ τόπου εἶχον ἀφοπλισθῆ καὶ ὁδηγηθῆ αἰχμάλωτοι εἰς τὰ ὄρη.

Εἰς περιοχὰς τῆς Βοιωτίας, μέχρι Θηβῶν, κατέφθασαν τὸ πρῶτον ἀγγλικαὶ μονάδες, αἱ ὁποῖαι ἀπεδίωξαν ἢ ᾐχμαλώτισαν τοὺς ἐλασίτας. Ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1945, ὅτε κατέφθασαν ἀλληλοδιαδόχως τὰ Τάγματα 150, 174 καὶ 300 τῆς Ἐθνοφυλακῆς, ἐκκαθαρίζοντα τὴν Βοιωτίαν καὶ Αἰτωλοακαρνανίαν ἀπὸ τὰ ἐλασιτικὰ στοιχεῖα, αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς ἤρχισαν νὰ ἐπανδρώνουν τὰς Διοικήσεις, τὰ Τμήματα καὶ τοὺς Σταθμούς, πρὸς ἀνασύστασιν τῶν ἀστυνομικῶν Ὑπηρεσιῶν. Αἱ συμμορίαι διελύθησαν, πλὴν τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν, ὅπου ἐστάλησαν μεταβατικὰ ἀποσπάσματα. Πολλαὶ ἑκατοντάδες κομμουνιστῶν, κατηγορουμένων δι' ἐγκληματικὰς πράξεις, συνελήφθησαν καὶ παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Δικαιοσύνην. Οἱ πληθυσμοὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν μεταβατικὴν αὐτὴν περίοδον, μεταξὺ κατοχῆς καὶ συμμοριτοπολέμου, ἀνέπνευσαν χάρις εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως. Ἰδιαιτέρως, ἡ Χωροφυλακὴ συμπεριεφέρθη μετ' αὐστηρότητος κατὰ τῶν διωχθέντων καὶ συλληφθέντων ἡγετικῶν στοιχείων τοῦ ΕΑΜ τῆς περιφερείας Ἀγρινίου, διότι ταῦτα ὑπέγραψαν συμφωνίαν «ἐπὶ λόγῳ τιμῆς» ὅτι θὰ παραμείνῃ μεικτὴ διοίκησις μέχρις ἀφίξεως ἐκπροσώπων τῆς ἐθνικῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος «χωρὶς νὰ θι-

γῇ ἡ τιμή, ἡ ζωή, ἡ περιουσία καὶ ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία οὐδενός», ὀλίγας δὲ ἡμέρας βραδύτερον, παρασπονδήσαντες, συνέλαβον ἑκατοντάδας ἐθνικοφρόνων πολιτῶν καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς Χωροφυλακῆς, τοὺς ὁποίους, ὁδηγήσαντες εἰς τὰ ὄρη, ὑπέβαλλον εἰς ἀνεκδιήγητα μαρτύρια.

15. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ

Περισσότερον πάσης ἄλλης περιφερείας τῆς Ἑλλάδος, ἡ Πελοπόννησος εὑρέθη ἐν πλήρει ἀναστατώσει μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Τὸ Β' Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς, ὅπερ ἥδρευεν εἰς τὴν Τρίπολιν, διελύθη αὐτομάτως. Ἐκ τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας, τὸ ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Παπαδόγκωναν, ἀφοπλισθέν, ἀλλὰ δυνηθὲν μὲ κάποιαν τάξιν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν Ἄγγλων νὰ διαπεραιωθῇ εἰς Σπέτσας, μετεφέρθη ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας, ἐπανοπλισθὲν κατὰ τὰ Δεκεμβριανά, πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν καταστολὴν τῆς ἑαμικῆς στάσεως. Τὸ εἰς Πάτρας ἑδρεῦον, ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Κουρκουλάκον, παρέμεινε μέχρι μεταφορᾶς τῶν ἀνδρῶν ἀφωπλισμένων, τὸ αὐτὸ δὲ ἐγένετο καὶ διὰ τὰ διάφορα ἄλλα Τμήματα Ἀσφαλείας, τὰ δρῶντα εἰς ἄλλας περιοχάς, ἰδίως τῆς Λακωνίας, ἐν ᾧ ἄλλα, ὡς ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ Ἠλείᾳ, ἐξοντώθησαν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν. Αἱ δυνάμεις τῆς Χωροφυλακῆς, ὅσαι δὲν ἐπρόλαβον νὰ διαφύγουν πρὸς τὴν πρωτεύουσαν, ἐσφαγιάσθησαν ἢ ἐσύρθησαν ὡς αἰχμάλωτοι εἰς ὀρεινὰς περιοχάς. Τὰ ὅπλα καὶ τὰ πυρομαχικά, συμπεριλαμβανομένων καὶ πολυβόλων καὶ τινων πυροβόλων, ἐκλείοντο συνήθως εἰς ἀποθήκας, κατόπιν συμφωνίας τοῦ ΕΑΜ μετὰ τῶν Ἄγγλων καὶ τοῦ κλιμακίου τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ σχεδὸν κατὰ κανόνα αἱ συμφωνίαι αὐταὶ παρεβιάζοντο ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ, τὸ ὁποῖον ἐλάμβανε τὰ ὅπλα αὐτὰ ὑπὸ τὴν κατοχήν του. Γενικῶς, ἀπὸ τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανῶν μέχρι τοῦ Μαρτίου 1945, ἐπεκράτει εἰς τὴν Πελοπόννησον πλήρης ἑαμοκρατία. Τότε ἤρχισαν νὰ καταφθάνουν τμήματα τοῦ 11ου Τάγματος Χωροφυλακῆς καὶ τάγματα Ἐθνοφυλακῆς τὰ ὁποῖα, μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας ἀνακατελάμβανον τὰς πόλεις καὶ ἔθετον ὑπὸ τὴν κατοχήν των τὸν ἀνευρισκόμενον ὁπλισμὸν τοῦ ΕΑΜ, κατεδίωκον δὲ τὰς μὴ διαλυθείσας συμμορίας τῆς ὑπαίθρου.

Ἤδη, ἀπὸ τῶν μέσων Ἰανουαρίου 1945, τμήματα Στρατοῦ καὶ Χωροφυλακῆς ἐνήργησαν ἐπίθεσιν πρὸς ἀνακατάληψιν τοῦ Ναυπλίου. Συνήφθησαν μάχαι κατὰ τὰς ὁποίας ἐφονεύθησαν πολλοὶ κομμουνισταί. Ἐφονεύθησαν, ἐπίσης, εἷς ἀνθυπασπιστὴς τῆς Χωροφυλακῆς καὶ εἷς ἐνωμοτάρχης, ἐτραυματίσθησαν δὲ εἷς ὑπομοίραρχος, εἷς ἐνωμοτάρχης, εἷς ὑπενωμοτάρχης καὶ τρεῖς χωροφύλακες.

Ἀπὸ τῶν μέσων Ἀπριλίου 1945, δυνάμεις Χωροφυλακῆς διασκορπίζονται ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον, πρὸς ἀνασύστασιν τῶν Διοικήσεων, Ὑποδιοικήσεων καὶ Ἀστυνομικῶν Τμημάτων τῶν πόλεων, βαθμηδὸν δὲ καὶ τῶν Σταθμῶν Χωροφυλακῆς τῆς ὑπαίθρου. Ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Πελοποννήσου ἐπαναρχίζει τὴν λειτουργίαν της, ἀπὸ τῆς 23 Ἀπριλίου, εἰς τὴν Τρίπολιν. Συνιστῶνται μεταβατικὰ ἀποσπάσματα Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα καταδιώκουν τὰ ὑπολείμματα τῶν ἐλασιτικῶν συμμοριῶν καὶ τὰ πολυπληθῆ κακοποιὰ στοιχεῖα ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον. Ἀνακαλύπτουν, ἐπίσης, καὶ προβαίνουν εἰς κατάσχεσιν μεγάλων ποσοτήτων κρυπτομένων ὅπλων. Εἴς τινας ὀρεινὰς περιοχάς, ὅπου ἔχουν καταφύγει πολυμελεῖς συμμορίαι ἐναντίον τῶν ὁποίων εἶχον σταλῆ δυνάμεις Χωροφυλακῆς ἐνισχυόμεναι καὶ ὑπὸ ἐπιτοπίως συνιστωμένης καὶ ἐξ ἐθνικοφρόνων πολιτῶν Ἐθνοφυλακῆς, συνήπτοντο μάχαι. Εἰς τὰς συμμορίας αὐτάς, συνήθως, κατέφευγον πάντες οἱ ἐνεχόμενοι δι' ἀπεχθῆ ἐγκλήματα καὶ πολλάκις ὁμαδικὰς σφαγὰς κομμουνισταί, τοὺς ὁποίους κατεδίωκεν ἡ Χωροφυλακή.

Ἡ κατάστασις ἦτο ἰδιαιτέρως ἔκρυθμος εἰς τὴν Λακωνίαν, ὅπου οἱ, ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1944 μέχρι τοῦ Μαρτίου 1945, κυριαρχήσαντες κομμουνισταί, ἐκδικούμενοι τὴν ἀπηνῆ καταδίωξίν των κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς κατοχῆς ὑπὸ τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας καὶ τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων τῶν ὁποίων οἱ ἄνδρες κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν Λάκωνες, ἤδη προέβαινον εἰς θηριωδίας ἀντεκδικήσεως. Μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν δυνάμεων Ἐθνοφυλακῆς καὶ Χωροφυλακῆς, αἱ ἑαμικαὶ συμμορίαι συνέχιζον τὴν ἐξόντωσιν ἐθνικόφρονος πληθυσμοῦ καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῆς ὑπαίθρου, καταλαμβάνοντες δὲ αἰφνιδιαστικῶς κώμας καὶ χωρία προέβαινον εἰς τὰ χείριστα τῶν ἐγκλημάτων. Τὸν Μάϊον 1945, συνεστήθη ἡ ἐθνικὴ ὀργάνωσις Ε.Α.Ο.Κ. ἡ ὁποία, μὲ ὁμάδας ἐνόπλων ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ λοχαγοῦ Παναγιώτου Κατσαρέα, ἐνισχυομένων καὶ ὑπὸ τῆς Χωροφυλακῆς, κατεδίωκεν ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον τὰς κομμουνιστικὰς συμμορίας. Ὁ λοχαγὸς Κατσαρέας ἐμπεσὼν εἰς ἐνέδραν ἐδολοφονήθη, οἱ δὲ ἄνδρες του προέβησαν εἰς τρομερὰν ἀντεκδίκησιν, καταλαβόντες τὰς φυλακὰς Γυθείου, ὁπόθεν παρέλαβον τοὺς ἐγκλείστους κομμουνιστάς, τοὺς ὁποίους ἐφόνευσαν ὁμαδικῶς δημοσίᾳ. Ἡ Κυβέρνησις θορυβηθεῖσα ἀπέστειλε νέας δυνάμεις Χωροφυλακῆς, αἱ ὁποῖαι, διὰ τῶν συγκροτηθέντων μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων, ἀποκατέστησε τὴν τάξιν.

Παραθέτομεν κατωτέρω τμῆμα ἐκθέσεως, ἀναφερόμενον εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, τοῦ μετέπειτα Διοικητοῦ Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀρκαδίας ταγματάρχου Καρυώτη:

«Τὸ πρῶτον ἔνοπλον τμῆμα, ὅπερ ἀπεστάλη μετὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας εἰς Ἀρκαδίαν, ἦτο τὸ 11ον Τάγμα Χωροφυλακῆς. Τοῦτο ἔφθασεν εἰς Τρίπολιν τὸν Μάρτιον 1945 καὶ ἀμέσως, ἐν συνεχείᾳ, ἀνεπτύχθη εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἀρκαδίαν, ἀσχοληθὲν μὲ τὴν περισυλλογὴν τοῦ κεκρυμμένου ὑπὸ τοῦ ΕΛΑΣ ὁπλισμοῦ καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως.

Ἡ ὑποδοχή, ἧς τὸ Τάγμα τοῦτο ἔτυχεν ἐν Τριπόλει, ἐκ μέρους τοῦ πληθυσμοῦ, ὑπῆρξεν ἀφάνταστος, διότι κατελύετο πλέον ἡ στυγνοτέρα τυραννία, ἥτις εἶχε ποτὲ ἐπιβληθῆ.

Τὸ ἐν λόγῳ Τάγμα, ἐξωπλισμένον μὲ σύγχρονον ὁπλισμόν, διέθετε τεραστίαν δύναμιν πυρὸς καὶ ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ τακτικὸν ἔτι στρατὸν καὶ οὐχὶ μόνον μεμονωμένους ἐνόπλους.

Ὡς ἐκ τούτου, ἐπέτυχε ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν νὰ ἐπιβληθῆ, νὰ καταρρακώσῃ τὸ ἠθικὸν τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι διετήρουν ἀθίκτους ὅλας τὰς ποικιλωνύμους ὀργανώσεις των, καὶ νὰ ἀναπτερώσῃ τὸ φρόνημα καὶ τὸ θάρρος τῶν ἐθνικοφρόνων, οἵτινες τοσαῦτα εἶχον ὑποστῆ ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴν μαφίαν.

Κατόπιν πείσμονος ἀγῶνος, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἔλαβον χώραν στάσεις, ἀντιστάσεις καὶ μικροσυμπλοκαὶ μετ' ἐνόπλων εἰσέτι, κατώρθωσε, τὸ ἐν λόγῳ Τάγμα, ἐνισχυόμενον καὶ ὑπὸ τῶν πολιτῶν, νὰ ἀποκαλύψῃ κρύπτας ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ κράτος τοῦ Νόμου εἰς τοὺς πλείστους τῶν κατῳκημένων τόπων.

Εἰς συμπλοκὴν γενομένην τὴν 1.4.1945, εἰς Καλύβια Πρασίνου, μετ' ἐνόπλων ἐλασιτῶν, ἐφονεύθη εἷς ἐκ τούτων. Εἰς ἑτέραν, εἰς Περιβόλια Μεγαλοπόλεως, φονεύεται ἕτερος ἐλασίτης ἔνοπλος.

Ἐκ παραλλήλου, κατέγινεν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν καὶ κατάσχεσιν διαρπαγείσης περιουσίας τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν πολιτῶν καὶ κατήρτισε πληθώραν δικογραφιῶν, ἐναντίον διαφόρων ἐγκληματιῶν οἵτινες ἐκυκλοφόρουν ἀκαταδίωκτοι εἰρωνευόμενοι τὰ θύματά των.

Ἡ παρασχεθεῖσα ἐνίσχυσις, εἰς τὰς λοιπὰς Δημοσίας Ἀρχάς, ὑπῆρξεν ἀρκούντως μεγάλη. Τὸ Τάγμα τοῦτο ἀποκατέστησε τὸ αἴσθημα ἀσφαλείας μεταξὺ τῶν πολιτῶν καὶ ἐπαγίωσε τὴν τάξιν εἰς ὁλόκληρον τὸν Νομόν.

Τὴν 23.4.1945, ἐπανιδρύθη ἐν Τριπόλει ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις Χωροφυλακῆς Πελοποννήσου, ἥτις εἶχεν ὡς ἀντικειμενικὸν σκοπὸν νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ἐπανεγκατάστασιν τῶν Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς. Ἡ, διὰ τὴν ἐπάνδρωσιν τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Ἀρκαδίας, δύναμις, ἔφθασεν εἰς Τρίπολιν τὴν 7.5.1945. Ἀπὸ τῆς ἑπομένης ἤρξαντο λειτουργοῦσαι αἱ ἑξῆς Ὑπηρεσίαι: α) Διοίκησις Χωροφυλακῆς Ἀρκαδίας, β) Ὑποδιοίκησις Χωροφυλακῆς Τριπόλεως, γ) Α' Ἀστυνομικὸν Τμῆμα Τριπόλεως, δ) Β' Ἀστυνομικὸν Τμῆμα Τριπόλεως.

Ἐπειδὴ ἡ ἐντολὴ τηρήσεως τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας, εἶχεν ἀνατεθῆ δυνάμει τοῦ Α.Ν. 215/1945 εἰς τὴν Ἐθνοφυλακήν, ἥτις ἀκόμη δὲν εἶχεν ἀποκαταστήσει ταύτας πλήρως, δὲν ἐκρίθη σκόπιμος ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἄλλων Ὑπηρεσιῶν Χωροφυλακῆς κατὰ τὸν μῆνα Μάϊον.

Ἀπὸ τοῦ ἑπομένου μηνός, ἤρξατο ἡ προοδευτικὴ προώθησις τῶν ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς εἰς τὰς ἕδρας των, διὰ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ ἐνημέρωσίν των, ἐπὶ τῶν ἀπασχολούντων τὴν περιφέρειάν των θεμάτων τάξεως καὶ ἀσφαλείας. Οὕτως, ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου, ἐπανιδρύονται βαθμηδὸν αἱ Ὑπηρεσίαι Ὑποδιοικήσεων καὶ Σταθμῶν. Μέχρι τῆς 15.9.1945, δὲν εἶχον ἐπανιδρυθῆ, ἐλλείψει δυνάμεως, εἰμὴ μόνον δέκα Σταθμοὶ Χωροφυλακῆς, κυρίως ἀπομεμονωμένοι. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, αἱ Ὑπηρεσίαι τῆς Διοικήσεως, παρ' ὅτι δὲν ἦσαν ἐπιφορτισμέναι μὲ τὴν ἀσφάλειαν, δὲν ἀπεμπόλησαν τὰ καθήκοντά των, τὰ ἀπορρέοντα ἀπὸ τὴν γενικὴν ἀποστολὴν τῆς Ἀστυνομίας. Ἐπεδόθησαν εἰς τὰ καθήκοντά των μὲ ἀφάνταστον πεῖσμα καὶ ζέσιν, διότι αἱ ἀπαιτήσεις καὶ αἱ ἀνάγκαι ἦσαν τεράστιαι. Ἀνακρίσεις διενεργοῦνται εἰς εὐρεῖαν κλίμακα, διὰ τὴν διαλεύκανσιν τῶν κατὰ τὴν κατοχὴν διαπραχθέντων πάσης φύσεως ἐγκλημάτων. Μέτρα λαμβάνονται, διὰ τὴν περιστολὴν τῶν ἀντιποίνων καὶ ἄλλων ἀντεκδικήσεων. Οἱ ἐκ τῶν φυλακῶν δραπετεύσαντες περισυλλέγονται καὶ συλλαμβάνονται ἄλλοι καταδιωκόμενοι. Διεξάγεται συστηματικὸς ἔλεγχος, πρὸς ἐπαναπατρισμὸν ὅλων ἐκείνων οἵτινες παρέμεινον εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Διοικήσεως ὑπὸ διάφορα προσχήματα, καὶ συλλαμβάνονται οἱ στρατιωτικοὶ ἐκεῖνοι, τῶν στρατευμάτων κατοχῆς, οἵτινες δὲν ἠκολούθησαν ταῦτα κατὰ τὴν ὑποχώρησίν των.

Περισυλλέγεται μετὰ προσοχῆς ἡ διαρπαγεῖσα περιουσία τοῦ Δημοσίου καὶ καταβάλλεται προσπάθεια ἀνευρέσεως τῶν ἀφαιρεθέντων, κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα, πάσης φύσεως περιουσιακῶν στοιχείων τῶν πολιτῶν.

Συντελεσθείσης τῆς προωθήσεως τῆς Χωροφυλακῆς, εἰς ὁλόκληρον τὴν ὕπαιθρον χώραν, ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν ὅπως, ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου τῆς 15-16 Σεπτεμβρίου 1945, ἡ εὐθύνη τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας, εἰς ἅπασαν τὴν Χώραν ἀναληφθῆ καὶ αὖθις ἀπὸ τὰ Σώματα Ἀσφαλείας, ὡς καὶ πρότερον.

Κατόπιν τούτου, ἐπεταχύνθη ἡ ἐπανίδρυσις καὶ τῶν ὑπολοίπων δέκα Σταθμῶν καὶ ἐνισχύθησαν καὶ αἱ ἄλλαι Ὑπηρεσίαι διὰ τῆς μετατάξεως ἐθνοφυλάκων εἰς τὴν Χωροφυλακήν.

Ἐκ γενομένων, τότε, δηλώσεων τοῦ ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν προκύπτει ὅτι ἡ Ἐθνοφυλακὴ «ἀποκατέστησε τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν εἰς τὰς πόλεις, ἀπεμάκρυνεν ἐξ αὐτῶν τὰ ἄτακτα στοιχεῖα καὶ ἐξησφάλισε τὴν ἐλευθερίαν τῶν συγκοινωνιῶν».

Ἐκ τῶν δηλώσεων τούτων ἐξάγεται ὅτι ἡ ἀσφάλεια εἰς τὴν ὕπαιθρον δὲν εὑρίσκετο εἰς καλὸν σημεῖον, διότι ἐκεῖ δὲν εἶχε συντελεσθῆ πλήρως ἡ ἐκκαθάρισις ἀπὸ τὰ ἀναρχικὰ στοιχεῖα.

Καὶ πράγματι, δὲν εἶχε γίνει ἐκκαθάρισις. Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Διοικήσεως, καὶ δὴ εἰς τὰ ὀρεινὰ συγκροτήματα Πάρνωνος καὶ Μαινάλου, παρέμεινον πάνοπλοι δεκάδες ὁλόκληροι τέως βαθμοφόρων καὶ ὁπλιτῶν τοῦ

ΕΛΑΣ, οἱ ὁποῖοι, ὅσον καὶ ἐὰν τότε δὲν διετάρασσον τὴν ἀσφάλειαν, δὲν ἦσαν διατεθειμένοι νὰ παραδώσουν τὰ ὅπλα καὶ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν νομιμότητα. Περὶ τὸ τέλος Σεπτεμβρίου 1945, οἱ ἔνοπλοι οὗτοι ὑπολογίζονται εἰς 30 εἰς τὸν Πάρνωνα καὶ 10 εἰς τὸ Μαίναλον.

Διὰ τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς ἀσφαλείας, παρ' ὅλην τὴν λειψανδρίαν, κατεβλήθησαν σοβαραὶ προσπάθειαι, πλήν, δὲν ἐπετεύχθη ἡ ὁλοσχερὴς ἐκκαθάρισις τῶν ἑστιῶν τούτων, διότι ἀκόμη οἱ κομμουνισταὶ ἐπηρέαζον τοὺς ἐγκαταλελειμμένους ὀρεινοὺς πληθυσμοὺς καί, οὕτω, οἱ ἄνδρες τῆς Χωροφυλακῆς δὲν εὕρισκον πρόσφορον ἔδαφος.

Πρὸς ἀποτελεσματικωτέραν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως, ἡ Διοίκησις ἀποφασίζει τὴν συγκρότησιν δύο μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων εἰς Πάρνωνα, ἤτοι: Ἑνὸς ὑπὸ ἐνωμοτάρχην καὶ δύναμιν δέκα χωροφυλάκων τὴν 17.11.45 καὶ ἑτέρου ὑπὸ ὑπενωμοτάρχην καὶ δύναμιν ὀκτὼ χωροφυλάκων τὴν 7.12.45. Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ κατάστασις δὲν βελτιοῦται.

Τὴν 9.12.45, τὸ μεταβατικὸν ἀπόσπασμα Παλαιοχωρίου ἐνεργῶν διὰ τὴν σύλληψιν τῶν ἐν τῷ χωρίῳ Ἅγιος Βασίλειος κρυπτομένων ἐνόπλων ἐλασιτῶν καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐνήργει τὴν καταδίωξιν φευγόντων, ἐδέχθη πυρὰ ἐκ μέρους τῶν ἐν λόγῳ ἐνόπλων καὶ τὴν ἐπίθεσιν ὅλων τῶν κατοίκων, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἱερέα, ἀναγκασθὲν νὰ παραιτηθῇ τοῦ σκοποῦ του πρὸ τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως. Ἡ ἐν λόγῳ ἐπίθεσις ὑπῆρξεν ἡ πρώτη σύγκρουσις μετὰ τῶν κομμουνιστῶν ἀπὸ τῆς ἐπανιδρύσεως τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Διοικήσεως.

Μόλον τοῦτο ὅμως, αἱ προσπάθειαι συνεχίζονται μὲ ἀμείωτον ἐνδιαφέρον καὶ δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητα τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα εἰς κατάσχεσιν ὅπλων καὶ σύλληψιν ἐγκληματιῶν».

16. Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ ΚΑΙ ΤΑΣ ΛΟΙΠΑΣ ΝΗΣΟΥΣ

Εἰς τὴν Εὔβοιαν καὶ τὰς νήσους τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου, ἡ ἀποκατάστασις τῆς νομίμου τάξεως καὶ ἡ ἐγκαθίδρυσις κρατικῶν Ἀρχῶν, διεξήχθη μετὰ σχετικῆς ὁμαλότητος. Αἱ δρῶσαι εἰς τὰς περιφερείας αὐτὰς ἐλασιτικαὶ συμμορίαι, μετὰ τὴν συντριβὴν τῆς Δεκεμβριανῆς στάσεως ἀπομονωθεῖσαι ἐκ τοῦ κέντρου καὶ μὴ διαθέτουσαι ἐπαρκῆ ἐφόδια, διελύθησαν, αἱ δὲ παραμείνασαι ἔνοπλοι ὁμάδες, κατόπιν μικροσυμπλοκῶν ἀποσυνετέθησαν ὑπὸ δυνάμεων Ἐθνοφυλακῆς καὶ Χωροφυλακῆς. Ἡ ἐπανασύστασις τῶν Διοικήσεων, Ὑποδιοικήσεων καὶ Τμημάτων Χωροφυλακῆς, ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1945 (εἴς τινας περιοχὰς εἶχον παραμείνει ἐπὶ τόπου) καὶ ἐπερατώθη συντόμως, πρὸς πλήρη δὲ ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως κατεδιώχθησαν ἀμειλίκτως τὰ ἐγκληματικὰ στοιχεῖα.

Περισσότερον περίπλοκος ἦτο ἡ κατάστασις εἰς τὴν Κρήτην, ὅπου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, εἶχε διεξαχθῆ σκληρὸς ἀγὼν μεταξὺ ἐθνικῶν καὶ ἐαμικῶν ὁμάδων, ἡ δὲ Χωροφυλακή, ὡς ἐξετέθη ἤδη, εἶχε λάβει λίαν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν καταπολέμησιν τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ τὴν περιστολὴν τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων τῶν ἐλασιτικῶν συμμοριῶν. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἔκτασις τῆς νήσου καὶ ἡ ὕπαρξις ἐκτεταμένων ὀρεινῶν περιοχῶν διηυκόλυνε τὴν ἐν δράσει διατήρησιν ἀνταρτικῶν ἐλασιτικῶν ὁμάδων. Ἓν ἀπὸ τὰ πρῶτα αἰτήματα τοῦ ΕΑΜ, διὰ τὴν ὑποσχομένην καὶ οὐδέποτε τηρηθεῖσαν συμφωνίαν συνδιαλλαγῆς, ἦτο ἡ ἐκ Κρήτης ἀπομάκρυνσις τῆς Χωροφυλακῆς, τὴν ὁποίαν κατεσυκοφάντει ὡς συνεργασθεῖσαν μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ὡς ὄργανον τοῦ φασισμοῦ. Αἱ ἐθνικαὶ ἀνταρτικαὶ ὁμάδες ἀντιστάσεως Κρήτης ἀντέδρασαν ἐντόνως καὶ ἀπηύθυναν, πρὸς τὸν ἀναλαβόντα καθήκοντα στρατιωτικοῦ καὶ πολιτικοῦ διοικητοῦ Κρήτης στρατηγὸν Νικ. Παπαδάκην, ἐγγράφους διαμαρτυρίας, τὰς ὁποίας παραθέτομεν ὡς ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος, διότι ὁμιλοῦν περὶ τῆς ἐν γένει, κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἡράκλειον 15 Νοεμβρίου 1944

ΑΡΧΗΓΟΙ ΑΝΤΑΡΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

1. Ἐμμανουὴλ Μπαντουβᾶς, στρατιωτικὸς διοικητὴς Ὑπαίθρου, 2. Γεώργιος Πετρακογιώργης, φρούραρχος Ἡρακλείου, 3. Νικόλαος Πλεύρης, συνταγματάρχης, ἀρχηγὸς Ἐνόπλων Δυνάμεων Ἡρακλείου - Λασιθίου, 4. Ἰωάννης Μπαντουβᾶς, 5. Νικόλαος Μπαντουβᾶς, 6. Μιχαὴλ Ξυλούρης καὶ 7. Μενέλαος Ξυλούρης, ἀρχηγοὶ ἀνταρτικῶν σωμάτων.

Πρὸς
Τὸν Ἀξιότιμον Κύριον Στρατιωτικὸν
καὶ Πολιτικὸν Διοικητὴν Κρήτης,
στρατηγὸν Παπαδάκην Νικόλαον

«Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρωμεν ὑμῖν τὰ κάτωθι, σχετικῶς μὲ τὴν Χωροφυλακὴν Κρήτης, ἀφορμὴν λαμβάνοντες ἐκ τῶν πληροφοριῶν περὶ λήψεως κυβερνητικοῦ μέτρου διὰ τὴν διάλυσιν ἢ ἀντικατάστασιν τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς.

Ἡ διάλυσις ἢ ἀντικατάστασις τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς, ἐν Κρήτῃ, θὰ εἶναι οὐχὶ ἐπωφελὴς διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἡσυχίας τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ τοῦ συμφέροντος τοῦ Ἔθνους. Ἡμεῖς, οἵτινες ἐζήσαμεν τὸν ἀγῶνα κατὰ

τοῦ κατακτητοῦ ἐπὶ τριετίαν, ὑπὸ τὴν πλέον σκληρὰν καὶ τραγικὴν μορφήν του, εἰς τὸν δρόμον τοῦ ἀγῶνός μας αὐτοῦ πάντοτε ἡ Χωροφυλακὴ ἐν τῷ συνόλῳ της ἔδωκε πρὸς ἡμᾶς χεῖραν βοηθείας, ἀψηφοῦσα καὶ ὡς Ὑπηρεσία, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄτομα ἐνεργοῦντα, τοὺς βαρυτέρους καὶ σκληροτέρους κινδύνους οὓς διέτρεχε. Δὲν πρέπει νὰ παρίδωμεν καὶ τοὺς κατ' ἐξοχὴν ἡρωικοὺς ἀγῶνας, οὓς διεξήγαγε κατὰ τὰς πολεμικὰς ἐν Κρήτῃ ἐπιχειρήσεις τοῦ 1941, ἀγωνισθεῖσα, ἐν πολλοῖς μόνη μέχρις ἐσχάτων, προσενεγκοῦσα πολυάριθμα μέλη της θύματα εἰς τοὺς ἀγῶνας ἐκείνους, ἀλλὰ δὲν ἔπαυσε νὰ προσφέρῃ θύματα ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν της καθ' ἅπασαν τὴν περίοδον τῆς γερμανοϊταλικῆς κατοχῆς, εἰς τρόπον ὥστε, ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὰ λοιπὰ ἔνοπλα τμήματα κατ' ἀμφοτέρας τὰς ὡς ἄνω περιόδους, τὰ θύματά της νὰ εἶναι δυσαναλόγως πολὺ πλειότερα.

Ἡμεῖς, ὡς δυνάμενοι, ἐν προκειμένῳ, νὰ ἔχωμεν τὴν πλέον ἀκριβῆ ἀντίληψιν τῆς καταστάσεως, δίδομεν τὴν διαβεβαίωσιν πρὸς Ὑμᾶς ὅτι, ὁ ἀγὼν ἀντιστάσεως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐν Κρήτῃ, ἐὰν ἐστερεῖτο τῆς συμβολῆς τῆς Χωροφυλακῆς ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς Νήσου, θὰ καθίστατο ἔτι περισσότερον προβληματικός, ἐὰν δὲν κατεπνίγετο ὁλοσχερῶς.

Τοιοῦτον ἦτο τὸ ἠθικὸν καὶ ἐθνικὸν φρόνημα τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, ὥστε πλεῖστοι, ὡς ἄτομα ἐπὶ κεφαλῆς συγκεκροτημένων Ὑπηρεσιῶν, ἐζήτησαν νὰ προσέλθουν καὶ συμπολεμήσουν μαζύ μας εἰς τὰ ὄρη, πλὴν ὅμως ἡμεῖς συνεστήσαμεν εἰς αὐτούς, ὅπως, ἐφ' ὅσον δὲν καταδιώκονται ὑπὸ τῶν κατακτητῶν, νὰ παραμένουν εἰς τὰς θέσεις των, διότι ἐκεῖθεν προσέφερον πολυτιμωτέρας ὑπηρεσίας εἰς τὸν Ἐθνικὸν ἀγῶνα. Θὰ ἀπετέλει ἀγνωμοσύνην πρωτάκουστον καὶ ἱστορικὴν παρέκβασιν ἀσυγχώρητον, ἐὰν ἡμεῖς σήμερον, ὡς ἀγωνισταὶ ἀλλὰ καὶ ὡς κοινωνία, ἀπεμπολούσαμε τὴν τεραστίαν συμβολὴν τῆς Χωροφυλακῆς τῆς Κρήτης εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντὶ ἐνισχύσεώς της, ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, υἱοθετοῦμεν τὴν διάλυσίν της ἢ ἀντικατάστασίν της, ἥτις θὰ συνεπήγετο τὴν ἀνάθεσιν τῆς διαχειρίσεως τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας, δι' ἣν σήμερον πάντα ἀγωνιζόμεθα, εἰς πρόσωπα μὴ δεδοκιμασμένα, ἄπειρα ἢ ἴσως καὶ μὴ ἐμφορούμενα ὑπὸ τῶν ὑψηλῶν ἰδανικῶν τῆς Πατρίδος μας.

Ὅθεν, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ὅπως, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διαβεβαιώσεις μας, ὡς ἀτόμων, Ὑπηρεσιῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθνικῶν ὀργανώσεων, ὧν τὴν συμβολὴν εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα ὑμεῖς γνωρίζετε,

Προβῆτε ἐσπευσμένως εἰς ἐνεργείας πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν καὶ ἐν γένει πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, μὲ σκοπὸν τὴν διατήρησιν τῆς Χωροφυλακῆς ἐν Κρήτῃ, ἡ ὁποία, ἐπαναλαμβάνομεν, ἔγραψεν εἰς τὴν νῆσον μας μὲ τὸ αἷμα της τὰς ὡραιοτέρας σελίδας τῆς ἱστορίας τοῦ παρόντος ἀγῶνος, καὶ ἡ ὁποία διατηρουμένη θὰ συνεχίσῃ ἐργαζομένη πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος.

Ἐὰν δὲ τινὰς τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, βεβαίως ἐλαχίστους, βαρύνουν ἀντεθνικαὶ πράξεις, τούτους ἤδη ἔχομεν εἰς τὰς φυλακάς, τῇ πρωτοβουλίᾳ αὐτῶν τούτων τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, πρώτων ἐγερθέντων ἐναντίον των.

Τὰς ἀνωτέρω ἀπόψεις, θέλομεν νὰ βεβαιώσωμεν ὑμᾶς ὅτι θὰ ὑποστηρίξωμεν θερμῶς καὶ μελλοντικῶς, τὸ μὲν διὰ τὸ ἐθνικὸν συμφέρον τὸ δὲ διὰ λόγους δικαιοσύνης».

Ρέθυμνον 22α Νοεμβρίου 1944

ΟΙ ΑΡΧΗΓΟΙ ΑΝΤΑΡΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

1. Στυλιανὸς Κουταλᾶς, ἀρχηγὸς ἀνταρτικῆς ὁμάδος, 2. Γεώργιος Βάμβουκας, διοικητὴς Ἐνόπλων Δυνάμεων, 3. Νικόλαος Σταυρακάκης, 4. Ἰωάννης Κατσιᾶς, 5. Νικόλαος Κατσιράκης, 6. Ἐλευθέριος Χαροκόπος, 7. Εὐάγγελος Μηναδάκης, 8. Πωλιὸς Περαντωνάκης, 9. Ἐμμανουὴλ Κουρμούλης, 10. Ἰωσὴφ Πέρρος, 11. Δημήτριος Πολίτης, 12. Γεώργιος Βουλγαράκης, 13. Ἀναστάσιος Παρασύρης, 14. Βαρδῆς Χομπίτης, 15. Ματζοράκης Κωνσταντῖνος καὶ 16. Γιαννᾶς ἢ Γιανναδάκης Ἐμμανουήλ, ἅπαντες ἀρχηγοὶ ἀνταρτικῶν ὁμάδων.

Πρὸς
Τὸν Ἀξιότιμον Κύριον Στρατιωτικὸν
καὶ Πολιτικὸν Διοικητὴν Κρήτης
στρατηγὸν Παπαδάκην Νικόλαον

«Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν τὴν παροῦσαν, φέροντες εἰς γνῶσιν Ὑμῶν τὰ κάτωθι, ἀφορμὴν λαβόντες ἐκ τῆς πληροφορίας περὶ λήψεως κυβερνητικοῦ μέτρου, διὰ τὴν κατάργησιν ἢ ἀντικατάστασιν τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς καὶ θεωρήσαντες ὑποχρέωσίν μας νὰ δώσωμεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, ἐφ' ὧν στηριζομένη θὰ ἐξέδιδεν ἀποφάσεις δικαίας ἀφ' ἑνὸς καὶ συμφερούσας ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν Πατρίδα, διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ὁποίας ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἅπαντες ἐμόχθησαν.

Ἡ Χωροφυλακὴ ἐν τῷ Νομῷ Ρεθύμνης καὶ τῇ νήσῳ Κρήτῃ ὁλοκλήρῳ, κατὰ τὸν χρόνον τῆς παραμονῆς ἐν αὐτῇ τοῦ βαρβάρου κατακτητοῦ, ἐπεδείξατο, ἐν τῷ συνόλῳ της, διαγωγὴν ἄμεμπτον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, ἀλλὰ καὶ ἡ Ὑπηρεσία αὕτη εἶναι ἐκείνη ἥτις μόνη ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων Ὑπηρεσιῶν προσέφερεν εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν πραγματικὰς ἐκδουλεύσεις καὶ αἷμα ἀκόμη.

Εἰδικῶς, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Νομοῦ Ρεθύμνης, κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις καταλήψεως τῆς νήσου, ἐν ἔτει 1941, ἐμετρήθησαν ὑπερεκατὸν νεκροὶ καὶ ἰσάριθμοι τραυματίαι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τῆς δυνάμεώς της, πεσόντες εἰς τὸν βωμὸν τοῦ καθήκοντος ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἐν τῷ ἀγῶνι συγκρατήσεως τῶν Γερμανῶν ἔξω τῆς πόλεως, γεγονὸς ὅπερ μόνη σχεδὸν ἡ Χωροφυλακὴ ἐπέτυχε μέχρι τῆς καταλήψεως τῶν Χανίων. Μετέπειτα, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς καταλήψεως, ἔσχεν ἕνα ἀξιωματικόν, 4 ὑπαξιωματικοὺς καὶ 8 χωροφύλακας τυφεκισθέντας ἤ, ὁπωσδήποτε ἄλλως, ἐκτελεσθέντας ὑπὸ τῶν κατακτητῶν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς, τὸν πρωτεύοντα ρόλον κατὰ τὴν ὀργανωτικὴν κίνησιν ἔπαιξεν αὕτη. Τὰ ὄργανά της ἐχρησιμοποιήθησαν ἐκ μέρους τοῦ Συμμαχικοῦ Στρατηγείου καὶ ἀποτέλεσμα τούτου, ἐκ τῶν γνωστῶν, ὑπῆρξεν ὅτι διὰ μιᾶς ἐνεργείας ἐπνίγησαν 7.500 Γερμανοϊταλοί, ὅτι πλέον ἢ ἅπαξ, κατόπιν ἐγκαίρου εἰδοποιή-

σεως, ἐσώθησαν ἐκ βεβαίας καταστροφῆς χωρία καὶ περιφέρειαι ὁλόκληροι, ἀπομακρυνθέντων τῶν κατοίκων, καὶ διέφυγον τὴν σύλληψιν πράκτορες τοῦ συμμαχικοῦ Στρατηγείου, πράξεις διὰ τὰς ὁποίας ἀνέλαβον ἐξ ὁλοκλήρου τὰς εὐθύνας τῆς ἀποτυχίας τῶν στρατευμάτων κατοχῆς ὄργανα τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς καί, ὡς ἐκ τούτου, κατέστησαν καταδιωκόμενοι παρ' αὐτῶν ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ καὶ πολλοὶ ὁπλῖται, ὧν οἱ πλεῖστοι κατώρθωσαν νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Κατὰ τὸν ἴδιον χρόνον, ἡ ἀλληλογραφία καὶ αἱ πληροφορίαι, τῶν ἀντιπροσώπων καὶ πρακτόρων τοῦ συμμαχικοῦ Στρατηγείου, μετεφέροντο κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῶν μέρος ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ Σώματος τούτου καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια ὄργανα ἐχρησιμοποιήθησαν ὡς σύνδεσμοι μεταξὺ τῶν Νομῶν τῆς Νήσου.

Ἡ ἔκδοσις ἐθνικῶν ἐφημερίδων καὶ ἡ κυκλοφορία τούτων, εἰς τὰ ἴδια ὄργανα ὀφείλει τὴν ἐπιτυχίαν της. Καί, τέλος, δεκάδες τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς ἡνώθησαν μετὰ τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων καὶ συνεμερίσθησαν τὰς κακουχίας καὶ ταλαιπωρίας τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων, ἂν δὲ δὲν μετετράπη ὁλόκληρος ἡ Χωροφυλακή, ἐν τῷ συνόλῳ της, εἰς ὁμάδα ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς δρῶσαν ἐθνικιστικῶς καὶ ἀνταρτικῶς, ἐγένετο τῇ ὑποδείξει ἡμῶν ὡς καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ συμμαχικοῦ Στρατηγείου, ἕνεκα τῆς ἀνάγκης χρησιμοποιήσεως τῶν ὀργάνων της πλησίον τοῦ κατακτητοῦ, ἔστω καὶ μὲ μειωμένην τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτοῦ πρὸς αὐτά, διὰ λόγους εὐνοήτους.

Συνεπῶς, θὰ ἦτο δι' ἡμᾶς, παρακολουθήσαντας ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν στάσιν ταύτην τοῦ Σώματος τούτου, πλήρης ἀδικία οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παράλειψις καθήκοντος, νὰ μὴ θελήσωμεν νὰ θέσωμεν ὑπ' ὄψιν τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως, ὡς ὑπευθύνου διαχειρίσεως τῶν δημοσίων πραγμάτων, ἅπαντα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀπόδοσιν τοῦ δικαίου ἀφ' ἑνός, ὡς καὶ τὴν ἐκλογήν, ἀφ' ἑτέρου, τῶν καταλλήλων προσώπων, διὰ τὴν στήριξιν τῶν ἐλπίδων ἀνορθώσεως τοῦ πολλὰ ὑποστάντος ἐθνικοῦ μας φρονήματος, ὥστε νὰ μορφώσῃ ἀκριβῆ κρίσιν καὶ λάβῃ τὰς ἁρμοζούσας κατευθύνσεις.

Πιθανόν, μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τῆς Χωροφυλακῆς, νὰ ὑπῆρξαν τινές, ἀναμφισβητήτως ἐλάχιστοι, οἵτινες ἐκ λιποψυχίας ἢ ἐκ κακῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἀποστολῆς των ἤ, ἔστω, καὶ ἐκ τῆς μὴ καλῆς ἐθνικῆς των συνειδήσεως, νὰ παρεξέκλινον τῆς περιγραφείσης τακτικῆς τοῦ συνόλου τῶν συναδέλφων των, ἀλλὰ οὗτοι εἶναι εὔκολον ν' ἀνευρεθῶσι καὶ νὰ λάβωσι τὰς προσηκούσας διὰ τοὺς χαρακτῆρας των θέσεις».

Οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Ἐνόπλων Ἀνταρτικῶν Ὁμάδων

Ἡ ἐν Κρήτῃ κατάστασις, ἦτο τοσοῦτο μᾶλλον πολύπλοκος καὶ ἰδιόρρυθμος καθόσον, ἐν ᾧ σύμπασα ἡ λοιπὴ Ἑλλὰς εἶχεν ἀπαλλαγῆ τῶν κατακτητῶν, εἰς τὴν νῆσον παρέμενον περὶ τὰς 40 χιλιάδας Γερμανῶν καὶ Ἰταλῶν, οἱ ὁποῖοι ἐφωδιασμένοι καὶ διὰ βαρέων ὅπλων ἐκράτουν σταθερῶς τὰς περιοχὰς Σούδας - Χανίων. Κατὰ Μάρτιον 1945, ἀνέλαβε τὴν Διοίκησιν τοῦ τότε Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς Κρήτης ὁ ὑποστράτηγος Χωροφυλακῆς Ἀναστ. Χομπίτης. Ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του, ὁ Χομπίτης, ἐξέδωκε διαταγήν, διὰ τῆς ὁποίας ἐξῆρε τὰς θυσίας τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ καὶ ἐκάλει τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς νὰ σταθοῦν παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ λαοῦ ὡς συμπαραστάται του. Ἡ δύναμις Χωροφυλακῆς ἠρίθμει, τότε, μόνον 700 ἄνδρας, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐφέδρους καὶ στερουμένους ὁπλισμοῦ. Κατόπιν διαβημάτων, πρὸς τὸν ἐν Κρήτῃ ἀρχηγὸν τῶν ἀγγλικῶν δυνάμεων, ἐπέτυχε τὴν συμπλήρωσιν τῆς δυνάμεως εἰς 2100 ἄνδρας καὶ τὴν χορήγησιν ἀναλόγου ἱματισμοῦ καὶ ὁπλισμοῦ.

Κατὰ τὰ μέσα Ἀπριλίου, μετέφερε τὴν ἕδραν τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κρήτης ἐξ Ἡρακλείου εἰς Ρέθυμνον, ὅπου, ἐπίσης, εἶχε μεταφερθῆ καὶ ὁ ὑπουργὸς γενικὸς διοικητὴς Κρήτης. Εἰς Ρέθυμνον προέβη εἰς στρατολογίαν ἐφέδρων χωροφυλάκων, ἐξ ἀνδρῶν τῆς ἐθνικῆς ἀντιστάσεως, καὶ συνεκρότησεν οὕτω τάγμα ἐφέδρων χωροφυλάκων ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ταγματάρχου Ν. Γραμματικάκη. Συγχρόνως, συνεκρότησε πολεμικὸν τάγμα, ἐκ μονίμων χωροφυλάκων, καὶ ἡγήθη προσωπικῶς ἑνὸς λόχου χωροφυλάκων, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, αἱ ὁποῖαι ἐμάχοντο κατὰ τοῦ ΕΑΜ εἰς Φουρνᾶ. Περὶ τὰ μέσα Μαΐου, μετὰ τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τῶν δυνάμεων τῆς Χωροφυλακῆς ἐστράφη πρὸς τὰ Χανιά, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ ἐνεργήσῃ ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἐκεῖ ὠχυρωμένων Γερμανῶν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Ἄγγλος ταξίαρχος Πρέστον, εἶχε διεξαγάγει διαπραγματεύσεις καὶ ἐπιτύχει συμφωνίαν, βάσει τῆς ὁποίας οἱ Γερμανοὶ θὰ ἐπανεπατρίζοντο, ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν Συμμαχικῶν Δυνάμεων, ἐγκαταλιπόντες τὸν ὁπλισμόν των. Κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἀγγλικοῦ Στρατηγείου, πρώτη ἔπρεπε νὰ εἰσέλθῃ ἡ Χωροφυλακή, ἀναλαμβάνουσα τὴν εὐθύνην παρεμποδίσεως πάσης ἀντεκδικήσεως εἰς βάρος τῶν ἐπιβιβαζομένων εἰς συμμαχικὰ πλοῖα Γερμανῶν καὶ διασφαλίσεως τῆς τάξεως. Πράγματι, τὴν 21 Μαΐου 1945, ἓν τάγμα, ἐκ προσωρινῶν χωροφυλάκων, ἀποτελεσθὲν ἐκ 200 ἐθνικοφρόνων ἀνταρτῶν, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ὑπομοιράρχου Παν. Καρύδη, καὶ πλαισιωθὲν ὑπὸ τῶν τότε ἀνθυπομοιράρχων Στ. Κηπουργοῦ, Χρ. Κελαϊδῆ, Κατσαροῦ καὶ Στ. Ξανθάκου, εὐθὺς μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν τῶν Γερμανῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Χανίων, ἐξασφαλίσαν τὴν αὐστηρὰν τήρησιν τῶν ὅρων τῆς συμφωνίας. Συγχρόνως, ἐπάταξεν ἀποπείρας τῶν κομμουνιστῶν, νὰ διαδεχθοῦν αὐτοὶ τοὺς ἀποχωροῦντας Γερμανούς, καὶ διησφάλισεν ἀπόλυτον τάξιν, ἕως ὅτου, μετὰ διήμερον, εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν δυνάμεις τοῦ Στρατοῦ.

Τέλη Ἰουλίου 1945, ἡ Κυβέρνησις, ἔχουσα ἀπόλυτον ἀνάγκην ἀνδρῶν Χωροφυλακῆς, πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως καὶ συντριβὴν τῶν μὴ ὑποτασσομένων ἐαμικῶν στοιχείων, ἐζήτησε παρὰ τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Κρήτης ὅπως, ἐπει-

γόντως, συγκροτήση δυνάμεις Χωροφυλακῆς καὶ ἀποστείλη τὸ ταχύτερον αὐτὰς εἰς Ἀθήνας. Τότε, ὁ Χομπίτης, ἐκάλεσεν ἐκ νέου, ἰδίως ἐκ τῶν μετασχόντων εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀντίστασιν, καὶ ἐπέτυχε τὴν κατάταξιν 800 ἀνδρῶν. Ἐλειτούργησαν τότε τρεῖς Σχολαὶ Χωροφυλάκων, εἰς Ρέθυμνον, Σούδαν καὶ Ἡράκλειον, εἰς τὰς ὁποίας οἱ καταταγέντες ἐξεπαιδεύθησαν ἐντατικῶς ἐπὶ 45νθήμερον καὶ κατόπιν ἐστάλησαν εἰς Ἀθήνας.

Ἐκτὸς τῆς περιοχῆς Σούδας - Χανίων, ὅπου οἱ Γερμανοὶ παρέμειναν μέχρι τοῦ Μαΐου 1945, ἡ λοιπὴ Κρήτη ἀπηλευθερώθη ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1944. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἑπομένης, ἤρχισε σφοδρὰ καὶ αἱματηρὰ πάλη τῆς Χωροφυλακῆς μετὰ τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων κατὰ τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι παντοῦ ἠγωνίζοντο λυσσωδῶς πρὸς ἐπικράτησιν. Εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἡρακλείου ἡ Χωροφυλακή, μετά τινων ἐθνικῶν ὁμάδων, ἐπεκράτησε καὶ ἔθεσεν εἰς λειτουργίαν τὰς νομίμους ἀρχάς, ἀφ' οὗ πρὸς ἐνίσχυσίν των προέβησαν εἰς τοπικὴν στρατολογίαν ἐφέδρων ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς. Ἀλλ' αἱ ἐλασιτικαὶ ὁμάδες, τὴν 9 Ὀκτωβρίου 1944, κατέλαβον τὴν περιοχὴν Βιάννου, συλλαβόντες τὸν διοικητὴν τῆς Ὑποδιοικήσεως ἀνθυπομοίραρχον Ἀνδρ. Καρολόγον καὶ τὸν γραμματέα αὐτῆς ὑπενωμοτάρχην Ἰω. Παπαδάκην, οἱ ὁποῖοι ἐν ᾧ κακοποιηθέντες ἀπήγοντο πρὸς ἐκτέλεσιν ἐσώθησαν τυχαίως ὑπὸ διερχομένων, ἐπὶ ἑνὸς τζίπ, Ἄγγλων. Περὶ τὰ μέσα Ἰανουαρίου 1945, μία συνδυασμένη ἐνέργεια, τῶν δυνάμεων Χωροφυλακῆς Ἡρακλείου καὶ τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, ἐπέτυχε τὴν ἐκδίωξιν τῶν κομμουνιστῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως εἰς τὴν περιοχὴν Βιάννου.

Ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τοῦ Νομοῦ Ρεθύμνης, οἱ Γερμανοὶ ἀπεχώρησαν τὴν 13 Ὀκτωβρίου 1944. Ἀλλ' ἡ κατάστασις ἦτο ἐξαιρετικῶς ἀνώμαλος καὶ κρίσιμος, διότι οἱ πληθυσμοὶ εἶχον ὑποστῆ φοβερὰς καταστροφάς, κατὰ τὴν περίοδον τῆς καταλήψεως ὑπὸ τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν καὶ τὰς ἀντεκδικήσεις τῶν κατακτητῶν, λόγῳ τῆς γενναίας ἀμύνης των. Ἐπεκράτει πενία καὶ δυστυχία, τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα ἔδρων ἀκωλύτως καὶ ἡ ἀνεπαρκὴς δύναμις τῆς Χωροφυλακῆς εὑρίσκετο εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν, οἱ ἄνδρες περιεφέροντο ρακένδυτοι καὶ μὲ ἐφθαρμένα ὑποδήματα, εἶχον δὲ ἐπὶ πολὺν καιρὸν νὰ λάβουν μισθόν. Μετὰ τὴν φυγάδευσιν τοῦ ταγματάρχου Μιχ. Παπουτσάκη, τὸν ὁποῖον εἶχον προγράψει καὶ κατεδίωκον ἀμειλίκτως οἱ κομμουνισταί, τὴν Διοίκησιν Χωροφυλακῆς ἀνέλαβεν ὁ μοίραρχος Γ. Χαλκιαδάκης. Αἱ ἐθνικαὶ ὁμάδες ἀνταρτῶν ἐτέθησαν παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Χωροφυλακῆς, ἡ ὁποία ἠγωνίζετο ἀπεγνωσμένως, διὰ νὰ παρεμποδίση τὴν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν κατάληψιν τῆς ἀρχῆς. Πρὸ τῆς κρισίμου καταστάσεως ἐνηργήθη τοπικὴ ἐπιστράτευσις ἐφέδρων Χωροφυλακῆς καὶ ἐθνικόφρονες πολῖται ὡπλίσθησαν, ἐνταχθέντες εἰς τὴν δύναμίν της. Οὕτως, ἀντιμετωπίσθη ἐπιτυχῶς ἡ κατὰ Δεκέμβριον 1944 - Ἰανουάριον 1945, ἐπαναστατικὴ ἀπόπειρα τοῦ ΕΑΜ πρὸς κατάληψιν τῆς ἐξουσίας, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ἐκτενῶς ἡ, ἐν προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, περιληφθεῖσα ἔκθεσις Χαλκιαδάκη.

Ἔκτοτε, ἐπεκράτησεν εἰς τὸν Νομὸν Ρεθύμνης τάξις, τὰ Τμήματα καὶ οἱ Σταθμοὶ τῆς ὑπαίθρου, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐγκαταλειφθῆ κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς κατοχῆς, ἐπηνδρώθησαν ἐκ νέου καὶ ταχέως. Ὁ σκληρῶς δοκιμασθεὶς πληθυσμὸς ἐπανῆλθεν εἰς εἰρηνικὴν περίοδον.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Διοικήσεως Λασιθίου, ἡ Χωροφυλακή, παρὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τῶν δυνάμεών της, ἠδυνήθη, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, νὰ διατηρήση τὴν τάξιν εἰς τὴν πόλιν, ἕως ὅτου τμήματα Ἐθνοφυλακῆς, σχηματισθέντα κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ἀνδρῶν τῶν ἐθνικῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων, ἔσπευσαν πρὸς ἐνίσχυσίν της. Ἀλλὰ τὴν ὕπαιθρον ἐλυμαίνοντο αἱ ἐλασιτικαὶ συμμορίαι, αἱ ὁποῖαι κατέλυον τὰς νομίμους ἀρχὰς καὶ ἐγκαθίδρυον κομμουνιστικάς. Τέλη Ἰανουαρίου 1945, ὁμάδες ἐλασιτῶν ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Σταθμοῦ Σταυροχωρίου - Σητείας καὶ ἀφοῦ ἐξουδετέρωσαν τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς, ἀπηλευθέρωσαν ὅλα τὰ ἐκεῖ κρατούμενα κακοποιὰ στοιχεῖα. Τέλη Μαρτίου 1945, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ΕΑΜ συνεκεντρώθησαν εἰς Ἱεράπετραν, ἀπαιτοῦντες τὴν ἀπελευθέρωσιν συλληφθέντων ὁμοϊδεατῶν των καὶ ἀπειλοῦντες τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως. Στρατιωτικαὶ δυνάμεις, σπεύσασαι ἐπὶ τόπου, τοὺς διέλυσαν βιαίως, φονευθέντων τριῶν καὶ τραυματισθέντων ἄλλων τριῶν ἐκ τῶν κομμουνιστῶν. Ἔκτοτε ἡ τάξις ἀποκατεστάθη.

17. ΠΡΩΤΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΙΒΟΥΛΗΣ ΤΟΥ ΕΑΜ

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1945, ἀποκαθίσταται βαθμηδὸν ἡ τάξις καὶ ἡ ἀσφάλεια, ἀνὰ τὴν ἀπελευθερωθεῖσαν Ἑλλάδα. Ἡ Ἐθνοφυλακὴ παρεχώρησε τὴν θέσιν της εἰς τὴν Χωροφυλακήν, ἡ ὁποία συνεχῶς ἐνισχυομένη διὰ τῆς εἰς τὰς τάξεις της ἐπαναφορᾶς τῶν ὑπηρετούντων εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας καὶ στρατιωτικοὺς σχηματισμούς, τῆς προσλήψεως ἐφέδρων ἢ μονίμων καὶ τῆς ταχείας ἐκπαιδεύσεως εἰς εἰδικῶς ἱδρυθείσας ἀνὰ τὴν χώραν Σχολάς, ἐπανασυνιστᾷ ὁμαλῶς τὰς Ὑπηρεσίας της ἀνὰ τὰς πόλεις καὶ τὴν

ὕπαιθρον. Ἡ ἀπηνὴς καταδίωξις τῶν ἐναπομενουσῶν ἐν δράσει ἐλασιτικῶν συμμοριῶν, ἡ σύλληψις τῶν βαρυνομένων δι' ἐγκληματικὴν δρᾶσιν ἐαμικῶν καὶ ἄλλων κακοποιῶν στοιχείων καὶ ἡ συστηματικὴ ἀναζήτησις καὶ κατάσχεσις μεγάλων ποσοτήτων ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν, ἐναποθηκευμένων εἰς μυστικοὺς χώρους ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ παρὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας, ἀποκαθιστᾷ ἔτι περισσότερον τὴν ὁμαλότητα καὶ ἑδραιώνει εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν τὸ αἴσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης διὰ τὸ Κράτος τοῦ Νόμου.

Παρὰ ταῦτα, τὸ ΕΑΜ, πᾶν ἄλλο ἢ εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ ἀφήσῃ ἥσυχον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, πρὸς ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν, τὰς ὁποίας εἶχεν ἀνοίξει αὐτὸ τὸ ἴδιον, καὶ ἀνασύνταξιν δι' εἰρηνικὴν πρόοδον. Εὐθὺς ὡς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ζαχαριάδης, διεκήρυξεν ἀπεριφράστως ὅτι τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα δὲν ἦτο ἐπανάστασις κατὰ νομίμου καθεστῶτος, ἀλλὰ «μία νόμιμη ἐξέγερσι τοῦ λαοῦ κατὰ τῆς φασιστικῆς βίας καὶ γιὰ ἐξασφάλισι τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν του» καὶ ὅτι ὁ «ἀγὼν τοῦ ΕΑΜ θὰ συνεχιζόταν ὣς τὴν ὁριστικὴ ἐπικράτησι τοῦ λαοῦ». Τὴν 25ην Ἰουνίου 1945, ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπή, τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδος, συνελθοῦσα διεκήρυξεν ἐκ νέου ὅτι «ἡ ἐξέγερσι νικήθηκε μὰ τὸ κίνημα δὲν χτυπήθηκε, δὲν ὑποχώρησε, ἦταν σύμπτυξι καὶ ὄχι καταστροφή». Ἐξῆρε τὰ πλεονεκτήματα τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, διὰ τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα, τὸ ὁποῖον ἠμποροῦσεν ἔτσι νὰ κινηθῇ εὐχερῶς διὰ νὰ ἀνασυντάξῃ τὰς δυνάμεις του καὶ νὰ παρασκευασθῇ «σὲ νέο ἀγῶνα γιὰ τὶς ἐλευθερίες τοῦ λαοῦ». Οὕτω, διεκηρύσσοντο ἀπροκαλύπτως αἱ προθέσεις του πρὸς νέαν ἐπαναστατικὴν ἀπόπειραν.

Ἐν ᾧ ἀπέκρυπτε τὰς μεγαλυτέρας καὶ πλέον χρησίμους ποσότητας ὅπλων καὶ πυρομαχικῶν, παραβιάζον οὕτω τὴν κυριωτέραν διάταξιν τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, περὶ ἀμέσου παραδόσεως τῶν ὅπλων, τὸ ΕΑΜ κατήγγελε τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰς Ἑλληνικὰς ἐξουσίας δι' ἀθέτησιν τῆς συμφωνίας αὐτῆς. Ἀπεκήρυσσε θεαματικῶς τὰς μὴ ὑποταχθείσας εἰς τὸν ὅρον τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, περὶ διαλύσεως τῶν ἐνόπλων ἀνταρτικῶν σωμάτων, ἐλασιτικὰς ὁμάδας, ἀλλ' ἐπρόκειτο περὶ τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη καὶ τινων ἄλλων, τῶν ὁποίων τὴν ἐξόντωσιν εἶχεν ἤδη ἀποφασίσει, διότι δὲν ἐπειθάρχουν εἰς τὸ Κόμμα καὶ ἐκ προσωπικῶν ἀντιζηλιῶν τῶν ἀρχηγῶν. Ἀντιθέτως, ἀπεσιώπα τὴν δρᾶσιν, πλήθους ἄλλου, ἐνόπλων ἐλασιτικῶν συμμοριῶν ἢ ἐδικαιολόγει ταύτην μὲ τὴν δῆθεν ἀνάγκην ἀμύνης, ἀπὸ τὸν κίνδυνον δῆθεν ἐξοντώσεως «τοῦ δημοκρατικοῦ λαοῦ τῆς ὑπαίθρου» ὑπὸ τῶν «ὀργάνων τοῦ φασισμοῦ», τῆς Ἐθνοφυλακῆς καὶ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῶν «ἐθνοπροδοτῶν», ὡς ἀπεκαλοῦντο οἱ μετασχόντες ἢ μετέχοντες εἰς ἐθνικὰς ἀπελευθερωτικὰς ὁμάδας.

Τὸ ΕΑΜ, ὀχυρούμενον ὄπισθεν ὡρισμένων, εὐεργετικῶν δι' αὐτούς, διατάξεων τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ὠργάνωνεν ἀνὰ τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος συλλαλητήρια καὶ διαδηλώσεις θορυβώδεις, αἱ ὁποῖαι, συχνάκις, ἀπέβλεπον εἰς τὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας καὶ κατέληγον εἰς αἱματηρὰς συγκρούσεις, μετὰ τῶν ἐντεταλμένων διὰ τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς. Τοῦτο παρεῖχε τὴν ἀφορμὴν καὶ τὴν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς κομμουνιστάς, νὰ προβαίνουν εἰς ὀξυτάτας δημοσίας διαμαρτυρίας καὶ νὰ ὀργανώνουν νέα συλλαλητήρια διαμαρτυρίας, μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι παρεβιάσθησαν αἱ συμφωνίαι τῆς Βάρκιζας καὶ ἠπειλοῦντο ἀπὸ τὰ «ὄργανα τῆς φασιστικῆς βίας» αἱ ἐλευθερίαι τοῦ λαοῦ. Οὕτως, ἡ κατάστασις, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἔβαινεν ἐπὶ τὰ χείρω.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς καὶ τὴν ἀκολουθήσασαν τὴν ἀπελευθέρωσιν Δεκεμβριανὴν στάσιν, οἱ ἐαμῖται τῶν πόλεων καὶ τὰ ἐλασιτικὰ στίφη τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων εἶχον διαπράξει φρικώδη ὁμαδικὰ καὶ ἀτομικὰ κακουργήματα. Εἶχον ἐξοντώσει, διὰ δόλου, πλήθη πατριωτῶν Ἑλλήνων, μετεχόντων εἰς ἐθνικὰς ὁμάδας ἀντιστάσεως, εἶχον ἐκτελέσει, μετ' ἀνατριχιαστικῶν μαρτυρίων ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τῆς Χωροφυλακῆς, τῶν ὁποίων τὸ μόνον σφάλμα ἦτο ὅτι ὑπερήσπιζον τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἶχον προβῆ εἰς ἀναρίθμητον πλῆθος δολοφονιῶν φιλησύχων ἐθνικοφρόνων πολιτῶν, εἶχον πυρπολήσει τὰς κατοικίας των, διαρπάσει τὰς περιουσίας των. Οἱ ἡγέται τοῦ ΕΑΜ, ἑρμηνεύοντες τὴν συμφωνίαν τῆς Βάρκιζας κατὰ τὸ συμφέρον των, εἶχον τὴν παράδοξον ἀντίληψιν ὅτι πάντα ταῦτα, τὰ ὁποῖα, ἄλλωστε, δὲν ἐχαρακτήριζον ὡς ἐγκλήματα ἀλλ' ὡς «πατριωτικὴ καὶ ἀπελευθερωτικὴ δρᾶσι», παρεγράφησαν ἢ ἠμνηστεύθησαν. Ὡς ἐκ τούτου, εἶχον τὴν ἀξίωσιν ὅπως, ὅλοι αὐτοὶ οἱ βεβαρημένοι μὲ ἐγκληματικὰς πράξεις κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ δακτυλοδεικτούμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας, παραμείνουν ἀνενόχλητοι, προφανῶς διὰ νὰ συνεχίσουν, εἰς εὔθετον χρόνον, τὴν «δημοκρατικὴν» δραστηριότητά των. Δὲν εἶχον ὅμως τὴν ἰδίαν ἀντίληψιν, οὔτε οἱ ἐθνικόφρονες πολῖται, οἱ ὁποῖοι ἀπήτουν τὴν κατὰ νόμον τιμωρίαν τῶν ἐγκληματιῶν πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ κράτους τοῦ Νόμου, οὔτε τὰ ὄργανα τῆς Χωροφυλακῆς, τὰ ὁποῖα συνελάμβανον τοὺς ἀποδεδειγμένως ἐγκληματήσαντας καὶ ἀπέστελλον εἰς τὰς φυλακὰς διὰ νὰ δικασθοῦν βάσει τῶν κειμένων ποινικῶν διατάξεων.

Οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ΕΑΜ καὶ τὰ κατὰ τόπους ἡγετικά των στελέχη ἐφρύαττον «γιὰ τὴν παρασπονδία» καὶ τὰ δημοσιογραφικά των ὄργανα ἐξετόξευον διαμαρτυρίας καὶ ἀπειλὰς «γιὰ τὴν παράνομη καὶ τρομοκρατικὴ δρᾶσι τῶν προδοτικῶν καὶ φασιστικῶν στοιχείων εἰς βάρος τῶν δημοκρατικῶν πολιτῶν».

Ὅταν διεπίστωσαν ὅτι ὁ δεινοπαθήσας ἐθνικόφρων λαὸς ἐβόα ἐναντίον των, ἀπαιτῶν, εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰς ἐπαρχίας, τὴν δικαίαν τιμωρίαν τῶν διαπραχθέντων ἐγκλημάτων, ὅτι, παρὰ τὰς διαμαρτυρίας καὶ τὴν ἔντονον ἀντίδρασίν των, συνελαμβάνοντο τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα καὶ συνε-

τρίβοντο αἱ ἐλασιτικαὶ συμμορίαι, ὅτι, τέλος, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἐμπεδοῦτο ἡ τάξις καὶ ἐξουδετεροῦτο ὁ κίνδυνος νέας κομμουνιστικῆς ἐπιβουλῆς, δὲν ἐδίστασαν νὰ ρίψουν τὸ σύνθημα μιᾶς νέας ἐνόπλου ἀνταρσίας. Εἰς ἄρθρον του, δημοσιευθὲν εἰς τὸν «Ριζοσπάστην», τῆς 3ης Ἰουλίου 1945, μὲ τὸν τίτλον «μαζικοὶ ἀγῶνες καὶ μαζικὲς ὀργανώσεις», ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ζαχαριάδης διεκήρυξε: «ἡ ὁλόπλευρη μαζικὴ λαϊκὴ ὀργάνωσι ἀπὸ τὴ βάση στὸ ἐργοστάσιο, ἐπιχείρησι, γραφεῖο, χωριό, συνοικία, συνοικισμό, γειτονιά, στρατῶνα, σχολεῖο, μέχρι στὴν κορυφή, πρέπει νὰ εἶναι ὁ φορέας τῆς λαϊκῆς ἀντίστασης καὶ ἀντίπραξης ἐνάντια στὴ δολοφονικὴ τρομοκρατία, ποὺ ἐξασκεῖ ἡ δεξιὰ τῆς ἀναρχίας καὶ τοῦ χάους.... ἡ ὀργάνωσι μιᾶς μαζικῆς αὐτοάμυνας, εἶναι πρωταρχικὴ δημοκρατικὴ ὑποχρέωσι...» Ὀλίγον χρόνον ἔπειτα, ἡ 12η Ὁλομέλεια τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ἑλλάδος, ἐγκρίνουσα τὰς εἰσηγήσεις τοῦ Ζαχαριάδη, ἐκάλεσε τοὺς ἁπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὀπαδοὺς τοῦ ΕΑΜ καὶ τοὺς παλαιοὺς ἐλασίτας εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς «Μαζικῆς Λαϊκῆς Αὐτοάμυνας» (ΜΛΑ) καὶ εἰς συγκρότησιν ὁμάδων ἐκτελεστῶν «στενῆς αὐτοάμυνας», κατὰ τὸ πρότυπον τῶν εἰδεχθῶν ἐκτελεστῶν τῶν ἀποτροπαίων ἐγκλημάτων τῆς ΟΠΛΑ.

Ἡ ὁλομέλεια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, διὰ τῆς διακηρύξεώς της οὐσιαστικῶς ἐκήρυσσε καὶ ᾐτιολόγει τὴν κήρυξιν μιᾶς νέας ἐπαναστάσεως διὰ τῶν ἀκολούθων «Ἡ Ὁλομέλεια ὑπογραμμίζει ἰδιαίτερα: α) ὅτι ἡ δολοφονικὴ δρᾶσι τῆς δεξιᾶς ἐπιβάλλει ἐπιτακτικὰ καὶ ἄμεσα τὴν ὀργάνωσι τῆς μαζικῆς λαϊκῆς αὐτοάμυνας γιὰ τὴν ἀντιμετώπισί της. Ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, ὅλη ἡ δημοκρατικὴ Ἑλλάδα θὰ τσακίσῃ τὸ χέρι τῶν δολοφόνων φασιστῶν, κάθε φορὰ ποὺ σηκώνεται ὡπλισμένο. β) Ὅτι οἱ μαζικοὶ ἀγῶνες ὅλων τῶν στρωμάτων τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ καὶ ὅλου τοῦ δημοκρατικοῦ κόσμου (στάσεις, ἀπεργίες, συγκεντρώσεις, διαδηλώσεις, κλείσιμο μαγαζιῶν, παλλαϊκὴ κήδευση θυμάτων φασισμοῦ κλπ.), εἶναι πρωταρχικὴ δημοκρατικὴ ὑποχρέωσι, γιὰ ν' ἀντιμετωπίζουν τὶς συγκεντρωμένες δολοφονικὲς πράξεις τῆς ἀντίδρασης. γ) Ἡ μαζικὴ καὶ παλλαϊκὴ πολιτικὴ ἀπεργία σὰν ἀποφασιστικὸ λαϊκὸ ὅπλο ἐπιβάλλεται σήμερα, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίζωνται οἱ γενικὲς καὶ σημαντικὲς τρομοκρατικὲς φασιστικὲς ἐκδηλώσεις. δ) Ὅλος ὁ δημοκρατικὸς κόσμος, πρέπει νἄναι ἕτοιμος νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωή του καὶ νὰ ἀντιμετωπίσῃ μὲ ὅλα τὰ μέσα κάθε φασιστικὸ πραξικόπημα».

Οὕτω, μὲ τὸ διακηρυχθὲν δόγμα τῆς περιφήμου «αὐτοάμυνας», οὐσιαστικῶς διεκηρύχθη ἡ ἔνοπλος ἀντίστασις κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως καὶ τῆς νομίμου ἐξουσίας, καὶ ᾐτιολογήθη μία νέα κομμουνιστικὴ ἐπανάστασις. Καὶ εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ «αὐτοάμυνα» ἀπετέλεσε τὴν προπαρασκευὴν καὶ τὸ προανάκρουσμα τοῦ συμμοριτοπολέμου ἢ τοῦ ἀποκληθέντος «τρίτου γύρου» τῆς κομμουνιστικῆς ἐπιβουλῆς διὰ τὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἦτο τόσον προφανὲς τοῦτο, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἀμφιβάλῃ. Ἐάν, εὐθὺς ἀμέσως, ἐλαμβάνοντο συστηματικὰ καὶ δραστικὰ μέτρα ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι ἡ νέα κομμουνιστικὴ ἐπιβουλὴ θὰ κατεπνίγετο ἐν τῇ γενέσει της καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν θὰ ὑφίστατο τὰ νέα δεινὰ τοῦ συμμοριτοπολέμου.

18. Η ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΩΜΑΛΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Δυστυχῶς, ἡ, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως μέχρι τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1946, πολιτικὴ κατάστασις ἐξειλίσσετο λίαν ἀνωμάλως εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αἱ Κυβερνήσεις διεδέχοντο ἡ μία τὴν ἄλλην, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπαρτιζόμεναι ἐκ προσώπων ὑποδεικνυομένων ὑπὸ τῶν βρεττανικῶν Ἀρχῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ ἀντιβασιλέως ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ, ἄνευ λαϊκοῦ ἐρείσματος καί, εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ἀποβλεπόντων μόνον εἰς καλλιέργειαν καταλλήλου κλίματος δι' ἐπικράτησιν ἢ ἀνάδειξίν των κατὰ τὰς ἐκλογάς. Ἤδη, κατὰ τὰ μέσα τοῦ 1945, ὅτε ἐκηρύχθη ἡ ἔνοπλος ἀντίστασις τοῦ ΕΑΜ, ἡ Χωροφυλακὴ παρέμενεν εἰσέτι ἀνεπαρκῶς ὠργανωμένη καὶ μὲ ἀνεπαρκεῖς δυνάμεις δι' ἐπιβολὴν τῆς τάξεως εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἐθνοφυλακὴ ἐλειτούργει κακῶς, ἐξασθενοῦσα συνεχῶς καὶ βαίνουσα πρὸς διάλυσιν. Τμήματα Στρατοῦ δὲν ὑπῆρχον εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, ἀλλὰ καὶ εκεῖ ὅπου ὑπῆρχον, παρεμποδίζοντο εἰς συστηματικὴν ἐκκαθαριστικὴν δρᾶσιν ὑπὸ τῶν ἀλληλοδιαδεχομένων Κυβερνήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐφαντάζοντο, ἀφελῶς, ὅτι αἱ στασιαστικαὶ διαθέσεις τῶν κομμουνιστῶν θὰ κατεπραΰνοντο διὰ μιᾶς ἠπίας πολιτικῆς ἔναντί των, ὥστε νὰ μὴ φθάσουν τὰ πράγματα εἰς τὰ ἄκρα.

Ἀληθὲς εἶναι ὅτι, κατόπιν τῶν ἐμπρηστικῶν διακηρύξεων τοῦ Κ.Κ.Ε., περὶ «αὐτοάμυνας», ἡ Κυβέρνησις ἀνησυχήσασα ἐδημοσίευσε τὸν Α.Ν.453 τῆς 9 Ἰουλίου 1945 «περὶ λήψεως μέτρων πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας καὶ Τάξεως». Ἀλλὰ διὰ τοῦ Νόμου τούτου, ἀντὶ νὰ στραφῇ εὐθέως κατὰ τῆς κομμουνιστικῆς ἐπιβουλῆς καὶ νὰ θεσπίσῃ δραστικὰ μέτρα, ἐστρέφετο ἐναντίον ὅλων ἐν γένει

τῶν ὀργανώσεων ἢ ὁμάδων αἱ ὁποῖαι ὤφειλον νὰ ἀφοπλισθοῦν, ἀπαγορευομένης οἱασδήποτε ὁπλοφορίας ἢ ὁπλοχρησίας ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Ἀλλ' ἐν ᾧ αἱ ἐθνικόφρονοι ὀργανώσεις καὶ οἱ ἐθνικόφρονες πολῖται ἐστεροῦντο καὶ αὐτοῦ τοῦ μέσου προστασίας των ἀπὸ τὰς κομμουνιστικὰς ὀρδάς, αὐταί, ἤδη ἐν ἀνταρσίᾳ, δὲν ἐπρόκειτο νὰ σεβασθοῦν καὶ τὸν Νόμον αὐτόν. Μόλις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1946 ἐξεδόθησαν νέοι Α.Ν. περὶ ἀνασυγκροτήσεως τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς, ἱδρύσεως Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν, συστάσεως Μηχανοκινήτου Τμήματος, Κεντρικοῦ Συνεργείου Βορείου Ἑλλάδος κλπ., περὶ τῶν ὁποίων ὡμιλήσαμεν ἤδη προηγουμένως. Ἀλλ' ἤδη, εἶχεν ἐκδηλωθῆ ἡ κομμουνιστικὴ στάσις καὶ εἶχεν ἀρχίσει ὁ συμμοριτοπόλεμος.

Ἕτερον λάθος τῶν προσωρινῶν καὶ βραχυβίων Ἑλληνικῶν Κυβερνήσεων ἦτο ὅτι, αὗται, μὴ συναισθανθεῖσαι εὐθὺς ἀμέσως τὴν σοβαρότητα τοῦ νέου κομμουνιστικοῦ κινδύνου, δὲν κατήρτισαν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς πλῆρες πρόγραμμα πολεμικῆς δράσεως. Τὰ εἰς τὴν ἀρχὴν ληφθέντα μέτρα ἦσαν χλιαρά, πολλάκις ἀντιφατικὰ καὶ ἐνίοτε ἄστοχα. Εἶχε καταστῆ προφανὲς ὅτι ὁ μέγας ἐθνικὸς κίνδυνος προέκυπτεν ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς, ὅπου οἱ βόρειοι γείτονες τῆς Ἑλλάδος Βούλγαροι καὶ Γιουγκοσλάβοι, ἐνίσχυον ἀπροκαλύπτως καὶ ἐφωδίαζον, ἐξ ἰδίου συμφέροντος, τοὺς Ἕλληνας κομμουνιστὰς πρὸς ἐπικράτησιν.

Ἡ Βουλγαρία, παρὰ τὴν κομμουνιστοποίησίν της, δὲν εἶχεν ἀποβάλει τὸ ὄνειρον τῆς ἐπεκτάσεως εἰς τὸ Αἰγαῖον, διὰ μιᾶς ἐαμοσλαβικῆς αὐτονόμου διοικήσεως τῆς Θράκης καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, τὴν ὁποίαν βραδύτερον εὐκόλως θὰ κατεβρόχθιζε διὰ προσαρτήσεως. Πρὸς τοῦτο, περιέθαλπεν εἰς τὰ ἐδάφη της καὶ ἐφωδίαζεν ἀπροκαλύπτως τὰς ἐαμοελασιτικὰς συμμορίας, μέσῳ τῶν ὁποίων ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐπιβολὴν κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος, ἐν στενῇ συνεργασίᾳ καὶ συμμετοχῇ τῶν βουλγαριζόντων καὶ τῶν κομιτατζηδικῶν συμμοριῶν. Ἀκόμη δεινότερος προέβαλεν ὁ κίνδυνος ἐκ τῆς τότε Γιουγκοσλαβίας τοῦ Τίτο, προσδεδεμένης ἀκόμη στενῶς εἰς τὸ ἅρμα τῆς Ρωσίας, ἡ ὁποία ἀπέβλεπε, διὰ τοῦ ἰδίου συστήματος τῆς ἐαμικῆς ἐπικρατήσεως, εἰς τὴν προσάρτησιν τῆς «Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου» ὑπὸ τοῦ κατασκευάσματος τῆς «Μακεδονίας τῶν Σκοπίων» τῆς Γιουγκοσλαβικῆς Ὁμοσπονδίας. Πρὸς τοῦτο, ὁ Τίτο, βλέπων τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν Ἑλληνικῶν Κυβερνήσεων καὶ φαντασθεὶς ὅτι διὰ μιᾶς νέας κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ ἐπραγματοποιοῦντο τὰ σχέδιά του, εἶχε καταστήσει τὰ Σκόπια κέντρον προπαγάνδας, περιθάλψεως καὶ ἐφοδιασμοῦ τῶν ἀνταρτῶν τοῦ ΕΛΑΣ καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, διεξάγων οὐσιαστικῶς ἕνα ἀκήρυκτον πόλεμον κατὰ τῆς ἐθνικόφρονος Ἑλλάδος.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἐπιβεβλημένον ἦτο ὅπως, πρωταρχικῶς, στραφῆ ἡ προσοχὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Στρατοῦ εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, ὅπου διὰ κεραυνοβόλων ἐνεργειῶν νὰ συντριβοῦν αἱ ἐλασιτικαὶ συμμορίαι, νὰ καλυφθῆ ἐπαρκῶς ἡ συνοριακὴ γραμμή, κλειομένων πρὸς βορρᾶν τῶν Ἑλληνικῶν συνόρων καὶ νὰ μεταφερθοῦν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἑλλάδος ὅλα τὰ παρὰ τὴν συνοριακὴν γραμμὴν κατοικοῦντα ἐαμοσλαβικά, βουλγαρόφιλα ἢ τῶν Σκοπίων, ἐπικίνδυνα στοιχεῖα. Ἀντὶ τούτου ἡ — καὶ αὐτὴ χλιαρὰ ἐν ἀρχῇ — προσοχὴ ἐστράφη πρὸς καταστολὴν τῆς ἀνταρσίας εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα. Οὕτως, ἐδόθη ὁ καιρὸς εἰς τοὺς ἐαμίτας καὶ σλαβόφρονας τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἐν ἀγαστῇ συμπνοίᾳ καὶ ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν Ἀρχῶν τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας, νὰ ὀργανώσουν τὸν ἐαμοσλαβικὸν ἀγῶνά των. Οἱ ἐαμῖται καὶ σλαβόφιλοι, ἀφ' οὗ μετέφερον εἰς γιουγκοσλαβικὸν ἔδαφος τὰς οἰκογενείας των ἤ, ἀκόμη καὶ βιαίως, ἁρπαγέντα τέκνα ἐθνικοφρόνων Ἑλλήνων, ὠργανοῦντο, ἐκεῖ, εἰς πλήρως γυμνασμένα καὶ ἐφωδιασμένα πολεμικὰ σώματα, τὰ ὁποῖα ἐξώρμων ἐκεῖθεν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἐδάφη. Οὕτω, δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ καταστολῆς ἐαμικῆς ἀνταρσίας, ἀλλὰ περὶ πραγματικῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ πατρίου ἐδάφους. Καὶ εἰς τὸ τέλος, ὅταν συγκεκροτημένα σώματα Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ἀνέλαβον συστηματικὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὰ ὄρη τῆς Πίνδου, οἱ συντριβέντες κομμουνισταὶ διέφευγον ὁμαδικῶς πρὸς τὸ Γιουγκοσλαβικὸν ἔδαφος, ὁπόθεν συνέχιζον τὰς ἐπιβουλάς.

Εὐθύς, μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς «αὐτοάμυνας», ἐξεδηλώθησαν ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας κρούσματα ὁμαδικῶν ἀντιστάσεων κατὰ τῶν Ἀρχῶν. Ἡ Κυβέρνησις ἀντὶ νὰ συλλάβῃ εὐθὺς τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος καὶ τοῦ ΕΑΜ, ὡς ὑπευθύνους ἡγήτορας καὶ ἠθικοὺς αὐτουργοὺς τῶν στασιαστικῶν κινημάτων ὁμαδικῆς ἀντιστάσεως κατὰ τῆς Ἀρχῆς καὶ πρωταιτίους τῶν νέων αἱματηρῶν συμπλοκῶν τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως, ἐν ἀρχῇ τοὺς ἄφηνεν ἀνενοχλήτους, νὰ συνεχίσουν τὰ κηρύγματα τῆς ἀναρχίας καὶ τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ.

Οὕτως, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, αἱ ἐαμικαὶ ἔνοπλοι συγκεντρώσεις, εἰς τὰς παρυφὰς τῶν πόλεων καὶ ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον, καὶ αἱ συγκρούσεις μετὰ τῶν ὀργάνων τῆς Χωροφυλακῆς ἐγίνοντο συχνότεραι, εἰς πᾶσαν δὲ τοιαύτην περίπτωσιν οἱ ἡγέται τοῦ ΕΑΜ καὶ τὰ δημοσιογραφικά των ὄργανα ἐπωφελοῦντο τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ καταγγείλουν «τὴν ἀσκουμένην τρομοκρατίαν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰ ὄργανα τῆς φασιστικῆς βίας» καὶ νὰ ἐξωθοῦν τὰς προσκειμένας εἰς αὐτοὺς λαϊκὰς μάζας, πρὸς ἐνεργωτέραν ἀντίστασιν «αὐτοάμυνας» καὶ ὀργάνωσιν τῆς ἐνόπλου ἀντιστάσεως.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1945 καὶ ἀρχὰς τοῦ 1946, ἡ κομμουνιστικὴ ἐπιβουλὴ εἶχε λάβει χαρακτῆρα ἐνόπλου στάσεως, διὰ συγκροτήσεως νέων συμμοριῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἔσπευδον παλαιοὶ καὶ νέοι ἐαμοελασῖται

καὶ αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν ἤδη νὰ δροῦν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα.

Παραλλήλως, ἡ ἡγεσία τῶν κομμουνιστῶν διὰ τῶν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ὀργανώσεών της καὶ τῶν ἀδιακόπως συγκροτουμένων παρανόμων συγκεντρώσεων, ἐφανάτιζε περισσότερον τοὺς ὀπαδοὺς ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἐξαγγέλουσα μετὰ πατάγου ψευδεῖς δῆθεν τρομοκρατικὰς ἐνεργείας τῶν νομίμων ἀρχῶν, κυρίως τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ἐξωθοῦσα αὐτοὺς εἰς ὑποβολὴν διαμαρτυριῶν κατὰ τῶν κυβερνητικῶν ὀργάνων. Οὕτως, ἡ κομμουνιστικὴ ἡγεσία, παραμένουσα, ὡς εἴπομεν, ἀνενόχλητος ἀπὸ τὸ Κράτος, ἐννοοῦν ἀκόμη νὰ ἐφαρμόζῃ «ὑποχρεώσεις» ἐκ τῆς συμφωνίας τῆς Βάρκιζας, ἐπετύγχανε νὰ διατηρῇ τὸ ἠθικὸν καὶ νὰ ἐξάπτῃ τὸ μῖσος τῶν κομμουνιστῶν ἐναντίον τοῦ Κράτους, τρέφουσα εἰς αὐτούς, ὡς ἀνάγκην ἀναπόφευκτον, τὴν ἰδέαν τῆς ἐξεγέρσεως πρὸς συντριβὴν τοῦ «φασιστικοῦ κράτους».

Ἀρχὰς Μαρτίου 1946, ὁ γενικὸς γραμματεὺς τοῦ Κ.Κ.Ε. Ζαχαριάδης, ὁμιλῶν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, εἰς ὀργανωθεῖσαν μεγάλην συγκέντρωσιν τοῦ ΕΑΜ, ἐκήρυξεν ἀνενδοιάστως τὴν ἔναρξιν τοῦ «τρίτου γύρου», ὅπερ ἐσήμαινεν ἔναρξιν ἐπαναστάσεως κατὰ τοῦ νομίμου Ἑλληνικοῦ καθεστῶτος καὶ τῶν ἐκπροσωπουσῶν τοῦτο Ἀρχῶν. Ἐπρόκειτο, ἐπὶ τέλους, μετὰ καθυστέρησιν ἑνὸς καὶ ἡμίσεος σχεδὸν ἔτους, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως, νὰ γίνουν ἐκλογαὶ καὶ οἱ κομμουνισταί, βλέποντες ὅτι αἱ μεγάλαι μᾶζαι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶχον στραφῆ ἐναντίον των, ἠθέλησαν νὰ προλάβουν τὴν παγίωσιν μιᾶς ἀπολύτως ἐθνικῆς καταστάσεως, ἐγγυωμένης τάξιν καὶ ἀσφάλειαν, καὶ ἀπέβαλον τὸ προσωπεῖον. Οὕτως, εὐθὺς ὡς ἐδόθη τὸ σύνθημα, συμμοριακὰ συγκροτήματα ἐπετέθησαν κατὰ Σταθμῶν Χωροφυλακῆς, διότι ἀπέβλεπον εἰς νέαν κυριαρχίαν ἀνὰ τὴν ὕπαιθρον, πρὶν ὀργανωθοῦν μεγάλα ἐλασιτικὰ σώματα πρὸς ἐπίθεσιν κατὰ τῶν πόλεων. Εἶχε, πράγματι, ἀρχίσει ὁ «τρίτος γῦρος» ἡ νέα φάσις τῆς ἐαμοσλαβικῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιβουλῆς, ὁ λεγόμενος «συμμοριτοπόλεμος», ὁ ὁποῖος λόγῳ τῆς λίαν ἐνεργοῦ καὶ ἀποτελεσματικῆς δράσεως τῆς Χωροφυλακῆς, κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ εἰς τὰ ἑπόμενα κεφάλαια, περιλαμβανόμενα εἰς τὸν Β΄ τόμον τοῦ παρόντος ἔργου.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α΄ ΤΟΜΟΥ